بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ - ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور: فهرستگان نسخه‌های‌خطی ایران (فخنا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱-
مشخصات ظاهری: ج.
فروست: نسخه شناسی؛۱
شابک: دوره: ۹-۲۷۱-۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ ؛ ج.۷: ۸-۲۷۸-۴۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت‌فهرست‌نویسی: فیپا
مندرجات: ج.۷.تجوهر-ترتیل.
موضوع: نسخه‌های خطی--ایران --فهرستگان‌ها
شناسه افزوده: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۳۶د۹الف/ Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیویی: ۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد هفتم

تجوهر – ترتیل

به کوشش:
مصطفی درایتی

نسخه‌شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۱

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت هماهنگی: عباسعلی علیزاده یزدی

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی
تقی چیت‌ساز یزدی، ابراهیم ملکی، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: طاهره موسوی فر، سمیرا عابد پور، ملیحه فولادی، ملیحه اسلامی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی
با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شهید حقانی (غرب به شرق)،
بعد از ایستگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی
تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۱۸ - ۸۱۶۲۳۳۱۵-۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶
وب گاه: www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد
للمخطوطات الايرانية

المجلد السابع

تجوهر – ترتيل

اعداد:

مصطفى الدرايتي

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرست الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
-
- **الهیات:** با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیرالمؤمنین:** کتابخانه امیرالمؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائی رهبر:** مجموعه فهارس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی‌تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی‌کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیةالله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرۀ المعارف:** کتابخانه مرکز دائرۀ المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل‌پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می‌شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیة‌الله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیة الله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیة الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیة الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. ارجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می‌توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfīye

آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfīya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = ostorlāb

ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

اَ	در کلمه	زَن	a
اِ	در کلمه	دل	e
اُ	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

ء، همزه	‛
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	ʼ
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

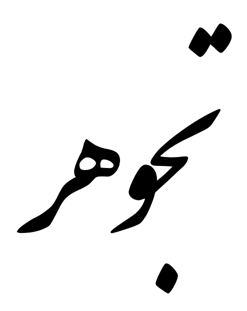
a	فتحه
i	کسره
u	ضمه
ā	آ
ū	او
ī	ای

۲. صامت‌ها:

ʿ	همزه
b	ب
t	ت
ṯ	ث
j	ج
ḥ	ح
x	خ
d	د
ḏ	ذ
r	ر
z	ز
s	س
š	ش
ṣ	ص

ḍ	ض
ṭ	ط
ẓ	ظ
′	ع
ġ	غ
f	ف
q	ق
k	ك
l	ل
m	م
n	ن
h	ه
w	و
y	ی

● **تجوهر الاجسام = الهیولی و الصورة (رساله فی) = جزء لایتجزی = الرسالة المنصورية** / فلسفه / عربی

tajawhur-ul ajsām = al-hayūlā wa-ṣ ṣūra (r.-un fī) = juz'-un lā-yatajazzī = ar-r.-ul manṣūrīyya

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، -۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1542)

وی این رساله را در توضیح و بیان سخنان پدرش در رساله‌ای که در این موضوع با شیوه‌ای دور از روش مشهور ساخته و با آرای مشهور مخالفت داشته، پرداخته است. شامل یک «مقدمه» و سه «مقاله»: مقدمه در تعریف جسم، نفس، هیولا و صورت و رابطه و ترکیب این دو؛ مقاله ۱. در تحریر محل دعوی و در چهار «فصل»: ۱) ترکیب جسم از اجزای تجزیه ناپذیر و هیولا و صورت را انکار کرده و معتقد شده که جسم قابلیت تقسیم تا بی نهایت را داراست، ۲) به اختصار به اقسام جسم پرداخته است، ۳) به تبیین دیدگاه استاد خویش پیرامون مرکبات تامه پرداخته، ۴) در باره جواز جدایی نفس از بدن و انکار تجرد نفس به معنای مشهور پرداخته و دیدگاه استاد خود را تبیین می‌کند؛ مقاله ۲. بیان سبب طرح نظریه ترکیب اتحادی بین هیولی و صورت از طرف پدر مؤلف در سه «فصل»: ۱) علل گرایش پدرش به ترکیب اتحادی هیولا و صورت، ۲) علل گرایش استاد وی به عدم بقای عناصر در مرکبات؛ مقاله ۳. دارای سه «فصل» است و فصل سوم آن دارای چهار «مطلب» و عمده مطالب آن عبارت است از دیدگاه‌های گوناگون در باب ماهیت نفس، تحلیل ادله تجرد و عدم تجرد نفس و بررسی دیدگاه پدرش. ملاصدرا در طبیعیات اسفار از این قسمت رساله بدون ذکر نام نقل قول می‌کند.

آغاز: اللهم ایدنا لتقریر ما اتی به سیدنا محمد سید الوری علیه و آله العرفاء السلام ... و بعد فان الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور یقول ان ابی و سیدی اب الاباء ... اتی بتجوهر بعض الجواهر مما یجعلوا النواظر علی نمط جدید و طرز مع بَعده عن المشهور غیر بعید

انجام: و لایذهب علیک ان فساد ما تری من البدن لا یستلزم فساد النفس بل النفس باقیة بمدارک یخصها

چاپ: به کوشش امیر اهری، گنجینه بهارستان، حکمت، تابستان ۱۳۷۶ ش، صص ۱۷۱-۱۸۳

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن شاه حسن بن محمد بن محمد علوی خلوتی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۱۴۶-۱۵۱)، ۲۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷/۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۹۵۰ق؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۴۸پ-۵۳پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۹۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۲۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست جدید مجلس با عنوان «رسالة فی الحکمة» آمده؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸ص (۳۷۳-۳۸۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۵×۱۲×۲۵سم [ف: ۴-۱۶۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل النفس باقیة بمدارک یخصها (مجلس ۱۶۴/۴ بنام رساله جزء لایتجزی)

نسخه ما افتادگی دارد و می‌رسد به دلیل سوم مطلب سوم فصل دوم مقاله سوم؛ خط: نستعلیق، کا: ابوذر سلمان بن احمد شریف فالی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با پارچه، ۵گ (۴۷پ-۵۱پ)، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف:

۱۴۹۸-۹]

● **تجوهر الاعراض و تجسم الاعمال** / فلسفه / عربی
tajawhur-ul a'rāḍ wa tajassum-ul a'māl
خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، -۱۱۷۳ قمری
xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (-1760)
تاریخ تألیف: صفر ۱۱۵۶ق

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۰/۳-۶/۵۰
آغاز: بسمله بعد حمد من یجسم الاعمال بقدرته القادرة و یجسد الافعال بقوته القاهرة؛ **انجام:** و من هنا نقبض عنان القلم شاكر الله على النعم و مصلیاً على رسوله اولى الفضل والكرم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به امضاء «منه ره»؛ از روی نسخه اصل کتابت شده است؛ ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۲۲]

↩ التجوید ⩾ احکام التجوید
↩ التجوید ⩾ ارشاد المبتدئین
↩ تجوید ⩾ تحفة القراء
↩ التجوید ⩾ التنضیدیة فی المسائل التجویدیة
↩ تجوید ⩾ قرائت عاصم
↩ التجوید ⩾ اللمعة فی التجوید
↩ التجوید ⩾ مفید التجوید

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
ابن حائک، حسن بن احمد، ۲۸۰-۳۵۹ ؟ قمری
ebn-e haek, hasan ebn-e ahmad (894-971)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۶۱
آغاز: که محتاج باشد و فکری چون؛ **انجام:** دو حق چنینی صایر نخواهد بود
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
علوی حسینی، محمد بن مکارم، ق۷ قمری
a'lavī hoseynī, mohammad ebn-e makārem (-13c)
در مخارج حروف.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۸
آغاز: چون در بیان مخارج حروف موقوف است بر دانستن دندانها؛ **انجام:** چهارم باء موحده است مخرج این سه حرف میان دو لب است میم از خارج و با در داخل و واو از میان داخل و خارج.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۷۰۶]

● **التجوید** / تجوید / عربی
at-tajvīd
حسینی، محمد بن علی، ۷۱۵-۷۶۵ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e 'alī (1316-1364)
رساله بسیار مختصری است در پانزده «فصل»: فصل فی الاظهار، فی الاخفاء، فی الادغام مع غنه، فی الادغام بلاغنه، فی الانقلاب، اذا القیت میم الساکنه، فی الادغام المثین، فی الادغام المتقاربین فی التفخیم، فی اللام، فی هاء الضمیر، فی حروف القلقله، تفخم حروف الاستعلاء، فی المد، و بسبب السکون.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰۳/۱
آغاز: بسمله، الحمدله و بعد هذه رساله یتعلق بالتجوید القرآن فصل فی الاظهر؛ **انجام:** مثل موت و خوف و صیف و شئ و بیت و ماأشبه ذلک و الله اعلم بالصواب
نام مؤلف از رایانه آستان قدس ثبت شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ مذیل به یک برگ در سوال و جواب از علامه حلی؛ کاغذ: گل بهی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۲۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
همدانی، احمد بن حسین، ق۸ قمری
hamadānī, ahmad ebn-e hoseyn (-14c)
رساله‌ای است روان و نسبتاً مفصل مبتنی بر قرائت عاصم چنانچه پس از خطبه می‌نویسد: «چون یکی از اخوان حقیقی اشارت نمود که مالابدی در علم تجوید نوشته شود تا معلوم گردد در مخارج حروف و اوصاف او و کیفیت قرآن ... ان عزیز را کمان ان بود بنابراین خود را معرض این امر خطیر انداختم و چند کلمه شکسته بسته فراهم آوردم به قرائت عاصم». رساله مشتمل بر دوازده «باب» و یک «خاتمه»: باب اول در عدد حروف، میزان حروف معجمه، مخارج حروف، اوصاف حروف معجمه، امتیاز حروف از صفات مذکوره، در قرائت و معنی قرائت، استعاذه، بسمله، مد، وقف، نون ساکن و تنوین‌های کنایه؛ خاتمه در بیان بعضی فواید و الفاظ متفرقه و در بیان تفخیم و ترقیق.
[مشار فارسی ۲/۲۷۵۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶

انجام: اما کمینه ازهر نوعی نموداری نمود تاعارف هر جاکه متشابه و متجانس و مثله بیند قیاس کند برین معنی و چون این شروط در قرائت نگاهدارد میابم که از جمله نیکو خوانان بود و از عهده و رتل القرآن ترتیلاً بیرون آمده بود و اگر این شروط و قانون مذکور رعایت نکند قرائت بلحن کرده بود مجرم و مؤثم باشد بنزد الله تعالی

مشتمل بر دوازده باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷۵۳ق؛ ۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۲-۳۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۶

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده لیکون للعالمین بشیرا و الصلوة و السلام علی سیدالانبیاء مخمد المبعوث باشرف الادیان؛ **انجام:** و لحن منقسم بود بر سه قسم جلی و خفی جلی ترک اعطای حقوق حروف بود و خفی ترک رعایه اعراب بود و تشدیدات و غیره اعوذبالله بلحن القول

خط: نستعلیق خوانا، کا: مظفر حسین مهر آبادی، تا: دوشنبه ۴ رمضان ۱۰۴۲ق؛ معلق به حواشی محمود الموسوی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۴۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۲۴]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

واعظ یزدی، محمد بن ابی بکر

vā‘ez-e yazdī, mohammad ebn-e abī-bakr

رساله مختصری در پنج «فصل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۷۰/۱

آغاز: بسمله، و به نستعین وعلیه نتوکل ... چنین گوید محمد بن ابی بکر بن محمد بن علی بن محمود واعظ یزدی: که این کمینه را بخاطر آمد که فصلی را بنویسد بفارسی از برای ثواب اخروی در میان آنکه در قرآن مجید در چند موضع لفظ نعمت بتاوقف میباید کرد تا قاری قرآن؛ **انجام:** و از پس آن همزه و حرف ساکن نباشد انجا نه موضع مد باشد بیش از آن نباید کشیدن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۰ق؛ ۴گ، ۲۸ سطر [ف: ۱۵-۳۱۰]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

شفتی گیلانی، حافظ بن یوسف الدین اسحاق،-۹۱۴ قمری

šaftī-ye gīlānī, hāfez ebn-e yūsof-od-dīn eshāq (-1509)

رساله‌ای کوتاه و فشرده در قواعد تجوید و اصول قرائت قرآن مجید که بدون تقسیم‌بندی خاص به صورت «باب- باب» تنظیم شده است. مؤلف در لابه‌لای رساله از استاد و تألیفش با تعبیر «شیخ ما نورالله رمسه در شرح طاهره خود» یاد کرده و بسیاری از مسایل را به صورت مساله و جواب طرح ساخته است.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید فقیر حقیر جانی تراب اقدام فقرا و مساکین حاجی حافظ بن یوسف الدین الجیلانی المشهور بشفتی غفرالله عنهما که ... این مختصر مشتمل است بر قاعده ضابط چند در تجوید قرآن عظیم که جمع کرده شد امید بحق تعالی چنانست که هر که این

انجام: بواسطه انک وقف کرده نمی شود بر لام دون غله و خله علیه نزد چهار حروف دیگر مطهر باشد از جهة بعد مخرج و آن را قمریه گویند و الله اعلم بالصواب

[دنا ۸۰۷/۲؛ نسخه‌های منزوی ۷۲/۱]

۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف تیماج سیاه، ۱۷گ (۶۳پ-۷۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر غیاث بن مولانا میر مختار طباطبائی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی نباتی رنگ، جلد: مشکی، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۳۰۸]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اتصال می‌آید و دلیل دیگر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۳۰گ (۸۰پ-۱۰۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳-۳۲۲]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

اعمی اصفهانی، مختار، ق۱۰ قمری

a‘mā-ye esfahānī, moxtār (-16c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۶/۴

آغاز: رب یسر و لا تسعر بدان که مدابر دو نوع است طبیعی و غیر طبیعی، مد طبیعی عبارت است از امتدادی که حاصل شود از ذات حروف؛ **انجام:** مانند الرحیم ملك و قال رب و الله یعلم دهم مد فرق مانند الذاکرین و آلان، تمت

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سورمه‌ای، ۷گ (۱۱۳ر-۱۱۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۱۹/۲سم [ف: ۶-۱۵۷]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

حسین بن عثمان، ق۱۰ قمری

hoseyn ebn-e ‘osmān (-16c)

حسین بن عثمان گویا مؤلف ایضاح المعانی.

۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۵۹/۷
آغاز: کتاب التجوید (؟) القران من تصنیف ... حسین بن عثمان رحمه الله. الحمدلله حمده ... اما بعد بدانکه این مختصری است در بیان اصول قرائت ... و جامع این مسائل ... حسین بن عثمان؛ **انجام:** در مذاهب ابوعمر و در حالت ادغام (در میانه و درهامش پراکنده ها
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۸]
۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۵۹/۷
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۷]

● **التجوید** / تجوید / عربی
at-tajvīd
شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ قمری
šarīf-e estarābādī, ʻalī ebn-e ʻalī (-16c)
دارای یک «مقدمه» در سه «فصل» و چند «باب» هر یک دارای چند «فصل» در رسم کلمات قرآن به ترتیب سور اصول است و گزیده از مقنع دانی و عقیله شاطبی و تنزیل ابوداود و از المنصف و ارجوزه مورد الظمآن ابوعبدالله شریشی و روایات ابوبکر بن داود و ابن الانباری و جهنی و ابن نجاح و سخاوی. (دانش پژوه)

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۸/۴
بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۹۶/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (در باب سوم افتاده)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۴۸۳]

● **تجوید = مختصر تحفه شاهی** / تجوید / فارسی
tajvīd = moxtasar-e tohfe-ye šāhī
شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ قمری
šarīf-e estarābādī, ʻalī ebn-e ʻalī (-16c)
وابسته به: تحفه شاهی؛ شریف استرآبادی، علی بن علی (-۱۰)
اهدا به: شاه طهماسب بهادرخان
تاریخ تألیف: قرن ۱۰
رساله مختصری است در تجوید که مؤلف به شاه طهماسب بهادرخان تقدیم نموده و می‌گوید چون بیش از این «تحفه شاهی» را نگاشتم و مفصل بود، مسائل ضروری آنرا انتخاب کرده مرتب بر دوازده فایده نمودم: ۱. مرغبات؛ ۲. استعاذه؛ ۳. بسمله؛ ۴. مخارج حروف؛ ۵. صفات حروف؛ ۶. درهای کنایه؛ ۷. مد و قصر؛ ۸. ادغام؛ ۹. احکام تنوین و نون ساکنه؛ ۱۰. احکام وقف؛ ... ۱۲. بیان لحن.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۲۳/۲-۳۳/۱۷۳
آغاز: بسمله حمدله و الصلوات علی محمد و آله اجمعین حمد بیحد و بیقیاس مرکریمی را سزد و شاید که از برای اظهار دعوت و اقامت حجت پیغمبران ... رساله ساخت مرتب بر دوازده فایده. فایده ۱ در مرغبات فایده ۲ در استعاذه ۳ در بسمله ۴ در مخارج حروف ...، ۱۲ در بیان لحن فایده اول در مضمون احادیث؛ **انجام:** بر کسی نداند مخفی باشد و قرآن بلحن خواند حرامست مطلقا تمت الرسالة الشریفه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۱۹۶ق، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲×۱۴سم [ف: ۲-۷۲۹]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
حسینی، محمد بن ضیاء الدین
hoseynī, mohammad ebn-e zīyā'-od-dīn
دارای یک «مقدمه» و هفت «فصل» و «خاتمه».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴۷/۲
آغاز: بسمله. حمدله. اعلم ارشدک الله ... چنین گوید ... سید محمد بن ضیاء الدین الحسینی ... که بنده مومن و مکلف را بعد از زایمان و توحید و معرفت الهی؛ **انجام:** اما اسکان اصل وقف است در حرکات ثلثه جائز است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۵-۳۸۴]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
قطب الدین محمد
qotb-od-dīn mohammad
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و اما بعد بدانکه تنوین نو نیست ساکن که ثابت میشود در لفظ بدون ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از ایاله واقع شود مانند حتی ایسرالله و یسرالله ... را تفخیم است و توفیق قوله تعالی رسل الله اعلم ... پرورده کردن این دانش کلام ملک العلام در روز پنج‌شنبه پنجم شهر رجب المرجب سنه ثلث سبعین و الف من هجره ... فی ید العبد الفقیر الحقیر تراب اقدام العلماء میر غیاث بن مولانا میر مختار الحسینی
خط: نسخ، کا: میر غیاث بن مولانا میر مختار طباطبائی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی نباتی رنگ، جلد: مشکی، ۱۳ص (۱-۱۳)، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۳۰۷]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تفخیم می‌کند از برای تعظیم. و الله اعلم بالصواب.
در فهرست نام مؤلف نیامده و به استناد فهرست مجلس ۱۳۰۷/۱۰ ذکر شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۸گ (۲۲پ-۳۹ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳-۳۲۳]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

قاری دیلمی، کمال الدین حسین

qārī deylamī, kamāl-od-dīn hoseyn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۵۶
بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق [د.ث. مجلس]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

آقا بیگ، عبدالرحیم بن علی، ق۱۱ قمری

āqā beyg, ʻabd-or-rahīm ebn-e ʻalī (-17c)

رساله مختصری است در آداب قرائت مشتمل بر نه «باب»: ۹. فضل و ثواب قاری؛ ۲. آداب قرائت؛ ۳. بیان استعاذه؛ ۴. بیان بسمله؛ ۵. بیان مخارج حروف؛ ۶. بیان دانستن لین و مد؛ ۷. بیان ادغام بدانکه؛ ۸. (در نسخه «نهم» کتابت شده) بیان وصل وقف؛ ۹. (در نسخه «دهم» آمده) در بیان خاتم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۹/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبه للمتقین و الجنة للموحدین و النار للملحدین ... اما بعد بدانکه بعد از معرفت خدای تعالی و ایمان کامل بر بنده مطلع مکلف هیچ چیز فاضلتر از نماز نیست؛ **انجام:** یعنی از یک طرف ر ب م از هر رو لب اسب
خط: نستعلیق، کا: ملک احمد بن غلامعلی کلوخانی، تا: ۷ صفر ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کالنیگور، ۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۸]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

بلقیس، ق۱۱ قمری

belqeys (-17c)

تاریخ تألیف: نیمه رمضان ۱۰۸۹ق
رساله کوتاهی است در تجوید در چهارده «باب».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۷۱-۲۵/۱۶۱
آغاز: قرآن سنت است لقوله تعالی اذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشیطان الرجیم اکثر علما بر این اند که این امر برای استحباب است؛ **انجام:** و وقف به الحاق هاء السکتة برای ابقاء حرکة آخر است مثل ده قد فرغت من هذا التالیف ... و لجمیع المومنین و المومنات برحمتک یا ارحم الراحمین
از باب دوم تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب و الوان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲-۷۲۹]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

قاری گیلانی، ملامیر، ق۱۱ قمری

qārī gīlānī, mollā-mīr (-17c)

اهداء به: شاه طهماسب
قواعد تجوی را بسیار مختصر به نام شاه طهماسب و در دوازده «فصل» بیان کرده است.

۱. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۵۹/۱
آغاز: به نام خدایی که از امر کن ×× بر آورد ایوان چرخ کهن؛ **انجام:** این رساله تمام بی نقصان ×× شد به نام خوش شه دوران / شد به نامش تمام این نسخه×× زان سبب یافت نام این نسخه / هست تألیف این کتاب حقیر ×× از حقیر فقیر ملا میر
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن ملا محمد کریم ورنوسفادرانی، تا: ۲۴ صفر ۱۲۳۹ق، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۷گ (۱پ-۲۷ر) [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۶۲]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد حضرت رسول خدا (ص) فرمودند که در آخرت چیزی که یاری امتان من می‌کند قرآن است؛ **انجام:** به سبب فتحه تقدیری نه فتحه ملفوظی عارضی حالی والله هوالموجد لمقدرات الایام واللیالی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۷۲ق؛ در آغاز رساله سی فصل خواجه چاپ سنگی ضمیمه شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱پ-۱۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۷]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

موسوی گیلانی، رحمت، ق۱۱ قمری

mūsavī gīlānī, rahmat (-17c)

نام کتاب و مؤلف ذکر نشده لذا تسمیه بر اساس یادداشت‌های کاتب نونویس مذکور در آخر نسخه است اما نام مؤلف طبق نگارش همو در باب چهاردهم نسخه به این شرح است: «مؤلف این کتاب الفقید الحقیر رحمت الله القاری الجلانی (الجیلانی) نقل می‌کند که در وقت تألیف کتاب برهان القاری فی تجوید

کلام الباری در حیدر آباد ...» و با توجه به اشارات مؤلف در جای جای متن، وی از قاریان امامیه اوادل قرن ۱۱ ق متولد بلده رشت و از جمله شاگردان ملا محمدقاسم قاری معروف به استاد نجفی و استاد ملکی در عتبات عالیات بوده و نیز به هنگام اقامت در حیدر آباد با شیخ هارون جزائری شیعی مکاتباتی داشته است. کتاب یک دوره کامل فن تجوید است که مشتمل بر یک «مقدمه» در پیدایش الفبا و کتابت آن در زبان عربی و هیجده «باب»: ۱. فضل قران؛ ۲. بیان آنکه قران را چون بخوانند؛ ۳. بیان استعاذه بغیره اعوذ بالله من الشیطان الرجیم گفتن؛ ۴. بیان بسمله تغیر بسم الله الرحمن الرحیم گفتن؛ ۵. مخارج حروف هجا؛ ۶. بیان رعایت هر حرفی در حین ترکیب حروف چنانکه حق و سزاوار او است؛ ۷. بیان مد و قصر؛ ۸. بیان وقف؛ ۹. بیان احکام وقف و رموز آن؛ ۱۰. بیان احکام نون تنوین و نون ساکن؛ ۱۱. بیان ادغام متمائل و منجانس و متقارب؛ ۱۲. بیان احکام راآت؛ ۱۳. بیان هاءی کنایه؛ ۱۴. بیان سبب بودن قران مجید به هفت قراءت؛ ۱۵. بیان سوره حمد و موره اخلاص و آیة الکرسی؛ ۱۶. بیان تکبیر و تهلیل و تحمید؛ ۱۷. بیان دعواتی که بعد از تلاوت بعضی سور و بعضی آیات و در سجده واجبی و سنتی و یا ختم قران می‌خوانند؛ ۱۸. بیان آسامی قران و عدد سور و آیات؛ خاتمه: در بیان تعلیم گرفتن قران از استاد قاری ماهر این فن و طریق سلوک باستاد اهل قران و اهل ارشاد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۰

آغاز: ا ب ت ث ج ح خ ... ی اما د رتکلم و تعلیم متفاوتست عرب میگوید الالف و الباء و التاء؛ **انجام:** پس شاگرد را واجب و لازم است که د رامر و اطاعت و فرمان استاد خود بیرون نرود و هرچه استادش گوید شنیده و از گفته استاد خود در نگذرد تمت الکتاب التجوید

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ تحریر نونویسی برگ اول و دو برگ آخر کتاب تجوید: جمادی الثانی ۱۱۵۶؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: حنایی کشمیری، ۱۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۳سم [ف: ۲۳-۱۳۵]

● **التجوید** / تجوید / عربی

at-tajvīd

نقشبندی، عبدالرحمن بن محمد

naqšbandī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad

رساله‌ای کوتاه و فشرده که برای استفاده مبتدئین، کلیات و اصول مهم و قواعد تجوید تالیف شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۷۸/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رسالة فی التجوید جمعتها لا خوانی المبتدئین وفقنی الله تعالی و ایاهم لمرضاته آمین، التنوین ضمتین او نصبتین او کسرتین مثاله خیرٌ و خیراً و ذرة؛ **انجام:** ففی نستعین حرف المد الیاء و سبب المد النون و قس و سکونها عارضی لانه یثبت وقفاً و یسقط وصلاً تمت

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۲۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

رساله مختصری است بدون خطبه و مقدمه در ضروریات و مهمات قواعد تجوید که بدون تبویب خاصی نگاشته شده است برخی از مباحث مندرجه عبارت است از: بدانکه مخرج اول ابتدای حلق و باید دانست که از جمله بیست و هشت حرف هجا سیزده مقسوم شد باید دانست که هر گاه دو حرف از یک جنس جمع شوند باید دانست جون رای مکسور یافته باید دانست که اگر ماقبل را مضموم یا مفتوح باشد بدانکه حروف مد سه اند بدانکه لحن بر دو گونه است. نسبت آن به علامه مجلسی مورد تردید است جز آن‌که دو نسخه معرفی شده معلوم نیست یکی باشند ولی در فهرست به مجلسی نسبت داده شده.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰۲

آغاز: من تصنیف ملا محمد باقر سلمه الله بدانکه مخرج اول ابتدای حلق و ان همزه و ها است؛ **انجام:** یا حرفی از مخرج خودش نگوید و این قسم نیز مبطل نماز است و الله اعلم

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ در ذیل نسخه: «اعمال شهور ثلاثه بر گرفته از کتاب منهاج الفلاح علی بن شاه محمود بافقی نگاشته شده»؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره کشمیری، ۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۰/۵

آغاز: بدان وفقک الله تعالی که حروف جمع حرف است و حرف عبارت است از صوتی که خارج متوج می‌شود؛ **انجام:** در باب نهی شیر دادن فرزند مردم است چهار صد و شصت و سه آیه در باب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۹پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۱/۸×۱۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱۲]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

جمال الدین معلم، محمد بن محمود، ق۱۲ قمری

jamāl-od-dīn mo‘allem, mohammad ebn-e mahmūd (-

18c)

رساله کوتاهی است در تجوید در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه» که برای فرزندش تألیف نموده است: ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. بعضی احکام تجوید؛ ۴. های کنایه؛ ۵. مد؛ ۶. ادغام؛ ... ۹. استعاذه؛ ۱۰. بسمله؛ ۱۱. اختلافات قراء عشره در سوره فاتحه؛ ۱۲. اختلاف قراء عشره در سوره اخلاص؛ خاتمه در لحن.

آغاز: بسمله الحمدلله المتکلم الجواد المبین والصلاة والسلام علی رسوله الامین ... فصل اول بدانکه دندانها بر چهار قسم اند اول ثنایا ... فصل دوم در بیان مخارج حروف

انجام: فصل دوازدهم دربیان وقف بر سبیل اختصار ... واو اینست بیت ... لا اگرآمد علامت اندراو ×× نیست وقف آنجایرا بگذر از او. والله اعلم بالصواب والیه المرجع و المآب تمت.

[دنا ۸۰۸/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لب علامت غیر بصری. تمت الرسالة لمحمد بن محمود بن جمال الدین المعلم سنة ۱۱۸۶.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق، شاید از مؤلف باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳-۳۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۷۵

آغاز: و حاء مهمله است. مخرج سیوم آخر حلقست و آن مخرج عین و خائ معجمه است. مخرج چهارم اول زبان است و آن مخرج قاف است.؛ **انجام:** برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: تحریری، کا: رحیم، تا: دوشنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱۰ص، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴۷/۱-۹۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۱۶/۱-۲۵/۲۰۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۶۹ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۱ سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۲-۷۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۳۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۲۶-۱۲۳۲ق، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۴۶پ-۴۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۰۵-۲۶/۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۴۸ق، جلد: ساغری مشکی، ۲۴گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۷۲۵]

● **تجوید = تجوید صغیر** / تجوید / فارسی

tajvīd = tajvīd-e saqīr

حسینی گیلانی، ناصر بن علی

hoseynī gīlānī, nāser ebn-e ʻalī

اهداء به: سلطان احمد

رساله‌ای است مختصر در تجوید که به درخواست جمعی از مستفیدان برای استفاده مبتدیان نگاشته شده و شامل فصلی در لزوم یادگیری تجوید و چند «باب» می‌باشد شامل مباحثی با استعاذه، احکام نون ساکنه و تنوین، مراتب مد، ادغام، راآت و ...

آغاز: الحمدلله الذی کرمنا بتلاوة القرآن و شرفنا بتشریف الالطاف و الاحسان ... اما بعد افضل طاعات و اشرف عبادات بعد از واجبات تلاوت کلام ملک علام است ... ناصر بن علی الحسینی الجیلانی ... این تجوید صغیر مدلل درقرأت سبع ... فصل بدانکه بر همه قرآن خوانان واجب ولازم است که علم تجوید بدانند

انجام: و القلم مثال کاف و الکفر مثال میم و المسجد مثال ه و الهدی تمت هذا التجوید بعون الملک المجید

[دنا ۸۰۸/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۷۲/۴-۳۷/۱۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الظالم و الناس و اللائی و درین چهارده حروف الف لام تعریف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف پارچه سفید، ۴۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۳۱]

۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۹۰ت

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الخیر مثل عین و العین مثل و الغفور ف و الفجر ق و القلم ک و الکفی ...

خط: نستعلیق، کا: رجب علی پسر کربلائی عزیز رشتی، تا: ۱۲۱۹ق؛ ۲۵ص، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۷]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۴۹/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما قال الله تعالی قرانا عربیا غیر دنی عوج تمت الکتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: الوان فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۸ص (۱۲۰-۱۳۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۶۸]

۴. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۸/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]

۵. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۱۱/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (۳۲پ-۴۴پ) [چند نسخه-ف: ۲۳۹]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴/۲-۱۱/۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با جدول

ترنج وسرترنج، ۱۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۱]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem (-18c)

مشتمل بر ابواب: الاستعاذه، البسمله، احکام لام جلاله، بیان هاء الکنایه، احکام نون تنوین و ساکنه، فی احکام میم الساکنه، فی تفخیم الالف و ترقیقها، فی بیان الوقف، فی الادغام و الاظهار، خاتمه: در بیان لحن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۴

آغاز: این چند حرفیست از احرف متفق علیهای بدور سبعه و قاریان قرآن حضرت واجب العزت که بنابر التماس من طاعته ختم و ابعافه غنم راقم این حروف خاکساری محمد صادق قاری بر صفحه عرض و صحیفه اخلاص نگاشت؛ **انجام:** یعنی میم و نون و واو و یا صاحب دو مخرج باشد کما هو الظاهر تم کلام و صل المرام بعون الملک المنان

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۲]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

یزدی، محمد علی بن کمال

yazdī, mohammad ʻalī ebn-e kamāl

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۲۵/۲

کا: کریم بن محمد علی، تا: ۱۲۰۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۴گ (۲۸-۶۱)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۵۱]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع، -۱۲۲۳ قمری

kermānšāhī, mohammad mohsen ebn-e mohammad samīʻ (-1808)

رساله مختصری است در بیان ضروریات قواعد تجوید که به جهت بعضی از صاحبان حقوق در یک «مقدمه» و هشت «فصل» و یک «خاتمه» تدوین شده: مقدمه در بیان شناختن دندان‌ها؛ فصل ۱. مخارج حروف؛ ۲. تفخیم و ترقیق؛ ۳. احکام تنوین و نون ساکنه؛ ۴. قواعدی که مناسب است به فصل سابق؛ ۵. اقسام مد؛ ۶. قواعد مناسبه به فصل سابق (در دو قاعده)؛ ۷. احکام وقف و وصل؛ ۸. بیان صفات حروف؛ خاتمه در بیان آداب قران.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله ایست مختصر در بیان ضروریات قواعد تجوید که حسب الارادت بعضی ارباب حقوق بسلک تحریر در آمده

[دنا ۸۰۹/۲ (۷ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا رب بخدائیت جدایی مفکن، در هر دو وطن ×× ما بین من و آل نبی طرفة عین، ای وای حسین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۳؛ در پایان نیز چند صلوات منظوم آمده؛مصحح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۲۵-۱۳۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۴-۴۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بگوید صدق الله العلی العظیم و صرف رسوله النبی

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: بنیاد مستضعفان تهران، شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: فستقی آهار مهره فرنگی، جلد: میشن دارچینی، ۴۳گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۴سم [ف: ۲۳-۱۳۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۰۷۳

آغاز: برابر؛**انجام:** مقلوب کن در نزد یا ×× در مابقی اخفا بیار».

موجودی آن تا اواسط فصل سوم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور با عطف میشن قهوه‌ای، ۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۶]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** او ترک مدا و تشدید او کلمة، فاغفر بالله برحمتک.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۲۶]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۱۰

آغاز: برابر

خط:نسخ خوب،بی‌کا،تا:۱۲۲۸ق؛واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۰ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۷]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۵۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وقفه و سین هم بر قیاس سکته است و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۲۳۱ و ۱۲۳۶؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲۴۶]

۷. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره۱/

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر ممکن نشود این دعا را بخواند ... فاغفر لنا یا الله برحمتک یا أرحم الراحمین.
کا: محمد بن حسین خراسانی، تا: ۲۶ محرم ۱۲۳۷ق [تراثنا: س۲ش۴-۴۱]

۸. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۹۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** رقم قاریان خوش الحان ... این چنین وضع کرده اند عیان
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۶ق؛ اهدایی: غلامرضا سانیجی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۴گ، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۹۱۹]

● **تجوید = الدرة المضیئه** / تجوید / عربی
tajwīd = ad-durrat-ul muḍī'a

هرکافی بحرانی
harkāfī bahrānī

رساله‌ای مختصر در تجوید که به موضوعاتی چون: «ادغام، اظهار، غنه، اخفاء، تفخیم، ترقیق، مد، قصر و قلقله» پرداخته است.
آغاز: بسمله الحمدلله تنزل القرآن المبین علی خاتم النبیین و سید المرسلین الخ اما بعد اعلم ایها الاخ فی الاسلام ان افضل الحدیث و احسن الکلام القرآن الذی هو کلام الملک العلام
انجام: و نختمها بایة من الکتاب المبین و هی سبحان ربک رب العزة عما یصفون ... تمت الرسالة القراءة.

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۹/۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی نقی ابن سید اسمعیل، تا: رمضان ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۲گ (۹۴-۹۵)، ۱۷-۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۳۶۵]

۲. **شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲-ش/۶۱۱/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱گ، ۲۳ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۰۱]

● **تجوید (رساله در)** / تجوید / فارسی
tajvīd (r. dar)

بهبهانی، احمد بن محمد علی، ۱۱۹۱-۱۲۳۵ ؟ قمری
behbahānī, ahmad ebn-e mohammad ‘alī (1777-1820)

عجاله‌ای است در بیان مخارج حروف، اقسام دندان‌ها و صفات حروف. وی این عجاله را در هنگام حضور در «عظیم آباد» به درخواست کاتب نوشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۳۲
آغاز: بسمله. در بیان مخارج حروف و لوازم آن بدانکه پیش از معرفت مخارج حروف؛ **انجام:** مثل اب ات و اث علی هذا هذا القیاس ... لهذا به قلم آمد
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛کاغذ:نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۳]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd

مقری بروجردی، محسن بن محمد علی
moqerī borūjerdī, mohsen ebn-e mohammad ‘alī

رساله کوتاهی است در تجوید که مؤلف به درخواست عده‌ای از شیعیان که نزد وی در بروجرد قرائت قرآن تحصیل می‌کردند، نگاشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۲۳/۱-۵۷/۱۹۳
آغاز: بسمله، حمدله، چنین گوید اقل الخلیقة بل لاشیء فی الحقیقة محسن بن محمد علی المقری عفی الله عنهما در حینی که در بلده بروجرد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۳۹گ (۱-۳۹)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۲]

● **تجوید** / تجوید / ترکی
tajvīd

دخی، علی بن یحیی بن محمود
daxī, ‘alī ebn-e yahyā ben mahmūd

در بیان موارد وقف لازم در آیات کریمه به ترتیب سوره‌های قرآن کریم، ظاهراً برگرفته از رساله محمد بن طیغور سجاوندی است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۴/۱
آغاز: بسمله حمد اول الله قادر بی زواله که انسان علمنه و معرفته شریف و لطیف قعدی؛ **انجام:** سورة البلدة بر لازم میم وار در احد یقول دلی کدر تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ صفر ۱۲۶۳ق (مطابق با یونت ئیل ترکی)؛ جلد: پارچه سفید با گل برگ‌های سبز، ۳گ (۱پ-۳ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۴۲]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd

محمد جعفر
mohammad ja‘far

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۷۰

آغاز: بسمله، الحمدلله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله و آله اما بعد پس مگوید خادم شرح انور محمد جعفر؛ **انجام:** سوره الناس اول ملك الناس بفتح میم و کسر لام و کاف دوم من الجنة بکسر حیم تمام شد ... سنه ۱۲۷۵

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۴۶۵؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [رایانه]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۶

ناقص، مؤلف از تقویم اللسان خود نام می‌برد؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

طالقانی، مرتضی قلی بن محمد صادق

morteza qolī ebn-e mohammad sādeq ،tāleqānī

رساله‌ای مختصر در بیان مهمات علم قرائت، در یک «مقدمه» و چهار «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در بیان اقسام داندان هاست؛ فصل ۱. مکان حرف‌ها؛ ۲. وقف؛ ۳. مد؛ ۴. ادغام؛ خاتمه در بیان بعضی چیزهایی که بر قاری قرآن دانستن آن لازم است.

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۲/۴

آغاز: الحمدلله ... اما بعد پس می‌گوید غریق دریای عصیان درگاه باری ... که این رساله ایست در بیان مهمات علم قرائت که صحت عبادت مثل نماز و مانند آن؛ **انجام:** و اختلاس و اماله و مد قصر و ابدال و حذف و نقل و مانند اینها و اسم قاریهای هفتگانه این است نافع، ابوعمرو و حمزه و عاصم و ابن کثیر و ... کسائی تمت بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق، جلد: تیماج سیاه، ۲۷گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۲۱]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

استرآبادی، ابوالقاسم بن زین العابدین

estarābādī, ab-ol-qāsem ebn-e zeyn-ol-‘ābedīn

رساله کوتاهی است در تجوید که مؤلف به درخواست برخی از دوستانش در چند «فصل» بدون شماره، تألیف نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۴۲/۶-۲۲/۱۶۲

آغاز: بسمله [] مر خدای را که آفریننده جهان است و داننده آشکار و نهان است و آن خدای را که محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب به هاشم بن عبد مناف را از میان خلقان برگزید؛ **انجام:** تا از شر شیطان ایمن باشند و قرآن بدین نوع ناطق است که و رتل القرآن ترتیلا و رتلناه ترتیلا و الله الموفق بالخیرات.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۷۲۷]

● **التجوید** / تجوید / عربی

at-tajvīd

حائری، محمد علی بن قاسم، ق۱۳ قمری

hā’erī, mohammad ‘alī ebn-e qāsem (-19c)

این رساله تقریر درس استاد مؤلف، فخرالدین محسن قاری فرزند محمد علی مازندرانی است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰۷/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، تفسیر صافی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۲۰پ-۲۷پ)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۰ و ۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۹۵]

● **تجوید = اراءة و اضائة** / تجوید / فارسی

tajvīd = erā’a va ezā’a

حسینی سبزواری، محمد جعفر، ق۱۳ قمری

hoseynī sabzevārī, mohammad ja‘far (-19c)

رساله متوسطی است در تجوید و قرائت قرآن کریم مشتمل بر یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه». مؤلف در پایان مناجاتی به نظم و فارسی گویا از خودش با عنوان «مناجات مخمسه قدسیه» آورده است. تخلص شاعر در این مناجات «شاقی» ذکر شده است. گویا نام رساله حاضر «اراءة و اضائة» است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۷۳/۱-۵۶/۱۲۳

آغاز: بسمله ستایش و سپاس خارج از حد و قیاس خالق فرد صمدی را سزاست که عندلیب خوش الحان فصاحت و بیان از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: آدینه محمد بن علی، ساکن اوغاض از توابع خبوشان برای محمد علی خبوشانی، تا: ۱۵ رمضان ۱۲۶۷ق؛ ۳۴گ (۱-۳۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۳۰]

● **التجوید** / تجوید / فارسی

at-tajvīd

راینی کرمانی، ابوطالب بن عبدالله، ق۱۳ قمری

rāyenī kermānī, abū-tāleb ebn-e ʻabd-ol-lāh (-19c)

رساله مختصری است در مباحث علم قرائت دارای یک «مقدمه» در فضیلت قرآن و شش «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. دانستن نام دندان‌ها؛ ۲. مخارج حروف؛ ۳. مد و قصر؛ ۴. وقف؛ ۵. احکام نون ساکنه و تنوین؛ ۶. احکام الراآت؛ خاتمه در لحن.

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنته الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین ابدالآبدین و بعد چنین گوید حقیر ... که چون بعضی از مخادیم کرام خواهش نمودند

انجام: و قرائت میکنند بزبان تنها نه بدل ربنا لاتواخذنا ان نسینا او اخطانا و لا تعاملنا باعمالنا و اغفرنا ما اسلفنا و اعصمنا فیما استقبلنا انک علی کل شی قدیر

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ واگذاری بنیاد مستضعفان تهران در شهریور ۱۳۴۷؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۲سم [ف: ۲۳-۳۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛کاغذ: نخودی آبی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۶/۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۳سم [رایانه]

● تجوید / تجوید

tajvīd

سبزواری، زین العابدین بن محمد علی، ق۱۳ قمری

sabzevārī, zayn-ol-ʻābedīn ebn-e mohammad ʻalī (-19c)

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۵۹۶]

● تجوید / تجوید / فارسی

tajvīd

قاری اصفهانی، ابوالحسن بن رمضان، ق۱۳ قمری

qārī-ye esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e ramezān (-19c)

رساله مختصری در تجوید قرآن کریم است که برای عامه مردم تألیف شده است، دارای چند «باب» [در برخی نسخه فصل] و یک «خاتمه»: باب المخارج، باب الصفات، باب الراء و لام جلاله، باب المد و القصر، باب الادغام، باب النون ساکنه و تنوین، باب وقف‌ها، باب هاء کنایه، باب استعاذه، باب بسمله، خاتمه در بیان وقف. در خاتمه کتاب کلام معروف علی (ع) را آورده: «الترتیل هو تجوید الحروف و معرفة الوقوف» ابواب آن و ترتیب آن تقریباً شبیه کتاب «تحفة شاهی» است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الجحیم للغاوین و الصلوة والسلام علی محمد خیر الانبیاء و المرسلین و آله خیر الاوصیاء و اصحابه خیر الاتقیاء و المؤمنین اما بعد این مختصری است در معرفت بعضی از قواعد ضروریه

انجام: یا کلمه مستقله باشد مثل من راق و وقف سین هم قیاس سکته است والله اعلم بالصواب

[الذریعة ۳۷۱/۳؛ فهرست استوری ص ۳۱۶؛ دنا ۸۱۰/۲ (۸ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۶۳-۱۷/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه گوهرشاد ج ۱۴۳۹/۳ تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲-۷۳۳]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۱

آغاز: دهم، سرزبان است قریب به پشت زبان وآن مخرج راست اما درتلفظ کردن؛ **انجام:** برابر

نام مؤلف به استناد نسخه گوهرشاد ج۱۴۳۹/۳ تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: میرزا حسن شریفی؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۲۷]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۲۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی الطباطبائی، تا: سه‌شنبه ۲۸ ذیقعده ۱۲۳۳ق؛ جلد: چرم مشکی، ۱۵گ (۲۱۰پ-۲۲۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۳۷]

۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن رجبعلی شیرازی، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۶گ (۲۸ر-۴۳ر)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۱]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر؛ این رساله تجوید از تألیف عالیجناب مقدس القاب آخو ملاابوالحسن القاری الاصفهانی. تمت.

خط: نستعلیق شکسته، کا: چراغعلی ملقب به حاجی آقا بن حاجی عبدالکریم شیرازی الاصل و المسکن، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۳۰۸ق؛ ۵۶ص (۲-۵۷) [ف: ۲-۳۹]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۵۲/۱-۲۴/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالوهاب قهفرخی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۸]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۶۱/۴-۲۳/۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این دعا ثواب بسیار هست اما مختصر

کردیم تا خواننده و نویسنده را ملال نگیرد والله. هذا دعاء بزرگوار این است بسمله سبحانک یا الله تعالیت یا رحمن اجرنا من النار یا مجیر. و نعم الوکیل و لاحول ... العلی العظیم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بعد از پایان رساله دعای مجیر تحریر شده؛ جلد: تیماج مشکی عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۶]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۴۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی و شکری، جلد: سرخ عطف پارچه، ۳۰گ (۱۱۸-۱۴۷)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی صورتی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۱ص (۲۵۷-۲۹۷)، ۱۵-۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۲-۳۰۵]

● **التجوید** / شعر، تجوید / عربی

at-tajvīd

شیرازی، محمد کاظم، ۱۲۵۳-۱۳۲۶ قمری

šīrāzī, mohammad kāzem (1838-1908)

در ۲۵ بیت که مخارج حروف عربی را به صورت نظم بیان کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۱۰/۲
آغاز: رسالة فی التجوید من نتایج افکار مخارج الحروف ... الحمدلله الکریم الباقی و الزاء ثم السین ثم الصاد کرمنا من غیر ما استحقاقی فضلنا بالنطق و اللسان و العلم و الحجة و البرهان؛ **انجام:** و یس فیها الوقف خمس مواضع باثارهم ثم العباد وکملا بمرقد ثم اعیدونی و مثلهم و فی الملك من یقبضهن جاء مکملاً علیك بان الرسول من یغفران من یأتی به کلما تلا
خط: نسخ، کا: محمد تقی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۳-۹۹۰]

● **التجوید** / تجوید / عربی

at-tajvīd

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲-۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad nasīr (1837-1916)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۳۶۶
آغاز: فاعلم ان المحقق فی المعتبر و العلامه؛ **انجام:** ولا استحبابا نعم لا تنکر حسن العقلی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی: ۱۰۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

محمد نصیر بن محمد باقر

mohammad nasīr ebn-e mohammad bāqer

در آغاز این رساله مختصر لزوم و ضرورت آموختن قواعد تجوید و ثواب خواندن قران کریم را بیان کرده، پس از آن به روشی همه‌فهم و مفید برای عوام و خواص آنچه را که از علم تجوید ضروری می‌نمود، آورده و سعی کرده است که اصطلاحاً علمی به‌کار نرود تا برای همگان و مخصوصاً نو آموزان مفید باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۷
آغاز: حمد بیحد و ثنای بیقیاس مر خالقی را سزاست که زبان انسانی را بجهت مذاکره اسامی گرامی حق سبحانه و تعالی؛ **انجام:** در حقیقت بجهت مبتدی بهترین کتب تجویدهاست تا بحال در علم قرائت کسی به این روش و طریق ننوشته است ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن میرزا ابراهیم کتابچی ارومی، تا: ۴ جمادی الثانی ۱۳۳۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۲]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

رجاء زفره ای، محمد علی، ۱۲۴۳-۱۳۲۰ شمسی

rajā’-e zefre’ī, mohammad ʻalī (1864-1941)

در یک «مقدمه» و ۱۴ «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۳۰
آغاز: الحمدلله الذی هدانا للایمان ... چون این کمترین محمدعلی متخلص و معروف به رجاء زفره ای بعض از قواعد و مخارج حروف آداب ترتیل و تجوید ... فرا گرفته لذا شطری از آنها در طی سطری چند درین اوراق مرقوم داشتم؛ **انجام:** ختم شد منظوم از نظم کلام×× شاد گردد هر که خواند و السلام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ ربیع الثانی ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۳۷گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۲۷۸]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

حائری سنقری، محمد علی بن حسن علی، -۱۳۷۸ قمری

hā'erī sonqorī, mohammad 'alī ebn-e hasan 'alī (-1959)
رساله مختصری است در تجوید و قواعد قرائت، در ابتداء انواع دندان‌ها را بیان کرده و سپس مخارج حروف تهجی و بیان تنوین‌ها و حروف شمسی و قمری.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۰/۳
آغاز: بسمله نوع انسان را بیست و هشت دندان است یا سی و دو از سی و دو بیشتر نیست و از بیست و هشت کمتر نیست؛ **انجام:** میم ساکن از واو جدا میشود مثل علیهم و لاالضالین
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۶ق؛ بعد از اتمام رساله مطالب پراکنده‌ای در علم تجوید همراه با جدولی در تعداد حروف قرآن؛ جلد: تیماج سرخ، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف مخ: ۱-۲۲۷]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
رهانی، محمد بن محمد طاهر، ق۱۴ قمری
rahānī, mohammad ebn-e mohammad tāher (-20c)
رساله مختصری است در تجوید که به صورت نامنظم تحریر شده، بعضی عناوین آن عبارت اند از: در معانقه، در اماله، در روم (در اصطلاح قراء طلب تقلیل حرکت است)، در مخارج حروف، در گفتن بسمله، در وقف، در ادغام، در بیان لام ال.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۹۸/۱
آغاز: بسمله، فی المعانقه. معانقه در اصطلاح قراء دو وقف را می‌گویند که وقف هر که یک وصل دیگری را لازم داشته باشند؛ **انجام:** و چهارده حرف دیگر که مانده او را اظهار باید کرد و در اینجا لام قمری می‌گویند و الله اعلم.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۳۱۲ق، جا: مدرسه مرحوم عبدالله خان؛ جلد: تیماج زیتونی ضربی ترنج با سر با نقش گل و بلبل، ۶گ (۲ر-۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۶۰]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
طارمی، عبدالله بن علی اصغر، ق۱۴ قمری
tāramī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'alī asqar (-20c)
توصیه‌های کوتاهی است در مورد تجوید و لزوم رعایت آن در نماز.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۳/۳
آغاز: قال رسول الله (ص) الصلوة عمود الدین اول ما یحاسب به العبد الصلواة
خط: نسخ خوانا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۸ق؛ جلد: تیماج زرد، ۷گ (۱۱۷پ-۱۲۳ر)، ۱۶ سطر، قطع: پالتویی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۷-۸۷]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
محمد هاشم، ق۱۴ قمری
mohammad hāšem (-20c)
مؤلف: محمد هاشم (؟). مضامین رساله می‌رساند که مؤلف از معاصرین است و در دهه چهارم قرن ۱۴ق می‌زیسته است. پنداشته می‌شود که مؤلف حاج ملامحمد هاشم صاحب کتاب منتخب التواریخ مذکور در جلد پنجم فهرست آستان قدس باشد. رساله‌ای است روان و متعرض جهت فقهی و مرتب است بر یازده «مقصد»: ۱. اسامی قراء؛ ۲. اقسام دندان‌ها و حروف هجاء و مخارج آنها؛ ۳. ذکر صفات حروف؛ ۴. معنای ادغام؛ ۵. معنای مد و قصر؛ ۶. بیان اشباع؛ ۷. اماله؛ ۸. تفخیم و ترقیق؛ ۹. معنای وقف؛ ۱۰. لحن جلی و خفی؛ ۱۱. بیان رسم الخط. مقصد اول تا ششم و هم هشتم هر یک شامل سه «فصل» و مقصد هفتم دارای دو «فصل» و مقصد نهم در چهار «فصل».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۰۴
آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد سید الانبیاء و المرسلین و علی اهل بیته الائمة الغرامین و بعد رساله ایست در مسآئل مهمه علم تجوید که این عبد خاطی آثم؛ **انجام:** و اما موصول را یک وقف جائز است در آخر کلمه دوم.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۱۶۷]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
تبریزی، محمد هادی بن محمد رضا
tabrīzī, mohammad hādī ebn-e mohammad rezā
قواعدی تجویدی که جمهور قراء بر آن متفق‌اند و آنچه به خواطر برسد از متفردات نافع، در دوازده «باب» کوتاه، در این رساله گزارش شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۲۴/۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید فقیر جانی ... این رساله ایست مختصر در تجوید کلام الله؛ **انجام:** بدانکه مخارج حروف بنابر آنچه أشهر است هفده مخرج است که در شکل زبان و دهان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۲۰پ-۱۳۱پ)، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۱۶-۲۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

حسینی قاری، حسین

hoseynī qārī, hoseyn

درباره اختلافات قرائت به ترتیب سور با آوردن رمز برای هر یکی از قاریان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۳۸/۵

آغاز: بسمله. و به نستعین. التابعی و هو اخذ عن عبدالله بن حبیب السلمی ... سورة الحمد لیس فیها خلاف؛ **انجام:** ص کفوا (تمت التجوید بعون الملک الوهاب و الله اعلم بالصواب).

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۸گ (۹۷-۱۰۴)، ۲۲ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۳۹۹]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

شفتی، یوسف الدین جیلان

šaftī, yūsof-od-dīn jīlān

رساله کوتاهی است در تجوید شامل چند «باب» کوتاه.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۷/۳

آغاز: بسمله و بعده چنین گوید فقیر الحقیر تراب اقدام الفقراء و المساکین حاجی یوسف الدین جیلان المشهور به شفتی عفی الله عنه؛ **انجام:** رجیم یعنی سنگ ری کرده شده و رانده شده بلکه درلغت حق تعالی به دلیل آن لعنت فإنک رجیم و ان علیک لعنتی الی یوم الدین؛ و اگر اعوذ بالله قرآن بودی در سورتها نوشته شدی همچو بسم الله الرحمن الرحیم

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، سرخ، ۱۳گ (۹ر-۲۱ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

شوشتری، محمد بن محمود

šoštarī, mohammad ebn-e mahmūd

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۹۶/۳

انجام: چنانچه شیخ جزری در رساله منظوم موسوم بمقدمه گفته

کا: محمد حکیم بن عبد الوکیل، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱گ (۲۶-۳۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۶۴]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

قاری ، سیف الله بن سلطان علی

qārī, seyf-ol-lāh ebn-e soltān ʻalī

رساله‌ای در ده باب و یک خاتمه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۷۷ض

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رسالهایست مختصره مفید در بیان قواعد ضروریه تجوید

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۲-۱۳ حاشیه) [ف: ۱۰-۳۵۷]

● **التجوید** / شعر، تجوید / عربی

at-tajvīd

موسی بن عبیدالله بن حیی

mūsā ebn-e ʻobeyd-ol-lāh ebn-e hoyayy

رساله‌ای منظوم از ابومزاحم موسی بن عبیدالله بن حیی ابن خاقان است. نام سراینده در یک بیت مانده به پایان منظومه آمده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۳/۸

آغاز: اقول مقالا معجباً لا ولی الحجر ×× و لا فخر ان الفخر یدعو الی الکبر؛ **انجام:** اجابک فینا ربنا و اجابنا ×× اخی فیک بالغفر ان منه و بالنصر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۸۱پ-۸۳ر) [ف: ۳-۳۲۵]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

رساله‌ای است در بیان مخارج حروف و چگونگی ادای حروف، شامل این حروف: اظهار و حلق و ادغام (یرملون) و اخفاء، نون ساکنه و تنوین، غنه، ادغام مثلین و متقاربین، تغلیظ و ترقیق، حروف استعلاء، مد و حروف آن، و لحن جلی و خفی.

آغاز: بسمله والعاقبة للمتقین والصلوة والسلام ... نقل است از قراء ... که حروف هجا بیست و هشت است و از آن شش حرف اظهار است

انجام: یا مدی از قدر آن کم کند یا حرفی تمام ازمخرج خود نگوید وآنچه بدین ماند اینها مبطل نماز است والحمدلله رب العالمین

همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱/۴-۶/۱۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۷۶ق؛ مصحح، محشی به امضاء «منه»؛ ۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴-۲۰۸۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۱۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج نیلی، ۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۴۸۷]

۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۱۵/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۵۳پ-۵۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۱۶۶]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
یک عنوان باب «در بیان مخارج حروف» و «الفصل فی بیان مخارج الحروف» به عربی دارد با دو تصویر برای مخارج حروف.
آغاز: بسمله حمدله و صلاة. بدانکه این تجویدی است مختصر در بیان اظهار و ادغام و اخفا و قلب و بعضی از احوال را و مدکه قاریان را ناچار است
انجام: اما به راء بام و میم لب برهم نهاده می‌شود و به راء و اندکی گشاده می‌شود. والله اعلم بالصواب.

همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۶/۱۰
آغاز و انجام: برابر؛ الفصل الثانی فی بیان مخارج الحروف ... حتی تتبین کیفیة ما ذکروالله اعلم بالصواب. (تمت فی ۱۰۷۷) (نمقه ... محمد امین زرگر تذکرة لحضرة مولنیا سراج الانامی مولانا محمد قاسم ... فی شهور سبع و سبعین فوق الالف ...)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۵۷پ-۱۶۲ر)، ۱۷ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۰۶۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰/۵-۴/۱۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، ۹ سطر [ف: ۴-۲۰۸۶]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۷۴/۲
آغاز: حمدله ... اما بعد این حروف تجویدی است مختصر در بیان مخارج حروف و اظهار و ادغام و قلب و اخفا و بعضی از احوال تفخیم و ترقیق را و حروف مد و به سبب کشیدن مد که قاری؛
انجام: لکل امام حرف رمز لخصلا والله اعلم بالصواب. « ا» نافع، «د» ابن کثیر، «ح» ابوعمر، «ب» قالون ... «ع» روح، «ش» خلف وادریس.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۳۲۵]

● **التجوید = الوجیزة فی التجوید** / تجوید / عربی
at-tajwīd = al-wajīza fi-t tajwīd
رساله‌ای مختصر در قواعد تجوید و قرائت قرآن که در آن از شیخ محقق جزری و امام سمرقندی یاد کرده است؛ در نه «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. ذکر الأئمة و أسانیدهم و رواتهم؛ ۲. الاستعاذة؛ ۳. أحکام البسملة؛ ۴. مخارج الحروف؛ ۵. الوقف علی أواخر الکلم؛ ۶. المد و احکامه؛ ۷. احکام النون الساکنة و التنوین؛ ۸ التفخیم و الترقیق؛ ۹. أحکام الادغام و الاظهار؛ الخاتمة: فیما یتعلق برسم الخط. استاد سید محمد باقر حجتی معتقد است که بایستی مؤلف این اثر از دانشمندان شیعی قرن ۱۱ق یا پیش از آن بوده باشد.
آغاز: بسمله سبحان من عجز الحامدون عن حق حمده ... و بعد فهذه وجیزة جمعت فیها ماالتقطته من کتب الماهرین و استخرجته من تحقیقات المجودین ممن اعتمد علی مقاله و ارکن الی تحقیق اقواله و ذلک من القواعد التی لایستقنی من معرفة معظمها القاری و لا یتیسر بدونها حق التلاوة للعاری و بنیتها علی عدة فصول و خاتمة ...
انجام: و لفظة ابنت عمران فی التحریم بالتاء فی جمیع المصاحف. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

همانند:
۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، در پشت صفحه اول مکتوب امام حسن عسگری (ع) به علی بن حسین بن بابویه قمی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: وجیه الدین بن عباس بن اسماعیل معلم شهرستانی، تا: ۲۴ محرم ۱۰۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۷۴پ-۸۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۱۴۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۹/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** أما المطبقه ... و لحق بهذا الصفات العرضی صفت الاستطال و هی حرف الضاد لاستطالته فی المخرج
این نسخه تا بخشی از فصل رابع را شامل است و بقیه افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۳ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۱۰۹پ-۱۱۳پ)، ۱۷-۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۵-۱۵۹]

● **تجوید** / تجوید / فارسی
tajvīd
دارای دوازده «باب»: ۱. سکته؛ ۲. وقف لازم؛ ۳. وقف غفران؛ ۴. ادغام؛ ۵. غنه؛ ۶. ...؛ ۷. اخفاء؛ ۸ اظهار؛ ۹. مد؛ ۱۰. تفخیم؛ ۱۱. توفیق؛ ۱۲. بوف. در این رساله هر یک از دوازده مراتب مفصل

می‌آید.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ای عزیز من بدانکه اشعار سخن مخلوق است، اگر کسی شعری خطا و یا ناموزون می‌خواند ... با در بیان تجوید، بدانکه بر دوانزده.
[مشترک پاکستان ۱۰۳/۱]

همانند:
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** باب بوف، هر گاه که میم ساکن باشد و ما بعد ب و ف مراد از بوف اظهار بود کقوله تعالی ... مثلهم فی التورية و مثلهم فی الانجیل؛ تمت بعناية الملک الوهاب.
خط: نستعلیق ترک، کا: یوسف فرزند ملا کریم، تا: ۱۱۶۶ق، جا: روستای اخی صوفیلوی پادار (ترکیه)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۹گ (۱۷-۲۵)، ۱۱ سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف: ۳۰-۳۱۲]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۴۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** مگر بحذف هاء علت می‌خواند و در ثمره وقف می‌کند و حفص
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲ص، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۲۳)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۵-۴۶۳]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd
ناشناخته، در هشت «فصل»: ۱. نون ساکن و تنوین؛ ۲. حروف مد؛ ۳. ضمیرها؛ ۴. میم ساکن؛ ۵. حروف بعد از لام لازم؛ ۶. تلاقی دو حرف از یک جنس؛ ۷. ما قبل از لام الله، تفخیم؛ ۸ وقف.
آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه القرآن. و الصلاة و السلام علی صاحب الدعوة.. اما بعد، بدانکه این رساله‌ای است در بیان بعضی قواعد که تعلق به علم قرائت دارد، مشتمل بر چند فصل. فصل اول در بیان نون ساکنه
انجام: جایز نیست در مفتوح الا آنکه مشدد باشد. مثل تب و شخ و طل. تمت.

همانند:
۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۶۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۵گ (۱پ-۵ر) [ف: ۲-۴۰]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۱۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لیک با اعراب ممنوع است ای صاحب تمیز
خط: نسخ، کا: سید آقا ابوالقاسم تهرانی، تا: شنبه ۱۴ محرم ۱۲۳۱ق؛ ۴گ (۲۲پ-۲۵ر) [ف: ۳-۳۲۱]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۳
آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة الشریفة فی التجوید، والسلام علی من اتبع الهدی. اگر تو در کلام الله نون ساکن و تنوین ×× بدشواری همیدانی کند ابن یمین آسان / شود پیدا بحرف حلق و نزد یرملون مدغم ×× بود مغلوب باباً و شود در مابقی پنهان. تم بعون الله تعالی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در آخر شعری به نام ابن یمین آورده شده؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۲۰پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۳۴۹]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی کرمانشاهی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۵۱ر-۱۵۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم[ف:۲-۳۵۳]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd
رساله کوتاهی است درتجوید بدون فصل و باب در بیان دندان‌ها و مخارج حروف.

همانند:
۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۹۵
آغاز: تجویدی است در قواعد قرائت بسمله نوع انسان و بنی آدم را بیست وهشت دندانست یا سی و دو بیشتر نیست؛ **انجام:** به قسمی که میم ساکن از او جدا می‌شود مثل علیهم ولا الضالین تمت هذا التجوید
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر کروی کتابخانه ... ۱۲۲۵؛ درآخر نسخه دو برگ ملحق شده درتجوید به خط سید محمد رضا طبسی: «هذا ما استفدته من حضرت حجة الاسلام ... الشیخ محمد علی الحائری فی علم التجوید»؛ جلد: کاغذی، ۱۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف مخ: ۱-۹۵]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۵۹/۶-۲۱/۱۷۹
آغاز: بسمله نوع انسان و بنی آدم را بیست و هشت دندان است یا سی و دو و ازسی و دو بیشتر نیست و از بیست و هشت کمتر نیست؛ **انجام:** و همین میم ساکن که به باقی حروف می‌رسد اظهار می‌شود به قسمی که میم ساکن از او جدا می‌شود مثل علیهم و لاالضالین.
خط: نسخ، کا: ملا قربانعلی بن ملا صادق، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۱ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۳]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd
رساله مختصری است در تجوید قرآن کریم که بدون فصل

بندی خاصی تدوین شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بباید دانست که این رساله‌ای است مختصر در تجوید کلام مجید ربانی تا مبتدیان به آسانی فرا گیرند ...
انجام: و چون به باء برسد اخفا باید کرد و در نزد باقی حروف اظهار باید کرد.

همانند:
۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۰۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی.، ۶گ (۶۴ر-۶۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹۵]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عاطفی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی صورتی، ۱۲گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [رایانه]

● **تجوید** / تجوید / اردو
tajvīd
فوایدی است درباره تجوید و علوم قرآن همچون رموز سجاوندی و قلب و اوقاف سجاوندی، مد، اظهار، صفات حروف، سجده‌های قرآن.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۲۰
آغاز: رموز اوقاف قرآن مجید مطلق آیت کی علامت هی اگر کوئی وقف کی اور علامت؛ **انجام:** بنابر مذهب اکثر کی ایک سوچوده سوره هین اورا نمین سیی پندره سور ون مین آیات سجده هین.
خط: نستعلیق، کا: اقبال خان عرف میان امانت علی خان، تا: ۱۳۲۹ق، جا: مرشد آباد بنگال؛ ۷۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف مخ: ۱-۹۵]

● **التجوید** / علوم قرآن، تجوید / ترکی
at-tajvīd

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱ کر
آغاز: حرف هجا یکرمی طوقوز قسم مفخمه بر قسم من قنه بر قسم تفخیم معه اصله ال الترقیق بر قسمی ترقیق معه اصله التفخیم، مفخمه یدی خصه ضغط قظ بو حروف مفخمه دیرلر قرآن عظیم الشأنده کلدیکی یرده تفخیم اوقومه سی واجب اولدوغی ایچون دلیل محمد ابن الجزری مقدمه سنده و حروف الاستعلاء فخم بیوردی؛ **انجام:** اما ترقیقک حد یقدر و اما تالیه شویله کرکدر که بر ترقیق حرف غایت ترقیق اتسه دل اجله بر ذره خربدر و هم عنایت ترتیل تجوید کامل اولور و بالله التوفیق
رساله‌ای در بیان قواعد تجوید و ترقیق و تفخیم است که با بهره‌مندی از آثاری مشهور در تجوید همچون المقدمة الجزریة شمس الدین محمد بن محمد دمشقی جزری (- ۸۳۳ق) نگارش یافته است. به جهت افتادگی از آغاز نسخه، در مصادر و فهرست‌های موجود (قابل دسترس) به آگاهی‌های بیشتری درباره این اثر، دسترسی نیافتیم؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ نوع نگارش و عدم انسجام خطوط و قلم خوردگی‌های متن نشان می‌دهد که بایستی نسخه به خط مؤلف بوده باشد، در انجام برگ ۳ر یک نمودار در قالب دایره درباره مخرج ادای حروف در دهان و جایگاه زبان در هنگام ادای حروف، ترسیم گردیده؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، جلد: مقوایی با روکش کاغذی کرم عطف تیماج، ۲گ (۱ر-۲پ)، ۱۸-۱۹سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۲-۹۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۹ کر
آغاز: بسملة الحمدلله الذی أمرنا إلی قراءة القرآن با التجوید و یسر إلینا ... بوندن صکره معلوم اولکه تجوید قرآن تعلم اره و عورته فرضدر زیرا حق تعالی بیورور و رتل القرآن ترتیلاً یعنی حبیبم قرآن اوقور کن اومکه حرف مخرجندن چقرمیاسن که وره معناه پوزله؛ **انجام:** تنوین و نون ساکن بو حرفلم اوغرسه ادغام اولنور بلاغنه ح خ ع غ هـ نون ساکن و تنوین بو حرفلن اوغرسه اظهار الونرلر؛ تمت
رساله‌ای مختصر در تجوید مشتمل بر مباحث ادغام، مد، تنوین، اظهار، قلب، مخارج حروف و سایر مباحث مطرح شده در علم تجوید است. از این اثر سه نسخه در دارالکتب قاهره به شماره‌های «۱ اقراآت و التجوید طلعت»، «۶ قراآت ترکی طلعت» و «۱۲ مجامیع ترکی» و یکی نیز در کتابخانه ی دولتی (سلطنتی) برلین به شماره «۲/۹۷» موجود است؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ چند تاریخ تولد و وفات مربوط به سال هی ۱۱۳۸، ۱۱۴۳، ۱۱۴۶، ۱۱۴۹، ۱۱۵۲، ۱۱۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۱۵گ (۹۲پ-۱۰۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۹۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱۰ کر
آغاز: الف و یا کسره دنصکره و واو ضمه دنصکره همزیه ملاقی اولسه لر مقدرا لرندن زیاده چکلورلر ... قجن حرف مدسکورنی مجاور ... مد اوچ قسمدر، بریسی ساکندن اصلی حرکتدر؛ **انجام:** بعد الکسره را لری مفتوحه اولان مثالده و رشک غیری قرا و صلده تفخیم ایلدیلر وقف ده ترقیق ایله دیلر بعد الیاءات گنه را لری مفتوحه
رساله‌ای در تجوید است که در چند باب نگارش یافته است. عناوین ابواب بازمانده این نسخه، چنین است: باب احکام النون الساکنة و التنوین، باب الراآت، که به جهت افتادگی از آغاز و

انجام نسخه، عنوان اثر و مؤلف آن مورد شناسایی واقع نگردید؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، وجود قلم‌خوردگی‌ها در متن و طرز نگارش مشوش آن، شاید از خط مؤلف بودن این اثر حکایت داشته باشد که البته در این باره باید بیشتر تحقیق شود؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۴گ (۱۰۷ر–۱۱۰پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲/۴۰–۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱۴ کر

آغاز: حروف، حرفك جمعی در، حرف لغتده طرفه در له، اصطلاحده صوت ممتد علی مقطع محقق المقدر و يختص بالانسان وضعاً؛ حرف دخی ایکی قسمدر بر قسمی حروف اصول عربیه در و بر قسمی حروف فروع انصحیه اول دخی بش در، همزه؛ **انجام:** بر قسمی بالگور مستقلیه مطبقنك تفخیم یالگوز مستعلیدن اقوادر ... اقوی نحو قال و العصی، تمت

رساله بسیار موجزی در بیان تعریف لغوی و اصطلاحی حروف و بیان ترقیم و تفخیم برخی حروف از جمله حرف راء است که با در آن از مقدمه جزری نیز بهره برده شده است. بر اساس منابع و فهرست‌های موجود و در دسترس، در کتابخانه‌های ایران و خارج از کشور، به نسخه دیگری، آگاهی نیافتیم؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی ضخیم نخودی، ۱گ (۱۱۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲/۴۰–۱۰۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱۵ کر

آغاز: فصل فی ذکر المدات، بلگل کم مدات بش قسمدر، بر قسم مد متصل در، بر قسم مد منفصل در؛ **انجام:** ارتضی دخی تفخم در کرسی کسر عارضی اولدوغیجون ارتیتم ده بویله در، تمت بعون الله تعالی

رساله مختصری در بیان برخی قواعد تجوید، به خصوص بحث مدها و انواع آن است؛ خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۲گ (۱۱۵ر–۱۱۶پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱/۵سم [ف: ۲/۴۰–۱۰۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۳۸

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **التجويد** / تجوید / عربی

at-tajvīd

غیر همانند:

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۳۹/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه و آله اجمعین؛ اما بعد، فاعلم أن هذه النسخة فی بیان صفات الحروف و بیان مخارجها و هی بابان: الباب الاول: بیان الصفات المشهورة للحروف. الباب الثانی: فی مخارج الحروف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۴گ (۵پ–۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [نسخه پژوهی: ۱–۲۹]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۱۰

آغاز: ان اصنف لکم کتاباً مختصرا فی مذاهب القراء السبعه بالامصار حمهم الله یقرب علیکم متناوله و یسهل علیکم حفظه ... و ذکرت عن کل واحد من القرآء روایتین و ذکرت عن نافع روایة قالون و ورش؛ **انجام:** حفص لامقام لکم بضم المیم الاولی و الیاقوت بفتحها الحرمیان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۳۲۶ص، ۱۳ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱–۱۹۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳/۴

آغاز: بسمله و حمدله و بعد فان کتاب الله عزوجل خیر ... و الآن آن البحث عن التجوید و الله یهدی من یرید؛ **انجام:** علی خاتم الرسالة و آله الهادین اولی الحجة الواضحه ... مسلمین تسلیماً و الحمدلله وحده

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با ۵ سرلوح زیبای زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه حنایی، جلد: میشن مشکی، ۲۱ص (۱۱۴–۱۳۴)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۱سم [ف: ۵–۱۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۴۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل لنا کلامه هادیا؛ **انجام:** س دوری ت تم سبع و عشر و الف

رساله مختصری است در قواعد قرائت قرآن مرتب بر شش «باب» و یک «خاتمه»: ۱. مخارج الحروف، ۲. الاستعاذه و البسمله، ۳. احکام النون الساکنه و التنوین و الاحکام اربعة الدغام و القلب و الاظهار و الاخفاء، ۴. بیان احکام المیم الساکنه و الاحکام الثالثه الادغام و الاظهار و الاخفاء، ۵. المد و حروف المد، ۶. احکام الرآء فی التفخیم و الترقیق فی الوصل، الخاتمه فی اسامی القراء السبعة و رواتهم و رموزهم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ این شماره در جلد دوم فهرست با عنوان: رساله در مخارج حروف ـ که عنوان باب اول از ابواب ششگانه است ـ معرفی شده؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودن آهار مهره سمرقندی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۳–۳۸]

۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۹

به ترتیب سور قرآن از فاتحه آغاز می‌شود وزیر کلمات رمز مربوط به طرز قرائت کلمه نوشته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷–۱۱۳]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۶

آغاز: العدد بسطا فمن لم یراع هذه الشروط لم یصح فاتحته عند المهره فی هذا الفن و الجداول هذه؛ **انجام:** جعلنا الله من الذین یتلون کتاب الله حق تلاوته و یتعلمون بما فیه فاتحته الی خاتمته و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله.

بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ با چهار واسطه از روی نسخه اصل خط مصنف استنساخ گردیده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۹ص (۱۲۵–۱۳۳)، اندازه:

۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۱]

۷. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۱۰**

آغاز: بسمله اعلم ان القرائة المتفق علیها و المعول علیها ضربان احدهما الترتیل الثانی الحد؛ **انجام:** فان لم یحترز من ذلک وقع فی هذا اللحن المذکور اعاذنا الله منه و ایاک و الحمدلله رب العالمین.

بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۲ص (۱۷۴-۱۷۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۲]

۸. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۲۱**

آغاز: بسمله و به نستعین قرأ ابوجعفر تفضل حروف الهجا من ما بعدها و قبلها توقف یسیر من خلال؛ **انجام:** ولی دین امر ثبتها فی الحالین یعقوب تم و کمل.

بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۷ص (۲۸۶-۲۹۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۳]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۴۸/۲**

آغاز: و کل بیموا ادغموا مع غنة و فی الواو و الیاء دونها خلف تلا الحکم الرابع الاظهار المحض، اجمع القراء علی وجوب اظهار النون؛ **انجام:** المنقضیة ثم یسکت علیها فی مذهب الجمیع. والله اعلم و هذا آخر ما اردنا اثباته فی هذا النبذة، و صلی الله علی محمد ... و کان الفراغ ... رب العالمین

در آن از شاطبی بسیار نقل شده. رساله‌ای است در ۱۲ «باب»: ... ۲. المد و القصر و فیه حکمان، ۳. الترقیق الراآت و تفخیمها، ۴. ترقیق لام الجلالة، ۵. الادغام، ۶. اذعام الحرفین المتقاربین، ۷. حروف متفرقه، ۸. فی لام هل و بل و قل، ۹. احکام میم الجمع، ۱۰. هاء الکنایة، ۱۱. الوقوف ...، ۱۲. معرفة مخارج الحروف؛ خط: نستعلیق، کا: مبارک بحرانی، تا: ۱۹ شعبان ۹۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۳۱ر-۱۴۱پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۷۷]

۱۰. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳/۳**

آغاز: بسمله و به ثقتی الحمدلله الذی اظهر کلمة الحق و لو کره المشرکون ... و بعد فانی حیث وصلت فی بعض اسفاری الی بلده قم و کان بعض الاصحاب یشتغلون بتجوید القرآن المجید؛ **انجام:** و کان قد فرغ من تسویدها و تعلیقها یوم الثلاث التاسع و العشرین من شهر محرم الحرام سنه اربع و خمسین و تسعمائه من الهجرة المصطفویه تمت

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۴ق؛ با پنج سرلوح زیبای زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه ختائی، جلد: میشن مشکی، ۳۸ص (۷۴-۱۱۲)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۱سم [ف: ۵-۱۰]

۱۱. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸/۲-۶/۱۳۸**

آغاز: بسمله حمدله و صلاة فصل فی الاظهار و هو تلفظ کل حرف من مخرجه اعلم ان التنوین و النون الساکنة اذا لاقتا حروف الحلق تظهران و هی ستة ... فصل فی الاخفاء؛ **انجام:** فصل حروف العلة اذا کانت ... و کذا الیاء مثل آمنوا و عملوا الصالحات والذی یوسوس. تم. تمت بعون الله وحسن توفیقه.

رساله مختصری است درتجوید شامل چهارده فصل: ۱. اظهار، ۲. اخفاء، ۳. قلب، ۴. اظهار شفوی میم ساکنه ...، ۵. ادغام مع الغنة، ۶. ادغام بلاغنة، ۷. ادغام مثلین، ۸. ادغام متقاربین، ۹- ۱۰. تفخیم لام اول ضمیر به هاء مضمومه، ۱۲. حروف مقطعه، ۱۳. مدات، ۱۴.حروف عله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۳ق؛ در آخر نسخه تاریخ موت سلطان سلیمان در ۹۷۴ و پادشاهی پسرش سلیم در ۹۷۴ق ثبت شده؛ ۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۴-۲۰۲۷]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹/۴**

رساله در تجوید یا مختصری در بیان قرائت امام عبدالله بن کثیر مکی؛ خط: نستعلیق، کا: قنبرغلام خواجه قطب الثانی ابوالحسن علی بن من الله بن ابی الحسن علی کلیم الله بن من الله بن محمد حسین رضی الله عنه، تا: ۹۸۱ق، جا: گولکنده؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۶ص (۴۱-۴۶)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۳۲۶]

۱۳. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۱/۴**

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و الصلاة علی محمد المصطفی و اهل بیته أهل الصدق و الوفا و بعد: فهذه رسالة فیما یجب علی قاری کتاب الله علمها و یتحتم علیه فهمها، و هی مرتبة علی ابواب اربع عشرة الاول فی احکام التنوین؛ **انجام:** و العنعنة و هو ان یتلفظ الهمزة بالعین کما یقول بنو تمیم، عن فی محل ان و الهمهمة و هی تشدید الحروف المخففة. و اعلم ان ترک کل عیب من المعایب فی القراءة هو من المحاسن و (ترک) کل من المحاسن هو من المعایب. جعلنا الله و ایاکم ... الی خاتمته بمحمد و اهل بیته الطاهرین و صحبه الاکرمین. ایها الناظر لهذه الرسالة ... انظر الیها بعین الانصاف ... الطاهرین آمین قد فرغ من نسخها بکربلا عصر السبت اول شهر شعبان سنة ۹۷۳ بحمد الرؤف المنان المسما بالمطیع حافظ اطیعو الله ... الی الله الغنی ابن شیخ نظام الدین المغفور المرحوم الغازانی ... آمین یا رب العالمین.

در تجوید مرتب بر چهارده «باب» و یک «خاتمه» است که در خاتمه شش بحث دارد. نام نگارنده ندارد. از شاطبی (۵۳۸-۵۹۰) و سمرقندی (قرن ششم) در عقد الفرید (گ۸۸ر) که در ص ۸۳۲ این فهرست معرفی شده است و از «تیسیر» دانی (۳۷۱-۴۴۴) و کتاب سجاوندی (قرن نهم) و ابوجعفر (ظاهراً: محمد بن طیفور سجاوندی) (۸۰۵ م ذریعه ۲۵ش ۱۴۰) نقل می‌کند و از بیشتر قاریان سده‌های آغازین، ابن کثیر، عاصم بو عمر و حفص و ابن عامر و حمزة یاد می‌کند. فهرست کتاب چنین است: باب ۱. تنوین، ۲. مد و قصر، ۳. ادغام، ۵. ها، کنایت، ۶. میم هم، ۷. وقف آخر، ۸. وقف رسمی، ۹. یاء ها، ۱۰. قطع و وصل، ۱۱. ممنوعات، ۱۲. مقاطع نوزده‌گانه قرآن، ۱۳. مخارج، ۱۴. اداء حروف، خاتمه و شش مبحث آن: ۱. ظآت منظوم (که ۴۸ ظاء را در بر دارد)، ۲.

دالها، ۳. لام ها، ۴. استعاذه که یازده گونه است، ۵. بسملة، ۶. تجوید فاتحة؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حافظ اطیعو الله ابن نظام الدین، تا: ۴ ذیقعده ۹۸۳ق، جا: کربلا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ نخودی سجاف، تیماج حنایی، ۷۴گ (۷۹ر-۱۵۲ر)،۱۳سطر(۶×۱۰)،اندازه:۱۰/۵×۱۵/۸سم [ف: ۱۱-۷۳۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۸۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد انه لابد لقاری القرآن من معرفة مخارج الحروف و رعایة ادابها و مراعات قواعد القرآن؛ **انجام:** ابوالحارث س دوری ت

رساله مختصری است در قواعد قرائت قرآن مرتب بر شش «باب» و یک «خاتمه»: ۱. مخارج الحروف، ۲. الاستعاذه و البسمله، ۳. احکام النون الساکنه و التنوین و الاحکام اربعة الدغام و القلب و الاظهار و الاخفاء، ۴. بیان احکام المیم الساکنه و الاحکام الثالثه الادغام و الاظهار و الاخفاء، ۵. المد و حروف المد، ۶. احکام الرآء فی التفخیم و الترقیق فی الوصل، الخاتمه فی اسامی القراء السبعة و رواتهم و رموزهم؛ خط: نسخ، کا: جلال بن نورالدین احمد حسنی، تا: ۹۹۳ق، جا: شیراز؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در مهر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۳۷]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۶

آغاز: الحمدلله الکریم المنان العلیم الدیان الذی انزل الفرقان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۱۴-۱۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۳۰]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۱/۳

فصل فی الاظهار ... فصل فی المد؛ خط: نستعلیق ترک، کا: اغلی نبی بن ملا احمد، تا: قرن ۱۱، برای عبدالرحمن چلبی بن محمد؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۷۴پ-۸۱پ)، ۱۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۷ کر

آغاز: اعلم أن هاء الضمیر علی خمسة أقسام، قسم لا خلاف فی مدة، و قسم لا خلاف فی إشباعه، و قسم فی أشباعه خلاف، و قسمان لاخلاف فی عدم إشباعه، الأول متحرک طرفاه و ما بعد همزة نحو و یعظم؛ **انجام:** و الروم ما یدرکه الاعمی و البصیر لان فیه صوتاً مع بعض الحرکة یکاد الحرف یکون متحرکاً و الله أعلم بالصواب.

رساله‌ای مختصر در علم تجوید است که در آن به مباحث مختلف تجویدی مانند اشباع و مد و غیر آن پرداخته است؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲گ (۸۳پ-۸۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۹۶]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱۱ کر

آغاز: بالالف و اللام و هی التشدید البدلی کقوله تعالی و الصالحون و ما أشبه ذلک ... فصل ثم اعلم بأن التشدید المدغم علی ثلثة أوجه؛ **انجام:** و اما حروف بوف فإذا جاء بعد المیم المجزوم ینبغی أن یتحرک المیم و الذین هم بربهم علیهم و لا الضالین و قوله أنفسهم فجعلناهم و ما أشبه ذلک؛ تم الکتاب

رساله‌ای در تجوید است که با عناوین «فصل ثم اعلم» نگارش یافته؛ از این اثر تنها ۵ فصل باقی مانده: از جمله فصول آن عبارتست از: فصل ثم اعلم بأن التشدید المدغم علی ثلثة اوجه ... فصل ثم اعلم بان المد الأصلی و هو کل کلمة ممدود ... فصل ثم اعلم بأن الوقف الواجب ... فصل ثم اعلم بأن الوقف الواجب ... فصل ثم اعلم بأن ما النفی؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی ضخیم نخودی، ۱گ (۱۱۱ر-۱۱۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۹۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۰۹

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب و وعد من تلاه و عمل به جزیل الثواب؛ **انجام:** و علی هذا المثال یقف و یبتدی و الحمد لله وحده.

رساله مختصری است در احکام تجوید (مخارج، صفات حروف، حکم نون ساکنه و تنوین، وقوف و وصل)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش مشمع قهوه‌ای، ۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۴]

۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱

در سی باب که باب هشتم آن فی ذکر هاء الکتابة و باب سی ام آن در مخارج حروف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۷-۲۲۷]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۳۹/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین، و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین، اما بعد، فاعلم ان هذه نسخة فی بیان صفات الحروف و بیان مخارجها و هی بابان: الباب الاول: بیان الصفات المشهورة للحروف. الباب الثانی: فی مخارج الحروف

خط: نسخ، کا: رحمت الله قاری گیلانی رشتی، تا: ۱۰۴۱ق، جا: حیدرآباد؛۴گ(۵پ-۸)،اندازه:۱۷/۵×۲۶سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۶]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۸۰/۲-۳۹/۱۶۰

آغاز: قلیل العین اذا تحرکتها مفتوحاً ماقبلها اوفی حکمه فی اسم ثلاثی اوفعل ثلاثی اوصح محمول علیه؛ **انجام:** واما الحروف فلم یکتب منها بالیاء غیر بلی والی وعلی وحتی والله اعلم بالصواب

رساله‌ای در تجوید به عربی و بیان قواعد آن، باب بندی خاصی ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملک: مرتضی حسنی حسینی؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳۶گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲۰۲۶]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۴/۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة بالتجوید فصل فی الاظهار اذا لقیت؛ **انجام:** ومثال المد التمکین واذا حییتم بتحیة معا ... و نحو

مطالب تحت عنوان «فصل» آمده، فصول موجود: ۱. اظهار، ۲.

اخفاء، ۳. اقلاب، ۴. جواز اظهار و اخفا، ۵. ادغام باغنه، ۶. ادغام بدون غنه، ۷. ادغام مثلین، ۸. ادغام متقاربین، ۹. تفخیم راء، ۱۰. لام ترقیق، ۱۱. هاء ضمیر، ۱۲. حروف قلقله، ۱۳. تفخم حروف، ۱۴. مد؛ خط: نستعلیق، کا: طالب، تا: ۹ شوال ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۴۲گ، ۱۱ سطر (۱۱/۳×۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱-۳۴۱]

۲۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۵۰/۳

آغاز: حمدله. و بعد فهذه رسالة فی التجوید. فصل فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة

خط: نسخ، کا: حسین بن شیخ احمد بن شیخ محمود بن جمعة بن محمود بن نعمت الله صیمری جزائری، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق؛ ۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۱]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۵۴/۲

آغاز: بسمله، و اختار النبی (ص) سبعه عشر موضعا فی القرآن فالاول منها فی سوره البقره قوله تعالی: فاستبقوا الخیرات؛ **انجام:** و فی المدثر اصحاب الیمین فی جنات، و قیل ان وقوف المعانقه المختلفه فیها لیست موافقه للتفسیر

رساله مختصری است در بیان فوائدی در تجوید بدین ترتیب: مواضع ۱۹ گانه وقف نبی اکرم (ص) در آیات قرآن، عدد جلالات و آیات و سوره ها و کلمات و حروف و نقطه‌های قرآن، سوره‌هایی که در آن ناسخ و منسوخ می‌باشد، شیوه نزول قرآن و اولین و آخرین آیا نازل شده، ذکر احزاب قرآن، وقف معانقه و مواضع آن در سوره‌ها؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۳گ (۴۲پ-۴۴پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۰]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲

آغاز: در برگ ۵: احدکم آخر السورة و عنه (ع) تفسیر التنزیل هو تجوید الحروف و معرفة الوقوف بسب ذلک ... سورة البقرة ماءتان و ست و ثمانون آیة مدنیة؛ **انجام:** سورة المطففین. ست و ثلاثین آیة مکیة. بسم الله الرحمان الرحیم (قف) للمطففین الذین ... . و ما ادراک بالامانة. علیون.ط.مرقوم

کتابچه‌ای است در قوانین وقف و ابتداء، در خواندن قرآن به ترتیب سوره‌ها؛ خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج حنایی، ۱۱۳گ، ۱۲سطر (۹×۱۳) [ف: ۱۱-۶۵]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۷/۳

آغاز: باب الکلی کل ما فی کتاب الله تعالی من الصلوة و الزکوة و الحیوة فهو بالواو؛ **انجام:** و امرته صونه و حراسته رضوان الله علیهم اجمعین و سلامه الی یوم الدین ... و آله اجمعین.

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۵-۱۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۲/۱

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فهذا رسالة یتعلق بالتجوید فصل فی الاظهار؛ **انجام:** خوف و صیف و شئ و ما اشبه ذلک و الله اعلم باللصواب تمت الکتاب

رساله بسیار موجز و مختصری است در چهارده «فصل»: فی الاظهار، فی الاخفاء، فی القلب، اذا لقیت المیم الساکنه الباء، فی الادغام، فی الادغام بلاغنه، فی الادغام المثلین، فی الادغام من المتقاربین، فی تفخیم الرای، فی ترقیق الام، فی هاء الضمیر، فی القلقه خمسه ۱ حرف، فی تفخیم الحروف المستعلیه، فی المد و حروف مد؛ خط: نسخ، کا: معظم، تا: ۱۱۰۲ق؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: گل بهی و نباتی آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۴×۲۱/۴سم [ف: ۲۳-۵۸]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۰۳/۴

آغاز: الباب الثالث فی بحاء المسحف من کتاب الترغیب و ذکر الحروف التی بعضها؛ **انجام:** فاطلبوه فی هذا الکتب المذکورة فان لم تجدوه منها .... و ابتغوا و لا تبتدعوا والله الهادی.

در این کتاب حروف تهجی از مصحف امیر المومنین علی (ع)، که بعضی بر خلاف بعض دیگر آن حروف را نوشته و ضبط کرده اند، در سوره‌های قرآنی بترتیب بررسی شده است. مؤلف در پایان کتاب بیان داشته: مطالب این کتاب در تصحیح هجاءات را از ۱۵ کتاب دیگر استخراج نموده که از جمله آن کتب ذیل می‌باشد: کتاب «علل ما یتفاضل به القراء» از امام ابو الحسن دهانی، کتاب «ادب الکتاب» و کتاب «الایضاح» از اندرانی، کتاب «الایضاح» از اهوازی، کتاب «علل الغایة» از ابو الحسین قاری، کتاب «المرشد فی الوقوف» از ابن انباری، کتاب «الهجاء» از ابن ظهران نیشابوری، کتاب «الهدایة لدرانةالغایة» از سید طاهر توماعی؛ خط: نسخ، کا: میرزا بیک مقری، تا: ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۱۸۲]

۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۵۱/۱

آغاز: فهذه مسائل یتعلق بالتجوید، اما بعد، فصل فی الاظهار

خط: نسخ، کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۶گ (۱-۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم[نسخه پژوهی: ۳-۹۷]

۳۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۵/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه مسائل تتعلق بالتجوید فصل فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة و التنوین اذا لقیت حروف الحلق و هی هذه ء ه ع غ ح خ تظهیر مثل؛ **انجام:** و القسم الثانی لازماً المدة الف مطلقاً و واو ساکنة بعد ضمة و یآء ساکنة بعد کسرة و اعلم ان القواعد التی ذکرت فی هذه المسائل هی علی روایة حفص من قرآءة عاصم علی طریق عبید

کامل. رساله‌ای در اصول و قواعد تجوید در چهارده «فصل»: ۱. الاظهار، ۲. الافناء، ۳. القلب، ۴. اظهار الیم، ۵. الادغام مع الغنه، ۶. الادغام بلا غنه، ۷. ادغام المثلین، ۸ ادغام المتقاربین، ۹. تفخیم الراء و ترقیقه، ۱۰. تفخیم اللام و ترقیقه، ۱۱. هاء الضمیر، ۱۲. حروف القلقة، ۱۳. التفخیم و الترقیق، ۱۴. المدات؛ خط: نسخ، کا:

عبدالسلام بن عبدالرحیم، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۱۱۹ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای با عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ:-۲۵]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۴/۱

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالهادی حسینی فائزی حائری موسوی، تا: جمعه ۵ محرم ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی [میراث شهاب: س۸ش۲-۱۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۷۹

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین و بعد فهذه رسالة یتعلق بالتجوید فصل فی الاظهار؛ **انجام:** مثل موت خوف بیت الصیف شی و ما اشبه ذلک و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب

رساله مختصری است در چهارده فصل در مباحث مربوط به تجوید مانند: «فصل فی الاظهار اعلم ام النون الساکنه، فصل فی الاختفاء، فصل فی الاقلاب، فصل اذ القیت المیم الساکنة بالباء، فصل فی الادغام مع الغنة، فصل فی الادغام بلا غنه، فصل فی ادغام المثلین، ... فصل فی حروف القلقله و هی خمسة، فصل تفخم حروف الاستعلاء السبعه، فصل فی المد»؛ خط: نسخ خوش، کا: حسن بن هاشم، تا: شعبان ۱۱۲۶ق؛ مجدول؛ ضمیمه: ۳ برگ: یک فصل در مخارج حروف که از رساله مبسوط و مفصلی نقل شده و یک «بحث درتاء تانیث که در مصحف خلیفه ثالث بتاء دراز نوشته اند و بیست و پنج لفظ است»، انجام نسخه: «بیست و دوم و آیة در سه موضع در نون و در زخرف و در رحمان»؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۳-۴۱]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۸۳

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی هذه تعلیقة مختصرة مبارکة محتاج الی مثلها فی تجوید القرآن؛ **انجام:** و یفخم اللام ایضاورش فی مواضع متعدده معروفة فی مذهبه لیست هذه التعلیقة محل ذکره انتهت و الحمدلله رب العالمین.

این رساله در دیباچه و هم در آخر نسخه به عنوان «تعلیقة» معرفی شده و بر یک «مقدمه» و هفت «فصل» و «خاتمه» ترتیب یافته: المقدمة فی ذکر ما یتعین علی القاری معرفته (اهمیت فن تجوید)، فصل ۱. مخارج الحروف، ۲. صفات الحروف، ۳. بیان تعالیل الصفات، ۴. وصف الحروف و ذکر مخارجها و صفاتها بازائها للایضاح و وضع اللسان و الحروف فی اماکنها، ۵. احکام النون الساکنة و التنوین، ۶. ذکر امثلة النون الساکنة و التنوین مع الاقسام الاربعة من کتاب الله العزیز، ۷. المد و القصر و اللین؛ خاتمة اعلم ان الاصل فی الراء التفخیم الخ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۶۷۸۲. پس از این مقاله‌ای است در دو صفحه در حروف علة. واقف: آقا زین العابدین در ۱۱۶۶؛ ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۱۵۶]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۳۵/۳-۱۷/۱۱۵

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب وکرم اولیائه بمشاهدة الجمال وفصل الخطاب والصلوة والسلام ... سیما ابن عمه و وصیه وصهره واخیه ونفسه وخلیفته علی الذی هو نور الانوار؛ **انجام:** وفسادی به قرائت وثواب تلاوت نمی رساند و الله اعلم به همین قرار ختم شد ودرعلم تجوید کتب زیاد مفصل نوشته اند به طور اختصار نوشته شد که عمل به آن آسان باشد و السلام علی من اتبع الهدی

رساله متوسطی است در تجوید قرآن کریم با عنوان‌های فصل، فصل بدون شماره فصل و عنوان؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۳۵]

۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۸۸

آغاز: اعلم ان القراء اتفقوا علی التلفظ بالتعوذ قبل التسمیة و قال امیرالمؤمنین الاستعاذه هی ما قد امرالله به عباده عند قرائتهم القرآن فقال؛ **انجام:** برب الناس ملک الناس اله الناس ... عن یمیل الناس فی موضع الجر و لایمیل فی الرفع والنصب والباقون لایمیلون.

نسخه‌ای است بدون خطبه و خاتمه که در آن از لزوم استعاذه و بسمله در آغاز و قرائت سوره حمد و موارد وصل و وقف این سوره، ادغام، هاء کنایه، ذکر مد و قصر، همزه، ادغام و اظهار، فتحه، حکم را ء مفتوحه، وقف، نسبت قرائت اهل کوفه و بصره و شام به قاریان خود و محل نزول سور قرآنی و عدد آیات و اختلاف آنها، پس از آن پنج برگ نانویس دارد و سپس که قسمت اعظم این کتاب را تشکیل می‌دهد در فرش سوره ها و آیات آن است از سوره بقره تا ناس؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۰۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰/۸-فیروز

آغاز: بسمله النون الساکنه و التنوین لها عند حروف الهجاء خمسة احکام ادغام بغنه؛ **انجام:** و فی هذا القدر کفایة للاطفال و الله الموفق للصواب.

ظاهراً تألیف از قدماست و درباره پاره‌ای از مسائل تجوید برای مبتدیان در آن از امام سوسی یاد شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: هندی زرد رنگ، جلد: تیماج عنابی با ترنج و نیم ترنج، ۱۱ص (۳۳۹-۳۴۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۲۴۷]

۳۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳-۶۳۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۲۹]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۹۶

آغاز: کما قال و فی ابتداء السورة کل و الثالث وصل الجمیع مع التکبیر؛ **انجام:** نصع فضق رست ثخذ ظغش علی السنف

رساله‌ای است مختصر و مفید شامل بیان مباحث مهم تجوید اعلم

از ادغام، وقف، غنه، وصل ... الخ که به صورت رمز و در هیئت و شکل شجره مانندی به ترتیب سور شریفه قرآن در آیات هر سوره شرح و توضیح داده است و اختلاف آرا و نظریات قراء را ممتاز نموده است و در آخر رساله بعد از سوره ناس اسامی مشاهیر قاریان به کار رفته در رساله به همراه رموز آنها را نگاشته است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور مشکی، ۳۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۳-۴۱]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۵۹/۹

آغاز: بسمله، اعلم ان هداک الله تعالی ان هذه الرساله فی علم التجوید منتخبه من الکتب المبسوطه فی هذا الفن و هی مرتبه علی تسعه ابواب و فصول و خاتمه؛ **انجام:** یجب السعی لکل فی اتفاق قرائه القرآن و الاعتناء بشانها. جعلنا الله و ایاکم من اهل القرآن و من الذین اخذوه بالاتفاق، الحمدلله رب العالمین ...

رساله مختصری است در علم تجوید که مطالب آن از کتب مبسوط این علم انتخاب شده و در ۹ «باب» و چند «فصل» و «خاتمه»: ۱. الاستعاذه، ۲. البسمله، ۳. التنوین و النون الساکن، ۴. المد و القصر، ۵. حروف اللین، ۶. مخارج الحروف، ۷. صفات الحروف، ۸ الراآت، ۹. الوقف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ یادداشت مالکیت به سال ۱۳۱۹ ممهور به مهر «... الحسینی» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای الوان، ۷گ (۹۷-۱۰۳پ)، ۱۵ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۱۱]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۹/۶

آغاز: الفاً عنه ایضاً فصار ... فی النمل ءاله مع الله بل هم فی النمل ایضاً ءاله مع الله بل اکثرهم؛ **انجام:** و هذا آخر ما اردنا ذکره و الحمدلله علی اتمامه و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد ... سنه ۱۲۱۳

از سورة نمل شروع شده؛ خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد، تا: ۱۲۱۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، ۸۳ص (۱۷۴-۲۵۶)، ۱۷ و ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۳۱/۳سم [ف: ۵-۹]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۴

آغاز: همزه، جهریه منفتحه شدیده مستغله مصمته اسکان شره ... باء؛ **انجام:** شفویه: ف، و، م، ب. غنویه: تنوین، نون ساکن

صفات و مخارج حروف را به شکل بسیار مختصر در دو برگ بیان کرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۲۹]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۶۵/۲-۲۳/۸۵

آغاز: الحمدلله علی جزیل نواله و الصلوه و السلام علی نبیه محمد و آله اجمعین و بعد فهذه رسالة تتعلق بتجوید القرآن؛ **انجام:** مثل موت و خوف و بلیت و الله بمشید و بحرمته امین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین

در برخی مسائل علم تجوید مشتمل بر چند فصل بدون شماره فصول؛ خط: نسخ، کا: حسین ... علی، تا: ربیع الاول ۱۲۲۵ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم[ف:۲-۷۳۶]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۶۶/۵

آغاز: بسمله. اقول ها من المخارج فخرج الضاد فخرجها بطرف اللسان

بخشی از یک کتابی در تجوید. ظاهراً شرحی است بر متنی فارسی در تجوید. در آن از جواهر القرآن و تحفه محمدیه میرزا محمد و سید محمدحافظ نقل شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۷ جمادی الاول ۱۲۳۳ق، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۸۵پ-۹۰ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۲۵]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۸۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی من خصه الله بالقرآن العظیم محمد و آله الطاهرین ... فان جماعة من بعض اخوانی المؤمنین ممن هم اعلی منی درجةو اقوی برهان التمسوا منی رسالة وجیزة مختصره شریفة؛ **انجام:** و هذا ما اختصرته فی هذه الرسالة الشریفة و نستغفرالله من الزیادة و النقصان من الغلط و السهو و النسیان انه غفور منان و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

در بیان مباحث (ادغام، اظهار، اخفاء، قلب، قلقله، ترقیق، تفخیم، مد و قصر) است که در هشت «فائدة» مرتب گشته و در آخر رساله در عنوان «تنبیه» اهمیت این مقدار از فن تجوید را بیان نموده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ محرم ۱۲۴۲ق؛ کاتب فائده هفتم را ننوشته؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری؛ ۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۶-۱۵۶]

۴۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ صفر ۱۲۶۳ق (مطابق با یونت ئیل ترکی)؛ جلد: پارچه سفید، ۲گ (۳ر-۴ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۴۲]

۴۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۴/۴

بخشی از رساله‌ای در تجوید. به احتمال زیاد «روح المزید فی شرح العقد الفرید» محمد بن محمود سمرقندی. از وقف لازم شروع می‌شود تا سورة الایلاف را شامل است و ناتمام مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ صفر ۱۲۶۳ق (مطابق با یونت ئیل ترکی)؛ جلد: پارچه سفید، ۷گ (۳۶پ-۴۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۴۲]

۴۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رسالة فی تجوید القرآن المجید منتخبة من کتب مبسوطة فی هذا الفن مفید؛ **انجام:** قال النبی صلی الله علیه و سلم من زاد حرفاً من القرآن او نقص فقد کفر

رساله مختصری است گرفته شده از کتاب‌های مبسوط و برای مبتدیان، در قواعد تجوید و قرائت قرآن کریم در هفت «باب»

دارای فصول و یک «خاتمه»: ۱. الاستعاذة، ۲. البسملة، ۳. التنوین و النون الساکنة، ۴. المد و القصر، ۵. مخارج الحروف، ۶. الراءات، ۷. الترقیق و التفخیم، الخاتمة: فی الترقیق و التفخیم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالغفور (بن محمد مصطفی بن حسن بستی بن مطهر بن حیدر) شریف آبادی، تا: ۱۲۹۹ق، جا: مدرسه دارالاحسان که امان الله خان ساخته؛ مهر: کاتب «عبده حسن» (دائری)، «عبدالراجی حسن» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور سبز، ۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵]

۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۴

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد و آله اما بعد فهذه مسائل یتعلق بالتجوید، فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة اذا لقیت حروف الحلق؛ **انجام:** و اعلم ان القواعد التی فی هذه المسائل انما هی علی روایة حفص من روایة عاصم علی طریق عبید ...

خط: نسخ، کا: محمد بن ابوالقاسم سوزنی، تا: ۱۲۹۹ق، جا: بروجرد؛ کاتب از محال در جزین بروجرد؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳گ (۱۲۸-۱۳۰)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۱۹]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۱۵

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ... و بهد فاعلم ان ما یذکره القراء منه واجب و منه مندوب؛ **انجام:** فیکمل بذلک به الثواب اصلح الله لنا و لاخواننا امر الماب تم الکتاب بعون الملک الوهاب

رساله مختصر و موجزی است در واجبات و مندوبات مباحث تجوید و ترتیل که به ترتیب عبارت است از «اهم ما یلزم معرفته منه امور احدها اخراج کل حرف من مخرجه المعین ... ثانیها لاتیان بصفة کل حرف ... ثالثها تفخیم الراء، رابعها تغلیظ اللام و ذلک لازم فی لفظ الجلاله، خامسها تفخیم الالف بعد احد حروف الاستعلا، سادسها الاشباع فی حرکة هاء، سابعها المد و هو اطالة الصوت ، ثامنها الادغام و هو علی قسمین، تاسعها الابتداء، عاشرها الوقف و هو قطع الکلمه، حسن الخاتمة اذا عرفت ذلک کله فاعلم ان للحروف و الحرکات کمیة و کیفیة»؛ خط: نسخ، کا: هادی بن محمد حسین تویسرکانی، تا: قرن ۱۴؛ واقف: شیخ حسن خندق آبادی، تیر ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۳-۳۸]

۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۳/۹

آغاز: اعلم ان الحروف المعجمة تسعة و عشرون حرفاً. فالهمزة و الالف حرفاً واحداً؛ **انجام:** غض، شط، شص، و الله اعلم
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۸۳ر-۸۵پ) [ف: ۳-۳۲۴]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷/۵

آغاز: بسمله، اعلم ان الائمه العدد فی جمیع الاقطار عشره رجال بن [من] سنه [ستة] امصار فمن اهل المدینه ابو جعفر یزید بن القعقاع؛ **انجام:** ی خمسة و عشرون الفاً و سبعمائه و تسعمائه و تسعة و عشرون حرفا و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

با عناوین: ذکر جمل سور القرآن و آیته، ذکر جمل کلم القرآن و حروفه، ذکر تفصیل حروف القرآن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوار رویه کاغذ، ۸ص (۲۰-۲۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۳]

۵۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۹۰۲/۳

آغاز: بسمله حمدله فصل فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة و التنوین اذا لقیا

رساله کوتاهی است در تجوید در دوازده «باب»: ۱. استعاذه و ترقیق، ۲. مخارج، ۳. رعایت حروف، ۴. صفات حروف، ۵. احکام نون ساکن و تنوین، ۶. ادغام، ۷. حد و قصر، ۸. هاء کنایه ۹. تفخیم و ترقیق، ۱۰. وقف، ۱۱. رسم الخط، ۱۲. اختلاف راویان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا اوائل قرن ۱۴ق؛ جلد: مقوا عطف میشن سرخ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۱۷]

۵۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۱

آغاز: بسمله. الحمدلله منزل القرآن المبین، علی خاتم النبیین ... اما بعد، فاعلم ایها الاخ فی الاسلام، ان افضل الحدیث و احسن الکلام القرآن ... و قد جمعتها فی هذه «الدرة المضیة؛ **انجام:** القصر و التقصیر فی هذه النبذة و الرسالة علی ما ذکرناه حذر الاسهاب و الملالة، و نختمها بآیة من الکتاب العزیز، و هی سبحان ربک رب العزة عما یصفون، و سلام علی المرسلین. و الحمدلله رب العالمین. تمت

نگارنده نسبت خود را هرکانی بحرانی یاد کرده و شاید رساله را به نام «الدرة المضیئة» نامیده باشد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۱۱ و۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۰]

۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۲

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی محمد و آله و صحبه اجمعین. و بعد فهذه رسالة [موسومة] بالتجوید. فصل فی الاظهار. اذا القیت النون الساکنة و التنوین حروف الحلق؛ **انجام:** نحو موت، خرف، بیت، الصیف شیء و نحوه. والله اعلم.

در سیزده فصل؛خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز لایی، ۵گ (۵ر-۹پ)، ۱۱و۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۱]

۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی اعن بکتابه العزیز، من کان ذلیلا، و شفی باحکامه و مواعظه من کان علیلا ... اما بعد فهذه مقدمة فی اصول القرآن و تجوید التلاوة تحتوی علی بیان احکام النون الساکنة و التنوین اللاتی؛ **انجام:** و الراء و الهاء و الیاء، یسمون هذه الحروف القمریة، و الله اعلم بالصواب

در هشت فصل؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۱۱گ (۹پ-۱۹پ)، ۱۱و۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۱]

۵۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۶

آغاز: بسمله. حمدله. والعاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی رسوله ... اما بعد فهذه رسالة التی یتعلق بالتجوید القرآن ... فی الاظهار. اعلم أن النون الساکنة و التنوین ... آغاز ترجمه: شکر و سپاس مر خدای را که پروردگار عالمیان و عاقبت از برای پرهیزگاران است، و رحمت خدا؛ **انجام:** بیت ضعیف شییء و ما اشبه ذلک. قد وقع الفراغ من تسوید هذه الرسالة الشریفة بعون الله تعالی و تقدس.

رساله در تجوید، با عنوانهای «فصل، فصل». با ترجمه زیرنویس فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۳۵ر-۳۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۳۵۱]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۶۱/۱

آغاز: و فی الطاء فی قوله الصلاة طرفی النهار ... فاما قوله؛ **انجام:** فاعلم ذلک موفقا لطریق الحق و مزاج الصواب، ان شاء الله تعالی و بالتوفیق. قد وقع الفراغ

در چند «باب» و فصول: باب الاظهار و الادغام، باب ذکر الفتح، باب فی الوقف علی هاء التانیث، باب ذکر مذهبه فی الرآت، باب ذکر الامارات، باب الوقف، باب ذکر مذهب همزه فی السکون. هر بابی در چند فصل است؛ بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده؛ کاغذ: فستقی، ۴۳گ (۱ر-۴۳ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۳سم [ف: ۹-۳۵۴]

۵۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۹/۴

آغاز: بسمله. الباب الاول فی التعوذ و البسملة. الاصح فی لفظ التعوذ اعوذ بالله من الشیطان الرجیم؛ **انجام:** مالی ادعو کم الی فی سورة غافرا د ح ل

در ۲۱ باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۸گ (۱۸۹پ-۱۹۶پ)، ۲۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۳۲]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۱۹

آغاز: سوره الفاتحه الرحیم ... . ملک بالعصر؛ **انجام:** لیس البر

درباره تجوید قرآن. از آغاز سوره فاتحه تا پایان قرآن سوره به سوره، کلماتی که تلفظ تجویدی آن دشوار است توضیح می‌دهد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، ۱۲۷گ، ۷ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۱]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۹۴/۱

آغاز: بسمله، فصل فی الاظهار. اعلم ان النون الساکنه او التنوین اذا لقیا حروف الحلق تظهر و هی؛ **انجام:** و المد المنفصل بمقدار ثلاث الفات و اذا لا قت حروف العله الساکنه المد غم یمد و سمی ذلک المد مد ضروریا و لا الضالین. تمت

رساله بسیار مختصری است مشتمل بر قواعدی چند در تجوید که با شواهدی از آیات قرآن به رشته تحریر در آمده است. عناوین فصول عبارتند از: اظهار، اخفاء، انقلاب، ادغام، حروف مقطعه و مدهای حروف عله. در پایان این اثر دعای ختم قرآن در پنج صفحه نوشته شده؛ خط: نسخ، کا: احمد، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، ۴گ (۱-۴پ)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۷سم [ف: ۱۹-۱۱۰]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، عطف تیماج سرخ، ۵۲ص (۲۴۹-۳۰۰)، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۶۹]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۰

آغاز: و عجز ذکره اللسان فانه منحاة فلاح المؤمنین و شفیع الحاملین و المستمعین و قول الله تبارک و تعالی الذین آتینا هم الکتاب یؤمنون به؛ **انجام:** الساکنة فی کلمة واحدة مثل آدم و آمن و ایماناً و اوتی و غیرها واجب عند القراء جمیعاً کما مضی و الله اعلم.

کتابی است در قراآت سبع و احکام تجوید که در اواخر قرن ۱۳ تألیف شده و در آن از شیخ محمد جزائری (-۱۲۸۵ ق) نقل می‌کند. مؤلف اشعاری از خود به عربی در اثنای کتاب آورده است. مشتمل بر چند «اصل» و هر اصل شامل چند «دره» و هر دره حاوی چند «غره»: اصل ۱. المخارج و الحروف المتفرعة و فیه درتان، اصل ۲. ذکر اسامی القراء السبعة و رواتهم و بعض حالاتهم و صفاتهم و فیه سبعة درر، اصل ۳. التفخیم و التغلیظ و الترقیق و فیه درتان، اصل ۴. الاستعاذة و فیه ثلاث درر، اصل ۵. الادغامات و فیه ثلاث درر، اصل ۶. المد و القصر و فیه درر، اصل ۷. بیان الوقف و الابتداء و السکت و فیه مقدمة و اربع درر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵-۴۸]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۳/۷

آغاز: ثلاثون کلا مع ثلاثة احرف ×× فخمس علیها الوقف تم لمن قرا ... باب: ما سکونه عارض من کلمة واحدة ... باب: ما سکونه عارض من کلمتین ... باب: حروف الاخفاء ... فصل فی المتماثلین: اذا التقا حرفان متماثلان فی کلمة واحدة فان الجماعة کلهم متفقون علی الاظهار. فصل فی المتقاربین: اذا التقا الحرفان المتقاربان فی کلمة واحدة فان ابی عمرو کان یدغم ... القاب فی الکاف

چند مطلب تحقیقی درباره تجوید و دستور است با عنوان «فصل» یا «باب»، با عناوین: زوائد الامام ابی عمرو البصری (یاآت فی القرآن) جملتها فی القرآن ست و ثلاثون حرفاً، فی سورة البقرة منها ثلاثة احرف و هی الداعی و دعانی و اتقونی، تا التأنیث تدغم فی ستة احرف و هی الصاد و الجیم و ...، دال اذ تدغم فی ستة احرف.؛ دال قد تدغم فی ثمانیة احرف، باب المد و القصر: این باب شامل چند «فصل» با این عناوین: فصل: الحروف الواقعة بعد الالف علی خمسة اقسام، فصل: الحروف الواقعة بعد الواو علی خمسة اقسام، فصل: الیاء فی کتاب الله علی خمسة اقسام، فصل: اذا اجتمعت یاآت فی کلمتین، فصل: المد ینقسم علی عشرة اوجه. در

اثنای این فصل منظومه‌ای رائیه از سخاوی در بیان اقسام مد آمده است: فصل فی الوقف علی کلا؛ قصیده رائیه‌ای است در بیان محلهایی که وقف بر کلا جایز است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر العذری العوسجی بلداً و الشافعی مذهباً، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴ص (۱۰۷-۱۱۰)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۵-۱۶۸]

۶۵. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۶**

آغاز: قراء عشره مع تلامیذهم، ابج نافع المدنی ورش قالون؛ **انجام:** المعانقة هو ان یقف علی احدهما و لایقف علیهما معاً

رساله‌ای است درباره قراء شیعه و روش قرائت قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر حسینی صفوی، بی‌تا؛ ۳گ (۱۳۶پ-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۵۷]

۶۶. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۱**

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب و وعد من تلاوه و عمل به؛ **انجام:** و علی هذا المثال یقف و یبتدی و الحمدلله وحده

رساله مختصری است در قواعد تجوید و ترتیل قرآن؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: معمولی، ۲گ (۱پ-۲پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [مؤید: ۳-۲۹۶]

۶۷. **کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۰۰/۱**

آغاز: بسمله الحمدلله حق حمده والصلوة علی رسوله وعبده محمد خاتم النبیین و المرسلین و آله الطاهرین ... فان کتاب الله عز و جل خیر جلیس لایمل من قرأه و عمل بما فیه فقد هدی الی صراط مستقیم؛ **انجام:** خاتمة اذا ابتدات بهمزة الوصل من فعل الامر فضمها اذا ضمت عین الفعل ... فهذه الثمرات فی القرآن المجید عدا ما استثنی للوصل و هذا آخر مالخص ... اولی الحجة الواضحة و الدلالة و سلم تسلیما

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سیف الدین بن قاضی حسن؛ مهر: «عبده الراجی محمد بن محمدجعفر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج، ۸گ (۱پ-۸ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف]

۶۸. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۱۵/۲**

آغاز: بسمله. الحمد الله المتفضل الکریم علی تفضل انعامه الجسیم .... و بعد لما وفقنی الله تعالی بفرط انعامه ... لصرف مدة من الزمان ... الی معرفة کلام المجید ... ختمت الاساتذة فی هذا الفن الشریف؛ **انجام:** سورة المرسلات: نذر، فقدرنا جمالات سورة النباء: و فتحت السماء (نانوشته مانده در باب فرش الحروف)

بروش عاصم و با رموز شاطبی در چند «باب»؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسن،بی‌تا؛کاغذ:سمرقندی،جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۲۱پ-۲۹پ)، ۱۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۴۱۹]

۶۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۴/۲**

آغاز: ذلك فیحتاج الی دلیل کما ان جوازه؛ **انجام:** اعلم ان القاضی جلال الدین البلقینی قال القرایة تنقسم الی متواتر و احاد.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه مسوده اصلی و مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش میشن دارچینی، ۱۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۱۶-۸۸]

۷۰. **قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۳/۳**

خط:نسخ،کا: طاهر الهاشمی، تا: ۱۳۲۹؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۳۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۵۸]

۷۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۰/۱۳**

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۳۰ص (۱۳۱-۱۶۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۵-۲۲۴]

۷۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۴۲**

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۷۳. **گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۳۳/۵**

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی ابرو باد، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۴۸پ-۱۵۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۴۴]

۷۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۵**

ناشناس و نادر؛بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۷۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳/۱**

آغاز: بسمله و حمدله ... و بعد فقد لخصت فی هذه الرساله قراءة عاصم بروایتیه؛ **انجام:** فهذا مالخص من الاصول و الله اعلم با الصواب

تجوید قرآن به قرائت عاصم؛بی‌کا، بی‌تا؛ با ۵ سرلوح زیبای زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه ختائی، جلد: میشن مشکی، ۳۵ص (۲-۳۶)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۱سم [ف: ۵-۱۰]

۷۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۶۷**

آغاز: مع فسینغضون الیك و روی؛ **انجام:** لا یأثم عند تلاوتها فافهم ذلك.

اسلوب رساله چنین است که مطالب را در عنوان (فصل) آورده است و در هر مبحث و مطلبی ابیاتی از منظومه‌های فاضل جزری در این فن و هم از قصیده حرزالامانی شاطبی و منظومه‌های دیگر نقل کرده و به شرح آنها پرداخته است. عناوین مطالب: فصل ۲. حروف المعانقة حال الوصل، ۳. اظهار حروف الشفویة حال الوصل، ۴. اظهار حروف المطبقة حال الوصل، ۵. اظهار حرف اللام الساکنة عند الجیم، ۶. اظهار حروف المتقاربین حال الوصل، ۷. حروف الادغام، ۸ ادغام حروف المثلین حال الوصل لاغیر، ۹. ادغام حروف المتقاربین حال الوصل لاغیر، ۱۰. فی بیان حروف الاقلاب، ۱۱. بیان حرف الاخفاء مع الغنة حال الوصل لاغیر، ۱۲. بیان حروف العلویة، ۱۳. بیان حروف الصفیر، ۱۴. بیان حروف القلقلة، ۱۵. بیان حروف العلة، ۱۶. بیان صلة هاء الکنایة، ۱۷. بیان ترقیق الراء و تفخیمها، ۱۸. بیان ترقیق اللام و تفخیمها، ۱۹. بیان المد، ۲۰. بیان ادغام حروف الشمسیة و اظهار حروف القمریة، ۲۱. بیان وقوف المحرمات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج شیخ غلامعلی فائقی؛ ۲۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۱۶۸]

۷۷. **کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۸/۲**
آغاز: بسمله، حمدله فصل فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة و التنوین اذا القیا؛ **انجام:** قل نعم و انتم و اخرون تجوید کتبه محمد المکری ابن استاد شهسوار المنسوب بالسراج
در چندفصل در مباحث تجوید و قرائت مانند «فصل فی الاظهار، فصل فی الاخفاء، فصل فی الادغام ... الخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ص (۸۹–۹۸) [ف: ۱۶۴]

۷۸. **شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲–ش/۶۱۱/۵**
آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله و صحبه اجمعین و بعد فهذه رسالة بالتجوید تمد؛ **انجام:** و حروف المد و اللین وقفا لا و صلا نحو موت حرف بیت الصیف شیئی و نحوه و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۲گ، ۲۳ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲–۲۰۱]

۷۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۹۸/۶**
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة تتعلق بتجوید القرآن منتخبة من کتب مبسوطة فی هذا الفن مفیدة الطالبین؛ **انجام:** و علی و ان اعبدونی قف و علی مثلهم قف و فی سورة الملک علی یقبض قف
برگزیده‌ای است از کتابهای مفصل این فن در هفت «باب» و یک «خاتمه»: ۱. الاستعاذة، ۲. البسملة، ۳. النون الساکنة و التنوین، ۴. بیان المد و القصر، ۵. بیان مخارج الحروف، ۶. صفات الحروف، ۷. الراءات، الخاتمة: فی اللحن؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی جدید، ۶گ (۴۸پ–۵۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۰–۳۳۱]

● **تجوید** / تجوید / فارسی

tajvīd

غیر همانند:

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۱**
آغاز: قرآن آسان شود خدای تعالی توفیق رفیق کناد بوجوده وجوده؛ **انجام:** و احداث این مدات که در این افعال است از برای این معانی است
در این برگ‌های پراکنده قواعد تجوید در چند باب بیان شده و نسخه از آغاز و اواسط افتاده دارد و عناوینی که در اینجا آمده چنین است: باب در بیان فضیلت حفاظ کتاب الله تعالی باب معرفة المخارج، باب در بیان تجوید و تحسین الفاظ، باب فی المدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۷۷۲ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۲گ (۱ر–۳۲پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳–۱۲۳]

۲. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶/۷**
آغاز: قاعدة، بدان که تنوین و نون ساکن را نزد حروف تهجی چهار حالت است اظهار و ادغام و قلب و اخفا
نسخه اصل: کتابخانه فاضل خوانساری–خوانسار ۲۳۹. در احکام تنوین و نون ساکنه و مخارج حروف و غیره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب ۸۲۹ق، جا: کاروانسرای دستکن؛ ۴ص (۱۹۰–۱۹۳) [عکسی ف: ۱–۲۰۸]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۵/۳**
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... بدانکه اشعار که سخن مخلوقست اگر کسی نامربوط و ناموزون خواند؛ **انجام:** لا خوف علیهم و لاهم یحزنون ان کنتم فاعلین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۸۲–۸۸)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۲–۲۷۱]

۴. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۸۳/۲**
آغاز: حرف ها که در سوره فاتحة الکتاب نیست هفت است
خط: نسخ، کا: حافظ کمال الدین یزدی، تا: ۸۹۲ق؛ اهدایی: وزیری؛کاغذ:سمرقندی،جلد:مقوایی با تیماج مشکی،۱۹گ (۹۵–۱۱۳)، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴–۱۲۳۱]

۵. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۸۴**
آغاز: و این علت خوب نیست چرا که لک کیداً با وجود آنکه حروف او کمتر است ادغام کرده‌اند؛ **انجام:** و در مثل ربه الله اکبر–و اوصله را حذف کند و الله تعالی اعلم.
تألیف قرن نهم هجری است. دارای ۱۲ «باب» و یک «خاتمه». نسخه از میانه فصل اول از باب سوم شروع می‌شود تا آخر عناوین موجود: فصل ۲. ادغام کبیر متقاربین ...، فصل ۳. ادغام و اظهار دال ...، فصل ۴. ادغام حروفی چند که قرب مخرج دارند؛ فصل ۵. ادغام نون ساکن و تنوین و احکام آن، باب ۴. بیان هاء کنایه دارای یک فصل، باب ۵. دیده نشد، باب ۶. همزات دارای چهار فصل، باب ۷. اماله در دو فصل، باب ۸. اختلاف مذاهب ایشان در راءات در یک فصل، باب ۹. تغلیظ لامات و ترقیق آن در یک فصل، باب ۱۰. وقف در سه فصل، باب ۱۱. آیات در دو فصل، باب ۱۲. فرش (یعنی بسط) حروف که قسمت اعظم کتاب همین باب است و در آن احکام فرش کلمات تمام سوره‌های قرآن کریم از فاتحه تا آخر قرآن را بیان داشته. خاتمه در تکبیر. در سال ۱۳۱۹ چاپ شده است؛ خط: نسخ خوش، کا: عمادالدین محمود بن محمد، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۸۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مجدول مذهب؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۱گ، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲–۸۹۲]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳/۶**
آغاز: بسمله و حمدله ... و بعد این رساله ایست مشتمل بر ذکر بعض مسائل تجوید؛ **انجام:** و این هر سه قاری کوفیند و الله اعلم بالصواب. تمت بالخیر و عمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با ۵ سرلوح زیبای زرین، مجدول؛ کاغذ: ترم حنایی، جلد: میشن مشکی، ۱۷ص (۱۴۲–

۱۵۸)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۱سم [ف: ۵-۱۰]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۴۹/۱

شامل: باب ۵. احکام راآت و لامات، باب ۶. نون ساکنه و تنوین و هاء کنایه، باب ۷. وقف و این سه فصل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ یا ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶گ (۱-۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۸/۲

آغاز: بدانک اسعدک الله و ایانا فی الدارین که حروف اصول و بنیاد کلام عرب بقول اصح و درستر بیست و نه حرف است؛ **انجام:** در درست کردن وی و معنی استطاله کردن کشی کرده نست و طلب درازی و الله اعلم

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و سر ترنج دار، ۶گ (۷پ-۱۲ر)، ۱۳ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۷سم [ف: ۴۳-۷۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۳۷/۸

سمرقندی شاگرد شمس الدین خالدی، در ده «باب»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۱۵ق؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۷۴۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۹۲/۱

آغاز: بعد از حمد و سپاس مرحضرت عزت جلت قدرته و درود بر بنی هاشم و آل و اصحاب او باد؛ **انجام:** و از عاصم اقصر کسائی و ابن عامر و مد اقصر ابو عمرو و قالون باشد.

مختصری است در سه «باب» برای مبتدئین از قاریان بدین ترتیب: در احکام نون ساکنه و تنوین، در ادغام، در مخارج حروف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۹۲۸ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۷-۸۱]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۸۰/۶

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا للایمان ... اما بعد این کلمه چند است در شناختن بعضی از تجوید قران که دانستن آن واجب است بر همه انسان و مشتمل است بر پنج فصل.؛ **انجام:** مراد آنکس آنست که سنت موکد است و الله اعلم.

در پنج «فصل»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۳ ربیع الاول ۹۵۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۱۲پ-۱۱۹پ)، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۲۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳/۷

آغاز: بسمله و حمدله ... و بعد بر ارباب عقول و ذوی الالباب؛ **انجام:** تمت و الحمدلله رب العالمین فی شهر محرم الحرام سنه ۹۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۸ق؛ با ۵ سرلوح زیبای زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه حنایی، جلد: میشن مشکی، ۳۱ص (۱۶۰-۱۹۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۱سم [ف: ۵-۱۱]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۹۰/۵

آغاز: بسمله بدانکه تنوین و نون ساکن را نزد حروف هجا چهار حکم است

رساله در تنوین و نون ساکنه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن یوسف چرکسی، تا: ۹۸۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۳گ (۹۷-۹۹)، اندازه: ۱۸/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۱۲۳۴]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵۷

آغاز: جهت همزه مثل یناون و عذاب الیم جهت ها؛ **انجام:** میم و نون است در حالت اخفای باغنه و ادغام باغنه تمت الکتاب.

انجامه: هر که خواند دعا طمع دارم ز انکه من بنده گنه کارم / جهانت بکام فلک یار باد جهان آفرید نگهدار باد

رساله مختصری است در تجوید که قواعد تجوید مانند ادغام، اخفا و ... را توضیح داده؛ خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲ص (۲۲۱-۲۳۲)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [رایانه]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۳۲/۶

در پنج فصل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن سلطان محمد شپرغانی، تا: ۲ رمضان ۹۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۱۳۱پ-۱۳۳پ) [ف: ۱۷-۱۸۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰۰

آغاز: الحمدلله الذی جعل ترتیل القران من اجل الامور و تجویده من العظایم؛ **انجام:** هفت حرفست انکه استعلاست نامش ای امیر ـ جمع ان شد خص فض لفظ ز عادل گیر

رساله مختصری در مباحث عمده تجوید، دارای بر یک «مقدمه» در بیان ترغیب تجوید قرآن مجید ـ در عناوین بدانکه ـ و نه «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. مخارج حروف، ۲. احکام نون ساکنه، ۳. احکام میم ساکن، ۴. حضر مد و قصر، ۵. تفخیم و ترقیق راات، ۶. تفخیم و ترقیق الفات ... . رساله مشحون به اشعار فارسی و عربی در تجوید است از جمله ابیاتی از مقدمه شمس الدین جزری متوفی ۸۳۳ ق موجودی نسخه: از اول تا وسط فصل ششم، برگ دوم نسخه نیز ناقص و افتاده است؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی آهار مهره کشمیری، ۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۴۴]

۱۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۴۲/۴

آغاز: فصل اول در مخارج حروف بدانکه مخرج مکانی را گویند که حرف از آن تولد کند و حروف تهجی به مذهب اصح بیست و نه است؛ **انجام:** و لحن خفی آنست که حروف از مخارج خود ادا نشود یا خللی در صفات آن حاصل شود و این معلوم نشود مگر بر قاری یا کسی که قرآن را فرا گرفته باشد از استاد کامل صاحب سلیقه.

رساله مختصری است در تجوید، مشتمل بر هشت «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. مخارج حروف، ۲. صفات حروف، ۳. ترقیق و تفخیم، ۴. هاء کنایه، ۵. مد، ۶. ادغام، ۷. احکام تنوین و نون

ساکنه، ۸. وقف، خاتمه: در لحن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱۲۵پ-۱۲۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۵۵۳]

۱۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۵۹/۸

آغاز: بسمله. بدان ارشدک الله تعالی که ائمه قرائت سبعه ... چنین گفته اند؛ **انجام:** در عده نیاید و الحمدلله ... اجمعین

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۸]

۱۹. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۶۵

در شش «باب»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۳۸۳]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

یکی از علمای عصر صفوی در سده یازدهم هجری که در سال ۱۰۸۶ هجری نگاشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سطر، قطع: رقعی کوچک [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۵]

۲۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۵۱/۲

نخستین عنوان آن «اما ادغام نزد حروف یرملون» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ [نشریه: ۷-۲۶۳]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۵/۱۳

آغاز: جانب دهن و آن مخرج عین و خاست، هم بترتیب؛ **انجام:** که بسرخی نویسند علامت وقف نبی (ص) و آیة عبارت از آن. تمت.

نسخه در فصل یکم افتاده، فصل ۲. بیان بعضی از صفات ضروریه مشهوره حروف، فصل ۳. مد و قصر، فصل ۴. ادغام و اظهار و اخفا و قلب، فصل ۵. تفحیم را و ترقیق آن، خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه و رنگارنگ، جلد: رویه میشن سیاه، ۵گ (۱۱۸ر-۱۲۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۳/۸سم [ف: ۷-۲۳۴]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۹

آغاز: باشد و صیغه وی اعوذ بالله؛ **انجام:** تمت الرساله بعون الله ... بحرمه محمد و آله الاطهار.

خط: نستعلیق، کا: زمان بن جعفر علی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: گالینگور، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۶/۱۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین. اما بعد این کتابی است در باب تجوید قراءت قرآن مجید و آن مشتمل است بر هفت باب. باب اول در تجوید و آن اداء هر حرفی است از مخرج وی تا رعایت اصل درو؛ **انجام:** اما لازم از وقف آن است که اگر وصل کند طرف را مقصود تغییر باید (کذا، یابد) و کلام به شناعت انجامد و ما هم بمؤمنین

دارای ۷ «باب»: ۱. تجوید، ۲. راآت، ۳. لامات، ۴. مد، ۵. نون و تنوین، ۶. ادغام مثلین و متقاربین، ۷. وقف؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۶۹پ-۱۷۰ر حاشیه)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۰-۴۴۰]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۹/۳

آغاز: الف بر دو قسم است اول یعنی ساکنه که آن را الف خوانند، قسم دوم متحرک که آن را همزه خوانند مخرج لینه هوای دهن است ؛ **انجام:** فصل در بیان اخفاء نون ساکنه و تنوین بدانکه اخفاء حالتی است میان اظهار و ادغام خالی از تشدید اخفاء باغنه باید کردن ... ناتمام

رساله‌ای کوتاه در تجوید قرآن کریم است این اثر به نظر می‌رسد از آغاز و انجام آن فصولی نانوشته باشد برخی ابواب و فصول آن چنین است: فصل الف بر دو قسم است اول لینه که آن را الف خوانند ...، فصل در بیان کلمات و سکنات و ادغام و این فصل بر چهار قسم است (قسم دوم در سه نوع)، فصل در بیان احوال نون ساکنه و تنوین، فصل در بیان اخفاء نون ساکنه و تنوین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در آن فوایدی تاریخی درباره شهر قزوین با عنوان «آغاز عمارت در ماه ایار سنة ۴۷۶ هـ» آمده؛ کاغذ: شرقی آهار مهر، ۶گ (۹۲پ-۹۷پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۵-۱۵۵]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۳۸/۱۰

آغاز: حلوالی ... و جائز باشد مد مانند شیء و سوی؛ **انجام:** و حال آنکه بمعصیت گرفتارند و قرآن ایشان را لعنت کند و هذا آخر ما اردنا ذکره و الحمد الله علی اتمامه و الصلوة علی محمد و آله سنة ۱۰۰۸

بخشی از این رساله در نسخه مانده و عنوان باب‌های ششم در ادغام و هفتم در احکام تنوین و نون ساکنه و هشتم در وقف و نهم در استغاذه و دهم در بسمله و یازدهم در اختلافات قرائت و دوازدهم در اختلافات قراء عشره در سوره اخلاص و خاتمه در لحن؛ خط: نسخ، کا: عماد بن رضای حسینی، تا: ۱۰۰۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۲۱۴-۲۲۹)، ۲۲ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۰]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۸/۳

آغاز: بدان که هرگاه که نون ساکن ... به حرف حلق رسد اظهار باید کرد مثل رسول امین که تنوین به همزه رسیده

نسخه اصل: کتابخانه وزیری-یزد ۲۴۱۲. مشتمل بر چند فصل در خواص حروف و مخارج آنها؛ کا: محمد یوسف، تا: ذیقعده ۱۰۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ ۸ص (۲۶-۳۳) [عکسی ف: ۴-۲۷۴]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶۳/۲

آغاز: پیش از فصل ۶: بدیشان و علمای قرائت آن را یک الف تقدیر کرده اند؛ **انجام:** و این معلوم نشود الا آنکس که قرآن را فرا گرفته باشد از استادان ماهر صاحب سلیقه.

فهرست فصل‌هایی که از این رساله در نسخه مانده: فصل ۶. ادغام، ۷. احکام تنوین، ۸. وقف، ۹. استعاذه، ۱۱. اختلافات قراء عشره در فاتحه، ۱۲. اختلافات قراء عشره در سوره اخلاص، خاتمه در لحن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۷ رمضان ۱۰۱۹ق، جا: طوس؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج

مشکی، ۱۰گ (۳۴ر-۴۳ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۳۶۳]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۲۸

آغاز: بدانکه مد بر پانزده قسم است اول تمکین و آن در وسط کلام می‌باشد مثل اولئك و الملائكة

کلیات علم تجوید و مسائل متفرقه‌ای که گویا کاتب برای استفاده خودش گرد آورده است. این کلیات چنین است: مد پانزده قسم است، اختلاف قراء، مسائل متفرقه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳۰ صفر ۱۰۴۰ق؛ در پایان نسخه نصایح ارسطاطالیس به ذو القرنین نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، ۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۲-۱۹۰]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۶

آغاز: هشام بن ذکوان عاصم ابوبکر حفص حمزه خلف؛ **انجام:** و درو ضعفی تمام است و برین موجب اعتبار صفات باید کرد تا ضعف و قوت معلوم شود و الله اعلم بالصواب

رساله‌ای است تحقیقی که عموماً مطالب ابواب را با کلمات «بدانکه» «بدانکه وفقك الله» شروع و از صاحب تیسیر و شاطبی نقل می‌نماید. موجودی نسخه «باب استعاذه، باب بسمله، باب هاء کنایه، باب مد و قصر، باب همزتین، باب همزتین من کلمین، باب ابدال الهمزه، باب حذو الهمز المفرد [کذ] باب وقف و هشام بر حمزه، باب ذال، باب اتفاق قرا در ادغام، باب ادغام، باب تنوین و نون ساکن، باب فتح امالت، باب اللامات، باب الوقف، باب یاآت زواید که در مصحف مکنون است، باب المخارج الحروف و صفاتها»؛ خط: نستعلیق خوانا، کا: مظفر حسین بن حاجی غیاث مهر آبادی، تا: غره شوال ۱۰۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۷۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۳۶]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۹/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه هر که این مختصر که استادان آنرا فی قران ساخته اند بخواند باندك روزی اشنا گردد بفن قراءت بشرط انکه طالب بجهة جهد باشد؛ **انجام:** و انچه بدینها ماند جمله مبطل نماز است و در غیر نماز نامشروعست و الله اعلم

مشتمل بر مباحث ادغام و اظهار و اخفاء و یك فصل در لحن؛ خط: نستعلیق، کا: ملك احمد بن غلامعلی کلوخانی، تا: ۷ صفر ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کالینگور، ۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۸]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۲۵/۵

آغاز: بسمله حمدله ... اما بعد بدان که قرآن خواندن بی دانستن این مختصر پسند نیست چون چنین است شمه ای بشنو. باب:بدان که حروف حلقی شش است؛ **انجام:** الله و یا نور احمد لسان دابه و سی سداً هریر بقدرة یس و القرآن الحکیم برحمتك یا ارحم الراحمین. کتبه العبد ... ابن درعلی تقی بید هندی النطنزی ... ذی القعده ... سنه ثلاث و سبعین و الف ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق، جلد: نو و تازه، ۳گ (۳۷پ-۳۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۳۰]

۳۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۳

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد ظهیر سرخه‌ای، تا: جمادی الاول ۱۰۸۵ق؛ ۳گ (۷پ-۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۳۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰۰/۳

آغاز: بسمله، بدانکه واضع حروف هجا مرامر بن مره است و وضع آن پیش از اسلام باندك زمانی بوده چنانچه در کتاب صحاح و قاموس وارد است؛ **انجام:** یا رسول الله الیه ما تفسیر ابجد فقال اما الالف

در عناوین «فصل» نگاشته شده. مؤلف بعد از خطبه جهت معرفی رساله آورده است. این مختصر که استادان فن قرائت مرتب ساخته‌اند بدانکه بتوفیق الله تعالی بر خواندن قران استاد شود باندك روزی بشرط انکه طالب بجد باشد استاد نیز شفقت دریغ ندارد مثال‌های آن با وی بکوید زود فهم کند. برخی از فصول عبارت است. بدانکه حروف تهجی هشت هستند [مکرر است]، فصل بدانکه حروف مد سه است، فصل بدانکه لحن چند گونه است، بدانکه حروف مد سه است [مکرر آمده است]؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ در هامش اوراق فصولی در فضائل قران به نقل از عین الحیاة علامه مجلسی و مطالب دیگر کتابت شده؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره کشمیری، ۳۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۴۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۹۵/۴

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۰۵ر- ۱۰۷ر) [مختصر ف: ۱۳۲]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۰۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور [د.ث. مجلس]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۱/۳

آغاز: هذا کتاب تجوید. بدانکه تفخیم و ترقیق الف باعتبار حروف ما قبل است؛ **انجام:** حیث سکنتم. قس علی ذلك غیرهما

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالخالق خراسانی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۷۰ر-۷۵پ)، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۳۷]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۵۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ترنجی، ۹گ (۲۲۷-۲۳۵)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶-۵۷۷]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۳۴

آغاز: بر مخرج تکیه کرده و مبدأش از شش است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج تریاکی، ۴۵گ، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۳۲]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۱

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد بدانکه اسعدک الله فی الدارین که هر که اینمختصر که از استادان فن قرائت ساخته اند [بخواند] ... آغاز ضمیمه: فصل بدانکه حروف مد سه است الف واو یای؛ **انجام:** یا حرفی تمام نگویند و آنچه بدین مانند و اینها مبطل نماز است.

ضمیمه: مذیل است به دو برگ با عنوان «فصل بدانکه حروف مد سه است» و «بدانکه در اقسام مد قراء اختلاف دارند»؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: گل بهی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با تیماج سبز، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱/۴×۱۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۵] و [ف: ۲۳-۴۲]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۱/۲

آغاز: الحمدلله حمد الشاکرین و الصلاة و السلام علی محمد سید الاولین و الآخرین وعلی آله الطاهرین بدان وفقک الله لمرضاته که تجوید قرآن عبارت است از آنکه هر حرفی از مخرج خود؛ **انجام:** و سیصد هزار و بیست و یک هزار و ششصد و نود حرفست، و الله اعلم بالصواب

در فصول متعدد نظیر: فصل در استعاذه، فصل در بسمله، فصل در مد، فصل در بیان نون ساکن و حروفی چند که ادغام آن واجب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ منقولاتی از شاه قاسم انوار و شیخ ابوسعید ابوالخیر جلال الدین رومی، جواب و سئوال فضال با ابوحنیفه، سکته‌های قرآن، حروف استعلاء و قلقله، لغات سید حسینی سادات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۵۷پ-۹۳ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۰سم [ف: ۴۳-۱۹]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۵

آغاز: بسمله، حمدله، بدان ارشدک الله تعالی فی الدارین که داننده و خواننده قرآن را البته باید که این رساله را بخواند؛ **انجام:** اما ی علامت برده آیه است تم و الله اعلم بالصواب تم تمت

مشتمل بر پنج «باب»: ۱. مخارج حروف، ۲. ادغام، ۳. ترقیق و تفخیم و اظهار، ۴. دانستن مدها، ۵. رعایت وقف. مؤلف بعد از خطبه در توضیح رساله نگاشته است: قران را مع بیست و هشت حروف باید خواند و هر یکی از حروفات به مخرجی تلفظ شود باید که جوهر حرف را تکشد و تیره نسازد و رعایت حروف را بجا آورد و در محل ترقیق بترقیق خوانند و در محل تفخیم بتفخیم خوانند و رعایت اظهار و اخفاء و شد و مد و یرملون و تبدیل و تسهیل و ادغام را بجا آورند؛ خط: نستعلیق خوب، کا: معظم، تا: ۱۱۰۲ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نباتی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج سبز، ۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱/۴×۱۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۵] و [ف: ۲۳-۴۳]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۴

آغاز: بسمله، انکه جمع علم و حلم و فضل و احسان کرده است ـ با فقیران و غریبان خیر و احسان کرده است ... باب الاستعاذه بدانکه اعوذ بالله من الشیطان الرجیم گفتن؛ **انجام:** شصت و دوم یا را با غنه آمیخته نکند و الله اعلم بالصواب و الله المرجع و الماب

نام مؤلف در رساله نیامده است. در بیت آخر ـ جمعا پنج بیت ـ صدر نسخه تخلص «مغنی» ـ چون خوشه چین خرمن انحضرت است ×× زان سبب دامن پر از یاقوت و مرجان کرده است ـ ذکر شده است. اما آنچه مسلم است، مؤلف از قاریان حنفی مذهب و معاصر با ابن فقیر علاء اصفهانی صاحب قصیده طاهره در تجوید ـ قرن دهم ق ـ است. رساله، مختصری است در تجوید سوره فاتحه و ضمن آن بر اساس رساله ارشاد ابومنصور تردیدی به شصت و دو موضع احتیاط در قرائت سوره فاتحه پرداخته و آن را مصدر کرده به دو باب در مباحث استعاذه و بسمله؛ خط: نستعلیق خوب، کا: معظم، تا: ۱۱۰۲ق، واقف: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نباتی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج سبز، ۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱/۴×۱۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۲] و [ف: ۲۳-۴۳]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسوله خاتم النبیین محمد و اولاده الطاهرین الذین اذهب الله عنهم الرجس ... اما بعد چنین می‌گوید ... علی بن محمد بن قطب الهدایت مرکز الدیرات الولایت شیخ المتأخرین ... بابا خلیل الله ... که بعد از ادای زیارات عتبات عالیات و نقل برآن (؟) متبرکات حضرات ائمه معصومین سلام الله علیهم اجمعین این کمتر را با وجود کبرسن و ایام کهولت اراده قرائت کلام مجید شد ... بر جمعی از قراء مقبول صحیح الاسناد خواند و سور را جمع الجمع به طریق شاطبیه فراگرفته و داعیه چنان داشت که قاعده ای چند در تجوید تنها دیباچه کتاب موجود است؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج عنابی، ۱گ (۳۰۴ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۳]

۴۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۵۱/۴

آغاز: و بعد، این رساله‌ای است مشتمل بر قاعده ای چند در تجوید قرآن عظیم که به التماس بعضی مشتغلین

خط: نسخ، کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۱۹گ (۹پ-۲۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۸]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۹/۲

آغاز: باب الادغام و الاظهار ... در بیان ادغام بلاغنه است؛ **انجام:** و قال ایضاً ص. القرآن حبل الله المتین طرفه عند الناس و طرفه عند الباری فی سنه ۱۱۸.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۷گ (۱۵پ-۲۱پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳-۳۲۳]

۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۹/۱

آغاز: نهادند و بالله التوفیق و علیه التکلان. فصل بدانکه ... که نون ساکنه و یا تنوین اگر پیش حرف حلق افتد ایشان را اظهار باید

کرد؛ **انجام:** حرکت موقوف علیه است. بعون الله الملك الوهاب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۸گ (۷ر-۱۴پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳-۳۲۳]

۴۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۵/۱

آغاز: پس بنابراین قول در الم مد لام بر مد میم از ید باشد و همچنین در یس و القرآن و ن و القلم و جمهور برآنند که تفاوت نیست و اگر سکونش عارض باشد و آن در حالت وقف خواهد بود؛ **انجام:** اما یا ابت در سوره یوسف و مریم و قصص و هیهات در مؤمنون و مرضات درد و موضع بقره و نساء و تحریم ولات حین در ص و اللات در نجم و ذات بهجت در نمل همه بتامر سومند و عاصم وقف بتا کند

رساله‌ای کوتاه و فشرده که در بیان قواعد واصول تجوید و روخوانی صحیح قرآن نگاشته شده است؛ خط: نسخ، کا: عبدالسلام بن عبدالرحیم، تا: ۱۶ جمادی الاول ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای با عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ:-۲۳]

۴۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۹/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ای عزیز اعزك الله فی الدارین که اگر کسی اشعار را که سخن مخلوق است غلط و ناموزون خواند

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد جعفر جراح، تا: ۱۱۲۲ق، جا: لیشاوندان از اعمال فومن؛ جلد: روغنی گل و بوته عطف تیماج مشکی، ۴گ (۱۰۳پ-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۹۹]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱/۱-۱۰/۱۸۱

آغاز: در آنجا مقام گیر می‌شود بسنج وبفهم فصل سیم دربیان دانستن مخارج حروف مخرج اول اقصای حلق است از جانب قصبه شش که آن را نای می‌گویند؛ **انجام:** وخلاف ایشان در هشتاد وپنج سوره است در ششصد وچهل موضع ودربیست وهشت سوره خلاف نیست والله اعلم بالصواب.

دارای ۲۶ «فصل» و«خاتمه»، مباحث موجود در نسخه: ۳. دانستن مخارج حروف، ۴. دانستن قرائات هر حرف، ... ۶. عدد حروف تهجی که در قرآن است، ۷. صفات حروف، ... ۱۱. اختلاف سوره اخلاص، ۱۲. محاسن قرائت و معایب آن، ... ۲۰. نون ساکنه و تنوین، ۲۱. احکام وقف، ... ۲۴. طریقه ختم قرآن، ۲۵. استعاذه، ۲۶. رسم الخط و طریقه وقف بر آن، خاتمه مقطوع و موصول مؤلف از اشعار فارسی بسیار بهره می‌برد. از فصل سوم تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن صفر، تا: شنبه ۲ ذیحجه ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاتب نسخه در پشت برگ آخر این رساله یک صفحه در تعداد آیات قرآن و کلمات و حروف و نقطه‌های آن از روی خط میر مهدی که از روی خط شیخ حر عاملی نقل کرده، آورده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۲۰۶۰]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۳۲/۲-۱۶/۴۲

آغاز: کلام عرب است و به قول اصح بیست و نه حرف است و جایگاه بیرون آمدن آن منتهای خلق است ... الف از جمله آن است و بعضی گفته اند که الف هوایی است؛ **انجام:** بدان که این نون ساکنه وتنوین را به نزدیک حروف یرملون ادغام باید کرد ... همچو دنیانِ همچو صنوانِ مثل حلقی می‌گذر. شش حرف است نزد لام و را بلا غنه

رساله نسبتاً مفصلی است در تجوید، مؤلف ابتدا مطالب هر بخش را به نظم می‌آورد، پس ازآن به نثر توضیح و شرح می‌دهد. این رساله فاقد ابواب و فصول است؛ خط: نستعلیق، کا: علی رضا بن محمد مؤمن ریحانی کمره، تا: شوال ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد:تیماج مشکی،۲۷گ،۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۲۲]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۸/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه حروف امثال چند در جهت حفاظ و قراء نوشته شد تا این الفاظ را یاد گیرند و چون در عمل آرند بطریقه تجوید از آن معلوم کنند؛ **انجام:** مثال الکاف لیؤس کفور من کان، ای عزیز نیکو فهم کن تا لحن نخوانی و الله أعلم بالصواب.

رساله بسیار مختصری در علم تجوید است و متأسفانه نگارنده آن پس از تفحص فراوان همچنان ناشناخته ماند، ولی بنا بر قرائن، وی قبل از سال ۱۰۷۳ق می‌زیسته است؛ خط: نستعلیق ترک، کا: یوسف فرزند ملا کریم، تا: ۱۱۶۶ق، جا: روستای اخلی صوفیلوی پادار (ترکیه)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۳گ (۲۵-۲۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف: ۳۰-۳۱۳]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۸/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه قرآن خواندن بی دانستن این مختصر پسندیده نیست چون برین وجه گفتند ... بدانکه حروف حلق شش است؛ **انجام:** چون گرد کنی صدای و بیرون آید چون هر دو لب بهم باز نهی ب م گفته آید و الله أعلم بالصواب؛ تمت.

خط: نستعلیق ترک، کا: یوسف فرزند ملاکریم، تا: ۱۱۶۶ق، جا: روستای اخی صوفیلوی پادار (ترکیه)؛ محشی به زبان‌های عربی، فارسی و ترکی دارد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲گ (۲۷ و ۲۸)، ۶ و ۷ سطر، اندازه: ۶×۸سم [ف: ۳۰-۳۱۴]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۳۷/۳-۵۸/۸۷

آغاز: در دوازده موضع مقطوع باید نوشت اول و دویم در سوره اعراف. اول: حقیق علی ان لااقوال

رساله کوتاهی است در تجوید؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد کریم، تا: ۲۰ شوال ۱۱۸۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹گ (۱۴-۲۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۱۰]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۳۷/۴-۲۴/۱۳۷

آغاز: و از آنجا دو حرف بیرون می‌آید و آن همزه و هاست ... سیم اول حلق است که نزدیکی منتهای زبان است و آن نیز مخرج

دو حرف است؛ **انجام:** وسیم درکلمه فان تابوا و اقاموا الصلوة و آتوا الزکاة فاخوانکم فی الدین انهم در اول سوره توبه و چهارم در آیه الذین ان مکناهم فی الارض
بخشی از رساله‌ای است در تجوید؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۲۳]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۵۵/۴-۱۷/۱۳۵

آغاز: بسمله در بیان مخارج حروف و لوازم آن بدانکه از جمله واجبات آن است که مخارج حروف را بداند و پیش از دانستن مخارج معرفت اقسام؛ **انجام:** و هرگاه خواهند که روایت ایشان مذکور شود اسماء ایشان را به خصوص بر حواشی مصاحف می‌نویسند
بخشی از رساله‌ای در تجوید است شامل واجبات قرائت و مخارج حروف و محل وقف‌ها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ۲۱-۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۳]

۵۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

آغاز: بسمله و به نستعین مخارج حروف بدین ترتیب است اول ها و همزه حا و خا عین غین این شش حرف حلقی اند و ... بدانکه ائمه قرای سبعه رحمهم الله چنین گفته‌اند که در سوره فاتحة الکتاب پنجاه و هفت جایگاه نگاه باید داشت و هر یک از مخرج خویش گوید فاتحه را درست خوانده باشد؛ **انجام:** و پنج هزار و پانصد و هشتاد و یک هـ شانزده هزار و هفتاد لا چهار هزار و نهصد نه ی بیست پنج هزار نهصد نه تمام اللهم ارزقنا توفیق الطاعة ... وسدد السنتنا بالصواب
رساله مختصری است در تجوید و چگونگی قرائت سوره فاتحه و فصلی در دانستن احکام نون ساکنه و تنوین و در بیان شأن نزول سوره‌های قرآن به نقل از تفسیر جابر. در جایی ارجاع می‌دهد به «کشف الاسرار فی رسم مصاحف الامصار»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، عطف وگوشه تیماج سرخ، ۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۹۶]

۵۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۴۶/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله ... اما بعد بدانکه این مختصریست دربیان لوازم تجوید قرآن که هر کس آن قدر را نداند قرآن خواندن بر وی حرام است، فصل در بیان نون ساکنه و تنوین است؛ **انجام:** از برای این حروف است که مخرج او درخیشوم است که آن غنه بعد از انضمام شفتین بهم می‌رسد والله اعلم
برای مبتدئین نوشته شده است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن قربانعلی بخار پنجکر ستاقی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۲۶]

۵۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۱۹/۱

آغاز: حدیث دویم نیز شیخ بزرگوار مذکور درهمان کتاب از حضرت امام حسین (ع) روایت نموده که فرمودند که هرکس بخواند آیتی از کتاب خدای عز وجل در نماز خود ایستاده نوشته می‌شود؛ **انجام:** اسمش شعبة بن عیاش بن سالم و ابن کمیت و دیگر حفص ابن سلمان بن مغیره و این کوفی است و چون اکثری امامی مذهب بوده اند.
در یک «مقدمه» در بیان وجوب تجوید و باطل شدن نمازها در صورت ندانستن تجوید و چند «باب» (هرکدام درچند فصل) تنظیم شده است: ۱. مخارج حروف (مقدمه و دو فصل)، ۲. قواعد تفخیم و ترقیق، ۳. ادغام و اظهار، ۴. مد و قصر، ۵. وقف و وصل، ۶. استعاده و بسمله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۲۷]

۶۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۱۶/۲

آغاز: حروف. بدانکه حروف تهجی که اصول کلام عربست بیست و هشت اند و بعضی؛ **انجام:** پس بنابراین رمزی که در مصاحف می‌نویسند بعد دست باشند و الله اعلم بالصواب و السلام و الاکرام این اسامی قراء عشره است با راوی ایشان پس از آن در یک صفحه اسامی قراء عشر با راویانشان آمد.
نسخه‌ای است بدون آغاز و دیباچه. چنین می‌نماید که از فصل اول از باب نخستین را دارد در حروف تهجی، فصل ۲. صفات حروف، فصل ۳. صفات لازم حروف، باب ۲. مد و قصر شامل سه فصل، باب ۳. ادغام و اخفا و اظهار حروف در یک اصل و سه فصل، باب ۴. تفخیم و ترقیق حروف مشتمل بر یک اصل و سه فصل، باب ۵. بیان‌های کنایه و احکام وی، باب ۶. وقف دارای سه فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: مشمع سرخ عطف و گوشه پارچه نیلی رنگ، ۱۹-۲۱ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۱۰۹]

۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۰/۲-۲۴/۱۷۰

آغاز: بسمله الحمدلله باب اول در بیان استعاذه و بسمله بدانکه در استعاذه قراء خلاف کرده‌اند؛ **انجام:** در سوره مطففین کلابل ران لام بل را در راء ران ادغام می‌کند و ران را اماله میکند و حفص در بل سکته می‌کند چنانکه گذشت و آن را بفتح می‌خواند تمت
در دوازده «باب»: ۱. استعاذه و ترقیق، ۲. مخارج، ۳. رعایت حروف، ۴. صفات حروف، ۵. احکام نون ساکن و تنوین، ۶. ادغام، ۷. حد و قصر، ۸ هاء کنایه، ۹. تفخیم و ترقیق، ۱۰. وقف، ۱۱. رسم الخط، ۱۲. اختلاف راویان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۷۲۴]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۴۷

آغاز: مخارج حروف بنابر قول خلیل بن احمد که پسندیده قراء است هفده است
پایه این کتاب بر کتاب «تجوید سجاوندی» است، ولی با فصل‌هایی ناموزون، و علی محمد بن محمد حسین قاری بن محمد ابراهیم معلم بن آقا محسن بن آقا محمود عصار بن آقا

محمد اصفهانی در غره ماه رمضان ۲۱۷۸ باعث بر تعبیر و صحافی آنها شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۲-۳۱۳]

۶۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۰/۷

آغاز: الحمد لله الذی جعلنا مطیعاً لأحکام القرآن وقارعاً لآیاته و وفقنا فی الصباح و المساء بالتدبر فی محکماته ... بدانکه ارکان ایمان نماز است که الصلوة عمود الدین؛ **انجام:** در بیان استعاذه و بسمله بدانکه بعضی از علما نظر به ظار آیه فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشیطان الرجیم.

رساله مختصری است در تجوید قرآن که به سال ۱۳۱۹ چاپ شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۹۴]

۶۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۵/۳

آغاز: بدانکه جمیع الفاظ عرب منحصر است بحروف ابجد و آنهم این سی حرف است و در ادای چهارده حروف آن عرب و عجم متفق اند؛ **انجام:** و اگر در ثانی بهتر باشد صب و اگر هر دو مساوی باشند چه نویسند و السلام ...

با شرح حروف ابجد آغاز شده، سپس حکم ملاقات تنوین با حروف را بیان می‌کند از ادغام و اظهار و اخفا و [اقلاب]، پس از آن مخارج حروف و سپس علائم وقف در قرائت قرآن را مطرح می‌نماید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۹۵]

۶۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۵/۴

آغاز: فصل اول در بیان مخارج حروف است بدانکه مخارج سه موضع است موضع اول حرف حلق است و آن مخرج شش حرف است همزه است؛ **انجام:** یعنی بی صله و اشباع نظم: ور بود برعکس آن ما قبل و ما بعد ضمیر حکم او قصر است و منه الماء برد او را نیر، و اگر ساکن باشد.

شامل چند «فصل»: ۱. مخارج حروف، ۲. صفات حروف، ۳. احکام تنوین و نون ساکن، ۴. اخفا، ۵. ادغام، ۶. مد و قصر، ۷. تفخیم و ترقیق راء، ۸. تفخیم و ترقیق الف، ۹. ادغام لام، ۱۰. صله و اشباع ضمیر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۹۵]

۶۶. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۸۸/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که هر که این مختصر که استادان فن قرائت قرآن ساخته اند بدانند؛ **انجام:** یا حرفی تمام نگویند و آنچه بدین ماند و اینها مبطل نماز است و الله سبحانه و تعالی اعلم

متن بسیار مختصری است در بیان تجوید و قواعد آن؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور قرمز، ۸گ (۷۲پ-۷۹پ)، ۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۷۵]

۶۷. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۰۸/۲

آغاز: و سکون عارض آن است که به واسطه وقف حاصل شود مثل نستعین و العباد و یوقنون در این هنگام مد و قصر نیز جایز باشد؛ **انجام:** و آن مذکور شد در وصل و اختلاف در راآت میانه ورش و جمهور قاریان بسیار است.

مشتمل بر هفت «باب» که چون از آغاز افتادگی دارد معلوم نشد که چیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲یا ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ (۱۷ر-۳۵پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹۶]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵۰/۱

آغاز: و باعث تحصیل دعای خیر و موجب رستگاری این بضاعت کردد فصل بدانکه عمده ارکان دین نماز است؛ **انجام:** ششم قصر باشمام هفتم بروم چرا

در چند «فصل» در مباحث لحن، مخارج حروف و وقف در قرائت؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ صفات و حروف و مخارج آن در تصاویر جداول ترسیم شده؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ شمسی؛ کاغذ: نخودی آهار فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه مشکی، ۱۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲۳-۱۷۲]

۶۹. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۱۱/۲

آغاز: در احکام تنوین و نون ساکن چون به حرف هجا رسد

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۹پ-۱۱ر)، ۱۵سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۱۹]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۳۸/۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین؛ مبحث دویم در بیان بطلان نماز است باخلال بقرائت سوره حمد؛ بدانکه هرگاه کس اخلال نماید به قرائت سوره حمد عامداً در نماز از قراری که مذکور شد، نماز او باطل است؛ **انجام:** چنانچه تنبیه بر این مطلب شد در ادغام مع الغنه و السلام علی من اتبع الهدی.

نخست اقسام دندان و مخارج حروف را بیان نموده، آنگاه به شرح باقی مباحث تجوید پرداخته است؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی ضخیم آبی، ۱۵گ (۹۶-۱۱۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۰-۵۹۶]

۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۲/۳

آغاز: و متصل است بدندانهای ضواحک و قسم ششم نواجد است؛ **انجام:** و باقی چیزها در رساله قاریان میباشد و در اینجا بقدر احتیاج گفته شد والله أعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۶۱-۶۳)، ۱۲ و ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۹-۳۲۹]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۰/۳

آغاز: مذکورة تحفظ باسکانش باید کرد و از تحریک نمودن و نون حرفی اغن مجهور است؛ **انجام:** و فضل الله و یضل الله ما یشاء و میم حرفی اغن مجهور است و غنه وی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۵۶گ (۳۴ر-۸۹پ)، اندازه: ۱۱/۸×۱۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱۱]

۷۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۶۲/۴

آغاز: بسمله، باب اول در مخارج حروف بدان که مخارج جمع مخرج است و مخرج مکانی را گویند که حرف از آن متولد شود؛ **انجام:** فهم لا یفقهون.

مشتمل بر هفت «باب» در مخارج حروف، صفات حروف، احکام تجوید، هاء کنایه، مد، وقف، احکام تنوین و نون ساکن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۱۸۲]

۷۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱/۱۰۶۶۰

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد امین، تا: ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ مصحح [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۰]

۷۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۳۶/۱۱

آغاز: الحمد الله رب العالمین ... این رساله‌ای است مختصر در بیان قواعد تجوید؛ **انجام:** ناتمام: فطرت در یک موضع فطرة الله در روم

در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه». نگاشته شده به روشی آسان برای تذکر احباب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رمضان ۱۲۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۱گ (۲۰۳ر-۲۱۳پ)، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۱-۹۴]

۷۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۶۵/۱

آغاز: نزد ارباب بصیرت ظاهر است که بعد از معرفت اصول دین واجبترین فرضها نماز است

مشتمل برشش «فصل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ رنگین عطف تیماج زرد، ۱۷ص (۱-۱۷)، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۱۵۹۲]

۷۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۹۰/۱

آغاز: بسمله، باب اول در بیان مخارج حروف و لوازم آن.؛ **انجام:** الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله و الله اکبر و لله الحمد.

در نه«باب»شامل مباحث مخارج حروف، صفات حروف، حروف مرققه و مفخمه، احکام نون ساکن و تنوین، ادغام،های کنایه، حروف مد، اعوذبالله و بسم الله، احکام وقف و کیفیت آن؛ خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:ربیع الثانی ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: الوان نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: اسقاطی، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۷۲]

۷۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۴۹/۳

آغاز: باب اول در شرح نون ساکنه و تنوین نزد حروف تهجی

مرتب بر چهار باب؛ خط: نستعلیق، کا: حسن علی بن محمد حسین انجدانی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۹گ (۱۰۴-۱۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۳]

۷۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۶/۳

آغاز: اضراس اما اضراس بر سه قسم است اول ضواحک؛ **انجام:** استاد آن را گرفته باشد و در صحت آن کوشیده باشد و خدمت علماء دین کرده تمت

شامل دوازده «باب» و یک «خاتمه»؛ باب ۳. مخارج حروف، ۴. صفات حروف، ۵. تفخیم و ترقیق، ۶. های کنایه، ۷. مد و قصر، ۸. ادغام، ۹. نون ساکنه، ۱۰. وقف بر آخر کلمه، ۱۱. استعاذه، ۱۲. در بسم الله، خاتمه در بیان لحن؛ خط: نستعلیق، کا: خیرالله کجوری، تا: ۱۲۳۵ق، جا: بلخ، مدرسه میرزا صالح، به‌خواهش ملاعلی محمد؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۴۵۲]

۸۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۵۳/۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین .... ای عزیز بدانکه اشعار، سخن مخلوقست و اگر شعری خطا و نا موزون بخوانند وی را منع می‌کنند، اکنون قرآن سخن خدای تعالی است عزیز و شریف است و اکثر خلق قرآن را بلحن خطا می‌خوانند و کسی منع نمی کند پس چند کلمه درباره قرآن از تجوید جمع کردیم ... باب اول در بیان تجوید بدانکه تجوید بر دوازده مراتب بود؛ **انجام:** باب بوف هر گاه میم ساکن باشد ب وف باشد مراد از بوف اظهار باشد مثال و ما هم به مومنین مثال ان ربهم علیهم ... و صلی الله علی محمد و آله اجمعین تمت الاحکام التجوید فی سنه ۱۲۳۷ بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۳۹۱]

۸۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۳۸/۱

آغاز: الحمدلله ... فصل در بیان اعوذ بالله گفتن در وقت قرآن خواندن؛ **انجام:** در هنگام تلاوت که حضرت پروردگار با تو سخن گوید و الله اعلم بالصواب

مرتب بر «مقدمه» و دوازده «باب»؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [مؤید: ۳-۲۷۸]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۷۰/۷-۲۱/۱۹۰

آغاز: بسمله حمدله و بعد مختصریست در تجوید قرآن که از کتب مبسوط استخراج و قلمی می‌نماید؛ **انجام:** چون از نسخه مطول امثال این فقیر چیزی درک نمی‌توانست کند به این سبب مختصر نمود که فی الجمله بعضی و مخارج در ذهن پنها مثل خودم یاد بماند. والله ولی التوفیق

شامل هشت «باب» کوتاه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی، ۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۳]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۸۲/۱-۱۸/۱۰۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد بدان ایدک الله تعالی که فضیلت و ثواب و برکات قرائت قرآن مجید زیاده از حد و حصر است؛ **انجام:** این بود مجملی از رموز که در قرآن مجید نوشته می‌شود.

بدون تقسیم بر ابواب یا فصول، در ثواب تلاوت قرآن کریم و مخارج حروف و حروف مد و احکام تنوین و ادغام و صفات حروف و احکام وقف؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن علی حسن

آبادی، تا: ۱۴ رجب ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج با سر، ۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۷]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۱

آغاز: الحمدلله الذی هدانا للایمان و رزقنا تلاوة القران و الصلوة علی نبیه الذی ارسل بالدلایل و الحجج ... اما بعد این رساله ایست در تجوید قرآن؛ **انجام:** بنابراین رموز که در مصاحف می‌نویسد بعدد بیست شد تمت

در یک «مقدمه» و چند «فصل» که ناتمام مانده است، مقدمه مشتمل است بر دو بحث: اول در تفسیر الفاظی که محتاج است به بیان مخارج حروف بدانکه مجموع حروف تهجی از سه موضع می‌آید، فصل بدانکه مخرج سیم ساکن و نون ساکن که از حروف فروعند، فصل در بیان بعضی از صفات حروف، و اخفاء میان ادغام. اظهار و ادغام است و این فصل مشتمل است بر سه «بحث»: بحث اول در بیان اظهار و ادغام حروف، فصل دربیان احکام وقف»؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد ولی بن ملا ابراهیم، تا: جمعه ۳ رجب ۱۲۴۱ق؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۳-۳۹]

۸۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۱۷/۱

آغاز: الحمدلله ... بعد بدانکه این رساله ایست مختصر از برای مبتدی در بیان تجوید قرآن مبنی بر یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه، مقدمه بدانکه حروف تهجی

در یک «مقدمه» و نه «باب» و یک «خاتمه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۲۷۰]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴۳/۴

آغاز: بسمله. و به نستعین. حمدله ... الطاهرین قال الله تعالی و رتل القرآن ترتیلا معنی ترتیل آنچه در خبر آمده حفظ وقوف است در اواخر کلمات با صفات آتیه؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: علی اشرف مراغی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۷۲ر-۸۲پ)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۵-۴۰۹۵]

۸۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷/۱۲

آغاز: الحمدلله الذی هدانا الی الصراط المستقیم ... أما بعد در ذکر پانزده معایب و پانزده محاسن را؛ **انجام:** و اجعلنا من الذین یتلون کتاب الله حق تلاوته و یعملون بما فیه من فاتحته الی خاتمته.

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی قرمیسینی، تا: ۲۹ صفر ۱۲۴۱ق، جلد: تیماج سبز، ۱۷گ (۲۲۲ر-۲۳۸پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۶]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۱۳ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق [د.ث. مجلس]

۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۵۹/۱-۱۱/۱۵۹

آغاز: بدان ارشدک الله تعالی این رساله‌ای است درعلم قراءت مشتمل ... المقدمه دربیان شرافت ووجوب؛ **انجام:** مسئله ذکر اسماء قراء سبعة

مشتمل بر یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۰-۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۳۵]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۸۱/۴

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه این رساله ایست مختصر و مفید؛ **انجام:** و ذلق تیزی سر زبان است.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: روغنی زرد، ۷ص (۱۶۶-۱۷۲)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۲-۲۹۹]

۹۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۶۷/۲

آغاز: بدانکه دندان آدمی از سی و دو دندان زیادتر و از بیست و هشت کمتر نیست؛ **انجام:** و اقترب دوگانه و سوره الرحمن و الحاقة و القارعة است

چند فصل کوتاه است در قواعد تجوید؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ملا علی اکبر بیلندی جنابدی، تا: ۳ شعبان ۱۲۴۵ق، برای ملا محمد؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۱۲پ-۲۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵۱]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۷۲/۲

آغاز: اما بعد این کلمه چندی است در شناختن بعضی از تجوید قرآن و مشتمل است بر پنج فصل، فصل اول در بیان مخارج حروف؛ **انجام:** گر پریشان یابی اوراق گلی نوباوه ام ×× از جفای خارسیان زیان خامه‌ام ... بعد احیای دعایی از یاد عمر شاه ×× ناظم این را به حمد و سوره یادآور گه. تمة الرسالة الشریفه فی یوم سه‌شنبه.

رساله کوتاهی است در تجوید است به نظم و نثر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۶۱ر- ۱۶۴ر)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۱۰۵]

۹۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۳۵/۲

آغاز: بسمله، مقدم در بیان تجوید قرآن باب اول؛ **انجام:** و بانضمام شفتین را و اتمام در نیاورد.

در یک «مقدمه» و نه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان تجوید قرآن، باب ۱. ادغام و اظهار و اخفاء و قلب، ۲. ادغام متقاربین و متجانسین، ۳. لازم تعریف شمسی و قمری، ۴. مد و لین، ۵. تفخیم و ترقیق، ۷. صفات حروف، ۸. دندان‌ها، ۹. مخارج حروف، خاتمه: در بیان وقف؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن موسی حسینی، تا: جمعه ۵ رمضان ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج با سر، ۶گ (۱۵پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۲۰۳]

۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۷/۵

آغاز: مقدمه در بیان حروف بیست و نه گانه و بعضی از صفات ضروریه آن چنانکه همزه از؛ **انجام:** ابوالحارث ت دوری و الله سبحانه تعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۵ص (۴۸-۵۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۷۷]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۲/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و السلام علی خیر خلقه ... مخفی نماند که پیش از دانستن مخارج و شناختن دندانها از لوازم است که ادای بعضی از حروف احتیاج بانها می‌باشد؛ **انجام:** و تکاثر و در همزه و لهب و الله اعلم بالصواب تمت

بدون تبویت و فصل‌بندی معینی در مباحث شناخت دندان‌ها، مخارج حروف، اخفاء و ادغام، تفخیم، لام تعریف و حروف قمری و شمسی، مد، قصر، وقف و ذکر رموز شیخ عبدالله سجاوندی؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اکبر، تا: ۴ شوال ۱۲۵۱ق؛ ۲۱ص، ۱۰ سطر [ف: ۲۳-۳۳]

۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۵۵

بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۸گ، اندازه: ۱۶/۶×۲۴/۶سم [رایانه]

۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۴۹/۴-۵۹/۱۶۹

آغاز: بسمله، بدانکه جمع الفاظ عرب منحصر است به حروف ابجد و آنهم بیست و هشت حرفست

رساله کوتاهی است در قرائت و تجوید و برخی احکام آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۶گ (۵۳-۵۸)، ۱۴و۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۷۲۷]

۹۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۳۵/۳

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این مختصری است در بیان بعضی از قواعد ضروریه تجوید؛ **انجام:** و در آخر نسخه آمده: ختم ... بید الفقیر ... ابن مرحمت پناه ملا محمد نبی محمد حسین الشیرازی ... فی یوم الاربعاء بیست و هشتم شهر جمادی الا ولی من شهور سنة ۱۲۲۲، و اول صفحه آمده: هذا رساله التجوید من علم القرائت.

شامل یازده «باب»: ۱. باب المخارج، ۲. الصفات، ۳. الراء و اللام جلاله، ۴. المد و القصر، ۵. الادغام، ۶. نون ساکن و تنوین، ۷. وقف، ۸. کتابتها، ۹. استعاذه، ۱۰. بسمله، ۱۱. بیان وقف؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد کربلائی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۲۲گ (۱۱۵-۱۳۶)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۰۵]

۹۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۳۱/۲

آغاز: بدانکه رموز وقف بر چند قسم است یکی م که علامت وقف لازم است؛ **انجام:** که ك می‌نویسند و آن علامت که ال است ... و اگر جایز است این نیز جایز و همچنین بقیه دیگر و الله اعلم بالصواب.

بدون خطبه و دیباچه گویا برگرفته از چند رساله، برخی عناوین آن به شرح زیر است: [رموز وقف]، مخارج الحروف، انواع الحروف، باب ۱. استعاذه گفتن پیش از تلاوت، باب ۲. بسمله، باب ۳. نون ساکن، باب ۴. مد و قصر، باب ۵. مخارج حروف؛ خط: نسخ، کا: محمد محسن، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف سرخ، ۲۸گ (۶۴پ-۹۱ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۲-۲۸۵]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۳/۲

آغاز: بسمله حمدله اما بعد بدان وفقك الله تعالی که این منتخبیست (کذا بهمین هیأت نازیبا) در تجوید کلام ملك علام مشتمل بر دوازده فصل فصل اول در بیان استعاذه است؛ **انجام:** هر جا که واقع شود عاصم در جمیع این مواضیع بتاء وقف میکند.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه، ۱۷گ (۴۱-۵۷)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۴۱۹]

۱۰۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۱۴

آغاز: حق حرف است واداء حق حرف عبارت از ادا نمودن حرف است از مخارج با صفات آن وجمعی اداء حق حرف را به شانزده چیز معنی کرده اند اول ادا نمودن حرف را از مخارج؛ **انجام:** خلف راویانش داونویس ×× آن یك اسحق وآن دیگر ادریس

شامل چند «فصل»: از جمله در مخارج حروف، فصل در بیان نون ساکن و تنوین، فصل در بیان تفخیم و ترقیق را، فصل در بیان وقف، فصل استعاذه، فصل در احکام هاء کنایه، فصل در بیان حرف مد، فصل در بیان ادغام صغیر و کبیر، فصل در بیان صفات عارضی، فصل فروع حروف، فصل در بیان استعاذه و بسمله، خاتمه در ترجیح قرائت عاصم و در پایان نام روات قرائات قرآنی را به نظم آورده است؛ خط: نستعلیق، کا: حبیب الله طهرانی، تا: ۸ رجب ۱۲۷۱ق، جا: نجف، به جهت آخوند ملاابراهیم؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مصحح؛ ۳۵گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف مخ: ۱-۹۵]

۱۰۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۹۶

آغاز: و بعد از توانگری در ثواب کلام الله درویشی نیابد کما قال؛ **انجام:** و بفتح عین و میم، ع سورة الاخلاص، کفواً همره ص و بواو ع

رساله نسبتاً مفصل و جامعی است در آداب قرائت که بر ۱۴ «باب»: باب اول در بیان استعاذه و باب آخر در بیان روایت حفص از اول تا آخر قرآن است؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن ملا ابوطالب رودکی، تا: سه‌شنبه ۴ ربیع الثانی ۱۲۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۳-۲۴۷]

۱۰۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۲۹/۲

آغاز: بعد از [حمد] خالق جسم و جان و رازق انس و جان و درود و ثنابر بهتر و مهتر عالمیان و خلاصه آدمیان محمد صلی الله علیه و آله فی کل اوان و مکان بدانکه ... که چون تنوین بانون ساکنه بحروف حلق برسند اظهار؛ **انجام:** از درون حالت غنه است از خیشوم تنوین میم نون مخارج الحروف سبعة ... تمت هذا الأحکام القرائة علی قانونیة الشریعة النبویة المصطفویة.

از شیخ عز الدین عاملی در این رساله مطلبی نقل شده است؛ خط: نستعلیق، کا: حسین قلی بن ابوعلی بن کربلایی حسین قلی پازواری مشهور به بابا، تا: ۱۲۷۶ق؛ واقف: آیت الله مرعشی

نجفی؛ ۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۲۶۸]

۱۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۳۹

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین الصلوة و السلام علی محمد الا حمد المحمود فی القرآن و الانجیل و الزبور و الصحف و الفرقان و علی عترته و اصحابه؛ **انجام:** و خیشوم پرده‌های دماغ را گویند که در ادغام قلب اخفا ضرور است تمت الرساله التجوید مسمی به تجوید ...

مشتمل بر دوازده «فصل»؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم بن ملا علی، تا: ۱۲۷۸ق؛ مصحح، همراه این نسخه سه برگ جدا از هم ولی از یک نوع کاغذ و با خط نستعلیق ریز قرار گرفته که در آنها مطالبی در مورد اقالیم هفتگانه عالم و نیز مطالبی در نجوم نوشته شده و در پایان آنها نیز امضای «من شرح لاری» قید شده و در یکی از همین برگها علاوه بر آن تاریخ و محل کتابت که «۱۲۱۳» و در «دارالسلطنه اصفهان» می‌باشد، نیز نوشته شده؛ جلد: گالینگور مشکی، ۷گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۸×۱۸/۷سم [رایانه]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۴۰

آغاز: بسمله، حمد له در بیان تجوید قران بدانکه در تجوید لغت بمعنی خوب کردن است و در اصطلاح قراء؛ **انجام:** و وقف با حرکت ممتنع است نزد هیچ قراء اما الختام ... عند الموقف بعد

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۸۳۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور، ۱۳ سطر (۷/۳×۱۶/۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۸سم [رایانه]

۱۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۸۳/۲

آغاز: بدان وفقک الله تعالی که اکثر انواع آدمی را سی و دو دندان می‌باشد؛ **انجام:** حرکت ما قبلش عارضی است از این جهت ضمه او اشباع نشده است.

مختصر در چند «فصل» و یک «خاتمه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴گ (۷۳پ-۷۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۹۱]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۳۱

آغاز: بسمله، کتاب تجوید اما بعد بدانکه این مختصریست در آداب معرفت قرائت قرآن مجید که در این اوراق ثبت می‌شود هر گاه نون ساکن؛ **انجام:** و اما در حرف و متی و انی و ذا در تمام شد در شهر بیست یکم شوال مکرم سنه ۱۲۸۱ هذا کتاب تجوید باسم الله وردی بن آقااسمعیل من طلیفه با دلاتلو حورده [در ادامه به شیوه مورب آمده] این نوشتم تا بماند یادگار×× من نمانم خط بماند روزگار / این نوشتم بر دیوار خانه×× زمن مسکین بماند نشانه / اگر پرسند که این مسکین کجا رفت ×× بگو بگریخت از دست زمانه. در ین غمخانه ای نادان چرا چون گل تو مسروری - خزان مرگ تو شد حاضر چرا از دل تو مغروری - نه وقت رحلت مگر تو خاقانی فغفوری

مختصری است غیرمبوب در آداب معرفت قرائت قرآن کریم که به ضبط آخر نسخه به نام الله وردی بن ملا اسماعیل در ۲۱ شوال ۱۲۸۱ نگاشته شده است. عمده مباحث مطروحه نسخه به ترتیب عبارت است از «هر گاه نون ساکن یا تنوین، فصل در بیان مد ، دربیان تفخیم و ترقیق لامات، بدانمکه ترقیق راء مشروطست به چند شرط، در بیان احکام وقف، در بیان مخارج حروف، در بیان هاء ضمیر، در بیان اماله»؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۱ق؛ واقف: عبدالکریم اقدامی، تیر ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنایی روشن فرنگی، ۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۳-۴۰]

۱۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۳۷/۱-۵۸/۸۷

آغاز: بسمله، از امیر المؤمنین علیه السلام روایت شده که آن حضرت فرمودند الترتیل حفظ الوقوف

در تجوید و ترتیل در قرآن کریم؛ خط: نستعلیق، کا: رجبعلی، تا: غره رمضان ۱۲۸۸ق؛ ۴گ (۱-۴)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۷۲۶]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۱۵

آغاز: آغاز پس از تسمیه: ابتداء کردم بنام کردگار الله اسم ذات است و رحمن الرحیم هر دو صفت است یعنی رحمن عام است و رحیم خاص است رحیم رحم میکند حق تعالی در قیامت بر مؤمنان نه بر کافران و رحمن رزق میدهد مؤمنان و کافران را؛ **انجام:** که در عرب بسیار جاکاف را بحای قاف بنهند.

رساله‌ای است مفصل در این فن که بیشتر عبارات آن به زبان پشتو و اندکی پارسی است. کاتب در آخر نسخه آن را به نام «رسالة المجموع النافع للقرآء» ضبط کرده است. مؤلف پس از دیباچه مختصر فضل سوره مبارکه فاتحة الکتاب را نگاشته است سپس مطالب را در ۶۵ «فصل»آورده است. فصل اول: تنوین و نون ساکن، فصل آخر «اعوذ بالله بذال است اگر بدال گوید نماز روا بود»، برای معرفی کتاب جملاتی از آن نقل می‌گردد: «ولا اله غیرک خیرک گوید اختلاف کرده اند در آن. ظاهر روایت آنست که نماز تباه شود. مختار شیخ الاسلام برهان الدین و شیخ الاسلام علی بزودی و شیخ علاّء الدین رحمه الله آنست که نماز تباه نشود. ایاک نعبد و ایاک نستعین بر هر دو بتشدید گوید اصل است اگر تشدید یا راترک کند و اگر تشدید بر نون نعبد و نستعین نهد نماز تباه شود»؛ خط: نسخ، کا: رحمدل آخوند زاده فرزند ملالاهور آخوند زاده فرزند ملالاهور آخوندزاده، تا: ۱۲۸۸ق؛ ۴۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۱۶۸]

۱۱۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۰/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق، جا: اردبیل، مدرسه ملا ابراهیم؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۰۱]

۱۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۹۸

آغاز: هذا کتاب تجوید بسمله، الحمدلله رب العالمین بدانکه تجوید بمعنی نیکو خواندن و نیکو ادا نمودن حروف و جید خواندن موقوف است بترتیل؛ **انجام:** خدایتعالی برای او پنجاه حسنه و محو کند از او پنجاه سیئه و بلند گرداند مرتبه او را صد

درجه، کاتب از خوانندگان این تجوید التماس دعا دارد الحاج غلامحسین اصفهانی
کاتب علی الاحتمال مؤلف نیز هست، رساله‌ای است مختصر غیرمبوب شامل مباحث: وقف، استعاذه، مخارج حروف، تفخیم و ترقیق، ادغام و اخفاء و اظهار، مد و قصر، همزه و امالة؛ خط: نسخ، کا: غلامحسین اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ انتقالی از دانشگاه رضوی در آبان ۱۳۶؛ کاغذ: مشقی، جلد: تیماج عنابی، ۵۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۳۶]

۱۱۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۲۰/۲

آغاز: بدانکه بر همه قرآن خوانان واجب و لازم که علم تجوید را بیاموزند و یاد گیرند که قرآن را به ترتیل بخوانند کما قال الله تعالی و رتل القرآن ترتیلاً؛ **انجام:** و درهای بهشت به روی او بگشایند که به هر دری که خواهد داخل شود و ثواب خواندن و قرآن بسیار است اما ما مختصر کردیم.

در بیان احادیثی که در فضل قرائت قرآن و ثواب خواندن صحیح آن وارد شده است؛ خط: نسخ، کا: حسن بن احمد حسینی یزدی، تا: جمعه ذیقعده ۱۳۰۶ (یا ۱۳۶۰)؛ مصحح؛ در پایان اشعاری در تجوید از شیخ محمود حافظ آمده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷گ (۱۱۵ ر-۱۳۱ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۰۰]

۱۱۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸/۲

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق الانسان و علم القران ... اما بعد بدانکه این رساله ایست در بیان بعض قواعد که تعلق به علم قرائت دارد مشتمل بر چند فصل؛ **انجام:** و بعد از حرف استعلاء نباشد و تغلیظ در باقی احوال.تمت.

شامل نه «فصل»: ۱. نون ساکنه و تنوین، ۲. حروف مد، ۳. حرکت، ۴. میم ساکن، ۵. لام تعریف، ۶. حروف تلاقی، ۷. تفخیم، ۸. وقف، ۹. مخارج حروف؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج لایه‌ای [ف: ۳۸]

۱۱۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۵۹/۶

آغاز: بدان که در علم تجوید در چند مقام باید گفتگو شود مقام اول در تفسیر الفاظ که محتاج الیه است

کا: سید اسماعیل خراسانی بیرجندی، تا: ۱۳ رجب ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۸۸ر-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲۲]

۱۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۹۸/۵

آغاز: گویا که کسره نیست و سیم از آن موضع آنست که آن کسره منفصل باشد ... باب دهم در بیان وقف بر آخر کلمه بدانکه معنی وقف بر ایستادن است؛ **انجام:** سورة الکافرون ولی دین سورة الاخلاص کفوا احد تمت هذه الرساله.

در تجوید و اختلاف قرائت قراء، در ضمن چند «باب». نسخه از آغاز تا باب دهم افتادگی دارد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۳۱۲ق، جا: مدرسه مرحوم عبدالله خان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زیتونی ترنج با سر، ۲۳گ (۲۴ر-۴۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۶۱]

۱۱۶. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۱۱/۶

خط:نسخ و نستعلیق،کا:حسین ولد غلامحسین حوضی،تا: ۱۰ صفر ۱۳۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵گ (۴۶ر-۶۰پ) [چند نسخه-ف: ۲۳۹]

۱۱۷. زنجان؛ اخوان زنجانی-جلیل؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۳۳۹ق [میراث اسلامی: ۵-۶۱۸]

۱۱۸. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۵۳/۳

آغاز: باب اول مشتمل است بر سه فصل، فصل اول در مخارج حروف، بدان که حروف تهجی که اصول کلام عرب است بیست و هشت است

مشتمل بر ۶ «باب»؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن ملاسیف علی کاشانی، تا: چهارشنبه ۸ شوال ۱۳۴۴ق، جلد: تیماج کرمی، ۱۸گ (۴۴ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۹]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۴۲/۵-۵۵/۱۲۲

آغاز: بسمله در بیان احکام نون ساکن و تنوین بدانکه نون ساکن و تنوین نون ساکن نونیست که او را فتحه و ضمه یا کسره نباشد

بخش پایانی از رساله‌ای است در تجوید از باب هفتم تا دوازدهم با این عناوین: ۷. تلفظ فی لفظ والله اللهم، ۸. بیان راء، ۹. وقف بر آخر کلمه، ۱۰. بیان حرفی رسند، ۱۱. ذکر نسب و اسم و کنیت عاصم، ۱۲. قرائت عاصم و اختلاف قرائت بکر و خ؟؟ و روایات وی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۲۵]

۱۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۶/۵

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد بدانکه اتفاقی قراء سبعه بود که پیش از شناختن؛ **انجام:** و لا الضالین سه وجه است و الصلاة

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۰گ (۲۵۸پ-۲۷۷پ)، ۱۳ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۲۵]

۱۲۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۲۸۱/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۳]

۱۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۲۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۴۲/۵-۵۵/۱۲۲

آغاز: بسمله در بیان احکام نون ساکن و تنوین بدانکه نون ساکن و تنوین نون ساکن نو نیست که او را فتحه و ضمه یا کسره نباشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۹گ (۱۴۰-۱۴۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۲۵]

۱۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۰۵/۱-۵۹/۱۲۵

آغاز: بسمله، حمدله بدانکه هر حرفی از حروف مقطعات مفردات چهار صفت دارد اول اطباق

در تجوید و صفات حروف که در نسخه حاضر مقدمه آن و شماره فصول حذف شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۶]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۴۱/۳-۵۹/۱۶۱

آغاز: بسمله مقدمه ایدک الله تعالی در بیان فضل تلاوت قرآن که

قرآن نازل شده است با فصح لغات که آن لغت عرب است
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۱۲-۱۲۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۷۲۶]

۱۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۷۷/۲-۵۹/۱۹۷

آغاز: آنچه در شرع معتبر است در قرائت قرآن و واجبست مراعات آن شرعاً اعراب است ... باب در مخارج و لوازم آن

دوازده «باب» است در تجوید قرآن کریم، باب دوازدهم در بیان اختلافات قراء سبعه است بقیه باب‌ها شماره گذاری نشده اند. گویا نسخه حاضر تحفة القراء محمد رضا قاری تبریزی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر مربع شکلی به تاریخ ۱۲۳۶؛۴۵گ(۴۵-۸۹)،۱۴-۱۹سطر،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۷]

۱۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۸۴/۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان علم القرآن ... أما بعد بدانکه رساله‌ای است در بیان بعضی از قواعد؛ **انجام:** دوم در مفتوح جایز نیست الا در مضموم مثل نستعین

دو «فصل» کوتاه است در بعضی از قواعد تجوید و قرائت: فصل اول در بیان نون تنوین و ساکن فصل دوم در حرف مد؛ خط: نسخ، کا: محمد مسیح بن محمد صادق، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۶۵پ-۷۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۵-۳۵۶]

۱۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد پس این رساله ایست معتبره در بیان قواعد ضروریه قرائت؛ **انجام:** در یک کلیمه و دو کلیمه صار کل مدغمین

دارای ۴ «باب» کوتاه است بدین ترتیب: باب فی أحکام النون الساکنة و التنوین، باب فی المد و القصر، باب فی التفخیم و الترقیق، باب فی الادغام و الاظهار؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبدالفتاح بن محمد قاری طبسی کیلکی، تا: ۱۸۳ ؟، جا: یزد؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۳۴ر-۳۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۲۳]

۱۲۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۷/۳

آغاز: در بیان معنی وقف و اقسام و احکام آن و معنی اختلاس و روم و اشمام و رموز مشتمل بر سه فصل و چهار تنبیه؛ **انجام:** و نیز مشتبه بمضاعف گردد، تنوین نون ساکن چون بحرف حلق برسد اظهار است.

در قواعد تجوید در سه «فصل» و چهار «تنبیه»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا و پارچه، ۳گ (۱۰۰ر-۱۰۲پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۹۵]

۱۳۰. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۶۷/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد ای عزیز بدانکه اشعار و سخن مخلوق را اگر کسی شعر را خطا و ناموزون بخواند آنرا منع می‌کنند؛ **انجام:** و این ابیات در باب وقف کرده اند

در قواعد تجوید برای خواندن صحیح قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۲پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵۱]

۱۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۱/۱

آغاز: باشد و مجموع لم یروعنا و حروف اطباق؛ **انجام:** تمت فی فضائل القراآت من اراد ان یقراء ... فلیقرء الکسائی الکوفی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۲سم [ف: ۵-۲۳]

۱۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۱/۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اختلاف میان حفص و بکر پیدا کنیم تا خواننده چون بخواند که روایت حفص کدام است و روایت ابوبکر کدام؛ **انجام:** سورة النصر لیس فیهما خلاف سوره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۲سم [ف: ۵-۲۳]

۱۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۸۵/۳

آغاز: حمدله، الرحمن الذی علم القرآن و امر فی قرائته بالتجوید؛ **انجام:** یادگیر این بیت را چون آب زر.

شامل چند فصل؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۶۰-۶۷)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۴۴]

۱۳۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۷]

۱۳۵. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۹۱/۲

آغاز: گردد و بالله التوفیق و علیه التکلان. چون عمده؛ **انجام:** و بعضی تحمید را اضافه کرده به این نحو ادا نمایند الله اکبر لا اله لاالله و الله اکبر و لله الحمد. تمت الرسالة

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملاعلی اکبر بن کربلایی رمضان بادشتی،بی‌تا؛۲۳گ(۱ر-۲۳ر)،قطع:بیاض رقعی[چند نسخه-ف: ۵۸]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۰۴/۳

آغاز: بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که هرگاه خواهی حقیقت مخرج هر حرفی بر تو معلوم شود آن حرف را ساکن کن و همزه مفتوحه در اول آن در آور در هر جا که حرکت کند؛ **انجام:** هر آیه که وقف نیست علامت (لا) آورده است یعنی لاتقف و هر جا هیجائی دارد (صلی) آورده است یعنی وصل اولی است.

چند قاعده مختصر است در تجوید؛ خط: نسخ، کا: حسین بن صفر طاری اصفهانی تفرشی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ص (۱۸۰-۱۹۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۱۳]

۱۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز: کتاب تجوید القرآن. بدانکه نون ساکن و تنوین را نزد حروف هجا چهار حکم است، یکی اظهار و این جائی باشد که از پس نون ساکن حرفی از حروف حلق؛ **انجام:** ادغام باید کرد: چنانکه: فی قلوبهم مرض. و حاصل آن است که درست باید خواند تا قرآن باشد و حرفی را چنانکه حق او است بباید داد و الله اعلم

رساله‌ای است مختصر در تجوید قرائت قرآن مخصوصاً درباره دو

مسئله مد و ادغام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نام نویسنده و تاریخ نوشتن ندارد. لیکن در پشت کتاب «تحبیر التیسیر» ابن الجزری که ضمیمه این کتاب است تاریخ نوشته شده و در پایان آن اجازه به خط نگارنده آن کتاب (ابن جزری) برای شخصی به نام علاء الدین علی بن اسماعیل بن علی ازامی موجود است و محتمل است نویسنده این دو نسخه همان اجازه گیرنده باشد و برای تفصیل رجوع شود به «تحبیر التیسیر»؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص (۱۳۲-۱۳۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۵]

۱۳۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۰۷

آغاز: آنچه موجود است-وان مخرج فا است-پانزدهم میان دو لب است و آن مخرج و او غیر مدی و باء موحده و میم است؛ **انجام:** بکل آیة قرأها درجة فی اعلی علیین برحمتک یا ارحم الراحمین.

در دوازده «باب» و یک «خاتمه» و آخر آن اصول دین و فروع دین را شرح داده. اول کتاب تا اواسط باب سوم افتاده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۶۱ص، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۳۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۰۴/۴

آغاز: باب ۲۳ در بیان وقف بر مرسوم خط باب ۲۴ در بیان اماله؛ **انجام:** در اماله لک کبدا اما می‌توان گفت که عدم ادغام به واسطه آن باشد که در دو مرتبه اعلال واقع شده است زیرا که ال در اصل اهل بود.

در بیان رموز قراء و تجوید و صفات حروف که در ضمن چند باب برگزار شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱ص (۱۱۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۶۸]

۱۴۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۱۷/۲

آغاز: بسمله، بدانکه هرگاه تنوین با نون ساکن به چهار حرف «یرملون» برسد که آن (ن و یا میم و واو) باشد؛ **انجام:** از جهت آنکه سین از حروف مهموسه است و ط از حروف مطبقه.

خط: نسخ ونستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۸۰پ-۸۶پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۲۷۴]

۱۴۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۵۹/۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۷]

۱۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۷۳۸

آغاز: بسمله، الحمدلله ربالعالمین ما بعد این رساله ایست در بیان بعضی از قواعد ضروریه؛ **انجام:** زاید بر وقف است و وقف و نسبی هم یزاید قیاس است و الله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۱۶ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [الفبائی: ۱۰۵]

۱۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۹ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶۸

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۹۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۵۳/۳

از جار الله قاری؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۸۰]

۱۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷۹۸

چند رساله در تجوید قرآن؛بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۵۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۸۳/۳

آغاز: باب اول در بیان حروف هجاء و عدد مخارج و ذکر لوازم آنها مشتمل بر دو فصل و سه فائده؛ **انجام:** زیرا که در اداء اینها به علت سستی که در این حروف ... در نحو جریان می‌یابد

دو «فصل» و سه «فائده»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۹۱]

۱۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۱۲/۳

آغاز: بسمله وبه نستعین. بدان که هر گاه که نون ساکنه و تنوین چون به حرف حلق رسید

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۱۴-۱۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۲۸۵]

۱۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۳۸/۷

آغاز: بسمله. حمد له ... اما بعد باب الادغام و الاظهار و الاخفاء و القلب و الاختلافات و المدات و غیر هم الاول فی الادغام بلاغنة هرگاه که نون ساکن و تنوین که بلام و را برسد ادغام بلا غنه باشد؛ **انجام:** در آن چیزی یک حرف تلفظ و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴گ (۱۰۹-۱۱۲)، ۲۲ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۰۰]

۱۵۳. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۴۷/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۹۷]

۱۵۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۳۵/۱

از مهر علی قادری؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۸]

۱۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۸۰/۷

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا للایمان و رزقنا تلاوة القرآن ... اما بعد این رساله ایست در تجوید قرآن و مرتب است بر یک مقدمه و چند فصل، **انجام:** بعدد بیست باشد و الله اعلم بالصواب

در یک «مقدمه» و چند «فصل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۰ر-۱۳۳پ پراکنده‌ها در رنگ کردن کاغذ و تجوید و جز اینها است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۲۰پ-۱۲۹پ)، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۲۸]

۱۵۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۹۲/۱

آغاز: در تلفظ حروف نمایند و بجای آوردن تجوید یعنی عمل کردن به آن واجب است بر هر کسی که قرآن خواند و کسی که رعایت نکند قواعد تجوید را در تلاوت او عاصی و آثم است ... فصل اول در بیان مخارج حروف مخرج مکانی را گویند که حرف از او تولد نماید؛ **انجام:** فصل دوازدهم در بیان اختلافات قراء عشره در سوره اخلاص بدان ... خاتمه در لحن بدان ایدک الله تعالی که لحن بر دو قسم است جلی و خفی ... و این معلوم نشود الا کسی را که قرآن فراگرفته باشد از استاد یا از صاحب سلیقه و الله اعلم بالصواب و الیه المراجع و المآب تمت الرسالة الشریفه بعون الملک اللطیف فی شهر شعبان المعظم سنه ۸۹۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۵۰۳]

۱۵۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۴۷/۱۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین. أما بعد، این رساله‌ای است؛ **انجام:** مقلوب کن در نزد یاء×× در ما بقی اخفا بیار

در آن اولیات علم تجوید آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عادی، ۲گ (۱۴۲ر-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۶۰]

۱۵۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۴/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲×۲۰سم [رشت و همدان: ف: ۱۵۹۵]

۱۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰/۴

آغاز: بدانکه غواصان بحر قرائت و طیاران اوج فقاهت هر یک از محاسنات و معایبات را؛ **انجام:** و احتفاظ محاسنات ترک لحن در فرقان و موجب دخول در جنان است، ربنا أذهب عنا ظلمة المعایبات ...

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی کرمانشاهی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی،۶گ(۱۵۵ر-۱۶۰پ)،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۳]

۱۶۰. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱۷

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد این رساله مختصریست در تجوید قران بطریق قراءت عاصم روح الله و روحه بدانکه نون ساکن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۶گ (۵۴۴ر-۵۴۹)، اندازه: ۱۵×۲۲سم[ف:۱-۱۶۰]

۱۶۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱۶

آغاز: بسمله بدانکه همه قراء سبعه ... در خواندن فاتحه سی و هفت جایگاه دارد؛ **انجام:** با هزار خوف و این چنین مراتب بدرک عهد نیارد و الله علم

رساله‌ای است در آداب قراء سبعه و چگونگی ادای کلمات و حروف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۵۴۲ر-۵۴۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم[ف:۱-۱۵۹]

۱۶۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۴۸/۷

آغاز: و آن سه حرفست ز س ص و ایشان را حروف صغیر از این جهت گویند؛ **انجام:** اهل حفص بواو خواند و سبعه همزه می‌خواند، بجای و او صلی الله علی محمد و آله اجمعین بتاریخ ۱۳ شهر ربیع المولود سنة ۱۲۲۰

مبحث آن از فایده سیم از فصل اول-در بیان احوال روات وی- آغاز می‌شود، فصل ۱. استعاذه، فصل ۷. همزه که در یک کلمه جمع شوند، فصل ۱۲. ادغام، فصل ۱۷. فرس حروف؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ابن میر محمد زمان حسینی دهکردی محمد نبی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آبی، جلد: چرم عنابی، ۱۰۰گ (۸۶پ-۱۸۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۲]

۱۶۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۹/۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله اجمعین. اما بعد بدانکه در سبب نزول قران به هفت قراءت؛ **انجام:** تعطی من تشاء فیها فاقض عنی

مشتمل است بر روش قرائت و تلاوت قران و وقوع درستی هفت گانه قرائت که احادیث بسیاری از طرف مخالف در کتب قرائت وارد شده است. نسخه دارای ابواب و هر باب متضمن چند «فصل» و «فایده» می‌باشد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، آبی، جلد: چرم مشکی، ۱۱۱گ (۱۲۴پ-۲۳۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۱۹۶]

۱۶۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۴۸/۱

آغاز: و ایشان را حروف صغیر از این جهت گویند که از تلفظ ایشان آوازی بیرون آید؛ **انجام:** به بهشتی که کرده و عده خدای مؤمنانرا به روز حشر مقام

از اول و میانه افتاده و این عناوین را در بردارد: باب ۲. مد، ۳. میم ساکن، ۴. ادغام و اظهار حروف، ۵. بیان های کتابت، ۶. وقف؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ کاغذ: آبی، جلد: چرم عنابی، ۷۴گ (۱ر-۴۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۰]

۱۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۳۸/۶

آغاز: باب در بیان استعاذه بدانکه همه قرابدین متفق اند؛ **انجام:** عنه و منه خلاف نباشد و السلام و الاکرام.

سه «باب» است در استعاذه و بسمله و همزه با یک فصل و یک مسئله در هاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۰۶-۱۰۹)، ۲۲ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۰۰]

۱۶۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۸/۳

رضا قلی؛ بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰۹

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این مختصریست از معرفت بعضی از قواعد ضروریه بتجوید چون بعضی از اخوان؛ **انجام:** نحوه استفلا افتتاح اصمتات تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۳

سطر (۱۳/۶×۶/۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [رایانه]

۱۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۷

آغاز: جعفر که از ائمه عشره است در غین خا اخفا روایت کرده‌اند؛ **انجام:** و پنج و شش و هفت همچنانکه در ابتداء خواندن اطفال هفت ...

مباحث و موضوعات این نسخه که در متن آمده و بیشتر در حاشیه مشخص شده به این قرار است: در ادغام و اخفا، بیان مخارج حروف، بیان حروف متفرعه، بیان صفات حروف، بیان تبیین حروف، بیان همزات، بیان ادغام مختلف فیه و متفق علیه، بیان اظهار بوف، بیان کیفیت وقف، بیان وقف و علامات، بیان علامتی که متأخرین برای وقف زیاد کرده‌اند، بیان علامات دیگر که خصوصیت بوقف ندارد، بیان مراتب وقف، بیان انواع وقف، بیان مواضع که در وی وقف منهی است، بیان معانقات، بیان وقف غفران، بیان وقف کفران، بیان وقف منزل، بیان وقف النبی، بیان وقف اسکان و روم و اشمام، بیان منشأ مد و مقادیر او، بیان آنکه مد بر چند نوع است، بیان تفخیم و ترقیق اسم الله، بیان تفخیم و ترقیق را، بیان هاء ضمیر، بیان مواضعی که بتاء طولانی مکتوب است، بیان مقطوعات و موصولات، بیان کلماتی که در بعضی جا بواو و الف نوشته‌اند و در بعضی بی واو، بیان کلماتی که در بعضی به الف می‌باید و نمی‌نویسند، بیان مواضع که در وی همزه مرکز دارد، بیان مواضع که واو علامت را حذف کرده اکتفا به ضمه کرده‌اند، بیان مواضع که حذف یاء کرده‌اند و اکتفا به کسره کرده‌اند، بیان مواضع که در وی الف زیاد کرده‌اند، بیان مواضع که از دو لام یکی را انداخته‌اند، بیان مواضع که بدو لام می‌نویسند، بیان ماء ات و انواع آن، بیان الفاظ که در معنی مشابه اند بما، بیان مواضع که مبتدی را در آن محل تردد است، بیان معائب قراءت، بیان محاسن قرائت، بیان استعاذه و بسمله، بیان آیات و کلمات و حروف در رکوعات و اختلافات (به تفکیک سوره‌ها از فاتحه الکتاب تا ناس همه ذکر شده است)، بیان اجزای قرآن، بیان ارباع قرآن؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۹۸ص، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱/۴۷-۳۰]

۱۶۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۷/۲

آغاز: بدان که هرگاه که قاری وقف کند بر کلمه خالی از آن نیست که آن کلمه ساکن است یا متحرک؛ **انجام:** پس ثلاثه کسرات واقع می‌شود و ایضاً متلبس می‌شود بیای متکلم وحده و الله اعلم بالصواب تمت

رساله‌ای است در تجوید و در بیان وجوهات وقف؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۶پ-۹ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۵]

۱۷۰. زنجان؛ اخوان زنجانی-جلیل؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۸]

۱۷۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴۳/۶

تجوید (فائده‌ای در)؛ خط: نسخ، کا: علی اشرف مراغی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۸۸ر)، ۱۸ سطر (۱۲/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۵-۴۰۹۶]

۱۷۲. تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۵/۲

تجوید مختصر؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۱۰۲۶]

۱۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۷/۵

آغاز: باب الأول فی الأظهار و الإظهار و الإخفاء و القلب و الإختلافات و المد؛ **انجام:** دو لفظ مختلف فیه یا متفق علیه این رساله مسمی به تجوید نوشته شد در روز دوشنبه بحسب الخواهش ملا کلمحمد

مختصری است در تجوید با ذکر عبارت عربی و اصطلاحات، و ترجمه شرح آن به فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۵۴-۵۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۶-۲۰۵]

۱۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۸/۱۱

دو منظومه کوتاه یکی در متن: در ذکر برخی قواعد تجویدی، و دیگری در حاشیه: در برخی اطلاعات قرآنی؛خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش چرم تیره که با مشمع پوشانده شده، ۱ص (۴۲۶)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴۷/۱-۱۴۹]

۱۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۱۱

آغاز: بدانکه از جمله تجوید شناختن مخارج حروف است و مخارج حروف نزد بعضی سه است و نزد بعضی شانزده و نزد بعضی هفت و نزد بعضی هر حرفی را مخرجی علیحده است اما نزد اهل تحقیق هفده است و بباید دانست که دندانها بر چهار قسم است؛ **انجام:** او ازیست که در خیشوم بیفتد یعنی دردماغ و سنت است گفتن اعوذ بالله من الشیطان الرجیم در ابتداء قرائت اگر چه یک آیه باشد واجب است بسم الله الرحمن الرحیم در اول هر سوره از سوره‌های قرآنی مگر سوره توبه در ذیل ذکر سجده

رساله‌ای است مختصر در شناختن مخارج حروف؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲ص (۱۳۴-۱۳۵)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۲۲]

← تجوید اختلافات ⟵ قرائة عاصم

● تجوید الاخلاص / شعر، تجوید / عربی

tajwīd-ul ixlāṣ

حریری، کمال بن سلیمان

harīrī, kamāl ebn-e soleymān

منظومه‌ای است دارای ۲۱ بیت در تجوید سوره اخلاص.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۹۰/۱۲

آغاز: نشرع فی الاخلاص و الحکم واحد ×× و تجوید بسم الله قد قیل اولا

نسخه اصل: کتابخانه وزیری-یزد ۱۹۷۲ [در فهرست وزیری این

رساله در این مجموعه معرفی نشده است]؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۲ص (۴۱۷-۴۱۸) [عکسی ف: ۶-۳۳۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۱۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

● **التجوید (ارجوزة) = القرائة (ارجوزة) = ارجوزة الفیة فی التجوید** / قرائت، شعر، تجوید / عربی

at-tajwīd (mnz.) = al-qirā'a (urjūza) = urjūzat-un alfīya fī-t tajwīd

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۸

آغاز: بسمله، اول ما یستفتح المثالا ×× بحمد رب ملك تعالی؛ **انجام:** و القاف فی لا تقتلوا اولادکم ×× مبینا فاقاموا ما جائکم

بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۳ص (۱۳۸-۱۴۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

● **التجوید (ارجوزة فی)** / شعر،تجوید / عربی

at-tajwīd (urjūzat-un fī)

حریری، کمال بن سلیمان

harīrī, kamāl ebn-e soleymān

به وزن مثنوی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۱۶-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد ش ۱۹۷۲ [در فهرست وزیری این رساله در این مجموعه معرفی نشده است]؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

● **تجوید پارسائیه** / تجوید / فارسی

tajvīd-e pārsā'īye

نسفی بخاری، محمد امین بن ملاسعدی، ق۱۴ قمری

nasafī boxārī, mohammad amīn ebn-e mollā sa'dī (-20c)

رساله به طریقه «هدایة المستفید» عربی و «نقد التجوید» فارسی و به شیوه سؤال و جواب در امهات مباحث ضروری تجوید در شانزده «باب» نگاشته شده: ۱. مخارج حروف هجا؛ ۲. حروف علوی و سفلی؛ ۳. حروف قلقله؛ ۴. لام قمریه و شمسیه؛ ۵. لام الله؛ ۶. تفخیم و ترقیق راء؛ ۷. نون تنوین و نون ساکن؛ ۸. مطلق ادغام؛ ۹. احوال میم ساکن؛ ۱۰. هاء ضمیر؛ ۱۱. میم و نون مشدد؛ ۱۲. مد و اقسام وی؛ ۱۳. وصل بسمله و قطع بسمله؛ ۱۴. ذکر قرائتها و هفت قراء و چهارده راوی؛ ۱۵. حکم تکبیر و عباره ان؛ ۱۶. دعاهای بعد از تلاوة.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱۲

آغاز: بسمله، اما بعد از حمد هدا جل جلاله و نعت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم؛ **انجام:** علی قضاوها فی یسر منک و عافیة یا ارحم الراحمین

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: غره رمضان ۱۳۴۱ق؛ مصحح؛ توسط مؤلف در ۱۳۴۷ ق به محمد صادق حافظ واگذار شده، یادداشتی از محمد عبدالله قندهاری به مالك نسخه که نقل آن جهت معرفی ادبیات منثور معاصر قندهار و دیگر بلاد مجاور خالی از فایده نیست: «حضرت فلك الصداقه و المحبة، صدیق عزیز قاریب صاحب قاری محمد صارق امنة الله علی مدترج الصداقة، بعد از تقدیم تسلیم و بکریم اینکه-عزیز من امروز فقیر خیر بی تکاسلی داشت به محفل محبنانه شرف حضور ارزانی به فرمودند-به حضرت آقا صاحب و سائر اعزه جامع سلام علینانه برسانید و از دعای عافیه و حسن خاتمه فراموش یه فرمائید کتبه بیمناه محمد عبدالله قندهاری»؛ واقف: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۲۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۹] و [ف: ۲۳-۴۶]

← تجوید تطویل ⟵ تجوید قرآن کریم

● **تجوید التنزیل** / تجوید / عربی

tajwīd-ut tanzīl

استرآبادی، محمد رضا بن علی، ق۱۴ قمری

estarābādī, mohammad rezā ebn-e 'alī (-20c)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۸۰ق

رساله‌ای مختصر در قواعد تجوید به اندازه‌ای که از برای هر نماز خواندن لازم است، در دو «مقدمه» و هفت «فصل»: المقدمة الاولی: فی تعریف علم التجوید؛ المقدمة الثانیة: فی عدد الاسنان؛ فصل ۱. عدد المخارج؛ ۲. الصفات؛ الفصل ۳. الصفات الوحدانیة؛ ۴. الاستعاذة؛ ۵. المد؛ ۶. الادغام؛ ۷. الوقف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۹۸

آغاز: الحمدلله علی نعمه و آلائه و الصلاة و السلام علی ختم الرسل سید أنبیائه و علی صحبه و آله خلفائه؛ **انجام:** و أما الطاء علامة للوقف المطلق أی الوقف علیه و الابتداء بما بعده مطلقا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، یادداشت‌های مختلف به تاریخ‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف:۸-۳۲۰]

● **تجوید التنزیل فی علم التجوید و الترتیل** / تجوید / عربی

tajwīd-ut tanzīl fī 'ilm-it tajwīd wa-t tartīl

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲–۱۳۱۵ قمری
estarābādī, 'alī ebn-e mohammad ja'far (1827-1898)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۳ق
در قواعد تجوید و ترتیل و گفته‌های قراء سبعه، در هفت «مقدمه» و هفت «باب»، و هر باب دارای چند «فصل».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۹۵
آغاز: الحمدلله الذی توجنا بتاج الوجود و نزهنا عن أدناس الاعدام و خلصنا عن المتشابهات فی الموجود؛ **انجام:** سورة النساء لیس فیها خلاف فی کلمة و لا حرف الا ما تقدم من الاصول، و الحمدلله أولا و آخراً ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، وقفنامه کتاب به‌تاریخ جمادی الثانی ۱۳۱۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸–۳۱۸]

● **تجوید الحسینی** / تجوید / فارسی
tajvīd-ol hoseynī

قاری، نور الدین بن محمد، ق۱۱ قمری
qārī, nūr-od-dīn ebn-e mohammad (-17c)
به خواهش: حاج محمد حسین
در دیباچه پس از بیان فائده علم تجوید آورده است که او را در این فن دو تألیف است و هر دو رساله را به خواهش حاج محمد حسین (از اعیان وقت) تألیف نموده است. این کتاب مؤلفه دوم و مفصل است. به همین جهت کاتب آن را بنام «تجوید الحسینی الاکبر» ضبط کرده است. رساله دارای یک «مقدمه» و هفده «باب» و یک «خاتمه» است: مقدمه در بیان تفسیر آیه کریمه: «و رتل القرآن ترتیلا» و بیان فضیلت قاری؛ ۱. اظهار و ادغام و قلب و اخفاء؛ ۲. میم ساکنه؛ ۳. تفخیم و ترقیق آراء؛ ۴. تفخیم و ترقیق لام جلاله و الفات؛ ۵. مدات؛ ۶. بیان لین؛ ۷. ادغامات؛ ۸ ادغام بعضی در بعضی دیگر؛ ۹. بیان لام ال؛ ۱۰. مخارج حروف؛ ۱۱. حروف غیر حروف هجاء؛ ۱۲. لحن خفی و لحن جلی؛ ۱۳. بیان دندانها؛ ۱۴. شکل زبان؛ ۱۵. صفحات حروف؛ ۱۶. هاء کنایه؛ ۱۷. وقف؛ خاتمه در بیان مجمع صفات حروف بر هر حرفی علیحده.
چاپ: بمبئی، ۱۲۹۰ق، در مجموعه «البیان الجزیلی»

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۷۶
آغاز: آغاز پس از خطبه و نام مؤلف (که بر رأی و ضمیر منیر اهل فهم و بصیرت و ادراک مخفی نیست که دانستن علم قراءت (کذ)؛ **انجام:** انجام موجود: (ق جهره)
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه؛ ۴۷گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶–۱۵۶]

● **تجوید خاتون آبادی** / تجوید / فارسی
tajvīd-e xātūn-ābādī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

↩ تجوید سورة الحمد ⋗ تجوید فاتحة الکتاب
↩ تجوید سورة الحمد و التوحید ⋗ تجوید الفاتحة و التوحید
↩ تجوید سورة فاتحة الکتاب ⋗ تجوید فاتحة الکتاب
↩ تجوید سوره فاتحه ⋗ تجوید فاتحة الکتاب

● **تجوید الصبیان** / تجوید / فارسی
tajvīd-os sebyān

اصفهانی، حبیب الله بن حسینعلی
esfahānī, habīb-ol-lāh ebn-e hoseyn-'alī
رساله‌ای است در تجوید مشتمل بر بیست «تعلیم» و یک «خاتمه»، به ترتیب اشعار «ملا مختار اعمی اصفهانی» (قرن ۱۰ق) در ارجوزه «درج المضامین» (سروده شده در ۹۴۹ ق) بیان نموده و اشعار نام برده را نیز شرح داده است. اشعار مزبور در حاشیه و شرح آن در متن می‌باشد. تعلیم‌ها عبارتند از: تعلیم اول در شناختن دندان‌ها؛ تعلیم دوم در شناختن مخارج حروف و عدد آنها؛ ... تعلیم بیستم در شناختن رموز وقف و وصل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۷۲
آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد چنین گوید تراب اقدام مؤمنین ... که مختصری از علم تجوید که علم قرائت قرآن است نوشته شد؛ **انجام:** همچنین دعا خواندن و آن اینست صدق الله العلی العظیم ... و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: حسن بن علی اکبر، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۳۲۶ق، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه گالینگور قهوه‌ای و عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن–۳۱۳]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۰۴
همان نسخه بالا [مؤید: ۳–۲۵۲]

↩ تجوید صغیر ⋗ تجوید

● **تجوید عاصم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e 'āsem
رساله‌ای است در بیان تجوید عاصم مشتمل بر یک «مقدمه» و نه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بین تجوید قرآن؛ ۱. ادغام و اظهار و قلب و اخفا؛ ۲. ادغام متقاربین و متجانسین؛ ۳. لام

تعریف شمسی و قمری؛ ۴. مد و لین؛ ۵. تفخیم و ترقیق؛ ۶. تفخیم و ترقیق؛ ۷. صفحات حروف؛ ۸. تعریف دندان؛ ۹. مخارج حروف؛ خاتمه: در بیان وقف.

خوی؛ نمازی؛شماره نسخه:۵۵۶/۳

آغاز: هذا کتاب تجوید عاصم مقدمه در بیان تجوید قرآن باب اول در ... اما مقدمه در بیان تجوید قرآن بدان که تجوید در لغت؛ **انجام:** آخر کلمه آن که او شنونده شود ناظر انضمام شفتین را مشاهده کند.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن مشهدی حسین شبستری، تا: ۱۲۲۶ق؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۱۹۳-۲۰۲)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۳/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۶۰]

● **تجوید عاصم و طریقه ختم سور** / تجوید / عربی

tajvīd-e ‘āsem va tarīqe-ye xatm-e sovar

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۶۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از پوراندخت اربابی [رایانه]

● **تجوید فاتحة الکتاب (منظوم) = القصیدة الفائحة فی تجوید الفاتحة** / شعر، تجوید / عربی

tajwīd-u fātiḥat-il kitāb (manẓūm) = al-qaṣīdat-ul fā’iḥa fī tajwīd-il fātiḥa

سمرقندی، محمد بن محمود، -۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd (-1379)

رساله‌ای است منظوم در تجوید فاتحه الکتاب.

آغاز: حمد الاله المستعان توسلا ×× و بالصلوات الزاکیات توصلا / علی المصطفی الهادی الشفیع و آله ×× و سلم علی أصحابه صاحبی العلا

انجام: و ضامد عدل مدلین لعارض×× فهذا هو التجوید فاعلم لتعملا

شروح و حواشی:

۱- شرح القصیدة الفائحة فی تجوید الفاتحة = منظومة فی تجوید الفاتحة الکتاب؛ سمرقندی، محمد بن محمود (-۷۸۰ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۱۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد عاملی، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۳۱پ)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۵۳۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده ۸۴۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۲۱پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۷/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** یدیک تلقاء وجهک و یتجاوز بها رخسک سنه ۱۲۸۴

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: صالح حسینی، تا: ۱۲۸۴ق، جا: سمنان، مدرسه صادق خان؛ به دنبال آن سؤالات منظوم میرزا بابا وجواب آن به نظم است در چهار ورق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ماشی، ۴گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۲سم [ف: ۱۰-۸۸]

● **تجوید فاتحة الکتاب** / تجوید / فارسی

tajvīd-e fātehat-ol ketab

حافظ اصفهانی، محمد طاهر بن عرب، ۷۸۶-۸۷۵ ؟ قمری

hāfez-e esfahānī, mohammad tāher ebn-e ‘arab (1385-1471)

رساله بسیار مختصری در کیفیت تلاوت و تجوید سوره فاتحه الکتاب و فایده اختلاف قرائت‌ها است. وی در پایان وجوه قرائت‌های وارد شده اسامی هر یک از قراء سبعه و احیاناً برخی قرائت‌های شاذ را آورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۱۴۳

آغاز: بسمله. تجوید فاتحة الکتاب من تصنیف شیخ طاهر الدین اصفهانی بدانکه ائمه قراء سبعه رحهم الله چنین گفته اند که هر که در فاتحه خواندن؛ **انجام:** نماز خود در خانه بگذارد به اندیشه و تفکر بسیار مع حفظ ترتیل نیک دانسته باشد و السلام ... بسمله ... قیمه و ممته قف و عمه لمه بله بخلف من البزی و ادفع مجهلا.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۱]

● **تجوید فاتحة الکتاب** / تجوید / فارسی

tajvīd-e fātehat-ol ketab

حافظ تونی، حسین بن شجاع، -۸۷۹ ؟ قمری

hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e šojā‘ (-1475)

جداولی است برای ۲۲۳ مسئله در تجوید سوره فاتحه که از قصیده لامیه حافظ شریف سمرقندی استفاده شده و ۱۴۲ مسأله که مؤلف آنها را استخراج کرده با نشانی «ق» برای مسائل قصیده و «ص» برای مسائل خودش، و این مسائل مورد اشتباه قرار می‌گرفتند و مسائلی که مورد اشتباه نمی‌باشند نمی‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۶/۵

آغاز: الحمدلله الذی هدانا للایمان و علمنا القرآن ... اما بعد چون بعضی از تالیان قرآن که قصیده لامیه در تجوید فاتحه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده ۸۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۱۰پ-۱۲۱ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۶]

● **تجوید فاتحة الکتاب (منظوم)** / شعر، تجوید / عربی
tajwīd-u fātiḥat-il kitāb (manẓūm)

حریری، کمال بن سلیمان
harīrī, kamāl ebn-e soleymān

منظومه‌ای است در تجوید سوره فاتحه، سروده شده جهت تاج الدین.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۱۵
آغاز: الحمد لله الذی قد اوجبا ×× فرض الصلوة لازما و رغبا
بی‌کا، تا: ۹۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۳گ (۲۰۸-۲۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۹۰/۱۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۳۳۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۱۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

● **تجوید فاتحة الکتاب** / تجوید / فارسی
tajvīd-e fātehat-ol ketab

شعری اصفهانی، طاهر بن رین الدین، ۱۲۱۴-۱۲۷۴؟ قمری
še‘rī ye-esfahānī, tāher ebn-e reyn-od-dīn (1800-1858)

تجوید دقیق سوره فاتحه را با مراعات ۵۷ مورد از اجزاء قواعد بیان کرده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۰۱/۲
آغاز: بدانکه ائمه قراء سبعه چنین گفته اند که هرگاه در فاتحه خواندن؛ **انجام:** نماز خود در خانه بگذارد باندیشه تفکر بسیار مع حفظ ترتیل نیک دانسته باشد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۳۶پ-۳۸ر)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۲۷]

● **تجوید فاتحة الکتاب = قرائت فاتحه** / تجوید / فارسی
tajvīd-e fātehat-ol ketāb = qerā’at-e fātehe

همانند

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۹/۳**
آغاز: بدانکه أئمه قراء سبعه- رحمهم الله-چنین گفته اند هرکس در خواندن سوره فاتحه، این پنجاه و هفت جا را نگاه دارد و هر یکی را از مخرج خویش گوید؛ **انجام:** و در کشش مد مبالغه نماید که بنزدیک محققان این مد بمقدار چهار الف
خط: نسخ، کا: عبدالله بن نورالله، تا: ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۵۳-۵۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۳۷۶]

۲. **یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۹/۴**
آغاز: بدانکه قراء سبعه رحمة الله علیهم چنین گفته اند که هر که در خواندن سوره فاتحه این پنجاه و هفت جایرا نگاه دارد و هر یکی را از مخرج خویش گوید او فاتحه درست خوانده باشد
خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: شوال ۱۱۲۲ق؛ جلد: روغنی گل و بوته عطف تیماج مشکی، ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۹۸]

● **تجوید فاتحة الکتاب** / تجوید / عربی
tajwīd-u fātiḥat-il kitāb

احتمالاً غیرهمانند

۱. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۶/۵**
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی أفضل المرسلین ... و علی الطیبین الطاهرین المشار الیهم بآل یس؛ **انجام:** بعده تخفیفاً حسناً و هذا الموضع الذی یجوز فیه الروم عند الوقف
رساله‌ای مختصر در بیان تجوید سوره حمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ جلد: چرم زردرنگ، ۲گ (۹۹ر-۱۰۰پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۱-۳۹۳]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۱/۳**
آن را به درخواست برخی دوستان نوشته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲گ (۳۴ر-۳۵پ)[ف:۶-۱۸۹]

۳. **تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۴/۹-ج**
آغاز: باب تجوید فاتحه الکتاب للشیخ الشهید رحمه الله تعالی بسمله. حمدله. فی بیان واجبات فاتحة الکتاب اما الواجبات فمائة الاول یجب علی القاری بعد الاستعاذة ان یتلفظ بالباء فی البسملة خفیفا؛ **انجام:** ق اخراج النون من مخرجها فی الوقف (تم و کمل و الحمدلله وحده)
این رساله از شیخ شهید است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۹۷ر-۱۰۰ر) [ف: ۲۸۳]

● **تجوید فاتحة الکتاب** / تجوید / فارسی
tajvīd-e fātehat-ol ketāb

احتمالاً غیرهمانند

۱. **کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۵/۳**
آغاز: بدانکه ائمه قراء سبعه رحمهم الله گفته‌اند که در خواندن سورة فاتحه پنجاه و هفت جایرا نگاه میباید داشتن و هر یکی را از

مخرج خویش گویند تا درست خوانده باشند؛ **انجام:** در مالک یوم الدین و نستعین اگر کسی اینها محافظه نکند، صواب آنستکه امامت را ترک کند و نماز خود گذارده باشد زیرا که لاصلاة الابفاتحة الکتاب، تمت.
رساله‌ای کوتاه در تجوید و اصول قرائت سوره حمد که در آن طرز صحیح خواندن این سوره از ادغام و تشدید و اخفاء و اظهار و مخارج حروف و غیره بیان شده است، مؤلف با استناد به روایت «لا صلاة الابفاتحة الکتاب» صحیح خواندن سوره حمد را رکن اصلی در صحت و یا بطلان نماز می‌داند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف تیماج سیاه، ۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف]

۲. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۴۰/۲**
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ارشدک الله تعالی که در تجوید فاتحه الکتاب قراء سبعه چنین گفته‌اند؛ **انجام:** بپرهیزد از پیش نمازی خلق و نماز خود می‌گزارد با اندیشه تمام و چنین امانت بزرگ را در عهده خود نباید کرد.
قواعد تجوید و چگونگی خوانده سوره فاتحه را به‌طور بسیار مختصر بیان نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲گ (۱۹پ-۲۰ر)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۸]

۳. **تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۵**
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنجی، ۲ص، قطع: رحلی کوچک [نشریه: ۷-۲۷۶]

۴. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۶۲/۲**
آغاز: بسمله، بدان که ائمه قرای (کذا) سبعه رحمهم الله چنین گفته‌اند؛ **انجام:** و چنین کاری بزرگ را در عهده نگیرد و بالله التوفیق
در این رساله آمده است: قراء سبعه گفته‌اند که در قرائت فاتحه باید ۵۷ نکته رعایت گردد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۱۸۱]

۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۵**
آغاز: بدان که این مختصریست در بیان تجوید فاتحة الکتاب. قاری باید که این مواضع را که ذکر خواهیم کرد نیک رعایت کند: اعراب دال الحمد؛ **انجام:** و کسره را اشباع کند، و باریک گوید. و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۳۴پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۳۵۱]

۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۹/۵**
آغاز: باب در تجوید فاتحة الکتاب و آنچه بیان کرده اند اهل این صنعت، بدانکه ائمه قراء سبعه رحمهم الله چنین گفته اند
یک باب است از کتابی در تجوید و قرآآت از طاهر (شاید از در الفرید طاهر اصفهانی)، در این بخش از کتاب «مناقب در فقه» و نیز از امام منصور عراقی (از علمای قرن ۴ و ۵) یاد شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۲ص (۷۲-۷۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۹۳]

۷. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۲۶/۲**
آغاز: بدانکه ائمه قراء سبعه چنین گفته اند که هر که در خواندن فاتحة الکتاب این پنجاه و هفت جای آنکه دارد؛ **انجام:** و ضاد و راء نگاه داشتن که مشابهت بیکدیگر نرساند.
قواعد تجوید و چگونگی خواندن سوره فاتحه را بیان می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، ۵گ (۳۲پ-۳۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۶-۲۱۵]

● تجوید الفاتحة و التوحید / تجوید / عربی

tajwīd-ul fātiḥa wa-t tawḥīd

سمرقندی، محمد بن محمود، -۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd (-1379)

مختصری است در احکام قرائت قرآن و تجوید سوره حمد و توحید که به درخواست یکی از مؤمنان نگاشته است و در آغاز بحثی درباره وجوب بسمله در آغاز سور دارد. جناب آقای اشکوری (تراثنا ع ۴/۱۰۳) این رساله را از سمرقندی دانسته ولی در فهارس دیگر مؤلف ناشناس مانده است. رساله (ظاهراً) تلخیص کتاب دیگری است که مؤلف به درخواست یکی از دوستان خود انجام داده و آن در بیان احکام تجوید در دو سوره حمد و توحید است.
آغاز: بسمله حمدله و الصلوة علی سید المرسلین محمد بن عبدالله الذی فضله الهنا فی القرآن المبین فقال جل من قایل و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین ... فهذه رسالة فی تجوید سورة الحمد و سورة التوحید لخصتها لالتماس بعض الاخوان المؤمنین الذی سلک طریق الخاشعین ذلک فضل الله بوتیه من یشاء ... اعلم ایدک الله تعالی ان القرء قد اجمعو اعلی وجوب البسملة
انجام: کفوا احد علی بعض القرآآت من غیر تحریک ثم یخفف الهمزة التی احده تخفیفاً حسناً و هذا الموضع الذی یجوز فیه الروم عند الوقف وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین تم.
[کشاف الفهارس ۲۴۵/۱؛ دنا ۸۲۳/۲]

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۹۷۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش مشمع زرشکی، ۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۰]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۳۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ،

۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۶سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۱]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲/۲-۹/۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج، ۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۳۲]

● تجوید الفاتحة و التوحید / تجوید / عربی

tajwīd-ul fātiḥa wa-t tawḥīd

همانندی نامعلوم
۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۴۷/۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی افضل المرسلین محمد؛ **انجام:** التی بعده تخفیفا حسنا و هذا الموضع الذی
رساله‌ای است موجز و مختصر در تجوید سوره حمد و توحید که جهت برخی از برادران از کتب مربوطه انتخاب و نگاشته است. شاید همان کتاب سمرقندی باشد؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ دارای چند عرض دید در تاریخ‌های ۱۱۴۵، ۱۲۵۰، ۱۲۶۶؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره سمرقندی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۳۸]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۴۵/۳
آغاز: لخصتها لبعض اخوانی المومنین الذی سلك طریق الزاهدین
خط: نستعلیق، کا: شاهوردی بن بیستون، تا: ذیقعده ۹۵۵ق، جا: مدرسه عبیدیه؛ ۲گ (۵۵-۵۶)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۳۸ض
بی‌کا، تا: ۹۷۰-۹۸۵ق؛ اهدایی: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۷۷]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۹۰/۱۱
آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد فهذه رسالة فی تجوید سورة الحمد و سورة التوحید؛ **انجام:** تلفظ من ثلاثة الکسرة.
شاید همان رساله سمرقندی باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۱۳۵ر-۱۳۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۳۲۱]

● تجوید الفارسی = قواعد تجوید / تجوید / فارسی

tajvīd-ol fārsī = qavā‘ed-e tajvīd

حافظ اصفهانی، محمد طاهر بن عرب، ۷۸۶-۸۷۵ ؟ قمری

hāfez-e esfahānī, mohammad tāher ebn-e ‘arab (1385-1471)

رساله مختصری است در قواعد ضروری تجوید مشتمل بر ده «باب» و «خاتمه»: باب مخارج؛ باب الراء و لام جلاله؛ باب مد و قصر؛ باب ادغام؛ باب نون ساکنه و تنوین؛ باب کیفیت وقف؛ باب هاء کنایه؛ باب استعاذه؛ باب بسمله و خاتمه در بیان وقف. عنوان «تجوید الفارسی»، که در مقدمه نسخه آستان قدس آمده در آغاز نسخه‌های دیگر این رساله ــ مذکور در فهرست مرعشی (۳۳۴/۲) و فهرست آستان حضرت معصومه (۳۵۱/۱) ــ بیان نشده، اما منزوی چنین عنوانی را ــ بدون ذکر مشخصات و یا نشانی نسخه ــ جزء آثار حافظ طاهر اصفهانی دانسته است، ولی در اغلب نسخه‌ها ناشناس آمده است.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین ... اما بعد این مختصریست در معرفت بعضی از قواعد ضروریه تجویدیه
انجام: وان لم تغفرلنا وترحمنا یا کلمه مستقله باشد مثل و قیل من راق و وقفه وس هم قیاس برسکته است و الله اعلم بالصواب.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۲۳۳
آغاز: بسمله. هذا الکتاب مسمی بتجوید الفارسی کتبت للاخوان لانتفاعهم به الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین والجحیم ... اما بعد این مختصری است در معرفت بعضی از قواعد ضروریه تجویدیه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: سه‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۲۳۳ق؛ کاغذ: نباتی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۳]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۹۳-۲۶/۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۷۲۴]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۰۰/۶-۲۶/۱۸۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** وما قبل ماقبل کسره آن ساکن فاصل غیر حرف استعلا باشد مثل به السحر که آنهم درحالت وقف یافت می‌شود قسم چهارم نیز ترفیق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ضربی، جدول دار، ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۷۲۵]
۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۶۱-۲۷/۲۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۳۴]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ مصحح؛ دو تاریخ کتابت آمده یکی ۱۲۵ق. و دیگری ۱۳۲۱ق. شاید تاریخ اول تاریخ کتابت نسخه اصل و تاریخ دوم تاریخ نونویس باشد؛ تملك: محمد شازده با تاریخ ۱۳۱۶ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی و آبی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۳۸گ، ۱۱ و ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۲×۱۶سم [رایانه]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: محمد اسماعیل بن آقا رفیع، تا: ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی آبی و فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۵۶گ، ۹-۱۰ سطر (۶/۵×۱۳، ۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۱۵۴پ-۱۷۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۸-۴۵۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی قرمیسینی، تا: ۲۹ صفر ۱۲۴۱ق، جلد: تیماج سبز، ۹گ (۲۱۳ر-۲۲۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۵]

۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۷۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱پ-۳۶پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۵۱]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۸۶/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: علی بن احمد جعفر، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۷-۱۴)، ۲۴ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳-۹۱۷]

۱۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس باین علت در اثنی اول لاء سرخی نوشته شده بعلت متابعت حفصی و ضمه تا وضعت هم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تاکاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶ص، ۱۳ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۵۵]

● **تجوید القاری** / تجوید / فارسی
tajvīd-ol qārī

تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۵/۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۱۰۲۶]

← تجوید القرآن ⩾ الدر الفرید فی معرفة التجوید
← تجوید القرآن ⩾ تجوید
← تجوید قرآن ⩾ منتخب التجرید فی التجوید

● **تجوید القرآن الکریم** / تجوید / عربی
tajwīd-ul qur'ān-il karīm
خلاطی، یوسف بن ابی الحسن، ق۷ قمری
xelātī, yūsof ebn-e ab-el-hasan (-13c)
مؤلف در دیباچه و هم در طی رساله درود بر پیغمبر را بر روش امامیه یاد کرده است. لیکن در دیباچه «قیاس» را از اصول شریعت دانسته، به این جهت دانسته نشد که پیرو طریقه امامیه است یا طریقه سنت و جماعت. مؤلف در باب اهمیت این علم و توصیف این کتاب آورده: «فلما کان اصل قواعد دین خاتم النبیین هو الوحی النازل من رب العالمین فکان اساس الدین الحنیفی هو القرآن العربی المنزل علی النبی الامی الهاشمی ابوالقاسم محمد صلوت الله علیه فان سایر الاصول من السنن و الاجماع و القیاس ترجع عند التحقیق الی ذلک الاساس و کان حفظ الفاظه اما فرض عین و هو حفظ السبع المثانی اعنی الفاتحة و اما فرض کفایة و هو ما یتعلق بروایة لفظه و درایة معناه و کان التحریص علی الاعتکاف علیه و الترغیب الی حط الرجال لدیه علما من اعلام الدین و نسکا من مناسک الصالحین ساقنی حق تعظیمه ان اجمع تالیفا موجزا فی تجوید القرآن و معرفة اقسامه و ما یتعلق به». همچنین در دیباچه آورده است که التفات به علم تجوید و ریشه و پایه آن گرفته شده است از حدیث مروی از حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (ع) در تفسیر آیه مبارکه: «و رتل القرآن ترتیلا» که فرموده ترتیل شناختن وقوف و تجوید (نیکو اداء کردن) حروف است. کتاب دارای هفت «باب» و برخی از ابواب شامل عنوان «فصل» می‌باشد. برخی از عناوین مطالب: ۱. احکام النون الساکنة و التنوین؛ ۲. اتفاقهم فی ادغام بعض الکلمات (دو فصل)؛ ۳. المد و القصر (دو فصل)؛ ۴. مذاهبهم فی الراآت؛ ۵. اللامات؛ ۶. مخارج الحروف و صفاتها (یک فصل)؛ ۷. معرفة الوقوف ... «اعلم ان الما آت وقعت فی القرآن علی عشرة معان ... ما کنت نفی حیث وقع ... الماآت التی یقع بعدها الا ففی الا ثمانیة عشر موضعا فی ذکر الماآت النافیة فی البقرة». (مهدی ولائی)
آغاز: الحمدلله الملک العلام و خالق الارواح قبل الاجسام المتعالی عن ادراک العقول و الافهام
انجام: و ما لم تذکرها من الماآت فی جمع القرآن فهی خبر او علی لفظ الخبر.
[دنا ۸۲۵/۲؛ کشاف الفهارس ۲۵۰/۱؛ ظاهریه، تجوید ۲۵۶/۱ و ۲۵۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۴۸
آغاز و انجام: برابر
کا: وجیه الدین بن اسمعیل بن عباس معلم، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شوال ۱۰۰۲ق؛ در یک صفحه چهارده آیه از سوره‌های مختلف است به قرآئت عبدالله بن مسعود آمده؛ واقف: نائینی؛ ۳۴گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۱۵۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۹/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** «فصل فی حکم الهمزة فی الخط اعلم أن الهمزة لاتخلوا من أن یکون ساکنة او متحرکة و ساکنة لاتخلوا».
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۸ص (۷۳-۸۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۹۳]

● **تجوید قرآن** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān
حسینی، محمد بن علی، ۷۱۵-۷۶۵ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e 'alī (1316-1364)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۳۶
آغاز: بسمله، الحمد الله الذی هدانا للایمان و رزقنا مجاورة بیته و تلاوة القران و الصلوة علی نبیه الذی ارسلة؛ **انجام:** لب علامت غیر بصری پس بنابراین رمز که در مصاحف نویسنده باشد و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق جلی ممتاز، کا: موسوی، احمد، تا: ۱۲۶۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۸۳۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور، ۱۵ سطر(۷/۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۸سم [رایانه]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
جرجانی، محمد بن علی، -۸۳۸ قمری
jorjānī, mohammad ebn-e 'alī (-1435)
صاحب الذریعة گوید: آن طور که از خطبه کتاب برمی‌آید، مؤلف در اوان تألیف در مکه معظمه می‌زیسته است. رساله مختصر و متینی است در تجوید و قواعد ترتیل در یک «مقدمه» و شش «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در اصطلاحات تجویدی و لزوم خواندن قرآن با تجوید، دارای دو بحث؛ باب ۱. مخارج و صفات حروف، دارای سه فصل؛ ۲. مد و قصر، دارای دو فصل؛ ۳. ادغام و اخفا، دارای یک اصل و سه فصل؛ ۴. تفخیم و ترقیق حروف، دارای یک اصل و سه فصل؛ ۵. هاء کنایه و احکام وی؛ ۶. وقف، دارای سه فصل.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا للایمان و رزقنا مجاورة بیته و تلاوة القرآن ... اما بعد چنین گوید ... محمد بن علی بن محمد الحسینی: که این رساله‌ای است مختصر در بیان تجوید قرآن و ما یتعلق به. و مرتب است بر مقدمه و شش باب و خاتمه
انجام: چون در آیه در میان کوفی و بصری اختلاف واقع شود تب علامة آیه بصری است و لب علامة غیر بصری پس بنابراین رمزی که در مصاحب می‌نویسند بعدد بیست باشد
چاپ: و در دنباله قرآن در ۱۲۸۶ ق چاپ شده است.
[دنا ۸۲۵/۲ (۳۷ نسخه)؛ الذریعة ۳۷۴/۳ و ۳۷۳/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۴/۱؛ هدیة العارفین ۱۸۹/۲؛ اعلام زرکلی ۱۸۰/۷؛ مشار فارسی ۱۱۹۱/۱ «تجوید القرآن» (۶چاپ)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ص(۴۷-۷۱)،ابعاد متن:۸×۱۳،اندازه:۱۵×۲۳سم[سنا: ف: ۱-۳۲۶]
۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۴۹/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ شعبان ۹۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: شمیز، ۳۷گ (۳۹ر-۷۵پ)، ابعاد متن: ۱۲/۵×۱۸ [ف: ۲-۳۸۰]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین بن محمد مومن، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مشکی، ۳۹ص، ۱۹سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۳۰۸]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹۶
آغاز: فصل اول در مخارج حروف بدانکه حروف تهجی که اصول کلام عربیست؛ **انجام:** برابر
از فصل اول باب اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ برگ آخر دارای فایده‌ای در اقسام واجب به خط مغایر؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: تیماج تریاک، ۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۲۶]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۹/۱
آغاز: حرف از ان موضع بیرون می‌آید و طریق شناختن وی آنست که آن حروفرا ساکن گردانند؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ملک احمد بن غلامعلی کلوخانی، تا: ۷ صفر ۱۰۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور،۲۴گ،۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۷]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۵۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمود بن محمد معصوم شریف حسینی بروجردی، تا: جمعه ۴ صفر ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲۲گ (۲۰۸پ-۲۲۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۵-۲۲۸]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: گل بهی آهار مهره، ۲۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۲۵]
۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و این بیست و یک حرفست بقول اول و این حرف را مستفله گویند بنابر آنکه در تلفظ ایشان زبان
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۵-۸)، ابعاد متن: ۱۰×۱۷/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۳۹]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۴۷/۶
خط: نستعلیق، کا: ملامحمد حسین نوری، تا: ۱۱۲۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۵ سطر [ف: ۵-۲۶۷]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد یوسف حسینی طالقانی، تا: ۲۰ شعبان ۱۱۳۲ق، جا: مدرسه خلیلیه؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۱۱۶پ-۱۴۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۷]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۹۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۱پ–۵۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳–۲۱۱]

۱۲. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه:۱۰/۱الف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷–۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷–۲۶۸]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۶۸/۸–۶۰/۱۰۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی اوسط بن علی اکبر، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ (۱۲۴–۱۳۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۷۳۵]

۱۴. خوی؛ نمازی؛شماره نسخه:۶۰۸/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ مجدول لاجوردی؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۲۲]

۱۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

کا: محمد رضا بن محمد جعفر، تا: ۱۲۱۷ق [تراثنا: س۱۳ش۱–۱۴۰]

۱۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۱۳گ (۱۶ر–۲۸پ) [ف: ۲–۴۰]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۳؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «محمد حسن ۱۲۷۲» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۴۸گ (۳۰پ–۷۷پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۵×۹سم [ف: ۳۲–۶۵۶]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۰/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی کرهرودی کزازی، تا: شنبه ۲۹ صفر ۱۲۸۸ق؛ در پایان این مجموعه قصیده‌ای نونیه در مدح حضرت امیر (ع) و قصیده میمیه فرزدق در مدح حضرت سجاد (ع) و قصیده عینیه سید حمیری با ترجمه فارسی منظوم آن در حاشیه و روایت‌هایی در فضائل حضرت آمده؛ جلد: تیماج سبز، ۳۰گ (۱۳۹ر–۱۶۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲–۱۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: محمد علی فرزند ملا عبدالحسین، تا: ۲۵ رجب ۱۲۸۸ق، جا: برآغوش همدان؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲» و ... دارد؛کاغذ: فرنگی، ۲۳گ (۱–۲۳)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۰–۱۱۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۷۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن آخوند ملا عبدالحسین بن آخوند ملا محمود، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج، ۱۰۱ص (۱۰۰–۲۰۰)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۷–۳۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۷۷۵

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۳۰۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، ۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن–۳۰۳]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۷۵–۱۴/۱۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هفدهم در سوره ارایت در فویل للمصلین وقف کند آنگاه گوید الذین هم. اللهم حفظ من کلمات الکفر عبد ذلیل بحق قرآن المجید والنبی الکریم محمد (ص) و وصیه علی (ع) و اولاده المعصومین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۸ق، جلد: تیماج روغنی با ترنج با سر، ۲۱گ، ۱۷–۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۷۳۵]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۵۲

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن عبدالمحمد تبریزی، تا: ۵ ذیحجه ۱۳۴۱ق، جا: قریه «اوخجه اوغی» از محال قارص؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۲–۱۲۶]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** نعمت الله علیکم اذ کنتم در اول عمران نعمت.

در فهرست به نام محمد بن علی حسنی منسوب شده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا عبدالله مشنپائی قرابوطی، تا: جمعه سلخ محرم ۱۳۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: کاغذی، ۱۴گ (۲۴ر–۳۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲–۲۵۰]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۲۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، ۳۰گ (۱پ–۳۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۶–۲۱۵]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی مقوایی، ۳۰گ (۱۹پ–۴۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳–۳۲۱]

۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اکبر کرمانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: مقوایی تیماج آلبالوئی، ۳گ (۹۶–۹۸)، ابعاد متن: ۱۶×۲۸/۵، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱–۱۴۶]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۱۱

رساله مختصر در تجوید قرآن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی–مجموعه نوازی؛ ۲۳گ، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۵سم [رایانه]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۹۸/۵

خط: نستعلیق، کا: کربلایی الله یار پسر الله ویردی خیاوی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۰گ (۲۱۴-۲۴۳)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۴۵]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۱گ (۳۵-۷۵) [ف: ۹-۱۳۱۶]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر؛ تمت رسالة التجوید، بعون الله الملک المجید.سزد گر ببخشد شاه ایران ×× دهل کرنا ان نفیران

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۳گ (۲۲ر-۳۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۳۵۰]

۳۲. خوی؛ نمازی؛شماره نسخه:۷۸۵/۲

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی عسکر بن محمد یار خویی، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۲۱]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲/۴ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ شماره بازیابی باتوجه به مجموعه ۳۲ در ص ۲۸۶ اصلاح شد؛ ۱۷ص (۱۳۱-۱۴۷) [ف: ۷-۳۰]

۳۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱؟؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۵گ (۲۱پ-۴۵پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۷۴]

۳۵. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۷۵/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۰گ (۶۷ر-۱۰۶پ)، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: ۵۰]

۳۶. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۰۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۵۰پ-۱۵۳پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۸۱]

۳۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶۰/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [رشت و همدان: ف: ۱۵۴۸]

● **تجوید القرآن الکریم** / تجوید / فارسی

tajwīd-ul qur‘ān-il karīm

حسینی قاری، عبدالجلیل بن احمد، -۹۷۶ ؟ قمری

hoseynī qārī, ‘abd-ol-jalīl ebn-e ahmad (-1569)

اهداء به: معین السلطنه امین الدین محمود

رساله‌ای کوتاه در اصول و قواعد تجوید در دوازده «باب»: ۱. استعاذه؛ ۲. بسمله؛ ۳. مد و قصر؛ ۴. ادغام؛ ۵. اظهار و قلب و اخفاء؛ ۶. ترقیق راءات و تفخیم آن؛ ۷. وقف بر اواخر کلمه؛ ۸. احکام میم ساکنه نزد حروف هجا؛ ۹. ترقیق لامات و تفخیم آن؛ ۱۰. مخارج حروف و صفات آن؛ ۱۱. انحصار بعضی از حروف و صفات آن؛ ۱۲. شرایط تلاوت قرآن.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انزل القرآن علی سبعة احرف و الصلوة علی محمد المحمود فی التوریة و الانجیل ... بعد چنین گوید اقل خلق الله الغنی عبد الجلیل الحسینی القاری که چون بهترین کلام کلام ملک علامست ... این رساله بر دوازده باب ... باب اول دربیان استعاذه

انجام: باب دوازدهم دربیان شرائط تلاوت قرآن بروجهی که قاری قرآن مثاب شود ... سپس هر تحقیق ترتیل است اما هر ترتیل تحقیق نیست الرسالة المسمی بالتجوید ...

[الذریعة ۳۶۹/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۳/۱؛ دنا ۸۲۶/۲ (۷ نسخه)]

۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن صدرالدین محمدحسینی کوکنی جیلانی، تا: دوشنبه ۲ ذیقعده ۱۰۴۸ق؛ محشی؛ جلد: گالینگور آبی با عطف پارچه‌ای، ۱۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ:-۷۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۳/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۲۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۷۲/۲-۳۷/۱۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا عطف پارچه سفید، ۴۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۲۸]

۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۹/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملااحمد بن قاسم بن جمشید سس تولم، تا: آخر شعبان ۱۱۱۸ق؛ جلد: روغنی گل و بوته عطف تیماج مشکی، ۴۸گ (۵۴ر-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۹۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴۹/۴

آغاز و انجام: برابر؛ تمت هذه الرسالة الموسومة بتجوید المیر فی شوال ۱۱۱۸.

بی‌کا، تا: شوال ۱۱۱۸؛ ۷۶گ (۴پ-۷۹پ) [ف: ۳-۳۲۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لله درة الناظم حیث الرسالة بالحمد و الصلوة کما ابتداء بهما لیکون اشعار بحسن افتتاحه وجود اختتامه و لایخفی علی المعه أنه کذلک الحمدلله أولا و آخراً و ظاهراً و باطناً ...

خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی کاغذی، جلد: مقوایی با روکش تیماج پوست اناری، ۵۰گ (۶۵پ-۱۱۴)، ۱۱-۱۲ سطر (۷/۵×۱۳ و ۷)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [رایانه]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳/۲-۵/۱۰۳

آغاز: باب دربیان استعاذه. بدانکه استعاذه پناه بردن والتجا گرفتن است به درگاه حضرت باریتعالی ومراد اینجا اعوذ بالله من الشیطان الرجیم؛ **انجام:** صن علی القطع أو علی الاستثناء فهو متعلق بما قبله

فمن الوجهین فلا یقطع منه الاعلی غیر الاختیاری والوقف علی ولا الضالین.
خطبه و مقدمه تحریر نشده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۴-۲۰۸۶]

● **تجوید القرآن الکریم** / تجوید / فارسی
tajwīd-ul qur'ān-il karīm
شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ قمری
šarīf-e estarābādī, 'alī ebn-e 'alī (-16c)
اهدا به: شاه قلی سلطان.
رساله‌ای است در تجوید شامل «مقدمه» و دوازده «فصل» و «خاتمه»: مقدمه در فضیلت تلاوت قرآن؛ ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات؛ ۳. ترقیق و تفخیم؛ ۴. هاء کنایه؛ ۵. مد؛ ۶. ادغام؛ ۷. تنوین؛ ۸. وقف؛ ۹. استعاذه؛ ۱۰. بسمله؛ ۱۱. اختلاف در سوره فاتحه و توحید؛ ۱۲. لحن؛ خاتمه در رموز وقف که در دو «فصل» است و فصل دوم شامل دو «بحث». مؤلف دارای چندین تحریر در این موضوع است که مفصل‌ترین آن «تحفه شاهی» است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید اقل عبادالله عمادالدین علی الشریف القاری الاسترآبادی که نزد ارباب دانش و اصحاب بینش واضح و هویداست که بعد از معرفت الله أفضل عبادات نماز است ...
انجام: و این معلوم نشود الا هر کسی را که قرآن فرا گرفته باشد از استاد ماهر صاحب سلیقه و الله اعلم بالصواب.
[الذریعة ۳۷۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۴/۱ و ۸۲؛ دنا ۸۲۶/۲ (۲۹ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۸۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۹۵۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۹۳پ-۱۱۰ر)، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۲۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ محشی؛ واگذاری بنیاد مستضعفان و جانبازان تهران در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۸سم [ف: ۲۳-۲۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۲
آغاز: اطباق طا در امثله مذکوره لازم باشد
از اوایل فصل ششم تا آخر رساله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه ضمیمه مؤلفه دیگر مؤلف -تحفه شاهی- است؛ کاغذ: نخودی آهار مهره،۶گ،۱۴سطر،اندازه: ۱۳/۴×۱۹سم [ف: ۲۳-۳۰]
۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۴۹/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۴گ (۹-۲۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۷]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۳/۱
خط: نسخ، کا: وجیه الدین بن اسماعیل بن عباس معلم شهرستانی، تا: ۲۴ محرم ۱۰۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۱۳۹]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۴۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: سلطانمحمد، تا: ۱۰۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ فرنگی، عطف پارچه الحاقی، ۱۲ص (۱-۱۲)، ۱۷ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۲۶/۵سم [ف: ۶-۶۹۳]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملک احمد بن غلامعلی کلوخانی، تا: ۷ صفر ۱۰۵۴ق؛کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کالینگور، ۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۹]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملک احمد بن غلامعلی کلوخانی، تا: ۷ صفر ۱۰۵۴ق؛ یک برگ منظومه فارسی در بیان مواضع حروف؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کالینگور، ۱۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۹]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸/۱ خوئی
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علیقلی بن مراة غلام، تا: ۱۰۶۵ق؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷ص (۱۸-۷۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۷-۳۱]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۰/۲
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: ۳۱۶]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد امین قاینی، تا: شوال ۱۰۸۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف پارچه، ۲۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۷] و [ف: ۲۳-۲۷]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶۱
انجام: مثل الرحیم ملک در قرائت ابی عمرو و ساکن عارض
خط: نسخ خوب، کا: محمد هاشم مذهب، تا: ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۹۷ق، به فرموده محمد آقا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره اصفهانی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۲۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف: تیماج زرشکی، ۲۵گ (۷۹-۱۰۳)، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۸-۷۹]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی اصفهانی ابن حیدر علی منده، تا: ۱۱۰۱ق؛ ۹گ (۱۲۱-۱۲۹)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۵]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۳۲/۴-۱۶/۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حمزه را از رقوم می‌افتاد ×× ضادبر خلف وقاف بر خلاد / رقم ری زوی کسایی راست ×× لیث راسین رمز دوری تا است

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علیرضا بن محمدمؤمن ریحانی کمره، تا: شوال ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۲۲]

۱۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۶۱/۵

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: ۱۰۲]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ سطر، قطع: بغلی، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۱۸۱]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۱۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس بنابراین رمزی که در مصاحف نویسند بیست باشد. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک و مهر: سلطان القراء؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ئی، ۱۸گ (۱۲۰-۱۳۷)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۳-۱۱۰۱]

۱۹. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۷ شعبان ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نشریه: ۷-۷۲۵]

۲۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۵۳/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد رحیم بن محمد باقر، تا: شنبه ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۷]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مخرج کاف بالای لب زیرین است و سر دندانهای پیشین و صاد و طاء میانه ی دندانهای پیش است و طرف زبان و الله اعلم بالصواب

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد جعفر بن غازی آقائی کرائلی، تا: ۱۲۶۱ق، به درخواست نظر علیخان کرائلی؛ خریداری از جعفر بیگی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای دارای ترنج و سرترنج، ۷گ (۱۱۵پ-۱۲۱)، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [رایانه]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن صحاف، تا: دوشنبه سلخ جمادی الاول ۱۲۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۵×۹سم [ف: ۳۲-۶۵۵]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما قبل مکسور میباشد مثل جاء و سوء حیی تمت الباب

در این نسخه خطبه رساله بدون ذکر نام مؤلف و فصل اول آن توسط کاتب افراد در کتابت شده؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الاول ۱۲۸۷ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۴۱۸۸؛ کاغذ: نباتی فرنگی آهاری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۳-۳۰]

۲۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۰/۳-د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۹۳ق؛ ۲۶گ (۲۹ر-۵۴ر) [ف: ۳۵]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛کاغذ: اصفهانی، فاقد جلد، ۳۴گ، ۱۰ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳-۹۶۴]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۲۰۶

انجام: برابر؛ سید باقر حسین صاحب دام اقباله و حشمته.

خط: نستعلیق، کا: امیر قاسم علی هندی، تا: ۲۱ رجب ۱۳۰۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۱۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۸]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۳۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صاحب سلیقه و مدت مدید تعب کشیده باشد.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۹۴پ-۱۱۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۶-۲۲۴]

۲۸. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وسط زبان را از رسیدن بحنک که مجازی و پست، باید نگاه داشت مثل ایاک و الله لعلم الصواب

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: اصفهانی و فرنگی مایل به حنایی، جلد: پارچه قرمز، ۴۲گ (۱پ-۴۲ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۸/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش چرم تیره که با مشمع پوشانده شده، ۲۵ص (۴۲۶-۴۵۰)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱/۴۷-۱۴۹]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴/۳
در ۱۲ فصل و خاتمه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی عطف تیماج سرخ، ۳۷ص (۴۳-۷۹)، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۶۹]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج سرخ، ۱۴ص (۳۰۵-۳۱۸)، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۶۹]

۳۲. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در اول نسخه وقف به‌تاریخ ۱۲۶۲؛ بعد از اتمام رساله ابیاتی در بیان رموز قراء: اول قراست نافع هست رمزش مقیم ×× داویش قالون ورش و رمز ایشان با وجیم؛ ۲۵گ (۱پ-۲۵)، ۱۰ سطر [ف]

● تجوید قرآن کریم = ذخیره / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm = zaxīre

جنیدی، عبدالحق
joneydī, 'abd-ol-haqq

تاریخ تألیف: ۱۰۰۴ ق (به ضبط الذریعه ۳/۳۷۰)
رساله متوسطی است مشتمل بر دوازده «باب» در مسائل مختلف علم تجوید: مقدمه در چهار فصل؛ باب ۱. استعاذه؛ ۲. بسمله و اختلاف قراء در بین السورتین؛ ۳. شناخت تنوین و نون ساکنه و احکام آن (در چهار فصل)؛ ۴. حروفی که مجموع قراء در ادغام آن متفق اند (در سه فصل)؛ ۵. مد و قصر و اسباب آن؛ ۶. تفخیم و ترقیق را آت؛ ۷. تغلیظ ماآت و ترقیق آن؛ ۸. مخارج حروف و صفات آن (در یک مقدمه و سه فصل و یک فائده)؛ ۹. صفات حروف؛ ۱۰. احکام بر اواخر کلمات؛ ۱۱. وقف و اقسام آن؛ ۱۲. کیفیت تلاوت.
آغاز: بسمله شکر و سپاس و حمد بی قیاس قادری را سزاست که مزارع خاطر تربت مآثر ... و طلائع صلوات زاکیات ... بر سرور انبیاء ... و بر آن مهر سپهر امامت و سپهر مهر خلافت قاضی محکمه قضا ... علی المرتضی ... باد اما بعد ... چون فقیر حقیر عبد الحق جندی شهیر به آقا میر قاری مدت مدید در طلب این علم کوشش نموده ... به تعلیم جمعی از مومنین قیام می‌نمود ... واجب دید که رساله‌ای مشتمل بر فوائد کثیره به قلم آورد
انجام: نبینی که هر گاه با همچو خودی در سخت باشی و مرتکب به امر دیگری شوی چگونه ناپسند و بی ادبی بود خصوصا در هنگام تلاوت که حضرت پروردگار با تو سخن گوید.
[الذریعه ۳/۳۷۰]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۴۶/۵-۱۴/۱۹۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «ذخیره»؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد علی بن محمد شریف نجفی، تا: شوال ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۹۷۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۰/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی مختلف، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۱گ (۶۲پ-۷۲پ)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۲-۱۸۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۵۹۱
آغاز: بسمله. حمدله. فصل در بیان اعوذ بالله گفتن در وقف قرآن خواندن؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد صادق گیوه‌چی، تا: ۱۲۳۸ق؛ نسخه حاضر فاقد دیباچه می‌باشد و کاتب تحمیدی به اول آن افزوده است، ضمیمه: مذیل است به حکایتی از معجزات صادره از حضرت علی بن ابیطالب امیر المؤمنین (ع)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۴]

● تجوید القرآن الکریم / تجوید / عربی
tajwīd-ul qur'ān-il karīm

فغفور گیلانی، محمد حسین بن احمد، -۱۰۲۹ قمری
faqfūr-e gīlānī, mohammad hoseyn ebn-e ahmad (-1620)

رساله مختصری است در قواعد تجوید و احکام و حروف و حالات آن و احکام تنوین و مد و جزر آن. نام عبدالغفور روی برگ اول با مداد نوشته شده و باید تحقیق شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۲۰
آغاز: الحمد لله الذی بنعمته حمداً و بهدایته عبداً و بخذلانه جحداً و بتوفیقه سعداً فلا حجة علیه لمن عصاه؛ **انجام:** ما حدی حاد بواد العتیق و سلم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور مشکی، ۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۳۲۴]

● تجوید قرآن کریم / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

قاری، مصطفی بن ابراهیم، ۱۰۰۷-۱۰۸۰ قمری

qārī, mostafā ben ebrāhīm (1599-1670)

در تجوید به قرائت عاصم، در یک «مقدمه» و چند «فصل».
مؤلف تألیفاتی چند در علم تجوید دارد (ارشاد القاری، تحفة الابرار، تحفة القراء، متمم تحفة القراء، ملحق تحفة القراء) در آغاز می‌گوید: در سال ۱۰۶۷ بعد از مراجعت از زیارت بیت الحرام و مشاهد شریفه رساله‌ای را که در قرائت عاصم تألیف کرده بودم به آیة الله ملا محمد باقر سبزواری دادم تا تقریظی بر آن بنویسند، ایشان نیز چند قاعده تجویدی را که در قرائت نماز واجب است قلمی فرمودند. وی آن نوشته را می‌آورد و سپس وارد قواعد تجوید می‌شود. این نسخه با هیچ کدام از رساله‌های شناخته شده مؤلف مطابقت ندارد، ولی ناسخ در انجام نسخه به نام «تحفة الابرار» تصریح کرده است. عناوین برخی فصول و مطالب: فصل: در بیان اعوذ بالله گفتن؛ فصل: در بیان اختلافات قراء سبعه در فاتحة الکتاب و اخلاص؛ در بیان هاء کنایه؛ در بیان ادغام نون ساکنه؛ فصل: در بیان احکام نون ساکن، حروف قلقله، معرفت اقسام دندان‌ها و مخارج حروف، در بیان احکام وقف، انواع حروف، در بیان لحن، در بیان مد و سبب آن.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۳۱/۱

آغاز: الحمد الله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله الطاهرین اما بعد چنین گوید داعی حقیقی مؤلف این رساله حاجی ملا مصطفی در سنه ۱۰۶۷ بعد از مجاورت مکه معظمه؛ **انجام:** اگر سهوی یا ناملایمی در الفاظ یا ... بذیل عفو به پوشند و در اصلاح آن به قدر وسع کوشند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف سرخ، ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۲-۲۸۴]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān-e karīm

مقدم، علی بن محمد

moqaddam, 'alī ebn-e mohammad

در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه» به درخواست دانشمندان.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۳/۱۳

آغاز: بسمله، حمدی که قاریان خوش الحان ملاء اعلی به ترتیل آن مداومت نمایند ... و بعد بر اصحاب الباب مستور نماند که چون بنده صادق دم و کمینه ثابت قدم علی بن محمد بن مقدم؛ **انجام:** بلکه تحرز از آن گاهی باعث خروج را از مخرج می‌شود و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۰ رجب ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: گوناگون، جلد: میشن سیاه مغزی رویه پارچه گلدار، ۷گ (۱۲۵پ-۱۳۱ر)، اندازه: ۱۱×۲۹سم [ف: ۶-۸۳]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / ترکی

tajvīd-e qor'ān-e karīm

افندی، محمد بن عمر، ق۱۱ قمری

afandī, mohammad ebn-e 'omar (-17c)

رساله‌ای کوتاه در قواعد تجوید در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در استعاذه و بسمله؛ ۱. نون ساکنه و تنوین؛ ۲. مخارج حروف؛ ۳. صفات حروف؛ ۴. مد و قصر؛ ۵. حروف لین؛ ۶. حرف راء؛ ۷. ادغام صغیر؛ ۸. حرف هاء؛ ۹. الف و لام تعریف؛ ۱۰. وقف؛ خاتمه: در لحن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۵۱/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بلکل ای طالب قراءت قرآن که بو رساله تجوید بیاننده در؛ **انجام:** امیدوار که جمله امت محمد صلی الله علیه و علی آله و صحبه و ازواجه و سلم اکا موفق اولوب

خط: نسخ، کا: محمد رضا (ظاهراً)، تا: ۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۷۳پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۵۳]

● **تجوید القرآن = رسم القرآن** / تجوید / فارسی

tajvīd-ol qor'ān = rasm-ol qor'ān

قاری، محمد طاهر، ق۱۱ قمری

qārī, mohammad tāher (-17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۲ق (در هفتاد سالگی مؤلف)

رساله‌ای است در کیفیت رسم قرآن کریم که مؤلف در سن هفتاد سالگی در سال ۱۰۸۲ ق نگاشته است. احتمالاً مؤلف همان محمد طاهر بن محمد مؤمن اصفهانی باشد که کتاب «التجرید فی التفرید» را نگاشته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که طریق تصحیح و مقابله قرآن عظیم الشأن بطریق ... عباد الله الباری علی حافظ طاهر الاصفهانی

[الذریعة ۳۶۸/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۱/۱]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۳۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: معصوم بن حسین حسنی، تا: غره جمادی الثانی ۱۲۳۳ق؛ ۳۲گ، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قاری هفتم رمز وی زاء ابو الحارث راوی اول رمز وی سین مهمله دوری راوی ثانی رمز وی تاء مثنات.

خط: نسخ، کا: حسین بن صفر طاری اصفهانی تفرشی، تا: ۱۲۵۰ق، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰ص (۱-۱۶۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۱۲]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

گیلکی، علی بن عبدالفتاح، ق۱۱ قمری
gīlakī, 'alī ebn-e 'abd-ol-fattāh (-17c)

رساله کوتاهی در قواعد تجوید همزاه با شواهدی از آیات مشتمل بر پنج «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. احکام تنوین و نون ساکنه ؛ ۲. احکام حروف؛ ۳. احکام مد؛ ۴. احکام ادغام؛ ۵. بسمله؛ خاتمه: در وقف غفران.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد بدانکه این رساله ایست معتبره در بیان بعضی از قواعد قرائت قرآن مجید؛ **انجام:** اول دلل و هرب کیوه است و کنع ×× پنجم کنس و تعل بعل نیک بدان
خط: نسخ، کا: علی بن عبدالفتاح بن محمد قاری طبسی کیلکی، بی‌تا؛ جا: یزد؛ جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۸۵پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۸/۵×۱۳سم [ف: ۱۳-۱۲۵]

● **تجوید قرآن کریم = تجوید تطویل** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm = tajvīd-e tatvīl

حافظی کاشانی، عبدالصمد بن کمال
hāfezī kāšānī, 'abd-os-samad ebn-e kamāl

در تجوید است، دارای ۱۴ «باب»: ۱. استعاذه؛ ۲. بسمله؛ ۳. مخارج حروف و صفات آن؛ ۴. حق ادای حروف؛ ۵. مد و قصر؛ ۶. ادغام؛ ۷. نون ساکن و تنوین؛ ۸. وقف؛ ۹. راء و تفخیم و ترقیق؛ ۱۰. همزه وصل و قطع؛ ۱۱. رسم الخط؛ ۱۲. معایب و محاسن قرأت؛ ۱۳. اسامی قراء سبعه و راویان هر یک؛ ۱۴. در بیان روایت حفص و بکر از اول قرآن تا به آخر به ترتیب سوره‌ها.
آغاز: حمد بی حد سزاوار متکلمی است که ...
[الذریعه ۳۶۰/۳ «تجوید تطویل»؛ برگل ۳۵۷/۱؛ نسخه‌های منزوی ۷۸/۱؛ فهرست افغانستان ۱۶۸: به نقل «مختصر در علم قرائت» از همو، که نسخه آن نوشته ربیع الثانی ۱۰۳۳ق می‌باشد]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۶۷/۴

آغاز: و فضلت بالمفضل ... اما بعد، بدان ای تالی قرآن و قاری فرقان، که این مختصری است در بیان اصول قرائت و قواعد تلاوت که چون مبتدیان در تعلیم قرآن؛ **انجام:** بفتح عین ها و بفتح عین در
خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (در خطبه) و انجام (در فصل پایانی)؛ ۳۷گ (۱۸ر-۵۴پ) [ف: ۲-۴۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۹۱

آغاز: و بعد ازتوانگری در ثواب کلام الله درویشی نیاید؛ **انجام:** ع سوره الاخلاص کفؤاً همزه ص و بواو ع.
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن ابوطالب رودکی، تا: سه‌شنبه ۴ ربیع الثانی ۱۲۷۶ق؛ افتادگی: آغاز (حدود یک برگ)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۹]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

حسینی، محمد بن محمد باقر، ق۱۲ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (-18c)

تاریخ تألیف: غره جمادی الثانی ۱۱۷۱ق؛ محل تالیف: مدرسه حسینه قریه کاخک
رساله مختصری در قواعد قرائت قرآن و تجوید بنا بر قرائت عاصم است که برای مبتدیان و تنظیم شده دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب»: مقدمه: در فضیلت تلاوت و ثواب و شروط آن؛ ۱. مخارج حروف و لوازم آن؛ ۲. بیان قلیلی از صفات حروف؛ ۳. تنوین و نون ساکن؛ ۴. ادغام؛ ۵. راءات مرققه و مفخمه؛ ۶. حروف مد و طریقه آن؛ ۷. هاءات کنایه؛ ۸. وقف و کیفیت آن؛ ۹. استعاذه و طریقه آن؛ ۱۰. بسمله و طریقه آن؛ ۱۱. اختلافات قراء در سوره فاتحه و اخلاص؛ ۱۲. اسامی قراء و راویان و رموز ایشان.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۲۸/۲

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد قادر حکیمی را سزد که بقدرت کامله و حکمت بالغه قرآن مجید و فرقان حمید را بر ما فرستاد؛ **انجام:** این فقیر بی بضاعت را بدعای خیر یاد آوری نمایند
خط: نستعلیق، کا: عباسعلی کجوری مازندرانی، تا: ۱۸ شعبان ۱۲۶۷ق، جا: اصفهان، مدرسه میرزا مهدی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۵۷پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۳۳۹]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۵۴/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر رأی اولوا الالباب مخفی نماند که حدیث شریف ما تقرب العبد الی الله تعالی بشیء بعد المعرفة أفضل من الصلاة؛ **انجام:** یعنی ظاهر نمودن حرکات ثلاثه و انداختن چهار دانگ از شش دانگ آواز و برداشتن ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۸۱]

● **تجوید القرآن = منتخب التجوید** / تجوید / عربی
tajwīd-ul qur'ān = mn.-ut tajwīd

حکیم زاده، محمد
hakīm-zāde, mohammad

رساله‌ای کوتاه در اصول و قواعد تجوید و قرائت که در هفت «باب» و یک «خاتمه»: ۱. الاستعاذة؛ ۲. البسملة؛ ۳. النون الساکنة

و التنوین؛ ۴. المد و القصر؛ ۵. مخارج الحروف؛ ۶. صفات الحروف؛ ۷. بیان الراءات؛ الخاتمة: فی أنواع اللحن.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی محمد و علی آله و صحبه اجمعین و بعد فهذه رسالة تتعلق بالتجوید منتخبة من الکتب
انجام: و أرشدنا الی تلاوة کتابه الکریم و قرآنه العظیم و صراطه المستقیم و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه أجمعین
[دنا ۸۲۳/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۲۷۷/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۶۰/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: حنایی و سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۲۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۶۲
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در عراق. نام مؤلف به قرینه نسخه مسجد گوهرشاد ج ۲۲۵/۱ به دست آمد؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق، ۴۲ص [عکسی ف: ۶-۳۰۶]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۳۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لااقسم الرابع فی سورة یوسف عند قوله تعالی اعرض عن هذا و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و صحبه اجمعین الطیبین الطاهرین
نام مؤلف به قرینه نسخه مسجد گوهرشاد ج ۲۲۵/۱ به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره رجب ۱۳۰۵ق؛ ۲۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۲۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۶
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه نسخه مسجد گوهرشاد ج ۲۲۵/۱ به دست آمد؛ خط: نسخ معرب، کا: عبدالرحمن بن مصطفی حسینی مصلاوی، تا: جمادی الاول ۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه نسخه مسجد گوهرشاد ج ۲۲۵/۱ به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۶۱پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۱۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۷۸/۱-۵۷/۱۴۸
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه نسخه مسجد گوهرشاد ج ۲۲۵/۱ به دست آمد؛ خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛۶گ(۱-۶)،اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۲۶]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
کوهساری، محمد علی بن حسنعلی، ق۱۲ قمری
kūhsārī, mohammad ʻalī ebn-e hasan-ʻalī (-18c)
رساله مختصری است در قواعد تجوید با نقل بعضی از گفته‌های دانشمندان مشهور در این فن، در هشت «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. مخارج حروف و لوازم آن؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. احکام تنوین و نون ساکن؛ ۴. احکام میم ساکن؛ ۵. انواع مد و کیفیت آن؛ ۶. احکام وقف؛ ۷. انواع ادغام و کیفیت آن ؛ ۸ ...؛ خاتمه: در بیان تکبیر.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... این مختصری است در کمال اختصار و وضوح در علم تجوید مرتب بر هشت فصل و خاتمه؛ **انجام:** و صاحب تیسیر و صاحب مبسوط و غیر ایشان نیز تصریح به آنچه مذکور شد کرده‌اند.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۳۹/۱۹ و عکسی ۱۱۸۶/۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲۵۰پ-۲۵۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۳-۲۹] و [عکسی ف: ۳-۴۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۰۰/۳
آغاز: خوانه بسیار می‌شود و ملائکه در آنجا حاضر می‌شوند و شیاطین در آن جا دور می‌شوند و روشنی دهد آن خانه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید امین ابن آقا میر عظیم یزدی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۱گ (۸ر-۳۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۴۴-۲۴۹]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
همدانی، محمد زکی بن ابراهیم، ق۱۲
hamadānī, mohammad zakī ebn-e ebrāhīm (-12c)
رساله مختصری است در قواعد تجوید مشتمل بر یک «مقدمه» و هفت «باب»: مقدمه در دو «شعبه»: فضیلت قراءت قرآن حاوی دو حدیث مروی از امام صادق و اباعبدالله الحسین (ع) و وجوب تجوید؛ باب ۱. بیان مخارج حروف (مقدمه و دو فصل)؛ ۲. قواعد تفخیم و ترقیق؛ ۳. ادغام و اظهار؛ ۴. حکم تنوین و نون ساکن؛ ۵. بیان مد و قصر (در دو بحث)؛ ۶. باب‌های کنایه؛ ۷. وقف و وصل (در دو مطلب)»؛ خاتمه در بیان معنی لحن.
آغاز: این نسخه ایست مشتمل بر اهم مطالب علم تجوید که اقل خلق الله محمد زکی بن ابراهیم همدانی از جهت سهولت بر ذهن مبتدیان
[دنا ۸۲۷/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** که اسمش شعبة ابن عیاش ابن سالم و ابن کمیت و دیگری حفص بن سلمان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۳-۳۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد از قرائت عاصم قرائت ... که او قرائت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۸۹۸]
۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۵۰/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن اسماعیل، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۶۷]
کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵۰/۳مشهد
همان نسخه بالا [ف: ۱۷۹]
۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۱۲/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون کوفه اکثرا امامی مذهب بوده اند خفص او را خواهد بود و بعد از قرائت عاصم قراءت ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۵۶۹]
۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۴/۴
خط: نسخ، کا: سید محمد علی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱ و ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [تراثنا: س۶ش۴-۹۵]
۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۶۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون کوفه اکثراً امامی مذهب بوده اند
خط: نسخ، کا: محمد زکی بن حیدر علی همدانی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ (۷۸پ-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵۰]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** از قراءت عاصم قراءت همزه است صدق الله العلی العظیم و صدق رسوله نبی الکریم و نحن علی ذلک من الشاهدین و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ جلی خوش، کا: سید محمد علی، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۲۵۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [رایانه]

● تجوید القرآن / تجوید / عربی

tajvīd-ol qor’ān

عاملی غروی، جواد بن محمد، ۱۱۵۲؟-۱۲۲۶ قمری

‘āmelī qaravī, javād ebn-e mohammad (1740-1811)

کتاب مفصلی است در تجوید که در دوازده «فصل» تألیف شده است.

[الذریعة: ۳/۳۶۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱۶/۲
آغاز: و الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول الفقیر ... هذا ما سألتموه مما لا یسع احداً أن یجهله و لا بد لمن قرأ و ذکر واجباً؛ **انجام:** فقد قال فقی التیسیر ان أهل الدراء من مشیخة البصریین الآخذین بروایة أبی یعقوب
فقط تا بخشی از فصل دوم را در بر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴گ (۱۴۲ر-۱۴۵پ)، ۱۶-۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۳-۴۰۹]

● تجوید قرآن کریم / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor’ān-e karīm

علی اکبر بن محمد علی

‘alī akbar ebn-e mohammad ‘alī

به درخواست: محمد حسین خان قاجار مروزی
رساله مختصری است در قواعد علم تجوید، استفاده شده از استاد نگارنده آقا محمد رضا، در یک «مقدمه» و هفت «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت قرائت قرآن و آداب تعلیم آن؛ فصل ۱. استعاذه و بسمله؛ ۲. مخارج حروف؛ ۳. تنوین و نون ساکن؛ ۴. سکت؛ ۵. ادغام؛ ۶. رموز سجاوندی؛ ۷. وقف و وصل؛ خاتمه: در مسائل متفرقه. (سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چون بند گان امیر الأمراء العظام خداوند گار و الامقام فخر الدوله العلیه العالیه
انجام: و قواعد این علم بیحد و شمار است لکن این رساله را گنجایش نیست.
[نسخه‌های منزوی ۹۲/۱؛ دنا ۸۲۸/۲]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۴گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۰۲]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۶۰-۱۷/۱۴۰
آغاز: احقر الناس وافقر العباد علی اکبر بن محمد علی عفی الله عن جرائهما یوم الحشر و التناد که آنچه استنباط نموده ام در علم قرائت؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن علی طهرانی، تا: ۲۲ شوال ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج ضربی، ۴۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۷۳۱]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: شنبه ۳ رمضان ۱۲۷۲ق؛ یادداشتی

به‌تاریخ ۱۲۷۶؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف: ۵-۱۸۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ رجب ۱۲۸۴ق؛ با تاریخ تولد پسر حسین خان قاجار ابوالحسن در رمضان ۱۲۸۳؛ کاغذ: سفید، جلد: حنایی، ۵۴ص (۱-۵۴)، ۱۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۲۱۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید جعفر ولد سید حسین، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۳/۵سم [ف: ۱۲-۱۹۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۹۵/۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... چون از جمله لوازم و مهمات و مستحبات و منتخبات علم قرائت بیان شود. چنین گوید احقر الناس علی اکبر بن محمد علی آنچه استنباط نموده ام در علم قرائت از کتب نظمیه و نثریه علی قدر الفهم و الفطانه و آنچه استماع نموده ام از استادی آقا محمد رضا در این علم نظر بخواهش بندگان و جمع مؤمنین تبصرة للمبتدی و تذكرة للمنتهی مندرج میسازم در مختصر رساله‌ای مرتب و مفصل میسازم این رساله را بر مقدمه و فصول هفتگانه و خاتمه که در مقدمه و خاتمه و هر فصل بیان میشود احکام و قاعده؛ **انجام:** برابر

اما در دیباچه نسخه حاضر آمده که «بخواهش بندگان و جمع مؤمنین» این کتاب را ساخته است. البته عبارت دیباچه در نسخه حاضر خالی از خلل نیست و شاید جملاتی از آن (خاصه پس از کلمه بندگان ...) افتاده باشد. اصولاً صدر نسخه الهیات و نسخه ما کاملاً تفاوت دارد اما عناوین و ابواب و پایان کتاب در هر دو نسخه یکی است، مؤلف این رساله را از کتابهای قرائت و از استفادات شفاهی خود از استادش آقا محمد رضا فراهم آورده؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ شوال ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۵ص (۲۳۳-۲۴۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۶۰]

● **تجوید القرآن = اسرار التجوید** / تجوید / عربی

tajwīd-ul qur‘ān = asrār-ut tajwīd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶-۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā‘ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826)

تاریخ تألیف: ۳ جمادی الثانی ۱۱۹۹ق

رساله‌ای است مختصر در برخی اسرار علم تجوید و قرائت، که در دیباچه بدان نام ویژه‌ای نداده است. در شش «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. الادغام؛ ۲. احکام التنوین و النون الساكنه؛ ۳. الترقیق و التفخیم؛ ۴. المد و القصر؛ ۵. هاء الكناية؛ ۶. الوقف؛ الخاتمة: فی اللحن. به خواهش بزرگی که از آن نام نبرده است.

آغاز: الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده تنزیلا وفضله بما اوحی الیه علی جمیع الخلق تفضیلا فادی ما افترض علیه و صدع بما انزل علیه ... فی الادغام وهو لغة ادخال شی فی اخر

انجام: فلسانه یتلفظ بالمواعظ علی قلبه الغافل و یقرء افلایتدبرون القران ام علی قلوب اقفالها بل قلوبهم فی غمرة من هذا و لهم اعمال من دون ذلک هم لهم عاملون ربنا لاتؤاخذنا ان نسینا او خطانا و لاتعاملنا باعمالنا ... علی کل شی قدیر

چاپ: دارالسلطنه تبریز، دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی؛ ۱۲۷۳ق؛ رحلی؛ (جوامع الکلم:ج ۱؛ قسم ۲؛ صص ۲۵۲-۲۵۵)

[فهرست کتب مشایخ ۴۴/۲؛ الذریعه ۳۶۲/۳؛ نشریه ۷۳۱/۱۱؛ دنا ۸۲۴/۲ (۳۴ نسخه)]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۲۵/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۳ جمادی الثانی ۱۱۹۹ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۴۲۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** صبحوا الدنیا بابدان ارواحها بالمحلی الاعلی ... الیه و هنا انشاء الله

خط: نسخ خفی، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: شکری آهاری مهره فرنگی، جلد: اسقاطی، ۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۱۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۲۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** عاصم و خلف و الكسايی بالهمزة المسكنة و الصلة و [...] و ابن ذكران بلاصلة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۲۶]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴گ (۷۲پ-۷۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغ من تالیفها کثیر الاضاعة قلیلة البضاعة العبد الحقیر المسكین (مؤلف و تاریخ تالیف) من الهجرة النبویة علی هاجرها افضل الصلوة و السلام مستغفرا مصلیا مسلما

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد نصیر هزار جریبی دانکه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی، ۱۱ص (۲۰۶-۲۱۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۰]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۲۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲۲۳ر-۲۲۷ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۵]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغ من تالیفها کثیر الاضاعة قلیل البضاعة العبد الحقیر المسكین احمد بن ...

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۰۴ق؛مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ

(۲۰۲ر-۲۰۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۸]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۵/۱

آغاز: و اذ زین و اذ صرفنا

کا: محمد بن علی شهیر به رشید، تا: ۱۲۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۱-۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۰۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۰۸/۴

خط: نسخ تحریری، کا: عینعلی بن محمد ماراکاذی، تا: ۱۵ رمضان ۱۲۳۶ق؛ ۴گ (۲۰۹ر- ۲۱۲پ) [مختصر ف: ۴۰۸]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۲۰

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: ۱۴ صفر ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۳گ (۱۸۶ر-۱۸۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: یحیی فرزند لطفعلی فرزند محمد علی فرزند حسین، خوئی، تا: آخر جمادی الثانی ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲-۶)، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۹۴]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** السنة التاسعة و التسعین بعد المأئه و الالف.

خط: نسخ، کا: محمد بن نوری، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۴گ (۷۷پ-۸۰پ) [ف: ۵-۲۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴۳/۳

خط: نسخ، کا: علی اشرف مراغی، تا: جمعه ۹ ذیقعده ۱۲۴۱ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۶۸ر-۷۱ر)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۵-۴۰۹۵]

۱۴. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضا قلی بن مهدیقلی سرابی تبریزی، تا: چهارشنبه ۲ محرم ۱۲۴۱ق؛ در پایان مناجات منظوم حضرت امیرمؤمنان امام علی (ع) و حضرت زین العابدین علی بن الحسین (ع) ثبت شده؛ جلد: عطف گالینگور مشکی، ۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱۲]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۲۰-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجامه را ندارد: لسبب من القابل المتأثر.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۹ص (۲۴۴-۲۵۲) [عکسی ف: ۱-۵۹]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۱۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعصمنا فیما استقبلنا انک علی کل شیء قدیر. و قد فرغ من تألیفها کثیر الاضاعة قلیل البضاعة ... حامداً مستغفراً مصلیا سلما

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم بن کریم خویی، تا: ۱۲۵۲ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج زرشکی، ۵گ (۱۶۸پ-۱۷۲پ)، ۱۵و۱۹ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۳۰۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ابوالحسن علوی حسینی همدانی، تا: ۱۲۵۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۹۷]

۱۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷۴]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** عبد الغفار التبریزی مشهد مولینا الحسین ... مصلیا مستعفرا

خط: نسخ خوش، کا: عبدالغفار بن محمد مهدی تبریزی، تا: شنبه ۲۸ رجب ۱۲۵۶ق، جا: کربلا؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد باقر دادمهر، تیر ۱۳۷۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۴۰/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن شریف لواسانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا و پارچه، ۴گ (۱۴۵پ-۱۴۸ر)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۴]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: چرم سبز، ۱۲۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [مؤید: ۲-۲۶۱]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۹۸/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الثانی ۱۲۷۲ق [عکسی ف: ۱-۶۰]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الملک العلام فی یوم شهر شوال المکرم من شهور ۱۲۷۳

خط:نسخ،بی‌کا،تا:شنبه۲۸شوال۱۲۷۳ق؛ واگذاری بنیاد مستضعفان تهران در سال ۱۳۶۷؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۲سم [ف: ۲۳-۱۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۶۲۵

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۱۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۹۷]

۲۵. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۱۰/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن علی بن اسدالله بن عبدالله خویی، تا: ۱۲۷۶ق؛ ۳گ (۷۱ر-۷۳ر)، ۲۲سطر، [ف: ۶]

۲۶. **قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۲۴/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الثانی۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۳]

۲۷. **خوی؛ نمازی؛شماره نسخه:۶۷۱/۵**
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسن حسینی زنوزی، بی‌تا؛ واقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۳۱سم [ف: ۳۶۵]

۲۸. **خوی؛ نمازی؛شماره نسخه:۲۶۸/۲**
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳۶]

۲۹. **یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۲۴/۵**
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۳۰پ-۲۳۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۱]

۳۰. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۰۸/۴**
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۱۴۰پ-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۹۴]

۳۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۲۱/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۸گ (۲۶پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۷-۱۰۷]

۳۲. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۰۶/۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۲۶]

۳۳. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۶**
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۳۷۸-۳۸۰)، ۳۰سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۴۳]

۳۴. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱۱**
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم محمد رحیم بن ابوالحسن حسینی علوی همدانی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۲گ (۱۱۸ر-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۵۹]

۳۵. **مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۲**
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۲]

۳۶. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۰۸**
آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ محشی با امضای «محمد حسین» و مطلبی از شیخ احمد با عنوان «قال شیخنا شیخ احمد حرسه الله» نقل شده؛ ۱۱ص [عکسی ف: ۵-۳۶۳]

● **تجوید القرآن الکریم** / تجوید / فارسی
tajwīd-ul qur‘ān-il karīm
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸-۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784-1847)

رساله مختصری است در بیان اموری که در قرائت به حسب شرع انور معتبر است در یک «مقدمه»: در بیان دو چیز اول معنی ترتیل، دوم در ادا کردن حرف‌هایی که از یک مخرج ادا می‌شوند؛ و چهار «فصل»: در بیان مخرج مخرج‌های حرف‌ها است، در بیان صفات لازم که به سبب آنها بعضی از حرف‌هایی که از یک مخرج می‌باشند و از همدیگر امتیاز می‌یابند، در بیان مد، در بیان ادغام، در بیان وقف و وصل.
آغاز: بسمله الحمدلله علی نواله والصلوة والسلام علی رسوله وآله اما بعد پس می‌گوید خادم مذهب جعفری ... این رساله‌ای است در بیان چیزهایی که در قرائت شرع پسند معتبراست بدانکه در قرائت شرع پسند پنج چیز معتبر است چنانکه در این بیت
انجام: هر چند عدم وجوب رعایت مد و وقف و ادغام در حروف یرملون است و الله العالم
[الذریعة ۳۶۵/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۲/۱]

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۴۳/۷**
آغاز: برابر؛ **انجام:** در لام و راء بی غنه است و الله العالم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۵گ (۲۰۳-۲۰۸)، ۱۳ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۵۴]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۷۱/۳**
خط: نستعلیق، کا: جعفر حسینی باعویی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۱۳ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۵۰۲]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۶/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحمید، تا: ۱۲۵۳ق؛ مجدول، با کمند قرمز، مصحح، مقابله شده: «ثبت المقابلة مع الاصل لدی و انا ... عبده محمد جعفر»؛ کاغذ: شرقی، ۱۲گ (۸۲ر-۹۳ر)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۱۰۳]

۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یاء ملفوظی زیرا که ضمه بجای نصفة و او

است و کسره بجای نصفة یای تمام شد
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۰ ذیقعده ۱۲۵۵ق؛ ۱۵ص، ۱۴ سطر [ف: ۲۳-۳۲]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۴۵/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غلامحسین بن علی اصغر خان، تا: رمضان ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۷۱ر-۷۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۰۷]

۶. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۵۳/۲
خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن ملاسیف علی کاشانی، تا: ۲۷ صفر ۱۳۴۵ق، جلد: تیماج کرمی، ۷گ (۳۷پ-۴۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۹]

۷. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۷مجموعه بدون شماره
آغاز: الحمدلله علی نواله ... اما بعد میگوید عریق دریای عصیان متمادی؛
کا: محمد طاهر بن محمد صالح، تا: بین سالهای ۱۲۲۷-۱۲۶۳ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۴۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۵۳پ-۱۵۸پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰-۲۳۵]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶/۶-۱۰/۲۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوای، ۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۴]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

نظرعلی بن شمس الدین
nazar-'alī ebn-e šams-od-dīn

به درخواست: محمد بن هاشم حسینی
رساله مختصری است در بیان قواعد قرائت و تجوید قرآن تألیف شده، مشتمل بر ۱۶ «فصل».

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد قال رسول الله(ص) که در آخرت چیزی که یاری امتان من می‌کند قرآن است؛ **انجام:** و این معلوم نشود مگر کسی را که قاری باشد یا آنکه قرآن را فراگرفته باشد از استاد ماهو سلیقه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۲۸پ-۴۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۹]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

میرزا بیک مشهدی حاجی
mīrzā beyk-e mašhadī hājī

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷۲/۳
آغاز: شکر و سپاس مر خدای را که بیچونست و بیچگونه و بی شبه است نمونه پرودگار را هشت صفت است که لایق ذات اوست و موصوف است به آن آن را صفات ثبوتی گویند؛ **انجام:** در حدیث آمده که هر کس بعد از تلوات قرآ« یا از ذکر چیزی یا از بحث علم فارغ شود یا از مجلس برخیزد و این آیه شریفه سبحان را در آخر همه کارها بگوید و برخیزد حق تعالی برابر بکوه احد بدانکس ثواب دهد إن شاء الله تعالی.
خط:نسخ،کا:محمدحسن، تا: یک‌شنبه ۲۸ شوال ۱۲۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «محمد حسن ۱۲۷۳» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۳۷گ (۷۸پ-۱۱۴ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۵×۹سم [ف: ۳۲-۶۵۶]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm

احمد بن حسن، ق۱۳ قمری
ahmad ebn-e hasan (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ق
رساله مختصری است در بیان تجوید قرآن شامل این مطالب: بدانکه حروف تهجی بیست هشت است و از هفده مخرج بیرون می‌آید، در بیان صفات عارضی لازمی حروف، در بیان انکه هر یک از حروف چند صفت از این صفات دارد، در بیان صفات عارضی حروف و آن دوازده است، ... در بیان مد و قصر و توسط، در بیان ادغام، در بیان الم شمسی و قمری، در بیان قاعده میم ساکن و تنوین و نون ساکن، در بیان ضمیر کنایه، در بیان معرفت معانی وقف و رموز وقوف، در بیان بسمله، در بیان مقطوع و موصول، در بیان رسم تاء تانیث در آخر کلمات.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، چنین گوید اقل عبادالله احمد ابن حسن که این مختصریست که در بیان تجوید قرآن قلمی می‌گردد. بدانکه حروف تهجی بیست و نه است و از هفده مخرج بیرون می‌آید
[دنا ۸۲۸/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۳۷/۱-۲۴/۱۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** الذین ان مکنا هم فی الارض اقاموا الصلوة واتو الزکاة درسوره حج که دراین چهار موضع چون اقاموا به صیغه فعل ماضی واقع است اتو الزکاة باید خواند که آن هم فعل ماضی باشد.تم
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن شیخ قاسم، تا: چهارشنبه ۱۰

رجب ۱۲۳۷ق، حسب الخواهش آقا محمد اسماعیل بن ملا محمدصادق قمشه‌ای؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** وصل در این چهار بهتر است، ع ص ق، وقف در ای سه بهتر است و الحمدلله اولاً و آخراً و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین قد وقع الفراغ من تصنیفه فی سنة ۱۲۳۰

خط: نسخ، کا: شیخ یوسف بن شیخ احمد (به احتمال فرزند مؤلف باشد)، تا: ۱۸ صفر ۱۲۵۸ق؛ ترقیمه: «وقد فرغت عن کتابة هذه الرسالة التجوید علی ید احقر عبادالله المجید ابن مرحمت پناه جنت و نعیم و رضوان آرامگاه شیخ المشایخ آقا شیخ احمد شیخ یوسف، التماس فاتحه ودعا و طلب مغفرت از اخوان ایمانی و اخلاء روحانی دارم مع والدین، و کان ذلک فی ثامن عشر ۱۸ شهر صفر المظفر سنة ۱۲۵۸. مقابله شد. مقابله شدن از کتاب تجوید تصنیف مرحوم والد شد»، مصحح، مقابله شده از سوی کاتب با خط مؤلف؛ تملک: محمد علی بن محمد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با نقوش گل و بوته، ۴۷گ، ۱۴ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۸-۲۵۸]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۹۸

آغاز: بسمله در حدیث صحیح وارد شده که هرگاه قاری قرانرا دفن کنند خطاب شود بزمین که ای زمین این بنده را ... در مخارج حروف اهل ادا و ائمه قرا را در مخارج حروف اختلافست بعضی برآنند که حروف را سه مخرجست؛ **انجام:** یا کلمه فی نفسه استقلال داشته باشد و قیل س سکته و ق و توقف سکته زاید برقف است و وقفه و میم هم براین قیاس است و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: علی محمد بن حاج ملا محمد حسن نجف آبادی اصفهانی بن محمد تقی بن محمد حسین، تا: سه‌شنبه دهه آخر جمادی الثانی ۱۲۸۳ق، جا: کربلا در صحن امام حسین (ع)؛ ۳۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۹۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این چهار بهتر است. ع، ص، ق وقف در این سه بهتر است. تمت کتاب التجوید بعون الملک المجید یوم الاثنین احد عشر شوال عام خمس و ثمانین و مائتین بعد الف ... کتبه الحقیر المذنب ابن علی، محمد الاصفهانی ۱۲۸۵؛ یا رب نگاه دار تو ایمان آن کسی ××کین خط بخواند و بر من دعا کند (گ۶۱ب)

خط: نسخ، کا: محمد ابن علی اصفهانی، تا: ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: مقوایی، رویه تیماج سرخ ضربی، حاشیه گل و بوته منگنه شده، ۴۲ص (۲۱-۶۲)، ابعاد متن: ۷×۱۲/۴، اندازه: ۱۱×۱۷/۴سم [ف: ۱۱-۵۳۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و غیاب الجب دو موضع هر دو در سوره الحمدلله و آخر ا و صلی الله علی خیر الوری محمد و آله اجمعین مصابیح الهدی و مادامت الارض و السماء.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: علی ملکی اصل، فروردین ۱۳۶۷؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۳-۴۷]

● تجوید القرآن الکریم / تجوید / فارسی

tajwīd-ul qur'ān-il karīm

تبریزی، محمد زمان بن محمد طاهر، ق۱۳ قمری

tabrīzī, mohammad zamān ebn-e mohammad tāher (-19c)

رساله‌ای است مختصری است مشتمل بر ۱۴ «فصل» [بدون شماره] و یک خاتمه: فصل الاول بدانکه عمده ارکان دین نماز است، فصل بدانکه اکثر اشخواص (اشخاص) را دندانها سی و دوتاست، فصل شماره حروف تهجی، فصل در بیان صفات حروف، فصل در بیان صفات عارضی، فصل ... بعضی از حروف را فرعی است، فصل در بیان استعاذه و بسمله است، فصل در بیان احکام هاء و کنایه، فصل در بیان مد، فصل در بیان ادغام صغیر و کبیر، فصل در بیان وقف احکام نون ساکن و تنوین، فصل در بیان احکام میم ساکن، فصل در بیان تفخیم و ترقیق، فصل در بیان وقف، خاتمه در ترجیح قراءت عاصم. مرحوم آقا بزرگ تهرانی در الذریعة، قائل به دو رساله از این مؤلف شده، لیکن چنین به نظر می‌رسد که هر دو نسخه یکی باشند و فقط در یکی از نسخه‌ها، اختصار و تصرفی از سوی کاتبان شده باشد.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعلنا مطیعاً لاحکام القرآن و قاریا لایاته و وفقنا فی الصباح و المساء ... اما بعد اقل خلق ... نظر بخواهش واطاعت بفرمایش یکی از صاحبان صادق

انجام: فلق ناس و بعضی تحمید را اضافه نموده باین نحو ادا نماید الله الکبر لا اله الا الله و الله اکبر و لله الحمد تمت

چاپ: به سال ۱۳۱۹ ق در ایران به چاپ رسده است

[دنا ۸۲۸/۲ (۳۱ نسخه)؛ الذریعة۳۶۷/۳ و ۱۳۶/۱۱؛ نسخه‌های منزوی ۷۳/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۸۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶گ (۹۳پ-۱۰۸پ)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۰-۲۰۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶/۱۹۶-۵۳۱۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۹رجب ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۷۳۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۴۴/۳
آغاز: حمدله. الذی وفقنا بقراأت الکلام المجید و منزلاته ... اما بعد، چون اقل خلق الله ... محمد زمان بن الحاج محمد طاهر التبریزی شرف سعادت علم ترتیل و قراأت یافته، بنا بخواهش یکی از دوستان صادق؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیقعده ۱۲۱۸ق؛ ۷گ (۱۴۷پ-۱۵۳پ) [ف: ۲-۳۹]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۴۶/۲-۱۴/۱۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۷ رجب ۱۲۳۳ق، جا: دولت خانه عالی حضرت ملا احمد؛ پس از این رساله در دو برگ فالنامه امام جعفر صادق (ع) آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۳]

۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۶۸/۳
کا: محمد حسین بن آقا علی عسکر بن آقا احمد، تا: شوال ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۸۷ر-۹۹ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۵۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۷۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن احمد حسینی، تا: ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۱۳گ (۶پ-۱۸ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۵۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۴/۳
آغاز: الحمدلله الذی وفقنا بقراءة القرآن المجید ومنزلاته ...، چون أقل خلق الله فی طاعته و أحوج عبادالله فی کرامته محمد زمان؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: جانعلی فرزند روشن علی هندی بنارسی، تا: ۱۲۳۶ق؛ دارای ۸ برگ اضافه دارای فوائد در قرائت، نسخه حاضر تفاوت‌های اندکی با نسخه شماره ۵۸۷۱ این کتابخانه دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۶۸-۸۳)، ۱۱ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۹-۱۰۰]

۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۰۹/۱
آغاز: الحمدلله الذی وفقنا بقرائة القرآن الکلام المجید و منزلاته و شرفنا فی آناء اللیل و اطراف النهار بتلاوة القرآن و آیاته؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الاول ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۱پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۷۰]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۴۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رضا حسینی، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: گالینگور، مشکی، ۱۶گ (۱۵پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۳۰۳]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-ر/۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** از پی این روح شین ر اویش دارد غیر خلف راویایش و اونویس آن یک اسحق آن دیگرا دریس ساعر شهر محرم الحرام سنه ۱۲۵۴
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۹ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۵۳]

۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۴۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۲۵۴ق؛ مجدول، مصحح؛ اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۵۰/۱-۵۸/۲۰۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ذیقعده ۱۲۵۴ق؛ سه برگ در مطالب تجویدی اضافه شده؛ ۲۷گ (۱-۲۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲-۷۳۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۳گ (۴۸پ- ۷۰پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۲۶]

۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** خلف راویانش را نویس ×× آن یک اسحاق دان دگر ادریس
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد مهدی موسوی مشهور به نایب الصدر اصفهان، تا: ۱۲۶۴ق؛ پس از آن یک صفحه در اصطلاحات تجوید به ترتیب حروف هجاء آمده؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با شیرازه، ۳۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۵-۱۲۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۳۳
آغاز و انجام: برابر؛ و رموز مفردات قراء سبعه و چهارده را وی بنظم آورده اند و آن این است: گر ترا هست رغبت ایدانا ... آن یک اسحق و دیگری ادریس.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ رجب ۱۲۶۷ق، حسب الخواهش علیجناب مبادی آداب آخوند ملا ابوالقاسم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج گل و بوته، ۲۰گ، ۱۴-۱۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۰۰]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح، افزودگی منظوم با عنوان «رموز مفردات قراء سبعه و دو راوی ایشان» در ۱۳ بیت بعد از انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۳۳-۶۸۱]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۹
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۸]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم ۱۲۸۹ق؛ مصحح؛ خریداری از صبح روان؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۶پ-۴۳)، ۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۲سم [رایانه]

۲۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ شوال ۱۲۹۴ق؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۶]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳/۳-۵/۱۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** خلق راویانش و اونویس ×× آن یک اسحاق آن دگر ادریس / بعد از آن رمز اتفاق افتاد ×× در میان جمع استادان

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالله خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج با سر، ۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۳۲]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن مراد علی اشکوری، تا: ۱۳۰۴ق؛ اهدایی: رهبری در خرداد ۱۳۷۳؛ ضمیمه نسخه ش ۲۱۵۶۲؛ کاغذ: نخودی فرنگی، ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۶] و [ف: ۲۳-۳۵]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از آن رمز اتفاق بود در میان جمیع استادان

خط: نسخ، کا: مصطفی بن احمد حسینی صفایی، تا: ۷ صفر ۱۳۴۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۹۹۲۴، عنوان رساله در شناسنامه این نسخه با عنایت به براعت استهلال خطبه «تبصرة المبتدی» انتخاب شده است: «لازمست که بعبارت واضح بقلم آورده که مبتدی را تبصره و منتهی را تذکره حاصل شود»، در این نسخه، خاتمه رساله در ضمن دو فصل نگاشته شده و بعد از آن فصلی در رموز مفردات قراء عشره به نظم کتابت شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با عطف میشن قهوه‌ای، ۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۰۷] و [ف: ۲۳-۳۵]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱۰/۳

انجام: در آنجا وقف نمایند عود ضرور نباشد، و لا علامت لا تقف است.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا عبدالله مشنپائی قرابوطی، تا: جمعه سلخ محرم ۱۳۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: کاغذی، ۱۵گ (۴۵پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲-۲۵۱]

۲۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وصق در جائیست که وصل قبل اولی است وصب در جائیست که وقف قبل بهتر است وجه در جائیست.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳ص، ۱۴ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۵۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ شماره بازیابی با توجه به مجموعه ص۲۸۷ اصلاح شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی آبی، ۴۷ص (۴۴-۹۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۳۱]

۲۷. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۷/۲

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۵۶ر-۸۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵۴]

۲۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴]

۲۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۱۸

در یک مقدمه و ۱۲ فصل، مقدمه در بیان فضیلت تلاوت قرآن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۶۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ابعاد متن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۵۸۰]

۳۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۴/۵

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۱گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۰۶]

● تجوید قرآن کریم / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān-e karīm

قاری، محمد علی

qārī, mohammad 'alī

قواعد تجوید و چگونگی قرائت را به اختصار و نقل گفته‌های بعضی از معروفین این فن، در یک «مقدمه» و چهارده «باب» و یک «خاتمه» گزارش کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۲

آغاز: حمداً لمن اقر بفهم رموز القرآن عیون القرا من ذوی العرفان ... اما بعد بخواطر فاتر اقل عبادالله؛ **انجام:** سورة الانعام یصرف حفص بصیغه.

تا باب یازدهم می‌باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۲۹]

● تجوید قرآن کریم / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān-e karīm

حسینی قاری، جمال الدین محمد

hoseynī-ye qārī, jamāl-od-dīn mohammad

اهداء به: عماد الدوله محمود

رساله مختصری است در تجوید قرآن کریم در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه».

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۵۳/۱
آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد مر کریمی را سزد که احصاء نعیماء بیکرانه او ممکن نیست
خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن ملاسیف علی کاشانی، تا: یک‌شنبه ۲۷ صفر ۱۳۴۵ق؛ جلد: تیماج کرمی، ۳۶گ (۱پ-۳۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۹]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
پروین چی، احمد، ق۱۴ قمری
parvīn čī, ahmad (-20c)
رساله موجز و مختصری است درباره تجوید قرآن، شامل شش «مقدمه» و چند «باب».

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۶۰/۲
آغاز: الحمد لله الواحد القهار ... بعد الحمد و الصلوة این رساله‌ای است در علم تجوید
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ آبان ۱۳۵۹ق؛ جلد: گالینگور، ۴۰ص (۸-۴۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۳۸۷]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
احمد بن عباس بن علی
ahmad ebn-e 'abbās ebn-e 'alī
رساله‌ای در قواعد تجوید در یک «مقدمه» و چهارده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضل قرآن و ثواب آن؛ ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. بعضی از احکام تجوید؛ ۴. احکام مد و قصر؛ ۵. هاء کنایه؛ ۶. ادغام و انواع آن؛ ۷. نون ساکنه و تنوین؛ ۸. احکام وقف؛ ۹. وقف بر اواخر کلمه؛ ۱۰. احکام سجاوند و علامت‌های آن؛ ۱۱. احکام اماله؛ ۱۲. اسامی قراء عشره؛ ۱۳. احکام بسمله؛ ۱۴. اختلافات قراءات عشره؛ خاتمه: در آداب قرائت قرآن. این رساله شباهتی تام به «تحفه شاهی» علی بن علی شریف استرآبادی دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۲۷
آغاز: ای کنه تو برتر از شناسائی ما ×× وصف تو برون زحد گویائی ما. حمدی که قاریان و ان من شیء الا یسبح بحمده بجهر و اخفات در حالت شدت و رخاوت بتلاوت آن تفاخر و استعلاء نمایند؛ **انجام:** و بخوان او را بتدبیر و بتفکر در معانی و اسرارش بدرستیکه قرآن کلیدهای علم غیب است
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۲۹۵]

● **تجوید القرآن** / تجوید / عربی
tajvīd-ol qor'ān
محمد صالح بن محمد تقی
mohammad sāleh ebn-e mohammad taqī
مختصری است در تجوید قرآن در چند فائده و وصل و انفتاح و جز این عناوین که مؤلف به جهت فرزندش محمدباقر نگاشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹/۲۰۶-۳۸۷۶/۳
آغاز: بسمله نحمدك اللهم یا من تعالی بصفاته العلی فی الشدة و الرخاء و نصلی علی محمد و آله الذی أنزل علیه القرآن؛ **انجام:** علی بن حمزه النحوی المعروف بالکسائی و راویاه ابوالحارث لیث بن خالد ودوری
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۷۳۶]

● **تجوید قرآن کریم** / تجوید / فارسی
tajvīd-e qor'ān-e karīm
خوانساری، غیاث الدین بن احمد
xānsārī, qīyās-od-dīn ebn-e ahmad
مشتمل بر: باب الاستعاذه، باب البسمله، باب المد و القصر، باب الادغام، باب النون الساکنه و التنوین، قلب، اخفاء باب غنه، باب وقف بر آخر کلمه، باب در ذکر مخارج، عدد مخارج حروف، حروف قلقله، حروف مد، حروف غنه (انواع قرائت: تحقیق، حدد، تدویر).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۲۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین. شکر سپاس حضرت خداوندی را ... اما بعد چنین گوید احقر عبادالله الباری ابن احمد غیاث الدین الخانساری که جمعی از یاران مخلص ... از این گدا ... التماس نمودند که رساله در تجوید قرآن بنویسد؛ **انجام:** چون این بیچاره بر جناح سفر مکه معظمه بود در ضیق وقت و نهایت پریشانی حواس از همه جهت بنابراین در اختصار آن کوشید. التماس از ناظرین آنکه چون بنظر کیمیا اثر ایشان اگر سهوی یا خطایی شده باشد بقلم عفو در اصلاح آن کوشند.
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا (با توجه به آن که حواشی تکمیلی و اصلاحی در این نسخه با خط متن به نظر می‌رسد نسخه به خط خود مؤلف باشد)، بی‌تا؛ در صفحات ۶۰ پ و ۶۱ ر نیز جدولی آمده که انواع تلفظ حروف در آن درج شده، در ۶۱ پ نیز شکل زبان کشیده شده و محل ادای حروف روی آن مشخص گردیده؛

جلد: چرم قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱/۴۷-۳۴]

● **تجوید القرآن** / تجوید / عربی

tajvīd-ol qor'ān

رساله‌ای است دارای ۸ فائده در تجوید قرآن شامل ادغام، اظهار، اخفا، قلب، قلقله، ترقیق، تفخیم، مد و قصر که مؤلف به درخواست جماعتی از مؤمنین آن را نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹۳/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فإن جماعة من بعض المؤمنین ممن هم أعلی منی درجة؛ **انجام:** و نستغفر الله من الزیادة و النقصان و من الغلط و السهو و النسیان؛ إنه غفور منان و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، ۶گ (۱۸۹-۱۹۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۹-۶۰۸]

● **تجوید قرآن کریم = ترجمه وقوف سجاوندی** / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān-e karīm = t.-ye voqūf-e sajāvandī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: ۱۳۳]

● **تجوید قرآن کریم = وجیزه** / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān-e karīm = vajīze

از ناشناس، که نام خود را در دیباچه و پایان نیاورده است. در دیباچه از آن به «رساله وجیزه در باب قراأت قرآن» یاد می‌کند. در چند «باب» و هر باب در چند «فصل»: باب یکم در واجبات قراأت، فصل یکم در وقف، باب دوم در مستحبات قراأت، فصل یکم در اقسام صفات حروف، باب سوم در محسنات قراأت، فصل یم در حرفهایی که باید رقیق گفت.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۰۹/۶

آغاز: حمدله. عاقبت. صلات. و بعد، این رساله است وجیزه در باب قراأت قرآن در آن چند باب است. باب اول؛ **انجام:** هالدو اللموت و ابتوا للحراب. تمت

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱-۱۳۱۰ق؛ ۱۰گ (۱۶۰پ-۱۶۹) [ف: ۲-۴۰]

● **تجوید القرآن** / تجوید / عربی

tajvīd-ol qor'ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۳/۵

آغاز: بسمله. الحمدلله ... و بعد فهذه رساله تتعلق بتجوید القرآن. فصل فی الاظهار. اعلم ان النون الساکنه؛ **انجام:** و مثال التمکین اذا حببتم، و مثال المد الملین، ... وقفالاصلا، مثل موت و فوق.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۲ص (۲۰۸-۲۰۹)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱/۴۷-۴۹]

● **تجوید القرآن = نظم القرآن** / تجوید / فارسی

tajvīd-ol qor'ān = nazm-ol qor'ān

رساله مختصری در قواعد تجوید که دانستن و رعایت آن در جهت بیان ادای نظم قرآن بر هر قاری واجب باشد، در هفت «باب»: ۱. تجوید؛ ۲. راآت؛ ۳. لامات؛ ۴. مد؛ ۵. بیان نون و تنوین؛ ۶. ادغام مثلین و متقاربین؛ ۷. وقف.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴۵/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل القرآن شفاء و رحمه للمومنین ... اما بعد این مختصری است در بیان ادای نظم قرآن که هر قاری را واجب است دانستن آن و آن مشتمل است بر هفت باب؛ **انجام:** و تفصیل آن در رساله وقفیه مرقوم گشته آنجا ملاحظه باید کرد اگر احتیاج افتد و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۳گ(۹پ-۱۱)،۱۷سطر(۸×۱۳/۵)،اندازه:۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۷۲]

● **تجوید قرآن** / تجوید / فارسی

tajvīd-e qor'ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۱/۳

آغاز: بسمله. حمدله. الصلوة ... بدانکه این تجویدیست مختصر در بیان مخارج حروف اظهار و ادغام و اخفا و قلب و بعضی از احوال تفخیم و ترقیق را و حروف مد و سبب کشیدن وی ... اما مقدمه در بیان مخارج حروف؛ **انجام:** در بیان تفخیم و ترقیق جلاله، لفظ الله و اللهم و آنگاه که مفخم گویند که ما قبل الله مفتوح یا مضموم باشد مثال مفتوح.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج فرنگی، ۱۱ص (۴۸-۵۸)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۴۲]

● **تجوید القرآن (منتخب)** / تجوید / عربی

tajwīd-ul qur'ān (mn.)

رساله‌ای در تجوید برگرفته شده از کتاب‌های مبسوط در هفت «باب» و چندین «فصل» و «خاتمه».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۲۲/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی،

۱۰گ (۷۷پ-۸۶پ)، ۱۵ سطر (۱۲×۲۰) [ف: ۱۷-۱۷۸]

● **تجوید اللسان** / تجوید / فارسی

tajvīd-ol lesān

خراسانی، محمد باقر بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

xorāsānī, mohammad bāqer ebn-e ebrāhīm (-19c)

وابسته به: تقویم اللسان فی قراءة القرآن؛ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم (۱۲۲۵-۱۲۸۸)

به دستور: مؤتمن السلطان عباس علی خان سرهنگ

از این کتاب برمی‌آید از مؤلف از گروه شیخیان بوده و آن را از «تقویم اللسان» گزیده است و «تجوید اللسان» نامیده است [دیباچه]. در دیباچه نامی از نگارنده متن نمی‌برد، ولی بایستی کار همان حاج محمد کریم خان قاجار (- ۱۲۸۸ق) باشدکه به عربی است. در یک «مقدمه» و ده «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه در دو «مطلب»: اول، لزوم اجتناب از لحن، دوم، فضیلت تلاوت قرآن؛ مقصد ۱. کلیات علم قراآت، در چهار «فصل»، فصل یکم در احوال حروف و کیفیت صدور آن؛ مقصد ۲. ادغام، در یک «مقدمه» و پنج «فصل»، فصل یکم بدانکه ادغام به معنی داخل کردن و ستر کردن است و در اصطلاح ساکن کردن حرف اول است؛ مقصد ۳. احکام همزه؛ مقصد ۴. مد و قصر، در دو «فصل»، یکم در مد و قصر؛ مقصد ۵. فتح و اماله و ترقیق و تفخیم؛ ... مقصد ۱۰. احکام وقف. بسنجید با «الذریعه ۱۵۵/۲۶» که آن را نگاشته ۱۹ ربیع الاول ۱۲۰۰ق می‌داند، که بایستی در شمار ۱۲۰۰ق لغزش چاپی باشد. (احمد منزوی)

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان و منح له اللسان، و حیرة آلة للنطق ... و بعد، چنین گوید بنده اثیم جانی محمد باقر بن ابراهیم خراسانی، که حسب اشاره فرمایش ... عباس علی خان سرهنگ

[الذریعه ۱۵۵/۲۶ «تجوید اللسان»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۶۸-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس اگر از انبار حکمتی عقل خود را بکار ... و الاقتدار بایشان نما در آنچه گفته اند. [چنین]. تمام شد

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۳۰۰ق؛ ۸۷ص، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۶۳/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰ص (۸۷-۱۱۶)،ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۸۲۵]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** عقل خود را بکار بر و الاقتدا به ایشان نما در آنچه گفته اند، تمام شد.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نرم عنابی، ۸۹ص، ابعاد متن: ۵/۵×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۲۲]

● **التجوید المجدول** / تجوید / عربی

at-tajwīd-ul mujadwal

قواعد تجوید را در بیست و چهار باب پس از آن فرش الفاظ به ترتیب سوره‌های قرآن کریم از سوره فاتحه تا ناس، با رموز خاص، تنظیم شده در جدول‌هایی، گویا از کاتب نسخه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۸/۳

آغاز: الباب الاول فی التعوذ و البسملة، الاصح فی لفظ التعوذ اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ (۸۸پ-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۹۵]

← تجوید المجید ⩾ تجوید منظوم

● **التجوید المحمدی** / تجوید / عربی

at-tajwīd-ul muḥammadī

مؤلف: حاج محمد از قاریان فارسی زبان و پیرو سنت و جماعت. ترجمه‌اش به نظر نرسید. رساله از مختصرات این فن است. عناوین مطالب: قال المؤلف حروف المد ثلاثة الخ ...، احکام النون الساکنة و التنوین لهما اربعة احکام الخ ...، فصل فی القلقلة، ادغام مثلین، ادغام متجانسین، ادغام متقاربین، ادغام الشمسیة، اظهار القمریة، حکم الراء، هاء الضمیر، السکتة: السکتة فی القرآن اربعة، التسهیل، الادغام، همزة الوصل، باب فی المخارج، فی مخارج الحروف و صفاتها.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۱۷

آغاز: آغاز پس از خطبه و نام مؤلف: و هو واجب لایصح القرآئة الابه کما قال الله تعالی جل ذکره؛ **انجام:** فالضاد منها ضعیفة و البآء قویة و باقیه حروفه متوطة (کذ) و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۶-۱۵۷]

● **تجوید (مختصر)** / شعر، تجوید / عربی / فارسی

tajwīd (mx.)

به عربی و سپس به اشعار فارسی است. در این رساله به ذکر مبحث اختلاف قرائات پرداخته و قرائات و قرائت حفص (قرائت معیار) را توضیح داده است.

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۱/۱-۳۸

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی با روشک چرمی و پشت روی جلد با خطوطی جدول‌بندی و از پارچه، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم

[ف: ۸۰]

← التجوید المفید > مفید التجوید

● **تجوید (منتخب)** / تجوید / عربی
tajwīd (mn.)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۱۳
آغاز: بسمله منقول من کتب القراء باب مخارج الحروف اعلم ان مخارج الحروف الثمانیة و العشرون لها ستة عشر مخرجاً؛ **انجام:** و هذا الفصل یجب علی القاری ان یعرفه لانه الاصل المجمع علیه فاعرفه و بالله التوفیق ثم النصر.
گزیده‌ای از کتب تجوید؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۲ص (۱۸۶-۱۹۷)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۲]

← تجوید منظوم > خلاصة الترتیل فی اداء الحروف للتنزیل
← تجوید (منظوم) > درج مضامین
← تجوید منظوم > نظم اللآلی فی تجوید کلام الله المتعالی
← تجوید منظوم > وقف (منظومه)

● **التجوید (منظوم) = رموز القراء و رواتهم** / شعر، تجوید / عربی
at-tajwīd (manẓūm) = rumūz-ul qurrā’ wa ruwāt-i-him
جرائدی، یعقوب بن بدران، -۶۸۸ قمری
jarā’edī, ya‘qūb ebn-e badrān (-1290)
منظومه‌ای در ۹ بیت در تجوید، قرائت و اسامی قراء که در نهایت ایجاز و اختصار به نظم در آمده است و ناظم در آن، تنها به «حل رموز حرز الأمانی و وجه التهانی» اثر منظوم ابوالقاسم بن فیره شاطبی ضریر (-۵۹۰ق در قاهره) پرداخته است. (حسین متقی)
آغاز: رموز القراء و رواتهم. و هاک بیان الرمز فی تسع ا بیت×× علی الوزن و هو المفرد احفظ لیسهلا
انجام: و ناظمها یرجوا نجاة و رحمة ×× من الله یعقوب ابن بدران ذی العلا

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۱۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد عاملی، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۳۰)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۵۳۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: محمد بن احمد المالکی مذهبا الرشیقی نسبا، تا: پنج‌شنبه ۱۲رجب ۷۹۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۷پ)، ۱۱سطر [ف: ۳۷-۴۵۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۳ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۱گ (۸۱پ)، ۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۰سم [ف: ۲-۴۰/۲-۹۳]

● **تجوید منظوم = مخارج حروف = قواعد قراء = نظم القواعد** / شعر، تجوید / فارسی
tajvīd-e manzūm = maxārej-e horūf = qavā‘ed-e qorrā’ = nazm-ol qavā‘ed
زاهد بخارائی، محمد، ق۱۰ قمری
zāhed boxārā’ī, mohammad (-16c)
تاریخ تألیف: ۹۰۷ق
منظومه‌ای است بلند در چند قافیه و وزن و یا منظومه‌هایی کوتاه، در تجوید داشته است که ۴۰+۵۷+۷ بیت آن به‌گونه زیر از او مانده است: یکم: قصیده‌ای است نونی در مخارج حروف (گنج بخش ۱۰۰/۱) در چهل بیت در پایان آن آمده: «این چهل بیت را شده تاریخ ×× در بیان مخارج این یاران (۹۰۷-۱۱۱۱)»؛ دوم: قصیده‌ای است در همان وزن در قافیه الف در قواعد املا (قراء) (گنج ۹۶/۱) در ۵۷ بیت در این بخش نام سراینده نیامده ولی در پایان آن آمده: «بهر عبدالرؤف کردم نظم ×× به عنایات حضرت مولا». در هامش این بخش (نسخه ۱۵۵۳) هفت بیت در تجوید است. در قافیه و وزن دیگری در پایان این یکی آمده: «کمینه زاهد زار بخاری ×× بکرد این نظم را بهر یادگاری». گویا پاره‌هایی از آن به نام اشعار منتخب از «قصیدة القراء» در مجموعه ۲۰ رساله قرائت لکهنو، ۱۳۰۸ چاپ شده است. (احمد منزوی)
آغاز: ۱ (مخارج حروف) بعد حمد مربی دو جهان ×× سامع حرف آشکار و نهان / وز پی نعت بیحد صلوات ×× بر روان رسول با یاران / گوش کن تا بیاری توفیق ×× مخرج حرفها کنیم بیان
۲ (قواعد قراء) بعد حمد و ثنا و مدح خدا×× نعت پیغمبر دلیل هدی / بشنو این چند بیت تا گردی ×× مطلع بر قواعد قرا (املا)
انجام: ۱ (مخارج حروف) این چهل بیت را شده تاریخ ×× در بیان مخارج یاران / زاهد تشنه لب همی جوید×× نم از بیم رحمت غفران / ربنا اغفرلنا خطایانا ×× انک المستعان و المنان
۲ (قواعد قراء): بهر عبدالرؤوف کردم نظم ×× به عنایات حضرت مولی / تا شود مستفید از این ابیات ×× حق رساند به مقصد اقصی
[مشترک پاکستان ۱۰۵/۱-۱۰۶؛ نسخه‌های منزوی ۹۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۵۱۴/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۷۷/۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** نافع ابن کثیر است ابو عمر امام ×× ابن عامر عاصم حمزه کسائی و السلام

نام مؤلف به استناد فهرستواره منزوی ۵۱۵/۱۰ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح؛ کاغذ: بخارایی، جلد: روغنی با گل و بوته عطف تیماج تریاکی، ۹ص، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۵ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق [د.ث. مجلس]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵/۱۰-۱۴/۴۵

آغاز و انجام: برابر۱

نام رساله به استناد فهرستواره ۵۱۴/۱۰ تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۷۳۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵/۹-۱۴/۴۵

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۸۰۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۵/۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ظل و فرقان نجم انشقت ×× صاد و اعراف سابق طه / باز در سجده تین لیک شمار ×× جمله واجب به گفتن فقها

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ محشی به امضای «منه» و «منه ره»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ با ترنج و سر ترنج، درون هر ۴ سرترنج پشت و روی جلد مهر صحاف آمده است: «حاتم باشی صحاف ۱۲۳۹»، ۵گ (۱۰۵پ-۱۰۹پ)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۰۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۵/۸

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۱۰۹پ-۱۱۲پ)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۰۸]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۸۹

بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق، خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۴/۵

آغاز و انجام: برابر۱

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه ذکر شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۲گ (۱۵پ-۱۶ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۴۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر۱

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: روغنی، ۲گ (۲۲۴پ-۲۲۵پ)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۲-۱۰۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر۲

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: روغنی، ۳گ (۲۲۵پ-۲۲۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۲-۱۰۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۷۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۹۲۷۳؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج با ترنج و سرترنج، ۱۱ سطر (۸/۲×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۴/۴

آغاز و انجام: برابر۲

در فهرست ناشناس؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۴گ (۱۱پ-۱۴ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۴۷]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۸۱/۴

آغاز و انجام: برابر۲

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج با سر و داخل سر ترنج «عمل ملا یولداش ۱۲۶۸»، ۴گ (۸۲پ-۸۵پ)، ۷سطر [ف: ۳۷-۵۷۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۸۱/۵

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضاء «منه عفی عنه» و «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۸۵پ-۸۸پ)، ۷سطر [ف: ۳۷-۵۷۵]

● تجوید (منظوم) / شعر، تجوید / فارسی

tajvīd (manzūm)

شاه نوری، محمد رضا، ق۱۳ قمری

šāh nūrī, mohammad rezā (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۷ق

ارجوزه مختصری است در اصول قواعد تجوید مشتمل بر شصت بیت شامل مباحث: در بیان دندان‌ها، مخارج حروف، در انفتاح مخارج حروف مجتمعه، در معرفت صفات متضاده، در معرفت ضد این حروف، در معرفت صفات غیر ضدی، در معرفت ادغام، در معرفت مطلق مد، در بیان مد تعظیم، در بیان مد حروف منفرد. تاریخ نظم با توجه به ضمایم منظومه: ربیع الثانی ۱۲۴۷ سال شیوع طاعون.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴۲

آغاز: ای پریچهر که داری دو لب گلناری ×× نظری کن چه طبیبان بسوی بیماری / بیست و نه حرف تهجی شمرای نیک

سرشت ×× در تخلف مکن آغاز سخن گفتاری؛ **انجام:** نظم و استخراج پروین گر نمیباشد قبول ×× نزد قراء لیک هر کس در خور فهمش بدان
خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی؛ ضمیمه نسخه ش ۲۳۷۳۵ کتابخانه؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نباتی آهار مهره فرنگی، ۲۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۴۸]

● **تجوید (منظوم)** / شعر، تجوید / فارسی
tajvīd (manzūm)
شیرازی، رضا علی بن عبدالغفور، ق۱۳ قمری
šīrāzī, rezā ʻalī ebn-e ʻabd-ol-qafūr (-19c)
رساله‌ای کوتاه در اصول قرائت و تجوید حدود ۱۷۴ بیت که در ۱۸ «فصل» تنظیم شده است.
[نسخه‌های منزوی ۷۹/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۳۴/۱
آغاز: الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا وجعل القرآن لنا سراجا و قمرا منیرا ... آن خدایی را ز جان و دل ثنا خوان آمدم ×× کز یکی حرفش زکن در ملک امکان آمدم؛
انجام: هست در حمد نام از شیطان ×× هفت موضع کن احتراز ازآن / دللست و هرب کیوم و کنع ×× هم کسف با تعل بعل میدان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۳۲۹]

● **تجوید (منظوم)** / شعر، تجوید / فارسی
tajvīd (manzūm)
استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲-۱۳۱۵ قمری
estarābādī, ʻalī ebn-e mohammad jaʻfar (1827-1898)
وابسته به: درج مضامین = لؤلؤ درج مضامین؛ اعمی اصفهانی، مختار (قرن ۱۰)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۰ق
منظومه‌ای است در نود و دو بیت در قواعد تجوید و ناظم خواسته است که منظومه «درج المضامین» ملا مختار اعمی را تکمیل نماید و سستی‌هایی که در تعبیر یا وزن داشت اصلاح کند. این منظومه به سال ۱۲۸۰ مطابق کلمه «غرف» به نظم کشیده شده و بعضی ابیات آن همان ابیات درج المضامین می‌باشد.
آغاز: بعد تحمید خدا تمجید احمد نعت آل ×× از علی بن محمد جعفر از اخلاص بال / گفت تجوید اهل الله و خاصانرا ضرور ×× پند گیر و پند ده نوریست در ظلمات گور
انجام: شکرلله شد تمام این بوستان ذو شرف ×× ابتدا در غرس کردم ختم کردم در غرف
چاپ: ایران، سنگی، ۱۲۸۸، خشتی، بدون شماره صفحه

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۸۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۳۱۲]
۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۰۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر همزه دان الف را دان الف ساکن مدام ×× بر سر آنرا در تهجی زان در آوردند لام
خط: نسخ، کا: حسن بن علی اکبر، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۳۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: معمولی، ۳گ (در حاشیه ۱پ-۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۵۲]

● **تجوید منظوم = منظومة فی التجوید = الرموز فی التجوید** / شعر، تجوید / فارسی
tajvīd-e manzūm = manzūmat-on fe-t tajvīd = ar-romūz fe-t tajvīd
جوربدری، محمد بن بهاءالدین
jūrbdarī, mohammad ebn-e bahā'-od-dīn
مثنوی است در ۳۰ بیت در تجوید شامل معنی تجوید و ترتیل، معنی حروف و تعیین تعداد مخارج ۲۸ گانه، آداب قرائت قرآن و استعاذه، بسمله، مد و تعداد آن، ادغامات، حروف قلب، در بیان را ات و انواع و احکام آن، وقف، لحن جلی و خفی، رموزات سجاوندی. مؤلف تمام تجوید و رموز قرآن را به نظم برگزار کرده است. نام مؤلف آن «محمد ابن بهاءالدین الحافظ المشهور بامیر عزالدین الجوربدی» است و در برخی از نسخه‌ها به جای «جوربدی» «جویدری یا تجویدی» آمده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد، بدانکه هر چه خواننده قرآن را دانستن آن مهم بود همه را محمد ابن بهاء الدین الحافظ المشهور بامیر عزالدین الجوربدی در این قصیده جمع کرده است جهت تسهیل فهم و حفظ و ضبط آن. هرچه قاری را اهم باشد بدائی بی گمان ×× نظم حافظ عز دین ار گر بخوانی ای جوان / چونکه خواهی ابتدا کردن به قرآن پی بگوی ×× تو اعوذ و خوش بخوانش تا نیفتی در زیان
انجام: فا ز اطراف ثنایای علا آید پدید ×× باطن سفلی شود مخرج مر او را از لبان / مخرج واو است و با و میم نیز از هردو لب ×× نظم حافظ عز دین هم شد تمام ای مؤمنان
[نسخه‌های منزوی ۱۲۴/۱ و۷۹]
شرح و حواشی:
۱- حاشیه قصیده محمد حافظ مشهور به امیر عز الدین = شرح تجوید منظوم؛ حافظ مشهدی، محمد صادق بن محمد (-۱۰)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۳/۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** حرف مد گر اوفتد با همزه یا ساکنی ×× مد باید غیر آن بی مد بود ای راویان
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمود نصیر طوسی، تا: ۷۷۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میش قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۶سم [ف: ۵-۱۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۵/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۱۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۶۵پ-۶۹ر)، ۱۵سطر [ف: ۳۷-۳۹۳]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۵۲/۲
آغاز: ببسم الله کردم فتح این باب ×× که بسم الله بود مفتاح ابواب / بود مشکل گشا نام خداوند ×× شود از نام او حل عقد هربند. شروع در مقصد: زبعد حمد و نعت ومدح جانا ×× شنو این نکتها از قول دانا؛ **انجام:** بودها حافظا زآیت نشانه ×× بباید وقف کردن اندرآیه / اگر با هم ببینی آیه و لا ×× گذشتن بهتر است از وقف چون را / اگر از برکنی نظم نهانی ×× رموزات سجاوندی بدانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۱-۹۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق لاهیجی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۱۹-۲۱)، ۱۶-۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۸-۵۰۳]

۵. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۴۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ شوال ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۴۱ر-۱۴۳ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۳۱سم [ف:]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۸۴/۲
آغاز: برابر
۲۹ بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳-۹۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۰/۴
آغاز: به بسم الله کردم فتح این باب ×× که بسم الله بود مفتاح ابواب / بود مشکل گشا نام خداوند ×× شود از نام او حل عقد هر بنده؛ **انجام:** هر که ضامن شود مر این ده را ×× من ضمانش شوم بروز قیام / گویمت اینکه ناظمش این است ×× شیخ محمود حافظ(کذا) است بنام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۳۰گ (۹۰ر-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۱/۸×۱۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۲۱ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۹. تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۵/۴
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۱۰۲۶]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** در قرائت گر تو دم نرسد تا جای وقف ×× حرف ساکن بر بایست یا حرف را معرب بخوان
خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن یحیی مازندرانی، بی‌تا؛ جا: حلب؛ مجدول؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۷-۱۶۲]

● تجوید (منظوم) / شعر، تجوید / عربی
tajvīd (manzūm)

قرنجی، ملاعلی
qaranjī, mollā-‘alī

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۳/۴
آغاز: أظهر لحلقی و اقلین لبا ×× بالمیم حتماً مثل انبواعن ابا / و ادغمن حتماً لیر ملونا ×× لاغنةً مع ر ل و بها یمونا؛ **انجام:** و الغنه مع نون و میم شددا ×× فاظهرن و المیم ان تسکن لدی / باء فجالغنة و الاخفی و نا ×× و اظهر لباق سیما و او ونا
خط: نسخ، کا: محسن، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۳۹ر-۴۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۵۸]

● تجوید (منظوم) / شعر، تجوید / فارسی
tajvīd (manzūm)

کلیجانی، احمد بن محمد
kalījānī, ahmad ebn-e mohammad

منظومه کوتاهی است در آداب ادغام و وقف و سایر قواعد تجوید.

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۵۱/۲
آغاز: نون ساکن همچو تنوین پیشکی ظاهر شود ×× چون به همزه ها و عین و حا و غین و خا رسد
در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد نسخ مجلس ش ۱۴۴۴۶/۲ تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۲گ (۴پ-۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۴۶/۲
آغاز: بسمله- قاعده اظهار: نون ساکن را و تنوین کوش تا ظاهر شود ×× گر بهمزه ها و عین و حا و غین و خا رسد؛ **انجام:** هر که ضامن شود مر این ده را ×× من ضامنش شوم بروز قیام / چون رسول خدا چنین فرمود ×× باد بر روح او درود و سلام
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بی کا؛ جلد: گالینگور، مشکی، ۳گ (۴۴پ-۴۶ر)، ۱۲-۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۸-۵۸۵]

● **تجوید (منظوم)** / شعر، تجوید / فارسی

tajvīd (manzūm)

مراد بیگم

morād beygom

مؤلف دارای خطی خوش و کاتب قرآن نیز بوده است، این قصیده نزدیک به سیصد بیت می‌باشد.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۹۸/۱

آغاز: بعد حمد ایزد و نعت نبی ×× این بیان بشنو اگر خوش مذهبی / من که نام خویش می‌گویم مراد ×× شد لقب بیگم ز حق جویم مراد / از بخارا دارم اصل و هم نسب ×× مولدم کشمیر دان و مکتسب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۰۴]

● **تجوید منظوم** / تجوید / ترکی

tajvīd-e manzūm

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۷۷

آغاز: بسمله، حمد نیک آیتیب نیل نهایت تا بمادی ابتداغه تیپ غایت تا یمادی؛ **انجام:** بنده ده گوید ور خطا آزد در ثواب کوب ... و الله اعلم بالصواب قد تم هذا الرسالة فی علم التجوید سنه ۱۲۹۲.

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۹۲۷۳؛ جلد: تیماج با ترنج و سرترنج، ۱۱ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۴/۷

آغاز: بسمله، حمدیک آییت تیل نهایت؛ **انجام:** بنده در کوبد در خط ... ثواب ×× لؤب ابکیل و الله اعلم بالصواب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۲۲گ (۲۷پ-۴۸پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۴۸]

● **تجوید منظوم** / شعر، تجوید / عربی

tajvīd-e manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۵ کر

آغاز: بسملة، حمدة لمن بالوحی أحمد أرسلا ×× علی کافة الانسان و الرب العلا / و بعد فخذ تجوید ام الکتاب مع×× و اروياة فی العشر صحت عن الملا؛ **انجام:** و تاریخ نظمی فی حرف خیارهم ×× بیومین با من فان فلی العلم اجملا

قصیده‌ای لامیه در ۲۴ بیت است که به نام سلطان ابراهیم بن محمد: «لسلطان ابراهیم بن محمد ×× من ابنا قرمان خان أوضحهم صلا»، در طی دو روز و تاریخ نظم آن نیز بر اساس ماده تاریخ «خیارهم» در سال ۸۵۶ق و تاریخ «نظمی فی حروف خیارهم ×× بیومین با من فاق فلی العلم اجملا» سروده شده است. از این اثر بر اساس منابع و فهرست‌های موجود (در دسترس) در کتابخانه‌های ایران و خارج از کشور، گویا نسخه ای دیگر گزارش نشده است. در ضمن علی رغم تفحص فراوان در کتاب «معجم الأنساب و الأسرات الحاكمة فی التاريخ الاسلامی» تألیف خاورشناس زامباور، نیز دانسته نشد که سلطان ابراهیم بن محمد (زنده در سال ۸۵۶ق) پادشاه کدام منطقه و متعلق به چه سلسله ای بوده است؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۲گ (۸۲پ-۸۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۹۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۳/۴

آغاز: آیا قاری القران لله فاحمد ×× و سبحه اطراف النهار و مجد / و قم فی سواء اللیل لله طائعاً ×× علی ما اتی من نعمة و تعبد؛ **انجام:** و لا تهمل الاوقاف و احفض اصولها ×× و حافظ علی نیل العلاء و سدد / روایة یحیی عن روایة شیخه ×× ابو الجود عن شیخ الوقار محمد

دو منظومه است در تجوید نخست با قافیه دال در ۲۱ بیت به روایت یحیی از استادش ابوالجواد از شیخ وقار محمد و بعد از آن ۹ بیت لامیه از شیخ تقی الدین یعقوب دمشقی که همانند قصیده نخستین بر وزن قصیده شاطبیه سروده است و نویسنده توصیه می‌کند پس از شاطبیه قرار گیرد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج با سر، ۱گ (۱۷۳-۱۷۳)، ۱۶و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۵-۱۵۲]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۵

آغاز: و من یجمع الشمل و اغفر ذنوبنا ×× و صل علی خیر الانام و من تلا

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۶ص (۲۶۹-۲۵۴)، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۵۴]

● **تجوید منظوم** / شعر، تجوید / فارسی

tajvīd-e manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۸/۳

آغاز: یقول راجی عفو رب رازق ×× عبد ... احقر الخلائق / امیدوار بعقو خدا گشاید لب ×× ... درین مکتب / الحمد لله و صلی الله ×× علی نبیه و مصطفاه / سپاس حضرت حق را و پس صوه صلم ×× بران نبی که گزیدش ز انبیا اعلام؛ **انجام:** و الحمد لله لها ختام ×× ثم الصلاة بعد و السلم / سپاس حضرت حق است ختم این ابیات ×× سلام بر بنی هاشمست با صلوات

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ مجدول با ترجمه فارسی منظوم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و سر ترنج دار، ۸گ

(۱۲ر-۱۹پ)، ۱۳ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۷سم [ف: ۴۳-۷۵]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۳۵/۱

آغاز: یاد گیر از امام ای دل و جان ×× تو حروف تمامت قرآن؛ **انجام:** رحم کن بر فقیر خویش مدام ×× روزیش کن به وقت مرگ امان

در شمارش حروف قرآن است و پنجاه بیت می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۲ر-۲پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۳۲۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۵۸/۱

آغاز: و همچنین واو که ماقبلش مضموم باشد و یای که ماقبلش مکسور باشد هوایی است و او از هوای لب ... در بیان صفتهای حروف مقطعات. نظم: ده حروف آمد حروف همس بشنو جمع آن حثه شخص فسکت نیک گفتم من عیان ... شرح بدانکه حروف مهمو سه ده حرف است مجموع آن ستشحثک خصفه یا حثت کسف شخصه و معنی همس فرود داشتن آواز است و نرم گردانیدن آن و این حروف را از بهر آن مهموسه گویند که حروف ضعیف اند و تکیه برو نمیتوان کرد درگفتن؛ **انجام:** و اشمام کلفتی حاصل است یعنی دشواری و در مثل علیه و لدیه و شروه و تمنوه روم و اشمام آسان است. نظم: یا غیاث المستغیثین جرم ناظم عفو کن ×× با رسول و با امامش حشر گردان والسلام. والحمدلله رب العالمین.

گزارشی است بر یکی از منظومه‌های تجوید که ناقص الاول است و نام اصلی آن دست نداد. عناوینی دارد که در آن قطعه‌ای از منظومه را ذکر کرده و سپس تحت «عنوان، شرح» به توضیح آن ابیات می‌پردازد، در آن به کتاب «کشف الاسرار فی رسم مصاحف الامصار» حوالت می‌دهد. در میان آمده: «اما مصنف رحمه الله تعالی رحمة واسعة در شرح تجرید فاتحه ذکر کرده که در وقف بروم بر مثل این توسط است»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الاول ۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: مشمع لاجوردی عطف پارچه سرخ و مشکی، ۳۹گ (۱-۳۹)، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۲]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۵۱/۵

آغاز: ۲۹ حرف تهجی دان به قولی بیست و هفت ×× در شمار مخرج اقوالست اقوی هفده است

خط: نسخ، کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۴گ (۲۷پ-۳۰)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۵/۲

آغاز: مجبور است بازگشتن من و از معصیت؛ **انجام:** و مع فطرنی اجری معا تحصن مکملا.

ارجوزه‌ای است در تجوید که بیت به بیت به فارسی شرح شده ولی متأسفانه صدر و ذیل افتاده معلوم نشد که شارح و سراینده این ارجوزه کیست آنچه در شرح فارسی است ارباب استعاذه است تا شرح بیت «فبشر عبادی افتح وقف ساکنا یدا ...» و از ۱۳۴ تا ۲۲۱ خود ارجوزه می‌آید که آن نیز چند بیت ابتدایی و تعدادی از ابیات انتهای را فاقد است؛ کا: حسین بن حاتم، تا: ۱۱۱۹ق، جا: قصبه سلطانیه؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف آبی رویه کاغذ، ۱۸۸ص (۳۴ -۲۲۱)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۹۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۴/۱

آغاز: در اصح هفده بود مخرج سه حلقی همز و هاء ×× ز انتها و عین وحا از وسط ز اول غین و خاء؛ **انجام:** زلزلت با قارعه از عصر تا کوثر لهب ×× عوذتین الحمدلله شد تمام این منتخب

منظومه‌ای در تجوید است به صورت مثنوی و علیرغم اینکه بسیار مختصر است. مطالب فشرده فراوان دارد و به روش عاصم می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی زرد و آبی، ۴گ (۱-۴)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۲۹-۹۸]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴-۶۳۲۲

چند بیت در تجوید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۲۹]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۶۶/۴

قواعد تجوید را به شعر در آورده و در پایان مقداری قواعد را به نثر نوشته است، مؤلف آن شمس المله و الدین محمد بن محمود است که برای محمد الشریف سمرقندی همدانی بیان کرده است [شاید مؤلف محمد بن محمود بن محمد شریف سمرقندی باشد، اما از آنجا که برای نسخه آغاز نوشته نشده تشخیص آن ممکن نشد]؛ خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد نحجوانی، تا: ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۲۴گ (۶۲-۸۵)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۲، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۹۴۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۵

دو منظومه کوچک؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق [د.ث. مجلس]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۴/۳

آغاز: بسمله، بسازم از فضل حضرت رحمان عدد آیات سوره قرآن اول از فاتحه کنم آغاز عدد او شده است هب معلوم؛ **انجام:** ... ای اعوذ ز شر الخناس

شعر در تجوید و رموز نام قاریان؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۱گ (۹ر-۹پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۴۷]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۷

منظومه‌ای است حدود ۴۲ بیت در ثنایا، حروف حلق، حروف لهویه ... حروف اخفا، حرف مد واجب، حرف مد سنت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳گ، ۷-۱۰ سطر راسته و چلیپا، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۱۰]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۵ ض**
بی‌کا، تا: ۱۳۲۹ق [د.ث. مجلس]
۱۳. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۴۰۶**
بی‌کا، تا: ۱۳۳۴ش [نشریه: ۱۳-۳۹۸]
۱۴. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۶/۳**
آغاز: هر چه حافظ را اهم باشد بدانی بی گمان ×× نظم حافظ قرة الدین گر بخوانی ای جوان؛ **انجام:** مخرج فا و میم و واو با بود از هر دو لب ×× نظم حافظ عزة الدین شد تمام ایدوستان
از حافظ عزالدین یا قرة الدین (؟) منظومه‌ای است در ۳۱ بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: کاغذ ابری آبی رنگ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۱۵]
۱۵. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۰۲/۳-۵۹/۱۲۲**
آغاز: بسمله، از بدور سبعة نظم آرم برایت یک نشان ×× یک به یک را تا شنا در دلت باشد عیان / اول از قاری کنم من از برایت ابتدا ×× بعد از گویم روایت با طریق اندر میان؛ **انجام:** ای فدایی شد ترا ارشاد از آن عالی جناب ×× تا بیاوردی به نظمی این حروفی را چنین
منظومه کوتاهی است در رمز قاریان و روایان آنها و تعداد حروف در قرآن کریم به ترتیب حروف تهجی، در حدود ۱۴۰ بیت، که شاعری با تخلص فدایی آن را سروده است؛ خط: نسخ، کا: علی، بی‌تا؛ ۷گ (۷۱-۷۷)، ۱۰ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۷۳۸]
۱۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۴/۲**
آغاز: حمد بی حد خدای دانا را ×× کردگار علیم بینا را؛ **انجام:** ختم کارش تو بر سعادت کن×× روزیش شربت شهادت کن
خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن یحیی مازندرانی، بی‌تا؛ جا: حلب؛ مجدول؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۷-۱۶۲]
۱۷. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۱۱**
کا: چاپی، بی‌تا؛ ۱۳گ (۲۷۶پ-۲۸۸پ در هامش) [ف: ۶-۱۵۵]
۱۸. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۴**
آغاز: ابتدا می‌کنم بنام خدا ×× سخنی چند را بحسن ادا؛ **انجام:** تا بچشم عنایتش نگرند ×× بخطا گر رسند در گذرند
منظومه‌ای است با عنوان مقدمه علم تجوید و معرفی اساتید آن؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: معمولی، ۲گ (۴۳ر-۴۴پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [مؤید: ۳-۲۹۷]
۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۱۱**
آغاز: فالم. نظم: در فالم همزه بالام است کسر؛ **انجام:** حفظ اینها باشدم از تو رجا.
منظومه‌ای است شامل ۷۱ بیت در رسم الخط ۲۳ کلمه از کلمات قرآنی. سراینده آن شناخته نشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این ۶ بیت شعر فارسی است در بیان موضع کتابت تشدید. فرد اول آن: «بنه تشدید بر هر مد غم فیه) سپس ۳۵ صفحه قطعه‌ای است از شرح فارسی حرز الامانی؛ ۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۱۸۲]
۲۰. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲**
آغاز: بدانکه رموز مفردات قرا سبعه و چهارده راوی را به نظم در آورده و آن این است گر ترا هست رغبت ای دانا ×× که بدانی علامت قراء؛ **انجام:** این نسبت جمله شان بود بالاتمام
منظومه مختصری است در رموز مفردات قراء سبعه و چهارده راوی آنها؛ خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ خریداری از صبح روان؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج سرمه‌ای، ۳گ (۴۳-۴۵)، ۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۲سم [رایانه]

● تجوید و آموزش قرآن / تجوید / فارسی
tajvīd va āmūzeš-e qor'ān
بهبهانی ارگانی، محمود بن احمد، ق۱۵ قمری
behbahānī arragānī, mahmūd ebn-e ahmad (-21c)
در ابتدا روش آموزش قرآن و تذکر نکاتی به معلم آن داده، سپس مبانی مباحث تجویدی را مطرح می‌کند.

قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۴۶
آغاز: نکاتی درباره تدریس قرآن به اطفال جمع آوری از اساتید فن وسیله محمود ارگانی و تجربیاتی که خود حقیر از تدریس داشته ام؛ **انجام:** «برای حرف پیش از خود به حساب می‌آیند مانند قو-یا-بی، همیشه با مد کوتاهی
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: کلاسوری، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۶۷]

● تجوید و ترتیل قرآن / تجوید / فارسی
tajvīd va tartīl-e qor'ān
رساله‌ای است مختصر مشتمل بر شانزده باب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۱/۳
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی کرمنا بتلاوة القرآن و رفنا بتشریف الالطاف و الاحسان و اصلی علی محمد المحمود فی التورات و الانجیل و الفرقان؛ **انجام:** در سوره فرقان حفض بضمه می‌خواند یعنی بیاد و در ... میان قرأ لکم است هر که خواهد بر آن و بر اختلافات آن اطلاع یابد کتب ... مطالعه نماید.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی روشن، ۱۶ص (۷۸-۹۳)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۶]

● تجوید و ترتیل کلام مجید / تجوید / فارسی
tajvīd va tartīl-e kalām-e majīd
کتاب در تجوید و ترتیل قرآن مشتمل بر شانزده «باب» از جمله:

در فضل قرآن و قاری آن و ثواب آن، در آداب خواندن ... در هاء کنایه و اشباع و اختلاس آن و دعای قرائت قرآن.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۸/۱
آغاز: الحمدلله الذی کرمنا بتلاوة ... اما بعد بدانکه این رساله‌ای است در تجوید و ترتیل قرآن؛ **انجام:** کتب قرا را مطالعه نماید چون تیسیر و شاطبی و غیران
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۴]

● **تجوید و تلاوت قرآن (فواید پراکنده درباره)** / تجوید / فارسی
tajvīd va telāvat-e qor'ān (favāyed-e parākande darbāre-ye)
رساله‌ای است بدین ترتیب: دعای وقت خواب، سجده‌های واجب قرآن، قاعده تفخیم و ترقیق الف، تلفظ کلمه الله و اللهم، آداب تلاوت قرآن، مقدار مد حروف مد و انواع مد، قاعده قرائت راء در تجوید وتلاوت قرآن، دعای سجده، ابتدای اجزاء قرآن، عددها مربوط به قرآن مانند تعداد آیات نزد اهل مدینه و بصره و شام و تعداد کلمات و حروف و تعداد آیاتی که در هر موضوع در قرآن است، قانون نون ساکنه و تنوین، انواع وقف، دعای تلاوت قرآن از امام حسین (ع)، طریق استخاره منقول از ابن طاووس، طریق دیگر برای استخاره، اختیار ساعات برای استخاره، ترتیب ختم هفتگی قرآن از امیرالمؤمنین (ع).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج با مهر صحاف درون ترنج به نقش: «الهی بحق نبی و ولی / نظر کن سوی محمد علی ۱۱۷۱»، ۶ص (۱۴۴-۱۴۹)،ابعاد متن: چلیپا (۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۱/۲۹-۲۹۶]

← التجوید و القرائة (رسالة فی ...) ≻ الاصول اللائحة

● **تجوید و قرائت** / قرائت، تجوید / عربی
tajvīd va qerā'at
نجم الحافظ ، محمود بن احمد
mahmūd ebn-e ahmad najm-ol hāfez
از محمود بن احمد بن عثمان المعروف به نجم الحافظ. اوائل کتاب تجوید بنا بر نظر ابوالحسن علی الکسائی الکوفی النحوی و بقیه کتاب راجع به روایت قرائت کسائی از قرآن که سلسله آن به ابن مسعود می‌رسد.

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۵۷
محمود بن احمد بن عثمان المعروف به نجم الحافظ؛ خط: نسخ خوب، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: یک‌شنبه ۱۴ صفر ۷۸۷ق؛ ۵۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۵۳]

● **تجوید و قرائت** / قرائت، تجوید / فارسی
tajvīd va qerā'at
قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری
qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem (-18c)
در یک «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه».
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطیبین ... اما المقدمه بدان وفقک الله تعالی که موجب فرمان واجب الاذعان ملک منان

۱. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۵]
۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۳۸/۱۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۱۸]

● **تجوید و قرائت** / تجوید / فارسی
tajvīd va qerā'at

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۴ ض
بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق [د.ث. مجلس]

● **تجوید و قرائت** / تجوید
tajvīd va qerā'at

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۲۲/۱۰
با عنوانهای فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ چلیپا نوشته شده، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۸]

● **تجوید و قرائت** / قرائت، تجوید / عربی
tajvīd va qerā'at
دو برگ از کتابی است در باب قراء شهرها و آیات مکی و مدنی و ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۷/۱
آغاز: فی بیان ذکر ائمة العادین و امصارهم ائمة العادین عشر، رجال من سته امصار
بندی در تجوید و قرائت و یک برگ در سوره‌های مکی و مدنی که موجودی نسخه از سوره حمد تا سوره نور را دارد؛ خط: نسخ،

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۲۰]

● **تجوید و قرائت** / قرائت، تجوید / عربی و فارسی

tajvīd va qerā'at

نسخه‌ای درهم است که از جایهای مختلف اوراق پراکنده را در بین دفتین قرار داده‌اند، رساله کاملی در آن دیده نمی‌شود، بخش‌هایی از چند رساله در علم قرائت در تجوید و فواید متفرقه دیگر را دربر دارد، از جمله ابیات عربی و فوایدی در تجوید از طاهر بن عرب اصفهانی و بخشی از شرح ظاطبیه جمال الدین حسین و قسمتی از شرح رائیه از همو و فوایدی از محمد قائنی و حروف ابجد به نقل از خواجه نصیر طوسی.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۸۲

آغاز: وللدار الآخرة أيضاً و ذر الذين اتخذوا دينهم لعباً و لهواً و فی سورة محمد انما الحيوة الدنيا لعب و لهو و زينة باب الهو قبل اللعب و موضعان فی الأعراب؛ **انجام:** حروف آتشی را فتحه حروف بادی ضمه حروف آبی کسره حروف خاکی جزم و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱-۴۲۰]

● **تجوید و قرائت** / تجوید / فارسی

tajvīd va qerā'at

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۱ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه:۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوایی و میشن سرخ، سطر، قطع: رقعی کوچک [رشت و همدان: ف: ۱۶۷۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۳۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← تجوید و وقف ⟵ وقف و تجوید قرآن مجید

● **تجویدیه** / شعر، تجوید / فارسی

tajvīdīye

ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱-۸۳۳ ؟ قمری

ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351-1430)

رساله منظوم در قواعد علم تجوید و هر یک از ابیات آن حاوی قاعده‌ای از قواعد آن علم می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۲۹/۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ×× ذکر احادیث کلام قدیم؛ **انجام:** علی النبی المصطفی و آله ×× و صحبه و تابعی منواله

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قرمز ترنج و نیم ترنج، حاشیه، ۹ص (۵۸-۶۶)، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۴۶۳]

● **تجویز و تمییز** / طب / فارسی و اردو

tajvīz va tamyīz

جوهری، حکیم عبدالعزیز

jowharī, hakīm ʻabd-ol-ʻazīz

در نیمه اول کتاب دردها از سر تا پا و درمان آنها را به فارسی نگاشته پس از آن علاج‌های مختلفی طی چند فصل بیشتر به اردو گزارش می‌شود با نقل بسیاری از نسخه‌ها را از اطبای مشهور یونانی و اسلامی. گویا این جنگ را یکی از شاگردان جوهری از مطب استادش جمع کرده و در پایان نسخه چند فالنامه و فرهنگ اصطلاحات اطبا و فواید دیگر افزوده است [فهرستواره منزوی ۳۳۳۴/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۳۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فصل صداع یعنی درد سر اگر یکجانب باشد درد شقیقه پس سبب آن بر چهار خلط

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۲۸۲]

● **تحاویل السنین** / هیئت / عربی

taḥāwīl-us sinīn

یادداشت‌های پراکنده‌ای را از کتاب‌های نجومی در تحاویل سنین و تغییرات نجومی گرد آورده است، نام این کتاب‌ها در آن دیده می‌شود: کتاب الطول هرمس، کتاب هرمس فی حلول المشتری فی البروج، کتاب العرض فی تحاویل السنین، کتاب الامثال، کتاب الاکوان فی اشراق الکواکب، کتاب باعار فی موت الملوک، کتاب هرمس فی ممرات الکواکب بعضها فوق بعض، کتاب الریاح لابن الحسیب، کتاب الکندی فی الحکم علی التحاویل، لجنة الهندی فی تحاویل السنین، کتاب ابی علی الخیاط فی تحویل سنی العالم، کتاب هرمس فی الامطار، تحاویل السنین للهند، تحویل السنة من قول بطلمیوس، کتاب ریمس فی تحویل السنة، کتاب ابی سهل بن نوبخت فی دلالة الکواکب، کتاب ماشاءالله فی تحویل السنین و ... ظاهراً این کتاب مختصر الالوف و الادوار ابوالعباس تنوخی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۵۲

آغاز: الانتهاء الی غیر التربیع فاما التربیع فانها اذا کانت منحوسة دلت علی ابتداء ذلک عند مدخل السنة و شدته و کثرته عند انتهاء التیسیر الی درجة النحس؛ **انجام:** فی تحویل السنة من کتب الهند اذا کان طالع السنة فی الوقت الذی یدخل فیه الشمس الی الحمل احد منازل القمر الناریة و کان القمر فیها و هی.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با عناوین «محمد باقر الحسینی» که شاید همو کاتب باشد؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۳۲]

← تحاویل سنی العالم ⩾ الاحکام الجزئیة
← تحاویل سنی العالم ⩾ احکام تحاویل سنی العالم

● **تحبیب القلوب** / جفر / فارسی

tahbīb-ol qolūb

[دلیل المخطوطات ۱۶۰/۱]

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۱مجموعه بدون شماره

آغاز: بدانکه باب چند در تحبیب و رفتار آن و عقد اللسان و رفتار آن و تفریق و تمرین و اخراج و عقد الطریق

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۶۰]

● **تحبیر انکشاف اللیس فی تحریر انکساف الشمس** / هیئت / عربی

taḥbīr-u inkišāf-il lays fī taḥrīr-i inkisāf-iš šams

مصری سراجی، عبدالوهاب، ق۱۱ قمری

mesrī serājī, ‘abd-ol-vahhāb (- 17c)

تاریخ تألیف:۱۰۸۴ق

چون به سال ۱۰۸۴ مؤلف احتمال کسوف شمس را می‌داده لذا رساله حاضر را در چگونگی استخراج کسوف در سال‌های مختلف را با استفاده از زیج الغ بیگ گرد آورده است.

[معجم المؤلفین ۲۳۱/۶؛ ایضاح المکنون ۲۲۹/۱]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۷/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین حسینی فریدنی، تا: با تاریخ ۱۲۵۰ق؛ ۸ص (۲۰۵-۲۱۲)؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶ - ۶۷۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۹۷/۳

آغاز: الحمدلله الذی دبر الافلاک و سخرها و أظهر فیها الکواکب و فی بروجها سیرها و جعل الشمس ضیاءاً و القمر نوراً لعلم عدد السنین و الحساب

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷ - ۳۹۶]

● **تحبیر التیسیر** / تجوید / عربی

taḥbīr-ut taysīr

ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱ - ۸۳۳ ؟ قمری

ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351 - 1430)

وابسته به: التیسیر فی القرآآت السبع = التیسیر لحفظ مذاهب القراء السبعة فی القرآآت؛ دانی، عثمان بن سعید (۳۷۱-۴۴۴)

نگارنده در مقدمه گوید: چون از نگارش «النشر» فراغت یافتم و «طیبة النشر» را در تکمیل «حرز الامانی» (قصیده شاطبیه) نوشته و مورد حسن استقبال گشت، این کتاب را در تکمیل تیسیر نگاشته و اضافات خود را با خطی سرخ نوشتم تا خلط نگردد. پس مولف در این کتاب فقط قرائت‌های سه‌گانه را بر هفت باب یاد شده اضافه کرده، سپس نگارنده مقدمه‌ای مفصل در شرح زندگانی ابو عمرو دانی صاحب تیسیر نوشته و سپس اسناد و زنجیره روایت خود را تا باو با ذکر تاریخ بیان نموده و در حقیقت این کتاب که متمم تیسیر می‌باشد مختصری است از «نشر القرآآت» و این کتاب نیز از نظر تاریخ و ذکر اسناد و مشیخه قرا تقریباً همان اهمیت «النشر» را دارد. (علینقی منزوی)

آغاز: الحمدلله علی تحبیر التیسیر و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له ... اما بعد فلّما کان کتاب التیسیر للامام العلامه ... من اصلح اللکتب القرآآت و اوضح ما الف عن السبعة من الروایات

انجام: فی اول اسم الله عزوجل فی جمیع ذلک استغناء عنها ذلک موافقاً لطریق الحق و منهاج الصواب و بالله التوفیق

چاپ: بیروت، محقق: جماعة من العلماء باشراف الناشر، دار الکتب العلمیة، ۲۰۸ص، ۱۴۰۴ق.

[کشف الظنون ۵۲۰/۱ و۴۵۴/۱؛ ظاهریه دمشق ۱ / تجوید /۳۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۶/۱و ۷۵؛ کشاف الفهارس ۲۶۴/۱؛ دنا ۸۳۲/۲ (۶ نسخه)]

۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۷۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب ذکر المد و القصر اعلم ان الهمزة اذا کانت مع حرف المد و اللین فی کلمه واحدة سواء توسطت او نظرفت فلا خلاف عنهم فی تمکین حرف المد زیادة نحو قوله تعالی

از ابتدا تا اوایل باب ذکر المد و القصر ادامه یافته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج سیاه، ۴۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۴۱/۱

آغاز: الباقی الفاء حیث وقع نحو قوله او یغلب فسوف و من یتب ... (و پس از یک صفحه:) فصل: و اجمعوا علی ادغام النون الساکنة و التنوین فی الراء و اللام بغیر غنة ... (در سوره بقره است)؛ **انجام:** سورة النمل.قرأ، الکوفیون بشهاب قبس بالتنوین، و الباقون بغیر تنوین. ابن کثیر: اولیأ تیننی بنونین ... قد ذکر عاصم و ابو عمر: خیراً ما یشرکون

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی،

فهرست آن در نسخه چنین است: باب ذکر الامالة و الفتح بین اللفظین باب مذهب الکسائی فی الوقف علی هاء التأنیث باب اللامات، باب ذکر الوقف علی اواخر الکلم، باب الوقف علی مرسوم الخط، باب مذهب حمزه السکوت علی الساکن قبل الهمزة، باب ذکر مذاهبهم فی الفتح و الاسکان لیاات الاضافة، باب ذکر اصولهم فی الیاات، باب ذکر فرش الحروف. در این باب سوره بقره شروع و تا نمل ختم می‌شود. بقیه فرش حروف افتاده است؛ کاغذ: سپاهانی و اندکی فرنگی، جلد: مقوا، ۷۰گ (۱پ-۷۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۳۲۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ در آخر نسخه اجازه به خط نگارنده کتاب برای علاء الدین علی بن اسماعیل بن علی آزرمی به تاریخ ۱۲ جمادی الثانی ۸۳۱ هست و گویا اجازه گیرنده همان نویسنده، و تاریخ نوشتن نیز در همین حدود می‌باشد. این اجازه را کسی که گویا خود اجازه‌گیرنده باشد نوشته، و در آن کتاب‌هایی را که بر استاد خوانده و کسانی که کتاب را بلند قرائت می‌کرده‌اند، معرفی نموده سپس اجازه‌دهنده یعنی شمس الدین ابوالخیر جزری چهار صفحه و نیم به خط خود نوشته و مطالب فوق را امضا نموده. همشاگردان اجازه گیرنده که نامشان در اجازه یاد شده عبارتند از: ۱-جلال الدین محمود بن نجم الدین محمد بن عبیدالله قائنی، ۲-نورالدین عبدالجلیل فرزند همان ملا جلال الدین، ۳-احمد بن المولا ابی بکر بن ملا علی هروی، ۴-ابوالصلاح شمس الدین محمد بن ملا حاجی علی بن شیخ زنگی هروی، ۵-لطف الله الشهیر به شهنامه خوان، ۶-جلال الدین یوسف بن حاجی رمضان بن خضر هروی، ۷-برهان الدین ابوالمعال احمد بن محمد بن عبدالکریم، ۸-ضیاء الدین نورالله بن المولی المرحوم ناصر الدین المنصوری الخوارزمی. در باره برخی از کتب گوید: آن را گاهی فلان و گاهی فلانی خواند. کتاب‌هایی در این اجازه نام برده شده است عبارت است از: ۱-شاطبیه: شاطبی، ۲-درة: از اجازه دهنده، ۳-النشر: از دهنده، ۴-التحبیر: همین کتاب از مجیز، ۵-اربعین محمدیه: ؟، ۶-رساله معینیه: از مجیز، ۷-الحصن الحصین: از اجازه دهنده، ۸-طیبة النشر: اجازه‌دهنده، ۹- ریاض الصالحین: ؟، ۱۰-الصحیح: بخاری. در قسمت خط اجازه‌دهنده نامی از شخصی جز اجازه‌گیرنده علاء الدین علی بن اسماعیل بن علی آزامی موجود نیست. تاریخ نوشتن ۱۳ جمادی الثانی ۸۳۱ و محل آن مدرسه فیروز شاهیه بظاهر هرات می‌باشد و تاریخ خط اجازه دهنده ۱۶ جمادی الثانی ۸۳۱ است یعنی سه روز پس از نوشتن اجازه به نظر او رسیده. و این تاریخ دو سال قبل از وفات نگارنده است. خط اجازه دهنده به طور کامل موجود است، لیکن از خط اجازه گیرنده یک صفحه که سر آغاز اجازه بوده افتاده است. اجازه از برگ ۱۳۶ این مجلد شروع شده. اصل کتاب در برگ ۱۳۲ ختم می‌گردد و میان این چند برگ رساله‌ای در تجوید به فارسی به خط همین نویسنده نوشته شده؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۲گ، ۱۷ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۲۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن امیر علی حسینی عربشاهی ساکن بروجرد، تا: ربیع الاول ۹۵۵ق، جا: اردبیل؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۲ص (۱-۶۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵ - ۹۱]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۲۴ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «شرح الشاطبیه، عثر، شعله، جامع»، دارای چند بندی به عربی و فارسی در قرائت نسخه به بهای سه هزار دینار در ۱۱۱۰ (؟) خریده شده؛ مهر مورخ ۱۱۲۶، یادداشت تملک رجب ۱۱۱۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۸۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵ - ۸۳]

● تحبیر الظواهر فی تحریر الجواهر / فقه / عربی

taḥbīr-uẓ ẓawāhir fī taḥrīr-il jawāhir

عزری، محمد، ق۹ قمری

ʻazrī, mohammad (- 15c)

وابسته به: جواهر البحرین و تناقض الحبرین؛ اسنوی، عبدالرحیم بن حسن (۷۰۴-۷۷۲)

شرح است بر جواهر البحرین جمال الدین عبدالرحیم اسنوی شافعی.

[دنا ۸۳۲/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۸۶

آغاز: بسمله الحمد لله و سلام علی عباده ... بلغنی ان بعض من ینتمی الی الفتوی؛ **انجام:** واکتفی بهذا عن الاعتراض فی الدعاوی ... تناقضا لاختلاف نسبه

خط: نسخ عربی، کاتب = مؤلف، تا: احتمالاً قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج یشمی، ۴۵۶ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲/۲۷ - ۵۱]

← التحبیر فی علم التذکیر ⟵ التخبیر فی علم التذکیر

التحبیر فی علم التعبیر / فلسفه / عربی

at-taḥbīr fī ʻilm-it taʻbīr

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
در یازده «باب» و پنج «فصل» است و در آن آمده که کتابی از ابن سینا دیدم که بیرون از شریعت است.
آغاز: بسمله و التکلات بلطفه العمیم من انسل من ربقة التقلید و لم یرض من نفسه بان یکون هدفا للتوبیخ و التقیید فینبغی ان لا یتصدی لعلم ما قبل الوقوف علی مندارکه و مناهجه و منار اصوله و تحقیق فروعه
انجام: عرف من عرف و جهل و السلام علی من اتبع الهدی.
[دنا ۸۳۲/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۷/۲۹-ف
نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الاول و الثانی ۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱- ۴۳۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۹۰/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا،تا:ربیع الثانی ۱۰۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۴۷پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۱]
۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا، اندازه: ۱۶×۲۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۵۸۵]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۲۲-ف
نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ۶گ (۱۲۳ر-۱۲۸پ)[فیلمها ف:۱-۵۱۸]

● **التحبیر فی علم التعبیر** / خوابگزاری / فارسی
at-taḥbīr fī ʻilm-it taʻbīr
فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad-e-bn-e ʻomar (1150 - 1210)
[دنا ۸۳۲/۲؛ چاپ ایرج افشار]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۸
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی،۶۵گ،۱۵سطر(۱۱×۱۷)،اندازه: ۱۸×۲۷سم [سنا: ف: ۲-۵۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۳۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۵]

← التحبیر فی المعجم الکبیر > التجبیر فی المعجم الکبیر

التحبیر فی المعجم الکبیر / حدیث / عربی
at-taḥbīr fi-l muʻjam-il kabīr
سمعانی، عبدالکریم بن محمد، ۵۰۶ - ۵۶۲ قمری
samʻānī, ʻabd-ol-karīm-e-bn-e mohammad (1113 - 1167)
المعجم الکبیر طبرانی را در آن مرتب ساخته است (چاپی) این کتاب را با المعجم همین سمعانی سنجیدم اگر یکی نباشند، به هم نزدیکند. (دانش پژوه)
[دمشق ۵۲۹ حدیث در ۱۵۷برگ، فهرست المخطوطات المصورة ش ۱۴۳ و ۴۹۱ تاریخ]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۰-ف
نسخه اصل: ظاهریه دمشق (مجمع علمی عربی دمشق) ش ۱۰۲۲ (فیلم رقم ۲۷۷). از ابواسحاق ابراهیم سهل تا کریمه؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲ - ۲۱۵]

● **تحبیر الموشین فیما یقال بالسین و الشین** /قرائت/عربی
taḥbīr-ul mawšīn fīmā yuqāl bi-s-sīn wa-š šīn
فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، ۷۲۹ - ۸۱۷ قمری
fīrūzābādī, mohammad-e-bn-e yaʻqūb (1329 - 1415)
رساله کوچکی است در کلماتی که با سین و شین تلفظ می‌شوند.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین حمدا یستوجب قائله الاحسان ... و بعد یقول الملتجی الی حرم الله ... و قاه الله سلوک بسابس الاراسین ... هذا الکتاب سبب تألیفه انی قرأت علی بعض مشیختی جزء حدیث جری فیه ذکر التشمیت فنطقت فیها بالسین
انجام: یوسع و یوشع فتی موسی علیهما الصلوة السلام قال البخاری ینطق فیهما بالسین و الشین و الله تعالی اعلم
چاپ: الجزائر، مطبوعات الثعالبیه، ۱۳۲۷ق؛ بیروت، مطبوعات الاهلیه، ۱۸ص، ۱۳۳۰ق.
[کشف الظنون (چاپ استانبول) ۳۵۴؛ مقاله استاد عباس عزاوی در مجله مجمع علمی عراقی سال ۳۰۰/۶؛ بغیة الوعاة سیوطی ۱۱۸؛ معجم المطبوعات ۱۴۷۰ و ۱۴۷۰: ۲؛ مکتبة امیر المومنین ۲۰۳/۱؛ دنا ۸۳۲/۲ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۸۳/۲
خط: نسخ مغربی، کا: عبدالرزاق بن محمد تمیمی، تا: ۷ رمضان ۹۴۴ق؛ کاغذ: ترکی شکری ضخیم، جلد: تیماج عنابی با ترنج و نیم‌ترنج، ۹۰۳ص (۳۹۶-۱۲۹۸)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۱۷ - ۲۱۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [رایانه]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۳/۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸ص (۹۲-۹۹)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۲۶۲]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱۷/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶ص (۱۰۳-۱۱۸)، ۱۸-۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲ - ۳۱۸]

● **تحدد امثال** / فلسفه

tahadod-e amsāl

گیلانی، سلیمان بن محمد، ق۱۱

gīlānī, soleymān ebn-e mohammad (- 11c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۱۲۳/۱۵

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن، ابعاد متن: ۱۱/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

تحدید اول النهار / فقه / عربی

taḥdīd-u awwal-in nahār

بحرانی، احمد بن صالح، ق۱۳ قمری

bahrānī, ahmad ebn-e sāleh (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۸ جمادی الاول ۱۲۴۳ق

در اینکه آیا اول روز از طلوع آفتاب است یا طلوع فجر، چهل و پنج دلیل فقهی و نجومی بر شق اول می‌آورد و از ادله شق دوم پاسخ می‌گوید.

[دنا ۸۳۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۸/۶

آغاز: و لا حول و لا قوة الا بالله ... اعلم أن اصحابنا عظم الله أجورهم و ضاعف احسانه الیهم؛ **انجام:** و أنا أقول هذا جهدی قد وفدت به علی باب مولای صاحب الزمان فان قبله فطال ما عفی و رحم

خط: نسخ، کا: زرع بن محمد علی بن حسین بن زرع خطی بحرانی، بی‌تا، جلد: تیماج قرمز، ۴۳گ (۹۹پ-۱۴۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۶ - ۳۳۵]

● **تحدید ایران** / جغرافیا / فارسی

tahdīd-e īrān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۷۴

به نقل از روزنامه توردومند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۴۳۲-۴۳۳) [مختصر ف: ۱۴۴]

● **تحدید جهات** / هیئت / عربی

tahdīd-e jahāt

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

رساله‌ای است درباره تحدید جهات زمین و بحث در کرویت آن. مشتمل بر یک «مقدمه» در تعریف و بیان معنی جهت و سمت. مؤلف نامش از دیباچه سقط شده و فقط نام پدرش محمد الحسینی مذکور است و به‌طور مسلم غیاث الدین منصور دانشمند مشهور است.

[دنا ۸۳۳/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۹/۲۲

آغاز: ما مقصد حرکات الطالبین و منتهی اشارات الواصلین ... هذه اشارة خفیة الی الجهة و محددها حررتها بحکم؛ **انجام:** و المنطق نعم العون علی ذالک هذا ما یحضرنی فی هذه الساعة و لنختم الرساله شاکرا لله مصلیا علی خاتم النبوة و الرسالة.

خط:نسخ ریز،بی‌کا،تا:۱۰۴۶ق؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۳۸۲-۳۹۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۵×۱۲×۲۵سم [ف: ۴ - ۱۴۹]

← تحدید صاع > تحدید صاع

● **تحدید صاع = صاعیه** / فقه / فارسی

tahdīd-e sā‘ = sā‘īye

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

رساله‌ای است درباره وزن شرعی صاع و درهم و دانق و مد و رطل و قیراط که در زکات و جز آن به‌کار رود و در احادیث و روایات آمده است و در پایان آن از رساله «اوزان و مقادیر» او یاد شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة علی عباده الذین اصطفی اما بعد باید دانست که احادیث درتحدید صاع مختلف وارد شده است اول حدیث ابراهیم بن محمد همدانی است که از حضرت امام محمد تقی علیه السلام

انجام: وبعضی دوازده یک نیز گفته‌اند و تفاصیل هر یک در رساله اوزان مذکور است و الله یعلم حقایق الامور و حججه الکرام علیهم السلام و الحمدلله اولاً و آخراً.

چاپ: چاپ شده

[کتابشناسی مجلسی ص ۱۶۷؛ الذریعة ۱۳۷/۱۱، ۳/۱۵ و ۳۱۹/۲۳؛ ریحانة الادب ۱۹۶/۵؛ دنا ۸۳۳/۲ (۳۵ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۷۰۷/۴]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۲۲/۷

دنباله رساله‌ای درباره صاع و درهم به فارسی گویا از مجلسی دوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سطور چلیپا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۸]

۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۶۷/۲

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ جلد: گالینگور قرمز، ۲گ (۳۷پ-۳۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۷۸]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۲۳-۲۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۷۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۶۴- ۶۶)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۲۸-۳۷۷]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۴

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد رفیع دیهوکی (از توابع طبس) طبسی، تا: آغاز قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۷۱پ-۷۲ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۶۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۲۶/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۲گ (۵۹ر-۶۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۱۹]

۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۲۶/۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲گ (۸۹پ-۹۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵۰/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳ص (۴۹-۵۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۲-۱۸۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد میشن سیاه، ۲گ (۳۷پ-۳۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۴سم [ف: ۵-۴۱۴]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۹۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۲۲پ-۱۲۴ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۹]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نظام بن میرزا محمد، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۱گ (۱۵ر-۱۵ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۰۲/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۶]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۴۷ر-۴۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۹]

۱۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن محمد علی، تا: ۱۱۲۲ق؛ واقف حسن بن علی نواب نوری، ۱۳۱۸؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۰۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۵۳/۴

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد باقر، تا: محرم ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (هامش ۱۹پ)، ۱۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۸]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد باقر، تا: محرم ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۱۷پ-۱۹پ)، ۱۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۸]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۶۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف پارچه‌ای، ۲گ (۷۱پ-۷۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۷۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲/۲۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد رضا بن محمد رشید نائینی، بی‌تا؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۳۳۰]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۲۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز نو، ۳گ (۳۲پ-۳۴ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۵/۹سم [ف: ۵-۱۵۸]

۱۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۶۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۲۷۰-۲۷۱)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۸]

۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۰/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۵۸]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۲۹]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲/۲۳-۱۰/۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۸]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا،بی‌تا؛ پس از این پراکنده‌ها است؛ ۱گ (۲۱پ) [ف: ۵-۱۵۹]

۲۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۶۵/۱۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد معصوم بن محمد قاسم کشمیری، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لبه‌دار با ترنج و سرترنج، ۱ص (۱۱۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۰۵]

۲۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۴

خط: نستعلیق و نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۸۷پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۶]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ دعاها و زیارت‌ها معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۵۵ر-۵۵پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰۷]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جا: اصفهان؛ در پایان، بندی در شش سطر هست که در آن وزن درم و دینار کهن اسلامی، با وزن‌های معاصر مقایسه شده است؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی رویه ابری، ۲گ (۹۲-۹۳)، ۳۷ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۶۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۱۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد شفیع بن بهاءالدین محمد حسینی، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶ص (۳۶-۴۱)، سطور چلیپا (۱۱×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۴-۳۵۴۸]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۷۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد اسماعیل اصفهانی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۶۸پ-۶۹ر)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۴]

۳۰. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۹۰/۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۱]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۶۲/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۲گ (۹۹پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۶]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵/۷

بی‌کا، بی‌تا [سنا: ف: ۲-۷۴]

۳۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۷۹/۱۱

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۸۴پ-۸۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۸]

● **تحدید العلم** / اصول فقه / عربی

taḥdīd-ul ‘ilm

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸-۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707-1791)

بحث مفصلی است در تعریف علم با نقل آرا و ادله زیاد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۹/۳-۱۴/۱۲۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین مسئلة اختلف الناس فی تحدید العلم فقال قوم لایحدثم اختلفوا فی وجه ذلک فقال الامام الغزالی ان ذلک؛

انجام: والفرق بین الحد و المحدودان الحد باعتبار التفصیل والمحدود باعتبار الاجمال والافالحیوان الناطق مثلا هوبعینه الانسان. قد فرغ ...

خط: نسخ، کا: حاج محمد علی کرمانی، تا: شنبه ۱۹ صفر ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۸]

● **تحدید العلم** / فلسفه / عربی

taḥdīd-ul ‘ilm

در اواخر رساله «الکلام فی المعرف» را دارد. مؤلف شناخته نشد در بالای صفحه آمده: «و لمن جمله کتابات من الله تعالی به علینا ... رسالة فی تحدید العلم و الکلام فی المعرف ... السید السند و الماجد الامجد العالم المجتهد السید الاستاد سیدنا المحسن دام ظله العالی ...»

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۴۱/۲

آغاز: بسمله اختلف الناس فی تحدید العلم فقال قوم ... فقال الامام الغزالی ان ذلک؛ **انجام:** و الفرق بین الحد و المحدود ان الحد باعتبار التفصیل و المحدود باعتبار الاجمال و الا فالحیوان الناطق مثلا هو بعینه الانسان. تم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰گ (۹۶-۱۰۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۵۳]

● **التحدید فی الاتقان و التجوید** / قرائت / عربی

at-taḥdīd fi-l itqān wa-t tajwīd

دانی، عثمان بن سعید، ۳۷۱-۴۴۴ ؟ قمری

dānī, o‘smān-e-bn-e sa‘īd (982-1053)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۴۴۰ق؛ محل تألیف: دانیه

کتاب مفصلی است در اختلاف قراءت ائمه سبعه. بعد از خطبه نگاشته است: «فانکم سالتمونی اسعافکم برسم کتاب فی اختلاف قراءة الائمه السبعه بالامصار محیط باصولهم و فروعهم مبین لمذاهبهم و اختلافهم جامع المعمول علیه من روایاتهم و الماخوذ به من طرقهم ملخص للظاهر الجلی موضح للغامض الخفی محتو علی الاختصار و التعلیل حال من التکرار و التطویل ... و ذکرت لکم الاختلاف بین ایمه القراءة فی المواضع الذی اختلفوا فیها من الاصول المطردة و الحروف المفترقه و بنیت اختلافهم بیانا شافیا و شرحت مذاهبهم شرحا کافیا». کتاب دارای بر ۳۰ «باب» است (برخی ابواب دارای چند فصل): باب ذکر اخبار الوارده بالحض علی اتباع الائمه من السلف فی القراءة و ادوها الیهم عن رسول الله، ذکر الاسماء ائمة القراءة، ذکر تسمیة ائمة القراءة الذین نقلوا عنهم القراءة و ادوها الیهم عن رسول الله، ذکر الاسانید التی فقلت الینا القراءة عن ائمة القراءة روایة و ادت الینا الحروف عنهم تلاوة، ذکر مذهب ابی عمرو فی الادغام، ذکر مذاهبهم فی الهمزتین المتلاصفتین فی کلمتین، مذاهبهم فی الهمزتین المتلاصفتین فی کلمة، ذکر مذاهبهم فی الهمزتین المتلاصفتین فی کلمتین، مذاهبهم فی الهمزه المفرد، ذکر بیان مذهب ورش عن نافع فی تسهیل الهمزه المتحرکة، ذکر بیان مذهب الاعشی عن ابی بکر عن عاصم فی تسهیل الهمزه، ذکر مذاهب ابی عمرو فی ترک الهمز الساکن دون المتحرک، ذکر بیان مذهب حمزهء فی تسهیل الهمزة المتوسطة، ذکر مذاهبهم فی الفتح و الامالة، ذکر مذاهبهم فی الوقف علی الممال فی الوصل، ذکر مذهب الکسائی و الاعشی عن ابی بکر عن عاصم فی اماله هاء التانیث، ذکر مذهب ورش و غیره من الرواة عن ائمة القراة فی ترقیعهن و تغلیظهن، ذکر مذاهبهم فی الوقف علی مرسوم الخط (در پانزده فصل)، ذکر الحروف المفترقة و اختلافهم فیها سورة سورة من اول القران الی اخره، ذکر التکبیر فی قراءة ابن کثیر و ذکر الاخبار الوارده.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۳

آغاز: حدثنی الفقیه المقری ابوداود قال حدثنی ابو عنرو عثمان بن سعید ... الحمدلله ماری الامام بحکمته و فاطر السموات و الارض بقدرته؛ **انجام:** مع الکسدة المرتفعة و مع الفتحة و الضمة مفخمة فاعلم ذلک و اعمل ما رسمته موفقا معنا مریدا ان شاء الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۰۷ق؛ مصحح؛ تملک: شهاب الدین علی در ربیع الاول ۱۱۹۶، محمد رحیم در ذیحجه ۱۲۶۶، فضل الله در ۱۲۷۰، ابوالقاسم حسینی در شوال ۱۲۸۷؛ واقف: علیرضا کتابدار، ذیحجه ۱۱۷۹؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۹۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۳-۵۰]

← تحدید کر ← تحفه

تحدید کر = رسالة فی الکر / فقه / فارسی

tahdīd-e kor = r.-ton fe-l kor

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

رساله‌ای است در بیان حد کر، از نظر مقدار و مساحت محل آن با ذکر حجم مورد قبول در میان علمای امامیه. عنوان این رساله در برخی نسخه‌ها «وجیزه» آمده است.

آغاز: تحقیق در کمیت کر خلاف عظیمی است میان علما اعتقاد اکثر علما آنست که هزار و دویست رطل است

چاپ: طهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۵ق، وزیری، (کلمات المحققین: ج۲، صص۱۸۷)؛ [تهران]، سنگی، ۱۳۱۹، وزیری، ۳ص(صص۳۴۲-۳۴۴)

[دنا ۸۳۴/۲ (۵ نسخه)؛ الذریعة ۱۳۷/۱۱و ۲۸۷/۱۷؛ ریحانة الادب ۱۹۶/۵]

۱. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۰۳/۱۱

آغاز: صیرفی چهارده مثقال شرعی باشد پس وزن کر بمثقال صدفی هفتاد وهشت هزار مثقال باشد؛ **انجام:** پس حوض مذکور زاید بر کر باشد بمقدار دو شبر مکسر و یک ثمن شبری و الله اعلم تمت الرسالة.

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن سلطان حسین بشروی، تا: شنبه ۱۲ شوال ۱۰۳۱ق، جا: قریه سرایان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۱۵۶ر-۱۶۵ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۷/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ظاهرا اشتباهی شده که چهار هزار و پانصد قدم نقل شده الموالی محمد باقر رحمة الله تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۶۶-۶۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۲۸-۳۷۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۵۳/۳

بندی است حاشیه‌مانند به فارسی بر رساله تحدید صاع؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد باقر، تا: محرم ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (هامش ۱۸ پ)، ۱۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۸]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۲گ (۵۷-۵۸)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۴]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۶۴/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ظاهراً اشتباهی شده که چهار هزار و پانصد قدم نقل شده

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۲۷۱-۲۷۲)، ۱۹ سطر

(۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۹]

● **تحدید اللیل** / فقه / عربی

taḥdīd-ul layl

معصومی بهبهانی، محمد علی بن سلیمان، -۱۳۷۲ قمری

behbahānī ma'sūmī, mohammad 'alī ebn-e soleymān (- 1953)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۱/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف: ۱۳۴]

● **تحدید مرز مریوان** / جغرافیا / فارسی

tahdīd-e marz-e marīvān

مهندس، نصرالله خان، -۱۲۹۶ قمری

mohandes, nasr-ol-lāh xān (- 1879)

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۹۶ق

گزارشی از سرحدات کردستان است که نصرالله خان مهندس فراهم آورده است. او که از طرف حسام السلطنه والی کردستان و کرمانشاه، در سال ۱۲۹۵ ق مأمور کردستان می‌شود هدف مأموریتش را در مقدمه رسیدگی به سرحدات و قلعه مریوان و دیدن راه‌های طایفه جاف و ... بیان می‌کند. او کار خود را از تاریخ شعبان سال ۱۲۹۵ق شروع و در محرم سال ۱۲۹۶ق به پایان برده و به گفته خودش چهار ماه و کسری مشغول تهیه گزارش بوده است. او گزارش خود را در سه بخش تنظیم کرده: مقدمه‌ای شامل هدف مأموریتش؛ بخش ۱. حالات و کیفیات مریوان؛ بخش ۲. اوضاع و کیفیات اورامانات و سرحداتش؛ بخش ۳. اوضاع و احوال اورامان لهون. بنا بر گفته مؤلف همراه کتابچه نقشه‌ای از منطقه مورد گزارش بوده که مفقود شده است.

آغاز: بر حسب امر اولیای دولت جاوید آیت ابد مدت قاهره و حکم نواب مستطاب اشرف امجد ارفع افخم والا حسام السلطنه به تاریخ شعبان المعظم

انجام: به خط خود در این کتابچه ثبت و ضبط نمود و نقشه رسم نمود که روی نقشه مرسومه تفصیلات سر حد واضح و لایح است. تحریرا فی شهر محرم الحرام هذه السنه بارس ییل ۱۲۹۶

چاپ: به کوشش رضا نقدی، مجموعه رسائل خطی، دفتر نهم، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۸ش

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۲

آغاز: هوالله تعالی شانه العزیز بر حسب امر اولیای دولت؛ **انجام:** سرحد واضح و لایح است ... پارس شیل ۱۲۹۶

خط:نستعلیق،کاتب=مؤلف، تا: ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۱۱ سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی: ۱۰۶]

● **تحدید المسافة فی السفر و قاصد اربعة فراسخ** / فقه / عربی

taḥdīd-ul masāfa fi-s safar wa qāṣid-u arba'a farāsix

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۴

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لمن قصرت الالسن عن ثناء حمده و ثنائه و عجزت العقول حریم مجده و کبریاء والصلوة ... و بعد فهذه مبلغ النظر فی حکم قاصد الاربعة من المسائل المتفرقة احتوی علی جمیع مافیه الادلة و الاقوال؛ **انجام:** و هذا هو محل الحاجة کالروایة هنا و اما تضمنه من اتمام المقیم الراجع من مکة (نسخه تا همین جا است)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۶۳پ-۸۰پ)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷۳۱]

● **تحدید النفس الکلیة** / فلسفه / عربی

taḥdīd-un nafs-il kullīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

در آغاز این گفتار نوشته شده: «من فوائد الشیخ الرئیس فی النفس الکلیه ...». شیخ در این گفتار پس از کاوش از هیولی و صورت و جسم روان را می‌شناساند.

آغاز: اما القول فی تحدید النفس الکلیة عن المطلقة الجنسیة فیتضح بما اقول

انجام: کمال اول لجسم طبیعی ذی حیوة بالقوة ... فقد قسمنا النفس الجنسیة و حددناها و ذلک ما اردنا ان نبینه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۲ص (۱۰۷-۱۰۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۱/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: محمد علی، بی‌تا؛ ۲گ (۱۵۳ر-۱۵۴ر)[ف:۳-۱۹۵]

← تحدید النهار الشرعی ﹥ حقیقة لفظتی الیوم و النهار

● **تحدید نهایات الاماکن لتصحیح مسافات المساکن** / جغرافیا-عربی

taḥdīd-u nihāyāt-il amākin li-taṣḥīḥ-i masāfāt-il masākin

ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲-۴۴۰ قمری

abū-reyhān-e bīrūnī, mohammad ebn-e ahmad (974-1049)

چاپ: القاهرة، مجلة معهد المخطوطات، تحقیق بولجاکوف، ۱۹۶۲م

[دنا ۸۳۴/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۹-ف

نسخه اصل: فاتح ش ۳۳۸۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۴۱۶ق، جا: غزنه؛ ۱۷۱گ، ۱۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۲۹۷]

● **تحدید وقت الافطار** / فقه / عربی

taḥdīd-u waqt-il ifṭār

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱-۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739-1816)

تاریخ تألیف: جمعه ۷ جمادی الاول ۱۱۷۸ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

رساله‌ای درباره وقتی که مسافر می‌تواند افطار کند و حکم روزه داری که از شب قصد سفر داشته باشد یا روز بنای سفر بگذارد.

آغاز: الحمد لله الذی جعل للصائمین القائمین وسیل الیه ... اما بعد فهذه کلمات ادتنی الیها فکرتی الفاترة و نبهتنی علیها.

انجام: و من جهته عدم صدق المسافر شرعاً و لعل الاقوی الاخیر و الله العالم بحقائق احکامه امناؤه المعصوم.

[دنا ۸۳۴/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ(۱۴۲پ-۱۴۹پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۳-۴۵۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۲۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۶گ (۱۷۰پ-۱۷۵پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۴-۱۰۸]

● **تحدید وقت قیامت** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

tahdīd-e vaqt-e qīyāmat

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

در پاسخ سؤال از تعیین وقت قیامت.

[دنا ۸۳۴/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱/۸

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی ... و بعد فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد سالنی بعض الاخوان عن مسئلة صعبة و ذکر انه قد ارسلها الی بعض الاخوان لیسئلنی؛

انجام: و ان یوما من ایام ذلک المیعاد یوازی الف سنة فانی و عدتکم بلغة الحساب و قد تم علی ید مولفه کریم بن ابراهیم فی عصر یوم الاحد لثلثة ... کتبه العبد الاثیم الی عفوربه ... محمد الرضوی ... سنه ۱۲۶۲

کا: محمد رضوی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۱۴ص (۳۵۹-۳۷۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۹-۱۳۰]

● **تحدیق النظر فی حدیقة النظر و الغوص فی لجج الفکر** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥdīq-un naẓar fī ḥadīqat-in naẓar wa-l ġawṣ fī lujaj-il fikar

فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲-۱۱۳۷ قمری

fāzel-e hendī, mohammad-e-bn-e hasan (1652-1725)

در وجوب شناخت پرودگار.

قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه: ۱۴/۶

آغاز: اعلم انهم اختلفوا فی اول واجب علی المکلف علی خمسة اقوال الاول و هو الذی ذهب الیه الاشعری انه معرفة الله تعالی؛

انجام: و انتفاء المضاد للعلم کالموت و اعتقاد خلاف المطلق و الاصرار علیه و اجتماع المقدمات فی الذهن اجتماعا عرفیا.

بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه ای، ۱۶گ (۶۱پ-۷۶پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های قائن: ف: ۱۸۹]

● **تحدی وصاف با کلیله و دمنه = مقایسه قرینه سازیهای وصاف با ابوالمعالی** / ادبیات / فارسی

tahaddī-ye vassāf bā kelīle va demne = moqāyese-ye qarīne-sāzī-hā-ye vassāf bā ab-ol-ma'ālī

زبان امروزی ما که دری نامیده شده، درگذشته لهجه ویژه مردم خاور ایران بود و چون سرزمین پارت‌ها پیش از دیگر نقاط کشور از دست عربان آزاد گشت، لهجه این مردم زودتر زنده گردید و به همراه سپاهیان ایشان که درفش آزادی به دوش داشتند به همه جای کشور راه یافت، و تا قرن چهارم توانست لهجه‌های محلی دیگر (کردی، آذری، پهلوی جنوبی) را به زیر سایه خویش درآورد. لهجه دری پیروز شد، ولی با گذشت زمان لهجه‌های دیگر در زبان دری تأثیر می‌کردند، لهجه‌های مردم جنوب و جنوب باختری که بیش از خراسانیان تحت تأثیر ادبیات عرب بودند، واسطه‌ای برای وارد کردن واژه‌های عربی به زبان دری گردید، هر چه آمیزش خاور و باختر بیشتر می‌شد، سبک نگارش دری تکامل یافت، تا آنجا که سجع‌بندی،

قافیه‌سازی، عربی‌تراشی و به‌کار بردن واژه‌های دشوار نشانه دانشمندی و ادیبی گردید. سبک نگارش ابوالمعالی نصرالله فارسی در کلیله و دمنه و سبک وصاف در تاریخ «تجزیة الامصار» نماینده نفوذ لهجه و سبک مردم جنوب و غرب ایران در زبان دری می‌باشد. «موازنه‌سازی» و «قرینه‌سازی» و به‌کار بردن هنرهای بدیعی در نثر زبان دری پیشینه ندارد، ابوالمعالی اینها را از زبان عربی گرفته و به دری وارد کرد، او بر شماره واژه‌های عربی که در نثر دری به کار می‌رفت افزود و اندازه آن را به ۲۲ درصد رسانید [سبک شناسی ج۲ص۲۶۸]. وصاف الحضرة نیز که پیرو سبک ابوالمعالی می‌باشد روش او را به درجه کمال رسانید. «مزدوج» و «مترادف» و «سجع‌بندی» و «مراعات النظیر» و «جمع اضداد» و «جمع و تفریق» و دیگر هنرها و ریزه‌کاری‌های بدیعی را در فارسی به کار برد.
شیوه ابوالمعالی و وصاف تا سده‌های پسین سبک عالی و سزاوار پیروی شناخته می‌شد و درباره آنها بحث‌ها و گفتگوها می‌گردید و کتاب‌ها نگاشته می‌شد.
جای گفتگو کتابچه‌ای است که در یک جنگ خطی در کتابخانه دانشگاه هست و شاید آن را محمد باقر اصفهانی [کاتب احتمالی نسخه دانشگاه] نگاشته باشد، و یا اینکه بخشی از کتابی بوده و او در اینجایش نوشته است.
کسی نزد نگارنده این کتابچه چند جمله از قرینه‌سازی‌های کلیله را بر خواند و آن را قرآن پارسی دانست و ستایش بسیار کرد. نگارنده نخست از آنها عیب‌جویی نموده و سپس سی و دو قرینه جمله‌ای و سی و دو قرینه واژه‌ای از قرینه‌سازی‌های وصاف الحضرة را به ترتیب مثبت و یا منفی بودن مقدم و تالی هر دو و یا گوناگون بودن آنها، مرتب کرده و آنها را به معرض قضاوت خواننده گذارده است. این کتابچه در حدود ۱۲۰ بیت نوشته دارد. (علینقی منزوی)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۸/۶

آغاز: یکی از افاضل خلان الوفا و اماثل اخوان الصفا بدین ترکیبات عثور یافت ... از کلیله و دمنه برخواند: کیست که با قضای آسمانی مقاومت تواند ... و در عالم بمنزلتی رسد، و در معرض خطر نیفتد ... تا آنجا که: تحدی وصاف با کلیله و دمنه. برداشت کلک و کاغذ و فرفر فرو نوشت ×× منشور فضل صاحب وصابی بر آن نوشت. نوع اول؛ مقدم و تالی هر دو مثبت ... طمع در طعمه دنیا بندد و عرض او برقرار ماند ... نوع دوم سجع مردد اول مثبت دوم منفی ... از وی خیری بغیری تا دست توان بدان رسد، نرسد

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر اصفهانی، تا: با تاریخ ۱۰۵۶ق، نام نویسنده و تاریخ ندارد ولی این دفتر جنگی است که بخشی از آنرا محمد باقر اصفهانی در حیدرآباد به سال ۱۰۵۶ق و بخشی را محمد درویش در ۱۰۵۵ق نوشته است و خط این کتابچه به خط محمد باقر بیشتر می‌ماند؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۳گ (۴۸-۵۰)، ۳۱ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۱×۲۶سم [ف: ۲-۶۹۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۴/۱۲

آغاز: تحدی وصاف الحضرة ... برداشت کلک و کاغذ فرفر فرونوشت منشور فضل صاحب وصالی برو نوشت؛ **انجام:** الی هذه الزخارف الدنیویة الدنیة الجسمانیة السفلانیة الزایلیة، انک أکرم مسئول و أجل مأمول.
در انجام این رساله، نام غزنوی آمده است که ممکن است مؤلف باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ چندین مطلب و شعر توسط اسدالله حسینی به سال ۱۲۴۷ق کتابت شده، در انجام این رساله شش برگ افزودگی هایی از مقامات حمیدی، روضة الأحباب، إحیاء العلوم، مقامات حمیدی، تاریخ وصاف و مختصر التلخیص آمده؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۱۱۱)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۰-۶۱۲]

● تحذیر الاخوان عن شرب الدخان / فقه / عربی

taḥḏīr-ul ixwān ‘an šurb-id duxān

اهدل، ابوبکر بن ابوالقاسم، ۹۸۴-۱۰۳۵ قمری

ahdal, ābūbakr-e-bn-e ab-ol-qāsem (1577-1626)

اهداء به: جمال الدین محمد بن ابی بکر البکری

تاریخ تألیف: ۱۰۱۸ق

رساله را در رد کتابی مجهول المؤلف نوشته و موضوع آن حکم شرب توتون و استعمال دود است که آن را مذمت کرده و از بدعت‌های قبیحه شمرده است. اصل رساله مشتمل بر مقدمه‌ای مفصل و ارجوزه‌ای در ۱۴۴ بیت و تذییل بوده که مؤلف تذییل را از مسوده به بیاض نیاورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۷۶

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل وجود العلماء الاعلام الفارقین ... آغاز ارجوزه: و هذه ارجوزه نظمت فیها حاصل ... الحمدلله الذی ألهمنی تقبیح ما احدث اهل الزمن؛ **انجام:** بیننا و بین صاحبنا المذکور فی عافیة ...؛ انجام ارجوزه: من هجرة الهادی الشفیع المرتضی و نسأل الله القبول و الرضا
خط: نسخ، کا: ابراهیم لقانی مالکی، تا: اوایل قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج فرنگی، ۲۹سطر [اهدائی رهبر: ۳-۱۱۷]

● تحذیر ایمة عن ملابسة الغمة / فقه / عربی

taḥḏīr-u ayma ‘an mulābisat-il ġumma

محمد عبدالعظیم مکی، ق۱۲ قمری

mohammad ‘abd-ol-‘azīm-e makkī (- 18c)

به اشاره: عمر بن عبدالرحیم بصری شافعی

تاریخ تألیف: ۱۰۲۹ق

رساله‌ای در حکم استعمال تنباکو. مؤلف متمایل به نظریه حرمت است و قدر مسلم آن را قبیح می‌شمارد. وی نام علمایی که فتوا به حرمت داده‌اند و نیز علمایی که آن را قبیح شمرده‌اند ذکر کرده است. مؤلف در مقدمه گفته است که این مسئله را در چهار «بخش» مورد بررسی قرار می‌دهد: ۱. ماهیت و حقیقت تنباکو؛ ۲. خواص آن؛ ۳. مقدمه آن؛ ۴. حکم آن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۷۲

آغاز: بسمله. الحمدلله علی ما أنعم و علم من البیان مالم نعلم ... اما بعد فقد اشار علی من اشارته؛ **انجام:** و تنفیراً منها و زجراً و الله الموفق و هذا نبذ یسیر ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن حسین البحیری، تا: ۱۰۴۵ق؛ با نسخه مؤلف مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۱۸]

● التحذیر بعد الغیبة الی ابی یعلی الخاص بها اهل الجزیرة / متفرقه / عربی

at-taḥḏīr ba‘d-al ġayba ilā abī-ya‘lā al-xāṣṣ-u bi-hā ahl-ul jazīra

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، -۴۳۳ قمری

hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e ‘alī (- 1042)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۲۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۹۸]

● تحذیر الثقات من اکل الکفتة و القات / فقه / عربی

taḥḏīr-uṯ ṯiqāt min akl-il kafta wa-l qāt

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹-۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad-e-bn-e mohammad (1504-1566)

تاریخ تألیف: ۹۴۹ق؛ محل تألیف: مکه

در حکم فقهی کفته و قات (نوعی گیاه مخدر است) که اهل یمن استفاده می‌کنند. سبب تألیف آن، رسائل علمای صنعاء و زبید در حکم مسأله بوده که سال ۹۴۹ در مکه نزد مؤلف رسیده و مناسب دیده موضوع را بررسی کند.

آغاز: بسمله. احمدک اللهم ان مننت علی المصطفین من عبادک بمجانبة سبل الشبهات

انجام: و البعد عن الجنة و لنختم هذا الکتاب بقاعدتین ... انه جواد کریم رؤوف رحیم و الحمدلله اولاً و آخراً ... ان الحمدلله رب العالمین.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۴گ (۱۵۳- ۱۶۶)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رسول بن محمد بن شیخه بن ایوب بن احمد شرفکندی شافعی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: چرم مشکی ترنج و سرترنج، ۱۴گ(۱۳۹ر-۱۵۲پ)،۲۵سطر،اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۴۱-۱۷۳]

● تحذیر العباد عن معاونة اهل الظلم و الفساد / فقه / عربی

taḥḏīr-ul ‘ibād ‘an mu‘āwinat-i ahl-iẓ ẓulm wa-l fisād

منصور بالله، قاسم بن محمد، ۹۶۷-۱۰۲۹ قمری

mansūr-o be-l-lāh, qāsem ebn-e mohammad (1560-1620)

با استفاده از آیات قرآنی و روایات و اقوال علمای زیدیه، مسائل فقهی مربوط به معاونت اهل ظلم و فساد را بررسی نموده است.

[مؤلفات الزیدیة ۲۵۱/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۷۷۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۱/۴

آغاز: الحمدلله الذی انزل کتابه المبین نوراً و هدیً و شفاءً لما فی صدور المؤمنین و دامغاً لباطل المبطین فمن تمسک بحبله عصم

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان -رم ۱۰۲۹؛ خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن بدر بن علی اهجری، تا: سه شنبه غره ذیحجه ۱۳۱۹ق؛ از نسخه کتابت شده در ۱۵ محرم ۱۰۵۵ که در تملک «سید عبدالله بن احمد صعدی» بوده، مجدول؛ ۶۰ص (۲۹۸-۳۵۷) [عکسی ف: ۵-۲۶]

● التحذیر عن الوقوع فی المهلکة و البلیة / اخلاق / عربی

at-taḥḏīr ‘an-il wuqū‘ fī-l mahlaka wa-l balīyya

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸-۹۷۵ قمری

mottaqī, ‘alī ebn-e hesām-od-dīn (1484-1568)

در آن از شرایط اهلیت یک عالم و پژوهنده دانش گفتگو می‌کند. مؤلف در آن به دو تألیف دیگر خود «نهج الاتم فی تنویب الحکم» و «الدر المکنون و السر المضمون» اشاره کرده است.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی نبینا محمد و آله اجمعین. اما بعد فیقول الفقیر ... علی بن حسام الدین الشهیر

بالمتقی هذه رسالة سمیتها «التحذیر عن الوقوع فی المهلکة و البلیة» لمن شرع فی علم الحقایق بلا اهلیة، فاعلم
[دنا ۸۳۵/۲]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۱۱/۵**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال ایضاً رحمه الله التوقف فی محل الاشتباه مطلوب کذمه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۷۱پ)، ۲۷ سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۳۱۶]

۲. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۶۸/۴**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۴×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۷]

● **التحذیر من المعاونة علی الفتنة** / اخلاق / عربی
at-taḥḏīr min-al mu'āwinat 'ala-l fitna

منصور بالله، قاسم بن محمد، ۹۶۷-۱۰۲۹ قمری
mansūr-o be-l-lāh, qāsem ebn-e mohammad (1560-1620)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۵۵/۱
آغاز: بسمله. والحمدلله وحده ... الحمدلله الذی جعل الکتاب هدی للمتقین و شفاء الصدور المومنین ... اما بعد فانه لما وقع النکیر علی من حذر من المعاونة علی الفتنه؛ **انجام:** واختم لی و للمومنین بخیر یا ارحم الراحمین ... العلی العظیم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۳۳ق، کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سورمه‌ای، ۱۶ سطر [ف: ۵-۲۱۹]

● **التحذیر و التنبیه** / متفرقه / عربی
at-taḥḏīr wa-t tanbīh

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، -۴۳۳ قمری
hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e 'alī (- 1042)

در این رساله رئیس فرقه درزیه خود را صاحب بعث و نشور، نافخ صور و جز آن معرفی نموده و به کسانی که از اوامرش سرپیچی کنند هشدار داده است. در صدر و ذیل این رساله اشارت به نام مؤلف نیست اما در مطالب رساله قرائن قطعی موجود است بر اینکه تألیف حمزة بن علی است و از آن جمله است این عبارت: «و اشکرونی و اعرفونی حق معرفتی فانا القائم نحکم بامره المؤید بروح قدسه» و نیزاین عبارت: «انا قائم الزمان و صاحب الزمان و الهادی الی طاعة الرحمان». (عبدالحسین حائری)
آغاز: بسم الازلی القدیم و المولی الکریم و الرب الرحیم ... فالحمد لمن ابدعنی من نوره و ایدنی بروح قدسه
[دنا ۸۳۵/۲ (۹ نسخه)]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹۵/۱۹**
آغاز: رساله التحذیر و التنبیه باسم القدیم و المولی الکریم ... الحاکم الذی خضعت لهیبته جمیع العباد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ضخیم فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف قرمز، ۵ص (۱۰۴-۱۰۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۵۰سم [ف: ۱۰-۲۲۰۸]

۲. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴/۱۷**
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۱۳۳۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۷ص (۱۳۶-۱۴۲) [عکسی ف: ۳-۳۷۵]

۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۱۷**
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۳۴۸؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۱۹۱-۲۰۰) [عکسی ف: ۲-۴۵۷]

۴. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۵/۱۷**
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۹۳۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶ص (۱۱۵-۱۲۰) [عکسی ف: ۳-۲۱۰]

۵. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۱۷**
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۰؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شنبه دهه پایانی ربیع الثانی ۱۱۰۹ق؛ ۸گ (۱۳۷-۱۴۴) [عکسی ف: ۲-۴۷۱]

۶. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶/۱۷**
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۱۳۳۷؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۳؛ ۷ص (۱۴۱-۱۴۷) [عکسی ف: ۳-۲۹۷]

۷. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱۵**
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۷۲۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا ۱۴؛ ۵گ (۸۱-۸۵) [عکسی ف: ۲-۴۲۶]

۸. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۱۱/۱۹**
خط: نسخ، کا: عبرت، تا: دوشنبه ۱۵ اردیبهشت جلالی ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴ص (۷۱-۷۴)، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۷۵]

۹. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۱۹-ف**
نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۹۸]

۱۰. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲/۱۱**
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۳۳۸؛ خط: نسخ معرب درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲ص (۲۳۴-۲۴۵) [عکسی ف: ۴-۲۸۹]

● **التحرز عن السموم الحیوانیة و النباتیه و المعدنیة المشروبة** / طب / عربی

at-taḥarruz ʿan-is sumūm-il ḥaywānīya wa-n nabātīya wa-l maʿdanīyat-il mašrūba

قسطا بن لوقا، ق۳ قمری

qostā ben luqā (- 9c)

التحرز عن السموم الحیوانیة والنباتیه و المعدنیة المشروبة او الملدوغة او غیرها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۳۷

خط: نستعلیق، کا: طیب حموی، تا: سه‌شنبه ۲ رمضان ۱۰۰۴ق، جا: یزد؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱-۱۸۹]

● التحریر / فقه / عربی

at-taḥrīr

حسنی، یحیی بن حسین، -۴۲۴ قمری

hasanī, yahyā-e-bn-e hoseyn (- 1034)

مؤلف که خود از ائمه زیدیه می‌باشد، در صدد تصحیح مذهب و آراء و نظرات «الهادی الی الحق یحیی بن حسین بن قاسم بن ابراهیم حسنی» امام زیدیه (-۲۹۸ق) بوده، چون به نظر می‌رسید فرزندان و اصحاب بعداز او تصرفاتی در آراء و نظرات او نموده باشند، لذا مؤلف بنا به درخواست بعضی از شاگردانش، این کتاب فقهی را در تخلیص و تهذیب و اصلاح مذهب فقهی قاسم بن ابراهیم یحیی بن حسین و اولاد آنها تحریر نموده است.

[زرکلی الاعلام ۱۷۲/۹؛ معجم المؤلفین ۱۳/۳و ۱۹۲؛ دنا ۸۳۵/۲]

شرح و حواشی:

۱- الجامع من الشرح من تعلیق التحریر؛ قاضی، زید بن محمد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۸عکسی

آغاز: الحمد لله علی جزیل نعمته ... وسالت و فقک الله و ایانا لطاعته تلخیص مذاهب القاسم بن ابراهیم و یحیی بن الحسین و اولادهما، صلوات الله علیهم فی ابواب الفقه و مسائل الشرع؛ **انجام:** و ان کان کافرا فی الاصل و لحق بدار الحرب علی کفره استرق تم الکتاب و الحمد لله رب العالمین

نسخه اصل: موزه بریتانیا، ش Or. 4040 (ریو فهرست خطی عربی همانجا /۲۱۸). از طهارت تا میراث و در آخر کتاب «السیرة» در مباحث مربوط بامام مربوط و امامت بر طبق مذهب زیدیه آمده؛ خط: نسخ، کا: علی بن سلیمان بن زید بن علی بن سلیمن ...، تا: ربیع الاول ۵۵۸ق؛ مصحح، محشی، در پایان شرحی راجع به مقابله کتاب و تصحیح آن در سه نوبت به تاریخ رمضان ۵۸۸ آمده؛ ۱۸۷گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۱-۴۳۹]

● تحریرات / اصول فقه / عربی

taḥrīrāt

مطالب علم اصول را در یک «مقدمه» و سه «فن» و یک «خاتمه» به‌گونه درس خارج و با عناوین «الموضع، المقام، اصل، الکلام، هدایة، هدایة» و غیره بیان نموده است. در آغاز بحث گسترده‌ای در تعریف فقه و اصول دارد. قسمت عمده کتاب را مباحث الفاظ تشکیل داده، مباحث اجماع و استصحاب را نیز دارد.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۴۵

آغاز: بسم الله خیر الاسماء. اما بعد فقد رتبته علی مقدمة و ثلاثة فنون و خاتمة؛ **انجام:** قد تحقق ما هو الحق فی المسئلة و هو الحجیة فی الموضوعات الصرفه و عدمها فی استصحاب حکم الاجماع بقسمیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج دار، ۳۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۶]

● تحریرات الشیخ مرتضی الانصاری / فقه / عربی

taḥrīrāt-uš šayx murtaḍā al-anṣārī

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865)

مجموعه متفرقاتی است که مرحوم شیخ در فقه نگاشته است بدین عناوین: ۱. کتاب الصلاة؛ ۲. کتاب الزکاة؛ ۳. کتاب الخمس؛ ۴. کتاب الصوم؛ ۵. کتاب الصوم از قواعد الاحکام علامه حلی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۳۰

نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: حسین کاشانی، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۲۸۹ق؛ مصحح؛ تملک: محمد آل بحرالعلوم طباطبائی، جعفر بن محمد آل بحرالعلوم طباطبائی؛ ۵۷۴ص [عکسی ف: ۷-۱۲۳]

● تحریرات فی الأصول / اصول فقه / عربی

taḥrīrāt fi-l ʾuṣūl

خمینی، مصطفی بن روح الله، ۱۳۰۹-۱۳۵۶ شمسی

xomeynī, mostafā ebn-e rūh-ol-lāh (1930-1977)

شامل ۱۱ «مقصد» و هر مقصد شامل مباحث متعدد است: ۱. موضوع الأصول و تعریفه مع نبذة من مباحث الألفاظ؛ ۲. الأوامر؛ ۳. النواهی؛ ۴. المفاهیم؛ ۵. العام و الخاص؛ ۶. المطلق و المقید؛ ۷. القطع و احکامه؛ ۸. الظن؛ ۹. البراءة؛ ۱۰. الاشتغال؛ ۱۱. الاستصحاب.

چاپ: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۶ش، ۸ جلد

[دنا ۸۳۵/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸عکسی

آغاز: بسمله و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد وآله ... اعلم انه یجب قبل الخوض فی مقاصد الکتاب أن نذکر المسائل

المتعارف ذكرها فى ضمن مباحث و ان شئت جعلتها المقصد الأول كما يأتى وجهه؛ **انجام:** و قال بالتوصلية فى هذه المسألة و الكلام يقع فى المقامين المقام الأول حول مقتضى الدليل الاجتهاد و هو عندى التوصلية.

نسخه اصل: کتابخانه مرعشی شماره موقت ۱۳۳۸۵. جلد اول، از آغاز تا تنبیهات بحث تعبدی و توصلی؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴، ظاهراً در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ ق، متن خط خوردگی دارد؛ ۴۴۰ص، ۱۴ سطر [عکسی ف: ۳-۵۲۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹عکسی

آغاز: و لا فرق بين اعدام الطبيعة الموجودة و بيد سد وجودها ... الصورة الثالثه ان يكون تعلق الأمرأ و النهى العام المجموعى؛ **انجام:** و حيث ان قاعدة لاضرر ساقطة عندنا فأقمضنا عن فروعها و قد فرغنا عن تسويد هذه الصحائف ...

نسخه اصل: کتابخانه مرعشی. از «جریان البرائة و الاحتیاط فی الشبهات الموضوعیة» تا «قاعده لاضرر ...»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۴ صفر ۱۳۹۶ق، جا: نجف؛ ۴۴۶ص، ۱۶سطر [عکسی ف: ۳-۵۲۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰عکسی

آغاز: ذلك لأن القدر و الاختيار ليس من قيود التكليف بل هى من الموجبات لتنجز الخطاب؛ **انجام:** الثابت فيها سواء كان ثابتاً باللفظ أو الاجماع أو النقل و ان عنوانها فى طى المباحث.

نسخه اصل: کتابخانه مرعشی شماره موقت ۱۳۵۴۰. شامل مقصد دوم در اوامر، از «حول اقتضاء الامركون الفعل اختيارياً» تا «الفصل السادس فى مسألة الضد»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ صفحات این نسخه را مؤلف شماره‌گذاری نموده و از ص ۴۴۱ تا ص ۸۸۰ را شامل است؛ ۴۴۰ص، ۱۳سطر [عکسی ف: ۳-۵۲۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲عکسی

آغاز: بسمله و الصلوة و السلام على خير خلقه محمد و آله الغر الميامين ... المقصد الثامن فى القطع و احكامه و فيه مقدمة و مباحث، اما المقدمة فتشتمل على امور، احدها فى كون هذه المسألة من المسائل الاصولية؛ **انجام:** أقول أولاً لو كان الأمر كما تحرر ليلزم فى موارد النهى عن نفس الطبيعه كفاية تركها فى زمان ما، لأن عدمها عدم تلك الطبيعة.

نسخه اصل: کتابخانه مرعشی. شامل المقصد الثامن فی القطع و احکامه و المقصد التاسع فی البرائة؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۹۴ق، جا: نجف اشرف؛ ۵۰۰ص، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۳-۵۲۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰عکسی

آغاز: بسمله و به نستعين. المقصد الثامن فى الاستصحاب، قد تصدى الأعلام اخر لتعريفه و تصدى آخرون بامتناع تعريفه لاختلاف المبانى فى ذلك الموجب لاختلاف حقيقته و مهيته؛ **انجام:** تذنيب لوشك فى حجية الاستصحاب فى الشك فى المقتضى فاعتبار هو مساوق للقطع بعدم الحجية ... خاتمة لو صدقنا جميع ما قيل فى وجه اختصاص الحجية بالشك فى الرافع، فلنا القول بالعموم ... كون عدة من الشكوك شكاً فى الرافع كما يكفى لعموم.

نسخه اصل: کتابخانه مرعشی، شماره موقت ۱۳۳۹۹. نسخه حاضر بخشی از «المقصد الثامن فی الاستصحاب» را در بر دارد که هنگام چاپ به عنوان «المقصد الحادی عشر فی الاستصحاب» در جلد هشتم تحریرات فی الأصول (صفحات ۳۱۳-۴۲۲)، چاپ مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی قرار گرفته؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۷۹ص، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۴-۴۱۴]

● تحریر اثولوجیا = المیمر / فلسفه / عربی

taḥrīr-u uṯulujīyā = al-maymar

فارسی، محمد تقی بن محمد، -۹۴۸ قمری

fārsī, mohammad taqī-ye-bn-e mohammad (- 1542)

وابسته به: اثولوجیا = ثئولوجیا = میامر؛ فلوطین (۲۰۴-۲۷۰)

رساله‌ای است در شناخت باری تعالی که از کتاب ارسطوطالیس فیلسوف به تفسیر فرفوریوس استخراج شده و عبدالمسیح بن عبدالله بن ناعمه حمصی آن را ترجمه به عربی کرده، سپس یعقوب بن اسحاق کندی به دستور المعتصم بالله خلیفه عباسی آن را تصحیح نموده است. رساله در ده «میمر» است: ۱. معرفة الغاية؛ ۲. رجوع النفس الى العالم العقلى؛ ۳. ماهية جوهر النفس؛ ۴. شرف عالم العقل و حسنه؛ ۵. ذكر البارى و ابداعه ما ابدع؛ ۶. الكواكب؛ ۷. النفس الشريفة؛ ۸ صفة النار؛ ۹. النفس الناطقة؛ ۱۰. العلة الاولى؛ باب من النوادر فى العقل الاول. (حبیب الله عظیمی)
[الذریعة ۱۲۰/۱ و ۳۷۷/۳؛ دنا ۸۳۶/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۷۲

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... من كتاب ارسطو ليس الفيلسوف المسمى باليونانية اثولوجيا ... نقله الى العربية عبدالمسيح بن عبدالله بن ناعم الحمصى؛ **انجام:** فلذلك لايمكن لأحد أن يرى الهيولى لانها قد لسبت صورا كثيرة فهى خفية تحتها لاينالها شىء من الحواسى البتة.

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن عنایة الله تبریزی، تا: اواخر رجب ۱۲۰۰ق؛ از روی نسخه کافی بن محتشم قائنی از روی نسخه ابوالقاسم حسینی استرآبادی (میرفندرسکی)، مصحح، محشی؛ وقف نامه کتاب از تقی بن محمد صادق موسوی در رمضان ۱۱۱۹ با مهر «عبده محمد تقی الموسوی» (بیضوی)؛ تملک: «کاظم موسوی» با مهر «محمد کاظم الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۲

آغاز: بسمله، و الصلوة و السلام ... الميم الاول من كتاب ارسطو

طالیس الفیلسوف المسمی بالیونانیة اثولوجیا و هو القول علی الربوبیة ... لمعرفة الغایة التی هو غایتها للحاجة اللازمة الیها و قدر المنفعة الواصلة الیه من لزوم مسلک البغیة؛ **انجام:** ثم قبلت بعد ذلک صوراً بعد صور، فلذلک لایمکن لاحد ان یری الهیولی، لانها قد لبست صوراً کثیرة فهی خفیة تحتها لاینالها شیء من الحواس

خط: نسخ خوش، کا: محمد نصیر محلاتی، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح، دارای سرلوح و کتیبه، مجدول، کمند اندازی؛ یادداشت رؤیا به سال ۱۲۸۲؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۴گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۸۲]

● تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة / فقه / عربی

taḥrīr-ul aḥkām-iš šar'īyya 'alā maḏhab-il imāmīya

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸-۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251-1326)

تاریخ تألیف: ۱۰ ربیع الاول ۶۹۰-۸ شوال ۶۹۷ق

یکی از متون جامع و موجز فقه امامیه است که تنها به ذکر فتوای پرداخته است بدون استدلال و شامل دوره کامل فقه است بی ذکر دلیل، و به کثرت فروع و حسن تبویب، ممتاز است تا آنجا که گویند این کتاب حاوی چهل هزار فرع است. مشتمل بر چهار قاعده: ۱. عبادات، ۲. معاملات، ۳. ایقاعات، ۴. احکام. مصدر به دیباچه‌ای که در آن از معنی فقه و فضیلت و آداب و معرفت آن بحث شده است و اینکه روا نباشد که آن را پنهان سازند و برای ادله آنها به دو کتاب دیگر خود «منتهی المطلب فی تحقیق المذهب» و «تذکرة الفقهاء» ارجاع می‌دهد. تاریخ ختم قاعده اول: شب سه‌شنبه ۱۰ ربیع الاول ۶۹۰، قاعده دوم: غره جمادی الثانی ۶۹۱، قاعده سوم: صفر ۶۹۷، قاعده چهارم: ۸ شوال ۶۹۷.

آغاز: بسمله الحمدلله المتقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات ... فان هذا الکتاب ... قد جمعنا فیه معظم المسائل الفقهیه

چاپ: طهران، سنگی، ۱۳۱۴ق.، رحلی، ۳۱۱+۲۸۱صص

[الذریعة ۳۷/۳ و ۳۷۸/۳ش ۱۳۷۵؛ مکتبة العلامة الحلی، طباطبائی ره ص ۷۷-۹۵ (۷۹ نسخه را معرفی کرده)؛ ذخائرالتراث العربی الاسلامی ۲۴۱/۱؛ کشف الحجب و الاستار ص ۹۸؛ دنا ۸۳۶/۲-۸۷۴ (۲۰۲ نسخه)؛ مشار عربی ص ۱۶۳]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة؛ فخرالمحققین، محمد بن حسن (۶۸۲-۷۷۱)

۲- حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة؛ محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰-۹۴۰)

۳- المصانع بأمر قدیم الصانع؛ بجستانی خراسانی، حسین بن محمد (-۱۳)

۴- حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة

۵- فضیلة العلم و العالم

۶- شرح تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۹۷

نسخه گرانبها و بسیار پاکیزه‌ای است ولی افسوس که چندان از آن نمانده و افتادگی فراوان دارد و آشفته است؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد حمارنی، تا: ذیحجه ۶۹۹ق (پایان قاعده نخستین)؛ افتادگی: آغاز و وسط وانجام؛ با اجازه انهاء قرائت و بحث و فهم و استشراح علامه در محرم ۷۰۰ به خط خود در پایان همین قاعده گویا برای نویسنده نسخه، با بلاغ‌های بسیار و اندکی حواشی که برخی از سخنان مؤلف است، عبدالکریم بن عبدالرحیم آن را نزد شیخ صالح بحرانی فارسی در ۱۰۷۰ خوانده و در ۱۰۹۵ در آغاز نسخه یادداشتی نوشته که: «در این نسخه خط علامه هست»؛ وقف مدرسه معصومیه [ف: ۳-۷۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۵۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۹۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۱۵

جزء سوم کتاب؛ خط: نسخ نازیبا، کا: وشاح بن محمد بن عسه، تا: ۲ جمادی الاول ۷۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با نشان بلاغ، معرفی نسخه از محمد امین نجفی خوئی به‌تاریخ رجب ۱۳۴۱ با مهر کتابخانه وی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۲-۹۹]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۲۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتکون الدیة فی ماله فهذا آخر ما أفدناه فی هذا الکتاب ... فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب ...؛ تم الجزء الرابع من کتاب تحریر الأحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة. من حیث انه تضییع للمال فلانعد علیه تم الجزء الثانی ... و یتلوه الجزء الثالث القاعدة الثالثة فی الایقاعات ...

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسن بن یحیی فراهانی، تا: جمعه ۲۳ ربیع الثانی ۷۲۱ق؛ مصحح، با بلاغ‌های متعدد از فخرالمحققین، در پایان قاعده اول انهایی به خط فخر المحققین در تاریخ ۱۰ ذیقعده ۷۵۹ بدین عبارت: «انهاه ایده الله تعالی قراءة و بحثاً فی عار شهر ذیقعدة سنة تسع و خمسین و سبعمائة و الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله محمد بن مطهر»، در اول نسخه چند مسأله شرعی از جمله درباره قرائت در صلاة الاموات و واجبات موصی بها، در پایان این مسأله امضای «و کتب محمد بن مطهر»، یادداشت خرید نسخه در ۹۸۲ ق بدین عبارت: «این کتاب را بعوض اجرت حج نواب مستطاب جنت مکان فردوس آشیان با چند کتاب دیگر ... شیخ عبد النبی لحاوی فروخته بودند و شیخ مشار الیه نزد فقیر فروخت به حضرت سیادت ... عماد للسیادة و الشریعة والادب مجتبی العریضی و ثمن در حضور این فقیر قبض نمود و کان ذلک فی شهر شعبان سنة

۹۸۲»؛ تملک: محمد بن غیاث الدین عریضی با مهر «محمد جعفر الحسینی ۱۰۴۱» (بیضوی)، محمد بن یحیی بن ابراهیم بن محمد بن حسن بن ابراهیم بابلی در روز شنبه ۵ ذیقعده ۷۶۰؛ مهر: «عبده عبدالغفور بن محمد اسماعیل» (بیضوی)؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی، ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱–۹۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۳۲

قاعده اول و دوم؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمود بن محمد بن بدر، تا: سه‌شنبه ۶ رجب ۷۲۳ق، جا: حله (مقام صاحب الزمان)؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، دارای انهائی است که علامه گویا برای کاتب نسخه به تاریخ ۲۶ جمادی الاخر ۷۲۴ نوشته؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه ای، ۲۸۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷–۲۸۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱۸/۲

آغاز: بسمله. الفصل الثالث فی الموصی به، و فیه ابحاثا، بحثا: تصح الوصیة بکل مقصود؛ **انجام:** المطلب الثانی فی حال الاضطرار، و فیه مباحث. و هو الخارج علی الامام العادل، و قیل ...

از فصل سوم از وصیت تا پایان کتاب اطعمه؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول ۷۲۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱۶–۵۰]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۳

ج ۱ و۲؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن محمد استرآبادی، تا: ۲۸ شعبان ۷۲۶ق، جا: نجف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱–۲۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۲۷

آغاز: بسمله: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد.؛ **انجام:** فان عجز اخذت من الامام للروایة و قیل مع فقد العاقلة او فقرها یوخذ.

خط: نسخ کهن، کا: حسن بن الحسین، تا: ۱۸ ذیحجه ۷۲۸ق (جزء سوم)؛ افتادگی: وسط (میان برگ‌های ۱۳۴ و ۱۳۵) و انجام (یک صفحه)؛ از روی نسخه اصل حلی، در پایان جزء سوم (۱۵۷ر) حلی می‌نویسد: «تم الجزء الثالث من کتاب التحریر و یتلوه فی الرابع بعون الله تعالی و منه کتاب المیراث و کتبه حسن بن یوسف بن مطهر مصنف الکتاب فی صفر ختم بالخیر سنة سبع و تسعین و ستمائة و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا و مولانا محمد النبی و آله الطاهرین. الی هنا کلام المصنف بردالله مضجعه (در چاپی ص ۱۶۲ این تاریخ دیده نمی‌شود) و فرغ العبد الضعیف حسن بن الحسین من نسخه ... (تراشیده شده) الاصل بخط المصنف رضی الله عنه الا من کتاب الطلاق الی کتاب الایمان صبیحة الثامن عشر من ذی الحجة سنة ثمان و عشرین و سبعمائة حامدا و مصلیا و مسلما–بلغ المقابلة و النظر فی مجالس آخرها شهور سنة تسع و عشریع و سبعمائة»، بازپسین مقابله آن در ۷۲۹ بوده، بسیاری از جاها «بلغ قراءة ایده الله» یا «بخطه حاشیة» دارد، از عنوان کتاب در ۱ر هم برمی‌آید که پس از مرگ حلی نوشته شده؛ تملک: محمد هادی امامی کاشانی، ابوالقاسم، محمد علی یزدی، محمد بن عبدالله واعظ؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ ساده با برگردان در یکسوی، ۲۷۷گ، ۲۵ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۵–۱۸۱۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۲۲

آغاز: القاعدة الثانیة؛ فی العقود، و فیها کتب، کتاب المتاجر و فیه مقدمة و مقاصد

از «القاعدة الثانیة فی العقود» تا آخر عبادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ رمضان ۷۲۸ق؛ محشی با امضاء «ع»، به‌وسیله علی بن طراد تصحیح و قرائة مقابله شده به تاریخ ۷۳۲؛ جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار، ۱۴۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۵–۳۱]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۱

جلد دوم؛ خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن احمد بن طراد بن ابی الحسن بن الضراب، تا: سلخ جمادی الثانی ۷۳۱ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد صادق بن محمد حسین قمی و مهر «یا صادق الوعد» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷–۲۰۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۱

تا پایان کتاب عتق؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن حسین بن حسن سرابشنوی، تا: ۱ جمادی الاول ۷۳۵ق، جا: کاشان؛ مصحح؛ تملک: محمد بن عبدالله الواعظ و مهر «ابوالقاسم الموسوی» (مربع)؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۸۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۱۴۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۳۱

از کتاب نکاح تا دیات؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن حسین بن حسن سرابشنوی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۷۳۵ق، جا: کاشان، محله «باب ورده»؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ این نسخه دنباله نسخه شماره ۳۷۵۱ همین کتابخانه است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، ۲۶۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۳–۲۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵

از اواخر احکام غسل جنابت شروع می‌شود و برگ‌ها در صحافی بسیار نامرتب صحافی شده؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی طبری (از شاگردان علامه حلی)، تا: سه‌شنبه ۲۴ صفر ۷۳۷ق؛ در بسیاری از صفحه‌ها تصریح شده که از روی نسخه مصنف تصحیح و مقابله شده؛ تملک: اسکندر بن مهدی که کتاب را به فرزندش محمد بخشیده به تاریخ ۷۴۹، محمد بن نعمت الله عقدائی به‌تاریخ غره رجب ۷۶۲، یونس بن حسن بن سیف صیمری جزائری؛ جلد: تیماج سبز، ۲۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱–۴۰۲]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۷۹

آغاز: القمر بفرجه فی البول و الغائط واستقبال الریح بالبول فی الارض الصلبة

قائده اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۵ جمادی الاول ۷۳۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۷-۷۲]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۲۹

خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن عباس (جزو یکم)، تا: ۱۵ محرم ۷۳۷ق، و احمد بن حسن میدانی در ۸۲۱ق (جزو دوم)؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سیاه، ۳۳۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۸سم [ف: ۱-۸۲]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالاقرب الزامه بالعمل من حیث انه تضییع للمال فلایقر علیه

جلد۱-۲؛ خط: نسخ کهن، کا: حسن بن سلیمان بن صالح، تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی ۷۴۰ق، به امر شیخ جمال الدین احمد بن شهاب؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ واقف: شیخ محمد رحیم؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱/۲۱-۲۲۰]

۱۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۳

خط: نسخ، کا: حسین سلیمی، تا: یک‌شنبه ۹ ربیع الثانی ۷۴۰ق، به‌درخواست شیخ جمال الدین أحمد بن شهاب محمد بن أبی عبدالله اسدی؛ واقف: میرزا جعفر حسینی ملقب به میرزا بابا سبزواری، رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [تراثنا: س۶ش۱-۷۹]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۷-۱۹/۱۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اکره علی الدخول جاز حینئذ و تجتهد علی انفاد الاحکام بالحق تمت القاعدة الاولی و هی العبادات من کتاب التحریر و هو آخر الجزء الاول منه

جلد اول و بخش اول در عبادات؛ خط: نسخ، کا: محمدبن حسن بن محمدبن علی بن ناصر مجلجل، تا: سه‌شنبه ۶ شعبان ۷۴۷ق؛ مصحح، مقابله آن با نسخه مصنف به تاریخ ۷۷۵ پایان یافته، دارای انهائی است که محمد بن علی بن جعفر بن یحیی بن جعفر بن [مسروق] به‌تاریخ ۹ رجب ۷۸۳ نوشته؛ تملک: ابراهیم بن علی سیاری بحرانی به تاریخ ۳۰ ربیع الثانی ۹۴۱، رشا بن ناصر به‌تاریخ ۲۷ ربیع الاول ۹۷۶ق؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۲۰۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۱]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۸-۱۹/۱۶۸

آغاز: بسمله القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب کتاب المتاجر و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمه ففیها مباحث یجوز طلب الرزق بالمعاش فی الحلال؛ **انجام:** و لو اعتکفت باذنه لم یسقط نفقتها سواء کان اولا اعتکفت

جلد دوم و بخش دوم در عقود؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد بن علی بن ناصر مجلجل، تا: سه‌شنبه ۶ شعبان ۷۴۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، از روی نسخه مصنف مقابله شده؛ تملک: علی بن خمیس بن راشد، ابوالقاسم موسوی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز،۲۰۶گ،۱۹سطر،اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۲]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴

آغاز: برابر

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن شریف بن مؤذن، تا: ۸ ذیحجه ۷۶۳ق؛ محشی از محمد بن جعفر و پاره‌ای از حسن بن حمزه، با علامت بلاغ سماع و قرائت مانند «بلغت قراءة ایده الله» و «بلغ سماعا ایده الله»؛ در پشت برگی جدا نوشته شده: «لیلة الجمعة خامس عشرین جمادی الآخرة سنة احد و سبعین و سبعمائه توفی شیخ الاسلام فخرالدین ابن المطهر قدس الله نفسه»، در گ ۲۴۴پ دارد: «شیخنا المصنف قدس الله روحه یروی کتب الشیخ السعید ابی جعفر عماد الدین طوسی عن والده عن السید فخار بن معد بن فخار العلوی الحسینی الموسوی عن شاذان بن جبرئیل القمی عن الشیخ ابی القسم العماد الطبری عن المفید ابی علی الحسن بن محمد بن الحسن الطوسی عن والده ابی جعفر المصنف رضوان الله علیهم اجمعین»، نیز «من لفظة شیخنا فخرالدین محمد دام ظله: مسئلة. قوله فی باب الزکوة «شرط الضمان امکان الاداء و الاسلام، عملتها بالتماس اعز الناس علی و هو ولدی یحیی فی ایام الحج من سنة سبع و خمسین و سبع مائة ...»، در ۲۴۵پ دارد: مما انتقل الی بفضل الله بالبیع الصحیح الشرعی و انا فقیر عفو الله و راجی فضله حسن بن محمد علی الکروکانی» با مهر «عبده حسن محمد علی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴۶گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۱۸۰۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۸-۱۸/۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لوحصل خوف من غیر مرض لم یتعلق به الحجر ... و کذا لوحصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه. تم الجزء الثانی من کتاب تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة

از ابتدا تا کتاب الوصیة؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد بن حسن بن علی عتسی امامی (بخش اول)، علی بن فارس بن محمد بن یوسف بن احمد بن ابراهیم (بخش دوم)، تا: ۲۸ صفر ۸۴۵ق (بخش اول) به دستور شهاب الدین احمدبن نورالدین علی، یک‌شنبه ۸ ذیقعده ۷۶۳ق (بخش دوم)؛ مصحح، محشی؛ تملک: یوسف بن محمد بن نورالدین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، ۲۱-۴۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۲-۷۴۱]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۲۵

آغاز: بسمله، الحمدلله المتقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات؛ **انجام:** کتاب: حصل الطاعون ... هو ساکن فیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۸۷ق، جا: دکن؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۵۹گ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ملی ایران: ف: ۸-۴۲۵]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۰۰/۱

آغاز: القاعده الثانیه فی العقود و فیه متب: کتاب المتاجر و فیه مقدمه و مقاصد اما المقدمه و فیها مباحث؛ **انجام:** و کذا لو حصل

الطاعون ببلد هو ساکن فیه.کتاب النکاح و فیه مقدمه و مقاصد.
جلد دوم، از کتاب المتاجر تا اول کتاب نکاح؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ جلد: گالینگور سیاه، ۳۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۳۳/۲-۱۱۲]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۳-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلأقرب الزامه بالعمل ... فلا یقر علیه ... و یتلوه فی الجزء الثالث فی الایقاعات و صلی الله علمه محمد و آله ...
مشتمل است بر دو جزء کتاب از آغاز تا بخش نکاح؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح با گواهی بلوغ قرائت در چندین جا، پشت برگ آغاز قصیده عینیه‌ای است در مدح حضرت امیر (ع) که جزو قصاید سبع علویات ابن ابی الحدید معتزلی است، مقابله شده، انهایی به قلم حسین بن علی بن الحسام در باب شاگرد و برادرزاده‌اش مورخ ۸۸۵ و انهای دیگری به خط احمد بن محمد مورخ ۱۰۳۸ با امضاهای «نورالدین الحسینی الکفرعونی»، «ابراهیم بن احمد الزینبی»، «نجیب الدین» و «زین العابدین بن سلیمان»، صورت معامله‌ای است با امضای شاهدان: «نجیب الدین عاملی و علی بن عبدالعالی میسی»، محشی با نشان «ک د» و «ح د» و جز اینها، یادداشتی مورخ ۹۲۰ و دیگر مورخ ۹۰۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قرمز با عطف سیاه، ۲۶۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۲۴-۱۶۴]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو افتقر الی الجراج قال السید یجوز ذلک بغیر اذن الامام و قال الشیخ ظاهر مذهب شیوخنا (الامامیه جهاد).
به «الفصل التاسع فی الامر بالمعروف و النهی عن المنکر» منتهی می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۱گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۲۲×۲۲/۵سم [ف: ۱۱-۱۰]

۲۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۷۷

آغاز: القاعدة الثانیة فی العقود و فیها کتب کتاب التجارة و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة فیها مباحث ۱-یجوز طلب الرزق بالمعاش فی الحلال بالاجماع؛ **انجام:** و مولی الاب لم یکن علیه ولاء حال جنایة فیکون الدیة فی ماله فهذا آخرما اخذناه ... والله الموفق للصواب منه المبدأ و الیه المآب و الحمدلله رب العالمین.
از کتاب التجارة تا آخر کتاب به طور کامل؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: حدود قرن ۸؛ وقف‌نامه نسخه توسط حاج محمدعلیا بدون تاریخ؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۶۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف مخ]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۶۷

انجام: و طهارة المولود فلا یجوز امامة الکافر و لا اهل البدع و لا المخالف للحق و ان کان مرضیاً فی مذهبه و لا
قاعده اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ تملک: زین الدین سلوم، محمد بن مکی بن محمد بن شمس الدین، محمد بن یوسف بن سعید، قاضی بن کاشف الدین محمد یزدی با مهر «یا قاضی حوائج ... اقض حوائجی بالنبی و عترته الاقدسین» (دائری بزرگ)، محمد مهدی بن محمد نصیر به سال ۱۱۱۵ق با مهر «المهدی منا اهل البیت» (مربع) و سپس هبه آن به فرزندش محمد؛ مهر: «المهدی منا اهل البیت» (مربع)، «افوض امری الی الله الغنی معزالدین محمد الحسینی الموسوی» (دائری بزرگ)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۱۲۶]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۰۹-۳۳/۵۹

آغاز: المطلب الثالث فی المیراث بالولاء بالعتق وفیه کو بحثاً آ العتق قسمان واجب اما باصل الشرع کمن ملک من ینعتق علیه من الارقاب و الرضاع؛ **انجام:** سواء کان القطعان من واحد او اثنین ولو قطع الید من المرفق او من المنکب
میراث تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۱۷۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲-۷۴۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۳ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [مختصر ف: ۱۳۴]

۳۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۴۳

جلد اول؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ یادداشت تملک ۹۰۴؛ قطع: وزیری [ف: ۸۲]

۳۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۳۵

جلد سوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام [اوراق عتیق: ۱-۲۴۲]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۳۴ و عکسی ۲۱۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ودیة الجنین الکامل قبل ان تلجه الروح و خطاء الامام و الحاکم فی الحکم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اجازه‌ای از شخصی که نام وی پاک شده به سیدجمال الدین حسن بن حسام الدین ابراهیم بن یوسف بن ابی شبانه در سوم ربیع الثانی ۸۸۰ و تأیید اجازه فوق از محمد بن احمد حسینی برای هموه؛ تملک: حاجی ملامحمدمهدی نجم آبادی در نجف اشرف به‌سال ۱۲۵۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۱] و [عکسی ف: ۶-۲۱۹]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۸۲

نصف اخیر کتاب از «کتاب الفراق» تا آخر تحریر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۵۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۴]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۳۰

جزو یکم، تا پایان جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ تملک: محمد حسین بن عبدالنبی جرایری شیرازی؛ ۱۳ برگ پایان مورخ ۸ جمادی الاول ۱۰۵۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۲۸ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۰-۱۶۰۳]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۹۰

از نکاح تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ آغاز و انجام

نونویس ذیحجه ۱۲۶۰،محشی؛کاغذ:سمرقندی،جلد:تیماج مشکی، ۵۶۱گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۶۰]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۲۳

جلد دوم و از عقود تا ودیعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ چهارده برگ در پایان نونویس قرن ۱۳؛ محشی با نشان «دروس، عد»؛ تملک: خواجه حاجی شمس الدین محمد ابوعلی در ۸۸۴ عبدالحسین بن عبدالعزیز رازی در ۸۶۸ احمد بن علی خوانساری در ۱۲۲۱، علی بن محمد باقر موسوی، سید حسن موسوی، در پایان به خط تازه آمده «قد وجدنا الاجزاء القدیمة من خط مؤلفه حسن بن مطهر الحلی رحمه الله و اسکنه فرادیس الجنان بمحمد و آله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، ۲۱ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۷۸۲]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلی ما اخترناه یعتق ثلثاه الا أن یجیز الوارث عتقه أجمع ثم یرث بثلثیه ثلثی.

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالله بن ترکی خلجی، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الثانی ۸۳۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، با آثار بلاغ، با انهائی از احمد بن فهد (ابن فهد حلی) به‌تاریخ ۱۰ جمادی الاول ۸۳۲ و همچنین محمد بن حسن بن ابی القاسم الحسینی به‌تاریخ پنجم ربیع الثانی ۸۴۸؛ وقف‌نامه کتاب به‌تاریخ شعبان ۱۱۹۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۱-۳۰۱]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۵

آغاز: قول الشیخ بکسبه فاذا ضمنه کان له ان یسا فربه

خط: نسخ، کا: حسن بن علی بن حسن النجار، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۸۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ، دارای انهائی که علی بن الحسن استرابادی بتاریخ یک‌شنبه ۲۱ شعبان ۸۳۳ نوشته، و انهاءهایی که حسن ابن علی بن محسن نجفی (نام این شخص از مجموع سه اجازه به دست آمد) در بغداد محله اکافین نوشته، و انهائی که حسن بن حمزة بن محسن حسینی موسوی به‌تاریخ ۱۴ رمضان ۸۳۶ نوشته؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده عطاء الله الحسینی» (مربع)، «عبده عیسی بن فتح الله» (بیضوی)؛ ۲۳۵گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۱۰۴]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا لو حصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه.

جلد۱-۲؛ خط: نسخ، کا: سلطان بن حسن حسینی قمی، تا: رجب ۸۳۳ق؛ آن را نزد فقیه وقت علی بن حسن استرآبادی قرائت نموده و بلاغ او در موارد متعدد و انهایش در دوشنبه ۲۸ ذیحجه ۸۳۳ دیده می‌شود؛واقف:نادرشاه،۱۱۴۵؛کاغذ:نخودی،جلد:تیماج مشکی، ۲۳۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱/۲۱-۲۱۸]

۴۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم الاطباء المسلمون القدول و لوهاج به الدم فهو مخوف و ان لم یتغیر عقله.

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن محمد یقیع، تا: ۸۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۲۴۹گ، ۲۹ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۲-۱۷]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱ ط

خط: نسخ، کا: حسن بن فخرالدین جرجانی، تا: ۱۲ صفر ۸۴۷ق [مختصر ف: ۱۳۴]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۵

آغاز: ... او احد الائمة (ع) ... النظر الثانی: فی آداب التخلی و فیه ج مباحث آ یستحب تغطیة الراس عن دخول الخلاء و تقدیم الیسری عنده و الیمنی عند الخروج؛ **انجام:** فان غلب علی ظنه خلاف ذلک لم یجز التعرض له فان اکره علی الدخول جاز حینئذ و یجتهد علی انفاذ الاحکام بالحق، تمت القاعدة الاولی و هی العبادات

از قاعده اول مباحث طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: سعد بن اسکندر بن ناصر امامی طبری، تا: ۱۷ صفر ۸۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ با یک واسطه از روی نسخه اصل به خط مؤلف کتابت و مقابله شده، مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۴۷گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۳۷-۴۷۹]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۶

آغاز: بسمله، القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب، کتاب المتاجر و فیه مقدمه و مقاصد، اما المقدمة ففیها مباحث آ یجوز طلب الرزق بالمعاش فی الحلال بالاجماع؛ **انجام:** و لا یجب عمارة العقار و الدار اما سقی الزرع و ما یتلف بترک العمل فالاقرب الزامه بالعمل من حیث انه تضییع للمال فلا یقر علیه، تم الجزء الثانی

جلد دوم از کتاب المتاجر تا پایان کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: سعد بن اسکندر بن ناصر امامی طبری، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۸۴۷ق، جا: سبزوار؛ افتادگی: انجام؛ با یک واسطه از روی نسخه اصل به خط مؤلف کتابت، تصحیح و با این عبارت مقابله شده: «نسخت من نسخة نسخت من نسخة الاصل ... مقابلة صحیحا بحسب الامکان ... الا ما زاغ عنه البصر و قد اجتهدت فی نسخة غایة الاجتهاد»، مصحح، محشی، بخشی از اجازه «ملا فتح الله بن عبدالملک کاشانی» که شامل مشایخ روایتی وی می‌باشد، بعد از انجام آمده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۱۹۷گ، ۲۴ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۷-۴۸۰]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمد لله المتقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات المتنزه بعلوه عن مشارکة الممکنات القادر علی ایجاد الموجودات

جزء اول و دوم کتاب و تا احکام نفقات؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن حسین بن علی بن موسی رفاعی برقعانی، تا: ۸۴۶ و ۸۴۷ق، جا: قریه «طیر فلشیه»؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۹گ، مختلف السطر، اندازه:

۱۸×۲۸سم [ف: ۴-۲۵]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱-طباطبائی

آغاز: بسمله کتاب المیراث و فیه مقاصد الاول فی اسبابه؛ **انجام:** من اراد الغایة و قصد النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب و الله الموفق للصواب ...

از کتاب المیراث تا دیات؛ خط: نسخ، کا: حسن بن فخرالدین جرجانی، تا: ۱۲ صفر ۸۴۷ق؛ علامت اختصاری نام مشایخ فقه از قول مؤلف کتاب ضبط گردیده؛ تملک: ابوطالب طباطبایی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۸سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۶۰]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳/۲-۸/۳۳

آغاز: بمالا فائدة فیه النکاح مستحب للغنی و الفقیر و لاینبغی ... الفصل الثانی فی خصائص النبی صلی الله علیه و آله و هی واجب و محرم و مباح ... الفصل الثالث فی مباحث متفرقة فی هذا الباب؛ **انجام:** حال جنایته فتکون الدیة فی ماله فهذا آخرما افدناه فی هذا الکتاب ... و الله الموفق للصواب منه مبدأ و الیه المآب و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: طعمه بن احمد بن عبدالله، تا: جمعه رجب ۸۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ، یادداشتی از حسن بن احمد بن محمدبن احمد بن سلیمان بن فضل مارونی در یک‌شنبه ۲۴ جمادی الثانی ۸۱۸ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۸۵گ، ۲۲-۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۲-۷۴۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله ... و الله الموفق للصواب منه المبدأ و إلیه المآب

کامل؛ خط: نسخ، کا: عماد بن علی جرجانی، تا: سه‌شنبه ۱۲ صفر ۸۶۰ق؛ محشی از شهید، آن را نزد یکی از فقهای قرن نهم به نام محمد بن علی بن حسام قرائت نموده با انهای ایشان در هفتم ربیع الثانی ۸۶۱؛واقف:گوهرشاد؛کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۱/۱-۲۱۶]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۳۶

آغاز: و یذکرکم الله رؤیته ویزید فی علمکم منطقه و یرغبکم فی آخرة عمله فضل و افضل العلم بعد المعرفة بالله تعالی علم الفقه؛ **انجام:** اما سقی الزرع و ما یتعلق بترک العمل فالاقرب الزامه بالعمل من حیث انه تضییع للمال و لا یقر علیه.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۸۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ با نسخه اصل به خط مصنف مقابله و تصحیح شده، دارای انهاآت و اجازاتی چون: ۱-انهاء از سوی کاتب و تأیید «محمد بن مؤذن» به سال ۸۶۴ق در برگ ۱۲۴ر، ۲- مقابله نسخه با نسخه اصل، در همان برگ، ۳- انهاء از سوی «برهان الدین ابراهیم المقری» و تأیید واجازه روایت برای او از «محمد بن مؤذن» در همان برگ، ۴- قرائت برهان الدین ابراهیم، ولد الشیخ المرحوم، حسن الشقیقی» و تأیید و اجازه روایت تمامی آثار «علامه حلی»، «محقق حلی» و «شهید اول محمد بن مکی»، از سوی «محمد بن الحسام» (در کلمه «حسام») تردید داریم. افزون بر این فواید، حواشی و آثار قرائت و بلاغ بسیاری جمله: انهاء محمد بن مؤذن در پشت برگ ۱۳۴ با این عبارت آمده است: «انهاه ایده الله قرأة و فهماً، اعنی الشیخ الفاضل برهان الدین ابراهیم المقری وفقه الله و ایانا لمراضیه و جعل یومه خیراً من ماضیه، و قد اجزت له روایته عنی عمن قرأته علیه و هو الشیخ جمال الدین احمد بن الحاج علی رحمه الله عن مشایخه متصلاً إلی المصنف رحمه الله، و طلبت منه الدعاء فی خلواته و عصیب صلواته بعمل الله منه، و کتب العبد الفقیر إلی الله تعالی محمد بن المؤذن، حامداً، مصلیاً، مسلماً»؛ کاغذ: شرقی، ۲۹۵گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۲-۵۸۷]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۳

از اول کتاب تا آخر کتاب وصیت، در دو جزء؛ خط: نسخ زیبا، کا: احمد بن محمد بن علی حداد عاملی (جزء اول)، تا چهارشنبه ربیع الثانی ۸۵۷، محمد بن احمد بن رکن (جزء دوم)، سه‌شنبه ششم جمادی الاول ۸۶۵؛ مصحح، محشی، صفی الحسنی الحسینی کتاب را به فرزندش محمد یوسف بخشیده، و مهر وی «عبده صفی بن محمد الطباطبائی» (مربع)؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۲-۱۴۶]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۱۶۸/۱

از نیمه نکاح تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن حسن بن علی بن محمد بن شرف، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الاول ۸۶۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۷-۴۶]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۱۶

از نیمه‌های نکاح تا نزدیک به‌پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در پایان جزو دوم تاریخ روز یک‌شنبه صفر ۸۴۴ و در صفحه عنوان جزو سوم آمده که برای خزانه شکرالله بن احمد بن علی عناقوی دوست او صالح بن فلاح حمیدانی کعبی در ۹۱۷ نوشته؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲۱۴گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۸-۱۵۱]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۱-۲۵/۴۱

آغاز: کتاب النکاح وفیه مقدمة ومقاصد اما المقدمة ففیها فصول؛ **انجام:** و مولی الاب لم یکن له علیه ولاحال حیاته فیکون الدیة فی ما له فهذا اخرما افدناه ... و الحمدلله رب العالمین

از کتاب نکاح تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲-۷۴۲]

۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۶

آغاز: بسمله، الحمدلله المتقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات،

المتنزه بعلوه عن- مشارکة الممکنات؛ **انجام:** حکم الهشم یتعلق فی الهاشمة بالکسر و ان لم یکن جرح.
جزء سوم و چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۳۱گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۳۵۱]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۲۵

آغاز: ان یستعمل فضل وضوء المرأة و غسلها و لایکره و ان خلت به و بالعکس؛ **انجام:** من داس بطن انسان حتی احدث فی ثیابه داس بطنه حتی یتحدث ...
از طهارت تا دیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ محشی، مصحح؛ واقف: حجة الاسلام محمدی گلپایگانی، مهر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۴۱۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۳]

۵۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مولی الاب لم یکن له علیه ولاء حال جنایته فتکون الدیة فی ماله فهذا آخرما افدناه ... و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدالمرسلین محمدالنبی و آله الطاهرین.
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۰؛ تملک: عبدالغنی الثانی الحسینی در سنه ۱۱۷۷ با مهر «والله الغنی وانتم الفقراء ۱۱۰۶» (مربع)، محمد بن حسین شهیر به فخرالدین الحسینی؛ معاوضه سید حسین بن عبدالغنی الحسینی با مهر «عبده حسین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۵۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله ... و الله الموفق للصواب منه المبدأ و إلیه المآب
جلد۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای به ترنج و سر ترنج، ۲۴۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۱۸]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۷۱

آغاز: بسمله، القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتاب المتاجر و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** المطلب الثالث: فی نفقة الممالیک و فیه ... من حیث انه لایضیع المال فلا یقر علیه. تم القاعدة الثانیة من تحریر عقاید الاسلام علی ید ... فضل الله بن محمد بن الحسن الشریف عفی عنه
جزء دوم بخش عقود (تجارت) تاپایان نکاح است؛ خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد بن حسن شریف، تا: قرن ۱۰؛ تملک: علم الهدی بن محمد محسن؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۵-۳۱۱]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، کا: عبدالکریم بن ابراهیم میسی عاملی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سرخ، ۴۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۶/۴سم [ف: ۱-۸۲]

۵۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۸۵

از نکاح تا پایان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۳۷]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ صفحات مجدول، با سرلوح زیبا؛ تملکی به‌تاریخ ۸ ربیع الاول ۱۰۰۳؛ وقف‌نامه کتاب به‌تاریخ صفر ۱۰۹۸؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۱۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۱۰-۲۰۰]

۶۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۲۲

از اول قضاء تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: کمال بن جلال بن تاج باغنوی،تا:قرن۱۰؛مصحح، جواب نامه غزالی به خواجه نصیرالدین طوسی به خط حاج محمد بن ابراهیم حسینی در ۱۷ ذیحجه ۱۰۰۱؛ تملک: محمد بن عبدالحسین بن معین بغدادی، صالح بن عبدالکریم بحرانی؛ اندازه: ۱۴×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

۶۲. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی، مقابله شده؛ قطع: وزیری [چند نسخه-ف: ۲۰۶]

۶۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** حمل الطاعون ببلد هو ساکن فیه. تم.
از آغاز تا آخر منجزات مریض در وصیت؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: صالح بن فخر بن صالح طایی، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی الثانی ۹۰۰ق؛ بخش آخر آن از فصل چهارم مفلس تا آخر منجزات مریض به خط شیخ علی بن سیف در اوایل شعبان ۹۳۷ق با خط نسخ پست؛ مصحح، مقابله شده؛ یادداشت وقف: «هو الواقف علی الضمائر، وقف صحیح شرعی نمود این کتاب را با پانصد جلد کتاب دیگر عالی حضرت فضیلت و افادت و افاضت پناه شیخ محمد باقر مدرس بر کافه شیعیان که منتفع شوند و تولیت آن را به برادر خود شیخ محمد یوسف واگذاشت و بعد از او به اولاد خود و بعد از او به اولاد برادر مذکور خود بطناً بعد بطن و نسلا بعد نسل اگر خدای نخواسته اولاد منقرض شوند تولیت با اعلم و افضل علمای مشهد مقدس خواهد بود و باید هر کس بگیرد قبض به متولی بدهد و هر شش ماه به نظر متولی شرعی برساند و از شهر مشهد بجای دیگر نبرد. فی سنة ۱۱۷۶ ه.ق»؛ یادداشتی به خط مرحوم فاضل بسطامی آمده: «بعد از تعمیر و جلد وقف نمودم و تولیت آن را واگذاشتم به اولاد خود شهر جمادی الاول ۱۲۸۴ه.ق» با مهر ایشان «المتوکل علی الله الغنی عبده نوروز علی»(بیضی)؛ در آن آمده: «من جمله کتب الفقیر الحقیر الی الله الغنی عبدالکریم بن عبدالعظیم الخادم الحسینی» با مهر او؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۹گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲۰۹]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۲۹۶

جلد ۲، از ابتدای «کتاب النکاح» تا «کتاب الدیات»؛ خط: نسخ،

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۱]

۶۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۳۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ محرم ۹۰۲ق؛ مصحح؛ تملک: امیر الدین محمد زاهدی طبیب و وقف‌نامه کتاب از همو؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۳-۵۴۳]

۶۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان علیه ضمانه لصاحبه مع التفریط ام الشرط الموصول.

جلد ۱ و ۲، از آغاز کتاب طهارت تا پایان مبحث عاریه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: مسعود بن عبدالله بن شکرالله حسینی، تا: ربیع الثانی ۹۱۰ق، جا: قم؛ مصحح؛ در آخر نسخه کتاب مزار منقول از کتاب دروس، در برگ آخر بندی در اوزان، مورخ پنج شنبه ۲۶ رمضان ۹۴۶ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۸-۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۴-۱۹۰۱]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یمضی التبرعات المنجرة معها من الاصل و کذا لووصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه والی هنا تم الجزء الثانی من کتاب تحریر الاحکام الشرعیه علی مذهب الامامیه فی جمادی الثانیه سنه سبع عشر و تسعمأیه علی ید ... اویس بن درویش ... غفر ذنوبه.

از آغاز تا پایان قاعده دوم؛ خط: نسخ، کا: اویس پسر درویش، تا: جمادی الثانی ۹۱۷ق؛ تملک: محمد صالح محی الدین عاملی در ۱۱۹۹، سید اسماعیل موسوی بهبهانی فرزند سید نصرالله بهبهانی و پدر سید عبدالله بهبهانی؛ کاغذ: ترکی سفید، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج،۸۲۶ص،۲۱سطر،اندازه:۱۸×۲۴/۵سم[ف: ۱۰-۱۶۸]

۶۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹

آغاز: اقسام خائف علی نفسه من الوقوع فی محظور اذا اترک النکاح فهذا ایجب علیه عفاف نفسه النکاح؛ **انجام:** فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب و الله الموفق للصواب قاعده سوم تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ جمادی الثانی ۹۱۸ق؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۱]

۶۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸

از کتاب المیراث تا پایان کتاب نکاح؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: مسعود بن عبدالله حسینی، تا: سه‌شنبه ۲۷ جمادی الاول ۹۱۸ق، جا: قم؛ مصحح، یادداشتی که حمزه کتاب را به جهت مولانا محمود التالمی خریده با مهر «... عبده حمزة» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی،۷۸گ،۲۵سطر،اندازه:۱۸×۲۴سم [ف: ۴-۴۰۰]

۷۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۴

از نکاح تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۹۱۹ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

۷۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۵۸۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال ۹۲۰ق، جا: اصفهان؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۲]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من اراد الغایة و قصد النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حاج ابراهیم بن سیف الدین علاء سمنانی، تا: ربیع الثانی ۹۲۶ق؛ واقف: میرزا ابوصالح رضوی، رجب ۱۰۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۵-۴۰۵]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۳۵

خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن محمود بن سعید بن محمد ابن علی عسکری اوالی شاطری مارنی، تا: شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۹۲۶ تا جمعه ۲۴ ربیع الثانی ۹۳۱ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ به‌تاریخ شنبه نیمه شوال ۹۷۶ و ۱۴ صفر ۹۵۰؛ تملک: احمد بن زین الدین (شیخ احمد احسائی) به‌تاریخ ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۹-۳۳۰]

۷۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱

آغاز: برابر

جلد اول، از ابتداء کتاب طهارت تا آخر امر به معروف ونهی از منکر؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۲۸ق؛ آخرین مطلبی که نسخه به آن خاتمه یافته عبارت مصنف می‌باشد که مشتمل بر اسم و نسب ایشان و سال تألیف آن است، در ذیل آخرین سطر نسخه شرحی در سال ۹۲۸ یکی از علماء نوشته‌اند؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: قدیمی، جلد: تیماج، ۱۹۵ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۳۷۱]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۱۱

آغاز: إن الذین یکتمون ما أنزل الله من الکتاب ... فصل و روی عن زین العابدین علیه السلام؛ **انجام:** تجب نفقة الأقارب علی الموسر و هو الذی فضل له عن قوت یومه شیء و یباع عقاره و عبده فی نفقة الأقارب

از کتاب طهارت تا بخش هایی از احکام طلاق؛ خط: نسخ، کا: حسن فرزند حاج احمد ... غروی حلی، تا: جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۹۲۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۳۰۳گ، ۲۷ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۹-۱۸]

۷۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵۲

آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمه ففیها فصول، الاول فی ماهیته و فضله و فیه خمسة مباحث؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین فرغت من تسویده فی ثامن شوال سنة سبع و تسعین و ستمائه و کتب حسن بن یوسف مطهر مصنف الکتاب.

خط: نسخ تعلیق، کا: پیری بن امیر زای بن امیر شیخ، تا: ۹۳۴ق؛ این نسخه شامل سه قسمت است، الف- قسمت اول در پنجاه و یک برگ کاغذ کهن و خط نسخ و قدیم‌تر از آغاز کتاب النکاح تا نفقات که با عبارات «کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد» آغاز و با عبارت «... من حیث أنه تضییع للمال فلا یقر علیه ۵ تم الجزو الثانی من تحریر الاحکام بعون الله الملك العلام و السلام. تم تم تم» انجام می‌یابد بدون تاریخ، ب-قسمت دوم در ۱۰۸ برگ با خط نسخ تعلیق و دارای ۲۳ سطر در هر صفحه با آغاز: «بسم الله الرحمن الرحیم رب یسر، القاعدة الثالثة فی الایقاعات و فیها کتب» و با انجام «... تم الجزء الثالث من کتاب تحریر الشرعیة فی فقه الامامیة تحریراً فی ثالث عشر شهر جمادی الاول سنة اربع و ثلثین تسعمائه حامدا و مصلا»، ج-قسمت سوم در ۱۲۰ برگ با آغاز «بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین کتاب المیراث و فیه مقاصد ...» و با انجام «... من بعد ذالك غفراناً لکاتبه»؛ جلد: چرمی سرخ، ۲۸۳گ، ۲۳-۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۹۲]

۷۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۸۸

بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ مصحح، مقابله شده [میراث شهاب: س۸ش۴-۵۶]

۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵۱

بی‌کا، تا: ۹۴۴ق؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۷۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف. جلد اول کتاب تا پایان قاعده اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن یحیی بن علی بن سلیمان بحرانی سماهیجی، تا: یک‌شنبه ۲۰ محرم ۹۵۱ق؛ مقداری از نسخه به خط احمد بن ابراهیم غفیلی است (تا نیمه فصل دوم از انواع حج) و بقیه را سماهیجی نگاشته است؛ مصحح؛ ۳۷۳ص [عکسی ف: ۵-۳۳۳]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۸۲

آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول از کتاب النکاح تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: عنایت الله بن نورالله بن شیخ عبدالله، تا: غره ذیقعده ۹۵۱ق؛ تملك: «مشیر افخم وزیر تألیفات»، عبدالرزاق بن عبدالله؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف مایل به زرشکی، ۲۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۶/۵سم [ف: ۴۱-۲۵۷]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۳

آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول الأول فی ماهیته و فیه مباحث؛ **انجام:** ما لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله ... و الله الموفق للصواب منه المبدأ و إلیه المآب

جلد ۱-۲، از ابتدای نکاح تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن احمد بن علی قاری ساوجی (تا پایان اطعمه و اشربه)، تا: ۱۲ شعبان ۹۵۲ق، بقیه به قلم محمد بن محمود بن خلیل الله قاضی در دهه دوم جمادی الثانی ۹۶۰ق (ظاهراً)؛ مصحح؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۳۱۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۰]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۹۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا لو حصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه

جلد۱-۲، از مقدمه تا انتهای وصایا؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن احمد بن علی قاری ساوجی، تا: ۱ رجب ۹۵۳ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی روشن، ۲۹۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۱۷]

۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۹

آغاز: و لاتجیب أحداً یسأله عن شیء حتی یکون هو الذی یجیب

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ نازیبا، کا: یحیی بن حسین بن علی بن ناصر بحرانی اوالی، تا: ۱۱ شوال ۹۵۷ق، جا: یزد، از ثلث شاه نعمت الله بن عبدالباقی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه مجدالدین (نصیری)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۱گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۴-۸۰]

۸۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۷۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه اوایل رجب ۹۵۹ق (تاریخ نیمه نخستین)؛ ۱۷ برگ پایان نونویس عبدالکریم در روز شنبه ۹ ربیع الثانی ۱۲۳۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۵گ، ۲۶ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۳۰]

۸۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۹۶۰ق؛ ۳۳۸گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۸)، قطع: وزیری [تراثنا: س۶ش۱-۸۰]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالاقرب الزامه بالعمل من حیث انه تضییع للمال فلایقر علیه

جلد۱-۲، از مقدمه تا پایان نکاح؛ خط: نسخ، کا: مرتضی بن حسین بن مرتضی حسینی، تا: دوشنبه ۴ شعبان ۹۶۲ق، جا: قم؛ مصحح؛ تملك: محمد استرآبادی، ریحانة الله بن جعفر موسوی، داوود؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۷۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۰]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یجتهد علی انفاد الاحکام بالحق

مقدمه و قاعده اول (تمام مباحث عبادات)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۳ جمادی الاول ۹۶۳ق؛ محشی با رمز «ح ع»؛ واقف: سید رضا، ۲۴ آذر ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۵-۴۰۶]

۸۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲

خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن عبدالحسین بن ابراهیم بن ناصر بن جعفر بن موسی بن أبی الحسین هجری اوالی، تا: ۳ رجب

۹۶۶ق؛ مصحح، در پایان نسخه رساله «انکاح امیر المؤمنین» شریف مرتضی افزوده شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۹۹]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله ... و الله الموفق للصواب منه المبدأ و إلیه المآب

از ابتدای مقدمه تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن ناصر بن جابر طفیلی، تا: چهارشنبه ۲۰ رجب ۹۶۷ق؛ برخی از اوراق توسط محمد علی بن محمد در چهارشنبه ماه ذیقعده ۱۲۵۲ق نونویسی شده، چند یادداشت و مهر عرض دید از سال ۱۰۸۷ تا ۱۲۷۰؛ واقف: فاضل‌خان، ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۷۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۱۵]

۹۰. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۲

خط: نسخ، کا: محمد شمس الدین رکن آبادی، تا: ۹ شوال ۹۷۰ق [نشریه: ۵-۲۸۶]

۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶

خط: نسخ، کا: محمد شمس الدین رکن ابادی، تا: ۹ شوال ۹۷۰ق؛ جلد اول توسط کاتب تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد، پشت برگ آخر یادداشتی است به تاریخ جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛ ۴۲۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۸۸]

۹۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۲۲

طهارت تا دیات؛ خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ از روی نسخه نوشته محمد بن محمد بن قاسم در ۷۵۲ق؛ تملک: مدرس تونی در تهران؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۶]

۹۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۲۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن فضل حسینی نظامی دشتکی، تا: چهارشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۹۷۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ مغزی سیاه، ۴۲۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹/۳×۲۶/۶سم [ف: ۱-۸۳]

۹۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشیخ یکون النماء للبایع و عندی فیه نظر ترد الشاة المعراة و هی التی جمع بایعها اللبن فی ضرعها لیدلسها علی المشتری فیظن انه قدر

خط: نسخ، کا: قاسم علی بن حاجی حسین قصاب استرآبادی، تا: ۶ رجب ۹۷۳ق (پایان قاعده اول)؛ افتادگی: انجام؛ وقف‌نامه کتاب با مهر «حریم کعبه بنا شد بدست ابراهیم»(بیضوی)؛ مهر: «جمال الدین محمد» (بیضوی)؛ ۲۳۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت القاعدة الاولی و هی العبادات من کتاب تحریر الاحکام.

خط: نسخ ممتاز، کا: الدولی، عبدالله بن جعفر، تا: ۹۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۹/۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [رایانه]

۹۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۴۳

آغاز: کتاب ... النکاح و فیه مقدمة و مقاصد. اما المقدمة؛ **انجام:** و من أراد الغایة و قصد النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب و الله الموفق للصواب، منه المبدأ و الیه المآب و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: هاشم علی نقی بن کریم الدین، تملك آخر بالشراء فی سنة ۹۷۴؛ جلد: چرم زرد دارای نقش، ۳۳۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [مؤید: ۱-۷۴]

۹۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۲۳ک

از متاجر تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ رمضان ۹۷۴ق؛ افتادگی: آغاز، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۷۲

آغاز: بسمله، القاعدة الثالثة فی الایقاعات و فیها کتب کتاب الفراق و فیه مقاصد الاول فی الطلاق و فیه فصول. الفصل الاول فی ارکانه و شرایطه؛ **انجام:** فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذعب، و الله الموفق للصواب منه المبداء والیه المآب و الحمد لله علی ... و فرغ من کتابتة سنة سبع و تسعین و ستمائة و فرغ من تحریره یوم ...

جزء سوم ایقاعات (از کتاب طلاق) تا پایان دیات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: فضل بن محمد شریف، تا: جمعه ۴ شعبان ۹۷۴ق؛ تملک: علم الهدی؛ مهر: «جمال الدین اسحاق ۱۱۱۷» (بیضی)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۶گ، ۲۶ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۵-۳۱۱]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹

جلد دوم، از کتاب نکاح تا دیات؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد بن حیدر طهرانی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۹۷۵ق؛ مصحح، باعلامت بلاغ؛ تملک: محمد باقر بن امیر احمد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۵-۴۱]

۱۰۰. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه: ۵۴

قاعده ثانیه از کتاب المتاجر تا نکاح؛ خط: نسخ، کا: سید علی بن سید خلیفه حسینی، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۹۷۵ق،؛ تملک: محمد رسول بن عبدالعزیز در ربیع الاول ۱۲۳۶ و مهر «محمد رسول الله» (مربع)، محمد ابراهیم حسینی با مهر «سلام علی ابراهیم» (بیضوی)؛ مهر: «و اتخذ الله ابراهیم خلیلا» (مستطیل)؛ یادداشتی از سید ماجد حسینی مبنی بر انتقال این نسخه از پدرش به وی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۲۷ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۱۹۲]

۱۰۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۷۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ با سرلوح و پیشانی زرین، مجدول، مقابله شده، مصحح؛ تملک: محمد صادق بن حاجی محمد کاظم اصفهانی با مهر «محمد صادق»، محمد جعفر؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۳۴۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۳/۴×۲۴سم [ف: ۱-۸۲]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و كذا لو حصل الطاعون ببلد هو ساكن فيه
مقدمه و قاعده اول (در عبادات) و دوم (تجارت و دین و رهن و مفلس و حجر و زمان و کفالت و حواله و صلح و وکالت و اجاره و مزارعه و مساقات و سبق و رمایه و ودیعه و عاریه و قراض و هبات و وقف و وصیت)؛ خط: نسخ، کا: علی بن نورالدین السرعسی (كذا)، تا: ربیع الاول ۹۷۸ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج یشمی، ۲۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۴۰۷]

۱۰۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۹۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذا آخر ما افدناه فی هذاالکتاب ... و من اراد الاطالة فعليه بكتابنا الموسوم بتذكرة الفقهاء ... و من اراد الغاية و قصد النهاية فعليه بكتابنا الموسوم بمنتهى المطلب فى تحقيق المذهب.
کامل از کتاب الطهارة تا انتهای کتاب الدیات؛ خط: نسخ عتیق، کا: حسن بن شیخ حسین غربات نجفی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۹۸۱ق؛ مصحح؛ واقف: حاج ملا عبدالوهاب قزوینی از سهم اوقاف سرای حاج رضای بزرگ در قزوین، ربیع الاول ۱۲۵۶ق؛ جلد: گالینگور، ۳۹۷گ، ۲۹ سطر [ف: ۱-۵۱]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۵۷
خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن رفیع الدین حسین حسینی رضوی، تا: نیمه ربیع الاول ۹۸۲ق؛ تملک: محمد باقر بن محمد تقی با مهر «عبده محمد باقر بن محمد تقی» (بیضوی)، رفیع الدین محمد موسوی حسینی با مهر «افوض امری الی الله الغنی رفیع الدین بن محمد الحسینی الموسوی» (دائری بزرگ)، محمد مشهور به ضیاء الدین بن محمد علی دهدشتی با مهر «الله الملک الحق المبین العبد ضیاء الدین محمد» (مربع)، محمد مدعو به آقا جانی به تاریخ ۹۹۵ با مهر «محمد نبی الله علی ولی الله عبده محمد المدعو بآقا جانی» (دائری)، عبدالله مشهدی قاضی به تاریخ اواخر ذیقعده ۱۰۷۱ با مهر «عبده عبدالله المشهدی» (دائری)؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۶۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۴۴]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۲
تا پایان کتاب وصیت و از کتاب متاجر فقط صفحه اول در نسخه آمده؛ خط: نسخ، کا: حسن بن علی بن عبدالله قهپانچی، تا: ۱۴ شوال ۹۸۳ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن عبدله بتاریخ ۱۲۳۶، محمد بن افضل محمود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۴۲۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۳۵۹]

۱۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴
کتاب نکاح تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم بن عبدالله بن ثامر بن علی اوانی بحرانی، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۹۸۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۲۶۳]

۱۰۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۷۱۵/۱
آغاز: تروح رضيعه فأرضعتها امرأة محرمة عليه فان كانت عمته أو خالته ... الفصل الثانى فى المصاهرة و فيه مباحث من وطى امرأة بالعقد الصحيح؛ **انجام:** فتكون الدية فى ماله فهذا آخر ما أفدناه فى هذا الكتاب ... فعليه بكتابنا الموسوم بمنتهى المطلب فى تحقيق المذهب ... تم الجزء الرابع من كتاب تحرير الأحكام الشرعية على مذهب الامامية.
خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی بن حسین بن خزعل حسینی بحرانی نجفی، تا: سه‌شنبه ۱۹ رجب ۹۸۵ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۹۹گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۹۷]

۱۰۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸
آغاز: زوجيته فطلق معينة اشكال، القصد شرط فى الطلاق
جلد دوم از احکام طلاق تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره رجب ۹۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، در صفحه آخر نوشته شده که بتاریخ جمعه پنجم جمادی الثانی ۱۲۹۵ و شنبه سوم محرم ۱۲۹۶ ملاحظه شده؛ مهر: «عبده الراجی احمد بن قاسم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۵۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم[ف:۳-۲۰۲]

۱۰۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۳/۱-۶۰۵۳
از آغاز نکاح تا انجام دیات؛ خط: نسخ، کا: نصرالله بن ابراهیم بن مسعود، تا: شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۹۸۹ق؛ تملک: قاسم بن حسین بن علاءالدین منصور مدرس حظیره مقدسه در ۹۹۷ در اردبیل؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه مشکی، ۳۶۴گ، ۱۹ سطر، قطع: خشتی [آستانه قم:-۸۵]

۱۱۰. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۳۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ ربیع الاول ۹۹۶ق؛ در ۲۲ محرم ۱۱۲۷ مقابله گردید، حواشی به خط فرهاد میرزا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [نشریه: ۳-۱۵۸]

۱۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۸۸
از نکاح تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: علی نقی بن شیخ احمد احسائی در ۱۲۳۹، محمد آل بحر العلوم در ۱۲۸۶، قطب الدین محمد بن شیخ علی شریف لاهیجی؛ ۳۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۳۷]

۱۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۳۳۸
خط: نستعلیق، کا: عباد الله بن عبد الصمد حسینی کوبنانی، تا: سه‌شنبه ۱۱ رجب سال ۱۰۶۶ق (جزء اول) و سه‌شنبه نیمه جمادی الاول ۱۰۶۷ق (جزء دوم)؛ مصحح؛ تملک: اکبر بن عباد الله حسینی کوبنانی، ابوجعفر بن شیخ حسین بحرانی، محمد اسماعیل ولد حاجی فتح الله؛ ۲۲۱گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۷]

۱۱۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۰۳
از ابتدای کتاب تجارت تا آخر کتاب وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: عبد الحسین بن مرحوم حاج محمد علی بزاز در محرم ۱۲۰۰؛ ۱۲۰گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۱۶]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۱۹

آغاز: و یتسع علیهم السور و هل هو للتحریم قال فی المبسوط نعم و هو قول ابن ادریس و قال فی النهایة؛ **انجام:** قرب الزمه بالعمل من حیث انه یضع للمال فلایقر علیه تمت المباحث المتعلقة بالمعاملات و آن وقت الشروع فی الایقاعات.

از اواسط فصل اول از جلد اول تا آخر مباحث معاملان؛ خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۳۷۶ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۵-۱۵۵]

۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۱۰۰۰ق؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ؛ مهر: «مشیر افخم وزیر تألیفات»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۴سم [ف: ۴۱-۲۴۸]

۱۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۸۸

جلد دوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [ف: ۸۲]

۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایراد ما بلغنا من الکلام الفضلاء، و من اراد الغایة و قصد النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یک سرلوح، مجدول؛ مهر: «عبده الراجی عزیز» (چهار گوش)، «همیشه از دل و پیوسته از جان، غلام مرتضی باشد اسد خان» (گرد)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: قهوه‌ای، ۵۸۹گ، ۲۳ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۳×۳۴سم [ف: ۱۴-۳۱۷]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۲

آغاز: فکذلک و جاهلا یعید صلاته فی الوقت ... المقصد الثانی فی الوضوء و فیه فصول الاول فی موجباته؛ **انجام:** و کذا لو حصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه.

جلد۱-۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی [ف: ۲۱/۱-۲۱۹]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۹-۲/۸۹

آغاز: کتاب النکاح. و فیه مقدمة و مقاصد أما المقدمة ففیها فصول. الاول فی ماهیته و فضله وفیه مباحث. الاقرب ان النکاح حقیقة فی العقد؛ **انجام:** ثم قطع اللحم وکذا لو اوضحه ثم جرحه موضحة متصلة بالاولی قبل اندمالها

جلد دوم کتاب النکاح تا کتاب الدیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با علامت «ط» و «ح م»، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد کاظم بن عبدالله الرازی با مهر وی در۱۰۷۰، ابوالقاسم بن شاهوردی رازی؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶۲گ، ۱۷-۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۴۲]

۱۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۸۸

از کتاب نکاح تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ چند برگ آخر نونویس و به خط محمد علی بن محمد جعفر می‌باشد؛ تملک: ابوالقاسم بن حسن (میرزای قمی) در اصفهان، محمد قمی (میرزا محمد ارباب)، محمد شریف بن عبد الرحیم بن محمد شریف؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۷-۳۲۶]

۱۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اشتری احدهما لهما اشترکا فیه و ان اشتراه لنفسه کان له خاصة المقصد الرابع فی القراض

از مقدمه تا پایان شرکت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و لچکی، ۳۸۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۰]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اکره علی الدخول جاز حینئذ و یجتهد علی انفاد الأحکام بالحق.

جلد۱، از مقدمه تا انتهای امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۱]

۱۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۹۴

از کتاب نکاح تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن شمس الدین کاکا، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۰۰۷ق؛ تملک: احمد بن سلمان آل عصفور، عبدالنبی بن محمد بن عبدالنبی بن حمد بن یوسف اوالی، عبدالنبی بن محمد بن حسن بن محمد بن حسن بن راشد بحرانی بلادی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۷-۸۵]

۱۲۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۶۳

از کتاب النکاح تا پایان دیات؛ خط: نستعلیق، کا: حمزة بن محمد بن محمود، تا: سه‌شنبه ۴ محرم ۱۰۱۴ق (موافق با جمله «نیمه تحریر الاحکام»)؛ مصحح، محشی، دو یادداشت فقهی به نقل از سرائر و وسیله؛ تملک: حسن فتوتی، تملکی با مهر «یا هادی الضالین» (مربع)، تملکی با مهر «محمد شریف» (بیضوی)؛ مهر: «عبده محمد محسن» (بیضوی)، «محمد شریف» (بیضوی)، «یا هادی الرشاد» (مربع)، مهر بیضوی صلوات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۳۳۳]

۱۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۸۰

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ قطع: وزیری [ف: ۸۲]

۱۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۵۳

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن علاء الدین حسینی گلپایگانی، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۰۲۶ق؛ کاغذ: ترمه حاشیه فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۷۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۵/۸سم [ف: ۱-۸۳]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اکره علی الدخول جاز حینئذ و یجتهد

علی انفاد الأحکام بالحق
جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: محمد حی بن حافظ قریشی، تا: اواسط صفر ۱۰۳۱ق؛ مصحح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج عنابی، ۲۹۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۳]

۱۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۹۱۵
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن حیدر بروجردی، تا: شنبه ۱۲ رجب ۱۰۳۲ (پایان قاعده اول)، کتاب الله بن حبیب الله برجردی در پنج‌شنبه روز عرفه ۱۰۳۲ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با امضای بلاغ، محشی؛ مهر: «انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی» (دائری)؛جلد: تیماج مشکی، ۴۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۳-۶۸۳]

۱۲۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۲۴-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** لم یکن له علیه سبیل
بخش یکم؛ خط: نسخ پخته، کا: ابن قطب الدین محمد امین، تا: ۱۰۳۴ق؛ با یادداشت صحافی رمضان ۱۲۵۲ق؛ یادداشت تملک ۱۰۹۵ق؛ ۲۲۰ص، ۱۹ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۰]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ببلدهو ساکن فیه
از اول طهارت تا آخر باب وصیت؛ خط: نسخ تحریری، کا: احمد بن محمد بن علی، تا: سه‌شنبه ۱۸ محرم ۱۰۳۵ق، جا: یزد؛ محشی؛ واقف: سید محمد مشکوة بیرجندی، مهر ۱۳۲۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۵-۴۰۸]

۱۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۲۲
جلد اول از طهارت تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۳۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ یادداشتی از نوری حازن تبریزی مورخ ۱۰۳۷ق دارد که حاج مقصود علی این کتاب را به نوری ... هدیه نموده؛ تملک: محمد شریف بن نور الدین محمد تبریزی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده الجواد» (چهارگوشه)؛ کاغذ: سپاهانی؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۹۵گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲-۲۹۶]

۱۳۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۵
از کتاب النکاح تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: حاج محمد أفضل واعظ ولد تاج الدین حسن شریف، تا: جمعة ۲۰ جمادی الاول ۱۰۴۱ق؛ واقف: ملا عبدالسمیع؛ کاغذ: سپاهانی مرمم، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [تراثنا: س۶ش۱-۸۰]

۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۱۸-۱۹/۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما سقی الزرع و مایتلف بترک العمل فالاقرب الزامه بالعمل من حیث تصنع المال فلا تقر علیه. تم الجزء الثانی من کتاب تحریر الاحکام.
از اول تا انتهای کتاب النکاح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۴ق؛ مصحح؛ مهر مربعی به تاریخ ۱۰۴۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول، ۲۵۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۲-۷۴۱]

۱۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۱۹
آغاز: بسمله، القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب کتاب المتاجر و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** و علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله
جلد ۲-۴، از متاجر تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی حسینی خوراسکانی چی، تا: چهارشنبه ۱۷ ذیقعده ۱۰۴۴ق؛ مصحح؛ تملک: یحیی بن محمد شفیع اصفهانی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۲۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۱]

۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۳
آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول الأول فی ماهیته و فیه مباحث؛ **انجام:** ما لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله ... و الله الموفق للصواب منه المبدأ و إلیه المآب
جلد۳-۴؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد افضل بن تاج الدین حسن شریف، تا: جمادی الثانی ۱۰۴۴ق؛ مصحح؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سر ترنج، ۲۲۱گ، ۲۳-۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۱]

۱۳۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۲۳
آغاز: برابر؛ آغاز در مقصد سوم از نکاح افتاده: فی النسب لاجل المصاهرة لانه لامصاهرة هناک؛ **انجام:** قصد النهایة فعلیة بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب. و الله الموفق للصواب. تم الجزء الثانی من کتاب التحریر فی شرایع الاسلام؛ انجام: تم الجزء الثانی من کتاب التحریر فی شرایع الاسلام بعون الملک العلام بتاریخ ... علی ید ...
خط: نسخ خوش، کا: عبدالقیوم، تا: ۲۲ شوال ۱۰۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ با نشانه‌های «بلغ»، محشی؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای پوشانده، ۲۷۴گ، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۲-۴۱]

۱۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۰۳
از کتاب متاجر تا وصایا؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: نسخه قدیم و نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح؛ تملک: جعفر بن نجف بهبهانی، حمید بن منصور ریحانی جوادری به‌تاریخ صفر ۱۰۵۱، حسین بن محمد بیک اصفهانی با مهر «عبده محمد حسین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۴-۴]

۱۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۳۲
از نکاح تا دیات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: نادر محمد بن عبدالرحیم نوقانی، تا: ۲۹ رمضان ۱۰۵۱ق (در میانه) و سعد بن اسکندر طبری در شنبه ۲۸ ربیع الاول ۸۵۲ در (در پایان)؛ محشی

با رمز «بخطه»؛ کاغذ: فرنگی و سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۱۶گ، ۲۲ و ۳۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۶۰]

۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۷

آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقق (کذا) المذاهب

خط: نسخ، کا: رشیدالدین بن صفی الدین سهری مرشدی (باب النکاح) و قاسم علی بن حاج حسین قصاب استرآبادی (بقیه)، تا: ذیقعده ۱۰۵۳ق؛ واقف: سید رضا، آذر ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۴۰۹]

۱۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۶

آغاز: بالعده و التحریم معا، و ان کان عالما باحدهما فان دخل حرمت ابدا وعلیه المهر و علیها عدتان، تمام العده من الزوج الاول و عده اخری (برگ۱ر) در برگ ۴۱ قدیم = ۲۸ب بخش سوم کتاب تحریر علامه آغاز می‌شود: القاعده الثالثه فی الایقاعات و فیه کتب. کتاب الفراق و فیه مقاصد الاول فی الطلاق؛ **انجام:** کتاب الدیات (برگ ۲۱۷ب جدید = ۲۳۳ قدیم): و مولی الاب لم یکن له علیه ولاء حال جنایته فیکون الدیه فی ماله هذا ما افدناه فی هذا الکتاب ... و من اراد الاطاله فعلیه بکتابنا الموسوم بتذکره الفقها الجامع لاصول ... و من اراد الغایه فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب ... المعصومین.

خط: نسخ خوش، کا: کامران بن محمد، تا: ۱۰۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج، ۲۳۱ یا ۲۴۲ برگ‌شمار قدیمی، ۲۲ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۲۰/۵×۲۶سم [ف: ۱۷-۱۵۸]

۱۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** (فی نفقة الممالیک) ... و اما سقی الزرع و ما یتلف بترك العلم فالاقرب الزامه بالعمل من حیث انه تضییع المال ... تم الجزء الثانی من کتاب تحریر الاحکام الشرعیة بحمدالله و منه.

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن شمس الدین، تا: ۱۰۵۷ق، و نسخ خواجه علی بن سلطان علی از ۸ محرم همان سال؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی عطف مشکی،۳۴۴گ،۲۱سطر(۱۲/۵×۱۸)،اندازه:۲۰×۲۶سم [ف: ۱-۳۳۶]

۱۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۹۷

از نکاح تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: صفی بن محمد امین، تا: دوشنبه ۱۷ ربیع الثانی (موافق با ۲۹ مهر ماه قدیم) ۱۰۵۸ق؛ ۲۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۳۸]

۱۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۸۹

از کتاب النکاح آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، کا: ابن محمد قاسم تونی، تا: رجب ۱۰۶۰ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۱۰گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۴-۱۳۵۵]

۱۴۴. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: حسن بن حسین بن حسن بن عبدالله حسینی موسوی، تا: ۱۰۶۳ق؛ افتادگی: آغاز [تراثنا: س۲ش۴-۲۷]

۱۴۵. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۴۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن شاه محمد تربتی، تا: یک‌شنبه ربیع الثانی ۱۰۶۴ق؛ مصحح؛ مهر بیضوی با سجع صلوات؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۱ سم [ف: ۴۰]

۱۴۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳۹

از اول کتاب نکاح تا آخر دیات؛ خط: نسخ، کا: قاسم علی بن شریف، تا: دوشنبه ۷ شعبان ۱۰۶۶ق؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج مشکی،۳۲۲گ،۲۲سطر(۱۱×۱۹/۵)،اندازه:۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۸۰۴]

۱۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قصد النهایة فعلیه فی کتابنا الموصوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب و الله الموفق لصواب، منه المبدأ و إلیه المآب و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، کا: محمد صادق فرزند محمد یوسف، قزوینی، تا: ۱۸ شوال ۱۰۶۶ق، جا: مکه معظمه و طائف؛ مصحح، مهر و امضای آیة الله مرعشی نجفی در سال ۱۳۹۷ ق؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۳۱۴گ، ۳۵ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۹-۸۳]

۱۴۸. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه: ۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اول رجب ۱۰۶۸ق (پایان قاعده اول)، جمعه ۱۱ رجب ۱۰۶۹ (پایان کتاب)؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب از «ملاحبیب الله بن حسنعلی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۲ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۲۴]

۱۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو تزوج عبدا بمعتقه فاولدها ... (کذا)

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۹ سطر (۱۴/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۲/۵×۳۲سم [رایانه]

۱۵۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۳۷

آغاز: کتاب الطهارة و فیه مقدمة مقاصد اما المقدمة ففیها ابحاث الطهارة فی اللغة النظافة و فی الشرع ماله صلاحیة التاثیر فی استباحة الصلوة من الوضوء و الغسل و التیمم و هی اقسامها ب؛ **انجام:** و من اراد الاطاله فعلیه بکتاب الموسوم بتذکرة الفقهاء الجامع الاصول المسایل و فروعها مع اشارة وجیزه ... فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب، فی تحقیق المذهب، والله الموفق للصواب

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمود طبسی مدرس (پایان کتاب الوصایا)، تا: شوال ۱۰۷۹ق (پایان وصایا)، ۵ جمادی الثانی ۹۸۰ ق (پایان اطعمه واشربه) ؛ افتادگی: آغاز (یک برگ) و وسط؛

مصحح، محشی، با علامت بلاغ با نسخه اصل؛ مهر: «محمد حسین مطلبی العاملی» (بیضوی) به تاریخ ۱۲۵۱؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۵۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱-۳۳۲]

۱۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۴۰-۶/۳۰

آغاز: بسمله کتاب النکاح. و فیه مقدمة و مقاصد أما المقدمة ففیها فصول. الاول فی ماهیته و فضله؛ **انجام:** و من أراد الغایة قصد و النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب.
از کتاب النکاح تا آخر ربع رابع (آخر کتاب)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: منتصف ذیقعده ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲-۷۴۱]

۱۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد فرغت من تحریر کتاب التحریر فی یوم الجمعة العاشر من شهر رجب المرجب ۱۰۸۲ سنة اثنین و ثمانین بعد الالف من الهجرة النبویة انا العبد الاقل ابن ابوالبقا بن عبدالله المهرجردی عبدالعظیم غفرالله لهم ...
کتاب الطهارة و کتاب المتاجر و کتاب الدیون و کتاب الاجارة و کتاب الهبات، تا آخر دیات؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن ابوالبقا بن عبدالله مهرجردی، تا: جمعه ۱۰ رجب ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۳-۹۱]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** امن من الفزع الاکبر
مقدمه و قاعده اول را تا آخر باب صوم و فصل راجع به مزار از باب حج را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب ۱۰۸۳ق؛ واقف: سید جعفر پیشنماز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۹۴گ، ۲۱ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۵-۴۰۷]

۱۵۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۱

جلد دوم و از کتاب نکاح تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن افضل حسینی گیلانی، تا: غدیر (۱۸ ذیحجه) ۱۰۸۶ق؛ تملک: آقا هاشم بن نظر علی، نشانی امانت از محمد شریف بن ابوطالب عطار با مهر؛ مهر به‌تاریخ رجب ۱۱۷۱؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۷ رجب ۱۳۱۷ با مهر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۶]

۱۵۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۱۵۰

خط: نسخ، کا: نظر علی بن احمد طالقانی، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الثانی ۱۰۸۸-۱۰۹۰ق، جا: اراسنج از اعمال قزوین؛ مصحح؛ تملک: عبدالله بن عماد لاهیجی که کتاب را از ملا محمد باقر ساکن محله راه گوش قزوین و ساکن مدرسه التفاتیه خریده، تملکی با مهر «نسألك اللهم حسن الخاتمة عبده صالح» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سبز، ۳۴۳گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۱۱۰]

۱۵۶. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۲۳

از کتاب الارث تا کتاب الدیات؛ خط: نسخ خوش، کا: مرتضی الکاتب، تا: محرم ۱۰۸۹ق؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۹]

۱۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۹۷/۱

آغاز: علی مجرد الفتاوی لاغیر ... و رتبناه علی مقدمه و قواعد؛ **انجام:** القارن اذا افسد حجه وجب علیه بدنه.
از آغاز تا مطلب ۲ از کتاب الحج؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی عزالدین حسینی، تا: ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۳ص (۱-۲۵۳)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱۰-۱۲۶۱]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بجتهد علی انفاذ الحکم بالحق ... استرآبادی
جلد۱، از مقدمه تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علاء حسینی استرآبادی، تا: شنبه ۵ جمادی الاول ۱۰۹۷ق؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی در ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۱۷]

۱۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۴۹

از نکاح تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ شعبان ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۴۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۵/۳سم [ف: ۱-۸۲]

۱۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۰۱-۵۵/۷۱

آغاز: برابر
از اول کتاب تا اواسط کتاب المیراث؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۳۶۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۱]

۱۶۱. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: ۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذه الاسباب کلها لا یتعلق بها حکم المرض و بمضی التبرعات المنجزة معها من الاصل و کذا لوحصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه
از اول تا آخر کتاب الوصیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر ذیحجه ۱۱۳۴ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج علی اصغر واله؛ در اول نسخه آمده که مولانا عبدالله ولد لطف الله این کتاب را بر کافه عباد الله وقف نمود؛ در صفحه اول نوشته شده: «فوت حضرت مرحوم مغفور مولانا ملا عبدالله ... ۱۷ شهر رمضان المبارک ۱۱۶۱»؛ ۱۹۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف]

۱۶۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۲۷گ

از نکاح تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۸×۲۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۱۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۱

آغاز: یجب علیه الکسوة للزوجة و المرجع فی جنسها و عددها العادة فتعطی الزوجة القمیص و السراویل و المقنعه و الفعل و لایجب السراویل لخادمها و لها عوض النعل الخف لانها تدخل و تخرج و یجب علیه؛ **انجام:** و من اراد الغایة و قصد النهایة فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب و الله الموفق

للصواب منه المبدء و الیه المآب و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین
از طلاق تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۲۲۸گ، ۱۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۳۳۲]

۱۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** المقصد الثانی فی العاریة و فیه فصول الاول العقد و فیه العاریة ماخوذة من عار الشیء بغیر اذا ذهب و ...
از ابتدا تا ابتدای «المقصد الثانی فی العاریة»؛ خط: نسخ، کا: اویس کاتب، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با تولیت عالیجناب مقدس القاب جامع المعقول و المنقول حاوی الفروع و الاصول آخوند ملامحمد شفیع ارجمندی در ذیقعده ۱۲۵۸ با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسین الحسینی» (مربع بزرگ)؛ تملک: محمد کاظم بن عبدالله رازی با مهر «یا امام کاظم ادرکنی»(بیضوی)، محمد باقر بن نصرالله حسنی رازی، مولا محمد امین، تقی الدین محمد بن محمد امین؛ واقف: محمد حسین خان سرتیپ حسینی؛ ۳۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۴۴]

۱۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱۵
آغاز: بسمله، القاعدة الثالثه فی الایقاعات ... فیه مقاصد ... فی الطلاق و فیه فصول ... فی ارکانه و شرایطه و ارکانه ثلاثه الفاعل و الفعل و المحل؛ **انجام:** و قد زال و لائه عنه قبل قتله و مولی الاب لم یکن له علیه و لاء حال جنایته فتکون الدیه فی ماله و هو قیم بغرض طالب التوسط فی هذا الفن
جلد دوم از کتاب طلاق تا کتاب دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ یادداشتی مبنی بر وقف کتاب به تاریخ ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی دارای ترنج و سرترنج، ۲۵۵گ،۲۳سطر(۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۸-۲۷۹]

۱۶۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۴
خط: نسخ خفی، کا: یحیی بن علی، تا: ۱۲۶۳ق؛ واقف: شهید؛ جلد: سوخت با ترنج با سر، ۲۵۱گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۴۶]

۱۶۷. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** فتکون الدیة فی ماله هذا آخر ما افدناه فی هذا الکتاب ... محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالله خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قرمز با روکش پارچه‌ای، ۲۷۲گ، ۳۵سطر [ف: ۳۳]

۱۶۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
جلد دوم؛ کا: محمد هادی بن عبدالرحیم، تا: ۱۲۶۶ق [ف: ۸]

۱۶۹. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹
تجارت تا دیات؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن ابی القاسم، تا: ۱۲۶۹ق، برای محمد بن احمد؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۳۳]

۱۷۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۸۲
آغاز: القاعدة الثالثة فی الایقاعات و فیها کتب کتاب الفراق و فیه مقاصد المقصد الاول فی الطلاق و فیه فصول؛ **انجام:** الفصل الثالث فی دیة الجنین و فیه ... فالدیة کاملة قال الشیخ رحمه الله فیما بین ذلک بحسابه قال ابن ادریس معنا
از «القاعدة الثالثه فی الایقاعات» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد حسین بن امامقلی در جمادی الثانی ۱۲۹۵، تملکی با مهر «سلطان العلماء جعفر بن محمد ۱۳۱۱» (مربع)؛ هدیه جواد کمالیان ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول، ۲۱۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۱۵۱]

۱۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۶
آغاز: بسمله، کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد، اما المقدمة ففیها فصول، الاول فی ماهیته وفضله و فیه مباحث الاقرب ان النکاح حقیقة فی العقد و مجاز فی الوطی؛ **انجام:** المقبوض بالسوم و لو استوفی المنفعة بالاجارة الفاسدة ضمن اجرة المثل و لو اکلت الدیة.
نکاح تا مقداری از غصب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد علی بن علی بن لطفعلی» (بیضوی) و تملک به همین اسم به تاریخ ۱۲۹۹؛ تملک: سید حسین مدرس الطباطبائی ۲۱ جمادی الاولی ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ: ۱-۳۳۱]

۱۷۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۴۹-عکسی
آغاز: برابر
خط: نسخ ثلث، کا: محمد بن محمد حسن چترودی، تا: ۷ صفر ۱۳۱۹ق، به دستور آغا حاج محمد خان؛ ۶۷۱ص، ۲۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [عکسی ف: ۱-۶۰]

۱۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۹۹/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال من ارادالله به خیراً یفقهه فی الدین و قال من حفظ من امتی اربعین حدیثاً ینتفعون به بعثه الله یوم القیمة فقیها. و عالماً و لنقتصر من المقدمة علی هذا.
دیباچه تحریر؛ خط: نسخ، کا: محمد علی عبرت مصاحبی نائینی، تا: چهارشنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۳۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۲۹ر-۳۱پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۴-۲۹۲]

۱۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۱۹۲
آغاز: القاعدة الثالثة فی الایقاعات و فیها کتب کتاب الفراق و فیه مقاصد المقصد الاول فی الطلاق و فیه فصول الفصل الاول فی ارکانه ثلاثة
از «القاعدة الثالثة» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ تملک: حسین بن مهدی نجفی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج با سر، ۲۲۳گ، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۳۶-۲۷۸]

۱۷۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۲
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۴۶]

۱۷۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹
جلد دوم، از نکاح تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۱۷۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذه الاسباب کلها لایتعلق بها حکم المرض و تمضی ... و کذا لوحصل الطاعون ببلد هو ساکن فیه ... و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین
از طهارت تا هبات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۳۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۳۳۱]

۱۷۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۲
آغاز: لا نعرف لعلما ینا فیه فتوی و حمله علی ذات العدة قیاس مع ان الاتقرب ذلک و ثبوت الحکم فیه بطریق التنبیه لا القیاس و کذا لو بلغها موت زوجها او طلاقه فتزوجت علی ظاهر الحال و لو تزوج بذات بعل عالما حرمت ابدا؛ **انجام:** فاذا وضعت تشرب اللباء لم یدرمنها لبن حتی تمضی ثلث او مدة النفاس ثم یدر لبنها فان قطع الحلمتین و هما اللتان کهیئة الزرفی راس الثدی یلتقمها الطفل ففیهما الدیه اما حلمة الرجل فقال فی المبسوط ان فیهما الدیة و کذا فی الخلاف و قال ابن بابویه
از نکاح تا قصاص؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: محمد قمی ۱۳۴۰؛ جلد: پارچه سرمه‌ای عطف تیماج زرشکی، ۲۵۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۳۳۱]

۱۷۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۰۱
از صلوة تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ۲۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۳۸]

۱۸۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶
آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول الاول فی ماهیة و فضله و فیه مباحث الاقرب ان النکاح حقیقة فی العقد مجاز فی الوطی لورودهما معا فی الکتاب العزیز؛ **انجام:** فاعتق ابوه قبل الاصابة لم یحمل عقله احدلان مولی الام قدزال ولاء عنه قبل قتله و مولی الاب لم یکن له علیه ولاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله فهذا آخرما.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۰۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۱]

۱۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشیخ و تعرض لها اللحم فی کل اسبوع مرة و یکون یوم الجمعة لانه العرف و القدر یرجع الی الصرف و کذا الخادم و لها اخذ الادم و ان لم تاکل ... بجنس واحد من الادم ابدله با خزد
از طهارت تا نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۳۲۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف مخ: ۱-۳۳۱]

۱۸۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰
آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول الاول ماهیة و فضله و فیه بحثا للاقرب ان النکاح حقیقة فی العقد مجاز فی الوطی لورودهما معا فی الکتاب؛ **انجام:** لم یکن له علیه ولاء حال جنایته فیکون الدیة فی ماله. فهذا آخر ما افدناه فی هذا الکتاب وهو متم لغرض طالب التوسط فی هذا الفن.
نکاح تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمدتقی الحسینی الشیرازی» (مستطیل)؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سر، ۴۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۰]

۱۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰
آغاز: الوقوع فی محظور فهذا یستحب له النکاح و هو افضل له؛ **انجام:** فهذا آخر ما اردناه فی هذا المتاب و هو قیم لغرض طالب التورط فی هذا الفن
جلد دوم، از اواسط کتاب نکاح تا پایان کتاب دیات؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۳۸۴گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۳۱۳]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶
آغاز: الحمدلله المتقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات؛ **انجام:** یعتبر من الثلث
مقدمه و قاعده اول و دوم، کاتب باب وصیت را تمام نکرده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ وقف ۱۲۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۹۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۴۰۸]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۸
آغاز: کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** فعلیه بکتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقق (کذا) المذاهب
از اول باب نکاح تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد باقر بن حسین علاءالدوله، بی‌تا؛ واقف: حاج وزیر وظائف، اسفند ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی، ۳۱۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۵-۴۰۹]

۱۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: الوقوع فی محظور فهذا یستحب له النکاح و هو افضل له؛ **انجام:** فهذا آخر ما اردناه فی هذا الکتاب و هو قیم لغر فی طالب التوسط فی هذا الفن ... و الله الموفق للصواب و الیه المبدا و المعاد
جلد دوم از اواسط کتاب نکاح تا پایان کتاب دیات؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۳۸۴گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [رایانه]

۱۸۷. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
جلد دوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [ف: ۸]

۱۸۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۵۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** من الثلث منه ثم مات خرجت.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰۰ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم

[ف: ۱-۱۷۳]
۱۸۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۴۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یجتهد علی انفاذ الاحکام بالحق. تمت ... و هو اخر جزء الاول منه و یتلوه ... فی العقود،
از آغاز کتاب عبادات تا پایان آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: محمد بن صدرالدین، محمد علی تونی، لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۴۶۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۲-۱۳۲]
۱۹۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۲۵-عکسی
نیمه دوم بخش یکم؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد هادی، بی‌تا؛ تملک: ابن حاجی غلام رضا تاجر محمد مهدی [عکسی ف: ۱-۶۰]
۱۹۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۶/۲
کتاب نکاح تا پایان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۳]
۱۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۷۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** حامل منه و مات قبل القبول قام و ارثه مقامه فیه و یکن له
خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳×۲۹سم [رایانه]
۱۹۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۱۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لم یکن علیه و لاء حال جنایته فیکون الدیة فی مالة ... و الله الموفق للصواب و منه المبدأ و الیه المآب. ثم إن خافا من الأداء سقط عنهما و قد روی انه یکره للمؤمن أن یشهد المخالف له فی الاعتقادات لایلزمه الإقامة فربما ردت شهادته
کتاب طهارت تا کتاب القضایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۸۱]
۱۹۴. اهواز؛ دانشگاه اهواز؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا، به خط قدیم [میراث اسلامی: ۵-۵۸۸]
۱۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۱۴
بی‌کا، بی‌تا، خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]
۱۹۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۶
از آغاز تا اول النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا عبدالسمیع سبزواری؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۹ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، قطع: رحلی [تراثنا: س۶ش۱-۸۰]
۱۹۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۴۷
آغاز: بالضروة قال الله تعالی قل هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون و قال تعالی؛ **انجام:** و کان النقص داخلاً علی الأخیر و إن وقعت دفعه بان وکل حماعه فی ایقاعها قاوقوعها دفعه قسم الثلث
از اول طهارت تا آخر وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۹۱]
۱۹۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱/۲۹/۳-۶۰۵۴
از آغاز تا الوصیة؛ خط: نسخ، کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه مشکی، ۱۹ سطر، قطع: خشتی [آستانه قم:-۱۹۲]

۱۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی خط مؤلف چنانچه از یادداشتی که روی برگ اول آمده است استفاده می‌شود، مجدول، مصحح، محشی، با چهار سر لوح رنگین، صورت اجازه علامه به جمال الدین مظفر بن ؟ منصور المخلص الانباری از روی خط خود علامه نقل شده؛ تملک: سید رضا بن سید احمد لاهجی و مهر «ذریه آل نبی سید رضا الموسوی» (مربع)، و اینکه کتاب به ارث از مرحوم حاجی ملک عبدالله مازندرانی به شخصی رسیده و تاریخ درگذشت گروهی به مرض طاعون در سال ۱۲۴۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۳۵۹]
۲۰۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۸۹
کل کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۲۲×۳۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

← تحریر اشکال اقلیدس ⟵ براهین العلوم الحسابیه (مقدمة فی البراهین)

● تحریر الاصول / اصول فقه / عربی

taḥrīr-ul usūl

حسینی، فتاح بن احمد، ق۱۳ قمری
hoseynī, fattāh-e-bn-e ahmad (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۸ق

کتابی است مشتمل بر مطالبی در اصول فقه دارای یک «مقدمه» و چندین «فصل» با عنوان‌های «اصل» تشکیل شده و نویسنده در آن به بسیاری از متقدمان و متأخران اشاره کرده، از جمله خواجه نصیرالدین طوسی و شیخ بهایی و محقق قمی.

۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱
خط: نسخ پخته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی مشکی [نشریه: ۷-۷۵۳]
۲. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره
جلد اول؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخ مصنف: «و فرغ من کتابته مؤلفه الحقیر فتاح بن احمد الحسینی التبریزی السرابی فی الغری العلوی علی مشرفه السلام فی سنة ۱۲۸۸ من الهجرة النبویة ص ۲۲؛ محشی به خط مؤلف؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۷-۷۲۵]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷
آغاز: نحمدک یا من دل علی وجوب ذاته بایجاد الممکنات و تفرد فی عز جلاله کلمالات الصفات؛ **انجام:** و این در حکم جنایت تازه ای است و این نیز بعید است لا اولا بجهت اینکه در اینجا مفروض دیدن بلل مشتبه نیست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج بنفش، ۹۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف:

۱۴-۱۹۱]

● **تحریر الاصول** / اصول فقه / عربی

taḥrīr-ul usūl

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲-۱۳۱۵ قمری

estarābādī, alī ebn-e mohammad ja'far (1827–1898)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۳

استصحاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۹

● **تحریر اصول اقلیدس** / هندسه / عربی

tahrīr-u usūl-i uqlīdis

اسحاق بن حنین، ۲۱۵-۲۹۸ قمری

eshāq ebn-e honayn (831-911)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹/۱عکسی

آغاز: المثلثات المتساویة التی علی قاعدة واحدة و فی جهة واحدة هی فیما بین خطوط باعیانها متوازیة فلیکن مثلثا

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۰۳۵؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن ابراهیم بن ابی المکرم، تا: ۲۶ ربیع الاول ۶۶۹ق؛ ۱۲۷ص (۱-۱۲۷)، ۳۱ سطر [عکسی ف: ۴-۳۱۲]

● **تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس** / ریاضیات / عربی

taḥrīr-u usūl-i uqlīdis = taḥrīr-u usūl-il hindisa wa-l ḥisāb = taḥrīr-u uqlīdes

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: الاصول = فی اصول الهندسه و الحساب = کتاب الاصول اقلیدس (۲۸۳-۳۰۶)

تاریخ تألیف: ۲۲ شعبان ۶۴۶ق

اصل از اقلیدس صوری نجار، ریاضیدان نامی یونانی حوزه علمی اسکندریه (قرن سوم پیش از میلاد) که آن را حجاج بن یوسف بن مطر کوفی یک بار در روزگار هارون الرشید به عربی ترجمه کرد که به آن «هارونی» گویند و بار دیگر در زمان مأمون عباسی ترجمه کرده است که به آن «مأمونی» گویند، سپس اسحاق بن حنین بن اسحاق عبادی (-۲۹۸ق) آن را ترجمه کرده است و ثابت بن قره حرانی (-۲۸۸ق) آن را اصلاح کرده است و خواجه نصیرالدین طوسی آن را تحریر نموده است. پانزده مقالت است؛ سیزده مقالت اصول هندسه در ۴۶۸ شکل (در نسخه حجاج) و ۴۷۸ شکل (در نسخه ثابت قره) و دو مقاله از ابقلاوس می‌باشد. مقاله اول تا ششم هندسه مسطحه و مقالات هفتم تا دهم مربوط به حساب و خواص اعداد و مقاله‌های یازدهم تا سیزدهم هندسه فضائی است. در کشف الظنون چهار حاشیه و در الذریعة (۳۳/۶) یازده حاشیه برای این کتاب یاد شده است. این کتاب چندین بار به فارسی ترجمه شده است: الف-قطب الدین شیرازی، ب-حزین محمد علی بن ابی طالب (م ۱۱۸۱ ق) که اندکی شرح هم دارد (مدرس رضوی در احوال خواجه ص ۳۴۴) [که نسخه‌ای از آن را نیافتم و مدرس هم آدرسی نداده است (درایتی)]، ج-نراقی مهدی بن ابی ذر به فارسی به نام «توضیح الاشکال». (مدرس رضوی)

جز آن ترجمه‌ای از محمد مهدی بن محمد حسن منجم و همچنین ترجمه‌ای از فرهاد میرزا قاجار و دو ترجمه ناشناس در ایران دارای نسخه است که مدرس رضوی از آن یاد نکرده است. مدرس رضوی از چند شرح و حاشیه نام برده که از سه حاشیه زیر نسخه‌ای در ایران تاکنون شناسایی نشده است: ۱- حاشیه قاضی زاده رومی، ۲- حاشیه قاضی نورالله شوشتری، ۳- حاشیه کمال الدین حسین الهی اردبیلی.

سه گفتار به صورت ضمیمه در برخی نسخه‌های این کتاب وجود دارند که از قرار زیرند:

۱- گفتاری هندسی در چند صفحه با عنوان لاحقه کتاب اقلیدس که اقامه برهان بر این مطلب است: «کل مخمس متساوی الاضلاع و الزوایا فی دائرة مربع نصف قطرها خمس مربع». این گفتار در بعضی از نسخ اقلیدس آمده بوده است و در بعضی از نسخ تحریر اقلیدس هم دیده می‌شود با آغاز: «وجد فی بعض نسخ اقلیدس بعد تمام المقالة الخامسة عشر ما هذه نسخته و فی نسخة اخری زیادة علی هذا الشکل کل مخمس متساوی الاضلاع و الزوایا» و انجام «و ذلک ما اردناه فی هذا ما قصدته و انما اورده فی الکتاب لکونه مبنیاً علی ما هو خارج منه فمن شاء فیلحقه و الله الموفق و المعین». این گفتار در فنخا به صورت جداگانه معرفی نشده و در ذیل معرفی نسخه به وجود آن اشاره شده است.

۲- گفتاری از خواجه نصیر به صورت برهانی بر شکل ۱۵ مقاله ۱۲ اصول هندسه اقلیدس در دو مقدمه با این آغاز: «بسمله، تذکرة القول فی اقامة البرهان علی الحکم المذکور فی الشکل الخامس عشر من المقالة الثانیة عشرة من هذا الکتاب و هو قوله نسبة الکرة الی الکرة کنسبة القطر الی القطر». این گفتار در فنخا به صورت جداگانه و با عنوان «حاشیة تحریر اصول اقلیدس» معرفی شده است.

۳- رساله کوتاهی در بیان اغراض مقالات اصول اقلیدس که پنج غرض در این رساله بیان شده است که مشخص نیست از کیست و بعید نیست که از خود خواجه نصیر باشد، با آغاز: «اغراض مقالات اوقلیدس خمسة، اما الاول ففی تبیین الزوایا البسیطة فی ذوات الاضلاع الثلاثة و الاربعة و الخمسة». این گفتار نیز در فنخا

به صورت جداگانه و با عنوان «اغراض مقالات اصول اقلیدس» معرفی شده است.

آغاز: الحمدلله الذی منه الابتداء و الیه الانتهاء و عنده حقائق الانباء و بیده مملکوت الاشیاء و بعد فلما فرغت من تحریر المجسطی رأیت ان احرر کتاب اصول الهندسة و الحساب المنسوب الی اقلیدس الصوری ... اقول الکتاب یشتمل علی خمسة عشرة مقالة الملحقین ... المقالة الاولی سبعة و اربعون شکلا

انجام: و ذلک ما اردناه، اقول و لنا ان نرسم ذا عشرین قاعدة بهذا الوجه فاذن زوایا کل واحد منهما بعده قواعد الآخر و البیان قریب من بیانه و فاذا وفقنی الله تعالی فی تحریر هذا الکتاب ما قصدته فلأختمه بحمد الله انه خیر موفق و معین.

چاپ: رم سربی ۱۵۹۴ م؛ کلکته ۱۸۲۴ م (۱۸۰ ص) شش مقاله؛ لندن ۱۶۵۷ م؛ فاس (تونس) ۱۲۹۳ ق، سنگی در ۲ جلد (۴۴۵ ص و ۴۵۵ ص)؛ استانبول ۱۲۱۶ ق در (۲۲۲ ص)؛ استانبول پنج مقاله در (۱۵۷ ص و ۲۱۴ ص) در ۱۳۰۹ق = ۱۸۹۱م؛ دارالخلافه طهران، سنگی، بی ناشر،۱۲۹۸، خشتی، ۲۰۹ص

[دنا ۸۴۲/۲ (۱۷۷ نسخه)؛ الذریعة ۳۸۰/۳و ۳۷۹/۳؛ مشار عربی ۱۶۴؛ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی: ۱۹۹-۲۰۳؛ مکتبة امیر المومنین ۲۰۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۷۹/۲ و ۱۴۷/۴]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة تحریر اقلیدس؛ ابن هیثم، حسن بن حسن (۳۵۴- ۴۳۰)

۲- تحریر اصول اقلیدس (ترجمه) = ترجمه اصول اقلیدس؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

۳- حاشیة تحریر اصول اقلیدس؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

۴- شرح تحریر اصول اقلیدس؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

۵- حاشیة تحریر اصول اقلیدس؛ میبدی، حسین بن معین الدین (-۹۱۱)

۶- تعلیقة علی تحریر اقلیدس = رسالة فی الزاویة؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

۷- شرح تحریر اصول اقلیدس = شرح المقالة العاشرة من اصول اقلیدس؛ یزدی، محمد باقر بن زین العابدین (-۱۱)

۸- تقریر التحریر؛ مهندس لاهوری، خیرالله بن لطف الله (-۱۲)

۹- شرح المقالة العاشرة من اصول اقلیدس؛ نراقی، ابوتراب بن احمد (-۱۳)

۱۰- حاشیة تحریر اقلیدس؛ حسینی، موسی بن فضل الله (-۱۳)

۱۱- توضیح الاشکال = شرح تحریر اقلیدس؛ نراقی، مهدی بن ابی ذر (۱۱۲۸-۱۲۰۹)

۱۲- حاشیة تحریر اصول اقلیدس؛ یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی (۱۲۳۹-۱۲۹۸)

۱۳- حاشیة تحریر اصول اقلیدس؛ زنجانی، ابراهیم بن ابو الفتح (-۱۳۵۱)

۱۴- حاشیة تعلیقة تحریر اقلیدس؛ دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم (۱۳۰۹-۱۳۷۸)

۱۵- توضیح التحریر؛ دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم (۱۳۰۹-۱۳۷۸)

۱۶- تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)؛ جزی استرآبادی، محمد تقی بن علی

۱۷- ملخص تحریر اقلیدس = تلخیص تحریر اقلیدس؛ حسینی، زین العابدین بن محمد

۱۸- حاشیة تحریر اصول اقلیدس

۱۹- مقدمات تحریر اقلیدس للطوسی

۲۰- شرح تحریر اصول اقلیدس

۲۱- حاشیة توضیح الاشکال

۲۲- تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)

۲۳- شرح تحریر اصول اقلیدس (الف)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۵

آغاز و انجام: برابر؛ قد اتفق فراغ المص [المصنف] تغمده الله بغفرانه و اسکنه فرادیس جنابه من تحریر هذا الکتاب و تصنیفه فی العشر الاول من جمادی الاولی سنة خمس و اربعین و ستمائة

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً ۶۴۵ق [احتمالاً تاریخ درست خوانده نشده است و همان ۶۴۶ باشد و همچنین بعید نیست که صرفاً تاریخ تألیف باشد]؛ دارای اشکال هندسی؛ جلد: چرمی سرخ نرم، ۱۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۹۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسطح اذ اقام خط علی سطح لحیث ... مع کل خط ... فی ذلک السطح

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۶۴۶ق [شاید تنها تاریخ تألیف باشد]؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، مختلف السطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [رایانه]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۵-ف

نسخه اصل: داماد ابراهیم پاشا ش ۸۵۲؛ خط: نسخ، کا: حسن بن حسین صوفی اسفراینی، تا: ۶ رمضان ۶۶۰ق؛ مقابله شده در همین تاریخ؛ ۱۱۵گ، ۲۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۲۹۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف من تحریر هذا الکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان ۶۴۶.

خط: نسخ، کا: محمد بن ابی احمد ابن ابی الربیع زرکشی، تا: ۱۱ شعبان ۶۷۱ق؛ مصحح، مقابله شده، در پایان برهان طوسی درباره حکم شکل ۲۵ مقالت ۲۰ اصول اقلیدس نوشته شده، در ۲پ سه گفتار ریاضی است، دو تای آن از خط قطب شیرازی آورده شده، و نویسنده یکی از قدما می‌باشد که نامش خوانده نمی شود؛ خط محمود بن محمد مورخ ۷۶۱ ق؛ تملک: نسخه را در شعبان ۹۲۰ق در سمنان کسی خریداری کرده، نورالدین محمد در شعبان ۱۰۹۰ق، عبدالوهاب بن عبدالغفار رضوی در ۱۱۴۴ق؛ سید احمد

بن محمد رفیع موسوی استرآبادی نسخه را وقف و میرزا محمد هادی پسر میرزا محمد حسین اصفهانی را متولی آن گردانیده؛ در ۱۳۱۶ ش به بهای ۱۵۰ ریال برای کتابخانه سپهسالار خریداری شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۴۸گ (۳پ-۵۰پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۳۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۴۸

خط: نسخ مایل به رقعی، کا: حامد بن محمد بن محمد دهستانی بخاری معروف به شمس مجری بخاری، تا: یک‌شنبه ۵ صفر ۶۸۰ق، جا: مراغه؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی، یادداشتی به نقل از شرح مجسطی و یادداشتی به نقل از نجم الدین کاتبی؛ تملک: محمد بن عوض بن عثمان، نظام الدین علی طبیب اصفهانی، ابن عبدالله بک با مهر بیضوی؛ وقفنامه کتاب از صفرخان بن عبدالله بن جعفرخان به سال ۱۱۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۹۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰-۳۶۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۶

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: چینی ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۹-۳۳۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۵

از چند سطر پش از «العلوم المتعارفة» را دارد؛ خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز؛ ۱۲۰گ، ۱۹ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [سنا: ف: ۲-۱۶۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۱۱۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: ابوالفضل وحی بن المؤمن الدارمی؛ کاغذ: سفید کهنه، جلد: تیماج سبز، ۷۵گ، ۲۴-۲۷ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۱۶۶]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۴۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۱۱]

۹. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: ۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: سید محمد باقر شفتی؛ جلد: تیماج زرد، ۱۶۰گ، ۱۷ سطر [ف: ۸۲]

۱۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی؛ تملک: افضل الدین محمد بن حبیب الله به تاریخ شعبان ۹۶۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰برگ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۷۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم احمد بن فضل الله بن علی بن شروان، تا: جمعه ۴ جمادی الاول ۷۰۱ق؛ محشی، دارای اشکال ریاضی، در پایان نسخه دو لاحقه است که یکی در پنج صفحه و از اهوازی است در شرح مقاله عاشر کتاب اقلیدس و دیگری همان لاحقه دوم مندرج در آخر نسخه شماره ۱۱۹۷۵ آستان قدس است؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، ۱۵۹گ، ۱۸ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۲سم [ف: ۱۰-۲۱]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف من تحریر هذا الکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان ۶۴۶.

خط: نسخ، کا: فخرالدین محمد پسر علامه حلی، تا: ۱ جمادی الاول ۷۲۲ق؛کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی ساده، ۹۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۳۲۸]

۱۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۴۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹ [نشریه: ۲-۱۴۴]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ هفت صفحه در آغاز و دو صفحه در پایان نونویس در روز پنج‌شنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۷۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی عطف تریاکی، ۱۱۵گ، ۲۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۱۰۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ با یادداشت علی اکبر بن میرزا فتح الله موسوی ابردهی در صفر ۱۲۳۰ و محمد تبریزی در ۱۲۳۷؛ تملک: علی اکبر بن علی اصغر طالقانی در جمادی الاول ۱۳۰۶؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۶۵]

۱۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸ یا ۹؛ دارای اشکال هندسی، مصحح، محشی، مجدول، یادداشتی از سید محمد علی روضاتی در نام کتاب و مؤلف و اینکه کتاب را از بقایای کتاب‌های شیخ محمد رضا آبی المجد اصفهانی به قیمتی بسیار گران خریده، اشعاری از ابن سینا، ماده تاریخ فوت ملاقطب و خواجه نصیر و میر سید شریف و فخر رازی کتابت سال ۱۲۸۷؛ تملک: محمد علی بن محمد طاهر با مهر مربع؛ یادداشت خرید کتاب به سال ۱۱۸۹؛ جلد: تیماج زرشکی، عطف تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۶۵]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۷-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه نسخه حاجی سلیم آقا؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۸ و ۹ [نشریه: ۲-۲۷۵]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹

انجام: و اذا رسمنا علی خ سه المساوی لاب نصف دائرة و ادرناه مر سقط الرابع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشانی «ابوتراب» و به خط وی؛ تملکی بدون نام به تاریخ ۱۲۵۷

با مهر «عبده محمد حسین بن احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵-۳۴۸]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه‌ای در نجف اشرف-عراق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه از ذیقعده ۸۸۴ق؛ دارای رموز و اشکال؛ تملک: «میرزا محمد» در اواخر ذیحجه ۱۰۵۶؛ مهر: «عبده محمد باقر» (بیضوی بزرگ)، محشی بعضی با عنوان «سید ره» یا «محمد باقر»؛ تملک: «محمد یوسف بن محمد جعفر»، «محمد علی بن مرحوم مظفر حسین» با مهر «محمد علی» (بیضوی)؛ ۳۵۷ص [عکسی ف: ۵-۳۳۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و ثلث، کا: محمد بن جنید بن ابراهیم صفوی، تا: اوایل ربیع الثانی ۸۸۷ق، جا: اردبیل؛ مجدول، یک سرلوح زرین، محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج جگری، ۱۴۰گ، ۱۹ سطر (۹/۴×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۸سم [ف: ۸-۵۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳عکسی

آغاز: خطاً مستقیماً بین کل النقطتین، و ان نخرج خطاً مستقیماً محدوداً علی الاستقامة؛ **انجام:** برابر

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۴۳۶۱ (اربری، فهرست خطی عربی ۱۱۴/۵)؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ محرم ۸۹۲ق؛ افتادگی: آغاز (دو برگ از اول، مقداری از آخر مقاله سیزدهم، تمام مقاله چهاردهم، الاسه خط از آخر آن افتاده دارد)؛ ۱۵۶گ، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۲-۱۸۷]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحمدالله انه خیر موفق و معین تمت کتبه فی عشرین رمضان سنه ثمان و تسعین و ثمانمائه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۹۸ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول، در پاره‌ای از صفحات اشکال هندسی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج با ترنج، ۲۹۶گ، ۱۹ سطر (۲/۵×۸/۵)، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۸-۳۹۲]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ محشی با نشان «ب، م، ل م»؛ تملک: اعتضاد الدوله؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۴گ، ۲۰ و ۲۱ سطر (۵/۵ و ۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۸۱]

۲۴. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه: ۵۴

بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰ (گویا)؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ کاغذ: ایرانی، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر (۷/۳×۱۱/۷)، اندازه: ۱۱/۹×۱۶/۷سم [نشریه: ۷-۷۹۰]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۹۰]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فصل بینهما فیحصل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۴۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۲۴]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»، تصاویر گوناگون هندسی، مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ، ۲۱ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۶-۵۸۸]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک، جلد: تیماج بنفش،۱۹۲گ،۱۵سطر،اندازه:۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۵-۲۲۰]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «خواجه، عبدالعلی بیرجندی، ۱۲، سید، نظام الدین»، دارای اشکال هندسی؛ مهر بیضوی به تاریخ ۱۲۹۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۳گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۷-۵۹]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با رمز «۵، ۱۲ بس و شارح مذ ظله»، دارای اشکال گوناگون هندسی، بیشتر مطالب کتاب بدون نقطه؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۴۱گ، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۷۰۹]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۳

آغاز: و علوم متعارفة یحتاج الیها فی بیان الاشکال، الحدود النقطة ما لا جزء له ... الاصول الموضوعة ... (۲۹پ) المقالة الثانیة اربعة شکلا، صدر، یقال لکل خطین یحیطان باحدی زوایا سطح متوازی الاضلاع؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ ذیقعده ۹۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالکریم تبریزی؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۳-۱۴۹]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ دارای اشکال

هندسی؛ کاغذ: اصفهانی الوان، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۳گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳/۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۳۲۸]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۲۰سم [ف: ۱-۸۳]

۳۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ رمضان ۹۰۵ق؛ دارای اشکال هندسی، تاریخ تحریر شکل‌ها ربیع الاول ۹۰۶، نسخه در تاریخ ۱۷ ذیحجه ۱۳۰۴ از کتب کتابخانه شاهزاده فرهاد میرزا بوده؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۹۷گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۰۱

خط:نستعلیق،کا: طاهر محمد بن سلطان محمود هروی، تا: ۹۵۸ق؛ مهر: محمد عقیلی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ترنجی، ۱۶۳گ، ۲۱ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۵۹]

۳۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱-ب/۴۳۰

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن حسین مشهور به امین، تا: ۲۰ محرم ۹۶۲ق، جا: هرات؛ محشی، دارای اشکال هندسی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۶۰ص، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۲۴]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۰۴/۱

آغاز: علی ان یتقابل ای نقطة تفرض علیه بعضها لبعض السطح ... الاصول الموضوعة، قال المحرر ... (۱۷پ) المقالة الثانیة اربعة عشر شکلا، صدر: یقال لکل خطین یحیطان باحدی زوایا سطح متوازی الاضلاع؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی زرد و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سبز ضربی، ۱۲۳گ (۱ر-۱۲۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۵-۶۶]

۳۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قدتم کتابته و مطالعته فی دارالعبادة یزد فی شهر محرم الحرام سنة ۹۸۶ ست و ثمانین و تسعمائة و ایضاتم تشکیله بیدی یوم الاحد من شهر ربیع الاخر السنة المذکورة

خط: نسخ تعلیق، کا: صمد بن سلطان علی تونی، تا: محرم ۹۸۶ق، جا: یزد؛ کاتب نسخه می‌نویسد که کتاب را پش امیرکبیر سید حسیب و نسیب ابومحمد محسن الحسینی المنصوری الدشتکی تحصیل کرده و دشتکی نامبرده را به سال ۹۸۶ق بعنوان یک شخص زنده و با دعای مدظله العالی یاد می‌کند و ظاهراً این شخص غیر از دشتکی اول (سید محمد بن ابراهیم) و دشتکی دوم (سید محمد بن غیاث الدین منصور) می‌باشد؛ جلد: چرمی سرخ، ۱۲۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۹۵]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۸۶

خط: نسخ، کا: عنایة الله بن بدرالدین گلجاهی، تا: یکشنبه ۵ رمضان ۹۹۳ق؛ با حواشی «سید عبدالعلی بیرجندی» به نستعلیق ریز؛ تملک: محمد یوسف بن مسیح بن فتح الله خان قزوینی سمنانی که در ۱۵ ربیع الاول ۱۳۲۲ به دو تومان و پنج هزار خریده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۲۹گ، ۱۸ سطر (۷×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۵۶]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۸ق؛ در پایان این نسخه، زیادتی موجود در برخی از نسخ اقلیدس پس از تمام مقاله ۱۵ هست؛ تملک: سید رضا بن سید احمد لاهیجی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف قرمز، ۳۲۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۹]

۴۱. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شاه محمد بن کبیر محمد، تا: شنبه سلخ شعبان ۹۹۹ق، جا: احمد آباد؛ مجدول، با شکل‌های هندسی، محشی؛ تملک: محمد فاضل بن محمد صدیق؛ مهر: «یا محمد» (چهارگوش کوچک)، مهر «الاحد الواحد ۱۱۳۸» (کوچک دایره‌ای)؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، ۱۳۹گ، ۲۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۴۸]

۴۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۶۷-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون فی داخل القطعة و لایلزم ان یکون فی داخل المثلث. نقل من خط محرره میر عبدالرزاق

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ وقف‌نامه بر گروه شیخیان کرمان با امضای محمد بن کریم ۲۸ع ۱۲۸۹ق، با نشان مهر او «محمد بن کریم» (دایره)؛ ۴۳۴ص، ۱۶ سطر (۱۵×۱۶/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۱]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن ۱۱؛ دارای اشکال هندسی فراوان دقیق و زیبا، محشی؛ تملک: عبدالغفار حسینی همدانی به سال ۱۱۶۸ق، عطاءالله بن محمد زکی با مهر مربع [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۳]

۴۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱، برای محمد باقر بن محمد طبیب و او آن را نزد حاجی حسین استاد خود که او را معلم ثالث می‌نامد خوانده؛ با صور هندسی؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹۰گ، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۸۲]

۴۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۰۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی با نشان «ح تذکره، ع ق»؛ مهر: محمد جعفر بن سعید حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۲گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۸۲]

۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۴-۸۳۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۱گ، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۸۵]

۴۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم[نسخه‌پژوهی:۲-۱۲۲]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۶ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: ۱۳۴]

۴۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۳۹۱]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۵۷۸

آغاز: نقطة علی ای خط او سطح کان و ان تفرض خطا علی ای سطح کان اومارا (؟) بنقطة کیف انتهی و ان کل واحد من النقطة و الخط المستقیم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن معصوم حسینی، تا: قرن ۱۱، جا: تون؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال، محشی، مصحح، با علامت بلاغ، همراه با لاحقه کتاب اقلیدس (در ۱۴۹ر-۱۵۱پ) با همان آغاز و انجام؛ تملک: محمد حسین متخلص به خاک صدر الصدوری قزوینی، محمد بن حسین ... در ۱۲ شوال ۱۰۸۱ق، میر محمد سلیمان تونی، تملکی با مهر: «محمد الحسینی» (بیضوی) در ۱۳۴۰ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین» (بیضوی)؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۵۲گ، ۲۶-۲۸ سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۲۰-۳۹]

۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف من تحریر هذا الکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان ۶۴۶.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با اشکال؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماج مشکی،۱۳۵گ،۲۲سطر،اندازه:۱۰×۱۸سم [ف: ۳-۳۲۹]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «س، عبدالعلی بیرجندی»؛ مهر: محمد علی بن محمد مومن، حسین حسینی، اسدالله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی گرد سرخ، ۱۴۴گ، ۲۰ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۳۲]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، محشی؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۱-۳۴۵]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ از ۱۷۵ تا ۱۷۷ تتمه‌ای است در مناظر و مرایا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن تریاکی، عطف میشن مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۶۹گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۹-۱۶۸]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بدرالدین بن سلیمان، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح، همراه با لاحقه کتاب اقلیدس که فقط ده سطر نوشته شده است؛ واقف: ناییني؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: چرمی بخور، ۱۵۶گ، ۲۱ سطر (۵/۳×۱۲/۴)، اندازه: ۱۹/۲×۱۱/۵سم [ف: ۸-۵۹]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۹۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، چند یادداشت هندسی با عنوان «طاهر عفی عنه»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۶۹گ (۲۹پ-۹۷ر)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۷۴]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۶-طباطبائی

آغاز: او البسیط ما له طول و عرض و ینتهی و بالخط و المستوی منه ... عی نقطه من غیر ان یتحدا فمنها مستقیمة الخطین؛ **انجام:** و نسبة ب ح الی ه ر و لیعمل من ه ر زاویة ر ه ح زاویة ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۴۲۹]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۸۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با اشکال هندسی، محشی با عنوان «عباس لاریجانی» و «ک ف مدظله العالی»؛ تملک: شرر تیمور تاش به سال ۱۳۳۳هـ؛ یادداشت امانت کتاب از ملااسماعیل؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ (۱پ-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۱۷]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ با فهرست نسخه‌های ملکی محمد مقیم مورخ ۱۰۳۶؛ تملک: حاج محمد معصوم مازندرانی [ف: ۱-۸۳]

۶۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۸۶

آغاز و انجام: برابر؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی؛ تملک: ابراهیم میلانی لاهیجانی؛ مهر: «محمد تقی بن محمد مهدی» (بیضی)، «الواثق بالله محمد جعفر بن محمد صالح» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۳۶]

۶۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع وجوب تساویهما ... اطول الا وتار فی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۰۹]

۶۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۱۴۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۴/۴سم [ف: ۱-۸۳]

۶۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۲۷

از نیمه‌های مقاله سوم آغاز می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «محمد باقر، غلامحسین، خواجه»؛ تملک: ابن ابی الحسن؛ مهر: «امام موسی کاظم»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۴۸گ، ۱۷ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۸۲]

۶۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ [ف: ۳-۷۸]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماج عنابی،۳۲۱ص،۱۹سطر،اندازه:۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۸۱۶]

۶۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۵۴]

۶۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، مجدول، محشی با نشانه «ابن هیثم، سید»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۲۴گ، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۴۸۲]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان لاحقه کتاب اقلیدس نیز مسطور است؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۱۸۱گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۳سم [ف: ۸-۶۰]

۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴

آغاز: آغاز: عمود ب، ح علی اب و من رعمود؛ **انجام:** پایان نسخه: بزاویه قائمه یکون اوتارها.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی بامضاء «ن»، اضافاتی از عباس بن سعدی و از موید الدین عرضی، حاوی اشکال به اضافه دو مقاله اضافی از نسقلاوس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، ۱۳۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۴۰۹]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۳/۱-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: غلام بن مقصود، تا: شوال ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی دارای ترنج و نیم‌ترنج، ۱۹۵ص (۱-۱۹۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۷۶]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹۱

آغاز: کنسبه ۱ مساوی الی ک رو نسبه ح ب؛ **انجام:** المجسمات فی بعض و علی بعض و الله اعلم و اله اجمعین تمت الکتاب

از اواسط مقاله یازدهم به بعد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج یشمی، ۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۱]

۷۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۰۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن سید عبدالله حسینی لاهیجی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: هندوستان، کلکنده معروف به حیدر آباد؛ با اشکال، مجدول، محشی، با سرلوح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی تریاکی با ترنج، ۱۵۵گ، ۱۷سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۹-۱۷۰]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۰۹

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۰۱۹ق؛ محشی بدون نشان و با نشان «داود الحسینی»، بدر، شرح واحدی؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۴۴۶ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۹۳]

۷۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۲۰۹

خط: نستعلیق، کا: حسن بن سعد قائنی، تا: جمادی الثانی ۱۰۲۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۲۰۶ص، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۹۸]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۳

خط: نسخ، کا: مرتضی حسینی، تا: ۱۰۲۵ق [الفبائی:-۱۰۶]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید مرتضی ابن سید علی حسینی، تا: ۱۰۲۵ق؛ بعد از آن لاحقه کتاب اقلیدس آمده است با همان آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۰۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۰-۲۲]

۷۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۳۴

آغاز: و ارقامهما ففعلت ذلک متوکلاً علی الله تعالی انه حسبی و علیه ثقتی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ محرم ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال زرین، مجدول، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۵-۳۶۷]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق قلیل الاعجام، کا: مراد افضل بن مقصود علی، تا: غره محرم ۱۰۳۲ق؛ مجدول، اشکال به سرنج؛ واقف: رهبری؛ کاغذ: آهارمهره نخودی، ۲۵ سطر [ف: ۱۸-۲۵]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3931

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ با شکل‌های هندسی، مصحح، محشی با نشان «علامه، المصنف، س»، در برگ ۱۲۳ر

هشت سطر از لاحقه کتاب اقلیدس آمده؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج قهوه‌ای؛ ۱۲۳گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۱۸۷]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب مکی، تا: ۲۴ رجب ۱۰۳۶ق، جا: اصفهان (دارالسلطنه)؛ مصحح، محشی با نشان «ه، اب، س، بدر، م ک ی دام ظله»، با اشکال گوناگون هندسی؛ تملک: میرزا علیرضا تجلی شیرازی (-۱۰۸۸ق) صاحب حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بوده، «احمد بن عبدالله شریف»، «عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی» با چهار مهر مربع، «عبدالغفار حسنی همدانی» به تاریخ ربیع الثانی ۱۱۶۸ در اصفهان، اهدای کتاب از سوی «علاء الدین محمد بن رفیع الدین محمد موسوی حسینی» به فرزند خویش «عبدالله» همراه تملک وی با مهر بیضی و مهر هشت گوش، به امانت نزد محمد باقر مدنی قرار داشته؛ مهر: کاتب «ابوتراب مکی» با عبارت «... علی»؛ ۱۶۱گ (۴پ-۱۶۴پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۷-۳۲۸]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۸۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالغنی یزدی، تا: ۲۴ محرم ۱۰۴۳ق، جا: اصفهان؛ واقف: عباسقلی واعظ چرندابی، اسفند ۱۳۴۶؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۳گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹/۷سم [ف: ۸-۶۰]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۵۰/۱

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین بن عبدالعلی بن جلال الدین محمد بن عبدالعلی بن شمس الدین محمد بن قاضی شمس الدین علی تونی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۳۳۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۸۲]

۸۴. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن محمد شفیع، تا: پنج‌شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۰۴۶ق؛ تملک: ابوالقاسم بن ابی الفتح بن تقی در روز دوشنبه ۸ صفر ۱۲۱۴ در تهران؛ جلد: تیماج حنایی مقوایی، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۵۴۵]

۸۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۴۹

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالله شیرازی، تا: نیمه رمضان ۱۰۴۸ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج ترياكی عطف سرخ، ۲۵۵گ، ۱۸ سطر (۴×۹)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۱۵-۴۰۹۷]

۸۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد یار بن نذر علی، تا: صفر ۱۰۵۳ق؛ با اشکال هندسی، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۱۶]

۸۷. ساری؛ عمومی ساری؛ شماره نسخه: ۱۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن عبدالحسین بن محمد یزدی، تا: ربیع الثانی ۱۰۵۶ق، جلد: تیماج عنابی، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۱۰۴]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۵۰/۳

آغاز: مشترکان اما فی الکره فدایره ... و اما فی السطح فخط ... ثم یتوهم سطحا آخر قاطعا للکره و للسطح المماس و قایماعلیه و علی السطح؛ **انجام:** کفایة فایده للمبتدی و تذکرة للمنتهی و نختم الکتاب بحمدالله و حسن توفیقه لارب غیره و لا معبود سواده.

بخشی کوتاه از تحریر هندسه اقلیدس؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: شکری آهاردار اصفهانی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۲ص (۱۲۵-۱۳۶)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۴۰]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی قمی بن منصور علی، تا: چهارشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۰۶۱ق، جا: اصفهان؛ دارای یک سرلوح، مجدول و کمند با زر؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۲گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۷۴]

۹۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۳۰

آغاز: برابر

از مقاله تاسعه که سی و هشت شکل است چهارده شکل کسر می‌باشد و قسمتی از ابتدای مقاله دوازدهم افتاده؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد علی حسینی، تا: سه‌شنبه ۷ ذیحجه ۱۰۶۱ق؛ با اشکال هندسی، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج جگری، ۲۲۶گ، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۹]

۹۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲۱/۲

آغاز: المقالة الاولی سبعة و اربعون شکلاً و فی نسخة ثابت بزیادة شکل و هو شکل مه انرید ان نرسم مثلثاً متساوی الاضلاع علی خط؛ **انجام:** المقالة الحادیة عشر (۴۸ر) ... فان کانت متناسبة کانت المجسمات ... کل منشورین متساوی الارتفاع یکون قاعده احدهما مثلثاً.

خط: شکسته نستعلیق، کا: [ابومنصور] محمد هادی [بن ابی الفضائل بن ابی البقاء بن افضل الدین محمد الترکه]، تا: ۱۰۶۱ق؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار، مجدول مذهب، این نسخه با نسخه‌های دیگر تحریر اقلیدس خواجه، همخوانی ندارد. در این نسخه گزاره ها و اشکال، گزارش نشده و به همان اصول موضوعه اصل کتاب اقلیدس که گزیده نیز هست- بسنده شده، فقط مشتمل بر مقالات ۱-۶ و مقاله یازدهم بوده و فاقد سایر مقالات می‌باشد. این اثر احتیاج به بررسی همه جانبه دارد، به نظر می‌رسد

که ترجمه‌ای از اصل کتاب اقلیدس یا به تعبیر دقیق‌تر همان نسخه اصل ترجمه ثابت بن قره یا اسحاق بن حنین باشد که خواجه نصیرالدین طوسی بر اساس آن دو، تحریر اقلیدس را ساخته است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۱۲گ (۳۸-۴۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۴سم [ف: ۳۲-۳۴۱]

۹۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن محمد شریف، تا: دوشنبه ۲۲ رجب ۱۰۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عمیر الصغیر، محمد هادی بن حاجی قنبر علی طبسی خراسانی در اصفهان با مهر، محمد جواد حسنی حسینی عاملی با مهر؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۶۲]

۹۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن تاج الدین حسن ابن شمس الدین، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۶۴ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۱]

۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۶

انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸۲گ، اندازه: ۳/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۹-۲۰]

۹۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۴۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: نصیر بن حسین قزوینی، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۰۷۰ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۵۷-۵۱/۱۱۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: امامقلی، تا: ۱۷ صفر ۱۰۷۱ق؛ با اشکال هندسی؛ تملک: محمد حسن بن احمد تنکابنی در سال ۱۱۶۳، محمد طاهر؛ ۱۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۳۹]

۹۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۲ق؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۲۰پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۴۵]

۹۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۷۹

خط: نسخ، کا: محمد صفی بن محمد حسین تبریزی، تا: صفر ۱۰۷۴ق، جا: مدرسه صادقیه؛ از روی مسوده نوشته شده از روی مسوده اصل با یک واسطه، محشی از میر محمد باقر و عبدالعلی بیرجندی و سید و بدر و سید احمد، با بلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ترنجی، ۴۴۲ص، ۲۱ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶-۵۲۸]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۳/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: میر علی بن نظر شاه، تا: ۱۰۷۵ق، جا: اصفهان؛ با اشکال هندسی و نجومی؛ کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۸ص (۶-۲۱۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۱۱۳]

۱۰۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۷۷ق؛ با اشکال هندسی، محشی با نشان «قاضی، بیرجندی، س، ع خواجه سیه، سمع»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۰۶گ، ۱۷ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۴۸۱]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۸۰

آغاز: منه هو الذی یکون وضعه علی أن یتقابل أی خطوط تفرض علیه بعضها البعض الزاویة المسطحة ... الاصول الموضوعة اقول من الواجب اولا ان نوضع ... (۲۸پ) المقالة الثالثة خمسة و ثلثون شکلا و فی نسخة الثابت بزیادة شکل فی آخرها الحدود؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضی بن محمد هاشم موسوی، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ مهر: «شعاع» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۲۱-۳۵۰]

۱۰۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۱۱

خط: نسخ، کا: محمد زمان بن کتاب الله اوجانی، تا: اواخر رمضان ۱۰۸۵ق؛ افتادگی:آغاز و انجام؛با اشکال هندسی؛کاغذ:ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۵۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۹سم [ف: ۱-۸۳]

۱۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۸

خط: نسخ، کا: علی بن زین الدین بن محمد بن حسن بن شهید ثانی، تا: ۱۰۸۵ق؛ محشی بانشان «محمد حسین یزدی» و جز اینها؛ ۲۱۹ص، ۱۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۴]

۱۰۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۶۸۸

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا محمد علی بن لطف علی تبریزی، تا: شنبه باز پسین ربیع الاول ۱۰۸۶ق [نشریه: ۲-۱۴۴]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ محشی، مجدول، با کمند، سرلوح مذهب؛ در پایان نسخه دو لاحقه است هر کدام در شش صفحه که لاحقه اول همان لاحقه کتاب اقلیدس است با همان آغاز و انجام و لاحقه دوم که از امیر عبدالرزاق رضوی جد عبدالباقی رضوی کاتب این لاحقه است با آغاز «بسمله، قال المحرر النحریر فی الوجه الاخر للشکل الثانی من المقالة الرابعة» و انجام: «یلزم ان یکون فی داخل القطعة و لایلزم ان یکون فی داخل المثلث»؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۸]

۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رمضان بن حاجی عبدالله، تا: ۱۰۸۹ق، جا: قریه دهنه علیا؛ با اشکال هندسی؛ مهر: «افوض امری الی الله

عبده محمد مهدی» (خشتی)؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج، ۹۵گ، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۳۷]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن عبدالرزاق بن محمد یوسف رضوی، تا: صفر ۱۰۹۰ق؛ همراه با لاحقه کتاب اقلیدس با همان آغاز و انجام در پنج صفحه؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج جگری، ۱۵۰گ، ۱۸ سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۸سم [ف: ۸-۵۹]

۱۰۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵-ت/۳۳۳

آغاز: شکلا فی نسخه الحجاج بزیاده عشره اشکال فی نسخه ثابت و فی بعض المواضع؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی ابن محمد حسین خاتون آبادی، تا: ۱۵ صفر ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ بعد از کتاب رساله‌ای است در نه برگ که متضمن توضیحاتی درباره اشکال کتاب فوق است؛ مجدول، محشی، با سرلوح؛ کاغذ: دولت ابادی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۹۶گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۱۲]

۱۰۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد مسیح متطبب منجم لاهیجی، تا: پنج‌شنبه ربیع الثانی ۱۰۹۸ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۱۶۷]

۱۱۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ ۱۰۲گ، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۶]

۱۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۷۰/۳-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون فی داخل القطعة و لایلزم ان یکون فی داخل المثلث.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ با شکل هایی دقیق [عکسی ف: ۱-۶۱]

۱۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با رموز و اشکال؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴-۷۵]

۱۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** المقالة العاشرة مایه و اربعة اشکال و فی نسخة ثابت بن قرة الصابی تسعة اشکال

تا آخر مقاله نهم بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با اشکال هندسی؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹ شمسی؛ کاغذ: فستقی، جلد: پارچه‌ای، ۸۹گ، ۲۰-۲۱ سطر (۷/۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۶۱]

۱۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد رضا بن محمد معصوم حسینی، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ در صفحه ۴۱۹ آمده: «نقلت من خط العلامه شاه قاضی و تاریخ کتابت ۱۱۴۴ق می‌باشد»، با سرلوح زر، اشکال هندسی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و نیم‌ترنج زر، ۴۱۷ص (۳-۴۱۹)، ۱۶سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۳۶۹]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹

آغاز: بسمله، رب یسر و تمم بالخیر فانی افوض امری الیک؛ **انجام:** و هو ان کل مشارک للا صغرا صغر و ۱۵ من ۱۳ و الله اعلم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ مجدول مذهب، با اشکال هندسی؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۴۷]

۱۱۶. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۲۲ت

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: محمد حسین موسوی، محمد جعفر؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج ضربی، ۲۶۸گ [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۱۱۷. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۵۳۲]

۱۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** زاویتی ح ب ی و د ح ب

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با تاریخ ۱۲۴۸ق؛ ۲۲گ (۲پ-۲۳پ) [ف: ۱-۴۴]

۱۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عطا محمد مبارک، تا: ذیقعده قرن ۱۲، جا: پیشاور، برای استادش قاضی قندهاری؛ محشی با امضای زین العابدین؛ جلد: تیماج بسیار عالی با نقش و نگارهای زیبا و اسلیمی، ۱۶۵گ، ۱۵ سطر [ف: ۱-۵۲]

۱۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۸۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۳۹گ، ۲۰ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۸۱]

۱۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۰۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۳سم [ف: ۱-۸۳]

۱۲۲. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۷۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ محشی، دارای اشکال هندسی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹۵]

۱۲۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۵۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۰۲]

۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** الف الف التحیه و السلام علی من اتبع الهدی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۸ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [رایانه]

۱۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۱ ط
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد طالب، تا: ۷ ربیع الاول ۱۱۱۳ق، جا: شیراز؛ محشی با نشان «ه ح ی، ج ی، لمحررها محمد حسن، ظ ه، هـ ش، هـ هـ»؛ تملک: محمد بهاءالدین بن محسن العاملی با مهرش که نقش تاریخ ۱۱۱۹ را دارد، محمد حسن بن محسن مورخ ۱۲۸۸؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۲۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۱]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم، تا: ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [الفبائی: ۱۰۶]

۱۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۰۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن تقی تبریزی، تا: ۱۱۲۲ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: میشن تریاکی، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۳۰۸]

۱۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۴-۶/۱۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق؛ محشی با امضای «ق ص»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۷۳۹]

۱۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۷۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق بدون نقطه، کا: احمد بن محمد مهدی شریف، تا: ۱۵ رجب ۱۱۲۹ق؛ از روی نسخه‌ای که به خط محمد باقر یزدی بوده، با اشکال هندسی، محشی که از خط محمدباقر یزدی نقل شده، مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۱۰۸]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن محمود حسینی دلیجانی، تا: ۱۱۵۸ق؛ افتادگی: وسط؛ همراه با لاحقه کتاب اقلیدس؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر، اندازه: ۷/۹×۲۰سم [ف: ۱۸-۱۴۴]

۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۷۴
انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد معصوم بن محمود حسینی دلیجانی، تا: ۱۱۵۸ق؛ با اشکال هندسی؛ به همراه لاحقه کتاب اقلیدس، این نسخه ضمیمه شماره ۱۲۹۶۳؛ کاغذ: حنائی، ۱۰۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۲۶]

۱۳۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۱۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۸۹گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۸۲]

۱۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۷۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۶ سطر (۸-۱۰×۱۴-۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۱۹۱]

۱۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۲۸
آغاز: بسمله و سبعة و اربعون شکلا و فی نسخة ثابت بزاویة شکل؛ **انجام:** و قد وجد فی بعض الکتب هذا ایضا کل مخمس متساوی الاضلاع و الزوایا فی دائرة مربع نصف قطرها خمس مربع خط منطق فان ضلع ذلک الخمس الصغر.
این نسخه قسمتی از مقدمه و اوایل کتاب را که در تعریف نقطه و سطح و دایره و مانند اینهاست ندارد؛ خط: نسخ خوش و مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، مجدول، با اشکال، ضمیمه نسخه ۵۴۵۶؛ کاغذ: ترمه با جدول و کمند، جلد: چرمی ماشی با ترنج، ۲۵ص (۳۶۵-۳۸۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴× ۲۴/۷سم [ف: ۸-۳۵۲]

۱۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام نسخه:** و مثلثی ه ر عـ ح عـ متساویة و اذا ألقینا مثلثی
خط: نستعلیق، کا: محمدباقر بن مرتضی طباطبائی حائری، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۴۶پ-۷۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۵۹]

۱۳۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۹۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف من تحریر هذا الکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان ۶۴۶.
تنها مقالت نخستین را ناقص دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳-۳۳۰]

۱۳۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۲۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: ۸۳]

۱۳۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۲
شامل سه مقاله اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۲]

۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یشترکان هذا خلف
تا پایان مقاله هفتم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: تاجماه بیگم، ۱۲۶۲ ق؛ کاغذ: سفید فرنگی و آهار مهره، جلد: پارچه‌ای،۵۴گ،۲۱سطر(۷×۱۵)،اندازه:۱۴/۷×۲۱/۱سم [ف: ۸-۶۱]

۱۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۸۰

آغاز: اقول و هذه الشکل ملقب بالمأمونی من غیر اخراج الساقین و ذلک بان لغینی نقطة؛ **انجام:** علی الاخرین او ناقصین او مساویین فیحکم عکس المصادرة نسبة الی ح کنسبة ر الی ط وذلک ما اردناه ...

قسمتی از مقاله اول وتا اوایل مقاله خامس؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با اشکال وجداول، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۳۳]

۱۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۵۳/۲

انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سرخ، ۵۱ص (۴۲-۹۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۴]

۱۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۹۳

خط: نستعلیق، کا: فضل الله حسینی سبزاوری، تا: ۱۲۲۹ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۶ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۸۰]

۱۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین علی بن سلیم قرایی، تا: شنبه ۲۶ رمضان ۱۲۳۸ق، جا: مشهد (مدرسه پائین پا)؛ مقابله شده با نشان: «قد تم المقابلة من اوله الی آخره بعون الله فی ۸ شهر ذی حجة الحرام فی سنة ۱۲۳۸»، محشی با نشان «۵، بدر ؟، ملا محمد تقی مد ظله» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «عبده حسین علی» (بیضی)، «هو العلی الاعلی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مشمع مشکی، عطف تیماج مشکی، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۸-۳۲]

۱۴۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۴۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۳ محرم ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: کبود [نشریه: ۲-۱۴۴]

۱۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۰۳

خط: نسخ، کا: اکبرشاه جهان آبادی چشتی، تا: ۵ رجب ۱۲۵۳ق، جا: لکهنو؛ به دستور سبحان علی با فرمان مرادخان در آغاز ذح ۹۹۶ در قسطنطنیه به ترکی که در چاپ شده هست و این نسخه از روی آن است؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج حنایی، ۲۱۳گ، ۲۷ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [دانشگاه تهران: ف: ۱۷-۲۴۷]

۱۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد حسین بن نور محمد استرآبادی، تا: دوشنبه ۶ ذیقعده ۱۲۶۰ق، جا: اصفهان؛ یادداشت از محمد باقر طباطبائی؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۴گ(۱پ- ۱۹۴ر)،۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۵۴]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** حدث المخروط من ذلک

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محبعلی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ با اشکال، بعد از آن لاحقه کتاب اقلیدس است، به علاوه مباحث زیر که هر کدام در یکی دو صفحه می‌باشد: مبحث متعلق به مصادره مقاله ششم، مبحث نسبت مؤلفه یا تناسب تألیفی، گفتار ابن الهیثم در ابتدای شرح مصادرات مقاله هفتم اصول، ایراد بر خواجه نصیرالدین در باب شکل بیست و سوم؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۰]

۱۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف من تحریر هذا الکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان ۶۴۶.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن احمد بهبهانی، تا: شنبه ۱۶ محرم ۱۲۶۱ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: روغنی، ۱۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۲۹]

۱۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان فراغ المصنف ... من تحریر هذالکتاب فی الثانی و العشرین من شهر شعبان المعظم سنة ست و اربعین و ستمائة

خط: تعلیق خوش و نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد، تا: ۱۲۶۵ق؛ محشی، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: چرمی عنابی، ۱۰۹گ، ۲۲ سطر (۷/۴×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۹سم [ف: ۸-۵۶]

۱۵۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:محمد،تا:سلخ شعبان ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مقوایی، ۴۰۰ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۷]

۱۵۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۰ ـ ج

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن شعبان شهریاری، تا: شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۶۸ق، جا: تهران مدرسه فخریه حاج حسین خان مروزی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۰۸گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۲]

۱۵۲. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد هاشم خوانساری، تا: ۱۲۷۷ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: کاهی صیقلی آبی، جلد: مقوای چرمی، ۲۸۶ص، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۶۱]

۱۵۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۷۰/۲

تنها همان شکل‌های قضایای مقاله‌های ۱-۱۱ اصول اقلیدس است؛ بی‌کا، تا: دهه سوم جمادی الاول ۱۲۷۹ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸گ (۲۳پ-۴۰پ)، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۵۰۶]

۱۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۸۶

خط: نستعلیق خوش، کا: شمس الدین محمد بن محمد جعفر حکیم الهی، تا: ۱۲۷۹ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجی، ۱۲۱گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۹۲۷]

۱۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۶۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فتح الله بن علی اصغر بن محمد باقر دهدشتی مشهور به قاری، تا: ۱۲۹۳ق، جا: بهبهان، به دستور میرزا محمد حسن بن میرزا حسن بن مجد الدین محمد شیرازی بن صدر الدین سید علی خان مدنی شیرازی و در هنگام حکومت شاهزاده احتشام الدوله سلطان اویس میرزا قاجار؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج عنابی ضربی، ۸۳گ (۲پ-۸۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۴۲]

۱۵۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۴۶

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن فتح علی زنجانی، تا: ۱۲۹۸ق؛ بر پشت برگ نخست قولی است (گویا به خط کاتب) از میرداماد درباره برهان فارابی بر اثبات مساوات زوایای یک مثلث با دو زاویه قائمه؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی با عطف تیماج قرمز، ۱۰۶گ، اندازه: ۱۸×۲۱/۸سم [نشریه: ۱۳-۲۱۳]

۱۵۷. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۵۶/۴

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم (محرر) موسوی نجفی اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۴گ (۸۳پ-۱۱۶پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵۹]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲۲

آغاز: برابر؛**انجام:** من غیر تلاق هذا خلف.

قطعه‌ای از اوائل کتاب؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: بنیاد مستضعفان، شهریور ۱۳۶۱؛ کاغذ: آهاری نباتی، ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۸-۲۵]

۱۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۷۳

آغاز: المقاله الثانیه اربعه عشر شکلاً صدر یقال لکل خطین یحطیان با حدی زوایا سطح متوازی الاضلاع؛ **انجام:** و یضیفهما الیه و هما ۵ ح ح که فیحدث عرضاه ط ط ک ... فی القوة متباینین فی الطول و مباینین له.

از مقاله دوم تا حدود انتهای مقاله دهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: چرم عنابی عطف تیماج تریاکی، ۷۶گ، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۲۸۷]

۱۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۵۵/۲

خط: نستعلیق، کا: محمود موسوی تونی، بی‌تا، جا: مشهد (مدرسه فاضلیه)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹ص (۱۰۴-۲۹۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۲۲۶]

۱۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۲۱گ(۷۰پ-۹۰پ)،۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۹×۱۹/۸سم [ف: ۶-۳۰۱]

۱۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۸۵]

۱۶۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی بسیار زیبا؛ تملک: عبدالمحمد بن شیخ مهدی شیخ الاسلام امیری و عمویش عبدالکریم ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۵۲]

۱۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ شماره بازیابی باتوجه به مجموعه ۳۴ در ص ۲۸۸ اصلاح شد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۷۱ص (۳۰-۲۰۰)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۷-۳۲]

۱۶۵. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۲۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نصف قائمة وایضاً لما کانت زاویة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با شکل‌های هندسی؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۴گ (۴۸پ-۷۱پ)، ۲۱ سطر [ف]

۱۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۱

آغاز: نسخه: سطح دل فی ل ط کسطح ال فی ل دفسطح ... متوالیة و ذلک ما اردناه. المقدمة الثانیة؛ **انجام:** اقول: و بوجه آخر؛ ان لم یکن نسبة-الی در فلیکن-الی رح کذلک فنسبة جمیع ۱-الی جمیع دح کنسبة ... فنسبة ۱-الی دح (پایان گ۱۷۴پ افتاده است) شامل سیزده مقاله است و دو مقاله اضافی را ندارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵-۲۰ سطر (۷×۱۴ و ۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۶۲۵]

۱۶۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۰]

۱۶۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ مهر: «و رفعناه مکاناً علیا»(بادامی)، «محمد حسین ۱۲۲۳» (بیضی)؛ کاغذ نخودی رنگ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۹ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۱۷۶]

۱۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی با نشان‌های «مص، به م، ۲۲، هـ منه»، با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج تیره دارای ترنج، ۱۵۵گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴/۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۴۹]

۱۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۲۳/۱
خط: نستعلیق چلیپا، کا: جلال الدین بن غیاث الدین حسینی افچه‌ای کوشک دشتی، بی‌تا، کاغذ: فرنگی آبی و سفید، جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ (۱–۸۵ افتاده)، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳–۳۱۰۳]

۱۷۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ محشی للسید درویش و محمد باقر [تراثنا: س۱۳ش۱–۱۴۱]

۱۷۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۲/۳–۱۰/۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ولیکن الدائرة اب والقطر دح ولنخرج من د عموداً خان دخل الدائرة ولیخرج منها علی او مضل ۱۵ فیکون
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از «محمد الخطیب»، با اشکال هندسی؛ جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۴۳گ، ۱۷–۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲–۷۳۹]

۱۷۳. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب–۳۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** مع زاویه آ ت معادلة لقائمتین فاذن.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «قاضی زاده»، با اشکال هندسی؛ اهدایی: محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای ساغری، ۲۸ص، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶۰]

۱۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** الضلع الاطول من المثلث یوتر الزاویه العظمی فلیکن ضلع اب من مثلث اب ح اطول من اح نقول فزاویة ح اعظم
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: فرنگی شکری، جلد: الحاقی، گالینگور مشک، ۱۶گ، ۱۱سطر (۶/۳×۱۲/۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۲سم [رایانه]

۱۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳۷
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی–مجموعه نوازی؛ ۱۵۸گ، اندازه: ۱۲/۱×۱۹/۱سم [رایانه]

۱۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۴–ف
نسخه اصل: سلیم آغا ش ۷۲۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۵گ، ۳۱ سطر [فیلمها ف: ۱–۲۹۷]

۱۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۴۱–عکس
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳–۲۷۴]

۱۷۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸–هـ/۶۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کان اول ثبت الحکم و الا فلیعده ح و کذا القول فیه فان لم.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای اشکال هندسی،محشی؛کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲–۲۰۶]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه) = ترجمه اصول اقلیدس** / ریاضیات / فارسی
tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.) = t.-e osūl-e oqlīdes

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴–۷۱۰ قمری
qotb-od-dīn šīrāzī, mahmūd-e-bn-e mas'ūd (1237-1311)
وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)
اهدا به: امیرشاه محمد بن امیرتاج الدین معتزبن طاهر خوارزمی
تاریخ تألیف: اوایل شعبان ۶۸۰ق
ترجمه‌ای است از «تحریر اصول الهندسه و الحساب» که خواجه نصیرالدین طوسی به عربی آن را تحریر کرده است.
آغاز: تا عنایت ربانی حجاب انتظار از پیش چهره مراد محرر این سواد
[دنا ۸۴۷/۲؛ نسخه‌های منزوی ص ۱۴۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۶
خط: نسخ، کا: علی حافظ، تا: دهه دوم ربیع الثانی ۶۹۸ق؛ با حاشیه به خط سید شریف جرجانی؛ تملک: عطاء الله بن محمد زکی، قطب الدین بن سلطان محمد، حبیب الله؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [سنا: ف: ۱–۱۰۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹۲–ف
همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۱۳۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۳–ف
نسخه اصل: بنی جامع ش ۷۹۶؛ خط: نسخ، کا: حسن بن علی بن محمود بن احمد اصفهانی، تا: رمضان ۷۰۱ق؛ مقابله شده در پایان ذیقعده ۷۰۱؛ ۱۴۸گ، ۱۲ سطر [فیلمها ف: ۱–۴۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۸۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ساحت با راحتش مردود و مصروف بحق الحق و صاحبه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۸۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه‌ای که با نسخه خوانده شده بر مؤلف مقابله شده بود؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج زرد، ۱۹۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵–۱۱۷]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی
tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

جزی استرآبادی، محمد تقی بن علی
jazī estarābādī, mohammad taqī ebn-e 'alī (-)
وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۲۷

آغاز: هو العلی العظیم. ۱۱۰. عرض این که این کتاب مشتمل است بر پانزده مقاله و دو مقدمه که از برای اقامه برهان است بر حکمی که در شکل پانزدهم از مقاله دوازهم از این کتاب می‌باشد؛ **انجام:** و قطر اقصی خطی است که واصل باشد میانه دو منتصف متقابل از اضلاع و این خط مساوی است با خطی که و اصل باشد میانه دو طرف آن.

کامل؛ خط: نستعلیق و نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱۶ص، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱/۴۷-۱۶۲]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی
tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

مترجم: فرهاد میرزا قاجار ۱۲۳۳-۱۳۰۵ قمری

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۷۶

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰ سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴سم [نشریه: ۳-۱۵۹]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی
tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

مترجم: منجم، محمد مهدی بن محمد حسن ق۱۳ قمری

ترجمه تحریر خواجه طوسی که ثابت بن قره آن را اصلاح کرده بود در یک مقاله و ۱۲ شکل. مترجم می‌گوید: پس از آنکه در مدرسه دارالفنون و خارج از این مدرسه علوم ریاضی را آموختم، صلاح دانستم که به زمان این شاه یعنی ناصرالدین شاه که ابواب حکمت به روی مردم گشوده شده تحریر اقلیدس را ترجمه کنم، لذا آن را از عربی به فارسی برگرداندم. این نسخه حاوی تحریر اقلیدس تا مقاله سوم است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۷۸

آغاز: حمد مر خدایرا که ازوست ابتدا و بسوی اوست انتها و در نزد اوست حقیقت چیزها؛ **انجام:** تمام ش مقاله سیوم و نسئل الله التاییدلان نترجم و نوضح بقیه المقالات انشاءالله تعالی و حسن توفیقه.

خط: نستعلیق، کا: محتملاً مترجم، تا: قرن ۱۳، جا: تهران (محتملاً)؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۸۵گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۲]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی
tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

این کتاب ترجمه فارسی تحریر اقلیدس و بسیار نفیس است و از پایان کتاب مستفاد می‌گردد که این ترجمه قبل از سال ۸۵۸ هجری صورت گرفته است. اشکال هندسی کتاب نیز بسیار دقیق و استادانه ترسیم شده است و از آنجا که مترجم به دنبال هر فقره‌ای با عبارت: «و من می‌گویم» به توضیح بیشتر پرداخته و نظرات علمی خود را هم بر این کتاب افزوده است، باید آن را ترجمه و تألیف به شمار آورد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۲۹

آغاز: بسمله، بدانکه این کتاب پانزده مقالت است، با دو مقاله که بآخر آن الحاق کرده اند، منسوب باقلیدس و اشکال آن بحسب نسخه حجاج چهارصد و شصت و شش است، و در بعضی مواضع در ترتیب اشکال نیز اختلافی هست میان هر دو نسخه، و من رقم اشکال مقالات ثابت بحمرت خواهم کرد، و از ان حجاج بسواد، اگر در ترتیب مخالف آن باشد، و غرض آنست که تا خوانندگان را اطلاع بر هر دو نسخه و اعداد اشکال وترتیب آن حاصل شود، و همچنین هر چه از اصل کتاب نیست آنرا جدا کرده ازان یا باشارت بآن یا باختلاف الوان اشکال و ارقام آن، تا بینندگان اصل کتاب را از مزید علیه بی زیادت تاملی باز شناسند، و دیگر بدانکه هر چند طبع این یگانه روزگار (؟) بر دقایق علوم و اسرار معانی مطلع است، و هر مشکلی بنسبت با حدس صایب و ذکر ثاقب او آسان، اما بجهت آنکه تا طبع نقاد و ذهن وقاد او از تفکر در ایضاح معانی کتاب کوفته نشود، و خاطر خطیرش بتذکر بیانی التفات نباید نمود، حوالات باشکالی که در هر شکلی موقوف بود نیت کرده شد و همچنین اختلاف اوضاع و مقدماتی که محتاج الیه است، و در اصل مذکور نیست. ان شاءالله بشرف ارتضا مشرف گردد و بنظر رضا ملحوظ؛ **انجام:** و چون آنچ درصدر کتاب وعده داده بودیم از ترجمه کتاب و ایراد مقدمات و ذکر حوالات و غیر آن بتقدیم رسید، کتاب را برین مقالت و مقالت را برین شکل ختم کنیم، اگر پسندیده خواطر بزرگوار ورای مخدوم عز نصره باشد غایت بغیب و نهایت سعادت این هواخواه بی اشتباه روی نموده باشد، والا حرمان او خود امروزی نیست، فان الاستحقاق و الحرمان توامان، ایزد سبحنه و تعالی جناب همایون وذات میمون مخدوم عز نصره که مقصد امان افاضل و مطلع انوار حقایق است بکرامات لایزالی و کمالات ذوالجلالی محفوف و موصوف داراد، و دست تصرف زمان و عنان تقلب حدثان از کنف شرف و ساحت باراحتش مردود و مصروف، بحق الحق و صاحبه، و کتب فی یوم الخمیس العاشر من شوال ختم بالخیر والاقبال لسنة ثمان و خمسین و ثمانمایه هجریه

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد بن علی حسنی، بی‌تا؛ صفحه اول و صفحه چهارم تا صفحه هجدهم نونویس است و نسخه منقول عنه ظاهراً در آغاز سقطی داشته، به دلیل آنکه نام مترجم و نام ممدوح که یکی از سلاطین عهد بوده از قلم افتاده است، محشی، اشکال از آن ثابت بن قرة به شنگرف؛ تملک: حجاج بن مطر بسیاهی؛ واقف: خانبابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی، ۲۰۴گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸–۸۱]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / هندسه / فارسی

tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

وابسته به: تحریر اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

ترجمه‌ای است از تحریر اقلیدس خواجه نصیر طوسی که شاید نسخه حاضر همان کار خیرالله خان بن لطف الله مهندس لاهوری باشد که به نام «تقریر (تقریب) التحریر» معروف و در فهرستواره ۲۶۳۳/۴ معرفی شده است. در نسخه حاضر فقط ترجمه ۶ مقاله آمده.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۳۴

آغاز: مثلث ح ر ب د ح دو ضلع ب ر ر ح و زاویه ر مساوی است به دو ضلع ح ح و ح ب و زاویه ح هر واحد به نظیر ود پس دو زاویه ر ح ب و ح ب ح متساوی خواهند بود؛ **انجام:** و باید که دو دایره ا ب ح ء ه باشند و دو زاویه که بر محیط اند دو زاویه ا ء و دو زاویه که بر مرکزاند دو زاویه.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: پوست پیازی آبی رنگ، جلد: مقوایی با روکش ابر و باد، عطف تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰–۲۲۷]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / هندسه / فارسی

tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

وابسته به: تحریر اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۵۹

آغاز: مساوی ح ب است پس سطح ا ه سطح ا ب است در ب ح که احد قسیمی آن است و این سطح مساوی است با مجموع مربی ح هـ که مربی این قسم؛ **انجام:** دوم مساوات مضطر به و آن مساواتی است که به ترتیب باشد مثلا نسبت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی با روکش ابر و باد، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰–۲۴۱]

● **تحریر اصول اقلیدس (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی

tahrīr-e osūl-e oqlīdes (t.)

وابسته به: تحریر اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۴۷/۲

آغاز: تعرفات نقطه ذی وضعی را گویند که قبول تقسیم نکند

تا شکل ۳۱ از مقاله سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۳۵گ (۳۱۶–۳۵۰)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳–۱۶]

← تحریر اصول الهندسه و الحساب ≻ تحریر اصول اقلیدس

← تحریر اصول الهندسه و الحساب ≻ ترجمة اقلیدس

← تحریر اقلیدس ≻ ترجمة اقلیدس

← تحریر اقلیدس ≻ تحریر اصول اقلیدس

← تحریر الاکر ≻ الاشکال الکریة

← تحریر اکر اوطولوقس ≻ تحریر کتاب الکرة المتحرکة

● **تحریر اکر ثاوذوسیوس = تئوذوسیوس** / ریاضیات / عربی

taḥrīr-u ukar-i ṯāwḏūsīyūs = ti'uḏūsīyūs

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷–۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: ۶۵۱ق

این کتاب از بهترین کتاب‌های متوسطات بین اصول اقلیدس و مجسطی است. کتاب «اکر» که در خواص کره بحث می‌کند در یونان به‌وسیله ثاوذوسیوس مهندس یونانی نوشته شده و بعد در عهد ابوالعباس احمد بن معتصم ملقب به المستعین بالله به عربی درآمد بدین گونه که ابتداء قسطا بن لوقا بعلبکی تا شکل پنجم از مقاله سوم را در ۲۰۵ق به عربی نقل کرد و سپس باقیمانده را مترجم دیگری ترجمه نمود و پس از آن ثابت بن قره حرانی کار مترجمان را اصلاح نمود. در قرن هفتم هـ‌ق. خواجه نصیر الدین طوسی ترجمه‌ها را تحریر کرد و کتاب را قابل تدریس نمود. حاجی خلیفه در کشف الظنون از محمد بن معروف راصد ملقب به تقی الدین نام می‌برد که او نیز در تحریر اکر دست داشته است و این محمد به سال ۹۹۳ بود. بدین ترتیب پس از خواجه نصیر او نیز در تحریر کتاب کار کرد. خود کتاب حاوی سه مقاله است: ۱. در بیست و دو شکل؛ ۲. در بیست و سه شکل و در بعضی از نسخ در بیست و دو شکل؛ ۳. حاوی ۱۴ شکل.

مجموعاً اصل کتاب به قولی ۵۹ یا ۵۸ شکل می‌شود. این کتاب به فارسی نیز ترجمه و چاپ شده است (الذریعه ۲۷۶/۲). محیی الدین یحیی بن محمد بن ابی شکر مغربی همکار خواجه در رصد مراغه تحریر دیگری از این کتاب دارد که در ۶۸۲ق به انجام رسیده است و در فنخا با عنوان «تهذیب الاکر ثاوذوسیوس» معرفی شده است که البته ممکن است در فهرست‌ها نسخه‌های این دو تحریر با هم آمیخته شده باشند که طبیعتاً در فنخا نیز بازتاب یافته است.

آغاز: بسمله، هذا کتاب الاکر لثاوذوسیوس و هو ثلاث مقالات و تسعه و خمسون شکلا و فی بعض النسخ بنقصان شکل فی العدد ... المقالة الاولی: اثنان و عشرون شکلا، الحدود: الکرة شکل مجسم یحیط به سطح واحد فی داخله نقطة، کل الخطوط المستقیمة الخارجة منها الی السطح متساویة و تلک النقطة مرکز الکرة فمحور الکرة خط مستقیم یثبت و تدار الکرة علیه

انجام: فقوس- ک ط-اعظم من ان تکون شبیهه بقوس ل ح و هو المطلوب و ذلک ما اردناه تمت المقاله الثالثة و بتمامها تم کتاب الاکر لثاوذوسیوس.

چاپ: این کتاب به ضمیمه کتاب دیگر به سال ۱۳۰۴ در طهران و بار دیگر در حیدرآباد چاپ شده و به فارسی هم ترجمه و چاپ شده است.

[دنا ۸۴۸/۲ (۸۶ نسخه)؛ الذریعة ۳۸۳/۳ و ۲۷۶/۲؛ مشار عربی /۱۶۳؛ مدرس، رضوی ۳۵۲-۳۵۵]

شرح و حواشی:

۱- تهذیب الاکر ثاوذوسیوس؛ مغربی، یحیی بن محمد (-۶۸۵)

۲- حاشیة اکر ثاوذوسیوس؛ یزدی، محمد باقر بن زین العابدین (-۱۱)

۳- حاشیة تحریر الاکر لثاوذوسیوس؛ نراقی، احمد بن محمد مهدی (۱۱۸۵-۱۲۴۵)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۳

بی‌کا، تا: در زمان حیات خواجه طوسی (یز = ۱۷) شعبان (خعا = ۶۷۱ ق) ۶۷۱ق؛ با عبارت «بلغ مقابلة»؛ درباره طوسی دارد: ادام الله ظلاله، تاریخ تألیف طوسی را «ر. ج. د. جمادی الاول سنه خنا» آورده است؛ ۱۰گ (۵۷پ-۶۶پ) [ف: ۳-۳۳۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۲۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ [الفبائی: ۱۰۶]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵/۱

آغاز: المقالة الثانیة ۷ شکلاً: الاشکال اذا کانت الشمس ماترة فی الربع الصیفی کان کل یوم؛ **انجام:** برابر

نسخه حاضر مقاله دوم و سوم را دربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ با اشکال ریاضی، محشی از «محمدباقر مدظله العالی»، «م ح ق مدظله»؛ مهر: «عبده محمدکاظم» (بیضوی)؛ جلد: مقوا، ۲۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۳۳]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۳

خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر (گویا)، تا: ۱۴ جمادی الاول ۷۸۱ق؛ از روی نسخه یکشنبه ۱۷ صفر ۶۷۴ق (خعد) نوشته شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۳گ (۱۲پ-۲۴پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۳۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: کاغذ حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۳۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۹/۴×۱۹/۳سم [ف: ۸-۶۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی با نشان خدید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۵۴ص (۴۹-۱۰۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱۵پ-۲۹ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: اردبیلی، جمال، تا: ۸۸۱ق [رایانه]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۸۹۸ق؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۷گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۸سم [ف: ۸-۶۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰۹

آغاز: علی ح و نصل ۶ ح فهو مساو لقطر.؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۲۶]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۴۰گ (۲۲پ-۶۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۲۷گ (۲پ-۲۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۲/۲

خط: نستعلیق، کا: علی بن ضیاء الدین محمد غفاری کاشانی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۹۸۹ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۸سم [ف: ۶-۲۹۰]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی،۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۷]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۴

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن فغفور مرعشی حسینی، تا: قرن ۱۱، جا: سپاهان؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۳۳۲]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از ملا محمد باقر و ملا محمد حسین که باید همان پدر و پسر یزدی ریاضی دان باشند؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۲۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۲سم [ف: ۱-۸۳]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۳۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۳۱۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۴۴گ (۱پ-۴۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۴۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۱۴/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، مصحح، یادداشتی در خرید کتاب از ورثه میرزا محمد مهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۱گ (۳۶پ-۶۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۰-۲۸۱]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول، محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۷ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۴۴]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵گ (۳ر-۱۷ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۳۲]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج نیلی، ۶۰ص (۱-۶۰)، ۱۸ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۸سم [ف: ۸-۳۶۴]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۱

آغاز: ء و ببعد رح دایرة حـ ه ر و ز سم دایرة عظیمة یمر بنقطتی ء ح و هی دائرة ح ط و نفصل منها؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبان ۱۰۰۹ق، جا: اصفهان، به‌جهت آقا جلال محمد؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۱ر-۲۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۱-۸]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۲ جمادی الاول ۱۰۱۰ق؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۴پ-۲۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۰۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ ۲۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۶]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۹

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین عنایت الله خطیب نجفی، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۸۱گ، ۲۴ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۸-۵۴]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۷/۱-طباطبائی

خط: شکسته، کا: محمد مؤمن بن محمد شفیع، تا: ۱۰۴۷ق؛ محشی از عبدالنبی و محمد باقر (ظاهراً)، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۲۶ص (۱-۲۶)، ۱۹-۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۵۴]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۰۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ جمادی الاول ۱۰۵۱ق؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۸گ (۱پ-۲۸پ)، ۱۷ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۷۴۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۴

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله و صحبه الاجمعین؛ **انجام:** دایرتها یشبه قوس ك ل و ایضاً م ط یشبه قوس هـ ر فقوس ط ك اعظم من قوس س ... فی شهر ذی القعدة سنة۱۰۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۵۵ق؛ دارای ۶۸ شکل هندسی؛ تملك: محمد علی بن حاجی محمد اسمعیل به تاریخ ۱۲۱۶؛ مهر: «عبده محمد علی» (بیضی)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۶ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۴-۱۹۹]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل بن عبدالعالی، تا: ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیما تریاکی، ۸۰ص (۱-۸۰)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۰]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر محرم ۱۰۵۹ق؛ با سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، ۷۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۸/۶×۱۴/۵سم [ف: ۱-۸۴]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ رمضان ۱۰۶۱ق؛ محشی با نشان «محمد باقر رحمه الله»، «۱۲، ۱۴» و غیر آنها، مجدول مذهب، مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: کاتب به سال ۱۰۶۴ق، محمد رفیع بن محمد شفیع تبریزی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۳۷گ (۱-۳۷)، ۱۸ سطر، اندازه: ۴×۱۴سم [ف: ۳۲-۳۴۰]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۶۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی با نشان «محمد باقر ره، مظفر منجم، حکیم حسینی، ح م»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عطف قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۵۰۶]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۹۳
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن پیرزاد، تا: ۱۰۷۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سرخ، ۱۲۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۰/۶سم [ف: ۱-۸۴]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: میر علی بن نظر شاه، تا: ۱۰۷۵ق، جا: اصفهان؛ با اشکال هندسی و نجومی؛ کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳ص (۲۳۸-۳۸۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۱۱۵]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۲
آغاز: أقول بعد حمد الله و الثناء علیه بما یلیق و الصلاة علی محمد و آله، انی ارید ان احرر الکتب الموسومة بالمتوسطات؛ **انجام:** برابر
دیباچه رساله نیامده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز،۲۴گ(۱۹پ-۴۲پ)،۱۸سطر،اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۹۸]

۳۸. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۲۰/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن جلال الدین طبیب شریف، تا: محرم ۱۰۸۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، قطع: ربعی [نشریه: ۵-۷۷]

۳۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۲۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن جلال الدین بن طبیب شریف، تا: چهارشنبه ۸ محرم ۱۰۸۴ق؛ با اشکال ریاضی؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۴۵۸]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶/۹
آغاز و انجام: برابر
کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان (بلده)؛ محشی از ملا محمد باقر یزدی، در آخر نسخه دارد: «قد نقلت حواشی التحریر المحقق مولانا محمد باقر الیزدی طاب ثراه عن خط من خطه الشریف فی لیلة الجمعه سلخ شهر ربیع الاول من شهور سنه ۱۰۸۷»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۳گ، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۴۸۱]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۶۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۴]

۴۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۲
خط: نسخ، کا: محمد بن سلطان، تا: ۹ محرم ۱۰۹۴ق؛ ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: صفر ۱۰۹۴ق؛ مصحح؛ مهر: «العبد المذنب محمد تقی» (بیضوی)، «یا قاسم الارزاق» (بیضوی)؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۸۶]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: قمی، محمد صالح بن حسینعلی، تا: شوال ۱۰۹۵ق؛ با اشکال هندسی، ضمیمه نسخه ش ۲۰۷۷۷؛ کاغذ: آهاری نخودی، ۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۲۷]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۷/۱
خط: نسخ، کا: عبدالغنی بن معزالدین حسینی، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «محمد باقر، ره» و «غ ن» و «ع ب ق. دام ظله»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۳۳۲]

۴۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۶۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با شکل‌های دقیق؛ ۱۱۴ص، ۱۷ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۱]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن سید علی موسوی، تا: ۱۱۰۲ق؛ با اشکال و دوایر هندسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۷]

۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی، مصحح؛ ۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۳]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵-۷/۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا محمد نقی، تا: ذیقعده ۱۱۱۴ق؛ محشی با نشان «ص د ق»؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۳۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۷۴۰]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ دارای اشکال هندسی، مجدول؛ کاغذ: شرقی نخودی ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۲پ-۳۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۲-۲۵۳]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاظم حسینی، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۱۸۷ق، جا: دار السلطنه اصفهان؛ با اشکال و رموز، محشی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، ۳۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۷-۷۷]

۵۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۷۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رمضان بن علی هجری، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ با شکل‌های دقیق [عکسی ف: ۱-۶۱]

۵۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۶۸

دارای سه مقاله و ۵۹ شکل؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: وزیری [ف: ۸۳]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ محشی، مجدول، ضمیمه نسخه ش ۵۴۵۶؛ کاغذ: ترمه با جدول و کمند، جلد: چرمی ماشی با ترنج، ۸ص (۳۸۹-۳۹۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۷سم [ف: ۸-۳۵۳]

۵۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۹۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بان ینقصه مرة بعد اخری الی ان ینبغی (کذا) او یبقی ما هو اقل منه ...

بخشی از مقاله اول و سوم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط و انجام؛کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۳۵۵]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول مذهب، با اشکال طلایی؛ جلد: تیماج صورتی با روکش کاغذی، ۸۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۳سم [ف: ۴۵-۱۰۹]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۵۳/۱

آغاز: و هو ثلث مقالات و تسعه و خمسون شکلا و فی ... و قد امر بنقله من الیونانیه الی العربیه ابو العباس احمد بن المعتصم بالله و تولی نقله قسطابن لوقا البعلبکی الی الشکل الخامس من المقالة الثالثه

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سرخ، ۴۰ص (۲-۴۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۴]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۲

کا: احمد بانی، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده، محشی از مولانا محمد باقر یزدی در جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۴ص (۱۰-۵۳)، ۲۰ سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۳]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۲-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۱۲ص (۹-۲۰)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۸]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۴۳/۲

خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: تا آخر رنگین، جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۳۴ر-۷۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۳۵۷]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: برجعلی جربادقانی، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال هندسی، محشی از محمد باقر که مالك قبلی نسخه بوده؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: ساغری مشکی دارای ترنج و سرترنج، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۵]

۶۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۳۰۷۸/۱

خط: نسخ، کا: حسین علی نوری، تا: ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۶-۲۰۱]

۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۶/۱

خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: ۱۲۰۶ق، در ۱۲۶ شاید ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۲]

۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۰سم [ف: ۴۵]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد خبوشانی، تا: رمضان ۱۲۳۷ق؛ حواشی با یک واسطه منقول از خط ملا محمد باقر یزدی؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۴۹]

۶۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۳/۲

خط: نسخ، کا: احمد بانی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۳۷ق؛ با نقل حواشی باقر یزدی [نشریه: ۷-۲۳۷]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۴
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲-۱۱۷]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۵۰ص (۱-۵۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۸-۳۶۰]

۶۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸۵/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ مهر: کاشف الملک، محمد علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ و ۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۴۳]

۷۰. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱
کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان (مدرسه نیماورد) [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۷۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۳۹
خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن عباس نوری القائی (شیخ فضل الله نوری شهید)، تا: چهارشنبه ۱۹ محرم ۱۲۸۵ق، هنگام خواندن کتاب نزد استاد اصفهانی در تهران؛ مصحح، محشی؛ مهر: کتابخانه نوری؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۹]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: جمال الدین ابوالفضل یحیی بن محمد حسینی، تا: محرم ۱۲۹۵ق، کاغذ: فرنگی کاهی، جلد: پارچه‌ای، ۳۵ص (۱-۳۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۸-۳۸۳]

۷۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶۱/۳
آغاز: الحمدلله الذی رفع السموات بغیر عمد ... اما بعد هذه کتاب الاکر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن حاج ملاعبدالجواد خطیب، تا: سه‌شنبه ۵ ذیقعده ۱۲۹۹ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سبز ترنج‌دار، ۴۰گ، ۱۵ سطر (۶/۶×۱۲/۵) [ف: ۱-۴۷۱]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسدالله بن حیدر هزار جریبی دو دانگه مشهور به منجم، تا: شنبه ۲۷ رمضان ۱۳۱۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی عطف و گوشه چرمی، ۵۱ص (۱-۵۱)، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۰/۱-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۹]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۱۵۲۲
خط: مختلف، کا: برجعلی، بی‌تا [الفبائی:-۱۰۷]

۷۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۱
خط: نسخ، کا: محمد تقی اصفهانی، بی‌تا؛ محشی با نشانه «مولانا محمد باقر، لمحرره عفی عنه»؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۳۷گ (۲پ-۳۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۰]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱۵
انجام: و ذلک ما اردناه اذا کان قطب دوایر متوازیة فی الکرة علی دایرة عظیمة و قطعها عظیمتان علی زوایا قائمة
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اشکال هندسی، مجدول، مصحح، با امضای بلاغ مقابله، محشی؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج‌دار، ۲۴گ (۲۷۹پ-۳۰۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۱]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۸/۱
خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی با رمز «۱۲»و«محمد رفیع عفی عنه»؛امانت ملا مسعود؛جلد:تیماج مشکی، ۳۴گ (۱پ-۳۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۱۲]

۷۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۱ فیاض
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷۸]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۷
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۸]

۸۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۸۰/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴ص (۱۱۸-۱۴۱)، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۴-۲۰۴]

۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «محمد باقر یزدی»، «محمد باقر سلمه الله» و «محمد حسن عفی عنه»؛ تملک: محمد مهدی بن کیقباد با مهر «محمد مهدی ... »(بیضوی)؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد بن حسین ابوالقاسم» (خشتی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۱پ-۳۲پ)،۱۹سطر(۵/۵×۱۳/۵)،اندازه:۹/۵×۱۸سم[ف:۱۶-۲۰۷]

۸۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۶
بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۸گ (۱۹ر-۲۶ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۳×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۱]

۸۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ (۶۵ر-۹۰ر) [ف: ۳-۳۳۲]

۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۹۱/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۱۰۷پ-۱۲۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۳۳]

۸۶. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: ۵
نسخه از تحریر الاکرثاوذوسیوس آغاز می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ از

روی نسخه نوشته شده از روی نسخه قطب شیرازی از روی اصل خود طوسی نوشته شده [نشریه: ۴-۳۲۵]

۸۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۱۹۷]

۸۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون قاعدة احمدهما مثلثة و قاعدة الاآخر متوازیتی الاضلاع یساوی ضعف المثلث مهم کانا متساویان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۱۲]

۸۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۴گ (۲پ-۲۵پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۴]

۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۷۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۸)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۵]

● تحریر اکر مانالاوس = تحریر متوسطات = تحریر مانالاوس فی الاشکال الکرویة = تحریر الکرة مانالاوس

/ ریاضیات / عربی

taḥrīr-u ukar-i mānālāws = taḥrīr-i mutiwassiṭāt = taḥrīr-i mānālāws fi-l aškal-il kurawīya

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: الاکر؛ مانالاوس

تاریخ تألیف: ۱۱ شعبان ۶۶۳ق

اصلاح از امیر ابونصر منصور بن علی بن عراق و تحریر از خواجه طوسی. کتاب اکر از جمله کتب متوسطات است و مقصود از متوسطات کتاب‌هایی بوده که در مرتبه علمی پس از اصول اقلیدس و قبل از کتاب مجسطی بطلمیوس خواند می‌شده است. مانند کتاب اکر و غیره که خواجه در مقدمه همین کتاب آن را بیان کرده است. بعضی از متأخران کتاب مأخوذات ارشمیدس را نیز از متوسطات دانسته‌اند؛ بنابراین کتب متوسطات عبارت از «اکر مانالاوس» و «اکر ثاوذوسیوس» و «مأخوذات ارشمیدس» می‌باشند. خواجه در مقدمه این کتاب می‌گوید: «نسخه‌های چندی از کتاب «اکر مانالاوس» به دست آوردم که با یکدیگر اختلاف داشت و معنی محصلی از آنها مستفاد نمی‌شد. این نسخه‌ها اصلاح ابوعبدالله محمد بن عیسی الماهانی و ابوالفضل احمد بن ابی السعید الهروی و دیگران بود. چون بعضی غیرتام و بعضی دیگر سقیم و مغلوط بود، دفع مشکلات آن میسر نمی‌شد و معضلات آن برایم حل نمی‌گشت. از این رو در فهم بعضی مسائل متحیر بودم، تا این‌که پس از دو سال (یا سال‌ها) به نسخه‌ای که اصلاح امیر ابی‌نصر منصور بن عراق (ره) بود واقف شدم و مشکلات کتاب از روی این اصلاح برایم روشن گشت. سپس به تحریر آن پرداختم.»

نسخ این کتاب دارای سه مقاله و بعضی دو مقاله است. مقالات سه‌گانه، اول آن ۳۹ شکل، و مقالات دوگانه در بسیاری ۲۴ شکل است. در نسخه ابن عراق ۲۱ شکل و مقاله آخر ۳۵ شکل می‌باشد. اشکال این کتاب به‌موجب اختلاف نسخ بین ۸۵ تا نود و یک شکل ذکر شده است. کتاب دارای صد و چهل و یک فصل است در احوال آسمان و کرویت و اوضاع و حرکات و مرکز آن و احوال زمین و کرویت آن و اماکن مسکونه و اختلاف آنها بحسب طول و عرض. (فاضل)

آغاز: تحریر کتاب مانالاوس فی الاشکال الکریة؛ اقول بعد حمد الله و الثناء علیه ما یلیق به الصلوة علی محمد و آله، انی کنت ارید ان احرر الکتب الموسومة بالمتوسطات اعنی الکتب التی من شأنها ان یتوسط التعلیمی بین کتاب الاصول لاقلیدس و بین کتاب المجسطی لبطلمیوس فلما وصلت الی کتاب مانالاوس فی الاشکال الکرویة وجدت له نسخا کثیرة مختلفة غیر محصلة المسائل و اصلاحات لها مخبطة کاصلاح الماهانی و ابی الفضل احمد بن الی سعد الهروی ... فاقول هذا الکتاب مشتمل علی ثلث مقالات ... المقالة الاولی تسعة و ثلثون شکلا، صدر الکتاب: قال مانالاوس یخاطب باسیلیدس اللاذی

انجام: ضلع مربع و ان الکلام فی هذا الشکل لم یتعلق یب ء و یب ه و هذا آخر الکتاب.

چاپ: این کتاب به همراه چند اثر هندسی خواجه نصیر تحت عنوان تحریر الاکرات و المتوسطات به سال ۱۳۰۴ در طهران به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۳۸۴/۳ و ۱۱۲/۳؛ مشار عربی ۱۶۶ با نام الاشکال الکرویه لمانالاوس؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۲؛ دنا ۸۵۰/۲ (۴۴ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة شرح اکر مانالاوس = حاشیة تحریر الاکر مانالاوس؛ یزدی، محمد باقر بن زین العابدین (-۱۱)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۵

بی‌کا، تا: آغاز ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره خواجه گوید: «المصنف الامام اسبغ الله ظلاله»؛ ۱۶گ (۷۰پ-۹۵ر) [ف: ۳-۳۳۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵رجب ۶۹۵ق؛ در فهرست با عنوان «تحریر الاشکال الکریة» آمده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۷۰گ (۲۷پ-۹۶پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد:

تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱

خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن عبدالرشید ابرقوهی، تا: آخر صفر ۷۰۱ق، جا: تبریز؛ با اشکال، مجدول؛ تملک: احمد نراقی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸گ (۱پ-۱۸پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۳]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۵

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین بن مطهر، تا: ۲ ذیحجه ۷۸۱ق تا ۲۱ رمضان ۷۸۴ ق؛ در گ ۶۸ر بحثی درباره اشکال مانالاؤس و کارهای ابن العراق درباره آن هست که در تاریخ ۲۸ ذیحجه ۷۸۳ق نوشته شده. مجموعه ۲۳ رساله است تاریخ تحریر خواجه و کتابت نسخه‌ها را با حروف ابجدی نوشته تا اشتباه نشود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴۰گ (۲۸پ-۶۷پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۳۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز با ترنجی که در وسط آن گل و بلبل نقاشی کرده‌اند، ۲۴۶ص (۱۱-۲۵۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن حسن شهنشاه سمنانی و مرشد بن محمد، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ (۵۷پ-۹۷ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ضبط اضعاف متساویه لاب هو و ان سرقه ... لا یرید علی غ ... تمت الرساله بعون الله تعالی

تحریری از آن است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۸۴۰؛ کاغذ: حنایی؛ جلد: میشن، مختلف السطر، ابعاد متن: ۷/۲×۱۵/۳، اندازه: ۲۴×۱۸سم [رایانه]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج سرخ، ۶۴گ (۲پ-۶۵ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم[ف:۳-۳۳۴]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: ملا مظفر منجم گونابادی مورخ ۱۰۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: عطف میشن رویه ساغری آبی، ۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۶سم [ف: ۱-۸۴]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۶۷گ (۱۱۱ر-۲۷۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۱۲. قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [تراثنا: س۲ش۳-۱۵۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی به خط سید محمد حسین طباطبائی (صاحب تفسیر المیزان)، نشانی امانت سید احمد حسینی شهرستانی از سید ابوالقاسم به تاریخ شوال ۱۳۵۵؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: مقوایی عطف و حواشی تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۵-۱۱۰]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۳۸گ (۲۴-۵۶ و ۶۶-۷۱)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۳۴]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۷۸

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: خانلر میرزا احتشام الدوله؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۹۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۰سم [ف: ۱-۸۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغت من ایضاح مسایله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنة ثلث و ستین و ستمایة الهجرة النبویة علیه الف الف سلام و الف الف تحیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: فاضلخان؛ در پایان چهار ورق فوایدی است در ترتیب اشکال مانالاوس و اصلاحات دیگران از قبیل احمد بن سعید هروی و غیره؛ کاغذ: آبی و حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۸سم [ف: ۸-۵۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیقع فیما بین. ناقص

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج نیلی، ۴۳گ (۶۹-۱۱۱)، ۱۸ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۸سم [ف: ۸-۳۶۴]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۲ ذیل

آغاز: و انا اشرت الی مقالات و عدد الاشکال بعضها علی الحواشی بالحمرة و السواد و بعضها فی المتن و ها انا ابتدء بالکلام فیه، المقالة الاولی تسعة و ثلثون شکلا صدر الکتاب: قال مانالاوس یخاطب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: جمعه ۵ شعبان ۱۰۰۹ق؛ افتادگی: آغاز (چند سطر)؛ معرفی این رساله در اصلاحات کتابخانه آمده و در فهرست نیست؛ کاغذ: شرقی نخودی، ۷۶گ (۳۰ر- ۱۰۵ر)، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [ف]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۲

کا: محمد تقی اصفهانی، تا: شب دوشنبه ۸ ذیقعده ۱۰۱۳ق؛ با عنوان «تحریر الاشکال الکریة» آمده؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۹۶گ (۳۹پ-۱۳۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۳

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ ۲۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۲-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قدفرغت من ایضاح مسائله و تحریر مطالبه فی تاریخ سنه شهر رمضان المبارک سنه سته عشرین الف.
خط: نستعلیق، کا: ملا موسی فرملی (کذا)، تا: رمضان ۱۰۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۶۹ص (۶-۷۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۴]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره صفر ۱۰۳۰ق؛ از روی نسخه خط مؤلف. با اشکال هندسی، مجدول؛ تملک: رستم (که نام وی محو شده) به سال ۱۰۹۵ق در مشهد رضوی و تملکی محو شده به سال ۱۰۶۴ق؛ یادداشتی از قطب الدین شیرازی در معنای ارشطرخش و بین رساله نهم و دهم یادداشتی از همو درباره مناظر و جرمی النیرین آمده است؛ جلد: تیماج قرمز ترنج و سرترنج دار، ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۷/۲-طباطبائی
خط: شکسته، کا: محمد مؤمن بن محمد شفیع، تا: ۱۰۴۷ق؛ حواشی «مولا محمد باقر» و یا با نشان م ح ق و یا «لاستادی محمد باقر»؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۷۵ص (۲۷-۱۰۱)، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۵۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغت من ایضاح مسایله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنة ثلث و ستین و ستمایة الهجرة النبویة علیه الف الف سلام و الف الف تحیة
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جعفر بن عبدالحسین یزدی، تا: ۲۹ ذیحجه ۱۰۵۷ق؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۴۹گ، ۲۵ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۲/۲سم [ف: ۸-۶۳]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا آخر الکتاب و قد فرغت من ایضاح مسائله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنة ثلاث و ستین و سبعمائه الهجریه.
خط: شکسته نستعلیق، کا: میر علی بن نظر شاه، تا: ۱۰۷۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶ص (۲۲۲-۳۳۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۶/۵سم [شورا: ف: ۱۹-۱۱۴]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۳گ (۱۳۰پ-۲۰۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۳]

۲۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان الکلام فی هذا الشکل لم یتعلق یرکروبرة هذا آخر الکتاب و قدفرغت من ایضاح مسائله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنة ثلاث و ستین و ستماته الهجریة النبویة
کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج خرمایی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۴۸۲]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۷/۳
کا: عبدالغنی بن معزالدین حسینی، تا: قرن ۱۲؛ حاشیه محمد باقر (ره) و محمد حسین، دو برگ پس از پایان نسخه حاشیه آن است، نویسنده عبدالغنی بن معزالدین حسینی است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۵۳گ (۵۳ ر-۱۰۵ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۳۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی ح ... علی قطب ... در قوس ره علی را فیقع (کذا)
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۲۷ [رایانه]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ مهر: «من متملکات العبد المذنب الراجی الی عفو ربه الغنی محمد شفیع بن شهاب الدین محمد الحسینی ۱۱۰۸» (مدور بزرگ)؛ با اشکال ریاضی، مصحح، با علامت مقابله؛ فاقد جلد، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۳۳۵]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** مرکز الکره لاغیر فاذل کل واحده من دایرتی ... عظیمه ذلک ما اردناه
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد کریم بن حسینعلی، تا: ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۸۳ق؛ با اشکال هندسی؛ مصحح؛ خریداری از مشیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج اناری با ترنج و سرترنج، ۷گ (۶۲پ-۶۸)، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۵سم [رایانه]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۶ ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان الکلام فی هذا الشکل لم یتعلق ... و هذا اخر الکتاب و قد فرغت من ایضاح مسائله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان المعظم سنه ثلث و ستین و ستمائه الهجریه علی مهاجرها آلاف السلام و التحیه و صلی الله علی محمد و آله و اصحابه
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله معلم ریاضی، تا: قرن ۱۳؛ کاتب از شاگردان محمد علی قاینی است که در تهران به تدریس ریاضیات اشتغال داشته، یادداشتی است از جلال الدین طهرانی مورخ ۱۳۵۰ مشتمل بر شرح حال میرزا عبدالله کاتب نسخه، قطعه عکسی است از کاتب با یادداشت‌هایی از سید جلال نامبرده مورخ ۱۳۵۰ و بنا به یادداشت برگ اضافی این عکس در آلبوم خاندان طباطبایی سنگلجی موجود بوده و به دستور مرحوم سید

صادق طباطبایی به نسخه الحاق شده، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شیشه‌ای، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۵]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۳-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغنا من ایضاح مسائله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنه ثلاث و ستین و ستمائه.

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ در ذیل این نسخه توضیحی است درباره اشکال اکر مانالاووس در این نسخه و امتیازات آن از نسخ دیگر و اصلاحات مختلفی که در این نسخه انجام شده، این توضیح گویا از کاتب نسخه است و در پایان آن آمده: «هذه تفصیل النسخه التی وقعت الی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۳۱ص (۲۱-۵۱)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۸]

۳۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال هندسی؛ مهر: حاج سید سعید؛کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور لاجوردی عطف پارچه‌ای، ۶۲گ(۳۳-۹۴)،۲۱سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۹]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۱

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز تیره، ۷۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۳۴]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۰

آغاز: بسمله، تسعة و ثلثون شکلا-نرید ان نعمل علی نقطة من قوس دائرة عظیمة زاویة کزاویة معلومة؛ **انجام:** اذا کانت النسبة نسبة الاعظم الی الاصغر ولیکن قوس حـ ح اصغر من قوس د ه و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاتب نام کتاب را نیاورده، دو صفحه از آغاز را هم ترک کرده و از مجموع کتاب بیش از چهارده صفحه ننوشته است، مجدول، ضمیمه نسخه ش ۵۴۵۶؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۴ص (۴۰۱-۴۱۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۸-۳۵۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲-۱۱۷]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۷

خط: نسخ، کا: بدیع بن سید مصطفی موسوی اصفهانی درب امامی، تا: ۱۲۷۰ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد؛ اشکال نجومی در حواشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۸۶ص، ۱۶سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۹-۱۲۴]

۳۹. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۶۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فتح الله بن علی اصغر بن محمد باقر دهدشتی مشهور به قاری، تا: ۱۲۹۳ق، جا: بهبهان، به دستور میرزا محمد حسن بن میرزا حسن بن مجد الدین محمد شیرازی بن صدر الدین سید علی خان مدنی شیرازی و در هنگام حکومت شاهزاده احتشام الدوله سلطان اویس میرزا قاجار؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج عنابی، ۴۳گ (۸۷پ-۱۲۹پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۴۲]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغت من ایضاح مسایله و تحریر مطالبه فی الحادی و العشرین من شعبان سنة ثلث و ستین و ستمایة الهجرة النبویة علیه الف الف سلام و الف الف تحیة

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ رمضان ۱۳۱۸ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۲/۷سم [ف: ۸-۴۷]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۰/۳

آغاز: بسمله، الاشکلا الکریة یعرف بما تعرف به المستقیمة الخطوط غیر ان اضلاعها؛ **انجام:** و نعید المثلث مع القسی المحرجة و نقول ... و ایضا اعظم

بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال، مجدول؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۸]

۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وههنا لیستا معادلتین لکون مجموع زاویة ارمع اصغر من قائمین ... علی قوائم فالقوس الخارجة من الزاویة الباقیة الی ملتقاهما یقوم علی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با علائم و اشکال؛ مصحح، محشی از ملا محمدباقر، فائده در چند قصیده و غزل از عشقی؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۱۶۸۳]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فی اخر الکلام و متی کانت بل ضلع مربع او ضلع اقول اظن ان تصحیف و لعله کانت متی کانت رء ضلع مربع اورده ضلع مربع فان الکلام فی هذا الشکل لم یتعلق بسد وصاه والله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج زرشکی، ۱۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۳۴]

۴۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳ر۳۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک ما اردناه ان نبین تم بحمدالله و حسن توفیقه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۵۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۶]

۴۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۷گ (۳۲پ-۱۰۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۴]

● تحریر الانشاء = گلدسته انجمن / ادبیات / فارسی

tahrīr-ol enšā' = goldasteh anjoman

غنیمت پنجابی، محمد اکرم، -۱۱۲۵ قمری

qanīmat-e panjābī, mohammad akram (- 1713)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۳۶

آغاز: بسمله. ستایش و نیایش مر احدی را که کاتب و صاحب؛

انجام: مصراع در مسرت دوستی ... رخسار

کامل؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۹۰۳۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، مختلف السطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [رایانه]

● تحریر الایام و اللیالی = تحریر اللیل و النهار / ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul ayyām wa-l layālī = taḥrīr-ul layl wa-n nahār

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: اللیل و النهار؛ ثاوذوسیوس (-۱)

تاریخ تألیف: ۱۹ جمادی الاول ۶۵۳ق

کتاب «الایام و اللیالی» تألیف ثاوذوسیوس می‌باشد که در دو مقاله و سی و سه و یا سی شکل (به اختلاف نسخه‌ها) است و تحریر از خواجه طوسی.

آغاز: کتاب ثاوذوسیوس فی الایام و اللیالی و فی بعض النسخ فی اللیل و النهار و الکتاب مقالتان و ثلاثة و ثلثون شکلا، صدر الکتاب: الشمس تتحرک حرکة معتدلة ضد حرکة الکل علی منطقة البروج و تسمی الدائرة الشمسیة.

انجام: فیکون قوس ح ه مقدرة المدورة و کانت غیر مقدرة، هذا خلف فاذن الحکم ثابت و ذلک ما أردناه آخر المقالة الثانیة.

چاپ: حیدر آباد دکن، ۱۳۵۸ق

[آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۷؛ مشار عربی /۱۶۶؛ الذریعة ۳۸۹/۳؛ دنا ۸۵۲/۲ (۲۵ نسخه)]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۹

بی‌کا، تا: ۵ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره مصنف گوید: «دام ظله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج دورو سرخ، رویه آن ضربی میان آراسته با یک ترنج، ۶گ (۱۰۸پ-۱۱۳پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۳۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ رجب ۶۹۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۱۵گ (۱۰پ-۲۴پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۱۰گ (۱۱۳ر-۱۲۲ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۷

بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۲۹پ-۳۲پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۴]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۹

خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر، تا: ۱۲ صفر ۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۹گ (۵۹ر-۸۷پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۳۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن حسن شهنشاه سمنانی، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۴۸پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۵/۲

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۷ص (۲۲-۲۸)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۹-۵۰۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ط لا یکون مساویة للیوم الذی قبلها و لا للیوم الذی بعدها و ذلک ما اردناه ان نبین، تم کتاب ثاوذوسیوس فی اللیل و النهار ترجمة اسحق بن حنین و الحمد لله حق محمد و آله الطیبین الطاهرین الاخبار الاطیبین.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۸گ (۱۵۳پ-۱۶۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۵گ (۴۹ر-۶۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۷
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵گ (۲۲۵پ-۲۳۹پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۶۰پ-۷۴ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۹]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه دوم ۱۴ رمضان ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۲۳گ (۲۷۳پ-۲۹۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۲]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکون من قطبها الی محیطها تماما لما یکون من قطبی دائرة ا ب ح د الی محیطها، و ذلک ما اردناه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۹۰پ-۱۰۳پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قطبی دایره ا ب ح ء الی محیطها و ذلک ما اردناه
خط: نسخ، کا: محمد امین حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۳۹۹؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: پارچه‌ای، ۴۳ص (۱۱۵-۱۵۷)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱/۲)، اندازه: ۱۲/۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۱۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۵-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۰]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال هندسی؛ مصحح؛ ۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۶]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۴۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۷۱پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۳۵۷]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۷-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۷ص (۶۷-۷۳)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۲۰. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۱۷/۱
خط: نسخ، کا: محمود بن محمد اسمعیل حسینی، تا: دهه دوم ذیحجه ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۲۲۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۳۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبد الحسین فرزند حاج میر عبدی محمد دزفولی، تا: ذیحجه ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: مقوایی، ۱۷ص (۱۳۰-۱۵۶)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۷۸]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جلد: چرم مشکی با ترنج و سرترنج، ۸۴ص (۵۳-۱۳۶)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۵-۲۴۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز ترنج و سرترنج دار، ۲۱گ (۱۱۶پ-۱۳۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]

۲۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸ر۳۴۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لما یکون من قطبی دایرة ا ب ح د الی محیطها و ذلک ما اردناه تمت بحمدالله و بتمامها تم و الله ولی التوفیق
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با مرکب تازه‌تر و به خط نسخ تعلیق عبارت: «و فرغ المصنف من تحریره تاسع جمادی الاولی سنة ثلث و خمسین و ستمائة» نوشته شده؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۲]

۲۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۷گ (۱۴۰پ-۱۵۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۳
بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۳۰پ-۴۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۳۵]

● تحریر البلاغة / معانی بیان / عربی

taḥrīr-ul balāġa

محمد بن آدم بن عبدالله، ق۱۳ قمری

mohammad ebn-e ādam ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 19c)

نویسنده می‌گوید چون علم بلاغت از اجل علوم است و از طریق آن می‌توان مشکلات گفتارها را رفع کرد، لذا بر آن شدم کتابی موجز در این باره بنویسم که حاوی امهات این علم باشد و مدت تحریر این کتاب را هفده روز بیان می‌کند. در سه بخش معانی، بیان و بدیع؛ بخش اول دارای یک «مقدمه» در باب «فصاحت» و هشت «باب»: ۱) احوال اسناد خبری، ۲) احوال مسندالیه، ۳) احوال مسند، ۴) متعلقات فعل، ۵) قصر، ۶) انشاء، ۷) فصل و وصل، ۸) ایجاز و اطناب و مساوات؛ بخش دوم در فن بیان شامل سه «باب»: ۱) تشبیه، ۲) مجاز، ۳) کنایه؛ بخش سوم در فن بدیع با این ابواب: ۱) محسنات معنویه، ۲) محسنات لفظیه؛ خاتمه: در دو فصل: ۱) سرقات شعریه، ۲) حسن ابتدا و تخلص و انتهاء.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۱/۱

آغاز: بسمله و به نستعین-الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان؛ **انجام:** پایان نسخه: علی احسن و اکمل وجوه البلاغة و التفنن و سایر انواع الاشارة و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: نسخ، کا: محمد داشاغلوجی، تا: ۱۳۴۹ق، جا: قریه سیلوه از قرای لاریجان؛ کتابت از روی خط مصنف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی، ۱۴ سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۲۲۷]

● تحریر بیان الاخبار التی فی اول الاستبصار = شرح مقدمة الاستبصار / درایه / عربی

taḥrīr-u bayān-il axbār-il latī fī awwal-il istibṣār = š.-u muqaddamat-il istibṣār

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، -۵۷۳ قمری

qotb-e rāvandī, sa'īd ebn-e hebat-ol-lāh (- 1178)

وابسته به: الاستبصار فیما اختلف من الاخبار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

شرح کوتاهی است با عناوین «فصل، فصل» بر مقدمه استبصار شیخ طوسی. در آغاز «الاستبصار»، شیخ طوسی بحثی درباره خبر متواتر دارد و درباره علاج خبرهای متعارض بحث کرده است. قطب راوندی مطالب او را شرح کرده است. در این باره رساله‌ای با عنوان «رسالة فی احوال الاخبار» از او نقل شده که اصل آن در دست نیست، ولی مختصر آن با عنوان «مختصر رسالة فی احوال الاخبار» موجود است و گویا رساله حاضر همان «رسالة فی احوال الاخبار» باشد.

آغاز: بسمله تحریر بیان الاخبار التی فی اول الاستبصار من جمع مولینا الامام العالم السعید قطب الدین شیخ الاسلام ابی الحسین سعید بن هبة الله الراوندی قدس الله روحه العزیز بسمله اما بعد حمد الله الذی خلقنا و علمنا البیان ... فانی اذکر خلاصة ما فی الفصل الاول من کتاب الاستبصار ثم شرحها ... عل ما هو مذهب خ فی عمله بالاخبار و اتبع ذلک ایضا ما اختاره المرتضی و هو خیر الاختیار ... فصل اعلم ان الاخبار التواتره توجب العلم و العمل علی الاطلاق

انجام: فصل و العلوم التی یحصل عند الاخبار المتواتره لکل عاقل مکتسبة عند الشیخ المفید و ذهب المرتضی الی تقسیم ذلک ... و اذاصحت هذه الجملة فی صفة الخبر الذی لا بد ان یکون المخبربه صادقا ... فانها صحیحة علی ما قدمناه و الحمد لله وحدها و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم

[دنا ۸۵۲/۲؛ فهرستگان حدیث ۱۳/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۹۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل و العلوم التی یحصل عند الاخبار المتواتره لکل عاقل مکتسبة عند الشیخ المفید و ذهب المرتضی الی تقسیم ذلک ... و اذا صحت هذه الجملة فی صفة الخبر الذی لابد ان یکون المخبربه صادقا (ننوشته مانده)

این رساله در فهرست به نام «تحریر بیان الاخبار التی فی اول الاستبصار» آمده است و بدون نام مؤلف است. چهار فصل از آن در نسخه دیده می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن شیخ عبدالله جرایری شیرازی، تا: ربیع الثانی ۱۰۴۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۴۸پ-۱۴۸ر) [ف: ۱۰-۱۵۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۰۳/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رسالة فی حجیة اخبار الآحاد» آمده و از وحید بهبهانی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ابراهیم هزارجریبی، تا: ۹ ذیقعده ۱۲۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۳۱۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرزرین، ۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳-۱۲۶۶]

۴. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۴۵/۲

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۲۹پ-۴۷پ)، ۱۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۴۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از وحید بهبهانی دانسته؛ بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۶گ (۴۰پ-۴۵پ)، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۲۳۹]

● تحریر تجرید العقاید / کلام و اعتقادات / عربی

taḥrīr-u tajrīd-il 'aqāyid

نیریزی، محمود بن محمد، ق ۱۰ قمری

neyrīzī, mahmūd ebn-e mohammad (- 16c)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

شرح تجرید خواجه نصیر طوسی از حاج محمود نیریزی شاگرد صدرالدین محمد دشتکی (-۹۰۳). نیریزی در شرح بر رساله اثبات الواجب جدید دوانی که آن را در ۹۲۲ به پایان رسانیده، از شرح خویش بر تجرید یاد و تحقیق در مسئله توحید را به آن شرح احالت می‌کند. در پشت یکی از نسخه حاشیه خفری بر الهیات شرح تجرید (نسخه شماره ۱۷۶۱ مجلس) یادداشتی است که در آن از نیریزی چنین یاد شده «فاضل نیریزی حاج محمود

شارح تجرید تلمیذ صدرالمدققین» و خفری از او با عنوان «فاضل نیریزی» یاد می‌کند. چنین استنباط می‌شود که شرح نیریزی بر تجرید به رغم این که ناشناس مانده و در مآخذ از آن یاد نشده (و حتی از مؤلف آن حاج محمود نیریزی نیز در کتاب‌های متداول و سرگذشت ذکری دیده نمی‌شود) در زمان خود او (قرن ۹) تا قرن ۱۱ معروف بوده و او را با عنوان شارح تجرید می‌شناخته‌اند. شرح نیریزی بر تجرید همان‌گونه که نامش حکایت دارد تحریر و بیان کتاب تجرید است اما نیریزی در بسیاری از مسائل فلسفی و همچنین در مباحث امامت به بسط و تفصیل می‌پردازد و تحقیقات فلسفی دارد. نیریزی بر بخش منطق تجرید نیز شرح (با حاشیه) نوشته (که در الذریعه نسخ آن نشان داده شده) و در اوایل شرح حاضر از آن چنین یاد می‌کند: «علی ان اعتبار امر خارج عن الشیء لا یخرج الحدعن الحدیه علی ما حققناه فیما علقناه علی تجرید المسائل المنطقیه عن الزوائد للمصنف». نیریزی از بیان الحق لوکری و شرح علامه حلی بر حکمة العین و از امام فخر رازی (با عنوان «فاضل رازی») و کتاب محصل و نقد المحصل و از «شروح تجرید» و یا «بعضی شروح» و رساله خواجه در علم (در مباحث علم) بسیار نقل می‌کند. (در شرح اثبات الواجب نیز از بیان الحق به تکرار نقل دارد). (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله و ما هو ذاک الشرح المسئول عن الله تعالی ان ینفع الطلاب و ان یجعل ذخراً لی فی یوم الحساب المبتدی بانه تعالی لما اوجب علی کل ما انعم علیه شکره و کانا لاقتدار علی تجرید المسائل الکلامیه عن الزوائد من النعماء الواصلة الی المصنفاراد ان یفتح کلامه بشکره منعمه فبدأ به و جعله اشارة الی معظم مقاصد کتابه التی هی مباحث اثبات الواجب تعالی و صفاته ... و صدرها بکلمة امام و قال اما بعد حمد واجب الوجود.

انجام: قد علم من سیرته علیه السلام انه کان لایتجسس عن المنکرات بل یسترها و یکره اظهارها و اذ قد و فقنی الله تعالی ان اصل الی هذا المقام و اتمم تحریر مسائل تجرید العقائد فی الکلام مشتملا علی حقائق شملتها کتب الاقدمین ... مشحونا بزوائد لم یطمثهن الانس و الجان و لم یخطر علی قلب بشر الی الان فقد حان ان اسمیه بتحریر تجرید العقائد المشتمل علی زبدة المسائل الکلامیه علی مذهب الفرقة الناجیه من الشیعة الامامیه و اختمه بحمدالله الذی هدانا و ماکنا لنهتدی لولا ان هدانا الله و اصلی علی سیدالانبیاء و آله ... الی یوم الدین.

[دنا ۸۵۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در پشت نخستین برگ نام کتاب و مؤلف نوشته شده است و در دو جای دیگر از این برگ نام مؤلف با قلم کهن قید گردیده، در آن به قلم قرمز و کهن دیده می‌شود: «هذا الشرح لایق لان یکتب بالنور ... رفع الله فی عالم القدس رتبة شارحه المحقق النیریزی»؛ تملک: محمد باقر شیرازی با مهر بیضی کوچک، فرزند او محمدجعفر بن محمد باقر که بالارث به او انتقال یافته با مهر مربع بزرگ؛ کاغذ: آهار مهره دو رنگ، جلد: تیماج قرمز عطف تیماج با ترنج، ۶۴۶گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۶×۳۸سم [ف: ۱۰-۲۱۰۸]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱-الف/۵۵

آغاز: و الامکان علی تحقق ذاته بالنظر فیما یلزم الوجوب و الامکان؛ **انجام:** تمت کتابه علی ید شاه محمد بن حسن فی سلخ شعبان المعظم سنه الف و خمس عشر من الهجره النبویه الحمدالله علی الاتمام و الصلوه و السلام علی محمد خیر الانام و العز (کذا) الکرام

خط: نستعلیق و نسخ و شکسته نستعلیق، کا: شاه محمد بن حسن، تا: شعبان ۱۰۱۵ق، جا: یزد؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۶۵گ، ۲۹ سطر(۷/۵×۱۹)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۵۱]

● تحریر التحریر = حاشیه قواعد / فقه / عربی

taḥrīr-ut taḥrīr = hāšīye-ye qavā‘ed

حسینی حلی، عبدالله بن محمد، ۶۸۱-۷۵۴ قمری

hoseynī hellī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1283-1354)

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۷ جمادی الاول ۷۲۴ق

این کتاب همان «حاشیه قواعد» ضیاءالدین عبدالله بن اعرج است و خود او در دیباچه می‌گوید «و سمیته بتحریر التحریر بسبب التدبیر» و این عبارت در نسخه ش ۷۰۴/۲ دانشگاه نیست و آن نسخه در دیباچه هم اندکی در میان عبارت‌ها کم دارد و در آن نسخه پس از دیباچه دارد: «شرح الحاق التدبیر من کتاب القواعد»، و این دو نسخه یکنواخت نیستند. ظاهراً حاشیه‌ای است بر ملحقات تدبیر قواعد الاحکام حلی و پاره‌ای از وصایا و میراث. در الذریعه (ج۶) از این حاشیه یاد نشده است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۴/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله القدیر و الصلوة علی نبیه محمد ... و بعد فان المسائل من کتاب القواعد من ملحقات التدبیر متعذرة الفهم علی غیر ذی الفطنة و التدبیر و قد املیت هذه اللمعة مفسرة باوضح تفسیر معبرة عن معناها بافصح تعبیر ... شرح الحاق التدبیر من کتاب القواعد: قوله دام ظله و لو دبره مریضا ثم باعه ... اقول: اما دخول الدور فظاهر؛ **انجام:** قوله دام ظله اما لو اجاز الآخر صحت اجازة المریض من الثلث بقیمته الان قطعا. لو اجاز الآخر اعنی الوارث الصحیح نفذ العتق فی صحیحه ... فلو لم یجز لم ینفذ العتق

فی شیء من نصیبه علی ما اخترناه و الله اعلم. فرغ من تسویده عبدالله بن الاعرج الحسینی منتصف لیلة الاربعاء سابع جمیدی الاول من سنة اربع و عشرین و سبعمائة الهلالیة حامدالله تعالی مصلیا علی نبیه محمد المصطفی و آله الطاهرین.
خط: نسخ ریز، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۸؛ ۴گ (۲۵۴پ-۲۵۷ر) [ف: ۵-۱۸۶۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۲/۲
انجام: ثلثة اخماس النصف و تخلف خمسمأة یکون معتقا و لا یعتق علیه ازید من ذلک و الالزم تصرفه اکثر من.
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ در صفحه عنوان گ ۹۹ر دارد: «کتاب تحریر التحریر فی شرح الحاق التدبیر تألیف مولانا الامام العالم الافضل الکامل السید النجیب النسیب شرف الطالبین مفخر آل طاوس (طه و س ؟) ضیاء الحق و الدین عبدالله ابن الاعرج الحسینی ادام الله ایامه و حرس مجده و انعامه بمحمد و آله» پس این نسخه در زمان او نوشته شده است؛ محشی؛ ۸گ (۹۹پ-۱۰۶پ) [ف: ۶-۲۱۵۴]

● **تحریر التحریر لسبب التدبیر** / فقه / عربی
taḥrīr-ut taḥrīr li-sabab-it tadbīr
وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
حاشیه‌ای است استدلالی و تحقیقی با عناوین «قوله» بر «احکام تدبیر» قواعد الأحکام علامه حلی که در سال ۹۷۴ نگاشته شده است. (براتعلی غلامی مقدم)
احتمال می‌رود که همان رساله بالا باشد و فهرست‌نگار سال کتابت را با سال نگارش اشتباه کرده باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۳۴
آغاز: بسمله، الحمدلله القدیر و الصلاة علی نبیه البشیر النذیر و اهل بیته المخصوصین بالتطهیر؛ **انجام:** و علی قول المصنف یعتق خمسة ابتیاع (کذا) نصیبه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۹ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۴]

← تحریر تحفة الوزیر ← تحفة الوزیر

● **تحریر تسعة من الاعتراضات التی سمعتها عن مفتاح اعقال المشکلات و مفتح ابواب المقفلات** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥrīr-u tis'at-in min-al i'tirāḍāt-il latī sami'tu-hā 'an miftāḥ-i a'qāl-il muškilāt wa muftiḥ-i abwāb-il muqfalāt

در آن از دوانی و حاشیه و شرح تجرید او یاد شده است.

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۰۲]

● **تحریر التقریر** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥrīr-ut taqrīr
ساچقلی زاده، محمد بن ابی بکر، -۱۱۵۰ قمری
sāčqolī-zāde, mohammad ebn-e abī-bakr (- 1738)
مؤلف پس از تألیف کتاب «القوانین المتداولة فی علم المناظرة» به جهت ترس از بین رفتن حواشی و تعلیقات نوشته شده و استفاده از آن در مجالس درس خود آن را تحریر و بازنویسی دوباره نمود و مشکلات آن را تبیین و تفسیر و در رساله‌ای مستقل به تحریر درآورد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲۴/۳
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذی اصطفی ... الفت رسالة تقریر قوانین المناظرة. کتبت علی اطراف الرسالة حواشیة عم لما خفت ضیاع ما فی الاطراف جمعتها فی اوراق مستقلة
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن علی بن حاجی عمر معروف به فقیه، تا: ۱۱۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۸۲ص (۱۹۲-۲۷۳ حاشیه)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۷۴]

● **تحریر تکسیر الدائرة** / ریاضیات / عربی
taḥrīr-u taksīr-id dā'ira
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)
متن از ارشمیدس، تحریر از خواجه نصیرالدین طوسی (۵۹۷-۶۷۲ق)، در ۳ شکل. خواجه در پیش‌گفتار «تحریر الکرة و الاسطوانة»، از این کار خود یاد کرده است و می‌گوید: مقاله ارشمیدس را در تکسیر دایره در پایان این کتاب می‌آورم. از این رو برخی این کتاب را بخشی از تحریر الکرة و الاسطوانه او به حساب آورده‌اند. در آثار و احوال خواجه از آن با عنوان «مقاله ارشمیدس در تکسیر دائره» نام برده است. البته رساله‌ای به نام «تربیع الدائرة» به نقل از «فوات الوفیات و اکتفاء القنوع بما هو مطبوع» آورده که از خواجه نصیر دانسته‌اند و در ۱۸۹۱ میلادی در قسطنطنیه چاپ شده که مسلم جز این رساله است. رساله‌ای با چنین نام از او نیافتم ولی رساله‌ای با نام «تربیع الدائرة» از ابن هیثم هست که بیش از ده نسخه از آن فقط در ایران شناسایی شده است.
آغاز: مقاله ارشمیدس فی تکسیر الدایره و هی ثلثة اشکال کل

دائرة فهی مساویة لمثلث قائم الزاویة یکون احد ضلعیه المحیطین بالزاویة القائمة مساویا لنصف قطر تلک الدائرة و الثانی مساویا لمحیطها و الحاصل انها تساوی سطح نصف قطرها فی الخط المساوی لنصف محیطها فلتکن الدائرة دایرة-ا ب ج د-و المثلث المذکور مثلث-ه-فان لم تکن الدائرة مساویة له فهی

انجام: مسویا لتقریب للمحیط فنسبة مربع القطر الی سطح الدائرة نسبة ثمانیة و عشرین الی اثنین و عشرین بل نسبة اربعة عشر الی احد عشر و ذلک ما اردناه و هذا تمام القول فی تکسیر الدایره و لنقطع الکلام حامدین لله تعالی علی حسن توفیقه.

چاپ: در ضمن تحریرات خواجه، جلد دوم، ص ۱۲۷-۱۳۳، ۱۳۵۹ق، در حیدر آباد دکن

[الذریعه ۳۹۲/۳؛ آثار و احوال خواجه نصیرالدین طوسی، مدرس رضوی ۳۶۲؛ دنا ۸۵۳/۲ (۲۰ نسخه)]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: حدود ۶۷۰ق؛ جلد: چرمی سیاه، ۲ص (۲و۵)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۲۰

بی‌کا، تا: جمعه ۱ شعبان ۷۸۴ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۶گ (۱۶۰ر-۱۸۵پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۴۹۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: (مرشد) عبدالله بن محمد، تا: سه‌شنبه ربیع الثانی ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، ۳گ (۱۴۸پ- ۱۵۰ر)، ۳۱ سطر [ف: ۱۲-۱۰۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۸۹۸ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۴ص (۱-۴)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۷سم [ف: ۸-۳۵۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ محشی با نشان «هـ»؛ مهر: «محمد امین بن عبدالنبی» (بیضی)، «من کتب العبد الفقیر هاشم السید احمد المدرسی» با مهر «احمد بنده اولاد محمد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۲پ-۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۵-۶۳۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۴گ (۱۰۴ر-۱۰۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۵-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: ملاموسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۴ص (۹۱-۹۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۸گ (۷۸پ-۸۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۵۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: سه‌شنبه ۱۳ رمضان ۱۰۱۰ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، ۵گ (۱۶۱پ- ۱۶۵ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۱۱۰]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم صفر ۱۰۱۳ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۶گ (۱۴۲پ-۱۴۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۲۲ق؛ به دنبال تحریر الکرة، با اشکال دقیق، مقابله شده، مصحح؛ ۴گ (۷۷پ-۸۰ر) [ف: ۱-۴۵]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۴۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۰۸۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن سیاه، ۳گ (۱۷ر-۱۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۴۲۲]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۷۸/۲

خط: نسخ، کا: حسین علی نوروزی، تا: ۱۲۰۶ق [ف: ۶-۲۰۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد، تا: ۱۲۶۶ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۶ص (۷۵-۸۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۸-۳۶۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ با اشکال ریاضی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا عطف چرمی، ۳ص، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۲سم [ف: ۱۰-۲۳۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دو دانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی، به دنبال آن دو لاحقه است به زبان عربی یکی از ملامحمد باقر یزدی در باب این‌که وقتی در اصفهان هفت ساعت و چهل دقیه از روز بگذرد خورشید در سمت قبله آن شهر است در سه صفحه، و دیگری مطالبی است در باب جیب از میرسید محمد علی حسینی قائنی در یک صفحه؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۴]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۸۶پ-۸۹پ) [ف: ۳-۴۹۵]

۱۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۱۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳گ (۲۰۲ر-۲۰۴پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۹

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۵۶پ-۵۷ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۵]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۵

آغاز: برابر

سه شکل؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۸]

● تحریر الجامع الکبیر / فقه / عربی

taḥrīr-ul jāmi‘-il kabīr

حصیری، محمود بن احمد، ۵۴۶-۶۳۶ قمری

hasīrī, mahmūd ebn-e ahmad (1152-1239)

وابسته به: الجامع الکبیر فی الفروع؛ شیبانی، محمد بن حسن (۱۳۱-۱۸۹ق)

شرح مفصل استدلالی بر کتاب «الجامع الکبیر» تألیف ابوعبدالله محمد بن حسن شیبانی حنفی است. کتاب الجامع به دلیل جامعیت و حسن تألیف مورد اقبال علمای اهل سنت قرار گرفته و تاکنون شرح‌های بسیاری بر آن نوشته‌اند از جمله شرح حصیری که در هشت جلد است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۴۲

آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد ... باب من الشهادات ما یجوز منها و ما لایجوز فی المواریث و غیرها؛ **انجام:** فلایلزمهما شیء بحال بمنزلة النائم و المجنون اذا التزما شیئا لا یصح املاه

جلد۲، از «باب الشهادات» تا پایان «باب من غصب الصبی و الحر و العبد و دیعتهما»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱۵۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۲]

● تحریر جرمی النیرین و بعدیهما / هیئت، ریاضیات / عربی

taḥrīr-u jirmay-in nayyirayn wa bu‘day-himā

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: موافق لفظ (خنجه) = ۱۵ ربیع الثانی ۶۵۸ق

رساله‌ای در تحقیق و تعیین مدار دوری دو کره زمین و ماه از یکدیگر، مشتمل بر هفده شکل، از ارسطوخس یونانی. تحریر آن را ۶۵۳ ق نیز نوشته‌اند.

آغاز: بسمله، کتاب ارسطرخس فی جرمی النیرین و بعدهما و هی ۱۷ شکلا. صدر الکتاب: نضع ان القمر یقبل الضوء من الشمس و ان قدر الارض عند فلک البروج قدر المرکز و النقطة. اذا ظهر لنا القمر منتصفا فی الضوء حینئذ بصرنا الدائرة العظمی منه المتوازیة للدائرة الفاصلة بین الجزء کان حینئذ یعده من الشمس اقل من ربع الدور بجزء من ثلاثین من الربع

انجام: و بالتفضیل نسبة ح ط الی ط ب أصغر من نسبة ۱۳ الی ۴ أعنی من نسبة ۱۳ الی الواحد و ذلک ما أردناه. تم کتاب اریسطارخس فی جرمی النیرین و بعدیهما بعون الله و حسن توفیقه.

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹

[مشار عربی /۱۶۶؛ الذریعة ۳۸۴/۳؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۸؛ دنا ۸۵۳/۲ (۲۲ نسخه)]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۴ر۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم کتاب ارسطا ارخس فی جرم النیرین و لله الحمد بلا نهایة و صلواته علی خیر خلقه محمد النبی و آله الطاهرین (و بعد با خط تازه‌تری در حاشیه نوشته‌اند:) «ارسطرخس لفظ مرکب یونانی من ارسطو و ارخس و معنی ارسطو الصالح و ارخس الرئیس و اسقاط الواو و الالف للتخفیف ۵» (و بعد کمی با فاصله) «و المحرر فرغ من تحریره فی «یه» ربیع الاخر سنه حنخ هجری»

بی‌کا، تا: ۶۵۸ق؛ پشت جلد با خط تازه‌تری نوشته اند «قیل فی الروم نسخة غیر هذه النسخة الشریفه و سمع ... وزیر الشاه طهماسب ... ایضا لیس بهذه النسخة نظیر ع ل»؛ جلد: چرمی سیاه، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۱۹۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۲

بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره طوسی «دامت فضائله» دارد و درباره تاریخ تحریر گوید: «رب یه-ه- خنج» (۱۵-۵-۵-۶۵۳) و نام مؤلف را ارسطرخس آورده گوید: «اصله ارسطو و معناه الصالح. ارخس و معناه الرئیس، فرکبوا و اسقطوا الواو و الالف تخفیفا»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۴گ

(۱۲۰پ-۱۲۳پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۳۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۷گ (۱۳۸پ-۱۴۴پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۱]

۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۸

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱شوال ۷۰۰ق،جا:تبریز؛کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۲

بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۷۸۴ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۳۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، ۱۹ص (۵۱۱-۵۲۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرشد بن محمد، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۰۵ر-۱۰۹ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۰

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۹گ (۹۶پ-۱۰۴ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۱۰۷پ-۱۱۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۵۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۹گ (۱۰۴پ-۱۱۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۱]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی؛ ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۲۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۱۱۷ق، جا: محله شمس آباد؛ سطرها چلیپا و راسته؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۸۶پ-۹۲پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۴-۱۱۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۱۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۵ص (۸۳-۸۷)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۰]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸۵/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ مهر: کاشف الملک، محمد علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ و ۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۴۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله منجم دودانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۹۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله منجم مازندرانی هزار جریبی، تا: ۱۳۱۰ق؛ کاتب یادداشتی درباره وباء ایران خاصه در تهران در ۱۳۱۰ دارد؛ کاغذ: فرنگی نباتی تیره ضخیم، جلد: تیماج عنابی، ۲۴ص (۷۶-۹۹)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۷۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۱۵۹ر-۱۷۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۸۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، کا: میرزا عبدالله طبری، بی‌تا؛ با اشکال نجومی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۰-۱۶۳]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۴

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۸گ (۲۴۶پ-۲۵۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۶]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۱

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۷۸پ-۸۱ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۶]

۲۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵گ (۱۷۴پ-۱۷۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه:

۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

● **تحریر جرمی النیرین و بعدیهما (ترجمه)** / هیئت، ریاضیات / فارسی

taḥrīr-u jirmay-in nayyirayn wa bu'day-himā (t.)

وابسته به: تحریر جرمی النیرین و بعدیهما؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱/۱۰۶۹-۶/۱۵۹

آغاز: آنچه مذکور شد این است که اسطوانه محیط بدو کره است که بر دایرتین است و اما صورة ثانیه یعنی صورتیکه؛ **انجام:** از نسبت ۱۳ به یعنی از نسبت ۱۳ بواحد و ذلک ما اردناه. تم کتاب ارسطا خس فی جرمی النیرین. تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ با اشعاری فارسی با سرآغاز: «الهی سزاوار حمدم کسی نباشد بجز تو بعالم کسی»؛ ۱۴گ، ۱۵-۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۷۵۰]

● **تحریر الدائر = شرح منار الانوار** / فقه / عربی

taḥrīr-ud dā'ir = š.-u manār-il anwār

نور عالم هندی، محمد

nūr 'ālam-e hendī, mohammad

وابسته به: منار الانوار؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۴۸

بسیار نادر؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق [د.ث. مجلس]

● **تحریر در فروع** / فقه / عربی

tahrīr dar forū'

جرجانی، احمد بن محمد، -۴۸۲ قمری

jorjānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1090)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۸

آغاز: بسمله، سبحانک اللهم و بحمدک؛ **انجام:** للکلف المطلق مسلما

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

← تحریر رساله فی انعطاف الشعاع و انعکاسه ⩤ انعکاس الشعاعات و انعطافها

← تحریر رساله فی انعطاف الشعاع و انعکاسه ⩤ قوس و قزح

● **تحریر السؤال عن ما یحل و یحرم من الاموال المختصة ببیت المال** / فقه / عربی

taḥrīr-us su'āl 'an mā yaḥill-u wa yaḥrim-u min-al amwāl-il muxtaṣṣa bi-bayt-il māl

بلاطنسی، محمد بن محمد، -۸۷۶ ؟ قمری

balātonosī, mohammad ebn-e mohammad (- 1472)

درباره مسایل مربوط به بیت المال است، به صورت پرسش و پاسخ «ان قلت، قلت».

چاپ: محقق: فتح الله محمد غازی الصباغ، مصر، منصوره، دارالوفاء للطباعة و النشر و التوزیع، ۳۷۶ص، ۱۴۰۹ق.

[فهرست مخطوطات درالکتب قاهره: ۱/۱۲۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۴

آغاز: الحمد لله ما انغلق و فاتق ما ارتتق و معید ما انمحق ... اما بعد فإن التفقه فی الدین من الفضل القربات و اجل الطاعات؛ **انجام:** و اتفق الفراغ منها علی ید مؤلفه فی یوم الثلثا مستهل المحرم الحرام افتتاح عام اربعة و سبعین و ثمانمائة احسن الله ختامه و الحمد الله اولاً و آخراً.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن طوق، تا: ۸۷۶ق، جا: دمشق؛ نسخه بر مؤلف قرائت شده (از سوی کاتب نسخه) و صورت قرائت و اجازه به خط مؤلف، به تاریخ اول ذیحجه ۸۷۶ق در دو صفحه آمده است، مطلب دیگری به خط مجاز، حکایت از اجازه «احمد بن طوق» به محمد بن عبد الرحمن شافعی به تاریخ ۹۱۴ق دارد؛ کاغذ: شرقی، ۷۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۱سم [ف: ۳۲-۱۰۹]

← تحریر شرح اللمع ⩤ الشامل فی اصول الدین

● **التحریر الطاووسی** / رجال / عربی

at-taḥrīr-uṭ ṭāwūsī

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹-۱۰۱۱ قمری

'āmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552-1603)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۷ جمادی الاول ۹۹۱ق

این کتاب تحریر کتاب «اختیارات کشی» تهذیب داشته سید بزرگوار جمال الدین ابوالفضائل احمد بن طاوس حلی (متوفی ۶۷۳ق) است با این تفصیل که وی کتابی در رجال تألیف داشته به نام «حل الاشکال فی معرفة الرجال» و در آن اصول پنج‌گانه معتمده رجالی امامیه [رجال شیخ طوسی، فهرست، اختیار الرجال کشی (هر دو از او)، رجال نجاشی، رجال ابن الغضایری] را درج داشته است. از جمله آن اصول معتمده کتاب «اختیارات کشی» است که مرتب نبود و مشتمل بر اخبار متعارض می‌بود. سید بزرگوار آن را مهذب و محرر و مرتب داشت و جمع میان اخبار متعارضه نمود و سپس در کتاب «حل الاشکال» درج داشته و چون نسخه کتاب «حل الاشکال» کهنه و مشرف به نابودی بوده

صاحب معالم برای حفظ تحقیقات سید بزرگوار کتاب «اختیارات کشی» مهذبه وی را از کتاب «حل الاشکال» او انتزاع و جمع و افراد داشت و آن را به نام «تحریر طاوسی» نامید. (مهدی ولائی)

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد فیقول الفقیر الی عفو الله تعالی و کرمه.. هذا تحریر کتاب الاختیار من کتاب ابی عمرو الکشی فی الرجال انتزعته من کتاب السید الجلیل.

انجام: قال احمد بن طاووس فی آخر الکتاب کلام احبینا حکایته ... و فرغ من استخراج هذا الکتاب و افراده العبد الفقیر ... حسن بن زین الدین بن علی ... ضحی یوم الاحد سابع شهر جمادی الاول سنة احدی و تسعین و تسعمایه والحمد لله وحده

چاپ: بیروت، مؤسسة الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۸ق، حققه و علق علیه السید محمد حسن ترحینی، ۳۵۲ص

[الذریعه ۳۸۵/۳؛ دنا ۸۵۴/۲ (۱۷ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴۹

خط: نسخ، کا: موسی بن علی بن محمد بن معتوق بن عبدالحمید فتونی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مهر: محمد تقی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف سرخ، ۸۲گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی گویا بعضی از حواشی به خط مؤلف باشد، روی برگ اول خط و امضای وی دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۳۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۷ شعبان ۱۰۱۰ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد ابراهیم بن شمس الدین بن قوام الدین بن نصیرالدین بن جمال الدین حسینی مرعشی حائری به تاریخ ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سبز، ۸۷گ (۹۰پ-۱۷۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴-۲۴۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** انتهی کلامه رفع الله رجته السنه الحادیه عشره بعد الا لف

خط: نسخ، کا: موسی بن علی بن محمد بن علی جباعی (مشهور به لحام)، تا: سه‌شنبه ۷ شعبان ۱۰۱۱ق، به امر مؤلف؛ محشی به لفظ «بخطه کذا»، با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه مشکی شطرنجی، ۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۷-۹۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۲/۴

خط: نسخ، کا: علی بن محمد حویزی، تا: دوشنبه ۲۱ محرم ۱۰۶۰ق، به جهت شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین (نوه شهید دوم)؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: محمد مهدی طباطبائی (ظاهراً بحرالعلوم)، عباس القمی (محدث قمی) به‌تاریخ ۱۳۴۲، علی بن عباس بن محمد رضا قمی محدث زاده به‌تاریخ ذیقعده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۱۵۱پ-۲۲۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۳۳۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ق؛ از روی خط مؤلف، محشی با امضای «بخطه و ۱۲»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخدی آهار مهره، جلد: مقوا و پارچه آبی، ۶۳گ، ۱۶ سطر (۹×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۲۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۸۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلم علیهم اجمعین و حسبنا الله و نعم الوکیل

خط: نسخ، کا: محمد شفیع الوایقانی، تا: سه‌شنبه ۷ ذیقعده ۱۱۰۸ق؛ واقف: نائینی؛ ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۹۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۳۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۹۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۸

خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی کاتب مشهور به میرزا جان، تا: با تاریخ ۱۱۷۲ق، نزدیک عصر مؤلف؛ تملک: محمد مقیم بن رضا علی، محمد بن شرف بن ابراهیم بن یحیی الصندید حسینی به‌تاریخ ۱۱۷۲، محمد بن عبد النبی بن سلیمان بربوری بحرانی به‌تاریخ ۱۱۹۰، علی بن حسن بن علی بن سلیمان بحرانی به‌تاریخ ۱۲۹۲، حسین بن علی آل سلیمان بحرانی به‌تاریخ ۱۳۳۲، نشانی عاریت عبدالله ابن معتوق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۷۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۷۹ص (۶۳-۱۴۱)، ابعاد متن: ۹×۱۴، اندازه: ۱۷×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۱۰۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر شوال ۱۲۷۸ق؛ محشی با نشان «ه»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۵-۳۲۶]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحسینی اللهم اجعل عاقبه خیرا و رشدا

خط: نستعلیق، کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: ۱۳۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج

ضربی، ۳۱گ، ۲۳ سطر، قطع: خشتی [رایانه]

۱۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۱

کا: جعفر بن محمد حسین قمی غفرانی، تا: ۲۲ ربیع الثانی ۱۳۷۶ق؛ با حواشی مؤلف؛ جلد: تیماج زرشکی سیر، ۳۷گ (۱پ–۳۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱–۱۶۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۸۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قرمز، ۷۱گ (۱پ–۷۱ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۶–۴۷۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۰۲/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلواته علی نبیه محمد المصطفی و عترته الطاهرین، اما بعد فیقول الفقیر الی عفو الله تعالی و کرمه حسن بن زین الدین اوزعه الله شکر نعمه: هذا تحریر کتاب الاختیار؛ **انجام:** فکتب الیهما فهمت کما ذکرتما فاصمدا فی دینکما علی مسن فی حبنا و کل کثیر التقدم فی امرنا، فانهم کافوکما ...

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹گ (۱۹ر–۱۲۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۵–۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۴/۲–ف

نسخه اصل: نسخه آقای دکتر مهدی بیانی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱–۶۳۳]

● تحریر الطلوع و الغروب / هیأت، ریاضیات / عربی

taḥrīr-uṭ ṭulūʻ wa-l ġurūb

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷–۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۶۵۸ق

تحریر رساله‌ای از اوطولوقس پتیانی (Autolycos of Pitane) (قرن ۴ قبل از میلاد) که قسطا بن لوقا آن را به عربی ترجمه کرده، ثابت بن قره (۲۸۸ق) و کندی آن را اصلاح کرده‌اند و خواجه نصیر آن را تحریر نموده است، در دو مقاله و ۳ شکل: المقالة الاولی: صدر یقال لبعض طلوعات الکواکب و غروباتها و خصوصها الثوابت انها خفیة؛ المقالة الثانیة، البروج الذی فیه الشمس من الدایرة الشمسیه یکون ابدا خفیا. مدرس رضوی معتقد است که خوجه در ۶۵۳ق از آن فراغت یافته است.

آغاز: بسمله کتاب اوطولوقس فی الطلوع و الغروب من اصلاح ثابت و هو مقالتان و ستة و ثلاثون شکلا. المقالة الاولی، صدر: یقال لبعض طلوعات الکواکب و غروباتها و خصوصا الثوابت انها خفیة و لبعضها انها ظاهرة اما الخفیة فالطلوع بالغدوات منها هو ان یطلع الکوکب عند طلوع الشمس و الغروب بالغدوات ان یغیب عند طلوعها و الطلوع بالعشیات ان یطلع عند غروبها و الغروب بالعشیات ان یغرب عند غروبها.

انجام: و هی قوس الخفاء اعظم من برجین بقدر قوس –ط ی–و ذلک ما اردناه هذا آخر المقالة الثانیة. و تم بتمامها کتاب اوطولوقس فی الطلوع و الغروب بعون الله العظیم الللطیف و حسن توفیقه.

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹ق

[دنا ۸۵۵/۲ (۲۱ نسخه)؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۹؛ الذریعة ۳۸۶/۳؛ مشارعربی ۱۶۶/]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۰

بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره طوسی «ادام الله ظلاله» دارد و درباره تاریخ تحریر خواجه گوید: «ر. ب. بی ح –خنج» = ۶۵۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۱۱۴پ–۱۱۹ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳–۳۳۷]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶ر۳۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت المقالة الثانیة و بهاتم الحساب و الحمدلله حق حمده و صلواته علی خیر خلقه سیدنا محمد النبی و آله و صحبه و سلم و تسلیماً کثیراً تحر فی العشر الاخیر من محرم من سنة اثنتی و تسعین و ستمائه هلالة علی صاحبها افضل الصلاة و السلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر محرم ۶۹۲ق؛ بعد از آن چهار دائره تو در تو برای نشان دادن طلوع و غروب ظاهر و خفی خارج از متن ترسیم و تشریح نموده‌اند؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱–۱۹۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۳گ (۱۳۵پ–۱۳۷ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹–۱۱۰۱]

۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی مقوایی،۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳–۲۲۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۴

بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۵۰پ–۵۳پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳–۳۳۶]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۰

بی‌کا،تا:۱۴ربیع الاول۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۹۵پ–۱۰۱ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳–۳۳۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، ۲۸ص (۲۹۹–۳۲۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰–۲۰۴۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرشد بن محمد، تا: اواخر ربیع الاول ۸۸۰ق؛

کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۹۸ر-۱۰۳پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: آهاری حنایی، ۸ گ، ۱۸ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۲۵گ (۱۲۹پ-۱۵۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۱]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ذیحجه ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۴گ (۸۲پ-۹۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۸]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۷-۳]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۷۷پ-۸۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۹]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳گ (۶۳پ-۷۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۰]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی، مصحح؛ ۲۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۵]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۷ص (۷۶-۸۲)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۱۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی لبه‌دار، عطف تیماج مشکی، ۱۳گ (۱۵۸پ-۱۷۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۹گ (۱۳۷ر-۱۵۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جلد: چرم مشکی، ۷۴ص (۱۳۷-۲۱۰)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۵-۲۴۸]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۲

تنها مقالت نخست را، آن هم ناقص دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۲۳۹پ-۲۴۵پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۷]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۱۴ر-۲۶ر) [ف: ۴-۸۴۸]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۵

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۵۵ر-۷۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۳۷]

● تحریر ظاهرات الفلک / هیئت، ریاضیات / عربی

taḥrīr-u ẓāhirāt-il falak

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: سوم ربیع الاول ۶۵۳ق

متن «ظاهرات» از اقلیدس است و ثابت بن قرة آن را به عربی ترجمه کرده است. برخی نسخه‌هایش ۲۳ و برخی ۲۵ شکل داشته. تحریر از خواجه است و او در آغاز آن گوید: دو نسخه از آن کتاب با یک نسخه از شرح نیریزی بر آن به دست داشتم و همه مغلوط بود، و لذا ممکن است تحریر مطابق با اصل نباشد.

آغاز: کتاب ظاهرات الفلک لاقلیدس ثلثة و عشرون شکلا و فی بعض النسخ و خمسة و عشرون شکلا، یقول محرر هذا کتاب اعز الله انصاره لم یقع الی من الکتاب غیر نسخة فی غایة السقم اکثرها من التصحیف و التحریف بحیث لم یمکن الوقوف علی ... صدر الکتاب قال لان الثوابت تطلع دائماً من مواضع بأعیانها و تغرب فی مواضع بأعیانها و ما یطلع منها معا او یغرب معا فهی ابدا کذلک

انجام: تبدیل ای قوس کانت غیرها من ذلک النصف الکرة الظاهر و البرهان و الشکل کمامر. تمت الکتاب بعون الملک الخلاق.

چاپ: حیدر آباد دکن، ۱۳۵۸ق، ضمن مجموعه تحریرات

[مشار عربی /۱۶۶؛ الذریعة ۳۸۷/۳؛ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی (چاپ ۲) ۳۶۰؛ دنا ۸۵۵/۲ (۲۶ نسخه)]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۸
بی‌کا، تا: ۳ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۷گ (۱۰۲پ-۱۰۸ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ با اشکال نجومی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۱۱گ (۱۰۳پ-۱۱۳ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۲
خط: نسخ، کا: عبدالقادر، تا: صفر ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۳۳پ-۳۸ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۷]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۸
خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر، تا: ۷۸۱-۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۳ص (۷۶-۷۸)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۳۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۴
در ۲۳ شکل؛ خط: نسخ، کا: منصور بن معین، تا: شعبان ۸۸۱ق، جا: هرات؛ کاغذ: ترمه خطاطی، جلد: میشن لاکی، ۲۱گ (۳۰پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۷×۱۷/۶سم [ف: ۵-۱۴۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: حسین بن حسن شهنشاه سمنانی، تا: ۸۸۰-۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۳۹پ-۴۸ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۶۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اطولها زمان طلوع النصف الذی یکون مبداء اول السرطان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۸۹۸ق؛ کاتب تا اواسط نسخه بیشتر ننوشته و بلافاصله از اواخر سطر دوازدهم از صفحه دهم، به تحریر نیمه دوم رساله رد بر مصادره اقلیدس پرداخته است. عبارت مندرج در سطر دوازدهم و سیزدهم از صفحه دهم چنین است: «... و اطولها زمان طلوع النصف الذی یکون مبداء اول السرطان خطا آب ح ی متوازیان و قد وقع علیهما خط ك ر ه ل فاقول ان زاویتی ...»؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۰ص (۱-۱۰)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۸سم [ف: ۸-۳۶۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۵/۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۲۱ص (۲-۲۲)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۹-۵۰۷]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از روی نسخه‌ای که از روی نسخه اصل نوشته بود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۶گ (۲۱۰پ-۲۲۵ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: شب جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۱۸گ (۱۰۳پ-۱۲۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۱]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۳
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۷گ (۳۲ر-۴۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۶
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۸-طباطبائی
خط:نستعلیق،کا:ملاموسی فرملی(کذا)، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۱۷ص (۱۲۵-۱۴۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۸-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۲۴گ (۸۴پ-۱۰۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۵۰]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۴
آغاز: تمکنت فوق الارض اکثر من الذی یدور علی مدار أبعد و تحت الارض اقل منه ... قال و ایضا لان دائرتی المجردة و منطقة البروج ... اقول فی هذا الکلام وسواس و بیان المقصود منه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ افتادگی: آغاز (چند سطر)؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۴۵پ-۵۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۸]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۱۴ق، کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد:

ساغری، ۲۴گ (۲۴۹پ-۲۷۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۲]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ رمضان ۱۰۳۰ق، جا: مشهد؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج؛ ۲۵گ (۹۲پ-۱۱۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۷

آغاز: یقول محرر هذا الکتاب ... صدر الکتاب، لان الثوابت تطلع دائما من مواضع باعیانها و تغرب فی مواضع باعیانها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶گ (۷۵پ-۹۰ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۰]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی، مصحح؛ ۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۶]

۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۶گ (۱۸-۳۳)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۵-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۸ص (۵۷-۶۴)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی؛ جلد: چرم مشکی، ۵۱ص (۲-۵۲)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۵-۲۴۷]

۲۴. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۶

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۲۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۴ر۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه ضربی، ۱۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۰]

۲۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۸گ (۱۲۲پ-۱۳۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۲

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۱پ-۲۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۳۸]

● تحریر العقلاء / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

taḥrīr-ul ‘uqalā’

نجم آبادی تهرانی، هادی بن مهدی، ۱۲۵۰-۱۳۲۰قمری

najm-ābādī tehrānī, hādī ebn-e mahdī (1835-1902)

چند دانشی است در توحید، اخلاق و تفسیر، با استفاده از آیات قرآن بعضی مسائل عقیدتی نظیر شرک و نیز بعضی مطالب اخلاقی را بیان کرده است.

آغاز: بسم الله الملک المقتدر المنان المتحنن الرحیم بعباده الحکیم الشکور ... چون عبادت اوثان و اصنام ظاهریه در خلق شایع شد فرستاد خلاق عالم انبیاء را بجهة دفع عبادت اصنام و اظهار توحید

انجام: لکن با اخلاق رزیله بازگاه می‌شود که در خسران و زیان خواهید افتاد.

چاپ: تهران، ۱۳۱۲ش، با پیشگفتار ذکاء الملک فروغی و به کوشش مرتضی نجم آبادی

[دنا ۸۵۶/۲؛ الذریعه ۳۸۷: ۳؛ فهرستواره منزوی ۹۵/۶]

۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۱۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضا بن عبدالله النجم آبادی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۲۵ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: گالینگور عنابی، عطف میشن یشمی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۶/۲سم [نشریه: ۶-۷۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۲۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو جعله مظاهرلله فهو من المشرکین، ان الله مظاهرهم بعبادة اتباعهم منکرون (قد تم بیدالاقل عبرت النائینی ۱۳۳۷ ... الف تحیه)

خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، تا: اواخر محرم ۱۳۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱۵۸ص (۲-۱۵۹)، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۷]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من عبد غیر الله و لو جعله مظاهر الله فهو من المشرکین، ان الله مظاهر هم بعبادة اتباعهم منکرون

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی با خرید از احمد سهیلی خوانساری در طهران سال ۱۳۴۰ش؛ جلد: معمولی، ۱۰۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [مؤید: ۳-۲۲۵]

● تحریر الفتاوی علی التنبیه و المنهاج و الحاوی / فقه / عربی

taḥrīr-ul fatāwī ‘ala-t tanbīh wa-l minhāj wa-l ḥāwī

ابن عراقی، احمد بن عبدالرحیم، ۷۶۲-۸۲۶ قمری

ebn-e ‘erāqī, ahmad ebn-e ‘abd-or-rahīm (1361-1423)

کتابی در فقه عامه است و از کتاب جهاد تا کتاب عتق. در جهاد از کتاب سیر جهاد آغاز می‌گردد و در کتاب عتق هم تا باب امهات الاولاد می‌آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۵۹

آغاز: بسمله، رب یسر یا کریم کتاب السیر کذا فی المنهاج؛ **انجام:** و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و علی آله و اصحابه اجمعین
خط: نسخ، کا: علی بن احمد بن محمد، تا: ۸۶۱ق؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج زرد، ترنج و نیم‌ترنج، ۲۰۶گ، ۲۷ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۲]

← تحریر الفروق ≻ شرایع الاحکام

● تحریر الفوائد فی شرح منهاج الوصول الی علم الاصول / اصول فقه / عربی

taḥrīr-ul fawā'id fī š.-i minhāj-il wuṣūl ilā 'ilm-il usūl

یعقوب بن احمد بن محمود، ق۱۱ قمری

ya'qūb ebn-e ahmad ebn-e mahmūd (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۷ ذیقعده ۱۰۳۴ق؛ محل تألیف: مکه مکرمه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۵۳

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی اعلا (بریده شده است) سلام و بین لطرق المعاد ... اما بعد فیقول ... یعقوب بن احمد بن محمود. افتتح المصنف رحمه الله کتابه به بسم الله ... تیمناً و تبرکاً باسمه؛ **انجام:** و المغارب عامة. و قد استراح من کمد الانتهاض لنقل هذا الشرح من السواد الی البیاض العبد ... یعقوب بن ... وفقه الله ... فی السابع عشر ضحوة الخمیس من ذیقعدة ... و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۰۳۴ق، جا: مدینه؛ خط‌خوردگی و برگشت به هامش، حاشیه‌ها با نشان «منه سلمه الله» به خط دیگر که تأیید می‌کند کاتب خود مؤلف است؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج سرخ، ۲۱۲گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۳-۴۰]

● التحریر فی اصول الفقه / اصول فقه / عربی

at-taḥrīr fī usūl-il fiqh

ابن همام، محمد بن عبدالواحد، ۷۹۰-۸۶۱ قمری

ebn-e hammām, mohammad ebn-e 'abd-ol-vāhed (1389-1457)

دارای یک مقدمه و سه مقاله
چاپ: چاپ شده.
شرح و حواشی:
۱- تیسیر التحریر؛ بلخی، محمد امین

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۶۹

آغاز: بسمله، قال سیدنا و مولانا لاشیخ الامام العالم العلامه فرید و دهره و وحید عصره مجتهد الانام ... الحمدلله الذی انشاء هذا العالمالبدیع بلامثال سابق؛ **انجام:** و علی هذا ما ذکر بعض المتاخرین منع تقلید غیر الاربعه لانضباط مذاهبهم و تقیید مسائلهم و تخصیص عمومها و لم یدر مثله هی غیر هم الان لانقراض اتباعهم و هو صحیص تم ...
خط: نسخ، کا: علیبن سیفی سودون بن عبدالله ابراهیمی حنفی، تا: ۸۵۴ق؛ در حال حیات مؤلف نوشته و بر خودش خوانده و مؤلف تصحیصات لازم را تذکر داده و صحت نسخه را تایید نموده و نسخه نفیس و نادر بلکه منحصر به فرد می‌باشد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۷۴ص (۱۶۷+۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۵۶]

● التحریر فی الکشف عن نصوص النحاریر / فقه / عربی

at-taḥrīr fi-l kašf 'an-in nuṣūṣ-in naḥārīr

هارونی، یحیی بن حسین، -۴۲۴ قمری

hārūnī, yahyā ebn-e hoseyn (- 1034)

کتابی مهم در فقه زیدیه است که مسائل فقهی ائمه چهارگانه زیدیه (قاسم، هادی مرتضی و ناصر) را آورده است. در واقع مؤلف بیان‌کننده فتاوای همان چهار تن می‌باشد و از خود آرائی نیاورده و استدلال ننموده، مگر در برخی موارد نادر. در اهمیت این کتاب همین بس که تمامی علمای زیدیه بدان اهتمام ورزیده‌اند، مؤلف شخصاً آن را شرح نموده و در منابع موجود از دوازده تا شانزده جلد یاد شده است. دو شرح دیگر نیز نگاشته شده که یکی از زید بن محمد، شاگردان مؤلف است و در شش جلد و دستنویس می‌باشد، شرح دیگر از امیر حسین بن بدرالدین (-۶۶۳ق) است که «التقریر فی شرح التحریر» نام دارد. مؤلف دارای تألیفات دیگری است از جمله: ۱. المبادی فی الکلام؛ ۲. المزی فی اصول الفقه؛ ۳. شرح التحییر؛ ۴. زیادات شرح الاصول؛ ۵. الدعامة فی موضوع الامامة؛ ۶. جوامع الادلة فی اصول الفقه؛ ۷. التذکرة فی الفقه؛ ۸. جوامع النصوص؛ ۹. شرح البالغ المدرک؛ ۱۰. الافادة فی تاریخ الائمة السادة؛ ۱۱. الأمالی فی الحدیث؛ ۱۲. الحدائق فی اخبار ذوی السوابق؛ ۱۳. الناظم فی فقه الناصر. نسخه‌های خطی بسیاری از این کتاب مورخ قرن ششم، هفتم و بعد از آن در برخی کتابخانه‌ها از جمله در کتابخانه الجامع الکبیر صنعاء نگهداری می‌شود. از خطبه مؤلف چنین است: «الحمد لله وحده و به اثق و علیه أتوکل ... سألت و فقک الله و ایانا لطاعته تلخیص مذاهب القاسم من ابراهیم و یحیی بن الحسین و اولادهما ...».
چاپ: از روی چند نسخه از جمله نسخه مورخ ۶۸۷ق از سوی «محمد یحیی سالم» تحقیق و به سال ۱۴۱۷ هجری در دو جلد چاپ و منتشر گردیده است.
[اعلام المؤلفین الزیدیة: ۱۱۲۱؛ التحریر (چاپی) صنعاء، ۱۴۱۸ق مقدمه؛ فهرست نسخه‌های خطی عربی کتابخانه سلطنتی برلین: ۲۹۱/۴؛ مؤلفات

الزیدیة: ۲۵۳/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۶۶

آغاز: کتاب الوضوء، فرایض الوضوء النیة و المضمضته و الاستنشاق و غسل الوجه و تخلیل اللحیة إن کانت و غسل ید الیمنی مع المرفق؛ **انجام:** و قال وجه الامام رجلاً و احداً من العسکر طلیعة فما الذی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۴گ، ۱۶ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۳-۶۲۹]

● التحریر فی شرح الفرائض النصیریة = شرح فرائض نصیریه = الارث / فقه / عربی

at-taḥrīr fī š.-il farā'iḍ-in naṣīrīyya = š.-e farā'ez-e nasīrīye = al-irt̠

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، -۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

وابسته به: الفرائض النصیریة علی مذهب اهل البیت = جواهر الفرائض = رسالة الدرة = الرسالة المیراثیة نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی

تاریخ تألیف: ۲۵ محرم ۹۶۲ق

خواجه طوسی دفتری در مواریث به نام جواهر الفرائض یا فرائض نصیریه دارد که دارای دو بخش است: ۱. «فقه المواریث» در عنوان دو «فن»: نخستین در دو «باب» هر یک چند «فصل»، دوم در احکام وصایا و اقاریر نیز در دو «باب» هر یک در چند «فصل»؛ ۲. کیفیة التخصیص مع تصحیح السهام» در چند «باب» و «فصل». شیخ بهائی بر آن گزارشی نوشته است. این متن نیز گزارشی آمیخته با متن و با استدلال بر آن است.

آغاز: اهم الفرایض و اوجب واجب و الزم فرض حمدالله وارث میراث السموات و الارض الذی لا سبیل للقسمة الیه یضرب من الاعتبار

انجام: و لعمها اثنان و لعمتها واحدة و هذا هو الجواب عنه و بالله التوفیق و علیه التکلان.

[الذریعة ۴۳۹/۱ و ۳۸۰/۱۳ و ۳۷۶/۳و ۳۷۷ و ۳۷۹/۱۳؛ اعیان الشیعه ۲۸۸.۷؛ آثار الشیعة ۶۴.۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۸۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** او من الاب او بالولاء علی ترتیب من ذکره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج ماشی، ۱۵ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۸۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۴۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ محرم ۹۶۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۶۳گ (۱پ-۶۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۵۶۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم نادری، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی الثانی ۹۷۶ق؛ تملک: محمد اشرف حسینی استرآبادی با مهر «لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله عبده محمد اشرف» (دائری)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۴۶پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شوال۹۸۶ق؛ رکابه‌دار، مصحح با علامت «ه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱/۲۷-۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۸۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نام رساله و مؤلف به خط مجدالدین نصیری دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ (۴۱پ-۱۷۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۲۰۳]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان عتق یجز یساوی عتق الجمع فی الامور

خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، کاغذ: حنایی روشن آهار مهره، ۱۸ص (۱۳۵-۱۵۲)، ۱۵ سطر [ف: ۲۶۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۸۲/۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد غدیر بن میر فتح الله حسنی حسینی، تا: ۱۰۲۷-۱۰۲۹ قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ (۶۸پ-۱۳۴پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵-۸۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۱۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ (۱پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۳-۹۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۳۹۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۲۵]

۱۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۴۰/۲

کا: محمد علی بن ولی حسینی اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۰۰۵ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف میشن، ۴۳گ (۷۶ر-۱۱۸ر)، ۲۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۷۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لنختم الکلام بحمد الملک العلام و نصلی علی رسوله و آله سادة الانام.
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن رفیع الدین بن علی غفاری کاشانی،تا:۲۹جمادی الثانی۱۰۰۸ق؛مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی قرمز، ۴۶گ (۴۴پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۴۸]

۱۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۲۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: پاک شده، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۰۱۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد نصیر گیلانی، تا: ۱۲ شوال ۱۰۲۹ق؛ محشی، دائره‌ای در ۶۸ر و شکلی با دو دائره متداخل و دو قوس متقاطع در محاسبه سهام در ۶۹ر مربوط به باب ۳ قسم ۲ هست، محشی با نشانه «لو، ع ل، زین ره، م ع ل»؛ تملک: شیخ العراقین؛ کاغذ: ترمه آهارمهره، جلد: تیماج سرخ، ۸۶گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵-۱۹۳۶]

۱۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: ۲۰۰
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ تملک: محمد جعفر بیدکلی، محمد شفیع محسنی، أبوالحسن ابن أحمد [تراثنا: س۱۳ش۲و۳-۳۵۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۰۸
آغاز: الایسر الاقصی فاضلاع الرجال تنقص و اضلاع النساء تمام و طریق ابن بابویه؛ **انجام:** برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه معلوم شد؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن علی مکی شیرازی، تا: سه‌شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۰۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر تملک: «افوض امری الی الله عبده محمدجعفر ۱۱۳۵» (مستطیل)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۷ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹/۸سم [ف: ۴۵-۸۱]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۷/۲
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن اسماعیل تبریزی، تا: پنج‌شنبه ۷ محرم ۱۰۳۴ق، جلد: پارچه نیلی، ۳۸گ (۸پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۷-۳۰۸]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۷۸/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۳۶ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ (۴۸پ-۱۲۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۲۶۹]

۱۹. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۳۵/۳
انجام: کما فی روایة ربعی بن عبدالله عن الصادق علیه السلام قال اذا مات ...
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن خطیب، تا: ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۴۰پ-۹۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۴۸ق؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عسلی، ۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۲۶۸]

۲۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،کا:شیخ محمد بن احمد جیلانی، تا: ذیحجه ۱۰۶۰ق؛ محشی؛ تملک: عطاءالله بن شیخ محمد جیلانی؛ مهر: محمد بن رضی الدین هروی با سجع «یضییء بالله نفسی عبده محمد مهدی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۵۱]

۲۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۳۱/۴
خط:نسخ،بی‌کا،تا:محرم۱۰۸۴ق،جا:اصفهان؛جلد: تیماج زرشکی، ۱۳گ (۸۱پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۴۶۲]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۹۸۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ محشی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور عطف تیماج مشکی، ۴۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۸۸۴]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۵۴/۲
انجام: و نزید علی حاصل السطر المورب الذی تأتی بعده و هکذا الی أن ینتهی العمل فحاصل هذا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۲۶پ-۷۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۳۷]

۲۵. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۵۷/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن اسماعیل اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۱۰۶ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۵]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۷۶/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد اسماعیل اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ (۳پ-۶۸ر)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۴]

۲۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۳/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد سمیع بن معزالدین محمد جشوقانی، تا: سه‌شنبه ۵ صفر ۱۱۱۰ق؛ مصحح، محشی، یادداشتی در وزن درهم به نقل از علامه مجلسی و بعد از رساله دوم یادداشتی در صیغه عقد نکاح از همو؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ (۱۴پ-۶۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۹]

۲۸. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۵۹/۴ فیاض
حاضر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد شریف خاتون آبادی ملقب به کاظم مدرس مسجد جامع و خادم روضه رضویه، تا: ۲۷

ربیع الثانی ۱۱۱۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۱۱/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۹۳]

۲۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۶۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: مطیع بن محمود، تا: ربیع الثانی ۱۱۱۷ق؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ، ۱۵ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۶۲۶]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کلب علی، تا: سلخ شوال ۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱۱۲پ-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۳۴۵]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۷۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الثانی ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ابعاد متن: ۷×۱۰، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۲]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ محرم ۱۱۲۱ق؛ از روی نسخه ای که روز دوشنبه ۷ محرم ۱۰۱۵ نوشته شده بود؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۱گ (۴۷پ-۱۳۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۸۳]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالدین محمد، تا: سلخ شعبان ۱۱۳۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۵-۵۵۱]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:چهارشنبه۵صفر ۱۱۵۰ق؛مصحح؛تاریخ وفات مولی محمد رفیعا در روز جمعه هفتم صفر ۱۱۵۰آمده؛ ۲۶گ (۵۲پ-۷۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۵۵]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ دارای فهرست که احمد بن محمد شفیع اصفهانی در دهه اول شوال ۱۱۸۸ نوشته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۲۴]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۷۳

خط: نسخ، کا: محمد هاشم شیرازی، تا: ۱۳۰۷ق؛ دارای جدول و دوایر تقسیمات فرائض؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نباتی آهاری، جلد: میشن عنابی، ۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۳۹۳]

۳۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیست [فنصیب] الخال أربعة و ینقل الی زوجها و سبعة بل خمسة ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبده سید علی موسوی» (بیضوی)؛ ۴۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۴۵]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۵۴ص (۶۰-۱۱۳)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۱۰۵]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۵۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شاه حسین بن میر شریف طالقانی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۱]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۴۳/۲

انجام: فما بلغ یزید علیه الکسور المنسوبة أیضاً

خط: نسخ، کا: ابوالمفاخر بن محمد بدیع حسینی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۱۱۶پ-۱۷۸پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۲۲۴]

۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۶۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ابعاد متن: ۹×۱۳/۵، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۹۱۰]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین عسکر العروسی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۹۰۴]

● التحریر فی شرح الفرائض النصیریة = شرح فرائض نصیریه = الارث / فقه / فارسی

at-taḥrīr fī š.-il farā'iḍ-in naṣīrīyya = š.-e farā'ez-e nasīrīye = al-irṯ

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، -۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

وابسته به: الفرائض النصیریة علی مذهب اهل البیت = جواهر الفرائض = رسالة الدرة = الرسالة المیراثیة نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

فرائض نصیریه خواجه نصیر از آغاز تا انجام به فارسی شرح شده است و پس از نقل سخن خواجه به ترجمه و شرح آن پرداخته است. از همین نویسنده شرح عربی آن معرفی شد و از اینکه این کار هم از او باشد مشکوکم.

آغاز: بسمله. عنوان دفتر فرائض رایضان توسن نفس سرکش

آغاز متن: الاول فی مراتب یستحق من القسم الاول ... یعنی استحقاق میراث بدوچیز می‌باشد

انجام: و یک سهم عمه او را این است تفصیل این مسئله و بدان

ختم شد رساله و الحمدلله وارث میراث الارض و السماء و الصلوة و السلام علی خاتم الرسالة و الحمدلله المهدی

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۹۵/۸
آغاز: بسمله، پس گویم که مصنف قدس الله سره بعد از آنکه ابواب کتاب را شمرده و ترتیب آنها را بیان کرده گفته؛ **انجام:** برابر
کا: مجدالدین بن شرف الدین اصفهانی، تا: جمادی الثانی ۹۸۰ق، جا: محتملاً اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۶ص (۷۲–۷۷)، ۱۷ سطر (۸/۵ ×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲–۳۲۶]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۰۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل موسوی حسینی، تا: ۲۴ رمضان ۱۰۸۲ق؛محشی؛۳۸گ(۳۱ر–۶۸ر)،اندازه:۱۰×۱۷/۵سم[ف:۱–۳۰۳]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: معصوم بن اسحق حسینی وردلی ساوجبلاغی، تا: ۱۱۳۲ق، جا: مسجد نواب علیه (مریم بیگم)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ (۱پ–۴۸پ)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۷۵]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۶
خط: نستعلیق، کا: علی نقی بن محمد حسین بن سید محمد بن حسین تبریزی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج شتری، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۱–۲۱۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** یا خانه بر ایشان منهدم شود همه از یکدیگر میراث میبرند باین طریق که موت یکی را اول
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۰گ (۱۱۵پ–۱۴۴ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱–۱۱۷]

● **تحریر القدیم** / ریاضیات / عربی

tahrīr-ul qadīm

جابر بن حیان، ۱۲۰–۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

کتاب «قدیم» از بلینوس یونانی است و تحریر آن از جابر بن حیان دانسته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۵۱
آغاز: کتاب القدیم للبلینوس، تحریر جابر بن حیان الصوفی بسمله. الحمدلله ازلی بلا مثال ... اعلم ان الکلام فی القدیم و المحدث ... من اصعب الامور؛ **انجام:** و اذ قد انتهی بنا القول الی هذا المکان فلیکن آخر الکتاب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۱۶۴ر–۱۶۵پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳–۳۳۸]

● **تحریر القواعد** / صرف / عربی

taḥrīr-ul qawā‘id

ابن قره تبه لی، حسین بن مصطفی، –۱۱۹۱ قمری

ebn-e qorre taba lī, hoseyn ebn-e mostafā (- 1777)

وابسته به: کفایة المبتدی = الکفایة؛ برکلی، محمد بن پیرعلی (۹۲۹–۹۸۱ق)
شرح مزجی نسبتاً مفصلی است بر کتاب «کفایة المبتدی» محمد بن پیر علی برکلی (–۹۸۱) در قواعد علم صرف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۸/۱
آغاز: الحمدلله علی تواتر نعمائه الظاهرة الزاخرة و ترادف آلائه المتوافرة و الصلاة عل نبیه محمد المبعوث من أشرف جراثیم الانام؛ **انجام:** و أنت تعید الحرکة و کذا هنا تعید اللام
خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۸گ (۱پ–۷۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵–۱۴۰]

● **تحریر القواعد الکلامیة فی شرح الرسالة الاعتقادیة** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥrīr-ul qawā‘id-il kalāmīyya fī š.-ir r.-il i‘tiqādīya

رانکوئی، عبدالرزاق بن ملا میر، ق۱۱ قمری

rānko’īī, ‘abd-or-razzāq ebn-e mollā mīr (- 17c)

وابسته به: قواعد العقائد = رساله اعتقادیة = مقاله نصیریة؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)
اهدا به: «محمود خان» حاکم بلاد کهکیلویه
تاریخ تألیف: شب غدیر چهارشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۰۷۷ق
آن را به درخواست شاگردان خود نگاشته است. نگارنده الذریعه (ج۳ ص ۳۸۸) می‌گوید که آن را برای محمودخان فرمانروای کوه گیلویه نوشته و نسخه‌ای از آن را در کتابخانه مولی محمد علی خوانساری در نجف دیده‌ام که شاید به خط خود رانکوئی بوده و آن را در شب چهارشنبه غدیر ذی حجه سال ۱۰۷۷ به‌پایان رسانده. در دیباچه نام نگارنده و نام متن، یاد شده است.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی تقدس بقدیم صفاته و تنزه عن صفات المخلوقین بذاته و انطق بتوحیده طوامیر آیاته.. فان ... عبدالرزاق بن ملا میرالجیلانی الرانکوئی الشیرازی مولدا و مسکنا یقول ان احدی المقالات ... هو المعارف الدینیة.
انجام: و یکون لها لذات ضعیفة بحسب ادارکها لذاتها لما لا بدمنها (متن) من البدیهیات و الوجدانیات. قد کمل شرح هذه الرسالة بحمده ... علی ید مؤلفه عبدالرزاق الجیلانی الرانکوئی الشیرازی مولد او مسکنا ... فی عشیة لیلة الاربعاء و لیلة یوم

الغدیر من شهر ... ذی الحجة الحرام من سنة سبع و سبعین بعد الالف من الهجرة النبویة ... علیه من الصلوات ازکارها و من التحیات انماها و اله الطیبین الطاهرین المعصومین الابرار
[الذریعه ۳۸۷/۳ و ۳۸۸؛ ریاض العلماء ۱۱۵/۳]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۳/۲
آغاز: فیکون الصادر واحداً و بیان ترتیب الموجودات علی رأیهم موقوف علی تقریر
خط:نسخ،کاتب=مؤلف،بی‌تا؛افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰ص (۱۶-۹۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۳۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵/۲
نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۲۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی با «منه و فقه اله تعالی»، برخی جاها خط خورده و درست آن نوشته شده و پیداست که نسخه اصل می‌باشد و باید همان باشد که به نوشته الذریعه نگارنده ریاض آن را نزد استاد علامه مجلسی دیده، مگر اینکه غلط‌هایی در این نسخه دیده می‌شود، در گ ۱ر دارد: «نسخه اصل بخط مصنف» و پس از عنوان «بخطه الشریف» و باز: «للحقیر محمد باقر بن محمد تقی» (خط شریف مجلسی)، نیز: «مالکه المجازی القاضی ... شهر ربیع المولود من شهور ۱۲۶۵» با مهر «عبداله بن ابراهیم موسوی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۵گ، ۱۸ سطر (۱۱/۵×)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۵۵۹]

● تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی / منطق / عربی

taḥrīr-ul qawā'id-il manṭiqīyya fī š.-i r.-iš šamsīyya = š.-e šamsīye-ye qotbī

قطب الدین رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴-۷۶۶ قمری
qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1295-1365)

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة = الرسالة الشمسیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)
اهدا به: خواجه غیاث الدین محمد بن خواجه رشیدالدین، وزیر سلطان محمد خدابنده
تاریخ تألیف: ۷۲۹ق

«شمسیه» نجم الدین کاتبی، متنی است معروف وکوتاه از منطق به روش متأخران که دارای چندین شرح است که یکی از آنها از فیلسوف صاحب نام ایرانی قطب الدین محمد بن محمد ورامینی رازی بویه‌ای شاگرد قاضی ایجی (- ۷۵۶) و علامه حلی است که در ۷۱۳ از او اجازه گرفت. کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «خطابه» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان ماهیت منطق و بیان نیاز بدان و بیان موضوعات آن؛ مقاله ۱. مفردات؛ مقاله ۲. قضایا و احکام آن؛ مقاله ۳. قیاس؛ خاتمه: در اجزاء و اقسام علوم. این کتاب مدت‌ها متن درسی حوزه‌ها بوده است.

آغاز: (خطبه): بسمله؛ ان ابهی درر تنظم ببنان البیان و ازهر زهر تنثر فی اردان الاذهان حمد مبدع انطق الموجودات بآیات وجوب وجوده ...
۲: قال و رتبته علی مقدمه و ثلث مقالات و خاتمة، معتصماً بحبل التوفیق من واهب العقل ... اقول الرسالة مرتبة علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة

انجام: فلابد أن یکون خارجة عن موضوعاتها لامتناع ان یکون جزء الشیء مطلوبا بالبرهان لأن الاجزاء بینة الثبوت للشیء و لکن هذا آخر ما اوردنا ایراده فی هذه الاوراق و الحمد لواجب الوجود مفیض الارزاق و الصلوة علی افضل البشر علی الاطلاق المبعوث لتتمیم مکارم الاخلاق و علی آله مصابیح الدجی.

چاپ: بارها چاپ شده است و اخیراً با تصحیح محسن بیدارفر در انتشارات بیدار به چاپ رسیده؛ ایران، ۱۳۰۰ق؛ تهران، سنگی، ۱۲۸۰ق.، رقعی

[الذریعة ۳۸۸/۳؛ مشار عربی، صص ۱۶۴-۱۶۵؛ ریحانة الادب ۶۶/۴-۶۷و۴۶۵؛کشف الظنون ۱۰۶۳/۲و۶۹؛ معجم المطبوعات العربیة ۹۱۸/۱ و ۹۱۹؛ الاوقاف العامة موصل ۹۰/۲ و ۲۰۵/۲ و ۲۰۴/۳ و ۱۳۳/۴]

شرح و حواشی:
۱- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ خبوشانی، محمد بن محمد (-۸)
۲- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ نصیرالدین کاشی، علی بن محمد (-۷۵۵)
۳- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
۴- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ جندی، احمد بن محمد (-۹)
۵- شرح دیباجة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = برهانیة؛ برهان الدین بن کمال الدین حمید (-۹)
۶- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة عماد الفارسی = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة؛ عماد الدین فارسی، عماد بن یحیی (-۹)
۷- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة = حاشیه سلطانشاه سلطانشاه (-۹)
۸- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ دجیلی، فاضل ابی اسحاق (-۹)
۹- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشامه (-۹)
۱۰- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شیروانی، داود (-۹)
۱۱- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الجندی؛ جندی، احمد بن محمد (-۹)
۱۲- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۳- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ عجمی،

سید علی (-۸۶۰)
۱۴- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)
۱۵- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله (-۸۹۸)
۱۶- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)
۱۷- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه رضوی بر شرح شمسیه؛ قرمانی رضوی، خلیل بن محمد (-۱۰)
۱۸- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ حسینی، ابوطالب بن ابوالفتح (-۱۰)
۱۹- الحاشیة علی مبحث «المعرف» من شرح الشمسیة؛ حسینی، نظام الدین محمد (-۱۰)
۲۰- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ بخاری، محمود بن نعمة الله (-۱۰)
۲۱- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸-۹۰۳)
۲۲- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
۲۳- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ رومی، الیاس (۸۳۹-۹۲۹)
۲۴- حاشیة حاشیة الدوانی علی حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)
۲۵- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق (۸۷۰-۹۵۰)
۲۶- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ شیخ زاده، محمد بن مصطفی (-۹۵۰)
۲۷- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
۲۸- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = الحاشیة علی مبحث تمام المشترک؛ اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب (-۹۵۹)
۲۹- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ استرآبادی، شرف الدین علی (-۹۶۵)
۳۰- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابیوردی، ابوالحسن بن احمد (-۹۶۶)
۳۱- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (-۹۸۴)
۳۲- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ قزوینی، خلیل بن غازی (۱۰۰۱-۱۰۸۹)
۳۳- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین (-۱۰۶۷)
۳۴- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ ملا شمسا، شمس الدین محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۸)
۳۵- شرح دیباجة تحریر القواعد المنطقیة؛ حنفی حجازی، محمد (-۱۲)
۳۶- شرح حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ محمد بن محمد علی (-۱۳)
۳۷- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ صدرالذاکرین، محمد رضا بن اسماعیل (-۱۳)
۳۸- مجمع الرشاد؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)
۳۹- محصول اللباب؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)
۴۰- شرح تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ تقوی بهبهانی، ضیاء الدین (۱۳۲۰-۱۳۸۸)
۴۱- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ تبریزی، حاجی صدر
۴۲- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ رضوی، میر جلیل بن محمد
۴۳- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ آملی، محمد
۴۴- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ عصام الدین داود
۴۵- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشمحه
۴۶- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشیخ
۴۷- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ ملا عبدالحکیم
۴۸- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ تبریزی، شرف الدین محمد
۴۹- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ میرگیسو، محمد بن قاسم
۵۰- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ قرجه احمد
۵۱- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ فاضل سمرقندی
۵۲- شرح دیباجة تحریر القواعد المنطقیة؛ ناجی چرمیکی، مصطفی
۵۳- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ مولانا غیاث الدین
۵۴- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شامی، قاضی محمد بن شاه احمد
۵۵- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ محمود بن نعمت الله
۵۶- تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة
۵۷- تعلیقة علی شرح الشمسیة = حاشیة تحریر القواعد المنطقیة
۵۸- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة
۵۹- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة (الف)
۶۰- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة
۶۱- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة و الحاشیة الشریفیة
۶۲- حاشیة تحریر القواعد المنطقیة و حاشیة حاشیة الشریفیة
۶۳- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة
۶۴- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة
۶۵- حاشیة حاشیة السیالکوتی علی تحریر القواعد المنطقیة
۶۶- حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة

۶۷- حاشية ديباجة تحرير القواعد المنطقية
۶۸- حاشية شرح الشمسية
۶۹- حاشيه تحرير القواعد المنطقية
۷۰- حواشى على تحرير القواعد المنطقية
۷۱- شرح تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية
۷۲- شرح حاشية تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية
۷۳- شرح ديباجة تحرير القواعد المنطقية
۷۴- شرح مقدمة تحرير القواعد المنطقية

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۶۸۴/۲
بی‌کا، تا: قرن ۷؛ نسخ و رقاع کهن [نشریه: ۲-۱۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ شکسته و نستعلیق، کا: ابوسعیدبن سعیدالدین، تا: ۹ شعبان ۸۱۰ق؛ واقف: نائینی؛ ۵۳گ، ۲۶ و ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۳۸۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۰۵-۳۵/۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الاجر اثبته الثبوت المشى وليكن هذا آخر ما اردناه ... و سلم تسليماً كثيراً
خط:نستعلیق،کا: ادریس، تا: آخر ربیع الثانی ۸۱۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۲-۷۴۵]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴
آغاز: دون الثالث لانه قد علم من المثال الاول ... المعدول و من المثال الثانى المحمول المعدول
خط: نسخ، کا: ظهیر بن هیبت الله بن ظهر مدنی طوسی، تا: ۲۵ ذیقعده ۸۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد تقی بن حاجی الحرمین میرزا عبدالله مدرس مشهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۵۷۳]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۰۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۵ق؛ مهر: «يا هادى المضلين»؛ اهدایی: شیخ حسینعلی فقهی ابرند آبادی؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۴-۱۲۰۱]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ رمضان ۸۵۲ق؛ در ۱۱۴۵ مقابله شده، متن شمسیه را در حاشیه؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۷۶
خط: نسخ، کا: یوسف بن حسن حنفی، تا: ۸۵۴ق؛ در ۸۵۷ خوانده است، محشی با نشان «هـ»، در پایان در دو صفحه حاشیه‌ای است مربوط به زاویه‌های مثلث، با یادداشت ابوالمعالی درویش محمد حنفی در ۹۹۷ در سرگذشت شارح، نسخه را شرف الدین علی بن حجة الله حسنی حسینی شولستانی بحرانی در نجف در ۱۰۲۰ خریده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۴گ، ۱۶ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۲۶]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۴۹۵
آغاز: قوله لأنه شرف الدين ... أقول: و الحمد لما اشتق منه اسمه؛
انجام: الثبوت للشىء و ليكن هذا آخر ما أردنا ايراده فى هذه الأوراق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۷ق؛ جلد: چرم قرمز، ۹۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۱۱سم [مؤید: ۱-۴۰۴]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۵
خط: نسخ، کا: باقر بن عبدالاول حسینی، تا: ۱ رجب ۸۷۲ق؛ محشی [ف: ۳-۷۸]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۲۹/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن شیخ محمد بن شیخ احمد، تا: ۸۷۷ق؛ ۱۱۲گ (۲۳-۱۳۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۰]

۱۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۲۵
آغاز: ادافع قوما منهم بعد قوم و اسوف الامر من يوم الى يوم الاشتغال
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۱۹۵]

۱۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماه
بی‌کا، تا: ۸۸۴ق؛ افتادگی: آغاز [تراثنا: س۲ش۴-۲۷]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبداللطیف بن طاهر بن یوسف مرایی کجوری، تا: دوشنبه ربیع الثانی ۸۸۷ق، جا: ساری؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۹۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن بن محمد طبیب خزرجی انصاری، تا: ۸۸۸ق؛ مصحح، محشی توضیحی از «فضل الله»، «داود» و «اباوردی»، رقم مؤلف که گویا از نسخه اصل نقل گردیده، چنین است: «و قد فرغ من تحريره العبد الراجى الى رحمة ربه الهادى قطب الرازى تعريفاً، فى اوائل جمادى الاخر سنة تسع و عشرين و سبعمأئة؛ تملک: «حسین بن محمد بن یحیی بن عبدالله بن عمران» به تاریخ ۱۱۶۷، «محمد بن علی آل عصفور» به تاریخ ۱۲۳۴ با مهر بیضی؛ کاغذ: شرقی، ۱۱۲گ (۲۴-۱۳۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [مرعشی: ف: ۳۱-۳۰۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۷۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ با حواشی «عماد»؛ تملک: حجة الاسلام میرزا محمد تقی، محمد مهدی بن حاج غلام رضا و وقف او بر فرزندان خود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:

تیماج قهوه‌ای عطف پارچه، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶–۴۱۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۸۵–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۲۹۷]

۱۶. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الاول ۸۹۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۲۹]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۳۶

آغاز: بسمله، قال المقالة الثانية اه اقول لما فرغ من مباحث القول الشارع شرع فی مباحث الحجة؛ **انجام:** فلابد أن يكون خارجة عن موضوعاتها لامتناع ان يكون جزء الشيء مطلوبا بالبرهان لأن الاجزاء بينة الثبوت للشيء و لكن هذا آخر ما اردنا ايراده فی هذه الأوراق و الحمد لواجب الوجوب و مفيض الارزاق و الصلاة علی افضل البشر ... و الميثاق.

این نسخه از «المقالة الثانية فی القضايا و احكامها» تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ربیع الثانی ۸۹۵ق؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی، ۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴–۲۹]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۹۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله اسطقس: هو اصل المركب وانما سمی عناصر الاربع اسطقات لانها اصول المركبات من الحيوانات والنباتات والمعادن واعلم ان استعمال الالفاظ المجازية

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱–۳۳۸]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو تركب جنس عالی كالجوهر مثلاً من امرين متساويين فاحدهما ان كان عرضا يقوم

از ابتدای کتاب تا «الفصل المميز للنوع» از نخستین مقاله؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴–۳۴]

۲۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۱–۲۰]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۲–۱۲۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۹۵

انجام: و كل موجود فی الذهن قائم بالذهن عرض

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲۰–۳۰۷]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ظاهراً از روی دستنویس مؤلف نوشته شده، مجدول، دارای کتیبه، محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱–۳۳۴]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۱

آغاز: قال ويشترط فی الدلالة الالتزامية اقول لما كان الدلالة الالتزامية دلالة اللفظ علی الخارج عن المعنی الموضوع له؛ **انجام:** .. قال الفصل الاول فی الحملية وفيه اربعة مباحث الاول ... اقول لما تم القضية الی الحملية والشرطية شرع الآن فی الحملية وانما قدمها علی الشرطيات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱–۳۴۰]

۲۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۶۲

انجام: و كانت المادة مادة الضرورية صدقت القضايا الثلاث كقولنا كل انسان حيوان بالضرورة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ تملک: میرزا سید حسن بن محمد علی بن میرزا غیاث؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱–۱۴۶]

۲۶. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ برگ‌هایی افتاده بوده و ابوبکر بن علی افندی به تاریخ ۱۷ رجب ۱۱۷۰ در مدینه منوره آنها را تکمیل کرده، مصحح، محشی؛ تملک: مصطفی بن جوئی نقوی به‌تاریخ ۱۲۳۱ در ام القری (مکه مکرمه)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۱۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۰۴/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۷ق؛ افتادگی: وسط؛ تملک: محمد بن حسین محمد قلی بیک در ۱۰۸۰، محمد بن حاجی علی اکبر اردستانی، ابوتراب بن احمد اردکانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۱۸گ (۸۱پ–۹۸پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷–۲۹۴]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أما محمولاتها فهی الأعراض الذاتية لموضوع العلم فلابد أن تكون خارجة عن موضوعتها لإمتناع أن يكون جزء الشيء مطلوباً بالبرهان لأن الآجزاء بينة الثبوت للشئ

خط: نستعلیق، کا: میرکی بن حسین بن شمس الدین محمد، تا: ذیحجه ۹۶۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «۵، ۱۲، ه»، با نشان «بلغ» مقابله گردیده؛ کاغذ: شرقی، ۱۲۱گ (۲پ–۱۲۲ر)، ۱۳ سطر،

اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۶-۵۵۱]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۹۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ذیقعده ۹۶۲ق؛ مقدمه نسخه ساقط است، محشی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۳۲]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۹۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۲ق؛ افتادگی: آغاز (مقدمه)؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۱۳ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [رایانه]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شریف شریفی موسوی، تا: جمادی الاول ۹۶۷ق؛ محشی؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج با ترنج و سرترنج، ۱۳۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴-۴۰]

۳۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: سلطان محمد بن میرزا محمد کاشانی، تا: ۹۷۶ق [تراثنا: س۲ش۴-۲۷]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن کمال الدین، تا: ۹۷۸ق؛ محشی با نشان «عماد، عصمت، عصی»؛ تملک: حسین رضوی خراسانی ۲۲ جمادی الثانی ۱۳۲۷؛کاغذ: بخارائی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۲-۱۸ سطر (۴×۱۱/۵ و ۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۲۴۰]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ان یکون جزء الشیء مطلوباً بالبرهان لان الاجزاء بینة الثبوت للشیء

خط: نسخ، کا: حیدر بن حسین علی، تا: ذیحجه ۹۷۸ق؛ فاقد خطبه است که معمولاً این حذف بر اساس تعصب عامه صورت گرفته، محشی، مصحح، در کلمات و عبارات تفاوت‌های قابل توجهی دارد به عنوان مثال: میر سید شریف جرجانی در حاشیه معروف خود کلمه ثلاث را در مقدمه متن، زائد دانسته و برای اثبات مدعا به توضیح شارح استدلال نموده است که می‌گوید: «و اما المقالات فثلث» لکن در این نسخه در گفته شارح کلمه «ثلث» وجود ندارد، بنابراین، ایراد سید منتفی می‌گردد؛ وقف‌نامه بر حسب وصیت مرحوم حجت الاسلام شیخ رستم قفقازی به کتابخانه مدرسه مؤمنیه با مهر وقف کتابخانه عمومی مدرسه مؤمنیه تحت نظر آیت الله مرعشی آمده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۱۹ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۱۴۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۵

آغاز: و ان یکون ذلك المعنی جزء معنی اللفظ و ان یکون دلالة جزء اللفظ علی جزء المعنی مقصودة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ صفر ۹۷۹ق؛ افتادگی: آغاز (۱۲ برگ)؛ محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۲۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۴۱]

۳۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ صفر ۹۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ از موقوفات این مدرسه؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۸ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [تراثنا: س۶ش۱-۸۱]

۳۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۸۰۲/۱

خط: نسخ، کا: میریوسف بن امیر باقی، تا: ذیحجه ۹۸۲ق؛ محشی، با بلاغ قرائت و سماع به توقیع نعمة الله؛ ۱۰۳گ (۴پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۲-۲۵۲]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله بن علی انوشیروانی، تا: ۹۸۲ق؛ محشی با نشان‌های «هـ» و «۱۲» و «م ت ن»، «م ن»، «داود»، «عبد الحی»، «لع»، »سعد الدین»، »عماد» و «قاضی میر حسین»، مصحح، مقابله با تاریخ‌های ۸۹۴ و ۹۳۲ وجود دارد که ظاهراً جعلی است، ترجمه فارسی برخی لغات به صورت زیرنویس؛ یادداشتی به تاریخ ۱۳۷۳ق در مدرسه صالحیه از ابو القاسم ... همراه با دو مهر بیضی ناخوانا، یادداشتی از حاجی محمد به تاریخ ۱۰۸۰ق؛ تملک: محمد بن یونس در بلده خراسان به تاریخ ۹۱۴ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۱۱ سطر (۵×۸/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳۵-۲۱۹]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن هلال، تا: دوشنبه نیمه رجب ۹۸۴ق؛ معلق به حواشی عماد و ابن مطهر؛ اهدایی: استاد کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۴۵]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۷۲-۱۶/۸۲

آغاز: بسمله قال المقالة الثانية أقول رتبها علی مقدمة لتعریف القضیة و اقسامها الاولیة و ثلاثة فصول؛ **انجام:** و اما علی وجه العموم فلایعتد به فی الصناعة و لایجعل من الاثار المطلوبة بالاتفاق و لیکتف بهذا القدر من مباحث الموضوع و الاعراض الذاتیة فان الاستقصاء فیها لایلیق بهذا الکتاب و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۴ق؛ افتادگی: آغاز (چند برگ)؛ با سرلوح مرصع مذهب، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ، ۲۱-۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۷]

۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۷۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۹۸۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۵۴گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۱۹۱]

۴۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۰۹
خط: نستعلیق، کا: یوسف بن علی مازندرانی، تا: شعبان۹۹۲ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۰ص، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲۶۳]

۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۴ رجب ۹۹۳ق؛ مصحح، با امضای بلاغ به سال ۱۱۹۶، محشی با عنوان «محمد حسن عفی عنه» به سال ۱۲۲۵، تاریخ شروع درس گفتن کتاب جهت سید قاسم و سید علی اولاد سید محمد و میرزا عوض و دیگران به سال ۱۲۲۹ و ختم آن به سال ۱۲۳۰؛ تملک: محمد محسن سلیمی، محمد طاهر بن محمد علی، محمد علی باقر موسوی، اعتضاد العلماء مدعو به مرتضی شریف به سال ۱۳۲۲، یادداشتی از محمود سلیمی مازندرانی در انتقال کتاب از وی به شمس الدین محمد بن احمد برهان بار فروشدهی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۵۷۳]

۴۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۵۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خمیس بن خلیفه، تا: جمعه ۱۱ ربیع الاول ۹۹۵ق؛ محشی، با حواشی میر سید شریف جرجانی؛ تملک: حسین بن عبدالسید جزایری در ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۱۱۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۹۸]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۶ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: ملک علی بن حسین ایزد خواستی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان: عماد، محیی الدین، سید علی، احمد، داود و غیره؛ تملک: عبدالوهاب بن محمد مسیح بن محمد مسیح بن محمد سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف: ۲۴/۲-۶۹]

۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۳۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۲/۳سم [ف: ۱-۸۴]

۴۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۴۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ متن رساله شمسیه را در حواشی نسخه؛ تملک: یوسف بن ابی القاسم موسوی جرفادقانی با تاریخ ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [نشریه: ۱۳-۲۱۰]

۴۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۹۶
آغاز: للمجهول مطلقا و هو محال لامتناع توجه النفس نحو المجهول و فیه نظر؛ **انجام:** و قد اخذ فی المسالة مع قیامه علی خط وهو عرض ذاتی و قد یکون عرضا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ وقف‌نامه کتاب به سال ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۷۲]

۴۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۴۹/۱
انجام: ینتج ان بعض الانسان و الغلط فیه أن موضوع المقدمتین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتی به خط حسن بن محمد علی بیک بتاریخ ۲۸ ربیع الاول ۱۰۸۷ در مدرسه باقریه اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ (۱پ-۱۷۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴۳]

۵۰. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۳۹
انجام: و اما محمولاتها و هی الاغراض الذاتیة لموضوع العلم فلابد أن یکون خارجة
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: «... الدین محمد بن حسن بحرانی»، «محمد علی بن ... آرانی»؛ جلد: گالینگور آبی عطف تیماج مشکی، ۱۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۲۵]

۵۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۴۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ چند صفحه اول و آخر نونویس و توسط محمد عزیز بن مشهدی محمد رحیم خمیرانی در پنجم ذیقعده ۱۲۵۳ در کربلا تحریر شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۲گ، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۷]

۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۱
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۱-۴۰]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: روغنی و تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴-۳۰]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ان یکون هذا العدد زوجا او فرداً لکن هذا العدد زوج ینتج انه لیس بفرد
از ابتدای کتاب تا «الفصل الرابع فی القیاس الاستثنائی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: آیةاللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴-۳۰]

۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نسبه اد الامرین الی الاخر بشرط مغایره ... بشرط.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: ناصر الدین

شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۲سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۷-۳۲]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ مهر: محمد مهدی مورخ ۱۳۳۳، محمد تقی شریف یزدی، ابوطالب حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۲گ، ابعاد متن: ۶×۱۲، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۸]

۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۰]

۵۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۰۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «عماد، شریف، سید علی رکابی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز و زرد، ۱۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳-۳۳۸]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۷۰

آغاز: و صحبه المنتجبین باکمل التحیات و بعد فقد طال الحاح المشتغلین علی و المترددین الی ان اشرح الرسالة الشمسیة؛ **انجام:** لانه متی صدق الضرورة او الدوام فی جمیع اوقات»

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (یک برگ) و انجام (چند برگ)؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۰ش؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج فرنگی ماشی، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۴-۴۳]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱، کاتب بخش نونویس: محمد صادق اصفهانی در رمضان ۱۲۲۵، در مدرسه نواب؛ محشی؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴-۴۵]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رموز مختلف و بعضاً داوود، عماد و دیگران، مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۳۰]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۶۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** عرض فلابد من مراعات جمیع ذلك لئلا وقع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۷سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۸-۳۷۴]

۶۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۱۹۱]

۶۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی، مصحح؛ اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۶۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملك: علی نقی بن نورالدین محمد بن عبدالغنی جیلانی نجرودی؛ ۱۱۱گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: ۱۵۴]

۶۷. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: ۷۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۷۸]

۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشانه‌های «ص» و «عماد الدین» و «س» و «سعد الله»؛ تملك: کریمی؛ مهر: «محمدرضا» و «مصطفی نوری»؛ اهدایی: سید نورالله مهدوی؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۱۰۶گ، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۴۲]

۶۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۱۱۵]

۷۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۶۶

آغاز: سألوا طریقاً ماهراً و استمطروا سحاباً هامراً و لم ازل اواقع قوماً منهم بعد قوم و استوف الامر من یوم الی یوم الاشتقال بال قد استولی علی سلطانه و اختلاف حال قد تبین لدی؛ **انجام:** اما الفرق بین الاخیرین فهو ان لیس بعض قد بذکر لا سلب الکلی لان البعض غیر معین فان تعیین الافراد خارج عن مفهوم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از کتاب‌های میرزا محمد تقی شیرازی؛ یادداشتی به تاریخ ۱۱۵۸؛ جلد: مقوا آبی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۹۸]

۷۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۴۵

آغاز: کذلك فنقول ما صدق علیه الموضوع هو بعینه ما صدق علیه المحمول فلوکان المحمول ماصدق علیه؛ **انجام:** اما ان یکون السمع او غیره فان کان حس السمع فهی المتواترات وهی قضایا لحکم العقل بها بواسطه السماع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از «علی عفی عنه»، «شرح تفتازانی»، متن شمسیه دربالای صفحات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر عطف قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۵

سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۹۷]
۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید محمود بن امیر سید محمد، تا: ۱۰۰۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۱۸گ، ۲۲سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۹-۲۴۲]
۷۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۰
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۰۸ق؛ مجدول مذهب، با جدولهای منطقی که محمد شریف بن عبدالحق سبزواری در تاریخ ۱۰۰۸ آن را نوشته؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۶گ، ۱۶سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳-۲۴]
۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،کا:محمد رضا بن مولانا خلیل الله،تا: ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: رویه گالینگور بنفش عطف تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۵سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۹-۴۳۹]
۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۰۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۱۴ق، جا: مدرسه مولانا محمود (کذ)؛ محشی؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۲۲۰گ، ۱۲و۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۴۸۱]
۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۹خوئی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری نازک، جلد: چرمی قهوه‌ای ترنج‌دار، ۳۴۰ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۷-۴۰۳]
۷۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۸۴/۲
خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی گیلانی، تا: جمادی الثانی ۱۰۱۶ق، جا: مشهد مقدس؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ (۴۳پ-۱۹۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۶۴]
۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الشکر للاول و الآخر.
خط: نسخ، کا: ابن ع اه زین العابدین (کذ)، تا: سه‌شنبه غره محرم ۱۰۲۳ق؛ محشی، ضمیمه: (۴ صفحه به خط نستعلیق) شرح بخشی از مقدمه این کتاب اثر برهان الدین بن کمال الدین بن حمید؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۱-۴۸۴]
۷۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۹۶
آغاز: بافاضة العدل و الاحسان ... قال و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات وخاتمة ... اقول الرسالة مرتبة علی مقدمة و ثلث مقالات و خاتمة اما المقدمة ففی ماهیة المنطق؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «عماد» و «محی الدی»، مصحح، متن رساله شمسیه در بالای صفحات؛ ۱۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۹۷]
۸۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶
خط: نسخ تحریری، کا: عبدالفتاح، تا: جمادی الثانی ۱۰۲۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۶۰]
۸۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سلطان مراد بن محمد بجستانی، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۹۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۱-۹۷]
۸۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۴۹
خط: نستعلیق، کا: محمد فصیح بن حسینخان الشریف، تا: پنج‌شنبه ۱۲ رجب ۱۰۳۰ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای شکلاتی، ۱۳۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲-۴۷۹]
۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲۳
آغاز و انجام: برابر
بن محمود لوائی، تا: ۱۰۳۳ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۴-۳۶]
۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۰-۱۱/۲۰۰
آغاز: اثره الیه کالمنشار للنجار فانه واسطة بینه وبین الخشب فی وصول اثره الیه والقید الاخر لاخراج العلة المتوسطة فانها واسطة بین فاعلها ومنفعلها ... قال ولیس کله بدیهیا والا لاستغنی عن تعلمه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الثانی۱۰۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای عطف تیماج سرخ، ۲۲۹گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۷۴۶]
۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۵۰
خط: نسخ، کا: محمد تقی هزار جریبی، تا: ۱۰۳۸ق؛ اهدایی: علی رضای وتوقی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۸۷۴]
۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد، تا: شوال ۱۰۳۸ق، جا: کاظمین؛کاتب خطبه و دیباچه را ننوشته و از مطلب شروع نموده؛ واقف: نائینی؛ ۱۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۴-۳۸۵]
۸۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا کمال الدین بن محمد کاشی، تا: دوشنبه محرم۱۰۳۹ق، جا: قم، در مدرسه قم؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج ماشی، ۱۲۳ص (۱-۱۲۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۵۹]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱/۲۲۰۶-۱۲/۹۶

آغاز: موقوف علی الشروع فی المقدمة قطعا فتقول الشروع فی المقدمة شروع فی المنطق والشروع فی المنطق؛ **انجام:** من المبادی التصدیقیة ... علی حده بل مندرجا فی المبادی التصدیقیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الاول ۱۰۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۲-۷۴۶]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زاهد بن ملا محمد، تا: رجب ۱۰۴۱ق، جا: سمرقند؛ صدر نسخه ۹ صفحه حاشیه‌ای است بر دیباچه شرح؛ ۱۰۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴-۳۸۵]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد، تا: پنج‌شنبه محرم ۱۰۴۱ق؛ مصحح، محشی، در یکی از حواشی تولد عباس بن ابوالقاسم در شعبان ۱۲۸۲؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴-۴۴]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۶۸

آغاز: الشی الی نفسه و الی غیره لان اللازم علی ما عرفه ما یمتنع انفکاکه عن الماهیه و قد قسمه الی ما یمتنع انفکاکه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد قلی ابن طهماس فراش، تا: ۱۰۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با امضای ابیوردی، میر جلیل، سید رحمه الله، عماد و با استفاده از دیگر شروح در اوراق ابتدایی نسخه حاشیه‌نویسی؛ مهر: «الراجی محمد حسین الحسینی» (بیضوی)، «عبده الراجی علیرضا الحسینی، ۱۲۲۷» (بیضی)؛ تملک: محمد حسین؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و حنایی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۸گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۲۴]

۹۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱-ر/۴۴۹

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴ص، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۴۳]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۰۹

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق ترشیزی، تا: ۱۰۴۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی با نشانه «عماد» و «میر سید شریف»؛ مهر «عبده محمد بن یعقوب حسینی» (بیضوی)؛کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۳۱گ، ۱۷سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۸۲]

۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۰۵/۴-۵۸۳۷

خط: نسخ، کا: عبدالقیوم، تا: شنبه ماه دهم ۱۰۵۳ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۷گ، ۱۶ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۸۶]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۵۵ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: اشکوری، ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۱۵گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۴-۱۶]

۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۹گ، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۲۳]

۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۴۷

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: دوشنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۰۶۱ق؛ مهر: «پیرو دین نبی رضا الحسینی»(مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۳۲]

۹۸. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۴۸

خط: نستعلیق، کا: نصیربن حاج حسین جرپادقانی، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۰۶۲ق؛ مصحح، محشی، اشعاری از امرؤ القیس به خط «محمد صادق بن سید حسین موسوی» در جرفادقان؛ مهر: «نعم المولی و نعم النصیر» (بیضوی)، «کفی بالله نصیراً» (بیضوی)، «یا امام زین العابدین» (بیضوی)؛ تملک: «سید محمد بن ابی القاسم موسوی» به سال ۱۱۵۶ با مهر «محمد جعفر بن ابوالقاسم الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۵۸]

۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۷۴-۵۲/۱۱۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی، تا: محرم ۱۰۶۳ق، محشی؛ ۱۶۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۵]

۱۰۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱-ز/۱۸۰

خط: نسخ ریز، کا: محمود ابن محمد رضا اردکانی، تا: سه‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۱۴ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۵۵]

۱۰۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۵۵

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن شرف الدین علی، تا: رجب ۱۰۶۸ق؛ اهدایی: محمد حسین جعفری معمار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۷گ، ۱۳ سطر (۱۲/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۵۲]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ذیحجه ۱۰۷۰ق؛ محشی اغلب از سید شریف گرگانی، مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۲۷]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن شیخ قاسم بن شیخ معین بن محیی

الدین بن بدلان حسیناوی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی ۱۰۷۰ق؛ محشی؛ مهر: «عبدالسلام بن جعفر موسوی» (بیضی)؛ وقف‌نامه حاج میر یعقوب در ۱۲۵۷؛ واقف: نامبرده توسط آیةالله شبیری، ۱۱رجب۱۴۱۱؛کاغذ:نخودی آهار مهره،جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۴۰]

۱۰۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۲۷

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن احمد، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۹سم [ف: ۱-۸۴]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ ۱۱۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۵۵]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۱۰۷۳ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۴-۴۱]

۱۰۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۰۴

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عباس بن عیسی بن عطیه رماحی، تا: یک‌شنبه۲۲ربیع الثانی۱۰۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد مهدی؛ ۱۱۹گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۱۰۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۸۸

بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ قطع: خشتی [ف: ۱۶۰]

۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۸۳

خط: نسخ، کا: محمد اشرف، تا: ۴ رمضان ۱۰۷۵ق؛ وقف بر طلاب یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۱۵ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۷]

۱۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: روح الدین بن معین الدین موسوی جلیانی، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۲۶ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۶]

۱۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صالح، تا: ۱۰۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵ص (۱-۱۰۵)، ۲۲ سطر (۱۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۲۳۹]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال القسم الرابع ما یترکب من الحملیة و المنفصلة اقول ... و کل ج ب و کل ب د ینتج اما

کا: محمد شریف بن شیخ ابوتراب داودی استرآبادی، تا: ۱۰۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ (۹پ-۱۲۸)، ابعاد متن: ۶×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۳۸۶]

۱۱۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۲۵/۱

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن عماد الدین حسینی، تا: دوشنبه از صفر ۱۰۷۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۳گ (۱پ-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۹]

۱۱۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۷۰

خط: نستعلیق، کا: عمر بن میر نظام الدین، تا: ۹ شوال ۱۰۷۸ق؛ محشی؛ ۱۵۱گ، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۷]

۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۶۶-۲۴/۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدجعفر بن ملاعلی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ رمضان ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲-۷۴۴]

۱۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۴۰/۱

بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق، قطع: خشتی [ف: ۲۹۰]

۱۱۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۶۸۷

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی رضوی سبزواری، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ذیقعده ۱۰۸۴ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۴۴]

۱۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن محمد مقیم موسوی حسینی صفوی، تا: شنبه آخر شعبان ۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۲گ (۵پ-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۱۴۶]

۱۱۹. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۸۵ (پایان تصورات) و ۶ رجب ۱۰۸۴ (پایان کتاب)؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۹]

۱۲۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۳

آغاز: قال المص ره و رتبته علی مقدمه و ثلث مقالات و خاتمه.. اقول الرساله مرتبة علی مقدمه و ثلث مقالات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: مراد بن زین العابدین رستمداری در قریه کدیر، تا: جمعه ۲ شوال ۱۰۸۵ق، جا: قم، مدرسه معصومه؛ محشی، نسخه فاقد دیباچه شارح است؛ تملک: محمد باقر بن محمد تقی قمی مشهور به عطار در ۱۲۵۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶۰]

۱۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۶۳-۵۲/۱۰۳

آغاز: بسمله؛ و الحمد لله رب العالمین و هو خلق الانسان من تین علی احسن التقویم. قال: الفصل الثانی فی الاقترانیات. اقول: لیس المراد بالقیاس الشرطی

از فصل ثانی تا آخر موجهات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۵۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۸]

۱۲۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۸۹

بدون دیباچه است؛ خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان بن اسکندربیک

سمنانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۳گ، ۱۷ سطر (۳/۵×۱۲)، اندازه: ۸/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۲۸۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۹]

۱۲۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۹۰

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۵ شعبان ۱۰۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد جعفر» (مربع)، «دارد امید شفاعت محمد جعفر»، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده رضا» (بیضی)، «محمد جعفر بن محمد مهدی» (بیضی)، «افوض امری الی الله عبده محمد رضا» (مربع)، «قال انی عبدالله»، مهر بیضوی صلوات؛ تملک: محمد رضا بن محمد مهدی هرندی به سال ۱۱۶۸، تملکی با مهر بیضوی «محمد زمان» به سال ۱۲۷۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲-۳۵۵]

۱۲۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۴۴۵

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: شنبه شوال۱۰۸۸ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۱۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۲۸]

۱۲۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۱/۱

آغاز: عند العقل و هی یتناول التصوریة والتصدیقیة کما یجری فی التصورات و یجری ایضا فی التصدیقات

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن ابوالعلا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ صفر ۱۰۸۹ق، جا: رستن القطه از محال دارالسلطنه قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ دارای دو تاریخ قرائت کتاب نزد استاد به سال ۱۲۱۷ و ۱۲۴۶؛ ۱۰۹گ (۱ر-۱۰۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۴]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۳

بی کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: ۱۵۴]

۱۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۱۱

خط: نسخ، کا: میر محمد فاضل حسینی، سبزواری، تا: چهارشنبه ۱ محرم ۱۰۸۹ق؛ محشی؛ مهر: محمد حسین؛ خریداری مصطفی بن مهدی بن عیسی بن احمد بن محمد بن صدرالدین محمد بن ابی تراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی محمد بن فیض کاشانی بن رضی الدین مرتضی بن تاج الدین محمود کاشانی در ۱۳۸۹؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۱۹۲گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۳۸۸]

۱۲۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۳۸۸

خط: نسخ، کا: محمد سعید بن ملا محمد یوسف تنکابنی، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق، جا: قزوین، مدرسه خیابان؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با عبارت «داود»، «صدر الدین محمد»، «سید رحمه الله»، «عماد» و از کتب منطق دیگر؛ مهر: «محمد سعید» (مربع)، «محمد باقر العلوم» (مربع بزرگ)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۱]

۱۳۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد زکی بن محمد معصوم حسنی، تا: چهارشنبه ذیقعده ۱۰۹۱ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۹۸]

۱۳۱. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۱

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن یحیی بن حسن بن حسام بغدادی، تا: ۱۰۹۲ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۳۶]

۱۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صایم بن نور الله بن وندی، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ (۱-۶۲پ)،۲۹سطر (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۷]

۱۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۱

آغاز: ذلک الشیء فیکون حاصلا قبل حصوله؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن اصیل گیلانی کوچصپهانی، تا: ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۷-۳۵۸]

۱۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۳-۱۹/۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا عوض بن عزیز بیگ نارنجکل، تا: ۱۰۹۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۳]

۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن شرف الدین علی رفیع المدعو بشفیع طباطبائی (کذ)، تا: یک‌شنبه غره شعبان ۱۰۹۷ق، جا: اردستان؛ دیباچه این نسخه با نسخه‌های دیگر کمی متفاوت است؛ واقف: رمضان مقدسی نوروزی، آذر ۱۳۶۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱-۴۸۵]

۱۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۳/۲

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر سید محمد بن میر زین العابدین حسینی، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج، ۱۲۷ص (۲۴-۱۵۰)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۴-۷۱]

۱۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۳۲۵-۲۲/۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: محمدرضا بن کربلائی محمود، تا: دوشنبه ۳

جمادی الثانی ۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج سرخ عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۲۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲-۷۴۴]
۱۳۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۳۵۳
کا: محمد شفیع بن لطف الله مازندرانی، تا: ۱۰۹۹ق؛ قطع: وزیری [ف: ۱۵۹]
۱۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۹-۲۷/۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دو برگ اول نونویس به خط مصطفی صفایی خوانساری در ۱۳۹۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۴]
۱۴۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۳۵
آغاز: ان کان الناقل هو العرف الخاص کاصطلاحات النحاة و النظار و ان لم یترک موضوعه الاول
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۶۴]
۱۴۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۲۲
انجام: کتسلیم الفقهاء مسائل اصول الفقه و القیاس من هذین یسمی جدلا و الغرض منه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۲۳۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۴۵۴]
۱۴۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۶۸-د
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۲۲ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۸۴]
۱۴۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۷۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، ۲۸۱ص، ۱۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱-۲۶۲]
۱۴۴. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [مخطوطات دزفول:-۱۱]
۱۴۵. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۵۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان الخط نوع من المقدار و قد یکون نوع من موضوع
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: زرد کم آهار، جلد: کاغذی ضخیم، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۸]
۱۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۶-۲۲/۸۶
آغاز: برابر **انجام:** اقول اجزاء العلوم ثلاثة موضوعات و مباد و مسائل ... ان اتصل بین کل نقطتین بخط مستقیم و ان تلقیها بالانکار و الشک سمیت مصادرات کقولنا
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد:تیماج مشکی،۱۵۶گ،۱۵سطر،اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۸]
۱۴۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۷۳/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** نقیض الاخر لامتناع الاجتماع بینهما و لاینبح الاستثناء نقیض شیء من جزئیها عین الاخر لجوار ارتفاعهما فیلولها نتیجتان بحسب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۱-۹۸]
۱۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۶۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۳۴۰]
۱۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۶۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج زرد، ۲۴۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۳۴۰]
۱۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۷۱۲۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و الا لکان ج وب لفظین مترادفین فلا یکون حمل فی المعنی بل فی اللفظ.
خط: نسخ، کا: احمد بن لطف الله، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ فاقد دیباچه؛ محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۶]
۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج روناسی، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۳۳۵]
۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملا علی اصغر بن ملا جمال الدین قمی، تا: قرن ۱۲؛ محشی، به ضمیمه گفتاری در شرح دیباچه «شمسیه» اثر خامه عبدالمجید بن لقمان؛ واقف: ملا عبدالغنی بن آخوند ملا شاه محمد، ۱۲۴۵؛ کاغذ: حنائی، ۱۱۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۸۱]
۱۵۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۲گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۷]
۱۵۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۵۴/۴
خط: نستعلیق شکسته، کا: سید افضل حسینی، تا: ۱۲ ربیع الثانی قرن ۱۲؛ ۸۴گ (۶۹ر-۱۵۲پ) [ف: ۲-۴۱]
۱۵۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ انجام در «الفصل الثانی فی المختلطات» نانویس مانده: «... من ضرب ثلاثة عشر فی نفسها ...»؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۱]
۱۵۶. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵-۲۸۶]
۱۵۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۷
خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۱-۱۲؛افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۱۶۱]
۱۵۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۸۸
آغاز: رسوله محمد اشرف البریات بافضل الصلاة و آله المنتجبین و صحبه المنتخبین باکمل التحیات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «مهدی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۲]
۱۵۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۴۰۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ تملک: شیخ محمد علی مورخ ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۷۳گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۳۲۹]
۱۶۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۲۸۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** کقولنا کل خط یمکن تنصیفه فان الخط نوع من
فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از داود، عماد، ابیوردی و دیگران؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۹۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵-۶۵۶]
۱۶۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد بن عبدالله» (بیضی)؛ فاقد جلد، ۱۰۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]
۱۶۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۰۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: مهر علی دبیر؛ جلد: مقوایی با تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۱۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۵۲۰-۲۷/۱۹۰
آغاز: و الاول اخص و ثانیها لازم الماهیه غیر البین و هو الذی یلحق الماهیه بتوسط غیره مثل مساوات؛ **انجام:** لکانت سالبة و یکون الاصغر خارجان عن الاوسط فالکبری اما سالبة او موجبة فان کانت سالبة حصل الاختلاف الموجب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۹]
۱۶۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۰۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: ۱۶۰]
۱۶۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۴۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: ۱۶۰]
۱۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۲۸گ،۱۸سطر(۱۵×۱۸)،اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۲۵]
۱۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۹۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، قطع: ربعی [ف: ۱۶-۷۵۸]
۱۶۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴
خط: تحریری، کا: احمد بن محمد نبی موجانی الاصل و قمی المسکن، تا: ۱۱۰۳ق [ف: ۱-۴۰]
۱۶۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۹۱-عکسی
آغاز : قد استولی علی سلطانه و اختلال حال قد تبین لدی برهانه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد زکی بن محمد مفید، تا: سه‌شنبه ۲۲ شوال ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت زایش فرزند «عبدالحی» جمعه ۲۳ ذیقعده ۱۱۱۳ق؛ ۲۶۶ص، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۲]
۱۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۸۳-۳۱/۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلیم بن نورا طالقانی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ مصحح، محشی از عماد؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۴]
۱۷۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۵۵
آغاز: قال الفصل الرابع فی التعریفات المعرف للشیء هو الذی یستلزم تصوره تصور ذلک الشیء او امتیازه عن کل ما عداه و هو لا یجوز ان یکون نفس الماهیة لان المعروف معلوم؛ **انجام:** فهذه موضوعات المسائل و بالجملة هی اما موضوعات العلم ... فلا بدان یکون خارجة من موضوعاتها لامتناع ان یکون جزء الشیء مطلوبا بالبرهان لان الاجزاء بینه الثبوت للشیء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی از میر عبدالحی؛ جلد: تیماج سیاه روغنی با ترنج و سرترنج، ۱۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ:-۲۵]
۱۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۶
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ افتادگی: انجام؛ متن شمسیه در صدر صفحات آمده، در آخر کتاب از صفحه **۳۲۹ تا ۳۴۴** خطبه ابتدائیه شرح شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۱۸]
۱۷۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۱۵
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۱۱۱ق؛ مصحح، محشی؛ چند قصیده به فارسی در مدح میرزا علی نقی خلف صدر خاصه و رجب علی بیکا؛ واقف: میرزا محمد جعفر عرب مهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۸]
۱۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۷۶
آغاز: بسمله، متوکلا بکرمه العمیم و مصلیا علی رسول الذی

بالمومنین رووف رحیم و بعد فیقول المحتاج الی؛ **انجام:** و کذلک ما یقابلها عن الخطا ای عن فساد الکلام و الانحراق عن طریق السداد
خط: نسخ، کا: امین بن شکرالله دره لو، تا: ۱۱۱۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۹۰۷۵ [رایانه]

۱۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۹۳
خط: نستعلیق تحریری، کا: سید علی ابن محمد حسینی، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی: قطبی زاده؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۱۹]

۱۷۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۵۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ جمادی الاول ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ (۱پ-۱۲۶پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۳-۳۳۹]

۱۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محب علی بن قاسم رازی، تا: ۲۷ رمضان ۱۱۲۷ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر [ف: ۲۴-۴۰]

۱۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۸۳
آغاز: اوقات الذات صدق الدوام فی جمیع اوقات الوصف و لا ینعکس الخامسة المطلقة العامة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق، جا: بندر کلکته؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی:رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی نیلی، ۸۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۴-۳۴]

۱۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، کا: شوشتری، محمد صالح، تا: ۱۱۳۰ق؛ از کتب شخص مرحوم حاج شیخ عبدالحسین عالم زاده؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [رایانه]

۱۸۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۰۷
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد، تا: ۱۱۳۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۳۳۵ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲۶۳]

۱۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۹-۳۶/۱۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین، تا: ربیع الثانی۱۱۳۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۱۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۲-۷۴۵]

۱۸۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۱-ج
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ صادق بن محمد شماره دوم آن را در سپاهان در اول ربیع الاول ۱۱۳۶ نوشته؛ واقف: مهد علیا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۰گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۸۴]

۱۸۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۹۴۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من ان یکون خارجة عن موضوعاتها لامتناع ان یکون جزء الشئ مطلوبا بالبرهان ... و اصحابه المتأدبین بآدابه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۶ ذیحجه ۱۱۵۷ق؛ محشی؛ واقف: شیخ هاشم قزوینی، ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۳۲۹]

۱۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۱۶
خط: نسخ، کا: احمد بن احمد مقدسی حنبلی، تا: ذیقعده ۱۱۶۷ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۱۸۵]

۱۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد بن میرزا محمد محسن اصفهانی به تاریخ جمعه ۱۸ جمادی الاول ۱۱۶۸؛ مهر: محمد حسین (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۰]

۱۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۴-۳۸/۱۱۴
آغاز: هدایته و یوفقنا للعروج الی معارج عنایته ... و بعد فقد طال الحاح المشتغلین علی المترددین الی ان اشرح الرسالة الشمسیة و ابین فیه القواعد المنطقیة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ربیع الاول ۱۱۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، در آخر نسخه لغزی از خلیفه سلطان درج شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۷]

۱۸۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۲۶۲]

۱۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۸۱/۳
آغاز: مرتبا مراتب الدنیا و الدین ... قال و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة. اقول الرسالة مرتبة علی مقدمة و ثلاث و مقالات و خاتمة، اما المقدمة فقی ماهیة المنطق؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن سید حسین رضوی، تا: ۱۱۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمود بن محسن؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴۴-۲۳۸]

۱۸۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۳-ش/۳۵۸
انجام: تمت الکتاب المسمی بشرح الشمسیه فی ضحوه الاربعاء سابع عشر التاسع من السنه الثالثه من العشر التاسع من المائه الثانیه من الالف الثانی بید مالکه ابوطالب
خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب، تا: ۱۱۸۳ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۳۳۹]

۱۹۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳۹۵/۳
آغاز: بسمله قال المقالة الثانیة فی القضایا و احکامها. اقول لما فرغ

من مباحث القول الشارح شرع فی مباحث؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسین، تا: ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۸×۱۳) [ف: ۲-۴۶۵]

۱۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۴۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ با جدول اشکال اربعه و قضا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۳۷گ، ۱۸ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۶]

۱۹۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۳۱/۱

خط: نستعلیق نازیبا، کا: عبدالروف بن کرم علی بن بدیع الدین بن شیخ عبدالدائم بن تاج الدین سینوی متوطن آستانه حضرت محیی الدین در لکنهو، تا: ۱۱۹۱ق، جا: خانقاه سید محمد مشتاق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۸گ (۱پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۱۹۳]

۱۹۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۰

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد تنکابنی، تا: ۱۵ محرم ۱۱۹۱ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۳۶گ، ۱۷ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۷۰]

۱۹۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۷۸

خط: نسخ نازیبا، کا: سلطان بن سلطان هزار جریبی، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۱۹۸ق، جا: اصفهان، مدرسه حاجی حسن؛ مصحح، محشی؛ مهر: «شافع روز حشر است سلطان محمد»(مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۶۵۷]

۱۹۵. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۹

آغاز: علی معاقد قواعدها و ضممت من الابحاث الشریفة؛ **انجام:** لا دائماً فان الحیوان ثابت لبعض افراد الجسم دائماً.
خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۰گ، ۱۸ سطر(۷×۱۶/۵)،اندازه:۱۴×۲۵سم[عمومی ساری و تنکابن:ف:۱۵۵]

۱۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۵۰/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [اهدائی ف: ۲۶۲]

۱۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اهدائی ف: ۳۲۸]

۱۹۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۱

کا: مومن علی بن مختار دیزانی، تا: ۱۲۰۰ق؛ ۱۶۵گ، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴۶]

۱۹۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۵۹

آغاز: الطرفین و سالبه جزئیة من الطرق الآخر و من وجه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: علیمردان خان تیموری، ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج عنابی و قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵) [ف: ۲۲۶]

۲۰۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۴۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ارید به تصور الموضوع فهو من المبادی و لیس جزءاً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۴۱]

۲۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۵۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اکبر بن ابوالقاسم طبیب شیرازی، تا: قرن ۱۳، جا: شیراز؛ محشی؛ واقف: خاندان حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۳۰سم [ف: ۱۱-۴۸۳]

۲۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** جزاء علیحده بل مندرج فی المبادی التصدیقیه
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۶۸]

۲۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۱۵

آغاز: کقولنا ان نعمل؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آهار مهره حنائی، جلد: تیماج عنابی، ۲۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۱-۴۸۲]

۲۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها المخیلات و هی قضایا یخیل بها فیتناثر النفس
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به حواشی «میر جلیل»، «میر سید شریف»، «عصام» و دیگران؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: فستقی و آبی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف پارچه خاکستری، ۱۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۳]

۲۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یکون له تحقق اصلا و المذکور فی بعض.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۱۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۷سم [ف: ۲۴-۴۱]

۲۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول لیس المراد بالقیاس الشرطی المرکب من الشرطیات بل مالا یترکب من الحملیات سواء یترکب من الشرطیات.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: آیةالله میرزا ابوالحسن آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۳۷]

۲۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۳۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** اذ لیس شیء موجود یصدق علیه انه انسان و

فرس کوضع القضیة الطبیعیة مقام الکلیة کقولنا الانسان.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ فاقد دیباچه است، محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۲۴-۴۲]

۲۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۳۲گ، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۴۸۳]

۲۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۱۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۱۲-۱۳ سطر (۴×۱۱-۴×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۰۸]

۲۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۲۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن ملا حاجی طالقانی، تا: قرن ۱۳، جا: دارالسلطنه قزوین؛ محشی؛ واقف: حاج حیدر مشرف، آبان ۱۳۶۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۳]

۲۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۰۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۸۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۴۰]

۲۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** کقولنا الکل اعظم من الجزء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۴۸۷]

۲۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۷/۳ کر

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فإن الاشتراک مخل لفهم المعنی المقصود نعم لو کان للسامع علم بالألفاظ الوحشیة أو کان هناک قرینة و آلة علی المراد جاز استعمالها؛ تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان‌های «شاه، خوجه محمد، سلطان شاه، سعدالدین، عصام و ... »، در آغاز چند فایده، همچون: «العالم محدث لانه متغیر و کل متغیر حادث، العالم حادث و ...» آمده؛ مهر: «السید حسین ... ۱۲۴۰» (دایره)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۳۰گ (۳۳پ-۶۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲/۴۰-۶۱]

۲۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۴۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فیکون لها ایضاً نتیجان بحسب استثناء النقیض کقولنا امان لایکون الشیء لاشجراً و لاحجراً لکنه شجر فهو لاحجر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ فاقد جلد، ۸۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۲۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** روایتی قایمتان او متساویاً لها فاالخط نوع من المقدار.
خط:شکسته نستعلیق بدخط،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ وقفی حاج سید محمد، ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج روناسی، ۱۳۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۳۳۶]

۲۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۵

آغاز: لاحکم معه و یقال التصور الساذج کتصور الانسان؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۳۷]

۲۱۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۷۰

انجام: وقد یکون نوع عرض ذاتی کقولنا کل مثلث متساوی الساقین فان زاویتی قاعدته متساویتان هذه موضوعات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: ورثه سلطان العلماء؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲-۱۰۴]

۲۱۸. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۹۳

انجام: فانها تشترک فی الایصال الی مطلوب مجهول والا لجاز ان یکون العلوم المتفرقة علما واحدا و اما المبادی فهی التی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در برگ پایانی اشعاری عرب از شیخ صفی الدین در بحرهای شانزده‌گانه شعر آمده؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۱۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۲۰]

۲۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۱-۲۲/۸۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۶]

۲۲۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و القیاس المؤلف منها ... سقطه و الغرض منه افهام الخصم لغلبته اقول
فاقد مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۹۸]

۲۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۴۷۳-۲۷/۱۴۳

آغاز: اخر وهو الافتراض بان نفرض الذات التی صدق علیها ج و ب مادام ج لادائماً؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۹۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۷]

۲۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۶۷

آغاز: مناسبة مسائله لتلك الفائدة قوله فلان تمایز العلوم بحسب تمایز الموضوعات؛ **انجام:** لم لایجوز ان یکون انتفاء اللازم امراً محالا فی نفسه فاذا فرض واقعاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۸۴۲]

۲۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۲۸

خط: نستعلیق، کا: عباس بن علی بابای کجوری، تا: جمادی الاول ۱۲۰۵ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۴]

۲۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۲۱

آغاز: و نسأله ان یفیض علینا من زلال هدایته

خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین حسینی، تا: ۱۲۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر «یا محمد»؛ اهدایی: حاج ماشاءالله سلامتی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۱۵۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۵-۱۵۰۸]

۲۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳۸۴-۵۷/۵۴

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالقادر کرکوکی، تا: ۱۲۰۷ق؛ ۱۹۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۴۵]

۲۲۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳/۵۳/۱-۵۸۰۴

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد بن عباس علی دینایی نوری، تا: جمعه شوال ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۴ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: ۱۹۴]

۲۲۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۸/۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: امین بن ملازال اندواری ملقب به اسحاق، تا: ۱۷ شوال ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱۲۸ر-۱۷۲پ)، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۲-۴۰۲]

۲۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۹۴

آغاز و انجام: برابر

محمد بن حسین، تا: شعبان ۱۲۱۶ق؛ فاقد دیباچه، محشی؛ واقف: آقای رمضانعلی شاکری، دی ۱۳۷۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۷]

۲۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:سید علی بن محمدعلی، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۰۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۲۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۱

خط: نستعلیق، کا: مسعود ابن حبیب الله، تا: شعبان۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۷۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۹]

۲۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۲۳ رمضان ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۸]

۲۳۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۴/۱

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن بهادر ملقب به آقا بابا، تا: جمادی الاول ۱۲۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰۰]

۲۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۸/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ قطع: خشتی [اهدائی ف: ۲۵۸]

۲۳۴. تهران؛مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: ۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالغفور نوری، تا: ذیحجه ۱۲۱۹ق، جا: مدرسه آمل؛ مصحح، محشی؛ مهر: «از کتابخانه سید نورالدین مطهریان»، «یا محمد ادرکنی» (بیضوی)، «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (مستطیل)؛ جلد: تیماج سیاه عطف قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر [ف: ۷۶]

۲۳۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۱۲

بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ قطع: رقعی [ف: ۱۶۰]

۲۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: «حبیب بن حاجی محمد موسوی» با مهر بیضوی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۲]

۲۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شعبان ۱۲۱۹ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۲۷]

۲۳۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۱۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ابوالقاسم بن احمد الحسینی» (چهارگوش)، «الراجی حسن الحسینی» (بیضی)؛ ۲۴۴ص، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۱]

۲۳۹. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اصغر بن محمد مقیم علی آبادی، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۲۲۰ق؛ وقف‌نامه کتاب در جمادی الاول ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰]

۲۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۰۴۲

خط: نسخ، کا: میرزا زکی بن ابراهیم استرآبادی، تا: ۱۷ جمادی

الاول ۱۲۲۳ق، کاغذ: فرنگی کبود آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۳۲سم [ف: ۳-۳۳۹]

۲۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۶/۱

خط: نسخ، کا: سید محمد علی بن محمد جعفر حسینی، تا: ۱۲۲۳ق، جا: قم؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن یشمی، ۱۱۷گ (۲پ-۱۱۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۷۲]

۲۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا عبدالکریم بن عبدالسلیم، تا: رجب ۱۲۲۴ق، محشی؛ واقف: میرزا سید علیخان، ۱۲۷۳؛ کاغذ: مرمری آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی روشن، ۱۱۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱-۳۳۳]

۲۴۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۸۶

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۴ق؛ مصحح، محشی با امضای میرشریف؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف مخ]

۲۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۶۵

آغاز: وجوبا قطعا

خط: نسخ، کا: محمد بن سید هاشم حسینی، تا: جمادی الاول ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ابن ابو الهادی عبده محمد علی ۱۲۲۴»؛ اهدایی: احمد شیشه بری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی،۸۷گ،۱۷سطر(۹×۱۵)،اندازه:۱۴/۵×۱۹/۵سم[ف:۴-۱۳۸۲]

۲۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اسودبن محمد امین بهمیزی، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی به حواشی «عماد» و دیگران؛ اهدایی: رهبری؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۴۲]

۲۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۶۰

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۳۴۰]

۲۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۵۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** او کان هناک قرینة دالة علی المراد جاز استعمالها

تا پایان کلیات خمسه و نیز فاقد دیباچه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ رمضان ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۲۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۸]

۲۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۱

بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ قطع: خشتی، [اهدائی ف: ۱۵۴]

۲۴۹. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** او کان هناک قونیه داله علی المراد جاز استعمالها تم

تا باب معرف؛ کا: علی بن کربلائی ولی، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: آقای محمود موید زاده، کاغذ: کاهی صیقلی آبی، جلد: مقوای چرمی، ۱۱۲ص، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۲۰]

۲۵۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۱

بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۲۵ق [ف: ۴۶]

۲۵۱. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه: ۷۲

آغاز: المقصود بیان سبب ایراد رسم العلم فی مفتتح الکلام و ان اراد به التصور برسمه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵۷]

۲۵۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۷۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد صادق بن محمدرضا بن محمد صادق بن محمد تقی، تا: پنج‌شنبه ۷ جمادی اول ۱۲۲۶ق؛ مصحح؛۷۱گ(۱پ-۷۱پ)،۱۹سطر،اندازه:۱۵×۲۲سم[ف: ۳-۵۷۷]

۲۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۴۹۳/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۱۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۹۴]

۲۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۳۰۸-۳۷/۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اصحابه مفاتیح الحرمین فرغت عن هذ المالوف و هو عبارة عن شرح الشمسیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۸ ذیقعده ۱۲۲۶ق؛ مصحح، محشی به حواشی «سید» و «عصام الدین»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۵]

۲۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۰۷-۲۱/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۴]

۲۵۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۷۳

خط: نسخ، کا: غلامحسین بن حاجی علی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد» (بیضوی)، احمد بن محمد جعفر با مهر «یا احمد» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۱۱۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۲]

۲۵۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۸

خط: نسخ، کا: محمد بن علی ابن عبدالله محمد علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [تراثنا: س۶ش۱-۸۱]

۲۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالله بن محمد علی، تا: ۱۲۲۷ق، جا: مشهد مقدس رضوی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: فستقی و آبی، ۹۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۳]

۲۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۶۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن احمد علی کیای کرد محله، تا: جمعه، ۱۴ شعبان ۱۲۲۷ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۲]

۲۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۸
خط: نسخ، کا: اسماعیل، تا: یک‌شنبه ۱۶ صفر ۱۲۲۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۶-۷]

۲۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۹۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ محشی از «مولوی احمد، مولوی عصام الدین، مولوی عبد الحکیم»، دارای سر لوح مزدوج منقش، مجدول، با کمند؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: روغنی با ترنج و سر ترنج، ۱۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴-۲۹]

۲۶۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۵۹
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ملا حسین نیشابوری، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۴]

۲۶۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۷
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی، تا: شنبه ۱۵ محرم ۱۲۲۷ق؛ واقف: ملا عبدالله نوری، ۱۲۹۵؛ مصحح، با حواشی از میر شریف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۳۱]

۲۶۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۳۳
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: محرم ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۲۱]

۲۶۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۱۱
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حسن بن علی اکبر استرآبادی، تا: پنج شنبه ۸ ذیحجه ۱۲۲۸ق، جا: مدرسه مفیدیه؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۴]

۲۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۲۰-۵۴/۱۱۰
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، کا: ابن ملا محمد باقر، تا: جمعه ربیع الثانی ۱۲۲۸ق، جا: مشهد، مدرسه فاضلیه؛ ۱۲۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۶]

۲۶۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۳۷
بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ این نسخه باید تطبیق شود شاید حاشیه شرح شمسیه باشد؛ قطع: خشتی [ف: ۱۶۰]

۲۶۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابن جعفر، تا: جمعه ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۳۰ق، جا: کاشان؛ مهر: «عبده الراجی محمد بن جعفر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی،۱۵۶گ،۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۲۶۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ تملک: هادی بن جمال الدین حسینی در ۱۳۱۸؛ واقف: حاج محمد رمضانی؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سر، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۲۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۴/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد کاظم حسینی رودباری قصرانی،تا: ۱۲۳۰ق،جا:شمیران فی قریة جماران؛کاغذ:فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۴۶گ (۱پ-۱۴۶پ در متن و حاشیه)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۲۲۵]

۲۷۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۱۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن آقا بابا، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۳۰ق؛ محشی به امضای «داود»؛ ۱۲۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۹۸]

۲۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۹ صفر ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی به حواشی عماد، ابن نصیر و دیگران؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی و فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴-۴۴]

۲۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۵۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، ۱۴۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۹]

۲۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد تقی بهبهانی، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ تملک: مرحوم صفایی خوانساری در محرم ۱۳۹۳، محمد علی در ۲۹ جمادی الاول ۱۳۶۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۷گ، ۱۶- ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲۴-۴۲]

۲۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۴۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۱ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۱۹/۸سم [ف: ۲۴-۳۵]

۲۷۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۴۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۲۸رمضان۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۲۱گ، ۱۶ سطر [ف: ۱-۵۳]

۲۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۷۰

کا: محمد محسن بن آقا علی علاقه بند، تا: ۱۲۳۱ق [ف: ۱-۳۹]

۲۷۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن ابراهیم، تا: جمعه ۲۵ صفر۱۲۳۱ق، جا: مشهد، مدرسه پریزاد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×سم [ف: ۲۲۰]

۲۷۹. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۳۰/۳

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن سید علی حسینی خراسانی، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۳۲ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ (۷۰پ-۱۶۷پ)، ۱۷ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۳۴]

۲۸۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ [ف: ۴۷]

۲۸۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۳۲ق؛ تملک: محمد رضا بن محمد باقر با مهر «العبد المذنب محمد رضا» (مربع)؛ مهر: «المتوکل علی ... عبده محمد رضا» (مربع بزرگ)، «عبده محمد رضا الشریف حسینی» (بیضوی)؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۷۷]

۲۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۳۲ق؛ واقف: احمد آرام، مرداد ۱۳۳۶؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۴-۴۵]

۲۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۱۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۳۲ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۱]

۲۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نعمت الله بن محمد مهدی، تا: شنبه شوال ۱۲۳۲ق؛ مجدول، کمند به لاجورد؛ واقف: سید عبدالرسول طباطبائی نجفی، دی ۱۳۶۴؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۲۲ سطر(۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [ف: ۲۴-۳۲]

۲۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۰۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۹]

۲۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۸۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن ملا علی اصغر رودباری، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۲ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۳گ، ۱۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۷۳۰]

۲۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۷۹-۲۷/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدبن علی محمد استرآبادی مازندرانی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۲ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۷۴۴]

۲۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «محسن، جلیل، فارسی، احمد»؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوایی، ۱۰۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۸-۲۴۲]

۲۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** روایتی قایمتان او متساویاً لها فاالخط نوع من المقدار.

کاتب خطبه و دیباچه را حذف کرده؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن کربلائی میر نقی، موسوی هزارجریبی البنافتی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۳ق، جا: شهر بارفروش (آمل)، مدرسه میرزا زکی؛ محشی؛ واقف: حاج سید محمد، ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۳۶]

۲۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۶

خط: نسخ، کا: مدرسه امام حسن عسکری حجره ملا محمد امین، تا: ۱۲۳۳ق؛ محشی با نشانه‌های «عماد»، «سید»، «شرح»، مصحح، در برگ ۱۲۶ مطلبی از شیخ محیی الدین در پاسخ به اشکال وارده بر حدیث قدسی «کنت کنزا مخفیا» همراه با فوائدی فلسفی؛ تملک: شمس الدین با مهر «عبده شمس الدین» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۸گ، ۱۸سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۱۹۷]

۲۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:عبدالله بن حسن خراسانی، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۳۳ق؛مصحح،محشی؛جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۲]

۲۹۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۹]

۲۹۳. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۸۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۳ق؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۷]

۲۹۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن رمضانعلی اندواری، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۵۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۲-۴۱۶]

۲۹۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۱۳۱

انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: حسن بن امیر، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۷۱-۷۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶۱]

۲۹۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷-ش/۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶ صفر ۱۲۳۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۴/۵×۱۲سم [ف: ۱-۵۴]

۲۹۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۶۹

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسینی رشتی، تا: شنبه جمادی الثانی ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر (۱۰×۱۴/۵) [ف: ۷۵۳]

۲۹۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۵۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: لطیف بن میر شفیع بن میر احمد حسینی نشتکلاته‌ای، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۴ق؛ محشی؛ مهر: کاتب «عبده لطیف الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۲۹۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۱۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ابراهیم شهریاری، تا: ۱۶ ذیحجه ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی به امضای «عماد»؛ واقف: ۱- محمد در ربیع الاو ۱۲۴۷، ۲- محمد نبی، ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج، ۱۹۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۹۸]

۳۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن سید حسین سید محمد جرپادقانی، تا: شنبه ۷ رجب ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۸۲گ (۴۲پ-۱۲۳)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۱-۴۳۵]

۳۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲

خط: نسخ، کا: غلامعلی بن رمضان، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی با استفاده از شرح مطالع، همراه با اشعاری منسوب به ابن سینا و پاسخ استفتای سید محمد باقر در صیغه متعه و مطالب متفرقه دیگر؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضوی)، «استغیث بجعفر بن محمد» (بیضوی)، «... علی محمد» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین ... محمد» (خشتی)؛ تملک: ملا محمد؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۱۶گ، ۱۹سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۲۸۰]

۳۰۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱

آغاز: القوة النطقية انما يحصل بسببه و رسموه بانه آلة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی عطف پارچه رنگین، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۸۰]

۳۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۰۳-۲۱/۱۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن عبدالعظیم دارجانی من توابع اصفهان، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۴]

۳۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد صادق بخاری اصفهانی، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج سرخ، ۶۰گ، ۲۵سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۴]

۳۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۸۹-۲۰/۱۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: میرزا محمد فراهانی بن میرزا بابای آبیک آبادی، تا: پنج‌شنبه ربیع الاول ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۳]

۳۰۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مهدی زیرک آبادی توشیزی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۴-۱۴۵]

۳۰۷. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۳

بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق [نشریه: ۵-۲۸۶]

۳۰۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۷۴۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زکی بن سید علی حسینی، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، ۱۹۳ص، ۱۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴/۴سم [ف: ۱-۲۶۲]

۳۰۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۱۱

خط: تحریری، کا: محمد بن مشهدی ربیع اشتهاردی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جا: تهران، مدرسه عالی صدراعظم مشهور به محمودیه [ف: ۱-۴۰]

۳۱۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۲۱

آغاز: و رتبته علی مقدمة و فصول و ثلاث مقالات و خاتمة معتصما بحبل التوفيق من واهب العقل و متوكل علی جوده المفيض الخير و العدل انه خير موفق و معين.؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق، برای محمدجواد بن احمد بن محمدمهدی بن ابی ذر نراقی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: محمدرضا بن عبدالرحیم تبریزی «محمدرضا بن عبدالرحیم» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ]

۳۱۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۱۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن فردوس رودباری، تا: پنج‌شنبه ذیحجه ۱۲۳۷ق، جا: بیشه بنه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۷۲]

۳۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: افرائی، محمد محسن بن مهدی، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۲۳۷ق؛ محشی؛ واقف: میرزا ابوالحسن آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ کاغذ: آبی و فستقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۱۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۴-۳۹]

۳۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۱۱۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۳۴۱]

۳۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۷۳-۲۴/۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمود بن رمضانعلی همدانی، تا: ۲۸ ربیع الاول ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۲-۷۴۴]

۳۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۷
خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن مهدی بن محمد حسین حسینی مازندرانی، تا: ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی بعضاً با امضای «عماد» و «احمد» و «داود»؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۵۴گ [ف: ۱۲-۴۹۲]

۳۱۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۴۱
کا: علی بن ابوالحسن حسینی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴۶]

۳۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۴۳/۱-عکسی
آغاز: علما منهم بانهم سالوا عریفا ماهرا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد یوسف داورابی، تا: ۹ رجب ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز (چند سطری از دیباچه پیش از نام کتاب افتاده)؛ ۱۹۹ص (۱-۱۹۹) [عکسی ف: ۱-۶۲]

۳۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۳
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی گلپایگانی، تا: ۱۲۳۹ق، جا: مدرسه عباسیه؛ محشی؛ تملک محمد ابراهیم بن محسن بروجردی گلپایگانی به سال ۱۲۵۰، و تملکی با مهر بیضوی «الواثق بالله عبده اسدالله»؛ یادداشتی از کاتب در مباحثه کتاب به سال ۱۲۵۰ نزد ملا زین العابدین و سپس ترک مباحثه و رفتن به درس ملااسدالله و تاریخ ورود به بروجرد در نهم صفر ۱۲۵۰ و خروج از گلپایگان در همان ماه؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۴۷]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۰
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۸۸۶]

۳۱۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳/۵۸/۲-۶۱۴۹
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل بن حسینا، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۱۹۴]

۳۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۳۳-۲۱/۵۳
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
فاقد خطبه؛ خط: نسخ، کا: سید ابراهیم بن سید مصطفی بن سید عیسی نجفی، تا: سه‌شنبه ۱۵ شهر فطر ثانی ۱۲۳۹ق؛ جلد: مقوا مشکی، ۸۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۷]

۳۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۷/۱-۶۰/۵۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر بیضوی شکل به تاریخ ۱۲۴۰؛ ۱۰۶گ (۱-۱۰۶)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۶]

۳۲۲. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۷۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلوة علی افضل البشر علی الاطلاق المبعوث لتتمیم مکارم الاخلاق و علی آله اجمعین تمت الکتاب
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، تا: ۱۲۴۰ق، جا: مدرسه محسنیه؛ کاغذ: نازک آهارزده، ۱۵۳گ (۲۲-۱۷۴)، ۱۵ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵ سم [ف: ۶۵]

۳۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۹۰-۲۱/۱۱۰
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۴]

۳۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۶]

۳۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۰۹-۲۲/۱۲۹
آغاز: فقد طال الحاح المثقلین علی والمترد دین الی ان اشرح الرسالة الشمسیة وابین فیه القواعد المنطقیة علماً منهم بانهم؛ **انجام:** برابر
خط: تحریری، کا: ابوالقاسم نوری مازندرانی، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۷]

۳۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن سیف، تا: رمضان ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۳۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۳۱۱-۳۷/۱۰۱
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۱۲۴۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۵]

۳۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نصرالله بن محمد مقصود، تا: ۱۲۴۲ق، جا: مدرسه محمدتقی معروف به خان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۳۸]

۳۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷۴
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن ابوالحسن خراسانی قائنی، تا: پنج‌شنبه ۶ شوال ۱۲۴۲ق؛ تملک: نصرالله بن عبدالله با مهر مربع وی، مصطفی قلی بن نصرالله با مهر «عبده مصطفی» (بیضوی)، تملکی بدون نام به تاریخ ۱۶ ذیحجه ۱۳۰۰ با مهر «عبده الراجی محمد بن عبدالجواد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۶-۳۸۸]

۳۳۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۰
خط: نستعلیق، کا: محمد نقی بن عبدالعلی، تا: ۱۲۴۲ق [ف: ۴۶]

۳۳۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۰۶
خط: نسخ، کا: عباس بن احمد، تا: ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه،۲۱۷ص،۱۷سطر(۹×۱۳)،اندازه:۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۲۶۲]

۳۳۲. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۴۸
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛ محشی؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۳]

۳۳۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۸۳/۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: قربان بن میر رجبعلی امیر ستاقی، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۱۲۴۳ق، جا: قریه بالورود؛ جلد: ساغری مشکی،۸۳گ(۱پ-۸۳ر)،۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۴۹۹]

۳۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۲۱۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسی علی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۲۴۳ق، جا: خور؛ محشی؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: آبی و فستقی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴-۴۴]

۳۳۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: غلامحسین مازندرانی، تا: رجب ۱۲۴۳ق، جا: شهر بارفروش، مدرسه حاج حسین؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱-۲۴۱]

۳۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ رکابه‌دار، با عبارت «من متملکات اقل ... بل لاشیء فی الحقیقة جعفر الخوانساری» و دعا به جهت حافظه با امضای «المذنب جعفر الخوانساری» آمده، پس از رساله دوم در یک صفحه «تفصیل کتاب‌هایی که از مملوکات حقیر فقیر ابوتراب ولد مرحوم علیرضا طبیب اشکوری است به تاریخ یوم یک‌شنبه ۱۷ شهر رجب المرجب است به تاریخ سنه ۱۲۹۱»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای دارای ترنج و سرترنج، ۷۹گ (۱۲-۹۰)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۴-۲۰]

۳۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۲۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشی با نشان‌های «داود، عماد، لمحرره، ۱۲»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۱۰گ (۲پ-۱۱۱پ)، ۱۶ و ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۳۹]

۳۳۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۰
کا: علی دینائی، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴۶]

۳۳۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۳۷
بی‌کا،تا:۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۶]

۳۴۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۳۸
کا: شفیع بن محمد، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۶]

۳۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۹۴گ، ۲۰ و۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۱۲]

۳۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۴۷/۱-۵۶/۹۷
آغاز: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی ولد حاجی ملا محمد، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۹۰گ (۱-۹۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۵]

۳۴۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۰۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق [ف: ۴۰]

۳۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
فاقد خطبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ مهر: «الواثق بالله الغنی الحسینی۱۲۶۵»(بیضوی)؛واقف: حاج محمد رمضانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۸]

۳۴۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۸۰
آغاز: المقالة الاولی او عن المرکبات فلا ... اما ان یکون البحث عن المرکبات الغیر المقصودة بالذات و هو المقالة الثانیة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی بن ملا عبدالله نیگنانی، تا: ۹ رمضان ۱۲۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای با عطف گالینگور، ۱۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف]

۳۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
فاقد خطبه؛ خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن ملا محمد، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج نیلی، ۱۲۹گ، ۱۵ و ۱۹ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم[ف:۱۶-۳۱۳]

۳۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۲۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷۰گ (۱۱-۸۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۸-۶۵۰]
۳۴۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۱
خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن عبدالله انجدانی، تا: ۲۹ جمادی الاول ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ (۱پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۰۸]
۳۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۹۰/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۱۸ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۰۶]
۳۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۶۵
خط: نسخ، کا: میر قربان سنگ تراشانی، تا: سه‌شنبه ربیع الاول ۱۲۴۷ق، جا: مدرسه نواب علیه؛ مهر: علی اکبر شریف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۷گ، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۳۸۵]
۳۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن اسماعیل حکم آبادی تبریزی، تا: چهارشنبه ۲۷ شعبان ۱۲۴۸ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴-۴۳]
۳۵۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۷
کا: محمدرضا کجوری، تا: ۱۲۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۲گ [ف: ۴۷]
۳۵۳. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه: ۹۸
بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۶]
۳۵۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۲
خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۵۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۱۵]
۳۵۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۴۶ح
خط: نسخ و نستعلیق، کا: قاسم بن جمشید علی گیلانی، تا: ذیحجه ۱۲۵۰ق؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]
۳۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۶۵/۱
کا: محمود، تا: ۱۲۵۱ق، جا: مدرسه سردار؛ با حواشی سید شریف گرگانی؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۱۳۶گ (۲پ-۱۳۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۹۳]
۳۵۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۶
بی‌کا، تا:۱۲۵۱ق،جا:اصفهان؛مصحح،محشی؛ جلد: تیماج [ف: ۴۷]
۳۵۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۳
کا: علی پناه کلارستانی، تا: ۱۲۵۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: شهربانو و شرف نسا دختران، ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [ف: ۴۶]
۳۵۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اصغر، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۲۵۳ق، جا: نیشابور؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۲گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹۱]
۳۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۷۴
خط: نسخ، کا: علی محمد بن کربلایی صانع خراسانی سبزواری، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۲۵۳ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۰۴گ، ۱۸ سطر (۱۴/۵×)، اندازه: ۱۲×۱۲سم [ف: ۱۶-۵۲۴]
۳۶۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۸/۱ بخش یکم
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن کربلایی علی حسین آشتیانی قمی، تا: ۱۵ محرم ۱۲۵۴ق، جا: دارالسلطنه قزوین، مدرسه التفاتیه؛ محشی با «قوله» با نشان «سید علی» و اغلب «داود» و «منه» همراه با دوازده جدول و اشکال منطقی، یادداشت مطالعه به این مضمون: «روز دوشنبه ۲۵ شهر ذی قعده الحرام ۱۲۸، شروع در خواندن شرح شمسیه نمودم در خدمت جناب. استاد آخوند ملا ابوالحسن سلمه الله تعالی، الاحقر محمد جعفر»، در آن نوشته شده: «صاحب المتن عمر قزوینی و صاحب شرح شمسیه قطب الدین رازی و صاحب شرحها میر سید شریف علیه ما علیه»، شرح مذکور دارای دیباچه مفصلی است که در بیشتر نسخه ها وجود ندارد، و مشتمل است بر: ۱- مقدمه: ففی ماهیة المنطق و بیان الحاجة الیه موضوعه (دارای چند بحث)، ۲- مقالات: فی المفردات، فی القضایا و احکامها؛ ۳- خاتمه: ففی مواد الاقیسه و اجزاء العلوم؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۰گ (۲پ-۱۹۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲۸]
۳۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۱۰۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق [الفبائی:-۶۲۷]
۳۶۳. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه: ۴۳/۱
کا: هاشم بن میر صادق حسینی، تا: ۱۲۵۵ق [ف: ۲۳]
۳۶۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵۲۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** او علی اجزائهما بالالتزام اصلاحاً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: مشهدی فریدون، رجب ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴۲۷]
۳۶۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۰۷/۳-۶۳۸۴
خط: نستعلیق، کا: بابا پسر ملا اولیاء سرپدایی، تا: ربیع الاول ۱۲۵۶ق؛ افتادگی: آغاز (میان ص ۱ و ۲)؛ واقف: اولیایی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۷۲گ، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۸۵]
۳۶۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۵۶ق؛ حاشیه از «علی اکبر بن حاجی میرزا» به تاریخ ۱۲۷۲؛ اهدایی: جواد کمالیان ۱۳۵۴ شمسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر،

اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۵]
۳۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۵۶ق؛ ۱۴۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱/۳۳-۲۰]
۳۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۷۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا اسماعیل، تا: ۱۲۵۶ق؛ مهر تملک: «عبد الحسین»؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۸۶]
۳۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو من المبادی و لیس جزء آخر بالاستقلال و اما المسائل فهی المطالب
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان ۱۲۵۷ق، جا: مدرسه ملا محمد باقر؛ محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۵/۳سم [ف: ۲۴-۳۹]
۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۹۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن شیخ محمد تقی، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۵۷ق؛ محشی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۸۶]
۳۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۴۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملانظر علی طالقانی، تا: جمادی الاول ۱۲۵۷ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۷۴ص (۴-۲۷۷)، ۱۸سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۷۶]
۳۷۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۲۳
خط:نستعلیق،کا:سید یوسف حسنی استرآبادی،تا:۱۲۵۷ق [ف: ۴۰]
۳۷۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۸
کا: محمد حسن ارجمندی، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ [ف: ۴۷]
۳۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۹۲
خط: نسخ، کا: میرزا احمد پسر میرزا محسن موسوی، تا: یک‌شنبه ۵ ربیع الاول ۱۲۵۸ق، جا: مدرسه خبوشان؛ محشی؛ تملک: روح الامین پسر حاجی محمد عطار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۹گ، ۱۸ سطر (۱۳×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۴۰]
۳۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۴۷/۲-۲۷/۱۷
آغاز و انجام: برابر
کا: سیدقاسم حسینی، تا: ۹ صفر ۱۲۵۹ق، جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۷۴۴]
۳۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و التقسیم و هو ایراد وصاف الأصل و ابطال بعضها لتعین الباقی للعلیة
از ابتدای کتاب تا اوایل خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: حسین خبوشانی در سال ۱۲۶۰؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۷سم [ف: ۲۴-۳۸]
۳۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید ابوطالب بن مرتضی حسینی، تا: شنبه ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ محشی از عماد و دیگران؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۳۶گ، ۱۶-۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۲۸]
۳۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۱۳ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۶۵]
۳۷۹. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: ۶ رمضان ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی قهوه‌ای، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۳۷]
۳۸۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی؛ وقف‌نامه کتاب از «ملا عباس بن کربلایی اسماعیل» در محرم ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۲۸]
۳۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن ملا محمد علی تجریشی متخلص به قتیل از قرای شمران از بلوک دارالخلافه طهران، تا: رجب ۱۲۶۱ق، جا: دارالسلطنه قزوین، مدرسه حیدریه؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۷۴ص (۱۱۸-۳۹۱)، ۱۶ و ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۵-۱۰۷]
۳۸۲. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه: ۱۶۶
خط: نسخ، کا: احمد باری، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۳۴]
۳۸۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تارویردی بن بشیر محمد، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج، ۷۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف مخ: ۱-۳۳۸]
۳۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن علی اکبر باری، تا: پنج‌شنبه ۵ صفر ۱۲۶۲ق؛ محشی؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۹]

۳۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: افضل فرزند نوروز علی، تا: شنبه ۲۸ شوال ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۴۸۶]

۳۸۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹
خط: تحریری، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۶۳ق [ف: ۱-۳۹]

۳۸۷. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۹۱/۱
خط:نسخ،کا:احمد،تا:جمعه ۲۰رجب ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ (۱پ-۸۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۷۴]

۳۸۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن حاجی عبدالله آشتیانی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۶۳ق، جا: بروجرد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۱۸۲ص (۴-۱۸۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۷۳]

۳۸۹. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حبیب الله، تا: یک‌شنبه ۲۳ رجب ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: ۱۹]

۳۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۵۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: حاج میرزا محمد بن علی اکبر طبیب شیرازی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ محشی؛ واقف: خاندان حکمت؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۱-۴۸۲]

۳۹۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۳۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: مجید بن عبدالله حسینی تنکابنی، تا: ۲۱ جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف مخ: ۱-۹۷]

۳۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد نبی بن گل محمد ملقب به جهان شاه، تا: ۱۲۶۵ق؛ محشی از «عماد»؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۰۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۴-۲۸]

۳۹۳. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه: ۱۱
خط: نسخ، کا: آخوند ملا احمد ولد عالیجناب آخوند ملا محمد ولد مرحوم ملا علیشاه اصطهباناتی، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، قطع: رقعی [اوراق عتیق: ۱-۲۶۸]

۳۹۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۴
بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [ف: ۴۶]

۳۹۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۷۳
خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ابوالقاسم حسینی خوزانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۶۵ق؛ یادداشتی از کاتب در گرانی سال ۱۲۷۸؛ مهر: کاتب «عبده رفیع الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۶۵۳]

۳۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۴۸۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق [الفبائی:-۱۰۷]

۳۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: رجب بن عیسی، تا: ۱۲۶۶ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۴۳]

۳۹۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۸۶-۱۷/۶۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: تحریری، کا: حسینعلی مازندرانی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ صفر ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۷۴۶]

۳۹۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۰۲۸
خط: نستعلیق، کا: علی محمد لواسانی، تا: ۳ جمادی الاول ۱۲۶۶ق، به دستور محمد علی بیک ناظر محمد شاه قاجار؛ مجدول؛ تملک: میرزا داود پسر آقا خان نوری صدر اعظم ۱۲۹۷ ق.، سپهسالار ۱۲۹۷ ق؛ کاغذ: فرنگی کبود روشن، جلد: ساغری مشکی، ۱۶۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۳-۳۳۹]

۴۰۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر محمد خان بنافتی بارفروش، تا: ۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد الموسوی ۱۲۶۵» (بیضوی)، «عبده الراجی رضا الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۱۲۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۴۰۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۱۵
خط: نستعلیق، کا: محمد ربیع بن میرزا نصرالله مازندرانی نوری، تا: پنج‌شنبه ۲۳ شوال ۱۲۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۷۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۶]

۴۰۲. میبد؛ مخطوطات و اسناد میبد؛ شماره نسخه: ۱۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن خراسانی، تا: رجب

۱۲۶۷ق؛ چاپ سنگی؛ محشی؛ مهر: «یاد بود مرحوم حاج شیخ جلیل احمد خانی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱]

۴۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۴۹-۳۸/۶۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۵]

۴۰۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۴۶/۱

خط: نستعلیق، کا: علی بن ملا علی کلارستاقی لاهوئی، تا: ۱۲۶۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۸۴]

۴۰۵. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۷ شعبان ۱۲۶۸ق؛ محشی؛ وفات زهرا بنت ملا یعقوبعلی ۱۲۸۱ تاریخ تولد عبدالجواد ۱۲۸۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۲۲۰]

۴۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۲۱

آغاز: برابر؛**انجام:** و ان کان تالیا فیهما فهو الثانی کقولنا کلما کان اب فج و لیس البته اذا

از ابتدای کتاب تا اواخر «الفصل الثالث فی الاقترانیات الکائنة من الشرطیات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: کتابخانه رضوی توسط حاج آقای الهی خراسانی؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۱۳گ، ۱۶-۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۸]

۴۰۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸

خط: نسخ، کا: محمد ... بن ابی تراب، تا: ۱۲۶۹ق؛ ۱۲۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۹]

۴۰۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۳۶

کا: محمد بن قنبر نوری دینائی، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۶]

۴۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۵گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۱۹۱]

۴۱۰. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۱۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن میرزا محمد بهار، تا: یک‌شنبه ۱۲ شوال ۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹]

۴۱۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۱۵

خط: نسخ، کا: علی بن عباسعلی کوهستانی، تا: جمادی الاول ۱۲۷۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ [ف: ۴۶]

۴۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۵۵-۲۴/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: حبیب الله بن محمدرضا حسینی طبیب اصفهانی، تا: سلخ رمضان ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۴۴]

۴۱۳. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱۵

خط: نسخ، کا: محمد فصیح، تا: ۱۲۷۳ق، جا: مشهد؛ قطع: خشتی، [نشریه: ۵-۵۹۱]

۴۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۳۰

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۷۳ق، جا: مدرسه آخوند ملا محمد باقر (باقریه)؛ مهر: «عبده الراجی محمد فصیح»؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: شمیز سبز، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۲۷]

۴۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ اهدایی: سید نورالله مهدوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۵۵گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴-۱۲۶۴]

۴۱۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۴۵

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن محمد علی موسوی خلخالی شاهرودی کلوری، تا: سه‌شنبه ۲۹ رمضان ۱۲۷۶ق، جا: قزوین، مدرسه حاج ملا صالح؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۷۴]

۴۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۱۷

خط: نسخ، کا: ملا محمد مهدی خفری ساکن بلده تفیهان از حومه شیراز، تا: ۱۲۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۴۶]

۴۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۱۰۱

خط: نستعلیق، کا: عباس علی بن ملا میرزا کازرانی فیروز کوهی، تا: سه‌شنبه رجب ۱۲۷۷ق، جا: تهران در سنگلج، مدرسه عبدالکریم؛ محشی از میر سید شریف؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۴۱]

۴۱۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۵

خط: نستعلیق، کا: احمد بن ملا محمد علی، تا: سلخ ذیقعده ۱۲۸۲ق؛ اشعاری از وحید در سه صفحه به فارسی که در سال ۱۲۷۸ تحریر شده؛ ۱۶۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۲۴]

۴۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن حسین تربتی، تا: دوشنبه جمادی الاول ۱۲۸۴ق، جا: مدرسه فاضلیه؛ محشی؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۴-۳۵]

۴۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هو القیاس الاقترانی لینتج لو لم یصدق

لیس کل ج ب لکان کل ج اثم نجعل
فاقد دیباچه؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد حسین ۱۲۸۵ق، محمد ۱۳۱۵ق؛ مهر: «محمدعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف تیماج مشکی با ترنج با سر، ۸۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۲-۳۱۶]

۴۲۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۴۷۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن صادق گیلانی تنکابنی، تا: ربیع الاول ۱۲۸۷ق؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی عبدالکریم» (بیضی)، حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی و سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۲-۵۸۰]

۴۲۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۳۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبده الراجی محمد صادق» (بیضی)؛ واقف: ملا حسن مرحوم، ۱۲۸۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۷۷]

۴۲۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۶۰/۱

خط: نسخ خوش و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ افتادگی: وسط و انجام؛ با یادداشت حاج شیخ آقا بزرگ و نیز پدر حاج شیخ آقا بزرگ: «هذا خط والدی المتوفی ۱۳۲۴ و «الشمسیة» خط جدی ملامحمدرضا، و انا الفانی آقا بزرگ الطهرانی»، رکابه‌دار؛ مهر بیضی کتابخانه «صاحب الذریعه» فی النجف الاشرف، سال ۱۳۵۴ق؛ اهدایی: دکتر علی نقی منزوی؛ ۸۷گ (۱پ-۸۷پ) [ف: ۲-۴۱]

۴۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۵۳/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** او حصول اسابقاً علی حصول ب و السابق علی السابق علی الشئ ...
فقط چند برگ از آغازین کتاب را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ یا اوایل ۱۴؛ مصحح، محشی، متن شمسیه نیز بر فراز برگ‌های نسخه آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع سرمه‌ای، ۶گ (۸۵-۹۰)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۴-۷۴۵]

۴۲۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۸۳]

۴۲۷. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق [نشریه: ۷-۶۹۷]

۴۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۵۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبدالحسین بن علی رضابن محمد تقی موسوی، تا: ذیقعده ۱۳۳۹ق؛ واقف: احمد شاه، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۷۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳/۵سم [ف: ۲۴-۳۴]

۴۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۰۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ممد صایم قالوحی عبدالعظیمی، تا: قرن ۱۵؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۸۴]

۴۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۸۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ جمادی الثانی، خمس و ستین ... (ساییده شده)؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه مشکی، ۱۷۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۴۸۵]

۴۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۲

آغاز و انجام: قال القسم الرابع ما یترکب من الحملیة و المنفصلة اقول ... و کل ج ب و کل ب د ینتج اما
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ توضیح لغات متن با استفاده از کتاب صحاح، محشی با استفاده از کتاب‌هایی همچون شرح مواقف، حاشیه مطول، حاشیه مطالع، شرح طوالع و شرح تفتازانی و سعدیه و مطالبی از میر محمد حسین، ملا عماد، ابیوردی، محی الدین، ماوردی، ملا داود، محمد طالشی، سید علی و سعد الدین، قبل از شروع کتاب مطالب کوتاه مختلفی در ارتباط با مباحث کتاب استخراج شده از کتاب‌هایی همچون شرح عصفور، شرح حکمة العین، شرح قاضی میر حسین یزدی، شرح ارشاد، شرح مفتاح، رساله مغالطه و مطالبی از میر صدر الدین احمد رومی و ملا جلال به همراه مطالبی عرفانی از محی الدین عربی و دائره‌ای از عبدالرزاق کاشی و احادیثی از حضرت نبی (ص) در وقوع نماز عید در جمعه به نقل از کتاب آداب القضا و احادیثی از حضرت علی (ع) و پیامبر (ص) در مورد فقر و اشعاری از شیخ بهاء الدین محمد و مطلبی در بیان فرق بین ماهیت و حقیقت و روایتی برای درمان تب که حرز حضرت فاطمه (س) به سلمان است نوشته شده؛ تملک: فرزند محمد علی بن ملا علی اشکوری در سال ۱۲۴۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸۳گ، ۱۱ و ۱۳ سطر (۵×۱۳ و ۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۲-۱۹۸]

۴۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الثامن انما نتج لوکان بحیث اذا بدل مقدمتاه یحصل من الشکل الاول سالبه خاصه ینعکس ای نتیجه المط و لم یظهر للمتقدمینن انعاسها و اتفق لبعض الافاضل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: ساغری قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۱۶۹]

۴۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱۲۰/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و لیس ا حدیهما صادقه و الاخری کاذبه بل هما صادقتان بخلاف قولنا بعض الحیوان انسان و لاشیء
تا اوایل فصل سوم از مقاله دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی:

آغاز و انجام؛ مصحح، محشي؛ كاغذ: فرنگی فستقی و نخودی، فاقد جلد، عطف كاغذی الوان، ۷۰گ (۷۳پ-۱۴۲پ)، ۱۶-۱۹ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۳۳]

۴۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشي؛ كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوايی با روكش كاغذی نخودی، ۹۲گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۸-۳۲۲]

۴۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

كا: عبدالجليل بن واثقی بیلندی، بی‌تا؛ كاغذ: ترمه، جلد: مقوايی، رويه تيماج ترياكی، ۲۸۵ص (۱-۲۸۵)، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹-۳۹۱]

۴۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۸۴

آغاز: حصوله علی نظر و كسب كتصور العقل و النفس و كالتصديق بان العالم حادث؛ **انجام:** اما موضوعات العلم او جزئياتها او اعراضها الذاتی او جزئياتها او محمولاتها.

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشي؛ مهر: «گرفته ... يگانه گوهر دريای حسن گوهر تاج» (خشتی)؛ كاغذ: فرنگی شكری، جلد: مقوا با روكش كاغذ ابره، ۱۱۵گ، ۱۱سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۲۸۲]

۴۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما التصورات فهی حدود الموضوعات او اجزائها و جزئياتها و اعراضها الذاتيه و اما التصديقات فهی اما ينه بنفسها و يسمی علوما مفارقه

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «سلام علی ابراهيم» (بيضی)؛ كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۲۴۲]

۴۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** روايتی قايمتان او متساوياً لها فاالخط نوع من المقدار.

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (يک ورق)؛ واقف: تاج ماه بيگم، ۱۲۶۲ق؛ كاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: ميشن دارچينی، ۱۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۳۳۵]

۴۳۹. مشهد؛ ميبدی؛ شماره نسخه: ۴۰۷

خط: نسخ معرب، كا: احمد بن قاضی ابراهيم بن قاضی شيخ بن قاضی محمود بن قاضی احمد گيلانی كوهدمی مدنی خزرجی، تا: دوشنبه ۶ ذيحجه ۸۶۷ق، جا: هند، حرم سلطان جهانشاه بهادر؛ در همان تاريخ مقابله و تصحيح شده، مصحح، محشي؛ تملک: سيد محمد صادق مهدوی خوانساری به تاريخ ۱۳۱۶؛ جلد: تيماج زرشكی، ۱۵۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۹۹]

۴۴۰. يزد؛ وزيری؛ شماره نسخه: ۴۰۹۸/۲

بی‌كا، بی‌تا [نشريه: ۱۳-۳۶۵]

۴۴۱. رامسر؛ فريد تنكابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه: ۴۸

خط: نستعليق، كا: ملا حبيب الله بن قربان علی سحابی، بی‌تا، جا: مدرسه سيد مرتضی فرزند سيد هادی بزرگ؛ كاغذ: ايرانی، ۲۱ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [نشريه: ۷-۷۸۸]

۴۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۷۴

بی‌كا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفيع قزوينی استاد اخلاق و فلسفه امام خمينی؛ خريداری از منصوره تألهی معين الدين [رايانه]

۴۴۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۳۱/۱

خط: نسخ، كا: شيخ عبدالله، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشريه: ۷-۲۷۸]

۴۴۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۴۴۸

خط: شكسته نستعليق، بی‌كا، بی‌تا، قطع: بياض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۴۴۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۷۲/۲

خط: شكسته نستعليق، بی‌كا، بی‌تا، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۴۰۸]

۴۴۶. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه: ۲۹۵/۱

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ كاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۹۹گ (۱ر-۹۹پ)، ۱۵ سطر (۱۱×۱۸) و ۱۸ سطر (۹/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۲۷۶]

۴۴۷. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۵۴۴

بی‌كا، بی‌تا؛ [ف: ۱-۳۹]

۴۴۸. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۱۹۴۲

بی‌كا، بی‌تا [ف: ۱-۴۰]

۴۴۹. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۹۱/۲

بی‌كا، بی‌تا؛ كاغذ: فرنگی شكری، جلد: مقوايی روكش تيماج ترياكی،۱۰۴گ(۲۵پ-۱۲۸ر)،۲۰سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۸۵]

۴۵۰. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ ۱۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۹]

۴۵۱. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ ۱۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۹]

۴۵۲. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۱۶۵۶

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ ۱۳۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۰]

۴۵۳. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۸۰۲/۴

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۲۴]

۴۵۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۴۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** اما الشكل الثانی فشرطه بحسب الجهة امر ان احدهما صدق الدوام علی الصغری ای كون الكبری من القضايا المنعكس الشوالب.

خط:نستعليق شكسته،بی‌كا،بی‌تا؛افتادگی:انجام؛جلد:تيماج مشكی، ۱۲۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف مخ: ۱-۳۳۸]

۴۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۸۰
آغاز: فهو الادات کفی ولا وانما ذکر مثالین لان ما لا یصلح لان المخبر به وحده اما ان لا یصلح للاخبار به اصلا کفی فان المخبر به فی قولنا زید فی الدار حاصل؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد بن مصطفی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۴۵۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۸۳
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا اسلیمی عطف تیماج سیاه، ۱۴۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۷]

۴۵۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۲۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و الغرض منه الزام الخصم و اقناع من هو قاصر عن ادراک مقدمات البرهان و منها المقبولات و فی قضایا توخذ ممن یعتقد فی اما امر سماوی من المغیرات
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی محمود» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۹۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۴۵۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۲۷]

۴۵۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۲/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷ص (۲-۱۲۸)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۲۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۵۴]

۴۶۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۸۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹×۱۴سم [ف: ۴۲۱]

۴۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۷/۱
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷گ (۱پ-۱۹۷پ)، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲-۲۲۸]

۴۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۲۱/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لو کان له جزأ دالاً علی جزء المعنی القصود من اللفظ و لم یکن دلالة مقصوده ... الفاظ الاربعة فان قلت المفرد متقدم علی المرکب طبعا فلم اخره وضعاً مخالفة الوضع الطبع.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۴۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۸۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فکیف یکون موجبة اوسالبة فتقول الاعتبار فی الایجاب القضیة المرکبه وسلبها بایجاب الجزء الاول و سلبه اصطلاحا فان کان الجزء الاول موجبا کانت القضیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۳۹]

۴۶۴. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۱۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و فی کون الموضوع جزء امن العلم علی حدة نظر لانه ان ... من اجزاء العلم ... به التصور الموضوع فهو من المبادی و لیس جزء اخر بالاستقلال
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف]

۴۶۵. تبریز؛ مدرسه ولیعصر؛ شماره نسخه: ۸
آغاز: فی الذات من لوازم الاتحاد فی المفهوم بدون العکس قال و اما المرکب فهو ... قال الفصل الثانی فی المعانی المفردة کل مفهوم.. اقول المعانی هی الصورة الذهنیة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف]

۴۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۰/۱
کا: محمد فخر آبادی ملقب به رکن الائمه، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج یشمی، ۱۰۳ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۱۷]

۴۶۷. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۵۸
آغاز: الطرفین و سالبته جزئیة من الطرق الاخر و من وجه الی سالبتین جزئتین ... قال وفقیضا المتساویتین متساویان اقول لما فرغ من بیان النسب؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نصرة الملک، کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۹۳گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۷۲۵]

۴۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** دلالته علیه مطابقه ...
فاقد دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مجدول، با کتیبه زرین؛ جلد: کاغذی، ۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۳۰۷]

۴۶۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا،بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخة قدیمة [دلیل المخطوطات: ۱-۲۲۱]

۴۷۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۵۸
آغاز: لامتناع الحکم ممن جهل احد هذه الامور معنی ... قال و الفصل الممیز للنوع عن مشارکة فی الجنس قریب اقول الفصل اما ممیز عن المشارکات الجنسی؛ **انجام:** قال الحب الثانی فی العکس اقول الاول فی القضیة ... کان العکس ایضا و ان کان سالبا فسالبا و انما وقع الاصطلاح
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ فاقد جلد، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲-۱۲۲]

۴۷۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۷۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یتعدی کالعلم و الذکی رفع لاهل العلم مراتب الکمال نصب لارباب الدین مناصب الاجادل و
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح،

محشی به امضای «منه ره»، «میر جلیل»، «میر عبدالحی»، «ملا حامد»، «سعد الدین»، «بردعی» و ... و حواشی به نقل از کتب؛ اهدایی: خانم طباطبایی ۱۳۵۵/۱۲/۱ش؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۷]

۴۷۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۲۶

آغاز: تسابق معانیها الاذهان و تقریرات شایقة تعجب اسماعها الآذان و سمیته بتحریر القواعد المنطقیه؛ **انجام:** و قد یکون نوع عرضی ذاتی کقولنا کل مثلث متساوی الساقین فان زاویتی قاعدته متساویتان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، زرد، ۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۳۳]

۴۷۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۳۷۳

بی‌کا، تا: بدون تاریخ [ف: ۴۰]

۴۷۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۳۸۵

بی‌کا، تا: بدون تاریخ [ف: ۴۰]

۴۷۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۲۵

بی‌کا، تا: بدون تاریخ [ف: ۴۰]

۴۷۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳-ش/۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی قضایا یحکم بها حکما راجحا مع تجویز نقیضه کقولنا فلان یطوف باللیل.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸]

۴۷۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۵۰

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: آبی و شکری فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۳۳]

۴۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۸۶/۵-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 16829 (ریو ۴۳۹)؛ بی‌کا، بی‌تا، ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۹۰]

۴۷۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما موضوعات العلم او جزئیاتها او اعراضها او جزئیاتها و اما محمولاتها فهی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ آبی، ۱۱۴گ، ۱۸ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۳]

۴۸۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: ۴۶]

۴۸۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۳۹

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴۶]

۴۸۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۶]

۴۸۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۴۳

خط: نستعلیق، کا: مراد علی تنکابنی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج عالی با ترنج و سر، ۱۶۵گ، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴۶]

۴۸۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرد، ۱۲۸ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۲]

۴۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۰۱

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۸۶. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۳۴]

۴۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۴۶۹

آغاز: بسمله، ان اروی زهر زهر بلفارسیه شکوفه و الریاض جمع الروضه؛ **انجام:** اعلم انه اذا اکانت لکنه لیس

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی: ۶۲۷]

۴۸۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۲

بی‌کا،بی‌تا؛مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ [ف: ۴۶]

۴۸۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۴۳

بی‌کا،بی‌تا؛مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ [ف: ۴۶]

۴۹۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۳۱

بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۶]

۴۹۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۵۲/۲

بی‌کا،بی‌تا؛محشی؛جلد:تیماج،۱۳سطر،اندازه:۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲۰]

۴۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۷۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از زهره اشفقی [رایانه]

۴۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۴۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۸۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۴سم [رایانه]

۴۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۶۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

۴۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما حذف الضرورة المخصوصة بالصغری فلان الکبری اذا لم یکن فیها ضرورة.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، متن شمسیه با نشان «متن» در حاشیه صفحات؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: روکش گالینگور طوسی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۲۳-۲۴ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [رایانه]

۴۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۶۷

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی، خریداری از منصوره تألهی معین الدین [رایانه]

۴۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۹۲

آغاز: [گ۲]: دلالة اللفظ م اخرج عن المغنی الموضوع له فهی داخلة فی حد دلالة الالتزام؛ **انجام:** وجود جزئی آخر لم یستقر آء [لم یستقرأ] و یکون حکمه مخالفة لما استقرئی کالتمساح قال الرابع التمثیل ...

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، عطف تیماج عنابی، ۱۱۲گ، ۱۴ و ۱۵ سطر (۷/۲×۱۳ و ۷/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۵سم [رایانه]

۴۹۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: ۸]

۴۹۹. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا، محشی از ملا محمد طالش و عماد [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۱]

۵۰۰. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [تراثنا: ۸۱]

۵۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۸۸

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر (۸/۸×۱۶/۶)، اندازه: ۱۷/۸×۲۴/۶سم [رایانه]

۵۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۵/۱۸ض

آغاز: بسمله. متوکلا یکرمه العمیم و مصلیا علی رسوله الذی هو بالمومنین رووف رحیم؛ **انجام:** این فساد الکلام و الاعرفا عن طریق السداد، تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ضمیمه نسخه ش ۱۲۱۴۵ [رایانه]

۵۰۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۳۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۵۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۹۳]

۵۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۸۴۶

آغاز: المعنی کما عرفت بل یزاد به مفهوم مسمی بزید.؛ **انجام:** فتلك النسبة ملحوظ بینهما.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی عطف تیماج عنابی،۷۱گ،۱۹ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۴-۱۴۴۹]

۵۰۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۱۴

آغاز: و ایجاد شیئی غیر مسبوق بمادة و لا زمان

خط: نسخ، کا: عبد الحسین، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قهوه‌ای عطف تیماج قرمز، ۳۶۹گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۱۴۰۱]

۵۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۵۹-۵۹/۷۹

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهری به تاریخ ۱۳۴۰؛ ۱۵۰گ، ۱۳-۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۶]

۵۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۸۳/۱-۳۹/۱۶۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** التصوریة والتصدیقیة من ضرور یاتهما والاحاطة بالافکار الصحیحة والفاسدة الواقعة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای سفید، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۴۸]

۵۰۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۲۳/۱

آغاز: و ان حکم فیها بسلب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج عنابی، ۶۲گ (۱-۶۲)، ۱۷ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۲۵۰]

۵۰۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۶۳

آغاز: هو ان یکون المتقدم بحیث یحتاج الیه؛ **انجام:** انه ولی ذلك و القادر علیه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: شیخ محمد کفایی اردکانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج ماشی،۱۱۷گ، ۱۸ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۶۳]

۵۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۳۸-۳۸/۱۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۴۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲-۷۴۵]

۵۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۳۳/۱

کا: نبی بن جعفر حسینی استرآبادی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ (۱-۱۱۹)، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۶۱]

۵۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۸

آغاز: سبب ایراد رسم العلم فی مفتح الکلام

خط: تعلیق، کا: علی نقی اردکانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۸۸گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳-۲۶]

۵۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** توقف الشروع اما تصور العلم فلان الشارع لولم

مقدمة تحریر القواعد؛ خط: نسخ ریز، کا: مصطفی بن محمد بن خالد بغدادی،بی‌تا؛کاغذ:فرنگی،فستقی،جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۱۰۳-۱۰۸)، ۱۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۱۰۰]

۵۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای «داود، ع، مح، محی الدین»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴۵گ، ۹ سطر

(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۷۳]

۵۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲/۲-۴/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضای «علم الهدی»؛ ۱۲۹گ، ۱۷ سطر [ف: ۲-۷۴۳]

۵۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۴۵-۵۱/۱۰۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: زمان دماوندی، تا: ۸ شوال، محشی؛ ۱۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۵]

۵۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۳/۵-۵۶/۷۳

آغاز: برابر

از اول تا «قال القسم الثالث الخ اقول القسم الثالث من الاقیسة الشرطیة ... »؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ۱۸۳گ (۱۹-۲۰۱)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۵۶

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: احمدبن محمدرضا بن محمدبن میرزا محمدعلی طبیب کاشانی، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ]

۵۱۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۱

آغاز: محمد اشرف البریات بأفضل الصلوة وآله المنتجبین ... و بعد فقد طال الحاح المشتغلین علی المترددین ان اشرح لهم الرسالة الشمسیة؛ **انجام:** وهی قضایا یوخذ ممن یعتقد فیه اما لامر سماوی من المعجزات والکرامات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول) و انجام (دو برگ)؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۹۸]

۵۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۹/۲-۵۷/۲۰۹

آغاز: برابر

فقط شامل مقدمه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۱-۱۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۴۵-۵۵/۱۲۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۳گ، ۱۷-۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۹/۱-۵۴/۹۹

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۴۶]

۵۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۳/۱-۱۰/۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی یلزم ان یختص فی سریع انفکاکه وبطئه بجواز ان لایمتنع انفکاکه عن الشئ

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۰گ، ۱۲-۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۴۸]

۵۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۲۳-۲۳/۱۴۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** منها ترغیب الناس فیما ینفعهم من امور وهی قضایا ... ویرغب کما اذا قیل الخمر یاقوت سیالة البط العفن.

فاقد خطبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای کرم عطف تیماج سرخ، ۱۹۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۸]

۵۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۵۸۳-۲۳/۱۰۳

آغاز: علیه الشروع فی العلم و وجه توقف الشروع اما علی تصور العلم فلان الشارع ... قال و لیس الکل من کل منهما بدیهیا والا لما جهلنا شئیا و لانظریا و الالدار او تسلسل اقول العلم اما بدیهی؛ **انجام:** قال و اما غیر الیقینیات الخ اقول من غیر الیقینیات المشهورات و هی قضایا تعرف بها ... اما لامر سماوی من المعجزات و الکرامات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۲۶-۳۹/۲۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** له کان جنساً یکون تحته انواع فلایکون نوعاً مفرداً بل عالیاً فلایصح التمثیل الاول وان

خط:نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۸]

۵۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳۲۲-۵۶/۱۷۲

آغاز: برابر

از اول تا شرح «قال البحث الثانی فی اجزاء العلوم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳۲۶/۲-۵۶/۱۷۶

از اول تا «قال البحث الثانی فی اجزاء العلوم اقول اجزاء العلوم ثلاثة ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۱گ (۴-۱۱۴)، ۱۵ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۳۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ (۵۳ر-۱۶۹ر)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۱۰۹]

۵۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۰]

۵۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۳۰

انجام: موجود: ثابت لذلک الشیئی فیکون

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: حاج میرزا علی شریعتی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۴۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۵-۱۸۱۳]

۵۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۸۶۹/۲

آغاز: طلبه عبثا و اما علی موضوعه؛ **انجام:** و قد عرفت فی اول الفصل الثانی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف تیماج عنابی، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۴۵۶]

● تحریر کتاب الکرة المتحرکة = تحریر اکر اوطولوقس = الاکر المتحرکة / ریاضیات / عربی

taḥrīr-u k.-il kurat-il mutaḥarrika = taḥrīr-u ukar-i uṭulūqis = al-ukar-il mutaḥarrika

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: جمعه ۷ جمادی الاول خنا یعنی ۶۵۱ق

از: اوطولوقس؛ ترجمه: ثابت بن قره و تحریر از خواجه نصیر طوسی؛ در۱ «مقاله» و ۱۲ «شکل». در مجموعه رساله‌های شش‌گانه «تحریر کرات و المتوسطات».

آغاز: بسمله. الحمد لله دائما. تحریر کتاب الکرة المتحرکة لاوطولوقس. اصلحه ثابت و هو مقالة واحدة و اثنا عشر شکلا. الصدر: النقطة التی تتحرک حرکة معتدلة هی التی تسیر فی ازمان متساویة و مقادیر متساویة و مشابهة و اذا سارت نقطة قوسین من دائرة او خطین بحرکة معتدلة کانت نسبة الزمانین کنسبة القوسین او الخطین. محور الکرة هو قطرها الذی تدور الکرة علیه و هی ثابتة و طرفاها قطباها ...

انجام: و کان السطح مائلا هذا خلف-فز- مرکز الکرة لا غیر فاذا کا واحدة من دایرتی ا ب ج-ب ه ی عظیمة و ذلک ما اردناه. تم الکتاب الکرة المتحرکة لاوطولوقس.

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۸ق؛ تهران، سنگی، ۱۳۰۴ق، خشتی، ۸ص (صص۷۶-۸۳)

[الذریعة ۳۸۲/۳]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة تحریر اکر اطولوقس؛ یزدی، محمد باقر بن زین العابدین (-۱۱)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳ر۳۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الکتاب و الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد النبی الامی و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً فی العشرین من ذی الحجة من سنة احدی و اربعین و ستمائة هجریة علی صاحبها افضل الصلوة و السلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۴۱ق؛ جلد: چرمی سیاه ضربی، ۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹/۳عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۰۳۵؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن ابراهیم بن ابی المکرم، تا: ۲۶ ربیع الاول ۶۶۹ق؛ ۵ص (۱۴۵-۱۴۹)، ۳۱ سطر [عکسی ف: ۴-۳۱۳]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۴

بی‌کا، تا: سنة خعا۶۷۱ق؛ تاریخ تحریر را چنین دارد: «فرغ المصنف ادام الله ظلاله من تحریره خ. ر. و. ر. جمادی الاولی خنا = ۶۵۱ و الکاتب ر. د. یز. شعبان المبارک سنة خعا = ۶۷۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ (۴۷پ-۶۹ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۳ رجب ۶۹۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۳گ (۲۵ر-۲۷ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۲۲/۲

آغاز: یقال ان النقطة تتحرک حرکات متساویة اذا قطعت فی ازمنة متساویة؛ **انجام:** و معلوم انها فی سطح دایرة ا ب ح (ناقص)

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی، ۱۵ص (۷۷-۹۱)، اندازه: ۱۵×۲۰/۲سم [ف: ۸-۳۷۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علیه و لونها و لیکن ... و معلوم انها فی سطح دل من ا س ح (کذا)

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ تاریخ کتابت در رایانه قرن ۶ ثبت شده است که نادرست است، ضمیمه نسخه ش ۵۲۳۲ [شاید همان نسخه بالا باشد]؛ واقف: نادر شاه، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [الفبائی: ۱۰۸]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با اشکال ریاضی؛ ۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۳۳۴]

۸. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۵

بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۴۸پ-۴۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۱]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۴

بی‌کا، تا: ۶ جمادی الاول ۷۸۳ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ،۳گ(۲۵پ-۲۷پ)،۲۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۰ص (۱۰۲- ۱۱۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الاول ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۲۹پ-۳۱پ)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۵۳/۲

در یک مقاله و دوازده شکل با اصلاح ثابت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۷گ (۳۵پ-۴۱پ)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۸×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۴۰۹۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۵]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۲۰۶پ-۲۱۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۱]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: شب جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز زیتونی با ترنج و سرترنج، ۸گ (۶۲ر-۶۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۳۹۰]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۵گ (۲۸ر-۳۲ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]

۱۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج نیلی، ۹ص (۶۱-۶۹)، ۱۸ سطر (۱۲×۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۸سم [ف: ۸-۳۶۴]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۱۴/۵

انجام: فنقول انهما عظیمتان و یصل ... فهو فصلهما المشترک و قطر لدائرة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۵گ (۶۶پ-۷۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۰-۲۸۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملاموسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۵ص (۱-۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۴]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قطعت قوس ک ح ا فارقت نقطة ح نقطة ا و قطعت قوس ا ط ک فی ذلک الزمان بعینه ...

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبان ۱۰۰۹ق، جا: اصفهان، به جهت آقا جلال محمد؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۷ر-۳۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۲ جمادی الاول ۱۰۱۰ق، جا: شیراز، مدرسه رضویه؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج، ۶گ (۲۹پ-۳۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۰۸]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۴ رمضان ۱۰۱۳ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۷گ (۱۳۵پ-۱۴۱ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۷۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۸)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۵]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۷ق؛ با اشکال هندسی، مصحح، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۳۴پ-۳۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۱۲]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۰۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه نیمه جمادی الثانی ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۵گ (۲۹ر-۳۳ر)، ۱۷ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۷۴۲]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری خفی، کا: محمد جعفر یزدی، تا: ۱۰۵۶ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی نارنجی و آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۶ص(۱-۶)، ۲۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۰/۸×۲۱/۹سم [ف: ۸-۳۸۵]

۲۹. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-۳۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عماد الدین محمود حسینی، تا: ذیحجه ۱۰۵۹ق، با اشکال هندسی، محشی به امضای «محمد باقر»؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: چرمی نازک، ۸۰ص، ۱۹ سطر (۱۲×۱۳/۵)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۶۰]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۳/۶

آغاز: قال المولی المعظم الصدر ... معجز بنی آدم نصیر الحق ... حجة الاسلام و المسلمین ... محمد بن محمد بن حسن الطوسی ادام الله ظلال افضاله ... اقول بعد حمدالله ... انی کنت فی طلب الوقوف علی بعض المسائل المذکوره فی کتاب الکرة و الاسطوانه لارشمیدس زمانا طویلا لکثیرة الاحتیاج الیه ... المقالة الاولی صدر الکتاب افتتح ارشمیدس کتابه بان قال مخاطباً لواحد من اهل زمانه اسمه ذوستیاوس سلام علیک قدار سلت الیک
خط: شکسته نستعلیق، کا: میر علی بن نظرشاه، تا: ۱۰۷۵ق، جا: اصفهان؛ با اشکال هندسی و نجومی؛ کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۳۷۹-۳۸۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۱۱۵]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵گ (۴۳پ-۴۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۹۹]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶/۲

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۴ق؛ ۴گ (۱۲ر-۱۵پ) [دانشگاه تهران: ف: ۷-۲۶۲۳]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۴۷/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن سیاه، ۵گ (۱ر-۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۴۲۱]

۳۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۲۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی ذلک السطح فیکون المحور عودا علی سطح
در یک مقاله و ۲۵ شکل؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن شمس الدین محمد شیرازی، تا: ۱۰۹۲ق؛ در هامش دوائر نجومی؛ کاغذ ترمه؛ جلد: مقوا، ۱ص، ۶۵ سطر، قطع: رحلی، [ف: ۱-۴۲۲]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت کتاب الکرة المتحرکة لاطولوقس بعون الله تعالی و فرغ المصنف من تحریره یوم الجمعة السادس شهر جمیدی الاول سنه خنا (= ۶۵۱ هـ)
خط: نسخ، کا: محمد امین حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: پارچه‌ای، ۱۲ص (۳۵-۴۶)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱/۲)، اندازه: ۱۲/۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۱۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۹]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۲۷، منقش به تصاویر کرات؛ واقف: محمد علی قائم مقام، ۱۳۱۶؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [رایانه]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۷/۲

کا: عبدالغنی بن معزالدین حسینی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۴۱پ-۵۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۱]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کل واحد منهما مسا و لمربع جیب ... فی سطح الدایره المماسه لب او ذلک ما اوردناه و هذا آخر الکتاب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سر لوحه مذهب، مجدول، دارای اشکال هندسی؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سبز، ۲۲۴گ، ۱۱سطر (۴×۸/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۷-۱۵]

۳۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۷۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ با اشکال دقیق؛ ۱۳ص (۶۸-۸۰) [عکسی ف: ۱-۶۲]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن سید علی موسوی، تا: ۱۱۰۲ق؛ با اشکال و دوایر هندسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن شیخ حسین گیلانی، تا: ۱۶ محرم ۱۱۸۳ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۸ص (۱-۸)، ۲۲-۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۷سم [ف: ۸-۳۶۵]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۶۱/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد حسین (حسن) منجم حسینی اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با اشکال هندسی؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۳۳پ-۳۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۰]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: برجعلی جربادقانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: ساغری مشکی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۶]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۴۳/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۸۲پ-۸۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۳۵۷]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۸-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲ص (۷۴-۷۵)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رفیع طبیب رشتی حسینی، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج، سرخ، ۵۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۲۳۷]

۴۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۷۸/۳

خط: نسخ، کا: حسین علی نوروزی، تا: ۱۲۰۶ق [ف: ۶-۲۰۱]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۱

انجام: و فرغ المصنف من تحریره یوم الجمعة السابع من جمادی الاول سنة خنا-۶۵۱

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲-۱۱۶]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۰۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد بن عبدالله، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۸ص (۱-۸)، ۱۷ سطر (۶×۱۲/۲)، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۷سم [ف: ۸-۳۸۱]

۵۰. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳

کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی موسوی اصبهانی درب امامی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد؛ مصحح، محشی به عنوان: «الأستاد»، «السید محمد علی القائنی» [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما فلانها مرکز الکرة

خط: نسخ تحریری، کا: سید حسین محلاتی خراسانی، تا: ۱۶ رجب ۱۲۹۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۶۳۴۷؛ کاغذ: فرنگی کاهی، جلد: مقوا با رویه پارچه‌ای، ۵ص (۳۶-۴۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۸-۳۸۳]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آقا میرزا محمد علی بن محمد اسماعیل حسینی قاینی، تا: شنبه ۴ رمضان ۱۲۹۳ق، جا: سرحد بهبهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با میشن سرخ، ۵گ (۱۴ر-۱۸پ)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۶۸]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دودانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۴]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن حیدر هزار جریبی دودانگه مشهور به منجم، تا: ۱۳۱۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی عطف چرمی، ۱۲ص (۶۴-۷۵)، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۰/۳-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۹]

۵۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۲۷پ-۳۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۴]

۵۶. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۱

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۷]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۱۷۴ [رایانه]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین، محمد بن حسین ابوالقاسم» (خشتی)، «امیر المومنین حیدر» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۳۳پ-۳۸)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۰۸]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مشکی تازه، ۳گ (۱۰ب-۱۳ب)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۸۴۸]

● تحریر کتاب المأخوذات فی اصول الهندسة = تحریر مأخوذات ارشمیدس / ریاضیات / عربی

taḥrīr-u k.-il ma'xūḏāt fī usūl-il hindisa = tahrīr-e ma'xūzāt-e arašmīdos

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: ۶۵۳ق

تألیف ارشمیدس و ترجمه ثابت بن قره و تحریر خواجه نصیرالدین طوسی مشتمل بر یک «مقاله» و ۱۵ «شکل» است. در مقدمه آورده است «استاد محقق مختص ابوالحسن علی بن احمد نسوی آن را تفسیر کرده است و این از مؤلفات متوسط است که باید ما بین کتاب اوقلیدس و مجسطی خوانده شود».

آغاز: بسمله. تحریر کتاب مأخوذات ارشیمدس ترجمة ثابت بن قرة خمسة عشر شکلا و تفسیر الاستاد المختص ابی الحسن علی بن احمد النسوی.قال الاستاد المختص: هذه مقالة منسوبة الی ارشمیدس فیها اشکال حسنة قلیلة العدد کثیرة الفوائد فی اصول الهندسة فی غایة الجودة و اللطافة و قد اضافها المحدثون الی جملة المتوسطات التی یلزم قراءتها فیما بین کتاب اوقلیدس و المجسطی الا ان فی بعض اشکالها مواضع یحتاح الی اشکال آخریتم بها بیان ذلک الشکل و قد اشار فی بعض ذلک ارشمیدس الی اشکال اوردها فی سائر مصنفاته و قال کما بینا فی الاشکال القائمة الزوایا و کما بنیا فی تفسیر فی جملة القول فی المثلثات و کما قد تبیین فی قولنا فی الاشکال ذوات الاضلاع الاربعة و اورد فی الشکل الخامس برهاناً علی طریق اخص ثم بعد ذلک عمل ابوسهل القوهی مقالة سماها تزئین کتاب ارشمیدس فی المأخودات و اورد برهان ذلک الشکل بطریق اعم و احسن مع ما یتعلق به من ترکیب النسبة و تألیفها فلما وجدت الحال علی هذه جعلت للمواضع الغامضة من هذه المقالة شرحاً علی سبیل تعلیق الحواشی و بینت ما اشارالیه باشکال اتجه الیها خاطری و اوردت من اشکال ابی سهل شکلین یحتاج الیها فی الشکل الخامس و ترکت الباقی اجتناباً من التطویل و استغناء عنه اذ اتماس دائرتان کدائرتی ا ه ب، ج ه د

انجام: وتر العشر و قد تبین ذلک فی الشکل الثالث عشر من المقالة الثالثة عشر من الاصول و ذلک ما اردناه، تمت المأخوذات لارشیمدس

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹

[مشارعربی /۱۶۶؛ آثار و احوال خواجه چاپ ۳۵۴/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۳

بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره طوسی دارد «ادام الله برکة انفاسه»؛ و در تاریخ تحریر گوید: «ر. د. ک. ه. خنج» و درتاریخ ۲۰ ربیع الثانی ۶۷۱ ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۱۲۴پ-۱۲۷ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۴گ (۱۲۲پ-۱۲۵پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۶

بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ ۲گ (۵۴پ-۵۵ر) [ف: ۳-۳۴۲]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۳

بی‌کا،تا:۱۴ربیع الثانی ۷۸۴ق؛ ۴گ (۱۰۷پ-۱۱۰پ) [ف: ۳-۳۴۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرشد بن محمد، تا: ۱۱ ربیع الاول ۸۸۰ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۱۰پ-۱۱۴پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۶۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الاول ۸۹۸ق؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۰ص (۱-۱۰)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۲×۲۵/۷سم [ف: ۸-۳۵۸]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۲۵۵ر-۲۶۱ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۴۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی از میرزا نصیر و سید محمد علی قاینی، ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲؛ کاغذ: آهاری حنایی، ۱۸و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۶۸پ-۷۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۵۰]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۷-۳]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای ۲۲ شکل هندسی؛ کاغذ: ترمه، ۱۱گ (۴پ-۱۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۸سم [ف: ۹-۴۰]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج، ۸گ (۹۴پ-۱۰۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۱۰]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ محرم ۱۰۱۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۱۲گ (۱۶۰پ-

۱۷۱ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ شوال ۱۰۳۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۷۳پ-۱۸۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن عبدالحسین یزدی، تا: محرم ۱۰۵۸ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۳۹۵؛ کاغذ: زرد، جلد: پارچه‌ای، ۱۰گ (۵-۱۴)، ۲۵ سطر (۵×۱۵/۳)، اندازه: ۱۱/۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۱۴]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۱۱۶ر-۱۲۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۲]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۴

آغاز: برابر

۱۵ شکل؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۰۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵ص (۱-۳۵)، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۵-۲۱۴]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۳۴۰]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۱۲۵۵]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ سپس شرح کتابی است در هندسه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۷۴پ-۸۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۴۳]

۲۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۳]

۲۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، ۸گ (۱۸۳پ-۱۹۰ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

← تحریر کتاب المفروضات ≻ تحریر المفروضات
← تحریر کتاب مانالاوس فی الاشکال الکرویة ≻ اصلاح اکر مانالاوس
← تحریر الکرة المتحرکة ≻ تحریر کتاب الکرة المتحرکة
← تحریر الکرة مانالاوس ≻ تحریر اکر مانالاوس

● تحریر الکرة و الاسطوانة = تحریر کره و استوانه /

ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul kura wa-l usṭuwāna = tahrīr-e kore va ostovāne

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

اصل از ارشمیدس و ترجمه عربی از ثابت بن قرة الحرانی و تهذیب و تحریر از خواجه نصیرالدین طوسی، که آن را بر اساس ترجمه مذکور و نقل حنین بن اسحق از شرح اوطوقیوس بر اصل کتاب، انجام داده است.

خواجه در مقدمه تحریر خویش فرماید: من زمان درازی در جستجوی وقوف بر بعضی از مسائل کره و استوانه ارشمیدس بودم، چه برای فرا گرفتن مطالب شریفه هندسه بدان نیاز داشتم، تا آن که به نسخه مشهوری از کتابی که ثابت بن قره آن را اصلاح کرده بود دست یافتم که هم بعضی مصادرات آن به‌واسطه قصور فهم مترجم و ناقل آن به عربی افتاده بود و هم به‌واسطه نادانی نویسنده و ناسخ بسیار مغلوط و سقیم بود. هرچه کوشش کردم به جز مقاله اولی، از فهم بقیه آن عاجز ماندم. بعد متوجه شدم که مترجم مقداری از مقدمات ارشمیدس را که فهم بعض مطالب آن مبتنی است انداخته، در حیرت فرو ماندم و حرص و ولعم بر تحصیل و فهم آن بیشتر شد تا آن که بعد از مدتی کهنه دفتری به چنگ آوردم شامل چند نسخه و اتفاقاً یکی از نسخ آن دفتر «شرح اطوقیوس عسقلانی» بر این کتاب بود که بیشتر از مشکلات آن را حل و توضیح و تفسیر نموده بود و نسخه دیگر آن همین کتاب بود که اسحاق بن حنین آن را با نهایت دقت به عربی آورده بود و نسخه سوم آن متن کتاب «کره و استوانه» از ابتدای کتاب تا آخر شکل چهارم نیز به نقل و ترجمه اسحاق که آنچه اوطوقیوس در اثناء شرح خویش ذکر کرده برابر با متن کتاب در این نسخه بود، بنابر این آنچه می‌خواستم از این دفتر به دست آوردم و فهم کتاب برایم سهل و آسان شد. بهتر آن دیدم که کتاب را به ترتیب تحریر کنم و اصل کتاب را به ضمیمه بیان مصادراتی که به اصول هندسه واضح می‌شود، با ایراد مقدمات لازم و آنچه از شرح اوطوقیوس و سایر کتب اهل صناعت استفاده کرده بودم در اینجا آوردم و متن را از بقیه مطالب جدا و ممتاز گردانیدم و عدد اشکال را در حاشیه مطابق روایت ثابت و اسحاق ثبت نمودم، چه اشکال مقاله اولی در نسخه ثابت ۴۸ و در نسخه اسحاق ۴۳ بود. مقاله ارشمیدس را در تکسیر دائره در آخر کتاب افزودم، چه این

مقاله مبین بعض مصادرات مذکوره در این کتاب بود. (مدرس رضوی)
آغاز: بسمله، کتاب الکرة و الاسطوانة لارشمیدس اصلحه ثابت بن قرة، رب انعمت فزد اقول: بعد تحمید الله و تمجیده و الصلاة علی محمد و آله المصطفین من عبیده انی کنت فی طلب الوقوف علی بعض المسائل المذکورة فی کتاب الکرة و السطوانة لارشمیدس زمانا طویلا لکثرة الاحتیاج الیه فی المطالب الشریفة الهندسیة الی ان وقفت الی النسخة المشهورة من الکتاب التی اصلحها ثابت بن قرة و هی التی سقط بعض المصادرات لقصور فهم ناقله الی العربیة عن ادراکه ... المقالة الاولی افتتح ارشمیدس کتابه بان قال مخاطبا لواحد من اهل زمانه اسمه ذوسیثاوس ... صدر المقالة الثانیة ... سلام علیك ... ذکرت فیها علوما
انجام: و یکون احدیهما اقرب الی النصف من الاخری و ذلك ما اردناه فهذا ما اورده ابوسهل القوهی، تمت المقالة الثانیة، تم بتمامها الکرة و الاسطوانة لارشمیدس بحمد الله و منه.
چاپ: حیدر آباد دکن، ۱۳۵۹
[الذریعة ۳۳۸/۳ و ۳۸۸/۳ و ۲۹۱/۱۷؛ حاجی خلیفه ۳۵۷/۱: تحریر هندسیات ۲۹۱/۱۷؛ مدرس رضوی ۳۶۱-۳۶۳]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان خعا ۶۷۱ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵گ (۱۴۲پ-۱۶۶پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۶گ (۲۰۴ر-۲۰۹پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۱]
۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱۵
المقالة الثانیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۷
بی‌کا، تا: ۷۰۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸گ (۵۸ر-۷۵پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۲]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۹
بی‌کا، تا: ۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹گ (۱۳۲پ-۱۵۰پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۲]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱ص (۳۲۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۲]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸- عکسی
نسخه اصل: از ترکیه نسخه حاجی سلیم آقا؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۸ و ۹، [نشریه: ۲-۲۷۵]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره،۳۸گ،۲۳سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۸×۲۶سم [ف: ۸-۶۵]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: (مرشد) عبد الله بن محمد، تا: ۸۸۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ (۱۱۸پ-۱۵۰ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۲]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۵
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۶۱گ (۱۷۸پ-۲۳۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]
۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لبه دار [ف: ۷-۳]
۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۹۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای ۲۴ شکل هندسی؛ کاغذ: نوعی ترمه، ۳۲گ (۲۲پ-۵۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۸سم [ف: ۹-۴۰]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی با عناوین «لمحرره محمد علی القائنی»، با امضای بلاغی در ۱۴ ربیع الثانی ۱۱۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۰-۹]
۱۴. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۱]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ ۶۵گ (۱۰۲پ-۱۶۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۱۰]
۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ ۲۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۶]
۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ با شکل‌های دقیق، مقابله شده، مصحح؛ ۵۷گ (۲۱پ-۷۷پ) [ف: ۱-۴۵]
۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱۵
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۷گ (۲۷۶پ–۳۴۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۴]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۶۰-عکسی

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ یادداشت تصحیح ۱۴ ربیع الثانی ۱۱۷۰ق؛ ۹۳گ، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۲-۶۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای،۱۶سطر(۶/۵×۱۱/۲)،اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۹سم [ف: ۸-۳۷۸]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۳۷/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن یشمی، ۴۶گ (۱۷پ–۶۲ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۶سم [ف: ۶-۳۱۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ مجدول، با اشکال ریاضی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا عطف چرمی، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۲سم [ف: ۱۰-۲۳۷]

۲۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۸

کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی موسوی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۳۰]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۲

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۶۱گ (۴پ–۶۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۳۴۲]

۲۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۴۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۰]

← تحریر کره و استوانه ← تحریر الکرة و الاسطوانة

● تحریر کلام خواجه نصیرالدین طوسی (رساله در)

/ متفرقه / عربی

tahrīr-e kalām-e xāje nasīr-ed-dīn-e tūsī (r. dar)

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸-۷۲۶ قمری

allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251-1326)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۲۸۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:–۱۰۸]

● تحریر الکلام فی تحقیق سماع موسی علیه السلام /

کلام و اعتقادات / عربی

taḥrīr-ul kalām fī taḥqīq-i samā'-i mūsā 'alay-hi-s-salām

رساله کوتاهی درباره کیفیت صدایی است که موسی از کوه طور شنید. نوشته شده پس از درگذشت ابراهیم لقانی (۱۰۴۱ق).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۸۵

آغاز: یا سبوحاً تقدس فی ظهوره عن احکام المظاهر و یا قدوساً تنزه فی بطونه عن الحلول فی الجواهر ... فهذا تحریر الکلام فی تحقیق سماع موسی علیه السلام اسعافاً لبعض الکرام عن سؤال و اقتراح تام ... فاقول مستمداً من العلیم العلام قال الامام الهمام عمدة متأخری محرری الاصول و الکلام شیخ الاسلام العلامة ابراهیم اللقانی فی عمدة المرید لجوهرة التوحید ان فی سماع السید موسی علیه السلام اقوال؛ **انجام:** و قد سأله هل رأیت ربک و یظهر للعشاق فی کل مظهر من اللبس فی اشکال حسنة بدیعة لا انه سمع صوتاً مخلوقاً الا علی کلامه. تمت بحمد الله و حسن توفیقه.

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج، ۲گ (۱۵۶ر–۱۵۷پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۱/۲۹-۳۷۳]

● تحریر کلام لتقریر مرام = مسح الرجلین / فقه / عربی

taḥrīr-u kalām li-taqrīr-i marām = masḥ-ur rijlayn

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری

basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā (- 17c)

تاریخ تألیف: ۸ جمادی الثانی ۱۰۷۹ق؛ محل تألیف: هرات درباره دو مسئله فقهی اختلافی بین شیعیان و اهل تسنن است. در دو «مفصل»: ۱. مسح رجلین؛ ۲. مراد از کعبین در قرآن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۲۲/۲۱

آغاز: احمدک یا مظهر الحق بآیاته الواضحة و الصواب واصلی علی ارسخ الراسخین فی علم تأویل الکتاب و علی آله الذین هم هدی لاولی الالباب؛ **انجام:** یکون فی کل رجله کعبان انتهی کلامه. زید اکرامه فلنقتصر علی ما قلناه و لنکتفی بما ذکرناه. اتفق الفراغ من تسطیرها یوم الثامن من الشهر السادس من السنة التاسعة من العشر الثامن بعد مضی رأس الغم من الهجرة النبویة ... فی البلدة المعروفة بهرات حفت بالخیرات و البرکات و حرست عن الدواهی و الآفات و الحمدلله وحده و الصلوة علی محمد و آله بعده.

خط: نسخ، کا: محمد بن ملک محمد مصعب بیگی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۵گ (۳۰۱ پ–۳۱۵ ر)، ۲۵ سطر (۱۱/۷×۲۲/۷)، اندازه: ۱۸×۳۱/۷سم [ف: ۱/۲۹-۳۴۹]

● تحریر اللغات و الاسماء / کیمیا / عربی

taḥrīr-ul luġāt wa-l asmā’
رساله واژه‌های کیمیاوی است به ترتیب حروف تهجی. در صفحه عنوان به جلدکی نسبت داده شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۳۱/۱۰
آغاز: بسمله. حرف الالف. الاسد النار، قاله هرمس الاسد النفس و قال غیره الاسد البری هو النوشادر، هذا نص جابر، کما ان الاسد اللایلی الفضة. و قیل ان السد خضر الزجاج؛ **انجام:** حرف الیاء. الیاقوت الاحمر ... الحدید و الکبریت القوم. الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی حبیبه و صفیه و رسوله ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد نبی طبیب نوری مازندرانی، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۹۳ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۶گ (۱۱۴پ-۱۱۹ر) [ف: ۹-۲۸۴]

● **تحریر اللمعات = شرح لمعات** / عرفان و تصوف / فارسی
tahrīr-ol loma‘āt = š.-e loma‘āt
وابسته به: لمعات عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر (۶۱۰-۶۸۸)
شرحی مفصل بر لمعات عراقی است. این شرح به صورت «قوله قوله» و در برخی موارد به صورت مزجی برگزار شده و شارح از سید قاسم انوار با دعای «رحمه الله» نقل نموده است.

تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۸۱
آغاز: [متن] الحمدلله الذی نور وجه حبیبه به تجلیات الجمال فتلالا نوراً و ابصر فیه غاطات الکمال بباید دانست ایدک الله بروح منه که توضیح و تنقیح این کلام موقوفست بر تمهیدی و تنبیهی؛ **انجام:** و رفع ننگ و نقص و عار و رسوخ رسوم عادات و تقلیدات جز به باده معارف و معانی اهل میزان حاصل و میسر نیست. مرا چو باده رهاند زبند خویشتنم ×× به میکده شدنم بهتر از عباداتست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول ۸۷۶ق؛ تملک: ابن بکر بن رستم بن احمد شروانی، حاج مصطفی صدقی، موسی بن محمد حسن بن ابراهیم گیلانی در ۱۲۵۰؛ ۱۰۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۹]

⟵ تحریر اللیل و النهار ⟵ تحریر الایام و اللیالی
⟵ تحریر مأخوذات ارشمیدس ⟵ تحریر کتاب المأخوذات فی اصول الهندسة
⟵ تحریر مانالاوس فی الاشکال الکرویة ⟵ تحریر اکر مانالاوس
⟵ تحریر متوسطات ⟵ تحریر اکر مانالاوس
⟵ تحریر مجسطی ⟵ تحریر المجسطی

● **تحریر المجسطی = تحریر مجسطی** / هیئت / عربی
taḥrīr-ul majasṭī = tahrīr-e majastī
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)
وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸)
اهدا به: حسام الدین و سیف المناظرین حسن بن محمد سیواسی
تاریخ تألیف: شوال ۶۴۴ق؛ محل تألیف: دژ الموت
منسوب به بطلمیوس قلوذی معاصر شاهپور. در این کتاب از اوضاع و احوال افلاک و حرکات هر یک از سیارات و همچنین وضع کره خاک با دلایل ریاضی بحث شده و مجسطی بهترین کتاب این فن است. گفته‌اند اول کسی که به تعریب و تفسیر آن توجه کرد، یحیی بن خالد برمکی بود که جمعی را بدان واداشت و اسحاق بن حنین به تعریب آن پرداخت و در زمان مأمون، حجاج بن یوسف بن مغبرة الحاسب و ثابت بن قرة آن را اصلاح و تجرید نمودند و برای بار دیگر ثابت بن قرة آن را از اصل یونانی به عربی ترجمه کرد. درباره نسخه ثابت گفته‌اند: اگر اصلاح و تعریب او نبود این کتاب ترجمه نافعی نداشت. قاضی زاده رومی در حواشی بر شرح مجسطی نظام نیشابوری چنین نگاشته: از کتاب مجسطی سه نسخه مشهور است: اول نقل حجاج، دوم نقل اسحاق بن حنین که ثابت بن قرة آن را اصلاح کرده و سوم تعریب خود ثابت است. نسخ مجسطی در تعداد مقالات و عدد اشکال متفاوت است و فصول آن در نسخه حجاج، انواع و در نسخه ثابت بن قرة، ابواب نامیده شده و بر سیزده مقاله مرتب شده است. در آن بنا بر نسخه اسحاق بن حنین که ثابت آن را اصلاح کرده یکصد و چهل و یک فصل و یکصد و نود و شش شکل است.
مجسطی در حدود سال ۱۱۶۰م در صقلیه (سیسیل) از یونانی به لاتینی درآمد و به سال ۱۱۷۵م جرارد کرمونائی آن را در طلیطله از عربی به لاتینی ترجمه کرد، اما اعتبار مآخذ چنان بود که ترجمه با واسطه سال ۱۱۷۵ بر ترجمه مستقیم و از روی متن اصلی سال ۱۱۶۰ ترجیح داده شد و آن را تحت الشعاع قرار داد. خواجه در تحریر خویش از کتاب اصلی پیروی نموده و در این کتاب بر خلاف تذکره کمتر از نظر بطلمیوس انتقاد کرده است. فقط اضافاتی در چند مورد دارد مثل شرحی راجع به مناسبات و راجع به کرات و به مشاهدات نجومی جدید (علم قدیم و تمدن جدید، سارتن، ص ۱۰۱). کتاب مجسطی را پیش از تحریر خواجه طوسی، چند نفر مختصر کرده و بعضی زواید آن را پیراسته‌اند: که می‌توان از محمد بن جابر البتانی (- ۳۱۷)، ابوریحان بیرونی، ابوعلی سینا، ابوعبدالله محمد بن احمد السعید الخوارزمی (الخازمی) نام برد. مختصر خوارزمی را کافی بن محتشم قائنی به درخواست تولیت آستان قدس رضوی مرحوم میرزا ابوطالب رضوی شرح و تفسیر کرد و در ربیع الثانی ۱۰۳۳ در شهر قائن آن را به پایان برد. (مدرس رضوی با تلخیص)
آغاز: الحمدلله مبدأ کل مبدأ و غایة کل غایة و مفیض کل خیر و

ولی کل هدایة و ارجو حسن توفیقه فی کل بدایة و نهایة ... اما بعد فقد کنت برهة من الزمان ... المقالة الاولی اربعة عشر فصلا و ستة عشر شکلا، الفصل الاول، صدر الکتاب استحسن فیه بطلیموس

انجام: و اذ قد وفقنی الله تعالی أیضاً لاتمام ما قصدته و انجاز ما وعدته فلأقطع الکلام حامداً لله علی آلائه و مصلیا علی جمیع اولیائه خصوصا علی خاتم انبیائه البررة من آله و احبائه، تمت.

چاپ: متن یونانی مجسطی نخستین بار در ونیز به سال ۱۴۹۶ به چاپ رسید و همچنین در ۱۵۳۸ و در جزء دوره نگارش‌های بطلیموس در بال به سال ۱۵۵۱ که بهترین چاپ‌ها است و با ترجمه فرانسه در ۱۶-۱۸۱۳ چاپ شد و لاتینی آن در ۱۵۲۸ چاپ گردید

[فهرست نسخ عربیه کتابخانه آلمان تألیف آلوارد جلد پنجم صفحات ۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴؛ الذریعه ج ۳-۴۹۰؛ آثار و احوال خواجه: ۲۰۲-۲۰۴؛ ریحانة الادب ۱۷۱/۲؛ کشف الظنون ۱۵۹۴/۲؛ معجم المؤلفین ۲۰۷/۱۱؛ طوقان ۴۰۷ (صورة رقم ۷،۶)؛ کشف الظنون ۳۵۷/۱؛ کشف الحجب ۱۰۰؛ هدیة العارفین ۱۳۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح تحریر المجسطی؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (-۶۰۰)

۲- تفسیر التحریر = شرح تحریر مجسطی؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-۷۲۸)

۳- شرح تحریر المجسطی؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)

۴- شرح تحریر المجسطی؛ گیلانی، صدرالدین علی بن محمد (-۱۰۱۸)

۵- حاشیة تحریر المجسطی

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۲

خط: نسخ کهن، کا: احمد بن علی بن محمد معروف به ابن بواب بغدادی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ ذیحجه ۶۶۲ق؛ از روی خط خواجه که در شهر مراغه در ۵ شوال ۶۴۴ق، ابوالفضل ساوجی در ۱۲۹۷ق در پایان نسخه درباره تاریخ تحریر خواجه و نگارش کتاب چیزهایی نوشته و گوید: این کاتب ابن بواب خطاط بغدادی (-۴۳۳ ق) نیست؛ کاغذ: سمرقندی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۳۴۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۲۰

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۶۷۱ق؛ تملک: جمال الدین بن عبدالله حسینی گرگانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷۶گ (۲۱۴پ-۲۸۹پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۴]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۳۲۱

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [ف: ۸۳]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۱۲ حکمت

خط: نسخ ریز، کا: ابراهیم بن محمد بن مردانشاه فیروزانی، تا: ربیع الثانی ۷۷۰ق؛ از روی نسخه ملا قطب الدین شیرازی از روی خط طوسی، مجدول، محشی با نشان «ع ل»؛ تملک: عبدالغنی حسینی متطبب گیلانی، احسن بن محمد مشتهر بقاضی نجم و مخلص به صیرفی، علی بن حسن علی کوه گیلوئی که در ۴ ربیع الاول در سپاهان به پسر خود قطب الدین محمد بخشیده، مظفر منجم جنابذی که شاه عباس به دست خود به او بخشیده بود، محمد شفیع پسر او که در ۱ ذیقعده ۱۰۵۲ آن را به پسر خود داده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [ف: ۲-۷۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۸۵/۴-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: احمد بن عبدالله مواقیتی در اواخر ذیحجه ۷۹۳ق [فیلمها ف: ۱-۷۳۹]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ تاریخ وقف: ۱۲۰۱[نشریه: ۷-۱۱۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام (از دنباله فصل ۷- مقاله ۱۳- تا پایان کتاب)؛ محشی به‌نقل از صوفی و ابن الصوفی و قاضی، تحفه و حکیم مغربی؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۰ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۹-۴۰۲]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۷۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول، با تصاویر ریاضی و نجومی؛ محشی با نشان «۱» و «هـ»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۱۶۳گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۶۶۶]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ مجدول، با اشکال و دوائر؛ محشی با نشانه «هوش»؛ تملک: عبدالله بن صدرالدین، محمد بن عبدالمهدی بن سلیمان بن علی بحرانی با تاریخ ۱۱۵۰ و مهرش، عبدالله با مهرش، فاضل تونی با تاریخ ۱۳۵۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۱گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۴۸۲]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲۵

آغاز و انجام: برابر

مقاله دوم تا مقاله چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ نشانی استکتاب عبد الغفور بن زین الدین منجم لاری؛ تملک: علی بن احمد شامی به تاریخ ۹۰۵ (این تملک و تاریخ جعل و جدید است) و مهر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۳۷۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۹؛ با دوایر و اشکال و جداول نجومی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۷۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۴سم [ف: ۱۰-۲۴]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید بایزید بن سید جمال، تا: قرن ۹؛ از روی نسخه مورخه محرم ۷۲۲ به خط حمزة بن علی بن حمزة قزوینی بیهقی مشتهر به سعد خراسانی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: چرمی، ۹۱گ، ۲۹ سطر (۱۸/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۸-۶۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱۷/۱

آغاز: منها نصف القطر و واحد حبب غاية الميل و هو لديه (تدل) على ان غاية الميل هو ما اتفقنا عليه من نسبة احد عشر؛ انجام: فادن الكواكب قد تحرک من الخفا المسانی الی الظهور الصباحی الی خلاف

بخشی از مقاله نخست آغاز و تا بخشی از مقاله سیزدهم؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای اشکال و جداول دقیق و زیبای هندسی، محشی، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی، عطف: تیماج مشکی، ۲۲۷گ، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۴-۶۵۷]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۷

آغاز: الظهور مع صيرورة الكواكب الجنوبيه ابدية الخفاء؛ **انجام:** الطلوع و الخفاء مكان الغروب كما وقع فی عبارات المتاخرين فاذا عرف.

در صدر صفحات اصل کتاب مجسطی آمده و در متن صفحات خود کتاب مجسطی شرح شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، با اشکال هندسی؛ کاغذ: بخارائی نخودی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، ۳۴۰گ، ۳۳ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۹-۵۳]

۱۵. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ق [نشریه: ۷-۵۱۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۵/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز (۲ برگ)؛ محشی از شرح نظام نیشابوری؛ کاغذ: سمرقندی شکری، ۲۶۵ص (۳۰-۲۹۴)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۹-۵۰۷]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۹۰

خط: نسخ، کا: سیدی احمد بن زین العابدین بن سیدی احمد مرشدی قرشی، تا: ۱۵ ذیحجه ۹۰۵ق؛ مجدول، با اشکال؛ تملک: عبدالکریم ابن سلطان محمد تبریزی، محمد باقر بن محمد حسینی قهپایی اصفهانی در ۱۲ صفر ۱۱۲۵؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۵/۴سم [ف: ۱-۸۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۷

از آغاز کتاب تا پایان مقاله چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا اوایل قرن ۱۱؛ مجدول، با اشکال هندسی، مصحح؛ مهر: کتابخانه «مجدالدین نصیری»؛ جلد: تیماج سرمه‌ای، ۶۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۰-۱۳]

۱۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۸۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۲۱سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۴۹۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۰]

۲۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۴۳-د

آغاز شکل ۱ فصل ۱ مقاله ۱۲ می‌رسد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح؛ واقف: مهد علیا، ۱۸ ربیع الاول ۱۲۷۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۳گ، ۲۰ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۸۵]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صالح بن محمد کاظم خاتونابادی، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: چرمی ماشی، ۲۱۹گ، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۷/۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۸-۶۸]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار، ۲۳۴گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۷۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۹گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۸سم [ف: ۸-۶۹]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: بدرالدین بن قاضی سلیمان، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: ایرانی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۴۵ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۴-۲۲۲]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۶۸

خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد، تا: ۱۰۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول با آب طلایی کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۹-۱۶۲]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۲

خط: نستعلیق، کا: سید صفی الدین محمد بن محمد حسنی حسینی، تا: سه‌شنبه ۴ ذیحجه ۱۰۲۰ق، جا: سپاهان؛ از روی خط خواجه طوسی در سپاهان در روز سه‌شنبه ۴ ذیحجه ۱۰۲۰، نویسنده کتاب را نزد صدر امیر معزالدین محمد سپاهانی معاصر شاه عباس و شاگرد ابوجعفر کافی بن محتشم قاینی مؤلف در فنون حکمت خوانده و در چاشت روز پنج‌شنبه ۱۸ (شهر یکون

قبل ما بعد قبله رمضان) ۱۰۲۰ مقابله آن را به انجام رسانده، مجدول، با سرلوح زیبا؛ تملک: محمد تقی بن میر محمد شیروانی، مظفر حسین بن محمد علی منجم با مهر «مظفر حسین ۱۱۱۰»، جلال الدین در رمضان ۱۲۸۵ که به دوازده تومان خریده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: سوخت زرکوب، ۲۵۱گ، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۴۵]

۲۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۷

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن اصفهان، تا: ۵ صفر ۱۰۲۰ق؛ از روی نسخه مؤلف کتابت شده، با اشکال هندسی، مصحح، محشی، نام کتاب و مؤلف و خصوصیات نسخه به خط سید محمد علی روضاتی و اینکه کتاب را از باقیمانده نسخه‌های شیخ محمد باقر بن محمد تقی اصفهان (نجفی)خریده آمده، اشعاری فارسی از حافظ، کمال اسماعیل، مولوی، عطار؛ تملک: ابوجعفر کافی بن محتشم بن عمید بن محمد بن شاهنشاه قائنی در اصفهان به سال ۱۰۲۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۴۳۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر

کا: محمد تقی بن رفیع الدین بن علی غفاری قاسانی، تا: ۱۰۴۷ق؛ با حواشی از عبدالعلی، نظام و شرح حکیم؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۸ سطر، قطع: وزیری [اهدائی ف: ۲۶۲]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۸۹

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن عبدالعلی ترشیزی، تا: ۱ محرم ۱۰۵۱ق، جا: مشهد؛ از روی نسخه‌ای که در پایان آن آمده که ابوجعفر کافی بن محتشم بن عمید بن محمد شاهنشاه قاینی در اصفهان به سال ۱۰۲۷ آن را خوانده، با حواشی ریز «ح، نظام الدین»؛ تملک: زین الدین علی نیریزی و ابن هدایت الله، با چند مهر [ف: ۱-۸۵]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن مطیع الله اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد مایل به قهوه‌ای، ۹۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲۴-۲۷۴]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۱ ط

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن مطیع الله اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق [مختصر ف: ۱۳۵]

۳۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۰۶۷

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن موسی طبسی، تا: ۱۶ رمضان ۱۰۶۰ق؛ تملک: احمد ابن ابن ابن حموی سعدی انصاری حکیم سالک الدین همراه با مهر «یأتی من بعدی اسمه أحمد» (چهارگوش)، شیخ محمد مهدی کجوری با مهر «عبده الراجی محمد مهدی» (چهارگوش)؛ واقف: محمد مهدی کجوری، شوال ۱۲۴۹ق، با مهر «افوض أمری الی الله عبده مهدی» (چهارگوش)؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۶]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لم یشتهر استهار غیره تمت و الحمدالله شکرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۷۰گ [رایانه]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۰ق؛ مجدول مذهب، با جداول نجومی، ریاضی‌دان معروف میرزا عبدالله مازندرانی متوفی به سال ۱۳۱۱ هجری آن را مقابله کرده؛ تملک: میرزا محمد علی بن محمد اسمعیل حسینی قائنی (متوفی ۱۳۰۲ق)؛ کاغذ: فستقی و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۳سم [ف: ۱۰-۲۳]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ در ص ع عبارتی است با عنوان «من تعالیق الشیخ ابی القاسم علی بن محمد بن السمساطی برهانا استخرجه علی معنی من رابع الثانیة عشر»؛ وقف اولاد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی عطف سرخ، ۲۰۸گ، ۲۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶-۴۰۷]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد سمیع بن محمد شفیع، تا: یک‌شنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۰۷۹ق، جا: در رصد سعد نمای یزد؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ (۲پ-۱۲۱پ)، ۳۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۴]

۳۸. قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۲۹ ذیحجه ۱۰۸۵ق [تراثنا: س۲ش۳-۱۵۱]

۳۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر؛ (کاتب افزوده) قدوقع الفراغ من تسویه هذا الکتاب فی اثنی عشر شهر صفر علی یدالعبد الضعیف الراجی الی عفو ربه الغنی فخرالدین محمد الحسینی النجفی ۱۰۸۶ (و نیز دارد) هکذا صورة خط المحرر فی نسخة ینسب کتابتها الی هذا وقدالفراغ من نسخه فی خامس شوال سنه اربع واربعین وستماة (این جمله نیز در آخر نسخه نگاشته شده) کذا فی المنتسخ تم جداوله حمرة و سوادا مع حواشی نقلا من خطه الشریف علی یدالعبد نظام الدین محمد صحوة ۲ رجب سنه ۱۰۷۴ والحمدلله وحده خطوط اشکاله نقلا عن عمل المصنف صخوة ۲ رجب ۱۰۷۴ ارقامها لد ۱۵ من هذا الشهر (در همین صفحه نیز نوشته) کذا کانت صورة خط الناسخ ره فی نسخة نسختها منه فبلغ بعون الله تعالی قبالا مع نسخة تنسب کتابتها الی یده الشریف ره حرره العبد نظام الدین محمد فی ۱۱ شهر شوال سنه ۱۰۷۴

کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: ۱۲ صفر ۱۰۸۶ق، جا: اصفهان؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱ص، اندازه: ۱۹×۳۱سم

[ف: ۱-۴۷۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۴]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰

خط: نسخ، کا: محمد علی بن خواجه میرزا بیک طبسی مشهدی، تا: ۲۰ شعبان ۱۰۸۷ق؛ تملک: ضیاء الدین در ۱۳۲۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۴]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن حسینی، تا: ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۹۲ق؛ مجدول، با اشکال، این نسخه لاحقه‌ای دارد که واقف به آن ضمیمه کرده است، واقف در پشت برگ آخر درباره لاحقه آن چنین نگاشته است: «چون برهان شکل چهارم از مقاله نهم ازکتاب مجسطی ناتمام بود، لذا مؤید الدین عرضی دمشقی تلمیذ خواجه نصیر و شریک در اعمال رصد مراغه متوفای ۶۷۴ بفجأة کما فی الروضات (ص ۵۱۰) مقدمه در این باب نوشت و آنرا اتمام نمود، و نسخه آن بحمدالله تعالی بدست آمد و بدین جهت ملحق بکتاب گردید که نفع کتاب اتم و اکمل شود، حرره الحقیر مالک الکتاب محمد مهدی عماد فهرستی عفی عنه». لاحقه مزبور مشتمل است بر چند قسمت که آغاز و انجام هر یک این است:

۱- آغاز: «هذه مقدمة حررها الشیخ الامام افضل المهندسین مؤید الملة والدین العرضی ادام الله ایامه و بهایتم برهان الشکل الرابع من المقالة التاسعة من کتاب المجسطی»، انجام: «و یرجع الشکل الی اصله» (۳ صفحه)

۲- آغاز: «مقدمة لعمل مربع فی داخل مثلث متساوی الاضلاع معلوم»، انجام: «بانهما من تتمة الاصل» (۱ صفحه که از خط قطب الدین علامه شیرازی نقل شده است با توضیحی در حاشیه مختوم بعبارت: لمحرره عبدالله و عبد رسوله)

۳- آغاز: «فی استخراج دقایق حصص اختلاف منظر القمر المستعلمة فی المجسطی»، انجام: «وهذه القصة ظاهرة» (دو صفحه ونیم)

۴- آغاز: «فضل فی الطریق الذی به علم بطلیموس ان مرکز الحامل»، انجام: «هذا الخط بالتقریب لا بالتحقیق و هو اعلم بالسرائر» (دو صفحه و نیم)

۵- آغاز: «قال امیة بن عبدالعزیز بن ابی الصلت، الخواص و الاعراض التی ملحق کل واحد من الفلک الخارج المرکز و فلک التدویر واحدة متشابهة»، انجام: «وذلک ما اردناه» (یک صفحه و نیم)

۶- آغاز: «منقول من خط الامام و الحبر الهمام نصیر الحق والدین کتبه علی ظهر تحریر المجسطی بخطه الشریف، استخراج قبله بلدة تبریزی حماها الله تعالی»، انجام: «حماها الله من الیوم المذکور و هو المطلوب» (دو صفحه)

۷- آغاز: «فی تشکل الزهره فی الفصل الثانی من المقاله العاشره للمجسطی»، انجام: «هذا آخر ما اردنا الحاقه بالمختصر فلنختمه حامدین الله تعالی مفیض الجود و مصلین علی نبیه محمد افضل الناس فی الوجود و علی آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً» (چهار صفحه)؛

کاغذ حنایی آهار مهره و ضخیم، جلد تیماج عنابی؛ واقف: حاج عماد فهرستی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۹۶گ، ۲۵ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۶۵]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ شعبان ۱۰۹۳ق؛ واقف: نایینی؛ در پایان سه صفحه اضافاتی است در دو قسمت به شرح ذیل: ۱- آغاز: «بسمله، کل مثلثین تساوی زاویة من احدهما زاویة من الاخری»، انجام: «فاعظم الزوایا الحادثة عند مرکز»، ۲- آغاز: «بسمله، اختلاف المنظر قوس من دایرة»؛ انجام: «من اشکال کریات مانالاوس، محمد باقر تغمده الله بغفرانه»؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: چرمی عنابی، ۱۵۳گ، ۲۳ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۲سم [ف: ۸-۶۹]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۵۳

خط: نسخ، کا: محیی الدین محمد کاتب، تا: ۱۰۹۴ق؛ محشی؛ تملک رستم بن شاه ویردی؛ کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن آلبالویی، ۱۶۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۷/۲سم [ف: ۱-۸۵]

۴۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۰۹۶ق؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ذیقعده ۱۱۲۰ با مهر بیضوی؛ ۱۵۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱-۷۳]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ ۹۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۹۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۴]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۱

این نسخه در فهرست به نام تحریر مجسطی است، مدرس رضوی آن را شرح بیرجندی دانسته، نه فهرست‌نگار و نه مدرس رضوی چیزی از آغاز آن را نیاورده‌اند تا معلوم شود کدام صحیح است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۴۳]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الانحرافات الکلی الذی یکون له عند کونه فی الاوج اوالحضیض مفردة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نوشته‌ای از محمد باقر شیرازی طیب پسر محمد کاظم به خط ثلث؛ کاغذ: سفید و ضخیم،

۱۲۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۷-۳۲]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۸-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۲۴-۲۶۷]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۸ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق [مختصر ف: ۱۳۵]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش و مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، مجدول، با کمند؛ کاغذ: ترمه با جدول و کمند، جلد: چرمی ماشی، ۳۶۴ص (۱-۳۶۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۷سم [ف: ۸-۳۵۲]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۹۹/۱۶

آغاز: فصول من تحریر المجسطی فی ان السماء کروية و حرکتها مستديرة

فصول من تحریر المجسطی؛ خط: نسخ، کا: علیمحمد اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۶گ (۲۰۸پ-۲۱۳پ)، ۱۸سطر [ف: ۱۶-۳۹۹]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نبی، تا: ۲۲ محرم ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۷۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۲۴۲]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۱۱

بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق، خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴۸ ض

بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق [د.ث. مجلس]

۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۴۷

کا: ابوالقاسم میرفندرسکی، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی- مجموعه نوازی؛ [رایانه]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۲/۲

آغاز: فائدة. متی کانت نسبة نصف خط ینفصل خط فی عدد عرض الخط المخرج اليه من مرکز العالم الی مرکز الکواکب، سواء کان فی ا لقوس السفلی الولعليا؛ **انجام:** و اما المقالة الخامسة عشرة مع کیفیة عمل بعض هذه المجسمات فی بعض و علی بعض. و الله اعلم

بخشی از آن، فائده‌ای است درباره هندسه و هیئت، و در آن از مقالات پنج‌گانه اقلیدس گفتگو شده؛ خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۳۵پ-۳۶پ) [ف: ۱۵-۳۵۰]

۵۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲۱/۱

آغاز: فی بیان ان الاختلاف الاول للقمر یمکن ان یسند الی کل واحد من؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن محمد سعید حکیم ابوالفتح تبریزی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با دوائر و جداول نجومی، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۲گ، ۱۷ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۵۰۰]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به نام «ش خم» (شرح مولانا نظام الدین حسن بن محمد نیشابوری به نام تفسیر التحریر)؛ تملك: احمد بن محمد سپاهانی، شمس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۱۴۰گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۸۵۰]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۵۱/۴

بخشی از رساله؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۷پ-۸۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۰-۳۱]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۵۳

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی روح الله، بی‌تا؛ شرح عبدالعلی بیرجندی در حواشی نقل شده و گویا تمام شرح است، در ذیل حاشیه ص آخر آمده «تم کلام الشارح البیرجندی عبدالعلی»، محشی با نشان «کاظم و علی»؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۱ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۸۵]

۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۱۳/۲

آغاز: بمانند ضبط ذریعه؛ **انجام:** لمات اسکندر الناقضین، و ثالثها بعروضها و رابعها لاقدراها فی العظم. و هذه جداول الکواکب

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد بن عبدالله (ریاضی طبری)، بی‌تا، مجدول؛ جلد: میشن سبز، ۵۱گ (۵۲پ-۱۰۲پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۶سم [ف: ۹-۲۷۲]

● تحریر المخروطات / ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul maxrūṭāt

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: مخروطات؛ ابلونیوس نجار (-)

ابلونیوس یونانی کتابی در مخروطات نوشته است، این کتاب به عربی ترجمه شده و لیکن بنا به فرموده خواجه طوسی در مقدمه مترجم آن طور که باید و شاید از عهده ترجمه آن که وافی به مقصود باشد بر نیامده است. لذا خواجه طوسی آن را اصلاح و به نحوی موجز و مختصر مرتب و منظم نموده است. این کتاب در فهرست مؤلفات خواجه از جمله تحریرات وی شمرده شده است. اصل آن از ابلونیوس در هفت مقاله است که پنج مقاله آن را هلال بن هلال حمصی و مقاله ششم و هفتم را ثابت بن قرة ترجمه کرده است و احمد بن بنی موسی آن را اصلاح نموده و

خواجه به تحریر آن پرداخته است.
آنچه مدرس رضوی از آستان قدس نقل کرده ظاهراً تحریر خواجه نیست و مخروطات خود ابلونیوس معرفی شده که دارای ۵ نسخه در ایران است که دو تای آن در آستان قدس است. این رساله جز تحریر خواجه دارای این آثار وابسته است که در ایران نسخه یا فیلم آن موجود است و مدرس نامی از آن نبرده است:
۱-تلخیص المخروطات، از محمود بن قاسم اصفهانی (دارای دو نسخه است)
۲-ترجمه مخروطات، از تفضل حسینخان هندی
۳-تمام کتاب المخروطات، از ابن هیثم، حسن بن حسن (نسخه آن در مانیسا گنل است و فیلم آن در دانشگاه تهران)
۴-تهذیب مخروطات، از یحیی بن محمد مغربی-۶۸۵
۵-حواش علی بعض اشکال کتاب المخروطات، از موسی بن میمون مغربی **۵۳۹-۶۰۱**ق (فیلم آن در دانشگاه تهران است)
۶-حاشیه بر آن، از ناشناس (فیلم آن در دانشگاه تهران است)
۷-مقدمات کتاب المخروطات، از بنی موسی منجم (نسخه در ایاصوفیاست و فیلم آن در دانشگاه تهران
۸-بیان مقدمتین ... از موسی بن یونس عقیلی **۵۵۱-۶۳۹**ق (نسخه مانیسا گنل و فیلم آن در دانشگاه تهران).
[الذریعه ۲۲۱/۲۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۶عکسی

آغاز: ان علم قطوع المخروطات فی اشرف المنازل و اعلی المراتب من علم الهندسة؛ **انجام:** و نبین ایضاً ان فضل ما بین ... و ضلعه القایم اعظم من فضل ما بین ... و ضلعه القایم و ذلک ما اردناه. تمت المقالة السابعة بعون الله.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۰۷۶ (اربری، فهرست خطی عربی ۳۰/۱)؛خط:تعلیق،بی‌کا،تا:قرن۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، دارای اشکال هندسی؛ **۹۶**گ، **۲۳**سطر [عکسی ف: ۲-۳۸۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۲۷/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۶) [ف: ۱۷-۲۵۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۶۹

مشتمل بر شرح مقاله پنجم تا هفتم کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۳۷۴]

● **تحریر المخروطات لابلونیوس** / هندسه / عربی
taḥrīr-ul maxrūṭāt li-iblunīyūs

منجم، محمد بن موسی، -۲۵۹ قمری
monajjem, mohammad ebn-e mūsā (- 874)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۲

آغاز: ان موقع علم ما یقع فی المخروطات من القطوع و ما تعرض فیها من الاشکال و الخطوط فی اعلی المراتب من علم الهندسة و کانت القدماء یسمی اشکال قطوع المخروط؛ **انجام:** و ذلک ما لایمکن فلیس یقطع القطوع بعضها بعضا علی اکثر من اربع مواضع و ذلک ما اردنا ان نبین.

چهار مقاله را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای رموز و اشکال هندسی به قرمز و اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲۰-۸۹]

● **تحریر المساکن لثاوذوسیوس** / ریاضیات / عربی
taḥrīr-ul masākin li-ṯāwḏūsīyūs

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: کتاب المساکن؛ ثاوذوسیوس
تاریخ تألیف: **۶۵۳**ق
المساکن از ثاوذوسیوس که قسطا بن لوقا آن را به عربی گردانیده و ۱۲ شکل دارد و خواجه طوسی آن را به عربی ساده تحریر کرد. موضوع رساله وضع جغرافیایی و فلکی اراضی قطبین زمین است. تفضل حسین خان لکهنوی این کتاب را به فارسی ترجمه کرده است.
آغاز: بسمله. لثاوذوسیوس تحریر کتاب المساکن و هو اثنا عشر شکلا نقل قسطا بن لوقا بعلبکی الذین مساکنهم تحت القطب الشمالی فنصف کرة الکل الظاهر لهم هو ظاهر لهم ابدا بعینه و نصفها الخفی عنهم هو ابدا خفی عنهم بعینه و لا یطلع علیهم شیئ مما یخفی عنهم و لا بالعکس فلتکن دائرة نصف نهارهم من کرة الکل
انجام: فیکون النهار حینئذ قریبا من شهر و ظاهر أن لنا فی النهارات الی لیالیها کلا نسبة و ذلک ما أردناه، تمة الکتاب بعون الملک الوهاب.
چاپ: تهران، ۱۳۰۴ق؛ حیدرآباد دکن، ۱۳۵۸ق؛ سنگی
[الذریعة ۱۳۴/۴و ۳۹۰/۳؛ سزگین ۱۵۵/۵؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۶۳؛ فهرست دست‌نوشته‌های آثار خواجه نصیرالدین طوسی ۷۰]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آغاز ربیع الثانی۶۷۱ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۹۵پ-۹۷پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۵]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۴

خط: نسخ، کا: عبدالقادر، تا: صفر ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۲۷ر-۲۸ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۶

خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر، تا: ۶ محرم ۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۶۸پ-۷۱ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۸۵/۳-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: احمد بن عبدالله مواقیتی در اواخر ذیحجه ۷۹۳ق [فیلمها ف: ۱-۷۳۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول زرین؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سرخ، ۵۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۸/۸×۱۴/۹سم [ف: ۱-۸۵]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۹۱ر-۹۵ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: شب جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ جلد: تیماج سبز، ۹گ (۱۲۰پ-۱۲۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۱]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۵گ (۶۴ر-۶۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]

۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناقص؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۶۴ر-۶۵پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۵]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا موسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۶ص (۷۴-۷۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبا ن ۱۰۰۹ق، جا: اصفهان، به جهت آقا جلال محمد؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱۰۵پ-۱۱۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۱-۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج، ۵گ (۷۴پ-۷۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۹]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۱

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: غره محرم ۱۰۲۲ق؛ با شکل‌های دقیق، مقابله شده؛ ۵گ (۱پ-۵پ) [ف: ۱-۴۵]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۵

آغاز: الذین مسکنهم تحت القطب الشمالی فنصف کرة الکل الظاهر لهم هو ابداً ظاهر لهم بعینه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۶گ (۵۸پ-۶۳پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۹۹]

۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶/۸

آغاز و انجام: برابر

کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: ۹ ربیع الاول ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج خرمائی لبه مشکی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۴۸۱]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۵]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۳۹۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۴ص (۴۷-۶۰)، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۱۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۳-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۰]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ سطرها چلیپا و راسته؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۳ر-۷۶ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۴-۱۱۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته خوش،کا:طبیب رشتی محمد صالح،تا:قرن۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۸سم [ف: ۱۸-۱۵۸]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول به اکلیل؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۵۶؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن قهوه‌ای با

ترنج و سرترنج، ۲ص (۴۱۵-۴۱۶)، ۲۳ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۸-۳۵۴]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ (۱پ-۱۳پ) [ف: ۱-۴۵]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۶-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۳ص (۶۵-۶۷)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۸۰-۸۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۴-۷۱۶]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۹۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد علی، تا: ۱۸ شعبان ۱۲۲۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴ص (۱-۴)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۸-۳۵۵]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد خبوشانی، تا: رمضان ۱۲۳۷ق؛ با اشکال ریاضی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۴۸]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۱

کا: احمد بانی، تا: صفر ۱۲۳۷ق، جا: مشهد؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹ص (۱-۹)، ۲۰ سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۳]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۳/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۳۷]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲-۱۱۶]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۰۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد بن عبدالله، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۹ص (۹-۱۷)، ۱۷ سطر (۶×۱۲/۲)، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۷سم [ف: ۸-۳۸۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: ۱۲۶۶ق؛ دارای اشکال، با جدول، باکمند؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [الفبائی: ۱۰۹]

۳۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸۵/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ مهر: کاشف الملک، محمد علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ و۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۴۳]

۳۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۴

کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۰۶/۱

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی بن محمد اسمعیل حسینی قاینی، تا: چهارشنبه ۸ رمضان ۱۲۹۳ق، جا: طسوج مرز بهبهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سرخ، ۶گ (۳پ-۸ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۳۹۸]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دو دانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۳]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن حیدر هزار جریبی دودانگه مشهور به منجم، تا: ۱۳۱۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی عطف چرمی، ۱۳ص (۵۲-۶۴)، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۰/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۰]

۳۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۴]

۳۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵گ (۱۹۷پ-۲۰۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۸گ (۱۴۸پ-۱۵۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۲

آغاز: برابر

۱۲ شکل و هو نقل قسطاء بن لوقا البعلبکی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۷]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج

قرمز با ترنج و سرترنج، ۷گ (۲۱۲پ-۲۱۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۴۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۴

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۴۹ر-۵۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۴۵]

● **تحریر المطالع** / ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul maṭāli‘

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: ۶۵۳ق

رساله‌ای در هندسه نگاشته ابسقلاوس اسکندرانی (Hypsikles) که قسطاس بن لوقا بعلبکی به عربی ترجمه کرده و یعقوب بن اسحاق کندی نیز اصلاح نموده است، این رساله را خواجه نصیر در سه «مقدمه» و یک «صدر» و دو «شکل» به زبان عربی ساده تحریر کرده است.

آغاز: کتاب ابسقلاوس فی المطالع مما اصلحه الکندی و هو من نقل قسطا بن لوقا البعلبکی و هو یشتمل علی ثلاث مقدمات و صدر و شکلین. المقدمات: اذا کانت مقادیر عدتها زوج کمقادیرا-ب-ب ج-ج د-د ه-ه ز-ز ح-و هی متتالیة و زیادة بعضها علی بعض متساویة و اولها و هو-ا ب-اعظمها کانت زیادة نصفها الاول جمیعا

انجام: و اذا عرفنا مطالع الجزء و کانت الزیادات معلومة و مطالع جمیع الاجزاء معلومة و ذلک ما اردناه.

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹ق، ضمن «مجموع الرسائل»، شماره ۷ مجلد دوم

[مشار عربی ۱۶۶/؛ الذریعة ۳۹۱/۳؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۸]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۱

بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۶۷۱ق؛ درباره تاریخ تحریر خواجه دارد: «ر. د. ی. هـ خنج»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۱۱۹پ-۱۲۰ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۱۲/۱

آغاز: بسمله، کتاب انسقلاوس (کذا) فی المطالع نقله من اللغة الیونانیة الی اللغة العربیة قسطا بن لوقا البعلبکی، اذا کانت مقادیر کم کانت عددها زوج و کانتی متتالیة و زیادة بعضها علی بعض متساویة و کان اولها اعظمها فان المرکب من نصفها الثانی مثل مضروب نصف عددها فی نفسه ثم فواحد الزیادات؛ **انجام:** و اذ قد تبین هذا و علم تفاضل مطالع الاجزا الثلثین التی لکل واحد من البروج الاثنی عشر بعضها علی بعض انها ثانیة و عشرین ثالثه و ظاهر ان مطالع کل واحد من الاجزاء الثلثین التی فی کل واحد من الابراج یکون معلومة علی الجهة علمنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۶۷۲ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: چرمی مشکی، ۱۲ص (۱-۱۲)، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۸-۴۱۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۲گ (۱۳۷ر-۱۳۸ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۱]

۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۵

خط:نسخ،کا:عبدالقادر،تا:صفر۷۰۱ق،کاغذ:سمرقندی،جلد: تیماج سرخ،۲گ(۷۶پ-۷۷ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۶]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۱

خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر، تا: ۱۶ ربیع الاول ۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۱۰۱پ-۱۰۲ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرشد بن محمد، تا: ربیع الاول ۸۸۰ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۰۴ر-۱۰۴پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج، ۲گ، ۱۸ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۵]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تنها یک صفحه از پایان کتاب در نسخه مانده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱ص (۲۴۶ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: شب جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۴گ (۱۶۰پ-۱۶۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۱]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۹

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۲گ (۹۵پ-۹۶مکرر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ با دوایر نجومی واشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:

۱-۴۸۸]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۱۰
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۹۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، ۴گ (۱پ-۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۸سم [ف: ۹-۴۰]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۹-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملاموسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۳ص (۱۴۱-۱۴۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۶]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۸۵ر-۹۴ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۹]
۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول به لاجورد و ارغوان؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۴گ (۱۵۶ر-۱۵۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۸۹]
۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۱۱۳پ-۱۱۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۲]
۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۱۷۴، ۱۲ سطر از کتاب الاکر به خامه غیاث الدین علی طبیب ضمیمه دارد؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۷ سطر (۶/۴×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۴سم [رایانه]
۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** نعلومه بجهه التی حملنا
خط: نسخ، کا: محمد امین حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۲ص (۱۵۸-۱۶۹)، ۱۶ سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۱۷]
۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش جلی، کا: علی رضا بن محمد معصوم، تا: جمادی الاول ۱۱۰۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۶۷؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۲ص (۵-۶)، ۲۳ سطر (۱۶×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۸-۳۵۷]
۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی؛ ۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳۰]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۱۰-طباطبائی
خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۲ص (۸۲-۸۳)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۰]
۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اعتضاد السلطنه؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱پ-۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۳۴۶]
۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جدول کشی به اکلیل و تحریر و لاجورد، کمند به تحریر و مزدوج، ضمیمه نسخه ش ۵۴۵۶ می‌باشد؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۵ص (۴۱۶-۴۲۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۷سم [ف: ۸-۳۵۴]
۲۵. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۷
کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی موسوی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان، مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]
۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۷/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسدالله بن حیدر هزار جریبی دودانگه مشهور به منجم، تا: ۱۳۱۰ق، جا: تهران؛ پس از آن یک صفحه مطلب است در بیان استخراج ساعات مابین طلوع فجر و طلوع شمس و غروب آن و غروب شفق از شخصی که نامش به‌صورت ابی الحسن بن عبدالله محمد بن فاماد القائنی نوشته شده: به زبان عربی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی عطف چرمی، ۵ص (۲۰۲-۲۰۶)، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۵]
۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۰/۶-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۰]
۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۱پ-۷۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۴۶]
۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۸ر-۳۰ر) [ف: ۶-۲۲۵۵]
۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۳ص (۲۱۲-۲۲۴)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۵-۲۴۸]
۳۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰ر۳۴۸۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۵]

۳۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، با اشکال؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳گ (۱۷۲پ-۱۷۴ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

● تحریر معرفت مساحة الاشکال البسیطة و الکرة / ریاضیات / عربی

taḥrīr-u maʻrifat-i masāḥat-il aškal-il basīṭa wa-l kura

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

تاریخ تألیف: ۶۵۳ق

مشتمل بر هجده شکل است از تألیفات پسران موسی بن شاکر خراسانی یعنی ابوعبدالله محمد (متوفی ۲۵۹ق) و حسن و احمد، که از بزرگان و مشاهیر علمای ریاضی قرن سوم هجری و در تاریخ مشهور به بنی منجم و بنی شاکر می‌باشند و تحریر آن از خواجه نصیرالدین طوسی است.

آغاز: کتاب معرفة مساحة الاشکال البسیط و الکریة لبنی موسی، محمد، الحسن و احمد ثمانیة شکلا صدر الکتاب: الطول اول الاقدار التی تحد الاشکال و هو ما امتد علی استقامة فی الجهتین جمیعا فانه لا یکون منه الا طول فقط فاذا امتد السطح اعتراضا فی غیر جهة الطول فذلک الامتداد هو العرض و لیس العرض کما یظن کثیرمن الناس انه الخط الذی یحیط بالسطح فی غیر جهة الطول

انجام: و کل ما وصفنا فی کتابنا فانه من عملنا الا معرفة المحیط من القطر فانه من عمل ارشمیدس و الا معرفة وضع مقدارین بین مقدارین لتتوالی علی نسبة واحدة فانه من عمل مانالاوس کمامر ذکره. و الحمد لله وحده.تم الکتاب.

چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹

[کشف الظنون ۱۷۳۹/۲: تحریر الهندسیات؛ الذریعه ۳۹۲/۳؛ مشار مؤلفین ۷۳۶/۵: تحریرات؛ مدرس رضوی ۳۵۶: تحریر مساحة الاشکال]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۵
بی‌کا، تا: ۱۹ شعبان ۶۷۱ق، درباره تاریخ تحریر خواجه دارد: «ر. پ. ر. ح. خنج = ۶۵۳ ق» و در تاریخ «ر. ی. یط. شعبان-خعا = ۱۹ شعبان ۶۷۱ ق» نوشته شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۵گ (۱۳۰پ-۱۳۴پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۸گ (۱۴۴پ-۱۵۱پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۱]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۹
بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۸۶ر-۸۹پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۷]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۵
کا: حسینی، تا: ۷ جمادی الاول ۷۸۴ق؛ در برگ ۱۲۰ر برهانی است بر شکل هفت کتاب بنی موسی در طریق عام مساحت مثلث که درباره آن دارد: «اظنه للحارث» و در برگ ۱۲۰پ بندی است در اینکه آنچه از ماه دیده شود کمتر از نیمه آن است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۱۱۴پ-۱۱۹پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۱۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، ۲۷ص (۲۷۲-۲۹۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۵۹۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الذی هو التکسیر وذلک ما اردناه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۸ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۶ص (۱-۱۶)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۸سم [ف: ۸-۳۶۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ ترقیمه: «تم کتابتها عشرین من جمادی الاولی سنة اثنین و سبعمائة» [در نسخه چنین آمده]؛ کاغذ: شرقی، ۱۷گ (۷پ-۲۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۵-۶۳۲]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۷
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۲گ (۲۵۶پ-۲۶۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲گ (۱۰۶پ-۱۱۷ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۴۷]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۷-۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۶-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملاموسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۱۱ص (۹۵-۱۰۵)،

۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۵]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ با شکلهای دقیق، مصحح؛ ۱۰گ (۱۱ر-۲۰پ) [ف: ۱-۴۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۷گ (۱۹۲پ-۲۰۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: میرزا نصیر، تا: ۱۳ محرم ۱۱۶۶ق؛ با اشکال؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۷]

۱۶. خوی؛ گنجینه (موزه)؛ شماره نسخه: طباطبائی ۸۰۹/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۵ص (۹۰-۹۴)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [شورا: ف: ۲۳-۱۰۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۵/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری و شکسته، کا: اسماعیل بن حاجی محمد کریم شیرازی، تا: ۱۲۱۶ق، جا: سجاس؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۲۲۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۱۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص (۹۰-۹۴) [ف: ۲۳-۱۰۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۳

آغاز: برابر

۱۸ شکل؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۷]

← تحریر معطیات اقلیدس ⋟ تحریر المعطیات

● **تحریر المعطیات = تحریر معطیات اقلیدس** / ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul mu‘ṭīyāt = tahrīr-e mo‘tīyāt-e oqlīdes

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

کتابی است معروف در هندسه مشتمل بر نود و پنج شکل، اصل آن از اقلیدس صوری و ترجمه و تعریب از اسحق بن حنین عبادی (م: ۲۹۸ق) و اصطلاح از ثابت بن قره حرانی (م: ۲۸۸ق) و تحریر از خواجه نصیرالدین طوسی است.

آغاز: بسملة. تحریر کتاب المعطیات الاقلیدس ترجمة اسحق و اصلحه ثابت، خمسة و تسعون شکلا صدر الکتاب: الخطوط و السطوح و الزوایا المعلومة القدر هی التی یمکن أن نجد مساویة لها و المعلومة النسبة هی التی ان نجد ما هو علی نسبتها. و النقط و الخطوط و السطوح و الزوایا المعلومة الوضع هی التی تکون لازمة لوضع واحد ابدا و یمکن ان نجد وضعها

انجام: بنقطة د ا- المعلومة فسطح- ا د- ف- د ح-أعنی سطح- ا د- فی-ه ز- معلوم و ذلک ما أردناه. تم کتاب المعطیات الاقلیدس.

چاپ: طهران، ۱۳۰۴ ضمن مجموعه متوسطات؛ حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹ق با تحریرات دیگر خواجه

[الذریعة ۳۹۲/۳؛ آثار و احوال خواجه (چاپ ۲): ۳۵۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۲

از نیمه شکل «ی = ۱۰» تا پایان شکل «صه = ۹۵» دارد؛ کا: زرکشی، تا: ۶۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ با خط و نقاشی همان زرکشی است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۶گ (۵۱ ر- ۵۶ ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۶۹۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۱۸

بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۳۴پ-۳۹پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن مطهر، تا: ۲ ذیحجه ۷۸۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ تملک: عمر بن محمود حیدر، شیخ فیض، محمود بن مسعود بن محمود الطبیب، محسن بن شریف الحسینی؛ مهر: «شاه جهان بنده شاه جهان» (دایره)، «عنایت خان شاه جهانی» (دایره)، «یا کریم» (دایره)، «عبده مقصود بن حسین علی» (دایره)؛ مهر: «العبد ذوالجلال الحسینی» (بیضی)، «محمد یعقوب» (دایره)؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۲پ-۱۲ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۸]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸گ (۱۸۹پ-۲۰۶ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۸]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۱۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: آخر رمضان ۹۰۵ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۸گ (۲۳۹ر-۲۵۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ محرم ۹۶۰ق؛ با اشکال شنگرف؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۰]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۷-۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۷-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المعلومه فسطح اد فی دج اعنی سطح.

خط: نستعلیق، کا: ملاموسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۱۸ص (۱۰۶-۱۲۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۵]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۲

فقط از نیمه شکل نهم تا پایان را دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۱۷ر-۲۳ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبان ۱۰۰۹ق، جا: اصفهان، به جهت آقا جلال محمد؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۱۲۳پ-۱۴۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۱-۱۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۱ صفر ۱۰۱۴ق، کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۲۹گ (۲۲۱پ-۲۴۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول، مصحح، با امضای بلاغ مقابله، محشی؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۲۴گ (۲۵۵پ-۲۷۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۸/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ شوال ۱۰۳۷ق؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳گ (۴۱پ-۶۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۱۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری خفی، کا: محمد جعفر بن عبدالحسین یزدی، تا: ذیحجه ۱۰۵۷ق، جا: اصفهان؛ در شعبان ۱۱۹۶ و جمادی الثانی ۱۳۴۲ داخل عرض شده؛ کاغذ: اصفهانی زرد و آبی، جلد: پارچه‌ای، ۱۲گ، ۲۵ سطر (۶×۱۵/۲)، اندازه: ۱۰/۸×۲۲/۲سم [ف: ۸-۷۲]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸گ (۱پ-۱۸ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۹۸]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۳۹۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۸گ (۳۳-۶۰)، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۱۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۴-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۶۱]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور لاجوردی عطف پارچه‌ای، ۱۸گ (۱-۱۸)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۱-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ در ذیل رساله نوشته: «نخست فرمایش سردار محمدعلی خان سنه ... علی یداحقر العباد علی محمد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۹ص (۱-۹)، ۳۰سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۸]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** المابله تعطبی ه ک کیف اتفق و ترسم متواربین ان بهما هما ...

خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۱۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۶ سطر (۷/۲×۱۸/۲)، اندازه: ۱۳×۲۳/۴سم [رایانه]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۸]

۲۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۳گ (۱۱۰پ-۱۲۲ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۴]

۲۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ا‌ر۳۴۸۴

آغاز: فلیکن (آ) معلوم القدر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۵]

۲۵. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۹

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

● **تحریر المفروضات = تحریر کتاب المفروضات /**
ریاضیات / عربی
taḥrīr-ul mafrūḍāt = taḥrīr-u k.-il mafrūḍāt
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)
وابسته به: المفروضات فی اصول هندسیة ثابت بن قره (۲۲۱-۲۸۸)
تاریخ تألیف: ۶۵۳ق
«المفروضات» از آثار ارشمیدس مهندس یونانی است و ثابت بن قره حرانی آن را به عربی گردانید و خواجه نصیر طوسی آن را به زبان عربی ساده تحریر کرده است و در آغاز آن می‌گوید: برخی نسخه‌هایش ۳۶ و برخی ۳۴ شکل داشت.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، تحریر کتاب المفروضات لثابت بن قره الحرانی الصابی و هی ستة و ثلاثون شکلا و فی بعض النسخ اربعة و ثلاثون شکلا علی الترتیب المثبت بالارقام السود علی الحاشیة و لم یکن فیه شکل-د-و لا شکل-کج-: نرید ان نثلث زاویة ا ب ج -القائمة فلنعمل علی-ب ج-مثلث -د ب ج- متساوی الاضلاع
انجام: و کان-از-معلوما فکل واحد من-ا ه-ه ز- اعنی ه ج- معلوم و جمیع-ا ج-معلوم و ذلک ما اردناه. تم المفروضات-فرغ المصنف رحمه الله منه فی-ز د ح-خنج-.
چاپ: حیدر آباد دکن، ۱۳۵۹ق، ضمن مجموعه تحریرات
[الذریعة ۳۹۲/۳؛ کشف الظنون، ۳۵۷/۱: تحریر الهندسیات؛ مشار عربی /۱۶۶؛ مدرس رضوی ۳۶۰]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲ر۳۴۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف؟، تا: حدود ۶۷۰ق [تألیف خواجه در ۶۵۳ نقل شده و احتمال این که این نسخه به خط او باشد بعید است و احتمالا اگر تاریخ را فهرست نگاران اشتباه نکرده باشند تاریخ کتابت است نه تألیف. جز آن که عنوان حدود ۶۷۰ در فهرست جای تردید را بسیار می‌کند]؛ جلد: چرمی سیاه، ۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۷]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱۴
بی‌کا، تا: ۷ جمادی الاول ۶۷۱ق؛ درباره طوسی دارد: «اسبع الله ظلاله» و تاریخ تحریر را «ر. د، ح. و. خنج» نوشته؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۳گ (۱۲۷پ-۱۲۹پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۱۰گ (۱۲۶ر-۱۳۵ر)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]
۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۳
خط: نسخ، کا: عبدالقادر، تا: صفر ۷۰۱ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۸۲پ-۸۳پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۸]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۴
کا: حسین بن مطهر، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۷۸۴ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۱۱۱پ-۱۱۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۹]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرشد بن محمد، تا: ۸۸۰ق؛ ترقیمه: «قد نقلت من کتاب کان منقولا من خط شریف سلطان العلماء، علامة العالم قطب الحق و الدین محمود الشیرازی و هو قد نقل من خط المصنف قدس الله سره و افاض علی من روحه القدسیة فتوحاتا معنویة بالنبی و آله و هذا خط الخلیقة مرشد بن محمد، اصلحه الله احواله.»؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۱۴پ-۱۱۷پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۰۲]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الاول ۸۹۸ق؛ با اشکال، محشی، ضمیمه نسخه ش ۵۴۶۵؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۸ص (۱۰-۱۷)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۲×۲۵/۷سم [ف: ۸-۳۵۹]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۲۲
آغاز: فی مثلث ا ه ح.؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از سید محمد علی قاینی، دارای ۳۰ شکل؛ کاغذ: آهاری حنایی، ۱۸ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۴]
۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۱۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۲۶۱پ-۲۶۶پ)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۹]
۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۹۱/۳
آغاز: السود علی الجانب ولم یکن فیه شکل؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای ۳۴ شکل هندسی؛ کاغذ: نوعی ترمه، ۹گ (۱۴ر-۲۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۸سم [ف: ۹-۴۰]
۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن یعقوب لاهیجی، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۳۴پ-۴۲ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۰۸]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۳ق، کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۹گ (۱۷۲پ-۱۸۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ با شکل‌های دقیق، مقابله شده؛ ۶گ (۶پ-۱۱ر) [ف: ۱-۴۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۹گ (۱۸۴پ-۱۹۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۷ق؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۶۵پ-۷۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۱۳]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۱۲۳پ-۱۲۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۰۱/۲

آغاز: قال الاستاذ المختص قد اضفت مقالة فی عمل دایرة مسیرها الی دایرة مفروضة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۳۷-۵۰)، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۵-۲۱۴]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع حسینی، تا: سلخ رمضان ۱۱۰۹ق؛ با اشکال ریاضی، مقابله شده، ادامه نسخه شماره ۲۸۲۵ می‌باشد؛ ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۴۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۱۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۳ص (۸۷-۸۹)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۶ شوال ۱۲۸۶ق؛ با اشکال؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۹گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳/۷×۲۰سم [ف: ۸-۷۳]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱پ-۷ر) [ف: ۴-۸۵۲]

۲۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶گ (۱۹۰پ-۱۹۵پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵]

● تحریر المقال فی آداب و احکام یحتاج الیها مؤدبوا الاطفال / اخلاق / عربی

taḥrīr-ul maqāl fī ādāb wa aḥkām-in yaḥtāj-u ilay-hā mu'addabu-l aṭfāl

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹-۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504-1566)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱۳/۶

آغاز: الحمد[لله] الذی شرف حملة الکتاب و معلمیه بأن جعلهم خیر خلقه و ساداتهم؛ **انجام:** و اسبغ علینا من جلائل نعمته و لطائف حکمته و دقایق معرفته

خط: نسخ، کا: احمد بن رسول شرفکندی شافعی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرم مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۵گ (۱۱۴پ-۱۳۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۴۱-۱۷۳]

← تحریر المقال فیما یحل ویحرم من بیت المال ⟵ تحریر السؤال عن ما یحل و یحرم من الاموال المختصة بیبت المال

● تحریر المناظر لاقلیدس / ریاضیات / عربی

taḥrīr-ul manāẓir li-uqlīdes

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

وابسته به: مناظر و مرایا؛ اقلیدس (۲۸۳-۳۰۶)

تاریخ تألیف: شوال ۶۵۱ق (موافق با لفظ «خنا»)

رساله‌ای است در علم مرایا و مناظر. تحریر متنی از اقلیدس صوری (-۳۰۶ق.م) است که توسط اسحاق بن حنین (-۲۹۸ق) و در زمان مأمون عباسی ترجمه به عربی شده و توسط ثابت بن قره حرانی (-۲۸۸ق) اصلاح شده است و در ۶۴ شکل صورت گرفته است.در ضمن رساله اَشکال بسیاری ترسیم شده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین، تحریر المناظر لاقلیدس و هو اربعة و ستون شکلا، صدر الکتاب: العین یحدب باستمداد من الاجرام النیرة فی الجسم الشفاف المتوسط بینها و بین المبصرات کالهواء و ما شاکله شعاعا کما تحدثه کما تحدثه

الاجرام النیرة وحدها بعینه و یکون ذلک الشعاع کانه منبعث من العین و خارج منها ثم انه یصیر آلة لها فی الابصار فتختلف احوال المناظر لاختلاف اوضاعه فلیصدق بذلک
انجام: التی توترها الاضلاع متساویة و کذلک اللتان توترهما القطران فاذا الاضلاع متساویة فی الرؤیة و کذلک القطران و ذلک ما اردناه تم و الحمدلله و المنة، تم کتاب المناظر و لواهب الفضل الحمد بلا نهایة و صلواته علی محمد النبی و آله و سلم
چاپ: تهران، ۱۳۰۴ق، ضمن مجموعه اکرات و متوسطات؛ حیدرآباد دکن، ۱۳۵۹ق
[الذریعة ۳۸۲/۳، ۳۹۳/۳، ۲۷۸/۲۲؛ مشار عربی ۱۶۶ و ۱۱-۹۱۰؛ مدرس رضوی ۳۵۷؛ مشار مؤلفین ۷۳۶/۵]
شرح و حواشی:
۱- مشرق الشمسین؛ دهلوی، محمد زمان بن محمد صادق (-۱۲)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴ر۳۴۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف؟، تا: در حدود ۶۷۰؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۸]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۷
بی‌کا، تا: ۶۷۱ق؛ درباره خواجه دارد: «فرغ من تحریره ادام الله معالیه فی (ر. و. ح. شوال-خنا) و فرغ من نسخه ثانی ربیع الاخر سنة خعا]» و سپس سخنی است از کندی در اصلاح خودش و سپس گفتاری دیگر دارد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۶گ (۹۶پ-۱۰۱پ)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۵۰]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۸/۷-ف
نسخه اصل: لیدن ش ۱۳۳ شرقی گولیوس A. 1429 (فهرست ۲۹۲/۲/ ش ۸۸۸). در فهرست بدون نام مؤلف است؛ کا: ابن الغلام قونوی، تا: ۶۹۲ق [فیلمها ف: ۱-۵۵۷]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه مخمل آبی، ۷گ (۹۷ر-۱۰۳پ)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۱۰۰]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۲۰
بی‌کا، تا: ۷۰۱ق؛ سپس فائده ریاضی از ابویوسف اسحاق کندی است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۴۴پ-۴۷ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۴۹]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۷
خط: نسخ، کا: حسین بن مطهر، تا: ۱۲ محرم ۷۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۸گ (۷۱پ-۷۸ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۴/۵سم [ف: ۳-۳۴۹]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با اشکال ریاضی، مصحح، محشی، مقابله شده، تاریخ مطالعه در پایان نسخه ۸۸۸ق آمده؛ مهر: «عبده محمدکاظم» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۱۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۴۱]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۴/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ خطبه و دیباجه ندارد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، ۱۷ص (۲۵۶-۲۷۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۴۱]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۳
خط: نسخ، کا: منصور بن معین، تا: ۸۸۱ق، جا: هرات؛ محشی با نشان «ن، بدر»؛ کاغذ: ترمه خطاطی، جلد: میشن لاکی، ۱۶گ (۱۵پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۷×۱۷/۶سم [ف: ۵-۱۴۶]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن حسن شهنشاه سمنانی، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۳۲پ-۳۸پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۹]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، کا: جمال اردبیلی، تا: ۸۸۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۸۴۰؛ اهدایی: رهبری؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۸گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۸سم [رایانه]
۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۹/۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱گ (۹۶ر-۱۰۶ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۵۰]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۹/۶
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ از روی نسخه‌ای که آن از روی نسخه علامه ... محمودیه شیرازیه نوشته بود، با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۳گ (۶۸پ-۸۰ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۱]
۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ پس از آن اصلاح کتاب المناظر اقلیدس از ابویوسف کندی در یک صفحه، با دوائر نجومی و اشکال هندسی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۷]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۹]
۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۷گ (۵۷ر-۶۳ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۳-۳۵۰]
۱۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۵
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی [نشریه: ۱۱-۸۸۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۳۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۶۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۲/۴-طباطبائی

انجام: و تساوی الاضلاع و القطرین یکون زوایاها و التی یوترها الاضلاع متساویه و کذلک اللتان یوترهما القطران ان و ذلک ما اردناه.

خط: نستعلیق، کا: ملا موسی فرملی (کذا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۱۲ص (۷۹-۹۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۳-۷۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۸/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اواخر قرن ۱۰؛ با اشکال؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۱۹گ (۴۵پ-۶۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۳۴۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن عبدالمجید حسینی ورده ساوجبلاغی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبان ۱۰۰۹ق، جا: دارالسلطنه اصفهان، به جهت آقا جلال محمد؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۱۱۱پ-۱۲۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۱-۱۰]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳/۹

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: اصفهانی، تا: رمضان ۱۰۱۳ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۱۷گ (۱۸۴پ-۲۰۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۲۱۸پ-۲۳۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۱]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۴۷پ-۵۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۹۹]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶/۱

انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ در ۲۷ جمادی الاول گویا ۱۰۸۴ یا ۹۸۴ در اگره مقابله شده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۲۱ سطر (۱۵/۵×۲۵)، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۷-۲۶۲۳]

۲۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶/۷

آغاز و انجام: برابر

کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج خرمایی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۴۸۱]

۲۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانها تری مختلف الترتیب اعنی الاقرب من البصر کما یری تارة متقدماً علی ب الا بعد و مرة معه علی خط مستقیم و اخری متاخراً عنه و هو ایضاً ظاهر من الشکل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۰۹ق، به امر میرزا محمد شفیع حسینی؛ با اشکال ریاضی، مصحح؛ ۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۴۱]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۲۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۳ ذیقعده ۱۱۱۷ق، جا: اصفهان محله شمسباد «شمس آباد» در بیت محمد رضا بیک؛ سطور چلیپا و راسته؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ(۷۸پ-۸۶ر)، ۲۳سطر، اندازه:۱۳×۲۲سم[ف: ۲۴-۱۱۷]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد کریم بن حسینعلی، تا: ۱۱۸۳ق؛ با علامات و اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج اناری دارای ترنج و سرترنج، ۱۷گ (۶۸پ-۸۴)، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۵سم [رایانه]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن شیخ حسین گیلانی، تا: ۱۶ محرم ۱۱۸۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۵۰، با اشکال به شنگرف؛ واقف: عماد فهرستی، ۱۳۱۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۲۲ص، ۲۲-۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۷سم [ف: ۸-۳۶۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۶/۴

آغاز: بسمله، و اثنی عشر شکلا (کذا) اذا دارت کرة علی محورها دورانا معتدلا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوش و مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جزئی از آخر این کتاب است و نام آن هم از قلم کاتب افتاده است، مصحح، محشی؛ کاغذ: ترمه با جدول و کمند، جلد: چرمی ماشی با ترنج، ۵ص (۳۹۶-۴۰۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۷سم [ف: ۸-۳۵۳]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۶۱/۴

کا: محمد باقر بن محمد حسین (حسن) منجم حسینی اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با اشکال هندسی، با یادداشتی فارسی در زاویه؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۳۷پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۰]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۴-طباطبائی

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف چرم قرمز، ۶ص (۵۲-۵۷)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۹۹]

۳۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۳/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۷گ (۱۷پ-۴۳ر) [ف: ۱-۴۵]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۷۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۶-۲۰۱]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۱۲
کا: احمد بابی، تا: ۱۲۳۷ق؛ محشی، در نسخه بدون نام مؤلف است؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲ص (۱۴۵-۱۶۶)، ۲۰ سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۴]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۳/۶
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۳۷]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد خبوشانی، تا: رمضان ۱۲۳۷ق؛ با اشکال ریاضی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۴۹]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۲
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲-۱۱۷]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۹۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی خط مستقیم و آخر ای عینه متأخرا عنه و هو ... ظاهر من شکل ما ... ملامحمد حشر الله.
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد، تا: ذیحجه ۱۲۶۷ق، اصفهان؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۲۸؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۹ص (۵۱-۶۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۸-۳۶۰]

۳۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸۵/۵
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ مهر: کاشف الملک، محمد علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ و۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۴۳]

۳۹. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۵
کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی موسوی، تا: ۱۲۷۲ق؛ جا: اصفهان، مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]

۴۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۶۰/۵
آغاز: برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: موسی بن فضل الله حسینی همدانی، تا: ۱۲۷۸ق، جا: اصفهان؛ ۲۶گ (۱۳۰-۱۵۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۶]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۶۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اعنی ان الاقرب من البصر کاتری تارة متقدماً علی ب الا بعد و مرة معه علی خط مستقیم و اخری متأخراً عنه و هو ایضاً ظاهر من شکل ما
خط: نستعلیق، کا: آقا میرزا محمد علی بن محمد اسماعیل حسینی قاینی، تا: جمعه ۲۶ شعبان ۱۲۹۳ق، جا: سرحد بهبهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با میشن سرخ، ۱۲گ (۲پ-۱۳پ)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۶۷]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۱/۱-۷/۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اعنی ان الاقرب من ابصر کان یری تارة مقدما علی ت الابعد و مرة معه علی خط مستقیم و أخری متأخراً عنه و هو أیضاً ظاهر من شکل ما قد تمت الکتاب
خط: نستعلیق، کا: میرعلی، تا: یک‌شنبه ۸ شوال ۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ،۱۴-۱۵سطر،اندازه:۱۷/۵×۲۲سم[ف: ۲-۷۵۰]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** کما یری تارة متقدما علی ب الابعد ومرة معه علی خط مستقیم و اخری متاخرا عنه و هو ایضا ظاهر من شکل لم
خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دودانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی، پس از آن بحثی است در باب انعکاس نور که ظاهرا از میرزا ابوالقاسم فندرسکی است در یک صفحه؛جلد:تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۵]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۱۸]

← تحریر و تلخیص تاریخ اکبری ⟵ مختصر مظفری

● تحریر وسائل الشیعة و تحبیر مسائل الشریعة = شرح وسائل الشیعة / شرح حدیث / عربی

taḥrīr-u wasā'il-iš šī'a wa taḥbīr-u masā'il-iš šarī'a = š.-u wasā'il-iš šī'a

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳-۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624-1693)

وابسته به: تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة = وسائل الشیعة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)
تاریخ تألیف: ۱۰۹۸ق

مؤلف در امل الآمل در ذیل ترجمه خود نوید داده که بر تألیف بزرگ و معروف خود «وسائل الشیعة» شرحی بنویسد و بدین نوید جامه عمل پوشانید اما آنچه تا کنون از نسخ این شرح دیده شده عموماً مقدمه‌ای است که به‌منزله نخستین مجلد شرح مزبور است و کتاب حاضر همان مقدمه (بر طبق تصریح مؤلف) است و از شرح خود کتاب احتمالاً تنها تا اوایل کتاب طهارت را نوشته باشد. این مقدمه‌ای مشتمل بر ۱۲ «فایده» است: ۱. بیان انواع مطالب هذا الشرح؛ ۲. الکتب المأخوذة منها؛ ۳. تعریف الفقه و موضوعه و غایته؛ ۴. فضله؛ ۵. وجوب طلبه؛ ۶. وجوب

العمل؛ ۷. تصحیح القصد؛ ۸. العلوم الموقوف علیها التفقه؛ ۹. اصطلاحات الفقهاء؛ ۱۰. تحریم القول بغیر علم؛ ۱۱. مباحث الالفاظ المذکورة فی الاصول؛ ۱۲. الادلة الشرعیه. یادآور می‌شویم که دو فایده اخیر هریک به ترتیب حاوی ۳۹ و ۳۴ مسأله است.

آغاز: الحمد لله علی جزیل نواله ... و بعد فیقول الفقیر ... محمد بن الحسن بن علی بن محمد الحرالعاملی ... هذا کتاب تحریر وسائل الشیعه و تحبیر مسائل الشریعه و الباعث علی تألیفه انی الفت کتاب تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه فی مدة طویله ... استحسنه جمع کثیر من الاصحاب ... التمس منی جماعة ... تألیف شرح لذلک الکتاب..و لا اذکر متن ذلک الکتاب کله خوفاً من اطناب بل اکتفی بعنوان الباب و انقل فی اثناء الشرح ما لابد منه ... و لا بد من تقدیم مقدمه تشتمل علی فوائد مهمه ... قد جمعت فیها اهم ما ذکره اصحابنا فی کتب الفقه من المقدمات فی اوائله و ترکت ما یخالف الاحادیث منها فلم اذکره بل ذکرت بعضه لا جل رده ... و انتخبت الباقی و اختصرت تلک المقدمات و هی اثنتا عشره

[الذریعة ۳/۳۹۳-۳۹۴؛ کشف الحجب کنتوری ص ۱۰۱؛ امل الامل چاپ نجف به تحقیق سید احمد حسنی، ج ۱: ۱۱۴۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد حکی المحقق فی ذلک قولین احدهما ان المتعلق الارض. (ناقص)

کلاً به خط شریف مصنف است ولی ناقص و موجودی تا باب دهم از ابواب «الماء المضاف» می‌باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سیدتقی موسوی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۱۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۱۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حیث ذکرنا ما ینبغی ذکره فی المقدمه من الفوائد المهمات تعین الشروع فی الشرح المقصود بالذات سائلین من الله التوفیق و التسدید فی الامور کلها و نطلب منه التبت علی الصراط المستقیم و الدین القویم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در آن آمده: «استکتبه اقل العباد ... محمد بن محمد زمان اسکنهما الله بحبوحة الجنان»؛ واقف: حاج میرزا حسن تاجر تهرانی، کاغذ: اصفهانی تیره رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۷-۳۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۵۰

آغاز: بسمله الفائده الثالثه فی تعریف الفقه و موضوعه و غایته قال العلامه الحسن؛ **انجام:** طریقتهم و آثارهم نقل عن تخریر الشیخ محمد الحر العاملی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۹۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تعین الشروع فی الشرح المقصود بالذات سائلین من الله التوفیق و التسدید فی الامور کلها و نطلب منه التثبت علی الصراط المستقیم و الدین القویم.

کا: شیخ عبدالغنی، تا: ۹ ربیع الاول ۱۱۱۰ق؛ یادداشتی از میرزا طاهر تنکابنی؛ تملک: محمد ابراهیم ذاکر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی،۲۰۴ص،۱۸سطر،اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۵۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیها من الاحادیث ما یقارب اربعة الاف حدیث

تا اوایل کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین بن احمد حسینی عاملی، تا: جمادی الثانی ۱۱۱۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، در آخر فصل مقدمه، پس از یک سطری که سائیده شده و خوانده نمی‌شود به خط مغایر با خط نسخه این عبارت است که روی آن نیز خط خورده: «قبیل الغروب و ذلک الحادی عشر من شهر جمادی الاخره سنه ۱۱۱۱ احد عشر و مائه و الف و ذلک بقلم العبد الحقیر الراجی عفو العلی الکبیر محمد بن حسین بن احمد الحسینی العاملی و ذلک بقریه انصار فی الجامع القبلی و الحمدلله و صلی الله» گمان می‌رود که مشارالیه مصحح نسخه باشد؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی نباتی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۵]

۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۵۲

آغاز: الاصل الحمدلله الذی فطر العقول علی معرفته ... الشرح اشتملت الخطبة علی عدة مطالب و علی حدیثین

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق (سال یورش اوزبکان اورگنجی)، جا: مشهد الرضا (ع)، استکتاب محمد رضی بن نبی قزوینی (کشته افغان‌ها در ۱۱۳۶)؛ مصحح، در برگ آغازین نام کتاب و مؤلف به خط سید محمد عزالدین حسینی به سال ۱۳۸۷ق، یادداشتی از عبدالنبی بن محمد تقی قزوینی آمده که می‌خواسته این شرح را به پایان برساند ولی خطبه آن و فقط مقداری از حدیث اول آن آمده؛ وقف‌نامه کتاب از رضی بن نبی (قزوینی) و مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ واقف: رضی بن نبی قزوینی؛ جلد: تیماج کرمی، ۱۴۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۸۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۷۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۴۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۳۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۹۹

آغاز: بسمله. الفائدة الثالثة فی تعریف الفقه و موضوعه و غایته قال العلامة الحسن بن ... الحلی فی اول التحریر؛ **انجام:** کما هو معلوم لمن تتبع طریقتهم و آثارهم نقل عن تحریر الشیخ محمد الحر

العاملی
از فائده سوم (تعریف الفقه) تا تتمه و سپس ابواب چهارم تا چهاردهم از ابواب صفات القاضی (از کتاب قضاء)؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید محمد هادی، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۲۰۵ق؛ مهر: «علی بن صفدر الموسوی» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۷۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حیث ذکرنا ما ینبغی ذکره فی المقدمة من الفوائد المهمات تعین الشروع فی الشرح المقصود
خط: نسخ، کا: محمد بن فرج الله بن اسماعیل بن علی نقی تبریزی، تا: ۲۰ صفر ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۹۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۷سم [ف: ۱۴-۱۲۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و استفاد جماعة من علمائنا من ذلك بقید النهی عن الوضوء بسؤرها بغیر المأمونة، و قال صاحب المدارك.
از آغاز کتاب تا «باب کراهة سؤر الجلال»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی ابوالحسن بن محمد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۹۷]

۱۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۱/۱

خط: نسخ، کا: محمد شریف قهپائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۱۱۰]

● تحریری از تلخیص المفتاح / معانی بیان / عربی

tahrīrī az talxīs-ol meftāh

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹)

معانی و بیان به صورت مشجر برگرفته از تلخیص المفتاح و جز آن. گویا از محمد بن محمد تبریزی به نام نفائس التنصیص باشد که پس از سعد تفتازانی نگاشته بوده است. با عنوان‌های: المقدمه، الفن الاول، فی علم المعالنی و هو ثمانیة ابواب، الفن الثانی فی علم البیان الفن ثالث فی علم البدیع، الخاتمة فی السرقات الشعریة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۸۳

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلق الانسان ... و بعد فهذا تحریر واف و تقریر شاف لتلخیص المفتاح ببیان بدیع؛ **انجام:** و انما یظهر ذلك بعدا فتامل مع التذکر لما تقدم من الاصول المذکورة فی الفنون الثلثة و لحمد لله ... الحمد لله الذی وفقنی لتحریر هذه الرسالة ...

در فهرست با عنوان کتابی در معانی وبیان معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین تهرانی، تا: ۱۳۲۸ق، به توصیه سید نصرالله تقوی گویا برای استفاده در کتاب هنجار و گفتار؛ مهر: نصرالله تقوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی نو، ۱۰۵گ، ۲۵ و ۲۶ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۷۹]

← التحریف > مسألة التحریف (رسالة فی)

● تحریف انجیل و تورات = رساله در رد نصاری و یهود = رساله در اثبات دین اسلام / کلام و اعتقادات / فارسی

tahrīf-e enjīl va towrāt = r. dar radd-e nasarā va yahūd = r. dar esbāt-e dīn-e eslām

رساله‌ای است در اثبات حقانیت دین اسلام و رد یهود و نصاری با بیان شواهدی از انجیل و تورات تحریف شده و رد آنها به قرآن و عقل و تأکید بر اینکه اگر انجیل و تورات کنونی تحریف نشده بود نمی‌بایست با قرآن کریم اختلاف و تضاد داشته باشد زیرا تمامی کتاب‌های آسمانی از جانب خداوند نازل گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۶۳

آغاز: حمد بیحد و ثنای بی عدد مر کردگاری را سزاست که لم یلد است یعنی ذات پاکش منزه از پسر و پدر و مبری است از آلایش جسم و جسد؛ **انجام:** و نور خدا در قلب سماها نزول کرده با خداپرستان شریك شوید «و یهدی به کثیرا» در حق شماها نیز جازی شود
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ نسخه احتمالاً به خط مؤلف می‌باشد که ناتمام مانده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای.، ۷۴گ، ۱۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۵-۵۵۵]

● تحریك الکواکب الثوابت / هیئت / عربی

taḥrīk-ul kawākib-iṯ ṯawābit

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳/۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه پایان صفر ۱۱۶۳ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۵ص (۲۲۱-۲۲۵)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۳]

● تحریم الأبنة / حدیث / عربی

taḥrīm-ul ubna

ابن عساکر، علی بن حسن، ۴۹۹-۵۷۱ قمری

ebn-e ʻasāker, ʻalī ebn-e hasan (1106-1176)

این رساله در حقیقت جزء نوزدهم از امالی ابن عساکر می‌باشد به روایت ابواسحاق ابراهیم بن برکات خشوعی به طریق اجازه از وی، در ذم ابنه و لواط و روایاتی به نقل از مشایخش در این باره.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۷۵/۸
آغاز: آخبرنا شیخنا الشیخ الامام العالم الحافظ الناقد البارع سند الوقت رحلة الزمان شمس الدین أبوبکر محمد بن الحافظ محب الدین
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه (مدرسه عمریه)–دمشق ۳۷۴۶؛ کا: حسن ابن علی بن عمر اسعردی، تا: ۸۰۸ق؛ در ابتدای رساله نشانی قرائتی از «محمد بن طولون حنفی» در۲۴ ذیقعده ۸۹۹ آمده و در پایان آن نیز نشانی بلاغ با اصل و نشانی سماعی در سال ۷۸۵ آمده، در پایان کتاب نشانی بلاغی به نقل از خط مؤلف در سال ۶۳۵ و نشانی سماعی از کاتب در سال ۷۱۴ و دو سماع دیگر از وی در سال‌های ۷۸۲و ۷۹۷ و علامت قرائتی از «محمد بن طولون» در سال ۸۹۷ آمده؛ ۶ص (۳۳۰–۳۳۵) [عکسی ف: ۳–۳۴۴]

● **تحریمة القلم** / قرائت / عربی
taḥrīmat-ul qalam

تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه: ۱۴/۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱–۱۰۲۵]

↩ تحریم تنباکو ⋞ دخانیه

● **تحریم تنباکو** / تاریخ ایران / فارسی
tahrīm-e tanbākū

زنجانی، محمد رضا
zanjānī, mohammad rezā

چاپ: تهران، ۱۳۳۳ش، ۱۴۸ص.
[مشار ۳۶۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۲۰/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۰۱
آغاز: بسمله، یا مبتدا بالنعم قبل استحقاقها ... و بعد چنانچه بر خواطر ارباب دانش پوشیده نیست؛ **انجام:** مناسب دانستیم که انجام رساله را نیز به نقل یک چند آیت و روایتی مسکی الختام گردانیم، و الحمدلله ... کثیراً کثیرا.
خط: نسخ، کا: محمد بن ملا قاسم علی، تا: ۸ رمضان ۱۳۱۸ق؛ کاغذ: فلفل نمکی فرنگی و سفید، جلد: عطف میشن رویه ابری فرنگی، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲–۱۰۱]

● **تحریم خمر** / حدیث / فارسی
tahrīm-e xamr

فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲–۱۱۳۷ قمری
fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652-1725)
ترجمه چند روایات است با حذف اسانید آنها، در حرمت خمر و عقوبت می‌گساران و نکوهش عمل آنان. در نسخه حاضر به فاضل هندی نسبت داده شده و در آن تردید است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۶/۵
آغاز: از حضرت سید کونین صلی الله علیه و آله مرویست که چهار چیز است که هیچ یک از آنها داخل خانه نمی شود؛ **انجام:** لمحه معصیتی از معاصی را بر خود و بر سایر اهل اسلام مجال ندهد
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن فضلعلی تفرشی مشهدی بار رجانی، تا: ۱۱۰۶ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۴۸پ–۵۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۱–۲۲۶]

● **تحریم الدخان** / فقه / عربی
taḥrīm-ud duxān

اسفرائینی، عبدالملک بن جمال الدین، ۹۷۸–۱۰۳۷ قمری
esfarā'īnī, ʻabd-ol-malek ebn-e jamāl-od-dīn (1571-1628)

تاریخ تألیف: ۱۰۳۵ق
در این رساله نسبتاً مفصل قائل به حرمت استعمال دخانیات شده و ادله تحریم را با استفاده از آیات و روایات و نظر اطباء آورده است.
[معجم المؤلفین ۶–۱۸۱؛ البدر الطالع ۱–۴۰۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۸۲
آغاز: بسم الله العزیز الغفور الذی لایخفی علیه خافیه؛ **انجام:** و ارشد هم الی العمل بالشرع المتین بحرمه النبی الامین ... و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «منه»، مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۴گ، ۱۹سطر [اهدائی رهبر: ۳–۲۷۷]

● **تحریم الدفن قبل اربع و عشرین ساعة** / طب / عربی
taḥrīm-ud dafn qabl-a arbaʻa wa ʻišrīn-a sāʻa

جالینوس، ۱۲۹–۱۹۹ میلادی
jālīnūs (129-199)

ترجمه عبد یوشع بطران موصلی.
آغاز: بسمله. الحمد لله کتاب جالینوس الذی سماه تحریم الدفن قبل اربعة و عشرین ساعة و اقصاه اثنان و سبعون ساعة و هو اربع مقالات و ...
انجام: و قد فرغنا من المقالة الرابعة من کتابنا فی تحریم الدفن فقد بلغنا ما نحتاج الیه بعون الله و تاییده و تمامه. تم الکتاب و هو العراج (؟) قسطا بن نولما الترحی و الحمد لله وحده.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ربیع الثانی ۸۷۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۲ص (۱۱۲-۱۱۳)، ۲۵ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۳۴۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۰۱/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: از دوره صفوی؛ مهر: محمد صالح الهمدانی ۱۰۶۱؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲گ، ۲۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [شورا: ف: ۱۲-۳۰۸]

← تحریم ذبایح اهل الکتاب ≻ ذبائح اهل الکتاب

← تحریم طلاق الحائض الحامل ≻ طلاق الحائض الحاضر زوجها و تحریمه

← تحریم العصیر الزبیبی ≻ السحاب المطیر فی احکام العصیر

← تحریم الغناء (رسالة فی) ≻ الغناء (رسالة فی تحریم ...)

● تحریم الفقاع / فقه / عربی

taḥrīm-ul fuqqā‘

شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵-۴۶۰ قمری

šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996-1069)

رساله‌ای است در تحریم فقاع بنا بر مذهب امامیه، که مؤلف آن را در پاسخ به سؤالی که در محضر سلطان وقت مطرح شده بود نگاشته است. در این رساله جز در ابتدا که اشاره‌ای به اجماع و حکم عقل بر حرمت شراب دارد، در بقیه رساله فقط به روایات وارده از خاصه و عامه مورد اعتماد خود پرداخته است. در فهرست طوسی و رجال نجاشی از آن نامی برده نشده است. در الذریعه (۱۳۹/۱۱) بدون هیچ توضیحی از آن یاد شده است. (حافظیان)

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... جرت مسألة بالحضرة العادلة القاهرة المنصورة ولیة النعم الوزیریة السلطانیة شیدالله ارکانها ... فی تحریم الفقاع علی مذهب اصحابنا و تشددهم فی شربه و الحاقهم اياه بالخمر المجمع علی تحریمها و قلت فی الحال ما حضرنی و ذکرت ما قال صاحبنا فیه و سنح لی فیما بعد ان اذکر هذه المسألة مشروحة و اذکر الادلة علی حظرها و اورد الروایات المتضمنة لتحریمها من جهة الخاصة و العامة ...

انجام: فاذا حرم فلا یتعرض له. فهذه جملة من الاخبار قد اوردتها و عی کافیة ... و حسن النیابة عنها بمنه و قدرته و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین.

چاپ: «الرسائل العشر» شیخ، قم، مؤسسه النشر الاسلامی،۱۴۰۳ق، تصحیح رضا استادی، ص ۲۵۵- ۲۶۶

[الذریعه ۱۳۹/۱۱؛ شماره ۸۶۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴/۶

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد F64 عربی (E.157). نام رساله چنین آمده است: «مسألة فی تحریم الفقاع املاء سیدنا الشیخ الاجل ابی جعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی رحمه الله»؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن ابی القاسم بن عودی اسدی حلی، تا: ۷۴۰ق؛ ۶ص (۹۲-۹۷)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۳-۲۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۳۳۰۳۹

آغاز: برابر؛**انجام:** و یبلغها غایة امانیها و نهایة آمالها ... و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۵۱]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۰۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ذیحجه ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸گ (۱۷پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲-۳۲۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۰۵/۱۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد صادق مازندرانی، تا: ۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۳ص (۱۸۵ — ۱۸۷)، ۱۸-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۲۳]

● تحریم القهوة معمولة من البن و تحریم التتن (رسالة فی) / فقه / عربی

taḥrīm-ul qahwa ma‘mūla min-al bunn wa taḥrīm-ut tutun (r.-un fī)

سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰-۱۰۳۰ قمری

sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573-1621)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶/۲

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب کاشانی، تا: ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۵۳]

● التحریم من جهة المصاهرة / فقه / عربی

at-taḥrīm min jahat-il muṣāhira

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

چاپ: مشار عربی، ص۴۷۴؛ تهران، سنگی، ۱۲۹۹ق.، رحلی، ۱۱ص

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۴۸/۴

آغاز: هذا ما وجد بخطه الشریف فی التحریم من جهة المصاهرة شرحاً علی الارشاد الباب الاب فی المصاهرة و هی علاقة تحدث بین کل من الزوجین و اقرباء الاخر؛ **انجام:** من الحقوق المشترکة بین الزوجین و لیست مختص بالزوجة فتأمل و بالجملة فالمسئلة محل تأمل و ان کان ما ذهب الیه المشهور لا یخلو من قوة مع انه احوط تمت

خط: نستعلیق، کا: عبدالرسول ساروی، تا: سه‌شنبه ۱۱ شوال ۱۲۹۶ق، برای افقه الفقهاء شیخ جعفر سلمه الله؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۲۰۷-۲۳۸)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۷۰]

● **تحریم النظر (قاعدة فی)** / فقه / عربی

taḥrīm-un naẓar (qā‘idat-un fī)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۱۳/۷۴

(۱۴۸پ)؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴۷/۱-۲۵]

← تحری وقت ترجی فیه اجابة الدعاء و التضرع الی الله تعالی من جهة التنجیم (رسالة فی) ⟵ استجابة الدعاء

● **تحسین القبیح و تقبیح الحسن** / بلاغت / عربی

taḥsīn-ul qabīḥ wa taqbīḥ-ul ḥasan

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰-۴۲۹ قمری

sa‘ālebī, ‘abd-ol-malek ebn-e mohammad (962-1038)

چاپ: بغداد، محقق: شاکر العاشور، مجلة الکتاب، سال۸ شماره‌های ۱-۱۲، ۱۹۷۴م وشماره۱و۲و۳و۸و۹، ۱۹۷۵م.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۳-ف

نسخه اصل: ملت فیض الله ش ۲۱۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ شوال ۱۰۲۸ق؛ ۳۰گ (۱۰۳-۱۳۲) [فیلمها ف: ۱-۴۹۰]

● **تحسین نامه ارامنه از میرزا علی اصغر خان امین السلطان** / حکومت و سیاست / فارسی

tahsīn-nāme-ye arāmane az mīrzā ‘alī asqar xān amīn-os-soltān

تقدیرنامه‌ای است که ارامنه ایران از امین السلطان میرزا علی اصغر خان به جهت تحت حمایت قرار دادن معلم خانه ارامنه نوشته‌اند. دو صفحه اول به فارسی است و بقیه صفحات به خط ارمنی می‌باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۸۱

آغاز: چون بندگان حضرت مستطاب اجل اشرف اکرم افخم اعظم مدالله ظله المتعالی محض بروز مرحمت معلم خانه ارامنه را در تحت حمایت و رعایت خود قرار داده اند و در تشویق علوم؛ **انجام:** آن وجود مقدس را که آستانش ملجد و مأمن عالمی است آنا فآنا از خداوند تعالی درخواست خواهند نمود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۰۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب محرر، با سرلوح مذهب مرصع؛ مهر: «و هرام دادیان ۱۳۰۹» (بیضی) که بزرگ ارامنه بوده و همچنین امضای وی؛ جلد: مخمل قرمز، ۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۲۶-۱۷۷]

● **التحسین و التقبیح** / ادبیات / فارسی

at-tahsīn va-t taqbīh

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰-۴۲۹ قمری

sa‘ālebī, ‘abd-ol-malek ebn-e mohammad (962-1038)

ترجمه فارسی متن عبدالملک ثعالبی نیشابوری است در ۸۱ باب برای صاحب مغیث الدین نظام الملک. ولی نام مترجم معلوم نیست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵-ف

آغاز: بسمله. شکر و سپاس مقدری را که کره خاک را مرکز افلاک ساخت

نسخه اصل: برای خزانه همین وزیر؛ خط: نسخ، کا: مترجم، بی‌تا، واقف: سلطان محمود خان، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۲]

● **التحصیل** / فلسفه / عربی

at-taḥṣīl

بهمنیار بن مرزبان، -۴۵۸ قمری

bahmanyār ebn-e marzbān (- 1067)

اهداء به: ابو منصور بهرام خورشید بن یزدان یار مجوسی

یک دوره فلسفه را به روش مشائی در سه کتاب (منطق، طبیعی و الهی) دارای مقالات و ابواب، نگاشته است. بهمنیار این کتاب را به ترتیب دانش‌نامه علائی استاد خود ابن‌سینا پرداخته بدین‌گونه که نخست منطق و سپس علم مابعدالطبیعه (= الهیات بمعنی الاعم)، وجود واجب (= الهیات بمعنی الاخص) و در آخر، طبیعیات را نوشته است. از میان کتب شیخ تنها دانش‌نامه بدین ترتیب است، دیگر تألیفات شیخ الرئیس و همچنین دیگر کتب فلسفی که قبل از دانش‌نامه تألیف شده ترتیبی دیگر دارد و از این پس نیز کتب فلسفه غالباً به ترتیب همین کتاب پرداخته شده است. کتاب «التحصیل» بر طبق نوشته بهمنیار در دیباچه دارای سه کتاب است: کتاب ۱ منطق شامل سه مقاله (مقاله اول سه باب؛ مقاله دوم یک باب و مقاله سوم دو باب دارد)؛ کتاب ۲. علم مابعدالطبیعه شامل شش مقاله: ۱) الوجود، ۲) المقولات التسع، ۳) التقدیم و التأخیر، ۴) الادراک و ما یتعلق به، ۵) الدلالة

علی عدد العلل، ۶) لواحق الکثرة؛ کتاب ۳. الاشارة الی اعیان الموجودات. شامل دو مقاله: ۱) معرفة واجب الوجود بذاته، ۲) الطبیعیات (شامل چهار باب): الباب الاول: فی المقدمات التی یحتاج الیها فی الامور الطبیعیه؛ الباب الثانی: فی الکلام علی السماء؛ الباب الثالث: فی بسایط الامور الکائنة الفاسدة؛ الباب الرابع: فی علم النفس.

صاحب روضات نوشته که «تحصیل به فارسی ترجمه شده و مسلماً این ترجمه به نظر بهمنیار رسیده و شاید ترجمه از خود او باشد». در الذریعه و دانشمندان آذربایجان (به نقل از روضات) ذکر این ترجمه رفته اما به وجود نسخه‌ای از آن اشاره نشده است. احتمالاً این ترجمه همان جام جهان نما یا تحفه کمالیه است که برخی آن را به خود بهمنیار نسبت داده‌اند و برای ابوشجاع محمد بن میکائیل خوارزمی ترجمه شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قال بهمنیار بن ... و بعد فانی محصل فی هذه الرسالة للخال الرئیس الأجل ابی منصور ...

انجام: و هذا القدر اذا احکم سهل السبیل الی ما بعده من التدقیق و التفصیل و البسط و التحقیق و نسال الله التوفیق.

چاپ: تصحیح مرتضی مطهری (تهران، دانشگاه تهران: ۱۳۴۹)

[الذریعة ۳۹۵/۳ رقم ۱۴۱۰ و ۱۵۹/۳؛ بروکلمان ذیل ۱ ص ۸۲۸ و بیهقی تاریخ الحکماء ص ۹۷-۹۹ و تتمه صوان ۹۱-۹۲ و چهار مقاله عروضی مصحح دکتر معین ص ۴۴۴-۴۴۹ تاریخ ادبیات دکتر صفا ج ۳۲۰/۱-۳۲۱ قنواتی ص ۱۸-۱۹؛ دکتر مهدوی، مؤلفات ابن سینا ص ۲۶۳؛ کشف الظنون ج ۱: تحصیل فی ... (حاجی خلیفه توضیح درباره این کتاب نداده و گویا پنداشته اسم کتاب دنباله‌ای دارد زیرا چنین نوشته «التحصیل فی ... لبهمنیار)؛ هدیة العارفین ج ۱-ستون ۲۴۴؛ دانشمندان آذربایجان ص ۷۳-۷۴؛ روضات الجنات ص ۱۳۹-۱۴۰]

شرح و حواشی:

۱- تحفه کمالیه = جام جهان نما ترجمه تحصیل بهمنیار

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان = رم ۱۴۱۱. جزء اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ یا ۹؛ مصحح؛ تملک: «ابی بکر بن رستم شروانی»، «حاج احمد بن حسین بن احمد» در سال ۱۱۶۱؛ واقف: حاج احمد بن حسین بن احمد، ۱۱۸۳؛ ۳۹۵ص [عکسی ف: ۴-۴۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ختایی، جلد: میشن سیاه، ۲۳۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۸/۱سم [ف: ۱-۸۶]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۲۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الکتاب الثالث فی الاشارة الی اعیان الموجودات المقالة الاولی فی معرفة واجب الوجود بذاته و احصاء صفاته؛ **انجام:** أن یکون موجوداً فی المادة أو یکون المادة سبباً لوجوده فاعلیاً والنفس لیس کذلک

کتاب سوم تا آخر کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ تملک: ابوتراب بن احمد در ۱۲۴۸ با مهر «عبده الراجی ابوتراب بن احمد» (بیضی)، تملکی با مهر «عبده محمد حسن بن احمد، به سال ۱۲۵۷» (بیضی)، اسعد بن محمد حسینی دوانی؛ مهر: «محمد بن هادی الفیضی» (بیضی)، «محمد مهدی بن هادی الفیضی» (مربع)، «محمد حسن بن احمد احسن الله حاله» (بیضی)، «محمد هادی الفیضی» (مربع)؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۸۱

آغاز: و أما الامتناع با لملکة فلأنها مناسبة

در یان نسخه سه کتاب اول آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ تملک: مرتضی بن بروح الامین مختاری حسینی به تاریخ جمعه ۱۶ ربیع الاول ۱۱۱۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۶۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲

از آغاز تا مبحث معاد از بخش سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ تملک: اعتضاد السلطنه ۱۲۷۰ ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج سرخ، ۲۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۳-۳۵۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: قزوین؛ افتادگی: انجام (در «فصل فی بیان العقل» از باب ۴ مقاله ۲ کتاب ۳)؛ تملک: ابونصر ملک محمد بن منصور بن صدر حسنی حسینی سجادی در جمادی الاول ۹۵۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۲۶گ، ۲۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۰۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: سلطانعلی بن حسنعلی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۹۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۹۱گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۹۵]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۴

دارای منطق و حکمت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز (چند برگی پس از برگ نخستین)؛ محشی با نشان «معیار، شفا، شرح اشارات» در ص ع ضیاء الدین دری شرحی درباره کتاب و بهره بردن بهمنیار در آن از نجات و شفای ابن سینا به سال ۱۳۵۵ نوشته؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۶گ، ۲۳-۲۵ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۴۸۳]

۹. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ق، برای عبدالرزاق پسر محمد یوسف طبیب رضوی کاشانی که خط خودش بر او هست و پسرش عبدالحی رضوی این کتاب را درس گفته و خطش هم بر او هست؛ در آخر نسخه دارد: «قد وقع الفراغ من مباحثته اول شهر جمادی الاولی ۱۱۵۱، عبدالحی بن عبدالرزاق الرضوی» [نشریه: ۷-۵۳۲]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰۴
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ تملك: محمد جواد حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۷گ، ۱۹ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۴۸۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۲ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: علاء الدین بن شیخ کمال الدین بن شیخ کمال، تا: قرن ۱۱؛ کاتب خود را چنین توصیف می‌کند: «نبیره حضرت غوث العالم مخدوم شیخ بهاء والد ذکریا اسدی القریشی سلسله سهروردی (کذا)»، اجازه‌ای از شیخ بهائی به خط خود او مورخ ۱۰۲۱ به یکی از شاگردان که این نسخه را بر او خوانده است و تصریحی به نام شاگرد نشده است، صورت اجازه: «بسم الله الرحمن الرحیم بلغ السید الاجل التقی الفاضل الزکی وفقه الله لارتقاء ارفع مدارج الکمال برهة من هذا الکتاب سماعا لدی و فیه اجزت له ان یروی جمیعها عنی لکل من هو اهل لها حرره اقل الانام محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی عامله الله بلطفه الخفی سنه ۱۰۲۱»، طلسمی منسوب به حضرت علی برای توفیق خواندن کتاب به قلم محمدرضا قمی مورخ ۱۱۰۴، مصحح، محشی به نقل از شرح حکمة الاشراق، اساس الاقتباس، نقد الاصول و غیره؛ تملکی با مهر «و افوض امری الی الله عبده عبدالله»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۹۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۷۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۹۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۵
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای است کامل و به نظر می‌رسد که اقدم از نسخه ب (نسخه مصحح شیخ بهائی، شماره **۸۱۲** ط مجلس) است. اضافاتی که در نسخه مزبور شده همه در این نسخه موجود است و باز آن نسخه نسبت به این نسخه نقص فراوان دارد. باب ۲ از طبیعیات (مقاله دوم از کتاب سوم) در این نسخه چند برابر بزرگتر و مبسوط‌تر از نسخه طباطبائی است. در پایان کتاب سوم (پایان علم النفس) این دو نسخه تفاوت فاحش دارند و نسخه حاضر یك صفحه و نیم بیش از نسخه طباطبائی دارد. سطور آخر در نسخه طباطبائی چنین است: «و ان النفوس المعرضه عنه لیس لها نصیب من ذلك النعیم یعتد به ثم بین الطرفین عرض لا یتناهی فهذا القدر من الحکمة ...» و در نسخه جای گفتگو چنین است: «فقد عرفنا حال النفوس العالمة فی معادها بالبرهان و اما سایر النفوس فلا سبیل الی معرفة احوالها بالبرهان و هذا القدر من الحکمة ...»، مقاله ۵ و ۶ از کتاب دوم را کاتب سهواً با عنوان فصل شروع کرده و در نتیجه در این نسخه مقاله ۶ و ۵ عنوان ندارند. همچنین کتاب سوم را مانند کتابی مستقل آغاز کرده و به ارتباط آن با قسمت‌های پیش اشاره نکرده و عنوان مخصوص خود آن را ننوشته و شگفت آورتر آنکه مقاله دوم کتاب سوم را نیز که آغاز طبیعیات است چنان آغاز کرده که بیننده ناآگاه آن را بخشی از شفا می‌پندارد. آغاز مقاله دوم: «بسمله-الفن الثالث من الکتاب الثالث و فیه معانی کتاب السماع الطبیعی ...» و چنانکه می‌دانیم در «تحصیل» عنوان «فن» وجود ندارد؛ کاغذ: آهار مهره‌دار ضخیم و شکری، جلد: تیماج قرمز، ۵۲۹ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۵-۵۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۵۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لینتقل الی المعانی الحکمیة مبتدئین بعلم ما بعد الطبیعة
بخش منطق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، مصحح؛ مهر: «رب اجعلنی مقیم الصلوة و من ذریتی» (بیضی)، «سلام علی ابراهیم» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۱۲۵گ (۱-۱۲۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف: ۳۸-۱۴۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** لم یعرض ذلك فاما اصحاب العکس فهذا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملك: محمود بن امیر خضر بن میر جعفر الحسینی با مهر «عسی ربک ان یبعثك مقاما محمودا» (بیضی)، محمد الحسینی المتخلص به خاکسار الصدر الصدوری، محمود بن خضر طبیب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲-۲۰۳]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۰
آغاز: بسمله الکتاب الثانی فی المقدمات التی ... قد عرفت ان موضوع؛ **انجام:** من التفصیل و التدقیق و البسط و التحقیق ... اجمعین.
الکتاب الثانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملك: محمد سلیم بن محمد حسین با مهر بیضوی وی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۳۰۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ یادداشت خریداری حسن ملا باشی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۳۱۴گ، ۱۹ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [سنا: ف: ۲-۲۴۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۹۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: پارچه‌ای مشکی عطف تیماج قرمز روشن، ۳۸۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۴۹۲]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۱۰۳
منطق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه صفر ۱۰۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی هاشم بن محمدصفی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۷۸]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۰۵
آغاز: الی أربعة أوباب فالباب الأول فی المقدمات التی یحتاج الیها فی الأمور الطبیعیة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن محمد فارسی، تا: اواخر رجب ۱۰۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۱۸۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان ذیقعده ۱۰۵۷ق، جا: اصفهان؛ با تاریخ رجب ۱۰۵۷ در پایان نسخه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۷-۴۹]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۶۳
خط: نسخ، کا: گداعلی، تا: رجب ۱۰۶۷ق، جا: سناباد مشهد طوس؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ عطف زرد، ۲۳۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۴/۶سم [ف: ۱-۸۶]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۵/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن قاسم سبزواری، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۱۷ سطر [ف: ۵-۱۲۹]

۲۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۴
خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: ۱۶ ذیقعده ۱۰۷۷ق [ف: ۳-۷۸]

۲۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۷۱-د
خط: نستعلیق، کا: ملا غازی پسر مولانا بدیع الزمان انصاری، تا: چهارشنبه ۱ جمادی الثانی ۱۰۸۴ق؛ محشی با نشان «س، لاهیجی سلمه الله»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج زرد گرد آن سرخ، ۱۶۹گ، ۲۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸۵]

۲۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۴۴
خط: نسخ، کا: صفر کرمانی، تا: یک‌شنبه ۴ ربیع الثانی ۱۰۸۵ق؛ این نسخه را عبدالرحیم خراسانی با نسخه خزانه شمس الدین محمد اصفهانی مقابله و تصحیح کرده، محشی با نشانه «ح م ق، صالح»؛ تملک: محمد صالح بن محمد سعید خلخالی با مهر او، فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۲گ، ۲۰ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۴۸۳]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۶
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و هو حسبنا وحده و نعم المعین قال؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۸۸گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۷-۲۹۶]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۳۹/۱
مابعدالطبیعة؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان، مدرسه جده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۴ص (۱پ-۸۴ر)، ۲۰ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:۱۷-۸۲]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۲۸
آغاز: توهم انها وجودیة کانت هذه سبیلها وقد عرفت من وجوب تناهی العلل و انتهائها الی علة هی واجبة الوجود بذاتها و وحدانیه واجبة الوجود بذاتها
خط: نسخ، کا: حسنعلی بن حسین، تا: ۲۷ رمضان ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۸]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۲-۴/۱۴۲
آغاز: بسمله، و به اعتمادی الحمد لله و الصلاة ... الکتاب الثانی فی المقدمات التی یحتاج الیها فی جمیع العلوم و هو الموسوم بعلم مابعدالطبیعة ست مقالات المقالة الاولی فی الموجود فصل فی الموجود قد عرفت ان موضوع؛ **انجام:** برابر
علم ما بعد الطبیعة الکتاب الثانی و الکتاب الثالث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۰۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۸۴گ، ۱۷-۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۵۱]

۳۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۳۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با اعلام بلاغ، یاداشت: «استکتبه لنفسه عبدالرزاق بن محمد یوسف الرضوی الطبیب الکاشانی»؛ تملک بالارث باسم عبدالحی بن عبدالرزاق الرضوی تحته خاتم بیضوی؛ دارای یادداشتی نوشته عبدالحی بن عبدالرزاق مبنی بر اینکه مباحثه کتاب در ۱ جمادی الاول ۱۱۵۱ به پایان رسیده است؛ جلد: چرم زرد رنگ، ۲۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [مؤید: ۱-۲۹۴]

۳۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۷۷
خط: نسخ، کا: شاه تقی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۸
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... الکتاب الثانی فی المقدمات التی یحتاج الیها فی جمیع العلوم؛ **انجام:** و مثل هذا یجب ان یکون موجوداً ... لیس کذلک
شامل علم مابعدالطبیعه است مشتمل بر شش مقاله؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد رضا بن محمد صفی حسینی با مهر مربعی وی، تملک دیگری به تاریخ ۱۲۷۸ق و مهر بیضوی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۹]

۳۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۱
از آغاز منطق تا پایان آن و کتاب مابعدالطبیعه تا نحو وجود هیولی؛ خط: نسخ، کا: مرتضی مصباح، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ضیاء الدین دری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف میشن، ۲۸۶گ، ۱۳- ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴۸۳]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۲/۳۳
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی خیر البریة محمد و آله اجمعین الکتاب الثالث فی الاشارة الی اعیان الموجودات. المقالة الاولی فی معرفة واجب الوجود بذاته و احصاء صفاته
بندهای از کتاب در این نسخه درج شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق، جلد: تیماج فرنگی، ۷۴ص (۵۰۵-۵۷۸)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۲-۵۶]

۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۸۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۷۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سه سر لوح، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۵گ، ۲۷ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۴]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۶۰
بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

● التحصیل / منطق، شعر / عربی

at-taḥṣīl

منظومه‌ای است در علم منطق که سراینده آن را التحصیل نامیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۷۶/۲
آغاز: سمیت اذ وقفت بالتکمیل ×× فی زمن التحصیل بالتحصیل / قد اتبعت العادة المقررة ×× قدمت قبل المقصد مقدمة / العلم اما حکم اولیس به ×× تصدیقاً او تصورا فسمه؛ **انجام:** یقال ایضاً لامور موجبة ×× بصیرة للشارع مقدمة/کالحد و الموضوع ثم الغایة ×× و السمة و الرتبة و القسمة. ولیکن هذا آخر الرسالة نحمده فی البدایه و النهایة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (این ارجوزه از سطر سوم- ص ۴۳۷ دفتر-شروع شده)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۱۶ص (۴۳۷-۴۵۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۲۳۲]

● تحصیل الاطمینان فی شرح زبدة البیان / تفسیر/ عربی

taḥṣīl-ul iṭmīnān fī š.-i zubdat-il bayān

حسینی قزوینی، محمد ابراهیم بن محمد معصوم، -۱۱۴۹ ؟ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad ma‘sūm (- 1737)

وابسته به: الزبدة فی الفقه = فقه شاهی = ارشاد؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳)

شرحی است با عنوان «قوله» بر زبدة البیان اردبیلی. در مجلدی کبیر که تا اواسط کتاب صلاة است. در اعیان الشیعه به نقل از فرزند مؤلف آورده که از مؤلفات او شرح آیات الاحکام اردبیلی است که به پایان نرسانده و مجلدی از آن را به استادش آقا جمال خوانساری ارائه کرد و آقا جمال او را ستود و با خط خود بر آن نوشت: «قد اوفقنی رائد النظر علی مواقف هذه الحواشی الشریفة و التعلیقات المنیفة فوجدتها لما فیها من تبیان الدقایق و تکثیر الفوائد علی تفسیر زبدة البیان کحواشی الاهداب علی الاجفان و قد احسن جامعها جمع الله شمله فی تألیفاته ... فی شهر جمادی الثانیة سنة ۱۱۱۷ق.»

[الذریعه ۳۹۶/۳؛ اعیان الشیعه ۲۲۸/۲؛ تتمیم امل الامل ص ۵۳؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه ص ۲۰۶؛ فهرستواره فقه ص ۱۰۵]

۱. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۹۲
بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله کرده روز پنج‌شنبه ۹ جمادی الاول ۱۱۵۸ از محمد حسین بن محمد ابراهیم حسینی؛ تاریخ وقف: شعبان ۱۱۹۸ [نشریه: ۶-۳۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۲۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: عبدالله بن حاجی محمد رضا نجل آغا باقر، مرتضی بن احمد الحسینی رستی؛ مهر: «عبده ابوالقاسم محمد باقر الموسوی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۸۹گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۱۵]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۶×۲۰سم [رشت و همدان: ف: ۱۶۰۶]

۴. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۹۳
بی‌کا،بی‌تا؛با تقریظ آقا جمال خوانساری در ۱۱۱۷ [نشریه: ۶-۳۳۸]

● تحصیل اقل عدد ینقسم بالانقسامات المفروضة للوتر / ریاضیات / عربی

taḥṣīl-u aqall-i ‘adad-in yanqasim-u bi-l-inqisāmāt-il mafrūḍa li-l-watar

کاشانی، عبدالعزیز، ق۸ قمری

kāšānī, ‘abd-ol-‘azīz (- 14c)

تاریخ تألیف: ۶۹۳ق؛ محل تألیف: مدرسه مستنصریه بغداد

در این رساله قصد یافتن کوچکترین اعدادی است که بتواند وتر مفروضی را به انقسامات مفروضه‌ای تقسیم کند، به طوری که هر نسبت مذکور در آن بدون کسر باشد. برای حل این مسأله و

یافتن این عدد مؤلف ابتدا چند مسأله طرح و سپس به حل خود مسأله می‌پردازد. (عبدالله انوار)

[نسخه‌های منزوی ۳۵۸۰/۲ «سیفیه» که در آنجا گمان زده شده که شاید وی فرزند عبدالرزاق کاشانی باشد که کنیت «ابوالغنایم» داشته است، همانجا ۳۵۹۳ «قلمیه»؛ الذریعه ۱۶۸/۱۷ «قلمیه»، همانجا ۲۰۷/۲۲ «ملخص روضة الناظر و نزهة الناظر» که می‌تواند از همین عبدالعزیز باشد؛ اعلام ۱۳۴۴/۲ عبدالعزیز کاشانی]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶/۲

آغاز: بسم اله تیمنا بذکره الجسیم و له الشکر علی جزیل نعمه و عطائه العمیم و الصلوة و السلام؛ **انجام:** اعنی نسبة و التاسع تقریباً

در فهرست این کتاب ناشناس آمده، نام مؤلف به استناد عکس آن در دانشگاه و دائرة المعارف تعیین شد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۶۹۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن تریاکی، ۳ص (۱۴۲-۱۴۴)،۱۷سطر(۷/۵×۱۱)،اندازه:۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۷۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۴۷/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۲۵۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۱/۲-عکسی و ۴۷۸/۲-عکسی

آغاز: هذا مما استخرجة [...] عبدالعزیز الکاشی [...] و تحصیل اقل عدد ینقسم بالانقسامات المفروضة للوتر المفروض فی هذه الرسالة بحیث یصح منه کل نسبة مذکورة فیها بلا وقوع کسر. اذا اردنا ان نحصل اقل عدد ینقسم بالانقسامات مختلفه معینة الی اقسام متساویه صحیحة العدد و بعض اقسامه ایضا کذالک؛ **انجام:** اعنی نسبة المثل و لتسع تقریبا ... رفتیم و هزار حسرت اندر دل ما.

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۱]

● تحصیل الایقان فی شرح نظم البرهان / کلام و اعتقادات / عربی

taḥṣīl-ul īqān fī š.-i naẓm-il burhān

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟-۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714-1794)

وابسته به: نظم البرهان و نسمط الایمان؛ قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم (۱۱۲۶-۱۲۰۸)

تاریخ تألیف: ۱۱۹۵ق (بحث نبوت) و ۱۲۰۲ق (بحث توحید)

«نظم البرهان» منظومه‌ای عربی در کلام، سروده خود اوست که در آن از «تجرید العقائد» خواجه نصیر الدین طوسی استفاده شده است و سپس آن را خود به تفصیل شرح کرده است. او در دیباچه از خود و نام متن و شرح یاد نموده است. در برخی منابع از این شرح با عنوان «تحصیل الایقان فی مراسم الاطمئنان» یاد شده است.

آغاز: منظومه: بعد اسم الرب حمد لازم ×× عند عقل شکر حق جازم / حمده تحمیده توحیده ×× حمد غیر رفده تأییده

آغاز: الحمدلله الذی تفرد بالمقدم و قد خاض ما سواه فی ظلمات القدم و الصلاة و السلام و التحیة و الاکرام علی سید ولد آدم.

انجام: و الاقوی بعد تتبع الاثار و سیر الدلائل و الامارات هو الاول فتأمل.

[الذریعه ۱۰۸/۱۴ و ۲۰۰/۲۴؛ اعلام الشیعه قسم اول جزء دوم ۳۷۳؛ معجم التراث الکلامی: ۱۷۰/۲-۱۷۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۵ق؛ مصحح، با اضافات؛ تملک: محمد حسین بن محمد علی رشتی معروف به ملا میرزا جان به تاریخ دوم محرم ۱۲۳۹ و مهر «عبده محمد حسین بن محمد علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۳۲۸]

۲. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۹۴

دو مجلد است که هر دو مجلد یکم کتاب است و نخستین این دو مورخ ۱۱۹۵ است؛ خط: نسخ، کا: ظهیر الدین محمد ابراهیم بن نورالدین محمد، بی‌تا؛ اندکی از آن به خط محمد علی پسر همین ظهیر الدین است. [نشریه: ۶-۳۳۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۳/۴عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی خطبة البیان و توضیح المدعی یستعلم مفصلاً من الزیارة الجامعة المرویة عن جناب الهادی، فان التعمق فی معانیه یشفی العلیل ... و بالجملة لا یعلم سر قدرهم ولا منتهی فضلهم أحد الا الذی خلقهم فتبارک الله أحسن الخالقین والحمد لله رب العالمین. و یتلوه مبحث العدل.

نسخه اصل: همان نسخه بالا. جلد اول، ادامه آن در شماره ۱۲۰۹ می‌آید؛ خط: نسخ، کا: ظهیر الدین محمد ابراهیم بن نورالدین محمد، بی‌تا؛ مصحح، با بلاغ مقابله، محشی به لفظ «منه رفع الله درجته»، وقف‌نامه نسخه به خط و مهر مؤلف در تاریخ شعبان ۱۱۹۸، در ابتدای نسخه، رساله در شرح حال و آثار مؤلف که دبیر حاج سید جوادی آن را تنظیم کرده ضمیمه شده و پسر عمویش سید اسماعیل سید جوادی، مشهور به پژوهی آن را کتابت کرده است. این رساله در ۲۵ صفحه شامل اطلاعات مهمی درباره میر حسینا و تألیفات اوست، میر حسینا جد اعلای خاندان حاج سید جوادی بوده است که وصیت کرده ثلث اموالش صرف استنساخ کتاب‌هایش شود و نسخه حاضر نیز طبق وصیت وی استنساخ شده؛ ۳۵۳ص (۳۲۶+۲۶)، ۲۵ سطر [عکسی ف: ۴-۳۳۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹عکسی

آغاز: الحمدلله الذی أمرالعالمین بالعدل و الاحسان و نهیهم عن الفحشاء و المنکر و العدوان ... أما بعد فیقول الفقیر المعترف بالعجز و التقصیر حسین بن محمد ابراهیم الحسینی أحسن الله الیهما بلطفه الخفی و الجلی المقصد الثالث فی العدل؛ **انجام:** و هو

الفیاض لمن شکر و الموفق لمن ایتمر و انزجر ... قد وقع الفراغ من المجلد الأول من تحصیل الایقان فی شرح نظم البرهان فی سمط الایمان و الحمدلله أولا و آخراً و ظاهراً و باطناً فی سنة خمس و تسعین و مائة بعد الف من هجرة خیرالبریة علیه و آله آلاف صلوة و تحیة و یتلوه فی المجلد الثانی شرح الامامة.
نسخه اصل: همان نسخه بالا. مبحث عدل از جلد اول کتاب را در بردارد و ادامه تصویر شماره ۱۴۷۳ است؛ خط: نسخ، کا: ظهیر الدین محمد ابراهیم بن نورالدین محمد، تا: شنبه ۱۷ شعبان؟؛ بخشی از نسخه به خط فرزند کاتب محمد علی بن محمد ابراهیم است، متن ارجوزه به نسخ معرب نگاشته شده، مصحح، محشی به امضای «لمحرره عفی عنه»؛ ۴۴۰ص، ۲۵ سطر [عکسی ف: ۳-۴۹۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۱۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الی الاشعریة المعنی الثانی و اختاره بعض المتأخرین من الامامیة و هو مولانا رجبعلی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ نیمه اول مصحح و محشی از مؤلف، و نیمه دوم به خطی دیگر و در حیات مؤلف نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ (۱پ-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۹-۱۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم جبل عاملی الاصل، تا: ۱۲۰۹ق؛ محشی با امضای «منه دام ظله»؛ این یادداشت آمده: «هو الله تعالی مخفی نماناد که این کتاب مستطاب از ... طوبی مکان علیین آشیان متکی ارائک جنان آقائی آقا سید حسینا اعلی الله مقامه بسعی ... (پاک شده) آنمرحوم بجهت طالبین علوم دینیه قلمی گردید تا قاطبه طلاب از مطالعه آن بهره‌مند گردند»؛ دو مهر بیضوی به سجع «مرتضی الحسینی سنه ۱۲۳۰» و «علی اکبر الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵سم [ف: ۳۲-۲۵۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۹۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محسن بن محمد اسماعیل سمیرمی، تا: ۱۲۱۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم یشمی عطف مشکی، ۲۹۰گ، ۲۵ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰ سم [ف: ۳۶-۴۸۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۱

آغاز و انجام: برابر
جلد اول، مشتمل بر مباحث توحید و نبوت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن رحیم حسینی، تا: ۱۲۷۸ق؛ مصحح، محشی از مؤلف و دیگران؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۷۲گ، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۱۴-۳۶]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا: محمد ابراهیم بن محمد نصیر جیلی الاصل قزوینی المسکن، تا: ۱۲۸۸ق؛ تملک: مهدی بن ریحان الله با مهر «مهدی بن ریحان الله الموسوی» و همچنین خط و مهر «العبد ریحان الله الموسوی» از پدر او به تاریخ یکم شعبان ۱۳۱۵ در گ ۲ر و نیز دارد «هو الله تعالی. از جمله کتب مصنفه جد علامه اعلی الله مقامه آقایی آقا سید حسین که حسب الوصیه استکتاب شده جهت طلاب علوم دینیه و علما که منتفع شوند. حرره محمد ابراهیم» با دو مهر: «صراط علی حق نمسکه. محمد ابراهیم الحسینی» و «محمد تقی الحسینی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۸۵گ، ۱۶ سطر (۲۱×۳۴)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۷-۲۶۲۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۶

آغاز: بعد اسم الرب حمد لازم عند عقل شکر حق جازم ... الاسم اما مأخوذ من الوسم و هو العلامة؛ **انجام:** و الله تعالی یعلم حقایق افعاله و دقایق اقداره.
بخشی از آن، فاقد دیباجه می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: ۱۵ محرم ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۱۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۰۱]

● **تحصیل التعرف فی معرفة الفقه و التصوف** / عرفان و تصوف / عربی

taḥṣīl-ut ta‘arruf fī ma‘rifat-il fiqh wa-t taṣawwuf

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸-۱۰۵۲ قمری

‘abd-ol-haqq-e dehlavī, ‘abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551-1643)

در معرفت فقه و تصوف و احوال صوفیه و فقها مشتمل بر دو «قسم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸۰/۱

آغاز: بسمله الحمد لله کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی خصوصا علی سیدهم؛ **انجام:** و لکل واحد یسع ان یصطلح علی ما یشاء ... فی هذا المقام.
خط: نسخ، کا: محمد انوار الحق دهلوی، تا: قرن ۱۲؛ کاتب در یادداشتی متذکر شده که این کتاب را با چند نسخه مقابله و تصحیح کرده است؛ ۲۱۹ص (۱-۲۱۹)، ۱۷ سطر [ف: ۳۲-۱۰۶]

← تحصیل الحق فی تفصیل الفرق ⟵ تحصیل الحق و تحقیق الفرق
← تحصیل الحق فی مذاهب الخلق ⟵ نفی الحیز و الجهة و المکان

● **تحصیل الحق و تحقیق الفرق = اصول الدین = تحصیل الحق فی تفصیل الفرق = اصول الدین و الملل و النحل** / کلام و اعتقادات / فارسی

tahsīl-ol haqq va tahqīq-ol feraq = osūl-od dīn = tahsīl-ol haqq fī tafsīl-el feraq

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟-۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150-1210)

کتابی است دارای دو جمله: جمله نخست در اصول عقائد در هشت «باب»؛ و جمله دوم در ادیان فرق اسلام و خارج اسلام در ده «باب». در جمله اول آن رازی سلسله استادان فقهی و اصولی (کلامی) خویش و نیز اعتقاد محکم خود را به مذهب اشعری یاد می‌کند. از این کتاب علاوه بر متن فارسی، متن عربی نیز در دست است (البته متن عربی کامل و فارسی ناقص) که احتمالاً هر دو از امام فخر رازی است. کتاب اعتقادات الفرق که متن عربی آن با تحقیق دکتر سامی النشار چاپ شده و متن فارسی آن به اهتمام سبزواری در دانشگاه تهران چاپ شده است جمله دوم همان کتاب تحصیل الحق است نه رساله مستقلی دیگر.

آغاز: هر ثنا کی عقول و اوهام و خواطر و افهام بمبادی و غایت آن نرسید و باوایل و نهایت

چاپ: در سفینه تبریز، صص ۳۱۴-۳۲۲ چاپ فاکسمیله شده؛ با تصحیح محمد باقر سبزواری، در چهارده رساله، چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۴۰

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۷۲

آغاز: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا:پنج‌شنبه۲۴صفر۷۲۳ق؛جلد:تیماج کرم قهوه‌ای، ۹ص (۳۱۴-۳۲۲)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۴۳/۳

از باب پنجم در نبوت محمد تا فصل ۵ باب ۸ برابر با ص ۷۲-۷۷ چاپ شده در چهارده رساله دانشگاه در ۱۳۴۰؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تازه، ۱۸ سطر (۷×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۹/۱۷-طباطبائی

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه حاضر- که مدرک چاپ در چهارده رساله چاپ دانشگاه تهران است- آشفتگی و حذف‌ها و نیز افزودگی‌هایی از کاتب دارد که در چهارده رساله وجود ندارد و نشان داده نمی شود. اولا این نسخه به نام «کتاب فی اصول الدین و الملل و النحل» است و در چاپ دانشگاه «اصول الدین و تحصیل الحق فی تفضیل الفرق» است. نکته دیگر این که پس از خطبه که مؤلف از مجلس «فلان» سخن می‌گوید در حاشیه نسخه حاضر چنین آمده: «در این مقام ذکر مکتوب له الکتاب را می‌کند و تمجید می‌کند او را که در اصول اشعری مذهب و در فروع شافعی است ...» ظاهراً نویسنده حاشیه (که شاید همان نویسنده صفحه است) از نسخه اصل آگاه بوده و این نکته مهمی است که در چاپ نیامده و به آن اشاره نشده و در متن عربی چاپ شده به وسیله دکتر سامی النشار نیز از صاحب مجلس با لفظ «فلان» یاد شده. کاتب این نسخه باز تا «جمله نخستین در شرح دلیلها بر اصول مذاهب ...» حذف و افزودگی‌های دیگر نیز دارد و در پایان نسخه در زیر عنوان فصل سوم از باب پنجم (در حاشیه) که پایان موجود از جمله اول است از نیاوردن بقیه سخنان رازی بدین گونه عذر می‌خواهد: «فصول و ابوابی مذکور نموده و باطل بسیار که ذکر آنها حسنی نداشت و در عقائد شیعه کذب و خلاف واقع به آنان منسوب داشته و بعض کلمات از روی بی اطلاعی از مذهب و طریقه تشیع به آنها منسوب نموده الی ان قال باب ششم در فرق جبریان و ایشان آنانند که گویند بنده قادر نیست بر فعل ... و این خطاست زیرا ما نمی گوییم که بنده قادر نیست لکن گوئیم که آفریدگار نیست» (مجموعه حاضر ص ۲۳۶). مقصود نویسنده این حاشیه -که روشن نیست کاتب این مجموعه و این نسخه است و یا این که این حاشیه‌ها و همه تصرفات و حذفها از نسخه منقول عنه به نسخه حاضر انتقال یافته است- باب ششم از جمله دوم است (و این خود نشان دهنده پیوستگی بخش فرق با بخش اصول عقائد است)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۲-۳۰۳]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایزد تعالی توفیق (ثواب) میسر کناد و از آنچه سبب استحقاق عقوبت باشد در دنیا و عقبی مصون دارد بمنه و کرمه

در فهرست با عنوان «اصول دین» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز و حاشیه سرخ، ۲۱گ (۲۱۹پ-۲۳۹ر)، ۱۱ و ۱۳سطر (۶/۵ و ۷ × ۱۳/۵ و ۱۴ سطر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۰۹]

● تحصیل السداد فی شرح واجب الاعتقادات / کلام و اعتقادات / عربی

taḥṣīl-us sadād fī š.-i wājib-il iʻtiqādāt

؟ابن مفلح، ابراهیم بن علی، ق ۱۰ قمری

ebn-e mofleh, ebrāhīm ebn-e ʻalī (- 16c)

وابسته به: واجب الاعتقاد علی جمیع العباد؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

[الذریعة ۳۹۶/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۶۸/۳

آغاز: و الحمد لله الذی انار قلوب العارفین بمصابیح الادلة و البراهین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۱گ (۳۳پ-۹۳ر)، ۱۷ و ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۲سم [ف: ۴۳-۲۲۹]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم

[نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

● تحصیل السعادة / فلسفه / عربی

taḥṣīl-us s‘āda

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟-۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875-951)

این کتاب که از فارابی است و در آن فضیلت و سعادت بررسی شده و مدینه فاضله را نشان داد و در اینجا است که امام و شاه و فیلسوف و آئین گذار را یکی می‌داند (ص ۴۲ و ۴۶ چاپ هند). در حقیقت کتابی است مبتنی بر منابع یونانی و اصلاً صبغه اسلامی ندارد. قسمت آخر آن خلاصه‌ای از یک جزء کتاب ششم جمهوری افلاطون است. این کتاب در برخی نسخه‌ها «فضائل الانسانیه» نام دارد. (محمد تقی دانش پژوه)

آغاز: بسمله. الاشیاء الانسانیة التی اذا حصلت فی الامم و فی اهل المدن حصلت لهم بها السعادة الدنیا فی الحیوة الاولی و السعادة القصوی

انجام: فلسفة افلاطون و اجزاءها و مراتب اجزاها من اولها الی آخرها هذا آخرما و جدناه من هذا الکتاب و الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الاجمعین

چاپ: در حیدر آباد به سالهای ۱۹۲۶ و ۱۹۳۱م؛ بمبئی ۱۹۳۷؛ در الأعمال الفلسفیة، جزء الاول، به تحقیق الدکتور جعفر آل یاسین (بیروت، دارالمناهل: ۱۴۱۳ق)

[الذریعة ۳۹۷/۳؛ هدیة العارفین ۳۹/۲؛ معجم المؤلفین۱۹۴/۱۱؛ مشار عربی ۱۶۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳۸/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ [ف: ۱۵-۱۳۷]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۳۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۱۴۴پ-۱۵۰ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۶]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۹۶پ-۱۲۳ر)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۶۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۰گ(۹۴ر-۱۰۳ر)، ۳۰سطر،اندازه:۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۵۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ با تاریخ دوشنبه ۱۷ رجب ۱۳۱۷ق به همین خامه در مجموعه؛ ۴۵ص (۱۱۰-۱۵۴) [عکسی ف: ۱-۶۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۱۰/۳

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن خواجه علی مازندرانی، بی‌تا؛ ناقص است و تا ص ۱ ص ۲ چاپ چاپ ۱۴۲۵ را دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۶گ (۷۷پ-۸۲ر)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۷۴۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه مانند چاپ هند است؛ ۱۳گ (۶۱ر-۷۳ر) [ف: ۳-۶۵۵]

● تحصیل السعادة = الحجج العشرة فی جوهریة نفس الانسان الناطقة = التحفة فی السعادة = المباحث النفسیة / فلسفه، اخلاق / عربی

taḥṣīl-us s‘āda = al-ḥujaj-ul ‘ašara fī jawharīyyat-i nafs-il insān an-nāṭiqa = at-tuḥfa fi-s s‘āda

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981-1038)

این رساله به نامهای «نفسیة» و «رسالة فی النفس» و «تحصیل السعادة» و جز آن نیز خوانده شده است. مقاله‌ای است در معرفت نفس و اثبات جوهریت آن و اینکه قابل فساد نیست. این کتاب تحت عنوان «تحفه: به فارسی نیز ترجمه و چاپ شده است. مشتمل بر ۱۰ «حجت»: ۱. فی أن النفس جوهر؛ ۲. من البین أنه لیس شیء من الأجسام من حیث هو جسم؛ ۳. لو کانت الصورة المعقولة یحل جسماً من الأجسام؛ ۴. الجسم إذا وضعناه محلاً للحکم بذاته؛ ۵. من البین أن الأجسام الواقعة تحت ... یأخذ فی سن الشیخوخة فی الضعف؛ ۶. قد بین من الأداء الطبیعیة و غیر ها أن بدن الإنسان مؤلف تألیفاً؛ ۷. الأجسام مهما یثبت علی قواها الخاصة؛ ۸. الصور الهندسیة و العددیة؛ ۹. لو کان العلم عرضا حالا فی الجسم؛ ۱۰. الشیء الذی یعقل الإنسان لیس بعقل بما هو جسم.

آغاز: بسمله. للشیخ الرئیس الی بعض اخوانه فی السعادة و الحج العشرة ... لو طرق العاقل الی صرف المعروف عن المعارف خصوصا اذا کان المعروف افضل عصمة یتمسک بها

انجام: فاستعمل ایها الاخ الفاضل هذه السیرة الفاضلة ... و تقبل نصیحة اخیک و ولیک و ترک الاغترار بزخارف هذه الدار و تقبل علی کسب خیرات الدار الالهی. اقول قولی هذا و أسأل الله ان یسددک لما ارتجیه بفضله و احسانه، و ان یصلی علی محمد

چاپ: در مجموعة الرسائل (حیدرآباد: ۱۳۵۳ق)؛ نیز در رسائل (قم، بیدارفر: ۱۴۰۰ق)

[الذریعه ۱۸۲/۱۲؛ فهرست مصنفات ابن سینا ۵۵؛ مجمع علمی ۱۱۸/۱]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۸۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۱۰گ (۱۱۴پ-۱۲۳پ)، ۲۲ سطر

[نشریه: ۲-۱۲۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱/۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۵۶۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱۵-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۱۵گ (۱۰۲-۱۱۶)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸/۲عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی البدن فلیست بفاسدة ابداً و ذلك ما أردنا أن نبین، تمت.
نسخه اصل: چستربیتی، ش ۴۰۰۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۱ رجب ۷۳۳ق؛ ۱۰ص (۲۳-۳۲)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۱]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۷/۱۷-ف
نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ۸ صفر ۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱-۴۳۷]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملك: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشك تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۶گ (۳۷۶پ-۳۸۱پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۲۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۹۴/۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۲۹]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۴۱/۱۱
نسخه ما همان دیباچه است؛ خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (۱۲۱)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۲۰]
۸. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۶۸۱/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن زرد، ۵گ (۲۶پ-۳۰ر متن)، سطور راسته و چلیپا، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف: ۸-۲۵]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۲۸
آغاز: بسمله. الرسالة للشیخ ایضا (ولی در فهرست نسخه از ابن سینا دانسته شده است) الی بعض اخوانه وهی الموسومة بالتحفة، لو طرق العاقل الی ایثار حرف المعروف عن التعارف، خصوصا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۸۱ر-۸۶ر) [ف: ۱۶-۱۸۸]
۱۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۶۵۲/۱۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ عطف میشن قرمز، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۷-۴۵۲]
۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۳۷۱/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۳۳ر-۴۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۴-۲۸۸]
۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** من غیر اخلاق امن محض الانسانیه فی العاجل.
خط: نسخ، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۳۴ق، جا: شیراز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، مشکی، ۲ص، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳-۴۴۳]
۱۳. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۱
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۶ق [نشریه: ۵-۲۷۳]
۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۴/۱
خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۶۱ق؛ ۱۸گ (۱پ-۱۸ر) [ف: ۳-۲۲۵]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۳۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** عن زخارفها دون الید إلی ما هو فوقها و منها إن کل واحدة منهما ما یمکن التقاصر عنها من غیر إخلال من محض الإنسانیة فی العاجل؛ تم.
خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۲۰ر-۱۲۰پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۸]
۱۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۸
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ ۱۲گ، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: ۳۸۷]
۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۹/۵
آغاز: لبرابر؛ **انجام:** أقول قول هذا و أسأل الله أن یسرك لما أبحته فیك بفضله و إحسانه.
خط: نسخ، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۷-۲۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۶۶]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷۳/۱۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۶۷ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۲]
۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۱۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۷گ (۸۰پ-۸۶)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۰]
۲۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۶۱۶۹/۱۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا:

۱۱۰۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آبی، ۱۱گ (۱۵۹پ-۱۶۹پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۹-۲۱۰]

۲۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۶۵/۲۰ر

بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۱۹۶]

۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۰۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ(۶۸ر-۷۴پ)،۱۷سطر(۱۱×۱۵)،اندازه:۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۳۸]

۲۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ حجت دهم و مقداری از نهم نوشته نشده و سفید مانده؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۸گ (۱۰۶-۱۱۳)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: ۱۴۶۹]

۲۴. رشت؛ ملی رشت؛ شماره نسخه: ۶۵/۱۸ر

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۹۰]

۲۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۹۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۴۹]

۲۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۷۶/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا [عکسی ف: ۱-۶۲]

۲۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** من غیر اخلال من محض الانسانیة فی العاجل تمت.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی ساوجبلاغی، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۲ص (۳۴-۳۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۳۷]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹۰/۱۴

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ در آخر آن آمده «کتبه ملا محمد رفیع مشهدی»؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۱گ، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲-۲۰۲]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۲/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان کل واحد منها یمکن التقاصر عنها من غیر اخلال من محض الانسانیة فی العاجل. تمت.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، زرد، ۲گ (۴۳پ-۴۴ر)، ۱۷سطر [ف: ۱۱-۵۸۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸۰/۶۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: قهوه‌ای با ترنج، ۲گ (۱۲۶پ-۱۲۷ر)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۰۴]

● تحصیل الصحة بالاسباب الستة / طب / عربی

taḥṣīl-uṣ ṣiḥḥa bi-l-asbāb-is sitta

تفلیسی، حبیش بن ابراهیم، ق۷ قمری

taflīsī, hobayš ebn-e ebrāhīm (- 13c)

در چگونگی حفظ سته ضروریه (هوا، ماکول، خواب، حرکت، استفراغ و احتباس، اعراض نفسانی) که زندگی انسان‌ها بدانها بسته شده و از آنها در هیچ حال بی‌نیاز نمی‌توانند باشند، با دستورهای کلی پزشکی و فواید بعضی داروها و غذاها، گرفته شده از گفته‌های حکمای متقدم و متاخر با بیان اصول و فروع این موضوع، در چهار رساله بدین عناوین: ۱. تعدیل الاسباب الستة و تدارک الخطا فیها؛ ۲. اغذیة المرضی و تدابیرهم؛ ۳. الاغذیة المفردة و المرکبة و ما یتبعها؛ ۴. فیما یخص من الادویة بکل عضو عضو. (احمد حسینی اشکوری)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۰ و عکسی ۱۹۸۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین.. قال ابوالحسین التفلیسی انی لما وجدت اجماع العلما علی ان اسهل الطرق و اسلم لحفظ الصحة.؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ برگهائی است درهم از آغاز کتاب با برگ‌هائی قدیمی گویا از کتابی دیگر؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ،۱۷سطر،اندازه:۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۸۹] و [عکسی ف: ۵-۴۴۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۷۵]

● تحصیل ضروریات وجه معاش / متفرقه / فارسی

tahsīl-e zarūrīyāt-e vajh-e ma‘āš

چون تمامی بندگان خدا در طلب روزی هستند از سه قسم بیرون نیستند: ۱. آنکه به قدر توسعه معاش از وجه حلال در کسب دنیا تلاش نماید؛ ۲. به قدر توسعه معاش اکتفا ننماید و به تحصیل مال و منال و اسباب حشمت و جلال کوشد از ممر حلال؛ ۳. آنکه دیده ورع از حلال و حرام پوشیده همت بر جمع کردن مال نمایند و دین را به دنیا فروشند. مؤلف در رساله حاضر با استشهاد به آیات و روایات و حکایات و وقایع تاریخی به بررسی این سه قسم پرداخته است.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۱۰

آغاز: حمد و سپاس مخصوص ذات پاک آفریدگاری است جل شأنه که ذات وجودش از لوث امکان منزه و معراست؛ **انجام:** اما به خلاف معاندین که اگر صلوات فرستادند نفع به مصلی علیه دارد ... چرا که ربط و علقه ای به آنها ندارند و از آن طرف اگر یکی از محبین لعن کند ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ یادداشتی از کاتب به سال ۱۲۷۷، اشعاری از جامی و اشعاری فارسی از حبیب الدین محمد (مؤلف رساله اول)، مهجور و ملا جلال دوانی و حبیب الدین محمد و شیخ بهائی و اشعار عربی از قیس عامری و بوعلی سینا و چندین خطبه از امام علی(ع) به نقل از نهج البلاغه و کافی در ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۶۹، یادداشتی از سید جعفر کشفی به نقل از سنابرق وی و قصیده الف و نشر ابن

حسام در مدح امام علی (ع)؛ تملک: محمد حسن بن محمد اسماعیل گوگدی گلپایگانی به سال ۱۲۷۷؛ مهر: «محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ (۱۹۹ر-۲۵۸پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۳۹]

● **تحصیل العددین المتحابین = العددین المتحابین (رسالة فی)** / حساب / عربی

taḥṣīl-ul ʻadadayn-in mutaḥābayn = al-ʻadadayn-il mutaḥābayn (r.-un fī)

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (- 17c)

گفتار کوتاهی است در مسئله‌ای از ضرب و مؤلف مدعی است که بیشتر ریاضیدانان در این مسئله به خطا رفته‌اند.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده ... فی البرهان علی تحصیل العددین المتحابین اذا ضرب زوج ما من تضاعیف الاثنین

انجام: کعددی ۴۸ و ۹۶ و عددی ۹۶ و ۱۹۲، هذا ما خطر بالبال و الحمدلله المتعال و الصلاة علی النبی و آله خیر آل

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۳ شعبان ۱۰۷۶ق؛ مجدول، با اشکال؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۱۰۵پ-۱۰۶پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۴۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن بایزید، تا: ۳ جمادی الاول ۱۰۸۶ق؛ مصحح، مجدول، محشی به خط کاتب یا دیگران؛ مهر: «عبده ابوالقاسم بن احمد الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۵-۲۵۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۳۷/۴

آغاز: الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفاهم الله و بعد فهذه مقالة خطر ببال اقل عبادالله الغنی

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی قائنی اصفهانی، تا: ۱۱ جمادی الاول ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۱۸پ- ۱۲۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مختصر ف: ۵۵۰]

● **تحصیل علم** / متفرقه / فارسی

tahsīl-e ʻelm

قزوینی، ابوتراب بن حسین، -۱۲۶۰ قمری

qazvīnī, abū-torāb ebn-e hoseyn (- 1844)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۶۲ق؛ محل تألیف: تهران

رساله‌ای در این که تحصیل علم واقعی را در احکام و دستورات الهی ممکن می‌داند و ظنون اجتهادی را خطا و اصرار می‌ورزد بر اینکه خداوند متعال به چیز محال دستور نمی‌دهد و چون دستور به احکام دینی داده پس باید با علم باشد.

آغاز: الحمدلله العالم بالاشیاء قبل أن تکون ... اما بعد پس بعرض طالبان حق و یقین می‌رساند

انجام: و ثانیاً واجب است تحصیل علم فروع، و هذا آخر ما أردنا رسمه فی هذه الوریقات مستعجلا

[فهرستواره منزوی ۹۵/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۳۹/۳

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۳۵پ-۴۹ر) [ف: ۱۸-۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۸۴/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۴گ (۱۰۳پ-۱۰۶پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۳) [ف: ۱۷-۲۴۳]

● **تحصیل العلم** / عرفان و تصوف / عربی

taḥṣīl-ul ʻilm

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷/۱

آغاز: بسمله. رب یسر. الحمدلله الطاهر المطهر النور و باعث من فی القبور و مجری الماء الزلال من خلال الصخور ... اما بعد، اعلم ایها المنظور الملحوظ ... اودع فی هذه الرسالة و بین فی هذه المقالة ان من شرائط حصول العلم النافع الطهارة، لان محل نزول العلم النافع القلب

خط: نستعلیق تحریری، کا: محب بن مرشد برغشی، تا: قرن ۹؛ در یک جا آمده: «منقولة من خط مولانا عثمان المغربی»؛ ۱۱گ (۴پ-۱۴ر) [ف: ۱-۴۶]

● **تحصیل فرزند** / طب / فارسی

tahsīl-e farzand

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad-e bn-e ʻalī (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۲۸/۵

آغاز: تبارک الله احسن الخالقین و الصلوه علی محمد و آله اجمعین. و بعد گوید افقر خلق الله الغنی نظام الدین احمد الملقب بحکیم الجیلانی که دستور العمل از برای تحصیل فرزند در مزاجی که بعلت رقت منی نطفه نبندد و تغلیظ منی باید فرمود؛

انجام: حسب الحکم راقم حروف فرموده بریدن و آن را عمل کرده بتجربه رسیده است و آن دندان بالفعل موجود است و معجون ها نیز ساخته شده است. و الله الموفق و المعین.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ به احتمال یکی از مالکین نظام

الدین احمد ملقب به حکیم الملک گیلانی بوده که چند رساله از این مجموعه از او و به خط اوست؛ کاغذ: آبی، جلد: مشکی گالینگور، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۴۷/۱-۴۲]

● **التحصیل فی تلاوة التنزیل** / تجوید / عربی
at-taḥṣīl fī tilāwat-it tanzīl
شنائی، خزعل بن عسکر، ق۶
šennā'ī, xaz'al ebn-e 'askar (- 6c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۱/۴عکسی
نسخه اصل: کتابخانه چستر بیتی، ش ۳۴۵۳؛ خط: نسخ معرب، کا: سوار بن عمر، تا: ۲ رجب ۵۹۵ق؛ مصحح، با بلاغ قرائت‌های متعدد از جمله به تاریخ ۵۹۵ق؛ یادداشت وقف ابن شحنه در ابتدای نسخه؛ ۷ص (۱۴۸-۱۵۴)، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۴-۲۹۷]

● **التحصیل فی معنی التفضیل** / کلام و اعتقادات / عربی
at-taḥṣīl fī ma'ni-t tafḍīl
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷-۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861-1915)

تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۱۳۳۲ق
رساله‌ای است در معنی تفضیل و اثبات افضلیت حضرت علی برای خلافت، استدلالی با استفاده از آیات و روایات و با عناوین: «قال الظالم»، «قال الفاجر»، «قال المخالف» و «یقول الناصر» و غیره.
[الذریعة ۲۲۴/۱۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۰/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة التحصیل ... فیها الامور. الاول انه مما لایرتاب فیه؛ **انجام:** سوی ما نزل فی عذرها قبال ما قاله معاویه فی اخیها و نحن فی غنی من اشباه ذلک ایضاً و لیکن هذا آخر ما نملیه فی رسالة ... بحمدالله و حسن توفیقه
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شب ۱۹ ربیع الاول ۱۳۳۲ق؛ در حاشیه از سوی مؤلف تصحیح گردیده و حواشی و تعلیقات فراوانی نیز بدان افزوده، قلم‌خوردگی‌هایی در متن و حاشیه به چشم می‌خورد که حکایت از مسوده بودن نسخه دارد، اندکی از حواشی به رنگ سبز نگاشته شده است. برگ‌های ۸۴ تا ۸۷ مربوط به همین کتاب می‌باشد که به علت صحافی نابجا بین اصل کتاب و آن فاصله افتاده؛ کاغذ: فرنگی، ۴۴گ (۴۰-۸۳)، ۱۷-۲۰ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۱-۱۵۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۳۹/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة التحصیل ... فیها الامور الاول فی التفضیل بملاحظة ذات الفاضل؛ **انجام:** سوی ما نزل فی عذرها قیاس ما قاله معاویة فی اخیها و نحن فی غنی من اشباه ذلک ایضاً
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ربیع الاول ۱۳۳۲ق، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۶۴گ (۳۳-۹۶)، ۱۶ سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۱-۲۲۸]

● **تحصیل القوانین لاستنباط الاحکام** / هیئت / عربی
taḥṣīl-ul qawānīn li-istinbāṭ-il aḥkām
سجزی، احمد بن محمد، ۳۳۰-۴۱۵ قمری
sejzī, ahmad ebn-e mohammad (942-1025)
نویسنده می‌گوید بر آنم که قوانین و قواعدی که منجم به‌کار می‌گیرد تا استنباط قضاء بر نجوم کند و تعداد آنها بنا بر مذاهبی که در این صنعت است در اینجا بیاورم. او ابتدا با سیزده قانون بیان مطلب می‌کند و می‌گوید طبق این قوانین سیزده‌گانه می‌توان استنباط حکم کرد و بعد از وسط صفحه ۴۳ کیفیت استنباط احکام مزبور را در تعیین عمر و حیات ذکر می‌کند و از صفحه ۴۶ به بیان استفاده از این قوانین در علم موالید و وقوف بر معرفة هیلاج و کد خدا و استخراج عمر و تبیین آنچه جایز است حال عمر مولد بر آن بگردد تا تربیت حسن یابد می‌پردازد. در آخر جداول زایجات برای استخراج هیلاجات بر مذهب بطلیموس و هرمس و مذهب ذورینوس و مذهب محمد ثین و زایجات برای استخراج کدخدا و زیادت زوائد و نقصان نواقص می‌آورد. (عبدالله انوار)
آغاز: قال احمد بن عبدالجلیل السجزی رحمه الله یرید ان یذکر تعدید القوانین التی یستعملها المنجم فی استنباط القضا علی النجوم و تحدیدها علی مذهب اصحاب هذه الصناعة

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الدایرة التالیه نقصان النواقص عن النحوص عن سنی الکدخداه و هذا جدولها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ص(۴۰-۵۲)،۱۷سطر(۹×۱۳/۵)،اندازه:۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۹۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۵۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اصولها فی هذا الموضع یکمل القول فی القول فی القوانین محصورة کمل القول فی تحصیل القوانین بحمدالله ومنه
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد حسین، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید فرنگی و آهار مهره، جلد: تیماج، ۹ص (۲۷-۳۵)، ۲۰ سطر (۹×۱۵/۷)، اندازه: ۱۴/۳×۲۲سم [ف: ۸-۱۲۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲-۹۴]

● **التحصیل لفوائد کتاب التفصیل** / تفسیر / عربی

at-taḥṣīl li-fawā'id-i k.-it tafṣīl

مهدوی، احمد بن عمار، –۴۴۰ قمری

mahdavī, ahmad ebn-e ʻammār (- 1049)

وابسته به: الکشف و البیان من التفصیل فی تفسیر سایر علوم التنزیل؛ مهدوی، احمد بن عمار (–۴۴۰)

مؤلف، قبلاً کتاب مفصلی در تفسیر قرآن، به نام «التفصیل الجامع لعلوم التنزیل» تألیف نموده و سپس آن را مختصر کرده و می‌گوید: متضمن اغراض تفسیر کبیر می‌باشد. این کتاب، ظاهراً در سه جزء تألیف شده است.

[کشف الظنون ۴۶۲/۱؛ بروکلمان، ذیل ۷۳۰/۱؛ معجم المؤلفین ۲۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۶عکسی

آغاز: بسمله، ... قال المقری ابو العباس احمد بن عمار المهدوی..؛

انجام: هو الذی ایدک بنصره و بالمؤمنین، عدها الجماعة سوی البصری.

نسخه اصل: بایزید عمومی–استانبول، ش ۶۰۵. جزء اول، از اول کتاب تا پایان سوره انفال؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن اسحق کتبی، تا: ۲۸ صفر۸۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۲۸گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۲–۷۵]

● **تحصیل المراد مما استصعبت من عبارات الارشاد** / فقه / عربی

taḥṣīl-ul murād mimma-staṣʻabat min ʻibārāt-il iršād

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶)

مؤلف، در ماه ربیع الاول ۹۷۳ در اثر فقر و تنگدستی به اردبیل رفت و در آنجا با عالمی بزرگ به نام سید حسین بن حسن حسینی اردبیلی آشنا شد و از وی مسائلی بسیار در فقه سؤال کرد که آنها را به صورت حاشیه و شرح بر «ارشاد الاذهان» علامه حلی در این کتاب تدوین نموده است. گفته‌های علامه با عنوان «قوله حفظه الله» نگاشته می‌شود و پاره‌ای از سؤال‌ها در این نسخه بدون پاسخ مانده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۱

آغاز: الحمدلله کما هو أهله حمداً لم یحمده أحد مثله حمداً یقصر عنه امل من أمله و یحسر عنه عقل من عقله؛ **انجام:** فهل المرجع فی الفقه الی قدر الضیف فی الشرف أو المرجع الی المضیف، قال حفظه الله تعالی ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد بن محمد بن محمد بن علی مشهور به نصیرالدین طوسی محمد القاضی؛ چند تاریخ تولد ۱۲۲۸–۱۲۳۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۹۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۴–۴۶]

● **تحصیل المنافع = ایضاح المنافع** / فقه / عربی

taḥṣīl-ul manāfiʻ = īḍāḥ-ul manāfiʻ

ابن داود حلی، حسن بن علی، ۶۴۷–۷۴۰ قمری

ebn-e dāvūd-e hellī, hasan ebn-e ʻalī (1250-1340)

[الذریعه ۳۹۸/۳، ۱۵۷/۲۶ش۷۸۸]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد الذریعه ۳۹۸/۳ تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [نسخه پژوهی: ۱–۱۴۵]

● **تحصیل النجاة** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥṣīl-un najāt

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲–۷۷۱ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284-1370)

برای: ناصرالدین حمزة بن محمد علوی (شاگردش)

رساله‌ای در اصول دین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱

مقابله شده با نسخه اصل و مؤلف آن را دیده است، در صفحه عنوان اجازه‌ای است از مؤلف به خط خود او در ۷۳۶ به حمزة بن محمد علوی که کتاب برای او ساخته شده است و کلیشه آن در ریحانة الادب (۳۱۳/۶) دیده می‌شود. در پایان هم خط مؤلف هست. این نسخه را افندی نگارنده ریاض العلما دیده است (الذریعه ۳۹۸/۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ در آغاز نسخه بالای صفحه یکم کتاب خط علی بن محمد بن حسن بن زین الدین عاملی دیده می‌شود؛ تملک مورخ ۹۲۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ابعاد متن: ۶/۵×۱۷، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۸–۳۰۵]

● **تحصیل النسبة** / ریاضیات / عربی

taḥṣīl-un nisba

لطف الله

lotf-ol-lāh

مؤلف پس از دیدن کتابی در تحصیل نسبت بین دو عدد معلوم که مؤلف آن برخی مواقع بیشتر و برخی مواقع دیگر کمتر توضیح داده بود، به فکر تألیف رساله‌ای در توضیح دقیق آن موارد افتاد و به نام فرزندش محمد محسن تألیف نموده و در دو «مقدمه» و سه «قسم»: ۱. النسبة الی الاعداد المنطقة؛ ۲. النسبة الی الاصم؛ ۳. النسبة الی المشترک.

آغاز: بسمله، الحمد لمن لاتعد نعماؤه و لاتحصی آلاؤه ... وبعد فیقول الفقیر الی لطف الله لطف الله لطف الله به انی رأیت رسالة فی تحصیل النسبة بین کل عددین معلومین من بعض المنسوبین

الی هذا العلم، کثیرة الفائدة غزیرة العائدة لکن المؤلف فی بعض المواضع زاد العبارة و فی بعضها قصر الاشارة وغلط فی بعض الاصول و القواعد و ابهم بعض التحقیقات و الفوائد فاصلحتها و اوصحتها لولدی وفلذة کبدی محمد الملقب بمحسن
انجام: فاذا زدناه علی الاوسط حصل خمسة و اربعون و هو الاعظم تامل و احفظ هذه المطالب فان فیها فواید کثیرة هذا آخرما اردناه ایراده هنا و الله اعلم و الحمد لله رب العالمین

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۵۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۹گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۸-۷۳]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۳۸/۴
آغاز و انجام: برابر
نام رساله به استناد نسخه آستان قدس تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۶]

● **تحصیل الولد** / متفرقه / عربی
taḥṣīl-ul walad
حسینی میبدی، علی بن محمد علی، -۱۳۱۳ قمری
hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (- 1896)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۲ رجب ۱۲۹۷ق
رساله‌ای است با استفاده از احادیث اهل بیت (ع) در سه «فصل» کوتاه: ۱. فضل طلب الولد؛ ۲. تفصیل الأسباب الشرعیة للطلب؛ ۳. التمسک بهذه الأسباب.
آغاز: الحمدلله الذی اختص بسورة التوحید و آیة الأبد و تفرد بالعظمة و الکبریاء و حقیقة الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفواً احد
انجام: و لا یخفی شمول الصلاة و الدعاء لصورتی وجود الولد و عدمه کما لا یخفی

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹/۵مشهد
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی، ۲۰ص (۱۱۱-۱۳۰)، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۴۴]
مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۹/۵
همان نسخه بالا [ف: ۱-۳۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۴/۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۶۶]
۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۵/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۲۴]
کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۵/۷مشهد
همان نسخه بالا [ف: ۱۳۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۷/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۷۸]

● **تحصیل الهمزتین القطعیتین علی مذهب ابی عمرو بن العلاء** / علوم قرآن / عربی
taḥṣīl-ul hamzatayn-il qaṭʻīyatayn ʻalā maḏhab-i abī-ʻamr ibn-il ʻalā'
ابن طحان، عبدالعزیز بن علی، ۴۹۸-۵۶۰ ؟ قمری
ebn-e tahhān, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e ʻalī (1105-1166)
مؤلف در این رساله به طور مختصر مذهب ابی عمرو بن علاء را درباره همزه قطع و موارد آن در قرآن کریم در یازده «تحصیل»، توضیح داده است.
[هدیة العارفین ۵۷۹/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۳/۱۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلواته علی محمد خاتم النبیین و علی آله و صحبه اجمعین هذا کتاب تفصیل مذهب ابی عمرو بن؛
انجام: اعلم ایها القاری ان هذا الکتاب الذی جمعناه فی الهمزتین و رسمناه باسم ابی عمرو فانه اصل لغیره ... بالنوع الخامس الذی صدرنا بالوارد له ... فاغتنم ایها القاری ما سطرناه تأمن من اللحن فی الهمزتین الذی قد هداک النجدین تم بحمدلله تعالی و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین
خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر عذری عوسجی بلداً و شافعی مذهباً، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۱۲۲-۱۲۴)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۵-۱۲۷۱]

● **تحصیل الهمزتین الواردتین فی کتاب الله** / قرائت / عربی
taḥṣīl-ul hamzatayn-il wāridatayn fī k.il-lāh
ابن طحان، عبدالعزیز بن علی، ۴۹۸-۵۶۰ ؟ قمری
ebn-e tahhān, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e ʻalī (1105-1166)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۶/۶عکسی
آغاز: بسمله. قال الاستاذ الامام المقری المجود ... الحمدلله رب العالمین ... هذا کتاب تفصیل مذهب ابی عمرو بن العلا رحمه الله فی الهمزتین القطعتین و تحصیل الوارد منهما له من کلمة و من کلمتین یجتمع الهمزات الموصوفات فی کتاب الله تعالی علی أحد عشر نوعاً النوع الأول کونهما مفتوحتین من کلمة؛ **انجام:** الذی قد هداک النجدین تم الکتاب.

نسخه اصل: چستربیتی ش ۳۹۲۵ (ترجمه محمود شاکر سعید ۵۳۷/۱-۵۳۹)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مدرسه حنفیه حماة؛ کاتب این نسخه را برای استفاده خودش کتابت کرده است، مصحح، مقابله شده، با نشان بلاغ، با چند یادداشت مطالعه و نظر در رساله‌های مجموعه در نسخه ثبت شده از جمله به وسیله یحیی بن محمد ناصری انصاری؛ ۹ص (۱۵۰-۱۵۸)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۱۳۵]

● **التحصین فی اسرار مازاد من اخبار کتاب الیقین** / حدیث / عربی

at-taḥṣīn fī asrār-i māzād min axbār-i k.-il yaqīn

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹-۶۶۴ قمری

ebn-e tāvūs, 'alī ebn-e mūsā (1194-1266)

مؤلف کتابی به نام «الانوار الباهرة فی انتصار العترة الطاهرة» و کتاب «الیقین باختصاص علی بأمرة المؤمنین» را در فضایل حضرت امیر المؤمنین (ع) تألیف کرده بود، پس از پایان بردن آن کتاب‌ها بیش از پنجاه حدیث یافته که موافق مطالب آنها بوده، و در این رساله آنها را تنظیم کرده است. بیشتر روایت‌های این کتاب از کتاب «نور الهدی و المنجی من الردی» حسن ابن ابی طاهر احمد بن محمد بن حسین جاوانی گرفته شده، و مجموع ابواب کتاب پنجاه و شش باب است که دارای پنجاه و شش حدیث می‌باشد. (سید احمد اشکوری)

آغاز: بسمله ... و صلاته علی سید المرسلین محمد النبی و آله الطاهرین، یقول علی بن موسی بن جعفر.

انجام: یحتجب العلاء الرازی عنه و لم یروه غیر عبادة.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۳۲ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق [د.ث. مجلس]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نعمت الله بن محمد امیر حسنی لاریجانی، تا: شنبه سلخ ربیع الاول ۱۱۰۸ق، جا: اصفهان، مدرسه کافوریه؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ (۳۳پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۰۳]

● **التحصین فی صفات العارفین** / عرفان و تصوف / عربی

at-taḥṣīn fī ṣifāt-il 'ārifīn

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟-۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357-1438)

تاریخ تألیف: قرن ۹

رساله‌ای در عزلت و گوشه‌گیری آن گونه که در روایات و احادیث اهل بیت (ع) آمده و گاهی گفته‌های بعضی از عرفا و صوفیه را نیز آورده است، مشتمل برسه «قطب»: ۱. تصور العزلة؛ ۲. آداب العزلة؛ ۳. فوائد العزلة.

آغاز: الحمدلله الذی تجلی لعباده فشغلهم عن الشهوات و اظهر لهم نوره فهداهم

انجام: لیخرجکم من الظلمات الی النور و ان الله بکم لرؤف رحیم و الحمدلله الموفق ربنا اتمم لنا نورنا و اغفرلنا انک علی کل شیء قدیر.

چاپ: ایران، سنگی، ذیقعدة الحرام ۱۳۱۴، وزیری، ۳۰ص(صص ۳۹۲-۴۲۱) در هامش؛ دار الخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۴ق.، ۲۳ص (مکارم الاخلاق: صص ۲۲۱-۲۴۳) در هامش [الذریعه ۳۹۸/۳؛ مشار عربی ۱۶۷]

شرح و حواشی:

۱- التحصین فی صفات العارفین (ترجمه)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹/۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه لس آنجلس: M 1313؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمود بن محمد بن علی حسینی، تا: ۸۱۱ق؛ ۱۶ص (۶۷-۸۲)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۵/۱۱

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین سعید مشهور به صاعد، تا: قرن ۱۰؛ جا: مشهد، حرم رضوی؛ ۲۸ص (۳۶۶-۳۹۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۷]

۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

کا: محمد بن عبدالله خوانساری اصفهانی، تا: ۹۵۲ق [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۵۸/۱۲

خط: نستعلیق، کا: دهدار، تا: ذیقعده ۹۹۷ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۲گ (۲۱۶-۲۲۷)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۸۵۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۴۶

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۱۱۴ر-۱۱۵ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶/۳۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۸۱]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۰/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما نملیه فی هذه الاوراق ... و هو الذی نزل علی عبده ... اولا و آخرا.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، به چلیپا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳ص (۵۲-۸۴)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۶۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۵۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۳۴۹پ–۳۵۵ر)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸–۲۰۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۲/۸

کا: حسینی تفرشی، علی بن یونس، تا: ۱۰۳۶ق، جا: اشرف؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ابعاد متن: ۱۲×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۴سم [سنا: ف: ۱–۳۲۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۷۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و املاء (کذ) مرجو.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمن ۱۸ صفحه ابیات و مقالاتی از عرفا ضمیمه است که برخی از آنها از ابراهیم بن ادهم عارف معروف است و هم دو قصیده از شیخ محمد بن برکه جزائری؛ تملک: سید حسین بن حیدر حسینی کرکی (–۱۰۴۱ق) و سه صفحه آخر نسخه به خط او است ظاهراً نسخه پیش از ۹۹۰ نوشته شده؛ ۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶–۳۹۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: رجبعلی بن جواد علی، تا: نزدیک ۱۰۶۲ق؛ ۵گ (۱۳۸پ–۱۴۲ر) [ف: ۳–۶۵۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۵۱/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا عرض لهم شیء من الدنیا و ثبوا علیه.

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ (۱۲۱ر–۱۴۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱۵–۴۸]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۵۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هنا من اللیل فاذا عرض لهم شیئی من الدنیا و ثبوا علیه و توفی رسول الله و ما وضع لبنة علی لبنة و لاقصبة علی قصبة

خط: نسخ، کا: عبدالرشید، تا: ۱۰۷۳ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۱–۲۷)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳–۱۶۱۱]

۱۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۲۷۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درویش علی بن شمس الدین کاظمی، تا: رجب ۱۰۷۶ق؛ ۱۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱–۲۵۷]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷۰۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد امین، تا: ۱۰۷۷ق، جا: شیراز؛ اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۱۴]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶/۳–عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی اکرم المرسلین و اشرف الاولین و الآخرین محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً. و السلام علی اهل الاسلام و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ در دیباچه نام کتاب «التحصین و صفات العارفین» آمده است؛ ۲۲ص (۲۰۰–۲۲۱) [عکسی ف: ۱–۶۳]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۴۹/۱

خط: نسخ، کا: مشهد قلی بن علیخان استرآبادی و عبدالکریم بن علیخان استرآبادی، تا: سلخ جمادی الاول ۱۰۸۱ق [میراث شهاب: س۸ش۴–۶۴]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۳

آغاز و انجام: برابر

کا: ابن دیباج، محمد بن عبدالله، تا: ۱۰۸۱ق، جا: قریه انگهشت؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [رایانه]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۵/۵۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۹ص (۳۵۴–۳۶۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹–۳۷۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۳۷/۴۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۴۱۴]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من العبور. و لکن هذا آخر ما نعلقه فی هذه الاوراق و نسأل الله ... و سلم تسلیما کثیراً. (تمت کتابته یوم الاحد ...)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱ ربیع الاول ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۸۳پ–۱۸۷پ)، ۲۵ سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴–۸۵]

۲۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۱۱

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع فیروزآبادی، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدرآباد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۸۹پ–۹۷ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [مؤید: ۳–۳۰۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۹۸/۷

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد حسین خاتون آبادی، تا: با تاریخ ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴گ (۲۷۵پ–۲۸۸ر)، ۱۵ سطر (۶×۱۳ سطر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵–۴۲۴۱]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما نعلقه فی هذه الأوراق و نسأل الله تعالی أن ینفعنا بما أملیناه ... و أشرف الأولین و الآخرین محمد خاتم النبیین و آله الطیبین الطاهرین الأکرمین.

خط: نسخ خوش، کا: محمد فرزند اسدالله، تا: ربیع الاول ۱۰۸۵ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: مشمعی یشمی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۲۱–۱۳۹)، ۱۵ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۰–۳۴۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۹/۱۰۶

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر اراسنجی قزوینی، تا: صفر ۱۰۸۶ق؛ به تاریخ ۱۰۹۵ در طهران مقابله و تصحیح شده؛ ۱۸گ (۱۹۹–

۲۱۶) [مختصر ف: ۱۳۶]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۶۱۲۳

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [الفبائی: ۱۱۰]

۲۵. مشهد؛ اصغرزاده؛شماره نسخه: ۲

بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق [نشریه: ۵-۶۱۳]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵۳/۴

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد هادی نصیری، تا: پنج‌شنبه ۲۹ شعبان ۱۰۹۸ق؛ خطبه و بعضی از فرازها در این نسخه دگرگونی‌هایی دارد؛ جلد: تیماج زرد، ۱۰گ (۱۴۱پ-۱۵۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۷-۳۶۱]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۸۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴گ (۲۳پ-۳۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۸۴]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۳/۷

آغاز: بسمله، الحمدلله موضع الرشاد و مرشد العباد و الصلوة؛ **انجام:** ان الله بکم لرؤوف رحیم و صلی الله علی اکرم المرسلین ... سلم تسلیماً کثیراً.

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۲ص (۱۹۴-۲۵۵)، ۲۰ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۴۵۷]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: شهاب الدین حسین بن ناصرالدین حسین حسنی حسینی جعفری دیباجی، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه (۱): در ظهر برگ ۲۸، جریان دیدار حسن بصری در سن ۹۴ سالگی با امام صادق (ع) و روایت ایشان از امام در بیان حقیقت عبودیت و وصیت به امور نه‌گانه نوشته شده است، آغاز: «عن عنوان البصری، و کان شیخا کبیرا قداتی علیه اربع و تسعون سنة. قال: کنت اختلف الی مالک بن انس سنین فلما قدم جعفر بن محمد الصادق (ع) بالمدینة ... »، انجام: «قم عنی یا ابا عبدالله فقد نصحت لک و لا تفسد علی وردی فانی امروء ضنین بنفسی. و السلام».

ضمیمه (۲): در اوراق ۲۹ تا ۳۱پ، روایت کرخی از واقعه حضور امام باقر (ع) در سنین نوجوانی در مجلس حجاج و به‌صورت ناشناس و مناظره نسبتاً طولانی ایشان با حجاج نقل شده است، آغاز: «قال احدثنا الکرخی، قال: حضرت فی مجلس الحجاج بن یوسف الثقفی فی الکوفه و الناس من حوله محدقون ...»، انجام: «قال: فخرج الصبی و الحاضرون مشتاقون الیه ... ای منقلب ینقلبون. و هذا ما انتهی الینا ...»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۴گ (۲۵پ-۲۸)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۳-۲۶۹]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۹/۱۴ ط

خط: نستعلیق، کا: گویا محمد تقی تاری، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹ص (۲۱۷-۲۳۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳/۲۴-۱۱۸]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۶۵/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۶گ (۱۱۰-۱۲۵)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۱۷۱]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۴۷/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۱ص (۱۹-۲۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۷۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولا اذیقه حلاوه رحمتی و علیک سلامی و رحمتی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، ۲۳ سطر [رایانه]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد باقر حسینی [طیب تنکابنی]، تا: سه‌شنبه ۱ صفر ۱۱۱۴ق، جا: ییلاق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰گ (۳۶-۴۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۲۴۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشافعی ذوالهیبه من لم یظهر منه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: مقوا، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رایانه]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم اصفهانی، تا: ۱۱۲۰ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [الفبائی:-۱۱۰]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۹۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۱۲۰ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج خاکستری، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۷۱۴]

۳۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۷۴/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل شعبان ۱۱۲۱ق؛ مقابله شده ۱۱۲۲ق، یادداشت پایان مقابله در خانه شیخ حسن بن المرحوم شیخ جلال، دستور استخاره نوشته شعبان ۱۱۳۶؛ ۲۹ص (۱-۲۹) [عکسی ف: ۱-۶۳]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ رجب ۱۱۳۰ق؛

مصحح، محشی، در پایان رساله از برگ ۶۱ تا ۶۳ شامل چند وصیت از لقمان به فرزندش منقول از دیلمی، چند مطلب از شرح حکمة الإشراق، روایت ابن جویرة درباره رد الشمس و نماز حضرت امیر (ع) آمده، پایان این نسخه کامل است و چند سطر نسبت به نسخه شماره ۵۶۵۱ این کتابخانه فزونی دارد؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۵۴-۶۱)، چلیپا سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲۹-۱۷۵]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۷۰/۲

خط: نسخ، کا: مرتضی بن علم الهدی حسینی طالقانی (گویا)، تا: ۱۱۳۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱ص (۵۰-۶۰)، ۳۱ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۶۳]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مومن ابن ابی المفاخرین ملك علی، تا: ۱۱۳۹ق؛ محشی؛ تملك: محمد علی حسنی طالقانی؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۲۸پ-۳۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۴۴]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۷/۵-۱۳/۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی ترنج با سر، ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۷۵۲]

۴۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۵/۵

خط: نسخ، کا: مفید بن محمد نبی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۴۳پ-۵۰پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱۹]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۴۸

آغاز: بسمله. الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله؛

انجام: فلاید من العبور عنها تمت الرسالة

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ به صورت چلیپایی؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۱۴۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [رایانه]

۴۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۰۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدای کتاب از حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی به سال ۱۳۲۴ ش؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۳۶۴]

۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی پارچه قهوه‌ای عطف تیماج آلبالویی، ۲۱ سطر، اندازه: ۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۶۶]

۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۲۴/۱۱

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله موضع الرشاد و مرشد العباد و الصلواة علی سیدنا محمد الهادی الی السداد و علی آله الالباء الامجاد صلوة مترادفة الامداد و باقیة الی یوم الحشر و التناد؛ **انجام:** و هو غافل عنها و کیف کان فلابد من العبور ولکن هذا آخرما تعلقه فی هذه الاوراق و سئل الله ان ینفعنا بما املیناه و نجعلنا من اهل الوصف بما ذکرناه انه احق مدعو و ملاء مرجو تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ رجب ۱۲۰۴ق؛ ۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۳۴۳]

۴۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۴۹/۱

آغاز: و به نستعین-بسمله-الحمد الله موضع الرشاد و مرشد العباد و الصلوة علی سیدنا محمد الهادی الی السداد؛ **انجام:** هذا آخر ما نعلقه فی هذه الاوراق و نسال الله ان ینفعنا بما املیناه و یجعلنا من اهل الوصف بما ذکرناه-انه احق مدعو و املا مرجو-تمت الرساله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ این نسخه تکرار نسخه شماره ۲۷۶/۳ این کتابخانه می‌باشد ولی مقدمه و آخر آنها با هم فرق دارد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با کاغذ ساغری، ۲۱گ، ۱۲ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۳۳۳]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۴۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی رضوی، تا: ۱۲۲۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: رضا موسوی زنجانی به سال ۱۳۷۰، «عبده الراجی محمد بن سعید الرضوی»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۸گ (۱پ-۸)، ۱۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۵۷]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لعفو غفور.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ رجب ۱۲۳۱ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶-۳۹۶]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۴/۲-طباطبائی

خط: نسخ درشت، کا: علی محمد قاینی، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۲۴۱-۲۵۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۳-۳۳۸]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۲/۴

خط: نسخ خوش، کا: علی اکبر بن ملا رمضان، تا: شنبه ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۹]

۵۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۷۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن علی اصغر بن مهدی بن علی بن محمد فارسی، تا: صفر ۱۲۳۵ق، جا: یزد، در خان خراسانی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۶۳]

۵۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۲۷/۲

خط: نسخ زیبا، کا: نعمت الله بن محمد مهدی اصطهباناتی، تا: آخر رمضان ۱۲۴۰ق؛ خطوط راسته و چلیپا؛ جلد: تیماج سبز، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱-۹۲]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲۹۸/۲-۳۷/۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن قربانعلی مازندرانی، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۲]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۴۶۹۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق [الفبائی:-۱۱۰]

۵۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۸۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** والی هذا اشار عیسی علیه السلام حیث قال الدنیا قنطرة فاعبروها ولا تعمروها وهو مثل واضح فان الحیوة الدنیا معبر الاخرة فالمهد هو المثل الاول علی القنطرة واللحد هو المثل الثانی وبینها مسافة محدوده ... وکیف کان فلابد من العبور

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن جعفر بن علاء الدین حسینی واعظ یزدی، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۳]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: لطف الله بن عبداللطیف، تا: ربیع الاول ۱۲۵۷ق؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: آهارمهره نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای ترنج و سر ترنج، ۳۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۴۵]

۵۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۷۷/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی أکرم المرسلین و أشرف العالمین محمد و آله الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: چرم سبز، ۵گ (۳۶ر-۴۰پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳-۶۲۶]

۶۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا عرض لهم شیء من الدنیا و ثبوا علیه تمام شد

در فهرست مؤلف ناشناخته؛ خط: نستعلیق، کا: محمد نقی بن محمد علی ارومجی، تا: شوال ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: زرد آهار زده، جلد: میشن مشکی نرم، ۱۱گ (۹۹پ-۱۰۹ر)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹۷]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۰۰۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو الذی ینزل علی عبده سنه اثنی ینزل علی عبده سنه اثنی و سبعون و ماتین بعد الالف سنه ۱۲۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [الفبائی:-۱۱۰]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۰۰/۲

آغاز: بسمله، الحمد لله موضع الرشاد و مرشد العباد ... و بعد فهذا مضمونة العزلة و الخمول بالاسانید المتلقاه ... و مداره علی ثلثة اقطاب؛ **انجام:** و لابد من العبور و لیکن هذا آخر ما نعلقه فی هذه الاوراق و نسال الله ان ینفعنا بما املیناه و یجعلنا من اهل الوصف بما ذکرناه ...

خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن محمد نقی همدانی، تا: ۱۲۷۴ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج پوست اناری، ۸گ (۷-۱۴)، ۳۰ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶سم [ف: ۱۹-۲۳۵]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج حنایی، ۷گ (۲۹پ-۳۵پ)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۴۴]

۶۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۱۹/۳

خط: نسخ، کا: سید رضا حسینی، تا: پنج‌شنبه ۷ صفر ۱۲۹۱ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۵۷۳]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶۸/۲۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد کاظم، تا: ۷ جمادی الثانی ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ص (۳۱۹-۳۴۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۶۹]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۶۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیحجه ۱۲۹۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [رایانه]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الاولین و الاخرین محمد و آله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، کا: احمد صفائی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۶۸. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۷

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ تا ۱۳۰۵ق [اوراق عتیق: ۱-۲۴۴]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: یوسف جمالی، تا: ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: ضخیم آهاردار، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۴-۱۴۷]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۳۵/۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن محمد حسن، تا: ۱۳۱۰ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ(۹پ-۳۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۲۹]

۷۱. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۲

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق؛ ۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۳۷]

۷۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۴۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسمعیل بن محمد مهدی، تا: رجب ۱۳۷۰ق؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ قرمز، ۹ص (۱۰-۱۸)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۷۷۷]

۷۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۲۲/۲

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی موسوی، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تریاکی، ۱۲گ (۱۵۰-۱۶۱)، ۱۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۴-۱۲۰۷]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۵/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: تیماج حنایی، ۱۵گ (۲پ-۱۶)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴ و ۷/۵×۱۳)، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ملی ایران: ف: ۱۴-۵]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و املاء (کذ) مرجو.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۲۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۱۰سم [ف: ۶-۳۹۵]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی غیر تاویله.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی؛ ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۶-۳۹۶]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی غیر تاویله.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ضمیمه نسخه ش ۱۰۶؛ ۹ص، ۲۳ سطر [ف: ۶-۳۹۶]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۳۵۵۹

بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۰]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا عرض لهم شی من الدنیا و بثوا علیه تمت الکتاب

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آبی، جلد: پارچه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۲×۱۴سم [الفبائی:-۱۱۰]

۸۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۶۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۶۲ر-۷۰پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۱۰سم [ف: ۲-۲۳۳]

۸۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۵۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال: نعم یصلون و یصومون و ... من الیل فاذا عرض لهم شیء من الدنیا و ثبوا علیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۴گ (۴۱ر-۴۴ر)، مختلف السطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۲/۵سم [مؤید: ۲-۵۷]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۱۰

آغاز: بسمله. الحمدالله موضع الرشاد و مرشد العباد؛ **انجام:** الحمدالله رب العالمین حمد اکثیرا

خط: نستعلیق، کا: فسوی، محمد حسین بن کمال الدین علی، بی‌تا، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۱۰سم [رایانه]

۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** نصیبا الیوم فتوق یا لماشی انی لم ارضک لهم فی الدنیا.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: آقای بینا؛ اهداگر؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۹۵گ (۷۴پ-۱۶۸پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۸×۱۱سم [رایانه]

۸۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۵۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن احمد حسینی، بی‌تا [ف: ۱۱۷]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۲۲ص (۱۰۴-۱۲۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۱]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۹۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمن الناس من قطع نصف القنطرة و منهم من قطع ثلثها و منهم من لم یبق له الا خطوة واحدة و هو غافل عنها و کیف کان فلابد من العبور و لکن هذا آخر ما نقلته ... انه احق مدعو و املا مرجو. تم الرسالة بعون الله تعالی

خط:نسخ،بی‌کا، بی‌تا؛ سرلوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۸×۱۰/۵سم [ف: ۱۱-۱۹۸]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۴۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما من نبی و لاوصی الا و اختار العزلة فی زمانه اما فی ابتدائه و اما فی انتهائه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ابوالحسن الجعفری» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۶گ (اپ-۱۶پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۱/۳۳-۲۹]

۸۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۴۹/۲۵

آغاز: الحمد لله موضح الرشاد و مرشد العباد و الصلوة علی سیدنا محمد الهادی ... و بعد فهذه کتاب مضمونه العزلة و الخمول بالأسانید المتلقاة عن آل الرسول علیهم السلام؛ **انجام:** فاذا هی أدبرت کانت أحسن شیء رأها الناس و اذا هی أقبلت کان أقبح.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۱/۵سم [ف: ۱-۹۹]

۸۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۷۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: طوس [نشریه: ۲-۱۰۳]

۹۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ادامه نسخه ۱۹۱۳، در آغاز نسخه احادیث متفرقه‌ای مندرج است و در پایان، خطبه نکاح به نقل از شیخ احمد احسائی

نقل شده؛ ۲۰ص [عکسی ف: ۵-۳۷۳]

۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶/۱۸-۸/۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا هی اوبرت کانت احسن شئ راها الناس واذا هی اقبلت کانت اقبح

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۷۵۲]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱/۲-۸/۱۳۱

آغاز: بسمله، الحمد لله موضع الرشاد ومرشد العباد والصلاة علی سیدنا محمد واله الهادی الی السداد وعلی الاولیأ؛ **انجام:** ومنهم من لم یبق له الاخطوة واحدة وهو فاعل عنها وکیف کان فلا بد من العبور عنها ولیکن هذا آخر ما نعلقه فی هذه الاوراق ونسئل الله ان ینفعنا بما املیناه ویجعلنا من اهل الوصف بما ذکر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۷۵۲]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵

آغاز: رب وفق بحق امیر المؤمنین علیه الصلوة و التحیة و التسلیم الحمدلله الذی تجلی لعباده فشغلهم عن الشهوات؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج برنگ قرمز، ۲۷۲ص، مختلف السطر، اندازه: ۶×۲۵سم [ف: ۴-۱۴۷]

۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷/۲ خوئی

آغاز: الحمد لله موضع الرشاد و مرشد العباد ... و بعد فهذا کتاب مضمونه العزله و الخمول ... و سمیته بکتاب التحصین فی صفات العارفین؛ **انجام:** وان الله بکم لروف رحیم ... و اشرف الاولین و الآخرین

کا: محمد کاظم، بی‌تا، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۷ص (۴۳۸-۴۷۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۷-۳۵]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱/۱-طباطبائی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱-۱۲) [ف: ۲۳-۵۷۵]

۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰ص (۸۹-۹۸)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۷۹]

● التحصین فی صفات العارفین (ترجمه) / عرفان و تصوف / فارسی

at-taḥṣīn fī ṣifāt-il ‘ārifīn (t.)

وابسته به: التحصین فی صفات العارفین؛ ابن فهد حلی، احمد بن محمد (۷۵۷-۸۴۱)

از دانشمندی شیعی که پس از سعدی و عرفی می‌زیسته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۰۸/۵

آغاز: السادس عشر. عنه علیه السلام انه قال له معروف الکرخی او صنی یا ابن رسول الله! قال علیه السلام: اقلل معارفک! قال: زدنی! قال: انکر من عرفت منهم! قال: زدنی! قال: حسبا (متن) شانزدهم. باز از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که گفت معروف کرخی را که یابن رسول الله وصیت و موعظه کن ما را پس حضرت فرمود: جدا ساز از خودت چیزی را که باعث اینست که مردم تو را بشناسند! گفت معروف: زیاد کن بر من کلام را! حضرت فرمود: انکار کن آن کسی را که میشناسد تو را از ناس که معرفت بحال تو دارند، انکار کن ایشان را بنحوی که فسخ اعتقاد از تو نمایند ! گفت معروف: زیاد کن بر من موعظه و کلام را ! حضرت فرمود که بس است تو را (ترجمه)؛ **انجام:** الخامس عشر عنه علیه السلام للمعلی بن خنیس فی کلام له من جملته یا معلی ان الله یحب ان یعبد فی السر کما یحب ان یعبد فی العلامیة (متن) پانزدهم. از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقول است ... آنکه عبادت کنند خلایق او را آشکارا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی و نخودی و فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ (۶۵ر-۱۲۷پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۰۱]

● تحصین و تحصن / فنون نظامی / فارسی

tahsīn va tahasson

کتابی در فن قلعه‌سازی و خواص قلعه نظامی و طرز تحصن در قلاع و رفع محاصره آن و طرز گشودن و تسخیر قلعه (البته موافق اسلحه آن روز) سخن رفته است. ظاهراً این کتاب باید از یک کتاب فرانسوی در این زمینه ترجمه شده باشد که مترجم با به کار بردن لغت قدماء در این فن به آن شکل تألیف و تصنیف داده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷

آغاز: بسمله، علم تحصن، فصل اول ملاحظات کلی، برای متحصن کردن نقاط ضعیف اردو یا میدان جنگ و پناه دادن قشون از اسلحه آتش؛ **انجام:** و فاصله ما بین آن حمال ها نیز هفتاد و پنج صدم است و در پلهای بسیار کوچک بجای حمال تیر و تخته بکار میبرند.

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: طهران؛ حاوی تعداد زیادی نقشه کوچک و اشکال راجع به متن کتاب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز رویه ساغری، ۱۴۴گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۷]

● التحف الجوادیة فی المناقب المهدویة / ادبیات / عربی، فارسی

at-tuḥaf-ul jawādīya fi-l manāqib-il mahdawīya

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، -۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e ‘abbās (-1959)

تاریخ تألیف: ۲ صفر ۱۳۴۸ق
منشئاتی است مسجع و مقفی به عربی منثور و فارسی منظوم و منثور، در فضایل و مناقب حضرات معصومین (ع) و صلوات و سلام بر آن حضرات مخصوصاً حضرت صاحب الزمان مهدی منتظر (عج). اشعاری که در این منشئات تضمین شده همه از خود مرحوم صافی می‌باشد و به روز دوم صفر ۱۳۴۸ انشاء آنها جهت فرزندش لطف الله پایان یافته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳/۱
آغاز: الحمد لله الناشر فی الخلق سوابغ نعمه المتکاثره المتظاهرة ... سپاس و حمد افزون از قیاس یکتا خداوندی جل اسمه را سزاست؛ **انجام:** ای سر و سردار ما آخر خدا را جلوه ای پیشتر از آنکه آید عمر صافی رابسر
نسخه اصل: کتابخانه شیخ لطف الله صافی-قم؛ خط: نستعلیق، عبارتهای عربی نسخ معرب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۹۴ص (۲-۹۵)
[عکسی ف: ۴-۳۲۶]

● التحف الحسان و انباء ابناء الزمان / تراجم / عربی
at-tuḥaf-ul ḥisān wa anbā'-u abnā'-iz zamān

محمد بن یحیی
mohammad ebn-e yahyā
شرح حال گروهی از بزرگان دین و رجال عرفان و تصوف را از کتاب «وفیات الاعیان» ابن خلکان انتخاب نموده و به ترتیب حروف تنظیم کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فانی لما درست تاریخ القاضی شمس الدنیا و الدین احمد بن محمد بن خلکان؛ **انجام:** سمحوا بأنفسهم و ما بخلوابها لما دروا أن السماح رباح
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد بن یوسف بن محمد عیسوقی صیداوی به تاریخ ۱۰۳۸؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳-۳۲۳]

● تحف العقول فی توضیح قوانین الأصول / اصول فقه / عربی
tuḥaf-ul 'uqūl fī tawḍīḥ-i qawānīn-il 'uṣūl

کوهپائی اصفهانی، احمد بن محمد، -۱۲۵۹ قمری
kūhpā'ī esfahānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1843)
وابسته به: القوانین المحکمة فی الاصول = قوانین الاصول؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)
حاشیه ناقصی است بر «القوانین المحکمة» نزدیک به هزار بیت با عناوین: «قوله، قوله» از سید ابوالقاسم احمد بن محمد حسینی مؤلف «الإرشاد فی ترجمه صاحب بن عباد».
[الذریعه: ۱۵۸/۲۶ش ۷۹۰]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا،بی‌تا؛نسخه نزدسید محمد علی روضاتی[نسخه پژوهی:۱-۱۴۵]

● تحف العقول فی شرح عدة الاصول / اصول فقه / عربی
tuḥaf-ul 'uqūl fī š.-i 'iddat-il usūl

اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل، -۱۳۳۶ ؟ قمری
ašrafī māzandarānī, xezr ebn-e esmā'īl (- 1918)
وابسته به: عدة الاصول = العدة؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
کتاب شرح توضیحی است بر «عدة الاصول» شیخ طوسی که ناتمام مانده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۶۰
آغاز: قال الشیخ ره فصل فی بیان مهیة اصول الفقه و اقسامها و کیفیة ترتیب ابوابها اعلم ان لکل شی مهیة و حقیقة و غایة یترتب علی الحقیقة بعد حصولها؛ **انجام:** و کذلک استحباب الخبر بالقرائة فی الجمعه
خط: نسخ تحریری، کا: اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل، تا: محرم ۱۳۱۰ق؛ واقف: فرزند مؤلف شیخ محمد حسن اشرفی؛ انتقالی از دانشگاه علوم رضوی به کتابخانه در ۱۳۶۵؛ کاغذ: فرنگی نخودی و حنایی، جلد: مقوا، ۲۹۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۷سم [ف: ۱۶-۵۹]

● تحف العقول فی ما جاء من الحکم و المواعظ عن آل الرسول / حدیث / عربی
tuḥaf-ul 'uqūl fī mā jā'a min-al ḥikam wa-l mawā'iẓ 'an āl-ir rasūl

ابن شعبه، حسن بن علی، ق۴ قمری
ebn-e šū'ba, hasan ebn-e 'alī (- 10c)
احادیث کوتاهی که در آداب، سنن و اصول اعتقادی و اخلاقی از پیامبر اکرم و اهل بیت (ع) وارد شده به ترتیب گرد آورده، و در پایان گفته‌های پروردگار به حضرت موسی و عیسی (ع) و وصایای حضرت مسیح و وصیت مفضل بن عمر را افزوده است. به گفته مؤلف اسناد احادیث را انداخته تا کوتاه شود گرچه وی به بیشتر آنها سماع دارد و آنها را از شیوخ خود روایت کرده است.
آغاز: الحمد لله الذی جعل الحمد له من غیر حاجة له الی حمد حامدیه طریقاً من طرق الاعتراف بلا هویته وصمدانیته.
چاپ: تهران،سنگی، بی‌ناشر، ۱۳۰۳ق، ۱۲۷ص(صص ۱-۱۲۷)
[الذریعه ۴۰۰/۳؛ کشف الحجب ۱۰۳؛ مشار عربی ۱۶۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۹۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لاتغرنکم الدنیا و ما ترون فیها من نعیمها و زهرتها و بهجتها وملکها فانها لاتصلح لکم فوالله ماصلحت لأهلها.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ صفر ۹۸۳ق؛ مصحح، مجدول، دارای سرلوح زیبا، در چهار برگ آخر حدیث لیلة المعراج به نقل از ابوعمر علمان بن محمد بلخی آمده که سلسله سند خود را تا امام علی (ع) آمده؛ ۱۲۵گ (۱۵۹پ-۲۸۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۳۷
آغاز: برابر
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛کاغذ:سمرقندی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [ف: ۱۷-۳۲۳]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۷
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد بن علی بن احمد حرفوشی، تا: ۲۲ صفر ۱۰۶۹ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ، در آخر چنین آمده است «قوبل بأصله المنقول منه و هو مشتمل علی سقم و تحریف اصلح منه ما اتفق وقت المقابلة و الحمد لله»؛ تملک: «محمد اسمعیل بن محمد هادی» در ۱۲۲۵ با مهر وی «افوض امری الی الله عبده محمد اسمعیل» (مربع بزرگ) و مهر دیگر وی «عبده محمد اسمعیل» (بیضوی)، علی بن الحسن بن زین الدین العاملی با مهر «ان الحسن الظن بربه العلی علی بن حسن بن زین الدین» (بیضوی بزرگ) و مهر دیگر وی «الحسن الظن بربه العلی عبد محمد و آله علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و علیك سلامی و رحمتی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۴۳گ، ۱۶ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۴۹]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۵۶-۲۱/۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بهجتها و ملکها فانها لاتصلح لکم فوالله ما صلحت لاهلها و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین و کتب هذه النصوص.
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله، تا: ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج سبز با ترنج و سرترنج، ۱۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لاتغرنکم الدنیا و ماترون فیها من نعیمها و زهرتها و بهجتها و ملکها فانها لا تصلح لکم فو الله ما صلحت لاهلها.
خط: نسخ معرب زیبا، کا: محمد کاظم بن محمد خلیل طباطبائی، تا: اوایل قرن ۱۴؛ استنساخ شده از روی نسخه شرف الدین استرآبادی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف قرمز، ۲۰۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۱۵۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فوالله ما صلحت لاهلها و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، کا: عبدالکریم ایروان، تا: ۱۳۰۴ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛کاغذ:آهار مهره نباتی فرنگی،جلد: تیماج عنابی، ۱۶۱ گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال الرضا هم الآل فقالت العلماء فهذا رسول الله یوثر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۲]

← التحفة ＞ تحفة الکلامیة
← تحفه ＞ حفظ صحت

● **تحفه = مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfe = monājāt

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶-۴۸۱ قمری
ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006-1089)

گفتارهایی است عرفانی به نثر مسجع. عنوان رساله از عبارت آغاز رساله گرفته شد: «چنین گوید مصنف هذه التحفة بعبارت الطرفة»
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین اما بعد چنین گوید: مصنف هذا التحفه بعبارت الطرفه المحتاج الی الباری عبدالله انصاری بدانکه پیری کردن معلمی است ...

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۲/۴-۱۳/۱۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** الهی خاموش از گفت اولی تر چرا که درد ما را تو از ما می‌دانی بهتر پس خاموش گشتم و از خودی خود فراموش گشتم تم
در فهرست با عنوان «مناجات»؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالواسع تویسرکانی،تا: پنج‌شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۵۸ق، جلد: مقوای روغنی با ترنج و سرترنج، ۱۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۴۸
آغاز: پیری کردن معلمی است از غیب خبر دادن منجمی است مقام هر کس را نمودن مقومی است؛ **انجام:** سبحان الله سبحان الله وحده لا شریک له که را رسد که بگوید چنین یا چنان کنی. ما را همه تسلیم و رضا خوش باشد ×× اندر همه کار مرحبا خوش باشد / پس ختم کنم رساله را من به دعا ×× زیرا که دعا به مدعا خوش باشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ شعبان۱۲۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشتی در باب رساله حاضر ظاهراً به خط بیانی یا باستانی راد آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۸سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف:

۲۸-۱۰۴]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳۸/۵

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن میرزا اشرف، تا: ذیحجه ۱۲۷۷ق؛ با سه سرلوح زمینه طلا، مجدول مذهب؛ کاغذ الوان؛ جلد:روغنی،۱۱ سطر (۱۵/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۴۲]

۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرحبا قومی که داد بندگی داده اند ترک دنیا گفته اند از همه آزاده اند پیر انصاری تو میدانی که ایشان کیستند فرقه ای بی بخل و کبر و آزاده اند. تمت الرسالة.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن عبدالعلی بیک قراگوزلو از طایفه حاجیلو،تا:۱۲۸۳ق؛ ۹گ (۱۹۲ر-۲۰۰ر)، ۱۵ سطر [ف: ۲۶۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۱۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و زمره آزاده اند. تمام شد ... مناجات خواجه عبدالله ...

خط:نستعلیق تحریری، کاتب: عونعلی، تا: قرن ۱۳، به دستور رونق علیشاه برای مجذوب علیشاه؛ ۱۶گ (۴۱ر-۵۶پ) [ف: ۱-۲۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر تو رحمت نکنی که رحمت کند و اگر تو رحمت کنی که بگذارد جز تو پرستاری نیست و غیر از تو غمخواری نی.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۳ص (۱-۱۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۴۳۰]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** العبد المذنب الراجی کاتب الحضرت السلطان محمد حسین شیرازی غفر ذنوبه و ستر عیوبه فی دارالخلافه طهران سمت تحریر پذیرفت سنه ۱۳۰۴.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شیرازی کاتب الحضرت السلطان، تا: ۱۳۰۴ق، جا: تهران؛ مجدول، کمندکشی زرین؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ دارای ۱۲ قطعه متصل به هم که هر قطعه ۷ سطر کتابت دارد؛ کاغذ: مقوای متن و حاشیه، جلد: مقوا روکش چرم ساغری لاکی، ۷ سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۹/۲سم [ف: ۲-۸۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۶۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** علم که از قلم خیزد پیداست کز آن چه خیزد؛ علم آنست که بر دل بنده ریزد، الهی بحق آنکه ترا حاجت نیست رحمت کن بر کسیکه آنرا حجت است.

در فهرست با عنوان «مقالات»؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محسن حسینی تفریشی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۴گ (۸۵پ-۸۸پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** خداوندی و کار خداوندان کنی. سبحانه وحده، لاشریک له، که یار را که گوید چنین کنی یا چنان کنی ... پس ختم رساله را من بدعا. زیرا که دعا بمدعا خوش باشد.

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۹۳پ-۱۱۶ر) [ف: ۳-۴۸۲]

● **تحفه = معرفت نفس (رساله در)** / عرفان و تصوف/فارسی

tohfe = ma‘refat-e nafs (r. dar)

؟نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد،۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

رساله‌ای در شناخت روان و سرگذشت او و پس از جدا شدن از تن در رستاخیز است که در نسخه مانند روضة القلوب از خواجه طوسی دانسته شده و روش باطنی و تأویل در آن پیداست. این رساله در یک نسخه در ملک (۳۱۷۳/۸) از شیخ اشراق دانسته شده شاید بدان قرینه که کشف الظنون کتابی با نام «تحفة الاحباب» را از شیخ اشراق دانسته و در نسخه دانشگاه (۱۰۸۴/۲) از خواجه طوسی دانسته شده آن هم بدان جهت که نسخه قبلی آن «روضة القلوب» بوده و آن با تردید از خواجه دانسته شده است. در مواردی بدون نام مؤلف آمده است. البته کشف الظنون کتابی با عنوان «تحفة الاحباب» را از سهروردی نام می‌برد بدون هیچ توضیحی. مدرس رضوی می‌گوید: «که این رساله در همه جا با ضمیمه رساله روضة القلوب است». این البته صحیح است حتی در نسخه‌هایی که مدرس ندیده این وضعیت وجود دارد و این رساله در مجموعه‌ای است که روضة القلوب نیز در آن وجود دارد. در نسخه مجلس شورا در پشت نسخه در دو جا نوشته شده: «تحفه تصنیف محقق طوسی روح روحه». این رساله و روضة القلوب از جهت شکل تألیف و سبک و سیاق به هم شباهت بسیار دارد و می‌توان گفت که هر دو از یک نفر است و البته نسبت آن به خواجه و حتی سهروردی بسیار بعید است. در یک مقدمه و نوزده تحفه.

آغاز: شکر بی نهایت و سپاس بی غایت ذاتی را که بلبل روح و روان را بعشق چمن جبروت و اغصان عالم ملکوت مزین و مشرف گردانیده است ... اما بعد سبب تحریر این کلمات ربانی و زکوة روحانی آن بوده است که این ضعیف خواست تا آنچه بمعرفت نفس تعلق دارد چگونگی احوال آن از الم و لذت بعد از مفارقت بدن در این نسخه تمام کنم چه حکماء ما تقدم در هر جائی رمزی گفته اند و کسی که طالب این معنی می‌بود مقصودش حاصل نمی شد، واجب شد این ضعیف را تا آنچه مرموز بود صریح سازد و آنچه تفریق بود جمع کند و مجمل را مفصل و مشروح گرداند تا طالبان را آسان گرداند. و بالله التوفیق و پیش از شروع در آن ابتدا بمقدمه می‌کنیم در بیان فضیلت انسان و اثبات اصل و فرع آن. مقدمه اول: آن است که اصل و فرع انسان و شرف وی را بدانند بدانکه اصل وی جان است و فرع او جسم ...

انجام: بنده ضعیف این رساله را از هر جای جمع کرد ال اخوانی که بعد از ما باشند از آن معنی بهره مند گردمد و ما را بدعا یاد دارند. ربنا اغفر لنا و لاخواننا الذین سبقونا بالایمان انک رؤف رحیم. تمت الرسالة الموسومة بالتحفة حامدا و مصلیا
[نسخه‌های منزوی ۷۵۳؛ فهرستواره منزوی ۹۵/۶ و ۲۱۶/۶ با عنوان «لذت و الم» و بدون نام مؤلف که به نظر همین رساله است]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۹۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از شیخ اشراق دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۱۶ق، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن آلبالویی، ۱۰گ(۱۱۹پ–۱۲۸ر)،۲۵سطر،اندازه:۱۴/۶×۲۵/۷سم [ف: ۷–۲۵۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۵/۸
آغاز نسخه و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد ابراهیم اصفهانی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن یشمی، ۲۵گ (۲۱۲پ–۲۳۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶–۲۵۶]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۴۹/۱۳
خط: نستعلیق، کا: محسن بن مصطفی ساوجبلاغی، تا: ۱۳۴۷ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶–۶۷۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:تعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ:ترمه سپاهانی،جلد:تیماج سرخ،۳۱ص (۴۷–۷۷)، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۳–۱۹۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۵
آغاز: برابر
در فهرست با عنوان «رساله در معرفت آنچه به نفس تعلق دارد» آمده است و تغییر نام با توجه به نسخه‌های دیگر انجام شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲–۴۰۴]

● **تحفه** / اسطرلاب / فارسی

tohfe

شیرازی، احمد بن حیدر، ق۷ قمری

šīrāzī, ahmad ebn-e heydar (-13c)

رساله‌ای در شناخت اسطرلاب که به درخواست برخی از دوستان در دوازده «فصل» ساخته است: ۱. معرفت ارتفاع آفتاب و دانستن ساعات مستوی و ساعات معوج به روز؛ ۲. دانستن ارتفاع ستاره و طالع وقت از ارتفاع ستاره؛ ۳. تسویة البیوت؛ ۴. دانستن قوس النهار و قوس اللیل و غایت ارتفاع هر روز؛ ۵. معرفت مطالع البروج به بلد و به خط استوا و درجات متفق به درازی روز و کوتاهی؛ ۶. موضع کواکب ثوابت و عرض ایشان و طلوع و غروب ایشان؛ ۷. دانستن بعد کواکب از معدل النهار و از سمت الراس و قطبین؛ ۸. معرفت تعدیل النهار روز به روز و تعدیل ستارگان؛ ۹. دانستن طالع سال مستقبل؛ ۱۰. دانستن طلوع صبح؛ ۱۱. معرفت نماز دیگر به مذهب ابوحنیفه و شافعی؛ ۱۲. معرفت نماز خفتن به مذهب هر دو امام.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۹۲/۴
آغاز: اما بعد چنین گوید اضعف عبادالله ... که چون جمعی از دوستان مختصری در معرفت اسطرلاب التماس کردند بر مقتضی التماس ایشان این مختصر جمع کردیم و او را تحفه خواندیم؛
انجام: ساعات مستوی بود گذشته از شب و ساعات معوج در آن حال به ... و شمس نگرد تا بر خط چند ساعت افتاده است چندان ساعت معوج بود گذشته از شب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۸۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۲۸ر–۱۳۰ر)، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۰–۷۰]

● **تحفه** / اخلاق / فارسی

tohfe

؟ شرف الدین قزوینی، فضل الله بن عبدالله، ۶۶۰–۷۴۰ ؟ قمری

šaraf-od-dīn-e qazvīnī, fazl-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1262-1340)

رساله‌ای در اخلاق و سیاست است و در آن نصیرالدین احمد لر را ستایش کرده و گویا از فضل الله قزوینی باشد.
چاپ: با پیشگفتاد استاد دانش پژوه چاپ شده
[فهرستواره منزوی ۳۵۸/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۴–ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۳۱۲۵؛ خط: نستعلیق، کا: امان الله کاتبی، تا: ۱۶ شعبان قرن ۸، به دستور ضیاء الاسلام؛ ۱۶۶گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱–۴۲]

● **تحفه** / طب / فارسی

tohfe

طبیب، کمال بن غیاث

tabīb, kamāl ebn-e qīyās

کتابی طبی که آن را برای شاه تألیف کرده در یک «مقدمه» و چهار «مقاله» و چند «فصل»: مقدمه: در معنی حفظ صحت؛ مقاله ۱. حفظ صحت کلی در سه فصل؛ ۲. حفظ صحت فصلی در چهار باب؛ ۳. حفظ صحت اعضاء رئیسه، دوازده باب؛ ۴. حفظ صحت با ادویه مفرده مرتب به حروف هجاء؛ خاتمه، حفظ صحت با اشربه در ده فصل.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۶۸/۱

آغاز: (افتاده در دیباچه): فتبارك الله احسن الخالقین. عظیمی که عقل ادراك از ادراك کنه ذات او عاجز ... اما بعد چنین گوید ... کمال ابن غیاث الطبیب ... که بر رای صواحب ایات عقل و نقل و نواصب ... خافی نماند؛ **انجام:** و ذکر آن از اناث اسخن و الطف اند. و الله اعلم.

خط: نستعلیق، کا: یونس بن محمد جیلانی، تا: ۳ شعبان ۸۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا، ۹۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۳۵۱]

● **التحفة** / ریاضیات / عربی

at-tuḥfa

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶-۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423-1502)

عنوان در نسخه زیر چنین است: کتاب التحفة فی علم الحساب تألیف الشیخ بدرالدین سبط الماردینی، رحمه الله فی الدارین.

چاپ: محقق: عبدالله الجبوری، ریاض، مجلة عالم الکتب، مجلد۲، عدد۲، ۱۹۸۱م.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۱۷۶/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله میسر الحساب و مهون الصعاب و مسیر السحاب. احمده حمدا یفتح لنا من الخیرات کل باب ... اما بعد فیقول محمد سبط الماردینی: هذا مختصر فی علم الحساب سهل لمن یرید الشروع فی الفرائض من اولی الالباب، مشتمل علی مقدمة و ثلاثة ابواب و خاتمة، بهایتم للکتاب. و سمیته «تحفة الاحباب فی علم الحساب»؛ **انجام:** و قس علی ما ذکرته من اشباهه. و فی هذا القدر کفایة. و بالله المستعان ... و الله ملهم الصواب.

خط: نسخ، کا: محمد، تا: چهارشنبه ۱۳ صفر ۱۰۴۶ق؛ پس از آن «عمدة المطالب» نهاده شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۸پ-۱۹پ)، ۱۵-۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۳۵۱]

● **تحفه = تحدید کر** / فقه / فارسی

tohfe = tahdīd-e kor

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳-۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621)

اهدا به: سلطان محمد پادشاه خدابنده صفوی (۹۸۵)

تاریخ تألیف: ۹۸۵ق

رساله‌ای است در تحقیق مقدار کر از روی وزن و مساحت در دوازده «فصل»: ۱. تقدیر کُر؛ ۲. تقدیر کُر بمساحت؛ ۳. اوزان شرعی؛ ۴. اعمال حسابی که بدان احتیاج است؛ ۵. صور کُر بر سبیل اجمال؛ ۶. کیفیت ضرب؛ ۷. بعضی اصطلاحات؛ ۸ طریق اجمال مساحت حوضها؛ ۹. مساحت حوض‌ها که به شکل دائره و نصف دایره و قطاع باشند؛ ۱۰. مساحت حوض‌ها که به شکل قطعه و هلالی و نعلی و اهلیجی شلجمی باشد؛ ۱۱. مساحت حوض‌ها که به شکل مثلث و مربع و مستطیل باشد؛ ۱۲. مساحت حوضی که در آن یک زینه یا بیشتر بسته باشند. این کتاب غیر کتاب تحفه حاتمیه اوست. (فاضل)

در مبحث «کر» علما و بزرگان آثار متعدد مستقلی پدید آورده‌اند که برخی از آنها چنین است: ۱. کتاب الکر، سید جمال الدین احمد بن موسی طاووسی (-۶۷۳ق)؛ ۲. رسالة فی الکر، نورالدین علی بن حسین بن عبدالعالی (-۹۴۰ق)؛ ۳. رسالة فی الکر، علامه مجلسی (- ۱۱۱۱ق)؛ ۴. رسالة فی الکر و احکام المیاه، شیخ محمد علی بن شیخ ابی طالب الزاهدی الجیلانی (-۱۱۸۱ق)؛ ۵. رسالة فی الکر و مقداره، وحید بهبهانی (-۱۲۰۵ق)؛ ۶. رسالة فی الکر، سید میرزا یوسف بن میر عبدالفتاح طباطبائی تبریزی (-۱۲۴۲ق)؛ ۷. رسالة فی الکر، سید احمد بن محمد باقر موسوی حائری؛ ۸ رسالة فی الکر وزنا و مساحة، سید محمود بن علی تبریزی (-۱۳۳۸ق)؛ ۹. رسالة فی الکر، میرزا ابی الحسن بن عبدالحسین مشکینی (-۱۳۵۸ق)؛ ۱۰. رسالة فی الکر و تحدیده مساحة و وزنا، سید میرزا هادی خراسانی حائری (-۱۳۶۸ق)؛ ۱۱. رسالة فی الکر، سید ابوالقاسم بن ابراهیم اصفهانی موسوی (-۱۳۶۹ق).

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر ضمائر اولی الابصار هویدا و ظاهر است که تحقیق مقدار کر از اهم مهمات است ... بنابراین فقیر حقیر بهاء الدین محمد العاملی را به خاطر قاصر رسید که در این مختصر تحقیق وزن و مساحت کر را ... که مطابق احادیث حضرات ائمه معصومین علیهم السلام ... باشد مذکور سازد بر وجهی که موافق قواعد حسابی و براهین هندسی باشد ... فصل اول در تقدیر کر بودن

انجام: پس حوض مذکور زاید بر کر باشد به مقدار دو شبر مکسر و یک ثمن شبری. و السلام علی من التبع الهدی

چاپ: به کوشش سید رضا صداقت حسینی، مجموعه رسائل فارسی، دفتر نهم، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۸ش

[الذریعه ۴۰۲/۳و ۲۸۸/۱۷؛ نسخه‌های منزوی ۳۰/۴؛ فهرستواره منزوی ۲۶۰۹/۴ و ۲۶۲۱/۴ و ۲۷۲۲/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۲۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ زرد عطف میشن قهوه‌ای، ۱۰گ (۸۳پ-۹۲پ)، اندازه: ۱۳/۶×۲۰/۳سم [ف: ۶-۳۱۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۳۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۵گ (۱۲۱پ–۱۲۵پ)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳–۸۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب: محمد باقر بن کامران تبریزی، تا: ۱۰۲۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۹ر–۱۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۶–۱۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۱۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمد مومن بن شمس الدین محمد الاصفهانی» (مدور بزرگ)؛ تملک: محمد قاسم بن رضی الدین الطبیب؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۷ص (۴۶–۶۲)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲/۳۳–۱۵۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۷/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان اوزان شرعی آمده؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۲۷ محرم (قوی ئیل) ۱۲۰۲ق؛ ۱۰گ (۵۸ر–۶۷ر) [ف: ۴–۸۳۸]

۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۴۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۸گ (۲۴پ–۳۱ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۱۰۲]

۷. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۱/۱
آغاز: محمد العاملی را بخاطر فاطر رسید که در این مختصر تحقیق وزن و مساحت؛ **انجام:** عمق آن پنجاه و چهار حاصل شد بعد از آن زینه ها را مساحت کردیم از مساحت یکی سه شبر حاصل شد.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴ص (۱–۲۴) ۱۱ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۷۳]

۸. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۴ فیاض
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با دوائر نجومی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷۹]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۷۷/۱۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۱۱۹–۱۲۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۶۸۷]

● **تحفه** / فالگیری / فارسی
tohfe

قادری، تلادل، ق۱۱ قمری
qāderī, telādel (-17c)
اهداءبه: سلطان شهاب الدین محمد سعی پاتی
تاریخ تألیف: آخر جمادی ۱۰۴۷ق
رساله‌ای منظوم در روش فال گرفتن و تفسیر فال، آنچنانکه از استادش شیخ احمد لاهوری یاد گرفته. شاعر در اشعارش نوری تخلص می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۳-۱۴/۹۳
آغاز: به نام لاشریک این شد بنایی ×× خفی اظهار بر در آن دوتایـی / ملک و صانع و حکیم و پاک و صمد است ×× ثنایش قل هو الله ذات احد است؛ **انجام:** زراعت کن ز دل مشکل بر آری ×× ز نوری نکته باشد یادگاری / بکن شرکت ختم یا به خیر بادی ×× هزار و چهل و هفت آخرجمادی
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۴۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲–۷۹۲]

● **تحفه = المسائل الهندسیة (عشرون مسئلة)** / ریاضیات / عربی
tuḥfa = al-masāʾil-il handasīyya (ʻišrūn-a masʼala)

محمد طاهر بن ابوالحسن
mohammad tāher ebn-e ab-ol-hasan
اهدا به: آصف میرزا محمد طاهر وحید
در هندسه، شامل بیست «مسئله».
آغاز: بسمله الحمدلله الذی لایوتر قوس حمده بما یلیق به من اوتار الکلام ... بعد از یک صفحه: و بعد فیقول الفقیر الی الملک الغافر ابن ابوالحسن محمد طاهر عفی عنهما هذه عشرون مسئلة من المسائل الهندسیة استخرجتها بقریحتی الفاتر و ذهنی القاصر و جعلتها تحفة لعالی مجلس الصاحب الاعظم ... اعنی الاصف الافضل الاعلم و الدستور الافخم صاحب الرأی السدید و النفس السعید و الظل المدیر میرزا محمد طاهر الوحید ... المسئلة الاولی و هی مسئلة دقیقه استصعبوه جمع کثیر من العلماء و تحیروا فی حله جم غفیر من الاذکیاء ... و المطلب ان الاعمدة الخارجة من زوایا کل مثلث علی اضلاعه الموترة لها تیلاقی علی نقطة واحدة **انجام:** المسئلة العشرون نریدان نستخرج قطر دایرة مرسومة علی مثلث اضلاعه معلومة بمقدار مفروض ... فالضلع الموتر لها قطر الدایرة المرسومة علیه واذا بلغنا هذا المقام فلنختم الکلام ... و سلم تسلیما کثیرا

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۷۴۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲–۱۷۰]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۳۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: اواخر شعبان ۱۲۷۸ق؛ با اشکال هندسی؛ مهر: «کاشف الملک ۱۳۱۶» (بادامی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۸گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۰]

● **التحفة = ارجوزة فی اصول الدین = التحفة الباحث = ارجوزة کلامیة** / کلام و اعتقادات، شعر / عربی
at-tuḥfa = urjūzat-un fī usūl-id dīn = at-tuḥfat-il bāḥiṯ = urjūzat-un kalāmīya

دمستانی، حسن بن محمد، -۱۱۹۱ قمری
damestānī, hasan ebn-e mohammad (-1777)

رساله‌ای منظوم در اصول پنج‌گانه دین را که آن را، به جهت فرزندش شیخ احمد بن حسن دمستانی به نظم در آورده و در ۵ «مبحث» گنجانیده است. این ارجوزه به نام «التحفة» یا «تحفة الباحث» نیزمشهور است.

آغاز: حمد الواجب الوجود الاحد ×× القادر العدل الحکیم الصمد/ و بعد فالراجی لعفو المنن×× فتی ابی الفضل محمد حسن
انجام: ثم السلام المومن السلام ×× علی النبی سید الانام / و آله الاماجد الکرام×× ما اضحک الروض بکا الغمام

[الذریعه ۴۵۶/۱ و ۴۰۱/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۸۳
بی‌کا، تا: ۱۱۸۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست به نام ابوالفضل محمد حسن آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳. [ف: ۳-۲۶]

۳. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۵۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن ملا محمد کریم ورنوسفادرانی، تا: ۲۷ شوال ۱۲۴۵ق، جا: بصره؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۸۵پ-۹۵ر) [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۶۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۶/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج حنایی، ۶گ (۹۰-۹۵)، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۴۰۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کاتب:احمد وقار شیرازی،تا:۱۲۹۷ق، جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۲پ-۴ر)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲-۳۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷/۲
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی ـخرمشهر.؛ خط: نسخ نازیبا، کا: عیسی بن حسن بن عبد الله بن مرهون بن محمد آل شهاب درازی بحرانی، تا: ۱۴ محرم ۱۳۰۴ق؛ در برگ اول به شیخ الطائفه طوسی نسبت داده شده که اشتباه است؛ ۱۴ص (۲۷-۴۰) [عکسی ف: ۳-۴۶۲]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷/۱
آغاز: الحمد لله الذی افاض الوجود علی کل موجود ایذاناً بأنه واجب الوجود و الصلاة و السلام علی علل فیضان الوجود و افضل سفراء المعبود
نسخه اص: کتابخانه سید علی عدنانی ـخرمشهر.؛ خط: نسخ نازیبا، کا: عیسی بن حسن بن عبد الله بن مرهون بن محمد آل شهاب درازی بحرانی، بی‌تا؛ ۲۶ص (۱-۲۶) [عکسی ف: ۳-۴۶۲]

● **تحفه = شرح صرف میر** / صرف / فارسی
tohfe = š.-e sarf-e mīr

لاهوری، محمد بن محمد فیروز، ق۱۲ قمری
lāhūrī, mohammad ebn-e mohammad fīrūz (-18c)

وابسته به: صرف میر؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)
اهداء به: اورنگ زیب عالمگیر
شرح مختصری است بر «صرف میر» سید شریف جرجانی که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده است.
[گنج بخش، منزوی ۱۱۰۹/۳-۱۱۱۰ که شش نسخه از این شرح را معرفی نموده است]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۶۷
آغاز: نحمدک یا من بیده الصحة و المقام و لیس فی الحقیقة لغیره الا بانة و الادغام؛ **انجام:** و ترک الباقی بالمقایسه و اتی بالمثالین اشعاراً بان التعدیة یجری فی الفعل و الاسم جمیعاً الحمدلله و المنة تمام شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضای «منه» و دیگر حواشی؛ تملک: سید رضی الدین ۱۲۲۲؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ فاقد جلد، ۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۳۱۹]

● **تحفه = مسألة العلم = رساله در علم** / فلسفه / عربی
tohfe = mas'alat-ul 'ilm = r. dar 'elm

گیلانی، نظر علی بن محسن، -۱۲۱۷ قمری
gīlānī, nazar 'alī-ye-bn-e mohsen (-1803)

اهداء به: فتحعلی خان بن امیر اعظم حسینعلی خان
محل تألیف: خوی
صاحب الذریعه رساله دیگری را به ملا نظر علی نسبت داده است تحت عنوان: «شرح حدیث ان الله خلق آدم علی صورته» با تحریر ۱۲۱۷ق، به‌وسیله یکی از شاگردان مصنف و در فهرست

مجلس شورای اسلامی نیز رساله‌ای است به نام «خلاصه مبدأ و معاد ملا صدرا» که احتمال داده شده است از ملا نظر علی باشد. این کتاب در هشت «تحفه» و یک «خاتمه» است: ۱. وجود ذهنی و دفع مشکلات آن؛ ۲. وحدت وجود؛ ۳. کیفیت علم حق تعالی به ذاتش؛ ۴. علم باری تعالی به اشیاء؛ ۵. کیفیت علم خداوند به جزئیات مادی؛ ۶. مسئله قضا و قدر؛ ۷. تحقیق در بداء؛ خاتمه، تحقیق در حدیث ان الله خلق الاشیاء بالمشیه و المشیة بنفسها.
آغاز: سبحان من انکشف ذاته لذاته و احاط بذاته علی حقائق مصنوعاته ... و بعد فیقول المترقب للفیض الرحمانی نظرعلی بن محسن الجیلانی ... لما کانت مسألة العلم من غوامض المطالب العالیة
انجام: اللهم انت المرجع فی الوجود و منبع افاضة الخیر و الجود، فافتح لنا ابواب الصعود الی تلک المقام المحمود انک انت الرحیم الودود
چاپ: به تحقیق سید جلال الدین آشتیانی، در منتخباتی از آثار حکمای الهی، ج۴ (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۲۸
آغاز: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۳ق، جا: خوی؛ محشی با امضاء «منه- م ح د سید شریف، ملا حیدر علی بن ملا میرزا شیروانی»؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲-۵۹۶]

● **تحفه** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfe

موسوی، محمد بن فتح الله، -۱۲۲۵ قمری
mūsavī, mohammad ebn-e fath-ol-lāh (-1810)

با عنوان‌های «تحفه» در حکمت الهی.
آغاز: بسمله. حمدله چنین گوید: بی سواد مکتب خانه دانش و سیاه نامه قلم رو آفرینش ...
[فهرستواره منزوی ۱۷۴/۷ و ۹۵/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** مع تحقق الشرایط فانهم
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۱۱۰]
۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [نشریه: ۵-۵۸۴]

● **التحفة** / شعر / عربی
at-tuḥfa

شیرازی، فتحعلی بن محمد جعفر، -۱۲۶۹ قمری
šīrāzī, fath-‘alī ebn-e mohammad ja‘far (-1853)

قصیده‌ای است در تایید خلافت و مقام حضرت علی (ع) احتمالاً از یکی از شعرای متقدم که توسط فتحعلی شیرازی ترجمه شده است. در حاشیه، قصیده‌ای دیگر در ذم دشمنان علی (ع) آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۶۶
آغاز: بسمله، لام عمر و باللوی مربع ×× طامسه اعلامه بلقع؛ **انجام:** اعنی علیا ثم اولاده ×× هم عدد الاشهر یا سامع
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ در حاشیه برگ ۴ مورخ ۱۳۰۹ به قلم اسدالله بن قوام الدین حسینی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی،۱۴گ، ۱۰سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۲۷۷]

● **تحفه** / تراجم / فارسی
tohfe

بروجردی طهرانی، محمد حسین، ق۱۳ قمری
borūjerdī tehrānī, mohammad hoseyn (-19c)

اهداء به: محمد شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق
سرگذشت ابن بابویه و پدرش و کلینی و نواب چهارگانه.
آغاز: بسمله، الحمد لولی النعمة و الصلوة علی الرحمة و ... و بعد این ذره بی مقدار و این فقیر خاکسار محمد حسین طهرانی مولداً و موطناً
انجام: اگر خداوند توفیقی دهد امید است که شرح مبسوط در این باب نویسم، و الله الهادی و کان ذلک فی سنة اربع و ستین و الف مأتین

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۵۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: ترمه و فرنگی آهار مهره، ۴۷گ (۱پ-۴۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۴۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن آلبالویی، ۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۹۱]

● **التحفة** / چند دانشی / عربی
at-tuḥfa

در کلام و فقه و اخلاق مانند احیاء العلوم، که برای بزرگی در بیست روز به شتاب ساخته شده است، شامل: الرکن الاول فی معرفة الذات، در هفت اصل؛ الرکن الثانی فی معرفة الصفات، در

هفت اصل؛ الرکن الثالث فی الافعال، در هفت اصل؛ القسم الاول فی ما اخبر به من السمعیات، در هفت اصل؛ القسم الثانی فی ما شرع من احکام المعاش، در هفت اصل: ۱) العبادات، ۲) المعاملات، ۳) التعاون، ۴) المناکحات، ۵) الجنایات، ۶) فیه ابواب موجبا الضمان للولات و الجهاد و الصید و الذبایح و الاطعمة و السبق و الرمایة و الایمان و النذور (افتاده)؛ القسم الثالث فیما بین من احکام الطریقه و الحقیقة در ۷ اصل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۱۰(آ)-۴۶۳/۱۰(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۴ق؛ ۲۰گ (۲۱۳پ-۲۳۲پ) [فیلمها ف: ۱-۴۸۰]

● **التحفة** / طب / عربی

at-tuḥfa

متنی است طبی از «الفن الثالث من کتاب التحفة فی امراض مختصة بعضو عضو و ثلثة عشر مبحثا» آغاز می‌شود تا می‌رسد به «القول فیما یحفظ الثدی صغیرا و کبیرا»، با عنوان «المبحث الخامس فی احوال الفم و اللسان و الشفة و الاسنان» و در آن از شیخ و ابوزید نقل می‌شود.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷-۱۱۳]

● **التحفة** / قرائت / عربی

at-tuḥfa

چگونگی قرائت عاصم در سیصد و شصت لفظ از هشتاد و پنج سوره، به ترتیب سوره‌ها و به شنگرف نشانی روایت ابی بکر و مشکی نشانی روایت حفص.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۴۴/۴

آغاز: هذه تحفة تنزیلیه فی قرائة عاصم ... سورة البقرة اتخذتم و هزؤاً؛ **انجام:** سورة الاخلاص کفؤاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ شنبه اواخر رجب ۹۰۱ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸گ (۵۶پ-۶۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۱۲۱]

● **التحفة** / طب / عربی

at-tuḥfa

کتاب مفصلی است در ذکر امراض مختلف و بیان علل و اسباب و علامات و طرق معالجه آنها و در آخر وصف ادویه مرکبه (قرابادین) مشتمل بر پنج «مقاله»: ۱. بیان احتیاجنا الی المرکبات مع ان العلاج بالمفرد اولی من المرکب الخ؛ ۲. بیان طریق اخذ المرکبات و مقدار الشربة منها لحصول المقصود؛ ۳. بیان العلم بدرجات المرکبات؛ ۴. بیان اقسام المرکبات و منافعها و بقاء عملها و بیان صنایعها و مقدار شرابتها؛ ۴. بیان الاوزان و المکیال.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۹۹

آغاز: مبحث امراض المری و المعدة و فیه اقوال؛ **انجام:** فی التریاق الاکبر الذی نقلناه من (کذا) الشیخ من هذا الکتاب لصدقت ما قلناه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۴۰۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۶۹]

● **التحفة** / عرفان و تصوف / فارسی

at-tuḥfa

اهداء به: جمال الدین خان احمد حسینی

در اسرار افعال وضو و صلاة از دید عرفانی با استفاده از آیات کریمه و احادیث شریفه، و مقدمه‌ای در اینکه چرا نماز افضل عبادات است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۸/۴

آغاز: حمد و سپاس و شکر بی قیاس مر خالقی را که اثمار ارواح اناس را بحدایق جود وجود از کتم ظلمت عدم؛ **انجام:** و اگر نتوانی سالی و اگر نتوانی عمری و اگر نه چنین باشد صلاة او فی الواقع صلاة نیست

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مقصود علی بن اغرلو ایروانی، تا: ۳۰ ذیقعده ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۳۹پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۶۶]

● **تحفه** / عروض و قافیه / فارسی

tohfe

اهداء به: شاهزاده جهان بخش

مختصری است در فن عروض که به رسم «تحفه» برای شاهزاده جهان بخش تألیف شده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۵

آغاز: حمد فراوان و درون بی پایان معبودیرا که علم اوزان را میزان شعر نهاد؛ **انجام:** اول از مصراع اول صدر دان ×× آخر عروض آخر از مصراع آخر ضرب و اول ابتدا صورت.

خط: نسخ، کاتب: ندیم العلائی، تا: ۲۲ رمضان ۱۲۳۵ق، جا: قریه شاهین، برای ملا عبدالرحمن بن مولوی ملا محمد نایب الشرع؛ جلد: تیماج مشکی عطف قهوه‌ای، ۸گ (۳۹پ-۴۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۲]

● **تحفه** / ادبیات / عربی، فارسی

tohfe

چاپ: مشار فارسی، ج۲،صص۱۵۰۴-۱۵۰۶.، ایران،سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۲ق.، وزیری، ۲۴۲ص؛ ۱۳۱۹ق.،۳۲۸ص

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱۶ض

آغاز: بسمله. بدانکه این رساله‌ای است در بیان لغت و در اصطلاح او را تحفه گویند؛ **انجام:** و گمان دارد که حادث شود لغزیدن افتادن و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: اسماعیل سنگری، تا: ۱۲۴۰ق [الفبائی: ۱۶۲]

● **التحفة** / هیئت / عربی

at-tuḥfa

بخشی است از یک کتاب در هیئت تألیف علامه شیرازی که فصل دهم آن در صبح و شفق است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۱۲۰

آغاز: من التحفة للعلامة الشیرازی، قطعة الکرة التامة یحیط بها سطح مستدیر و دایرة فقط هی الحادثة عن توهم قطع سطح مستوی للکرة الی قطعتین؛ **انجام:** فیظهر الصبح و یدوم الی ان یقطع باقی مدارات الی المماسة و هو ثمانون درجة و هی خمس ساعات اذمن المحاذات الی المماسة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۳۱۶پ-۳۱۷ر)،۲۵سطر(۱۵×۲۹)،اندازه:۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۱۱۰]

● **التحفة** / فقه / عربی

at-tuḥfa

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۰۹

طهارت و صلوة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسن خدابنده [رایانه]

● **تحفة آداب التعبد فی شرح رموز التشهد** / متفرقه / عربی

tuḥfat-u ādāb-it ta‘abbud fī š.-i rumūz-it tašahhud

سلماسی، ابوسعید محمد بن سعید، -۸۳۲ قمری

salmāsī, abūsa‘īd mohammad ebn-e sa‘īd (-1429)

مؤلف که از بزرگان و دانشمندان عامه آذربایجان بوده در پاسخ یکی از مریدان که از وی تشریح رموز تشهد را خواسته بود این رساله را نگاشته و در هفت «اشارة» تنظیم نموده است: ۱. فضیلة التشهد؛ ۲. فضیلة الصلاة و السلام علی النبی علیه السلام؛ ۳. بیان وجوب التشهد و الصلوات علی النبی علیه السلام؛ ۴. معانی الفاظها؛ ۵. اعراب الفاظها؛ ۶. ... ؛ ۷. نکتها و اسرارها (هفده نکته)؛ الخاتمة.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۶۶/۳

آغاز: الحمدلله الذی زین السنة عباده المؤمنین بدرر التحیات الفاتحات و عطر خیاشیم ... و علی آله و خلفائه عدد نجوم السموات اما بعد فیقول الفقیر الی رحمة ربه الرحیم محمد ... اسکنه الله الفرادیس؛ **انجام:** کقوله فی الرجوع الی الاعتدال سمع الله لمن حمده ای اجاب الله له. و الله اعلم هذا آخر ... و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد المبعوث الی المقام المحمود.

کامل؛ خط: نسخ کهن، کا: کمال بن حبیب بن ابراهیم بن داود طسوجی، تا: ۳ ربیع الثانی ۸۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف مخ]

← تحفه آصفیه ≻ تحفة الآصفیة

● **تحفة الآصفیة = تحفة الملوک** / هیئت / فارسی

tohfat-ol āsefīya = tohfat-ol molūk

قراگزلو، عبدالله بن نصرالله، ق۱۳ قمری

qarāgozlū, ‘abd-ol-lāh ebn-e nasr-ol-lāh (-19c)

اهدا به: شاهزاده حسنعلی میرزا فرمانفرما والی فارس

محل تألیف: شیراز

مؤلف عبدالله بن نصرالله قراگزلو از ملازمان شاهزاده حسنعلی میرزا فرمانفرما والی فارس بود و سمت قور ساول باشی وی را داشت این کتاب در اختیارات و احکام نجومی است که هنگام اقامتش در شیراز تألیف نموده و دارای یک «مقدمه» و چهار «باب» و چند «فصل» و «خاتمه» است: مقدمه در معرفت اختیار و فواید آن؛ باب ۱. معرفت کواکب هفت‌گانه و راس ذوذنب، در نه «فصل»: ۱) معرفت زحل، ۵) معرفت زهره، ۹) معرفت ذنب؛ باب ۲. معرفت بروج، در پانزده «فصل»: ۱) معرفت برج حمل، ۵) معرفت اسد، ۱۰) معرفت جدی، ۱۵) معرفت ارباب مثلثه کواکب؛ باب ۳. شرایط کلیه که در هر اختیار رعایت آن لازم است، در شش «فصل»: ۱) شرایط کلیه، ۵) منازل قمر،۶) ایام منحوسه ماه‌های فارسی؛ باب ۴. معرفت اختیارات جزئیه، در سی و چهار «فصل»: ۱) سفر به خشکی کردن، ۵) حکومت و امارت نشستن، ۱۰) اختیارات فصد، ۱۵) شراکت کردن، ۲۰) اختیار جنگ کردن با دشمنان، ۲۵) اختیار صناعت و زر و سیم، ۳۰) رسول فرستادن، ۳۴) داغ نهادن؛ خاتمه در نکات متفرقه.

آغاز: الحمد لله الذی جعل الشمس ضیاءً و القمر نوراً و قدره منازل لتعلموا عدد السنین و الحساب حمد بی حد و ثنای بی عد سزاوار ذات واجب الوجودی است که مشعل ماه و مهر و چراغ نجوم سپهر بنور تجلی روشن ساخت.

انجام: هم کلاه و هم قبا و هم کمر، هم پیرهن ×× و آنچه در بردارد او را هم ببخشیدن به من

[فهرستواره منزوی ۲۸۳۹/۴ و ۲۸۴۵]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۳۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مؤخر نیک بود دیدار ملوک و سفر کردن رشا نیک بود دیدار ملوک و پوشیدن.

از آغاز تا نکته ۱۶ خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد امین طاهری به تاریخ ۱۳۲۸/۶/۳ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۹۹]

۲. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نیک حصار کردن قلاع و تدبیر گرفتن او ... و علی آله الطیبین الطاهرین الف الصلوة و السلام و التحیة سنه ۱۲۱۷

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد هاشم بن نصرالله قراگوزلو، تا: دهه سوم ذیحجه ۱۲۱۷ق؛ مصحح، دارای سرلوح مذهب و مرصع، کتیبه مذهب و مرصع، دارای جدول و کمند؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: گالینگور مشکی، ۹۹گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۰۰/۱

خط: نستعلیق، کاتب: محمد علی موسوی، تا: غره رجب ۱۲۲۲ق؛ یادداشت امانت ابوالقاسم رضوی به سال ۱۳۰۳ق که کتاب را از آقا سید ابراهیم امانت گرفته؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۰۰گ(۱پ-۱۰۰پ)،اندازه:۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۰-۲۱۱]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن محمد مهدی قزوینی، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۵۸گ (۲پ-۵۹ر) [ف: ۱-۴۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق؛ واقف: محمدحسن سروقدی، خرداد ۱۳۶۷.؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۰۴گ،۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۸-۳۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۱۵]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: کریم بن محمد بن علی، تا: ربیع الاول ۱۲۹۲ق؛ ۱۴۷ص، ۱۲ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۳]

● **تحفة الائمة** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol a'emma

امامی خاتون آبادی، محمد رضا بن محمد مؤمن، -۱۱۲۷ ؟ قمری

emāmī xātūn-ābādī, mohammad rezā ebn-e mohammad mo'men (-1715)

کتابی است در سه «بخش»: ۱. تعریف اسماء الله تعالی؛ ۲. تاریخ انبیاء الهی؛ ۳. تاریخ ائمه اطهار (ع). مؤلف مطالب خود را با عناوین «جدول-جدول» آورده، سه جدول را به اسماء الحسنی اختصاص داده، جدول چهارم را در مورد حضرت آدم و خلقت وی قرار داده، جدول پنجم را برای سایر پیامبران و جدول ششم را به خاتم پیامبران (ص) اختصاص داده، از جدول هفتم تا بیستم به حضرت امیر المؤمنین (ع) و فاطمه زهرا (س) و سایر ائمه اطهار (ع) پرداخته است. این کتاب در زمان سلطان حسین صفوی نگاشته شده، نام کتاب و مؤلف آن در منابع موجود یافت نگردید.

[اعیان الشیعه ۲۸۲/۹؛ الذریعه ۱۵۳/۷؛ فوائد الرضویة ۵۳۵؛ معجم المؤلفین ۲۹۹/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۷۲

آغاز: بسمله، الحمد لله الحکیم المعبود المتفرد بالازلیة ... اما بعد بر لوایح ارواح زاکیه و صفایح اذهان صافیه ارباب الباب می‌نگارد؛ **انجام:** انس بن مالک گوید: روزی شورش عظیم در مدینه به هم رسید، آن حضرت سواره در میان آنها تاخت، مانند دریا بود.

خط: نستعلیق، کاتب: میرزا یوسف مکتب دار، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۳۰۵ق، به فرمایش محمد حسن عطار؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۹۹گ، ۱۶ سطر (۱۳/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۴۹]

● **تحفة الائمة** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol a'emma

در سه «فصل» است: نخست صد آیه که مفسران سنی در برتری امیر مؤمنان علی یاد کرده‌اند آنگاه صد حدیث آن هم از پیروان سنت که درباره جانشین بی‌واسطه بودن او آمده است و همچنین خبرهائی درباره تبهکاری خلفا و درباره معجزه‌های پیشوایان شیعی و دلیل‌هایی نقلی نوشته شده و در پایان آن دوازده دلیل سه از لعنت و سه از منطق و سه از قانون فلسفی و سه از قانون پیوسته با دلیلهای نقلی آمده است.

[فهرستواره منزوی ۱۷۱/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۵

آغاز: سه فرقه‌اند: طائفه ناجیه و طایفه هالکه منصفه و طائفه هالکه مجادله اما طائفه ناجیه شیعه اثنی عشریه اند ... این رساله را بکتاب تحفه الائمه تسمیه نمود و بر سه فصل ترتیب داد؛ **انجام:** دلیل هفتم برهان حکمت طبیعی (از دوازده دلیل پایان)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ میان برگ‌ها ۱ و ۲ کم دارد و پاره‌ای از فصل ۱ در آن هست. در میان گ ۲ر آیه ۱۷ می‌آید و

برگ‌های ۱۸۷ تا ۲۱۱ باید اینجا گذارده شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مشکی، ۲۹۸گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۶-۲۱۵۶]

● **تحفة الائمة العلیة فی الحکمة العملیة = اخلاق ظهیری** / اخلاق / فارسی

tuḥfat-ul a'immat-il 'illīya fi-l ḥikmat-il 'amalīyya = axlāq-e zahīrī

شهرستانی، فتح الله بن احمد، ق۱۰ قمری

šahrestānī, fath-ol-lāh ebn-e ahmad (-16c)

وابسته به: اقسام العلوم العقلیة = اقسام الحکمة = تقاسیم الحکمة و العلوم؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

اهداء به: ابراهیم شاه

در یک «مقدمه»، سه «مقاله» و یک «خاتمه»: ۱. علم اخلاق؛ ۲. در دو قسم: سیرت انسان با اهل منزلت، سیرت انسان با اهل نوع؛ ۳. سیاست. مقدمه کتاب ترجمه‌مانندی است از رساله «اقسام العلوم» ابوعلی سینا. مؤلف مطالب را به صورت جدول‌بندی و مشجر تنظیم نموده است و در مورد محتوای کتاب می‌گوید: علم اخلاق یکی از علوم مهمه حاوی سه بخش است: تهذیب اخلاق و تدبیر منزل و سیاست مدن و در این علم تا کنون دو کتاب نوشته شده است یکی «اخلاق نصیریه» (= اخلاق ناصری) نوشته خواجه نصیر الدین طوسی و دیگر «اخلاق سلطانی» که به اسم سلطان محمد جونه در هند نوشته شده است. چون این دو کتاب اخلاق بسیار مغلق بود لذا بر آن شدم که کتابی در اخلاق بپردازم و بدون اغلاق کتاب‌های قبل و حاصل کارم این کتاب شد که مطالب آن بیشتر از همان دو کتاب اخلاق اخذ شده با مقدمه‌ای که از شیخ الرئیس گرفته‌ام.

آغاز: بسمله سپاس و ستایش خدائی را که بقدرت کامله اجناس موجودات از کتم عدم بصحرای وجود آورد ... بر رای اولو الالباب ... لایح است که علم حکمت و اقدم آن در تعلیم و تعلم بحسب مرتب حکمت علمی است که به علم اخلاق تسمیت یافته و بهترین تصنیفی که درین فن شریف واقع شده است دو کتاب است یکی اخلاق نصیریه که ... نصیر الملة و الدین الطوسی ساخته و یکی دیگر اخلاق سلطانی که باسم سلطان محمد جونه نوشته اند اما بواسطه تطویل و اغلاق عبارات در تحت الفاظ و کلمات مستور مانده ... بنابرین مقدمه فقیر ... فتح الله بن احمد بن محمود الشهرستانی السبزواری خواست رساله‌ای مشتمل بر اکثر مقاصد این کتاب و طرفی از مواعظ حکما و نصایح ملوک عادل بطریق تقسیم و تشجیر درجداول ثبت کند

[نسخه‌های منزوی ۱۵۳۲/۲ و۱۵۵۸؛ فرهنگ ایران زمین جلد ۱۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۸۷/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۶۱/۶]

شرح و حواشی:

۱- المشجرة العمادیة فی الحکمة العملیة

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۱۴**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۰۱]

۲. **مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۱/۱ فرخ**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الاول ۹۲۲ق؛ دارای سه سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۸گ (۱-۲۸)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۸)، قطع: مصری [ف: ۱۷۲]

۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۶۴**

خط: نستعلیق، کا: حاجی حیدر بن اسرائیل ایواوغلی، تا: ۲۴ شعبان ۹۸۲ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۹سم [ف: ۲-۱۰۱]

۴. **تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه: ۱۰/۱**

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۴-۳۳۱]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۹ ض**

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۷ق [د.ث. مجلس]

۶. **شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۳۷/۴**

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ برافزوده: روی برگ ۹۰ به خط نستعلیق شکسته و زیبای نصیرالدین ابن امیر غلامعلی خواجوئی در سال ۱۳۰۳ مطلبی آمده، پشت برگ ۸۹: رقعه شمسا محمد مؤمن بیکا وزیر دارالسلطنه اصفهان به خواجه عبدالرشید کلانتر کرمان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳گ (۹۰پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۶۰]

۷. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۷۸/۶**

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن محمد حسین ازغندی، تا: صفر ۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۱-۴۵۶]

۸. **تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲**

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [میراث اسلامی: ۵-۶۲۵]

۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۹/۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا خلل باحوال ایشان راه نیابد و از تکبیر و کید شریران غافل نباشد و مردم نیک خوب دارند و بالله الاستعانة والتوفیق.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ابوالقاسم دست غیب شیرازی، تا: محتملاً قرن ۱۳، جا: دارالسلطنة قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف پارچه خاکستری رویه کاغذ پستی، ۴۶ص (۶۰-۱۰۵)، ۱۶سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۲۵]

۱۰. **تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۶-ج**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال سید العرب فقال الست زعمت انک رجل من العرب ... فحشا فاه جوهرا

خط: نسخ روشن، کا: ابوالقاسم بن حاج سید ابراهیم طرخورانی تفرشی، تا: رجب ۱۲۰۹ق، جا: زنجان، به دستور شاهزاده محمد تقی میرزا رکن الدوله و به نام ضیاء الملک میرزا زین العابدین

خان لشکر نویس؛ از گ ۳۶پ–۷۸پ منشآت ترکی است به خط ترکی و همه مورخ تاریخ ۱۲۷۱؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۸۱گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۶]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۳۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۷۹ق؛کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۰گ (۳۱پ–۷۰پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۷سم [ف: ۵-۲۰۴]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** صحبت نیکانت از نیکان کند ×× نار خندان باغ را خندان کند

خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین ابن احمد تبریزی، تا: ۱۲۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج، ۵۰ص، ۱۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵-۴۲۶]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۲۷

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن ابراهیم حسینی تفرشی، تا: ذیحجه ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سورمه‌ای، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۱سم [ف: ۲-۱۰۱]

۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۹۵

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: سید ابوالقاسم تفرشی، تا: ۱۲۹۱ق؛ در پایان نسخه می‌نویسد که این نسخه را برای میرزا احمد لشکرنویس رونویس و به رسم تحفه به او پیشکش کرده است، مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی سبز، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۷۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال له من أنت، قال سید العرب فقال الست زعمت انک رجل من العرب قال مذا اکرمنی الملک واجلسنی صرت سید العرب فحشاه فاه جوهراً.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۶ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۲-۶۱۴]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۰۸

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم حسینی تفرشی، تا: ذیحجه ۱۲۹۳ق، به میرزا فضل الله پیشکش شده در ۱۲۹۴؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه کاغذ، ۳۰گ،مختلف السطر،اندازه:۱۷×۲۳/۲سم [ف: ۲-۱۰۱]

۱۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۹۹/۱-ج

خط: نستعلیق، کا: میرزا آقای طبیب صارم الاطباء رشتی پسر میرزا داود طبیب، تا: ۱۲۹۵ق؛ این نسخه چند سطری کم دارد و بدینجا پایان می‌یابد «من انت»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۹گ (۲پ–۳۰پ)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۷]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۸۹

خط: نسخ معرب، کا: ابوالقاسم بن ابراهیم حسینی تفرشی، تا: ذیقعده ۱۲۹۸ق، برای معتمد السلطان آغاعلی؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۳۱گ، ۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۴۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۴۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم حسینی، تا: رمضان ۱۲۹۹ق، جا: تفرش؛ مجدول، این نسخه را بمناسبت ختنه آقازاده ها میرزا زین العابدین و میرزا علینقی و میرزا علی رضا در سال ۱۳۰۷ بدانها هدیه داده؛ جلد: تیماج نیلی، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۵-۳۲۶]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۱گ، سطور راسته و چلیپا (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۱۲۹]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۶۴]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۴-۳۴/۱۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التزام طریق حق مواظبت کن تا نیک بخت دوجهانی باشی و الله الموفق للساکن و الماشی و السلام علی من تستحق الخدم و الحواشی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مذهب، مصحح؛ مهر: «عبدالراجی اسماعیل محمد ۱۲۴۹» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۵۳]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۶۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** حق پدر و مادر بزرگ دارید. آن جهان را به این جهان مفروشید.

بی‌کا، بی‌تا؛ مشجر و مجدول؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز،۳۳گ(۹۴پ–۱۲۶پ)، ۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۱

آغاز: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۰گ، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۳۵]

● تحفة الائمه و الابرار / صرف و نحو / عربی
tuḥfat-ul a’imma wa-l abrār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱۱

آغاز: الی القمرو الطاقه مجروة الی من امن و کفر فاعل ما یشاء و رافع اعلام المخلصین فی اسماء؛ **انجام:** و لکل فی هذه الابواب الثلاثه مائة و اربعة اوزان فللمجموع فلمأته اثنی و عشرون وزنا. تمت الکتاب

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حافظ محمد مؤمن، تا: ۱۰۱۳ق؛

افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد کاظم در ۱۲۹۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج با ترنج و سرترنج، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [رایانه]

← تحفة الابرار ⪢ تحفة الاحرار

● **تحفة الابرار** / شعر / فارسی

tohfat-ol abrār

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴-۹۰۶ ؟ قمری

amīr ʻalī-šīr-e navā'ī, ʻalī-šīr ebn-e kīčakne (1441-1501)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۳۷/۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۴]

● **تحفة الابرار = مختصر تحفة القاری** / قرائت، تجوید / فارسی

tuḥfat-ul abrār = muxtaṣar-u tuḥfat-il qārī

قاری، مصطفی بن ابراهیم، ۱۰۰۷-۱۰۸۰ قمری

qārī, mostafā ben ebrāhīm (1599-1670)

وابسته به: تحفة القراء = تحفة القاری = تجوید؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰)

اهدا به: شاه عباس دوم

تاریخ تألیف: ۱۰۶۷ق؛ محل تألیف: اصفهان

مؤلف آن را بعد از مراجعت از حرمین شریفین به ایران به دستور میرزا محمد شفیع منجم ابن میرزا محمد مقیم منجم ساخته و از کتاب دیگرش -تحفة القاری- گزین کرده است تا بهره‌گیری از آن آسان‌تر باشد. در یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در بیان فضیلت تلاوت قرآن و آداب تعلیم آن؛ باب ۱. بیان واجبات قرائت، شامل پنج «فصل»: فصل اول در بیان مخارج و لوازم آن ...؛ باب ۲. بیان مستحبات قرائت در پنج فصل ... فصل پنجم در بیان احکام وقف ... و در اینجا سه مقصد است.

آغاز: بسمله. شکر و سپاس و ستایش بی قیاس مر قادری و حکیمی را سزد که بمقتضای قدرت کامله و اقتضای حکمت بالغه ارسال رسل و انزال کتب بر ما ضعیفان و گنه کاران نمود ... چنین گوید ابن ابراهیم مصطفی القاری ...

انجام: و تألیف این رساله در سنه هزار و شصت و هفت بعد از مراجعت از حرمین بایران در ... اصفهان در ... رمضان واقع گردید و غرض از تألیف این رساله آن بود که همه [شیعیان] از آن منتفع گردند ... و در عقبی همه را حشر با ائمه هدی باد بحق محمد و آله الامجاد الحمد الله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

[الذریعة ۵۱۶/۱ و ۴۰۷/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضی بن محمد شریف سپاهانی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با بلاغ مقابله؛ تملک: حاج شیخ ملک محمد گویا مورخ ۱۲۵۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۰۵۴]

۲. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تألیف این مختصر بعد از مجاوره مکه معظمه زادها الله شرفاً و تعظیماً در سنه سبع و ستین بعد الالف در بین الحرمین اتفاق افتاد و افتتاح در حرم محرم الهی و اختتام در حرم مکرم رسالت پناهی واقع گردید و الحمدلله

خط: نستعلیق، کا: ملا حسین بن یار محمد، تا: یک‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۰۹۱ق، جا: قریه زرک بشرویه؛ ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۷۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۷ق؛ ۱۹گ (۷۷-۹۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۹]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳/۸۸/۷-۵۹۳۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۱۹۸]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۱۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در آخر نسخه آمده است: مؤلف این کتاب ملامصطفی قاری از توابع تبریز در مشهد مجاور بوده و استاد او حاجی محمد رضا قاری بوده و استاد او حاجی محمد علی سبزواری و بعد از او آخوند ملا محمد امین استرآبادی و بعد از آن عمادالدین علی شریف قاری استرآبادی و بعد از او سید حسین استرآبادی و بعد از او شیخ محمد مغربی و بعد از او شیخ محمد جزری و بعد از او الی بکر ۱۱ نفر و ایضا از شیخ محمد جزری الی حفص ۱۲ نفر؛ تملک: سلطان القراء؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۶۱-۱۱۹)، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۳-۱۱۰۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر لهوی یا ناملائمی در الفاظ ... بذیل عفو پوشیده در اصلاح بقدر وسع کوشند و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ رمضان ۱۲۱۴ق؛ جلد: گالینگور، مشکی، ۳۴گ (۶۰پ-۹۳پ)، ۱۲-۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۸-۵۸۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ رجب ۱۲۳۶ق؛ جلد: مقوایی

عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۲پ-۳۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۳۳۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس احتیاط تمام باید کرد که با در حین تلاوت احن واقع نشود تا در خواندن قران ماجور باشد و الیه الهدی و الثواب

خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۲۳۹ق، جا: دار السلطنه اصفهان؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۵۲]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۴۲/۲-۵۵/۱۲۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا قاسم علی رویانی من محال اسفرائین، تا: پنجشنبه غره ربیع الاول ۱۲۴۴ق؛ ۴۶گ (۹۵-۱۴۰)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۵۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۵۵۳

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن امام قلی مریدی، تا: رجب ۱۲۴۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۲۲]

۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن مصطفی، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲۲۹]

۱۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق [ف: ۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۳۹/1

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱پ-۳۴ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳۶

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن موسی حائری کرمانی، تا: غره ذیقعده ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۶-۲۷۹]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا حشر با محمد و آل محمد باشد بحق محمد و آله ... یا ارحم الراحمین ...

خط: نستعلیق، کا: موسی بن مهدی موسوی، تا: یک‌شنبه ۹ شوال ۱۲۶۱ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۳۶پ-۵۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۵۳]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۳/۳

خط: نستعلیق، کا: ارومی، تا: شنبه سلخ محرم ۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۵گ (۶۶ر-۹۰پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۹۵]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** پوشانیدن نون ساکن و تنوین است نزد حروف اخفاء و آن پانزده است ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ل و نون ساکن در یک کلمه و دو کلمه مثال انتم و من تاب و جنات تجری ... مثال ف انفسکم و من فضل و بیوتاً

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۴۴]

● تحفة الابرار = معرفة اصول الدین / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol abrār = ma‘refat-e osūl-ed dīn

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹-۱۱۱۵ قمری

‘alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630-1704)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۰ق

کتابی در اخلاق و عقاید است و دارای سه «باب»: ۱. معارف پنج‌گانه، دارای پنج گفتار؛ ۲. حسنات الابدان و سیئات آن، دارای سه گفتار؛ ۳. طاعت و عصیان قلوب، دارای سه گفتار. این رساله بنا به‌درخواست برخی از عزیزان فارسی زبان نگاشته شده است.

آغاز: سپاس حق شناس و ستایش نیایش اساس نیازمند شایستگی قبول درگاه کبریای خداوندی بی مانند و آفریننده ... بعد از آرایش دل و زبان بادای وظائف سپاس

انجام: و سلوة تسلی قبلی عن الاخلاد الی ما یلهی عن طاعتک و رضاک

[الذریعه ۴۰۷/۳ و ۲۰/۲۳؛ ریحانة الادب ۱۹۰/۴؛ فهرستواره منزوی ۳۵۸/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ از جمله نسخه‌هایی است که به دستور مؤلف استنساخ شده و از سوی همو، مقابله و تصحیح شده با نشان «بلغ معارضة و تصحیحاً ایده الله تعالی» با عبارت: «مررت علیه عن آخره فصح انشاء الله الا مازاغ عنه البصر ... نفع الله به من نفع إلیه، الناهضین یحتاج ... و کتب مؤلفه الفقیر الی الله فی کل مسلکك و موطن محمد المدعو علم الهدی ابن محمد المحسن ایده الله فی جمیع المواطن لبعض شهور حجة مائة و الف ۱۱۰۰»، یادداشت مؤلف در مورد کتاب، یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی به سال ۱۳۲۸ شمسی، یادداشت علم الهدی و مهر او و مهر فرزندش نصیرالدین سلیمان، در پایان نسخه آمده: تمامی حواشی به خط مبارك مولی محمد علم الهدی می‌باشد؛ مهر: نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی با نشان «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان ۱۱۲۰» (بیضی)، مهر مؤلف با نشان «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی ۱۰۷۱» (بیضی)؛

وقف‌نامه ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی، همراه مهر «ابوتراب الفیضی ۱۱۲۲» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: لاکی نفیس عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۱۷سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۲۸۵]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۱

آغاز: فرو برد و در بعضی اخبار آمده که اگر در جهان نماند مگر دو نفر باید یکی از ایشان امام باشد بر آن دیگر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، استکتاب مؤلف، مؤلف نسخه را تصحیح کرده و در چند مورد خط وی دیده می‌شود؛ ۲۵۵ص (۲-۲۵۶)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۱۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۳/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۶۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بدیع، تا: جمادی الاول ۱۱۱۶ق؛ مهر: عباسقلی سپهر (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج با عطف تیماج سرخ، ۲۹۶ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۲۳۳]

● **تحفة الابرار = شرح طب النبی و طب الائمة** / طب / فارسی

tohfat-ol abrār = š.-e tebb-on nabī va tebb-ol a'emme

خاتون آبادی، محمد شریف بن محمد صادق، ق۱۲ قمری

xātūn-ābādī, mohammad šarīf ebn-e mohammad sādeq (-18c)

تاریخ تألیف: آغاز ۱۱۱۱ق

پس از پرداختن شرحی بر «رساله ذهبیة» حضرت رضا (ع)، گروهی در مشهد مقدس از مؤلف درخواست کردند که شرحی بر ادویه «طب النبی» و «طب الائمه» بنگارد و تحدید امراض مذکور در آن دو رساله را نماید که شارحین آنها از عهده این کار بر نیامده یا به غلط رفته‌اند. در آغاز چند معجزه از حضرت رضا (ع) که شفای عده ای از بیماران باشد نقل کرده، پس از آن قواعد کلی طب و صفات طبیب را آورده، پس از آن به تحدید دردها و درمان‌هایی که در «طب النبی» و «طب الائمه» و غیره مذکور است می‌پردازد. مؤلف در آغاز و انجام آن بر پادشاه عصر خود (شاه سلطان حسین صفوی) دعا می‌کند و وجوه او را سبب پیدایش معجزات می‌پندارد.

آغاز: تبارک الذی بیده الملک و هو علی کل شیء قدیر ... و بعد چون حقیر کثیر التقصیر نادم.

انجام: و حشر ایشان مقرون بحشر ائمه علیهم السلام گرداند فانه قریب مجیب برحمتک یا ارحم الراحمین.

[فهرستواره منزوی ۳۳۳۴/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ (در عصر مؤلف)؛ مجدول؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۱۱۲۴ و یادداشتی به تاریخ صفر ۱۲۰۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۲-۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** استراحت و خودرن غذاهای مرطب و غصه نخوردن نیز موجب فربهی بدن می‌شوند همین قدر کافی است به جهت اکثر مردم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۱۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «اللهم صلی علی محمد و آل محمد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قرمز، ۱۵۵گ، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۶-۶۷۱]

● **تحفة الابرار** / حدیث / فارسی

tohfat-ol abrār

محمد امین بن رضا قلی، ق۱۲ قمری

mohammad amīn ebn-e rezā qolī (-18c)

این رساله به صورت مقدمه‌ای است بر رساله زکاتیه مولا محمد باقر [شاید مجلسی] شامل احادیثی در فضیلت جود و بخشش و مذمت بخل و ثواب تصدق در سه «فایده»: ۱. جود و بخل؛ ۲. فضایل زکات و عقوبت منع آن و فضیلت نیکی کردن با سادات و تابعین ایشان؛ ۳. مذمت سئوال و رد سائل و فضیلت تصدق.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی احب الجود والکریم و ابغض البخل واللئیم ... و بعد چنین گوید احوج عبادالله و احقر خلق الله بسوی رحمت ربه

انجام: مثل کسی خواهد بود که قی خود را بخورد و اگر سائل رفته باشد بدیگری باید داد

[فهرستواره منزوی ۳۵۸/۶]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر عزیز بن سید رضا حسنی، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۶۳-۱۶۷)، ۱۵-۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹۶]

● **تحفة الابرار** / گوناگون / فارسی

tohfat-ol abrār

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۱۷۸-۱۲۵۹ قمری

behbahānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ‘alī (1765-1843)

اهدا به: محمد علی میرزا قاجار
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۷ صفر ۱۲۲۷ق
کشکول مانندی است که در آن مسائل مختلف فقهی، تاریخی و اعتقادی پرداخته شده است. مؤلف کتابش را به صورت سؤال و جواب تنظیم نموده و فاقد فصل و باب می‌باشد. مشتمل بر فوائدی نادر و مسائلی مفید از فقه و اصول و تاریخ و حکایات غریبه، و در چند جلد می‌باشد.
آغاز: الحمدلله الذی تعزز بالعز و البقاء و تفرد بالعظمة و الکبریاء
انجام: که شاید او هدایت یابد یا حجت بر او تمام گردد و الله العالم بالحقایق. قد فرغ ...
[فهرستواره منزوی ۳۵۸/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۴۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** برابر
جلد ۲؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۳ق [الفبائی: ۱۱۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۲۸
آغاز: ... که مشتمل است بر جواب مسائل دینیه و غیره که بجهت انتفاع طالبان ... جمع و تدوین نموده وفق الله لاتمامه و عطر المشام مسک ختامه ... سؤال: ادله بر اثبات صانع را بیان نمایید. جواب: ابن مطلب امریست بدیهی؛ **انجام:** که شاید او هدایت یابد یا حجت بر او تمام گردد و الله العالم بالحقایق. قد فرغ ...
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده با نشان «تمت المقابلة هذا الجلد علی ید اقله طلبه عبدالعلی کزازی غفرالله ...»؛ مهر: «محمد علی بن جواد الحسنی الحسینی الطباطبایی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۸۵گ، ۱۷-۲۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۳۸۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اجعلنا من ورثة جنة النعیم (تمت المجلد الاول من رسالة تحفة الابرار)
خط: نسخ، کا: حسین علی ملایری زنگنه‌ای، تا: ۱۵ رجب بارس ئیل ۱۲۳۳ق؛ ۱۷۹گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۲۵۰۱]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جسدش بنحوی ترکیب میکند که فانی شود
جلد اول، غالب مطالب آن مسائل فقهی است مطلب اول آن، مسأله سیادت منتسب به مادر است. مطلب آخر آن در بیان محل روح و جسد مثالی؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد علی حسینی طبیب گلپایگانی، تا: جمعه نیمه ربیع الاول ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام (صفحه آخر)؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۶۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۰۹ و ۲۰-۶۷]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق؛ تملک: شیخ محمد علی واعظ تلواسکانی به تاریخ ۱۳۴۰؛ مهر: کتابخانه مجد الدین (نصیری)؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۴-۲۷۵]
۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس همام بعد از استماع و امام کلام امام-علیه السلام-نعره زد و جان به حق تسلیم نمود رحمه الله تعالی.
خط: نسخ، کا: احمد بن ابو الفتح الشریف، تا: ۱۲۴۸ق؛ در چند جای کتاب دستخط مرتضی رشیدی بن احمد کرمانشاهی موجود است که در سال ۱۳۳۹ نوشته؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴۴گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۴۲]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹۵
جلد۱؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ تملک: حاج سید ریحان الله موسوی به سال ۱۳۱۹ق، حاج محمد علی بن فتحعلی شاه قاجار ۱۲۶۹ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۶]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۰۲
جلد۲؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: جمعه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۶۹ق؛ از سوی محمد صالح به میرزا محمد ولی قاجار هدیه شده؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۶]
۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۱۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده جانی ... این مجموعه مجلد ثانی است از رساله تحفة الأبرار
جلد دوم مشتمل بر بیست و نه موضوع و دهه اول جمادی الأول ۱۲۳۳ پایان یافته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ یادداشت سید ناصر حسینی میبدی کرمانشاهی به تاریخ ۲۹ ربیع الثانی ۱۴۲۵ با مهر وی «ناصر بن احمد المیبدی الحسینی» (بیضی)، نشانی اهداء مؤلف به سید محمد علی بن محمد حسین شهرستانی حائری کربلائی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۵]
۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۶۰
آغاز: برابر
جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا مشکی عطف پارچه سرخ، ۲۲۲گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۱۸]

● **تحفة الابرار** / فضایل و مناقب / فارسی
tohfat-ol abrār

اصفهانی، محمد ابراهیم بن محمد علی
esfahānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad ‘alī
اثر مختصری است در ذکر خلقت حضرت ختمی مرتبت (ص) و امیر المؤمنین (ع) و فضایل و معجزات حضرت امیر (ع) و فرزندان پاک ایشان (ع) و نتایج عداوت و فواید محبت خاندان

مطهر ایشان که در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است. مؤلف رساله‌ای دیگر درهمین موضوع با نام «بحر الجواهر» دارد.

آغاز: حمد و ثنا وستایش خداوندی راسزاست که به قدرت کامله خودبنی آدم را از کتم عدم به وجود آورده به بهترین خلقتی که لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم وعبادت وپرستش خود را

انجام: و مجموع اینها نزد عرش مانند حلقه‌ای است در بیابانی پس این آیه را خواند که الرحمن علی العرش استوی و حضرت فرمود که ملائکه عرش با این عظمت را با این قول برمی‌دارند که لا اله الا الله ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

[فهرستواره منزوی ۱۷۲/۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۰۳

آغاز: اما بعد بدان که چون تذکر فضائل و مناقب ائمه معصومین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین موجب شادی و سرور مومنین و مورث رفع درجات مطیعین و غفران خطیئات مذنبین است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عابد، تا: دوشنبه ۶ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۱۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۱۴۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه خود مؤلف استنساخ و مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی،، ۱۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۴۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [رایانه]

● **تحفة الابرار** / فقه / فارسی

tohfat-ol abrār

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷-۱۲۹۹ قمری

heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-ʻalī (1803-1882)

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۶۹۵]

● **تحفة الابرار** / فضایل و مناقب، حدیث / فارسی

tohfat-ol abrār

ولی الله، ق۱۳ قمری

valī-yol-lāh (-19c)

به دستور: خدیجه خانم همسر ذبیح الله فرزند فتحعلی شاه مشتمل بر چهل حدیث در فضائل و مناقب و معجزات چهارده معصوم (ع) درقالب چهارده «نهر» به تعداد آن بزرگواران و هر نهر نیز حاوی سه حدیث می‌باشد. مؤلف احادیث آن را از بحارالانوار انتخاب و به فارسی ترجمه نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۳۰

آغاز: بسمله، سپاس بی قیاس مرخداوندی را سزاست که ادراک کنهش از عقول و اوهام منزه و معراست؛ **انجام:** و قبر محمد بن عیسی نزد ایشان معروفست و مردم او را زیارت می‌کنند.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی اکبر کاتبی بسطامی، تا: یک‌شنبه ۲۶ربیع الاول ۱۲۴۷ق؛ واقف: خان بابامشار، اردیبهشت ۱۳۴۶.؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا، ۶۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۳سم [ف: ۱۴-۱۲۵]

● **تحفة الابرار** / ادبیات / فارسی

tohfat-ol abrār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۱۸

آغاز: الی جعل جنان کل عارف مخزن اسرار کماله و سأل کل و اصف مطلع انوار جماله؛ **انجام:** نوشته بماند به خط غریب نصر من الله و فتح قریب

خط: نستعلیق، کا: بهکری، حسام الدین، تا: قرن ۱۰؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای کار دهلی نو، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

● **تحفة الابرار** / تفسیر، فلسفه / عربی

tuḥfat-ul abrār

تفسیر مزجی مختصری است بر سوره یوسف که بیشتر نظر به مباحث فلسفی دارد و آن را از نظر فلسفی و عرفانی تفسیر نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۵۱/۱

آغاز: الحمدلله الذی ألهمنا بطون آیات کتابه الصغیر و الشکر لمنعم الذی اعطانا کنوز اسرار کتابه الکبیر و الصلاة و السلام علی؛ **انجام:** و أعنتنا من تأویلها و لک الحمد فی البدایة و النهایة و لک الشکر فی الدنیا و الآخرة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات؛ ۴۹گ (۱پ-۴۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۴]

● **تحفة الابرار** / دعا / فارسی

tohfat-ol abrār

وابسته به: خلاصة الاذکار و اطمینان القلوب؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)
تاریخ ترجمه: ۱۱۲۹ق
ترجمه فارسی «خلاصة الاذکار». مؤلف الذریعه (ج۷: ۲۱۱) آن را ذکر نموده و در ج ۴ ص۱۰۰ دو ترجمه دیگر را نیز معرفی کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵

آغاز: الحمدلله و کفی ... و بعد این رساله که ترجمه خلاصة الاذکار است؛ **انجام:** تا یاد کند خدای تعالی را ... اینست آخر آنچه ذکر کرده است مؤلف، و تاریخ فراغ از تألیف ۱۰۳۳ است. و این ضعیف خاکسار مترجم رساله توفیق اتمام ترجمه یافت در روز اول ایام اسبوع دوم عشر دوم ماه اول شهور عربیه ۱۱۲۹ ...
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم حسینی بن امیر بیک ملامی، تا: ۱۱۲۹ق، تاریخ نوشتن ندارد و شاید همان سال نگارش (۱۱۲۹) باشد؛ مجدول مذهب، دارای یک سر لوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: قهوه‌ای، ۲۳۰گ، ۱۲ سطر (۶/۲×۱۲/۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۹]

● **تحفة الابرار** / فارسی

tohfat-ol abrār

نامعلوم و شاید غیر همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۷۳
بی‌کا، تا: ۱۲۰۶ق؛ خریداری از رضاشیخان [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۸۳
کا: محمد حسین تراب، تا: ۱۲۴۵ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۱/۳×۲۰/۶سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۸۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۳۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **تحفة الابرار فی اصول الدین = تحفة الابرار و هدیة الاخبار** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol abrār fī osūl-ed dīn = tohfat-ol abrār va hedyat-ol axbār

طبری، حسن بن علی، ق۷ قمری

tabarī, hasan ebn-e ʻalī (-13c)

اهدا به: عزالدین محمد فرزند محمد رازی فریومذی وزیر
تاریخ تألیف: ۶۹۸ق
کتابی است در اثبات حقانیت شیعه، در یک «مقدمه» در شش «فصل»، سپس ده «باب» در هر یک چند «فصل». در فصل ۴ باب ۱ آمده: «مؤلف این کتاب حسن بن علی بن محمد بن [علی بن] الحسن الطبری رحمة الله علیه ... استدعای تألیف کتابی به فارسی کردند در امامت به‌غایت وضوح» (دیباچه معتقد الامامیه). عناوین آن عبارت است از: مقدمه در شش «فصل»: ۱) غرض از ایجاد انسان و این خلاف در امت از کجا پیدا شد، ۲) معاویه چگونه وضع لعنت کرد، ۳) چون حق نخواست دین محمد برافتد زبان معاندان را گشود، ۴) سبب نگاشتن این کتاب، ۵) توحید بی عدل و عدل بی نبوت، ۶) رسول از ایشان خائف بود؛ باب ۱. بیان رسول و نبی و محدث (سه فصل)؛ باب ۲. خلقان را لابد است از امامی (سه فصل)؛ ۳. اهل سنت سواد اعظم اهل قبله اند بطلان ایشان از کجا معلوم است و حقیت شیعه از کجا (در این باب به شش دلیل بر حقیت شیعه استناد می‌کند و ششمین، علم لدنی است و منظور او الهامات و استنباطات او است که به صورت صد مسئله عرضه می‌دارد و قسمت بیشتر کتاب را این صد مسئله فرا گرفته است و همان گونه است که خود او می‌گوید «به ترتیب و ترکیب و ضبطی غریب که علماء ما بدین ترتیب به تحریر نرسانیده باشند و برین نوع وضعی ننهاده»)؛ ۴. انساب بنی فاطمه (سیزده فصل)؛ ۵. اثبات وجود صاحب الزمان (ع) (سه فصل)؛ ۶. بیان بلاد اسلام و کفر و دار تقیه؛ ۷. الاخبار الامویه (سه فصل)؛ ۸ سؤالی چند که بر شیعه ایراد می‌کنند؛ ۹. در آنچه علمای سلف و خلف در حق صحابه گفته‌اند (سه فصل)؛ ۱۰. مسائل متفرقه (هشت فصل). مؤلف در آن از مآخذ اهل سنت بسیار یاد می‌کند از جمله: کتاب مناقب ابوبکر احمد بن موسی مردویه اصفهانی، حاویه مامون خوارزمی، مجتنی تألیف محمدد بن حسن صالحانی اصفهانی، تفسیر از ابوبکر شیرازی محمد بن موسی، سوق العروس ابوعبدالله دامغانی، نکت الفصول فی معرفة الاصول منتخب الدین ابوالفتح عجلی اصفهانی، کشف بارع اصفهانی، مشاهیر الصحابه احمد بیهقی، کتاب بنی امیه از طاهر بن الحسین بن علی السمان الخفی، مسترشد محمد بن جریر طبری، منهاج ابوالفتوح محمد الهمدانی، منتهی الارب قطان اصفهانی.
آغاز: حمد بی عد و ثنای بی حد پادشاهی راکه خالق کون و مکان است و رازق اهل زمین و آسمان است و عقل بخش انس و جان است.
انجام: و نزول در خیل غلامان حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام و آل او باشی و صلی الله علی خیرخلقه ...
[کشف الحجب ۱۰۳؛ الذریعة ۴۰۵/۳؛ ریحانة الادب ۱۹۹/۴؛ نسخه‌های منزوی ۹۰۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۲/۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** السموات و الارضین برحمتک یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۴ رجب ۹۲۷ق؛ مصحح؛

کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۲۴۴ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۶-۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۹۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰۷

آغاز: کردگار زنة عرشه و ملاء سمواته و ارضه بحیث لا یحصی اولها ولا ینتهی آخرها ... فصل: علماء گفته اند که ممکن نیست ایجاد لطیف تر و شگرف تر از انسان؛ **انجام:** و متابعة المرتضی علیهما السلام و صیرنا من الحامدین الذین آخر دعویهم ان الحمدلله رب العالمین .

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ یادداشتی به سال ۱۳۲۱ق از آیت الله مرعشی نجفی (ع)؛ مهر: «... براتعلی ...» (بیضی)، «... الکعبی ...» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۴۵گ، ۱۴ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۸-۲۷۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۴۶ و ۲۶۴۱-ف

خط: نسخ و نستعلیق، کا: نورالدین بن علی بن شیخ ابراهیم انصاری، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۰۳۰ق؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۹۳ص، ۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۳۲] و [فیلمها ف: ۱-۴۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** حاصل کلام ازین آنکه نمازی بدین عظمت صحیح نیست و مقبول الا که بعد از صلوة صلوات [فرستد] بر محمد و علی ع و اولاد علیهم السلام و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا کثیرا.

خط: نسخ، کا: نعمة الله خطروی، تا: شنبه ۲۷ صفر ۱۰۴۰ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۰گ، ۱۵ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۵۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۰/۱

آغاز: بسمله، کتاب تحفة الابرار جمع العالم العامل الفاضل الکامل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن مرحوم محمود جنابذی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج قرمز، ۲۳۷ص، ۱۵ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۳-۴۰۱]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۷۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مستحق وصول به خدمت رسول ... و آل باش ... رب العالمین. آیات و احادیث و عناوین به شنگرف است.

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۰۴۴ق، جا: برهانپور؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی دارای کنگره و ترنج، ۲۶۳ص (۶۶-۳۲۸)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۲۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۸/۲۱ حاشیه

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا که بعد الصلاة صلوات دهند بر پیغمبر محمد و علی و اولاد علیهم السلام او، اللهم صل علی محمد و آل محمد و سلم تسلیماً کثیراً

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بهاری، تا: دوشنبه صفر ۱۰۴۵تا ۹ رجب ۱۰۴۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۳۰۳ر-۳۳۱ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۱۹۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۹۱/۱

خط: نستعلیق، کا: پیر محمد، تا: ۱۵ محرم ۱۰۷۱ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ (۱پ-۸۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف: ۲۱-۱۶۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۰۹ و ۲۹۲۶-ف

خط: نسخ، کا: زین العابدین علی رضا، تا: چهارشنبه ۷ صفر ۱۰۸۱ق؛ مهر: محمد تقی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۴ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۷] و [فیلمها ف: ۱-۴۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** نه اولاد یعقوب از پدر مدح یوسف شنیدند و با وی آن کردند که در قرآن

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مشهد قلی مرابعی سفلی، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد جان» (مربع)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۹۷گ، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۱-۴۱۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۷/۲

آغاز: بسمله، کتاب تحفة الابرار جمیع (کذا) العالم العامل الفاضل المحقق الحسن بن علی؛ **انجام:** برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۱۲۱ق؛ مجدول؛ واقف: عبدالعلی رئیس المحدثین، خرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۳سم [ف: ۱۴-۲۶۲]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۹۶-۳۱/۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در زمان حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله نکث عهد خلافة امیرالمؤمنین نمودند و بعد از پیغمبر و نبوت از آغاز تا باب دهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد در ۱۱۵۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الحمدلله رب العالمین یا ارحم الراحمین یا الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۶۱گ، ۲۰ سطر [رایانه]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه خاکستری، ۱۳۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۱-۵۵]

۱۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** مشروط به صحت اجماع ایشان و این دور است

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن هاشم بن کاظم حسینی، تا: ۱۲۴۸ق؛ بر یک برگ اضافی آخر احکام رویا و جدولی برای تعیین خواب‌های صحیح و ناصحیح است، چند رباعی از علی جان و غزلی از حافظ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۹۱]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۹۵/۱

آغاز: بسمله. کتاب تحفة الابرار جمع الحسن ... الطبری و این کتاب مشتمل است بر مقدمه و ده باب ... عمل نما، و زنگ غم از دل پر غل زدای (مقداری از دیباچه سفید مانده است)؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۵۹گ (۱پ-۵۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۳-۳۵۲]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۵۴

آغاز: بسمله، فهرست کتاب تحفة الابرار الذی جمعه العالم؛ **انجام:** فرغت من کتابته ... فیا ناظر افیه قل لی دعا

خط: نسخ، کا: خوانساری، محسن بن ابوطالب، تا: ۱۳۱۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن، ۶۳گ، ۲۱گ [رایانه]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین ۱۳۴۱

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۸گ [رایانه]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد از ذهاب ثلثان از او نیز پاک می‌شود چنانکه گذشت و نطفه و علقه.

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد:تیماج قهوه‌ای عطف قرمز، ۱۵۵گ (۱ر-۱۵۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۱-۲۱۹]

● تحفة الابرار فی اظهار الاسرار / کیمیا / عربی

tuḥfat-ul abrār fī iẓhār-il asrār

قمری، محمد، ق۵ قمری

qomrī, mohammad (-11c)

شرحی است با عناوین «قال-قال » و مفصل بر «صحیفه هرمس» که شارح گوید گروهی از دانشمندان آن را شرح کرده‌اند ولی چون همه گفته‌های آنان با رمز و اشاره بود، استفاده از آنها مشکل می‌نمود، لذا آن را در دو جلد که یکی را «تحفة الابرار» و دیگری را «کشف الاسرار» نامیده، شرح می‌کند و هر کدام را به‌منزله رکنی از ارکان این فن قرار می‌دهد.

شرح و حواشی:

۱- تحفة الابرار فی اظهار الاسرار (ترجمه)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۹۲/۱

آغاز: الحمدلله الملک الحق العظیم الفتاح الموجد للخلق العلیم الذی افتتح کل باب و أوجد کل مفتاح؛ **انجام:** و أقسم بالله علیک أن تحفظ تلک الامانةو تصونها غایة الصیانة و بالله التوفیق و علیه التکلان

خط: نسخ، کا: محمد بن نصر الله موسوی کاشانی، تا: ۲۸ رجب ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۳گ (۱پ-۲۱۳پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۱۹۰]

● تحفة الابرار فی اظهار الاسرار (ترجمه) / کیمیا/ فارسی

tuḥfat-ul abrār fī iẓhār-il asrār (t.)

موسوی طلب، علی محمد

mūsavī, ʻalī mohammad

وابسته به: تحفة الابرار فی اظهار الاسرار؛ قمری، محمد (-۵) به دستور: «میرزا محمد حسن» شهریار ملکی دارالسلطنه اصفهان جلد اول آن است که سید علی محمد موسوی طلب متخلص به حشمت آن را به فارسی درآورده است.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۴۹

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین اما بعد چنین گوید حبر محقق و فاضل شیخ محمد قمری مصری تغمدالله تربته که چون من نظر نمودم در کتب حکماء متقدمین دیدم کتاب صحیفه را که از تصنیفات هرمس پیغمبر (ع) است؛ **انجام:** پس هر که ظفر یابد باین دو نسخه مستغنی است از جمیع کتب صنعت و حال وقت است که کمیت خوشخرام قلم در بیان مجلد ثانی این کتاب بر براری صفحات جلوه نماید، خاتمه چنین گوید راقم این حروف ... توفیق اتمام مجلد ثانی این نسخه عنایت فرماید.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۱ صفر ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۵۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۸۴]

● تحفة الابرار فی ذروة زریة الاخیار / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol abrār fī zorvat-e zeryat-el axyār

نور محمد بن محمد، ق۱۳ قمری

nūr-mohammad ebn-e mohammad (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۱ق

در دیباچه گوید که در مدرسه کاسه‌گران، میرزا محمد صادق نائینی را ملاقات کرده و از محضر او کسب فیض نموده و این کتاب را که در احوال حلیمه خاتون دختر موسی بن جعفر و

مصایب اهل بیت عصمت است نگاشته و در خاتمه می‌گوید که آن را به اهتمام حاجی محمد قاسم بک که بیوک شیروان بوده به انجام رسانده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۷

آغاز: بسمله ستایش و سپاس مرخداوند مستور را سزاست که
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (یک برگ)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۲]

● **تحفة الأبرار فی شرح مشارق الأنوار** / حدیث / عربی

tuḥfat-ul abrār fī š.-i mašāriq-il anwār

بابرتی، محمد بن محمد، ۷۱۴-۷۸۶ قمری

bābartī, mohammad ebn-e mohammad (1315-1385)

وابسته به: مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویة؛ صاغانی، حسن بن محمد (۵۷۷-۶۵۰)

شرح مختصر و متینی است که شامل معضلات کتاب، رجال، لغت و غریب حدیث می‌باشد.

[کشف الظنون ۱۶۸۸/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۳۶/۴؛ کشف ۱۶۸۸/۲؛ دار صدام ص۸۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۹۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ولا عدوان إلا علی الظالمین؛ ق عبدالله بن أبی أوفی یا فلان أنزل؛ **انجام:** الحمدلله وحده و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه و سلم.

خط: نسخ، کا: محمد فرزند احمد فرزند محمد، مشهور به ابن زکی، تا: دوشنبه ۱۳ ذیحجه ۷۶۷ق؛ مصحح، این نسخه قدیم‌ترین نسخه موجود می‌باشد. نسخه کهن دیگری در کتابخانه دانشگاه «الازهر» مصر موجود می‌باشد که کتابت آن سال «۷۸۶ق» می‌باشد، نسخه موجود سال‌های قبل، در ترکیه بوده؛ مهر: «بنده حضرت باری احمد» (بیضی) با امضای «العبد الفقر احمد بن مصطفی المدعو بمفتی زاح»؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: مشمعی مشکی عطف تیماج مشکی، ۲۰۲گ، ۲۷ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۹-۴۷۳]

● **تحفة الابرار فی قبایح خلفاء الاشرار** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol abrār fī qabāyeh-e xolafā'-el ašrār

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۶۶/۱۰

آغاز: بدان که مطاعنی که علما گفته اند بر ابوبکر از حصر اوراق متجاوزست. از آن جمله آن چه مشهور است اول اقدام نمودن او بر امر خلافت؛ **انجام:** القانتین علی وقت اوامره المستغفرین عند سحراته الناظرین المناجین و صبرنا علی البلاء و شکرنا علی النعماء. اللهم ارزقنا زیارت الحسین بن علی علیه السلام بحق محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهرین

بخشی از کتاب؛ کا: محمد خان بن گرگین، تا: شوال ۱۰۹۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۸۸پ-۱۹۱ر)، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲۰-۴۳۸]

● **تحفة الابرار فی معرفة الاقضیة و الاقدار** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul abrār fī ma'rifat-il aqḍiya wa-l aqdār

قطیفی، عبدالله بن فرج، -۱۱۶۰ قمری

qatīfī, 'abd-ol-lāh ebn-e faraj (-1747)

رساله مختصری است در کلام و اعتقادات در یک «مقدمه» و چهار «فصل»: مقدمه: فی انه لاریب ان لهذا العالم موجدا؛ فصل ۱. تعریف القضاء و القدر؛ ۲. تحقیق مسألة خلق الاعمال و الافعال؛ ۳. سبب ما ورد من النهی عن الکلام فی القضاء؛ ۴. الاشراة إلی بیان معنی ما تضمنته بعض الآیات المتمسک بها اهل الضلال لاثبات الجبر.

آغاز: الحمد لله الذی حکم بوجود ما یرید وجود فکان قضاءجاریا علی وفق الحکمة و النظام و قدر ما أراد تقدیره

انجام: علی ما فعلوه فی هذه الدار من الکفر و أنواع المعاصی ولیکن هذا آخرت ما أردنا إیراده فی هذه الرسالة و الحمد لله.

[الذریعة ۴۰۶/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سعید بن محمد بن عبدالله بن حسین معانی بحرانی، تا: ذیقعده ۱۱۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «وقف محمد صدرالدین محمد بن محمدرضا» (دایره)، «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)، «وقف محمد صدرالدین محمد بن محمد رضا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۴۲گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۳-۳۵۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء -نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف، کاتب آورده: «تم کلام مؤلفها الاستاد دام ظله و فضله»؛ تملک: مکی بن محمد بن شمس الدین از سلاله شهید اول به سال ۱۱۶۱؛ ۸۰ص [عکسی ف: ۵-۳۵۳]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بیرجندی، تا: محرم ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۴۶]

● **تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار** / فقه / فارسی

tohfat-ol abrār al-multaqat men āsār-el a'emmat-el athār

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟-۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762-1844)

کتابی در احکام نماز است و در آن به استدلال مختصر و اشاره به نقل خلاف پرداخته و تفصیل را به کتاب «مطالع الانوار» حواله نموده است. در یک «مقدمه» در چند «مطلب» و چند «مبحث» و «مقام»، در معرفت صورت نماز و بحث گسترده‌ای در تقلید و اجتهاد، سپس دو «باب» و یک «خاتمه»: باب یکم در مقدمات نماز، در چند «فصل» و هر یک با عناوین «مبحث»: فصل ۱) تقسیم نمازها به واجب و مستحب، ۲) اوقات نماز، ... ۵) لباس نمازگزار، ... ۸) اذان و اقامه؛ باب دوم در افعال نماز، در دو «منهج»: ۱) افعال واجبه نماز و سربندهای کوچکتر «مبحث»، ۲) افعال مستحبه نماز در سه «فصل». خاتمه در اموری که میان مردان و زنان در آن ها جدایی می‌باشد. وی دو کتاب بدین نام دارد: یکی «تحفة الابرار» برای عمل مقلدان، که به شیوه «مطالع الانوار» خود نگاشته است (الذریعه، ۴۰۳/۳) و این یکی که ویژه نماز است. نسخه‌های بسیار دارد و میان نسخه‌ها جدایی‌هایی است. از آن میان نسخه روایت شده در الذریعه که در یک مقدمه و سه «باب» است و باب سوم آن در «شک و سهو» می‌باشد. چنین می‌نماید که مبحث شکیات و سهویات بصورت رساله مستقل باشد و چون متمم کتاب است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی توحد بالملک فلا ند له فی ملکوت سلطانه

چاپ: مشار فارسی ۷۹۳/۱

[الذریعة ۴۰۴/۳؛ ریحانة الأدب ۲۷/۲؛ دانش پژوه، فقه هزار و چهارصد ساله ۴۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۸۹/۱]

شرح و حواشی:

۱- در فاخر مستخرج از بحر زاخر؛ محلاتی، محمد باقر بن محمد مهدی (-۱۳)

۲- تحفة الابرار (منتخب)؛ موسوی، محمد ابراهیم بن ابوالحسن (قرن ۱۳)

۳- خلاصه تحفة الابرار؛ موسوی قزوینی، رضی الدین بن علی اکبر (-۱۲۷۷)

۴- الوجیزة فی الصلاة = تحفة الابرار (مختصر) = احکام نماز = آداب نماز = رساله عملیه = ترجمة الصلاة؛ آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی (-۱۲۸۰)

۵- هدایة الاخیار المنتخبة من تحفة الابرار؛ آباده‌ای، محمد جعفر بن محمد صفی (-۱۲۸۰)

۶- کاشف الاستار فی شرح تلخیص تحفة الابرار؛ هروی، محمد تقی بن حسینعلی (۱۲۱۷-۱۲۹۹)

۷- تحفة الابرار (مختصر)

۸- تحفة الابرار (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۱۷

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، نسخه خط‌خوردگی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۲۰

آغاز: در کیفیت این عبادت است بدان که اخبار در این باب مختلف است، حاصل اختلاف راجع است به پنج نحو اول آن است که امتثال حاصل می‌شود؛ **انجام:** ختم کلام به ادعیه مذکوره نمود اگر کسی تواند همه آنچه مذکور شد تلاوت نماید ... تلاوت بعضی نماید و در وقت دیگر تلاوت بعضی دیگر.

بخشی از کتاب (مباحث سجده سهو و تعقیبات نمازها)؛ خط: نستعلیق،کاتب=مؤلف،بی‌تا؛دارای اصلاحاتی به خط مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۸-۳۲۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۳۱

تا نیمه فصل ۴ است در بیان قبله؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ خط خورده و به‌حاشیه رفته و باید نسخه اصل شفتی باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۹۸گ، ۲۶ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قبل از شروع بجزء آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف کرده اند فقها، در این مقام مرحوم علامه حکم ببطلان نماز فرموده در کتاب تذکره. قد تم الفراغ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پشت صفحه اول: «عراق-کربلا مکتبة السید علی بن السید عبدالحسین حجة الطباطبائی. مکتبة الحقیر ابن الحاج امیر بن محمد علی الموسوی ...»؛ جلد: میشن قهوه‌ای،۲۹۳گ،۲۵سطر(۱۱×۱۷)،اندازه:۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۱۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰-۱۱/۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** تبدیل نماید امنا را با منة و سالما را بسالمة و همچنین است حال در امثال این و الحمدلله رب ... الملجأ فی یوم الدین و آله الطیبین الاکرمین الطاهرین

خط: نسخ، کا: حسین بن علی مزجی، تا: شوال ۱۲۳۷ق؛ محشی با امضاء «منه مدظله العالی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۷۵۵]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۵۰

آغاز: کتاب الصلاة و در آن چند بابست باب اول در بیان مقدمات است و در آن چند فصل است؛ **انجام:** آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف کرده اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز در

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملکی با مهر «عبده الراجی محمد جواد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱–۲۸۷]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۶۴

خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: ذیقعده ۱۲۳۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱–۲۸۵]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سالماً را بسالمة و هم چنین است حال در امثال این، و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی اکمل البریة

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۳۹ق؛ تملک: واعظ ایروانی ذیحجه ۱۲۷۲ق؛ جلد: مقوایی تیماج زرد تند پوشانیده، ۲۱۱گ، ۲۸ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲–۴۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فرض در محل کلام آن است که اخلال به کل رکعت شده و بر فرض تسلیم شمول لابد است

خط: نسخ، کا: محمد ملقب به آقا بابا، تا: یک‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: انجام (یکی دو برگ)؛ واقف: حجة الاسلام محمدی گلپایگانی، مهر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی،۳۷۸گ،۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۱/۱–۲۳۲]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده‌اند به بطلان نماز در کتاب تذکره

خط: نسخ، کا: رفیع بن محمد علی اصفهانی، تا: پنج‌شنبه سلخ ربیع الثانی ۱۲۳۹ق؛ تملک: محمد جواد بن محمد حسین خوانساری در ۱۳۴۳؛ واقف: حسین کی استوان، اردیبهشت ۱۳۶۲.؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۳۱۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱/۱–۲۲۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۹۶

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد حسین حسینی دهکردی، تا: جمعه ۳ رجب ۱۲۳۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی با نشانی «اسد» (سید اسدالله فرزند حجة الاسلام شفتی)، با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲–۱۷۴]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۲۹

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن محمد ابراهیم (گویا از شاگردان مؤلف)، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ذیحجه ۱۲۴۰ق، جا: بوداو؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۰گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴–۳۸۵۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است استحال در امثال این ... زین العابدین خوانساری

خط: نسخ، کا: خوانساری، زین العابدین، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج ضربی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ مجدول، دو مرتبه با نسخه اصل مقابله شده، مرحوم شفتی روی برگ اول صحت نسخه را به تاریخ ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۴۲ تایید کرده با مهر بیضوی وی، یادداشت هاشم بن حاج میزا یحیی اصفهانی به تاریخ ۲۵ محرم ۱۳۰۸؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۲۶۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۲۶۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر کسی تواند همه آنچه مذکور شد تلاوت نماید بسیار خوب و اگر نه توزیع نماید بعضی اوقات تلاوت بعض نماید و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۴۱ق؛ با علامت بلاغ، مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسن» (بیضوی)، «محمود» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۲–۵۱]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن آقا احمد، تا: پنج‌شنبه سلخ رجب ۱۲۴۱ق، جا: اصفهان؛ مجدول، با نسخه مؤلف مقابله شده؛ مهر: «عبده الراجی محمد صادق» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۶–۲۲۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز در کتاب تذکره

از ابتدای مقدمه تا انتهای مبحث شک و سهو؛ خط: نسخ، کا: حسین خوانساری، تا: ۱۲۴۲ق؛ محشی به لفظ «منه دام ظله و سلمه الله»، مصحح، مقابله شده، دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن، ۲۳۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۱/۱–۲۲۹]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است حال در امثال این

کاتب بعد از مبحث تعقیبات، نام خود و تاریخ کتابت را ضبط کرده و بلافاصله شروع نموده به مسائل و احکام شک و سهو و جای عنوان باب را سفید گذاشته، موجودی از این مبحث، ۳۶ صفحه است و چنین آغاز گشته: «در بیان احکام شک و سهو است در این دو مقام است مقام اول در احکام شک است بدانکه شک»، کاتب این مبحث را ناقص گذاشته، مطلب مقام دوم (در احکام سهو) را به این جمله رسانیده: «در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز در کتاب تذکره»؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۲۴۲ق؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، در ۱۳۴۰؛ کاغذ: نباتی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج

عنابی، ۲۲۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۴۱۰]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر.
فاقد احکام شکوک؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد کاظم، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۲ق؛ مجدول مذهب، با کمند مزدوج، با سه نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مرقش درون گل و برگ زرین، ۲۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۷]

۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸

آغاز: انسان از درک چنین اعمالی که ارتکاب آن؛ **انجام:** علامه حکم فرمودند به بطلان نماز در کتاب تذکرة ...
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن ابوالحسن مولوی، تا: ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، نزد مؤلف مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با کاغذ مشکی عطف تیماج قرمز، ۴۵۶گ، ۲۰ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۴۳]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** خلاف کرده اند فقها دراین مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز درکتاب تذکره
از آغاز بحث صلاة تا پایان صلاة میت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی علی قهفرخی، تا: شنبه ۱۸ شعبان ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۲۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۷۸

خط: نسخ، کا: محمد بن میر ابوطالب طباطبائی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۶۳]

۲۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۵۹

آغاز: قرار و چونکه عقول قاصره انسانی از درک چنین اعمالی که ارتکاب آن موجب نجات در دار جنان و باعث فوز به عطایای حضرت رحمن شود
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله»؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ ۲۸۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۶۸]

۲۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث پنجم. سابق بیان شد اجزای منسیه نماز که لازم است ایتان شود ... فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز در کتاب تذکره.
خط: نسخ خوب، کا: سید علی محمد رفیع طباطبائی زواره‌ای، تا: ۱۲۴۳ق؛ مجدول، با کمند، با سرلوح، با کتیبه مذهب مرصع، به سال‌های ۱۲۸۲ و ۱۳۲۲ق به ترتیب از عرض کتابخانه موزه سرکاری گذشته؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری، ۵۶۹ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۷-۱۸۷]

۲۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از فراغ از اسلام و قبل از شروع در جزء منسی آیا این موجب بطلان تمامی شود یا نه خلاف کرده‌اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده‌اند به بطلان نماز در کتاب تذکره. تمام شد
خط: نستعلیق، کا: نظام بن محسن بن حسن تجریشی، تا: چهارشنبه ۲۷ شوال ۱۲۴۳ق؛ مجدول، مصحح، در آغاز نسخه آمار متوفیان تهران، بارفروش، رشت و ساری و کرمانشاهان در وبای عمومی ایران در سال ۱۲۴۷ق به حساب سیاق به خط محمد رضا درج شده؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای با ترنج با سر، ۲۵۵گ، ۱۸-۲۰ سطر (چند صفحه چلیپایی)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [مرکزمطالعات و تحقیقات قم: ف: ۱-۱۱۱]

۲۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۵۹

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی بن ابوالحسن بن عبدالکریم حسینی مازندرانی، تا: شنبه ۲۵ شوال ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ مهر: «عبده الراجی محمد رفیع» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۵۰]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۱۴/۱

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن آقا عبدالوهاب، تا: ۱۲۴۳ق؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله»، یادداشتی در افعال واجب صلاة آمده؛جلد:روغنی با ترنج و سرترنج، ۳۰۶گ (۲پ-۳۰۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۴۱۰

آغاز: چهار رکعت از نماز شب را اتیان نموده باشد قبل از فجر مختص باین نیست که تا طلوع فجر؛ **انجام:** بعضی اوقات را تلاوت بعضی نماید و در وقت دیگر تلاوت بعض نماید و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر.
خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: علی بن لوط با مهر مربعی کوچک؛ واقف: احمد طاهری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۰]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اجازه‌ای به خط حجة الاسلام شفتی برای ملا حسین لاکانی به تاریخ دهم ذیقعده ۱۲۴۳ با مهر «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۳۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۷۲]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۳-۲۵/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است حال در امثال این و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی اکمل البریة اجمعین ... تمت.
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۹گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲-۷۵۵]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۶۳

خط: نسخ، کا: علی بن محمد علی، تا: ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: فستقی،

جلد: روغنی گل و بوته، ۲۵۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۶/۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۳۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است حال در امثال این و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی اکمل البریة أجمعین و ابن عمه الخلیق من طینته الملجأ فی یوم الدین و آله الأطیبین الأکرمین الطاهرین.

خط: نسخ خوش، کا: علی محمد فرزند اسماعیل سدهی لنجانی، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الثانی ۱۲۴۳ق؛ مصحح، دارای یک سرلوح قاجاری، دارای کمند و مجدول، مذهب، محشی به خط محمد تقی فرزند محمد باقر معروف به آقا نجفی اصفهانی که بر پشت برگ آغاز در حاشیه آمده و چنین گوید: «أحقر عبادالله محمد تقی فرزند محمد باقر عفی الله عن جرائمها که این کتاب مستطاب تحفة الأبرار که از مصنفات مرحوم حجة الاسلام است ملاحظه شد و عمل به مقتضای آن به حسب ظاهر شرع جائز است» با مهر بیضوی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۸۶گ (۱-۱۸۶)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۲۴]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز در کتاب تذکره. تمت الشکیات بعون الله الخالق الارضین و السموات کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن علی محمد مشهور به الله مراد، تا: دوشنبه ۵ ذیحجه ۱۲۴۴ق، حسب الامر آقا سید محمد امام جماعت مسجد جدید دارالعلم شیراز؛ یادداشت امانت سید محمد حسین سلمه الله؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۸گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۰-۲۲۲]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق، درحیات مؤلف؛ مصحح؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۳۴ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹

خط: نسخ، کا: سید محمد هادی بن شمس الدین حسینی دهلوی، تا: دوشنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۴۴ق، جهت مؤلف؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «عبده سید محمد مهدی بن علی الموسوی» (بیضی)؛ جلد: پلاستیکی مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۳۶. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: ۹۵

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن عبدالله بلندی جنابدی، تا: ۴ ربیع الاول ۱۲۴۴ق؛ تملک: عبدالمحمد، علی اکبر به‌تاریخ ذیقعده ۱۲۶۲؛ نشانی استکتاب سرکار وکیل خراسان و اینکه کتاب را به میرزا عبدالصمد به تاریخ ۱۲۳۶؟ بخشیده؛ ۳۵۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹۰]

۳۷. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۴۴ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۰۸]

۳۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است حال در امثال این و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی

در آخر نسخه احکام شک و سهو است در دو مقام اول در احکام شک است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ وقف‌نامه کتاب از عالی جناب فضائل مآب ملامیرزا در ۲۳ ذیقعده ۱۲۴۷ که بنا به وصیت برادر خود آقا عبدالله عطار ولد مرحوم استاد محمد ساروی این کتاب را از ثلث مال وی خریداری کرده و وقف عام نموده است با مهر واقف «المتوکل علی الله عبده میرزا» (بیضی)؛ کاغذ: فستقی و نباتی، جلد: تیماج مشکی، ۶۹۹ص، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۵۳]

۳۹. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۵۲

در شرح مسائل نماز؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲۴۵ق، ۳۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۴]

۴۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱

خط: نسخ، کا: قاسم بن حسن قلی سرجامی، تا: رمضان ۱۲۴۵ق، جا: مشهد، مدرسه پریزاد؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: «محمد حسن تحیة الفقهائی داری»؛ یادداشتی از علی آخوندی که کتاب را در مشهد به کتابخانه وی اهدا کرده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸گ،۲۸ سطر،اندازه:۱۹/۵×۲۹/۵سم[محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۱۹

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ جمادی الاول ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۱۱

خط: نستعلیق، کا: آقا بزرگ بن کربلائی ملک محمد صراف، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۴۵ق، جهت آقا میرزا صادق؛ مصحح، در اوراق پایانی کتاب مقداری از سؤال و جواب مرحوم شفتی در کتاب الصوم آمده؛ جلد: تیماج مشکی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۷۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۳۶

آغاز: بنده ذلیل فایز شود بعطایای جلیله خداوند جلیل تا در اوان عرض اکبر از خسارت و ندامت بی حاصلی سالم؛ **انجام:** خلاف کرده اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز در کتاب تذکره

بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، یادداشتی از سید علی به سال ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۷]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** خلاف کرده اند فقها دراین مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز درکتاب تذکره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ شوال ۱۲۴۵ق؛ محشی از سید اسدالله فرزند مؤلف و ملا محمد حسن نائینی بنا بر یادداشتی که در برگ

اول به سال ۱۲۷۵ آمده؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۴۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر. تمت الکتاب

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد امین، تا: ۱۲۴۵ق؛ اهدایی: حاج میرزا علی شریعتی؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۲گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۵-۱۸۰۸]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۲

خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی، تا: ۲۸ جمادی الاول ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹ سطر (۱۱×۲۰) [ف: ۱۷-۹۷]

۴۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۱

آغاز: المنوی فی الذهن فاذا حضر قصد المکلف الی ایقاعه تقربا الی الله ولیس فیه ترتیب ... انه یعتبر فی نیة الصلوة القربة و هی الطاعة لله و امتثال امره و ... اجماعا اما القربة فلقوله و ما امروا الا لیعبدوا؛ **انجام:** و هر گاه بعد از اسلام و قبل از ایتان بحرمنی حدثی صادر شود آیا موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف است علامه در تذکره حکم ب بطلان کرده.تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۲۰۰گ (۱ر-۲۰۰ر)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۲۶

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۲]

۴۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰

انجام: مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز در کتاب تذکره باقی و الله یعلم

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح؛ وقف‌نامه کتاب در شعبان ۱۲۴۶ با مهر «و اذکر فی الکتاب اسماعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [مؤید: ۳-۳۳۳]

۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** خلاف کرده‌اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز درکتاب تذکره

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن عبدالوهاب، تا: یک‌شنبه از رجب ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی با حواشی «منه دام ظله»؛ تملک: «محمد بن محسن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸ ط

خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن محمد شفیع نوری، تا: ۱۲۴۶ق [مختصر ف: ۱۳۷]

۵۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق، جا: دارالسلطنه هرات؛ مصحح؛ اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۵۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۳۸۰ت

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۵۳۱ص، ۲۷ سطر، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۲۴۱

خط: نسخ، کا: علی محمد بن ملا عبدالواسع، تا: ۱۲۴۷ق؛ تملک: محمد مهدی موسوی در ۱۲۹۹ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۵]

۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۹۹

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاج شفیع خوانساری، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ محشی، با نسخه اصل مقابله شده؛ مهر: «یا علی»؛ اهدایی: عبدالرحیم رضائیان؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۳۳۳گ، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۸۹]

۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۲۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

۵۷. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه: ۱۷

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاج شفیع خوانساری، تا: ۱۶ رجب ۱۲۴۸ق؛ کاتب نوشته قبل از این نسخه، سی و نه مرتبه دیگر این کتاب را استنساخ کرده؛ جلد: مقوایی، ۳۰۱گ، ۲۲سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۱۶۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۹۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هرگاه کل تشهد و تسلیم

از ابتدای مقدمه تا انتهای احکام شک و سهو؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: ۲۴ محرم ۱۲۴۹ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۵]

۵۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هکذا و هم چنین است حال در امثال این و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اکمل البریة اجمعین و ابن عمه الخلیق من طینه الملجاء فی یوم الدین و آله الطیبین الاکرمین الطاهرین.

خط: نسخ، کا: محمد هعادی بن عبد الوهاب، تا: محرم ۱۲۵۰ق؛ افتادگی: انجام (بخشی از برگ آخر)؛ خط فاضل بسطامی؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰۹]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۴۱

خط: نسخ، کا: حسین خراسانی، تا: چهارشنبه ۱۲ شوال۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰۹گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۶۶۳]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۱۱

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد تقی خوانساری، تا: یک‌شنبه ۴ رجب ۱۲۵۲ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶.؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی، ۵۱۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۶/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۵]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۵

انجام: و در حدیث صحیح مروی در تفسیر علی بن ابراهیم مذکور ان المومن یتزوج ثمانمائة عذراء

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ روی برگ اول وقف‌نامه کتاب است به تاریخ محرم ۱۲۵۲؛ دارای سرلوح رنگین زیبا؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۴۳۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۵-۱۲۹]

۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۷۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در بیان این که معتبر در سببیة استماع تحقق آن است خواه قاری مستجمع شرایط تکلیف بوده باشد یا نه ... اشکالی در این نیست در صورتی که زن از محارم بوده باشد.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت به تاریخ ۹ رمضان ۱۲۵۲ق؛ مهر: «عبده ابراهیم بن اسماعیل الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۷۵گ (۱پ-۷۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۴۵]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم چنین است حال در امثال این

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۷ ذیحجه ۱۲۵۳ق، مجدول؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: شکری فرنگی آهارمهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۴۱۲]

۶۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاقرب عندی وجوبهما لکل زیاده و نقصان ... فعلی هذا یکون فی التذکرة و القواعد و الارشاد و التلخیص و المختلف ذلک، لتصریحه فی جمیعها لوجوبهما لکل زیادة و نقصان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ روی برگ اول شروع به نوشتن جلد: (نسخه) پنجاه را بیستم ربیع الثانی پایان برگ ۲۴۲ رجب ۱۲۵۴ قید شده، روی برگ اول دخول در دارالکتب در مربعی که جز کلمه المحسن باقیمانده محو شده دیده می‌شود؛ مصحح؛ جلد: قهوه‌ای، ۲۸۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۵]

۶۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۸/۵

آغاز: برابر

نام کتاب در فهرست احکام نماز آمده است که به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: حاج شیخ حسین نجفی، تا: ۱۲۵۴ق، جا: استرآباد؛ ۲۸گ (۱۷۹-۲۰۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۶]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در وقت دیگر سنه ۵۵۲۱ هجری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ رجب ۱۲۵۵ق؛ محشی با جمله «منه دام ظله»، دارای سرلوح منقش، مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۶۳۱گ، ۱۷ سطر(۹/۷×۲۲)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۶]

۶۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۸۰

از ابتداء کتاب تا انتهای شکیات صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره محرم ۱۲۵۶ق؛ ۲۹۲گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷]

۶۹. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ صفر ۱۲۵۶ق؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۷ رجب ۱۳۱۷؛ تاریخ وقف: ۷ رجب ۱۳۱۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۶]

۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۱-۴/۱۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث پنجم. سابق بیان شد اجزای منسیة نماز که لازمست اتیان شود بآنها بعد از بعد از فراغ از نماز چند چیز است اول سجدة منسیة ... مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز در کتاب تذکرة تمت بالخیر والظفر

خط:نسخ،کا:محمد مهدی آقا بابا شهمیرزادی، تا: سه‌شنبه ۲ شعبان ۱۲۵۶ق؛ وقف از حاجی علی محمد بن محمد علی سرخه‌ای در ۱۲۵۷ ق و در آخر نسخه طریقه صیغه متعه ثبت شده؛ جلد: روغنی، ۲۹۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۵۵]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۸-۷/۱۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** هرگاه فرض شود حدثی صادر شود از مکلف بعد از فراغ از سلام وقبل از شروع بجزء منسی آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف کرده‌اند فقهاء در این مقام، مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز در کتاب تذکره.

خط: نسخ، کا: رفیع بن محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ جلد:تیماج مشکی،۳۳۸گ،۲۱سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۵]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کلامه فی الجمل و ان کان مقتضیا

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن عبدالوهاب، تا: سه‌شنبه ۵ ذیحجه ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۰]

۷۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لوجوبهما لکل زیادة و نقصان.

خط: نسخ، کا: سید حسین بن محمد حسینی، تا: شنبه ۱۲ محرم ۱۲۵۷ق؛ محشی با امضاء: «منه دام ظله العالی»؛ واقف: حاج سید سعید با مهر او؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: روغنی سبز با ترنج عطف میشن مشکی، ۲۲۴گ، ۲۸ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۶۵]

۷۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۴۶
خط: نسخ، کا: علی محمد بن اسماعیل سدهی لنجانی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ رجب ۱۲۵۷ق؛ مصحح، محشی از سید اسدالله شفتی؛ ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۸]

۷۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال لیس علیه سجد تا السهو حتی یتکلم.
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن عبدالوهاب، تا: شنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۱۲]

۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ سال ۱۲۵۸ و ۱۲۴۴ (در تاریخ دست برده شده)، مصحح؛ تملک جواد بن اسماعیل طباطبائی با مهر «عبده الراجی جواد الطباطبائی»(بیضی)؛جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج قرمز، ۲۲۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۶-۲۳۴]

۷۷. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ با حواشی «منه دام ظله»؛ تملک: جواد بن اسماعیل طباطبائی؛ ۲۲۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [صد و شصت نسخه: ۴۴]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن کدکنی، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی مهره زده، جلد: مقوایی، ۳۶۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۶۶]

۷۹. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۳۶
انجام: حضرت جبرئیل ... نازل شد خندان بود و گفت السلام علیک یا محمد
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سر لوح معمولی، مصحح، محشی با نشانی «ا س د» که رمز نام سید اسد الله (فرزند حجة الاسلام شفتی) است، روی برگ اول جواز عمل به رساله به تاریخ محرم ۱۲۷۵ به خط وی دیده می‌شود؛ تملک: آخوند ملا عبدالهادی به تاریخ ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۴۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۹]

۸۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۳۰۱ت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۸۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف کرده اند فقها در این مقام،مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز در تذکره
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: حاجیه بیگم زوجه حاج محمد علیا، ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۹۵گ، ۲۰ سطر [ف: ۱-۵۳]

۸۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ چند تاریخ تولد و تاریخ فروش کتاب به میرزا سید خطیب ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۷۴ بخط سید محمد رفیع طباطبائی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴-۴۲۷]

۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۵۱
تا مبحث نسیان و شک در سجده را دارد؛ خط: نسخ، کا: سید اسدالله، تا: جمادی الاول ۱۲۷۶ق؛ محشی از سید اسدالله فرزند مؤلف و مورخ جمادی الاول ۱۲۷۶؛ مهر: «محمدعلی بن محمد اسمعیل حسینی ۱۲۴۷»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۱گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۱۲]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۵۷۷-۲۳/۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلی هذا یکون مختاره فی التذکرة و القواعد و الارشاد و التلخیص و المختلف ذلک لتصریحه فی جمیعها لوجوبهما لکل زیادة و نقصان تم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از سال ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۵۶]

۸۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۲۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نونویس در صفحه آخر در ۱۲۸۰؛ با بلاغ مقابله شیخ احمد احسایی؛ [نشریه: ۲-۶۶]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعض اوقات تلاوت بعضی نماید و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر نماید.
از آغاز تا مستحبات نماز عشاء؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم فرزند احمد کلدرئی، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۸۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمعی قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۶۰گ، ۱۴ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۴]

۸۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۷۶۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در تاریخ ۱۲۹۵ بانسخه اصل مقابله شده؛ ۳۳۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۹]

۸۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۵۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: یوسف حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۷گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲]

۸۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۳۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

۹۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۳۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (ورق آخر)؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: روغنی گل و بوته، ۱۸۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [ف: ۲-۱۰۲]

۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر کسی تواند همه آنچه مذکور شد تلاوت نماید بسیار خوب و اگر نه توزیع نماید بعضی اوقات تلاوت بعض

نماید و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر. انجام این نسخه: ذلک لتصریحه فی جمیعها بوجوبهما لکل زیادة و نقصان.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، از عصر مؤلف؛ مصحح؛ تملک: آخوند ملا علی میرزا نجفی و مهر «عبده عبدالرزاق بن محمد کاظم» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۱۹]

۹۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱
انجام: مخفی نماند که دعای توجه که عبارت از وجهت وجهی للذی فطر السموات ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصرمؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، یادداشتی از «جمال الدین حسینی» و یادداشتی به خط مؤلف در عمل به این کتاب برای مقلدین با مهر «محمدباقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضی)، چند حدیث متفرقه به خط «علی اکبر بن محمد باقر حسنی خراسانی ترشیزی» که از روی خط مؤلف رساله حاضر در اصفهان به تاریخ شوال ۱۲۴۲ نگاشته؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۷]

۹۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۳۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح و حاشیه‌سازی، مجدول؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی، ۲۵۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۸سم [ف: ۲-۱۰۱]

۹۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنین است حال در امثال این و الحمدلله رب العالمین و صلوته علی اکمل البریة و آله الاطیبین الاکرمین.
از آغاز تا آخر تعقیبات مختصه نماز عشا؛ خط: نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید حسین روضه خوان در ذیحجه ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۸×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۴-۱۸۹۴]

۹۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** بمرتبه ایست که دیده می‌شود مغز استخوان آنها در عقب هفتاد.
خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۲۰]

۹۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** لوجوبهما لکل زیادة و نقصان.
از آغاز کتاب تا پایان مباحث سجود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۹۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۳۱
انجام: فقهاء دراین مقام مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز درکتاب تذکره.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مدظله العالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۹۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۰۶
انجام: و تدخلنی الجنة سالماً پس تبدیل نماید آمناً را بآمنة وسالماً را بسالمة وهمچنین است حال درامثال این
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۵۲
از مقدمه در اصول، کتاب الطهارت تا کتاب القصاص و خاتمه‌ای در متفرقات؛ خط: نسخ خوب، کا: زین العابدین بن محمد تقی خوانساری، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ با حواشی «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج عطف چرم قهوه‌ای، ۲۵۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۳×۳۰سم [ف: ۴۱-۱۹۷]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۶
آغاز: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در حاشیه آخرین صفحه به سال ۱۲۴۸ مؤلف صحت مقابله و اعتماد بر مقابله کننده آن را گواهی کرده است، به سال ۱۲۵۹ داخل کتابخانه شاهزاده بهمن میرزا پسر عباس میرزا نائب السلطنه گردیده، محشی به عربی با امضاء: «م هـ»، با سرلوحی زیبا، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۲۵۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۶۵]

۱۰۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملک: «محمد بن اسماعیل موسوی»؛ یادداشتی به سال ۱۲۵۸ آمده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۵]

۱۰۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۶۹
انجام: و باوجود آن سجده برارض نجس جایز نبود و مشتبه به نجس نیز درموضع محصور
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۹۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۷]

۱۰۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** خلاف کرده‌اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز در کتاب تذکره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با امضای بلاغ با نسخه اصل آمده، یادداشتی در استکتاب کتاب در اصفهان به سال ۱۲۴۱با مهر «عبده نورالدین محمد بن محمد» (مربع) و مصالحه کتاب به فرزندش میرزا ابوالقاسم با مهر «عبده نورالدین محمد بن محمد» (بیضی)، در برگ آخر صورت فتوائی از حجة الاسلام شفتی و مهر بیضوی کتابخانه مطبعه ایالتی؛ تملک: «ضیاءلشکر تقی دانش» با مهر «ضیاء لشکر» (بیضی)؛ جلد: مقوایی ابرو باد، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۳گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم

[محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۶]

۱۰۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۶۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ با یک سرلوح زرین، مجدول؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: ساغری عطف میشن تریاکی، ۲۸۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۴/۶سم [ف: ۲-۱۰۲]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۸۴۱

آغاز: در بیان احکام شک و سهو است در این دو مقام است

از احکام شک و سهو تا پنجمین مبحث از اجزای منسیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۵۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۶]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۳۵

آغاز: بسمله، در بیان فضیلت صلاة و جمله از مباحث مهمه مطلوبه در این مقام است؛ **انجام:** موجود: و در آخر جوزا که اول سرطان بوده باشد معادل مثل شاخص می‌شود و در سه ساعت.

فاقد خطبه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳.؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۶]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۸۸۳

انجام: مبحث چهارم ... از جمله اجزائی که قضای آن لازم است سجده واحد بود

تا مطلب پنجم در بیان حکم کثیر الشک را شامل است؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد رحیم، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: آبی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۲۴گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۷]

۱۰۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۱۲]

۱۰۹. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

تشتمل علی الباب الثانی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ از مؤلف با تعبیر «دام ظله» و «سلمه الله تعالی» یاد می‌کند [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۲]

۱۱۰. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۳، عصر مؤلف [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۰۸]

۱۱۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۰۴

مشتمل بر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۱۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۶]

۱۱۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۶۹

انجام: دست راست خود را بزیر سر خود بگذارد بنابراین می‌باید به پهلوی راست بخوابد باید این دعا را بخواند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتی درباره کتاب به سال ۱۲۵۱؛ مصحح؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۲۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۷۶]

۱۱۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۰۸

انجام: و خیری در حق عباد اولی از معرفت معبود و اطاعت او نمی تواند شد لهذا اساس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای عطف تیماج زرشکی، ۲۷۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۹]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ با امضای بلاغ و مقابله با نسخه اصل، یادداشت مقابله‌ای با نسخه اصل در شب ۱۳ رجب ۱۲۴۳ق، یادداشتی از عباس قلی سپهر کاشانی به سال ۱۳۱۸ق درباره کتاب و مؤلف، یادداشت دیگری از همو که کتاب را در ۸ ذیقعده همان سال از آقا ابوالقاسم واعظ اصفهانی به مبلغ چهار تومان خریده با مهر «هو سپهر وزیر تألیفات» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۹۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۸-۲۶]

۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در فضیلت اذان و اقامه است؛ در این چند مبحث است مبحث اول: در فضیلت آنهاست ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در زمان حیات مؤلف با توجه به دعای سلامتی مؤلف در ابتدای برگ اول؛ جلد: تیماج نرم سبز،۱۶۵گ،۲۳سطر،اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲/۳۳-۱۶۸]

۱۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک: مسیح بن احمد بن محمد بن معصوم بن محمد رضوی در ذیحجه ۱۳۲۹ق با مهر «العبد المذنب مسیح بن احمد الرضوی»؛ کاغذ: آهار مهره، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۹۲]

۱۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف ۱۲۷۲ با تولیت شیخ صالح وصی ملا محمد مسعود به خط و مهر متولی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲۰گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۸۷]

۱۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛، مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۸گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۶۰۵]

۱۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: روغنی، ۳۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳-۳۵۳]

۱۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۷-۲۰/۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقام چهارم در بیان تفرقه ما بین رجال ونساء است ... مثل دعائی که بعد از قرائت سوره مبارکه توحید وارد

شده وآن دعا مشتمل بر این است ان ... وتدخلنی الجنة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول محرر؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۵۶]

۱۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۹-۱۲/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما ادعیه که مشتمل بر صیغه مذکر بوده باشد پس ظاهر این است که ... در حق زنان پی عیب باشد ... و الحمد لله رب العالمین و صلوته علی ... و آله الطیبین الطاهرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۷۵۶]

۱۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۸۵-۲۱/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** آخر تعقیب قرار بدهد یعنی او اتیان بتعقیب نماید بعد از فراغ از تعقیب اتیان باین سجده نماید چهارم اختلاف.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۷۵۶]

۱۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۰۰-۱۶/۱۱۰

آغاز: و ان لم یترک صلوته لم یترک اعماله یعنی بنده وقتی که حاضر شد در محل حساب ... حدیث دوم حدیث معتبری است مروی در کافی و تهذیب و مؤید حدیثی است که مذکور شد؛ **انجام:** قسم سیم نسیان ما عدای آنچه درآیند و قسم مذکور شده پس هرگاه در نماز کسی چیزی را اخلال نماید ... فراموشی نمود یا رفع راس از رکوع را.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با نسخه خط مصنف مقابله شده؛ ۲۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۵۶]

۱۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و باعدم تمکن سجود برثوب، سجده بر کف نماید. پنجم سهواست ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ مهر تملک: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»؛ اهدایی: حاج عبدالرسول مساح؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی تیماج مشکی عطف تیماج قرمز، ۲۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۶۸]

۱۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعضی از اوقات تلاوت بعضی نماید و در وقت دیگر تلاوت بعضی دیگر.
بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن تریاکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۳۴۰ص (۱-۳۴۰)، ۲۰ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۶۳۲]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنین است حال در امثال این و الحمدلله ... الطاهرین
تا پایان باب دوم و آغاز باب سوم (احکام شک و سهو)؛ خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶.؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۲۸]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۸۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که تشکیک در شمول حدیث نسبت به این نیست و معلوم است
از ابتدای کتاب تا احکام شک و سهو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۰]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان نماز در کتاب تذکره
از ابتدای مقدمه تا به مبحث پنجم از «احکام شک و سهو»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۳]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** انک انت الاعز الاجل الاکرم
خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: حاج آقای رمضانعلی شاکری، دی ۱۳۷۰؛ کاغذ: نیلی، جلد: اسقاطی، ۲۳۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۱]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در وقت دیگر تلاوت بعض دیگر.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مترجم با جمله «منه دام اقباله»؛ واقف: دکتر محمد زهرایی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۷گ، ۲۰ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۱]

۱۳۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۰۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۳-۵۲۴]

۱۳۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۴۰

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: قرن ۱۳؛ واقف: بانو محترم آغا؛ تملک: غلام موسوی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۹۲]

۱۳۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۷۲-ج

انجام: مبحث پنجم سابق بیان شد اجزای منسبه نماز که لازم است اثبات شود به آنها بعد از فراغ از نماز چند چیز است اول سجده منسبه ... سیم صلوات در تشهد است ... علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز در کتاب تذکره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت ۱۲۸۹ در صفحه عنوان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۶گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸]

۱۳۴. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۲۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از سید اسدالله شفتی؛ یادداشتی از کاتب در ۲۰ رجب ۱۲۵۷ مبنی بر این که این جلد هفتاد و سوم است که شروع به کتابت آن نموده؛ تملکی با مهر «شهاب ثاقب» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۸گ، ۲۵سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۲۹]

۱۳۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۰۲۶
در بیان صلوة و احکام آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۷۶ص، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۴۹]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۹۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۵۸
آغاز: مبحث چهارم در بیان جزئیت بسن الله الرحمن الحیم؛ **انجام:** علامه حکم فرموده و به بطلان نماز در کتاب تذکره تم بعون الله تعالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۸۹
آغاز: وقت فضیلت آن متوسط است ما بین دو وقت؛ **انجام:** الصحیفة السجادیه ... الاف السلام و الثناء و التحیة قال فی اول
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: آبی، فاقد جلد [رایانه]

۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۹۳
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول کشی، کمندکشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۷۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۷]

۱۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۷۰/۲
آغاز: در تقسیم نمازهای مستحبه است، نماز نافله منقسم می‌شود و به نوافل یومیه و غیر یومیه و اقسام غیر یومیه بسیار است؛ **انجام:** در قرائت جهر و اخفات مانع از عدول نیست و لهذا جایز است عدول از نماز مغرب به نماز عصر و از نماز ظهر به نماز صبح و هکذا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۳۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده، محشی با نشان «اسدالله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی با ترنج و سرترنج، ۳۸گ (۱۰۰ر-۱۳۷پ)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۴۷]

۱۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۶-۱۰/۱۳۶
آغاز: باب دوم در بیان افعال نماز است ودر این دو منهج است منهج اول در بیان افعال واجبه نماز است بدانکه افعال واجبه نماز هشت است؛ **انجام:** همه آنچه مذکور است تلاوت نماید بسیار خوب و اگر نه توزیع نماید بعض اوقات تلاوت بعض نماید و در وقت ذکر تلاوت بعض ذکر. تم
از باب دوم تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملك: غلامحسین در ۱۳۲۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۵۶]

۱۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** قبل از شروع به جزء منسی ء آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه ؟ خلاف کرده اند فقهاء دراین مقام مرحوم علامه حکم فرموده به بطلان درکتاب تذکره. تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملك: اسماعیل خلف مرحوم علی اکبر سال ۱۳۲۵ ق؛ ۲۳۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۱-۳۴۵]

۱۴۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۲
خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مینا کاری با گل و بوته، ۲۵۲گ، ۲۸ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۲]

۱۴۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۹۰-ب
انجام: در بیان سبب این سجده است ... و شرایط وجودیت در این مکان عمومی و خصوصی (سپس چهار برگ سفید است آنگاه دارد) الکلام فی محض التسمیه ... (تا ۲۲ صفحه و نیم و بدانجا پایان می‌یابد که در فهرست دانشگاه یاد شده است.)
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۶۲گ، ۲۴ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۷]

۱۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۱۱
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: نزدیك عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ مهر: «یا سریع الرضا» (بیضوی)، «عبده الراجی جعفر بن محمد» (بیضوی)؛ جلد: روغنی گل و بوته دار، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۲-۱۲]

۱۴۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث پنجم سابق شد اجزاء منسیه نماز ی که لازم است ایتان شود ... این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه خلاف کرده اند فقها درین مقام مرحوم علامه حکم فرموده ببطلان نماز درتذکره تم
طهارت و صلوة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج با سر، ۲۰۸گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف مخ: ۱-۹۹]

۱۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث پنجم سابق بیان شد اجزای منسیه نماز که لازم است اتیان شود بآنها بعد از فراغ از نماز چند چیز است اول سجده منسیه ... سیم صلوات در تشهد است ... علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز در کتاب تذکره.
در این نسخه یك مقدمه و چند باب دارای چند مبحث و یك خاتمه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح زیبا، محشی با عنوان «منه ادام ظله» و «منه دام ظله العالی» و «بلغ المقابلة»، از برگ ۳۰۹ر برمی‌آید که گویا به دستور شفتی نوشته

شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۲گ، ۲۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۸۱۳]

۱۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۶۸۹

شامل ابواب صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۳]

۱۴۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۳

از اول تا آخر شکیات نماز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مذهب مرصع، با کتیبه، با سر لوح مذهب مرصع بسیار زیبا، مصحح، با نسخه اصل مقابله شده؛ واقف: مهره نساء خانم، ۲۲ رجب ۱۱۲۵ [این تاریخ با تاریخ زندگی مؤلف سازگار نیست]؛ جلد: روغنی [ف: ۱۲۵]

۱۵۰. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** خلاف کرده‌اند فقها در این مقام مرحوم علامه حکم فرمود به بطلان نماز درتذکره

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴۵]

۱۵۱. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۵۹

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۳]

۱۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲۲

قسمتی از آغاز کتاب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۹]

۱۵۳. قوچان؛ سلطان ابراهیم؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث پنجم مبحث سابق بیان شد اجزای منسیه نماز که لازم است ایشان شود ... فقها دراین مقام مرحوم علامه حکیم فرموده به بطلان درکتاب تذکره

از اول کتاب مبحث اجزاء منسیه نماز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف مخ]

۱۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۷۵۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۱۹]

۱۵۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۳۷۸

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴]

۱۵۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۱۴

آغاز: برابر

خط: تحریری، کا: علی محمد بن مهر علی هزار جریبی استرآبادی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۸۶]

۱۵۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل دعایی که بعد از قرائت سوره مبارکه توحید وارد شده و آن دعا مشتمل بر این است و ان تخرجنی من الدنیا امنا و تدخلنی الجنة سالما ... و همچنین است حال در امثال این

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ صفر؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۴۹۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف مخ: ۱-۳۴۴]

۱۵۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آن دعاء مشتمل براین است ان تخرجنی من الدنیا امنا و تدخلنی الجنه سالماً پس تبدیل نماید آمنار ابآمنة و سالماً را بسالمة و هکذا و هم چنین است حال در امثال این

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده محمد حسین بن زین العابدین» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملك القدس: عبده محمد» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۳۳۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۴۵]

۱۵۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۳۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و باقی نمی ماند ناصبی از نواصب مگر آن که می‌رسد چیزی از شعاع آن تاجها به چشمهای را کور می‌کند و گوشهای آن را کر می‌کند و زبان‌های آن ها را لال می‌کند و ایضا در تفسیر و کتاب الاحتجاج مروی است از آن امام عالی مقام علیه السلام که

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۴۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۴۵]

۱۶۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲

آغاز: بر اینکه استنجاء باب نبود و دلیل شرع که مقتضی آن بود در نظر آن شخص نبود و نزد خود چنین اختراعی نمود؛ **انجام:** نیت نماز در این صورت منفک نمی‌شود از فضل سوره هرگاه متعین بوده باشد آن سوره به وصف تعیین و هرگاه مطلق بوده باشد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۶۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۴۵]

۱۶۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۰۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: ۳۴۷]

۱۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۲۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و القواعد و الارشاد و التخلیص و المختلف ذلك لتصریحه فی جمیعها لکل زیادة و نقصان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۶/۱

یك قطعه از آن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۶۴]

۱۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۰۸۴

آغاز: [باب سوم] بر این طریقه احتیاط مقتضی اینست که هرگاه

شک در رکوع نماید از میل بسجود و قبل از وصول بحد سجود؛ **انجام:** بعد التسلیم علی النصحیح من المذهب سواء کانت لزیادة فی الصلواة و لنقصان او بعض ... انهما ان ... بعد التسلیم
نسخه بسیار ناقص است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارزده، جلد: کاغذ چندلای نخودی عطف پارچه نخودی، ۳۱گ، ۲۵ و ۲۸ سطر (۱۱×۱۹/۸)، اندازه: ۱۰×۳۰سم [رایانه]

۱۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۴۰ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** مبحث چهارم: بدانکه سابق بیان شد از جمله اجزائی که قضای آن لازم است سجده واحده
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [مؤید: ۳-۱۱۹]

۱۶۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۰۸]

← تحفة الابرار (مختصر) ≻ الوجیزة فی الصلاة

● **تحفة الابرار (منتخب)** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mn.)

موسوی، محمد ابراهیم بن ابوالحسن، ق۱۳ قمری
mūsavī, mohammad ebrāhīm ebn-e ab-ol-hasan (-19c)

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰)
منتخبی است از کتاب «تحفة الابرار» حجة الاسلام شفتی در احکام نماز. معمولاً تفصیل مسائل را به تحفة الابرار ارجاع می‌دهد در پایان احکام شک را بدان افزوده و گفته است: گرچه احکام شک و سهو علی حده است اما در نظر این احقر عبادالله محمدابراهیم بن ابوالحسن موسوی که به اجمال و اختصار این رساله کوشیده چنین مناسب است که مجمل و مختصری از احکام شک و سهو را به این رساله ضم نموده باشم.
[نک بیان المفاخر ۳۰/۲]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۳۱
آغاز: نماید درهر حال شخصی که امور دین خود را از آن شخص اخذ می‌نماید بعد از فحص و بحث اگر مشخص اوشد که موثوق؛ **انجام:** از شروع در نماز مظنه بانتفای آن بهم رسید تحصیل الشرط لازم است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۶]

● **تحفة الابرار (مختصر)** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mx.)

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷-۱۲۹۹ قمری
heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-‘alī (1803-1882)

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰)
تحفة الابرار به فارسی و از آثار سید محمدباقر حجة الاسلام اصفهانی شفتی رشتی می‌باشد در آن مسائل صلات عنوان شده است. هروی که از شاگردان سید حجة الاسلام بوده «تحفة الابرار» را تلخیص نموده و در مقدمه آن را به «وجیزه» موسوم ساخته است. وی بر تلخیص خود شرحی به نام «کاشف الاستار» نوشته است.
[الذریعه ۴۰۴/۳ و ۴/ ۴۲۱ و ۱۷/۲۳۳]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۸۴
آغاز: اللهم اجعلنا لانعمک من الشاکرین ... یا قبل از دخول در رکوع ظاهر این است که نماز او باطل باشد؛ **انجام:** که دو سجده از یک رکعت است یا از دو رکعت نماز باطل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در آغاز نسخه یک صفحه از وجیزه فقه تألیف محمد جعفر آمده؛ این نسخه را محمد تقی انتصاری در ۴۷/۷/۱۰ نیاز خانقاه نعمت اللهی تهران نموده است؛ کاغذ: اصفهانی آبی رنگ، جلد: مقوایی و پارچه‌ای، ۱۱۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۲۹]

● **تحفة الابرار (مختصر) = احکام نماز = آداب نماز = رساله عملیه = ترجمة الصلاة** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mx.) = ahkām-e namāz = ādāb-e namāz = r.-ye ‘amalīye = tarjomat-os salāt

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰)
فقه فتوایی است با عناوین «مقام»، «مبحث» و «مطلب» در بیان احکام نماز، گویا منتخبی است از «تحفة الابرار» حجة الاسلام شفتی.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۸۲۵
آغاز: سوء الادب جعلتها ذخیرة لمعاد المؤمنین ... وفقنی الله تعالی لترویج سائر المسائل المؤلفة منه مد الله ظلاله علی رؤس العالمین فاعلم اولاً اینکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم ... اما یومیه پس در آن چند مطلب است مطلب اول در اوقات آنها؛ **انجام:** واتیان بسجده منسیه فقط لازم خواهد بود و هم چنین است حال در تشهد منسی در رکعت اخیره تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۹]

● **تحفة الابرار (مختصر) = احادیث تحفة الابرار** / حدیث / فارسی
ahādīs-e tohfat-ol-abrār = talxīs-e tohfat-ol-abrār
وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵–۱۲۶۰)
مؤلف در این رساله احادیثی را که حجة الاسلام سید محمد باقر شفتی در کتاب تحفة الابرار، درج کرده، به ترتیب وارده در کتاب استخراج کرده است. این تلخیص و گزینش در زمان حیات مؤلف تحفة الابرار صورت گرفته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹/۴۷-۸۸۲۷/۲
آغاز: بسمله، حمدله، چون اقل العباد عملاً و اکثرهم خطاء و زللاً بمطالعه نسخه تحفة الابرار جناب رئیس المجتهدین و مروج شریف خاتم النبیین الحاج سید باقر اصفهانی مشرف شده
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱گ (۲۶–۳۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۴]

● **تحفة الابرار (مختصر)** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mx.)
وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵–۱۲۶۰)
این نسخه از ابتداء احکام صلوة تا آخر مبحث سلام نماز است و مختصر کننده آن شناخته نشد و این قسمت در حدود ۲۵۴۰ بیت می‌باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۳۷۱/۲
آغاز: بسمله باب اول دربیان مقدمات است ودر آن چند فصل است فصل اول در تقسیم صلوة است؛ **انجام:** پس صیغه سلامی که مخرج از نماز است یکی از دو صیغه مذکوره است والحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۵ق؛ در سال ۱۲۹۵ داخل کتابخانه اعتضادیه شده؛ واقف: سپهسالار، کاغذ: فرنگی، ۳۳ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۵۰۸]

● **تحفة الابرار (مختصر) = احکام نماز = آداب نماز = رساله عملیه = ترجمة الصلاة** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mx.) = ahkām-e namāz = ādāb-e namāz = r.-ye ʻamalīye = tarjomat-os salāt
بخشی از یک رساله فقهی فتوایی در نماز است که به فارسی روان و برای مقلدین با عنوان «مطلب» نگاشته شده است. [محتملاً همان «الوجیزة فی الصلاة» آباده‌ای است.]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۳/۳
آغاز: این که نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب: اول منقسم به شش قسم می‌شود اول: اول نماز یومیه دوم نماز جمعه؛ **انجام:** دور نیست که کسی بگوید لازم است تأخیر واگر از اول زوال مثلا مقدار چهار رکعت نماز منقضی شد بر متحیر قبله بود از آن مصحوب بعض معاذیر مسقطه
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۳-۱۰۰۳]

● **تحفة الابرار (منتخب)** / فقه / فارسی
tohfat-ol abrār (mn.)
وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵–۱۲۶۰)
چند منتخب از تحفة الابرار که انتخاب‌کننده معلوم نیست.
[الذریعة ۴۰۴/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹/۱۱۶-۳۷۸۶
آغاز: بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد چون عالیجناب شامخ الالقاب نتیجة الاطیاب العالم العامل العارف الکامل؛ **انجام:** بلکه تا حال کسی که تصریح بصحت نماز نموده باشد بر نخورده ایم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۳ شعبان ۱۲۴۱ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: گالینگور قرمز، ۲۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۹۴]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۶۴
آغاز: بسمله. الحمدله. اما بعد این عجاله منتخبی است از رساله مسماة به تحفة الابرار از سید محمد باقر الجیلانی مولدا و الاصفهانی مسکنا ... حسب الخواهش جمعی ... انتخاب شد ... عمده درین مقام معرفت دو مطلب است؛ **انجام:** و اعاده آن لازم و الحمد ... الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۵۶ق، جا: سپاهان؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۵۹]
۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰/۱۰
آغاز: فصل دیگر در احکام مرغ بی هنگام بانگ کند اگر شب شنبه بانگ کند؛ **انجام:** اشهد ان محمد رسول الله اللهم صل علی محمد و آل محمد ... سنه ۱۲۷۲.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ ۴گ (۲۰۵–۲۰۸)، ۱۵ سطر [ف: ۵-۶۷۱]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۷ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۹۴۳]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۸۸

آغاز: بسمله. حمدله. مسئلة مجملا آنچه ظاهر می‌شود از اکثر اصحاب آنست که تقلید میت جایز نیست؛ **انجام:** و همچنین است حال در امثال این و الحمدلله ... ابد الآبدین و دهر الداهرین
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی ماشی، ۲۵۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۷]

● **تحفة الابرار من مناقب ائمة الاطهار** / فضایل و مناقب / عربی

tuḥfat-ul abrār min manāqib-i a'immat-il aṭhār

حسینی حائری، حسین بن مساعد، -۸۹۳ ؟ قمری

hoseynī hā'erī, hoseyn ebn-e mosā'ed (-1488)

تاریخ تألیف: ۲۵ ربیع الاول ۸۹۳ق

کتابی است در فضایل اهل بیت (ع) که از منابع اهل سنت استخراج شده و مآخذ این کتاب بیش از ۱۲۳ اثر از امهات کتب اهل سنت می‌باشد و آنها را در نهایت کتاب آورده است. این کتاب از مآخذ کتاب «بحارالانوار» است و شیخ ابراهیم کفعمی نیز از آن نقل می‌کند. شامل سی «باب» است، در آخر به برخی از فضایل حضرت زهرا (ع) پرداخته و سپس حسنین و بقیه ائمه، ولی قسمت عمده و اساسی این کتاب به فضایل علی بن ابی طالب اختصاص دارد.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اختار من عباده الصالحین ائمة یرجع الناس الیهم وجعل فی بلاده فهم اعلاما یقول فی الامور الدینیه و الدنیویه علیهم و فضلهم علی خلقه

انجام: حیث وصل الکلام الی هذا المقام و انتهی جریان القلم بما حظه من مناقب الائمة الکرام فلنختم ذلک بالحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ... القائلین بامامتهم بفضله وجوده و کرم و احسانه

[الذریعة ۴۰۵/۳ رقم ۱۴۵۴]

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۷۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مذیل است به اسماء کتب و مآخذ تألیف حاضر، محشی، مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابر و باد مرمری عطف میشن قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۱]

۲. **فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: ۷۸/۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مدعو به هادی حسینی، تا: ۱۰۸۸ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی، مصحح؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱۷گ (۱پ-۱۱۷ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف]

۳. **یزد؛ علومی یزدی، محمود؛ شماره نسخه: بدون شماره**

بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق [نشریه: ۷-۷۱۲]

۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۲۷**

آغاز: البحرین الاصبهانی کتاب صحاح الجوهری؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا رویه مشمع، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

← تحفة الابرار و هدیة الاخبار ≻ تحفة الابرار فی اصول الدین

● **تحفة الابواب** / لغت / فارسی

tohfat-ol abvāb

دانکوتی، مقصود

dānkūtī, maqsūd

تاریخ تألیف: ۹۳۸ق

فرهنگ فارسی به فارسی به ترتیب حروف آغاز و انجام هر لغت و در پایان چند سطر به عنوان باب المستعارات آورده است. از ابیات پایانی رساله به دست می‌آید این فرهنگ برای شخصی در سال ۹۳۸ گزیده گردیده است و در پایان کتاب آورده «نظم: آن فلک رایی که جان از تصانیف سلیم×× بهرخدام جنابش نسخهای کرد انتخاب/ تحفة الابواب نامش کرد چون طغرا نوشت×× منشی طبعم باسم آصف عالیجناب / چون بنای این کتاب انتخاب اتمام یافت ×× شد رقم تارخ اتمامش باتمام الکتاب»

آغاز: رب یسر هذا کتاب تحفة الابواب، بسم الله الرحمن الرحیم، حمد و سپاس بیحد و ستایش بی عد بیقیاس مبدعی را که ممکناترا از ممکن آباد عدم بخیر وجود آورد ... و بعد چنین گوید احوح خلق الله الودود و اضعف عبدالله المعبود مقصود دانکوتی غفر دیونه (ذنوبه) و سنر عیونه (ستر عیوبه) ...

[نسخه‌های منزوی ۱۹۲۵؛ مشترک پاکستان ۱۶۲/۱۴]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵۹/۲**

آغاز: بود میانه نه دراز نه کوتاه آنرا دوستی گویند. بوته و بوته زلف بود بزوفه نام شهریست در هندوستان؛ **انجام:** کالوس احمق و ابله بود، باب الکاف مع الشین کرمریش جانوریست چون ماری کوتاه ... و بیشتر در ویرانه ها باشد و آن را کرباسه نیز گویند.

خط: نستعلیق، کا: افضل بن شمس الدین محمد مشهور به آقا بزرگ ساوجی حسینی، تا: ۱۰۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه موجود پراکنده‌گی و افتادگی دارد؛ مهر: «یا ولی المومنین» (بیضی)، «بر دین نبی حاتم خان» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۴۴گ (۳ر-۴۶پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۳۵-۵۴۳]

۲. **تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله اعلم بالصواب تمت هذه النسخة المسمات بتحفة الابواب علی یدل قلیل الاحسان و کثیر العصیان ... وقت ظهر دوم ماه محرم الحرام قلمی شد سنه ۱۲۶۵

خط: نسخ تعلیق، کا: ملا ابراهیم خوئی ولد آقا علی، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۸۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۷۳]

● **تحفة الابیه فیمن نسب الی غیر ابیه** / رجال / عربی

tuḥfat-ul abīh fī-man nusib-a ilā ġayr-i abī-h

فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، ۷۲۹-۸۱۷ قمری

fīrūzābādī, mohammad ebn-e ya'qūb (1329-1415)

رساله مختصری است در ذکر کسانی که منسوب به دو نفر از پدران و مادران خویش هستند یا به پدر و یکی از جدات و غیره در این اثر نام کسانی که منسوب به پدر و مادر یا تنها پدر یا به یکی از اجداد و جدات یا فردی دیگر که به تربیت او پرداخته یا به فرزندی برگزیده و ترتیب حروف هجا ذکر گردیده و قبل از همه به عنوان تیمن به نام مقدس پیامبر اکرم (ص) اشاره شده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله عدد خلقه وزنة عرشه و رضی نفسه و مداد کلماته و الصلاة و السلام علی اشرف مخلوقاته ملأ ارضه و ملأ سماواته و علی آله و صحابته و اتباعه و ازواجه و ذریاته ... و رتبته علی الهجاء المشرقی لصفاء اضائته و قدمت ذکر سیدنا رسول الله محمد علیه افضل صلوات الله

انجام: یونس بن حبیب الادیب الشاعر حبیب امه و لم اقف علی اسم ابیه و فیه ست لغات مشهورات تثلیث النون مع الهمز و ترکه آخره و الحمدلله رب العالمین.

چاپ: محقق: عبدالسلام هارون، قاهره، مطبعة لجنة التألیف و الترجمة و النشر، چاپ ۱، نشر ضمن: نوادر المخطوطات، مجلد۱، المجوعة الاولی، الکتاب الرابع، ۱۳۷۰ق.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمود بن محمد کازورنی، تا: قرن ۹، مصحح، مقابله شده، دستخط مؤلف مبنی بر قرائت «حاصل کورة الخلاص فی فضائل سورة الاخلاص» توسط عزالدین اسرائیل و اجازه فیروزآبادی به او، ضمیمه نسخه ش ۵۰۶۰؛ واقف: ابن خاتون، در ۱۰۶۷.؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با سجاف مشکی، ۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۷-۹۲ و ۱۹-۹۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۶/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۰۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳]

● **تحفه اثنی عشریه = نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye esnā 'ašarīye = nasīhat-ol mo'menīn va fazīhat-oš šayātīn

دهلوی، عبدالعزیز بن احمد، ۱۱۵۹-۱۲۳۹ قمری

dehlavī, 'abd-ol-'azīz ebn-e ahmad (1746-1824)

این کتاب چون پس از گذشت دوازده قرن از هجرت تألیف شده است بدین نام مسمی گردید و به «نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین» لقب داده شد. کتاب دارای دوازده «باب» است: ۱. پیدایش مذهب شیعه؛ ۲. طریق اضلال ایشان؛ ۳. ذکر گذشتگان ایشان؛ ۴. اخبارشان؛ ۵. توحید؛ ۶. نبوت؛ ۷. امامت؛ ۸. معاد؛ ۹. مسائل فقهیه؛ ۱۰. مطاعن خلفا و بعضی از صحابه؛ ۱۱. خواص مذهب شیعه؛ ۱۲. تولی و تبری.

برخی معتقدند که دهلوی این کتاب را در مقابل سید دلدار علی از علمای شیعیان هند نوشت تا جلو پیشرفت مذهب جعفری را در سرزمین هند بگیرد و تشیع همه فرق را در آن بلاد مانع شود. اهل تحقیق معتقدند که آنچه در کتاب «تحفه» آمده از کتاب‌های پیشینیان برداشته شده است، خاصه مطالب آن مأخوذ از کتاب «الصواقع» تألیف نصرالله کابلی با مقداری اضافه از کلمات پدر دهلوی و حسام‌الدین سهارنپوری صاحب کتاب «المرافض» است (الذریعه ۱۰: ۱۹۰). گروه فراوانی خصوصاً دانشمندان شیعه هندوستان، بر این کتاب ردیه نوشته و بعضی از این پاسخ‌ها در چندین جلد می‌باشد.

آغاز: الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی خصوصا علی سید الوری صاحب قاب قوسین او ادنی

انجام: و لهذا در جمیع کتب شیعه امامت را نیابت نبی گفته اند، و چون این مقدمات عشره خاطر نشین شد استنتاج نتیجه باید نمود

چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۱۱۹۶؛ لکهنو، سنگی، مطبع منشی نولکشور، با تصحیح مولوی محمد احسان الله صاحب لکهنوی انصاری، خاتمة الطبع از محمد افهام الله لکهنوی انصاری، بدون کاتب، ۱۳۰۲ق/۱۸۸۵م، وزیری بزرگ، ۶۳۸+۴صص؛ ۱۳۹۵ق/۱۹۷۵م.، ۴۰۰+۱صص؛ لکهنو، سنگی، ۱۳۱ق/۱۸۹۶م.، رحلی، ۴۰۰+۴ص؛ هند، سنگی، بدون تاریخ، وزیری، ۷۷۶ص

شرح و حواشی:

۱- النزهة الاثنی عشریه؛ کشمیری دهلوی، محمد بن عنایت احمد (-۱۲۳۵)

۲- سیف الناصری؛ کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد (۱۱۸۸-۱۲۶۰)

۳- تقلیب المکائد؛ کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد (۱۱۸۸-۱۲۶۰)

۴- اجناد اثنا عشریه فی رد باب چهارم تحفه اثنا عشریه؛ کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد (۱۱۸۸-۱۲۶۰)

۵- تشید المطاعن لکشف الضغائن؛ کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد (۱۱۸۸-۱۲۶۰)
۶- برهان السعادة؛ کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد (۱۱۸۸-۱۲۶۰)
۷- بوارق موبقه؛ سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی (۱۱۹۹-۱۲۸۴)
۸- مصارح الافهام؛ کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی (۱۲۴۶-۱۳۰۶)
۹- عبقات الانوار فی امامة ائمة الاطهار؛ کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی (۱۲۴۶-۱۳۰۶)
۱۰- الجواهر العبقرية فی الرد علی التحفة الاثنی عشرية؛ موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر (۱۲۲۴-۱۳۰۶)
۱۱- رد تحفه اثنی عشریه

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نرسنکراو، تا: پنج‌شنبه ۱۱ جمادی الاول ۱۲۱۷ق، جا: شهر اورنگ؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۰۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۲×۴۱سم [ف: ۳-۳۸]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن ملاحامد، تا: ۱۲۸۸ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغی از عبدالرحیم حسینی که کتاب را به امر حاجی شیخ محمود مقابله نموده؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد که نوشته کتاب را محمد بن عثمان مرشد سلسله نقشبندیه برای وی تحفه فرستاده و به سال ۱۲۸۹ به سنندج رسیده؛ جلد: تیماج سرمه‌ای، ۲۶۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۵]

● تحفة الأحاديث / حديث / عربی

tuḥfat-ul aḥādīṯ

قاضی، یوسف بن محمد، -قرن ۱۳ قمری

qāzī, yūsof ebn-e mohammad (19c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۲ رجب ۱۲۵۲ق
چهل حدیث در آداب اسلامی و فضایل اخلاقی، انتخاب شده از کتاب‌های معتبر با حذف سند آنها و تصریح به نام منابع؛ و دنباله بعضی از این حدیث‌ها چند روایت مناسب افزوده شده است.
نسخه بدل نام کتاب بخط مؤلف « نخبة الأحاديث » آمده.
آغاز: احمد الله على آلائه المتواترة و أشكره على عطاياه المتكاثرة و صلى الله على من أرسله بالهدى و دين الحق.
انجام: ان الله لا يغفر أن يشرك به و يغفر ما دون ذلك لمن يشاء، و قد تم تأليف الأربعين..
شرح و حواشی:
۱- تحفة الأحاديث (ترجمه)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۱
آغاز: احمد الله على آلائه المتواترة و أشكره على عطاياه المتكاثرة و صلى الله على من أرسله بالهدى و دين الحق.؛ **انجام:** ان الله لا يغفر أن يشرك به و يغفر ما دون ذلك لمن يشاء، و قد تم تأليف الأربعين..
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ (۱۹پ-۳۹ر)، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۱۶]

● تحفة الأحاديث (ترجمه) / حديث-فارسی

tuḥfat-ul aḥādīṯ (t.)

قاضی، یوسف بن محمد، -قرن ۱۳ قمری

qāzī, yūsof ebn-e mohammad (19c)

وابسته به: تحفة الأحاديث؛ قاضی، یوسف بن محمد (قرن ۱۳)
ترجمه تحت اللفظی کتاب سابق است با عنوان «باب» برای هر یک از حدیث‌ها. در این نسخه بیست و چهار حدیث آمده و گویا کار ترجمه ناتمام مانده است.
[فهرستواره منزوی ۱۷۴/۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۲
آغاز: حمد و ستایش مر آفریدگاری زا سزاست که اجناس مخلوقات را به انواع نعمتهای متواتره انعام فرموده.؛
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۵۹پ-۷۵پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۱۶]

● تحفة الاحباء = تحفة الاحباب / هيأت / فارسی

tohfat-ol ahebbā’ = tohfat-ol ahbāb

موسوی جزائری، حسن بن جعفر، -۱۳۲۳ قمری

mūsavī jazā’erī, hasan ebn-e ja‘far (-1905)

به دستور: آقا محمد جواد (به دستور)
تاریخ تألیف: ۲۸ ذیحجه ۱۲۷۴ق
رساله مختصری است در احکام نجوم دارای یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه، در سه «مرحله»: ۱) موضوع نجوم، ۲) اصطلاحات نجومی، ۳) نبذه‌ای از قوا و ضعف کواکب؛ مقاله ۱. بیان صفات و مدلولات و منسوبات کواکب، در دو «باب»: ۱) مدلولات و منسوبات کواکب در هشت «فصل»، ۲) صفات و منسوبات بروج در دوازده «فصل»؛ مقاله ۲. بیان معرفت احکام اتصالات و حالات کواکب، در دو «باب»: ۱) احکام اتصالات کواکب، در شش فصل، ۲) احکام حالات کواکب در پنج فصل؛ خاتمه در احکام متفرقه در پنج «مقصد». (احمد منزوی)
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی رفع السماء بلا عمد، و سطح الارض ... و بعد، چنین گوید اقل السادات ... حسن بن جعفر الموسوی الجزایری الشوشتری ...

انجام: و نصف جرم مریخ چهار درجه مجموعا نصف المجرمین ده درجه.
[الذریعه ۴۰۸/۳: تحفة الاحباء؛ فهرستواره منزوی ۲۸۳۹/۴]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** خدا سازد به اقبال بلندش ×× پسند خاطر مشکل پسندش انه سمیع الدعاء قریب مجیب ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۴ق؛ نستعلیق دو دست، بخش آغازین از احمد بن شیخ الاسلام و بخشی از آن گویا به خامه مؤلف؛ ۷۷گ (۱۳پ-۸۹ر) [ف: ۱-۴۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای جدول‌هایی در اختیارات و احکام، دارای فائده‌ای به تاریخ محرم ۱۲۹۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۱۹۲]

● **تحفة الاحباء** / آشپزی / فارسی
tohfat-ol ahebbā'
رساله‌ای است در آشپزی، و طرز پخت انواع غذاها و شیرینی‌پزی و علم طباخی و چون به منزله هدیه به دوستان است آن را «تحفة الاحباء» نامیده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۷
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ولایطعم ... و بعد چون مراعات حفظ بدن عقلا و شرعا مطلبی است اهم بلکه؛ **انجام:** سر دیگ هم برویش بگذارند برویش آتش هم بگذارند تا پخته شود اما زود زود ویرا نگاه کند که نسوزد
خط: نستعلیق، کا: محمد محسن متخلص به آقا کوچک، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷گ (۸۶پ-۱۰۲پ)، ۱۵-۱۸سطر (۱۴/۵×۷/۵ و ۱۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

● **تحفة الاحباء فی شرح قصیدة سید الشعراء** / ادبیات / فارسی
tohfat-ol ahebbā' fī š.-e qasīdat-e sayyed-oš šo'arā'
تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۴۴-۱۳۲۶ شمسی
tabrīzī xīyābānī, 'alī ebn-e 'abd-ol-'azīm (1865-1947)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۲ ذیحجه تا دوشنبه ۲۵ ذیحجه ۱۳۰۵ق
شرح مفصلی است بر قصیده عینیه سید حمیری «لام عمرو باللوی مربع» با ترجمه هر بیتی به فارسی. این شرح در دو «مطلب» است: ۱. حالات سید حمیری؛ ۲. شرح قصیده.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۸۶
خط: نستعلیق و نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۶۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۵/۳
آغاز: الحمدلله الذی خلق الخلق من العدم ... اما بعد چنین گوید تراب اقدام ذاکرین الحقیر الفقیر؛ **انجام:** که روز نزول آیه هل اتی است و بروایتی مباهله هم در آنروز اتفاق.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۲۲۸پ-۲۶۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف:۸-۱۰۹]

← تحفة الاحباب ≻ تحفة الاحباء

● **تحفة الاحباب** / هیئت / فارسی
tohfat-ol ahbāb
تبریزی، میر اویس بن امیر جان، ق۱۰ قمری
tabrīzī, mīr oveys ebn-e amīr jān (-16c)
وابسته به: زبدة الهیئة = سی باب = سی فصل = معرفت تقویم؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)
تاریخ تألیف: ۹۲۸ق
پنجاه فصل کوتاه است با جداولی مناسب موضوعات، در احکام نجوم و قواعد استخراج طوالع، که هنگامی که گروهی از شاگردان «سی فصل» خواجه نصیرالدین طوسی را می‌خوانده‌اند، به رشته تحریر درآورده تا نواقصی که در رساله خواجه بود تکمیل نماید.
آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان فی أحسن تقویم ... سبب تحریر این رساله در معرفت تقویم تام آن بود.
انجام: و سعادت کوکب الفرض از سعادت صاحب طالع أنسب، و الله اعلم و احکام.
[فهرستواره منزوی ۲۸۴۰/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۱۱۲]

● **تحفة الاحباب = فرهنگ تحفة الاحباب = فرهنگ اوبهی** / لغت / فارسی
tohfat-ol ahbāb = farhang-e tohfat-ol ahbāb = farhang-e awbahī
حافظ اوبهی، سلطانعلی، ق۱۰ قمری
hāfez-e awbahī, soltān'alī (-16c)
اهدا به: میرزا سعدالدین مشهدی وزیر در خراسان
تاریخ تألیف: ۹۳۶ق؛ محل تألیف: خراسان

فرهنگ لغات فارسی است به ترتیب حرف اول با رعایت حرف آخر از باب الالف مع الالف تا باب الیاء مع الیاء با استشهاد به اشعار قدما و خاتمه‌ای در استعارات و مصدر است به قصیده‌ای در ستایش میرزا سعدالدین وزیرخراسان. در ۹۳۳ق (= تحفة الاحباب) شروع بنگارش آن کرده و در ۹۳۶ق (= اتمام الکتاب) از کار آن فراغت یافته است.

آغاز: فضلای فصیح زبان و فصحای بلیغ بیان افضل کلمات و افصح لغات حمد و ثنای متکلمی را دانند که رتبه فصاحت و درجه بلاغت عرب را به مرتبه اعلی علیین رسانید

انجام: پهلو کردن احتراز کردن پسری نوی دید انزال کرد ... چون بنای انتخاب این کتاب اتمام یافت ×× شد رقم تاریخ اتمامش باتمام الکتاب.

[الذریعة ۴۱۰/۳؛ نسخه‌های منزوی ۳: ۱۹۲۵؛ دنا ۹۰۴/۲؛ «آیا فرهنگ تحفة الاحباب از حافظ اوبهی است»، علی اشرف صادقی، در نشر دانش، بهار ۱۳۸۱ش، ش۱۰۳، ص ۳۸-۴۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴/۴

در بیست باب؛ خط: نستعلیق، کا: محمدشفیع بن ابی طالب غیاث الدین علی بن شمس الدین محمد حسین، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۵ سطر [ف: ۵-۳۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۸۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محراب بن علی شریف، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۹۸۷ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۳۸گ (۳۲۷پ-۳۶۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۸-۵۸]

۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سیدی احمد بن میر احمد خلخالی، تا: چهارشنبه ۲۸ ذیحجه ۹۸۹ق، جا: اردبیل؛ جلد: گالینگور، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۷]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۸سم [ف: ۲-۱۰۲]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۱۷۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۱۲

آغاز: مشتمل بر بیست باب گردانید و هر یک از آن چهار حرف را که مخصوص است بلغت فرس در باب حرفی که مشابه ویست مرقوم ساخت؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۰۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: سمرقندی حنایی، جلد: چرمی عنابی، ۱۱۱گ، ۱۷ سطر (۴/۸×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۳×۱۷/۳سم [ف: ۱۳-۱۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۳]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۲۲ق؛ ۱۱۳گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۷۴/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: کسط عن سهی بن کید کط کادر، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۰۵۷ق؛ ابیاتی در ماده تاریخ فوت میرزا فرخ و سپس مکتوب قاضی نظام الدین یحیی کلیدری به خواجه امیر بیک؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف چرم قهوه‌ای روشن، ۴۲گ (۱پ-۴۲ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۷/۲×۲۰/۵سم [مختصر ف: ۱۳۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۸۳ق، جا: مقام کرمان؛ جلد: گالینگور سیاه، ۲۰۸ص (۳۷-۲۴۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲/۳۳-۹۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵۰۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ رمضان ۱۱۰۵ق، جا: قریه میر زکریا اورنق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۹۴گ، ۱۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۷۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۳/۸۰

آغاز: بسمله. باب الباء مع اللام. برغول: آشی باشد که از گندم نیم کوفته خرده کرده باشند پزند و گروهی فروشه گویندش و گروهی فرقوط (کذا؛فرقوط)؛ **انجام:** برابر

از باب الباء مع اللام تا پایان کتاب. در آغاز نسخه به اشتباه «هذا کتاب کنزاللغة من اللغات الفارسیة» خوانده شده؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۳۲۳پ-۳۳۵ر) [ف: ۱/۲۹-۱۴۴]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۷/۳ ـ د

آغاز: برابر؛ **انجام:** ترک ننگ و عار گفتن تمام شد رساله الفاظ فرس

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۰گ (۳۲پ-۲۱۱ر) [ف: ۱-۸۲]

۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۲۲۱ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۱ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۲-۵۶]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی عبدالکریم، تا: ۱۲۲۵ق، به نام سعد الدین مشهدی وزیر خراسان [الفبائی:-۱۱۱]

۱۶. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۹۶

نسخه اصل: خاورشناسی لنینگراد C۱۸۱۸؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق [فهرستواره مینوی:-۱۶۵]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه: ف۹۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۲]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر؛ تحفة الاحباب نامش کرد چون طغرا نوشت ×× منشی-طبعم باسم آصف عالیجناب

خط: نستعلیق، کا: ملا الله قلی، تا: ۱۲۷۵ق، برای میرزا علی نقی عصار طالب تخلص فرزند کربلائی محمد صادق؛ در دیباچه اشعاری که با این بیت: زهی رفیع جنابی که مهر دولت او ×× زآسمان سعادت همیشه تابان است، آغاز می‌شود در این نسخه نیامده؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۷سم [ف: ۵-۲۵]

۱۸. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۹۷

نسخه اصل: بنیاد خاورشناسی تاشکند ۱۴۳۶ (فهرست تاشکند ۱۹۸/۱ ش ۴۴۵ به نام لغت فرس قدیم)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ [فهرستواره مینوی: ۱۶۵]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه: ف۹۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۲]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نارون ... بیست سخت و بیشتر راست بالد و ازو پیشه وران دست افزار

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۵۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۲۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۶۳

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و آله اجمعین. اما بعد بدانکه این کتابیست در غایت لطافت؛ **انجام:** (در حروف هـ افتاده است) و نظامی گوید: یاره او ساعد جان را بکار ساعدش از هفت فلک پادار ×× و جامی گوید نه کز لطفش گرفتی یاره را دست

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۷گ، ۱۴ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۱۶۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۳۰

آغاز: بنابراین بنده رهی حافظ اوبهی در باب تصحیح و توضیح آن رساله مختصری ترتیب داده و عقده‌های آن را به بنان بیان گشاده امید که؛ **انجام:** خشک جنبان به ضم خا و جیم کسی را گویند که حرکات بی نفع کند مثالش حکیم سنایی فرماید: کم شنیدم چو توات ابنای

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی سوخت، ترنج با سر، مجدول، پشت جلد اسلیمی، ۱۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۲۶]

● **تحفة الاحباب** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol ahbāb

گرگانی، رستم، ق ۱۰ قمری

gorgānī, rostam (-16c)

اهدا به: نظام شاه

تاریخ تألیف: ۹۵۱ق؛ محل تألیف: دکن

کتابی در کلام و اصول دین به روش حکماء؛ که در بازگشت از مکه در ۱۷ «باب» ساخته است.

[فهرستواره منزوی ۳۳۳۵/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴۵/۳

آغاز: بسمله، حمد بی حد صانعی که به امر کن عالم ملک و ملکوت را در یک لمحه ار بیداء ظلماء ... به صحراء بیضاء وجود آورد؛ **انجام:** به سبب آنکه تاثیر وی زیاده از سایر عناصر است.

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۹۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی، ۶۰گ (۱۶۵-۲۲۴)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۲۰]

● **تحفة الاحباب** / اصول فقه / عربی

tuḥfat-ul aḥbāb

آصف الضریر، عبدالوحید بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

āsef-oz-zarīr, ‘abd-ol-vahīd ebn-e mohammad hasan (-19c)

رساله‌ای استدلالی همراه با نقل اقوال درباره مقدمه واجب در اصول فقه، در یک «مقدمه» و سه «باب»: المقدمة: معنی الوجوب لغة و اصطلاحاً؛ باب ۱. الاقوال فی وجوب مقدمة الواجب؛ ۲. حول ان الامر بالشیء امر بما لایتم الابه؛ ۳. ثمرات الخلاف.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی لایمکن بلوغ القول و الحواس الی تصور کنه ذاته المقدس عن التحدید و التمثیل و القیاس ... سبحان من جعل تهذیب معالم الدین مبادی نجاح المتعبدین ... فیقول اقل الخلیفة بل لا شئ فی الحقیقة عبدالوحید ... انه لما کانت مسألة وجوب المقدمة مشهورة فیما بین الطلاب ...

انجام: فان قلنا ان المقدمة واجبة لزم بطلان الصلاة و الا فلا و له تحقیق مذکور فی محله هذا آخر ما اوردناه فی هذه الوجیزة فالله الهادی الی سبیل الرشاد و صلی الله علی محمد و آله الامجاد.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۲۷/۹

آغاز: برابر

نام کتاب و مؤلف با تطبیق آغاز تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۴۱۰]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن مهدی حسینی، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۵گ(۸۴ر-۹۸ر)،۱۶سطر،اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۳۶۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لابد فی الالتزام من اللزوم الذهنی لغواً لکونه معلوماً مما قبله فأسقط هذه..

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۱۴گ (۱پ-۱۱۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** کوجوده مسترفا لعدم الشروط فلیذم ان لا یکون ما فرض شرط.

در رایانه آستان قدس شرح حاشیه ملاعبدالله بر تهذیب المنطق دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد تقی خاتمی زنجانی، مرداد ۱۳۸۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۲۴گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [رایانه]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۴۷پ-۱۶۰ر)، اندازه: ۲۰×۱۵/۵سم [مرعشی: ف: ۶-۲۶۴]

● تحفة الاحباب / ادبیات / فارسی و عربی

tuḥfat-ul aḥbāb

تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۴۴-۱۳۲۶ شمسی

tabrīzī xīyābānī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (1865-1947)

متفرقاتی بدون نظم و ترتیب از چند کتاب فارسی و عربی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۹۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... صورت خبر غریب مکتوب چند روز قبل به برادر عزیزم

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه نیلی،۲۷گ،مختلف السطر،اندازه:۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۷۲]

● تحفة الاحباب / حدیث / عربی

tuḥfat-ul aḥbāb

این کتاب پس از «بغیة العقول» تألیف همین مؤلف نگاشته شده است و پانزده «باب» دارد. نامش در الذریعه و کشف الظنون و ذیل آن نیامده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۳۲۹

آغاز: بسمله، حمدله ... اما بعد فانی بعد ان کتبت الرسالة المسماة ببغیة العقول ... فکتبت هذا الکتاب المسمی بتحفة الاحباب ... فاعلم ان جمیع ما اذکره منقول من الکتب المعتبرة؛ **انجام:** فیامن خائف و یفکٔ عان ×× و یأتی اهله النائی الغریب

خط: نسخ، کا: محمد علی گیلانی، تا: پایان شوال ۱۲۴۴ق، به خواهش ملا عبدالرزاق گیلانی؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۲۷۰گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۳۵۳]

● تحفة الاحباب / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol ahbāb

در کشف الظنون (ج۱ص۲۵۸) کتابی به این نام از شیخ اشراق شهاب الدین سهروردی ضبط کرده و اندک توصیفی از آن ذکر نکرده است. رساله مرتب است بر دوازده «باب»: علم توحید، معرفت، حالت، معاملت، مکاشفه و مشاهده، خطاب، سماع، وجد، ارواح، عقل، قلب، نفس. برای شناساندن رساله که از نمونه‌های خوب نثر دری (اواخر قرن ۶ و اوایل ۷) است سطوری از مقدمه نقل می‌گردد: «در همه ایام از هر جایی کی آینده برآمدی از رهروان معرفت استخبار کردمی و از عاشقان این کار باز برسیدمی ناکجاست فقیری صادقی. عیاری دلیری. سراندازی مقامری. باک بازی. مستی. عاشقی طریقی آسوده تا بیادش بیاسودی و قاعده دردم در ورد و دعا این بودست کی هرگاه ما را مشکلی افتادی شاهان غرب را و سروران عجم را و اولیاء شام را و روندگان عراق و نهنگان روم را و تندان زنگبار را و امیران خراسان را و سلطانان سند و خلفاء هند و سرابداران غزنین و جابکان بدخشان و عیاران ماوراء النهر و بیران ترکستان و ظریفان تبت و جین و عاشقان غورکی در حیات ظاهر و باطن اند بشفاعت بر درگاه بردی آن مشکل را حل بدید آمدی. تا آنک از نشان بظاهر خبری نیافته بودمی. لیکن دل ازین یافت بیگانه نبودی. تا درین وقت اخی ابوالفرج بلغه الله مقام الفقرا ... بدین جانب رسید و ما را از یاران خراسان و برادران ماوراءالنهر و مشایخ ترکستان قدس الله ارواحهم خبر داد و بدان تشریف ما را منور کرد و وقت ما بذکرشان مطیب گردانید» تا آنجا: «کتابی را برادر ابوالفرج اکرمه الله بکرامة العارفین اقتراح چنین کرد و گفت که باید نبشته از نزد این درویش ولایات شاهان خراسان و ترکستان برم تا فایده سفر و سکیه حضر باشد. خواستم تا از مقام

مشایخ عشق فصلی دو سه بنویسم. تا مریدان را موعظتی باشد و بیران را تذکرتی. تامل کرده در اصول قوم که قانون آن بجند علمست (کذ) معلوم جنین شد که طریق سالکان راه حق بر دوازده علمست» (کذ).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۳۴۲/۳

آغاز: بای النواحی الارض انعی وصالکم ×× و انتم ملوک ما تقصدکم نحو / ما ماندیم بی یار و سالار×× میان مشتی ناهموار و هزار آه.؛ **انجام:** نفی وجود ممکنات و مستحیلات واجب و لازم گشت کل شیيء هالک الا وجهه کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذوالجلال و الاکرام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶ شوال ۶۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۹۴]

● تحفة الاحباب فی الاخلاق و الاداب / اخلاق / فارسی

tohfat-ol ahbāb fe-l axlāq va-l ādāb

ابن محمد قاضی طهرانی، ق۱۳ قمری

ebn-e mohammad-e qāzī-ye tehrānī (-19c)

یکدوره علم اخلاق با زبان ساده است. نویسنده می‌گوید آن را از کتب پیشینیان جمع و تألیف کردم و خالی از حشو و زوائد و مشتمل بر یک «مقدمه» و ده «هدیه» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان بعضی از اخبار و ارده در حسن خلق؛ هدیه ۱. فوائد علم و شرافت و فضلیت آن؛ ۲. معنی ادب و حیا وشرایط آن؛ ۳. معنی عبادت و اقسام آن؛ ۴. محامد لطف و رحم در معنی عبادت و اقسام آن؛ ۵. مناقب عدل و شامت ظلم؛ ۶. حسن نصرت و کرامت و احسان؛ ۷. فوائد حلم و صبر؛ ۸ مکارم سخاوت؛ ۹. مذمت خدعه و حسد؛ ۱۰. عزت قناعت و ذلت طمع؛ خاتمه: در ذکر چهل حدیث متفرقه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹/۱

آغاز: بسمله، سپاس بیحد و ثنای بیعد سزوار خداوند یگانه است که قطرات رحمت؛ **انجام:** اللهم وفقنالها بحرمته.

خط: نستعلیق، کا: محتملاً نویسنده، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۷۴گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۰]

● تحفة الاحباب فی السلوک الی طریق الأصحاب / عرفان و تصوف / عربی

tuḥfat-ul aḥbāb fi-s sulūk ilā ṭarīq-il aṣḥāb

افندی، سید احمد، ق۱۳ قمری

afandī, seyyed ahmad (-19c)

تاریخ تألیف: شنبه جمادی الثانی ۱۲۲۹ق

شرح مزجی مختصری است بر رساله «سلسلة الذهب» شیخ محمد مراد که مشتمل بر بیان سلسله مشایخ نقشبندیه و آداب طریقتی آنان می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۹۴

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدور العارفین لمکاشفة الأسرار و نور قلوب الواصلین لمشاهدة جماله من وراء الأستار؛ **انجام:** و کذلک یکون ختامه بهما فذلک العمل یکون مقبولا عندالله البتة.

در فهرست نام مؤلف نیامده و از نشریه ۵۹۲/۱۱ ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: ملا مالکی، تا: ۲۰ غره ذیحجه ۱۲۳۹ق؛ تملک: علی اکبر حسینی خوئی مدعو به شمس العلما به تاریخ غره رجب ۱۳۴۰ با مهر «شمس العلما» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۷۳]

● تحفة الاحباب فی تذکرة الاصحاب / تراجم / فارسی

tohfat-ol ahbāb fī tazkerat-el ashāb

بخاری قاری، رحمة الله بن عاشور محمد، ق۱۳ قمری

boxārī qārī, rahmat-ol-lāh ebn-e ʻāšūr mohammad (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۸ق

تذکره سرایندگان فارسی‌سرای بخارا و افغانستان است، از قرن ۸ ق تا روزگار نگارش ۱۲۸۸ق، دربرگیرنده ۱۳۰ تن.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد مر آفریدگاری را سزاست

چاپ: تاشکند، ۱۳۳۲ق

[فهرستواره منزوی ۱۸۶۱/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۷۴/۱-ف

نسخه اصل: چاپ سنگی طاشکند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمنان حاجی بن عبدالوهاب، تا: ۱۳۳۲ق [فیلمها ف: ۳-۱۴۰]

● تحفة الاحباب فی تسلیة المصاب / تفسیر / فارسی

tohfat-ol ahbāb fī taslīyat-el mosāb

لواسانی، عیسی بن شکرالله، ۱۲۷۷-۱۳۶۴ قمری

lavāsānī, ʻīsā ben šokr-ol-lāh (1861-1945)

تاریخ تألیف: اواسط جمادی الاول ۱۳۰۶ق

در تفسیر آیه استرجاع «انا لله و انا الیه راجعون» و مطالبی که در هنگام مصیبت باید رعایت نمود، مشتمل بر دو «جزء»: جزء اول مشتمل بر «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در استحباب تعزیت و اخبار وارده در این باب، باب ۱) تفسیر آیه شریفه و لنبونکم بشیء من الخوف، ۲) بیان صبر، مشتمل بر پنج «فصل»، ۳) بیان جواز گریه و نوحه و مجملی از اقوال علما، ۴) مجملی از حال اطفال شیعه بعد از وفات، ۵) بیان اختلاف علما در باب لطمه به صورت و مو بریدن و جامه چاک زدن و ... و نقل اخبار

وارده در این باب، خاتمه: در نقل قصیده ابوالحسن فاضل تهامی که در مرثیه پسر خود گفته؛ جزء دوم: در تفسیر آیه مبارکه «انا لله و انا الیه راجعون» و مناسبات مقام. مؤلف در مجلسی که بزرگان دولتی و اعیان وحکما در آن حضور داشته‌اند به درخواست یکی از آنان این کتاب را نگاشته و در دیباچه آن از ناصرالدین شاه قاجار نام برده است.
[الذریعه ۱۶۰/۲۶رقم ۸۰۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۹۲
آغاز: و هفت زمین ازمیدان جلالش کردی مزرع سبز فلک خرم نمی ازیم عطایش و بساتین دلگشای جنان شاداب قطره ای از سحاب سخایش؛ **انجام:** زبان شکوه می‌گشاید او را مخذول و منکوب می‌کنم و باک ندارم تاسیه روی شود هرکه دراو غش باشد، قلم اینجا رسید و سربشکست.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: پلاستیکی مشکی، عطف پارچه‌ای قرمز، ۱۵۳گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۸۵
بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الاحباب فی نصب البادهنج و المحراب** / هیئت / فارسی و عربی
tuḥfat-ul aḥbāb fī naṣb-il bādhanj wa-l miḥrāb
ابن مجدی، احمد بن رجب، ۷۶۷؟-۸۵۰ قمری
ebn-e majdī, ahmad ebn-e rajab (1366-1447)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳/۳۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج تریاکی، ۵ص (۲۹۵-۲۹۹)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۴]

● **تحفة الاحباب فی نوادر آثار الاصحاب** / حدیث / فارسی
tohfat-ol ahbāb fī navāder-e āsār-el ashāb
قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۵۴-۱۳۱۹ شمسی
qomī, 'abbās ebn-e mohammad rezā (1875-1940)
مؤلف در مقدمه می‌گوید: «این رساله مختصره‌ای است در ترجمه مشاهیر از اصحاب رسول خدا (ص) و معروفین از اصحاب ائمه هدی سلام الله علیهم اجمعین، با بیان مختصری از حال ایشان و نوادر آثار ایشان که از مآخذ معتبره به دست آوردم و در کمال ایجاز و اتقان نگاشتم ... به جهت بعضی از فوائد و مصالح، بعضی از مشاهیر معاصرین اصحاب از منافقین و مخالفین را ذکر نمودم و هم در ذکر ملاحظه طبقه ننمودم بلکه ذکر ایشان شده به ترتیب حروف به مراعات اول و ثانی بر نهج مألوف.»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸۰
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ما صح حمد حامد الا اذا کان علی ایادیه الحسان و لا انقطع سند سلسلة وجود ممکن قوی أو ضعیف الا اذ اتصل سند سلسلة وجود ممکن قوی أو ضعیف الا اذ اتصل الی ابداعه؛ **انجام:** در عراق ساکن بوده وفات کرده و روی فی حدیث انظروا الی ما ختم الله به لیونس قبضه الله مجاورا لرسوله (ص) و لنختم ابواب الکتاب بهذا الختام ... موالیاً لأهل بیته المعصومین علیهم السلام.
خط: نسخ، کا: محمد بن محمود حسینی، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۳۳۲ق؛ مصحح، مقابله شده در ۲۱ رجب ۱۳۲۲ق بوده است، مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۱۱۴]

● **تحفة الاحباب من ملحة الاعراب** / شعر / عربی
tuḥfat-ul aḥbāb min mulḥat-il a'rāb
ابن وردی، عمر بن مظفر، ۶۹۱-۷۴۹ قمری
ebn-e vardī, 'omar ebn-e mozaffar (1293-1349)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹-طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲۲-۱۱۰]

● **تحفة الاحباب و منیة الانجاب فی اسرار بسم الله = خواص البسمله = خواص و اسرار بسم الله** / علوم قرآن، علوم غریبه، دعا / عربی
tuḥfat-ul aḥbāb wa munyat-ul anjāb fī asrār-i bism-il-lāh = xawāṣṣ-ul bismilah = xawāṣṣ wa asrār-u bism-il lāh
بونی، احمد بن علی، -۶۲۲ قمری
būnī, ahmad ebn-e 'alī (-1226)
کتابی در سه «باب»: ۱. خواص آن؛ ۲. تکسیر آن؛ ۳. فوائد نگاهداری آن. در پایان باب سوم کتاب به فارسی آمیخته می‌گردد.
آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام ... ابوالعباس بن احمد البونی قدس الله روحه ... الحمدلله الذی اودع سرالمصون و عباده المخلصون و حص بغوامض ... و بعد فقد سالنی اهل الرغبة عن سر الکریم الخفی فی بسم الله.
[ایضاح المکنون ۲۳۸/۱]
شرح و حواشی:
۱- شرح اسماء الحسنی؛ بخاری، علی بن ابی کهف

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۹/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما وقفنا الله علیه و الحمدلله علی کل حال.
خط:نسخ ونستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛مصحح،محشی؛جلد:تیماج مشکی، مجدول، ۳ص (۱۶۶-۱۶۸)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۲]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۳۸/۳
آغاز: برابر؛**انجام:** زمهریرا. نقل هذه الکلمات من خط من نقلها من المولی ... محمد المجلسی. تحریر هذه النسخة در قریه شوراب از قرای سیاه سنگ من محال دماوند. خود این دهات از جمله تصرفات مالکانه سرکار سرکشیکچی باشی خلف ارشد ... سپهسالار
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملاعلی بیگ، بی‌تا، کاغذ: رنگارنگ، جلد: میشن لایی پازهری، ۴گ (۴۷ر-۵۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۲سم [ف: ۹-۱۹۰]
۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۴۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما وقفنا علیه و الحمدلله علی کل حال
خط: نسخ زیبا و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، زرد، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۴۸]

● تحفه احتشامی = اندرزنامه حسینی = اخلاق منظوم
/ اخلاق / فارسی
tohfe-ye ehtešāmī = andarz-nāme-ye hoseynī = axlāq-e manzūm

فسائی، حسن بن حسن، ۱۲۳۷-۱۳۱۶ قمری
fasā'ī, hasan ebn-e hasan (1822-1899)

اهداء به: سلطان اویس (حاکم شیراز)
تاریخ تألیف: ۱۳۰۵ق
مثنوی مفصلی است در پند و اندرز که شاعر آن به نام سلطان اویس (حاکم شیراز در سال ۱۳۰۵ق از طرف ناصر الدین شاه قاجار) به جهت عروسی فرزند وی محمد علی ملقب به احتشام الملک سروده و به همین سبب «تحفه احتشامی» نامیده است.
آغاز: بزرگ ایزدا کـــردگار مـــنی ×× به هر دم تو پروردگار مـــنی
انجام: که احکام شرعی ز فرمان شاه ×× شود استوار و نماند تباه
چاپ: تهران؛ ۱۳۱۴، چاپ سنگی
[مشار ۲/۵۴۰]
شروح و حواشی:
۱- ملحقات تحفه احتشامی و اندرزنامه حسنی؛ فسائی، حسن بن حسن (۱۲۳۷-۱۳۱۶ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۵ق؛ در آغاز قلم خوردگی دارد و برخی مطالب محو شده و مجدداً بازنویسی گردیده، محشی؛ کاغذ: فرنگی،آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۶۱گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۹-۴۰۶]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۹۹۷-۵۴/۸۷
آغاز: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ یادداشت‌هایی از فرزندان مؤلف احمد، ابراهیم؛ ۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۹۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غلامحسین شیرازی، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی، ۵۰گ،۱۲سطر،اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳۳/۲-۱۸۸]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۰۷
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد علی بن اسماعیل علی آبادی، تا: پنج‌شنبه ۶ جمادی الثانی ۱۳۱۱ق، برای احتشام الملک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲گ، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۷۸]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۰۲
آغاز: که هم قاصر و هم مقصر منم؛ **انجام:** بتن ره میکن و مرض را علاج
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لهان پاره کوه پراکنده را لب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]
۷. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۵۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۲۵گ، ۱۸ سطر (۱۵×۲۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۷۵]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بستخاره میکن مرض را علاج
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۱]

● تحفة الاحرار / شعر / فارسی
tohfat-ol ahrār

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷-۸۹۸ قمری
jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493)

تاریخ تألیف: ۸۸۶ق
یکی از مثنوی‌های «هفت اورنگ» اوست در ۲۰ «مقاله»، دارای مطالب عرفانی و اخلاقی و داستان‌هایی در بحر سریع و مانند «مخزن الاسرار» نظامی و «مطلع الانوار» دهلوی.
آغاز: آغاز دیباچه: حامد لمن جعل جنان کل عارف مخزن اسرار
آغاز متن: بسم الله الرحمن الرحیم ×× هست صلای سرخوان

کریم
انجام: مهر نه خاتمه این خطاب×× شد رقم خاتم تم الکتاب
چاپ: مکرر چاپ شده است. به غیر از چاپهایی که به همراه هفت اورنگ دارد، جداگانه نیز چاپ شده که مشار آدرس آنها را عرضه کرده است؛ مشار فارسی، ج۱، ص۱۱۹۷؛ هند، سنگی، ۱۲۸۶ق./۱۸۶۹م.، وزیری بزرگ
[نسخه‌های منزوی ۲۷۰۶/۴؛ الذریعة ۳۳۹/۱۹ و ۱۳۵/۱۹: مثنوی تحفة ... ۱۳۱/۱۲: السبعة؛ مشترک پاکستان ۵۳۵/۷-۵۴۶؛ حکمت ۱۹۳؛ فهرستواره ۵۲۲/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲/۳-ف
نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی D. 204؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ ذیحجه ۸۹۰ق؛ ۳۱ سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۳]
۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۸۶/۱
آغاز: قبله همت خدای شناس؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: ایرانی، ۴۴ص (۲-۴۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲-۱۰۲]
۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ دارای ۵ سرلوح کتیبه‌ای مذهب مرصع سبک هرات، مجدول مذهب؛ مهر: «وفی الکتاب له اسمعیل ۱۱۱۸»؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: مقوای روکش تیماج قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳-۱۷۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۴۵/۲
آغاز: فیض نوالت چو پیاپی رسد ×× کس بشناسایی تو کی رسد؛ **انجام:** برابر
آغاز ندارد و ۱۶۵ بیت از اول کم است و از نیمه مناجات سوم شروع می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز، ۴۲گ (۷۲-۱۱۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۴۹]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷۸/۱
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: شرقی آهار مهره ضخیم، جلد: تیماج حنایی، ۲۷گ (۱-۲۷)، ۱۹ سطر(به صورت ستونی و ۴ فرد) (۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۳۰-۱۵۱]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۳-فیروز
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۸۹۷ق، جا: تربت جام [ف: ۲۱-۳۴۰]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۹۷/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمود بن نظام، تا: ۹۳۷ و ۹۳۸؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج با ترنج و چلیپای مذهب،۲۱ سطر (در ۴ ستون)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲/۱۰-۶۴۸]
۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۱۸
خط: نستعلیق، کا: میر حسین بن خواجه میر، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: متن و حاشیه، جلد: روغنی، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۳]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۴
خط: نستعلیق، کا: منصور بن مراد بیک استاجلو، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج زرد، ۵۶ص (۲۲۵-۲۸۰)، ۱۷ سطر [سنا: ف: ۲-۲۳۱]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۸۲۷/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۴۹۱]
۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۹۷/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای پشت معرق، ۲۷ سطر [ف: ۳-۶۳۵]
۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۸۹
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول و مطلا؛ کاغذ: متن ختائی سفید حاشیه ترمه حنایی، جلد: لفاف کاغذ، ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲-۱۰۳]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷۱
آغاز: حامداً لمن جعل جنان کل عارف.؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: گل محمد نیشابوری، تا: قرن ۱۰؛ کسرنویسی [الفبائی: ۱۱۱]
۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۳/۹
خط: نستعلیق، کا: خواجه خواوند بن میرک، تا: قرن ۱۰؛ یک شمسه مذهب مرصع ممتاز، مجدول، دارای ۱۶ سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی، یازده ۱۱ ترنج پروانه‌ای و سروی شکل مذهب مرصع بسیار عالی، یادداشتی به خط مرتضی قاجار ولد اسکندر میرزا ابن نائب السلطنة عباس میرزا که درباره حادثه وحشتناک زلزله شهر اسلامبول در ششم محرم ۱۳۱۲ شرح وافی نوشته اظهار می‌دارد که از تعداد سی هزار نفوس ایرانی مقیم شهر اسلامبول فقط یک طفل هنگام رفتن به مکتب بر اثر فرو ریختن دیوار کشته شده و بقیه سالم هستند؛ مهر: ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار، «بروز قیامت بلرزد جسد-محمد بفریاد جعفر رسد ۱۱۶۵»؛ کاغذ: بخارائی نباتی، جلد: مقوای روکش تیماج زیتونی، ۱۹ و ۲۳ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۳۵×۴۳سم [ف: ۳-۲۳۵]
۱۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۱
آغاز: قبله همت خدا شناس ×× هست بر نعمت خدای سپاس؛ **انجام:** حسن مطلع چو بود رسم کهن ×× قطع کردیم بر این نکته سخن / ختم الله لنا بالحسنی ×× و هو مولانا نعم المولی تم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دو صفحه مذهب، مجدول به زر و زنگاری رنگ، با ۲۰ سرلوح مذهب مرصع عالی، شرحی است به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه ۱۲۳۰ ضبط نموده

است با سجع مهر محمود میرزا ... «چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود ۱۲۱۷»؛ مهر: مشیرالسلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: بخارائی شکری رنگ، جلد: مقوای روکش میشن تریاکی، ۲۵ و ۲۷ سطر، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]

۱۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۲/۱

خط: نستعلیق، کا: علی بن مبارک فهرجی، تا: ۲۰ رمضان ۹۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ عناوین مذهب؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۶۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۲/۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۳سم [ف: ۷-۲۳۵]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ق؛ تملک: حاجی میر قدیم خویی در شوال ۱۲۲۲ق در تبریز خریده؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج سبز، ۲۵گ (۱پ-۲۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳-۳۵۴]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۴۵

خط: نستعلیق، کا: بابا شاه خوشنویس، تا: قرن ۹ و ۱۰ (به‌نوشته باستانی)؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجی، ۶۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۵۷۹]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۵۳/۲۵

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن معرف هروی، تا: شوال ۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷ سطر (۲/۵×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷-۹۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده ۹۲۱ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: چرمی، ۲۵ سطر (۱۵ متن ۱۰ هامش) (۱۳×۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۷سم [ف: ۷-۸۹۰]

۲۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطانعلی مشهدی، تا: جمادی الاول ۹۲۱ق؛ مجدول زرین، دو کتیبه مزدوج مذهب مرصع ممتاز، با نام فتحعلیشاه و سجع مهر ناصرالدین شاه قاجار؛کاغذ: سمرقندی نباتی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی یک حاشیه کتیبه‌ای نقش برجسته منظره شکارگاه، ۱۳۲ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۴/۶سم [ف: ۳-۱۵۴]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی، کا: یار محمد جامی، تا: رمضان ۹۲۲ق؛ رکابه‌دار، مجدول مذهب، دارای سرلوح مذهب؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲۳ جمادی الاول ۱۲۸۳ق؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۱/۲۷-۱۰۶]

۲۴. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: مقصود هروی (از شعرای صاحب ترجمه قرن دهم)، تا: ۹۲۸ق [نشریه: ۱-۱۲]

۲۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۷۰۹/۱

خط: نستعلیق عالی، کا: علی حسینی هروی، تا: ۹۲۸ق؛ این نسخه نفیس و یگانه جامع نمونه‌های بسیار عالی و ارزنده خط-مینیاتور-تجلید-تذهیب از استادان بنام اوایل قرن دهم هجری است از سلطان محمد شاهی، حیدر علی خواهرزاده استاد بهزاد، قاسم علی چهره گشای ، مظفر علی برادرزاده استاد بهزاد، مقصود شاگرد استاد بهزاد. ضمن مثنوی‌ها مینیاتورهای بسیار زیبا است، این نسخه به امر سلطان حسین بایقرا به وسیله استادان وقت تهیه و تنظیم گردیده، مجدول مذهب، با کمندکشی، حواشی تماما مذهب و تشعیر سازی، چهار کتیبه مذهب مرصع مزدوج، ۴ سرلوح مذهب مرصع مزدوج ممتاز، حواشی صفحات مینیاتور با یک حاشیه قاب‌سازی مذهب مرصع؛ جلد: مقوای روکش تیماج مشکی با تذهیب فراوان، اندازه: ۲۳/۵×۳۴/۲سم [ف: ۳-۱۷۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شرف، تا: ۹۳۸ق [الفبائی: ۱۱۱]

۲۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: حسام الدین، تا: ربیع الاول ۹۳۹ق؛ مجدول و مذهب؛ جلد: چرمی تریاکی، ۱۱۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۲۱۳]

۲۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱/۲

خط: نستعلیق، کا: عارف استرآبادی، تا: ۹۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ عناوین مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۵×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۵]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۱۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۹۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مخمل بنفش، ۶۵گ (۶۵ر-۱۲۹ر هامش)، ۱۵ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹-۸۸۹]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۴۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۹۴۵ق؛کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن قهوه‌ای ۴۸گ (۳۹۱-۴۳۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۲۴۳]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۶ و عکسی ۲۵۷۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن حسام، تا: یک‌شنبه ۲۶ شعبان ۹۴۷ق؛

افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۶۱] و [عکسی ف: ۷-۱۶۶]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: حسین قاری، تا: شوال ۹۵۴ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۴۷گ (۱پ-۴۷ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۸-۱۶۴]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹۱۵/۳

خط: نستعلیق، کا: دوست محمد بن سلطان محمد، تا: ۹۵۵ق [ف: ۳۷-۵۰۷]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چند بلب باج حکایت دهیم ×× شکر بتاراج شکایت دهیم / شکر که این رشته بپایان رسید ×× بخیه این خرقه بدامان رسید

خط: نسخ عالی و نستعلیق، کا: میرزا علی حسینی، تا: رجب ۹۵۹ق؛ با سرلوح مزدوج عالی و ممتاز، مجدول، نسخه نفیس و درباری؛ تملک در سال ۱۰۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۱-۳۴۶]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۹۶۱ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ تملک: ابوبکر حاجی زاده و مهر «المنعم ابوبکر الصدیق» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۶۸گ (۱پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳-۸۹]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۶۳/۱

خط: نستعلیق، کا: حافظ عبدالسلام بن حبیب ماهانی، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۹۶۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۱۳۲]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۶۷

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ۹۶۵ق؛ دارای سرلوح زیبا و ظریف کار هرات، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: متن نخودی، جلد: چرمی با ترنج، ۶۷گ، ۱۴ سطر (۷/۲×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۳×۲۴/۲سم [ف: ۷-۲۳۴]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، ۵۱گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶-۳۱۷]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۱/۱

آغاز: منطقه بگشا زمیان فلک ×× تیر بیفکن زکمان فلک؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: قاسم مسکویی، تا: ۹۷۲ق؛ افتادگی: آغاز (۱۶۶ بیت افتاده)؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵ص (۱-۸۵)، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۴۳۷]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: رمضان ۹۷۲ق؛ مذهب، مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سفید زرپاشی شده، جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۶۴گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [سنا: ف: ۲-۱۳۳]

۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۹۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای یک سرلوح کم‌کار، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج خرمایی، ۸۰گ، ۱۴ سطر (۵/۱۰×)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۴۲]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۸/۳

خط: نستعلیق، کا: صفی الدین فخرالدین حاجی شمس جهرمی، تا: شوال ۹۷۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه ترمه عطف تیماج، ۱۹ سطر چهار ستونه، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۶سم [ف: ۱۷-۵۳۴]

۴۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۱

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمود ابن فیروز بخت حسینی، تا: رمضان ۹۷۸ق؛ مجدول مذهب مرصع بسیار عالی، نقش نیم تنه یک زن جوان که یک شاخه گل نرگس بر دست دارد، با ۸ سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی، با نوشته‌ای است بدین شرح «هو کتب مذکور که مشتمل بر ... و از متکلمات منظومات قدوة العرفا و زبدة الشعرا مولانا معظم عبدالرحمن جامی است در قصبه بلخ خریداری شده من العبد المحتاج رحمت الله ملک اکبر شاهنظر عفی الله عنهما»، «در تاریخ شهر ربیع الاول ۱۲۳۲ از عرض کتابخانه مبارکه شاهنشاهی روحی و روح العالمین فداه گذشت سجع مهر لیس الله بکاف عبده عبدالوهاب الموسوی»؛ مهر: حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، مشیرالسلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش میشن گلی با تذهیب، ۲۱-۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۳-۲۱۶]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۴۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعزیز، تا: ۹۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۵۸گ (۷۵-۱۳۲ حاشیه)، ۵۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۲۴۶]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۹۳/۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹۸۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: ختایی صورتی، جلد: میشن قرمز، ۲۱ سطر [ف: ۹-۱۱۹]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۵

آغاز: برابر

کاتب: ملا بابا شاه اصفهانی ملقب به رئیس الرؤساء، تا: ۹۸۲ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول و مذهب؛ کاغذ: حواشی الوان، جلد: نقاشی گل و بوته زرین تریاکی، ۸۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۲-۱۸۹]

۴۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۴۱
خط: نستعلیق خوش، کا: حسینی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۹۸۳ق؛ مجدول مذهب، یک پیشانی مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه ختایی، جلد: روغنی آلبالویی مغزی میشن قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۷سم [ف: ۲-۱۰۳]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۵۳
خط:نستعلیق خوش،کا: میر جملة الکاتب، تا: رجب ۹۸۳ق؛ دارای پیشانی مذهب؛ مجدول، مذهب، کناره هر صفحه پنج ترنج زرین؛ کاغذ: متن ختائی حاشیه سمرقندی الوان، جلد: رویه معرق پشت میشن قرمز، ۷۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۷/۶سم [ف: ۲-۱۰۳]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۸۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ جمادی الثانی۹۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۳۱۵]

۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹/۴
خط: نستعلیق، کا: شجاع بن حسین بن عبداللطیف، تا: ۹۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۵گ (۱۰۶-۱۳۰)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳-۷۷]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۱۰
کا: زین العابدین، تا: ۹۹۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی [رایانه]

۵۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۷۰/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد امین کاتب هروی، تا: ۹۹۲-۹۹۳، جا: مکه و مصر؛ دارای سرلوح زمینه طلا و مرصع به شیوه مکتب هرات، مجدول مذهب، در هامش؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۳۰/۵)، اندازه: ۱۷×۳۴/۵سم [ف: ۱-۶۰۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۷۰/۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۶]

۵۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۵۴/۳
بی‌کا، تا: ۹۹۴ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: مشکی سوخت روغنی، ۲۱گ (۱۰۱ر-۱۲۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳-۳۵۴]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج آبی، ۵۰ص (۱-۵۰)، ۱۹ سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۱]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۹۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۶ص (۲-۱۳۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۴]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبد نظام (شاید)، تا: قرن ۱۱؛ دارای یک سرلوح، مجدول مذهب؛ مهر: ال محمد خاتم، عمد آل جعفر؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۵ سطر (۱۳×۱۵/۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۳]

۵۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: «عبده محسن محمد» (بیضی)، «کمال الدین» (چهار گوش)؛ تملک: میرزا رحمت ولد محرم (یا محترم) بیگ؛ کاغذ: ترمه کشمیری نخودی نازک، جلد: تیماج زیتونی، ۶۷گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۶]

۵۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۳۶ ـ ج
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول زرین، مجدول طلا، یادداشت که نسخه «در ۱۲ ذی القعده ۱۲۱۷ درکابل از کتابخانه رحمت الله خان وزیر از دست نیاز محمد قزلباش بیرون شد»؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۸۳، قزوینی در ۴ دسامبر ۱۹۲۵ آن را خریده؛ مهر: «حاجی خان علی ۱۱۲۰»؛ کاغذ: سپاهانی زرپاشی، جلد: تیماج سبز، ۸۰گ، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱-۸۳]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۸۷
آغاز: حامدا لمن جعل جنان کل عارف مخزنا لاسرار کماله ... گنجینه اسرار کمالش ماییم ×× دستان زن او تار ثنایش ماییم؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مجدول، با سرلوح زرین آراسته؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۱۴۱]

۶۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۲
آغاز: در وقت معانی و لطافت اشارات بمثابه ایست؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی کشمیری، جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۸]

۶۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۰۵۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح تذهیب‌کاری شده، مجدول؛ ۶۱گ، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۶]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۴۹
کا: کمال الدین کاتب، تا: ۱۰۰۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۸سم [رایانه]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سمرقندی، میرزا محمد، تا: ۱۰۰۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش مخمل، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۲۸/۵سم [رایانه]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۸۲/۱-۲۳/۲۰۲
آغاز: ناتمام از خارستان فروتنی و زبردستی دمیده به حکم من تواضع لله رفعه الله ... زدمی جامی بر این چنگ شکسته ×× به

مضراب فنا تارش گسسته / بسم الله الرحمن الرحیم ×× هست صلای سر خوان حکیم؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عماد بن نصار، تا: غره ربیع الثانی ۱۰۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اشعاری از عرفی (قصیده ترجمه اشوق)، وحشی، مولانا محمود نظری، میرزای مشهدی، عرفی و محمد بن حسام تحریر شده است؛ جلد: مقوای بنفش عطف پارچه سبز، ۴۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۷۵۸]

۶۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۹

آغاز: برابر،گنجینه اسرار کمالش مائیم ×× آئینه انوار جمالش مائیم؛ **انجام:** شکر که این رشته به پایان رسید ×× بخیه این خرقه بدامان رسید
خط: نستعلیق، کا: عماد الحسنی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ مجدول، کمندکشی، حواشی مذهب مرصع به طرح سرگنبد؛ تملک: فرهاد میرزا در جمادی الاول ۱۳۰۲ق؛ مهر: محمد هادی، کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: دولت آبادی حنایی، جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی، ۱۵۸ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۱۷۰]

۶۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲/۱۰/۳

خط: نستعلیق خوش، کا: میر محمد حبیب بن حاج میر یعقوب کشمیری، تا: ۱۵ رمضان ۱۰۲۳ق؛ در هامش به طور چلیپا، مجدول، مذهب؛ جلد: مقوا عطف مشمع سبز، ۵۶ سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۸]

۶۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱

خط: نستعلیق، کا: بکر بن علی، تا: ربیع الثانی ۱۰۳۸ق؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۶۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۸/۳

دیباجه منثور و مثنوی آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ مجدول، دو صفحه مذهب مرصع خوب، دارای ۱۰ سرلوح مذهب مرصع مزدوج، در تاریخ ربیع الاول ۱۲۳۲ داخل کتابخانه فتحعلیشاه قاجار شده با نشان مهر عبدالوهاب الموسوی، همچنین در سال ۱۳۲۲ داخل کتابخانه مبارکه ناصری شده است با نشان مهر «مشیرالسلطنه-حسین بن هدایت الله-محمد رضا الحسینی»؛ کاغذ: اصفهانی نباتی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳-۲۱۳]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۴۸/۵۰

آغاز: از تحفه ملا جامی. شاهد خلوتگه غیب از نخست ×× بوده پی جلوه کمر کرده چست / آینه غیب نما پیش داشت ×× جلوه نمایی همه با خویش داشت؛ **انجام:** گفتمش ای قبله آزادگان ×× راهنمای ز ره افتادگان / پیش رهم رهبر دنیی فرست ×× بهر شبم شمع یقینی فرست
بخش کوتاهی از آن؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: خلیل ذوالقدر، تا: ۱۰۵۴ق، جا: احمدآباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲گ (۲۸۶ر-۲۸۷پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳/۵، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۱/۲۹-۴۴۳]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۷۳/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۵۶ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: دولت ابادی، جلد: سیاه مقوایی، ۴۸گ (۲۲۵-۲۷۲)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۵۲۲]

۷۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۶۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مذهب مرصع خوب؛ تملک: سلیمان یوسف به سال ۱۰۶۲ق، ابوبکر بن رستم الشروکنی، «من متملکات الحضرت العالی المنتقل بالمبایعه سجع مهری بنام امامقلی مورخ ۱۲۴۱»؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: ختایی شکری، جلد: مقوای ابره تیماج گل ماشی، ۱۲۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۹×۲۰/۱سم [ف: ۳-۱۶۸]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۶۴ق؛ مذیل است به رساله عربی در اسرار سوره فاتحة الکتاب و شرح جدول ساعات اللیل و النهار، آغاز: بعد از دو صفحه جدول: «و اعلم بان ام القران هی شافیه و الراقیه». انجام: «حروف آبی د ح ل ع ر خ غ»؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۸سم [ف: ۱۷-۶۵]

۷۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۵۵/۳

خط: نستعلیق خوب، کا: شاهمراد بن نظر علی کاتب، تا: جمادی الاول ۱۰۷۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۵-۲۷۴]

۷۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۴۰۳/۳

آغاز: قبله همت خدای شناس؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: ایرانی، ۴۲ص (۲۷۶-۳۱۷)، ۱۸ سطر [ف: ۲-۱۱۴]

۷۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۵۹/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا گلپایگانی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: رویه میشن سیاه، ۲۹گ (۸۵-۱۰۳ر)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۸سم [ف: ۳-۶۳۳]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۸۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، ۲۲گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۴۸۲]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محتملاً عرفی زاده، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ابره ترمه زمردی، ۷۷گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۵]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۴۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مصحح، قبل از کتاب برگی است به خط سید محمد علی روضاتی در معرفی نسخه که آن را به خط جامی دانسته و منشاء این اشتباه تاریخ به پایان رسیدن نظم است (ماه تسبیح و شهر تراویح ۸۸۶) که در پایان این نسخه آمده؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۳۸]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹
آغاز: بسم الله الرحمان الرحیم ×× موج نخست است ز بحر قدیم؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج عنابی با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۳۰گ، ۱۲سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۶-۸۵۸]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۳۳۹/۳-۳۷/۱۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۷۶۸]

۸۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۷۸۸/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ اهدایی: سید علی علائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۱ سطر (۶×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۶۶۳]

۸۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، یک سرلوح مذهب مزدوج مرصع بسیار خوب، در صفر ۱۱۶۰ داخل عرض شد، در ربیع الثانی ۱۱۶۲ داخل عرض شد، سپس نسخه به سال ۱۲۷۲ق در تملک میرزا آقاخان نوری صدراعظم درآمده که در حاشیه صفحه اول این نسخه به خط خویش چنین نوشته است: «مال فرزند مکرم نظام الملک است شهر جمادی الثانی ۱۲۷۲ با سجع مهر»، در اودئیل ۱۲۸۲ از عرض کتابخانه ناصری گذشته با سجع مهرمشیرالسلطنه۱۳۲۲؛مهر: «عبده الراجی فرهاد»؛ کاغذ: سمرقندی متن زرافشان، جلد: مقوای ابره تیماج سورمه‌ای با چهار گل ترنج مذهب، ۱۱۸ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۱سم [ف: ۳-۱۶۴]

۸۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۲۱/۶
با مقدمه منثور مختصر؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۱۸۷ق، جا: اصفهان؛ مهر: عبدالوهاب الموسوی ۱۲۲۵ که نمایانگر به عرض رسیدن این نسخه در زمان فتحعلیشاه قاجار است، از دوران ناصری نیز سجع مهر محمدرضا الحسینی بجای مانده، مجدول مذهب، کمنداندازی، یک سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب؛ کاغذ: ترمه شکری رنگ، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳-۲۲۰]

۸۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق و جمادی الثانی ۱۲۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۶۰]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰/۲۱-طباطبائی
دیباچه منثور مثنوی تحفةالاحرار جامی است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی و شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱ص (۲۰۳پ)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۰]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۱۹
آغاز: گر نه فروغی ز رخش تافتی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: اسدی، عیسی بن موسی، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [رایانه]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۲۵/۵
خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی خواجوئی، تا: حدود ۱۲۱۶ق؛ ۳۹ص (۱۷۹-۲۱۷) [مختصر ف: ۱۳۷]

۸۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرعلی، بی‌تا؛ به تاریخ ربیع الاول ۱۲۳۲ این نسخه از عرض کتابخانه فتحعلی‌شاه گذشته، در سنوات ۱۲۷۴ و ۱۲۸۲ و ۱۳۲۲ به دفعات از عرض کتابخانه ناصری و مظفری گذشته با مهر: «حسین بن هدایت الله-محمد رضا الحسینی-مشیر السلطنه»؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴، «عبدالوهاب الموسوی ۱۲۲۵»؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: ختائی متن زرافشان، جلد: مقوای ابره چرم ساغری مشکی، ۱۳۲ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۱سم [ف: ۳-۱۶۳]

۸۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۱ رجب ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۱۹۹۲]

۹۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۶۹/۳
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید حسن حسینی، تا: شنبه ۷ جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ دارای سرلوح مرصع بزرگ زمینه طلا، مجدول، مذهب؛ جلد: ساغری مطلا، ۲۱ سطر چهارستونی (۱۱/۵×۲۰/۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۱-۶۰۳]

۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۶۱۴/۳حاشیه
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شکر الله اردلانی سنندجی، تا: ۱۲۳۱ق، برای میرزا معصوم طبیب اصفهانی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی قهوه‌ای، ابعاد متن: ۱۱/۵×۲۳، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۲سم [ف: ۷-۶۷۲]

۹۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احتمالاً سلطان علی مشهدی، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ به تاریخ ربیع الاول

۱۲۸۲ به ثبت کتابخانه ناصری و در سال ۱۳۲۲ به عرض کتابخانه مظفری رسیده؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ تملک: محمد رضا نامی در ۱۲۳۸؛ کاغذ: سمرقندی زرافشان، جلد: مقوای روغنی بوم طلائی، ۱۸۱ص، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۴/۹سم [ف: ۳-۱۵۹]

۹۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۷۷/۳

خط: نستعلیق، کا: مصطفی ملقب به بابا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱۱۱پ-۱۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۶]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۰/۳

آغاز: گنجینه اسرار کمالش مائیم ×× آئینه انوار جمالش مائیم؛ **انجام:** برابر

خط:نستعلیق،کا: محمد صادق خادلی، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۹-۳۶۵]

۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۱۷

در فهرست به نام تحفة الابرار آمده است که معلوم نشد منظور «سبحة الابرار» یا «تحفة الاحرار» است (؟)؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۲سم [رایانه]

۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۸۴/۱

خط: نستعلیق، کا: شیخ عبدالکریم، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۳ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۳۵۱۴]

۹۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چتر کش دفتر فرزانگی است ×× تازه کن مایه دیوانگی است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی روغنی با روکش زرنگار، ۲۸گ (۵۱پ-۷۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-]

۹۸. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۸]

۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۴/۱-۲۳/۱۷۴

آغاز و انجام: برابر

کاتب: حسن بن سید کاظم طباطبایی زواریی الاصل نائینی المسکن، تا: ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۰۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: جمعه ۲ صفر ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۹۷پ-۱۵۳ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۱۷۰]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۶-طباطبائی

خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: علی محمد، تا: ۱۲۵۵ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: روغنی عطف تیماج سیاه، ۵۱گ (۱۴۴-۱۹۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۵۰]

۱۰۲. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۰۲/۲

خط: نستعلیق هندی، کا: سید عبدالجبار قادری، تا: شوال ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۳ سطر، قطع: وزیری [نشریه: ۵-۷۳]

۱۰۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۰۲/۲

خط: نستعلیق هندی، کا: سید جبار قادری، تا: ۳۰ ذیقعده سه‌شنبه ۱۲۶۹ق؛ مجدول، کمنددار مشکی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج عنابی، ۷۱گ، ۱۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۴۶۲]

۱۰۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۶۵/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالفتاح، تا: ۱۲۷۱ق، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ (۱۰۱پ-۱۵۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۷۱]

۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۷-۱۴/۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسن مقطع چو بود رسم کهن×× قطع کردیم بر این نکته سخن / ختم الله لنا بالحسنی ×× و هو مولانا و نعم المولی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ شعبان ۱۲۷۸ق، برای محمد صادق بن صفوت؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۹/۲-۲۵/۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** که تا پنبه از گوش دل بر کشیم ×× همه گوش گردیم ودم در کشیم

بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۸۶ق، جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۱۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** نعط خوش و معنی ظاهر درو آب زلال است جواهر درو ... که در سنه ۹۹۲ نوشته است

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ از روی نسخه به خط محمد صلاح بن محمد علی الکاتب الخاقانی مورخ ۹۹۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۳ سطر [رایانه]

۱۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۱۴/۱-۵۶/۶۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابن مرحوم حاج میرزا عباس کربلایی حائری، تا: ۱۵ محرم ۱۳۲۳ق، جا: قزوین؛ ۴۰گ (۱-۴۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۰۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رقم ناصر، بی‌تا؛ مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع مزدوج کار هرات؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹، ولیعهدی مظفرالدین شاه «بر ملکت ناصری مظفر-بر رایت نصر حق مظفر-با نقش شیر و خورشید طالع»؛ کاغذ: قطع بخارائی،

جلد: مقوای روکش تیماج یشمی با ترنج و سرترنج، ۱۲۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۱سم [ف: ۳-۱۶۶]

۱۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳و۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۸۱]

۱۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۰۲/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مشکی روغنی مقوایی، ۳۱ص (۲۳۵-۲۶۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳-۳۵۴]

۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸-۸/۱۳۸

آغاز: فصیح زبانان عجم دربیان آن اعجمی اند و این وقت معانی و لطافت اشارات به مثابه که نادره گویان ... زدی جامی بر این جنگ شکسته ×× به مضراب فنا تارش گسسته؛ **انجام:** تحفة الاحرار لقب دادمش ×× تحفه به احرار فرستادمش ... شکر که این رشته به پایان رسید×× بخیه این خرقه به دامان رسید ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ در آخر نسخه معما به اسم نصوع از ملاعین الدین و اشعار ترکی از باقی افندی و مقصود علی افندی؛۵۸گ،۱۵سطر،اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۶

آغاز: ای زکرم چاره گر چارها ×× مرهم راحت نه آزارها؛ **انجام:** برابر

منتخبی است از تحفه الاحرار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج قرمز، ۱۰ص (۴۹-۵۸)، ۲۳ سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۸۹]

۱۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسن مقطع چو بود رسم کهن ×× قطع کردیم بر این نقطه سخن

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱-۳۶۳]

۱۱۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۲۳/۱

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «حسین بن هدایت الله- محمد رضا الحسینی مشیر السلطنه ۱۳۲۲»، ناصرالدین شاه قاجار؛ مجدول، ۵ سرلوح کتیبه‌ای مذهب مرصع ممتاز به سبک هرات؛ کاغذ: بخارایی، جلد: مقوای روکش تیماج سرمه‌ای، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۱۷۶]

۱۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۰۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۱۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ دو مجلس مینیاتور آب و رنگ بسیار عالی، مجدول، مذهب، کتیبه‌ای مذهب مرصع سبک کار هرات، این نسخه در سال ۱۲۲۱ هجری متعلق به مصطفی قلی بوده و سپس در سال ۱۲۷۴ به وسیله سید علی مستوفی از عرض کتابخانه گذشته بعدا به سنوات ۱۲۸۲ و ۱۳۲۲ به ترتیب از عرض گذشته است؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روغنی بوم عنابی، ۱۲۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۷سم [ف: ۳-۱۵۷]

۱۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۵۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۲۳گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۲سم [رایانه]

۱۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱۸/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۲۵گ (۴۶پ-۷۰ر) [ف: ۳۷-۳۶۹]

۱۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۷۳/۱

آغاز و انجام: برابر

شامل دیباچه نثر و مثنوی تحفة الاحرار در ۱۸۰۰ بیت؛ خط: نستعلیق،کا:سید محمد صادق،بی‌تا؛کاغذ:فرنگی،جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۳گ (۱-۱۲۳)، اندازه ۱۳۰×۲۲۰ [ف: ۸-۴۳۵]

۱۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۶۵/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف: ۹-۱۱۵]

۱۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۷۳/۳

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۳]

۱۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۸۲/۶

از تحفة الاحرار (تمام آن نیست)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی پارچه، ۱۴گ (۳۴ر-۴۷پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۷۵۶]

۱۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۲۳/۱

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن صدیق بن ملا ابراهیم ملا عثمان وانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۶۰گ (۲ر-۶۱پ)، ۱۵ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۰۸]

۱۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۲/۳

آغاز و انجام: برابر؛ اتمام انتظام این سبحه در ماه تسبیح و شهر تراویح منتظم در سلک شهور سنه ست و ثمانین و ثمان مائه اتفاق افتاد

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۳۲۶]

۱۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۳۵

خط: نستعلیق خوش، کا: یار محمد کاتب، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۶۳گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۲۷]

۱۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۹۰/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: مقوایی زرد،

اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۲۲]

۱۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۴۱۱/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۹۹]

۱۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳/۳ معیری

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۳ص (۱۴۹-۱۸۱) [ف: ۱۸-۳۲]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: نظام بن، بی‌تا؛ ۱۱۴گ (۱۵ر- ۱۲۸پ) [ف: ۱۱-۱۲۷]

۱۳۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای ۷ سر لوح، مجدول؛ جلد: تیماج مشکی روغنی مصور، ۲۵گ (۷۶پ-۱۰۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [مؤید: ۳-۶۰۵]

۱۳۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، ۲۱ سطر [ف: ۲-۱۱۵]

۱۳۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۷]

۱۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۱۴

کامل، برخی یادداشت‌های مهم در آن دیده می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۰/۱۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ (۹۰۲-۹۳۸)، ۲۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۲]

۱۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳/۳-ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۱۳۲ (۱۱۷۶ و ۱۹۵۷ و ۹۳۶)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۵۹]

۱۳۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۸/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۱۴۰۹]

۱۳۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی،۴۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۷]

۱۳۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۱/۸

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۳۷۳]

۱۴۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح؛ جلد: چرمی سیاه، ۷۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۱۲]

۱۴۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۲۹

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، بی‌تا؛ کاغذ: بخارائی شکری، جلد: مقوای روکش تیماج لاکی با ترنج دو سرترنج، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

● تحفه احمدی / فارسی

tohfe-ye ahmadī

کشمیری، احمد، -۱۲۷۸ قمری

kešmīrī, ahmad (-1862)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● التحفة الأحمدية فی ترجمة زعيم الاسلام من السادة المرعشية / تراجم / عربی

tuḥfat-ul aḥmadīya fī t.-i za‘īm-il islām min-as sādat-il mar‘ašīya

روضاتی، احمد، ق۱۴ قمری

rowzātī, ahmad (-20c)

تاریخ تألیف: غره ذیقعده ۱۳۶۹ق؛ محل تألیف: قم

ترجمه و شرح حال آیة الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی است که مؤلف جهت ادای حق استادش در جوانی نگاشته؛ در یک «مقدمه» و ده «مقام» و یک «خاتمه»: المقدمه: فی دواعی التألیف؛ مقام ۱. مولده؛ ۲. نسبه؛ ۳. نسبته؛ ۴. مشایخه و اساتذته؛ ۵. تدریسه و تألیفه؛ ۶. رحلاته الی البلاد؛ ۷. اخلاقه و مواهبه الفاضلة و نعوته الممتازه؛ ۸. منزلته العلمية و الاجتماعية؛ ۹. ثناء العلماء علیه؛ ۱۰. جملة من تلامذته؛ الخاتمه: فی مشایخه فی الرواية.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۰

آغاز: الحمدلله الذی رفع الدرجات العلماء فجعلهم ورثة الانبیاء فهم علی کافة مجتمع المسلمین من الأمناء

نسخه اصل: کتابخانه سید احمد روضاتی-تهران؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در پایان اجازه روایی نسبتاً مفصل آیت الله سید شهاب الدین نجفی مرعشی به مؤلف در تاریخ صبح یک‌شنبه از ماه صفر ۱۳۶۸ در قم نقل شده به کتابت میرزا محمد علی شریفی رازی و املای مجیز، تاریخ این املاء و سپس اجازه مختصر مجیز به کاتب (رازی) در چند سطر به خط مرحوم مرعشی مکتوب است، سپس اجازه آیة الله مرعشی در یک صفحه به شریف رازی به خط مجیز، و اجازه دیگری قریب به انشای اجازه اول به مؤلف (سید احمد روضاتی) به تاریخ صبح جمعه ۱۰ جمادی الاول ۱۳۶۸ به خط نسخ آمده، تاریخ این اجازه و سپس طرق روایی مجیز به طور نسبتاً مفصل به خط آیة الله مرعشی در همان سال افزوده شده است؛ ۲۴۲ص [عکسی ف: ۱-۴۱۸]

← تحفة الاخبار ⟵ تحفة الاخيار

● **تحفة الأخبار = تحفة الأخيار** / فقه / فارسی
tohfat-ol axbār = tohfat-ol axyār
قراجه داغی، فتح الله بن اسدالله، ق۱۳ قمری
qarāje dāqī, fath-ol-lāh ebn-e asad-ol-lāh (-19c)
اثری فقهی مشتمل بر کتاب طهارت صلاة، زکات خمس، صوم و اعتکاف، در «مقدمه» و چند «مطلب»، مبحث مقصد، فصل و باب، و خاتمه آن در اعتکاف. این نسخه، در حیات مؤلف کتابت شد، کاتب، در آغاز نسخه، چنین نگاشته: «هذا کتاب تحفة الاخبار من تألیف جناب قدوة المحققین و زبدة المدققین میرزا فتح الله مجتهد سلمه الله تعالی».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹۵
آغاز: حمد بیحد و ثنای بی عدد شایسته و سزاوار خداوندی است که گم گشته گان بوادی حیرت و جهالت را بسر منزل علم و هدایت رسانید ... و بعد، چنین گوید عاصی درگاه اله فتح الله بن اسدالله القراجه داغی؛ **انجام:** قولی هست ببودن آن هم مثل واجب معین و بعضی قاطع بقضاء شده و آن اجود است، ولکن هذا آخر ما اردناه، تم الاعتکاف
خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار محرر، تا: غره رمضان ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی با نشان « منه»، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مجدول، ۱۶۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۵۸۷]

● **تحفة الاخبار فی فضائل الانصار** / تاریخ / عربی
tuḥfat-ul axbār fī faḍā'il-il anṣār
انصاری، نورالدین بن حسین، -۱۰۰۳ قمری
ansārī, nor-od-dīn ebn-e hoseyn (-1595)
[فهرس معهد المخطوطات العربیة التاریخ ۹۷۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۵۳-ف
نسخه اصل: مکتبة حسن حسنی عبدالوهاب در تونس؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱ شعبان ۹۹۸ق [فیلمها ف: ۳-۳۸]

● **تحفة الاخلاص** / تجوید / فارسی
tohfat-ol exlās
موسوی دزفولی، محمود بن عبدالله، ق۱۳ قمری
mūsavī dezfūlī, mahmūd ebn-e ‘abd-ol-lāh (-19c)
وابسته به: قواعد التجوید؛ موسوی دزفولی، محمود بن عبدالله (قرن ۱۳)
اهداء به: شاهزاده حسام السلطنه
تاریخ تألیف: ۱۲۴۴ق
مؤلف پیش از این کتابی به نام «قواعد التجوید» تألیف نموده و همان کتاب را به نام شاهزاده حسام السلطنه و برای کتابخانه وی که «مخزن العلوم» نام داشته مختصر نموده و «تحفة الاخلاص» نام گذارده است. دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه» است. در آن از دو تألیف دیگر خود «قواعد التجوید» و «المنثورة المحمودیه فی شرح المنظومة اللؤلویه» یاد می کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۳
آغاز: بسمله افتتاح کلام بنام یگانه بی همتاایست که جز بالف ارادتش هیچ حرفی راست بر زبان نیاید
خط: نسخ خوب، کا: علی بن معصوم، تا: قرن ۱۳؛ نویسنده نام خود نبرده ولی مسلماً خط علی بن معصوم نویسنده نسخه «قواعد التجوید» مورخ ۱۲۴۰ق می‌باشد، دارای حاشیه‌ای است به خط مؤلف در معرفی «مخزن العلوم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۸]

● **تحفة الاخوان** / طبیعیات / فارسی
tohfat-ol exvān
دشتکی شیرازی، میرصدرالدین محمد، ۸۲۸-۹۰۳قمری
daštakī-ye šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425-1498)
رساله‌ای در کیفیات مرکبات و بسایط عنصری، که مؤلف آن را برای بعضی از اعاظم، در یک مقدمه و چهار باب و خاتمه، نگاشته است. مؤلف آن را در اول رساله «تحفة الاکابر» و در پایان «تفحة الاخوان» نامیده است.
آغاز: الحمدلله الذی یرینا البرق خوفاً و طمعاً و ینشئ السحاب الثقال ...
[تراثنا س۱۳ش/۱ ۱۴۳]

قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: الحمدلله الذی یرینا البرق خوفاً و طمعاً و ینشئ السحاب الثقال
بی کا، تا: ۱۰۶۵ق [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۳]

● **تحفة الاخوان** / ادبیات / فارسی
tohfat-ol exvān
مولوی، خطیب رستم، ق۱۰ قمری
mowlavī, xatīb rostam (-16c)
اهداء به: شیخ ادهم بن سنان مشهور به حاجی فنائی النکوری
تاریخ تألیف: ۲۰ ربیع الاول ۸۷۸ق
کتابی در دستور زبان، قواعد و لغات مستعمل در زبان فارسی است که در پنج «باب» تألیف شده است: ۱. مصادر؛ ۲. امثله؛ ۳. اسماء؛ ۴. مضمرات و حروف ادوات؛ ۵. اعداد. ترجمه ترکی عثمانی کلمات نیز در ذیل واژه‌ها نوشته شده است. از این اثر گزارشی نشده است، به نظر می‌رسد که نسخه‌ای منحصر به فرد

بوده باشد. باید افزود که درباره مؤلف آگاهی‌های بیشتری در دست نیست، جز اینکه اثر دیگری از وی با عنوان «وسیلة المقاصد إلی أحسن المراصد» در موضوع لغت فارسی در برخی فهرست ها معرفی شده است که بر اساس ماده تاریخ «برات منیر» در سال ۹۰۳ق تألیف گردیده است. نکته جالب توجه این است که در بیشتر این فهارس تاریخ تألیف وسیلة المقاصد سال ۱۱۳۵ یا ۱۱۶۳ق و تاریخ درگذشت خطیب رستم نیز پس از سال ۱۱۶۳ق گزارش گردیده است! و این در حالی است که تاریخ کتابت برخی نسخه‌های «وسیلة المقاصد» همچون نسخه کتابخانه اورخان غازی (ضمن کتابخانه ملی بورسا-ترکیه) سال ۹۴۴ق و دو نسخه کتابخانه TDK در آنکارا_ترکیه سال‌های ۹۶۰ و ۹۶۵ق می‌باشد! (حسین متقی)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۸/۸ کر

آغاز: بسملة، الحمدلله الذی خلق الآدم [کذا] و علمه الأسماء العلیم الذی لایغیب عن علمه شیء فی الأرض و لا فی السماء ... اما بعد چنین می‌گوید این فقیرترین و نیازمند کمترین ... که در بندگی مرشد السالکین و مفخر العاشقین ... شیخ ادهم بن شیخ سنان الشهیر بحاجی فنایی النکوری بود ... تعلیمی نمود و رغبت ایشان را بزبان پارسی بیش تر دید، خواست که برآورد ... زبان فارس در بیاموزد آن مقداری که ز دستش آید که السخی ما ملك و لیکن دست از روزگار گریبانش تافت ... پس این رساله را بقدر الوسع و الطاقة در بیان آورد و برای عزر [کذا] تقصیر فرستاد کی العزر [کذا] عند الکرام مقبول و بر پنج باب مرتب کرد و نیز حروف تهجی را بثلث حرکات اعتبار گرفت چنان که متعلمانرا آسان نماید ... ، الباب الاول ... آفریدن: یرتمق؛ آمرزیدن: یریغمق؛ آرامیدن: دکلنمك؛ **انجام:** فصل زمستان: قیش فصل؛ کانون اول: الك فیش آی؛ کانون ثانی: اورته قش آی؛ شباط: صوك قیش آی؛ در اسماء شهور عربی بر ترتیب سال: محرم، صفر ... ذی الحجة، در بیان تاریخ کتاب (سال ۸۷۸هـ) بر خدای خالق جن و اناس ×× حمد بی حد و فراوانش سپا / شد تمام این تحفة الاخوان من ×× با عنایات خدای ذی المنن. بیستم روز ربیع الاولـــست

الحمدلله علی الأتمام و الصلوة علی نبیه محمد سید الأنام و علی آله و أصحابه الکرام

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با این حال اغلاط فراوانی در آن راه یافته، گویا کاتب نسخه، زبان فارسی را بخوبی نمی دانسته است!، در انجام دو برگ (۱۷۹ب-۱۸۱ب) فوائدی مشتمل بر نقل مطلبی درباره نظامی گنجوی با آغاز: «حکی أن الشیخ النظامی صاحب الخمسة رحمه الله؛ قیل أنت فی أکثر أوقاتك مشغول بالکلام و نظمه ... »، غزلی در ۱۲ بیت از مولانا جلال الدین رومی با مطلع: «نی دوست هر کسی را دیدار می‌نماید ×× نی هر حقیر را شه رخسار می‌نماید»، نیز ابیاتی دیگری از وی همچون این ابیات که بخشی از غزل مولاناست: «شکل نبات اندر زمین ز آب جگر دارم غذا ×× یکبار می‌بالد کیــا من بارها بالیده ام / مانند طفل اندر شکم من پرورش دام بخون ×× یکبار زاید آدمی من بارها زاییده‌ام!»، یك قطعه از ابن یمین: «در ره، گاوی گفت با گاو دگر ما زمین سخت آسان می‌کنیم خوردن ما مشت کاهی بیش نیست از برای دیگران جان می‌کنیم!»، نیز برخی لغات مشکل فارسی با ترجمه ترکی عثمانی آنها که به نقل از لغات الفرس آمده است. نیز حدیثی نبوی در شفا و امان ماندن از برخی بیمارها همراه فوائد دیگر، در برگی الصاقی که در آن آمارهایی نسبت به عدد ابیات دفترهای مثنوی معنوی به خط رقعه آمده است: دفتر اول ۴۰۴۰ بیت، دفتر دوم ۲۸۴۰ بیت، دفتر سوم ۴۸۵۶ بیت، دفتر چهارم ۲۸۷۰ بیت، دفتر پنجم ۴۲۵۲ بیت، دفتر ششم ۴۹۶۷ بیت که مجموع عدد ابیات آن اثر به اشتباه ۲۵۸۲۶ بیت عنوان شده است، زیرا مجموع آن اعداد ۲۳۸۲۵ است! باید دانست که مرحوم سعید نفیسی در مقدمه لب اللباب کاشفی، عدد ابیات ۶ دفتر مثنوی را ۲۵۶۳۲ بیت و جالب اینکه دانشمند ترك شیعی، مرحوم شمس الدین سامی در قاموس الاعلام (ج۵، صص ۳۷۸۱-۳۷۸۲) عدد ابیات مثنوی را تا ۴۷۰۰۰ بیت نیز رسانده است، که قاعدتاً آن رقم به انضمام ابیات دیوان شمس بوده است!؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۲۷گ (۱۵۳پ-۱۷۹ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲/۴۰-۳۸]

● **تحفة الاخوان** / درایه، اخلاق / فارسی

tohfat-ol exvān

واعظ مرندی، محمد سعید، -۱۲۶۶ قمری

vā‘ez-e marandī, mohammad sa‘īd (-1850)

کتابی در معارف اسلامی و اخلاق و مطالب مربوط به حدیث و روایت در یك «مقدمه» و سه «فایده» و «خاتمه»: مقدمه در بیان اموری که تعلق به فوائد سه‌گانه دارد؛ فایده ۱. دانستن اصطلاحات اهل حدیث؛ فایده ۲. شناختن مجتهدین و پاره‌ای از کتاب‌های ایشان؛ فایده ۳. رموز ائمه (ع) و بعضی از علماء؛ خاتمه در نکت متفرقه بر سبیل موعظه دارای دوازده «مطلب». خاتمه از اصل آن مفصل‌تر است و مطالبی به تفصیل در پند و اندرز و موعظه و شکایت از واعظان عصر خویش آورده است.

آغاز: شکر و سپاس ثنا و حمد و ستایش مالایحصی مر واجب الوجود را سزاست که به امر کاف و نون ما سوی ذات مقدس خود.

انجام: و نامه اعمال او را از سیئات پر کردیم و شرمندگی بردیم سبحان ریك رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین.

[الذریعة ۴۱۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۶۰/۶]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۶۰/۱-۳۴/۱۳۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و تحریری، کا: محمدرضا، تا: سه‌شنبه ۱۵ شوال ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲–۷۵۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۲۶–۱۲۳۲، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۱۹پ–۴۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۲۱۷]

● تحفة الاخوان = منتخب تحفة الزائر = منتخب التحفة / دعا / فارسی

tohfat-ol exvān = montaxab-e tohfat-oz zā’er = montaxab-ot tohfa

حسینی استرآبادی، محمد صادق بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

hoseynī estarābādī, mohammad sādeq ebn-e mohammad rezā (-19c)

وابسته به: تحفة الزائر؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷–۱۱۱۰ق)

گزیده‌ای است از کتاب «تحفة الزائر» علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی. مؤلف، بخشی از مقدمه کتاب را تغییر داده و ظاهراً عنوان «منتخب التحفة» را قلم گرفته و آن را «تحفة الاخوان» نامیده است. این نسخه، تا بخشی از فصل دوم از باب دهم را دارد و از پایان افتادگی دارد. وی ترجمه آقا جمال خوانساری بر مفتاح الفلاح شیخ بهایی را نیز به سال ۱۲۲۸ق در مشهد مقدس رضوی، گزیده ساخته و نسخه آن در همین مجموعه آمده است. نامی از این مؤلف و کتاب‌هایش در منابع موجود یافت نگردید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۸/۱
آغاز: سپاس و ستایش مر خدایرا که دلالت کرد ما را بر جاده نجات و هدایت فرمود ما را بسوی آنچه واجب می‌گرداند ... اما بعد چنین می‌گوید اقل الخلیقة بل لا شیء ی الحقیقة محمد صادق ابن محمد رضا الحسینی الاسترآبادی که چون ملتمس شد جمعی از برادران دینی و دوستان یقینی؛ **انجام:** و برسوله و با میر المؤمنین و بکم یا مولای اولکم و آخرکم و نصرتی معدة لکم و مودتی خالصة لکم آمین آمینو بعد از آن ایندعا را میخوانی اللهم انی اسئلک ان ...
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: فرنگی، ۴۱گ (۱–۴۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۸–۴۲۷]

● تحفة الاخوان / فقه / فارسی

tohfat-ol exvān

محمد حسن بن ملا عین علی

mohammad hasan ebn-e mollā ‘ayn ‘alī

رساله‌ای عملی و مختصر درباره اصول و فروع دین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۵۱/۲
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این چند کلمه‌ایست از واجبات که علما فرموده‌اند؛ **انجام:** این را دفاع میگویند اللهم اغفرلنا ... و المؤمنات.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ(۱۱۰پ–۱۲۹ر)،۱۵سطر(۷×۱۱)،اندازه:۱۱×۱۵سم[ف:۱۲–۲۸۳۱]

● تحفة الاخوان / اخلاق / فارسی

tohfat-ol exvān

این رساله، ترجمه متنی از عربی است دارای یک «مقدمه» و ده «باب» و «خاتمه» در فتوت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۵۶–ف
نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ کا: معصوم بن سهل الله بن حسین کاشی، تا: با تاریخ ۷۵۵ق [فیلمها ف: ۱–۴۲۶]

● تحفة الاخوان / اخلاق / فارسی

tohfat-ol exvān

کتابی در حقوق برادران ایمانی و صحت برادر گرفتن و ثواب آن، بنا بر آنچه در آیات و احادیث اهل بیت (ع) آمده است، مشتمل بر دو «فصل»: ۱. در اینکه برادر گرفتن صحیح و شرعی است؛ ۲. ثواب مؤاخاة و حقوق اخوت. در فصل اول ضمن استشهاد به آیاتی در این باب، از برادری رسول خدا با علی (ع) یاد کرده و آن را در روزگار خود دارای اثری عمیق می‌داند. در فصل دوم از حقوقی که مؤمنان بر یکدیگر دارند، به تفصیل به نقل روایات بسیار پرداخته است.
آغاز: حمدی که اخوان دینی مجالس محبت را بآن زینت نمایند و شکری که دوستان یقینی محافل بنوت را بآن رونق فزایند لایق درگاه مدبریست که به مقتضای ... اما بعد نموده می‌شود که بعضی از اخوان دینی و محبان یقینی که بتقوی و صلاحت موسوم ... التماس نمود ورق چند در باب مؤاخاة و صحت و ثواب ... و این اوراق مشتمل است بر دو فصل
انجام: این رساله که هر یک از سخنش×× هست خوشتر ز گوهر رخشان / گر کسی پرسدش زنام بگو×× شد مسمی بتحفة الاخوان
چاپ: به کوشش محمد علی مهدوی راد، در میراث اسلامی ایران، دفتر دوم، صص ۴۲۱–۴۳۸
[فهرستواره منزوی ۶/۳۶۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۶۹/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن شیخ حسین فتونی، تا: ۱۰۷۶ق، جا: عباس آباد اصفهان؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۱۸۸پ-۲۰۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۷-۶۴]

● **تحفة الاخوان** / فقه / فارسی

tohfat-ol exvān

تاریخ تألیف: ۱۲ رمضان ۱۱۲۰ق
کتابی فقهی مشتمل بر «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»، با استفاده از اقوال بزرگان که خود از آنها شنیده و یا خط و کتاب آنها را دیده از جمله: حاجی محمود پیشنماز، آخوند، شیخ، حاجی محمد حسین و ... . عناوین آن چنین است: مقدمه: در بیان فواید چند که بر مکلف ضروری است در دوازده فائده؛ باب ۱. مسائلی که تعلق به اخذ مسائل و کیفیت عمل و نقل آن دارد در سه فصل؛ ۲. مسائل متعلق به طهارت و نجاست، در دوازده فصل؛ ۳. مسائل قبله و مکان نماز و ستر عورت و لباس مصلی، در پنج فصل؛ ۴. مسائل متعلق به نماز در دوازده فصل؛ ۵. مسائل زکات و خمس و صوم، در پنج فصل؛ ۶. مسائل حج، در سه فصل؛ ۷. مسائل جهاد و امر به معروف و نهی از منکر و بعض محرمات، در پنج فصل؛ ۸ مسائل تجارت و ضمان دین و صلح، در سه فصل؛ ۹. مسائل هبه، عطیه، وقف، وصیت، عاریه، اجاره، وکالت، در پنج فصل؛ ۱۰. مسائل نکاح دائم و منقطع و قسم خوردن و نذر کردن و اطعمه و اشربه و ذبیحه، در دوازده فصل؛ ۱۱. میراث؛ ۱۲. شهادات؛ خاتمه: در بیان امور متفرقه و نافعه.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۲۶۹
آغاز: و عین الحیات و حیلة المتقین و حیات القلوب و غیر اینها و آنچه از شیخ جلیل نبیل؛ **انجام:** و صد هزار لعنت ازلی و ابدی براعادی و مخالفین ایشان باد ابد الإبدین الی یوم الدین
خط: نستعلیق، کا: جعفر حسین بن ملا محمد علی طرزه‌ای، تا: رمضان ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۹]

● **تحفة الاخوان** / فقه / فارسی

tohfat-ol exvān

رساله‌ای است فتوایی با عناوین سؤال و جواب. این نوشته از «تحفة الاخوان» محمد کاظم سبزواری انتخاب شده است. وی برخی از مسائل ضروری را از شیخ حرعاملی با عنوان مکاتبه و مشافهه استفتاء نموده سپس آنها را به نظر شیخ حر (ره) رسانیده، پس از کسب اجازه این مسائل گردآوری و تدوین شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۲۵
آغاز: این رساله منتخبی است از کتاب تحفة الاخوان و هدیة الاخوان تصنیف ملا محمد کاظم سبزواری؛ **انجام:** ورثه بایع شرعاً تسلط ندارند والله اعلم.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۸سم [ف: ۲۰-۶۷]

● **تحفة الاخوان**

tohfat-ol exvān

اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۹۶]

● **تحفة الاخوان در رجم شیطان = کشف الحال از اهل بدعت و ضلال** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol exvān dar rajm-e šeytān = kašf-ol hāl az ahl-e bed‘at va zalāl

هندی، یاد علی بن ممتاز علی

hendī, yād ‘alī ebn-e momtāz ‘alī

درباره چند مسئله اعتقادی که بین اهل حق و باطل در آنها اختلاف است و مؤلف که گویا مذاق اخباری دارد بر مجتهدین تاخته و آنها را متهم به عدم متابعت ائمه هدی (ع) می‌نماید.
[فهرستواره منزوی ۱۷۴/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۲۳/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین و احسن الخالقین و خیر الوارثین ... اما بعد پس میگوید بنده کمترین احقر عباد الله الجانی؛ **انجام:** و لهم عذاب عظیم وقتیکه انسان دانسته راه حق را گذارد ...
خط: نسخ، کا: یاد علی بن ممتاز علی حسنی باره‌ای، تا: چهارشنبه ۱۰ رجب ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۱پ-۳۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۷-۱۹۲]

● **تحفة الاخوان در طریق اهل ایمان** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol exvān dar tarīq-e ahl-e īmān

رساله‌ای در اثبات روش امامیان و تناقضات چهار مذهب عامه است.
[الذریعه ۴۱۴/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵/۳۶
آغاز: حمد و ثناء نامحدود و شکر و سپاس نامعدود مر حضرت صانع حکیم؛ **انجام:** و دلایل بر امامت اهل البیت بیشتر از آن است که بقلم در توان آورد و بدین قدر اختصار کرده شد و الحمدلله رب العالمین.

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۱۰پ-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۵۶۰]

● **تحفة الاخوان فی اصول الدین و الایمان** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol exvān fī osūl-ed dīn va-l īmān

حسینی، حسین بن عبدالرزاق، ق۱۳ قمری

hoseynī, hoseyn ebn-e ʻabd-or-razzāq (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۴ق؛ محل تألیف: مدرسه جده اصفهان

در پنج «باب» و یک «خاتمه»، و هر بابی در چند «فصل». گویا همان که در الذریعة ۴۱۴/۳ یاد شده است.(دانش پژوه)

[فهرستواره منزوی ۱۷۴/۹؛ ذریعه ۴۱۴/۳]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی وجبت علی الخلائق معرفته و صدقت علی کل مربوب ربوبیته ... اما بعد چنین گوید غریق بحر عصیان؛

انجام: شیعیان عاصی خود را شفاعت کنند وفقنا الله للتوبة و ... تا اینجا ختم شد رساله ...، بید مؤلفه ... فی یوم الجمعة ثامن و عشرین من شهر جمادی الثانیة من شهور سنة الف و مأتین و اربع و عشرین من هجرة خاتم الانبیاء فی آخر الزمان

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۴ق، جا: اصفهان، مدرسه جده؛ اهدایی: شیخ مصطفی علمیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی گوشه تیماج قرمز، ۸۱گ، ۱۲ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۲۶سم [ف: ۳-۹۶۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۴۲]

● **تحفة الاخوان فی العمل و الایمان** / شعر / فارسی

tohfat-ol exvān fe-l ʻamal va-l īmān

نجف پور، اسماعیل، ق۱۴ قمری

najaf-pūr, esmāʻīl (-20c)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۳۴۹ق

منظومه ای مفصل در اصول دین و اخلاق است که دارای شش «باب» و چهار «قسم» الحاقی است: باب ۱. توحید؛ ۲. عدالت؛ ۳. عصمت انبیا؛ ۴. امامت؛ ۵. معاد؛ ۶. اخلاق؛ ملحقات: چهار «قسم»: ۱) بیان بی وفایی دنیا، ۲) مناجات، ۳) فضایل بعضی از ائمه و تاریخ ولادت ایشان، ۴) تاریخ زلزله سلماس.

آغاز: سزد حمد بر داور کردگار×× که بی او نباشد به عالم قرار

انجام: بود حاوی تمامی و آنها ×× هر طرف را از آن خیابانها

[فهرستواره منزوی ۵۴۴/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲۷۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۴ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۶۹]

● **تحفة الاخوان فی تقویة الایمان** / فضایل و مناقب، تفسیر / عربی

tuḥfat-ul ixwān fī taqwīyat-il īmān

؟ طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹-۱۰۸۷ ؟ قمری

torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572-1677)

تفسیر آیاتی است که درشأن ائمه اطهار (ع) نازل شده است. در پشت صفحه نخست نسخه دانشگاه تهران (ش ۵۸۹) نوشته شده: «تحفة الاخوان للفاضل المحدث المتتبع الماهر المولی سعید المرندی ...». لیکن صاحب الذریعه می‌گوید: این کتاب را به شیخ طریحی و ملا سعید مرندی هر دو نسبت داده‌اند. نسخه‌ای که در کتابخانه شیخ مشکور در نجف می‌باشد به طریحی نسبت داده شده و مؤید اینکه این کتاب از شیخ مرندی نیست، آنکه صاحب ریاض و صاحب روضات کتاب «تحفة الاخوان» نگارش ملا سعید مرندی را فارسی شمرده‌اند، حال آنکه این کتاب عربی است. صاحب ریاض در ترجمه شیخ عبدالله بن سعید بن متوج بحرینی گوید: «قال المولی محمد سعید المرندی فی کتابه «تحفة الاخوان» بالفارسیة فی ترجمة هذا الشیخ ما معناه انه کان عالما بالعلوم العربیة». از این عبارت معلوم می‌شود «تحفة الاخوان» مرندی، شرح زندگانی برخی از رجال و به فارسی بوده که صاحب ریاض عبارات بالا را به عربی گردانیده و صاحب روضات در ترجمه احمد بن عبدالله بن متوج نیز آن را آورده است. (علینقی منزوی)

این کتاب از آغاز قرآن به ترتیب سوره‌ها شروع شده و تا سوره ناس ادامه یافته است. سطوری از مقدمه آن چنین است: «و بعد فانی احببت ان اجمع کتابا موجزا فی و تفسیر بعض الایات المتضمنة لمدح اهل البیت و شیعتهم و آیات متضمنة لذم اعدائهم و التابعین لهم و لعله ان یتعرض لایات متضمنة لشیء من المواعظ و القصص لبعض الانبیاء علیهم السلام علی وجه الایجاز و هو قلیل من کثیر یلتقط من تفاسیر متعددة و اکثر روایتها نوردها بحذف الاسانید و هم الراوة طلبا للاختصار».

آغاز: بسمله. الحمدلله المتفضل الوهاب المبین من عباده الاولی الالباب ... و بعد فانی احببت ان اجمع کتاباً موجزاً فی تفسیر بعض الآیات المتضمنة لمدح اهل البیت و مدح شیعتهم الاخیار و الایات المتضمنة لذم اعدائهم ...

انجام: و یدخلنا الجنة فی زمرتهم انه بالاجابة جدیر و هو علی کل شیء قدیر

[الذریعة ۴۱۴/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو کانت زبد البحر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی با

ترنج،۱۷۶گ،۱۹سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۵۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۲ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد بن حسین، تا: ۷ جمادی الاول ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف و حاشیه تیماج عسلی، ۱۸۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۴]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۹/۳
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید هادی بالیل-قم.؛ خط: نسخ نازیبا، کا: حسن بن احمد بن هاشم موسوی حسینی، تا: با تاریخ ۱۲۳۹ق؛ ۴۳ص (۱۸-۶۰) [عکسی ف: ۴-۳۶۷]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ذنوبهم جمیعا و لو کانت مثل زبد البحر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۷۶۵؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، ۵۲گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [ف: ۱۱-۵۴۶]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۷]
۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یا محمد ان الله تعالی یقول ما [...] منی انی غفرت لشیعة علی بن ابی طالب علیه السلام ومحبیه ذنوبهم جمیعاً [ولو کان] مثل زبد البحر تم کتاب تحفة الاخوان فی تقویة الایمان
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۱۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۴۷]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۲۲
آغاز: علی وجه الایجاز و هو قلیل من کثیر یلتقط من تفاسیر متعدده و اکثر روایاتها نوردها بحذف الاسانید و هم الرواة طلباً للاختصار و سمیته کتاب تحفة الاخوان فی تقویة الایمان؛ **انجام:** و انه سار الیهم و خرج الیه منهم ... رجل فلما سمع کلامهم استقبلوه به انتفخ صدره و دخل الرعب منهم و ترک قولی ولم یتبع امری ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین، عبده عبدالکریم ۱۲۱۶» (مربع)، «عبده احمد بن کریم» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۲۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۴۷]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لتمسک عنان الاقلام. و للحمدلله ... بتعاقب السنین و الاعوام ما جن اللیل دجی الظلام ...
در فهرست به نام مرندی آمده، شروع این تفسیر به سوره «بقره» و ختم آن به «ناس» می‌باشد و در انجام خاتمه دارد در بیان چهار حدیث وارد در فضایل اهل بیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نام نویسنده و تاریخ نوشتن ندارد، لیکن در برگ آخر کتاب این عبارت به خطی که گویا خط نویسنده نسخه باشد چنین نوشته «قد صار فی حیازة الاقل الجانی الحاج عبدالله بن الحاج احمد بن محمد بن زنبور فی سنة ۱۲۳۵. مهر ...»، مصحح، با بلاغ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی روپوش پارچه، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۰]

● تحفة الاخوان فی خصائص الفتیان / اخلاق / عربی
tuḥfat-ul ixwān fī xaṣā'iṣ-il fityān

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -۷۳۶؟ قمری
'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1336)

اهدا به: علی بن یحیی بن محمد بن الشیخ شهاب الدین عمر سهروردی
رساله‌ای عرفانی در فتوت، در ۱ «مقدمه» در چند فصل و ۱۰ «باب» و ۱ «خاتمه» در ۳ فصل.
آغاز: بسمله و به ثقتی و علی اعتضادی الحمد لله الذی زین نفوس الفتیان بزینة الفضائل ... و قعد فقد التمس منی من وجبت طاعته و کملت براعته، و هو الشی×× العالم و العارف ... علی بن یحیی بن محمد بن الشیخ الکبیر شهاب الحق و الدین عمر السهروردی ... أن أملی مما حضرنی رسالة فیو الفتوة
انجام: و من لم یغنه الکلی، لم یعنه الجزئی و من لم ینتفع بالتعریض و لم ینفعه التصریح و فی الجمل ما یغنی عن التفصیل ــ و الله الهادی إلی سواء السبیل و صلی الله علی محمد إلی یوم الفصیل.
چاپ: در مجموعه رسائل و مصنفات کاشانی (تهران، میراث مکتوب)
[نسخه‌های منزوی ۱۰۷۴؛ فهرستواره منزوی ۱۷۵/۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۲۹/۱۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۸ ربیع الثانی۱۰۲۳ق، جا: قاین خراسان؛ کاغذ: ترمه، جلد: ابری فرنگی، ۸گ (۲۰۷پ-۲۱۴ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۸سم [ف: ۵-۱۹۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۹/۱۲
خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶ص (۳۸۹-۴۱۴)، ۲۵ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۰۳]

● تحفة الاخوان فی علم المعانی و البیان / معانی بیان / عربی
tuḥfat-ul ixwān fī 'ilm-il ma'ānī wa-l bayān

طالقانی، محسن بن حسن، ق۱۲ قمری
tāleqānī, mohsen ebn-e hasan (-18c)

رساله مختصری در علم معانی و بیان دارای «مقدمه» و سه «فن» و «خاتمه»: مقدمه در فصاحت و بلاغت، فن اول در علم معانی، فن دوم در علم بیان، فن سوم در علم بدیع و خاتمه در سرقات شعری.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۴۳/۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی خیر خلقه ... اما بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه ... هذه مقدمه عملها فی علم عمل من طب لمن حب لیسهل؛ **انجام:** احدها فی الابتداء ثانیها فی التخلص ثالثها فی الانتهاء، و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و اهل بیته

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشانه «ه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۹گ (۶۹پ–۸۷)، ۷ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷–۳۴۵]

← تحفة الأخیار ⟵ تحفة الأخبار

● **تحفة الاخیار** / تاریخ / فارسی

tohfat-ol axyār

قزوینی، محمد صفی بن ولی، ق۱۱ قمری

qazvīnī, mohammad safī-ye-bn-e valī (-17c)

تاریخ عمومی است و پیامبران از آدم و فرزانگان از لقمان تا بوذرجمهر، پیشدادیان، رومیان، ملوک الطوایف، اشکانیان، ساسانیان، عربان از محمد (ص)، ابوبکر، عمر، عثمان، دوازده امام، امویان، عباسیان، ایران از طاهریان، صفاریان، سامانیان، پادشاهان طبرستان، پادشهان جبال، آبویه، اسماعیلیان مغرب و ایران، سلجوقیان ... اتابکان، ایوبیان، خوارزمشاهیان ... و می‌رسد به سال ۱۰۷۶ق. (احمد منزوی) در بخش تاریخ امام زمان (ع) به کتاب خود «گلشن ایمان» حواله داده است.

[فهرستواره منزوی ۵۹۴/۱]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸

آغاز: در وقتی که او در خواب بود سنگی بر سر مبارکش زد و هلاک ساخت ... بسته در کوه و صحرا می‌گشت آخر به تعلیم کلاغی برادر را در خاک مدفون ساخت؛ **انجام:** سپاه تتار به وی رسیده آتش حرب افروختند و سلطان به آب تیغ آن آتش را نشاند ...

نسخه حاضر از قصه حضرت آدم تا وقایع سال ۶۲۰ را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در سه برگ پایانی چند یادداشت طبی و اشعاری فارسی برخی از سید حسن ثنائی و یادداشتی به زبان اردو و رقعه میر عباسعلی رضوی منشی صاحب بهادرکه از طرف محمد باقر علیخان بهادر به صدیق علیخان نگاشته دیده می‌شود؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمدعلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱–۶۷]

● **تحفة الاخیار** / دعا / فارسی

tohfat-ol axyār

موسوی مشهدی، محسن بن علی نقی

mūsavī mašhadī, mohsen ebn-e ʻalī naqī

رساله‌ای دارای دوازده «حرز» به نام دوازده امام گرفته از منهج الدعوات و ساخته برای پادشاهی گویا صفوی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ انجام در حرز ۱۱ افتاده؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۸گ، ۸ سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [سنا: ف: ۱–۸۰]

● **تحفة الاخیار** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol axyār

زاهد، محمد امین

zāhed, mohammad amīn

اخلاق دینی است، در ۴ «فصل»: ۱. متابعت سنت؛ ۲. در میان لباس پوشیدن و آداب آن، نوع و رنگ آنها؛ ۳. اکل و شرب و آداب آن، ظروف؛ ۴. آداب مخالطت و صحبت و شرایط آن.
آغاز: الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا ... اما بعد این کتابی است مشتمل بر بیان فضیلت متابعت سنت ...

[فهرستواره منزوی ۳۶۰/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۳۹

بی‌کا، تا: ۱۱۹۷ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الاخیار** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol axyār

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، -۱۲۳۴؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʻ (-1819)

شامل ۲ «باب»: ۱. معجزات امامان بقیع؛ ۲- حالات اهل برزخ.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی عفی الله عن جرائمهما که این رساله‌ای است مشتمل بر دو باب. باب اول در بیان قلیلی از معجزات ائمه بقیع (ع) باب دوم در بیان قلیلی از آنچه مشاهده شده است از اهل برزخ
انجام: تا آنکه آن قصه را نقل کردم پس از آن برنج خلاص شد. و الله العالم بالحق و الصواب.

[الذریعه ۴۱۸/۳؛ دارالعلم ۱۷؛ فهرستواره منزوی ۱۷۵/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۲۷/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ محمد ارومی الاصل ساکن کربلا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۱۰۳-۱۲۲)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۱۹۴]

● **تحفة الاخیار = ترجمه مشارق الانوار** / حدیث / اردو
tohfat-ol axyār = t.-ye mašāreq-ol anvār
بلهوری، محمد خرم علی، ق۱۳ قمری
balhūrī, mohammad xorram ʻalī (-19c)
وابسته به: مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویة؛ صاغانی، حسن بن محمد (۵۷۷-۶۵۰)
تاریخ تألیف: ۱۲۳۹ق
ترجمه‌ای است به زبان اردو از کتاب «مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویه» رضی الدین حسن بن محمد صاغانی حنفی.
چاپ: سنگی، مطبع محمدی، ۱۲۵۲ق

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۲۷-۳۱/۷
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد سید المرسلین ... محمدا در نعت کی بعد دریافت کیا چاهئی که علم حدیث اشرف العلوم هی اسواسطی؛ **انجام:** تیری هی دهن روح گوهر دم ریاهی ×× تیری غم عشق مین خرم رهی / یارب اس عاجزگی دعاگر قبول ×× خاتمه بالخیر بحق رسول
با فهرست مطالب کتاب در آغاز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ این نسخه چاپ سنگی است، چاپ شده به سال ۱۲۵۲ در مطبع محمدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول مذهب، ۴۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۵×۳۴سم [ف: ۲-۷۵۹]

● **تحفة الاخیار** / فقه / فارسی
tohfat-ol axyār
محمد بن محمد، ق۱۳ قمری
mohammad ebn-e mohammad (-19c)
تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۱۲۶۹ق
مؤلف که از فقهای ساکن قم بوده این رساله متوسط را برای استفاده مقلدین فارسی زبان به صورت فتوایی به نگارش درآورده است. از نام کامل مؤلف کتاب اطلاعی بدست نیامد.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۵۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الاصفیاء و المرسلین المؤید ... اما بعد چنین گوید محتاج به سوی غفران رب الصمد محمد بن محمد نزیل بلده طیبه قم؛ **انجام:** مسئله ششم مستحب است برای مسافر عقب هر نماز قصری سی مرتبه تسبیحات اربعه بگوید ... و از خطایا و جرایم ما درگذرد به حق خاتم الانبیاء و فاطمه زهراء وائمه هدی صلوات الله علیهم اجمعین ...
نسخه حاضر کامل و کتاب‌های طهارت و صلوة را در بردارد؛ خط: نسخ، کا: محمدحسین بن محمدرضا طباطبائی، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ]

● **تحفة الاخیار** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol axyār
مؤلف در ابتداء از سفر آخرت سخن به میان آورده و پس از آن مطالبی درباره حقیقت نماز و تفسیر سوره حمد مطرح نموده و سپس مسایل اعتقادی و کلامی همچون صفات ایزد تعالی و اوصاف قیامت را بیان می‌کند. نام کتاب در ابتدا و انجامه نسخه «تحفة الاخیار» ثبت شده است.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۲۴
آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد ایزد تعالی بندگان را سفر خطرناک بی غایت یقین کرده است و بسیاری از بندگان؛ **انجام:** شربتی است که جمله خلایق را باید چشیدن صدق الله و صدق رسول الله و صدق ولی الله و نحن علی ذلک من الشاهدین و الشاکرین و الحمدلله رب العالمین ... تمام شد کتاب تحفة الاخیار
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ محرم ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸۰]

● **تحفة الاخیار** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol axyār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۴۵ ض
بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الاخیار** / فقه / فارسی
tohfat-ol axyār
رساله مختصری است که مؤلف برای استفاده برادران ایمانی و دوستان روحانی خود که گویا مقلد وی بوده اند، در مسایل طهارت و صلوة تحریر نموده و در سال ۱۲۳۴ خود آن را به مؤمنان وقف کرده است و از خود به نام عبدالله بن محمدتقی نام برده است. از اول کتاب تا «فصل دوم در قضای نمازهاست ...».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۰۲-۵۸/۵۲

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد پس جمعی از برادران ایمانی و دوستان روحانی فقیر را ترغیب و تحریص نمودند بر تحریر کتاب طهارت

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۹۸گ، ۱۵-۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۲-۷۵۹]

● **تحفة الاخیار در شرح مونس الابرار** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol axyār dar š.-e mūnes-ol abrār

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین، -۱۰۹۸ قمری

qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn (-1687)

وابسته به: مونس الابرار؛ قمی، محمد طاهر بن محمد حسین (-۱۰۹۸)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۵ق

محمد طاهر قمی قصیده‌ای به فارسی در ستایش امیر مؤمنان و نکوهش از صوفیان به نام «مونس الابرار» سروده بدین‌گونه: آغاز: «به خون دیده نوشتیم بر در و دیوار ×× که چشم مردمی از اهل روزگار مدار»، آخرین شعری که در نسخه چاپی آمده اینست: «رهی که غیر شریعت بود یقین باشد ×× ره ضلالت و سر منزلش بود سردار». او می‌خواهد در این کتاب این قصیده را شرح کند. او در این کتاب از «سلطان العارفین والد السلاطین و الخواقین المروجین للدین سلطان صفی الدین العلوی الحسینی الموسوی» و شاه عباس ثانی و از سال ۱۰۷۵ یاد کرده است.

نکته‌ای که از این کتاب برمی‌آید این است که قمی در چند جا از «تبصرة العوام» یاد می‌کند و آن را از سید اجل ابوتراب مرتضی بن داعی حسینی می‌پندارد. دیگر اینکه او از غزالی بد می‌گوید و او را سنی می‌داند و «سر العالمین» را از او می‌پندارد و دال بر تشیع او نمی‌داند. در آن از «الشهام المارقه» یاد شده و از «مجالس المؤمنین» شوشتری خرده‌گیری شده است. (دانش پژوه)

در این شرح بخش اول را بر پنج «مطلب» تقسیم نموده و بخش دوم را در بیست و پنج «مطلب» و در پایان تتمه‌ای است مشتمل بر مذمت فلسفه و بعضی از فیلسوفان. آنچه چاپ شده اولاً بخشی از آن است و ثانیاً با برخی از نسخه‌ها تفاوت بسیار دارد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدانکه چون محتاج رحمت اله قادر محمد طاهر این قصیده را که مونس الابرار موسوم است درمنقبت حضرت امیرالمؤمنین

انجام: چو مونس دل ابرار شد قصیده من ×× شده است نامش ازآن روی مونس الابرار

چاپ: نیمه نخست این کتاب به سال ۱۳۳۶ ش در ۲۲۸ صفحه با مقدمه‌ای در رد تصوف به چاپ رسیده است

[نسخه‌های منزوی ۹۰۷/۲؛ مشار فارسی ۱۱۹۸/۱؛ هدیة العارفین: ۳۰۱/۲؛ الذریعة: ۴۱۷/۳ و ۲۸۰/۲۳ -۲۸۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۵/۹]

شرح و حواشی:

۱- تحفة العشاق؛ شریف قمی، محمد کریم (قرن ۱۱)

۲- هدایة العوام و فضیحة اللئام = نصیحة الکرام و فضیحة اللئام؛ عصام، محمد بن نظام (-۱۱)

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۹/۷

آغاز: اما بعد بدان که چون محتاج رحمة الله محمد طاهر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ این نسخه با نسخ چاپ شده و شناسانده شده در فهرست منزوی ۹۰۷/۲ برابر نیست و بسیار کوتاه تر است؛ ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۱۸]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۲۰-ب

آغاز: برابر؛ **انجام:** دانی که چیست‌های و هوی این جمع ×× جمع آمده درس جهل تکرار کنند

فهرستی از مطلب‌ها که ناشر در آغاز چاپی آورده است در خود کتاب نیست و استنباط خود ناشر است و تازه هم پیدا نیست که هرمطلبی که او یاد کرده در کدام صفحه کتاب آمده است. شرح ۱۷ بیت در نکوهش از فلسفه و کفر ابن سینا و پیروانش و بیت‌های دیگر که در پند و اندرز و ستایش است به چاپ نرسیده و در نسخه ما هم نیست. اینك با سنجش دو نسخه خطی و چاپی فهرست مطالب تا آن اندازه که در این دو نسخه هست می‌آورم: مطلب یکم در نسخه ما نیست و در چاپی هم پیدا نیست که کجا است. فصل: علما و تابعان آنها، فصل: دو معنای اولیاء الله، فصل: رهبانیت، فصل: صومعه‌نشینان، مطلب دوم در بیان حدیث «الشریعة اقوالی و الطریقة افعالی و الحقیقة احوالی»، فصل: مجتهدان طریقت و تار کان اهل بیت، فصل: تفسیر «انا الله و انا الحق» بفنانه بوحدت وجود یا حلول و اتحاد؛ فصل: کنه خدا مجهول است، مطلب سوم در نسخه ما افتاده است و در چاپی هم به دست نیامد که کجا است، مطلب چهارم در بدعت‌های حلاج و بایزید، مطلب پنجم در برخی از عاشقی‌های مبتدعان، مطلب ششم در عشق مبتدعان به خدای و بدعت‌های دیگر آنها، فصل: غنا و شعر خواندن در خانقاه و مسجد، فصل: برخی از سخنان علاء الدوله، مطلب هفتم در شمه‌ای از کلمات محیی الدین. مطلب هشتم سرگذشت ملای زوم، مطلب نهم سلسله نوربخشیان و معروف کرخی و مشایخ دیگر، فصل: گروهی دیگر از بزرگان سنی صوفی، مطلب دهم سرگذشت بایزید بسطامی.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در هامش نسخه ما (گ ۱۰۰ر) حاشیه‌ای است گویا از خود قمی و در آن از آقا صفی خادم اهل مصیبت و عزا یاد شده و در چاپی نیامده است. این نسخه برابر است با س ۱۹ ص ۱۴ تا س ۱۰ ص ۲۲۰ چاپی، میان برگ ۴۷ و ۴۸ نیز افتاده است از س ۱۰ ص ۸۱ تا س ۸ ص ۹۲ چاپی، در گ ۱۰ ر چنین آمده است: «عصام گوید که صاحب قصیده چون باین مقام رسیده چند بیتی دیگر از آن قصیده نوشته

و بعد از آن باز بر سر شرح رفته و آن ابیات اینست نظم» در ص ۳۲ چاپی چنین چیزی دیده نمی‌شود و عبارتی دیگر آمده است، در گ ۳۲ر (ص ۷۰-۷۱) در پایان فصل هم کم دارد، نیز در ۱۰۳ پ در پایان فصل چهار سطری کم دارد (ص ۲۰۷). شاید نویسنده نسخه عصام نام داشته و در این نسخه دست برده است.؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور تازه، ۱۱۰گ، ۱۶ سطر (۳×۱۸/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۷سم [حقوق تهران: ف: ۴۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس حضرت رسول خود را بر روی حضرت امیر انداخته پس بگفت که ای برادر من سر خود را برادر ...

بخش دوم و پایانی کتاب است و از برگ ۳ افتادگی بسیار دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج آجری، ۳۷گ (۸۹-۱۲۵)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۸۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۹۸/۴

خط: نستعلیق، کا: ملایار احمد بن حسن طباخ قمی، تا: ۱۰۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۳۳پ-۶۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۱۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** شود و جنیان حساب کننده باشند و انسان نویسنده باشند در فضایل علی بن ابیطالب را اتمام نمی نمایند الحمدلله رب العالمین قد برغ عن تسوید هذه النسخه الشریفه فی مشهد الشریف المبارک الرضویه فی شهر شوال سنه الف و اربع و ثمانین من الهجرة النبویة علی ید اقل عباد الله ابن فیض الله میرزا بیک ... و المومنات و المسلمین و المسلمات.

خط: نستعلیق، کا: میرزا بیک بن فیض الله، تا: شوال ۱۰۸۴ق، جا: مشهد رضوی [الفبائی: ۱۱۱]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۹۳۸

آغاز: مطلب دوم در بیان آن که حلول و اتحاد و غیر آن از کفرها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد قلی، تا: دوشنبه ۴ جمادی الاول ۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول فهرست)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۳۲۳]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۱۵

آغاز: حاصل نشود بلکه محبت خدا مستلزم کمال عقل است آری جماعتی از اهل سنت هستند که خدا را به صورت پسر امردخوش صورت تصور کنند ممکن است که عاشق شوند؛ **انجام:** گفتمش احوال عمر ما بگو تا چیست عمو ×× گفت یابرقیست یا شمعیست یا پروانه /گفتم آن ها را چه گویی کاندر آن دل می‌نهند ×× گفت یا مستیست یا پاک دلیست یا دیوانه

خطبه را ندارد؛ خط: تحریری، کا: محمد کاظم بن علی حسینی سبزواری، تا: ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۱۲۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۴۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ در آخر سه صفحه مندرجات و ناتمام است؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۷گ، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۵سم [ف: ۷-۲۳۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق بد،بی کا،تا:محتملاً قرن۱۲؛کاغذ:فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۷۵ص، ۱۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۹۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج‌شنبه ۴ رجب ۱۱۴۴ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۶۵گ (۴۷ر-۱۱۱ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۴سم [ف: ۴۱-۱۹۳]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۹-۱۸/۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد نصیر، تا: ربیع الاول ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۷۶۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۲۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۲۹ق، جا: هرات؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۰۷]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۶-۱۹/۱۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر درختان با نی زار قلم شود ... وانس نویسنده باشد فضائل علی بن ابی طالب را تمام نمی نمایند الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: صفر ۱۳۴۷ق؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۴۳-۱۵۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱۶

نسخه خوش خط؛ بی کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۴۲/۵

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ ۲۲گ (۱۳۸ر-۱۵۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۲۹]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوای رنگین با عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [رایانه]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۴۲

آغاز: مقدمه در بیان ابتدای ظهور مبتدعه یعنی صوفیه و ذکر مواضع مذهب آن فرقه غاویه (در چاپی نیست)؛ **انجام:** مشکل عالم آسان شود. شک نیست (س ۹ ص ۱۶۱ چاپی).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی،۶۳گ، ۱۴ سطر (۶×۲۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۵۷۷]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۵-۲۵۰]

● تحفة الاخیار فی الرد علی القائلین بعدم العمل بالظن و قطعیة الاخبار / اصول فقه / عربی

tuḥfat-ul axyār fi-r radd ‘ala-l qā’ilīn bi-‘adam-il ‘amal bi-ẓ-ẓan wa qaṭ‘īyat-il axbār

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷-۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan (1764-1829)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۹ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق

رساله‌ای مبسوط در حجیت مظنه و رد قائلین به عدم حجیت آن که در یک «مقدمه» و چهار «مقاله» تنظیم شده: المقدمة فی الادلة الشرعیة؛ مقاله ۱. ذکر الاقوال فی المسألة و تحقیق محل النزاع؛ ۲. التکلم مع الاخباریین و ذکر شبههم و الجواب عنها؛ ۳. التکلم مع مخیری الاصل الاولی حرمة العمل بالظن؛ ۴. اثبات حجیة مطلق الظن فی زمان انسداد باب العلم. مؤلف این کتاب را هنگام مسافرتش به اصفهان به درخواست برخی دوستان نگاشته است.

آغاز: الحمدلله الذی اسس لنا اساس الشرع المبین بارسال نبینا محمد سید المرسلین و بین لی احکام الدین بنصب الاوصیاء الهادین المهدیین و ...

انجام: و اطلعت علیه الی الإن و بالغت فی اتمام الادلة الدالة علی حجیة الظن من حیث موظن ورد ما یخالفها و ما اورد ... فان تاملت وجدت فیها مالا عین رات و لااذن سمعت و لله الحمد

[الذریعة ۴۱۸/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ ۱۳۵گ (۱پ-۱۳۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۰۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ظریف، تا: ۱۲۹۴ق؛ در سنه ۱۲۹۷ داخل کتابخانه اعتضادالسلطنه گردیده؛ واقف: سپهسالار، کاغذ: فرنگی مهره زده،جلد:تیماج،۸۳ص،۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۵۹]

۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

کامل ؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:-۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۷۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۶۶]

● تحفة الاخیار فی فضل الصلاة و السلام علی النبی المختار / دعا / عربی

tuḥfat-ul axyār fī faḍl-iṣ ṣalāt wa-s salām ‘ala-n nabi-l muxtār

رصاع، محمد بن عبدالله، قرن ۹ق

rassā‘, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (15c)

تاریخ تألیف: رمضان ۸۶۹ق

کتابی در فضل صلوات و سلام بر پیامبر اکرم (ص) و چگونگی آن، در دوازده «فصل»: ۱. الآیة الدالة علی الصلاة علیه؛ ۲. حکم الصلاة علیه؛ ۳. فضل الصلاة علیه؛ ۴. ذم من لم یصل علیه؛ ۵. الصلاة علی غیره؛ ۶. تبلیغ صلاتنا الیه؛ ۷. مواطن الصلاة علیه؛ ۸. کیفیة الصلاة علیه؛ ۹. حکم السلام علیه؛ ۱۰. کیفیة السلام علیه؛ ۱۱. فضل السلام علیه؛ ۱۲. الحکایات الدالة علی برکات الصلاة علیه. نسخه‌هایی از این کتاب در کتابخانه چستربیتی در شهر دوبلین در ایرلند جنوبی کتابخانه ملی تونس و مرکز احمد بابا للتوثیق و البحوث التاریخیه تنبکتو در آفریقا موجود می‌باشد.

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب الموقنین بنوره المحمدی الاول و أشرق صدور المؤمنین بمحبة النبی العربی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۲۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و السلام الطیب النامی علی ×× خیر رسل الله من خیر مضر

خط: نسخ مغربی، کا: ابوالقاسم بن حبیب بن ابوالقاسم بن احمد بن علی ابن یوسف شریف، تا: جمعه ۱۷ شعبان ۱۰۱۴ق، به جهت سید محمد ابن حبیب؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸۲گ (۱۴۷پ-۲۲۸پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۳۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یطمعون الطعام علی حبه مسکیناً و یتیماً و اسیراً ... فقد صح ان الله جل جلاله یصلی علی من ثالها مرة عشراً فصلا علیه الله ما جنت الدجا و اطلعت الافلاک فی اللیل اذا اسرا.

خط: نسخ، کا: حافظ عبدالرحمن، تا: ۱۰۲۷ق؛ مصحح، در برگ

نخست یک صفحه کامل در موضوع همین کتاب آمده که احتمال می‌رود بخشی از این کتاب یا کتابی مشابه آن باشد؛ کاغذ: فرنگی؛ نوع جلد تیماج زرشکی، ۷۸گ، ۲۱ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۵-۱۹۵]

● **تحفة الأدباء و سلوة الغرباء** / سفرنامه / عربی

tuḥfat-ul udabā' wa sulwat-ul ġurabā'

خیاری، ابراهیم بن عبدالرحمن، ۱۰۳۷-۱۰۸۳ ؟ قمری

xīyārī, ebrāhīm ebn-e 'abd-or-rahmān (1628-1673)

سفرنامه نسبتاً مفصل مؤلف است از مدینه به شام و روم و مصر که در آن به شرح جغرافیایی جای‌ها و علما و اشخاصی که دیده پرداخته و در ضمن اشعار مناسب و نکات تاریخی مربوط را نقل می‌کند. این سفر از مدینه در دوم محرم سال ۱۰۸۰ (سال ۱۶۶۳ میلادی) شروع شده و پنج‌شنبه ۲۸ ذیقعده ۱۰۸۱ (۱۶۶۴ میلادی) به همین شهر ختم شده است. در سه «جزء» تنظیم شده است: ۱. ذکر سفره من المدینة إلی الشام و القسطنطینیة و توجهه منها إلی ینی شهر؛ ۲. وصوله لینی شهر و عوده منها إلی القسطنطینیة و الشام؛ ۳. سفره من الشام بعد عوده إلیها من الروم إلی بیت المقدس و إیابه أخیراً إلی المدینة.

آغاز: الحمدلله فاتح الأبواب میسر الأسباب مذلل الصعاب مسهل الذهاب و الایاب.

چاپ: محقق رجاء محمود السامرئی، بغداد، وزاری الثقافة و الاعلام، چاپ اول، جزء اول، ۱۳۸۸ق، ۳۷۷ص

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۸

آغاز: الحمدلله فاتح الأبواب میسر الأسباب مذلل الصعاب مسهل الذهاب و الایاب

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی -رم ۷۴ «Caet.18». جزء اول؛ خط: نستعلیق، کا: فیلیب مورانی، تا: ۱۳۱۰ق، جا: رومیه؛ از روی نسخه کتابخانه «إرل أف کروفورد» «هیی هول» از قرای «انکلترا»، این کتاب را کاتب به درخواست «امیر اسد کایتانی» جهت کتابخانه اش نوشته و سپس مقدمه‌ای درباره کتاب در ابتدای آن افزوده و اغلاطی که نسخه سابق داشته در حاشیه تصحیح کرده است؛ ۴۲۴ص [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۹

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی -رم ۷۴ «Caet.18». جزء دوم؛ خط: نستعلیق، کا: فیلیب مورانی، تا: ۱۳۱۰ق، جا: رومیه؛ از روی نسخه کتابخانه «إرل أف کروفورد» «هیی هول» از قرای «انکلترا»؛ ۴۴۰ص [عکسی ف: ۱-۳۶۸]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۰

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی-رم۷۴ «Caet.18». جزء سوم؛ خط: نستعلیق، کا: فیلیب مورانی، تا: ۱۳۱۰ق، جا: رومیه؛ از روی نسخه کتابخانه «إرل أف کروفورد» «هیی هول» از قرای «انکلترا»؛ ۳۷۸ص [عکسی ف: ۱-۳۶۹]

● **تحفة الادوار** / موسیقی / فارسی

tohfat-ol advār

هروی، عنایة الله بن میر حاج، ق۱۱ قمری

heravī, 'enāyat-ol-lāh ebn-e mīr hāj (-17c)

اهدا به: اکبر شاه گورکانی از پادشاهان هند

رساله‌ای به نظم و نثر، مشتمل بر دیباچه‌ای مختصر و مقدمه‌ای در بیان این که «نغمه چیست» و پیدا شدن ادوار و ... و در ادامه، دوازده «مقام» و بیست و چهار «شعبه» و سپس «آوازات سته» و پس از آن به مباحث روان‌شناسانه مقامات می‌پردازد.

آغاز: حمدی بیرون از دایره احصا و سپاسی افزون از احاطه و استقصاء پادشاهی را سزاوار است که نغمه‌سرایان انجمن شوق و عندلیبان گلشن ذوق به تنعم نغمات نعمای بی انتهایش رطب اللسانند و زاید از حوصله وهم و خیال و ستایشی فاضل از استیفای فاضلان

انجام: و پیش مردم گندم گون وسط نوازند خوش آیند باشد و نزد مردم سبز رنگ خفیف نوازند خوش آینده باشد. و الله اعلم بالصواب.

چاپ: با تصحیح سید محمد تقی حسینی، میراث بهارستان، دفتر دوم، صص۷۴۹-۷۵۶، تهران، ۱۳۸۸ش، کتابخانه مجلس شورای اسلامی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶/۵-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۳۰ (۱۹۳۹ و ۵۱۰ و ۲۳۷۰ و ۱۲۳۵ و ۱۸۴۵ و ۱۱۴۸)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد امین برای شاه قباد بن عبدالجلیل حارثی بدخشی دیانت خان.، تا: ۲۴ محرم ۱۰۷۷ق، جا: اکبرآباد؛ ۱۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۶۰]

● **تحفة الاذکار** / دعا / فارسی

tohfat-ol azkār

کاشانی، سلطان محمد بن حسن، قرن ۱۱- قمری

kāšānī, soltān mohammad ebn-e hasan (16c-)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

مؤلف از علما و محدثان نیمه دوم قرن ۱۱ق و از شاگردان فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق) است. همچنان‌که می‌نگارد: «بر اخوان دینی و برادران ایمانی مخفی نماند که اذکاری که در این باب ایراد نموده‌ایم اکثر آن را از کتاب افکار مهمه عالیحضرت سامی منزلت ... اعنی استادی مولانا محمد محسن کاشی ادام الله تعالی ظله العالی نوشته‌ایم و گاهی بر سبیل ندرت بعضی از اذکار دیگر که از کتب معتبره به نظر رسیده نیز به آن افزوده‌ایم». کتاب دارای یک مقدمه «در بیان فضیلت ذکر» و شش «باب»

است: ۱. فضیلت بسم الله الرحمن الرحیم؛ ۲. فضیلت بعضی از سور قرآن و ذکر بعضی آیات با برکات (در دو فصل)؛ ۳. ذکر فضیلت تسبیحات اربع و بیان ثواب هر یک از آنها؛ ۴. فضیلت کلمات شریفه شهادتین و شهادت بر ولایت حضرت شاه ولایت؛ ۵. فضیلت صلوات بر محمد (ص)؛ ۶. اذکار ضروریه موجزه در اوقات مخصوصه و عادات مستحبه و سوانح حادثه (در شش مطلب).

لازم به ذکر است که مؤلف در عموم نسخه‌ها با عنوان سلطان محمد بن تاج الدین حسن معرفی شده است. مؤلف دیگری نیز عیناً با همین عنوان در فهرست‌ها معرفی شده است (مؤلف تحفة المجالس) که در برخی منابع وی را سلطان محمد بن تاج الدین حسن استرآبادی (متوفی ۹۵۲ق) دانسته‌اند. ممکن است برخی از تألیفات این دو فرد به دیگری نسبت داده شده باشند و حتی یکی بودن آن دو نیز قابل بررسی است، چرا که عنوان کاشانی یا استرآبادی در اکثر نسخه‌ها موجود نیست.

[فهرستواره منزوی ۱۷۶/۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۴

آغاز: حمد و سپاس بیقیاس مالک الملکی را سزاست؛ **انجام:** مقرونة بتوبة نصوح توجب لی السعادة یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۹۶ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی به حواشی مصنف با پایان «منه ایده الله تعالی»؛ واقف: عباس فخیمی، ۱۴ مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۳۵]

● **تحفة الاذکیاء = اللغز** / معما / عربی

tuḥfat-ul aḏkīyā' = al-luġaz

قمی شریف، محمد بن محمد صالح، ق۱۱ قمری

qomī-ye šarīf, mohammad ebn-e mohammad sāleh (-17c)

اهداء به: محمد بن محمد صالح قمی شریف

تاریخ تألیف: ساخته رجب ۱۰۹۸ق و تسوید ۱۱ ذیقعده ۱۰۹۹ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۹۶/۶

آغاز: بسمله ... بعد الحمد و الصلاة فیقول ... ابن محمد صالح القمی محمد المدعو شریف ... هذه رسالة انیقة فی معارف رشیقة.؛ **انجام:** اولی الرشاد و النبالة

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم، بی‌تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۷۷پ-۸۸ر)، ۲۲ سطر (۸×۱۴) [ف: ۱۷-۱۰۱]

● **تحفة الاریب فی ابطال ثبوت العول و التعصیب** / فقه / عربی

tuḥfat-ul arīb fī ibṭāl-i ṯubūt-il 'awl wa-t ta'ṣīb

عصفوری، عبدالعلی بن خلف، -۱۳۰۳ قمری

'osfūrī, 'abd-ol-'alī-ye-bn-e xalaf (-1886)

کتابی مختصر و استدلالی در رد عول و تعصیب که از مسائل ارث و مورد قبول اهل سنت می‌باشد. این کتاب در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» است: المقدمة: فی بیان البدعة و بیان ان العول و التعصیب منها؛ باب ۱. ذکر حجج المخالفین و ابطالها؛ ۲. بیان الطال العول فی المیراث؛ ۳. بیان موجبات الارث و موانعه؛ ۴. بیان موانع الارث و اللواحق و بعض الفروع؛ ۵. بیان السهام؛ خاتمة: فی بیان بعض الفوائد.

[الذریعه ۴۱۹/۳]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: «محمد باقر ابن علی» با مهر دائری؛ در برگ آخر عبارت «فی حیازة مصنفها طال الله بقائه» آمده؛ جلد: تیماج زرد، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۴۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۶۱]

● **تحفة الاریب فی الرد علی اهل الصلیب** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul arīb fi-r radd 'alā ahl-iṣ ṣalīb

ترجمان، عبدالله بن عبدالله، ق۹ قمری

tarjomān, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (-15c)

اهداء به: مولانا امیرالمؤمنین ابی العباس احمد بن ابی فارس عبدالعزیز

تاریخ تألیف: ۸۲۳ق

مؤلف که بدین اسلام گراییده و می‌خواهد در آن دین ترسایان و یهودان را رد کند آن هم به روش نقل نه به روش عقل که ابن‌حزم پیش گرفته است. مؤلف در دیباچه سرگذشت خود و ابی العباس احمد و امیرالمؤمنین ابی‌فارس عبدالعزیز را می‌آورد. در آن از نمسا و انگیزیه و جنویز و فرانسیس یاد شده است. عناوین فصول چنین است: فصل ۱. ابتداء اسلامی و خروجی من النصرانیة؛ فصل ۲. طرف من سیرة ابی الفوارس عبدالعزیز؛ فصل ۳. الرد علی النصاری و اثبات نبوة نبینا (ص).

آغاز: الحمدلله وحده و الیه یرجع الأمر کله.. لما من الله علی بالهدایة الی الصراط المستقیم و الدخول فی دین الله القویم

انجام: و أنا ارجو من الله أن اجمع لبشارات جمیع الأنبیاء به کتاباً مفرداً علی التفصیل و حسبنا الله و نعم الوکیل.

چاپ: تونس، ۱۲۹۰؛ مصر، ۶۸ص، ۱۸۹۵م.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۳۶۳]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۲۲-ج

آغاز و انجام: برابر

در صفحه عنوان آمده که این‌کتاب در ۸۲۳ تألیف شده است؛ خط: نستعلیق، کا: آقا میرزا زکی منشی، تا: صفر ۱۳۰۸ق، جا: تبریز، برای محمد حسن طباطبایی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۵۸گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۸۶]

● تحفة الازهار فی نسب ابناء الائمة الاطهار (مختصر)

/ تاریخ معصومین / عربی

tuḥfat-ul azhār fī nasab-i abnā'-il a'immat-il aṭhār (mx.)

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam (-17c)

وابسته به: تحفة الازهار و زلال النهار فی نسب ابناء الائمة الاطهار؛ حسینی مدنی، ضامن بن شدقم (-۱۱)

خلاصه‌ای است از کتاب «تحفة الازهار فی نسب ابناء الائمة الاطهار» خود مؤلف. اصل کتاب در دو مجلد است: ۱. نسب اولاد امام حسن (ع)؛ ۲. نسب فرزندان امام حسین (ع). مؤلف، در این گزیده آنچه مربوط به ولادت و نسب پیامبر و امیرالمؤمنین و فرزندان ائمه (ع) در آن کتاب بوده را به‌طور خلاصه در چند «باب» و «فصل» و یک «خاتمه» گردآوری کرده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴/۳

آغاز: الحمد لمن من بفضله علی عباده اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم یتلو علیهم آیاته و یعلمهم الکتاب و الحکمة؛ **انجام:** ثم نکثت و قد قال الله عزوجل فمن (ناقص)

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۶۸گ (۹۸پ-۱۶۵ر) [ف: ۵-۵۲۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۰۱/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۹۴]

● تحفة الازهار و زلال النهار فی نسب ابناء الائمة الاطهار

/ انساب / عربی

tuḥfat-ul azhār wa zulāl-un nahār fī nasab-i abnā'-il a'immat-il aṭhār

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam (-17c)

متنی در حسب و نسب ذریه ائمه معصومین است در دو مجلد: ۱. نسب فرزندان امام حسن مجتبی؛ ۲. نسب فرزندان امام حسین (ع) است.

چاپ: این کتاب توسط نشر میراث مکتوب به چاپ رسیده است

[الذریعة ۴۱۹/۳]

شرح و حواشی:

۱- تحفة الازهار فی نسب ابناء الائمة الاطهار (مختصر)؛ حسینی مدنی، ضامن بن شدقم (-۱۱)

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۲

آغاز: الحمد لله وحده و الشکر له علی نعمه خالق الخلائق بوحدانیة ... [یازده سطر] ... و بعد فیقول الفقیر ... ضامن بن شدقم بن علی بن حسن بن علی بن حسن بن علی بن شدقم الحسینی المدنی ... قدمن الله تعالی علی علی باتمام الجلد الاول فی نسب ابناء السبط الاول فاحببت ان اشرع فی نسب ابناء السبط الثانی، و ساذکر فیه بدوا و حضراً و من ناء عن بلده ...

آغاز جلد یکم، نسخه ذریعه: الحمدلله المحسن المتفضل الکریم الوهاب ذوالجود و النعم

آغاز جلد دوم نسخه ذریعه: الحمدلله الذی لا ندله فیبادی ... لما من الله علی باتمام الجلد الاول من تحفة الازهار و زلال الانهار فحدانی الشوق الی الحاق الجلد الثانی و هو مختص بنسب ابناء ابی عبدالله الحسین السبط و رتبه علی ترتیب المجلد الاول المختص بنسب اولاد ابی محمد الحسن. و العقب من الحسین منحصر فی ابنه علی الاوسط ... یذکرون من ستة ابواب

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۸ق؛ نسخه دانشگاه نخستین نسخه این کتاب است که به خامه خود نگارنده نوشته شده و خط خوردگی بسیار دارد و گویا در نسخه‌های پسین که نوشته تا اندازه‌ای آن را دگرگون ساخته و آن را به صورت نسخه‌ای درآورده که صاحب الذریعه از آن نقل کرده است. تاریخ و نام نویسنده را ندارد. ولی به خامه خود نگارنده ضامن پسر نوشته شده و تاریخ نگارش کتاب ۱۰۸۸ است. برگ‌های کتاب جابجا شده و نامرتب می‌باشد آغازش پیداست ولی انجامش نامعلوم است برخی عنوان‌ها را سفید گذارد که بعد نویسد و برخی را با خامه درشت و سیاه نوشته است بر پشت برگ۱ر مهر و امضاء نگارنده دیده می‌شود؛ کاغذ: سفید، ۸۴۸ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۳۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸عکسی و ۲۵۵عکسی

نسخه اصل:همان نسخه بالا(قسمت اول) [عکسی ف: ۱-۱۰۹ و ۲۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۶عکسی و ۱۰۹عکسی

نسخه اصل:همان نسخه بالا(قسمت دوم)[عکسی ف: ۱-۲۳۳ و ۱۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۷عکسی و ۱۱۰عکسی

نسخه اصل:همان نسخه بالا(قسمت سوم)[عکسی ف: ۱-۲۳۴ و ۱۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا (قسمت چهارم) [عکسی ف: ۱-۲۳۴]

۲- قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۱۱

آغاز: بسمله وبه نستعین الحمدلله الذی تفضل و اجادو انعم وخلق للعبادته العبادته فما جری بها القلم خالق الخلق وباری النسم الذی

علم الانسان مالم يعلم ... اما بعد فيقول الفقير ... ضامن بن شد قم بن على بن حسن المؤلف النقيب بن على النقيب بن حسن الشهيد ... سميتها تحفة الازهار؛ **انجام:** لايجوز ان يقال لم يزل الله قادراً عالماً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرد، ۱۵۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۹۹]

۳- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴/۷

آغاز: بسمله الحمدلله الملك الغفور الرحيم الودود الذى خلق الانسان من العدم

جلد دوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ پس از آن خطبه ای است و سپس حدیثی درباره تفسیر و امامت و جز آنها هست؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲۲۵پ-۲۲۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۵۵]

● **تحفة الاسرار در شرح مشارق الأنوار** / فضایل و مناقب / فارسی

tohfat-ol asrār dar š.-e mašāreq-ol anvār

محمد بن یحیی، ق۱۳ قمری

mohammad ebn-e yahyā (-19c)

وابسته به: مشارق انوار اليقين فى حقايق اسرار اميرالمؤمنين = مشارق الانوار؛ حافظ برسی، رجب بن محمد (-۹)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۴ رجب ۱۲۲۶ق؛ محل تألیف: ارومیه

در سال ۱۲۲۵که جنگ روسیه و ایران به ارومیه کشیده شده، ولی عهد عباس میرزا، میرزا محمد علی را مأمور آرامش آن ناحیه نموده و پس از خاتمه کار مؤلف کتاب که با خان مزبور آمد و شد داشته به سفارش وی کتاب «مشارق الانوار» حافظ رجب برسی را به فارسی ترجمه نموده و در جایی که احتیاج بوده خود مطالبی بر آن افزوده است و آن را مانند اصل در یک «مقدمه» و چندین «فصل» تنظیم نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۵۲

آغاز: طلیعه سپاس بی قیاس نور افزای فضای دلگشای بارگاه قدس پیشگاه پادشاه بی همتاست تقدست آلائه و تفضلت نعمائه؛ **انجام:** درمحروسه ارومیه صانها الله عن الآفات والبلية بشرف اختتام واتمام تسوید این عجاله رسید فالحمدلله اولاً و آخراً.

خط: نستعلیق، کا: محمود بن میرزا محمد علی منشی گرگانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ در شش برگ آغاز و در سه برگ پایان کتاب اشعاری از حسین قوام دفتر آشتیانی به سال‌های ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ و ۱۳۳۶ و ۱۳۱۴ و ۱۳۲۱ و ۱۳۱۳ آمده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۰گ، سطور راسته و چلیپا، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸۹]

● **تحفة الاسلام** / فقه / فارسی

tuḥfat-ul islām

جرباکوتی، مرتضی بن محمد یحیی، ق۱۱ قمری

تاریخ تألیف: ۱۰۶۷ق

شرحی است بر کتابی که عبدالفتاح ــ جد امی شارح ــ درباره احکام ارث مطابق با فقه اهل سنت نگاشته بود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۲

آغاز: بسمله. نحمده و نشكره بالنعيم ثم نصلى شفيع الأمم و هو رسول و نبى كريم ثم على عترته الطاهرين اطلعنا الله بسر العظيم اما بعد می‌گوید بنده ضعیف ... بزبان درر بیان خود رساله در علم فرایض تألیف نموده بنفحات نکات ... لختی از توضیح مفصلات و تلویح مشکلات وا گوید و برخی از تنقیح مجملات و تشریح مفصلات او بر نویسد؛ **انجام:** نزد عامه اصحاب رضی الله اجمعین و فتوی بر همین قول است. چو شد از جمله ابتدای کلام ×× به که سازیم یاد روز تمام. تمت، امام. بسمله. يوصيكم الله فى اولادكم للذكر مثل حظ الانثيين تفسيره رجل مات و ترک ابنا و بنتين ... على ستة أسهم لكل أخ سهمان ولكل أخت سهم و الله أعلم بالصواب.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۱۶ (ردیف ۲۷)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دو مهر مربعی از عبدالوهاب خان به تاریخ ۱۱۶۶ق و بهادر خان سالار جنگ؛ ۱۰۰ص، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۵-۱۱۷]

● **تحفة الاسلام** / حدیث / عربی

tuḥfat-ul islām

احمد بن حسن، ق۱۳ قمری

ahmad ebn-e hasan (-19c)

کتاب به پیش‌نویس مؤلف می‌ماند. ابواب و بیشتر احادیث هر باب و سلسله سند روایات آن اغلب شبیه کتاب کافی است اما ترتیب ابواب، به آن‌گونه نیست. چند برگ نخستین روایاتی در خصوص آغاز آفرینش که بدون عنوان است. در برگ ۷ آمده «باب ان رسول الله(ص) اول من اجاب واقرالله عزوجل بالربوبيته. باب طينة المؤمن و الكافر. اول ماخلق الله. حديث فطرة الخلق على التوحيد ...». آخرین مبحث موجود بحث دعا است که یک حدیث بیشتر ندارد پس از آن چند برگ نانویس و سپس هشت برگ احادیث مختلف دارد. در ابتدا سه صفحه دیباچه اول است که گویا تجدید نظر کرده دوباره آن را نگاشته است. آغاز دیباچه اول: «بسمله و نتوكل فى امورنا كلها الحمدلله الكبير المتعالى فوق كل شيىء بعلو ارتفاعه ... اما بعد فيقول العبد الفقير ابن الحسن احمدالمحتاج الى رحمة الله الواحد الاحد اقل عبادالله الملك الوهاب تراب اقدام شيعه بوتراب و هذا الكتاب من جملة المنتخباتى و هو لب الكلام الموسوم بتحفة الاسلام من اخذه صادقا هدى و من تركه عامدا غوى والله اعلم بالثواب حديث

اهل الشام ...»

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۸۴

آغاز: دیباچه دوم: بسمله الحمدلله الذی لاینبغی التسبیح الا له ... اما بعد العبد الفقیر حقیر احمد بن الحسن بن المحمود المحتاج الی جوار رحمة الله ... هذا الکتاب من جملة منتخباتی و هی شعبت من بحر الاعظم هو لب کلام الموسوم بتحفة الاسلام المحبوب علی طبایع القلوب الخاص والعام ... بسمله یسبح الله؛ **انجام:** و انا ارید ان اعذبه حتی او فیه کل حسنة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مؤلف آن را تمام نکرده است؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: نخودی رنگ، جلد: تیماج عنابی، ۱۹–۲۸ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳–۱۳۵۰]

← تحفة الاسلام فی شرح شرایع الاسلام ⟵ زبدة الاحکام فی شرح شرائع الاسلام

● تحفة الاشراف فی شرح الکشاف = حل مشکلات کتاب الکشاف / تفسیر / عربی

tuḥfat-ul ašrāf fī š.-il kaššāf = ḥall-u muškilāt-i k.-il kaššāf

قطب الدین رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴–۷۶۶ قمری

qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1295-1365)

وابسته به: الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل و عیون الاقاویل فی وجوه التأویل = تفسیر کشاف؛ زمخشری، محمود بن عمر (۵۳۸-۴۶۷)

مؤلف کتاب را تا به سوره طه رسانده است. همچنین کتاب «بحر الاصداف فی شرح الکشاف» از اوست که در یک مجلد است تا پایان قرآن نزدیک به بیست هزار بیت و نسخه آن در کتابخانه سید هبة الدین بوده از قرن ۸ و ۹ و رازی آن را در جمادی الثانی ۷۳۳ به پایان برده است. (الذریعه ۳۰/۳ و ۲۰/۴). چلبی می‌گوید که شرح کشاف رازی تا به سورة الانبیاء رسیده و آن گزیده‌ای است از شرح طیبی با اعتراضات بر شرح فاضل جیلوهی، و آقسرایی بر آن ردی نوشته و دیگران بر او رد کرده‌اند. بروکلمن (۲۹/۱ و ذیل ۵۰۸/۱) چندین نسخه از شرح کشاف رازی نشان داده است ولی مشخص نکرده است که هر یکی از آنها کدام یک از دو شرح او است.

عماد الدین یحیی بن قاسم علوی فاضل یمنی (–۷۵۰ق) پس از «درر الاصداف فی حل عقد الکشاف» خود ساخته در ۷۳۸ «تحفة الاشراف فی کشف غوام الکشاف» نگاشته و «فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب شرف الدین» حسن بن محمد طیبی (–۷۴۳ق) را هم در آن گنجانده است. سعد الدین تفتازانی (–۷۹۲ق) در حاشیه کشاف خود همین حاشیه طیبی را در ۷۸۹ گزین کرده است. فاضل علاء الدین علی پهلوان با قطب رازی مناقشه نموده است. عبدالکریم بن عبدالجبار در حاشیه خود به نام المحاکمات اعتراضاتی که جمال الدین محمد بن آقسرایی رومی (–۷۷۱ق) بر رازی کرده است به سال ۷۲۱ پاسخ داده است.

[روضات الجنات ص ۵۰۶؛ مستدرک ۴۴۷/۳]

قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۹۵

آغاز: بسمله. الحمد الله الذی علم القرآن خلق الانسان علمه البیان ... نرید ان نشرح مشکلات کتاب الکشاف و نمیط حجاب الخفاء عن مباحثه اللطاف ناقدین للکلام فی کل باب ممیزین بین القشر و اللباب و نقول و الله الموفق للصواب: قوله «الحمد لله» سیجیء معنی «الحمد لله». و اما الانزال فهو فی اللغة اما الایواء کما یقال انزل الجیش بالبلد ... و اما بمعنی تحریک الشیء من علو الی سفل ... .قوله کلا ما مؤلفا حال موطئة (درست مانند نسخه برلین و لیدن.)؛ **انجام:** کما ان ذکر جبرئیل بعد ملائکته لعظمته و الله اعلم. تم بحمد الله و حسن توفیقه المجلد الاول من شرح الکشاف لمولانا قطب الدین الرازی المشتهر بالتحتانی.

از آغاز تا سوره آل عمران؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ در ص ع آمده که شارح محمد بن محمد شارح شمسیه و مطالع است و او در ۷۶۶ درگذشته است، محشی با نشان « صدر»؛ تملک: علاء الدین قطب در ۹۶۶ و از او به پس عبدالکریم قطبی رسیده چنانکه از یادداشت عمویش قطب الدین حنفی بر می‌آید؛ قطع: وزیری [نشریه: ۶–۳۳۹]

● تحفة الاشراف فی کشف غوامض الکشاف / تفسیر / عربی

tuḥfat-ul ašrāf fī kašf-i ġawāmiḍ-il kaššāf

فاضل یمنی، یحیی بن قاسم، ۶۸۰–۷۵۰ قمری

fāzel-e yamanī, yahyā ben qāsem (1282-1350)

وابسته به: الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل و عیون الاقاویل فی وجوه التأویل = تفسیر کشاف زمخشری، محمود بن عمر (۵۳۸-۴۶۷)

حاشیه مشروحی است در دو مجلد در شرح و حل مشکلات کشاف زمخشری. مؤلف دارای کتاب مختصر دیگری است به نام «درر الاصداف» و پس از آنکه شرح «شرف الدین حسن بن محمد الطیبی» (–۷۴۳ق) را می‌بیند در صدد برمی‌آید کتاب حاضر را بین «درر الاصداف» و شرح شرف الدین تألیف نماید.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۸۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، الحمدلله الذی انزل قرآنه العظیم و فرقانه الکریم علی اسلوب لایأتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه ... قوله الحمدلله الی آخره اعلم ان المصنف رحمه الله قد

اودع فی هذه الخطبة الغراء؛ **انجام:** مجلد اول: «... فرغ من رقمه رقم النصف الاول من حاشية الكشاف فی اواخر شهر القعده عمت میامنه سنة تسع و ستين سمانه سنة». انجامه نویسنده: «بخط اسير ذنبه و رهين كسبه الراجی عفور به عبدالصمد بن قاسم ابن سليمان بن علی بن يحيی بن سلمی نسبا و الزيدی مذهباً و هو يسأل القاری فيه و الناظر اليه ان يدعو له بحسن الخاتمه و صلی الله علی النبی محمد و آله صحبه سلم» مجلد دوم: «... القرينة كلها»
آخر نسخه تا سوره والشمس است؛ خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن قاسم زیدی، تا: ۷۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: بغدادی، ۴۸۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۲۱۴]

● **تحفة الاصحاب فی علم الاسطرلاب** / اسطرلاب / عربی
tuḥfat-ul aṣḥāb fī ʻilm-il usṭurlāb

کمالی، ابوالفتح، ق۸ قمری
kamālī, ab-ol-fath (-14c)

مؤلف منظومه‌ای در اسطرلاب داشته که در این رساله به شرح مختصر آن پرداخته است. در برخی از موارد اشاره به سال ۷۵۵ق یزدجردی دارد. در «کشف الظنون» (۶۷۱/۱) کتابی به نام «حقائق الارصاد فی دقائق الارشاد» از ابوالفتح احمد بن محمد بن حجاج عمادی کمالی معرفی شده است که شاید وی مؤلف کتاب حاضر باشد.

شرح و حواشی:
۱- شرح تحفة الاصحاب

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۸

آغاز: فرزقنی الله ما کنت ارجوه بابلغ آثار و احسن وجوه ثم احببت ان لا یضیع اعمال القرایح فی اعمال الصفایح فانشأت کتابا مستبدعا فی علم الاسطرلاب؛ **انجام:** قال غفر الله له. تم-کتاب-تحفة-الاصحاب ×× مستبدعا فی علم الاسطرلاب / و-الحمد -لله-علی-الاتمام ×× ذی الطول و الاجلال و الاکرام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸ یا ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، با اشکال هندسی، مصحح، روی بدرقه کتاب نام رساله و مؤلف ظاهراً به خط باستانی راد آمده است؛ جلد: تیماج شکلاتی با ترنج و سرترنج، ۲۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۹۳]

● **تحفة الاصحاب فی معرفة رب الارباب** / کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ul aṣḥāb fī maʻrifat-i rabb-il arbāb

کشی، عبدالرحمن بن محمد، -۶۶۱ قمری
kašī, ʻabd-or-rahmān ebn-e mohammad (-1263)

کتابی در کلام و در اثبات توحید و نبوت و بحث در کلمه شهادت (اشهد أن لا اله الا الله) و اینکه درباره این کلمه از سه جهت باید بحث کرد: اول اثبات واجب الوجود، دوم نفی غیر الله، سوم اثبات نبوت پیامبر اسلام. و اینکه این بحثها دارای لوازمی نیز می‌باشند، که از لوازم اول صفات الهی و از لوازم دوم حدوث ماسوی الله و از لوازم سوم معجزات و نسخ شرائع و جز اینها می‌باشد. (سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمدالله الذی اکرمنا بکرامة الایمان و فضلنا بفضیلة العلم و البیان و عرفنا بقوة النظر و العرفان ...
[معجم التاریخ التراث الاسلامی ج۳، ص ۱۶۷۹]

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** نساء العالمین اربع آسیة امرأة فرعون مریم بنت عمران خدیجة بنت خویلد فاطمة بنت محمد.
خط: نسخ، کا: ابوبکر بن عبد الوهاب دهستانی ملقب به نجم الدین، تا: ۷۳۱ق، جا: کرمان؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ (۱پ-۹۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۱۶]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۰/۳۲

آغاز: روی عن ابی حنیفه وجوب الایمان بمجرد نظر العقل و اجتهاده حتی لو لم یبعث الله رسولاً او بعض یوجب معرفته سبحانه علی العقلاء؛ **انجام:** ورد الشرع به او لم یرد و الخصم لایقول بشیء من ذلک فصار محجوجا بهذا الوجه. رساله تحفة الاصحاب من تصانیف عبدالرحمن محمد الکشی
بخش کوتاهی از کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی و آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱ص (۱۴۱)، اندازه: ۱۱/۳×۲۱/۷سم [ف: ۱/۲۹-۴۷۷]

● **تحفة الاصحاب و نزهة ذوی الالباب** / گوناگون / عربی
tuḥfat-ul aṣḥāb wa nuzhat-u ḏawi-l albāb

شرجی، شمس الدین بن محمد، ق۱۱ قمری
šarjī, šams-od-dīn ebn-e mohammad (-17c)

کتابی مشتمل بر مسائل ادبی، مراسلات و مکاتبات، و نکات تاریخی و ... برگرفته از کتب مختلف، و دارای پنج «قسم»: ۱. العلم و الفضل و الادب و ما یلحق بذلک؛ ۲. الغزل و ذکر ایام الشباب و ما یتعلق بذلک؛ ۳. ذکر الملوک و الرسائل و المکاتبات؛ ۴. ذکر فکت ملتقاة من التواریخ و غرایب الاتفاقات و مایتعلق بذلک؛ ۵. فنون شتی مختلفة المعنی و مایجری مجری ذلک.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۱۵

آغاز: الحمدلله المتفضل المنعم المنان الذی خلق الانسان و علمه البیان و لم یحص بنعمه وقتاً من الاوقات؛ **انجام:** فکتب فی تقید ولایة بلد بعد و لما کنت ایها الامیر الاجل الکبیر مطلع هذا الفخر..
در فهرست بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: «سید ریحان الله بن جعفر موسوی» در

شعبان ۱۳۲۲ با مهر بیضوی نام وی؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۰]

← تحفة الاصول ﴿ التحفة الوجیزة

● **تحفة الاصول** / اصول فقه / عربی

tuḥfat-ul usūl

تفرشی، مراد بن علی، ۹۶۵-۱۰۵۱ قمری

tafrešī, morād ebn-e ʻalī (1558-1642)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۷۰

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... الحقیقة اما مشتقة من حق الشی اذا ثبت؛ **انجام:** واجیب بان الآیات دلالتها ظنیة فلا یقاوم العقل القاطع.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ، ۳۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۰۸۰]

● **تحفة الاصول = تحفه دردانه علم اصول الدین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol osūl = tohfe-ye dordāne-ye ʻelm-e osūl-od dīn

عماد عبدالله، ق۱۱ قمری

ʻemād ʻabd-ol-lāh (-17c)

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۶۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نوشته شعبان ۱۰۸۲ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۶]

● **تحفة الاصول لحکمة العقول** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul usūl li-ḥikmat-il ʻuqūl

رساله‌ای است بسیار مختصر در بیان اصول خمسه اعتقادی شیعه امامیه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فان هذه وجیزه تبصرة من الکلام و تحفة تذکرة من اصول الدین و ارکان الاسلام

۱- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۰۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان ذلک کله حق بالبرهان لیتحقق الاتقان فی الایقان و یترقوق الایمان بالایمان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ ۶گ (۱۲۲پ-۱۲۷ر)، ۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۰]

۲- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۷۱۳/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج تریاکی، ۴گ، ۱۲ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۶۱]

● **تحفة الاطفال** / شعر، تجوید / عربی

tuḥfat-ul aṭfāl

جمزوری، سلیمان بن محمد، ق۱۲ قمری

jamzevarī, soleymān ebn-e mohammad (-18c)

منظومه کوتاهی است در ۶۰ بیت در تجوید و در احکام نون و تنوین و مد که مؤلف برای سهولت یادگیری اطفال به نظم کشیده و پس از اتمام منظومه به صورت کوتاه شرح نموده است.

آغاز: بسمله یقول راجی رحمة الغفور×× دوما سلیمان هو الجمزوری / الحمدلله مصلیا علی محمد و آله و من تلا و بعد هذا النظم للمرید فی النون و التنوین و الممدود سمیته بتحفة الاطفال.

انجام: الحمد معناه لغة الوصف بالجمیل علی الجمیل الاختیاری ... و اصطلاحا فعل ینبؤ عن تعظیم المنعم من حیث کونه منعما علی الحامد اوغیره. تمت.

چاپ: مطبوعات الشرف، چاپ سنگی، ۸ص، ۱۳۰۸ق.

شرح و حواشی:

۱- فتح الاقفال = شرح منظومه تحفة الاطفال

۱- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۱-۱۳/۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۴گ، ۱۱-۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۶۰]

۲- شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۶/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالنبی شیرازی، تا: ۱۳۰۳ق؛ اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۹]

● **تحفة الاطفال** / تجوید / فارسی

tuḥfat-ul aṭfāl

منظومه‌ای است در تجوید که مؤلف آن که نامش ذکر نشده آن را «تحفة الاطفال» نامیده است. آخر این رساله افتاده است. اشعارش غالباً بدون وزن و قافیه است.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۸۹/۳

آغاز: بسمله-ابتدا میکنم بر نام حی ذوالجلال ×× آنک دارد ذات و فعل و اسم بر وصف کمال (؟!)؛ **انجام:** قاریان جایز نمیدارند در مفتوح دوم (؟) ×× نحویان جایز نمیدارند این بر رغم قوم-در وقت بر تاء تأنیث ساکنه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ لاکی، ۹۰ص، ۱۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲-۲۹۸]

● **تحفة الاعزة در ترجمه دعای ابوحمزه** / شرح دعا / فارسی

tohfat-ol a'ezza dar t.-ye do'ā-ye abū-hamze

شاملی، محمد جعفر، ق۱۴ قمری

šāmelī, mohammad ja'far (-20c)

این رساله ترجمه دعای معروف ابوحمزه است که حضرت امام سجاد (ع) آن را به ابوحمزه فرموده است. مترجم آن شیخ محمد جعفر شیرازی شاملی مشهور به حاج شیخ آقا می‌باشد.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۲/۱

آغاز: بسمله-الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد (ص)؛ **انجام:** بانجام رسید ترجمه دعاء شریف ابی حمزه منقوله از حضرت سید الساجدین ... حسب الخواهش ... الحاج میرزا آقا ... قد وقع الفراغ فی شهر جمادی الاولی من سنة ۱۳۵۲ ... العبد الحاج شیخ محمد جعفر الشهیر بحاج شیخ آقا.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۳۵۲ق، جا: شیراز؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با کاغذ ابری، ۵۴گ، ۱۰ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۱۱]

● **تحفة الاعزة فی قرائة حمزه** / قرائت / فارسی

tohfat-ol a'ezza fī qerā'at-e hamza

سمرقندی، محمد بن محمود، -۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd (-1379)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۵/۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و آله اجمعین بدانکه این قرائت؛ **انجام:** سورة الهمزة جمع مؤصدة فی عمد سورة الکافرون و لی سورة اللهب حمالة سورة الاخلاص کفوءً و اگر وقف کند بواو تمة قرائة الحمزة الکوفیة.

بی‌کا، تا: ذیحجه ۸۰۷ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۰ص (۷۷-۸۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۱۸]

● **تحفه اعظمیه** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfe-ye a'zamīye

قاضی بدرالدوله، ق۱۳ قمری

qāzī badr-od-dowle (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۰ق

دارای پنج «باب» است: ۱. زندگی نامه پیامبر (ص)؛ ۲. چهار خلیفه؛ ۳. فرزندان پیامبر (ص)؛ ۴. زنان پیامبر (ص)؛ ۵. یازده امام شیعه. سپس سرگذشت چند تن: عبدالقادر بغدادی، شیخ صفی الدین، عبدالوهاب، شرف الدین ابومحمد، عیسی، شمس الدین ابومحمد، عبدالعزیز، جمال الدین عبدالرحمان، تاج الدین، ابوسحاق ... .

آغاز: بسمله الهی صدرنشینان مجالس فصاحت و شهسواران معرکه بلاغت درآغاز ثنایی تو سیر می‌اندازد و طوطیان شکرستان سخن طرازی

انجام: از صحرای فنا به مرغزار بقا رمید و قبر شریفش دربغداد متصل قبر برادر ایشان عبدالوهاب. هست

[نسخه‌های منزوی ۴۴۲۷/۶؛ فهرستواره منزوی ۲۰۴۶/۳]

۱- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۴/۱-۴/۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۲۹گ، ۱۳ سطر [ف: ۲-۷۹۳]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله علی التمام فی البداء و الختام و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد خیرالانام و علی آله و اصحابه نجوم الظلام در سنه هجری از تسوید این رساله فراغت یافتم تمت تمام شد بتاریخ نوزدهم شهر ذیحجه سنه ۱۲۵۸ هجری بنابر بر خوردار عبدالرحمن طوله عمره و زاده قدره تحریر یافت کتبه محمد صفدر حسن خان در بلده تلمر کهری در رسته سوپاری کنته.

خط: نستعلیق، کا: محمد صفدر حسن خان، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۲۵۸ق، در تلمر کهری در رسته سوپاری کنته؛ مهر: سلطان محمد در ۱۲۴۲، عبدالرحمن؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج آلبالویی، ۴۶گ، ۱۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۹]

● **تحفة الاعیان** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol a'yān

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۴۲

آغاز: بسمله، حمد. ستایش حضرت حکیمی را سزاست که بموجب حکمت تامه و مصلحت عامه بنای عالم امکان گذاشت؛ **انجام:** گفتم از همه بهتر چیست گفت دین پاک و اعتقاد درست و خوشنودی پدر و مادر اللهم ارزقنا فی سنه ۱۲۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۹ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [رایانه]

● **تحفة الاعیان فی حرمة اصناف الحیوان** / فقه / فارسی

tohfat-ol a'yān fī hormat-e asnāf-el hayvān

حسینی قهستانی، معصوم بن رضی، -۱۳۵۳ شمسی

hoseynī qohestānī, ma'sūm ebn-e razī (-1974)

تاریخ تألیف: صبح جمعه ۱۳ رجب ۱۳۷۰ق

مؤلف در حین نگارش جلد دوم کتاب مائده آسمانی شرحی راجع به اصناف حیوانات حرام گوشت به مناسبت آورده، سپس آنها را در این کتاب به طور مفصل جمع‌آوری و در یک «مقدمه» و چند «صنف» و یک «خاتمه» مرتب نموده است.

قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه: ۳۸

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد در خور ذات مقدس حضرت احدیت است که به قدرت کامله خود انسان و اصناف حیوان آفریده

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۳ رجب ۱۳۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۴گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [مدرسه جعفریه زهان: ف: ۱۴۵]

● **تحفة الافاضل** / فلسفه / فارسی

tohfat-ol afāzel

حسینی جنابذی، حسن بن بدیع الزمانی، ق۱۲ قمری

hoseynī jonābazī, hasan ebn-e badī'-oz-zamānī (-18c)

تاریخ تألیف: ۲۳ ذیحجه ۱۱۳۵ق

رساله‌ای در مبحث جذر اصم دارای دو «مطلب» و «خاتمه»: ۱. اثبات امتناع جذر اصم در واقع. در دوازده مقدمه و دو باب؛ ۲. اثبات وجود و تحقق جذر اصم در خط؛ خاتمه مشتمل بر دو فائده: ۱) رفع حیرتی که عارض می‌شود از اختلاف عدد و خط در جذر؛ ۲) تخصیص علم حصولی انسانی به قصد در این امر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲۱

آغاز: الراغبین فیها و سمیتها بتحفة الافاضل راجیا من فضل الله تعالی؛ **انجام:** چون تحفه افاضل گردید این رساله-شرح دقایقش شد بر ذهنشان حواله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ماه ۱۳۶۷.؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۸-۲۷]

● **تحفة الافکار** / شعر / فارسی

tohfat-ol afkār

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه،۸۴۴-۹۰۶؟قمری

amīr 'alī-šīr-e navā'ī, 'alī-šīr ebn-e kīčakne (1441-1501)

وابسته به: لجة الاسرار؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸ق)

وی در سروده‌های فارسی خود به «فانی» و در ترکی به «نوایی» تخلص داشته است. قصیده‌ای است در پاسخ «لجة الاسرار» عبدالرحمان جامی که آن نیز در پاسخ قصیده «حجة الاحرار» امیر خسرو دهلوی است. (احمد منزوی)

آغاز: آتشین لعلی که تاج خسروان را زیور است ×× اخگری بهر خیال خام پختن در سر است

انجام: طالبان ربع مسکون را ز ظل عالی است ×× فیض بادا تا مقام مهر چارم اختر است

[الذریعه ۸۰۳/۹؛ نسخه‌های منزوی ۲۴۵۹/۳ و ۲۷۶۰/۴و ۳۰۹۶/۴]

۱- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۰۷-۱۰۶۱ق؛ ۳گ (۴۰پ-۴۲پ) [ف: ۱-۴۶]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۶/۱۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳گ (۲۳ر-۲۵ر) [ف: ۳۷-۴۶۷]

۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۲۵/۱۲۱-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۱۲]

● **تحفة الاکابر** / هیئت / فارسی

tohfat-ol akāber

استرآبادی، محمد بن غیاث الدین

estarābādī, mohammad ebn-e qīyās-od-dīn

در کائنات جو

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۶۹ ض

نسخه نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس:-]

● **تحفه اکبری** / لغت / عربی و فارسی

tohfe-ye akbarī

رازی، علی بن اکبر، ق۱۲ قمری

rāzī, 'alī-ye-bn-e akbar (-18c)

فرهنگ لغات عربی به فارسی است و برگرفته از صحاح اللغة و قاموس المحیط و ... تنظیم شده به ترتیب حروف تهجی. هر حرف در یک کتاب و حرف‌های دومین در ابواب مختلف آورده شده است. در هر باب نیز ابتدا مصادر و پس از آن غیر مصادر ذکر شده است. در مقدمه درباره سبب تألیف می‌نویسد: «چون خاطر فیض مآثر ... اکبر پادشاه ... متوجه جمع برخی از لغات بود بنا بر آن حکم اشرف ارفع اقدس همایون اعلی شرف نفاذ یافت که این بنده دعاگو علی بن العلی الاکبر الرازی المدعو بزین العابدین قدری از لغات معجمه و مهمله عربیه در سلک تحریر کشد لهذا این بی بضاعت با تشتت احوال و توزع بال ... جسارت نمود و این نسخه را به تحفه اکبری موسوم ساخت.»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۷۱

آغاز: الحمدلله الذی احدث لحاجة الناس الالفاظ الموضوعة و جعلنا ذریعة لاظهار ما فی نفوسهم من المعانی الواضحة ... امابعد چون خاطر فیض مآثر نواب کامیاب حضرت جهانبانی؛ **انجام:**

باب الیاء مع الیاء من غیر المصادر. یزنی نیزه منسوب به ذولایزن که پادشاه حمیر بود. تم منتخب اللغات من الصحاح و القاموس علی ید مؤلفه فی عصر یوم الثلثاء من العشر الاولی من الشهر التاسع من السنة الرابع من المایة الثانی من الالف الثانی حامداً مصلیاً مسلماً

خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: شنبه ۱۶ رمضان ۱۱۰۹ق، جا: فراه؛ کاغذ: شرقی نخودی آهار مهره، جلد: میشین مشکی عطف چرم قهوه‌ای، ۱۹ص (۳۹۸–۴۱۶)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱–۹۸]

● **تحفة الاکیاس فی تعیین خلفاء الامیه و العباس** / تاریخ اسلام / عربی

tuḥfat-ul akyās fī ta‘yīn-i xulafā’-il umayya wa-l ‘abbās

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵–۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374-1437)

بخش هفتم از کتاب «یواقیت السیر فی شرح الجواهر و الدرر فی تواریخ سید البشر» مؤلف است. در ذکر خلفاء بنی امیه و بنی العباس تا خلافت الناصر لدین الله که در تاریخ ۵۷۳ هنگام پایان تألیف کتاب هنوز عهده‌دار خلافت بود. در آخر کتاب این عبارت دیده می‌شود: «ثم قام بالامر ولده الناصرین لدین الله ... قام یوم مات والده و قد کان اخذ البیعه لابنه الطاهر ... فی حیاة ابیه المستضی. قال فی هذا الکتاب و بقی الامر کذلک الی وقت کتابة هذا التعلیق فی شهر رمضان من سنة ثلاث و سبعین و خمسمایه و سلطان الیمن یومئذ سلف طغتکین بن ایوب بن شادی بن مروان و سلاطین الشام ... و بنوصلاح الدین یوسف بن ایوب ... قلت ثم غلب علی ملکهم الاتراک ... قطع الله دابر الظالمین و اقام قناة الحق المبین بصالحی اهل البیت المطهرین.» [علی الاصول کتابی که در این عبارت به آن اشاره می‌شود کتاب حاضر نیست، چرا که تاریخ ۵۷۳ق با تاریخ زندگی مؤلف تطبیق ندارد.]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۹۰/۷–طباطبائی

آغاز: و لما فرغنا من کتاب ریاض الفکر فی شرح سیرة عترته المنتجبین الزهر شر عنافی کتاب تحفة الاکیاس فی شرح تعیین خلفاء آل امیة و العباس. قلنا باب تعیین الخلفاء من الامویه والعباسیه ... فصل اول الامویه عثمان؛ **انجام:** و کان الفراغ من تسوید هذا الشرح المبارک قبل الزوال ... من شهر رمضان الکریم عادت برکته سنة ست و ثلاثین و ثما نمایه و نحن فی الدقائق من نواحی سور کتب الله لنا ... فی اعلی درجات جنانه ... و صلوته علی من انزل علیه القرآن محمد و اله ... العالمین باقامة الایمان

کا: شیه صلاح بن احمد بن محمد الحسین حولانی، تا: ۱۰۳۲ق؛ ۲۸گ (۱۴۶ر–۱۷۳ر) [ف: ۲۳–۵۳۷]

● **تحفة الاکیاس فی تفسیر آیة «ان اول بیت وضع للناس»** / تفسیر / عربی

tuḥfat-ul akyās fī tafsīr-i āyat-i «inna awwal-a bayt-in wuḍi‘a li-n-nās»

حموی، احمد بن محمد، –۱۰۹۸ قمری

hemavī, ahmad ebn-e mohammad (-1687)

اهداء به: عبدالرحمن پاشا وزیر

در فضایل مکه و کعبه و اینکه اولین کسی که آن را بنا گذاشته اگر حضرت ابراهیم (ع) باشد پس قبل از آن حضرت مردم به کدام سوی در نمازها توجه می‌کردند. این رساله در سه «مقصد» نگاشته شده: ۱. سبب نزول هذه الایة و فی اتصالها بما قبلها؛ ۲. المراد بالاولویة و ما تنحسم به مادة الاشکال؛ ۳. بیان ما خص الله به هذا البیت الکریم. (سید احمد اشکوری)

[الاوقاف العامة بغداد ۵۹/۱؛ الایضاح ۲۴۲/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۷۳/۱

آغاز: الحمدلله الذی جعل الکعبة البیت الحرام قبلة للناس و حرماً أمناً یأمن العائذ به من الناس؛ **انجام:** و علی أصحابه الکرام ما همی الغمام و نفح البسام و غردت قمریة علی افانین الغصون الحمام

خط: نستعلیق، کا: عبدالمحسن بن علی حسینی قادری جیلی، تا: ۱۰۸۹ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱پ–۱۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۴–۱۵۹]

● **تحفة الألباء فی تذکرة الاولیاء و الشرفاء** / جغرافیا / فارسی

tohfat-ol ulebbā’ fī tazkerat-el owlīyā’ va-š šorafā’

سیاح گنجوی، علی بن حسین، ق۱۳ قمری

sayyāh-e ganjavī, ‘alī ebn-e hoseyn (-19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ تا ۱۲۸۰ق

در سرگذشت معاصران مؤلف نزدیک به ۳۵۰ کس از هر گروهی در آن آمده و نکته‌های تاریخی و جغرافیایی فراوان دارد. علی محمد بن محمد حسن میانجی گرمرودی آذربایجانی دیباچه‌ای بر این کتاب به نام «وصف‌نامه» نوشته است. نام اشخاص که در کتاب آمده چنین است: شیخ ابوطالب احسایی، آخوند ملا اسمعیل زغه‌ای، آخوند ملا اسمعیل واحد العین اصفهانی، میرزا ابوالقاسم مدرس اصفهانی، میرزا ابوالقاسم قمی، حاج ابراهیم کلباسی، امیر آشوب خان افغانی، آخوندزاده افغانی (ملا محمد)، میرزا ابراهیم آشتیانی مستوفی خاصه، اردشیر میرزا قاجار متخلص به آگاه، حاج سید اسمعیل بهبهانی، میرزا ابوالقاسم معین الملک تفرشی، سید ابوالقاسم پیشاوری، آخوند ملا آقا دربندی، حکیم ابوالحسن حکیمباشی سبزواری، شیخ ابویعقوب اسحق بن حسین بخارایی، سید اسمعیل بیرجندی،

اسحق خان قرایی، سید ابراهیم تونی، اسرافیل بیک تفلیسی، امیر علی یار طاهراف چرکسی، میرابوالفضل سلطان الذاکرین خلخالی، میر اسحق خجندی شهیر به میرزای یسار، امیر گونه خان افشار، احمد دنبلی، اللهیار خان بیگلر بیگی درگزینی، حاج میرزا سید ابوالقاسم زنجانی، اسکندرخان زند، آخوند ملا اسمعیل سبزواری، سید احمد بن سید عباس سنقری، اسرار سمنانی، میرزا ابوالقاسم سیستانی، میرزا احمد قاضی ساوجبلاغی، ابراهیمخان جوانشیر شوشتری، میرزا ابوالقاسم قاضی شیشه ای، میرزا اسحاق فراهانی، میرزا ابوالقاسم قائمقام فراهانی، حاج ابوالحسنخان قندهاری متخلص به شفایی، میرزا احمد طبیب غرجستانی، ادیب العلماء فاضل گرمرودی آذربایجانی، حاج سید ابوالحسن موسوی قندهاری، ابدال مراغه‌ای ساکن مصر، حاج امامقلی نخجوانی، سید احمد صیب کشمیری، حاج سید ابوالحسناه، شیخ احمد احسایی، ابوتراب میرزا صفوی، ابومسلم شمخال یرنال قینازلگزی، میر سلطان احمد خان سیف الملک طالشی، حاج ملا ابوطالب ازمدلی آذربایجانی، میرزا بدرالدین آباده‌ای، آخوند ملا باقر اسکویی، بانو سلطان صبیه ذوقی بسطامی متخلص به سلطان، شیخ نصیر بیت المقدسی، باقر خان چلبیانلو، بابا بیک توشقانلو چلبیانلو، بهار افندی ولد روس افندی سجاسی، میرزا بزرگ فراهانی، بابوبیکم آقا بنت مهدیقلیخان جوانشیر، بیدل حاج محمد، بیدل قزوینی، بهمن میرزا قاجار، حاج بابا باد کوبه ای، علی بن حسین شهیر به زین العابدین الصفوی الگنجوی، امرء پنج، حاج رجبعلی خان سرتیب پسر امیر پنج، فخر الاطامیرزا ولی مشهور به میرزا آقا لر حکیمباشی اردبیلی، میرزا محمد علی مستوفی مازندرانی، نورالدین آذری، میرزای سنگلاخ، میرزا محمد اختیاری نیشابوری، حاج محمد جعفر قراگوزلو کبودر آهنگی، آخوند ملا رضا همدانی، میرزا ابوالقاسم سکوت شیرازی، معصومعلی شاه، نور علیشاه، مظفر علیشاه ، مشتاقعلیشاه، میرزا محمد علی مطولی حکیم اصفهانی، محمد علی حکیم کاشانی، مولانا محراب جیلانی، میرزا محمد ملك الاطبا، شریف العلما مازندری، میر محمد باقر بهبهانی، محمد اصفهانی مقیم کربلا، میر سید علی اصفهانی والد میر سید محمد، آخوند ملای علی نوری حکمی، محمد جعفر کاشف الغطاء، میرزا مهدی شهرستانی، سید محمد طباطبایی رضوی، میرزا محمد حسین احسایی، میرزا محمد حسن احسایی، آخوند ملا رضا رئیس العلماء استرابادی، کامران شاه افغانی، یار محمد خان افغانی، آخوند ملاحسین گنجه‌ای، شیخ طاهر بن محمد مکنی بابوالنصر احسایی ترکستانی، میرزا عبدالوهاب نشاط، میرزا قهرمان امین لشکر، تاج الشعرا میرزا نصرالله شهاب اصفهانی، محمد محسن میرزا قاجار، میرزا طاهر دیباچه نگار اصفهانی، شیخ محمد حسن گیلانی، شیخ محمد صالح معلم مدرسه دارالفنون، میرزا عبدالنبی مجتهد اهری، میرزا محمد ولد میرزا عبدالنبی اهری، ملا محمد زنجانی اهری، درویش مستانشاه اهری، میرزا حیدرعلی ساغر ابهری، شیخ حیدر افریقیه‌ای، عبدالرحمن افندی اسکندری، میرزا سراج الدین ابرقویی، درویش حسین خراسانی عنبر تخلص، فهمی افندی، ملا حیدر اردکانی، سرور، مستوفی الممالك آشتیانی، حاج محمد ابراهیم اسیوطی، حاج محمد جعفر آباده‌ای، ملا حسین آستارائی تبریزی، صفر علی بیك انکوتی، مجنون اشتبینی نباتی تخلص، حاج میرزا حسن وزیر قراچه داغی، مفخر آقجه بدی قراباغی، حاج یوسف خان آلان براغوشی، شیخ رضا دربندی، شیخ الاسلام شیخ محمد، حاج حسینعلی بادکوبه‌ای، میرزا محمد رضا وصالی بارفروشی، روحی بسطامی، جعفر قلیخان شادلو خراسانی متخلص به صابر، حیدر قلیخان سهام الدوله بجنوردی، حلمی افندی بغدادی شهیر «محمد افندیزاده»، سیدر ندرعلی، شیخ نصیر بیروتی، مولانا یوسف بهبهانی صاحب رشحات، حبیب الله بهبهانی متخلص به خاقانی، محمد باقر بهبهانی مقیم کربلا، آقا محمد علی ولد او، شیخ محمد رسول بیضایی، حاج محمد حسین بیات حکیم، میرزا فخرالدین بروجردی، میرزا زین العابدین ساغر بروجردی، محمد حسین مدرس، شیخ محمد حسن عارف بلخی، حقوردی بردعی بن کوزل بردعی، شیخ احمد بن محمد بمی کرمانی وفا تخلص، سید ناصح الدین بحرینی، شیخ شمس الدین بدخشی، میرزا رفیع نظام العلماء تبریزی، میرزا جعفر خان مشیرالدوله تبریزی، حاج میرزا محمد صادق خان سرتیپ تبریزی، آخوند ملا محمد حکیمباشی تبریزی، میرزا رضی وزیر وظایف تبریزی، میرزا محمد رضی منشی باشی عباس میرزا نایب السلطنه، میرزا غلامعلی ناظم لشکر، میرزا افضل خاوری تخلص جهرمی، میرزا ابراهیم ملا باشی تنها تخلص، سید عبدالله طبیب تبریزی شهیر به حکاك، قرایوسف آقا ترکمان ملقب به ایشان، محمد خان قرایی تربتی، حاج محمد زکی تویسرکانی، عبدالحمید صفا تخلص تفرشی، حاج شیخ علی شیخ الاسلام تفلیسی، میرزا فتحعلی مترجم تفلیسی، عبدالمجید حرم تخلص جندقی، میرزا ابوالحسن یغما تخلص جندقی، حاج شیخ زین العابدین جده ای، مصطفی بن علیمحمد جرپادقانی رفعت، شیخ رجبعلی جلایر، میرزا محمد جوینی طرزی تخلص، ملا عبدالله مقلد چورسی خوئی، مهرابخان چلبیانلو، حاج علیخان چلبیانلو، پرویز خان سرتیپ چاردولی بختیاری، جعفر قلیخان برادرش، شیخ محمد سلام حلی، شیخ محمد باقر حویزی، شیخ محمد کاظم حیدرآبادی، میرزا حسین تبریزی حاج طرخان، محمد حسینخان حاجیعلیلو، رستمخان ایلخانی، قاسمخان بیك حاجیعلیلو، محمد حسن بیك ایل بیگی حاجیعلیلو، حاج علی اکبر خویی مشهور به هندی، تقیخان سرتیپ خویی، ملا عسگر اعمی خوار ورامینی، محمد ابراهیم جیلانی فانی تخلص ساکن مشهد، میرزا رضا خطاط جیلانی، آقا محمد جعفر خونساری، حاج رضا مرشد خبوشانی، سهای ختنی، شعری ختنی، امیر مهنا دشتستانی

خارکی، ظهیرالدوله صادقخان زند، قینیاز حضای لگزی داغستانی، مولانا عبدالرحیم دماوندی، حسینخان دنبلی، جعفر قلیخان دنبلی، شیخ علی اکبر درگزی معروف بشیخ پوستین دوز، میرزا عبدالله رودباری، میرزا عبدالوهاب منجمباشی دشتی، حاج میرزا حسن ملا باشی زنوزی، میرزا جعفر طبیب زنوزی، آقا سید حسن زوارەای، میرزا محمد حسین ساروی متخلص به عجیب، روشن افندی سلماسی، ملا محمد حسین سرخسی متخلص به فانی، میرزا محمد حکیم الهی سلطان آبادی، رحمتعلی سمرقندی، سید عباس سفری، شیخ محمد یوسف حجة الاسلام کردستانی، میرزا سید محمد رضی حکیمباشی سمنانی، میرزا محمد شفیع طبیب شاعر مقیم سامره، میرزا خلیل سالیانی طبیب، میرزا علینقی حکیم بروجردی، میرزا مصطفی موسوی سروی سبلانی، میرزا مصطفی موسوی سروی سبلانی، میرزا محمد حسن وزیر سرابی، میرزا مصطفی مورخ، محمد کاظمخان سرتیب سولدوزی، امیر حسینخان شهاب الملک شاهسون، عزیز الله خان میر پنج ولداو، محمد ابراهیم شاهرودی متخلص به مشتری، جواد خان شقاقی، صادقخان شقاقی، حاجی عبداللطیف قاضی شکهئی، خرس سروانی، میرزا جواد طبیب شماخی، محمد خان سردار خراسانی، ملا پناه واقف تخلص شوشەای، شیخ مرتضی الانصاری مجتهد، حاج میرزا علی اکبر قوام شیرازی، میرزا فتحعلیخان صاحبدیوان، میرزا عبدالوهابخان نصیرالدوله شیرازی، سلیمانخان افشار صاین قلعه ای، حاج ملا علی واعظ تبریزی، میر محمد کاظمخان طالشی، شیخ محمد هادی طبسی، حاج مصطفی طرابزوئی، آقا سید حسین خوشنویسباشی ولد سید علی حکاک طهرانی، آقا علی اشرف طسوجی، عبدالله خان صارم الدوله همدانی، مولا علینقی علیابادی، عاصم افندی غیتابی، دروس عبدی بخارایی ساکن عتبات، محمد افندی درویش، شیخ عبدالله فحلیانی کوهگیلویەای، میرزا یوسف طبیب فراهی صباحی تخلص، طرفه فیروزآبادی (میرزا فرج الله)، حاج ملا غلامرضا ناییبی، قلی آقای قبه ای، حاجی میناخان، نصرالله خان قراگوزلو، حاج فضل الله بیک قراگوزلو، عبدالحسینخان جوانشیر، حاجی میرزا محمد علی قراجه داعی، حاجب الدوله محمد کاظم خان، میرزا تقیخان امیر کبیر، شیخعلی آقا قراجەداغی، میرزا محمد حسینخان سپهسالار قزوینی، محمد طاهر منیف افندی وزیر مختار عثمانی، آخوند ملا حسین خمسه ای، کریمخان بیک نوردی، درویش خادم قیری، جعفر قلیخان امیر تومان قراقوزلو، رحیمدل خان قراخورلو، شیخ مختار کابلی، سپهر کاشانی، عزیزخان سردار فکری، آخوند ملاحسین گنجوی، شیخ زین العابدین شیخ الاسلام گنجەای، مطلب بیک قراباغی، حاجی شیخعلی کرمانشاهی، آقا سید حسین کوه کمری، حاجی خان مهاجر شکه‌یی، هدایتعلی‌شاه کهپانی، حاجی خسروخان کرمانی، حاج میرزا عبدالکریم ملا باشی، حسنعلی خان امیر نظام گروسی، سید علی اشرف لاهیجانی، علی اشرف لاهیجانی، ملک نیاز خان کرد، میر عبدالعلی لنکرانی، میرزا حسینخان شوکت تخلص منشی اول سفارت عثمانی، میرزا محمد جعفر حکیم الهی لواسانی، علیمحمد بن حسن بن عبدالله کوهرودی ملقب به لولو، میرزا محمود مجتهد میانجی، ملا محمد ایروانی، شیخ زین العابدین مازندرانی حایری، میرزا علیرضا مستوفی خاصه خراسان، میر سید محمد رضوی طباطبائی اصفهانی، حاجی میرزا علی مشهور بمیرزاشاه، سردار کهندل خان، امیر دوستمحمدخان بلوچ، سید وجیه الدین مدنی، مظفر پاشا خان مکری، نظر علیخان مرندی، حاجی طرفه محمد مکی، میرزا عبدالغفار خراسانی مقیم مصر، حاجی رضی کاشانی مقیم مصر، محمد حسنخان صنیع الدوله، حاجی ملا عباسعلی مراغەای، عبدالعلیخان سرتیب مراغەای، فضل الله خان وزیر نظام نوری، میرزا محمد نوری لشگرنویس خراسان، حاجی سید قریش طالقانی، شیخ مرتضی نجفی، حاج محمد ابراهیمخان فراشباشی زاده تبریزی، سید زین الدین محمد وزیر ابادی، درویش قلندرشاه مدفون ونک، میرزا محمد هروی متخلص به سودا، ملا محمد رضا بن محمد امین همدانی، ملا عبدالصمد همدانی، آخوند ملا ولی الله همدانی، سلطانعلی هوکلی گلگری، محمد خان سرهنگ نوری. (دانش پژوه)

آغاز: جواهر سپاس بیقیاس نثار حضرت صمدیت جلت قدرته را سزاست که به نعم عمیم و لطف جسیم خویش

انجام: این مجموعه در نظر کیمیا اثر حضرت ملک الملوک عالم خسرو باذل و برگزیده اواخر و اوایل بعز قبول موصول گردد

[فهرستواره منزوی ۲۰۴۶/۳]

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۱۳

آغاز: آغاز دیباچه: بسمله. الحمدالله الذی علم بالقلم ... و بعد بنده اسیر مرتهن ... علی محمد بن محمد حسن میانجی گرمرودی آذربایجانی بعرض اهل اذواق میرساند

آغاز: بسمله. و به نستعین. رباعی: شکر و سپاس خداوند اکبرست ... تحفه سپاس بی قیاس هدیه حضور حضرت صمدیت ... را سزا است؛ **انجام:** و القلم یسطر در این دفترت نام جاوید باد

سرگذشت او(مؤلف)در ص۱۸۸نسخه ما دیده می‌شود؛خط: نسخ، کا: محمد جعفر نخجوانی، تا: ۱۲۹۶ق، برای خود مؤلف؛ فهرست رجال در آغاز نسخه هست؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱۶گ، ۳۵ سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [ف: ۹-۱۲۹۲]

۲- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر نخجوانی، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۲۹۶ق، جا: مشهد مقدس؛ جلد: تیماج قهوەای، ۵۰۹گ (۱۷ر-۵۲۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۶-۳۶]

● **تحفة الالباب فی بیان حکم الاذناب** / فقه / عربی
tuḥfat-ul albāb fī bayān-i ḥukm-il aḏnāb
مقدسی، عبدالله بن محمد
moqaddasī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad
اهداء به: سلطان مظفر محمد خان
صاحب کشف الظنون به این کتاب دست نیافته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۴۸/۶
آغاز: الحمد لله الذی ظهر من بدیع ... و بعد فیقول العبد الفقیر المعترف بالعجز و التقصیر الی ربه العلی عبدالله بن محمد المقدسی الحنبلی لما کانت لیلة الاثنین؛ **انجام:** علی الممالک و الامصار و قوی جنوده فی سایر الجهات و الاقطار آمین و الحمد لله رب العالمین ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۲۱پ-۱۲۸ر)، ۲۵ سطر (۱۶×۲۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۵سم [ف: ۱۲-۱۳۰]

● **تحفة الالباب و نخبة الاعجاب** / جغرافیا / عربی
tuḥfat-ul albāb wa nuxbat-ul aʻjāb
غرناطی، محمد بن عبدالرحیم، -۵۶۵ قمری
qarnātī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahīm (-1170)
به درخواست: ابوحفص عمر بن محمد
تاریخ تألیف: ۵۵۷ق؛ محل تألیف: بصره
مؤلف پس از شروع مسافرتش از مغرب اقصی، به سال ۵۵۷ به بصره رسیده و در آنجا به درخواست ابوحفص عمر بن محمد که از وی خواسته بود تا شرح مشاهدات خود را درباره شهرها و دریاها و عجایبی که در آنها مشاهده نموده است را بنگارد، کتاب حاضر را در یک «مقدمه» و چهار «باب» به رشته تألیف درآورده: المقدمة: للبینات و التمهید؛ باب ۱. صفة الدنیا و سکانها من انسها و جنها؛ باب ۲. صفة البلدان و غرائب البنیان؛ باب ۳. صفة البحار و عجائب حیواناتها و ما یخرج منها من القیر و القار و ما فی جزائرها من انواع النفط و النار؛ باب ۴. صفات الحفائر و القبور و ما ضمت من عظام العظام الی یوم النشور.
چاپ: در مجله پاریس اسیو یه، ۱۹۲۰م.
[لسان المیزان ۲۵۷/۵؛ هدیة العارفین ۹۵/۲؛ معجم المطبوعات ۲۹۹/۱؛ الاعلام زرکلی ۲۰۰/۶؛ مشار عربی ۱۶۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۲۲
آغاز: الحمدلله الذی أبدع العالم علماً علی توحیده فشهد کل موجود بوجوده و ذلت کل نعمة علی کرمه وجوده و سخر السموات بأصناف جنوده
نسخه اصل: کتابخانه ملی پاریس-فرانسه ۲۱۷۰؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۰ رجب ۱۱۴۰ق؛ ۱۸۷ص [عکسی ف: ۷-۳۱۶]

● **تحفة الالفاظ** / لغت / عربی به فارسی
tuḥfat-ul alfāẓ
در سی و دو «مطلب» و چهار «قسم» به ترتیب حرف‌های آغاز کلمات، در لغات و اصطلاحات عربی به فارسی. دو تای نخستین پراکنده است و دو مطلب بازپسین در معانی الفاظ متفرقه و عبارت‌ها و جمله‌های مرکب و عبارت‌های مستعار و مستعیر.
آغاز: بسمله سپاس و منت پروردگاریرا که از ... رقعات سموات بی عمده عمود مسطح آمد
انجام: سکون تمکین به چیزی کردن است و قس علی هذا والله اعلم بما ترک وافهم تمام شد کتاب تحفة الالفاظ
[فرهنگ نامه‌های عربی به فارسی ص ۲۶۰؛ نسخه‌های منزوی ۱۹۶۷]

۱- تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: جیبی [نشریه: ۳-۳۱]
۲- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: دوشنبه ۹ رجب ۱۰۵۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۹۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۶سم [ف: ۲-۱۰۳]
۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۲گ (۱۱۵-۲۳۷)، ۱۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۲۶]
۴- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تاریخ ۱۱۳۳ را دارد؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن مشکی، ۱۱ سطر [ف: ۵-۳۰]
۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۵۸
ناشناخته و نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفه امامیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye emāmīye
گلستانه اصفهانی، محمد علی، -۱۳۲۰ شمسی
golestāne esfahānī, mohammad ʻalī (-1941)
آغاز: بسمله، الحمدلله المنقذ عن الحیرة و الغوایة المرشد الی سبیل الصواب و الهدایة الخ
انجام: پس اشاره بسوی ستون ها کرده وفرمودند مانند اینها و در آن روز سودی نکند.
چاپ: بمبئی، سنگی، ۱۳۴۱ق، وزیری، ۴۲۴ص؛ بمبئی، ۱۳۶۴ق، سنگی.
[الذریعه ۴۲۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۷۶/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۷
آغاز: بسمله، الحمدلله المنقذ عن الحیرة و الغوایة المرشد الی سبیل الصواب و الهدایة؛ **انجام:** پس اشاره بسوی ستون‌ها کرده و فرمودند مانند اینها و در آن روز سودی نکند.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۳۹ق؛ اهدایی: حاج شیخ علی‌اکبر مروج الاسلام خراسانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۳۲۴]

● **تحفة الامامیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol emāmīye

حسینی، ابوطالب بن یوسف
hoseynī, abū-tāleb ebn-e yūsof

در کلام شیعی در پنج «باب» و به نام وزیری.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۴۷
آغاز: بسمله، حمد و سپاس صانعی را که سلسله کاینات را به زیور وجود مزین و محلی داشت؛ **انجام:** و نیز فرموده که توبوا الی الله توبة نصوحا و امثال این بسیار است.
خط: نسخ، کا: محسن بن احمد عراقی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۳]

● **تحفة الامامیة فی اثبات الخلافة** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol emāmīye fī esbāt-el xelāfa

علوی استرآبادی، احمد بن محمد حسین، ق۱۱ قمری
a'lavī estarābādī, ahmad ebn-e mohammad hoseyn (-17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶۰
بی‌کا، تا: ۱۰۰۸ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الامثال** / ادبیات / فارسی
tohfat-ol amsāl

نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر، ۱۲۵۰-۱۳۲۶ قمری
nezām-ol-'olamā', mohammad rafī' ebn-e 'alī asqar (1835-1908)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ق
مجموعه‌ای است از مثل‌ها و جملات عربی مشتمل بر حکمت و اندرز در یک مجموعه و شامل سه «قسمت» است: ۱. امثال از قرآن؛ ۲. امثال از گفته‌های اولیا و بزرگان؛ ۳. مثال‌های منظوم.
دیباچه کتاب فارسی ولی متن کتاب تمام عربی است.
آغاز: هو الله تعالی شأنه العزیز. هذه تحفة الامثال. بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله اجمعین، بعد بر ارباب فهم و دانش و اصحاب ذوق و بینش واضح و مبرهن است
چاپ: استانبول، ۱۳۱۱ق

۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** یزیدك وجهه حسنا اذا ما زدته نظرا
خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۲ق، جا: محتملاً تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۳ص (۵۴-۷۶)، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۶۹]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۶۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۳- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱ ـ ج
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقس علی ما قدمضی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)؛ ۱۴ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۳]

۴- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** هدموا قصورهم بدار بقائهم و بنور العمرهم القصیر قصوراً.
خط: نسخ زیبا، کا: سید محمد مهدی طباطبائی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه آبی، جلد: تیماج قرمز با روپوش ابریشمی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [ف: ۴-۵۵]

۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۵۷۳) [ف: ۵-۴۹۸]

● **تحفة الامثال ناصری** / ادبیات / فارسی
tohfat-ol amsāl-e nāserī

منشی، عبدالحسین بن محمود، ۱۲۵۰-۱۳۳۶ شمسی
monšī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mahmūd (1871-1957)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۶۶
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [د.ث. مجلس]

● **تحفة الامراء** / شعر، اخلاق / فارسی
tohfat-ol omarā'

مقبول طفیلی، ق۱۳ قمری
maqbūl-e tofeylī (-19c)

وابسته به: پندنامه = صد پند = نصایح لقمان = اندرزنامه؛ لقمان
تاریخ تألیف: ۱۲۹۲ق
گویا از مقبول طفیلی قادری بخارایی که نامش بارها در آن آمده است. صد پند لقمان است که از نثر به نظم درآمده در چهل

«باب»، سروده ۱۲۹۲ که در ماده تاریخ پایان با عبارت «مرغوب دلی» یاد شده است. سراینده از مردم بخارا ولی در شهرک جت پول می‌زیسته است و در آن از نواب امیر محمد رشید الدین خان بهادر جنگ اقتدارالدوله و قدر الامراء بهادر ستوده است.

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۶۶

آغاز: حمد بر آن خالق انسان و جن ×× کرد پیدا دو جهان در لفظ کن / ساخت او ارواح را گفته است ×× بر بلی داده زبان آن قادر الست؛ **انجام:** کین مرادم بود چون گفتیم بس ×× کس عمل آرد نیارد منچه پس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تازه، ۵۵ص، ۱۱ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۷-۴۷۹]

۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۱/۵-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۲۸۸ الیوت ۱۴۷۶ اته. نام مؤلف به استناد فهرستواره منزوی ۵۴۶/۱۰ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۴۴]

● **تحفة الامراء** / نامه‌نگاری / فارسی

tohfat-ol omarā’

محمد یوسف، ق۱۴ قمری

mohammad yūsof (-20c)

اهداء به: محمد یحیی خان فرزند نواب مرشد خان بهادر جنگ صوبه دار بنگاله

منشآتی است که مؤلف در موضوعات گوناگون برای تعلیم آداب و روش نامه نگاری نوشته و در چهار «فصل» و هر فصل در دو «قسم» قرار داده: فصل ۱. قسم اول در فرامین پادشاهی، قسم دوم در پروانجات و دستکات حکام عدالت ارتسام؛ فصل ۲. قسم اول در عرض داشت و عرایضات، قسم دوم در مکتوبات و رقعات؛ فصل ۳. قسم اول در قبالات و محضر و اسناد شرعیه، قسم دوم در مکاتبات شکر و تهنیت؛ فصل ۴. قسم اول در عیادت و تعزیت، قسم دوم در القاب و آداب و روابط کلام و ختم کتاب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۵۸

آغاز: به نام پادشاه پادشاهان ×× برافرازنده رفعت پناهان ... مبرا ذاتی که غواصان بحر ایقان لطیف ترین گوهر محمدت و ستایش را در رشته تحریر ... بعد طی مراحل محمدت و قطع منازل منقبت آنکه مصنف این مسودات محمد یوسف؛ **انجام:** قانون-مرقوم قلم فیض رقم گشته بود مرقوم قلم مرحمت شیم گشته بود ... نگارش پذیر قلم بدایع نگار شده بود رقم پذیر خامه صنع دثار شده بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳۸-۱۹۸]

← تحفة الأمیر ⟵ مجمعة الأمیر

● **تحفة الامیر** / هیئت / فارسی

tohfat-ol amīr

اسفهسلار، ق۱۳ قمری

esfahsalār (-19c)

اهدا به: ظهیرالدین محمد [بابر فرزند تیمور گورکان]

در یک «مقدمه» و سه «مقاله»: مقدمه در بیان اشیائی که قبل از شروع در مقصود آن از لوازم است؛ مقاله ۱. علم هیئت فلکی در بیست و هشت باب هر یک در چند فصل؛ مقاله ۲. مساحت ارض و اقالیم در یک مقدمه و چند فصل؛ مقاله ۳. بیان بعضی از قواعد حسابی در بیست و یک «فصل». این رساله پس از زیج یا رصد گورکانی الغ بیک ساخته شده است در آن یاد شده از ابن‌هیثم و منتهی الادراک و تحفة الغرائب و عجائب الاخبار و صور الاقالیم و امام محمد مهدی که در مسجد سردابه سامرا غایب شده و سلطان سنجر در آن سردابه اسبی بسته است و ابوریحان و از شرح مجسطی خودش. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله. حمد نامحدود و ثنای نامعدود و سپاس معرا از تو هم تفانی و انواع شکر بی قیاس مبرا از تخیل و تصور تناهی قدیری را سزد ... اما بعد چنین گوید بنده ... اسفهسلار که برسم تحفه رساله‌ای جهت ... ظهیرالدین محمد ترتیب داده مشتمل است بر مقدمه و سه مقاله ... و موسوم ساختیم این رساله را به تحفة الامیر.

انجام: و بدین نوع است سایر اعداد و الله اعلم.

[فهرستواره منزوی ۲۶۲۲/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در صفحه عنوان آمده که این «رساله فارسی» را خواستم به شما بدهم ولی سزاوار ندیدم، این یادداشت به خط متن است و گویا خطاب به همان ظهیرالدین باشد، باز به همان خط آمده که این رساله تصحیح نیافته و اصلاح فرمایند، نیز: برای نور چشمی آقا عبدالمجید خریده شده، با مهر «انیس مجلس عباس شاه برخوردار ۱۰۲۰»، در ص ۲۴۹ آمده: «تمام شد بتاریخ شهر ربیع الاول سنة ۱۱۹۲»، نشان « بلغ» دارد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸ص، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۳۲۵]

● **تحفة الامیر** / فارسی

tohfat-ol amīr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۶۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة الامیر فی آداب التلاوة** / تجوید / فارسی
tohfat-ol amīr fī ādāb-et telāva
حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، -۱۲۶۴ قمری
hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī (-1848)
رساله‌ای کوتاه در اصول و مهمات علم تجوید و قرائت که در هشت «باب» تنظیم شده است: ۱. بیان مخارج ومراتب حروف و احکام تنوین؛ ۲. ادغام و مد و قصر؛ ۳. تفخیم وترقیق لام و راء و اشباع هاء؛ ۴. همزه قطع و وصل و استعاذه و بسمله و قرائت؛ ۵. کیفیات محاسن قرآن و تلاوت؛ ۶. معایب در قرائت؛ ۷. اشباع و مشکلات حروف؛ ۸. آداب تلاوت. این رساله جز «مظاهر محمودیه» اوست. (علینقی منزوی)
آغاز ۱: بسمله الحمدلله الذی اطلق السنتنا بتلاوت القرآن ... و بعد ذره بیمقدار ... محمد بن مهدی الحسینی التبریزی بر ارواح سالکان مسالك قرب یزدانی مینگارد که چون اخبار متکاثره ... در فضیلت قرائت و تلاوت کلام مجید و بیان آداب بنظر قاصر این بی بضاعت رسیده لهذا در این مختصر بعضی از ضروریات علم قرائت و تلاوت ... ذکر نمود و مسمی ساخت آنرا به تحفة الامیر و آن مشتمل است بر هشت باب.
۲: منعمی را سپاس و شکر سزا است که زبانها بحمد او گویا است ... اما بعد ذره بیمقدار محمد بن مهدی الحسینی بر الواح ... و مسمی ساخت بتحفة الامیر ... اما استعاذة ...
انجام: بل أنا عبدٌ ذلیل خائف مستجیر که اینها ا زجمله لوازم تلاوت است والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم
چاپ: تبریز، ۱۲۵۵ق
[نسخه‌های منزوی ۸۱/۱؛ الذریعة۴۲۱/۳ و۹/۱۸؛ مشار فارسی ۱۲۰۰/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۲/۱]

۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۱
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا رویه ساغری، ۲۰ص (۲-۲۱)، ۱۳-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۲۰/۸سم [ف: ۵-۶]
۲- اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۳۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ یادداشتی در نام کتاب و نام مؤلف که این نسخه را به نام محمد خان قاجار نگاشته است؛ تملک: «ابن محمد میرزا محمد باقر الحسینی الفراهانی به تاریخ ۱۲۵۱» با نشان مهر «عین محمد باقر الحسینی» (بیضی)، ابراهیم دهگان؛ ۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۴۰۷]
۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۳۸
آغاز: برابر ۲
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱ رمضان ۱۲۵۵ق؛ مجدول؛ تملک: اسحاق میرزا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۷گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۹۵]
۴- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۴۲/۴
آغاز: برابر ۱ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ محشی، مقابله شده؛ ۱۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۱-۳۴۸]
۵- مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر ۲
بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، مجدول و پاکیزه؛ مهر بیضوی «اویس»؛ ۱۹ص [ف مخ:-۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۱۴۱]
۶- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۱۵پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۳۰]
۷- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱۱
آغاز: برابر ۱ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد باقر اصفهانی، تا: ۱۲۷۷ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: روکش کاغذ نخودی عطف تیماج سبز، ۱۹گ، ۱۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶/۳×۲۲/۲سم [رایانه]
۸- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۷۲/۱-۳۵/۱۵۲
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: ملاغفار بن نصر الله بیك، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «الراجی عبدالغفار ۱۲۷۱» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۲۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۶۱]
۹- رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۳ح
بی‌کا، تا: قرن ۱۴، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۰۵]
۱۰- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸/۹-۱۰/۹۸
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملامصطفی قزوینی، تا: ۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۶۱]
۱۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۱
آغاز: برابر ۱، **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ دارد، شاید تصحیح توسط خود مؤلف شده باشد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۶-۲۵۷]
۱۲- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۱۱
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اکبر کرمانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، ۲گ (۹۹-۱۰۰)، ابعاد متن: (۱۶×۲۸/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۱۴۷]
۱۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱/۸-۱۴/۲۰۱
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** و عزروه. بفتح عین وزاء. فانبجست بتقدیم

نون بر باء ان وليی الله بكسرياء اولی وفتح ثانيه
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۶۱]

● تحفة الامير فی ابطال الجبر و اثبات التخيير / فلسفه / فارسی

tohfat-ol amīr fī ebtāl-el jabr va esbāt-el taxyīr

جاجرمی، ابوالحسن بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

jājarmī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad kāzem (-19c)

اهدا به: محمد تقی میرزا قاجار

تاریخ تألیف: ۲۰ ذیحجه ۱۲۲۹ق

این کتاب دارای ۲۰ دلیل عقلی و ۲۹ دلیل نقلی بر اثبات مختار بودن انسان می‌باشد.

آغاز: الحمدلله الذی خلق السماوات و الارض و جعل الظلمات و النور.. اما بعد مؤلف این رساله و جیزه

انجام: لک الف معبود مطاع أمره ×× دون الاله و تدعی التوحیدا

[فهرستواره منزوی ۹۶/۵]

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا: صفر ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۰۳]

۲- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۴۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۲۰]

● تحفة الامير فی مدخل الاكسير / کیمیا / فارسی

tohfat-ol amīr fī madxal-el iksīr

در اصطلاحات و وسایل و اعمال کیمیا است. این کتاب از زبان عربی به فارسی برگردانده شده است. در سه «مطلب»: ۱. شرایط؛ ۲. مقدمات؛ ۳. مقاصد. منزوی در فهرستواره آن را از آن علی بن عبدالملک سماکی دانسته که مستندی هم برای آن ذکر نکرده ولی در همه فهارس و همچنین کشف الظنون این رساله ناشناخته است. از روی کتب افلاطون و ارسطو و سر الاسرار رازی و کتب جابر و ابوبکر ابن وحشیه صاحب تنکلو شاه ساخته است.

آغاز: بسمله و به نستعین. شکر و سپاس بی منتها و ثناء و ستایش بی عدد احصاء جهان آفرینی را که به کمتر از نیم ذره کیمیای رحمت خود ظلمت و کدورت شرک و جهالت که بر دلهای ارباب ضلالت مستولی گشته بود به گنج توحید و نور هدایت مبدل گردانید

انجام: و جلساء پاک اعتقاد خوب سیرت نیکو خواه یکروی و یکدل آراسته و مزین دارد، هر جا که رود آید نصرت و فتح و ظفر همعنان و زاید و گرداند بمنه و سعته.

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۳/۵ که از علی بن عبدالملک سماکی دانسته؛ کشف الظنون ۳۶۳/۱ بدون نام مؤلف]

۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰/۲

آغاز: بسمله. این کتابی است که او را انتخاب کرده شد و از برای فائده عموم؛ **انجام:** دو نسخه باین دستور نوشته بودند لاجرم بی زیاد و کم نوشته شد

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد یوسف چرکس، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ابره، کاغذی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۶ص (۳-۵۸ هامش)، ۱۴سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۷۳]

۲- قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۲۳پ-۶۵پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۹۹]

۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نوشته روح الله، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۹۴ق؛ از روی نسخه مورخ ۱۰۸۶؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۶۲ص (۴۳-۱۰۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۲۲۰]

← تحفة الامين > الدر الثمين و تحفة الامين

● تحفة الانام فی وقف حمزه و هشام / تجوید / عربی

tuḥfat-ul anām fī waqf-i ḥamza wa hišām

ابن قاصح، علی بن عثمان، ۷۱۶-۸۰۱ قمری

ebn-o qāseh, ʻalī-ye-bn-e oʻsmān (1317-1399)

این رساله با عناوین «مسئلة-مسئلة» در باب وقف بر همزه طق رأی حمزه و هشام به ترتیب سوره‌های قرآن می‌باشد که به درخواست یکی از دوستان نگاشته شده و به گفته برخی از بزرگان وقف همزه از دشوارترین مباحث وقف می‌باشد. این کتاب در فهرست ادبیات (۲۷/۳) از محمد ضریر فارسی دانسته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۶۵

آغاز: بسمله. الحمد لله النافذه قدرته القاطعة حجته العالية کلمته و بعده فإنک سألتنی ... باب وقف حمزة و هشام علی الهمزة؛ **انجام:** لم یکن له کفوا ذکر فی البقرة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نباتی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۴۸گ، ۱۹

سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۲سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۷]
مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۶۱/۳
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۱۶۷]

● **تحفة الانام فی وقف حمزه و هشام** / تجوید عربی
tuḥfat-ul anām fī waqf-i ḥamza wa hišām
ضریر فارسی، محمد، ق۱۰ قمری
zarīr-e fārsī, mohammad (-16c)
همان که از ابن قاصح دانسته شده

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۷/۶
بی‌کا، تا: ۹۷۹ق [ف: ۳-۲۷]

● **تحفة الانجاب بمسألة السنجاب** / فقه / عربی
tuḥfat-ul anjāb bi-mas'alat-is sanjāb
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹-۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506)
رساله‌ای است در اینکه آیا موی سنجاب و موی هر میته‌ای به تبع پوست آن با دباغی پاک می‌شود؟
چاپ: قاهره، مطبعة المنیریة، ۱۳ص، در جزء اول کتاب الحاوی للفتاوی در۱۳۵۳ق.
[الاوقاف العامة بغداد ۵۸۹/۱]

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱/۱۲عکسی
آغاز: بسمله. و رد علی سوال صورته ما قال مولانا شیخ الاسلام ... فی الآیة التاسعة فی شعر السحاب و نحوه من شعور المیتة هل تطهر بالدباغ تبعاً للجلد أو لا
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۹۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ رکابه‌دار؛ ۲۳ص (۱۲۶-۱۴۸)، ۱۵-۱۹ سطر [عکسی ف: ۴-۳۳۶]
۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۸۸
آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی الکلام علی هذه المسألة یحتاج الی تحریر مقالات؛ **انجام:** ان الدباغ یطهر الجلد و الشعر معاً و الآخر انه لایطهر لا الجلد و لا الشعر فکل روایة محمولة علی قول من قولیه فهذا ما ادنا الیه الاجتهاد
خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد شافعی، تا: ۱۰۶۰ق؛ مجدول، با کمند؛اهدایی:رهبری، فروردین ۱۳۷۴.؛ کاغذ: نباتی آهاری، جلد: مقوا، ۱۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۴]

← تحفه انوار ← تحفة الوزراء
← تحفه انوار ← ملحقات نصاب الصبیان
← تحفه انوار ← تحفة الملوک

● **تحفة الاولياء** / تاریخ پیامبر اکرم (ص) / فارسی
tohfat-ol owlīyā'
حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری
hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (-15c)
اهدا به: جمیع اولیاء الله
رساله‌ای روایی و عرفانی در توصیف شخصیت پیامبر اکرم (ص) است که آن را پیشکش جمیع اولیاء الله نموده، در پنج «باب»: ۱. صفت خلقت حضرت محمد مصطفی (ص)؛ ۲. صفت مولودنامه حضرت (ص)؛ ۳. صفت نام نهادن بر حضرت (ص)؛ ۴. صفت معجزات حضرت (ص)؛ ۵. صفت مقام محمودی حضرت (ص).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷۳/۳۰
آغاز: بسمله. اللهم اعطنی صدق الصدیقین حمد بی حد و ثنای بی عد مر حکیمی را قال الله تعالی و الله علیم حکیم؛ **انجام:** انه لا یبقی ما هو فیهم من لذة المطعم و المشرب و شهوة و الحور و القصور و الانهار و الاشجار و الحق غالب علی کل شیء
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی، ۸ص (۱۳۶-۱۴۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۳۳۱]

● **تحفة الاولياء = ترجمه کافی = شرح اصول کافی** / شرح حدیث / فارسی
tohfat-ol owlīyā' = t.-ye kāfī = š.-e osūl-e kāfī
اردکانی، محمد علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری
ārdakānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad hasan (-19c)

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹)
اهدا به: محمد ولی میرزا
تاریخ تألیف: جمعه ۱۲رجب ۱۲۳۷ق
کتاب‌های عقل و جهل تا پایان ایمان و کفر کافی را به فارسی درآورد و سه «فائده» رجالی در آغاز آن گذارده است. او می‌گوید که من نخواستم به حل اشکال‌ها بپردازم مگر آنچه به درستی و نادرستی نسخه می‌پیوندد و من چیزی بر ترجمه نیافزودم.
آغاز: بسمله و به نستعین. جواهر کلامیکه غواصان بحار معرفت را تلفظ بآن در اصل اصول دین کافی و در اکمال تهذیب قلوب و استبصار عیون اهل توحید و یقین وافی باشد، حمد واجب الوجود و شکر خالق معبودیست که عقل را نور وجود بخشید ... اما بعد بامداد مداد ترجمان خامه سرشکسته دو زبان بنده فقیر خاکسار و ذره حقیر بی مقدار سالک بادیه سرگردانی محمد علی بن محمد حسن اردکانی.. بر لوح عرض اساطین سلطنت عظمی و حجاب بارگاه رفعت و اعتلا مینگارد که چون از جانب

سعادت جوانب بندگان جلالت توامان نواب کامیاب ... دوحه اقبال بوستان پادشاهی و گل همیشه بهار ظل اللهی ... ملک زاده که باز بلند پرواز همت والا نهمتش را باعقاب چرخ دعوای همسری و شاهزاده که شاهین سعادت قرین اقبال همایون فالش را با همای سپهر و طائر زرین جناح مهر هوای برتری ... فرمانفرمای فرمانروا شاهزاده محمد ولی میرزا ... امر اشرف صدور یافت که این داعی از اول کتاب عقل و جهل تا آخر کتاب ایمان و کفر از ... کافی را که تألیف ... کلینی رازی است ... بلغت فارسی مانوس بطوریکه قریب بفهم باشد ترجمه نماید و در بند حسن عبارت و نیکی کنایه و استعارت نباشد ... و این ترجمه را بتحفة الاولیاء موسوم ساخت

[راهنمای کتاب س ۵ ش ۱ ص ۳۶؛ فهرستواره منزوی ۱۷۶/۹]

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۳۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۵۶۰گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱۰-۱۵۱۷]

۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** استدعا از برادران ایمانی و دوستان روحانی که ازین ترجمه در نهایت آسانی مستفیض و بهره مند گردند در حال حیات یا بعد از ممات این سالک بادیه سرگردانی آنکه او را بدعای خیر از روی مرحمت یاد و بطلب مغفرت از حضرت رب العزة شاد فرمایند (تمت. و کان الفراغ من کتابة ترجمة هذه النسخة علی ید الاقل الخاطی الجانی ابن محمد علی الاردکانی زین العابدین یوم السبت الثالث و العشرین من شهر جمادی الثانی سنة ثمان و ثلثین و مأتین بعد الالف من هجرة محمد سید البشر صلی الله علیه و آله ... و لعنة الله علی اعدائهم الغابرین فی لجج الکفر الی یوم المحشر سنة ۱۲۳۸). غریق رحمت ایزد کسی باد ×× که کاتب را بالحمدی کند یاد / گر بهم برزده بینی خط من عیب مکن ×× که مرا محنت ایام بهم برزده است

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی اردکانی، تا: شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۷۶گ، ۳۱ سطر (۱۶×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۵-۱۱۹۷]

۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۰۶

آغاز: مفتاح فلاحی که ابواب جنان بلدالامین دین مبین را به واسطه آن توان گشود ... حمد معطی المسئلات و ثنای مجیب الدعواتی است؛ **انجام:** یاد و شاد فرمایند.

کتاب دعا و قرآن و عشرة است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی خط خود مترجم که در روز شنبه ۷ شوال ۱۲۳۹ کتاب را به انجام رسانده بود، در روز چهارشنبه ۲۲ ذیقعده ۱۲۳۹ در کتابخانه محمد ولی میرزا بوده است؛ با خط و مهر محمد علی مورخ ۱۲۲۹ گویا از مترجم در پایان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز زرکوب، ۱۸۲گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۵۹]

● **تحفة الاولیا در قصص انبیا** / تاریخ / فارسی

tohfat-ol owlīyā dar qesas-e anbīyā

جزائری، نورالدین محمد بن نعمة الله، ۱۰۸۸-۱۱۵۸ قمری

jazā'erī, nūr-od-dīn mohammad ebn-e ne'mat-ol-lāh (1678-1745)

ترجمه روانی است از کتاب پدرش سید نعمة الله جزائری «النور المبین فی قصص الانبیاء و المرسلین» در داستان پیامبران با افزودن آنچه لازم می‌نمود و توضیح و شرح بعضی از مطالب و انداختن روایاتی که تکرار شده‌اند، دارای یک «مقدمه» و سی «باب» و یک «خاتمه». (سید احمد اشکوری)

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۷۸

خط: نسخ، کا: محمد بن علی اکبر بن میرمیران بن ابوالبقا بن محمد بن علی اکبر بن امیر بن علی اکبر بن میرزا بن زین العابدین طباطبائی،تا:۲۸ ربیع الاول ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۹-۶۵]

۲- تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۷۷

آغاز نسخه: سپهر احتبا و راه نمایان مقصد دین و پیشوایان عالم یقین اند؛ **انجام:** پاک و صدق و منزه است پروردگار جل و شانه ... زانکه من بنده گنه کارم

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد علی خفری؟، تا: چهارشنبه ۲۰ رجب ۱۲۴۶ق، به جهت «آقا نورمحمد»؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مجدول؛ تملک: «جناب میر محمد علی خلف صدق جناب آقا میر محمد سادات رضا»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۲گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶۱]

۳- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۹۲

آغاز: بهترین کلامی که مجلس آرای انجمن اولیا از ارباب ایمان و محفل بی ریاء مجامع اصفیا از اصحاب بصیرت و ایقان؛ **انجام:** هر که بدی کرد ببد یار شد ×× هم ببد خویش گرفتار شد

خط: نستعلیق، کا: محمد علی جعفری، تا: ۵ شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۲۴۷ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۸۳]

۴- قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۱۵

آغاز: امنوا صلو علیه و سلموا تسلیما و درودنا محمد بر آل مقدس فعال خجسته مآل آن سرور ... اما بعد بر الواح ارواح ارباب عقول سلیمه و دفاتر خواطر اصحاب اذهان؛ **انجام:** خاتمة کتاب و الله الموفق فی کل.. متصل از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله روایت نموده ... اخبار و احوال پادشاهان بود ملوکی که پیش از من

از اول تا آخر غیر از مقدمه و خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ: ۱-۱۰۰]

● **تحفة اولی الافهام فی شرح خبر هشام** / حدیث / عربی

tuḥfat-u uli-l ifhām fī š.-i xabar-i hišām

بارفروشی، محمد نصیر بن محمد معصوم، ق۱۲ قمری

bārforūšī, mohammad nasīr ebn-e mohammad ma'sūm (-18c)

شرحی بر حدیث: «یا هشام ان الله تبارک و تعالی اکمل للناس الحجج بالعقول ...»، که در کافی از هشام بن الحکم از حضرت صادق (ع) نقل شده همراه با شرح احادیث دیگر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۱۰/۳

آغاز: الحمدلله الکافی للارشاد الی روضة الأصول و الفروع و الشافی من علل الخلاف بطب الأئمة والعقل المطبوع؛ **انجام:** و لا یعد ما لا یقدر علیه و لا یرجوما یعنف برجائه و لا یتقدم علی ما یخاف فوقه بالعجز عنه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ (۵۵پ-۸۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۷۸]

● **تحفة اهل الله = معرفة رسم خط کلام الله** / علوم قرآن / عربی

tuḥfat-u ahl-il lāh = ma'rifat-u rasm-i xaṭṭ-i kalām-il lāh

رساله مختصری در رسم الخط قرآن مجید که از کتب: منظومه «عقیلة اتراب القصاید» ابومحمد قاسم شاطبی (-۵۹۰ق) و «غرایب القران» نظام الاعرج نیشابوری (قرن ۸ ق) و «الاتقان» جلال الدین سیوطی (-۹۱۱ ق) استنباط و در یک «مقدمه» و یک «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة فی بیان مفهوم الرسم و کیفیة؛ باب فی بیان قواعده و ضوابطه، در شش «قاعده»: ۱) الحذف بحذف الالف من باء النداء، ۲) الزیادة زیدت الالف تعد الواو اخر، ۳) الهمزه اتفقت المصاحف علی رسم الخمزة، ۴) البدل یکتب بالواو، ۵) الوصل و الفصل، ۶) ما فیه قرانان؛ خاتمة فی آداب کتابة تنظیم شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۷۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی علم بالقلم الانسان مالایعلم ... و تعد فلما کان علی رسو الخط المصحف من احد ارکان القراة لابد للقاری من معرفته ... ارئت ان اکتب فیه کتابا و اذکر فیه الحروف التی کتب بعضها علی خلاف تعض فی المصحف؛ **انجام:** ثم الفواتح و الخواتم انتهی و الحمدلله موسولا مطرا مبارکا طیبا تنشر الدرا ثم الصلوة اکیل الرسل و صخبه اذا رایت لهم نعیما و ملکا کبیرا

خط: نستعلیق، کا: احمد علی بن عنایت الله، تا: پنج‌شنبه ۷ جمادی الثانی ۱۲۵۱ق، جا: لکهنو؛ ضمیمه نسخه ش ۲۲۱۷۰؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا با عطف میشن قهوه‌ای، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۷] و [ف: ۲۳-۵۲]

● **تحفة اهل الایمان فی قبلة عراق العجم و خراسان** / فقه / عربی

tuḥfat-u ahl-il īmān fī qiblat-i 'irāq-il 'ajam wa xurāsān

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸-۹۸۴ قمری

'āmelī, hoseyn ebn-e 'abd-os-samad (1513-1577)

رساله در تحقیق جهت قبله عجم خراسان. در چهار «مقدمه» و یک «فصل» و یک «خاتمه»: ۱) عدم الخلاف فی ان القبلة الکعبة عینا اوجهة، ۲) عدم جواز التقلید فی امر القبلة، ۳) جواز الاعتماد علی علم الهیئة، ۴) جواز الاعتماد علی قبور المسلمین و مساجدهم ... . این کتاب در دو نسخه گلپایگانی (۳۸۲۶/۱) و گوهرشاد (۱۷۵۰/۲) به حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق) نسبت داده شده است.

آغاز: بسمله. اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق باذنک انک تهدی من تشاء الی صراط مستقیم. هذا تحقیق قبلة عراق العجم و خراسان وضعته لما وجب علی بیانه للمؤمنین فمن أبصر فلنفسه و من عمی فعلیها و ربک اعلم بالمفسدین. مقدمات الاولی لاخلاف بین علماء الاسلام ان القبلة الکعبة عینها أو جهتها لقوله تعالی فول وجهک شطر المسجد الحرام ... الثانیة النص و الاجماع علی انه لایجوز التقلید فی القبلة ... الثالثة لانعلم خلافاً فی جواز الاعتماد علی الهیئة ... الرابعة اجمع علمائنا علی جواز الاعتماد علی قبور المسلمین و مساجدهم.

انجام: و لئن اتبعت اهواهم من بعد ما جاءک من العلم مالک من الله من ولی و لاواق. اللهم انا نعوذبک من شرور أنفسنا و سیئات أعمالنا فاعذنا من ذلک انک سمیع مجیب یا أرحم الراحمین. تمت.

[الذریعه ۴۲۳/۳ و ۴۶/۱۷؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه ۲۰۱]

شرح و حواشی:

۱- تحفة اهل الایمان فی قبلة عراق العجم و خراسان (ترجمه)

۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۹۸۸۹

خط: نسخ، کا: محمد بسطامی، تا: ۱۰۱۲ق [الفبائی:-۱۱۱]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶/۹

آغاز و انجام: برابر

این رساله از حسین بن عبدالصمد است که به اشتباه به شیخ بهائی نسبت داده شده؛ کا: فضل الله بن محمد بن فضل الله، تا: با تاریخ ۱۰۶۵ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴ص (۱۷۸-۱۸۱)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۴۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۲۳/۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۲۹]

۳- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر
نام کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد مفید بن محمد تقی حسینی، تا: ۱۰۸۵ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی سیر، ۴ص (۱۲پ- ۱۵)، ۱۴ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۶۱۷]

۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۳۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** والاصحاب لا نیا فیه انتهی ما نقل من الذکری
خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۰۹۰ق [الفبائی: ۱۱۱]

۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۶/۲
آغاز: یقول الفقیر رحمة ربه الغنی ... فهذه مسألة فی قبلة خراسان کشفنا عنها القناع و رفعنا فیها الخداع
خط: نستعلیق تحریری، کا: رضا علی بن عبدالله جزائری شوشتری، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۶۳پ- ۷۴ر)، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۲سم [مختصر ف: ۶۰۸]

۶- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست به حر عاملی نسبت داده شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۶۹]

۷- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۶/۱-۱۹/۱۵۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست به حر عاملی نسبت داده شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۶-۳۱۶۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۶۵۹]

● **تحفة اهل الایمان فی قبلة عراق العجم و خراسان (ترجمه)** / فقه / فارسی
tuḥfat-u ahl-il īmān fī qiblat-i ʿirāq-il ʿajam wa xurāsān (t.)
وابسته به: تحفة اهل الایمان فی قبلة عراق العجم و خراسان؛ عاملی، حسین بن عبدالصمد (۹۱۸-۹۸۴)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸/۴
آغاز: بسمله. اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق باذنک انک تهدی من تشاء الی صراط مستقیم. این رساله‌ایست در تحقیق قبله عراق عجم و خراسان ... مشتمل بر چهار مقدمه و یک فصل و خاتمه، اول آنکه میان علماء اسلام خلاف نیست در اینکه قبله کعبه است.؛ **انجام:** حق محاکمه کند میان ما و ایشان فان آمنوا بمثل ما آمنتم به فقد اهتدوا ... اللهم انا نعوذبک من شرور انفسنا و سیئات أعمالنا فاعذنا من ذلک انک سمیع مجیب.

نسخه اصل: کتابخانه ملی، تهران، شماره ۱۹۴۳ع [در نسخه اصل به فارسی بودن آن اشاره نشده]؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مفید بن محمد تقی حسینی یزدی،بی‌تا، ۳ص (۱۳-۱۵) [عکسی ف: ۳-۴۶۴]

← تحفة اهل الایمان لصاحب العصر و الزمان ⩾ مشکاة الانوار فی اثبات رجعة محمد و آله الاطهار

● **تحفة اهل البدایات و هدیة اهل النهایات** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-o ahl-el bedāyāt va hedyat-o ahl-en nehāyāt
طارمی، نجم الدین، ق۹ قمری
tāramī, najm-od-dīn (-15c)
نویسنده به رساله‌ای عرفانی از تاج الدین حسن بن حمزه پلاسی شیرازی مشتمل بر کلمات فاخر خواجه محمد کجحانی دست یافته و به جهت استفاده فارسی‌زبانان از آن مطالب، آن را ترجمه نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۴۶/۱
آغاز: بعد از تقدیم وظایف حمد حضرت احدیث و تمهید مراسم ثناء بارگاه صمدیت تعالی شانه و جل سلطانه و ترتیب روایت؛
انجام: قالب معطر آن کاشف اسرار الهی و مظهر حقایق نامتناهی را در فرادیس جنان نشیمن مقرر گرداند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۹گ (۱پ- ۲۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱/۳۳-۹۱]

← تحفه اهل عرفان ⩾ تحفة اهل العرفان فی ذکر سید الاقطاب روزبهان

● **تحفة اهل العرفان فی ذکر سید الاقطاب روزبهان** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-o ahl-el ʻerfān fī zekr-e sayyed-el aqtāb rūzbehān
شیرازی، ابراهیم بن روزبهان ثانی، ق۸ قمری
šīrāzī, ebrāhīm ebn-e rūzbehān sānī (-14c)
گزیده‌ای است از اصل به نام «شمه‌ای از کرامات و حالات شیخ روزبهان». در سرگذشت روزبهان بقلی شیرازی و نزدیک ۷۰۰ تألیف شده است. در یک «مقدمه» و هفت «باب»: ۱. ذکر مولد و منشأ شیخ؛ ۲. ذکر اکابر و مشایخ معاصر او؛ ۳. ذکر کرامات و حکایات که از او ظاهر شد؛ ۴. ذکر فواید شیخ از تفسیر حدیث و شطح؛ ۵. فواید متفرقه و اشعار او؛ ۶. ذکر اولاد و شطری از فضائل شیخ الاسلام صدرالدین روزبهان ثانی؛ ۷. ذکر وفات و کراماتی که بعد او و از سر روضه یافته‌اند؛ خاتمه درباره تألیف این کتاب.

چاپ: در روزبهان نامه به سال ۱۳۴۷ چاپ شده و بار دیگر به کوشش دکتر جواد نوربخش در ۱۳۴۹ از روی نسخه کهن کامل و دارای تاریخ تملک ربیع الاول ۷۳۹ آن را چاپ کرده است.

[مقدمه عبهر العاشقین چاپ تهران؛ مقدمه شدالازار و ص ۲۴۷ و ۲۵۰؛ استوری ۹۳۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۰۴۷/۳]

۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۲۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ رمضان ۱۰۱۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرشکی، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۹سم [ف: ۷-۱۴۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۶۵/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۲۷]

۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۳۵-ف

نسخه اصل: خانقاه نعمة اللهی تهران ش ۳۴؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین کلینی شیرازی، بی‌تا، برای حاج میرزا عبدالحسین ذوالریاستین نعمة اللهی؛ با جدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور زرکوب عطف تیماج، ۲۳گ، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۲-۳۷]

● **تحفة اهل الوصول فی علم الفصول** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-o ahl-el vosūl fī ʻelm-el fosūl

اشنهی، محمد بن محمود

ošnohī, mohammad ebn-e mahmūd

در این کتاب اسماعیل بن عبدالمؤمن بن اسماعیل بن عبدالجلیل بن ابی منصور بن ماشادة پس از مرگ ابوالرضی صدرالدین محمد بن ابو محمد محمود بن خداداد بن ابوبکر بن یوسف اشنهی، نوشته‌های عرفانی او را تحریر کرده است. نام کتاب و مؤلف اصل و محرر در دیباچه یاد شده است. عنوان مجالس گوناگون است مانند: مجلس آخر من انشائه ادام الله علوه فی وفات النبی ص. و مذمة الدنیا، مجلس فی السماع ... عنوان‌هایی مانند «قرأ القاری» نیز دارد.

[فهرستواره منزوی ۱۷۶/۷]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۷۹۷/۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین. و لا عدوان.. بدانید ای اصحاب و احباب اکرمکم الله ... که اتفاق نوشتن این فصول را سبب آن بود که چون مولانا امام جهان ... ابوالرضی محمد بن ... محمود بن خداداد ... وفات یافت ... فصولی چند از بهر مبتدیان ... بدست این ضعیف اسماعیل ... افتاد ... دانست که این کلمات ... اگر چنین پراکنده بماند ... جمع کرد و با دیگر تصانیف اوضم کرد ... تحفه اهل الوصول فی علم الفصول نام کرد؛ **انجام:** محبوس قفس خاک دان همچنان نادان مانده، در آن عالم دوئی را مجال نیست (سپس به خط دیگری دارد): تا اینجا به نظر رسید مربوط بر درگاه تو که بضاعت عمل آرد ... (و پس از یک صفحه دارد): و از کل پوم شوره غنچه سنبل چون شکفد الخ. المطلب (و نیز در حاشیه صفحه پیش دارد): قال النبی.ص: اوحی الله تعالی الی ابراهیم ... و باروشرف و کرم تمت. بلغ من اوله الی آخره بکمال دقة النظر فیه المذنب محمد مهدی الحسینی اباً و اما.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، ولیکن کسی (گویا محمد مهدی الحسینی باشد که نام وی در آخر نسخه هست) با خط کم رنگ‌تر از متن تاریخ ۶۷۰ ق برای آن نهاده است؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۳۰ص (۵۱-۱۸۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۵۵]

● **تحفة الایادی** / گوناگون / فارسی

tohfat-ol ayādī

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafīʻ (-19c)

به درخواست: آخوند ملا محمد تقی لنگرانی

چون مؤلف از تألیفات یک‌صد و شانزده جلد کتاب و رساله فارغ شد، آخوند ملا محمد تقی لنگرانی از وی درخواست نمود که مجالسی تنظیم کند تا وی در منبر از آنها استفاده برد. تمام مجالس این کتاب بدین ترتیب تنظیم شده است: اول خطبه عربی، دوم آیه قرآنی، سوم ترجمه آیه، چهارم احادیث مناسب، پنجم فضائل اهل بیت، ششم مصائب ائمه علیهم السلام.

[فهرستواره منزوی ۳۶۱/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۹/۵

آغاز: الحمدلله الذی جری ملماسی بتحریر أحادیث حبیبه سید الناس و سند الکونین؛ **انجام:** هشتاد و دو نفر مضطر از آن جمله عباس و قاسم و علی اکبر و عون و عبدالله و جعفر.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ (۱۳۹پ-۲۱۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۹]

● **تحفة الایتام** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol ītām

صفوی، خلیل الله بن مهدی، ق۱۴ قمری

safavī, xalīl-ol-lāh ebn-e mahdī (-20c)

کتابی مفصل و استدلالی در اصول دین، با بحث‌های گسترده مختلف کلامی و با استفاده از احادیث اهل بیت (ع)، گویا در پنج «طبق» هر طبقی در هر یک از اصول پنج‌گانه، مشتمل بر مقالات دارای «تحف» تألیف شده است. نقل‌ها و احادیث عربی است وترجمه به فارسی می‌شود.

[فهرستواره منزوی ۱۷۷/۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۹۲

آغاز: الطبق الاول من کتاب تحفة الایتام فی ثبوت الصانع الواجب القدیم الازلی الابدی السرمدی؛ **انجام:** چون مشرف سپاه بامداد عرض لشکر دهد ترا در شمار مسلمانان آورد ویا در قطار زندیقان کشد.

جلد اول، دارای طبق اول و دوم در توحید و نبوت؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۰۲گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲-۴۵۱]

● تحفة الایمان / کلام و اعتقادات / فارسی

tuḥfat-ul īmān

موسوی رضوی، علی بن محمد، ق۱۱ قمری

mūsavī razavī, ʻalī ebn-e mohammad (-17c)

رساله‌ای است در اصول دین، دارای «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در تحقیق معنی آفریننده و واجب الوجود؛ باب ۱. توحید؛ ۲. عدل؛ ۳. نبوت؛ ۴. امامت؛ ۵. معاد؛ خاتمه: در بطلان جمعی که مذهبی میان شیعه و سنی را برگزیده‌اند. این نسخه، تا بخشی از باب چهارم به انجام رسیده و از پایان افتادگی دارد. نامی از آن در الذریعة نیامده و نسخه کاملی از آن در فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان ۱۰۵۳/۲ آمده است. همان‌گونه که مرحوم حاج آقا بزرگ عقیده دارد مؤلف گویا همان نظام الدین علی بن صدرالدین محمد موسوی رضوی است که معاصر شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق) و صاحب کتاب جامع سلیمانی و کشف الحقایق فی الجبر و التفویض بوده است.

[مشترک پاکستان ۱۰۵۳/۲ (۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۷۷/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۳۵/۲

آغاز: الحمدلله الذی ارشدنا سبیل الحق و منهج المحققین ... اما بعد، چنین گوید کلب عتبة الرضا ... که چون دانستن آن باید که بدلیل عقلی و نقلی بوده باشد؛ **انجام:** لعن الله (من) تخلف عن جیش اسامة یعنی مهیا شوید و آماده باشید

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن حسین عاملی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۱۸-۲۸)، ۱۸ سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۸-۸۴]

← التحفة الباحث ﴾ التحفة

● تحفة الباکین فی مصیبة آل طه و یاسین / مقتل/ عربی

tuḥfat-ul bākīn fī muṣībat-i āl-i ṭāhā wa yāsīn

گیلانی، قاسم بن سعید، قرن ۱۳ قمری

gīlānī, qāsem ebn-e saʻīd (-1816)

اهداء به: بهرام میرزا، معزالدولة (م ۱۲۹۹ق) از شاهزادگان قاجار

کتاب مفصلی در مقتل حضرت امام حسین است و شامل یک‌صد «مقدمه»، یک‌صد «مجلس» و یک «خاتمه» و در دو جلد نگاشته شده است. در منابع موجود نامی از این کتاب نیامده، عناوین برخی از مقدمات و مجالس بدین ترتیب است: المقدمة الأول: فی ثواب البکاء و التباکی و البکاء علی مصیبة الحسین؛ المقدمة المائة: فی جوامع معجزاته؛ المجلس الأول: فیسبب انزعاجه و مهاجرته عن المدینة؛ المجلس السادس و الأربعون: فی نهب هؤلاء الکفرظ بیوت آل الرسول صلوات الله علیهم.

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۰

آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات الشهداء إلی أعلی منازل الدرجات و شرفهم علی سائر الخلق ... و بعد ... انی لما فرغت من تألیف خلاصة الإیمان فی أصول الإیمان و التحفة الزبیدیة، تفکرت فی الاعمال الصالحات، من الصلوات و الصدقات؛ **انجام:** المجلس السادس و الربعون، فی تهذیب هؤلاء الکفرة بیوت آل الرسول ... فقلت سبحان الله أتقتل الصبیان، انما هذا صبی و انه لما فلم ازل حتی و فقهم عنه.

از آغاز تا مجلس ۴۶؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، ۲۳۴گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳۳-۲۴]

۲- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۱

آغاز: المجلس السابع و الاربعون، فیما جری فاطمة الصغری فی هذه الداهیة العظمی فی المنتخب ان فاطمة الصغری قالت: کنت واقفة ببات الخمیة و أنا انظر إلی أبی و أصحابه؛ **انجام:** و قال ما حالکم من بعد منصرفی، فالرأس و الاحشاء عندکم و الجسم ... و شهدت اخری و عن منامها.

از مجلس چهل و هفت تا مجلس صد و خاتمه آن؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، ۱۷۷گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳۳-۲۵]

● التحفة البحریة فی القواعد الصرفیة / صرف / عربی

tuḥfat-ul baḥrīya fī-l qawāʻid-iṣ ṣarfīya

بحرالعلوم، علی بن محمد جواد، ق۱۴ قمری

bahr-ol-ʻolūm, ʻalī-ye-bn-e mohammad javād (-20c)

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

تاریخ تألیف: ۵ رجب ۱۳۲۱ق

شرح مزجی توضیحی بسیار مختصری است بر رساله «التصریف» عزالدین زنجانی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۱۱
آغاز: نحمدک اللهم علی نعمک و آلائک و نصلی و نسلم علی محمد خاتم انبیائک ... اما بعد فیقول الأحقر المذنب العاصی؛
انجام: فالنوع منه کالمرة لفظاً و الفارق بینهما القرائن، فتصور ان الله تعالی مسهل الأمور.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «بحر العلوم» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور سبز، ۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۲۰]

← التحفة البدیعة ← المعمائیة

● **تحفة البررة فی اجوبة المسائل العشرة = آداب الصوفیة** / عرفان و تصوف / عربی
tuḥfat-ul barara fī ajwibat-il masā'il-il 'ašara = ādāb-uṣ ṣūfīya

بغدادی، شرف بن مؤید، -۶۱۶ قمری
baqdādī, šaraf ebn-e mo'ayyed (-1220)

در پاسخ ده پرسش شاگرد خود احمد بن علی بن مهذب بن نصر خواری است. ابواب موجود عبارت است: باب ۱. (ندارد)؛ ۲. فی المسالة الثانیة قال ان ذی (یک کلمه محو شده) و حلیتهم من حلق الراس و تقصیر الثیاب و لبس الازرق من الشرایط اللازمه فی الطریقه ...؛ ۳. فی المسالة الثالثه و هی ما قوله ؟ فی حد الشیخیه و حقیقتها ... ؛ ۴. فی المسالة الرابعه ما قوله رضی الله عنه فی حد الارادة و حقیقتها و احتیاج المرید الی المراد ...؛ ۵. فی المسالة الخامسة و هی قوله ما کیفیة الخلوة و الوحدة و العزلة و الغروب؛ ۶. فی المسالة السادسة التی هی ان ما یختلج فی صدره و یخطر بباله فی مشاهداته؛ ۷. فی المسالة السابعه و هی قوله الخرقة التی یاخذونها المتصوفة عن الشیوخ؛ ۸. فی المسالة الثامنه و هی قوله المرید اذا قال الدرجة العلیا و بلغ المقصد الاقصی؛ ۹. فی المسألة التاسعه و هی قوله انه اذا رای مثل هذا مرة بعد اولی ...؛ ۱۰. فی المسالة العاشرة و هیقوله ان الاختلاف الی ابواب السلاطین و الاختلاط مع الظلمة الملاعین ...

۱- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۴
آغاز: شاالله تعالی ذکر بعض الاداب فی سایر الابواب. الباب الثانی فی المسألة الثانیه قال؛ **انجام:** اتفق الفراغ من تحریره وقت الضحوه فی یوم الخمیس فی اواخر شهر (تراشیده شده است و روی آن کلمه صفر نوشته شده) سنه اربع عشر و سبعمائة علی ید العبد الضعیف الخاطی الراجی الی رحمة الله تعالی محمود بن محمد بن ابی بکر (یک سطر تراشیده شده است) العظیم لی ولوالدی و لجمیع المومنین و المومنات و المسلمات انه هو الغفور الرحیم
اول کتاب یک باب ناقص است؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد بن ابی بکر، تا: ۷۱۴ق؛ افتادگی: آغاز و وسط (بین صفحات ۲۵۰ و ۲۵۱)؛ ۱۰۰ص (۱۹۹-۲۹۸)، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نشریه: ۳-۳۵۰]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۸/۳
آغاز: الحمدلله الذی جعل العلم شعار الهدی
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲×۱۶سم [شورا: ف: ۲-۳۵۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۲۶/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

● **تحفة البررة فی القرائات العشرة** / قرائت / عربی
tuḥfat-ul barara fī-l qirā'āt-il 'ašara

واسطی، عبدالله بن عبدالمؤمن، ۶۷۱-۷۴۰ قمری
vāsetī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-mo'men (1273-1340)

به نظم عربی با قافیه لام الف بر وزن و روی حرز الامانی شاطبی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۹/۱
آغاز: بدات اقول الحمدلله اولا ×× الهاً عظیماً و احداً صمد اعلا / و هذا الکتاب الکنز تلقته جامعاً ×× بمشهور اهل اشرق و الغرب اشتملا؛ **انجام:** و ربی محمود و صلی مسلماً ×× علی المصطفی و الآل و الصحب و اعتلا
خط: نسخ، کا: احمد بن یحیی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ جمادی الاول ۷۲۴ق؛ افتادگی: وسط؛ مهر: ابراهیم حسینی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵ص (۱-۱۰۵)، ۱۳ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۲۹۹]

● **تحفه بهائی** / شعر / فارسی
tohfe-ye bahā'ī

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، ۶۸۹-۷۵۳ قمری
xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e 'alī (1291-1353)
[فهرستواره ۱۰/۵۴۷]

۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳/۳۵۲/۴
خط: تعلیق، کا: اسماعیل بن ابراهیم بن عبد الله، تا: قرن ۹؛ مجدول، با سر لوح [سنا: ف: ۱-۱۷۹]

۲- تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۵۰/۵
خط: تعلیق خوش، کا: اسماعیل بن ابراهیم بن عبدالله، تا: ۸۲۱ق [نشریه: ۱-۱۴]

● **تحفه بهائی = منشآت = ترسل** / نامه‌نگاری، اخلاق، آداب و سنن / فارسی
tohfe-ye bahā'ī = monšaāt = tarassol

ابرقوهی، اسماعیل بن نظام الملک، ق۸ قمری
abarqūhī, esmā'īl ebn-e nezām-ol-molk (-14c)

اهدا به: خواجه بهاءالدین دستور الملك ابوالفتح محمود نظام الملکی
تاریخ تألیف: ۷۴۶ق؛ محل تألیف: کرمان
کتابی ست در ترسل مشتمل بر بیست «باب» و هر باب شامل چند «فصل»، دارای دیباچه مفصلی مشتمل بر نود صفحه در محامد و مکارم وزیر وقت خواجه بهاءالدین ابوالفتح محمود نظام الملکی و ذکر احوال اجداد وی تا خواجه نظام الملك طوسی به قلم آورده، و با این که التزام کرده است به کلمات متداول و ابیات قریب الفهم بنویسد تا طبع‌ها از آن متنفر نشود، با وجود این، انشاء وی خالی از تکلف نیست و لغات غریب و مهجور در آن زیاد به کار رفته است. این کتاب نام خاصی ندارد و مؤلف در پایان دیباچه می‌نویسد که: «این مجموعه را بر بیست باب مبوب گردانیده و در هریك نظم و نثری چند مرتب و نامرتب نوشته و اغلب قرینه‌ها آن است که فرد فرد تلفیق توان کرد، و بعضی از ابواب را به حسب تنوع اطوار سخن به فصول تقسیم رفت، و در فصلی که به حکم قیاس احتیاج به مطالعه آن بیشتر باشد به نسبت دیگر اخوات نوع اشباعی جائز دانسته بلك احیاناً مکتوبی تمام تحریر کرده». دارای این عناوین: باب ۱. مطلع مکتوبات؛ ۲. عرض خدمت و دعا؛ ۳. فراق و اشتیاق؛ ۴. وفا ویقات و فصلی در معنی اعراض؛ ۵. در آنکه بی وداع مفارقت افتد؛ ۶. در آنکه پیش از ملاقات نویسند؛ ۷. در شکر حق و خلق در این دو فصل باشد (این دو فصل در نسخه از هم جدا نیستند)؛ ۸. انواع شکایات و درآن پنج «فصل» است: ۱) شکایت روزگار، ۲) شکایت از ملال و حال با اختلال، ۳) شکایت از اهل روزکار؛ ۴) شکایت ازطالع؛ ۵) شکایت از ظلم و خرابی (پس از فصل دو در نسخه عنوان فصل دیده نمی شود)؛ ۹. در عذرخواهی در ده «فصل»: ۱) عذر از گناه، ۲) عذر از تبرك (؟) و فائده تبرك (؟)، ۳) عذر از ایجاز، ۴) عذر از ترك القاب، ۵) عذر از ترك مکتوب، ۶) عذر از ترك عنوان ، ۷) عذر ابرام، ۸) در آنکه مکتوب مفرد ننوشته باشد، ۹) در آنکه سلام در آخر نویسند، ۱۰) در آنکه بر ظهر نویسند؛ باب ۱۰. در شفاعت (در نسخه عنوان فصل‌های ۲ تا ۸ دیده نمی‌شود)؛ ۱۱. در تهانی و در یازده «فصل»: ۱) عید، فصل، ۲) صوم و برات و غیره، ۳) نوروز، ۴) مولود، ۵) صحت، ۶) تهنیت به مسهل، ۷) منصب و خلعت، ۸) فتح، ۹) مراجعت از سفر (تا نیمه این فصل در نیمه هست و بس)، ۱۰) زفاف، ۱۱) در ختان؛ باب ۱۲. تعازی در سه «فصل»: ۱) تعزیت رجال، ۲) تعزیت اطفال، ۳) تعزیت عورات؛ باب ۱۳. تسلیت و تمنی در چند «فصل»؛ ۱۴. در صورتی که به کنایت نویسند؛ ۱۵. در نصایح در نوزده «فصل»: ۱) نصیحت مطلقا و رساله قانون الملك و دستور وزارت هر دو از خواجه نظام الملك، ۲) صبر و تانی، ۳) انتهاز فرصت و تعجیل، ۴) تحمل و مدارات، ۵) وضع دشمن، ۶) در آنکه با دانا صحبت دارد، ۷) نصیحت به معنای تخویف، ۸) حذر از سلاطین، ۹) کتمان راز و قلت کلام و سکوت، ۱۰) مشاورات، ۱۱) حزم و احتیاط، ۱۲) مسافرت و عکس ان، ۱۳) اکتساب آداب و فضیلت انساب و احساب، ۱۴) حسب و نسب، ۱۵) علو همت، ۱۶) تواضع و انصاف، ۱۷) عمل صالح و قول مصلح، ۱۸) قناعت و تحمل و عزلت و توکل، ۱۹) در آنکه رسول دانسته فرستد؛ باب ۱۶. طلب و استعانت در پنج «فصل»: ۱) طلب مطلقا، ۲) طلب روایت و تشریف و توقیع، ۳) سفارش، ۴) طلب تفقد و عیادت، ۵) طلب وفای وعده و اتمام کار؛ باب ۱۷. در [اقسام] دعا در شش «فصل»: ۱) در صباح، ۱) در رواج، ۳) در آنکه وقتی نویسند که مکروهی رسیده باشد یا رسد، ۴) دعای مسافر، ۵) دعای اموات، ۶) دعای متفرقه؛ باب ۱۸. در جواب [مکتوب]؛ باب ۱۹. مدح به فضایل و رذایل در هفت «فصل»: ۱) عقل و عقلا، ۲) علم و علما و یك دو مکتوب در مصطلحات علمی، ۳) عدل و عدول، ۴) جود و جواد، ۵) شجاعت و شجاع، ۶) مکارم اخلاق و محاسن اوصاف مطلقا، ۷) در ذح به انضداد این فضائل؛ باب ۲۰. اوصاف متفرقه.
[نسخه‌های منزوی ۲۰۸۸/۳؛ حدیث عشق ۱۶۶/۲؛ مشترك پاکستان ۶۰۹/۵]

۱- تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱
آغاز: بسمله و به نستعین. رب تمم بالخیر. افضل جزایل نعماء و اجزل فواضل ... شرف نطق و کرامت بیان است ... و مسامع بلغاء را مراغی وحی و سحر معلوم نگشت (نسخه آستان قدس)
والحمد لله الذی ابتدع الوری×× و انالهم فضلا نظام مقاله. ثم الصلاة علی الهداة و ختمهم×× و علی صحابته الکرام و اله. اما بعد چنین گوید محرر این کلمات و جامع این قراین و ابیات اسمعیل بن نظام الملك الابرقوهی المشتهر بغیاث غفر ذنوبه و ستر عیوبه که هر چند افاضل در قسم ترسل رسایل ساخته اند و گنجینه‌های فضایل پرداخته اند و بی شائبه تکلف؛ **انجام:** کتاب در فصل در صفت شمع از باب یستم در اوصاف متفرقه: و له اعلی الله شأنه
همیشه تا کو بود شمه مهر تابنده ×× فروغ او ضمیر تو باد پاینده / چراغ خاطر داعی اگرچه بی نور است ×× زعکس رأی تو بادا همبشه پاینده. مأمول از مکارم صاحب مروتی که ... (یك صفحه سفید است) به مطالعه او رسد، آنگه به حکم کرم ترتیب و تهذیب آن فرماید: بالخیر و السعادة و الحسنی.
در فهرست به نام منشآت آمده است؛ خط: تعلیق، کا: مسعود بن حجاج بن ابوبکر، تا: ۷ شعبان۷۶۳ق؛ پس از پایان کتاب ۱۰ رباعی به خط تعلیق فرحشاه بن احمد حسینی در اواسط شهرالله الحرام شعبان ۷۶۳ق نوشته شده [نشریه: ۲-۴۳]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۵۷
آغاز: فالحمدلله الذی ابتدع الوری و انا لهم فضلاً نظام مقاله ثم الصلوه علی الهداة و ختمهم و علی صحابته الکرام و آله. اما بعد چنین گوید محرر این گلمات و جامع این قراین و ابیات اسمعیلبن نظام الملك الابرقوهی المشتهر بغیاث الدین؛ **انجام:** چراغ خاطر

داعی اگرچه بی نورست ×× زعکس رای تو بادا همیشه پاینده. مأمول از مکارم صاحب مروتی که به مطالعه او رسد آن که به حکم کرم ترتیب و تذهیب آن فرماید بالخیر و السعاد و الحسنی.
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، بنا بر خاتمه‌ای که در پایان نسخه ما آمده و در آن نسخه بیانی به دقت توصیف شده، نسخه او به خط ابوالفتح مسعود بن حجاج بن ابی بکر در ۷ شعبان ۷۶۳ق کتابت شده، در آن نسخه پس از پایان کتاب ۱۰ رباعی به خط تعلیق فرحشاه بن احمد حسینی در اواسط شهرالله الحرام شعبان ۷۶۳ق نوشته شده بود که کاتب همه را در نسخه ما رونویس کرده است. پس از انجام نسخه کتاب خاتمه‌ای در ۴ صفحه از جعفر سلطان القرایی مالک پیشین نسخه شامل توصیف کتاب و شرحی در باب نسخه دکتر مهدی بیانی و تکمیل این نسخه (یادداشت او امضا ندارد). او نوشته که این نسخه در بهمن ۱۳۲۹ش در تهران به او هدیه شده بود و وی نواقص کتاب را با خط شکسته که از انواع خطوط تعلیق نزدیکتر است شبیه نسخه تحریر کرده. چند سطر از آغاز نسخه بیانی ناقص بوده و بدین جهت آغاز کتاب هم در نسخه ما کامل نیست، رکابه‌دار؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی در آذر ۱۳۴۸ش؛ کاغذ: نخودی نازک آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۷۳گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۴سم [ف: ۲/۲۹-۶۸۲]

۳- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۰۲/۱

از باب پنجم تا میانه باب بیستم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ ۹۰گ (۱-۹۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳-۱۶۴]

۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۹۶

آغاز: بسمله، افضل جزائل نعما واجزل فواضل آلاکه از حضرت جلت.؛ **انجام:** که دو توام حجره موافقت اند جز تسلیم چاره یی متصور نیست آخر الامر بندگان.

در فهرست به نام منشآت است، نسخه ما ناقص الاخرست و تا فصل نهم از باب یازدهم بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری ضخیم، جلد: پارچه‌ای عطف چرمی، ۱۳۴گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۸۵۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۷۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۴۹]

۵- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۳۸ حکمت

تذکر: در فهرست با عنوان «ترسل» و بدون نام مؤلف است. نسخه تا فصل یکم باب نهم در عذر خواهی را دارد و نخستین باب آن در مطلع مکتوبات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: ربعی [ف: ۲-۸]

● **تحفه بهائی (منتخب)** / اسطرلاب / فارسی

tohfe-ye bahā'ī (mn.)

وابسته به: تحفه حاتمیه = تحفه حاتمی = هفتاد باب در اسطرلاب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

در بیست «باب» که برخی از بندهای منظوم و منثور را ندارد و در عنوان‌های آخری هم با آن جدایی دارد. چنین است فهرست باب‌های آن در نسخه: باب ۳. الفراق و الاشتیاق؛ ۴. وفا و ثبات و فصلی در معنی اعراض؛ ۵. در آنکه بی وداع مفارقت افتد و مفصلی در آنکه وداع چیست؛ ۶. در مکتوبات که پیش از ملاقات نویسند؛ ۷. شکر حق و در آن دو فصل است؛ ۸ اقسام شکایت در چند فصل: فصل اول در شکایت روزگار، فصل در شکایت از ملال اختلال، فصل در شکایت از ابنای دهر، از طالع، از ظلم و خرابی؛ ۹. عذرخواهی در ده فصل: عذر گناه بزرگ، تبرک اندک، ایجاز و ترک شوق، ترک القاب، ترک مکتوب نوشتن، ترک مکتوب در عنوان، آنکه به ظهر نوشته، آنکه مکتوب به حد ابرام رسیده، آنکه سلام در آخر نویسنده، آنکه مکتوب مفرد ننوشت؛ ۹. شفاعت و سفارش؛ ۱۱. تهانی در یازده فصل: در تهنیت، تهنیت نوروز، صوم برات، صحت، مسهل، منصب و خلعت، فتح، مراجعت از سفر، زفاف، ختنه کردن؛ باب دوازدهم در تعازی در سه فصل، فصل اول در تعزیت رجال ...؛ ۱۳. تسلی و تمنا و آن فصول است؛ ۱۴. صواب (صورتی) که به کتابت (کنایت) نویسند؛ ۱۵. طلب استعانت، در آن هشت فصل: طلب مطلقا، طلب مراوده و توقع، طلب سفارش، طلب، و وعده وفا کردن، طلب حضور، اجازت به محل حاضر شدن، طلب مکتوب و خبر؛ ۱۶. در شش فصل: صباح و مساء، جهت رفتن مسافر، آنکه در ایام متفرقه نویسند ...؛ ۱۷. جواب مکتوب: سلاطین، شهزادگان، خواتین و خواقین، وزراء و حکام، امرا بزرگ، اتابک مبارک، قاضی قضات، اکابر عالی قدر؛ ۱۸. مدح و ذم اشیاء در هفت فصل: [عقل و عقلاء، علم و علماء] عدل ولات، جود و جواد، شجاعت، مکارم اخلاق، فصل در ذم به اضداد آن، فی الظلم، فی الکبر؛ ۱۹. در نصایح و مواعظ، در چند فصل، تأنی به کارها، غنیمت شمردن فرصت، عمل و مدارا از صحبت ملوک، مکتوب در اصطلاحات نحویه، کتمان، نصیحت مسافر، حسب و نسب، نصیحت با آنکه عالی همت باشد، مکتوب مصطلحات حکمی، مکتوب مصطلحات قلندری؛ ۲۰. احکام و امثله: مثال در تفویض مدرس، تفویض قضات، تفویض احتساب.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۱/۲

خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۹سم [ف: ۷-۵۵]

● **تحفه بهائیه** / ریاضیات / فارسی

tohfe-ye bahā'īye

جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

jorfādeqānī, mohammad ebn-e 'alī asqar (-19c)

وابسته به: خلاصة الحساب شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
به نام: ناصرالدین شاه و برای بهمن میرزا
تاریخ تألیف: ۲۹ رمضان ۱۲۷۵ق
در یک «مقدمه» و ده «باب» در ترجمه و تفسیر خلاصة الحساب بهائی.
آغاز: ستایش یزدان را که انسان را بدانسان آفرید که صورتها به تحقیق و تقریب باز شناسد
انجام: از سال یک هزار و دویست و هفتاد و پنج هجری بذکر الصلوة علی النبی و آله.
[فهرستواره منزوی ۲۶۲۲/۴]

۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۹/۱
در فهرست به نام: فائدة کلیة = حاشیة خلاصة الحساب؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۹ق؛ ۲گ (۱پ- ۲ر) [مختصر ف: ۵۷۶]

۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله مصلح آبادی فراهانی، تا: شنبه ۱۸ رجب ۱۱۷۶ق، به دستور حاجی محمد ولی میرزا؛ تملک: بهاء الدوله در ۱۲۸۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۹۰گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۹)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۶۶]

← تحفة البهادر ﴿ نوادر الادوار لخزانة نور الانور

● **التحفة البهية = مقالید الحساب** / ریاضیات / عربی
tuḥfat-ul bahīyya = maqālīd-ul ḥisāb
شیروانی تبریزی، شریف بن رضا، ق۱۳ قمری
šīrvānī tabrīzī, šarīf ebn-e rezā (-19c)

کتابی است مشتمل بر چهار عمل اصلی حساب و برخی از اعمال جبر، که برای فرزند خود در یک «مقدمه» و ده «باب» نوشته است: عناوین عمده: المقدمة ففی رسم العلم و موضوعه و نمایته؛ باب ۱. بیان حساب الصحاح من الجمع و التفریق و التضعیف و التنصیف و الضرب و القسمة و التجذیر و نبیها فی ثمانیة فصول؛ باب ۲. حساب الکسور و فیه ثلاث مقدمات ... فی استخراج المجهولات بالاربعة المتناسبة ... فی استخراج المجهولات بحساب الخطاین؛ باب ۵. استخراج المجهولات بعمل العکس؛ باب ۶. استخراج المجهولات بطریق الجبر و المقابلة و یتم بیانه فی فصلین ... فی مشاهیر ما انتهت افکار الحکماء من الجبریات ... فی بیان عدة من کلیات قواعد هذا الفن ... فی عدة من غوامض مسائل یستمد بها فی استخراج المجهولات ... و فیه مقدمة و ثلث فصول المقدمة ففی بیان ما یتوقف معرفة المساحة علیه ... فی اوزان الاراضی الاجراء القنوات.
آغاز: بسمله الحمدلله کما هو اهله ومستحقه والصلوة علی محمد وآله کما هی حقه وبعد فهذه تحفة بهیة وضعتها فی البلد السنیة مشهد سیدنا الرضا لقرة عینی الرضا ... تستأهل ان تلقب بمقالید الحساب لاحتوائها فرائد هذا الباب ... و رتبتها علی مقدمه و عشره ابواب ...
[طبقات اعلام الشیعه، قرن ۱۳: ص ۶۱۷؛ الذریعه ۴۲۳/۳]

۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو الزمان المجهول المسئول عنه فحاصل النسبه سته ساعات و ثمانیه دقائق تقریبا.
مباحث ۸ باب از ابواب کتاب را در بر دارد: ۱. بیان حساب صحاح، ۲. حساب کسر، ۳. استخراج مجهولات با نسبت چهار، ۴. استخراج مجهولات به حساب خطائین، ۵. استخراج مجهولات با عمل عکس، ۶. استخراج مجهولات به طریق جبر و مقابله، ۷. بیان عده‌ای از کلیات قواعد فن، ۸. پاره‌ای از مسائل پیچیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی عطف پارچه‌ای، ۴۶گ (۱پ-۴۶)، ۱۶و۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۳۰]

۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۳۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی مقدار عمق البئر هذا ما اردنا ایراده بعون الله و حسن توفیقه.
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی بن رضا، تا: رمضان ۱۲۵۴ق؛ ضمیمه منظومه عربی مشتمل بر ۲۰ بیت در تعبیر خواب منقول از امیر مؤمنان (ع) مطلع منظومه: «روی الامام الصادق الامینا ×× هی الامام الانزع البطینا»؛ واقف: حاج آقا محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: شکری فرنگی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۱۰]

۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۳۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی مقدار عمق البئر هذا آخرما اردنا ایراده بعون الله و حسن توفیقه.
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی بن رضا، تا: رمضان ۱۲۵۴ق؛ ملحق: قصیده عربی به خط نسخ مشتمل بر ۲۰ بیت در تعبیر خواب مروی از امیر مؤمنان ع مطلع قصیده: «روی الامام الصادق الامینا» و هم قطعه شعر عربی شامل ۶ بیت، مطلع: «عینی بغیر جمالکم لاتنظر»؛واقف:حاج آقا محمد ایرانی مجرد؛کاغذ:شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۲۴]

۴- قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۶۸/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهی مقدار عمق البئر هذا آخرما اردنا ایراده بعون الله وحسن توفیقه ...
خط: نستعلیق، کا: محمود بن عبدالعظیم کرکانی، تا: جمعه ۲۴ شعبان ۱۲۵۸ق، جا: بروجرد؛ مصحح، محشی با حواشی «منه»، از روی نسخه‌ای که به خط مؤلف بوده استنساخ شده و مؤلف نسخه

را به کاتب داده بود تا در حل مشکلات مسائل خلاصة الحساب او را یاری دهد وقتی که کاتب خلاصة الحساب را در نزد مؤلف مقالید الحساب می‌آموخت؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج، عطف تیماج زرد، ۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۲۱]

۵- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لمعرفه الاجناس الحاصله و الخارجه و هذا صورته (و زیر آن صورت به صورت جدولی آمده است)

بی‌کا، بی‌تا؛ جا: طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره کاغذی نخودی سجاف تیماج قرمز، ۵۹ص (۱۵۴-۲۱۲)، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۸۷]

● التحفة البهیة فی اثبات الوصیة = البهجة المرضیة / حدیث / عربی

at-tuḥfat-il bahīyya fī iṯbāt-il waṣīyya = al-bahjat-il marḏīyya

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (-1696)

تاریخ تألیف: سلخ شعبان ۱۰۹۳ق

کتاب، شامل احادیث و نصوص وارده در باب خلافت و وصایت حضرت امیرالمؤمنین و یازده فرزندش (ع) است. احادیث منقوله تا آخر باب پنجم اغلب به طرق امامیه است و ابواب دیگر به طرق اهل سنت است. نام کتب و مدارکی که احادیث این کتاب از آن نقل شده در مقدمه آورده است. در کتب تراجم موجوده کتابی بدین نام برای مؤلف دیده نشد. کتاب، مرتب است بر یک «مقدمه» و شش «باب» و «خاتمه»: المقدمه، دارای چهار «فایده»؛ باب ۱. دارای صد حدیث: الحدیث الاول محمد ابن بابویه فی العلل؛ باب ۲. دارای صد حدیث: الاول کافی محمد بن یعقوب ایضا باسناده عن برید بن معویه؛ باب ۳. دارای صد حدیث: الاول مجالس الشیخ الطوسی باسناده عن محمد بن عمار؛ باب ۴. دارای صد حدیث: الاول کتاب معراج ابن بابویه؛ فصل ۵. (کذا) دارای صد حدیث: الاول سعد بن عبدالله باسناده عن سلمان الفارسی؛ باب ۶. من طریق المخالفین: الاول ما رواه ابن ابی الحدید؛ الخاتمه تشتمل علی بعض الاشعار المتضمنه ان امیرالمؤمنین علیه السلم وصی رسول الله صلی الله علیه و آله من بعض شعراء القدماء. مؤلف در دیباچه بر محمد مؤمن بن مقدس نامی (که ظاهراً یکی از امراء بوده) ثناء گفته است.

۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین الذی خص محمدا صلی الله علیه و آله؛ **انجام:** علی مهاجرها افضل الصلوة و السلام

خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن احمد بن صالح نجیل جمری اوالی، تا: ۲۴ رمضان ۱۱۰۱ق؛ مجدول، نسخه در عصر مؤلف نوشته شده و آن را شیخ علی بن سلیمان بحرینی با نسخه اصل مقابله و مطابقه و تصحیح نموده و غالباً این کار در حضور مؤلف انجام می‌شده، تاریخ ختم مقابله: آخر روز پنجم جمادی الثانی ۱۱۰۲؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی نخودی، ۱۸۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۶۶]

۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۲۸

آغاز: بسمله. الحمدالله العلی العظیم اولی الکریم الرؤؤف الرحیم ... اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی عبده هاشم بن سلیمان؛ **انجام:** و تواصوا بالحق یعنی الامانة و تواصوا بالصبر یعنی العترة تم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق، مصحح؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [رایانه]

● تحفه بهیج رصینی = ترجمه زیج قسینی / هیأت / ترکی

tohfe-ye bahīj-e rasīnī = t.-ye zīj-e qasīnī

خلیفه زاهد اسماعیل افندی، ق۱۳ قمری

xalīfe zāhed esmā‘īl afandī (-19c)

اهدا به: سلطان مصطفی خان سوم پادشاه عثمانی

ترجمه ترکی است از زیج قسینی که برای سلطان احمد خان ثالث عثمانی صورت گرفته است. این زیج شامل یک «نبذه» و یک «مقدمه» و ۱۴ «مطلب» و ۲ «نکره» و یک «خاتمه» است. یک سوم اول کتاب نثر است و باقی را جدول‌ها گرفته است. اعداد جداول زیج به حروف ابجدی و در اندک موارد به ارقام هندسی نوشته شده است. مریک می‌نویسد که «این کتاب علم نجوم در دارالسلطنه تبریز ترجمه شده و در دار النشاط ارومیه به اتمام رسیده که کمترین بندگان خدا مریک صاحب از اهل ینگی دنیا در ۱۲۵۸ ترجمه نمودم»

آغاز: بسمله؛ اجناس حمد سپاس، توهم تناهیدن معرا، و انواع شکر بی قیاس، تخیل تباهیدن مبرا علیم علام بی گمان خلاق جهان کن فکان ...

[ذیل کشف الظنون ۶۲۱/۱ و در آن نام رساله «تحفه بهیجی رصینی فی ترجمة زیج قصینی» ذکر شده است]

۸- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: ساغری مشکی، ۲۴۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۳۵۶]

۹- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجام بخش منثور: ایضاح مثال ایجون مثال مذکور بصورته کتب و تحریر اولندی تمت شرح مرغوب ۲۱ من ح سنه ۱۲۰۵. انجام: کتاب بقیه جدول بعد عطارد از آفتاب موافق زیج فرنگی است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت جواد جهانبخش نهاوندی

منجم باشی که در زمان ناصرالدین شاه مالک نسخه بوده، برخی جاها ترجمه فارسی لغت‌ها ترکی زیر سطرها هست.؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۲-۲۸۶۷]

۱۰- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۹۰۲-۵۳/۱۱۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیحجه ۱۲۰۵ق؛ ۳۵۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۹۳]

● **تحفة البیان** / بلاغت / فارسی

tohfat-ol bayān

نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸-۱۲۰۹ قمری

narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716-1795)

در علم بیان مشتمل بر وجوه تشبیه و استعارات دارای یک «مقدمه» و چهار «فصل» و «خاتمه».

۱- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۷/۵

آغاز: بسمله سپاس بی قیاس سزاوار آفریدگاریست جل شانه که السنة بلغاء عالم

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: ۱۲۶۶ق، جا: مدرسه قوچان؛ جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای،۱۷سطر(۱۰×۱۴)،اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۲]

● **تحفة البیان فی تدبیر بدن الانسان** / طب / عربی

tuḥfat-ul bayān fī tadbīr-i badan-il insān

از ناشناس که احتمال می‌رود ایرانی باشد، زیرا برخی از اصطلاح‌های پزشکی را به فارسی به کار برده است. در اواخر «فن» پنجم از عمادالدین محمود شیرازی، پزشک روزگار شاه اسماعیل و شاه طهماسب که چوب چینی را در ۹۵۴ق نوشته است، چنین یاد می‌کند: «احکم حکماء هذا الزمان عماد الملة و الدین محمود عفا الله له». پس وی بایستی از پزشکان اواخر قرن ۱۰ یا آغاز قرن ۱۱ ق باشد. نام کتاب در آغاز فن پنجم «التحفة» و در هامش به همان خامه و به شنگرف «تحفة البیان» آمده است. در ۵ فن و هر فن در بخش‌هایی کوچک‌تر. (احمد منزوی)

۱- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۷۱

آغاز: بسمله، حمدله، صلوات، الفن الثالث من کتاب التحفة فی امراض مختصة بعضو؛ **انجام:** و من الادویة المفردة اللبن ان یؤخذ طحین السمسم فیرش فی تراب صرف و یصفی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: حاج وزیری؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، جلد: مقوای با تیماج قرمز، ۱۱۳گ، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۴۱۵]

۲- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۵

آغاز: ... و ماء القرع و نحوه. ثم یستعمل؛ **انجام:** هذا مختصر من الاوزان و المکیال التی یستعملونها الاطباء ... فان کثیراً من الادویة فیها تبدل ... لتصحیف الکتاب و عدم ملاحظة الطبیب. فاذا تأملت فی التریاق الاکبر الذی نقلناه من الشیخ فی هذا الکتاب تصدقت ما قلناه

نسخه از اوایل فن سوم را دارد، در بیماری‌ها با سربندهای القول فی حکاك المری، القول فی ... سپس فن چهارم، در بیماری‌های که خاص عضوی نیست، در شش باب: ۱. در حیات در پنج فصل: ۱. در حد حمره و اقسام آن ...؛ فن پنجم، در قرابادین، در پنج مقاله: ۱. در نیاز به مرکبات ... ۵. در اوزان و مکاییل؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: شیخ محمود کمائی سحری (۱۳۴۹ق) که دارنده بعدی، او را مؤلف کتاب پنداشته است. با سفارش‌نامه‌ای بلند از سلطانی، درباره اهمیت این کتاب‌ها و اینکه نبایستی پراکنده و فروخته شود و واگذاری آنها به وراث مخصوصاً «حسین جان» مورخ ۳۰ آذر ۱۳۳۶ش؛ ۲۹۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱-۴۷]

۳- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۹۰

فن چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بعضی از برگ‌ها را محمد ابراهیم ایزدی به تاریخ اول شعبان ۱۲۴۶ تکمیل کرده، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۲۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۵۰]

۴- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۷۰

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... الفن الثالث فی کتاب التحفة فی امراض مختصة بعضو عضو من الرأس الی القدم

فن سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد باقر نرسو آبادی، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۳۱۳ق؛ روی برگ اول نام دکتر غلامحسین حافظ الصحه یزدی آمده؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴۱]

● **تحفة البیان فی حفظ ابدان الانسان** / طب / عربی

tuḥfat-ul bayān fī ḥifẓ-i abdān-il insān

عبدالله بن کمال الدین حسین، ق ۱۰ قمری

'abd-ol-lāh ebn-e kamāl-od-dīn hoseyn (-16c)

اهدا به: شاه صفی

این کتاب که اصلاً مبتنی بر کتب طبی جالینوس و فصول موسی قرطبی و مصنفات ابن زهر و رازی و علی بن عباس مجوسی به‌خصوص قانون ابن سیناست مشتمل است بنا بر سنت مرسوم بین حکما بر پنج «فن» تنظیم شده است: ۱. حد الطب و الامور العامة ؛ ۲. الأدویة المفردة المشهورة ؛ ۳. الأمراض التی لا تختص بعضو؛ ۵. القرابادین.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اعطانا حقایق دقایق قانون الحکمة الالهیة البالغة

۱- **شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۱۹**
در پنج فن به عربی ساخته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲ [نشریه: ۵-۲۱۰]

۲- **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۵**
آغاز: برابر؛ **انجام:** الفصل الثانی و العشرون فی العلق بعد ما ذکر. (ناقص)
خط:نستعلیق تحریری،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۷۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۷۰]

۳- **یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۸۰**
آغاز: برابر
خط:نسخ،کا:عبدالکریم حسینی،بی‌تا،رجب ۱۰۲۳ق (پایان فن اول)، غره شعبان ۱۰۲۳ق (پایان فن دوم)، جا: برهانپور؛ مصحح؛ تملک: نوه مؤلف محمد علی بن میرزا عبدالوهاب بن میرزا عبدالحسین بن میرزا ابوالفضل، نوه دیگرش عبدالوهاب بن عبدالحسین بن ابوالفضل بن عبدالله بن محمد کاظم بن حکیم عبدالله، محمد جواد بن عبدالوهاب حکیم به تاریخ صفر ۱۲۹۲ [ف: ۶۲]

● **تحفة التجار = منحة الأبرار** / فقه / عربی
tuḥfat-ut tujjār = minḥat-ul abrār
بحرانی بلادی، حسین بن محمد، ق۱۲ قمری
bahrānī belādī, hoseyn ebn-e mohammad (-18c)
تاریخ تألیف: ۱۶ ربیع الاول ۱۱۷۳ق
رساله‌ای در آداب و احکام تجارت است در مقاصد متعدده که به عنوان «مسألة، مسألة» مستحبات و واجبات تجارت را بیان می‌کند. نام دیگر کتاب «منحة الأبرار» است.
آغاز: الحمدلله الذی ابتدع ببدیع حکمته السموات علی غایة من الاتقان ... رتبتها علی مقاصد ... المقصد [الاول] فی ثواب طلب الرزق.
انجام: و صیر عاقبة امرنا الی الفلاح و النجاة و قد وقع الفراغ من تألیف هذه الرسالة.
[نشریه ۱۱: ۶۹۹]

۱- **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۲/۲**
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس است و مؤلف به استناد نشریه دانشگاه ثبت شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۱۱۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۸-۲۶)، ۳۶ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۹-۱۶۹]

۲- **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۱۰/۱**
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: ابن محمد علی (ظاهراً علی فرزند محمد)، تا: ۱۲ رمضان ۱۱۷۵ق، جلد: تیماج مشکی،۲۶گ(۱پ-۲۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴۱-۲۲۵]

● **تحفة التحف** / کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ut tuḥaf
حسنی سبزواری، محمد علی بن محمد شفیع، ق۱۱ قمری
hasanī sabzevārī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad šafīʻ (-17c)
تاریخ تألیف: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵)
کتابی است درباره مبدأ و معاد و به قراری که خود در پایان می‌گوید تحریری از تقریرات استادش است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۸
آغاز: بسمله. حمدله. و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی العبد المسرف علی نفسه الغبی ابن مرحوم محمد شفیع الحسنی السبزواری؛ **انجام:** و اتفق الفراغ من ذلک فی غره شهر شوال تم بالخیر و الاقبال سنه اثنی و تسعین [بعد] الف من الهجرة النبویه المصطفویه سلام الله علیه و آله اجمعین.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۲ق؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: دولت آبادی شکری آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۱۵۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱-۵۸]

● **تحفة التحف** / تاریخ عمومی / فارسی
tuḥfat-ut tuḥaf
قاضی دماوندی، عبدالرزاق بن محمد صالح، ق۱۲ قمری
qāzī damāvandī, ʻabd-or-razzāq ebn-e mohammad sāleh (-18c)
اهداء به: میرزا نجف خان
تاریخ تألیف: ۱۱۰۰ق
تاریخ مفصل و مبسوطی که از ابتدای خلقت حضرت آدم تا زمان شاه سلیمان صفوی را در برگرفته و حوادث و جریانات تاریخی پیامبران، سلاطین و ائمه معصومین در دو جلد و هر کدام در چهار «جوهر» بیان شده است: ۱. ذکر صادر اول و ایجاد آدم صفی الی نوح نبی؛ ۲. ذکر حال انبیاء و سلاطین که بعد از طوفان بوده اند الی خاتم النبین (ص)؛ ۳. ذکر بعضی از وقایع صارده در ولادت و نبوت خاتم الانبیاء (ص)؛ ۴. ذکر حالات امیرالمومنین و اولاد معصومین (ع).

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳
آغاز: بسمله و به نستعین جواهر زواهر مقال که خلاصه قلاده تعظیم و اجلال آید و شعله حمدی که چون در اوض مقدس اخلاص از شجره ایمن لسان معارف ترجمان؛ **انجام:** از تابش خورشید شود سنگ گهر ×× از پرتو گل دمد از خاک و حجر. تا شروع در تألیف جلد ثانی این تحفه نموده ... وهیی لنا من امرنا

رشدا سبحان ربک رب العزة عما یصفون.
جلد اول و چهار جوهر اول را دربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۳×۳۵/۵سم [ف مخ]

● **تحفة التدبیر لاهل التبصیر** / کیمیا / عربی
tuḥfat-ut tadbīr li-ahl-it tabṣīr
جلدکی، علی بن ایدمر، -۷۶۲ قمری
jeldakī, ʻalī ebn-e aydamor (-1361)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۳/۱۹
خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی شافعی و عزیز الله قادری، تا: ۱۱۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن تریاکی، ۲۱ص (۸۴-۱۰۴)، ۲۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۹/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۴۴۸]

● **تحفة التدبیر لاهل التبصیر** / کیمیا / عربی
tuḥfat-ut tadbīr li-ahl-it tabṣīr
تونسی، اسماعیل
tūnesī, esmāʻīl
رساله‌ای موجز در علم کیمیا شامل چهار «عمل» و هفت «فصل»: عمل ۱. عمل ارواح و مزاج اول و عقد روح بوسیله جسد؛ عمل ۲. استخراج صبغ از مرکب و تطهیر نفس و جسد؛ عمل ۳. عمل بیاض خاصه؛ عمل ۴. عمل حمره خاصه؛ فصل ۱. معرفت انواع؛ ۲. معرفة و تجدید هر طبیعت؛ ۳. جمع تابع و وزن و تألیف آنها؛ ۴. سحق طبایع؛ ۵. تألیف دوم و ترکیب ارکان اربعه؛ ۶. تساقی حمره. (فاضل)

۱- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۵۳/۶
آغاز: بسمله هذا کتاب فیه رسالة فی علم الصنعة الالهیه ... قال الشیخ رحمه الله الحمدلله الذی غننی بفضله و کشف لی عن مکنون سره و علمنی علما؛ **انجام:** ذلک الجزء الملقا علیه اولا من الفضة او الذهب و یضاعف القاؤه والحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و آله
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا با روکش مشمع سبز، ۱۶گ (۱۰۱-۱۱۶)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۰۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۵-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۶]
۲- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۳۱/۳
آغاز: بسمله. هذه رسالة فی الصنعة الالهیة تسمی تحفه التدبیر لاهل التبصری تحتوی علی اربعة اعمال اصول وسبعة فصول؛ **انجام:** جل من لافیه عیب و علا. قد تم هذه الرسالة علی ید ... میرزا محمد تقی طبیب نوری (۲۰ ربیع الثانی ۱۲۹۳)
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی طبیب نوری مازندرانی ابن محمد نبی، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۹۳ق، جا: کرمانشاهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴گ (۲۵پ-۳۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۱سم [ف: ۹-۲۸۲]
۳- تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۰]

● **تحفة التواریخ = تاریخ ابراهیمی = تاریخ همایونی** / تاریخ جهان / فارسی
tohfat-ot tavārīx = tārīx-e ebrāhīmī = tārīx-e homāyūnī
ابن جریر، ابراهیم بن جریر، ق۱۱ قمری
ebn-e jarīr, ebrāhīm ebn-e jarīr (-17c)
اهدا به: همایون پادشاه (۹۳۷-۹۶۳ق)
تاریخ کوتاه جهان است از آدم تا رویدادهای ۹۵۶ق/۱۵۴۹م و چون در رویدادهای روزگار همایون پایان یافته به نام «تاریخ همایونی» نیز خوانده شده است. (منزوی، احمد)
آغاز: ۱: حمد له. حضرت حکیم علی الاطلاق جلت کلمته که وظایف لطایف حمد و ثنای او
۲: بعد از حمد الهی و نعت حضرت رسالت پناهی نموده می‌شود
[فهرستواره منزوی ۵۷۰/۱]

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳-ف
نسخه اصل: دیوان هند ش ۱۸۷۴ اته ۱۰۴؛ بی‌کا، تا: ۴ صفر ۱۰۹۶ق [فیلمها ف: ۱-۴۲]
۲- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۷گ [جنگ: ۱-۴۴۹]

● **تحفة التواریخ** / تاریخ / فارسی
tohfat-ot tavārīx
مظهر، محمد صادق بن محمد رضا، ق۱۳ قمری
mazhar, mohammad sādeq ebn-e mohammad rezā (-19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۴۶ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۷۰
آغاز: بسمله، حمد بی حد و ثنای بی عد مر واجب الوجود را؛ **انجام:** بعد از ناصرالدین قاجار در تخت سلطنت قرارگرفته ۱۳۱۴.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: نخودی [رایانه]

← تحفه توحید خانه ﴿ توحید نامه

● **تحفة الجابریة** / حدیث / فارسی
tohfat-ol jāberīya

برخی از احادیث مروی توسط جابر بن عبدالله انصاری است که مؤلف آنها را به مناسبت میرزا محمدصادق الجابری از نواده جابر نوشته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۹۳۹

آغاز: علیه و علیهم الصلاة والسلام ... بالعشی و الاسحار مشتملة علی معجزات النبی صلی الله علیه و آله و علی فضائل ائمة الهداة علیهم السلام و موعظتهم و تنبیهم من الغلاوة و ترغیبهم؛ **انجام:** و تزعم انک جرم صغیر ×× و فیک انطوی العالم الاکبر ... و انزل فی القرآن قریب من الف آیة للوعید قال سبحانه و کم من آیة فی السماوات و الارض یمرون علیها و هم عنها معرضون

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ برخی از احادیث را با سر عنوان «ارشاد الطالبین وتنبیه الغافلین» آورده است برخی از احادیث انتهای نسخه از غیر جابر منقول است؛ مهر: «حسین منی وانا من حسین» (بیضوی)؛ جلد: پارچه قلم کار، ۷۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف مخ: ۱-۳۴۹]

● تحفه جعفریه / تجوید / فارسی

tohfe-ye ja‘farīye

قاری تبریزی، محمد رضا، ق۱۲ قمری

qārī-ye tabrīzī, mohammad rezā (-18c)

اهداء به: میرزا جعفر طبیب (به درخواست)

رساله‌ای است در قرائت شامل یک «مقدمه» و ده «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان استعاذه و تسمیه؛ باب ۱. الاسنان؛ ۲. المخارج الحروف؛ ۳. صفات الحروف؛ ۴. هاء الکنایه؛ ۵. الوقف؛ ... ۸. الجلاله؛ ۹. احکام و اقسام المد؛ ۱۰. بیان ادغامات. این کتاب ناقص بوده و افتادگی بسیار دارد. مؤلف در جایی از کتاب به نام استاد خود سید محمد مهدی طباطبایی اشاره کرده و نام خود مؤلف نیز در قطعه کوچکی از برگ اول که باقی مانده تنها محمد خوانده می‌شود.

آغاز: بدان وفقک الله تعالی که افضل و اشرف عبادات نماز است که هیچ عملی بعد از معرفت الله به فضیلت نماز نمی رسد [الذریعه ۴۲۴/۳]

۱- خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۳۵/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۷۴/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۶۴]

۲- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الکاظمین المالک الواس الهالک الیم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ اوراق بسیاری از نسخه افتاده است؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۱پ-۲۰)، ۱۰ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [رایانه]

۳- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفاکهة القارعة الکاظمین المالک الوسواس الهالک الالیم.

خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن میرزا محمد، تا: غره شوال ۱۲۸۱ق، جا: مدرسه طالبیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۷۳پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۳۸]

۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۳/۲

خط: نستعلیق، کا: ارومی، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۲گ (۵۴پ-۶۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۹۵]

۵- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۴/۲-۵/۱۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وابتدا بر معطوف مانند وقف ایاک نعبد وایاک نستعین چهارم وقف قبیح است

از اول تا میانه باب پنجم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۸گ، ۱۲ و ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۷۹۴]

● التحفة الجعفریة / دعا / عربی

at-tuḥfat-ul ja‘farīyya

محمد جعفر بن محمد زمان

mohammad ja‘far ebn-e mohammad zamān

در دعا است در دوازده «فصل» و یک «خاتمه».

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲، جا: سپاهان؛ با آرایش [نشریه: ۲-۱۴۴]

● التحفة الجعفریة / فقه / فارسی

at-tuḥfat-ul ja‘farīyya

کرباسی، محمد جعفر بن محمد ابراهیم، -۱۲۹۲ قمری

karbāsī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ebrāhīm (-1875)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: شب ۱۸ رمضان ۱۲۸۴ق

کتابی در احکام متعلقه به دیات با اشاره به بعضی ادله آنها و ذکر اختلاف فقهای شیعه اگر در مسأله‌ای اختلاف داشته باشند، بعضی از عبارت‌ها به عربی نگاشته شده است. این کتاب دارای یک «مقدمه» و شش «مقصد» و یک «خاتمه» است: مقدمه: در بیان معنی دیه؛ مقصد ۱. انواع دیه انسان‌ها؛ مقصد ۲. چیزهایی که موجب دیه می‌شود؛ مقصد ۳. حکم جنایات و جراحات اعضاء؛ مقصد ۴. دیه جنایت بر منافع؛ مقصد ۵. دیه جراحت‌ها و

زخم‌ها؛ مقصد ۶. لواحق مسائل؛ خاتمه: در کفاره اقسام قتل.
آغاز: الحمدلله الذی واضح لنا سبل النجاة و رفع عنا الظلم و الشبهات ... اما بعد چنین گوید عاصی درگاه خداوند جهان آفرین

۱- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ادری احالی بعد موتی ×× نجاة أم نکال فی نکال / و علی الله قصد السبیل ×× و هو حسبی و نعم الوکیل
خط: نسخ، کا: عبدالغنی بن محمد رضا اصفهانی، تا: یک‌شنبه سلخ ذیقعده ۱۲۸۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح، مصحح گویا به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۸۹]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** والصلاة و السلام علی امنائه و نقبائه باطنا و ظاهرا غیابا و حاضرا
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشتی مورخ ۱۳۶۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۲۰گ، ۱۵ سطر (۶×۱۵) [ف: ۱۶-۷۹]

۳- قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کا: عبدالغنی بن میرزا محمد رضا اصبهانی، تا: یک‌شنبه ذیقعده ۱۲۸۵ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۰۸]

● **التحفة الجعفرية** / تجوید / فارسی
at-tuḥfat-ul ja'farīyya
مرندی، یحیی بن فتح الله، ق۱۳ قمری
marandī, yahyā ebn-e fath-ol-lāh (-19c)
به دستور: جعفر قلی خان دنبلی
تاریخ تألیف: ۲۰ شوال ۱۲۲۳ق؟
کتابی در قواعد تجوید و قرائت قرآن کریم با ذکر اختلاف قاریان و آراء عالمان علم تجوید، مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» دارای فصول و یک «خاتمه»: مقدمه: در ثواب تلاوت قرآن و احوال قاریان؛ باب ۱. جمله‌ای از اصول این فن؛ باب ۲. بیان فرش حروف؛ باب ۳. بیان تکبیر؛ خاتمه: در سجده‌های قرآنی و انواع وقف.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۸۳
آغاز: الحمدلله الذی هدانا بأنوار القرآن ... و بعد چون بنا بر کریمه و رتل القرآن ترتیلاً و نبوی الصحیح اشراف امتی حملة القرآن؛
انجام: ثم المسؤول عن الناظرین من اخواننا المؤمنین و أخلائنا المتقین ان یذکرونا بصالح الدعاء و العافیة و السلام علی من اتبع الهدی ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵-۲۰۱]

● **تحفه جلالی** / تجوید / فارسی
tohfe-ye jalālī
حسینی کاشانی، محمد بن علی، ق۱۳ قمری
hoseynī kāšānī, mohammad ebn-e 'alī (-19c)
اهداء به: سید جلال الدین (فرزندش)
کتابی مختصر در قواعد علم تجوید، دارای یک «مقدمه» در سه «فائدة» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضل قرآن و اسامی قراء و حروف تهجی؛ باب ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. استعاذه؛ ۴. بسمله؛ ۵. در بعضی از احکام تجوید؛ ۶. هاء کنایه؛ ۷. مد و قصر؛ ۸. ادغام؛ ۹. نون تنوین و ساکن؛ ۱۰. وقف و رسم الخط؛ ۱۱. اختلاف قراء عشره در سوره فاتحه؛ ۱۲. اختلاف قراء عشره در سوره اخلاص؛ خاتمه: در لحن و فرش حروف. (سید احمد اشکوری)
آغاز: بسمله. حمدی که قاریان و ان من شییء الا یسبح بحمده بجهر و اخفات در حالت شدت و رخاء به تلاوت آن تفاخر توانند ...
انجام: بتفصیل دریافت می‌نمائید انشاء الله ...

۱- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۲۴۱
آغاز و انجام: برابر؛ تمام شد رساله موسومه بتحفه جلالی در علم قرائت بید مصنف در شهر ذیحجه ۱۲۷۸.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۸ق؛ نام کتاب و مؤلف و مهدی الیه در دیباچه هست؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳-۳۵۷]

۲- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** در اماله بدانکه اماله در لغت میل دادن است و در اصطلاح قرا، میل دادن فتحه است یکسره یا میل دادن الف است بسوی یا پس بدانکه عاصم بروایت بکر اماله کند
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۱-۷۲]

۳- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۵۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۵۴]

۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۱۸]

● **تحفه جلالیه** / گوناگون / فارسی
tohfe-ye jalālīye
ناموس خواری، محمد بن علی، ق۷ قمری
nāmūs xārī, mohammad ebn-e 'alī (-13c)

در دو قسم: ۱. مباحث علمی در چهار «باب»؛ ۲. رسایل علمی در سه «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۱/۱–ف
نسخه اصل: توبینگن Or. Oct. 3512؛ بی‌کا، تا: ۱ ربیع الاول ۷۳۱ق، مقابله شده در سلطانیه در شوال ۷۴۲ با نسخه منقول که درست هم نبوده است؛ ۱۰۵گ (۳پ–۱۰۷ر) [فیلمها ف: ۱–۵۷۸]

● **تحفه جلالیه** / فقه / فارسی

tohfe-ye jalālīye

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی، –۱۲۸۰ قمری
ābādeīī, mohammad ja'far ebn-e mohammad safī (-1864)

اهداء به: جلال الدوله سلطان محمد حسین میرزا.
تاریخ تألیف: ۱۲۰۸ق
رساله مختصری است در احکام شرع و در آن مسائل شرعی از احکام نماز شروع می‌شود تا احکام خمس ختم می گردد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۱۹
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی صار ظله مروجا للشریعة المحمدیه حتی ان الطفل الغیر المکلف؛ **انجام:** بعضی از طلبه علوم و عدول مؤمنین باشد بهتر است.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۰۸ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹۳گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲–۳۵۵]

● **التحفة الجلالیة** / طب / فارسی

at-tohfat-ol jalālīya

مسعود بن فاضل
mas'ūd ebn-e fāzel

اهداء به: ابوالمظفر یعقوب بهادر
دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب»: مقدمه در حد طب و صحت و مرض و ما یتعلق بها؛ باب ۱. تاثیر و تاثر مواد و مایتعلق بهما؛ ۲. ماکول و مشروب؛ ۳. حرکت و سکون؛ ۴. نوم و یقظه؛ ۵. استفراغ و احتباس؛ ۶. مباشرت و مجامعت؛ ۷. استحمام و قی؛ ۸ فصد و حجامت؛ ۹. خوی و ادرار؛ ۱۰. اعراض نفسانی؛ ۱۱. محافظت صحت؛ ۱۲. در خاتمه.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۳۸/۲۶
آغاز: رساله فی الطب المسمی بتحفة الجلالیه. بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین حمد و سپاس و شکر بی قیاس حضرت پادشاهی را سزد که خلعت ... حضرت سلطان سلاطین جهان ... ابوالمظفر یعقوب بهادرخان ... کمترین بندگان درگاه مسعود بن فاضل ... را مامور فرمودند تا در رعایت طبیعت شطری تألیف کند در حفظ صحت ... بتحفة الجلالیه موسوم گردانید؛ **انجام:** و خاتمة الکتاب مشتمل بر فصول
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام (خاتمه را فاقد است)؛۳۵ص(۴۰۱–۴۳۵)،۱۷سطر،اندازه:۲۰×۲۵سم[نشریه: ۳–۳۳۳]

● **التحفة الجلالیة فی انساب الطالبیة** / انساب / فارسی

at-tohfat-ol jalālīya fī ansāb-et tālebīya

ابن عنبه، احمد بن علی، ۷۴۸–۸۲۸ ؟ قمری
ebn-e 'enaba, ahmad ebn-e 'alī (1348-1425)

وابسته به: عمدة الطالب فی انساب آل ابی طالب؛ ابن عنبه، احمد بن علی (۷۴۸–۸۲۸)
به اشاره: حاج سید محمود شاه موسوی حمیری
مختصری است در انساب آل ابی طالب که آن را در یک «مقدمه» و سه «باب» تنظیم نموده است. در حقیقت مختصر و چکیده ای از کتاب «عمدة الطالب» خود اوست و تمامی مطالب آن در عمدة الطالب هست.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق من الماء بشراً فجعله نسباً و صهراً و رفع بعض الخلائق علی بعض فصیره اعظم قدرا و افخم ذکرا و احل بنیة المختار من شریف النسب فی المجد الصراح ... اما بعد چون اشارت شریف المولی الهمام مرتضی خاتم الاسلام ... ابوالثناء الحاج سید محمود شاه الموسوی الحمزی ...
انجام: ولی تکلیف آنچه هر چه مختصرنوشتم این کتاب را تا مشتمل بر فوائد بسیار است و بیشتر علویان را از اینجا ضبط توان کرد و الحمدلله وحده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد النبی و اله و صحبه الاخیار.
چاپ: به کوشش سید محمود مرعشی، میراث اسلامی ایران، دفتر هشتم، ۱۳۷۷ش
[الذریعة ۳۷۵/۲ و۴۲۴/۳ و ۴۴۸]

۱- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۰۱
آغاز: ابن امرؤ القیس، و بعضی گفتند بعد از امرؤ القیس ... فصل بنوحدام بن عدی ابن الحارث بن مرة؛ **انجام:** فصل نسل المهنا بن الحسین بن المهنا الاعرج امیر المدینه ... (و پس از یک صفحه) ابن محمد بن جعفر مذکور نسل دارد، و ایشان را بنو السیف می‌خوانند. و الله اعلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: اعتضاد السلطنه ۱۲۹۶ ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ ق.؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۱۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳–۱۹۸]

۲- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ولی تکلیف آنچه هر چه مختصرنوشتم این کتاب را تا مشتمل بر فوائد بسیار است و بیشتر علویانرا از اینجا

ضبط توان و الحمدلله وحده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد النبی و اله و صحبه الاخیار.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، ۹۷گ، ۱۷سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۵-۲۴۰]

۳- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۳۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما مشتمل بر فوائد بسیار است و بیشتر علویان را از اینجا ضبط توان نمود و الحمدلله وحده
خط: نسخ، کا: ابوتراب محلاتی، تا: ۵ ذیقعده ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج سبز، ۵۳گ (۱پ-۵۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۰]

● **تحفة الجلساء فی رؤیة الله للنساء** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul julasā' fī ru'yat-il lāh li-n-nisā'

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹-۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506)

رساله‌ای در بیان رؤیت باری تعالی در جهان دیگر، از منظر اهل سنت و جماعت که در آن مؤلف با دلایل نقلی، رؤیت خداوند از ناحیه زنان را نیز در چند باب اثبات می‌نماید.
چاپ: قاهره، ۱۳۵۳هـ / ۱۹۳۴م؛ بیروت، ۱۴۰۵هـ/۱۹۸۴م

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۰/۲۸ کر

آغاز: بسملة، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ رؤیة الله سبحانه و تعالی یوم القیمة فی الموقف حاصلة لکل أحد من الرجال و النساء بلا نزاع و ذهب قوم من أهل السنة إلی آن ها تحصل للمنافقین أیضاً و ذهب آخروم إلی آن ها تحصل لکافرین أیضاً ثم یحجبون بعد ذلک لیکون حسرة علیهم و له شاهد رویناه عن الحسن البصری؛ **انجام:** قال إن الأظهر مساواتهم لهذه الأمة فی الرویة و الله سبحانه أعلم قد تم و کمل کتاب الرؤیة بعنایت رب العالمین و حسن توفیقه
خط: نستعلیق تحریری، کا: حاج صالح قرطبی، تا: ۱۱۲۱ق؛ مصحح، بر فراز برگ نخست چنین آمده: «کتاب تحفة الجلساء فی رؤیة الله للنساء تألیف الإمام الحافظ العلامة مجتهد العصر الشیخ جلال الدین السیوطی، قدس الله سره و نور ضریحه و قبره»؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک آهار مهره، ۳گ (۹۶پ-۹۸پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۵۹]

● **التحفة الجوادیة فی الرد علی الصوفیة** / عرفان و تصوف / عربی

at-tuḥfat-ul jawādīya fi-r radd 'ala-ṣ ṣūfīya

دربندی شیروانی، فیض الله، ق۱۴ قمری

darbandī šīrvānī, feyz-ol-lāh (-20c)

اهداء به: سید جواد قمی (-۱۳۰۳ق)
رساله‌ای است در رد صوفیان و معتقدان به وحدت وجود و شیخیان که در آن از حافظ و سعدی و ملای رومی و خواجه عبدالله انصاری و عطار و بایزید بسطامی و نجم الدین نسفی و شبستری و شاه نعمت الله و محیی الدین عربی و شمس تبریزی و ابن ابی جمهور احسائی و ملاصدرا و حاجی سبزواری و شیخ احمد احسائی و سید کاظم رشتی و حاجی کریم خان به زشتی، و از میرزای قمی و شیخ انصاری و حوزه درس وی در نجف و میرزای شیرازی و حوزه درس او در سامراء و میرزا عبدالرحیم نهاوندی ساکن تهران که استاد نگارنده بوده است به نیکی و با تجلیل یاد می‌شود. در میانه رساله سخنان حاجی سبزواری در شرح مثنوی و شرح دعای جوشن کبیر نقل گردیده و پاسخ گفته شده است. (رضا استادی)
این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مطلب» می‌باشد.
آغاز: الحمدلله الذی سلك بنا سبیل المهتدین و أزاح عنا علل المرتابین و شبهة الملحدین ...

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجام ناتمام: ابن العربی الذی قال بوحدة الوجود التی هی اردأ تقریرات وحدة الوجود الباطلة التی فرع علیها قوله ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، ۲۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳-۴]

۲- قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا بعینه مذهب امامه الملحد ابن العربی الذی قال بوحدة الوجود المنبسط
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت‌هایی است از فوائد فقهی و دعای حزب البحر و آداب خواندن و فوائد آن به نسخ محمد تقی و تبری‌نامه منسوب به خواجه نصیر طوسی؛ ۳۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [صد و شصت نسخه: ۸]

● **تحفه جهانبانی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye jahānbānī

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸-۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817)

اهدا به: محمد علی میرزا
در بیان اصول عقاید دارای یک «مقدمه» پنج «اصل» و یک «تتمیم» (در بیان گناهان کبیره و صغیره) است و اصل ۴ که در امامت است خود دارای چهار «اصل» است و اصل ۵ که (در معاد است) دارای بیست و هشت عنوان از مقدمات و غایات معاد است. مؤلف در ذیل عنوان رجعت (در اصل ۵) از کتاب موضح مقاصد المخلصین علاء الدوله سمنانی و تألیف دیگر خویش در ظهور و خفاء امام مهدی (ع) یاد می کند.

آغاز: بسمله، الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد بنده دعاگوی برادران ایمانی و خیرخواه دولت خاقانی ابو احمد محمد بن عبدالنبی خراسانی ... حسب الاشاره بندگان نواب ... .محمد علی میرزا لازال کاسمه محمد علیا ... به تسوید این اوراق جرات نموده ... مقدمه پوشیده نماند که سزاوار ستایش و پرستش خداوندگاری است

انجام: حسنات الابرار سیآت المقربین ... .و نسبت معاصی چند به انبیاء (ع) و اعتراف به معصیت از اولیاء (ع) از این باب است در آیات و احادیث و ادعیه ماثوره و ... فانصرنا علی القوم الکافرین.

[اعیان الشیعه ۲۹۴/۴۵؛ معجم المؤلفین ۲۶۱/۱۰؛ هدیة العارفین ۳۶۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۷/۹]

۱- **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۸**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۵۹گ، ۱۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۶۳]

۲- **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۳۴/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج ماشی، ۵۰ص (۱۵۱-۲۰۰)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۰-۱۶۰]

۳- **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۹/۴-طباطبائی**
آغاز: برابر؛ **انجام:** حسنات الابرار سیآت المقربین ... و نسبت معاصی چند به انبیاء (ع) و اعتراف به معصیت از اولیاء (ع) از این باب است در آیات و احادیث و ادعیه ماثوره و الحمد لله علی تمام النعمه و الصلوة علی شفعاء الامه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۴۲پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۴۷]

۴- **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۴۹**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنین نسبت معصیت به ایشان در احادیث و ادعیه مأثوره و الحمد لله علی تمام النعمة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره محرم ۱۲۲۱ق؛ روی برگ اول وقف‌نامه کتاب؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۱×۲۸/۵سم [ف: ۲۷-۱۸۱]

۵- **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳ / ۸۱۰۹-۵۵/۷۹**
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۲۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۴]

● **تحفه جهان فانی = تفسیر سوره فاتحه** / تفسیر / فارسی
tohfe-ye jahān-e fānī = tafsīr-e sūre-ye fātehe
زنوزی، علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری
zonūzī, ‘alī ebn-e mohammad hasan (-19c)

تفسیری ادبی است بر سوره فاتحه که به درخواست یکی از شاهزادگان قاجار نگاشته است. این رساله بعد از «منبع الکرامة» او از رساله‌های مفصل زنوزی در تفسیر است. او در این رساله به تفسیر و تأویل بسمله پرداخته و محور تفسیرش را بر اساس علم حروف قرار داده و از این زاویه آیات را تاویل می‌کند. او به نکات عرفانی، ذوقی و تأویلی بسیاری اشاره دارد. در «مقدمه» مطالب آن را به چهار «قائمه» تقسیم کرده اما تنها به دو قائمه اشاره کرده و از دو قائمه دیگر آن اثری در رساله نیست: قائمه ۱. بیان حروف این آیه کریمه؛ قائمه ۲. بیان معانی هر یک از کلمات اربعه بسمله. زنوزی در مواردی به فلاسفه و صوفیه و مدعیان وحدت وجود خرده گرفته و اشکالاتی بر آنها وارد می‌کند. در پایان رساله از برادرش «میرزا عبدالرسول» نام می‌برد و از او با عنوان «فحل الفحول» یاد می‌کند و به مطلبی اشاره می‌کند که آن سر مستتر می‌خواند که کسی از علما و مفسران مطلع نشده و تنها به قلب میرزا عبدالرسول الهام شده است.

آغاز: الحمدلله العزیز العلیم و الصلوة علی نبیه النبیه و علی وصیه الوفی بنده جانی و اسیر فانی علی بن المتخلص بالفانی افاض الله تعالی علیه من شابیب جوده البحرانی. حسب الاشاره یکی از نتایج سلاطین که به حسن صورت آراسته و هم به صفات سیرت پیراسته در سیرت بر فرشته سابق بود و در صورت بر جن و انس فایق در گفتار امین بود و در اسرار ضمین ... این وجیزه را تحفه جهان فانی نامید ... بدان ارشدک الله تعالی که تبیین حقایق این مقوله بر اقامه قوایم اربعه مبتنی است

انجام: مراد شارح این نیست بلکه مرادش این است که استعانت باسم غیر استعانت به مسمی است. فافهم القلیل و استغن عن الکثیر فان العلم نقطة کثرها الجاهلون.

چاپ: با تصحیح محمد حسین درایتی، گنجینه بهارستان، بخش علوم قرآنی و روائی-۲، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، تهران، زمستان ۱۳۸۳ش

[منزوی ۱۰/۱؛ الذریعة ۴۲/۳]

۱- **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۷۰/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۸-۹۳]

۲- **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ (۵۴۲-۶۲۷)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۱۰-۱۸۹۵]

● **تحفة الحائریة** / اصول فقه / عربی

tuḥfat-ul ḥā'irīyya

جهرمی، علی بن محمد حسین
jahromī, 'alī-ye-bn-e mohammad hoseyn
وابسته به: احکام الصلاة = رسالة فی الصلاة؛ بحرانی، یوسف بن احمد (۱۱۰۷-۱۱۸۶ق)
کتابی در اصول فقه است و در واقع حاشیه‌ای است بر «رسالة فی احکام الصلاة» تألیف شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۱
آغاز: بسمله-احمدالله علی سابغ نعمته و سایغ عطته کما اشکره علی جلیل هبته و جمیل هدایته؛ **انجام:** و عبد هما یأتی بتشهد و تسلیم و لایحتاج الی تکبیرة الاحرام.
آغاز نسخه با معارج الاصول محقق حلی منطبق است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان دو تقریظ از طرف دو نفر از مجتهدین بر این کتاب نوشته‌اند و مهر کرده‌اند، محشی که احتمال دارد که محرر مؤلف باشد؛ کاغذ: سفید و نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۲۷۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۹۸]

← تحفه حاتمی ﴿ سهام بروج
← تحفه حاتمی ﴿ تحفة الحسینی
← تحفه حاتمی ﴿ تحفه حاتمیه
← تحفه حاتمیه ﴿ استخراج خط نصف النهار و معرفت سمت قبله

● **تحفه حاتمیه = تحفه حاتمی = هفتاد باب در اسطرلاب** / اسطرلاب / فارسی
tohfe-ye hātamīye = tohfe-ye hātamī = haftād bāb dar ostorlāb

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳-۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621)
اهدا به: وزیر حاتم بیگ اردوبادی
تاریخ تألیف: ۱۰۰۴ق
شیخ بهائی که از بزرگان ریاضی دوران صفوی است می‌گوید چون اشتیاق حاتم بیک را در مطالعه اسطرلاب یافتم و کتب معمول را غیرکافی در این فن دیدم بر آن شدم تا کتابی که حاوی مباحث آن باشد فراهم آورم، لذا این کتاب را در این فن تدوین کردم تا در مباحثه با حاتم بیک کافی باشد و ثانیاً حاوی همه مقاصد این علم گردد. اما ابواب آن: ۱. بیان حد اسطرلاب؛ ۲. معرفت ارتفاع کواکب؛ ۳. معرفت طالع؛ ۴. تعدیلات؛ ۵. معرفت ارتفاع؛ ۶. معرفت دایره درجه آفتاب؛ ۷. معرفت ساعات مستوی؛ ۸. معرفت اجزاء ساعات معوج؛ ۹. معرفت ساعات معوج؛ ۱۰. معرفت غایت ارتفاع آفتاب؛ ۱۱. معرفت میل آفتاب؛ ۱۲. معرفت غایت ارتفاع کوکبی؛ ۱۳. معرفت ظل اصابع و اقدام؛ ۱۴. معرفت وقت ظهر؛ ۱۵. معرفت انتها وقت فضیلت نماز ظهر؛ ۱۶. انتهاء وقت فضیلت نماز عصر؛ ۱۷. معرفت انتهاء وقت نافله ظهر؛ ۱۸. معرفت طلوع فجر اول؛ ۱۹. معرفت مقدار ساعات مستوی؛ ۲۰. معرفت مقدار مسافتی که از پیمودن آن مانعی باشد؛ ۲۱. معرفت ارتفاع مرتفعاتی که به مسقط الحجر آن توان رسید؛ ۲۲. معرفت ارتفاع مرتفعاتی که به مسقط الحجر آن نتوان رسید؛ ۲۳. معرفت ارتفاع دیوار قلعه که از وصول بمسقط الحجر آن مانعی باشد؛ ۲۴. معرفت عمق چاه؛ ۲۵. معرفت احداث قنوات؛ ۲۶. معرفت جاری نمودن قنوات؛ ۲۷. معرفت طالع سال مستقبل؛ ۲۸. آنکه وقت تحویل سال عالم روز خواهد بود؛ ۲۹. معرفت آنکه تحویل سال عالم بعد از چند ساعت روز یا شب واقع خواهد شد؛ ۳۰. معرفت ارتفاع قطب فلك البروج؛ ۳۱. معرفت و طالع وقت در شهر که آن را در اسطرلاب صفحه نباشد؛ ۳۲. معرفت فرض بلدیه؛ ۳۳. معرفت عرض بلدیه؛ ۳۴. معرفت طول بلدیه؛ ۳۵. معرفت مطالع جزوی از فلك؛ ۳۶. معرفت مطالع و معارف قوسی؛ ۳۷. تسویه البیوت؛ ۳۸. معرفت فصل سال؛ ۳۹. معرفت تقویم آفتاب؛ ۴۰. معرفت تقویم؛ ۴۱. معرفت تقویم النهار؛ ۴۲. معرفت سمت از ارتفاع؛ ۴۳. معرفت سمت از ارتفاع در اسطرلابی که دایره سموت آن را قسم تحت الارض کشیده اند؛ ۴۴. معرفت ارتفاع از سمت؛ ۴۵. معرفت سمت مشرق؛ ۴۶. معرفت استخراج خط نصف النهار؛ ۴۷. استخراج خط نصف النهار و خط مغرب باسطرلابی؛ ۴۸. استخراج خط نصف النهار و خط مشرق و مغرب به طریق دایره؛ ۴۹. معرفت قسمت قبله؛ ۵۰. معرفت تعیین قبله به طریق گردان؛ ۵۱. معرفت مقدا مسافت ما بین دو شهر؛ ۵۲. معرفت قوس النهار؛ ۵۳. معرفت ساعات مستوی لیل و نهار؛ ۵۴. معرفت اجزاء ساعات معوج ...؛ ۵۵. معرفت طالع وقت به صفحه افاقی؛ ۵۶. معرفت تسویة البیوت به صفحه آفاقی؛ ۵۷. معرفت ساعات تعجیل جنب؛ ۵۸. معرفت ظل سلم؛ ۵۹. معرفت آنکه کدام از کواکب در روز و کدام در شب غروب می‌کنند؛ ۶۰. معرفت درجه طلوع؛ ۶۱. معرفت بعد کواکب؛ ۶۲. معرفت آنکه هر یک از کواکب مثلث بر عنکبوت که پشت به آن روز طلوع کند؛ ۶۳. معرفت آنکه کواکب مثلث بر عنکبوت چه وقت بتاطع اعلی مدار نصف النهار می‌رسد؛ ۶۴. معرفت آنکه هر دو درجه از درجات منطقه البروج که بر یک مدار متحرکند؛ ۶۵. امتحان حجره؛ ۶۶. امتحان عضاد؛ ۶۷. امتحان صفایح؛ ۶۸. امتحان عنکبوت؛ ۶۹. وصف تعیین کواکب مشهوره؛ ۷۰. شناختن کواکب.
آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی خاتم الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین صلوة دائمة إلی یوم و بعد چون درین ولا خاطر ملکوت ناظر کیمیا اثر نواب قدسی القاب عالمیان ماب مرکز دائره دین و دولت.
انجام: در کمال سهولت و آسانی است سمت اختتام یافت
چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۱۶ق.، خشتی؛ تهران، سنگی،۱۳۱۹،

خشتی، ۲۵ص
[نسخه‌های منزوی ۲۵۰/۱؛ الذریعة ۴۲۵/۳؛ مشار فارسی ۱۲۰۱/۱؛ ذیل عالم آرای عباسی ص ۱۴۲؛ سرگذشت بهایی از نفیسی ص ۹۴؛ روضات ص ۶۰۵؛ ریحانةالأدب ۳۰۸/۳؛ مشترک پاکستان ۲۵۱/۱؛ الاسطرلاب گورکیس عواد: ۱۶۰؛ علم الفلک فی العراق از عزاوی (مجلس مجمع العلمی دمشق ۲۹): ۴۰۱ فهرستواره منزوی ۲۸۴۰/۴]

شرح و حواشی:

۱- الاسطرلاب = شصت باب؛ داغستانی، علی بن صادق (۱۱۲۵-۱۱۹۹)
۲- حاشیة الاسطرلاب؛ کاملی، خلیل بن عبدالسلام (-۱۲۰۷)
۳- تحفه بهائی (منتخب)
۴- شرح تحفه حاتمیه؛ منجم، محمد زمان

۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۰۵/۲
آغاز: در تعیین قبه باب چهل و نهم در معرفت جهت قبله پوشیده نماند که حال شهری در طول بعرض نسبت بمکه معظمه باشد، آنکه طول مساوی طول مکه و عرض کمر باشد
باب ۴۹-۵۰ تحفه حاتمیه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ یا اوایل قرن۱۰؛کاغذ:سمرقندی شکری آهار مهره،جلد:تیماج قرمز، ۲ص (۹۴-۹۵)، ۱۹و۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۱۹-۵۶۸]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۶/۸-طباطبائی
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج نیلی دارای ترنج و نیم‌ترنج، ۱۹ص (۱۹-۳۷ حاشیه)، ۱۵ و ۲۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۵۲]

۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۳۳
از نیمه فصل یکم باب یکم است تا اندکی از باب ۶۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، ۲۸گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۴-۴۰۴۸]

۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۴۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: آهارمهره نخودی، جلد: میشنی دارچینی، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۸-۱۳۵]

۵- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۵۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عوام آن را شاهین ترازو کویند آن ستاره روشن.
موجودی تا اواخر باب ۶۹؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: آهاری شکری، ۲۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۸-۳۰]

۶- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۶۶/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد، ۱۴ سطر [ف: ۵-۲۹۲]

۷- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۴۰/۴
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ (۱۰۶پ-۱۴۶ر)، ۹ سطر (۸/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۴۲]

۸- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۸۷/۱
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: علی اصغر بن محمد جعفر زواره‌ای در ۱۰۵۳ق؛ جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ(۱پ-۵۶ر)،۱۵سطر(۵×۱۱)،اندازه:۹/۵×۱۷/۵سم[ف: ۲-۴۲]

۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۵۹ص (۱-۵۹)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۱۶۳]

۱۰- قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۹۳
خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین محمد بن عبدالله گیلانی، تا: رجب قرن۱۱،جا: اصفهان؛ محشی؛ یادداشتی به‌تاریخ محرم ۱۲۷۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۲-۳۱۱]

۱۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۴/۳
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۱؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۹]

۱۲- مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-۲۲/۱
آغاز و انجام: برابر؛ ... فرغت من نقل السواد الی البیاض فی شهر رجب المرجب سنه الف و اربع بمحروسة قزوین.
خط: نستعلیق بد، کا: محمد باقر هادی حسینی، تا: ۱۰۰۲ق؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید، جلد: مقوای ساغری مشکی، ۱۰ص، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۷۷]

۱۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۹/۱-۹/۱۷۹
آغاز و انجام: برابر
از آول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد باقر حسینی، تا: رجب ۱۰۰۴ق، جا: قزوین؛ مصحح، با علامت «بلاغ قرائت» در حاشیه؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲-۷۹۶]

۱۴- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۲۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۰۱۸ق؛ مهر: عبده المطلب؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۴۶۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۲۰/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۷]

۱۵- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ با اشکال نجومی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۵]

۱۶- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۹/۳-طباطبائی

انجام: کاتب نسخه آرد: تمت الرساله فی یوم الجمعه ... ثمان و اربعین بعد الف علی ید ... محمد صادق بن حاجی محمدرضا التاجر الاصفهانی لنفسه بنفسه.
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن حاجی محمدرضا تاجر اصفهانی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۳۴ص (۸۳-۱۱۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۲۳-۵۶]

۱۷- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: فیلم
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ با سرلوح زرین، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مشکی روغنی گل و بوته، ۴۷گ (۶۲پ-۱۰۸ر)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱-۴۷]

۱۸- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۵۵
خط: نسخ، کا: شاه علی بن حسین کبابی، تا: ۲۹ شعبان ۱۰۶۹ق؛ در پایان زایجه طالع سال عالی است بافق «لب» در سال ۱۰۶۷ و ۱۰۶۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۴۹گ، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۱۱۴]

۱۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۳ق؛ ۳۰گ، ۱۷ سطر [ف: ۱۰-۲۱۷]

۲۰- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۷۴/۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۷۳ق، جا: حیدرآباد؛ جلد: مقوایی کاغذ مغز پسته‌ای پوشانیده، ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۲-۴۲]

۲۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۶/۶
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ شوال ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲۳گ (۶۲ر-۸۴ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۹سم [ف: ۶-۲۵۷]

۲۲- همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: ۲۲/۲
آغاز: چون در این ولا خاطر ملکوت
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰ شوال ۱۰۸۳ق؛ مجدول [رشت و همدان: ف: ۱۶۸۲]

۲۳- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۳/۱ ـ د
خط: نستعلیق، کا: حافظ امام قلی، تا: ۱۰۸۶ق؛ یادداشت او مورخ ۲۸ شعبان ۱۰۹۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۶۷گ (۲پ-۶۸ر)، ۸ سطر (۵/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱-۸۴]

۲۴- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ رجب ۱۰۸۷ق؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ و۱۸ سطر (۶/۵×۱۲/۷)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۸۵]

۲۵- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۸۰/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ محشی با نشان «بیرجندی» و «شرح بیرجندی»، مصحح، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱گ (۱۵۹-۱۷۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۲-۲۴۳]

۲۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رازی، تا: جمعه غره ربیع الثانی۱۰۹۳ق؛ واقف: دادمهر، تیر ۱۳۷۱؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: مقوا با روکش مشمع فرنگی دارچینی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۲۱ سطر [ف: ۱۸-۲۸]

۲۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۹۶
آغاز: رساله نبود که بر گل مباحث و مطالب ضروری آن فن محتوی و منطوی باشد لهذا بخاطر فاتر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۲۸- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد معصوم رضوی، تا: ۱۰۹۸ق، جا: دلیجان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲ص (۱-۴۲)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۶-۱۴۳]

۲۹- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۳۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹گ، ۲۰ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۰۱]

۳۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۴/۲
آغاز: در معرفت وقت ظهر و آن اول آفتابست از دایره نصف انهار؛ **انجام:** این تفاوت را بر طول بلد معلوم افزایند و الا از آن نقصان کنند تا طول بلد حاصل آید.
نام کتاب و مؤلف به استناد کتاب‌شناسی شیخ بهائی ۱۶۷؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ با اشکال نجومی و هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۵۵-۶۹)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۶-۱۹۳]

۳۱- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۸۷
آغاز: و چهار قسم کرده باشند این اقسام را درجات میل خوانند ... بطرف فوق رود. باب دوم؛ **انجام:** باب هفتادم در شناختن کوکب مثبته بر عنکبوت ... تا هر کوکبی از آن
فقط از نیمه دوم باب نخستین تا نیمه نخست باب هفتادم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۳/۵سم [ف: ۳-۳۵۸]

۳۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۲۱گ، ۱۹ سطر (۵/۳×۱۳)، اندازه: ۷/۷×۱۹/۷سم [ف: ۸-۷۴]

۳۳- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: ترمه عطف تیماج قرمز،

۲۹گ (۱پ-۲۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۲۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۸۳/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۴۴]

۳۴- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۸۲/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز، ۲۱گ (۱۰ر-۳۰ر)، ۱۹ سطر (۱۳/۵×۲۳)، اندازه: ۲۲×۲۹/۵سم [ف: ۱۲۹]

۳۵- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۳۵

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک‌شنبه ۲ محرم ۱۱۰۴ق [نشریه: ۷-۱۱۳]

۳۶- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۰۴

خط: نستعلیق، کا: محمد اسحاق قمی، تا: ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق، جا: بیجاپور در لشکر عالمگیر پادشاه اورنگ زیب؛ جلد: پارچه، ۴۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۵-۱۹۸]

قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم

همان نسخه بالا [صد و شصت نسخه:-۴۴]

۳۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد هادی بن محمد تقی سهروردی مشهور به شولستانی، تا: ۱۱۰۴ق، جا: شیراز، مدرسه صالحیه؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۷۱]

۳۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۴ رمضان ۱۱۰۵ق؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ضمیمه نسخه ش ۱۹۵۲۷؛ کاغذ: شکری فرنگی، ۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۸-۳۰]

۳۹- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۲۸/۲

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۳سم [ف: ۶-۳۱۰]

۴۰- تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲ص (۲۸-۵۹)، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۱۹]

۴۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۶۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین، مازندرانی، تا: سه‌شنبه ۴ شعبان ۱۱۱۳ق، جا: عباس آباد (از توابع اصفهان)، در مدرسه آقا کمال ریش سفید؛ مصحح، محشی، بخشی مربوط به تصحیح نسخه و بخشی دیگر از «خواجه» و بعضی از «شرح» می‌باشد، در پایان مختصری در دو برگ با عنوان « مواضع کواکب منازل قمر» و همچنین یک روایت و یک رباعی آمده؛ کاغذ: شرقی، ۲۴گ (۳۲- ۵۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۹-۲۵۳]

۴۲- خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۰۳/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد رفیع دیهوکی طبسی گیلکی، تا: سه‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۱۱۵ق، جا: اصفهان؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹ص، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۵۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۳/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۸۸]

۴۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۹۹

خط: نسخ، کا: یار محمد بن محمد زمان ماهانی کرمانی، تا: ۱۲ رجب ۱۱۱۷ق، کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، ۴۹گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۷۹]

۴۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۱۸ق، کاغذ: شکری و زرد، جلد: چرمی ضربی، ۵۸ص (۵۷-۱۱۴)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۲۲]

۴۵- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۵۴/۲

خط:نسخ،بی کا،تا:پنج‌شنبه۲۹صفر۱۱۲۳ق؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۴۰]

۴۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خداداد فراهی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۱۱]

۴۷- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۸۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: غره رجب ۱۱۳۱ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی محمد صادق الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۶۹]

۴۸- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۰۳/۴

خط: نسخ، کا: صادق بن استاد علی نقی بناء اصفهانی، تا: چهارشنبه ۲۲ شعبان ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۶۵پ-۹۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۹]

۴۹- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۹۳/۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول ۱۱۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴گ، ۱۷ و ۲۱ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۴۶۴]

۵۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عوام آن را شاهین ترازو گویند آن ستاره روشن.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف: ۱۸-۳۱]

۵۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:نیمه دوم قرن ۱۳؛ محشی با نشان «عبدالعلی»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳گ (۶۸پ-۹۰پ)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۰۲]

۵۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۸/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۰ص، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۳۳۹]

۵۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۷۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه‌ای خاکستری، ۱۴گ (۳۳ر-۴۶پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۹۷]

۵۴- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۹/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۵۹ص (۱۸۴-۲۴۲)، قطع: خشتی [ف: ۱۰-۲۰۱۶]

۵۵- تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۴۱/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: کاغذی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۵]

۵۶- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۰۳/۴-ف

نسخه اصل: نفیسی ش ۴۱۲؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [فیلمها ف: ۱-۷۳۲]

۵۷- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۶ش۴-۱۸]

۵۸- تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۴۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد رضا مرزنجانی کزازی، تا: یکشنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۰۲ق، جا: اصفهان؛ مهر: «عبده محمد حسین الحسینی ۱۱۱۸» (بیضی)؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۰۱]

۵۹- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۰۴ و ۲۷۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر، تا: چهارشنبه ۲۵ رمضان ۱۲۰۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲-۱۲۴] و [عکسی ف: ۷-۳۰۶]

۶۰- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۶/۴

خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح جاجرمی، تا: ۶ رجب ۱۲۱۵ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۶۶پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۴۰۰]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۹/۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۶]

۶۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

در هفتاد باب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن فاضل سبزواری، تا: رجب ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: فستقی، ۴۶گ (۴۵پ-۹۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۹/۹سم [ف: ۶-۳۰۹]

۶۲- تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۳

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۰ق؛ کاغذ: زرد کم آهار، جلد: میشن مشکی نرم، ۱۴گ (۱۲پ-۲۵پ)، ۳۰ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸۹]

۶۳- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱

آغاز: عفی الله عنه یمباحثه ومذاکره آن اشتغال نمایند ودرمیان آن رسائل رساله نبود که بر کل مباحث ومطالب ضروری آن فن محتوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: صادق فارسی اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ شعبان ۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز ؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۶۹]

۶۴- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱ص (۲۴-۶۴)، ۱۷ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۹۰۱] و [نشریه: ۴-۴۰۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۹۸]

۶۵- تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ شعبان ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد:تیماج مشکی،۸۰ص (۲-۸۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۳]

۶۶- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم سبز، ۲۰۷گ، ۱۹ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۵]

۶۷- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۵۰/۴

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۳۷ق؛جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۱۵۸پ-۱۷۹پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۳۶]

۶۸- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۱۰/۴

کا: زین العابدین بن میرزا محمد تقی، تا: سه‌شنبه ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۰گ (۲۱پ-۴۰ر)، ۲۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۴۵]

۶۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹

آغاز: و بعد چون د رینوقت خاطر الملوک ناصر (؟) کیمیا اثر نواب قدسی القاب عالمیان ماب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۳۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۲-۸۷]

۷۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۹۰/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد علی شریف بن محمد افضل، تا: سلخ شعبان ۱۲۴۲ق؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ (۸۱پ-۱۱۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۰-۱۴۲]

۷۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۱۱/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۱ص (۱-۴۱)، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۴۸]

۷۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶رجب ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۴ سطر [ف: ۱۸-۱۱۳]

۷۳- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۸۰]

۷۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۲ق؛ محشی با نشان «عبد»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۴گ (۱۵۸پ-۱۷۱پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۲۷۷]

۷۵- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۹/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا،تا:۱۲۵۴ق؛کاغذ:هندی و فرنگی، جلد: میشن یشمی، ۶۸ص (۲۸۱-۳۴۸)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۴۰۰]

۷۶- یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۲۱۹/۳

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن، تا: جمعه ۱۷ رمضان ۱۲۵۶ق؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۲۰پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۷۷]

۷۷- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۶۶/۶-۳۳/۱۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۶]

۷۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۹۱۹/۵

آغاز: در بیان حد اسطرلاب و القاب اجزاء و خطوط آن؛ **انجام:** نقل من رسالة الاسطرلاب التی صنفها شیخنا بهاء الملة والدین الشهیر بهفتاد باب

نام کتاب به استناد کتاب‌شناسی شیخ بهائی ۱۶۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق، با اشکال؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: مقوایی، ۳ص (۲۱۶-۲۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۸-۳۹۹]

۷۹- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸/۶-۳۱/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:دهه سوم شعبان۱۲۶۶ق؛مجدول محرر؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۹۶]

۸۰- شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۹۱

خط: نستعلیق شکسته، کا: مهر هاشم سروستانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۷۰ق، ۱۴گ (۱-۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۹۲]

۸۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد هاشم بن محمد حسین کاشانی (پزشک عصر ناصری)، تا: ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۱-۱۴)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۳-۸۲]

۸۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی بن محمد صالح مازندرانی، تا: ۴ ربیع الاول ۱۲۷۳ق؛ با اشکال و جداول نجومی، پس از آن دو صفحه فواید است در باب طریق استعلام قدر شاخص و علت اختلاف اوضاع هلال، و وجه رؤیت حلقه نور در هلال شب دوم دون شب اول. کاتب، تعداد ابواب را بجای هفتاد باب، هفتاد و دو نوشته و این اشتباه ناشی از آنجاست که دو فصل باب چهارم را که در تعدیل مقنطرات و تعدیل طالع است هر کدام بابی مستقل انگاشته آنها را به ترتیب باب پنجم و ششم نوشته؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۹۹]

۸۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۴/۲

خط: نسخ، کا: سید محمد بدیع بن سید مصطفی موسوی ادب امامی اصفهانی، تا: ۱۲۷۷ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج قرمز، ۳۴ص (۱۶-۴۹)، ۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۴۲۳]

۸۴- بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه: ۳۶/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالجلیل بن ملاآقا بابا شهاب الدین کلالی، تا: جمعه ۱ ربیع الثانی ۱۲۸۰ق، جلد: تیماج قهوه‌ای دارای ترنج، ۲۶گ (۳ر-۲۸ر)، ۱۲-۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵۳]

۸۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شنبه ۱۲ ذیحجه ۱۲۸۲ق؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۴۱ص (۶۶-۱۰۶)، ۱۵ سطر (۱۱× ۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۷/۱-۳۸]

۸۶- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۹۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۸۴ق، جا: مدرسه حسن پاشا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف: ۵-۳۰۰]

۸۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: صالح حسینی، تا: ۱۲۸۴ق، جا: سمنان، مدرسه صادق خان؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۲سم [ف: ۱۰-۹۱]

۸۸- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالاحد، تا: سه‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۸۷ق؛

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ (۲پ-۲۲پ)، ۱۶ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۵۹]

۸۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۰۸/۲

آغاز: بسمله این رساله مشتمل است بر هفتاد باب. باب اول در بیان حد اسطرلاب و القاب؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: آقا محمد طالقانی، تا: ۱۲۸۷ق، جا: سنندج؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی با عطف تیماج قرمز، ۱۰ و ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۹۲]

۹۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابن علی، تا: ۱۲۸۸ق [رایانه]

۹۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۷۹/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن بن عبدالکریم تنکابنی گلیجانی، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول ۱۲۹۰ق، جا: تهران، مدرسه فخریه مشهور به مدرسه خان؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج سرخ، ۱۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۹]

۹۲- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۱/۲-۷/۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسینعلی بن فتحعلی زنجانی، تا: یک شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۹۶]

۹۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۹۴- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۴]

۹۵- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۲

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن محمد رضا، تا: پنج‌شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۲۹۹ق [نشریه: ۲-۱۱۸]

۹۶- شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ ذیقعده ۱۳۰۲ق؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۱]

۹۷- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۵۱/۱

خط: نسخ، کا: سید علی اکبر بن سید عبدالحسین بن محمد صادق حسینی طباطبائی، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۰ص (۱-۵۰) [ف: ۱۰-۱۵۲۲]

۹۸- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۸/۵-۱۲/۸۸

آغاز و انجام: برابر؛ بحمدالله ... و نسخه این رساله خودم می‌دانم که بسیار مغلوط است ولکن بنده کالب بودم که این نسخه را داشته باشم و بسیار هم سعی کردم درپیدا کردن وی

خط:نستعلیق شکسته،کا:محمد بادکوبی،تا:۱۱صفر ۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۶]

۹۹- شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق [میراث اسلامی: ۵-۵۷۱]

۱۰۰- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۲۹/۳

خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین اسماعیل موسوی زنجانی، تا: ۱۶ شعبان ۱۳۱۷ق؛کاغذ:فرنگی،جلد:تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۱۱۲پ-۱۴۴پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۸۰]

۱۰۱- تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۵۴/۱

دارای هفتاد باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۴۴ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره سفید، جلد: روغنی متوسط، ۳۵گ (۱-۳۵)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [نشریه: ۱۳-۲۲۰]

۱۰۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷/۳

آغاز: باب پنجاهم در معرفت تعیین قبله به طریق دیگر و آن چنان است که درجه هشتم جوزا

تنها باب ۵۰؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز، ۲ص (۷۲-۷۳) [سنا: ف: ۲-۲۶۵]

۱۰۳- همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۳/۱

بی‌کا، بی‌تا [رشت و همدان: ف: ۱۵۸۳]

۱۰۴- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۰۲/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد ربیع سمنانی، بی‌تا؛ نام کتاب و نگارنده و مهدی الیه در دیباچه آمده است ولی عنوان رساله به خامه نویسنده «هفتاد باب» آمده است؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه میشن سیاه، ۱۸گ (۹۲پ-۱۰۹ر) [ف: ۶-۳۹۷]

۱۰۵- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۵۴/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با جداول علمی و دائره‌ها؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای روشن، ۲۳گ (۲پ-۲۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۴۷]

۱۰۶- تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۴۱/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۸]

۱۰۷- شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۵۷۵]

۱۰۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۰۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۱۴

آغاز و انجام: برابر؛ فی دار السلطنه قزوین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۱۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۷۶

تحفه حاتمیه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مسعود عالم پور رجبی [رایانه]

۱۱۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۸۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۱۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۹۸۶

آغاز: بسمله، باب اول در بیان حد اسطرلاب و القاب اجزاء و خطوط آن اسطرلاب دو نوع بود؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۱۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۷۷
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۱۱۴- اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۶۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴۹]
۱۱۵- شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۵۶/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۶]
۱۱۶- یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۲۱۹/۲
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۵ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۷۶]
۱۱۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۲۸۰۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۲]
۱۱۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۸۲
آغاز: بسمله، ارتفعت درجات جبروتک؛ **انجام:** الیها علی صوب القبله ... محمد مقیم
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم، بی‌تا، کاغذ: شکری، جلد: مقوا [الفبائی: ۴-۱۱۲]
۱۱۹- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۸/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج، ۲۷گ (۷۹پ-۱۰۵پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۳-۳۵۷]
۱۲۰- قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۱۰۰]
۱۲۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۶۱/۴
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۷۸ص (۱۴۱-۲۱۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۷۴۵]
۱۲۲- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۶۱/۲-۵۹/۸۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ (۳۴-۵۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۹۶]
۱۲۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲/۴-۱/۷۲-۷۲
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر (۷۰باب)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۷۹۵]
۱۲۴- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۸۱/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماچ، ۵۴گ (۱-۵۴)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۴۰]
۱۲۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۳۴/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر، ۱۰گ (۲۴۷پ-۲۵۶ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۲۱]
۱۲۶- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۸/۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۲-۲۵۳]
۱۲۷- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۳/۱۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷ص (۳۵۳-۳۷۹) [ف: ۵-۴۹۸]
۱۲۸- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۱۳/۱۶
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، قطع: پستی [ف: ۲-۱۱۴]
۱۲۹- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۴۷/۶
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۴۸]
۱۳۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی روکش کاغذی بنفش عطف تیماج عنابی، ۴۲ص (۵۶-۹۷)، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۴-۵۶]
۱۳۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۱پ-۵۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۷-۷۸]
۱۳۲- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۷۵/۱
انجام: و خط هجده و ارتفاع که شرقی گذاشتیم و نشان کردیم و ما بین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۸۰]

● **تحفة الحبیب** / شعر / فارسی
tohfat-ol habīb
فخری هروی، محمد بن امیر، ۹۰۳؟ق ۱۰ قمری
faxrī heravī, mohammad ebn-e amīr (1498-16c)
اهدا به: خواجه کریم الدین حبیب الله ساوجی
تاریخ تألیف: ۹۲۹ق؛ محل تألیف: هرات
جنگی است که جامع، اشعار و غزلیات شعرای مختلف را در آن جمع‌آوری نموده و در اثنا اشعاری را از خود با تخلص فخری آورده است. فهرست شعرایی که شعرشان در این جنگ آمده چنین است: اهلی، امیر خسرو، عبدالرحمن جامی، آگهی، خواجه میرم، خواجه افضل، عالم، امیر شیخم سهیلی، اصلی، هلالی، آصفی، امیر محمد صالح، حافظ، حالی، محوی، حکیم نزاری، سید نسیمی، امیر قاسم انوار، شیخ آذری، همام تبریزی، خیالی، علی فیضی، ملک باخزری، حیرتی، بساطی، حسن، کمال، کاتبی، طوسی، جلال رفیعی، امیر سلطان ابراهیم صدر،

ابوطاهر کاتب، هجری، سلمان، ممکن،حسن شاه، جمشید، ابوالبرکه، خیری، اصیلی، سفی، آهی، دیوانه نیشابوری،هلاکی، فانی، ثانی، امیر شاهی، عبدالمؤمن مزاری، جمشید معمایی، خرمی، جانی، ریاضی، بدر نیشابوری، امیر علی شیر، مسیب، عابدی، دایمی، نظمی، علمی قانونی، حقیری، سعدی، محمود تبریزی، عماد فقیه، اشرفی خیابانی، میرزا یعقوب، کامی، میر حاج (انسی)، خلیل کوهی، میر مفلس، بدخشی، ناظری، ابوطاهر، اسیری، خسروی، سلطان حسین میرزا، فیض، هاشمی، واقفی، سائلی، بدیعی، میرغیاث سرخ. (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله، ای نام تو دیباچه مجموعه راز ×× نازند بنام تو همه اهل نیاز / بر هر ورقی که هست نام تو طراز×× ماراست درین گلشن معنی ناز . غزل سرایان عالم معانی و سخن وران جهان نکته دانی را نخستین کلام ستوده حمد و ثنای حضرت ملک علام است ... بر صحایف ضمیر مهر نویر ارباب ذکاء و اصحاب شعر و انشاء پوشیده [نماند] که این حقیر فقیر که فخری بن ابن محمد الهروی ... چنین داشتم روز و شب در خیال ×× که هر جاست نظمی ز اهل کمال / همه جمع سازم به سعی تمام ×× نمایم دران غایت اهتمام / وزانجا گزینم گهرهای ناب ×× که باشد همه یکدگر را جواب / بحمد الله این دولتم دست داد ×× به الطاف دستور عالی نژاد

انجام: این تازه بوستان گهر گوشه درد ×× داستان عشق هزار است عندلیب / خوانیست پر جواهر اشعار دلگشا ×× هر کس به قدر حال ازو می‌برد نصیب / منظور اهل دانش اگر شد عیب (؟) نیست ×× زیرا که نیست سر بسرش معنی غریب / زان تحفة الحبیب خرد نام این نهاد ×× کز نام نیک آصف دوران گرفت زیب / تاریخ این صحیفه کسی را شود عیان ××کو بی حد آورد به نظر تحفة الحبیب

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۴۱۹/۱؛ دیباچه روضة السلاطین چاپ ۱۳۴۵ خ تبریز؛ فهرستواره منزوی ۱۸۶۲/۳ و ۵۴۸/۱۰]

۱- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی، تا: رجب ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۱۳۲گ (۱پ-۱۳۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۵۸]

۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه صفر ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۲۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۸۸]

۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۲۷

آغاز: دل داد جان و آن لب شکر فشان گرفت ×× جان تمام در عوض نیم جان گرفت؛ **انجام:** رشته جنبش و سکون همه×× در خم حلقه ارادت بست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۵-۳۵]

۴- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۶۴۷

آغاز: آغاز نثر: حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمته که وظایف لطایف حمد و ... آغاز نظم: خواجه سلمان فرماید: بدست باد گه گاهی سلامی میرسان ما ار ×× که از لطف تو خود آخر سلامی بس بود مارا/ شب غم نامه هجر تو را باکوه اگرگویم ×× ز رقت چشم ها گردید گریان سنگ خارا را؛ **انجام:** اگر هزار خدنگ افکنی بجانب من ×× خطا مباد الهی از آن هزار یکی / فتاد کاتبی از تیر یار تا دم صید×× چنین لطیفه نیفتد ز صد هزار یکی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ رجب ۱۳۱۶ق؛ ظاهراً به خط معلم شاعر است، در آخر نسخه اسامی شعرای این جنگ به ترتیب حروف الفبا آمده؛ جلد: تیماج سرخ ترنج با سر، ۱۳۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۱۷۶]

۵- مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۷ فرخ

آغاز: بسمله مولانا عیانی گوید: خدا بمردم از آن داد چشم بینا را ×× که وا کنند و به بینند روی دنیا را

خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن علی اکبر، تا: یک‌شنبه ۱۱ ذیحجه ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: مشقی خط‌دار، جلد: تیماج سبز، ۲۰۵گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۲]

● **تحفة الحبیب** / تاریخ ایران / فارسی

tohfat-ol habīb

هزاره‌ای، فیض محمد

hazāre’ī, feyz mohammad

تاریخ تألیف: ۱۳۲۲ق

در تاریخ تیره محمد زیی افغان، از سال ۱۱۸۴ق /۱۷۷۰م تا تاجگذاری عبدالرحمن خان در ۱۲۸۶ق/۱۸۷۰م. (احمد منزوی)

آغاز: نخستین ذکری که زبان بیان سراید، ستایش پادشاهی است که ...

[فهرستواره منزوی ۹۲۰/۲]

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۰۰عکسی

بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۴۹]

← تحفة الحجاج ◄ مناسک حج و آداب سفر

● **تحفة الحجاج** / فقه / فارسی

tohfat-ol hojjāj

حسینی، حسین بن محمد، ق۱۴ قمری

hoseynī, hoseyn ebn-e mohammad (-20c)

تاریخ تألیف: ۱۳ شوال ۱۲۸۱ق
مناسک حج است.
چاپ: تحفة الحجاج و المعتمرین: ایران، سنگی، بدون تاریخ، ربعی

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۷۳
آغاز: آغاز پس از تحمیدیه: اما بعد چنین گوید امیدوار عفو پروردگار
بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی که از آن بر می‌آید نگارنده در ۱۳۰۹ زنده بوده است؛ ۱۵۰گ، ۱۷سطر، قطع: خشتی [ف: ۵]

● **تحفة الحجاز و سر الاولیاء** / شعر / فارسی
tohfat-ol hejāz va serr-ol owlīyā'
ذهبی دزفولی، عین الدین حسین، ق۱۴ قمری
zahabī dezfūlī, 'ayn-od-dīn hoseyn (-20c)
اهداء به: میرزا علی اصغر خان اتابک
مثنوی‌ای است نزدیک به دوازده هزار بیت پس از خطبه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳
آغاز: ای گشاینده در انوار ×× ای نماینده حقیقت کار / ای فرازنده جهان خرد ×× وی فروزنده روان خرد؛ **انجام:** چونکه سوقات اهل راز بود ×× نام او تحفة الحجاز بود / ختم بر رسول و آل کرام ×× صل یا ذوالجلال و الاکرام
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۷۳۶]

● **التحفة الحرمية فی المسائل الشرعية** / کلام و اعتقادات / فارسی
at-tohfat-ol haramīya fe-l masā'el-eš šar'īya
لاری، علی اکبر بن محمد امین، ق۱۳ قمری
lārī, 'alī akbar ebn-e mohammad amīn (-19c)
اهدا به: مرتضی قلی خان وکیل الملک
در ۱ «مقدمه» و ۲ «باب» در اصول دین و فروع دین تا نماز.
آغاز: بسمله. حمدله، چنین گوید ... علی اکبر بن محمد امین لاری
[فهرستواره منزوی ۱۷۷/۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۷۰
آغاز: بسمله. حمدله، چنین گوید ... علی اکبر بن محمد امین لاری
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ مجدول [نشریه: ۷-۱۱۳]

● **تحفة الحرمين = حج نامه** / سفرنامه / ترکی
tohfat-ol haramayn = haj-nāme
نابی رهاوی، یوسف بن عبدالله، -۱۱۲۴ قمری
nābī rahāvī, yūsof ebn-e 'abd-ol-lāh (-1712)
اهداء به: محمد خان غازی و عبدالرحمن پاشا
تاریخ تألیف: ۱۰۹۳ق
سفرنامه مکه و مدینه او است به نظم و نثر.
آغاز: ای بیت حرامی صف غفرانه مقام ×× وی باب سلامی مدخل دارسلام / ای ملتزم شریفی مستلزم عفو××وی زمزمی صفحه شوی عصیان انام ...
[ریو ۱۱۳ و ۲۵۵ و ۲۶۰؛ بلوشه ۱۳۸۰، ۱۲۵۰، ۳۷۸، S4؛ فلوگل ۶۷۱: ۱- قرطای ۱۳۶۴؛ الاوقاف العامة موصل ۸۳/۲]

۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۴۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** دیدم تمامنه نابی بو نسخه نک تاریخ ×× بو تحفه حرمینم قبول ایده مولا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ مجدول، با سرلوح کوچک؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آلبالویی، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۶سم [ف: ۱-۶۰۲]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۰۰
آغاز: برابر **انجام:** نیست تهی یکنفس از ذکر دوست در تو قصوریست.
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ در آغاز نسخه یادداشت‌های پراکنده از جمله اشعاری به ترکی از نابی افندی (مؤلف)؛ مهر: «عبده الراجی فتحعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج عنابی، ۴۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۷/۲-۵۶]

۳- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۱عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** دیدم تمامنه نابی بو نسخه نک تاریخ×× بو تحفة الحرمینم قبول ایده مولا
نسخه اصل: آکادمی علوم آذربایجان در باکو، نسخه شماره ۶۰ (B. ۳۴۷۳/۳۲۱)؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۱۱۲۸ق؛ مصحح؛ ۲۱۶ص، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۵۲۹]

۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** دیدم تمامنه نابی یو نسخه نک تاریخ ×× بو تحفة الحرمینم قبول ایده مولا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: محمد شهیر بضاری خواجه زاده، درویش محمد بیارنجی زاده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۶۴]

● **تحفة الحرمين** / سفرنامه / فارسی
tohfat-ol haramayn
خاوری تبریزی، میرزا معصوم، ق۱۳ قمری
xāvarī tabrīzī, mīrzā ma'sūm (-19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۱۳ق

سفرنامه زیارت و سفر حج وی می‌باشد. در خاتمه نام منظومه آمده است: بیشترم زانکه بلب جان رسید ×× در حرم این قصه بپایان رسید / مفتی دین قاضی دین است این×× تحفه بین الحرمین است این».
[فهرستواره منزوی ۶۹/۱]

۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۹/۱
آغاز: بر رخ اخوان در احسان گشاد ×× راتبه شان در خور احسان نهاد؛ **انجام:** تا به ابد یاد شکفته گلش×× و انجمن آرای چمن بلبلش
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: روغنی دارای ترنج و سرترنج، ۱۶۶ص (۱-۱۶۶)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۶۴]

۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۶
آغاز: آیینه شرمنده آب و گلشن؛ **انجام:** تا به ابد یاد شکفته گلش×× و انجمن آرای چمن بلبلش
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نباتی، جلد: روغنی، [رایانه]

● **تحفة الحرمین** / شعر / فارسی

tohfat-ol haramayn

قادری، محمد رحیم، ق۱۳ قمری

qāderī, mohammad rahīm (-19c)

اهدا به: نواب محمد علی خان امیر الهند عمدة الملک آصف الدوله انور الدین خان بهادر
تاریخ تألیف: ۱۲۰۳ق
به وزن مثنوی، در دو کتاب: نخستین به نام نقش کعبه در ۴۲ فصل، دومی در ۲۵ فصل در فهرست و ۲۴ فصل که با خاتمه است در متن سپس دو قصیده و یک ترجیع که باید فصل ۲۵ به شمار آید. هر دو کتاب در وصف حج و مکه است و سفرنامه مانند و فهرست فصل‌ها هم در آغاز هر دو بخش آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۴۹
آغاز: بسمله، رب یسر و تمم بالخیر. حمد تو کرا مجال باشد ×× ممکن نبود محال باشد / با نعت نبی چگونه سازم×× چون شمع ز آتشش گدازم . بخش دوم: پس از حمد خدا و نعمت احمد×× به کف آرم گلی از باغ سرمد؛ **انجام:** بخش ۱: یا رب تو رحیم را جنان ده ×× از آتش قهر خود امان ده / خوردست سکندری به این سنگ ×× اکنون نرود به پیش شد لنگ. تمت تمام شد ... نسخه نقش کعبه ... مؤلفه محمد رحیم الدین قادری (سپس یک ترجیع و دو قصیده است که بجای فصل ۴۲ است) بخش دوم: هزار و دو صد و هم درش چار ×× ز هجر مصطفی این نغز گفتار / عیان شد از زبان خامه من ×× بسان ماه رویم کرد روشن ... نام این دو کتاب یکجا ×× خواستم از سروش عقل افزا / گفت با من که تحفة الحرمین ×× بکفت آمده به زینت و زین. (سپس دو قصیده است و یک ترجیع از همین « رحیم»)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج کبود، ۶۵گ، ۱۴ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۸۵]

● **تحفة الحرمین** / معما / فارسی

tohfat-ol haramayn

اهدا به: سلطان محمد بن سلطان مراد
تألیف شیخ کرمیانی معاصر سلطان مراد ثانی. کتاب در فن معما تألیف شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۹۴
آغاز: در کنه یکی نکته ز اسرار اله ×× لب بسته به عجز خویشتن معترفند. عرض می‌نماید که چون از ملک خراسان احرام حریم حرمین محترمین جسته احرام بسته در دیار فیض آثار مکه معظمه و مدینه مکرمه به نیت مجاورت ساکن شد؛ **انجام:** آل علی شیر خواجه دیوان رسوائی مکارم فدائی ندائی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل ذیحجه ۹۱۷ق، جا: مکه؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه،، جلد: میشن قرمز، ۱۵۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۱سم [ف: ۲-۱۰۴]

● **تحفة الحرمین و مفاخر الثقلین** / شعر / فارسی

tohfat-ol haramayn va mafāxer-os seqlayn

قصیده تحفة الحرمین و مفاخر الثقلین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۱۵/۶
آغاز: صبح خیزان بین بصدر کعبه مهمان آمده×× جان عالم دیده و در عالم جان آمده؛ **انجام:** فاقه پروردان چو پاکان حواری روزه دار ×× کعبه همچون خوان عیسی عید ایشان آمده
کا: حبیب الله قاآنی شیرازی، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، جلد: پارچه‌ای قرمز، ۲ص (۵۲-۵۳)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۶۷۹]

● **تحفه حسام** / ادبیات / ترکی، فارسی

tohfe-ye hesām

حسام خویی، حسن بن عبدالمؤمن، -۹۸۴ ؟ قمری

hesām-e xū'ī, hasan ebn-e 'abd-ol-mo'men (-1577)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۸۴/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۲۰گ (۸۱پ-۱۰۰پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۵) [ف: ۱۷-۱۶۶]

● **تحفة الحسن** / تاریخ ایران / فارسی

tohfat-ol hasan

علی آبادی مازندرانی، محمد حسن بن نصرالله، ق۱۳ قمری

ʻalī-ābādī māzandarānī, mohammad hasan ebn-e nasr-ol-lāh (-19c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۷۸/۱

آغاز: اگر میر بانوا و اگر مور بینواست در وجود محتاج حضرت اوست ... مدح ثانی کیفیت جنگ خیبر و وقایع آن قوم لعین؛ **انجام:** وقایع آثار ظهور آن نور در کوه طور (مهدی) ... مختصری از آنها را نگاشته.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ با جدول زرین؛ کاغذ: آبی فرنگی آهار مهره، جلد: رویه کاغذ روغنی فرنگی، ۲۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۲سم [ف: ۷-۳۶]

● **تحفه حسین شاهی = ذخیرة الفقه** / فقه / فارسی

tohfe-ye hoseyn-šāhī = zaxīrat-ol feqh

قریشی، علاء علی

qorayšī, ʻalāʻ ʻalī

اهداء به: جلال الدین مظفر حسین شاه سلطان پسر ابراهیم شاه پسر ناصرالدین محمود شاه پسر شمس الدین ابراهیم شاه سلطان پادشاه بنگاله (۸۶۳-۹۰۵ق)

به روش پرسش و پاسخ. عنوان‌ها: باب در بیان وضوء ... باب المیراث. جز تحفه حسینی محمد اشرف لاهوری ساخته ۱۰۵۷ق (تسبیحی ۳: ۶۹).

[گنج بخش منزوی ص ۲۱۹۲؛ تسبیحی ۲: ۷۶؛ فهرست محمد شفیع ۴۲۱ که دومین نام ان حیرة الفقه آمده است]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۲۸/۱

آغاز: بسمله. حمدله ... حماد ابن حمید چند ورق هاء ثناء جزیل مر خداوندی را که طبایع علما را به حل مشکلات بیاراسته

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۰گ (۱ر-۲۰پ)، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۷-۴۳۹]

● **تحفه حسینی = تحفة الحسینی** / فقه / فارسی

tohfe-ye hoseynī = tohfat-ol hoseynī

لاهوری، محمد اشرف بن محمد، ق۱۱ قمری

lāhūrī, mohammad ašraf ebn-e mohammad (-17c)

در آداب تدفین مردگان

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱۰

آغاز: می‌آید و راز داران دین فخرالدین رازی را وجهم العاقبة گفته‌اند؛ **انجام:** از اعانت حق بخیر ختم کنند.

خط: نستعلیق هندی، کا: محمد اشرف (غیر از مؤلف)، تا: ۱۱۵۸ق، به دستور میان سید محمد اشرف که او نیز با مؤلف و کاتب هم نام است و هر دو شاگرد مؤلف بوده‌اند؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرم قهوه‌ای ترنج‌دار، ۱۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۱۷۰]

● **تحفه حسینی** / طب، شعر / فارسی و عربی

tohfe-ye hoseynī

حکیم، حسین بن محمد شفیع، ق۱۲ قمری

hakīm, hoseyn ebn-e mohammad šafīʻ (-18c)

اهدا به: حسین بیگ پسر بیرم خان

تاریخ تألیف: رمضان ۱۱۸۸ق

منظومه در طب به نام «تحفه حسینی» در مزاج و خواص ادویه، ظاهراً او دو کتاب و یا دو جلد بدین نام ساخته است که در مقدمه منظومه اول از آن ذکر کرده و گفته که اثر من شامل دو کتاب خواهد بود، اولی آن را برای پسر بیرم خان، حسین بیگ که شاگردش بوده به نظم آورده، تاریخ پایان نظم نیمه رمضان ۱۱۸۸ هـ.ق. و در حدود ۲۵۰۰ بیت است و دومین آن را نیمه جمادی الاول ۱۱۹۰ق و در حدود ۱۵۰۰ بیت است.

[فهرستواره منزوی ۳۵۵۷/۵ با عنوان «طب منظوم»]

۱- کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ [نشریه: ۷-۷۵۶]

۲- کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: احمدالله خالق الارواح ×× مظلم اللیل خالق الاصباح؛

بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ [نشریه: ۷-۷۵۶]

● **تحفه حسینی** / طب / عربی

tohfe-ye hoseynī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۹۶۵

آغاز: بسمله، حمد و ثنا مکرمی را که جوهر را بوسیلت برودت؛ **انجام:** اما پنج چیز با یکدیگر مخورند اول گله و امگور شیرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

← تحفة الحسینی ← تحفه حسینی

● **تحفة الحسینی** / طب / فارسی

tohfat-ol hoseynī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۸۳۵

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: ۱۱۲]

← تحفه حسینیه ⟵ تحفة الحسينية

● **تحفة الحسينية** / كلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya
مشهدی، محمد بن ابی الحسن، ق۱۱ قمری
mašhadī, mohammad ebn-e ab-el-hasan (-17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۶
آغاز: الفصل الثامن فی الطهاره الحدیث الاول مارواه؛ **انجام:** عن ذلك علوا كبيرا ... تحفه الكلامی ۱۰۳۱.
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

● **التحفة الحسينية** / كلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya
موسوی، محمد بن ابی الحسن، ۹۶۳-۱۰۴۳ ؟ قمری
mūsavī, mohammad ebn-e abe-l-hasan (1556-1634)
تاریخ تألیف: ۱۰۳۱ق
رساله کلامی است که در باب امامت مفصل‌تر آمده با استفاده از آیات و احادیث مرویه در این باب. وی درباره سبب تألیف آورده: پس از زیارت سامراء و اشاره حضرت حجت (عج) در عالم رؤیا، نخست «تحفه النبی» در ادعیه، «تحفة الولی الوصی» در نحو، «تحفة الزهراء» در صرف، «تحفة المجتبی» در منطق و سپس این کتاب را در کلام نگاشته و در یک «مقدمه» و پنج «بحث» (توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد) پرداخته است.
آغاز: بسمله، الحمد لواجب الوجود الذی خلق العالم بقدرته.
انجام: و هما قبیحان عقلا و نقلا تعالی عن ذلك علوا كبيرا تمت تحفة الحسينية فی الکلام و تاریخ اتمام تصنیفه هو تحفة الكلام.
شرح و حواشی:
۱- التحفة الكلاميه (مختصر)؛ موسوی، محمد بن ابی الحسن (۹۶۳-۱۰۴۳)

۱- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۴۷
آغاز: تحفة للائمة المعصومین علیهم السلام و فرغت من تحفه النبی صلی الله علیه و آله و هی فی الادعیة؛ **انجام:** حتی اظهرنی الله و مات علی بن محمد سنة تسع و عشرین و ثلثمائة.
خط: نسخ جلی، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به لفظ «منه عفی عنه»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۶۹۶]
۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۶
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ صدر نسخه ضمن ۷۱ برگ قطعه از کتابی است در مبحث طهارت اثر خامه یکی از شاگردان شیخ بهائی، پنداشته می‌شود که آن نیز از مؤلف این رساله باشد (جمعاً ۱۲۶ برگ)، نسخه احتمالاً به خط یا به تصحیح مؤلف؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن سرخ، ۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۱-۵۷]

● **تحفه حسینیه** / دعا / فارسی
tohfe-ye hoseynīye
قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، -۱۱۰۷ قمری
qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā (-1696)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
در آداب و سنن متعلق به وضو و غسل و نماز با ادعیه‌های وارد شده در آنها دارای یک «مقدمه» و هفت «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان تعریف و ترغیب و تخویف نماز و دعا و بیان شرایط دعا و سبب تأخیر حاجتها؛ باب ۱. آداب رفتن به بیت الخلا و وضو و غسل، مشتمل بر پنج فصل؛ ۲. مسائل مربوط به میت، مشتمل بر هشت فصل؛ ۳. آداب و تعقیبات نماز، مشتمل بردوازده فصل؛ ۴. نماز شب، دارای چهار فصل؛ ۵. بقیه نمازهای واجب و مستحب، دارای چهارده فصل؛ ۶. اعمال ایام هفته، دارای سه فصل؛ ۷. بیان اعمال ماه‌های دوازده‌گانه، مشتمل بریک مقدمه و دوازده فصل؛ خاتمه: در حصول مآرب و وصول به مطالب و دفع بلیات و اسقام، مشتمل بربیست و سه فائده.
[الذریعه ۴۲۹/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۵۷
آغاز: الحمدلله الذی رفع درجات الصالحین و ارشدهم الی مایوجب لهم الفوز بالیقین و رغبهم فی محافظة ما هو عماد الایمان؛ **انجام:** و هزار مغفرت و هزار رحمت بر او بفرست و غش و خیانت و غیبت و حسد و بغی و ...
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۵]

● **التحفة الحسينية** / عرفان و تصوف / فارسی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya
جزائری، نورالدین محمد بن نعمة الله، ۱۰۸۸-۱۱۵۸ قمری
jazā'erī, nūr-od-dīn mohammad ebn-e ne'mat-ol-lāh (1678-1745)
در بیان حقیقت عقل و عشق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۱۶

آغاز: ای پادشاه بی نیاز و ای کبریای بنده نواز و ای کریم کارساز؛ **انجام:** و حلاوت زبان و طول گردن و مو.
خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد هادی بن نورالدین جزایری، تا: ۲۸ ذیقعده ۱۳۰۴ق؛ از روی نسخه اصل؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ زرد،۴۹گ،۱۴سطر،اندازه:۱۴/۴×۱۹/۹سم [ف: ۲-۱۰۴]

● **تحفة الحسينية** / حديث / فارسی
tohfat-ol hoseynīye
حسینی نقیب، ابوالمعالی، ق۱۲ قمری
hoseynī naqīb, ab-ol-ma'ālī (-18c)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
رساله مختصری است در سه «باب» در محاسن اخلاق: ۱. وصیت حضرت پیامبر (ص) به علی (ع)؛ ۲. ادعیه مأثوره که در باب سرعت اجابت رسیده؛ ۳. کلمات امیرالمؤمنین (ع).

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۲۵/۴-۲۱/۱۴۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد صلی الله علیه و آله و عترته الطاهرین و بعد کمترین بنده بر ارکان آستان خلافت نشان ابوالمعالی ... را که اباً عن جد از بدو ظهور؛ **انجام:** یأس القلب راحة النفس یا من الخائف اذا وصل ... یطلبک الرزق کما تطلبه یبلغ المرء بالصدق الی المنازل الکبار یصیر امر الصبور الی مراده بعون الملک الوهاب تمت.
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۳گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۱]

● **تحفة الحسينية** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol hoseynīye
طالقانی، محمد تقی قطب، ق۱۲ قمری
tāleqānī, mohammad taqī qotb (-18c)
اهداء به: میرزا محمد باقر حسنی حسینی موسوی و شاه سلطان حسین صفوی
رساله‌ای در امامت دارای یک «مقدمه» در تفسیر سوره فاتحه و هفت «فصل»: تحقیق امامت، فضایل امیرالمؤمنین علی، مطاعن ابوبکر، مطاعن عمر، مطاعن عثمان، مطاعن چهار مذهب، قبایح افکار مخالفان؛ خاتمه در وقایع آخر الزمان و برخی از حالات حضرت مهدی (ع). شعر مؤلف در دیباچه هست.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۹۰
آغاز: بسمله، حمد و سپاس و ثنای تجاوز از گمان و قیاس سزاوار خداوند بی نیاز؛ **انجام:** (در تبصره دوم و خاتمه افتاده): مفضل گفت چه چیز از او بظهور خواهد رسید ... خواهد فرمود.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مختصر؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۵۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۱سم [ف: ۲-۱۰۵]

● **التحفة الحسينية = الطهارة و الصلاة** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya = aṭ-ṭahāra wa-ṣ ṣalāt
وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸-۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707-1791)
محل تألیف: کربلا
رساله متوسطی در بیان احکام طهارت، نجاسات و صلوة می‌باشد که به صورت فتوایی و بعضاً دارای استدلال نگاشته شده است. این کتاب با همین نام دارای ترجمه فارسی است که احتمالاً توسط یکی از شاگردانش انجام شده گر چه اکثراً به خود او نسبت داده اند. رساله به درخواست مقلدین ایشان در کربلا ساخته شده است.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فاعلم ان الطهارة علی قسمین قسم یتوقف علی النیة و یسمی الطهارة عن الحدث و رافع الحدث و نحو ذلک
انجام: اعلم أن اشد الفرائض بعد اصول الدین الصلاة و بعدها الصوم و الزکاة و الخمس والحج و الجهاد تم بعون الله.
[الذریعه ۴۲۷/۳ که دو کتاب به نام «التحفة الحسينية» از وی یاد شده است: یکی به عربی، دومین ترجمه آن به فارسی]
شرح و حواشی:
۱- التحفة الحسينية (ترجمه) = الطهارة و الصلاة؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۲۷
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ روی برگ اول دو بیت شعر به خط محمد علی بن علی اصغر دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۷۹]
۲- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۰/۱-۱۹/۹۰
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۳۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۸۶۱]
۳- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۷۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و امثال ما ذکر کتاب الزکاة ...
خط: نستعلیق تحریری، کا: حاجی محمد بن ملا علی اصغر رازی، تا: ۱۱۹۰ق؛ ۲۹گ (۳۹پ-۶۷پ) [ف: ۲-۴۲]
۴- شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۱
خط: نسخ، کا: حاج محمد شیرازی، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۷۰گ (۱-۷۰)،

اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۳]

۵- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۳۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد ظاهر رازی، تا: ۱۱۹۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش، ۳۳ص (۱۸۵-۲۱۷)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۱۹]

۶- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۴۶۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی الکوفة و امثال ما ذکر. کتاب الزکوة. تمت الرسالة فی سلخ صفر المظفر ۱۱۹۱ قد فرغت من کتابة هذا الکتاب ... فی تاریخ ۳ شهر جمادی الاولی ۱۱۹۸.

بی‌کا، تا: ۳ جمادی الاول ۱۱۹۸ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۴۲پ- تا پایان دفتر،۲۰سطر،اندازه:۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۳۵۹]

۷- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد تقی نوری، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاتب در پایان نسخه از نام مؤلف و کتاب او یاد می‌کند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۸۴گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۲۰۵]

۸- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما بین النصابین عفو ایضا ... بل کل اربعین درهما نصاب و ان بلغ آلاف الالوف و ما لا یحصی.

شامل طهارت، صلات، و زکات است نه صوم؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا ابن مرحوم ملا محمد مهدی شهمیرزادی، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۷۰ق؛ ۵۱ص (۶۴-۱۱۴) [ف: ۱۱-۳۳۲]

۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان احوط مع التمکن الثانی قصد مجموع المسافة نعم ان اراد من الذهاب.

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ توسط غلامرضا عرب به کتابخانه تحویل گردیده است؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با عطف تیماج، ۸۹گ، ۱۴-۱۶ سطر [ف: ۲۰-۳۴۹]

۱۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الارض المقدسه نجف اشرف بالنسبه الی الکوفه و امثال ما ذکر و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲/۳۳-۱۱۲]

۱۱- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۶۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ینقضه أیضا السکر و الجنون و الاغماء و الاستحاضة القلیلة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۳۰ر-۳۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۱]

۱۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۴۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳- چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۶۱/۴

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. در فهرست نام کتاب «التحفة العربیة» آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور آبی، ۷۱گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۸۱]

۱۴- مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۹۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحیث لاینافی صدق اطلاق الاقامة عشرة فی بغداد اذ عرفت ظهور الاکتفاء بالاتمام و نیل ما ذکر حال الارض المقدسه کربلا المعلی بالنسبة الی قبر ... المقدسه نجف الاشرف بالنسبة الی الکوفة و امثال ما ذکر، تمت

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه منقوش زیبا، ۴۵گ (۱۷ر-۶۱پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۰۷]

● التحفة الحسینیة (ترجمه) = الطهارة و الصلاة / فقه / فارسی

at-tuḥfat-ul ḥusaynīya (t.) = aṭ-ṭahāra wa-ṣ ṣalāt

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸-۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707-1791)

وابسته به: التحفة الحسینیة = الطهارة و الصلاة؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

مختصری است در احکام طهارت و صلاة به طور فتوی با اشاره به بعضی از ادله فقهی آنها. ترجمه همان رساله عربی منسوب به او.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد ... اما بعد برضمیر منیرطالبان درجات اخرت مخفی نماناد که چون بعد از معرفت الله افضل از همه عبادت است ... مولانا محمدباقر بن ... محمد اکمل الاصفهانی ... تسمیه آن به تحفة الحسینیة مناسب دانسته شد

انجام: و هرگاه کسی درصوم با حلیله خود ملامسه و ملاعبه آنقدر کند و انزال شود احتیاطاً قضا و کفاره است و عدالت در امام جنازه شرط است احتیاطاً. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

[الذریعه ۴۲۷/۳ که دو کتاب به نام «التحفة الحسینیة» از وی یاد شده است: یکی به عربی، دومین ترجمه آن به فارسی]

۱- کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد تقی بن کمال همدانی، تا: ۱۱۷۹ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۹ص (۱-۱۰۹)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴۸]

۲- یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۲۹

آغاز: بیرون آمده باشد و زن را استبراء نمی باشد علی الاظهر پس هر رطوبتی که از زن بیرون آید ضرر ندارد؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن کمال، تا: ۱۱۸۰ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ در برگ آخر عبارت «این فتاوی اقل اذل محمد باقر بن محمد اکمل است عفی الله عنهما» با مهر «لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد باقر» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۳۷۶؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۷۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱-۱۰۹]

۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۷۲/۱-۶/۶۲
آغاز: بسمله باب اول در طهارت و طهارت بر دو قسم است یکی احتیاج به نیت دارد دیگر آنکه احتیاج به نیت دارد؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابوعلی مهدی بن حاجی محمد، تا: دوشنبه ۱ ربیع الثانی ۱۱۸۲ق؛ مصحح؛ ۳۳گ، ۲۱-۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۶۲]

۴- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۰۰-۳۵/۱۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،بی کا،تا: ۲۰شعبان۱۱۸۶ق،جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۸۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲-۷۶۲]

۵- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۰/۱-۳۶/۱۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد عظیم زنوزی، تا: ذیحجه ۱۱۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۶۲]

۶- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ صفر ۱۱۹۰ق؛ مصحح؛ تملك: ریحان الله موسوی به تاریخ هشتم شعبان ۱۳۱۸ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی) در کربلا، تملك سید محمد باقر بروجردی، نشانی استعاره از سرکار شیخ الرئیس آقا شیخ علی خراسانی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۴]

۷- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۷۵/۱
آغاز: واجبات خود سخت است، که بیرون آییم؛ **انجام:** برابر
نسخه از وضو آغاز می‌شود، سپس فصل در غسل، فصل در طهارت، فصل در مطهرات، فصل در احکام نماز، مستحبات نماز، احکام شك ... و پایان می‌یابد به «مسئله، مسئله»؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: حاجی محمد بن ملاعلی اصغر رازی، تا: ۱۱۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ همراه است با «تحفة الحسینیه» وحید بهبهانی.؛ ۳۸گ (۱ر-۳۸ر) [ف: ۲-۱۸۷]

۸- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۶۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** مسأله اگر حسبیه رضیعه خود را دو روز یا سه روز به عقد انقطاع کسی در آورد چنین دامادی محرم زوجه او نمی شود و غایت ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، وصیت‌نامه‌ای از سعید عمران مازندرانی ناقصاً آمده؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۹گ (۵۵پ-۱۲۳پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۱]

۹- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸/۳
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ در چند فصل؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲۶]

۱۰- قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کا:مظفر علی بن صادق لاهوری،تا: ۱۲۰۰ق [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۱]

۱۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳.؛ ۳۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۸]

۱۲- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۴/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه‌ای، ۱۰۸گ (۳۸ر-۱۴۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۵۴۷]

۱۳- قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱
از طهارت تا صوم.؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۱۵]

۱۴- کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۶
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۷ رجب ۱۲۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۴۳گ (۱۹۶پ-۲۳۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹۱]

۱۵- مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۴۰/۱
آغاز: از فقیه جامع الشرایط که مجتهدی حی عادل بوده باشد بی واسطه یا با واسطه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن حاج محمد شفیع کاشانی، تا: ۲۴ رجب ۱۲۰۳ق، حسب خواهش کربلایی ملا عبدالعلی؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵ سطر (۶×۱۲) [ف: ۵۷]

۱۶- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۵۵-۵۹/۱۷۵
آغاز: از خانه پر از طلا که تصدق شود آن تا تمام شود و دیگر میفرماید که نماز ستون دین است و معراج مؤمن است.؛
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز (یکی دو برگ از اول مقدمه افتاده)؛ ۵۵گ، ۱۴-۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۶۲]

۱۷- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۵۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج مشکی پشت قرمز، ۷۸گ (۸۱پ-۱۵۸ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۲۳-۱۲۳]

۱۸- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۴/۳
انجام: و در رکعت دوم تشهد را فراموش کرده باشد
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی،

۷۲گ (۱۵۲پ-۲۲۳پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۵]

۱۹- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۴۸۵

آغاز: و بعد فاعلم ان الطهارة علی قسمین یتوقف؛ **انجام:** النجف الاشرف بالنسبة الی الکوفة و امثال ما ذکر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۰]

۲۰- تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: آن تمام شود و میفرماید که نماز ستون دین است و معراج مؤمنین است پس باید که مؤمن؛ **انجام:** آنکه زن برادرزاده خود را شیر دهد و برادرزاده فرزند شوهر می‌شود پس این عمه فرزند

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی قدیمی شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۷۳گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۷×۱۵سم [ف: ۸]

۲۱- قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۹۹/۱

آغاز: بسمله جرمها که قهوه خوردن و سرمه کشیدن بسیار بهم می‌رسد بنحوی که مانع رسیدن آب بزیرشان می‌شود همه را ازاله نماید؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «رساله عملیه» و ناشناس آمده، مباحث طهارت و صلاة و صوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد جلد، ۴۱گ (۱ر-۴۱پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۰]

۲۲- شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲-۲۲۹]

۲۳- مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۰۴/۲

خط: نستعلیق، کا: جعفر لاهیجی، بی‌تا، کاغذ: فرنگی، ۱۸سطر، اندازه: ۶×۱۱/۵سم [تراثنا: س۶ش۴-۸۸]

۲۴- قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از عصر وحید؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۷۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۶۹]

۲۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸۶/۵

آغاز و انجام: برابر

در پایان ترجمه، مسائل متفرقه‌ای با عنوان «مسئله-مسئله» اضافه نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۰گ (۷۰پ-۱۱۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۱۱]

● **التحفة الحسينية** / فقه / عربی

at-tuḥfat-ul ḥusaynīya

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، -۱۲۶۸ قمری

yazdī, ‘abd-ol-xāleq ebn-e ‘abd-or-rahīm (-1852)

در فقه شیعی است به ترتیب «کتاب»: الکتاب الاول فی الطهارة. که در کربلا بدان آغاز کرده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۸۲/۱-عکسی

آغاز: جلد ۱: حمدله. صلاة. و بعد، فیقول العبد المذنب الواثق ابن عبدالرحیم الیزدی عبدالخالق ... انی حین کنت مشرفاً بالحایر الحسینیه ... من الله علی بتألیف هذا الکتاب فی فقه الشریعة مع الاشارة الی اقوی الادلة فشرعت فیه ... و سمیته بالتحفة الحسینیه، و رتبته علی کتب و خاتمه؛ **انجام:** و عدم المخرج عنه لامعنی للتوقف. المقام الرابع

جلد یکم؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ بی نام، پیش از ۱۲۲۸ق که تاریخ یکی از «اجازه» ها است، با نشانه‌های «بلغ» و «قویل مع الاصل»، همراه است با ۴ «اجازه» از دانشمندان روزگار به نگارنده، شیخ احمد احسایی (ص ۲-۷۰)، شریف العلما (ص ۸)، سید عبدالله شبر (ص ۹-۱۱). سید محمد (ص۱۲)؛ (ص۳۰- ۱۸۸) [عکسی ف: ۱-۶۴]

● **التحفة الحسينية** / فقه / عربی

at-tuḥfat-ul ḥusaynīya

خراسانی، ابراهیم بن یعقوب، ق۱۳ قمری

xorāsānī, ebrāhīm ebn-e ya‘qūb (-19c)

وابسته به: بداية الهداية؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)

تاریخ تألیف: شب سه‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۴۴ق

شرح مزجی استدلالی است بر کتاب «بداية الهداية» شیخ محمد بن الحسن حر عاملی، که به نام فرزندش حسین که در جوانی در کربلا درگذشته، تألیف نموده و ثواب آن را به حضرت حسین بن علی (ع) تقدیم داشته است.

یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۵۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه تعلیقات شریفة و فوائد لطیفة علقتها علی کتاب الصلاة

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: حسن خراسانی طبسی، تا: ۲۸ ربیع الاول ۱۲۴۵ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۷]

● **تحفة الحسينية** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol hoseynīye

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷-۱۳۰۹ قمری

fāzel-e bastāmī, nowrūz ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1812-1892)

تاریخ تألیف: شب جمعه جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ محل تألیف: مشهد مقدس

در مصائب و مناقب و زندگانی و شهادت حضرت امام حسین علیه السلام است در یک «مقدمه» و چهارده «فصل» و یک «خاتمه» در دو جلد سامان یافته و هریک از فصل‌ها دارای چند «مجلس» می‌باشد. صاحب الذریعه (۴۳۰/۳) تاریخ ختم کتاب را ۱۲۶۵ق نوشته است.

آغاز: الحمدلله الذی شرفنا بزیارة کربلا الحسین و عظم اجورنا بمصائبنا فی تحریر حدیث ابتلاء الحسین

انجام: و باینجا ختم نمودم این نسخه شریفه و صحیفه منیفه را و لله الحمد اولا و آخراً، این نسخه شریف در ساعت هفتم

چاپ: ایران، ۱۳۲۰ق؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۲، ۴۸۹ص، رحلی

[الذریعه ۴۳۰/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۶/۳]

۱- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملامحمد علی ساکن خیابان علیا مشهد رضوی، تا: یک‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۶۳ق، جا: مشهد؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ فرنگی، نشان قرمز؛ جلد: تیماج مشکی ضربی دار، ۱۵۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۲]

۲- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۴۴۱

آغاز: چون خداوند از دو حرف کن صلاتی آفرید از صلاتی در خور قدرت بلائی آفرید؛ **انجام:** از راه احسان و لطف تو او را انشا الله تمت.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا محمد علی، تا: یک‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲-۱۰]

۳- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

جلد دوم کتاب و از فصل دهم تا بآخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی مشهدی، تا: شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ اهدائی: غلامعلی طاهری تاریخ: ۱۱ ذی الحجه ۱۳۵۱ بکتابخانه آیة الله مرعشی؛ تملک غلامعلی طاهری خراسانی و وقف‌نامه کتاب ؛ جلد: پارچه آبی، ۳۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲-۱۴۴]

۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا علی مشهدی، تا: محرم ۱۲۰۸ق [این تاریخ نادرست است و باید ۱۲۸۰ یا ۱۳۰۸ باشد]، جا: مشهد، حسب خواهش حاجی جبار؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی عطف تیماج مشکی، ۳۰۸گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۷-۴۴۷]

● **تحفه حسینیه** / شعر / فارسی

tohfe-ye hoseynīye

سلطانی کرمانشاهی، حسینقلی بن مصطفی، ۱۲۴۷-۱۳۰۳ قمری

soltānī kermānšāhī, hoseyn-qolī ebn-e mostafā (1832-1886)

اهداء به: ظل سلطان و ناصر الدین شاه و میرزا فتح علی خان وزیر

این رساله را در مدایح منظوم میرزا حسن خان معتمد السلطان نایب الحکومه کرمانشاهان در یک «دیباچه» و «مقدمه» در شرح اجمالی نسب خاندان میرزا سمیع و به نام ظل سلطان در ۸-۱۲۸۴ ساخته است و در برخی نسخه ها در ۱۳۰۳ و ۱۳۰۴ق.

۱- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۰۲-ف

نسخه اصل: نسخه آقای فتح الله سمیعی؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: گویا اندکی پس از ۱۳۰۲؛ مجدول [فیلمها ف: ۲-۱۹]

۲- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۲ ـ ج

آغاز: بمسله الحمد لله الحمید المنان ... مؤلف در توحید گوید: ای جهان داور یکتا که سمیعی و بصیری وی پدید آور اشیا که حکیمی و خبیری؛ **انجام:** در هزار و سیصد و سه از شرف ختم شد و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۵گ، ۱۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۴]

● **تحفه الحسینیه** / فلسفه / فارسی

tohfat-ol hoseynīye

اردکانی یزدی، محمد حسن بن محمد ابراهیم، -۱۳۱۵ قمری

ārdakānī yazdī, mohammad hasan ebn-e mohammad ebrāhīm (-1898)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۱۲

آغاز: یا من توحد بالربوبیته؛ **انجام:** علی نبینا محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **تحفة الحسینیة** / تاریخ / فارسی

tohfat-ol hoseynīye

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲-۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad nasīr (1837-1916)

در ۱ «مقدمه» و ۱۲ «باب» و ۱ «خاتمه»، در سرگذشت حضرت حسین از حرکت او از مدینه تا رویداد کربلا و بردن خاندان او به شام.

آغاز: حمد له. صلاة. اما بعد چنین عرض می‌نماید روسیاه مجرم

... محمد علی بن نصیر الجیلانی
[فهرستواره منزوی ۱۵۷۷/۳]

۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۹۲
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** و ذریات او نیز مبتلا شدند باین بلیه تا الی الان هستند ... که مرا محنت ایام بهم برزده است.
خط: نسخ، کا: حاج ملا ابن آقا بزرگ، بی‌تا [الفبائی:-۱۱۲]

۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۹۱
آغاز: بسمله و به نستعین ... و الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** فمن اهم المقاصد طب الغفران تحت قبه الحسینیه تمت بعون الملک الوهاب
خط: نسخ، کا: حاج ملا ابن آقا بزرگ، بی‌تا، کاغذ: نباتی، جلد: مقوا [رایانه]

۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۶۶
آغاز: بسمله الحمدلله الذی شرفنا بزیارة کربلاء الحسین ... اما بعد از اتمام جلد اول از این نسخه شریفه؛ **انجام:** فاطمه دختر امام با سر برهنه و موی پزیشان و ریسمان در گردن در مجلس عام
جلد ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **التحفة الحسینیة** / فقه / عربی

at-tuḥfat-ul ḥusaynīya

موسوی خراسانی، ابراهیم بن یعقوب

mūsavī xorāsānī, ebrāhīm ebn-e ya‘qūb

وابسته به: بدایة الهدایة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)
شرح کتاب الصلاة از «بدایة الهدایة» حر عاملی.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
کاتب = مؤلف، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴-۲۷]

● **تحفه حسینیه** / فقه / فارسی

tohfe-ye hoseynīye

خاتون آبادی، میر محمد

xātūn ābādī, mīr mohammad

در بیان کلیات اصول و فروع دین و بعضی احکام فقهی که دانستن آنها بر هر مکلفی ضروری و واجب می‌باشد، در دو «باب» و هر کدام دارای فصول. نام رساله و مؤلف آن روی برگ اول این نسخه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۲۹/۲
آغاز: تحفه حمد و ثنا بارگاه کبریای کریمی را سزد که آسمان و زمین رامنور شمع هدایت سید اولین و آخرین؛ **انجام:** و احتیاط در آنست که تمام خمس بتجویز علما و مجتهدین به اهل آن داده شود
خط:نسخ،کا:محمد علی بن آقا علی رایانی،تا:۱۰۸۴ق؛جلد: تیماج زرد، ۱۹گ (۷۶پ-۹۴ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۵-۸۱]

● **تحفه حسینیه در ترجمه صحیفه ادریسیه** / حدیث / فارسی

tohfe-ye hoseynīye dar t.-ye sahīfe-ye edrīsīye

افندی، عبدالله بن عیسی بیگ، ۱۰۶۶-۱۱۳۰ ؟ قمری

afandī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘īsā beyg (1656-1718)

به دستور: شاه سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: عید مولود در ربیع الاول ۱۱۲۲ق
شرح و ترجمه‌ای است که به دستور شاه سلطان حسین ساخته است. در آغاز چند فائده است در سرگذشت ادریس از روی کتب شیعی و سنی. از این کتاب فضل و آگاهی افندی پیدا است.
آغاز: بسمله. عطر آمیز حمد و ثنای که مستعدان عالم صور و معانی که نکته پردازان انجمن دانش و بینشند باظهار آن نغمه پرداز گردیده بر صفایح لیل و نهاریست و درج نمایند ... اما بعد چون خاطر ملکوتی مناظر قدسی مآثر بندگان نواب کامیاب سپهر رکاب مرتضوی انتساب سلطان امم ... شاه سلطان حسین ... همواره متعلق بتفسیر آیات قرآنی و ترجمه اذکار و ادعیه ربانی ... و بیان صحف معجز نظام آسمانی ... می‌باشد ... و بعز عرض اقدس رسیده بوده که بدست این گمنام ... عبدالله بن عیسی بیگ بن محمد صالح بیگ الاصفهان در عرض این مدت در عالم سیاحت سی چهل ساله و عالم گردی پاره‌ای از نسخه‌های عجیب لطیف و قدری ازصحیفه‌های غریب شریف در نزد خود جمع و تحصیل نموده ... مانند صحیفه شریفه حضرت ادریس نبی ... این ذره ... را بترجمه این صحیفه شریفه ادریسیه بلغت فارسیه ... سرافراز و مامور ساخت ... و الحال همان فراهم آورده خود را برساله «تحفه حسینیه در ترجمه صحیفه ادریسیه» نامیده.
انجام: ایراد نکرده است و الله الموفق و المعین و بثواب ختم شد ترجمه این صحیفه شریفه ادریسیه در روز عید مولود در شهر ربیع الاول هزار و یکصد و بیست و دو هجری برید مترجم و مؤلف آن عبدالله بن عیسی بیگ اصفهانی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۲ق؛ کلیشه صفحه آخر این نسخه در ریحانة الادب (۲۷۳/۶) دیده می‌شود.؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۷گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۶۸۳]

● **التحفة الحسينية فی الاحکام الشرعية** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya fi-l aḥkām-iš šar'īya
بافقی یزدی، محمد حسین بن علی، -۱۳۱۳ قمری
bāfqī yazdī, mohammad hoseyn ebn-e 'alī (-1896)
رساله استدلالی مختصری است که بیشتر نقل اقوال از فقهای قدیم می‌نماید.
[الذریعة ۴۲۸/۲]

۱- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ صفر ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۸سم [ف: ۱-۸۶]

۲- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب المکاسب و فیه مقدمة و فصول المقدمة فی نبذ مما ورد فی التحریض و الترغیب الی الکسب؛ **انجام:** لاعتراف المالك بعدم استحقاق الزیادة فیدفع الیه حینئذ المسمی و قد تم المجلد الثالث..
جلد سوم، کتاب تجارت تا اجاره؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۶ ذیقعده ۱۲۸۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۳۹]

● **التحفة الحسينية لايضاح المقدمة الألفية** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya li-īḍāḥ-il muqaddamat-il alfīya
ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟-۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e 'alī (1435-1501)
وابسته به: **الالفية فی فقه الصلاة اليومية = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶ق)**
ظاهراً از ابن ابی جمهور، محمد بن علی بن ابراهیم بن ابی جمهور احسایی. شرح مختصری است با عناوین «قال- اقول» بر الفیه شهید اول. این شرح بیشتر جنبه توضیحی دارد و به ادله کمتر می‌پردازد. در فهرست آستان قدس (ج۲ص۲۴) این کتاب به وحید بهبهانی نسبت داده شده و این خطا است چه ایشان در باب طهارت، صلات و صوم دو تحفه دارد یکی عربی و دیگری فارسی که ترجمه آن است علاوه بر آن مرحوم آقا بزرگ اشتباه بودن این نسبت را مسلم دانسته و چنین نگاشته است: «و احتمال کونه رسالة الوحید البهبهانی کما وقع لمؤلف فهرس الخزانة لاوجه له جزماً حیث لم یکن للاستاد الوحید فی التاریخ الوقفیة عنوان و معروفیة بین الناس ... » (الذریعه ۴۲۷/۳)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۸۷
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اوجب العبادات علی المکلفین و اوعد علیها الثواب فی یوم الدین؛ **انجام:** و حیث انتهی کلامه رحمه الله فینتهی شرحنا بنهایته و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۱۲۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۵]

● **تحفه حسينيه (منتخب)** / فلسفه، عرفان و تصوف / فارسی
tohfe-ye hoseynīye (mn.)
منتخبی است از رساله عبدالرحیم دماوندی (قرن ۱۲) با عناوین«مفتاح-مفتاح». می‌دانیم دماوندی اثری دارد موسوم به مفتاح اسرار حسینی و نیز فیوضات حسینیه از همین دماوندی در فهرستواره کتاب‌های فارسی (۲۰۵/۶) معرفی شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۲/۵۰
آغاز: بسمله. منتخب از رساله موسومه بتحفة الحسینیه میرزا عبدالرحیم دماوندی علیه الرحمة. فصل اول فی اثبات الصنایع (کذا) شیخ اشراق قدس سره این نوع؛ **انجام:** برای افضل خلق است که سید ما باشد و لهذا موسی (ع) ممنوع شد از آن در این نشئه. شانزدهم.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۰ق؛ جلد: تیماج فرنگی، ۷۲ص (۹۷۰-۱۰۴۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۷]

● **التحفة الحسينية و الهدية العلية** / دائرة المعارف / عربی
at-tuḥfat-ul ḥusaynīya wa-l hidyat-ul 'illīya
طبیب، علاء الدین محمد، ق۱۱ قمری
tabīb, 'alā'-od-dīn mohammad (-17c)
اهداء به: امیر حسین علی خان
دائرة المعارفی است به ترتیب حرف آغاز نامها و اصطلاحات، در بیست و هشت «کتاب» برای بیست و هشت حرف، و هر اصطلاحی با عنوان «اصل» می‌آید و با عناوین «اشارة» و «ارشاد» گزارش می‌شود و ضمن شرح به آیات و احادیث بسیار و گفته‌های بزرگان فلسفه و کلام اشاره شده و مخصوصاً به حدیث اهمیت بیشتر می‌دهد و به مناسبت فضایل و مناقب ائمه (ع) نیز آورده می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۷۰
آغاز: الحمدلله الواحد الأحد الصمد المتعظم بالالهية المتفرد بالوحدة المتخصصة بالوحدانية المتوحد بالأحدية المتفرد بالصمدية
شامل حرف ألف تا بحث «الامامة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۱-۱۵۳]

● **التحفة الحشمتية فی شرح المنظومة اللؤلؤية فی علم القرائة القرآنية** / تجوید / فارسی

at-tuḥfat-ul ḥišmatīya fī š.-il manẓūmat-il lu'lu'īya fī 'ilm-il qirā'at-il qurānīya

موسوی دزفولی، محمود بن عبدالله، ق۱۳ قمری

mūsavī dezfūlī, mahmūd ebn-e 'abd-ol-lāh (-19c)

وابسته به: نظم اللآلی فی تجوید کلام الله المتعالی = اللؤلؤئیة؛ قاری، ابوالقاسم (قرن ۱۱)

اهداء به: نواب محمد حسین میرزای قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۴۶ق

شرحی است بر منظومه لؤلؤئیه سید ابوالقاسم قاری اصفهانی. مؤلف خود سلسله نسبش را به قطب العارفین سید علی ملقب به رکن الدین می‌رساند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱ /۷۹۰۴-۵۳/۱۱۴

آغاز: بسمله، نثر جواهر تجمید و نظم لإلی توحید بر رشته تحسین و تجوید

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن غلامعلی دزفولی، تا: شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۴۸ق؛ ۶۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۳]

● **تحفة الحفاظ = اسکندریه** / تجوید / فارسی

tohfat-ol hoffāz = eskandarīye

نصرة بن عمر، ق۹ قمری

nosrat ebn-e 'omar (-15c)

تاریخ تألیف: ۸۶۲ق

منظومه‌ای در تجوید است که در گزارش برگل در کتاب «ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری» آن را از نصرة بن عمر ملقب به اسکندر دانسته است. تمامی نسخه‌های معرفی شده در ایران فاقد نام مؤلف اند. موضوعات آن از جامعیت کامل برخوردار نیست و مؤلف تلاش کرده اهم مطالب علم تجوید را با گزینش از شش کتاب دیگر برای مبتدیان گردآوری نماید (بس فواید اندرو آورده‌ام ×× انتخاب از شش کتابش کرده‌ام). مهمترین موضوعات آن عبارت است از: تعریف تجوید، مخارج حروف، مد، نون ساکن، تنوین، قلب، اظهار، ادغام، اخفا، تاء تأنیث، تفخیم و ترقیق را، تلفظ واژه الله، وقف، اشمام، روم، تکبیر، اسامی و مولد قرا، شمار آیات و حروف هجاء.

آغاز: بسمله و به نستعین. ابتدا کردم بعلام الغیوب ×× منزل الایات ستار العیوب / باعث الاموات حی لا یموت ×× کار ساز یونس اندر بطن حوت / قادری کو کرده ما را از کمال×× دور ازالحاد و فارغ از ضلال

انجام: آنکه ما را در دعا یاد آورند×× از کمال خود رکاکت ننگرند / سوره اخلاص یا ام الکتاب ×× بهر من خوانند از روی صواب

چاپ: با تصحیح سید محمد یوسفی، ضمن گنجینه بهارستان، بخش علوم قرآنی و روائی-۱، مسلسل ۳، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۰ش

[الذریعه ۴۳۰/۳]

۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

نگاشته در ۸۶۲؛ کا: شمس الدین حافظ، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۹۶۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر) [ف: ۱۶-۳۰۰]

۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۶

آغاز و انجام: برابر

در چهار روز ــ از دوشنبه تا پنج‌شنبه- سال ۸۷۲ق سروده است؛ خط: نسخ خوانا، کا: محمد رضا، تا: شعبان ۱۰۷۱ق، جا: شیراز، جهت استادش حیدر علی قاری؛ اثر طبع شخصی با تخلص «ترابی» از قاریان و حافظان نیمه دوم قرن نهم، چنانچه در خاتمه آمده است: «حمدلله شد درست انجام کار ×× باالله العالمین شکرت هزار / بر ترابی شکر منعم ختم شد ×× تحفة الحفاظ بر وی ختم شد»؛ واقف: کاتب؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۵گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۵۳]

۳- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۳-ف و ۱۳۳۸/۳-ف

نسخه اصل: بادلیان Add. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۸۲]

● **تحفة الحکماء** / طب / فارسی

tohfat-ol hokamā'

نجم الدین شیرازی، محمود بن الیاس، -۷۳۰ قمری

najm-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e elyās (-1330)

این کتاب طبی شامل چهار «مقاله» است و در هر مقاله دارای چند «باب» است: مقاله ۱. علم نظری طب، در هفده باب؛ ۲. علم طب و علت هر عضوی از اعضاء از سر تا قدم و معالجه هر یک، در پنجاه و نه باب؛ ۳. ذکر ادویه مفرده و فواکه، در بیست و هشت باب به ترتیب حروف تهجی؛ ۴. ذکر ادویه مرکبه در بیست و دو باب. (عبدالحسین حائری)

[فونان: ۱۲۴ و شماره ۵۷ و ۱۴۱ و ۱۴۶؛ بنگال۷۳۲/۱ ؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۶/۵ و ۳۵۹۷؛ الذریعه ۷۳/۱۶]

۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۵۴

نسخه ناقص است و از دنباله باب ۵ از مقاله ۲ تا آخر مقاله ۴ را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: مرشد بن اسحاق دلیجانی مورخ ۱۰۹۴؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: گالینگور مشکی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۶ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۴]

۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۹۶/۱

آغاز: و العدل غیاث الدولة و الدین صدر بن امیر عادل جهان پهلوان خسرو توران جغاطای آنکه جناب ... در رکاب رفعت ...

قبله گاه ایام و قبیله جای ابناء انام است .
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم[ف:۲۰-۲۰۸]

۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۸۶

آغاز: باب سیزدهم در کحلها باب چهاردهم در حقنها باب پانزدهم در سنونات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ در شش برگ پایانی یک رباعی به خط رستم بن خداداد به سال ۱۳۶۰ و یادداشت مفصلی در خواص سوره یاسین و طریقه قرائت آن در سه «اشارت» دیده می‌شود.؛ جلد: گالینگور مشکی عطف تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۵۵]

۴- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۲

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن نورالله ساوجی، تا: چهارشنبه غره ذیحجه ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۶۰گ (۶۵ر-۱۲۴ر)، اندازه: ۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۳]

● تحفة الحکیم / فلسفه / عربی

tuḥfat-ul ḥakīm

اصفهانی کمپانی، محمد حسین بن محمد حسن، ۱۲۹۷-۱۳۶۲ قمری

esfahānī kompānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (1880-1943)

منظومه فلسفی مختصری است در بحر خفیف. در این منظومه دو بخش از فلسفه آمده مباحث عامه و الهیات در باب حدوث و قدم (از مباحث عامه) او قائل به حدوث زمانی شده و بر حدوث دهری داماد و حدوث اسمی سبزواری خرده گرفته است. چند بیت از او در این باره چنین است: «حدوث شی کونه بعد العدم ×× و فی قباله المسمی بالقدم .../ و قیل للخلق حدوث دهری ×× لسبقه حقیقة بالامر / فیقتضی اللاحق سبق العدم ×× بمقتضی ترتب العوالم / و مقتضی طولیة السلاسل ×× لیس سوی تفاوت القوایل ... و الحق ان العالم الجسمانی ×× عقلا و نقلا حادث زمانی / اذ مقتضی تجدد الطبائع ×× حدوثها الثابت فی الشرایع / فهی لها فی کل حد عدم ×× و لیس للمجموع منها قدم / اذ لیس للکل وجود آخر×× فالکل حادث و هذا ظاهر ... و لیس معنی للحدوث الاسمی ×× مع قدم الوجود غیر الاسم.» (عبدالحسین حائری)

آغاز: یا مبدی الکل الیک المنتهی ×× لک الجلال و الجمال و البها ... سمیتها بتحفة الحکیم ×× معتصما بالواهب العلیم ...

انجام: فیا من اصطفاه من بریته ×× و خصه بعلمه و حکمته/ صل علی محمد و عترته ×× وراثه فی سره و سیرته

۱- کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۳۵۸ق؛ نسخه در ربیع الثانی ۱۳۵۹، از مؤلف به شیخ محمد هادی بن عبدالرحیم مجتهد کرمانشاهی منتقل شده؛ کاغذ: دفتری مشقی، ۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۹]

۲- کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۱مجموعه بدون شماره

کا: مرتضی بن جواد حسینی نجومی، تا: ۲۵ رجب ۱۳۷۰ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۹]

۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آقا شیخ محمد شریعت فرزند علامه مرحوم شریعت اصفهانی، تا: ۱۳۵۲ق؛ الهیات در صفحه ۶۰ و دارای سر آغاز جداگانه است، کاتب که خود از اهل فضل و شاگردان مرحوم حاج شیخ محد حسین است در ۱۳۵۲ با اجازه مؤلف این نسخه را برای حاج میرزا سید هادی افحه‌ای تهرانی (از روحانیان مشهور تهران) نوشته و به وسیله پسر حاج میرزا هادی افجه‌ای به تهران فرستاده و مرحوم تنکابنی این نسخه را در ۱۳۵۶ خریده و بر هشت برگ اول یادداشتی نوشته است؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد:تیماج مشکی،۷۲ص،۱۵سطر،اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۰۵]

● تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm mo'men = tohfat-ol mo'menīn = tohfe-ye soleymānī = tohfe dar teb

حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان، ق۱۱ قمری

hakīm mo'men, mohammad mo'men ebn-e mohammad zamān (-17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۷۷یا ۱۰۷۸ق

این کتاب از مشاهیر کتب طبی فارسی در چند قرن اخیر است که آن را بر اساس مآخذ گوناگون تألیف نموده است. از دیباچه خود کتاب بر می‌آید که مؤلف در سال ۱۰۸۰ به نگارش آن آغاز کرده است (نگاه کنید به صفحه ۱۰ چاپ سنگی) ولی در فهرست حقوق صفحه ۴۸ چنین آمده است: در روزگار شاه سلیمان صفوی در اشرف مازندران به سال ۱۰۷۷ پرداخته و نیز در فهرست دانشکده پزشکی ره آورد هم ۱۰۷۷ تاریخ تألیف نوشته شده و در فهرست منزوی ج ۴۹۱/۱ چنین آمده است: در سال ۱۰۷۷ یا ۱۰۷۸ یا ۱۰۸۷ به نام شاه سلیمان ساخته شده است. تنکابنی در دیباچه این کتاب می‌گوید در تهیه این کتاب از یادداشت‌ها و تجربه‌های پدرش (که پزشک بوده) و گردآوری و مرتب نشده بوده، بهره برده و تجربیات خود و دیگر مأخذ طبی را بر آن افزوده و سپس مآخذ خود را یاد می‌کند و می‌گوید: «فهرست اسامی آنها جهت اختصار در خارج دیباچه مرقوم است» و این فهرست مأخذ در بیشتر نسخه‌ها نیست.

صورت اجمالی فهرست مآخذ تحفه حکیم مؤمن: طب النبی، جامع ابن البیطار، ادویه مفرده ابن تلمیذ، جامع الادویه امین الدوله، تذکرة اولی الالباب شیخ داود انطاکی، شفاء الاسقام مشتمل بر ادویه و اغذیه ما لایسع الطبیب مشهور بجامع بغدادی، منهاج در ادویه مفرده، منهاج الدکان در ادویه مرکب، اختیارات ابن جلجل در اقسام طبیه ادویه، ترویح الارواح مشتمل بر فنون طبیه ادویه، قانون، شرح قانون در ادویه مفرده تألیف حکیم علی گیلانی اختیارات بدیعی، حاوی الادویه، کامل الادویه، شامل هندی، شامل الادویه ابن زکریا، احجار تیفاسی، تنقیة السموم جالینوس در ادویه سمیه و غیرها، ذخیره، منافع الحیوان، بحر الجواهر در ادویه مفرده، حیواة الحیوان، خواص الحیوان، تذکرة الکحالین، جامع میر شریف الدین محمد بن یوسف نیشابوری، مختصر ابریزی بر فنون طبیه و ادویه مفرده، حاوی کبیر ابن زکریا، من لا یحضره الطبیب ابن زکریا، شرح موجز مشتمل بر فنون طبیه و ادویه مفرده تألیف مولانا سدید و مولانا نفیسی، منقولات حنین بن اسحق در تحقیق اسامی ادویه، تفسیر لغات ادویه مفرده، ترجمه هندی و جنون و معالجات و کلیات ادویه، جامع فیروز شاهی بر فنون طبیه و تفسیر اسامی بلغت هندی، ترجمه بیست جوک هندی، ترجمه باهرهندی، ترجمه لوهندی، ترجمه جوک هندی، تقویم الادویه، کناش بقراطی، کناش موسی بن شبار، کناش یوحنا بن سرابیون، کناش ناصر، قرابادین بن جمیع، قرابادین ابن ابی صادق، قرابادین ثابت بن قره، خلاصة التجارب، قوش بن زکریا، مفتاح الطب، الارشاد ابن نمیر، جالینوس، مباحر جالینوس، بارود الذهب فی شرح المکتسب فی الصناعة، کناش شاهمیر، کناش بختیشوع و جبرئیل ولد او، نجیبیات سمرقندی، ملخص البیان، خواص الادویه، الذهب فی خواص العجب در علم صناعه، مرموزات جلدکی در صناعة، المعادن در صناعة، التجرید در صناعة، کامل الصناعة، کافی مشتمل بر معالجات بادویه مفرده، اسرار در صناعت و غیره. (عبدالحسین حائری)

دارای پنج «تشخیص» و سه «دستور»: تشخیص ۱. بیان سبب اختلاف اقوال اطبا در تهیه و قوت و قدر شربت ادویه مشروط اخذ هر دوا و ذکر درجات و انقسام قوتها به اقسام؛ تشخیص ۲. ذکر صفات افعال ادویه و بیان افعال کلیه و مشابه آن و تفسیر اسامی و معانی لغاتی که در طی انشاء این مجموعه مذکور می‌شود و در کتب ادویه مفرده مدار علیها است؛ تشخیص ۳. بیان ماهیت و خواص و کیفیت ادویه مفرده و مرکبه و ذکر مصلح و بدل و قدر شربت و آنچه به آن مناسب است؛ تشخیص ۴. مداوای سموم در پنج «فصل»: ۱) تدبیر منع تاثیر سموم و احتراز از آن، ۲) تدبیر مشترکه سموم، ۳) تدبیر سموم مشروبه، ۴) تدبیر سموم ملذوعه، ۵) آنچه حشرات از آن گریزند؛ تشخیص ۵. بیان اوزان و آنچه به آن متعلق است در سه «فصل»: ۱) اوزان صغار، ۲) اوزان کبار، ۳) تحویل بعض از آن به بعض. دستورات منقسم به سه «قسم» است: قسم ۱. بیان اعمالی که متعلق است به ادویه مفرده مثل شستن و سوختن ادویه و تخمیص و تشویه و امثال آن و طریق آشامیدن عشیه و چوب چینی و ... طریق اول ...، طریق دوم ...، طریق سوم ...، طریق چهارم ....، طریق پنجم در اعمال غریبه و اصول کلیه صناعت و مشتمل است بر پنج «حل» و «خاتمه»: ۱) بیان حجر اصطلاحی ابن فرقه و بعضی از اصطلاحات ایشان، ۲) قواعد تقطیر و تصعید و تکلیس و مانند آن، ۳) بیان آلات مخصوصه عمل صناعت، ۴) قواعد گرفتن بعضی از آنها و تخمیر و تبییض و سایر تدابیر اجزا، ۵) بیان بعضی از خواص فلزات و اصلاح آن و آنچه به آن متعلق است، عقد اول در قواعد قمریه، عقد دوم در قواعد شمسیه، عقد سوم در قواعد عمل مروارید و اعمال متفرقه، خاتمه در خطوط مرموزه؛ قسم ۲. بیان اعمالی که متعلق است به ادویه مرکبه و ذکر معاجین و حبوب و سایر مرکبات مبنی بر بیست و چهار «باب»: ۱) ذکر معاجین کبار و صغار و تریاقات و ایارجات و مفرحات و جوارشات در پنج «فصل»، ۲) حبوب، ۳) اقراص، ۴) سفوفات، ۵) اشربه و ربوت، ۶) مربیات و بعضی از حلویات، ۷) لعوقات، ۸) مطبوخات و نقوعات و ماء الاصول و مقمیات و مسکنات، ۹) سبونات و مضمضه و غرغره، ۱۰) اکتحالات و شیافات و ادویه عین، ۱۱) ادهان و آنچه متعلق به آن است، ۱۲) ذکر مرحمها و ذرورات و مایتعلق بها، ۱۳) ضمادات و کمادات و تسطولات و قطورات، ۱۴) سعوطات و نشوقات و عطوسات و سمومات و ...، ۱۵) حقنها و فتایل مسهله و فرزجات و حبولات، ۱۶) خضابات و آنچه موی را دراز کند و برویاند و نرم کند و آنچه متعلق به آن باشد، ۱۷) غسولات و منقیات بشره و محمرات و مسمنات بدن و مهزولات، ۱۸) ادویه کلف و بهق و برص و وشم و نمش و برش و خیلان و رفع آثار جلد، ۱۹) مضیقات فرج و مطیبات بدن و ملذذات جماع و آنچه مخصوص به زنان و مسوحات قضیب، ۲۰) ذکر خواص غریبه و آثار عجیبه بعضی از ادویه که از اسرار اطبا و حکمای ماتقدم است، ۲۱) ذکر بعضی از ادویه معموله حکمای هند که به لغت ایشان رساین نامند و آنچه مناسب است، ۲۲. ذکر بعضی ادویه که مخصوص چهار پایان است و از کتب بیطره نقل شده، ۲۳) قلع آثار رنگهای لباس و رفع چربی و امثال آن و آنچه به آن متعلق است، ۲۴. دستور معالجه طیور که بزدره نامند؛ قسم ۳. معالجات با رعایت اختصار. (ره آورد)

آغاز: سبحانک اللهم یا قدوس و یا طبیب النفوس اتمم لنا انوار معرفتک و اذقنا حلاوة مغفرتک شکر شیرین شربت حیاة حکیمی را جل شأنه ...

انجام: بب کوکی اسم ترکی جزر است که بفارسی زردک نامند.

چاپ: چاپ سنگی با مقدمه دکتر نجم آبادی، مشار۱/۱۲۰۲

[الذریعة ۴۰۲/۳؛ فهرست کتابهای طبی نجم آبادی ص ۲۱۸؛ نسخه‌های

منزوی ۴۹۱/۱؛ مشترک پاکستان ۵۲۱/۱: (نشانی ۵۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۷/۵]

شرح و حواشی:

۱- تحفه حکیم مومن (مختصر) = مختصر تحفة المؤمنین؛ اصفهانی، محمد رضا (-۱۲)

۲- اوزان طبی؛ کاشانی، محمد تقی بن حسین (۱۲۳۶-۱۳۲۱)

۳- تحفه حکیم مؤمن (منتخب) = تحفة المؤمنین؛ آملی مازندرانی، محمد بن میرزا بابا

۴- حاشیه تحفه حکیم مؤمن؛ طبیب، عبدالحمید

۵- غنیة المحصلین فی ترجمة تحفة المؤمنین؛ احمد ثانی بن حسین

۶- لب لباب تحفة المومنین؛ عندلیب، محمد علی

۷- فرهنگ لغات تحفه حکیم مؤمن

۸- تحفه حکیم مؤمن (منتخب) = تحفة المؤمنین

۹- تحفه حکیم مؤمن (منتخب)

۱۰- تحفه حکیم مؤمن (مختصر)

۱۱- منهاج الادویه من تحفة المؤمنین

۱۲- تحفة المؤمنین (مختصر)

۱- یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۱۶۴

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ ترمه، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۵۱۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۳۴]

۲- کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۵۹

آغاز: و گوشت او محلل ریاح غلیظه و مبهی و مقوی جگر و موافق صاحب استسقاء بارد المزاج؛ **انجام:** برابر

احتمالا بخشی از کتاب «تحفه حکیم مؤمن» باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد تقی طبیب فرزند حاجی محمد رفیع کزازی به تاریخ ذیحجه ۱۲۳۲ با مهر «محمد تقی بن محمد ربیع» (بیضی)، محمد باقر مازندرانی نوری به تاریخ ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴۸]

۳- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۱۶

بیست و چهار باب مرکبات است باب یکم، آن از قسم ثانی در معاجین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۷-۱۱۵]

۴- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اسامی اطبای عشایین (حشاشین) که ادویه مفرده را تجربه کرده اند ... فهرست اسامی کتبی که در حین تألیف این مجموعه در نظر بوده (۷۵ کتاب) ... کتاب مشتمل بر رساله چوب چینی و تشریح فارسی.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ کاغذ: نخودی حنایی آبی و زرد، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۴۴۷گ، ۱۸سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۴]

۵- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با امضاء محمد مومن حکیم درهامش ص ۵۳۵؛ ۱ص (۵۳۵) [نشریه: ۷-۱۱۵]

۶- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۷۹/۲

تشخیص ۴ از تحفه حکیم محمد مؤمن تنکابنی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترکی شکری، جلد: مقوا با روکش، ۵ص (۲۴۰-۲۴۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۹-۱۷۳]

۷- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۴۵

از حرف حاء «و از تخمش یک مثقال و بدل خشخاش کاهو است در اکثر مواد. خشخاش منثور قسمی از خشخاش بری است برگش شبیه به برگ تره تیزک و دراز با خشونت و مایل بسفیدی» تا حرف دال دود خشب صنوبر کرم درخت کاج است قریب الطبع بذراریح ... و زخم کردن اعضا عجیب الفعل است دود خل کرمی که از سرکه و شراب».؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۹۹۰]

۸- تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۱-ج

خط: نسخ، کا: محمد مفید، تا: چهارشنبه ۱ شعبان ۱۰۱۴ق؛ یادداشت ۱۱۴۴ در پایان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲۹گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴۸]

۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی طالقانی، تا: محتملاً رجب ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۸۱گ، ۲۰ کامل سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۵۱۶]

۱۰- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۰۵

خط: نستعلیق، کا: علی بن عبدالله، تا: ۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۸۳]

۱۱- شیراز؛ میر (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴

کا: عبدالکریم بن محمد مومن اوحدی کازرونی شیرازی، تا: سه‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۳۲ق [نشریه: ۵-۲۸۲]

۱۲- قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۷۱]

۱۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۸۶/۱-۲۶/۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون دبق را با عسل ودوشاب طبخ دادند مانند ریسمان بر روی اشجار نصب کنند طیوری که بر آن نشیند پای بست گردد قدتم ما اوردته فی الدستور الثانی

دستوراول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۸۷ق، جا: اشرف از بلاد مازندران؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج سرخ، ۵گ، ۱۹

سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲-۷۹۸]

۱۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۶۶

انجام: وعلاج غشاوه و بیاض بتقطیر زهرها و بشکر و مراوید کنند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق (پایان تشخیص پنجم)؛ افتادگی: انجام؛ در پایان تشخیص سوم تاریخ ۱۰۱۴ آمده و صحیح نیست، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۴-۱۵۳]

۱۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۰/۲۴

آغاز: قسم اول از دستورات جامع موسوم به تحفة المؤمنین. در بیان اعمال که متعلق است به ادویه مفرده و آن مشتمل است بر پنج طریق. طریق اول در تدابیر ادویه مخصوصه؛ **انجام:** و به سبب آن وی به خاصیت عمل می‌کنند نه به طبیعت و طبیعت وی به غایت گرم است.

طریق اول و دوم کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: محمد مهدی بن محمد صالح رضوی، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: میشن تریاکی، ۱۴ص (۱۰۲-۱۱۵)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱-۲۱۸]

۱۶- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** علیا تمام المعالجات و الدستورات.انه ما یشاء قدیر و بالجود و الافضال.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم محرم ۱۰۹۷ق؛ [ف: ۳-۱۲]

۱۷- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۴

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ثنا گستری طوطی مقال بارگاه کبریای فرمانروائی را رواست که؛ **انجام:** جهت رفع رطوبات غلیظه مویزج را

از تشخیص رابع به بعدست، در قسمت دستورات از دستور قسم اول شروع می‌شود تا عنوان (عرق چوب چینی) از این به بعد افتادگی دارد تا قسم ثانی از دستورات از صفحه ۴۵۹ به بعد مقدمه و فهرست کتاب و مقداری از تشخیص رابع تا هشت سطر از فصل سوم در مداوای سموم تکرار می‌گردد تا صفحه ۴۸۰؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۵۸ص، ۱۵ سطر (۸×۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۱۸- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۵

آغاز: کما فیطوس است خم خم نبات تو دری است و به لغت نبطی اسم خبازی؛ **انجام:** مکنسیه قرشیه اسم مخلصه است

آغاز کتاب تا حروف «خم» ناقص است. این کتاب در دو مجلد است و این شماره (۶۵) مجلد اول است و بقیه در مجلد دوم، شماره (۶۶) خواهد بود؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۰۴ص، ۹ سطر (۱۷×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۱۹- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۶

آغاز: مکری جالیه اسم هندی دام عنکبوت است؛ **انجام:** امراض حوصله ... مویزج را از مجربات دانسته اند و قدر

این کتاب مجلد دوم کتاب شماره (۶۵) است. آخر کتاب ناقص است در حدود یک صفحه و نیم از باب بیست و چهارم از قسم ثانی در ادویه مرکبه؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۹۹ص (۳۰۵-۶۰۳)، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۲۰- تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۹۵۱

انجام: [در ریختن موی سر] مانند ریسمان بر اشجار گذارند طیوری بر آن نشینند پای بست گردند و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول و مذهب، باسرلوح دارد؛ جلد: روغنی گل و بته دار، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [نشریه: ۱-۲]

۲۱- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و مشتمل است بر پنج فصل در تدبیر منع تاثیر سموم و احتراز آن؛ **انجام:** برابر

تشخیص رابع در مداوای سموم و بیان اعمالی که متعلق به ادویه و تشخیص خامس و قسم اول و دوم دستورات مقدم قرار گرفته است. اینکه در آخر کتاب در متن علاوه شده «۴۳۲» و نصف آن «۲۱۷» اشتباه است و شماره صفحات به غیر از مداوای سموم و بیان ادویه مفرده که مقدم و ۱۴۲ صفحه است ۴۳۳ ورق می‌باشد و پس از ورق ۳۷۰ ده ورق در شماره گذاری اشتباه و شماره ۳۸۱ زده شده است که باید کسر شود و شماره صفحات کتاب ۹۸۸ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ورق ۵۷ درحاشیه به خط قرمز تاریخ ۱۱۸۰ ثبت است.؛ ۹۸۸ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۲۲- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما طریق صید طیور ... طیور بر آن نشینند پای بست گردند الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا الحمدلله الذی وفقنی باتمامه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قسم ثالث از دستورات در معالجات را فاقد است، صفحات اول و دوم و سوم کتاب فهرست اسامی کتبی است که مورد استفاده مؤلف واقع شده، صفحه چهارم اسامی اطبا و عشایین است که ادویه مفرده را تحریر نموده‌اند؛ ۷۲۱ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۲۳- کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً از قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی خاکی [نشریه: ۷-۷۲۵]

۲۴- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۳

آغاز: برابر **انجام:** قدتم الفن المفردات علی ید الفقیر الی الله الغنی ابن مرحوم آخند ملافیض الله عصاره محمد رفیع عفی الله عنهما

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن آخند ملا فیض الله عصاره، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ قسم سوم از دستورات در معالجات را فاقد است؛ ۵۱۴ص، ۲۷ سطر (۱۳×۱۳/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۲۵- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۰۳

از آغاز تا پایان فرهنگ بی دستورات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۱۱۵]

۲۶- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۹۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۶۷]

۲۷- تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۵۳۰

آغاز: تحقیق نموده اند و هر چه صاحب اختیارات ذکر نکرده در سلك تحریر آورده‌اند ... لهذا این مجموعه بتحفة المؤمنین؛ **انجام:** بدن و با ادویه حاره مولد ... و سریع الاستحاله بخلط.

از آغاز تا حرف اللام مع السین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۱۰۲]

۲۸- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۰۷/۲

از بقیه تشخیصات تا قسمتی است از طریق اول از بخش اول دستورها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی با ترنج، ۱ص (۵۳۴دفتر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۹-۱۹۴]

۲۹- خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۳۸۶

آغاز: و تازه و زبون ترین آن سیاه است در اول گرم و خشك و آنچه از درخت؛ **انجام:** قدر تربت از تازه او یکدرهم است تا دو درهم و در خشك سه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۰۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۰]

۳۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۶۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۲۲۹]

۳۱- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۶۴۶۰

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه بخارائی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵۲۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲-۱۱۵]

۳۲- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۴۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۱۴]

۳۳- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۲۸۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸/۶×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۳۲]

۳۴- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملك: علی مدد به تاریخ غره رمضان ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۴/۵سم [ف: ۱۴-۲۹۹]

۳۵- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** معجون مشرو دیطوس، پادشاهی بوده است انه یونان که این معجون او ساخته وبنام او مسمی شده ...

تا اوایل تشخیص پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج، ۲۴۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف مخ: ۱-۳۷۰]

۳۶- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بوی دهان نافع و سر را پاك كند و خنازیر را نیك باشد و بجای فصد چهار رگ باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در دو صفحه آخر جهت تشریح عروق و حجامت دو شکل آدم نقاشی شده؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج بوم زرد، ۴۲۰گ، ۲۲ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱-۲۰۸]

۳۷- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** دفع آن میشود و بول اطفال بر همین است و اله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۳۴۶گ، ۲۱ سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۲۸]

۳۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** معجون عود ملین ... هلیله کابلی سه درم

تا اواسط فصل چهارم از باب اول از قسم ثانی و دستورات و معاجین را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد شفیع، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۳۳۲گ، ۱۳ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۹-۷۷]

۳۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** دهن المی است که عارض عظم شود بی آنکه تفرق و اتصال واقع شود و الله اعلم بحقایق الامور.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۸گ، ۲۵ کامل سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۵۳۷]

۴۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علیاتمام المعالجات و الدستورات.انه ما یشاء قدیر و بالجود و الافضال.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۵۹گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳-۳۷۵]

۴۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۳۲

آغاز و انجام: برابر

این نسخه به آخر تشخیص ثالث خاتمه می‌یابد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۱۷ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۷۷]

۴۲- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۷۰

از تشخیص چهارم در مداوی سموم تا امراض رئیسه که سر را

بسیار حرکت می‌دهد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۱۳گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۱۷-۵۱۷]

۴۳- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: خیرمند؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۳۳۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۰۱۶]

۴۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** والسلام من الحکیم العلیم علی من اتبع الهدی ... بعون الملك العطیات

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای دو سرلوح، مجدول؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج با ترنج، ۳۹۱گ، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۹-۸۲]

۴۵- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۸۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یبروح الصنم ... پیشانی و چشمها و روی را با آن تدهین نمایند

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با کمند؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۲۸۹گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۸۱]

۴۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیور که بران نشینند پای بست گردند

کامل؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حاج عماد فهرستی، ۱۳۴۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۴گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۹سم [ف: ۱۹-۷۸]

۴۷- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۶۷/۱-۲۶/۴۷

آغاز: مغزها و اکثر تخمها و قسم ثانی را فعل تقویه باه است ... تشخیص ثالث در بیان مهیة و کیفیت و خواص ادویه مفرده و اغذیه مفرده؛ **انجام:** وردوم سرد و تر و سریع الهضم و رادع اورام حاده یا ظنی وظاهری و مولد خلط صالح و موافق جگر حار و صاحبان تب حاره ویلین طبع و ساق او نفح سدو رافع اورام

از تشخیص ثالث تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوای با روکش کاغذ آبی، ۱۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲-۷۹۹]

۴۸- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۶۱/۱

خط: نسخ، کا: غلامحسین بن خیرالدین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی آهار شده، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۸۳ص (۱-۱۸۳)، اندازه: ۲۱×۲۷/۵سم [ف: ۵-۱۵۱۹]

۴۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ مصحح، یادداشت پزشکی با نام خادم اطبا محمد ... با تاریخ ۱۳۰۹ق؛ مهر: «میرزا» (بیضی)؛ خرید از عاطفی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، آهار مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۳۵۸گ، ۲۲-۲۳ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۹/۶سم [رایانه]

۵۰- تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۳۵-ب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سرلوح و حاشیه‌سازی، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲۶گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴۸]

۵۱- قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۰۲

قطعه‌ای از کتاب بدون اول و آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۸]

۵۲- همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴

خط: نسخ خوش، کا: مهدی حلبی، تا: ۱۱۰۴ق؛ اندازه: ۱۸×۲۴سم [رشت و همدان: ف: ۱۶۰۲]

۵۳- مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صالح بن محمد کاظم خاتون آبادی، تا: ۱۱۱۱ق؛ وقف‌نامه کتاب نوشته شده که بر عموم طلبه اثنی عشریه وقف شده مشروط که از مشهد رضوی بیرون نبرند و تولیت آن را با میرزا محمد کاظم رضوی ناظر آستان قدس قرار داده؛ واقف: میرزا محمد جعفر ابن میرزا محمد محسن رضوی، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۸۰گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [رشت و همدان: ف: ۱۷۲۵]

۵۴- مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: صالح بن محمدکاظم خاتون آبادی، تا: ۱۱۱۱ق؛ واقف: میرزا محمد جعفر بن میر محمد محسن رضوی، کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۳۸۰گ، ۲۱ سطر(۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲۰۸]

۵۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند و طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند. و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الاول ۱۱۱۳ق؛ با دو سرلوح، کمند زر و لاجورد، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۶گ، ۲۷ سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۱-۲۹۸]

۵۶- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی با ترنج، ۳۲۳گ، ۲۷ سطر (۱۲/۵×۲۲) [ف: ۳-۹۷۵]

۵۷- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۹۱

خط: نستعلیق، کا: عنایة الله بن امام ولیجانی، تا: سه‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۱۵ق، و نسخ ابراهیم در روز پنج‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۱۸۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی، ۲۹۳گ، ۲۹ سطر (۱۳×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۵۳۹]

۵۸- یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۸۷

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: چهارشنبه غره رمضان ۱۱۱۵ق؛ مصحح؛ تملکی پاک شده با مهر مربع به سال ۱۱۸۹ و تملکی دیگر به سال ۱۱۶۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۲-۱۴]

۵۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۷

آغاز: تشخیص رابع در مداوی سموم، بسمله و مشتمل است بر پنج فصلاول در تدبیر مشع تدثیر سموم و احتراز از آن؛ **انجام:** قلم مشجر که سروک نامند بحساب ابجد آنچه مطلوبست خطوط جانب یسار و آخر آن.

قسمتی از تحفة المؤمنین از تشخیص رابع در مداوای سموم شروع می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن خراسانی، تا: ۸ رمضان ۱۱۱۶ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۳-۹۶]

۶۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۳۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن ولی الله موسوی قاینی (قسمت اول) و محمد فاضل بن محمد شریف خبوشانی (قسمت اخیر)، تا: رجب ۱۱۱۶ (قسمت ثانی دستورات)؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج با ترنج، ۲۷۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۷سم [ف: ۱۹-۸۲]

۶۱- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۲۵

خط: نستعلیق، کا: ملک محمد بن نصرالله طبیب، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۱۱۷ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۶۵]

۶۲- مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۷۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲-۲۹]

۶۳- تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، کا: اسحاق بن مشرف طبیب حسینی، تا: دوشنبه ۲۱ ذیقعده ۱۱۲۲ق؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: رحلی کوچک [نشریه: ۷-۵۴۵]

۶۴- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسحاق بن مشرف طبیب حسینی، تا: دوشنبه ۲۱ ذیقعده ۱۱۲۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «عبده محمد ۱۲۶۶» (مستطیل)، «تراب بن ... بن علی بن مهدی ۱۲۳۶» (مستطیل)، مهر بیضوی تملکی که فقط عبارت « ... محمد و آل محمد» از آن خوانده می‌شود؛ اهدایی: دکتر حافظ فرمانفرمائیان، دی ۱۳۶۹.؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۱گ، ۲۷-۲۸ سطر (۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۰-۱۴]

۶۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۴۴

خط: نسخ خوش، کا: نوروز علی بن محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۱۲۵ق، برای آقا محمود تاجر شیروانی؛ با یک سرلوح زیبا، مجدول، مذهب؛ کاغذ: شکری فرنگی نازک آهاردار، جلد: روغنی گل و بوته‌دار، ۸۲۸ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۹-۳۴]

۶۶- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۲۳

خط: نسخ، کا: نوروز علی اصفهانی، تا: ۱۱۲۵ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روغنی، ۸۲۷ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۷-۱۷۰]

۶۷- تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیوری که بر آن نشیند پای بسته شود و السلام علی من اتبع الهدی

خط:نسخ، کا: ملک محمد بن نصرالله کازرونی شیرازی، تا: جمعه ۲۶ رجب ۱۱۲۸ق؛ مهر: «عبده الراجی اسماعیل»؛ جلد: چرمی زرد و سیاه، ۲۸۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۲۴]

۶۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیور که بر آن نشینند پامی بست گردند

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد معصوم سبزواری، تا: چهارشنبه ۳ ربیع الثانی ۱۱۲۹ق، به جهت مرحوم محمد مؤمن شیخ الاسلام مشهد؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۳۱سم [ف: ۱۹-۷۷]

۶۹- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۰۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ رجب ۱۱۳۳ق [نشریه: ۷-۲۳۲]

۷۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶/۱

تا باب ۲۴ در دستور معالجه طیور؛ بی‌کا، تا: رجب ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴ص (۱-۱۵۴)، ۲۵ سطر [سنا: ف: ۲-۲۲۹]

۷۱- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۳۷/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم تشخیص رابع در مداوای سموم و مشتمل است بر پنج فصل؛ **انجام:** فصل چهارم در معاجین کبار و صغار ... معجون الارسطو ... خمیر می‌نمایند و سه روز بگذارند و روغن تک کف در او مخلوط نموده حرکت دهند تا خوب ممزوج شود

از تشخیص رابع در مداوای سموم و قسم اول از دستورات در اعمالی که متعلق به ادویه مفرده است تا طریق پنجم در اصول صناعه و رموز غریب را دارد و بقیه را تقریبا بیست صفحه می‌شود فاقد است و سپس قسم ثانی از دستورات و اعمالی که متعلق به ادویه مرکبه است شروع می‌شود و تا ۹ سطر از معجون ارسطو و

بقیه را تا پایان کتاب فاقد است؛ خط: نستعلیق و تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۳۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶۲ص (۷۲۳-۷۸۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [نشریه: ۳-۳۳۰]

۷۲- مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۶۴

خط: نستعلیق، کا: حسین بن حاج محمد افضل مشهدی، تا: ۱۱۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۲گ، ۲۶ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۳۷]

۷۳- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۱۱

آغاز: بسمله، قسم اول از دستور جامع موسوم به تحفه المؤمنین در بیان اعمالی که متعلق است بادویه مفرده و آن مشتملست بر پنج طریق؛ **انجام:** چون بشکند عسلی لزج بسیار چسبنده در اندرون وی بود و کذا فی الاختیارات و السلام علی من اتبع الهدی تمام شد

از قسم اول از دستورات جامع تحفه المؤمنین به بعد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم طبیب، تا: ۱۱۴۵ق؛ مهر: «یا امام موسی کاظم» (بیضی)، «عبده الراجی موسی» (خشتی)؛ تملک: محمد کاظم طبیب بن محمد مهدی طبیب؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۶ سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [رایانه]

۷۴- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۰۷۳

آغاز: تشخیص رابع در مداوای سهوم مشتمل است بر پنج فصل. اول در تدبیر منع تاثیر سهوم و احتراز از آن. دوم در تدابیر مشترکه سهوم. سوم در تدبیر سهوم مشروبه؛ **انجام:** از خوردن آن طیور بیهوش گردند و چون دبق با عسل و دوشاب طبیخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۱۴۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف مخ: ۱-۳۷۰]

۷۵- دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۵۳ق؛ افتادگی: آغاز [مخطوطات دزفول:-۱۲]

۷۶- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۷۵

خط: نسخ، کا: نعمت الله بن محمد محسن شوشتری، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۵۸ق؛ محشی با نشانه «الفاظ ادویه، بحر الجواهر، حاج عنایت الله الطبیب، جواهر اللغة فی الطب، تهذیب المهذب، مهذب اللغة، مجموعة الصنایع، قرابادین»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۴گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۴]

۷۷- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون سبع او را که چهار حبه و نیم است بر آن افزایند سی و شش حبه درهمی خواهد بود و آن چهار دانک نیم درهم است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یکشنبه ۱۳ رمضان ۱۱۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۳-۱۴۳]

۷۸- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۵۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** سبب اختلاف سیرت چی است ... توجه کافی به جانب مولود نباشد پس لاجزم ناقص عقل بی فهم و کم خرد افتاده باشد وحق سخن ارادت فاعل مختار است و انحاء قدرت شامله که مندرج است در تحت حکمت بالغه و هو یخرج الحی ... و یحکم ما یرید بعزته

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن علی اکبر طهرانی کربلائی، تا: ذیقعده ۱۱۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۱۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف مخ: ۱-۳۷۰]

۷۹- تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۹۴/۱

آغاز: برابر **انجام:** کتاب برهان جلدکی.. کریم الله.

خط: نستعلیق، کا: کریم الله، تا: ۷ ذیقعده ۱۱۷۳ق، جهت کتابخانه سید محمدعلی حسینی در «مرشد آباد»؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۸۸۵ص (۲-۸۸۶)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲-۱۰۶]

۸۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۶ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** ریسمان بر روی اشجار نصب کنند طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند. قد تم بحمدالله ...

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن میرزا علی اکبر، تا: چهارشنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۷۶ق؛ دارای سرلوح مذهب و مرصع، یادداشت‌هایی در باب اوزان به قلم سید محمد طباطبایی سنگلجی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۳۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴/۲-۹۷]

۸۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: محمد علی بن محمد شفیع اصفهانی متخلص به صبوح، تا: یکشنبه سلخ صفر ۱۱۷۶ق، جا: اصفهان، مدرسه حکیم الملک مشهور به کاسه گران، به دستور استاد علی اکبر صحاف؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب، رکابه‌دار؛ جلد: گالینگور مشکی،۲۲۳گ،۳۵سطر،اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۴-۱۸۱]

۸۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۸۷/۱

آغاز: از مجربات حقیر است جهت ضعف معده و جگر که با یبوست طبع و حرارت مزاج باشد به غایت نافع است؛ **انجام:** و چون آب حقنه بر نگردد تدبیر آن است که نصف قدر اول باز بریزند تا آب اول را دفع نماید و قبل از حقنه با آب ادویه

مقداری از تشخیصات و بخشی از دستورات؛ خط: نستعلیق، کا: رحمت الله بن میرزا محمد سرکانی، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۱۷۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ از روی نسخه ملامحمد حسین پیشنماز مسجد جامع تویسرکان که کاتب با برخی از دوستان روزهای جمعه را به آنجا می‌رفته‌اند؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ (۱ر-۱۴۴پ)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۳۲۱]

۸۳- قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۶۳

آغاز: و منع عرق و بخار و ورم بواسیر نافع است و گویند چون از

چوب تازه آن انگشتری ساخته صاحب در و گنج ران در خنصر موافق کنند؛ **انجام:** خاتمه در خطوط مرموزه و اقسام مشهوره آن، قلم هندی ... قلم زیادی ... قلم فرنگی به ترتیب ابجد ... قلم طیر فال ...

از تشخیص سوم تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زکی شریف بن حاجی شیخ محمد امین عرب جوازری سبزواری، تا: ربیع الاول ۱۱۸۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ آغاز تشخیص چهارم نوشته‌ای از قاسم (شاعر با تخلص عیشی) بن محمد حسن تاجر شهیر به عطار مشهدی الاصل سبزواری المسکن در ۲۴ جمادی الاولی ۱۲۶۱ با مهر بیضوی و مربعی؛ ۲۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۱۳۳]

۸۴- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۹

آغاز: که ائمه هدی اند از عز ابدیش امین امانت ولایت؛ **انجام:** و آب دهن رافع قمل جمیع حیوانست و حقیر نیز با تجربت یافته تمت بحمدالله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ بلاغ مقابله در بغداد از طریق محمد بن مصطفی؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای،۲۷۲گ،۲۸سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴-۲۶۱]

۸۵- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم تشخیص رابع در مداوای سموم؛ **انجام:** قد فرغ من تسوید هذا النسخة الموسومة به مرکبات التحفة المومنین فی خامس شهر ربیع المولود فی سنه ۱۱۸۵ فی طایف بید الخاطی محمد علی شیرازی غفرالله تعالی ذنوبه

فقط تشخیص رابع و دستورات را دارد؛ خط: تحریری، کا: محمد علی شیرازی، تا: ۵ ربیع الاول ۱۱۸۵ق، جا: طائف؛ ۶۶۳ص (۳۳-۶۹۵)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [نشریه: ۳-۳۵۷]

۸۶- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۲

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد عیسی بن محمد جعفر، تا: ذیقعده ۱۱۸۶ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی،۲۷۵گ،۲۵سطر(۱۲×۱۹/۵)،اندازه:۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۱۳۶]

۸۷- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما طریق صید طیور چون گندم به کف دهان شتر مست یا به عرق او ترکند از خوردن آن طیور بیهوش گردند و چون دبق را با عسل و دوشاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذرند طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند و الله اعلم بالصواب تمت

قسم ثالث از دستورات در معالجات را فاقد است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم، تا: ۱۱۸۷ق؛ دارای دو سرلوح؛ جلد: مقوای روغنی گلدار، ۵۳۳ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۸۸- مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۹۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن نورالدین بن نعمة الله جزائری شوشتری، تا: غره جمادی الثانی ۱۱۹۱ق؛ جلد: معمولی، ۴۵۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۳۱سم [مؤید: ۳-۳۹۶]

۸۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیوری بر آن نشینند پای بست گیرند شهور سنه ۱۱۹۲

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۹۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۹-۷۶]

۹۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر روی اشجار و غیر آن گذارند، طوری که بر آن نشینند، پای بست گردند

خط: نستعلیق ریز، کا: محمد بن محمد امین قاهری سبزواری، تا: ۱۱۹۲ق، جا: کرمان؛ کاغذ: فرنگی فستقی و آبی، جلد: تیماج قرمز ترنجدار، ۳۲۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ملی ایران: ف: ۱-۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۹۱- رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۹۳۴ث

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۹۲ق؛ ۲۹۵گ، ۲۷ سطر [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۹]

۹۲- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۵۴

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار بن محمد سلیم، تا: یک‌شنبه ۵ شعبان ۱۱۹۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳-۱۷۸]

۹۳- تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما طریق صید طیور چون گندم بکف دهان شتر مست یا بعرق آن تر کنند از خوردن آن طیور بیهوش گردند، دبق را با عسل و دوشاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند طیوری که بر آن نشیند پای بسته گردد و السلام علی من اتبع الهدی تمت تمام شد» و «حسب الفرموده عالیجاه رفیع جایگاه شوکت و عظمت و اجلال دستگاه امیر الامراء العظام و خلاصة السادات الکرام امیر اعظم صاحب السیف و القلم ... نگاشته قلم شکسته رقم گردید ... کتبه الفقیر پر تقصیر حافظ معمور ... در عهد پادشاه جمجاه تیمور شاه سنه هجری ۱۱۹۴ تحریر یافت، الهی عاقبت معمور باد

خط: نسخ، کا: حافظ معمور ولد حافظ کلیم الله، تا: ۱۱۹۴ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: چرمی سیاه، ۳۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۲۲]

۹۴- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۲۹

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد شریف بن محمد علی، تا: ۱۱۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، با کمند؛ کاغذ: اصفهانی شکری تیره، جلد: تیماج مشکی، ۷۲۹ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۹-۲۰۳]

۹۵- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۵

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اوایل ربیع الاول ۱۱۹۶ق (پایان

معالجات و دستورات)؛ مجدول، دارای سرلوح؛ یادداشتی در جلد نمودن کتاب با مهر «اصغر آقا انصاری» (بیضی)؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۳۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۱]

۹۶- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۷/۲

آغاز: بسمله و به نستعین و مشتمل بر پنج فصل است فصل اول در تدبیر منع تاثیر و احتراز از آن؛ **انجام:** ریسمان بر اشجار و غیر آن بگذارند طیوری که بر آن نشیند پای بست گردنند.

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد تقی حافظ مشهدی، تا: ۱۱۹۷ق، جا: یمن؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۶۰ص (۲۴۸-۴۰۷)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۶-۲۰۹]

۹۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** پوست خشخاش را کوبیده در سرکه پخته بوزن او

تا اواسط باب بیست و یکم (بعضی از رساین حکمای هندی)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۸سم [ف: ۱۹-۷۸]

۹۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۵۶

آغاز: بسمله قسم اول از دستورات جامع؛ **انجام:** موجود: دستور گرفتن روغن جوهر حسن لبان ... و آن عبارت از دو پیاله.

از ابتدای قسم اول از بخش دستورات تا اواخر قسم سوم از بخش دستورات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ واقف: میر سید علیخان، ۱۲۷۳؛ با این دو یادداشت درباره محاصره هرات توسط محمد شاه قاجار؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۸گ، ۲۵-۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۷۹]

۹۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۴۰

آغاز: نموده و هر چه از جامع ابن بیطار و غیره نقل آن ضرور و باعث آن بوده؛ **انجام:** ورد اصفر بستانی درخت او بی خار و بقدر درخت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (یک ورق) و انجام (تا اواخر تشخیص ثالث را بیشتر ندارد)؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۳سم [ف: ۱۹-۸۰]

۱۰۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۶

آغاز: و میخواست که بقدر امکان آنچه محققین این فن تحقیق نموده اند؛ **انجام:** بقدر حجر کمتر از آن که او را خرد و گیرد و حل کند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تاریخ وقف: شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۴۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۸سم [ف: ۱۹-۸۱]

۱۰۱- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱۴/۱

آغاز: و جامع الادویه امین الدوله و غیر هم ایراد نموده و در جامع بغدادی بنظر نرسیده بیان آن را لازم دانست؛ **انجام:** شیاف جهت قولنج ریحی بغایت نافع است ... شیاف جهت اخراج سموم ...

تا بخشی از باب ۱۵ از قسم دوم را دارد؛ خط: نستعلیق ریز، کا: خضر غریب ؟، تا: حدود قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲۰۷گ (۱-۲۰۷)، ۲۹ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۸-۳۷]

۱۰۲- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۴۵

فقط بخش نخستین است و تا پایان مفردات دارد؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، برای کیخسرو میرزا (گویا قاجار)؛ مجدول، یک سرلوح کم مایه؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: روغنی زرد با گل و بوته سرخ و سبز، ۳۲۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳-۳۷۸]

۱۰۳- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج خاکستری، ۲۸۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۳۷۷]

۱۰۴- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲/۶-۱۰/۱۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسخه ثبات نوشادر چندین طریق او را دیگر ثابت توان کرد اولا بانوره اما بهترین طریق آن باشد ... به این سحق تا چند مرتبه چنانچه نوشادر ثابت شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۹۸]

۱۰۵- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۸۴۵/۱

از تشخیص رابع در مداوای سموم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ (۱پ-۸۷پ)، ۲۳ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۷-۴۹۴]

۱۰۶- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۵۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: آقامیرزا ابوالقاسم حکیم باشی، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۷گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۷-۲۶۱]

۱۰۷- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب ۱۲۰۰ق؛ یادداشت محمد صادق در ربیع الثانی ۱۲۵۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۴گ، ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۷-۳۵۱]

۱۰۸- اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۲۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴۷۰ص، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۰]

۱۰۹- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶/۲-۱۲/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر روی اشجار وغیر آن گذارند طیور که بر آن نشینند پای بست گردند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۷۹۷]

۱۱۰- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳-۱۱/۲۳

آغاز: بسمله قسم ثانی از دستورات جامع موسوم به تحفة المؤمنین که مشتمل است بر تشخیصات وبر دستورات دربیان اعمالی که مطابق بادویه مرکبه و ذکر هر یک از مرکبات چون هر علتی؛ **انجام:** ورم کف که منجک گوید زبون ترین امراضی ... و چون بال مگس را جدا ساخته در روغن کتان حل کرده بمالند عجیب باشد.

قسم ثانی (دستور اول ودوم)؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: گالینگور سرخ عطف تیماج، ۱۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۲-۷۹۸]

۱۱۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۴۷

آغاز: طریق پنجم در اصول صناعت و امور غریبه. بدانکه علم صناعت علمیست که تبدیل قوای اجرام؛ **انجام:** مورث جنون و قطور اب پودینه در دماغ آن رافع مستی اوست

قسم اول از دستورات جامع است مشتمل بر پنج طریق می‌باشد که طریق پنجم آن در اول نسخه صحافی شده است و مقداری هم از تشخیص پنجم می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابن کربلایی میر قاسم کربلایی میر جعفر حسینی، تا: قرن ۱۳، جا: هزار جریب چهار دانگه؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی فستقی و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۲-۲۷پ)، ۱۷-۱۸ سطر (۱۴×۱۶/۵و ۱۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [رایانه]

۱۱۲- قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۳/۲-۶۱۰۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: حاج سید موسوی متولی باشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۳۷۳گ، ۲۱ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم:-۸۶]

۱۱۳- قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۶۰۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، دارای سر لوح آب و رنگ؛ جلد: روغنی، ۳۰۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲-۳۸۰]

۱۱۴- قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۵۹

آغاز: گذاشته چندان آتش دهند که از جستن و حرکت کردن باز ایستد و اگر نمک را بخمیر گرفته در آتش چندان گذارد که خمیر بسوزد؛ **انجام:** باب هجدهم در ادویه کلف و بهق و برص و وشم و خبلان و نمش و برش و

قسم دستورات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زیتونی با ترنج با سر، ۱۴۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲۷۲]

۱۱۵- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** از خط میگذرد از خط زیلی میگردد احاد

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مظفر الدین مراد، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۱۱۶- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۶۳

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۵ شوال قرن ۱۳؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب به روش کشمیر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و سرترنج دار، ۱۲۶گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۵سم [ف: ۲۰-۳۰۸]

۱۱۷- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: تیماج سبز، ۴۴۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۳۷]

۱۱۸- تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در برگ ۱و ۲ پراکنده‌هایی است طبی و نام پزشکان و گیاه شناسان که داروهای مفرد را گرد آوری نموده‌اند و فهرست نام کتاب‌هایی که در هنگام تألیف کتاب (تحفه) در نظر بوده و در پایان نیز پراکنده‌های طبی؛ تملک: مرتضی بن محمد علی (؟) با مهرش؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۸۳گ، ۲۵ و ۳۵ سطر (۹/۵×۱۲)، اندازه: ۲۱×۲۲سم [ف: ۲۴]

۱۱۹- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۹

نسخه به نام «رساله کیمیا» است در پنج حل و سه عقد و خاتمه و در میانه دارد «قسم اول از دستورات جامع موسوم به تحفة المؤمنین» در نیمه دوم نسخه پراکنده‌ها است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۷]

۱۲۰- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۷]

۱۲۱- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، ۱۰۴ (=۱۱۰۴)؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۲۱]

۱۲۲- قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ریسمان بر اشجار نصب کنند طیور بر آن نشینند پای بست کردند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۵۴۰گ، ۲۳ سطر (۸×۲۲)، اندازه: ۱۶×۳۱سم [ف: ۲-۳۵۵]

۱۲۳- قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۹۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵]

۱۲۴- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۴۹/۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین تشخیص رابع در مداوای سموم و مشتمل است بر پنج فصل؛ **انجام:** تمت الکتاب المسمی بتحفه سلیمانی و مشهور بتحفة المومنین من تألیفات سیادت و نجابت پناه میر محمد مومن تنکابنی من محال دیلمان

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۰۲ص (۱-۵۰۲)، ۱۴ سطر (۷/۵×۹)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۳۸]

۱۲۵- تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۰۰ق؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: وزیری [نشریه: ۳-۸]

۱۲۶- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ با تاریخ تولد ۱۲۷۵ [نشریه: ۷-۱۱۵]

۱۲۷- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴ ط

آغاز: بسمله طریق مربع بجهة دوستی که تجربه شده است ... احراق صدف و شبح؛ **انجام:** بالات حدیدی هرگاه بمالند دیگر نگیرد و از مجربات است. انجامه: حرره (کاتب) در نزد استاد کامل الصفائی شاه میر ضیغم ولد حاجی میرزا تفرشی والی

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالوهاب طهرانی همدانی، تا: ۱۹ جمادی الثانی قرن ۱۳؛ مهر: «وقف محمد بن صادق الحسینی الطباطبایی»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۴۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۴/۲-۱۸۰]

۱۲۸- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۰۹/۱

بخشی از قسم اول از دستورات این کتاب در ادویه مفرده را داراست.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۱۱ر-۵۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۳۳۹]

۱۲۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۰۴/۵

گلچینی از آن، از تشخیص پنجم (در اوزان) تا نشان‌های ادویه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۳گ (۵۲ر-۱۱۴پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۴۷/۱-۱۳]

۱۳۰- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶۶۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۴۱-۱۵۰]

۱۳۱- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۸۹

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن اسماعیل، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد محسن طبیب؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۴۹۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۱۹-۱۷۷]

۱۳۲- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۶۶

آغاز: انوار معرفتك و اذقنا حلاوة ... که به بی نصیبان ذاتی عرصه امکان مائده؛ **انجام:** طیوری که بر آن نشیند (کذا) پای بست گردند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (۶ سطر)؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۵-۷۱۴]

۱۳۳- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [نشریه: ۲-۶۷]

۱۳۴- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۸۸

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن اسماعیل، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ تملک: محمد محسن طبیب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۵ گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×سم [ف: ۱۹-۴۹۱]

۱۳۵- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و با تخم خندقوقی بری بالسویة جهت درد میانه و حصبه او جهت سوزش امعاء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۰۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۵-۲۶۸]

۱۳۶- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** را با عسل و دوشاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند طیوری که بر آن نشینند ... گردند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مهر: «احمد الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج و سر، ۴۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ: ۱-۳۷۰]

۱۳۷- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۷۸۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در حاشیه اوراق آخر «طریقه حل کردن مرکب خشك حسب الارشاد ... ملا زین العابدین یزدی کاتب سلطانی» مندرج است به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۳۵؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن آلبالویی، ۲۶۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۱×۳۰/۳سم [ف: ۲-۱۱۵]

۱۳۸- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۴۴۰

قسمتی است از نیمه دوم آن (در مبحث تشخیص)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سبز، ۱۸۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۱۴]

۱۳۹- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۳۲

آغاز: برابر؛**انجام:** دهلی خواهد بود و آن چهار دانگ و نیم درهم است تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق [رایانه]

۱۴۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲۵

آغاز: جامد بمعنی بسته شده است؛ **انجام:** امید که مبارك و میمون باد بمحمد و آله الامجاد سنه ۱۲۰۲۰

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: شفیع بن محمد رضا گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۵ شوال ۱۲۰۲ق، جا: بارفروش؛ واقف: محمد علی حریری، ۱۳۵۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۴۲۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۱۹-۷۶]

۱۴۱- رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۹۷ت

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبد العلی طالقانی، تا: ۱۲۰۴ق، جا: کلیجان تنکابن، به فرموده محمد مهدی خان تنکابنی؛ جلد: چرمی، ۲۷۶ص، ابعاد متن: ۱۸/۵×۲۰، اندازه: ۲۰×۳۲سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۹]

۱۴۲- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۵۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** از خوردن آن طیور بیهوش گردند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۲۵گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۴۶۰]

۱۴۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۷۵

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۰۷ق؛ واقف: بانو زرین امیری سبزواری، اردیبهشت ۱۳۲۷.؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی با سجاف خرمایی، ۱۹۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم

[ف: ۱۹-۷۶]

۱۴۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیوری که برآن نشینند پای بست کردند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق [الفبائی: ۱۱۷]

۱۴۵- رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۸۳۱ت

گویا گزیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان رجب ۱۲۰۷ق؛ ۷۷گ، ۲۷ سطر، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۹]

۱۴۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۲۵

انجام: و اگر بدون لاغری باشد سبب آن مواد فاسده است و بدستور دیر برآمدن.
شروع قسم ثانی آن از تشخیص رابع است؛ خط: نستعلیق، کا: سلیمان، تا:۱۳صفر۱۲۰۸ق؛افتادگی:انجام(دو سه ورق)؛وقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷.؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۹ سطر (۱۱/۵×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۹-۸۲]

۱۴۷- اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۵

آغاز: زمین سخت و هن سستی و شب جستن از جای ... گزیده وقود بر افروختن آتش؛ **انجام:** مومیای چند مشک فرفیون بالسویه قدر ... با روغن زیبق و امثال آن ... کنند ...
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد رضا بن حاجی کاظم، تا: ۲۰ شعبان ۱۲۰۹ق، به خواهش ملا محمد ابراهیم؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای مشکی، ۳۴۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲-۵۵۳]

۱۴۸- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۷۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳۹]

۱۴۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذراند طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند، و هو اعلم
در پنج «تشخیص» و سه قسم «دستور»؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن ابراهیم، تا: ۶ رمضان ۱۲۱۰ق، حا: کشمیر، برای ملا هادی «جمال الدین بن محمد» تاجر شیرازی؛ دارای یک سرلوح زیبا،مجدول؛ مهر ملا هادی که گویا نقش مهر کاتب است؛ کاغذ: کشمیری، جلد: روغنی مرقش، ۴۴۹گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۴-۲۶۳]

۱۵۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر آن نشینند پای بست گردند و کاتبه رمیم فی التراب
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن محمد علی افشار، تا: ۱۲۱۱ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، با کتیبه زرین مرصع، حواشی دو صفحه افتتاح مزین به گل و برگ زرین به طرز اسلیمی، مجدول مذهب؛ کاغذ: حنایی نخودی آهاری، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۴۰۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۹-۷۵]

۱۵۱- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۸۱/۲

تنها «قسم دوم، تشخیصات و دستورات ادویه مرکبه» در ۲۵ باب است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۱۶ق؛ جلد: مقوایی تیماج مشکی پوشانیده، ۱۴۴گ (۱ر-۱۴۴ر کناره)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۴۴]

۱۵۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹۰

آغاز: در بیان ادویه سته کثیر المنفعه که در کتب متداوله قدما کمتر است.؛ **انجام:** علاج تسقیه بگلاب و گل مختوم
خط:نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، ۳۳۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۸۰]

۱۵۳- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۷۹

خط:نستعلیق، کا: غفاربن عبدالله اصفهانی، تا: صفر ۱۲۲۲؛ اهدایی: علی امام حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۴۸۵گ، ۱۹ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸/۴×۲۹سم [ف: ۵-۱۷۹۳]

۱۵۴- مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۸۶

آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر نقاش، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۶]

۱۵۵- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۲۴ ـ ب

خط: نسخ، کا: کربلایی میرزا بابا پسر میرزا محمد تبریزی، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۶۲گ، ۲۳ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۸۹]

۱۵۶- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۴۷

خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالفتح اصفهانی شریف، تا: ۱۲۲۴ق، جا: شیراز، برای آقا محمد حسن صیرفی؛ افتادگی: انجام؛ پس از کتاب فصلی در کیمیا و خطوط مرموزه و قسم ثانی از دستورات جامع ناتمام نیز آمده، در صفحه اول «گنج اللغات» فرید الدین عطار نامیده شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۳۱]

۱۵۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** پای بست کردند ... و انطقنا بالصواب فی یوم الحساب
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: ۱۲۲۶ق [رایانه]

۱۵۸- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر روی اشجار نصب کنند طیوری که بر آن نشیند پای بست گردد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ با سر لوحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: مقوایی سیاه، ۲۹۵گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۱۵۹- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۵۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی مشهور به میرزا بابا فرزند میرزا حسین فرزند میرزا محمد علی قزوینی، تا: شنبه ۵ محرم ۱۲۲۸ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۱۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۴-۲۸۰]

۱۶۰- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدالله رب العالمین قد تمت التحریر ... سنه ۱۲۳۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق [رایانه]

۱۶۱- شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۶۵

آغاز: مشهور بجامع انطاکی که شیخ داود انطاکی بعد از جامع بغدادی تألیف نموده؛ **انجام:** مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند طیوری که بر آن نشیند پابست گردد. و السلام علی من اتبع الهدی-تمام شد بتاریخ ... سنه ۱۲۳۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ ابری ماشی رنگ، ۱۱۸گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۲-۴۰۶]

۱۶۲- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۵-۱۴/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یونچه باغی اسم رطبه است. یونك اسم ترکی صوفست. بیلان اودی اسم ترکی ثیل است بیرکوکی اسم جزر است که بفارسی زردك نامند.

شامل تشخیص اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه آخر شوال ۱۲۳۱ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ساده، ۲۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲-۷۹۷]

۱۶۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بزرگ و بنفش و ثمرش مثل ثمر کبر و در جوف او تخمی مثل تخم ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: انجام؛ رسائل علاج الامراض و فواید یوسفی در طب و جامع الفواید و رساله اثولوجیا در حکمت و مبداء و معاد و قصیده یائیه و بحرالجواهر فی علم الدفاتر ضمیمه‌اند. [رایانه]

۱۶۴- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن ملا قاسم، تا: صفر ۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۳۱۸ص (۱-۳۱۸)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۱۷۹۴]

۱۶۵- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۶۶

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن حسن شوشتری، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار دار، جلد: تیماج سرخ، ۸۲۴ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۵۴]

۱۶۶- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۴۸

خط: نسخ، کا: علی اکبر تفرشی، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قرمز، ۳۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۳سم [ف: ۲-۱۱۵]

۱۶۷- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۳۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲-۲۹۰]

۱۶۸- قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق، حسب الاشاره سلالة الاطیاب جامع المعقول و المنقول ... السید الممجد میرزا زین العابدین رضوی؛ مصحح، مقابله شده؛ ۲۶۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [صد و شصت نسخه:-۴۴]

۱۶۹- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۵۸/۱

فقط قسم دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد شیرازی،تا:یک‌شنبه۲۶ذیحجه۱۲۳۴ق؛جلد:تیماج مشکی، ۱۰۲گ (۳پ-۱۰۴پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۷۲]

۱۷۰- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ریسمان بر روی اشجار نصب کنند طیوری که بر آن نشینند پای بست کردند؛ تم الکتاب

خط: نسخ خوش، کا: میرزا زین العابدین، رضوی، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: پارچه‌ای سبز با مقوا عطف تیماج قرمز، ۳۶۸گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۲۹-۸۶]

۱۷۱- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۳۷۸]

۱۷۲- تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۵

خط: نسخ، کا: حاجی میرزا محمد مهدی قاری سپاهانی، تا: پنج‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۳۶ق، جا: اصفهان، مسجد حکیم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۳۷۸]

۱۷۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۲۳-۳۶/۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند ریسمان بر اشجار وغیر آن گذارند طیوری که برآن نشیند پای بست گردد والله یعلم

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر شریف حسینی خادم آستانه عرش درجه، تا: جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ مصحح، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی ترنج با سر، ۲۶۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۷۹۸]

۱۷۴- مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۵۳/۶ فرخ

خط: نستعلیق، کا: ابن حسنعلی زاهد بزنجردی، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۳۶ق، به فرموده صاحب علیخان؛ کاغذ فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج، ۲۴ سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۸۸]

۱۷۵- یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۴۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد باقر نصرآبادی یزدی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۲۳۷ق، محمد حسین بن

حاجی محمد خلیل یزدی، ۸ رجب ۱۲۳۴ حسب فرموده آخوند ملا محمد علی (پایان کتاب)؛ یادداشتی از «سید ابوالحسن صدرالشریعه» به سال ۱۳۳۹؛ تملک: «ابوتراب فقهی» به سال ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۱۳۶]

۱۷۶- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۰/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ملا امامعلی بادکوبه‌ای، تا: چهارشنبه سلخ ذیقعده ۱۲۳۷ق، به جهت انیس العارفین کربلائی محمد صادق دیلمانی ساکن قزوین؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۶گ (۳پ-۲۹۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۱۷۳]

۱۷۷- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۱

آغاز: برابر ؛ **انجام:** روز دیگر بصابون و آهک بشویند دفع آن می‌شود و بول اطفال را نیز همین اثر است و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ خوش، کا: میر محمد شریف بن عبدالمطلب طباطبائی، تا: ۲۴ شوال ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۷گ، ۳۱ سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۲۳سم [ف: ۱-۷۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۱۷۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیوری که بر آن نشیند پای بست گردد

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۳۹ق؛ دارای سه سرلوح ظریف مذهب عالی، مجدول مذهب؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی، ۳۰۰گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳ و ۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۷۱]

۱۷۹- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۴۱

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد باقر اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ شعبان ۱۲۴۰ق؛ دارای یک سرلوح و دو صفحه اول مذهب، مجدول مذهب، دارای یک مجلس تصویر شراب خواری در شرح خمر؛ کاغذ: کاغذ فستقی،، جلد: روغنی گل و بوته زمینه قرمز، ۳۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۴×۲۹/۸سم [ف: ۲-۱۱۴]

۱۸۰- تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علیا تمام المعالجات و الدستورات.انه ما یشاء قدیر و بالجود و الافضال.

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن کربلائی علی عسکر، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۴۰ق [ف: ۳-۱۲]

۱۸۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** طبع بلیغ همه مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند طیوری که بر آن نشیند پای بست گردند.

خط: نستعلیق ریز، کا: محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۴۱ق؛ با سه سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم قرمز گل و بوته زر و شنجرف و لاجورد و سبز، ۳۳۴گ، ۲۹ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۳۹]

۱۸۲- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۳۴

خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین علی، تا: دوشنبه ۷ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق [نشریه: ۲-۶۷]

۱۸۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** در باب ادهان مذکور شد و این دوا بغایت قویست.

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۴۴ق؛ افتادگی: انجام (چند ورق)؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷.؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، ۳۳۲گ، ۲۵ سطر (۱۵×۲۷)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۱۹-۸۳]

۱۸۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** طیور برآن نشینند پای بست گردند و یا اجود اجودین تم بالخیر و العافیه

کامل ؛ خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، کا: محمد علی بن عبدالکریم مروزی، تا: سه‌شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ واقف: حاج قطب المحدثین، بهمن ۱۳۳۸.؛ کاغذ: شکری آهاری مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۱گ، ۲۹ سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۹-۷۵]

۱۸۵- مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه آخر رمضان ۱۲۴۶ق؛ مهر: غلام حیدر احمدی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [مؤید: ۳-۳۹۷]

۱۸۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** که بفارسی زردک نامند

به آخر تشخیص ثالث خاتمه می‌یابد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ محرم ۱۲۴۷ق؛ واقف: میرزا محمود آملی، ۱۳۰۸ شمسی؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲/۵سم [ف: ۱۹-۸۰]

۱۸۷- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۳۸-۲۴/۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وچون بق را با عسل و دوشاب طبخ دهند ... نموده ریسمان بر روی اشجار وغیر آن گذارند وطیوری که بر آن نشینند پای بست گردند قد تم.

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمدتقی جاجرمی، تا: دوشنبه ۱۲۴۸ق، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور مشکی، ۳۳۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۷۹۷]

۱۸۸- تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد جواد، تا: ۱۷ صفر ۱۲۵۰ق [نشریه: ۲-۶۷]

۱۸۹- تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۱۴

از آغاز تا مرکبات؛ خط: نسخ، کا: حسن طبیب، تا: ۴ ربیع الاول ۱۲۵۲ق [نشریه: ۷-۱۱۵]

۱۹۰- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۸۳-۵۶/۳۳

آغاز: برابر

از اول تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق؛ ۷۰۶ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۷۹۷]

۱۹۱- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۳۰-۳۵/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، کا: علی متخلص به شیدا، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۵۴ق، جا: تویسرکان، حسب الفرمایش ابراهیم خان قراباغی حاکم تویسرکان؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۷۹۸]

۱۹۲- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** پای لبت گردد والسلام سنه ۱۲۵۵•

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق [رایانه]

۱۹۳- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۱۸

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد علی رضوی و آقا بابا بن حسن الخفاف، تا: ۱۲۵۷ و ۱۲۵۵؛ رقم پایان نسخه از آقا باباست و او می‌گوید که نسخه را به امر عمدة الاعاظم و الاعیان ... میرزا علی محمد نوشته؛ محشی با نشان «علیمحمد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵۳ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۹-۱۰۷]

۱۹۴- مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۷۳

آغاز: قسم اول از دستورات جامع موسوم به تحفة المومنین در بیان اعمالی که متعلق است به ادویه مفرده و آن مشتمل است بر پنج طریق ... طریق اول در تدبیر ادویه مفرده مخصوصه؛ **انجام:** وچون دبع یا عسل و دوشاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غر آن گذراند، طیوری که بر آن نشینند پای بست گردند

کامل ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ جلد: مقوا، ۹۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲۶]

۱۹۵- تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۳۱۸

کا: میرزا آقا ابن معصوم خان قرانلو، تا: ۱۲۶۳ق، به دستور عمدة الخوانین مشهور به سلیمان خان ثانی. [ف: ۸۴]

۱۹۶- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۰۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۶ رمضان ۱۲۶۵ق، جا: طهران؛ مجدول، از آغاز تا «یوشان»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۴۰گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۲۷۶]

۱۹۷- کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: ۷۲

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن شیخ علی عرب، تا: ۱۲۶۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۷۷]

۱۹۸- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۰

خط: نسخ، کا: قاسم حسینی، تا: ۵ جمادی الاول ۱۲۷۰ق، برای حاج عبدالحسینی عطار؛ مجدول، چند تاریخ تولد به سالهای ۱۲۹۶-۱۳۱۴؛جلد:تیماج قرمز،۳۱۹گ،۲۳سطر (۲۱×۳۴) [ف: ۱۳]

۱۹۹- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۳

آغاز: بسمله. قسم اول از دستورات جامع موسوم بتحفة المومنین در بیان اعمالی که؛ **انجام:** طیور که بر آن نشینند پای بست گردند تمت الکتاب مسمی بتحفة المومنین بعون الله العلیم المبین و حسن توفیقه و الحمدلله رب العالمین فی ید اقل خلق الله الحکیم الحاج میرزا محمد رضا طبیب سنه ۱۲۷۲

کتاب فاقد تشخیصات و فقط قسم اول دستورات است؛ خط: نستعلیق، کا: حاج میرزا محمد رضای طبیب، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: الوان، ۱۷۸ص (۱۶۹-۳۴۶)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [نشریه: ۳-۳۴۴]

۲۰۰- تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** طریق صید طیور ...

خط: تحریری، کا: محمد بن عبدالکریم یزدی، تا: شوال ۱۲۸۱ق؛ افتادگی: انجام (قسم ثالث از دستورات در معالجات را فاقد است)؛ نوشته شده: «تفحة المومنین مالک این کتاب را ایرج شاه حکیم ایرج شاه بلدنگ کوب بمبئی»؛ ۶۵۳ص، ۲۳ سطر (۱۲×۱۳/۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [نشریه: ۳-۳۰۶]

۲۰۱- تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: فرهاد میرزا در ۳ جمادی الثانی ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ [نشریه: ۳-۱۵۹]

۲۰۲- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۷۱/۱۴

آغاز: بسمله از کتاب تحفه در باب تریاقات باب اول در معاجین و در آن پنج فصل است

تریاق‌ها، گزیده از تحفه حکیم مؤمن (پنج فصل)؛ خط: شکسته نستعلیق،کا:محمد طاهر،تا:۱۲۹۱ق؛کاغذ:فرنگی،جلد:تیماج قرمز، ۶۲ص (۱۶۴-۲۲۵)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۶]

۲۰۳- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۲۱

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،تا:۴ صفر ۱۲۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۲۴۱]

۲۰۴- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سرخ کردن رخسار و بزرگ

این نسخه به اواخر تشخیص ثالث خاتمه می‌یابد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ واقف: یار محمد خان افشار، خرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۹-۷۸]

۲۰۵- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۸۱-۲۶/۶۱

آغاز: تشخیص رابع در مداوای سموم و مشتمل بر پنج فصل است فصل اول در تدبیر مع تاثیر سموم و احتراز از آن؛ **انجام:** و چون دبق را با عسل و دوشاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیر آن گذارند و طیوری که برآن نشیند پای بست کردند و السلام علی من اتبع الهدا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ افتادگی:

انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۷۹۸]

۲۰۶- شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون دبق را با عسل و دو شاب طبخ بلیغ داده مانند ریسمان بر اشجار و غیره گذارند طیوری که بر آن نشینند پای بست شوند و السلام ... بتاریخ ۳ شهر ذیحجة الحرام سنه من الهجره ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ منقش، ۲۱۱ص، ۴۷ سطر (۱۵×۲۷)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۴۰۵]

۲۰۷- شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چو دیدن خورشید. رنگهائیکه تیره رو باشد. خط رنگین بر او نکو باشد-و الله اعلم

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ملا محمد حسن جهرمی، تا: محرم ۱۳۱۲ق، جا: جهرم؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۳۱۹گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۳۵۵]

۲۰۸- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۳۰۳

آغاز و انجام: برابر، انجامه: قد تمت الکتاب بعون الملك الوهاب ... کتبه ... پر بوداق بن ور کاقلی آقاقر احصارلو آمین یا رب العالمین.

از آغاز تا پایان تشخیص سوم (در بیان ماهیت و خواص داروهای مفرده و مرکبه)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا، حسب الفرموده حاجی جعفر نخجوانی؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای؛ ۳۰۳گ، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۷/۸سم [رایانه]

۲۰۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۸۶

آغاز: مذکورات ساریست پش هر چه بقدری که خالی از افراد؛ **انجام:** و شش حبه در همی خواهد بود و آن چهار دانگ و نیم در هم است. قد تمت التشخیصات ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ خرید از محمودی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۶گ، مختلف السطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [رایانه]

۲۱۰- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۵۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهرداد میرزا حیدری [رایانه]

۲۱۱- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۰۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۵/۴×۲۵/۸سم [رایانه]

۲۱۲- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۲۱۳- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از روح الله فاضلی [رایانه]

۲۱۴- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۵۵

آغاز: جلد و نفوح او در بینی و به دستور شرب او و مسقط جنین و مضر جگر حار و مصلحش سکنجبین؛ **انجام:** بیلان اودی اسم ترکی تثیل است پیر کوکی اسم ترکی جزر است که به فارسی زردک نامند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۶۹گ، ۲۳ سطر (۱۱/۲×۱۹/۸)، اندازه: ۱۶/۴×۲۵/۹سم [رایانه]

۲۱۵- تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** چهار دانگ و نیم در هم است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سه سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۱۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۹۴]

۲۱۶- تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۱-۴۹

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی مزین به گل و بوته، ۴۶۰گ، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹۰]

۲۱۷- نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به ریسمانی بسته در آب اندازند جمیع ماهیان بر آن جمع گردند و مجرب است بالله التوفیق فی کل الامور

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۴۲۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۰/۵سم [ف: ۱۵۱]

۲۱۸- مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** سی و شش حبه درهمی خواهد بود و آن چهار دنگ و نیم درهم است

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با بلاغ؛ مهر: «محمد بن محمد عابدی» (مربع)؛ تملك: محمد اسماعیل مشهدی در ۱۴ ربیع الاول ۱۲۰۱ با مهر: «و اذکر فی الکتاب اسماعیل» (مربع)، تملکی بصورت هبه با مهر «عبده جعفر» (مربع)، تملکی با مهر «صل علی آل محمد» (بیضوی)، خیرالله بن عبدالله در شوال ۱۳۷۰؛ جلد: معمولی، ۳۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [مؤید: ۳-۸۹]

۲۱۹- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۹۸

با حواشی طبی؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۲۰- قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۴۵

آغاز: و جراحات و التوای عصب و دردسر رطوبی و ورمی و قرانیطس؛ **انجام:** یاقوت بهترین او سرخ عقاف گلناریست که هر مانی و رمانی نامند ... پس نیلی پس ... و بعد از همه سفیداوه و غیر سرخ

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ مهر: «خادم سید محمد حسن عبدل» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج سرخ،۳۱۳گ،۲۰سطر،اندازه:۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۴۷۱]

۲۲۱- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۳۷

آغاز: بسمله، تشخیص اول در بیان سبب اختلاف؛ **انجام:** هتك پاره شدن کلهم منقول من تحفه المومنین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۷]

۲۲۲- قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۳۹۰-۴/۸۴/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۱۳]

۲۲۳- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** پای یت کرد ندا السلام علی من اتبع الهدی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۲۲۴- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۶۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هاضم و قاطع بلغم لزج و محلل ریاح و جهة
نسخه حاضر به علت افتادگی از انجام تا مدخل «سخر» از «تشخیص ثالث» را در بردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نخودی، ۲۳۱گ، ۲۳ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [رایانه]

۲۲۵- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۰۵۸
آغاز: بتدریج بدل نرسد اگر سم از جمله از مشروبه باشد [درقی مبالغه] میکند و اگر ملزوعه باشد در بستن محکم آن عضو سعی کنند و مکیدن [آن] و ریختن آن دهان و باید آن شخص ناشتا باشد؛ **انجام:** امراض مفاصل و رجلین علامتش ظهور و برآمدگی مفصل و عدم طعمه [اطعمه] ... و عدم قیام است علاج هرگاه حرارت ... باشد موضع را زلو دهند
ناقص و از حدود ده سطر پس از فصل دوم تشخیص چهارم شروع می‌شود و تا اواخر باب ۲۴ از قسم دوم دستورات پایان می‌پذیرد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «عباس» (شکل اشک)، «عباس» (بیضوی) مورخ ۱۲۶۳ق، «از خدای ذوالمنن توفیق حسن می‌خواهد» (بیضوی)، «ابوالفضل» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج یشمی روی جلد عبارت «محاسبه ... ممالک محروسه سه ایران ابوالمجمعی جناب امیر لشکری»، ۲۰۱گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۳/۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

۲۲۶- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بروغن بادام و تخم کبوتر و مغز پسته تطلیه نمایند و ... و پیچیدگی است برگه (کذا)
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی اکبر، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۲۲۷- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بر روی اشجار نصب کنز طیوری برآن نشینند پای بست کردند.
خط: نستعلیق، کا: خوب الله، بی‌تا [رایانه]

۲۲۸- مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۲۴
آغاز: بسمله حرف الالف مع الالف آطریلال؛ **انجام:** برابر
انتخاب قسمت ادویه مفرده است از کتاب تحفة المؤمنین؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد جعفر بن محمد نصیر حسینی، بی‌تا، به جهت آقا نصرالله عطار؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۵۶۹]

۲۲۹- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۵۷/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۴گ (۸۸پ-۱۳۱پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۷۳]

۲۳۰- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷/۲۳-۷۲۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وطریق پنجم مخصوص نسخه اصل است والسلام علی من اتبع الهدی
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲-۷۹۸]

۲۳۱- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵/۱۸-۶۸۳۸
آغاز: سرخی وقوف الخواطر از صاحب شامل اکبر اقتباس شده که فرموده اند که باید یک هفته صایع بود ... قسم دیگر که عمل متأخرین است مغز جوز بادام شیرین؛ **انجام:** در خطوط و اقسام مرموزه و اقسام مشهور آن و امور غریبه
قسم داروها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج، ۶۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۷۹۹]

۲۳۲- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱/۱۷-۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و به ریسمان بسته در آب اندازند، جمیع ماهیان بر آن کرم جمع آیند و صید شوند.
خط: نستعلیق، کا: مهدی طهرانی، تا: آخر نسخه ۱۲۳۶ق، آخر بخش مفردات تحفة المؤمنین روز جمعه ۴ ذیحجه ۱۲۳۷ق، حسب الخواهش آخوند ملا محسن خلف ملامحمد مؤذن کرمانشاهی؛ مصحح؛ تملک: علی اصغر بن حاجی میرزا محمد حسین حکیم در غره صفر ۱۲۹۳با مهر «علی اصغر ۱۲۸۷» (بیضی)، میر موسی بن ابوطالب حسینی در جمادی الاول ۱۲۹۵ با مهر بیضوی؛ جلد: گالینگور مشکی عطف تیماج مشکی، ۳۷۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲-۷۹۷]

۲۳۳- قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹/۳۹-۱۴۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب کم کار؛ جلد: گالینگور سرخ عطف تیماج، ۳۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۲-۷۹۷]

۲۳۴- یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۸۷
انجام: و باجماع رسیده است که از انسان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۱۳۲گ، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۹۶]

۲۳۵- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غذا نخود آب با مرغ خوردن.

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالرزاق کاشانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۷۴گ، ۳۰ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۵۴۸]

۲۳۶- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۸۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۲۳-۲۹۸]

۲۳۷- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۶۷گ،۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۶۷]

۲۳۸- قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۹۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مجدول، مصحح، محشی، دارای لوحه‌های دقیق نفیس، دارای نقشه‌های زرین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰۹گ (۱پ-۵۰۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲۱-۱۷۰]

۲۳۹- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲

بخشی از این کتاب است به ضمیمه متفرقاتی از طب و غیره، نظم و نثر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۰]

۲۴۰- قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۲

آغاز: تشخیص اول در بیان اختلاف اطباء در بیان مهیت و خواص و قدر شربت؛ **انجام:** صفرا و تبدیل مزاج کبد و بدن و اشیاء مبرده مرطبه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۴گ (۳۸پ-۲۱۱پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۷]

۲۴۱- قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۵۱۸

تا حرف زاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۲۰]

۲۴۲- همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۰۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰۹]

۲۴۳- کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۳۰/۱مشهد

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن اسدالله (شریعتمدار) مازندرانی، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۳۶گ (۲ر-۱۳۷پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶۶]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۰/۱

همان نسخه بالا [ف: ۱-۵۴]

۲۴۴- رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۶۶ت

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: چرمی، ۳۶۵گ، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۹]

۲۴۵- خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۶۲

شامل تشخیص سوم و چهارم و پنجم و دستور اول و دستور دوم تا باب هفدهم را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۳۳]

۲۴۶- مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰/۲

از تشخیص چهارم شروع شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹۲]

۲۴۷- قوچان؛ سلطان ابراهیم؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰/۲

از تشخیص چهارم شروع می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۲۴۸- قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰

آغاز: شوکا وبه ترکی جویر نامند ونوعی که درکوههای گرم سیر می‌باشد از وعل بزرگتر ودنباله دار است یحمور گویند ونوعی که درکوههای سرد سیر می‌باشد بقرحیلی نامند؛ **انجام:** پوست انار ترش را نیم کوب کرده طبخ نمایند تا مهرا شود و قدری پشم رابه آب او ترکرده به ادویه مسحوقه آغشته حمول نماید فوزجه که درقطع خون حیض عدیل ندارد منقول از جامع

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۲۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف مخ: ۱-۳۷۱]

● **تحفه حکیم مومن (مختصر) = مختصر تحفة المؤمنین** / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm momen (mx.) = moxtasar-e tohfat-ol mo'menīn

اصفهانی، محمد رضا، ق۱۲ قمری

esfahānī, mohammad rezā (-18c)

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (-۱۱)

تاریخ تألیف: ۱۴ محرم ۱۱۰۸ق

مختصر کتاب تحفه حکیم مومن است در بیست و چهار «باب».

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۱

آغاز: این بعضی از چیزهائیست که از کتاب تحفة المومنین مرحوم حکیم مومن

نسخه اصل:کتابخانه شیخ حسن شریعتی-قم.؛ خط: نستعلیق، کا: کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۷ و ۱۱۰۸ق؛ ۱۱۷ص (۳-۱۱۹) [عکسی ف: ۱-۱۶۴]

● **تحفه حکیم مؤمن (مختصر)** / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm mo'men (mx.)

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (-۱۱)

تاریخ تألیف: اواخر محرم ۱۲۵۰ق

مختصری است از کتاب «تحفه حکیم مؤمن»، در مقدمه آمده است: این مجموعه مختصری است از کتاب مفردات مولانا محقق حکیم مؤمن تنکابنی رحمة الله علیه در مأکولات و ملبوسات و معدنیات و حیوانات و امثالهم جهت یادگار دوستان ایمانی به تاریخ اواخر شهر محرم هزار و دویست و پنجاه هجری به طریق حروف تهجی جمع مدون گردانید.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹/۸۱-۱۵۳۱/۱

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین ... اما بعد بر ضمایر اخوان صفا و اخلاء باوفا مخفی نخواهد ماند ... ابریسم بکسر اول و ثالث و فتح سین؛ **انجام:** یاسمین بری و بستانی می‌باشد بری او را طیسان نامند ... معجلاً امیدکه به کرم عمیم چشم از معایب آن پوشیده درمعرضی قبول آید. الامر منکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۴۲۲۰]

● **تحفه حکیم مؤمن (منتخب)** = **تحفة المؤمنین** / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm mo’men (mn.) = tohfat-ol mo’menīn

آملی مازندرانی، محمد بن میرزا بابا

āmolī māzandarānī, mohammad ebn-e mīrzā bābā

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (-۱۱)

انتخاب ظاهراً از کتاب معروف «تحفة المؤمنین» تألیف محمد مؤمن بن محمد زمان تنکابنی و این نسخه مشتمل است بر قسم اول از دستورات آن در باب ادویه مفرده تا آخر کتاب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۶۱

آغاز: بسمله قسم اول از دستورات ... و آن مشتمل است بر پنج طریق الخ.؛ **انجام:** طیور که بر آن نشینند پای بدست گردند.

خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، کا: محمد علی ابن اسدالله حسینی، تا: ۱۳ ذیقعده ۱۲۷۰ق؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۵۷۰]

● **تحفه حکیم مؤمن (منتخب)** / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm mo’men (mn.)

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (-۱۱)

نسخه‌ای است در طب به ترتیب حروف تهجی، در بیان انواع گیاهان دارویی با توضیح فواید و نحوه استعمال و کیفیت هر یک، در ۱۶ صفحه پایانی طرز ساختن حب‌ها، و معجون ها با ذکر خواص نگاشته شده است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۷

آغاز: آنچه به حرارت معتدله رقیق کردن، خلط غلیظ در شان او باشد؛ **انجام:** چون نسبت واحد است بعدد شربات درستی باشد و الله العالم الحقایق الامور

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ محشی؛ تملک: ابراهیم دهگان؛ ۱۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۴۲]

● **تحفه حکیم مؤمن (منتخب)** = **تحفة المؤمنین** / طب / فارسی

tohfe-ye hakīm mo’men (mn.) = tohfat-ol mo’menīn

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (-۱۱)

در این منتخب، در بخش اول بیماریها و در بخش دوم نسخه‌های پزشکی به ترتیب حروف آغاز آنها تنظیم شده است.

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۲۲

آغاز: تشخیص اول در بیان سبب اختلاف اقوال اطبا در ماهیت و خواص و قدر شربت ادویه؛ **انجام:** و عوام را از مطلق مراد قرع است که بفارسی کدو نامند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱۷]

● **تحفة الحیدریة** / شعر / فارسی

tohfat-ol heydarīya

عارف اسفراینی، اسماعیل بن قربانعلی، ۱۲۲۰؟-۱۲۸۸ قمری

‘āref-e esfarāyenī, esmā‘īl ebn-e qorbān-‘alī (1806-1871)

محل تألیف: نجف اشرف

مشتمل بر چهارده بند شامل غزل و قصاید و در صفحه عنوان دیوان آمده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۴۶

آغاز: بسمله: صبح ساقی ز رخ نقاب افکند ×× برقع از روی آفتاب افکند / ساغر می‌بدستش آینه وار×× عکس در ساغر شراب افکند

خط: شکسته، نستعلیق، کا: نصیرالدین روئینی متخلص به سالک، تا: ۱۳۱۷ق؛ کاتب در پایان دیوان گفته است که وی بعضی از اشعار ملا عبدالمجید برادر ملا اسماعیل عارف صاحب دیوان را در نسخه گنجانده است شنبه چهاردهم ذیحجه ۱۳۱۷؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه کاغذ فرنگی، ۲۲۰گ، ۱۸ سطر، اندازه:

۱۳/۹×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۰۵]

● **تحفة الخائض فی علم الفرائض** / فقه / عربی
tuḥfat-ul xā'iḍ fī 'ilm-il farā'iḍ
رسعنی، ابراهیم بن خلیل، - ۷۴۲ قمری
ras'anī, ebrāhīm ebn-e xalīl (- 1342)
احکام و مسائل مختلف ارث را ضمن چند «باب» و «فصل» جمع‌آوری کرده و مطالبی از علم حساب نیز که مناسب مقام بوده و مسائلی در وصیت بدان افزوده است.
[فهرست نسخه های عربی واتیکان ۱۴/۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۱
آغاز: یقول افقر عباد الله تعالی الی رحمته ... الحمدلله الصمد الحی القیوم القاضی علی خلیقته بالفناء المحتوم
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان–رم ۲۶۴؛ خط: نسخ، کا: عمر بن ابراهیم بن عبدالله بن عبدالله ابن محمد بن عجمی شافعی، تا: سه‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۷۲۹ق؛ در پایان این عبارت مکتوب است: «بلغ مقابلة بحسب الطاقة بأصل خط المصنف رحمه الله»؛ تملک: ابراهیم بن احمد بن عبدالله بن عطاف شافعی؛ ۳۳۲ص [عکسی ف: ۲ - ۴۶۳]

← تحفه الخاقان ⟵ دوائر العلوم و جداول الرقوم

● **تحفة الخاقان** / تفسیر / فارسی
tohfat-ol xāqān
لاهیجانی، محمد باقر بن محمد، - ۱۲۴۰ قمری
lāhījānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1825)
به امر: فتحعلی شاه قاجار
تفسیر موضوعی است. مؤلف کلیه آیات قرآن را بر پنج دسته تقسیم نموده بدین طریق: قصص، احکام، معارف، مواعظ، مواعید، و هریک را در مجلّدی قرار داده است ولی صاحب روضات به نقل از یکی از نواده‌های ایشان اظهار نموده که در چهار جلد تنظیم شده اما خود مصنف در ابتداء کتاب تصریح به پنج قسمت کرده‌اند. طرز این کتاب چنین است که در هر موضوعی عده آیات آن را و اینکه در چه سوره واقع شده بیان و پس از آن شروع به ذکر یک یک از آیات نموده بعد از هر آیه ترجمه فارسی آن را ذکر و یک یا چند خبر از ائمه معصومین (ع) به فارسی در شرح قصه و یا بیان مقصود نقل می‌نمایند.
آغاز: ۱: حروف و کلمات ستایش و سپاس مختص متکلمی است که از فرط محبت تصنیف کرد ... هر دسته ای از آیات قصص و احکام و معارف و مواعظ و مواعید جداگانه در کتابی و وضع طبیعی نوشته شده
۲: بسمله، سپاس بی قیاس معبودا ترا سزاست که سپاس تو کار تو و کار تو سپاس تو است و بی قیاس کار تو سپاس بی قیاس تو است ... اما بعد این مجلد دیگر است از مجلدات تفسیر تحفة الخاقان در بیان معارف و اعتقادات ... این محمد اسمعیل ... محمد مدعو به باقر لاهیجانی
انجام: و مترجم می‌گوید در جمع این حدیث و حدیث اول که اول محمول است بر انواع عالم که هفت است و این حدیث بر اشخاص آن عوالم که هزار هزار است بتوفیق و تأیید حضرت سبحان منان به اتمام رسید کتاب توحید از جلد معارف در روز پنج شنبه ششم ماه مبارک رمضان ۱۲۳۱ ناقصه هجری نحمدالله و نشکره و نرجوه التوفیق لاتمام التتمة ان شاء الله و الحمدلله ... المعصومین.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۴
آغاز: برابر۱
جلد اول، خاص تفسیر آیات قصص قرآن است به این ترتیب: نخست آیات داستان آدم (ع)، داستان‌های دیگر پیغمبران تا پیغمبر ما (ص) و تاریخ زندگی او و قصص ازواج او. این بخش را در ۱۲۳۳ به پایان رسانیده و سپس بخشی بزرگ و مبسوط در زندگی ائمه اثنا عشر و مباحث امامت به آن افزوده است؛ خط: نسخ، کا: حاجی بابای سمنانی، تا: رجب ۱۲۳۰ق [این تاریخ با تاریخی که برای نگارش این جلد ذکر شده تطبیق نمی‌کند]؛ دارای سرلوح و دو سر سوره مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۴۲۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱/۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۸]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
جلد دوم از کتاب عقل و جهل تا کتاب توحید، در این مباحث آیات مربوطه و مسائل کتاب به ترتیب سوره نقل و ترجمه شده است؛خط:نسخ،بی کا،تا:۱۲۳۱ق؛کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن بنفش، ۱۷۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۶سم [ف: ۲ - ۱۰۵]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۲۷
آغاز: برابر۲
جلد توحید معارف است مشتمل بر کتاب: عقل و جهل، جوامع توحید، عدل، معاد، ایمان و کفر. کتاب معاد به تاریخ پنج‌شنبه ششم رمضان ۱۲۳۱ به پایان رسیده است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن علی اکبر نائینی مجاور، تا: شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۱ق؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۹۵]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۵۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و هذا لسان عربی مبین.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای یک سرلوح، مذهب، مجدول و مطلا؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن نارنجی سیر، ۳۵۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۴/۲×۳۶سم [ف: ۲ - ۱۰۶]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۰۲۰

آغاز: برابر۱
جلد اول، مشتمل بر آیاتی است که راجع به تمام انبیاء عظام علیهم السلام در قرآن است و از حضرت آدم (ع) شروع و آیات راجعه به هر یک از انبیاء را در کتابی به نام خود آن بزرگوار چون کتاب آدم، شیث، نوح و غیره جمع و تفسیر و ترجمه نموده و آیات راجعه به حضرت خاتم (ص) و غزوات و جنگ‌ها و قضایای تاریخی و غیره را که مربوط به ایشان بوده در کتابی با شرح و بیان تاریخی نقل از ائمه علیهم السلام در آخر و پس از ختم این قسمت آیات راجعه به امامت و اینکه زمین هیچگاه از حجت خالی نخواهد ماند با شرح و بیانی که از ائمه (ع) رسیده ذکر و به ختم این موضوع جلد اول از تفسیر خاتمه یافته. و در خاتمه کتاب خاتم (ص) چنین رقم نموده: «بتاریخ مغرب روز دوشنبه هشتم ماه ربیع الثانی از شهور سنة (۱۲۳۰) هزار و دویست و سی ناقصه هجریه علی ید مؤلفه اقل الاقلین الجانی محمد باقر المدعو بباقر لاهیجانی عفی عنه اعتصمت بالله هو مولینا فنعم المولی و نعم النصیر». پس از و نعم النصیر چیز دیگر نوشته نشده، کاتب نام خود و سال کتابت را رقم ننموده، محتمل است که خط مؤلف باشد ولی دلیلی بر این احتمال جز ختم کتاب به آخرین عبارت مؤلف نیست و برهانی هم بر انکار این احتمال از خود نسخه به دست نیاوردیم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای دو سرلوح خوب، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی گل و بوته، ۳۶۲ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ - ۹۸]

● **تحفة الخاقان** / طب / فارسی

tohfat-ol xāqān

هلاکو قاجار، - ۱۲۷۱ قمری

holākū qājār (- 1855)

وابسته به: برء الساعة؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳)
اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)
نویسنده می‌گوید روزی در خدمت فتحعلی شاه قاجار سخن از «برء الساعة» محمد زکریای رازی و ترجمه فارسی آن رفت. چون ترجمه کتاب مزبور را راضی و کافی به درگاه سلطنت ندیدم بر آن شدم که کتابی حاوی مطالب عمده پزشکی فراهم آورم و تقدیم بارگاه ایشان کنم. لذا این رساله که حاوی سی «فصل» در پزشکی است بدین قرار فراهم آوردم: مقدمه: در صحت؛ فصل ۱. ناخوشی دردسر؛ ۲. خون آمدن از بینی؛ ۳. ناخوشی بیخوابی؛ ۴. ناخوشی سکته؛ ۵. ناخوشی چشم؛ ۶. ناخوشی زکام و نزله؛ ۷. ناخوشی درد گوش؛ ۸ ناخوشی درد دندان؛ ۹. ناخوشی درد گلو؛ ۱۰. ناخوشی درد معده؛ ۱۳. چیزهایی که باعث اشتها و قوت معده می‌گردد؛ ۱۴. ناخوشی هیضه؛ ۱۵. ناخوشی اسهال
؛ ۱۶. ناخوشی زهیر؛ ۱۷. ناخوشی قولنج؛ ۱۸. ناخوشی بواسیر؛ ۱۹. ناخوشی سوزنک؛ ۲۰. ناخوشی سرعت انزال؛ ۲۱. تقویت باه؛ ۲۲. ناخوشی دمل؛ ۲۳. تدبیر فربه شدن؛ ۲۴. علاج چوب خورده و از اسب افتاده؛ ۲۵. تدبیر جراحات؛ ۲۶. تدبیر خستگی؛ ۲۷. تدبیر ضرر زهر؛ ۲۸. علاج اسب افتاده؛ ۲۹. احوالات موی؛ ۳۰. رخسار؛ خاتمه: در امراض مختص زنان.

آغاز: رب یسر و به نستعین. بسم الله. حمد فزون از حوصله قیاس و سپاس بیرون از ادراک حواس سزاوار درگاه و شایسته پیش گاه ... اما بعد چنین گوید کمترین چاکر درگاه شهریار جم اقتدار احمد قاجار که روزی در پیش گاه حضور ساطع النور پادشاه جم جاه ... صاحب قران اعظم فتح علی شاه قاجار ... ذکری از کتاب برء الساعة محمد زکریای رازی ... و ترجمه نمودن آن ... رساله ای ترتیب نمود خالی از اطناب ... مسمی به تحفة الخاقان.

انجام: و این طلسم نیز در آسانی وضع حمل مجرب است که با خود دارند

[نسخه‌های منزوی ۴۸۸؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۶/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۹۲/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد باقر جراح شیرازی متخلص به اخگر، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج ساغری مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۱گ (۵۶ر-۷۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۴۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی مازندرانی، تا: ۱۲۶۴ق، جا: زنجان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۷ص (۱۸۸-۲۰۴)، ۱۸ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۹۰]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۶۹۳/۴ر

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۲۲۵]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب درد دل علاجش این است بگیرد صبر سیاه سه مثقال و نیم و ... و در ایام خوردن حب از ماست و ترشی و از سبزی پرهیز کند.

نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه فهرست رشت و همدان ص ۱۲۲۵تعیین شد؛خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛افتادگی:انجام؛جلد:تیماج مشکی،۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۴۹]

← تحفة الخاقان و مرتبة العنوان ≻ دوائر العلوم و جداول الرقوم

● **تحفة الخاقانیة = سفرنامه هند** / سفرنامه / فارسی

tohfat-ol xāqānīya = safar-nāme-ye hend

نوری، میرزا رفیع، - ۱۲۵۰ قمری
nūrī, mīrzā rafī' (- 1835)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار
سال تألیف: ۱ ربیع الثانی ۱۲۳۱ق
سفرنامه‌ای است که مؤلف بعد از بازگشت از سفر هند برای فتحعلی شاه قاجار نوشته است. او در مقدمه اظهار می‌دارد که در اصفهان بعد از رسیدن به خدمت ملا علی نوری، میل سفر هند کرده و درسال ۱۲۲۱ق از اصفهان عازم هند شده است، بعد از اتمام سفر مدتی مریض و مجبور به توقف در اصفهان شده تا این که در جمادی الاول همان سال به تهران مراجعت نموده است. هم چنین اظهار می‌دارد که از این سفر جز ناخوشی و ضیق نفس و ضعف بنیه اندراس حواس و شماتت خویش و بیگانه نصیبی نداشته لکن به قضای خدا راضی است. بعد از مراجعت از سفر به هدایت برخی از درباریان خدمت فتحعلی شاه قاجار می‌رسد و او تقاضای نوشتن سفرنامه را می‌نماید. مؤلف این کتاب را در یک «مقدمه» و چند «مرحله» و «خاتمه» می‌نگارد: مرحله ۱. درباره هند و مردم آنجا و فرنگانی که در آنجا بودند در یک «مقدمه» و چند «مقصد»؛ مرحله ۲. درباره دریاها در یک «مقدمه» و دو «مقصد»؛ خاتمه در پند به شاه و فرمانروا از روی سر الاسرار ارسطو. او در آغاز کتاب خطبه‌ای را که در هند تعریف فتحعلی شاه می‌خوانده، آورده پس از آن به شرح عجایب و غرایب مشاهده شده در هند می‌پردازد. در اثنای کتاب از مذهب تناسخ رایج در میان هندیان بحث می‌کند و می‌گوید که بعد از بازگشت از هند آن مذهب را به عرض جناب آخوند ملاعلی نوری (با دعای سلمه الله تعالی) رسانیده و ایشان به برهان قاطع ابطال مذهب تناسخ نموده‌اند و جواب وقایع مذکور را به نحو مستوفی بیان فرموده و تمام پاسخ نوری را به عین عبارت می‌آورد که آغازش چنین است: «بسمله. اما تناسخ فعلی ما روی و صح روایته عقلاً». او در اثنای از شخصیت‌های از جمله تفضل حسین خان و میرزا صادق نامی شیرازی یاد می‌کند. هم چنین در پایان کتاب وصایای ارسطو و اسکندر را ترجمه نموده است. (صدرائی خوئی)

این سفرنامه در فهرستواره منزوی و به استناد نسبت چند فهرست‌نگار از آن سلطان الواعظین ابوالفتح حسنی حسینی دانسته شده و با اطلاعاتی که در نسخه مجلس آمده اگر در انتساب به خط مؤلف اشتباهی رخ نداده باشد، باید آن را پذیرفت و نام مؤلف را میرزا رفیع نوری دانست و بیش از این اطلاعی از مؤلف نداریم.

آغاز: لآلی معنی آبدار زلالی که از موج خیز طبع صافیضمیران سخن سنجن دبستان روشن خیالی آغاز تراوش نمود ... بیان می‌گرداند که این گوشه گزین را با اینکه همیشه اوقات جدو آباء و منسوبان و متعلقان در خدمت درگاه بزرگان و سلاطین زمان مشغول وایشان را امر ریاست و دنیا داری معمول در سن شباب با قوه شهویه و حیوانیه هدایت حضرت هادی حقیقی دریافته جنبه شهوانیت و حیوانیت مضمحل گردیده در سلک طالبان علوم دینیه خود را منسلک

انجام: مأمول از صاحبان فهم و ذکا و مطالعه کنندگان این وجیزه سراپا خطا اینکه به محض استبعادات بعضی از آن احوالات بعقول متعارفه این کالای کاسد را بدراهم اعتراضات نفروشند که بی مستند و اخبار مخبرین صادق عرض ننموده نسأل الله الغفران و علیه التکلان

[فهرستواره منزوی ۱: ۶۹؛ نسخه‌های منزوی ۶: ۳۹۹۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره ربیع الثانی ۱۲۳۱ق؛ در آخر نسخه دست‌خط برادرزاده مؤلف محمد بن عبدالله نوری (متولد ۷ رمضان ۱۲۳۳ تبریز) که در ۸ محرم ۱۲۹۵نوشته شده موجود است و درآن اظهار داشته در سال ۱۲۵۰ق از تبریز به تهران آمده که مصادف با فوت مؤلف بود و جسد مؤلف را برای دفن به عتبات عالیات بردند. هم چنین در آغاز نسخه دستخط مؤلف مبنی بر تعلق نسخه به میرزا محمد زکی که پدر زن و پسر عموی وی بوده موجود است، در اول نسخه دستخط محمد بن عبدالله بن حاجی علیرضا خان بن رستم خان بن حاجی محمد صالح نوری متولد ۱۲۳۳ در تبریز مشهور به صدیق الملک برادرزاده مؤلف با سه مهر از وی به سجع «محد بن عبدالله» و «صدیق الملک» و «صدر وزارت خارجه رئیس امور دول صدیق الملک»؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج با سر، ۱۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۷ - ۳۶۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** این دو بسیار است و درو جزر و مد و اشیاء نفیسه از قبیل لآلی و جواهر و عنبر نباشد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن۱۳، جا: تهران؛ نسخه به‌وسیله مؤلف تصحیح شده و قلم‌خوردگی دارد، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۰۷گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۴۰۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صورت این دایره این است.

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کا: جواد بن زین العابدین حسینی، تا: ۱۲۳۱ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی زمینه مرغش گل و بوته ترنج‌دار، ۱۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۸/۲سم [ف: ۲ - ۱۰۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اخبار مخبرین صادق عرض ننمود نسال الله الغفران و علیه التکلان فی تاریخ غرة شهر ربیع الثانی فی عام احدی و ثلثون و مائتان بعد الالف من الهجرة النبویة علیه الف سلام و التحیة.

مؤلف سلطان الواعظین ابوالفتح حسنی حسینی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۹ محرم ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۶گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۲۰۹۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اخبار مخبرین صادق عرض ننمود، نسال الله الغفران و علیه التکلان.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۳ - ۲۹۳]

● **تحفه خاقانیه** / اصول فقه / فارسی

tohfe-ye xāqānīye

قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم، - ۱۲۴۰ قمری

qazvīnī, mohammad hasan ebn-e mohammad ma‘sūm (- 1825)

اهدا به: فتح علی شاه

در چند «باب» در اصول فقه نگاشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۶۵/۴

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ابعاد متن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۵۸۰]

● **تحفه خاقانیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye xāqānīye

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

اهدا به: فتح علی شاه

سال تألیف: ۲۴ محرم ۱۲۳۵ق

در سه «مقدمه» و دو «فصل» و «خاتمه» در کلام شیعی ساخته است. مؤلف گویا همان سید محمد کاظم بن قاسم حسینی رشتی (۱۲۱۲-۱۲۵۹) باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۲۸

آغاز: حمد و ثنای از حد بیرون و سپاس و ستایش از عدد افزون حضرت مالك الملكی را سزاوار است؛ **انجام:** الحمد الله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد باقر تنکابنی، تا: قرن۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۳گ، ۱۵ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۲۶۴]

● **تحفة الخاقانية** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

tohfat-ol xāqānīya

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ق)

کتابی است در اصول و فروع مذهب تشیع. مؤلف در مقدمه آورده: «و این رساله را مرتب گردانید بر دو «باب»: باب اول: در اصول دین ...» ولی عملاً دارای ۶ باب است و با احتساب اینکه دو فقره «باب دوم» دارد می‌شود ۷ باب و هر باب در چندین فصل: باب ۱. اصول دین؛ [باب ۲]. مقدمات نماز از طهارت رخت و بدن؛ مجدداً باب ۲. ذکر نمازها و اقسام و شرایط و احکام آنها؛ باب ۳. احکام زکات؛ ۴. در خمس آل محمد؛ ۵. احکام روزه؛ ۶. احکام اعتکاف. در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (۳۲۱۹/۱۳) کتابی به عنوان «قاطع المفتاح» یا «تحفه خاقانیه» یا «تحفه فتحیه» در اصول دین آمده است و انجام آن اندکی با انجام نخستین باب نسخه موجود مطابقت دارد. اینك انجام باب نخست نسخه موجود: «این است آنچه لازم است بر جمیع مکلفین از عقاید حقه و معارف حقیقیه و هر کس یکی از آنها را منکر باشد یا جاهل باشد مخلد در نار باشد، والسلام علی من اتبع الهدی». در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران آورده: «قاطع المفتاح، به فارسی و در کلام شیعی بنام پادشاهی، و در چند مطلب، برخی در چند مطلب، برخی در چند مفتاح، و از اثبات واجب تا معاد. در دیباچه، سه نام «قاطع المفتاح»، «تحفه خاقانیه» و «تحفه فتحیه» آمده است و رساله باید از دانشمندان سده ۱۳ باشد.» آغاز: «سپاس بی مقیاس خداوندی را که ماهیات معدومه ...»، انجام: «هر که این امور را انکار نماید کافر است و مخلد».(سید محمود مرعشی)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۳

آغاز: گستر آفتاب از دشمنی او بر فرض محال بر اورنگ خفاش تکیه زن و بی بال و پر مالك رقاب امم ... ابوالنصر ابوالفتح فتحعلی شاه قاجار خلدالله ملکه و سلطانه ... و این رساله را مرتب گردانید بر دو باب. باب اول: در اصول دین که واجبست معرفت آن بر عامه مکلفین؛ **انجام:** «بوئیدن هر چیز خوشبوی و ریحان نیز حرام است و جدال و خصومت و بیع و شرا نیز حرام است بکله بعضی قایلند به آنکه اعتکاف او باطل می‌شود..

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب، دارای کمند؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع سرمه ای، عطف: تیماج سرمه ای، ۱۷۳گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۸ - ۷۷۴]

● **التحفة الخاقانية** / تفسیر / فارسی

at-tohfat-ol xāqānīya

گویا از دهدار، در تفسیر آیه «الا ای الله تصیر الامور».

[نسخه‌های منزوی ۲۲]

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۵/۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ چلیپا؛ ۸ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۴۰]

● **التحفة الخاقانية فی المعارف الربانية** / کلام و اعتقادات / عربی

at-tuḥfat-ul xāqānīya fī-l ma‘ārif-ir rabbānīya

اصفهانی، عبدالله بن علی اکبر

esfahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘alī akbar

اهداء به: محمد شاه قاجار

رساله‌ای فلسفی در اثبات واجب و صفات باری تعالی و بحث در نبوت و امامت و معاد و عالم آخرت، در یک «مقدمه» و سه «رکن» دارای «مقاصد»: المقدمة: فی ذکر اصول یحتاج الیها المطالب؛ رکن ۱. اثبات واجب الوجود بالذات؛ ۲. مباحث النبوة؛ ۳. المعاد.

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۹۴۸

خط: نسخ جلّی، کا: فضل الله حسینی، بی‌تا؛ مجدول، با کمندکشی، یک سرلوح و کتیبه مذهب مرصع بسیار خوب، از روی خط میرزا ابوالقاسم شهیر به میرزا بابا آخرین قطب سلسله ذهبیه در آن زمان رونویسی و کتابت شده است؛ مهر: کاتب «الراجی فضل الله الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار، «حسین بن هدایت الله رضا الحسینی»؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی آهار مهره، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷ - ۲۲۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۴۰/۱

آغاز: الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده افتقار الممکنات و علی قدرته و علمه و حکمته احکام المصنوعات؛ **انجام:** فاللذة فی الاخرة تنحصر فی قسمین العقلیة و الحسیة فالعقلیة کالالتذاذ بالعلوم و المعارف

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵ - ۳۲۳]

← تحفه خانی > تحفة المنجمین

← تحفه خانی > احکام نجوم

● **تحفه خانی** / علوم غریبه / فارسی

tohfe-ye xānī

فخرالدین صفی، علی بن حسین، ۸۶۸ - ۹۳۹ قمری

faxr-od-dīn safī, ‘alī-ye-bn-e hoseyn (1464 - 1533)

وابسته به: اسرار قاسمی؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰)

اهدا به: دورمش خان حاکم هرات

سال تألیف: ۹۲۸ یا ۹۲۹ق

تهذیب و شرحی است بر کتاب «اسرار قاسمی» پدرش. در مقدمه می‌گوید: «پدرم اسرار قاسمی را در علم سیمیا و هیمیا تألیف نمود و خود قلمی خاص در بیان مطالب آن به کار برده موسوم به قلم کاشفی». اساس آن را بر «مقدمه» و دو «مقصد» نهاده: مقدمه در تقسیم علوم غریبه بر سبیل اجمال و اشارت؛ مقصد ۱. در سیمیا که نمودن خیالات است، دارای دوازده باب؛ مقصد ۲. در ریمیا که شعبده است، دارای دوازده باب. تلخیص دیگری از اسرار قاسمی در دست است موسوم به «کشف الاسرار» که آن را نیز به علی بن حسین کاشفی نسبت داده‌اند. در کتابخانه مجلس شورای اسلامی دو نسخه از تحفه خانی است با دیباچه و خطبه کاملاً متفاوت از جمله اختلافات بین این دو نسخه آن است که در نسخه شماره ۱۲۵۷۵ نام مؤلف این رساله در آغاز دیباچه نسخه با صراحت یاد شده است و نیز نام دورمش خان در نسخه حاضر موجود است و در نسخه دیگر تنها اشارتی است به حکومت خراسان و با اختلافاتی در متن رساله و پس و پیشی مطالب و نیز از مقایسه دو نسخه چنین پیداست که نسخه حاضر افتادگی دارد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و به نستعین الحمد و الثناء لولیه و الصلوة و السلام علی نبیه و وصیه و بعد چنین گوید فقیر بی بضاعت و حقیر خالی از استطاعت علی بن الحسین الواعظ الکاشفی المشهور بالصفی ... این رساله مسمی است به تحفة خانی بر دو مقدمه و دو مقصد نهاد

[نسخه‌های منزوی ۶۱۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۲۴/۲۸

آغاز: بسمله، و مسمی است به علم کاشفی که تخلص ایشان است رقم زده اند ... اما درین ایام خجسته فرجام که از هجرت سید انام علیه و آله الصلوة و السلام نهصد و بیست و نه سال تمام گذشته بود به سمع شریف سلطان اعاظم السلاطین؛ **انجام:** باب هشتم در عجایب بیضه ها مشتمل بر سه عمل ... و بگذار تا وقتی که نیک نرم شود، پس به حکمت او را از شیشه ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۰گ (۹۰پ-۹۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶ - ۴۰۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۳۲/۲

آغاز: این درج در از جواهر پنهانی ×× شد جمع پی نثار شاه شانی / موری برجم پای ملخ برد وصفی ×× این تحفه برد ببزم درمش خانی؛ **انجام:** دویم ملعوب الیه که آتش بدست گیرد ودستش نسوزد یکروز وشب یمانی وصلایه بلیغ نماید پس بستاند زهره گاو وقدری زاج سفید وقدری عصاره گل همیشه بهار آنرا بکوبد ...

مقدمه اول را به طور کامل و مقدمه دوم را تا باب نهم را دربردارد و برگ اول افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم

[ف: ۱ - ۳۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس آنکه اخگر افروخته را به روی آن نهد نسوزد و اهل مجلس در تعجب بمانند تمت الرسالة.

خط: نسخ، کا: ملا باباجان طالقانی، تا: ۱۵ رمضان ۱۰۴۹ق؛ مجدول؛ جلد: قهوه‌ای با ترنج با سر با نقش گل و بوته و پرنده، ۱۲ص (۲۷۳-۲۸۴) [ف: ۳۶ - ۱۱۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷/۸-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۷۴۹، Pers D. 100؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۱۶ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۸۰]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۴/۶-۳۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** دهم دارچینی درآب بجوشانند تا چون خمیر شود وازآن قرصه سازند هرددی که از آن بخورد دررقص ونشاط آید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج روغنی مشکی با ترنج و سرترنج، ۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۲ - ۸۰۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۰۳-۲۶/۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدانکه گیاهی است که آن را گیاه کسوا گویند برگهایش چون برگ سداب و گل وی زرد باشد و خورد هر که آن گیاه را بکس درمالد بروی عاشق شود تمام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲ - ۷۹۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۵/۵-طباطبائی

آغاز: بسمله حضرت قاسم العطیات و عامل الخفیات له الحمد لاغدوات و العشیات به عون عنایات بلا نهایات حضرت سید السادات اعنی حبیب لازم الترحیب مح٠مد صلوات الله و سلامه علیه و آله اجمعین ... اما بعد بدان که این رساله مشتمل بر دو علم ... و بعضی کلمات و عبارات آن رساله به قلمی خاص که مخترع ایشان است و مسماست به قلم کاشفی؛ **انجام:** (دنبال مطلب عجائب الکتابة) و اگر به آب چشم گربه سیاه بنویسند به روز پیدا نبود ... و اگر اسفند سه روز در آب کنند بعد از آن به آب بنویسند سرخ و لطیف و خوب بر اید

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲گ (۸۸پ-۱۲۹ر) [ف: ۲۳ - ۵۱۷]

● تحفه خانی = طب خانی / طب / فارسی

tohfe-ye xānī = tebb-e xānī

محمود بن عبدالله بن عبیدالله بن محمود، ق ۱۰ قمری

mahmūd ebn-e ʻabd-ol-lāh ebn-e ʻobeyd-ol-lāh ebn-e mahmūd (- 16c)

اهدا به: سلطان سعید بهادر خان

سال تألیف: ۹۰۲ق

نویسنده می‌گوید سه سال در شیراز در خدمت افاضل گذراندم و از محضر جلال الدین محمد الصدیقی الدوانی (= ملا جلال دوانی) و عماد الدین محمود شیرازی بهره‌ها گرفتم و به نزد عماد الدین محمود طرفی از کلیات قانون بوعلی و شرح موجز نفیسی و تشریح جالینوس خواندم و سرانجام به پزشکی دست یافتم پس بر آن شدم که کتابی در این فن به فارسی بنویسم و چون روزگار سلطان سعید بهادر به فرمانروایی کاشغر بود آن کتاب نوشت و به نام او موسومش کردم. این کتاب مشتمل بر چهار «باب» و یک «فصل» است: باب ۱. بیان قسم علمی و عملی این فن؛ ۲. بیان امراض مختلفه به اعضای انسان؛ ۳. بیان امراض مختلفه به رجال و نساء؛ ۴. بیان امراض عامه که اختصاص به عضوی دون عضوی و مردی و زنی ندارد؛ فصل پنجم: در بیان پاره‌ای از ادویه مفرده و مرکبه و بعضی از حیوانات و مضرت ایشان. (عبدالله انوار)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان فی احسن التقویم ... اما بعد عریضه می‌دارد راقم این سواد ... محمود بن محمد عبدالله

انجام: و الله اعلم بالصواب و الیه مرجع و المآب

[نسخه‌های منزوی ۴۸۷ (۳ نسخه)؛ استوری ۲۳۲: ۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۶/۵؛ مشترک پاکستان ۵۱۶/۱ (۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ تملک: محمد شفیع بن بهاء الدین محمد حسینی با مهر مربع، محمد علی بن محمد هادی طبیب قزوینی با مهر مربع؛ جلد: گالینگور زرشکی عطف تیماج مشکی، ۲۲۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۵۵]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ذیقعده ۹۸۰-۹۸۲ق؛ ۴۵۰ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [نشریه: ۳ - ۳۰۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۶

آغاز و انجام: برابر؛ امید که باشد همگی خیر و صواب ... و الصلوات علی رسوله و اصحابه اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی رویه گالینگور، عطف چرمی قرمز، ۲۵۱گ، ۲۴ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ملی ایران: ف: ۶ - ۵۵۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه «باقر ترقی»؛ تملکی محو شده به سال ۱۱۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۱۶۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۴۲

آغاز: علامی مولانا جلال الملة و الدین محمد الصدیقی الدوانی طیب الله مضجعه و جعل مقعد الصدق مرجعه بیت: برده او گوی سبقت از میدان؛ **انجام:** و به حموضی و ترشی که دارد فم معده را عند الوصول لدغی و گزیدنی می‌کند و به این ... است و این رادر خارج نیز مثالی هست و آن این است که..

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۴۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۶۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۷

بی کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● **تحفه خانی** = **خلاصة الحساب (ترجمه)** / ریاضیات / فارسی

tohfe-ye xānī = xolāsat-ol hesāb (t.)

شاهرودی، حسین بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

šāhrūdī, hoseyn ebn-e ebrāhīm (- 17c)

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

اهدا به: الله وردی خان

ترجمه‌ای است از کتاب «خلاصة الحساب». او در شرح همین متن «تحفه قطب شاهی» دارد به نام عبدالله قطب شاه (۱۰۳۵-۱۰۸۳).

آغاز: مراتب اعداد حمد بی حد خدای واحدی را لایق است.

انجام: پس حفظ و نگاهدار وصیت مرا به سوی تو و خدایت نگاه دار باد. تمام شد ترجمه این مسأله.

[فهرستواره منزوی ۲۶۲۲/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: حسین علی بن اسماعیل؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۳گ، ۱۳ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۲۰۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۸۵/۲

آغاز: بنویس و در مقابل او در پایین علامت به مسافتی که خواهی نیز موافق؛ **انجام:** برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۰۵۵]

● **تحفه خانی** / اسطرلاب / فارسی

tohfe-ye xānī

منجم یزدی، جلال الدین محمد، ق۱۱ قمری

monajjem-e yazdī, jalāl-od-dīn mohammad (- 17c)

اهداء به: خان احمد حسینی (از شاهزادگان صفویه و حاکم گیلان)

مشتمل بر بیست «فصل» در اسطرلاب: ۱. معرفت آلات و خطوط و دوائر؛ ۲. معرفت ارتفاع گرفتن و غایت او و دانستن از ارتفاع؛ ۳. معرفت قوس النهار و قوس اللیل؛ ۴. معرفت دائر؛ ۵. استخراج طالع از دوائر؛ ۶. معرفت ارتفاع از طالع؛ ۷. معرفت ساعات مستوی و معوج و ساعات صبح و شفق؛ ۸. معرفت میل آفتاب و معرفت میل کلی و تمامی آن؛ ۹. معرفت مطالع طالع ببلد و خط استوا؛ ۱۰. معرفت بیوت اثنی عشریه و درجات او؛ ۱۱. معرفت ارتفاع از ظل و ظل از ارتفاع؛ ۱۲. معرفت طالع سال مجهول از طالع سال معلوم؛ ۱۳. معرفت عرض بلد و تحقیق آن؛ ۱۴. معرفت ارتفاع قطب فلك البروج؛ ۱۵. معرفت نقطه شمالی و جنوب و مشرق و مغرب؛ ۱۶. معرفت قبله و سمت بلاد؛ ۱۷. معرفت موضع آفتاب؛ ۱۸. معرفت بالای اشخاص مرتفع و پهنای رودخانه؛ ۱۹. کجی و راستی لوح ربعی؛ ۲۰. معرفت ستاره چند که در شب از جهة ارتفاع گرفتن. مؤلف می‌گوید: «بعد از مطالعه اسطرلابی به لوحی وضع کرد چنانچه هر لوح به هر عرض که اراده کند تواند وضع کرد جمیع آنچه استادان از اسطرلاب استنباط می‌کردند از این لوح استنباط کرد با الحاق بعضی از دوایر و علامات و اعمال. (سید محمود مرعشی)

آغاز: حمد بی حد حکیمی را که ذهن انسان را و عقل انسان را قوتی داد که جسمی مختصر یعنی لوح ربعی را که منحصر است بدوایر ناقصه و خطوط ... اما مؤلف این مسوده ابن عبدالله جلال الدین محمد مشهور به جلال ...

[نسخه‌های منزوی ۲۵۴؛ روضة الصفا ۸: ۱۲۲ (ذیل)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کف الخضیب گویند موضع او ثور شش درجه باشد عرضش پنجاه درجه و چهل و هشت دقیقه بود از جانب شمال بعدش شش درجه و پانزده دقیقه از جانب شمال باشد.

خط: نستعلیق، کا: عبدالباری فرزند عطاء الله، نوری نطنزی، تا: رمضان ۱۰۰۷ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ دعائی توسط محمد هاشم ابن مرحوم ملا عبد الله رضوی در روز بیست پنجم ماه ربیع الثانی سال ۱۳۳۰؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، یک لا، ۱۴گ (۱۰۸-۱۲۱)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۹ - ۱۹۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیست درجه و سی دقیقه از جانب شمال باشد و در مقابل او از ... بجنوب نزدیک

کا: محمد بن محمد باقر مدعو به سعید، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی عطف میشن تریاکی، ۱۳ص (۹۹-۱۱۱)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶ - ۷۹۳]

۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۳۳۸۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سی دقیقه از جانب شمال باشد، و در مقابل او از سوی مشرق و خسوف نزدیک

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای تازه، ۹گ (۸۹ر-۹۷ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۶ - ۳۸۹]

● **تحفه خانی** / طب / فارسی
tohfe-ye xānī
حافظ صوفی، شمس الدین بن حافظ
hāfez-e sūfī, šams-od-dīn ebn-e hāfe

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۳۷
آغاز: بسمله، الحمدالله الذی تم بالخیر خلق الانسان؛ **انجام:** والظفر سنه ۱۰۳۴ در دارالسلطنه اصفهان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق [رایانه]

● **تحفه خانی** / فقه / فارسی
tohfe-ye xānī
فیض الله بن محمد، ۱۰۴۸ قمری
feyz-ol-lāh ebn-e mohammad (1639 -)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹۲ ض
بی کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● **تحفه خانی** / گوناگون / فارسی
tohfe-ye xānī
محمد جعفر
mohammad ja'far
اهداء به: کلب علی خان
در دوازده علم گوناگون: کلام و تفسیر و لغت و نحو و بیان و اصول فقه و منطق و طب و هندسه و طبیعی و حساب.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۴۶
آغاز: بسمله، حمدله ... بعد از نگارش رقوم حمد و ثنا و گزارش رسوم صلوة و دعا؛ **انجام:** و چنین حکمی در عددی دیگر میسر نیست ... و پرده عقوبت بر زلات او پوشند، والله ولی التوفیق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن یشمی، ۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۳سم [ف: ۲ - ۱۰۷]

● **تحفه خانی** / طب / فارسی
tohfe-ye xānī
شامل چهار «باب»، هر باب دارای مقالات متعدد، نسخه حاضر باب اول از تحفه خانی مشتمل بر ۹۴ «مقاله» است، آغاز این نسخه افتاده و مطالب آن از مقاله ۱۳ (بیان معرفت مرض) شروع می‌شود. عناوین چند مقاله نسخه: مقاله ۲۳. در بیان قوانین علاج؛ مقاله در بیان معرفت نبض؛ مقاله ۵۳. در بیان لوم و یقظ؛ مقاله ۶۸. در بیان اسباب خلع؛ مقاله ۷۶. در بیان قوانین مشترک قی و اسهال؛ مقاله ۸۶. در بیان کیفیت فصد؛ مقاله ۹۳. در بیان داغ نهادن؛ مقاله ۹۴. مختومه از قسم علی و عملی در بیان قانون علاج.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۱۳/۱
آغاز: اضافه نمایند و از یک مثقال تا دو مثقال غلوله کرده فرو برند؛ **انجام:** روغن بماند شربت آن یک مثقال تا سه مثقال، باباً الاصول تم
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن حالی، تا: جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: نخودی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۶۲گ (۱ر-۱۶۲ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۳۴سم [ف: ۲ - ۲۸۲]

● **تحفه خانیه** / طب / فارسی
tohfe-ye xānīya
عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، ۶۱۰ - ۶۸۸ ؟ قمری
'erāqī, ebrāhīm ebn-e bozorgmehr (1214 - 1290)
در خواص پزشکی و طبیعی بیخ چینی (چوب چینی) و طریقه چیدن و تهیه آن را برای مصرف پزشکی در ۷ «باب» به طور موجز بیان و به یکی از شاهان عصر خود تقدیم نموده است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۲
آغاز: الحمدالله الکریم الجلیل الذی یشفی بکمال حکمته و لطفه السقیم و العلیل ... این رساله‌ای است در بیان شناختن چوب چینی و کیفیت خوردن ان تحفه مجلس ... و بعد از اتمام مسمی خواهد شد به تحفه خانیه و من الله الاعانه؛ **انجام:** زعفران افیون عسل گرفته نرم طلایه نموده با عسل معجون نمایند ...
خط: نسخ، کا: علیرضا بن حاجی محمد رضا، تا: ۱۶ رجب ۱۰۹۳ق، جلد: مقوایی، ۱۴گ (۱۰۸-۱۲۱)، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۷]

● **تحفه خانیه = پادزهر نامه** / طب / فارسی
tohfe-ye xānīya = pādzahr nāme
مهابادی، فخرالدین، ق ۱۰ قمری
mahābādī, faxr-od-dīn (- 16c)
اهدا به: مغیث الدین مظفرخان
سال تألیف: ۹۷۷ق
رساله مختصری است در بیان شناختن پادزهر و خوردن آن در دوازده «باب».
آغاز: بسمله. حمد بیحد و سپاس بیعد مرحکیمی را که دقایق حکمت او بی پایان است ... چنین گوید ... فخرالدین مهابادی که این مختصری است درشناختن پادزهر و کیفیت خوردن آن
انجام: چون برموضع زخم نهد بر سرزخم بچسبد. والله اعلم
[نسخه‌های منزوی ۴۸۵؛ فهرستواره منزوی ۳۳۲۷/۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۱/۵۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «خواص پادزهر»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق، جا: اجمیر؛ تملک: محمد حسین موسوی در ۱۲۴۰ در سپاهان؛ اعتضاد در ۱۲۹۷ ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۲ص (۲۶۷–۲۶۸)، ۳۷ سطر با حاشیه، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۴ – ۳۹۶]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱۰

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: ۱۱۱۷ق؛ ۵ص (۵۰۳–۵۰۷) [نشریه: ۳ – ۳۶۰]

● التحفة الخانية و الهدية الخاقانية / نحو / عربی

at-tuḥfat-ul xānīya wa-l hidyat-ul xāqānīya

ابن ملا الله وردی

ebn-e mollā allāh verdī

وابسته به: العوامل المأة = عوامل جرجانی = العوامل فی النحو جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن (–۴۷۱)

اهدا به: سلیمان الزمان سلطان منکلی کوی جان بن حاج کوی جان

شرحی است مزجی و متوسط بر «العوامل المائة» شیخ عبدالقاهر جرجانی و در آن به اقوال و گفته‌های دانشمندان علم نحو و لغت نیز اشاره می‌شود.

آغاز: الحمدلله الذی زین السماء العلیا بمعرفة المطالب کما زین السماء الدنیا بزینة الکواکب عصمة للعقائد الیقینیة عن کل و هم بارد.

انجام: و کما أن العامل فی البدل هو العامل فی المبدل منه و حجة الفریقین مذکورة فی المطولات، ثم الحمدلله علی توفیقنا

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۹ق؛ تملک: اسماعیل بن حاج رضوان علی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴ – ۱۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۹۷۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۶۰گ، ۲۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم[ف:۱۵–۳۰۱]

● تحفة الخلان فی تحقیق الکفر و الایمان / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul xullān fī taḥqīq-il kufr wa-l īmān

البانی، محمد بن محمد مؤمن، ق۱۳ قمری

albānī, mohammad ebn-e mohammad mo’men (- 19c)

شامل ده «باب»: ۱. فی سعة رحمة الله؛ ۲. شرح الحدیث ستفرق امتی ...؛ ۳. بیان کبار الفرق الاسلامیة؛ ۴. بیان سایر الفرق؛ ۵. الاجتهاد و التواتر و الاجماع؛ ۶. القیاس؛ ۷. بعض مصطلحات الاصولیین؛ ۸. الایمان؛ ۹. الکفر؛ ۱۰. رد ما قاله بعض من القول بتکفیر بعضهم.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۰/۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد فقد تحزب امة نبینا (ص) ثلثة و سبعین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲ – ۳۷۴]

← تحفة الخلایق > تحفة الخلائق

● تحفة الخلایق / ادبیات / فارسی

tohfat-ol xalā’eq

واعظ کرمانی، امیر حسین خطیب

vā‘ez-e kermānī, amīr hoseyn xatīb

اهدا به: بیک ایلخانی فرمانروای کرمان و خواجه جلال السلام (همان صاعدالدین میرزا خواجگی شیرازی)

آن را در یک «مقدمه» و چهار «فصل» و «خاتمه» ترتیب داده، و آن دارای منظومه و حکایات شیرین محرابی شاعر است که داستان مور کوچک و مور سوار باشد: فصل ۱. عقل معاش و قدمت بخیل و متکبر؛ ۲. ذکر معاملت و مصاحبت بابی باکان و قرض دادن بایشان؛ ۳. ذکر مضرت شرکت و معاملت و امانت بعضی که بیش از رتبت و زیاده و از گلیم خود پای را دراز می‌کنند؛ ۴. بیان محبت و عشق مجاز و کیفیت و سلوک آن؛ خاتمه در مذمت اهل تکبر و خود بینان و مذمت ارباب نیاز و مسکینان.

آغاز: حمد موفور قدیمی را که شخص روان انس و جان زنده

[فهرستواره منزوی ۳۶۲/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰ص (۹۵–۱۲۴)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱ – ۷۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۸۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ – ۱۳۳]

● تحفة الخلف / متفرقه / فارسی

tohfat-ol xalaf

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (- 19c)
در خواص و اسرار «ناد علیا مظهر العجائب» به‌نقل از استاد مؤلف (گویا شیخ عبد العلی رشتی) و برای یکی از شاگردان نگاشته شده است در سی و دو «کلف» و مقدمه‌ای مربوط به سند نقل آن جمله. مجموعاً سی و دو خاصیت برای این ذکر شمرده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰/۳
آغاز: الحمدلله الذی افاض الارواح من القدم ... و بعد عرضه می‌دارد نیازمند الطاف لم یزلی و امیدوار بکرم حضرت ازلی؛
انجام: هر روزی پنج بار این کلمات را بخواند مراداو براید
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۸پ-۸۱ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۲۵]

● **تحفة الخل الودود فی معرفة الضوابط و الحدود** / فرهنگ اصطلاحات / عربی
tuḥfat-ul xull-il wadūd fī ma‘rifat-iḍ ḍawābiṭ wa-l ḥudūd

قدسی، محمد ابوحامد
qodsī, mohammad abū-hāmed
در حدود و تعریفات و اصطلاح‌های ده علم از دانش‌های کلاسیک قرن نهم، که هر یک را در یک بخش آورده، و کتاب خود را بر ده «بخش» ترتیب داده است: ۱. اصطلاح‌های علم نحو زبان عربی؛ ۲. علم صرف؛ ۳. معانی و در آن از کتاب تلخیص نقل کند؛ ۴. بیان؛ ۵. بدیع؛ ۶. حدیث و در آن از کتاب ارشاد الفاضل نقل کند؛ ۷. منطق؛ ۸. اصول فقه؛ ۹. اصول دین؛ ۱۰. علم جدل و خلاف و مناظره. نگارنده در پشت نسخه محمد ابوحامد قدسی شافعی شناسانده شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۹
آغاز: الحمدلله الذی علم الانسان ما لم یعلم و اقدره علی التفهیم و التفهم ... و بعد فقد رأیت فی شهر شوال من اثنتین و ثمانین [شاید: اثنتین و ثمانمایة بوده] ان اضع لطلبة هذا ... الفاظا تشتمل علی قواعد و ضوابط و حدود فی تلک الفنون، یکثر دورانها علی السنة؛ **انجام:** و بازاء هذا العقل الکلی، و هذه المقولات شاملة لجمیع الموجودات الممکنة. و الله هو اعلم بالصواب. تم الکتاب و الحمدلله ...
خط: نسخ، کا: ابوالتقا ابوبکر (چین) عبدالله بدری دمشقی شافعی، تا: قرن ۹؛ در دیباچه نام کتاب و فهرست باب‌های ده‌گانه هست، ولی نام نگارنده فقط در پشت برگ ۲ر با خطی جز خامه متن چنین دیده می‌شود: «کتاب تحفة الخل الودود فی معرفة الضوابط و الحدود من تألیف المفتقر الی عفو ربه و احسانه محمد ابو حامد القدسی الشافعی ختم الله له و للمسلمین بغفرانه. آمین» و در همین جا با خامه ریز نوشته است: «کتاب علوم عشرة و مسایل غریبة». نام نویسنده ابوالتقا ابوبکر (چنین) عبداله بدری دمشقی شافعی ساکن شهر قاهره در مصر، در ۸۸۳ آن را از روی نسخه‌ای که به خامه نگارنده کتاب کتاب بوده، و در زندگانی وی نوشته است. در برگ ۱پ علی صادق سگری مدرس (... پای زاده) در ۱۱۸۸ مالکیت خود را یادداشت کرده؛ در برگ ۲ر با خامه درشت نام کتاب را «تحفة الخل الودود» نوشته. و در جای دیگر همین رویه با خامه ریز نوشته است: کتاب علوم عشره، این نسخه بر نگارنده خوانده شد، و خط او در کرانه برخی رویه ها دیده می‌شود؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۹ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۳۴۱]

● **تحفة الخواتین** / طب / فارسی
tohfat-ol xavātīn

زین العابدین عطار، علی بن حسین، ۷۳۰؟-۸۰۶ قمری
zayn-ol-‘ābedīn-e ‘attār, ‘alī ebn-e hoseyn (1330 - 1404)
اهدا به: به‌دستور ملک خاتون
رساله‌ای در پزشکی زنان و داروها و درمانهائی برای زیبائی و نیکویی اندام آنان، در چندین «فصل»: فصل: داروهایی که روی را سرخ و سفید کند؛ فصل: داروهایی که موی برویاند و دراز کند؛ فصل: داروهایی که دندان را جلا دهد؛ فصل: داروهایی که تن را فربه کند؛ فصل: داروهایی که محل زنان تنگ کند؛ فصل: داروهایی که منع آبستنی کند؛ فصل: داروهایی که بر آبستنی یاری دهد.
آغاز: امداد حمد و ثنای بی غایت و اعداد سپاس بی نهایت سرا پرده عصمت پادشاهی را که شریعت مصطفوی.
امداد حمد و ثنای بی غایت و اعداد سپاس بی نهایت سرا پرده عصمت پادشاهی را که شریعت مصطفوی.
انجام: و آن را در روغن شیره حل کند و بر قضیب مالد و بازن مجامعت کند آبستن گردد و درباه نیز زیادت کند.
[الذریعة ۳-۴۳۲، ۱۰-۳۶۸، ۲-۵۷؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۷/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۱پ-۳۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۹ - ۳۰۳]

● **تحفة الخواص** / امامت / فارسی
tohfat-ol xavās

آشتیانی، هدایت الله بن محمد حسین، - ۱۳۱۰ قمری
āštīyānī, hedāyat-ol-lāh ebn-e mohammad hoseyn (- 1893)

رساله‌ای عرفانی-کلامی در معرفت واجب الوجود و ائمه اطهار و اولیاء الله، با استفاده از آیات قرآنی.
آغاز: الحمدلله الذی انسانا حقایق الدین
انجام: گویم اندر مجمع روحانیان و تمت کلمة ربک صدقاً و عدلا لامبدل لکلماته
چاپ: ایران، سنگی، بدون تاریخ، جیبی، ۶۳ص
[فهرستواره منزوی ۱۷۷/۷]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از عارف کامل مرحوم مجد الاشراف، تقریظ از شاعری به نام «عشقی»؛ کاغذ: خاکستری، جلد: تیماج ماشی، ۶۲ص، ۱۲ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۳۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۴۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده نام مؤلف به استناد نسخه شاهچراغ تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقفی: نائینی؛ ۳۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۴۰]

● **تحفة الخواطر و نزهة النواظر** / مواعظ / عربی
tuḥfat-ul xawāṭir wa nuzhat-un nawāẓir
کتابی است شامل پندها و اندرزهای گوناگون؛ از جمله وصایای امام علی (ع) به فرزند گرامی اش امام حسین (ع) (این وصیت در تحف العقول علی بن حسن ابن شعبه حرانی نقل شده است). دارای مطالبی همچون: چند حدیث قدسی؛ پندهای جالینوس که به زبان یونانی بوده و به عربی ترجمه شده است؛ کلمات هارون الرشید در اخلاق و آداب ملوك که از فرزندش مأمون نقل شده است؛ کلمات خالد بن یرملك؛ کلمات احنف بن قیس؛ کلمات عمر بن خطاب؛ کلماتی از بعض الحکماء؛ سخنانی از ابن عباس؛ سؤال و جوابی از ابن المبارك؛ وصایای لقمان بن فرزندش.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳
آغاز: بسمله، حمدله. و العاقبة للمتقین و لا عدوان الا علی الظالمین و بعد فهذا کتاب یشتمل علی وصیه الامام علی بن أبی طالب لولده الحسین ... فقال یا بنی أوصیك بتقوی الله عزوجل فی الغیب و الشهادة و کلمة الحق فی السخط و الرضی؛ **انجام:** من تعلق بغصن منها قاده ذلك الغصن الی الجنة و صل الله علیه و آله و سلم
نسخه اصل: موجود در یکی از کتابخانه‌های استانبول ترکیه. خط: نسخ معرب، کا: تمراز بن تانی بك ... ملکی اشرفی، بی تا؛ این نسخه به سلطان ابوالنصر فاتح هدیه شده؛ مجدول؛ ۴۲ص، ۶سطر [عکسی ف: ۳ - ۱۸۳]

● **تحفة الخوانین = تذکرة الخوانین** / شعر / فارسی
tohfat-ol xavānīn = tazkerat-ol xavānīn
دوستی بخاری، ق۱۱ قمری
dūstī boxārī (- 17c)
سال تألیف: ۹۹۵ق
مجموعه غزل‌هایی است که سرایندگان به پیروی یکدیگر سروده‌اند، از ۲۴۰ شاعر، و مجموعاً ۱۳۶۰ غزل، به ترتیب الفبایی، که به تقلید «تحفة الحبیب» فخری و یا از روی آن گرد آمده است. گلچین معانی می‌گوید نامش «تحفة الخوانین» است نه «تحفة الخواتین». شعرایی که شعرشان آمده: ابن حسام، ابن یمین، شیخ ابوالحسن بکاه، ابوالبر که شهر بندی، احمد جام، شیخ آذری، اسعدی، میرزا اصغر مشهدی، جامی، جانی، سلطانعلی اوبهی، جدائی عجد افزائی، بابا جزئی، جلال طبیب، جلال دوانی، جلالی، جمشید معمایی، حالی، حافظ، حریمی کاتب، حسامی سلطانحسام میرزا ابن سلطان اسکندر، حسن دهلوی، حسنعلی شیخ نظام، حسنشاه، حسینی سلطانحسین میرزا بایقرا، حسن واعظ، حقیری، حیدر، حیدر کلوخ، حیرتی، سید حکیمی طبسی، خادمی، خاکی، خرمی سلطانعلی نقاش، دائمی استرابادی، داعی مروی، دهکی، دوایی، دوست، دوستی درویش، دیوانه نیشابوری، سید ذوالفقار شیروانی، رامی امیر محمد قوامی، رامی امیر عطاء الله، رامی امیر الله دوست، رضایی امیر ابوالمکارم، ریاضی سمرقندی، زمانی، مولانا زین الدین هروی، سالمی، سایلی، سپاهی، سپاهی میرزا شاه حسن ارغون، سپاهی امیر خواجه کلان قندهاری، سرودی ولد حافظ میرانی، سلامی، سلمان ساوجی، سعدی شیرازی، حافظ سعد، سهیلی، سیفی، سیف اسفرنگ، سیفی بخاری، شاهی سبزواری، شاه جهانگیر، شریفی محمد، شمس حاجب شیرازی، شوقی، شوقی درویش منصور تیرگر، قاضی شهاب الدین هندی، شهیدی قمی، شهیدی عراقی، شیخی طبسی، ضعفی مروی، ضیاء، ضیاء استرابادی، ضیائی، ضیائی محمد قاسم، صالح امیر محمد صالح بن امیر نور سعید، صانعی وزیر، صبحی، صدر لاجورد شوی، صفی فخرالدین واعظ، صیرفی محمد، طاقی امیر محمد، محمد طالب سمرقندی، طاهری کاتب هراتی، طبیب غیاث الدین محمد، طوسی مثل گو، ظلی سلطانعلی میرزا، ظهوری، ظهیر فاریابی، عابدی، عادلی، عارف شیخ زاده پورانی، عارفی، عالم بیهقی، عالم، عبید زاکانی، عبیدی عبدالله خان، عراقی شیخ، عصمت بخاری، عطائی امیر عطاء الله رمال، علمی قانونی، عماد فقیه، عهدی امیر خواجه محمد، عیانی، غریبی شاه غریب میرزا، غیاث نیشابوری، غیاث قافیه، غیاث، غیاث الدین محمد طبیب، فاضل مولانا، فانی میر علیشیر نوایی، فخری هروی، فخری بایقرا، فراقی خواجه ابوالبرکه، فراق، فروغی سمرقندی، فریدون حسن،

فریدون مولانا چهار گوش، فیضی، علی فیض، فسائی مروی، قاسم انوار، قبولی قندری، کاتبی استرابادی، کاتبی هروی، شاه حسین، کامی اصفهانی، کامران پادشاه، کاهی قاسم، گدائی مروی، گلخنی عراقی، کریمی اقطع اللسان، گلشنی عراقی، کمال خجند، کوکبی بخاری، لسانی شهاب الدین، لطفی مشهدی، مانی تبریزی، مانی عراقی، محرمی امیر شاه حسین یولدوزی، محرمی مولاناشاه محمد، محرمی مولانا عصام الدین ابراهیم، محبی واعظ، محمود، امیر محمود برلاس، محنتی قندهاری، محوی، محوی هروی، مجروحی خواجه کلان، مجنون سمرقندی، مراد گوکه، مزاری محمد، مسبب مولانا، مسعود کاشی، مسیحی قوشنجی، مشفقی حصاری، مصلح الدین لاری، میر مفلسی، مغربی، منصور قرابوتا، ملک باخرزی، حمدی، شیخ میرک پورانی، میر کرمانی، نادری مروی، نادری سمرقندی، نادری، ناصر بخاری، ناصر خسرو، ناظری، نالی ، نامی، نحوی قندری، نحوی، ندائی، نرگسی، نزاری، نصیری، نسیمی، نظام نیشابوری، نظمی، نعمت الله ولی، نوری نور غوریانی، نویدی میرزا علی نیشابوری، واقفی، واقفی قندهاری، وحید شیخ وحیدالدین، وفائی امیر احمد حاج سمرقندی، ویسی امیر ویس، امیر هادی مشهدی، هاشمی، هاشمی خواجه میرک بخارائی، هاشمی جهانگیر، هلاکی، هلالی استرابادی، هلالی هروی، همایون عراقی، امیر همایون سمرقندی، امیر همتی، هوائی، یتیمی، میر محمد یوسف، یوسفی طبیب، یعقوب پادشاه یقینی، در آن آمده: این تحفه که کلک دوستی داد نظام ×× شد از همه تحفة الخوانینش نام / از هجرت فخر بشر و خیر انام ×× نهصد بگذشت و پنجه و پنج تمام

[فهرستواره منزوی ۱۸۷۰/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۱

خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۵گ، ۱۸ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹ - ۱۰۹۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۰

آغاز: (دنباله غزلیست از همام تبریزی) از چشم من نهانی، ای آب زندگانی ×× وصلت مناسب آمد، سیمرغ و کیمیا را؛ **انجام:** این تحفه که کلک دوستی داد نظام ×× شد از همه تحفة الخوانینش نام / از هجرت فخر بشر و خیر انام ×× نهصد بگذشته پنجه و پنج تمام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ ربیع الثانی ۱۱۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۱۷ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۳سم [ف: ۷ - ۲۳۷]

● **تحفة الخوانین** / طب / فارسی

tohfat-ol xavānīn

آقا بابا همدانی، محسن، ق۱۳ قمری

āqā bābā hamedānī, mohsen (- 19c)

اهدا به: غلامحسین خان سپهدار

سال تألیف: (مرغوب =) ۱۲۴۸ق؛ محل تألیف: همدان

کتابی درباره سموم در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در ذکر احتیاج کافه خلق است به این کتاب خصوصاً سلاطین عظماء و خوانین اجلاء که سلامتی خلق کثیری در سلامتی وجود شریف ایشان است؛ فصل ۱. ذکر علامات جمیع انواع مطاعم و مشارب و ملبوسات و دلوکات و غسولات و ریاحین و مشومات و جراحات حربه و آلات مسمومه و بیان معالجات و تریاقات هر یک از آنهاست، مشتمل بر یک «نمونه» و هشت «باب»؛ فصل ۲. ذکر معرفت صفات سموم متخذه از احجار معدنیه و فعل هر نوعی از آنها و علامات کسی که از آنها خورده باشد و معالجات آنهاست، مشتمل بر یک «نمونه» و هشت «باب»؛ فصل ۳. ذکر معرفت صفات سموم متخذه از اعضاء حیوانات و فعل هر نوعی از آنها و بیان علامات کسی که از آنها خورده باشد و بیان معالجات هر یک از آنهاست، مشتمل به یک «نمونه» و هشت «باب»؛ فصل ۴. ذکر معرفت و صفات سموم متخذه از نباتات و فعل هر نوعی از آنها و بیان علامات کسی که از آنها خورده باشد و معالجات هر یک از آنها است، مشتمل بر یک «نمونه» و هشت «باب»؛ فصل ۵. ذکر آفات وارده و عارضه بر ابدان بنی نوع انسان از حیوانات، ذوات، سموم قاتله مثل نهش افاعی و حیات و گزیدن عقارب دبابه و جراره و طیاره و سایر حیوانات و حشرات موذیه و علامات گزیدن و معالجات و تریاقات منجه و ادویه نافعه هر یک از آنهاست و این فصل مشتمل است به یک «نمونه» و هشت «باب»؛ خاتمه در ذکر صفات و خواص بعضی از طیور و حیواناتی که حضور آنها در محضر و مجالس اکل و شرب سلاطین عظام و خوانین ذوی العز و الاحترام به جهت محفوظ شدن از ضرر مطعومات و مشروبات و ملبوسات مسمومه لازم است.

آغاز: هذا کتاب تحفة الخوانین. بسم الله الرحمن الرحیم سبحانک اللهم یا ذالملک القدیم ... بخاطر فاتر رسید که مجموعه ای که اغلب اوقات اکابر و عظماء و خوانین و اجلاء را به کار آید مرقوم گردد ... موسوم به تحفة الخوانین نموده ... به نام نامی غلامحسین خان سپهدار

[فهرستواره منزوی ۳۳۳۷/۵]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغت من تسوید هذا الکتاب المسمی به تحفة الخوانین من مصنفات ... آخوند ملامحسن فی یوم الجمعه ثامن و العشرین من شهر شعبان المعظم ۱۳۴۸ و انا اضعف عبادالله و اقل خلق الله ابن عبدالجواد قهرمانی فضل الله الهمدانی غفرالله لهما بمحمد و آله النجباء النقباء الطاهرین

این نسخه باید همان باشد که برای سپهدار نوشته شده؛ خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن عبدالجواد قهرمانی، تا: جمعه ۲۸ شعبان ۱۲۴۸ق؛ در آن آمده که مؤلف ماده تاریخ کتاب را کلمه (مرغوب) (۱۲۴۸) قبول کرده است؛ دارای یک سرلوح، مذهب؛ ۳۹۵ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [نشریه: ۳ – ۳۰۳]

● **تحفة الدارین** / فقه / عربی

tuḥfat-ud dārayn

شیخ الاسلام محمد طاهر بن محمد حسین

šeyx-ol eslām mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn

رساله‌ای در در میراث است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۱۷/۲

آغاز: بسمله. الحمد الله رب العالمین و خیر الوارثین و اسرع الحاسبین ... فهذه رسالة وجیزة فی مسائل المیراث المهمات ... قد الفها ... محمد طاهر بن محمد حسین و رتبها علی فصول و سماها تحفة الدارین؛ **انجام:** هذا جدول الانکسار المستوعب و صورة اثنی عشر (سپس جدول است در یک صفحه)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴گ (۱پ–۱۴پ)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ – ۲۳۰۱]

← تحفة الدراویش ⩾ تحفه درویش
← تحفه در دانه علم اصول الدین ⩾ تحفة الاصول
← تحفه در طب ⩾ تحفه حکیم مؤمن

● **التحفه در علوم رمل** / رمل / فارسی

at-tohfa dar ʻolūm-e raml

سعدالدین، مسعود بن احمد

saʻd-od-dīn, masʻūd ebn-e ahmad

رساله ایدر رمل و دارای ۶ «فصل». رساله‌ای دیگر نیز از او در حساب در این مجموعه هست. کاتب از او چنین تعبیر کرده است: «الفاضل الکامل مولانا سعدالدین مسعود بن احمد دام فضله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۹۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله اجمعین، چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله مسعود بن احمد بن عبدالله الخاصبکی کی این منحصر؛ **انجام:** رجوع با کتب مطولات کند کی درین علم ساخته اند.

بی‌کا،تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الاول ۷۲۳ق، جلد: تیماج کرم قهوه‌ای؛ ۶ص (۳۹۹–۴۰۴)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱ – ۸۹]

● **تحفه درویش** = **تحفة الدراویش** / دعا، علوم غریبه / فارسی و عربی

tohfe-ye darvīš = tohfat-od darāvīš

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)

رساله‌ای در دعا و تعویذات و دارای ۴۲ فائده که از روایات و اخبار درباره درمان مار گزیده، خارج نشده عقرب، نیش زنبور و ... گردآورده است.

آغاز: بسمله، حمدله. و سلام علی عباده الذین اصطفی. اما بعد، چنین گوید خاطی جانی، ابو احمد محمد بن عبدالنبی بن عبدالصانع ... ین چند کلمه ای است در رقی و عوذ مجربه برای انتفاع برادران دینی و اخوان یقینی در قید تحریر کشیده آن را تحفة الدراویش نامید ... اول رقیه ملسوع که مارگزیده باشد

انجام: لا حول و لاقوة الا باالله – مؤلف گوید که این چهل و دو فایده مجربه جهت انتفاع برادران روحانی و خلان ایمانی تحریر یافت امید که منتفع شوند جامع را بفاتحه و دعای خیر یاد نمایند. غرض نقشی است کزما باز ماند ×× که هستی را نمی بینم بقائی / مگر صاحبدلی روزی برحمت ×× کند برحال این مسکین دعائی

[فهرستواره منزوی ۳۳۳۸/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود فی الحجر یا أیها الذین أتوالکتاب أمنو بما نزلنا مصدقا لما معکم

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۲۸–۳۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳۶ – ۴۵۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قصة عجیبة ...

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ ۷گ (۱۳۵ر–۱۴۱پ) [ف: ۱ – ۴۷]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** چهل و دویم جهت صداع بنویسند و بر کلاه مصدوع بدوزند

نسخه حاضر شامل چهل و یک رقیه و عوذه می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: ۱۲۷۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۶۹پ–۷۴پ)، ابعاد متن: ۷/۵×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲ – ۱۵۴]

۴. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۷۹۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۲۹

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۳۲۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، ۲۱ سطر، اندازه:

۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۳۰۴]

● **تحفة الدستور** / تاریخ / فارسی

tohfat-od dastūr

کاشانی، لطف الله بن عبدالکریم، ق۱۱ قمری

kāšānī, lotf-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-karīm (- 17c)

اهداء به: شاه عباس دوم

سال تالیف: ۱۰۷۰ق

رساله‌ای در قواعد ساختن ماده تاریخ، دارای سه «مقصد» و «خاتمه»: مقصد ۱. بیان آحاد؛ مقصد ۲. کشف و توضیح عشرات؛ مقصد ۳. تحقیق و تبیین مآت؛ خاتمه در بیان الفاظی که موافقت دارند به عدد الوف. این کتاب که به قول مصنف فواید و منافع آن بسیار است و محسناتش در نظر مدققان فصاحت شعار بی‌شمار. مؤلف در آن هر یک از این فقرات چهارگانه تاریخ (۱۰۷۰) را اشعار می‌کند: ۱. در زمان دولت قبله کل عالم؛ ۲. و خلاصه دودمان بنی نوع آدم؛ ۳. آن مقتدای پادشاهان نامی؛ ۴. و آن منبع عیش و همدم شادکامی. (یوسف اعتصامی)

آغاز: بسمله، و به ثقتی، اشرف الفاظ و لغات جوهر حمد متکلمی است که فهم معشر بشر از احصای آن قاصر

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عدد به ترتیب حروف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: علاءالدین محمد طبیب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن خاکستری سیر، ۱۱۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۸سم [ف: ۲ - ۱۰۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۷۵]

● **تحفة الدعوات** / دعا / فارسی

tohfat-od daʻavāt

زواره ای، علی بن حسن، ق۱۰ قمری

zavvāre'ī, ʻalī ibn-i hasan (- 16c)

در ادعیه مأثوره‌ای که در ایام هفته و ماه از ائمه (ع) روایت شده است. بیشتر مطالب آن از «مصباح المتجهد» شیخ طوسی (۴۶۰ق) و «منهاج الصلاح فی اختصار المصباح» علامه حلی (۷۲۶ق) اخذ شده است. دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در تعریف و فضل و شرایط دعا و نیت؛ ۱. عمل ماه رمضان؛ ۲. اعمال ماه شوال؛ ۳. اعمال ماه ذیقعده؛ ۴. عمل ماه ذیحجه؛ ۵. عمل ماه محرم؛ ۶. عمل ماه صفر؛ ۷. عمل ربیع الاول؛ ۸. عمل ربیع الآخر؛ ۹. عمل جمادی الاول؛ ۱۰. عمل جمادی الثانی؛ ۱۱. عمل رجب؛ ۱۲. عمل شعبان؛ خاتمه: در ثنا و مدح پروردگار و کیفیت صلوات بر پیامبر و آل وی.

[الذریعه ۴۳۲/۳؛ ریاض العلماء ۳۹۵/۳ (که نوشته: تحفة الدعوات فی اعمال السنة و نحوها بالفارسیة، رأیته فی بلدة اردبیل)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۴۶

آغاز: حمد بی خد و شکر بی عد حضرت معبودی را سزد که امر به دعا و نیاز فرموده و به فحوای ادعونی استجب لکم باب اجابت را؛ **انجام:** وفی عدوهم ما یحذرون آله الخق آمین. هذا آخر ما اوردناه فی هذه الرسالة الموسومة بتحفة الدعوات التی کان اکثر تقلها من المصباح و منهاج الصلاح و ندجوا ان ینفعنا بها خالق الاجسام و الارواح فی کل وقت من الصباح و الرواح.اللهم شارکنا فی دعاء الصالحین و ارزقنا شفاعة سید المرسلین و الائمة المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین.

خط: نستعلیق کا: سعدالله بن محمد بن شاه علی محلاتی، تا: ۲۷ رمضان ۹۸۴ق؛ مصحح، یادداشت تولد رستم جعفر قلی در شب دوشنبه ۲۲ رجب ۱۲۴۲ق دو ساعت به وقت طلوع صبح مانده؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۸گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲/۲۹ - ۶۶۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۷۵/۴

آغاز: اما بعد چون اوقات خجسته غایات آنست که به دعوات استجابت آیات و طاعات مصروف گردد چه تحفه ای از برای ذخیره اخروی بعد از معرفت از آن نفیس تر نیست؛ **انجام:** اللهم ارزقنی شفاعة الحسین یوم الورود و ثبت لی قدم صدق عندک مع الحسین و اصحاب الحسین الذین بذلوا مهجهم دون الحسین اما جهد کند که آب از چشم بگرداند که علامت اجابت است.

فقط مقدمه را داراست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۹۱ر-۱۰۸ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ:۱-۲۹۲]

● **تحفه دکن** / تاریخ / فارسی

tohfe-ye dakan

مست، رتن لعل، ق۱۳ قمری

mast, ratan laʻl (- 19c)

تاریخ عمومی دکن است از آغاز کار مسلمانان در آن سرزمین، تا ۱۲۱۰ق: ذکر سلاطین بیدر، ذکر سلطنت عماد شاهیه برار، نظامشاهیه احمد نگر، عادلشاهیان بیجاپور، قطبشاهیان گولکند، صوبه داران حیدرآباد، نواب نظام الملک آصفجاه بهادر، نام سفیران انگریز که در سر کار نظام آمدند، کیفیت کامل صوبیجات دکن. (احمد منزوی)

آغاز: بعد حمد خالق الارض و السماوات و نعت حضرت سرور کائنات و فخر موجودات صلی الله علیه و آله و أصحابه أجمعین.

انجام: سرر چرد کرنل مید صاحب زریدنت منسوب در کوتهی زریدنتی حیدرآباد داخل شدند.
[فهرستواره منزوی ۱۲۲۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف پارچه سبز، ۵۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶ - ۹۳]

● **تحفة الدلائل** / هیئت، شعر / فارسی
tohfat-od dalā'el
منزوی، سدیدالدین، ۱۱۰۷- قمری
monzavī, sadīd-od-dīn (1651-)
تاریخ تألیف: ۱۱۵۰ق
منظومه‌ای است به وزن مثنوی در نجوم مشتمل بر حدود ۱۷۰۰ بیت از شاعری که به «منزوی» تخلص می‌کند و احتمالاً همان سدید الدین ناظم «پنج گنج» و «خزانة الاحکام» و «نظم الاصول» است. آن را یکی از پنج منظومه «پنج گنج» دانسته‌اند.
آغاز: در احوال مولود اثنا عشریه. بسمله. الحمد لفاطر السموات ×× و الشکر لواهب العطیات / تعمیر نمای سطح هشتم ×× تاثیر طراز چرخ انجم ... این نسخه تحفة الدلائل ×× شد آینه دار هر مسائل
انجام: از نوک قلم بحسن تقریر ×× از منزوی یافت نقش تسطیر / برختم سخن چه کرده شد بیض ×× تاریخ نوشت نیز فیض / بادا بجهان بنامداری ×× از نیر فیض فیض جاری
[الذریعه ۱۹: ۱۳۷؛ فهرستواره منزوی ۴: ۲۸۴۳ و ۲۸۳۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۴۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [اهدایی رهبر: ۹ - ۳۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۵۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز عطف سرخ، ۹۲ص (۱۲۵-۲۱۶)، ۱۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۵۷۸]

● **تحفة الدهر فی المناظرة بین الغنی و الفقر** / ادبیات / عربی
tuḥfat-ud dahr fi-l munāẓira bayn-al ġinā wa-l faqr
سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)
رساله ادبی کوتاهی است که به مناظره فقر و غنی پرداخته و به‌گفته صاحب الذریعة آن را در زمان جوانی نگاشته است.
آغاز: الحمدلله الغنی فکل من سواه فقیر المتنزه بکماله عن الشریک و الشبیه و النظیر و الظهیر ... اما بعد فیقول جامع هذه الکلمات المرتجی من مولاه الصفح عن الهفوات و اذهاب سئیاته بالحسنات
انجام: و جائهم علی قدر فجد علیهم الهی بالصلوة کما جعلتهم فی البرایا اشرف البشر تجزیت الرسالة الموسومة ... و الحمدلله وحده و صلی الله علی من لانبی بعده و آله و صحبه انتهی کلامه اعلی الله مقاله تم ...
[الذریعه ۴۳۲/۳ - ف ۱۳۰۳]

۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف مخ]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۹۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر کاشانی، تا: رمضان ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۷ص (۲۶۹-۲۹۵)، ۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۲۶۰۵]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۵۵/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱/۳۳ - ۱۵۱]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۴۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن عنایت الله، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه سرخ عطف تیماج مشکی، ۱۲ص (۶۷-۷۸)، سطور چلیپا (۸×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۳۵۷۸]

● **تحفة الدهر و نفحة الزهر فی اعیان المدینة من اهل العصر** / تراجم / عربی
tuḥfat-ud dahr wa nafḥat-uz zahr fī a'yān-il madīna min ahl-il 'aṣr
داغستانی، عمر بن عبدالسلام، ق۱۳ قمری
dāqestānī, 'omar ebn-e 'abd-os-salām (- 19c)
کتابی است در شرح احوال عده‌ای از اشراف و علما و ادباء مدینه منوره که با مؤلف، هم‌عصر بوده‌اند. کحاله اسم کتاب را «نفحة الزهر فی اعیان شعراء المدینة من أهل هذا العصر» ثبت نموده (معجم المؤلفین ۲۹۰/۷). فهرست‌نگار کتابخانه طوپ قاپی، نام مؤلف را «ابوالفضل محمد خلیل بن علی بن محمد المرادی الحسینی» متوفی به سال ۱۲۰۶ق مؤلف «سلک الدرر فی

اعیان القرن الثانی عشر» و «عرف البشام فیمن ولی فتوی دمشق الشام» ثبت نموده است. زرکلی و کحاله و بروکلمان نیز کتاب را به همین «ابوالفضل محمد خلیل بن علی المرادی الحسینی» نسبت داده‌اند (بروکلمان، ذیل ۴۰۴/۲؛ الاعلام ۳۵۲/۶؛ معجم المؤلفین ۲۹۰/۹). نسخه دیگری از این کتاب در کتابخانه دانشگاه کمبریج موجود است، که نیز به همین «محمد خلیل بن علی المرادی» نسبت داده شده است (ادوارد براون، فهرست کمبریج ۹/ و۳۸)؛ لیکن این نسبت با تصریح به نام مؤلف، روی برگ عنوان و در پایان هر دو نسخه حاضر مباینت دارد. مضافاً اینکه مؤلف، در برگ ۸۳ این نسخه از برادر خود چنین نام برده: «الأخ ابو بکر بن الوالد المدرس عبد السلام اخی و ابن ابی و من نسبه نسبی و ارومته ارومتی ...». نکته قابل ذکر اینکه این نسخه (۸۲۴ عکسی کتابخانه مرعشی) به خط مؤلف است و آن را در ۱۲۰۱ق برای شریف عصمت ابراهیم بک نوشته، و نسخه کمبریج نیز که نسخه دومی از کتاب و به خط مؤلف است آن را برای «محمد خلیل المرادی» مذکور فوق نوشته و در شب جمعه پنجم صفر ۱۲۰۲ق از کتابت آن فراغت یافته است. کتاب را در چهار «فصل» است: ۱. السادة الأشراف؛ ۲. العلماء الطیبین الاوصاف؛ ۳. العلماء الکرام؛ ۴. الادباء الفخام. (محمد علی حائری)

[ایضاح المکنون ۲۴۷/۱؛ معجم المؤلفین ۲۹۰/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۴عکسی

آغاز: الحمدلله الذی اطلع زهر الاداب من کمائم الاذهان؛ **انجام:** و له من ابیات ارخ بها تعمیر المسجد النبوی سنة ۱۱۹۱ ... انتهی و لله الحمد ...

نسخه اصل: مدینه خزانه سی (طوپ قاپی)، ش ۵۱۹ M (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۴۴۵/۳)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۲۰۱ق، جا: قسطنطنیه، برای شریف عصمت ابراهیم بک؛ مصحح؛ ۹۸گ، ۲۳سطر [عکسی ف:۲-۲۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۹عکسی

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کمبریج، ش Add. 785 (براون، فهرست همانجا ۳۸/)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شب جمعه ۵ صفر ۱۲۰۲ق، برسم السید خلیل افندی المرادی مفتی دمشق؛ مصحح؛ ۱۰۰گ، ۲۳سطر [عکسی ف: ۲ - ۳۱۵]

● **تحفة الذاکرین** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-oz zākerīn

بیدل کرمانشاهی، محمد بن علیمحمد، - ۱۲۸۹ قمری

bīdel-e-kermānšāhī, mohammad ebn-e ʻalī-mohammad (- 1872)

سال تألیف: آغاز ۱۲۷۳ و پایان ۱۲۷۸ق

مقتل مفصل به نثر و نظم در سوگواری حضرت سید الشهداء حسین بن علی (ع) و مختصری در احوال سایر ائمه؛ در یک «مقدمه» و سی و دو «مجلس» و گاهی عنوان «مشعله» به جای «مجلس» به کار برده. تخلص شاعر در اشعارش بیدل است.

آغاز: بی مهر حسین بمقصد دل نرسی ×× تا تخم نیفکنی به حاصل نرسی / بر طاعت خود غره مشو کز ملکوت ×× هاروت صفت به چاه بابل نرسی

انجام: منقول است که یکی از زحمات که بر ایشان در شام شامات وارد شد این بود، الالعنته الله علی القوم الظالمین و ...

چاپ: در بمبئی و تهران و به چاپ رسیده

[فهرستواره منزوی ۱۵۷۷/۳؛ الذریعه ۱۸۶/۳؛ ریحانة الادب ۳۰۱/۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۹۷-۱۶/۲۰۷

آغاز: بلا یعنی به جانب سرای یزید ولد الزنا بردند به این طریق که مردان ایشان را که دوازده نفر بودند هر یکی را طنابی؛ **انجام:** درآن وقت مادر علی اکبر بر سر وسینه می‌زد ونوحه بیان می‌کرد که مضمونش این است الا لعنة الله علی القوم الظالمین وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲ - ۷۶۳]

۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس مؤذن اذان تمام کرد یزید مشغول نماز شد. الا لعنة الله علی القوم الظالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۹ق؛ نام کتاب در ابتدای نسخه حاضر «ماتمکده بیدل» ثبت شده است؛ تملک: سید هاشم بن سید حسین در محرم ۱۲۷۵ با مهر مربع، محمد حسین ابن عبدالمجید اردکانی در شعبان ۱۲۶۸ با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۲۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶۲]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام حسین، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، ۲۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۸۶

آغاز: بسمله، مجلس اول در بیان اراده کردن جناب سید الشهداء؛ **انجام:** و آن آتشین روانه کوفه ... سوزند شعله شعله و گریند زار زار.

خط:نستعلیق شکسته،کا:جانمحمد امیری، تا: ۱۲۶۲ق [الفبائی: ۱۱۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یزید کافر کیش سر خود را به پیش افکنده بود و جواب نمی گفت پس مؤذن اذان تمام کرد و یزید مشغول نماز شد الا لعنة الله علی القوم الظالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۵۱]

● **تحفة الذاکرین** / تاریخ معصومین / فارسی
tohfat-oz zākerīn

خوئی، محمد قاسم بن ابراهیم، ق۱۳ قمری
xū'ī, mohammad qāsem ebn-e ebrāhīm (- 19c)

مؤلف در کربلا به وعظ و ارشاد مشغول بوده و مصایب اهل بیت (ع) را متذکر شده و در مدت پنج سال اقامتش در این مکان شریف به جمع‌آوری اخبار معتبری از کتاب‌های معتبر مقتل پرداخته و کتاب حاضر را در چهارده «مجلس» و یک «خاتمه» و یک «فصل» در مصایب ابی عبدالله الحسین (ع) ترتیب داده است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل الدنیا جنة لأعدائه و محنة و سجنا لأولیائه و أحبائه ... اما بعد این تشنه لب فیوضات ربانی و آرزومند ادراک سعادت جاودانی

انجام: گفت اگر یک کلمه بگویم خون من حلال باشد الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام

[تراجم الرجال ۴۴۰/۲ (چاپ قدیم)؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۷/۳]

۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** آن یتیمان بی پدر را سلسله جور جفا کشیدند ... جمادی اللالی من شهور هذه سنه ۱۲۶۰

خط: نستعلیق و نسخ خوش، کا: علی اشرف ابن ابوالحسن نخجوانی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ مهر: با عبارت «مال ابی عبدالله»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی روکش کاغذی عطف پارچه، ۱۱۲گ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۶۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن کربلائی سلطان احمد روضه خوان کلیبری، تا: سه‌شنبه ۱۹ محرم ۱۲۶۱ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ (۷۸پ-۱۳۳ر)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۲۹۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مگر اینکه این حدیث صحت داشته باشد که آفتاب بقدر هفتاد و پنج ساعت مکث کرده بود از جهت تحیر.

خط: نستعلیق، کا: قربانعلی بن محمد قاسم (فرزند مؤلف)، تا: پنج‌شنبه ۱۷ رمضان ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵ - ۲۶۰]

● **تحفة الذاکرین** / اخلاق / فارسی

tohfat-oz zākerīn

چند بند از این کتاب است: در فضیلت ذکر، در حقیقت فکر، در مذمت غیبت.

[فهرستواره منزوی ۳۶۳/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۷۹/۵

آغاز: نقل من تحفة الذاکرین. در فضیلت ذکر و یاد کردن خدای تعالی، قوله تعالی و اذکروا الله کثیراً؛ **انجام:** می غفلت مخور مشو بیهوش ×× پنبه بر کن ز گوش و چشم بپوش. و السلام علی تابع الهدی.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی سیر، ۹گ (۹پ-۱۷ر)، ۲۱-۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۶سم [ف: ۸ - ۸۳]

● **تحفة الذاکرین (منتخب)** / تاریخ معصومین / فارسی
tohfat-oz zākerīn (mn.)

نوری، عین الله بن زین العابدین، ق۱۴ قمری
nūrī, 'ayn-ol-lāh ebn-e zayn-ol-'ābedīn (- 20c)

تاریخ تألیف: غره ماه رجب ۱۳۷۲ق

کتابی در زندگی حضرت امیر علیه السلام است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۴۱

آغاز: الحمد لولیه الذی جعل الشهادة معراج السعادة و الفلاح ... اما بعداین کتاب از روی کتاب مستطاب تحفة الذاکرین؛ **انجام:** بجناب برادر مینگرید که آیا از آن قوم شقاوت نهاد بر آن سرور او تاد چه رو خواهد داد.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۳۹]

● **تحفة ذخائر کنوز الاخیار فی بیان ما یحتاج الی التوضیح من الاخبار** / حدیث / عربی
tuḥfat-u zaxā'ir-i kunūz-il axyār fī bayān-i mā yaḥtāj-u ila-t tawḍīḥ min-al axbār

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā (- 17c)

اهداء به: گنجعلی خان بن علیمردان خان

محل تألیف: کابل

در دو مجلد و در آخر جلد دوم «رساله عددیة» شیخ مفید در رد بر صدوق مندرج است. مجلد اول کتاب مشتمل بر ۱۰۰ روایت مشکل است در موضوعات مختلف که مؤلف به توضیح آنها پرداخته است. فهرست احادیث شرح شده در این جلد چنین است: حدیث فی عدم استنزال الرزق بشیء مثل التعقیب؛ حدیث صدیق کل امرء عقله و عدوه جهله؛ حدیث انه بعد القائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) احد عشر مهدیا من ولد الحسین (ع)؛ حدیث المستحاضة؛ حدیث کمیل بن زیاد مع امیرالمؤمنین؛ حدیث التقصیر فی فرسخ؛ حدیث بقاء اللمعة من ظهره؛ حدیث لیس اولئک ممن عاتب الله؛ حدیث من کان عاقلا کان له دین؛ حدیث اذا کتب الکتاب قتل الحسین و خرج الملک من بنی

هاشم؛ حديث خلف بن حماد الكوفى قال تزوج بعض اصحابنا جارية مقصراً؛ حديث ان الله عزوجل ليبغض المؤمن الضعيف الذى لا دين له؛ حديث الثواب على قدر العقل؛ حديث رايت المعروف كاسمه؛ حديث المستحاضة تغسل ما ظهر على الشرج مع حديث من ترك شعرة من الجنابة متعمدا فهو فى النار؛ حديث الوقوف تحت المطر الغريز؛ حديث ما سألنى عنه بعض الاخوان؛ حديث فانظروا فى حسن عقله؛ حديث اذا ادى الرجل صلوة واحدة تامة قبلت جميع صلواته؛ حديث محمد بن مسلم و دخوله على الامام ابى عبدالله (ع)؛ حديث اذا كان الرجل نائما فى المسجد الحرام او مسجد الرسول؛ حديث دعائم الاسلام؛ قوله (ص) الا ان الروح المين نفث فى روحى؛ ان الرسول (ص) امرهم بسبع و نهاهم عن سبع؛ ملا مسة النساء هى الايقاع بهن مع حديث قوله (ع) انا لنكسل؛ ان اكثر ما يكون الحيض ثمان؛ ما سألنى عنه بعض اهل الطباع؛ الاثنى عشر الامام؛ الوسواس؛ حديث اختضاب الامام؛ حديث قوارع القرآن المجيد مع حديث لاينبغى للرجل ان يدع الطيب فى كل يوم؛ شرح كلام لابى ذر الغفارى؛ حديث نوم العاقل؛ حديث اهل الذكر؛ حديث اول صلوة فرضت وقت الاسراء الظهر يوم الجمعة؛ حديث نهى عن دخول الحمام بغير ازار؛ حديث الزم الحمام غبا؛ حديث الراسخين فى العلم؛ حديث هشام بن الحكم؛ حديث فاخرج من جميع ما كسبت؛ حديث لا و الله يا ابا محمد ما قال بين دفتى المصحف؛ خطبة لاميرالمؤمنين (ع)؛ حديث الحائض تقرء و لاتسجد؛ حديث كون الشياطين اكثر من الملائكة؛ حديث احب اخوانى ...؛ حديث فقل يا على اللهم اغننى بحلالك عن حرامك الدعا؛ حديث ان الائمة (ع) يعلمون متى يموتون؛ حديث حتى يموت جميع الخلائق الا الثقلين؛ حديث الحسين بن نعيم الصحاف عن الامام ابى عبدالله (ع)؛ حديث الائمة (ع) بمن يشبهون؛ حديث ان القرآن المجيد يبين السن؛ حديث من سمع فاحشة فافشاها؛ حديث النص على الرضا (ع)؛ حديث هل التعويذ يعلق على الحائض؛ حديث اثبات الرجعة؛ حديث حدوث الاسماء؛ حديث اذ زنى الرجل؛ حديث على بن الجهم؛ حديث رفاعة بن موسى النخاس؛ حديث يشعر بان فاطمه (ع)..؛ جلوس ابليس بين اليتيى الرجل يشككه؛ حديث تقبيل الامام؛ حديث اذا بعث الله تعالى المؤمن من قبره؛ حديث انه جعل على متيمم نصف الوضوء؛ حديث من رق وجهه، دق علمه؛ حديث الحائض اذا اغتسلت وقت العصر؛ حديث اسماء بنت عميس و نفاسها بمحمد بن ابى بكر؛ حديث سؤال الحواريين؛ حديث طاب استحمامك؛ حديث من كان له على رسول الله (ص) دنانير فتقاضاه؛ حديث وليدة باعها ابن سيدها و ابوه غايب؛ حديث تقعد النفساء اذا لم ينقطع الدم عنها؛ حديث مجىء شيبة الهذلى؛ حديث الشك فى الغسل؛ حديث حال الدنيا؛ حديث اكل الخبز اليابس بالملح؛ حديث غسل الميت؛ حديث المرأة تموت مع الرجال و ليس فيهم ذو محرم؛ حديث درع طلحه؛ حديث كل صلوة لها نافلة ركعتين؛ حديث من سمع شيئا من الثواب؛ حديث عدم السهو النبى (ص) و الامام (ع)؛ حديث اشتمل على فوائد عديدة؛ حديث ان الله تعالى خلق آدم (ع) على صورته؛ حديث كيف اصنع بالكفن؛ حديث تمام الشهر رمضان المبارك؛ حديث سليم بن قيس الهلالى عن اميرالمؤمنين (ع)؛ حديث عدم التطهير الشمس للارض و السطح من البول؛ حديث الجص يوقد بالعذرة؛ حديث طول آدم و حواء (ع)؛ حديث ما جرى بين الموسر نقى الثوب، و المعسر درن الثوب؛ حديث شامة آدم (ع)؛ حديث قوله عز من قائل يا جبرئيل ما قال لك موسى و هو اعلم بما قال؛ حديث وصية اميرالمؤمنين؛ حديث ركعة من قيام، بركعتين من جلوس؛ حديث الهدية عاقر عينا؛ حديث قوله عز من قائل يا بنى آدم كلكم ضال الا من هديت؛ المتمم المأة: حديث الحكم بنجاسة الخمر و خباثة السكر. در آغاز نسخه اسامى كتاب‌هايى كه مؤلف در طى هشت سال از سال ۱۰۷۴ تا ۱۰۸۲ تأليف نموده ذكر شده كه بيش از شصت كتاب مى‌باشد. (صدرائى خوئى)
[الذريعه ۴۳۳/۳، ۲۳۳/۱۵]

۱. اردكان يزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۵۸

آغاز: فهل تحرم هذه الروية ام لا وكذا حيث يكون النظر ينشر الحرمة فهل تنشر الحرمة ام لا و كذا القول فى النذر و اليمين

خط: نسخ، كا: دوست محمد بن ملايم ككر، تا: ۱۰۸۲ق؛ افتادگى: آغاز؛ مصحح، با بلاغى از محمد بن ابراهيم، مجدول؛ ۵۰۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۲سم [ف: ۲ - ۹۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۰۳

آغاز: جلد دوم: اما بعد حمدالله على نعمه و آلائه و الصلوة على نبيه و اوصيائه ... فيقول الجانى الراجى عفو ربه العفو و الرضا احوج خليقته اليه المشتهر بمهذب الدين احمد بن عبدالرضا؛

انجام: جلد دوم: و انا الحقير فى البرايا اسأل الله واهب العطايا الاعانة على اتمام هذا الكتاب و العناية لاتيان ما به حصول الثواب، و الحمدلله على افضاله و الصلوة على محمد و آله قد تم جز آتحفة الذخاير.

جلد دوم؛ خط: نسخ، كا: دوست محمد ككركم، بى‌تا؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع، با علامت بلاغ، داراى مطلبى است از نقشبندى حنفى در مورد كتاب حاضر و مؤلفش؛ در ابتداى نسخه عبارت «يا كبيكج»؛ تملك: سيد حسين، مير اسماعيل در دارالسلطنه لاهور دوم ربيع الاول (؟)، تملك مؤلف به تاريخ ۱۰۸۲ و تذكر داده كه مير اسماعيل آن را مقابله نموده؛ جلد: روغنى دورو، قهوه‌اى، با نقش گل و بوته، ۴۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۶ - ۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۲۲

آغاز: اما بعد الحمد لوليه و اهله و الصلاة على نبيه و آله فيقول الجانى الراجى عفو ربه الغفور و الرضا احوج خلقته اليه المشتهر بمهذب الدين احمد بن عبد الرضا وفقه الله التفوق حاله و تحقق

آماله لماله هذه تحفة ذخائر کنوز الاخبار فی بیان ما لعله یحتاج؛
انجام: رسول الله صلی الله علیه و آله عن الاکل علی الجنابة.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، به دستور مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مؤلف این نسخه را به سید جمال الدین بن نور الدین عاملی هدیه کرده، خط مهدی الیه پشت صفحه اول هست، دارای دو سر لوح مجدول؛ تملک: جمال الدین اسد الله بروجردی در طهران، آن را در۱۲۹۱ ق وقف اولاد کرده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی طلاکوب، ۴۲۵گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۱۲ – ۱۸۸]

← تحفة الذکر ← تحفة الذاکرین

● **تحفة الذهب** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-oz zahab

نعیمی، ق۱۳ قمری
na'īmī (- 19c)

اهدا به: شاهزاده اسماعیل میرزا
محل تألیف: گلپایگان
نگارشی است عرفانی از نعیمی نامی که مقیم در گلپایگان بوده است.
[فهرستواره منزوی ۱۷۸/۷ و ۱۷۹/۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۷
آغاز: اللهم صل علی محمد ناصب لواء الحمد و صاحب المقام المحمود و علی آله الطاهرین الفائزین ببذل المجهود؛ **انجام:** ناگاه خاک راهی جام جهان نما شد
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۵ شوال ۱۲۹۷ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴ - ۴۰]

● **تحفة الراغب = ترجمه بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب** / فقه / فارسی
tohfat-or rāqeb = t.-ye boqyat-ot tāleb fī ma'refat-el mafrūz va-l vājeb

کاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶ – ۱۲۳۷ ؟ قمری
kāzemī, asad-ol-lāh ebn-e esmā'īl (1773 - 1822)

وابسته به: بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب؛ کاشف الغطاء، جعفر بن خضر (۱۱۵۴–۱۲۲۸)
ترجمه کتاب «بغیة الطالب» تألیف شیخ جعفر کاشف الغطاء است که توسط شاگرد و داماد مؤلف ترجمه شده است. کتاب در دو مطلب است: اصول عقائد و فروع احکام از طهارة تا صلاة در ۱۵ «مقصد». بغیة الطالب از شیخ جعفر نجفی صاحب کشف الغطاء چند ترجمه دارد و ترجمه حاضر را صاحب الذریعه یاد کرده و مؤلف آن را نشناخته‌اند. در برخی نسخه‌ها مقدمه کتاب نیست.
آغاز: الحمدلله الذی اسس قواعد الاحکام و رفع دعائم الاسلام ... اما بعد سؤال کردند جمعی از پرهیزکاران و گروهی از برادران صاف دلان که بنویسم بجهة ایشان رساله که مشتمل باشد بر اصول واجب و ظاهر گرداند آنچیزیرا که واجب نکرده است از اعتقادات ...
انجام: و آن عوض نقص است که در نماز قصر هست و جایز است که آنرا قبل از تسبیح فاطمه زهرا بگوید یا بعد از آن
[الذریعه ۱۳۴/۳ و ۴/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۱۸
آغاز و انجام: برابر
محتملاً همان ترجمه کاظمی است؛ خط: نسخ، کا: محمد میرزا بن علی محمد خیابانی، تا: شوال ۱۲۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس، نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام معین گردید؛ خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن ابوطالب موسوی، تا: یک‌شنبه ۱۱ ربیع الثانی ۱۲۱۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۱۴گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۵-۵۱۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۴۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: ملاعباسعلی ولد بابا خامنه، تا: ربیع الاول ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و نیم‌ترنج، ۱۴۹ص (۲–۱۵۰)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۰۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۷۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: گل محمد مامقانی، تا: ۱۲۲۱ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۸۰گ (۱پ–۸۰ر)، قطع: ربعی [ف: ۱۵-۴۱۰۴]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن حاجی محمد خوئی، تا: ۱۲۲۲–۱۲۲۴ق؛ ۷۵گ (۱۰۴–۱۷۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۸۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: یحیی، تا: ۱۲۲۲ق، حسب الامر میرزا محمد هادی؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه، ۱۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، کا: حسین بن محمد تبریزی، تا: ۱۲۲۲ق؛ واقف: نیری، تیر ۱۳۸۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۳×۱۴/۶سم [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ اهدایی بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۸۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱/۲۱-۲۳۷]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۱۴/۲-۳۴/۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ رجب ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲-۷۶۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس، نام مترجم با توجه به آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالمهدی، تا: ربیع الاول ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۳گ (۹۹پ-۱۱۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۱۷]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۱/۲-۱۳/۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ملاابراهیم مرندی ساکن دولت آبادی، تا: ۱۲۲۷ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۵ رمضان ۱۲۲۷ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و سرترنج، ۱۱۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم[اهدائی رهبر:۳-۱۲۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۷۳]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس. نام مترجم با توجه به آغاز و انجام نسخه تعیین شد. طهارت ونماز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول، ۹۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۴۰۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** دوم آن که واجب است عده نگاه داشتن در مسجد در مدت اعتکاف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۲۵۱ق؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۶سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۷]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۲۷-۳۸/۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** دویم آنکه واجب است عده نگه داشتن در مسجد در مدت اعتکاف فارغ شد از ترجمه اش اقل الطلبه بل لاشیء فی الحقیقة بامر شیخنا الافخم و استادنا الاعظم العالم الربانی محمد علی الاشرفی

خط: نستعلیق، کا: حاج محمد، تا: ۱۲۵۳ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:عبدالله بن محمد جواد موسوی شوشتری جزایری،تا: سلخ جمادی الثانی ۱۲۵۳ق؛کاغذ:نخودی،جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

نام مترجم در نسخه حاضر نیامده و از نسخه مرعشی ۲۱۷/۲۰ نقل گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ صفر ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی، ۱۷۹گ (۱۰۷پ-۱۸۵پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۳۰۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۹۰]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحمید موسوی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۶۸]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۲۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس، نام مترجم با توجه به آغاز و انجام تعیین شد؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه مشمع، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۲]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۱۳۴۵ق، کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۶سم [ف: ۲-۵۸]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۲۴-۵۷/۹۴

آغاز: برابر

از اول کتاب تا آخر صلوة؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛

افتادگی:وسط؛۱۰۴گ،۱۴–۱۵سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۴]

۲۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹

آغاز و انجام: برابر

در الذریعة مقدمه‌ای برای ترجمه ذکر شده که در نسخه ما نیست؛ خط: نسخ، کا: نصرالله بن حاجی ابراهیم تبریزی، بی‌تا؛ تملکی با مهر «عبده الراجی ابن محمد، محمد سعید الرضوی ۱۲۵۶» (بیضی)، «محمد صالح» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۲]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۹۷۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۲]

● تحفة الراغب = شرح کافیه / نحو / عربی

tuḥfat-ur rāġib = š.-e kāfīya

امام خالدی

emām xaledī

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو = کافیة ذوی الادب فی علم کلام العرب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)

شرحی است بر کتاب کافیه ابن حاجب است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۵-ش/۱۹۸

آغاز: بسمله و به نستعین و صلی الله علی سیدنا محمد الامین و آله الطاهرین؛ **انجام:** و قدتم تمامه ... سوم شهر ربیع الاخر سنه سته و عشرین و الف و الله ولی التوفیق و هو حسبنا و نعم الوکیل

خط: نسخ نزدیک به کوفی، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، ۲۷ سطر (۱۰×۲۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۱-۱۷۴]

● تحفة الراغب فی الاعراب عن مقدمة ابن الحاجب / نحو / عربی

tuḥfat-ur rāġib fi-l i‘rāb ‘an muqaddamat-i ibn-il-ḥājib

منصور بالله، قاسم بن محمد، ۹۶۷-۱۰۲۹ قمری

mansūr-o be-l-lāh, qāsem ebn-e mohammad (1560-1620)

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو = کافیة ذوی الادب فی علم کلام العرب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۰ رجب ۱۰۱۲ق

شرح مزجی مفصلی است بر «الکافیة» ابن حاجب.

[مؤلفات الزیدیة ۲۶۴/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۳۲/۱

آغاز: النحو قواعد تعرف بها احوال اواخر الکلم العربیة من اعراب و بنا و حکم محل ما لایعرب منها، قوله قواعد جنس الحد یشمل سائر القوائد قوله تعرف بها احوال اواخر الکلم

خط: نسخ، کا: یحیی بلالی، تا: ۱ رمضان ۱۰۷۸ق؛ مصحح، مقابله شده، از روی نسخه مؤلف در روز دوشنبه شوال ۱۰۷۸ به پایان رسیده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۳۳۵گ (۱۳ر-۳۴۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۲۲۳]

● تحفة الراغبین / دعا / فارسی

tohfat-or rāqebīn

تاریخ تألیف: ۱۱۲۰ق

رساله‌ای در اصول دین و برخی از ادعیه، مشتمل بر «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان معنی ایمان و ارکان آن؛ فصل ۱. طهارت و ادعیه آن؛ ۲. احکام نماز واجب و ادعیه و ذکر ثواب و عقاب آن؛ ۳. مذمت تارکین زکات و خمس و طریق دادن هر یک از آنها؛ ۴. ادعیه یومیه وعوذه متفرقه‌ای چند که آدمی محتاج به آنهاست؛ ۵. بیان برخی از احادیث متفرقه از هرنوعی؛ خاتمه: در آداب سفر و برخی از ادعیه‌ای که موجب دفع نحوست ایام و ساعات می‌شود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۶۳

آغاز: آنکه تقلید نمایند و عمل کنند بقول آن جمع که از اولاد سیدالمرسلین و معصومند؛ **انجام:** وعافنی من شرها و بأسها یاالله ذا العلم العظیم حطنی واحفظنی بحفظک من مخاوفی یارحیم.

افتادگی: آغاز؛ مصحح، در برگ آخر یک دعا و مخمس ملانظام آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۳]

● تحفة الراغبین فی بیان امر الطواعین / حدیث / عربی

tuḥfat-ur rāġibīn fī bayān-i amr-iṭ ṭawwā‘īn

انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟-۹۲۶ ؟ قمری

ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423-1520)

گزیده‌ای است از کتاب «بذل الماعون فی فضل الطاعون» ابن حجر عسقلانی (-۸۵۲) با حذف مکررات آن و اضافاتی از خودش خصوصاً در خاتمه کتاب، دارای چهارده «فصل»: ۱. حکم الطاعون؛ ۲. فیمن نزل علیه الطاعون؛ ۳. بیان صفته و سبب حدوثه و نسبته من الوبا؛ ۴. فیما ورد فی ان الطاعون و خز الجن؛ ۵. حکمة تسلیط الجن علی الانس؛ ۶. اذکار تحرس قائلها من کید الجن؛ ۷. فی ان الشهادة لا تختص بالطعن و الطاعون؛ ۸. جواب من استشکل الدعاء بالشهادة؛ ۹. فی ان بعض الشهداء افضل من بعض؛ ۱۰. فی ان الطاعون اذاکان رحمة فکیف قرن بالدجال؛ ۱۱. فی الزجر عن الخروج من البلد الذی به الطاعون و الدخول علیه؛ ۱۲. بیان حکمة النهی عن الخروج؛ ۱۳. فیما یشرع فعله فی الطاعون؛ ۱۴. الآداب المتعلقة بمن اصابه الطاعون او غیره

من الاسقام؛ خاتمة: فی ذکر الطواعین الواقعة فی الاسلام.
آغاز: الحمد لله مقدر الاقوات و الآجال و مدبر الکاینات با سرها علی التفصیل والاجمال و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له ... و بعد فلما کان کتاب بذل الماعون فی فضل الطاعون لشیخنا شیخ الاسلام شهاب الدین احمد بن علی بن حجر العسقلانی رحمه الله مما عرف قدره و اشتهر ذکره غیر انه فی الاسهاب و اطناب ... و عسر تحصیله علی کثیر من الطلاب اختصرته فی اربعة عشر فصلاً بحذف ماتکرر منه و ما لیس مقصود الغالب الاصحاب قاصداً بذلک التسهیل والاجر و الثواب و ابدلت ذلک بزیادات تعرف للمتأمل فی المباحث الآتیة خصوصاً فی خاتمة الکتاب و سمیته تحفة الراغبین فی بیان امر الطواعین ... فی حکم الطاعون عن اسامة بن زید ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال ان هذا الوجع عذاب ...
[معجم التاریخ التراث الاسلامی، ج۲، ص ۱۱۴۸؛ فؤاد سید، قاهره ج۱، ص۱۳۵]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۹۳/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرد شتری با ترنج و سرترنج، ۲۸ص (۶۱-۸۸)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۶/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۹۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان کثیراً ثم وقع لمصر فی اثناء ذی الحجة الحرام سنه ۹۱۸ و انقطع فی اوایل جمادی الاول سنه ۹۱۹ و کان کثیراً و الله اعلم بالصواب والیه المرجع و المآب. انجامه: «و الحمد لله وحده لا شریک له و تمت کتابتها یوم الخمیس المبارک عاشر جمادی الثانی من شهور سنة ۱۳۹ [۱۰۳۹] و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین» (این انجامه مربوط به نسخه اصل است).
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۹گ (۱۹۱پ-۱۹۹پ)،ابعاد متن:۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۷۶]

● تحفة الرجال و النساء / اخلاق / فارسی
tohfat-or rejāl va-n nesā'

کتابی است در اخبار شریفه و فواید لطیفه برگرفته از کتاب‌های علامه مجلسی، اصول کافی، من لایحضره الفقیه، جامع الاخبار، جمال الصالحین و کتب محمد کاظم هزار جریبی، شامل مقدمه و سی باب و یک خاتمه و در آن فضیلت نکاح و حقوق زنان و مردان و اوصاف پسندیده ایشان و مذمت نوحه‌گری و موی سر بریدن و ثواب خدمت زن و مرد و ثواب متعه آمده است.
[الذریعه ۴۳۳/۳]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۲۷/۶
آغاز: بسمله حمدله صلاة و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین اما بعد این رساله‌ایست که مشتمل است بر اخبار متفرقه و محتویست بر جمله‌ای از اخبار شریفه و فواید لطیفه؛ **انجام:** و در حدیث دیگر فرمود که هر که صبر کند بر آزار و کج خلقی زن حق تعالی صبر حضرت ایوب بر او عطا فرماید تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۰۱]

● تحفة الرجال و زبدة الزبدة فی المقال / رجال / عربی
tuḥfat-ur rijāl wa zubdat-uz zubda fi-l maqāl

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟-۱۱۳۵ قمری
samāhījī, ‘abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666-1723)

تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۱۱۰۹ق
منظومه‌ای است در حدود هزار بیت در احوال روات که شناختن آنها احتیاج به بحث و کاوش دارد، با استفاده از آراء شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی و در آخر نظم سند ناظم از طریق او.
آغاز: الحمد للمحمود بالکمال ×× و الشکر للموصوف بالجمال / ثم الصلاة تغتشی الثقات ×× محمداً و آله السادات
انجام: فالحمدلله کما قد أنعما ×× بدایة من لطفه و تمما / ثم الصلاة و السلام السرمدی ×× علی محمد النبی الامجد
[الذریعه ۴۳۳/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۲
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی-خرمشهر؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف با تاریخ ۱۱۳۵ق؛ افتادگی: وسط و انجام؛ ۱۲۵ص [عکسی ف: ۲-۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۲/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۲۵۸پ-۲۹۰پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۳۳۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۶۰
تا چند بیت از باب الصاد؛خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۶۱]

● تحفه رحمانیه / عرفان و تصوف / فارسی
tohfe-ye rahmānīye

اندخوی، محمد بن عبدالله، ق۱۴ قمری
andaxūy, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (-20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱

آغاز: نية المؤمن خير من عمله و لكل امری ما نوی صدق رسوله الكريم. بسمله و حمد اما بعد میگوید خادم السجادة الا حمدی العمری الفقير محمد بن عبدالله اندخوی ... خطبه کتاب تحفة الرحمانيه كردم ... بوحدانيت آن شاه گويم حمد بيحد را قديم لم يزل حی توانا خالق يكتا؛ **انجام:** خادم بيچاره را در هر نفس ليل و نهار اتباع جزء كل مطلب ز تور رحمان من ×× شكر و سپاس مر ذات اقدس باری تعالی را که بيک مشت خاک تيره ظلمت سرشت خورشيد ايمان ظاهر گردانيد و صلوات ... امين. خط: نستعليق هندی، کاتب = مؤلف، تا: ۹ محرم ۱۳۰۴ق؛ در ده جزء با اضافات؛ کاغذ: سفيد، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۳ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۷سم [سنا: ف: ۲-۲۳۷]

● **تحفة رشيدية** / هيئت / عربی

tuḥfat-un rašīdīya

بيهقی، حسن بن ابی طالب

beyhaqī, hasab ebn-e abī-tāleb

رساله مختصری است در علم هيئت؛ مشتمل بر «مقدمه» در سه فصل و سه «مقصد» هر كدام در چند مبحث.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۳۸

آغاز: المعترفون بالعجز عن ادراک ذاتک المقرون بالقلب تابعا لافضل انبيائک؛ **انجام:** مدارک غايات العقول السليمة، اللهم افض علی قلوبنا لوامع برکاتک ... واهدنی الی الحقائق والمستعدين من عبادک بفضلک، التام و کرمک العام يا ارحم الراحمين

خط: نسخ، کا: نوروز علی ابن اخ الدين محمد قزوينی تبريزی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۰۷۴ق؛ دارای اشکال نجومی، ورق مربوط به خطبه کتاب افتاده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۲۶]

← تحفة الرضا ﴿ تحفه شاهيه عباسيه در شرح رساله رضويه ذهبيه

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبيه** / طب، حديث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

سلماسی، حسن بن ابراهيم، -۶۲۴ ؟ قمری

salmāsī, hasan ebn-e ebrāhīm (-1228)

وابسته به: الرسالة الذهبية = طب الرضا = الذهبية الطبية = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

به امر: شرف الدولة عماد الاسلام سلطان الصدور مجدالملک ابوالحسن علی بن الحاج اسماعيل اصفهانی

[فهرستواره منزوی ۳۴۷۳/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷/۴-ف

نسخه اصل: فاتح ش ۵۲۹۷؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ذيقعده ۶۱۴ق؛ ۲۳ سطر [فيلمها ف: ۱-۴۰۴]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبيه** / طب، حديث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

رامهرمزی، محمد بن علی، ق۹ قمری

rāmhormozī, mohammad ebn-e ʻalī (-15c)

وابسته به: الرسالة الذهبية = طب الرضا = الذهبية الطبية = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

اهدا به: امير سيد محمد محمود

تاريخ تأليف: ۸۵۹ق

ترجمه و شرح مختصری است بر رساله منسوب به امام رضا (ع) در علم طب، که شامل دستورهای پزشکی است در حفظ صحت و برای مأمون عباسی ساخته شده و موسوم به «الرسالة الذهبية» گشته است.

آغاز: الحمد لله ناشر كل طی و مميت كل حی و بيده ملكوت كل شیء و اليه ترجعون ... سپاس بيقياس و ستايش بی آلايش مر حضرت خالقی را که در فطرت کاينات و اختراع موجودات به وزير و مشير و معاون و مظاهر محتاج نگشت.

انجام: شادمان گرديد و فرمود که اين را بآب زر بنويسد و نام اين رساله را به رساله مذهبيه فی علوم الطبية کرد و الحمد لله رب العالمين ...

[فهرستواره منزوی ۳۴۷۳/۵]

تهران؛ عبدالعظيم؛ شماره نسخه: ۳۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زيبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ جلد: تيماج مشکی، ۹۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۱۱]

● **تحفة الرضا** / فقه / عربی

tuḥfat-ur riḍā

موسوی، محمد بن ابی الحسن، ۹۶۳-۱۰۴۳ ؟ قمری

mūsavī, mohammad ebn-e abe-l-hasan (1556-1634)

تاريخ تأليف: قرن ۱۰۳۲ق

اهداء به: امام علی بن موسی الرضا (ع)

دوره مفصل مباحث و ابواب صلات و حاوی اقوال و ادله و فروع است و در آن به استدلال و اعمال نظر و رد و ايراد پرداخته و مرتب است بر دوازده «باب» و هر بابی دارای عناوين «فصول، بحث، مسأله» است: باب ۱. المقدمات و هی ست؛ ۲.

المقارنات، دارای دوازده «فصل» و هر فصل دارای دوازده «بحث» ؛ ۳. المنافیات، دارای یک «مقدمه» (دارای شش مسئله) و دو «فصل» (فصل اول شامل چهل مسأله)؛ ۴. الشک و السهو (حاوی پنجاه و سه مسئله)، ۵. صلوة الجمعة، دارای پنجاه مسئله؛ ۶. الجماعة و شروطها ستة (حاوی نود و پنج مسئله)؛ ۷. صلوة السفر (دارای چهل و دو مسئله)؛ ۸. صلوة العید (دارای سی و چهار مسئله)؛ ۹. صلوة الآیات (دارای بیست و چهار مسئله)؛ ۱۰. قضاء الصلوات (صلوة الیومیه) و صلوة الخوف و السفینة، دارای چهار «فصل»؛ ۱۱. صلوة الاموات (دارای بیست و نه مسئله)؛ ۱۲. بعض الصلوات المسنونات المرغبات و نذکر فیه اثنی عشر صلوة (صلوة اولی در نوافل یومیه، صلوة دوازدهم صلوة هدیه به میت). مؤلف سه خطبه برای کتاب انشاء نموده است. (مهدی ولایی)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۳

آغاز: (آغاز خطبه اول که در متن نوشته شده:) الحمدلله الذی طهر اجساد العباد بالاسلام و کشف ظلم الجهل عن قلوبهم بالهدایة و الاعلام و نور قلوب المومنین المخلصین بالشرایع و الایمان

(آغاز خطبه دوم که در حاشیه بالای صفحه نوشته شده:) الحمد لمن جعل الصلوة سبباً للدرجات العالیه و ذریعة من النجاة عن الامور الهالکه

(آغاز خطبه سوم که در حاشیه پائین صفحه نوشته شده:) الحمدلله الذی جعل الصلوة معراجاً للمؤمنین

(آغاز مطلب کتاب:) الفصل التاسع فی الصلوة و فیه اثنی عشر بابا الاول فی المقدمات و هی ست المقدمه الاولی فی اعداد الیومیة و فیها مسائل الاولی الفریضة سبع عشره رکعة و النافلة اربع و ثلثون رکعه و اعداد الفریضة مما هو متفق علیه و فی اعداد النافله روایات و المشهور ما رواه الفضیل؛ **انجام:** و یقول بعد السلام ما ذکرنا الحمدلله الذی وفقنی علی تحریر ما اجتهدت فی ترجیح مسائل الصلوة مما اختلف الفقها فیها و ما استنبطت من ماخذه من المسائل التی انفق الفقها فیها و عددت مسائلها کاتب سبعمائة و اثنین و اربعین و عددت ما خطر بالبال علی کلام صواحب الجلال کان ثلمائه و ست و سبعون و سمیته بنحفة الرضا علیه السلم فاطلب التاریخ من الرضا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صدر نسخه ضمن ۱۵ صفحه، فهرست تفصیلی چهار باب از ابواب کتاب به خط مؤلف است، در آخر نسخه اجازه عالی اجتهادی است در سه صفحه که مولانا میر محمد تقی بن حسن ظهیر حسینی استرآبادی [مؤلف کتابهای «ایقاظ النائمین» و «تذکرة العابدین» و «رساله در وجوب صلوة جمعه» و «شرح خطبه شرائع» از شاگردان شیخ بهایی و میرداماد است (امل الآمل) و (الذریعة ۵۰۴.۲).] برای مؤلف قلمی فرموده، تاریخ آن: اوایل دهه دوم ذیقعده ۱۰۲۷، پس از آن یک صفحه فهرست مؤلفات مؤلف است که به خط خود نوشته و موضوع هر یک را تعیین نموده؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج،۵۳۶گ،۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۵-۴۱۲ و ۲۰-۶۹]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam (-17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

ترجمه‌ای است از رساله ذهبیه امام علی بن موسی الرضا (ع) در طب که به مأمون خلیفه عباسی نوشته‌اند.

[الذریعه ۱۰۳/۴]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱/۳

آغاز: در ترجمه رساله ذهبیه در علم طب و تدبیر بدن که حضرت امام رضا علیه السلام برای مأمون ملعون در باب حفظ صحت مزاج و دفع امراض و تدبیر آن به غذاها و شربتها و دواها نوشتند و جهت نوشتن آن حضرت به این سبب بود؛ **انجام:** ایمن می‌شود به اذن الله تعالی از همه دردها و صحیح می‌گردد جسم او به حول الله تعالی و قوته فان الله تعالی تعطی العافیة لمن یشاء و یمحهها و الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۴۱۵]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

قزوینی الموتی، محمد مومن، ق۱۱ قمری

qazvīnī alamūtī, mohammad momen (-17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

اهدا به: حاجی علی رضای طالقانی

تاریخ تألیف: دهم محرم ۱۰۷۴ق؛ محل تألیف: غزنویه

ترجمه رساله ذهبیه منسوب به امام رضا (ع) است که بعد از مراجعت مؤلف از سفر هندوستان در بلده غزنویه سلطان محمود سبکتگین صورت پذیرفته است.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد و مر واجب الوجودی راست که هر ذره ای از ذرات گواه و شاهدند بر وحدانیت و احدیت او **انجام:** و صحیح است بدن او به قدرت و قوت خدا پس به درستی که می‌دهد خدایتعالی عافیت هر کرا می‌خواهد و محو می‌کند هر کرا نمی خواهد

[نسخه‌های منزوی ۴۹۹/۱ (ترجمه رسالة الذهبیة) و ص ۵۰۲ (ترجمه طب الرضا)؛ فهرستواره منزوی ۳۴۷۴/۵ (ذهبیه، ترجمه) و ص ۳۳۶۴ (ترجمه طب

الرضا)؛ دنا ۹۴۲/۲ (دومین نسخه معرفی شده آن جا اشتباه است)؛ فهرستگان حدیث ۸۸/۳-۸۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۷۱/۱۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سبز، عطف میشن قهوه‌ای، ۸ص (۲۴۰-۲۴۷)، اندازه: ۱۹/۳×۲۲/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۹۵]

۲. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن ابی القاسم شهمیرزادی، تا: ۱۱۰۸ق (پایان دوم)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۸۷پ-۹۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۳۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و امالی صدوق در پنجم ماه جمادی الاخر ۱۱۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۴۲گ، اندازه: ۱۶/۳×۲۶/۶سم [ف: ۲-۱۳۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰/۲
آغاز: بسمله و به ثقتی اما بعد چون ابدان بنی نوع انسان و بقای آن؛ **انجام:** اسقیل پیاز عنصل حب البان پسته است
سرآغاز این نسخه با دیگر نسخه‌ها ناهماهنگ است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محتملاً محمد بن کربلائی نقی سبزواری، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴ص، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۵-۴۳۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸۵ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۱
آغاز: برابر
خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛افتادگی:انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۲۴۲]

● تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه / طب، حدیث / فارسی، عربی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

عصاره شوشتری، فیض الله، ق۱۱ قمری

ʻosāre šoštarī, feyz-ol-lāh (-17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)
به دستور: فرمانروای شوشتر فتحعلیخان پسر واخشتوخان
تاریخ تألیف: ۱۰۸۸ق

این رساله ترجمه طب الرضای امام علی بن موسی الرضا (ع) است. مترجم رساله را در دو «فصل» ترتیب داده در فصل اول عین متن شریف را ذکر کرده و در فصل دوم با قلمی شیوا به ترجمه و توضیح و شرح آن پرداخته است. وی در مقدمه این رساله می‌گوید: «چون به بیان توفیقات سبحانی ... ترجمه طب الائمه حلیه اتمام ... پذیرفت ثانیاً امر والا ... زینت صدور ... یافت که این حقیر ... رساله مذهبه که امام به حق ... به جهت مامون حسب الالتماس او به سبیل وصیت نوشته ترجمه نماید ...».

آغاز: بسمله. حمد بی قیاس و سپاس ستوده اساس حضرت مقدس حکیمی را ... اما بعد، چون بمیامن توفیقات سبحانی و تأییدات آسمانی

انجام: راوی گفته چون این رساله از حضرت ... به مامون رسید ... او را غایت فرح و سرور روی داد و فرمود آن را به آب طلا بنویسند و به رساله مذهب موسوم سازند. تمت.

[الذریعه ۱۰۳/۴ شماره ۴۷۸؛ نسخه‌های منزوی ۴۹۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۴۷۳/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۴۴/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۵سم [ف: ۷-۴۰۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۵۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲۷گ (۱۵۱پ-۱۷۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۶۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۷۲/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن حیدر شوشتری، تا: ۱۰۸۸ق؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ: ۱-۴۱۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** که قطعاً میان سود و زیان کار فرق نکند و اگر درد را در اول وهله آغاز
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱۶گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۴-۵۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه از جمله کتب کتابخانه خاندان موسوی زنجانی بوده است [میراث شهاب: س۶ش۴-۱۹]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۵۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نیست حولی از معاصی و قوتی به طاعات مکر به او که به صفت علو و سمت عظمت موصوف و موسوم است ...
نام مؤلف در فهرست نیامده است و باتوجه به آغاز آن تعیین شد؛

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ (۲۳۰پ-۲۷۰ر) [ف: ۲-۴۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مجدول، ۱۴گ (۸۲-۹۵)، ۲۷ سطر (۱۸/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۳۸-۶۵۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۷/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا اول ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ (۷۶پ-۲۰۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۳۴۸]

۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۱-۱۶۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق یزدی، تا: شنبه ۶ جمادی الثانی ۱۲۷۹ق، به تقاضای میرزا محمود بن میرزا احمد؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج عنابی، ۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۲۶-۱۵۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۱۳۳ر-۱۵۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۴-۱۲۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدانکه عمل را نشانها است که بآن منافع و ضار (کم دارد).

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۶گ، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۷۳۵]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۵۵/۴

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد ظاهر شد که روزی مأمون از حضرت امام الانس و الجن ... در باب حفظ صحت رساله (کذا) التماس نمود؛ **انجام:** به مساعدت بدن و مساعدت باز بسته است به موافقت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر [ف: ۵-۱۷۵]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

وابسته به: الرسالة الذهبية = طب الرضا = الذهبية الطبية = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

ترجمه تحت اللفظی است از رساله معروف امام رضا (ع). مؤلف پس از ذکر مقداری از متن به ترجمه آن پرداخته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین. ظاهر باشد که روزی مأمون از حضرت امام الأنس و الجن مفخر العرب و العجم ... در باب حفظ صحت رساله‌ای التماس نموده مکتوبی بمبالغه تمام بخدمت امام علیه السلام نوشته حضرت امام علیه السلام این رساله را بعربی انشاء فرمودند ... حق سبحانه و تعالی هیچ دردی نه آفریده که در مقابل آن درمانی ننهاد و این تن آدمی را بر مثال مملکتی بنا کرد

انجام: پس باید که بدین منوال صحت نگاهداری و نفس خود را بمرض گرفتار نکنی و الله اعلم بحقایق الأمور تمت

[الذریعه ۱۰۳/۴؛ فهرستواره منزوی ۳۴۷۴/۵؛ کتابشناسی مجلسی ص۱۸۸]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۵۱/۲

آغاز: الرسالة الذهبية فی الطب ... یعنی این رساله ذهبیه است در علم طب آن چنان رساله‌ای که فرستاد آن رساله را

نسخه اصل: کتابخانه سید مرتضی نجومی-کرمانشاه؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب بن نورالدین محمد حسینی، تا: ربیع الاول ۱۰۸۲ق؛ ۵۵ص (۱۲۲-۱۷۶) [عکسی ف: ۵-۹۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۳/۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صباح بر می‌خیزد و قصد چراگاه می کند و شب غافل می‌خسبد و از احوال خود خبر ندارد.

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۷۸ر-۱۸۰ر) [ف: ۲۹/۱-۱۳۸]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۷۶۲]

۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۶۱]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آنچه زیادتی عمر است و آنچه عمر را کم می‌کند مسطور است

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، بی تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی پارچه قهوه‌ای، ۶گ (۳۶۹-۳۷۴)، ۱۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۱۷۴]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله**

ذهبیه / طب، حدیث / فارسی
tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye
خاتون آبادی، محمد شریف بن محمد صادق، ق۱۲ قمری
xātūn ābādī, mohammad šarīf ebn-e mohammad sādeq (-18c)

وابسته به: الرسالة الذهبية = طب الرضا = الذهبية الطبية = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)
تاریخ تألیف: ۱۴ محرم ۱۱۰۹ق؛ محل تألیف: قندهار
ترجمه از محمد شریف خاتون آبادی خادم است که پس از نگارش «حاشیه موجز قرشی» مأمور شد که شرحی بر این رساله بنگارد. متن را یاد می‌کند و سپس به فارسی برمی‌گرداند و در پایان کتاب از کتاب «معدن الفیض» خویش نام می‌برد.
آغاز: الحمدلله الذی عجز عن تحمیده لسان کل ذی لسان ... و بعد چنین مرقوم می‌گرداند عبد ذلیل نادم، محمد شریف الخاتون آبادی الخادم ...
انجام: و این قدر کافی است در ترجمه و بیان کتاب مبارک «ذهبیه» منسوب به حضرت امام الثقلین ... الطیبین الطاهرین.
[فهرستواره منزوی ۳۴۷۳/۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: عبدالکریم در ۱۱۹۱ ق، محمد طاهر حسینی خرزنی تفرشی در ۱۱۲۵ ق، محمد علی بن عبدالکریم آشتیانی قمی در ۱۲۴ (شاید ۱۲۰۴ق)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۴۱۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۳۷
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب؛ چند تاریخ تولد به سال‌های ۱۲۶۷، ۱۲۶۹، ۱۲۷۲، ۱۲۷۵ و ۱۲۷۹هـ و تاریخ عروسی میرزا علی به سال ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۳۵۳]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی
tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye
نظام ملکی، حاتم بن نظام الملک
nezām molkī, hātam ebn-e nezām-ol-molk

وابسته به: الرسالة الذهبية = طب الرضا = الذهبية الطبية = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۵
آغاز: بسمله و به نستعین، سپاس مرخدای را که پروردگار عالمیانست و؛ **انجام:** حضرت ابی الحسن الرضا علیه السلام بسوی مأمون و خواند این رساله را فرحناك شد بسبب فرقی عظیم و امر کرد نوشته شود بطلاو نامیده شود برساله مذهبه
خط: نسخ، کا: محمد مدعو به باقر، تا: ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: بخارایی، جلد: ابره، پارچه گل و بوته دار عطف تیماج ماشی، ۱۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۴-۴۱۰]

● **تحفة الرضا** / تاریخ معصومین / فارسی
tuḥfat-ur riḍā
پیشنماز، محمد حسین بن مرتضی قلی، ق۱۲ قمری
pīšnamāz, mohammad hoseyn ebn-e morteżā qolī (-18c)

اهداء به: سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)
تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۱۱۹ق؛ محل تألیف: مشهد الرضا
مؤلف در ابتدای جوانی پنج مرتبه به زیارت امام رضا (ع) مشرف شده و از محضر علمای آن دیار نظیر شیخ حر عاملی بهره‌ها برده و سپس مدت بیست سال به زیارت بیت الله الحرام و عتبات عالیات مشرف شده تا اینکه در سال ۱۱۱۹ به اتفاق شاه سلطان حسین صفوی دوباره توفیق زیارت امام رضا (ع) نصیبت وی شده و در آنجا به ذهنش رسیده که کتابی مختصر در تاریخ امام رضا (ع) و ثواب زیارت و آداب و ادعیه و طریق زیارت آن حضرت بنویسد و این تألیف، در واقع مکمل و تتمیم «هداية السالکين» [هداية السالکين، کتابی است فارسی در بیان مسائل حج و ادعیه و آداب مشعر الحرام و طریقه زیارات پیامبر مکرم (ص) و فاطمه زهرا و ائمه بقیع (ع)] اوست؛ این کتاب مشتمل است بر یک «مقدمه»، هشت «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در اسم شریف و کیفیت و لقب و نسب و کیفیت و تاریخ ولادت حضرت؛ ۱. بیان بعضی از فضایل و معجزات حضرت بر سبیل اختصار؛ ۲. بیان سبب و کیفیت تشرف حضرت به خراسان و کیفیت شهادت و غسل و کفن و تاریخ شهادت و عمر شریف و مدفن و عدد اولاد آن حضرت؛ ۳. ثواب زیارت حضرت بر سبیل اقتصار و تحقیق معنی قبله هفتم در ضمن حدیث هشتم و حدیث دعبل و حکایت قصیده او در شأن حضرت و اخبار بعضی از وقایع غریبه که در روضه منوره و حرم محترم انحضرت واقع شده؛ ۴. آداب و قواعد و شرایط و مقدمات زیارات حضرات؛ ۵. زیارات مخصوص حضرت؛ ۶. زیارات جامعه؛ ۷. ادعیه که خواندنش بعد از زیارات حضرات ائمه اطهار (ع) در جانب سر مبارک ایشان مناسب است؛ ۸. زیارات جامعه اولاد ائمه (ع) و انبیاء سابقین و حضرت فاطمه بنت موسی بن جعفر (ع) در قم و عبدالعظیم در ری و قبور مومنین؛ خاتمه در زیارت ائمه (ع) بنیابت برادران.
آغاز: حمد فزون و سپاس و ستایش از حد فزون مالك الملکی را جل شأنه و عظم سلطانه سزاست که آثار دین داری.

انجام: و فی جمیع اخوانی و اخواتی و ولدی و أهلی بجودک و کرمک یا ارحم الراحمین.
[فهرستواره منزوی ۱۵۷۸/۳ و ۱۷۸/۷]

۱. **مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: ۸۵**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۱۱۹ق، جا: مشهد مقدس؛ مجدول، با سرلوح رنگین؛ جلد: پارچه خاکستری، ۲۶۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۸۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۷۹]
۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۰۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** بجای آر و بگو (ننوشته مانده در اواخر باب ۸ و در چندین جا در آخر دعاها و زیارتهای عربی هم سفید گذارده شده و ننوشته‌اند).
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۶۶گ، ۱۲ سطر (۱۲/۵×۱۹)، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۱۵-۴۰۸۲]
۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۸۴**
آغاز: عقل و زکا از کعبه معرفت خود به مدینه با سکینه ازعان نبوت رسانیده و به ادراک این دو سعادت عظمی مشرف ساخته؛
انجام: و اجرنی فی زیارتی عنه یا ارحم الراحمین و نیز بگو اللهم ان فلان بن فلان اوفدنی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ یادداشت به سال ۱۲۶۷ و یادداشتی از «یحیی بن تیمور بیگ» به سال ۱۲۷۰ آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۴]
۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: مراد علی بن حسنعلی بغایری، تا: سلخ رمضان ۱۲۰۳ق؛ واقف: نجفقلی خان، سلخ شعبان ۱۲۰۳ (کذ)؛ کاغذ: حنایی فرنگی، جلد: میشن خرمایی، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۵-۱۳۶]
۵. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۹۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن علی اکبر، تا: سلخ ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛مصحح؛جلد:تیماج مشکی عطف پارچه‌ای آبی، ۲۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۴]
۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالحسین بن علی اکبر، تا: جمعه ۱۴ ذیحجه ۱۲۶۲ق؛ ضمیمه: ضمن ۲ برگ: کرامات الرضویه (ع)، مشتمل بر ذکر دو معجزه حضرت ثامن الحجج علیه السلام در سنوات ۱۲۱۱ و ۱۲۱۹ق راجع به بیراهه رفتن کاروان زیارتی میرزا محمد بن سید مرتضی یزدی در شریف آباد به تحریر محمد حسین بافقی سرایانی و همچنین مشاهده اعجاز حضرت توسط سید مرتضی پسرزاده سید جعفر کشفی دارابی؛ واقف: محمد شریف فراش کشیک سوم روضه رضوی (ع)، رجب ۱۲۶۳؛ کاغذ: آهاری نخودی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۱۵-۱۳۸]

● تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

تونی، عبدالواسع بن علامی، ق۱۲ قمری

tūnī, ‘abd-ol-vāse‘ ebn-e ‘allāmī (-18c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)
اهدا به: شاه سلطان بهادرخان سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: ۱۱۱۹ق؛ محل تألیف: مشهد الرضا
ترجمه رساله ذهبیه منسوب به امام رضا (ع) است که به هنگام زیارتش از مشهد الرضا (ع) نگاشته شده است. «وسیلة النجاة فی شرح دعاء السمات» از همین مؤلف به صورت عکسی چاپ شده است
آغاز: بسمله، خوشترین حدیثی که سامعه آرای قدسی نژاد
انجام: و حمد و سپاس پروردگار عالمیان را و صلوات و سلام بر بهترین خلق خدا محمد و اله اجمعین
[الذریعه ۷۰۲/۹ و ۱۰۳/۱۶؛ فهرستواره منزوی ۳۴۷۳/۵]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۹۸**
آغاز: مرقد مطهر سروری را سزد که صحیفه کامله وجود فایض الجودش منتهی المطلب ایجاد عالم امکان؛ **انجام:** بظهور دولت امام ثانی عشر متصل باد بالنبی و آله الاکارم الامجاد.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۰۳]
۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۴/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ مهر: ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، مشکی، ۱۵ص (۱۲۷-۱۴۱)، ۲۱سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۱۴۲]
۳. **قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۵۶/۵**
آغاز: برابر؛ **انجام:** مبارک فال ورود مسعود مرکب همایون با مصراع: زیارت شاهی قبول الهی، موافق افتاده مقبول جناب اقدس ایزدی شده، ایام دولت امام ثانی عشر صلوات الله وسلامه علیه وعلی ائمة الطاهرین
خط:نستعلیق،کا:آقابزرگ قزوینی،تا:۱۶محرم۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج

مشکی،۲۳گ(۵۵پ-۷۷ر)،اندازه:۱۰×۱۷سم[ف مخ:۱-۱۱۵]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: ۲۰/۳۹ درحاشیه

آغاز: بسمله حمدله اما بعد این رسالهایست مشتمل بر صحت بدن و حفظ مزاج و شناختن علت و تدبیر علاج و آنچه مؤثر است در تعدیل مزاج مقدمه این رساله آن است که روزی مأمون؛ **انجام:** آن زمان تأسف چه سود دارد حالت آدمی برین منوالست که چون نعمت صحت دست دهد آنزمان تأسف سود ندارد و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: معین شیرازی، تا: ۹۰۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۴۹۰پ-۴۹۵ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف]

● **تحفة الرضا (ع)** / دعا، زیارات / عربی، فارسی

tuḥfat-ur riḍā

رساله در آداب زیارت حضرت رضا (ع) مرتب بر یک «مقدمه» در بیان فضل زیارت آن معصوم (ع) و یک «فصل» در بیان آداب زیارت حضرت امام رضا (ع) و «خاتمه»: «بدانکه چون اراده وداع حضرت امام رضا علیه التحیة و الثنا نماید». عبارات زیارات مترجم به فارسی.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الاولیاء ارکانا لتوحیده و فطر الاوصیاء انصاراً لدینه

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا.

در رایانه آستان قدس نام مؤلف «پیشنماز، محمد حسین بن مرتضی قلی» ثبت شده است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ محشی با امضاء «عقیلی»، با کمند، مجدول، دارای سرلوح مزدوج زرپوش منقش؛ واقف: فخرالدین نصیری امینی، خرداد ۱۳۵۸؛ کاغذ: حنایی، جلد: ساغری آلبالویی، ۵۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۱۳۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله و سلم تسلیماً کثیراً.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با ترجمه بین السطور، دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج زیتونی، ۱۱۰ص، ۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۳۰۶]

● **تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / عربی و فارسی

tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

چند ترجمه ناشناس:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۱۵/۱

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این رساله ایست مشتمل بر معرفت بدن و حفظ صحت و شناختن علت و تدبیر علاج و شرح آنچه مؤثر است در تعدیل مزاج؛ **انجام:** و آنگاه تأسف خوردن سود ندارد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم و محمد مهدی طباطبایی، تا: ۱۰۶۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۴ص (۱-۱۴)، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۰۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۷۵/۱۷

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی رسوله محمد و آله و عترته، اما بعد این رسالهایست مشتمل بر صحت بدن و حفظ مزاج و شناختن علت و تدبیر علاج ... مقدمه، این رساله‌ای است که روزی مأمون با جماعتی ائمه و حکما و فضلا نشسته بود؛ **انجام:** بر این منوال است که چون نعمت صحت از دست هند، آن زمان تأسف سود ندارد. والله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، با جدول و کمند؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه روغنی گل و بوته زمینه قهوه‌ای، ۵گ (۸۳پ-۸۷ر هامش)،۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۲۵]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۶۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۴۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۹۳

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛ با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۷۰۰]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۲۶/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۷۹ق [ف: ۲-۱۲۹]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۳۰/۱

آغاز: این رسالهایست مشتمل بر معرفت بدن و حفظ صحت و شناختن علت و تدبیر علاج و شرح آن منسوبست بحضرت امام رضا علی بن موسی (ع)؛ **انجام:** و نفس خود را در معرض تلف اندازد آنگاه تاسف خوردن که چرا فلان غذا با فلان غذا خوردم او را سود ندهد پس تدبیر کار از اول باید گرفت والله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان رقعه منظوم شاه سنجر به ابن سینا درباره سلامتی جنسی و تقویت قوه باه و دستور العمل شیخ الرئیس به صورت منظوم در ۱۲ بیت آمده است؛ جلد: تیماج سیاه، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۱۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۷۹/۲۶

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی رسوله ... اما بعد این رساله‌ایست مشتمل بر صحت بدن و حفظ مزاج و شناختن علت و تدبیر علاج ... مقدمه این رساله آنست که روزی مأمون خلیفه با جماعتی ائمه و حکما و فضلاء نشسته بود؛ **انجام:** انجام: از دست دهد، آن زمان تأسف سود ندارد. والله اعلم بالصواب.

کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۴گ (۹۳ر-۹۶پ، هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷-۳۷۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۹/۵

خط:نسخ،کا:محمد حسن بن محمد علی،بی تا،جا:خبوشان؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۹گ (۸۱پ-۸۹ر) [ف: ۱۰-۱۶۲۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۳۴

آغاز: بسمله حمدله ... اما بعد این رساله‌ایست مشتمل بر صحت بدن و حفظ مزاج؛ **انجام:** آن زمان تأسف سود ندارد و الله اعلم بالصواب

بی متن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ص (۴۰۰-۴۱۰)، ۲۰سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۸]

● **تحفة الرضائیین** / بهداشت / فارسی

tohfat-or rezā'īyan

در آن آمده: «این کتاب را «تحفة الرضائیین» مسمی داشته، مشتمل بر ۷ «فصل» و هر فصل بر چند «باب»، فصل اول در معالجات کوفت و آتشک». ولی نتوانسته همین بخش‌بندی را نیز در کار خود پیاده کند و سربندهای «باب، فصل» را جابجا به‌کار برده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۷۶/۳

آغاز: بسمله. کاشی سبب از امتزاج خون و بلغم باشد؛ **انجام:** از این دو بکشد. تمام شد.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ ۳۲گ (۴۸پ-۷۹ر) [ف: ۲-۴۲]

● **تحفة الرضا لذخیرة الملوک النجباء = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی

tohfat-or rezā le-zaxīrat-el molūk-en nojabā' = t.-ye tebb-or rezā = t.-ye r.-ye zahabīye

واعظ اصفهانی، محمد بن ابی القاسم، ق۱۱ قمری

vā'ez-e esfahānī, mohammad ebn-e ab-el-qāsem (-17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

اهدا به: محمد احسنیا

شرحی است بر رساله ذهبیه منسوب به امام رضا (ع) در طب، که به میرزاشاه ولیا تقدیم شده است.

آغاز: اشعه احمدی کشمس فی الضحی که از کمال نور عرفان و نور کمال ایقان لامع وساطع ... این رساله ایست مشتمل بر معرفت بدن و حفظ صحت و شناختن علت و تدبیر علاج ... و سبب تألیف این رساله آن است که روزی امام ... الرضا نشسته بود ... پس امام ... این رساله جمع فرمود و بنوشت ... و الرسالة هذه: بدان ای مامون که حق ... هیچ دردی نیافرید که در مقابل آن درمانی نهاد ...

انجام: یک هفته بعد ازین از ترش و روغن و لبنیات و مباشرت و اکثر شیرینها اجتناب نماید نافع باشد ... الله تعالی

[فهرستواره منزوی ۳۳۶۴/۵]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۶۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [نشریه: ۷-۲۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر صباح بناشتا میل نمایند بغایت نافع است در ... در مدرسه یوسف خواجه سمت تحریر یافت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً ۱۰۲۴ق، جا: مدرسه یوسف خواجه [الفبائی: ۶۲۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵/۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قصد چراگاه کند و شب غافل میخسبد و خبری از خود ندارد.

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۹ق، جا: کرمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۵۰۶-۵۰۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۴-۷۳۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۳-۳۶/۱۰۳

آغاز: این رساله از علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه و علی آباء النجباء الکرام که از جهت مأمون عباسی رساله شریفه ... چون مشتمل بر لغات عربیه ... بقدر وسع کشف سرنموده و شرح کرده احقر عبادالله الغنی نورالعین محمد بن عبدالقاسم حبیب الواعظ اصفهانی؛ **انجام:** این معلوم باشد که صاحبانش راضی اند یا نه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ پس از آن فوایدی در بیان روزهای تولد و وفات معصومین (ع) و نیک و بد ایام درج شده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۷۱/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و پشیمانی سودی نداشته باشد.

خط: شکسته نستعلیق تحریری، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز رنگ، ۲۸ص (۲۲-۴۹)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۴]

۶. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابن شرف الدین علی جمال الدین محمد کردالانی، بی تا؛ یادداشتی مبنی بر انتقال کتاب در شوال سال ۱۳۵۳ به علی اصغر بن سنجر قاجار توسیرکانی؛ کاغذ: اصفهانی مایل به حنایی، جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی عطف پارچه مشکی، ۱۸گ (۲۳پ-۴۰پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۷]

↩ تحفة الرضویة ⪢ تحفه رضویه
↩ التحفة الرضویة ⪢ هدیة الرضویة

● **التحفة الرضویة** / اصول فقه / عربی
tohfat-or razavīyye
نقیب، معزالدین محمد
naqīb, mo'ezz-od-dīn mohammad
اهداء به: سلطان حسین صفوی
رساله استدلالی است در عدم حجیت قول مجتهد بعد از مرگش.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰/۲
آغاز: یا حی قبل کل حی و بعد کل حی و یا من بیده ملکوت کل شیء، کل شیء شهید من مشهد الشهود؛ **انجام:** لانه یمکن أن یکون نبأ جرحه و تعدیله علی مختاره فی الکثرة مع خطأه فیه لمخالفة الاجماع.
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن عبدالرضا موسوی خطیب بفروئی یزدی، تا: اواخر ذیقعده ۱۰۲۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۹۳پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۷-۱۴۳]

● **التحفة الرضویة = شرح حدیث عمران صابی** / شرح حدیث / عربی
tohfat-or razavīyye = š.-e hadīs-e 'emrān-e sābī
خاتون آبادی، اسماعیل بن محمد باقر، ۱۰۳۱-۱۱۱۶ قمری
xātūn ābādī, esmā'īl ebn-e mohammad bāqer (1622-1705)
وی حدیث مناظره عمران صابی را با امام علی بن موسی الرضا (ع) درباره توحید، وجود باری و حدوث عالم و برخی دیگر مباحث کلامی به تفصیل شرح کرده و از رساله‌های خود یاد کرده است. خاتون آبادی پس از شرح اصل مناظره چند اشاره در بیان مسائل فلسفی و مبانی مناظره نوشته است. خاتون آبادی در این گزارش از ثالیس ملطی و انکسیمانس و پلاتون و داناترین روم و مکه و مدینه و یگانه روزگار خویش شیخ ابراهیم کردی شهرانی شهرزوری و «استاد البشر وحید زمانه آقا حسین تغمده الله بغفرانه» و طوسی و فارابی و از شفا و اشارات یاد می‌کند.
او پس از به‌پایان بردن گزارش آن حدیث باز به درخواست دوستی دیگر می‌خواهد حدیث‌های دشوار عیون اخبار الرضا را گزارش دهد و نخست گفتگوی امام رضا با سلیمان متکلم بی‌مانند خراسان را از باب چهاردهم آن کتاب می‌آورد و پاره‌ای از عبارت‌های آن را روشن می‌دارد. در آن این شعرها آمده و می‌گوید که از صوفیان تباهکار ملحد است که به علی بسته‌اند: «لقد کنا حروفا عالیات ×× نزلنا فی سطور سافلات / نسینا عهد ایام الوصال ×× و لم نذکر عهودا سابقات /ظهرنا بعد ما کنا خفینا ×× و صرنا الآن کل الکائنات / اذا صرنا العوالم و المراتب ×× و ذاتا ثم اسماء الصفات / و صلنا و اتصلنا و اتحدنا ×× بذات العین صرنا عین ذات». همچنین این شعرها که از خواجه طوسی پنداشته شده: «موجود بحق واحد اول باشد ×× باقی همه موهوم و مخیل باشد / هر چیز که غیر اوست اندر نظرت ×× شخص دو یمین چشم احول باشد». او می‌گوید که این شعر از ملحدان است نه از طوسی. خبر عالم علوی که از روی دو بندی از نیایش‌نامه یا خطبه تمجید ابن سینا ساخته و از علی پنداشته‌اند در آن دیده می‌شود. درباره این خبر عالم علوی ملا عبدالرحیم دماوندی در ۱۱۵۹ و پس از او و به فارسی حاج ملا محمد صالح خلخالی (۱۰۹۵-۱۱۷۵) گزارش نوشتند. از بطلان زمان موهوم و درستی دهر هم در آن یاد شده است. این کتاب در الذریعه یاد نگردید. (دانش پژوه)
آغاز: بسمله الحمدلله الذی فطر الخلایق علی توحیده و شرح صدر الموحدین علی تمجیده و تمجیده و عمرهم علی الرضا بالمعمورات ... و بعد فقد سألنی بعض الخلان الذین هم اخوان الصفا ... فی جوار الروضة ... ان اشرح ماجری بین عمران الصابی و بین امام الجن و الانس ... و سمیته التحفة الرضویة و الهدیة المحقرة ... و انا ... اسماعیل الحسینی الخاتون آبادی الاصفهانی. هذا شرح حکایة عمران الصابی مع الرضاع فی عیون الاخبار الرضا من اسمعیل الحسینی الخاتون آبادی الاصفهانی قال الرضاع ان کان فی الجماعة عمران الصابی فانت هو قال انا هو الصابی واحد الصابئین و هم طایفه من النصاری علی ما نقل بعض المفسرین و نقل بعض هذه الطایفه انهم علی شریعة آدم و المشهور انهم عبدة الکواکب فالظاهر ان عمران کان منکر اللصانع و کان علی مذهب الدهریه ... الذین کانوا قبل سقراط و تلمیذه افلاطون الالهی ...
انجام: غیر قطعیة فی احدهما موقوفة علی امر آخر تمت الرسالة بعون الله و حسن توفیقه ...

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۰۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین کرهرودی کزازی، تا: چهارشنبه جمادی اول ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج سرخ عطف پارچه،

۱۹۳گ(۱۴پ-۲۰۶پ)،۲۵سطر،اندازه:۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۰۷/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما هو قال علم من علم الانبياء قال نعلمت كان على بن ابيطالب ع يعلم فقال كان اعلم الناس به و اورد قدس الله روحه احاديث متكثره من هذا القبيل و اورد ما اورده السيد الجليل فى كتاب نهج البلاغه من كلام اميرالمؤمنين (ع) المنجم الذى نهاه عن المسير الى النهروان ثم انه قدس سره اطنب فى تضعيف تلك الروايه مرة فى سندها و مره فى نفسها ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نباتی، جلد: تیماج با ترنج آلبالویی تیره، ۳۴ص (۲۰۴-۲۳۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۹۵۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نقول اما قوله فقال له المأمون يا عمران هذا سليمان المروزى متكلم خراسان قصدا الى تمدحه لان بلاد خراساد معدن العلم و الفضل و من اقليم الرابع الذى هو اقليم العقلاء و اهل الكمال.

این نسخه به پایان نمیرسد و تا نیمه‌های گزارش حدیث رضا و مروزی می‌باشد (گ ۱پ-۳۹ر) در ۳۹پ-۴۰ر مسئله‌های پراکنده کلامی است؛ خط: نستعلیق، کا: شاه میرک بن میر سید علی قاینی، بی‌تا؛ محشی از شاه میرک بن میر سید علی قاینی (۳۰ر) و پیداست که همه نسخه هم به خط او است، این شاه میرک نویسنده حاشیه شفا از آقا حسین خوانساری است که در برگ‌های ۷۱ و ۷۶ تا ۸۱ر دیده می‌شود و او شاگرد خوانساری بوده و ازش بسیار می‌ستاید و پیداست که استاد هنوز زنده بود [ف: ۵-۱۱۹۹]

● تحفه رضویه / فقه / فارسی

tohfe-ye razavīye

نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸-۱۲۰۹ قمری

narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716-1795)

رساله علمیه مؤلف و برای عمل مقلدین نگاشته شده در احکام طهارت و نماز، با دو مقدمه در احکام تقلید و طریق تعیین مجتهد که تقلید وی جایز است و دو «باب».

آغاز: بسمله و بعد چنین گوید بنده خاطی ... که این رساله ایست در بیان مسائل ضروریه طهارت و نماز که علم به آن بر هریک از افراد مکلفین واجب و لازم است

انجام: این رساله ختم شد امید که فائده آن بجمیع شیعیان عاید گرددو از عمل کردن مومنان بان ثوابی بمؤلف عاصی رسد.

[الذریعة ۴۳۶/۳ شماره ۱۵۸۱؛ تاریخ کاشان ۲۸۱؛ ایضاح المکنون ۲۴۹/۱؛ معجم المؤلفین ۵۷/۱۲]

شرح و حواشی:

۱- حاشیه تحفه رضویه؛ نراقی، احمد بن محمد مهدی (۱۱۸۵-۱۲۴۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ حواشی و تعلیقات در بسیاری از صفحات با نظر و رای و نیز خط مولی احمد بن مهدی نراقی کاشانی (۱۲۴۵ق) و با امضای «احمد» که (بنابر آنچه که در بالای برگ اول به تفصیل ذکر فرموده) به درخواست برخی مؤمنین بعد از وفات مؤلف کتاب حاضر تحریر شده؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۲۴]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادگاری ابوالفضل بن میرزا حبیب محلاتی به سال ۱۳۳۴ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۶۰]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۹۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن محمد تقی، تا: ایام البیض شعبان ۱۲۰۲ق؛ مصحح، محشی از مرشد العوام میرزای قمی بعضاً به سال ۱۲۱۶ و ۱۲۱۷؛ مهر: «لا اله الا الله العلی العظیم» (مربع)؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۱۹

خط: شکسته، نستعلیق، کا: حسین بن علی اکبر رضوی، تا: ۱۲۰۵ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۵۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۸سم [ف: ۲-۱۰۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد هادی ابن ابی تراب ابن نصیرالدین سلیمان فیض کاشانی، تا: یک‌شنبه صفر ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۵۹]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷

کامل؛ خط: نسخ، کا: سید حسین حسینی، تا: ۱۲۰۹ق؛ اهدایی: شیخ مهدی طاهری؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۲۲۷گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۵۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۱۰۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۱۶-ف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سرتیپ ضیاء الدین نراقی که در ۱۳۵۱ خریده است. [فیلمها ف: ۳-۷۹]

● التحفة الرضوية / فقه / فارسی

tohfat-or razavīyye

قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم، -۱۲۴۰ قمری

qazvīnī, mohammad hasan ebn-e mohammad ma‘sūm (-1825)

در معاملات، از تجارت تا غصب با عنوان «باب» و «فصل» و باب ۲۰ آن در غصب است.

آغاز: بسمله ... حمد بی منها و ثنای لا یعد و لا یحصی
انجام: قول غاصب مقدم است با قسم و الله اعلم بالصواب
[طرایق الحقایق ۳۴۰/۳]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۸۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۱۷
متاجر، با حواشی و توضیحات از مؤلف، نسخه پاکیزه و خوش خط؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [د.ث. مجلس]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۶۵/۵
از خرید و فروش تا به اطعمه و اشربه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۴ محرم ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ابعاد متن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۵۸۰]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۷]

● **تحفه رضویه = تحفة الرضوية** / تاریخ معصومین، تاریخ ایران / فارسی

tohfe-ye razavīye = tohfat-or razavīye

عسکری، محمد حسن بن هدایت الله، ۱۲۱۱-۱۲۸۰ قمری

‘askarī, mohammad hasan ebn-e hedāyat-ol-lāh (1797-1864)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴)
تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق
همان که از فاضل بسطامی نیز دانسته شده است. در آداب و شرایط زیارت حضرت امام رضا (ع) و ذکر برخی از معجزات و وقایع بعد از شهادت آن حضرت در چهار «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. بیان تشریف آوردن آن حضرت (ع) به خراسان و مجملی از معجزات آن حضرت؛ ۲. فضیلت زیارت آن حضرت؛ ۳. معجزات و وقایعی که بعد از وفات آن حضرت در این آستانه عرش درجه، به ظهور رسیده؛ ۴. بیان آداب و مقدمات زیارت آن حضرت؛ خاتمه: در بیان اینکه اجسام انبیاء و اوصیاء و ائمه هدی (ع) در مراقد مطهر و مضاجع منور خود موجودند.
در فهرست آستان رضوی (۴: ۵ و ۲۴۵ش ۴۱۳ خطی و ۳۸۳ چاپی) همین کتاب از نوروزعلی بسطامی درگذشته ۱۳۰۹ و مؤلف «فردوس التواریخ» که در نسخه ۳۸۷۲ دانشگاه از حسن بن فخرالدین عناية الله حسینی (گویا همین مؤلف ما) دانسته شده است پنداشته شده است به نام همان محمد شاه و در تاریخ ۱۲۷۰ در چهار باب و خاتمه. شگفت اینجاست که فردوس التواریخ هم، مقدمه و چهار باب دارد گویا مورخ ۱۳۰۲ و آغاز آن دو هم یکی است. (دانش پژوه)
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من المجاورین لروضة الرضوية و وفقنا لتقبيل عتبته و ضريحه بكرة و عشية و الصلوة و السلام على محمد و آله اشرف البريه ... اما بعد چون جمعی از شیعیان خلص
انجام: اللهم اغفر لواقفه و محييه و ناظمه و ناصره و عامله و كاتبه و حافظه و کل من له دخل فی فضله تمام شد آنچه منظور بود که درین مختصر نوشته شود.
[الذریعه ۴۳۶/۳ و ۱۶۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۳۶۹ و ۴۴۲۸؛ فهرستواره منزوی ۹۲۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان ۱۲۶۰ق؛ در آخر نسخه در دو صفحه، وضعیت حرم مطهر حضرت رضا (ع) و موقوفات آن بارگاه مطهر و در عصر مؤلف و ایام تولیت حاج میرزا موسی خان ذکر شده که اهمیت دارد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۳۴۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** موقوفات ... مهدی قلی خان قوللر آقاسی باشی مرحوم مغفور.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذ کلفت، ۵۳گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۱۱۴]

● **تحفه رضویه = تحفة الرضوية** / تاریخ معصومین، تاریخ ایران / فارسی

tohfe-ye razavīye = tohfat-or razavīye

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷-۱۳۰۹ قمری

fāzel-e bastāmī, nowrūz ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1812-1892)

همان کتاب بالاست که به دو نویسنده نسبت داده شده است.
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من المجاورین للروضة الرضوية و وفقنا لتقبيل عتبتها العالية و ضريحها الشريفة بكرة و عشية ... اما بعد چون که جمعی از شیعیان اثنی عشری و برخی از مومنین و اخلاء روحانی ...
چاپ: دارالخلافه طهران، ۱۲۸۸ق، وزیری؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۸۱، خشتی، ۳۵۶ص
[الذریعه ۴۳۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۹۲۱/۲؛ مشار فارسی ج۱: ص ۱۲۰۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۵۲
جلد اول کتاب و شب عید فطر ۱۲۶۱ در مشهد مقدس به پایان

رسیده؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محسن شریف حسینی فرزند ملا عبدالله ترشیزی، تا: شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۱۷-۳۰۴]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۸

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن علیرضای مستوفی سرکار فیض آثار، تا: ۱۷ ذیقعده ۱۲۷۶ق؛ یادداشتی به خط و امضاء سیدآقا ولد آقا سی جعفر؛ مهر: «عبده الراجی آقا الحسینی»، «اللهم صل علی محمد و آل محمد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در حصول وجه اجاره جات موقوفات واقع ... کتبه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۹ سطر [رایانه]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آنچه ظاهر میشود امیر تیمور نیز شیعه بوده و کان الفراغ منه یوم الاربعا من اثنا عشر من شهر صفر المظفر سنة احدی و ستین و مائه [ماتین] بعد الالف من الهجرة النبویه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مذهب، مجدول؛ یادداشت وقف عام محمد ناصر خان مورخ سلخ ربیع الاول ۱۲۸۸ق که تولیت آن محمد بن ملا عبدالجلیل و اولاد ذکور او دارد با مهر بادامی شکل کوچکی که در آن «محمد ناصر» ترسیم شده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۶۹]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فبها ما تشتهیه الانفس وتلذ الاعین آراسته نموده که خدام آستان عرش نشان روضه رضویه بعد از صرف طعام به آن مشغول خدمت موظفه خود شوند و جمیع این طریقه سنیه در جمیع لیالی و شهور سنیه از فیض همت آن جناب برقرار و مستدام است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ مهر «محمدرضا» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۱۹۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۵۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۷۲-۵۹/۹۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی به تاریخ ۱۲۹۲؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۶۵]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از تحویل دادن سرکار عظمت مدار مطالبه کرایه ننمایند و از این جهت تعطیل و تعویقی در حصول وجه اجاره جات موقوفات واقع نسازند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده فضل الله الحسینی ۱۲۷۶» (بیضوی)؛ مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۰۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۵۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرثیه ثالثی بر جمیع حجرات آن افزوده گردید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [الفبائی: ۱۱۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۸۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذالک ایضا من فضل الله و الله ذوالفضل العظیم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دارای یک کتیبه نسبتاً پرکار، مجدول، مذهب، با کمند؛ واقف: سیدجعفر اردهالی، مرداد ۱۳۳۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۷۳گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۳×۱۸سم[ف:۱۴-۱۲۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ مجدول، خط یکی از خوشنویسان عصر قاجار، در حیات مؤلف، دارای سرلوح مرصع زیبا، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [میراث شهاب: س۹ش۲-۷]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴-ت/۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جمیع این طریقه سنیه در جمیع لیالی و ایام و شهور و سنه از فیض همت آن جناب بر قرار و مستدام است.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۳۴]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و خود آن مرحوم در آنجا مدفون است

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [رایانه]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** رطب اللسان میباشند

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲

آغاز: پیشوای خاص و عام عارف اسرار لاهوت؛ **انجام:** دیگر از خیرات که از آن سرور بظهور رسیده بلند نمودن سر در صحن جدید که واقع در خیابان سفلی است

خط:نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک غلامحسین؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۰۱]

● **التحفة الرضویة** / فضایل و مناقب / عربی

tohfat-or razavīyye

در فضائل امیرالمؤمنین و ائمه طاهرین (ع) و افضیلت آنها بر جمیع خلائق به جز پیامبر گرامی اسلام (ص) با استفاده از آیات

و روایات و به‌درخواست بعضی دوستان معراج پیامبر و ائمه و رؤیت ملائکه را نیز بدان ضمیمه کرده است، مشتمل بر «مقدمه» و چند «فصل» و »باب» و خاتمه. مؤلف از معاصران علامه مجلسی بوده و در کتاب از وی با عنوان «ادام الله ظله» نام برده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۹۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد اعلم یاأخی انی منذ عهد کنت اردت أن أکتب کتاباً أجمع فیه ماورد فی الآیات و الروایات؛ **انجام:** و الهجرتان الی الشعب و الی المدینة و الرایتان رایة بدر و حنین أو أحداً و جمل رایتین فی غزوة واحدة أو المراد.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: عبدالصمد بن تاج الدین علی موسوی، حسن هزارجریبی؛ مهر: «زین العابدین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۵گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۴]

● **التحفة الرضوية** / دعا / عربی

tohfat-or razavīyye

تاریخ تألیف: ۱۲۸۵ق

در دعا

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۴۴

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: رجب ۱۲۸۹ق، برای آقا محمد ابراهیم؛ افتادگی: آغاز (برگ نخستین)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سرخ، ۱۳۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۶]

● **تحفه رضويه** / فارسی

tohfe-ye razavīye

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۴۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی ربیعی [رایانه]

● **التحفة الرضوية فی شرح زبدة البهية** / اصول فقه / عربی

tuḥfat-ur raḍawīyya fī š.-i zubdat-il bahīyya

همدانی، محمد رضا بن محمد محسن، -۱۲۷۵ قمری

tehrānī, mohammad rezā ebn-e mohammad mohsen (-1859)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: ۲۵ شوال ۱۲۵۴ق

کتاب شرح مزجی مفصلی است بر کتاب «زبدة الاصول» شیخ بهائی.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی مهد قواعد الدین و انار مناهج الیقین بارسال المرسلین و اوضح شرایعه و اضاء مسالکه بنصب الادلة و البراهین ... و بعد فان بعض الطالبین حین قرائتهم علی زبدة الوصول الی علم الاصول ... و سمیته بالتحفة الرضیة فی شرح الزبدة البهیة ... قال المصنف اعلی الله مقامه المهنج الاول فی المقدمات.

[الذریعه ۲۹۹/۱۳ و ۴۳۴/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالنظر الی بعض الافعال.

جلد ۱؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۳۲۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ببعض الصور بالنظر الی بعض الافعال والله العاصم فی کل حال والحمدلله اولا وآخرا ... الناهین عن طریق الضلال قد وقع الفراغ من تسوید هذا المجلد المشتمل علی المبادیات الثلاث

خط: نسخ، کا: علی بن محمد صالح خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۱-۱۰۲]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۶۷

نام مؤلف به استناد کتابشناسی شیخ بهائی ۳۹۳ ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

● **التحفة الرضوية فی شرح الصحيفة السجادية** / شرح دعا / عربی

tuḥfat-ur raḍawīyya fī š.-iṣ ṣaḥīfat-is sajjādīya

کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، -۱۰۷۵ قمری

kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1665)

وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۶ق؛ محل تألیف: مشهد

کتابی است در شرح صحیفه سجادیه. در ابتدای آن آورده است: «عند ما کان فی مشهد الرضا سلام الله علیه بدا له ان یشرح الصحیفة شرحاً وافیا جامعا باللغة العربیة ثم حیث کان المقصد الاهم انتفاع العامة من دقائق اسرار الصحیفة الکامله انتخب و ترجم من شرحه العربی الکبیر المبسوط شرحا فارسیا موجزاً و سماه التحفة الرضویة».

آغاز: نحمدک یا من وشحت مفتح الصحیفة الکاملة لطاعات اعمالنا ... اما بعد فیقول المفتاق ... قاضی بن کاشف الدین محمد

[مکتبة امیرالمؤمنین ۹۴/۱ و ۹۵/۱، فهرستواره منزوی ۱۷۹/۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی هذا الفضل شیء فی الوجود العینی تم شرح الدعا الثانی من ادعیة الصحیفة السجادیة فی سحر یوم الاربعا سلخ شهر ذی الحجة الحرام سنة ست و خمسین و الف فی الروضة الرضویة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: آلبالویی، ۱۷۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۴/۲سم [ف: ۱-۸۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی هذا الفضل شیء فی الوجود العینی تم شرح الدعا الثانی من ادعیة الصحیفة السجادیة فی سحر یوم الاربعا سلخ شهر ذی الحجة الحرام سنة ست و خمسین و الف فی الروضة الرضویة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: علی حسینی (چهارگوش)؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی سیر، ۱۹۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۹سم [ف: ۱-۸۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۱۳ و عکسی ۲۳۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایدانیه فی هذا الفضل شیء فی الوجود العینی. تم شرح الدعاء الثانی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۵] و [عکسی ف: ۶-۴۸۰]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۶۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۷۲گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۳۰

گزیده‌ای ازآن است و می‌رسد به شرح دعاء یازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: محمد باقر بن محمد تقی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰۶گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الوجود العینی ثم شرح الدعاء ... یوم الجمعة السادس عشر من شهر شوال سنة سبعین و الف من الهجرة النبویه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۲ق؛ جلد: مقوایی، مختلف السطر [ف: ۴-۳۰]

۶. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۲

آغاز: من لسوم حکمه وقع فی فج عمیق و ارغم أنفه الرغام؛ **انجام:** مثل ذلک و جوز أصحاب الحدیث و الحشویه علی الأنبیاء الکبائر قبل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۸]

● التحفة الرضویة فی شرح الصحیفة السجادیة (منتخب) / شرح دعا / فارسی

tuḥfat-ur raḍawīyya fī š.-iṣ ṣaḥīfat-is sajjādīya (mn.)

کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، -۱۰۷۵ قمری

kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1665)

وابسته به: التحفة الرضویة فی شرح الصحیفة السجادیة؛ کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد (-۱۰۷۵ق)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۷ق؛ محل تألیف: مشهد مقدس

مؤلف شرح مفصلی به زبان عربی بر صحیفه کامله سجادیه نگاشته، سپس مطالبی را از آن برگزیده و به فارسی نوشته است. مؤلف که از شاگردان شیخ بهائی است دو نسخه را اساس قرار داده که یکی از آنها متعلق به ابن ادریس و دیگر از آن شیخ کفعمی بوده است و در پایان این شرح دعای صلوات بر آدم (ع) و دو دعای دیگر که در صحیفه سجادیه به خط کفعمی بوده آورده و صلوات بر آدم را شرح نموده است. مترجم در مقدمه آورده: «از برکات و میامن این وادی مقدس به خاطر فاتر رسید که شرح مبسوطی بر ادعیه سجادیه ملقبه به زبور اهل بیت عصمت صلوات الله علیهم اجمعین به لغت بلند رتبت عربی نویسد مشتمل بر تحقیقات رایقه و تدقیقات شاهقه ... و چون مقصود اصلی این بود که طبقات انام از خواص و عوام از فیض آن متمتع و بهره‌مند گردیده ثواب آن بروزگار فرخنده آثار اشرف اقدس اعلی واصل و لاحق گردد بنابراین منتخبی از آن را از لغت عربی به زبان فصاحت نشان فارسی به عبارتی در غایت وضوح نقل نموده». این شرح فقط تا دعاء چهارم از صحیفه را داراست.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الدعا فی الصحیفه الکامله زین العابدین و خصنا بالاحتذاء فی مراسمه بامام الساجدین و الصلوة علی خیر انبیائه محمد ... و بعد معتکف زاویه دعاگویی قاضی بن کاشف الدین محمد الیزدی ... در هنگامی که از عتبه بوسی درگاه ... علی بن موسی الرضا ... سرمه دیده آمال به قبله نظر اقبال می‌داشت

انجام: پس رحیم تر و مهربانتر از هرکس که صاحب رحم و مهربانی باشد

[الذریعه ۴۳۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸/۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۶۶

آغاز: و الصلوة علی ... محمد و عشیرته و عترته الاقدسین؛ **انجام:** خصوصاً ثواب پنج نماز واجبی که کفاره گناهان ... است بدرستی که تو صاحب احسان عظیمی.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ برخی کلمات و قسمت

اعظم صفحه اول کسر و صدمه دیده؛ مجدول، مصحح؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷۴گ، اندازه: ۱۰/۷×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۳۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای سفید با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۴۵گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۸۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۷سم [ف: ۲-۱۰۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۶ص (۱۶۹-۲۹۴) [ف: ۵-۵۰۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [د.ث. مجلس]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی عطف تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۳۷۲]

● **التحفة الرضوية فی شرح اللمعة الدمشقية** / فقه / عربی

tuḥfat-ur raḍawīyya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

رضوی، محمد بن معصوم، -۱۲۵۵ قمری

razavī, mohammad ebn-e ma'sūm (-1839)

وابسته به: اللمعة الدمشقية فی فقه الامامية = لمعه؛ شهيد اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۰ق

شرح استدلالی مفصلی است بر متن «لمعه دمشقیه» شهید اول. چنانکه آورده‌اند شرح بر کتاب خمس و اجاره و قضاء و شهادات و مبحث لباس مصلی است.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا سبیل الفوز بالسعادة الابدية

[الذريعه ۴۳۴/۳ و ۴۸/۱۴ و ۵۰]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۷۰

آغاز: بسمله کتاب القضاء و هو لغة بمعنی البلوغ و النيل کقوله قضيت و طری و حاجتک ای بلغنه و تلته و بمعنی الحکم کقوله قضيت بين الخصمين؛ **انجام:** و هو قوی و ان کان الاول اقوی لما مضی هذا آخر ما فرغ مؤلفه الجانی ...

قضا ست؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ تملک: مسیح بن احمد رضوی با مهر «العبد المذنب مسيح بن احمد الرضوی» و مهر «عبده الراجی محمد حسين الرضوی»؛ کاغذ: فستقی، ۱۲۴گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۷۳]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۶۱۵

آغاز: برابر

شامل بخش طهارت تا وضوی جبیره؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۷گ، ۲۴-۳۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۸۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۷۵۸

آغاز: بسمله، کتاب القضاء و هو لغة بمعنی البلوغ و النيل کقوله قضيت و طری و حاجتک؛ **انجام:** و ان کان الاقوی لما مضی ... سنة رابع و خمسون و مائتان بعد الالف.

از ابتدای قضاء تا انتهای شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۷۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۵۵

آغاز: آغاز کتاب قضاء: کتاب القضاء و هو لغة بمعنی البلوغ و النيل کقوله قضيت و طری و حاجتک

آغاز کتاب شهادات: کتاب الشهادات الشهادة لغة الاخبار عن اليقين علی ما فی لک قال فی مختار الصحاح؛ **انجام:** انجام کتاب قضاء: و هو قوی و انکار الاول اقوی لما مضی. انجام نسخه: و بانها معارضة باجماع آخر من السيد المرتضی

شامل تمام کتاب قضاء وکتاب شهادات تا اواخر فصل دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۹۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۵۵۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۷۱۳

آغاز: الفصل الاول (کذا) [صحيح (الفصل الثانی)] فی عقد البيع و ادابه عن المکروهات و المستحبات و هوای عقد البيع او البيع؛ **انجام:** بل کان بناوه علی انکار الدلالة علی الحرمة فتامل

این نسخه از فصل دوم، در عقد و آداب بیع تا اواخر مبحث بیع ربا و از اوایل بیع امه مستولده تا اول مسأله اشتراط علم به ثمن را دارد و نیز ضمن ۱۸ صفحه، در شرح «قواعد» علامه حلی از مبحث اخذ اجرت بر اعمال محرمه است که بی ترتیب آن را متداخل در شرح لمعه نموده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: میشنی مشکی، عطف قهوه‌ای، ۲۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۵۵۵]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۵۵

آغاز: کتاب القضاء و هو لغة بمعنی البلوغ و النيل کقوله قضيت وطری و حاجتک ای بلغته و نلته و بمعنی الحکم کقوله قضيت بين الخصمين و عليهما الی حکمت؛ **انجام:** و اما الثالث فقد قيل بعدم صراحته فيه فی ف وط مسلم فی الثانی دون الاول کما قد اعترف به کم اسطرقبله لاوجه وبانها معارضة باجماع آخر من السيد المرتضی

قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با نسخه اصل مقابله شده، مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۹گ، ۱۹ سطر، اندازه:

۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳-۱۲۵۷]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** (ناتمام) و للواهب الرجوع فیها قبله ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۰/۹سم [ف: ۱-۸۷]

● تحفة الرضوية فی المسائل المبادية و المعادية / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-or razavīyye fe-l masā'el-el mabādīya va-l ma'ādīya
شیرازی، محمد رضا بن ضیاء الدین، ق۱۳ قمری
šīrāzī, mohammad rezā ben zīyā'-od-dīn (-19c)
رساله‌ای متوسط در اصول و معارف دینی در یک «مقدمه» و شش «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در بیان معنی تولا و تبرا؛ باب ۱. تحقیق مسأله وجود و مراتب آن؛ ۲. توحید و دفع شبهه وارده برآن؛ ۳. وجوب ارسال رسل و تنزیل کتب بر خداوند و معنی ختم نبوت و ولایت؛ ۴. معنی عصمت و وجوب آن در باب انبیاء، علت ایجاد لوح و قلم؛ ۵. جبر و اختیار و ابطال اول و اثبات ثانی؛ ۶. تحقیق معاد و اثبات معاد جسمانی؛ خاتمه در بیان معنی اظهار ذنوب و استغفار پیامبر (ص) و ائمه طاهرین (ع).
آغاز: حمد واجب الوجودی راسزاست که شدت وجودش بی منتهاست و عدتش خارج از احصاست فیاضی که از فیض اطلاقی ذرات ماهیات قابله ممکنات را بامر بسیط کن از حجاب کمون بعرصه بروز یکون
[فهرستواره منزوی ۱۷۹/۹]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** بخطاب اولم تؤمن مورد افتخارش فرموده آن مکمن خلت بعرض سراپا نیاز بلی مظهر اقرار بعبودیت گشت یعنی حاشا که در اعتقاد التفات یارم خلل و قدم ایمانم
تا اواخر باب چهارم ادامه یافته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با لوح مزدوج، مجدول؛ جلد: تیماج سیاه، ۹۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۵۱]
۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: عبدالحسین سپنتا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۵۵]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** حکم فرمود که دیه مقتول را از بیت المال دادند بر مدعیان خرد پوشیده نیست که حضرت امام حسن ع.
خط: شکسته نستعلیق ممتاز، بی‌کا، تا: حدود۱۲۲۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۶گ (۱-۴۶)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۲-۳۵۲]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** حکم فرمود که دیه مقتول را از بیت المال دادند بر مدعیان خرد پوشیده نیست که حضرت امام.
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری و فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۳۴۵]
۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۸۸۶]

● تحفة الرضوية فی معارف الدينية / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-or razavīya fī ma'āref-ed dīnīya
عراقی، محمد علی بن محمد نبی، ق۱۳ قمری
'erāqī, mohammad 'alī ebn-e mohammad nabī (-19c)
اهداء به: صدیق الملک نوری
تاریخ تألیف: ۱۲۹۹ق
نویسنده که از ایرانیان و طلاب مقیم نجف اشرف است که به شوق زیارت حضرت ثامن الائمه رهسپار تهران می‌شود تا به مشهد رضا رود. در وقت ورود به تهران و اقامت در این شهر از طریق حاج محمد نجم آبادی به خدمت صدیق الملک نوری معرفی می‌شود صدیق الملک به ایشان توصیه می‌کند تا کتابی در مسائل دینی پردازد. او حسب التوصیه صدیق الملک این کتاب را در چهار باب توحید، نبوت، امامت و معاد با احادیث مربوط به آنها می‌پردازد به وجهی که هر باب به فصولی چند تقسیم می‌گردد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۸
آغاز: بسمله، حمد و ثنا بی احصاء مخصوص کبریائی است که لئالی بحار معرفتش؛ **انجام:** خداوند غفار آنکه ما را بر اعتقادات ثابت بدارد و بآل محمد (ص) محشور گرداند.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قرمز، ۹۷گ، ۱۰سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۵-۲۶۹]

● التحفة الرضية إلى طلاب الامامية (فی شرح الجعفرية) / فقه / عربی
tuḥfat-ur raḍīyya ila ṭullāb-il imāmīya (fī š.-il ja'farīya)
بحرانی، یحیی بن حسین، ق۱۰ قمری
bahrānī, yahyā ebn-e hoseyn (-16c)
وابسته به: الجعفرية = واجبات الصلاة؛ محقق کرکی، علی بن

حسین (۸۹۰–۹۴۰)
تاریخ تألیف: شوال ۹۵۳ق
شرح مزجی متوسطی است بر «رساله جعفریه» محقق کرکی. شارح که از شاگردان محقق بوده است از او به عنوان «شیخ الاسلام و خاتمة المجتهدین» یاد کرده است و در آغاز شرح می‌گوید: «قال دام ظله: و هی ای الرساله ...».
[الذریعه ۴۳۶/۳ «التحفة الرضویه»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۶۹-عکسی
آغاز: و هی من تألیفات شیخنا و سیدنا شیخالاسلام و خاتمة المجتهدین الذی برع فی العلوم الدینیة ... کاسمه علیا عالیا؛ **انجام:** فلیس بکافر و منها ای من الصلاة المندوبة بصلاة یوم الغدیر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (در دیباچه) و انجام؛ با یادداشتی درباره معرفی کتاب و دیگری در معرفی نگارنده، در این یکی به نقل از شیخ احمد احسایی آمده است که نگارنده شاگرد شیخ علی کرکی نگارنده متن بوده است؛ ۸۶ص،۱۳سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۴]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۰۵
آغاز: الحمدلله الذی فضلنا علی سایر الأمم بأعدل الأدیان و أوضح لنا شرایع الاسلام بأتم الإیضاح و اکمل الإیمان؛ **انجام:** فهذا ما اردنا حصرها من البحث فی هذه الجزازة مع ما انا علیه من قلة البضاعة و کثرة الاضاعة ... و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ خوب، کا: محمد علی بن حسین علی جهرمی، تا: ۲۰ شوال ۱۰۸۳ق؛ اهدایی: آقای میرزا حسن شیخ الاسلام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر با نقش گل و بوته، ۲۷۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۱۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۴۰
آغاز: الحمد لله الحلیم الکریم الستار العزیز القهار مکون اللیل علی النهار خالق کل شئ بمقدار و ممیز الانسان بالعقل و الافکار؛
نسخه اصل: کتابخانه مدرسه امام صادق (ع) (نوربخش)، بروجرد ۱۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ چند سطر آخر به خط مؤلف؛ تملک: «محمد مسعود بن محمد معصوم» که در بازار رنگرزان کتاب را از «مولانا غلامعلی» خریده در نیمه ماه جمادی الاول ۱۱۲۹ آمده، محمد طاهر بن حاجی پر بوداق، قاسم بن علینقی حسنی حسینی طباطبائی در دار السلطنه اصفهان سال ۱۲۵۵؛ ۴۵۰ص [عکسی ف: ۳-۱۵۶]

● **تحفه رفیعی** / فقه / فارسی

tohfe-ye rafī'ī

ساوجی، خدابخش، ق۱۱ قمری

sāvajī, xodābaxš (-17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۳۰
خط: نستعلیق، کا: مصطفی ذاکر بن آقا بزرگ، تا: ۱۰ رجب ۱۳۰۲ق؛ مهر: «مصطفی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۲۳۳]

● **تحفه رفیعی = التحفة الرفیعیة فی مسائل المیراث** /
فقه / فارسی

tohfe-ye rafī'ī = at-tohfat-or rafī'īya fī masā'el-el mīrās

ساوجی، محمد قاسم، ق۱۱ قمری

sāvajī, mohammad qāsem (-17c)

اهدا به: محمد موسوی حسینی اصفهانی
تاریخ تألیف: شنبه ۲ صفر ۱۰۳۳ق
در ارث شامل یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در تعریف نسب و سبب؛ فصل ۱. موجبات ارث؛ ۲. موانع ارث و بعضی از لواحق آن؛ ۳. حجب ارث؛ ۴. عول و تعصیب؛ ۵. حساب فرائض؛ ۶. مقادیر سهام؛ ۷. ذکر میراث آباء و اولاد و ازواج؛ ۸. ذکر میراث اخوه و اخوات؛ ۹. ذکر میراث اعمام و اخوال و اولاد ایشان؛ ۱۰. ذکر میراث بردن به سبب زوجیت؛ ۱۱. ذکر میراث غرقی و مهدوم و مسائل متفرقه و ذکر خنثی؛ ۱۲. مناسخات؛ خاتمه در ذکر بعضی از مسائل اقرارات و وصایا. با جدولی دارای ۵۵۰ خانه که پس از انداختن مکررات می‌رسد به ۳۶۶ جدول.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید الاولین و الاخرین محمد المصطفی افضل المرسلین و وصیه بلافصل علی المرتضی فهو ... اما بعد چون اقل عبادالله محمد قاسم ساوئی المشهور به–خدابخش–همگی و تمامی اوقات خود را نزد علماء کرام امامیه ...
انجام: و قبول نیست شهادت غیر اهل ذمه از کفار هر قسم که باشد. تمت
[الذریعه ۴۳۷/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹/1
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ ربیع الاول ۱۰۴۰ق؛ تملک: محمد اسماعیل بن محمد قلی حافظ به تاریخ رجب ۱۱۰۹؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۱۱گ (۱پ–۱۱۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۱۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۳۹/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الواحد الاحد الصمد المصمود مهیمن کل وجود و جاعل کل موجود؛ **انجام:** فان شئت و رخ علی لمح و مض ×× و ان شئت کل کواکب الحق و امض.
خط: نستعلیق، کا: امیر بیک بن حاجی سلطان میرک مشهدی، تا: سه‌شنبه شوال ۱۰۶۳ق، جا: مشهد؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۳۶۹گ، ۱۷ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۲-۴۷۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن حاجی شمس دامغانی، تا: رجب ۱۰۶۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۷گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۹۸]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم بن کمال الدین حسین مدرس، تا: رجب ۱۰۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: ساغری مشکی، ۱۰۸ص، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [مرعشی: ف: ۳۳-۶۵۲]
۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت مورخ ۱۱۰۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۸۷]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۸۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن خواجه علی معلمی چروری الاصل، تا: چهارشنبه ۹ شوال ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲۶-۴۷۲]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق عالی، کا: محمد رضی بن سلیمان انصاری گرم رودی، تا: سه‌شنبه ۱۵ محرم ۱۱۱۴ق؛ در آخر نسخه سؤالاتی که از عبدالله شبستری شده و جواب ایشان، آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۶-۲۷۷]
۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۹۵۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر وارث نباشد دیة امام بستاند زیرا که جایز نیست خون به ناحق که بی دیه باشد و اگر خطا بکشد دیه او بر عاقله او باشد
خط:نستعلیق،بی کا،تا:چهارشنبه۱۳ذیحجه۱۱۴۸ق؛جلد:مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۵۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۵۲]
۹. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی کا، تا: ۱۱۷۷ق [نشریه: ۷-۵۳۲]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۴۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین فرزند ابراهیم، دماوندی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دارای جداولی ارثی؛ مهر: «محمد حسین امید شفاعت دارد» (مربع)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۱۵گ (۱-۱۱۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۹-۴۲۰]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۰/۱ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین طهرانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج زرد، ۲۰۲ص (۱-۲۰۲)، ۱۶-۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۳/۲۴]
۱۲. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
بی کا، تا: ۱۲۳۰ق [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۳]
۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۱-۱۸/۱۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدعلی بن احمد بیدگلی کاشانی، تا: دوشنبه ۴ ربیع الاول ۱۲۳۱ق، جا: قریه فیکان جرقویة از نواحی اصفهان؛ تملک: محمد تقی بن ملا محمد صالح پیکانی به تاریخ ربیع الاول ۱۲۷۳؛ مهر: «تقی بن صالح» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور قرمز، ۹۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۸۰۰]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲-۴۴۳]
۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۶۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ ذیقعده ۱۲۵۸ق؛ مجدول تقسیم ارث؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲ص (۸۷-۱۶۸)، ابعاد متن: ۱۶×۲۱، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۶۶]
۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ربیع الثانی ۱۲۶۳ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۷۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۶-۳۲۶]
۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد، قارپوز آبادی، تا: ۱۲۶۶ق؛ دارای جداول در خصوص ارث، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی با مقوا عطف تیماج مشکی، ۶۰گ (۱۵-۷۴)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۹-۳۳۲]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شفیع حسینی، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ(۱۱۴ر-۱۷۵ر)،۱۸-۲۰سطر،اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۸-۶۱۶]
۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمود خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۴ رمضان ۱۳۱۷ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۴۵۰]
۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۰۰/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن خوئینی، تا: جمعه ۲۳ ذیقعده

۱۳۲۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶۹گ (۱ر–۶۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸–۳۲۳]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن عبدالرحیم واعظ دارانی، تا: یک‌شنبه ۲۱ رمضان ۱۳۳۱ق؛ برای فرزندش میرزا محمد علی ملقب به عتیق الجوادین؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵۴گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۱–۳۵۱]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸–۷/۱۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** دویم آنکه باید آن زن زوجه او باشد ... در آنچه نسبت داده ام این زن را به آن

فرائض و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۴–۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲–۸۰۰]

۲۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیستم، زنان کفار نسبت به مسلمانان چه در حکم کنیز آیه بشرط آنکه آرزوی شهوت و لذت نباشد، تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ ۷۰گ، ۲۴ سطر [ف: ۱–۵۴]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۱۶

انجام: بدهید بفلان شخص فلان چیز را یا آنکه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «ابن ابوالهادی عبده محمد علی الطباطبائی»؛ اهدایی: احمد شیشه بری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۱۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴–۱۴۰۲]

● **تحفة الرفیعة** / فقه / فارسی

tohfat-or rafī‘a

رساله مبسوطی در احکام رضاع و تبعات حکمی آن است که به صورت طرح و فرض مسائلی گردیده است. این رساله شامل احکام دیگری نیز می‌باشد که: طلاق، مبارات، ظهار، خلع، ایلاء و لعان از جمله آنهاست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰۳/۱

آغاز: رضاعی که مانع میشود نکاح را که هنوز نبسته باشند و بر هم میزند نکاح را که بسته باشند؛ **انجام:** بیستم: زنان کفار نسبت به مسلمانان چه در حکم کنیزانند بشرط آنکه از روی شهوة و لذت نباشد.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد، قارپوز آبادی، تا: ۱۲۶۶ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳گ (۲–۱۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۹–۳۳۲]

← التحفة الرفیعیة فی مسائل المیراث ⟵ تحفه رفیعی
← تحفة الرمل ⟵ نهایة العقول و نهایة الاصول

● **تحفة الرمل = تحفه شاهی = ناصر الرمل = محمود الرمل** / رمل / فارسی

tohfat-or raml = tohfe-ye šāhī = nāser-or raml = mahmūd-or raml

شیرازی، احمد بن حیدر، ق۷ قمری

šīrāzī, ahmad ebn-e heydar (-13c)

مختصری است در علم رمل و بیان قواعد آن که به درخواست جمعی نگاشته شده است، در چهار «مقاله» است: ۱. وضع کیفیت این علم و بیوت و منسوبات ایشان؛ ۲. اصول احکام و طرح ضمایر؛ ۳. اعمال متفرقه و خبایا و ارباع و انقلاب؛ ۴. حکم سال هر کس. مؤلف کتاب دیگری با نام «نهایة العقول و نهایة الاصول» در رمل دارد که در بعضاً در فهارس با نامی یکسان با این رساله ثبت شده است.

آغاز: سزای ثنای ملکیست که مملکت دل را صباح استرواح از مؤانست سپاس دل بست ... و بعد از حمد آفریدگار ... چنین گوید مؤلف این کتاب ناصرالدین احمد بن صدرالشیرازی ...

[مشترک پاکستان ۳۲۷/۱: نشانی ۵ نسخه آن را به چند نام داده؛ استوری ۶۳ نصیرالدین حیدر بن محمد شیرازی و دو کارش: «هدایت الرمل؛ ارشاد» و نام «تحفة الرمل» و «محمود الرمل» و «ناصر الرمل» و «رساله در رمل»؛ الذریعه ۲۸/۱۲ «زبدة الرمل» و «مجموعه ناصر بن محمد رمال»، همانجا ۱۵۸/۲۰ «محمود الرمل» از ناصر بن محمد بن حیدر رمال شیرازی]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جا: سمرقند و بخارا [میراث شهاب: س۷ش۱–۲–۲۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۵۶/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر داخل و خارج سعد و نحس باشد، و الله اعلم، و جدول روزها اینست (جدول)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۱۳گ (۱۲۹پ–۱۴۱پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶–۴۳۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا جایگاهی که مردم بر آن آمد و شد کنند، مانند چاهی که میان سرای باشد و بدان دست شویند و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ دارای چند جدول حروف و اعداد؛ کاغذ: شرقی، ۱۴گ (۷۵پ–۸۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۳۳–۵۰۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۹۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ۱۴ روز.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محسن گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ صفر ۱۲۷۰ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷ص (۳۸–۷۴)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲–۲۷۷۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۶گ (۳۳پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۶-۲۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از هر خانه که خواهد حرف شکل

خط: نستعلیق، کا: ملا مراد علی کربلائی، تا: پنج‌شنبه ۱۱ جمادی الاول؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ (۱۲۴ر-۱۷۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۰۱]

۷. تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه: ۱۱/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۳۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۰۸/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۰گ (۸پ-۱۷پ)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶-۱۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این است تمام اعمال نجوم از خانه شرف و هبوط و حد دوم و اثنا عشری و نه بهره و غیر از این تسکین معلوم شود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴ص (۸۴-۱۶۷)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶-۹۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۰۲/۲

آغاز: اما بعد از حمد آفریدگار و مدح سید مختار چنین گوید مؤلف این کتاب و مستخرج این الفاظ

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۷۰پ-۹۷پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۰۰]

● تحفه روحانی = خواص الحروف = اسرار حروف /

علوم غریبه / فارسی

tohfe-ye rowhānī = xavas-ol horūf = asrār-e horūf

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427-1503)

اهدا به: سلطان غیاث الدین غیاث شاه، حاکم هند

رساله‌ای در احکام و خواص و اسرار حروف بعضی از آیات قرآنی در یک «مقدمه» و شش «فصل» و «خاتمه»: در فصل یکم دارد «در لوامع الاشراق فی مکارم الاخلاق نموده‌ایم». در آن از جفر جامع و خابیه امام صادق و ابن العربی و سعدالدین حموی و ابوالعباس بونی و ابوالحسن شاذلی و سید حسین اخلاطی و کتاب اصطکاکات از ارسطو و نجم الدین کبری و شاهرخ و ابوسعید بهادر گورگان و ابوالنصر حسن بیک بهادر سلطان و شیخ صفی الدین اردبیلی و پیش‌بینی حروفی که برای مرگ ابوسعید شده یاد گردیده است.

آغاز: جواهر حمد و ثنا نثار بارگاه کبریا حضرت علام الغیوب که بمقتضای و ان من شئ الا عندنا خزائنه ... اما بعد چون صیت فضیلت سروری و عدالت گستری.

انجام: به آن چیز چه عنایت الهی متعلق است به نظام اصلح و آن چه خبر است البته به ظهور می‌رسد و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل و الحمدلله وحده

[الذریعه: ۴۳۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸/۷ و ۳۳۹؛ کتاب‌شناسی مکتب فلسفی شیراز ۴۶ و ۸۲؛ دنا ج۲، ص ۹۴۷-۹۴۸؛ کتاب‌شناسی آثار جلال الدین دوانی، ص ۱۲۵]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۱۴ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ با ترنج و نیم‌ترنج، قطع: بغلی [ف: ۲-۵۷]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۹/۱۳ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۹۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، قطع: ربعی [ف: ۲-۴۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین صاعد، تا: ۹۸۶ق، جا: اصفهان [الفبائی: ۱۱۳]

۴. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۷۹/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هریک از حروف بیست و هشتگانه را به ترتیب ابجد ... هزار حروف دو حرف و ثلثی شود برین طریق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۵۶-۶۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۹۹/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن قاسم حسنی حسینی طباطبایی، تا: صفر ۱۰۳۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ (۲۱۲پ-۲۲۱پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۵-۶۲۶]

۶. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۲۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

کاتب: محمد قاسم بن تاج الدین محمود حسینی، تا: دهه اول ذیقعده ۱۰۳۷ق، جا: کوره کرمان؛ ۱۹گ (۹۷پ-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴۳]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۹۲/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حسین عقیلی استرآبادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲۱ص (۲۹۹-۳۱۹)، ۲۴ سطر [ف: ۹-۲۳۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۰/۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از بعضی اکابر اولیا منقولست که گفته اند ... الباطنة و الظاهرة و رزقنا سعادة الدنیا و الاخرة ... فی ۱۵ شهر جمادی الاولی سنة ۱۰۶۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۰۶۹ق؛ افتادگی:

انجام؛ ۱۰گ (۴۱۳-۴۲۲) [ف: ۱۵-۳۴۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷/۲۴

آغاز و انجام: برابر

کا: ساروی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۹۰ر-۹۵پ)، ۲۶ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۷-۲۶۷۱]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۰۹/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسحاق بن نوروز شولستانی، تا: ۱۰۹۵ق؛ در حاشیه تصحیح شده و نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱۸۴پ-۱۸۹پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۲سم [ف: ۳۷-۲۴۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳ص (۵۰-۶۲)، اندازه: ۲۱/۷×۱۱/۳سم [ف: ۲۹/۱-۴۷۳]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر کس که ۲۸ حرف ظلمانی که در این آیه هست بنویسد در ساعت مشتری در زمانی که قمر در ساعت خوب باشد ... تمت الکتاب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۸سم [ف: ۲-۱۰۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۸۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ رکابه‌دار، اشعاری از اشنی تکلو، ابوسعید ابوالخیر و محیی الدین عربی در برگ اول و دوم؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ (۳۴-۴۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۲-۲۳۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مداومت حروف هوائی معرب به عنبر و گلاب بر کاسه لطیف در روز پنج‌شنبه یا روز جمعه وقت طلوع شمس و بعد از آن شستن و آشامیدن

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۲گ (۱ر-۲پ)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۱۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۹۶

آغاز: اسمائی سمت تعدید پذیرفت نفس انسانی نیز از قبیل مخارج مختلفه واعتماد برآن کیفیات متفاوته و صمت تکثیر یافت؛ **انجام:** و از آنجا عبور کرده قصد روم نمود به اردبیل که یکی از ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: کاغذی فیروزه‌ای، ۱۳گ، ۱۵ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲۸-۴۵۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۵۹/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۲۰ص (۲۵۱-۲۷۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۱]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۶۶۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لمعه ای از مراتب چون برق خاطف ظهور کند و اشرات ایشان بتوحید از آنجا ناشی گردد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سال‌های ۱۰۹۹ -۱۱۴۴ق، جلد: تیماج نیلی، ۱۲گ (۱۸۳پ-۱۹۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۵۷]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۴۹۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: خشتی، فرنگی، جلد: مقوا، ۱۳ص (۱-۱۳)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۱۷-۱۴۷]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۹۹/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن فتحعلی بن حاج محمد باقر ارغندی ترشیزی، تا: ۱۳۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۴گ (۱۶۷ر-۱۸۰ر)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۵۴]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۸۶/۳۰-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ کا: زنجانی، تا: جمادی الثانی ۱۳۵۱ق؛ ۱۸گ (۲۳۵ر-۲۵۲پ)، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۷۵۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** شکر نعمائه الباطنة و الظاهرة و ارزقنا سعادة الدنیا و الاخرة و صلی الله علی نبینا محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین الحمدلله رب العالمین ... تم هذه الرسالة ایضا له بعون الله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۳]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۸/۱۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: صفی الدین محمد بن غیاث علی بن ابراهیم زواری، بی تا، جا: مشهد طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸ص (۳۲۲-۳۴۹)، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۸-۵۴۴]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اودعنا شکر نعمائه الباطنة و الظاهرة و رزقنا سعادة الدنیا و الآخرة و صلی الله علی نبینا محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۶ص (۲۴۹-۲۶۴)، ۲۳ سطر [ف: ۳۶-۹۲]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۴۴/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۴گ (۱۶۳ر-۱۶۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۱-۱۴۳]

● **تحفة الزائر** / زیارات / عربی، فارسی
tuḥfat-uz zā'ir

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

تاریخ تألیف: صفر ۱۰۸۵ق

در آداب سفر و زیارات جامعه و مطلقه و مخصوصه، و آداب ملاقات زائر و غیر اینها که پنج سال پس از تألیف کتاب مزار بحار الانوار تألیف شده و مشتمل است بر دیباچه‌ای در سبب تألیف و مقدمه‌ای در آداب سفر و دوازده «باب» و «خاتمه»: باب ۱. ثواب تعمیر قبور مقدسه، در دو «فصل»؛ ۲. فضیلت و کیفیت زیارت رسول الله (ص) و فاطمه زهرا (س) و ائمه بقیع، شامل چند «فصل»؛ ۳. فضیلت زیارت امیرالمؤمنین (ع) و کیفیت زیارت آن حضرت در چند «فصل»؛ ۴. فضیلت نجف اشرف و کوفه و مساجد کوفه و آداب فرات، در چند «فصل»؛ ۵. فضیلت زیارت سید الشهدا (ع)، در چند «فصل»؛ ۶. فضیلت زایر کربلای معلی و فضیلت تربت امام حسین (ع) و آداب آن در چند «فصل»؛ ۷. زیارات مطلقه و آداب آنها و سایر اعمال و ادعیه که در روضه مقدسه باید به عمل آورد؛ ۸. فضیلت و کیفیت زیارت امام موسی کاظم (ع) و امام رضا (ع) و امام محمد تقی (ع) ...؛ ۱۰. فضیلت و کیفیت زیارت امام علی النقی (ع) و امام حسن عسکری (ع) و صاحب الزمان (ع) و ادعیه توسل به ائمه و عرایضی که به خدمت ایشان نویسند، در چند «فصل»؛ ۱۱. زیارات جامعه، در چند «فصل»؛ ۱۲. آداب زیارت به نیابت و زیارت اولاد ائمه (ع) و اصحاب ایشان و فضیلت سایر بقاع در چند «فصل»؛ خاتمه در بیان آداب ملاقات زایران ائمه (ع).

آغاز: کبوتر ستایشی که از بروج مشیده افواه حامدان آهنگ در و بام صوامع مشاقع قدسیان را شاید.

انجام: هر که مؤمنست راحت می‌یابد و هر که منافقست متألم می‌شود ... خاتمه دربیان آداب ملاقات زایران ائمه ... که از این کتاب منتفع گردند التماس دعا و زیارت دارم درحال حیات این مجرم و بعد از وفات

چاپ: طهران، سنگی، ۱۲۶۱ق.، وزیری؛ تهران، سنگی، ۱۳۱۴، خشتی، ۵+۵۵۴+۱صص؛ دارالسلطنه ... [تبریز یا تهران]، سنگی، ۱۲۶۱، وزیری

[الذریعه ۴۳۸/۳؛ مشار فارسی ۱۲۰۶/۱؛ کتاب‌شناسی مجلسی ص ۱۷۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۹۶/۱، فهرستواره منزوی ۱۷۹/۷]

شرح و حواشی:

۱- تحفة الزائر (ترجمه)؛ شبر، عبدالله بن محمد رضا (۱۱۸۸-۱۲۴۲)
۲- تحفة الزائر (منتخب)
۳- منتخب تحفة الزائر

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۶۹

از باب دوم آغاز می‌شود؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹/۱×۲۵/۶سم [ف: ۲-۱۰۹]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۱۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ نام شاه سلیمان صفوی و ستایش از او که در دیباچه بسیاری از نسخه‌های این کتاب دیده می‌شود در این نسخه نیست [ف: ۵]

۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۵۹

آغاز: کند از برای اوست بهشت و هر که تو را بعد از موت تو زیارت کند؛ **انجام:** در فضیلت و کیفیت زیارت حضرت فاطمه دختر حضرت امام موسی علیهما السلام.

خط: نسخ زیبا و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۰۶]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۶۸۹

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوایی تیماج تریاکی، ۲۸۱گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۵۸۹]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ،۲۲۴گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۸۵ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۲گ، ۲۳ سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۹]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۴۹

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۸۵ق؛ اهدایی: حاج زین العابدین خمسه‌ای؛ کاغذ: شکری سپاهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۵۶گ، ۲۲ سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۱-۳۹۸]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۵۶

خط: نسخ، کا: علی رضا سمنانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ ۲۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۲۱]

۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۹۴

آغاز: بسمله. کبوتر ستایش از بروج افواه حامدان آهنگ در وبام صوامع؛ **انجام:** از تحریر این کتاب مبارك فارغ شد در اواسط شهر ذوالحجه من شهور سنة ست و ثمانین بعد الالف (۱۰۸۶) حرره علی رضا السمنانی هداه الله الی ما یحب و یرضی و الحمدلله اولا و آخرا

خط: نسخ متوسط، کا: علی رضا سمنانی، تا: اواسط ذیحجه ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: شکری مهره خورده، جلد: تیماج قرمز، ۴۹۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [فهرست عراقی: ۱-۱۴۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۹

انجام: .

خط: نسخ، کا: عسکری جنابدی خراسانی، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۶۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۵/۷سم [ف: ۲-۱۰۹]

۱۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۷۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ مصحح، درآخر آمده: «بلغ مقابلة وتصحیحاً مع نسخة الاصل الا ما زاغ عنه النظر سنه ۱۰۹۸»؛ ۳۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف مخ: ۱-۱۰۲]

۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۴۷

آغاز: باب پنجم دربیان فضایل زیارت حضرت سیدالشهداء حسین بن علی صلوت الله علیهماست ... فصل اول در اخباریست که دلالت بر وجوب زیارت آن حضرت می‌کند؛ **انجام:** پس هر حاجت که خواهی از خدا سؤال کن ... و بدانکه زیارت هشتم زیارتهای جامعه که بعد از این مذکور می‌شود درخصوص بعید وارد شده است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: محمدحسین به تاریخ ۱۱۴۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر با ترنج با سر، ۳۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف مخ: ۱-۱۰۳]

۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۶۳۴

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛کاغذ:سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۱۹۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۳۶۲]

۱۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۲۹

آغاز: علیهم ذریعة الی اجابة الدعوات و زیارتهم وسیلة لنیل السعادات حمامه خامه تراب اقدام المؤمنین محمدباقر بن محمد تقی حشرهما الله تعالی مع موالیهما الطاهرین ... و این رساله را مسمی گردانید بتحفة الزایر؛ **انجام:** رفتن بسوی ایشان بمنزله هجرت بسوی خدا و رسول می‌دانستیم و بسند معتبر دیگر منقولست که

از آغاز تا زیارت امیرالمؤمنین (ع)؛ خط: زیارات نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر مربعی با تاریخ ۱۲۲۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۰۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۷-۱۷/۲۳۷

آغاز: بسمله دعاء توسل؛ **انجام:** و ایضا این دعا را بر کوزه آب ندیده بنویسد و آن کوزه را آب کرده بیاشامد هیچ آزاری نکشد خصوصا دردگلو بهم نرساند الوالی الوالی الوالی

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح با کتیبه مذهب مرصع؛ جلد: تیماج ماشی با ترنج و سرترنج، ۱۶۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲-۷۶۸]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان ذلک فی شهر صفر من شهور سنه خمس و ثمانین بعد الف من الهجرت و الحمدلله اولا و آخراً و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنةاله علی اعدائهم اجمعین ابد الابدین. تمت

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۹۳ص (۱۵۴- ۳۴۶)، ۲۷ سطر (×۱۹/۵)، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۴-۳۱۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی آراسته و رنگارنگ، ۲۹۷گ، ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۱۶]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۱۹

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ واقف: حاج میرزا محمد علی طبیب، جمعه سیزدهم صفر ۱۲۸۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۶گ، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۰۳۶]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ تملک: محمد حسین بن حاج آقا بزرگ لاهیجی به تاریخ پنج‌شنبه ۲۹ محرم ۱۲۵۰ و مهرهای «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسین» (مربع) و «شد خادم سبط ثقلین عبده کربلائی محمد حسین» (مربع) و «عبده محمد حسین رئیس الامرا» (مربع)؛ جلد: روغنی، ۲۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۵-۲۱۹]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** محلق شو بوادی السلام که صحرای نجف است و ان بقعه ایست از جنت عدن و درحدیث معتبر منقولست که شخصی.

تا اواسط باب چهارم؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با کمند طلایی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۱ص (۱۲+۱۲۸)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۱۴۷]

۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹

آغاز: بی مثالش که مرغ دعایی که نامه درودشان؛ **انجام:** و گرداند و بهر دانه بیست حسنه از برای او نویسد.

برگ اول آن کسر است و از آن پس تا آخر فصل سوم از باب ششم را دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۵۱]

۲۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۳]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۱۸

خط: نسخ، آیات معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۲۱ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۴-۳۸۴۹]

۲۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۱۲]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۵۰/۱

آغاز: باب پنجم دربیان فضایل زیارت سید الشهداء حسین بن علی صلوات الله علیهماست و در آن چند فصل است؛ **انجام:** زیارتهای جامعه که بعد از این مذکور می‌شود در خصوص بعید وارد شده است.

باب پنجم تا هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه سلخ رمضان ؟ قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: «محمد یوسف»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ،۱۵سطر،اندازه:۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۶]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد تم هذا الکتاب الموسوم به تحفة الزایر ... و جمیع المؤمنین لطلب مرضاتک آمین رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: روغنی گل و بوته کشمیری، ۳۳۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷/۷سم [ف: ۲-۱۰۹]

۲۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۸۲

آغاز: بسمله. باب پنجم در بیان فضیلت زیارت سید الشهدا؛ **انجام:** بعد از این مذکور میشود در خصوص بعید وارد شده است تمت

از باب پنجم در بیان فضیلت زیارت سید الشهدا تا باب هشتم در بیان فضیلت و کیفیت زیارات آن حضرت که مخصوص به ایام و اوقات معلومه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، مجدول؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۵۰]

۲۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۲۳

آغاز: و بچندین سند صحیح منقولست از حسن بن علی؛ **انجام:** برابر

از باب دهم (زیارت حضرت رضا) تا آخر کتاب؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ادامه شماره ۲۸۲ کتابخانه آیت الله جلیلی (کرمانشاه)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۸۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۵۰]

۲۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۲۲

آغاز: بسمله. فصل چهارم در بیان فضیلت زیارت امام الجن و الانس؛ **انجام:** صدق مقاعدکم و ثیاب مقامکم و شرف

از فصل چهارم از باب دهم (زیارت حضرت رضا) تا اواخر باب یازدهم (زیارت جامعه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۳۲ص (۱-۳۲)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۸۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** البته رحمت الهی او را فرا میگیرد و گناهانش آمرزیده شود باینجا ختم می‌نمائیم کتاب را.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ با سرلوح مزدوج کم کار، واقف: ورثه مرحوم تنکابنی توسط معتمد خراسانی، مرداد ۱۳۴۶؛ کاغذ: آهار نخودی، جلد: تیماج تریاکی عطف خرمایی، ۲۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۵-۱۴۴]

۳۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۷۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۸گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸]

۳۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۵۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۳۴سم [ف: ۲-۲۱]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۱۹

آغاز: خبیر بصیر مینماید که چون بمقتضای اخبار بسیار؛ **انجام:** اللهم ولیهم ماتولوا و احشرهم.

از اول تا اواخر باب دوازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ واقف: محمد نصیر توسط شیخ عباس شریف کرمانی، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۳۶۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۱۴۵]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۴۶

آغاز: خدا صلی الله را و بسنده‌های معتبر منقولست از امام جعفر صادق علیه السلام؛ **انجام:** و انا بکم لا حقون و انا لله و انا الیه الراجعون.

از اواسط مقدمه تا اواسط باب دوازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: فتح الله امینی معروف به محمود، فروردین ۱۳۶۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۴گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۴۶]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** البته رحمت الهی او را فرا میگیرد و گناهانش آمرزیده شود باینجا ختم می‌نمائیم کتاب را.

خط: نسخ، کا: یار محمد بن محمد زمان ماهانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: آهاری نباتی، جلد: تیماج مشکی،۳۲۲گ،۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۱۴۴]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۸۳

آغاز: برابر باشد با یک حج و یک عمره و اگر روزی پنج مرتبه باین نحو زیارت کنی؛ **انجام:** و رحمة الله و برکاته یکزیارت برای تو نوشته شود که

خط: نستعلیق ممتاز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: مقوایی نازک آبی، ۷۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۲سم [ف: ۴۱-۲۱۱]

۳۷. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: ۱۹

انجام: و باعث عبرت و آگاهی و زهد در دنیا و رغبت بآخرت می‌شود و در وقت اندوه بسیار و شادی بسیار باید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ شوال ۱۲۰۱ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۲۹]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مذهب، دارای سر لوح دقیق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۶۸]

۳۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۱
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح؛ اهدائی: ورثه ملامحمد نصیری؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۹۳]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲-۲۴/۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: محمد حسن، تا: ربیع الاول ۱۱۰۳ق، جا: مدرسه سمیعیه مشهور به باقریه؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۷۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲-۷۶۶]

۴۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۲۸۳/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: رمضان ۱۱۰۴ق؛ ۲۳ سطر (۷×۱۸/۵) [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۵]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: رمضان ۱۱۰۴ق؛ با نسخه اصلی در اصفهان مقابله و تصحیح شده؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در مهرماه ۱۳۶۸؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی عطف تیماج زرشکی، ۲۸۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۳/۸سم [ف: ۱۵-۱۳۹]

۴۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۸
خط: نسخ، کا: محمد زمان بن حاجی مجدالدین شیرازی، تا: رجب ۱۱۰۷ق؛ از روی خط مؤلف، مصحح، یادداشتی از سید علی طباطبائی ورزنه به سال ۱۲۷۷ و دعای شبهای جمعه، ملحقات تحفة الزائر و دعای کمیل به خط علی نقی بن محمد زمان فلاورجانی در ذیقعده ۱۱۵۲ و یادداشتی به سال ۱۲۳۷؛ واقف: «محمد امین اصفهانی، ۱۱۳۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۰۸]

۴۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۵۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم صفر ۱۱۰۸ق؛ مقابله شده در روز یک‌شنبه ۵ شوال ۱۱۰۹ [ف: ۳-۱۲]

۴۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۱۰۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین ابد الآبدین
خط: نسخ، کا: علی نقی بن محمد ابراهیم قمی، تا: ذیقعده ۱۱۰۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [مؤید: ۳-۹۹]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۶۷
خط: نسخ، کا: محمد سعید بن ابی الحسن، تا: شعبان ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۱۹ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۶۹۴]

۴۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۳۷
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۱۵ق؛ تملکی در تاریخ ۱۱۱۶ ق و ۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۵]

۴۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۷۵
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد معین بن محمد فصیح، تا: رجب ۱۱۱۹ق؛اهدایی:صالح زاده؛کاغذ:سمرقندی،جلد:مقوایی با تیماج، ۲۲۸گ، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۸۸۲]

۴۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۷۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول، چلیپا و دو ستونی؛ اندازه: ۱۰/۵×۲۲/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: باقر بن محمد کاظم اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۲ رمضان ۱۱۲۰ق؛ یادداشتی به تاریخ رمضان ۱۲۲۵ در شهر کرمانشاهان در خانه میرزا محمد لواسانی؛ کاغذ: سپاهانی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۵گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۲۵۳]

۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۷۲
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن اسماعیل، تا: ۱۱۲۲ق؛ یادداشت تملك مورخ ۱۱۸۳؛ اهدایی: محمد طاهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی نرم، ۲۵۷گ، ۱۵ سطر (۱۶/۵×)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۴۹]

۵۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن پیر سلیمان، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۱۲۳ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ:-۲۶]

۵۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۶۳۱
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد حسن، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ذیحجه ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۴۳گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۳۶۱]

۵۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۹۵
خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: شعبان ۱۱۲۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: حاجی سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۳۴۰گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۱۶۶]

۵۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۶۳۲
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد مقیم اصفهانی، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول ۱۱۲۵ق؛ در همان سال مقابلت و تصحیح شده، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۶۲]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳۶۷-۵۷/۳۷
آغاز: بک من شرها و شر ما فیها اللهم یسرلی ما کان فیها ... قضاء حاجتی یا قاضی الحاجات
از ما قبل «باب اول در بیان ثواب تعمیر قبور مقدسه حضرت رسول و ائمه هدی صلوات الله علیهم اجمعین و ثواب زیارت ایشان» تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر الشریف بن عبدالسمیع حلی، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیحجه ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۷۶۷]

۵۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ]

۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۶۵۸
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوتراب محمد علی حسینی، تا: جمعه ۱۲ جمادی الثانی ۱۱۲۷ق؛ مهر تملک: «ملا محمود»؛ اهدایی: حسن ناصر پور؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۱گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۵۶۷]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۲۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ شوال ۱۱۲۸ق؛ مهر تملک: «محمد اسماعیل»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج عنابی،۲۵۳گ،۱۷سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۵۱۰]

۶۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۱۴۶
خط: نسخ، کا: محمود سنقری بن دوراق خان، تا: ۱۱۲۸ق؛ تملک: ابراهیم در ۱۳۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۳۶۲]

۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله اولا و آخراً و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواسط جمادی الثانی ۱۱۲۸ق؛ ۲۸۲گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [نشریه: ۱۳-۳۹۰]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۵۱-۲۴/۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ، کا: قاسم بن محمد لورای اشتهاردی، تا: ۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۶۶]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۰۶-۵۸/۵۶
آغاز: می‌خوانی و سلام می‌گوئی پس چون تسبیح فاطمه علیها السلام بخوانی چهل مرتبه بگو سبحان الله
از ما قبل «فصل دوم در بیان فضیلت و کیفیت زیارت اربعین» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۲۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲-۷۶۷]

۶۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۵
آغاز: علیه و آله دفن کنند حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود؛ **انجام:** البته رحمت الهی فرو می‌گیرد او را و گناهانش آمرزیده.
خط: نسخ، کا: عبداله بن حاج محمد تقی یزدی، تا: ۷ صفر ۱۱۳۰ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی کاغذ مشکی عطف تیماج قرمز، ۳۶۹گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۳۱۴]

۶۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۹۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۱۳۰ق؛ با سرلوح، مجدول؛ اهدایی: سید محمد عامری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۳۱۳گ، ۱۹ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۲۴]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳۸۸-۵۷/۵۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: خلیل بن حسن علی، تا: چهارشنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۱۳۱ق، واقف: محمدمهدی بن محمدمقیم نقاش یزدی برای مسجد محله باغ بهشت در کوچه سنبلستان یزد، ربیع الاول ۱۱۶۶ از سوی؛ ۴۲۶گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۷۶۷]

۶۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** به درستی که هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو گیرد و گناهانش آمرزیده شود
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد مشکنانی، تا: ۱۳ شوال ۱۱۳۲ق؛ جلد: تیماج تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶/۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۲]

۶۸. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط: نستعلیق زیبا، کا: ابن محمد طاهر، محمد سالم خوانساری، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۳۵۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۹۴]

۶۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۶۲
خط: نسخ، کا: غیاث الدین، تا: ۱۱ شوال ۱۱۴۲ق، حسب فرموده میرزا علی نقی؛ مجدول، مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۸۰گ،۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۶]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۷۲
آغاز: کاملی و خط شاملی نیست؛ **انجام:** و شفاعةمقبولة و السلام علیك یا مولای و ابنة مولائی و رحمةالله و برکاته.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ضمیمه: ضمن ۳۸ برگ ذیل نسخه مختصری در زیارات ائمه اطهار (ع) به فارسی، مصحح، مقابله شده و در سنه ۱۱۴۸ق؛ تملك: محمد کاظم بن سید علی حسینی؛ واگذاری بنیاد پژوهشهای اسلامی ابان ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج مشکی با عطف پارچه، ۲۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۵-۱۴۶]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۶۵
آغاز: اما بعد حمامه خامه تراب اقدام المؤمنین محمد باقر ابن محمد تقی حشرهما الله تعالی مع موالیهما الطاهرین؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد موسی، تا: ۱۱۵۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۵۳]

۷۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۲۴

آغاز: منقول است که ابو وهب وقتی داخل مدینه شد و به خدمت حضرت صادق علیه السلام رسید و عرض کرد

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن میر عباس طباطبائی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۴ رمضان ۱۱۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳-۵۳۸]

۷۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۶۰

خط:نسخ و نستعلیق،کا:بابا احمد پارساپوری ابن عبدالله،تا:جمادی الثانی ۱۱۵۲ق؛ ۶۰۴ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰۶]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عنبر، تا: سه‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۱۵۳ق، جا: بندر سورة؛ ضمیمه: جدول احکام شکیات نماز از شخصی به نام شیخ علی و همچنین در آخر نسخه معرفت سمت قبله؛ واقف: حاجیه تاجماه بیگم، شعبان ۱۲۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۴۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۱۴۱]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۷۱

آغاز: باب نهم در بیان فضیلت و کیفیت زیارت حضرت امام موسی کاظم؛ **انجام:** برابر

از باب نهم تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن نظر علی مهران رودی، تا: شنبه ۹ صفر ۱۱۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۱۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۴۵]

۷۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رجب علی بن صفر علی، تا: ۱۱۶۰ق؛ یک سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۶۱۰ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۶]

۷۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از برادران ایمانی که از این کتاب منتفع گردند التماس دعا و زیارت دارم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک ۱۱۷۱ در پایان؛ مهر: «محمد-الشریف»؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۱۰]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: محمد بن محمد صادق، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۷۹ق؛ واقف: شیخ محمد صالح حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۴۱]

۷۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲

کامل؛ خط: نسخ، کا: سید محمد حسینی، تا: ربیع الثانی ۱۱۷۹ق؛ تملک: محمد کاظم بن محمد خان؛ اهدایی: عسکرشاهی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۲۶۳گ، ۱۸ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۴-۱۳۳۶]

۸۰. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله خان بن ... نیشابوری لشکر نویس، تا: محرم ۱۱۹۴ق، جا: دارالسلطنه هرات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف]

۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۷-۱۱/۱۶۷

آغاز: به خوف ترک زیارت نباید کرد و بیان مدتی که باید عود به زیارت آن حضرت کردن فصل دویم در ثواب خالص گردانیدن ... بسمله فصل فی ذکر زیارة سیدنا و مولانا امیرالمؤمنین علیه السلام؛ **انجام:** و طول عمری فی طاعتک و رضاک و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و سلم کثیرا کثیرا

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، در سرترنج سجع «ابراهیم بن محمد باقر»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۱۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۶۸]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۹-۱۱/۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۶۷]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰-۱۴/۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** درکتاب مزار بحار الانوار ذکر کرده ایم اگر آن ادعیه را در سایر مساجد معروضه بخوانند بد نیست تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۷۶۶]

۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قرمز عطف پارچه آبی، ۲۵۱گ، ۲۰ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۶۹]

۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۹۲

آغاز: جنوبهم و یتفکرون فی خلق السموات ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانک فقنا عذاب النار؛ **انجام:** پس چون فارغ شوی برخیز و یک رکعت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۲۹۷گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۰]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدرستیکه هر زیارت کند ما را یا قبرهای ما را

البته رحمت الهی او را فرو گیرد و گناهانش آمرزیده شود
خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن شیرازی، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، دارای سر لوح مکتب شیراز با حاشیه گل و بوته بسیار زیبا، مجدول، دارای کمند؛ جلد: ساغری قاجاری آبی مایل به سبز،۴۲۶گ،۱۷سطر(۱۰/۵×۲۰)،اندازه:۱۸×۲۹سم[ف: ۲۸-۲۸۷]

۸۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخرقرن ۱۳؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ غره ذیقعده ۱۳۴۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۹گ، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۲]

۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۸۰
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳۳گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۴۱]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳۲
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک شعبان ۱۲۵۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۳۲۰گ، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۶۵]

۹۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۲/۴-۶۳۸۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد مهدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۲۲گ، ۱۴ سطر [آستانه قم: ۸۶]

۹۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۰۱۷
تا آخر زیارات حضرت رضا (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۰۸ص، ۱۷ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۵۰]

۹۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثبتنا علی متابعته و امنن علینا بمبایعته و اجعلنا فی حزبه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۳۲۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۱-۱۰۳]

۹۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس حاجت خود را بطلب پس حضرت فرمود که من ضامنم برخدا که از جای خود حرکت نکند مگر حاجتش برآورده شود.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحات جابجا شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۰۲]

۹۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** در ابواب جنایز کتاب بحارالانوار مذکور است.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج محمد قلی، ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی عطف میشن قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۴۱۴]

۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح،؛ مهر: «این کتاب از متملکات و جزو کتاب خانه احقر فضل الله النوری است ۱۳۱۱»(مربع)؛۲۳۹گ،۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۵۲]

۹۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۷۶
آغاز: و دمی و شعری و مخی و عصبی و ما اقلت الارض عنی اللهم اجعله لی شاهدا یوم حاجتی و فقری و فاقتی الیك یا رب العالمین انک علی کل شیء قدیر؛ **انجام:** و اجعلنی من المستشهدین بین یدیه طائعا غیر مکره فی الصف الذی نعت اهله فی کتابک فقلت صفا کانهم بنیان مرصوص علی طاعتک و طاعة رسولک و آله علیهم السلام اللهم هده بیعة له فی عنقی الی یوم القیامة و به سند معتبر ازحضرت صادق علیه السلام منقول است که هر که چهل صباح این عهد را بخواند
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برخی از برگ‌ها پس و پیش شده‌اند؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر، ۳۴۲گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۵۴]

۹۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با کمند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج با ضربی، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۳۹]

۹۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا با روکش مشمع آبی عطف میشن مشکی، ۲۶۶گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۴۷]

۹۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۴۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: موسوی هندی؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۶۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳-۳۸۴]

۱۰۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۴۱۷
انجام:و دروقت هر نماز نازل می‌شوند هفتاد هزار ملك ژولیده مو
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۶]

۱۰۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: ۱۱-۹۳۳]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: حاج یادگار شیرازی بن آقا قدم علی، رجب ۱۲۶۷؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۳سم

[ف: ۱۵-۱۴۳]
۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ انتقالی از دانشگاه علوم رضوی آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، عطف پارچه مشکی، ۲۹۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۵-۱۴۳]
۱۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۰۸۹
آغاز: حضرت قائم کعبه را خراب کردند و حجر الاسود را بکوفه آوردند
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲۰۲گ، ۱۵ سطر (۱۵×۷/۵) [ف: ۴-۱۱۶۱]
۱۰۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۴۹
خط: نسخ، کا: احمد بن ابی الحسن اردکانی، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیحجه ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴۹گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۳۸]
۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۵۲
بی کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ خریداری از محمد صادق بنی عامریان [رایانه]
۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: مهدی جهت آقا محمد علی و رستم بیکا، تا: ۱۲۰۶ق؛ مجدول؛ واگذاری بنیاد مستضعفان شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۳۱۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۲سم [ف: ۱۵-۱۴۲]
۱۰۸. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط:نسخ،بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ از روی نسخه‌ای که در ۱۱۳۰ نوشته شده بود؛ واقف: ابن علی صفار، باقر خوانساری، ۱۲۴۵؛ ۱۳۹گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۹۴]
۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین کرمانی، تا: جمعه ۱۰ ذیقعده ۱۲۱۰ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: میشن زرشکی، ۳۰۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۵-۱۴۲]
۱۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم صل علی محمد و آل محمد و سلم تسلیماً کثیراً.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی، ۳۴۵گ، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۴۸۵]
۱۱۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد، تا: ۲۰ شوال ۱۲۱۷ق؛ یادداشتی به سال ۱۳۵۰ و دعای زیارت امام حسین (ع) و دعای اذن دخول حرم امام رضا (ع)؛ واقف: ملا علی اکبر بن ملک محمد، با مهر «العبد علی اکبر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۰]
۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۸
آغاز: بنظر این قاصر رسیده بود که وجود آنها؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد طهرانی، تا: ۱۲۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن عنابی با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۶۳۲]
۱۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو گیرد و گناهانش آمرزیده شود.
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن علی اکبر شریف، تا: رجب ۱۲۲۳ق؛ مصحح؛ دارای سرلوح زیبای مرصع، مجدول، مذهب، با کمند طلایی؛ کاغذ: فرنگی، ۳۲۰گ (۱پ-۳۲۰ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۷-۴۱]
۱۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۸-۲۱/۱۰۸
آغاز: باب هشتم در بیان فضیلت و کیفیت زیارت آن حضرت که مخصوصند به ایام و اوقات معلومه؛ **انجام:** برابر
از باب هشتم تا آخر؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول ۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ بعد از پایان کتاب: شرح دعای ماه رمضان موسوم به دعای سدرة المنتهی، دعای گنج العرش، دعای چشم زخم به خط میرزا محمد در ۲۴ جمادی ۱۲۹۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۷]
۱۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم، تا: محرم ۱۲۲۴ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، ۱۹۵گ، ۲۴ سطر (۱۶/۵×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۱-۲۳۷]
۱۱۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: علی بن محمد زمان اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ شعبان ۱۲۲۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: سوخته مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۸۰گ، ۲۰ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۹۲]
۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و زوار القبر الحسین و اخیه و جده و ابیه و امه و بنیه تمت تمام شد.
خط: نسخ، کا: کاظم بن محمدمعصوم، تا: ۱۲۲۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳ [رایانه]
۱۱۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۹۸
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی خوانساری، تا: ۱۲۲۷ق؛ مجدول، نشانی مقابله شیخ محمد صادق خوانساری در همان تاریخ؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه:

۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۳۴]

۱۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** به درستی که هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو گیرد وگناهانش آمرزیده شود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۲]

۱۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ دارای سر لوح، مذهب؛ کاغذ: ترمه، ۳۰۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۶]

۱۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن ملا محمد حسینا، تا: محرم ۱۲۲۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۵]

۱۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ مقابله شده؛ مهر: کتابخانه حسینیه اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۴گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳]

۱۲۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین ابن علی نیریزی، تا: ۱۲۳۱ق؛ یک سرلوحه مذهب، مجدول، مصحح؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۳۰۹ص، ۲۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۵]

۱۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۶۴

خط: نسخ خوب، کا: محمد حسین گیلانی، تا: ۱۲۳۱ق؛ در صفحه آخر زیارت مفجعه و همین کاتب اعمال کوفه را در ۱۸ ورق نوشته و ضمیمه کتاب نموده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی گل و بوته‌دار، ۳۴۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۱۶]

۱۲۵. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۵

خط: نستعلیق، کا: علی دوست بن محمد شریف، تا: غره صفر ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۳]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: الکرکنی، میر محمد علی، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [رایانه]

۱۲۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۲۱

خط: نسخ، کا: مهدی بن کلب علی اهری، تا: ۸ شعبان ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۸۴]

۱۲۸. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: عبدالرحیم بن سید محمد حسینی، تا: ۲۸ ربیع الاول ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مشکی و روغنی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۲۵]

۱۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸

خط: نسخ، کا: حسین بن رضا رضوی خوانساری، تا: ۱۲۳۶ق؛ با سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: روغنی گل و بوته، ۲۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۴سم [ف: ۲-۱۰۹]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن سلطان علی نوری، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۲۳۶ق، جا: تهران؛ مستنسخ از نسخه مورخ غره رمضان ۱۱۲۹؛ واقف: مکتبة الامام امیرالمؤمنین (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ کاغذ: نباتی و نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۲۹۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۱سم [ف: ۱۵-۱۴۱]

۱۳۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۱۴

خط: نسخ معرب، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۲۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۹۴]

۱۳۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۰

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی عبدالقادر تبریزی، تا: ۱۲۳۸ق، جا: دارالسلطنه تبریز؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۰گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۳۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۵]

۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۰۳-۲۳/۱۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۸ق؛ مجدول؛ جلد: مقوا با روکش، ۲۵۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۶]

۱۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۶۱

خط: نسخ، کا: محمد بن حیدر بن محمد کرمانی گنجوی تبریزی، تا: شنبه ۲۳ شعبان ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی، اصل نسخه از قرن دوازدهم و کاتب فوق الذکر نیمه دوم کتاب را هنگام مسافرت به مشهد امام رضا (ع) و در زمان خلافت فتحعلی شاه قاجار زمانی که به تهران رسیده و در منزل مقرب الخاقان میرزا محمد علی خان کاشانی ساکن بوده تکمیل کرده؛ تملک: «حیدرقلی بن نور محمد خان کابلی» به سال ۱۳۵۱ و از فرزندش «زین العابدین بن حیدرقلی خان» به سال ۱۳۵۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۶]

۱۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو محمد محمد علی بن محمد باقر بن یعقوب علی تربتی الاصل، تا: ۱۲۴۰ق، جا: بروجرد؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۳۰۳]

۱۳۶. مشهد؛ مدرسه آية الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۷۱

خط: نسخ معرب، کا: عسکر بن ملارمضان هروی، تا: ۲۷ شعبان ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۹۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۲۲]

۱۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۲

خط: نسخ خوب، کا: محمد حسین موسوی، تا: ۱۵ جمادی ۱۲۴۱ق؛ مجدول، دارای سرلوح زیبا؛ تملک: عباسقلی خان سرتیپ بادکوبه؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۳۴۸]

۱۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۷ مشیر

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۲۴۱ق؛ محمد حسین به دستور زین العابدین میرزا در ۱۲۴۶ق آن را تصحیح نموده؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج زرد حنایی، ۲۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۳۶۰]

۱۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۱۲-۳۵/۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا ادعیه معرب، کا: علی بن اسماعیل، تا: پنج‌شنبه ۲۹ رمضان ۱۲۴۲ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج زرین، ۳۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۷]

۱۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۹

خط: نسخ، کا: محمدتهرانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: مقوا روغنی گل و بوته دار، ۲۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۴]

۱۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدرستیکه هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو می‌گیرد و گناهش آمرزیده می‌شود.

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: شب ۲۹ جمادی ۱۲۴۳ق؛ با سر لوح، مجدول، کاغذ: نوعی ترمه، جلد: عطف تیماج عنابی، ۲۳۸گ، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۲-۶۴]

۱۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ابوتراب نائینی طباطبائی، تا: شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۴۴ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۲۷۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۲۱۷]

۱۴۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۷

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق قزوینی، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۳۶۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲-۲۱]

۱۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۵-۱۹/۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ملاعلی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ جلد:تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ،۱۸سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم[ف: ۲-۷۶۶]

۱۴۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۶۴

خط: نسخ و نستعلیق زیبا، کا: نظام الدین محمد بن محمد علی، تا: یک‌شنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۴۷ق؛ مصحح؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد کاظم» (بیضی)؛ وقف‌نامه به اولاد ذکور با همان مهر به تاریخ محرم ۱۲۴۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۸۴]

۱۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: میرزا بابابن محمد حسن خوانساری، تا: رجب ۱۲۴۷ق؛ با لوح زرین زیبا، مجدول، توسط ابوالقاسم نامی به فرموده میرزا کربلایی ولی محمد بیگ تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۵۳]

۱۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن خانمیرزا سرکانی، تا: غره ذیحجه ۱۲۴۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۶]

۱۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۴۰

آغاز: که آن روزیست که؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار بوسیله سرهنگ الحسین افشار،خرداد۱۳۳۲؛ ۳۱۰گ،۱۶سطر،اندازه:۲۰×۲۹سم [ف: ۶-۲۱۸]

۱۴۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۲۱

کامل؛ خط: نسخ، کا: حسن بن احمد قزوینی، تا: ۱۲۴۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۲۶گ، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۹۵]

۱۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۲۸

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی گل و بوته دار، ۲۷۲ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶]

۱۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** امید که از ثواب زیارات و دعوات این کتاب کاتب و ابوین او را فراموش نکنند

خط: نسخ متوسط، کا: روح الامین فرزند محمد امین اشتهاردی، تا: ۲۲ رمضان ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: سفید و شکری، جلد: تیماج سبز، ۸۹۴ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [فهرست عراقی: ۱-۱۴۱]

۱۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۵۰
خط: نسخ، کا: روح الامین بن محمد اشتهاردی، تا: ۱۲۵۳ق؛ ۴۴۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۲۱]
۱۵۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۰ ـ ج
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۸گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۸۵]
۱۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۷ ذیحجه ۱۲۵۴ق؛ مقابله شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۳۸گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۱۱]
۱۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: روغنی، ۷۴۹ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۶۱۴]
۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۴
آغاز: اما بعد حمامه خامه تراب اقدام المومنین؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابوطالب طالقانی، تا: چهارشنبه ۷ رجب ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۱۴۴]
۱۵۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۴۹
خط:نسخ عالی،کا:محمد حسینی اصفهانی،تا: ۱۲۵۷ق، جا: کربلا، حسب خواهش حاج محمد باقر ملك التجار اصفهانی شهیر به بازار مرغی؛ ۲۵۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۳]
۱۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۷۲
خط: نسخ، کا: میرزا احمد بن محمد مهدی سپاهانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ مجدول؛ فرهاد میرزا نسخه را در روز دوشنبه ۱۹ ذیحجه ۱۲۹۲ در باب السلام صغیر مکه از حاجی احمدی کتابفروش برای اینکه زیارت عاشورا به دست بد کسی نیفتد خریده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۴۱گ، ۲۱ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۷۹]
۱۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** مقابل است به عبادت هفتاد سال ... سنه ۱۲۵۸
خط: نسخ، کا: ساوری، میرزا آقا، تا: ۱۲۵۸ق؛ دارای سرلوح مذهب و کتیبه، مجدول، مذهب؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضربی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [رایانه]
۱۶۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۱-۸۳۴۱
خط: نسخ، کا: حیدر بن ملا شیر علی، تا: ۹ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق، برای میرزا ابوالقاسم مستوفی؛ با سرلوح زرین؛ اهدایی: حسن بن عبدالله رضوی قمی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۲گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: ۸۶]
۱۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۶
خط:نسخ، کا: حسین خلخالی، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۵]
۱۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسمعیل بن قربانعلی موسوی ساروی مازندرانی، تا: صفر ۱۲۶۱ق؛ مهر: کاتب «عبده الراجی اسمعیل الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۵۳]
۱۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** ای صفوان هرگاه تو را حاجتی در درگاه خدا باشد این زیارت را بکن هرجاکه باشی و این دعا را بخوان و حاجت خود را سؤال کن که البته برآورده می‌شود و زیارة امیر المؤمنین علیه السلام این است رو به قبر آن حضرت به ایست و بگو السلام علیك یا رسول الله ... السلام علی اخی رسول الله و ابن عمه و زوج ابنته و المخلوق من
خط: نسخ، کا: نصرالله اهری، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۶۱ق، جا: تبریز، دارالطباعة محمد علی میناکار؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، چاپ سنگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۳]
۱۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۲۸۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن عبدالعلی، تا: محرم ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۹ص (۲۴۳-۵۰۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۳/۲-۶۲]
۱۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۲۷
خط: نسخ خوب، کا: عبدالرزاق بن محمد حسین یزدی، تا: ۱۲۶۲ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی گل و بوته زمینه ماشی، ۲۸۲ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۶]
۱۶۶. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه: ۱
کا: محمد علی بن قربان علی مقصود لو، تا: یک‌شنبه ۱۹ شوال ۱۲۶۲ق؛ واقف: حسین قلی بن کربلائی جعفر [ف: ۶]
۱۶۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس چون چنین کنی ثواب عظیم از برای تو خواهد بود گفتم فدای تو شوم تسبیح علی و فاطمه را بمن بیاموز
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملکی با مهر «المتوکل علی الله العبد الصمد بن محمد» (بیضی)؛ وقف بر اولاد ذکور به تاریخ ۱۲۶۳؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۲۳۲]
۱۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۵۸
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر بن محمد هادی، تا: ۱۲۶۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۲۶گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۲۶۲]
۱۶۹. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:

۱۰۱۶
آغاز: برابر **انجام:** اللهم صل علی محمد وال محمد و سلم تسلیما کثیرا
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق، به امر امام جمعه؛ دارای یک سرلوحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه ظریف، جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکی، ۵۸۹ص، ۲۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۲۶]

۱۷۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۷ ربیع الاول ۱۲۷۲ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۲۸۰گ، ۲۰ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۷۴]

۱۷۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۴۰]

۱۷۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: صفر علی بن ملا محسن یخشکی، تا: شوال ۱۲۸۰ق؛ مصحح، یادداشتی در خطبهء نکاح و تاریخ تولدی به سال ۱۲۶۰ و ۱۲۶۲؛ وقف‌نامه کتاب از «علی محمد چهاردهی بن ملا عبدالقادر» با مهر «صل علی محمد» (بیضی) و «یا امام محمد تقی»(مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۰گ، ۱۷ سطر [ف: ۳۰]

۱۷۳. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی کا، تا: رجب ۱۲۸۸ق [ف: ۸]

۱۷۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد بن ولی الله، تا: دوشنبه ۱۱ صفر ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۳۱]

۱۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۰۱
مختصر و گزیده‌ای از آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۰۰گ، ۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۴-۳۸۳۹]

۱۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم، تا: ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۱۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۵/۸سم [ف: ۱۵-۱۴۳]

۱۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹۰
آغاز: بسمله. در بیان فضیلت و کیفیت زیارات حضرت امام موسی و کاظم و امام رضا و امام محمد تقی صلوات الله؛ **انجام:** والکثر علما این حدیث را حمل بر حال ضرورة کرده‌اند و باید بر روی ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۹سم [رایانه]

۱۷۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸
خط: نسخ، کا: علی بن ابی طالب مدرس همدانی، تا: شنبه ۱۵ شعبان ۱۳۰۷ق، به امر حسین خان بن محمد خان قراگوزلو مهاجرانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [مؤید: ۳-۲۹۵]

۱۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۹۶-۲۰/۱۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۳۱۶ق، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۰۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۶]

۱۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۶۰-۳۱/۱۴۰
آغاز: می‌شود در حدیث دیگر فرمود که هر که از فرات غسل کند ... مؤلف گوید که از این حدیث و غیر این ظاهر می‌شود که در خصوص زیارت حضرت امام حسین (ع) ... فصل دویم در زیارت مطلقه است که مخصوص به وقتی؛ **انجام:** پس سجده طولانی کرد و برخواست و بر ناقه سوار شد و رفت، رفیقم گفت که این حضرت خضر بود، چرا ... گفت این سوار هر دو روز یا سه روز.
فصل دوم از باب هفتم در زیارات امام حسین (ع) تا فصل چهارم از باب چهارم در فضیلت مسجد سهله و مساجد کوفه (جابجا شده است)؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۸]

۱۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۶۸-۲۶/۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سهراب بن فتح الله نوری، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۹۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲-۷۶۶]

۱۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۳۱-۱۸/۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** به درستی که هرکه زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو می‌گیرد و گناهانش آمرزیده شود ...
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، یادداشتی به تاریخ سه‌شنبه ۹ ذیقعده ۱۲۹۵، دارای سر لوح؛ جلد: تیماج قرمز، ضربی ترنج با سر،۲۰۸گ،۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۶۶]

۱۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۵-۸/۱۳۵
آغاز: حاجتی و ماتضمره هو اجس الصدور و خواطر النفوس ... و چون نمودار شد برای توقبه شریفه آن حضرت بگو الحمد لله علی ما اختصنی به من طیب المولد ... مؤلف گوید که بهتر آن است که در مسجد حنانه زیارت کند حضرت امام حسین (ع) را؛

انجام: و حسن اولئك رفيقاً و السلام عليكم و رحمة الله و بركاته
زیارات عتبات عراق نجف، کربلا، کاظمین و سر من رای را دارد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملکی در ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۱-۱۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۷۶۸]

۱۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۴۳

آغاز: بهم عافيتك و تفضل بعفوك؛ **انجام:** والبسنی عافيتك.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف تیماج عنابی، ۲۸۸گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۳۳۶]

۱۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۰۰

آغاز: الدعوات و زيارتهم وسيلة نيل السعادات اما بعد؛ **انجام:** السلام علی المحصين فی طاعة الله.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: شمس الدینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری مشکی، ۲۳۰گ،۱۴ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۴-۱۲۷۹]

۱۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۵۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۳۵۳گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۲۶]

۱۸۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۹۷

آغاز: السلام عليك يا صاحب المصيبة الراتبه لقد اصبح
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: حاج سید مصطفی سلامتیان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵۰گ، ۱۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵-۱۶۰۶]

۱۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** در سایر مساجد معروفه بخوانند بدنیست.
از اول کتاب تا آخر باب چهارم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۷۲گ، ۱۱ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۶-۲۱۸]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۷۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** روایت کرده اند که حضرت
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج شیخ محمد رضا طبسی، شهریور ۱۳۳۰؛ ۳۱۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۲۱۸]

۱۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۱۴

انجام: و احتجبوا عمن يسئلهم حاجة و من ينتجع
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ برای عطف تیماج قرمز، ۳۸۰گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۵۷۴]

۱۹۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۱گ، ۱۵ و ۱۶ سطر (۷/۸×۱۲/۸)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱-۳۴]

۱۹۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶-ت/۱۹۳

آغاز: بسمله-باب پنجم در بیان فضایل و کیفیت زیارت حضرت سید الشهداء حسین ابن علی (ع)؛ **انجام:** و برانکه زیارت هشتم از زیارتهای جامعه که بعد از این مذکور میشود در خصوص بعید وارده شده است-تم ...
چهار باب از وسط کتاب در فضائل و کیفیات زیارت حضرت سید الشهداء و سایر کربلا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای باز، ۱۲۵گ، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۷۰]

۱۹۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [دلیل المخطوطات: ۱-۲۲۱]

۱۹۴. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: فصل سیم در بیان زیارات مطلقه حضرت؛ **انجام:** بر حاجتی که داری از حق تعالی بطلب که برآورده می‌شود.
بخشی از تحفة الزائر؛ خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۹ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۳سم [میراث اسلامی: ۸-۴۳۵]

۱۹۵. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در بعضی از کتب از معلی بن خنیس روایت کرده اند.
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای چرمی، ۶۲۶ص، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۲]

۱۹۶. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سمائك صابرة عند نزول بلائك شاكرة لفواضل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۴۵]

۱۹۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** آمرزیده شود و الله يهدی من يشاء الی صراط مستقيم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حاج ملا حسینعلی واعظ؛ جلد: چرمی سیاه،۴۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

۱۹۸. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۲۳۸/۲

آغاز: در زیارت مطلقه که مخصوص به وقتی و حالی نیست و در همه اوقات به عمل می‌توان آورد؛ **انجام:** و در کتاب مزار بحار الانوار ذکر کرده‌ایم که آن ادعیه را در سایر مساجد معروفه بخوانند بد نیست.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۷۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰]

۱۹۹. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۸۲

انجام: و در حدیث حسن مفقول است که حضرت امام محمد باقر(ع) نزد قبر مردی ایستاد و فرمود که اللهم صل وحدته و آنس وحشته و اسکن الیه من رحمتک و رأفتک ما یستغنی عن رحمة من سواک.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: جعفر بن محمد جعفر؛جلد:مقوا عطف تیماج،۳۱۵گ،اندازه:۱۶×۲۵/۵سم [ف مخ]

۲۰۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** مستحب است که دعای مظلوم رانزد قبر ابی عبدالله الحسین صلوات الله علیه بخوان ... اللهم انی اعتز بدینک ... و قد جئت الی موضع الدعاء و ضمانک الاجابة
خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی عطف سرخ، ۳۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۰۳]

۲۰۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۴۰

آغاز: بحار معاصی را از دعای خیر فراموش نفرمایند و بر سهو و خطاء لفظ و معنی مؤاخذه ننمایند و این رساله را مسمی گردانید بتحفة الزایر و مرتب داشت بر مقدمه؛ **انجام:** فصل ششم در بیان زیارت حال تقیه و تجویز انشای زیارت کردن است ... که می‌گویی نزد قبر حسین بن علی علیهما السلام آنچه خواهی باب هشتم
انجام تا اول باب هشتم را دارد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۹۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۰۳]

۲۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۰۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی [رایانه]

۲۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۳۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد رضا امینی [رایانه]

۲۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۹۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۲۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۴۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]

۲۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۹۲

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۳سم [رایانه]

۲۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۵۹

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی، خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۲۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۹۳

آغاز: فصل چهارم در زیارات مخصوص وداع است؛ **انجام:** بسیار باید به قبرستان رود
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رایانه]

۲۰۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۵۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج محمد قلی بزاز ساروی؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۱۵ سطر [ف: ۱-۵۵]

۲۱۰. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۶

انجام: حضرت صادق علیه السلام فرمود که هر گاه شخصی از برادران مومن شما
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲۷]

۲۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۱۵

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر و نقش گل و بوته مرصع، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۱۱]

۲۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۶۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۰]

۲۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۸۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۳]

۲۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۷۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** به درستی که هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو گیرد وگناهانش آمرزیده شود
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۱-۳۵۲]

۲۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۰

آغاز: اللهم طهر بی قلبی و اشرح به ضدری و نور به قلبط اللهم اجعله لی نورا و طهورا و حرزا و شفاء من کل داء وافةً و عاهة و سوء و مما اخاف و احذر؛ **انجام:** حضرت فاطمه علیها سلام در هر بامداد روز شنبه به زیارت قبر شهیدان احد می‌رفت نزد قبر حمزه می‌ایستاد و ترحم بر او می‌کرد و استغفار از برای او می‌کرد و از حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم منقول است که هر که آیة الکرسی بخواند و ثوابش را به اهل قبرستان هدیه کند حق تعالی به عدد هر حرفی ملکی خلق کند که از برای او تسبیح بگوید تا روز قیامت
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۵۴]

● **تحفة الزائر (ترجمه)** / زیارات / عربی
tuḥfat-uz zā'ir (t.)

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟-۱۲۴۲ قمری
šobbar, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774-1827)
وابسته به: تحفة الزائر؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

ترجمه عربی است از «تحفة الزائر» فارسی مجلسی. مترجم «جلاء العیون» مجلسی را نیز به عربی گردانیده است. این کتاب دارای

«مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: المقدمة: فی آداب السفر؛ باب ۱. ثواب الزیارة الرسول و الزهرا و ائمة البقیع؛ ۲. کیفیة زیارة الرسول و الزهرا و ائمة البقیع؛ ۳. زیارة الحسین علیه السلام؛ ۴. فضل النجف و الکوفة و ماء الفرات؛ ۵. زیارة الحسین علیه السلام؛ ۶. فضل الحائر و تربة الامام الحسین؛ ۷. الزیارة المطلقة فی کربلا؛ ۸. الزیارات المخصوصة؛ ۹. زیارات الکاظم و الرضا و الجواد علیهم السلام؛ ۱۰. زیارة ائمه سامرا؛ ۱۱. آداب الاستشفاء بالتربة و غیرها؛ ۱۲. زیارة النیابة و زیارات و اولاد الائمة و الصلحاء؛ الخاتمة: فی آداب ملاقاة الزوار.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل زیارة اولیائه و احبائه موجبة لکمال القرب من جنابه و بعد فیقول افقر الخلق الی ربه الغنی عبدالله بن ممد رضا الحسینی انی لما وقفت علی کتاب تحفة الزائر

انجام: و انا استغفر الله لی و لهم و اسال الله ان یعفو عنی و عنهم بمحمد و آله.

[الذریعة ۴۳۸/۳]

۲۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۴۰۸

آغاز: الحمدلله الذی من علینا بموالات اولیائه؛ **انجام:** و علیهم و رحمة الله برکاته.

ترجمه برخی زیارت‌ها را به فارسی دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین، تا: رجب ۱۲۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۶۲]

۲۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن خیرالله لاری (شاگرد مؤلف)، تا: ۱۷ رمضان ۱۲۲۰ق؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ تملک و تقریظی بر کتاب از شیخ قاسم محیی الدین عاملی که به تاریخ هفدهم ذیحجه ۱۲۳۰ به خط خود نوشته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۹۵]

۲۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم سلماسی، تا: جمعه ۱۲ ربیع الثانی۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۹ سطر (۸/۵×۱۵/۵/۵) [ف: ۷۷۴]

● **تحفة الزائر (منتخب)** / زیارات / عربی

tuḥfat-uz zā'ir (mn.)

وابسته به: تحفة الزائر؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۰۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۳۱۱گ، ۹ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۵-۱۷۱۷]

● **تحفة الزائر (منتخب)** / زیارات / عربی، فارسی

tuḥfat-uz zā'ir (mn.)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۰۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف تیماج قرمز، ۳۱۵گ، ۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۱۷]

● **تحفة الزائر (منتخب)** / زیارات / فارسی

tuḥfat-uz zā'ir (mn.)

وابسته به: تحفة الزائر مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

رساله‌ای است در آداب و ادعیه زیارت حضرت خاتم النبیین و حضرات ائمه معصومین که با حذف اسانید از تحفة الزائر علامه محمد باقر مجلسی نقل کرده به همراه فضیلت زیارت و زائرین و گریستن بر مصایب اهل بیت و محل مرقد آنان.

۲۱۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۸۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء؛ **انجام:** فی زیارتکم انه قریب مجیب

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۲سم [ف: ۲۹۵]

● **تحفة الزائر (منتخب)** / زیارات / فارسی

tuḥfat-uz zā'ir (mn.)

وابسته به: تحفة الزائر؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

زیارات حضرات معصومین علیهم السلام را که در احادیث و روایات منقول است، از کتاب «تحفة الزائر» ملا محمد باقر مجلسی، در این مجموعه انتخاب شده تا فارسی‌زبانان بتوانند از آن بهره برند. مشتمل بر یک مقدمه و دوازده فصل و یک خاتمه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۹

آغاز: الحمدلله و کفی ... اما بعد چون بمقتضای اخبار بسیار و احادیث بیشمار زیارت رسول مختار و ائمه ابرار؛ **انجام:** التماس دعا و زیارت دارم در حال حیات این مجرم و بعد از وفات و الحمدلله اولا و آخرا و کمال هو اهله.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد بن محمد

عزیز طبیب، تا: جمادی الثانی ۱۱۳۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج سبز، ۱۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۸۶]

● **تحفة الزائرین** / اخلاق / فارسی

tohfat-oz zā'erīn

حسین بن علی حسین، ق۱۳ قمری

hoseyn-ebn-e 'alī hoseyn (-19c)

مؤلف در این کتاب اخلاق را به مشرب اخباری شیعی گرد آورده است.

[فهرستواره منزوی ۳۶۳/۶]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۳۳۰

آغاز: بسمله. حمد خداوندی را که گردانیده است دنیا را بهشت دشمنان و زندانی سخت و محبسی عظیم از برای فرقه دوستان؛

انجام: و غسلی بکن شاید مرتبه «موتوا قبل آن تموتوا» بتوفیق الهی تو را حاصل گردد.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ یک‌شنبه ۸ رجب ۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۳۶۳]

● **تحفة الزائرین** / زیارات / فارسی

tohfat-oz zā'erīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **تحفة الزائرین بالهادین** / دعا / فارسی

tohfat-oz zā'erīn be-l-hādīn

مشتاقی نائینی، علی بن محمد، -۱۳۲۸ قمری

moštāqī nā'īnī, 'alī ebn-e mohammad (-1910)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: بین ۱۲۹۸ق و ۱۳۰۰ق

کتاب به‌طور رقعه‌نویسی و از نفایس هنری در خط و تذهیب است. مؤلف در مقدمه، اسامی رجال عصر «نایب التولیة استان قدس میرزا حسینخان سپهسالار، میرزا یوسف خان مستوفی الممالک و حکمران خراسان محمد تقی میرزا رکن الدوله» را ذکر نموده است. مندرجات نسخه: زیارت جامعه کبیره، عاشورا، اربعین سید الشهداء، دعای صنمی قریش، مناجات منظوم علوی علیه السلام (بدون ترجمه)، زیارت امین الله، دوبیتی در مناجات اثر طبع جامع: «اگر چه مو گنه و سیار کردم ×× و امید ته ای غفار کردم / کتم یک شاطو یوی چوته دیرم ×× و خوردم لوت و خود ویمار کردم»، زیارات: هفت حدیث مخصوص حضرت رضا (ع)، وارث، جوادیه (ع)، صاحب الزمان (عج)، رباعی از جامع: «ای شیر حق نورالله ادرکنی ×× کس نیست مرا جز تو پناه ادرکنی / شب تیره و راه پر خطر من گمراه ×× ای خضر نماینده راه ادرکنی»، زیارت حضرت رضا (ع)، جامعه صغیره، منتخب رباعیات ابوسعید ابوالخیر قصیده در منقبت ثامن الحجج (ع) در ۶۵ بیت از جامع با مطلع: «این معبد ملائکه یا عرش کبریاست ×× یا مرقد منور سلطان دین رضاست»، قصیده بیوفایی جهان ایضاً از جامع در ۹۸ بیت با مطلع: «وفا مجوی ز ابنای روزگار ایدل ×× طمع مدار ز گردون کجمدار ایدل»؛ و در پایان دو رباعی و مدیحه در سفر قم به تاریخ شوال ۱۲۹۹ با مطلع: «این بارگاه بضعه موسی بن جعفر است ×× یا قصری از بهشت خداوند اکبر است».

[فهرستواره منزوی ۱۷۹/۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۸

آغاز: پس از خطبه مختصر: «و بعد در سنه ثمان و تسعین و ماتین بعدالالف من الهجره المبارکه المصطفویه»؛ **انجام:** و اخصص بالاطائب الصلوات ال طه و عتره یس.

خط: نستعلیق خوب، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۸ق؛ مجدول، با کمند زرین، دارای ۵ سرلوح مزدوج زرپوش منقش؛ واقف: جامع، به تاریخ ۱۳۰۰ق؛ گواهی وقف از علماء وقت: «سید زین العابدین امام جمعه تهران، میرزا محمد حسن آشتیانی، حاج ملا علی کنی، حاج آق محمد کرمانشاهی، محمد مهدی بن محمود» و مختوم به مهر آنان و مهر واقف؛ کاغذ: آهار مهره نباتی فرنگی، جلد: ساغری مشکی، ۸۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۵-۱۴۷]

● **تحفه زبیدیه** / تاریخ / فارسی

tohfe-ye zobeydīye

گیلانی، قاسم بن سعید، قرن ۱۳ قمری

gīlānī, qāsem ebn-e sa'īd (-1816)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق

مؤلف در سبب تألیف کتاب می‌نویسد: «چون در این عصر که هزار و دویست و شصت هجری است اختلافی واقع شد در باب فاطمه ملقبه به زبیده دختر جناب سید الشهدای مظلوم امام حسین (ع) ... که در شهر کهنه ری مابین طهران و حضرت عبدالعظیم مدفون می‌باشد و قبر ایشان مطاف همه دوستان و شیعیان است. بعضی به هوای نفس ... سخنان چند می‌گفتند که تفوه به آن از عاقل کامل به دور است. چنانچه این خادم آل محمد هرگاه سخنی در این باب در منابر می‌گفتم در مجالس که می‌نشستند رد اعلی در مقام نفی برمی‌آمدند. ترسیدم که این نفی بالأخره منجر شود به نفی نسب آن مظلومه-صلوات الله علیها- لهذا بر خود لازم شمردم که آنچه از تتبع اخبار و آثار و نوشتجات علماء ابرار موفق به آن شده‌ام، ایراد نمایم». مؤخره کتاب مشتمل

است بر ذکر مزارات و بقاع متبرکه ری. کتاب دارای شش «تحفه» است: ۱. بیان اولاد آن جناب؛ ۲. بیان کیفیت عروسی و زفاف و انعقاد و نطفه؛ ۳. آوردن سر قاسم بن حسن به ملک ری؛ ۴. بیان مزاوجت مابین حضرت سید الشهداء مظلوم و مطلقه ابن انبیر؛ ۵. بیان مزاوجت و مناکحت ما بین سید الشهداء و شهربانو؛ ۶. بیان مدفن شریف حضرت زبیده؛ خاتمه: در بیان اولاد و ائمه و اولاد ایشان.

[فهرستواره منزوی ۲۰۴۸/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین؛ **انجام:** از این حدیث مستفاد می‌شود که استرآباد و مازندران تا ری و سمنان و سمرقند و بلخ و هرات داخل خراسان باشد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن، ۱۶۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۳]

● **تحفة الزوار** / زیارات / فارسی و عربی

tuḥfat-uz zawwār

خوئینی، محمد کاظم، ق۱۴ قمری

xū'īīnī, mohammad kāzem (-20c)

وابسته به: بحار الانوار الجامعة لدرر الاخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

اهداء به: میرزا محمود خان اختشام السلطنه علامیر

تاریخ تألیف: ۱۳۰۹ق

در آداب و مراسم زیارات. ترجمه کتاب المزار از مجلدات «بحار الانوار» مجلسی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۴

آغاز: حمد و ثنا فیاضی را سزا و وهابی را رواست

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۱ق؛ ۳۵۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲-۴۷۵]

● **التحفة الزینیة** / کلام و اعتقادات، شعر / عربی

tuḥfat-uz zaynīya

حسینی، محمد بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

hoseynī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (-18c)

اهداء به: علی زین العابدین (فرزند بزرگش)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۸ق؛ محل تألیف: اصفهان

منظومه‌ای کلامی در حدود هزار بیت در آنچه اعتقاد آن بر هر مسلمان واجب است.

آغاز: یقول راجی عفو رب غافر ×× عبیده محمد بن باقر / حمداً لرب ملک جبار ×× ذی کرم مقتدر غفار

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی ثمان بعد الف و مائة ×× من صدف الفکراتت منشأة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه عفی الله»؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی، ۱۱۰گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۵/۳سم [ف: ۱-۸۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الصلاة ملاء الافاق ×× علی رسول الله بالا طلاق / و آله الهادین للعباد ×× و شافعی العاصین فی المیعاد

خط: نستعلیق، کا: محیی الدین بن محمد جعفر المالانی، تا: ذیقعده ۱۱۰۹ق؛ تملک: محمد صالح بیک اوزباشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین علی» (مربع)، «محمد رضا امید دارد شفا» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۷۲]

● **تحفة السائل** / کلام و اعتقادات / اردو

tohfat-os sā'el

لکهنوئی، محمد هادی بن علینقی، ق۱۳ قمری

lakhanū'ī, mohammad hādī ebn-e 'alī-naqī (-19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۸۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدنا سبیل السلام و؛ **انجام:** نواب مستطاب اقباله ... المرقوم فقط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا [رایانه]

● **تحفة السائل فی اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات/ عربی

tuḥfat-us sā'il fī ajwibat-il masā'il

حنفی، احمد بن محمد، -۵۶۱ قمری

hanafī, ahmad ebn-e mohammad (-1166)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۳۱

آغاز: بسمله، الحمدالله، المحیط علما بالدنیا المتفصل بالهدایة و النهایة علینا المنطول بنهایة الکفایة؛ **انجام:** هذا علی علی قول زید و هو افرضهم کذا عن المصطفی قد جانا الخبر و قد تمت الاسئلة و الاجوبة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [رایانه]

● **تحفة السالک** / تاریخ ایران / فارسی

tohfat-os sālek

مرشد، محمد صادق بن محمد حسین، ۱۲۶۸- قمری

moršed, mohammad sādeq ebn-e mohammad hoseyn (1852-)

کتابی در تاریخ و جغرافیای شهر کازرون از بلاد فارس دارای سی و هشت «فصل» : ۱. دیباجه؛ ۲. قصبه و بلده کارون؛ ۳. بلوك شاپور و نقوش آن؛ ۴. محلات و باغ نظر کازرون؛ ۵. حالات مشایخ کبار و مزارات و قبورات و اشعار و گذارشات ایشان؛ ۶. بیان بقاع و امام زادگان و ذکر اولاد حضرت موسی بن جعفر علیه السلام؛ ۷. سلسله خوانین کازرون؛ ۸. سلسله شیخ الاسلام و سادات عظام طباطبائی و سایر عظام؛ ۹. سلسله سادات حسینی و سایر سادات عظام؛ ۱۰. سلسله مشایخ و سایر علما و فضلای عصر؛ ۱۱. حالات اطباء کازرون؛ ۱۲. سلسله خواجه مظفر و حاجی کاظم؛ ۱۳. خم غدیر بر سبیل نظم؛ ۱۴. اعیان و اکابر و ریش سفیدان کازرون؛ ۱۵. حالات اشراف کازرون؛ ۱۶. حالات سلسله تجار و سلسله ملك التجار بوشهر؛ ۱۷. اقالیم سبعه بر سبیل اجماال و ربع مسکون؛ ۱۸. علمای معصومین؛ ۱۹. اعیان و ریش سفیدان و کدخدایان؛ ۲۰. شعراء متقدمین و برخی از اشعار ایشان؛ ۲۱. شعراء متاخرین و برخی از اشعار ایشان؛ ۲۲. فوائد مسافرت و برخی از اندرز بزرگان؛ ۲۳. بیان حال رضوان جایگاه آقا محمد درویش و شرح حال راقم؛ ۲۴. بیان اولاد آقا محمد و ذکر حالات مولانا شاه نعمت الله ولی علیه الرحمه بر سبیل اجمال؛ ۲۵. ذکر اکسیر بر سبیل اجمال؛ ۲۶. ذکر قراء کازرون و عدد قراء مذکور؛ ۲۷. قنوات و برکه و باغ و بساطین کازرون؛ ۲۸. اسواق و محصولات و مساجد و جماعات؛ ۲۹. بیان معافی عصار خانه کازرون؛ ۳۰. ذکر هیئت جدید به قانون نجوم حکماء اروپ؛ ۳۱. بیان مجملی از حالات شیخ ابواسحق و شیخ بزرگوار قطب الدین محمود و شیخ زین الدین؛ ۳۲. ذکر تلگرافخانه و پستخانه و جماعت یهود؛ ۳۳. بیان ختمی مرتبت (ص) و نفوس خلایق و تاریخ طوفان نوح؛ ۳۴. ذکر کازرون از قراری که بوستان السیاحه ذکر شده؛ ۳۵. ذکر فضلاء و ذاکرین و بقیه حکماء؛ ۳۶. ذکر مشروطه و مجلس ملی بر سبیل اجمال؛ ۳۷. ذکر مجملی از فارس و حدود و سامان آن؛ ۳۸. ذکر برخی از اشعار راقم حروف که مشتمل است بر حکایات چند مقاله در مذمت دنیا.

مؤلف خود را این گونه معرفی کرده است: ذکر حالات راقم بر سبیل اختصار و اجمال: بدان که فقیر در نیمه شهر صفر المظفر یکهزار و دویست و شصت و هشت از عالم عدم بفضای وجود قدم نهاد و از عالم راحت و سرور به دار غم و غرور افتاد در ظل والد ماجد نشو نما نموده. ما نبودیم و تقاضامان نبود ×× لطف او آورد ما را در وجود. تا چهارده سالگی که از درس فارسی فراغت حاصل نموده، مشغول مقدمات صرف و نحو گردیده در خدمت والد ماجد به شیراز آمده خدمت مولانا میرزا مسیح تحصیل کما ینبغی نموده استفاضه فیض از آن جناب کرده معاودت به کازرون نموده. پدر در تربیتم اقدامات فوق العاده داشته تا در سنه ۱۲۹۱ والد از مرض وبا از دار فنا به عالم بقا رخت بربست. از فوت پدر پریشان مفارقت آن جناب به درجه‌ای موثر گردید که زیست در کازرون جایز ندانسته به شیراز آمده همواره خدمت علما شامخین و عرفا و ادبا فیض باب گردیده به حکم شریعت متاهل گردیده سنه یکهزار و سیصد و هفت حضرت واهب العطایا قرة العین و ثمرة الفواد فرزند ارجمند آقا محمد به این فقیر عنایت فرموده و به وجود آن مولود شاه مسرت و خرمی از مکمن غیب چهره گشود امید صادق و رجاء واثق آنکه سعادتمند و از اهل تقوی و پرهیزکار به روزگار بماند و مخلص درویشان و معتقد ایشان گردد. در همان سال فرخنده فال عازم عتبه بوسی حضرت رضوی علیه آلاف التحیة و الثناء گردیده. گفت پیغمبر بهر شهر روی ×× باید اول طالب مردی شوی. در هر شهر و کشور خدمت علمای راسخین و عرفای راشدین رسیده دو ماهی در خراسان و دو ماهی در طهران و یکماهی در اصفهان توقف نموده مراجعت به شیراز کرده پس از چندی قونسول دولت آلمان در بوشهر احضارم نموده چند گاهی در بوشهر زیست نموده بعد به اتفاق قونسول به اصفهان رفته دو ماهی در اصفهان به سر برده اکنون دیرگاهی است به واسطه ضعف باصره در گوشه انزوا ساکن و دست بذیل عنایت خاندان رسالت (ص) را گرفته.

شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۸۸

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۵ق؛ تملك: محمد کاظم اژدری نقاش؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴۵گ، ۱۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۰۷]

● **تحفة السالکین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-os sālekīn

حسینی خاتون آبادی، محمد صادق بن محمد رضا، – ۱۲۷۲ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sādeq ebn-e mohammad rezā (-1856)

رساله‌ای است در بیان اصول دین و عقاید حقه مطابق با قاعده اهل بیت (ع) شامل «مقدمه» و چند «تحفه».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۹۰–۳۸/۲۱۰

آغاز: بسمله حمد و سپاس ملك علام که هر موجودی از موجودات دلیل بر وحدانیتش به قدری است که ... این حقیر ابن محمد رضا محمد صادق حسینی خاتون آبادی؛ **انجام:** و وجه دیگر بر عصمت امام آنکه واجب است بر خلایق اطاعت و انقیاد امام چنانکه حق تعالی فرمود و اطیعوا الله و اطیعوا الرسول

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوای سفید، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۷۶۹]

● **تحفة السالکین** = **سفرنامه ظفری** / سفرنامه / فارسی

tohfat-os sālekīn = safar-nāme-ye zafarī

مقدم مراغه ای، فتح الله خان، ۱۲۳۴-۱۳۰۶ قمری

moqaddam marāqe'ī, fath-ol-lāh xān (1819-1889)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ق

سفرنامه‌ای است منظوم از فتح الله خان مقدم مراغه‌ای ملقب به سردار مؤید و ظفرالدوله، در سرگذشت و دیدنی‌های خود حدود ۳۹۵ بیت که شاید آن را در راه خراسان سروده است.

آغاز: بشنو از من قصه، دیده باز کن ×× تا بکی محنت، طرب آغاز کن / بشنو از من قصه، دیده باز کن ×× تا بکی محنت، طرب آغاز کن

انجام: این اشعار آبدار ... در ارض راه خراسان بکنار آمده است بر حسب امر مبارک ... در این اوراق ثبت و ضبط افتاد

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: سید محمد مشهور به آقا بزرگ فرزند محمد شفیع حسینی قرشی، تا: شوال ۱۳۲۵ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن، ۲۹گ، ۱۵ سطر [ف: ۹-۲۴]

● **تحفة السالکین** / عرفان و تصوف / عربی

tohfat-os sālekīn

مشتمل بر پنجاه «مشرع».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳۰

آغاز: نعمته و یطلع من آفاق حکمته ... و هو حسبنا و نعم الوکیل المشرع الاول ادب تنزیه و نظر قال فی سنة اثنین و ستین و خمسمائة؛ **انجام:** مشرع قال فی سنة ثمانین و خمسمائه اللهم احی قلوبنا بروح الایمان ... و اکتبنا من حزبک المفلحین ... و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: بدرالدین مؤذن جامع کبیر ابن یوسف بعلبکی علوانی شافعی، تا: رجب ۱۰۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: الداعی در ۹ محرم ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۵۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۶۶]

● **تحفة السالکین** / جفر / فارسی

tohfat-os sālekīn

رساله مبسوطی است در قواعد جفر، در بیست «باب» و «مقدمه» و «خاتمه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۴

آغاز: حمد بی حد و ثنای بیعدد مر أحدی را سزاست که آدمی را از چهار؛ **انجام:** فإنک تجاب بقوة همتک و قوة عزمک و صدق نیتک فافهم ذلک ترشد إن شاءالله تعالی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: عبد العلی فرزانه به سال ۱۳۵۳؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۳۶۸]

● **تحفة السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-os sālekīn

منسوب به ابن طاوس و سید مهدی بحرالعلوم طباطبائی بروجردی نجفی، در عرفان به فارسی، نباید از هیچ یک از این دو باشد. لازم به ذکر است که رساله منسوب به بحرالعلوم با نام تحفة السالکین نیامده و گزارش این نسخه نیز ناقص است و نمی‌توان مطمئن بود که آیا همان رساله است و یا جز آن.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۹

خط: نستعلیق، کا: محسن بن ملاحسن علی خوشنویس، تا: ۱۳۳۸ق [نشریه: ۵-۲۱۰]

● **تحفة السالکین فی مهمات اصول دین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-os sālekīn fī mohemmāt-e osūl-e dīn

طسوجی، عبدالنبی بن محمد، ۱۱۱۷-۱۲۰۳ قمری

tassūjī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad (1706-1789)

گفتاری است در اصول دین به روش شیعی امامی که به التماس بعضی از برادران دینی، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» و هر باب در چند «فصل» ساخته: باب ۱. توحید؛ ۲. عدل؛ ۳. نبوت؛ ۴. امامت؛ ۵. معاد؛ خاتمه در بعضی از احوال عالم برزخ و بعضی از واجبات. نام کتاب و مؤلف و شماره بخش‌ها در دیباجه آمده است. مؤلف از شاگردان میرزا حسن زنوزی است.

آغاز: بسمله. نحمدک اللهم علی ما هدیتنا الصراط المستقیم ... اما بعد چنین گوید ... ابن شرف الدین محمد عبدالنبی الطسوجی ... این مختصری است موسوم به تحفة السالکین در بیان مسایل مهمه اصول دین ... مرتب بر مقدمه و پنج باب و خاتمه و هر باب مرتب بر چند فصل است

انجام: که مجاهده کند نفس خودش را که در میان دو پهلوی اوست ان شاء الله تعالی جناب اقدس الهی حسن خاتمه بهمه مؤمنین ارزانی فرماید بحق محمد وآله قد تمت هذه الرسالة.

[نسخه‌های منزوی ۹۰۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹/۹]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۴۹/۵

آغاز: برابر

خط: مختلف، کاتب = مؤلف، بی تا؛ واقف: ساجدی؛ مهر: «مبشر برسول یاتی من بعده اسمه احمد» (مربع)، «یا حبیب الله ... ۱۳۳۲» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۴۲ص (۲۰۲-۲۴۳)،

اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۷۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱/۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۷۰]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۹/۲-۳۳/۱۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱ رجب ۱۲۳۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۶۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۵۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الرابع الرحمة الی کل احد (تمت المسائل الشرعیة)
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی، ۳۵گ (۲پ-۳۶پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۳۰۷]

● **تحفة السالکین (مختصر) = سه قاعده** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-os sālekīn (mx.) = se qā‘ede

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳۳ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة السامع و القاری فی ختم صحیح البخاری** / حدیث / عربی

tuḥfat-us sāmi‘ wa-l qārī fī xatm-i ṣaḥīḥ-il buxārī

بلبیسی، محمد بن ابراهیم، -۹۳۷ قمری

belbīsī, mohammad ebn-e ebrāhīm (-1531)

مختاراتی است از «عمدة القاری و السامع فی ختم الصحیح الجامع» شمس الدین محمد سخاوی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵/۶
آغاز: فصل فیه ختم لصحیح الامام البخاری ... قال رحمه الله و نفعنا بعلمه ... کتاب عمدة القاری و السامع فی ختم الصحیح الجامع الملقب تحفة السامع و القاری فی ختم صحیح البخاری، بسمله. حمدله. الرحمن الرحیم مالک یوم الدین حمداً یلیق بجلال وجهه و عظیم سلطانه القدیم
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۰۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بلبیسی مقدسی وفایی شافعی خطیب، تا: با تاریخ ۹۰۷ق؛ ۲۱ص (۱۹۰-۲۱۰)، ۲۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۴۵]

● **تحفه سامی = تذکره سامی** / تراجم / فارسی

tohfe-ye sāmī = tazkere-ye sāmī

سام میرزای صفوی، ۹۲۳-۹۷۵ قمری

sām mīrzā-ye safavī (1518-1568)

تاریخ تألیف: ۹۵۷ق

زندگی نامه شعرای نامی است، در یک «مقدمه» و هفت «صحیفه»: ۱. شمه‌ای از حال فرخنده مآل حضرت صاحبقران مغفور و اولاد و احفاد و سلاطین معاصر ایشان؛ ۲. سادات عظام و علمای افادت اعلام؛ ۳. وزرای مکرم و سایر ارباب قلم؛ ۴. ذکر اسامی حضرات واجب التعظیم اگر چه شاعر نبوده‌اند اما گاهی زبان به گفتن شعر می‌گشوده‌اند؛ ۵. شاعران مقرر و فصحای بلاغت گستر؛ ۶. طبقه ترکان و شعرای مقرر ایشان؛ ۷. سایر عوام. در دانشمندان آذربایجان (ص ۱۷۷) به نقل از «احسن التواریخ» و «تکملة الاخبار» نقل گردیده که این تذکره شامل ترجمه احوال ۶۶۶ نفر از شعرای معاصر مؤلف می‌باشد.

آغاز: لله الحمد قبل کل کلام ×× بصفات الجلال و الاکرام / حمد او تاج تارک سخن است ×× صدر هر نامه نو و کهن است.

انجام: همیشه تا به چمن گل زند سر از پرده ×× مدام تا که شکوفه درم کند ایثار / محب آل علی باد سر فراز جهان ×× عدوی آل علی باد پست و زار و نزار

چاپ: آقای وحید دستگردی مدیر و مؤسس مجله ارمغان به سال ۱۳۱۵ خورشیدی در طهران چاپ کرده‌اند.

[الذریعه ۴۴۰/۳؛ مشار ۳۶۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۰۴۸/۳ و۱۸۶۲/۳؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۱۵۵؛ مشترک پاکستان ۷۳۴/۱۱، دنا ۹۵۵/۲-۹۵۴ (۲۷ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- تذکره شعرا = منتخب تحفه سامی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۱۹۸
آغاز: لدیه و سلم علی عترته خصوصاً المرتضی و الزهرا؛ **انجام:** حاصل عمر نثار ره یاری کردم ×× شادم از زندگی خویش که کاری کردم.
خط: نستعلیق ماوراءالنهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه ما با چاپ ارمغان اختلاف بسیار دارد، و با آنکه یک صفحه از اول و چند سطری از آخر آن افتاده است از هر حیث قابل اعتنا و اعتماد است؛ واقف: حاج قائم مقام؛ کاغذ: نخودی سمرقندی، جلد: پارچه یی، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۷-۴۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر تار ز کاکلت جدا فتنه ×× گریست حاصل تمام فتنه‌های در سریست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای سر لوح مرصع، مجدول مذهب، محشی؛ از لحاظ محتوا با نسخه‌های چاپی به ویژه با نسخه «شرکت علمی» اختلاف دارد و شایسته بررسی است؛ چند برگ افتاده است، صحیفه پنجم اشتباهاً ششم نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف: تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر

(۱۱/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۳-۶۱۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۰۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، یادداشتی از سلمان مورخ ذیقعده ۱۰۲۵، نسخه اندکی پیش از سرگذشت بابا نصیبی است و پاره‌ای از شعرهای شعرا در هامش افزوده شده گویا از همان سلمان است تا نیمه سرگذشت هلالی، صحیفه هفتم پیش از صحیفه پنجم آمده و نسخه آشفته و پس و پیش است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ، ۱۷ س (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۹۳۶]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ترجیعی که برای ائمه معصومین (رض) گفته مشهور است. تم ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با جدایی‌هایی با چاپ همایون فرخ؛ تملک: مصطفی بن محمد الفرزدق، محرم ۱۰۲۶ با نشان مهر او «بنده مصطفی بن محمد ۱۰۱۷» (بیضی)، علی بن سلیمان الشهیر بالحسین ۱۰۷۵؛ مهر: «یا مصطفی تقی بالموت و عطا (!)» (بیضی)، «مهر علی کرد به خود فرضی عین، خاك ره آل محمد، حسین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۴۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: محمد علی و مرتضی؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶گ، ۱۳ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۲۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عهدی بن شمس بغدادی، تا: شنبه ۲۸ رمضان ۹۷۲ق، جا: قسطنطنیه؛ با سرلوح زر؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز،۱۳۷گ،۱۷سطر(۶/۵×۱۳/۵)،اندازه:۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۳۲]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۸۷-ج

در این نسخه ۶۶۶ شماره دیده می‌شود، نویسنده نسخه شعر خود سامی را که در پایان این نسخه (نه چاپ تهران) آمده به شمار آورده است؛ خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن اویس، تا: ربیع الاول ۹۷۶ق، جا: دارالغزاة سرای؛ مجدول، با سرلوح، در پایان آن این افزوده هست: «لمؤلفه فی نعت امیرالمؤمنین: خوش گشت چمن با نگار فصل بهار ... عدوی آل علی باد سست و زار و نزار» در ۲۷ بیت، اشعار و یادداشت‌های مورخ ۱۲۸۳ و ۱۲۸۴ و ۱۲۷۸ در پایان آمده، نسخه در ۱۲۹۸ از آن کتابخانه صنیع الدوله بوده است؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۲۷گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چرا که عمر چو باد بهار میگذرد ×× غنیمت است دمی صحبت گل و گلزار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۹۷۹ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج سبز، ۲۰۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۶۷]

۹. تهران؛ صنعتی‌زاده، همایون؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۹ق [نشریه: ۷-۷۹۹]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۲۱/۲

خط: نستعلیق، کا: فتاحی، تا: صفر ۹۸۳ق، به خط نویسنده «شبستان» فتاحی؛ یک سر لوح کوچك زیبا، مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: چرمی، ۱۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۳۶۳]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۲۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۹۸۳ق؛ دارای یک سرلوح کوچك زیبا، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار، کاغذ: خان بالغ، جلد: چرمی، ۱۷۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۴۶۲]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۹۸

آغاز: و این دو مطلع ازوست: مطلع: روز اگر با همنشینان غم زدل بیرون کنم ×× شب که غیر از غم ندارم همنشینی چون کنم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عنایت لاهجی، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول به شنگرف؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۳۱

آغاز: طبع بیکران بساحل ظهور میرسانید لهذا این شاه بیت که از نتایج سحر آفرین ملازمان آستان ملایک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ صفحهات مجدول؛ تملک: حمید رضائی به تاریخ ۳۰/۴/۷؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۳۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** چرا که عمر چو باد بهار می‌گذرد ×× غنیمت است دمی صحبت گل و گلزار؛ تم الکتاب بعون الملك الوهاب.

خط: نستعلیق کهن، کا: محمد فرزند عبدالکریم، تا: ۱۵ صفر ۹۹۸ق؛ مصحح؛ تاریخ خرید نسخه در ماه ربیع الاول سال ۱۳۷۰ آمده؛ کاغذ: فرنگی کلاسیك، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۰-۵۲۲]

۱۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶۹ ـ ج

آغاز: عسگری میرزا از اولاد امجادبابر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه در ۱۳۱۸ از آن محمد هادی دامغانی و در پاریس در ۲۷ اکتبر ۱۳۳۸ نزد عباس اقبال بوده و یادداشتهای قزوینی در آن هست اقبال برای آن فهرست شاعران نوشته و حواشی او در شرح لغات در آن دیده می‌شود؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای،

۲۲۵گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۸۵]
۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (از اواخر در احوال لوندی قصه خوان و روجردی افتادگی دارد)؛ کاغذ: کاغذ ترمه الوان، جلد: میشن قرمز، ۱۷۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۹]
۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۰۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۰۰۳ق؛ با سرلوحه مذهب؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج آبی، ۲۱۳ص (۲۹۰-۵۰۲)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۳۴۲]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۳۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواسط ربیع الاول ۱۰۳۳ق؛ سطور چلیپا و معمولی، محشی از لطفعلی صدر الافاضل (لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی)؛ خریداری ازامیر کریمی آزاد در اسفند ۱۳۴۹ش؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: مقوا با رویه کاغذ ابر پر طاووسی، ۱۴۷ص (۱- ۱۴۷)، اندازه: ۱۱×۳۲/۵سم [ف: ۲۹/۱-۷۸]
۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۳
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن مصطفی بیک پسر یالتچی محمد، تا: ۲۲ شوال قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ یادداشت ملاابوالقاسم متخلص به میرزا در اصفهان؛ تملک: مصطفی حسنی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۷گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۳۹۷]
۲۰. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۶۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۴ق؛ با مقابله و تصحیح و تکمیل آقای مینوی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۴۰]
۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۴۹/۱
آغاز: اللهم و بارک علیه و ارزقنا درجة الشفاء یوم المیزان لدیه و خصوصا المرتضی ... و بعد چنین گوید فقیر حقیر مستهام ابن اسماعیل الحسینی سام بر ضمیر آفتاب انجلای مهرورزان الهام آرای و سحر پردازان؛ **انجام:** عمریست که بی برگ و نوا میگردم ×× در پیروی نفس و هوی میگردم / چون سر نزد از صفای خاطر سخنم ×× گرد سخن اهل صفا میگردم
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار، جلد: تیماج حنایی با ترنج سرخ عطف میشن قهوه‌ای، ۲۶۱ص (۲-۲۶۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۰۴]
۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴
آغاز: گویند که مژده من الماس بوده باقی اشیا را براین قیاس توان کرد ... از این فتح نامدار درکمال شوکت واقتدار روزگار گذرانیده؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: سلیمان سلامی، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «محمد اسماعیل ۱۲۴۵» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف مخ: ۱-۳۷۲]
۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۲۵۹۱/۱۰۷هامش
بر چاپی افزوده دارد؛بی‌کا،بی‌تا؛۱۱۷ص(۱۸۸-۳۰۴)[ف:۹-۱۴۱۳]
۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۲-۱۸/۱۴۲
آغاز: لیس کلامی یفی بنعت کماله ×× صل اله علی النب وآله. صل اللهم و بارک علیه و ارزقنا درجة الشفاعة یوم المیزان لدیهم و سلم علی عترته؛ **انجام:** محبت تو اگر در دل همه بودی ×× یقین که خالق عالم نیافریدی باز / تو را چو حضرت حق وصف کرده در قرآن ×× کسی چگونه کند و صفت ای شه ابرار
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۸۰۱]
۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۱۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]
۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۴۶
یک حلقه فیلم؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۳۷-ف
نسخه اصل:مونیخ۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۳۶]

● **تحفه سامی** / تاریخ ایران / فارسی
tohfe-ye sāmī
مظفر کابلی، ق۱۱ قمری
mozaffar-e kābolī (-17c)
اهدا به: جلال الدین اکبرشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ق)
در تاریخ مغول و دارای یک «مقدمه» و دو «مقاله» و ده «باب» و یک «خاتمه»؛ مقدمه در تاریخ پیامبران و چهار خلیفه و امامان و جز آنها.
[فهرستواره منزوی ۹۲۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳-ف
نسخه اصل: بادلیان ۱۶۵؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

● **تحفه سامی** / لغت / ترکی
tohfe-ye sāmī
وابسته به: نصاب الصبیان؛ ابونصر فراهی، مسعود بن ابی بکر (-۶۴۰)
ترجمه نصاب الصبیان فراهی است به ترکی.

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۷۶/۳
بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱-۲۵۵]

● **تحفه سپهداریه** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfe-ye sepahdārīye

تفرشی، عبدالحمید بن محمد رضا، ق۱۳ قمری
tafrešī, ‘abd-ol-hamīd ebn-e mohammad rezā (-19c)

اهدا به: فتحعلیشاه قاجار

در یک «مقدمه» و سی «باب» و یک «خاتمه» است به نام فتحعلیشاه قاجار نوشته به سپهدار او غلامحسین خان صاحب اختیار عراق «بل» ایران پیشکش کرده است. در مسائل الهی و عالم و خلقت عالم بر حسب نظر صوفیان است و خاتمه آن در بیان احادیثی است که در کتاب به آنها اشاره شده است.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۱۲

آغاز: حمد خدایی را که عین عنایتش جمیع اعیان را عین حق بین عنایت فرما و شکر کریمی را که؛ **انجام:** پس ایشان احیاء هستند در حین نماز فافهم الا کنت ... فارغ شد از جمع و تألیف و نظم و ترصیف در آخر خریف ... سنه ۱۲۴۶ بعد از سعی و کوشش و الحمدلله اولاً و آخراً ظاهراً و باطناً.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ دارای اشکال و جداول؛ مهر: «عبده مصطفی قلی»؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج عنابی،۲۵۶ص،۱۳سطر(۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۵۱]

● **تحفة السرائر** / فقه / عربی

tuḥfat-us sarā’ir

شیروانی، حیدر علی بن محمد، ق۱۲ قمری
šīrvānī, heydar ‘alī ebn-e mohammad (-18c)

رساله‌ای فقهی و استدلالی در حج است چنانکه سید حسن صدر در جلد به خط خود گواهی داده است «تحفة السرائر» از همین مولی حیدرعلی است و او در همین کتاب می‌گوید: «و اجاب خالی المحقق المدقق العلامة الفهامة شیخ الاسلام و المسلمین محمد باقر المدعو باقر علوم الاولین دامت ایام افاداته» و «اوله جدی قدس سره فی الشرح» و «قال جدی قدس سره فی شرح الفقیه»؛ پس این کتاب باید در زمان مجلسی دوم و پس از مرگ پدرش تألیف شده باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه عفی عنه» و پاره‌ای از جاها خطخوردگی دارد و به حاشیه برده و افزوده شده و پیداست که نسخه اصل مؤلف می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۸۹گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۷-۲۶۲۷]

← تحفة السعادات ⟵ تحفة السعادة

● **تحفة السعادة = تحفة السعادات = فرهنگ اسکندری** / لغت / فارسی

tohfat-os sa‘āda = tohfat-os sa‘ādāt = farhang-e eskandarī

محمود، محمود بن محمد، ق۱۰ قمری
mahmūd, mahmūd ebn-e mohammad (-16c)

اهداء به: سعدالدین محمد طوسی

تاریخ تألیف: ۱۰ صفر ۹۱۶۰ق؛ محل تألیف: دهلی

فرهنگی است فارسی مشتمل بر لغات دری پارسی و پهلوی و ماوراءالنهری متضمن مختصری از لغات عربی و ترکی با استشهاد به ابیات اساتید؛ در بیست و نه «باب» به ترتیب حروف تهجی، هر بابی در دو «فصل»: مفردات و مرکبات و اصطلاحات، به درخواست دوستان در زمان سلطان اسکندر بن بهلول لودهی پادشاه دهلی (۸۹۴-۹۲۳) از روی فرهنگ‌های فارسی ضمیر و دستور الفضلا و فرهنگ فخر قواس و زفان گویا و دستور الفضلا و شرح مخزن و فرهنگ قاضی ظهیر دهلوی و فرهنگ ابراهیمی و حسینی و عجایب و فرهنگهای عربی: صراح و دستور اللغات و خلاصه و نصیب الفتیان و تاجین. در پایان سعدالدین را به نظم فارسی می‌ستاید.

[ریو ۳۹۳/۲؛ بلوشه ۲۰۰/۲ ش ۹۷۹؛ فرهنگ نویسی فارسی ص ۹۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۶۵

آغاز: بسمله، ابتدا میکنم بنام حکیم ×× کوست یحیی العظام و هی رمیم / برسرنامه نام او شاید ×× که ازو کار بسته بگشاید؛ **انجام:** شب یازه: شب پرک، شیرزنه: آنچه جغرات را بدان دوغ (ناتمام)

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: حدود اواخر قرن ۱۱ و اوایل قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۱۶۶گ، ۱۹ سطر (۱۱/۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۴×۲۶/۳سم [ف: ۱۳-۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۵۲/۲

آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله ذی المن و الجود و نعت صاحب لواء الحمد و المقام المحمود ... چنین گوید ... محمود بن شیخ رضا؛ **انجام:** ز حق چیزی که میخواهی دهادت ×× الهی عاقبت محمود گردان

خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر بن ملا یحیی، تا: ۷ جمادی الثانی ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ (۵۵پ-۱۳۹ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۱۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای [رایانه]

● **تحفة السعداء** / اخلاق / فارسی

tohfat-os so‘adā’

ارسطو، ۳۸۴-۳۲۲ ؟ قبل میلاد
arastū (-384--322)

شامل چهل نصیحت.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۳

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب العارفین و شرح صدور الصادقین و السلام علی سید المرسلین و علی آله الطیبین الطاهرین. اما بعد این کتاب مشتمل است بر چهل نصیحت از وصایا ونصایح مشایخ طبقات قدس الله ارواحهم و این را تحفة السعداء خوانند و بالله التوفیق. نصیحت اول فرموده اند که بر شما باد از تقوا و پرهیزگاری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ ۲گ (۱۲۵ر–۱۲۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۴۰]

← التحفة السعدیة ⩾ شرح القانون
← التحفة السعدیة ⩾ اشعار

● التحفة السعدیه / قیافه‌شناسی / فارسی

tohfat-os sa‘dīya

قبائی، اشرف بن محمد اشرف

qobā’ī, ašraf ebn-e mohammad ašraf

در اصول قیافه‌شناسی، در دو «مقاله»: ۱. اصول و کلیات علم فراست، چهار فصل؛ ۲. جزئیات و فروع علم فراست، بیست و یک باب.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۷۰/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این علم فراست علمی است که همه آدمیان را بدان احتیاج تمام است؛ **انجام:** و بهمه حال نقطه و خال در چشم مرد و زن بد و علامت است و چشم پاک و صحیح و مایه سلامت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۷۵پ–۹۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲–۷۱]

● تحفة السعید فی علم التجوید / تجوید / فارسی

tohfat-os sa‘īd fī ‘elm-et tajvīd

یزدی، محمد جعفر بن محمد، قرن ۱۳ قمری

yazdī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad (19c)

تاریخ تألیف: ۱۲ رمضان ۱۲۷۲ق

در قواعد تجوید که به درخواست برخی از دوستان در یازده «باب» و «خاتمه» ساخته: باب ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. تفخیم و ترقیق؛ ۴. استعاذه و بسمله؛ ۵. تدوین و نون ساکنه؛ ۶. میم ساکنه؛ ۷. هاء کتابت؛ ۸. مد و قصر؛ ۹. وقف؛ ۱۰. ادغام؛ ۱۱. اختلاف هفت‌گانه در فاتحه و اخلاص؛ خاتمه: در اسامی قراء هفت‌گانه و روایات و رموز آنان.

آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمدلله الذی انزل علی عبده الفرقان لیبشر المؤمنین تبشیراً و نزل علیه القرآن لیکون للعالمین نذیرا

[نسخه‌های منزوی ۸۱/۱–۸۲؛ الذریعه ۴۴۰/۳]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۲۳

آغاز: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۴۱ص (۳۰۰–۳۴۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳–۱۱۱۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۲۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۳۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۳۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۶۸۲]

● تحفة السفرة الی حضرة البررة / عرفان و تصوف / عربی

tuḥfat-us safara ilā ḥaḍrat-il barara

جلال الدین احمد، ق۹ قمری

jalāl-od-dīn ahmad (-15c)

اهدا به: قوام الدین ابوالفضل محمد بن عبدالحمید بن شیخ المشایخ البسطامی

رساله‌ای در عرفان و تصوف که بنا به گفته کشف الظنون (۳۶۷/۱) از کتاب ابن العربی تلخیص شده است؛ در ده «باب» کوتاه: فی التوبة، فی الاعتقاد، فی الاخلاص، فی المحبة، فی الشوق، فی العشق، فی کیفیة الریاضات، فی الخلوة و شرائطها و آدابها، فی صفة المرید، فی المعرفة و المقامات و الحالات و تفسیر بعضها.

آغاز: الحمدلله الذی أنطق کل شیء تسبیحه و الصلاة علی رسوله و صفیه محمد المبعوث الی کافة العالمین و آله أجمعین.

انجام: و الله مسؤول ان یثبت قلوبنا علی الدین و ألسنتنا علی القول الثابت فی الحیاة الدنیا و الاخرة، اللهم استجب.

[کشف الظنون ۳۶۷/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه‌نویسی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۹۶۷ق؛ با عبارت «وقف و انا الاحوج، احمد الکوسج»؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۳۷پ–۴۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۷–۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۰۰/۷

در ۱۰ باب به عربی، در فهرست از ابن عربی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور زرکوب، ۲۱گ (۹۷–۱۱۷)، ابعاد متن: ۸/۵×۲۷/۵، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶–۵۹۶]

۳. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۲–۴۷

در فهرست از بسطامی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: فخرالدین محمد، تا: ۱۱۷۰ق؛ جلد: مقوایی با روکش پلاستیکی آبی رنگ، ۲۲ص، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲۷/۸
آغاز: الحمدلله الذی جعل العلم مفتاح الجنة و جعل اسنانه اتباع السنة و خص بعض اولوا العلم بمواهب المنة؛ **انجام:** و الله تعالی مسئول ان یثبت قوبنا علی الدین و ان یثبتنا علی القول الثابت فی الحیوة الدنیا و الاخرة.
آغاز این نسخه با آغاز نسخه مرعشی متفاوت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی، ۱۳گ (۱۶۳پ-۱۷۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۷۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: نور الدین افندی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۱۳گ (۷۶پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۲۵۱]

● تحفة السفر لنور البصر / بلاغت / فارسی

tohfat-os safar li-nūr-el basar

بسمل شیرازی، علی اکبر بن علی، ۱۱۸۷-۱۲۶۳ قمری
besmel-e šīrāzī, ʻalī akbar ebn-e ʻalī (1774-1847)

اهداء به: ابوطالب (فرزندش)
تاریخ تألیف: ۷ رجب ۱۲۴۴ق؛ محل تألیف: بندر ابوشهر
در معانی و بیان و بدیع، در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ذکر آنچه قبل از شروع در مقصود دانستنی است؛ باب ۱. اقسام استعارات؛ باب ۲. بیان کنایات؛ باب ۳. صنایع ادبی؛ خاتمه: در تشبیهات و وجوه شبه و تمثیل. نویسنده می‌گوید: پس از سال‌ها سفر و قطع منازل و گذارندن ایام به بطالت چنان دیدم که بقیه عمر به‌گوشه‌ای نشینم و به امری بپردازدم تا مصاحب ایام عزلت و تنهائیم باشد. آخر فکرم به آنجا رسید که رساله‌ای در مجاز و استعاره و کنایه و تمثیل و صنایع ادبی فراهم آورم و به جهت فرزندم ابوطالب ارمغان گردانم. شکر خدا را که به سال ۱۲۴۴ هـ‌ق. هنگام توقف در ابوشهر در خدمت حسنعلی میرزای قاجار فرمانفرمای فارس موفق شدم تا دست به تحریر آن زنم و این رساله را بپردازدم.
آغاز: مسافران دیار بندگی را در درگاه حضرت اله چه راه آوردی خوشتر از بهر حمد و ثناست و راه نوردان طریق شرمندگی را در دربار خداوند کریم چه بهتر از اعترافت گناه
[الذریعه ۴۴۱/۳؛ منزوی ۲۱۳۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و معلوم باشد که پادشاه بنفس خود کسی را نکشد با قرینه دیگر باشد مجاز است والا حقیقت الحمدلله علی اوله و آخره.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۷ رجب ۱۲۴۴ق، جا: بندر ابوشهر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۵۹گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** امید که فرزند ارجمند از بهر بهره ورد هر که را بر لغزش جامه و سیاه کاری نامه نظر افتد قلم عفو بر جریده خطایا کشد و روح فقیر را به فاتحه یاد و شاد نمایند ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (شاید)، تا: رجب ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۸-۹۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ رجب ۱۲۴۴ق، جا: بندر بوشهر، برای حسینعلی میرزا قاجار؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی، ۵۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۶سم [ف: ۲-۱۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ با ترنج، ۶۳گ، ۱۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۷۰]

۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۰۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶۸گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۲۹/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** در هنگام فراغ تألیف آن پرداخته به اتمام رسید به ید مؤلفه ... ابن علی ابن اسماعیل محمد مهدی علی اکبر غفر لهم و لوالدیهم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سپاهانی سیاه، ۱۲۷گ (۱۱۹-۲۴۵)، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۵۸]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** در هنگام فراغ بتألیف آن پرداختم باتمام رسید
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق [این تاریخ با تاریخ ذکر شده برای تألیف این کتاب سازگار نیست]؛ با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد، ۷۴ص (۱-۷۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۶-۱۴۱]

۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۳۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۳ رجب ۱۲۴۸ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ (۳۱پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۰۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۹۹/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** باتمام رسید بید مؤلف ... ابن علی بن محمد اسمعیل [بن] محمد مهدی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ جمادی الاول ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۵۲۴-۵۵۹)، ۱۷ سطر (۱۳/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۲۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و معلوم باشد که پادشاه به نفس خود کسی را نکشد یا قرینه دیگر باشد مجاز است و الا حقیقت الحمدلله اوله و آخره ... و روح فقیر را به فاتحه ای یاد و شاد نماید.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵-۲۵]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۱۳/۱**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و روح فقیر را بفاتحه یاد و شاد نمایند
خط: نستعلیق، کا: جهانگیر میرزا، تا: رجب ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: حنایی فرنگی، جلد: تیماج، ۲۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۵۴]

۱۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۶۹**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و معلوم باشد که پادشاه بنفس خود کسی را نکشد یا قرینه دیگر باشد مجاز است و الا حقیقت
خط: نستعلیق زیبا، کا: یوسف بن احمد، تا: شعبان ۱۳۱۲ق، به جهت نظام الملک وزیر لشکر؛ مجدول؛ جلد: مخمل سبز عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۳۰]

۱۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹/۲ سرود**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق [نشریه: ۱۳-۴۱۱]

← تحفة السلاطين ﴿ تحفة الوزراء

● **تحفة السلاطين** / اخلاق / فارسی

tohfat-os salātīn

مصنفک، علی بن محمد، ۸۰۳-۸۷۵ قمری

mosannefak, ‘alī ebn-e mohammad (1401-1471)

اهدا به: الغ بیک (۸۰۳-۸۷۶ (یا ۸۷۱)ق)

رساله‌ای در پند و اندرز و مشتمل بر بیست «باب»، عناوین چند باب: باب ۱. در آن که چهار چیز نتوان کرد الا به چهار چیز پادشاهی نتوان کرد الا به عدل و دشمن هلاک نتوان کرد الا به دوستی محبت نتوان افزود الا به تواضع و به مراد نتوان رسید الا به صبر؛ باب ۲. در آن که چهار چیز را از چهار چیز چاره نیست پادشاهی را از سیاست وزیر را از امانت لشکر را از ترتیب و رعیت از رعایت؛ باب ۳. در آنکه چهار چیز آفت سلطان است ذهول امیران خیانت وزیران گستاخی حقیران حسد نظیران؛ باب ۴. در آنکه چهار چیز دوام سلطنت است عدالت و شجاعت مروت و فتوت سخاوت و پاک دامنی محبت و حسن خلق؛ باب ۵. در آنکه چهار چیز نباید کرد تا تحسر نباشد رجوع کارها به ناسزایان نیکوئی با ناکسان در کارها تعجیل کردن فسق و فجور؛ باب ۴. در آنکه چهار چیز موجب نیکبختی است اصل پاک دل پاک رای مستقیم طبع سلیم

[فهرستواره منزوی ۳۶۵/۶]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۹
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله الذی انام عیون الجور بایقاظ قلوب السلاطین و اجری عیون الامن بین الانام بانطماس ... اما بعد این کتاب مشتمل است بر آنکه حکماء از کتب قدما اختیار کرده اند و فوائد بسیار در ضمن هر حرفی مرقوم و معلوم میشود ... و این رساله مسمی بتحفه السلاطین و مبوبست به (۲۰) باب و بهر بابی چهار نصیحت و بالله التوفیق؛ **انجام:** تمام شد این رساله تحفة السلاطین امید اله شر فلحاظ حضرت اقدس ... ولیعهد روحنا فداه را باید. الحقیر الفقیر محسن منشی المتلخص بشعاعی بدرالشعرا شهر جمادی الاولی سنه ۱۲۸۷. مطلع قصیده محسن منشی.از آن زمان که ز من ماه من کنار و جداست ×× مثال ابروی او قامتم ملال آساست ... نسخه: بقای شاه و ملکزاده در مجاری ملک ×× چنان بود که بقای خدای و ملک خداست
خط: نستعلیق، کا: محسن منشی، تا: ۱۲۸۷ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج روکش مخمل سبز گلدار، ۲۰ص، ۷ سطر، اندازه: ۹/۶×۱۵/۴سم [ف: ۷-۱۸۹]

● **تحفة السلاطين** / طب / عربی

tohfat-os salātīn

متطبب، علی بن احمد، ق۹ قمری

motatabbeb, ‘alī ebn-e ahmad (-15c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۵ ذیحجه ۸۹۷ق

در پزشکی. نام کتاب در پایان دیده می‌شود.

[دنا ۹۵۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۰۰
آغاز: بسمله. و به نستعین احمدالله علی عزه و تمکینه حمدا یوافی نعمه و اشکره علی فضله و تکریمه شکرا یکافی مزید کرمه.. اما بعد یقول.. علی بن احمد المتطبب اللاهیجانی: الاطباء اجتمعوا علی اثبات فضیلة علم الطب؛ **انجام:** و یعمل معجونا بالرسم الشربة قدر عفصة بعد اربعین یوما. تمت الرسالة المسماة بتحفة السلاطین علی ید ... علی بن احمد المتطبب اللاهیجانی ... فی یوم الاربعة (؟) خمس و عشرین من ذی الحجة المحجة سنة سبع و تسعین و ثمانمائة الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و اصحابه و سلم تسلیما کثیرا.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۵ ذیحجه ۸۹۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۴۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۷۰۴]

● **تحفة السلاطين** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-os salātīn

بهبهانی، محمود بن محمد علی، ۱۲۰۰-۱۲۷۱ قمری

behbahānī, mahmūd ebn-e mohammad ‘alī (1786-

1855)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۱ق

کتابی مفصل در تاریخ و احوال انبیاء و معصومان چهارده‌گانه و معجزات و کرامات آنها که در دو جلد تنظیم شده؛ جلد اول دارای چهار «مقدمه» و هشت «باب» است: ۱. بعضی احوال حضرت آدم و شیث و ادریس علیهم السلام؛ ۲. ذکر بعضی از احوال حضرت نوح و معجزات آن جناب؛ ۳. ذکر بعضی از احوال هود (ع) و صالح و معجزات آن دو بزرگوار؛ ۴. ذکر بعضی از احوال ذی القرنین و خضر و ابراهیم و اسحق و ... و معجزات آنان؛ ۵. ذکر بعضی از احوال حضرت یعقوب و یوسف و ایوب و شعیب و معجزات ایشان؛ ۶. ذکر بعضی از احوال حضرت موسی و هارون و یوشع و معجزات آنان؛ ۷. ذکر بعضی از احوال انبیاء معروفین از بنی اسرائیل تا به حضرت عیسی (ع)؛ ۸. ذکر بعضی از احوال حضرت عیسی و کرامات منسوب به مریم (ع) و حوارئین. جلد دوم در چهارده «باب» در معجزات چهارده معصوم و «خاتمه».

آغاز: تحفه سلاطین اکسیر سعادتی است که چون برفلزات قلوب طرح شود زر خالص از سبیکه غیرتش رنگ باخته برآید وصفا بخش جوهر یقین آفتاب عنایتی است که

[الذریعه ۴۴۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۹۰۹/۲؛ مرآت الاحوال؛ سرگذشت بهبهانی ص ۴۶۶؛ فهرستواره منزوی ۳۶۵/۶ و ۱۷۹/۹]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مناسب چنانستکه در مجلد اول این کتاب مستطاب اکتفا به آنچه بیان شد نمود. شروح در مجلد ثانی که متعلقست باحوال پیغمبر آخر الزمان و اوصیای آن حضرت نمائیم بحول الله الملک المنان و من الله التوفیق الاعانه فانه خیر موفق و معین و کان الاختتام بفضل الملک العلام

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲ محرم ۱۲۴۱ق، جا: نهاوند (بلده)؛ در ابتدای نسخه شخصی یازده بیت در وصف کتاب سروده و ماده تاریخ اتمام کتاب را «اسم این تحفة السلاطین» بیان کرده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۵۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۷۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** در حیات او ایمان نیاوردید بعد از فوت او چگونه ایمان می‌آورید و اگر او را از قبر بیرون آورید در میان عرب ننگی خواهد بود از برای شما پس او را به حال خود گذاشتند و برگشتند

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ محرم ۱۲۴۱ق، جا: نهاوند؛ مهر: «محمد تقی بن محمد هادی بن محمود ۱۳۰۲» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر، ۱۴۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۳۵۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۷۴

جزو دوم و در چهارده «باب» و خاتمه آن در معجزات چهارده معصوم است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۱ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار، ۲۳۳گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۰۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۹۱۵

آغاز: برابر؛**انجام:** از قبر بیرون آورید در میان عرب ننگی خواهد بود از برای شما پس او را بحال خود گذاشتند و برگشتند و الله العالم بحقایق الامور

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ شوال ۱۲۵۷ق؛ مصحح، محشی با رمز «ص»، صورت خط مؤلف در ذیل برگ آخر؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور با عطف تیماج مشکی، ۱۷۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۸۰

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۸۴]

۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۹۲

آغاز: برابر

جلد اول ازآغاز تا بخشی از باب هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۰گ، ۲۶سطر، قطع: رحلی [ف: ۵]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۴۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطیبین الطاهرین بنده عاصی و مقربه کثرة ذنوب و معاصی معروض و مکشوف خاطر فیض مظاهر برادران ایمانی می‌دارد؛ **انجام:** هر چه بر سر دختران من می‌آید بر سر دختران تو بیاید از نیک و بد تو گفتی به پوشان بر من و به کسی اظهار مکن و تهیه سفر مرا بکن تا بروم و او را نکشم و از برای این کار آمده گفت راست گفتی یا رسول الله اکنون من شهادت می‌دهم به وحدانیت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف مخ: ۱-۳۵۵]

● **تحفة السلاطین** / منطق / فارسی

tohfat-os salātīn

انصاری، محمد بن جابر

ansārī, mohammad ebn-e jāber

اهداء به: حسین علی خان

در منطق در یک «مقدمه» و نه «باب»؛ نقل‌هایی از شفاء ابن سینا دارد.

آغاز: پوشیده نماند که علم منطق در میان علوم، علمی است در نهایت شرف و بلندی مرتبه و منزلت و باقی علوم عقلیه و نقلیه احتیاج شدیدی به او دارند

انجام: نهی ازو واقع شده و حکم به حرمت او کرده شده و او هجو مومن و مدح کافر و شعری که مشتمل باشد بر ترغیب مردم به امور محرمه ... شعرا در مرتبه کراهت و مرجوحیت

داشته اند.
[دنا ۹۵۷/۲ (۶ نسخه)]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و گفته اند که شعر ملکه باشد که با وجود آن قدرت حاصل شود.
در فهرست با عنوان «رساله در منطق» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن سید علی حسنی، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج تریاکی، ۸۶گ، ۱۹ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳-۹۰۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۲۷
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «منطق» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۷۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۳/۵سم [ف: ۳۷-۳۲]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۳۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۴۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۳۶۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۱۰-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۲۰۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۴۷
آغاز: احسن کلامی که ارباب عقل و اصحاب فضل به اسنه اقلام و رشحات مداد صدور دفاتر و سطور کتب را بدان موشح کنند ... و بعد چنین گوید ... محمد بن جابر انصاری که این رساله ایست در فن منطق مشتمل بر قواعد ضروریه؛ **انجام:** در باب دهم در شعر افتاده: و امامتکلمون شعر را بر کلام موزون متساوی الارکان و مقفی اطلاق کنند ... و از برای قافیه (برابر با س ۹ یک صفحه مانده به پایان ش ۲۳۰۳)
خط: نسخ، کا: محمد علی کرمان شاهی، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۷-۳۳۰]

● **تحفة السلاطین** / شعر، حیوان شناسی / فارسی
tohfat-os salātīn

اهداء به: شاه طهماسب صفوی (۹۳۰ق-۹۸۴ق)
تاریخ تألیف: قرن ۱۰ق

از اقلی (شاید علیقلی) که در دیباچه می‌گوید: هست «اقلی» سگی ز درگه شاه ×× نیست راهی دگر بجز ره شاه؛ به نام شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ق): شاه طهماسب رهنمای امم ×× صاحب هر چه هست سیف و قلم. سراینده در دیباچه از کار خود به نام «مقصد الابرار» یاد می‌کند که گویا در ابتدا نام همین مثنوی بوده است. رساله‌ای در اسب‌شناسی است که برای شناختن آداب و ابزار جنگ در آن روزگار نیز ارزشمند است. در چهارده «باب» که فهرست آنها به نظم در دیباچه آمده است: ۱. صفت اسب و نیک و بد آن؛ ۲. صفت زین و تکلتو و لگام؛ ۳. صفت مرد پر دل؛ ۴. صفت سلاح‌ها (تیر، شمشیر، سپر، کمان، زهگیر، تفنگ ...)؛ ۵. صفت نعلبند خبیر؛ ۶. رنگ مقبول و مردود؛ ۷. آموختن اسب نوزین؛ ۸. نگاهداری اسب و استر؛ ۹. درمان‌ها؛ ۱۰. صفت جوهر اسب؛ ۱۱. عیوب اسب و استر؛ ۱۲. مرکب رهرو؛ ۱۳. باز و بحری و چرخ؛ ۱۴. صفت رایض (نسخه حاضر باب‌های ۱۳و ۱۴ را ندارد).

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۶/۲
آغاز: بسمله. مرغ طبعم سخن کند آغاز ×× به ثنای خدای بنده نواز / آفریننده زمان و زمین ×× گستراننده مکان و مکین؛ **انجام:** گاه رفتن جهان بسوزاند ×× مرغ در آمدن از او ماند ...
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۱۰۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰گ (۵۸ر-۷۷پ) [ف: ۱-۴۸]

● **تحفة السلاطین** / اخلاق / فارسی
tohfat-os salātīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۱۰۶۹
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این رساله مشتمل است بر نصایح حکماء؛ **انجام:** در گرمابه به آب معتدل اندام شستن و دل شاد و خواطر بی دغدغه الحمدلله اولا و آخرا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [الفبائی: ۱۱۴]

← تحفة السلطان ← حقایق البرهان

● **تحفة السلطان** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-os soltān

تمامی شیرازی، محمد بن محمد صادق، ق۱۳
tamāmī šīrāzī, mohammad ebn-e mohammad sādeq (-13c)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۵۱ق
در این رساله بعضی از آیات قرآنی و احادیث نبوی که دلالت بر افضلیت علی بن ابیطالب (ع) بر انبیاء سلف و بر سایر ائمه

دارد نقل شده و یک یک آنها به فارسی شرح گردیده؛ دارای «مقدمه» و سه «باب»: مقدمه: در بیان آنکه امام زمان و خلیفه رسول الله باید از جانب خدای تعالی باشد؛ باب ۱. ذکر بعضی از آیات قرآنی که دال بر افضلیت حضرت علی بر انبیاء سالفه است؛ باب ۲. ذکر بعضی از احادیث دال بر افضلیت آن سرور بر انبیاء سالفه است؛ باب ۳. ذکر میلاد با سعادت آن حضرت.

[دنا ۹۵۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۰/۹]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۲۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الکریم المنان و القدیر الحکیم الدیان و الصلوة علی نبیه محمد صاحب الجود و الاحسات و آله المعصومین؛ **انجام:** لکن عادت موزون (= موران) باشد بال ملخی نزد سلیمان بردن. پایان نسخه: ختم بالخیر و السعاده علی ید مؤلف الراجی برحمة ربه الغنی فی شهر الکریم المنان شهر رمضان سنه ۱۲۵۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۲۵۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۸۹گ، ۱۰ سطر (۵/۵×۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۲۲۷]

● **تحفة السلطان** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-os soltān

عسکری سمنانی، محمد حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

ʻaskarī semnānī, mohammad hasan ebn-e mohammad (-19c)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۶ق

کتابی در شناخت اصول مذهب و دین و دانستن ارکان ایمان است مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «اصل» و یک «خاتمه» است و هر یک دارای چند «فصل».

آغاز: کرایم حمد و سپاس و عظائم شکر بی حد و قیاس سزای نثای حکیم و بازای آلای رحیمی است که نهال با کمال انسان را به بسط ظلال

انجام: عنان اطاعت از دست هدایت ایشان گرفتند و بنای اصل و فرع مذهب را بر پیروی رأی و هوا گذاشتند.

[دنا ۹۵۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۰/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی ابن محمد مهدی هاشمی سمنانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۷ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج قرمز، ۸۷گ، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱/۳۳-۱۴۷]

● **تحفة السلطان فی مناقب النعمان** / تراجم / فارسی

tohfat-os soltān fī manāqeb-en noʻmān

اهلی ترشیزی، یوسف بن محمد، ق۹ قمری

ahlī toršīzī, yūsof ebn-e mohammad (-15c)

اهداء به: ابوالمظفر شاهرخ سلطان

تاریخ تألیف: سلخ شوال ۸۳۹ق

ترجمه‌ای از «المواهب الشریفة فی مناقب ابی حنیفه» ابوالحسن علی بیهقی است که در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه» بوده و در ۵۵۶ق نگاشته بود: مقدمه در کنیت و اسم شریف؛ باب ۱. نسب و حسب ایشان؛ ... ۵. کیاست ذات و قابلیت جبلی او؛ ... ۱۰. ابتدای تحصیل و سعی ایشان؛ خاتمه در فایده گرفتن مسلمانان از علم ایشان و ذکر شاگردان ایشان. این کتاب در «هدیة العارفین» به اهلی شیرازی، محمد بن یوسف نسبت داده شده است.

[فهرستواره منزوی ۲۰۴۹/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۰

آغاز: الحمدلله الذی احیی سنة نبیه ببیان النعمان و الصلوة و السلام علی رسوله محمد اشرف نبی عدنان و علی آله؛ **انجام:** یا رب همه را عاقبت نیکو ده ×× باشد که در آن میان یکی من باشم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب؛ جلد:تیماج سبز،۶۹گ،۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۱۴۸]

● **تحفه سلطانی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye soltānī

گیلانی، علی زین الدین، ق۱۳ قمری

gīlānī, ʻalī zayn-od-dīn (-19c)

به‌نام یکی از والیان

در اصول پنجگانه دین، در یک «مقدمه» و پنج «مقاله» و یک «خاتمه».

[دنا ۹۵۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۰/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۷۸/۲

آغاز: ای نام تو در دو کون مقصود وجود ×× نام تو محمد و مقامت محمود / دل بر لب دریای شفاعت بستم ×× زان روی روان می‌کنم از دیده دو رود؛ **انجام:** اکنون چون مقام حرز و عوذه است از آن تجاوز ننموده ختم کلام بان می‌نماید

خط: نسخ، کا: مهدی بن احمد، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۲۶گ (۵۲ر-

۱۷۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۱۵۵]

● **تحفه سلطانی** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfe-ye soltānī

رساله‌ای عرفانی مشتمل بر سه «مقدمه» و سه «قاعده»: مقدمه ۱. در شرف و فضیلت انسان و ترجیح او بر سایر مخلوقات صورة و معنی؛ مقدمه ۲. بیان عشق و معشوق و کیفیت آن؛ مقدمه ۳. بیان فقر و تحقیق وصول فقر به حضرت عزت؛ قاعده ۱. شرف و فضیلت توحید عقلاً و نقلاً و کشفاً؛ قاعده ۲. تعریف و تقسیم توحید علماً و عیناً و حقاً؛ قاعده ۳. کیفیت توحید و تعیین مراتب آن شریعت و طریقت و حقیقت.

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۳۱/۲

آغاز: حمد و ثنای بی غایت و شکر و سپاس بی نهایت حضرت بزرگوار پادشاهی را و بارگاه با عظمت سلطانی را که به حکم کنت کنزاً مخفیاً؛ **انجام:** من یهدی الله فهو المهتد و من یضلل الله فلا هادی له و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل این ست آخر وصیت و آخر رساله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ شعبان ۱۰۳۱ق؛ مصحح؛ مهر «محمد هادی الفیضی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۵۹پ-۱۰۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۷]

● **تحفه سلطانی و هدیه مجلس خاقانی = اصول دین**

/ فلسفه / فارسی

tohfe-ye soltānī va hedīye-ye majles-e xāqānī = osūl-e dīn

حویزی، جعفر بن عبدالله، -۱۱۱۵ قمری

hovayzī, ja'far ebn-e 'abd-ol-lāh (-1704)

اهدا به: سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۵ق

یک دوره فلسفه است در دو بخش: طبیعی و الهی و هریک در چند «مقصد»، و هر مقصد دارای چند «مطلب» و «فصل» است: مقدمه در تعریف حکمت و بیان اقسام آن؛ بخش اول، علم طبیعی: مقصد ۱) معنی جسم و تحقیق بعضی از احوال او (مقدمه و دو مطلب)، ۲) تقسیم اجسام و مجملی از احوال خاصه هر یک (پانزده فصل)، ۳) بیان حال اعراض (ده فصل)؛ بخش دوم، علم الهی: مقصد ۱) امورعامه (۲ فصل)، ۲) اثبات واجب تعالی، ۳) ثبوت صانع تعالی و صفات واجب تعالی، ۴) بیان کیفیت صدور اشیاء از حق تعالی، ۵) عدل و ذکر افعال حق تعالی، ۶) نبوت (چهار فصل)، ۷) امامت، ۸) معاد.

خوانساری از آن یاد کرده و امین عاملی و صاحب نجوم السماء و قمی در فوائد الرضویه نقل کرده‌اند و در هیچ یک از مراجع که یاد کردیم برای این رساله نامی گفته نشده است و تألیفی به نام تحفه سلطانی از او یاد نشده است. در الذریعه و کشف الحجب نیز تحفه سلطانی نیامده است. مؤلف در بیشتر مباحث، نخست ادله مشائیان و اشرقیان و فرق متکلمین را با اختصار نقل می‌کند ولی خود از دلیل‌های نقلی و شرعی پیروی می‌کند و سخن متکلمین و حکما را بیشتر مردود می‌داند.

آغاز: دیباچه: جواهر کلمات طیبه حمد و سپاس که آغاز آموز عامه ناس از تجلی بان زیور خیر انجامی گیرد و زواهر فقرات زاهره شکر بیقیاس که خواتیم اعمال شریعت اساس از تزین بان پیرایه تمام پذیرد

آغاز متن: بسمله، لک الحمد یا الهی و منک الاعانة ... مقدمه در تعریف حکمت علمی است که به او حاصل میشود کامل شدن قوة نظریه و قوة عملیه بقدر طاقت بشریه

انجام: و راه تاویل باین امور دادن از جاده دین قویم بیرون رفتن است حق تعالی همه مومنین را توفیق سلوک راه حق و نعمت طاعت در دنیا و آسانی عقبات آخرت و خلود در روضه رضوان روزی کناد.

چاپ: بارها چاپ شده؛ مشار فارسی ۱۲۰۷/۱؛ تهران، ۱۳۳۹ش، سربی، ۲۱۱ص

[نسخه‌های منزوی ۷۳۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۶/۶ و ۱۸۰/۹]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج و سر، ۳۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ صفر ۱۱۱۷ق؛ مصحح؛ تملک بی نامی به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۶۹ و مهر «العبد المذنب علی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲-۵۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۸

آغاز: مقدمه: در تعریف حکمت و بیان اقسام او حکمت علمی است که باو حاصل می‌شود؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «حکمت» و ناشناس آمده. فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: خدابخش هروی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۱۴سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۵۷۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۰۵

آغاز: پذیر این و آن پرتو افکن بدایع آثاری که بر لوح محفوظ تقدیر ازلی نقشبندی صور نور نوعیه مادیات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد سعید حسینی مشهد سری، تا: ذیقعده ۱۱۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۶۱۱]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه شعبان ۱۱۱۸ق؛ تملک: محمد هاشم اصفهانی همراه مهر «عبده محمد هاشم» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی عطف گالینگور، ۷۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۶۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۷
آغاز: غیر آن اول حکمت الهی دوم حکمت طبیعی سیم حکمت ریاضی؛ **انجام:** برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: تعلیق، کا: محمد قاسم بن شیخ عبداللطیف الشریف، تا: چهارشنبه ۶ رجب ۱۱۲۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۳۳گ، ۱۷ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۳-۵۷۷]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۹۹
آغاز: یسمه تعالی ملك الاحقر صنعانی الخوانساری؛ **انجام:** و بان شخص غیر ازتعب عاید نگردد که باید غرض وصول
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۱۶
آغاز: ناصیه رستگاری تواند بود و در بیضای تحیات و تسلیمات که قره امیدواری توان نمود؛ **انجام:** دیگر آنکه هر تلخی مزاجش حار و جرمش کثیف است دیگر آنکه هر شوری مزاجش حار و جرامش معتدل است ...
تا فصل ۴ از مقصد ۳ از حکمت طبیعی را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، رکابه‌دار؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۱/۲
آغاز: بسمله بدانکه اثبات صانع عالم محتاج بمقدمات بسیار و به تطویل و اکثار نیست بلکه هر کس به احوال نفس و بدن خود نظر درستی کند؛ **انجام:** برابر
در فهرست از محمد بن حسن شیروانی دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۳ص (۲۵-۳۷)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۳/۱-۱۷]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۸۷/۱
آغاز: محمد جعفر شیخ الاسلام دارالسلطنه اصفهان مقرر فرمودند که قلم فرمانپذیری برداشته و همه ابواب آن را به عبارات فارسیه نزدیک به فهم بر لوح تحریر و تدوین نگاشته به عرض اقدس رساند؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول مقدمه)؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۸۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۰۳]

۱۲. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۷۰
آغاز: برابر متن؛ **انجام:** برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۷۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: شعبان ۱۲۰۷ق؛ مجدول، محشی، این یادداشت آمده: «نه صاحب کشف الظنون از این کتاب خبر داده و نه صاحب الذریعه فلیعرف قدره و لیغل مهره»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۲۸]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۰۳
بی کا، تا: ۱۲۲۲ق [د.ث. مجلس]

۱۵. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۵۱/۳
آغاز: برابر متن؛ **انجام:** برابر
در فهرست با عنوان «اثبات صانع» و از محمد بن حسن شیروانی دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ذیقعده ۱۲۲۴ق؛ ۷ص، قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۴۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی سنه خمس و عشرون و ماتین بعد الالف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق [رایانه]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: محمد باقر بن حیدر علی طالقانی الاصل، تا: ۱۲۷۰ق، جا: کجور مازندران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۵]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۴-۳/۱۴۴
آغاز: به زیباترین طرزی زیب افزای عیانکده شهود ساخته فسبحان من جعل الحکمة فضلاً یؤتیه من یشاء لیکون بصیراً و من یؤت الحکمة ... اما بعد بر موافقان مواقف حکمت الهی و عارفان معارف؛ **انجام:** مقصد ششم در نبوت و در آن چند فصل است. فصل اول در بیان وجوب فرستادن انبیا بنابر طریقه عدلیه قایلین به حسن و قبح عقلی.
از اول (قسمتی از دیباچه افتاده است) تا مقصد ششم در نبوت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای علامات بلاغ و تصحیح؛ جلد: مقوا صورتی، ۹۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲-۸۰۲]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی خوش، کا: محمد نصیر بن محمد علی

خوانساری، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: سوخت با ترنج و سرترنج، ۵۲گ (۶۳پ-۱۱۴پ)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲ص (۵۷-۲۰۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۴۰]

● **تحفة السلطانية** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-os soltānīya

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳-۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624-1687)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۸۳

آغاز: بسمله، حمد و شکر نامتناهی از حامد متناهی مران منعم غیر متنهای النعم را که نعمت عطاء وجود محمدی که نقطه؛ **انجام:** صفات کامله است از اتصاف کلامی و کلماتی که در ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **تحفه سلطانیه** / هیئت / فارسی

tohfe-ye soltānīye

ترمزی، محمد قاسم بن محمد طالب

termezī, mohammad qāsem ebn-e mohammad tāleb

اهدا به: عبدالعزیز بهادرسلطان

کتابی است در اخترشناسی شامل ده «مقاله» و هر مقاله دارای «مقدمه»: نسخه حاضر فاقد مقاله نخست می‌باشد؛ مقاله ۲. بیان چگونگی افلاک و خواص کواکب؛ ۳. بیان هیئت زمین و تقسیم اقالیم سبعه؛ ۴. بیان معنی و حقیقت جسک؛ ۵. سبب پیدا شدن بحار و دخان و بیان حقیقت ایشان؛ ۶. بیان حدوث کواکب ذوات الاذناب؛ ۷. بیان زلزله؛ ۸. بیان کلیات اقسام مرکبات؛ ۹ بیان مراتب معدنیات؛ ۱۰. بیان پیدا شدن فرزند از موالید ثلاث.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸۶

آغاز: دیده را دیدبان مردم کرد ×× جرح را بوستان انجم کرد / روز و شب در نهاد مهر نهاد ×× تاج زر بر سرسپهر نهاد؛ **انجام:** و به نهایت انجامید روش قلم تیزکام و جنبش خامه بی آرام در قطع منازل و طی مراحل جمع و ترتیب ... تمت.

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم، تا: ۱۰۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، مجدول مذهب، دارای اشکالی هندسی؛ مهر: «یدالله» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۳-۳۵۴]

● **تحفه سلطانیه** / نامه نگاری / فارسی

tohfe-ye soltānīye

حسن بن گل محمد

hasan ebn-e gol mohammad

دستور و روش نامه‌نگاری است، در سه «باب»: ۱. مکتوب و جواب آن؛ ۲. احکام سلاطین و حکام و جواب آن؛ ۳. مکاتبات شرعیه.

[گنج بخش ۱۱۷۱/۳ که هشت نسخه از آن رامعرفی نموده است؛ دنا ۹۵۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۴۳

آغاز: اول نامه بنام کردگاری که نگارنده لوح و قلم است و برآرنده عالم است؛ **انجام:** خواجه از کمال عدلش هست ملک آباد و خلق آسوده به سعادت منزول روح را

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ لغات دشوار در لابه‌لای سطور معنی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۳گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۳۷-۴۰]

● **تحفة السلطانية** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-os soltānīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۷۵

آغاز: بسمله. حمدی که حامدان ملاء اعلی و ذاکران؛ **انجام:** که به پایان رسید این گفتار ... سنه ۱۱۱۰

خط: نستعلیق، کا: بیلندی جنابدی، بدرالدین محمد بن محمد زمان، تا: ۱۱۱۰ق [رایانه]

● **تحفه سلطانیه** / فارسی

tohfe-ye soltānīye

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

● **التحفة السلطانية و الهدية الحسينية** / عربی

tuḥfat-us sulṭānīya wa hidyat-ul ḥusaynīya

گلستانه اصفهانی، محمد بن ابی تراب، -۱۱۱۰ قمری

golestāne esfahānī, mohammad ebn-e abī torāb (-1699)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

باید در نود و نه «باب» باشد.

[ریحانة الادب ۱۰۳/۳؛ دنا ۹۵۶/۲]

مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

می‌رسد به باب ۲۱؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۲۹۵ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۵۵۶]

● **تحفة السلطانية و الهدية الخاقانية** / گوناگون / فارسی
tohfat-os soltānīya va hedyat-ol xāqānīya
جزایری شوشتری، عبدالحسین بن عزیزالله، ق۱۳قمری
jazāyerī šoštarī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e ‘azīz-ol-lāh (-19c)
وابسته به: مقامات النجاة؛ جزائری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰–۱۱۱۲ق)
اهداء به: محمد شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۵۰ق
نویسنده می‌گوید چون به تهران آمدم درباریان فتحعلی شاه توجه خاص به من کردند. روزی از کتاب «مقامات النجاة» سید نعمة الله جزایری داستانی برای آنان گفتم. آنها را این داستان خوش آمد و آن را به فتحعلی شاه عرضه کردند. شاه مذکور دستور ترجمه آن کتاب را داد و من در صدد فراهم کردن وسائل ترجمه بودم که فتحعلی شاه جان سپرد و دولت محمد شاه قاجار درخشیدن گرفت پس بر آن شدم که این کتاب را به نام محمد شاه قاجار از عربی به فارسی در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه» بگردانم که همه حکایت از پیغمبر اسلام و احکام شرعی است امید آنکه مقبول رأی انور افتد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی فتح علی عباده ابواب التقرب الی سلطانه؛ **انجام:** بحق محمد و اله اهل الفضایل و الافضال من قال امین ابقی الله مهجته فان ذاک دعاء یشمل البشر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جا: محتملاً مشهد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۸۹گ، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴–۲۰]

← تحفه سلیمانی ≻ تحفه حکیم مؤمن

● **تحفه سلیمانی** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfe-ye soleymānī
پیرزاده، محمد رفیع، ق۱۱ قمری
pīrzāde, mohammad rafī‘ (-17c)
وابسته به: عقاید اولیای سبعه = عقاید اولیاء الله؛ گیلانی، سلطان محمود بن سلطان برهان الدین (قرن ۱۰)
اهداء به: شاه سلیمان صفوی
در عرفان شیعی است که آن را از کتاب «عقاید اولیاء الله» تألیف سلطان محمود بن سلطان برهان الدین زاهدی پسر شیخ جمال الدین علی پسر شیخ زاهد که نیای خود او است، به فارسی ترجمه کرده است. اصل کتاب به ترکی است و در آن عقاید و آرای شیخ صفی آمده است. مترجم در این ترجمه از استاد خود ملا رجب علی تبریزی استفاده کرده است.

[فهرستواره منزوی ۷/۱۸۰]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۴۵۱/۲
آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله المحمود لنعمه المعبود بقدرته المطاع فی سلطانه ... مخفی نماند که حضرت بیان الاولیاء؛ **انجام:** عنی ان لا اداة فیه له لشهادة الادوات.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۸۵گ (۳۳پ–۱۱۷پ)، ۱۵ سطر [ف: ۳–۳۶۵]

● **تحفه سلیمانی** / فقه / فارسی
tohfe-ye soleymānī
حسینی، مرتضی بن محمد، ق۱۱ قمری
hoseynī, morteza ebn-e mohammad (-17c)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی
در یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه»: مقدمه در ذکر احادیثی که در باب فضیلت نماز و علت وجوب نماز؛ باب ۱. بیان شروط صلوة؛ باب ۲. بیان صلوة واجبه و احکام متعلقه به آن؛ باب ۳. بیان صلوة مستحبه و احکام متعلقه به آن؛ خاتمه در ذکر تعقیبات و ادعیه وافیه.
آغاز: بسمله، فاتحه ابواب نجات که رای ارباب درایت و روایت بر آن متفق و در نظر اصحاب عقل و کیاست محقق است معرفت ذات کامل الصفاتی است ...
انجام: خدای تبارک و تعالی می‌فرماید که لبیک چه حاجت داری.
[دنا ۲/۹۵۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مجدول، با حاشیه «منه»؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱–۷۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۹ق؛ دارای سرلوح مرصع، مذهب، مجدول، کمند کشی به زر، محشی از مؤلف؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی زرشکی، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۱۲۹]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مذهب، با حواشی منه، یادداشت به خط حسین ملک در ابتدای نسخه به تاریخ ۵ محرم ۱۳۴۸؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۲سم [ف: ۲–۱۱۰]

● **تحفه سليماني = سبحة الاخبار = مختصر تواريخ سليماني = تاريخ مشجر = تاريخ انبياء و پادشاهان = مختصر التواريخ سليماني** / تاريخ جهان / فارسی
tohfe-ye soleymānī = sobhat-ol axbār = moxtasar-e tavārīx-e soleymānī = tārīx-e mošajjar
صفی قليخان، ق۱۱ قمری
safī qolī-xān (-17c)
وابسته به: تحفه سليماني = سبحة الاخبار = مختصر تواريخ سليمانی؛ ترک، يوسف بن عبداللطيف (–۱۰)
اهدا به: شاه سليمان موسوی صفوی (۱۰۷۷–۱۱۰۵ق)
تاريخ تأليف: ۱۰۷۸ق؛ محل تأليف: ايروان
شجره تاريخ پيامبران عبرانی و پيامبر اسلام و دوازده امام و خلفای عرب و پادشاهان ايران (چهار طبقه پيش از اسلام و يازده طبقه پس از آن) تا شاه عباس (۹۹۶–۱۰۳۸ق) از طبقه صفويان و شجره خاندان مغول و عثمانی تا سلطان عثمان خان است. اصل ترکی آن از يوسف بن عبداللطيف است (ساخته ۹۵۲ق) که آن را از روی نسخه‌های معتبر فارسی برای ترک‌زبانان تأليف يا ترجمه کرده و به نام سلطان سليمان بن سليم قيصر موشح گردانيده است. آنگاه بازرگانان آن را در شوال ۱۰۷۸ از روم به ايروان آورده و به نظر شاه صفی قلی خان حاکم ايروان رسيده است. او که کتاب را از جهت لغات دشوار ديده به ترجمه فارسی اقدام کرده است و در اين ترجمه در عبارات ترکی دخل و تصرفی نشده و عين ترجمه شده است.
آغاز: بسمله تيمناً بذکر من جری بامره القلم و تبرکا باسم من شب به الرقم حمد بيحد و ثنای بيعد مر واجب الوجودی را سزد که بمدلول حمزت طيبه آدم بيدی اربعين صباحا پرکار قدرت و ارادتش دايره وجود آدمی را از کتم عدم بصحيفه شهود عالم انگاشته ... اما بعد بر ضمائر خورشيد نظاير ارباب دانش پوشيده نماند که اين مجموعه ... که يوسف بن عبداللطيف از اصل نسخهای معتبر فارسی بنا بر التماس ترکی زبان فارسی مدان ... مترجم ساخته باسم سلطان سليمان بن سلطان سليم قيصر موشح گردانيد که مقارن تاريخ شهر شوال ... مطابق بسنه ثمان و سبعين و الف من الهجرة النبويه ... بوساطت حمل و نقل تجار از بلاد روم ببلده منصوره ايروان ... بترجمه فارسی آن قيام نمود ...
انجام: چون نسبت کلام در اين مقام موجب اطناب بود اختصار رفت. و الله اعلم بالصواب.
[نسخه‌های منزوی ۴۱۲۲؛ دنا ۹۵۹/۲ (۱۳ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۵۹۴/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تيماج مشکی، ۳۷گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۹×۳۲سم [ف: ۱۲–۲۶۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سفيد، جلد: تيماج آلبالويی با ترنج، ۳۸گ، ۱۷سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [سنا: ف: ۲–۲۰۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۶۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابوالفتوح ابوالبقا السلطان ... فردوس مکان.
خط: نستعليق، کا: عوض علی، تا: ۱۸ رجب ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تيماج مشکی، ۴۰گ (۸۲پ–۱۲۱ر)، ۲۰ سطر (۱۳×۲۴/۵)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۱۵–۴۱۰۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۲-فيروز
دارای افزودگی‌هايی است و تا فتحعلی شاه قاجار را دارد و تاريخچه او را نويسنده از جهان آرا نقل کرده است. در نسخه نام کسانی که نه پادشاهند و نه پيغمبر مانند شافعی و ابوحنيفه گنجانيده شده و نيز نسخه خالی از مطلب غلط نيست؛ خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تيماج زرد، ۸۶ص، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۲۱–۳۲۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۷۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** عليمحمد ميرزا محمد حسين ميرزا.
اين نسخه در زمان فتحعلی شاه فراهم شده و پادشاهان ايران را که پس از شاه سليمان و عصر ترجمه اين کتاب بوده‌اند بر آن افزوده‌اند و سلسله اولاد فتحعلی شاه و پسران او: عباس ميرزا، محمد علی ميرزا و محمد قلی ميرزا و حسينعلی ميرزا و محمد ولی ميرزا و حسنعلی ميرزا و عليشاه ظل السلطان و شيخعلی ميرزا و محمد تقی ميرزا و علينقی ميرزا رکن الدوله و محمد رضا ميرزا و محمود ميرزا و عبدالله ميرزا و کيکاوس ميرزا و امام ويردی ميرزا را نيز بر آن افزوده اند؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی رگه دار آهار مهره، جلد: ميشن خرمايی، ۱۰۲ص، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۶–۲۲۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۴
آغاز: برابر
خط: نستعليق زيبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج مشکی، ۴۳گ، اندازه: ۲۵×۳۷سم [ف: ۳–۲۵]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۵۹۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** کارهائی را که تا کنون از آن خسرو جهاندار از فتوحات اتفاقيه و رزمهای با روسيه و روميه و غلبه بر آنها و ديگر ولايات دست داده است از قراريست که در تاريخ جهان آرا و ساير کتب مسطور و مشروح است.
خط: نستعليق و نسخ تحريری، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی؛ مهر: ناصرالدين شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه فرنگی، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه‌ای منقش به گل و بته الوان، ۸۴ص، ۱۲–۱۴–۳۵ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۸سم [ف: ۵–۲۴۱]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۵۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بایست از عدلش معمور و مأمون آمد و کارهائی که تاکنون از آن خسرو جهاندار از فتوحات اتفاقیه و رزمهای با روسیه و رومیه و غلبه بر آنها و دیگر ولایات دست داده است از قراریست که در تاریخ جهان آرا و سایر کتب مسطور و مشروح است.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه‌ای منقش به گل و بته الوان، ۸۶ص، ۶-۳۷ سطر، اندازه: ۲۶/۵×۴۰سم [ف: ۵-۲۴۸]

۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بایست از عدلش معمور و مأمون آمد و کارهائی که تاکنون از آن خسرو جهاندار از فتوحات اتفاقیه و رزمهای با روسیه و رومیه و غلبه بر آنها و دیگر ولایات دست داده است از قراریست که در تاریخ جهان آرا و سایر کتب مسطور و مشروح است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، ۸۶ص، ۴-۴۸ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۷سم [ف: ۵-۲۵۰]

۱۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۴

آغاز: یازدهم- ختم دولت و سلطنت بر خواقین و سلاطین خاندان دولت توامان صفویه جفت الانوار القدسیه ساحت روی زمین معموره و خرابه بر جمله یکصد و پنجاه و چهار هزار فرسخ است؛
انجام: تاکنون از آنخسرو جهان دار از فتوحات القافیه در رزمهای با روسیه و رومیه و غلبه بر آنها در دیگر امورات عظیمه بظهور رسیده در زینت التواریخ و سایر کتب مسطور است ...

در این کتاب تاریخچه‌ای از اجداد و نسب فتحعلیشاه قاجار از ابتدای ظهور حضرت آدم علیه السلام و پادشاهی کیومرث شرح و تفسیر شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: فستقی ضخیم، جلد: مقوای روغنی بوم مرغشی قهوه‌ای، ۸۴ص، ۷-۹-۱۳ سطر، اندازه: ۲۷×۴۱/۵سم [ف: ۵-۲۴۴]

۱۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بایست از عدلش معمور و مأمون آمد و کارهائی که تاکنون از آن خسرو جهاندار از فتوحات اتفاقیه و رزمهای با روسیه و رومیه و غلبه بر آنها و دیگر ولایات دست داده است از قراریست که در تاریخ جهان آرا و سایر کتب مسطور و مشروح است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمنددار؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی منقش به گل و بته الوان؛ ۸۶ص، ۶-۱۳ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۸سم [ف: ۵-۲۴۶]

۱۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بایست از عدلش معمور و مأمون آمد و کارهائی که تاکنون از آن خسرو جهاندار از فتوحات اتفاقیه و رزمهای با روسیه و رومیه و غلبه بر آنها و دیگر ولایات دست داده است از قراریست که در تاریخ جهان آرا و سایر کتب مسطور و مشروح است.

خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم زرک منقش به گل و بته الوان با حواشی تزئینی، ۸۶ص، ۶-۱۷ سطر، اندازه: ۲۱/۳×۳۰/۸سم [ف: ۵-۲۴۹]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۸۰۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ:فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۱گ (۹ر-۳۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۱۰۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مشتمل بر دوائر و تقسیمات؛ کاغذ: فستقی، ۴۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۳×۳۱/۵سم [ف: ۲-۱۵۳]

● تحفه سلیمانی / طب / فارسی

tohfe-ye soleymānī

طبیب تهرانی، محمد هاشم بن محمد طاهر، ق۱۱ قمری

tabīb-e tehrānī, mohammad hāšem ebn-e mohammad tāher (-17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

تاریخ تألیف: آغاز ۱۰۸۸ و انجام ۸محرم ۱۰۸۹ق

در خواص و حقیقت و ماهیت «جدوار» و «فاد زهر» و «مومیا» و چگونگی به کار گرفتن اینها را در علاج بیماران چنانکه خود به تجربه یافته یا در کتاب‌های پزشکی دیده است، مشتمل بر سه «باب»: ۱. حقیقت جداور، دارای ده فصل؛ ۲. بیان فادزهر، دارای چهار فصل؛ ۳. فواید مومیا، دارای سه فصل.

آغاز: اجناس سپاس حکیمی را سزاست که باقتضای حکمت شامله و قدرت کامله در یک آن سیال صورت

انجام: و بعضی گفته اند که بدل او به گوزن موم و مثل موم روغن زیتون است و لنختم علی هذا القدر ... نسأل الله یغفر لنا یوم الحساب بفیض فضل سبحانی رساله موصوفه تحفه سلیمانی

[دنا ۹۵۸/۲ (۴ نسخه)؛ الذریعة ۴۴۲/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۰۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۸/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** از مکابره عنود محفوظ و بعفو و اغماض محفوظ باشد، فسبحانک اللهم ازل غمی و فرج همی ...

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن صفات الله نائینی، تا: یک‌شنبه سلخ ذیحجه ۱۱۰۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۷-۲۸۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶/۷۲-۷۰۷۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۴۹ر-۵۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۸۰۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و همه جا وصف او را کرده اند و اعتقاد حقیر هم همین است.

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل فرزند عبدالوهاب، تا: ۲۱ شوال ۱۲۷۶ق، حسب الأمر آقا میرزا محمد حسین؛ مصحح، محشی؛ مهر: «شمس العلما» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی،آهار مهره، ۳۷گ (۱-۳۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۲۹-۵۷۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۴]

● **تحفه سلیمانی = مجموعة القواعد** / هیأت، ریاضیات / فارسی

tohfe-ye soleymānī = majmū‘at-ol qavā‘ed

مشهدی حسینی، عنایت الله بن محمد زمان،ق۱۱ قمری

mašhadī hoseynī, ‘enāyat-ol-lāh ebn-e mohammad zamān (-17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی

تاریخ تألیف: ۱۰۷۸ق

در تقویم و زیج دارای یک «مقدمه» و ۸۹ «صفحه» و ۲۴ «تحفه». در اول کتاب نام جماعتی از رصدبندان و زیج‌نویسان پیش و پس از اسلام را یاد می‌کند و پس از ذکر عبد العلی بیرجندی و شرح او بر زیج سلطانی می‌گوید: «و بعد از آن به دویست و سی سال ... در عهد خلافت ... شاه سلیمان صفوی حسینی ... جماعتی از ماهرین این صناعت رسالها پرداخته‌اند ... با وجود این همه تألیفات ... هنوز سالکان مسالک تحقیق ... تشنه لب و محرومند ... لاجرم بنده خاکسار ... المرجو بعنایة الله الابدی ابن شرف الدین محمد زمان مشهدی خواست تا با قلت بضاعت ... از این تحریر از درر ولالی ... صدفی معرا از خزف بدست آورد ...». عناوین «تحفه»ها: ۱. معرفت تقویم آفتاب؛ ۲. معرفت میل آفتاب؛ ۳. معرفت ارتفاع از ظل؛ ۴. معرفت عرض بلد از غایت ارتفاع؛ ۵. معرفت بعد کوکب؛ ۱۰. معرفت مطالع بلد و کوکب؛ ۱۵. معرفت سمت از ارتفاع؛ ۲۰. معرفت عرض افق حادث؛ ۲۴. معرفت تواریخ و استخراج آن از تاریخ معلوم.

آغاز: بسمله و به ثقتی، حمد بی حد و ثنای بی عدد و ستایش دور از آلایش خالقی را سزد که اطباق سموات بر افراشته اوست که تبارک الله الذی جعل فی السماء بروجاً و جعل فیها سراجاً

انجام: پس معلوم شد که روز اول شهریور ماه در یک‌شنبه باشد و روز سیزدهم او جمعه باشد و هو المطلوب

[نسخه‌های منزوی ۲۵۳؛ نشریه ۲۳۷/۷؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۴/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز،۱۱۷گ(۷پ-۱۲۳ر)،۱۷سطر،اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۴۱۰]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با رسم‌های دقیق و جدول‌های ستاره شناسانه، سپس «اسطرلاب» عراقی؛ ۱۴۲گ (۱-۱۴۲) [ف: ۳-۳۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۹۲/۱-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۱۳

نسخه عنوان تا تحفه ۱۴ است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با شکلها و رمزها، محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۱۶۹-۱۷۸)، ۲۰ سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۳]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۳/۷

آغاز: بدانکه آلاتی که حرکات کواکب و توابع آن به آن معین شود نصف دور اسکندریست

خط: نسخ، کا: احمدبانی، تا: ۱۲۳۷ق [نشریه: ۷-۲۳۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسین ساوجی، تا: ۱۲۸۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۴۰گ (۱۰۱-۱۴۰ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۲-۱۲۶]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۸/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ دارای جداول؛ ۱۵۳ص (۱۱۴-۱۶۶) [ف: ۳-۳۶۵]

● **تحفه سلیمانی = ترجمه ارشاد مفید** / تاریخ / فارسی

tohfe-ye soleymānī = t.-ye eršād-e mofīd

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟-۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū’ī, mohammad masīh ebn-e esmā‘īl (1628-1715)

وابسته به: الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد؛ مفید، محمد بن محمد (۳۳۶-۴۱۳)

به دستور: شاه سلیمان صفوی

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۰۸۷ق

ترجمه مفصلی از کتاب «ارشاد» شیخ مفید با توضیحاتی لازم در حاشیه. این کتاب در دو جزء و به دستور شاه سلیمان صفوی ترجمه شده و بدین جهت آن را «تحفه سلیمانی» یا «التحفة السلیمانیة» نامیده است.

آغاز: خطبه سرایان منبر هدایت و رهنمایی و ثمره تعلیم دانش آرایان کشور معرفت و دانایی شناخت ایزد بی همال و یگانه بی شبه و مثالی است که هر چند رشته دور و دراز از عد و احصاء

چاپ: مشار فارسی ج۱، ص۱۲۰۸؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۰۳ق، رحلی، ۵۳۷+۱ص
[الذریعة ۴۴۲/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۸/۳؛ دنا ۹۵۹/۲ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۳۰ و عکسی ۱۷۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیام قیامت از برای حساب و جزا بظهور خواهد رسید و الله تعالی اعلم است به آنچه واقع خواهد شد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواسط صفر ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: پس از صفحه اول؛ از روی نسخه خط مؤلف و در عصر وی، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۹-۳۴] و [عکسی ف: ۵-۲۳۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۶۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ مجدول مذهب، مقابله شده؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: میشن قرمز، ۲۷۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۲سم [ف: ۲-۱۱۱]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۶۵۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و در میان شیعه بعضی نقل کرده‌اند که فاطمه علیها السلام بعد از پیغمبر صلی الله علیه و آله اسقاط ولد ذکری کرد که در حین حل او را رسول خدا صلی الله علیه و آله محسن نام کرده بود و بنابر قول این طایفه عدد اولاد احجاد امیرالمؤمنین بیست و هشت خواهد بود
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالجلیل الجنابذی معروف به «واثقی»، تا: ۱۱۰۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ: ۱-۳۵۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۸۹
آغاز: کاخ معلای کمالش نه در آن مرتبه که فکر مستقیم اگر از عرش برین کرسی بزیر پا گذارد؛ **انجام:** من موجز الاحتیاج علی امامة الائمة علیهم السلام و مختصر من اخبار هم کفایة فیما قصدناه و الله ولی التوفیق و هو حسبنا و نعم الوکیل تم.
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ربیع بن محمد میرزا، تا: ۱۱۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: حسین بن محمد تقی حسینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۵سم [رایانه]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیام قیامت از برای حساب و جزا به ظهور خواهد رسید، والله تعالی اعلم است به آنچه واقع خواهد شد.
خط: عبارات عربی نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۲۴۰گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۱-۱۵۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۹۶
کامل؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۷ش۳-۴-۲۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۶۴
آغاز: این خدمت فیض قرین و گزارش این موهبت خیر آیین مبادرت جسته بترتیب ابواب و فصول اصل کارگزار ترجمه شد؛ **انجام:** پس میرویاند الله تعالی بآن باران گوشتهای مؤمنین را و گویا می‌بینم ایشانرا که در کرده اند قبرستان جهینه در حالتی که می‌تکانند و پاک می‌کنند موهای خود را از خاک.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع، محشی از مؤلف؛ جلد: روغنی قهوه‌ای ترنج با نقش گل و بوته، ۳۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۶-۵۵]

● **تحفه سلیمانی** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye soleymānī
مختاری سبزواری، روح الامین بن شمس الدین محمد، ق۱۲ قمری
moxtārī sabzevārī, rūh-ol-amīn ebn-e šams-od-dīn mohammad (-18c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵)
در اثبات واجب و پیامبری و امامت، در ۱ «مقدمه» و ۱۴ «مطلب» و ۱ «خاتمه».
آغاز: ثنای بیحد سزاوار معبودی است که عارفان آگاه و عابدان درگاه باشارت با بشارت و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون.
انجام: از خطا این بی بضاعت در گذر تا از مضمون بلاغت مشحون آیه وافیه الهدایة من عفا و أصلح فأجره علی الله بهره مند گردد. تمت
[نسخه‌های منزوی ۹۱۰/۲؛ دنا ۹۵۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۱/۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۲۲
خط: نسخ، کا: فضایل بن جلال الدین، تا: ۲۱ شوال ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۶۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴۹/۲
آغاز: نبوت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و امامت ائمه إثنی غشر صلوات الله علیهم؛ **انجام:** برابر
کا: ملا محممد کریم ولد بیرام قلی، تا: ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۶۱گ (۱۶-۷۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۶۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۶۷
آغاز: التکریمی است که تاسحاب وجود فایض الجودش در شب میلاد میمنت قرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۸۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۲-۵۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۶۹-۱۹/۱۹۹
آغاز: کوشیده اند بر کمر بسته پس بر کافه اهل ایمان ... وچون این رساله مسمی به تحفه سلیمانی است آن را تحفه بار یافتگان؛

انجام: تمام قدم خود را بر زمین جای نمی یابم ای مؤمنان گریه وزاری وتوبه وانابه را یاد گیرید از ثعلبه که هنوز
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج عطف کاغذ قرمز، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۸۰۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۳۹ق [رایانه]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۵۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بالبدیهه این صفت از جمله صفات کمال است پس اگر این صفت زاید و معنای.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم حسینی خوزانی، تا: ۱۲۵۸–۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۲۳۰پ–۲۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۷۰]

۷. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۷۳/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیاج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۰۶]

● **تحفه سلیمانی** / فارسی

tohfe-ye soleymānī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۲۹
کا: محمد باقر، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری از سیما نژاد حسینی؛ اندازه: ۱۳/۸×۲۲/۲سم [رایانه]

● **تحفه سلیمانی (منتخب)** / تجوید / فارسی

tohfe-ye soleymānī (mn.)

طهرانی، کرون محمد بن محمد مؤمن

tehrānī, kron mohammad ebn-e mohammad mo'men

منتخبی است از تحفه سلیمانی گویا از سید محمد علی بن محمد شفیع صاحب الجروح.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵۷/۱
آغاز: بسمله. بدان ایدک الله تعالی مصنف تحفة السلیمانی یکی از قراء مشهور است و این منتخبی است از آن رساله که این مجرم خطاکار ابن مرحوم ملا مؤمن طهرانی کرون محمد به جهت برادران ایمانی نوشته؛ **انجام:** آخر کلمه است که مدغم فیه باشد مثل هن و حملهن.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا ۱۴؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۳ر– ۱۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۴۷]

← تحفه سلیمانیه ← تحفه سلیمانی

تحفه سلیمانیه = ترجمه و شرح عهدنامه مالک اشتر / شرح حدیث / فارسی

tohfe-ye soleymānīye = t. va š.-e ahd-nāme-ye mālek-e aštar

حسینی بحرانی، ماجد بن محمد، -۱۰۸۳ قمری

hoseynī bahrānī, mājed ebn-e mohammad (-1673)

وابسته به: عهد نامه مالک اشتر منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی(۱۰۷۷–۱۱۰۵ق)

ترجمه و شرح عهدنامه معروف حضرت امیرالمومنین (ع) است که برای مالک اشتر هنگام واگذاری ولایت مصر به وی نوشته و در آن وظایف کشورداری و رعیت‌پروری و حقوق دولت و ملت با یکدیگر تشریح شده است. این شرح در شصت «مقاله» تنظیم هر مقالتی بندی از عهدنامه نقل می‌شود. پس از آن با عناوین «تبیین» گزارش شده با استفاده از آیات کریمه و احادیث اهل بیت (ع) و داستان‌های تاریخی آموزنده. در پایان بخشی از وصایای ارسطو به اسکندر نیز ترجمه و الحاق شده است.
آغاز: گوهر گرانبهای عقد والای سخن سپاس و ستایش مالک الملکی ... و بعد بر صفحات ضمایر ارباب الباب نیر این معنی از مشرق حق و صواب پرتوافکن
انجام: و ارفع له لواء الفتح و الظفر و الاجلال و الاعظم انک المتفصل بالنعم العظام و المتطول بالمنج الجسام
چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۰۱ق، جیبی، ۲۵۷ص(صص ۱–۲۵۷)
[الذریعه ۴۴۱: ۳؛ مشار فارسی ۳۶۷؛ دنا ۹۶۰/۲ (۵ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۶۵/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۴۸
آغاز: بسمله. گوهر گرانبهای عقد والای سخن سپاس و ستایش مالک الملکی است عز شأنه؛ **انجام:** و ارفع له لواء الفتح و الظفر و الا جلال و الاعظم. انک المتفصل بالنعم العظام و المتطول بالمنج الجسام.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مذهب، با یک سرلوح زیبای زرین، با کمندکشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۳-۱۲۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ دارای سرلوح مذهب و مرصع عالی، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴-۳۳۴]

۳. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** سعی کن تا عاقبت کارت محمود و خاتمه حال تو نیکو باشد. ولنختم الکلام بحمد الملک العلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ (۲۱ر–

۱۴۸ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۹۷]
۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۹
بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: فرهاد میرزا در ذیحجه ۱۳۰۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد تیره ترنج‌دار، ۲۰ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [نشریه: ۳-۱۵۹]
۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۸/۳ ـ د
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۷گ (۷۴پ-۱۸۰پ) [ف: ۱-۸۷]

● **تحفه سلیمانیه** / طب / فارسی
tohfe-ye soleymānīye
طبیب، علاء الدین محمد، ق۱۱ قمری
tabīb, ‘alā‘-od-dīn mohammad (-17c)
وابسته به: من لا یحضره الطبیب = طب الفقراء؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
ترجمه من لا یحضره الطبیب رازی است.
[بروکلمان (عربی) ۴-۲۷۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۹/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۱۸
آغاز: منهاج تدبیر حفظ صحت آخرت و اولی؛ **انجام:** بر طرف شود و ملتئم گردد.
خط: نسخ، کا: مهدی، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن تریاکی، ۳۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۶/۴سم [ف: ۲-۱۱۱]

● **تحفه سلیمانیه** / هیئت / عربی
tohfe-ye soleymānīye
؟ مشهدی حسینی، عنایت الله بن محمد زمان، ق۱۱ قمری
mašhadī hoseynī, ‘enāyat-ol-lāh ebn-e mohammad zamān (-17c)
اهداء به: شاه سلیمان دوم
گویا از محمد زمان مشهدی اسطرلابی باشد آن را بنام شاه سلیمان دوم در بیست «باب» نگاشته است: ۱. معرفت اجزاء اسطرلاب؛ ۲. معرفت ارتفاع؛ ۳. تعدیل اجزاء اسطرلاب؛ ۴. معرفت دائره ماضی و باقی؛ ۵. معرفت میل اجزاء فلک البروج؛ ۶. معرفت طالع از ارتفاع؛ ۷. معرفت ظلین مستوی و معکوس؛ ۸. معرفت ساعات صبح و شفق؛ ۹. تسویه بیوت باب؛ ... ۲۰. معرفت وقت طلوع هر یک از ثوابت.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۱۳/۱۵
آغاز: بسمله الحمدلله الذی تعلق العباد بعروة و قائه للارتفاع الی درجات العلاء ... و بعد فلما کان من اشرف علوم الریاضی علم الاسطرلاب اذبه یهتدی الی کثیر من ضروریات احکام الدین ... و جعلته تحفه ... السلیمان الثانی ... فنقول الاسطرلاب علم یعرف به احکام حرکات؛ **انجام:** فتأمل حق التامل و امعن بالنظر و الله اعلم هذا آخر ما اردناه فی بیان علم الاسطرلاب ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۰ص (۱-۵۰)، قطع: پستی [ف: ۲-۱۱۳]

● **التحفة السنیة فی الاقالیم المصریة** / جغرافیا / عربی
at-tuḥfat-us sanīyya fī-l aqālīm-il miṣrīyya
شرف الدین، یحیی بن مقر، -۸۸۵ قمری
šaraf-od-dīn, yahyā ebn-e moqerr (-1481)
تاریخ تألیف: ۸۷۷ق
در روزگار فرمانروایی اشرف شعبان بن حسین تألیف شده است. در معجم المطبوعات دنبال نام آن جمله «باسماء البلاد المصریة» دیده می‌شود.
چاپ: با دیباچه به زبان فرانسه در ۱۳۱۶ق./ ۱۸۹۸م. در بولاق چاپ شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۴۹۶
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی له ما فی السماوات و الارض، العالم بما فی طولها و العرض؛ **انجام:** هذا آخر الاقالیم المصریة. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع المآب.
خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: زین الدین بن حسین بن عبدالله تابع محمد چاوش، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول ۱۰۶۱ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ ق؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد:ساغری آبی، ۸۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۳-۳۶۶]

● **التحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة = شرح نخبه فیض کاشانی** / فقه / عربی
at-tuḥfat-us sanīyya fī š.-in nuxbat-il muḥsinīyya = š.-e noxbe-ye feyz-e kāšānī
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲-۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ‘abd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701-1760)
وابسته به: النخبة الوجیزة = النخبة فی الحکمة العملیة و الاحکام الشرعیة = النخبة الکبری = النخبة المحسنیة؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)
تاریخ تألیف: ۱۱۶۳ق (در بعضی نسخه‌های و منابع تاریخ ختم تألیف دوشنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۱۷۰ق ثبت شده است)
شرح مزجی متوسطی است بر «نخبه» فیض کاشانی. شارح در این کتاب اشاره به ادله احکام و موضوعات دیگر نموده است ولی بیشتر توجهش در بیان و توضیح عبارات به کتاب‌های خود فیض بوده و به گفته او مصنف به مقاصد خود داناتر است. پدر

نگارنده پیشتر خواسته بود تا این گزارش را بنویسد و در بغداد بدان پرداخت اما موفق به اتمام آن نشد. از این رو پسر دنبال کار وی را گرفت و به دستور دوست خود مولی علی بن علی نجار شوشتری شاگرد پدر او به این شرح پرداخت.

آغاز: اللهم انا نحمدک حمداً یکون لنا وسیلة الیک و ذریعة للزلفی لدیک و ذخیرة لیوم العرض بین یدیک ... فیقول ... عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله الموسوی ... هذا ایها الاخ الوفی ... و الخلیل الجلیل العلی ... ما توجهت الیه همتک ... من تعلیقة خفیفة علی کتاب النخبة للعالم العامل و المرشد الکامل المولی محمد محسن الکاشانی ... موسومة بالتحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة و قد کان تصدی لهذا المرام والدی ... اعلی الله مقامه فی دارالسلام فشرح منها بضعة فی مجلد یسیر و عاقه عن انهائه عوائق الدهر العسیر و ارجو من الله ان یسعدنی لتمامه التوفیق ببرکات انفاس الاخ الشفیق ...

چاپ: جزء یکم از کتاب الطهارة آن به کوشش سید علی رضا ریحان مدرس، تهران، چاپخانه شرکت سهامی طبع کتاب، ۱۳۷۰ق، ۲۹۲ص

[الذریعة ۴۴۲/۳-۴۴۳؛ مشار عربی ص ۱۷۰؛ دنا ۹۶۰/۲ (۳۲ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۹۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، یادداشتی از مؤلف آمده که کتاب را با جمعی ــ که از جمله آنها شخصی که کتاب برای وی تألیف شده ــ تصحیح نموده و شروع آن با ابتدای شرح و ختم آن در روز دوشنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۱۷۰ به پایان رسانده؛ تملک: مؤلف و چند بیت شعر عربی از همو؛ در سی برگ آخر کتاب مسائلی از شرح مفاتیح مؤلف و مسائل جبلیه وی و چند مسأله متفرقه با جواب آنها از مؤلف آمده؛ ۶۰۸ص [عکسی ف: ۷-۹۶]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۹۰۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج میر علی شوشتری، تا: رجب ۱۱۶۳؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لخمسین تمت سوی الالف عام فختمی لتاریخ ختمی تمام

خط: نسخ، کا: محمد هادی حسینی ابن مؤلف، تا: ۱۱۶۴ق؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی، جلد: چرمی مشکی عطف تیماج، ۲۸۳گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۹-۱۲۶]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۳۱-۲۵/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وافق ذلک کمال الختام ولم یتات شیء منها علی الوجه ففاتها جمیعاً حسن الانسجام قد فرغ من تسویده مؤلفه الحقیر ... و الحمدلله المنعم المشکور

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی۱۱۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲-۷۷۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۵

جزء اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: علی بن علی شوشتری، تا: یک‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۱۶۶ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۲۲۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۹۰]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۳ ــ ب

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد تقی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۱۶۸ق، به دستور شارح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰۰گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۱-۸۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۶۹

آغاز: بسمله. کتاب الصلاة، الصلاة افعال مشروطة بالطهور مفتتحة بالتکبیر مختتمة بالتسلیم؛ **انجام:** و بعد الممات من صالح دعائه و قد الف الاصل فی عام الف و خمسین و الشرح فی عام الف و مائة و ثلث و ستین من الاعوام ... عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله

از ابتدای کتاب صلاة تا انتهای کتاب (فرایض)؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر موسوی فرزند مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۱۶۸ق [در فهرست به اشتباه ۱۱۰۸ق ثبت شده است]؛ محشی، صورت خط مؤلف درباره کتاب و علی بن علی النجار که شاگرد پدر او بوده و به اشاره او این کتاب را نوشته و از او در اصطلاح این کتاب استفاده شایان کرده، مصحح، مذیل است به «الفصل الثانی فی تقدیر الکثیر من الراکد» از الحبل المتین شیخ بهائی؛ تملک: علی بن محمد بن علی بن علی معروف به نجار؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی ساده، ۲۱۷گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** غفر الله له ولوالدیه و جعل له نوراً یسعی فی عرصات القیامة بین یدیه، اصیل یوم الاربعاء ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۱۸۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایحرمنی فی الحیاة و بعد الممات من صالح دعائه و قد الف الأصل فی عام الف و خمسین و الشرح فی عام الف و مائة و ثلث و ستین من الأعوام ... عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله ...

خط: نسخ، کا: علی بن یوسف بن علی بن سلیمان صالحی بحرانی، تا: جمعه ۲۷ ربیع الثانی ۱۱۸۰ق؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: متن حنایی، حاشیه نخودی، جلد: تیماج عنابی،۲۶۳گ،۳۰سطر،اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۵۷

خط: نسخ، کا: محمد محسن (ابوالفضل) بن ابوالحسن بن عبدالله بن نور الدین بن نعمت الله بن عبدالله حسینی موسوی جزائری

شوشتری (نوه مؤلف)، تا: جمادی الاول ۱۱۸۸ق؛ مجدول، مصحح، محشی از مؤلف، دارای نشانی بلاغ و مقابله از روی نسخه شارح به تاریخ جمادی الثانی ۱۱۸۹؛ پس از کتاب در دو صفحه «رساله رمحیه» که در مقابل «رساله سیفیه» بتقلید از «رساله قوسیه» کمال الدین اسماعیل اصفهانی، انشاء شده؛ تملک: سید علیرضا ریحانی یزدی در یزد به تاریخ صفر ۱۳۵۱، جلد: تیماج سبز، ۲۹۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۳-۲۵۴]

۱۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۳۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** بن عبدالله الموسوی الجزائری التستری. غفرالله له ولو الدیه و جعل له نوراً یسعی فی عرصات القیمة بین یدیه اصیل یوم الاربعا تاسع عشر شهر رجب المرجب من العالم، و الحمدلله المنعم المشکور.

از کتاب طهارت تا فرایض؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ سرگذشت شارح در یک صفحه، کمند لاژورد، مجدول؛ تملک: بهاءالدین با مهر «بهاء ابن محمد علی»، بهاءالدین عیناثی با مهر «عبده بهاءالدین»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۳۴۳گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰ سم [ف: ۱۳-۱۱۶]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۳۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی، ۲۶۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۲-۱۲۲]

۱۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۴۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أنشد المصنف طاب ثراه فی تاریخ ختم الکتاب و هو النخبة من بحر المتقارب الممدود. لخمسین تمت سوی الالف عام ×× فختمی لتاریخ ختمی تمام

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله»؛ تملک: «محمد بن محمد سعید رضوی» به سال ۱۲۸۹؛ مهر: «عبده محمد سعید بن محمد مهدی الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۳گ، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۷]

۱۴. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۱۷**

تا باب آداب التنظیف را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱۰۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۳-۳۶۶]

۱۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۹**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان السهو کالطبیعة الثانیة للانسان ...

خط: نسخ، کا: جایری عبدالله بن نعمت الله، تا: قرن ۱۳، محشی، مجدول، با کمند؛ نسخه را محمد تقی میرزای رکن الدوله در زمان تولیت و ایالتش از وجوه آستان قدس استکتاب نموده و به تصرف کتابخانه درآورده و خط و مهر او هست؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سر ترنج، ۳۶۷گ، ۲۷ سطر(۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۳۹]

۱۶. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۴**

از اول کتاب تا آخر مقصد اول طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛مصحح؛۱۷۰گ،اندازه:۱۳/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۴]

۱۷. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۰۶**

از اول کتاب تا آخر مقصد اول طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ ذیحجه ۱۲۱۹ق؛ تملک: فتحعلی سبط محمد کریم زند در شنبه ۴ شعبان ۱۲۵۰ در شیراز؛ ۱۱۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۴]

۱۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۴**

آغاز: برابر؛ **انجام:** شهر رجب المرجب من العام المذکور. و الحمدلله المنعم المشکور تم. قد اتفق الفراغ من تحریره ... و لوالدیه

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن حسن بن مرتضی بن علی بن حسین حسینی ملکی اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۱۹ق؛ با صورت انهائی از مؤلف از نسخه مورخ دوشنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۱۷۰. [ف: ۱۶-۱]

۱۹. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جرت به السنة و الله یعلم. هذا. آخر الکلام فی شرح طهارة الباطن و هو المقصد الاول من کتاب الطهارة. و الله الموفق و المعین (برابر با س ۱۴ از پائین در گ ۷۷ر ش ۷۵۱)

خط: نسخ خوش، کا: اسمعیل بن محمد تقی شیرازی، تا: سه‌شنبه ۲۰ شوال ۱۲۱۹ق، به دستور آقا علی اشرف؛ مجدول، تا گزارش باب ۲۴ (تطهیر السرعن ما سوی الله) از کتاب طهارة برابر با ص ۲۲۷ چاپی در آن هست؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم در رجب ۱۳۲۲؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۰گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم[ف:۵-۱۸۲۱]

۲۰. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۲۸**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد مهدی موسوی شوشتری به تاریخ ذیقعده ۱۳۴۲، علی بن حسین موسوی شوشتری به تاریخ شوال ۱۲۷۸، سید ابوالحسن بن محمد علی بن علی بن حسین آل علی به تاریخ ۱۶ رجب ۱۳۸۵؛ جلد: تیماج روغنی، ۳۶۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۱۸]

۲۱. **کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۲۱/۱**

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالسلام بن عبدالله موسوی جزائری (نوه مؤلف)، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۲گ (۱پ-۲۶۲پ)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸۷]

۲۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** (و العلم عندالله) ثم عندهم (هذا آخر ما اوردنا ذکره فی هذا الکتاب) و اقصی ما قصدناه من رفع الحجاب عن وجوه مقاصد العجاب ... و قد الف الاصل فی علم الف و مأة و خمسین فی عام الف و مأة و ثلث و ستین من الاعوام الهجریة ... و انشد المصنف ... فی تاریخ ختم الکتاب و هو النخبة فی بحر التقارب الممدود: «لخمسین تمت سوی الالف عام-فختمی لتاریخ ختمی تمام» و فرغ من تسویده مؤلفه ... عبدالله بن نورالدین بن

نعمة الله بن عبدالله الموسوی الجزائری غفرالله له و لوالدیه.
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۴۹ق؛ در گ ۱ر دارد: «بسم الله. تحفة السنیه فی شرح نخبة المحسنیه حسب المرام قضا نظام نواب کامیاب گردون قباب مالک الرقاب اسدالله میرزا صاحب اختیار ممالک عربستان حفظهم الله تعالی سمت اختتام پذیرفت فی رجب سنه ۱۲۴۹ و الحمدلله»؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج سرخ، ۳۱۳گ(۱ب–۳۱۳ب)، ۲۷ سطر (۲۲×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵–۱۸۱۷]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۳

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی بی نام به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۷۴، تملک ملا احمد بن محمد تقی شیرازی ساکن نجف اشرف محله جبل الدیک و مهر «عبده احمد بن محمد تقی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۶–۲۰۴]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ پس از کتاب مسائلی است متفرقه از شارح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۳گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۳–۲۳۳]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف و دیگران؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۱۲–۱۴۹]

۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱–۴۰]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انشد المصنف طاب ثراه فی تاریخ ختم الکتاب و هو النخبة، من بحر المتقارب الممدود: لخمسین تمت سوی الالف عام ×× فختمی لتاریخ ختمی تمام
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۳۱۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۶–۳۵]

۲۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۶/۱

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه: ۲۰×۲۹سم [رشت و همدان: ف: ۱۵۸۳]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی–مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۹سم [رایانه]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۵۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و واحدة بعد صلاة العشاء تثنی من جلوس بل مطلقا وان عدت واحدة والقیام افضل کما فی مول سلیمان بن خالد وهی زیادة فی الخمسین تطوعا لیتم بها بدل کل رکعة من الفریضة رکعتان من التطوع
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۱–۳۵۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۶

آغاز: بالتحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة و قد کان تصدی لهذا المرام والدی العلامة الامام اعلی الله مقامه فی دارالسلام فشرح منها بضعة فی مجلد یسیر و عاقه عن انهائه عوائق الدهر العسیر؛ **انجام:** تفجرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه و قوله (ص) لاتجعلوا بطونکم قبور الحیوانات و هما بمراحل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج، ۱۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸–۱۵۳]

● **التحفة السنیة و الدرة النجفیة** / اصول فقه / عربی

at-tuḥfat-us sanīyya wa-d durrat-un najafīyya

طه آل نجف، محمد، ق۱۳ قمری

taha āl-e najaf, mohammad (-19c)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴–۱۲۸۱)
تعلیقه‌ای است بر «فرائد الاصول» شیخ انصاری که تحت عنوان «فوائد» به بیان نظرات مؤلف پرداخته است.

اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۱۴

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد رضوی، تا: اواخر ذیقعده ۱۳۱۴؛ چاپ سنگی، این نسخه را عبدالهادی برقعاوی تصحیح و مقابله نموده؛ جلد: مقوایی، ۹۹گ، ۱۹سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۹۴]

● **تحفة الشافیة فی شرح الکافیة** / نحو / عربی

tuḥfat-uš šāfīyya fī š.-il kāfīya

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو = کافیة ذوی الادب فی علم کلام العرب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰–۶۴۶)
شرحی است نسبتاً مفصل و نیکو با عناوین «قوله، التفسیر» بر کتاب «الکافیة» ابن حاجب. در این شرح صورت‌های مختلف مسائل را بررسی کرده و گاه شواهد شعری می‌آورد.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۶۰

آغاز: قوله وقد یحذف التفسیر ای یحذف العائد من الجملة الواقعة خبراً اذاکان؛ **انجام:** قی اواخر الابیات معقباً لحروف المد واللین کقول الشاعر.
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۸ یا ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با علامت مقابله و تصحیح؛ جلد: سوخت با ترنج عطف پارچه‌ای، ۴۰۳ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۸۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۲۲]

● **تحفه شاهدی = تحفه شاهدیه** / لغت، شعر /ترکی، فارسی
tohfe-ye šāhedī = tohfe-ye šāhedīye
مغلوی، ابراهیم بن صالح، ۸۷۵-۹۵۷ ؟ قمری
moqallavī, ebrāhīm ebn-e sāleh (1471-1550)
تاریخ تألیف: ۹۲۱ق
فرهنگ منظوم فارسی-ترکی متداول در آذربایجان در ۲۷ قطعه و حدود ۸۰۰ بیت است و هر قطعه دارای وزن و بحری خاص. با ذکر یک اسم یا یک مصدر ترکی، مرادف آن را به فارسی (پیش از آن یا پس از آن) می‌آورد. در آغاز از تحفه حسامی و مثنوی مولوی یاد می کند.
آغاز: بنام خالق حی و توانا ×× قدیم و قادر و بینا و دانا / ثنا و حمد و شکر بی نهایت ×× سپاس و منت بیحد و غایت
انجام: فاعلات فاعلات فاعلات ×× بو کتابی او کرن ایچ آب حیات / شاهدی یه هر کیم ایلرسه دعا ×× ایده محشر ده شفاعت مصطفی
[نسخه‌های منزوی ۱۹۶۸/۳؛ الذریعة ۴۹۸/۹؛ هدیة العارفین۱/۲۷؛ فهرست موزه لندن (ترکی): ۱۳۹-۱۴۰ تاجیکستان ۱۲۷: ۵-۱۲۲؛ قاهره، مخطوطات فارسی ۱/۶۰-۶۱]
شرح و حواشی:
۱- تحفة الملوک؛ مغنیساوی، عبدالرحمن بن عبدالله (-۱۰۸۰)
۲- شرح تحفه؛ شاهدی بغدادی، عبدالقادر بن عمر (۱۰۳۰-۱۰۹۳)
۳- شرح تحفة؛ شاهدی فردی، علی بن مصطفی (-۱۲)
۴- شرح تحفه شاهدی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ظاهراً قرن ۱۰؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب، محشی با حواشی از «نعمت الله»، «سودی»، «دایق» و «ابن کمال»، در حاشیه کلماتی معنا شده؛ تملک: محمد محی الدین بن صالح الشریف بن سید محمد محی الدین به تاریخ ۱۰۱۵؛ جلد: تیماج صورتی، ۲۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۶-۴۰۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۶۹/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** دنجی کوکه ای مردان دیر لر سپهر گردان ×× به ایو سپرم ریحان سپری ایک تمامی
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: رجب ۹۹۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۳۰پ-۵۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۱۵۳]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اوقیانلردن رجام ایده دعا ×× او قیانه رحمت ایلیه خدا
خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ رکابه‌دار؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطانی القرائی به تاریخ ۱۳۶۵ در تبریز؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج،۶۲گ،۷سطر،اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۰-۱۷۶]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۰۷
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف صورجق راج، تا: ۱۱۵۳ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا عطف تریاکی، ۲۲گ، ۱۴ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷-۳۱۹]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲ سرود
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۷۲ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی [نشریه: ۱۳-۴۲۷]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۷۰ص (۱-۷۰)، قطع: خشتی [ف: ۱۰-۲۰۱۳]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۵۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب ۱۲۰۱ق، کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۵پ-۱۹پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۴۶]
۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۹/۱-۹/۱۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۸۰۳]
۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۳-۱۲/۲۳
آغاز: همه حکم شریعت از من و تو است ×× که آن بر بسته جان و من تو است؛ **انجام:** خود نوشتم ختم کردم این کتاب ×× ختم شد والله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق، کا: اسحاق بن ملاعیدی محمد ... امام بخش اسنائی، تا: ۲ شعبان ۱۲۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۸۰۴]
۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۰/۳-۴/۱۵۰
آغاز: بسمله صبحک واللیل یوزک آیت نور ×× رخک النک ندر نور علی نور
مفاعیلن مفاعیلُن فعولن ×× هزج محذوف بود راکله ای حور؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ ۳۱گ، ۱۳ سطر [ف: ۲-۸۰۴]
۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۵-۳/۹۵
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: مصطفی بن مراد آغا، تا: ۱۱۴۶؛ با سر لوح زیبا، مجدول مذهب، محشی، معنی لغات در حاشیه از منابع مختلف: «جامع الفرس»، «شرح مشکلات شهنامه»، «وجیز اللغة»، «سودی»، «فرهنگ شعوری»؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۶۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۸۰۳]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۱۶/۴۷-ف
نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه‌های یوگسلاوی؛

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱–۶۳۹]

۱۳. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۲۰/۸**

آغاز: صبیحک و اللیل یوزک آیت نور ×× رخک آلنک ندر نور علی نور/ مفاعیلن مفاعیلن فعولن ×× هزج محذوف بود را کله ای حود

خط: نسخ، کا: مصطفی بن ابراهیم بن محمد، بی تا، جا: دارالحدیث سلیمانی؛ جلد: تیماج بنفشه ای رنگ، ۱۵گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲–۳۹۲]

← تحفه شاهدیه ⪢ تحفه شاهدی

● **تحفه شاهنشاهی** / شعر / فارسی

tohfe-ye šāhanšāhī

محمود میرزا قاجار، ۱۲۱۴–۱۲۷۱ ؟ قمری

mahmūd mīrzā qājār (1800-1855)

این دیوان از صفحه ۱ تا ۷۵ شامل غزلیاتی است که تخلص همگی آن فتحعلی شاه می‌باشد، از صفحه ۷۵ تا ۸۰ قصیده‌ای است که آن نیز به نام فتحعلیشاه خاتمه می‌یابد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۸

آغاز: بسمله، ای ذات تو افتخار دنیا ×× نازان بتو امهات و آبا؛ **انجام:** جهاندار فتحعلی شه که باد ×× سپهرش بکام اخترش بر مراد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳، جا: تهران؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج ماشی، ۴۰گ، ۷ سطر (۶×۹)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲–۲۲۴]

← تحفه شاهی ⪢ امامت

● **تحفه شاهی** / تجوید / فارسی

tohfe-ye šāhī

شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ قمری

šarīf-e estarābādī, ʻalī ebn-e ʻalī (-16c)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی (۹۳–۹۸۴ ق.)

تاریخ تألیف: ۹۴۸ق

رساله‌ای است در بیان مخارج حروف و صفات و قواعد تجویدی و اختلاف قراء عشره در فاتحه و اخلاص در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان افضلیت قرآن و ثواب قرائت و تلاوت آن ؛ باب ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. بعضی از احکام تجویدی؛ ۴.؟؛ ۵. هاء کنایه؛ ۶. مد و قصر؛ ۷. ادغام؛ ۸. احکام تنوین نون ساکن؛ ۹– وقف؛ ۱۰. استعاذه؛ ۱۱. بسمله؛ ۱۲. اختلافات قراء عشرة در سوره فاتحه؛ خاتمه در اختلافات قراء عشره در سوره اخلاص.

آغاز: بسمله. ای کنه تو برتر از شناسائی ما ×× وصف تو برون ز حد گویائی ما / حمد تو چنان است که خود می‌گوئی ×× بی واسطه عبارت آرائی ما

انجام: و قرآن ایشان را لعنت می‌کند و هذا آخر ما اردناه ذکره و الحمد لله علی اتمامه و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین و عترته الطاهرین.

[الذریعه۳۷۱/۳ و۴۴۴/۳ و۵۵/۱۷؛ نسخه‌های منزوی ۸۲/۱ و ۱۲۷/۱؛ دنا ۹۶۲/۲ (۴۸ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تجوید = مختصر تحفه شاهی؛ شریف استرآبادی، علی بن علی (-۱۰)

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۸۰/۴**

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله بن ظهیر الدین طبیب حسینی، تا: ۹۵۶ق، جا: طوس، مدرسه شاهرخ میرزا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۷۳پ–۹۲پ)، ۱۴ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵–۴۲۲۸]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی مدفونها الف الثناء و التحیه

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۹۵۶ق، جا: مشهد؛ یادداشت واقف: خانم سلطانم صفوی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹سم [ف: ۲۳–۵۵]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۳۰/۵**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الاول ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۰گ (۵۲پ–۸۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳–۱۲۵]

۴. **همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه: ۶**

آغاز و انجام: برابر

کا: قاری عبد الحسین بن قاسم شریف استرآبادی، تا: ۳ محرم ۹۷۷ق؛ از برگ ۳۳ تا ۳۷ نونویس الحاقی بر روی کاغذ فرنگی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ [رشت و همدان: ف: ۱۶۸۸]

۵. **تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۳۰۰**

آغاز: برابر؛ **انجام:** عبادت می‌کنند و حال آنکه بمعصیت گرفتارند و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ جلد: مقوا با روکش پلاستیکی قرمز عطف تیماج سرخ، ۴۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱–۱۰۳]

۶. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۳**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۳۲گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۲–۱۲۴]

۷. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۲۳**

آغاز: لطف و عنایت وبه شرف قرب خود مخصوص گردانیده؛

انجام: و انجام و اخفا و اختلاس و اشباع
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه نخودی آهار مهره، ۲۰گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱-۴۸]

۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۱۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «غلام رضا شاه» (هشت ضلعی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش مشمع قهوه‌ای عطف مشمع فستقی، ۳۰گ، ۱۳ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۸]

۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۷۵/۲**
آغاز: فرموده‌اند که پدرم از آباء خود از حضرت رسول (ص) نقل کرده که ... فصل اول در مخارج حروف و مخرج مکانی ... اول ابتدای حلق است از جانب قصبة شش؛ **انجام:** خاتمه در لحن بدانکه لحن بر دو قسمت جلی و خفی ... و این معلوم نشود الا مر کسی را که قران فرا گرفته باشد از استاد ماهر صاحب سلیقه و الله اعلم بالصواب تم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۱۶گ (۹ر-۲۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۵-۲۴۴]

۱۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۲۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز: «منه رحمه الله، منه مدظله العالی»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۲۳-۵۵]

۱۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۲۳/۱**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۴۷]

۱۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۶۲/۲**
آغاز: لایکلف الله نفسا الا وسعها معذور خواهد بود و کسی که رعایت کند و قرآن بتجوید خواند در روز قیامت شفیع او خواهد بود؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰گ (۳۱ر-۶۰پ)، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۹۵۸]

۱۳. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۷۴/۳**
کا:سلطان حسن بن کمال الدین حسین سرکی استرآبادی،تا: پایان رجب ۱۰۱۳ق؛ افتادگی:میان ص ۱ و ۲؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: نو، ۱۵ سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۰۳]

۱۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶۳/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن علی بن فضل الله رستمان سمنانی، تا: سه‌شنبه ۱۴ رمضان ۱۰۱۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۲پ-۳۳پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۳۶۲]

۱۵. **قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره**
آغاز: برابر
کا: محمد مؤمن بفروئی یزدی، تا: ۱۰۲۷ق، مقابله شده؛ تملک: بیدگلی [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۴۴]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۶/۱۰**
آغاز: فصل اول در مخارج حروف. مخرج مکانی را گویند که حرف از و تولد نماید؛ **انجام:** بدان ایدک الله که لحن بر دو قسم است جلی و خفی ... و لحن خفی آنست که حروف از مخرج خود ادا نشود یا خللی در صفات وی حاصل بشود و آن معلوم نشود الا هر کس را که قرآن فرا گرفته باشد پیش استاد ماهر صاحب سلیقه.
بی کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۵ص (۳۲۷-۳۳۱)، ۱۵و۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۰۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۹۶/۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۶۹]

۱۷. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۸۴/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: هاشم بن ابراهیم حسینی سمنانی، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج، ۴۷گ، قطع: جیبی، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۵-۲۰۷]

۱۸. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶۷/۲**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه میانه‌های ذیقعده ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴۴گ (۱۵۹پ-۲۰۲ر)، ۱۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳۳۱]

۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۷**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۸ق؛ محشی؛ واقف: حاج سید محمد بن محمد تقی شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲۳-۵۴]

۲۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۵/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ جلد: تیماج، مشکی، ۱۸ص (۸-۲۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۵-۲۴۹]

۲۱. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۰۲/۱-۵۹/۱۲۲**
آغاز: بسمله، حمدله اما بعد چنین گوید اقل عبادالله واحوجهم الی عفوه و غفرانه عماد الدین علی الشریف القاری الاسترآبادی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: آقا محمد تقی بن حاجی محمد

کاظم اصفهانی در ذیقعده ۱۰۹۶؛ ۳۵گ (۱-۳۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۸۰۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۳-طباطبائی

آغاز: الحمدلله ... و بعد چنین گوید اضعف عبادالله الهادی ... که نزد ارباب بصیرت و اصحاب خبرت واضح و پیدا و لایح و هویداست؛ **انجام:** و این معنی ملاحظه نکرده و قرآن خوانند و عبادت دانند و حال آنکه بمعصیت گرفتارند و قرآن ایشان را لعنت کند

آغازی را که الذریعة برای این کتاب معرفی کرده در این نسخه دیده نمی‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴-۳۳۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۳ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [مختصر ف: ۱۴۰]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ (۵۷پ-۷۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۶-۲۷]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۹۲/۲-۲۶/۱۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب یازدهم در اختلافات قراء عشره درسوره فاتحه ... بدانکه عاصم و کسائی ویعقوب و خلف مالک را بألف خوانده اند بعد ازمیم که اسم فاعل باشد از ملک ... خذف کرده اند مفعول اورا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۸۰۵]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مسیح بن محمد صادق، تا: ۲۵ شوال ۱۱۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۱پ-۶۳پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۵-۳۵۵]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۲۰/۵

آغاز: و بعد چنین گوید اضعف و احقر عبادالله الهادی ... که نزد ارباب بصیرت و اصحاب خبرت واضح و پیدا و لایح و هویداست که بعد از معرفت اصول دین؛ **انجام:** و بسیار مردمان باشند که قرآن را از استاد صادق فرا ناگرفته و این معنی را ملاحظه ناکرده قرآن خوانند و عبادت دانند و حال آن که به معصیت گرفتارند و قرآن ایشان را لعنت می‌کند.

خط: تحریری، کا: محمد کاظم بن محمد علی هروی، تا: سه‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۱۱۸ق؛ فائده در رمز اسماء قراء؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۲۳گ (۸۶ر-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف مخ: ۱-۳۷۵]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یک حرف بیرون رفته و ان غنه تلهی است ... جهت التقاء ساکنین و الله اعلم.

کا: حسین بن حاتم، تا: ۱۱۱۹ق، جا: قطبه سلطانیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف پارچه آبی، ۳۳ص (۱- ۳۳)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۹۵]

۲۹. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۱۰۰/۱

خط: نسخ زیبا، کا: محمد باقر، تا: ۱۱۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱پ-۴۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۸۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ساکن عارض غیر مشدد مثل و اللیل

از اول تا اواخر باب پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ واقف: آقا زین العابدین، ۲ رجب ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۷گ، ۱۸ و۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۵۶]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۰۸۳-۲۵/۱۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدانکه درجمیع قران درهشت جاروا نباشد یا را بهمزه خواندن اول دربقره لاشیة ... ششم در مریم فاما ترین هفتم درحجرات بین یدی هشتم درمزمل ثلثی اللیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۲-۸۰۵]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۴/۴-۱۱/۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲ شوال ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۸۰۵]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۷۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نباتی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی مستعمل یک لا، ۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱/۵

همان نسخه بالا؛ ۲۵گ (۸۰پ-۱۰۴پ) [مؤید: ۳-۳۲۷]

۳۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۰/۴

آغاز: چنین گوید اضعف عبادالله الهادی ... که نزد ارباب بصیرت و اصحاب خبرت واضح و لایح و هویدا است؛ **انجام:** و لحن خفی آنست که حروف از مخرج ادا نشود ... و قرآن ایشان را لعنت کند، هذا آخر ما اردنا ذکره، و الحمدلله علی اتمامه، و الصلواة و السلام علی رسوله محمد و آله.

خط: نستعلیق، کا: حاج محمد ابراهیم بن آقا عبدالرحیم کرمانی، تا: جمعه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۵۶ق؛ پس از آن سه صفحه در انواع وقف به نظم و رموز وقف؛ جلد: تیماج مشگی، ۲۹گ (۶۱ر-۸۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۸]

۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۶۹/۳

آغاز: راه دین و را ه روان عالم یقین اند

بی کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: میرزا محمود شیخی زاده؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج عنابی، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۲)،

اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۲۲۶]

۳۶. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۴۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن سید حسن موسوی گلپایگانی، تا: رمضان ۱۲۸۰ق، (پایان اول)؛ محشی؛ جلد: تیماج کرمی، ۱۵گ (۱پ-۱۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۵۴]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۹۵/۵

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر شریف کاشانی، تا: ۱۲۹۷ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱۴۰ر-۱۵۶ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۱۹]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۰/۳

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۱گ (۲۰۴ر-۲۴۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۳۶۳]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۹۷/۶

آغاز: احمد لله جل جلاله بما وهب لی من القدرة علی حمده؛
انجام: وقفت حیث اری الندی و رانی (کذ)

تا اواسط باب دوم است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای مقوایی، ۴گ (۱۵۳پ-۱۵۶ر)، ۱۹و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۹۴]

۴۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۰۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۳۸گ (۲۰پ-۵۷پ)، ۱۱و۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۱]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۳۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین علاء الدین درزی مازندرانی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی [ف: ۱۰-۱۵۱۲]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۲/۱-۱۹/۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۸۰۵]

۴۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۷۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بعضی از عربان گویند وهم چنین باقی صفات حروف را رعایت باید نمود.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۱-۱۰۴]

۴۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۲۹/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی گل و بوته عطف تیماج مشکی، ۵۴گ (۱۳۰پ-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۹۹]

۴۵. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۳۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌تا، بی‌کا؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۲۵پ-۱۴۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۴۴]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۷۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر خواهد این را نیز بگوید و ارکع و اسجد و رکوع و سجود (پاره شده)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۴۲گ (۴۱ر-۸۲پ)، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۱-۶۸]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵/۱

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛۴۷گ(۱-۴۷)،اندازه:۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۴۶]

۴۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۲-ش/۶۱۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۲۰گ، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۰۲]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۴

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۶ش۱-۱۱۲]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تمام بگفت نماز درست باشد و اگر همچنان بگذشت نیم کلمه گفت نماز درست نباش.

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: معمولی، ۳۸گ (۶پ-۴۳ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [مؤید: ۳-۲۹۶]

● تحفه شاهی / فضایل و مناقب / فارسی

tohfe-ye šāhī

عنایت، محمد بن حفیظ، ق۱۰ قمری

‘enāyat, mohammad ebn-e hafīz (-16c)

اهداء به: شاه طهماسب صفوی

چهل فضیلت از فضائل حضرت امیرالمؤمنین (ع) و اولاد معصومین و شیعیان آن حضرت را به زبانی که هر کسی بتواند مطالب آن را دریابد از کتب معتبره علمای شیعه انتخاب و ترجمه نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۷/۳-۳۴/۳۷

آغاز: بسمله. احسن حدیث و کلام. شکر و ثنای ملک علامی است علا شکره و جل ثناؤه که اطاعت و فرمان پادشاهان اهل دین و مذهب حق را ... اما بعد نموده می‌شود که چون در احادیث و اخبار صحیحه وارده شده که هر کسی فضیلتی از فضائل امیرالمؤمنین؛ **انجام:** این رساله که هر یک از ورقش می‌دهد از بهشت آگاهی. اسمها چون زآسمان آمد ×× آمدش نام تحفه شاهی

کا: مراد بن رستم، تا: یک‌شنبه شعبان ۱۱۲۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲-۸۰۶]

● **تحفه شاهی** / تجوید / فارسی
tohfe-ye šāhī

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین، -۱۰۹۸ قمری
qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn (-1687)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی
رساله مختصری است در بیان ترجیح قرائت قراء کوفی (مخصوصاً قرائت عاصم) بر قرائت قاریان شام و حجاز. در بیان سبب تألیف رساله آورده است: «مخفی نماند که در زمان دولت مخالفین متعارف بوده که کاتبان و قاریان ایران قرآئت حفص که یکی از را وی عاصم است کتابت و تلاوت مینمودهاند (کذ) و مینمایند و بر اهل بصیرت و معرفت پوشیده نیست که بعضی از قرآئت‌های حفص که متعارف ایران است از صواب دور است پس سزاوار» تا آنجا که گفته: «آنچه از قرآئت حفص که از صواب دور باشد بدل شود بقرآئت احسن و صواب» تا آنجا که گوید: «تألیف نمود این رساله را در بیان قرآئت اولی و احسن». (مهدی ولائی)
آغاز: الحمدلله الذی بعث محمدا صلی الله علیه و آله بشیرا و نذیرا و انزل علیه القران سراجا منیرا

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** سیم امشان خلف واسطی است ودو راویش اسحق وراق و ادریس حدد است.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۹۰۴؛ واقف: محمد وجدانی، اسفند ۱۳۵۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۹۱
آغاز: ابج الف عن نافع ثم باؤها؛ **انجام:** و هم در غیر المغضوب علیهم و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ و نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ صدر نسخه این فوائد و مقالات ده‌گانه نوشته شده: ۷ بیت شعر عربی در رد موز قراء سبعه و راویان آنها، دو جدولی نیز در همان موضوع، سطوری در رموز قراء شواذ و طبقات قاریان، گفتاری در «قاعده کلیه صاحبان مد پنج الفی مطلقا خواه منفصل و خواه متصل»، مقالی در بیان وقوف سجاوندی و رموزی که متاخرین افزوده‌اند، مقالی در صفات ذاتی حروف هجاء، ابیاتی در مخرج و مقطع حروف، ده صفحه در رسم الخط القرآن مجید، پس از این از اواخر صفحه ۲۲ رشته عبارات فارسی مذکور آغاز می‌گردد. دانسته نشد که مطالب متفرقه مذکور از کاتب نسخه است یا آنکه مؤلف آنها را آورده و رساله در مرحله اولی تدوین بوده و به این جهت در کتب تراجم موجود اسمی از این رساله برده نشده؛ واقف: حاج سید اصغر اصغر زاده، بهمن ۱۳۳۰؛ ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۶-۱۵۸]

● **تحفه شاهی** / اخلاق / فارسی
tohfe-ye šāhī

رضوی، محمد، ق۱۱ قمری
razavī, mohammad (-17c)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی
دارای یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه» و هر باب دارای چند «فصل»: مقدمه: در بیان معنی صله رحم؛ باب ۱. بیان صله رحم، دارای چهار فصل؛ باب ۲. بیان شرافت و فضیلت سادات، دارای سه فصل؛ باب ۳. بیان علم و شرافت علما، دارای دو فصل؛ خاتمه: در بیان مضمون روایتی که علامه حلی در آخر «قواعد الأحکام» آورده است.
آغاز: حمد و ثنا پادشاهی را که عقول کافه عقلا از ادراک کنه کمالش قاصر و شکر بی منتها مالک الملکی را که
انجام: و الحمدلله افتتاحا و اختتاما و له الشکر علی توالی الآیة انتظاما و سلم تسلیما کثیرا کثیرا.
[دنا ۹۶۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۶۶/۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۴۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مهر: «توکلت علی الله الصمد عبده غیاث الدین محمد» با تاریخ ۹۸۵ق، «عبد مذنب مهدی»(مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج آجری با ترنج، ۴۲گ (۴-۴۵)، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۹-۲۲۲]

● **تحفه شاهی = مجموعه منشآت = مجموعه مکاتیب و مناشیر** / ادبیات / فارسی
tohfe-ye šāhī = majmū‘e-ye monšaāt = majmū‘e-ye makātīb va manāšīr

؟ نصیری طوسی، عبدالحسین، ق۱۱ قمری
nasīrī tūsī, ‘abd-ol-hoseyn (-17c)

اهدا به: شاه صفی
تاریخ تألیف: ۱۰۴۳ق
منشآت صفوی است در یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه».

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۶۸
خط: نستعلیق، کا: کاظم، تا: ۲۳ جمادی الثانی ۱۰۵۴ق؛ آشفته و پس و پیش شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۱۳۲گ، ۲۴ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۶-۸۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۰۴-ف
نسخه اصل: کتابخانه سعید نفیسی ش ۲۶۸؛ خط: نستعلیق، کا: کاظم، بی‌تا؛ به نام مجموعه منشآت و مکاتیب و مناشیر، در میانه

آن عریضه خان احمد حاکم گیلان به نواب گیتی ستان مورخ ۲۳ جمادی الثانی ۱۰۵۴ است. [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۵-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه ملی پاریس شماره ۲۳۳۸؛ بی کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲ [نشریه: ۲-۲۸۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۳۲ تا ۳۵۳۵-عکس

نسخه اصل: پاریس SP 1838؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن شاهرخ وزیر قورچی سابق تبریز،بی تا، ۲۷۲گ [فیلمها ف: ۳-۲۲۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: همان نسخه بالا [نشریه: ۳-۱۰۴]

● **تحفه شاهی** / طب / فارسی

tohfe-ye šāhī

جابری انصاری، حسین بن علی، ق۱۲ قمری

jāberī-ye-ansārī, hoseyn ebn-e ‘alī (-18c)

وابسته به: برء الساعة؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳)

اهدا به: محمد اعظم (محمد شاه غازی) (-۱۱۱۹ق)

برء الساعة رازی را ترجمه کرده است.

[نسخه‌های منزوی ۴۸۸؛ فهرستواره منزوی ۳۳۳۹/۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳/۳

آغاز: حمد بی قیاس صانع حکیمی را رواست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۲۲]

● **تحفه شاهی = ترجمه برء الساعة** / طب / فارسی

tohfe-ye šāhī = t.-ye bor’-os sā‘a

تنکابنی، احمد بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

tonekābonī, ahmad ebn-e mohammad hoseyn (-19c)

وابسته به: برء الساعة؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار

«برء الساعه» یکی از کتاب‌های «زکریای رازی» در بیان معالجات سریع امراض است که در بیست و سه «باب» به زبان عربی تدوین شده است. رساله حاضر ترجمه فارسی اثر مذکور می‌باشد که مترجم جهت تکمیل آن، هفت باب از خود بر آن افزوده و تعداد ابواب آن را به سی «باب» رسانده است: ۱. صداع؛ ۲. درد چشم؛ ۳. زکام؛ ۴. درد دندان؛ ۵. برآوردن دندان به آسانی؛ ۶. بوی دهن؛ ۷. خناق؛ ۸. علق که در گلوبند شده باشد؛ ۹. درد شقیقه؛ ۱۰. صرع؛ ۱۱. امراض گوش؛ ۱۲. رعاف؛ ۱۳. بواسیر؛ ۱۴. نواصیر؛ ۱۵. زخم‌های کهن؛ ۱۶. زخمهای تازه؛ ۱۷. سوختن آتش؛ ۱۸. خروج مقعده؛ ۱۹. قولنج؛ ۲۰. خلفه؛ ۲۱. زحیر؛ ۲۲. عرق النساء؛ ۲۳. تعب واماندگی؛ ۲۴. خارش دست و پا و سایر اعضا در فصل زمستان؛ ۲۵. تدبیر حفظ موی از سفید شدن؛ ۲۶. تدبیر رفع و ستردن موی بی نوره؛ ۲۷. گند بغل و گند عرق؛ ۲۸. تدبیر رفع لاغری مفرط؛ ۲۹. بیان احتیاط از زهرها؛۳۰. علاج سمومات خاصه.

[توضیح: ترجمه دیگری از برء الساعة وجود دارد با آغاز: «چنین گوید حکیم کامل و فیلسوف فاضل محمد بن زکریا الرازی غفرالله ذنوبه که روزی در خدمت ابی القاسم عبدالله که یکی از وزرای آن عصر بود نشسته بودم» که در بعضی از فهرست‌ها بدون احتمال (مجلس شورا ۱۹: ۲۴۵ و ۳۵: ۱۴۵) یا با احتمال (ملک ۶: ۳۴۸) همین ترجمه تنکابنی دانسته شده است. بر همین اساس در دنا (۲: ۹۶۵) حدود ده نسخه از آن در ذیل همین تحفه شاهی معرفی شده است. اما قراین موجود از جمله وجود نسخه‌هایی از این ترجمه در یک یا دو قرن پیش از زمان حیات تنکابنی نشان می‌دهد که این ترجمه از کسی غیر از اوست. همچنین نسخه‌هایی از همین ترجمه در دنا (۲: ۲۶۷) و همچنین فنخا در ذیل ترجمه‌های ناشناس برء الساعة (جلد ۵، صص ۹۰۰-۸۹۷) و بدون تفکیک از ترجمه‌های ناشناس دیگر آمده است. برای دسترسی یکجا به همه نسخه‌های این ترجمه، همه آنها (از جمله آنها که پیش‌تر در فنخا آمده است) تحت عنوان «ترجمه برء الساعة» خواهد آمد. همچنین در فهرست آستان قدس (۱۹: ۶۷) نسخه دیگری از ترجمه برء الساعة معرفی شده به احتمال قوی از همین تنکابنی دانسته شده است، که با توجه به قراین از او نیست و آن هم با عنوان «ترجمه برء الساعة» معرفی خواهد شد.]

آغاز: بسمله حمد بیحد و ستایش لاتحصی و لاتعد نثار بارگاه و ایثار پیشگاه کبریای حکیمی را سزد که طبع نوع آدمی از چهار طبع مختلف الطبیعه الفت ترکیب فرموده در هر گیاهی داروی دردی نهاده و ... اما بعد چنین معروض می‌دارد اقل عباد احمد بن محمد حسین الشریف الطبیب التنکابنی که چون بخت بلند و طالع فیروزمند ... فتحعلی شاه قاجار

انجام: و سیر و پیاز و تخم تر تیزک مساوی هم پخته مرهم سازند بکار دارند

چاپ: این ترجمه به سالهای ۱۲۹۷، ۱۳۰۴، ۱۳۱۷ق. همراه با رساله «اسهالیه» و «مطلب السؤال» در تهران به چاپ سنگی رسیده است.

[نسخه‌های منزوی ۴۹۶/۱-۴۹۷؛ الذریعة ۲۰۰/۱و ۳۰۱/۴؛ فهرست کتب چاپی پزشکی ۱۰۹؛ فهرستواره منزوی ۳۳۱۴/۵ و ۳۳۳۹؛ مشار فارسی ۱۲۷۷/۱؛ دنا ۹۶۵/۲ (۲۰ نسخه)]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۵۰/۵

آغاز: ترجمه: میرزا سید احمد بن محمد حسین حسینی شریف تنکابنی. آغاز: کردن خمید؟ کو نیسم عطر خلقش رو به گلزار آمده؛ **انجام:** بعد از آن کار چلو ماست گاو

در سی فصل؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ظاهراً یک صفحه از مقدمه و آخر آشفته؛ ۱۲۵ص (۲۴۱-

۳۶۵)، ۱۹–۲۱ سطر (۱۱×۱۲)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [نشریه: ۳–۳۳۹]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۰۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۱۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۳ص (۱۹۶–۲۲۸)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۵–۱۱۱]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰
آغاز: هر گیاهی دوای دردی نهاده و درود نامعدود و صلوات نامحدود و صلوات نامحدود بر روان فخر العالمین و سید الثقلین؛
انجام: برابر
نسخه حاضر از نسخه شماره ۵–۲۸۲۶ (۲۸۲۶/۲/ف) فهرست ملی کامل تر بوده و خطبه آغازین ترجمه را نیز با وجود چند سطر افتادگی دربر دارد؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن یوسف دیلمی، تا: ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز (ظاهراً یک صفحه)؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، ۹ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۲سم [رایانه]
۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۶۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نجفقلی همدانی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۵ق؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۴ سطر [ف: ۵–۱۸۶]
۵. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۹۳/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد جعفر، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸ سطر (۴×۸/۵)، اندازه: ۹×۱۴سم [نشریه: ۳–۲۲۳]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۶/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲۵گ (۱–۲۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۵۵]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۶/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و اله الطیبین، اما بعد چنین معروض میدارد؛ **انجام:** غذا شیربرنج و نان نمک و آب گوشت بی نمک است
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی هزار جریبی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: تهران؛ حاوی جداول طلسمات؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن تریاکی،۱۶ص(۵۷–۷۲)،۱۳سطر،اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶–۴۶۷]
۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** در مجری چرک و خون می‌آید بسیار نافع و مجرب است والسلام والاکرام علی من الهدی
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد محسن متخلص به آقا کوچک، تا: ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۱گ (۱۱۲پ–۱۳۲پ)، ۱۴–۱۶ سطر (۸/۵×۱۵ و ۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ شوال ۱۳۱۲ق، برای مشیرالدوله؛ دارای سرلوح و مجدول؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: مخمل سبز، ۴۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۷/۳×۱۴/۴سم [ف: ۲–۱۲۸]
۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۳
خط: نستعلیق، کا: میرزا حسن بن میرزا تقی تفرشی، تا: ۸ جمادی الاول ۱۳۱۴ق، جا: عزیز آباد؛ مصحح؛ ۲۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۱–۲۵۴]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۹۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن آخوند ملا آقا، تا: چهارشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۳۱۷ق، جا: قریه شورین؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۹پ–۴۶پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴–۱۸۵]
۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۵۸
آغاز: و سید الثقلین نسخه اصل محکمه ایجاد و نتیجه صغری و کبری؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زیتونی، ۵۴گ، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [رایانه]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۵۷ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۴۷/۱
کا: ابومحمد حسین علی بن آقا محمد تهرانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۱ر–۲۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰–۳۵۹]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاتب آن اقلام حروفی که در علم جفر و غیره به‌کار می‌رود افزوده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۴–۲۸۵]
۱۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بدفعات بمالند ضعیف می‌شود تا برطرف شود
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۸۰ر–۱۸۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف مخ: ۱–۱۰۵]
۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۶۴/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و دست در اندازد نسوزد، مجرب است.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۲۰گ (۴۱پ–۶۰پ)، ۱۳ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۴۰۰]

● **تحفه شاهی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye šāhī

عنایت الله

ʻenāyat-ol-lāh

اهدا به: شاه طهماسب صفوی (۹۳۰–۹۸۴ق)
چهل فضیلت از فضایل حضرت امیر المؤمنین (ع) و اولاد

معصومین و شیعیان آن حضرت را به زبانی که همه کسی بتواند مطالب آن را در یابد، انتخاب و ترجمه نموده است.
[فهرستواره منزوی ۱۸۲/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۶۹/۲
آغاز: احسن حدیث و کلام ملک علامی است علا شکره و جل ثناؤه که اطاعت فرمان پادشاهان اهل دین؛ **انجام:** اسمها چون ز آسمان آمد ×× آمدش اسم تحفه شاهی
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن شیخ حسین فتونی، تا: ۱۰۷۶ق، جا: عباس آباد اصفهان؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۱۴۶پ-۱۸۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۷-۶۴]

● **تحفه شاهی** / ریاضیات / فارسی

tohfe-ye šāhī

زین الدین علی

zayn-od-dīn ‘alī

اهدا به: شاه اسماعیل
ترجمه رساله جبر و مقابله جلال الدین یوسف بن سلطان محمد مودود چشتی شهید مدفون در مزار خواجه خور است.
[فهرستواره منزوی ۲۶۲۳/۴]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۶
خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: ۷ شوال ۱۱۰۷ق، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۵]

● **تحفه شاهی** / هیئت / فارسی

tohfe-ye šāhī

منجم، حیدر بن محمد

monajjem, heydar ebn-e mohammad

اهدا به: سلطان ابو الحارث
در سی و یک «باب» در نجوم.
[فهرستواره منزوی ۲۸۴۴/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۱۴/۱۳
آغاز: حمد و سپاس بی قیاس آفریدگاری را که محیط سقف افلاک چرخ اعتبار اولوالالباب گردانیده؛ **انجام:** و اگر نه چنین باشد کره باشد، و الله و اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: رویه کاغذ مغزی میشن قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۶سم [ف: ۶-۳۰۳]

● **تحفه شاهی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye šāhī

در تولای اهل بیت (ع) و تبری از دشمنانشان و بعضی مباحث اصول دین، تألیف شده به نام یکی از سلاطین صفوی در سی و سه «مقاله»: ۱. وجوب متابعت طریقه اهل بیت (ع) به دلایل عقلیه؛ ۲. معنی ایمان و اسلام؛ ۳. فرق میان معنی صحت عبادات و قبول طاعات؛ ۴. توحید؛ ۵. صفات ثبوتیه و سلبیه؛ ۶. عدالت حق تعالی؛ ۷. نبوت؛ ۸. بیان آنکه امامت از اصول دین است؛ ۹. بیان معنی لطف و شرح احوال و احکام آن؛ ۱۰. وجوب نصب امام؛ ۱۱. وجوب عصمت امام و افضلیت وی؛ ۱۲. اثبات امامت امیرالمؤمنین علی (ع) و اهل بیت آن حضرت؛ ۱۳. بیان ائمه اهل بیت ایشانند و وارث کتاب الله؛ ۱۴. بیان آنکه ائمه معصومین نور هدایت و سبب نجات خلایق در قیامت می‌باشند؛ ۱۵. بیان آنکه اهل بیت آن مردان هستند که براعرافند و دوستان و دشمنان خود را به سیمای ایشان شناسند؛ ۱۶. بیان آنکه شهداء الله که نص قرآن دلالت بر آن دارد اهل بیتند؛ ۱۷. عبور از صراط بی معرفت ائمه میسر نگردد؛ ۱۸. بدون محبت ائمه از عهده سؤال قبر و موقف حساب و میزان نتوان ست؛ ۱۹. مرگ و انتقال از حالی به حال دیگر؛ ۲۰. رجعت پیامبر و ائمه علیهم السلام؛ ۲۱. در آنکه اهل بیت اولوالامر و حجة الله اند و طاعتشان فرض عینی است؛ ۲۲. در آنکه اهل بیت معدن علم و شجره نبوتند؛ ۲۳. در آنکه ائمه آن هداف و علامات و آیاتند که در قرآن به آن اشاره شده؛ ۲۴. در آنکه ائمه را سخان در علم و جامع قرآن اند؛ ۲۵. ائمه وارثان علمند؛ ۲۶. در آنکه ائمه عالمند به جمیع علوم؛ ۲۷. علم ائمه به مغیبات؛ ۲۸. سلاح رسول الله (ص) نزد ائمه علیهم السلام است؛ ۲۹. علم ائمه به زمان مرگ و امام بعد از خود؛ ۳۰. ائمه ارکان زمینند و اسم اعظم با ایشان است؛ ۳۱. در کفران است نعمت وجود ائمه را؛ ۳۲. امر دین به ائمه مفوض شده؛ ۳۳. فضیلت صلوات بر پیامبر و آل او.
آغاز: حمد و سپاس پادشاهی را سزاست که دوام سلطنت و انتظام مملکت او دلیل توحید ذات و صفات و معموره اقلیم وجود
انجام: و لاسیما بر قواعد عدلیه و بر تقدیری که جزا نیز از قبیل تفضل باشد چنانکه قول اشعریه است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مصحح، یادداشتی درباره کتاب از حسین باستانی راد؛ جلد: تمیاج قهوه‌ای، ۱۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۸]

● **تحفه شاهی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye šāhī

اهدا به: شاه تهماسب در چهل «فضیلت»
کتابهای تبلیغ زمان صفوی است.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۱

عنوان فضیلت نخستین آن در نسخه هست و می‌رسد به فضیلت چهلم در بیان حق تعلیم اصول و فروع مذهب اهل بیت و ثواب ارشاد صفای شیعه تعلیم کردن حجت که بر مخالفان غالب آیند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن عبدالکریم زنجانی، تا: ۶ ذیقعده ۱۲۱۸ق، جا: روستای مرنجان؛ افتادگی: آغاز، قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۲۴۹]

● **تحفه شاهی** / رمل / فارسی

tohfe-ye šāhī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵/۴

از خانه لحیان آغاز می‌شود؛خط:نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۵۶]

● **تحفه شاهی (ترجمه)** / کیمیا / ترکی

tohfe-ye šāhī (t.)

حسن بن وقوف

hasan ebn-e voqūf

در کیمیا است و بر حسب خواهش پاره‌ای از علاقه مندان به این صنعت از فارسی به ترکی ترجمه شده و در آن روح و نفس و جسد و اکسیر احمر و ابیض و عمل تکلیس و حجر و صفت ماء احمر و سوختن سنگ لاجورد و همه مطالب و مواد راجع به کیمیا آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۹/۲

آغاز: بسمله و به نستعین اما بعد محمد بن حاکم دیر که چون؛
انجام: بیانه حاجتی اولمیه برکسندون که بوصنعت ده بر شیء سوال ایتمک لازم کله.
خط: نسخ، کا: مصطفی، تا: ۱۱۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی،۲۸ص(۹ -۳۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۰-۴۶۴]

● **تحفه شاهی و عطیه الهی = ترجمه تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye šāhī va ʻatīyye-ye elāhī = t.-ye tajrīd-ol eʻteqād

بدخشی، علی بن عبدالله، ق۱۱ قمری

badaxšī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-lāh (-17c)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
اهدا به: سلطان محمد قلی قطب شاه، پنجمین پادشاه سلسله قطب‌شاهی هندوستان (۹۸۹-۱۰۲۰)
تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۰۲۳ق
تجرید تألیف خواجه نصیر الدین طوسی دانشمند معروف است و زین الدین علی بن عبدالله بدخشی آن را ترجمه کرده و در ضمن در بعضی موارد مطالبی از شرحی که ملا علی قوشچی بر تجرید نوشته، آورده است. مؤلف در پایان کتاب آورده است: «در ماه جمادی الثانی در سال هجری هزار و بیست و سوم از تسوید آن فارغ شد». لذا پیش از ۱۰۲۰ق در زمانی که آن پادشاه زنده بود آن را به پایان رسانده و سپس نسخه‌ای از آن در سه سال بعد در ۱۰۲۳ق ترتیب داده است. (سعید نفیسی)
آغاز: شکر و سپاس پادشاهی را سزد و حمد و ثنای بی قیاس خالقی را رسد که در خلقت انسان دقایق حکمتش بی پایان.
انجام: و اگر یابند در اصلاح کوشند ... وصل علیه بدوام ارضک و سمائک.
چاپ: این شرح در هندوستان به چاپ رسیده است
[دنا ۹۶۸/۲ (۴ نسخه)؛ الذریعة ۳/۳۵۴ و ۴۴۳ و ۱۳۹/۱۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۵۴/۲ و ۸۰۷؛ معجم التراث الکلامی ۱۱۸/۲ رقم ۳۳۴۴ و ۴۰/۴ رقم ۷۷۰۷؛ فهرستواره منزوی ۹۶/۶ و ۱۸۳/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۲۸
آغاز: لی مع الله و شفیع امت عالی رتبت که مخاطب اند بخطاب مستطاب یا ایها الذین آمنوا صلو علیه و سلموا تسلیما
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ذیحجه ۱۰۷۱ق، جا: بندر کورنکی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سبز، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۷-۱۶۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: علی خان، تا: ۱۲۰۷ق؛ با علامت «بلغ»؛ کاغذ: هندی شکری آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴۲ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۶-۵۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عباس بن نجفعلی قمی، تا: ۱۲۴۴ق، جا: مدرسه فیضیه معصومیه؛ کاغذ: برنگ آبی، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۳۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۸
آغاز: باشد و حال آنکه ثابت کردیم حدوث را (در مبحث توانائی خدا و پیش از ترجمه عبارت و الواسطة غیر معقوله)؛
انجام: تمام شد ترجمه شرح تجرید و تمام بحقیقت وقتی شود که پسندیده آید در نظر ... المؤید من عندالله همایون اعظم ... امید که ... از دریای فیض مآثر خاطر مقربان درگاه الهی بر وجود خاکی این بنده کثیر التقصیر مترشح گردد. در ماه فلان بتاریخ فلان مرقوم گردید. والله اعلم بالصواب و الحمدلله رب العالمین.
تنها بخش الهی را دارد؛ خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۳-۵۶۱]

← تحفه شاهیه ‹ التحفة الشاهية

● **التحفة الشاهية** / هيئت / عربى

at-tuḥfat-uš šāhīya

اخلاطی، نجم الدین بن ایوب، ق۷ قمری

axlāṭī, najm-ed-dīn ebn-e ayyūb (-13c)

در فهرست برلین این کتاب با همین نام و نام مؤلف آن نیز همینگونه آمده، اما بغدادی در «هدیه العارفین» (ج ۱: ۲۲۹) نام مؤلف را «نجم الدین ایوب بن عین الدوله ... خلاطی منجم سلطان الملک الصالح ایوبی» آورده و از او دو کتاب زیر را در نجوم یاد کرده: ۱. اصول احکام النجوم، ۲. السر المکتوم فی اظهار ما کان مستخفیا من احکام النجوم. بروکلمان از این کتاب و مؤلف آن نام نبرده است. نسخه‌ای که اهلورث به نام «التحفة الشاهية فی الاحکام الفلکية» معرفی کرده با نسخه حاضر متفاوت است و تعداد و موضوعات فصل‌های آن با این تطبیق نمی‌کند و نیز نسبت وی را بجای اخلاطی یا خلاطی، اخلاصی آورده. (عبدالحسین حائری)

[فهرست نسخ عربی برلین، شماره ۵۸۸۰؛ دنا ۹۶۶/۲ (۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۰ خوئی

آغاز: الحمد لله مبدى الالاء و المواهب، و خالق السماء و الكواكب، ليميطا لدجا ... و الغياهب، لتكون على قدرة صانعها برهانا، و لما سبق فى حكمته عنوانا ... قال الحكيم الفاضل نجم الدين بن ايوب بن عين الدولة بن نصر الله الاخلاطى الحاسب، انى تأملت كتباً كثيرة فى احكام النجوم فوجدت اصول الاحكام على ثمانية اوجه: الاول فى احكام القايم؛ الثانى فى احكام الدولة؛ الثالث فى احكام تسييرات الدول؛ الرابع فى احوال مواليد الناس؛ الخامس، فى احوال طالع الانتهاء و تسييرات المواليد؛ السادس، فى احوال طالع السنة و ما يحدث فى تلك السنط من خير و شر؛ السابع فى احوال طالع المسئلة و الكلام عليه و ذلك من طالع الوقت الذى انت فيه؛ الثامن فى احوال الاختيارات و لهم فى هذه الاصول كتب كثيرة مثل: كتاب الف كلمة لارسطا طاليس، و كتب الهند و الكتاب المعروف بابى قماش الممدوح فى كتاب السر لابى معشر. و كتاب الاربعة لبطلميوس و شرحها على بن رضوان المغربى الطبيب. و كتاب الثمرة لبطلمبوس ايضاً. و كتاب الخصيبى فى المواليد و تحويلها. و كتاب الجامع الكبير فى الاحكام له ايضاً. و كتاب تنكلوشا اليونانى. و كتاب اصطفان واعظ الاسكندر فى احوال ظهور الانبياء و المذاهب. و كتاب از ريدج ... لواليس الحكيم الاسكندرانى. و كتب ما شاء الله. و كتب يعقوب بن اسحاق الكندى. و كتب ابومعشر البلخى. و كتب كبيرزى و هو تبريزى. و كتاب سهل بن نشر اليهودى. و كتب زرادشت الحكيم. و كتاب هرمس الحكيم، و كتب الغماد ابوالقاسم المغرنى. و كتاب كوشيار الفارسى، و كتاب الهمدانى، و كتاب جاماسب. و كتاب اين الفرخان الطبرى. و كتاب نوبخت الحكيم. و كتاب الساعاتى. و كتب كثيرة لغير هولاء المذكورين بايدى الناس و كل واحد منهم تكلم على هذه الاصول الثمانية التى تقدم ذكرها ولكل واحد منهم رأى و احكام مختلفة و رأى هذا خلاف رأى هذا خلاف رأى الاخر فلما مرت بى هذه الكتب فوجدت المطالعة و تحصيل الفرض من هذه الكتب يريد عمراً طويلا و شخصاً حاذقاً و مالا كثيراً حتى يبلغ المقصود من هذه الكتب كلها. و لما كان فى زماننا فتن كثيرة و حوادث و ضراب بلاد و عدمت الفضايل، و الكتب بسبب خراب البلاد من الفتن و قلظ الاشتغال بالعلوم الشريفة و كلما تحصل لى منالكتب كان سريع الزوال بسبب خروجى من بلد الى بلد حتى وصلت الى الديار المصرية و صرت منجم السلطان الملك الصالح نجم الدين ايوب بن السلطان الملك الكامل. فاحسن الى غاية الاحسان و كان له رغبة فى العلوم الشريفة. و قد خدمته مقدار تسع سنين و فى كل سنةان حظى عنده او فر مما قبل و كان من فضل الله تعالى كلما احتاجوا الى مطالعة كتبه بعضها يوجد و بعضها لايوجد بسبب خراب البلاد و عدم الكتب القديمة. عنيت نفسى فى ان اصنف كتاباً يبلغ المقصود و يغنى عن حمل الكتب الكثيرة و يبلغ الفرض من الوجوه الثمانية المذكورة. و قد قسمت تلك الوجوه فى جداول فى طول الكتاب و فى اعلاه مكتب الفصول و مكتوب فى طول اصول النجم. و الذى يكون فيه محظوظ او غير محظوظ و سنذكرها بعد بسط الجداول مكتوب فيه ايضاً الاحكام على الوجوه الثمانية و هى تغنى عن مطالعة الكتب الكثيرة و تكون اسهل لادراك المطلوب و المعان المقصودة من الفصول و المثالات لخصتها و اتمتها و لواحق كل منها جمعتها ... و مناقضات الخصوم اختصرتها من غير نقصان فى المعنى و الفرض، فكان حمل هذما الكتاب اخف حجماً و اكر معانى و اوضح نظماً و اسهل عبارة من كتب الحكماء جميعاً؛ **انجام:** مجاسدة زحل والمريخ للذنب فى وسطالسماء و دلالة ردية للملوك و العامة و مجاسدة الرأس اى الجوزهر لزحل والمريخ فى وسط السماء دلالة جيدة للملوك و العامه و الله اعلم.

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج بکتاش شهیر به ابن لبان، تا: جمعه ۱۴ ذیقعده ۱۱۷۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: خان بالغ ضخیم، جلد: کاغذی چیتی، ۱۴۰ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۷-۴۰۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶۳/۸

آغاز: قال الحكيم الفاضل نجمن الدين بن ... إنى تأملت فى كتب كثيرة فى أحكام النجوم فوجدت علم الأحكام فى النجوم على ثمانية فصول؛ **انجام:** عرف حوادث وقوعها من البارى تعالى عز و علاءالله أعلم

گویا گزیده‌ای است از نسخه اصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش پارچه مشکی عطف چرم مشکی، ۱۳ص (۱۳۰-۱۴۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۴۳۴]

● **التحفة الشاهیة = تحفه شاهیه** / هیئت / عربی
at-tuḥfat-uš šāhīya = tohfe-ye šāhīye

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴-۷۱۰ قمری

qotb-od-dīn šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (1237-1311)

اهدا به: محمد امیر شاه بن معتز بن طاهر.
تاریخ تألیف: ۶۸۴ق؛ محل تألیف: سیواس
مؤلف پس از آنکه کتاب «نهایة الادراک فی درایة الافلاک» را در علم هیئت پرداخت کتاب «التحفة الشاهیة» را نیز در همین علم تألیف نمود. دارای چهار «باب» و هر باب مشتمل بر چند «فصل»: باب ۱. در آنچه قبل از شروع بدان محتاجیم، در سه فصل؛ باب ۲. هیئت اجرام بسیطه، در شانزده فصل؛ باب ۳. هیئت زمین، در سیزده فصل؛ باب ۴. مقادیر ابعاد و اجرام، در دو فصل.
آغاز: خیر المبادی مازین بالحمد لواهب القوة علی حمده ... و بعد فان احوج الخلق الی الله محمود بن مسعود الشیرازی ... الباب الاول فیما یحتاج الی تقدیمه ... و فیه ثلثة فصول الفصل الاول فی تعریف الهیئه
انجام: بالقصور العجز بمعترف زادنا الله اعترفا بالعجز عن درک الا دراک و الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا نهتدی لو لا ان هدانا الله و صلواته علی سیدنا محمد و علی آله الطیبین الطاهرین.
[دنا ۹۶۶/۲ (۳۴ نسخه)؛ دیباچه-تاریخ علم الفلک فی العراق ۴۸ و ۱۲۶ و ۱۳۱ و ۱۴۴ و ۳۲۴-۳۲۹؛ ماکس کراوزه ش ۳۸۷؛ کشف الظنون: ۳۶۷/۱؛ ریحانة الادب ۴۷۰/۴؛ بروکلمان ذیل ۲۹۶/۲ قاهره (فؤاد سید) ۱۳۷/۱؛ اثر آفرینان ۳۴۹/۴؛ الأعلام زرکلی ۱۸۷/۷-۱۸۸؛ فهرس المخطوطات، فؤاد سید ۱۳۷/۱؛ فهرس المخطوطات العلمیة المحفوظة بدارالکتب المصریة، دیفیدا. کنج ۳۰/۲-۳۲؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۴/۴؛ نوادر المخطوطات العربیة فی مکتبات ترکیا ۳۲۲/۲-۳۲۴؛ الاوقاف العامة موصل ۱۴۸/۴]

شرح و حواشی:
۱- منتهی الادراک فی مدرک الافلاک؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)
۲- برهان یک قضیه هندسی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۶۵
انجام: و هذه صورة الافلاک المجسمة للزهرة حسب ما یتصور علی السطح مجردة عن الصغیرة و الکبیرة و الحافظة لما عرفت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با اشکال نجومی، مصحح، محشی؛ تملک: به سال ۱۰۸۳ق، کمال الدین بن ... طاهر بن محمد بن ابراهیم شهرستانی؟، عبدالغنی ثانی حسینی به سال ۱۱۰۷هـ (یا ۱۱۷۰هـ)، تملکی به سال ۱۱۹۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۲۰-۲۴۵]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۸۹
خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با اشکال [ف: ۳-۷۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۳۰
کا: حسین علی بن محمد بن حسن مختص آبادی، تا: ۷۳۰ق، جا: سمنان، خانقاه طغائی؛ با اشکال شنگرف؛ تملک: رمضان بن محمد قصری؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: مقوا با روکش کاغذ آبی، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۲۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۵۱ق؛ تملک: محمد صادق بن محمد تقی المنجم، محمد اشرف؛ مهر: شفیع؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۸گ، ۲۵سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۲۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۲۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۳۴]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۹/۲
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بغدادی، تا: دهه اول ربیع الاول ۷۸۲ق؛ با شکل‌های هندسی، مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۱۲پ-۸۱ر)، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۱۷۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۸
خط: نسخ، کا: عیسی شیروانی، تا: ۱۴ رمضان ۸۳۴ق، جا: هرات، مدرسه مرحومه سلطان آقا؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، مقابله شده، در هامش برگ ۴ آمده «من النسخة المنقولة من خط المصنف هکذا» آغاز در فصل ده باب ۲ افتاده و گویا هم آشفته است؛ تملک: حسن بن محمد باقر تمامی امامی اصفهانی، با تاریخ تولد ۸۳۵ در پایان؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۵گ، ۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۳۶۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۴۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۷۷۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۸۳
خط: نسخ، کا: امام بن جلال بن نظام بن عماد فقیه کرمانی، تا: اواخر جمادی الثانی ۸۵۳ق؛ مقابله شده در ۸ شعبان همین سال، در پایان بندی است درباره سرچشمه نیل با یادداشت به همین شرح؛ کاغذ: ترمه ختائی، جلد: میشن سیاه، ۲۰۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۹۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲
خط: نستعلیق، کا: خواجه جان بن مولاجان نقاش قزوینی، تا: ۲۳ ربیع الاول ۸۷۶ق؛ از روی نسخه تصحیح شده با نسخه مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ تملک: هاشم منجم باشی در ۱۲۹۱؛ مهر: علی نقی بن محمد تقی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۹۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸ خوئی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محیی الدین بن حبیب الله یزدی حسینی، تا:

۹۰۳ق؛ افتادگی: پس از ص ۴ در حدود ۶ برگ از نسخه ساقط گردیده؛ به شهادت کاتب با نسخه‌ای نوشته شده از روی نسخه اصل و مقابله شده با آن مقابله گردیده، مجدول، مذهب، دارای سر لوح، یادداشتی از محمد باقر مشهور به حکیم که این نسخه را در کربلا به سال ۱۲۵۹ به پنج ریال خریده، یکی از دارند گان نوشته «از جمله کتابهای اختصاصی من است از کتب مرحوم فاضل ایروانی ابتیاع شد»؛ مهر: مرحوم امام جمعه با نقش «عبده الراجی یحیی» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۶ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۳۵]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۹۲۵ق؛ مقابله شده با نسخه سواد؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۶]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۴/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۴۵/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۷۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ وقفنامه‌ای به تاریخ ۱۲۷۸ق، با مهر «محمد جعفر بن محمد صفی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم زرشکی، ۲۳۴گ، ابعاد متن: ۱۱×۱۲، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۹۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵عکسی و ۱۵۰۹عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: دانشگاه پنسیلوانیا در فلادلفیای آمریکا؛ خط: نستعلیق، کا: صدرالدین محمد بن کمال الدین اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۹۶۰ق، جا: اصفهان؛ مصحح، با اشکال هندسی؛ تملک: قاسم ایروانی، تملکی در غره ربیع الاول ۱۱۵۹، تملکی دیگر به تاریخ ۱۲۹۴ق در تبریز؛ ۳۳۵ص، ۱۹سطر [عکسی ف: ۳-۵۷۰ و ۴-۴۱۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** عند دمیاط و زیادة ماء النیل هی امطار کثیرة ببلاد الحبشة و هذه صورته ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، دارای اشکال هندسی، محشی؛ تملک: «عطاء الله بن محمد زکی» با مهر مربع، «سید کاظم بن سید الحکیم» با دو مهر «کاظم الغیظ» (بیضی)، «کاظم الحسینی» (بیضی)، «علی علی یاری» به سال ۱۲۷۸ق در نجف اشرف با مهر «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)، آیت الله سی مهدی لاجوردی با مهر «مهدی الحسینی اللاجوردی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی با ترنج، ۱۹۳گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۳-۳۶۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای اشکال نجومی؛ تملک: مرحوم آیت الله میرزا علی علیاری تبریزی به سال ۱۲۷۸ق در نجف اشرف؛ قطع: رقعی کوچک [میراث شهاب: س۹ش۲-۷]

۱۵. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۵۰

آغاز: و ما توفیقی الا بالله قال مولانا و استادنا افضل الوری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۲۱سطر(۸×۱۵)،اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۷۱]

۱۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۵گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۴]

۱۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، با اشکال هندسی؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی به سال ۱۳۲۴ ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۴]

۱۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۰۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۴-۴۷۳]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۸

آغاز: برابر **انجام:** فالعجز عن درک الادراک ادراک و الحمدلله الذی هدانا لهذا ... و زیادة ماء النیل هلی امطار کثیرة ببلاد الحبشة و هذا صورته و الصورة فی الصفحة الاتیة.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۶سم [ف: ۱-۸۰]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۷۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ با اشکال و دوائر، محشی با نشان «ز رحمه الله، ن»؛ تملک: کریم بن یحیی قزوینی، ضیاء الدین دری با تاریخ ۱۳۳۲؛ مهر: علی بن محمد علی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۰گ، ۲۰-۲۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴۸۴]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۳۵

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: آهار مهره شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز،۴۰۲ص، ۲۰سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۷۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۳۱

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (پایان آن از مبحث ۵ فصل ۱ (باب ۴ در مقادیر ابعاد) تا آخر افتاده)؛ با سرلوح مذهب؛ تملک: محمد هاشم بن محمد زمان مشهدی مورخ ۱۰۵۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۳۴۷]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۵۲-۲۷/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملک علی بن یاردم علی اسکندری، تا: ۱۷ رمضان ۱۰۷۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج با سر، ۱۵۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲-۸۰۶]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما الذی بحسب سیر الشمس فباربعة امثال غایه اختلافها.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی با ترنج، ۱۴۸گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۹۴]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** عرفت من نسبة الکرتین کنسبة قطر یهما فاذا کعبت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۲۰سطر (۶/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۸-۴۷۵]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۱۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: محمد سعید بن محمد تقی مورخ ۱۱۰۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: عطف میشن، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۳]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۷۲
خط: نستعلیق، کا: فوارس دماوندی، تا: صفر ۱۱۰۱ق؛ مجدول، در پایان «صدر المنظر الثالث من الرکن الثانی من الاساس المنصوری عن مؤلفه» آورده شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۱۱۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۸سم [ف: ۱-۹۰]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۱۱
آغاز: اما الکواکب الثابته فلا یمکن ان یعد کثره الا ان العلماء قدر صدوا وامنها ماتین و عشرین کوکبا؛ **انجام:** و من اراد الاستقصاء فیها فعلیه بمراجعة صور الکواکب لعبد الرحمان الصوفی فانه احود کتاب فی هذا الباب.
بخشی از تحفه الشاهیه است درباره کواکب ثابت مرصوده، و صور کواکب؛ کا: عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی، تا: ۱۱۷۳ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۱۷۲-۱۷۸)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۸۹۴]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی قطر الارض فیقسم المعیار علی الخارج ان کان.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (حدود ۶ تا ۷ برگ)؛ با اشکال نجومی، مجدول؛ مهر: «الراجی الی الله علی بن محمد»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۴گ، ۱۹ و ۲۳ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۳سم [ف: ۱۲-۱۰۶]

۳۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۳/۲
خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۹۴۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۱۲/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۰۸]

● تحفة الشاهیة / کیمیا / فارسی
tohfat-oš šāhīya

حاکم، محمد بن طاهر
hākem, mohammad ebn-e tāher

وابسته به: تعویذ الحاکم صاحب مصر فی علم الصنعة العالیة = التعویذ فی صناعة الاکسیر؛ الحاکم بامر الله، منصور بن عزیز (۳۸۶-۴۱۱ق)
به امر: محمد بن عثمان بن محمد نصیر
ترجمه کتاب «تعویذ الحاکم» از ابوعلی منصور بن عزیز الحاکم بامر الله فاطمی است که برای فرزندش ابوالحسن الطاهر بالله علی بن منصور نگاشته است و مطالب با عنوان خطاب «ای پسر» ذکر شده است. صحت انتساب رساله تعویذ به الحاکم بامر الله خلیفه فاطمی مورد تأمل است. مطالب رساله بدین شرح است: صفت تکلیس جسد، صفت آمیزش نفس و روح و جسد، صفت تدبیر عمل روح، صفت تدبیر نفس، صفت امیریت جسد، صفت عقد کردن اکسیر محلول، صفت طرح کردن اکسیر، صفت آب احمرکبیر، صفت عقد اکسیر کبیر، صفت طرح اکسیر اکبر، صفت ماءالهی، صفت بثر النداوه جامی، صفت آب شب، صفت روغن بیضه، صفت زعفران حدید.
آغاز: الحمدلله الحق المبین والسلام علی عباده المصطفین خصوصا محمد وآله اجمعین اما بعد چنین گوید محمد بن طاهر الحاکم که چون فرمان ملک مؤید مظفر منصور عالم عادل ابوالمکارم محمد بن عثمان
[الذریعه ۴۴۵/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۳۴
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بدان اسعدک الله فی الدارین که مصنف این کتاب، ابوعلی منصور الملقب بحاکم سلطان مصر بود ... این بعد نیز بر حسب فرمان؛ **انجام:** و هفت روز بگذار اینست و اگر بیشتر باشد بهتر باشد اینست زعفران حدید و بالله العصمة و التوفیق، تم الکلام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۱۱گ، ۲۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۳-۲۶۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۳۱/۳-۱۷/۱۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اطرح علی مکلسات مساوینا مطروح الغفران وعلی اجحاز ذنوبنا اکاسیر الرحمة و الرضوان آمین یا رب العالمین بمحمد وآله وصحبه اجمعین صلوات الله علیهم الی یوم الدین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: کاغذی با روکش پارچه گلدار، ۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۷۰]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [نسخه

پژوهی: ۲-۱۲۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا همه سرد شود قدح را سر بگشا که جمله سیماب و نشادر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مذیل به ۵ صفحه در کیمیا در بیان اقسام احجار که با این جملات آغاز شده: «بدانکه اصل احجار هفت جنس است و آنها که مرکب است هم هفت است»؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [الفبائی: ۱۱۴]

● تحفه شاهیه عباسیه در شرح رساله رضویه ذهبیه = تحفة الرضا = ترجمه طب الرضا = ترجمه رساله ذهبیه

/ طب، حدیث / فارسی

tohfe-ye šāhīye-ye ʻabbāsīye dar š.-e r.-ye razavīye-ye zahabīye = tohfat-or rezā = t.-ye tebb-or rezā

کاشف یزدی، محمد نصیر بن قاضی، ق۱۱ قمری

kāšef-e yazdī, mohammad nasīr ebn-e qāzī (-17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)

اهدا به: شاه عباس دوم

ترجمه تحت اللفظی و بعضاً شرح است از «الرسالة الذهبیة» حضرت امام رضا علیه السلام. در آن قطعه‌ای از اصل را آورده و با عناوین «یعنی» ترجمه کرده است.

آغاز: ستایش دور از آلایش سزاوار در گاه حکیمی جل شأنه تواند بود که بیماران جهالت و نادانی را

انجام: و صلاة و سلام بر بهترین خلق او که محمد است و اهل بیت او که معصومین اند

چاپ: تحقیق سید حسین رضوی برقعی، تهران، نشر باورداران، پائیز ۱۳۸۰ق

[الذریعة: ۴۶/۱۰؛ نسخه‌های منزوی ۴۸۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۰/۵ و ۳۴۷۴/۵؛ دنا ۹۶۷/۲ (۱۳ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۷/۲۹

آغاز: الرسالة الذهبیة فی الطب التی ... یعنی این رساله ذهبیه است در علم طب آنچنان رساله که فرستاد این رساله را؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۷ ربیع الثانی ۱۰۸۳ق؛ محشی با نشان «۵»، مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ(۲۰۶-۲۱۵)،۲۸سطر،اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۳۲-۲۱۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۴۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غازیخان بن بدیع الزمان انصاری، تا: شنبه ۱۵ رجب ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: وسط (برگ دوم)؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۱پ-۳۷پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۳۵۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۸۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد امین یوز باشی، تا: دوشنبه ذیقعده ۱۰۹۱ق، جا: قندهار؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج گرد تریاکی، ۳۹ص (۱-۳۹)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۹-۱۳۸۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: رویه ابری فرنگی، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰سم [ف: ۲-۱۱۱]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۹۶]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۳۶/۱-۲۱/۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدعلی حسینی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۸۷۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سبز، ۲۲گ (۱پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۷-۱۴۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباسقلی نوری یوشی، تا: شنبه ۹ جمادی الاول ۱۲۵۰ق، جا: کرمانشاه؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، کمندکشی؛ کاغذ: آهاری نباتی فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۶۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۰۳/۳

خط: نستعلیق، کا: فرج الله جهانشاهی، تا: ربیع الاول ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۸گ (۳۳پ-۶۰پ) [ف: ۱۰-۱۵۸۴]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی با مهر بیضوی «فخر الاطباء ۱۲۷۸»؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۸/۳-۲۷/۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** واز بسیار خوردن تخم مرغ بهمرسد در روی لکهای مخالف رنگ بدن باشد و خوردن چیزهای شور و گوشتها که شور نموده باشند و خوردن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۷۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۵۸/۵

آغاز: التی بعث بها الإمام الهمام علی بن موسی الرضا علیه السلام

إلی المأمون؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ افتادگی: آغاز (فاقد خطبه شارح)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم مشکی، ۲۳گ (۱۵۳–۱۷۵)، ابعاد متن: ۱۶/۵×۱۱، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳۶–۴۲۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۸۱۴
آغاز: الرسالة الذهبیة فی الطب التی بعث بها الامام الهمام علی بن موسی الرضا علیه السلام؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵–۷۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۱/۱۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲–۳۷۶]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۱
آغاز: الرسالة الذهبیة فی الطب التی بعث بها الامام الهمام علی بن موسی الرضا علیه السلام؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (فاقد دیباچه)؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵–۶۹]

● تحفة الشریعة للوصول الی الوسیلة = تفسیر سوره حدید / تفسیر / فارسی

tohfat-š šarī'a li-l-vosūl ela-l vasīla = tafsīr-e sūre-ye hadīd

حسینی نجف آبادی، هاشم بن حسین، -۱۲۹۷قمری

hoseynī najaf-ābādī, hāšem ebn-e hoseyn (-1880)

اهداء به: حجة الاسلام شیخ محمد باقر
تاریخ تألیف: غره رجب ۱۲۹۲ق تا اواخر محرم ۱۲۹۳ق
تفسیر سوره مبارکه حدید است در یک «مقدمه» و ۲۹ «مجلس» و یک «خاتمه». مؤلف در پایان هر مجلسی، اشعاری در سوگواری سیدالشهداء خطاب به حجة الاسلام شیخ محمد باقر آورده است. مقدمه در فضل علم و علماء و معنی علم و خاتمه در ثواب قرائت قرآن است. مؤلف از تألیف دیگرش در تفسیر به نام «کنز العرفان» یاد می‌کند. (حافظیان)
[دنا ۲/۹۶۸]

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۲۹
آغاز: بسمله. اللهم انی أحمدك علی ما علمت من البیان و ألهمت من التبیان ... اما بعد در هذه السنة هزار و دویست و نود و دو هجری در غره شهر رجب چون خود را خادم خدام شریعت مطهره منوره نبوی؛ **انجام:** و بر اوست توکل هذا آخر ما اردناه و ذکرناه فی هذا الکتاب المستطاب و الحمدلله الذی وفقنی باتمامه ... قد فرغت من تصنیفه و تألیفه و اتمامه بعون الله تعالی و بمنه وجوده فی أواخر شهر محرم الحرام فی سنة ثلاثة و تسعین و مأتین بعد الألف من الهجرة النبویة علی هاجرها ألف ألف سلام و تحیة.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: محرم ۱۲۹۳ق؛ مصحح؛ واقف: سید ناصرالدین حجت، بر اهالی نجف آباد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۳۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷–۱۲۷]

● تحفه شطاریه / عرفان و تصوف / فارسی

tohfe-ye šatārīye

در سه «اصل»: محبت دنیا، طالب عقبی، صفت طالبان حق؛ و یک «خاتمه». عبارت‌های عربی و بیت‌های فارسی در آن هست. از حافظ شیرازی در آن یاد می‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۲۰
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... این رساله وصیت نامه ای است و وصیت آنستکه یکی بیند و یکی داند و یکی گوید و یکی جوید؛ **انجام:** بر باد شد رفتار من. گشتم خجل چون منکسر. الکلام.
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ‌های ۲۶۹ و ۲۷۰ نیز سخنانی است عرفانی؛ ۹گ (۲۵۹پ–۲۶۷پ) [ف: ۳–۴۱۸] و [ف: ۲–۷۲۸]

● تحفة الشعراء / عروض و قافیه / عربی

tuḥfat-uš šu'arā

بسطامی، علاء بن علی، ق۹ قمری

bastāmī, 'alā' ebn-e 'alī (-15c)

شرح ابیاتی است که در علم عروض انشاء گردیده و در آخر منشی خود را جوهری معرفی کرده است. شارح در ابتداء کتاب از صاحب ابیات نام نبرده فقط گوید: «یکی از فضلا و علماء عصر به روایت مسجله چند بیتی در بیان القاب علل که در فن عروض بود» شارح بنا به تصریح خود صفی الدین علاء بن صفی الدین علی بسطامی می‌باشد و دیباچه را به نام شمس الدین علی که حاکم و زمامدار بسطام بوده موشح کرده است. ظاهر این است که شارح از اهل سنت و در اواخر قرن نهم می‌زیسته است این رساله درحدود ۴۰۰ بیت دارد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۳ص (۳۳–۴۵)، ۱۷و۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۴۴۹]

● تحفة الشعرا / تراجم / فارسی

tohfat-oš šo'arā

اورنگ آبادی، افضل قاقسال، ق۱۲ قمری
owrang-ābādī, afzal qāqsāl (-18c)
تاریخ تألیف: ۵ رجب ۱۱۸۵ق؛ محل تألیف: حیدر آباد، در دربار نواب نظام الملک و نظام الدوله امیر نظام علی خان
شرح حال جمعی از شاعران.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۸عکسی
نسخه اصل؛ کتابخانه آصفیه، حیدرآباد. با اشعاری از نور جهان زوجه جهانگیر خان پادشاه هندوستان در ابتدای نسخه؛ خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۷گ [جنگ: ۱-۴۴۹]

● **تحفة الشعرا** / ادبیات / فارسی
tuḥfat-uš šu‘arā
محمد حسن، ق۱۳ قمری
mohammad hasan (-19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۵۱ق؛ محل تألیف: کربلا
در سه «بخش»: ۱. حرکت‌های قافیه‌ها، در شش فصل؛ ۲. حدود قافیه‌ها، در پنج فصل؛ ۳. عیب‌های قافیه‌ها، در چهار فصل. این رساله جز نسخه شماره ۲۸۶/۳ کتابخانه سپهسالار است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۶/۱ ـ د
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ پس از اینها فصلی است در هفت گونه تجنیس (۴۴پ-۴۹پ) و فصلی در استخراج معما (۴۹پ-۶۳ر) و گویا از همو باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰۲گ، ۹ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۸۷]

● **تحفة الشعرا** / عروض و قافیه / فارسی
tuḥfat-uš šu‘arā
چیزی جز تحفة الشعراء افضل بیک خان قاقشال و تحفة الشعراء میرزا عبدالواسع صفای زواره‌ای و تحفة الشعراء سلطان محمد میرزا بهادرخان صفوی بویهی متخلص به طلوعی باید باشد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۷/۳
آغاز: اعلم ایها الطالب که اصول اجزائی که شعر از آن مرکب است هشت است؛ **انجام:** جمله القاب علل چون شد تمام ×× بر رسول مجتبی بادا سلام / جوهر درهای معنی سفته است ×× شانزده بیت آفرینش گفته است. تمة الکتاب المسمی به تحفة الشعراء در علم عروض بتوفیق الملک العلام ۱۲۵۸.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ درهامش پشت برگ ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳ (در حواشی مطول است)؛ کاغذ: فستقی نخودی، ۳گ [ف: ۱-۲۵]

← التحفة الشمسية ＜ فضيلة العلم

التحفة الشمسية الحمدية المشتملة على نصرة الدولة المحمدية / تفسیر / عربی
at-tuḥfat-uš šamsīyat-ul ḥamdīyat-ul muštamila ‘alā nuṣrat-id dawlat-il muḥammadīyya
حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶-۶۴۹ ؟ قمری
hamavī, mohammad ebn-e mo’ayyed (1191-1252)
در تفسیر آیه نور و مسجع و بسیار شیوا و لطیف و عرفانی؛ در ۹ «فصل»
آغاز: بسمله. استعین بفیضک یا کریم الحمدلله الظاهر المظهر النور الباعث من فی القبور و مجری الماء الزلال من خلال الصخور ... رزقک الله اشرف نصیب و اوفر حظ من الحظوظ حتی تصیر مستعدا صالحا لادراک ما اودع فی هذه الرسالة و ابین فی هذه المقالة و هی التحفة الشمسية الحمدية المشتملة علی النصرة للدولة المحمدية التی یکشف عن وجه مخدرات اسرار قوله «الله نور السموات و الارض» الی آخر الایة لاصحاب الهدایة و ارباب الدرایة.
انجام: یدفع عن البوائق و یخلصنا من المضائق اللهم صل علی محمد و آله و اصحابه و احبائه صلوة یکمل فینا الدقائق برحمتک یا ارحم الراحمین تمت بحمدالله و حسن توفیقه و الصلوة و نبیه و آله.

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۶مجموعه بدون شماره
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیما ذکرنا کفایة لمن تیسر له و لا ینجع اکثر من ذلک لمن تعسر علیه و بالله العیاذ من التقصیر
کا: ابو تراب شیخ اسحاق، تا: جمعه ۹ شوال ۱۰۰۶ق؛ مصحح، دو بار با نسخه اصل مقابله شده [دلیل المخطوطات: ۱-۲۵۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۲/۱۱
آغاز و انجام: برابر
مؤلف در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی و فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۳۴ص (۱۰۱-۱۳۴)، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۸۳]

● **التحفة الشمسية فی المباحث الكلامية** / کلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-uš šamsīya fi-l mabāḥiṯ-il kalāmīya
حسینی حلی، عبدالله بن محمد، ۶۸۱-۷۵۴ قمری
hoseynī hellī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1283-1354)
اهداء به: سید نقیب شمس الدین محمد بن عزالدین عماد بن ادریس علوی حسینی
در هشت «قاعده» و هر یک در چند «مسأله» است و مسأله‌ها شمار دارند. تهرانی و نوری و خوانساری و عاملی از این کتاب یاد نکرده‌اند. نام کتاب در دیباچه هست و نام مؤلف در صفحه

عنوان دیده می‌شود.
[مستدرک وسائل ۴۵۹/۳؛ امل الآمل ۴۸۳؛ روضات ۳۶۷؛ دنا ۹۶۸/۲]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۰/۱ ـ د
آغاز: بسمله توکلت علی الله احمد ک اللهم علی تواتر النعم و ترادف القسم ... و بعد فان السید الاعظم النقیب ... شمس الملة و الحق و الدین ... محمد بن السید النقیب ... عز الملة و الدین عماد بن ادریس العلوی ... اشار ان اصنف له رسالة یشتمل علی ذکر ما یجب علی کل مکلف علمه ... من المسائل الاصولیة و المباحث الیقینه ... فسارعت ... و صنفت هذه الرسالة الموسومة بالتحفة الشمسیة فی المباحث الکلامیة ... و رتبتها علی قواعد؛ **انجام:** انتهی کلامنا الی هنا فلنقطع الکلام فی هذه الرسالة حامدین الله تعالی ... و ارفعهم محلا ... محمد المصطفی و علی آله الطیبین الطاهرین و مسلما مستغفرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تاریخ تولد ۸۲۴ در ۳۴ر هست که پدری می‌نویسد، نیز تاریخ تولد علی بن حماد بن احمد بن ادریس در ۱۵ شوال ۸۳۱ (۳۷ر)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۴ص، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱–۸۸]

● **تحفة الشهداء** / تاریخ معصومین / فارسی
tohfat-oš šohadā'

اصفهانی، ق۱۳ قمری
esfahānī (-19c)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار
کتابی است در بیان مصایب معصومین (ع) که به فتح علی شاه قاجار تقدیم شده و مؤلف درآغاز تقاضای مسافرت شاه به اصفهان را می‌نماید، شامل «مقدمه» و ۱۲ «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان آفرینش نور پاک پیامبر اکرم (ص) ...

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۷۳/۴-۳۹/۱۵۳
آغاز: به چشم اغماض ملاحظه فرمایند و بعد از تذکار مصایب معصومین علیهم السلام که محل اجابة دعاست ... وجه تسمیه‌اش بر تحفة الشهداء مذکور نمایند ... و مبنی است بر مقدمه و دوازده باب؛ **انجام:** او را به تاج هدایت و گرامی گردانید او را به سر اوایل معرفت و گردانید بند
چند برگ از آغاز کتاب موجود است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲–۷۷۱]

● **تحفة الشهیدیه** / فقه / فارسی
tohfat-oš šahīdīya

همدانی، عبدالصمد بن محمد حسین، -۱۲۱۶ قمری
hamadānī, ‘abd-os-samad ebn-e mohammad hoseyn (-1802)

محل تألیف: کربلا
نویسنده می‌گوید در جوار سید الشهداء بودم که از من خواسته شد تا مطالبی در مسائل فرعی فراهم آورم من نیز این کتاب را در سه «باب» و هر بابی در چند «فصل» نوشتم و تقدیم برادران دینی خود کردم: از طهارت شروع می‌شود تا مسائل صلوة می‌آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۲۹/۶
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی محمد و اله الطاهرین؛ **انجام:** بسم الله الرحمن الرحیم و ترتیل در قراءت مستحب ... آن عبارتست از ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین مشهور به درویش، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳ص (۱۰۳–۱۰۵)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۶–۸۱۰]

● **تحفة الشیعة = کفایة الجنة = شرح قصیده سید حمیری** / فضایل و مناقب / فارسی
tohfat-oš šī‘a = kefāyat-ol janna = š.-e qasīde-ye seyyed hemyarī

یزدی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری
yazdī, mostafā ebn-e mohammad (-19c)

وابسته به: القصیدة العینیة الحمیریة؛ سید حمیری، اسماعیل بن محمد (۱۰۵–۱۷۳)
تاریخ تألیف: ۱۲۵۵ق؛ محل تألیف: یزد
مؤلف که بنا بر تصریح خود وی از طلاب علوم دینیه یزد بوده، به سال ۱۲۵۵ به فرمان شاهزاده‌ای که در آن سال حکومت آن شهر را یافته به شرح فارسی قصیده سید اسماعیل بن محمد حمیری پرداخت و این شرح پس از دیباجه در یک «مقدمه» و یک «فصل» و «خاتمه» تنظیم شده و آن را «تحفة الشیعه» نام گذارده و «کفایة الجنه» لقب داده است. مقدمه در شرح حالات سید حمیری، فصل در شرح قصیده و خاتمه در بیان اسراری چند و مناسبت دوازده امام با دوازده برج و غیر از اینهاست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۱۶
آغاز: بسمله الحمدلله القادر المتعال ... یعنی بعد از حمد ملک علام و پس
خط: نستعلیق، کا: محمد اسمعیل بن محمد علی نائینی، تا: ۱۲۸۵ق، به فرمان میرزا محمد حسن خان که ظاهراً از مستوفیان آن عصر بوده نگاشته؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۵۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳–۳۶۲]

● **تحفة الشیعه** / فضایل و مناقب / فارسی
tohfat-oš šī'a
قاجاری، جعفر قلی بن موسی خان، ق۱۴ قمری
qājārī, ja'far qolī ebn-e mūsā xān (-20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۳۱
نسخه بسیار نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة الصائمین (ترجمه)** / فقه / فارسی
tohfat-os sā'emīn (t.)
نظام العلما تبریزی، محمود بن محمد، -۱۲۷۱ ؟ قمری
nezām-ol-'olamā tabrīzī, mahmūd ebn-e mohammad (-1855)
وابسته به: الصومیة = احکام الصیام = الصوم؛ احسائی، احمد بن زین الدین (۱۱۶۶-۱۲۴۱ق)
اهداء به: شاهزاده محمد علی میرزای قاجار
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۴ شعبان ۱۲۳۶ق؛ محل تألیف: کرمانشاه
ترجمه رساله الصوم احسائی است در یک «مقدمه» و چند «مطلب».
آغاز: الحمد لله الذی هذانا لحمده و جعلنا من اهله لنکون لا حسانه من الشاکرین ... چنین گوید بنده خاکسار و ذره بیمقدار المحتاج الی لطف ربه الصمد ...

۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۴مجموعه بدون شماره
آغاز: برابر
بی کا، تا: ربیع الاول ۱۲۴۱ق [دلیل المخطوطات: ۱-۱۵۷]
۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۷۴/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۷گ (۲۰۸پ-۲۳۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۰]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف: ۵-۳۷۶]

● **تحفة الصالح = سؤال و جواب فاضل هندی** / فقه / فارسی
tohfat-os sāleh = so'āl va javāb-e fāzel-e hendī
کزازی، محمد صالح بن عبدالله، ق۱۲ قمری
kazzāzī, mohammad sāleh ebn-e 'abd-ol-lāh (-18c)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: ۱۱۲۶ق؛ محل تألیف: اصفهان
سؤال و جواب‌های فقهی است که کزازی از فاضل هندی (۱۱۳۵ق) نموده و وی به آنها پاسخ داده است. این سؤال و جواب‌ها را خود کزازی جمع‌آوری کرده است.
[دنا ۹۶۹/۲؛ الذریعه ۴۴۶/۳]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۳
خط: نسخ، کا: حاج محمد شیرازی، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۳۰گ (۷۹-۱۰۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۵/۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین المعصومین اما بعد چنین گوید حقیر عباد الله محمد صالح بن عبدالله کزازی المتوطن بدار المؤمنین قم که چون به تاریخ سنه؛ **انجام:** ترکه زید هر چه باشد به شانزده سهم منقسم می‌شود هفت سهم را پسر زنده و نه سهم به زوجه مادر می‌رسد شرعاً.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۳ص (۱۸۵-۲۱۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵-۸۶]

← تحفة الصالحین ﴿ قرابادین صالحی

● **تحفة الصالحین = الاربعون حدیثا** / حدیث / عربی
tuḥfat-uṣ ṣāliḥin = al-arba'ūn-a ḥadīṯā
ابوالمحامد محمود بن علی بن سلمه، ق۸ قمری
ab-ol-mahāmed mahmūd ebn-e 'alī ebn-e salama (-14c)
چهل حدیث در ثواب ادعیه و اذکار از استاد خویش محمد بن محمد بن محمد دهقان غاری فرا گرفته و آنها را بدون شرح و حذف اسناد گرد آورده و در محرم الحرام ۷۰۰، از نامبرده به دریافت اجازه نائل امده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۹۷
آغاز: بسمله، الحمدلله العظیم کرمه و افضاله العمیم جوده و نواله السابغ فضله و انعامه ... الحدیث الاول عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه و سلم من قال بعد صلاة الفجر مائه مره لا اله الا الله الملک الحق المبین آمنه الله من الفقر و من وحشة القبر و اغناه فی الدنیا و الاخرة؛ **انجام:** الحدیث المکمل للاربعین عن عبدالله بن عمر رضی الله عنهما قال کل النبی صلی الله علیه و سلم یدعو هذا الدعاء اللهم وفقنی ... (مابقی ناخوانا و آسیب دیده است)
خط: نسخ، کا: ابوالحسن تهامی، تا: ۶۹۹ق؛ اجازه شمس الدین محمد دهقان؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۳]

● **تحفة الصالحین** / فقه / فارسی

tohfat-os sālehīn

حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع، ۱۰۵۸-۱۱۲۶ ؟ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sāleh ebn-e ‘abd-ol-vāse‘ (1648-1714)

سؤال و جواب‌هایی است از ابواب مختلف فقه که مؤلف از محضر فاضل هندی به سال ۱۱۲۶ق که در اصفهان بوده بهره برده و به درخواست گروهی از طلبه آنها را در این رساله گرد آورده است.

[الذریعه ۴۴۷/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۴/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... در سنة ۱۱۲۶ وارد دارالسلطنه اصفهان شده بخدمت ذی سعادت جناب علامی فاضل؛ **انجام:** سن ملا احمد مثل سلمان بوده است، ج سلمان معصوم بوده است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۱۳۱پ-۱۵۱پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۵]

● **تحفة الصالحین = عمل صالح** / طب / فارسی

tohfat-os sālehīn = ‘amal-e sāleh

قاینی هروی، صالح بن محمد، ق۱۲ قمری

qāyenī heravī, sāleh ebn-e mohammad (-18c)

در دو «مقالت»: ۱. تدبیر حبلی و مرضعه؛ ۲. امراض اطفال. در آن از «خلاصة التجارب» بهاء الدوله و «مفرح القلوب» محمد اکبر هندی شاه ارزانی بهره برده است. در آن از سفر «بند بربر» خود به سال ۱۱۷۹ق یاد کرده است. نیز گوید نیای من به قائن آمد. (احمد منزوی)

این کتاب در برخی منابع همان «قرابادین صالحی» دانسته که خطاست و این دو، دو کتاب اند و فصول و بندهای آنها متفاوت است.

آغاز: شایسته ترین سجود که شعار دردمندان مهد عصمت تواند بود

انجام: و احتیاط عظیم در تشخیص باید کرد تا خطا وقوع نیابد.

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۴ق.، رحلی، ۲۴۸ص

[فهرستواره منزوی ۳۳۴۱/۵؛ مشار فارسی ج۳، ص ۳۸۹۲]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۶۷

آغاز: شایسته ترین سجود که شعار دردمندان مهد عصمت تواند بود؛ **انجام:** و احتیاط عظیم در تشخیص باید کرد تا خطا وقوع نیابد.

خط: نستعلیق، کا: اصغر، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۶۷]

● **تحفة الصالحین** / طب / فارسی

tohfat-os sālehīn

سناوندی، افراسیاب بن محمد حنفیه، ق۱۳ قمری

sanāvandī, afrāsīyāb ebn-e mohammad hanafīye (-19c)

اهدا به: آقا میرزا علی آقا

محل تألیف: اردبیل

نویسنده که از طبیبان زمان خود است پس از سیر و گشت و رحل اقامت در اردبیل افکندن از کار پزشکی کناره می‌گیرد تا آنکه روزی میر محمد صالح آقای مجتهد به منزل او میرود چون او را عالم به طب می‌بینید دو جلد کتاب پزشکی به او التفات می‌کند. او بر حسب اصرار آقا میرزا علی آقا نامی این رساله را در یک «مقدمه» و چهارده «باب» و یک «خاتمه» می‌پردازد: مقدمه در دانستن طب و احوال نبض؛ باب ۱. امراض سر؛ ۲. علل دماغ و نخاع؛ ۳. امراض چشم؛ ۴. امراض گوش؛ ۵. امراض بینی؛ ۶. امراض لب و زبان؛ ۷. امراض لثه و دندان؛ ۸. امراض حلق و سینه؛ ۹. امراض قلب، ۱۰. امراض معده؛ ۱۱. امراض جگر؛ ۱۲. امراض طحال؛ ۱۳. امراض امعاء و انواع اسهال، ۱۴. امراض کلیه و مثانه و اثنیین و قضیب و رحم؛ خاتمه: در امراض معقد و اوجاع مفاصل و عرق النساء.

[دنا ۹۶۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۱/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۶/۱

آغاز: بسمله، سبوح قدوس ربنا و رب الملائکه و الروح؛ **انجام:** پایان: (ص۵۸) که در امراض مذکور گردیده خواهد شد.

از برگ یک تا ۲۷ قسمتی از این رساله است یعنی از ابتدای رساله تا مقاله دوم از باب دوم و از ۲۸ تا ۵۸ همان قسمت تکرار شده منتها با خط بدتر که از اول رساله تا مقاله سیم از باب دوم می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن مشکی، ۵۸ص (۱-۵۸)، ۱۸سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۷۸۴]

● **تحفة الصالحین فی سبیل السالکین** / دعا / فارسی

tohfat-os sālehīn fī sabīl-es sālekīn

میرزاجان شیرازی، محمد حسن بن علی، ق۱۳ قمری

mīrzā-jān šīrāzī, mohammad hasan ebn-e ‘alī (-19c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه سلخ ذیحجه ۱۲۵۰ق

در سبب تألیف آورده: «بخاطر فاتر رسید که با عدم بضاعت و قلت استطاعت نسخه ظریف تألیف نماید که حاوی و محتوی باشد بر صلواة مستحبه مخصوصه بحضرت رسول مختار (ص) و بعضی از ائمه اطهار (ع) و سور قرانی که عقیب فرائض خمسه باید تلاوت نمود و تعقیبات فرائض خمسه و ادعیه معظمه ضروریه که در اوقات ایام سال باید خوانده شود و شامل و مشتمل باشد بر زیارات مطلقه و مخصوصه هر یک از چهارده

معصوم علیهم صلواة الله الملك الحی القیوم و اعمال مسجد کوفه و سایر مساجد متبرکه و جامع و مجتمع باشد بر اعمال ماه مبارك رجب المرجب و ماه مبارك شعبان المعظم و ماه رمضان المبارك و ماه ذی الحجه الحرام و ماه ربیع الاول و برخی از اختام و اوراد و اذکار و عرایض و رقاع استشفاع از ائمه طاهرین (ع) و اداب رویة هلال لهذا نسخه مزبوره منتخب و جمع از کتب دعوات و صحیفه سجادیه و تحفة الزائر و زادالمعاد شد» و بر این اساس کتاب را مرتب نموده بر مقدمه‌ای «در بیان نمازهای مستحبه مخصوصه منصوصه» و دوازده «باب»: ۱. بیان سور قرآنی که عقیب فرائض خمسه باید تلاوت شود و تعقیبات مخصوصه فرائض یومیه و لیلیه و ادعیه مهمه معظمه که در عرض ایام سال خوانده می‌شود؛ ۲. بیان زیارت جناب پیغمبر اخرالزمان (ص) و حضرت فاطمه زهرا و حضرت ائمه بقیع (ع) و حضرت حمزه سید الشهدا؛ ۳. بیان زیارت حضرت امیرالمؤمنین و اعمال مسجد کوفه و سایر مساجد مقدسه واقعه در کوفه است؛ ۴. بیان زیارات حضرت عباس (ع)؛ ۵. بیان زیارت حضرتین کاظمیین (ع) و حضرت سلمان؛ ۶. بیان زیارت حضرت علی بن موسی الرضا و حضرت معصومه قم؛ ۷. بیان زیارت حضرتین عسکریین و حضرت نرجس خاتون مادر حضرت صاحب الامر و حضرت علیمه خاتون عمه حضرت صاحب الامر و حضرت صاحب الامر و زیارت جامعه؛ ۸. بیان فضائل و اعمال ماه مبارك رجب؛ ۹. بیان فضائل و اعمال ماه مبارك شعبان؛ ۱۰. بیان مجملی از فضائل و اعمال ماه مبارك رمضان و عید فطر؛ ۱۱. بیان فضائل و اعمال ماه مبارك ذی الحجه؛ ۱۲. بیان اعمال روز عید مولود؛ خاتمه در بیان طریقه بعضی از اختام و اوراد و اذکار و عرایض استشفاع و اداب ماه دیدنست.

[دنا ۹۶۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۱/۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۱۶

آغاز: الحمدلله الذی فرض علینا الصلوة و لنعرج بها اعلی درجات معارج القرب و الکمال؛ **انجام:** هر که از اینرساله کثیر الفایده منتفع گردد و در حال حیات یا بعد از ممات این غریق گرداب بحر عصیانرا بدعای رحمت و مغفرت یاد کند.

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی، احتمالاً نسخه به خط مؤلف، ضمن ۸ برگ ذیل نسخه: رباعیات شیخ ابوسعید ابوالخیر در حصول مدعیات و تسخیر قلوب و سایر امورات، دعاء حصول طریق منقول از امام صادق علیه السلام، طریقه خواندن هفت آیه کلام الله مجید از خواجه نصیرالدین طوسی، ادعیه در اختتام زیارات ائمه اطهار (ع). انجام نسخه: «فان لك عندالله مقاما کریما و جاها عظیما صلی الله علیك و سلم تسلیما»؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی عطف تیماج عنابی، ۲۷۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۱۴۹]

← تحفة الصالحین و هدیه فالحین ⟵ قرابادین صالحی

← تحفة الصالحین و هدیه فالحین ⟵ تحفة الصالحین

← تحفة الصحه ⟵ حفظ الصحه ناصری

● تحفة الصدور / داستان / عربی

tuḥfat-uṣ ṣudūr

داستانی است عربی راجع به خلیفه و دختر جن.

[دنا ۹۶۹/۲]

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶-الف/۵۰۳/۱

آغاز: بسمله. فهذه تحفه الصدور مع الخلیفة مع بنت الجان و العناق بنت ... هی علی سبیل البیع فهل لك؛ **انجام:** هذا ما انتها الینا من هذه الحکایة علی اتمام ... مشقه ... نجل المرحوم المقدس کاید باقر ابن کاید براهیم ... و کان الفراغ یوم السبت من شهر رمضان و ثانی عن سنة الالف و الماتین و خمس فعشر من الهجرة ...

خط: نسخ درشت، کا: کایدباقر ابن کاید براهیم، تا: رمضان ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: کلفت شکری، جلد: مقوا با تیماج زرد، ۶۹گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۰]

● تحفة الصدیق الی الصدیق / اخلاق / عربی

tuḥfat-uṣ ṣadīq ila-ṣ ṣadīq

رشید وطواط، محمد بن محمد، -۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad (-1178)

گزارش صد سخن کوتاه منسوب به وی است و از دیباچه برمی آید که آن را پس از «مطلوب کل طالب» و «فصل الخطاب» تألیف کرده، با عناوینی همچون «الکلمة الاولی، الکلمة الثانیة ...». همراه با گزرشی از متن است.

آغاز: الحمد لله علی تواتر آلائه و تقاطر نعمائه ... چنین گوید محمد بن ... که چون کتاب فصل الخطاب ...

[فهرستواره منزوی ۳۶۶/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۳۶۷/۱-ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش ۲۲۰۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۱-۱۷)

[ف: ۱-۴۵۹]

● تحفة الصعلوك / دعا / فارسی

tohfat-os so‘lūk

رکن الدین شیرازی، مسعود، -۷۴۴ قمری

rokn-od-dīn-e šīrāzī, mas‘ūd (-1344)]

[فهرستواره منزوی ۱۸۱/۷]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۷۰/۶

آغاز: بسمله حمد و شکر و سپاس فزون از قیاس و مقیاس

حضرت اله الناس را؛ **انجام:** در حفظ و امان خدا باشند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی روکش گالینگور مشکی عطف تیماج قرمز، ۲۷ص (۱۳۲-۱۵۸)، ۱۸ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۰۵]

● **تحفه صفویه** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye safavīye

خادم حسینی، زین العابدین، ق۱۱ قمری

xādem hoseynī, zeyn-ol-'ābedīn (-17c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه دهه سوم شعبان ۱۰۴۲ق؛ محل تألیف: قزوین

کتابی است در اصول و فروع دین مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و سه «باب»: مقدمه: در تعریف ایمان؛ باب ۱. اصول دین؛ باب ۲. فروع دین، شامل پنج «مقصد»: نماز، زکات و خمس، روزه، حج و جهاد؛ باب ۳. حقانیت مذهب ائمه (ع) و ابطال مذهب مخالفین؛ خاتمه: در مطاعن و مثالب برخی از صحابه. در پایان آن چنین آمده است: «تمام شد این رساله نفیسه موسومه به تحفه صفویه در اصول و فروع دینیه که برخواننده و نویسنده آن که اقرار به آن داشته باشد آتش دوزخ حرامست بدست مؤلف این رساله زین العابدین الحسنی الخادم ... و اتمام این رساله در دارالسلطنه قزوین شد».

آغاز: حمد و سپاس یکتائی راست که دانایان بحر فهم و ادراک بکنه معرفت او پی برده بعجز قائل گشته اند

[دنا ۹۶۹/۲ (۵ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۸۳/۹ از فردی مجهول به نام زین العابدین حسین دانسته]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۷/۵- ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** اتمام این رساله در دار السلطنه قزوین روز چهارشنبه عشر سیم از ماه هشتم از سال سیم از عشر پنج از صده یازدهم هجرت حضرت نبویه صلی الله علیه و آله و سلم
کا: میرزا محمد بن محمد حسن تبریزی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۰۷۰ق؛ جا: رشت؛ ۱۴۳ص (۱۷۱-۳۱۳) [ملک-ف: ۵-۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۹۱/۲

خط: نستعلیق، کا: عهدی، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۱ق، جا: باب الابواب دربند؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج سرمه‌ای، ۷۹گ (۴۵پ-۱۲۳پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۲۰۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** آتش دوزخ به او حرام است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۱۲گ، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲۰-۷۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۹۶

آغاز: هرچه هست و نیست که وجود دارد و یا ممکن است به وجود آید؛ **انجام:** که بر خواننده و نویستده آن که اقرار به آن داشته باشد آتش دوزخ حرام است
خط: نستعلیق، کا: محمود بن عماد الدین صلاح الدین مسعود، تا: پنج‌شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق، جا: ایروان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۷گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۰] و [ف: ۹-۲۶۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از کرم و از خاندان حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه و آله امید گرفتن جایزه دارد
خط: نستعلیق، کا: ولی حسین نقوی امروهوی، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: مقوایی، عطف گالینگور، ۴۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۳۰۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۲/۱۷

آغاز: برابر
مقدمه و سه باب و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۹×۲۱سم [ف: ۲-۳۷۹]

● **تحفة الصلوات** / دعا / فارسی

tohfat-os salavāt

حسنی حسینی، محمد مفید بن افضل، ق۹ قمری

hasanī hoseynī, mohammad mofīd ebn-e afzal (-15c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۶ رمضان ۸۹۹ق [این تاریخ عیناً همان تاریخ کتاب بعد است و ممکن است با آن یکی باشد]
مؤلف سنی است و شعر هم در آن هست.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۱

کاتب = مؤلف، تا: ۸۹۹ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳-۳۶]

● **تحفة الصلوات** / دعا / فارسی

tohfat-os salavāt

کاشفی، حسین بن علی، -۹۱۰ قمری

kāšefī, hoseyn ebn-e 'alī (-1505)

تاریخ تألیف: رمضان ۸۹۹ق

کتابی متوسط در ادعیه و اذکار و صلوات، در یک «مقدمه» و هشت «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. نکات متعلقه به آیه صلوات؛ ۲. معنی صلوة و تسلیم به حسب لغت و اصطلاح؛ ۳. مباحث وجوب و استحباب صلوات و سلام؛ ۴. کیفیت صلوات و تسلیمات؛ ۵. مواطن صلوات و تسلیمات؛ ۶. فضایل و فواید صلوات و تسلیمات؛ ۷. مذمت تارک صلوات؛ ۸. آداب مصلی و قبل از شروع در آن؛ خاتمه: در بیان صلوات متنوعه (در خاتمه چهل نوع از صلوات با فوائد خاصه که در اخبار آمده ذکر شده است). مؤلف این کتاب را به دستور ملکه خدیجه بانو همسر سلطان حسین بایقرا تلخیص نموده و به نام سلطان حسین میرزا و زوجه اش و فرزندشان مظفر حسین میرزا مصدر گردانیده و نام

مختصر را «فضل الصلوات» نهاده است. در آن یاد شده است از: امام شیخ شهاب الدین فضل الله شده توره پشتی در المعتمد فی المعتقد و بخاری و امام شهید سید شمس سمرقندی در احقاق، شیخ عفیف الدین کازرونی، امام علامه در اسرار التنزیل و انوار التاویل، شمس العارفین ابوعبدالله محمد بن علی الحکیم، شیخ نجم الدین دایه در بحر الحقایق، شیخ نجم الدین دایه در بحر الحقایق، تاج الاسلام سلیمان بن داود سقسینی در زهرة الریاض، سید عالم محقق رکن الدین امیر حسین بن عالم حسینی، ذخیرة المتذکرین، احمد بن طیفور سجاوندی در تفسیر عین المعانی، تاج المذکرین امام فقیه ابومالک نصر بن نصر، ابو محمد اسحق کلابادی در تعرف، فاضل علامه سیف الدین ابونصر احمد بن الاسرتگینی در ترجمه اسباب نزول واحدی، ابن فهر ابوالقاسم در تفسیر لباب، امام اوحد سراج الدین ابومحمد زید در ریاض و ازهار، قاضی عیاض در شفاء، ابن الجوزی در تفسیر زاد المسیر عفیف الدین کازرونی در اربعین، عزالدین محمود کاشی در ترجمه عوارف، رشید الدین ابوالفضل احمد بن ابی سعید میبدی در کشف الاسرار و در مشکات الانوار و مراة الصفات.

آغاز: احمدك اللهم و انت المحمود علی لسان حبیبك محمد بالتحیات مبارکات، تحفة من خواص ... اما بعد این رساله‌ایست

[کشف الظنون ۳۶۸/۱؛ الذریعة ۴۴۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۸۱/۷ ناشناس آمده است]

شروح و حواشی:

۱- فضل الصلوات = منتخب تحفة الصلوات؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۹۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۲۰گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۷۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۹۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد موسوی، تا: ۱۰۳۵ق؛ از روی نسخه زین الدین علی بن امیر قوام الدین مسعود العقیلی المیبدی که از نسخه خط مصنف استنساخ گردیده نوشته شده؛ اهدایی: شیخ مصطفی علمیه؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۶۷گ، ۱۶سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۱۲۰]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۷۶/۲

آغاز: آداب صوری و معنوی در صلوات خواجه کائنات و خلاصه موجودات علیه افضل الصلوات و اکمل التسلیمات آداب صوری بی طهارت صلوات نفرستد هیچ مجلس از درود خالی نگذارد؛ **انجام:** اللهم صل علی سیدنا محمد و علی ال سیدنا محمد النبی الامی الطاهر الزکی صلوة تحل بها العقد و تفل بها الکرب و تقضی بها الادب

حاوی بخش‌هایی از کتاب است: آداب صوری و معنوی در صلوات خواجه کائنات، جهل صلوات متنوعه، درود معظم من زبدة الواصلین، الصلوات علی النبی، الخطبات للاعیاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی؛ ۳۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۹۸

آغاز: گرویدن باشد به پیغمبران خدای و ایمان پیغامبران آنست که اقرار کند بزبان و تصدیق نماید به دل

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل حسینی بن سید شمامه، تا: ۱۲۸۶ق، جا: قریه پاپاله کردستان، جهت استاد ملا عبدالفتاح؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه‌ای که در محرم ۱۱۳۴ از روی نسخه مؤلف، کتابت شده در ۹۰۲ و با تصحیح مؤلف استنساخ گردیده، نوشته شده؛ جلد: مقوا، آبی، ۱۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۴۴۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۸۳/۲

گزیده از کتاب کاشفی سبزاری فصل ۷ و ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴گ (۱۰۸پ-۱۱۱پ)، ۲۳ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۱۲]

● تحفة الصلوات / دعا / فارسی

tohfat-os salavāt

مکری

makrī

در ادب صوری و معنوی صلوات بر خواجه کائیات، از شیخ مکری. با توجه به نسخه ش ۳۳۷۶/۲ مسجد اعظم احتمالاً باید با کتاب پیشین ارتباط داشته باشد.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۷۵]

● تحفة الطالب بمعرفة من ینتسب الی عبدالله و ابی طالب / انساب / عربی

tuḥfat-uṭ ṭālib bi-maʻrifat-i man yuntasab ilā ʻabd-ul-lāh wa abī-ṭālib

حسینی سمرقندی، محمد بن حسین، -۹۹۶قمری

hoseynī samarqandī, mohammad ebn-e hoseyn (-996)

کتاب مختصری است در انساب، شامل ابواب و فصول و اصول و فروع، بدین ترتیب: باب ۱. ذکر الحسن بن علی بن أبی طالب؛ باب ۲. ذکر الامام الحسین بن علی بن أبی طالب؛ باب ۳. ذکر محمد بن امیر المؤمنین علی بن أبی طالب؛ باب ۴. ذکر أبی الفضل العباس بن علی بن أبی طالب؛ باب ۵. ذکر عمر الأطرف بن علی بن أبی طالب. مؤلف در مقدمه، در وصف این کتاب

می‌نویسد: «و بعد فهذا تألیف لطیف سمیته تحفة الطالب بمعرفة من ینتسب الی عبدالله و أبی طالب، أذکر فیه فروعهم، و أمیز غالباً من اشتهر من نسل من ذکر، و صفاتهم و محل ولادتهم و مدة أعمارهم، و وفاتهم و شهادتهم، و ما یتعلق بذلک من أحوالهم». و در پایان رساله آورده است: «و هذا آخر ما قصدنا جمعه ملخصاً فی من ینسب الی عبدالله و أبی طالب ابنی عبدالمطلب». در فهرس مخطوطات مکتبة احقاف تریم، نسخه‌ای از «تحفة الطالب» معرفی شده و مؤلف آن، محمد بن حسین بن عبدالله حسین سمرقندی دانسته شده است. ولی در منابع جدید، تألیف «تحفة الطالب» به حسین بن عبدالله حسینی سمرقندی (درگذشته حدود ۱۰۴۳ق) منسوب شده است، چنانکه بغدادی در هدیة العارفین آورده و کحاله در معجم المؤلفین نوشته و دکتر لطفی عبدالبدیع در فهرس المخطوطات المصورة ادعا کرده است. آیت الله مرعشی نجفی (رح) در کشف الارتیاب، حسین بن عبدالله سمرقندی را از نسب‌دانان قرن دهم هجری دانسته و فرموده‌اند: «و منهم: الشریف أبوعبدالله الحسین السمرقندی بن عبدالله بن حسین بن عزالدین بن عبدالله بن علاء الدین بن أحمد بن ناصرالدین بن جمال الدین بن حسین بن تاج الدین بن سلیمان بن غیاث بن ابراهیم بن یونس بن حیدر بن اسماعیل بن أحمد بن الحسین بن موسی المبرقع ابن الامام الجواد (ع). کذا أورد نسبه السید ضامن بن شدقم فی تحفة الأزهار مع احتمال السقط بین الحسین و موسی المبرقع. کان عالماً جلیلاً أدیباً نسابة متضلعاً فی هذا الفن، و له من الکتب کتاب تحفة الطالب فی نسب آل أبی طالب و قد طبع، و توفی سنة ۹۹۶ق». افزون بر آن در نسخه‌ای از «تحفة الازهار» آمده است: «قال السید حسین بن محمد بن عبدالله السمرقندی فی تحفة الطالب». در مجموع احتمال انتساب کتاب به سید محمد بن حسین بن عبدالله حسینی مکی سمرقندی مدنی (- ۹۹۶ق) به نظر، قوی‌تر می‌رسد و اثبات قطعی آن نیاز به قرائن و شواهد بیشتری دارد که فعلاً به دست نیامد.

چاپ: با تحقیق و تصحیح شریف انس کتبی حسنی از روی نسخه موجود در مدینه منوره، عربستان، دارالمجتبی للنشر و التوزیع، جزو منشورات الخزانة الکتیبة الحسنیة الخاصة، ۱۴۱۸ق، ۲۰۴ ص

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹عکسی

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین الذی شرف بمحمد صلی الله علیه و سلم الآباء و الابناء فی المبادی و العواقب و جعله نسله المطهر الأسنی من فاطمة البتول و علی بن أبی طالب و جمعهما فی ذرورة المجد و عزة المکارم الی عبدالمطلب بن هاشم؛ **انجام:** الأصل الثالث عقیل بن أبی طالب رضی الله عنه کنیته ابوزید و کان نسابة ... و کان له سلیمان انقرض و محمد بن مسلم یعرف بابن المزینه و بنو عقیل بن أبی طالب قلیلون جداً بالنسبة الی بنی عمهم و الله سبحانه و تعالی أعلم و هذا آخر ما وردناه فی من ینسب الی عبدالله أبو النبی صلی الله علیه و سلم و الی أبی طالب ابنی عبدالمطلب بن هاشم.

نسخه اصل: معهد دمیاط در مصر، نسخه شماره ۱۹ تاریخ. نسخه مورد بحث، تنها پنج باب مذکور در فوق را دارد، ولی در نسخه چاپی ضمیمه‌ای به آخر کتاب ملحق شده، شامل شش باب بدین عناوین: الباب الأول: فی ذکر شجرة مولانا الحسن و ما یتلعق بذلک، الباب الثانی: فی معرفة الخلفاء من الأنبیاء، علیهم الصلاة و السلام، الباب الثالث: فی بیان الخلافة بعد نبینا محمد، صلی الله علیه و سلم، الباب الرابع: فی ذکر خلافة بنی أمیة و ذکر خلفائهم، الباب الخامس: فی بیان الدولة العباسیة ببغداد و العراق و مصر و غیر ذلک، الباب السادس: فی بیان الدولة الرومیة العثمانیة الخاقانیة. در ابتدای این الحاقیه آمده است: «الحمدلله یقول جامع هذا التألیف محمد بن الحسین بن عبدالله الشریف الحسینی السمرقندی کان الله له أمین: قدر أیت أن أجمع فی هذا الکتاب أوراقاً تشتمل علی شجرة مولانا الحسن بن أبی نمی محمد بن برکات، ثم نذکر الخلفاء من آدم الی وقتنا هذا علی ترتیب الوجود بحسب الأیام، و ذکر أسمائهم و مدتهم و ترتیب خلافتهم الی عصرنا هذا، و هو عام أربعة و تسعین و تسعمائه، و معرفة أول الخلفاء، و اسمه و مدة خلافته، ثم معرفة من صار بعده بوصیة منه و عهد، و غیر ذلک مما یأتی تفصیله ملخصاً»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ذیقعده ۱۰۹۳ق؛

نسخه‌های موجود از تحفة الطالب:

۱-نسخه شماره ۱۹ تاریخ، در معهد دمیاط در مصر، کتابت شده به سال ۱۰۹۳ق، تصویر حاضر برگرفته از این نسخه است.

۲-نسخه شماره ۲۰۲۹ کتابخانه احقاف تریم در یمن، کتابت شده در ۱۳۱۲ق.

۳-نسخه شماره ۱۲۷۳/۱۳۸ع خ در مجموعه آل صافی ضمن کتابخانه‌های موقوفه در مدینه منوره، به خط محمد سعید بن محمد سلیمان طوبجی، کتابت شده در ۱۳۱۶ق. این نسخه ملحقی دارد در شش باب که تفصیل آن را آوردیم.

مجدول، در صفحه عنوان نام کتاب و مؤلف و اسامی پیامبر اکرم (ص) و خلفا و دوازده امام (ع) ثبت شده است، در ابتدای نسخه یادداشت قرائت و مطالعه کتاب از چند نفر دیده می‌شود، از جمله حاجی مصطفی طرابلسی بن حاجی عمر در روز یک‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۱۶۸، اسماعیل بن مصطفی، محمد امین بن ابراهیم در ۱۱۷۵ق، سید عبدالقادر واعظ خطیب بن سید حسین قلمونی طرابلسی در ۱۱۰۲ق و مصطفی بن اسماعیل در ۱۱۴۱ق؛ تملک: محمد امین، مصطفی بدری؛ ۹۶ص، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۳-۶۰۲]

● **تحفة الطالب فی آل ابی طالب** / انساب / عربی
tuḥfat-uṭ ṭālib fī āl-i abī-ṭālib

انساب پیامبر گرامی اسلام (ص) و امیرالمؤمنین و دیگر ائمه (ع) و اولاد آنان را تا زمان خود به صورت مشجر جمع آوری نموده

است.
آغاز: الحمدلله الذی اولانا مزید النعم و رفع عنا من الضر و البلوی و السقم و اشکره شکر من اعترف بوجوده و اغتنم ...

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۷۱

آغاز: الحمدلله الذی اولانا مزید النعم و رفع عنا من الضر و البلوی و السقم و اشکره شکر من اعترف بوجوده و اغتنم

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۵۱۳؛ خط: رقعی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، برخی از اسماء که محتاج توضیح بوده در کنار صفحات نوشته شده؛ ۲۴۷ص، قطع: رقعی [عکسی ف: ۲-۴۴۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۶۹]

● **تحفة الطالب و بغیة الراغب فی علم التوحید** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-uṭ ṭālib wa buġyat-ur rāġib fī ʻilm-it tawḥīd

طریحی، صفی الدین بن فخرالدین محمد، ق۱۲ قمری

torayhī, safī-od-dīn ebn-e faxr-od-dīn mohammad (-18c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۳ق؛ محل تألیف: مشهد الرضا

مؤلف در سفری که در جوانی به مشهد الرضا به سال ۱۰۸۳ق داشته، بدرخواست برخی دوستان این رساله را در اصول دین نگاشته و در یک «مقدمه» و هفت «مطلب» تنظیم ساخته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۰۲/۱

آغاز: الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده بحدوث الاجسام وعلی قدرته وعلمه بما اظهر فی خلقه من الاتقان والاحکام والصلاة علی موصل اصول الاسلام محمد المبعوث الی الخاص والعام وآله المطهرین عن الاثام؛ **انجام:** وحشرناهم فلم نغادر منهم احداً ویجب الاقرار بکل ما تواتر عن النبی (ص) وعلم من دینه بالضرورة وتفاصیل ذلک تطلب من محالها، اللهم اجعلنی علی توحیدک وتمجیدک اموت واحیی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۳ق؛ محشی ازمؤلف با امضای «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۱-۲۵۷]

● **تحفة الطالب و فرحة الراغب** / حدیث / عربی

tuḥfat-uṭ ṭālib wa farḥat-ur rāġib

صابونی، محمد بن علی، ۶۰۴-۶۸۰ قمری

sābūnī, mohammad ebn-e ʻalī (1208-1282)

رساله مختصری است با عناوین «اخبرنا، اخبرنا» مشتمل بر احادیث مسندی از پیامبر اکرم (ص)، که صابونی از مشایخ خود روایت کرده و سپس آنها را از صحاح و سنن تخریج نموده است. معلوم نیست این احادیث همین مقدار بوده که در این نسخه درج شده و یا بیش از این است.

آغاز: اخبرنا الشیخ ... محمد بن الشیخ الاجل ابی الحسن علی بن محمود المحمودی بقراءتی علیه فی یوم الجمعه السادس من جمادی الاولی سنة سبعین و ستمائة.

انجام: ففی النجوم المقتدی بهم الی سبل المقاصد. آخر الجزو الحمدلله رب العالمین.

[معجم المؤلفین ۶۲/۱۱و ۶۲/۱۱؛ دار صدام ص۸۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۵عکسی

آغاز: اخبرنا الشیخ ... محمد بن الشیخ الاجل ابی الحسن علی بن محمود المحمودی بقراءتی علیه فی یوم الجمعه السادس من جمادی الاولی سنة سبعین و ستمائة؛ **انجام:** ففی النجوم المقتدی بهم الی سبل المقاصد. آخر الجزو الحمدلله رب العالمین.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۹۰۵ (اربری، فهرست خطی عربی ۵۴/۴)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، با نشانه بلاغ، اجازه‌ای بتاریخ روز جمعه ششم جمادی الاول ۶۷۰ق که مؤلف به عده‌ای از مشایخ که آن را بر وی سماع نموده اند داده است؛ ۹گ، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۲-۴۷۸]

← تحفة الطالبین ← شرح رسالة الوضع

● **تحفة الطالبین** / تجوید / فارسی

tohfat-ot tālebīn

حسینی تبریزی، محمد قاسم بن محسن، ق۱۳ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad qāsem ebn-e mohsen (-19c)

مختصری در احکام تجوید در ۱۳ «ضابطه» و در خاتمه اختلاف قراء را در سوره فاتحه و اخلاص ذکر کرده است.

آغاز: لالی حمد و ثنا درگاه احدی را سزاست جل جلاله که به اشمام رایحه عطر آمیز علم قرائت دماغ خیشوم جامدان را معطر و مکرم و جواهر ثنا تحفة بارگاه کبریایی را رواست که بارشاد و رتل القرآن ترتیلا

انجام: وقفنا و وصلا و باقی قراء بضم فا و همزة منونه میخوانند. قد تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

[دنا ۹۷۰/۲]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۲

آغاز: بدانکه دانستن اسامی دندان مقدم است به دانستن مخارج حروف، بباید دانست که هر انسان را سی و دو دندان می‌باشد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن مشهدی ابوالقاسم تبریزی، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج باسر، ۱۲گ (۸پ-۱۹پ)، ۱۵-

۱۷سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۴۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۲۲گ [ف: ۱۵-۲۱۶]

● **تحفة الطالبین** / تفسیر / فارسی

tohfat-ot tālebīn

طارمی، جلیل بن عباس، ق۱۳ قمری

tāramī, jalīl ebn-e ‘abbās (-19c)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۹۳ق

در شرح بسمله به روش پاسخ و پرسش (دیباچه) با چند بیتی از خود او در پایان. او در آن از قواعد جلیله در منطق که در ۱۲۸۲ ساخته و فوائد جلیله در نحو که در ۱۲۸۵ ساخته است یاد نموده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی الهمنا أنوار العلم و الصواب و صرفنا عن الکفر و انزل علینا الکتاب ... و بعد چون این بنده عاصی جلیل بن عباس بن سلیمان الموسوی الحسینی الطارمی ... زمانی که در ... قزوین بودم نظر بخواهش و استدعای جمعی از محبین از محصلین و غیرهم مشغول بتصنیف و تألیف شده

[دنا ۲/۹۷۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۷۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر چه می‌گویم بقدر فهم تست ×× مردم اندر حسرت فهم درست
خط: نستعلیق، کا: حسین بن اسماعیل سبزواری، تا: ۱۲۹۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۶گ(۱پ-۶پ)،اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۲۵۶]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۵۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** در جوار طیبین و طاهرین ×× رحمة الله علیهم اجمعین.
خط: نسخ، کا: علی اکبر وِرامینی، تا: چهارشنبه ۱۱ رجب ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج حنایی، ۳۲گ (۱-۳۲)، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۱۲۶]

● **تحفة الطالبین** / قرائت / فارسی

tohfat-ot tālebīn

بلیانی، محمد بن علی

balīānī, mohammad ebn-e ‘alī

در قرائت عاصم ناقل قرائت امیر مومنان علی در سه «باب»: ۱. فضیلت قرائت قرآن و غیر آن از استاد عاصم و راویان او در چهار «فصل»؛ ۲. اصول قراآت در چند «فصل»؛ ۳. فرش قراآت. به دستور «یاران دینی و دوستداران یقینی» ساخته است. در آن یاد شده از تحفة المسترشدین و ابوطالب هبة الله بن یحیی شیرازی ابن هراس و مولانا حسین و شاطبی یاد شده. نام مؤلف در دیباچه و نام کتاب در فصل ۴ باب یکم آمده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله. و به نستعین. رب سهل و تمم بالخیر و السعادة ثنا و ستایش ثابت است آن خداوندی را که آفرید قوت نطق را در لسان انسان.

[دنا ۲/۹۷۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فسبح بحمد ربک و استغفره و این هم در همین کتاب مذکور است.
خط: نستعلیق، کا: اخلاص خاکسار، تا: چهارشنبه ذیقعده ۱۰۶۶ق، جا: قزوین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تریاکی،۷۵گ، ۹ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۱۵]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** زیرا که نزد او یا حرف نداست
نام کتاب و مؤلف به استناد کتاب‌شناسی شیخ بهائی تغییر یافت؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: سید جلال دعائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۵۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۵-۱۵۹۱]

● **تحفة الطالبین** / تجوید / فارسی

tohfat-ot tālebīn

رساله‌ای در تجوید و اصول قرائت که خاتمه آن درباره اختلافات قراء سبعه در سوره فاتحه و توحید است. دو رساله به نام «تحفة الطالبین» در نسخه‌های منزوی (۸۳/۱) آمده که برای هیچکدام خاتمه‌ای ذکر نشده که بتوان با آنها تطبیق نمود.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۴۲/۶
آغاز: خاتمه: دربیان اختلافات قراء سبعه درسوره مبارکه فاتحه و اخلاص بدانکه سوره فاتحه در اقوال صریحاً نصاً هفت آیه است بلاخلاف و در تعیین آیات خلاف کرده‌اند بعضی بسم الله الرحمن الرحیم را یک آیه گفته اند؛ **انجام:** و باسکان فاء که کفواً باشد و خلف که راوی همزه است بسکون فاء و همزه منونه خوانده وقفاً و وصلاً و باقی قراء بضم فاء و همزه منونه می‌خوانند
نسخه حاضر خاتمه رساله را دربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۵۵ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۸]

● **تحفة الطالبین فی اعراب قوله تعالی «ان رحمة الله قریب من المحسنین»** / نحو / عربی

tuḥfat-ut ṭālibīn fī i‘rāb-i qawl-u-hū ta‘ālā « inn-a raḥmat-al lāh-i qarīb-un min-al muḥsinīn»

ابن طولون، محمد بن علی، ۸۸۸؟-۹۵۳ قمری

ebn-e tūlūn, mohammad ebn-e ʻalī (1484-1547)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴/۹عکسی
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی من نحا نحو وفقه للصواب؛ **انجام:** و الله تعالی أعلم بغیبه انتهی کلام ابن هشام.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی در ایرلند جنوبی، ش ۳۸۴۷ (فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، ترجمه محمود شاکر سعید ۴۹۱/۱-۴۹۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ گویا از نسخه مؤلف نقل شده است (اربری این مجموعه را به خط مؤلف دانسته است)؛ ۸ص (۶۵-۷۲)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۹۰]

● **تحفة الطالبین فی ترجمة الامام النووی** / تراجم / عربی

tuḥfat-uṭ ṭālibīn fī t.-il imām an-nawawī

عطار، علی بن ابراهیم، ۶۵۴-۷۲۴ قمری

ʻattār, ʻalī ebn-e ebrāhīm (1257-1325)

کتابی است در شرح حال محی الدین ابو زکریا یحیی بن شرف نووی، محدث و فقیه شافعی (- ۶۷۶ق).
چاپ: محقق: فؤاد عبدالمنعم احمد، اسکندریة، مطابع جریدة السفیر، ۱۳۲ص، ۱۴۱۱ق.
[هدیة العارفین ۷۱۷/۱؛ معجم المؤلفین ۵/۷؛ فهرس الفهارس ۸۲۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۶۴/۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه توبینگن MaVI18؛ خط: نسخ، کا: داود بن ابراهیم بن داود ابن العطاء، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الثانی ۷۴۴ق؛ مقابله کرده احمد بن مظفر بن داود با اصل خط مؤلف؛ تملک: تقی الدین حسینی حصنی، احمد بن علی مقری در ذیحجه ۸۱۰، محمد بن احمد حجه گویا در ۸۰۱، یحیی سماوی؛ مصطفی بن حجازی بغلی در روز ۱۷ ذیقعده ۱۱۱۷ در یک روز آن را خوانده، نیز عبدالرحمن جماعة در ۱۱۱ او ابراهیم بن حاج علی ابن الطفیلة [فیلمها ف: ۳-۱۵۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۳عکسی
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فلما کان لشیخی قدوتی الی الله تعالی الامام الربانی ابی زکریا یحیی بن شرف الخرامی النواوی ... بعثنی ذلک علی ان اجمع کتابا فی بعض مناقبه و مآثره و کیفیتة اشتغاله؛ **انجام:** ثم رجع الی موضعه و لم یزد علی ذلک و لم اکن رایته قبلها و لم اجتمع به بعدها
نسخه اصل: ظاهریه، دمشق به شماره عمومی ۵۱۹ / تفسیر ۱۲۴؛ خط: نسخ، کا: داود ابن ابراهیم بن داود ابن العطار، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الثانی۷۷۴ق؛ مصحح، با نسخه مؤلف مقابله شده؛ ۴۷گ، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۱-۲۱۴]

● **تحفة الطالبین فی معرفة اصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-uṭ ṭālibīn fī maʻrifat-i usūl-id dīn

اسدی، عبدالسمیع بن فیاض، ق۱۰ قمری

asadī, ʻabd-os-samīʻ ebn-e fayyāz (-16c)

اهدا به: زین العابدین
کتابی است در اصول عقاید به شیوه متکلمین شیعی. نویسنده می‌گوید بنا بر حدیث قدسی «کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف» چون معرفت خدا واجب است و این معرفة از طریق علم مکتسب از وسایط بین انسان و خدا حاصل نمی‌شود و این وسایط فقط عالمانند و عالمان نیز معرفت را در امور زیر محصور کرده‌اند: شناخت حق سجانه و فرق او و خلق او؛ شناخت بین نبی و متنبی؛ شناخت قبر و سؤال قبر و آخرت که حاصل آنها اصول دین می‌شود. این رساله مفصل در این باره صحبت می‌کند. (عبدالله انوار)
آغاز: بسمله و به نستعین، نحمد من کان فی ازل الازال کنزا مخفیا.
انجام: فهنالک یفعل الله ما یشاء رویحکم و الی الله تصیر الامور ... سبحان ربک رب العزة ... حسن توفیقه.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳۴/۱
آغاز: و النصب فتعین حصولها فی الدار الآخرة و لهذا قال تعالی جزاء بما کانوا یعملون قوله تعالی فیها ما تشتهی الأنفس و تلذ الأعین و أنتم فیها خالدون؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱-۶)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۹/۵سم [ف: ۳۱-۴۱۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن حمدان الجزائی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸ص (۵۳-۱۰۰)، ۱۸ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۳۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۲/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۶۶]

● **تحفة الطالبین و مطلوب السالکین** / فضایل و مناقب / فارسی

tohfat-ot tālebīn va matlūb-os sālekīn

محمد علی بن عبد الواسع

mohammad ʻalī ebn-e ʻabd-ol-vāseʻ

در بیان فضایل و مناقب نبی اکرم و اهل بیت عصمت و طهارت (ع)، در سه «باب» و «خاتمه»: باب ۱. بیان برخی از آیات و روایات که دلالت بر مقام والای نبی اکرم (ص) و وجوب ایمان

به او و اطاعت از آن بزرگوار دارند؛ ۲. بیان آیات و رواتی که در شأن و منزلت حضرت علی (ع) نازل و وارد شده است. که شمار آیات ۱۰۸ و احادیث ۱۶۱ می‌باشد؛ ۳. ذکر آیات و روایات، که دلالت بر وجوب تعظیم و تکریم و محبت و طهارت اهل بیت پیامبر (ص) دارند؛ خاتمه درباره مناقب اعاظم سادات قادری و بخاری است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی لا یحتاج الی البیان و الصلوة و السلام علی محمد خاتم الانبیاء ... وعلی آله الطیبین الطاهرین اجمعین

[دنا ۹۷۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲/۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۹۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند شفاعت من بر خلق، اللهم انفعنا بشفاعتهم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (از اواخر باب سوم تا پایان نسخه ساقط است)؛ محشی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۷/۷×۱۱/۶سم [ف: ۱۴-۱۲۷]

● تحفة الطلاب بشرح اللباب فی اصول الحساب /

ریاضیات / عربی

tuḥfat-uṭ ṭullāb bi-š.-il lubāb fī ul-il ḥisāb

شرح و تعلیق مختصری است بر منظومه شیخ جمال الدین محمد بن عمر خرقی موسوم به «اللباب فی اصول الحساب» که بدین بیت آغاز می‌شود: «الحمدلله القدیم الابد ×× حمداً یجل عن تناهی العدد». شارح از خود نام برده است.

[الاوقاف المرکزیة فی السلیمانیة ۳۵۴/۴ و ۳۶۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۰۷۰

آغاز: الحمدلله الذی احصی کل شیء عدد؛ **انجام:** لاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم

خط: نسخ، کا: سید علی، تا: ۷ صفر ۱۲۰۴ق؛ کاغذ: شکری ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۱۷ سطر (۷/۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۳×۱۷سم [ف: ۸-۷۵]

● تحفة الطلاب بشرح تحریر تنقیح اللباب / فقه / عربی

tuḥfat-uṭ ṭullāb bi-š.-i taḥrīr-i tanqīḥ-il lubāb

انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟-۹۲۶ ؟ قمری

ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423-1520)

وابسته به: تنقیح اللباب = مختصر اللباب؛ ابن عراقی، احمد بن عبدالرحیم (۷۶۲-۸۲۶)

«لباب الفقه» ابی الحسن محاملی (- ۴۱۵ق) را ابوزرعة احمد بن عبدالرحیم عراقی به نام «تنقیح اللباب» مختصر کرده و همین مختصر را قاضی زکریا با دگرگونی‌هایی به نام «تحریر تنقیح اللباب» تحریر نموده و در کتاب حاضر تحریر خود را شرح مزجی کرده است. (احمد اشکوری)

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فقه فی دینه من اصطفاه من الأنام و هدی من ارتضاه لفهم ما شرعه من الأحکام

انجام: مسلمً تبعاً و الاسلام یعلو و ذکرهذه من زیادتی و لو کان احد ابویه مرتدا و الاخر کافراً اصلیاً وکافرا اصلی قاله البغویی و الله تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب و صلی الله علی ... بحمدالله و عونه.

چاپ: طبع، انظر المعجم ص ۴۸۵/؛ بولاق، ۱۲۹۲ق، المطبوعات المیمنیه، ۱۴۴ص، ۱۳۳۱ق.

[دنا ۹۷۰/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۸۹/۱]

شرح و حواشی:

۱- منحة الاحباب فی شرح تحریر تنقیح اللباب؛ اجموری، عبدالبر بن عبدالله (-۱۱۶۶)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** أحد أبویه مرتداً و الاخر کافراً أصلیاً فکافر أصلی قاله السعدی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۳ جمادی الثانی ۹۷۱ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۶-۲۲۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۱۷-۳۹/۹۷

آغاز: تقدیم الاعم والمولی اعم من السید لان له معانی کثیرة وقال بعضهم یقدم السید لانه ... قوله قاضی قضاة الانام ای القاضی للقضاة ... قوله بتحریر تنقیح اللباب التحریر التخلیص؛ **انجام:** وکذا یقال فیما بعده ای فلو قال و بالتشبیك لکان احسنه منادی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۷۲]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۷۰۹

خط: نسخ، کا: سید عبدالله بن حاج محمد حسن، تا: ۱۲۰۳ق؛ از روی نسخه شیخ شمس الدین میدانی [نشریه: ۲-۱۴۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

همه ابواب فقهی را شامل است؛ خط: نسخ، کا: عبدالرسول، تا: جمعه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۷۹ق؛ محشی؛ واقف: ابوالوفاء معتمدی کردستانی، شهریور ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مشمع، ۲۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۱]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۹۷/۲-۶/۸۷

آغاز: بسمله و صلاة. قال سیدنا و مولانا قاضی القضاة شیخ مشایخ الاسلام ملك العلماء الاعلام سیبویه زمانه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۷۱]

● **تحفة الطلاب فی آیات الکتاب** / تفسیر / عربی
tuḥfat-uṭ ṭullāb fī āyāt-il kitāb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۹/۲
تا سورة الفجر؛ خط: نسخ، کا: احمد بن یحیی، تا: ۱۸ جمادی الاول ۷۲۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص (۱۰۶-۱۱۲)، ۱۳ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۲۹۹]

● **تحفة الطلاب فی حل خلاصة الحساب** / ریاضیات / عربی
tuḥfat-uṭ ṭullāb fī ḥall-i xulāṣat-il ḥisāb
برسوی، عبدالرحمن بن عبدالله، -۱۱۶۱ قمری
borsavī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ʻabd-ol-lāh (-1748)
وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
شرح مزجی است بر کتاب «خلاصة الحساب» شیخ بهائی، مشتمل بر حل عبارات مشکل کتاب و توضیح آنچه احتیاج به توضیح دارد به اضافه فوایدی در بعضی مسائل از شارح.
آغاز: الحمدلله الذی لا یحصی نعمه ... اما بعد فالعبد القاصر عبدالرحمان بن عبدالله الجلی و طنایقول لما کان علم الحساب مبنی للمواریث و القسم ... و کانت الرساله المشهورة عند الرجال المسماة بخلاصة الحساب المرغوب تعلمه و تعلیمه للعالم النحریر ... بهاء الدین محمد ... جامعة لقواعد علم الحساب. و کانت مع اجتماعها القواعد شریفه، علی اخصر ما یمکن.
[دنا ۹۷۱/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یا ارحم الراحمین و التمام فی الشهر المبارک ربیع الاول فی یوم الاحد سنه الف و مائتان و تسعة و عشرون (کذا فی النسخة) فی هجرة النبویة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۲۲ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۷۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۰۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الشرح المسمی بتحفة الطلاب ... علی ید ... مؤلفه عبدالرحمان ... بن عبدالله المشهور بکاک جلی بین الاکراد (و جل قریة هبیرة من قری بلدة کوی) بن محمد بن ابراهیم ابن حسن ... بحیث لا یسمع احد اسمه الا و یطلبه آمین.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق، جا: موصل، مدرسه دارالاحسان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۶ص (۲۶-۲۶۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۹-۸۸]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی الرسول افضل الصلاة و السلام و علی اصحابه البررة الکرام ما نطق الحمام و یرعد الغمام.
خط: نسخ، کا: معروف بن محمد آغا دربند فقرسی محمد خانی، تا: ۱۲۳۴ق، در خدمت شیخ عبداللطیف برزنجی؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۴۵]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۵۴
کا: شیخ عبدالله بن احمد، تا: ۱۲۷۰ق؛ محشی، با اشکال ریاضی؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۲۹ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۹-۲۲۵]

● **تحفة الطلاب فی شرح نزهة الحساب** / ریاضیات /عربی
tuḥfat-uṭ ṭullāb fī š.-i nuzhat-il ḥisāb
وابسته به: نزهة الحساب = النزهة؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۲۱/۱
خط: نسخ، کا: ابراهیم حمید العرضی، تا: جمعه ۱۲ محرم ۹۴۶ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۳۹ص (۱-۱۳۹)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [سنا: ف: ۲-۱۲۳]

● **تحفة الطلاب فی نظم قواعد الاعراب** / نحو / عربی
tuḥfat-uṭ ṭullāb fī naẓm-i qawāʻid-il iʻrāb
ابن هائم، احمد بن محمد، ۷۵۳؟-۸۱۵ قمری
ebn-e hāem, ahmad ebn-e mohammad (1353-1413)
وابسته به: الاعراب فی قواعد الاعراب = قواعد الاعراب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)
«الاعراب عن قواعد الاعراب» از متون نحوی بسیار مختصر مشهور است تألیف ابن هشام نحوی و ابن الهائم این متن را در یک صد بیت به نظم کشیده است و خود او بر آن دو شرح کوچک و بزرگ نوشته.
آغاز: الحمدلله علی التعلیم ×× و افضل الصلاة و التسلیم / علی الرسول المصطفی محمد ×× و آله والصحب طول الابد
انجام: و مردف الصلاة بالسلام ×× لله حامداً علی التمام / علی الرسول المصطفی المختار ×× و آله و صحبه الاطهار
[دنا ۹۷۱/۲]
شرح و حواشی:
۱- شرح تحفة الطلاب فی نظم قواعد الاعراب (صغیر)؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۴/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین الموسوی، تا: ۱۸ صفر ۱۲۸۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۲۸پ-۱۳۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۱]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۳

آغاز: برابر
در فهرست با عنوان «مقاصد الاعراب» آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد بدیع بن حیدر علی، بی‌تا؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۴]

● تحفة الطلاب و منحة الوهاب فی الآداب بین الشیخ و الاصحاب / عرفان و تصوف / عربی

tuḥfat-uṭ ṭullāb wa minḥat-ul wahhāb fī-l ādāb bayn-aš šayx wa-l aṣḥāb

ابراهیم بن ابی الصفا بن ابی الوفا

ebrāhīm ebn-e abe-s-safā ebn-e abe-l-vafā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۳/۳
آغاز: بسمله و ... الحمدلله الذی سهل من حاجة سالکین علی العارفین؛ **انجام:** و الحمدلله علی ما اعطا و تفضل ... سیدنا محمد و نعم الوکیل.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سیاه، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۳/۳سم [ف: ۷-۱۷۱]

● تحفة الظرفاء فی اخبار الخلفاء / تاریخ اسلام / عربی

tuḥfat-uẓ ẓurafā' fī axbār-il xulafā'

سروجی، علی بن عبدالله، ق۷ قمری

sarūjī, 'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (-13c)

تاریخ مختصری است در یک مجلد، مشتمل بر سیره پیامبر اکرم (ص) و نسب آن حضرت و خلفاء أموی و عباسی و فاطمی. کحالة، نام کتاب را «بلغة الظرفاء فی ذکر تواریخ الخلفاء» ثبت نموده است. فهرست‌نگار طوپ قاپی نیز نام کتاب را «تحفة الظرفاء فی اخبار الأنبیاء و الخلفاء» نوشته است.
[معجم المؤلفین ۱۴۰/۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۷عکسی
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فانی ذاکر فی کتابی هذا نسب رسول الله (ص) و مولده و اسمه و صفته و مدة مقامه بمکه..؛ **انجام:** و خرج صلاح الدین بعساکره المنصوره الی الشام غازیاً و عاد مؤیداً، نجز الکتاب ... حسبنا الله و نعم الوکیل.
نسخه اصل: سلطان احمد ثالث-استانبول، ش A ۳۰۴۷ (فهرست عربی طوپ قاپی ۳۵۲/۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۹؛ محشی؛ ۱۶۸گ، ۱۱سطر [عکسی ف: ۲-۶۰]

● تحفة العابدین / دعا / فارسی

tohfat-ol 'ābedīn

بابا سمنانی، عبدالله بن حسین، ق۱۱ قمری

bābā semnānī, 'abd-ol-lāh ebn-e hoseyn (-17c)

مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه در فضیلت ماه‌های حرام؛ باب ۱. اعمال ماه رجب؛ ۲. عمل ماه شعبان؛ ۳. عمل ماه رمضان؛ ۴. اعمال متفرقه سایر ماه‌ها؛ ۵. امور مرغوب و مرهوب؛ خاتمه در تعقیب نمازهای یومیه.
چاپ: این کتاب به صورت سنگی به چاپ رسیده
[دنا ۹۷۱/۲ (۴ نسخه)؛ الذریعة ۴۵۰/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۸۲
آغاز: هشت در بهشت گشاده شود بر روی وی تا از هر کدام در که خواهد داخل بهشت شود
خط: نستعلیق و دعاها نسخ معرب، کا: محمد باقر بن معزالدین فاضل حسینی بافقی، تا: سلخ محرم ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۲-۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۱
آغاز: حمد و ثنا و ستایش معبودی را که بقدرت کامله خود وجود بنی آدم را بزیور خلق مزین گردانید به بهترین خلقتی؛ **انجام:** زیرا که مرویست از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام که فرمودند گذاردن دو رکعت نماز با بوی خوش افضل است از هفتاد رکعت که بی بوی خوش گذارده شود.
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبد علی بن محمد صالح مشهور به شیخ علی حسینی، تا: ۱۰۷۷ق، جا: لاهیجان؛ مصحح، مجدول؛ تملک: محمد رفیع بن نظام الملک؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۵-۱۲۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷۳
آغاز: تحفة العابدین و مرتب گردید بر مقدمه و پنج باب و خاتمه در فضیلت ماه‌های مذکوره باب اول ... اما مقدمه در بیان فضیلت شهور مذکوره؛ **انجام:** و صل علی محمد و آله محمد ما عسعس لیل و ما ادلهم ما ظلام و تنفس صبح و ما اضاء فجر اللهم اجعل محمدا خطیب وفد المؤمنین الیک و المسکو.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی با ترنج با سر، ۱۴۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۸-۳۸۲]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵ فیاض
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، قطع: ربعی [ف: ۲۲]

● تحفة العابدین / تفسیر / فارسی

tohfat-ol 'ābedīn

گیلانی، محمد بن حسن، ق۱۲ قمری

gīlānī, mohammad ebn-e hasan (-18c)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۸ق
تفسیری مختصر درباره سوره حمد در یک «مقدمه» و پنج

«فصل» و «خاتمه»: مقدمه در وجه تسمیه این سوره به اسماء متعدده؛ فصل ۱. استعاذه؛ ۲. تسمیه؛ ۳. تحقیق معنی حمد و شکر بر وجه اختصار؛ ۴. تحقیق معنی عبادات و استعانت بر وجه اختصار؛ ۵. تحقیق معنی هدایت؛ خاتمه در بعضی فضایل و منافع این سوره مبارکه و ترجمه سوره متبرکه قل هو الله احد.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۴۹

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد مخصوص خداوندی ست که اوهام و عقول حکماء اعلام را در ساخت کبریائیش راهی نیست و افهام فحول علماء؛ **انجام:** بحق آیات عظیمه کتاب کریم تو که ما را توفیق اطاعت و بندگی کرامت فرما بجاه محمد و آله الطاهرین. گذشته بود ز هجرت هزار و یکصد و هشت ×× ز لطف خالق بیچون معینم بخت / به خاتمه برسید این کتاب در ثمین ×× ولیک خاطرم آشفته بود و دهرم سخت

خط: ثلث جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مرصع مذهب، در اولش تمثال مبارک حضرت علی (ع) شمشیر در دست، مرصع، با کتیبه، با سر لوح مرصع و حواشی محرر با گل و بوته مرصع؛ واقف: حاج امین پناهنده؛ جلد: تیماج با روکش پارچه‌ای، ۱۱۲گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲۵]

● **تحفة العابدین** / دعا / فارسی

tohfat-ol ʻābedīn

بهاءالدین محمد بن نورالدین محمد

bahā-od-dīn mohammad ebn-e nūr-od-dīn mohammad

رساله‌ای مفصل در ترجمه رساله «نهج العابدین» تألیف جدش شاه مرتضی که به خواهش دوستان و مشتاقان به فارسی برگردانده شده و برخی ادعیه در جای مناسب قرار داده شده و اذکاری نیز اضافه شده است. این رساله در یک «مقدمه» و شش «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است.

[دنا ۹۷۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲/۷]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۵۹

آغاز: ... و مشکوة انوار هدایت محمول فیوضات ربانی و مشمول عنایات رحمانی الموید من عندالله مولانا شاه مرتضی اسکنه الله فی حظایر قدسه بزبان عربی جمع نموده و موسوم بنهج العابدین ساخته بودند؛ **انجام:** فرمود می‌خواهید شما را راهنمایی کنم بکیفیت زیارت مقبولی که اگر از دورآن حضرت را زیارت کنید البته مقبول شود و بثواب آن فایز گردید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: تیماج زرشکی،۱۵۶گ،۱۴سطر،اندازه:۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۵۸]

● **تحفة العابدین** / عرفان و تصوف / عربی

tohfat-ol ʻābedīn

طباطبائی حکیم، مهدی

tabātabāʼī-ye hakīm, mahdī

در پارسایی و تصوف نگاشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۴/۵

این نسخه چاپ چاپخانه ادبیه بیروت به سال ۱۳۰۷ است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۱گ (۱۲۲ر- ۱۴۳ر)، ۵-۲۴ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۴۱۸]

● **تحفة العابدین** / تفسیر / فارسی

tohfat-ol ʻābedīn

گیلانی، محسن بن حسن

gīlānī, mohsen ebn-e hasan

رساله کوتاهی است در تفسیر و ترجمه دو سوره مبارکه فاتحه الکتاب و توحید که در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه» نگاشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۹/۹

آغاز: حمد مر حاضر یگانه که عبادت اورا سزاست صمد فرزانه که طلب اعانت از او رواست فسبحانه ما اعظم شأنه و اعلی سلطانه ... وبعد چون غرض اصلی از خلقت بنی نوع انسانی جز معرفت جناب مقدس الهی نیست تا بسبب کسب؛ **انجام:** و دیگر حدیث وارد شده است که اگر کسی به قبرستان بگذرد یازده مرتبه قل هو الله احد بخواند و ثواب آن را بر اهل آن قبرستان تبرع کند بیامرزد حق سبحانه و تعالی به برکت آن جمیع اهل قبرستان را و هم خواننده را و هم پدر و مادر خواننده را ... رحمت و مغفرت به پوشان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۹]

● **تحفة العابدین** / دعا

tohfat-ol ʻābedīn

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۶۹۵]

● **تحفة العارفین** / فضایل و مناقب، شعر / فارسی

tohfat-ol ʻārefīn

امینی، حسین آقاخان، ق۱۳ قمری

amīnī, hoseyn āqāxān (-19c)

ترجیع‌بندی است در منقبت مولای متقیان و امیر مومنان علی (ع).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۱۳/۲

آغاز: دوش آن خوب رو ز راه صواب ×× از درم آمد و گشود نقاب؛ **انجام:** از پس پرده شاهد ازلی ×× جلوه گر گشت در جمال علی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: پارچه مخمل سبز، ۱۴گ (۱۱۶پ–۱۲۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۸۶]

● **تحفة العارفین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol ʻārefīn

تویه درواری، محمد قاسم بن محمد هاشم، ق۱۳ قمری

tūye darvārī, mohammad qāsem ebn-e mohammad hāšem (-19c)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار

در بیان بعضی اختلافات میان علمای اثنی عشریه، مشتمل بر دو «باب» و «خاتمه»: باب ۱. بیان تحقیق اول فعلی که از فاعل حقیقی و خالق واقعی صادر شده است؛ باب ۲. کیفیت طینت اهل علیین و اهل سجین؛ در خاتمه رساله فصلی در ترجمه و معانی حروف هجائیه و حروف ابجد و فصلی در حقیقت جسم مثالی و کیفیت عالم برزخ بیان شده است. همچنین در بخش تأویل و تفسیر احادیث، روایاتی همچون «امرالله و لم یشا و شاء و لم یامر» و «نیة المومن خیر من عمله و نیة الفاجر شر من عمله و کل عامل یعمل بنیته» و «السعید من سعد فی بطن امه و الشقی من شقی فی بطن امه» و حدیثی در بیان وجه الخلود فی الجنه و النار، مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

آغاز: بسمله، حمد و شکر بی حد و ثنا و ستایش بی عد مر خدای را سزد که معبود بحق و واجب الوجود مطلق است صانعی که قلوب مومنان و فواد عارفان و صدور طالبان را به نوش آیه کریمه، و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون، منو رو مزین گردانید

۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۲۷۷/۱

آغاز: مؤمنان و پیشوای متقیان و شمس یزدان و امیر جملهء مردان امام المشارق و المغارب علی بن ابی طالب؛ **انجام:** آدم پدرست من پسر نیست عجب ×× این طرفه نگر که من پدر او پسر است.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر در معصیت خدا صرف کند تو حسرت کشی که از ثواب محروم گشته و در معصیت دیگران شریک گردیده چون از مال ما بودش اهل و عیال در نظرش ممثل

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۵۴گ (۴۵پ–۹۸پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۳–۳۳۵]

● **تحفة العاشقین** / طب / فارسی

tohfat-ol ʻāšeqīn

بکر شاهی، نورالدین محمد

bakr šāhī, nūr-od-dīn mohammad

این اثر به ابن سینا، ابوالمظفر هبة الله بن محمد بن اردشیر، میران حسینی و یا از نورالدین محمد بکر شاهی نسبت داده شده و درباره نگارنده آن سخن بسیار است و کاتبان نیز در آن دست برده‌اند. در دیباچه نامی از مؤلف نیست ولی در میانه کتاب آمده: «و کمترین پرستار مؤلف نورالدین محمد در پرکنه بهرکام از مضافات خاندیس در زیر سایه این چنین درخت ... رسیده» و «نوع دیگر از تجربیات کمترین پرستاران فدوی نور الدین محمد» (ص ۱۷۸ و ۲۱۳ چاپ بمبئی). مؤلف نباید همان نورالدین محمد عبدالله حکیم عین الملک شیرازی مؤلف الفاظ ادویه در ۱۰۳۷–۱۰۳۸ باشد چه در آن از او نقل قول شده است. این کتاب از روی چندین اثر دیگر اسلامی و هندی ساخته شده و در آن یاد شده از: حکیم ولی گیلانی و ابونصر بن ابی سعد مؤلف رساله ماجیه در قوانین جماعیه و سعدالدین و صفی الدین گیلانی و ابن سینا و مولانا عبدالنبی طبیب و صدرالدین عطاء الله تبریزی و خواجه رشید الدین وزیر و مولانای اعظم مسیح الزمانی شمس الدین بن هلال اردبیلی (نورالله مرقده) و حکیم سعدالله گیلانی و نجم الدین عبدالله و عماد الدین محمود شیرازی و کمال الدین حسین پسر حکیم احمد شیرازی و محمد خان گجراتی و نواب خان زمان مؤلف گنج باد آورد و قطب الدین شیرازی و نظام الدین گیلانی و میر محمد باقر داماد و حب البهجة او (ص ۱۸۲ چاپی) و دلاور خان همایون و رازی و قرشی و شیخ نبطی نگارنده فلاحه و مالقی و غافقی و صاحب تذکره و ابن ماسویه و جالینوس و دیسقوریدوس و ابن بابویه و مداینی و ابوریحان و سمرقندی و تمیمی و علی بن موسی الرضا و رساله یی که او برای مامون ساخته است و حکیم نجم الدین عبدالله و کولی حکیم حسن و کمال الدین حسین گیلانی و شیخ عبدالله جونپوری و محمد خان گجراتی و نارسنگه و حکیم حیدرعلی و حکیم محمد حسین گیلانی و حکیم علی بن ولی و حکیم فخرالدین و صدرالشریعه و از جوکیان و دانشمندان هند و پزشکان فرنگ و از گنج بادآورد و زینة النساء و جامع الفوائد و کتاب الایضاح فی اسرار النکاح و عجایب المخلوقات و اختیارات بدیعی و مفرح النفس و جامع اللذة و مجمع الفوائد و رساله حمام حکیم ولی گیلانی و جوارش جلالی و مفرح حکیم علی وسفوفی که یکی از جوکیان برای شاه هند ساخته است و پرسش سلطان سنجر از حکیم بوعلی درباره سستی باه و پاسخ او به نظم فارسی. کتاب در سه «بزم» است: ۱. بزم عشرت در یک ساغر و شش صراحی در بیان شرب مدام و آنچه مناسب است بدین مقام؛ ۲. بزم خلوت در یک جلوه و بیست و پنج لذت در آداب مباشرت باسمن رویان سیم اندام و آنچه مناسب است

بدین مقام؛ ۳. بزم راحت در یک آسایش و سه صحت در ذکر فواید حمام و علاج بعضی اسقام و آنچه مناسب است بدین مقام.
آغاز: ثناها همه ایزد پاک را ×× ثریا ده طارم تاک را / که خورشید را صورت جام از اوست ×× شراب شفق در خم خم از اوست/ تحفه بیحد حکیمی را سزد که حریفان بی پروا و رندان بی سر و پا را به ذوق نشاء ساغر وحدت و شوق کیفیت صراحی معرفت در بزمگاه عشرت مستان روز الست و باده نوشان باد دست و سقاهم ربهم شرابا طهورا شراب محبت گشاینده
انجام: به ساحل مراد خداپرستی و حق دانی رسد انشاء الله تعالی بحق محمد و آله و اصحابه اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین
چاپ: تحفة العاشقین یا مجربات ابن سینا، با انتساب به ابن سینا، بمبئی، ۱۲۶۷ق، سنگی، وزیری، ۳۳۳ص؛ گانپور، ۱۲۸۷ق، سنگی، وزیری، ۱۹۴ص؛ لکهنو، ۱۲۸۴ق، سنگی، وزیری، ۲۵۱ص؛ بمبئی، ۱۲۷۶ق، سنگی، وزیری، ۲۲۸ص.
[دنا ۹۷۲/۲ (۴ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۴۸۹/۱: نشانی ۲ نسخه؛ مشترک پاکستان ۵۱۷/۱: نشانی ۱ نسخه؛ الذریعه ۴۰۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۲/۵]
شرح و حواشی:
۱- تحفة العاشقین (منتخب)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۷۰/۱
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۵۸ق؛ مصحح؛ تملک: حاج مطیعا، باقر بن حاج مطیعا، حسین و عبدالاحد بن محمد باقر بن مطیعا بروجردی ساکن برآباد به سال ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۱۶۵گ (۱پ-۱۶۵پ)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۹۳]
۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی یوم الثلثا غره شهر رجب المرجب سنه ۱۲۷۴
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱ رجب ۱۲۷۴ق؛ مؤلف نام خود را در صفحه ۲۰۹ آنجا که از مراهم بحث می‌نماید آورده است: «نوع دیگر از مجربات کمترین پرستاران فدوی نورالدین محمد» و در نسخه شماره ۵۸ صفحه ۱۷۲ همین کتابخانه نام خود را نورالدین محمد یکسرشاهی کجلون ذکر می‌کند؛ ۲۲۳ص، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [نشریه: ۳-۳۰۴]
۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ شعبان ۱۲۷۵ق، جا: نرماشیر؛ افتادگی: آغاز (حدود یازده سطر)؛ تملک: استاد نفیسی؛ ۱۷۷ص، ۲۰-۲۲ سطر (۱۱×۱۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۴]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۷
آغاز: (در صراحی یکم افتاده است): موافق لطیف در مجلس رفیع بنای؛ **انجام:** موجب احداث برودت بسیار باشد ...
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۰گ، مختلف السطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۴۸]
۵. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۸
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا محمد تقی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ ۹۵ص (۲۲۹-۳۲۳) [ف: ۱-۱۷۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۴۴/۸
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۲۸]

● تحفة العاشقین (منتخب) / طب / فارسی
tohfat-ol ʽāšeqīn (mn.)
وابسته به: تحفة العاشقین؛ بکر شاهی، نورالدین محمد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۵۱
نسخه نادر؛ بی کا، تا: ۱۲۸۳ق [د.ث. مجلس]

● تحفة العالم / شعر، تاریخ ایران / فارسی
tohfat-ol ʽālam
فندرسکی استرآبادی، ابوطالب بن میرزا بیگ،-۱۱۰۰ قمری
fendereskī estarābādī, abū-tāleb ebn-e mīrzā beyg (-1689)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۷ق؛ محل تألیف: اصفهان
کتابی است به نظم و نثر فارسی در بیان صفات حمیده و خصلت‌های پسندیده شاه سلطان حسین صفوی که به اعتقاد مؤلف، «از زمان آفرینش آدم تا آن چنین شاهی بر تخت فرمانفرمایی نشسته بلکه از بدو ایجاد عالم تا حال چنین ماهی بر فلک سریر عالم آرایی طرف کلاه خسروی بر فرق فرقدین نشکسته». این کتاب در چند جزء تنظیم شده و در هر جزء چند صفت را به تفصیل بیان می‌کند: صفت اول: تعظیم شریعت غرا و تکریم طریقت ملت بیضاء، چهاردهم: قوت طالع و بلندی اقبال و گشادرویی صبح دولت و روشنی غره ناصیه جاه و جلال. پس از جزء یکم، منظومه‌ای در مدح همان شاه آورده موسوم به «ذره و آفتاب». در مقدمه جزء سوم گوید: «همچنان که سابقاً در جزو اول این نسخه که عبارت از تحفة العالم است مذکور شد غرض مدحتگری و ثناگستری و اغراقات شاهرانه و تکلفات منشیانه نیست بلکه مدعا آن است که بعضی از صفت‌های پسندیده و خصلت‌های حمیده این اعلیحضرت که کم پادشاهی به بعضی از آنها به این کیفیت اتصاف داشته همچنان که هست بی زیاده و کم مذکور شود و از آن جمله هفت صفت در جزو اول مسطور شده.»
آغاز: چو خورشید رخشان کفش هر سحر ×× جهان قاف تا قاف گیرد بزر
چاپ: تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۸ش.

[دنا ۹۷۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۲/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۵۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** الهی که این خسرو ماه چهر ×× خدیو زمین آفتاب سپهر / بود تا جهان در جهان زنده باد ×× باین فر و اقبال ارزنده باد
تا جزء ششم موجود است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۷ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، دارای چند سرلوح مذهب، مصحح، متن خط خوردگی دارد، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۰–۲۱۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۵/۱
بی‌کا،بی‌تا؛نسخه آشفته است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج روغنی زرین، ۲۹ سطر (۹/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۲سم [ف: ۹–۱۲۱۳]

● **تحفة العالم** / سفرنامه / فارسی

tohfat-ol ‘ālam

جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب، ۱۱۷۲–۱۲۲۰ قمری
jazā’erī, ‘abd-ol-latīf ebn-e abī tāleb (1759-1806)

اهدا به: میر عالم بهادر (پسرعموی مؤلف)
تاریخ تألیف: ۱۲۱۶ق؛ محل تألیف: حیدر آباد دکن
مؤلف این گفتار را در تاریخ شوشتر خوزستان و هند و دانشمندانی که دیده نوشته است و سفرنامه مانندی است از سفر عتبات و هند او در ۱۲۱۶ق، در حیدرآباد دکن به انجام رسیده است، سپس دنباله آن را در ۱۲۱۹ق به نام «ذیل التحفه» ساخته است و در آن رویداد وهابیان در ۱۲۱۶ق را آورده است. در کتاب چهل مقاله کسروی (ص۲۲۳–۲۲۸) شرحی در باب این کتاب و مؤلف آن تحت عنوان: «هم دزد و هم دروغباف» درج شده است.
آغاز: دلکش صفیری که عندلیب دستانسرای خامه نغمه پردازی.
انجام: به همه حال چندی به خونین جگری ساختم رب ان تعذبنی فانا من عبادك و ان تغفر لی فانك الغفور الرحیم.
چاپ: این کتاب بارها به چاپ رسیده است؛ حیدرآباد، مطبع شوکت الاسلام، سنگی، ۱۲۱۶ق؛ در ۱۳۱۲ق برای بار دوم چاپ شده

[فهرستواره منزوی ۶۹/۱ و ۳۹۹۴؛ الذریعة ۴۵۱/۳؛ دنا ۹۷۲/۲ (۲۶ نسخه)؛ مشار فارسی ج۱، ص ۱۲۱۰]

شرح و حواشی:
۱– تحفة العالم (ذیل التحفة)؛ جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب (۱۱۷۲–۱۲۲۰)
۲– تحفة العالم (منتخب) = فرنگ نامه
۳– تحفة العالم (منتخب)

۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۵۷
خط: نسخ، کا: علی بن محمد خلیفه شوشتری، تا: ذیحجه ۱۲۱۶ق، جا: بمبئی؛ از روی نسخه اصل مؤلف و برای وی نوشته شده، در برگی پایان کتاب معرفی آن از سید ناصر بن احمد حسینی میبدی یزدی به تاریخ ۱۴ ربیع الثانی ۱۴۲۵ با مهر «ناصر بن احمد المیبدی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱–۱۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ صفر ۱۲۲۱ق، جا: هند؛ بر فراز صفحه اول نسخه به اشتباه به خط مؤلف دانسته شده؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۳–۳۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ایوب بن سید عبدالرزاق بن بهاء الدین محمد بن عبدالله بن سید نورالدین جزایری، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۲۲۳ق، جا: بیت جدش سید عبدالکریم؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ،۲۲۲گ،۲۲سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۸۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۰۸
همان نسخه بالا [مؤید: ۳–۳۳۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۵۰
خط: نستعلیق، کا: غلامرضا، تا: ۱۲۲۴ق، برای آقا بابا؛ نسخه گویا در هند بوده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی مقوا عطف میشن، ۲۲۹گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹–۸۴۷]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۵–ب
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد حسین موسوی، تا: شنبه ۱۴ رجب ۱۲۴۰ق؛ نسخه در یزد در ۱۳۳۳ خریده شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۲۳۱گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۴۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۳۹
خط: نسخ، کا: میر فخرالدین بن معصوم موسوی، تا: ذیقعده ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قرمز، ۱۶۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۹×۳۱/۴سم [ف: ۲–۱۱۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۲۰
آغاز: یار بکرامی بر صفحه بیان نگاشته اما دنیای نو ملکی وسیع است و آبادانی بسیار و زراعت بی شمار دارد؛ **انجام:** و ذکر این همه مفصلا در مقام خود خواهد امد و الله اعلم بالصواب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج زرد، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۱–۱۳۳]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی، ۱۴۷گ، ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم

[ف: ۵-۸۲]

۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۵۰

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملا محمد مهدی شهمیرزائی [سمنانی]، تا: یک‌شنبه ۹ شعبان ۱۲۷۳ق، به جهت بهاء الدوله؛ مجدول؛ تملک: بهمن میرزا به تاریخ ۱۲۷۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۶۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷۷]

۱۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۱۹ت

خط: نستعلیق، کا: محمد ملازم، تا: سه‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۹۹ق؛ از روی اصل؛ جلد: چرمی، ۲۲۷گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۴-۹/۹۴

آغاز: بلیغ تر بیانی که فصحای اولین و آخرین از ازل تا ابد نگارند از نقص اطناب مبراست؛ **انجام:** و تمامی عظما و سرداران بعض تا جهاز و برخی تا لب آب می‌آمدند.

ذیل را هم دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملکی به تاریخ ۱۲۷۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۱۵گ، ۱۴و۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۷۲]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۵۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۳۶۹]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹

آغاز: مخاطب به میر عالم بهادر ادام الله ظله بطریق تحفه و ارمغان گذرانم تا اطلاع حاصل آید ... مسمی به تحفة العالم بنام نامی آن حضرت نمودم؛ **انجام:** تصویرات موسی و عیسی را نصب و آنها را پرستش ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با روکش کاغذ سبز و مشکی، ۳۰۴گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۲۳]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۹۳

آغاز: و اما نصاری بزبانی که ممالک خود را یورپ (بیاء و واو و راء مهمله و بای فارسی خوانند)؛ **انجام:** و کسی که بیکی از آن جزایر رفت برگشت او محالست ... و در صورت مقدور از دست اندازی بملک نزدیک و دور از خود بقصور راضی نشوند ۴۴۴.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، شکری، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۲۹]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۱۳گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۵-۴۲۰۸]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۶۴۶ص(۱- ۶۴۶)، ۱۷سطر (۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴-۱۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۱۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما بزنان و ناموس مردم دست نزنند و نگاه کنند.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱/۴×۳۱سم [ف: ۷-۴۹]

۱۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۳-د

این نسخه پاره‌ای از این کتاب است برابر با ص ۱۶۹-۲۷۲ چاپی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برخی چلیپا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۱۰۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۳]

۱۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۶]

۲۰. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۲۰]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۴۰-ف

نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی C. 611؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۲۲. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۲۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** تدبیر سر کردن ابها و آن چنان است که آب مشروب را در جراحیهای ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ از ورثه مرحوم حاج علی اکبر صالحی بوسیله جناب آقای دکتر زهرائی؛ ۴۸۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۲۹]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور قهوه‌ای عطف قهوه‌ای روشن، ۲۴۶گ (۱پ-۲۴۶پ)، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۲۰/۳)، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [رایانه]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۲

آغاز: هست که باین کارها پردازد الا اینکه از سر کار پادشاهی اعانت رسد؛ **انجام:** وسپتا بر وزن عیسی نام زنی است از زنان مقدسه هنود مانند آسیه و مریم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ نسخه مشوش و برگها نامرتب است؛ جلد: مقوایی، ۲۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۳]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۲۳/۲

گزیده‌ای از تحفة العالم درباره شوشتر و دزفول و شط کازرون؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی و آبی،جلد:میشن لاجوردی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۷-۵۰]

۲۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۸۹

آغاز: نواب کامیاب عمزاده عالی جناب سید ابوالقاسم بن سید رضی مخاطبت بمیر عالم بهادر ادام الله ظله بطریق تحفه و ارمغان گذرانم؛ **انجام:** و او به تاریخی که گذشت وارد جزیره بمبئی کور نر و اعاظم و ارکان و تمامی عظما سرداران بعضی تا جاز و برخی تا لب آب

نسخه حاضر از اصل کتاب و هر دو ذیل را شامل است و ذیل دوم از انجام ناتمام مانده است و هم چنین از آغاز نسخه چند برگ افتادگی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: گالینگور سرخ عطف تیماج مشکی، ۳۳۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۱۵۷]

● **تحفة العالم (ذیل التحفة)** / سفرنامه / فارسی

tohfat-ol ʻālam (zeyl-ot tohfa)

جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب، ۱۱۷۲-۱۲۲۰ قمری

jazā'erī, ʻabd-ol-latīf ebn-e abī tāleb (1759-1806)

وابسته به: تحفة العالم؛ جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب (۱۱۷۲-۱۲۲۰)

اهداء به: آقا احمد بن محمد علی بهبهانی (به درخواست)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۹ق

دنباله کتاب «تحفة العالم» که مؤلف به درخواست آقا احمد بن محمد علی بهبهانی (صاحب مرآة الاحوال) ادامه سوانح عمری خود و سفر از حیدرآباد به بمبئی به سال ۱۲۱۹ق را به رشته تحریر آورده است. مؤلف می‌گوید: پس از آنکه اصل تحفة العالم در تاریخ شوشتر نوشته شد بر آن شدم که ذیلی بر آن نویسم تا آنچه در تحفه نیامده و نیز حوادث بعد از ۱۲۱۶ق (که تاریخ فراغ از تحریر تحفه العالم است) به رشته تحریر درآید. اتفاقاً دست قضا مرا به بلده حیدر آباد انداخت و در آنجا دوستانی چون آقا احمد و تنی چند دیگر مرا برین کار تحریض کردند و سرانجام بر اثر اصرار آنها ذیل تحفه العالم را نگاشتم.

آغاز: سبحان الله شکر حضرت آفریدگاری که یکی از بدایع قدرت او ایجاد کون و مکان و یک ذره از پرتو کن فیکون او ابداع عالم و عالمیان است

انجام: حضرت اعلی شاهی ظل اللهی حاجی خلیل خان را بسفارت روانه فرمود و و او بتاریخی که گذشت وارد جزیره بمبئی گردید و اعاظم و ارکان و تمامی عظما سرداران بعضی تا جاز و برخی تا لب آب

چاپ: حیدرآباد، سنگی، بدون تاریخ، وزیری، ۱۲ص

[فهرستواره منزوی ۶۹/۱؛ الذریعة ۴۵۱/۳؛ مشترک پاکستان ۶۰/۱۰؛ دنا ۹۷۳/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۶۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فکری که در این کار کردند و چه نیکو اندیشیدند کور نردنکین اول میرزا مهدی علی خان خراسانی را که مدتها ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۹۸پ-۲۰۴پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۳ص(۶۴۷- ۶۶۹)،۱۷سطر(۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴-۱۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۰۳

آغاز: قسمت پذیر بود یعنی در طول و در عرض اما در عمق قسمت پذیر نباشد آنرا سطح خوانند و اگر بر سه جهت؛ **انجام:** دو برابر زمین است و اصغر ثوابت مرصوده بیست و سه برابر زمین است و الله تعالی اعلم اتفق الاتمام بعون الملك العلام العلام سنه ۱۲۵۹

از اواسط قسم اول از مقدمه تا انتها؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «جمال الدین» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا روکش کاغذی زرشکی، عطف پارچه‌ای، ۷۸گ، ۱۱ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [رایانه]

۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۱۴

آغاز: قصیده تاریخ کتاب در مدح نواب مستطاب سپهر رکاب مالك رقاب وزیر بی نظیر چراغ دودمان خاتم النبیین سراج الدولة و سراج الملك و الملة و الدین امیر الامراء سید علم علیخان بهادر [... پس از دو برگ متن و پنج برگ فهرست کتاب] بسمله دلکش صفیری که عندلیب دستان سرای خانه نعمه پروازی در دان پرور کلامی که قلم وار نژاد صفحه طرازی نماید؛ **انجام:** برابر

اصل را هم دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۰۵]

● **تحفة العالم (منتخب) = فرنگ نامه** / سفرنامه / فارسی

tohfat-ol ʻālam (mn.) = farang-nāme

وابسته به: تحفة العالم؛ جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب (۱۱۷۲-۱۲۲۰)

قسمت مختصری از اواسط کتاب «تحفة العالم» است در احوال فرنگستان تا پایان احوال مملکت روس که به آن عنوان «فرنگ نامه» نیز داده‌اند.

آغاز: سرگذشت عهد گل را از نظیری بشنوید ×× عندلیب آشفته تر می‌گوید این افسانه را. امید که سنجیدگان دانا دل این تحریر دلکش را به دیده

انجام: و از دست اندازی بملک هر نزدیک و دور از خود بقصور راضی نشوند.

[نسخه‌های منزوی ۳۹۹۴/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۷۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسن معلم، تا: ۱۲۵۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۴۲۱؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۱۱
آغاز: و **انجام:** برابر
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱/۲سم [ف: ۷-۵۰]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۰۴۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۸۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ کاتب در پایان نوشته: «تمت الکتاب بعون الملک الوهاب این مجملی بود از احوال فرنگستان که منتخب شد از کتاب مولای معظم میر عبداللطیف شوشتری که در هندوستان تألیف کرده باسم میر عالم و او را تحفة العالم نام کرده است کتاب بزرگست و این مجملی از آنجا منتخب شده است و السلام»؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۱۳۰ص (۱-۱۳۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۳۷]

● **تحفة العالم (منتخب)** / سفرنامه / فارسی
tohfat-ol ʻālam (mn.)
وابسته به: تحفة العالم؛ جزائری، عبداللطیف بن ابی طالب (۱۱۷۲-۱۲۲۰)
بر گزیده از کتاب تحفة العالم در تاریخ فرنگ و هندو چین.
هم چنان که در بالا اشارت رفت دور نیست اسماعیل سرباز که در ذیل نسخه حاضر یاد شده است، همانا گرد آورنده این مجموعه انتخابی باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۷/۱-طباطبائی
آغاز: بسمله دلکش صفیری که عندلیب دستان سرای خامه نغمه پردازی کند؛ **انجام:** پادشاهان از پی یک مصلحت خونها کنند. راست است که این حرفها به خرج احدی نرفته و نمی رود لکن این احقر بندگان خدا اسماعیل سرباز به ملاحظه وطن پرستی به تسوید این چند کلمه پرداخت. فی شهر صفر ۱۳۱۸
بی کا،تا:صفر۱۳۱۸ق؛افتادگی:انجام؛۵۹گ (۱-۵۹) [ف: ۲۳-۶۱۴]

● **تحفة العباد** / دعا / فارسی و عربی
tohfat-ol ʻebād
تهرانی، علی بن حسین، ق۱۴ قمری
tehrānī, ʻalī ebn-e hoseyn (-20c)
تاریخ تألیف: رجب ۱۳۶۳ق
کتابی است در ادعیه ایام و زیارات و غیره که از کتب علامه مجلسی و شیخ بهائی و صحیفه علویه و صحیفه سجادیه جمع‌آوری نموده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۰۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** ششم سنتی که مردم به آن عمل نمایند از ارشاد و هدایت خلق یا تصنیف کتب و مانند آن
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۳۶۳ق؛ مجدول؛ جلد: معمولی، ۲۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۳۰]

● **تحفه عباس شاهی** / طب / فارسی
tohfe-ye ʻabbās šāhī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۶ ض
نسخه نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفه عباسی** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye ʻabbāsī
قمی، محمد طاهر بن محمد حسین،-۱۰۹۸ قمری
qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn (-1687)
اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۸ شعبان ۱۰۵۹ق
اصول دین است به زبان ساده با دلایل روشن که مؤلف در مبحث توحید، به ذکر عجایب خلقت پرداخته و حکمت‌های گوناگون نظام طبیعت است را شرح داده و از نتائج کائنات سخن گفته و حکم و فواید فصول چهارگانه، گردش آفتاب و ماه و بروج، شب و روز، ستارگان، زمین، کوه‌ها، قوه کهربا، زیبق، اختلاف شب و روز، عجایب کشتی‌ها دریاها، معادن، انواع درختان، گیاه‌ها، آب‌ها، حیوانات، وزیدن بادها، ابرها، باران و برف و تگرگ، صاعقه، خلقت انسان، و ... هر یک را به تفصیل یا اجمال بیان کرده و سپس ذکر دلایل کلامی در مبحث توحید و سایر مباحث پرداخته است. نیمه اول کتاب تنها اختصاص به توحید دارد، و در مبحث نبوت بیش از دو سه صفحه گفتگو نکرده وارد امامت شده، در این باره نیز نسبتاً به

تفصیل سخن رانده و گزیده مثالب و مناقب و أحوال أئمه أطهار (ع) را بیان نموده و وارد مبحث معاد شده، و بالاخره شروحی مختصر پیرامون عدد کبائر و مسائل نماز نگاشته و کتاب را خاتمه داده است. عناوین مباحث جزئی کتاب بنحو سؤال و جواب چنین است: «اگر پرسند که.. پس بگو که ...». (محمد علی روضاتی)

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... ای عزیز من بدان و آگاه باش که دنیا موضع راحت و محل فراغت نیست

انجام: و مشهور اینست که بجای الحمد یکبار سبحان الله و الحمد الله و لا اله الا الله و الله اکبر کافیست و احتیاطاً سه بار گفته میشود

چاپ: با تحقیق سید جلال الدین محدث ارموی، تهران، ۱۳۳۹ش

[الذریعه ۴۵۲/۳؛ نسخه‌های منزوی ۹۱۰/۲؛ طبقات اعلام الشیعة ۳۰۲/۱۱؛ دنا ۹۷۴/۲ (۲۶ نسخه)؛ معجم المؤلفین ۵۸۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۸۳/۹]

شرح و حواشی:

۱- تحفه عباسی (منتخب)؛ حسنی بهبهانی، محمد علی بن محمد مؤمن (-۱۲)

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۴۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب ۱۰۱۸ق [تاریخ یقیناً اشتباه و شاید ۱۰۹۸ باشد]؛ ۳۷گ (۱پ-۳۷پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۲۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: امامویردی بن شاه نظر، تا: پنج‌شنبه ۲۷ شوال ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۹۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱-۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۴۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۳/۱

آغاز: و باقی آثار که حضرت پروردگار که درین آیه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد امین بن محمد طاهر بن هدایة الله کفزانی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: میشن نیلی، ۱۷۳ص (۱-۱۷۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۵۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۸۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهم بیدار بودن در شبها دهم با وضو بودن

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالغفار گیلانی الاصل تبریزی المسکن، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۹۱ق، جلد: تیماج فرنگی آبی، ۹۰گ (۷۰پ-۱۵۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۳۰-۱۰۵]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۸۲

آغاز: در آن ز بهر خدا تخم تا توان می‌کار؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد مقیم ابرقویی، تا: ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبده علی الحسینی»؛ اهدایی: استاد علومی نجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۴گ، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۱۹۳]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۶۴-ج

آغاز و انجام: برابر؛ از تألیف این رساله فارغ شد الحمدلله رب العالمین ۱۶ شهر جمادی الاخر سنه ۱۰۶۵.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت ۱۱۰۳ در صفحه عنوان هست؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۰۸گ (۱پ-۱۰۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۱۰]

۸. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق، قطع: جیبی [نشریه: ۵-۵۸۴]

۹. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: ۳۶/۲

بی کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵-۳۷۷]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۷۱-۱۹/۲۰۱

آغاز: بسمله سپاس و ستایش مر خداوندی را سزاست که از کمال قدرت و حکمت به یک لفظ کن آسمان و زمین ایجاد نمود؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۹گ، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۸۰۷]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۷۳۷

آغاز: بسمله و بدانکه معرفت اصول دین مرتبه اش از همه طاعتها بالاتر است ... اگر پرسند که اصول دین چند است؟ بگو پنجست ... و اگر پرسند که توحید چیست ؟ بگو که

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق؛ کاغذ هندی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۷ سطر (۳/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳-۸۶۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۰۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** از بال و پرم رشته غفلت پرداز ×× شاید که کنم باوج مهرت پرواز

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد شفیع حسینی طاهری نواده مؤلف،تا:۱۱۴۸ق؛کاغذ:سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۱گ (۵۷-۱۹۷)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۸۶]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۷سم [ف: ۲-۱۱۲]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۳۴/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ صفر ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ (۱۲۹پ-۱۷۸ر)، ۳۰ سطر (۱۷×۲۸)،

اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۶-۳۲۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۹۰

آغاز و انجام: برابر

مؤلف در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: آقا حسین بن آقا میرزا، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۲۲۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۲۳]

۱۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن عزیز دینائی نوری، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۲۴۰]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد ابراهیم هاشمی سمنانی، تا: شعبان ۱۲۴۹ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۴۳گ (۱پ-۴۳ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۷-۳۷۰]

۱۸. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه: ۷

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: صفر ۱۲۷۳ق؛ ۴ برگ از اول و ۳ برگ از آخر نونویس و به خط عالم متتبع محقق بزرگوار، حجة الاسلام حاج میرسید محمد چهارسویی که در ماه صفر ۱۲۷۳ نوشته، و بقیه در اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲ نوشته شده؛ جلد: تیماج مشکی نو، ۹۶گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [فهرست روضاتی:-۲۱]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن کربلایی شاه محمد تبریزی، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۲۸۹ق، حسب الفرمایش میرزا محمد جعفر مستوفی و سررشته دار وظایف کل آذربایجان؛ تملک: محمد جعفر خان بن عبدالرحیم مستوفی تبریزی با مهر «محمدجعفر بن عبدالرحیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۷۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۲۹-فیروز

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: مختلف آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۴ص (۸۶۰-۹۲۳)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۸۰]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۷۲-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شانه چی در مشهد؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۲۲. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ایستادن بعد از خواندن سوره بمقدار

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان این نسخه رساله کوچکی ضمیمه است در موضوع عبادات در ۱۴ صفحه به خط کاتب تحفه عباسی که آغاز آن: «بسمله، الحمد لله ... اما بعد بدانکه این رساله ایست مشتمل بر سه باب و عبادات ...» و انجام: «چون این شصت چیز با نهصد و چهل و نه ضم شود مجموع هزار و نه مسئله می‌شود و الله اعلم بالصواب» می‌باشد؛ کاغذ: ترمه‌ای تیره، جلد: مقوا، ۲۷۴ص، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲]

۲۳. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۸۶

انجام: در سلام دوم قصد مأمورین کند و اگر مأموم باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۵۵]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۰/۱

آغاز: چون گوشه ای نمودار شد بعد از آن اندك لحظه ای گوشه دیگرش نمودار می‌شود؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن محمد بدیع خوانساری، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ (۲پ-۱۰۳ر)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۰]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۶۱-۱۹/۱۹۱

آغاز: دیگر از حکمتهای درختان آنکه از پنج درختان درختهای کوچك تازه نهال می‌رویند ... اگر پرسند که سنگ آهن ربا چه فایده دارد واگر نباشد نقصانش چیست بگو؛ **انجام:** واز حضرت رسول روایت است که حصار بهشت از طلاست ویکی از نقره ... واگر انگشتر دردست داشته باشد آب به زیر آن برساند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۸۰۷]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۹۰-۳۹/۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** با کمال ذی الجلال محالست یا آنکه در نظر عقل ممکن نیست که از ذات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲-۸۰۷]

● تحفه عباسی (منتخب) / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye ‘abbāsī (mn.)

حسنی بهبهانی، محمد علی بن محمد مؤمن، ق۱۲ قمری

hasanī behbahānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad mo’men (-18c)

وابسته به: تحفه عباسی؛ قمی، محمد طاهر بن محمد حسین (-۱۰۹۸)

تاریخ تألیف: جمعه ۷ محرم ۱۲۱۸ق

فوایدی است از کتاب تحفه عباسی محمد طاهر شیرازی قمی که مؤلف برگزیده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۳۴/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، ۳۰ سطر (۱۷×۲۸)، اندازه:

۲۱×۳۳سم [ف: ۱۶-۳۲۱]

● **تحفه عباسی** / فضایل و مناقب / فارسی

tohfe-ye ʻabbāsī

قرشی ساوجی، محمد بن حسین، ق۱۱ قمری

qorašī sāvajī, mohammad ebn-e hoseyn (-17c)

اهداء به: شاه عباس صفوی

احادیثی در فضایل و مناقب ائمه معصومین (ع) از کتاب‌های اهل سنت و شیعه، انتخاب نمود تا در کتیبه‌های جامع عباسی اصفهان نوشته شود، چون احادیث را به عرض شاه عباس صفوی رساند دستور داده شد که در کتابی به فارسی ترجمه شوند. این کتاب بدین منظور در دو «مقاله» (از کتب مخالفین، از کتب موالفین) تألیف و به شاه مذکور تقدیم شده است.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۲۲/۲

آغاز: الحمد الله رب العالمین ... و بعد چون همگی همت عالی نهمت بندگان نواب همایون اعلا خاک آستانه رسول عربی؛ **انجام:** قسم بخدای که نفس من بقدرت او است که این امت را ناچار است از مهدی که مهدی از فرزندان تست

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد یوسف بن محمد قاسم طبیب نجفی نطنزی، تا: چهارشنبه دهه اول ربیع الاول ۱۰۵۶ق، جا: زاویه عبدالعظیم (حسنی)؛ مصحح، با نشان بلاغ از محمد مقیم بن حاجی غلام علی به تاریخ ۱۱۰۱؛ جلد: تیماج زرشکی عطف تیماج مشکی، ۵۵گ (۱۹۳پ-۲۴۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۲۶۶]

● **تحفه عباسی** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfe-ye ʻabbāsī

مؤذن خراسانی، محمد علی بن فرخ، ق۱۱ قمری

mo'azzen-e xorāsānī, mohammad ʻalī ebn-e farrox (-17c)

اهدا به: محمد مؤمن بیک و شاه عباس دوم

تاریخ تألیف: ۱ ذیقعده ۱۰۷۵ق یا ۱۰۷۷ق

مؤلف که سرسلسله صوفیان ذهبیه است این کتاب را در یک «مقدمه» و دوازده «باب» در معنی تصوف و صوفی و عقاید صوفیان: مقدمه در معنای تصوف و صوفی و عقاید آنان، مشتمل بر پنج «فصل»؛ باب ۱. فضیلت علم؛ ۲. زهد و ریاضت؛ ۳. صمت؛ ۴. جوع و سهو؛ ۵. عزلت؛ ۶. ذکر؛ ۷. توکل؛ ۸ رضا و تسلیم؛ ۹. عبادت کردن چهل صباح؛ ۱۰. استماع آواز خوش و بیان آنکه هر آواز خوشی غنائی که در شرع مذموم است نیست؛ ۱۱. وجد و غشیت؛ ۱۲. احتیاج به پیر و آداب پیری و مریدی؛ خاتمه: در ذکر اقاویل صوفیه.

آغاز: بسمله، تحفه حمدی که پاکبازان عالم وحدت و عندلیبان سخن سرای چمن محمدت نثار درگاه پادشاهی است جلت عظمته.

انجام: قلم اینجا رسید و واله بماند ×× هم زبان هم بیان شد اینجا کند / زینهار ای «مؤذن» مسکین ×× باش بر حال خویش و خوب ببین / چون سگ اهل کهف در پی شان ×× باش از صدق کلب درگه شان

چاپ: شیراز، ۱۳۴۲ق، در هامش سبع المثانی؛ تهران، ۱۳۸۱ش

[الذریعه ۴۵۲/۳ شماره ۱۶۴۶؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۷۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲/۷؛ دنا ۹۷۳/۲ (۱۱ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۲۲/۱

آغاز: تأییداً سلسله علیه مرتضویه فرا گرفته بودند و باولاد امجاد عظام کرام و طالبان مسلک خاصه ائمه هدی علیهم السلم کما هو حقه رسانیدند و بقابلیت ذاتی و فیض فضل لم یزلی؛ **انجام:** و دوست دارد خلق را از برای حق از روی فهمیدگی و دانایی و قطع آشنایی کند از مردم از برای

نسخه موجود پراکندگی دارد و دارای افتادگی بسیاری است و ظاهراً فقط شامل بخشی از مقدمه می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲۷گ (۱-۲۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۷سم [ف: ۳۸-۶۳۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر شوال ۱۲۰۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۹گ (۱پ-۲۱۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۲۵/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد ولی مراغی، تا: دوشنبه ۱ ذیقعده ۱۲۴۲ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۹۹ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۲۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۸۹]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ در آن چنین رقم رفته است «هوالعزیز کتاب تحفه عباسی تألیف مرحوم میرزا محمد علی مشهور بمؤذن پنجهزار بیت میشود تقریباً بجهت نواب اشرف والا نواب ولیعهد حرسه الله عما یسوئه و یکرهه بمحمد و آله در دارالخلیفه طهران صینت عن حوادث الزمان بمبلغ سه تومان خریدم لعل الله القادر المتعال یرزقه باالنظر الیها خیر الدنیا و الاخرة و توفقه بمطالعتها معالی المراتب و المقامات انه علی کل شیئی قدیر و بالاجابة جدیر حررة فیسنه ۱۲۶۰» در ذیل سجع مهر ولیعهد»؛ مهر: مشیرالسلطنة حسین بن هدایت الله محمد رضا الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم تریاکی با

ترنج و سرترنج، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۲۷]
۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد الطیبین الطاهرین المعصومین الی یوم الدین آمین یا رب العالمین
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب علوی میلانی، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [مؤید: ۳-۶۵]
۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۷۷۰/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... تحف- تحفه سپاس از خطه هراس مماس قصیر از پایه اوهام قیاس بذروه کبریا اساس؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: شکرالله ابن عبدالباقی انصاری، تا: چهارشنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۲۹۸ق، جا: اصفهان، مدرسه بابا قاسم؛ چند صفحه که افتاده بوده و به آن الحاق شده؛ کاغذ: نخودی مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۵۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۴۲]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۹۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۶ محرم ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۱ر-۴۱پ) [ف: ۱۰-۱۵۸۰]
۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۸
بی کا، تا: ۱۳۳۵ق [نشریه: ۵-۲۱۰]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** قلم اینجا رسید و واله ماند ×× هم زبان و هم بیان اینجا ...
منتخب کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، بی تا؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹گ (۲۵۲ر-۲۶۰پ)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۹۴]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۶۰
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۱۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۳۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** مردان خدا ز خاکدان دگرند ×× مرغان هو ز آشیان دگرند / منگر تو باین چشم بایشان، کایشان ×× فارغ ز دو کون در جهان دگرند. یا علی مدد-الحمدلله علی الولایت-و الحمدلله علی الهدایه.
خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۲۱ص، ۱۷ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۰]

● **تحفه عباسی** / فقه / فارسی
tohfe-ye ʻabbāsī
میرزا آقا بیک بن میرزا نظام الملک، ق۱۱ قمری
mīrzā āqā beyk ebn-e mīrzā nezām-ol-molk (-17c)
اهدا به: شاه عباس دوم
مشتمل بر کتاب طهارت تا جهاد و یک «خاتمه» در اعتقادات، و در دیباچه از جامع عباسی شیخ بهائی به نیکی یاد می‌کند.
آغاز: شکر و سپاس و حمد بی قیاس حضرت پادشاهی را جلت عظمته
انجام: انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا
[مکتبة امیرالمؤمنین ۹۸/۱]

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۲۰۰گ، قطع: وزیری [چند نسخه-ف: ۳۴۷]

● **تحفه عباسی** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye ʻabbāsī
شریف کشمیری، عبدالصمد بن عبدالباقی، ق۱۳ قمری
šarīf kešmīrī, ʻabd-os-samad ebn-e ʻabd-ol-bāqī (-19c)
اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)
تاریخ تألیف: حدود ۱۱۲۷ق؛ محل تألیف: اصفهان
در اصول دین پنج‌گانه گرفته شده از گفته‌های کوتاه حضرت امیرالمومنین (ع) با ترجمه و بسط در هر جا که توضیح بیشتر لازم بود، مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «اصل»، با انشائی ادیبانه و تضمین اشعاری از مؤلف و دیگران.
آغاز: چون کلک سخن گوی بامداد در گلشن اخبار زبان گشاد بر طبق حدیث کل امر ذی بال.
انجام: تا قیام قیامت اجر و ثواب آن بروزگار فیض آثار عاید گردد، والحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.
[دنا ۹۷۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۴/۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱-۲۵۷]

● **تحفه عباسی** / اخلاق / فارسی
tohfe-ye ʻabbāsī
همای مروزی، محمد صادق، ق۱۳ قمری
homā-ye marvazī, mohammad sādeq (-19c)
اهدا به: عباس میرزا فرزند فتحعلی شاه قاجار
کتابی است در اخلاق و در آداب سلطنت؛ مشتمل بر «مقدمه» و هفت «تحفه» و یک «خاتمه»: مقدمه در ذکر بعضی از لوازم و مراسم پادشاهی؛ تحفه ۱. حیا؛ ۲. ادب؛ ۳. عدالت؛ ۴. سخاوت؛ ۵. شجاعت؛ ۶. حلم؛ ۷. عفو؛ خاتمه در کلمات معجز آیات حضرت امیر (ع).
آغاز: صاحبان خصال و اخلاق دانند که حمد خالق بسزا از

مخلوق نیاید و بنان بیان به مفتاح زبان قفل این فلاح نگشاید
انجام: هما را به سرباد ظلت مدام ×× بدین ختم آمد سخن والسلام
[فهرستواره منزوی ۳۶۷/۶؛ دنا ۹۷۴/۲ (۵ نسخه)]

۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: ۱۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن ابی القاسم رضوی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: قم؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نشریه: ۱۱–۹۵۵]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۱ حکمت
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با سر لوح؛ جلد: روغنی با ترنج در زمینه زرد با دو پیکره زن، قطع: ربعی [ف: ۲–۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۲۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهاردار، جلد: میشین نیلی با نقش ۹گل در حاشیه و وسط، ۴۱ص (۴۰–۸۰)، ۱۷ سطر (۹/۲×۱۵)، اندازه: ۱۴/۶×۲۲سم [ف: ۲۹/۱–۴۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳۳/۲
آغاز: ای ذکر تو گلفروش بازار سخن ×× رنگین زتو برگ گلزار سخن؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن تبریزی، تا: ۱۳۱۰ق، به حسب فرمایش میرزا شفیع خان ساعد الملک امیر تومان و رئیس کل توپخانه مبارکه آذربایجان؛ جلد: تیماج زرشکی، ۸۱ص (۲۰–۱۰۰)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳/۲–۱۲۶]

۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۰
آغاز: زبان گشادم که ای پیک خجسته پی این پیر مخاطب کیست این خلوت چه و این صحبت از بهر چیست؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: نخودی نازک، جلد: مقوا با تیماج ماشی، ۲۶گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲–۳۲۰]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰۳/۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۱۰۲]

● **تحفه عباسی** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye ʻabbāsī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱۴
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی–مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

● **تحفه عباسیه** / هیئت / فارسی

tohfe-ye ʻabbāsīye

کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، –۱۰۷۵ قمری

kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1665)

اهدا به: شاه عباس صفوی (۱۰۵۲–۱۰۷۷ق)

در سه مسئله در علوم تعلیمی و ریاضی و آلات رصدی. مؤلف ضمن اشاره به آلت رصدی اختراعی خود به نام «مقالید السموات و الارض»، که آن را به‌جای ذات الثقبتین وضع کرده، اقوال ابوعلی حسن بن هیثم (۳۵۴–۴۳۰ق) و غیاث الدین جمشید کاشانی (–۸۴۱ق) و شمس الدین خفری و ملاعبدالعلی بیرجندی و چند نفر دیگر را نیز آورده و به هر کدام از آنها اعتراضاتی وارد ساخته که همگی آنها شاهدی عدل است بر باریک‌بینی و موشکافی مؤلف و عدم توقف او در برابر آراء و نظریات ریاضی و نجومی دیگران. (غلامعلی عرفانیان با تصرف)
آغاز: بسمله، حمد و سپاس و شکر بی قیاس ملک ذوالجلال و دایم بی زوال ... اما بعد چنین گوید ... ابن کاشف الدین محمد
انجام: و مقاومات طبایع اجزاء آن قطعه است نه سبب قسر قاسر.
[دنا ۹۷۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۴/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۹۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد، ۶۹گ (۱پ–۶۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹–۳۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط:ثلث جلی خوش،بی‌کا،تا:۱۰۵۷ق،جا:قم؛کاغذ:دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۴ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۰–۱۲۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۱۳۷]

۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۷۷/۱۶
آغاز: برابر
بی کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ ۸۸ص، قطع: رقعی [ف: ۳۲۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۰/۱
آغاز: و این مسطره سیم را به اجزائی که مسطره اول را به شصت قسم مساوی تقسیم نموده باشیم قسمت کنیم و در اسافل این مسطره سیم جسمی سازیم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «دکتر قاسم

خان» غنی؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۲گ (۱ر-۷۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۹۵]

● **تحفة العباسية** / فقه / فارسی

tohfat-ol ‘abbāsīye

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱-۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739-1816)

به خواهش: نایب السلطنه عباس میرزا
رساله‌ای است در باب جهاد که به صورت سؤال و جواب نگاشته و در برخی از موارد اشاره‌ای به دلیل کرده است. مؤلف این رساله را به خواهش نایب السلطنه عباس میرزا تألیف نموده و نام او را در دیباچه به تجلیل یاد فرموده است. ارباب تراجم در شماره مؤلفاتش این رساله را ضبط نکرده‌اند. (مهدی ولایی)
آغاز: شکر و سپاس بیحد و قیاس پادشاهی را سزا است که از قعقعه سلاح غازیان سیارگان سپاه ظلمت شب دیجور را منهزم و از شعشعه تیغ بیدریغ خورشید رخشان هجوم لشکر نجوم را منحطم گردانید
انجام: هر چند آنچه در ذمه قرار گرفته از حرام داده شود
چاپ: با تحقیق مرتضی رحیمی، مجموعه رسائل خطی فارسی، دفتر اول، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، بهار ۱۳۶۸ش.

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الرساله حرره کاتب الحضرت السلطانی مهدی الحسینی الفراهانی سنه ۱۲۲۷
خط: نستعلیق متوسط، کا: مهدی حسینی فراهانی، تا: ۱۲۱۷ق؛ نوشته شده «رساله جهادیه جناب میرزا ابوالقاسم موسوم به تحفة العباسیه بتاریخ شهر ربیع الاول ۱۲۳۲ از عرض کتابخانه مبارکه شاهنشاهی روحی و روح العالمین فداه گذشت»، مجدول، کمندکشی، یک کتیبه بازوبندی مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش تیماج کبود رنگ، ۶۲ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۹۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: میرزا موسی خان؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۷۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: میرزا موسی خان، ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۱۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۲۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵۰
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [رایانه]

● **تحفة العباسية** / مقتل / فارسی

tohfat-ol ‘abbāsīye

نیاز طباطبائی، حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

nīyāz-e tabātabā’ī, hasan ebn-e mohammad (-19c)

مجموعه‌ای است به صورت «مجلس، مجلس» در بیان مصایب اهل بیت که بنا به اظهار مؤلف، پس از شفا یافتن از یک بیماری سخت، با عنایت و توجه حضرت باب الحوائج «ابوالفضل العباس» به نام آن حضرت نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۸۹
آغاز: حمد و ستایش خداوندی را سزاست که به حرمت ساکنان حرمش در پرده غیبت شهادت داد ... سبب تألیف کتاب، بر ما تمداران اهل بیت مصطفی و سوگواران؛ **انجام:** و به جرم محبت سی انام و تقصیر اسلام شهیدش ساختند و بدنش را در خاک و خون انداختند الا لعنة الله علی القوم الظالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، مصحح، رکابه‌دار؛ مهر: «کتابخانه خصوصی م. صاحب الزمانی ۱۳۴۲/۸/۶ به سال ۱۳۴۲ ش» (مستطیل)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج زرشکی، ۲۶۲گ، ۲۱سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۴۵]

● **تحفة العباسية** / مقتل / فارسی

tohfat-ol ‘abbāsīye

خادم الحسین، قنبرعلی، ق۱۴ قمری

xādem-ol-hoseyn, qambar ‘alī (-20c)

منظومه کوتاهی است با دیباچه ای به نثر، در مصیبت قمربنی هاشم حضرت ابوالفضل عباس و عنوان رساله نیز به نام ایشان منسوب است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵۳
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الجنة للمؤمنین ... حمد بی حد و ثنای بیعد مخصوص خداوندیست که شبیه و شریکی ندارد ... امید راستی از چرخ بد مدار مدار ×× بر آستان بود از کین بگجرویش مدار؛ **انجام:** که مطلب را بخواهد سید ذاکر از آن شه جز ×× شفیعش گردد آندم کند سیرابش از کوثر
خط: نستعلیق بدخط، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: کاهی، جلد:

چرم قهوه‌ای،۱۶ص،۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۵-۱۱۲]

← تحفة العجایب ≻ آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه)

● **تحفة العجائب** / علوم غريبه / فارسی

tohfat-ol ‘ajā’eb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۵۷

آغاز: بسمله در بیان جفرجامع که حکما چیزی را که خواسته اند؛
انجام: بجمال مبارك حضرت حجه صلوات الله علیه روشن خواهد شد

خط: مختلف، کا: اعتماد العلماء، تا: ۱۳۲۴ق [الفبائی: ۱۱۵]

● **تحفة العجم** / ادبیات / فارسی

tohfat-ol ‘ajam

شاه حقیقت، حسین، ق۱۳ قمری

šāh haqīqat, hoseyn (-19c)

اهداء به: نواب سعادتعلی خان
تاریخ تألیف: ۱۲۱۳ق

کتابی در دستور زبان فارسی از صرف و نحو و املاء و چگونگی ادای آنها و بعضی از قواعد و دستور زبان عربی، دارای یک «پیشکش» و پنج «تحفه» و یک «خاتمه»، با عناوین فرعی «سوغات» و «هدیه» و «تحفه» و «ارمغان» و «ره آورد» و جز اینها: پیشکش در چگونگی زبان پارسی و فضیلت آن بعد از عربی؛ تحفه ۱. بیان چگونگی این زبان، دارای دو سوغات؛ ۲. بیان حرف، دارای شانزده هدیه؛ ۳. بیان اسم، دارای یازده ارمغان؛ ۴. علم صرف و بحث افعال، دارای قلعه و ده تصریف و یک مقاله؛ ۵. علم نحو، دارای یک مقدمه و سه جمله؛ خاتمه در توصیف املا و دیگر قوانین، دارای بیست و سه ایضاح.

آغاز: آراستگی سخن بحمد سخن آفرینی است که رعنا نگار ناطقه معاشر انسان را بحله السنه مختلفه آراسته

انجام: تاریخ را بطرز دعا داده ام طراز ×× کز تحفه عجم دو جهان بهره یاب شو

[راهنمای کتاب ۵۱۶: ۱۶؛ نسخه‌های منزوی ۲۰۴۹ و ۲۱۳۱ و ۳۵۸۵؛ دنا ۹۷۵/۲ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷

خط: نستعلیق هندی، کا: غلام احمد، تا: محرم ۱۲۱۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج آلبالویی، ۲۴۵گ، ۱۱سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [سنا: ف: ۲-۲۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۴۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۲۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱-۳۴۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور نیلی، ۱۹۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۹-۳۳۱]

● **تحفة العراق** / تفسير / عربی

tuḥfat-ul ‘irāq

از شیخ محمد تقی. الفاظ قرآنی به‌ترتیب حروف اوایل آنها تفسیر شده، که در هر ماده‌ای لفظ قرانی و موارد استعمال انها را در آیات تعیین کرده و آنها را تفصیل معنی و تفسیر نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۱

آغاز: باب الالف فصل الالف المفردة فی ك هی بکسر اللام اول حروف المعجم

دارای جلد اول کتاب از حرف الف تا شین و قسمتی از جلد دوم از حرف صاد تا عین را شامل است و آغاز جلد اول و آغاز و انجام جلد دوم افتاده و چند برگ جلد دوم قبل از جلد اول صحافی شده است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عباس انصاری، تا: یك‌شنبه ربیع الاول ۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، ۱۸۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۳۲۹]

● **تحفة العراق فی علم الاخلاق** / اخلاق / عربی

tuḥfat-ul ‘irāq fī ‘ilm-il axlāq

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸-۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784-1847)

رساله مختصری است در فضایل و رذایل اخلاقی، با استفاده از احادیث اهل بیت (ع)، دارای چند «باب» و هر باب دارای چند «فصل» با عناوین «تحفة-تحفة».

آغاز: الحمدلله علی نواله و الصلاة و السلام علی رسوله و آله، اما بعد فیقول خادم بساتین المذهب الجعفری

[دنا ۹۷۵/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من أیقن بالموت لم یضحک سنه و من ایقن بالحساب لم یفرح قلبه و من أیقن بالقدر لم یخش الا الله

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: آخر رمضان ۱۲۴۳ق؛ مصحح، محشی؛جلد:تیماج قهوه‌ای،۸۲گ،اندازه:۱۰×۱۴/۵سم[ف: ۸-۲۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال النبی (ص) یا علی الافقر اشد من الجهل و لا عباده اشد من التفکر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۳۵۹ [رایانه]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵۰ ض

بی کا، تا: ۱۲۶۳ق [د.ث. مجلس]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کانت واخترو عمه فافهم هذا البیت (کذا)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۵/۲

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملا محمد مهدی شهمیرزادی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ (۱۲۹پ-۲۱۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۲۴۳]

← تحفة العراقین ≻ عوامل منظومه

● **تحفة العراقین** / شعر، سفرنامه / فارسی

tohfat-ol ʻerāqayn

خاقانی، بدیل بن علی، ۵۲۰-۵۹۵ ؟ قمری

xāqānī, badīl ebn-e ʻalī (1127-1199)

اهداء به: جمال الدین وزیر محمد بن علی اصفهانی (فرمانروای موصل در ۵۴۱-۵۵۸ق)

مثنوی معروف خاقانی است که در بیش از سه هزار بیت (۳۲۷۱) می‌باشد و شاعر مشاهدات خود را در عراق عجم و عراق عرب به شعر کشیده است و خاقانی در سفر دوم حج خود آن را به نظم آورده است. خاقانی در مقدمه دیباچه‌ای به نثر با کمال قدرت ادبی انشاء نموده است. دارای شش مقاله: ۱. محاسن الفکر و مجالس الذکر؛ ۲. معراج العقول و منهاج الفحول؛ ۳. سبحة الاوتاد و تحیة اوراد (اولاد)؛ ۴. اوصاف البلاد (کوفه، مدینه، مکه)؛ ۵. وصف مدینة الرسول؛ ۶. الموصل و الشام. سفرنامه عرفانی اوست با تخلص حقایقی از سفری که شیروان به مکه به سال ۵۵۱ق می‌کرده است. (ابن یوسف)

از جمله فوائد این مثنوی، این است که نام عده‌ای از علماء در آن یاد شده که غالبا مورد مدح خاقانی قرار گرفته‌اند. دکتر یحیی قریب در تعلیقات ممتع خود بر چاپ تحفة العراقین ــ که به اهتمام و تصحیح و مقدمه خود ایشان (به سال ۱۳۳۳) انجام یافته ــ درباره بیشتر این اعلام تحقیق کرده‌اند. جز آن، نام این چند دانشمند نیز در آن آمده: نجم الدین علی سیم گر، ملک الوزراء جمال الحق و الدین، مجد الدین اسماعیل، عماد الدین رازی و شهاب الدین ابونصر بن یوسف الدمشقی.

آغاز: خیر ما اعتصم المرء بحباله کلمة العجز القصور بالله عن معرفته الله و کماله و السلام سلام الصب الواله علی محمد المصطفی و آله. و اما بعد این تحفه تذکره ای است بل تبصره عقلای وقت از این مجنون الهی که در بیمارستان گیتی محبوس آفرینش است ... آغاز مثنوی: مائیم نظارگان غمناک ×× زین حقه سبز و مهره خاک

انجام: نور الانوار بر سرش باد ×× رب الارباب یاورش باد / این دعوت را بکاه تهلیل ×× آمین امین کناد جبریل

چاپ: به اهتمام دکتر یحیی قریب، ۱۳۳۳

[نسخه‌های منزوی ۲۷۱۴/۴-۲۷۱۸؛ الذریعة ۴۵۳/۳ و ۲۸۰/۹؛ مشار ۳۶۹/۱ و ۶۳۶۹؛ فهرستواره منزوی ۵۵۴/۱۰-۵۶۴ و ۷۰/۱؛ معجم التاریخ التراث الاسلامی ۴۰/۱-۴۱؛ دنا ۹۷۵/۲-۹۷۹ (۱۳۱نسخه)؛ مقدمه چاپ علی صفری آق قلعه ۱۳۸۷ش]

شرح و حواشی:

۱- شرح تحفة العراقین؛ عبدالسلام بن عبدالکبیر (-۱۱)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۷۶۲؛ خط: نستعلیق، کا: مسعود بن منصور بن احمد متطبب، تا: ربیع الثانی۷۹۱ق، جا: شیراز؛ ۳۲گ (۱۰۸-۱۳۹)، ۲۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۰۹]

۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۹؛ افتادگی: آغاز (فاقد مقدمه)؛ کاغذ: متن بژ رنگ و حاشیه آبی آسمانی، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف یشمی، ۲۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۲/۲سم [نشریه: ۶-۱۰۵]

۳. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۷۵]

۴. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۹

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میر علی هروی (؟)، تا: قرن ۱۰؛ تملک: خلیفه سلطان حسینی، میرزا محمد مهدیخان استرآبادی نادری [نشریه: ۱-۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۰۷

انجام: بقراط و بزرجمهر و فسطاست ×× صابی و خلیل و جاحظ آساست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در ضمن کلیات آمده است [ف: ۱۱-۲۲۱]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۴۵/۲

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** سگزی و چو سگزیان محتال ×× پرورده بشیر سگ علی الحال

درباره ۳۰۰۰ بیت دارد با عنوان مقاله و فصل؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۲۵۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه، ۲۸گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۲۲۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۰۰

گزیده‌ای از آن؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با دو سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: تیماج حنایی، ۹۳گ، ۱۸ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۶۲۱]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۵۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۲ق؛ جدول زرین [نشریه: ۷-۲۴۷]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** در نوبت من هر آنچه مستند ×× دزدان سخن بریده هستند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۴۶۴۳ [رایانه]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۶۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۹۹۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن سیاه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۸/۲سم [ف: ۸-۸۲]

۱۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ کاغذ و خط و تصویر کار کشمیر؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرمی، قطع: رقعی [نشریه: ۶-۶۵]

۱۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۴۷

بی کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۵-۲۱۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۴ ط

آغاز: در دیده ابلق جهان باز ×× از ناخنه روید استخوان باز؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲/۲۴-۷۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۸۲/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** چراغ آفرینش که هم صاحب است داند که به انصاف گفتم و سعر مغلوب است هکذا هکذا والا فلا و آخر دعواهم ان الحمدلله رب العالمین والصلوة و السلم علی سید المرسلین محمد المصطفی و آله وعترته الطاهرین

دیباچه تحفة العراقین خاقانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سطور چلیپا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۴گ (۱۸۱ر-۱۸۴پ)، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۲۹/۱-۵۵۰]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ سمرقندی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲-۱۱۲]

۱۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۸۸۶]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۸

آغاز: زر پاشی و نا گشاده گنجی تب داری و نا کشیده رنجی

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (دیباچه و ۳۵ بیت از ابتداء نسخه افتاده)؛ به سال ۱۲۸۱ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه گردیده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۳۳ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۴۶۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰۶/۵

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ دارای سرلوح مرصع مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: شرقی، ۱۴۰گ (۵۷پ-۱۹۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۳۷-۱۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۳۶

در فهرست از جامی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۸سم [سنا: ف: ۲-۲۲۶]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۴۲

خط: نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ص (۵۵۲-۵۶۲)، سطور چلیپا (۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۷]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح زرین، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی ترنجدار، ۱۱۱گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۷۲۷]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۱۱/۱

خط: نستعلیق، کا: محمدشفیع پسر خواجه محمد، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی کبود و نخودی، جلد: تیماج مشکی،۹۶ص،۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۵۶]

۲۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای دو سرلوح مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۱×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۴]

۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۹۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۰۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج قرمز، ۹۷گ، ۱۷ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۵-۴۵۲]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۱۲

خط: نستعلیق خوش، کا: شاه قاسم، تا: ۱۰۰۴ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، مطلا؛ کاغذ: کاغذ خان بالغ، جلد: روغنی مصور پشت معرق، ۹۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۸×۱۵/۷سم [ف: ۲-۱۱۲]

۲۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۷۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: مقوای روغنی، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۳-۴۶۸]

۲۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۶۵/۱
شامل دیباجه و مثنوی تحفة العراقین؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن شمس الدین معجزی یزدی، تا: ۱۰۰۹ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳-۴۶۶]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۶۸/۱
آغاز و انجام: برابر
با حواشی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: کاهی رنگ با آهار مهره، جلد: مقوایی با روکش چرم یشمی روشن، ۱۰۱ص (۳-۱۰۳)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱/۴۷-۲۰۵]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۲
خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن ابراهیم، تا: رمضان ۱۰۱۳ق؛ کاغذ: هندی، [نشریه: ۲-۱۰۱]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۱۳ق، این نسخه در ابتداء دیوان خاقانی گذارده شده؛ با سرلوح زیبا، مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: روغنی گل و بوته، ۶۲ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۴۶۷]

۳۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۵
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا (به نظر می‌رسد که خط شاه قاسم باشد)، تا: غره ذیحجه ۱۰۱۵ق؛ مجدول مذهب، با میناتور سیاه قلم تصاویر بسیار زیبا که می‌توان از کارهای رضای عباسی دانست، یک سرلوح مذهب مرصع مزدوج ممتاز، دارای کتیبه مذهب مرصع ذیل سرلوح؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: دولت آبادی آبی رنگ،۱۹۸ص،۱۳سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۵سم[ف: ۳-۴۳۸]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۷۵
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا جرفادقانی، تا: ۱۰۱۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۴۶۴۹ [رایانه]

۳۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۶۶/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد لطیف مشهور به تسوجی بخاری، تا: ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: بخارائی نخودی، جلد: مقوای روکش تیماج یشمی، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۸سم [ف: ۳-۴۶۳]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲۴
آغاز: تحفة العراقین حکیم که خراسانیان با همه سخندانی ادراک مطالب آنرا عرش المعرفه خویش میدانند؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول به زر، دارای کمند؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: روغنی، ۴۹گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۹-۹۷]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: عربشاه بن محمد کاتب، تا: ۱۰۲۹ق؛ دارای یک سرلوح کوچک به زر و لاجورد، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: متن نخودی، حاشیه لاکی، جلد: چرمی لاکی، ۱۴۲گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۳/۲)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۳۸]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۳
آغاز: برابر مثنوی **انجام:** برابر
بدون دیباچه ۳۰۰۰ بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد عبدالمؤمن الحسینی»؛ کاغذ: سمرقندی چهره‌ای زرفشان غبار، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۰۸ص، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۲۷۳]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵-فیروز
خط: نستعلیق، کا: میر عماد، تا: ۱۰۳۰ق؛ در ذیل آن رقم میر عماد حسینی و تاریخ ۱۰۳۰ (۱۳۰) دیده می‌شود، دیباچه منثور خاقانی را دارد (در ده صفحه نخست)، دارای دو سرلوح بزرگ، مجدول مذهب؛ تملکی به تاریخ ۱۲۲۵؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم شکری، جلد: روغنی، ۳۶۲ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۴۱]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۷
انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: قادرک آقا بیوری، تا: ۱۰۳۲ق؛ افتادگی: آغاز (دیباچه و ۸۵ بیت از ابتداء)؛ تملک: ابن اولغ خان بک محمد ابراهیم طسوجی با تاریخ ۱۱۱۶ق؛ واقف: سپهسالار، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۰ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۴۶۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۸۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن حسن، تا: ذیقعده ۱۰۳۳ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج خرمایی، ۵۸گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۸/۸سم [ف: ۱۷-۶۶]

۴۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۸۰
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
بدون مقدمه منثور؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملامیر حسینی استادی، تا: ۱۰۳۵ق؛ مجدول مذهب، کمندکشی، یک سرلوح مذهب مزدوج خوب؛ در سال ۱۱۷۱ در دارالسلطنه اصفهان داخل عرض شد؛ مهر: مشیرالسلطنه؛ کاغذ: خانبالغ نخودی زرافشان، جلد: مقوای روکش تیماج سرمه‌ای، ۲۶۹ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۴۴۳]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۸۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۳۸ق؛ مجدول؛ تملک: شاه زاده محمود میرزای قاجار در ۱۲۳۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی روغنی ترنجی، ۹۶گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۶-۵۹۰]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۸/۱
آغاز: برابر
دیباچه نثر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن حسین خاتون

آبادی، تا: ۱۰۳۸ق؛ ۶ص (۱-۶) [ف: ۳-۲۲۶]

۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کز هر چه بارگاه هستیست ×× از عدل و راز عمر (کلمه پاک شده)

خط: نستعلیق، کا: علی عراقی، تا: ۱۰۴۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۸گ، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳-۳۷۸]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۰

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن ملک محمد تاجر، تا: ۱۰۴۱ق؛ به ابتدای نسخه دیباچه‌ای است که در صدر آن آمده: «دیباجة من کلام خاقانی»، درین دیباچه به نثر مغلقی پس از حمد و ثنا گزارشی از حال نویسنده آمده و به آخر آن ابوالمعالی محمد بن علی ابومنصور ستایش شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۱۰۵گ، ۱۵سطر کامل (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۴۵۷]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۷۹

بی کا، تا: ۱۰۴۴ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه شوال ۱۰۴۶ق؛ مجدول، کمندکشی، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع، یادداشت: «این کتاب حسان العجم تحفة العراقین خاقانی راجناب مستطاب شریعتمدار عمدة المحققین آقا سید اسماعیل مجتهد سلمه الله تعالی به این بنده درگاه به عنوان یادگار اهداء فرموده‌اند قوی ئیل ۱۳۱۲» با مهر «مؤمن دفتر» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۳۵۹]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶

آغاز: برابر

به ضمیمه منتخب حدیقه سنائی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ مجدول؛ ۱۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۵سم[ف:۲-۱۹۰]

۵۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۲۵

آغاز: فصل باز آمدن بر سر خطاب که با آفتاب کند بر تقدیر حالات خویش

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۰۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوا با روکش کاغذ آبی، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۹۳]

۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۴۸

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد یحیی، تا: ۱ ذیحجه ۱۰۵۹ق، جا: قزوین؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱۰۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۱۲]

۵۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد مسیح ابن مولانا نویدی شیرازی، تا: ۱۰۶۳ق؛ با سرلوح زیبا، مذهب، مجدول، خط شاهزاده فرهاد میرزا با مهر و امضاء وی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی ظریف و دردو طرف خارج آن ترسیم لیلی مجنون، ۱۰۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲-۴۶۷]

۵۳. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳/۲

خط: نستعلیق، کا: خضر بن کمال المشهور به قره سی، تا: ۲۴ ذیقعده ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ شبرنگ، ۱۷-۲۰ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [نشریه: ۵-۳۳۵]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۹۷

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن آقا محمد (نواده خواجه نصیر طوسی)، تا: یک‌شنبه ۲۸ ربیع الاول ۱۰۶۵ق؛ رکابه‌دار؛ تملک: حاج محمدرضا کتابفروش در رجب ۱۳۳۷؛ جلد: روغنی با ترنج و سرترنج، ۹۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۱-۹۳]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴/۱

خط: نسخ، کا: عارف، تا: دوشنبه ۱۳ ربیع الاول ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: زرد و سرخ و سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۵۳ص (۱-۵۳)، ۳۲ سطر، قطع: بیاضی [سنا: ف: ۲-۲۸۰]

۵۶. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲۷

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد تقی حسینی بروجردی، تا: دهه نخستین ذیحجه ۱۰۸۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ (۷۷پ-۱۳۵پ)، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۵۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۴۳/۲۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۲۳۹]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱-فیروز

فاقد دیباچه خاقانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ دارای کتیبه مذهب و مرصع، مجدول، مذهب، محشی از «حسینقلی بن آقا خان نوری سنه ۱۲۸۸» با امضاء، یادداشت‌هایی است از آن جمله: «تحفة العراقین قطع کوچک کاغذ سمرقندی متن افشان. جدول مذهب جلد ملاطی دار از اموال میرزا معصوم وزیر مالی بتاریخ ۶ صفر سنه ۱۱۰۵ نوشته شد» با مهر «بنده آل محمد معصوم»؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۰ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۴۰]

۵۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۱۰

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: جمعه ۲۲ محرم ۱۰۸۴ق؛ مجدول، دارای سرلوح و دو مینیاتور؛ ۱۴۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۵-۷۰]

۵۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۰۱

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: کلینداس زرگر خوشابی (کذا)، تا: ذیقعده ۱۰۹۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۰]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴/۱

انجام: بقراط و بزرجمهر و فسطاست ×× صابی و خلیل و جاحظ

آساست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق، جا: اصفهانی؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه اصفهانی سفید و آبی، جلد: میشن عنابی، ۹۳گ (۱–۹۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸–۲۷۳]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۴۵
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زیتونی، ۱۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۳–۲۷۶]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۲ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۱۵–۱۶]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۳
آغاز و انجام: برابر
بی دیباچه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ با یک سرلوح، مذهب؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۷–۲۳۹]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۲۰
فهرست است و دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۶گ، ۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۶–۷۶]

۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۹۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۱۳۷گ، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۲–۲۶۹۸]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۸۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کامل کرده نفیسی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، عطف پارچه، ۵۳گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۶–۲۷۶]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۳/۹۴
آغاز: این مهر به شهر مشتهر شد ×× خاقان بزرگ را خبر شد؛
انجام: برابر
گزیده ای از منظومه است؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۱۴۸ر–۱۸۲ر حاشیه) [ف: ۲۹/۱–۱۴۷]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۲
آغاز و انجام: برابر
فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق هندی، کا: میر محمود ولد میر ابوالفضل، تا: ۵ شعبان ۱۱۴۰ق؛ محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۷۹گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷–۲۳۸]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۱
خط: نستعلیق، کا: میرعلی هروی، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح زرین و تذهیب و تشعیر؛ تملک: خلیفه سلطان حسینی اصفهانی؛ مهر: مهدی خان استرآبادی منشی نادری مورخ ۱۱۴۵؛ کاغذ: سفید دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [سنا: ف: ۱–۱۷۷]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۴
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سر لوح زیبا، با کتیبه، مجدول مذهب، دارای، مصحح، هبه نامه ای با این عبارت: «هو الله، این کتاب تحفه العراقین را جناب مؤید الملک عوض عیدی در سال ایت ثیل هزار و سیصد و پانزده هجری، به این حقیر محمد حسین، لطف کردند، شوال المکرم ۱۳۱۵ طهران»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۰۵گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۳۳–۲۸]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۴۵
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (بی دیباچه)، واقف: سردار کل یار محمد افشار، ۲۵ خرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۵سم [ف: ۷–۲۳۹]

۷۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله خان و محمد ابراهیم و احمدآقا از شاگردان محمد رضا گلشهر خوشنویس، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ فستقی، ۱۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۳۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۱۵]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقاله‌ای به وزن مثنوی و به نام «ختم الغرائب» همین نویسنده نوشته و آن را ضمیمه تحفه قرار داده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۸۸ص، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۴۶۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۳۲/۱–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۷۱۱]

۷۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۹۶–ج
آغاز: تا طالع او همای سان شد؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ، ۲۰ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۴۴]

۷۵. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۳۴
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** از صورت عدل آب او باد ×× عدلش مدد جناب او باد

خط: شکسته، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی تریاکی، ۲۲۰ص، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶۶]

۷۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با جدول و سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۶۰

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** گشته ز پی ندای عشاق شاخ خسکش درخت و قواق ...

خط: نستعلیق ممتاز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ رکابه‌دار؛ مهر: «سلطان جنید» دارای تاریخ ۱۲۰۴؛ همچنین شخصی زیر عنوان کتاب درباره صاحب خط توضیحی نوشته: «دستخط مرحوم مغفور بابا جانم معتمدالدوله است»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱/۲۷-۱۰۸]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۵۲

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** درد است شناس بر زبانم ×× این درد شناس حرز جانم

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی حاشیه تیماج سرخ، ۸۸گ، ۱۷ سطر (۱۸×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۳-۳۹]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۵۸

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: سه‌شنبه ۲۸ محرم ۱۲۰۱ق، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۹۶]

۸۰. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: ۸۵

کا: محمد صالح، تا: ۱۲۰۹ق؛ زرین و آراسته [نشریه: ۵-۳۴۲]

۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۳۰

آغاز: برابر مثنوی **انجام:** گر هر چه به کارگاه دینیست ×× ازعدل درازتر عمر نیست / نورالانوار برسرش باد ×× رب الارباب یاورش باد

خطبه را ندارد؛ خط: نسخ، کا: سید ابراهیم حسینی، تا: رجب ۱۲۲۸ق، جا: بغداد؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۶۰]

۸۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله آشتیانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ مجدول مذهب،دارای یک سرلوح؛واقف: سپهسالار، کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۸۳ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۲-۴۶۸]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹۴/۱

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۳۰۸]

۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۵/۲

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم جابری انصاری، تا: ربیع الاول ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ از سوی برادر زاده کاتب تصحیح شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سورمه‌ای، ۵۳گ (۲۵۳پ-۳۰۴پ)، ۳۰ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۳-۳۲۰]

۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۹/۱-۴/۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمود، تا: ۱۲۵۴ق، جا: بیجار، حسب الامر عباسقلی خان؛ ۱۰۴گ، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۷۳]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۰۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۵۵ق، جا: طهران؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی،۹۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۲-۲۴۸]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۱-طباطبائی

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: علی محمد، تا: ۱۲۵۵ق؛مذهب؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: روغنی عطف تیماج سیاه، ۹۱گ (۱-۹۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۴۹]

۸۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۷۹

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

بدون مقدمه منثور؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا ابن مرحوم آقا محمد جعفر میناساز، تا: ربیع الاول ۱۲۶۳ق، برای امیر محمد شاه غازی قاجار؛ مجدول، مذهب، کمندکشی زرین، با سرلوح مذهب خوب، یک کتیبه مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، مشیر السلطنه؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه‌ای، ۲۱۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۴۴۱]

۸۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۸۴۴

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۲سم [ف: ۲-۱۱۲]

۹۰. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: ۲۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق، خط یکی از انصاریهای اصفهان [نشریه: ۶-۵۹۵]

۹۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ با دیباچه منثور؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۶۶]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹۴

آغاز: تحفة العراقین حکیم که خراسانیان با همه سخندانی ادراک مطالب آنرا عرش المعرفه خویش میدانند؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ واقف: ابوالوفا معتمدی کردستانی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن، ۱۵۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۹-۹۷]

۹۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۷۰

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** نور الانوار در برش باد ×× رب الارباب یاورش باد

منتخبی است از مثنوی تحفة العراقین؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالرشید، بی‌تا؛ یک سرلوح مذهب مرصع عالی، مجدول، مذهب، کمنددار؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوای، ۶۶ص، ۱۱-۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳-۴۴۵]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۴

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** صدرش رقم قبول راند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۷-۲۳۹]

۹۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۲۵

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: فتح الله حسینی، تا: پنج‌شنبه ۹ ذیحجه ۱۲۷۹ق؛ محشی؛ اهدایی: علی اصغر حکمت به دانشکده ادبیات، ۱۳۴۰ش؛ جلد: گالینگور آبی، روی عطف کتاب بر چسب کتابخانه کوهی کرمانی، ۸۳گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۰-۳۵۴]

۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۲۳

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: نصرالله منشی شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۴ق، برای اکرم میرزا عبدالوهاب خان نایب الوزارة؛ یادداشتی در شب چهارشنبه ۱۲ رجب ۱۲۹۴ق در چهل چشمه و در ۸۹پ یک بیت شعر نوشته شده در شب ۱۰ رجب ۱۲۹۴ق در بالاخانه افجه؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۵۰۰]

۹۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شعبان ۱۲۸۴ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۵گ، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۳]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۹

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۶-۷۶]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۷۶

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

دیباجه را ندارد؛ خط: نستعلیق ممتاز، بی‌کا، تا: اواخر جمادی الاول ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۲/۵سم [ف: ۴۱-۲۰۸]

۱۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۴۷

آغاز: برابر مثنوی **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم متخلص به الفت، تا: ۲۲ جمادی الاول ۱۲۸۸ق، هنگامی که از شدت گرمای شیراز فرار کرده به چمن کودیان در رکاب شاهزاده ظل السلطان سلطان مسعود آمده بود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۵۶]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۶۱

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد اسماعیل، تا: سه‌شنبه ۲۵ رجب ۱۲۸۸ق، به‌جهت نور چشمی میرزا محمد علی؛ مجدول؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۲۱]

۱۰۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۶

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار همدانی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۸۹ق، جا: شیراز، جهت محمد مهدی؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۵۷]

۱۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۱-۳۳/۱۰۱

آغاز: بابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رشید، تا: ۲۰ صفر ۱۲۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۱۷۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۴]

۱۰۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۵۹

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد جعفر، تا: پنج‌شنبه ۲۱ شعبان ۱۲۸۹ق، بدستور علی اکبر خان شرف الملک؛ مجدول؛ ۳۰۶ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۳]

۱۰۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۶-ت/۶۷۷/۱/۱

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۹۲ق؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۱۲۰گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۶۴]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: احتشام السلطنه در ربیع الاول ۱۲۹۳ در بادکی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، ۹۶گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۱۶۱]

۱۰۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵۲/۱۶

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** یکره بحریم خاک پیوند ×× زین گنبد آبگینه تا چند

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۹۹ق؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱-۵۰۳]

۱۰۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دارای سرلوح، مجدول؛ یادداشتی از سیف علی نعمت اللهی در جمادی الثانی ۱۳۲۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۴]

۱۰۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۵۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه از صفر ۱۳۰۲ق، جا: اصفهان و طهران؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۴۹]

۱۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۳۰
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حسنعلی، تا: ۱۳۰۵ق؛ افتادگی: آغاز (بی دیباچه)؛ واقف: محمد علی صفوت تبریزی، مرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: خاکستری فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۲گ، ۱۴ سطر (۷/۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۳×۲۱سم [ف: ۷-۲۴۰]

۱۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۷۴
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: جمعه ۴ محرم ۱۳۱۰ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۹]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۷
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی متخلص به فرخ شیرازی، تا: ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹۷گ، ۱۷سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵-۱۷]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
۲۵۰۰ بیت؛ خط: نستعلیق، کا: عزیز الله تهرانی، تا: ۱۳۱۸ق؛ مجدول، با کمند قرمز؛ کاغذ: فرنگی ابری آبی، جلد: تیماج سیاه، ۲۱۲ص، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۷۸]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: عماد الکتاب سیفی ابن محمد حسین قزوینی، تا: ۱۳۴۲ق؛ ترجمه لغات آن از کتب لغت و فرهنگ‌های مشهور نیز به خط همین نویسنده نگارش یافته، دیباجه نثری را ندارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج غربی، ۱۵۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۳۹]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۰۶
بی کا، تا: ۱۳۵۸ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۱۰۲گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۶سم [رایانه]

۱۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۵۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۷۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۰۳۶۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۵]

۱۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۰۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۳۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۴۰]

۱۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۳
آغاز: بسمله. ای مهر دهان روزه داران ×× جان داروی علت بهاران؛ **انجام:** در دین چو خلیل چشم بازست ×× زان بتکده سوز و کعبه سازست
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۵۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۱۷]

۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۸۶
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح و کتیبه ساده، کمند اندازی، مجدول؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۹۶گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۸سم [رایانه]

۱۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۰۷۶
آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان‌های «فرهنگ جهانگیری، برهان قاطع، دستور الفصحا، کرخی، منتخب، بهاءالله، کنز» با امضای محمد مهدی و جز او؛ کاغذ: فرنگی طوسی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵۵گ، ۱۱ سطر (۶/۲×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۷سم [رایانه]

۱۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۰/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی پارچه‌ای قرمز، ۲گ (۸۸پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۲۷]

۱۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۶۳
آغاز: برابر **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حاجی میرزا موسی انزلی چی به بهای پنج تومان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰ص، ۱۹ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۲۲]

۱۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۴۳
خط: نستعلیق، کا: عهدی، بی تا؛ نستعلیق عهدی با شعر خود او به فرموده الله قلی بیکادر اول جمادی الاول ۱۰۶ (=۱۰۰۶)؛ با سرلوح، با حاشیه سازی، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۱۲۳گ، ۱۳ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۸۵]

۱۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۹۹-۵/۸۹
آغاز: برابر **انجام:** دل کوفته ام چوتخمکان زآتش قهر ×× بس شسته ز هفت ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۷۷۴]

۱۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۸۶

از «صفت اهل صناعت» آغاز شده و تا آغاز هجو ابوالعلاء گنجوی را دارد و ناقص مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۳۷۲]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۴۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱ر-۵پ)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۸-۱۸۷]

۱۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۱/۶

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: شاهبیک ولد محمود شیراز مازندرانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۹گ (۵۰۴-۶۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۸-۲۷۰]

۱۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۵

آغاز: برابر مثنوی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج، ۱۳۴گ (۴۲۰-۵۵۳)، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۸-۲۷۵]

۱۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷ سرود

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، قطع: نیم خشتی [نشریه: ۱۳-۴۳۳]

● تحفة العراقین / شعر / فارسی

tohfat-ol ʻerāqayn

صبا، فتحعلی بن محمد، -۱۲۳۸ قمری

sabā, fath-ʻalī ebn-e mohammad (-1823)

آغاز: ای طایر عیسی آفرینش ×× چون طایر عیسوی به بینش / کرد از گهرت بوقت ایجاد ×× یزدان ... از آن نبی باد

[دنا ۹۷۹/۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۷۱۹؛ فهرستواره منزوی ۵۶۵/۱۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲/۳ معیری

آغاز: برابر؛ **انجام:** بادی زدو آهی سماوی ×× چون دیک ز ناب ابن آوی

۸۹ بیت؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد مهدی فراهانی، تا: ۱۲۲۹ق؛ مجدول، با کمند؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: زری طلایی گلدار عطف تیماج قهوه‌ای، ۹ص (۶۰-۶۹)، ۱۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۳۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۱۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بادی زدماوی سماوی ×× چون دیگ ز ناب ابن آوی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز، ۷گ (۲۶ر-۳۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۳/۳سم [ف: ۸-۲۱۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۱۰/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: روغنی، ۳گ(۳۲۶پ-۳۲۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۸-۲۹۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸ ض سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۳-۴۳۱]

● تحفة العرفان / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol ʻerfān

روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، ۵۲۲؟-۶۰۶؟قمری

rūzbahān-e baqlī, rūzbahān ebn-e abī-nasr (1129-1210)

آغاز: ای قدیمی که در جلال قدم ×× نبود ذات تو قرین عدم

چاپ: به همراه تحفة العرفان شرف الدین ابراهیم. روح الجنان و منازل القلوب در یک مجلد چاپ شده است

[فهرستواره منزوی ۶۵۶/۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۱۸-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۵۳۸. در ۲۴۰ بیت؛ خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۲۶ق؛ ۴گ (هامش ۵۶۷ر-۵۷۰ر)، ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۲]

● تحفة العروس و متعة (نزهة) النفوس / متفرقه / عربی

tuḥfat-ul ʻurūs wa mutʻat-un (nuzhat-un) nufūs

بجائی، محمد بن محمد، -۸۶۵ ؟ قمری

bejāīī, mohammad ebn-e mohammad (-1461)

نویسنده می‌گوید تلذذ مردان از زنان بسیار است و لذت از زنان از اعظم لذائذ عالم می‌باشد پس بر آن شدم که این کتاب را درباره زن و زناشوئی در بیست و پنج «باب» بدین شرح بپردازم: باب ۱. جامع فی النساء و ما یتقی من فتنتهن و مازینه الله سبحانه فی قلوب الرجال؛ ۲. العفاف و التصون؛ ۳. الحث علی النکاح؛ ۴. تخیر الرجال لنطفته؛ ۵. فیما یباح للرجل من النظر الی المرئه؛ ۶. ذکر الصدقات و ماورد فی کثرتها؛ ۷. الوقت المستحب لعقد النکاح؛ ۸. جلاء العروس عند ابتناء زوجها بها؛ ۹. الزینة و الطیب و ما ینبغی للمرئه؛ ۱۰. زینة الرجل؛ ۱۱. معاشرة النساء؛ ۱۲. السراری؛ ۱۳. تفضیل الانسان و ماورد؛ ۱۴. الابکار؛ ۱۵. السمن و الضمور؛ ۱۶. ذکر الالوان؛ ۱۷. الطول و القصر؛ ۱۸. جامع فی الملاحة؛ ۱۹. ذکر اوصاف النساء؛ ۲۰. ذکر اوصافهن علی التفصیل؛ ۲۱. جامع لذکر الجماع؛ ۲۲. الزهر فی الجماع؛ ۲۳. الوطی؛ ۲۴. الغیره؛ ۲۵. یشتمل علی ملح من ملح المفاکهات.

آغاز: بسمله، و به ثقتی. الحمدلله الذی سوغنا الفضل جزیلا و فضلنا علی کثیر ممن خلقه تفضیلا

انجام: و هنا انتهی الکلام و الحمدلله علی حسن معونته ... و اسال الله الکریم الوهاب ... ان یعفو عن کاتبه ... آمین.

[معجم المؤلفین ۲۵۹/۱۱؛ دنا ۹۷۹/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن عنیف بن فهد علوی حسنی، تا: ۱۳ شوال ۱۰۰۹ق، جا: قاهره؛ تملک: سعود بن ابراهیم اسطنبولی در قاهره در شوال ۱۰۷۰، عبدالعزیز بن یوسف در ۱۲۳۱؛ کاغذ: فستقی استانبولی، جلد: میشن سیاه نو، ۱۴۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۸سم [ف: ۱-۹۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مؤلف هذا الکتاب و قد فرغت من کتابته و انا الحقیر مهدی بن علی نقی التبریزی یوم الاحد الثامن عشر من شهر ذی الحجة الحرام
خط: نسخ، کا: مهدی بن علی نقی تبریزی، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۲۱ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۳۰۹]

● **التحفة العزیزة** / اصول فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ʻazīza
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e ʻabd-or-rezā (-17c)
تاریخ تألیف: ۱۰۸۶ق
در علم اصول در یک «مقدمه» و پنج «قلاده» و چند «جوهر» و «کوکب» و «خاتمه».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۷۲/۳
آغاز: احمدک یا من عیینا بالتکلیف و بیان احکامه اصلا و فرعاً؛
انجام: بعد ما تناوله ثمانیة و عشرین، و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۴/۹سم [ف: ۶-۴۹۶]

← تحفة العشاق ≻ آفاق و انفس

● **تحفة العشاق = ده نامه** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
tohfat-ol ʻoššāq = dah-nāme
صاین هروی، رکن الدین بن محمود، -۷۶۵ قمری
sāyen-e heravī, rokn-od-dīn ebn-e mahmūd (-1364)
ده نامه عشقی منظوم است و در آن آمده: «در سبب تألیف «ده نامه» گوید ...». در الذریعه از «ده نامه» او یاد شده است.
آغاز: بنام آنکه اول عشق از او خواست ×× به دست عشق ملک جان بار است / بنور عشق دل را روشنی داد ×× در جان را بروی عشق بگشاد
[الذریعه ۳۸۳/۹؛ دنا ۹۷۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۵۶۷/۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۵۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** خداوندا مرا در نیک نامی ×× بآن بیتی که می‌گوید نظامی (تمت الابیات التی قالها الفاضل ... رکن الملة و الدین الملک المعروف برکن صاین طیب الله ثراه ...)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر جمادی الاول ۸۷۶ق؛ کاغذ: نوعی فستقی، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۶گ (۲۵۰پ-۲۵۵پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۲۸سم [ف: ۸-۸۰]

● **تحفة العشاق** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
tohfat-ol ʻoššāq
خلیلی، خلیل، ق۹ قمری
xalīlī, xalīl (-15c)
اهدا به: مولای روم
تاریخ تألیف: ۱ جمادی الاول ۸۸۰ق
منظومه‌ای است عرفانی در ۷۵۰ بیت که به اشارت مولوی در خواب سروده است. برخی از عناوین آن بدین شرح است: ایجاد جوهر اول، مراتب عالم ارواح، اثبات وحدانیت، ده شرط سلوک و ارادت، هفت ذکر و هفت سیر سالک، چهار قسم ذاکران، هفت وادی در سلوک، انسان کامل، اقسام اهل ایمان، اقسام توحید، اقسام عالم، انواع قیامت و ولایت و نبوت. (حکیم)
آغاز: بشنو ای جوینده راه هدی ×× گر تو جویای خدائی با خود آ / گوش کن این نکته ی باریک را ×× روشنائی ده دل تاریک را
انجام: ای خلیلی تا قیامت این کلام ×× گر بگویی نیست امکان تمام / زان که از حق است این زیبا سخن ×× تازه موج است این زدنیای کهن / تا بود دریا نباشد موج کم ×× تازه و تر می‌شود هر دم به دم / چون ندارد این سخن پایان و حد ×× بس بود گفتن ز ارباب خرد
[فهرستواره منزوی ۵۶۶/۱۰؛ نسخه‌های منزوی ۲۷۱۹/۴-۲۷۲۰؛ دنا ۹۷۹/۲-۹۸۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۸-فیروز
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، ۵۹ص (۸۴-۱۴۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۴۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۳ ذیقعده ۱۱۰۳ق؛ کاغذ: فستق، جلد: کاغذ ابری فرنگی عطف میشن قهوه‌ای، ۱۳ سطر [ف: ۹-۹۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

تیماج آبی، ۴۸ص (۱۰۳-۱۵۰)، ۱۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴-۳۶۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۹۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گر سخن آید ز تاریخ کلام ×× غره شهر جماد اولی به نام / هم ز هجرت هشتصد و هشتاد بود ×× اختتامش را ز حق امداد بود / ختم شد این جا سخن تم الکلام ×× بس شد و الله اعلم بالسلم

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: سیف الدین بن شمس الدین، تا: ۲۱ شعبان ۱۲۹۱ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۲۳پ-۶۰ر)، ۱۲ سطر (۶/۹×۱۴/۴)، اندازه: ۱۲/۹×۱۹/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هم زهجرت ششصد و هشتاد بود ×× اختتامش را حق امداد بود

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد محسن متخلص به آقا کوچک، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۴۸گ (۲۴پ-۷۱پ)، ۸ سطر دو ستون حمایلی (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۱۶/۳

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالحمید فانی، تا: ۱۳۰۱ق؛ یک غزل از خلیلی با عنوان «و منه»، و نیز غزلیاتی است از میرزا محمود نشاط؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۳۲گ (۶۲-۹۳)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۱۶]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** عاشقان را چون همی بخشد صفا ×× دادم او را تحفة العشاق نام ... هر که خواند تحفه العشاق را ×× بنده را یاد آورد بین الانام ... ای خلیلی نظم این درد لال ×× چون رسید اینجا به فضل ذو الجلال ... گر سخن آید ز تاریخ کلام ×× غره جمادی بود او را تمام / هم ز هجرت هشتصد و هشتاد بود ×× کاختتامش را ز حق امداد بود

خط: نستعلیق، کا: عبدالله محمدی، تا: ۲۵ محرم ۱۳۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۱گ، ۲۳ سطر (۷×۱۴)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۷۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۴۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ختم شد اینجا سخن تم الکتاب ×× بس بود و الله اعلم بالصواب / ای آنکه جز تو نیست کسی در هوای ما ×× در سایه هم تویی هم همای ما / اگر خطایی رفته باشد از قلم ×× سهو او را عفو سازید از کرم

خط: نستعلیق، کا: عبدالله محمدی محفلی، تا: ۲۱ محرم ۱۳۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۸۰گ (۱-۸۰)، ۱۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۵۶۴]

● **تحفة العشاق** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol ʻoššāq

شریف قمی، محمد کریم، ق۱۱ قمری

šarīf qomī, mohammad karīm (-17c)

وابسته به: تحفة الاخیار در شرح مونس الابرار؛ قمی، محمد طاهر بن محمد حسین (-۱۰۹۸ق)

در دفاع از تصوف و درویشی به روش شیعی اثنی عشری و با استدلال و با گواه آوردن سخنان و عبارات دانشمندان شیعی و گویا در رد گفته‌های محمد طاهر شیرازی قمی (-۱۰۹۸) چه در آن در باب نغمات آمده است: «و حضرت آخوند مولانا محمد طاهر که یکی از مانعین این طور و طریقه است در حضور ایشان قرآن و ابیاتی که زاده طبع شریف ایشان است به آواز خوانده می‌شود» و «بعضی عزیزان در کتاب تحفة الاشرار خود استشهاد بر تسنن شیخ (محیی الدین) آورده فقیر او را شیعه و محب اهل بیت ... می‌دانم». می‌دانیم که محمد طاهر قمی «تحفة الاخیار» دارد در رد صوفیان که در ۱۰۷۵ ساخته و این رساله هم در ۱۰۷۸-۱۰۹۷ ساخته شده و این محمد طاهر و مؤلف رساله ما، هر دو از مردم قم هستند، پس باید این رساله در رد همان «تفحة الاخیار» باشد که او آن را «تحفة الاشرار» خوانده است. او درباره خود می‌گوید که هفده رساله از محیی الدین دیدم و شش باب از فتوحات را خواندم. او بسیاری از دانشمندان شیعی را مانند خواجه طوسی مؤلف انوار حکمت و اوصاف الاشراف و آغاز و انجام و مقامات العارفین شرح اشارات و ابن ابی جمهور احسائی مؤلف محلی و علامه حلی و دو شهید را در شمار صوفیان می‌آورد. در این رساله از بسیاری از دانشمندان قدیم شیعی و از عارفان و کتب عرفانی یاد شده و از میان دانشمندان شیعی عصر مؤلف از شیخ بهایی و سید داماد و عبدالرزاق لاهجی و آخوند مولانا رجب علی و محمد محسن کاشی و مولانا محمود عبدالعظیمی و شیخ حسین تنکابنی و محمد تقی مجلسی و محمد باقر خراسانی یاد شده که همه مشرب تصوف داشته‌اند و استاد و مرشد خود او «آقا محمد سعید الشریف الشهیر بالقاضی ادام الله ظله» و «آخوند مولانا صدرالدین محمد شیرازی» نامبرده شده است. در یک «مقدمه» در پند و اندرز و چهارده «باب»: توحید، شریعت و طریقت و حقیقت، ولایت، تصوف، عشق عفیف، ذکر خفی و جلی، صورت حسن، فقر، کم خوردن، تنهائی و اعتکاف و کمخوردن حیوانی، شال پوشیدن، کرامات و خواب، شطح و طامات، رجال الغیب. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله. و به ثقتي. سپاس و ستایش کریمی را که حدایق ریاض ممکنات را از بیداء ظلمت آباد عدم بصحراء وجود آورد و تخم مشیت را در مزرعه بستان غیب تربیت فرمود و بید قدرت خاک آدم را بسرشت تا از آن شجره انسانی سر بر آورد ... اما بعد این رساله ایست موسومه بتحفة العشاق در بیان حال و احوال

عاشقان بجان و دل مشتاق ... چون این ذره بی مقدار ... محمد کریم الشریف القمی ... شنیده که بعضی از عزیزان بنا بر فهمیده خود گذاشته و نسبت اقوال و افعال نامناسب باین طائفه داده محملا اینکه این طایفه وحدت وجودی اند و ... همه چیز را خدا میدانند و ترک نماز کرده و واصل میشوند و عشق باز امردان را شعار خود کرده و بنظر فقیرنه در کتب ایشان چنین حرفی دیده که موهم مراتب مذکوره بوده باشد و نهاز اکابر ایشان شنیده بلکه ایشان را حامل اسرار ائمه اطهار ... و تابع اخبارو آثار سید ابرارشاهان عرصه دیده و دانسته ... ازین فقیر بعضی از عزیزان طور و طریقه ایشان را می‌پرسید بالضر و ره و ناچار آنچه دیده و شنیده از حقیقت احوال ایشان ... ذکر کرده بر طبق هر مدعای ممنوعه جوابیمدلل بآیات و احادیث و اقوال حقه صوفیه و شیعه ائمه هدی و بعضی از مقالات سلطان العرفائی طاب ثراه در مقدمه و چهارده باب و خاتمه بمسامع دوستان و شیعیان اهل ایمان میرساند

انجام: و برهر بی ادبی و گستاخی که واقع شده ذیل عفو بگسترانند و السلام علی من اتبع الهدی الهی و سیدی انت مسبب الاسباب ... یا کریم قد اتفق تألیف هذه الرساله فی شهر رمضان المبارک من شهور سنة سبع و تسعین بعد الالف.

[دنا ۹۸۰/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۷۵، فهرستواره منزوی ۱۸۳/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵۱ و ۶۰۸۵-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۰۹۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: سپاهانی نخودی و سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۶گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۷۴۴] و [فیلمها ف: ۳-۱۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۸ و ۶۰۷۳-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر ... شهوت بین العوام مردد بوده این ضعفا ارباب بحث نبوده با مباحثه و مجادله رجوعی ندارد ... و زبان حال و مقال اهل وصول و وصال باین مناجات ... علی بن الحسین ... در هه احوال ناطق و گویا است سبحانک ما اضیق الطریق ... و ان تجعلنا من محبیهم و موالیهم بمنک و کرمک الحمدلله ... و صلی الله عل محمد و آله ... آل طه و یسن.

خط: نسخ و تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سفید، ۸۱گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۳-۴۱۸] و [فیلمها ف: ۳-۱۹۶]

۳. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

در فهرست ناشناس آمده ولی محتملاً همان است. در یک مقدمه و چهارده باب و یک خاتمه، مؤلف به مناظره‌اش با بعضی در ماه رمضان سال ۱۰۹۷ق اشاره دارد؛ بی‌کا، بی‌تا [نسخه پژوهی: ۱-۱۴۵]

● **تحفة العشاق** / لغت / فارسی به ترکی

tohfat-ol ʻoššāq

دستور مکالمه فارسی است با ترجمه ترکی استانبولی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۲۷/۱-ف و ۵۱۱۶-ف

آغاز: به نام خدای عزوجل آغاز کردم و بر نعمتش شکر آوردم ... بعد از آن چندان الفاظ مرکبات بر زبان فارسی یاد کردم چنان که مردم نازک مزاج به زبان فارسی آموختن هوس کنند ... و نام این رساله تحفة العشاق نهادم؛ **انجام:** یادگار این قدر تمام بود

(۱پ-۱۳پ)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه دکتر اصغر مهدوی [فیلمها ف: ۲-۱۳۹ و ۳-۱۳۴]

● **تحفة العشرة** / گوناگون / فارسی

tohfat-ol ʻašara

تونی، محمد رضا بن عزیز الله، ق۱۲ قمری

tūnī, mohammad rezā ebn-e ʻazīz-ol-lāh (-18c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه غره رمضان ۱۱۰۶ق

ده «مجلس» است مشتمل بر آیات و اخبار و تفسیر و فضائل اهل بیت علیهم السلام با اشعاری مناسب موضوعات، که به جهت خواندن در دهه اول ماه محرم تنظیم شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... چون رسوم و عادات سادات آل یاسین و مؤمنان پاک دین؛ **انجام:** باین جا ختم کردیم این عجاله کثیر الفائده را و از حق تعالی امیدوارم که در روز جزا وسیله نجات این غریق بحر خطا گرداند

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه غره رمضان ۱۱۰۶ق؛ اشعاری از خود مؤلف اضافه شده؛ تملک: میرزا احمد خادم کشیک ثانی به تاریخ سوم محرم ۱۲۹۶؛ مهر: «علی آقا الحسینی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف پارچه سبز، ۶۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۴-۳۹۸]

← تحفة العضدية ⪢ حكمة الابدية و تحفة العضدية

● **تحفه علائی = نصاب ابن بواب** / لغت / عربی-فارسی

tohfe-ye ʻalā'ī = nesāb-e ebn-e bavvāb

محمد بن بواب، قرن ۹ قمری

mohammad ebn-e bavvāb (15c)

اهدا به: شاه زاده علاء الدوله علی بن سلطان

فرهنگ لغت عربی به فارسی است به سبک نصاب الصبیان، در سی و هشت بند و حدود ۳۰۰ بیت. در پایان آن آمده: «ظن هم گمان و هم یقین، ورد العسل، گل انگبین ×× ای ابن ابواب آفرین، هستی کنون سحر آفرین».

در برخی فهارس این اثر به ابن بواب، علی بن هلال (-۴۲۳؟ق) نسبت داده شده است، اما با توجه به اینکه این کتاب به سبک «نصاب الصبیان» ابونصر فراهی (-۶۴۰ق) نگاشته شده است و آمده که مؤلف این کتاب را نزد شاهزاده علاءالدوله می‌خوانده است این انتساب درست نمی‌باشد.

آغاز: افتتاح مقال به حمد نعمای بی حد و شکر آلای بی عد ملک متعال را باید که ذکر بابداع قدرت الوان ازهار

انجام: آرام یافت خاطرم از فکر و از خطر ×× کین در درج درج معانی بشد تمام

[کشف الظنون ۳۷۰/۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۹۶۹/۳ (نشانی ۴ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۵۶۸/۱۰ منسوب به محمد بن البواب متوفی ق ۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۹۹۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۲پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۱۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۱۲/۹

آغاز: بسمله. القطعة الاولی. الله نام حق دان بخشش دهنده رحمان ×× هم مهربان رحیم و هم پادشاه سلطان؛ **انجام:** غلام خوب هلال و هلال ماه نو است ×× حمام هم زن خوب و کبوتر است حمام

نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد. ۲۷ قطعه آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۹ و ۱۰؛ جلد: تیماج زرد، ۱۱گ (۱۳۳پ-۱۴۳پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۰-۱۸۵]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۲

آغاز: بسمله. الله نام حق دان، بخشنده هم تو رحمان ×× هم مهربان و رحیم، هم پادشاه و سلطان / واحد یکی و حاکم داور علیم دانا ×× مغنی غنا کننده، حی زنده، پاک سبحان؛ **انجام:** هدیر بانگ کبوتر، صریر بانگ قلم ×× صیاح بانگ روبه و عوعو است بانگ اوی

در فهرست با عنوان «نصاب» از مؤلف ناشناس. نام مؤلف به تطبیق آغاز نسخه با نسخه الهیات مشهد تعیین شد؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ محشی؛ ۲۱ص (۶۳-۸۳) [ف: ۱-۲۶۱]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۸

آغاز: عرض پهنا، عرض پاک و عرض حاجت چون وطر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۵ص (۱۷۲-۱۹۶) [ف: ۱-۴۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۴۶/۲

آغاز: الله نام حق دان بخشش دهنده رحمن ×× هم مهربان رحیم و هم پادشاه سلطان؛ **انجام:** معرفة بالالف لا لفظاً مجرور بمن جار مجرور

در فهرست با عنوان «جنگ» و ناشناس آمده و نام رساله و مؤلف با تطبیق آغاز آن با نسخه الهیات مشهد تعیین شد. در آن تعدادی شعر و بعضی از مباحث نحوی آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۷ص، اندازه: ۶/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲-۲۶۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۲-ف

نسخه اصل: لا لا اسماعیل ش ۴۶۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸ص (۴۷-۶۴)، ۱۱ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۳]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۵۲

آغاز: بر سرافتاده و هوس در سویداء رخت نهاد که ... باتتهار رسید به تحفه علائی موسوم گشت ... قطعه الله نام حق دان؛

انجام: ای ابن ابواب آفرین هستی کنون سحر آفرین

در فهرست به علی بن هلال معروف به ابن بواب نسبت داده شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ مجدول؛ کاغذ شکری؛ جلد: تیماج سبز، ۳۷گ، ۹ سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱-۳۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۵۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۳]

● تحفهٔ علائی / فارسی

tohfe-ye ‘alā’ī

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، -۸۳۶ ؟ قمری

torke esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad (-1433)

آغاز: بسمله بعد از حمد و سپاس بی حد و قیاس حضرت پروردگاری را که شاه راه پرستش

چاپ: به کوشش علی موسوی بهبهانی و ابراهیم دیباجی، در چهارده رساله فارسی از صاین الدین علی بن محمد ترکه اصفهانی (تهران، تقی شریف رضایی: ۱۳۵۱)

[دنا ۹۸۰/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نماز پیشین و آن چهار رکعتست و وقت آن از وقت.

نیمه اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ خط مؤلف و شرف الدین علی یزدی و دیگران در برخی صفحات، مصحح؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز سنه ۱۰۱۶ق با مهر مربعی وی؛ تاریخ تولد میرزا علی دوشنبه ۲۰ جمادی الاول ۸۹۲ق؛ مهر: بیضوی عبده علی نوری ۱۱۹۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۳۷۱-۳۷۳)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۴۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۴۹

آغاز: زوال آفتابست که از خط نصف النهار؛ **انجام:** آنچه زبان گفت بگو گفته ام حامداً لله و مصلیا ... لسنه احدی و ثلاثین و ثمانمایه و السلام.

نیمه دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ خط مؤلف و شرف

الدین علی یزدی و دیگران، مصحح؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز سنه ۱۰۱۶ق با مهر مربعی وی، تاریخ تولد میرزا علی دوشنبه ۲۰ جمادی الاول ۸۹۲ق، مهر بیضوی عبده علی نوری ۱۱۹۶ ه؛ جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۳۷۵–۳۸۱)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۴۳]

● **تحفه علائی** / طب / فارسی

tohfe-ye ʻalā'ī

اهدا به: سلطان جهانشاه (–۸۷۲ق)

مشتمل بر دو «مقالت»: ۱. بیان حفظ الصحه در چهارده «باب»؛ ۲. در سه «باب».

[دنا ۹۸۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۳/۵]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۳۸/۴

آغاز: بسم الله تیمنا بذکر الاعلی. بنام خداوند دانای راز ×× حکیم شفا بخش علت گداز / بسال وسص بود و فصل بهار ×× که گشتم بکنج عنا سوگوار / بنادانی و جهل این تحفه را ×× علائیش خواندم که بود از علا؛ **انجام:** کواکب به بینی بروز از سما بدین قول گشتم بصحت مقر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱۳۳ص (۶–۱۳۸)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نشریه: ۳-۳۳۰]

● **تحفة العلل** / فقه / عربی

tuḥfat-ul ʻilal

قدریجانی لنجانی، محمد علی بن محمد امین، ق۱۴ قمری

qadrījānī lenjānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad amīn (-20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق

در آغاز این کتاب علل احکام را به ترتیب کتاب‌های فقهی از «من لا یحضر» شیخ صدوق استخراج کرده و پس از آن کتاب دیات و قصاص را و بعد از آن علل مسائل متفرقه فقهی را به ترتیب کتابهای فقه نیز از لمعه و شرایع و مختصر و جز اینها با عناوین «مسألة-مسألة» برگزیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۲/۱

آغاز: الحمدلله المختص بالتوحید و لیس کمثله شیء و آمنت به و اتوکل علیه و اشهد أن لا اله الا الله وحده لا شریک له؛ **انجام:** اللهم اهدنا الی الصراط المستقیم و أعذنا الیک من شر الشیطان الرجیم بحق محمد و آله أجمعین ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی،۱۰۲گ (۴پ–۱۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۵۳]

● **تحفة العلماء العاملین بشرح اسماء رب العالمین** / اسماء الله / عربی

tuḥfat-ul ʻulamā' al-ʻāmilīn bi-š.-i asmā'-i rabb-il ʻālamīn

انصاری، یوسف بن زکریا، ق۱۰ قمری

ansārī, yūsof ebn-e zakaryīā (-16c)

شرح کوتاهی بر اسماء الهی است. مؤلف ابتدا روایتی را از ابوهریره که مشتمل بر نود و نه نام از اسماء باری تعالی است ذکر کرده، سپس اسماء الله را به ترتیب وارده در حدیث شرح و توضیح داده است. آغاز حدیث چنین است: «هو الله الذی لا اله الا هو الرحمن الرحیم الملک القدوس السلام المؤمن ...».

آغاز: قال الفقیه ... اکمل الحمد و اتقنه علی کل حال و اشهد ان لا اله الا الله وحده ... اشهد ان سیدنا المنقذ من الضلال

انجام: و ان الشیخ ابوالحسن الشاذلی وفقه الله ... و یقول ان یشأ یذهبکم و یأت بآخرین و ما ذلک علی الله بعزیز.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: مغربی، کا: بنجد بن ابوالقاسم بن احد خماسی مالکی اشعری، تا: رجب ۱۱۷۰ق؛ جلد: مقوا زرد، ۲۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۵-۴۰۴]

← تحفه علویه ← التحفة العلویه

● **التحفة العلویة** / فلسفه / عربی

tuḥfat-ul ʻalawīyya

خلخالی، ملک سعید بن محمد، –۱۰۱۳ قمری

xalxālī, malek saʻīd ebn-e mohammad (-1605)

رساله‌ای فلسفی و کلامی در مسئله رؤیت و بررسی نظرات شیعه و اشاعره و معتزله و بعضی از فرق کفار، در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی المذاهب الاسلامیة و الاختلاف بینها؛ مقصد ۱. أدلة مذهب الشیعة علی امتناع الرؤیة؛ مقصد ۲. أدله الحکماء الاسلامیین وغیرهم علی امتناع الرؤیة؛ مقصد ۳. أدلة الاشاعرة علی امکان رؤیة الله تعالی؛ الخاتمة فی ذکر مذاهب سائر الفرق الاسلامیة و غیرهم من الکفار.

[دنا ۹۸۰/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۸۲

خط: نستعلیق، کا: شاه روح الله بن شمس الدین محمد همدانی، تا: ۱۰۰۷ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی از مؤلف، اشعاری از مؤلف یا کاتب یا دیگران؛ تملک: محسن بن علی، حسین بن علی به تاریخ ۱۱۱۳ با مهر «یا حسین بن علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۳۵۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۷۷/۲
آغاز: اسم وهاب متفرد بالاوصاف الالهیة هو القهار الذی لاتدرکه الابصار و و یدرکها فی اللیل و النهار؛ **انجام:** فان الانصاف یفید فی الدنیا و العقبی و الجدل ان لم یضر لا ینفع فیهما.
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن سلطان محمد تبریزی، تا: ۱۰۲۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ (۱۵پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۸۶]

● **التحفة العلوية** / شعر / عربی
tuḥfat-ul ʻalawīyya
امیر صنعانی، محمد بن اسماعیل، ۱۰۹۹-۱۱۸۲ قمری
amīr-ol sanʻānī, mohammad ebn-e esmāʻīl (1688-1769)
قصیده یائیه‌ای است در مدح امیرالمؤمنین امام علی (ع) که نخست در ۴۴ بیت سروده و سپس ابیاتی از ناظم و پدرش بر آن افزودند (در این نسخه ۷۳ بیت آمده است). ناظم شرحی بر این قصیده نگاشته، موسوم به «الروضة الندیة فی شرح التحفة العلویة».
چاپ: همراه با شرح آن در هند و یمن به چاپ رسیده است. از جمله در سال ۱۴۲۳ق به وسیله مکتبه مرکز برالعلمی و الثقافی در صنعا، با تحقیق دکتر مرتضی بن زید محطوری حسنی.
[اعلام المؤلفین الزیدیه ۸۶۳-۸۷۲؛ مؤلفات الزیدیه ۲۶۶/۱؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن ابی طالب(ع) ۵۹]
شروح و حواشی:
۱- الروضة الندیة فی شرح التحفة العلویة؛ امیر صنعانی، محمد بن اسماعیل (۱۰۹۹-۱۱۸۲)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴/۶
آغاز: تحفة تهدی لمن یهوی علیا ×× من رقی مجداً من الشأ و علیاً / و تحیی کل حی صادق ×× قلبه مغراً بمن حل الغریا؛ **انجام:** و کفاه کونه للمصطفی ×× نایباً فی کل ذکر و صفیا / صلوات الله تترا لهما ×× و علی الآل صباحاً و عشیا
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، ش ۱۱۱۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالله سعد مولد زیدی عدلی، تا: ۱۲۱۹ق؛ ۳ص (۱۳۳-۱۳۵) [عکسی ف: ۳-۲۳۹]

● **تحفة العلویه** / طب / فارسی
tohfat-ol ʻalavīyya
کاشانی، علیقلی بن عبدالوهاب، ق۱۳ قمری
kāšānī, ʻalī-qolī ebn-e ʻabd-ol-vahhāb (-19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۳ق
نویسنده می‌گوید بر آن شدم که کتابی در طب و داروسازی بنویسم لذا دست به تحریر این کتاب برای یکی از شاهزادگان قاجار زدم (نام شاهزاده در متن پاک شده است). بدین شرح: کتاب اول: در دو قسم: قسم ۱. طب علمی، مبنی بر چهار مقاله: ۱) اسباب مادی صحت مشتمل بر چهار باب، ۲) اسباب صوری صحت و آن مبنی بر دو باب، ۳) اسباب فاعلی صحت مبنی بر دو باب، ۴) احوال و اعراض و علامات مبنی بر دو باب؛ قسم ۲. طب عملی، مشتمل بر پنج مقاله: ۱) حفظ صحت و معالجات کلیه مبنی بر دو باب، ۲) مرض‌های حادثه از سر تا پا و معالجات آنها مبنی بر بیست فصل، ۳) حمیات، ۴) امراض مختلفه به ظاهر جلد مبنی بر هفت فصل، ۵) ذکر حیوانات زهردار و سمومات و دفع ضرر ایشان مبنی بر چهار فصل؛ کتاب دوم: در ذکر ادویه مفرده و مرکبه و آنها به ترتیب حروف تهجی حرف اول نامشان آمده‌اند.
[دنا ۹۸۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۳/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۴
آغاز: بسمله و به نستعین، حمد بیحد پروردگاریرا که در سرادق لم یزلی بفردانیت معروف؛ **انجام:** گویند بادام تلخ و خربزه روباه را بکشد و گرگ بگریزد در جائی که عنصل بزباشد.
خط: نسخ، کا: شاید نویسنده، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم نقره‌ای عطف تیماج سبز، ۱۵۴گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۴۳]

● **التحفة العلویه** / زیارات / فارسی
at-tohfat-ol ʻalavīya
مرشد گیلانی، عبدالکریم بن محمد، ق۱۳ قمری
moršed-e gīlānī, ʻabd-ol-karīm ebn-e mohammad (-19c)
تاریخ تألیف: جمعه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۳۴
کتابی در آداب زیارت و دعا و زیارت ائمه معصومین (ع) در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: دارای دو «فصل» در آداب سفر و آداب دعا؛ باب ۱. فضل زیارت ائمه علیهم السلام؛ ۲. زیارت حضرت رسول (ص)؛ ۳. زیارت حضرت فاطمه (ع)؛ ۴. زیارت ائمه بقیع (ع)؛ ۵. زیارت حضرت امیر (ع)؛ ۶. زیارت امام حسین (ع)؛ ۷. زیارت کاظمین (ع)؛ ۸ زیارت امام رضا (ع)؛ ۹. زیارت عسکریین (ع)؛ ۱۰. زیارت حضرت حجت (ع)؛ ۱۱. زیارت جامعه؛ ۱۲. زیارات امامزاده‌ها و سایر مؤمنین؛ خاتمه: طریق تحصیل مطالب دنیا و آخرت.
[فهرستواره منزوی ۱۸۳/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۳۴ق؛ قبل از کتاب نام «آداب الزیاره» به اشتباه آمده، وقف‌نامه کتاب به خط مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه غره ربیع الثانی ۱۲۳۴ق، شاید بخط مؤلف؛جلد:تیماج مشکی، ۷۰گ، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۴-۲۵۹]

● **تحفه علویه** / نحو / فارسی

tohfe-ye ‘alavīya

فیاضی، محمد تقی

fayyāzī, mohammad taqī

وابسته به: التحفة الوردية؛ ابن وردی، عمر بن مظفر (۶۹۱-۷۴۹)
تاریخ تألیف: گویا ۱۲۰۸ق
شرح منظومه تحفة الوردیه در نحو است، که برای برادرزاده‌اش سید علی رضا ساخته است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۳

بی کا،تا:۱۲۵۳ق؛ ۹۰گ(۱۲۶-۲۱۵)،اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۱۱]

● **التحفة العلوية الرضوية** / طب / عربی

at-tuḥfat-ul ‘alawīyyat-ur raḍawīyya

فاضل رشتی، عباس بن محمد تقی، ق۱۴ قمری

fāzel-e raštī, ‘abbās ebn-e mohammad taqī (-20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۱ق
مؤلف در ابتدای کتاب آورده است: در طول تحصیل به علم ایمان، اطباء زمان کوشیدند تا مرا به علم ابدان آراسته کنند پس از آن قوانین و مطالب رفیع را که خلاصه آراء متقدمین و نتیجه افکار متأخرین در طب بود ازآنها اخذ کرده و خلاصه نمودم و سپس به فکر بودم تا آن مطالب را به عنوان تذکره برای معلمین و تبصره برای متعلمین جمع‌آوری کنم تا آنکه به زیارت امام هشتم علی بن موسی الرضا (ع) مشرف شده در آنجا در انجام این امر متوسل به حضرت شدم. پس از آن خداوند مرا در اجتماع این فرائد کمک نمود و توفیق یافتم کتاب حاضر را در یک «مقدمه» و شش «مقام» و «خاتمه» به رشته تحریر درآوردم: مقام ۱. در هشت «فصل»: آداب سفر، مسافری که در گرما واقع شده، مسافری که در سرما واقع شده، در تدبیر چشم در شقاق، در سقوط و ضربت، در جراحات، در احراق؛ ۲. در دو «فصل»: در مطعوم، در مشروب؛ ۳. نبض، در پنج «فصل»؛ ۴. اصناف اقسام اوجاع (مرض ها و دردها)؛ ۵. صداع، در ده «فصل»؛ ۶. اجناس عالیه تب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۶

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان و شرفه بالعقل و البیان فامتحنه بالاقسام فی الابدان؛ **انجام:** فتستعمل فی کل مقام هذه مما اختلصناها من مطالب المتقدمین و المتاخرین من الاطباء ... و التحیة و السلام و الاکرام.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول، دارای کمند اندازی، دارای تقریظاتی از علماء معاصر مؤلف در تایید همین کتاب و پایان هر تقریظ ممهور به یکی از مهرهای «علیرضا، عبده محمد جعفر، شیخ رئیس» است؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: کاغذی گل بهی، ۴۴گ، ۱۰ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۲۵]

● **تحفه علویه سلیمانیه** / شرح حدیث / فارسی

tohfe-ye ‘alavīye-ye soleymānīye

وابسته به: عهد نامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۱ق
جز «تحفه سلیمانیه» در ترجمه عهدنامه مالک اشتر از سید ماجد بن محمد بحرانی است. از مؤلفی ناشناس که از شاگردان مجلسی اول (-۱۰۷۰ق) و آقا حسین خوانساری (-۱۰۹۸ق) بوده و در ۱۱۰۱ق به تألیف آن مشغول بوده است.
[دنا ۹۸۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۶۷/۶]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۴۶

آغاز: و الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة؛ **انجام:** در زمان شاه عباس ثانی نبر سر معامله که یکی از اعاظم را باهنود برد و معامله منجر شد به قسم و بر سر این مسأله میان علمای عظیم القدر نزاع بهم رسید بعضی طریقه مشهور فقها را گرفته ایستادگی کردند باینکه قسم بما هو فی دینهم، اردع باشد و جمعی متفق بودند که قسم باید بذات الله باشد و بس و در شب ماه مبارک رمضان در مجلس تهنیت این در حضور غفران پناه رضوان آرامگاه صاحبقرانی مباحثه شد و از طرفین دلائل مذکور شد آخوند ما یعنی خدام و المقام مولانا محمد باقر سبزواری و خدام عالیمقام استادی آقا حسین و جناب عالی ... قدس الله ارواحهم را اعتقاد این بود که موافق احادیث بسیار باید قسم به ذات الله باشد و متمسک ایشان اخبار بسیار بود

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ خط خوردگی دارد و مطالب زیادی در حواشی به آن افزوده شده و گویا این اصلاحات از مؤلف و به خط خود او باشد؛ ۲۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم[ف:۲-۲۲]

● **التحفة العلوية فی شرح حديث حدوث الاسماء** /

شرح حدیث، تاریخ معصومین / عربی

at-tuḥfat-ul ‘alawīyya fī š.-i hadīs-i ḥudūṯ-il asmā’

شرح متوسطی بر حدیث منقول از امام صادق است که آغاز آن چنین است: «ان الله سبحانه خلق الاسماء بالحروف غیر متصوت و باللفظ غیر منطق و بالشخص غیرمتجسد و بالتشبیه غیرموصوف ...»

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الرحمن الرحیم الذی استوی علی

عرشه ... مالك يوم الدين التشريعی و التكوينی فی الايام الثلاثة ... و بعد الحمد و الصلوة فهذه قليل بيان بل اقل تبيان لواحد من الاخبار الصحيحة الصريحة الوارد من الائمة البرية
انجام: فعليك بتمام التدبر و اتمام التفكر فان تلقيه بالقبول، فوالله هو المأمول و الله سبحانه علی ما نقول شهيد و مع ذلك لدينا رقيب عتيد و صلی الله علی محد و آله ... و لعنة الله علی اعدائهم اجمعين
چاپ: با تصحيح حميد احمدی جلفائی، ضمن ميراث حديث شيعه، دفتر شانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحديث، ۱۳۸۶ش

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۴گ (۲۳پ-۴۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۱-۳۶۰]

● **تحفة العلوية فی فضائل ذرية النبوية** / گوناگون/فارسی
tohfat-ol ‘alavīyya fī fazā’el-e zorrīyat-en nabavīyya
شاه چراغی، طاهر بن حسن، -۱۳۹۷ قمری
šāh-čerāqī, tāher ebn-e hasan (-1977)
تاريخ تأليف: ۱۷ ربيع الاول ۱۳۷۵ق
در فضايل سادات با استفاده از آيات و اخبار و قصص و در پايان متذكر شرح حال امامزادگان معروف از جهت نسب خصوصاً شاهچراغ شيراز كه نسب مؤلف به وی می‌رسد.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۵۱
آغاز: افراد بشر در زندگانی از غنی و فقير از ضعيف و قوی از وضيع و شريف تماماً برای كمك و معاونت يكديگر خلق شده‌اند؛ **انجام:** كراراً بهر كه رسيد گفت پسر مرا نفرين سيد حسن آبادی كشت خود بنده مؤلف از سيد مذكور استماع كردم طاهر شاهچراغی
خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در پايان رساله‌ای به نام «كرامات العباسية او تحفة العباسية» در فضائل حضرت ابا الفضل عليه السلام مشتمل بر ۱۵ كرامت آمده؛ جلد: مقوايی، ۲۰۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳۱]

● **تحفة العليل** / حديث / عربی
tuḥfat-ul ‘alīl
قطب راوندی، سعيد بن هبة الله، -۵۷۳ قمری
qotb-e rāvandī, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh (-1178)
رساله كوتاهی است در حالات مريض. در اين رساله دعا و حرزهايی كه برای شفای برخی بيمارها مفيد است و آداب بيماری و احاديث در مورد بلا و صبر بر آن و ساير اوصافی را كه شايسته است مريض رعايت كند، از روايات استخراج و در چند باب مرتب نموده است. (صدرائی خوئی)
[روضات الجنات ۳۰۱؛ الذريعه ۴۵۶/۳؛ دنا ۹۸۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶۲/۲
آغاز: بسمله اما بعد حمدالله الذی جعل ذكره شفاء العليل و دواء الغليل و الصلوة علی محمد و اولاده المعصومين من كثير المعاصی و القليل فان الصادق عليه السلام قال ان الله عزوجل؛ **انجام:** قال علی (ع) اذا مرض احدكم فليأذن للناس ان ... عليه فانه ليس لاحد إلا و له دعوة مستجابة و كان رسول الله دخل علی سلمان الفارسی (رض) ... كشف الله ضرك و عفا ذنبك.
فقط چند فصل اول كتاب را شامل است: فصل: فی سلوة المريض، فصل: فی التداوی بتربة الحسين عليه السلام، فصل: فی ادعية مفردة لاوجاع معينة، فصل: فی كفيفية تناول المأكولات و المشروبات، فصل: فی ذكر الموت فرحته و ترحمته، فصل: فی تلقين الميت عند موته، فصل: فی دفن الميت و ذكر القبر و احواله، فصل: فی التعاذيو نحوها، فصل: فيما ينبغی ان يكون و وصيته و احواله؛ خط: نسخ، كا: محمد بن علی طبری، تا: پنج‌شنبه ۳ شوال ۷۳۲ق؛ جلد: تيماج مشكی، ۲۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۵-۳۲۳]

۲. اصفهان؛ كتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه: ۳۰/۱
آغاز: «تحفة العليل»: [من كتاب «تحفة العليل» تصنيف الشيخ قطب الدين الراوندی، قدس الله روحه. بسم ... اما بعد حمدالله الذی جعل ذكره شفاء العليل و دواء الغليل، و الصلوة علی ... محمد و آله المعصومين من كثير المعاصی و القليل؛ فان الصادق عليه السلام قال: ان الله-عزوجل-ليتعاهد المؤمن بالبلاء، لايمر عليه اربعون ليلة إلا تعاهده إما بمرض فی جسده أو بمصيبة من مصايب الدنيا ليأجره عليه ...]؛ **انجام:** مقدار موجود تحفة العليل: [... و كان رسول الله صل الله عليه و آله و سلم دخل علی سلمان الفارسی (رض) عائداً ... كشف الله ضرك و غفر ذنبك و حفظك فی دينك الی منتهی اجلك. و قال].
در حاشيه‌های اين صفحه تا پايان برگ ۲۳۲ مقداری از كتاب «تحفة العليل» قطب الدين راوندی؛ خط: شكسته تعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ محشی، كاغذ: قسمت قديمی خانبالغ، قسمت جديد دولت آبادی، جلد: تيماج سياه، ابعاد متن: ۱۰×۱۶، اندازه: ۱۶×۲۲سم [فهرست روضاتی:-۱۰۴]

● **تحفة العلية** / علوم غريبه / عربی
tuḥfat-ul ‘illīya
كاشفی، حسين بن علی، -۹۱۰ قمری
kāšefī, hoseyn ebn-e ‘alī (-1505)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۵۶
آغاز: بسمبه. الذين حصروا بعلمهم عليه الكلام و ارتقوا به الی

کیوان؛ **انجام:** بخواند. اثر ظاهر شود و السلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۶۳۷۳ [رایانه]

● **التحفة العلية فی اسرار الهادية** / طب / عربی و فارسی
tuḥfat-ul ʻillīya fī asrār-il hādīya
شیرازی، محمد هادی بن محمد صالح، ق۱۲ قمری
šīrāzī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh (-18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۰۵
آغاز: القاهرة الی یوم المعاد ... بعین عدالته العباد و البلاد امید که پیوسته؛ **انجام:** هرگاه مرد بهشتاد سال آمرزیده شده است گناهان گذشته او تمت الرسالة ... سنه ۱۱۵۷
خط: نسخ، کا: محمد علی مشهدی، تا: ۱۱۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای دو ضمیمه ۲۷۳۰۶ و ۲۷۳۰۷؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [رایانه]

● **التحفة العلية و الآداب العلمية** / گوناگون / عربی
at-tuḥfat-ul ʻillīya wa-l ādāb-ul ʻilmīya
حضرمی، علی بن حسن، ق۱۰ قمری
hazramī, ʻalī ebn-e hasan (-16c)

تاریخ تألیف: ۹۳۴ق
مطالب متفرقه‌ای است که به‌طور غیرمنظم جمع‌آوری شده است، این کتاب سه «قسمت» است: قسمت ۱. کشکول شامل حالات حضرت پیامبر اکرم (ص) و خلفای راشدین و حضرت حسن بن علی و حسین بن علی (ع) و حالات برامکه و موضوعات متفرقه دیگر؛ قسمت ۲. تحت عنوان جزء الثانی من سر العلوم و الدر المنظوم که مصنف در آن کتاب «تاهیل الغریب» شمس الدین محمد بن حسن بن علی نواجی مصری (۸۵۵) را اقتباس و خلاصه کرده است. نواجی در کتاب «تاهیل» غرر قصاید و غزلیات شعرای مختلف را به ترتیب حروف معجم مرتب ساخته است، مصنف در این تلخیص نیز ترتیب اصل کتاب «تاهیل» منظور داشته و به ترتیب حروف تهجی اشعار را درج کرده است؛ قسمت ۳. فصل فی الاغانی، در نغمه‌ها و غناهایی که اهل حجاز و اهل مصر به آن تغنی می‌کنند شامل پنج نوبه؛ در خاتمه اشعار و قصاید و مدایحی از معاصرانش و استادانش از شعرای مکه آورده نیز اشعار و مدایحی را به همراه یک کقامه از خودش انشاد کرده است.
آغاز: الحمدلله جامع المحامد لکل عبد کریم مانح الفوائد لاهل التفویض و التسلیم میسر المقاصد لمن لقیه بقلب سلیم
[دنا ۹۸۱/۲]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۴۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وسواله العرش من اجلد الیدر ×× فلم یحصها الحسات ضبطأ وذکرا
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ نسخه حاضر نسخه مؤلف بوده و از روی آن به دستور مرحوم شیخ جابر فاضلی خویی(۱۴۰۱) نسخه‌ای جهت مرحوم آیت الله نجفی مرعشی (۱۴۱۱) نویسانیده شده، کتیبه با سر لوح مرصع، مجدول، در اول نسخه ابیاتی از عمادالدین یحیی بن ابراهیم بن حجاف حفظه الله، و در اثنا و اواخر نسخه غزلیاتی از مرحوم محمد رضا بن فتح الله بن ابراهیم شریف حسینی خویی با تخلص رضا به خط خودش؛ تملک: عصمت با مهر «... عصمت» (بیضی)؛ مهر: «من متملکات الفقیر حاجح مصطفی صدقی غفرله ۱۰۷۹» (بیضی)، «ماشاءالله لاقوة الا بالله» (کروی)، «ارجوک لطفا محمد بن زین العابدین» (مکعبی)؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: روغنی اسلیمی، ۳۲۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۱۲۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۲۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۴۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما انتهی الینا من حدیث شداد بن عاد بن عوض بن ارم بن سام بن نوح علی نبینا و آله و علیه السلام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۷۰ق، به امر شیخ جابر فاضلی خوئی و به جهت آیة الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی؛ از روی نسخه قدیمی که در مدرسه نمازی خوی بوده؛ ۵۳گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۳]

● **تحفة العوارف = تحفة العوامل = تحفة اللهو = فالنامه** / علوم غریبه / فارسی
tohfat-ol ʻavāref = tohfat-ol ʻavāmel= tohfat-ol lahv = fāl-nāme
بزرگمهر
bozorgmehr

اهداء به: هرمز فرزند انوشیروان
رساله‌ای است به فارسی منسوب به بزرگمهر (بوذرجمهر)، حکیم باستانی ایران که در نسخه‌هایی که از آن باقی است، رساله را به نام هرمز فرزند انوشیروان نگاشته است. این رساله فال‌نامه‌ای است بر مبنای برج‌های هفت‌گانه فلک با رمزهایی مخصوص و هر فالی در بیتی از شعر فارسی. منزوی از نسخه‌های ایران تنها به نسخه دانشگاه تهران اشاره کرده ولی دو نسخه هم در مرعشی دارد به شماره‌های ۸۳۰۰/۱ (مورخ ۱۰۷۲ق) و ۱۲۸۰۴/۱۱. (جواد بشری)
آغاز: این کلمات مختصره را ابوذر جمهر حکیم برای هرمز بن نوشیروان انشاء نموده و تحفة العوامل نام آن بخصوص اظهار آنچه مردم پنهانی گیرند بدست یا ضمیر چون ملاحظه این نماید بیاید او را.
[دنا ۹۸۱/۲ (۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۴/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۰۰/۱

آغاز: شکر و سپاس پادشاهی که ذات انسانی را مدرک جمیع عالم گردانید و صلوات زاکیات بروح صدر صفه صفا محمد مصطفی؛ **انجام:** ای ز تو دیده عدو احول ×× هست در دست تو نهان صندل

نام مؤلف به استناد فهرست مجلس (ج۲۷/۱ ص ۲۸۳) ذکر شد؛ خط: نستعلیق خوش، کا: حسن بن محمد، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۱۰۸۴ق، به دستور عالیجاه خان احمد سلطان بانه؛ دارای سرلوح، مجدول؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۲پ-۸پ)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۵۵/۲

آغاز: لسان الغیب خواجه بوذرجمهر حکیم طاب ثراه: در هر دو دفعه افلاک نشان باید جست. آخر هر دو برج را ملاحظه باید کرد. هر حرفی که باشد هر دو حرف را باید جست، مطلب حاصل است. الفلک المعظم سرب زر آهن برنج روی ارزیر مس سیم ... [تا برسد به رمزهای حرفی:] م م: ایکه از عقل آن هنر داری ×× در کف دست خویش زر داری؛ **انجام:** ره: ای ز تو در دل سما و سمک ×× شور میکن نهان مدار نمک. رد: ای علم گشته در نکوکاری ×× آهک است آنکه تو نهان داری.

در نسخه آغاز دیباچه مانندی وجود ندارد و مطلب بی مقدمه شروع می‌شود؛ بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱ و ۱۲؛ رکابه‌دار؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج یشمی، ۲گ (۲۸۷ر-۲۸۸ر)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۹سم [ف: ۲۷/۱-۲۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۸۱/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱ص (۳۴۱)، ۱۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۸۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۰۴/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ی ر: مه عید عالم ابرویت ×× در کف دست هست دارویت . ی م: ای باحسان چو ابر آوازی ×× مشک را تا بکی نگه داری

نام کتاب در این نسخه تحفة العوامل آمده است. نام مؤلف به استناد فهرست مجلس (۲۷/۱ ص ۲۸۳) ذکر شد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی، بعد از رساله از برگ ۵۷ تا ۷۰ جداول تهجی مربوط به علم جفر از حرف «ج»تا «غ» آمده است که هر کدام از حروف در ۲۸ خانه تکسیر شده، دو برگ در قواعد تکسیر حروف نیز بعد از جداول دیده می‌شود؛ کاغذ: شرقی،۲گ(۵۵ر-۵۶پ)،۲۱سطر،اندازه:۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۲-۵۰۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۱۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة العوام = وظایف ماه رمضان** / فقه / فارسی

tohfat-ol ‘avām = vazāyef-e māh-e ramazān

فصیح دشت بیاضی، ق۹ قمری

fasīh dašt-e bayāzī (-15c)

در آن مندوبات و مکروهات روزه دار را بر شمرده است

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۶-ج

آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد این رساله ایست دروظائف ماه مبارک رمضان که جمع کرده و تحفة العوام اهل الاسلام بل لخواصهم از کتب معتبره و زبر مشتهره مبنی بر دو قسم است قسمی سنن و مندوبات و قسمی کاره و مرهوبات ... القسم الاول فی ثلاثة و ثمانون سنة ... القسم الثانی و فیه احدی و ثمانون بدعة؛ **انجام:** مثل آنکه امر کند بقمار یا پوشیدن ابریشمین پسران را. و الله اعلم و احکم

کاتب: عبدالله کشمیری بخاری، تا: یک‌شنبه ۱۰ صفر ۱۲۵۹ق، جا: بخارا؛ در پایان رساله را به «مولانا فصیح دشت بیاضی» نسبت می‌دهد؛ ۷گ (۳۰ر-۳۶ر) [ف: ۴۴]

● **تحفة العوام** / دعا و فقه / اردو

tohfat-ol ‘avām

صاحب هندی، حسن علی، قرن ۱۳ قمری

sāheb hendī, hasan ‘alī (19c)

کتابی است مشتمل بر احکام مقدمات نماز، برخی مسائل اعتقادی، تعقیبات، صلوات خمسه، برخی ادعیه مأثوره و زیارات وارده در حق ائمه طاهرین (ع) در بیست و هشت «باب» (و هر باب در چند فصل): ۱. اصول دین؛ ۲. نجاسات و مطهرات؛ ۳. نماز؛ ۴. تعقیبات و ادعیه یومیه؛ ۵. فضیلت نوافل؛ ... ۱۰. اعمال و ادعیه ماه شعبان؛ ... ۱۴. فضیلت زیارات چهارده معصوم (ع)؛ ... ۲۰. دفع وبا و غیره؛ ... ۲۲. بیان مقدمات میت؛ ... ۲۴. آداب مباشرت؛ ۲۵. بیان قطع لباس و حجامت؛ ۲۶. بیان عذاب زنان گنهکار به نظم؛ ۲۷. بیان ثواب هدیه میت.

این کتاب در الذریعه (۴۵۷/۳) یکبار با موضوع رساله عملیه و یکبار با موضوع دعا معرفی شده و در واقع دو کتاب با یک عنوان ضبط شده است، اما با توجه به ابواب نسخه حاضر به نظر می‌رسد احتمالاً همان سه باب اول کتاب، رساله عملیه و مابقی آن ادعیه باشد.

چاپ: چاپ شده

[الذریعه ۴۵۷/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۶۰

آغاز: بسمله. هی سزاوار حمد وه معبود ×× جکی طاعت همین سبب هین سر بسجود؛ **انجام:** و س مرتبه قل هو الله پر تهی ثواب اوسکا او نکو هدیه کریکا خدایتعالی بعد اون مردونکی ثواب دیکا الامان الامان الامان الغوث الغوث الغوث اردکنی اردکنی اردکنی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مذیل است به ۶ برگ در

«اربعون حدیثاً» به زبان اردو از جامع ناشناس و پس از آن نیز ۱۰۷ برگ مطالب حدیثی متفرقه به زبان اردو و عربی و نیز چند دعا از جمله دعای عدیله، جوشن کبیر و زیارت حضرت امیرالمؤمنین؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۲۹گ، ۱۰ و ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷سم [اهدائی رهبر ف: ۶-۲۱۹]

← تحفة العوامل ≥ تحفة العوارف

● **التحفة الغالية فی بیان الحقوق المالية** / فقه / عربی
tuḥfat-ul ġālīya fī bayān-il ḥuqūq-il mālīya
عصفوری، عبدالعلی بن خلف، -۱۳۰۳ قمری
ʻosfūrī, ʻabd-ol-ʻalī ebn-e xalaf (-1886)
تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق
رساله استدلالی است در معرفت احکام زکات ابدان و زکات ادیان، خمس و سایر صدقات، مشتمل بر: فی الزکاة؛ فی الخمس.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۷۸۸۷

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی قرن الصلاة بالزکاة فی غیر آیة من کتابه؛ **انجام:** فی مابقی من اعمارنا لاکتساب علوم الدین و ترویج سنة سیدالمرسلین.

خط: نسخ، کا: عوض بن محمد بن عبدالله دشتی بوشهری، تا: ۱۳۲۱ق؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۷۲]

● **تحفة الغرائب = خواص الاشیاء** / طبیعیات / فارسی
tohfat-ol qarā'eb = xavas-ol ašyā'
سپهری مداح تبریزی، ق۱۰ قمری
sepehrī maddāh-e tabrīzī (-16c)
اهداء به: مصطفی پاشا
تاریخ تألیف: ۹۸۸ق
مؤلف دو کتاب به نام‌های «مهر وفا» و «فتوحات صفا» را جهت مصطفی پاشا نگاشته است، سپس کتاب حاضر را در خواص اشیاء و منافع سنگ‌ها و عجایب بحور جهت همو در سی و سه «باب» تنظیم نمود؛ این عناوین در نسخه موجود دیده می‌شود: باب ۶. خاصیت آن چیزها که از دیدار خیزد؛ ۷. خاصیت آن چیزها که از بویها خیزد؛ ۸ خاصیت آن چیزها که از مزندن خیزد؛ ۱۰. آمیختن مدادها؛ ۱۱. پاک کردن آلایشها از جامها؛ ۱۲. شناختن دزدیده و دزد آن؛ ۱۳. نمودن بازیها و نیرنگهای لطیف؛ ۱۴. گرفتن جانوران بری و بحری و چاره کردن ایشان؛ ۱۵. حیله کردن مغرمان و پری دارای و مانند این؛ ۱۷. افروختن آتشهای لطیف و آن چیزها که آتش نشود؛ ۱۸. جستن فوائد از خوردن شراب‌ها و شکستن خمارها؛ ۱۹. جستن آسانی خمارهای شراب و مانند آن؛ ۲۰. مهر و دوستی افکندن اندر دلها؛ ۲۱. مباشرت و قوت آن و سود و زیان وی؛ ۲۲. اندر دانستن احوال زنان و دوشیزه و چاره ایشان؛ ۲۳. بازیهای لطیف به حساب مجمع؛ ۲۴. اصول شناختن طلسمها؛ ۲۵. پیدا کردن عجایبها که اندر رودها و دریاها و جزیره هاست؛ ۲۷. پیدا کردن عجایبها که اندر رودها و آبهاست؛ ۲۸. پیدا کردن عجایبها که اندر زمینهاست؛ ۲۹. پیدا کردن عجایبها که اندر کوهها‌ست؛ ۳۰. عجایبها که در شهرهاست؛ ۳۱. پیدا کردن عطرها و غالیها و شمامها؛ ۳۲. پیدا کردن رنگها و صنعتها نمودن؛ ۳۳. پیدا کردن روغنها از هر نوعی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۸۱

آغاز: نه یا پیوسته جویان باشی و نیز خاصیت الماس آنست که جز به سرب به چیزی دیگر نتوان شکست که خاصیت سرب نرمی است؛ **انجام:** و اگر فرو برد شکمش بیاماسد تا باز ندهد از آن بلا خلاص نیابد بسم الله الرحمن الرحیم ان لدینا انکالا و حجیما و طعاما ذا غصة و عذابا الیما ثم قضی اجلا و اجل مسمی عنده ثم انتم تمترون.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابراهیم، تا: محرم ۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۵۶]

● **تحفة الغرائب** / طب / فارسی
tohfat-ol qarā'eb
استرآبادی، محمد حسین بن محمد زمان
estarābādī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad zamān
در عجائب مخلوقات است در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» جز آنچه در الذریعه (۳: ۴۵۶) آمده است.
آغاز: حمد و سپاس مر خدائی را که عالم امکان و بنی انسان را به عجیب ترین صنعتی آفرید ... چنین گوید ... محمد حسین بن محمد زمان استرآبادی
انجام: که اورا حالی بحالی میگرداند هست و العاقل یکفیه الاشارة و الحمد لله علی اتمامه
[فهرستواره منزوی ۳۸۰۳/۵]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۲ حکمت

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۳۸ق، جا: بندر بوشهر؛ مجدول؛ جلد: تیماج، قطع: جیبی [ف: ۲-۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۷۰-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۳۵ و ۱-۴۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۲۸
کا: محمد اسماعیل بن محمد امین، تا: ۱۲۸۶ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الغرائب** / فارسی
tohfat-ol qarā'eb
این رساله غیر از تحفة الغرایب مولی محمد بن شیخ محمد هروی است.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۶/۱
بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۱۰۵۲ق، جا: دارالسلطنه برهان پور؛ نویسنده گوید: «... پنج و شش ماه بود خرید بعضی اسباب می‌نمود که لایق مکه معظم بود که اثر عجیب گردیده و زبونی طالع نواب قدسی القاب شاهزاده عالم و عالمیان شاهزاده اورنگ زیب مانع آمدنند که در این وقت رفتن به مکه معظمه جایز نیست امیدوار است از کرم و لطف حضرات ائمه معصومین که فقیر را بهر روشی که باشد از این گرداب و طلسم فنا نجاتی بخشد به حرمت آب و روی پیغمبر و اولاد و اتباع پیغمبر یا الله یا الله یا الله که تو فریاد» [ف: ۱-۳۷۹]

● **تحفة الغرائب فی النیرنج و العجایب** / گوناگون / فارسی
tohfat-ol qarā'eb fe-n neyranj va-l 'ajāyeb
طبری، محمد بن ایوب، -۴۸۵ قمری
tabarī, mohammad ebn-e ayyūb (-1093)
اهداء به: امیر معین الدین سلیمان
این کتاب یکی از متن‌های فارسی کهن است که مؤلفان بسیار در آثار خود از آن یاد کرده‌اند و از اهمیت فوق العاده برخوردار است. در منابع موجود، این کتاب کمتر به طبری نسبت داده شده، ولی آقای جلال متینی در مقدمه نسخه چاپی، که به سال ۱۳۷۱ش در تهران چاپ شده است، این کتاب را به طبری نسبت داده است. مرحوم استاد محمد تقی دانش پژوه نیز در بعض منابع بر این باور است که نسخه از آن طبری است. چند نسخه از این اثر در کتابخانه‌های مختلف وجود دارد که نسخه مرعشی دارای ۳۶ باب است، ولی بیشترین نسخه‌های موجود دارای ۲۷ یا ۲۸ و یا ۳۴ باب هستند. فهرست «باب»ها بر اساس نسخه مرعشی چنین است: ۱. شناختن چیزها به چیزها؛ ۲. خاصیت جمله جانوران؛ ۳. خاصیت آن چیزها که از ساویدن خیزد؛ ۴. خاصیت آن چیزها که از آوازها خیزد؛ ۵. خاصیت آن چیزها که از دیدارها خیزد؛ ۵. خاصیت آن چیزها که از دیدارها خیزد؛ ۶. خاصیت آن چیزها که از بوی‌ها خیزد؛ ۷. خاصیت آن چیزها که از مزیدن‌ها خیزد؛ ۸ خاصیت آن چیزها که از وهم‌ها خیزد؛ ۹. در آمیختن مدادها و نوشته‌های لطیف؛ ۱۰. پاک کردن آلایش‌ها؛ ۱۱. شناختن دزدیده و دانستن دزدان؛ ۱۲. نمودن بازیها و نیرنگ‌ها؛ ۱۳. گرفتن جانوران؛ ۱۴. حیله‌ها که مردم پری دار را به کار آید؛ ۱۵. گسستن رسن‌ها و سنگ‌ها؛ ۱۶. افروختن آتش‌ها؛ ۱۷. شراب‌ها و می‌ها؛ ۱۸. خمارها؛ ۱۹. دوستی و مهر افکندن در دل‌ها؛ ۲۰. جماع و مباشرت؛ ۲۱. دانستن حامله و دوشیزه زنان؛ ۲۲. بازی‌ها؛ ۲۳. شناختن طلسم‌ها؛ ۲۴. پیداکردن عجایب؛ ۲۵. عجایب دریاها و جزیره‌ها؛ ۲۶. عجایب رودها؛ ۲۷. عجایب کوه‌ها؛ ۲۸. عجایب زمین‌ها؛ ۲۹. عجایب شهرها؛ ۳۰. عطرها و بوها؛ ۳۱. خاصیت زرها و جواهرها؛ ۳۲. پیداکردن خون و گوشت هر مرغی؛ ۳۳. پیداکردن رنگ‌ها؛ ۳۴. روغن‌ها؛ ۳۵. در تیغ‌ها و رنگ و آب دادن آنها؛ ۳۶. در اصول کتاب.
چاپ: تهران، ۱۳۷۱ش
[فهرستواره منزوی ۳۸۰۳/۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۰۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۰
آغاز: بنام ایزد بخشاینده و بخشایشگر، شکر آن خداوندی را که شگفتی‌های گوناگون آفرید؛ **انجام:** و او را قیاس افتد و این خواص را هیچ پایان نیست به جمله یاد کردن نتوان اما اینقدر کفایت بود
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ این نسخه کهن‌ترین و کامل ترین نسخه موجود ازاین کتاب به شمار می‌آید. برگ‌های آغاز و انجام در قرن ۱۰ق نونویس شده؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی با ترنج، ۱۳۵گ، ۱۵ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۱-۲۸۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۴/۲
آغاز: بسمله حمد و سپاس پادشاهی را که عجائب صنع او را بسیار و غرایب خلق او بیشمار است. ذرات موجودات و انواع مخلوقات را آفرید ... اما بعد بدانکه این کتاب فراهم آورده از سخنان حکماء و فیلسوفان و سیاحان جهان گرد و روندگان در بیان تحف و غرایب و لطف و عجایب و علمهای غریب و خواص عجیب ... و به تحفة الغرایب موسوم گردانیده مشتمل بر بیست و هفت باب؛ **انجام:** و اگر خواهند که هشت درم سنجندنه درم نهند و درمی پیش باز نهند و جمله را بدین کردار برین پنج باره بتوان سخن تا صد و بیست و یک دوم تا صد و بیست و یک دینار جمله بدین نسق باشد. الله اعلم (تمام شد کتاب تحفة الغرایب و الحمدالله تعالی)
در ۲۷ «باب» است در نسخه ماولی ریو (۲: ۸۷۱) می‌نویسد که ۲۸ «باب» دارد. فهرست ابواب: ۱. آفرینش حیوانات مختلف، ۲. خواص چیزهای مختلف، ۳. خواص چیزها که از شکلها خیزد، ۴. خاصیت آن چیزها که از بویها خیزد، ۵. خاصیت چیزها که از مزیدن خیزد، ۶. بر آمیختن مدادها و نبشتهای ظریف نمودن، ۷. پاک کردن زنگها و آلایشها از جامه ها و فرشها، ۸. خاصیت آن چیزها که از دیدار خیزد، ۹. حیلتها کردن که دزد بشناسند و

بگیرند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج سبز، ۳۲ص (۲۷-۵۸)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴/۱۷-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 27261. در ۲۸ باب. در فهرست ناشناس آمده؛خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۹[فیلمها ف: ۱-۴۰۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۶۰/۴

در ۲۷ باب است. در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ (۶۷پ-۹۶پ متن)، ۵ سطر (۷×۹)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۹-۸۵۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۳

از میرزا محمد طبیب شیرازی. در ص۱ نونویس نامش آمده ولی درست نباید باشد و کتاب به گواهی نسخه تاشکند باید از طبری باشد، در ۵ «باب»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ شعبان ۹۲۹ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ابعاد متن: ۸×۱۲، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۱۱۳]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶/۲

آغاز: الحمدلله ... اما بعد بدانکه این کتاب از عجایب و غرایبهای دنیاست و به بیست و هفت باب نهاده اند هر بابی در عجایبی از عجایبات؛ **انجام:** و هر چشمه رودی شود و همی شود برکنار تا بلغار و با دیگر رودها یار شود و نیز در دریای طبرستان

در ۲۷ باب و کمی متفاوت با نسخه دانشگاه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۵۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف مخ: ۱-۳۶۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۳۴/۱

آغاز: شکر آن خداوندی را که شگفتی‌های گوناگون آفریده و هر یک را به مردم ... اما بعد فراهم آورده شد از کتابی که در خواص و تحفة الغرایب فی التشریح و العجایب؛ **انجام:** در وی هیچ سفیدی نباشد پس خایه وی را بیرون کن با خایه بز سیاه.

در سی و چهار «باب»، تقریباً مطابق با باب‌های نسخه مرعشی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۶۰گ (۱-۲۴ و ۲۹-۵۷ و ۶۵-۷۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۸-۴۶۲]

● **تحفة الغرائب فی ترتیب جواهر القرآن** / علوم قرآن، دعا / فارسی

tohfat-ol qarā'eb fī tartīb-e javāher-el qor'ān

هروی، محمد بن محمد، ق۹ قمری

heravī, mohammad ebn-e mohammad (-15c)

وابسته به: جواهر القرآن = منافع القرآن = خواص القرآن = کشف السر المصون و العلم المکنون فی شرح خواص القرآن العظیم؛ تمیمی، محمد بن احمد (قرن ۴)

مؤلف پس از هشت سال کنجکاوی در یافتن دعاهای مأثوره، به مکه رفت و در آنجا شنید که نسخه‌ای کتاب «جواهر القرآن» احمد بن محمد بن ابراهیم تمیمی در مدینه یافت می‌شود. پس از دست یافتن به این کتاب، مؤلف مشاهده می‌کند که در آن خواص آیات و سوره‌ها از فاتحة الکتاب تا سوره الناس به ترتیب نوشته شده است. مؤلف با مشاهده آن کتاب به فکر می‌افتد که پیدا نمودن آیات قرآنی در صورت حاجت مشکل بوده، بنابراین کتاب حاضر را در دوازده «باب» نوشته و در هر باب آیاتی را برای رفع حوایج ذکر شده بیان می‌کند: ۱. کشف قلوب و صفای باطن و علم لدنی؛ ۲. طلب جاه و مناصب عالی؛ ۳. دفع امراض؛ ۴. دفع امراضی که اطبا از معالجه آن عاجز شده باشند؛ ۵. دفع سحر و صرع؛ ۶. دفع دشمنان و حسودان؛ ۷. ادای قرض و ایمن بودن از نکبات؛ ۸. دفع حرام خوردن و فحش و غیبت؛ ۹. بیان اظهار دفائن و معادن؛ ۱۰. تسخیر جن و ارواح؛ ۱۱. محبت و الفت بین طالب و مطلوب و ازواج؛ ۱۲. بیان اوراد متفرقه.

استوری از این کتاب نام برده ولی مؤلف را درست نشناخته است در فهرست مشار (۳۶۹) این کتاب از کمال الدین محمد بن معین الدین محمد فسوی شیرازی دانسته شده است.

در قرن ۱۳ق محمد محسن بن محمد رفیع رشتی گیلانی با زدودن نام هروی و افزودن مقدمه‌ای بر این کتاب آن را به استادش عبدالعلی بن محمد گیلانی نسبت داده و عنوان کرده که بنا بر وصیت وی به ترجمه کتاب دست زده است که ذکر آن پس از این خواهد آمد.

نکته شایان ذکر دیگر اینکه هروی بیان می‌کند که نسخه‌ای از کتاب «جواهر القرآن» تمیمی که بدان دست یافته فارسی بوده است، اما نسخه‌هایی که از جواهر القرآن اکنون موجود است (و در فهارس عموماً با عنوان «خواص القرآن» معرفی شده است) عربی است.

آغاز: بسمله. حمد بی حد و سپاس بی عد نثار بارگاه ملک احد ... که کلام مجید و فرقان حمید را جهت هدایت بندگان ... بوسیله صاحب شفاعت نزول بخشید ... اما بعد چنین گوید بنده عاصی بی بضاعت و سرگشته وادی ندامت محمد بن شیخ محمد هروی که مدت مدید و عهد بعید پای سلامت بر سنگ ملامت زده در طلب اوراد و ادعیه ماثور که علمای سلف را ورد بوده است بچنگ آورم تا بعد از هشت سال از خروج وطن به مکه ... رسیدم و استفسار این معنی نمودم تا عزیزی هم از وطنم که آنجا مجاور بود گفت در مدینه ... کتابی دارند بزبان فارسی و عرب را از آن حظی نیست و غالبا خواص آیات کلام الله ربانی و خواصیت سوره تنزیل آسمانی است ... قرار ناگرفته همراه جمعی متوجه یثرب گشتم و شب و روز قرار نگرفتم تا بوصل آن محبوب ... واصل شدم دیدم جزوی چند از تصنیف ... احمد بن محمد [بن] ابراهیم تمیمی که آنرا جواهر القرآن نام کرده و این کتاب بدست مردی افتاده که مطلقاً فارسی نمی‌داند و خط نمی‌تواند خواند چون بدیدم دل در آن بستم و بأندک تحفه‌ای

آن در گرانمایه را از چنگ مرد فرومایه بیرون آوردم باز عزیمت به بیت الله کردم و بشکرانه این نعمت مجاور بودم و از مطالعه آن نیاسودم مکرر از اول تا آخر و از ابتدا تا انتها در نظر آوردم دیدم که مصحف از سوره فاتحه الکتاب تا سورة الناس بترتیب سور و آیات خواص نوشته بخاطر بنده گذشت که طالب حاجات را مهمی که روی نماید هر آیتی کجا جوید و اگر چند آیت جهت حصول مراد خود یابد بچه عدد خواند ... چند ورد ترتیب دادم و هر وردی را بطریق ما تقدم که عدد معین کرده اند عدد گرفتم و وسیط و صغیر و خاتم هر عدد را ایامی معین ساخته بر بیاض آوردم و اغلب آیات را بعدد قیام نمودم و اثری عظیم معلوم کردم ... و این مختصر را تحفة الغرایب نام نهادم و فهرست این کتاب موافق اسماء دوازده امام ع و شهور سنه و بروج فلکی آمد

چاپ: در سال ۱۲۶۸ق به طبع رسیده است؛ ایران، سنگی، ۱۲۷۲، جیبی، ۷۱ص

[دنا ۹۸۱/۲ (۴۵ نسخه)؛ الذریعة ۴۵۶/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۸/۱، فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه، ج ۷، صص ۱۱۵-۱۱۷؛ مشترک پاکستان، ج ۱، ۳۲۵-۳۲۶ و ج ۱۴، صص ۸۴۱-۸۴۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷

خط: نسخ معرب، کا: جلال الدین محمد بن نور الدین احمد، تا: سه‌شنبه غره محرم ۱۰۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۸۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یعنی من که محمدم از او بیزارم و او بیزار از من، نعوذ بالله من عذاب الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان صفر ۱۰۳۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ (۲۸-۶۴)، ۱۲ سطر (۴×۹)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۹-۱۰۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۹۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لش اسمک و تعطیه ما تکتب إسمه و الله أعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۲۱گ (۴۵-۶۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۴۸۶]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴/۷۸/۵-۵۷۷۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۱۱]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۷۹]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۶۶/۲

آغاز: ابوالبشر که محبان و پیروان سنت آنحضرت بسبب وجود شریف و عنصر لطیف او و ببرکت دین قویم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ (۶۹پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۱/۴

آغاز: باب دویم در طلب جاه و منصب عالی و تسخیر قلوب سلاطین و عوام الناس. جهت حصول این امور به عدد کبیر بخواند و عدد کبیر خمسین و سبع الف؛ **انجام:** فلینفق مما اتیه الله لا یکلف الله نفسا الا ما اتیها سیجعل.

فقط بخشی از باب‌های دوم و سوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: ابوطالب کشمیری نجفی، تا: نیمه اول قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۶۰ر-۶۰پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۲سم [ف: ۲۹/۱-۲۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۲۵ض

آغاز: برابر

تا باب ششم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سید غلامحسین سیاه پوش، شهریور ۱۳۶۴؛ جلد: تیماج مشکی،۱۳ سطر [ف: ۱۵-۶۸]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۳۰/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن حاجی محمد صادق کاشانی، تا: صفر ۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲-۵۹۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۹۷

آغاز: و هر درد مهمی را بطریق استاد [استادان] متقدم کردم بعددی معین کرده؛ **انجام:** ان ذلک فی الکتاب ان ذلک علی الله یسرا

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ واگذاری بنیاد مستضعفان شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی و حنایی فرنگی، ۱۲۱گ، اندازه: ۹/۵×۱۳/۷سم [ف: ۱۵-۱۵۱]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۹۳/۳-۳۸/۲۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کفی بالله علیماً وکفی بالله و کیلاً وکفی بالله شهیداً.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۷۵]

۱۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۷۰/۹

آغاز: اما بعد چنین گوید بنده خاطی واثق بدرگاه پروردگار ملک علام ... که این رساله‌ایست شریفه در باب خواص آیات فرقانی که آن را جواهر القرآن نام کرده و این کتاب بدست مردی افتاده بود که مطلقاً فارسی نمی دانست؛ **انجام:** و من یتق الله یجعل له مخرجاً من حیث لا یحتسب و من یتوکل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد جعل الله لکل شیء قدراً

تا اوایل باب سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛

۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۵سم [ف مخ]

۱۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۰۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۶]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۰۸/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسیار است مختصر کرده شد. و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نام مؤلف در دیباچه محمد بن محمد هروی است؛ ۱۲گ (۱۱۲پ-۱۲۳پ) [ف: ۱-۴۹]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۹۱/۲

آغاز: بعد از حمد پروردگار و درود سید مختار و آله الآخیار چنین گوید بنده حقیر ... که مدت مدیدی در طلب ادعیه و اوراد مأثوره؛ **انجام:** ان الله یمسک السموات والارض أن تزولا و لئن زالتا إن امسکهما من احد من بعده انه کان حلیماً غفوراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۳۰گ (۲۳۶پ-۲۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۳۹۰]

۱۷. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: ۳۷/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، ۱۶ سطر [ف: ۶۲]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** البته آن دعا باجابت مقرون گردد و الله یعلم بحقایق الامور و صلی الله علی محمد و ... تمت الکتاب علی ید ... سنه ۱۲۱۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم حسینی، تا: ۱۲۱۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ص (۱۲۹-۱۳۹)، ۱۷-۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۲/۳

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد باقر بن محمد حسین حسینی، تا: ذیقعده ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۶۰ر-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۴۹]

۲۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در اول و آخر دعا صلوات بر رسول ص بفرستد که از امیر المومنین علیه الصلاة والسلام منقولست که در اول و اخر دعا چون صلوات بر حضرت رسول ص بفرستد البته آن دعا به اجابت مقرون گردد.

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد باقر بن محمد حسین حسنی، تا: محرم ۱۲۱۶ق؛ مقابله شده؛ تملک: محمد شریف کرمانی با مهر «یا اشرف من کل شریف»(بیضی)،ولد میرزا محمود شریف واعظ با تاریخ ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۱گ، ۱۸ سطر [ف: ۱-۳۶۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صل علی جمیع اخوانه من النبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن علی محمد، تا: جمادی الاول ۱۲۳۱ق، جا: قزوین؛ مجدول؛ دارای سرلوح مزدوج؛ کاغذ: آهار مهره نباتی، جلد: تیماج عنابی عطف تیماج مشکی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۵-۳۳۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۰/۳-فیروز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۴ص (۴۱۰-۴۳۳)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی [ف: ۲۱-۲۹۰]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳۶/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۴ق؛ کاغذ فستقی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۵۱۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان ذلک فی الکتاب ان ذلک علی الله یسرا

خط: مختلف، کا: سید احمد موسوی استرآبادی، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۴۵ق، به دستور طبیب باشی و خواهش میرزا ارسطو؛ واقف: خان بابامشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۸۰ص (۲۹+۵۰)، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۴سم [ف: ۱۵-۱۵۰]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۷۲/۲

آغاز: بسمله، حمدله، بعد از حمد الهی و ... حضرت رسالت پناهی چنین گوید ... محمد بن شیخ محمد سبزواری ... جزوی چند از تصنیف ... احمد بن محمد بن ابراهیم التمیمی ... که آنرا جواهر القرآن نام نهاده ... بخاطر بنده احقرسید ... و این مختصر را تحفة الغرایب نام نهادم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۴۷ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۰ص (۱۶-۲۵)، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۹۶]

۲۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بخواند سلام علی نوح ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ نام مؤلف در دیباچه محمد بن قمر هروی آمده ؛ ۱۱گ (۷۸ر-۸۸پ) [ف: ۱-۴۹]

۲۷. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۸۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هیچ دردمند از مراد نا امید نشود بحق محمد و آله.

خط: نسخ، کا: غلامرضا عطار بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۵۱ق، جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱پ-۱۸ر)، اندازه: ۲۱×۵۱سم [ف: ۱۳۴]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۷۴/۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۳ص، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۳]

۲۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۱۸گ (۱۰۱–۱۱۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳–۶۹]

۳۰. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: ۱۰۸

کا: محمد صادق حسنی، تا: ۱۲۸۶ق [نشریه: ۵–۳۴۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶۰/۱

آغاز: تبارک و تعالی و تقدس که کلام مجید و فرقان ... و سرگشتگان بادیه جهل و ضلالت؛ **انجام:** و صل علی جمیع اخوانه من النبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین

خط: نسخ، کا: عبدالرزاق خراسانی، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۹۶ق، جا: طهران؛ آغاز نسخه اندکی تفاوت دارد؛ جلد: تیماج زیتونی مجدول، ۱۱گ (۱ر–۱۱پ) [ف: ۳۷–۲۹۷]

۳۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم صل علی محمد و آل محمد بعدد کلماتک و الطافک و بارک و سلم

بی کا، تا: چهارشنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۹۶ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ(۱پ–۳۰پ)،۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [مؤید: ۳–۲۵۷]

۳۳. میبد؛ مخطوطات و اسناد میبد؛ شماره نسخه: ۳۳

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن آقا علی اردکانی، تا: ۱۳۴۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴سطر [ف مخ:–۳۷]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷۵/۳

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س۹ش۲–۴۱]

۳۵. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۳/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۷۵ر–۹۷ر)، اندازه: ۱۹×۲۱/۵سم [ف: ۲۲]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیس کمثله شی ء و هو السمیع البصیر و بمحمد و آله الطیبن الطاهرین یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۶–۱۱۸]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۹۲

انجام: پیش از آنکه سخن گوید خدای تعالی او را بیامرزد

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۸–۲۴۶]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۶

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: مرتضی بن ملا محتشم مشهور به ترجمه نویس، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۸–۲۱]

۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۰۸

آغاز: سبحانه و تعالی وجود شریف ائمه معصومین و شرع مستقیم او ... بعد از حمد حضرت آفریدگار و درود بر سید مختار و منقبت حیدر کرار؛ **انجام:** خلصنا من النار یا رب جهت رفع درد گوش اللهم انی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک برگ) و انجام؛ مذیل به ۸ برگ از گلستان سعدی، رساله‌ای در علوم غریبه ناقص الطرفین و نیز ۵ برگ درباره سلسله صفویان می‌باشد، آغاز موجود: «که دم کمتر می‌رود کارش البته برنیاید اگر سایل از آن جانب که دم کمتر می‌رود»، انجام موجود: «از علائق دنیا مجرد شود هیچ علائق دنیا نماند ... شرط آن است که هر روز هزار و چهارصد»؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵–۱۲۳]

۴۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بزرگان فرموده‌اند که هیچ صلوات بزرگترین این صلوة نیست اللهم صل علی محمد و آل محمد بعد کلماتک و الطافک و بارک و سلم برحمتک یا ارحم الراحمین (تمام شد کتاب تحفة الغرایب)

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سفید، ۱۳گ(۱پ–۱۳ر)،۱۹سطر(۹/۵×۱۷)،اندازه:۱۵/۵×۲۲سم[ف:۱۶۴]

۴۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفت و محبت واقع شود چنانچه تا روز مرگ قطع نشود و طالب را در مطلوب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲–۳۶]

۴۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۱

آغاز: شدن مدعیان. باب هفتم: در ادای قرض و رغبت بگذاردن آن و در امان بودن از بدیها؛ **انجام:** صبح بیست و یک عدد، ظهر بیست و دو عدد، عصر بیست و سه عدد، مغرب بیست و چهار عدد، عشاء ده عدد.

خط:نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج حنایی، ۵۳گ (۱ر–۵۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱–۲۶۹]

۴۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۱۱

برگ‌ها درهم ریخته، گویا خلاصه ای از اصل باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اواخر: ختم یس مغربی، دعای اعتصام، حرز یمانی «سیفی» حرز عظیم و جز آنها آمده؛ مهر: «یا علی روز جزا دست من و دامن تو» (مستطیل)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۷گ، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۱–۳۰۹]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۱/۲۱

تا باب ۷ است؛ کا: محمد بن صالح، بی‌تا؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: مشکی تازه، ۹گ (۱۲۷ر–۱۳۵پ)، ۲۸ سطر (۲۵×۳۰)، اندازه: ۳۴×۴۰سم [ف: ۱۷–۵۲۹]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۷۵–۵۹/۱۹۵

آغاز: ابوالبشر که محبان و پیروان سنت آنحضرت بسبب وجود شریف و عنصر لطیف او و ببرکت دین قویم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۷۷۵]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۵۴-۱۸/۱۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لا اله الاهو اسئلك باسمک بسم الله الرحمن الرحیم العزیز المبین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: کاغذ، ۲۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۷۷۴]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۴/۱۷-۳۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر سوره ممتحنه بجهة دفع شر شیطان و منع ودفع ظلم ظالم پنج بار بخواند دفع ضرر دشمن و اذا رایتهم تعجبک اجسامهم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج روغنی مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۹گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۲-۷۷۴]

۴۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۷۳۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه لحب الخیر لشدید در بیان اوراد متفرقه که علمای سلف بر هر کاری تعین کرده بهر نیت و مقصود و حاجت که دارند بعدد معین قیام نماید از برای عزت و حرمت و طلب جاه ... عنقریب بمراد رسد و اگر ورد
خط: ادعیه نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۰۶]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۰/۴
آغاز: برابر؛**انجام:** واشغلهم بابدانهم و خذهم اخذ عزیز مقتدر یا قهار یا قهار یاقهار.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۹۵پ-۱۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۲-۳۸]

● تحفة الغرائب (ترجمه) / دعا / فارسی
tohfat-ol qarā’eb (t.)

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (-19c)

وابسته به: تحفة الغرائب فی ترتیب جواهر القرآن؛ هروی، محمد بن محمد (قرن ۹)

مؤلف در توضیح این اثر می‌گوید که استادش، شیخ عبدالعلی بن محمد گیلانی رشتی، پس از تفحص بسیار کتابی فارسی به نام «جواهر القرآن» از احمد بن محمد بن ابراهیم قمی در مدینه منوره یافت شامل خواص آیات کریمه که از آن در تألیف کتاب «تحفة الغرائب» بهره برده شده و کتاب را با ترتیب مخصوص به عربی نوشته بود. بنا بر وصیت وی پس از مرگش کتاب عربی به دست شیخ محسن رسید و او کتاب را برای یکی از شاگردان مورد اعتمادش ترجمه نموده تا از بین نرود. آیات را که برای مقاصد مخصوص خوانده می‌شوند، در دوازده «باب» (ورد) گرد آورده موافق اسامی دوازده امام و ماه‌های سال و بروج فلکی و پس از هر وردی به روش استادان علم اعداد، عددی از کبیر و وسیط و صغیر و خاتم و خاتم خاتم و خاتم خاتم خاتم قرار داده، و هر عددی را به ایامی معین بنحوی که از ائمه (ع) رسیده تعیینی داده است.

به واقع این کتاب همان کتاب تحفة الغرایب هروی است که مؤلف با زدودن نام هروی و افزودن مقدمه‌ای بر این کتاب آن را به استادش نسبت داده و عنوان کرده که بنا بر وصیت وی به ترجمه کتاب دست زده است. در حالی که با تطبیق و مقابله کتاب هروی با این کتاب مشخص می‌شود که کلمات و جملات متن هیچ تغییری ندارند و اصولاً ادعای ترجمه بودن این کتاب واهی است. به عنوان مثال مقدمه هروی را این گونه بازنویسی کرده است: «چنین گوید بنده ... عبدالعلی بن محمد الجیلانی ... که بعد از چند سال از خروج وطن به مکه معظمه ... که از سیاحت قلیل خویش فارغ شده عزیمت ملک اصفهان می‌نمودم. در بعضی بلاد استفسار مجموعه‌ای که مأمور به اخذ آن بودم می‌نمودم و به هر کس که می‌رسیدم شرحی از اظهار طلب آن می‌سرودم. لیکن هر چه می‌پیمودم به اثری نمی‌رسیدم تا در ناحیه‌ای از نواحی مصر رسیدم. عزیزی از هموطنان خود را که در آن جا مجاور بود دیدم گفت در مدینه مشرفه کتابی دیدم که عزیزی از بزرگان مدینه در دست داشت و به زبان فارسی بود و عربان را از آن حظی نیست و اغلب آیات کلام ربانی و خاصیت آن ...»

[مجلس شورا ۲۹/۱: ۲۲۶-۲۲۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰/۲
آغاز: احمده و اصلی علی احمد، و بعد عرضه می‌دارد احقر فقیر بی بضاعت و سر گشته و ادی ندامت بنده ضعیف رو سیاه؛ **انجام:** هر که این آیه را به یک نفس بخواند بدمد زبان خلایق بر وی بسته گردد و تمت کلمة ربک صدقا و عدلا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۶۲ر-۷۸پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۲۳]

● التحفة الغروية = حاشیه قوانین / اصول فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ġarawīyya = hāšīye-ye qavānīn

حسینی یزدی، عبدالغفور بن محمد اسماعیل، -۱۲۴۶ قمری
hoseynī yazdī, ‘abd-ol-qafūr ebn-e mohammad esmā‘īl (-1831)

وابسته به: القوانین المحکمة فی الاصول = قوانین الاصول؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)
تاریخ تألیف: رجب ۱۲۴۴ق؛ محل تألیف: نجف

حاشیه توضیحی است بر کتاب القوانین المحکمة میرزای قمی.
آغاز: بسمله خیر الاسماء و هو المستعان الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول ... عبدالغفور بن محمد اسماعیل الیزدی ... هذه تعلیقة وجیزة علی القوانین المحکمة مسماة بالتحفة الغرویة حاویة لتوضیح عباراته المشکلة
[دنا ۹۸۳/۲ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۹۵/۲
نسخه اصل محشی؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: آخر رجب ۱۲۴۴ق، جا: نجف [ف: ۳-۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الظاهر تقدیم الاصل علیه الا فیما دل دلیل علی خلافه
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: وسط؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** انما یقتضی بطلان احدها للحجیه و هو غیر متعین علی تقدیر ترک الجمع لامکان طرحهما معاو البناء علی التخییر.
از ابتدای قوانین تا آخر تعادل و تراجیح. ظاهراً تعلیقه پایان نرفته نسخه به پایان می‌رود؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۷گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۵۷۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاجناس منقسمة الی الفصول
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۲۲۳گ (۲پ-۲۲۴پ)، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۱۳۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو غیر متعین علی تقدیر ترک الجمع لا مکان طرحهما معاً و البناء علی التخییر، قوله و لم أتحقق قد عرفت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ تملکی بدون نام بتاریخ ۱۲۴۵؛ مهر: «عبد القائم محمد الحسنی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۱۲۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۷۸
خط: نستعلیق، کا: حسین حسینی اصفهانی، تا: پنج‌شنبه آخر صفر ۱۲۴۷ق، جا: نجف اشرف، برای ملاکاظم رشتی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۳۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** منقسمة الی الفصول.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ یادداشت ربیع الثانی ۱۲۸۸؛ مهر: محمد حسین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی زمینه مشکی، ۲۴۲گ، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۹۳]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۴۳
آغاز: برابر
کامل؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۹۴ق؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۴۷گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۱۱۰۲]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: حبیب الله بن محمد بن هاشم موسوی خوئی، بی‌تا، جا: نجف؛ محشی با امضای «محمد تقی»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۷گ، ۲۱ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲-۲۱۴]

۱۰. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲
آغاز: قوله واجب عنه بان الظاهراه؛ **انجام:** و الظاهر ان الظرف فی المقامین متعلق بدل.
خط: نستعلیق ترسلی، کا: میرزا سید احمد مدرس یزدی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۸گ (۵۳-۸۰)، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [میراث اسلامی: ۸-۴۶۵]

● **التحفة الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul ġarawīyya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya
عفکاوی، خضر بن شلال، ۱۱۸۰؟-۱۲۵۵ قمری
‘ofkāvī, xezr ebn-e šelāl (1767-1839)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة = شرح لمعه؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
شرح مزجی و استدلالی مفصلی است بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی. مؤلف در پایان کتاب الطهارة داستان خوابی را که برخی از علما درباره کتاب وی دیده‌اند، نقل می‌نماید. این کتاب در چندین جلد بزرگ تنظیم گردیده و در رمضان ۱۲۲۹ از شرح کتاب الطهارة و از میراث در ۱۲۴۵ فراغت یافته است. به نوشته صاحب الذریعه معلوم نیست این شرح را پس از میراث تا کجا نوشته است.
[دنا ۹۹۸۴/۲ (۱۴ نسخه)؛ الذریعه ۳: ۴۵۰-۴۵۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۴۱
آغاز: مخالفتهما لذلک و اطلاق جملة من معاقد الاجتماعات؛
انجام: و یحسن رأیه ایعید کل صلوة صلاها او صوم.
حاوی زکات و خمس؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۵۳گ، ۲۲

سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۰-۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۹۰

آغاز: ان من ترکها لابد و ان یموت علی غیر دین الاسلام و العیاذ بالله علی النفس و الأهل و الاخوان کما قد یستفاد من بعضها ان کل من ترکها کافر؛ **انجام:** مضافاً الی النصوص بالعموم والخصوص فما عن بعض الاصحاب من القول بکونه ضامناً للقرائ و الرکوع و السجود شاذ، کشذوذ ما ورد عن ...

کتاب صلاة ؛ خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین شراره، تا: ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با عبارت «بلغ» مقابله شده، دستخط آیت الله مرعشی نجفی در برگ نخست چنین آمده: «بسمه تعالی، هذا کتاب التحفة الغروی فی شرح اللمعة الدمشقیة، للعلامة الشسیخ خضر بن شلال بن حطاب آل خدام العفکاری النجفی المتوفی سنة ۱۲۵۵ القمریة، و الکتاب فی ثلاث مجلدات، و قد فرغ من هذا المجلدات سنة ۱۲۳۱ ه و النسخة هذه بخط العلامة الشیخ محسن بن حسین شرارة النجفی من اعیان الغری الشریف، ثم ان المصنف شرح المیرزا مستقلاً و سماه ابواب الجنان، و توجد فیه فوائد لاتری فی غیره من کتب المزار، حرره العبد الغریب شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی فی سنة ۱۳۴۵»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۳۶۴گ، ۳۱ سطر (۹/۵×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۳۳-۵۱۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۶

آغاز: کتاب الطهارة، الکتاب مصدر ثالث لکتب من الکتب و هو الجمع کما نقل عن جمع من المفسرین؛ **انجام:** من دون فرق بین المسلم و الکافر و الحر و العبد و الصغیر و الکبیر، فلیتأمل فیما قد ساقه الله تعالی الی عبده ...

کتاب طهارت که به روز چهارشنبه غره ماه رمضان ۱۲۲۹ به پایان رسیده و کتاب زکاة و خمس که در شب جمعه ۱۹ ذیحجه ۱۲۳۲ به اتمام رسیده؛ خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین شراره، تا: یک‌شنبه ۱۱ ذیقعده ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۶×۳۰سم [ف: ۶-۱۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹ خوئی

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثالث لکتب ... و قد عرفه شیخنا الشهد علی ما نقل عنه فی بعض فوائده بانه اسم لما یجمع المسائل المتحده بالجنس المختلفة بالنوع و فرق بینه و بین المقصد و الفصل ... و جعل الباب هر ادفا للمقصد ... و جعل الفصل و المطلب بمعنی واحد و هی المایز بین المسائل المتحدة فی النصف المختلفه فی الشخص؛ **انجام:** وجوب البذل فی کل واحد منها لصاحبه فتامل ... و نسئله ان یعصمنا من الخطا.. و یرزقنا اتمام هذا الشرح المستطاب. و کان ذلک فی یوم الاربعاء غرة شهر رمضان المبارک فی السنه التاسعه من العشر الثالث من المائه الثالثه من الالف الثانی ... و هو الیوم الذی وقع فیه الابتداء بالصلوة ... و قد اخبرنی بعضی اخوانی العلماء بعدان کتب بعض هذا الکتاب ان مولانا ... و الحمد لله اولا و آخرا و قد تشرف قلم الخاطی ابنراهیم بن المرحوم ملا مهدی ... و اخراجه الی البیاض ... و کان الفراغ ... فی الیوم الثامن و عشرین من شعبان المبارک فی سنه ۱۲۳۳.

جلد اول، کتاب الطهاره؛ کا: ابراهیم پسر ملا مهدی، تا: ۱۲۳۳ق؛ از روی نسخه اصل، مؤلف در پایان این جلد پس از ذکر تاریخ فراغت از تألیف، دو رؤیا درباره این کتاب از دو تن از علما که این کتاب را پاکنویس می‌کرده‌اند و حضرت مولی علی (ع) را به خواب دیده اند نقل کرده (مؤلف شبیه این رؤیا را در ذیل همه مجلدات و بنوشته ذریعه در پایان کتاب المیراث نیز آورده)؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۰۲ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۷-۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲ خوئی

آغاز: کتاب الصوم الذی ستعرف معناه لغه و عرفا.. مشتمل علی بحر علم لا ینزف و مشکل لولا محمد و اهل بیته ما کان یعرف ... لذا کان المناسب تصدیر مسائله بمقدمه مشتمل علی جم المطالب ... منها انه من اشرف الطاعات.؛ **انجام:** و منها انه لو نذر الاعتکاف احد الشخصین الذین علی حقو واحد کان واجبامع الامکان و لو بالمهایات و نحوها فلیتامل قد ساقه الله تعالی ... فاعطانی بعد ان نظر الیه بعین الرضا اشیاء نفسیه منها قلم لم یر الرائون مثله فکتبت به معظم الطهارة یتلوه من الجزئ الثامن المشتمل علی جمله من فصول کتاب الحج ... و قد حملنا علی الابطاء فی بیاض هذا الاملاء کثرة الصواد و دواعی الفساد المؤدیه الی اراقه الدماء ... و وقع الفراغ یوم الخمسی خامس و عشری ذی العقده سنه اربع و ثلثین بعد الف و ماتین من الهجرة.

خط: نسخ، کا: حسن قفطانی، تا: ۲۵ ذیقعده ۱۲۳۴ق؛ از روی نسخه اصل، مؤلف خود در ۱۹ جمادی الثانی همین سال از تألیف آن فراغت یافته و همان رؤیای قلم را نقل کرده، در آن آمده: «قد تم مقابلته علی نسخه الاصل مع المصنف حرسه الله بحسب الجهد و الطاقه»، خط مصنف بر پشت نخستین برگ دیده می‌شود، مصحح؛ کاغذ: فرنگی ضخیم نخودی، جلد: تیماج قرمز، ۴۳۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۴۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۸۹-۳۳/۳۹

آغاز: بسمله الکتاب مصدرثالث لکتب من الکتب وهو الجمع کما نقل عن جمع من المفسرین ان المراد بقوله تعالی اولئک کتب فی قلوبهم الایمان ... الطهارة مصدر طهربضم العین وفتحها و الاسم الطهر بالضم وهی لغة النظافة والنزاهة من الاوساخ و الادناس الظاهریة و یحتمل شمولها للباطنیة کما قال الله تعالی؛ **انجام:** الی غیر ذلک من الاطیاف التی تنبئی عن تمام التوفیق من رب العالمین و تزید فی شوق الناظرین الراغبین و الحمدلله اولاً و آخراً و قد تشرف قلم الخاطی ...

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ محمدحسین شراره عاملی، تا: شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۱گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲-۷۷۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰ خوئی

آغاز: المفسر بالدعاء و الرحمة و الاستغفار ... المعلوم کون الحقیقه منها الاول شوع الاستعمال فیه لغة و عرفا و لزوم خلافه الاشتراک اللفظی و المعنوی؛ **انجام:** پایان: و منها ما قدمر فی خلال المباحث من الاحکام ... مما قد اغفله المصنف و هو کثیر.. و نسئله ان یعصمنا من الخطاء ... و یرزقنا اتمام هذا الشرح ... و الحمد لله اولا و آخراً و ظاهرا و باطنا ... و قد فرغ من نقله الی البیاض محمد صالح بن السید قاسم الحسینی الاعرجی ... سنه ماتین و اخمس و اثلثین بعد الالف.

کتاب صلوة = جلد دوم ؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح پسر سید قاسم حسینی اعرجی، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نوشته‌هایی از عبدالله نجل آغا و محمد بن جعفر سلطان العلما؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۷-۳۸]

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳ خوئی**

آغاز: و تکثرت به الانهار و استمرت علیه السیرة و قامت علیه الضرورة و منها استحباب الوصیه ... و منها الغسل؛ **انجام:** اوفی صحه و لم بعد الیه فتد بر فیما قد ساقه الله الی عبده الجانی خضر ... بتمام الفصل الثالث المشتمل علی المواقیت وافق الفراغ بیاضه یوم الخمیس غرة ذی الحجه ختام عام الفراغ من هذا الاملاء الشریف ... اسئل الله ان یمد فی عمری لنقل ما یخط القلم المرتضوی.

فصول سته کتاب الحج در ۶ بخش آمده و این نسخه نخستین بخش و شامل ۳ فصل است مؤلف در ذیقعده ۱۲۳۶ از تألیف آن فراغت یافته و همان رؤیا را در آخر آن نوشته؛ خط: نسخ، کا: حسن قفطانی، تا: ذیحجه ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج قرمز، ۳۳۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۴۱]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴ خوئی**

آغاز: الفصل الرابع من الفصول المشار الیها سابقا فی افعال العمرة المطلقة و هی الاحرام و الطواف و السعی و التقصیر؛ **انجام:** و الجزء الاول من الحج و الثانی ... آخر صفر المظفر من عام ۱۲۳۸ و هو الیوم الذی وقع الابتداء ... بالجزء الثالث من کتاب الحج.. و قد وقع الفراغ من اخراجه الی البیاض ... من عام فراغ قلم المصنف سلمه الله و ارجوه من الله التوفیق لاخراج ما یخط.

دومین بخش کتاب حج و مجلد پنجم یا جزء نهم، این بخش را مؤلف در جمعه آخر صفر ۱۲۳۸ به پایان آورده و نیز در همین روز تألیف قسمت سوم کتاب الحج را آغاز کرده؛ بی کا، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۴۲ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۱۰۵سم [ف: ۷-۴۱]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵ خوئی**

آغاز: الفصل الخامس من الفصول المشار الیها فی صدر الکتاب؛ **انجام:** فلم یتکلم احد فکان هو الراد علی نفسه فقال ذلک بین الرکن الاسود الی باب الکعبه (جمله اخیر را ده صفحه بعد است که در نسخه نیست).

قسمت سوم از کتاب الحج در این جلد فصل ۵ و ۶ از فصول کتاب الحج است؛ خط: نسخ، کا: حسن قفطانی، بی‌تا؛ در پایان فصل ۵ (ص ...) مصنف از واقعه شمرد و ز کرد که در نجف (در رمضان ۱۲۴۰) رخ داد و به پیروزی طایفه شمرد انجامید یاد کرده و رؤیای «قلم» در پایان هر دو فصل آورده پس از پایان کتاب الحج در ذیل عنوان «تتمه فضائل مکه و دیگر مشاهد مشرفه و برخی از زیارات و ادعیه» آورده اما در این نسخه از این تتمه بیش از چند سطر وجود ندارد و بقیه آن افتاده. این نسخه تاریخ کتابت ندارد اما تاریخ پایان تألیف این جلد ۹ جمادی الاول ۱۲۵۲ است؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج قرمز، ۴۸۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷-۴۲]

۱۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۳**

جزء اول از کتاب صلاة تا احکام اذان و اقامه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۳۹ق؛ مهر: «الواثق بالله الغنی احمد الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۳۰۶]

۱۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰**

آغاز: بسمله. کتاب الطهارة و هی لغة النظافة و النزاهة من الادناس؛ **انجام:** یوسم بمعجز الشیعه و حافظ الشریعة و الحمدلله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً.

از ابتدای طهارت تا انتهای صلات؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم خلیل، تا: ۱۲۴۴ق؛ واقف: حاج احمد آقا فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۷۲]

۱۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۹۸/۱**

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثالث لکتب من الکتب و هو الجمع کما نقل؛ **انجام:** (مجلد اول): مضافاً الی ما و رد فی خصوص الاول و الحمدلله رب العالمین، تم المجلد الاول من تحفة الغروية. (مجلد دوم) (ناتمام): ممنوعة: حیث لا یتعص الیقین الا بمثله و قواعد اهل الطلب ...

جلد اول و بخشی از جلد دوم در طهارت؛ خط: نسخ، کا: نعمت حویزی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۱۵۶گ (۱پ-۱۵۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۱۵۹]

۱۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱ خوئی**

آغاز: آغاز کتاب زکوة: کتاب الزکوة المفسر لغة بالطهارة الزیادة و النمو و شرعاً بصدقه ...

آغاز خمس. کتاب الخمس الذی لا ریب انه فی الاصل اسم لحصة من العدد ... ثم نقل فی لسان الشرع الی حق معلوم قد اختلفوا فی تعریفه علی انحاء قد لا یسلم شی منها فی طرده او عکسه. و انکان الاقرب من تعاریفه انه حق مالی فرضه المالک الاصلی فی مال مخصوص له و لبنی هاشم عوض اکرامه تعالی ایاهم بمنع الصدقه و الاوساخ و اظهار السلطنتهم و مزید فضلهم

على كافة المكلفين؛ **انجام:** پایان زکوة: و المسائل التی ترد علیک بادنی مراجعه فتدبر ... هما قد ساقه الله الی عبیده الجانی خضر الجانی خضر بن المرحوم شلال ... و هو الیوم الذی وقع فیه بحمد الله الابتداء بالجزء السابع المشتل علی کتاب الصوم ... فرغت من بیاضه ضحی یوم الخمسی السابع عشر من الشهر الشریف الذی انتهی فیه قلم التألیف. پایان: من دون فرق بین المسلم و الکافر و الحو و العبد و الصغیر و الکبیر فلیتامل فیما قد سافه الله الی عبده الجانی خضر ... ذی الحجه من ثانی سنة من العشر الرابع من ثالثه ثانی الالفین ... و کان الفراغ من اخراجه الی البیاض یوم الثلثاء منتصف محرم الحرام التالی لما انتهی فیه قلم التألیف الشریف و صلی الله علی محمد و آله.

کتاب زکوة و کتاب خمس؛ خط: نسخ تحریری، کا: حسن قفطانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کتاب الزکوة در ص ... پایان یافته و کتاب الخمس پس از آن آغاز گشته و این ترتیب بر خلاف ترتیب تألیف و کتابت است زیرا کتاب الخمس در ذیحجه ۱۲۳۲ تألیف شده و در نیمه محرم همین سال کار پاکنویس کردن آن پایان یافته و کتاب الزکوة که در ربیع الاول ۱۲۳۲ آغاز شده در رمضان ۱۲۳۳ پایان یافته و در ۱۹ همین ماه رونویس آن از مسوده انجام شده، علاوه بر اینکه مؤلف در پایان کتاب زکوة گوید «پس از فراغت از این کتاب در همین تاریخ به تألیف کتاب الصوم پرداختم» و شگفت آن است که در کتاب الخمس هیچگونه اشارتی به کتاب الزکوة نکرده. مؤلف در پایان کتاب الزکوة، رؤیائی را که در پایان بیشتر مجلدات این کتاب آورده نقل کرده و سپس گوید: من کراسه‌های کتاب طهارت و صلوة و ۵ کراسه از زکوة را که بهمان قلم اعطائی حضرت مولی (ع) (در رؤیا) نوشته بودم به برادر و نور چشم دانشمند و پرهیزکارم که در پا کنویس کردن این کراسه‌ها مرا یاری می‌کند دادم و او شبی اظهار کرد، که کراسه‌های کتاب زکوه بر خلاف کتاب طهارت و صلوة خالی از تحقیق است و من گفتم این به سبب گرفتاری‌های بسیار و سفری است که در وقفت تألیف کتاب الزکاة پیش آمده اما دوست من همان شب دو خواب کراسه‌های زکوة را دید که بالای هر یک از آنها این عبارت به خط من نوشته «صح ما قید لدی المفتقر» و زیر آن مهری ناآشنا نهاده شده. بر پشت نخستین برگ حسن قفطانی کاتب نسخه عین این داستان را از زبان خود نقل کرده است. روی یک برگ اضافی اول نسخه، مؤلف چند فقره نوشته دارد و زیر آنها نام خود را نوشته؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۵۶۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۳۸]

← تحفة الغری > فرحة الغری بصرحة الغری
← تحفة الغری > مجموعه

● **تحفة الغری** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul ġurā

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری
tabātabā'ī borūjerdī, mohammad ebn-e 'abd-ol-karīm (-18c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۷ رمضان ۱۱۲۶ق؛ محل تألیف: اصفهان و نجف

رساله‌ای استدلالی در معنی ایمان و حقیقت آن در یک «مقدمه»، و سه «مقاله» و یک «خاتمه»: المقدمة: ففی بیان حقیقة الإیمان و الإسلام و الکفر عند أهل اللغة؛ مقاله ۱. بیان حقیقة الإیمان شرعاً؛ مقاله ۲. تحقیق معنی الإسلام؛ مقاله ۳. تحقیق معنیالکفر شرعاً؛ الخاتمة: ففی بیان الفرق الأربع التی اشیر إلیها فی الروایات.

آغاز: الحمد لله الذی أرشدنا إلی معالم الدین بمنتهی نهایة الأعلام فأعطانا ... و بعد فإنی لما عثرت علی اختلاف الأقول فی حقیقة الإیمان مع الإتقان ...

انجام: کما أشرنا إلیه و لعله تحقیقی أنیق یلیق بالضبط و الحفظ فتأل و هذا آخر ما أردنا ایراده ... آله الذین أذهب عنهم الرجس و طهرهم تطهیراً

[الذریعه ۴۵۹/۳؛ دانشمندان بروجرد: ۱۲۷-۱۵۴؛ دنا ۹۸۴/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۹۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی با نشان «ن منه عفی طاب ثراه» که از سوی خود مؤلف نقل گردیده است، از روی نسخه اصل به خط مؤلف [به درخواست] حفید مؤلف «آیت الله میرزا محمود طباطبایی بروجردی»، استنساخ شده؛ تملک: حفید مؤلف «آیت الله میرزا محمود طباطبایی [بروجردی] صاحب کتاب المواهب السنیة با مهر «العبد محمود الطباطبائی» (بیضی)، «محمد طباطبایی» در سال ۱۳۰۵ق (احتمالاً یکی از فرزندان «آیت الله میرزا محمود طباطبایی») با مهر «محمد الطباطبایی ۱۲۷۷» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۷۲گ (۱پ-۷۲ر)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۹۶۶]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: موسی بن محمد خوانساری، تا: ذیحجه ۱۳۲۳ق؛ مصحح، محشی با عبارت «منه ره»؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۶گ (۱۰۶-۱۸۱)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۰۷/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۴۸]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۹۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن آقا نورالدین حسینی، تا: سه‌شنبه ۶ ربیع الثانی ۱۳۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۴]

● **تحفة الغری** / حدیث / عربی
tuḥfat-ul ġurā
تبریزی، عبدالله بن محمد قلی، ق۱۳ قمری
tabrīzī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad qolī (-19c)
وابسته به: جواهر الغوالی فی شرح عوالی اللآلی = مدینة الحدیث؛ جزایری، نعمت الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲ق)
محل تألیف: نجف اشرف
مؤلف پس از آنکه وارد نجف اشرف گردیده درآن شهر کتاب «جواهر الغوالی فی شرح عوالی اللالی» سید نعمت الله جزایری را مطالعه و احادیثی را از آن انتخاب و در رساله حاضر برای سهولت حفظ درج نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۹۹/۱-۲۴/۹۹
آغاز: الحمدلله الذی رجح مداد العلماء علی دماء الشهداء المجاهدین وجعل اجنحة ملائکته وطاء للعالمین والمتعلمین؛
انجام: دیار عفاها جور کل منابذ ×× ولم تعف بالایام والسنوات / و دار لعبد الله والفضل صنوه ×× سلیل رسول الله ذی الدعوات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ محرم ۱۲۴۷ق؛ افتادگی: انجام؛ در پایان این رساله وبای ۱۲۴۶ در بغداد و کرمانشاه و درگذشت عده زیادی از علما در اثر آن ثبت شده؛ جلد: مقوای سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۷۶]

● **تحفة الغری** / اصول فقه / عربی
tuḥfat-ul ġurā
بروجردی، محمد تقی بن عبدالکریم، ق۱۴ قمری
borūjerdī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-ol-karīm (-20c)
کتابی استدلالی و مفصل می‌باشد گویا در چهار جلد، جلدی از آن شامل مباحث قطع تا قاعده نفی ضرر می‌باشد و مبحث اخیر به تاریخ سوم ماه رجب ۱۳۵۲ به پایان رسیده است و جلد دیگر مشتمل بر مباحث استصحاب و تعادل و ترجیح و اجتهاد و تقلید و مبحث آخر روز سه‌شنبه چهارم صفر ۱۳۶۰ به پایان رسیده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۸۴
جلد اول، مباحث عقلیه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۶۵گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۸۵
جلد دوم ادله عقلیه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۲۷گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۸]

← تحفة الغریب بشرح مغنی اللبیب ← تحفة الغریب فی الکلام علی مغنی اللبیب

● **تحفة الغریب فی الکلام علی مغنی اللبیب = تحفة الغریب بشرح مغنی اللبیب = شرح مغنی اللبیب** / نحو / عربی
tuḥfat-ul ġarīb fi-l kalām ʻalā muġni-l labīb = tuḥfat-ul ġarīb bi- š.-i muġni-l labīb = š.-i muġni-l labīb
ابن دمامینی، محمد بن ابی بکر، ۷۶۳-۸۲۷ ؟ قمری
ebn-e damāmīnī, mohammad ebn-e abī bakr (1362-1424)
وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)
اهداء به: ناصرالدین ابوالفتح احمد شاه بن محمد شاه بن مظفر شاه (از سلاطین هند)
تاریخ تألیف: ۸۲۰ق؛ محل تألیف: نهر واله گجرات هند
مؤلف کشف الظنون در ذیل معرفی کتاب مغنی گوید: دمامینی بدرالدین محمد بن ابی‌بکر شرحی بر «مغنی اللبیب» در مصر تألیف نمود و چون به هند رفت درآنجا نیز شرحی بزرگ‌تر از شرح پیشین بر این کتاب نگاشت و به سال ۸۱۸ از آن فراغت یافت و پس از آن به شرحی مزجی بر مغنی اشتغال یافت و تا حرف الفاء آن تألیف گردید ولی به آخر نرسید و اگر تمام آن از قلم وی بیرون آمده بود بهترین شروح بود. این شرح بسیار مشهور است و آن را بر سایر شروح آن را ترجیح می‌دهند و این همان است که مؤلف در هندوستان به تألیف آن مبادرت نموده است و شمنی در مقدمه شرح خویش ازآن تجلیل نموده و در حدود ۳۲۰۰۰ بیت کتابت دارد.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی منح من لسان العرب الایادی الحسنه و جعله کنز الفصاحة فهو مغنی اللبیب عما سواه من الالسنة ... فیقول العبد الفقیر الی الله الغنی ... عامله الله بلطفه الخفی و اجراه علی عواید بره الخفی ... اما بعد حمد الله الی آخره الحمد هو الثناء باللسان علی قصد التعظیم
انجام: ولیکن انفصالی من الکلام فی الشرح علی هذا الوجه الحسن و لنکف القلم عن شوطه ... و الصلوة علی خاتم النبیین ... محمد ص بدر التمام و مسک الختام و آله و صحبه مصابیح الظلام و التحیات الطیبات واصلة الیه و الیهم السلام.
چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۷۱ق.، وزیری بزرگ، ۳۶۲ص در هامش
[اعلام زرکلی ۲۸۲/۶؛ معجم المطبوعات العربیة ۸۸۰/۱؛ کشف الظنون ۱۷۵۲/۲-۱۷۵۳؛ ذخایر التراث العربی الاسلامی ۲۷۱/۱)؛ الاوقاف العامة موصل ۶۲/۲؛ دنا ۹۸۴/۲ (۴۰ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** یقال لان المفسر هنا انما هو المعنی التحصیل

من.
تا اواسط باب ثانی (در تفسیر جمله و اقسام و احکام آن) را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: وسط و انجام؛ واقف: میرزا رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه عطف چرم، ۱۴۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۳۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۷۴۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: برهان الدین نهش بن محمد در ۱۰۲۵ق، احمد نابلسی شافعی، سید محمد اسماعیل طباطبائی که در ۱۲۲۱ق به حسن بن شیخ علی قفطان عاریت داده؛ خط محمد شیخ علی بن جعفر بن خضر و خط محب الدین مصطفی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۱۴۶گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۳۷۴]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۵۸گ، ابعاد متن: ۱۲×۲۱، اندازه: ۱۹×۱۹سم [ف: ۱-۳۲۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۱۳

آغاز: علی المهمل و القول لایطلق علیه فکان جنسا للکلام؛ **انجام:** کذا فی القاموس و فیه ایضا البوم و البوث بضمهما.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: مقوا عطف پارچه، ۲۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۹]

۵. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تکلفت ایادیها بکف عواری الزمان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ فقط یک صفحه از این کتاب در حاشیه برگ‌های اول و دوم نسخه کتابت شده؛ ۱۶سطر [ف: ۱۰۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الادراع العس او کف الید قال المصنف الباب الثانی من الکتاب فی تفسیر الجمله

شرح باب اول؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف رستوی، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ تملک: «حسن بن محمد شاه چلبی»؛ جلد: مقوایی ابر و باد و عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۰]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول لایخفی ان نصب الوجه فی قولک زید حسن الوجه ... و عوض عن الضمیر الام لئلا یزول تعریفة ثم اضافوا الصفة الیه فحصل التخفیف بحذف الضمیر من الوجه و استتاره فی الحسن و مثل هذا فی الضارب الرجل غیر متحقق فعلم انه محمول فی الجر علی الحسن الوجه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۴۳ق؛ مصحح، مقابله شده توسط ابوالمواهب احمد بن ابی الروح عیسی الاسدی الرضوانی در اویل سال ۹۴۳ق، مصحح؛ تملک: شهاب الدین احمد حسامی شافعی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف مخ: ۱-۳۶۱]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عمر بن بهاء الدین بشیطی شافعی، تا: ۱۰۱۱ق؛ این نسخه از روی سه نسخه با کمال دقت استنساخ گردیده، مجدول، اردشیر قاجار به سال ۱۲۶۸ یادداشت نموده که این کتاب را فرمانفرما فریدون میرزا به علیقلی میرزا (اعتضاد السلطنه) داده؛ واقف: سپهسالار، کاغذ: دولت آبادی و سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۳ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۳۷۸]

۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث، کا: درویش عبدالنبی مولوی (امام جماعت تکیه علی پشابن علوان در شهر حلب)، تا: ۱۰۴۳ق، برای شیخ ابراهیم پسر شیخ صلاح الدین؛مصحح،مقابله شده؛ تملک: احمد بن حسین بن احمد شهاب سال۱۱۷۶؛از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج ضربی با ترنج، ۱۹۰گ، ۳۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۴]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۲۷

آغاز و انجام: برابر

از ابتداء شرح تا اول مبحث مسوغات ابتداء به نکره (اواسط باب چهارم مغنی)؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج، ۲۲۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۷۸]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۲۸۴ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۷۸]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۹۶

دیباچه را ندارد و پایان نیز افتاده است و تا مسئله حذف و تقدیر اسم فاعل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۲۳گ، ۲۶ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۷۴]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۵۲

خط: نسخ، کا: اسحاق بن نوروز شولستانی، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج عنابی، ۳۵۹گ، ۳۳ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۴-۱۳۷۸]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۱

نیمه اول حاشیه یا شرح مفردات کتاب مغنی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد بن علی بن حیدر حسینی، محمد

مهدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۳۷ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۴۸۴]

۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۵۵

آغاز: الحمدلله الذی لاافتقار [له] الی مغن سواه؛ **انجام:** فلیتامل ذلک فانه حسن و لم ارمن ذکره و تعقب الشیخ ابوحیان علی الرفع فی قوله او مرفوع

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۱۸۴گ، ۳۷ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۱-۷۵]

۱۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۸۵

بی کا،تا:۱۱۰۳ق؛ با نسخه اصل مقابله گردیده [اوراق عتیق: ۱-۲۴۲]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ابوالحسن: فسرته العرب الی حوذه النخل و جعلوا لا حشوا، اقول: اذا صرح العرب بهذا التفسیر کما هو ظاهر نقل هذا الامام الموثوق به، طاح القول بکونها نافیة علی تخریج غیره. و الله تعالی اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: شیخ خلیفه بن یوسف نجفی، تا: ۱۱۰۹ق؛ مهر: «عبده سید محمد طباطبائی»، «ابن محمد علی ...»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۵گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۱۳-۲۴۸]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۲

آغاز: و الارجاء النواحی و القواعد جمع قاعده و هی حکم کلی ینطبق علی جمیع جزئیاته لیتعرف احکامها منه؛ **انجام:** انما اراد اصلا لا اتباعا، لان الحرف لایلیق به التصریف. الاتری انه لا یجوز فی ثم العاطفه.

شرح باب اول در تفسیر مفردات (تا حرف النون المفرده) را دربر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سیاه با ترنج و سرترنج، ۲۳۶گ، ۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۱۸۷]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۲۰

بی کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد امین احمد بن علی بن عبدالحسین حارثی منصوری جزایری، تا: صفر ۱۱۸۳ق، جا: کربلا، صحن امام حسین علیه السلام؛ تملک: محمدتقی بن بیان الملک آشتیانی قمی با مهر «محمدتقی بن محمدرضا» (بیضی) و مهر «جهان روشن شداز دین محمد ۱۰۵۱» (مربع)، محمد امین بن احمد بن علی جزایری منصوری حارثی؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۲۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۶۱]

۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۶۶

آغاز: بسمله و به ثقتی مسوغات الابتداء بالنکره لم یقول المتقدمون فی ضابط ذلک الا علی حصول الفایدة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: مسیح بن ابو الهادی، تا: ۱۱۹۳ق؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۱۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۸۷]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۵۳

آغاز: ما حول الاسنان من اللحم و اصلها لتی و الهاء عوض من الیاء و الجمع لثان؛ **انجام:** و قوله و استجاب راجع الی قولکم سمع الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: محمد جلال طیبات؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۱۰۵]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** هل ذلک معروف یقال ارض الرجل و ارض الجرع و اسناد الحقیقی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه، ۲۳۸گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۲-۳۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۸۶

آغاز: من القول و من جمعه علی اقیال فهو من قولهم یقل ایاه اذا تبعه فی النسیه کما سمی؛ **انجام:** یوجب انتفاء الملزوم من غیر عکس لجواز ان یکون اللازم اعم قال و انا اقول منشأ ...

از اوایل کتاب تا اوایل «جزء الثانی من الاجزاء الثلاثة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج کرم قهوه‌ای، ۵۰۰ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۴۵-۲۰۵]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۲ کر

آغاز: [الباب الأول حرف الباء] ... ینفطر به أو هو علی إرادة النسب أی ذات انفطر کما تقول ... و قوله أدب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ با نشان بلاغ؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲۷۴گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲/۴۰-۳۲۰]

۲۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۶۸

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، عطف تیماج قرمز.، ۱۸۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۰]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۵۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سید محمد علی حسینی زیارتی ـ قم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۵۶ص [عکسی ف: ۳-۱۸۵]

۲۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷۴۶

خط:نسخ، کا: علی میرزا فتح آبادی فرزند علی جان، تا: آخر ربیع الاول ۱۲۲۲ق؛ ۱۴۵گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]

۲۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان شرطها ان یکون الکلام الذی قبلها یتضمن بمفهوم الخطاب نفی ما بعدها، و ذکره الا بدی فی شرح الجزولیه.
تا قسمتی از بحث لا و در لاحول و لاقوة الا بالله پنج وجه معروف را ذکر کرده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زکی بن محمد رضی موسوی شوشتری مسکن و جزائری اصل، تا: شعبان ۱۲۳۳ق؛ ۱۲۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۱-۱۵۷]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۱۲

خط: نسخ، کا: سید حسن بن سید محمد، تا: ۱۱ شوال ۱۲۵۲ق، برای ملاحسن بن حاج محمد ابراهیم یزدی؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۳۴۸گ، ۲۵ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۷۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۳۱۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۴۱]

۳۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۲۶۴

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزا ابوالحسن موسوی قزوینی، تا: ۳ ربیع الاول ۱۲۵۷ق؛ تاریخ وقف: ۱۳۸۸؛ جلد: تیماج سبز، ۳۲۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۱۰]

۳۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۸۴

شرح باب الجمل است و کتاب در سه جلد باید باشد در آن از حواشی مولانا معین الدین که در هند مشهور است یاد شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۶۴ق [ف: ۳-۹۴]

۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ملا محمد صالح کاشانی، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۶۵ق؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوایی روکش پارچه آبی، ۲۱۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۸۸]

۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۵۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه شوال ۱۲۶۵ق؛ اهدایی: محمد جواد علمیه است؛ جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۵۶گ، ۲۹ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۹۹۸]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ فاقد خطبه و دیباچه ابتدا؛ مجدول، مذهب، دارای کمند؛ واقف: میرزا رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: تیماج زرشکی، ۲۴۹گ، ۲۷ سطر(۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۲×۲۵سم [ف: ۱۲-۳۸]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۸۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد علی، تا: یک‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز با ترنج و سرترنج، ۲۹۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۵]

۳۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۱

آغاز: قوله لا ترکنی فیهم شطراً، هو رجز لا یعرف قائلها و الشطر البعید الغریب و ذکر اقرصی فی تخریجه و جهاً آخر

قسمت‌هایی است از حاشیه دمامینی که از روی نسخه چاپی استنساخ شده؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۳ر-۲۲ر)، ابعاد متن: ۷/۵×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۵۲]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۹. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۷۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج حنایی، ۲۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [نشریه: ۳-۱۵۹]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ذراع العنس او کف البدا ... تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۷۶-۵۲/۱۱۶

آغاز: لا ثابتة، لا حادثة ... تصنیف الشی جعله اصنافاً

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲-۷۷۷]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تخریج غیره و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: اصفهانی آهار شده، جلد: تیماج مشکی،۱۴۶گ،۲۲سطر(۸/۵×۱۵)،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۲۶]

۴۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذه القراء ة الشاذه الشاذه یمکن تخریبها ایضا ... و هی وصلتها فی محل خفض عطفاً علی الحق والمعنی بل نقذف بالحق ای ندفعه ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ یادداشتی از علی بلاغی نجفی: «قد تشرفت بنظری لهذین الکتابین المسمین بالشیخ الرضی و البدر الدمامینی»، یادداشت مطالعه چند نفر از جمله محسن بن شیخ یونس؛ تملک: میرزای شیرازی؛ جلد: مقوا زرد عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۰۶]

● التحفة الغریب لتقریب آیات مغنی اللبیب الی فهم کل ادیب اریب / علوم قرآن / عربی

at-tuḥfat-ul ġarīb li-taqrīb-i āyāt-i muġni-l labīb ilā fahm-i kull-i adīb-in arīb

بافقی، حسین بن علی، ق۱۳ قمری

bāfqī, hoseyn ebn-e ʻalī (-19c)

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۹ق

آیاتی که به عنوان شاهد مثال درکتاب «مغنی اللبیب» آمده را در این کتاب شرح و تفسیر نموده و به نکات ادبی به‌کار رفته در آیات اشاره کرده با عناوینی چون: «اللغة، الاعراب، المعنی،

القرائة، فرائد ...». مؤلف این کتاب را به درخواست یکی از دوستانش نگاشته و به نام خود و کتاب در آغاز تصریح کرده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۹/۲-۱۰/۱۱۹

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انزل الفرقان و لم یکن له نظیر و الصلوة علی محمد ارسله بالحق و هو للعالمین بشیر و نذیر و علی آله و اصحابه الذین هم للخلق سراج منیر و بعد فیقول ... ابن علی حسین البافقی الیزدی ... التمس منی بعض الاخلاء ... ان اکتب لمغنی اللبیب عن کتب الاعاریب لابن هشام الانصاری ما یفسر به عن وجوه آیاته استارها؛ **انجام:** قوله اذقال یعنی ابراهیم لابیه و قومه یعنی حین راهم یعبدون الاصنام من دون الله ... فماظنکم برب العالمین ای ما ذا یفعل بکم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۷]

● **تحفة الغزاة** / تاریخ / ترکی

tohfat-ol quzāt

حمدی، احمد، -۹۰۹؟ قمری

hamdī, ahmad (-1504)

اهداء به: سلطان سلیمان خان بن سلطان ابراهیم خان

کتابی است در تاریخ جنگ‌های سلاطین عثمانی در سه «باب» و هر باب شامل چند «فصل»: باب ۱. غزا و جهاد و فضایل شهادت و شرایط نصرت و دلایل هزیمت؛ ۲. فتح قاهره توسط سلطان سلیم خان بن سلطان بایزید؛ ۳. ادامه فتح قاهره توسط سلطان محمدخان. از حمدالله احمد متخلص به حمدی (۹۰۹ق) دو منظومه لیلی و مجنون و یوسف و زلیخا به ترکی در فهرس مخطوطات الترکیة العثمانیة (مصر) معرفی شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲-۶/۱۲۲

آغاز: حضرت قهار ذوالجلال و قادر لایزال جلت عظمته که وظایف لطایف شکر بی قیاسی بحکم لئن شکرتم لازیدنکم جمیع انس وجانه باعث ازدیاد نعم جلیله اولوب بالغدو و الاصال؛ **انجام:** قلم کرمله عینی غیب ایده لر. بیت: چونکه بدین پایه رساند کلام ×× به که کنم ختم سخن والسلام. الحمدلله حمداً کثیراً علی الاتمام و علی الرسول افضل الصلوة و السلام و علی آله و اصحابه العظام و من تابعهم فی الاسلام تمت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ با سرلوح، با کتیبه، مجدول مذهب ؛ تملک: احمد صفی الدین اسکلبی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۰۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۷۷۸]

● **تحفة الغیاثیة** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul ġīyāṯīyya

خلخالی، سعید بن محمد

xalxālī ،sa‘īd ebn-e mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۳۴

آغاز: بسمله. و بعد فیقول الفقیر المستعین؛ **انجام:** فی اکثر منها اکثر مما فی الاولی فستبع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا با عطف تیماج، ۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [رایانه]

● **تحفه فتحیه = تفسیر اکبری** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfe-ye fathīye = tafsīr-e akbarī

علامی، ابوالفضل بن مبارک، ۹۵۸؟-۱۰۱۱؟ قمری

‘allāmī, ab-ol-fazl ebn-e mobārak (1551-1603)

اهدا به: اکبر شاه هندی

پس از آنکه اکبر شاه پادشاه هند صلح کل را پیشنهاد و تأسیس کرد، مؤلف این کتاب نیز این اثر را تألیف می‌کند که حاوی کلمات و اندرزهای صوفیان می‌باشد. مؤلف آن می‌گوید: «آداب المریدین» شرف الدین منیری را خواندم و سپس طبقات الصوفیه عبدالرحمن سلمی را و بعد به این کتاب پرداختم و چون آن را فراهم آوردم به خدمت اکبر شاه عرضه داشتم. در این کتاب از دیباچه کچکول جای به جای کلامی به میان می‌آید. همچنین در آن اسماء تعدادی از صوفیان نیز به چشم می‌خورد. (عبدالله انوار)

آغاز: یا فاتح ابواب علوم و حکم ×× یا رافع اعلام ایادی و نعم ... بحمدك یا ارسل الی الخلق رسولا امینا ... و بعد فهذه تحفة و هدية اقبالية بمنزلة الدعا من ... ابوالفضل بن شیخ مبارک. آن چشم دارم از نظر بنده پرورت ×× کز عین التفات برین تحفه بنگری / تفسیر دلکشی است موشح بنام شاه ×× تاریخ و نام او شده تفسیر اکبری ...

انجام: هنر تابد از مردم گوهری ×× چون نور از مه و تابش از مشتری

[دنا ۹۸۶/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ پیشانی مذهب، مجدول به طلا؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: روغنی گل و بوته، ۱۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۵۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جا: محتملاً هندوستان؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۱۳ سطر (۷×۱۳)،

اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۶]

● **التحفة الفتحية** / شرح حديث / فارسی
at-tohfat-ol fathīya
حسینی اصفهانی، عبدالعظیم بن علیرضا، ق۱۳ قمری
hoseynī esfahānī, ʻabd-ol-ʻazīm ebn-e ʻalī-rezā (-19c)
اهدا به: فتح علی شاه و عباس میرزا
تاریخ تألیف: ۱۷ رمضان ۱۲۱۷ق
شرح نسبتاً مفصلی است بر چهل حدیث از ائمه (ع) با استشهاد به اشعاری عربی و فارسی از مؤلف مناسب با موضوعات.
[دنا ۹۸۶/۲؛ الکرام البررة ۷۴۱؛ تراجم الرجال ۶۹/۲]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۴
آغاز: الحمد لله مالك الملك مؤتی الملك من یشاء و نازعه ممن یشاء من العالمین معز من یشاء و مذل من یشاء بیده الخیر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۷ رمضان ۱۲۱۷ق؛ مصحح، دارای سرلوح زرین، مجدول؛ جلد: روغنی گل و بوته دار زرین، ۱۸۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۹۹]
اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۸۸۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۵۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۱]

● **تحفة الفتی فی تفسیر سورة «هل اتی» = تفسیر سورة الانسان من مطلع العرفان = تفسیر سورة هل اتی** / تفسیر / عربی
tuḥfat-ul fatā fī tafsīr-i sūrat-i «hal atā» = tafsīr-u sūrat-il insān min maṭla'-il ʻirfān
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، -۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1542)
تفسیر سوره مبارکه «انسان» است که مؤلف در این مختصر، چکیده اقوال مفسران را آورده و آن‌گاه فوائدی بر آن افزوده و آن را به بیست و شش «فصل»، ترتیب داده و نام هر فصل را «مشرق» نهاده است.
آغاز: احمدالله علی جمیل سلطانه و اشکره علی جزیل احسانه و اصلی علی جمیع انبیائه و خلانه سیما محمد و آله و اخوانه
انجام: و هب له، من بدنك رحمة و هییء له من امره رشدا، تم الکتاب بعون الملك الوهاب و الیه المرجع و المآب
چاپ: تحقیق پروین بهار زاده، نشر میراث مکتوب، تهران، ۱۳۸۱، همراه با ترجمه فارسی؛ به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۱ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)
[دنا ۹۸۶/۲؛ الذریعة ۳۴۴/۴ و ۲۹۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن علی، جبائی، تا: شنبه ۲۰ ربیع الاول ۹۵۷ق، جا: شیراز، مدرسه غیاثیه منصوریه؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی،۳۵گ(۱-۳۵)،۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۲۸-۳۶۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۲۴/۲
آغاز و انجام: برابر
کاتب: اسماعیل بن حاجی ملا خداداد، تا: ۶ محرم ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: نو، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۹۳]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۵۸/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۲۳۹پ-۲۷۴ر)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۸۷]
۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۹۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۴۳۹]

● **تحفة الفحول فی شرح الفصول** / کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ul fuḥūl fī š.-il fuṣūl
خواجگی شیرازی، محمد بن احمد، ق۱۰ قمری
xājagī-ye šīrāzī, mohammad ebn-e ahmad (-16c)
وابسته به: الفصول النصیریة فی الاصول الدینیة = فصول اعتقادی = فصول العقائد = اصول الدین = الفصول فی الاصول نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
تاریخ تألیف: ۹۵۳ق؛ محل تألیف: کلکنده دکن هند
شرحی است مزجی و مفصل بر فصول خواجه نصیرالدین طوسی. در نسخه نامی از شارح نیست. گمان می‌رود شارح محمد بن احمد خواجکی شیخ شیراز باشد. وی دو شرح بر فصول دارد یکی به فارسی و دیگری به عربی و هر دو را در دکن هند به یک سال نوشته است و این شرح عربی اوست که شرحی مفصل و استدلالی است و تلاش کرده حقانیت مکاتیب کلامی را اثبات و مشکلات الفاظ را حل کند. شرح فارسی او اخیراً چاپ شده است.
آغاز: کلام الاصول و اصول الکلام حمد الله ذوالجلال و الاکرام الذی تحیر فی جلال ذاته و کمال صفاته العقول و الافهام
انجام: الناجین من البین بحق محمد و علی سید الکونین صلی الله علیه و آله و سلم
[دنا۹۸۶/۲؛ احوال و آثار خواجه نصیر، مدرس رضوی، ص ۴۴۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰

آغاز: و البرهان و کاتب الرساله بل الکتاب الموسوم بالفصول فی علم الاصول؛ **انجام:** و عاشرها الرضا و هو الخروج عن رضاه الی رضی الله تم بالتسلیم الیه بالکلیه و الرضا بالقضایات لایصح الا علی احاد من الکمل

خط: نستعلیق، کا: مظفر علی، تا: رجب ۹۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مدرس رضوی احتمال می‌دهد این نسخه به خط مؤلف باشد؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ ۲۷۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۴-۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ تملک: ابوالمعالی الحلبی؛ مهر: «ابوالمعالی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۰-۳۷۱]

● **تحفة الفرس** / حیوان شناسی / فارسی

tohfat-ol faras

انصاری، حسن بن طاهر، ق۱۲ قمری

ansārī, hasan ebn-e tāher (-18c)

تاریخ تألیف: محرم ۱۱۰۳ق = سال ۳۵ جلوس عالم‌گیر (۱۰۶۸-۱۱۱۸)؛ محل تألیف: دکن هند

قاضی حسن بن خواجه طاهر بن خواجه محمد انصاری ناکپوری از پر کنه اثنهو در دکن، از متن هندی «سایوتر» (سالی هوترا)، در ده «باب»: پیدایش اسب، زاییدن مادی، علامت سعد و تاثیر آن، نحس و تاثیر آن، عمر و سال، خریدن اسب، چهار ذات، سه خاصیت، مرض اسب، علاج اسب.

[دنا ۹۸۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۸۰۳/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۲۳

آغاز: شکر مر معبود واجب الوجود را که این گنبد نیلگون بی ستون بر باد ساخته و بساط بوقلمون بر آب انداخته؛ **انجام:** نیز بدست تور چهل و پنج بیتی خواهد شد شفا شود و الله عالم بالصواب.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۶۵]

● **تحفة الفضلاء فی تراجم علماء کربلاء** / تراجم / عربی

tuḥfat-ul fuḍalā’ fī tarājim-i ‘ulamā’-i karbalā’

خرسان، طالب، ق۱۵ قمری

xarsān, tāleb (-21c)

شرح حال مختصری است از علمای کربلا به ترتیب حروف الفبا و با استفاده از کتاب‌های این فن، در برخی از ترجمه‌ها به تفصیل پرداخته و به سال ۱۴۰۸ به تألیف آن اشتغال داشته است. مؤلف در کتاب حاضر علمایی را که مدتی در کربلا جهت تحصیل اقامت داشته‌اند را نیز جزء علمای این شهر معرفی کرده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۲۲

آغاز: سید العلماء الحاج السید حسین بن ابراهیم صاحب القبة المعروفة بدهدشت ابن حسین بن زین العابدین ... الموسوی البهبهانی

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف-قم. نسخه حاضر ظاهراً پیش نویس مؤلف و ترجمه‌ها بدون تنظیم الفبائی آمده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۵؛ ۳۸۰ص [عکسی ف: ۶-۱۴۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۲۱

آغاز: باب الهمزة السید ابراهیم البهبهانی الحائری هو السید ابراهیم بن السید حسین البهبهانی الحائری ابن ابراهیم دفین دهدشت

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف-قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۳۲ص [عکسی ف: ۶-۱۴۵]

● **تحفة الفقراء** / سفرنامه / فارسی

tohfat-ol foqarā’

مشتاقی نائینی، علی بن محمد، -۱۳۲۸ قمری

moštāqī nā‘īnī, ‘alī ebn-e mohammad (-1910)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۰ق

اهداء به: مشیر الدوله

این کتاب سفرنامه او است از مشهد به نائین و از آنجا به تهران از روز یک‌شنبه ۵ جمادی الثانی ۱۳۰۰ق تا بامداد روز شنبه ۲ ذیقعده ۱۳۰۰ق و تاریخ آن ۴ ثور ۱۳۰۰ است که برابر است با نامش «تحفة الفقراء». آن را پسرش میرزا عباس خان صفاء السلطنه (۱۲۸۱-۱۳۵۸ق) در پنجاه و شش سالگی خود در شوال ۱۳۳۷ قوی ئیل (= ۱۲۹۸ش) تحریر کرده و به مشیر الدوله تقدیم داشته است. او در پایان می‌نویسد که در ۱۲۹۹ق حاج میرزا حسین خان سپهسالار اعظم فرمانروای خراسان و حاج میرزا علی نقی مشیر لشکر نایینی دائی مؤلف وزیر آن سامان شده بودند و او از آقا میرزا یوسف مستوفی الممالک صدراعظم اجازه گرفته بود که همشیره‌زاده خود را که پدرم است و از منشیان دولتی بوده است برای انشاء ایالت خراسان با خود ببرد و من هم با او بودم تا اینکه مشیر لشکر بر کنار شد و سپهسالار هم در گذشت. از صدر اعظم تلگرافی رسید که حاج میرزا محمد مجتهد نایینی نیای من خواسته است که پدرم از مشهد به سوی نایین رهسپار گردد و او را دیدار کند و سپس باید که خود را به تهران برساند. او در این سفر بود که روزنامه این مسافرت را به روش منشیانه نوشته و چنین نیامده است. محمد حسین خان اعتماد السلطنه وزیر انطباعات و اجزاء دارالتألیف کتاب‌نامه دانشوران آن را ستوده و گفته‌اند که باید سبک تاریخ‌نویسی و سفرنامه نگاری را از آن آموخت.

در آن در جایی که از یزد وصف می‌شود سرگذشت امامزاده سید جعفر و سید حسین گل سرخ و سید شمس الدین و شرح مزار تازیان و غازیان آمده، همچنین سرگذشت امام زاده نایین سید علی بن ابراهیم بن موسی (ع) در نایین و سرگذشت درویش احمد در همت آباد که خود مؤلف او را دیده است و نیز تحقیقات حاجی حسین نیتانجی و وصف آستانه قم و سرگذشت حضرت معصومه (ع) در آن هست.

آغاز: بسمله. یک‌شنبه پنجم جمادی الثانیه ۱۳۰۰ بعد از تلثیم عتبه علیه

چاپ: در فرهنگ ایران زمین، ج ۱۶، به کوشش رکن الدین همایون فرخ، ۱۳۴۸ش، صص ۹۰-۱۹۰ بچاپ رسیده است.

[دنا ۹۸۷/۲]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)؛ بی‌تا [نشریه: ۲-۶۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۳۳

آغاز: بسمله. روز یک‌شنبه پنجم شهر جمادی الثانیه سنه ۱۲۹۹ بعد از تلثیم عتبه علیه و تعظیم سده سنیه علویه وداع خاکبوس وداع آستانه مقدس رضویه؛ **انجام:** و تاریخ این روزنامه با اسم آن موافقت نمود تحفة الفقرا بقلم آمد ۱۳۰۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، کمندکشی؛ در ابتدای نسخه تقدیمه‌ای از مؤلف که نسخه را به مظفرالدین شاه قاجار تقدیم کرده، رکابه نویسی دارد؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۱-۱۳۹]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳

خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹۲ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۴]

۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۶۹-ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عصر بشرف حضور بندگان اجل اکرم آقا مدظله العالی فایز شدم (فراغت حاصل شد از تسوید این نسخه شریفه (تحفة الفقرا) که سفرنامه مرحوم والد میرزا علیخان نایینی المتخلص بالمشتاقی و الملقب بصفاء السلطنه علیه الرحمه است در صبح دوشنبه پانزدهم محرم الحرام ۱۳۴۵ مطابق سوم امرداد جلالی ۱۳۰۵ و انا اقل الناس بقائی صفای نایینی غفرالله له از این نسخه شریفه که سفرنامه مرحوم ابوی آقا میرزا علیخان صفاء السلطنه نایینی مشتاقی تخلص شاه نعمة اللهی نایب اول وزارت امور خارجه از مشهد از راه رباطات بنایین و از نایین بتهران و دارای تواریخ و جغرافیای دهات و قصبات و بلدان و حکایات شیرین است و اسم آن تحفة الفقرا است ماده تاریخ آن «مسافرت» است برای تقدیم بزم حضور شرافت و کرامت ظهورحضرت مستطاب اجل اشرف اکرم آقای میرزا علیخان هدایت مخبر السلطنة وزیر فواید عامه دامت شوکته با هزاران آشفتگی خیال و عدم فراغت بال در سن شصت و چهارم زندگانی تحریر و تقدیم شد. از مکارم اخلاق و مراسم اشفاق حضرت معظم امید قبول و عفو ازانواع ناشایستگی آن را دارم بتاریخ فوق)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی،۴۳گ، ۲۰سطر(۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۴۵]

۵. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۰۶

خط: نستعلیق، کا: فرزند مؤلف، بی تا؛ ۴۷گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: ۳۴۸]

● تحفة الفقه / فقه / عربی

tuḥfat-ul fiqh

مبارک بن عبدالحق بن نور

mobārak ebn-e ʻabd-ol-haqq ebn-e nūr

احکام فقهی را که دانستن آنها بر هر مکلفی لازم است از کتب معتبر اهل سنت چون: الهدایة، الظهیرة، الغیاثیة، السراجیة و بسیاری دیگر از تألیفات، از ابتدا تا انتها در ۱۴۴ «فصل» و «باب» و «کتاب» گردآورده اما در نقل مسائل هیچ گونه ابراز نظری ننموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲۴

آغاز: بسمله. نحمدک یا من شرح صدورنا بانوار الاسلام ... و بعد فیقول خویدم عبادالله؛ **انجام:** و عند لیث بن سعد ثلاث سنین و عند الشافعی و عند الزهری سبع سنین و اقلها ستة اشهر و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی ماشی، ۱۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۱]

● تحفة الفقیر / عروض و قافیه / فارسی

tohfat-ol faqīr

رامی، حسن بن محمد، -۷۹۵ قمری

rāmī, hasan ebn-e mohammad (-1393)

در فن عروض.

[دنا ۹۸۷/۲؛ الذریعة ۵۱۱/۹]

اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۲/۱۸

آغاز: بسمله. شکر و ثناء پادشاهی را که به دست باری مشاطه قدرت جمال نوعروس سخن را زینت داد ... غرض از این مقدمه آنکه روزی در محروسه تبریز ... این ضعیف از صاحب کمال استفسار نمود که سخن چگونه لعبتی است که از پرده غیب روشن نمی توان دید ... و هر یک از این تحف، اضعف عبادالله و احوجهم شرف بن المحمد الرامی اصلح الله شانه در جویبار روضه جان و در ریاض طبع سخن دادن شجری است با بار بسیار ... مختصر مفید اختیار کرده و «تحفة الفقیر» حقیر نام نهاده شد. قسم

اول ترصیع؛ **انجام:** و چون سلطان زاده مشایخ محبوب قلوب ومقبول سلطان، زینت فضایله بنده را به تحریر این تقریر فرمان داد از روی ارتجال طبع مبتدی استعجال کرد.. و عذر مبرهن است که: صاحب هنر نگیرد بر بی هنر بهانه ... قد تم علی ید ... ابوالقاسم کمال آزادی عفی عنهما

کا: ابوالقاسم کمال آزادی، بی‌تا؛ ۶گ (۱۷۶پ-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۳۹]

● **تحفة الفقیر** / لغت، شعر / فارسی

tohfat-ol faqīr

؟ صداقی نامی، ق۹ قمری

sedāqī nāmī (-15c)

فرهنگ فارسی منظوم. گویا از صداقی نامی. در پیروی از نصاب الصبیان فراهی در ۴۸۲ بیت با دیباچه‌ای به نظم، سپس ۳۵ بند در بحرهای گوناگون.

آغاز: ابتدای سخن بنام خدا ×× آنکه صنعش به ذات اوست گوا

[فهرستواره منزوی ۵۷۰/۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۳-ف

نسخه اصل: لا لا اسماعیل ش ۴۶۶. نام مؤلف به استناد فهرستواره منزوی ۵۷۰/۱۰ تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نام آن در بیت ۵ ص ۶۶ دیده می‌شود؛ ۱۱ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۳]

● **تحفة الفواید** / کیمیا / فارسی

tohfat-ol favāyed

بروجردی، محمد حسین بن عبدالغفور

borūjerdī, mohammad hoseyn ebn-e ‘abd-ol-qafūr

کتابی در علم کیمیا و صنعت‌های مختلف آن، در یک «مقدمه» و دوازده «تحفه» که هر کدام شامل چند «فایده» است. در مقدمه‌اش از سر الاسرار زکریای رازی، رسائل رشتیه و توپلیه شیخ احمد احسائی که با تعظیم از او یاد می‌کند و جز آن نام برده است. در الذریعة و دیگر فهرست‌ها از مؤلف و کتاب او یاد نشده است.

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۲/۲

آغاز: حمد و سپاس بی منتها و ستایش بی عد و احصا آفریننده راسزاست که به نیم ذره کیمیای رحمت خود ظلمت و کدورت شرک و جهالت را از دلهای ارباب ضلالت مستولی گشته را به کنج توحید و نور هدایت مبدل گردانید؛ **انجام:** و ایضاً چون حل شد اورا به دستور عقد نمایند و یکی از این معقود مذکور برشصت زهره منقی طرح نمایند که قمر گردد روباسی و خلاصی و بسیار تحفه است قدر این رابدان و از نا اهل مخفی دار و شکر الهی بجای بیاور

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی احتمالاً از کاتب، فایده در دستور عرق گوگرد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۲]

● **تحفة الفواید** / علوم غریبه، آداب و سنن / اردو

tohfat-ol favāyed

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۱۹

آغاز: بسمله. هیچ فائدون اسم‌های اصحاب کهف کی فائده اول چو که هیچ کناره کشتی اسم اصحاب؛ **انجام:** و لا غالب علی گلشنی قدیر و صلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با عطف تیماج، ۲۶۲گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [رایانه]

← التحفة فی تحدید الکر ⟩ تحفه
← التحفة فی السعادة ⟩ تحصیل السعادة

● **التحفة فی الطب** / طب / عربی

at-tuḥfa fi-ṭ ṭibb

کتابی است در طب مشتمل بر قوانین کلی و جزئی آن با استفاده از نظرات حکما و اطبای قدیم همچون بقراط، جالینوس و شیخ الرئیس، مطالب کتاب در چند «فن» و هر فن در چند «مبحث» و چند «فصل» مرتب شده است.

[دنا ۹۸۷/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۲

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی نبیه و آله اجمعین. الفن الثالث من کتاب التحفه فی امراض مختصه بعضو عضو من الراس الی القدم و حدودها و اسبابها و علامتها و معالجاتها و هو ثلثه و عشرون مبحثا. المبحث الاول-فی منفعه الراس و احواله و امراضه. القول فی منفعه الراس: کلا منا اولا فی منفعه خلقه الراس؛ **انجام:** القول فیما یحفظ الثدی صغیرا و کبیرا و یمنعه عن ان یسقط و یمنع الخصیتان ان یکبرا ... یوخذ من الطین الحرورن عشرین درهما و من الشوکران وزن در همین یتخذ منه.

نسخه حاضر، بخشی از فن سوم کتاب در بیان امراض هر عضو - از سر تا پا- و حدود و اسباب و علامات و معالجات آن امراض را در بر دارد. فن سوم کتاب حاوی ۲۳ مبحث است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۵۰گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۶-۱۰]

↩ التحفة فی اللغة ⪢ حمد و ثنا
↩ تحفه قادری ⪢ مکتوبات
↩ تحفه قادری ⪢ تحفة القادریه

● **تحفة القادریه = تحفه قادری** / تراجم / فارسی
tohfat-ol qāderīyya = tohfe-ye qāderī

قادری کرمانی، محمد بن رحمت الله، -۱۰۲۵ قمری
qāderī kermānī, mohammad ebn-e rahmat-ol-lāh (-1616)

زندگی‌نامه و احوال و شمایل شیخ عبدالقادر جیلانی (-۵۶۱ق) است در بیست و یک «باب»: ۱. ولادت آن حضرت؛ ۲. صورت و هیئت ایشان؛ ۳. لباس و معاش آن حضرت؛ ۴. خلق و عادات ایشان؛ ۵. لقب محیی الدین؛ ۶. سیاحت و مجاهدت؛ ۷. عبادت؛ ۸ سماع؛ ۹. شرف ارادت؛ ۱۰. در ایشان را وسبه ساختن (شفاعت)؛ ۱۲. درباره فرمایش قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله؛ ۱۳. اینکه به گفتن آن مأمور بود؛ ۱۴. گفته‌های پیشینیان درباره ایشان؛ ۱۵. ثنای متقدمین و متأخرین از ایشان؛ ۱۶. سلطنت آن حضرت؛ ۱۷. مجلس وعظ ایشان؛ ۱۸. تدریس ایشان؛ ۱۹. مرگ؛ ۲۰. شرف نسبت ایشان؛ ۲۱. فرزندان ایشان.
آغاز: هاتفم گفتا بگو وصف کریم ×× قلت بسم الله الرحمن الرحیم / ای حمد تو سر دفتر توقیع کلام ×× از نام تو کام دل هر خسته تمام. حمد دلگشای مر حضرت قادری را که سلسله قادریه را زیور جید مجید شیر بیشگان بیشه حقیقت ساخته و درود جانفزای مر خواجه هر دو سرای را ...
انجام: بر حال ابوالمعالی زار و ضعیف ×× رحمی کن و ده وصال عبدالقادر
چاپ: سیالکوت پاکستان، ۱۳۱۰
[دنا ۹۸۷/۲ (۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۱/۳ و ۵۷۱/۱۰]
شرح و حواشی:
۱- فوائد غریب = مختصر تحفه قادریه؛ قادری کرمانی، محمد بن رحمت الله (-۱۰۲۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۴ق؛ مجدول؛ ۱۰۸ص (۶۸-۱۷۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ شوال ۱۱۹۵ق؛ جلد: مقوا با روکش پارچه سرخ عطف تیماج زرشکی، ۶۸ص (۴۳-۱۱۰)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۶]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۸۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید اعلا، تا: ۶ شوال ۱۲۹۱ق، جا: آستانه شاه حیدر مست؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۶۷گ (۸۸-۱۵۴)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۵۵۰]

↩ تحفة القاری ⪢ تحفة القراء

● **تحفة القاری** / قرائت / فارسی
tohfat-ol qārī

شریف استرآبادی، علی بن علی، ق۱۰ قمری
šarīf-e estarābādī, ʻalī ebn-e ʻalī (-16c)

رساله‌ای است در اصول و قواعد قرائت؛ در یک «مقدمه» و چندین «فصل».
[دنا ۹۸۷/۲]

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۰۰
آغاز: حمد بی حد و سپاس بی قیاس مرمتکلمی را سزد و شاید که لسان مقال فصحای عرب در جنت کلمات فصاحت آیاتش عاجز و الکن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشتی از «محمد امین بن علی اکبر»؛ تملک: «محمد بن علی اکبر خراسانی فارسی» به سال ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷۸]

● **تحفة القاری** / تجوید / فارسی
tohfat-ol qārī

قاری، محمد بن حیدر، ق۱۱ قمری
qārī, mohammad ebn-e heydar (-17c)

رساله‌ای مختصر در اصول و قواعد تجوید، در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت تلاوت قرآن؛ باب ۱. اسامی قراء سبعه و راویان آنان؛ ۲. دانستن دندانها؛ ۳. مخارج حروف؛ ۴. صفات حروف؛ ۵. بیان تفخیم و ترقیق؛ ۶. بیان‌های کنایه؛ ۷. بیان مد و قصر؛ ۸ ادغام صغیر و کبیر؛ ۹. نون ساکنه و تنوین؛ ۱۰. وقف برآخر کلمه؛ ۱۱. استعاذه؛ ۱۲. بسمله؛ خاتمه: در بیان لحن.
آغاز: بسمله. حمد و سپاس و شکر بیقیاس واجب الوجودی را جل ذکره سزاست که ذات پاکش از مشابهت جمیع اشیاء منزه است ... اما بعد چنین گوید ... حیدر محمد قاری که این رساله ایست.
انجام: و خدمت علما کرده باشد خدای تعالی همه را از عیوب ظاهری و باطنی نگه دارد بحق محمد و آله المعصومین.
[نسخه‌های منزوی ۸۳/۱؛ الذریعة ۴۶۱/۳؛ دنا ۹۸۷/۲(۱۷ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۶/۵

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱۲۷پ- ۱۴۳ر)، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۲سم [مختصر ف: ۱۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۰۰/۱

آغاز: مثل قال لهم و مانند ان در قراءت ابی عمر و در ادغام سه وجه از برای وی جایز باشد ... باب هشتم در بیان ادغام
از اواسط باب هفتم -بیان مد و قصر- تا آخر؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ محشی؛ کاغذ: حنایی و گل بهی آهار مهره کشمیری،۶گ،۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۸/۲سم [ف: ۲۳-۵۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۱/۱۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، (۱۰۳پ-۱۱۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۱]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و همزه وصل را ابدال به الف باید کرد یا اینکه به تسهیل باید خواند و آن در کل قران شش لفظ و دو الله و دو الان و دو الذکرین فایده بدانکه رموزی که از برای وقف قرار داده اند این است ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (یکی دو برگ)؛ فاقد جلد، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۶۲]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۹/۶

خط: نسخ، کا: علی اصفهانی ابن حیدر علی منده، تا: ۱۱۰۱ق؛ نام مؤلف در این نسخه حیدر محمد قاری و در الذریعه محمد بن حیدر قاری آمده؛ ۲گ (۶۷-۶۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۵۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: معظم، تا: ۱۱۰۲ق؛ با قطعه فارسی در بیان رموزات قراء سبعه با آغاز: «رقم قاریان خوش الحان-اینچنین وضع کرده اند عیان»؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: گل بهی و نباتی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج سبز، ۱۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۴×۲۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۱۹] و [ف: ۲۳-۵۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۶ ض

بی کا، تا: ۱۱۰۵ق [د.ث. مجلس]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵۱/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۱۲۸ق؛ مصحح، منظومه نظم اللئالی در حاشیه این رساله و دو برگ احادیث گوناگون در انجام آن آمده؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ،(۳۷-۴۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۱-۶۲۱]

۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن حاجی صالح، تا: شوال ۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۲۵پ-۱۳۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۴۲]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۸۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آن مخرج میم و نون است در حالت اخفاء یا ادغام با غنه یادگیر.
از مقدمه که در بیان دانستن دندانها و بیان مخارج حروف است پیشتر نرفته است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میر سهراب، تا: ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۴۷۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱۴

انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن حاجی رحیم نیری، تا: صفر ۱۲۵۰ق، جا: قریه ترکالکی اطراف شوشتر؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار فرنگی، جلد:تیماج مشکی،۱۰ص،۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۵۸]

۱۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری، تا: صفر ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۸۰پ-۹۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۹۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با گل و بوته، ۱۷گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۳-۶۷۰]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق [رایانه]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد صلوات وافیات و تحیات بی غایات بر سید بشر و شفیع روز محشر؛ **انجام:** و چنین امانت بزرگ در عهد نباید کرد و الحمد لله رب العالمین
بی کا، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۳۲۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۱۱۳]

۱۶. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** از استاد فراگرفته باشد و در صحت آن کوشیده باشد و خدمت علماء دین کرده باشد و الله اعلم بالصواب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۳۲ر-۴۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶۷]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۹۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۲سم [رایانه]

● **التحفة القدسية = منظومة فی الفرائض** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul qudsīya = manẓūmat-un fi-l farā'iḍ
ابن هائم، احمد بن محمد، ۷۵۳؟–۸۱۵ قمری
ebn-e hāem, ahmad ebn-e mohammad (1353-1413)

منظومه‌ای است در هشتاد بیت در بیان مسائل ارث، که ناظم آن را از نظم الرحبية محمد بن علی رحبی معروف به ابن متفننه برگزیده و مسائلی نیز بر آن افزوده است. ابن هائم نام این ارجوزه را «التحفة القدسية» نهاده، چنانکه در اوایل آن می‌گوید: «و هذه أرجوزة وجيزة ×× يغنی بها الذكی بالغريزة / سميتها بالتحفة القدسية ×× و الله أرجوا كونها مرعية»

نسخه‌هایی از این منظومه در دارالکتب قاهره، دارالکتب ظاهریه، اوقات بغداد و چستربیتی موجود است. فؤاد سید این رساله را به عنوان «التحفة القدسية فی علم الفرائض» شناسانده و در دائرة المعارف بزرگ اسلامی با نام «التحفة القدسية فی اختصار الرحبية» از آثار ابن هائم معرفی شده است. حاجی خلیفه این منظومه را از شهاب احمد بن هائم (–۸۸۷ق) دانسته است. اشتباه وی ناشی از شباهت نام این دو تن است، یکی شهاب الدين احمد بن محمد ابن هائم مقدسی ریاضی دان مشهور که در ۸۱۵ق وفات کرده است. التحفة القدسية مورد توجه دانشمندان قرار گرفته و افرادی به شرح آن همت گماشتند، از جمله: سبط ماردینی تعلیقه‌ای بر آن نگاشته به نام «اللمعة الشمسية علی التحفة القدسية» و زکریا انصاری نیز شرحی بر آن نوشته به نام «الفتحة الانسية لغلق التحفة القدسية» که نسخه‌هایی از آن در کتابخانه اوقاف موصل و دارالکتب ظاهریه موجود است. هم چنین محمود بقاعی غزی شرحی بر این منظومه دارد به نام «المنحة البقاعية بشرح التحفة القدسية» که نسخه‌ای از آن در کتابخانه اوقاف موصل نگهداری می‌شود. (حافظیان)

آغاز: بحمد ربی أبتدی كلامی ×× موليه بالصلوة و السلام / علی النبی أحمد و آله ×× و صحبه و من علی منواله / و بعد فالفرايض أعتنی به ×× نبينا حثأ و جل صحبه

انجام: فهذه ملخص المتقنة ×× فی دون شطرها أتت مبينة / و الحمدلله علی التمام ×× و أفضل الصلاة و السلام / علی محمد نبی الرحمة ×× و آله و صحبه المكرمة

[دنا ۹۸۷/۲؛ شذرات الذهب: ۲۳۹/۷؛ الضوء اللامع: ۱۵۷/۲–۱۵۸؛ کشف الظنون: ۳۷۲/۱؛ معجم المؤلفین: ۱۳۷/۲ و ۳۷۰/۱۳]

شرح و حواشی:

۱– اللمعة الشمسية علی التحفة القدسية؛ سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶–۹۰۷)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۹؛ مصحح، با عبارات «بلغ» مقابله شده؛ کاغذ: شرقی ضخیم، جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف پارچه خاکستری، ۳گ (۵۳–۵۵)، ۱۷ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳۰–۳۶۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ایرلند جنوبی، ش ۳۴۲۰ رساله ششم (فهرست نسخه‌های خطی عربی چستربیتی، آربری: ۷۶/۲؛ فهرس المخطوطات العربية فی مكتبة تشستربيتی، آربری، ترجمه محمود شاکر سعید: ۲۹۴/۱)؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی، یادداشت‌های متفرقه‌ای از جمله: «الحمدلله نظره داعياً لمالكه بنيل مآربه و ادراك أمله و مطالبه الفقير لربه العلی الكبير علی بن عمادالدين الشافعی الفقير بتاريخ نهار الخميس ثامن عشر ذی القعدة من شهور سنة ۹۳۶ أحسن الله ختامها بمحمد و آله و صحبه و تابعيه بعدهم و حزبه»، فایده‌ای در تفسیر آیه لعان از سوره نور به نقل از بخاری و فایده‌ای دیگر به نقل از ابن حجر در شرح همزیه و دعای نبوی به نقل از شرح المشارق و فایده‌ای در معنی عرض از جمله مندرجات آخر نسخه‌اند؛ ۱۱ص، ۹ سطر [عکسی ف: ۳–۳۳۹]

● **التحفة القدسية لاختصار الجواهر العلية** / کلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-ul qudsīya li-ixtiṣār-il jawāhir-il 'illīya
آل عبدالجبار خطی، محمد بن عبد علی، –۱۲۵۹ قمری
āl-e 'abd-ol-jabbār-e xattī, mohammad ebn-e 'abd-e 'alī (-1843)

«الجواهر العلية فی اثبات الشريعة المحمدية» کتابی است از خود مؤلف که مفصل و دارای رد و ایرادهای بسیار است. وی آن کتاب را اختصار نموده و پاره‌ای از مطالب بر وی افزوده و نقل اقوال مخالفین و رد و ایرادهای آنان را نمی‌آورد. این کتاب دارای یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه» است: المقدمة: فی مقدمات الابحاث؛ فصل ۱. افتقار الوجود الی الحجة الالهية؛ فصل ۲. اثبات نبوة النبی؛ فصل ۳. اثبات الامامة و الرئاسة العامة؛ الخاتمة: فی نظرة المؤلف فی الكتاب و السنة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۷/۳

آغاز: الحمدلله و صلی الله علی محمد و آله صفوة خلقه و المختارين من بريته، و بعد فلما كتبت الجواهر العلية فی اثبات الشريعة المحمدية؛ **انجام:** فانه يقبل الحقير و يجازی بالخطير صلی الله عليه و علی آبائه المعصومين المنتجبين المختارين الطاهرين ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱۴۱پ–۱۷۶ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۱۹۲]

● **تحفة القراء = تحفة القاری = تجوید** / قرائت، تجوید / فارسی

tohfat-ol qorrā' = tohfat-ol qārī = tajvīd

قاری، مصطفی بن ابراهیم، ۱۰۰۷-۱۰۸۰ قمری

qārī, mostafā ben ebrāhīm (1599-1670)

اهدا به: شاه عباس دوم

تاریخ تألیف: ۱۰۶۷ق؛ محل تألیف: حرم مدینه یا مکه مکرمه

در قواعد قرائت عاصم به ترتیب سوره‌های قرآن کریم، دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در فضیلت تلاوت قرآن؛ باب ۱. مخارج و لوازم آن؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. حروف مرفقه و مفخمه؛ ۴. احکام نون ساکن و تنوین؛ ۵. ادغام ۶. هاء کنایه؛ ۷. حروف مد و طریق آن؛ ۸. در اعوذ بالله و بسم الله گفتن؛ ۹. احکام وقف وکیفیت آن؛ ۱۰. رسم الخط قرآن و کیفیت وقف بر آن؛ ۱۱. بیان اختلافات راویان عاصم و کیفیت وقف و وصل ایشان که اصطلاحا به آن «فرش» گویند؛ ۱۲. اختلافات قراء سبعه در فاتحه و اخلاص؛ خاتمه در بیان لحن.

سپس شاه عباس از او خواسته است تا در بیان نام هر سوره و شماره آیه‌ها و تعیین جزءها و ... چیزهایی بر آن بیفزاید و مؤلف در سال ۱۰۶۸ق «متمم تحفة القراء» و بعد از آن «ملحق تحفة القراء» را نگاشته است.

آغاز: بسمله حمد بیحد وثنای بیعد حضرت قادری و حکیمی را سزد که بقدرت کامله و حکمت بالغه قرآن بیحد و فرقان حمید را بر ما فرستاده

انجام: بر آن مطلع شوند و از آن انتفاع برند و ذخیره باشد از سرای روز یوم لاینفع مال و لابنون الا من اتی بالله بقلب سلیم و اگر به مطلبی درنظر بود و تألیف این مختصر بعد از مجاورت مکه معظمه ... الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً.

چاپ: بمبئی، ۱۳۰۲ق؛ مشار فارسی، ج۱، ص۱۲۱۳

[الذریعه ۴۶۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۸۴/۱ و۹۷ و۱۰۲؛ دنا ۹۸۸/۲ (۶۲ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تحفة الابرار = مختصر تحفة القاری؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰)

۲- ملحق تحفة القراء = سند قراآت؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰)

۳- وقوف القرآن = متممة تحفة القراء؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۷/۱

آغاز: فص خاتم ید قدرت الهی غره ناصیه صبح هدایت قره باصره آفتاب ولایت انتخاب مجموعه قضا و قدر مقدمه جیوش فتح و ظفر معمار کارخانه ملک؛ **انجام:** تألیف این رساله در ایراندر دارالسلطنه اصفهان در منزل مخدوم الانام مقتدای خاص و عام اعنی آخوند مشار الیه حفظه الله در سنه هزار و شصت و هشت در ماه مبارک رجب واقع گردید.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۰۶۸ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پارچه عطف تیماج، ۱۱۲ص (۱-۱۱۲)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۵-۱۴۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۰۱۸

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۲ق؛ در آخر رساله متمم آن کاتب خود را چنین معرفی کرده است: «تألیف این رساله در ایران ... در سال هزار و شصت و هشت در ماه مبارک رجب واقع گردید و کتابت نیز به دست گنه کار تبه روزگار المذنب المحتاج الی عفو ربه الباری ابن ابراهیم مصطفی القاری مؤلف این رساله واقع شد ... سنة اثنی وسبعین بعد الف»، مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۳۳ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۱۸۴]

۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۴۱/۳

آغاز: که حضرت سبحانه و تعالی می‌فرماید که هر کس که قرآن خواندن او را باز دارد از طلب کردن چیزی

کا: محمد شفیع بن محمد قاسم، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۰۶۷ق [بعید نیست تاریخ تألیف باشد]؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۱۵ر-۵۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰۸]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۹۵

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن حافظ الدار دامغانی، تا: ۱۰۷۳ق؛ با این نسخه متمم تحفة القاری و نیز رساله قرائت عاصم ضمیمه است؛ ۱۱۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی مکیة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ رجب ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: وسط؛ تملک ۱۱۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۲ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۵-۴۲۲۰]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن عبدالعزیز، تا: ربیع الثانی ۱۰۸۲ق؛ متمم تحفة القاری در این نسخه موجود است؛ ۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۲۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۵/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: کاهی نباتی، جلد: تیماج، ۱۹۲ص (۱-۱۹۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۰/۵سم [ف: ۳-۱۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۹/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** در بین الحرمین اتفاق افتاد، افتتاح در حرم محرم الهی و اختتام در حرم مکرم رسالت پناهی واقع گردید

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله بن نورالله، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۵۴گ (۱۰۲-۱۵۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۳/۵سم [ف: ۳۶-۳۷۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۵۸

آغاز: مقربان بار گاه یقین و راهنما یان دین مبین ... اما بعد؛

انجام: ست آیات و هی مکیه بعون الله و لله
خط: نسخ، کا: آقا محمد بن خان محمد، تا: ۱۰۸۸ق، جا: شهر گنجه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۶۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محبت تفنگچی کرمانی، تا: ۱۰۸۸ق؛ ضمیمه: ضمن یک برگ آخر نسخه: دوازده امام یا تحیات شیخ لطف الله میسی با آغاز: «بسمله، الهی بحق الهاشمی محمد حبیبک طه شافع العراصاتی»؛ مصحح؛ واقف: سید محمد بن محمود شوشتری، ۱۳۰۹ ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۵۹]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۳۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۷۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۳۰]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶/۲
آغاز: واسله باریکی سر زبانست چهاردهم سر دو دندان پیش بالاست؛ **انجام:** خاتمه در بیان لحن بدانکه در لغت خطا در قراءت است و در اصطلاح علماء این فن لحن بر دو نوع است جلی و خفی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضاء «منه عفی عنه»؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه سرخ، ۱۲ و ۱۴ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۷۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۷/۱
آغاز: در حدیث صحیح وارد شد که هر گاه قاری قرآن را دفن کنند خطاب شود بزمین که ای زمین این بنده را عذاب نکنی؛ **انجام:** افتتاح در حرم محترم الهی و اختتام در حرم مکرم رسالت پناه واقع گردید. الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی سید المرسلین محمد و آله المعصومین.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ملا مصطفی بن ملا یوسف، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه» و غیر آن، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳۶گ (۱-۳۶)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۳۰]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۲۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقف معانقه در آیه بذنوب عباده خبیرا در کلمه ثم استوی علی العرش.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید و حنایی، جلد: تیماج نرم تریاکی، ۷۵گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۷]

۱۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۳۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لب علامت غیر بصری پس بنابراین وموزی که درمصاحف می‌نویسند بعدد بیست باشد والله اعلم بالصواب
خط: نسخ، کا: هاشم بن قاضی، تا: قرن ۱۲؛ دو مهر کروی بزرگ با تاریخ ۱۱۳۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۱۰۷]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۱۳/11
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۶۷گ (۱۹۸-۲۶۴)، ۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۶۰۵]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذی، ۱۸ سطر [ف: ۵-۲۲۵]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعون الله الملک الوهاب سنه ۱۲۷۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح. مقابله شده؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ نسخه در ربیع الثانی ۱۳۹۳ به مصطفی حسینی خوانساری منتقل شده؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن تیماج دارچینی، ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۲۱] و [ف: ۲۳-۶۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶۶ ض
بی کا، تا: ۱۱۰۵ق [د.ث. مجلس]

۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰
خط: نستعلیق، کا: ابن محمد میرزا ساکن قریه قهاب اصفهان، تا: پنج‌شنبه آخر جمادی الاول ۱۱۲۵ق؛ ۷۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۲۳]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اختتام در حرم مکرم رسالت پناهی واقع گردید، الحمدلله اولا و آخرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ (۱پ-۱۰۷ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۹]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۶/۱-۱۳/۱۹۶
آغاز: ویس بنابر قرائت حفص مد سکون لازم ... کاف دراول سوره کهیعص می‌باشد آن را مدسکون لازم مظهر خوانند؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: ساغری قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۷۷۹]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱
آغاز: و بر آل اطهار اخبار او که مقربان بارگاه یقین ... اما بعد چنین گوید اقل خلق الله؛ **انجام:** در بیان حروف مخففه و مرفقه ... و حروف مجهوله را جهر و شدیده را شدة بجای باید.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «عبده حسن الموسوی» (بیضی)، «محمد باقر بن جلال الدین الموسوی»(بیضی)؛کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا با کاغذ ابری عطف پارچه، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۱۴]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰
خط: نسخ، کا: حسن بن غلام علی، تا: ۱۲۰۱ق؛ مهر: «ظنی بربی

حسن»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۳ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۹۶۰]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۹
همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۳۷۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۱۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۳]

۲۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲۲]

۲۶. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق [نشریه: ۷-۵۱۳]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۱۶
خط: نستعلیق، کا: عین علی بن صالح اورسجی، تا: ۲۲ ربیع الاول ۱۲۳۴ق، جا: قزوین؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با عطف میشن قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۲۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۲۱
خط: نسخ، کا: فتح الله بن محمد رضا حسینی، تا: شوال ۱۲۴۰ق؛ مصحح، محشی از کاتب نسخه که در ذیقعده ۱۲۶۴ پایان یافته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۷-۱۹۰]

۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۱۳۹
انجام: و از اهل سعادات گردند. هذا آخر ما قصدنا ایراده فی تحقیق هذا المرام و المسئول من الناظر فیه الاصلاح.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۷۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۷۵]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ربیع الاول ۱۲۴۵ق؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده یوسف» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۴۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۳۹
آغاز: برابر **انجام:** للسلم حفص بفتح سین و بکر بکسر سین خوانده، و اخذتم مذکور شد
خط: نستعلیق، کا: اسمعیل بن مولا موردی مشهور به کربلای وثاق، تا: پنج‌شنبه ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد گل و بته دار، ۱۷گ، ۲۳سطر [ف: ۱۱-۲۵۶]

۳۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۸۴۰/۱
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن امامقلی مرندی، تا: شنبه ۱۷ رجب ۱۲۴۵ق؛ جلد: چرم مشکی، ۴۳گ (۳پ-۴۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۷۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** شرایط زن خواستن و طلاق دادن شصت و شش است
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ ضمن یک برگ آخر نسخه: فواید قرآنیه به صورت سؤال و جواب آمده است؛ واقف: مهرداد بوستانی، ۱۳۷۰ش؛ کاغذ: نباتی آهار مهره فرنگی، ۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۶۰]

۳۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۸۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۱گ (۲۳ر-۱۰۳پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۲۵۲]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد علی بن عنایت الله، تا: ۱۲۵۱ق؛ واقف: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف و گوشه میشن قهوه‌ای، ۷۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۲۲] و [ف: ۲۳-۶۰]

۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۱۰/۱
آغاز: برابر
خط:نسخ،بی‌کا،تا: ۱۲۵۳ق؛ ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸۳]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۲۵/۲-۵۷/۹۵
آغاز: باب اول در بیان مخارج و لوازم آن. بدانکه پیش از معرفت مخارج دانستن اقسام دندانها از جمله لوازمست
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن عباس کازرونی، تا: دوشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۵۹ق؛ ۷۳گ (۹۲-۱۶۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۹]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۹۰/۲
خط: نسخ، کا: حسن بن غلامحسین سیستانی، تا: شنبه ۵ رمضان ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ (۵۵پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۵]

۳۹. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی کا، تا: ۱۲۷۳ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۵]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ (۶۵پ-۱۲۶پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۱]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹۵/۱
خط: نسخ، کا: محمد کاظم طباطبائی، تا: رجب ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۳۷]

۴۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۸۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی سمنانی، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج

مشکی، ۶۰گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۲]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۵-۱۴/۱۹۵

آغاز: بسمله در بیان مخارج و لوازم آن بدانکه پیش از معرفت مخارج دانستن اقسام دندانها از جمله لوازم است تا حرفی که مخرج آن دخل در آن داشته باشد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۹ صفر ۱۲۷۷ق، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۷۹]

۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰

آغاز: بسمله ... اما بعد چنین گوید اقل خلق الله ... ابن ابراهیم مصطفی القاری که؛ **انجام:** و سند عاصم گذشت و الله الموفق و المعین. تمت

خط: نسخ، کا: عبدالحسین پسر حاج محمد علی رشتی، تا: شنبه ۲۷ ذیحجه ۱۲۷۹ق؛ اهدایی: مهدی کرباسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۹۶۵]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۸۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۳۷۶]

۴۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴

خط: نسخ، کا: سید اسماعیل، تا: رجب ۱۲۸۳ق، جا: یزد؛ مهر: «حسن الحسینی» (بیضی)؛ جلد: معمولی، ۱۴۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [مؤید: ۳-۲۶۴]

۴۶. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۱۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن حاجی محمد خراسانی قائنی، تا: ۱۲۹۵ق، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ (۸۴-۱۲۷)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: ۱۰۶]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۵۱/۲-۳۴/۱۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسقلی بن محمدرضا کربلایی عباس نخعی خراسانی قاینی، تا: دهه اول ربیع الاول ۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۲-۷۷۹]

۴۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا تحسبن حفص به یاء غیبت و بکر به تاء خطاب روایت می‌کند، للسلم حفص به فتح سین و بکر به کسر سین خوانده و اخذهم مذکور شد. تمت.

از اول تا ابتدای سوره انفال؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدرضا بن یعقوب، تا: چهارشنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۹۸ق؛ جلد: مقوا، ۳۱گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۷]

۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۴۵/۴

آغاز: برابر

از آغاز تا اول باب دوم را دارد. مقدمه در فضیلت تلاوت قرآن، باب اول در بیان مخارج و لوازم آن. باب دوم در بیان صفات حروف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۷گ (۳۵-۴۱)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۵]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۰۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: پوست مشکی، ۸۵گ (۱۵۲پ-۲۳۶پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [مؤید: ۲-۱۱۷]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۱ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تحریراً فی شهر ربیع الثانی من شهور سنه اثنی و مأتین و الف من الهجرة النبویة المصطفویه علی هاجرها الف سلام و تحیة علی ید اضعف عبادالله و اقلهم فی الطاعه و اکثرهم فی المعصیه، ابن محمد رضا، عبدالعزیز عفی عنهما

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ در آخر: تتمیم تحفة القراء است؛ کاغذ: شکری آهاری، ۱۸۸ص، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [فهرست عراقی: ۱-۱۰۸]

۵۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۴۸/۲

انجام: و در محل تألیف این مختصر مشکلات را در خدمت آن علیا قدر تحقیق می‌کرد ...

خط: نستعلیق، کا: میر محمد طاهر بن میر محمد تقی، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۵گ (۱۷۲پ-۱۹۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۶]

۵۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۸-د

آغاز و انجام: برابر(تمت الکتاب ... فی شهر رمضان المبارک سنه ۱۰۶۷ کتبه الفقیر ابوالحسن)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تریاکی مقوایی، ۱۲۰گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۶]

۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۵۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر چه بناء هجاء او بر سه حرف است.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: اخوان مصلائی؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۲۷-۴۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴-۱۳۰۱]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۸۹-۲۴/۱۸۹

آغاز: فرا ذکر نکند واگر مذکور شود بنابر توضیح و تبیین قرائت عاصم خواهد بود و تألیف این رساله؛ **انجام:** رمز کبیر صحبته شعبه وحمزه و کسائی صحاباً حفض وحمزه و کسائی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۹۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۷۷۹]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۴۵-۵۷/۲۱۵

آغاز: شاه عباس الثانی خلد الله ملکه و سلطانه صورت وقوع یافت امید که ثواب انتفاع آن بروزکار فرخنده آثار همایون آن اعلیحضرت عاید گردد

از مقدمه کتاب تا تتمه را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۷۷۹]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱-طباطبائی

خط: نسخ، کا: محمد امین بن حیدر نائینی، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: هندی شکری آهاردار، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۴گ (۱-۱۰۴ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۲-۶۹]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** الیوم در سوره نون کلمه یوم

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ماشاءالله سلیم پور، مرداد ۱۳۶۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۹۵ص، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۶سم [ف: ۲۳-۶۳]

● **تحفة القراء** / قرائت / فارسی

tohfat-ol qorrā’

قاری، محمد حسن

qārī, mohammad hasan

اهداء به: نواب عباس قلی خان (بیگلر بیگی خراسان)

محل تألیف: هرات (دارالسلطنه)

رساله مختصری در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در لزوم دانستن قرائت؛ باب ۱. استعاذه؛ ۲. بسمله؛ ۳. مخارج حروف؛ ۴. صفات حروف؛ ۵. احکام راء و لام جلاله؛ ۶. هاء کنایه؛ ۷. مد و قصر؛ ۸. نون ساکنه و تنوین؛ ۹. ادغام؛ ۱۰. وقف؛ خاتمه: در لحن.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۲۸/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شوال ۱۱۲۲ق؛ مصحح، در پایان امضای بلاغ آمده است؛ جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۶گ (۱۵۱پ-۱۶۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲۰-۲۲۳]

۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۷/۶

آغاز: محمد حسین القاری را گرفته کشان کشان بدرگاه؛ **انجام:** تلفظ به این حروف به قوت برمی آید و ممنوع می‌شوند.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۵گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۸]

● **تحفة القراء** / قرائت / فارسی

tohfat-ol qorrā’

حسینی قاری، محمد علی بن محمد اسماعیل، ق۱۳ قمری

hoseynī qārī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad esmā‘īl (-19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۴۷ق

رساله مختصری در آداب تلاوت قرآن کریم و قواعد تجوید، دارای یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه».

آغاز: الحمدلله رب الارباب و مسبب الاسباب ... چون بعضی از اخوان ایمانی از این بی بضاعت خواهش نمودند

انجام: کما هو اقتضاء طبیعة أهل الکرم اغفر له بمحمد سید العرب و العجم برحمتک یا اکرم الاکرمین

[دنا ۹۸۹/۲ (۲ نسخه)]

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۳۵

بی کا، تا: ۱۳۰۴ق [اوراق عتیق: ۱-۲۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد شیرازی نمازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۱پ-۴۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۱/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر او مترتب شود اللهم سلمنا عن المعاصی ... الطاهرین

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵ص (۳۰۷-۳۴۱)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۱۴۷۱]

● **تحفة القراء = اصول القراءآت = القراءآت** / قرائت / عربی

tuḥfat-ul qurrā’ = usūl-ul qirā’āt = al-qirā’āt

رساله‌ای است کوتاه در اقسام قراءآت قرآن، وقوف واجب، اسامی قاریان ده‌گانه، ادغام، اماله و تفخیم، اختلاف در عدد آیات سوره‌های قرآن، ترتیب سوره‌ها، کیفیت جمع سوره‌ها و مطالبی دیگر. این نسخه ظاهراً با خط غیر اصلی در برگ آغاز با عنوان «تحفة القراء» ثبت شده و در انجام با خط کاتب با نام «الاصول» آمده است. نامی از این کتاب و مؤلف آن در منابع موجود یافت نگردید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰۲/۳

آغاز: الا ستعاذة ادب القرآئة عن اب عباس عن النبی صلی الله علیه و آله اول ما نزل به جبرئیل علی استغذ بالسمیع العلیم؛ **انجام:** و تجوز علی الصراط کالبرق الخاطف ولم یفارقه القرآن حتی ینزل به من الکرامة الفضل ما یتمنی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی، دارای رکابه نویسی؛ کاغذ: شرقی، ۲۲گ (۲۱-۴۲)، ۱۵ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۲-۱۴]

● **تحفه قطب شاهی = شرح خلاصة الحساب = ترجمه خلاصة الحساب** / ریاضیات / فارسی

tohfe-ye qotb-šāhī = š.-e xolāsat-ol hesāb = t.-ye

xolāsat-ol hesāb

شاهرودی، حسین بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

šāhrūdī, hoseyn ebn-e ebrāhīm (-17c)

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

اهدا به: عبدالله قطبشاه (۱۰۲۰–۱۰۸۳) و برای مولانا ادریس گجوری رستمداری مازندرانی دبیر قطب شاه

ترجمه‌ای است نه به لفظ از «خلاصة الحساب» شیخ بهائی. ترجمه‌ای با همین سرآغاز از معبودی فرزند ابراهیم شاهرودی بسطامی یاد شده، در «الذریعة» به عنوان شرح یادشده است.

آغاز: ۱: مراتب اعداد و حمد بیقیاس سزاوار یگانه خداوندی است که محاسبان ملأ اعلی

۲: [حمد بی غایت و ثنای بلا نهایت خدای واحدی را سزاست] ... فرخنده اعمالش که متمسک ذیل ولای ایشان از نعم.

انجام: از اکثر اهل این زمان وصیتی که به تو کردم حفظ کن و فراموش مکن و خدای تعالی بر تو حافظ باد و از مکاره نگاه دارد، بحق محمد و آله. که تا نام مترجم بر ضمیر است ×× شود روشن به تو ای مرد هوشیار

چاپ: قاهره، دارالکتب، نام مؤلف معبودی آمده است.

[نسخه‌های منزوی ۱۴۶/۱؛ الذریعة ۲۲۹/۱۳؛ فهرستواره منزوی ۲۶۲۳/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۲ سرود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۴۳ق [نشریه: ۱۳–۴۴۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۷۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ شوال ۱۰۴۳ق، جا: تلنگانه حیدرآباد دکن؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ،۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۷سم [ف: ۳–۵۰۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۸۴/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میر فخر مرعشی حسینی، تا: قرن ۱۰ [در فهرست اینچنین اما باید دست کم ۱۱ باشد]؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۹۷گ (۱۰پ–۱۰۶ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۶–۲۰۶]

۴. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۸۱/۳

خط: نستعلیق، کا: عماد بن میر حیدر حسنی، تا: دوشنبه ذیقعده ۱۱۰۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۹گ (۷۹پ–۹۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۶۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۹۶/۲-۶/۸۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۹۹ق؛ ۴۵گ، ۱۹–۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۸۰۸]

۶. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: ۱۲۶۵ق [میراث اسلامی: ۵–۵۹۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱۰/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیحجه ۱۲۷۳ق، جا: بروجرد؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسین» که شاید از کاتب باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی، ۲۶گ (۱پ–۲۶ر)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶–۴۱]

۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر۲

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۲۱]

● تحفه قطب شاهی = منتخب تحفه قطب شاهی /

کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye qotb šāhī = montaxab-e tohfe-ye qotb šāhī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۹۶

آغاز: الحمدلله الواحد القدیم الکریم و لا حول و لا قوه؛ **انجام:** هر که خواند دعا طمع دارم زنکه من بنده گنه کارم

خط: نستعلیق، کا: موسوی، محمد حسین، تا: ۱۱۲۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۷۶گ، ۱۴ سطر [رایانه]

● التحفة القطبية فی شرح القصيدة الشاطبية / تجوید / عربی

at-tuḥfat-ul quṭbīya fī š.-il qaṣīdat-iš šāṭibīyya

قاری، ابوالقاسم، ق۱۱ قمری

qārī, ab-ol-qāsem (-17c)

وابسته به: حرز الامانی و وجه التهانی = قصیدة الشاطبیة؛ شاطبی، قاسم بن فیره (۵۳۸–۵۹۰)

اهدا به: قطب الدین ابوالقاسم شاه محمود

شرح متوسطی است بر قصیده «حرز الامانی و وجه التهانی» شاطبی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و اله الطاهرین و مما صنف فی هذا الفن؛ **انجام:** و هدانی الی معرفة قواعده و مبانیه و مصلیا علی رسوله الذی خصصه بالرسالة العظمی و النبوه الکبری و آله و صحبه و العظام إلی قیام القیام و ساعة القیام.

خط: نسخ، کا: رضی الدین بن ملافخرالدین، تا: ۱۱ رمضان ۱۲۸۰ق، برای امان الله خان الثانی نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵–۱۶۰]

← تحفة القلوب و هدية الارواح ⟵ عشقيه

● **التحفة القوامية فی فقه الامامية** / فقه،شعر / عربی
at-tuḥfat-ul qawāmīya fī fiqh-il imāmīya
حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی، -۱۱۵۰ ؟ قمری
hoseynī seyfī, mohammad ebn-e mohammad mahdī (-1738)

وابسته به: اللمعة الدمشقية فی فقه الامامية = لمعه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)
اهدا به: سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: ۱۱۱۲ق؛ محل تألیف: قزوین
متن لمعه شهید اول را از ابتدا تا انتها در چهار بخش به نظم آورده و ابیات آن بالغ بر ۴۷۹۳ بیت است.
آغاز: مقدمه- التحفة القوامية فی فقه الامامية نظم الفقير الی الله الغنی قوام الدين محمد الحسنی ثبته الله علی الدين القويم ... متن- بسمله. الحمدلله الذی هدانا ×× الی اتباع من بهم نجانا / محمد و آله الاطهار ×× المصطفين السادة الابرار ...
انجام: فی الفقه نظم لمعة تيسرا ×× فی مائة و الالف و اثنی عشرا / ثلاثة تصحب تسعين معه ×× سبعمأت و الوف اربعه / هدية قبولها مأمول ×× و تحفة سموها مسؤل / و الحمدلله علی الهداية ×× لدينه فی البدء و النهاية. تم الربع الرابع من التحفة القوامية فی فقه الامامية نظم الفقير الی الله الغنی قوام الدين محمد بن محمد مهدی الحسنی بدار الموحدين قزوين و الحمدلله رب العالمين
چاپ: ایران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۶۵ق.، رحلی؛ ۱۲۶۷ق؛ ۱۲۶۵-۱۲۶۶ق.، ۵۹ص

[الذریعه ۴۶۲/۳ و ۲۲۵/۷ و ۴۸۷/۹ و ۳۶۹/۲۲؛ مشار عربی ۱۷۱؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه: ص ۱۳۸-۱۳۹؛ دنا: ۹۹۰/۲-۹۹۱ (۴۵ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- ینابیع الحکمة فی شرح تحفة القوامية؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی تریاکی، ۲۲۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۲۱۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۶۸
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، یادداشتی که نسخه به خط مؤلف است (که یقیناً چنین نیست)؛ مهر مستطیل کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۵۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا و معرب، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جا: قزوین؛ شش بیت به عربی در مدح کتاب و مؤلف آن از سید علی خان طباطبائی، فهرست مطالب کتاب به خط مؤلف، پس از آن ماده تاریخ کتاب و تعداد ابیات آن در چهار بیت، از مؤلف بدین عبارت: این تحفه کزو شود مسائل مفهوم ×× قدرش باشد بر اهل دانش معلوم. از لمعه منظوم و علم منظوم ×× فقه منظوم همچو عقد منظوم / تمت فرائدها النظيمة ×× عمت فوائدها العظيمة / تاريخ طلعتها الوسيمة ×× لله تحفتی الجسيمة (۱۱۱۲)، نه بیت از حسن بن عباس بلاغی نجفی به عربی در مدح کتاب که در تاریخ ۱۱۲۶سروده؛ تملک علی بن حسین بن علی بن سلیمان بلادی بحرانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۳۵۵]
۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱-۵۸۱۱
خط: نسخ معرب، بی‌کا: مصطفی بن گل احمد، تا: ۱۰۹۳ق [در فهرست چنین است اما این قبل از تاریخ تألیف است]؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی[آستانه قم:۲۲۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۴۱/۱
تا عمره است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا عطف میشن، ۴۳گ (۱پ-۴۳پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۵۵۸]
۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۵۰
کامل؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ چهار صفحه در مدح کتاب و ناظم آن و فهرست کتاب؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع عبده سید علی الحسینی»، «الواثق بالله الغنی عبده زین العابدین الحسینی»، «زین العابدین الحسینی»، «حق دهد مقصود زین العابدین»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۵۹]
۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۵۶/۲
بخش یکم؛ خط: نسخ، کا: رضا بن محمد شریف طالقانی، تا: با تاریخ ۱۱۱۵ق؛ بیش از نسخه چاپی دارد، یک بیت فارسی به خط ناظم قوام سیفی به تاریخ ۱۱۱۵ق در پایان؛ در برگ اول نیز به خط وی هست که: «این کتاب را در قزوین در ۱۱۱۲ ق. در ۱۱۸۶ بیت سرودم»، با بلاغ تصحیح و مؤلف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ یک لا کناره سیاه، ۵۴گ (۷۶پ-۱۲۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۳۷۵]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۲۱
آغاز: کتاب الاجارة: و تلك عقد طرفيه يلزم ×× يملك النفع بشیء يعلم / تقول آجرتک داری الحسنة ×× اكريتها ملكت نفعها سنة؛ **انجام:** و كل مارای عليه سقطه ×× مع شركة للغير فيه لقطه / و دونها حل و بالتعريف لا ×× يملك شیء دون قصد حصلا
از کتاب الاجارة تا کتاب الاقرار (ربع ثالث)؛ خط: نسخ معرب، کا: محمد رضا بن محمد شریف، تا: ۱۱۱۶ق؛ جلد: گالینگور سرخ، ۵۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۶-۴۰۲]
۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵

آغاز: الشاه سلطان حسین الصفوی العلوی الفاطمی الموسوی؛ **انجام:** تاریخ طلعتها الوسیمة. لله تحفتی الجسیمة
کاتب: محمد کاظم بن محمد شریف خاتون آبادی، تا: ۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۴گ، ۱۲ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹۴

بخش سوم از چهار بخش کتاب؛ خط: نسخ معرب، کا: محمد رسول بن محمد کریم پروانه، بی‌تا؛ با بلاغی به تاریخ ۱۱۱۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۷-۳۱۳]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی کل شهر مدة و قیل لا ×× حد و هذا القول جاء أجملا
تا پایان ربع اول؛ خط: نسخ، کا: میراسماعیل حسینی حسنی ساوجی، تا: ۱۱۱۸ق؛ مختصری درباره کتاب از «علی بن احمد حسینی حسنی» به سال ۱۱۱۷؛ تملک: «علی بن محمد محسن» با مهر «یا علی الاعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۱]

۱۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره

شاید همان نسخه بالا؛ کا: میر اسماعیل حسینی ساوجی، تا: ۱۱۱۸ق [دلیل المخطوطات: ۱-۹۷]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۸۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۲۲ق، صفر ۱۱۲۳ (پایان کتاب)؛ مصحح، امضای بلاغی بدون نام به سال ۱۱۲۳؛ وقف‌نامه کتاب از محمد حسین بن ملاعبدالله به سال ۱۳۰۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۶۵۸]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۹

آغاز و انجام: برابر؛ تم الربع الرابع من التحفة القوامیة فی فقه الامامیة نظم الفقیر الیالله الغنی قوام الدین محمد مهدی بن محمد الحسنی عفی عنهما بدار الموحدین قزوین بقریة الحکئا ـان (در نسخه بدون نقطه) من قر الشهریار و الحمدلله رب العالمین» (نام شهر و قریه در انجامه مؤلف با مداد خط خورده است.)
کامل؛ خط: نسخ معرب، کا: ابوالحسن بن محمد مقیم قزوینی، تا: ۲۲ صفر ۱۱۲۲ق؛ مؤلف نسخه را تصحیح کرده و علامت بلاغش به تاریخ ۱۱۲۵ق چندین جای نسخه دیده می‌شود با مهر چهار گوش او به نقش «مأمول العاقبة الحسنی قوام الدین»، به جز سال ۱۱۲۵ق از دو تاریخ دیگر هم در بلاغ‌ها یاد شده: ۱۱۱۹ق (۱۳ر) و «بلغ سنه ۱۱۲۳ثانیا» (۱۰۵ر)، شعری از علی بن احمد حسینی به خط خودش خطاب به مؤلف در مدح کتاب در رأد الضحی دوشنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۱۱۷ق در دارالایمان اصبهان. متن این قصیده چنین است: «یا ایها المولی الذی ×× هو فی معارفه علم / لله تحکفتک التی ×× من لیس یقبلها ظلم / هیهات ینکر فضلها ×× و هو السراج علی علم / ابیاتها بمدادها ×× تحکی الکواکب فی الظلم / لم یحو طرس مثلها ×× کلا و لا رقم القلم / متی السلام علیك ما ×× غنی الحمام بذی سلم»، شعری از قوام الدین محمد به خود او با مطلع: «فاوردت زمزماً بمکة ×× لم اقتنع من حسوه بمکة»؛ تملك علی در ۱۲۹۴ق؛ مهر: «عبدعلی الاعلی» (چهارگوش)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن تریاکی با ترنج و سرترنج، ۲۲۱گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۳۲]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶

خط: نسخ، کا: علی بن احمد حسینی حسنی، تا: ۷ جمادی الثانی ۱۱۲۸ق، جا: سپاهان؛ مصحح، مقابله شده در همین سال (۱۱۲۸)، کاتب شعری چند در ستایش این تحفه در نیمه روز دوشنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۱۱۷ در همان شهر سروده، با علامت «بلغ قبالا بعون الله تعالی و حسن توفیقه» و «بلغ مقابلته بعون الله و حسن توفیقه» و «بلغ تصحیحا» و «بلغ تصحیحا و قبالا بعون الله تعالی و حسن توفیقه فی ۱۱۲۸»؛ تملك: عبدالغنی الثانی ابن الحسن الحسینی ابن عبدالغنی الماضی در ۱۱۵۳، رضی الحسینی در ۱۱۹۹، آخوند ملا علی محمد امام تهرانی؛ واقف: محمد حسین تهرانی، ۱ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد، ۱۹۲گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۵-۱۸۲۱]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۴

خط: نسخ معرب، کا: محمد صالح شهریاری، تا: ۱۱۷۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم[ف:۱۴-۲۳۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۵۴

آغاز: بسمله، لراقمه مخاطبا مهدی هذه التحفه السنیه و مبدی هذه الطرفه الحسینیه لا برح للدین قواما و لا فتی ملق تحیه و سلاما؛ **انجام:** فی کل شهر مره و قیل لا ×× حد و هذا القول جاء اجملا
الربع الاول؛ خط: نسخ، کا: میر اسماعیل حسینی ساوی، تا: ۱۱۹۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۷]

۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۲۹

آغاز و انجام: برابر
از کتاب حجر تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲، برای محمد بن محمد کریم؛ تملك: ابوتراب، محمد بن عبدالکریم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۸۴]

۱۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۰۲۵/۲

از کتاب الطهارة تا قسمتی از کتاب طلاق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴۷ص (۲۲۶-۲۷۲)، ۱۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۳۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۸۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد

۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۲]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۶۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۶۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۱سم [ف: ۱-۹۱]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۴۱

آغاز: الماء ما سمی ماء مطلقا ×× و لو علیه مع قید اطلقا؛ **انجام:** قد ادعی الوجوب للأخبار ×× بعض من الابرار و الاخیار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مصحح، محشی بعضاً با عناوین «محمد حسن عفی عنه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۲]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۸۶۱/۶

آغاز: برابر **انجام:** لاهل شام جحفه و للمن ×× یلملم و القرن للطائف عن

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا، ته با چرم قهوه‌ای، ۱۶گ (۵۶پ-۷۱پ)، ۲۱ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۹۸]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۵۹

دیباچه‌ای در ۱۳ بیت، می‌رسد تا به «الثانی فی العاقلة» و ننوشته مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۶۹گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۵-۴۱۲۹]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: قزوین؛ مهر: «عبدالله شیخ الاسلام» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: آهار مهره شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۲]

۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: محمد رضا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۲گ، ۱۰ و ۱۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۸۴]

۲۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۴]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۵-۱۹/۱۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مدیة قبولها مأمول ×× وتحفة سموها مسول / تشرق کالشمس علی الإفاق ×× و تفرغ النور علی الاحداق

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مهدی نیستانی، تا: جمعه غره ربیع الثانی ۱۲۳۴ق؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۱۵۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۸۰]

۲۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

کا: مختار بن حسن گلپایگانی، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق؛ دارای تعالیق بسیار [تراثنا: س۲ش۴-۵۲]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۴/۲

فقط کتاب طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: یک‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۴۲ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۲۱]

۳۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۸۷/۲

آغاز: فی کسره لقرنی الغزال ×× نصف من القیمة بالکمال / و لیفسد بالقیمة فی عینیه ×× کذاک فی یدیه او رجلیه / ... البحث الثانی فی باقی المحرمات / بدنة فی الوطی قبل الشعر ×× تعمدا فی قبل او دبر؛ **انجام:** برابر

از کتاب حج «البحث الثانی باقی المحرمات» تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶گ (۷۱ر-۱۸۶ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۷]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۲۹۳]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶/۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا حسینعلی، تا: ۱۲۵۷ق، برای آقا علی اکبر فرزند حاج آقاحسین؛ کاغذ: فرنگی سفید رنگ آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۰ص (۱-۳۲۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۴۳]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، ۱۵۳گ (۷۳پ-۲۲۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۶سم [ف: ۸-۲۳۹]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۶

خط: نسخ، کا: جعفر بن زین العابدین موسوی بهبهانی، تا: رمضان ۱۲۶۴ق، به دستور آقا سید مهدی؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۱۳۵]

۳۶. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۷]

۳۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۰۸

خط: نسخ، کا: محمد جعفر جهرمی، تا: جمعه ۲۰ شعبان ۱۳۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۵۳]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲۴/۱

آغاز: لیستر العورة من تخلی ×× و لینحرف عن قبلة المصلی؛ **انجام:** تترک ذات العادة العبادة ×× برؤیة للدم وقت العادة

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالعلی در جزینی، تا: ۱۳۰۴ق، به جهت میرزا عماد الدوله؛ مصحح؛ تملک: شیخ علی، عمادالدوله

بن عمادالدوله؛ یادداشتی با امضای ناخوانا مبنی بر اینکه این رساله را نزد استاد خود میرزا هاشم گیلانی مدرس مدرسه سپهسالار قرائت کرده؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۲-۳۲۳]

۳۹. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

دو جلد؛ کا: عبدالله ارباب، تا: ۱۳۴۷ق [میراث اسلامی: ۵-۵۹۶]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳۹۱

آغاز: برابر **انجام:** نظم الفقیر الی الله الغنی ×× قوام الدین محمد بن محمد مهدی الحسینی

خط: نسخ، کا: محمد علی زاهدی نائینی، تا: ۱۳۷۳ق، جا: یزد؛ ۱۸۵گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نشریه: ۱۳-۳۹۵]

۴۱. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۶]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۴۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۰۱

آغاز: الحمدلله الذی هدینا الی اتباع من بهم نجانا؛ **انجام:** عفا عنهما بدار الموحدین قزوین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مشکی، ۱۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [مؤید: ۲-۱۱۰]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی روغنی گل و بوته دار، ۱۷۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۴۳]

۴۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۶۱/۲

آغاز: برابر

از آغاز تا عمره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۶۲۷]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۸۱-۳۱/۱۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی قطع رأس میت قد اسلما ×× وکان حراً مائة مسلماً / وعضوه و جرحه بالنسبة ×× وهذه مصرفها فی القربة

آغاز تا دیات؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان ملمع سید تقیا قافله باشی قزوینی بر مدح عرفی از امیرالمؤمنین آمده است با مطلع: «ای معظم کعبه اصل لابیان مصطفی ×× هم تو صدیق اکبر در زبان مصطفی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۸۰]

● تحفة الکتاب / نامه‌نگاری / فارسی

tohfat-ol kottab

منشی تبریزی، محمد حسین بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

monšī tabrīzī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (-19c)

در آداب نامه نگاری در زمان ناصرالدینشاه قاجار در ده «باب» و «مقدمه» ساخته است (دیباچه). با بهادر: نامجات و فرامین و ارقام و عرایض و احکام، مراسلات و عریضه جات شاهزادگان عظام و وزرا بیکدیگر، مراسلات و نوشته جات رعیت، عریضه جات مشتمله بر دوستی تعزیت نامجات، تهنیت نامجات، رقعه جات دوستانه، حجج و تمسکات، واقعات و حادثات، محاسبات است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۰۴

آغاز: هذا کتاب تحفة الکتاب من مصنفات محمد حسین التبریزی الاصل المسکن. بسمله. و استعین من الله العظیم طرایف حمد و سپاس و ظرایف ستایش بی قیاس نثار محفل قدس و ایثار مجلس تقدس جناب رب الاربابی است که منشور خلقت آفرینش را بعنوان ذیشان خلق الانسان علمه البیان معنون و مطرز گردانید؛ **انجام:** در نامه‌های دوستانه: صدق وجود.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ در پایان سه صفحه است در بیان وقایع غارت قصبه اسکو و اسیر ساختن سکته آنجا که شاهزادگان حکمران آنجا بر اثر مفقود شدن کودک خود همه مردم آن روستا را کشته و گرفتار ساخته و اموال آنها را به غارت برده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۴۱گ،۱۶سطر(۱۱×۱۷)،اندازه:۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۹۳]

● تحفة الکرام / تاریخ هند / فارسی

tohfat-ol kerām

قانع، غلام علی شیر بن عزت الله، ۱۱۴۰-۱۲۰۳ قمری

qāne‘, qolām ‘alī šīr ebn-e ‘ezzat-ol-lāh (1728-1789)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۱ یا ۱۱۸۸ق

تاریخ عمومی است و جلد سوم آن ویژه سند، در سه «مجلد»، که در ۱۱۸۱ق ساخته ولی تاریخ دیرتر ۱۱۸۸ق نیز در آن دیده می‌شود. جلد ۱. در یک «مقدمه» و سه «دفتر»، در آفرینش بلاد و تاریخ پیامبران و پادشاهان و حکیمان و تاریخ پیامبر اسلام و تاریخ خلفا و امویان و عباسیان؛ جلد ۲. احوال و تاریخ مختصر بلاد و قرای جهان، در هفت «مقاله»، به مانند «هفت اقلیم»، نام بزرگان، فاضلان و هنرمندان هر شهر به ترتیب هفت اقلیم جهان؛ جلد ۳. در تاریخ سند، در سه قسمت: ۱) تاریخ سیاسی پیش از اسلام تا روزگار کلهوره (۱۱۸۱ق)، ۲) شهرها و قصبه‌های سند، دانشمندان و ادیبان، ۳) دار الحکومت تته و بزرگان و سرایندگان و پیران آنجا و کسانی که در گوزستان مکلی خفته اند. با سربندهای «طبقه». (احمد منزوی)

چاپ: هند، سنگی، بی ناشر، بدون تاریخ، وزیری، ۸۶ص؛ بمبئی، ۱۳۰۴ق.، ۳۴۲ص؛ دهلی، مطبع ناصری،۲۶۰ص

[الذریعه ۴۶۲/۳؛ گنج بخش ۲۰۳۶/۴؛ فهرستواره منزوی ۵۹۵/۱ و ۱۲۲۲/۲ و ۲۰۵۳/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۱۲۳/۶ (نشانی ۶ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۵۱۰/۱۰ نشانی ۷ نسخه؛ دنا ۹۹۱/۲ (۱ نسخه)؛ مشار فارسی ج۱، ص ۱۲۱۴]

۱. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۴۲عکسی
بی کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ ۴۹۸گ [جنگ: ۱-۴۴۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۸-عکسی
آغاز: ج۳: بعد از حمد احد بی چون تعالی شأنه عما یصفون، که این هیچمدان خوشه چین ارباب خبر به تألیف دو مجلد تحفة الکرام موفق؛ **انجام:** سال تمامیت بنمودم ز دل سوال / هاتف زدند که تو آئین انتخاب(؟)
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۶۱۲ (گنج۴/۲۰۳۶). جلد ۳؛ خط: نستعلیق پخته، کا: محمد لایق صدیقی، تا: ۱۵ صفر ۱۲۴۲ق؛ ۲۵۹ص [عکسی ف: ۲-۶۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۳۱
آغاز: بعد حمد احد بیچون تعالی شانه عما یقولون این هیچمدان خوشه چین ارباب؛ **انجام:** ایزد تعالی این محروسه مسلمین را به شرف ایالت اهل اسلام فائز سازاد بمنه و کلام کرمه تمت این کتاب بعون الملک الوهاب.
جلد سوم با فهرست مطالب؛ خط: نستعلیق، کا: قاضی گل محمد، تا: چهارشنبه ۱۱ رمضان ۱۲۶۵ق؛ جلد: روغنی سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۴۲]

● تحفة الکرام / تاریخ عمومی / فارسی

tohfat-ol kerām

شیرازی، محمد اسماعیل بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
šīrāzī, mohammad esmā'īl ebn-e mohammad bāqer (-19c)

تاریخ عمومی بسیار مفصلی است در تاریخ آفرینش و تاریخ انبیاء و ائمه معصومین (ع) و اخبار ملوک و سلاطین و خلفاء و تاریخ و جغرافیا و وضع ولایت سند. همان کتاب پیشین است که منزوی و دیگران از قانع تتوی دانسته‌اند.
کتاب در سه جلد تألیف شده است، تألیف آن به سال ۱۱۸۰ آغاز و در ماه رجب ۱۲۲۳ به انجام رسیده است: جلد اول. یک مقدمه و سه دفتر: مقدمه: در بدو آفرینش و ذکر خلقت جنت و نار؛ دفتر ۱. مختص سه طبقه: ۱) ذکر سایر انبیاء (ع)، ۲) در ذکر ملوک، ۳) در ذکر حکماء و زهاد و مشاهیر پیش از زمان نبوت خاتم الانبیاء؛ دفتر ۲. مخصوص پنج مجلس: ۱) ذکر اجداد آن حضرت، ۲) ذکر آن حضرت از حین ولادت تا زمان رحلت، ۳) ذکر خلفای اربعه، ۴) ذکر ائمه اطهار (ع)، ۵) ذکر مشاهیر از اولاد ائمه (ع)؛ دفتر ۳. در سه طبقه: ۱) خلفای بین امیه و ذکر امرای ایشان و برخی وجوه بنی امیه، ۲) خلفای بنی عباس، برخی وجوه و امرای ایشان، ۳) سلاطینی که هنگام دولت عباسیه بوده‌اند و دیگر ملوک؛ جلد دوم: در هفت اقلیم، متضمن حالات بلاد و قرای ربع مسکون، با التزام به ذکر حکام، امرا، وزرا، اولیاء، علماء و اهل کمال بلاد؛ جلد سوم: خاصه حالات ولایت سند، ملتزم به ذکر بلاد و قراء، ملوک، اولیاء، علماء و سایر اهل کمال.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷-۱۰۹۰-عکسی
آغاز: حمد بی حد خالقی را که آثارات کون مکان رشحه از اعمال قدرت بی کران اوست؛ **انجام:** این کتاب که مسمی بتحفة الکرام است کار گزاران این دولت ابد مدت تحریر و ترقیم آن را به عهده این خاطی ... به تحریر و اختتام او پرداخت و کان ذالک فی شهر رجب المرجب سنه ۱۲۲۳
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ اهدایی: آقای حاج محمد کلاهی؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۰۱گ (۱۳۴ + ۱۴۳ + ۱۱۱ + ۱۱۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۲۳]

● تحفة الکرام

tohfat-ol kerām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۰۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

● تحفة الکرام بأخبار البلد الحرام / تاریخ / عربی

tuḥfat-ul kirām bi-a'xbār-il balad-il ḥarām

فاسی، محمد بن احمد، ۷۷۵-۸۳۲ قمری
fāsī, mohammad ebn-e ahmad (1374-1429)

تاریخ تألیف: محرم ۸۱۷ق
مؤلف، قبلاً کتاب «شفاء الغرام باخبار البلد الحرام» را در تاریخ مکه معظمه به سبک تاریخ مکه تألیف «ابو الولید محمد بن عبدالله الغسانی الازرقی» تألیف نموده است. سپس آن را به حدود نصف اختصار کرده و در چهل «باب» به ترتیب ابواب «شفاء الغرام» مرتب نموده است.
[دنا ۹۹۱/۲؛ کشف الظنون ۳۷۲/۱ و ۱۰۵۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۴عکسی
آغاز: الحمدلله الذی خص مکة المشرفة ... و سمیته: تحفة الکرام باخبار البلد الحرام، و رتبه علی ترتیب اصله فی الابواب و هی اربعون باباً؛ **انجام:** قال مؤلفه ... کان الفراغ من اختصاره ... وان یغفر لی و لمن رای فیه عیباً فستر وان ینفع به جمیع البشر بمحمد سید المرسلین و اله ...
نسخه اصل: اسکوریال، ش ۱۷۶۸ (فهرست خطی عربی همانجا ۲۷۰/۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۸۳۶ق؛ ۲۹۲گ، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۲-۱۵۵]

● تحفة الکرام فی تاریخ مکة و المسجد الحرام / تاریخ / عربی

tuḥfat-ul kirām fī tārīx-i makka wa-l masjid-il ḥarām

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵-۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742-1798)

آغاز: بسمله، حمد له، اللهم بک استعین و بأصفیاک إلیک أتوسل و اتشفع. الکعبة الشریفة. قال الشیخ قطب الدین الحنفی النهروانی ... فی تاریخه تاریخ مکة الذی سماه بـ(الإعلام بأعلام بیت الله الحرام) و عمله للسلطان مراد ...
انجام: رأی بجده أثر سور محدق بها، و أن بها مسجدین ینسبان الی عمر بن الخطاب. انتهی
چاپ: به تحقیق مجمد جواد جلالی و شیخ خالد غفوری، تهران، مشعر: ۱۳۸۳.
[الذریعه ۴۶۲/۳]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۷۳
آغاز: بسمله، حمدله. فی ذکر المشاعر العظام و اسمائها و حدودها و بدوها و فضلها و ما یتعلق بها من الاحکام؛ **انجام:** الجمرات-قال ابن جماعة ... و اکثر الروایات لیس فیها تعیین المسجد انتهی.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با این یادداشت ها: «تصنیف جدنا السید محمد مهدی الطباطبائی»، «ملک السید علی الطباطبائی»، «ملک الجانی عبدالله بن الحاجی محمد رضا بن المرحوم الاغا باقر»؛ ۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱]

● **تحفة الکرام فی ترجمة الشیخ بن قوام** / تراجم / عربی
tuḥfat-ul kirām fī t.-iš šayx ibn-i qiwām

ابن طولون، محمد بن علی، ۸۸۸؟-۹۵۳ قمری
ebn-e tūlūn, mohammad ebn-e 'alī (1484-1547)

شرح حال شیخ الاکبر ابوبکر بن علی بن قوام بن منصور بن معلی متوفی سال ۶۷۰ق.
[التاریخ و التراجم ص ۱۰۵-۱۰۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴/۳عکسی
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی کسا اولیائه خرقة الولایة و جملهما بصنوف الوقایة؛ **انجام:** کان تعلیمه علی رداعا.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۸۴۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ گویا از نسخه مؤلف نقل شده (اربری این مجموعه را به خط مؤلف دانسته است)؛ ۹ص (۱۲-۲۰)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۸۹]

● **تحفة الکرام فی فضائل اهل البیت علیهم السلام** / تاریخ معصومین / فارسی
tohfat-ol kerām fī fazā'el-e ahl-el bayt 'alay-hem-os-salām

لاریجانی، زین العابدین بن محمد یوسف، ق۱۳ قمری
lārījānī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e mohammad yūsof (-19c)

تاریخ تألیف: ششم محرم ۱۲۰۹ق؛ محل تألیف: رشت
رد بر رساله ملا محمد علی بهبهانی که در افضلیت امام حسن و امام حسین (ع) بر مادرشان حضرت فاطمه (ع) نوشته است، در یک «مقدمه» و پنج «فصل»: مقدمه: در معنی تفضیل و چگونگی موازنه بین دو شخص؛ فصل ۱. فضایل حضرت زهرا علیها السلام؛ ۲. نقل گفتار بهبهانی و بیان شبهات وی؛ ۳. رفع شبهات بهبهانی؛ ۴. کیفیت مجادله با بهبهانی؛ ۵. ذکر چند حدیث.
[دنا ۹۹۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۹/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۹
آغاز: الحمدلله الذی کرم بنی آدم و حملهم فی البر و البحر ... و بعد چنین گوید تشنه لب کوثر تحقیق و واپس مانده قافله توفیق؛
انجام: هر چه فاطمه را خوشنود می‌کند مرا خوشنود می‌کند، ان اردت الا الاصلاح ما استطعت ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۶ محرم ۱۲۰۹ق، جا: رشت؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ محرم ۱۲۱۳؛ مهر: «عسکر ...» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۷-۱۷۸]

● **تحفة الکرام و ایقاظ الانام فی عقائد الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ul kirām wa īqāẓ-ul anām fī 'aqā'id-il islām

مردوخی، عمر بن محمد امین، ۱۳۰۲-۱۳۵۵ قمری
mardūxī, 'omar ebn-e mohammad amīn (1885-1936)

شرحی است بر رساله استادش شیخ عبدالقادر در بحث حدوث عالم و اثبات صانع و صفات باری تعالی و معاد و نبوات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۴۵/۳
آغاز: نحمد من تقدس عن الامثال ذاته الاحدیة و تنزه عن الزوال صفاته الازلیة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان کتاب سوم تصریح کرده که در این سال (۱۳۳۱) پدرش محمد امین را از دست داده؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۶گ (۳۹پ-۵۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۱-۲۴۱]

● **تحفة الکلام** / تجوید / فارسی
tohfat-ol kalām

حسینی قاری، حسین
hoseynī qārī, hoseyn

درباره قرائت عاصم به دو روایت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳۸/۴

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد الله ذوالفضل و المن و الاحسان و علی رب العباد هو الله المستعان ... فالداعی چون کلام زاکیه وافیه ... منظوم گشته ... اما بعد غرض از بسط و تقیید و تمهید این کلمات آنست که فیقول الفقیر ... حسین الحسینی القاری؛ **انجام:** من سورة الفلقین لیس فیهما خلاف. تمت الرسالة القراءه خاصة بقراءه العاصم بروایتین بعون الله الملك الوهاب.

خط:نسخ،بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۶۷–۹۷)، ۲۲ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳–۳۳۹۹]

● **تحفة الکلامیة = التحفة** / منطق، کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ul kalāmīya = at-tuḥfa

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟-۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ʻalī (1435-1501)

رساله مختصری است، در دو «مقاله»: مقاله ۱. تقریر قوانین منطق، شامل یك «مقدمه» و دو «قسم»: مقدمه در تصور و تصدیق، قسم اول در اکتساب مجهولات تصوریه در دو «فصل» و یك «تنبیه»، قسم دوم در اکتساب مجهولات تصدیقیه در دو «بحث»، خاتمه در قیاس مرکب؛ مقاله ۲. علم کلام، دارای چند «مقدمه» و چند «باب» و «خاتمه»: مقدمه ۱) بیان نیاز به علم کلام، مقدمه ۲) تحقیق ماهیت علم کلام، مقدمه ۳) کیفیت تحصیل علم کلام، باب ۱) توحید، شامل پانزده «مسئله»، باب ۲) عدل در پنج «مسئله»، باب ۳) معاد در چهار «مسئله»، باب ۴) نبوت در چهار «مسئله»، باب ۵) امامت در پنج «مسئله»، خاتمه شامل دو «فایده»: فایده اول در تحقیق معنی ایمان، فایده دوم توصیه مؤلف.

در منابع موجود هیچ سندی بر این که این رساله و مختصر آن از آن ابن ابی جمهور باشد یافت نشده و این نسبت ابتدا در جلد دوم فهرست مرعشی بدون ارائه مستندی صورت گرفته و سپس فهرست‌نگاران از آن پیروی کرده اند.

آغاز: بسمله. اللهم انا نحمدك علی وفقتنا لنبین اصول الکلام بالمنطق ... ایها الحریص بتحقیق الحق انی مهد الیك فی هذه التحفة اصولا هی خلاصة علم الکلام ...

انجام: فان رحمته وسعت کل شیء و هو حسبنا و نعم الوکیل ان ربی یسمع الدعاء

[الذریعه ۴۶۳/۳ و ۱۸۶/۲۰؛ دنا ۹۹۲/۲]

شرح و حواشی:

۱- التحفة الکلامیة (مختصر)؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ربیع الثانی ۹۱۰ق؛ جلد: مقوایی، ۲۷گ (۱پ–۲۷ر)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲–۲۷۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: علی بن محمد بن یعقوب استرابادی، تا: دوشنبه ۸ جمادی الاول ۹۳۰ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تریاکی، ۲۹گ (۴۱پ–۶۹ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۲) [ف: ۱۷–۲۳۹]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۶۶/۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام معین گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً ۹۷۴ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [ف: ۵–۸۱]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۲۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مسائله البرزخ و لاتکلنی الی نفسی فتهلکنی و لاالی غیرك فتخذلنی و اعن علی استحضارها.

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۵۶–۱۰۱)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳–۱۲۶۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۷۰ ض

این رساله در یك مقدمه و دو بخش است و مقالت دوم آن در علم کلام و دارای چند مقدمه و باب و یك خاتمت می‌باشد؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۸ق [د.ث. مجلس]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۷۹/۵

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف با توجه به آغاز و انجام معلوم گردید؛ کا: حاجی محمد ساروی، تا: ۱۱۱۷ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۵۵۲]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۷۸/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ (۴۹پ–۸۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳–۳۷۶]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱–۹/۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وخصوصاً عند الموت ومسألة البرزخ و لاتکلنی الی نفسی فتهلکنی و لا الی غیرك فتخذلنی واعنی علی استحضارها. تمت

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «م ك»؛ جلد: مقوای لاجوردی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۶–۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲–۷۸۰]

● **التحفة الکلامیة (مختصر)** / کلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-ul kalāmīya (mx.)

؟ ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟-۹۰۶؟ قمری
ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ʻalī (1435-1501)

وابسته به: تحفة الکلامیة = التحفة ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶)

در دیباچه از خود نام نبرده است و می‌گوید پس از نگارش «التحفة الکلامیة» به نگارش این پرداختم و چند جا در متن و نیز در پایان بررسی بیشتر را به همان کتاب ارجاع می‌دهد. مسلم آن است که مؤلف متن و مختصر یکی است گرچه مؤلف آن مورد اختلاف است نسخه‌ای از آن در کتابخانه مسجد گوهرشاد معرفی شده که آن را از آن موسوی، محمد بن ابی الحسن (۹۶۳-۱۰۴۳ق) دانسته است. متن در دو «مقاله» است: ۱. قوانین منطقی؛ ۲. کلام شیعی. در دیباچه مختصر آن می‌گوید بخش قوانین منطقی را حذف و بقیه را گزیده و جابجا ساختم. در پنج «باب» و هر باب با سربندهای «مسأله»: ۱. التوحید؛ ۲. العدل؛ ۳. المعاد؛ ۴. النبوة؛ ۵. الامامة. برای نشانی: الباب الثانی فی العدل. «مسئلة» العقل یقضی بحسن بعضی الافعال و قلج بعضها من غیر استعانة من الشرع للعلم الضروری بحسن مراعات الیتیم و تفقده و قبح ایذائه و لطمه ...

آغاز: الحمدلله الذی بصرنا علی ادراک دقائق فصول الکلام و جعلنا ممن بعث الیه أفضل رسله محمد صلی الله علیه و علی آله السلام

انجام: و قد أشبعنا الکلام فی هذه المسألة فی رسالتنا المسماة بالتحفة الکلامیة من أراد الزیادة فلیرجع الیها

[الذریعه ۴۶۳/۳ «التحفة الکلامیة» همانجا ۱۸۶/۲۰ «مختصر التحفة الکلامیة» که در هیچیک نام نگارنده نیامده است؛ یادداشت سید عبدالعزیز طباطبایی که هر دو را نگارش احسایی دانسته است؛ دنا ۹۹۲/۲ (۲۱ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه ۹۰۹ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۵۳پ-۶۳ر)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲-۲۷۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۹۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شب نیمه رجب ۹۱۳ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۸۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن افضل بن الکریبی، تا: ۹۵۶ق، جا: مشهد مقدس؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ (۱-۱۰)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۶-۲۹۴]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حیدر بن درویش حسینی گازر سبزواری، تا: ۱۵ رمضان ۹۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۶گ (۱۳پ-۱۸پ)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۹۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۳۰/۲-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۴۶]

۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۵۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال ۹۸۲ق؛ جلد: پلاستیکی قرمز، عطف پارچه‌ای، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۸]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ خوش، کا: حسین بن عبدالرحیم رستمداری، تا: جمادی الاول ۹۹۸ق؛ با یادداشت سفر بلخ به هرات در کاروان خواجه نور، نام حسین بن عبدالرحیم در پایان می‌تواند نام کاتب باشد؛ ۸گ (۱۷۶پ-۱۸۳ر) [ف: ۲-۱۷] و [ف: ۲-۲۲۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: عبدالله بن نورالله، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، ۲۷گ (۹۴-۱۲۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۳۷۸]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۰۵/۳

در پنج باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۴۵]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳-۹۴۸]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۵۷/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۰۱]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۶۴/۴

آغاز: و ینبغی فیکون حکیما اذ لا نعنی بالحکیم الا من یفعل الاشیاء علی ما هی علیه فصل التنزیهات. مسئلة واجب الوجود لیس بمرکب لان کل مرکب مفتقر؛ **انجام:** برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: علیشاه بن کمال بن مرتضی علی، تا: شعبان ۱۰۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۱۴-۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۱۷]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۷/۲

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۰۹۵ق؛۱۳سطر،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۸۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰گ (۱۲۶پ-۱۳۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۸۵]

۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۲۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین قلی بن ابوعلی بن کربلایی حسین قلی پازواری مشهور به بابا، تا: یک‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۲۷۵ق؛ واقف:

آیت الله مرعشی نجفی؛ ۵گ (۱۲۷ر–۱۳۱ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲–۵۷۰]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الاحقر مصطفی الحسینی الصفائی الخوانساری

خط: نسخ، کا: حسینی خوانساری، مصطفی بن احمد، تا: ۱۳۶۰ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضربی [رایانه]

۱۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۱۴۱ر–۱۵۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۵۷]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۰۶۵۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۵۰۳]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰/ ۳۵۲۰–۱۸/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۷–۴۲۰۱]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۲۰/۵

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۵گ (۱۰۲ر–۱۰۶پ)، ۲۰و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶–۱۰۱]

۱۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با پارچه سبز، ۱۵ص، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲–۱۸۹]

۲۰. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه: امجموعه بدون شماره

کا: مولانا علی عصری، بی تا [دلیل المخطوطات: ۱–۵۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۲۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یخبر عن بشر معصوم و هکذا الی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱پ–۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۱–۱۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۳/۱

خط: نسخ، کا: هبة الله بن سلام الله، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ص (۱–۱۵)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا: ف: ۱–۲۸۱]

● التحفة الکلامیه (مختصر) / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol kalāmīya (mx.)

موسوی، محمد بن ابی الحسن، ۹۶۳–۱۰۴۳ ؟ قمری

mūsavī, mohammad ebn-e abe-l-hasan (1556-1634)

وابسته به: التحفة الحسینیة؛ موسوی، محمد بن ابی الحسن (۹۶۳–۱۰۴۳)

مؤلف نخست کتاب «تحفة النبی» را در ادعیه نگاشته و سپس «تحفة الولی و الوصی» را در نحو و «تحفة الزهرا» را در صرف و «تحفة المجتبی» را در منطق نگاشته و بعد از آن به زیارت سامراء رفته، پس از مراجعت به اشاره حضرت حجت (ع) در خواب، کتابی می‌نویسد تحت عنوان «تحفة الحسینیة» در علم کلام و بعد از آن به نام هر یک از امامان شیعه کتابی می‌نویسد. در کتابخانه آستان قدس رضوی کتابی از این مؤلف به شماره **۶۵۳۳** وجود دارد که در پشت صفحه اول به خط مؤلف فهرست مؤلفاتش که بالغ بر چهل اثر است با موضوع آنها نگاشته شده است. کتاب «تحفة الحسینیه» که به نام «تحفة الکلامیه» نیز موسوم است در یک «مقدمه» و پنج «مبحث» در اصول دین می‌باشد که در بحث امامت به تفصیل سخن گفته است. نسخه حاضر گزینه‌ای است که توسط مؤلف ساخته شده است در پنج «باب». همان رساله قبل است که متن و گزیده آن را از ابن ابی جمهور دانسته‌اند.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی بصرنا علی ادراک دقایق فضول الکلام و جعلنا ممن بعث الیه افضل رسله محمد و آله السلام فانی بعد ما فرغت من تحریر التحفة الکلامیه و سارت فی الاطراف مسیر الشعاع

انجام: و لعمرک ان ترید مسئلة الغیبة علی هذا التفصیل والتنقیح لاتجده فی الکتب المبسوط و قد اشبعنا الکلام فی رسالتنا المسماة بالتحفة الکلامیة من اراد الزیادة فلیرجع الیها. تمت.

[فهرستواره منزوی ۱۷۸/۹]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۲۵/۱۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی بصرنا علی ادراک دقایق فضول الکلام و جعلنا ممن بعث الیه افضل رسله محمد و آله السلام فانی بعد ما فرغت من تحریر التحفة الکلامیه و سارت فی الاطراف مسیر الشعاع؛ **انجام:** و لعمرک ان ترید مسئلة الغیبة علی هذا التفصیل والتنقیح لاتجده فی الکتب المبسوط و قد اشبعنا الکلام فی رسالتنا المسماة بالتحفة الکلامیة من اراد الزیادة فلیرجع الیها. تمت.

این کتاب در برخی فهرست‌ها به ابن ابی جمهور نسبت داده شده است؛ خط: نسخ، کا: ابوتراب بن عبدالله زشکی، تا: ۲۴ رمضان تا ۲۲ رجب ۱۱۲۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۱۳پ–۱۲۰)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳–۱۴۰۴]

● تحفة الکمال / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol kamāl

ملا حسن، ق۱۱ قمری

mollā hasan (-17c)

«در اصول دقیق لطیفه حکمیه و طریقه حقه صوفیه موحد» جز «تحفة الکمالیه» یا «جام جهان نمای» (نسخه تنکابنی در مجلس) که ترجمه تحصیل بهمنیار گویا باشد. برای «عالی جاهی پرورده

خاندان شاهی» ساخته شده و «فن اول در اصول و فروع حکمت» از آن در نسخه دیده می‌شود.
[فهرستواره منزوی ۹۶/۶]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵

آغاز: بی واسط آلت و رابط ملالت بر کشیده که و السماء و ما بینها؛ **انجام:** و حق این مسئله کما هو حقه ادا نتوان کرد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۰۷] و [نشریه: ۴-۳۹۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۷۰/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۹۹]

● **تحفه کمالیه = جام جهان نما = ترجمه تحصیل بهمنیار** / فلسفه / فارسی

tohfe-ye kamālīye = jām-e jahān-namā = t.-ye tahsīl-e bahmanyār

وابسته به: التحصیل؛ بهمنیار بن مرزبان (-۴۵۸)

اهداء به: ابوشجاع محمد بن میکائیل خوارزمی

ترجمه «التحصیل» بهمنیار است. این کتاب برای ابوشجاع محمد بن میکائیل خوارزمی که از او به عنوان صدر بخارا یاد شده ترجمه شده است. ملا عبدالله افندی شاگرد علامه محمد باقر مجلسی در ریاض العلماء و حیاض الفضلاء می‌نویسد که نسخه‌ای فارسی از التحصیل بهمنیار دیده‌ام که خود بهمنیار یا دیگری آن را ترجمه کرده است (نیز روضات الجنات: ۱۴؛ الذریعه ۳: ۳۹۵) که احتمالاً این نسخه فارسی که افندی دیده است همین ترجمه است. چون نویسنده از خود به عنوان مترجم یاد کرده است فرض اینکه خود بهمنیار مترجم باشد باطل می‌شود، خاصه آنکه این مترجم خود را صاحب رساله‌ای می‌داند به نام «دانش فزای کمالی» که هیچ یک از کسانی که شرح حال بهمنیار را آورده‌اند از این کتاب یاد نکرده‌اند.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... آغاز کرده آمد، بعد از استخارت و مطالبت توفیق از حضرت جلت ... به کتاب جام جهان نمای بر نمط کتاب تحصیل بل که خود ترجمه است مر آن را، تحفه و تقرب به ... صدر البخارا، بوشجاع، محمد بن میکائیل الخوارزمی ... که او طود است مر زمین حکم را

چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی و محمد تقی دانش پژوه، تهران، موسسه مطالعات اسلامی، ۱۳۶۲ش

[الذریعه ۳۹۵/۳ رقم ۱۴۱۰و ۱۵۹/۳؛ بروکلمان ذیل ۱ ص ۸۲۸؛ بیهقی تاریخ الحکماء ص ۹۷-۹۹؛ تتمه صوان ۹۱-۹۲؛ چهار مقاله عروضی مصحح دکتر معین ص ۴۴۴-۴۴۹؛ تاریخ ادبیات دکتر صفا ج ۳۲۰/۱-۳۲۱؛ قنواتی ص ۱۸-۱۹؛ دکتر مهدوی، مؤلفات ابن سینا ص ۲۶۳؛ دانشمندان آذربایجان ص ۷۳-۷۴؛ روضات الجنات ص ۱۳۹-۱۴۰؛ راهنمای کتاب ۶۹۵: ۲۱؛ دنا ۹۹۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۶/۶؛ نسخه‌های منزوی ۶۵۳/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۸۷-ف

نسخه اصل: تاشکند ۲۵۷؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۹۷

بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۵-۴۹۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۸۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۸۷]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه: ع ۱۸۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۳]

● **تحفة الکنوز** / معانی بیان / فارسی

tohfat-ol konūz

محمد جعفر بن فتح الله، ق۱۳ قمری

mohammad ja'far ebn-e fath-ol-lāh (-19c)

نویسنده می‌گوید چون کتاب مطول تفتازانی هم مطول است و هم به زبان عربی، لذا این مختصر را به زبان فارسی در علم معانی و بیان پرداختم تا مفید اهل ذوق افتد و آن را در یک «مقدمه» و سه «تحفه» و یک «خاتمه» آوردم: مقدمه: بیان فصاحت و بلاغت؛ تحفه ۱. بیان علم معانی؛ تحفه ۲. علم بیان؛ تحفه ۳. بدیع؛ خاتمه: در مسترقات شعریه و ملحقات آن.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۱۹/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولایت علی ابن ابی طالب؛ **انجام:** که دوری کن دوری کن از بیجهت گرفتن و کشتن و ناگهان من

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۹۴ص (۱-۹۴)، ۱۱ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۶-۴۴۹]

● **تحفه لاریه** / فقه / فارسی

tohfe-ye lārīye

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸-۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817)

کتابی است فقهی مختصری از اصول و فروع دین چون طهارت، نماز، زکات، خمس، روزه، حج، جهاد، امر به معروف، تجارت، نکاح، ارث، دیه، ... که به روش اخباریان نگارش یافته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و سلام علی عباده الذین اصطفی، اما بعد، چنین گوید بنده جانی ابومحمد ... که پوشیده نماند که مستحق ستایش و پرستش خداوندگاریست که ممکنات را از کتم عدم بیرون آورده

انجام: خامه سیل چون عصای کلیم ×× کرد تا شط نیل فکرت

فلق / زد رقم بر صحیفه ایام ×× سال تاریخ این هدایت خلق
[دنا ۹۹۳/۲؛ الذریعة ۴۰۲/۳؛ ریحانة الادب ۸۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۶/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** دوازدهم، هرگاه بکشند دو نفر یکی را بدو ضربت مختلف و قتل بسبب
تا بخشی از مسائل دیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی عطف تیماج مشکی، ۲۶۰گ، ۱۱-۱۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۳۴-۶۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی همدانی، تا: دوشنبه ذیحجه ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۱۱۴گ، ۱۸ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۴۰]

۳. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره
کا: ناصر بن عبدالله خراسانی، تا: چهارشنبه ۱۳ ذیقعده ۱۲۳۰ق
[مخطوطات دزفول: ۱۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۵۵
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن محمد جعفر هندی، تا: ۱۲۵۲ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش ابر و باد چاپی عطف چرم قهوه‌ای، ۱۴۷۳گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳۶-۴۲۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۵۶/۷
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... باید اعتقاد کردن بواجب بودن هر واجبی که دلیل عقلی یا شرعی بر وجوب آن قائم است؛ **انجام:** و اینجا از مواضعی است که تأخیر نماز مغرب و عشاء مأمور به است
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱۳۷پ-۱۹۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۸-۳۰۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** در کتاب التجارات گویا یکی در سطر: خامه سیل چون عطای کلیم کرد تا شط نیل فکر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۸گ (۵۹-۱۳۶)، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۲۹]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۵۰
آغاز: برابر **انجام:** درست را که نابینا بوده خسف کند ثلث دیت چشم صحیح است ۱۱ هر گاه کسی دو گوش ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا روکش کاغذی الوان، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ (۲۹پ-۱۴۴پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم
[رایانه]

● **تحفه لامعی** / لغت / ترکی
tohfe-ye lāme'ī
لامعی برسوی، محمود بن عثمان، -۹۳۸ قمری
lāme'ī borsavī, mahmūd ebn-e 'osmān (-1532)
فرهنگ فارسی به ترکی است با رعایت بحور عروض به پیروی از «نصاب الصبیان» فراهی.
[نسخه‌های منزوی ۱۹۷۰/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۱/۱
آغاز: بسمله، ایده لوم ×× اول اول حق آدنی یاد ×× که عالم اولدی بر امریله بنیاد؛ **انجام:** اچیلر طوایله قتلو قپو
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سلیمان وفائی، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه تیماج مشکی، ۸ص (۱-۸)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۶۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹/۱۴۹-۱۵۹۹/۳
آغاز: ایده لیم اول اول حق ادنی یاد ×× که عالم اولدی بر امریله بنیاد / مکانی بیمکان لا مکاندار ×× نشانی یوق قدیم وبی نشاندر؛ **انجام:** بود زلا معینك سکاپندی کم ×× کمال اهلینه قیل قیلورسک طپو / فعولن فعولن فعولن فعول ×× اجیلو طپوا یله قتلو قپو
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۸۰۸]

● **تحفة لب اللباب فی ذکر نسب السادة و الانجاب** / انساب
tuḥfat-u lubb-il lubāb fī d̲ikr-i nasab-is sādat wa-l anjāb
حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری
hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam (-17c)
تاریخ تألیف کتاب پس از سال ۱۰۷۷ بوده است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۰۹
آغاز: الحمد لمن اودع قالید درر النظام فی صدور العباد لبیان برهان الکلام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ برگهای نسخه مرتب نیست، یادداشت ازآقای نجفی مرعشی در برگی که ضمیمه این نسخه است: «این نسخه محتوی دو کتاب است ۱ جلد اول تحفة لب اللباب در انساب و ازجلد ثانی آن چند صفحه اشتباهاً در میان آن گذاشته شده است، ۲ کتابی است در تاریخ و احوال عده‌ای از علما و ادبا و سلاطین و وقایع تاریخیه از مؤلف تحفظ لب اللباب»؛ ۲۳۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۴۱]

← تحفة اللبیب ﴿ اللآلی فی شرح شواهد قطر الندی

← تحفة اللبید > اللآلی فی شرح شواهد قطر الندی

● **التحفة اللطیفة فی تاریخ المدینة الشریفة** /تاریخ/عربی
at-tuḥfat-ul laṭīfa fī tārīx-il madīnat-iš šarīfa

سخاوی، محمد بن عبدالرحمن، ۸۳۱-۹۰۲ قمری
saxāvī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahmān (1428-1497)

کتاب نسبتاً مفصلی است در سه جزء در تاریخ مدینه منوره و شرح حال اکابر و بزرگان و علماء و فقهاء و قضات و مشایخ و امراء و آنها که در مدینه درس خوانده‌اند به ترتیب حروف معجم. مؤلف ابتدا مختصری درباره سیره پیامبر اکرم (ص) و شرحی راجع به مسجد النبی و خصوصیات آن بیان می‌کند.
چاپ: فی ثلاثة اجزاء، قاهرة، مطبعة السنة المحمدیة، نشره: حامد الفقی، ۱۹۵۷-۱۹۵۸م
[بروکلمان ذیل ۳۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۸عکسی
آغاز: الحمد لله الذی شرف المحال فی الحال و الاستقبال، بمن الیها هاجر و بها حل؛ **انجام:** محمد بن مبارک القسنطینی المغربی المالکی ... اخر الثلث الجلد الثانی من تاریخ المدینه الشریفه لشیخنا العلامة ... السخاوی القاهری الشافعی
نسخه اصل: طوپ قاپی، مدینه خزانه سی، استانبول ش M۵۲۷، جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: عبد الباسط ابن عبد الحفیظ ابن محمد ابن شرف الدین حنفی، تا: یک‌شنبه ۲۱ ذیقعده ۹۵۲ق؛ مصحح،محشی،با نشان بلاغ؛۴۱۲گ، ۳۱ سطر [عکسی ف: ۱-۱۸۱]

● **التحفة اللطیفة فی عمارة المسجد النبوی و سور المدینة الشریفة** / تاریخ / عربی
at-tuḥfat-ul laṭīfa fī ʻimārat-il masjid-in nabawī wa suwar-il madīnat-iš šarīfa

رومی، محمد بن خضر، -۹۴۸ قمری
rūmī, mohammad ebn-e xezr (-1542)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰/۹عکسی
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی سید الخلق اجمعین محمد و آله و صحبه و التابعین أما بعد فهذه نبذة لطیفة و نخبة شریفة تتضمن ما وقع من العمایر الشریفة بسور المدینة النبویة والمسجد الشریف والمنارة السنیة
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، ش ۱۷۰۸؛ بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۶ص (۸۸-۹۳)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۳۱۵]

● **تحفة اللغات** / لغت / فارسی به فارسی
tohfat-ol loqāt

فرهنگی فارسی به فارسی و این نام از آقای باستانی راد است. در واژه درختک دانا شعر خود مؤلف گواه آمده: حدیث مهر من و آن نگار را گر بشنیدی ×× بود چه مهر درخشان و آن درختک دانا.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۰۸
آغاز: فصل الالف مع الالف ا ا ب سع معنی دارد اول معروف است؛ **انجام:** در فصل واو: ویره درختی را گویند ... بالا رود ویژه (ناقص)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی که باید از خود مؤلف باشد؛ در هامش فرهنگی است در لغات مرکب گویا از خود مؤلف؛ جلد: تیماج حنایی، ۸۸گ، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۵۸۶]

● **تحفة للمبتدین** / صرف / عربی
tuḥfat-ul mubtadīn

تبریزی، محمد جعفر بن محمد، ق۱۳ قمری
tabrīzī, mohammad jaʻfar ebn-e mohammad (-19c)

نویسنده در مقدمه می‌نویسد چون بعضی دوستان سؤال می‌کردند از مشکلات علم صرف من این مختصر را به رشته تحریر در آوردم تا شاید آنها را مفید افتد.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۶-ت/۳۶۶
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین؛ **انجام:** قدتم الکتاب علی ید احقر الطلاب و اخس الکتاب میرزا علی ابن مرحمت پناه ملا علی محمد ...
خط: نسخ، کا: میرزا علی بن ملا علی محمد، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۹گ، ۱۰ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱-۳۴۵]

← تحفة اللهو > تحفة العوارف

● **تحفة المادحین** / فضایل و مناقب / فارسی
tohfat-ol mādehīn

نوربخشی، محمد شاهی
nūrbaxšī, mohammad šāhī

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
در ستایش پیشوایان شیعی و نفرین بر دشمنان آنان است، در یک «مقدمه» و نه «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در ولا و دوستی و اقتداء راهنمایان شاه را یقین؛ فصل ۱. مناقب امیرالمؤمنین (شش حدیث)؛ ۲. در بیان آنکه حجت امیرالمؤمنین و اولاد اویند (ده حدیث)؛ ۳. نسب عمر بن خطاب؛ ۴. نسب عثمان؛ ۵. نسب معاویه و یزید؛ ۶. نسب عمرو عاص؛ ۷. نسب

طلحه و عبیدالله زیاد؛ ۸. ذکر وجوه مطاعن؛ ۹. حصر شواهد کفر خلفاء ثلاث؛ خاتمه در استدلال وجوب لعن بر مخالفین.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۰

آغاز: بسمله و نستعین الحمدالله الذی قدر و فضل بفضله الفضایل ... اما بعد سپاس بیرون از اندازه و هم قیاس مالک الملکی را سزد؛

انجام: و این زمره کفره ... رو سیاه دارین ... خواهند گردید عصمنالله و ایاکم ... مسالک العلم و العرفان تم بالخیر و السعادة فی یوم الغدیر اواخر عام ست و مائة و الف من الاعوام الهجریة و السلام علی مستحقه.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۱۰۶ق؛ مجدول، با حاشیه‌ای مورخ ۸ جمادی الاول ۱۲۸۳، با تاریخ روز پنج‌شنبه اول محرم ۱۲۵۹ در ص ع، با یادداشت بر دار شدن چهار تن در روز آدینه۱۱ذیحجه۱۲۷۷؛کاغذ:سفید، جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۶ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۲۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۰۶ق؛ ۲۸گ (۷۷ ر-۱۰۴پ) [مختصر ف: ۱۴۱]

● تحفة المبارکة السلطانی / علوم قرآن / فارسی

tohfat-ol mobārakat-es soltānī

مرتضی قلی بن اصلان

mortazā qolī ebn-e aslān

در بعض از رسوم مشهوره قرآنی.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۰۴/۲

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن عبد النبی جیت ساز، تا: ۱۲۵۷ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۹گ (۱۴۲-۱۸۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۴۲]

● تحفة المبتدی = ارجوزة فی المنطق / منطق، شعر / عربی

tuḥfat-ul mubtadī

عاملی، علی بن حسین، -۱۱۳۵ قمری

ʻāmelī, ʻalī ebn-e hoseyn (-1723)

تاریخ تألیف: ۱ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق

منظومه کوتاهی است در منطق مشتمل بر ۱۳۹ بیت که برای سهولت تعلیم و حفظ سروده است. از تصور و تصدیق تا آخر باب صناعت خمس. خود مؤلف شرحی نیز بر آن نگاشته است.

آغاز: ان منطق اجل ما اشتملا ×× علی ثناء الله عز و علا / ... و بعد فالعبد المسمی بعلی ×× نجل الحسین الجامعی العاملی / یقول هذا تحفة للمبتدی ×× ترشده انوارها فیهتدی / جعلته منظومة لیسهلا ×× علیها ان یحفظها مشتغلا

انجام: علی المخیلات لا غیر و قد ×× یعتبر الوزن بذا البعض انفرد / و الحمدلله علی التمام ×× و افضل الصلوة و السلام / علی النبی المصطفی و الآل ×× ما مادامت الأیام و اللیالی

شرح و حواشی:

۱- شرح تحفة المبتدی؛ عاملی، علی بن حسین (-۱۱۳۵)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۲۴/۳-۲۶/۲۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالنبی بن علی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (در حاشیه نسخه تحریر شده است)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۷۸۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۵/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۶ص (۹۳پ-۹۸)، ۲۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۶۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد گلپایگانی، تا: سه‌شنبه ۱۰ شعبان ۱۲۵۴ق، جا: مدرسه میرزا محمد تقی بروجردی؛ جلد: تیماج فرنگی، ۵گ (۲۰ ر-۲۴ پ)، ۱۲ و ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۴۴-۵۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۲۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: ساغری، ابعاد متن: ۶/۲×۱۱/۵، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۶۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۶۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد وقار شیرازی، تا: ۱۲۹۷ق، جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۸۴پ-۸۶ ر)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲/۲۷-۳۸]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۹۹/۷-۲۴/۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوای سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۸۲]

● تحفة المبتدی / نحو / فارسی

tuḥfat-ul mubtadī

کهدمی، علی بن حسن

kohdamī, ʻalī ebn-e hasan

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

ناظر به شرح الفیه سیوطی است .

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۲ت

آغاز: بسم الله ... اما بعد از حمد خدا ... این حقیر فقیر ... علی بن الحسن الکهدمی در وقت دماغ سوختگی مختصری در بیان مباحث و مطالب و ایرادهایی که درین کتاب سیوطی وارد می‌شود همه را درین کتاب نموده‌ام تا برای مبتدی آسان گردد و او را محو نشود به مطالعه این کتاب که مسمی به تحفة المبتدی باشد یاد آورده و این حقیر را به دعای خیر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۴؛قطع:جیبی [رشت و همدان: ف: ۱۲۳۳]

● **تحفة المبتدین** / منطق / فارسی

tohfat-ol mobtadīn

در مصطلحات علم میزان در شش «فصل» هر یک چند «مقصد» (گویا ترجمه منطق ملا محمود).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۵۲/۱

آغاز: بسمله بدان نطقک الله بالصدق و الصواب ... که این رساله ایست مشتمل بر شش فصل در بیان مصطلحات علم میزان؛ **انجام:** از جهت اسکارش و الله اعلم تمت تحفة المبتدین ... انه ... باجابة دعاء الفقیر جدیر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: سعید نفیسی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۱۶/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

● **تحفة المبتدئین** / نحو / فارسی

tohfat-ol mobtade'īn

کربلائی، علی بن حسین، -۱۱۳۵ قمری

karbalā'ī, 'alī ebn-e hoseyn (-1723)

کتابی نحوی در یک «مقدمه» و چند «فصل» و یک «خاتمه» که کوتاه و ساده نگاشته شده؛ مقدمه در تعریف علم نحو و خاتمه در تجزیه و ترکیب سوره فاتحه می‌باشد.

آغاز: الحمدلله رافع درجات العالمین، و ممیز حال من انتصب لاسعافهم ... و بعد چنین گوید ... که این رساله ایست مختصر در علم نحو مشتمل بر مهمات او ...

انجام: و جمع او بیاست چه جمع مذکر سالم است و جمع مذکر سالم بیا مجرور می‌شود و الحمدلله رب العالمین.

[دنا ۲/۹۹۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵۱/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج قرمز، ۶۲گ (۴۷پ-۱۰۸پ) [ف: ۳۶-۲۳۱]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۵۲]

● **تحفه مبشریه** / طب / فارسی

tohfe-ye mobašserīye

سعد طبیب، محمد بن سعد، ق۹ قمری

sa'd-e tabīb, mohammad ebn-e sa'd (-15c)

اهدا به: مبشر بن همایون شاه

در دو «مقاله» هر کدام مشتمل بر «مقدمه» و دو «باب»: مقاله ۱. تشریح اعضای مفرده و مرکبه بر سبیل اجمال: مقدمه: در تعریف اعضا و تقسیم آن، باب اول: در تشریح اعضاء مفرده، باب دوم: در تشریح اعضاء مرکبه؛ مقاله ۲. بیان حدود و رسوم امراض: مقدمه در تعریف مرض و تقسیم آن، باب اول در امراض مشهوره مخصوص به عضو عضو در شانزده فصل، باب دوم در امراض مشهور غیر مخصوص به عضو عضو در چهار فصل: در حمیات، در اورام و بثور، در کسر و قرحه، در امراض زینه.

بلافاصله پس از آن رساله مختصری است در هشت ورق ایضاً به فارسی در بیان تیراندازی قطب الدین مبشرخان مذکور از انشاء سعد بن عبدالله پدر مؤلف تحفه مبشریه (که با عنوان «تذکره» معرفی خواهد شد) که به قرینه این که به تقریب کلیه کسانی که نامشان در این رساله مسطور است از مردم ایج یعنی به کلی از نواحی جنوبی ایرانند و به‌خصوص خود مؤلف که از اهالی لار بوده معلوم می‌شود بی‌هیچ شک و شبهه‌ای که این قطب الدین مبشرخان قطعاً از ملوک صفحات جنوبی ایران و به عبارت دقیق‌تر از ملوک خطه لار که در قرون گذشته از نواحی بسیار مهم گرمسیرات فارس محسوب می‌شده، بوده است و به لحاظ این که در میان جمیع حکام و ملوک ممالک اسلامی تنها در بین حکام ناحیه مذکور است که به یک تن بر می‌خوریم که نام خودش قطب الدین و نام دو تن از جانشینان بلافصل او به ترتیب جهانشاه و علاء الملک است و از آن طرف تمام این فقرات طبق مسطورات مؤلف این رساله که اسامی آنها را با آب و تاب تمام ذکر می‌کند جزء به جزء عیناً مطابقت دارد با این شخص پس یقین قطعی به وقوع می‌پیوندد که این قطب الدین مبشرخان ممدوح دو مؤلف مذکور هیچ کس نمی‌تواند باشد جز همان قطب الدین ابوالنصر مبشرخان مذکور در جهان آرای قاضی احمد غفاری (ص ۱۹۰) که در سال ۷۹۷ به دنیا آمده و در سنه ۸۳۰ به حکومت لار رسیده و در ۸۵۹ فوت نموده است و پسر او جهانشاه و پسر این اخیر علاءالملک نیز به ترتیب در سال ۸۶۱ و ۸۸۳ به حکومت آن خطه رسیده‌اند (یک مکتوب از مکاتیب قطب بن محیی خطاب به همین علاء الملک است)، و آخرین حاکم این خاندان ابراهیم خان ابن نورالدهرخان بن

ابراهیم ایضا ملقب به علاءالملک است که در سال ۱۰۱۰ به دست شاه عباس اول صفوی گرفتار شد و نوبت حکومت و امارت ایشان در صفحات لارستان به او خاتمه یافت (پس عصر تقریبی تألیف این دو کتاب نیز به طور ضمنی معلوم شد).
[دنا ۹۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۳/۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۶۵
آغاز: حمد و سپاس بیحد و قیاس حضرت پادشاهی را سزد علت ذاته عن الامراض الجسمانية و سمت صفاته عن الاعراض النفسانية که بقوه کامله ازلی مصباح ارواح در مشکوه اشباح اجسام برافروخت؛ **انجام:** وشظا یا حاده که حادث شود در نزدیک اصول اظفار و لله الحمد على الاتمام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواسط قرن ۱۰؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ در سنوات ۱۱۰۵، ۱۱۵۴، ۱۱۹۶، ۱۲۵۰، ۱۲۷۲، ۱۲۸۷ داخل عرض شده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن دو رویه، ۸۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۹-۸۳]

● **تحفة المتقين** / تاریخ معصومین / فارسی
tuḥfat-ul muttaqīn
محتسب الممالک، تقی الدین محمد، ق۱۲ قمری
mohtaseb-ol-mamālek, taqī-yod-dīn mohammad (-18c)
اهدا به: شاه سلطان حسین (۱۱۰۵-۱۳۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۲۵ق
در مناقب ائمه. در الذریعه از کتابی به همین نام و همین موضوع از ابوعلی محمد مشهور به عبدالکریم بن محمد هادی شهابی کرینی طبسی یاد شده که در ۱۱۲۵ق به انجام رسیده است.
[الذریعه ۴۶۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۹/۳ و ۱۸۶/۹]

تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: ۲۴
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ صفحات اول و دوم مجدول و مذهب. [نشریه: ۳-۱۱۹]

● **تحفة المتقين** / دعا / فارسی
tuḥfat-ul muttaqīn
جعفری سبزواری، محمد تقی بن محمد کاظم،
ja‘farī sabzevārī, mohammad taqī ebn-e mohammad kāzem
اهداء به: حیدرقلی خانا به درخواست میرزا محمد حافظا
در یک «مقدمه» و چند «باب» (نه تا که در فهرست آمده است) و چند «فصل» و «خاتمه» محتوی بر چهار جلد. آنچه در فهرست آمده نه باب است ولی در دیباچه چندین باب دیگر هم دارد پس از این تا برسد به خاتمه، چنین است نه باب آن: ۱. در بعض دعاهای سفر؛ ... ۹. ذکر بعض دعاهای شریف که جهت طلب فرزند و طلب زرق و عافیت و طول عمر و طلب کم شده و بنده گریخته مفید و نافع باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۵۹
آغاز: بهتر کلامی که از شرور زمان حرز جان و ورد زبان باشد و خوش ترین مرامی که از صدمات هر یک از آدمیان دهر بوقلمون درمان باشد حمد ذوالجلال مالکی است
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، در فصل ۵ «باب نهم در بعض دعاها جهت طلب فرزند و عافیت و طلب رزق و طلب طول عمر و طلب گم شده و بنده گریخته»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۸گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۳]

● **تحفة المتقين في بيان اصول الدين** / کلام و اعتقادات / عربی
tuḥfat-ul muttaqīn fī bayān-i usūl-id dīn
رازی، خضر بن محمد، -۸۵۰ قمری
rāzī, xezr ebn-e mohammad (-1447)
در اصول عقاید شیعه دارای مقدمه‌ای کوتاه در معنای هر یک از اصول، و چند «مقصد» و هر مقصد در چند «بحث»: مقصد ۱. التوحید، در سه «مبحث»: ۱) اثبات الواجب الوجود و ما یستلزمه الوجوب و الواحدانية، ۲) اثبات واجب الوجود قادر و عالم و ما یستلزمه، ۳) فی انه تعالی متکلم صادق؛ مقصد ۲. العد؛ مقصد ۳. النبوة؛ مقصد ۴. امامة؛ مقصد ۵. المعاد.
[الذریعه ۴۶۵/۳؛ ایضاح المکنون ۲۵۶/۱؛ ریاض العلماء۲۳۷/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۸/۱
آغاز: انه اليه لا يعود و الصلوة على اشرف الخلايق و اكرم كل مولود محمد المصطفى نبى الرحمة اموعود بالمقام المحمود ... و بعد فيقول العبد ... خضر بن محمد بن على الرازى الجبلودى (كذا) ... هذه رسالة مسماة بتحفة المتقين فى بيان اصول الدين و هى خمسة ... فالتوحيد ان تعرف ان الله تعالى موجود موصوف بالوحدانيه؛ **انجام:** وانطاق الجوارح و نظاير الكتب و احوال الجنة و النار لكونه صادقا و الحمد لله اولا و آخرا و الصلوة على خير خلقه محمد و آله الطاهرين المعصومين.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (چند سطر)؛ برگ‌های زیادی از وسط این بیاض افتاده است؛ وقف‌نامه بر اولاد ذکور با تولیت ملا احمد، به همراه مهر «العبد المذنب ... علی» (مستطیل)؛ مهر: «لطیف بن ابراهیم ... ۱۲» (مربع)، «لا اله الله الملک الحق المبین عبده یوسف» (مربع)، «اللهم صل علی محمد و آله محمد» (مستطیل)، «الهی بحق نبی و ولی / ببخشا گناه محمد علی ۱۱۳۴» (مستطیل)؛ خریداری از عزیز امینی شرعی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج با مهر صحاف

درون ترنج به نقش: «الهی بحق نبی و ولی / نظر کن سوی محمد علی ۱۱۷۱»، ۱۵ص (۲-۱۶)، سطور چلیپا (۶×۲۰)، قطع: بیاضی، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۹/۲۹۳]

● **تحفة المتکلمین** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul mutikallimīn

قرشی، قاضی برهان الدین

qorašī, qāzī borhān-od-dīn

رساله‌ای کلامی در شصت و پنج «باب» در اصول اعتقادات به روش اشاعره با اشاره به مذهب معتزله و بعضی از مذاهب اسلامی دیگر و رد و ایراد بر آنها: ۱. فی تعریف الفعل ... ۶۵. فی اعمال القلب.

آغاز: الحمدلله الذی دل علی وجوده تغییر الکائنات و شهد بوحدانیته جمیع الموجودات و الذی أبدع الاشیاء من العدم الی الوجود

انجام: و أعذنا من العذاب الالیم و علی الصراط المستقیم انه الجواد الکریم.

[دنا ۹۹۴/۲ (۳ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۱۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاتخذوه عدوا.

کا: امان الله بن رحمة الله، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۴۹گ (۴پ-۵۲پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۱/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۷-۴۳۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج سبز، ۷۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۱۱۷]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۳۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۷۷گ، اندازه: ۱۲/۴×۱۷/۵سم [رایانه]

● **تحفه المتکلمین** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul mutikallimīn

تاریخ تألیف: ۶۹۳ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۷۰

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدالله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا؛ **انجام:** فیها نا هو کاف للمصنف حسبنا الله وحده و نعم العین

خط: نستعلیق شکسته، کا: حسینی، ابوالحسن، تا: ۱۱۰۴ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۷۲؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۵۷گ، ۲۰ سطر [رایانه]

← تحفه المجالس ﴿ زینة المجالس

● **تحفة المجالس** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol majāles

استرآبادی، سلطان محمد بن حسن، ۸۹۵-۹۵۲ قمری

estarābādī, soltān mohammad ebn-e hasan (1490-1546)

کتابی در سرگذشت پیامبر و امامان (ع) است، در یک «مقدمه» و چهارده «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه در بیان معنای معجزه و هر مقصد برای یکی از امامان و معصومین چهارده‌گانه، و خاتمه در علائم ظهور. به گفته صاحب الذریعة مؤلف در این کتاب غث و سمین را به هم آمیخته است. درنسخه ۴۰۸۴ دانشگاه که در یک مقدمه و ۲ مقصد و یک خاتمه است، مؤلف عبدالرحیم بن آقا حسین بن علی رضا خان بن میرزا شفیعا دانسته شده و در آغاز برابر با این نسخه است.

آغاز: بسمله. نیکوترین ثنائی که قدسیان ملا اعلی و مقربان بارگاه دنی به زبان فصاحت مشحون و بیان بلاغت مضمون به آن متکلم گردند ...

انجام: الاکتب الله له مائة الف حسنة وحط عنه مائة الف سیئة و رفع له مائة الف درجة و کانما اعتق مائة الف نسمة و حشر

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۴ق.، رحلی، ۲۹۱ص،

[الذریعه ۴۶۵/۳ و ۴۶۶؛ فهرستواره منزوی ۱۵۷۹/۳، ۱۸۶/۹؛ نسخه‌های منزوی ۴۴۲۹/۶؛ مشار فارسی ۱۲۱۴/۱ و ۱۲۱۵]

۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۸۹

آغاز: ... بر صد وده معجزه مقصد سیم در بیان معجزات سیدة النساء فاطمة زهراء سلام الله علیها مشتمل بر چهارده معجزه مقصد چهارم در بیان ... فصل اول در تحقیق معنی معجزه بدانکه بعضی از علماء گفته اند؛ **انجام:** ... ثواب گریه کردن بر مصیبت حضرت امام حسین (ع) و زیارت کردن آن حضرت در اوقات متبرکه معینه و در همه وقت و ثواب رفتن و رسیدن به زمین کربلا ... و ثواب آب خوردن بر آن حضرت تا چه مرتبه است.

جلد اول یک برگ از ابتدا افتادگی دارد و تا پایان مقصد پنجم را دربر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ صفر ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پلاستیک قهوه‌ای عطف تیماج، ۱۷۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف مخ:-۲۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۴۸]

۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۲۱

آغاز: بر صد وده معجزه مقصد سیم در بیان معجزات سیدة النساء

فاطمة زهراء سلام الله علیها مشتمل بر چهارده معجزه مقصد چهارم در بیان ... فصل اول در تحقیق معنی معجزه بدانکه بعضی از علماء گفته اند؛ **انجام:** تو آن خانی نیستی که در شهر طائف ترا بخواب دیدم حضرت خندید.

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ رساله عملی مولی علی کنی که به صورت سنگی چاپ شده به ابتدای رساله منضم شده است؛ تملک: محمد حسن بن اسمعیل اشرف سرخه‌ای سمنانی با مهر «عبده محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: مقوا با عطف تیماج سیاه، ۲۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۵۳-۱۶/۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور بنفش، ۲۰۱گ، ۱۷-۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۷۸۳]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۳-۵۷۷۲

خط: نستعلیق، کا: صادق بن حسن، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۹۲گ، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۸۶]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۷

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ملا محمد امین، تا: ۱۲۶۹ق؛ ۲۱۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲-۲۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۸۴

نام مؤلف از نسخه مرعشی ۳۳۳/۸ اقتباس گردید و در فهرست از عبدالرحیم بن آقا حسین دانسته ولی همان کار سلطان محمد استرآبادی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ در نسخه ما (ص ۵) نام مؤلف همان است که یاد شده و آغاز آن مانند آنچه که در الذریعه دیده می‌شود و شعر او هم در آن هست. در ص ۷ منابع کتاب برشمرده شده است از کافی تا جلاء العیون و آثار احمدی و انجام آن در سر گذشت امام رضا است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه ترمه‌ای عطف تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۳ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۰۶۲]

۷. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون غلام آب وضو را حاضر ساخت فرمود که در خانه را بسته برود خود بر ...

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰/۲×۳۰سم [ف: ۱۵۷]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۷۰

آغاز: معجزات خامس آل عبا حضرت سید الشهداء؛ **انجام:** و بحالت شقاوت اول خود عود نموده.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حاج شیخ غلامرضا جماعتی تفتی؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۳۸۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۰۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تو آن خوانی نیستی که در شهر طائف ترا بخواب دیدم، حضرت خندید

مقدمه کتاب و بخشی از معجزات حضرت پیامبر را دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۱۶ر-۱۳۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۳۳۳]

● **تحفة المجالس** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol majāles

کلباسی، عبدالحسین بن محمد رضا، ق۱۴ قمری

kalbāsī, ʻabd-ol-hoseyn ebn-e mohammad rezā (-20c)

یک «مقدمه» و دوازده «مجلس» و یک «خاتمه» است در زندگی نامه خلیفه اول عمر بن الخطاب با نظم و نثری سست، که به درخواست یکی از دوستان مؤلف نگاشته شده است.

[فهرستواره کتابهای فارسی منزوی ۱۵۷۹/۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۶۹-۱۸/۱۸۹

آغاز: الحمدلله الذی خلق السماوات و الارض بنوره ... و بعد چنین می‌نگارد تراب ... اقدام مؤمنین ... ابن محمدرضا عبدالحسین الکلباسی که علماء اخیار و ناظران آثار در مصائب ائمه اطهار؛ **انجام:** و لعنة الله علیه و علی آله ... بعون الله الملک القادر القاهر.

خط:نستعلیق،کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با نقش و نگار از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲-۷۸۳]

● **تحفة المجامع** / گوناگون / فارسی

tohfat-ol majāmeʻ

نراقی، علی اکبر بن حسن بن مهدی، ق۱۳

narāqī, ʻalī akbar ebn-e hasan ebn-e mahdī (-13c)

تاریخ تألیف: جمعه شعبان ۱۲۷۷ق

کشکولی است در هشت «تحفه» دارای امور اعتقادی و موضوعات اخلاقی و تاریخی که از پنجاه کتاب انتخاب شده: تحفه ۱. توحید و اثبات صانع، دارای نه باب؛ ۲. نبوت و امامت، دارای نه باب؛ ۳. فضیلت علم و ذکر بزرگان دین و دشمنان آن، دارای شش باب؛ ۴. ذکر دانشمندان بزرگ و سلاطین، دارای نه باب؛ ۵. منتخبی از گفتار معصومین، دارای دوازده باب؛ ۶. لطایف و ظرایف گفته ها، دارای دوازده باب؛ ۷. حکایات ظرفا و ابلهان، دارای ده باب؛ ۸. مسائلی جغرافیایی و تاریخی، دارای هشت باب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲

آغاز: تحفه که در مجامع مؤمنین اظهار و هدیه که در محافل

مسلمین ابراز توان نمود چه میتواند شد جز حمد و ثنای خداوندی جلت عظمته؛ **انجام:** و اگر خطا و سهوی بزبان خامه مکسور رفته باشد بکذلک عفو اصلاحش سازند، و اتمام این کتاب در یوم جمعه ...

خط: نسخ مایل به نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه شعبان ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۸]

● **تحفة المجاور** / زیارات / فارسی

tohfat-ol mojāver

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، -۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘ (-1819)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۲ق

کتابی در فضیلت زیارت قبور ائمه طاهرین (ع) و مخصوصاً قبر امام حسین (ع) و مختصری از آداب آن بدون آوردن زیارت‌های مفصل، دارای پنج «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. فضل زیارت امام حسین (ع)؛ ۲. ثواب مجاورت آن حضرت؛ ۳. فضیلت کربلا و حائر؛ ۴. ثواب زیارت آن حضرت و اوقات مخصوصه آن؛ ۵. فضیلت زیارت سایر امامان؛ خاتمه: در ثواب زیارت قبور مؤمنین. در الذریعة ۴۶۶/۳ نام این کتاب «تحفة المجاورین» آمده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید بنده خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی بهترین اعمالی که باعث خوشنودی پروردگار و استحقاق دخول شفاعت شیعیان درگاه او شود

انجام: بهتر است از اوقات دیگر، و باینجا ختم کردم کتاب تحفة المجاور را الحمد لله رب العالمین ...

[دنا ۹۹۵/۲ (۱۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۸۴/۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۶۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** به ابی حمزه ثمالی فرموده است که بعد از فراغ از زیارت از پشت سر آن حضرت بگرد تا بروی نزد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹گ (۵۰پ-۶۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۲]

۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۳الف

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جناب موسی دل خوش شده و جان را به جان آفرین تسلیم کرد. نوحه آمدن فاطمه در صحرای محشر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام؛ کاغذ: شکری، جلد: چرمی [رشت و همدان: ف: ۱۲۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۰۵

آغاز: بسمله. حدیث القدسی کلمه الله تعالی لموسی بن عمران؛ **انجام:** فسخ نماید بنا بر اظهر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ چهل سوره از تورات ترجمه امیرالمؤمنین ضمیمه است ر-ک فهرست ج ۱۴ ص ۱۰ [رایانه]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۲۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به این جا ختم کردم رساله «تحفة المجاور» و الحمدلله رب العالمین ... الی یوم الدین نوشته در روز پنج‌شنبه سیم شهر رمضان ... در جوار جناب حضرت ابا عبدالله حسین.

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن ملا محمد امینی هزار جریبی، تا: ۳ رمضان ۱۲۲۲ق، جا: کربلا؛ ۱۶ص (۵۹ ر-۷۴ر) [ف: ۳-۳۷۶]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۲۴/۳

بی کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۳۲گ، قطع: رقعی [ف: ۳۲۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳۸/۲

خط: نسخ، کا: جبار بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۲۹ر-۳۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۲۰۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۲۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ محمد ارومی الاصل ساکن کربلا، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۸۴-۱۰۳)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۱۹۳]

۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۳/۴

بی کا، تا: ۸ شعبان ۱۲۴۰ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۸۶/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن احمد جعفر، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ (۱۵-۲۹)، ۲۴ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳-۹۱۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ شاید به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۵۸پ-۷۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۱-۳۷۱]

۱۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۵۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱۴گ؛ قطع: جیبی [ف: ۳۳۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جا: کربلا (حائر حسینی)؛ مصحح، قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۷]

● **تحفة المجاهدین** / فقه / فارسی

tohfat-ol mojāhedīn

عبدالکریم بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

‘abd-ol-karīm ebn-e mohammad sādeq (-19c)

رساله مختصر استدلالی است، دارای «مقدمه»، دو «مطلب» و «خاتمه»: مقدمه: در تعریف جهاد و اقسام آن؛ مطلب ۱. فضل و وجوب جهاد؛ مطلب ۲. کیفیت قتال و امر به معروف و نهی از

منکر؛ خاتمه: در دعا برای بقاء دولت فتحعلی شاه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۴۵۵

آغاز: بسمله، الحمد لقائل و الذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا؛
انجام: فلك را رام این گیتی ستان کن.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۷۴]

● **تحفة المجتهدین باسماء المجددین** / تاریخ / عربی

tuḥfat-ul mujtahidīn bi-asmā'-il mujadidīn

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹-۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506)

بنا بر حدیثی منسوب به پیامبر در آغاز هر قرن یکی از بزرگان و برجستگان اسلامی مجدد و زنده‌گر دین اند. سیوطی در این رساله کوتاه به بر شمردن نام مجددین پرداخته و نخستین آنها را عمر بن خطاب در سده اول و دهمینشان را خودش در سده دهم می‌داند.

آغاز: بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد. الحمدلله العظیم المنة و المانح الفضل لاهل السنة
انجام: و احمد الله علی ما علمنا و ما جلا من الخفا و العما مصلیا علی نبی الرحمة و الاول مع اصحابه المکرمة
[کشف الظنون ۳۷۳/۱؛ دلیل مخطوطات السیوطی ص۲۲۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۷۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ جداول به شنگرف و لاجورد؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱گ (۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۸۷]

● **تحفه مجدیه** / علوم غریبه / فارسی

tohfe-ye majdīye

فخرالدین صفی، علی بن حسین، ۸۶۸-۹۳۹ قمری

faxr-od-dīn safī, 'alī ebn-e hoseyn (1464-1533)

وابسته به: حرز الامان من فتن الزمان؛ فخرالدین صفی، علی بن حسین (۸۶۸-۹۳۹)
اهداء به: شیخ مجدالدین محمد

رساله‌ای مفصل در خواص حروف مقطعه قرآنی و آثار اسماء حسنی وآیات قرآنی، که گزیده‌ای است از «حرز الامان من فتن الزمان» خود او؛ در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در ذکر بعضی فواید قبل از شروع در مقصود؛ باب ۱. خواص و آثار حروف مقطعه قرآنی؛ ۲. خواص اسماء حسنی سبحانی؛ ۳. خواص آیات و سور فرقانی؛ خاتمه در بیان شرایط و آدابی که رعایت آن ضروری است.

آغاز: سبحان من تعزز بالمجد و العلا ×× سبحان من تفرد بالجود و العطا / بعد از سپاس حضرت حق تحفة درود ×× بادا نثار روضه پر نور مصطفی
[فهرستواره منزوی ۱۸۴/۷]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۶۰

آغاز: که این مختصریست جامع انواع فواید و شامل اصناف عواید در خواص حروف مقطعه قرآنی و اسماء حسنی سبحانی و آیات و سور فرقانی که انواع علوم شریفه خفیه است و؛ **انجام:** و این نیز به تجربه معلوم شده است و بالجمله باید که ادب رعایت کند و آنرا وسیله امر نامشروع نسازد که وبال آن بنفس او عاید خواهد شد والله اعلم بالصواب
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای اسلیمی، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۷۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تفضل عزیزا در یابد که رجوع به آن مجموعه کند و بالله التوفیق تم هذه الرسالة ایضا بعون الله تعالی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** به مجموعه رجوع شود ... و بالله التوفیق (تم بعون الله تعالی)
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۲گ (۲پ-۱۳پ)،ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۶×۲۹سم [سنا: ف: ۱-۲۳۳]

● **تحفة المجربات** / طب / فارسی

tuḥfat-ul mujarrabāt

کتابی طبی در ۸۲ «باب» هر کدام دارای چند «فصل».
[فهرستواره منزوی ۳۳۴۴/۵]

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۵مجموعه بدون شماره

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... باب اول در دفع درد سر وغیره و در آن سه فصل است
بی کا، تا: ربیع الاول ۱۲۴۱ق [دلیل المخطوطات: ۱-۱۵۷]

● **تحفة المجربات** / طب / فارسی

tuḥfat-ul mujarrabāt

از حکیم الیاس (؟). در ۸۴ «باب» و «خاتمه» و هر یک در چند «فصل». گرفته شده از کتاب‌های طب شمسی و شبهای و عین الحیات؛ نام کتاب و فهرست ابواب در دیباچه آمده است: باب ۱. دفع دردسر؛ ۲. علاج ماخولیا؛ ۳. علاج صرع؛ ۴. علاج خون

بینی و بوی بینی؛ ... ۷۷. مفصل و دارای بیش از بیست «فصل» در انواع اسبها و بیماری و چگونگی درمان آنها می‌باشد؛ ... ۸۰ دانستن رجال الغیب.
آغاز: بسمله. حمد و ثنا خدای بی نیاز را که اول و آخر همه اوست، و قفل حکمت او بجز کلید رحمتش وانگردد ... و این مختصر از طب شمسی و شهابی و عین الحیاة و تجربه منتخب نموده تحفة المجربات نامیده شد
[دنا ۹۹۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** نوع دیگر اگر چند در زمستان سر با عسل بخورد بوی بغل بر طرف شود.
خط: نستعلیق، کا: غلام محیی الدین حنفی قادری ساکن قصبه امر سر، تا: جمعه ۷ صفر ۱۲۱۲ق، به جهت محمد حسین سالوتری؛ در باب هفتاد و هفتم نقش‌های بسیاری از اسب‌ها ترسیم شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۲۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** بجز گنده دهان و آن بر دو نوع است یکی از بخار معده گنده باشد و دیگر از عفونت دهان، بخور بضم
خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۱گ، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۷-۱۱۳]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۹۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** غرب تر و جنوب و شمال
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۶۳گ (۱۲۴پ-۱۸۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۹×۱۷/۳سم [ف: ۷-۴۱۳]

● **تحفة المجربات** / طب / فارسی
tuḥfat-ul mujarrabāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۴۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۶]

● **تحفة المجربات** / علوم غریبه / عربی
tuḥfat-ul mujarrabāt
وابسته به: السر المکتوم فی مخاطبة النجوم؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶)
گزیده‌ای از کتاب «السر المکتوم فی مخاطبة النجوم» فخرالدین محمد رازی است، که مؤلف این مطالب را خود تجربه کرده یا از دوستی راستگو آن را شنیده که تجربه شده است لذا آن را «تحفة المجربات» نامیده و در ۱۶ «باب» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است.
[الذریعه ۱۷۰/۱۲ درآن اظهار شده که مؤلف السر المکتوم غیر از فخر رازی است؛ دنا ۹۹۵/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۱۱
آغاز: الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام علی خیر المرسلین محمد عبده و علی آله و اصحابه من بعده و بعد هذا منتخب من کتاب سرالمکتوم الذی صنف الامام فخر الدین الرازی؛ **انجام:** و اعتصموا بحبل الله جمیعاً و لاتفرقوا فاذکر و نعمت الله علیکم هیا هیا اه اه والتفت الساق بالساق الی ربک یؤمئذٍ المساق ...
فقط بخشی از باب اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۶۳]

● **تحفة المجربات = طب لقمانی** / طب، شعر / فارسی
tohfat-ol mojarrabāt = teb-e loqmānī
منظومه‌ای در چهل و سه «باب». اشعار این منظومه غالباً ناموزون و اسامی و اصطلاحات آن خالی از غلط و ابهام نیست.
[فهرستواره منزوی ۳۳۴۴/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۸/۱
آغاز: هرکجابین سوخته باشد هنود ×× خاک آنجاگربیاری شب وسود
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۷۰]

● **تحفة المجیب** / دعا / عربی
tuḥfat-ul mujīb
کوکدی گلپایگانی، محمد رضا بن علی، ق۱۳ قمری
kūkadī golpāygānī, mohammad rezā ebn-e ʻalī (-19c)
به دستور: میرزا حبیب الله
تاریخ تألیف: ۲۴ شعبان ۱۲۸۲ق
رساله مختصری است در برخی اذکار و دعوات و حرزها و تعویذهای مأثوره از ائمه اطهار، شامل «مقدمه» و «فصول» و در آخر رساله مطلبی درباره سادات خوانسار و گلپایگان دارد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲-۹/۱۳۲
آغاز: بسمله الحمدلله مجیب الدعوات معطی السؤالات سامع العوذات کاشف الکربات ... و بعد فقد صدر من مصدر العز و الجلال و مظهر الشرف و الکمال؛ **انجام:** اسهل من اثبات الوجوب و الحرمة اکتفینا بذکر الادعیة فی دون ذکر السند بها و ان لم نذکرها الامع الاخذ من اصل مصحح و الله العالم.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۴ شعبان ۱۲۸۲ق؛ مصحح از مؤلف؛ جلد: کاغذی با روکش آبی، ۱۲گ، ۱۹-۲۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۷۸۴]

● **تحفة المحب فی صناعة الطب** / طب / عربی
tuḥfat-ul muḥib fī ṣanā‘at-iṭ ṭibb
بدرالدین، –۹۳۱ قمری
badr-od-dīn (-1525)
تألیف شیخ بدرالدین (چنانکه در نسخه آمده است). شهاب الدین ابوالعباس احمد بن احمد بن سلامة قلیوبی مصری شافعی (– ۱۰۶۹) «تحفة المجیب فی علم الطب» دارد (معجم المؤلفین ۱۴۸/۱؛ بروکلمان ۳۶۴/۲ و ذیل ۴۹۲/۲؛ مجلة معهد المخطوطات ۲/۵ ص ۳۲۲؛ دارالکتب ۸۱۸ طب). همچنین ابومحمد عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد بن دلاج مغربی دمشقی مالکی (درگذشته ۹۴۴ یا ۱۰۹۹) «تحفة المحب فی الطب» دارد (معجم المؤلفین ۲۱۳/۶؛ هدیة العارفین ۶۳۶/۱؛ بروکلمان ذیل ۱۰۲۸/۲؛ مجلة معهد المخطوطات ۲/۵ ص ۳۳۳؛ ذیل چلبی ۲۵۷/۱؛ فهرست اسعد طلس ص ۲۱۶). گویا کتاب ما هیچیک از این دو نباشد. چلبی از «تحفة المحب» یاد کرده و نگفته که از کیست. این کتاب در پنج «مقاله» است: ۱. در چهار باب: حد الطب، حد المزاج و عدده، علامة المعتدل من الامزجة، الامتلاء؛ ۲. حفظ الصحة، در پنج باب؛ ۳. حفظ صحة مزاج کل عضو، در چهار باب؛ ۴. علاج الامراض، در چهار باب؛ ۵. الادویة المرکبة، در شش باب.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۲۵
آغاز: بسمله، صلاة ... احمد من ابدع مزاج الانسان فی احسن التقویم؛ **انجام:** و ان یغفر لنا و لوالدینا و لمشایخنا و والدیهم و لمن کان سببا لتألیفها و لوالدیه و لجمیع المسلمین اجمعین یا رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۱/۱سم [ف: ۱–۹۲]

● **تحفة المحبوب** / علوم غریبه / فارسی
tohfat-ol mahbūb
رساله‌ای در اعداد وفق و قوانین پر کردن خان‌ها. با چند قطعه شعر نیز در قوانین وفق؛ دارای یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه». در دیباچه نام کتاب آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۳/۵–طباطبائی
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا و عبده محمد (ص) العطوف الکریم، و آله الابرار ... بعد ای آنکه واقف لایزال عدد وفق مودتت را در دایره مخمس از حب ما سواک ... بدانک این مخمس خالی الوسط که قواعد و احکام و شرایط آن ... مذکور می‌شود، چیزی عجیب ... است؛ **انجام:** باد نامرادی پیوسته خاک ملالت را بروی بد روی ایشان افشانده و آورده. آمین بحق الحق و النبی المطلق کاتب در کنار صفحه می‌آورد «تحریرش در قریه طاو دولاب تمام شد ...
بی کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای شکری عطف تیماج مشکی، ۱۲ص (۲۸–۳۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۲–۴۲]

● **تحفه المحبین** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol mohebbīn
قلمی، نظام الدین احمد، ق۱۳ قمری
qalamī, nezām-od-dīn ahmad (-19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۰۰
آغاز: بسمله، الحمدالله العلی الاعلی و الصلوه والسلام؛ **انجام:** و آخر دعوانا ان الحمدالله رب العالمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۲–۳۳۶]

● **تحفة المحبین** / تاریخ معصومین / فارسی
tohfat-ol mohebbīn
بهبهانی، احمد بن محمد علی، ۱۱۹۱–۱۲۳۵ ؟ قمری
behbahānī, ahmad ebn-e mohammad ‘alī (1777-1820)
تاریخ تألیف: ۲۴ صفر ۱۲۳۲ق؛ محل تألیف: فیض آباد هند
رساله کوتاهی است در بیان زندگانی چهارده معصوم (ع) و چند تن از معاندان ایشان، که به درخواست تنی چند از شیعیان تألیف نموده است. دارای «مقدمه» و شش «فصل» و «خاتمه».
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد، پس چنین گوید: ... که این چند کلمه ایست که حسب الخواهش بعضی از بزرگان شیعیان در عین تشویش احوال و با نهایت استعجال نوشته میشود و در بیان ولادت با سعادت حضرات چهارده معصوم صلوات الله علیهم اجمعین و زمان وفات ...
[دنا ۹۹۶/۲]

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۴۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** خاکم بر سر که روضه رضوان طلب کنم– گر کام دل بر آید از آن خاک دلگشا
خط: نستعلیق، کا: نجم الدین، تا: ۹ جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱–۱۸۴]
۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۳/۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** مکه معظمه را بر سر عبدالله بن زبیر خراب کردند و مدینه مشرفه را قتل عام کردند ... و در روز چهاردهم ماه ربیع الاول سال شصت و سوم به درک اسفل از جهنم رفت لعنة الله علیه ...
خط: نستعلیق، کا: سید تراب علی حسینی، تا: شنبه غره ربیع الثانی

۱۲۴۸ق؛ افزودگی‌هایی در بیان مخارج حروف، اصول و فروع دین و برخی ادعیه و زیارات معصومین (ع) بعد از انجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع قهوه‌ای، ۱۰گ (۸۶ر-۹۵پ)، ۱۳ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳۷-۴۷۷]

● **تحفة المحبين بمناقب الخلفاء الراشدين** / تاريخ اسلام / عربی

tuḥfat-ul muḥibbīn bi-manāqib-il xulafā’-ir rāšidīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۷۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی شرفنا بالعقل لنتميز به بين العالم و الجاهل؛ **انجام:** و اوصلنا بقبول طاعته الی درجات النعيم المقيم ... تجمع فيه ساله ذات المناقب

خط: نسخ، کا: عبدالواحد، تا: ۱۱۲۵ق، جا: شاه جهان آباد؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۱۰۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۳سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۵]

● **تحفة المحبين فی مناقب ائمة الطاهرين** / تاريخ معصومين / فارسی

tohfat-ol mohebbīn fī manāqeb-e a’emmet-et tāherīn

دزفولی، مهدی بن حسين، ق۱۴ قمری

dezfūlī, mahdī ebn-e hoseyn (-20c)

مؤلف می‌گوید: برخی فضلا درباره آيه تطهير چنين نظر داده بودند که آيه ناظر به طهارت واقعی ائمه اطهار (ع) بوده و نه طهارت ظاهری و من در رد او اين رساله را نگاشته و در يک «مقدمه» و سه «باب» تنظيم نمودم: مقدمه در بيان پاره‌ای از اوصاف مرضيه و حالات شريفه ائمه طاهرين؛ باب ۱. بيان آياتی چند از قرآن مجيد که در جلالت قدر ايشان نازل شده؛ ۲. ذکر احاديثی که علمای خاصه در فضايل ايشان نقل نموده‌اند؛ ۳. بيان فوائد و ثمرات تمسک و توسل به ايشان و کيفيت آن.

آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکين بولاية امير المؤمنين و الائمة الطاهرين المعصومين الذين اذهب الله عنهم الرجس و الاوثان و الخطاء و النسيان ... در اين ايام بعضی از افاضل عصر ميفرمود که مراد از آيه شريفه انما يريد الله ...

انجام: انا الممدوح بروح القدس انا المعی الذی لا يقع علی اسم وشبه انا اظهر الاشياء الوجوديه کيف اشاء فيها تمت الکلمات الحقه من لسان مولانا و مقتدانا ولی الله الاعظم ... و مخالفيهم و مبغضيهم و مندی فضائلهم اجمعين الی يوم الدين.

[فهرستواره منزوی ۱۵۸۰/۳؛ دنا ۹۹۶/۲]

۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۲ ذيحجه ۱۳۱۲ق؛ تملک: سيد محمد جزائری؛ مهر: «محمد نعمت الله الموسوی جزائری» (بيضوی)؛ کاغذ: فرنگی مايل به حنايی، جلد: مقوايی روکش کاغذ روغنی بنفش عطف تيماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ابعاد متن: ۱۰×۱۵/۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شرف الدين بن محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲ محرم ۱۳۱۳ق؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۴]

● **تحفة المحبين لاهل طه و يس** / تاريخ معصومين / عربی

tuḥfat-ul muḥibbīn li-ahl-i ṭāhā wa yāsīn

شيخانی، محمود بن محمد، ق۱۱ قمری

šayxānī, mahmūd ebn-e mohammad (-17c)

رساله کوتاهی است در فضايل و مناقب خاندان پيامبر اکرم درباره بررسی آيات و روايات وارده در اين باب.

آغاز: بسمله الحمدلله حق حمده و الصلوة علی نبيه و آله و اصحابه من بعده و بعد فهذه رسالة مسماة بتحفة المحبين للعبد المحب للحبيب و احبابه السيد محمود بن محمد بن علی

انجام: وکان يأخذ الحديث عن زين العابدين بن الحسين بن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم اجمعين. انتهی رسالة المسماة بتحفة المحبين لاهل طه ويس والحمدلله رب العالمين.

[اهل البيت فی المکتبة العربية، طباطبايی ص ۸۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال ارسلنی اليک محمد فابشرک يسؤک

خط: نسخ تحريری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ اهدايی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲گ، اندازه: ۱۴×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۶]

۲. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۳۸/۱-۳۲/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه عکسی است، مصحح، متن خطخوردگی دارد؛ جلد: گالينگور قهوه‌ای، ۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۷۸۴]

● **تحفة المحتاج الی أدلة المنهاج** / فقه، حديث / عربی

tuḥfat-ul muḥtāj ilā ’adillat-il minhāj

ابن ملقن، عمر بن علی، ۷۲۳-۸۰۴ قمری

ebn-e molaqqan, ‘omar ebn-e ‘alī (1324-1402)

مجموعه‌ای از احاديث صحيح و حسن فقهی است به ترتيب کتاب «منهاج الطالبين»، نووی (-۶۷۶ق) در فقه شافعی.

چاپ: محقق: عبدالله سعاف اللحيانی، مکةالمکرمة، دار حراء،

ج۱–۲، ۱۴۰۶ق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲/۱

آغاز: بسمله. ربنا آتنا من لدنک رحمة ... الحمدلله علی احسانه و انعامه و للقیام بالسنة و الهامه

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۳۸۲؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین ابوعبدالله محمد بن سلیمان بن عواد بکری شافعی، تا: دوشنبه ۴ رمضان ۷۵۵ق؛ ۱۳۳ص (۱–۱۳۳)، ۲۵ سطر [عکسی ف: ۳–۲۷۱]

● **تحفة المحتاج لشرح المنهاج** / فقه / عربی

tuḥfat-ul muḥtāj li-š.-il minhāj

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹–۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504-1566)

وابسته به: منهاج الطالبین و عمدة المفتین = منهاج الطالبین فی مختصر المحرر؛ نووی، یحیی بن شرف (۶۳۱–۶۷۶)

تاریخ تألیف: آغاز تألیف ۲ محرم ۹۵۸ق

شرحی است مبسوط بر «منهاج الطالبین» در فقه شافعی، در چهار جزء: ۱. از مقدمه تا پایان حج؛ ۲. از ابتدای کتاب البیع تا انتهای کتاب قسم الصدقات؛ ۳. از نکاح تا نفقات؛ ۴. از کتاب الجراح تا پایان کتاب الأمهات.

آغاز: بسمله. و به ثقتی. الحمدلله الذی جعل لکل امة شرعةً و منهاجاً و خص هذه الامة باوضحها احکاماً و حجاجاً و هداهم الی ...

چاپ: در بولاق جزء ۳ در ۱۲۹۰ ق بهامشها حاشیه الشیخ عمر البصری المکی جردها الشیخ محمد ابو طاهر المدنی الکردی، جزء۴ مطبعة محمد مصطفی۱۲۸۲ق، معجم سرکیس ۶/۸۲

[معجم سرکیس ۸۲/۶؛ کشف الظنون ۱۸۷۶/۲ و ۵۵۰/۲؛ التراث العربی ۴۷۸/۱؛ معجم المؤلفین کحاله ۱۵۲/۲؛ فهرست دارالکتب قاهره چاپ ۱۹۲۴ ج۱: ۵۰۴ و ۹۱ (تعلیقات)؛ دارالکتب ظاهریه (فقه شافعی): ۴۸–۵۳ مخطوطات موصل: ۱۶، ۶۲ و ۱۱۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۹۰/۱ و ۵۹۱/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۹۳/۴؛ دنا ۹۹۶/۲]

شرح و حواشی:

۱– حاشیة تحفة المحتاج بشرح المنهاج؛ کردی، محمد بن سلیمان (۱۱۲۷–۱۱۹۴)

۲– تحفة المحتاج (منتخب)؛ فاوجی، محمود بن عبدالمجید

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۳۰

آغاز: بسمله، رب یسر یا کریم، کتاب البیع قیل افرده لارادته وعاً منه هو بیع الاعیان و یردبان افراده هو الاصل اذ هو مصدر و ارادة ذاک تعلم من افراده السلم بکتاب مستقل و هو لغة مقابلة شی بشی و شرعا عقد یتضمن مقابلة مقابلة مال بمال بشرطه الاتی ... یقع علی الاخر و ارکانه عاقد و معقود علیه و صیغة و لقوة الخلاف فیها؛ **انجام:** و یسقط حقه و ان لم یقرر الناظر المنزول له لانه بالخیار بینه و بین غیره و الله اعلم. کاتب سپس چنین رقم کرده «الحمدلله الذی هدانا لهذا ... وقع الفراغ من کتابة هذا الجزء الشریف المسمی بتحفة المحتاج ... فی الشهر المبارک جمادی الاول فی یوم خمسه و عشرین یوم الاربعاء بعد العصر بالمکة المشرفه ... علی ید احقر العباد ... محمد بن قرنی بن بدرالدین بن الیاس ... صلی الله علیه و سلم.

جلد ۲ (از چهار جلد)، کتاب بیع و معاملات؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن قرنی بن بدرالدین بن الیاس، تا: قرن ۱۰، جا: مکه مکرمه؛ مقداری از نسخه افتاده؛ مصحح؛ تملک: ابوالقاسم بن حسن (صاحب قوانین)، سید مصطفی صفائی خوانساری که نسخه را سهواً شرح منهاج سراج الدین بن ملقن پنداشته؛ کاغذ: ترکی شکری رنگ، جلد: تیماج سبز، ۵۹۳ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۱۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۱

آغاز: فیما یظهر لا اکثر من واحد ولد مرکوبه والخبرة فی واحد؛ **انجام:** پایان فرغت من تسوید تصنیفه عشیه الخمیس لیلة السابع و العشرین من ذی القعدة الحرام سنه ثمان و خمسین و تسعمائه.

جزء دوم، این جزء از باقیمانده کتاب قسم آغاز می‌شود و تا آخر کتاب امهات که آخر تحفة المحتاج است می‌آید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن عنابی، ۱۶۷گ، ۴۵ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۱/۵سم [ف: ۱۰–۴۱۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۴۳–۱۷/۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتاب السلم. و یقال له السلف ... لکن المسلم الیه ح وکیل للمسلم فی القبض فیاخذه منه ثم یرده الیه کما تقرر و لایصبح قبضه من نفسه خلافاً للقفال نعم لواسلم ودیعة للودیع

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۲–۷۸۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** من غیر جنس مرکوبه کراکب فرس و معه نحو ناقه او بغل خبیب.

از ابتدای فقه تا کتاب قسم؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه تیماج تریاکی، ۲۲۶گ، ۴۵ سطر (۱۴×۲۳/۵)، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۱۰–۴۱۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۴۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۹–۲۵۳]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۴۳

آغاز: بسمله، کتاب الفرایض ای مسائل قسمة المواریث جمع الفریضة بمعنی المفروضة من الفرض بمعنی التقدیر فهی هنا نصیب

مقدر للوارث غلبت علی غیرها؛ **انجام:** فاذا مات ثالث عمل فی مسئلة ما عمل فی مسئلة الثانی و هکذا الی غیر النهایة.
خط: نسخ، کا: مراد بن احمد بن یوسفجان بن احمد جان بن سلیمان، تا: ۱۱۲۷ق؛ مصحح، محشی به امضای «عبدالله»؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۲۱۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کلما ذکره الذاکرون و عقل عن ذکره الغافلون برحمتک یا ارحم الراحمین
جلد۱. ربع عبادات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۹ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۲۳۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۲]

۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله انه لایحتاج الیها لان السعی-بجوز تقدیمه عقب طواف القدوم فلا دخل له فی التحلل و الحلق ... لانه بذل ما فی وسعه کالمحصر مطلقا و الله اعلم بالصواب
از ابتدا تا پایان کتاب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ذیحجه ۱۱۳۳ق؛ محشی با امضای شهاب رملی، دمیری، شیخ یونس، ابن قاسم و ...، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۷

آغاز: برابر
جلد سوم، مشتمل بر کتاب الفرائض تا کتاب النفقات؛ خط: نسخ معرب، کا: عبدالله بن عبدالرحمن بن حسین عدسانی شافعی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ رجب ۱۱۶۱ق؛ مصحح، محشی از ابن ام قاسم، مقابله و تصحیح کتاب با شیخ محمد بن عثمان توسط حسین بن محمد بن حسین عدسانی انجام شده؛ تملک: حسین عدسانی به تاریخ اواخر ربیع الاول ۱۱۶۳، عبدالواحد بن احمد بن علی فلامرزی شافعی کجوئی به تاریخ ۲۴ ربیع الاول ۱۳۱۳، محمد شعیب بن عبداللطیف بن محمد سعید بن عمیر به تاریخ ۱۲۳۶؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۰گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۱-۴۰۴]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۱-۵/۱۵۱

آغاز: و اتبعت و اخذت و نحو نعم و فعلت جواباً لقول البایع اشتریت لانها بعد الالتماس جواب بخلافها ... تنبیه اختلف اصحابنا فی السبب القولی کصیغ العقود و الحلول؛ **انجام:** ما مر آنفاً لان الکراهة کما هنا یحتاط لها اکثر من الندب کما هناک تم الربع الثانی بحمدالله.
از اواسط بیع تا آخر صدقات (آخر ربع ثانی)؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن محمدرضا و دیگران، تا: ۱۱۸۷ق، حسب الامر مولا محمدحسین؛ افتادگی: آغاز؛ دارای علامات بلاغ و تصحیح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۴۸۹گ، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۸۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان المعنی الذی یجب اشتماله علی المعنی اللغوی بزیادة و ذلک غیر موجود هنا ...
ج۱، تا اوایل حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از ابن قاسم؛ واقف: ابوالوفای معتمدی کردستانی، شهریور ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی، ۴۴۹گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۵]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۰-۱۶/۲۰

آغاز: کتاب النکاح. قیل بلغ اسماء ه بعض اللغویین ألفاً و أربعین و هو لغةً الضم و الوطی و شرعاً عقد یتضمن اباحة وطی باللفظ الاتی؛ **انجام:** انک ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین دعواهم فیها سبحانک اللهم و تحیتهم فیها سلام و آخر دعواهم ان الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۳گ، ۳۲-۳۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲-۷۸۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۶۷

الربع الاول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جسیم تختی مردوخی، تا: ۱ محرم۱۲۱۳ق [مختصر ف: ۱۴۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۶۹

الربع الثانی؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جسیم تختی مردوخی، تا: ۱۲۱۴ق [مختصر ف: ۱۴۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۶۸

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جسیم تختی مردوخی، تا: ۸ رمضان ۱۲۱۵ق [مختصر ف: ۱۴۲]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۸

آغاز: بسمله، کتاب النکاح قیل بلغ اسمائه بعض اللغوین الفاً و اربعین؛ **انجام:** ما لم یقصد بالانفاق فی البناء به مقصدا صالحاً کما هو معلوم
ج۳؛ خط: نسخ، کا: خضر بن ابی بکر، تا: یک‌شنبه رجب ۱۲۶۹ق؛ مصدر و مذیل به چهار صفحه در مسایل زناشویی و غیره، محشی، مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۸۰گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۴۰

آغاز: کتاب الجراح جمع جراحة غلبت لانها اکثر طرق الزهوق؛ **انجام:** بعد الاستیلاء من رأس المال مقدما علی الدیون و الوصایا للخبر السابق عنه صلی الله تعالی علیه و سلم
ج۴؛ خط: نسخ، کا: خضر بن ابی بکر، تا: ۱۹ رجب ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: حنایی و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج، ۲۶۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۷

آغاز: بسمله، کتاب البیع قیل افرده لارادته نوعا منه هو بیع الاعیان؛ **انجام:** لأن الکراهة کما هنا یحتاط لها اکثر من الندب کما هناک الحمدلله ...

ج۲؛ خط: نسخ، کا: خضر بن ابی بکر، تا: یک‌شنبه ۵ ذیقعده ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: حنایی و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۲۲گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۵]

۱۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۱

جزء دوم، کتاب البیع تا اول کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: علی بن میرزا، تا: چهارشنبه ۲۲ صفر ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱-۹۸]

۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۸۵۲

جلد ۱، از آغاز تا آخر کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: محمد میرزا، تا: صفر ۱۲۷۸ق، برای ملا لطف الله بن ملا فتح الله قاضی سنندج؛ مصحح؛ تملک: مورخ محرم ۱۲۷۵ق، با مهر «افوض امری الی الله عبده لطف الله» و «لطف الله بن فتح الله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۷گ، ۲۸ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳-۹۵۹]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه بذل ما فی وسعه کالمحصر مطلقا

ج۱؛ خط: نسخ، کا: خضر بن ابی بکر مدرس، تا: سه‌شنبه ۶ صفر ۱۲۸۳ق؛ مذیل است به ترجمه و شرح حال اجمالی برخی از اجله و بزرگان اهل سنت که حسن بن عبدالله رشکانی آن را از اجازه ابن حجر (تألیف مؤلف نامبرده) انتخاب کرده است. آغاز ذیل: «بسمله، قال الفاضل الشهاب الدین ... انی تفقهت بجماعة کثیرین من اجلاءهم»، انجام ذیل: «و السید الشریف علی الجرجانی ... رحمة واسعة آمین یا رب العالمین.»؛ کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۳۴۲گ، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۴]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۱

آغاز: بسمله، کتاب النکاح قیل بلغ اسمائه بعض اللغوین الفاً و اربعین؛ **انجام:** بعد الاستیلاء من رأس المال مقدما علی الدیون و الوصایا للخبر السابق عنه صلی الله تعالی علیه و سلم

ج۳-۴؛ خط: نسخ، کا: محمد میرزا، تا: جمادی الاول ۱۲۸۵ق؛ محشی؛ واقف: ابوالوفای معتمدی کردستانی، شهریور ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۵۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۷سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۸]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لأن الکراهة کما هنا یحتاط لها اکثر من الندب کما هناک الحمدلله ...

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد مهدی، تا: ۱۲۸۶ق؛ محشی، مصدر و مذیل به: رساله‌ای از مدرس قزلجی درباره مسأله تقلید، ترجمه و شرح حال ابن حجر و اصطلاحات او و برخی از کتب مهم و معتبر و ...؛ واقف: ابوالوفای معتمدی کردستانی، شهریور ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۳

آغاز: بسمله، کتاب النکاح قیل بلغ اسمائه بعض اللغوین الفاً و اربعین؛ **انجام:** ما لم یقصد بالانفاق فی البناء به مقصدا صالحاً کما هو معلوم

ج۳؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمود، تا: پنج‌شنبه ۲۱ رجب ۱۲۸۸ق، محشی غالباً از ابن قاسم، کاتب و مصطفی معادی آن را با دو نسخه دیگر تصحیح و مقابله نموده‌اند؛ واقف: ابوالوفای معتمدی کردستانی، شهریور ۱۳۵۱؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۲گ، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۶]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۲

آغاز: کتاب الجراح جمع جراحة غلبت لانها اکثر طرق الزهوق؛ **انجام:** بعد الاستیلاء من رأس المال مقدما علی الدیون و الوصایا للخبر السابق عنه صلی الله تعالی علیه و سلم

ج۴؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمود، تا: صفر ۱۲۹۰ق؛ محشی، ابیاتی از شافعی، امرؤالقیس، مجنون عامری و فتاوی و دستخط و مهر ابوالوفاء؛واقف: ابوالوفای معتمدی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، ۲۹۵گ، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۴۷]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۹۲

آغاز: بسمله. کتاب البیع قیل افرده لارته نوعا منه و هو بیع الاعیان و یرد بان افراده هو الاصل اذ هو؛ **انجام:** هنا ما مرآنفا لان الکراهة کما هنا یحتاط لها اکثر من الندب کما هناک تم

جلد۲. از کتاب بیع تا پایان قسم صدقات؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۹۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۳]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۲

آغاز: و هو اخذ مال متقوم محترم باذن مالکه یزیل یده

از اول کتاب الغصب؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینور قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۳/۲-۸۸]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۲-۹/۴۲

آغاز: و الخلوة المحرمة و مقابله یعلمها من وراء حجاب بغیر خلوة فالوجهان متفقان علی تحریم النظر انتهی؛ **انجام:** فصل فی اختلاف ... فی نحو عقد او اسلام اوعتق اذا اختلفا ... و حاصله ان من شهدت من البینتین بملک المدعی للبایع

کتاب النکاح (فصل الخطبة بکسر الخاء و هی التماس النکاح) و الطلاق و الرجعة و الرضاع و القصاص و الدیات و الجراح و الصید و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضاء «منه»، مصحح؛ فاقد جلد، ۲۵۲گ، ۲۲-۲۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲-۷۸۵]

۲۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۴۲/۱

آغاز: کتاب الفرائض ای مسائل قسمة المواریث، جمع فریضه بمعنی مفروضة من الفرض بمعنی التقدیر؛ **انجام:** فاذامات ثالث عمل فی مسئلة ما عمل فی مسئلة الثانی و هکذا

کتاب الفرایض؛ خط: نسخ، کا: احمد منکوری، تا: ۱۳۳۲ق، برای ملا عبدالرحیم؛۵۲گ(۱پ-۵۲پ)،ابعاد متن: ۱۸×۲۲ [ف: ۲-۳۷۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۰

آغاز: باب ما یحدث فی الطریق و الجرمین بالجیم و والراء و الصاد؛ **انجام:** باب الشهاده فی القتل و اعتبار حاله.

کتاب القصاص تا بخشی از کتاب الرهن؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سیاه، ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۳/۲-۸۷]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی الفطرة یتعین فرضه فیما اذا کان المؤدی عنه فی البلد الاول قبل غروب الیوم ... فالوجه لزمها لان العبرة فیها بمحل المؤدی عنه واما الاحرام فی الثانیة فالذی یتجه عدم صحة

از اول تا حج؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۳گ، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۴]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۶۰۹

آغاز: غرم الراهن للمجنی علیه لانه حال بینه دین حقه برهنه والاصح انه یغرم له الاقل من قیمة العبد المرهون وارش الجنایة کجنایة ام ولد؛ **انجام:** وقوة عیاله سنة فان ابی اجبره السلطان ویویده قول الروضة عن الامام یلزم الموسر المواساة بمازاد علی کفایة سنة قال بعضهم ای فی حال الضرورة لامطلق انتهی ... یحتاط لها اکثر من الندب کما هناک بالله

از کتاب الدین تا کتاب الصدقات (و مقداری از کتاب الرهن)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی،۱۳۳گ،۳۲سطر،اندازه:۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۱-۳۶۴]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس علی یقین فی غیره و ان احتاط کل الاحتیاط ختم الوصایا.

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: «العثمان بن عمر النقشبندی» (هشت ضلعی)؛ جلد: چرم مشکی، ۴۵۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۷سم [ف: ۴۱-۱۴۹]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۳۵

آغاز: کتاب الجراح؛ جمع جراحة غابت لأنها اکثر طرق الزهوق و أعم منها الجنایة؛ **انجام:** و زعم النسخ هنا مشکل جداً الا علی القول المردود أنه ینفد باطناً و ان لم یکن باطن کظاهره فان لم یورخا کذلک تعارضنا نظیر ما هو فی البینتین أیضاً. فصل فی القائف.

از کتاب الجراح تا آخر کتاب الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۵-۴۳]

۳۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۷۴

جلد دوم از اول بیع تا آخر جعاله؛ خط: نسخ، کا: احمد شافعی قادری، بی‌تا؛ تملک: فخر الفضلا شیخ اسعد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۴۰]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۷۵

جلد ۱، از آغاز تا آخر حج؛ خط: نسخ، کا: احمد شافعی قادری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲-۳۴۰]

۳۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۷۶

آغاز: برابر

جلد اول از آغاز تا باب الاحصار، اتمام ارکان الحج؛ خط: نسخ، کا: احمد برکات شافعی احمد، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷سم [ف: ۲-۳۴۱]

۳۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: کتاب البیع قیل افرده لارادته نوعاً منه هو بیع الاعیان و یرد بان افراده هو الاصل اذهو مصدر و ارادة ذلک تعلم من افراده السلم بکتاب مستقل و هو لغة؛ **انجام:** اعتبار السنة هنا ما مر آنفاً لان الکراهة ... اکثر من الندب کما هنا تمت الربع المعاملات من التحفة المحتاج من ید ولی و حمزه ابنا ابوبکر بن ولی غفرالله لهم

از اول «کتاب البیع» تا پایان «ربع معاملات»؛ خط: نستعلیق، کا: ولی و حمزه ابنا ابوبکر بن ولی، بی تا؛ مصحح، محشی به امضاء «وضوح»، «انوار»، «قاضی محمود»، «ابن حجر»، «اسفرانی»، «ابن القاسم»، «م غ» و ... و به نقل از کتاب‌های تحریر الفتاوی، المراسم، شرح المحرر، مجمع اللغة، صحاح و ...؛ تملک: عبدالواحد عصام الدین طالشی اسالمی در شوال ۱۳۰۱ با مهر «عبدالواحد ۱۳۰۱» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۱۹۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۵۵]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴۵

جلد ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی رضائی تازه کند [رایانه]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴۶

جزء الرابع؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی رضائی تازه‌کند [رایانه]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۱۸

از کتاب طهارت تا قسمتی از کتاب الزکات؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۰۱

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة المحتاج (منتخب)** / فقه / عربی

tuḥfat-ul muḥtāj (mn.)

فاوجی، محمود بن عبدالمجید، قمری

fāvejī, mahmūd ebn-e ʻabd-ol-majīd

وابسته به: تحفة المحتاج لشرح المنهاج؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (۹۰۹-۹۷۳)

رساله ی متوسطی در منتخب و برگزیده کتاب «تحفة المحتاج» نگاشته احمد بن محمد هیتمی مکی است که در چند فصل

تنظیم شده است، این کتاب تمام ابواب فقهی را دربردارد.
آغاز: الحمدلله العلیم الوهاب و الصلوة و السلام علی النبی المبعوث بالحمکة و فصل الخطاب و علی آله و اتباعه المتقین و الاصحاب ... فهذه نبذة من مسائل کل باب و زبدة من اقاویل کل کتاب انتخبها الحقیر ...

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فالذی یتجه ان الحکمین حیث اختلف تاریخهما ... الا ان یرجح الثانی بشی نظیرما مر فی البنتین وان لم یورثها کذلک فعارضنا نظیر ما مر فی البنتین ایضاً
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد شریف بانی الاصل (منسوب به شهر بانه کردستان)، تا: ۱۲۸۳ق؛ محشی؛ ۹۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکون فی المساویة التصحیح بالطریق المذکور و الله اعلم بحقایق الامور و الیه المرجع و المصیر
خط: نسخ خفی، کا: بنی عدنان عبدالرزاق دولت آبادی، تا: ۱۲ محرم۱۳۰۸ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، ۱۶۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۲۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۳
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● تحفة المحسنین / قرائت / فارسی

tohfat-ol mohsenīn

قاری، محمد رضا بن محبعلی، -۱۰۵۵ قمری

qārī, mohammad rezā ebn-e moheb-ʻalī (-1646)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۷۷-۱۰۵۲ ق.)
تاریخ تألیف: جمعه محرم ۱۰۵۳ق
رساله جامع و مختصری است در قواعد علم تجوید که جهت میرزا محمد حسن رضوی متولی به نام شاه عباس دوم در یک «شمامه» و دوازده «رایحه» و یک «شریطه» ساخته: شمامه قال رسول الله (ص) یا سلمان علیك بقراءة القران؛ رایحه ۱. بدانکه او ل چیزی که دانستن آن اهم است و به‌منزله وضو است جهت ادای فرایض دانستن مخارج و صفات حروف است؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. بیان اقسام مدات و طول و قصر؛ ۴. ادغام؛ ۵. بیان احکام تنوین و نون ساکنه؛ ۶. احکام راءات؛ ۷. بیان قواعد مقرره در هاء کنایه؛ ۸. بیان وقف؛ ۹. استعاذه و بسمله؛ ۱۰. مستحسنات قرائت و ضابطه آن؛ ۱۱. از جمله معایب بیست عیب؛ ۱۲. نکات متفرقه؛ شریطه در لحن نگاشته شده است.
آغاز: بسمله. ای رب مهیمن عزیز محسن ×× هم خالق انسانی و هم رازق جن. نسئلك الاعانة حتی نسلك بتوفیقك الصراط المستقیم
[نسخه‌های منزوی ۸۶؛ ن الذریعة ۴۶۶/۳؛ دنا ۹۹۷/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۵۰ ض
بی کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۲ق [د.ث. مجلس]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۲
خط: نسخ، کا: احمد بن جمال الدین حسین، تا: ۱۰۸۷ق، جا: دارالسلطنه حیدرآباد؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۶]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۴۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تو حساب عجیب از او بردار ×× تحفة المحسنین بگو تاریخ ...
خط: نستعلیق، کا: حسین حسینی بنادکی، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۱-۳۱)، ۱۲ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۹۶۱]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بهمین چند قاعده و ضابطه اکتفا می‌نماید ... تحفة المحسنین بگو تاریخ هوالاول و الاخر و الظاهر و الباطن و هم بکل شی علیم
خط: نسخ، کا: فرج الله بن یزید العابدین ایروانی، تا: ربیع الاول ۱۲۹۶ق، مجدول؛ واقف: محمد علی اخوان، دهم ربیع الثانی ۱۳۷۹، وقف مدرسه میرزا جعفر شده، انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی به کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی در ۱۳۶۸ش؛ کاغذ: نخودی آهاری فرنگی، جلد: تیماج دارچینی، ۲۷ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷سم [ف: ۲۳-۶۴]
مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه: ۱۵۳
احتمالاً همان نسخه بالا [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۷]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱
بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۶ش۱-۱۱۲]

● التحفة المحقرة / اخلاق / عربی

at-tuḥfat-ul muḥaqqara

نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر، ۱۲۵۰-۱۳۲۶ قمری

nezām-ol-ʻolamā', mohammad rafīʻ ebn-e ʻalī asqar (1835-1908)

اهداء به: محمد شاه قاجار
تاریخ تألیف:عاشورا ۱۰ محرم ۱۲۵۷ق؛ محل تألیف: اصفهان
پند و اندرزهایی عرفانی است با آوردن آیات و احادیث و ابیات فارسی مناسب مطالب.
آغاز: الحمدلله الذی هدانا الذی الی شرائع الاحکام و اولانا مدارك الحلال و الحرام و اوجب علینا الصلاة و الصیام و حتم لنا الزکاة و الخمس و الاحرام
انجام: فصلی الله علی الحسین و علی جده و ابیه و امه و اخیه و ذریته و بنیه و اصحابه و زواره و مجاوریه..
[دنا ۹۹۷/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ رمضان ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۴۰]
۲. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن ابوطالب شوشتری، تا: ۱۲۷۹ق؛ تقریظی است عربی بر کتاب به نثر ونظم، پس از آن پاسخی است که مؤلف کتاب نظام العلماء به سید ابوالقاسم مازندرانی معروف به سید محمد مجتهد نوشته درباره دلیل عقلی بر شعور موجودات از حیوان و نبات و معاد؛ تملک: محمد موسوی شوشتری مدنی به تاریخ شعبان ۱۳۳۷ در اصفهان، محمد موسوی بتاریخ جمادی الثانی ۱۳۴۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۵۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** انظر الی هذین العلمین و العالمین کیف اشتبه، نسئل الله سبحانه و تعالی ان یوفقنا لطاعاته و التسلیم لخلفائه و اولیائه ان ولی مجیب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی عطف تیماج سیاه، ۲۲گ (۱۷۰پ-۱۹۱ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۳/۱-۶۴]

← تحفه محمدیه ← تحفة المحمدیة

● **التحفة المحمدیة = المحمدیة** / عرفان و تصوف / عربی
at-tuḥfat-ul muḥammadīyya = al-muḥammadīyya
حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری
hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (-15c)
اهدا به: سید محمد بن محمود (جد هفتم مؤلف)
رساله‌ای مشتمل بر سه «فصل»: در معرفة النفس، معرفة الروح و معرفة القلب است که با استناد به آیات قرآنی و احیاناً روایاتی از پیامبر اکرم (ص) به افاده پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷۳/۱۷
آغاز: بسمله. اللهم اعطنی محبتک کما اعطیت لمحمدک الحمدلله الذی جعل النفس المطمئنة؛ **انجام:** یختص بها من یشاء من عباده و هو الحکیم العلیم
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی، ۵ص (۵۷ -۶۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱-۳۲۶]

● **تحفة المحمدیة** / هیئت / فارسی
tohfat-ol mohammadīya
کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، -۱۰۷۵ قمری
kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1665)
اهدا به: اعتمادالدوله حاتم بیگ صافی اردوبادی
تاریخ تألیف: ۱۰۱۹ق
مشتمل است بر «مقدمه» و سه «فصل»: مقدمه در بیان مجملی از سبب ضوء صبح و شفق و ظلمت لیل؛ فصل ۱. سبب صبح کاذب و صادق؛ ۲. اختلاف صبح و شفق؛ ۳. بعضی افکار لطیفه. در این رساله ابتکاراتی در حل مسائل و مشکلات نجومی به‌کار برده که جای جای آن گواه بر این مطلب است و یکجا پس از اینکه در رساله‌ای معین می‌کند که زمان صبح و شفق در چه وقت اطول و چه موقع اقصر از دیگر اوقات سال است و آن را نزد شیخ بهائی می‌فرستد. شیخ پس از تحسین بلیغ از او می‌خواهد که برهان هندسی بر استعلام زمان صبح و شفق از عرض اقلیم رویت بنویسد و اگر می‌تواند کیفیت زیادتی آنها را به اعتبار بودن آفتاب در اجزای فلک البروج نیز معلوم نماید، و او چنانکه خود گوید به بعض افکار دقیقه عمیقه در این مطلب مهتدی شده که هیچکدام از متقدمین و متاخرین از اصحاب صناعت ریاضی به آن نرسیده بودند و بعد از آن «امتثالا لامر الاستاد اسعدالله تعالی له المهاد فی یوم المعاد (یعنی شیخ بهائی) رساله عربیه در غایت بسط براهین هندسیه تألیف نمودم» که چون آن را «بخدمت ایشان فرستادم تحسینات عظیمه فرمودند». (غلامعلی عرفانیان)
آغاز: بسمله آغاز سطوح نیر مقال طلوع صبح محامد ایزد متعال تواند بود که صباح با ارتیاح را مطلع دیوان ایام و شفق شام را مقطع آن مجموعه انتظام ساخت
انجام: آن افکار با آن براهین در آن رساله عربیه مذکورست در اینجا بجهت خوف از تطویل در مقال و رفع ملال باین اقتصار شد اگر خواهند که بر تفصیل براهین اطلاع یابند به آن رساله رجوع نمایند، تمت الرساله بعون الله
[دنا۲/۹۹۷ (۸ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۵/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اصلاحات و اضافاتی به‌خط مؤلف؛ واقف: آقا زین العابدین خادم اصفهانی، رجب ۱۱۶۶؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۳گ، ۱۵ سطر (۶/۸×۱۱/۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۸-۷۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۹۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن

زرد،۱۸گ(۶۹پ-۸۶پ)،۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹-۳۰۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: ۱۰۵۷ق، جا: قم؛ مذیل به مطالبی در جغرافیا و تاریخ و رجال می‌باشد [رایانه]

۴. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۴۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: ابن محمد باقر قربانعلی، تا: ۱۲۱۵ق؛ افتادگی: وسط؛ کتاب به آقای محمد گلبن تعلق دارد؛ کاغذ: زرد آهارزده، جلد: گالینگور قرمز، ۱۹گ (۳۲پ-۵۰پ)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، جا: قم؛ در حاشیه رساله، به‌دنبال آن لاحقه‌ای است به‌خط ثلث خوب و به‌زبان عربی درباره ممالک افرنج و ذکر برخی از دانشمندان آنان از جمله نیوتون و کالون و جرج سیل (مترجم قرآن کریم به‌زبان انگلیسی) و منار (= دوربین نجومی) و طبع کتب در فرانسه و بیان حرکات نجومی و منظومه شمسی و نظایر آن با آغاز: «الحمدلله کفی افضاله والصلوة علی خاتم النبیین وآله، فقد ورد کتاب الولی الوفی والصدیق الصفی ...»، انجام: «و علی کل دمنة منها آثار»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۴ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۲۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۰۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق؛ دارای پنج شکل نجومی؛ ۱۲ص (۸۵-۹۶) [ف: ۱۳-۱۹۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۵۲/۲-ف

نسخه اصل:نسخه دکتر یحیی مهدوی؛بی‌کا،بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۷۰]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۲۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۲گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵) [ف: ۱-۳۸۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۲۳/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۸]

● **التحفة المحمدیة** / عرفان و تصوف / عربی

at-tuḥfat-ul muḥammadīyya

نظام العلما تبریزی، محمود بن محمد، -۱۲۷۱ ؟ قمری

nezām-ol-‘olamā tabrīzī, mahmūd ebn-e mohammad (-1855)

اهداء به: محمد شاه قاجار

محل تألیف: شهر ری

نگارشی است به‌طور تخاطب «یا انسان» در خودشناسی و بیان فوائد معنوی روزه و اثبات شعور در کافه موجودات. وی این اثر را به محمد شاه قاجار تحفه داشته باین مناسبت به نام مذکور ضبط و معرفی شده است. ظاهراً همان که به نام «التحفة المحقرة» و از محمد رفیع بن علی اصغر نظام العلماء دانسته شده است.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا شرایع الاسلام و اولانا مدارک الحلال و الحرام ... اعلم ان هذه عبارات رایقة و فقرات فائقة کتبتها حسین التجائی الی حرم ... الید عبدالعظیم ... و جعلتها تفحة لسدة السلطان ... محمد شاه قاجار

انجام: فصل الله علی الحسین و علی جده و ابیه و امه و اخیه و ذریته و بنیه و اصحابه و زواره

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی ان سرت شمس و سال خلیج.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا محمد ابراهیم، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۲۵۸ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۵۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۶-۳۹۶]

۲. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: ۱۲۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ابی طالب تستری، تا: ۵ رمضان ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۱-۳۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۲۴]

● **تحفة المحمدیة** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-ol mohammadīya

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (-19c)

تاریخ تألیف: ۳ ذیقعده ۱۲۷۵ق

مؤلف می‌نویسد که بعد از تألیف «سیصد و سی کتاب» و «مجالس السور» در شرح ازدواج حضرت علی و حضرت فاطمه، عده‌ای از روضه‌خوانان تقاضای تألیفی در شرح ازدواج حضرت پیامبر با حضرت خدیجه را نموده‌اند و لذا اقدام به نگارش این کتاب در هفت «مجلس» نموده است. نامی از این کتاب در الذریعة نیامده است.

آغاز: احمده و اصلی علی احمده و لعنة الله علی اعدائه بعدد ما فی عدده و بعد ... که پس از تألیف موازی سیصد مجلد و کثرت کتب در هر فن

انجام: خداوند بیچون مثوبات آن را در یوم لا ینفع مال و لابنون عاید این فقیر ... و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین

[دنا ۹۹۸/۲؛ الذریعة ۹۰/۲۵ و ۱۰۷/۸؛ تذکرة القبور ۳۴۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هـ هلال نشان، لای، ماه بسال رسان
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «ح» و غیر آن، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴گ (۱۲۷-۱۴۰)، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۳۴-۷۶۳]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۴۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی قزوینی الاصل، تا: ۱۲۷۶ق؛ توسط مؤلف مقابله و تصحیح شده ۱۰ جمادی الاول ۱۲۷۶، محشی به امضای «منه»؛ جلد: مقوا زرد، ۷۰گ (۱۱۹پ-۱۸۸ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۹]

● **تحفه محمدیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye mohammadīye
طبسی خراسانی، محمد ابراهیم بن محمد علی، ق۱۳ قمری
tabasī xorāsānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad 'alī (-19c)
ترجمه الجواهر النفیسة؛ میرزا محمد اخباری.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۴۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ با سرلوح، محشی، مجدول؛ مهر: هدایت الله؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۲گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴]

● **تحفه محمدیه** / تجوید / فارسی
tohfe-ye mohammadīye
سلطان القراء، محمود بن محمد، ق۱۴ قمری
soltān-ol-qorrā', mahmūd ebn-e mohammad (-20c)
در یک «مقدمه» و هست «باب» و «خاتمه»ای نگاشته است: مقدمه در فضایل قرآن و آداب تلاوت؛ باب ۱. در استعاذه، بسمله، سجده‌ها، شمار سوره‌ها و آیت‌ها و حروف و رکعات؛ ۲. مخارج حروف، اقسام دندان‌ها؛ ۳. تنوین و نون ساکن و تفخیم و ترقیق و ادغام؛ ۴. مد و قصر و هاء کنایه و اشباع؛ ۵. اقسام وقف و رموز سجاوندی؛ ۶. رموز و احوال قراء؛ ۷. رسم الخط قرآن؛ ۸ اقسام همزه، محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ و عام و خاص، خاتمه و بیان سند قرائت نگارنده.
چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۸، جیبی
[الذریعه ۴۶۸/۳، ۹۱/۱۸ «کفایة الحفاظ فی التجوید» از همو؛ اعلام ۲۲۲۲/۳ محمود التبریزی؛ برگل ۳۵۱/۱؛ مشار فارسی ۱۲۱۵/۱: نشانی ۳چ؛ مشار مؤلفین ۸۶/۶]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۰۴/۱
آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب، و کرم اولیائه ... اما بعد، چون فاتحة الکتاب فرقان فضل و دانش؛ **انجام:** لایضیع اجر المحسنین. قد فرغ مؤلفه الفقیر من تألیف و ... (۱۲ صفر ۱۲۸۸ق) فی دار الخلافه ناصریه طهران ...
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ نسخه چاپ سنگ است؛ ۵۶گ (۱پ-۵۶ر) [ف: ۲-۴۴]

۲. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۸۶/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کتاب چاپی دوره ناصری است [ف: ۷۲]

● **التحفة المحمدیة فی شرح المقدمة النصیریة** / کلام و اعتقادات / فارسی
at-tohfat-ol mohammadīya fī š.-el moqaddamat-en nasīrīya
شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، -۱۱۹۲ قمری
šīrāzī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad mofīd (-1778)
وابسته به: الاعتقادات = اقل ما یجب اعتقاده علی المکلف = العقیدة المفیدة؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
اهدا به: سید محمد خادم مدینة الرسول
شرحی بر اعتقادات خواجه نصیر است. مؤلف در ضمن مطالب خود از استادش صدرالدین محمد قمی و پدرش نقل می‌کند و نیز از کتاب «فوائد الجعفریه» خود نام می‌برد. در آخر متن هم از «قواعد العقائد» یاد شده است. در آن فرازی از اصل رساله با عنوان «متن» آمده پس از آن با عناوینی چون «شرح» و «ایضاح» و «تنقیح» شرح می‌شود با استدلال مختصر و آوردن آیات و روایت مناسب مسائل به‌گونه‌ای که همه‌فهم باشد.
آغاز: متن: اعلم ایها الاخ الصالح العزیز ان اقل ما یجب اعتقاده علی المکلف هو ما ترجمته قوله لا اله الا الله و محمد رسول الله. شرح: الحمد لمن سلک بنا سبیل قویم مستقیم و نهج لنا مناهج الحق علی طرز عظیم ... و بعد فیقول ... عبدالنبی بن محمد مفید سئلنی بعض الاجلاء ان اترجم له المقدمة الشریفة النصیریة الموضوعة فی اقل ما یجب علی المکلف من المعارف و اصول الدین و هو الاخ ... السید محمد..
انجام: و انی اسال الله ان یبلغک الی منتهی الامال بمراحم کلامی بالصلاة علی محمد و اله خیر آل
[دنا ۹۹۸/۲ (۴ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۰۰/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۷/۹]
شرح و حواشی:
۱- التحفة المحمدیة (منتخب)؛ شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید (-۱۱۹۲)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۸۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۱گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: ختایی آهار مهره، جلد: میشن قرمز، ۷۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۵/۲سم [ف: ۲-۱۱۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲ و عکسی ۲۰۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: صفر ۱۳۰۹ق؛ مقابله شده در ربیع الثانی ۱۳۱۰؛ مهر: کتابخانه سید جلال الدین محدث ارموی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۴-۱۵] و [عکسی ف: ۶-۷۳]

● **التحفة المحمدية فی علم العربية** / نحو / عربی

at-tuḥfat-ul muḥammadīyya fī ‘ilm-il ‘arabīyya

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، -۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad ‘alī ebn-e ahmad (-1893)

اهداء به: حبیب الله محمد

در یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه».

[دنا ۹۹۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۹

آغاز: بعد بسمله و حمد ... لایخفی ان العلم هو الحظ الاوفرلمن فاره و الغنم الاکبر لمن جاره جوهرة تفرح بها الکرام البررة و غصة لایسیغها الجهلة السفلة؛ **انجام:** حروف الاستثناء هی خلا و علا و حاشا اذا خفض بها فانها لتبعید الفعل عما ... و لم یسم الخاص المحذوف و ان وجب حذفه مستقراً لان هذا المحذوف مقدر و المقدر فی حکم المذکور بخلاف الاول فانه صار فیه نسیاً منسیاً.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ گویا اصل، محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۱۳۲]

● **التحفة المحمدية (منتخب)** / کلام و اعتقادات / فارسی

at-tohfat-ol mohammadīya (mn.)

شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، -۱۱۹۲ قمری

šīrāzī, ‘abd-on-nabī ebn-e mohammad mofīd (-1778)

وابسته به: التحفة المحمدية فی شرح المقدمة النصیرية؛ شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید (-۱۱۹۲)

تاریخ تألیف: ۱۳ رجب ۱۱۷۱ق

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۷۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه خط مؤلف مقابله شده؛ ۲۱گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۰]

● **تحفه محمود = انشاء عظیم** / ادبیات / عربی

tohfe-ye mahmūd = enšā’-e ‘azīm

محمد عظیم بن محمد غیاث الدین، ق۱۳ قمری

mohammad ‘azīm ebn-e mohammad qīyās-od-dīn (-19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۲۲

آغاز: بسمله، چون صنایع ضایع بوقلمون و نقایش نقوش گوناگون و نقاش گوناگون؛ **انجام:** نویسنده خواننده گوینده را فقط ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با عطف تیماج [رایانه]

● **التحفة المختارية** / ریاضیات / فارسی

at-tohfat-ol moxtārīye

قاری، محمد حسن بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

qārī, mohammad hasan ebn-e mohammad hoseyn (-19c)

اهداء به: میر تراب علیخان سالار جنگ شجاع الدوله مختار الملک

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۲۹۳ق؛ محل تألیف: حیدر آباد دکن

کتابی است در علم حساب؛ دارای یک «مقدمه» در مبادی علم حساب و هفت «باب»: ۱. الصحاح؛ ۲. المرکبات، در پنج فصل؛ ۳. الکسور العام، در پنج فصل؛ ۴. الکسور الاعشارية، در ده فصل؛ ۵. الأربعة المتناسبة و غیرها، در دو فصل؛ ۶. القواعد المتفرقات، در چهار فصل؛ ۷. الصعود و النزول، در دو فصل.

[فهرستواره منزوی ۲۶۶۳/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۱

آغاز: حمد بلا عد بتعداد استطراد مراتب اعداد احدی را سزد که اربعه متبائنه ... اما بعد بنده بیمقدار الراجی عفو ربه الباری محمد حسن ابن محمد حسین القاری ... می‌گوید که شرافت علم حساب بشهادت والله سریع الحساب معلوم اولوالالباب است؛ **انجام:** (۱۲) جزر الکعب ۲۳۳۸۹ ... //۶۰۲۹ قد فرغت من تصنیف هذالکتاب بعون الله ملک الوهاب فی بلدة حیدر آباد دکن صانها الله من الفساد و الفتن فی سلخ شهر ذی الحجه الحرام عام ثلث و تسعین بعد الألف و المأتین من هجرة خیر الأنام علی ها جرها ألف ألف تحية و سلام.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۲ (ردیف ۸)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۶۸ص، ۱۲ سطر [عکسی ف: ۵-۱۱۶]

● **تحفه مخبری = کار بیکاری** / شعر / فارسی

tohfe-ye moxberī = kār-e bīkārī

هدایت، مهدیقلی، ۱۲۴۲-۱۳۳۴ قمری
hedāyat, mahdī-qolī (1827-1916)
منظومه‌ای است اخلاقی و اجتماعی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹۳
آغاز: بسمه تبارک و تعالی. جنبشی است آنچه ترا گردد عیان مایه جنبش چه آن جان جهان؛ **انجام:** لب به بند و برگشا بازوی کار ورنه زین گونه دگر صحبت مدار
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ این نسخه به خط ناظم است و در برگ ۱۰۶ امضاء وی دیده می‌شود؛ کاغذ: دفتری خطدار، جلد: مقوا، روکش قهوه‌ای عطف پارچه خاکستری، ۱۳۰گ، ۲۰ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [رایانه]

● **تحفه (مختصر)** / فقه / فارسی
tohfe (mx.)
خوانساری، ابن محمد اسماعیل
xānsārī, ebn-e mohammad esmāʻīl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۸۳
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة المراد = شرح قصیده یائیه میرفندرسکی** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-ol morād = š.-e qasīde-ye yā'īye-ye mīrfendereskī
شریف دارابی، عباس، ق۱۳ قمری
šarīf-e dārābī, ʻabbās (-19c)
وابسته به: قصیده یائیه؛ میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ (-۱۰۵۰)
اهدا به: محمد رضا خان
شرحی است حکمی بر قصیده معروف امیر ابوالقاسم فندرسکی به مطلع: «چرخ با این اختران نغز و خوش زیباستی ×× صورتی در زیر دارد آنچه در بالاستی». مؤلف از فلاسفه شیراز است و شاگرد حاج ملا هادی سبزواری که از وی با عنوان «استادنا» (مثلا: قال استادنا فی المنظومة) یاد می‌کند. وی این شرح را به اشاره «آقا میرزا محمد رضا» ــ که گویا خازن کتابخانه شاهزاده حسام السلطنه بوده ــ نگاشته و در آن از منابع چندی نیز مستقیماً نام برده است که نام برخی صاحبان آثار و تألیفاتشان چنین است: شیخ الرئیس / الطائفه صاحب الفتوحات المکیة (ابن عربی)، شیخ الرئیس صاحب شفا و نقل قولی از قانون و نیز الرسالة العلائیة، استادنا / الاستاد صاحب منظومه، صدر المتالهین صاحب اسفار، غزالی صاحب احیاء العلوم، (خواجه) نصیر الدین (طوسی)، صاحب شرح اشارات، اصول کافی، شیخ شهاب الدین سهروردی صاحب حکمة الاشراق، الشیخ الشبستری (نقل از گلشن راز) و نیز حکایت آذر کیوان از «حکمای پهلوی» و حکایتی از ناصر خسرو، به همراه اشعاری از مولوی، سنایی، حافظ و نقل ها و حکایاتی از معلوم اول، رابعه، بایزید بسطامی، جنید، شیخ مغربی، یحیی بن معاذ رازی.آقا بزرگ نسخه‌ای از این شرح را نزد علی اکبر نهاوندی دیده که مورخ ۱۳۰۵ق، کتابت شده در شیراز بوده است. (جواد بشری)
آغاز: سپاس بی قیاس و منت بی نهایت ایزدی را عز شأنه سزد که فیض مقدس سبحانی را
انجام: چه آن مقامیست که خواهش منتفی گردد، و آخر قصیده را بذکر آخر مقامات سالکین ختم نموده؛ رزقنا الله و اخواننا هذالمقام الذی هو قرة عین السالکین بمحمد و آله اجمعین الطاهرین.
چاپ: تهران، انتشارات اقبال: ۱۳۳۷
[الذریعه ۱۵/۱۴؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۷۵/۲و ۱۲۴۵-۱۲۴۶؛ مشار فارسی ۱۲۱۶/۱؛ راهنمای کتاب س ۲ ش ۱ ص ۱۲۶؛ فهرستواره منزوی ۱۸۵/۷؛ دنا ۹۹۸/۲ (۱۲ نسخه)]
شروح و حواشی:
۱- تحفة المراد (مختصر)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۷۸
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]
۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۳-ح/۵۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۱۳۱]
۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد:تیماج زرد،۲۷۲ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۹۲]
۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۴۵-د
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن عبدالله، تا: در ۲۳ جمادی الاول ۱۲۹۳ق؛ نسخه را شارح به حسام الدین فرزند حاج میرزا محمد شهیر به حکیم باشی داده، یادداشت این یکی به تاریخ رمضان ۱۲۹۳ در پایان؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۶گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴۷]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید

فرنگی، جلد: پارچه‌ای عطف چرمی، ۱۲۵گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۴×۱۸سم [ف: ۷-۲۴۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸۱

آغاز: ساعی بود چنانچه شیخ الرئیس می‌فرماید و انهم جعلوا لکل واحد من الامور الطبیعیه؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز (فاقد مقدمه و پنج برگی از ابتدای شرح افتادگی دارد)؛ کاغذ: فستقی و آبی، جلد: پارچه‌ای قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۶۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید حسین ندیم فسوی، تا: ۱۳۰۷ق، جا: خیرآباد گناباد، در سفرش از طهران به گناباد؛ رکابه‌دار، مجدول؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۹۹گ (۱پ-۹۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۸سم [ف: ۲۷/۱-۵۱]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۸۷ حکمت

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن آقا محمد حسین مرشد کازرونی، تا: چهارشنبه ذیقعده ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: سبز و کبود، جلد: تیماج شرخ یک لا، قطع: جیبی [ف: ۲-۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ ذیحجه ۱۳۱۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۰۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۴۵]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۳۸

آغاز: چرخ با این اختران نغز و خوش و زیباستی ... توضیح و تبیین این بیت موقوف است بر اصول و قواعد چند؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (دیباچه افتاده)؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۹۲]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۱

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا با کاغذ ابری،۷۵گ،۱۵سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۶]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۷۷

آغاز و انجام: برابر

خوش، کا: محمد خلیل بن محمد هاشم شیرازی، بی‌تا؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زیتونی پوشانیده، ۱۴۹گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۵۴]

● **تحفة المراد (مختصر)** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-ol morād (mx.)

وابسته به: تحفة المراد = شرح قصیده یائیه میرفندرسکی؛ شریف دارابی، عباس (قرن ۱۳)

خلاصه‌ای است که به یک پنجم اصل تلخیص شده و خلاصه کننده از خود نام نبرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۵

آغاز: سپاس بی قیاس و منت بی نهایت ایزدی را عز شأنه؛ **انجام:** هو قرة عین السالکین بمحمد و آله الطیبین الطاهرین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد رحیم شیرازی، تا: غره ربیع الثانی ۱۲۹۹ق؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۲۵گ، ۱۰ سطر (۵/۳×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۷-۲۴۱]

● **التحفة المرسلة الی النبی** / عرفان و تصوف / عربی، فارسی
at-tuḥfat-ul mursala ila-n nabī

برهانپوری، محمد بن فضل الله، -۱۰۲۹ قمری
borhānpūrī, mohammad ebn-e fazl-ol-lāh (-1620)

گفتار کوتاهی است در اثبات وحدت وجود، و وجود را دارای هفت مرتبه می‌داند و آنها را شرح می‌نماید.

آغاز: بسملة. حمد له ... و بعد فیقول العبد المذنب المحتاج الی الشفاعة ... محمد ابن شیخ فضل الله: هذه نبذة من الکلمات فی علم الحقایق ... و سمیتها بالتحفة المرسلة الی النبی (ص) ... اعلموا اخوانی ... ان الحق سبحانه و تعالی هو الوجود ... و ان لذالک الوجود مراتب کثیرة. المرتبة الاولی مرتبة الا تعین ... فهذه سبع مراتب ... و ان جمیع الموجودات من حیث الوجود عین الحق و من حیث التعین غیر الحق

[دنا ۹۹۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۴۳/۸

آغاز: بسمله. حمدله. یعنی جمیع محامد و ثنایات مر خدای را؛ **انجام:** سرمایه دیگر ندارد ... فقط.

با شرح فارسی ملا عبدالغفور؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۱گ (۳۷پ-۴۷پ)، ۱۹ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۴۷۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۶/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** امین رب العالمین. تمت از گنج حقیقت نتوان کشف حجاب ×× زیرا که نشد کسی ز دریا سیراب. قال المنصور(حلاج): بینی و بینک انی یناز عنی ×× فارفع بجودک انیی من البین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ سپس پراکنده هایی از چند کتاب است: چون «اثولوجیا» (برگ ۱۴۶پ)، فواتح الجمال نجم الدین کبری، شرح فواتح الجمال (برگ ۱۴۷)، سپس رساله «حقیقة العزلة» (برگ ۱۴۵-۱۴۶)؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای،

۵گ(۱۴۳–۱۴۷)،ابعاد متن:۹×۱۷،اندازه:۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۴۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتخلین؛ **انجام:** و رزقنا الله تعالی و ایاکم هذا المقام بحرمة النبی صلی الله علیه و سلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی، با عبارت «بلغ المقابلة»؛ مهر: «خواجه صدیق محمد الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز،۳گ(۲۲پ–۲۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۲۰۰]

● التحفة المرسلة الی دار الایمان / دعا / عربی

at-tohfat-ol mursalah elā dār-il īmān

قادری، محمود بن محمد

qāderī, mahmūd-e ebn-e mohammad

رساله در کیفیت زیارت مرقد پیامبر اسلام و مراقد دیگر مدینه است. مؤلف در آغاز می‌نویسد: «و بعد فقد امرنی احمد الخیر ابوالفتح خلیفة شیخنا محیی الدین عبدالقادر الجیلانی قدس سره ان اکتب اوراقا بین فیها کیفیة دخول زایر الرسول صلی الله علیه و سلم فی مسجده و روضته و الوقوف بین یدیه فی المواجهة الشریفة و السلام علیه فاجبته داعیا له ملبیا لامره لان مخالفته عندی عزم و طاعته لدی غنم» با عناوین «لمعة فی–لمعة فی».

مؤلف مدعی است که زمان‌های بسیاری در خواب خدمت پیامبر اسلام شرفیاب شده است. به نام کتاب و نویسنده اشاره شده است. روی برگ آغازین چنین نوشته شده است: «هذه الرسالة قد شرحها ابراهیم بن حسن الکورانی الشافعی و سمی الشرح باتحاف الزکی بشرح التحفة المرسلة الی النبی و قد ذکره المرادی فی سلک الدرر فی عداد مصنفاته»

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۰۴

آغاز: الحمد لله الذی من علیه با تباع احمد سید المرسلین و جعلنا من خیر امة اخرجت للناس فی السابقین و اللاحقین صلی الله علی الرحمة المرسلة للعالمین؛ **انجام:** یأتی علی الناس زمان یدعوا لرجل ابن عمه او قریبه هلم الی الرخاء و المدینة خیر لهم لو کانوا یعلمون و الذی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به نشان «منه» و «منه سلمه الله»؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف پارچه آبی، ۸۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۸–۱۷۴]

● التحفة المرضیة / صرف، شعر / عربی

at-tuḥfat-ul marḍīyya

حسینی، محمد تقی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

hoseynī, mohammad taqī ebn-e asad-ol-lāh (-20c)

تاریخ تألیف: ۵ ذیقعده ۱۳۲۴ق؛ محل تألیف: قسطنطنیه

منظومه‌ای است در علم صرف در ۶۱۶ بیت عربی. مؤلف ساکن خوی بوده است، ولی این ارجوزه را در قسطنطنیه سروده است.

چاپ: ترکیه، سنگی، ۱۳۲۵، رقعی، ۱۰۱+۱ص،

[الذریعه ۴۶۸/۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۷/۵–۳۵/۱۶۷

آغاز: بسمله قال التقی الهاشمی النجفی ×× عامله الله بلطفه الخفی / الحمدلله للمصرف الفعال ×× فجرداً عن سمة المثال؛ **انجام:** فا شکر الله علی الایادی ×× مصلیاً علی النبی الهادی / وآله الطهر هداة البررة ×× وصحبه الدین قالوا شره

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ملا حسین ترابی، تا: غره رجب ۱۳۴۲ق؛ جلد: مقوایی، ۳۴گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۷۸۶]

● التحفة المرضیة فی العمل بجداول النسبة الستینة / ریاضیات / عربی

at-tuḥfat-ul marḍīyya fi-l ʻamal bi-jadāwil-in nisbat-is sittīna

محلاتی فوضی، محمد بن عبدالرحیم

mahallātī fūzī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahīm

دارای «مقدمه» و شش «فصل» و «خاتمه»: مقدمه فی حساب الهدج و الدقایق و کیفیة وصفها و معرفة الدرج؛ فصل ۱. معرفة الجمع؛ ۲. معرفة الطرح؛ الفصل ۳. معرفة جنس حاصل الضرب و جنس خارج القسمه؛ ۴. معرفة الضرب بجداول النسبة الستینه؛ ۵. معرفة القسمة؛ ۶. معرفة الجذر؛ الخاتمه فی معرفة الموازین.

[دنا ۹۹۹/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۹۴/۲

آغاز: الحمدلله کفاء افضاله و السلام علی سیدنا محمد و علی اله و اصحابه و اتباعه؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و صلی الله علی من لا نبی بعده.

خط: نسخ پست، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش مشمع سبز، ۲۳ سطر، اندازه: ۸/۹×۱۶سم [ف: ۱۸–۱۵۰]

● التحفة المرضیة للحضرة الرضویة / فقه / عربی

at-tuḥfat-ul marḍīyya li-l-ḥaḍrat-ir raḍawīyya

بایزید ثانی بسطامی، علی بن عنایت الله، ق۱۱ قمری

bāyazīd-e sānī-ye bastāmī, ʻalī ebn-e ʻenāyat-ol-lāh (-17c)

تاریخ تألیف: پایان رجب ۹۷۹ق؛ محل تألیف: توس

در سه «مقصد»: وجوب التسلیم او استحبابه فی الجملة؛ تعیین الصیغة الواجبة او المندوبة؛ ابحاث نافعة (که بهشت بحث می‌رسد). این نامه از تسلیم در نماز گفتگو نموده و بدان نام یاد شده را داده است.

[دنا ۹۹۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴/۷

آغاز: نحمدك و نشكرك اللهم على ما كرمتنا بالتفضيل تكريما ... و بعد يقول ... ابو محمد بن عناية الله انى لما رأيت فتاوى اصحابنا فى مسئلة تسليم الصلوة متباينة متخالفة و ان شواهد هم على طرفى الوجوب و الاستحباب متعارضة متكافئة ... احببت ان اورد خلاصة دلائلهم و مآخذهم فى رسالة باهرة ... و سميتها بالتحفة المرضية للحضرة الرضوية اذ قد كان الفوز بهذا المرام من بركات هذه الروضة العلية و هى مرتبة على مقاصد ثلثة؛ **انجام:** و لنقطع الكلام هنا ... و بعد وقع الفراغ من تأليفها فى اواخر شهر رجب المرجب سنة تسع و سبعين و تسعمائة.

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: شنبه شوال ۱۰۹۴ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ ۲۰گ (۸۰پ-۹۹پ) [ف: ۵-۱۸۲۵]

● **تحفة المرکب** / طب / فارسی

tohfat-ol morakkab

عصری، زین الدین عبدالله

'asrī, zayn-od-dīn 'abd-ol-lāh

اهدا به: امیر طغارتکین ابوالمظفر

کتابی طبی در مباحث مجامعت در هفده «باب»: ۱. مقدمه کتاب و دلایل مزاج‌ها؛ ۲. غذاهای مفرد و مرکب که این شغل را شاید؛ ۳. داروهای مفرد که شایسته بود درین شغل؛ ۴. اغذیه مرکب مناسب؛ ۵. در شراب‌هایی که موافق بود این کار را شاید؛ ۶. گوارش‌ها و معجون‌ها؛ ۷. در چیزهایی که ذکر سخت کند؛ ۸ صفت حبهایی که در دهان گیرند؛ ۹. در ابزار بندی کمر را سود دارد؛ ۱۰. سود حبها که در کف پا مالند؛ ۱۱. در چیزهایی که مباشرت را قوت دهد و لذت دهد؛ ۱۲. شیاف‌هایی که به‌کار برند؛ ۱۳. اشکال مجامعت و کیفیت آن؛ ۱۴. حب‌هایی که قضیب را بزرگ کند؛ ۱۵. چیزهایی که زنان آبستن نشوند؛ ۱۶. چیزهایی که مزاج زنان را نیک کند؛ ۱۷. چیزهایی که زنان آبستن شوند.

[فهرستواره منزوی ۳۳۴۵/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۸/۴

آغاز: بسمله و الحمدلله رب العالمین و العاقبه للمتقین و صلی الله علی محمد و اله اجمعین اما بعد چنین گوید زین العابدین؛ **انجام:** ظرفی بظرفی و مجرب است و بالله التوفیق تمت الرساله بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱ص (۱۴۸-۱۸۸)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۳۸۱]

● **تحفة المرید** / طبیعیات / فارسی

tohfat-ol morīd

خواجوئی، ابوالقاسم

xājū'ī, ab-ol-qāsem

اهدا به: یکی از شاهزاده خانم‌ها

در چگونگی مد و جزر دریاها و کم و زیاد شدن آب آنها و بعضی از جزیره‌ها و حیوانات عجیب هر یک از دریاها، برای یکی از شاهزاده خانم ها نگاشته شده و مشتمل بر دو «مقدمه» و هشت «فصل»: مقدمه اول: در احوال عناصر و کیفیت تربیت آنها؛ مقدمه دوم: در احوال بحر محیط؛ فصل ۱. احوال بحر محیط؛ ۲. احوال بحر چین؛ ۳. بحر هند؛ ۴. بحر فارس؛ ۵. بحر قلزم؛ ۶. بحر زنج؛ ۷. بحر مغرب؛ ۸. بحر خزر.

[فهرستواره منزوی ۳۸۰۴/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۱۲

آغاز: ستایش سزاوار ذاتی که هست ×× بر قدرتش آسمان چیز پستاما بعد چنین گوید بنده آثم ... چون از جانب شوکت و جلالت مآب فخامت و مناعت انتساب؛ **انجام:** گوشت او ادرار بول کند و طعم و بوی عظیم خوش باشد.

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ مجدول؛ ۶۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۹]

● **تحفة المرید فی فن التجوید** / تجوید / عربی

tuḥfat-ul murīd fī fann-it tajwīd

رساله‌ای است کوتاه در علم تجوید و قرائت قرآن مجید در سه «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. معنی تجوید؛ ۲. آنچه متعلق به حرف است؛ ۳. توابع القاب و صفات؛ خاتمه در وقف و ابتدا. نامی از این رساله در منابع موجود یافت نشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹۰/۲

آغاز: الحمد لله ولی المحامد ... و بعد فهذه رسالة مشتملة علی ما لا بد منه من اصول القراءآت؛ **انجام:** و اما یتعلق بالرسم فلا مدخل له هنا اذ هو مقرر فی کتب مشهورة تضمن البحث عنه فمن اراد فعلیه بها.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۵گ (۱۹-۳۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲-۲۶۶]

● **تحفة المسافر** / آداب و سنن / فارسی

tohfat-ol mosāfer

لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق، ۱۰۴۵-۱۱۲۱ قمری

lāhījī, hasan ebn-e 'abd-or-razzāq (1636-1710)

وابسته به: جمال الصالحین = جمال السالکین؛ لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق (۱۰۴۵-۱۱۲۱)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۱ق

منتخبی است از کتاب «جمال الصالحین» خود مؤلف که درباره

آداب سفر نوشته شده است، در یک «مقدمه» و ده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در ذکر بعضی از امور که تقدیم آنها مناسب است؛ فصل ۱. اختیار ساعات برای سفر؛ ۲. تحصیل رفیق و تهیه اسباب؛ ۳. افتتاح سفر به تصدق؛ ۴. وداع عیال و آداب بیرون رفتن از خانه؛ ۵. وداع احباب و مفارقت اصحاب؛ ۶. آداب سوار شدن و راه رفتن؛ ۷. آداب متعلق به منزل؛ ۸. آداب سفر دریا؛ ۹. مکارم اخلاق و آداب رفاقت در سفر؛ ۱۰. رجوع از سفر؛ خاتمه در ذکر بعضی از وسائل حاجات. بعد از خطبه نوشته است: «و بعد این رساله‌ای است موسوم به تحفة المسافر که از کتاب جمال الصالحین که قبل از این بر سبیل تفصیل در همه ابواب آداب نوشته بودم انتخاب نموده و بعضی فواید نیز بر آن افزوده می‌شود مشتمل بر ذکر احوال و آداب سفر تا در احیان حرکت و انتقال و رکوب و ارتحال حاضر و حمل آن بر مسافر آسان باشد».

آغاز: حمد و ثنای بی منتها خدای را که ابواب خیر دنیا و عقبی برای بندگان گشود و راههای مطالب هر دوجهان بایشان نمود

انجام: و این از فضل خداست برما و بر شیعیان ما.

چاپ: این رساله ضمن رسائل فارسی حسن لاهیجی با تصحیح علی صدرائی نیا توسط نشر قبله در دست چاپ است.

[دنا ۹۹۹/۲ (۹ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۶۹/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۵۲/۱

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۷ ذیحجه ۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۳۰گ (۴پ–۳۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷/۹×۱۱/۵سم [ف: ۵–۴۴۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۷۷/۲

آغاز: حمد و ثنای بی منتها خدای را که ابواب خیر دنیا و عقبی برای بندگان گشود و راههای مطالب هر دو جهان بایشان نمود؛

انجام: و این از فضل خداست برما و بر شیعیان ما.

خط: نسخ زیبا ادعیه معرب، کا: محمد محسن بن علی رضا شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیحجه ۱۰۸۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱۲۷ر–۱۴۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۶–۱۷۶]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۷۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزا مراد بیدگلی، تا: ۱۶ رمضان ۱۰۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: ملاعلی محمد تهرانی؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۱۰۰پ–۱۲۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱–۳۰۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۵۷/۲

آغاز: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: وزیری [اهدائی ف: ۳۰۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: آهاری نباتی، جلد: مقوا، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۵–۱۵۲]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شاقلی زنگنه، تا: ۶ جمادی الاول ۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱–۳۶۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۰۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۶۶پ–۸۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۹–۳۰۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۸۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن مشکی نو، ۱۸گ (۱۳۸ر–۱۵۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۸سم [ف: ۵–۲۱۳]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۶۵/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۳/۸×۳۵/۹سم [ف: ۷–۲۲۳]

● **تحفة المسافر** / دعا / فارسی

tohfat-ol mosāfer

کربلائی، علی بن حسین، –۱۱۳۵ قمری

karbalā'ī, 'alī ebn-e hoseyn (-1723)

کتاب در مناسک حج است که آن را از ملحقات کتاب «تحفة المسافر» تألیفی‌اش قرار داده است.

[دنا ۱۰۰۰/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۲

آغاز: الحمد لرب البیت الحرام و صاحب الرکن و المقام و مشرف المشاعر العظام و الصلوة و السلام علی سید الانام؛ **انجام:** اللهم فاکتبنا مع الشاهدین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۴ق؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۵–۴۱۶]

● **تحفة المسافرین** / طب / فارسی

tuḥfat-ul musāfirīn

طبیب شیرازی، محمد بن علی اکبر

tabīb-e šīrāzī, mohammad ebn-e 'alī akbar

تاریخ تألیف: ۱۲۸۱ق

رساله‌ای است در حفظ صحت در سفر و معالجه برخی از

بیماری‌ها که به خواهش برخی از دوستان مؤلف در یک «مقدمه» و دو «مطلب» مشتمل بر هفده «فصل» نگاشته شده است: مطلب اول: در بیان تدبیر مسافر و قوانین حفظ صحت و تدابیر اموری که مسافر را غالباً لازم است مشتمل بر چهار فصل: ۱) بیان اراده سفر و آنچه از سفر لازم است، ۲) بیان تدبیر سردی هوا و برف و باران در سفر، ۳) بیان تدبیر حفظ اعضاء در سفر، ۴) بیان تدبیر سفر دریا؛ مطلب دوم: در بیان معالجه بعضی از امراض که مسافر را غالباً عارض می‌گرددد و مشتمل بر سیزده فصل: ۱) انواع صداع‌ها، ۲) ذکام، ۳) بیان درد گوش، ۴) بیان درد دندان، ۵) بیان حناق، ۶) بیان اسهال، ۷) بیان ذات الجنب، ۸) بیان هیضه، ۹) بیان قولنج، ۱۰) بیان زحیر، ۱۱) حمیات، ۱۲) بیان بعضی امراض غیر مختصه، ۱۳) بیان مداوای بعضی از سموم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۸۷

آغاز: الحمدلله الحکیم العلیم ... اما بعد چنین گوید اقل خلیفة ... چون بعضی از ارباب ذوی الحقوق و اصحاب ذوی الایادی اراده بعضی از اسفار نموده از این بی بضاعت؛ **انجام:** و بعد از زمانی تبدیل نمایند رفع سمیت خواهد شد چونکه مقصود اختصار بود بر این مختصر اقتصار نمود زیاده بر این ذکر ننمود و باین ختمک نمود و الحمدلله ... تسلیماً کثیراً.

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد کاظم بن محمد متخلص به ناظم، تا: ۵ شعبان ۱۲۸۱ق، حسب اشاره مرتضی قلی خان؛ مصحح، اشعاری از عنقا در مدح مسعود میرزا ظل السلطان؛ وصیت‌نامه‌ای به تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۴۱؛ تملک: جلال الدین بن فخرالدین موسوی خوانساری در تاریخ ۱۴ صفر سال ۱۳۴۱ق؛ مهر: «هو العلی الاکبر» (بیضی)، «عبده مرتضی بن ... محمدعلی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سورمه‌ای، ۵۵گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۵۹۴]

● تحفة المسافرین / آداب و سنن / عربی

tuḥfat-ul musāfirīn

رساله‌ای مختصر در آداب و کیفیت و اعمال وارده در سفر که در یک «مقدمه» و شش «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است: مقدمه: فیما نذکره من عزم الانسان و نیته فی سفره؛ باب ۱. بیان النیة و الوقت، در سه فصل؛ ۲. فیما یعمل المسافر قبل الخروج در پنج فصل؛ ۳. فیما یصحبه الانسان معه فی اسفاره، در سه فصل؛ ۴. تعلیم المسافر و نصیحته و حمل السلاح در هفت فصل؛ ۵. ...؛ ۶. فیما یعمل ویدعوا فی الطریق، در شش فصل.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۴۶/۱

آغاز: الحمدلله الذی سلک بنا طریق ارادته و بعثنا فی ... محبته الذی جعل الحمد من غیر حاجته الی حامد یقع من طرق الاعتراف بلا هویته و سبباً للمزید فی؛ **انجام:** اللهم اسعدنا بهذه الحرکة و امددنا بالیمن و البرکة وقنا سوء القدر و اکفنا مهمات السفر و قرب لنا العبد و النأی و سهل علینا السیر والیسری و وفقنا

تا اوایل باب ششم را دربر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف مخ: ۱-۳۶۵]

● تحفة المسائل = جواب المسائل = مجموعه فرایض = مجمع الفرائض / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

tohfat-ol masā’el = javāb-ol masā’el = majmū‘e-ye farāyez = majma‘-ol farā’ez

قطب الدین محمد بن افضل محمد، ق۱۱ قمری

qotb-od-dīn mohammad ebn-e afzal mohammad (-17c)

اهداء به: ملک نسیم الدین (حاکم وقف)

رساله کوتاهی است در اصول و فروع دین به طریق سؤال و جواب و به روش سنیان در ده «باب»: ۱. صفت ایمان؛ ۲. طهارت؛ ۳. صلاة؛ ۴. صوم؛ ۵. زکات؛ ۶. نکاح؛ ۷. طلاق؛ ۸. مکروهات؛ ۹. الفاظ کفر؛ ۱۰. مسائل متفرقه. ترجمه متن قطب شمس قاضی که در قصبه آسولی می‌زیسته است.

[دنا ۹۹۹/۲]

۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۳۱/1

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب المؤمنین بهدایته و القدیم الذی یقوم السماء بغیر عمد بقوته ... بعد از حمد خدای جل و علا درود بر احمد با صفا؛ **انجام:** مالک شود یا نه در واقعات حساس می‌گوید شود مسلمان کند بغیر و طی نکاح کند روا باشد زیرا چه میان مالک و مملوک نکاح حاجت نیست مملوک گردد تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۱۵ سطر [ف: ۲۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۳۹

آغاز: قطب شمس قاضی الساکن به قصبه اسولی ... لما رایت اتحاف الملوک احدی الدوله الفت رساله لتکون التحفة ترجمه هر گاه که دیدم من تحفه بردن برای ملوک یکی از دولت است تصنیف این رساله کردم تا تحفه گرده به حضرت ملک الامراء؛ **انجام:** و میان مالک و مملوک نکاح حاجت نیست و الله اعلم بالصواب.

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کا: برخوردار، تا: ۱۵ شعبان ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۰۵گ، ۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۰۴]

● تحفة المسائل / فقه / فارسی

tohfat-ol masā’el

حسینی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد محسن، ق۱۳

قمری
hoseynī esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad mohsen (-19c)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۲۲۱ق
مجموعه مسائل فقهی فتوایی است که گرد آورنده از سید علی طباطبائی حائری (صاحب ریاض المسائل) پرسیده و پاسخ‌های او در این کتاب فراهم ساخته است. احکام تقلید تا خمس در این نسخه آمده است.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۲۰/۱
آغاز: الحمدلله مجیب دعوة المضطرین و محقق آمال السائلین ... قاصر از نیل معالی و معانی ابن المغفور محمد محسن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۱پ–۳۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۱۷۳]

● **تحفة المسعودیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol mas'ūdīya
فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۲–۱۳۱۴ قمری
fešārakī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1837-1897)

اهدا به: ظل السلطان
در پنج «فصل»: ۱. ذکر اسامی و آبای جناب رسول و ائمه اطهار علیهم السلام؛ ۲. بیان معنی امامت و بیان لزوم آن؛ ۳. کلیات صفات و مقام ائمه؛ ۴. ذکر جزئی از فضایل مخصوصه؛ ۵. ذکر پاره‌ای از فرمایشات این مظاهر علوم.

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۱۱۴۸۴/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین الذی ارسل الرسل المکرمین و السفراء الغرامیامین ... و بعد تراب اقدام خدام شریعت ... محمد باقر بن (بعد از ۵ صفحه) مختصر رساله در امامت بنحو معروض عرضه داشت شود پس شروع نمودم ... و او را مسمی بتحفة المسعودیه و مرتب نمودم او را بر پنج فصل؛ **انجام:** و اهتمام در فکر و مطالعه مباحثات و نظام امر معاش با کثرت عوارض و وفور قصور در امر روزگار در کمال تعجیل در قلیل از زمان این رساله مختصره را نوشتم و مع ذلک حز طلب عفو و آمرزش از پروردگار از عامه برادران التماسی ندارم و قد وقع الفراغ منه ... ج ۱، ۱۳۰۵
خط: نستعلیق، کا: ناصرالدین حسینی، تا: ۸ ذیحجه ۱۳۰۵ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۳۹ص، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱–۳۶۳]

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹
همان نسخه بالا [ف: ۱۲۱]

● **تحفه مسعودیه** / اخلاق / فارسی
tohfe-ye mas'ūdīye
نوری اسفندیاری، عباسقلی، ۱۲۷۰– قمری
nūrī esfandyārī, 'abbās-qolī (1891-)
پندنامه‌ای است که برای پسر خود تألیف نموده است. در ۱۲۸۱ میرزای وقار این رساله را نزد مؤلف دیده نظماً و نثراً شرحی در آخر آن نگاشته است.
[فهرستواره منزوی ۳۷۰/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۲
آغاز: اما بعد چنین گوید حقیر فقیر کثیر التقصیر ناء عن الاهل صفر الکف منفرد کالسیف عری متناه من الحلل عباسقلی بن المرحوم المغفور محمد زکیخان النوری سردار مملکتین فارس و کرمان
خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ چند صفحه از آخر نانوشته؛ کاغذ: حواشی رنگارنگ، ۸۷گ، ۱۱ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲–۳۳۶]

● **تحفه مسعودیه = تحفة المسعودیة فی عقائد الدینیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfe-ye mas'ūdīye = tohfat-ol mas'ūdīya fī 'aqā'ed-ed dīnīya
طبرسی، عنایت الله بن ملک محمد، ق۱۴ قمری
tabarsī, 'enāyat-ol-lāh ebn-e malek mohammad (-20c)
اهداء به: ظل السلطان
تاریخ تألیف: دهه دوم ذیحجه ۱۳۰۳ق
نویسنده می‌گوید برخود فرض و واجب می‌شمردم که در حقانیت فرق ناجیه اثنی عشریه چیزی بنویسم و همواره در این خیال بودم تا سرانجام به این آرزو رسیدم که کتاب حاضر را در یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه» پرداختم: مقدمه در بیان وجوب ایمان برای همه مکلفان عقلاً؛ باب ۱. بیان اعتقادات عقلیه حاوی پنج رکن؛ ۲. بیان ملحقات معاد که از جمله وی عذاب قبر است؛ ۳. بیان سایر سمعیات از میزان و صراط و از حساب و بریدن کتب و نامه در این باب چند منزل است؛ ۴. بیان بهشت و دوزخ و در این باب چند مقام است؛ خاتمه: در بیان حقیقت حال صوفیه و اخبار و قصص غریبه و عجیبه.
آغاز: بسمله، حمد کثیر جلیل بیحد و ثنای جمیل خارج از احصاء و عد مر یگانه
انجام: البته از اغماض اعین غمض خواهند فرمود
[دنا ۱۰۰۰/۲]

۱. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۹۴۹
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۳۰۳ق؛ دارای سرلوح، مجدول، محشی؛ ۸۵۳ص، ۲۰ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۷۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین تفریشی، تا: ۱۳۰۴ق، جا: طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۴۳۲گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۶-۴۶]

↤ تحفة المسعودیة فی عقائد الدینیة ← تحفه مسعودیه

● **تحفة المسعودیة و تبشرة الشیعة الاثنی عشریة** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol mas‘ūdīya va tabšerat-oš šī‘at-el esnā ‘ašarīyya

حسینی یزدی، حسین بن اسماعیل، ق۱۴ قمری

hoseynī yazdī, hoseyn ebn-e esmā‘īl (-20c)

اهداء به: ظل السلطان

محل: تألیف: اصفهان

مشتمل است بر یک «مقدمه» در دو «اصل» و دوازده «باب» در چهار «فصل» (تمامی فهرست فصول و ابواب در صفحه اول کتاب نوشته شده).

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸

آغاز: الحمدلله الذی خلقنا من الماء و الطین ... اما بعد چنین عرضه میدارد این داعی دولت ابد؛ **انجام:** تا شادی و سرور اهل بهشت و حزن و اندوه اهل جهنهم زیاد گردد. گر منزل افلاک شود منزل تو ×× و ز کوثر اگر سرشته گردد گل تو

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش مخمل سبز عطف میشن، ۱۹۰ص، ۱۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲۱]

● **تحفة المسلمین** / فقه / اردو

tohfat-ol moslemīn

محمد جعفر

mohammad ja‘far

فقه اهل سنت.

[دنا ۱۰۰۰/۲]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۳

خط: نسخ هندوستان، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۵]

● **تحفة المسلمین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol moslemīn

موسوی علوی یزدی، صبغة الله بن جعفر

mūsavī-ye ‘alavī-ye yazdī, sebqat-ol-lāh ebn-e ja‘far

پاسخ هفت سؤال است که از هند توسط قاضی قضات قاضی حمید الدین به مؤلف ارسال شده، اصل سؤالات به هندی بوده مؤلف آنها را به پارسی برگردانده و پاسخ داده است. همه این سؤالات در اعتقادات است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۷۰-۵۷/۱۴۰

آغاز: بسمله، وبعد قال الله تبارک وتعالی فی حکم کتابه العزیز المجید والنجم اذا هوی

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق؛ اجازه اجتهاد شیخ محسن خنفر به مؤلف کتاب؛ ۹۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۷۸۶]

● **تحفة المشفقین** / کیمیا / فارسی

tohfat-ol mošfeqīn

محمد مهدی بن ملا میرزا

mohammad mahdī ebn-e mollā mīrzā

نویسنده می‌گوید سال‌ها در کیمیا رنج بردم و علم حاصل نمودم و نتیجه علم و کارم را درین رساله به سی «باب» می‌آورم: ۱. اصول دانستن حقیقت مشاکلت؛ ۲. مزاوجت؛ ۳. معرفت میزان؛ ۴. تدبیر زیبق؛ ۵. تدبیر نوشادر؛ ۶. تدبیر کبریت و زرنیخ؛ ۷. عمل متفرقه قمری؛ ۸. تدبیر رفع و نفی و جسد؛ ۹. عمل حدید؛ ۱۰ عمل سم؛ ۱۱. تدبیر توتیا؛ ۱۲. تدبیر سفرها سفرها؛ ۱۳. تکلیس‌ها؛ ۱۴. صفت تصعید کوره؛ ۱۵. تشمیع؛ ۱۶. حل و وصل؛ ۱۷. عقد؛ ۱۸. آب‌ها و تیزاب‌ها؛ ۱۹. تدبیر میزان؛ ۲۰. تصعید اجساد؛ ۲۱. تدبیر مزاج‌ها؛ ۲۲. تدبیر املاح؛ ۲۳. نسخات تنگلوشاهی؛ ۲۴. اعمال شمس؛ ۲۵. مروارید و غیره؛ ۲۶. زنجار و شنجرف. باب ۲۷ تا ۳۰ و ۲۸ از نسخه افتاده است.

[دنا ۱۰۰۰/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۰

آغاز: درود و تحیات و افیات بر ذات مقدس؛ **انجام:** سهام بگذارند و بیشتر آرند بفرمان ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی میشن مشکی، ۱۵۲گ، ۱۸سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۶-۷۷۵]

● **تحفة المصلین** / فقه / عربی

tuḥfat-ul muṣallīn
حسینی لاهیجانی، محمد بن احمد، ق۱۲ قمری
hoseynī lāhījānī, mohammad ebn-e ahmad (-18c)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: ۲۰ شهر رمضان ۱۱۰۸ق
احکام شک و سهو در رکعات و افعال نماز و آداب نماز احتیاط و دو سجده سهو با روشی نیکو و جدول‌هایی مفید تنظیم کرده است. این کتاب مطابق فتوای استاد مؤلف، ملا محمد باقر مجلسی است و دارای یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در انواع خللی که در نماز ممکن است؛ باب ۱. احکام خلل عمدی و سهوی و ظنی؛ ۲. آداب نماز احتیاط و سجده سهو؛ خاتمه: معالجه رفع کثرت شک و سهو. (سید احمد اشکوری)
آغاز: حمد مبرا از شک و ریب و ثنای معرا از نقص و غیب مر عالم الغیبی را سزد که بانوار مصابیح دلایل ساطعه
[دنا۱۰۰۰/۲ (۱ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۰۱/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** در مقام اصلاح در آیند و کان ذلک فی عشرین من شهر المبارک شهر رمضان فی سنه ۱۱۰۸
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۵۹ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی، ۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** از روی حضور قلب مکرر این آیه را بخواند رب اشرح لی صدری و یسرلی امری
خط: نسخ زیبا و نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: پارچه، ۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۲۳]

● **تحفة المصلین** / فقه / فارسی
tohfat-ol mosallīn
حسینی علویجه، محمد علی بن زین العابدین، -۱۳۴۸ قمری
hoseynī ʻalavīje, mohammad ʻalī ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (-1930)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۱۸
آغاز: بسمله. الحمدالله الذی جعلنا من المصلین و جعل الصلوة عماد الدین و صیرنا بها من المفلحین؛ **انجام:** اما کوفیان اطراف آمدند لکن با شمشیرهای زهر آلود نیزه‌های جان شکافت و هر چه فریاد العطش میکرد بحمدالله که جلد اول کتاب تحفة المصلین تمام شد

جلد اول؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۱۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رایانه]

← تحفه مظفری ⟵ المعتمد فی المعتقد
← تحفه مظفری ⟵ تاریخ مظفری

● **تحفه مظفری** / شعر / فارسی
tohfe-ye mozaffarī
کمال السلطنه، محمد تقی، ق۱۴ قمری
kamāl-os-sāltane, mohammad taqī (-20c)
اهداء به: مظفرالدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۳۲۰ق
این دیوان با ستایش خدا و پیامبر آغاز می‌شود و پس از آن به مدح مظفرالدین شاه می‌کشد و علاوه بر آن از مباحث اخلاقی سخن می‌گوید و در ضمن از هنر تیغ و نیزه و فواید میوه ها نیز مطالبی می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۰۲
آغاز: بسمله، در صفت توحید باری تعالی جل جلاله و عم نواله و عظم شأنه. ذات او نزد عارف و عالم ×× برتر از ما و کیف و زهل و لم؛ **انجام:** در این ایام اگر دولت نیابم ×× بامید کدام ایام باشم
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۳۲۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۹۸گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۳۷]

● **تحفه مظفریه** / متفرقه / فارسی
tohfe-ye mozaffarīye
هاشم بن حسن، ق۱۴ قمری
hāšem ebn-e hasan (-20c)
اهداء به: مظفرالدین شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۳۱۵ق
وی این کتاب را در توصیف ایران از دیدگاه احادیث و اخبار اسلامی تألیف نموده و چون به نام مظفرالدین شاه ساخته به «تحفه مظفریه» موسوم گردانیده است.
چاپ: تهران، ۱۳۲۱، به عنوان «شرف ایران و افتخار ایرانیان»
[دنا ۱۰۰۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۵۱۵/۱]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۲۶
آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد ... اکمل ارباب الشرایع و المرسلین ... به اینکه محمد و آل محمد و عموم طبقات؛ **انجام:** پایان: که اسباب تعب و ذلت و فقر مسلمان شده ... صلی الله علیه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۳۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۸۶]

● **التحفة المعتمدية** / ادبیات / فارسی
at-tohfat-ol mo'tamedīyya
خورموجی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۲۲۵-۱۳۰۱ قمری
xormojī, mohammad ja'far ebn-e mohammad 'alī (1810-1884)

اهداء به: یحیی خان قزوینی معتمد الملک
تاریخ تألیف: ۱۲۹۲ق؛ محل تألیف: شیراز
مؤلف خود در مقدمه کتاب گوید که آن را در سال ۱۲۹۲ قمری که یحیی خان قزوینی معتمد الملک برادر میرزا حسین خان مشیر الدوله سپهسالار و پسر یوزباشی خان قزوینی، حکمرانی فارس را داشته است در شیراز برای وی نوشته است. شامل مقدمه‌ای در احوال معتمد الملک که بعدها لقب مشیرالدوله گرفته و پس از آن در چهار «باب»: ۱. اشعار شعراء العرب و اهل الفصاحة و البراعه؛ ۲. بدیع الفاظ فضلاء العرب فی القصص و الامثال و النصایح و ما یتعلق بهذه الاقوال؛ ۳. ذکر شطری از اشعار بلاغت آثار عجم؛ ۴. ذکر قدری از انشاء و حکایات از ادباء و کتاب فضیلت شعار عجم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۲۶
آغاز: سپاس و ستایش بی حد مر خدایی را؛ **انجام:** یجدنی انشاء الله من الصالحین.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاتب در پایان آورده: «بر حسب فرمایش سرکار جلالت شعار عظمت دثار طایف بیت الله الحرام و زایر ائمه انام علیهم السلام اشرف الحاج مقرب الخاقان میرزا محمد جعفر خان حقایق نگار بجهت حضور مرحمت ظهور معدلت دستور جناب مستطاب جلالت مآب اشرف ارفع اجل اکرم افخم اعظم معدن الجود و السخاء حضرت معتمد الملک فرمان فرمای مملکت فارس ادام الله تعالی عمره و عزته العالی فی شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۳ تحریر یافت». از این قرار نسخه حاضر نسخه اصل کتاب است؛ با سرلوح ممتاز، مجدول؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: میشن سرخ، ۵۴۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۶-۱۸۳]

● **التحفة المعتمدیة فی احقاق المذهب الجعفریة** / کلام و اعتقادات
at-tuḥfat-ul mu'tamidīya fī iḥqāq-il maḏhab-il ja'farīyya
لاری، علی اکبر بن محمد امین، ق۱۳ قمری
lārī, 'alī akbar ebn-e mohammad amīn (-19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۶ق
[فهرستواره منزوی ۱۸۸/۹]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۵۷
بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵-۲۱۰]

● **تحفة المعصوم** / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-ol ma'sūm
بدخشانی، غیاث الدین، -۱۱۸۱ قمری
badaxšānī, qīyās-od-dīn (-1768)
به سبک گلستان در ۱۰ «تحفه» در شرح حال و سلوک عرفانی مؤلف، پس از آن مناقب و مدایح ائمه، و قصاید و غزلیات ناقص است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۰۱
بی کا، تا: ۱۳۱۲ق [د.ث. مجلس]
۲. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: ۱۲
خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن جلیل آقا، تا: ربیع الثانی ۱۳۳۳ق، جا: دهکده قاجر در جین که دولت عثمانی در ساوجبلاغ و خوی بوده و از ارکان حرب معزول شده؛ مجدول، راسته و چلیپا، با فهرست کتابهای خطی و چاپی کاتب؛ کاغذ: استانبولی نخودی، قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: ۱۶۷۳]

● **تحفة المعلمین** / عربی
tuḥfat-ul mu'allimīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۹۴
بی کا، تا: ۱۳۲۱ق، خریداری از رضا شیخان [رایانه]

← تحفه معینیه > التحفة المعینة

● **التحفة المعینیة** / کلام و اعتقادات / عربی
at-tuḥfat-ul mu'īnīya
موسوی، محمد بن ابی الحسن، ۹۶۳-۱۰۴۳ ؟ قمری
mūsavī, mohammad ebn-e abe-l-hasan (1556-1634)
تاریخ تألیف: ۱۰۳۱ق
در یک «مقدمه» و پنج «مبحث» در زمینه معارف خمسه: توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد است که در خصوص امامت به تفصیل سخن گفته و آن را بر پنج «فصل» تقسیم نموده: ۱. آیات ۱۰۰ گانه در امامت حضرت علی (ع)؛ ۲. ۱۲۰ حدیث از طرق عامه حضرت علی (ع)؛ ۳. احادیث از طرق خاصه از حضرت علی (ع)؛ ۴. انتقادات و مطاعن؛ ۵. معجزات ائمه اطهار.

مشهد؛ فاضل، محمود؛ شماره نسخه: ۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تاریخ فراغت از تألیف این کتاب ۱۰۳۱ق (هو تحفة الکلامی) است؛ محشی با

نشانه «منه عفی عنه»، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۶ص، ۱۲ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [نشریه: ۷–۷۶۱]

● **التحفة المعینیة** / هیئت / فارسی

at-tuḥfat-ul mu'īnīya

زاهدی لاری، عبدالحی بن عزالدین، ق۱۱ قمری

zāhedī-ye lārī, 'abd-ol-hayy ebn-e 'ezz-od-dīn (-17c)

اهدا به: معین الدین محمد وزیر

استفاده از کواکب و اوضاع نسبی آنها به هم برای انجام امور و نیز ترکیب اعداد با هم برای پیش‌بینی حوادث از مسائلی است که از دیرباز طرف توجه علاقه‌مندان به غیب‌گویی بوده است نویسنده می‌گوید چون معین الدین محمد وزیر را میل به این رشته بود لذا بر آن شدم که کتاب حاضر را در این فن فراهم آورم زیرا جز «کنه المراد» در این فن تا کنون کتابی نبوده است. در این کتاب مسائل دقیقی در خواص اعداد و نسب آنها و اینکه با چه نسبی از اعداد می‌توان پیش‌بینی حوادث کرد و همچنین از وضع کواکب بحث‌ها رفته است.

[فهرستواره منزوی ۲۸۴۵/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷/۱

آغاز: بسمله، هو الموفق، بعد حمد الله سبحانه و الصلوة علی نبیه و اله و سائر الائمه المعصومین چون بندگان؛ **انجام:** و آنرا از عدد مجموع اسم نقصان کنیم و باقی را در بیت ثانی سطر ثالث عرض گذاریم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۴۸ص،۲۲سطر(۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵–۲۱۴]

● **تحفه مغنیه** / شعر / فارسی

tohfe-ye moqnīye

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷–۸۹۸ قمری

jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۸۵/۱۶

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان ۱۰۹۹ق؛ با سرلوح؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور عطف تیماج تریاکی، ۱۲ سطر (۱۵×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۶–۶۹۸]

● **تحفة الملائكة** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol malā'eka

حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (-15c)

اهدا به: جبرئیل، میکائیل، اسرافیل و عزرائیل

رساله‌ای عرفانی و روایی در کیفیت آفرینش ملائکه و عالم بالا و عالم پایین در سه «قسم»: ۱. خلق ملائکه علوی و تسبیح هر یک؛ ۲. صفت خلق عالم علوی؛ ۳. صفت خلق عالم سفلی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷۳/۲۹

آغاز: بسمله. اللهم اعطنی محبة جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و حملة عرشک حمد مر صانع افلاک را؛ **انجام:** و باد بر چیزی نیست پس دنیا بر باد است

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی، ۸ص (۱۲۹– ۱۳۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱–۳۳۱]

● **تحفة الملك شاهنشاهی** / کیمیا / فارسی

tohfat-ol-molk-e šāhanšāhī

وابسته به: تعویذ الحاکم صاحب مصر فی علم الصنعة العالیة = التعویذ فی صناعة الاکسیر؛ الحاکم بامر الله، منصور بن عزیز (۳۸۶–۴۱۱ق)

ترجمه رساله الحاکم بالله است درکیمیا. از این کتاب دو ترجمه می‌شناسیم: یکی با عنوان «تحفة الشاهیة» از محمد بن طاهر الحاکم و دیگری ترجمه‌ای ناشناس که با عنوان «تعویذ الحاکم (ترجمه)» معرفی خواهد شد. مشخص نیست که این ترجمه یکی از آن دو است و یا متفاوت با آنها. علاوه بر دو ترجمه فوق الذکر، رساله‌هایی با عنوان «کیمیا» به الحاکم بالله نسبت داده شده‌اند که ممکن است برخی از آنها ترجمه همین اثر باشند.

[نسخه‌های منزوی ۶۳۱/۱ «کیمیا»؛ الذریعة ۱۹۷/۱۸]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۹/۱–۳۶/۱۰۹

آغاز: بسمله بدانکه مصنف این نسخه بدیعه مبارکه در سال نود و پنج از هجرت پیغمبر ... ترجمه رسالت شد حاکم بالله بود در ترجمه آن شروع کردم بسیار بیوضع بود که حاکم بالله یک معنی را بالفاظ مختلف گردانیده ... ای فرزند این صناعت از چیزی نیست که آن چیزی ثابت باشد؛ **انجام:** در باب اکبر شروع مکن از برای آنکه چون باب عمل اصغر برتو آسان شود همه بابها صفت اکبر بود اوصیک یا بنی بهذا العمل علیک بقولی علیک بقولی و السلام و السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲–۷۸۷]

● **تحفه ملک شاهیه** / کیمیا / فارسی

tohfe-ye malek-šāhīye

وابسته به: تعویذ الحاکم صاحب مصر فی علم الصنعة العالیة = التعویذ فی صناعة الاکسیر؛ الحاکم بامر الله، منصور بن عزیز

(۳۸۶-۴۱۱ق)
ترجمه کتابی است که حاکم بالله برای پسر خود تألیف کرده است و در آن نشان داده که برای کیمیا و کیمیاگری چه باید کرد و شخص کیمیاگر چه باید انجام دهد و آلات و ادوات آن چه باید باشد تا به مقصود رسد. فصول این کتاب با «بدان ای پسر» آغاز می‌شود. همچون نسخه بالا مشخص نیست که این ترجمه با ترجمه‌های دیگر از این کتاب یکی است یا متفاوت.
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین اما بعد این ترجمه رساله ایست

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و حکمت او عام بود و اخلاق او مذهب گشته باشد و شریعت خویش بحق عمل کرده باشد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷ص (۴۷-۹۳)، ۲۰سطرکامل (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۱۰۱]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۸۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** صدقه بده که خدای تعالی ترا به مراد برساند آنچه ترا عطا دادم و ودیعت دادم از اسرار سلامت.
خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ فاقد سه صفحه آخر نسخه فوق می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۱۰۷-۱۱۶)، ۱۵ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۸سم [رایانه]

● **تحفه ملکی = ترجمه عیون اخبار الرضا (ع)** / حدیث / فارسی

tohfe-ye malekī = t.-ye ʻoyūn-o axbār-er rezā

بسطامی، علی بن طیفور، ق۱۱ قمری

bastāmī, ʻalī ebn-e tayfor (-17c)

وابسته به: عیون اخبار الرضا؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
اهدا به: شیخ ملک محمد انصاری
تاریخ تألیف: ۱۰۶۰ق؛ محل تألیف: دکن هند
ترجمه‌ای است روان و شیوا از عیون اخبارالرضا (ع)، مشتمل بر حالات و صفات حمیده و کلمات حکمت آمیز امام علی بن موسی الرضا (ع) می‌باشد. در ۱۳۸ (۱۳۹) باب: باب یکم: وجه تسمیه حضرت رضا، سپس حدیث‌هایی در امامت ایشان و دیگر امامان شیعه، ذکر مجالس ایشان با اهل ادیان دیگر در وعظ و یا گفتگو و مناظره دینی، در نزد هارون عباسی (۱۷۰-۱۹۳ق)، باب ۱۳۹ در ذکر صفات و سیرت پیامبر (ص). بسطامی درباره شیوه ترجمه و توضیح کتاب چنین می‌نگارد: «قاصد این است که بر عادت دیگر مترجمین بکان یکون عبارت عربی اقتصار ننموده در ترتیب و تنظیم فقرات و تأخیر و تقدیم کلمات ملتزم پیروی اصل نباشد و هرجا مقام اقتضای بسط کلام نماید تقریباً للافهام در مقام بسط آن در آید و هر جا ایراد نظمی مناسب باشد. توضیحاً للمرام مبادرت به ذکر آن واقع شود انشاء الله تعالی وحده العزیز». گاهی توضیحاتی از مترجم افزوده شده و اشعاری مناسب می‌آورد. مترجم آن را در سال بیستم از سلطنت عبدالله قطب شاهی (۱۰۳۵-۱۰۸۲ق) ترجمه نموده است و در دیباچه از شیخ ملک محمد انصاری تجلیل فراوان می‌نماید.
آغاز: چون کلک سخن گوی بامداد مداد ×× در گلشن اخبار زبان باز گشاد / بر طبق حدیث کل امر ذی بال ×× از حمد الهی سخن آغاز نهاد. آغاز سخن گذاری بحمد و ثنای حضرت باری شیمه ستوده راویان اخبار اخیار
انجام: هر چه خوبان دارند تو تنها داری صلوات الله و سلام علیه و آله الطیبین الطاهرین مصنف این کتاب مستطاب گفت که ... و تفسیر این روایت را در کتاب معانی الاخبار بیان کرده ام ان اردت الاطلاع علیه فارجع الیه و التوفیق منه و سبحانه و تعالی.
[الذریعه ۱۲۰/۴؛ دنا ۱۰۰۱/۲ (۹ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۵۸۱/۳]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۱ حکمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج، قطع: وزیری [ادبیات تهران: ف: ۲-۵۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۶۹
آغاز و انجام: برابر
از ابتدای کتاب تا انتهای باب ۲۹؛ خط: نستعلیق، کا: شیخ حسین بن فتح الله، تا: قرن ۱۱، جا: حیدرآباد؛ افتادگی: وسط؛ مجدول؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۰گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۴-۱۲۸]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸۶
آغاز و انجام: برابر
ج۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۱۰۷ق؛ دارای سرلوح مذهب، داخل کتیبه «بسمله»، مجدول؛ واقف: سیدجلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۸۷گ، ۲۰سطر (۱۲×۲۰/۷)، اندازه: ۱۸×۲۹/۲سم [ف: ۱۴-۱۲۹]
۴. کاشان؛ بهنیا، عباس؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی کا، تا: ۱۱۲۵ق [میراث اسلامی: ۵-۶۱۳]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳ و عکسی ۲۷۰۷
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۲ رمضان ۱۱۲۵ق؛ تملک: حیدر بن عبدالغنی حسینی به تاریخ ۱۲۲۰ با مهر «العبد حیدر الحسینی» (مربع)، تملکی پاک شده با مهر «العبد محمد حسین الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۳۵] و [عکسی ف: ۷-۳۰۲]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۹۱

آغاز و انجام: برابر

ج ۱؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن عبدالعلی گیلانی، تا: قرن ۱۲؛ از روی نسخه ابوالفتح بن صفی الله حسینی؛ اهدایی: رهبری فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۲۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۶-۱۴۳] و [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱-۱۸۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰۵

آغاز و انجام: برابر

ترجمه ۲۹ باب اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط رجب ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳۸-۵۴۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۵۰-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۲۶ اوزلی. در فهرست با عنوان «تحفه قطب شاهی» آمده؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۴]

← تحفة الملوک ⩾ تحفة الوزراء
← تحفة الملوک ⩾ ملحقات نصاب الصبیان
← تحفة الملوک ⩾ بهرامشاهیه
← تحفة الملوک ⩾ تحفة الآصفیة

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰-۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112)

مؤلف در مقدمه می‌گوید: «چون همت عالی سلطان اسلام ــ خلد الله ملکه ــ از دل روشن و صفای گوهر جنان اقتضا کرد که در خواهد تا داعی کتابی کند در مقاصد مسلمانی، در بیان اعتقاد و اختلاف علما و حقیقت عبادات و شرح بعضی از قصص انبیا و طرفی از هر چه به کار آید، چون عدل و خلق نیکو و آنچه بدین ماند با آن دل روشن و ذهن صافی را آینه بود و به مطالعه آن صفا گوهر و نور بصیرت زیادت شود، خدای را تعالی شکر گزاردیم که خلق را از نهایت رحمت چنین سلطانی و پادشاهی پاک دین نیکوسیرت ارزانی داشت و از ادعیه کریم او را اجابت کردم و از خدای معاونت خواستم و کتاب را تحفة الملوک نام نهادم». این کتاب مشتمل است بر یازده «باب»: ۱. اعتقاد و علامت‌های آن؛ ۲. اختلاف علما؛ ۳. عدل و شرایط آن؛ ۴. طهارت و آدابش؛ ۵. نماز و اسرارش؛ ۶. روزه و شرایط درستی آن؛ ۷. زکات و اسبابش؛ ۸. حج و شرایطش؛ ۹. صید و حلالش بر مذهب امام ابوحنیفه؛ ۱۰. بیان طرفی از قصص انبیا (ع) و چیزی از حکایت مشایخ؛ ۱۱. حث بر جهاد. چنانکه گذشت مؤلف در متن کتاب، به نام آن تصریح کرده و در صفحه عنوان نسخه حاضر، نام کتاب و مؤلف چنین ثبت شده است: «کتاب تحفة الملوک من تصنیف الشیخ الامام الأجل السید عدة للدین حجة الاسلام سید الفریقین أبی حامد محمد بن محمد بن محمد الغزالی قدس الله روحه و رضی عنه برحمتک یا أرحم الراحمین».

اثر معروف غزالی در اخلاق پادشاهان به زبان فارسی، کتاب «نصیحة الملوک» است که بارها به چاپ رسیده و نسخه‌های خطی آن فراوان است و در برخی از فهارس نسخ خطی، از آن به عنوان «تحفة الملوک» یاد شده است. اما نسخه حاضر با «نصیحة الملوک» مذکور تفاوت‌های بسیاری دارد، گر چه منزوی می‌گوید که نسخه‌های نصیحة الملوک با هم متفاوتند. از طرفی مرحوم دانش پژوه «تحفة الملوک» و «نصیحة الملوک» را، دو اثر مجزا از غزالی می‌داند. وی که متن «تحفة الملوک» را چاپ کرده، آن را از نوشته‌های اصیل غزالی می‌داند. در واقع سبک نوشته و شیوه بیان مطلب، درست به همان سبک و سیاق است که از غزالی می‌شناسیم. یک نشانه تاریخی در دست است که اهمیت خاص دارد و زمان تألیف کتاب را تصریحاً در روزگاری قرار می‌دهد که بیت المقدس در دست صلیبیان بوده است. در این رساله که به درخواست «سلطان اسلام» در یازده باب کوتاه نوشته شده، بابی به جهاد اختصاص یافته است. در حالی که غزالی در احیاء علوم الدین و کیمیای سعادت به موضوع جهاد نپرداخته است، به علاوه باب مربوط به صید و شکار نیز تازه است، ولی باب‌های مربوط به تکالیف دینی، چکیده‌های کوچکی هستند که محتوایشان در احیاء علوم الدین به تفصیل بیان شده اند.

تنها نسخه شناخته شده از این کتاب، در کتابخانه ایاصوفیه، در استانبول ترکیه، به شماره «۲۹۱۰» نگهداری می‌شود. در این نسخه که به سال ۷۰۰ق کتابت شده، به دنبال نصیحة الملوک غزالی، در برگ‌های ۳۱۸ر تا ۳۶۵ر، تحفة الملوک تحریر شده است.

به گفته دانش پژوه، بوئیژ و بدوی که فهرست آثار غزالی را نوشته‌اند، این رساله را نشناختند و همان نصیحة الملوک پنداشتند و نخستین بار مجتبی مینوی در مجله دانشکده ادبیات (سال هشتم، شماره سوم، ص ۱۰، سال ۱۳۴۰) ضمن معرفی مجموعه شماره «۲۹۱۰» کتابخانه ایاصوفیه، این کتاب را شناسانده است و به استناد آن، در غزالی نامه همایی (ص ۲۴۹) از این رساله یاد شده است. بدیع الزمان فروزانفر نیز در «شرح احوال و نقد و تحلیل آثار شیخ فریدالدین محمد عطار نیشابوری» (ص ۳۲۹-۳۳۵) به تفصیل درباره تحفة الملوک غزالی بحث نموده و گفته است: این کتاب تنها مأخذی است که داستان شیخ صنعان را چنان که عطار در منطق الطیر آورده، دارد و قبل از عطار هم بوده است. (حافظیان)

چاپ: به اهتمام محمد تقی دانش پژوه، مجله دانشکده ادبیات مشهد، ۱۳۴۴، ۱: ۲۴۶-۳۰۰.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳عکسی

آغاز: سپاس خدای را که این عالم متناهی اثری از قدرت بی نهایت اوست و ایستادن زمین و آسمان و عرش و کرسی به یمن عنایت اوست ... باب اول در اعتقاد بدانک خدای تعالی یکی است، وی را انباز نیست و یگانه است؛ **انجام:** فصل خلق در بند شهوات اند و در بند بددلی و این دو آفت بزرگ است ... روزگار عزیز سلطان لیلاج کناد و آفتهای روزگار بد از آن دل و جان و تن بگرداند ... ثواب آن به دیوان او می‌رسد، بمنه و کرمه وجود و مشیته و الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین و حسبنا الله و نعم الوکیل.

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیه در استانبول ترکیه، ش «۲۹۱۰» رساله آخر مجموعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۸ق؛ ۱۰۱ص، ۱۵سطر [عکسی ف: ۴-۳۸]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk

اوحدی مراغه ای، ۶۷۰-۷۳۸ قمری

awhadī marāqe-ī (1272-1338)

چون انسان افضل مخلوقات است و فضیلت وی نیز به سخن باشد لهذا مؤلف از گفتار بزرگان سخنانی در موضوعات مختلف انتخاب کرده و آنها را در ۹ «باب» تنظیم نموده است و باب اول آن در جملاتی است که بزرگان در دو کلمه گفته‌اند تا باب نهم که به ده کلمه رسیده است

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۹۳/۱

آغاز: سپاس و ستایش خداوندی را که آفریننده زمین و آسمانست و روزی دهنده جانوران است و صلوات و تحیات تحفه بارگاه مطهر نبوی و خاندان مقدس مصطفوی

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـ رم ۹ نسخه‌های فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۵ص (۱-۳۵) [عکسی ف: ۳-۴۷۸]

● **تحفة الملوک** = **هدیة الملوک و هدایة السلوک** = **نصیحة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk = hedyat-ol molūk va hedāyat-os solūk = nasīhat-ol molūk

اصفهانی، علی بن ابی فحص، ق۸ قمری

esfahānī, ʻalī ebn-e abī fahs (-14c)

مجموعه‌ای است در پانزده «باب» در پند و حکم شامل آراء و گفتار حکماء و بلغاء و حکایات از جمله نوادر اشعاری که آورده در سه موضع از ابوشکور بلخی شعر نقل کرده است که در برخی از تذکره‌های موجود نیست. عناوین ابواب: ۱. خرد؛ ۲. دانش؛ ۳. نادانی؛ ۴. سخن؛ ۵. حکمت و امثال و پند؛ ۶. دوستی؛ ۷. دشمنی؛ ۸. نصیحت فرزند؛ ۹. پادشاهی و کیفیت آن؛ ۱۰. خدمت پادشاه؛ ۱۱. صبر و شتاب؛ ۱۲. نیکی و بدی؛ ۱۳. خوی نیک و بد؛ ۱۴. نهفته داشتن راز؛ ۱۵. دنیا و حرص و آز. از کتاب استفاده می‌شود که مؤلف از اهل سنت و جماعت است.

آغاز: شکر و سپاس بیقیاس حضرت آن خداوندی را که حمد و ثنای وجود وجوب اوست و وجود جمله ممکنات مستفاد از فیض وجود او ... و این کتاب مشتمل است بر پانزده باب.

انجام: اگر مرگ داد است بیداد چیست ×× ز داد این همه بانگ و فریاد چیست

چاپ: در ۱۳۱۷ ش، در ۱۱۳ص، بدون نام مؤلف، از روی نسخه بریتانیا به چاپ رسیده است.

[دنا ۱۰۰۲/۲ (۸ نسخه)؛ مجله ادبیات تهران س ۸ ش ۳ ص ۱۴؛ فهرست مقالات فارسی-مجله ادبیات تبریز س ۱۳ ش ۳ ص ۲۸۰؛ مهر س ۱ ش ۲ ص ۴۷۱ و ش ۷ ص ۵۰۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۶۵؛ فهرستواره منزوی ۳۷۳/۶ با همین سرآغاز و مؤلف را علی بن ابوحفص سپاهانی دانسته که البته رساله او سرآغازی جز این دارد و در ۶۹۶/۶ با عنوان «هدیة الملوک و هدایة السلوک» با آغازی دیگر ولی دقیقاً با همین فصل بندی و عناوین، آن را از ابوبکر بن صالح خالدی (درگذشت پیرامون ۱۱۰۰ق) دانسته است. که با توجه به نسخه هایی از آن با تاریخ ۷۶۱، و ۸۸۵ و ۱۰۴۹ و ... انتساب آن به خالدی منتفی است]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۳۸-ف

نسخه اصل: مجموعه یوسف آغا قونیه ش ۵۴۸۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۷؛ ناقص، با «اوراق من صورة الارض» نسخ علی بن فتوح عقلانی در ۶۲۷ و «اوراق من کتاب فی التصوف» [فیلمها ف: ۱-۴۴]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱/۱بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۱۰۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۲/۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۴. در ۱۵ باب؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۴۹ق؛ ۶۶گ (۱۲۸-۱۹۳)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۷/۴-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش ۷۸۶۳ شرقی. در پانزده باب؛ بی‌کا، تا: رجب ۷۶۱ق؛ ۷۱گ (۵۲پ-۱۲۲ر) [فیلمها ف: ۱-۵۲۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۷۳ و ۲۶۴۴-ف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ مجدول، با تکمیل نفیسی در آغاز و انجام و با تصحیحات او؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج کبود، ۴۱گ، ابعاد متن: ۱×۹۹، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۹۱] و [فیلمها ف: ۱-۴۴]

۵. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۱۲

نسخه اصل: چستربیتی ۳۳۲ (۸۱/۳)؛ کا: گلشنی هروی، تا: ۸۸۵ق [ف: ۱۶۵]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه: ف۱۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۵۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۴۹ق؛ در حاشیه یادداشت به نام عبدالعلی معتمد الدوله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸ص(۱-۵۸)،۱۴سطر(۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۲۹۱]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** چنان رفت دارای گنج از نهان ×× که درویش ترکس رود همچنان.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۰۷۳ق؛ در متن و حاشیه به طور چلیپا، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۶-۳۹۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۴]
۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: صادق علی بن رحمت الله الویری، تا: محرم ۱۰۸۵ق، جا: قصبه ساوج بلاغ کردستان در منزل حاج عباس؛ مصحح، با علامت بلاغ، قبل از شروع کتاب مطالب متفرقه‌ای آمده: نادریات صادق بیگ افشار، مناجات عیسی علیه السلام، اشعاری از عطار در سال ۱۱۲۹، اشعاری از کمال الدین یحیی در باره کبائر، صورت جواب بیگلربیگی آذربایجان در باب قدغن کردن شراب، مسوده عریضه محمدرضا خان قاجار، صورت رقعه ای به تاریخ ۱۰۸۲ در باب شدائد زمستان، کتابت نواب به محمد امین سلطان خلف رستم محمدخان اوزبک، و چند رقعه دیگر همراه به چند حکایت و احادیث متفرقه؛ مهر: «پیرو صادق اولاد علی است» (بیضوی)؛ یادداشت به تاریخ شب شنبه ۱۶ محرم ۱۰۸۸ با مهر «عبد شاه ولایت عبدالله» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی ساده، ۳۴گ (۲۸پ-۶۱ر)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲-۲۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۷۱]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۷/۷
آغاز و انجام: برابر
در فهرست مؤلف ناشناس؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: آقا بابا بن میرزا محمد لواسانی، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۸ق، به دستور آقا شیخ محمد (ظاهراً مؤلف مجموعه)؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۲۵گ(۱۰۴ر-۱۲۸پ)،اندازه:۲۱×۳۳سم[ف: ۷-۳۴]
۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۱۴
کا: حسن علی مشهدی، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۶/۸×۲۵/۵سم [رایانه]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۷۷/۲-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 17966؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۰۷]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۷۶-ف
نسخه اصل: کتابخانه نخجوانی. در ۱۵ باب؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۴]

● تحفة الملوك / طب / فارسی

tohfat-ol molūk

بصری، زید بن هیبة الله، ق۸ قمری

basrī, zeyd ebn-e heybat-ol-lāh (-14c)

به دستور: امیر طغار بکر ابوالمظفر سنجر بن ملکشاه
کتابی است در آداب مجامعت و قوه باه برگرفته از میان ۴۱۴ کتاب از کتب اطباء قدیم، در چهار «مقدمه» و هفده «باب» (نسخه‌ها در ابواب یکسان نیست): ۱/ مقدمه کتاب و مزاج‌ها؛ ۲. غذاهای مفرد که این را شاید؛ ۳. داروها؛ ۴. غذاهای مرکبه؛ ۵. شرایط این کار؛ ۶. گوارشها و معجونهای مقوی؛ ۷. موج‌ها؛ ۸. چیزهایی که در دهان گیرند؛ ۹. آزارها و کمربندها؛ ۱۲. شیاف‌ها؛ ۱۵. چیزهایی که زنان بار گیرند؛ ۱۶. داروها که زنان بار گیرند؛ ۱۷. چیزهایی که فرج زنان را تنگ کند. در فهرست آستان قدس نام مؤلف «زید بن هیبة الله مصری» ضبط شده است.
آغاز: ۱: بسمله، چنین گوید ابوالمظفر هبت الله محمد بن اردشیر بن کیوتاد بن مهراس بن جاماسب حکیم: چون سعادت خدایگان عالم سلطان شرق و غرب معز الدنیا و الدین ابوالحارث، سنجر بن ملکشاه سلجوقی بنده را
۲: بسمله رساله تحفة الملوک اما بعد الحمدلله رب و الصلوة علی نبیه محمد صلی الله علیه و آله و سلم و علی اخیه و ابن عمه ... چنین هیبت الله البصری که چون سعادت خدمت امیر طغارت کین ابوالمظفر این بنده را حاصل شد بعد از مراسم بنده نوازی فرمودند که درباب مجامعت کتابی باید ساخت
انجام: انگوری کهنه بجوشاند و پاره صوف در آن تر کند و زن برگیرد که مطلق دوشیزه گردد.
[فهرستواره منزوی ۵/۳۳۴۶؛ دنا ۱۰۰۲/۲ (۱۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۰۰
خط: نستعلیق، کا: سلطان محمد بن حاجی مومن جورقانی، تا: ۱۵ شوال۱۰۵۵ق؛ محشی؛ با اشعاری فارسی با تخلص کلیم؛ جلد: تیماج جگری، ۲۷۰گ،۱۷سطر،اندازه:۱۶/۵×۲۵/۵سم[ف:۲۰-۳۸۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۷/۶
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و پاره صوف بر آن تر کند و زن به خود برگیرد مطلق دوشیزه گردد و این دارو اکثر آزموده است ...
نام مؤلف ابوالمظفر هبة الله بن اردشیر بن کیوتاد بن مهراس بن جاماسب حکیم آمده؛ خط: نسخ، کا: محمود بن علی طبسی، تا: ۱۰۵۹ق؛ کاغذ: شرقی، ۱۹گ (۲۱۵پ-۲۳۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۳۷-۲۱۱]
۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ملا محمد بلخی، تا: پنج‌شنبه غره ربیع الاول ۱۰۶۲ق؛۱۵گ(۲۳پ-۳۷پ)،اندازه:۱۰/۵×۱۴/۵سم[مؤید: ۳-۳۶۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۰/۵
خط: نستعلیق، کا: محمد اکمل بن محمد افضل بن کمال الدین واعظ محرر یزدی، تا: جمعه ۲۴ ربیع الثانی ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۱۰۳پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۷-۲۳۱]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۴/۷-۳۵/۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** زنجبیل نه درم صلابه نموده با نهد موازنه نموده تناول نماید تمام شد کتاب تحفة الملوك ...
خط: نستعلیق، کا: صالح بن عباس کاشانی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج روغنی مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۲-۷۸۸]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۱/۴
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلواة والسلام علی سیدنا محد و اله اجمعین. امابعد چنین گوید زین بنثبته العصری که سعادة خدمت نواب امیر کبیر؛ **انجام:** که بغایت تنگ گرداند و بمرتبه بکارت رسد.
خط: نستعلیق، کا: قوام الدین محمد بن الحاجی مولانا عبدالاحد همدانی، تا: ۱۱۷۱ق، جا: بلده نجنکر من بلدو کج؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۲۰گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۲۰۲]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۰۸/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** خون بر بهق سیاه و کلفت مالند ببرد ... خرگوش اگر درشراب کرده به کسی دهند زده بخسبد و بیدار نگردد تا آنکه سرکه به خورد او دهند سرگین خفاش با زرنیخ و آهک برموی زهار کنند موی برنیاید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۳۴۴۷
آغاز: الم تر الی الملاء من بنی اسرائیل؛ **انجام:** ان یکادالذین کفرو لیزلقونك برحمتك یا ارحم
خط: نستعلیق، کا: عبدالله جزائری، تا: ۱۲۱۸ق [الفبائی: ۱۱۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹۱/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** جمله داروها خرد کوفته با او بیامیزد و یکقچه بخیسانند تا با هم بیامیزد و در سبوی رنگین کنند و بکار دارند و الله الموفق
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ متن و هامش؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ با ترنج رنگین، ۴۷ص (۱۰۴-۱۵۰) [سنا: ف: ۲-۲۹۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۸/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: میر نعمت الله، تا: چهارشنبه ۲۲ شوال ۱۳۳۹ق؛ ۱۲ص (۱-۱۲)، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۳-۳۱۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۳/۱
آغاز: اما بعد الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه، چنین گوید هیبت الله البصری که چون سعادت خدمت امیر ظفار؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا حبیب الله علوی، تا: چهارشنبه ۲۲ صفر ۱۳۴۰ق، جا: حیدر آباد؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۴-۳۷۱]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۴
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ عطف میشن سبز، ۱۶گ (۱۳-۲۸)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۷۷]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۵۳/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۸۰]

۱۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲/۳ فرخ
آغاز: برابر۲
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: لایه‌ای سبز، ۴۱گ، قطع: رقعی [ف: ۱۸۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۲۴/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در دو برگ پایانی جدول فال نامه امام علی (ع) و طریقه استفاده از آن و نام برخی از گیاهان دارویی با معادل آنها به عربی آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۲گ(۱۴۱پ-۱۵۲ر)،۱۵سطر،اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۴۸]

● **تحفة الملوك** / طب / فارسی

tohfat-ol molūk

متطبب اصفهانی، محمد بن عبدالله

motatabbeb-e esfahānī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh

وابسته به: الباه (رسالة فی ...)؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳ق)

این رساله ترجمه «الباه» رازی (-۳۱۳ق) است که سیزده فصل است (نجم آبادی در سر گذشت ص ۲۰۹ و مؤلفات ص ۱۳۵) و نوزده فصل دارد و جز ترجمه‌ای است که بلوشه (۱۲۸/۲ ش ۸۸۴/۴) به نام «فوائد الاشیاء» یاد کرده است. دارای نوزده «فصل» است: ۱. بیان ضررها که از کثرت مباشرت حادث شود؛ ۲. تدارک ضرر قبل از استحکام آن؛ ۳. اوقات مذموم و محمود عند المباشرت؛ ۴. هیئت منافع که متضمن استعمال مباشرت بود؛ ۵. اسباب علل که موجب نقصان باه و تدارک آن ...؛ ۶. افزودن منی و گرم کردن آن و امداد اعضا ...؛ ۷. سرعت انزال و عدم لذت و تدارک آن؛ ۸. ذکر ادویه مفرده و اغذیه مقوی باه و مولد منی؛ ۹. مفرحات و معاجین و ادویه مرکبه که تهیج باه کند و منی کند و منی افزاید؛ ۱۰. ذکر حقن‌ها و شیاف‌ها که باعث باه و مقوی نعظ بود؛ ۱۱. اطلیه و مروفات و مسوحات ملذذ

جهت تقویت باه؛ ۱۲. ذکر ادویه و آنچه نقص منی بوده و آن را بفسراند؛ ۱۳. ذکر اشکال مذموم و محمود و مبانی که لایق این امر بود؛ ۱۴. ذکر اطلیه ملذذ قضیب و آنچه مضیق گرداند؛ ۱۵. بیان اشیای که بالخاصه تهیج باه کند؛ ۱۶. ذکر اسباب و علامات منع حبک و تدبیر علاج آن؛ ۱۷. استدلال بر وجود حبک و دفع ممانع آن؛ ۱۸. منع حبک و تدبیر نسوان بعد از وضع و منع اسقاط؛ ۱۹. تسهیل ولادت و اخراج مشیمه و جنین میته و ختم کتاب.

[دنا ۱۰۰۲/۲]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۳۸/۵

آغاز: بسمله. و به نستعین و علیه اتوکل عونی بلطفک یا عزیز بعد حمد الله ... چنین گوید ابو محامد محمد بن عبداللهبن محمد المتطبب المعروف بابن الفقیه الاصفهانی؛ **انجام:** بدعای خیر مدد فرمایند

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ در هامش ص۲۰۸ شعری است درباره نخوردن چیزی پس از آمیزش با زنان که در ابرقوه در ۸۴۱ سروده شده است؛ ۷۴ص (۱۳۸-۲۱۱)، ۱۴-۱۶ سطر (۱۱×۱۱/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نشریه: ۳-۳۳۰]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / عربی

tohfat-ol molūk

حسینی رضوی، ولی الله بن نعمت الله، ق ۱۰ قمری

hoseynī razavī, valī-ol-lāh ebn-e ne'mat-ol-lāh (-16c)

کتابی اخلاقی با استفاده از احادیث و آیات وکلمات بزرگان. مؤلف در دیباچه کتاب فرماید که مطالب این رساله را از جاهای مختلف جمع‌آوری کرده‌ام، امید است که عامل به آن سعادت دنیا و آخرت یابد. مشتمل بر «مقدمه» و هشت «باب» و «خاتمه»: مقدمه در کیفیت تفکر در کارهای خداوند وخلقت؛ باب ۱. احوال دنیا؛ ۲. طریقه محاسبه نفس؛ ۳. احوال مرگ؛ ۴. احوال محشر و امور راجعه به روز قیامت؛ ۵. اندکی از احوال گذشتگان از پادشاهان؛ ۶. ستایش دادگستری؛ ۷. زشتی بیداد و بدفرجامی بیدادگر؛ ۸. بردباری و سرانجام بردبار؛ خاتمه: در فروتنی و بدی گردن فرازی و نیکی خوار کردن نفس.

آغاز: بسمله الحمدلله المتفضل المنان مالك الملك ذو القدرة و السلطان

انجام: و ای عبد لم یذنب ذنبا استحق به العقوبة الا ان یعفو الکریم بفضله و رحمته انه رؤف رحیم لطیف کریم و الحمد لله رب العالمین

[دنا ۱۰۰۲/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۸۹۲

آغاز: برابر **انجام:** فقال (ص) فضل الله یؤتیه من یشاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ در حاشیه آخرین صفحه شرحی را در تحت عنوان: «قال مدظله» و منتهی به: «انتهی کلامه رفعه شأنه» که حاکی از این است که در زمان حیات مؤلف این نسخه نوشته شده، مصحح، محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۵ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۲۲۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۹۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۷۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۸۷

خط: نسخ، کا: معصوم بن حسین، تا: پنج‌شنبه ۱۴ محرم ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، ۷۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳-۳۷۷]

۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: عز من قائل و هو الذی خلق من الماء بشرا فجعله نسبا و صهرا و کان ربک قدیرا و بعد؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [ف: ۲۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۹۶

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تحفة الملوک** / طب / فارسی

tohfat-ol molūk

طبیب کرمانی، طافر بن نعمت الله، ق ۱۰ قمری

tabīb-e kermānī, tāfer ebn-e ne'mat-ol lāh (-16c)

اهدا به: نظام الدنیا و الدین ابو المحامد میرزا سلطان شاه محمود

تاریخ تألیف: ۹۳۲ق

کتابی در باب منافع و مضرات شراب است. مؤلف در آغاز آن چنین گوید: «چون این کمینه را اتفاق به مطالعه کتب طبیه به‌قدر وسع و استطاعت و استفاده معانی و حقایق و دقایق منافع شراب را از کتب معتبره، متعمده متقدمین و متأخرین حکما دست داد، به تنظیم و تألیف نسخه پرداختم». دارای پانزده «فصل» و «خاتمه»: ۱. شراب مسکر و انواع آن؛ ۲. طبع شراب به حسب بلد و عنب؛ ۳. شبان و محرورین؛ ۴. استعمال شراب؛ ۵. منافع شراب؛ ۶. مضار شراب؛ ۷. مسکر متواتر مورث سکته؛ ۸. بدانکه ابتدا به قدح صغار اولی بود؛ ۹. بدانکه گفته اطبا شراب معتدل المزاج صالح الکیف استعمال کنند؛ ۱۰. بدانکه قوی الدماغ مست نمی‌شود؛ ۱۱. بدانکه آن کس که مضطر شود به استکثار شراب؛ ۱۲. بدانکه شراب عقیق متحلل می‌شود؛ ۱۳. بدانکه که سکر موذی دماغ و کبد بود؛ ۱۴. بدانکه چون سکر واقع شود، یک کره یا دو کرة نافع شود؛ ۱۵. اشیایی که سکر دیر آورد؛ خاتمه: الحار فضلة نیة باقیه فی العدة و الامعا و العروق منهضمه و ...

[دنا ۱۰۰۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۸۰۴/۵]

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۶

خط: نستعلیق زیبا، کا: ابن غیاث الدین کرمانی زینل براکوهی = [ابرکوهی]، تا: ۱۰ رجب گویا قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ محشی مأخوذ از «قانون» و با امضا، «۵»، چند یادداشت: «خرید کتاب در تهران به سال ۱۳۰۱ به نام مهدی ملک فراهانی» و امانت دادن نسخه به عزت نامی جهت استنساخ مورخ ۱۳۰۸ و دیگری نوشته با مداد «حلبة الکمیت در اسامی شراب و خصوصیات آن از میرزا شیخ اسماعیل چاپلقی» و یک بیت شعر از یغمای جندقی با نام «مهدی افشار حطیم» در عهد سلطان شاه محمود، سه ص آخر نسخه فرهنگ لغت عربی به فارسی به تعداد ۱۳۶ واژه، اولین کلمه: التمدید: کشیدن و آخرین آن الجدار = تیز کردن؛ تملک: ابراهیم دهگان؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۴۱]

● **تحفة الملوک** / هیئت / فارسی

tohfat-ol molūk

ماتان، حسن بن زین العابدین، ق۱۰ قمری

mātān, hasan ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (-16c)

اهدا به: سلطان محمود خان

تاریخ تألیف: ۹۷۲ق

رساله مختصری است در معرفت هیأت افلاک و عناصر اربعه، در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه».

[دنا ۱۰۰۲/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۲۸

آغاز: شکر و سپاس و حمد بی قیاس مرصانعی را؛ **انجام:** والا دانسته بعفو در گذرند.

خط: تحریری متوسط، بی‌کا، تا: شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۶۵ق؛ کاتب نوشته: «تمت کتاب تحفة الملوک بعون الملک الوهاب بتاریخ روز شنبه بیست و ششم شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۶۵ هجریه. محرره و مؤلفه حسن بن زین العابدین الملقب به ماتان غفرالله له ولوالدیه و لاستادیه بمحمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین»، از روی خط مؤلف نقل کرده و تاریخ را تاریخ زمان خود گذاشته زیرا مؤلف در صفحه ۱۱ صریحاً می‌گوید: «از زمان هجرت پیغمبر ما (ص) تا زمان تألیف این کتاب که مسمی شده به تحفة الملوک گذشته بود نهصد و هفتاد و دو». پس این کتاب در ۹۷۲ تألیف شده و ۹۳ سال پس از تألیف در ۱۰۶۵ این نسخه برداشته شده، مؤلف خود در مقدمه تصریح می‌کند که این کتاب را برای سلطان محمود خان نوشته است که معلوم نشد کیست زیرا در ۹۷۲ پادشاهی که بدین نام در سلطنت بوده باشد نیست و ممکنست که کاتب نام او را تحریف کرده باشد، مجدول، با اشکال نجومی؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: ساغری سیاه، ۱۳۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۶-۱۰۶]

● **تحفة الملوک** / لغت / ترکی

tohfat-ol molūk

مغنیساوی، عبدالرحمن بن عبدالله، -۱۰۸۰ قمری

qoddūsī rūmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ʻabd-ol-lāh (-1670)

وابسته به: تحفه شاهدی = تحفه شاهدیه؛ مغلوی، ابراهیم بن صالح (۸۷۵-۹۵۷)

تاریخ تألیف: ۱ جمادی الاول ۱۰۶۳ق

فرهنگی فارسی به ترکی به نظم ترکی در بیست و شش بند در بحرهای گوناگون در شرح تحفه شاهدی.

[نسخه‌های منزوی ۱۹۷۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۶۸

آغاز: متن: بنام خالق حی و توانا ×× قدیم و قادر و بینا و دانا. آغاز شرح: بسمله. و به نستعین. سپاس بی قیاس و شکر بی مقیاس اول خدای جن و ناس اولسونکه بحار علوم ده الفاظ ملیحه ئی در معانی شریفه یه ظرف و صدف قیلدی؛ **انجام:** متن: چون حساب ابدی بلدک و تمام ×× تحفه نگ تاریخنی بل ای همام / بوحساب اوزره ایت بو مصر و عدن شمار ×× قالدی مندن شاهدی یادگار / شاهدی یه هر کیم ایلرسه دعا ×× ایده محشر ده شفاعت مصطفی. انجام: تحت لوائهم یا مجید.

خط: نسخ، کا: سعدالله بن علی بن احمد بن محمود بن مصطفی بن سلیمان، تا: پایان جمادی الاول ۱۱۹۳ق، جا: ارز روم؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۱۳۶گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۰۷۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۹۶/۲

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن، بی‌تا؛ در نزد عبدالله افندی؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۶ص (۱-۳۳۶)، ۲۴ سطر (۱۳×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۱۶]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk

کشفی، جعفر بن ابی اسحاق، ۱۱۸۹-۱۲۶۷ قمری

kašfī, jaʻfar ebn-e abī-eshāq (1775-1851)

اهدا به: محمد تقی میرزا حسام السلطنه

تاریخ تألیف: ۱۲۳۳ق

کتاب در دو جلد تألیف شده و دارای سه «طبق» و هر کدام دارای چند «تحفه»: طبق ۱. حقیقت عقل و اینکه اول ما خلق الله است.؛ طبق ۲. ارتباط عقل به موجود سفلیه بحته؛ طبق ۳. خواص عقل و آثار و علامات آن؛ خاتمه: در شمه‌ای از احکام عقل که متعلق به تدبیر رعیت است.

آغاز: بسمله، الحمدلله خالق العقل و الجهل و جاعل الظلمة و

النور و الظل.و بعد شیرین مقالی که سر زند از شکرین قائلی حدیث و حکایت ...
انجام: مهر و خاتم آنرا کسی داند که در عقل و قول و فضل مناسب و مشابه آن باشد.
چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی، ۲۶۴ص
[الذریعة ۴۷۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۶۴؛ دنا ۱۰۰۳/۲ (۱۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۹۷/۶؛ مشار فارسی ج۱، صص ۱۲۱۸-۱۲۱۹]
شرح و حواشی:
۱- تحفة الملوک (منتخب)؛ باقر بن ابراهیم

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۴۱
آغاز: تحفه، در این تحفه جداول اقسام علم و حکمة نظریه و علمیه و عملیه مسطور می‌شود
جلد دوم؛ خط: مختلف، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۳ق؛ مهر: «ظنی بربی حسن ک»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی،۱۵۸گ،اندازه ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۴۱۱]
۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر چند که داستان عقل بی پایانست و لکن از آنجائی که کلام زیاده بطول انجامیده است پس اولی ختم و اختتام سخن است ... ختم حرفم حمد تو ایذو الجلال ×× زانکه حمد تو بود خیر المقال. تاریخ تحریر هزار و دویست و سی و سه است و عدد آن در ضمن این بیست حرف است که در ضمن این چهار کلمه است تحفة الملوک ملوک الکلام و ایضاً ... تحفة الملوک قائد الامم و الحمدلله رب العالمین ملک برکاتا فلک حرکاتا بتائید حضرت باری و تسدید همت جناب شهریاری آنچه مقصود و منظور نظر ضیاء اثر ... بود بانجام رسید ... الی آخر.
خط: نسخ جلی و خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ در شمسه‌های مذهب مرصع، مراتب و مدارج عقل و جهل و مسائل کلامیه و عرفانی در جداول ضمن نقش ها مجسم و مصور شده، به نظر می‌رسد که کاتب این نسخه شخص مؤلف بوده است؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی، ۳۹۰ص، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۳سم [ف: ۷-۲۱۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ با شکلها و دائره ها؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷۰گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵ × ۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳-۶۵۶]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۳۵
خط: نسخ، کا: میر اسماعیل ابرند آبادی، تا: دوشنبه ۳ رجب ۱۲۳۸ق، مجدول، با صورتی از عالم عقل؛ نسخه در ۱۳۵۶ از میرزا محمود خان مفتش پست خریداری شده؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: رویه میشن سیاه، ۲۵۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۳×۳۲/۲سم [ف: ۲-۱۱۴]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۳۳
آغاز: و تبیان حکم عقل است لاغیر و شرع و عقل و ظاهر و باطن یکدیگرند عقل باطن شرع و شرع و ظاهر عقل امده است؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن غلامعلی، تا: ذیحجه ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مشکی، عطف تیماج قرمز، ۲۳۸گ،۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** عرایس افکار ابکار آنرا بنامزد نامرادی تزویج نفرمایند.
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: بهمن میرزا «یگانه گوهر دریای خسروی بهمن ۱۲۴۱»؛ یادداشتی نوشته‌اند که معلوم می‌دارد این نسخه از نسخه‌های اصل کتاب است که با نظر مؤلف بیست و یکسال پس از تألیف آن نوشته شده چنانکه در حواشی جزوهای آن نیز کلمه «بلغ» که علامت مقابله با مؤلف است نوشته شده و مؤلف آن تا بیست و دو سال پس از تألیف کتاب که این نسخه به کتابخانه بهمن میرزا وارد شده، زنده بوده است، با اشکال و تصاویر از بهترین نمونه‌های نقاشی نیمه اول قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره دار شکری و نیلی و سفید کبریتی، جلد: ساغری سیاه جودانه، ۱۱۱۷ص، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۶-۹۱]
۷. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالحسن، تا: شب پنج‌شنبه ۴ شوال ۱۲۵۲ق؛ با اشکال؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷]
۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۳-۵۸۵۸
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حاجی میرزا ابوالحسن، تا: پنج‌شنبه ۲۳ جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۰۶گ، ۲۰ سطر، قطع: خشتی [آستانه قم: ۸۶]
۹. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۷۸
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حاجی میرزا ابوالحسن، تا: یک‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۶۸ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۲۰]
۱۰. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط: نسخ، کا: غلام رضای حیران، تا: ۱۷ صفر ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج حنایی، قطع: رحلی [نشریه: ۷-۵۴۵]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۵
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن لطف علی، تا: سه‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۷۴ق، به درخواست حسن خان یاور؛ مجدول، با ۱۷ تصویر زرین و رنگین؛ تملک: علی اصغر بن علی نقی خان در تهران در ۲۰ رجب ۱۳۱۷؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۴)، اندازه: ۱۲×۳۴سم [سنا: ف: ۱-۲۶۸]
۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۰۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ محشی به خط مؤلف، دارای دوایر نقاشی، ظاهراً این نسخه اصل کتاب است؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: ابره، شال ترمه، ۷۰۰گ، ۱۴ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵/۱
من کتاب تحفة الملوک؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۱۸ سطر [سنا: ف: ۲-۱۲۹]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک کتابخانه جهانگیر میرزا و عرض آن توسط میرزا بابا وزیر در ۱۲۳۶، اصل نسخه برای همین کتابخانه نویسانده شده بوده؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی، ۴۲۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۷سم [ف: ۲-۱۱۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۱۴
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ روی برگی قبل از کتاب بخط مؤلف دانسته شده و ظاهراً درست نیست، مصحح، دارای چند تصویر رنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۱۵
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، دارای چند تصویر رنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۷گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۷]

● **تحفة الملوک (منتخب)** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol molūk (mn.)

باقر بن ابراهیم
bāqer ebn-e ebrāhīm

وابسته به: تحفة الملوک؛ کشفی، جعفر بن ابی اسحاق (۱۱۸۹-۱۲۶۷)
در اخلاق است در سی باب که باقر بن ابراهیم شاگرد سید جعفر نجفی از کتاب «تحفة الملوک» او برگزیده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۹۲
آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله الذی لم یتخذولدا ... اما بعد چنین گوید ... باقر بن ابراهیم؛ **انجام:** و آن جدولها آنست که در صفحه عقب کشیده شده است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۷۴]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol molūk

شمس الدین، ق۱۳ قمری
šams-od-dīn (-19c)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۷۱ق
این رساله دقیقاً همان رساله بهرامشاهیه میر سید علی همدانی (۷۸۶ق) است که شمس الدین نامی در سده سیزدهم هجری آن را به نام خود درآورده است. با مقایسه دو کتاب معلوم شد این رساله نسبت به کتاب اصل تنها یک بند از از پایان کم دارد. (حکیم)
آغاز: با مهندسان کارگاه تقدیر نقوش صور اکوان بر صفحات الواح وجود می‌نگارند و خازنان خزانه بارگاه ... ای عزیز بدانکه حضرت ایزد تعالی شأنه برای نوع انسان سفری بی نهایت.
انجام: و اگر نه بعلاج آن به پرداز اللهم خلصنا من شرور النفس و مکاید الشیطان بمحمد و آله الطاهرین.
[نسخه‌های منزوی: ۱۰۶۵/۲ و ۱۵۶۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۰/۶ و ۱۵۶۲/۲ و ۱۵۶/۷-۱۵۷ (بهرامشاهیه)؛ دنا ۱۰۰۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۹۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سیف الدین بن شمس الدین، تا: ۲۱ شعبان ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲ص (۶۸ر-۷۹ر)، ۱۲ سطر (۶/۹×۱۴/۴)، اندازه: ۱۲/۹×۱۹/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۵]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۵]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۵/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۱۹]

● **تحفة الملوک** / جغرافیا / فارسی
tohfat-ol molūk

طباطبائی، احمد، ق۱۴ قمری
tabātabā'ī, ahmad (-20c)

اهدا به: اهداء به ناصرالدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۲۷۵ق
نویسنده یکی از ایرانیانی است که به هندوستان سفر کرده و سال‌ها در آن دیار عمر گذرانیده و سپس به ایران آمده است. او، ره‌آورد سفر خود را این کتاب قرار می‌دهد که حاوی عجایب و غرائب هند است و نیز شرحی مستوفی از بعضی از ولایات آن دیار می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸

آغاز: بسمله، بفضل قادر بیچون بعون خالق اکبر ×× نگارم مجملی از دفتر معراج پیغمبر؛ **انجام:** نازل از حق باد صلوات و سلام ×× بررسول و آل و اصحابش تمام

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۵ق؛ مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذ فرنگی، ۸۹گ، ۱۷سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۵/۵سم [ف: ۴-۱۲۸]

● **تحفة الملوک** / فارسی

tohfat-ol molūk

محمد ابراهیم بن محمد حسین بن ابراهیم، ق۱۴ قمری

mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hoseyn ebn-e ebrāhīm (-20c)

اهدا به: حاج محمد حسن امین دارالضرب (۱۲۵۳-۱۳۱۶ق) در یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه» است.

[دنا ۱۰۰۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۰/۶]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۷]

● **تحفة الملوک** / خوابگزاری / فارسی

tohfat-ol molūk

سجستانی، احمد بن خلف

sajestānī, ahmad ebn-e xalaf

کتابی است در تعبیر خواب که از کلام ائمه (ع) و معبران خواب نقل شده است. در پنجاه و نه «باب» کوتاه است و چند فصل در آغاز آن به عنوان مقدمه در معنی و انواع خواب و تعبیر به ماه‌ها.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۷

آغاز: دانستن اصل خواب و فصل و سال تا خواب راست و دروغ را از یکدیگر بدانند؛ **انجام:** و درود بحضرت رسول باید فرستاد تا برخوردار باشی در دنیا و آخرت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۳۲۱]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاعدوان الا علی الظالمین؛ **انجام:** اندر خانه وی شد و با زن و کنیزک از آن وی بازی کردی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [مؤید: ۳-۲۸۲]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk

لقمان

loqmān

مانند مناجات انصاری است.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۵

خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۲۴۹]

● **تحفة الملوک** / طب / فارسی

tohfat-ol molūk

چاپ: کانپور، سنگی، ۱۲۷۵ق.، وزیری بزرگ، ۶ص، (صص۱۳-۱۸)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۹۸

آغاز: بسمله، بدانکه حضرت حق سبحانه و تعالی هر جا نداریرا که بیافرید رزق و روزی؛ **انجام:** سپستان در دهان گیرد نافع آید رمضا المبارک۸۲۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۲۲ق [الفبائی: ۱۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۹۵

آغاز: بسمله شکر و سپاس فزون از وهم و قیاس ملکی را سزا است؛ **انجام:** طعنه بر عیب دیگران مزنید

جز آنچه که در (ف۶۵۶) آمده؛ خط: نستعلیق، کا: مرتضی حسین برغانی، تا: ۱۳۲ (۱۳۰۲)ق؛ جدول سرخ و زرد و مشکی و آبی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۶گ، ۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۸۷۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۴۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۰پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۰۰]

● **تحفة الملوک** / حدیث / عربی

tohfat-ol molūk

دارای یک مقدمه در معجزات قرآن و اوزان آیات کریمه و منتخبی از آیات مقدسه قرآنی برای شاهد.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۴

آغاز: هو الله الاحد، الحمدلله الواحد الاحد، الودود الصمد، لا والدله و لا ولد مصور الارحام مسدر الاوهام حمداً کاملا دائماً کما هو اهله، الاله الحمد و له الملک و صلی الله علی محمد همام الرسل و الرسول علی الکل؛ **انجام:** و ذللت قطوفها تذلیلا، ذالک تقدیر العزیز العلیم

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم نارنجی، ۱۳گ، ۶-۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۱]

● **تحفة الملوک** / حکومت و سیاست / فارسی

tohfat-ol molūk

در پنج «فصل» است: ۱. رسوم ملک و سلطنت؛ ۲. معنی رجال؛ ۳. کیفیت اخذ مال و حفظ و مصارف آن؛ ۴. معنی رعیت و حفظ آن؛ ۵. معنی عدالت میان لشکری و کشوری. به پیروی از «سیر الملوک» نظام الملک و سخن اردشیر ساخته شده است.

آغاز: بسمله پادشاها پادشاهی تو را سزاست که بحکمت کامله و قدرت شامله آفرینش عالم ملك و ملکوت فرمودی و بعلم خود احاطه بجمیع اجزا و جزئیات نمودی هست و نیست همه بامر تو است ... اما بعد حکمت عملی یکی از مقاصد علم حکمتست و خلاصه آن تدبیر معاش و معاد است ... پس حکما و ادبا هر یک در این باب مقالات ترتیب نموده اند چنانکه شیخ مصلح الدین باب اول گلستان و بوستان خود را در این معنی رشته نظر و نثر در آورده و خواجه نظام الملك کتابی بخصوصه در این باب تألیف نموده و موسوم بسیر الملوک ساخته لهذا این بی‌بضاعت نیز کمیت قلم را در میدان اینمعنی بسیاق ایشان بجولان در آورده و بنای مقصود را بتفسیر کلام اردشیر بابکان که از جمله عقلای سلاطین جهان بود نهاد و موسوم نمود این مختصر را بتحفة الملوک نامید.. این بی بضاعت نیز تفسیر معانی این کلام را در پنج فصل بعون الله تعالی بیان می‌نماید ... الی آخر.

انجام: امید که در این دولت علیه قلب دولتخواهان بسبب قوت و قدرت و غلبه پادشاه اسلام و اسلامیان بردول کفر و ضلال روشن گردد و همیشه اعلام دولت علیه را اعتلا و ارتفاع بجمیع سلاطین روی زمین باشد بمحمد و آله رساله را بدین دو بیت شیخ تمام نمائیم بیت: پدر بجای پسر هرگز این کرم نکند ×× که دست جود تو با خاندان آدم کرد / خدای خواستکه بر عالمی ببخشاید ×× بفضل خویش تو را پادشاه عالم کرد

[فهرستواره منزوی ۳۷۲/۶]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا ۱۲۶۸ق؛ این نسخه در زمان محمد شاه غازی قاجار برای ولیعهد وقت تألیف و تحریر شده است؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ مجدول، کمندکشی، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه‌ای و نارنجی رنگ مذهب، ۱۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۰۹]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۵۱

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۳؛ ننوشته مانده در پایان [نشریه: ۲-۶۶]

● **تحفة الملوک** / هیئت / فارسی

tohfat-ol molūk

در چهار «مقاله» در ستاره‌شناسی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲۳/۳

آغاز: بسمله. این مختصریست در معرفت بیان اقالیم سبعه و این را تحفة الملوک نام نهاده اند و این بر چهار مقاله مرتبست: اول مقاله در شناختن ترتیب فلکها و عناصر، دوم مقاله در شناختن اندازه زمین و هفت اقلیم، سوم مقاله در شناختن اندازه افلاک و ستارگان و دوری ایشان از زمین، چهارم مقاله در شناختن دریاها و چگونگی بودن با اقلیمها؛ **انجام:** که تحت السرا بر پشت اوست

خط: نسخ، کا: مذنب شاعر، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۳۸-۴۳)، ۱۰ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۳۱۹]

● **تحفة الملوک = تحفة الوزراء** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk = tohfat-ol vozarā’

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۵/۲

آغاز: بسمله. هذا کتاب نصیحت نامه ارجمند ازین پند دلبند بهرمند و متصف به عادات پسندیده و اخلاق حمیده که شعار ارباب دین و دولت ... و این رساله مسمی است به تحفة الملوک و مبوب است به چهل باب و به هر باب چهار نصیحت و بالله التوفیق. در آن چهار چیز پادشاهی را نگاه دارد؛ **انجام:** در آن که چهار چیز کارها تمام کند. پیوستن با بزرگان. تفکر در داستان. تدبیر راستان. شنیدن حدیث دوستان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱پ-۳پ حاشیه)، ۱۶ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۷۲]

۲. تبریز؛ موزه آذربایجان؛ شماره نسخه: ۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۲۴]

● **تحفة الملوک** / شعر / فارسی

tohfat-ol molūk

چند منظومه.

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۵۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk

کتابی است مشتمل بر چهار «قسمت»: ۱. چهل باب شامل کلمات حکما در امور مختلف که در هر بابی چهار نصیحت است؛ ۲. صد پند از لقمان حکیم؛ ۳. بیست و سه حکمت از لقمان حکیم که انوشیروان از حکما أخذ کرده بود؛ ۴. مطالب

متفرقه منقول از حکما. ظاهراً جمع‌کننده این مجموعه از عامه است.
[الذریعة: ج ۳ص ۴۷۰ شماره ۱۷۲۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۸
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله؛ **انجام:** و سنتهای رسول صلی الله علیه و آله را معتبر داشتن و مادر و پدر را خشنود داشتن
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برای مقرب الخاقان سپه سالار فرامرز خان بهادر استنساخ شده، بت لوحه بسیار زیبای مذهب و ملون، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [مؤید: ۳-۶۱۵]

● **تحفة الملوک** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol molūk

در ده «باب»

تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: ۱۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۳۸]

● **تحفة الملوک** / هیئت / فارسی
tohfat-ol molūk

اهدا به: سلطان محمود خان
در معرفت هیأت افلاک و عناصر اربعه و ابعاد و سطوح افلاک نسبت به کره ارض و اقطار کواکب و حرکات شبانه‌روزی افلاک، در یک «مقدمه»، سه «مقاله» و «خاتمه».

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۵۹]

● **تحفة الملوک در تاریخ نجوم و جغرافی** / تاریخ و جغرافیا / فارسی
tohfat-ol molūk dar tārīx-e nojūm va joqrāfī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸/۲ سرود
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۴۲۸]

● **تحفة الملوک فی احکام الشکوک** / فقه / عربی
tuḥfat-ul mulūk fī aḥkām-iš šukūk

حسینی جزائری، نجم الدین بن محمد، ق۱۱ قمری
hoseynī jazā'erī, najm-od-dīn ebn-e mohammad (-17c)
رساله مختصری است در احکام شک در نماز شامل چهار «فصل» و یک «خاتمه».

[الذریعه۳/۴۷۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۰۲۶/۱-۲۵/۱۱۶
آغاز: احکام الصلوة والعمل بما نقل الثقاة عن رسول الله صلی الله علیه وآله واوصیائه علیهم السلام؛ **انجام:** ولزم کل واحد منهم حکمه من صحة وبطلان واحتیاط والمرجو من الاخوان تسدید الخلل واصلاحه بالنبان واجره علی الله الفوز بالجنان ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۸۸]

● **تحفة الملوک فی اوصاف النبوک** / طب / فارسی
tohfat-ol molūk fī owsāf-en nobūk
در بیان احوال زنان و کیفیت فروج ایشان به طریق فراست.
[نسخه‌های منزوی ۴۹۰؛ فهرستواره منزوی ۳۳۴۷/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۰۲/۲
آغاز: بسمله، حمدله ... اجمعین بدان ارشدک الله تعالی رساله ایست که نام این تحفة الملوک فی اوصاف النبوک در بیان احوال زنان و کیفیت فروج ایشان به طریق فر است؛ **انجام:** و ما صفت این لوح که یاد کردیم این لوح که شرح هر یک اینست
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف گالینگور نو، ۷گ (۲۳ر-۲۹ر)، ۱۱ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۲]

● **تحفة الملوک فی بیان طریق السلوک** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
tohfat-ol molūk fī bayān-e tarīq-es solūk
ابن همام شیرازی، ق۱۰ قمری
ebn-e hammām-e šīrāzī (-16c)
در مواعظ و نصایح؛ در دو هزار بیت است.
[فهرستواره منزوی ۵۷۶/۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۵۴/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۳ص (حاشیه۱۶۳-۲۸۵)، ۱۹ سطر (۶×۱۴) [ف: ۱۰-۱۵۲۵]

← تحفة الملوک فی السیر و السلوک ⟵ سیر و سلوک

● **تحفة الملوک فی الفروع** / فقه / عربی
tuḥfat-ul mulūk fi-l furū‘
زین الدین الرازی، محمد بن ابی بکر، -۶۶۶ ؟ قمری
zayn-od-dīn ar-rāzī, mohammad ebn-e abī-bakr (-1268)

کتابی است مختصر در فروع فقه حنفی مشتمل بر ده کتاب ذیل: طهارت، صلات، زکات، حج، صوم، جهاد، صید، کراهیه، فرایض، کسب. به خاطر اهمیت این رساله چندین شرح بر آن نگاشته اند.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبه للمتقین

انجام: فعلیک ایها الاخ بالتقوی و الاستعداد للقاء الله تعالی عزو جل و نعیم الاخره و الاستعداد الی لقاء الله تعالی

چاپ: فازان، چاپ سنگی، ۲۷۶ص، ۱۸۹۵م.

[دنا ۱۰۰۵/۲ (۵ نسخه)؛کشف الظنون ۳۷۴/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۳۹۳/۱ و ۳۹۴/۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح تحفة الملوک و السلاطین؛ ابن فرشته، عبداللطیف بن عبدالعزیز (-۸۰۱)

۲- منحة السلوک فی شرح تحفة الملوک؛ بدرالعینی، محمود بن احمد (۷۶۲-۸۵۵)

۳- الصعلوک فی شرح تحفة الملوک؛ زیلی، محرم بن محمد (-۱۰۰۰)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل، تا: قرن ۱۲؛ احتمالاً یکی از شروح کتاب در حاشیه درج شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۷ سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۵-۸۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۵۰/۲

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... الماء علی ثلاثه اقسام طاهر و مطهر و هو الباقی علی اوصاف خلقة و منه ما یقطر من الکرم و المتغیر بطاهر لم یغلبه بالاجزاء؛ **انجام:** و لایحل الریاضة بتقلیل الاکل الی ان یضعف عن اداء العبادة و لووصل الی اربعین یوما فمات عاصیا و لومرض و ترک المعالجه توکلاً علی الله فمات لم یمت عاصیا و التنعم بانواع الفاکهة مباح و ترکه افضل و الجمع بین انواع الاطعمه حرام و کذا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۶۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۵۷

آغاز: پس از خطبه: اما بعد هذا مختصر فی الفقه جمعته لبعض اخوانی فی الدین بقدر ما وسعه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد مراد اوکلی، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشنی خرمایی، ۸۹گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۴۱۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۷۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۴]

● **تحفة الملوک فی علم السلوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk fī ʻelm-es solūk

شوشتری، محمد بن علی، ق۱۲ قمری

šūštarī, mohammad ebn-e ʻalī (-18c)

وابسته به: الانوار النعمانیة فی معرفة النشأة الانسانیة = انوار نعمانی؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۲ق

ترجمه یک نور از «انوار النعمانیه» جزایری است و در احوال پادشاهان و سلاطین کیفیت آنچه سزاوار است به ایشان از سلوک با خود و رعیت، و آنچه ملحق است به آن.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۳

آغاز: نسخه: بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید فقیر حقیر راقم این کتاب محمد بن علی الشوشتری؛ **انجام:** شاید که کفاره مترودین حکام و سلاطین شود و ما علینا الا البلاغ و الحمدلله علی کل حال

خط: نسخ خوب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ یادداشتی با تاریخ ۱۳۴۴ شمسی از سید محمد جزایری در معرفی کتاب، مؤلف و مترجم آن؛ کاغذ: فرنگی نازک مایل به حنایی، جلد: مقوایی روکش کاغذ روغنی زرشکی عطف تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴۱]

● **تحفة الملوک فی علم السلوک** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol molūk fī ʻelm-es solūk

تبریزی، ابراهیم بن عبدالجلیل، ق۱۳ قمری

tabrīzī, ebrāhīm ebn-e ʻabd-ol-jalīl (-19c)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۴۷ق

چون خواجه نصیرالدین طوسی پایه کتاب «اخلاق ناصری» را بر اساس فلسفه نهاده بود، مؤلف بر آن شد که کتابی در اخلاق نگاشته و پایه آن را بر آیات کریمه و احادیث اهل بیت (ع) گذارد. این کتاب دارای چهار «رکن» است: ۱. تزکیه نفس انسانی؛ ۲. در آنچه تعلق به خاصه دارد؛ ۳. آنچه تعلق به اغیار دارد؛ ۴. در آنچه تعلق به عامه دارد؛ خاتمه: احادیثی در سیر و سلوک.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان ... آغاز هر نامه و آواز هر خامه ستایش آفریدگاری است.

انجام: اگر شمه نگاشته آید کتاب مفصل باید و در این رساله تیمناً و تبرکاً مختصری ایراد شد.

[دنا ۱۰۰۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۳/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۷-۱۳۷]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۰۴ ـ د

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر هر چیز برگزینند

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۱گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۱-۸۹]

● **تحفة الملوک (منتخب)** / هیئت / فارسی

tohfat-ol molūk (mn.)

بیمار، علینقی

bīmār, ʻalī-naqī

در مقدمه آمده: این رساله اختصار کتاب تحفة الملوک حکیم طبرسی در احکام نجومی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۹۶/۴

آغاز: پس از بسمله و حمدله: توئی پروردگار آسمان و زمین لا احصی ثناء علیک؛ **انجام:** و داعی را بدعای خیر یاد نمایند.

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی و آهاری نخودی، جلد: مقوا با روکش مشمع فرنگی؛ اندازه: ۵/۸×۱۱سم [ف: ۱۸-۱۳۴]

← تحفة الملوک و نصيحة العجايب ⟵ تحفة الملوک

● **تحفة المناظرين لامتحان النحويين** / نحو / فارسی

tohfat-ol monāzerīn le-emtehān-en nahvīyīn

فیاضی حسینی، شاه غلامرضا

fayyāzī hoseynī, šāh qolām rezā

در یک «مقدمه» و پنج «فصل» ... و سه «باب» و یک «خاتمه» به گونه پرسش و پاسخ، از شاه غلامرضا فیاضی حسینی برای فرزندانش میر حسین علی و میر عباس علی.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۲

آغاز: الحمد لله الذی هدانا نحو الکلمة و الکلام

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی بن شیخ آدم، تا: ۱۲۵۳ق؛ ۳۵ص (۹۱-۱۲۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۱۱]

● **تحفة المنجمين = تحفه خانی** / هیأت / فارسی

tohfat-ol monajjemīn = tohfe-ye xānī

منجم یزدی، جلال الدین محمد، ق۱۱ قمری

monajjem-e yazdī, jalāl-od-dīn mohammad (-17c)

اهداء به: خان بن خان حسینی

مشتمل بر سه «وصیت» و پنج «مقاله»: وصیت ۱. در آلت و اسباب بودن کوکب در طالع؛ وصیت ۲. با یک نظر حکم جزم نکردن؛ وصیت ۳. چون مدار احکام گفتن خوشحالی عطارد باشد باید که وی راجع و محترق نباشد؛ مقاله ۱. احکام سال عالم مشتمل بر مقدمه و سه باب؛ مقاله ۲. احکام موالید مشتمل بر مقدمه و پانزده باب؛ ۳. احکام طالع تحویلات و انتهاآت مشتمل بر مقدمه و پنج باب؛ ۴. اختیارات مشتمل بر مقدمه و سه باب؛ ۵. طالع مسأله مشتمل بر مقدمه و دوزاده باب. هر مقاله دارای مقدمه و ابواب و فصولی است. مؤلف از درباریان شاه عباس اول (۹۹۵-۱۰۳۷ق) بوده و کتاب «مآثر عباسی» از تألیفات وی می‌باشد و نیز «تاریخ شاه عباس» از وی به چاپ رسیده است. صاحب الذریعة احتمال داده که نگارنده کتاب فرزند ملا عبدالله یزدی شاه آبادی صاحب حاشیة التهذیب (متوفای ۹۸۱۱ق) باشد. در فهرست کتابخانه ملی ایران مؤلف را جلال الدین دوانی دانسته که قطعاً اشتباه است.

آغاز: بسمله و به نستعین الهی بحمدک ابتدای و ثنائک انتهای و بجلال قدسک التجایی بعد، احقر عبادالله جلال الدین محمد بن عبدالله یزدی بعد از مطالعه احکام آنچه درعرض ایام استخراج و احکام مجرب افتاده بود جمع کرد ...

انجام: هر دو زیادت و اگر به خانه هفتم یا به خانه چهارم زیادت و نه نقصان بر یک سان باشد و الله أعلم بالصواب؛ تمت الکتاب التحفة المنجمین بعون الملک المعین.

[الذریعه ۴۷۲/۳؛ نسخه‌های منزوی ۲۵۴/۱ و ۲۵۴۵؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۷/۴؛ اعیان الشیعة ۳۹۰/۹؛ دنا ۱۰۰۵/۲-۱۰۰۶ (۲۰ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۸-۴/۴۸

آغاز: برابر؛**انجام:** جدول است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ تملک: محمدبن محمد حسین منجم، محمد اشرف منجم بن محمدصادق با مهر وی در ۱۰۸۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۵گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲-۷۸۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** حکماء هند گویند نیکست لشکر بطلایه فرستادن

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج وزیر وظایف (=داود الحسینی)، ۱۳۰۹ش؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۶گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۷۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۸۲

مقاله دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: جلال الدین محمد بن عبدالله منجم یزدی (مؤلف کتاب) در جمادی الثانی ۱۰۱۰ق، قطب الدین محمد بن علی شریف لاهیجی (مؤلف محبوب القلوب)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج مشکی،۱۳۶گ،۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۳۸۰]

۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹-ت/۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: کلفت نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۰گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۴۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بهرام ظهری، تا: پنج‌شنبه ۷ جمادی الثانی ۱۰۵۶ق؛ در سال ۱۱۴۵، از ۱۱۱۵ تا ۱۲۷۲، شش نوبت داخل عرض شده؛ واقف: نادرشاه افشار، کاغذ: سمرقندی، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۸سم [ف: ۸-۷۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق [رایانه]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۳ شعبان ۱۰۷۹ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ (۱پ-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲۷-۳۴۴]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** سی و هفتم احکام زلازل در عودی و نهم جدول احکام ... و الله اعلم بالصواب.

در فهرست از دوانی دانسته شده ولی سرآغاز و متن همانند کار منجم یزدی است و خطای فهرست‌نگار به استناد نوشته کاتب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۶-۲۴۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۶۰

آغاز: اما بیوت دوازده گانه طالع دلیلست بر نفس و زندگانی و آغاز کارها و کیفیت عمر و سعادت و شقاوت و دال بر سروریست. خانه دوم معاش و اعوان و انصار؛ **انجام:** خانه پانزدهم اجتماع ۱۰۱، خانه شانزدهم طریق ... . انجامه: «نقل از تحفة المنجمین در مقدمه به تاریخ ۹ جمید الثانی سنه ۱۱۰۶ در صفاهان که پادشاهان که پادشاه جم جاه محمد اکبر پادشاه تشریف داشتند» (ص ۳۳۷) و «نقل از تحفة المنجمین از مقدمه اول به تاریخ ۱۳ جماد الثانی سنه ۱۱۰۶ در صفاهان شب پنجشنبه در رکاب پادشاه جم جاه محمد اکبر پادشاه ولد اورنگ شاه»

بخش‌هایی از کتاب است، بدین ترتیب: بیوت دوازده گانه منسوبات کواکب، خاتمه در احکام مختلفه به آرای هر قوم (شامل سه فصل)، باب در بیان شانزده خانه رمل و شکلهای شانزده گانه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی ۱۱۰۶ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: میشین مشکی عطف چرم قهوه‌ای، ۹ص (۳۳۴-۳۴۲)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۴۴

آغاز: اگر نقطه مفروضه حرکت کند مگر در خط است وا گاهی که معدل؛ **انجام:** و به کوهستان نرخها ارزان بود و درختان را آفت رسد و میان رومیان پیدا شود. و الله اعلم بحقایق الامور

شامل نیمی از کتاب است با افتادگی زیادی از آغاز و وسط؛ خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حاجی محمد رضی، تا: رمضان ۱۱۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ با جدول‌های نجومی، مصحح؛ مهر: «ابن حسن الحسینی منصور» (بیضی)؛ اهدایی: حسینعلی محفوظ، مهر ۱۳۷۰؛ جلد: مقوای آبی، ۸۸گ، ۱۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۲۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۳ محرم ۱۲۱۶ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۴۷۸ص، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۶-۱۰۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب آتشی شیرازی، تا: چهارشنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۴۰گ، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۰۰]

۱۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۶۳

آغاز: آغاز فصل ۵ و خاتمه (تواریخ و توقیعات فصل ۶ جداول ضروریهه و نیز اختیارات علی رای اهل خطا): بسمله، احکام اجتماع و استقبال نخست بودن قمر در بروج ... در حمل چون ماه از آفتاب باز گردد به وقت اجتماع با استقبال ... باب اندر دانستن احوال تسعیرها- باب در تسعیرات صاحب اجتماع؛ **انجام:** (مقاله اول) و بعضی در اواخر مقاله دوم و سوم و چهار و پنجم هر یک مناسب محلش آورده می‌شود و چون جمع کنند زوائد تقویم باشد

تنها مقاله نخستین را دارد و کاتب پیش از آن ننوشته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ تملک: محمد اسماعیل حسینی انجو؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۳۰]

۱۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ مجدول، مصحح،؛ تملک: عباس بن مسلم ایروانی به سال ۱۲۷۹؛ واقف: عباس بن مسلم ایروانی، ۱۲۷۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۹۸]

۱۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۶۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۸۷/۲

بخشی از کتاب در احکام اجتماع و استقبال به حسب بودن قمر در بروج و باب دوم در دلایل جزئیه بر سبیل کل را داراست؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شب پنج‌شنبه ۱۲۷۰ق؛ با جداول و اشکال؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۶۱ر-۷۱پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۶۱]

۱۷. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: یک‌شنبه شوال ۱۲۷۱ق، به درخواست «میرزا محمد ابراهیم» با مهر وی: «أفوض أمری الی الله عبده محمد ابراهیم ۱۲۴۲» (مربع)؛ مصحح، دارای یک سرلوح زیبا به سبک قاجاریه، مجدول، مذهب، دارای کمند مشکی؛ تملک: «حسن بن حسین بن محمد مجدالدین بن سید علی خان حسینی حسنی مدنی شیرازی» در دارالعلم شیراز ۱۲۹۰ق که یکی از نوادگان سید علی خان صاحب شرح صحیفه سجادیه می‌باشد؛ مهر: «احتشام الدوله» (برجسته)؛ کاغذ: فرنگی جدید، جلد: تیماج زیتونی،۱۴۳گ،۱۹سطر(۸/۵×۱۵)،اندازه:۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۵]

۱۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۳۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسحق، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

۱۹. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۵/۱**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ شوال ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ (۱پ-۱۷۲پ)، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱۵]

۲۰. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۳**

بخشی از تحفة المنجمین (از فصل هشتم) با جدول تسهیل مطالع البروج به عرض مشهد (خراسان)؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد علی منجم قوچانی، تا: ۱۳۲۷ق، جا: خراسان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۵۹گ (۳۶پ-۹۴پ)، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۳۶سم [ف: ۱۵۶]

۲۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی ابن آخوند ملااسمعیل پیشنماز منجم، تا: ذیحجه ۱۳۳۲ق؛ کاغذ: نباتی فرنگی، ۱۴۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۷]

۲۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۴۲**

کامل؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۳. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۴**

آغاز: برابر؛ **انجام:** در احکام فصول اربعه، اگر نظر کند صاحب شرف برج منقلب بشرف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی،۲۵سطر(۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱-۳۹۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۶]

● **تحفة المنجمین** / هیئت / فارسی

tohfat-ol monajjemīn

در استخراج طالع کمال الدین حسین قلی میرک فرزند جلال الدین امیر ولی بیک که دوشنبه بیست و هشتم شعبان ۸۷۸ در استرآباد زاده شده و احکام نجومی بسیار و جدول‌های چندی که مربوط به این طالع می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۵۷

آغاز: الحمد لله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نوراً ... سزاوار ترین کلامی که زبان گویندگان حقایق بدان مشعوف باشد؛

انجام: مأمول از ارباب که هو جا خطا و خللی بینند دامن عفو بگسترانند و الحمد لله وحده العزیز و الصلاة علی محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: «عبده حسین الرضوی» (بیضی)، کتابخانه مهندس بغایری؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۹۹]

● **تحفة المنجمین** / هیئت / فارسی

tohfat-ol monajjemīn

بخشی از کتاب تحفة المنجمین. با حواشی مربوط به متن، از اجتماع و استقبال به حسب بودن قمر در بروج. در برگ ۱۰ر و ۱۱ر جدول مسیر آفتاب و طریقه دستور زحل و مشتری و مریخ مربوط به کتاب دیده می‌شود.

[فهرستواره منزوی ۲۸۴۷/۴ به احتمال از عبدالوهاب قوچانی، زنده در ۱۳۲۰ق دانسته]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد علی منجم قوچانی، تا: ۱۳۲۷ق، جا: خراسان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۳۶سم [ف: ۱۵۶]

● **تحفة المنجمین من انیس المنجمین** / هیئت / فارسی

tohfat-ol monajjemīn men anīs-el monajjemīn

؟ قاری، مظهرالدین محمد بن علی، ق ۱۰ قمری

qārī, mazhar-od-dīn mohammad ebn-e ʻalī (-16c)

تاریخ تألیف: نزدیک ۹۹۹ق

در دو «مقاله»: نخستین در طالع تخمین در دوازده «فصل».

آغاز: سبحانک لاعلم لنا الا ما علمت و الهمت لنا. الا ها ما را برهان زما و آگاهی ده از سر معینی که داری با ما درخشنده تر ستاره ای که از افق افضال طالع و لامع گردد حمد حکیمی و ثناء کریمی است که جام فیروزه فام افلاک را بی انتظام عماد و اوتاد بر افراخته ...

انجام: در فصل دوازدهم: در جیب عرض بلد ... عرض افق

حادث باشد.
[نسخه‌های منزوی ص ۲۴۰؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۷/۴؛ دنا ۱۰۰۶/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با تاریخ تولد ۱۲۲۵ و ۱۲۰۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، ۲۰ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۶-۲۴۴]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۸/۵
آغاز: گردانید و بر قامت نوع انسان حله خلت و تکریم و خلعت خلقت احسن تقویم در پوشانید
در نسخه حاضر تاریخ تألیف ۷۶۹ آمده و چند سطر از آغاز افتادگی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سبز، ۴۳گ (۱۳۰ر-۱۷۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۴۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۶۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** جدول معرفة النظیرات بین الکواکب السبعة السیارة (جدول)
در فهرست ناشناس آمده. ۱- در طالع تخمین. ۲- در طالع تحقیق. مقاله یکم در دوازده فصل است. در پایان آن جدول‌های نجومی است که حدود ۹۶۹ هجری نگاشته شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمد شریف مدعو به سعید، بی تا؛ جدول و شکلهای نجومی به شنگرف؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن تریاکی، ۵۷گ (۱۴۹پ-۲۰۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۳سم [ف: ۹-۳۰۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** والاتفاضل بگیریم حصه بعد باشد و جدول اینست (ناقص)
در فهرست ناشناس آمده گویا همان است که دانش پژوه به احتمال از قاری دانسته؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰-۱۲۶]

● تحفة المنشی / نامه‌نگاری / فارسی
tohfat-ol monšī

موسوی، زین العابدین بن مرتضی، ق۱۳ قمری
mūsavī, zayn-ol-ʻābedīn ebn-e morteza (-19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۷۳ق
رساله مفصلی است در آداب منشی، احکام منشآت و ذکر برخی از نامه‌ها، که مؤلف برای تعلیم و یادگیری انشا جمع‌آوری نموده و در هر مورد مثال هایی را ذکر کرده است. مؤلف کتابش را در یک «مقدمه» و دو «جناح» و یک «قلب» و یک «ساقه» تنظیم نموده: مقدمه در بیان کیفیت ظهور سخن و تعریف و تقسیم آن؛ جناح ۱. تعریف منشی و اقسام و شرایط او؛ جناح ۲. بیان سجع که در این فن از دانستن آن ناچار است و شرایط مکتوب و بیان اسم الله که بر سر کتاب مرقوم دارند و غیره؛ قلب: در انحصار مکتوب و ترسلات؛ ساقه: در فواید شتی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴۷
آغاز: الحمدلله الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم و درود نامعدود بر منشیء که به زبان دربار ... بعد از حمد معبود و درود محمود غرض خود بموقف؛ **انجام:** و بعضی گویند چون مهتر سلیمان بن داود علی نبینا و علیهما السلام به بلقیس کتاب مرسل فرمود ... این سخن به قبول اقرب است و السلام عی من اتبع الهدی.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۷۳ق؛ مهر: «میر زین العابدین الموسوی ۱۲۷۳» (مربع)؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۱۶۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۵۷]

● التحفة من النزلة و فی علاجها (مقالة فی) / طب / عربی
at-tuḥfa min-an nazla wa fī ʻalāj-i-hā (mq.-un fī)

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

رساله مختصری است در بیان تشدید نزله ابوزید احمد بن سهل البلخی در فصل بهار و طولانی شدن مدت آن از بوئیدن گل سرخ و کیفیت تحفظ از عارضه مذکور و نحوه علاج آن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶۶/۸
آغاز: بسمله هذه رسالة لمحمد بن زکریا ... قال فهمت ما ذکرت من انه العلة التی؛ **انجام:** و البان و استنشاقه و الله الشافی.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یک‌شنبه ۲۱ صفر ۹۴۴ق، جا: قم؛ کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره، جلد: مقوا،۶ص(۲۴۹-۲۵۴)،۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۱]

● تحفة الموحدین / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol movahhedīn

قمی، سمیع بن غلام علی، ق۱۲ قمری
qomī, samīʻ ebn-e qolām ʻalī (-18c)

تاریخ تألیف: ۳ جمادی الاول ۱۱۲۵ق؛ محل تألیف: اصفهان
رساله مختصری در کلام و در بیان اصول دین در یک «مقدمه» و هفت «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در معنی و جود و تقسیم آن؛ فصل ۱. اثبات حق جل و علا و توحید آن؛ ۲. صفات ثبوتیه؛ ۳. صفات سلبیه؛ ۴. عدل؛ ۵. اثبات نبوت؛ ۶. اثبات امامت؛ ۷. معاد جسمانی؛ خاتمه: در بیان فوایدی چند.
[دنا ۱۰۰۶/۲]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۱۱/۶

آغاز: الحمدلله الذی جعل الجنة للموحدین و هیأ الجحیم للملحدین و اصلی علی اشرف الاولین و الآخرین محمد؛ **انجام:** واجب است که قلبا از آن شخص اکراه داشته باشی هر چند اظهار آن نتوان کرد الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لو لا ان هدانا الله.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۳ جمادی الاول ۱۱۲۵ق، جا: اصفهان؛ محشی از خود او به لفظ «منه عفی عنه»، در اول نسخه مطلبی از مولانا عبدالرشید در وحدت وجود و بیان آن؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱ص (۴۶–۱۳۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۵۲/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴–۳۷۵]

● تحفة المودود فی المقصور و الممدود / صرف / عربی

tuḥfat-ul mawdūd fi-l maqṣūr wa-l mamdūd

ابن مالک، محمد بن عبدالله، ۶۰۰–۶۷۲ قمری

ebn-e mālek, mohammad ebn-e ʻabd-ol-lāh (1204-1274)

چاپ: مطبوعات البیان ۱۸۹۷م.

[کشف الظنون ۱۳۴۴/۲ و ذیل آن ۲۶۰/۳]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۵۵–۷۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۶۱]

← تحفة المؤمنین ⩽ تحفه حکیم مؤمن (منتخب)

← تحفة المؤمنین ⩽ تحفه حکیم مؤمن

● تحفة المؤمنین / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

واعظ استرآبادی، سلطان حسین بن سلطان محمد، ۹۸۷؟–۱۰۸۲ قمری

vāʻez-e estarābādī, soltān hoseyn ebn-e soltān mohammad (1580-1672)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۷ق

رساله مفصلی است در مواعظ و اعتقادات که مؤلف در سی یا سی و دو سالگی خود هنگامی که بعد از اندکی از فوت پدرش (سلطان محمد)، درگذشت فرزندش ابومحمد اتفاق افتاده بود، اقدام به نگارش آن کرد و کتابش را در سه «باب» برابر با سه نشأه انسانی مبدأ و معاش و معاد قرار داده: ۱. اصول شناخت خدا و رسول و ائمه؛ ۲. فروعات از مامورات و منهیات؛ ۳. تذکار متفرقه بر سبیل موعظه. مؤلف هدف از نگارش این کتاب را ترجمه احادیث برای استفاده عموم مردم اعلام می‌کند و در آن در اغلب موارد آیات و روایات را آورده و به ترجمه آنها اکتفا نموده است.

آغاز: بسمله، ثنا و ستایش نامعدود مر واجب الوجودی را که چون این بنده ... اما بعد ... در سال هزار و بیست و هفت از هجرت ...

[الذریعه ۴۷۳/۴–۴۷۴؛ دنا ۱۰۰۷/۲]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** سعادت یارخواهی در همه کار–سعادت نامه را از دست مگذار.

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: عبدالوکیل بحرآبادی، تا: ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳–۱۰۱۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت چهل دینار گفت بیرون رو ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضی)، «عبده معصوم ۶۵۴» (مربع)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱–۱۸۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۲۲۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۳–۱۹۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۱۷–۵۵/۸۷

آغاز: برابر

از اول تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۲۰۴ق؛ ۲۶۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۲–۷۸۲]

● تحفة المؤمنین / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

دارابی، شاه محمد بن محمد، ۱۰۲۷؟–۱۱۴۷ ؟ قمری

dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (1618-1735)

رساله مشروح و استدلالی در اصول دین، در یک «مقدمه» و پنج «باب»: مقدمه: در بیان مذاهب مختلفه و وجوب اتباع امامیه؛ باب ۱. توحید، دارای دوازده فصل و یک خاتمه؛ ۲. عدل، دارای نوزده فصل؛ ۳. نبوت، دارای سه فصل؛ ۴. امامت، دارای هشت فصل؛ ۵. معاد، دارای چهار مبحث.

[دنا ۱۰۰۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۲

آغاز: الحمدلله الذی جعل مقام اهل العدل علیاً و صیر شیعة الحق لخلیله سمیاً؛ **انجام:** و آن را بگوش هوش بشنود مبشر شود بقوله تعالی و أما الذین سعدوا ففی الجنة خالدین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ (۸۰پ–۲۵۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم

[ف: ۱-۲۳۸]

● **تحفة المؤمنين** / دعا / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

اردکانی، محمد حسین بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری

ārdakānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad ja'far (-19c)

برخی از ادعیه کثیر الفائده را در یک «مقدمه» و دو «باب» گرد آورده است.

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۰۳/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید ... نظر به آنکه بهترین اوقات اوقاتی است که بنده آنرا صرف عبادت و دعا نماید

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۵۱ر-۶۴پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۲۷]

● **تحفة المؤمنين** / حدیث / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

خلج، محمد ابراهیم بهرام بن بهرام، ق۱۳ قمری

xalaj, mohammad ebrāhīm bahrām ebn-e bahrām (-19c)

مجموعه‌ای از احادیث معصومین علیهم اسلام است. مؤلف در مقدمه گوید: واجب است بر هر عاقلی بعد از معرفت الله تحصیل عبادت الهی را نماید و این ممکن نیست بدون رجوع به احادیث، لذا بعضی از احادیث که مشتمل باشد بر فضیلت بعضی از عبادات و ترک بعضی از صفات مذمومات و بعضی از مباحث در حین مردن الی یوم القیامة و برخی از احادیث و بعضی از مسائل حلال و حرام و قلیلی از احادیث جلاء العیون که مشتمل بر انساب اهل بیت و کیفیت شهادت ایشان است برای انتفاء عام ناس جمع آوری نمودم.

[دنا ۲/۱۰۰۷]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۶۷/۱۰

آغاز: الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد العليم القدير ... اما بعد خامه منكسر اللسان و بيان ابكم نشان تراب اقدام ارباب يقين؛

انجام: و آن باغ و امارت به فرمان الهی از نظر خلایق پنهان گردید ای دل غفلت نژاد و ای سخت روی سست نهاد ای سنگ.

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بهرام بن بهرام خلج خرقانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۶]

● **تحفة المؤمنين** /

tohfat-ol mo'menīn

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: عبدالنصیر ابوالحسن خوراسکانی اصفهانی، تا: ۱۱۲۹ق [میراث اسلامی: ۵-۵۹۷]

● **تحفة المؤمنين** / طب / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

بخشی از کتاب است و احتمالاً نام آن «دستور جامع» باشد.

[دنا ۲/۱۰۰۷؛ الذریعة ۴۷۳/۳ و ۱۵۲/۸]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۹

آغاز: تشخیص چهارم از کتاب موسوم به تحفه المومنین در مداوای سموم و آن.

شامل: تشخیص چهارم: در مداوای سموم، تشخیص پنجم: در بیان اوزان به قاعده اطباء، قسم اول از دستورات: در بیان اعمالی که متعلق است به ادویه مفرده که شامل پنج طریق است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]

● **تحفة المومنين** /

tohfat-ol mo'menīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **تحفة المؤمنين** / کیمیا / فارسی

tohfat-ol mo'menīn

در کیمیا و علم صنعت که در پنج «حل» و سه «عقد» و یک «خاتمه» بیان شده است و گویا بخشی از یک کتاب بزرگ‌تر باشد. در الذریعة آن را جلد نخست کتاب «دستور جامع» کبیر که شامل علوم مختلف می‌باشد دانسته است

[دنا ۲/۱۰۰۷؛ الذریعة ۴۷۳/۳ و۱۵۲/۸؛ نسخه‌های منزوی ۶۱۶/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۲/۱

آغاز: بدان بدرستیکه علم صناعت علمی است به تبدیل قوای اجرام معدنی بعضی به بعضی تا حاصل شود ذهب و فضه از سایر فلزات و آن را کیمیا نامند و علم طلسمات علمی است که به او دانسته شود تمزیج؛ **انجام:** خط زهره و خواص دعوات و نیز نجات و طلسمات و آنچه مانند به این خط توان یافت و به نقطه احتیاج ندارد و متصل نویسند.

باب پنجم در اصول صناعت و امور غریبه را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۳]

● **تحفة المؤمنين (منتخب) = اصطلاحات کیمیا = اصول الصناعة** / کیمیا / فارسی
tohfat-ol mo'menīn (mn.) = estelāhāt-e kīmīyā = osūl-os senā'a
رساله‌ای است کوتاه در بیان اصطلاحات کیمیا، منقول از کتاب تحفة المؤمنین در کیمیا (در الذریعة کتابی به نام تحفة المؤمنین در کیمیا و بدون مؤلف آمده است.)
[الذریعة: ۴۷۳/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۵۴
آغاز: بدانکه علم صناعت علمیست که تبدیل قوای اجرام معدنی بعضی به بعضی تا حاصل شود ذهب و فضه از سایر فلزات؛ **انجام:** در ظرف چینی گذاشته به چیز نازکی بپوشانند و در آفتاب بگذارند تا ... متحمل می‌شود.
خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۳۷–۱۳۸)، ۵۸ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۰۳]

● **تحفة المؤمنين** / کلام و اعتقادات / فارسی
tohfat-ol mo'menīn

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۲۳/۲
آغاز: بن محمد باقر الکرمانی بعرض احیاء ایمانی و اخلاء روحانی می‌رساند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۴۲ص (۷–۴۸)، ابعاد متن: ۶×۱۱، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۵–۱۶۱۵]

● **تحفة المؤمنين** / طب / فارسی
tohfat-ol mo'menīn
شامل دستورها برای معالجات و شناسایی امراض و غیره، این نسخه از تشخیص چهارم در مداوای سموم که از تشخیصات پنج‌گانه تحفه حکیم مؤمن است ابتدا شده و باقی مندرجات آن از حیث وضع و ترتیب بکتاب مذکور شباهت ندارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲۹۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۲۹۰]

● **تحفة المؤمنين** / زیارات، دعا / فارسی
tohfat-ol mo'menīn
وابسته به: زاد المعاد فی اعمال السنة؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷–۱۱۱۱ق)
کوتاه شده زاد المعاد علامه مجلسی است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۲۹
آغاز: الحمد لله الذری جعل العبادة لنیل السعادة فی الاخرة و الاولی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲–۲۴]

● **تحفة المومنين** / فارسی
tohfat-ol mo'menīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۴۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

● **تحفة المؤمنين لشيعة اميرالمؤمنين** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol mo'menīn le-šī'at-e amīr-el-mo'menīn
محمد حسن بن محمد ابراهیم، ۱۲۳۲ق۱۳ قمری
mohammad hasan ebn-e mohammad ebrāhīm (1817-19c)
کتابی در وصف بهشت و دوزخ و نعیم جنت و بهشتیان و عذاب جهنم و آتشیان و مواعظی مناسب این موضوع با شواهدی از آیات و احادیث اهل بیت (ع). مجالسی است تنظیم شده برای واعظان و اهل منبر در یک «مقدمه» و پنجاه «مجلس» و یک «خاتمه» و در پایان هر مجلس اشارتی به مصایب امام حسین (ع) و وقایع کربلا دارد. مقدمه کتاب در کسانی که بی‌حساب وارد بهشت می‌شوند و از مجالس فقط چهل و دو مجلس در نسخه حاضر آمده و پایان بیشتر مجالس مقداری سفید مانده است برای تکمیل نمودن آنها.
[دنا ۱۰۰۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۳/۶]

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۸۳
آغاز: الحمدلله الذی جعل الجنة لاولیائه والنار لاعدائه ... چون ندیدم احدی از علماء اعلام رساله‌ای بخصوص در جنت و نار تألیف فرموده باشد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ در بعضی از مجالس مطالبی در حواشی افزوده شده، احتمالا به خط مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۳۰
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴–۳۴۷]

● **تحفة المؤمنين و هدية المتقين** / اخلاق / فارسی
tohfat-ol mo'menīn va hedyat-ol mottaqīn
رساله‌ای در بیان حالات بعد از مرگ و قبر و قیامت و

خصوصیات آن با استفاده از کتب اربعه و آیات قرآنی، در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در صفت مرگ؛ فصل ۱. احوال آدمی در وقت وفات و قبر و سوال منکر و نکیر و جواب او و عذاب و راحت او و در قبر؛ ۲. بیان بعضی از احوالات روز قیامت و معاد جسمانی و حشر و نشر؛ ۳. احوالات میزان و صراط و نطق جوارح؛ ۴. احوالات بهشت و دوزخ و اهل آنها؛ ۵. برخی از وصایای پیامبر به امیرالمومنین؛ ۶. توبه گناه کاران امت پیامبر؛ ۷. بیان تصدق و ثواب آن؛ ۸. بیان صفت و حال مومنان متقی و درویشان پرهیزکار؛ ۹. بیان ترک گناهان و ثواب و مزد آن مومنان را؛ ۱۰. گناهان کبیره و عقاب اهل آنها؛ ۱۱. منع از دیدن نامحرم و ترغیب در نکاح و بیان حقوق زوجین؛ ۱۲. ثواب صبر کردن در بلاها و صبر در عبادت و طاعت و ثواب برخی از عبادات؛ خاتمه: در نسخه موجود افتاده است.

[دنا ۱۰۰۷/۲]

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این مختصری است در بیان بعضی از احوالات آدمی در وقت وفات و بعد از آن؛ **انجام:** آن شخص گوید که این را بر خود لازم کردم پس به خدا سوگند که اندک زمانی بگذشت که ناگاه مردی از بادیه نزد من آمدند و گفتند که مردی

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اهدایی: سید باقر امام جمعه؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۹]

● **التحفة المؤیدیة** / کلام و اعتقادات

at-tuḥfat-ul mu'ayyidīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۳۳/۴۹

کا:عبدالحسین محمد نائینی،بی‌تا؛ ۱۲ص (۲۴۶-۲۵۷) [ف: ۱۷-۸۷]

● **تحفة المهتدین** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfat-ol mohtadīn

زیدپوری، مهدی حسین

zeydpūrī, mahdī hoseyn

کتابی است کلامی در اثبات امامت حضرت امیر المومنین علی (ع) در دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. بیان آیه استخلاف و مویدات آن از آیات و احادیث سید المرسلین (ص)؛ ۲. بیان هشتاد و سه حدیث دیگر مثبت خلافت ساقی کوثر؛ ۳. بیان حدیث ثعلبی که بر حقانیت مذهب خود گمان کرده؛ ۴. بیان ده حدیث مشعر بودن شیعه و مبطل گمان ثعلبی؛ ۵. احادیث امامت ائمه اثنا عشر؛ ۶. بیان ده حدیث که نص بر امامت امام دوازدهم است؛ ۷. پنج حدیث فضائل ائمه معصومین (ع)؛ ۸. خطاهای خلفای غاصبین؛ ۹. بیان پانزده کس که قاصد قتل رسول (ص) ... شدند؛ ۱۰. خطاهای خلیفه دوم؛ ۱۱. بیان شوری و حدیث مناشده امیر مومنان و خلافت عثمان؛ ۱۲. خطاهای عثمان؛ خاتمه: در دفع شبهات عامه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۵۸

آغاز: بسمله، الحمد لله ... از آنجا که توصیف پادشاهان زمان که از موالیان اهل بیت سید انس و جان است از جمله شکر ایزد منان و باعث خوشنودی معصومین و صاحب الزمان است بیان می‌گردد ... می گوید ... که مخفی نیست بر احدی از تابعان خیر انام که عمده ترین ارکان اسلام بعد نبوت معرفت خلیفه و امام است؛ **انجام:** پس ثابت شد اجماع انصار و بنی هاشم و سلمان و ابوذر و غیره بر اقدمیت علی بن ابیطالب و استحقاق خلافت آن حضرت، پس اجماعی که ...

از آغاز کتاب تا انجام فصل ششم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، ۲۳۰گ، ۱۲ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۳۷-۳۵۲]

● **تحفه مهدویه** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye mahdavīye

ناظم الاسلام کرمانی، محمد بن علی، ۱۲۸۰-۱۳۳۷ قمری

nāzem-ol-eslām-e kermānī, mohammad ebn-e 'alī (1864-1919)

رساله متوسطی است در علایم ظهور امام زمان (عج) و در پایان آن مطالبی در معاد و حشر و نشر، آمده است.

[الذریعه ۴۷۵/۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۲/۱-۲۲/۸۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سید المرسلین محمد وآله الاکرمین مقرون به قیامت یازده علامت سمت ... یافت اول خروج صاحب الزمان علیه صلوات ... چنانچه ابن عباس؛ **انجام:** نکته ثالثه ابلیس را لعنت آمد و ان علیك لعنتی الی یوم الدین ... اگر تو نیز تابه قیامت در قربت و رحمت بمانی چه عجب که ان رحمة الله قریب من المحسنین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۰۹]

● **تحفة المیتین** / فقه / فارسی

tohfat-ol mayyetīn

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی، -۱۲۸۰ قمری

ābādeīī, mohammad ja'far ebn-e mohammad safī (-1864)

در احکام مربوط به مردگان بعضی با عنوان سؤال و جواب و پاره‌ای با عنوان «مسئله»، با استدلال مختصر در پاره‌ای از مسائل.
آغاز: بعد حمد مخرج الحی من المیت ... این چند کلمات متعلقه به بعض احکام میت را بعد از التماس بعض مومنین ...
[دنا ۱۰۰۷/۲]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۱
آغاز: برابر
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۷۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم
[نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** در افضلیت ترک رفع یدین در غیر تکبیره اولی اجماعی است چنانچه استحباب رفع ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: سید محمد مهدی سدهی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم
[ف: ۱۶-۲۶۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۵
برگهای آغاز نسخه در احکام طهارت می‌باشد و کتاب از برگ ۳۲ شروع می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالاً به خط مؤلف؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۲۵گ، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲۶-۲۲۵]

● **التحفة الناجية فی التقربات الالهية** / فقه / عربی
at-tuḥfat-ul nājīya fī-t taqarrubāt-il ilāhīya
فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله، -۸۲۶ قمری
fāzel-e meqdād, meqdād ebn-e 'abd-ol-lāh (-1423)

رساله مختصری در امور اعتقادی و بعضی از احکام نماز و روزه و غیر آن و منتخب ادعیه و تعقیبات، در یک «مقدمه» و سه «فصل» و «خاتمه»: المقدمة فی الامور الاعتقادية؛ فصل ۱. الصلاة؛ ۲. الادعية المتعلقة بالصلاة؛ ۳. عبادات اخر؛ الخاتمة فی ادعية شريفة.
[دنا ۱۰۰۷/۲]

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۴۲/۸
آغاز: الحمد لله مانح کل نعمة و دافع کل نغمة و دافع کل نقمة و الصلاة علی سیدنا محمد سید البشر و آله المیامین الغرر و بعد هذه التحفة الناجیة (التاجیة) فی التقربات الالهیة وضعتها تقرباً الی رب الارباب؛ **انجام:** و استر عیوبنا و احشرنا فی زمرتهم و لاتفرق بیننا و بینهم طرقة عین انک علی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: نصر الله بن برقع بن ترکی بن صالح طرفی، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۹گ (۲۰۹پ-۲۱۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۴/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۷۷]

● **تحفة الناسکين و زاد السالکين** / دعا / فارسی
tohfat-on nāsekīn va zād-os sālekīn
گیلانی، لطف الله بن حسین، ق۱۲ قمری
gīlānī, lotf-ol-lāh ebn-e hoseyn (-18c)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۰ق یا ۱۱۰۴ق
رساله‌ای مفصل در ادعیه و نمازها و آداب عبادت، در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در بیان فضیلت نماز و تحریص و ترغیب برآن؛ باب ۱. بیان نمازهایی که در ایام هفته بجا آوردن آن مستحب است (سه فصل)؛ ۲. بیان صلوات ایام هفته (چهار فصل)؛ ۳. صلوات مستحبه هر ماه و سال؛ ۴. صلواتی که در محرم و صفر و جمادی الاول مستحب است (سه فصل)؛ ۵. صلوات مستحبه رجب (شش فصل)؛ ۶. نوافل شعبان (سه فصل)؛ ۷. نمازهای ماه رمضان (چهار فصل)؛ ۸. بیان نوافل شوال و ذیقعده (دو فصل)؛ ۹. نوافل ایام و لیالی ذیحجه (دو فصل)؛ ۱۰. صلوات حوایج (ده فصل)؛ ۱۱. نماز استخاره و شکر (هفت فصل)؛ ۱۱. صلوات متفرقه از هر باب (چهار فصل)؛ خاتمه در بیان عمل نوروز فرس.
آغاز: حمد و سپاس بیقیاس مر واجب الوجودی را سزاست جل ثناءه و عم نواله که حمد حامدین و شکر شاکرین از آن قاصر است که لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک و ثنا و ستایش ...
[دنا ۱۰۰۸/۲؛ الذریعة ۴۷۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۸۸/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۹۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و درود بی نهایت بر وسیله ایجاد عالم و سید بنی آدم و بر آل و عترت و ذریه او
خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد صالح، تا: ۱۳ ذیحجه ۱۰۹۵ق؛ مجدول؛ تملک: شمس الدین بن ملا عبدالرحیم ساکن لاهجان؛ مهر: «شمس الدین ... محمد شفاخواه» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۳۶۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال اللهم انت السلام و منک السلام یا ذالجلال و الاکرام صل علی محمد و آله و بلغهم عنی افضل التحیة و السلام اللهم ان هذه الرکعات هدیة منی الی عبدک و نبیک و رسولک محمد بن عبدالله. (ص)
خط: ادعیه نسخ و متن نستعلیق، بی‌کا، تا: عصر مؤلف قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «محمود رحمه الله حاشیة الفقیه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و عطف سرخ نوشته داخل ترنج «سلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا»، ۲۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۶۸]

← تحفه ناصری ﴿ التحفة الناصرية

● **تحفه ناصری** / طب / فارسی

tohfe-ye nāserī

اشلیمر، فلمنکی، ق۱۳ قمری

ešlīmer, felemenkī (-19c)

این کتاب دارای یکهزار «مطلب» است (با ذکر شماره) و هر مطلب درباره یکی از مواد مفرد یا مرکب است و در حاشیه نام طبی آنها با لغت و حروف فرانسوی ضبط گردیده مگر مطلب ۱۰۰۰ که به‌منزله ذیل یا تکمیلی است برای مطلب ۹۹۹ و دنباله مطلب «ید» است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: آب که بعربی ماء و بفرانسه Eeu نامند جسمی است مایع و سیال و خالص او مرکب بود از هشت جزء اکسیژن Oxygen و یک جزء هیدروژن.

[نسخه‌های منزوی ۴۹۳/۱؛ دنا ۱۰۰۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۱/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۴۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ بر ۱۴ برگ اول نسخه (۲۸ صفحه) فهرست داروهای یاد شده در کتاب به ترتیب الفبایی ثبت است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۶۱۴ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۳۳]

۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** در بلادی که معتدل باشد چون شمال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج حنایی، قطع: خشتی [نشریه: ۳-۸]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۴۳

آغاز: الحمدلله ... اما بعد در حالتیکه بواسطه قواعد علوم طبیه اجسام را؛ **انجام:** ده الی ۱۲ عدد آنها مسهل و مقیی ء اند در میان عوام فیزیک مشهور است

جلد اول و شامل ۵۶۰ مطلب است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۲ محرم ۱۲۹۷ق؛ محشی؛ مهر: «فقیر الی الله محمدرضا قاسمی»؛ جلد: تیماج زرد، ۲۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [مؤید: ۳-۵۴]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۴۴

از مطلب ۵۶۱ تا ۹۹۸ است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد میرزای شارخ شاهی، تا: شب ۱۹ ربیع الاول ۱۲۹۷ق؛ مهر: «یا محمد ۱۱۱۶» (بیضی)، «فقیر الی الله محمدرضا قاسمی»؛ جلد: تیماج زرد، ۱۲۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [مؤید: ۳-۵۵]

۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۹

خط: نسخ، کا: محمد کاظم کرمانشاهی، تا: ۱۲۹۷ق، به دستور میرزا اسماعیل شمس الاطباء؛ دو یادداشت پزشکی که یکی آن به رسم یادگاری حاج میرزا حبیب الله حکیم‌باشی همدان می‌باشد؛جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۲۴ سطر (۲۱×۳۴) [ف: ۱۲]

● **تحفه ناصری** / اخلاق / فارسی

tohfe-ye nāserī

مروزی خراسانی، محمد جعفر بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

marvazī xorāsānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad sādeq (-19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۴ق

شامل یک «مقدمه» و هفت «تحفه» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ذکر بعضی از لوازم و مراسم پادشاهی؛ تحفه ۱. حیا؛ ۲. ادب؛ ۳. عدالت؛ ۴. سخاوت؛ ۵. شجاعت؛ ۶. حلم؛ ۷. عفو؛ خاتمه: در کلمات حضرت امیر.

[دنا ۱۰۰۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۴/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۱۳

آغاز: بسمله، ای ذکر تو گلفروش بازار سخن ×× رنگین ز تو برگ گلزار سخن؛ **انجام:** و احفظ بلده مادامت الافلاک دایرة و النجوم سایرة بغزتک و جلالک و رسولک و ولیک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۴ق، جا: طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سبز، ۵۵گ، ۹ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۴۸]

● **تحفه ناصری** = **تاریخ کردستان** / تاریخ ایران / فارسی

tohfe-ye nāserī = tārīx-e kordestān

سنندجی، شکرالله بن عبدالله، ۱۲۷۵-۱۳۲۱ ؟ قمری

sanandajī, šokr-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1859-1903)

اهدا به: مظفرالدین شاه و برای ناصرالملک والی کردستان

آن را با تاریخ کردستان یکی دانسته‌اند و حوادث را تا عصر خود می‌نویسد. در مقدمه آن می‌گوید تاکنون در ایران تاریخ‌نویسی جنبه واقعی نداشته بلکه بیشتر بر چاپلوسی و دروغ‌گویی متکی بوده است ولی من در این تاریخ سر آن دارم که مطالبی فراهم آرم موافق با واقعیت، پس دست به تحریر این تاریخ می‌زنم. او به ابتداء جغرافیای محلی را شرح می‌دهد و بعد به حوادث تاریخی آن ناحیت می‌پردازد.

آغاز: بسمله، فلله الحمدلله رب السموات و رب الارض رب العالمین و لله الملک و الصلوة ... و بعد سبب تألیف این رساله آنکه بنده عاصی ...

انجام: چو افکند به سرش سایه چون تو سلطانی ... الملقب بفخرالکتاب.

[دنا ۱۰۰۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۸۹۶/۲ و ۹۲۲/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۹ق، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۲۳۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۲/۱×۱۵/۹سم [ف: ۲-۱۱۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۶۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۳۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** روایات مختلفه بسیار است بعضی آنها را باحمد ابن مروان ...

خط: نستعلیق بسیار خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی عطف چرمی، ۸ص (۵۲-۵۹)، ۱۴ سطر (۱۵×۸)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۶-۴۸۵]

● **تحفه ناصری** / طب / فارسی

tohfe-ye nāserī

احمد بن علی، ق۱۴ قمری

ahmad ebn-e ʻalī (-20c)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

کتابی است در پزشکی مشتمل بر مبحث حفظ صحت که با استفاده از کتب معتبر در یک «مقدمه»، پنج «تدبیر» و یک «خاتمه» ساخته: تدبیر ۱. اختیار هوا و اختلافات آن؛ ۲. بیان اختیار غذا اوقات آن؛ ۳. ریاضت ابدان و بیان حاجت بدان؛ ۴. بیان خواب و بیدار؛ ۵. استفراغ و احتباس و استحمام و جماع و خاتمه در بیان حفظ صحت.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۶۹۸

آغاز: بسمله، الحمد علی الحکیم الشافی و الطبیب الوافی الذی کشف ... بقانون حکمة عن العیون؛ **انجام:** و از ملح محرق و شب محرق سنونی ساخته و استعمال سازند و باز حضرت سنونی برای سفید کردن دندان ذکر فرموده که بسیار نافع و مجرب است و آن اینست که و من اراد ان یبیض اسنانه فلیاخذ جز املح ... و مثله زبد البحر و ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، توضیحات اندکی در رابطه با متن دارد؛ مهر: «فخر الاطبا ۱۲۷۸» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مشکی مقوایی، دارای ترنج و سرترنج، ۸۲گ، ۱۲ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [رایانه]

● **تحفه ناصری** / ادبیات / فارسی

tohfe-ye nāserī

اشکذری، ابوالکریم بن علی

aškezarī, ab-ol-karīm ebn-e ʻalī

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق، [نشریه: ۲-۴۵]

← تحفه ناصریه ≻ طباشیر الحکمة
← تحفه ناصریه ≻ التحفة الناصریة

● **التحفة الناصرية** / کلام و اعتقادات / فارسی

at-tohfat-on nāserīya

شمس المعالی، محمد حسین، ق۱۳ قمری

šams-ol-maʻālī, mohammad hoseyn (-19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: ۱۲۹۰ق

در شرح اخبار و احادیثی است که درباره طینت انسان‌ها و جبر و اختیار روایت شده و دانشمندان علم کلام و حکمت در آن اختلاف بسیار نموده‌اند. مؤلف می‌گوید: چون اهل زمانه با استفاده از تعابیر غلط بعضی آیات قرآنی و احادیث متمسک به «جبر» شده‌اند و خود را از قبول مسؤولیت اعمال خود فارغ می‌بینند، لذا در این رساله سعی شد که به‌طور مفصل احادیثی که در جبر و اختیار است جمع‌آوری شود تا هر کس به میزان ثواب و عقاب و مسؤولیت اعمال خویش واقف شود و بداند تا کجا مجبور و از کجا با اختیار است. این کتاب گر چه تا حدی تتبعی است ولی متأسفانه بیشتر بر مباحث خرافی تکیه دارد تا مباحث استدلالی.

آغاز: سپاس و ستایش بی اندازه و حمد و ثنای تازه بتازه قادری را رواست و حکیمی را سزاست

انجام: که به اعتبار این معنی بعضی از آنها بر تقیه محمول تواند شد

[دنا ۱۰۰۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۸/۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۲۹۰ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج آبی، ۵۳گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۴۶۵]

۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۶۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۶-۸۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: غره صفر ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۴۶]

● **تحفه ناصریه = عقاید دینیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye nāserīye = ʻaqāyed-e dīnīye

محمود بن محمد علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
mahmūd ebn-e mohammad ʻalī ebn-e mohammad bāqer (-19c)

رساله‌ای در برخی از عقاید و مقداری از احکام شرعیه فرعیه مشتمل بر یک «مقدمه» و دو «مقصد»: مقدمه: در ذکر جمله‌ای از مسائل اجتهاد و تقلید و احتیاط؛ مقصد ۱. ذکر جمله‌ای از عقاید دینیه و اصول ایمانیه یقینیه، در شش «باب»: ۱) توحید، ۲) عدل، ۳) نبوت، ۴) امامت، ۵) معاد، ۶) ذکر جمله‌ای از مصالح و مواعظ و حکم عملیه؛ مقصد ۲. ذکر جمله‌ای از فروع دین، در شش «باب»: ۱) طهارت، ۲) صلوة، ۳) صوم، ۴) زکوة و خمس، ۵) حج، ۶) اعتکاف.

[دنا ۱۰۰۸/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۰

آغاز: بسمله احمدلله علی نواله مصلیا علی احمده و آله رب؛ **انجام:** تا تحصیل رضای پروردگار و ادراک ما هو الخیر والصلاح فی نفس الامر و الواقع

دارای مقدمه و مقصد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۲۱۷گ، ۱۸ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۶-۶۰۵]

● **التحفة الناصرية = شرح قانونچه** / طب / عربی
at-tuḥfat-un nāṣirīya = š.-e qānūnče

سلطان الحکماء، ابوالقاسم بن جعفر، ۱۲۴۵-۱۳۲۲ قمری
soltān-ol-hokamā', ab-ol-qāsem ebn-e jaʻfar (1830-1904)

وابسته به: القانونچه = المختصر فی صناعة الطب = مختصر طب چغمینی، محمود بن محمد (-۷۴۵)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۷۶ق

مؤلف در همین تاریخ (۱۲۷۶ق) کتاب دیگری هم به نام فروغ ناصری در دست تألیف داشته است.

[دنا ۱۰۰۹/۲]

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۲۳

آغاز: الحمدلله الذی انتخب من قانون حکمته

کا: مسیح، تا: ۱۲۹۳ق، با سرلوح زرین؛ ۲۰۰گ، قطع: وزیری [ف: ۸۴]

● **التحفة الناصرية فی المعرفة الالهية** / اخلاق / فارسی
at-tohfat-on nāserīya fe-l maʻrefat-el elāhīya

دماوندی، نصرالله بن محمد حسین، ق۱۳ قمری
damāvandī, nasr-ol-lāh ebn-e mohammad hoseyn (-19c)

اهدا به: ناصرالدین میرزای قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق؛ محل تألیف: آذربایجان

در سیاست مدنی است و در دیباچه آن از «بداية المعرفة» خود که در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه است و در زمان خاقان خلد آشیان ساخته است و از «تحفه محمدیه» خود یاد کرده است. او این کتاب را در پیچی ئیل ۱۲۶۴ هنگامی که از تهران به آذربایجان نزد این شاهزاده رفته بود نگاشته است. در آن نخست بحثی فلسفی آمده و سپس از پادشاهی و عدالت و صفات پادشاه یاد شده است.

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۴/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۵۳

آغاز: و ما النصر الا من عندالله العزيزالحكيم والله يؤيد بنصره من يشاء و هو العزيز الرحيم بسمله احمدک یا من بک استعین ... اما بعد بنده در گاه خداوندی این مرحوم الحاج محمد حسین نصرالله دماوندی بعربی احلاء روحانی و اجلاء ذوقانی میرساند؛ **انجام:** و مسند نشین باستحقاق گرداناد تمت الکتاب ... فی بیست و نهم شهر رمضان المبارک بعد الف و مأتين و اربعة [و] ستين ۱۲۶۴ سکر که این نامه بعنوان رسید ـ پیشتر از عمر بپایان رسید

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۳۷گ، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۰-۲۶۵۳]

● **التحفة الناصرية (منتخب)** / شعر / عربی
at-tuḥfat-ul nāṣirīya (mn.)

رشتی اصفهانی، ابوالقاسم بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
raštī esfahānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad ebrāhīm (-19c)

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۷۸ق.، رحلی

[الذریعه ۴۷۵/۳؛ مشار فارسی ج۱، ص ۱۲۱۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۹۲/۲-۳۶/۱۹۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمين وصلى الله على سيدنا ... فی التوحيد والتمجيد والمناجات لاميرالمؤمنين على عليه السلام. قد كنت يا سيدى بالجود معروفاً ×× ولم تزل سيدى بالعفو موصوناً؛ **انجام:** فقلت ذروه ما به وطباعه ×× فكل اناء بالذی فيه ينزح / لا تظلم الجارفان الجوار ×× اول ما يسئل فی المرقد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۸۹]

● **تحفة الناظرین** / هیئت / فارسی

tohfat-on nāzerīn

اهداء به: میرزا محمد معروف به میرزا جانی لاریجانی

در احکام نجوم و طالع در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در کلیات، دارای یازده فصل؛ باب ۱. احکام قرانات کواکب، دارای شش فصل؛ ۲. احکام نظرات کواکب، دارای هفت فصل؛ ۳. احکام تحویلات کواکب، دارای نه فصل؛ ۴. احکام رجعت و استقامت، دارای سه فصل؛ ۵. احکام شرف و هبوط؛ [باب پنجم: در احکام خسوفات و کسوفات]؛ خاتمه: در متفرقات، دارای سه مقصد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۴

آغاز: حمد و ستایش سزاوار خداوندی است جل جلاله و شکر و سپاس در خور پروردگاری است عم نواله؛ **انجام:** و نظر باختصار نسخه زیاده بر این ایراد نشده بهمین قدر اکتفا شد.

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد کاظم اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۲۴ رجب ۱۲۰۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۷-۷۴]

● **تحفه نامه** / شعر / فارسی

tohfe-nāme

تائب تبریزی، اسماعیل بن حسین، -۱۳۷۴ قمری

tā’eb-e tabrīzī, esmā‘īl ebn-e hoseyn (-1955)

مثنوی عرفانی که در یکصد و شصت و نه بیت، در داستان ملاقات سری سقطی است با کنیزی به نام «تحفه» که از محبت الهی واله و شیدا شده و کارش به دیوانگی کشیده و خریدن او را از مولایش و بعضی گفتگوهای این دو، با ترجمه اشعار عربی وی به فارسی .

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ فهرستواره ۵۷۸/۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۹۴/۲

آغاز: گفت سری سقطی من بخواب ×× هیچ نرفتم شبی از اضطراب / از اثر آنچه بمن رو نمود ×× باز بماندم ز قیام و قعود؛ **انجام:** ای که گرفتی بکف این تحفه را ×× یاد زتائب کن و هم تحفه را

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۸گ (۶پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۴۵۳]

● **تحفة النبی** / تاریخ معصومین / فارسی

tohfat-on nabī

حسینی، حسین بن حیدر، ق۱۳ قمری

hoseynī, hoseyn ebn-e heydar (-19c)

دارای صد و بیست و هفت «مجلس».

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۴۶

آغاز: بسمله، الحمدلله خالق النور، مدبر الامور

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸ جمادی الثانی ۱۲۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۵۰گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۴۹]

● **تحفة النبی** / شعر / فارسی

tohfat-on nabī

فکرت لاریجانی، نعمة الله

fekrat-e lārījānī, ne‘mat-ol-lāh

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ فهرستواره ۵۷۸/۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۸۳/۳

آغاز: آیینه طلعت خدایی ×× گنجینه فیض کبریایی / برهان کمال قدرت حق ×× تمثال جمال حی مطلق؛ **انجام:** چون جای علی خدا برایت ×× فکرت چکند فدا فدایت ... این ذکر خوشم چه منتهی شد ×× موسوم به تحفه النبی شد

خط: نستعلیق، کا: ابو الحسن محمد علی بن سید مقیم لاریجانی نیاکی متخلص به مرکب، بی تا؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج حنایی، ۲۱گ (۵۹-۷۹)، ۱۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۲۵۳]

← تحفة النبی (ص) ⟵ انیس الصالحین

● **تحفة النبیه فی شرح التنبیه** / فقه / عربی

tuḥfat-un nabīh fī š.-it tanbīh

زنکلونی، ابو بکر بن اسماعیل، -۷۴۰ قمری

zankelūnī, abū bakr ebn-e esmā‘īl (-1340)

شرح متوسطی است با عناوین «قال، اقول» بر کتاب «التنبیه فی فروع الشافعیة» ابواسحاق ابراهیم فقیه شیرازی شافعی (۴۷۶ق).

[کشف الظنون ۴۸۹/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸

آغاز: الحمدلله المنقذ بالعلم من الضلالة و الکاشف به ظلم الغی و الجهالة الذی جعل العلماء اعلاما و حمالا لاعبا الرسالة الذی کشف بهم عن القلوب؛ **انجام:** و قد سمی ما وجب علیه هدیا فلهذا قلنا بحزمه ما یقع علیه السلام و لیس لذلک فی مسئلتنا فان التشرع ما ورد بوجوب رقبة الامومنة سلیمة من العیوب

طهارت تا نذر؛ خط: نسخ، کا: احمدبن محمود بن عبدالله بن عبدالملک خطیب، بی تا؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۶۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف مخ: ۱-۳۶۹]

● **تحفة النجباء فی مناقب آل (اهل) العباء** / فضایل و مناقب / عربی

tuḥfat-un nujabā' fī manāqib-i āl-il (ahl-il) 'abā'

حسینی، عبدالرحیم بن عبدالله

hoseynī, 'abd-or-rahīm ebn-e 'abd-ol-lāh

در مدح و منقبت خاندان رسول (ص) که در آن از اخبار شیعی و سنی استفاده شده است.

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ الذریعه ج ۴۷۶: ۳؛ مکتبة امیر المومنین ۲۱۲/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۲۰/۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق نور نبیه صلی الله علیه و آله و سلم قبل سایر الانبیاء و بعد فیقول ... عبدالرحیم بن عباد بن السید پادشاه الحسینی ... هذا کتاب یشتمل علی فراید ... و سمیته تحفة النجباء فی مناقب اهل العباء؛ **انجام:** و اخرج الطبرانی عن علی (ع) سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یقول من یرد علی الحوض اهل بیتی و من احبنی من.

خط: نسخ، کا: فاضل نجفی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۸۸ص (۱۲۵-۴۱۲)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱۰-۴۶۸]

● **تحفة النجفیة** / فقه / فارسی

tohfat-on najafīyya

عقدائی، اسماعیل بن محمد، ۱۱۸۸-۱۲۳۰ ؟ قمری

'aqdā'ī, esmā'īl ebn-e mohammad (1774-1815)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۵ق

فقه فتوایی و در واقع رساله عملیه است که به درخواست برخی از برادران ایمانی و دوستان روحانی نگاشته شده و در ابتداء شامل دو کتاب طهارت و صلاة بوده و بعد از آن به التماس جمعی کتاب صوم و زکات و خمس و تجارت (شامل: کتاب‌های مکاسب [محرمه]، بیع و احکام آن، ذبح و مطاعم، قرض و دین، حجر و تفلیس، ضمان، کفالت، صلح، شرکت، مضاربه، ودیعه، عاریه، وکالت، اجاره، مزارعه، غضب، رهن) را به آن ملحق کرده است. بنابراین التحفة النجفیة شامل فروعات فقهی ابواب عبادات و معاملات است و چون آن را تحفه هدیه اخوان در نجف اشرف نموده آن را به این نام مسمی نموده است.

آغاز: بسمله. و به ثقتی ستایش بی قیاس و سپاس برتر از اساس خداوندی را سزاست که برحمت بی پایان کافه جهانیان را خلعت هستی پوشانید ... کتاب اول در طهارت و در آن پنج مقصد است، مقصد اول در احکام آبها و آن بر دو قسم است مطلق و مضاعف، آب مطلق آنست که آنرا آب توان گفتن و آن پاک است و پاک کننده

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ اعیان الشیعة ۳۸۳/۳؛ الکرام البررة ۱۴۲/۱؛ مکارم الآثار ۸۹۲/۳-۸۹۳؛ موسوعة مؤلفی الامامیة ۵۷۴/۶-۵۷۷]

۱. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر؛ **انجام:** گوید رهن است قول قول مالک است بنابر اکثر و اقوی و قسم باو میدهند. تمام شد بخیر و سعادت آنچه مقصود بود از کتاب تجارت و الحمدلله ... و اخوان المومن للعمل به و الله الموفق و المعین فی سنه ۱۲۱۵ق.

خط: نسخ ریز، کا: میر اسماعیل بن حاجی میر ابوالهادی قاینی بیرجندی، تا: ۱۲۱۵ق؛ کاتب معاصر مؤلف و از شاگردان وی می‌باشد؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۷گ، ۲۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [میراث اسلامی: ۸-۴۳۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۳۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۸۵

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۵-۱۳۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۲۹

آغاز: برابر

کتاب الطهارة، الصلوة، الصوم. الزکوة، الخمس، التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۷۶گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۵۰]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۲۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳-۱۶۷]

● **التحفة النجفیة** / فقه / عربی

at-tuḥfat-un najafīyya

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶-۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826)

[دنا ۱۰۰۹/۲]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲/۲

آغاز: که در وقت حاجت تصحیح آن عمل می‌شود و الله العالم

کتاب حدود و تعزیرات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰ و ۲۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۳۶]

● **التحفة النجفیة = اقسام الوجود** / فلسفه / عربی

at-tuḥfat-un najafīyya = aqsām-ul wujūd

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹-۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902)

تاریخ تألیف: ۷ جمادی الاول ۱۲۸۷ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

رساله‌ای است که به درخواست بعضی از مؤمنین برای شرح قول مشایخ مبنی بر اینکه «وجود بر سه قسم است» و «آیا نوع چهارمی هم دارد یا خیر؟» و درخواست بعض دیگر برای رأی مختصری که حاوی معضلات امور اعتقادی باشد، نگاشته شده است. در مقدمه آورده است: آنگاه که توفیق تشرف به عتبات عالیات را یافتم برخی از مؤمنین از من خواست که این گفته مشایخ را شرح نمایم: «ان ما یعبر عنه بالوجود علی ثلثة اقسام فهل له قسم رابع». چون به نجف رفتم فراغتی یافتم با نگارش این رساله خواهش وی را اجابت نمودم. رساله مرتب است بر چهار فصل در بیان نسبت جمیع ما سوی الله الی الله علی حد سواء.

آغاز: بسمله، حمدله، صلات. و بعد، یقول العبد الخاسر ابن محمد جعفر محمد الباقر ... لما اتفق لی المسافرة ... الی العتبات العالیات ... لاقیت بعض المؤمنین، امرنی بشرح ...

انجام: و امثال ذلک و قدمر شرح جمیع ذلک و ذلک فذلکة الکل و صلی الله علی محمد وآله و لعنة الله علی اعدائهم ... حامداً مصلیاً مستغفراً

[دنا ۱۰۰۹/۲ (۷ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۵۸

آغاز: پس از دیباچه: بوساطه ال الرسول علیهم السلام ار نسبة جمیع ما سوی الله سبحانه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن محمد ابراهیم همدانی، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۲۸۹ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: آبی، ۱۶گ، ۱۲ سطر [ف: ۴-۴۲]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن احمد حسینی شاهرودی، تا: ۲۷ رجب ۱۲۹۱ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۴۵۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۳/۳-۶/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن غلامعلی بروجردی، تا: شنبه ۲۸ شوال ۱۲۹۵ق، برای آقا میراز ابوتراب؛ ۱۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۲۰۶۰]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۳

آغاز: برابر **انجام:** فلیس بینه و بینها بینونة عزلة ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶ر) [ف: ۱-۵۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: یوسف شریف کرمانی، تا: محرم ۱۳۰۸ق؛ ضمیمه: در ۶ صفحه حدیث گفتگوی امام باقر علیه السلام با حجاج بن یوسف ثقفی؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۳سم [ف: ۱۸-۱۴۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۶۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغت منها فی سابع شهر جمادی الاولی سنة ۱۲۸۷

خط: نسخ، کا: محمد بن نظر علی خان کلهر، تا: یک‌شنبه ۵ ربیع الثانی ۱۳۰۹ق، به فرموده میرزا علی اکبر خان دکتر ناظم الاطباء؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳۴گ (۱۰۱پ-۱۳۴ر)، ۹ سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۱۶-۲۷۲]

۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۳

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: ۱۴۰۵]

● **تحفه نجفیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

tohfe-ye najafīye

مباحث متفرقه‌ای است به سبک فلسفی در اعتقادات شیخیه.

[دنا ۱۰۰۹/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۱۱/۳

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی هر چیزی هر جایی که هست لا محالة محدثی دارد خودش هم یک کاری می‌کند اثری دارد؛ **انجام:** آن کسی که مالک است عبد رق خداست چنان که مملوک عبد رق خداست مع ذلک او پادشاه است این رعیت او آقا است این نوکر و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ فاقد جلد، ۸۲گ (۳۳پ-۱۱۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۸]

● **تحفة النجم** / هیئت، شعر / فارسی

tohfat-on najm

شیرازی، ابو سعید بن رضا، ق۱۱ قمری

šīrāzī, abū sa'īd ebn-e rezā (-17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۵ق

مؤلف چندی در اکبر آباد بوده و آن را در آنجا در پنج «باب» و در دو هزار و دویست بیت، در احکام و اختیارات ساخته است: ۱. بیان حال مزاج؛ ۲. استخراج؛ ۳. ...؛ ۵. اختیارات.

[دنا ۱۰۰۹/۲؛ منزوی ۳۳۵؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۷/۴ و ۵۷۸/۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۵۱/۳

آغاز: ابتدا می‌کنم بنام خدا ×× واحد لم یزل ز چون و چرا / خالق و رازق و کریم و رحیم ×× صانع و مالک و حکیم و علیم / یکهزار و دو صد شده منظوم ×× پنج باب اندرین ز علم نجوم/ باب اول بیان حال مزاج ×× در دویم باب هست استخراج / اختیارات دان ز پنجم باب ×× «تحفة النجم» نام این دریاب / هاتف آواز داد از تاریخ ×× «نسخه کامل شده» بدان تاریخ؛ **انجام:** کس نداند شناخت در دو سرا ×× هیچکس علم غیب جز الله

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح، تا: ۲۳ ذیقعده قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن آلبالویی، ۴۱گ (۴۶پ-۸۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۴۲۵]

● **تحفة النساء** / فقه / فارسی

tohfat-on nesā'

حسینی حسنی، معزالدین بن علی اکبر، قمری

hoseynī hasanī, mo'ezz-od-dīn ebn-e 'alī akbar

رساله مفصلی است در احکام زنان دارای هفت «باب»: ۱. معرفت اصول دین؛ ۲. بیان انواع طهارات؛ ۳. آداب و کیفیت نماز؛ ۴. بیان زکوة و اصناف آن؛ ۵. بیان خمس و مستحقین آن؛ ۶. بیان روزه و شرایط آن؛ ۷. بیان نذر و عهد و یمین.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۱-۲۶/۱۴۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعلنا من امة سید الانبیاء و اشرف المرسلین و نور قلوبنا بولایة ولیه؛ **انجام:** و سوره قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس و صلوات فرستادن در وقت خواب نیز در احادیث وارد است و غیر اینها نیز وارد است بهمین قدر اختصار نمود تمت.

خط: نسخ، کا: سید محمد مسیح بن معز الدین حسینی، تا: چهارشنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۸۹]

● **تحفة النسوان** / فقه / فارسی

tohfat-on nesvān

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴-۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885)

رساله مختصری در بیان احکام دماء ثلاثه زنان در سه «باب».

[دنا ۱۰۱۰/۲]

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۶۱/۴

آغاز: بعد از سپاس حضرت کردگار و درود بر پیغمبر مختار و آله چنین گوید ... که این رساله مسماة به تحفة النسوان در بیان دماء ثلاثة خارجه از زنان که باستدعاء؛ **انجام:** اما در استحقاقه اگر خون قطع نشده باشد باید در وضوء و غسل دو نیت استباحه نمود و نیت رفع حدث ممکن نیست اگر چه نیت قربت کافی است

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: ۲۵۴]

● **تحفة النصایح** / اخلاق / فارسی

tohfat-on nasāyeh

یوسف گدا، شاه راجو قتال جونپوری، ق۸ قمری

yūsof gedā, šāh rājū qattāl jonpūrī (-14c)

اهداء به: ابوالفتح

تاریخ تألیف: ۷۹۵ق

هفتصد و هفتاد و یک (یا ۷۸۱) بیت است در اخلاق و عرفان و دین مشتمل بر چهل و پنج «باب» پس از نعت باری تعالی و حضرت رسول (ص) و مرشد خود محمود و سبب تألیف کتاب: ۱. توحید؛ ۲. ایمان؛ ۳. عقاید؛ ۴. علم و تعلیم؛ ۵. قضاء حاجت و وضو؛ ۶. نماز؛ ۷. زکات؛ ۸. روزه؛ ۹. حج و سفر و جهاد؛ ۱۰. تلاوت قرآن؛ ۱۱. در مکاسب و قناعت؛ ۱۲. ازدواج؛ ۱۳. عروس در خانه آوردن؛ ۱۴. آداب طعام؛ ۱۵. آب خوردن؛ ۱۶. پوشیدن جامه؛ ۱۷. خفتن؛ ۱۸. بیع و شراء؛ ۱۹. صحبت سلطان و اغنیاء؛ ۲۰. حسن خلق؛ ۲۱. وام و سلف؛ ۲۲. کلام و سلام؛ ۲۳. حسد و حقد؛ ۲۴. اخلاص؛ ۲۵. توکل؛ ۲۶. صبر و توکل؛ ۲۷. توبه و زهد؛ ۲۸. بخل و حسادت؛ ۲۹. نفع رسانیدن به بندگان؛ ۳۰. حلم و غضب؛ ۳۱. امر به معروف و نهی از منکر؛ ۳۲. سماع و رقص؛ ۳۳. بازی و نرد؛ ۳۴. ذبح و خوردن جانوران؛ ۳۵. سعد و نحس؛ ۳۶. پیری و جوانی؛ ۳۷. رنج و زحمت؛ ۳۸. مصایب؛ ۳۹. شهادت و شهید؛ ۴۰. اسباب بینوائی؛ ۴۱. بهشت؛ ۴۲. اسباب توانگری؛ ۴۳. موجبات دوزخ؛ ۴۴. متفرقات؛ ۴۵. مناجات. در تاریخ پایان گوید: «هفتصد نود پنجی دگر هجرت محمد مصطفی ×× عاشر ربیع آخرین وقت ضحی روز قمر». در آن از قطب السالکین نصیرالدین محمود ستایش شده است.

آغاز: حمدی بگویم بی عدد ×× مر خالق جن و بشر/ کرده معلق آسمان ×× هم اختران شمس و قمر

[دنا ۱۰۱۰/۲؛ فهرستواره ۵۷۸/۱۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۰۵/1

خط: نسخ مایل به رقعی، بی‌کا، تا: ۷ شوال ۹۴۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ(۱پ-۶۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم[ف: ۲۰-۲۱۳]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هفتصد نود پنجی دگر ×× هجرت محمد مصطفی / عاشر ربیع آخرین ×× وقت ضحی روز قمر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: روز چهارشنبه ۷ ع ۱۰۹۳ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۵]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** گر راه خواهی سوی حق ×× خود را به پیوندی بدو / باید درون خویش را ×× خالی کنی از کس دگر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر ۱۲۶۷ق، حسب الفرمایش سید محی الدین برای خواندن سید فتاح، دستور غلام حسین عباسی؛ جلد: شمیز سفید، ۷۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۱-۲۱۱]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** عاشر ربیع الآخرین وقت ضحی روز قمر.

خط: نستعلیق بد، کا: سید احسن بن صاحب شاه، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملیکی با عبارت «در ملک حاجی عبدالمجید»؛ کاغذ:

هندی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز، ۳۵گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۳/۲سم [رایانه]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۵

آغاز: برابر **انجام:** از وام داری خویش مستانه کنی ...

تا بیت هشتم از باب بیست و یکم را دارد؛ خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز، عطف پارچه سرمه‌ای، ۱۶گ (۲۶پ-۴۱پ)، ۱۴ سطر (۱۱/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۷سم [رایانه]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هفتصد نود پنجی دگر ×× هجرت محمد مصطفی/ عاشر ربیع آخرین ×× وقت ضحی روز قمر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، ۷۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳۱-۹۱]

● **تحفه نصایح** / اخلاق / فارسی

tohfe-ye nasāyeh

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۳۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

● **تحفه نصرتی** / گوناگون / فارسی

tohfe-ye nosratī

اسکندری، ابوبکر بن علی

eskandarī, ābū-bakr ebn-e ʻalī

اهدا به: سلطان شاه زاده یحیی

منشآتی است که در زمان تیمور ساخته و در آن پاره‌ای از نامه‌ها و منشورهای تاریخی هست مانند فتح‌نامه تبریز (۲۶۵)، این یکی دنباله همان دیوان قوام الدین محمد یزدی است.

[دنا ۱۰۱۰/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۲

آغاز: ارتقای غوارب صهوات رغایب بذریعه حمد بی عد صانعی متاتی شود که مقالید خزاین مرصعات کلام در قبضه درایت منشیان بدایع استعارات نهاد؛ **انجام:** از حال آدم که ابوالبشر است علی نبینا ... خواهد رفت و من اله الاعانة و التایید انه حمید مجید تمام شد دیوان مولانا قوام الدین محمد قدس سره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ همین یکی است که در آن دیباچه مانندی بر رساله فقه حنفی مغیث الدین ابوالفتح ابراهیم سلطان آمده (۳۶۲-۳۸۶)، پس از این دیباچه‌ای است بر فتح‌نامه صاحبقرانی (۳۹۶-۴۰۲) از همین مغیث الدین ابوالفتح در وقایع زمان پادشاهی تیمور گورکان که در شیراز در تاریخ ۸۲۰ (زاد خیرها-وصنف فی شیراز) (ص۳۹۸) در یک مقدمه و سه مقاله از ابتدای تاریخ تا برسد به امیر طراغی و سپس شرح وقایع سلطنت گورکانی نوشته است. در خود آن نام رساله و مؤلف آن هم دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی در زمینه سرخ، ۱۸۴ص (۲۱۸-۴۰۱)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۹-۱۳۷۷]

● **تحفه نظامیه = شرح سی فصل** / هیأت / فارسی

tohfe-ye nezāmīye = š.-e sī fasl

رویانی لاهیجی، عبدالقادر بن حسن، ۸۴۴-۹۲۵ قمری

royānī lāhījī, ʻabd-ol-qāder ebn-e hasan (1441-1519)

وابسته به: المختصر فی معرفة التقاویم = ثلاثون فصل = سی فصل = مختصر در معرفت تقویم؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اهدا به: نام سلطان بن سلطان یحیی کیا پادشاه طبرستان

تاریخ تألیف: ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۶۶ق

شرحی است بر کتاب سی فصل معروف خواجه نصیر طوسی، در چهل «فصل» که ده فصل بر آن افزوده است: ۱. حساب جمل؛ ۲. بیان سال و ماه و روز؛ ۳. تاریخ عربی و شرح کبایس آن؛ ۴. تاریخ رومی؛ ۵. تاریخ فرس؛ ۶. تاریخ ملکی؛ ۷. تاریخ مغولی؛ ۸. بیان عدد افلاک و کیفیت ترتیب آن؛ ۹. بیان حرکت افلاک و ستارگان؛ ۱۰. بروج اجزای آن؛ ۱۱. بیان عروض کواکب؛ ۱۲. ساعات و ارتفاعات؛ ۱۳. نظرات میان کواکب واقع می‌شود؛ ۱۴. تناظر کواکب؛ ۱۵. ظهور و اختفای کواکب؛ ۱۶. احوال سیر کواکب؛ ۱۷. ممازجات قمر؛ ۱۸. منازل ماه؛ ۱۹. جداول؛ ۲۰. آنچه پیش از اوراق ماه‌ها؛ ۲۱. خانها و وبال کواکب؛ ۲۲. شرف و هبوط کواکب؛ ۲۳. طبایع بروج و ارباب آن؛ ۲۴. تذکیر و تأنیث؛ ۲۵. قسمت حدود کواکب؛ ۲۶. قسمت وجوه دریجان؛ ۲۷. اثنا عشریه؛ ۲۸. دلالات خان‌ها؛ ۲۹. قوت و ضعف خان‌ها؛ ۳۰. فرح و حیز کواکب؛ ۳۱. اوج و حضیض ستارگان؛ ۳۲. نسبت کواکب اهل این فن؛ ۳۳. مدلولات کواکب؛ ۳۴. حدود اتصالات و اجرام کواکب؛ ۳۵. سعد و نحس؛ ۳۶. تشریق و تغریب کواکب؛ ۳۷. قونهای کواکب؛ ۳۸. ضعف کواکب؛ ۳۹. در آن چیزی که در اختیارات ناگزیر است؛ ۴۰. اختیارات روزها. در آن از «تحفه شاهیه» خود یاد کرده و این غیر از «مختصر در معرفت تقویم» اوست.

آغاز: بسمله. تیمنا بذکر من جری بامره القلم تو کلا بلطف من تنزه عن العدم حمد بی حد و شکر مر خالق احد را که بی معاون و مدد انسان را بر احسن تقویم آفرید. چنین گوید ... عبدالقادر الرویانی ... که چون بعضی از اخوان با وفا و خلان با صفا بمطالعه سی فصل مشغول بودند و معرفت تقویم می‌نمودند ... التماس نمودند که نسخه‌ای میباید نوشتن ... و این رساله موسوم به تحفه نظامیه ... مشتمل بر چهل فصل ...

انجام: که از نحس منصرف بود، هیچ کاری نشاید کردن. تم.

[نسخه‌های منزوی ۲۵۵/۱و ۳۸۳/۱؛ الذریعة ۴۷۸/۳ و ۲۵۳/۲۱؛ فهرستواره

منزوی ۲۸۴۸/۴؛ دنا ۱۰۱۰/۲ (۲۴ نسخه)]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۸۵۰-۴/۱۳۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۰۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۰

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد کاظم مازندرانی؛ کاغذ: نباتی تیره فرنگی، ۲۳گ (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۵۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲/۱۵۷-۴۴۳۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل چهلم دراختیارات روزها چون خواهند که اختیار کنند از بهر مهمی باید که قمر در برجی ... و ناظر با مشتری تجارت و خرید و فروخت و رسول فرستادن و حاجت با اشراف بردن را

خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای کرم عطف پارچه، ۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۸۰۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۰۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ شعبان ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر [ف: ۵-۳۳۹]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ با اشکال؛ ۲۶گ (۲پ-۲۷پ) [ف: ۱-۵۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ با اشکال؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی،۹۴ص (۱۵۳-۲۴۶)، ۱۱ سطر (۵×۹) [ف: ۱۲-۲۶۹۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۵۰۴/۱

آغاز: راست رفت گوید مستقیم است و چون باستاد گویند واقف است؛ **انجام:** برابر

از نیمه‌های فصل نهم را دارد تا پایان فصل چهلم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ شوال ۱۰۹۲ق، مجدول، با شکل‌های نجومی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۹گ (۳ر-۳۱ر)، ۱۴ سطر [ف: ۹-۴۳۳]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۸/۳ و عکسی ۱۸۸۳/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با اشکال؛ جلد: ترمه عطف و حواشی تیماج قرمز، ۲۳گ (۵۱پ-۷۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۲۶۹] و [عکسی ف: ۵-۳۴۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۹۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱گ (۳پ-۳۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۷۲۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۶۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیقلی غلام، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸ص (۵۴-۱۴۱)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۵-۱۲۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ با جدول‌های نجومی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۵۱گ، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۴۹]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۴/۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: زن سید مراد، تا: آدینه ۱۲ صفر قرن ۱۳؛ در برگ ۱۱۴پ -۱۱۸پ صفات ثبوتیه است به فارسی و یادداشتی درباره تولد و زناشویی؛ کاغذ: پسته آبی، جلد: میشن سیاه،۲۴گ(۹۰پ-۱۱۳پ)،۱۵سطر،اندازه:۱۷×۲۱سم[ف: ۵-۴۷۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۵۷۵ ض

بی کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۴/۱

خط: نستعلیق، کا: مهر ربیع سمنانی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۰۱ق، جا: اصفهان؛۳۵گ(۱-۳۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳۲/۲

آغاز: موسومست بتحفه نظامیه اللهم انظم عقوده و استر و فوده، مشتمل بر چهل فصل عندالله تعالی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الاول ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۵۳گ (۴۵-۹۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۲۹-۱۹۲]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۸۲۵/۴

خط: نستعلیق، کا: ایوب بن حاج حق وردی سر بندی، تا: ۱۲۱۸ق؛ ۱۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳-۱۳۷]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج حنایی، ۲۹گ (۱پ-۲۹پ)، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۷۱۸]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۲۲۲ق، جا: قزوین (مشهور به دار الحبس)؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۱-۴۳۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: براتعلی پسر محمد حسن، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی آهار دار، جلد: تیماج قرمز، ۳۷ص (۲-۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۰۶]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۴۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن میرزا غلامعلی نوری میان رودی، تا: دوشنبه ۵ ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۳۳پ–۶۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۹–۳۵۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۳۹/۶

کا: سید ابراهیم بن محمد بن میرزا عبدالله جندقی، تا: دوشنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۶۳ق، جا: تهران، مسجد میرزا احمد حکیم باشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۲۴پ–۴۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰–۲۹۷]

۲۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۷۷/۱۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد نقنی، تا: جمعه ۱۹ شوال ۱۲۶۸ق؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۲۵–۱۳۸)، ۲۰ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۶۸۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۸/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱ص (۱۳۰–۲۰۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۹–۴۵۶]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: گوناگون و ترمه، جلد: میشن قرمز، ۵۷گ (۱۰۲پ–۱۵۸پ)، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۶سم [ف: ۹–۳۳۹]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۹۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز تیره گرد و عطف تریاکی، ۳۷گ (۲۲پ–۵۸ر)، ۱۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶–۴۱]

● **التحفة النظامية** / ادبیات / عربی

at-tuḥfat-un niẓāmīya

نجفی، علی اکبر بن مصطفی، ق۱۴ قمری

najafī, ʻalī akbar ebn-e mostafā (-20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۰ق؛ محل تألیف: حیدر آباد هند

گزیده‌ای است در تفاوت‌های لفظی و معنوی، در اصطلاحات عربی. این رساله گویا در مؤسسه دائرة المعارف العثمانية حیدر آباد، هند به چاپ رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۸۰

آغاز: الحمدلله المتعالی فی العز و الجلال الجامع لصفات الکمال و الجمال والصلوة علی رسوله؛ **انجام:** و شرعا من الصبح الی المغرب و قال الطریحی أنهما مترادفان اه ع الصریحی

خط: نستعلیق و نسخ تحریری، کا: هاشم بن عبد العظیم بن جعفر بن نجف، تا: ۱۳۲۰ق؛ کاغذ: فرنگی با خطوط، ۷۴گ، ۱۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۶–۳۱۲]

● **تحفة نعمانية** / اسطرلاب / فارسی

tohfat-on no'mānīya

رویانی لاهیجی، عبدالقادر بن حسن، ۸۴۴–۹۲۵ قمری

royānī lāhījī, 'abd-ol-qāder ebn-e hasan (1441-1519)

اهداء به: مولانا نعمان الدین نعمة الله

در اسطرلاب و قواعد آن.

آغاز: حمد بیغایت و مدح بینهایت عالمی را که معرفت حقایق مقنطرات و مدارات جز بالهام وی ممکن نگردد

[دنا ۱۰۱۱/۲ (۱ نسخه؛ فهرستواره منزوی ۲۸۴۸/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۴۰/۱

آغاز: و بر این زواید فواید مشتمل بنابر الحاح و اسعاح ایشان این نسخه؛ **انجام:** و اگر بنحوس بود در او خیر نباشر خاصه که نظر عداوت بود و عطارد مسعود

خط: نستعلیق، کا: خلیل الله بن بدرالدین رستمداری، تا: ۱۰۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۲۹گ (۱–۲۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳۶–۲۲۷]

۲. قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۶

آغاز: برابر

کا: عبدالله بن حیدرعلی مدرس، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۳–۱۵۹]

● **التحفة النوابية و الهدية الاخروية** / دعا / فارسی

at-tohfat-on navvābīya va-l hedyat-ol oxravīya

حسینی، محمد جعفر

hoseynī, mohammad ja'far

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰ق)

اهداء به: شاهزاده بیگم بانی مدرسه شاهزاده‌ها در اصفهان

مؤلف و مترجم این کتاب سید محمد جعفر مکنی به ابی المظفر حسینی است و چنان که در مقدمه کتاب خود تصریح کرده‌اند. مترجم کتاب، «مفتاح الفلاح» شیخ بهائی را با ادعیه آن به فارسی ترجمه نموده و هر جا که محتاج به توضیح و تشریح بوده خودداری از آنها نکرده و پس از ختم کتاب مطالبی را به تفصیل ذیل بر آن اضافه نموده است. کتاب دارای «مقدمه» و نه «باب» است: مقدمه تا باب ششم به ترتیب مفتاح الفلاح؛ باب ۷. ذکر مختصری از اعمال و زیارت و ادعیه سه ماه رجب و شعبان و رمضان؛ باب ۸. اعمال ایام متبرکه در غیر از سه ماه مذکور وزیارات و ادعیه آنها؛ باب ۹. ذکر مجملی از اوقات و آداب و ادعیه سفر. کلیه ادعیه و زیارت این سه فصل را نیز به فارسی ترجمه و در ذیل آنها نوشته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۳۰

آغاز: بسمله فوائد لآلی حمد و ستایش و نفایس جواهر شکر و

نیایش که از تقاطر سحاب فضل و مرحمت؛ **انجام:** امید از پروردگار کریم آنست که بگرداند این کتاب را بسبب رغبت و خواهش مردم بعمل بامور مذکوره در آن از جمله خیرات جاریه باقیه و ذخائر دائمه غیر فانیه الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطنا.
خط: نسخ، کا: محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی طلاکوب، ۳۸۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۷]

● **تحفة النوادر** / لغت، طب / فارسی

tohfat-on navāder

طبیب کازرونی، شمس الدین بن معزالدین

tabīb-e kāzerūnī, šams-od-dīn ebn-e mo'ezz-od-dīn

مؤلف به مدت ۱۷ سال در بلاد هند و عرب گشته و حاصل تجربیات خود را در واژه‌های پزشکی فارسی و عربی و معادل آن به لغات هندی را به ترتیب حروف الفبا در رساله حاضر گرد آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۵۹/۲

آغاز: در باب مشکلات ادویه جمیع اطبا و غیره در این باب مشکل مانده بودند و این کمینه حقیر ... مدت هفده سال در هند و عرب گردیده بودم و از هر بابی مساله ای تحقیق کرده؛ **انجام:** مشک به هندی کستوری گویند مشمش میویز است به هندی داک گویند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۲۶ر-۳۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۳۶۶]

● **تحفة النورانية فی خواص الحیوانیة = حیاة الحیوان (منتخب)** / حیوان شناسی، طب / عربی

tuḥfat-un nūrānīya fī xawāṣṣ-il ḥayawānīya = ḥayāt-ul ḥayawān (mn.)

وابسته به: حیاة الحیوان الکبری؛ دمیری، محمد بن موسی (۷۴۲-۸۰۸ق)

این کتاب در الفبائی آستان قدس منسوب به محمد غزالی (۴۵۰-۵۰۵ق) دانسته شده بدون اشاره به اینکه منتخب «حیاة الحیوان» دمیری است. در رایانه آستان قدس به اینکه منتخب «حیاة الحیوان» دمیری است اشاره شده اما همچنان به غزالی نسبت داده شده است که این دو با هم نمی‌تواند درست باشد با توجه به اینکه غزالی سه قرن پیش از دمیری می‌زیسته است. منتخبی ناشناس از حیاة الحیوان دمیری در سپهسالار به شماره ۶۸۲۰ هست که آغازی مشابه همین کتاب دارد.

[دنا ۱۰۱۱/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۶۱

آغاز: الحمدالله الذی علم ادم الاسماء و هداه الی احکام الدین؛ **انجام:** و ابتدای بملک الوحش الذی منه الشجاعه نفقنا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: زین العابدین خادم اصفهانی، ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۶۹گ، ۱۶ سطر [الفبائی: ۱۱۸]

● **التحفة النورية** / فلسفه / عربی

at-tuḥfat-un nūrīya

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲-۱۱۷۳ قمری

jazāyerī, 'abd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701-1760)

اهداء به: سید نورالدین جزائری (پدرش)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۳ محرم ۱۱۴۴

به تقلید و همانند «انموذج العلوم» دوانی و عشرة کامله، قاضی نورالله تستری: در تفسیر، حدیث، رجال، فقه، اصول، منطق، إعراب، بلاغت، نجوم و هیئت، در ده «مسئله» در ده علم: مسأله ۱. تفسیر آیة «و لکن حق القول منی لأملأن جهنم؛ ۲. شرح حدیث «لم یزل الله یعلم»؛ ۳. ترجمة ابن الجنید؛ ۴. صلاة الجمعة فی زمن الغیبة؛ ۵. الترجیح عند اختلاف الروایات؛ ۶. تحدید العلم؛ ۷. شرح دعاء التعقیب؛ ۸ الطباق؛ ۹. النجوم؛ ۱۰. استخراج المطلوب بالطرق الاربعة.

آغاز: بسم الله ... أما بعد حمد الله علی فضله المبین ... فیقول أضعف عباد الله القوی عبد الله بن نورالدین بن نعمت ... هذه رسالة خفیفة ... عن عشرة مسائل شریفة فی عدتها من الفنون ... و سمیتها التحفة النوریه ... المسئلة الاولی من التفسیر ... و لکن حق القول منی لا منه ...

انجام: و قد ظن ممن لا یلاقی الحروب أن لا یصاب فقد ظن عجزاً، و کتب أضعف الوری ...

[الذریعه ۴۷۹/۳؛ دنا ۱۰۱۱/۲ (۷ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۴۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** [المسئلة الرابعة] من الفقه، اختلف الاصحاب فی صلوة الجمعة ... و لا شبهة ح و مع عدمه فالتوقف ...

تا بخشی از مسئله چهارم ؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن جعفر، تا: با تاریخ ۱۱۴۴ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»، مصحح، صورت دست‌خط پدر مؤلف سید نورالدین جزایری به سال ۱۱۴۴ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، ۵گ (۲-۶)، ۲۳-۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۸-۴۵۱]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۶/۵

آغاز و انجام: برابر؛ و کتب الرسالة الشریفة ... سنة ۱۲۰۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق، اندازه: ۲۰×۲۹سم [رشت و همدان: ف: ۱۵۸۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۳۷/۲

خط: نستعلیق، کا: نعمت الله بن محمد هادی بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری شوشتری، تا: سه‌شنبه محرم ۱۲۱۳ق، جا: مدرسه هدایه شرشتر، برای ملا آقا بابا شیرازی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی پشت قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۲۱پ–۱۳۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹–۱۲۸]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد محسن بن ابوالحسن بن عبدالله موسوی نواده مؤلف، تا: سه‌شنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۲۸ق؛ در صفحه عنوان دارد: «این کتاب از آثار جدم سید عبدالله است که به نام پدرش سید نورالدین نگاشت»، با نسخه‌ای که مؤلف دیده، در ۱۲۲۸ ق. مقابله شده، میرزا علی رضا بن محمد سمیع شوشتری آن را در دوشنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۶۳ق بر مؤلف عرضه کرده است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ (۷۵ر–۱۵۸پ)، ۱۷ سطر [ف: ۳–۳۷۹]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید تقی بن محمد علی حسینی اصفهانی، تا: رمضان ۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۱۳گ (۳۳–۴۵)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳–۸۵۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر بن عبدالصمد بن احمد ابن محمد بن نورالدین بن نعمت الله جزائری موسوی، تا: ۱۳۶۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۳۸پ–۵۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۵–۲۴۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۳/۲عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی؛ خط: نسخ، کا: سید مرتضی بن سید محمد جعفر موسوی جزائری، تا: ۲۵ رجب ۱۳۹۴ق؛ صورت تقریظی از پدر مؤلف درباره کتاب؛ ۱۸گ (۳۷–۵۴)، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۱–۱۸۷]

۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۸۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر ولد ملا علی محمد کنی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۶۸پ–۸۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱–۴۱۷]

● **التحفة الواصلة فی اجوبة العشرین مسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

at-tuḥfat-ul wāṣila fī ajwibat-il ‘išrīn-a mas’ala

عصفوری، عبدالعلی بن خلف، –۱۳۰۳ قمری

‘osfūrī, ‘abd-ol-‘alī ebn-e xalaf (-1886)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۱/۲

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بحرانی کرزکانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، قطع: وزیری کوچک [میراث شهاب: س۸ش۲–۲۴]

● **تحفة الواعظین** / مواعظ / فارسی

tohfat-ol vā‘ezīn

شروانی، عبدالکریم، ق۱۳ قمری

šarvānī, ‘abd-ol-karīm (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۸ق

کتابی است در ذکر صفات حمیده و صفات مذمومه در «مقدمه» و بیست «مجلس»: مقدمه درباره روزه و فضیلت و حکمت و أجر آن است.

آغاز: زیباتر کلامی که سزاوار بارگاه صمدیت و بهاتر مقال که شایسته درگاه احدیت

انجام: و مصداق این آیات داخل باشد و اختتام تألیف این ذخیره عالیمقام المسمی بتحفة الواعظین شد.

[دنا ۱۰۱۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۴/۶]

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شهباز بن اوروج عبد اللیانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کوه فط؛ تملک: عبدالحسین بن ملا قاسم در ۱۲۳۱ با مهر «عبده عبدالحسین ۱۲۳۰» (بیضوی)؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [مؤید: ۳–۱۷۶]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۷۸۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با مهر تملک مؤلف؛ ۱۹۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲–۲۴]

● **تحفة الواعظین** / گوناگون / فارسی

tohfat-ol vā‘ezīn

کتابی است شامل نصایح و مواعظ از مؤلفی سنی که از روایات نبوی و اقوال عرفا و صوفیان استفاده نموده است و از کتب علمای اهل سنت همچون «روضة العلماء»، «معارج النبوة» و «جذب القلوب» عبدالحق دهلوی نیز نقل می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۷–۱۰/۵۷

آغاز: بسمله الحمدلله الذی بتحمیده یستفتح کل کتاب وبحمده یتنعم اهل النعیم فی دار الثواب ... بدانکه این کتابی است مشتمل بر نصایح ومواعظ ... مسمی بتحفة الواعظین ... بدانکه دنیا دار فانی است؛ **انجام:** عن ابی هریرة رضی ... ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال لویعلم المؤمن ما عند الله من العقوبة ما طمع بجنته

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف پارچه آبی، ۱۱۴گ، ۱۴-۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۹۰]

● **تحفه الواعظین** / حدیث / فارسی

tohfat-ol vā'ezīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۵۹

آغاز: بسمله الحمدلله المتعالی عن صفه المخلوقین؛ **انجام:** بشما که هر که بیند که ماری متوجه برادر اوست که او را

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۱۴ سطر [رایانه]

● **تحفة الواعظین فی امر الدنیا و الدین** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol vā'ezīn fī amr-ed donyā va-d dīn

اردبیلی، عبدالعظیم بن علی محمد، ق۱۳

ardabīlī, 'abd-ol-'azīm ebn-e 'alī mohammad (-13c)

محل تألیف: اردبیل

در آداب و شرایط موعظه و صفاتی را که شخص واعظ باید بدانها متصف باشد، در چند «مجلس» برای تمرین واعظان و سخن‌گویان، با استفاده از آیات کریمه و احادیث اهل بیت (ع) و ذکر داستان‌هایی مناسب موضوعات کتاب همراه با ذکر مصایب آنان. مؤلف از خطباء خطه «اردبیل» می‌باشد و از طبقه دانشمندان دوره پس از «مجلسی» و از معاصران «شیح أحمد احسائی» البته نه از همسویان او بوده است.

آغاز: الحمدلله الهادی لمن استهدی سبل النجاة، الراشد لمن إسترشد طرق الخیرات و المنقذ لمن إستنقذ عن الهلکات، حمداً یملاء الأرضین و السموات

انجام: بگذار این طفل را که از پدر شهید خود سیر گردد و ببوسداو ار که ببوسیدن راضی و قانع شده است و سیعلم الذی ظلمو أی منقلب ینقلبون ... برحمتك یا أرحم الراحمین.

[دنا ۱۰۱۱/۲ (۱ نسخه)؛ تاریخ اردبیل و دانشمند: ۷۹/۲؛ مخطوطات المکتبة اردبیلی: ۸؛ فهرستواره منزوی ۳۷۴/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمود، تا: ۱۰۶۳ یا ۱۱۶۳ق [در فهرست چنین آمده اما به نظر ۱۲۶۳ درست‌تر می‌آید]، جا: اردبیل؛ مهر: «یا عبدالرحیم» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع مشکی عطف چرمی مشکی، ۱۷۳گ، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۳۶-۸۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان نخلده فی نازک مع تابعیه ... تم الکتاب

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اردبیلی، علی حسن، تا: ۱۲۵۹ق [رایانه]

۳. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قوام (حسینی) نوحه خوان، تا: سلخ ربیع الاول ۱۲۶۲ق، جا: اردبیل، به دستور آمیر سید علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قائم آل محمد (ص) در وقت ظهور بر ذوالجناح سوار خواهد شود ... تمت الکتاب ... سنه ۱۲۶۵

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن ابو جعفر، تا: ۱۲۶۵ق [رایانه]

● **تحفة الوالدین** / تجوید / فارسی

tohfat-ol vāledayn

نهانی جامی

nahānī jāmī

در تجوید به نظم که در زمان شاه تهماسب دوم ساخته است.

[دنا ۱۰۱۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۷۵

آغاز: ثمره شجره بسم الله چیدن و بر طبق قرائت نهادن و حلاوت و مثوبات از ان چشیدن. به بسم الله کردم فتح ابواب ×× که بسم الله بود مفتاح ابواب / بود مشکل گشا نام خداوند ×× شود از نام اوحل عقد هر بند ... نهانی شو دمی با عشق دمساز ×× پی شکرش نما توحید آغاز ... چو تو عیب نهانی فاش دانی ×× مدان کوفاش کس عیب نهانی ... نهانی هاتفی این نکته فاش ×× مخور غم در پناه مصطفی باش ... من جامی ز تو ای یار جانی ×× طمع دارم دعاهای نهانی / که بعد علم دین ای صاحب دید ×× نباشد هیچ علمی به ز تجوید؛ **انجام:** بوده واجب چو بعد از ختم قرآن ×× دعای پادشه بر هر مسلمان ... به تحفة الوالدین نسخه موسوم ×× نمودم تا شود تاریخ معلوم ... خدایا مشتهر ساز این رسالت ×× بحق ذات بی شبه و مثالت / غریق رحمت یزدان کسی باد ×× که کاتب را به الحمدی کندیاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۰۸۱ق؛ تاریخ تولد ۱۰۸۰ و ۱۰۸۱ و ۱۰۹۱ در پایان هست و تاریخ تولد ۱۰۹۴ و ۱۰۹۶ و ۱۰۹۹ و ۱۱۰۱ و ۱۰۱۴ و ۱۰۱۶ در آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۳۷گ، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۷۱]

● **تحفة واهب المواهب فی بیان المقامات و المراتب** / عرفان و تصوف / عربی

tuḥfat-u wāhib-il mawāhib fī bayān-il maqāmāt wa-l marātib

ابن غانم، عبداللطیف بن عبدالرحمن، ۷۸۶-۸۵۶ قمری

ebn-e qānem, ‘abd-ol-latīf ebn-e ‘abd-or-rahmān (1385-1453)

این کتاب در کشف الظنون از شیخ ابی الحسن محمد بن عبدالرحمن بکری دانسته شده و تاریخ فراغت ذی الحجه ۹۲۲ ذکر شده است. دانش پژوه در فیلم دانشگاه تهران و ملک از زین الدین عبداللطیف بن عبدالرحمن بن غانم مقدسی صوفی (۷۸۶-۸۵۶) دانسته است. معجم المؤلفین از عبداللطیف بن غانم دانسته و نشانی کشف الظنون را نیز آورده، ایضاح المکنون و هدیة العارفین هم کتاب را از تألیفات ابن غانم دانسته‌اند، لذا به نظر می‌رسد آنچه از نام و تاریخ تألیف در کشف الظنون است، اشتباه باشد و مؤلف همان ابن غانم متوفی ۸۵۶ است.

رساله‌ای عرفانی در یک «مقدمه» و چهار «مقام» و شش «رتبه»: المقدمة: فی بیان طریق اهل الله و کیفیة السلوک فیه؛ مقام ۱. مقام النفس و هو اول توحید الأفعال؛ مقام ۲. مقام القلب و هو آخر توحید الأفعال؛ مقام ۳. مقام الروح و هو توحید الصفات؛ مقام ۴. مقام السر و هو توحید الذات؛ رتبه ۱. عتق الروح من رق القلب؛ رتبه ۲. السیر الدائم الی جناب الرب؛ رتبه ۳. ظهور الاضداد فی الوجود؛ رتبه ۴. الا ستغراق فی بحر الشهود؛ رتبه ۵. التحقیق بحقائق الکمال؛ رتبه ۶. التحقیق بالنصوص فی کمال الوصال.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی سلک باولیائه سبیل الرشاد.

[دنا ۱۰۱۱/۲ (۴ نسخه)؛ کشف الظنون ۳۷۶؛ ایضاح المکنون ۲۶۰/۱؛ هدیة العارفین ۶۱۶/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۲۴-ف

نسخه اصل: سلیمانیه ش ۱۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۹ق؛ ۱۸گ (۲۸۱پ-۲۹۸پ)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷۲/۵

در فهرست از ابی الحسن محمد بن عبدالرحمن بکری دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: محمد قزقز عجلونی، تا: جمعه ۲۵ شعبان ۱۲۷۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۳گ (۵۲ر-۷۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۷-۲۹۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو المتفضل بالکرم و الجود و الاحسان

در یک مقدمه و چهار مقام و شش مرتبه؛ خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن احمد بن علی بن میمی (؟)، بی‌تا، ۵ محرم ۱۰۶۵؛ مقابله شده؛کاغذ:پسته‌ای،جلد:میشن قهوه‌ای،۲۵ سطر [ف: ۵-۲۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۰۸/۳

آغاز: برابر **انجام:** ثم یکشف له عن حقائق ما قسم من علم الأسماء و الصفات کما علم من الأسماء الفعلیة کشفاً صحیحاً.

در فهرست از ابی الحسن محمد بن عبدالرحمن بکری دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۲۰ر-۵۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۲۴-۲۶۱]

● **تحفة الوجود** / عرفان و تصوف / فارسی

tohfat-ol vojūd

مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم، ۱۲۴۶؟-۱۳۳۱؟ قمری

majd-ol-ašrāf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1831-1913)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۴ق

چند سؤال عرفانی است از محمد سلماسی پسر اسدالله خان که در ۱۳۰۳ در پنجاه سالگی از «پیر عشق روحی» کرده و پاسخ‌های او است.

آغاز: بسمله. چون از فضل کامله و عنایت تامه حضرات ختمیون ... این عبد ... محمد.. سلماسی ... سعادت یار.

چاپ: همراه قنوتیه او به سال ۱۳۰۴ جاپ شده است؛ ایران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۲۲، وزیری کوچک، ۸۴ص

[نسخه‌های منزوی ۱۰۷۶/۲؛ الذریعة ۴۸۰/۳؛ دنا ۱۰۱۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹/۷]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱/۱۰۰-۱/۱۰۰

آغاز: این نامه که تحفة الوجودش نام است ×× یک رشحه از قلزم جود عام است / نهری بکشا بکشت جان از این بحر ×× روئیدن دانه دلت گر کام است. بسمله در چندیست از بحر ولایت؛ **انجام:** و هرکس باین مقام از اهل سلاسل فقر و ولایت فایض کردید بی اختیار از قلبش طلوع می‌کند ... الی مقعد صدق عند ملیك متقدر ... فحمداً له ثم حمداً ... تمت الخیر والعافیت.

خط: نسخ، کا: ابوالفتح از روی نسخه اصل خطّ جلال الدین محمد مجد الاشراف، تا: جمعه ۱۴ محرم ۱۳۱۹ق؛ جلد: مقوا سرخ عطف پارچه آبی، ۳۱گ، ۱۴-۱۵ سطر [ف: ۲-۷۹۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۲۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۹۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۷۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** من البدایة الی النهایة.

خط: نستعلیق، کا: حاج سید محسن موسوی سپاهانی، بی‌تا، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵گ (۷۴پ-۹۸پ)، ۱۴ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۹۳]

● **التحفة الوجیزة = تحفة الاصول** / کلام و اعتقادات / عربی

at-tuḥfat-ul wajīza = tuḥfat-ul usūl

علامه میرزا عمادالدین، ق۱۱ قمری

‘allāme mīrzā ‘emād-od-dīn (-17c)

رساله کوتاهی است در اصول دین تا بتوان به آسانی به یاد سپرد.

[دنا ۱۰۱۲/۲]

شرح و حواشی:

۱- تحفة الوشائح فی بدائع السنائح؛ علامه میرزا عمادالدین (-۱۱)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱/۱

آغاز: و ارکان الاسلام او جزت لتذکر عقول اهل الیقین (دیباچه)؛ **انجام:** یترقرق الایمان فی الایمان. تمت تحفة الاصول من علم الکلام فی اصول الدین و ارکان الاسلام بتوفیق الله، الملک العلام، فی سنة ۱۰۹۱.

خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه آغاز ندارد و میان دیباچه و خود رساله و نیز میان بحث نبوت و معاد افتادگی دارد؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱ر-۴ر)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۳-۵۶۱]

● **التحفة الوردیة** / نحو، شعر / عربی

at-tuḥfat-ul wardīya

ابن وردی، عمر بن مظفر، ۶۹۱-۷۴۹ قمری

ebn-e vardī, ʻomar ebn-e mozaffar (1293-1349)

منظومه‌ای است در یکصد و پنجاه بیت مشتمل بر قواعد نحو به روشی بسیار مختصر و از برای مبتدئین.

چاپ: برسلاو،۴۴ص، ۱۸۹۱م.

[دنا ۱۰۱۲/۲]

شرح و حواشی:

۱- الهدیة الغریبیة لطالبی حقایق الوردیة؛ برسوی، خواجه احمد (-۱۱)

۲- الهدیة الغریبیة لطالبی حقائق التحفة الوردیه؛ قدسی، احمد بن مفرج (-۱۱)

۳- شرح التحفة الوردیة؛ نماوی، حسین بن محمد (-۱۰۶۰)

۴- التحفة الندیة فی شرح اللامیة الوردیة؛ غزی عامری، محمد بن محمد (۹۷۷-۱۰۶۱)

۵- تحفه علویه؛ فیاضی، محمد تقی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۱۹/۳

آغاز: کلامنا قول مفید فاستمع ×× کجاء زید و اخاه یتبع / و الکلم الذی علیه المبنی ×× اسم و فعل ثم حرف معنی؛ **انجام:** حامداً لله مصلیاً علی ×× محمد و الال و الصحب و لا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الاول ۸۹۴ق؛ پشت برگ آخر اجازه‌ای است که عماد الدین به جهت نورالدین أبوالحسن علی بن محمد بن احمد مشهور به ابن شمس العزی الحنفی به تاریخ ۸۹۵ نوشته، و همچنین اجازه‌ای است که ابراهیم بن أبی شریف شافعی به جهت همان نورالدین به تاریخ ۱۵ ذیقعده ۸۹۵ نوشته؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۷۷پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۴/۴

آغاز: الکلمات لیس فیها خلف ×× الاسم ثم الفعل ثم الحرف / فالاسم بالتنوین و الاخبار ×× عنه و ال و الجر و الاضمار؛ **انجام:** و وزن فاعل و فعال فعل ×× یغنی عن الباتم نظمی و کمل

خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۸ صفر ۱۲۸۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۸۸پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۷-۳۰۹]

● **تحفة الوری** / شعر / فارسی

tohfat-ol varā

عینی، نعمت الله، ق۱۱ قمری

ʻaynī, neʻmat-ol-lāh (-17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۳۲ق

منظومه‌ای است در سیصد بیت دارای بیست باب در پند و اندرز.

[دنا ۱۰۱۲/۲؛ فهرستواره ۵۸۷/۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۳/۲

آغاز: ابتدا میکنم بنام خدا ×× که نموده بما طریق هدی / دائم و قائم و فرد و احد ×× صمد و لم یلد و لم یولد؛ **انجام:** عیب پوشند و در دعا کوشند ×× همچو مردان دین که با هوشمند / شد بتوفیق کردگار تمام ×× نسخه ام و السلام و الاکرام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ مهر: «سلطان محمود» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۱۷پ-۳۹پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۲۵۰]

● **تحفة الوری** = **شفاء المرضی** / طب، شعر

tuḥfat-ul warā = šifā'-ul marḍā

علوی فاطمی حسینی، کاظم بن میر ابوالفضل

ʻalavī fātemī hoseynī, kāzem ebn-e mīr ab-ol-fazl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۸۰

جلد دوم شفاء المرضی؛ کاتب = مؤلف، بی تا [د.ث. مجلس]

← تحفة الوزراء ⋗ تحفة الملوک

● **تحفة الوزراء** / اخلاق / عربی

tuḥfat-ul wuzarā'

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰-۴۲۹ قمری

saʻālebī, ʻabd-ol-malek ebn-e mohammad (962-1038)

چاپ: بغداد، وزارة الاوقاف، محقق: حبیب علی الراوی و ابتسام مرهون الصفار، چاپ اول، ۲۱۱ص، ۱۳۹۶ق.

[دنا ۱۰۱۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۴-ف

نسخه اصل: ملت فیض الله ش ۲۱۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان

رمضان ۱۰۲۸ق؛ ۳۹گ (۱۳۳–۱۷۱) [فیلمها ف: ۱–۴۹۰]

● **تحفة الوزراء = تحفة الملوك = چهل باب = تحفه انوار = نصایح الملوك = رساله‌ای در اخلاق** / اخلاق / فارسی

tohfat-ol vozarā' = tohfat-ol molūk = čehel bāb = tohfe-ye anvār = nasāyeh-ol molūk = r.-ī dar axlāq

اصفهانی، جلال الدین محمد، ق۷ قمری

esfahānī, jalāl-od-dīn mohammad (-13c)

رساله‌ای کوتاه در مواعظ و اندرزهای پیشینیان و حکما که در چهل «باب» و هر کدام در چهار بند تنظیم شده است: ۱. چهار چیز پادشاهی را نگاه دارد؛ ... ۱۰. چهار چیز موجب ثبات سلطنت است؛ ... ۲۰. چهار چیز دلیل ابلهی است؛ ... ۳۰. چهار چیز را عاقبت چهار چیز است؛ ... ۴۰. چهار چیز اصل سعادت دو جهانی و مرادات جاودانی است. نسخه‌های این رساله بی‌نام و به نام‌های گوناگون و سرآغازهای مختلف و به نام نگارندگان مختلف در دست هست همچون جلال الدین محمد اصفهانی و حسن صباح و خواجه عبدالله انصاری و خواجه طوسی و ابی القاسم احمد بن عبیدالله بلخی و جندربهان برخمن پتیالی یا لاهوری نسبت داده شده است اما باز هم مؤلف به درستی مشخص نیست.

آغاز: بسمله. الحمدلله ... و آله اجمعین اما بعد این رساله‌ای است که حکما از کتب قدما اختیار نموده‌اند و مسمی به تحفة الوزرا و منسوب است به چهل باب و هر باب مشتمل بر چهار نصیحت است

انجام: باب چهلم در آنکه چهار چیز اصل سعادات دو جهانی و مرادات جاودانیست فرمان بردن خدای و رسول خشنود بودن مادر و پدر خدمت علما و حکما شفقت بر خلق خدای تعالی جل جلاله و عم نواله و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله.

چاپ: ایران، ۱۲۸۲

[مشار فارسی ۱۲۱۸/۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۶۲/۲؛ الذریعة ۴۷۰/۳؛ کشف الظنون ۳۷۶/۱؛ دنا ۱۰۱۲/۲–۱۰۱۵ (ذیل ۴ عنوان نسخه‌های آن معرفی شده)؛ هندلیست فارسی موزه بریتانیا ۱۸۹۵–۱۹۶۶ص۹۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳/۷–ف

نسخه اصل: موزه تونیه ش ۵۹۳۱. باب‌های ۹ و ۱۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۱۶ق [فیلمها ف: ۱–۴۰۱]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۹۲/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد امین حسینی ترمدی، تا: قرن ۱۰؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷–۲۶۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱/۳–ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۱۲۰ (۱۹۴۳ و ۲۳۳۸ و ۱۶۲۲ و ۱۳۰۲ و ۱۶۲۱ و ۱۲۹۵)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی شیرازی، تا: ربیع الثانی ۱۰۰۹ق؛ ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱–۵۵۸]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میر عماد الحسنی قزوینی، تا: ۱۰۱۹ق؛ مجدول مذهب، یک کتیبه مذهب، با نقاشی‌های آب رنگ ممتاز به قلم علی اشرف به سال ۱۱۵۴ هجری، نوشته شده «این کتاب زینت الملوك از مال عالیجاه رفیع جایگاه نتیجه السلاطین العظام ولد خلف نواب جنت و رضوان آرامگاه خاقان مغفور ابوالفتح خان و بنام حسینعلی خانا دام اقباله عالی می‌باشد با سجع مهر لطف خسرو دوران ابوالفتح کریم است ۱۱۹۳»؛ مهر: میرزا مهدیخان استرابادی نادری «من هدیة المهدی»؛ کاغذ: قطعه کشمیری متن مذهب حواشی نقاشی آب و رنگ گل و مرغ، جلد: مقوای روغنی بوم مرغشی زرشکی، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۷–۱۹۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۶/۲

در نسخه ما در هامش به نام «تحفه انوار» خوانده و از حسن صباح دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: عنایت الله، تا: ۱۶ رمضان ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۲۷۳–۲۷۸)، ۱۵ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۹–۱۴۴۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی و فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۳ص (۳۳۵–۳۴۷)، ۹ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ملی ایران: ف: ۴–۴۶۴]

۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی–کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۰۹/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: کبود، قطع: ربعی [نشریه: ۵–۶۴۲]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۸۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ در ادامه این مجموعه منشئات و احادیث و روایات متفرقه انتخاب شده و اشعاری پراکنده از این شاعران نیز آمده است: سبحانی، میرزا علی خان شیخ الاسلام همدان، میرزا محمد امین منشی علی خان، نظام الدین خرقانی، شاه نظر، طالب، شیخ علی نقی کمره ای، یوسف بیك شاملو، میرزا جلال اسیر، محمد خان، مسیحا کاشانی، کمال اسماعیل، رضا، وحید، نوعی خبوشانی، میرزا مطیعا، مولانا مومن حسینی، مولانا عبد الرزاق، ملا محمد عصار، ابو سعید ابو الخیر، ملا سرور کاشانی، زیب النساء بیگم، فاطمه قوال، جابرای دیوانه، میرزا صادق، میرزا صائب، اوحدی، ملا طرزی افشار، حاجی شریف، میر نجات، جامی، شوکت بخارائی، شاکرا تهرانی، ملا حسین کاشی، عرفی، ملا علی تبریزی، فیاض؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۵۵۷–۵۵۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲–۲۳۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۸۱/۴

آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۰۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۲
آغاز: بسمله. احسن کلم طیب و اتم کلام مفید آنست که علی الابتداء مرفوع بنحو حمد و سپاس خدا؛ **انجام:** و من الله التوفیق و الیه المآب
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۳۱ق؛ چند برگ نونویس به خط محمدعلی قمی در ۱۱۳۱ق مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۶۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۴۴-۳۰]

۱۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۲۰/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با دو سرلوح، مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۲]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با سرلوح، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۵]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۷۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** خدایتعالی جل جلاله و عم نواله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین برحمتک یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی (فستقی)، جلد: ابره پارچه مشکی مقوایی، ۵ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۱]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۱۰پ-۱۴ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷سم [ف: ۸-۲۲۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: روغنی با گل و بوته رنگین، ۲۲گ (۱۱۵-۱۳۶)، ۹-۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۵۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۲۵/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۵۶]

۱۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۱۴
چهل باب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در دیباچه برخی از نسخ نام مؤلف جمال الدین اصفهانی یاد شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای کرم رنگ، ۴گ (۶۸ر-۷۱)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۴۱]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۹۷/۱
بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف میشن رویه کاغذی، ۵گ (۱پ-۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۴۲۱]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،۱۱۳گ، ۱۱ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۲۱۴]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۸۹/۹
بی کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۴/۱-عکسی
اصل نسخه: ملک، ش ۲۰۹۷؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: گویا قرن ۱۳؛ در دیباچه به نام «تحفة الوزراء» است؛ ۵گ (۲ر-۶ر) [عکسی ف: ۲-۶۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۱۲/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، دارای رکابه؛ مهر: «کتابخانه باقر ترقی»؛ جلد: مقوایی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۳۲پ-۳۴پ هامش)، اندازه: ۱۹/۹×۳۰/۱سم [ف: ۲۷/۱-۳۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۴/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم زرد، ۴گ (۱۳۳-۱۳۶)، ۱۳ سطر (۶×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۱۴۳]

۲۳. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی رنگی عطف تیماج، ۱۴ص، ۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۹۰]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳ /۷۸۹۴-۵۳/۱۰۳
آغاز: برابر
چهل باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۱۳ق؛ ۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۸۷]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۷-۲۳۲]

۲۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۹۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** باب چهلم در آنکه چهار چیز چهار چیز را ببرد تکبر مروت را کسالت دولت را ناسپاسی نعمت را. بجهة سرکار عظمت مدار بندگان ثریا مکان ... شاهزاده علی شاه قاجار لازالت ایام دولته و عظمته ... سمت تحریر پذیرفت امید که منظور نظر کیمیا اثر عالی گردد حرزه العبد الداعی غبار آستان سخاوت بنیان فردوس نشان ابن محمد حسن محمد الخوانساری ۱۲۲۸.
خط: نستعلیق، کا: محمد ابن محمد حسن خوانساری، تا: ۱۲۲۸ق، جهت شاهزاده علی شاه قاجار (ظل السلطان)؛ مجدول کمند اندازی، یک سرلوح؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، مشیرالسلطنه به سال‌های ۱۳۲۲ و ۱۲۸۲، محمد باقر؛ کاغذ: خانبالغ نخودی رنگ

زرافشان، جلد: مقوای روکش چرم ساغری، ۲۲ص، ۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۸سم [ف: ۷-۲۰۶]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۱۵/۱-۱۹/۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب چهلم درآنکه چهار چیز چهارچیز را ببرد تکبر مروت را کسالت دولت را ناسپاسی نعمت را بیداد قوت را. به جهت سرکار ... محمود میرزا ... سمت تحریر پذیرفت.

خط: نستعلیق، کا: محمدبن محمد حسن خوانساری، تا: ۱۲۲۸ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج مشکی روغنی با ترنج با سرترنج، ۱۲گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۸۷]

۲۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت بالخیر و السعاده سنه ۱۲۲۹

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱-۴۵۱]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶/۳

بدون نام مؤلف، در چهل باب و هر یک در چهار نصیحت؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ در ۱۴۷ر درباره شمارش آنها و سوره‌های قرآن و نام سوره حمد و حرفهای قرآن است؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۱۴۶پ-۱۴۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۸۲]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق [رایانه]

۳۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۱

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالخیر حسنی، تا: ۱۲۴۰ق، و محمد اسمعیل موسوی عریضی یزدی به سال ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوای روکش تیماج، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۱۹۲]

۳۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۴

در فهرست نام مؤلف نیامده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۵ق، جا: مدرسه محمد حسن بن حاج ملا علی هرندی، من توابع اصفهان؛ کاغذ: فرنگی [تراثنا: س۶ش۴-۹۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۴۴ [رایانه]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۰۰/۱

آغاز: برابر **انجام:** خدای تعالی ایوب را بواسطه صبر خلعت نعم العبد پوشانید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق، جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۴ص (۱-۱۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۵-۱۴۲]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد رحیم بن محمد باقر، تا: شنبه ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۶]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۹۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: روغنی گل و بوته دار، ۹ص (۵۰-۵۸)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۱۵۶]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۷۱/۱۵

آغاز: بسمله. اما بعد این رساله‌ای است که موسوم به تحفة الملوك و منسوب است به چهل باب به هر باب چهار نصیحت؛ **انجام:** بی تجارت مال را، خیالات بیهوده خواب را، پریشانی حواس را.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۳ق، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سبز، ۲ص (۲۵۰-۲۵۱)، اندازه: ۱۹/۳×۲۲/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۹۶]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و آبی(الوان)،جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۳۹پ-۴۱پ) [ف: ۱۳-۳۶۹]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۳ رجب ۱۲۵۵ق؛ جلد: گالینگور نیلی،۳گ(۹۴پ-۹۶پ)،۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۶۸]

۴۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۷

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرساله فی عشر اوسط محرم الحرام سنه یکهزار و دویست و هفتاد و پنج کتبه العبد غلامحسین قاجار

خط: نستعلیق، کا: غلام رضا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مجدول کمندکشی، یک کتیبه مذهب منقش؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۲۲۰]

۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۱۲۵۹ق؛ ۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۶۶]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۶پ-۲۴ر)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۶]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: شیرازی، محمد حسین بن محمد رضا، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۵-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این نسخه مشتمل

است برآن که حکما از کتب قدما اختیار کرده اند ... چون فرزند سعادتمند ارجمند سید حسین از این پند بهره مند شود متصف به سعادات پسندیده و اخلاق حمیده گردد؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق خراسانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۱۲۶-۱۲۷) [ف: ۲۳-۶۵۹]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۱۸-طباطبائی
انجام: حر هر گاه طمع کند بنده شود و بنده هر گاه قناعت کند حر میشود
خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق خراسانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۱۵۳-۱۵۵حاشیه) [شورا: ف: ۲۳-۶۶۵]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۴-طباطبائی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۱۷-۱۲۴)، ۱۱ سطر، قطع: رقعی بزرگ، اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۲۲-۸۲]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۶۰۱/۶
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۶۲ق؛مجدول؛ جلد: دو رو تیماج رو قرمز پشت سبز، ۵گ (۷۶پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۷۹]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی همت فرزند خواجه محمد کاظم میمندی، تا: ۱۲۶۲ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: فهرستی؛ ۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۶-۳۹۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۶۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱۶
خط: نستعلیق خوش، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۳ق، به جهت میرزا مهدیخان؛ ۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۷-۳۲۹]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۱۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: موسوی خویی، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۳۰پ-۳۴پ)، ۱۱ سطر [ف: ۸-۴۱۰]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳۸ ض
بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [د.ث. مجلس]

۵۲. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: سید شمس الدین بن محی الدین بن سلام الله بن میر عبدالفتاح مراغی، تا: ذیحجه ۱۲۷۲ق؛ کاتب فاضل نسخه لغات بسیاری را در هامش همراه معانیش کتابت کرده؛ ۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹۸]

۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۲
آغاز: برابر **انجام:** تا هر چه ببینیم و بشنویم بپذیریم ...
خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: علی همت بن خواجه محمد کاظم میمندی، تا: محرم ۱۲۷۳ق؛ ۵گ (۵۴پ-۵۸پ) [ف: ۱-۵۰]

۵۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غلامحسین قاجار، تا: ۱۲۷۵ق؛ مجدول کمندکشی زرین، یک کتیبه مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار.؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج زیتونی، ۲۰ص، ۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۱۸]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته و نستعلیق خوب، کا: جلال الدین، تا: ۱۲۷۶ق، تملک: جلال الدین به تاریخ ۱۲۷۶ق و مهر وی «عبده جلال الدین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۷ص (۹۷-۱۰۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۲-۵۰]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حاجی سید رضی بن امیر حسینی، تا: ۱۲۷۶ق، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳گ (۶۶پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴-۳۶۷]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۸۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: خلیل الله بن حبیب الله میرزای، تا: با تاریخ ۱۲۷۷ق؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی کرم عطف تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۳۹۳-۳۹۸)، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۳سم [ف: ۴۵-۷۰]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۷
خط: نستعلیق، کا: خان لرخان پسر شاهزاده ملک ایرج میرزا ملقب به رئیس الاطباء، تا: ۲۶ محرم ۱۲۷۹ق، جا: دارالسلطنه اصفهان، مدرسه چهارباغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۱گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۸-۱۳۹]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۱/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین؛ **انجام:** برابر
سی و هفت باب از چهل باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۴ص (۱۳۸-۱۵۱)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۴۸۸]

۶۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۷۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** بدانکه با چهار قوم نباید نشست ... چهارم با کودکان ... و سلم.
دارای چهل باب و هر باب دارای چهار نصیحت با عنوان «تحفة الولادة» در فهرست آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹ص (۱۳۰-۱۳۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۲۲۱]

۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۵۱
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالوهاب نوری، تا: ۱۲۸۳ق، برای

ناصرالدين شاه؛ مجدول مذهب، كمند مشكی و طلا، دارای سرلوح کوچک؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۹گ، ۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۰۲/۲

آغاز و انجام: برابر.

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: میرزا آقا، تا: ذیحجه ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۳۳ر-۳۷ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۹۶]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: علی اکبر بن محمد صائب، تا: ۱۲۸۳ق؛ افتادگی: انجام (یک برگ)؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰ص (۱-۱۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۵-۱۱]

۶۴. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر؛ به جهة جناب مستطاب سیادت و نجابت انتساب سلاله برهان احمدی اسید احمد سمت تحریر یافت امید قرین قبول گردد سنه ۱۲۸۵

خط:نستعلیق عالی،کا:عماد الحسنی،تا:۱۲۸۵ق؛ دارای کتیبه؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹گ (۳۷پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۷]

۶۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن میرزا کاظم، تا: چهارشنبه ۲۷ شوال ۱۲۸۵ق؛ با سرلوح و طلاکاری، آراسته به زر؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۵]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیرضا بن آخان ایروانی، تا: ۱۲۸۵ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول زر؛ جلد: تیماج زرشکی با کناره قهوه‌ای، ۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۱۱۹]

۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۲

در اخلاق و نصایح؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن علی، تا: ۱۲۸۷ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای مغزی سبز، ۱۳گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۲سم [ف: ۲-۱۱۴]

۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۸۷ق، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۷۳پ-۷۵ر)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۶]

۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳/۴

آغاز و انجام: برابر

تنها ۳۹ باب را دارد. این نسخه ما نیز در چهل باب باید باشد و هر یک دارای چهاربند است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۸۹ر-۹۴ر)، ۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳-۶۵۶]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹۰/۴

خط: نستعلیق خوش، کا: صدر الشعراء، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۹۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۷۶پ-۸۳ر)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۲۷-۲۰۶]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱۸/۴

از اول تا باب ۲۳ و سپس جامع فصول و ابوابی در تقویت حافظه، موجبات فرح، اسباب فراموشی، اخلاص و عجب، بیان احوال و کرامات اولیاء، چندین حکایت از «تنبیه الغافلین» ابواللیث سمرقندی، ابوابی در نیت و رفع تب و لرز و ختوم و رفع ملمات و کفایت مهمات، نماز جعفر طیار، خواص اسماء الحسنی [در ضمن بیان خواص اسماء الحسنی جامع نگاشته است: «باعتقاد فقیر محمد مهدی انکه در وقت خواب هفتصد و هشتاد و شش بار بخواند و نیت کند بهتر باشد باجابت»] فالنامه منسوب به پیامبر اکرم (ص) فواید در کتابت و نسخه‌های طبی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ محرم ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و آهاری نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۳۴]

۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۹۴/۳

خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن احمد نراقی، تا: ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۵ص (۱۱۴-۱۱۸)، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۸۸۰]

۷۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۵

آغاز و انجام: برابر؛ بجهة ملاحظه نظر انوار آفتاب سپهر شوکت ... ولیعهد دولت ابد مدت مظفرالدین شاه ... نگاشته کلک چاکر جان نثار ابراهیم باغمیشه تبریزی گردید شهر ربیع الثانی ۱۲۹۷.

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم با غمیشه تبریزی، تا: ۱۲۹۷ق، برای ولیعهد مظفرالدین شاه قاجار؛ مجدول، کمندکشی زرین، یک سرلوح، یک کتیبه مذهب؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج روکش ترمه، ۱۶ص، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷-۲۰۱]

۷۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۶

آغاز و انجام: برابر؛ بجهة ملاحظه نظر انوار آفتاب سپهر شوکت ... ولیعهد دولت ابد مدت مظفرالدین شاه ... نگاشته کلک چاکر جان نثار ابراهیم باغمیشه تبریزی گردید شهر ربیع الثانی ۱۲۹۷.

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله اصفهانی موسوی (متخلص به نشاط از فضلا و شعرای عارف مسلک عهد فتحعلی شاه قاجار که در فن خطاطی خاصه نستعلیق و شکسته و در نظم و نثر به زبان عربی فارسی و ترکی متبحر و استاد بوده)، تا: ربیع الثانی ۱۲۹۷ق؛ مجدول، کمندکشی زرین، یک سرلوح، یک کتیبه مذهب منقش؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج گلی رنگ، ۱۶ص، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷-۲۰۳]

۷۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۸۸۵/۲

خط: نستعلیق، کا: فتحعلی تنکابنی، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۹ق؛ کاغذ: فرنگی آبی و حنایی آهار مهره، جلد: میشن زرد سیر، ۹۸ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۸/۶سم [ف: ۸-۱۱۳]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** برخلق خدا حق سبحانه توفیق رفیق کناد بالنبی و آله المجاد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

۷۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱/۱
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۴؛ مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۷]

۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۹/۴
خط: نستعلیق ریز، کا: محمد باقر شیبانی کاشانی، تا: ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه‌ای گرداگرد تیماج مشکی، ۹گ (۱-۱۰)، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۲۲۰]

۷۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۱۶ ـ ج
خط: نستعلیق، کا: محمد بن مؤید الملك برای صاحب دیوان، تا: محرم ۱۳۰۴ق، جا: تهران، باغ دلگشا؛ مجدول زر و لاجورد، سرلوح؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج زرکوب، ۱۳گ، ۷ سطر (۱۴/۸×)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۹۰]

۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی تفرشی خطاط، تا: ۱۳۰۵ق؛ رکابه‌دار؛ دارای سر لوح مرصع زیبا، مجدول مذهب، دارای کمند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۱۹۱]

۸۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۷۷/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۳۰۵ق؛ جلد: مقوا عطف میشن قرمز، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۸۶]

۸۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۵۹
در چهل باب؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر شیرازی، تا: ذیقعده ۱۳۰۵ق؛ پیشکش برای حاجی محمد حسن امین دارالضرب در ذیقعده ۱۳۰۵؛ با سرلوح، مجدول؛ [نشریه: ۲-۶۷]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵۱
خط: نستعلیق خوش، کا: حسین، تا: ۱۳۰۷ق؛ مجدول، دارای گل و بوته زرین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۱]

۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۹۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۳۰۷ق؛ فوائدی در شعر، در حدیث از امیر المؤمنین علی علیه السلام و شرح «انا نقطة تحت الباء ... » و بحثی در نبوت مطلقه و ولایت مطلقه، حدیث از امام رضا (ع) به نقل از مشکلات العلوم؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶۶]

۸۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی حسنی، تا: ۱۳۰۸ق؛ مجدول؛ مهر: «احمد بن اردشیر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۹گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰۴]

۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۶۶/۱-۳۶/۱۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۷۹۱]

۸۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۸۹/۲
آغاز: رساله‌ای است در نصایح ... در آن که چهار چیز پادشاهی را نگاه دارد رعایت و محافظت دین وزیر امین با تمکین نگه داشتن عزم و نگه داشتن جزم؛ **انجام:** دوم مکر کردن سیم چیست بغی کزان دین دانش بود در خطر. گرت هست مردی و هوش و خرد ××ازاین هرسه خصلت حذر کن حذر
خط: نستعلیق، کا: سید اسحاق بن اسماعیل حسینی، تا: ربیع الثانی ۱۳۱۰ق؛جلد:مقوا،۸گ،۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۶۶]

۸۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۲
آغاز: برابر **انجام:** سوم خود را راحت ... مهتری. تمت.
دارای چهل باب و هر بابی در بیان چهار نصیحت می‌باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا احمد بن میر فتاح خادمباشی، تا: ۱۱ رجب ۱۳۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نارنجی، ۵ص (۶۳-۶۷)، ۱۴ و ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۵۶]

۸۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: یوسف بن نظام الملك، تا: ۱۳۱۴ق؛ مجدول، کمنددار زرین، یك کتیبه مذهب منقش بسیار خوب؛ کاغذ: فرنگی چهره‌ای رنگ، جلد: مقوای روکش مخمل آبی گل، ۱۵ص، ۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۱۲]

۹۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۲۵۴۹/۹
در چهل باب و هر باب در چهار نصیحت؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۳۱۹ق، جا: طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای،۴گ(۷۶پ-۷۹پ)،۲۱سطر،اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۴۱]

۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۰ و عکسی ۲۵۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: حسن بن استاد علی محمد بنا، تا: دوشنبه ۵ رمضان ۱۳۲۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، ۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۷۷] و [عکسی ف: ۷-۱۶۴]

۹۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رضاقلی ایروانی، تا: ربیع الثانی ۱۳۲۷ق؛ تملك: سید عباس عصار؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۶۶]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۲-فیروز
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۶ص (۱۰-۱۵ دفتر)، ۱۲ سطر، قطع: نیم

خشتی، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۲۳۴]

۹۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۴/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۵۶پ-۶۰پ)، ۱۱-۱۲ سطر، اندازه: ۲۲/۱×۲۷/۵سم [ف: ۶-۲۹۴]

۹۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵-ل/۲/۵۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: کرم علی میمندی، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۱۱۸]

۹۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۸

آغاز و انجام: برابر؛ آغاز بخش دوم: بسم الله الرحمن الرحیم ... اما بعد قال امیرالمؤمنین علی ابن ابیطالب صلواة الله و سلامه علیه من عرف نفسه فقد عرف ربه که پروردگار عالم جل و شانه از چهار عنصر وجود انسانرا ترتیب داده است که عبارت از خاک باد آب و آتش بوده باشد؛ **انجام** بخش دوم: نسخه: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الصوفی من لیس الصوف علی الصفا و جعل الدنیا علی القضا و سلك طریق المصطفی و استوی عنده الذهب و الحجر و الفضه و المدر والا فکلب الکوفی خیر من الف الصوفی تم بالخیر. تم.

شامل دو بخش است بخش اول رساله تحفة الوزراء در آداب و رسوم ادب و اخلاق در چهل باب است. بخش دوم روایتی عرفانی از علی بن ابیطالب علیه السلام می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی طلائی، دو سرلوح، دو کتیبه مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: روکش ترمه محرمات، ۳۷ص، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۲۲۱]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۶۱۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۱۸]

۹۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: بین صفحات ۷-۸ چهار صفحه و بین صفحات ۱۳ و ۱۴ دو صفحه؛ مجدول، مذهب، یک سرلوح مذهب مرصع سبک کار هرات، احتمال می‌رود که خط رشیدا باشد؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج روکش مشمع گلدار، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۰۴]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱/۵-۱۴/۲۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۹۱]

۱۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۴/۲۳-۳۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج روغنی مشکی با ترنج و سرترنج، ۱گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۲-۷۹۱]

۱۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۷۸/۲

چهل بابی؛ خط: نستعلیق، کا: فتح علی حجاب شیرازی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۵۳]

۱۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳۶/۲

خط: نیم شکسته هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش مخمل سرمه‌ای،۲۶ص (۲۱-۴۶)،۷سطر،اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۳/۱-۱۴۱]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۳۵/۱۰

بی‌کا،بی‌تا؛۲گ(۲۳۳ر-۲۳۴پ)،اندازه:۱۹/۵×۳۲سم[ف: ۲۰-۲۶۲]

۱۰۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳/۱

خط: نستعلیق خوش، کا: علی اکبر محزون، بی‌تا، برای میرزا شفیع خان تفرشی که در ۱۳۲۶ آن را به محمد مختاری فهیم الممالک رئیس تحریرات دوایر خط عراق و قم بخشیده [نشریه: ۷-۲۶۷]

۱۰۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲/۳ ـ د

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست نیامده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۱پ-۱۶ر) [ف: ۱-۹۰]

۱۰۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۵/۳ ـ ج

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست نیامده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۶۹ر-۷۳ر) [ف: ۱-۹۰]

۱۰۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۹۱/۱

خط: نستعلیق، کا: مسعود حسینی فیروز کوهی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳گ (۱پ-۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۴-۳۹۵۴]

۱۰۹. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: ۲۳/۱۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۱۲۱]

۱۱۰. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: ۶/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۶۷]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۳۷/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور، ۳گ (۳۴پ-۳۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۸-۱۷۱]

۱۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۸۳/۳۳

از باب هیجدهم تا سی و دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول زرین و محرر؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۹پ-۱۳پ)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۳۸-۲۴۵]

۱۱۳. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۷گ (۳۹پ-۴۵ر)، ۱۰ سطر [ف:]

۱۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۲۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** باب سی و دوم در آن که چهار چیز چهار چیز آورد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه فستقی، جلد: مقوا شکسته، ۳گ، ۱۲ سطر (۷/۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]
۱۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۹۴/۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی و فستقی؛ جلد: تیماج عنابی، ۴ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۴۲]
۱۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بسیار خوش، کا: میر علی، بی تا، جا: مشهد مقدس؛ با سرلوحه مذهب، مجدول؛ نسخه در حاشیه صفحه ۲۵ رقم میر احمد حسینی دارد ولی در پایان نسخه نام میر علی آمده؛ کاغذ: متن اصفهانی، حاشیه خان بالغ، جلد: تیماج با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۳گ، ۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵-۴۸۴]
۱۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۴/۳
۴۰ باب است هر بابی ۴ پند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۹۶-۱۰۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۳]
۱۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۳۵/۲
در چهار باب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۵-۳۷۷]
۱۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۵۱-عکس
نسخه اصل: سلیمانیه ۷۲۶؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۳۴ و ۱-۴۵]
۱۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸-ف
نسخه اصل: بادلیان ش ۳۸۶ الیوت؛ خط: نستعلیق درشت خط، کا: تجمل سلطان، تا: پنج‌شنبه ۹ ربیع الثانی؛ به طور مشق؛ ۱۳گ، ۶ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]
۱۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲/۲۲
در چهل باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۴۸]
۱۲۲. تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه: ۱۰/۲
با بندی در خواب گزاری بفارسی؛ مهر طهماسب بن اسماعیل در ص ع؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۳۲]
۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۶۷
اج؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۴سم [رایانه]
۱۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره، ۴گ (۸۲-۸۵)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۷۵]
۱۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸/۴۵-ف و ۱۲۳۶/۴۵-ف
نسخه اصل: بادلیان Add. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۸۵]
۱۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳/۴-ف
نسخه اصل: موزه تونیه ۵۹۳۱. باب‌های ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۰۱]
۱۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۷۷ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۱۲۸. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۸۵عکسی
در چهل باب؛خط:نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ با تذهیب [جنگ: ۱-۴۴۹]
۱۲۹. تبریز؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۲۳]
۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۲۸
آغاز: این رساله مشتمل است بتحفة الوزراء و مشتمل است به چهل باب؛ **انجام:** گورستان آمرزش به خود ... بیست و یکم آنکه بر جنازه او نکند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● تحفة الوزراء و مرآة العرفاء / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-ol vozarā’ va mer’āt-ol ‘orafā’

واعظ کرمانشاهی، محمد علی، ق۱۴ قمری
vā‘ez-e kermānšāhī, mohammad ‘alī (-20c)

تاریخ تألیف: شب ۱۶ محرم ۱۲۹۳ق
در عرفان شیعی در یک «مقدمه» و چهارده «مقام». شعرهایی از او در ستایش ناصرالدین شاه و صدر اعظم آقا حسین و دیگران در آن هست کتاب را در زمان این شاه ساخته و نام شاه و مؤلف و کتاب و صدر اعظم در دیباچه هست.
[دنا ۲/۱۰۱۶؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۰۱ و ۴۷۸۲-ف
آغاز: بسمله.الحمد لله الذی نزه قلوب اولیاءه عن الالتفات الی ماسواه؛ **انجام:** سمت تحریر پذیرفته و السلام
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۰گ، ۱۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۶۴۹] و [فیلمها ف: ۳-۱۰۶]

● تحفة الوزیر / عرفان و تصوف / فارسی
tohfat-ol vazīr

جوانرودی، محمود، ق۱۳ قمری
javānrūdī, mahmūd (-19c)

اهداء به: میرزا لطف الله وزیر
تاریخ تألیف: ۱۲۰۸ق
ترجمه «رسالة النجاة من شر الصفات» شیخ شهاب الدین احمد بن محمود سیواسی (- ۸۰۳ق) است که به خواسته میرزا لطف

الله وزیر ترجمه شده و به او تحفه شده است. برای طلب محضر قدسی ده شرط بر شمرده است: ۱. طهارت بدن؛ ۲. خلوت؛ ۳. خاموشی؛ ۴. دوام روزه داشتن؛ ۵. دوام ذکر خدا؛ ۶. تسلیم؛ ۷. نفی خواطر و آرزوهای نفسانی؛ ۸. دل بستن به شیخ و مرشد؛ ۹. ترک خفتن مگر به اندازه ضرورت؛ ۱۰. کم خوردن.
[دنا ۱۰۱۶/۲؛ کشف الظنون ۸۹۵/۱، رسالة النجاة من شر الصفات]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۷۹/۷

آغاز: سپاس بی قیاس کریمی را رواست که آدمیان را به رسالت انبیا و ولایت اولیاء از عالمیان برگزید؛ **انجام:** خدای تبارک و تعالی حدقه دیده ماها را به انوار غیبی روشن ... اللهم اجعل عاقبة امورنا خیرا کثیرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۶۶ر-۷۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۱۳۸]

● **تحفة الوزیر = تحریر تحفة الوزیر** / ریاضیات / فارسی

tohfat-ol vazīr = tahrīr-e tohfat-ol vazīr

صفائی، محمد بن سبزعلی، ق۱۳ قمری

safā'ī, mohammad ebn-e sabz'alī (-19c)

کتابی است در ریاضیات دارای «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در صور اعداد؛ باب ۱. ضرب و قسمت؛ باب ۲. مساحت؛ خاتمه در فوائد متفرقه. در مقدمه نسخه آمده است: «این رساله که مسمی به تحفة الوزیر است یکی از استادان محاسبین و مهندسین ماوراء النهر در عهد دولت پادشاده ذیجاه ابوالغاری عبیدالله خان اوزبک در علم حساب تألیف نموده تحفه مجلس وزیر آن پادشاه نموده بود و چون دیباچه آن فوت و معدوم و نابود و نام مؤلف نیز معلوم نبود، فهذا بنده جانی محمد بن سبز علی الاصفهانی به همین قدر اختصار نموده». این رساله را مؤلف بر مقدمه و دو باب و خاتمه مرتب گردانیده بود، کاتب نیز تمامی آن را نقل نموده است.
[دنا ۱۰۱۶/۲؛ اثر آفرینان۴۷/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۸/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة ... اما بعد این رساله که مسمی بتحفة الوزیر است یکی از استادان محاسبین و مهندسین ماوراء النهر در عهد دولت پادشاه ذیجاه ابو الغازی عبیدالله خان اوزبک در علم حساب تألیف نموده ... فلهذا این بنده جانی محمد بن سبز علی اصفهانی بهمین قدر اختصاص نموده؛ **انجام:** فایده اگر پرسند که درختی بطول هیجده زرع، جواب آنست که چون از وضع باقی مانده درخت و آنچه شکسته بود.. و سر بزمین نهاده زیرا که مربع شش یا مربع هشت مساوی مربع ده است باقی بر این قیاس

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاتب از خوشنویسان عصر خود و تا سال ۱۲۳۰ زنده بوده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۷۳-۱۲۸)، ۲۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۱-۴۸۲]

● **تحفة الوشائح فی بدائع السنائح** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul wašā'iḥ fī badā'i'-is sanā'iḥ

علامه میرزا عمادالدین، ق۱۱ قمری

'allāme mīrzā 'emād-od-dīn (-17c)

وابسته به: التحفة الوجیزة = تحفة الاصول؛ علامه میرزا عمادالدین (-۱۱)

حاشیه‌ای است بر تحفه وجیزه و گاهی شعرهای فارسی هم در آن دیده می‌شود. نگارنده آن همان میرزا عماد الدین می‌باشد که تحفه را از «لوامع اللوائح» خود گزین نموده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱/۲

آغاز: بسمله و حمد و صلوة. اما بعد فهذه تحفة الوشائح من حواشی الوجیزة فی علم الکلام التی اجملت متنامن لوامع اللوائح؛ **انجام:** آنچه در ذات بنده پنهان است-نطقش آنرا بیان و برهان است -

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ محشی؛ ۱۵۲گ (۴پ-۱۵۵ر) [ف: ۳-۵۶۲]

← تحفة الوصایا ← التذکرة

● **التحفة الوفية بحل الفاظ الآجرومية** / نحو / عربی

at-tuḥfat-ul wafiyya bi-ḥall-i alfāẓ-il ājurrūmīyya

بلخی، عبدالله بن محمد قلی

balxī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad qolī

وابسته به: الآجرومیة = مقدمة الآجرومیة؛ ابن آجروم، محمد بن محمد (۶۷۲-۷۲۳)

شرحی مزجی است.
[دنا ۱۰۱۶/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۶۴

آغاز: بسمله الحمدلله فتح للخیر ابوابا و رفع شان من جنب نفسه عن مواقع الردی؛ **انجام:** و نحو ما جاء فی الحدیث اللهم اجعلنا علیهم سنین ... لسنین.

خط: نسخ، کا: سید محمد بن حسین حسینی، تا: ۱۰۱۵ق، جا: مکه معظمه؛ کاغذ: حنایی روشن، جلد: مقوا، ۶۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۹]

● **تحفة الولد** / نحو / عربی

tuḥfat-ul walad

حدادی، احمد بن محمد

haddādī, ahmad ebn-e mohammad

قواعد نحوی و ادبی را به صورت محاوره و اعراب جمله‌ها در یکصد و بیست و شش «باب» کوتاه گرد آورده است

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۶۹

آغاز: باب المبتدأ و خبره، ان سألت عن قوله تعالی الحمدلله رب العالمین لم ارتفع الدال من الحمد؛ **انجام:** حبک الطریق التی تکون فی السماء من آثار النعیم واحدتها حبیکة و حباک و الحبک الطریق التی فی الماء القائم اذاضربته الربیع

خط: نسخ، کا: اسماعیل حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۶۰]

● **تحفة الولد** / شعر، تجوید / فارسی

tuḥfat-ul walad

منظومه در تجوید.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۷۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ درهامش [نشریه: ۵-۲۲۳]

● **تحفة الولد بما علیه ان شاءالله المعتمد** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul walad bi-mā ‘alay-h-i in šā’-al-lāh-ul mu‘tamad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۹۰

آغاز: بسمله، حقه بکم الله تعالی و یقع بکم المسلمین لکم الفضل؛ **انجام:** و هدانا الله هداهم و حشرنا فی زمرتهم و لا حول و لا قوه الا با لله العلی العظیم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۱۰گ، ۱۸ سطر [رایانه]

● **تحفة الولی** / شرح حدیث / فارسی

tohfat-ol valī

یزدی، محمد حسین بن احمد، ق۱۳ قمری

yazdī, mohammad hoseyn ebn-e ahmad (-19c)

وابسته به: عهد نامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰)

اهدا به: محمد ولی میرزا فرمانروای خراسان

تاریخ تألیف: شوال ۱۲۲۷ق؛ محل تألیف: مشهد

در شرح و ترجمه عهد مالک اشتر در پنج بند ترجمه و شرح شده و سه حدیث دیگر شیعی را نیز در آخر به آن منضم ساخته است.

[الذریعه ۴۸۰/۳؛ دنا ۱۰۱۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۵/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۸۸

آغاز: طرازنده اورنگ پادشاهی ممالک وسیعه سخن طرازی و برازنده اریکه فرمانروائی فسیحه نکته پردازی حمد مالک الملکی است؛ **انجام:** و نعم الوکیل و فرغ من تحریره مؤلفه ... محمد حسین بن احمد بن محمد سمیع الیزدی، فی شهر شوال ... من سنة ۱۲۲۷.

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حسین علی یزدی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۹ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲-۱۱۶]

● **تحفة الوهابیة فی ماهیة الروح و حقیقتها** / کلام و اعتقادات / عربی

tuḥfat-ul wahhābīyya fī māhīyat-ir rūḥ wa ḥaqīqat-i-hā

اصفهانی، ق۱۳ قمری

esfahānī (-19c)

اهداء به: میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط اصفهانی

محل تألیف: اصفهان

رساله کوتاهی است در سه «باب» در شرح و تفسیر آیه «یسئلونک عن الروح» و بیان حقیقت و ماهیت روح. فهرست ابواب: ۱. بیان ماهیة الروح و حقیقتها؛ ۲. فی کونها حادثة او قدیمة؛ ۳. فی انها تحدث مع حدوث البدن او قبله.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۳۱-۲۹/۱۷۱

آغاز: نحمده بنعمته علی نعمائه ونصلی علی عبده المقرب لدیه محمد و آله و بعد فهذه رسالة وجیزة و بضاعة قلیلة مشتملة علی مطالب ثلاثة صدرت عنی لرفع شبهة واقعة فی مسئلة من المسائل العلمیة؛ **انجام:** و امعان النظر فیما یصدر عنها من العجائب یوجب ان یکون لها ادراک الکلیات انتهی و کلام القیصری یعطی ان مراد المتقدمین بالنطق هو المعنی اللغوی و بذلک صرح ابو علی بن سینا تمت الرسالة.

خط:نسخ،بی‌کا،تا: شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۹۱]

● **تحفه وهبی** / لغت / ترکی

tohfe-ye vahabī

وهبی قونوی، محمد، -۱۲۲۴ قمری

vahabī qūnavī, mohammad (-1809)

تاریخ تألیف: ۱۱۹۷ق

ناظم مسافرتی به ایران و از جمله به شهر اصفهان داشته و با لغت فارسی آشناگشته و این منظومه را به شیوه «نصاب الصبیان»

فراهی در نصاب عربی به فارسی سروده است.
چاپ: در استانبول چاپ شده
[نسخه‌های منزوی ۱۹۷۰/۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۹/۵-۹/۱۴۹
آغاز: حمد بی حد او کرم فرماید ×× که انک نعمتید ربی غایه / قیلدی از جمله او خلاق کریم ×× حضرت آدمه اسما تعلیم؛
انجام: هزاران شکر ایدوب حقه دیدم تاریخ اتمامن بحمدالله بو زیبا تحفه وهبی تمام اولدی
خط: نسخ، کا: حافظ ابراهیم، تا: ۱۲۱۹ق؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۸۰۹]

● **التحفة الهادية** / لغت / ترکی، فارسی
at-tohfat-ol hādīya
زیلی، محمد بن الیاس، ق۱۰ قمری
zeylī, mohammad ebn-e elīyās (-16c)
فرهنگی مختصر برای لغات فارسی و بیان مختصری از دستور زبان آن است که در آن به افعال و اسامی و صیغه‌های گوناگون آن در زمان ماضی و حال و آینده پرداخته شده است. در ذیل کلمات، ترجمه ترکی آنها نیز آمده است. این اثر در چند «فصل» و «باب» نگارش یافته است. برخی عناوین آن ها عبارتند از: ... القسم الثانی فی الماضی؛ القسم الثالث فی المستقبل؛ ... فصل اول در اسماء اناسی و اعضاء او؛ فصل سوم در اسماء صناعات و ادوات او؛ فصل چهارم در اسماء سایر حیوانات؛ اضافت اسما برین موجب است؛ ... فی الاسماء الشهور العربیة؛ اسماء شمارش فارسی. (حسین متقی)
این کتاب با کتاب «تصربف فارسی» یا «کتاب دانستن» از همین مؤلف به احتمال قوی یکی است .
آغاز: الحمدلله العلی القوی الجبار و الصلاة و السلام علی النبی المختار ... چنین می‌گوید احوج الناس محمد بن حاجی الیاس
[دنا ۱۰۱۶/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۲۱/۳
آغاز: دانستن: بلمک، شناختن: اکلمق، آموختن: اوکر نمک، خواندن: اوقمق؛ **انجام:** کبک: ککلک، تیهو: چل، بوم: بیقوش، بوتیمار: بالقچل
بخش اندکی از اواخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۷۰ر-۷۸پ)، ۹ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۳-۲۳۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر از شما، سیزدن غیر، غیر از ایشان، انلردن غیر.
خط: نسخ، کا: احمد بن ولدان اقچه شهری، تا: ربیع الثانی ۹۶۸ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۷گ (۱پ-۲۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۸]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۱/۱
آغاز: برابر
فقط قسم مصادر آمده و ناتمام می‌باشد؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: گالینگور قرمز، ۱۷گ (۱پ-۱۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۸/۷ کر
آغاز: بسمله، دانستن: بلمک، شناختن: اکلمق؛ آموختن: وکرنمک؛ آموزاندن: اوکر تمک؛ خواندن: اقومق، نویشتن: یازمق؛ نبشتن ... (۱۴۳پ) جمع المصدر: دانستنها: بلمکلر؛ شناختنها: اکلمقلر؛ آموختنها: اوکر نمکلر..؛ نفی المصدر: ندانستنها: بلممکلر؛ **انجام:** اینست: بودور؛ اوست: اودر؛ وی اوست: اولدر ... اسمای شمار فارس: ... هفت هزار ۷۰۰۰، هشت هزار ۸۰۰۰، نه هزار ۹۰۰۰، ده هزار ۱۰۰۰۰ تمت»
خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۱۴گ (۱۴۰پ-۱۵۳ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴۰/۲-۳۷]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ظ۹۰۰غ۱۰۰۰ این ابجد کبیر بود فتبارک الله احسن الخالقین
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۴گ (۹۳پ-۱۱۶ر) [ف: ۳۷-۴۸۰]

● **تحفة الهداية** /
tohfat-ol hedāya
گینش داس گجراتی
gīneš dās gojrātī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۳۱
نسخه نادر؛ بی کا، تا: ۱۳۳۶ ق [د.ث. مجلس]

● **تحفة الهند** / ادبیات / فارسی
tohfat-ol hend
میرزا محمد خان بن فخرالدین محمد، ق۱۱ قمری
mīrzā mohammad xān ebn-e faxr-od-dīn mohammad (-17c)
اهداء به: شاهزاده جهاندار شاه
فرهنگ یا دانشنامه هندی-فارسی است که مؤلف به روزگار اورنگ زیب (۱۰۶۹-۱۱۱۸ق) برای شاهزاده، جهاندار شاه پیش از سال ۱۰۸۶ق در خصوص هنرهای آن روزگار، در یک «مقدمه»، هفت «باب» و «خاتمه» نگاشته: مقدمه در بیان مصطلاحات حروف تهجیه هندیه و علم خط و ذکر اشکال

حروف مذکور از مفردات و مرکبات و برخی قواعد کلیه بها کها؛ ۱. علم بنکل یعنی علم عروض اهل هند؛ ۲. علم تکسا یعنیعلم قوافی اهل هند؛ ۳. علم النکار یعنیعلم ... در بیان اهل هند؛ ۴. علم سنکارس یعنی علم عاشقی و معشوقی و بیان احوال عاشق و معشوق؛ ۵. علم سکنیت یعنی علم موسیقی اهل هند و غیره ۶. علم کوک یعنی معرفت اقسام زن و مرد و صحبت داشتن و معاشرت و مباشرت با زنان؛ ۷. علم سامدرک یعنی علم قیافه که علامات خیر و شر در انسان از آن مشخص می‌گردد. (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد: چنین گوید ... که در عهد میمنت عهد خدیو کشورستان خدایگان قضا فرمان نیراوج صاحبقرانی ... محیی الیدن محمد اورنگ زیب ... و آنرا تحفة الهند موسوم مشهور ساختم

[دنا ۱۰۱۶/۲؛ فهرست موسیقی ۱۶۱؛ نسخه‌های منزوی ۳۸۸۹؛ دیباچه چاپ بنیاد فرهنگ ص ۵۰؛ فهرست دو مجموعه خطی فارسی و عربی دیوان هند چاپ ۱۹۰۲ لندن ص ۵۹ ش W 106]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۲۵-ف

نسخه اصل: انجمن شاهنشاهی LXXVIII (۷۸) در دیوان هند؛ کا: شهریار خان، تا: جمعه ۲۸ رجب ۱۱۸۲ق؛ مقابله شده، نسخه را علی ابراهیم خلیل به سرولیم یونس در ۱۱۹۹ (۱۷۸۴) بخشیده است. [فیلمها ف: ۳-۴۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۱۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** کملا: باول مفتوح و میم مضموم و لا بمعنی منزلت و جاه باشد و هنود آنرا دیوی دانند کنتا بضم اول و سکون ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: هند؛ افتادگی: انجام (برگ پایانی)؛ کاغذ: شرقی، ۲۲۸گ (۱پ-۲۲۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۳-۵۵۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۷۰-ف

نسخه اصل: بادلیان Eliot 383 (فهرست بادلیان ۱۷۶۳)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۲۴-ف

نسخه اصل: دیوان هند ۱۲۶۹ (اته ۲۰۱۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۴۶]

● **تحفة الهند** / ادبیات / فارسی

tohfat-ol hend

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۰۱

آغاز: ملک از خیال گرز گران و دلاورانش؛ **انجام:** و نون مفتوح ... یک لکه و یک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● **تحقق وجود الکلی الطبیعی** / منطق / عربی

taḥaqquq-u wujūd-il kullī-iṭ ṭabī'ī

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟-۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e 'abd-ol-lāh (1665-1710)

[دنا ۱۰۱۶/۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۱۱ ض

کا: محمد بن سعید مقابی (شاگرد شیخ سلیمان)، تا: ۱۱۴۴ق [د.ث. مجلس]

← تحقیر اللذات ≻ اللذات
← تحقیق ≻ تحقیقات

● **التحقیق = شرح المنتخب فی اصول المذهب** / اصول فقه / عربی

at-taḥqīq = š.-ul mn. fī usūl-il maḏhab

بخاری، عبدالعزیز بن احمد، -۷۳۰ قمری

boxārī, 'abd-ol-'azīz ebn-e ahmad (-1330)

وابسته به: المنتخب فی اصول المذهب = مختصر حسامی = المنتخب مجمع النخب؛ اخسیکثی، حسام الدین محمد بن محمد (-۶۴۴ق)

شرحی است بر کتاب «المنتخب فی اصول المذهب» تألیف حسام الدین محمد بن محمد بن عمر اخسیکتی فرغانی که از کتاب‌های مهم اصول فقه حنفی است.

آغاز: الحمدلله الذی مهد مبانی الاسلام بالآیات الظاهرة ... و اوضح معالم الدین بزواهر المنقول و المعقول و زین قلائد الشرع بجواهر الفروع و الاصول.

انجام: قال الله تعالی کلما نضجت جلودهم و کلمة ما هذه للجزاء صحت الی کلمة فصارت اداة لتکرار الفعل و نصب کل علی الظرف و العامل فیه جزاء کذا فی عین المعانی فاذا قال کلما ... و هذا آخر الکتاب.

چاپ: لکناو، ۳۷۲ص، ۱۲۹۲ق.

[کشف الظنون ۱۸۴۸/۲-۱۸۴۹؛ دنا ۱۰۱۷/۲؛ مخطوطات مکتبة المتحف العراقی، المخطوطات الفقهیة ۷/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال الله تعالی: و ینهی عن الفحشاء و المنکر، فکان القبح من مقتضیاته شرعا لا لغة، لما ذکرناه فی الامر فلذلک انقسم المنهی عنه فی صفة القبح، اربعة اقسام کما انقسم المامور به فی صفة الحسن کذلک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، ۱۴۲گ، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۳۷-۳۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۹۹
خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن حبیب الله، تا: ربیع الثانی ۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز (چند ورق)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۲-۱۰۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹۴
در فهرست بی نام مؤلف؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [د.ث. مجلس]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۸۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۶-۴۷۱]

● **التحقیق** / فقه / عربی

at-taḥqīq

عطار، احمد بن محمد، ۱۱۲۸-۱۲۱۵ قمری

ʻattār, ahmad ebn-e mohammad (1716-1801)

با عنوان‌های «تحقیق و شرح»

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۶۷
آغاز: (تقسیم الطهارة) تحقیق ینقسم کل واحد من الوضوء و الغسل و التیمم الی واجب و مندوب فالواجب من الثلاثة؛ **انجام:** و ما ذلک الاتسهیل العباد منا من الله و رسوله و خلفائه فله الحمد و المنة و جزی الله محمدا و آله عنا افضل جزاء المحسنین و اذا عرفت ذلک فاعلم ان ما ذکرناه من الوجوه سوی عسر الاحتراز علی ان ما طارت الیه الذباب طاهر لا انه عفو کما صرح به الشیخ ... کان یکفی فی دفعه العفو الا انه لا ینافی القول بالطهارة. تم المجلد الاول
طهارت؛ خط: نسخ، کا: عین بن شیخ جواد کاظمی مکنابابی درباشی، تا: ۲۰ صفر ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵) [ف: ۷۵۴]

● **تحقیق آیات القرانیة (سؤال و جواب فی)** / تفسیر / عربی

taḥqīq-u āyāt-il qurānīya (su'āl wa jawāb fī)

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۹۲/۱۱
آغاز: اما بعد الحمد و الصلوة و البلاغ السلام الی الاخ الاعز الفاضل.. السؤال الاول فی قول البیضاوی؛ **انجام:** اذا لاریب انه مشروط انتفائهم علی الایمان الی وقت الوفاة
نام مؤلف درنسخه نیامده. احتمالاً از تألیفات شیخ بهایی است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۱۱۳-۱۱۸) [ف: ۱۲۴]

● **تحقیق الابصار** / فلسفه / عربی

taḥqīq-ul ibṣār

قوشچی، علی بن محمد، -۸۷۹ قمری

qūščī, ʻalī ebn-e mohammad (-1475)

حاشیه مانند است.
[دنا ۱۰۱۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۲۰
خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۶۷پ-۶۹پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۰]

● **تحقیقات** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīqāt

صفی الدین اردبیلی، اسحاق بن جبرئیل، ۶۵۰-۷۳۵ قمری

safī-od-dīn ardabīlī, eshāq ebn-e jebre'īl (1253-1335)

تحقیقات اردبیلی بر کلمات و الفاظ و عبارات مشایخ یا کمات شیخ صفی.
[دنا ۱۰۱۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹/۷]

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۹
بی کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵-۲۱۰]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۸۳/۵
خط: نستعلیق، کا: عارف علی شاه تفرشی طرخورانی فرزند روحانی حاجی قاسم خان صامت علی شاه نعمة اللهی، تا: ۲ رمضان ۱۳۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۶گ (۱۵۸پ-۱۸۳ر)، ۱۵ سطر (۶×) [ف: ۱۷-۲۴۳]

● **تحقیقات** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīqāt

پارسا، محمد بن محمد، ۷۳۹؟-۸۲۲ قمری

pārsā, mohammad ebn-e mohammad (1339-1420)

تألیفی است در معارف و اخلاق و سلوک. مطالب کتاب دارای عناوین ابواب و فصول نبود. خواجه محمد زاهد کابلی مطالب کتاب را در عنوان ابواب و فصول مرتب داشته و در صدر نسخه ضمن سه صفحه مقدمه و فهرستی نگاشته است. تاریخ تحریر فهرست: ۱۰۹۷ق. عناوین ابواب: ۱. فی التوحید (در چهار فصل: نماز، روزه، زکوة، حج)؛ ۲. یشتمل علی خمسة و عشرون فصول (کذا) (در حصول کمال معرفةالله. مقامات و منازل، اسمآء و صفات الله، آداب تلاوت قرآن و اذکار و غیرها)؛ ۳. فی مراتب التوحید (در یازده فصل: زمان و مکان، خلوص و ارکان توحید، فراسته، علم الله تعالی اسلام و ایمان، خواطر مراقبه احوال مشایخ طریقت)؛ ۴. فی التوبه (دوازده فصل در توبه، فقر، زهد، قناعت، صبر، شکر، کفران، نعمت توکل خوف، تحصیل رجاء قرب و غیرها)؛ ۵. فی حقائق الاشیاء و مهیاتها (در نه فصل: محبت الله و

علامته، حقیقة البر، سیر النفس، رضا و قضاء، شوق، وجد و سماع و غیرها)؛ ۶. فی اصطلاحات الصوفیة (بیست و یک فصل در بیان معانی و حروف البحار، ولایت، مقامات، دوام ذکر و طریقه، صلوة قلبی، علم لدنی، فتوت، حجاب‌ها، تجرید، وجد، صحو و شکر و محو، تمکین و فرق، تلوین، مراتب و درجات جمع، توجه، اتحاد و اتصال، انفاس ضروریه حیوانات، انسان کبیر و صغیر و غیرها)؛ ۷. فی لطائف السبعة (ده فصل در تجلی، مشاهده و مکاشفه، نبوت و ولایت طبقات السبعة والالوان، محب صدیق و ملحد زندیق، روح انسانی، فرق اهل تناسخ، فناء احوال ملامیه «کذ» و تفرقه و جمع و غیرها). (مهدی ولائی)

آغاز: الحمدلله الذی اخترع ماهیات الاشیاء بفیض وجوده و کساه حلل الوجود بجوده.

[دنا ۱۰۱۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۰/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۳۹

آغاز: قال النبی علیه السلام ان الله سبحانه یتجلی للناس عامه..؛

انجام: و فوز اکبر بقای حق سبحانه و تعالی باشد اللهم ارزقنا ... یا ارحم الراحمین.

هفت عدد تصویر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ مجدول زرین و مرصع، با چند تصویر مینیاتوری؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** خواهی که پیاپی «کذ» دوست خود را.

از اول کتاب تا قدری از فصل پانزدهم از باب ششم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پیش از سال ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۵۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۷×۳۱سم [ف: ۶-۳۹۸]

● **تحقیقات = تحقیق** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīqāt = tahqīq

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟-۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330-1431)

رساله‌ای است عرفانی در توحید، با عنوان‌های «تحقیق» به نثر و نظم. شاید بیست و هشت تحقیق: ۱. تفریق اشیاء به امتیاز است؛ ۲. معرفت توحید، توحید خاصه اوست؛ ۳. قیوم به حق دایم قایم است به توحید مطلق؛ ۴. موحدی که از جمیع وجوه موحد بود؛ ۵. هرکه او فانی شود در اشیاء معاینه بیند؛ ... ۲۷. تحقیق المحبة؛ ۲۸. تحقیق کرسی.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان علی صورته لخلافته ... یا اخی ایدک الله بروح القدس، اعلم ان للتوحید لجة و ساحلا، فالساحل یعلم و اللجة یذاق. بیت: از لجه توحید حکایت نکند ×× الا آنکس که در فنا می‌گردد

انجام: تحول و تبدیل در صور و در عیون بشر. بیت: عباراتنا شتی و حسنک واحد ×× و کل الی ذاک الجمال یشیر

چاپ: این رساله ضمن رضوان المعارف چاپ شده است

[دنا ۱۰۱۷/۲ (۲۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۰/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** این رساله به توبه کردم ختم مثل این نسخه در ولایت نیست

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ مجدول زرین، با کتیبه مذهب و مرصع؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۶۰ص (۲۸۴-۳۴۳)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۲۶۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۹۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ السلام بن حسین بن علی کاتب، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: کاغذ سبز منقش، ۱۵گ (۸۴ر-۹۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸-۲۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید ترمه، جلد: مشکی مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴ص (۱۸۵-۱۹۸)، ۲۳ سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱-۳۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹۷/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۱۸

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۱۰

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۱۶

خط: نستعلیق، کا: میرغلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۱گ (۱۷۲ر-۱۷۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۱-۲۹)، ۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۸۴]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد. نام کتاب در فهرست «توحید» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۵۰۸]

۹. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۷۶/۱۰

خط: نستعلیق، کا: امیر الشعرا ء رضا قلی خان هدایت صاحب

مجمع الفصحاء و غیره، تا: ۱۲۳۹ق، جا: شیراز؛ کاغذ: آبی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۲/۴×۱۷/۵سم [نشریه: ۶-۱۰۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۳/۸

خط: نستعلیق تحریری، کا: خدارحم بن خداکرم بروجردی، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹ص (۴۲-۵۰)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴/۵۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴ص (۷۹۹-۸۰۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴/۵۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱ص (۸۰۲-۸۲۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۱۲ عکسی

نسخه اصل: آستان قدس رضوی ش ۵۳۰ [این رساله از آن مجموعه به تفکیک معرفی نشده]؛ خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: سلخ رمضان ۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۶گ (۸۱-۸۶)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۳-۱۳۰۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۱۰

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۰ص (۱۶۱-۱۷۰)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰ص (۵۱-۶۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۸]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۸گ (۲پ-۲۹ر)، ۱۳ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۴۴۰]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۲/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹گ (۹۱پ-۱۰۹ر) [ف: ۳-۴۴۱]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۸/۲

خط: نسخ، کا: شیخ محمد باقر گلپایگانی، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا رویه ابری، ۱۹ص (۱۲-۳۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۶سم [ف: ۵-۵۲]

۱۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: سید حسین تفرشی، تا: دوشنبه ۹ شهریور ۱۳۱۵ق، حسب خواهش مرحوم ذوالریاستین؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷ص (۲۲-۴۸)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۸۸]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۱۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: رجب ۱۳۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۶۱]

۲۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۸/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** خیر الکلام ما قل و دل ... و المعین.

کاتب: علی بن غلام رضا دری، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۳۵۱ق؛ جلد: مقوایی، ۱۴ص (۴۴۲-۴۵۵) [ف: ۱-۲۳]

۲۲. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: ۸/۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۶۸]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۴/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا عزیز تفرشی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه پسته‌ای، جلد: رویه سیاه میشن، ۱۶گ (۹۷ر-۱۱۲ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴-۶۶۹]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۱ص (۱۸۸-۱۹۸) [ف: ۱۰-۱۶۷۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۲ص (۱۹۸-۲۱۹) [ف: ۱۰-۱۶۷۲]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ص (۲۳-۳۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۶۰]

● تحقیقات / فلسفه / فارسی

tahqīqāt

؟ دشتکی شیرازی، صدرالدین ثانی محمد بن منصور، ق۱۰ قمری

daštakī šīrāzī, sadr-od-dīn-e sānī mohammad ebn-e mansūr (-16c)

به التماس: مولانا نظام الدین گیلانی

پس از تشویق بر کشتن نفس فصل‌هایی است بدین‌گونه: فصل آنچه موجب نجات است کسب علوم ریاضی و طبیعی و آلهی و ... است؛ فصل علم طی از بوفان بن لافلح پیدا شده؛ فصل چو کیان چیزی نیستند و به کار نمی‌آیند؛ فصل نفس انسانی حادث است.

[دنا ۱۰۱۸/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۷۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۰/۳۹

آغاز: بسمله، من تحقیقات میر صدر الدین محمد بن غیاث الدین

منصور الدشتکی، که حسب الالتماس مولانا نظام گیلانی نوشته است. بسمله، المنة الله و لرسوله و للعلماء. بدانکه حق سبحانه و تعالی هست و ظاهر نیست و ماسوای او نیست و ظاهر هست ونفس را هستی است؛ **انجام:** و اگر حیات باشد و مقدور بود زیاده ازین هم بگویم، الحریکفیه الاشاره، و انا العبد ... صدر الدین محمد بن منصوربن مصدر الحسنی الحسینی الشیرازی الدشتکی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۵گ (۳۶۵-۳۶۹) [ف: ۱۵-۳۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۵۳/۲-ف

نسخه اصل: آستان قدس ش ۵۸۷۸ تا ۵۸۸۵ [شماره نسخه اصل دقیقاً مشخص نشده]. من محققات میر صدرالدین محمد بن میرغیاث الدین منصور حسینی بالتماس مولانا نظام الدین گیلانی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱-۹) [فیلمها ف: ۱-۶۵۸]

● **التحقیقات** / کلام و اعتقادات / عربی

at-taḥqīqāt

میرداماد، محمد باقر بن محمد، -۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

هر چند در آغاز و انجام آن از خود نام نمی‌برد. در آن از «تقدمة تقویم الایمان» (الذریعه ۳۹۶/۴)، «شرح الصحیفة» و «الرواشح» یاد می‌کند. گفتاری است بخش‌بندی نشده و آغاز می‌کند به حدیث «ربو اولادکم بحب علی (ع)» و گزارش آن. (احمد منزوی)

[ریحانة الادب ۵۶/۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۳-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، و المعروض علی سید العلماء الراسخی لایزال ظلاله مبسوطاً علی ال العلم و حزب الیقین. ان فی الحدیث من طرف العامة و الخاصة قد اخرجناه فی کتاب شرح التقدمه؛ **انجام:** فی معلقاتنا علی الصحیفة المکرمة و الله سبحانه ولی العلم و الحکمة و منه العصمد. هـ م. ح. ف قدس لطفه.

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۴۵ق؛ ۵ص (۲۱۷-۲۲۱)، ۱۹ سطر (۱۱×۲۸) [عکسی ف: ۱-۶۵]

● **تحقیقات** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīqāt

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹-۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572-1641)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۹۷

آغاز: بسمله و به نستعین، المنه الله و للعلماء بدانکه حق؛ **انجام:** منحصرست در شخص محمد علیه السلام و السلام علی کاتبه غفرلهم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: رضا نائینی، ۱۳۱۱؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۲گ، ۲۳ سطر [رایانه]

● **تحقیقات** / ادبیات / فارسی

tahqīqāt

طغرای مشهدی، -۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (-1689)

به نثر آمیخته به نظم. در وصف آسمان و ماه و ستارگان.

آغاز: تحقیقات طغرا. چون به آسمان تازگی خیال راه یافت (شتافت) ... از بس غلط است حرف قاموس فلک ×× گشته چون خط پری رخان قابل حک ...

انجام: مدادش آنچنان شد عاقبت از دوده سودا ×× که طغرا هم قلم در کف برای امتحان دارد.

چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق.، وزیری بزرگ، ۴ص (رسائل طغرا: صص۳۸-۴۱)؛ ۱۳۰۲ق./۱۸۸۵م؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م؛ لکهنو، سنگی، ۱۲۸۱، وزیری بزرگ، ۴ص

[نسخه‌های منزوی ۳۵۴۴/۵: نشانی ۹ نسخه؛ مشترک پاکستان ۱۶۵/۵: نشانی ۱۳ نسخه، دنا ۱۰۱۸/۲ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۴ص (۲۴۵-۲۴۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵/۳۲۹۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی شکری، جلد: مقوای چینی با عطف از تیماج مشکی، ۴ص (۲۳۸-۲۴۱)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۹۴۵]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۶۴پ-۶۶پ) [ف: ۲-۴۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۶۹/۱۲

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۱۱۵ر-۱۱۸ر) [ف: ۲-۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۸۲-۸۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۸-۳۲۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۷۲-۷۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۸-۷۸۷]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۵۸/۱۱-عکسی

اصل نسخه: کتابخانه شخصی میردادخان افغان که در پیشاور پاکستان به خرید و فروش کتاب می‌پردازد؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۵۹-۶۱) [عکسی ف: ۲-۶۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۱۲-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۹/۸۷۴ فارسی؛ کاتب: ظهیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳-۱۸۷]

۹. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۱۰. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۷۱/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز گرد تریاکی، ۶ص (۴۹-۵۴)، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۶۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ، ۱گ (۶۹ر)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲-۱۹۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۱۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، ۳ص (۴۷-۴۹)، ۳۲ سطر (۹×۲۷)، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰-۷۹۴]

● **تحقیقات آسیای مرکزی** / تاریخ / فارسی

tahqīqāt-e āsīyā-ye markazī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۳/۱۵

از زبان بعضی اروپائیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۳ص (۲۷۳۵-۲۷۳۷) [مختصر ف: ۶۴۴]

● **تحقیقات ادبی** / ادبیات / عربی

tahqīqāt-e adabī

استرآبادی، محمد شفیع بن محمد علی، ق۱۱ قمری

estarābādī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad ‘alī (-17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۵۴/۹

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۴۴پ- ۱۴۶ر) [مختصر ف: ۱۴۳]

← تحقیقات حروف ⪢ خواص حروف

● **التحقیقات الحقیقیة فی الاصول العملیة** / اصول فقه / عربی

at-taḥqīqāt-ul ḥaqīqīya fi-l usūl-il ‘amalīya

خاقانی، حسن بن علی، -۱۳۸۱ قمری

xāqānī, hasan ebn-e ‘alī (-1962)

در اصول فقه و در سه جزء: العلم الاجمالی، اصالة البرائة و الاشتغال، استصحاب و اجتهاد و تقلید.

چاپ: نجف، ۱۳۶۸، مطبعة الحیدریه، ۲۸۰ ص.

[دنا ۱۰۱۸/۲؛ رجال الخاقانی ۳۰؛ معجم المطبوعات النجفیة ۱۲۰؛ نقباء البشر ۴۲۴/۱]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول ... لما فرغت من الجزء الثانی من تحریرنا المتکفل لاصل البرائة و الاشتغال المذکورین فیه

نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف. جلد سوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات در حاشیه؛ ۲۵۴ص [عکسی ف: ۷-۳۰۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۲۹

نسخه اصل: کتابخانه‌ای در نجف اشرف. جلد اول؛ خط: نسخ مایل به رقعی، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات در حاشیه؛ ۱۸۰ص [عکسی ف: ۷-۳۲۶]

● **تحقیقات حکیم سمرقندی** / عربی

tahqīqāt-e hakīm-e samarqandī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۹

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۴۰]

● **تحقیقات درباره چین** / جغرافیا / فارسی

tahqīqāt darbāre-ye čīn

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو، ۱۶۹۴-۱۷۷۸ میلادی

volter, ferānswā mārī āro'e do (1694-1778)

مترجم: آوانس ارمنی، ق۱۴ قمری

ترجمه اوانس پسر زرگرباشی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۲۴

آغاز: شک نیست برای مطالعه کنندگان تاریخ نهایت بی فایده است دانستن اینکه در خانواده سلطنت چین ... فلان فغفور جایگیر فلان خاقان شد؛ **انجام:** که منکشف شد کافیست.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، کاغذ: کاغذ فرنگی،

جلد:میشن قرمز،۱۹گ،۱۱سطر،اندازه:۱۳/۶×۲۱/۸سم[ف: ۲-۱۱۶]

● **تحقیقات در بیان احوال موجودات** / فلسفه / فارسی

tahqīqāt dar bayān-e ahvāl-e mowjūdāt

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶-۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608-1687)

در فلسفه مشاء. کتاب دارای دو بخش است (بدون اینکه مؤلف خود به تقسیم کتاب به این دو بخش اشارت کند): بخش ۱. در تحقیقات احوال مفهوم وجود و مفهوم عدم و تحقیقات دیگر در مسائل متعلق به مفهوم وجود و عدم. در این بخش در اثبات وجود و حدوث دهری (بدون یاد از میرداماد) و نفس معاد، وجود ذهنی و جواهر و اعراض و تحقق مهیة و انتزاعیة وجود و اثبات هیولی بر مسلک مشائیان به تفصیل سخن گفته و نیز اثبات اینکه اثبات هیولی با شرع مخالف نیست؛ بخش ۲. شطر ربوبی: در برهان بر اثبات واجب الوجود بالذات. نخست براهین قوم و سپس براهین خود شمساء سپس اثبات توحید واجب الوجود، احدیث صفات کمالیه، صفات خاصه (خواص) و برخی دیگر از مسائل متناسب این فهرست را شمسا خود در آغاز بخش دوم یاد کرده اما در نسخه‌های شناخته شده از این کتاب، تنها براهین بر اثبات واجب است و از بخش دوم بیش از این وجود ندارد. شمسا بخش دوم را «مقصد اقصی و مطلب اعلی» از کتاب خویش خوانده و در آغاز آن درباره موضوعات علوم و خاصه و موضوعات علوم و خاصه موضوع فلسفه به تفصیل و با توضیحات سودمند سخن گفته است. در این کتاب وی پیرو مسلک مشائیان است و همه جا به توضیح مقاصد ابن‌سینا در شفا پرداخته و از تعلیقات خود بر شفا نیز یاد کرده است. خود او در این باره گوید: «و جمیع ما ذکرنا من التحقیقات هو ما قصده الحکماء المشأون المحققون و لمثل ذلک فلیعمل العاملون و لیتنافس المتنافسون و تلک التحقیقات مما استنبطتها من کلام الاکابر منهم بنور فطرتی» (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله و التوفیق من الله العلیم الحکیم سپاس تقدس اساس و ستایش بیرون از قرینه و قیاس مهیمنی را سزد که ایجاد عالم کرد لا من شیء و لامن لاشیء ... چنین گوید ... محمد مشهور بشمسا گیلانی.

انجام: مسلک حکما در اثبات واجب الوجود بالذات مسلک لم است و مسلک متکلمین مسلک این ببین تفاوت ره از کجا است تا بکجا

[الذریعه ۱۰۵/۱ و ۴۸۵/۳؛ نسخه‌های منزوی ۷۵۴؛ دنا ۱۰۱۹/۲ (۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۹۸/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج با سر، ۳۴۵ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۱۱۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ شعبان ۱۰۵۲ق؛ محشی به عبارت «منه سلمه الله»، و پیداست که در روزگار شمسا نوشته شده یا اینکه شمسا آن را در این تاریخ نگاشته است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مقوایی، ۳۰۲گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۹۸]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۶۳۹ت

آغاز: و بعد از آن تقدیر دلیل آن مقدمه اینست که بدانکه هر ما بالغیر واجبست که به ما بالذات منتهی شود و الا لازم آید که اصل ما بالغیر متحقق نشود چرا که معنی ما بالغیر آنست که از خود ندارد و از غیر کسب می‌کند. پس هر وقت که آن غیر از خود نداشته باشد آن غیر هم محتاج خواهد بود و نقل کلام در آن غیر؛

انجام: چنانچه در براهین مذکوره ... شد و از آنچه به تفصیل مذکور شد چنین معلوم می‌شود که مسلک حکماء در اثبات واجب الوجود بالذات مسلک لم است و مسلک متکلمین مسلک ان است و الله اعلم بالصواب تمت هذه النسخة الشریفة المسماة بالتحقیقات.

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق ثابت، تا: صفر گویا ۱۰۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف چرمی، ۴۲۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رشت و همدان: ف: ۱۰۹۹]

۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد باقر، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵ص (۸۲- ۲۱۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۹۸ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۱۳]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۴گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۱۱۴]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۴۳

آغاز: عمر گرامی در غیر تحصیل علمی و عملی چو سود؟ خصوصاً که اصول دین را بدلیل باید دانست؛ **انجام:** زیرا که جوهر مجردی که کافی باشد امکان ذاتی او در فیضان وجود از کمالات او عقل است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ، ۱۷ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵) [ف: ۲-۳۷۴]

● **تحقیقات سرحدیه** / جغرافیا / فارسی
tahqīqāt-e sarhaddīye
حسینی تبریزی، جعفر بن محمد تقی، ۱۲۶۴-۱۳۱۳ قمری
hoseynī tabrīzī, ja‘far ebn-e mohammad taqī (1848-1896)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۲ق؛ محل تألیف: تهران
نویسنده که از نخستین شاگردان فرنگ رفته ایرانی است، از طرف دولت ایران مأمور می‌شود که در تحدید حدود سرحدات ایران و عثمانی با مأموران دول روس و انگلیس و عثمانی همکاری کند. او پس از ارزیابی‌های محلی و تحدید حدودهای متعدد برای آنکه مطالب عمده و نکات تاریک سرحدات مزبور محود نشود این کتاب را به زمان ناصرالدین شاه می‌پردازد. که در آن علاوه بر مسائل سرحدی کمی بحث های تاریخی و قضایای مربوط به روابط ایران و عثمانی را حاوی است. (عبدالله انوار)
آغاز: الحمد لله الذی اسری بعبده لیلا ... امابعد این مختصر رساله‌ای است در تحقیقات سرحدیه که بنده درگاه جهان پناه جعفر حسینی ملقب به مشیرالدوله
انجام: و مایه نیکنامی موید دولت جاوید فرجام آید و الحمدلله رب العالمین اولا و آخراً و الصلوه و السلام علی نبیه محمد و آله الطاهرین باطناً ظاهراً
چاپ: به اهتمام محمد مشیری، نشریه بررسیهای تاریخی، جلد ۲، ۱۳۴۶ش، شماره ۱، ۱۲۸-۱۴۴، [به انضمام هشت ورق متن عکسی]
[الذریعة ۳۷۳/۱۸ با عنوان «لوایح سرحدیه»؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۴۲/۶؛ دنا ۱۰۱۹/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۲ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۹۶گ، ۱۴ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۴-۳۶۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۷۵/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مؤلف ذکر شده بر اساس آغاز و انجام و فهرستواره منزوی ۱۸۳/۱ تعیین گردید؛ خط: شکسته تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی رگه دار و شکری نازک، جلد: تیماج، ۲۱۵ص (۱-۲۱۵)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۱۶]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۲۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۷۲ق؛ رکابه‌دار، با برچسب کتابخانه تقی ضیاء لشکر؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج زرین، ۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۳۶]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶۵ ـ ج
آغاز و انجام: برابر؛ قد وقع الفراغ من التألیف فی اوایل سنة اثنین و سبعین بعد الالف و ما تین من الهجرة ۱۲۷۲ و تم التسوید و الاستنساخ فی شهر رجب المرجب من شهر ثلثة و سبعین و ماتین بعد الالف من الهجرة سنة ۱۲۷۳
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۹۳گ، ۱۲ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۹۱]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۲۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ رمضان ۱۲۹۱ق، برای میرزا نصرالله خان نایب اول وزارت خارجه؛ جلد: تیماج زرد، ۸۴ص (۱پ-۸۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۲۸]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۷۱/۲-ف
نسخه اصل: خارجه ۹۷۴؛ خط: نسخ، کا: ولی الله، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۳۲۱ق [فیلمها ف: ۲-۲۲۰]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۶۸
کا: علی اکبر، تا: ۱۳۲۸ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۱۲۳گ، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۳سم [رایانه]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۲۶/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، ۴۲گ (۱۸پ-۵۹ر)، اندازه: ۲۱/۹×۲۵سم [ف: ۷-۳۴۹]
۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴۰
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۷۰گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۱سم [رایانه]

● **التحقیقات فی الآیات و الروایات** / گوناگون / عربی و فارسی
at-taḥqīqāt fi-l āyāt wa-r riwāyāt
شاه چراغی، طاهر بن حسن، -۱۳۹۷ قمری
šāh-čerāqī, tāher ebn-e hasan (-1977)
تاریخ تألیف: ۱۳۸۸ق
اشکالاتی که به بعضی آیات و روایات نسبت داده شده با جواب آنها در این کتاب جمع آوری شده است.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۷۴
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... تحقیق فی الاربعین للشیخ البهایی زاد الله بهائه فی الحدیث الخامس؛ **انجام:** فما أسوء حاله بین یدی الله و قال النساء جائل الشیطان
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: پلاستیکی آبی،

۲۰۰گ، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳۲]

● **تحقیقات و تقصیراتی که رجال حال به رجال ماضی دولت عثمانی وارد آورده اند** / تاریخ / فارسی

tahqīqāt va taqsīrātī ke rejāl-e hāl be rejāl-e māzī-ye dowlat-e ʻosmānī vāred āvarde-and

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۶۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۰۶ق؛ نگارش دیگری از مجموعه ش ۱۲۲۷ کتابخانه ملی که رساله حاضر در فهرست آن کتابخانه به صورت تفکیک شده معرفی نشده است و در ضمن ش ۱۲۲۷/۳ آمده است. [ف: ۷-۱۱۲]

● **تحقیق الاحتیاج الی فن المنطق** / منطق / عربی

taḥqīq-ul iḥtīyāj ilā fann-il manṭiq

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، ۱۲۹۷-۱۳۹۱ قمری

ʻallāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lāh (1880-1971)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۲۷۰۲۱

آغاز: سنح لنا عند اشتغال بشرح الرسالة التی الفناها فی حل منطق منظومة السبزواری بقی الخامس عشر من صفر ۱۳۵۵ التفکر فی الاحتیاج الی المنطق و عدمه و هل هو مفید للعصمة عن الخطاء فی الفکر ام لا فهاک ما یجری به القلم و لا ندری الی ای نتیجة ینتهی و من الله العصمة؛ **انجام:** ان لفرنسیس بیکن الانگلیسی و دیکارت الفرانسوی ایضا کلام فی هذا المقام فراجع ان شئت و الحمدلله اولا و آخرا.

فائدة فی..؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۵ق؛ اهدایی: کتابخانه آیةالله شیخ محمد صالح علامه حائری در تیر ۱۳۵۱؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: مقوا، عطف میشن مشکی، ۴ص، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۴۶]

← تحقیق احکام السیاسة ← دیوان مظالم

← تحقیق احوال ابی بصیر ← ارشاد الخبیر البصیر الی تحقیق الحال فی ابی بصیر

← تحقیق احوال شهاب بن عبدربه ← ترجمة شهاب بن عبدربه

● **تحقیق احوال کنونی ایران یا محاکمات تاریخی** / جامعه‌شناسی / فارسی

tahqīq-e ahvāl-e konūnī-ye īrān yā mohākemāt-e tārīxī

تقی زاده، حسن، ۱۲۵۷-۱۳۴۸ شمسی

taqī zāde, hasan (1878-1969)

رساله‌ای انتقادی از اوضاع عقب مانده سیاسی، اقتصادی و علمی روزگار اواخر قاجار است که برای بیداری ایرانیان و تشویق آنها برای انتخاب راه درست و بیان درمان دردها و روش‌هایی برای پیشرفت و ترقی نگاشته شده است. مؤلف پس از مقدمه‌ای کوتاه در علوم اجتماعی جدید و تاریخ و بیان قسمی خاص از آن به نام «فلسفه تاریخ» و تقسیمات مختلف آن‌که یکی از آنها علم ظهور و مصیر حکومات و دول است به بررسی حالات ایران و مراحل ترقی آن پرداخته است.

آغاز: درعلوم اجتماعیه جدیده و فلسفه عمرانی ثابت شده که تمام مادیات کونیه و معنویات متعلقه بمادیات تابع قانون نشود ناموس ترقی است و از این روبا براهین حسیه واضع شده که

انجام: بالاخره فاش میگویم و از گفته خود شادم که بعزت حق و سرعدل سوگند که بی قبول اصول جدیده و علوم عصریه کار تباه است و پایانش انقراض و دمار و السلام علی من اتبع الهدی

چاپ: قاهره، ۱۳۲۳ق، سنگی، ۷۰ ص؛ مشار فارسی، ج۱، ص۱۲۲۱

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۷/۳

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۱۳۲۸ق،؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ رنگی با عطف مشکی، ۳۵ص (از ۶۴-۹۸) ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۸۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۵۱]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۱۱۶/م

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۳ق، جا: مصر، القاهره؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۰۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۳۳۳]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ کاتب: مرتضی رشتی غروی، تا: ۹ رجب ۱۳۳۱ق؛ فاقد جلد، ۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۷۶]

● **تحقیق الإخلاص لأهل الإخلاص (منتخب)** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥqīq-ul ixlāṣ li-'ahl-il ixlāṣ (mn.)

اصل از: کمال الدین محمد لاری، در گذشته حدود قرن ۱۰ق بر پایه اظهار کاتب نسخه، رساله موجود بخش ویژه‌ای از کتاب «تحقیق الإخلاص لأهل الإخلاص» است. مؤلف، در این بخش که ویژه اقامه برهان بر توحید و نفی شریک است، دیدگاهای اصحاب نظر از متکلمان و مشائیین و اشراقین را بررسی و نقد

نموده و در چند موضع از استاد خود که گویا «علامه دوانی» بوده، یاد نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۲۶/۲

آغاز: قال العاضل الموحد لحضرت الباری کمال الدین محمد اللاری فی کتاغبه الموسوم بتحقیق الإخلاص لأهل الإخلاص فی تفسیر سورة الإخلاص فی فصل معقود؛ **انجام:** و أما الأسؤلة و الأجوبة المذکورة فی هذا المقام فقد تر کناها مخافة الإطناب مع فطانة الناظرین فی الکتاب. انتهی بنصه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۷گ (۱۱-۱۷)، ۲۶ سطر، اندازه: ۷/۵×۲۰سم [ف: ۳۶-۳۹۰]

● **تحقیق ادلة الاحکام عند غیاب الامام** / اصول فقه / عربی

taḥqīq-u adillat-il aḥkām ʻind-a ġīyāb-il imām

شهرستانی، محمد حسین بن محمد علی، ۱۲۵۵-۱۳۱۵ قمری

šahrestānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad ʻalī (1839-1898)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۳ ربیع الاول ۱۲۸۲ق

رساله استدلالی مختصری است بر ادله‌ای که در غیبت حضرت حجت(ع) مورد مراجعه و قابل تمسک می‌باشد، از طرق ظنی و قطعی

[دنا ۱۰۱۹/۲؛ ذریعه ۴۸۱/۳؛ فوائد الرضویه: ۵۰۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۳۰/۲

آغاز: بسمله، الحمد لله و الحمد حقه کما یستحقه و الشکر له علی نعمه العظین کنا هو حقه و السلام علی خیر؛ **انجام:** ذلک ختام ما اردنا تحریره فی هذه الوریقات جعله الله تعالی ذریعة ... آمین رب العالمین.. کاتب سپس رقم کرده: قد فرغت من استنساخه للاخ الاعز سیدی و استادی. و انا تراب اقدام الطلاب الجانی ابن غلامعلی البهبهانی دام ظله مهدی دام توفیقه..

خط: نسخ، کا: شیخ مهدی بن غلامعلی بهبهانی شاگرد مؤلف، تا: چهارشنبه ۱۶ ذیحجه ۱۳۱۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ کاغذ: فرنگی زرد رنگ، جلد: مقوا با عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲ص (۲۴۰-۲۶۱)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۲۹۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۸۵]

● **تحقیق اربع کلمات من دعا السمات = شرح دعاء السمات** / دعا / عربی

tahqīq-i arbaʻ kalamāt-in min duʻā-is samāt = š.-i duʻā'-is samāt

معتقد اهرمی، حسین بن حسن سلمان، ۱۲۵۳-۱۳۳۰ قمری

moʻtaqed-e ahromī, hoseyn ebn-e hasan salmān (1838-1912)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۳۴

آغاز: بسمله، الحمدالله العلی العظیم و الصلوه علی نبینا محمد و آله؛ **انجام:** بما فیه تصل تلک المخصومه انتهی حرره الاقل سنه ۰۱۳۱۸

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۸ق [رایانه]

● **تحقیق الاسفار الاربعه** / فلسفه / عربی

tahqīq-ul asfār-il arbaʻa

قمشه‌ای، محمد رضا بن ابوالقاسم، ۱۲۴۱-۱۳۰۶ قمری

qomše-ī, mohammad rezā ebn-e ab-ol-qāsem (1826-1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۶۶

آغاز: اعلم ان السفر هوالحرکه من الوطن؛ **انجام:** کلمات القوم مباحث الکتاب و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۵۰ق؛ اهدایی: رهبری ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۲ص، ۲۱ سطر [رایانه]

← تحقیق الاسلام ⪢ اعتقاد نامه
← تحقیق الاسلام و الایمان ⪢ ایضاح البیان فی تحقیق الایمان
← تحقیق الاسلام و الایمان ⪢ حقائق الایمان

● **تحقیق الاصطلاحات** / لغت / فارسی

tahqīq-ol estelāhāt

بلگرامی، امیر حیدر بن نورحسین، قرن ۱۲ قمری

belegrāmī, amīr heydar ebn-e nūr-hoseyn

تاریخ تألیف: ۱۱۸۹ق

اصطلاحات مفرد و مرکب رایج در زبان فارسی با شواهد شعری و رعایت ترتیب الفبائی در حرف اول و دوم و جداکردن حرف «آ» از الف و همزه آورده و آن را پس از تتبع در دیوان‌ها و در محاورات اهل زبان و بهره‌گیری از فوائد شفاهی از استاد خود میرغلام علی آزاد، فراهم آورده است. عزیز جنگ در تألیف فرهنگ بزرگ آصف اللغات از این کتاب بهره برده و در مقدمه فرهنگ خود این کتاب را بدین‌گونه توصیف می‌کند (به نقل دکتر شهریار نقوی): «مختصری است مفید و خیلی دلچسب. مفردات و مرکبات فارسی را ... جمع فرموده بعضی از الفاظش فروگذاشت‌های لغات قدیمه و جدیده را مخصوص است. بسیار کاری کرده حیف است که چاپ نشده حالا نایاب است».

آغاز: بسمله، سپاس منعمی که مشت خاک را دولت ناطقه

بخشید و زبان را در ادای مطالب پیشکار دل ... و درود مرسلی که لسان او اشرف السنه عالم است. بعد هذا غبار کوچه ناتمامی فقیر امیر حیدر متخلص به امیر حسینی ... بعرض یاران میرساند. که در این اوراق برخی الفاظ و اصطلاحات فن لغت رنگ تحریر میگیرد که از زبان ... جدی و استادی میر غلام علی آزاد ادام الله ظله ... و نبذی دیگر که به نیروی تتبع خود از دو اوین اساتید برآورد و پاره ای دیگر که از اهل محاوره بتحقیق رسید صورت ترقیم پذیرد

انجام: تا کسانی که باحوال اطلاع مصنفین ذوقی دارند نظر کشانید و محرر اوراق را بفاتحه مرحمت یاد کناد.تمت

[دنا ۱۰۲۰/۲؛ فرهنگ نویسی در هند و پاکستان: ۱۶۳-۱۶۴ و مقدمه آصف اللغات-ج اول]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۸۹ق [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** که در ازمنه سابقه علماء هیئت را از آن خبر نبود چند سال شد که از فرنگیان ... به آن جزیره رسید و اطلاع بر آن دست داد قزلباش خان امید همدانی گوید. کوی تو شدست ینگ دنیا.

خط: نستعلیق هندی، کا: مبارزخان، تا: ۲۷ محرم ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی عطف میشن سبز، ۱۲۷ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۰-۱۵۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر روز شوند عاشقان نو ×× گوئی نو شده است نیک دنیا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۵ رجب ۱۲۸۷ق، جا: حیدرآباد؛ دارای سرلوح؛ مهر: «غلام محیی الدین» (هشت گوشه)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۹۴]

● **تحقیق اصول فقر** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīq-e osūl-e faqr

عنقا طالقانی، ابوالفضل بن علی، ۱۲۶۶-۱۳۳۳ قمری

ʻanqā tāleqānī, ab-ol-fazl ebn-e ʻalī (1850-1915)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹-عنقا

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا و آله اجمعین. قال الشیخ الامام العالم الکامل المحقق نجم الملة و الدین الکبری، قدس الله روحه العزیز: التصوف ثلاثة انواع؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و الصلاة علی من لانبی بعده قد فرغ من تحریره الفقیر العاصم الجانی ابوالفضل بن علی بن هاشم الطالقانی الطهرانی غفرالله لهم ذنوبهم و لجمیع المحبین فی رابع من شهر ذی الحجة الحرام سنه ۱۳۲۳ فی الطهران. اللهم اغفر لمن استرحمنی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۴ ذیحجه ۱۳۲۳ق، جا: تهران؛ در متن و هامش؛ ۲۰گ، قطع: خشتی [نشریه: ۵-۷۵۰]

↩ تحقیق اقامة الحدود فی هذه الاعصار ⪢ الحدود

↩ تحقیق امر الوباء ⪢ الوباء

↩ تحقیق أن ابلیس کان من الجن أو الملائکة ⪢ الجبر و الاختیار

● **تحقیق انسان** / فلسفه / عربی

tahqīq-e ensān

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad (1427-1503)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۸/۳

بی کا، تا: محرم ۱۰۲۸ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۷]

● **تحقیق الاوزان فی معرفة ما یتعلق بالمیزان** / فقه / فارسی

taḥqīq-ul awzān fī maʻrifat-i mā yataʻallaq-u bi-l-mīzān

صدیقی، عبدالله بن محمد اشرف

sadīqī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad ašraf

رساله‌ای است در معرفت بعضی اوزان و مقادیر در فقه و طب. مؤلف در مقدمه توضیح می‌دهد که در این رساله اوزان و مقادیر معمول و متفق میان فقیهان و طبیبان و لغویان را از کتب معتبر تحقیق کرده و در این رساله گردآورده است و در برخی موارد اختلاف وضعی و اصطلاحی اوزان و مقادیر در میان اقوام را به اشاره خاطر نشان کرده است. وی این رساله را در یک «مقدمه» و ۲۳ «حرف» و یک «خاتمه» تنظیم کرده است و در مقدمه سبب اختلاف اوزان را بیان کرده و سپس مباحث کتاب را به ترتیب الفبائی حروف و نیز الفبایی اوزان و مقادیر و در هر حرف مرتب کرده است. در پایان اوزان قدمای هندی غیرمستعمل در زمان خود را آورده و به اختصار توضیح داده است و در خاتمه چگونگی تبدیل برخی اوزان و مقادیر به یکدیگر را شرح داده است. در خاتمه چگونگی تبدیل برخی اوزان و مقادیر به یکدیگر را شرح داده است.

آغاز: حمد و سپاس لایق کردگاری است که

انجام: از غایت و منوح حاجت بامثله اینهاست اینقدر بطریق دستورالعمل کافیست و صلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد و اله و اصحابه اجمعین

چاپ: در هند، به سال‌های ۱۲۶۴ق و ۱۲۶۹ق و ۱۲۸۴ق
[فهرستواره منزوی ۲۶۲۳/۲؛ دانشنامه ادب فارسی در شبه قاره ۷۲۹/۱؛ مشار ۱۲۲۲/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۰۶
آغاز: تانک بتاء هندی و خفاء نون صاحب فادری سه و نیم ماشه نوشته؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق ناخوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: هندی نخودی، ۱۶گ (۱–۱۶)، ۱۵–۱۷سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [رایانه]

● **تحقیق الایمان** / عرفان و تصوف / فارسی
tahqīq-ol īmān
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟–۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330-1431)

دو رساله از او با عنوان مشابه معرفی شده یکی منظوم به نام «ایمانیه» که در مجموعه رساله‌های او چاپ شده و دیگری به نثر آمیخته به نظم با عناوین «فصل» که با دید اهل سنت تنظیم شده است: اگر مصدقی کند به وحدانیة الله ... نزد اهل سنت مؤمن به به فسق از ایمان خارج نشود، ایمان نزد شافعی، ایمان مقلد صحیح است، ایمان غیر از اسلام است. برخی از رساله‌ها به جهت عدم ثبت آغاز معلوم نیست کدام است.
آغاز: ایهالاخ المؤمن ارشدک الله و ایانا الی تحقیق الایمان. اعلم ان الایمان واجب ... بیت: تصیق خدا و مصطفی ایمان است
چاپ: چاپ شده
[دنا ۱۰۲۰/۲ (۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۱/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۲۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص (۱۴۵–۱۵۱)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱–۷۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۳۰
خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: رمضان ۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینکور مشکی، ۱گ (۱۲۸)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی: ۸۰]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۳۶ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳–۱۳۰۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۳۴
آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه یا اخی ... معلوم فرموده باشی که بناء؛ **انجام:** مرتبه سته کامله دارد فافهم.
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۱۴۳–۱۴۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۵۹۵]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۳۶
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱–۲۰۷]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۱۰۲
جز تحقیق الایمان چاپ نوربخش؛ خط: نستعلیق، کا: میرغلام محی الدین، بی تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۳گ (۵۳۶ر–۵۳۸پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴–۶۷۹]

● **تحقیق الایمان (رسالة موجز فی)** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-ul īmān (r.-un mūjaz fī)
حسینی، شرف الدین، ق۱۰ قمری
hoseynī, šaraf-od-dīn (-16c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۷۵
آغاز: بسمله، رب یسرو لا تسعر یا الاهی الحمدالله المتطول بجوده و افضاله؛ **انجام:** کتب هذه الاسطر الشریفه سید شرف الدین الحسینی
دارای دو قاعده و تذییل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در پایان نسخه خط مؤلف موجود است؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۵گ، ۱۹ سطر [رایانه]

● **تحقیق الایمان و الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-ul īmān wa-l islām
مراغی، ابوعلی بن عبدالله، ق۱۲ قمری
marāqī, abū-‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (-18c)
تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۱۷۵ق؛ محل تألیف: اورومج (ارومیه)
رساله مفصلی است در بیان معنی ایمان و حقیقت آن، شامل «مقدمه» و دو «مقصد» و «خاتمه».
آغاز: الحمدلله الذی حبب الینا الایمان و زینه فی قلوبنا بالقطع و الایقان ... اما بعد فلما کان الایمان ثم الاسلام من اجل المطالب و اعظم المآرب ... و فیه ما فیه من العجایب و الغرایب حررت هذه الرسالة فی توضیح معانیهما و تشیید مبانیهما مع بعض ما یتعلق بهما ... المقدمة فی تحقیق معنی الایمان.
انجام: عشق شست از دل من نقش هوس ×× عشق با عشق همی بازم و بس. انتهی قال الله نبیء عبادی الذین یستمعون ... و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب قد فرغ من تألیفه و تحریره ... فعلیک التکلان یا ذاالجلال و الکمال.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۸۶
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۷۵ق؛ محشی به امضا «منه عفی عنه»، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۶۴۳]

← تحقیق البحران ‹ مختصر البیان فی ضروریات البحران

● **تحقیق البحران** / طب / فارسی

tahqīq-ol bohrān

مدراسی دهلوی، احمدالله خان، -۱۲۱۸ ؟ قمری

medrāsī-ye dehlavī, ahmad-ol-lāh xān (-1804)

رساله مشتمل بر یک «مقدمه» و هفت «فصل» (در فهرستواره منزوی در ۱۷ «باب») و یک «خاتمه»: مقدمه: در معنی بحران و تعریف آن؛ فصل ۱. علامات بحران مطلقا؛ ۲. سبب وقوع بحران در ایام مخصوصه؛ ۳. مناسبات ایام بحران به اعتبار قوت و ضعف؛ ۴. بیان ایام واقع فی الوسط؛ ۵. ایام فاضله و ردیه؛ ۶. ایام انذار؛ ۷. نسبت ایام بحران بسوی امراض؛ خاتمه: در بیان فواید متفرقه. (سید احمد اشکوری)

[دنا ۲/۱۰۲۰؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۱/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۷۸/۲

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد لایق احدی است که تسخیر او طبیعت انسانی بمصالح بدنی در ساخته و به مقاومت امراض و دفع اعراض پرداخته؛ **انجام:** و این همه ایام حکم یک یوم بحران داشته باشند و اکثر وقوع همچنین بعد عشرین بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰گ (۲۴ر-۳۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۲-۱۵۴]

● **تحقیق البرانیات من التقریب** / کیمیا / عربی

taḥqīq-ul barānīyāt min-at taqrīb

جلدکی، علی بن ایدمر، -۷۶۲ قمری

jeldakī, ʻalī ebn-e aydamor (-1361)

وابسته به: التقریب فی اسرار الترکیب؛ جلدکی، علی بن ایدمر (-۷۶۲ق)

بخشی از کتاب «التقریب» جلدکی است، که راه صحیح آزمایش در مواد معدنی را بیان می‌کند.

[دنا ۲/۱۰۲۰]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۳۲/۹

آغاز: قال الجلدکی فی التقریب ان الطرق الجابریة فی هذا المعنی و فی غیره مفیدة الافادة التامة و لکن تحتاج الی تحقیق فی مناط کل کلمة و معنا ها؛ **انجام:** و اخبرت الحدود الرسوم و الفصول لم یکد تحف علیک من هذا العلم برانیا و لا جوانیا جملة کافیة للمعطی و هو الله تعالی سبحانه یرزق من یشاء بغیر حساب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۹۵ر-۹۹)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۹۹]

● **تحقیق بعضی مطالب حقیقت هند** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīq-e baʻzī matāleb-e haqīqat-e hend

داراشکوه بابری، شاهزاده هند، ۱۰۲۴-۱۰۶۹ قمری

dārā-šokūh-e bāberī, šāhzāde-ye hend (1615-1659)

جواب و سوال دارا شکوه با فقیر صاحب دل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۱۴-ف و ۱۳۳۸/۱۴-ف

نسخه اصل: بادلیان Add. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۸۳]

● **تحقیق البیان** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥqīq-ul bayān

راغب اصفهانی، حسین بن محمد، -۵۰۲ قمری

rāqeb-e esfahānī, hoseyn ebn-e mohammad (-1109)

چنانکه از مقدمه کتاب «الذریعة الی مکارم الشیعة» وی برمی‌آید، این کتاب را قبل از آن تألیف کرده است.

[دنا ۲/۱۰۲۰]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: فی صور مختلفه و ذلک ظاهر من خبر جبرئیل و اتیانه النبی صلی الله علیه و سلم تارة فی صورة دحیة الکلبی؛ **انجام:** ذکر الطریق المتوصل بها الی المعارف. المعارف ضربان الی آخر النوع الخامس من الضرب الثانی و قد کتب فیما تقدم و الله مستعان و علیه التکلان.

انجام نسخه: و دلت علیه ذرات الموجودات الکبری منها و الصغری و الصلوة والسلام علی محمد ... و علی آله و اصحابه و ازدواجه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۶۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مذیل به سه صفحه در فایده حساب می‌باشد؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن دارچینی، ۷۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۵۸]

● **تحقیق بیان لغات ضروریه کثیر الاستعمال** / لغت / عربی به فارسی

tahqīq-e bayān-e loqāt-e zarūrīye-ye kasīr-ol-esteʻmāl

رشیدی، عبدالرشید بن عبدالغفور، -۱۰۷۷ قمری

rashidi, ʻabd-or-rašīd ebn-e ʻabd-ol-qafūr (-1667)

اهداء به: شاه جهان شهاب الدین محمد پادشاه دهلی

فرهنگی است عربی به فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۹۷/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان رجب ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۷-۳۰]

● **تحقیق التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

taḥqīq-ut tajrīd

لاری، کمال بن محمد، ق۱۰ قمری

lārī, kamāl ebn-e mohammad (-16c)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تاریخ تألیف: ۸۹۵ق؛ محل تألیف: شیراز

آغاز: لک الحمد یا ذالمجد و الجود و العلی ... و بعد فیقول ... کمال بن محمد اللاری ... هذه حواشی قد علقتها علی تجرید الکلام و علی ما یتعلق بها من بعض الشروح و الحواشی ... و هذا التعلیق او ان مباحثة بعض ... فی بعض شهور سنة خمس اوست و تسعین و ثمانمائة بمدینة شیراز

[دنا ۲/۱۰۲۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۵۳

آغاز: بسمله، لک الحمد یاذا المجد و الجود؛ **انجام:** فلایمکن القول بدخول

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: ۱۱۸]

● **تحقیق التجرید = حاشیه بر شرح جدید تجرید** / کلام و اعتقادات / فارسی

tahqīq-ut tajrīd = hāšīye-ye bar š.-e jadīd-e tajrīd

نقوی نصیرآبادی، دلدار علی بن محمد معین، ۱۱۶۶-۱۲۳۵ قمری

naqavī nasīr-ābādī, deldār-'alī ebn-e mohammad mo'īn (1753-1820)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۳۰

آغاز: کفره و مخالفوه فسقه آنست که اولا؛ **انجام:** ولا یدخلون الجنه لعدم الایمان المتضی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۴گ، ۱۷ سطر [رایانه]

← تحقیق التسبیح ⊲ تسبیح

● **تحقیق تعارض الاصل و الظاهر و بیان المدعی و المدعی علیه** / فقه / عربی

taḥqīq-u ta'āruḍ-il aṣl wa-ẓ ẓāhir wa bayān-il mudda'ī wa-l mudda'ā 'alayh

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟-۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762-1844)

در ضمن سؤال و جواب به آن پرداخته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۲۹/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی کلت الالسن عن بلوغ ثنائه؛ **انجام:** پایان: و یوجه التعریف بما و جهناه فیما سلف قلیلا حظ

تذکر: این رساله با این آغاز و انجام در کتابخانه ملک به شماره ۳۵۵۷/۱با عنوان «مسألة فی الطلاق» آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین مشهور به درویش، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴۸ص (۹-۵۶)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۶-۸۰۹]

● **تحقیق تعریف ابن الحاجب للحرف** / نحو / عربی

taḥqīq-u ta'rīf-i ibn-i ḥājib li-l-ḥarf

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

ابن حاجب (-۶۴۶ق) در کتابش «الکافیة» حرف را به طور مبهم چنین تعریف کرده: «الحرف ما دل علی معنی فی غیره». مؤلف برای این عبارت دوازده احتمال ذکر کرده و به تحقیق و بررسی اقوال محققان پرداخته است. محتمل است این رساله از حسین بن علی جرفادقانی باشد.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۵/۴

آغاز: بسم الله ... و بعد لما التمس عنی بعض من وجب علی اجابته ان اکتب شرحا علی قول

نام کتاب به استناد عکس نسخه در مرکز احیاء (ج ۲/۱۵۶) تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ شعبان ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج قرمز ترنج و سر ترنج دار عطف تیماج شتری، ۴گ (۷۵-۷۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۶۷/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۵۶]

● **تحقیق التفرید لارباب التوحید** / فلسفه / عربی و فارسی

taḥqīq-ut tafrīd li-arbāb-it tawḥīd

لاری، کمال بن محمد، ق۱۰ قمری

lārī, kamāl ebn-e mohammad (-16c)

اهدا به: امیر عبدالباقی صدراعظم شاه اسمعیل صفوی

تاریخ تألیف: ۹۱۳ق؛ محل تألیف: لار
رساله مختصری است در اثبات وحدت وجود.
آغاز: رب زدنی علما الحمدلله الاول الاخر الباطن الظاهر و الصلواة و السلام علی سیدنا اشرف المجالی و اکمل المظاهر و علی آله و احبائه و اتباعه
انجام: من و تو رفته و خدا مانده قلت ما قلت و استغفرالله
[دنا ۱۰۲۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۹/۶ و ۱۹۱۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۳۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۲۲ق؛ در اول نسخه ۳ برگ مطالب متفرقه از شرح هدایه ملا صدرا است؛ واقف: نائینی؛ ۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۴۳]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۸۵۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن اشرف حسینی مازندرانی، تا: صفر ۱۰۲۲ق؛ واقف: ملا موسی؛ ۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۴۳]
۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۵
در فهرست با عنوان «اثبات وحدة الوجود» آمده؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد زکی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: نجف؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۴۱۴]

● تحقیق التقابل / کلام و اعتقادات / عربی

taḥqīq-ut taqābul

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427-1503)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۹/۹
برگ اول از حاشیه او بر شرح تجرید است. این نسخه بعدها یک بار در نشریه (ج۱۱) با ش ۲۸۰ و بار دیگر در فهرست دانشگاه با ش ۳۴۶ در جمله نسخه‌های دانشگاه اصفهان معرفی شده است؛ بی کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۸ق [نشریه: ۴-۴۷۹]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸/۱۰-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۰۷]

● تحقیق تمام مشترک / منطق / عربی

tahqīq-e tamām moštarak

قوتریدی، حسن

qūtarīdī, hasan

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۰۱
آغاز: بسمله، تو هم بعض الافاضل امکان دفع الاعتراض؛ **انجام:** مما لامحالاللوهم علی خلافه تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [رایانه]

● تحقیق توفیق / تاریخ / ترکی

tahqīq-e towfīq

محمد راغب بن محمد شوقی، ۱۱۱۰-۱۱۷۶ قمری

mohammad rāqeb ebn-e mohammad šowqī (1699-1763)

اهداء به: سلطان محمود خان (۱۱۴۳-۱۱۵۵) و محمد پاشا
شرح سفارت سفیر ایران در زمان نادرشاه (۱۱۴۸-۱۱۶۰) به دربار عثمانی است و نامه‌های میان دو دولت ایران و عثمانی و گویا در ۱۱۴۹ق تألیف شده است، در یک «مقدمه» در آغاز ظهور نادر و سه «باب»: ۱. نامه‌های نادر به دربار عثمانی؛ ۲. مأموریت علما و کتاب به مکالمه و مسالمه؛ ۳. نامه‌های دربار عثمانی؛ «خاتمه» در کرامت سلطان عثمانی.
آغاز: حمد و سپاس بیحد و شکر و ستایش لایعد اول ترتیب بخشای کارگاه ایجاد و تألیف فرمای مواد اضداد
انجام: این ما کانوا مد مر و مقهور ایلیه آمین بجاه النبی الامین.
[دنا ۱۰۲۱/۲ و ۱۰۳۱/۲ «تحقیق و توفیق»]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۷۲ق؛ با سرلوح، جدول زر و لاجورد؛ کاغذ: فستقی استانبولی، جلد: میشن مشکی آلبالویی، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱سم [ف: ۱-۶۰۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: صالح سلیمان یا سلیمان صالح راوندی یا بهاونگری، تا: ۱۲۶۶ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۶۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۷۹۸]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰-عکس
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۲۷]

← تحقیق جعل (عنوان شناسنامه) ≻ ترجمه تحقیق جعل

● تحقیق الجهات / هیئت / عربی

taḥqīq-ul jahāt

اهدا به: سلطان محمد بن مراد بن محمد خان
در آن از شیخ و شریف گرگانی و قوشچی و تفتازانی و رازی یاد شده است.
[دنا ۱۰۲۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۲۲
آغاز: بسمله، الحمد الله الذی فطر السموات فوق الارضین عبرة للناظرین؛ **انجام:** و جواز حصول الحرکة المستقیمة
خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲گ (۷۴پ-۸۵پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۰]

← تحقیق جهة القبلة > جهة القبلة
← تحقیق حال ابان بن عثمان > ترجمة ابان بن عثمان
← تحقیق حال احمد بن محمد بن یحیی العطار > ترجمة احمد بن محمد بن یحیی العطار
← تحقیق حال حسین بن خالد > ترجمة الحسین بن خالد
← تحقیق حال حماد بن عیسی > ترجمة حماد بن عیسی الجهنی

● **تحقیق حال الصراط** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-u ḥāl-iṣ ṣirāṭ
گلپایگانی، زین العابدین، ۱۲۱۸-۱۲۸۹ قمری
golpāygānī, zayn-ol-‘ābedīn (1804-1872)

گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۷۶پ-۷۷ر)،۲۲سطر،اندازه:۱۹/۵×۲۹/۵سم[کتابخانه‌های گلپایگان:ف: ۱۲]

← تحقیق حال عبدالله بن یحیی کاهلی > ترجمة عبدالله بن یحیی کاهلی
← تحقیق حال عثمان بن عیسی الرواسی > ترجمة عثمان بن عیسی الرواسی
← تحقیق حال عیسی بن عبدالله القمی > ترجمة عیسی بن عبدالله
← تحقیق حال القاسم بن محمد الجوهری > ترجمة قاسم بن محمد الجوهری
← تحقیق حال محمد بن احمد > ترجمة محمد بن احمد
← تحقیق حال محمد بن اسماعیل > ترجمة محمد بن اسماعیل
← تحقیق حال هشام بن ابراهیم الحلی > ترجمة هشام بن ابراهیم
← تحقیق حال یونس بن عبدالرحمان > ترجمة یونس بن عبدالرحمن
← تحقیق الحال فی ابراهیم بن هاشم > ترجمة ابراهیم بن هاشم القمی
← تحقیق الحال فی احمد بن محمد بن عیسی > ترجمة احمد بن محمد بن عیسی
← تحقیق الحال فی اسحاق بن عمار > ترجمة اسحاق بن عمار
← تحقیق الحال فی رؤیة الهلال قبل الزوال > رؤیة الهلال قبل الزوال
← تحقیق الحال فی عمر بن یزید > ترجمة عمر بن یزید
← تحقیق الحال فی محمد بن خالد البرقی > ترجمة محمد بن خالد البرقی
← تحقیق الحال فی محمد بن سنان > ترجمة محمد بن سنان

● **تحقیق حدیث «العبودیة جوهرة کنهها الربوبیة»** /
شرح حدیث / عربی
taḥqīq-u hadīs-i «al-‘ubūdīya jawharat-un kunh-u-hā ar-rubūbīya»
رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰-۱۱۶۰؟ قمری
razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689-1747)
تاریخ تألیف: ۱۱۵۲ق؛ محل تألیف: نجف
شرحی بر حدیث «العبودیة کنهها الربوبیة» که در مصباح الشریعة نقل شده است.
[دنا ۱۰۲۱/۲؛ الذریعه ۲۰۲/۱۳]

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۳۹۵]

● **تحقیق الحروف المقطعه** / علوم قرآن / عربی
taḥqīq-ul ḥurūf-il muqaṭṭa‘a
در باره حروف مقطعه در قرآن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۹/۸
آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعلنی ممن یقدر علی مطالعة تفسیر کلامه ... فهذه رسالة فی تحقیق الحروف؛ **انجام:** رب اغفرلی و لوالدی ... آمین.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۸ق، جا: مدرسه باقریه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۹۳-۹۶)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۱]

● **تحقیق الحق فی توقف عدم الکل علی عدم الجزء**
/ فلسفه / عربی
taḥqīq-ul ḥaqq fī tawaqquf-i ‘adam-il kull ‘alā ‘adam-il juz’
بحث دقیقی است درباره توقف عدم الکل بر عدم الجزء. از محمد هادی بن معین الدین محمد شریف شیرازی (قرن ۱۱) نام برده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۷۰/۱

آغاز: قد کنت کتبت اجابة لالتماس بعض الاخوان الصفا وخلان الوفاء فائدة تحتوی علی تحقیق الحق ... فظن بعض اجلة فضلاء العصر وکمله الدهر؛ **انجام:** حتی ان العسکر بعد التفرق یبقی انتسابه الی قائد ورئیس واما قوله مد الله له فی البقاء وایده باسباب العلو والارتقاء ان ما نقلنا عن الشیخ لایضره اصلا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۹گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۷۷]

● **تحقیق الحق فی شرح المشتق** / اصول فقه / عربی
taḥqīq-ul ḥaqq fī š.-il muštaqq
موسوی، حبیب الله بن محمد، ق۱۳ قمری
mūsavī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad (-19c)
وابسته به: القوانین المحکمة فی الاصول = قوانین الاصول؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱ق)
تاریخ تألیف: شب ۵ محرم ۱۲۸۹ق
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر بحث مشتق از کتاب «قوانین الاصول» میرزای قمی.
[دنا ۲/ ۱۰۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۲/۲
آغاز: أما بعد حمدالله علی آلائه و الشکر علی نعمائه ... انه لما کان مبحث المشتق من المباحث الغامضة؛ **انجام:** و قد یکون حالا هو المعنی الثانی و لذا جعله معهوداً بینهم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳گ (۲۵۸پ-۲۸۰ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۲۷]

● **تحقیق حقیقة** / عرفان و تصوف / عربی
tahqīq-u haqīqa
مراغی، حسن بن عبدالرحیم، -۱۳۰۰ قمری
marāqī, hasan ebn-e ʻabd-or-rahīm (-1883)
رساله‌ای عرفانی در حقیقت تکلیف و منظور از انذار و این که مکلف چه کسی است و غرض از مکلف بودن چیست با استفاده از اقوال بزرگان.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۸۰/۶
آغاز: بسم الله خیر الاسماء قیل ان الاشیاء و کلها مختارة مکلفه؛ **انجام:** لا انها مکلفه بحسب التشریع فعلیک هذا الاصل حتی تقدر علی التفریع
خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالرحیم مراغی، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۹۴-۹۵)، ۱۹ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۸-۲۸۱]

← تحقیق حقیقة الجسم > الهیولی و الصورة

تحقیق حکم المشتبه بالنجس / فقه / عربی
taḥqīq-u ḥukm-il muštabah bi-n-najis
ابن صبح، علی
ebn-e sobh, ʻalī
رساله مختصری است در بیان حکم مشتبه به نجس در شبهه محصوره. مطالب رساله، ظاهراً حواشی ابن صبح بر «جامع المقاصد» محقق کرکی در همین مسئله می‌باشد.
[دنا ۲/ ۱۰۲۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲/۴
آغاز: اعلم ان الفقه علی اربعه اقسام: عبادات و عقود و ایقاعات و احکام و وجه الحصر ان المبحوث عنه فی الفقه اما ان یتعلق بالامور الاخرویة او الدنیویة ... و یجتنب المشتبه بالنجس فی المحصورة دون غیره. قال المحقق شیخ علی اعلی الله درجته: اما لو باشر؛ **انجام:** و مع هذا لایکون متیقنا للطهارة ... فانه لایخلوا من دقة. و الله تعالی اعلم بحقایق احکامه و الیه المرجع
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن ابراهیم لحسایی ؟ (احسایی)، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج نیلی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۱۱۰-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۵۰]

● **تحقیق الخلاف فی اصحاب الاعراف** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-ul xilāf fī aṣḥāb-il aʻrāf
کرمی، مرعی بن یوسف، -۱۰۳۳ قمری
karamī, marʻī ebn-e yūsof (-1624)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۸۳
آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام العالم العلامة ... الحمدلله الذی شرع الاحکام و بین الحلال و الحرام؛ **انجام:** و یرحمنا یوم تجد کل نفس بما عملت من خیر محضرا بجاه محمد صلی الله علیه و سلم ...
خط: نسخ، کا: ابو شهاب محمد شمس الدین، تا: ۱۰۶۸ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: فرنگی آلبالویی، ۱۲گ، ۱۱-۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۴]

● **تحقیق در آیه حافظوا** / تفسیر / فارسی
tahqīq dar āye-ye hāfezū
دزفولی، محمد تقی بن علی، ۱۲۲۳-۱۲۹۵ قمری
dezfolī, mohammad taqī ebn-e ʻalī (1808-1878)
اهداء به: ناصر الدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ق
نویسنده می‌گوید چون به برکت لطف شاه وقت ناصرالدین شاه

آرام خیالی دست داد و در تهران با آرامش گذران می‌کنم روزی در مقام تخاطب شاه از من معنی آیه «حافظوا علی الصلوة و الصلوة الوسطی و قوموا لله قانتین» را پرسید من بر آن شدم که به جواب آنچه لازم باشد بیاورم. ابتداء از منابع مختلف یک یک کلمات را شرح کردم و سپس آیه را بنا بر آنچه مدارک کمک می‌کرد بیان کردم و سرانجام این کتاب شد. متأسفانه در نسخه حاضر همه مطالب نیامده و آنچه موجود است بحث در لغت حافظوا است.
[دنا ۱۰۲۲/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۹/۳
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل الصلوة الدین عموداً و المحافظه علیها؛ **انجام:** از اعمال قلب و اعمال لسان و جوارح
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: تیماج ماشی، ۱۰ص (۹۹-۱۰۸)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵-۶۱۴]

● **تحقیق در احادیث اهل عصمت** / حدیث
tahqīq dar ahādīs-e ahl-e ‘esmat

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳/۱۶
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار، قطع: وزیری [نشریه: ۷-۲۷۳]

← تحقیق در ایام و شهور و اسابیع ⟵ نوروز

● **تحقیق درباره بیرقهای یازده گانه عهد ناصری** / تاریخ ایران / فارسی
tahqīq darbāre-ye beyraq-hā-ye yāzdah-gāne-ye ‘ahd-e nāserī

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ قمری
e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843-1896)

چاپ: به کوشش هاشم محدثریا، ناموارہ دکتر محمود افشار، جلد چهارم، تهران، ۱۳۶۷

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۳/۷
خط: نستعلیق، کا: میرزا حیدر علی منشی همدانی، تا: قرن ۱۴؛ ۱۹ص (۲۲۵۸-۲۲۷۶) [مختصر ف: ۱۴۴]

● **تحقیق درباره لغت توران** / لغت / فارسی
tahqīq darbāre-ye loqat-e tūrān

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ قمری
e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843-1896)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۱۱۹
به نقل از لغت جغرافیای شرک؛ خط: نستعلیق، کا: افضل الملک غلامحسین زندی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۲ص (۶۲۴-۶۲۵) [مختصر ف: ۱۴۴]

● **تحقیق در بوستان سعدی** / ادبیات / فارسی
tahqīq dar būstān-e sa‘dī

جباری، پریوش
jabbārī, parīvaš

پایان‌نامه تحصیلی سال ۳۳-۳۴ است به راهنمایی دکتر حسین خطیبی.
[دنا ۱۰۲۲/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۷۲
آغاز: هفت کشور نمی کنند امروز ×× بی مقالات سعدی انجمنی؛
انجام: بنابراین بوستان کتابی است که باید با کمال دقت و از طرف کلیه طبقات مردم مورد مطالعه و دقت قرار گیرد و راهنمای ادبی و اخلاقی قرار گیرد.
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۳ق؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۲۵گ، اندازه: ۲۱×۲۷/۵سم [ف: ۳۴-۴۰]

● **تحقیق در چند لغت ترکی** / ادبیات / فارسی
tahqīq dar čand loqat-e torkī

عارف خان افندی عثمانی، ق۱۴ قمری
‘āref xān-e afandī-ye ‘osmānī (-20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۱۱۷
خط:نسخ،کاتب=مؤلف،تا: قرن ۱۴؛ ۱ص (۶۱۱) [مختصر ف: ۱۴۵]

● **تحقیق در چند مسئله فقهی** / فقه / عربی
tahqīq dar čand mas’ale-ye feqhī

کرکی، عبدالعالی بن علی، ۹۲۹-۹۹۳ قمری
karakī, ‘abd-ol-‘ālī ebn-e ‘alī (1523-1585)

گفتاری است در دو مسئله فقهی: مسئله ۱. درباره صلوة فی سعة الوقت و متزاحم باحق مضیق آدمی است؛ مسئله ۲. هل یجوز الصلوة فیما لایتم وحده الابریسم المحض کالتکة و القلنسوة ... قولان للاصحاب و مستند هما تعارض الاخبار. مؤلف از والد خویش و شرح او بر قواعد علامه حلی یاد و نظر او را در مسئله

مورد بحث نقل می‌کند. بالای این مسئله نوشته است: «من افادات الشیخ عبدالعالی». در پایان این گفتار آمده است: «عبد العال بن علی بن عبد العالی مع مایلیها من هذه الحاشیه فی هذه الصفحة الاتیه قدس الله سره و نور رمسه بمحمد و آله».
[دنا ۱۰۲۲/۲؛ ریاض العلماء ۳: ۳۳۱-۳۳۴؛ مجلس شورا ۶۴۱/۲۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱/۳-طباطبائی
آغاز: مسئلة هل الصلوة مع سعة الوقت اذا نافت حق آدمی مضیق تبطل. ذهب الیه العلامه فی القواعد و هو تع ویل علی ان الامر بالشی علی الفور یستلزم النهی عن ضده؛ **انجام:** کان تکلیفا بالمحال و من ذلک یعلم ما یرد علی باقی کلامه تامل. تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۵۸-۶۰) [ف: ۲۳-۶۴۱]

● **تحقیق در چند واژه** / ادبیات / عربی
tahqīq dar čand vāže
بررسی در ریشه و کیفیت استعمال چند واژه که وجه اشتقاق آن روشن نیست مانند: لاجرم، فضلا، القصیده، او ماتری، برمتها، مع، الثریا، الرغام، السحت، الحوط، الالحاف، الاسیاط و الناس.
[دنا ۱۰۲۲/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۸۲-طباطبائی
آغاز: تحقیق لفظ لاجرم قال الفراء معنی لاجرم فی الاصل لابد و لامحاله ثم استعمل بمعنی حقا فیجری مجری القسم؛ **انجام:** الناموس ای السرفا عول من النمس
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۶۹ ر) [ف: ۲۳-۷۳۹]

● **تحقیق در حرمت خمر و قمار و نجاست خمر** / فقه / فارسی
tahqīq dar hormat-e xamr va qomār va nejāsat-e xamr
افضل الملک، غلامحسین بن مهدی، ۱۲۷۹-۱۳۴۸ قمری
afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1863-1930)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۳۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۳۰۱-۳۰۳) [مختصر ف: ۱۴۵]

● **تحقیق در حقیقت تجدد و ملیت و تناسب این دو معنی با یکدیگر** / حکومت و سیاست / فارسی
tahqīq dar haqīqat-e tajaddod va melīyat va tanāsob-e īn do ma‘nā bā yekdīgar
فروغی، ابوالحسن، ۱۲۶۳-۱۳۳۸ شمسی
forūqī, ab-ol-hasan (1884-1959)
صورت نطق وی در سفارت دولت علیه ایران در پاریس به تاریخ خرداد ۱۳۰۹ که قرار بوده در مطبعه اتحادیه طهران به چاپ برسد. این نسخه دستخط مؤلف است که آن را برای چاپ آماده کرده بود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷۶/۲
خط: نستعلیق و تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۱ص [ف: ۲۰-۴۵۴]

● **تحقیق در دیوان جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی** / ادبیات / فارسی
tahqīq dar dīvan-e jamāl-od-dīn ‘abd-or-razzāq-e esfahānī
انوری، حسن، ۱۳۱۲ شمسی
anvarī, hasan (1933-)
[دنا ۱۰۲۲/۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۹۸
آغاز: «!» آب کاری را بردن، آبروی کاری را بردن؛ **انجام:** «یونس» ... و آن یوسف ملت زدل چاه بر آمد.
قسمت دوم است در ترکیبات و لغات نادر و اعلام. رساله درسی؛
خط: نستعلیق پخته، کاتب = مؤلف (شاید)؛ همروزگار جوهر آبی؛ جلد: مقوایی پارچه آبی، ۱۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۴۴]

← تحقیق در سرگذشت ملا هادی سبزواری ← سرگذشت ملا هادی سبزواری

● **تحقیق در فنا** / عرفان و تصوف / فارسی
tahqīq dar fanā
صفی الدین اردبیلی، اسحاق بن جبرئیل، ۶۵۰-۷۳۵ قمری
safī-od-dīn ardabīlī, eshāq ebn-e jebre’īl (1253-1335)
[دنا ۱۰۲۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۷۱۴/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰۹/۴
آغاز: تحقیق شیخ صفی الدین بن اسحق قدس سره چنانچه فرمود که فنا سه قسم باشد؛ **انجام:** فافهم ای جان عزیز ایها الطالب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱ص(۶۶)،۵سطر(۶×۱۲)،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۸۴]

● **تحقیق در لاتری** / اقتصاد / فارسی
tahqīq dar läterī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۱/۳۵

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۴؛۱ص(۱۳۵۳-همان) [مختصر ف: ۱۴۵]

● **تحقیق در مذهب و طریقه علی اللهی** / ادیان و مذاهب / فارسی

tahqīq dar mazhab va tarīqe-ye ʻalī-ol-lāhī

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ قمری

eʻtemād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ʻalī (1843-1896)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۱ق

از محمد حسن مترجم (ظاهراً اعتماد السلطنه). در این رساله از فرقه علی اللهی بحث شده و از تقسیمات این فرقه به سه گروه: «نصیری»، «غالی» و «اهل حق» سخن رفته است. سپس از عقاید آنان و اینکه علی (ع) در نظر آنان به چه صورت جلوه‌گر است مطالبی آمده و در ضمن انحراف عقیده آنان از دین اسلام نشان داده شده است.

[دنا ۱۰۲۳/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۱۸

آغاز: تحقیق در مذهب و طریقه علی اللهی که به نصیری و غالی و اهل حق نیز معروف میباشند. از علما و فضلاء آنها که در مذاهب و ادیان و ملل نحل اهل عالم؛ **انجام:** عید نوروز را از اعیاد مبارکه میدانند و گرامی میدارند.

پایان نسخه: تألیف خانه زاد بی مقدار محمد حسن مترجم جمادی الثانی ۱۳۱۰.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: مخمل بنفش، ۱۵گ، ۱۰ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۵۲]

● **تحقیق در مساله ارض مملوکه** / فقه / عربی

tahqīq dar masale arz-e mamlūkeh

محقق خوانساری، حسین بن محمد،۱۰۱۶-۱۰۹۹قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608-1688)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۵۲

آغاز: بسمله، الحمدالله کثیرا کما هو و آله اجمعین اما بعد تحقیق مسئله مهمه صورتها؛ **انجام:** والدلایل المذکوره اولا یقتضی انصرف اتی ما ذکرنا و الله اعلم بالصواب تم.

خط: شکسته نستعلیق، کا: قاینی، علی، تا: ۱۲۴۶ق [رایانه]

● **تحقیق در معنی لفظ جلاله** / اسماء الله / عربی

tahqīq dar maʻnī-ye lafz-e jalāle

این رساله به جز رساله دوانی و فخر رازی است. در آن از صدرای شیرازی یاد شده است.

[دنا ۱۰۲۳/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۹

در ص ۲۵۸ نخست چهار سطر از پایان رساله حدوث العالم آمده و آنگاه بقیه صفحه در تحقیق وضع اسم جلاله است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نازک اصفهانی، جلد: تیماج قرمز سیر، ۱ص (۲۵۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۷۳]

● **تحقیق در نظم و نثر فرقه ذهبیه (پایان نامه)** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīq dar nazm va nasr-e ferqe-ye zahabīye (pāyān-nāme)

خاوری، اسدالله

xāvarī, asad-ol-lāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۷۸

به راهنمائی ذبیح الله صفا؛ بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ش؛ حروفچینی [مختصر ف: ۱۴۶]

● **تحقیق در نوع انسان** / عرفان و تصوف / عربی

tahqīq dar noʻ-e ensān

مراغی، حسن بن عبدالرحیم،-۱۳۰۰ قمری

marāqī, hasan ebn-e ʻabd-or-rahīm (-1883)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۶/۱۰

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۰۷پ- ۱۰۹ر) [مختصر ف: ۱۴۶]

● **تحقیق الدلائل فی شرح تلخیص المسائل** / فقه / عربی

taḥqīq-ud dalāʼil fī š.-i talxīṣ-il masāʼil

کنی تهرانی، علی بن قربان، ۱۲۲۰-۱۳۰۶ قمری

kanī tehrānī, ʻalī ben qorbān (1806-1889)

شرحی است بر متنی که از خود اوست و از طهارت تا شهادات شرح شده و به جز طهارت و صلاة، بقیه دیگر در تهران در ۱۳۰۴ چاپ شده است.

[دنا ۱۰۲۳/۲]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۲۵/۲

در پایان جزء سوم همین کتاب تاریخ ۱۲۶۱ و ۱۲۶۲ دیده می‌شود. کتاب قضاء؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴۷گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۶)،

اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴۸۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۲۶/۱

کتاب قضاء از بیان طرق آن؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۴شوال۱۲۶۱ق؛کاغذ:فرنگی،جلد: تیماج سرخ، ۷۵گ (۲۰۹پ-۲۸۳پ)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۵۹]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۲۵/۱

از آغاز کتاب صلوة تا باب تختم در صلوة؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۹۲گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴۸۵]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳/۱

جزو ثانی از کتاب القضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۴۶۰]

↩ تحقیق الدهر و الزمان ⟵ دهر و زمان

● **تحقیق ذکر الله** / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīq-e zekr-ol-lāh

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷-۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541-1608)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲۳۷/۲۵

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۴]

● **تحقیق رجالی** / رجال / عربی

tahqīq-e rejālī

نائینی، محمد رضا بن رشید، ق۱۲ قمری

nā'īnī, mohammad rezā ebn-e rašīd (-18c)

تحقیقی است درباره معلی بن خنیس و عمر بن خنظله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲/۱۳-طباطبائی

آغاز: اختلف العلماء فی حال مفضل بن عمر ... و فی حال معلی بن خنیس و الصواب توثیقه لمدح رایته عن الصادق علیه السلام فی حقه؛

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۳۲۶]

↩ تحقیق الروح ⟵ تفسیر آیة «فاذا سویته و نفخت فیه من روحی»

↩ تحقیق الروح ⟵ روح

● **تحقیق الروح و القلب = القلب و الروح** / فلسفه / عربی

taḥqīq-ur rūḥ wa-l qalb = al-qalb wa-r rūḥ

رساله مختصری در مفاهیم منتزعه از قلب و روح و همچنان نفس که گویا از قول فلاسفه شیعه تلخیص گردیده است. [دنا ۲/۱۰۲۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۲/۷

آغاز: القلب یطلق علی معنیین؛ الأول اللحم الصنوبری الشکل المودع فی الجانب؛ **انجام:** زینوها بلطائف عبارات کذا ذکره بعض أفاضل المحققین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۵۰-۵۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۹-۱۷۲]

● **تحقیق زاویه** / هندسه / عربی

tahqīq-e zāvīye

نصر البیان بن نور البیان، ق۱۰ قمری

nasr-ol-bayān ebn-e nūr-ol-bayān (-16c)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۷۷/۹

آغاز: بعد حمد الله المفضل المنعام

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳۲۲]

↩ تحقیق الزوراء ⟵ شرح الزوراء

● **تحقیق ساعة (رسالة فی)** / تفسیر / عربی

taḥqīq-u sā'a (r.-un fī)

قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید، ۱۰۴۹-۱۱۰۳ ؟ قمری

qāzī sa'īd-e qomī, mohammad sa'īd ebn-e mohammad mofīd (1640-1692)

درباره آیه «یسالونک عن الساعة ایان مرسیها» و معنی ساعة. [دنا ۲/۱۰۲۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱/۳ خوئی

آغاز: بسمله، قال الله تعالی یسالونک عن الساعة ... قیل انما سمیت ساعة لانها تسعی الیها النفوس؛ **انجام:** فان الساعة هی رجوع کل الشیء و مصیر کل صورة الیه تعالی الا الی الله تصیر الامور.

کا: محمد زمان بن عبدالله، تا: ۱۲۴۲ق [شورا: ف: ۷-۴۳]

↩ تحقیق سبب کون سورة الحمد عظیم الشأن جلیل القدر (مقالة فی) ⟵ السر فی عظمة سورة الفاتحة

● **تحقیق سمت قبله (رساله)** / هیئت / عربی

tahqīq-e samt-e qeble (r.)

محمد میرک، حبیب الله
mohammad mīrak, habīb-ol-lāh
رساله مشتمل است بر دو «عمل» و «خاتمه»: عمل ۱. تحقیق سمت قبله به ربع مجیب؛ عمل ۲. تحقیق سمت قبله به‌وسیله اسطرلاب؛ خاتمه در معرفت عرض بلد.
[دنا ۱۰۲۳/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۸۸
آغاز: انی وجهت وجهی للذی فطر السموات و الارض حنیفا و ما أنا من المشرکین إن صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین لاشریک له و بذلک امرت و أنا أول المسلمین القول فی تحقیق؛ **انجام:** و آله و أصحابه ظاهر و باطنا (کذ).
خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی بن قاضی عبدالرسول عثمانی، بی‌تا؛ واقف: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۳۲]

● **تحقیق الصلوات** / فقه / ترکی
tahqīq-os salavāt
مستقیم زاده، سلیمان بن عبد الرحمن، -۱۲۰۲ قمری
mostaqīm-zāde, soleymān ebn-e ʻabd-or-rahmān (-1788)
بحثی در احکام صلاة و اقسام آن و کیفیت اعمال آنها است که در پنجاه و پنج «باب» و یک «خاتمه» در مورد سجده نگارش یافته است.
[دنا ۱۰۲۴/۲؛ ایضاح المکنون ۲۶۶/۱؛ هدیة العارفین ۴۰۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۳/۲
آغاز: تحمیدات خالق موجودات و صلوات مفخر کائنات، علیه الصلوات و التسلیمات؛ **انجام:** النظر فی ذلک بعین الحقیقة و الانصاف لابنظر العصبیة و الاعتساف؛ تم.
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۷۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: سید شهاب الدین (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۴۲گ (۱۹-۶۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۶سم [ف: ۳۰-۵۳۱]

← تحقیق ضرورت الموت ≻ الموت و ضرورته (رسالة فی)

● **تحقیق الضمیر** / نحو / عربی
taḥqīq-uḍ ḍamīr
حسینی میبدی، علی بن محمد علی، -۱۳۱۳ قمری
hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (-1896)
محل تألیف: کرمانشاه
بحث مفصلی است در معنی ضمیر و اقسام آن و آنچه بدان تعلق دارد از مسائل صرفی و نحوی، با رد و ایراد بسیار در گفته‌های دانشمندان ادب عربی، در چهار «امر»: ۱. فی معناه و ما یناسبه؛ ۲. تحقیق ألفاظه؛ ۳. حصر اقسام الضمیر من حیث اللفظ و المعنی؛ ۴. وجه بناء المضمرات و حرکاتها. (سید احمد اشکوری با تغییرات)
آغاز: الحمدلله الواقف علی الضمائر و المطلع علی السرائر ... هذه وجیزة فی تحقیق الضمیر وضعتها تذکرة لنفسی و للطالبین
انجام: و یمکن بسط الکلام فی الضمیر بما یزید علی هذا المقدار لکنه خارج عما نحن بصدده فالأولی الاقتصار و قطع الکلام
[دنا ۱۰۲۴/۲]

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۵/۳مشهد
خط: نسخ خوش، کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی کرمانشاهی، تا: پنج‌شنبه ۵ محرم ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲ص (۱۱۲-۱۷۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [ف: ۱۵۶]
مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۵/۳
همان نسخه بالا [ف: ۱-۴۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۹/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۸۲]
۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۴/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۴۸ص (۵۱۷-۵۶۴)، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [ف: ۱-۴۲]
کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۴/۷مشهد
همان نسخه بالا [ف: ۱۵۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۵/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۷۲]

← تحقیق عالم المثال ≻ اجوبة مسائل بعض الفضلاء
← تحقیق عدالت ≻ عدلیه

● **تحقیق العلم = تقسیم العلم بالتصور و التصدیق** / منطق-عربی
taḥqīq-ul ʻilm = taqsīm-ul ʻilm bi-t-taṣawwur wa-t taṣdīq
حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق۱۰ قمری
hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (-16c)
رساله کوتاهی است در تصور و تصدیق. این رساله غیر از رساله تصور و تصدیق ملاصدرای شیرازی و قطب رازی است. در مورد مؤلف آن گفتگوست و در اکثر فهارس ناشناخته است.
آغاز: بسمله، اعلم ان العلم الذی قسموا الی التصور و التصدیق عرفه بعضهم بالصورة الحاصلة من الشیء عند الذات المجردة من الاسناد فی الخارج اعیان و فی العقل صور
انجام: و مطلق التصور متقدم بالطبع علی مطلق التصدیق و ان لم

یکن ما هو قسم من الحصولی فی الواقع متقدما کذلک علیه
[دنا ۱۰۲۴/۲ (۱۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. در جلد ۲۴ فهرست همین نسخه با شماره ۱۸۴۰۳ نیز معرفی شده؛ خط: نسخ خفی خوش، کا: شیخ داوود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷ص (۱۳-۱۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۳۶۶] و [ف: ۲۴-۴۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳۸۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علاء الدین، تا: ۹۴۶ق؛ مصحح، محشی با امضاء منه سلمه الله تعالی؛ جلد: گالینگور سبز عطف میشن، ۱۱ سطر (۴×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲-۴۴۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۱/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۸گ (۱۱۴پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۴۵۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۲۱۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز «منه»؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۴۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۲۴/۵
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: امین الدین محمد بن شهاب الدین علی، تا: ۱۰۰۹ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۲۹پ-۱۳۲پ)، ۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۶-۲۴۵۳]

۶. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۷۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن نورالدین محمد شریف، تا: ۱۰۲۲ق؛ ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۸پ-۱۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۹۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبد النبی الغریب، تا: ۱۱۵۸ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۴۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۶ش۴-۱۸]

۱۰. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۰۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۵۳/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد بن محسن بن باقر موسوی ابا حسینی اما زنجانی، تا: ۱۲۹۸ق؛ جلد: پارچه‌ای، سبز عطف گالینگور، ۸گ (۱پ-۸ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۸۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴/۱۴
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۴۰۲-۴۰۹)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۳۳۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷/۷-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۹۳-۹۶)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۵۴۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۶/۸
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۶پ-۱۱۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۱۷]

● **تحقیق علم الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-u ʻilm-il wājib
حسینی، احمد بن ابراهیم
hoseynī, ahmad ebn-e ebrāhīm

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱/۱۳
برای مولانا عبدالله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق [ف: ۵-۳۰۸]

← تحقیق علم توحید و تطابق آفاق و انفس ≻ الاشارات

● **تحقیق الفتوی فی ابطال الطغا** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-ul fatwā fī ibṭāl-iṭ ṭaġā

فضل الحق خیرآبادی، محمد، -۱۲۷۸ قمری
fazl-ol-haqq xayr-ābādī, mohammad (-1862)
تاریخ تألیف: ۱۸ رمضان ۱۲۴۰ق
مولوی اسماعیل دهلوی، که گرایش‌های وهابی داشته و مرید سید امد شهید بریلوی بوده، کتابی با عنوان «رد الاشراک» به عربی نوشته که مجموعه‌ای از آیات و احادیث درباره شرک و رد سنن و مراسم شرک‌آمیز و غیرمشروع مانند استغاثه به درگاه اولیا و فرشتگان در دو باب، به رشته تحریر در آورده و «تقویت الایمان» ترجمه و شرح اردوی آیات و احادیث باب اول «رد الاشراک» است. فضل حق خیرآبادی، کتاب حاضر را در رد کتاب «تقویة الایمان» نوشت در چهار «مقام»: ۱. حقیقت شفاعت؛ ۲. بطلان لاطایل این قایل (منظورش دهلوی است) در شان سید الاخرین و الاوایل؛ ۳. اثبات دلالت ...؛ ۴. حکم مرتکب این جریمه شنیعه عند علماء الشریعه. در رد تقویت الایمان دو ردیه دیگر از دو ناشناس نیز موجود است.
[دنا ۱۰۲۴/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۳۶

آغاز: حامدا و الیه متضرعا و مصلیا علی حبیبه الوجیه و به الیه مستشفعا متدرعا چه می‌فرماید علمای شرع متین و مفتیان مخلص از صدق یقین در حق کسی که؛ **انجام:** الحال سواد ظلمت کفر شکست و بیاض نور ایمان باشراق پیوست فمن شاء فلیکفر و السلام علی اتبع الهدی کتبه العبد الفقیر الی ربه الغنی الهادی محمد فضل حق ابن محمد فضل امام فاروقی الحنفی الخیر آبادی لطف الله بهما العواقب و المنادی بحر منه

کا: حاجی قاسم، محمد شریف، محمد لاری، بی‌تا [رایانه]

● **تحقیق الفوائد = شرح الفوائد الغیاثیة = التحقیق فی شرح فوائد الغیاثیة** / بلاغت / عربی
tahqīq-ul fawā'id = š.-ul fawā'id-ul ġīyāṯīya = at-taḥqīq fī š.-i fawā'id-ul ġīyāṯīya

کرمانی، محمد بن یوسف، ۷۱۷-۷۸۶ قمری
kermānī, mohammad ebn-e yūsof (1318-1385)
وابسته به: الفوائد الغیاثیة؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)
شرح بر «الفوائد الغیاثیة» قاضی عضدالدین عبدالرحمن ایجی که خود تلخیصی از جلد سوم «مفتاح العلوم» سکاکی است. ایجی این کتاب را به نام غیاث الدین محمد بن رشید همدانی وزیر سلطان خدابنده نوشته است. شارح از شاگردان قاضی عضد ایجی است و تصریح می‌کند از فوائد غیاثیه را نزد مصنف قرائت کرده است. قابل توجه اینکه نسخه‌ای به نام «الفوائد الغیاثیه» به ش ۱۷۸۹ در فهرست ملک معرفی شده و فهرست نویس آن را همین تلخیص مفتاح العلوم می‌داند ولی نسخه دیده شد و کتاب دیگری است از قاضی عضد که موضوع آن علم کلام است و تحقیق بیشتری می‌طلبد. (طباطبایی بهبهانی منصور)
[دنا ۱۰۲۴/۲؛ کشف الظنون ۱۲۹۹/۲؛ مفتاح السعادة ۲۱۲/۱؛ ملک ۳۶۵/۵؛ الدرر الکامنه ۷۷/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۷۵/۴

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان الحمد الثناء علی جمیل علی جهة التعظیم و هو باللسان وحده و الشکر علی النعمط خاصة؛ **انجام:** بصفات متوالیة لقول حسان بیض الوجوه کریمة احسابهم شم الانوف من الطراز الاول و هلم جراً کما صنف فیه کتب مطولة واصل ...

خط: نسخ، کا: مجدالدین اسمعیل بن ابراهیم حسینی، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «هـ» و «م هـ»، مصحح؛ عبارت کاتب و مالک نسخه: «صاحبه و کاتبه ... اسمعیل بن ابراهیم بن محمد الحسینی جعله الله من المتتعین به و رحمته علیهم اجمعین و انتقل عنه بعد ایادی عدیدة الی عبدالله و ابن عبده الغریب محمد بن منصور بن محمد بن منصور بن محمد بن ابراهیم الحسنی الحسنی رحمة الله علیهم اجمعین و غفرلله علیهم اجمعین و غفرلهم و لاسلافهمم ... فی سنة ۹۵۹ فی العشر الاوسط من جمادی الاولی [فی شیراز]»؛ مهر: «حسین بن محمد علم الهدی» (مربع)؛ کاغذ: شرقی؛ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۸۴گ (۷۶پ-۱۵۹پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳۵-۵۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۰ ط

آغاز: و هو السید الشجاع و امتثالاً له عطف علی قوله: حین امر بتلخیص مستودعاته و تجریدها عن فضفاض عبارته المنمنمة؛ **انجام:** فالحبل من تحت الفوارس ینحبط المزاوجة ان یزاوج بین مجیئین فی الشرط.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با علامت «هـ» و «۲» و غیره؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم‌ترنج، ۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲/۲۴-۹۰]

● **تحقیق فی آیة الدین** / تفسیر / عربی
taḥqīq-un fī āyat-id dīn

حویزی، جعفر بن عبدالله، -۱۱۱۵ قمری
hovayzī, ja'far ebn-e 'abd-ol-lāh (-1704)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۹۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵-۱۷۸]

● **تحقیق فی آیة «لوتری اذ یتوفی الذین کفروا»** /
تفسیر / عربی
taḥqīq-un fī āyat-i «law tarā iḏ yatawaffa-l laḏīn-a kafarū»

حویزی، جعفر بن عبدالله، -۱۱۱۵ قمری
hovayzī, ja'far ebn-e 'abd-ol-lāh (-1704)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۹۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۴گ (۵۳ر-۵۶ر) [ف: ۵-۱۷۸]

● **التحقیق فی احوال اسحاق بن عمار** / رجال / عربی
at-taḥqīq fī aḥwāl-i isḥāq ibn-e 'ammār
موسوی اصفهانی، حسن، ق۱۲ قمری
mūsavī esfahānī, hasan (-18c)
رساله تحقیقی کوتاه است در این که اسحاق بن عمار، نام برای دو شخصیت است یکی اسحاق بن عمار بن یعقوب صیرفی که از راویان امام صادق و امام کاظم (ع) است که شیعه و مورد وثوق می‌باشد و دیگری اسحاق بن عمار بن موسی ساباطی فتحی غیر راوی است.
[دنا ۱۰۲۵/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۲۰۷۲۸
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفیو آله سادات الوری. اعلم ایدک الله تعالی و ایانا ان اسحق بن عمار اثنان والمذکور فی کش و ق و م من خج و فی جش انما هو اسحق بن عمار بن حیان؛ **انجام:** فلا یمکن الحکم بکونهم من رواة ابن حیان لکن من هذا کله الظاهر انهم ایضا من رواة هذا و الله یعلم ح س ن عفی عنه.
خط: نسخ، کا: ظاهرا ابوالقاسم جعفر بن حسین حسینی موسوی، تا: قرن ۱۳ (رساله پیشین در تاریخ ۱۲۲۴ق نوشته شده است)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگش شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۲ر-۱۱۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۹۷] و [ف: ۲۷-۹۲]

● **تحقیق فی اختلاف المذاهب و کثرة طرقه** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-un fī ixtilāf-il maḏāhib wa kaṯrat-i ṭuruq-i-h
نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad-e bn-e 'alī (-17c)
[دنا ۱۰۲۵/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۲۳/۱۰
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی آراسته عطف تیماج مشکی، ۲گ (۹۳-۹۴)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۱۸۴]

● **التحقیق فی الإکفار و التفسیق** / کلام و اعتقادات / عربی
at-taḥqīq fi-l ikfār wa-t tafsīq
یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵-۸۴۰ قمری
yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374-1437)
رساله‌ای است در خصوص معانی کفر، شرک و فسق که به صورت گزیده با عناوین «مسألة، مسألة» به شرح آن پرداخته شده و در مقدمه کتاب «البحر الزخار» مؤلف، بارها به چاپ رسیده است.
[دنا ۱۰۲۵/۲؛ اعلام المؤلفین الزیدیة، عبدالسلام بن عباس: ۲۰۶-۲۱۳؛ البحر الزخار، صنعاء، ۱۴۰۹ هـ مقدمة: ۸۷-۹۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۳۸/۶
آغاز: مسئلة، و الکفر و الشرک سواء فالمنافق مشرک الاباضیه: بل الشرک غیر الکفر و المنافق کافر لا مشرک، قلنا هو اسم لمن یستحق اعظم انواع العقاب؛ **انجام:** لا ان اثبته علی مثل صفة المدرک لکن سماه عالماً إذ لا اعتبار باللفظ.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۲۲ر-۲۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳-۸۶]

● **تحقیق فی ان ضمیر النکرة نکرة او معرفة** / نحو / عربی
taḥqīq-un fī anna ḍamīr-an nakara nakarat-un aw ma'rifa
فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟-۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150-1210)
تحقیق ادبی است از امام فخر رازی به نقل از کتاب الاربعین او
[دنا ۱۰۲۵/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۴۴-طباطبائی
آغاز: قال الامام فی کتاب الاربعین اختلفوا فی ان ضمیر النکره ... قولک جائنی رجل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۴۷ر) [ف: ۲۳-۷۲۸]

← تحقیق فی التشکیک > التشکیک

● **التحقیق فی الجعفریات و فی المسائل فی مجموع الکتاب** / رجال / عربی
at-taḥqīq fi-l ja'farīyyāt wa fi-l masā'il fī majmū'-il kitāb
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟-۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762-1844)
در کتب معتبر فهرست و رجال شیعه مانند فهرست طوسی و

رجال او و نجاشی علی بن جعفر برادر امام صادق را از بزرگان شیعه معرفی کرده‌اند. در رجال شیخ طوسی نخست او را از یاران امام موسی الکاظم یاد می‌کند و می گوید «او را کتابی است». مسئله مورد بحث آن است که سائل کیست. آیا سائل علی بن جعفر است از برادرش امام کاظم (ع)، یا سؤال امام صادق است از پدرش امام باقر (ع). سخن نخست از آن طوسی است و رای دوم از شیخ صدوق و نجاشی ... مؤلف کتاب نیز خود رای دوم را ترجیح می‌دهد.
[دنا ۱۰۲۵/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۲۳-طباطبائی

آغاز: فی قوله و سئلته عن ان السائل فی سئلته فی مجموع الکتاب هل هو علی بن جعفر او اخوه الامام موسی فنقول اما الاعتماد علی هذا الکتاب فیظهر مما ذکره جماعه؛ **انجام:** ما وجد فی اول المسائل هکذا اخبرنا احمدبن موسی بن جعفر ... قال حدثنا ابو جعفر احمد بن یزید ... الخراسانی من کتابه فی جمادی الاخره سنة احدی و ثمانین و ماتین قال حدثنا علی بن الحسن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام عن علی بن جعفر بن محمد عن اخیه موسی بن جعفر قال سئلت ابی جعفر بن محمد بن عن رجل واقع امراته قبل طواف النساء متعمدا ما علیه قال یطوف و علیه بدنه.

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۳۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۱۵]

← التحقیق فی حال اسحاق بن عمار ⪢ ترجمة اسحاق بن عمار
← تحقیق فی حال سهل بن زیاد الآدمی الرازی ⪢ ترجمة سهل بن زیاد الآدمی
← تحقیق فی حال عبدالحمید بن سالم العطار ⪢ ترجمة عبدالحمید العطار
← التحقیق فی حال معاویه بن شریح ⪢ ترجمة معاویة بن شریح و معاویة بن میسرة

● تحقیق فی الزیارة العاشوراء / حدیث / عربی

taḥqīq-un fī-z zīyārat-il ʻāšūrā'

حسینی ساوجی، حسن بن ابراهیم، ق۱۳ قمری
hoseynī sāvajī, hasan ebn-e ebrāhīm (-19c)

تاریخ تألیف: ۸ جمادی الاول ۱۲۸۶ق

مؤلف گفته از مدت‌ها پیش منتظر فرصتی برای بررسی فضایل، کیفیت زیارت و اسناد زیارت عاشورا بودم تا اینکه توفیقی دست داد واین رساله فراهم آمد، این رساله در چهار «مطلب» و یک «خاتمه»: مطلب ۱. فی ذکر مستند هذه الزیارة؛ مطلب ۲. فیما یستفاد من هذه الاخبار و هو امور (هفت مورد)؛ مطلب ۳. ذکر بعض کلمات العلماء فی کیفیة هذه الزیارة و الدعاء؛ مطلب ۴. امور ینبغی التنبیه علیها (هفت تنبیه)؛ الخاتمة فی امور (هفت امر).

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد فقد طال شوقی الی معرفة کیفیة زیارة خامس اهل الکساء ... ولم اوفق لذلک تارة لعوائق الزمان ... الی ان اصر علی بعض الاخوان فی وقت کنت فاقد الجملة من الاسباب

انجام: فقال اصعد فوق سطحک ثم التفت یمنة ویسرة ثم ارفع رأسک الی السماء ... تکتب الک بذاک زورة والزورة حجة وعمرة قال سدیر فربما فعلت ذلک فی شهر اکثر من عشرین مرة.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۰۳

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد طال شوقی الی معرفة کیفیة زیارة خامس اهل الکساء ... ولم اوفق لذلک تارة لعوائق الزمان ... الی ان اصر علی بعض الاخوان فی وقت کنت فاقد الجملة من الاسباب؛ **انجام:** فقال اصعد فوق سطحک ثم التفت یمنة ویسرة ثم ارفع رأسک الی السماء ... تکتب الک بذاک زورة والزورة حجة وعمرة قال سدیر فربما فعلت ذلک فی شهر اکثر من عشرین مرة.

خط:نسخ،کاتب=مؤلف،تا:۸جمادی الاول ۱۲۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۷۸]

← التحقیق فی شرح فوائد الغیائیة ⪢ تحقیق الفوائد

● تحقیق فی عدم عصمة العالم و لزوم متابعة العامی

له / کلام و اعتقادات / عربی

taḥqīq-un fī ʻadam-i ʻiṣmat-il ʻālim wa luzūm-i mutābiʻat-il ʻāmī lah

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶-۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826)

رساله‌ای است در علم عصمت عالم و اینکه باید عامی از عالم متابعت نماید، دفع شبهه اخباریین از اصولیین.
[دنا ۱۰۲۵/۲؛ ریحانة الأدب: ۷۸/۱-۸۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۲۱/۵

آغاز: اعلم أن الله سبحانه ... تفریق بینه و بین خلقه ... لما سواه کان یعلم کیف هو فی سر و لا علانیة الا بما دل علی ذاته بذاته و لا یعرفه أحد الا بما تعرف به ال یه فهو الدلیل و المدلول علیه؛ **انجام:** و لو فقدت اصلاً فقد الا دراک المحرر لعدم النور و من لم یجعل الله له نوراً فما له من نور و کتب الیه المسکین احمد بن زین الدین.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ محشی، در پایان رساله پرسش و پاسخ اندکی در مورد منشأ اختلاف اخباریین با اصولیین

از مؤلف آمده؛ تملک: «الموسوی»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۲گ (۲۵۳پ-۲۵۴ر)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۵۵۵]

● **التحقیق فی فضل ابی بکر الصدیق** / تاریخ / عربی
at-taḥqīq fī faḍl-i abī-bakr-iṣ ṣiddīq
رامپوری، نورالدین بن اسماعیل، ق ۱۰ قمری
rāmpūrī, nūr-od-dīn ebn-e esmā'īl (-16c)
تاریخ تألیف: جمعه ۷ رجب ۹۶۲ق
در فضائل و مناقب و شرح حال خلیفه اول ابوبکر بن ابی قحافه و آنچه که از پیامبر و صحابه درباره وی روایت شده، مشتمل بر ابواب دارای فصول.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۱۴/۱
آغاز: الحمدلله الذی جعل الایمان مبنیاً بالاقرار و التصدیق بصدق الصدیق أولا و سلامة الایمان بسلامة عمره؛ **انجام:** و الامام الحافظ محب الدین البخاری فی تاریخه و الضیاء المقدسی فی أحادیثه المختارة.
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱پ-۳۴پ)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱۹-۲۲]

← التحقیق فی کلمة «لا اله الا الله» > شرح کلمة «لا اله الا الله»

● **التحقیق فی مسألة فقهیة** / فقه / عربی
at-taḥqīq fī mas'alat-in fiqhīya
علامه حلی در مسئله طهارة از اوانی ذهب و فضه از کتاب منتهی می‌گوید: «لو قیل ان الطهارة لا یتم الابانتزاع الماء المنهی عنه فیستحل الامربها لا شتما لها علی المفسده کان وجها». این رساله در تحقیق این مسئله و تصویب علامه است.
[دنا ۱۰۲۵/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴/۵
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم قال العلامه فی المنتهی فی مسئلة الطهارة من آنیه الذهب و الفضة و الممغصوبه لو قیل ان الطهارة ... قال صاحب المدارک ان ماذکریتم لو توقف الطهاره علی الاخذ اقول مراده ان المکلف اذا تمکن من استعمال غیره؛ **انجام:** معقول کما هو ظاهر لارباب العقول و لقد حان ان اکتب ما کتبه دام عزه من قوله و بالجملة الامر ظاهر لا جدوی للاشتغال بتزییفه
بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۱۹۳-۱۹۸)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۳۲۱]

● **التحقیق فی موضع رأس و زیارة أبی عبدالله الحسین علیه السلام** / تاریخ / عربی
at-taḥqīq fī mawḍi'-ir ra's wa zīyārat-i 'abī 'abd-il-lāh al-ḥusayn 'alay-h-es-salām
کردآبادی، محمد باقر بن ملک محمد، ق۱۲ قمری
kordābādī, mohammad bāqer ebn-e malek mohammad (-18c)
بحثی است درباره موضع رأس و زیارت حضرت أبا عبدالله الحسین (ع) که از کتاب‌های فرحة الغری، بصرحة الغری، کامل الزیارة و الکافی جمع‌آوری شده است.
[دنا ۱۰۲۵/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۴۷/۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیرته من بریته محمد النبی و عترته الائمة المیامین؛ **انجام:** لا یصیر موضعاً للتوبیخ و الملامة إن لم یکن لایقاً للتکریم و الکرامة و الله الهادی.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان مطالبی در مورد مأکولات حرام آمده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۸۲-۱۸۴)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۹-۴۲۰]

← التحقیق فی النعل الذی امرالله موسی بالخلع منه فی قوله «فاخلع نعلیک» > تفسیر آیة «فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس»

● **تحقیق القبلة** / ریاضیات / عربی
taḥqīq-ul qibla
علاء الملک فاضل خان
'alā'-ol-molk fāzel xān
از علاء الملک فاضل خان دانشمند شیعی است. اسم مؤلف در عنوان است نه در مقدمه از شیخ علی و شهید نقل دارد.
[دنا ۱۰۲۶/۲]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۲۵/۱۱
آغاز: بسمله. ربنا ما للبزات و سماع عزک ... و بعد فانی مورد لک فی هذه الرسالة درر الفوائد و جواهر الفرائد فی تحقیق القبلة؛ **انجام:** فیما کان جزئی العرضین ربع (هذا ما وجد فی مسودته قدس سره. بعد موته و لم یظفر بالباقی و لعله لم یتمه بل اخترمه الاجل قبل ذلک).
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۲۲۴-۲۲۵)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۳-۳۸۰]

● **تحقیق القوانین** / ادبیات / فارسی
tahqīq-ol qavānīn
سلطان محمد میرزا قاجار، ۱۲۲۷؟-۱۲۹۲ ؟ قمری
soltān mohammad mīrzā qājār (1812-1875)
در دستور زبان و صرف و نحو زبان فارسی با شواهد شعری درد

و تقریر (صرف ـ نحو) به فارسی از روی بحر قلزم و تحفة العجم و چراغ و بحر الفصاحة و برهان قاطع و رساله عبدالواسع
[دنا ۱۰۲۶/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۳۹/۳
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن زین العابدین بن حسین بن علی یزدی حائری، تا: ۱۲۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹ص (۲۸۳–۳۳۱) [ف: ۱۰–۱۶۰۷]

● **تحقیق قول المیت (رسالة فی)** / فقه / عربی
taḥqīq-u qawl-il mayyit (r.-un fī)
نقیب، معزالدین محمد
naqīb, mo'ezz-od-dīn mohammad
[دنا ۱۰۲۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۰۵/۲۴
آغاز: بسمله. یا حی قبل کل حی و بعد کل حی و یا من بیده ملکوت کل شیء ... و بعد فیقول افقر الخلق الغنی محمد النقیب الحسینی امات الله نفسه؛ **انجام:** فاعتبار قوله فیهما مطلقاً لو کان جایزاً لکان اعتباره فیما هو مامون ... ذالک تخفیف من ربکم و رحمة لمن اراد ابتغاء وجه ربه الاعلی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز، ۳ص (۶۹–۷۱)، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۱۳–۲۱۳]

● **تحقیق قهوه** / کشاورزی / فارسی
tahqīq-e qahve
فروغی، محمد حسین بن محمد مهدی، ۱۲۵۵–۱۳۳۵ قمری
forūqī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad mahdī (1839-1917)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۱/۲۸
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱ص (۱۳۲۳–۱۳۳۳)
[مختصر ف: ۱۴۹]

● **تحقیق القیامة** / عرفان و تصوف / فارسی
tahqīq-ol qīyāma
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟–۸۳۴ قمری
ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431)

به نثر آمیخته به نظم درباره قیامت و ساعت و نشأت انسان
آغاز: الحمد لله الذی انشأ اعیانا ثابتة فی علمه اولا و انشأ ارواح ... نشأت انسان اگر خواهی که دانی بیگمان ×× منشأة ما بخوان و نشاء انسان بدان
[دنا ۱۰۲۶/۲ (۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۳/۷]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۶ عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: آستان قدس ش ۵۳۰ [در فهرست آستان قدس این رساله به تفکیک معرفی نشده]. نام کتاب به قرینه آغاز ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: سلخ رمضان ۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱گ (۷۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۳–۱۳۰۴]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** گر ز خود فانی شوی حالی تمام این قیامت رو نماید و السلام
نام کتاب به قرینه آغاز ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: دکتر جواد نور بخش، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۱۴۴–۱۴۹)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲–۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۴/۷
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا عزیز تفرشی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه پسته‌ای، جلد: رویه میشن سیاه، ۳گ (۱۲۴پ–۱۲۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴–۶۶۹]

● **تحقیق کتاب الفقه** / فقه / عربی
taḥqīq-u k.-il fiqh
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵–۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742-1798)

متن منسوب به ابی الحسن علی ابن موسی الرضا. این رساله به صورت مجزا در پایان کتاب «الفوائد الاصولیه» یا «فواید من مهمات الاصول» بحرالعلوم، در بیان فوائد تحقیق حال «فقه الرضا» و اعتبار آن آمده است.
چاپ: ایران، سنگی، [۱۲۶۹]، جیبی، ۹ص(الفوائد الاصولیة: صص۱۴۴–۱۵۲)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۱۲
آغاز: تحقیق کتاب الفقه المنسوب به سیدنا و مولانا و الحاجه الیه؟ کثیرا والامر فیه ملتبس فان قدماء الاصحاب؛ **انجام:** و اما الثالث و الرابع فهما هم المجتهد و المقلد و بظهر ما ذکر من شرح الوافیه السید النجفی الطباطبایی ره علی ما حکی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوایی با روکش تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۲۴پ–۲۷پ)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۴/۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رایانه]

← تحقیق الکر ⩾ الکر

● **تحقیق الکر (رساله فی)** / فقه / عربی

tahqīq-ul kur (r. fī)

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟-۱۰۷۰ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd ʻalī (1595-1660)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۱۷

آغاز: فی تحقیق الکرا علیم انه اختلف اقوال العلماء؛ **انجام:** انشاءالله تعالی صاحبه نقل من روضه المتقین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق [رایانه]

← تحقیق کلمة التوحید ⩾ التوحیدیة

← تحقیق کلمة التوحید ⩾ شرح کلمة التوحید

● **تحقیق کلمة التوحید = کلمة التوحید (فائدة فی)** / فلسفه / عربی

taḥqīq-u kalimat-it tawḥīd = kalimat-ut tawḥīd (fā'idat-un fī)

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427-1503)

رساله کوتاهی است در تحقیق کلمه توحید که از دوانی دانسته شده و در آن از جارالله زمخشری (- ۵۳۸ق) نقل شده است.

آغاز: فان قیل ان قدر فی کلمة التوحید موجود لم یلزم منه الا نفی وجود ما سوی الله تعالی من الآلهة لا نفی امکان وجوده

انجام: و قد عرفت انه لا یتم و [لایعد] کلمة الشهادة تامة فی اداء معنی التوحید الا انها قد صارت علماً علیه شرعاً، فتأمل و الله اعلم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۶/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۱۰۴)، جمعاً ۱۸ سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۸-۶۷۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۶۲

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری با ترنج با سرترنج، ۲ص (۱۶۷-۱۶۸)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۴۲]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۵/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین ابومحمد سلیمان بن محمد ...، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: چرمی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۲۴۱]

● **تحقیق الکلیات = رسالة الکلیات** / منطق / عربی

taḥqīq-ul kullīyāt = r.-ul kullīyāt

قطب الدین رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴-۷۶۶ قمری

qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1295-1365)

در معنی کلی و جزئی منطقی و آنچه را که مربوط به مفهوم کلی است شامل پنج «قاعده» و «خاتمه» و «وصیت»، که به درخواست دوستی نگاشته شده: قاعده ۱. تحقیق مفهوم اشتراک المهیة الکلی عن الجزئیات؛ ۲. تلخیص مفهومات الکلیات الثلاثة؛ ۳. وجود الکلی فی الخارج؛ ۴. فی ان المهیات المرکبة لیس ترکیبها خارجیا؛ ۵. تحصل النوع و عدم تحصل الجنس؛ الخاتمة: فی مسائل تمرینیة در دفع سه شبهه؛ وصیة در کتمان مطالب رساله از متفلسفین.

آغاز: الحمدلله مخترع ماهیات الأشیاء و هویاتها المطلع علی کلیات الأمور و جزئیاتها فاطر العقول و الحواس و مبدع الأنواع

انجام: و من منح الجهال علماً أضاعه ×× و من منع المستوجبین فقد ظلم. وفقنا الله و أیاک لدرک الحق و ثبت أقدامنا و اقدامک علی مقامات الصدق إنه علی کل شیء قدیر و بافاضة المطالبة جدیر. و الحمد لله حق حمده و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین.

چاپ: با تحقیق سید حسین سید موسوی، در خردنامه صدرا، شماره ۱۹ (۱۳۷۹)، ص ۸۳-۷۸

[کشف الظنون و الاستار /۲۴۷ و ۸۸۶/۱؛ الذریعة ۱۲۸/۱۸؛ کشف الظنون ۸۸۶/۱؛ دنا ۱۰۲۶/۲ (۶۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح تحقیق الکلیات؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

۲- حاشیة تحقیق الکلیات؛ همدانی، ابراهیم بن حسین (-۱۰۲۶)

۳- حاشیة تحقیق الکلیات؛ مشهدی، عطاءالله

۴- شرح تحقیق الکلیات

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۷/۲

خط: نسخ، کا: عبدالواحد سیواسی، تا: با تاریخ ۷۶۴ق؛ آغاز و انجام چاپی و نسخه خطی ما نزدیک به هم است و در نسخه ما عنوان فصل ندارد و تنها همان «القاعده الاولی ... و الثانیه ...» آورده شده است؛ محمد بن سدیدالدین اسنوی دمشقی در پایان می‌نویسد که این رساله استاد «ادام الله ایامه» را هم در پایان ربیع الثانی ۷۶۴ مقابله نمودم . [ف: ۳-۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷۷۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳گ

(۱۹۰-۱۹۲))، ۲۷ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۱-۴۶۶]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۲۸/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ ... توسی، تا: رمضان ۷۸۴ق، جا: مدرسه المجدیه در مابیرناد علی؛ تملک: ابی بکربن محمد حسین ۱۱۳۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵ص (۴۲۵-۴۲۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۴/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۴/۲

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ شوال ۸۱۳ق، جا: سمرقند، مدرسه سلطانیه؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۲۱ سطر (×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳-۵۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۷۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن علی بن الیاس، تا: ۸۱۴ق؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۴-۴۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۸۸/۵

انجام: ثم تحصل صورة اخری تنطبق علی ابناء نوعه و هی الصورة النوعیة ثم صورة اخری

خط: نستعلیق، کا: محمد بن افضل بن محمد برکی، تا: ۸۵۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۷۷پ-۷۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۲-۷۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۷۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۳ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز، ۵گ (۱۳۳پ-۱۳۷پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۳۶۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۳۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۱۰ص (۷۱-۸۰)[عکسی ف: ۱-۲۷۶]

۹. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۸۸/۹

بی کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۱۱]

۱۰. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۴

آغاز و انجام: برابر

شامل چند قاعده و یک خاتمه و یک وصیت؛ خط: نسخ و نستعلیق خفی، کا: محمد بن ابراهیم بن عیسی اوالی، تا: قرن ۱۰؛ ۶گ (۳۷-۴۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۳]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۷۸/۴

خط: نسخ، کا: سیف الله بن کمال الدین علی خوری، تا: شعبان ۹۴۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۸گ (۴۱پ-۴۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳-۳۸۱]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۱/۱۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۵۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۵گ (۸۶پ-۹۰ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۴۵۲]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۷/۹

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس است؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۹۷۴ق، جا: کاشان؛ جلد: چرم کوچک نقشه دار، ۵گ (۵۰پ-۵۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [مؤید: ۳-۵۳۴]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۳۰/۱۰

بی کا، تا: نیمه نخستین ذیقعده ۹۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۲۴۶-۲۵۶)، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۴۴۲]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۰/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ ۵گ (۲پ-۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۱۱]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۴۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۱۸۱پ-۱۸۳پ)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۸۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۲۳۰ر-۲۳۲ر) [ف: ۱۶-۲۰۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۵۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثبت اقدامنا علی مقالات الصدق ... البشیر النذیر.

خط: تحریری، کا: محمود بن اسکندر بن یحیی بن رمضان بن علی ارموی، تا: ۱۰۰۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج جگری، ۴ص (۴۲-۴۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۸۲]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۱/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به احتمال از حسام الدین دانسته در حالی که آغاز و انجام با کلیات قطب رازی کاملا هماهنگ است نه شرح کلیات حسام و تاریخ تألیف ۱۰۳۰ دانسته شده که نه با حسام و نه با قطب رازی هماهنگ است که احتمالاً تاریخ کتابت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً ۱۰۳۰ق، جا: برهانپور هندوستان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۲ص، ۲۳سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۲۵۰]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۵/۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن مقصود علی اشکاوندی، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۲۴۳-۲۴۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۹۳]

۲۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۷۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۸۳]

۲۲. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۱۴۴]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم طالقانی، تا: ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵-۴۰۴]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۳۴
بی کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۱۲۴ر-۱۲۶ر)،۲۷سطر(۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۳/۶-طباطبائی
آغاز: القاعدة الاولی فی تحقیق مفهوم اشتراک الکلی بین الجزئیات ان قوما حسبوا ان معنی اشتراک الماهیة بین کثیرین انها بعینها؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید فرزند میر نظام حسینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۲ص (۱۶۳-۱۶۴)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۳]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹ سطر [ف: ۵-۲۵۲]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۴/۵
آغاز و انجام: برابر
کا: رفیع الدین محمد بن محمد معصوم رضوی، تا: ۵ محرم ۱۰۸۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۷۳پ-۷۸ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف: ۳-۱۱۶]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳۸/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسماعیل حلبی، تا: نیمه دوم قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: کاغذی با مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۲۴ر-۱۲۷پ)،۲۷سطر(۷×۱۶)،اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۳۷-۸۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹/۱ط
آغاز: تحصل فی العقل اولا صورة شخصیه
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۲-۴)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳/۲۴-۴۵]

۳۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۳گ (۱۷۶پ-۱۷۸پ)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۳]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷۷/۱
آغاز: القائدة الاولی فی معنی اشتراک الکلی بین الجزئیات ان قوما حسبوا ان معنی اشتراک الماهیة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این نسخه خطبه ندارد، مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۵گ (۱- ۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۲۸-۱۱۴]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد رحیم قاینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن جگری، ۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۴۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: احمدنگر؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: استقاطی، ۱۲ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۴۷]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۴/۲-۱۶/۵۴
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۶-۳۳۷۲]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۸/۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالفضل بن محمد علی طبیب همدانی، تا: ۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۵۰]

۳۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۱۶/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۲۴]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۶ش۴-۱۸]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۰۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مهر علی برزیجینی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۱-۵۰۱]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۸۳
آغاز: بسمبه، الحمدالله مخترع ماهیات الاشیاء؛ **انجام:** الی ان یاتی الی الحیوان الصعف هناک
در فهرست از ملا صدرا دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۲۰۹۸۰؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ:

نخودی، جلد: تیماج، ۷گ، ۱۹ سطر [رایانه]

۴۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از ملا صدرا دانسته شده؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۵ق، واقف: ابراهیم ساکن قریه شگرکوه، جلد: تیماج سیاه، ۱۲گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۱۴]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی،۳گ(۲۴۵-۲۴۷ر)،۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۸۱]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۷۷پ-۸۶پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۴۴-۶۷]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آقا محمد مهدی اصفهانی به دستور مهدیقلی خان مخبر السلطنه، تا: رجب ۱۳۳۷ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره ضخیم ختائی، ۶گ (۲۸پ-۳۳پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۹-۳۲۲]

۴۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۱۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۷گ (۸۶پ-۹۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹-۳۷۷]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله» و ناشناخته مانده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ:نوعی ترمه،جلد:میشن قرمز،اندازه:۱۵×۱۸/۳سم [ف: ۷-۴۵۰]

۴۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۴۰۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین اشرف حسینی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۳گ (۲۰ر-۲۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [مؤید: ۱-۳۳۰]

۴۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۲

خط: نستعلیق، کا: زین الدین علی بن حسین گیلانی، بی‌تا، جا: لاهیجان [نشریه: ۲-۱۱۵]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۱۴/۲

آغاز: هذه الرسالة مرتبة علی قواعد و خاتمه و وصیه. القاعدة الاولی فی تحقیق مفهوم اشتراک الکلی بین الجزئیات ان قوماً حسبوا ان معنی اشتراک الماهیة بین کثیرین انها بعینها موجودة فیها و حسبانهم هذا باطل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: رجب علی اصفهانی، بی تا، کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج یشمی با عطف تیماج، ۲۵ص (۱۸-۴۲)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۱۰]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۱۵/۷

آغاز: بسمله هذه رساله معموله لتحقیق الکلیات معزوة الی الامام الفخر الرازی ... انتخبتها و حذفت منها ما لا دخل له فی اصل مقاصدها کوصیته فی آخر ... قال الکلام مرتب علی قواعد و خاتمه القاعدة الاولی فی تحقیق مفهوم الاشتراک؛ **انجام:** فلنکتف بهذا القدر فی هذا المقام فان الاطناب مما لا یستطاب و الایجاز مما یوثر و یجاز.

نسخه حاضر گزیده‌ای است از رساله تحقیق الکلیات فخر رازی. انتخاب‌کننده که نام خود را در صدر یا ذیل نسخه نیاورده در دیباچه رساله گوید «وصیتی که امام فخر در پایان تحقیق کلیات آورده و نیز دیباچه آغاز آن را و جز این دو هر آنچه در اصل مقصود دخالت نداشت از آن حذف کردم»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص (۹۱-۹۷)، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۶۹]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۸/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز روشن، ۷۸ص (۲۱۲-۲۸۹)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۹-۴۰۸]

۵۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۳۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ(۸۳ر-۸۷ر)،۲۴سطر(۶×۱۴/۵)،اندازه:۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۷۳]

۵۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۸۰۳/۴

در فهرست به دلیل رساله قبل آن از ملا صدرا دانسته که ظاهراً خطاست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۱۹پ-۱۲۴ر)، ۱۳و ۱۴ سطر (۵/۵×۹/۵- ۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۹۸]

۵۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ(۳پ-۱۰ر)،۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸۳]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۲/۳-۴/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:محمد،بی تا؛مصحح؛۷گ، ۱۷ سطر [ف: ۶-۳۳۷۲]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۴۲/۴

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن محمد جرپادقانی (گلپایگانی)، بی‌تا، جا: مدرسه دارالایتام؛ جلد: تیماج سبز، ۶گ (۷۵پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱-۲۰۰]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۵ر-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۱۹۸]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۴۴/۷

خطبه تحقیق الکلیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۲۱پ)، ۱۸ سطر (۶×۱۱) [ف: ۱۷-۲۵۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۳ص، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۳۸۰]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این در چهار صفحه مقاله‌ای است منسوب به شیخ بهائی معروف در اعتبارات ملحوظه در وجود؛ واقف: قائم مقام؛ ۱۵گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۳۸۰]

۶۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۳

در فهرست حاضر از امام فخررازی دانسته شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۷۴]

۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو منع قولهم کل حادث یحتاج الی مادة و موضوع. تمت ما نقلته منها.

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی ، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی آبی، ۴گ(۱۵۷ر-۱۶۰ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۵۹]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۶۴

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۲/۱۹

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۲/۲۰

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

● تحقیق لغت اردلی / لغت / فارسی

tahqīq-e loqat-e ardalī

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ قمری

e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843-1896)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۸۶

با یادداشتی از افضل الملک غلامحسین زندی؛ خط: نستعلیق تحریری،کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱ص (۴۹۶) [مختصر ف: ۱۴۹]

● تحقیق لفظ الجلالة / ادبیات / عربی

taḥqīq-u lafẓ-il jalāla

طباطبائی، محمد حسین، ۱۲۸۱-۱۳۶۰ شمسی

tabātabā’ī, mohammad hoseyn (1902-1981)

تاریخ تألیف: ۱۷ ذیقعده ۱۳۱۳ق

تحقیقی در لفظ «جلالة» از جهت ادبی و تفسیری در ۳ «فصل».

[دنا ۱۰۲۸/۲]

قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: الحمدلله الذی أنعمنا بأفضل نعمائه و اکرمنا بأشرف الآئه و بعث فینا من أخرجنا عن قعر لجج الغی و الضلال

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۳-۱۵۱]

● تحقیق لفظ عرفات منعاً و صرفاً (رسالة فی) / نحو / عربی

taḥqīq-u lafẓ-i ‘arafāt man‘an wa ṣarfan (r.-un fī)

عصامی، جمال الدین

‘esāmī, jamāl-od-dīn

رساله کوتاهی است درباره تحقیق در لفظ «عرفات» که از جهت نحوی منصرف است یا غیر منصرف.

[دنا ۱۰۲۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۷۹/۲

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین اعلم ان عرفات جمع سمی به الموقف

این رساله در لابه‌لای رساله اول واقع شده است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر مختاری، تا: ۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ(۱۶۲پ-۱۶۳ر)،۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸-۱۰۱]

● تحقیق لیلة القدر / کلام و اعتقادات / فارسی

tahqīq-o laylat-el qadr

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۶۵/۵

در چند بحث؛خط:نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۷-۲۲۳]

● تحقیق ماء الحیاة و کشف اسرار الظلمات / طب، عرفان و تصوف / عربی

tahqīq-l mā’-il ḥayāt wa kašf-i asrār-ez ẓulumāt

قیصری، داود بن محمود، -۷۵۱ قمری

qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd (-1351)

در مقدمه گوید: «لما رأیت اختلاف العلماء فی احوال الخضر هل هو نبی او ولی و هل هو الیوم موجود فی الخارج أم لا و کان قد ذهب أکثرهم علی أنه ولی موجود دائماً فی الخارج مع بدنه العنصری لشربه بماء الحیوة التی فی الظلمات و ذهب الأقلون الی انه نبی و لیس الیوم بموجود فی الخارج ... فسنح لی ان اکتب فیها ما یشفی الصدور و ابین فیه کل ما فیه من المرموز و المستور

فشرعت فی بیانه ... » (ابوالفضل حافظیان)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۹۹
کاتب = مؤلف، بی تا [د.ث. مجلس]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۹۹
آغاز: بسمله. الحمدلله الغنی الاحد الصمد بالذات الواحد الفرد المنعوت بجمیع الاسماء و الصفات المتجلی للمظاهر فی کل المراتب و الحضرات؛ **انجام:** جعلنا اله من الشاربین لماء الحیوة الخارجین الی النور من الظلمات الفائزین بمقام الکمال الفانین من انفسهم و الباقین بالکبیر المتعال و هذا آخر ما اردنا بیانه و الحمدلله رب العالمین.
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن احمد انصار قراچه داغی، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۳۵۰ق، جا: تهران؛ از روی نسخه‌ای که به خط میرزا حسن علی بن فتحعلی زنجانی بوده با اجازه از مالک آن شیخ حسن حسام الاسلام رشتی؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۲۴۸]

← تحقیق ماهیة الشیاع ⟵ الشیاع

● **التحقیق المبین فی شرح نهج المسترشدین** / کلام و اعتقادات / عربی
at-taḥqīq-ul mubīn fī š.-i nahj-ul mustaršidīn
رازی، خضر بن محمد، -۸۵۰ قمری
rāzī, xezr ebn-e mohammad (-1447)
وابسته به: نهج المسترشدین فی اصول الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
تاریخ تألیف: ۸۲۸ق؛ محل تألیف: حله سیفیه
شرحی است مزجی بر نهج المسترشدین علامه حلی، شارح در دیباچه آورده که پس از مفارقت مجلس حضرت استاد ادام الله ظلاله و حرکت از شیراز و زیارت نجف به این شرح پرداختم و تاریخ فراغت از این شرح را به طوری‌که در آخر کتاب ذکر نموده نزدیک صبح یک‌شنبه سیم ذیقعده ۹۲۸ در مدرسه رتبیه واقع در حله سیفیه است ــ تاریخ مزبور تحقیقاً اشتباه از کاتب نسخه است و صحیح همان است (که در روضات الجنات به‌طور تقریب ذکر شده) ۸۲۸ باشد ــ چه آنکه شارح از تلامذه شمس الدین محمد بن میر سید شریف است که در ۸۳۸ فوت کرده و عبارت مذکور در دیباچه صریح است که شارح در حیات استادش شروع به تألیف این شرح کرده بنابراین اگر تاریخ اتمام آن در ۹۲۸ باشد چنین می‌شود که مدت تألیف این شرح ۹۰ سال باشد. (مهدی ولایی)
نام کتاب و مؤلف و شارح در دیباچه هست.
آغاز: بسمله. نحمدك اللهم یا رافع العلوم باحسن الکلام نهجاً للمسترشدین. اما بعد فیقول ... خضر بن محمد بن علی الرازی الحبلرودی ... انی لما فارقت عالی مجلس حضرة الاستادیة ... قاصداً لزیارة ... ابی الحسن علی بن ابی طالب
انجام: ان یجعله نافعاً للمؤمنین المسترشدین ... محمد و آله الطاهرین علیهم افضل الصلاة.
[الذریعه ۴۸۴/۳؛ دنا ۱۰۲۸/۲ (۳ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و دفع الله عن ساکنیها جمیع النوائب و الاذاء بحق محمد المصطفی و عترته الاوصیاء من سنة ثمان و عشرین تسعماء «کذا» هجریة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۰۴۵ق؛ واقف: آقا زین العابدین، ۱۱۶۶؛ ۱۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۴۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بمحروسة الحلة السیفیة معدن أهل الفضائل و الایمان حرسها الله تعالی عن النوائب و الحدثان ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷محرم ۱۱۰۵ق؛ مصحح، محشی، چند یادداشت به خط آقای سید محمد علی روضاتی؛ تملک: لطفعلی (صدر الافاضل دانش- نصیری امینی) به تاریخ ربیع الثانی ۱۳۰۶؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۱۱۴]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۳۸۲]

● **تحقیق المحصورات = لطائف الاسرار فی تحقیق المحصورات** / منطق / عربی
taḥqīq-ul maḥṣūrāt = laṭā'if-ul asrār fī taḥqīq-il maḥṣūrāt
قطب الدین رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴-۷۶۶ قمری
qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1295-1365)
رساله کوتاهی است در تحقیق قضایای محصوره مشتمل بر دو «قسم» و هر قسم دارای چند «مقصد» و «مطلب»: قسم ۱. تحقیق المحصورات الحملیة، دارای دو «مقصد»: ۱) بیان مفهوم القضیة الموجبة الکلیة، ۲) تحقیق السالبة الکلیة الحملیة؛ قسم ۲. تحقیق المحصورات الشرطیة، دارای دو «مطلب» و «خاتمه»: ۱) تحقیق المتصلة، ۲) تحقیق المنفصلة، الخاتمة: فی اللواحق.
آغاز: بسمله الحمد لله مفیض الجود و مبدع الوجود و الصلوة علی افضل الخلیفه منبع الحقیقة و آله ینابیع الحکمة. و بعد ایها المشعوف باستعلام السرایر رویته المصروف الی استکشاف الستایر همته، المستطلع طلع بدایع امور ... انه الجواد الکریم. اداء

الکلام فی هذه الرساله علی قسمین ...
انجام: و الجواب ان الشیء اذا کان ما للاخص کان لازما للاعم جزئیا فلو کان الاکبر لازماً للاصغر کان لازماً للاکبر جزئیاً فلا یصدق الکبری و التقدیر خلافه هذا حله و لیکن هذا حین اختتام ما اردنا ایراده فی هذه الرساله
چاپ: استانبول، مطبعة یحیی، ۷۲ص، ۱۲۸۷ق.
[دنا ۱۰۲۸/۲ (۱۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۷۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه قال قبیل هذا البحث الذی ینسب الی موضوع یکون نسبته علی وجهین
تنها بخشی از مبحث اول را داراست؛ خط: نسخ، کا: محمود بن علی بن الیاس، تا: ۸۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۵۰]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۷۴۰/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه آخر رجب ۹۵۳ق؛ ۲۳گ (۱۷-۳۹)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۳۶۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۲۹ص (۲-۳۰) [عکسی ف: ۱-۲۷۵]
۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۸/۴
آغاز: برابر
در فهرست از فخر رازی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: پلاستیکی قرمز، عطف پارچه‌ای، ۲۴ص (۵۴-۷۷)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۱۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۳۷]
۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴/۱۱۷/۲-۶۲۹۸
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد حسینی، تا: ۲۳ صفر ۱۰۳۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۱۵]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۴/۳-۱۶/۵۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «قضایا المحصورة» آمده؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: احسان بن محمد جعفر، تا: ۱ رمضان ۱۱۱۶ق، جا: کشمیر؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۶-۳۲۲۶]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالنبی غریب، تا: ۱۱۵۸ق، محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۱۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۴۹]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: آقا محمد مهدی اصفهانی، تا: رجب ۱۳۳۷ق، به دستور مهدیقلی خان مخبر السلطنه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره ختایی، ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۹-۳۲۱]
۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۷۸/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این چهار مغالطه با حل آنها دیده می‌شود: ۱. عدم انتاج شکل نخستین منطق، ۲. صدق یکی از دو متباین بر دیگری، ۳. حق بودن اجتماع دو نقیض، ۴. کل کلامی کاذب سمرقندی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵گ (۱۷پ-۴۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳-۳۸۱]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۱۴/۴
آغاز و انجام: برابر؛ و الحمدلله ذی العظمة و الجلالة و الصلوة علی محمد صاحب الرساله و علی ابن عمه و وصیه و خلیفته من بعده امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و اولاده الموصوفین بالعداله و سلم تسلیما کثیراً
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ، کا: رجب علی اصفهانی، بی تا، کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج یشمی با عطف تیماج، ۸۲ص (۷۱-۱۵۲)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۱۱]
۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۱۵/۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۲۵گ (۶۱پ-۸۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹-۳۷۷]
۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ(۱۱ر-۲۰ر)،۲۱سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸۳]
۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن محمد معصوم رضوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۷۸پ-۹۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۶]

● **تحقیق محل الاقامة** / فقه / عربی
taḥqīq-u maḥall-il iqāma
حسینی میبدی، علی بن محمد علی، -۱۳۱۳ قمری
hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (-1896)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۸ق؛ محل تألیف: کرمانشاه
رساله استدلالی است در معنی محل اقامت مسافر که در آن باید نماز را قصر انجام داد و تعیین مسافت برای مقیم یا مسافر و رد و ایراد در بعضی از ادله و گفته‌های فقهاء.(سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه رسالة فی تحقیق محل الاقامة وضعتها اجابة لمن احتاج الیها فوجب
انجام: مع أن هذا المقیم و ان خرج الی هذه المواضع غیر مسافر شرعاً و عرفاً کأهل المحل فلا قصر فی حقه، و الحمدلله أولاً و آخراً
[دنا ۱۰۲۸/۲]

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۵/۷مشهد
خط: نسخ خوش، کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی کرمانشاهی، تا: پنج‌شنبه ۵ محرم۱۳۰۱ق، ۱۲ص (۲۳۲–۲۴۳)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [ف: ۱۵۷]
مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۵/۸
همان نسخه بالا [ف: ۱–۴۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۹/۸
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۱۸۳]
۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۷/۳مشهد
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد، تا: ربیع الاول ۱۳۴۷ق، جا: کرمانشاه؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص (۱۴۴–۱۶۱)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۳۹]
مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۷/۳
همان نسخه بالا [ف: ۱–۲۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۶/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۱۷۵]

● **تحقیق المخصصات** / ادبیات / عربی
taḥqīq-ul muxaṣṣiṣāt
از ناشناس، که بایستی همان نگارنده «تحقیق المعرفة» باشد. نگارنده در دیباچه از خود نام نبرده است و می‌گوید هنگام قرآت «واقیة» در شرح «الکافیة» یادداشت‌هایی برداشتم که اکنون پاکنویس می‌کنم. بخش‌بندی نشده.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۷۳/۲–عکسی
آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، فهذه رسالة فی تحقیق المخصصات کنت قد قدیتها حین قرأت شرح الکافیة المسمی بالواقیة فسودته الی البیاض لینتفع بها المستریحون من الریاض؛ **انجام:** یتقدم الحکم باطل جدا کما ذکرنا. هذا هو الحق و الحق اخوان یتبع. تمت الکتاب.
خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۸–۱۳) [عکسی ف: ۱–۶۶]

● **تحقیق مذاهب** / کلام و اعتقادات / فارسی
tahqīq-e mazāheb
جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰–۸۱۶ قمری
jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340-1414)
اهدا به: سلطان ابوسعید طغرل
[دنا ۱۰۲۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۰/۹]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۸/۸
آغاز: بسمله. بدانکه چند فصل نوشته شد. در بیان اسلام و ایمان و اعتقادات و مذاهب. فصل اول در بیان ایمان و اسلام بدان اسعدک الله که ایمان آنست که بگروی بدل و اقرار آوری بخدای و بفرشتگان خدای و بکتابهای خدای و بروز واپسین یعنی روز قیامت و اقرار آوری بتقدیر خدای مر همه چیزها را از خیر و شر و اسلام آنست؛ **انجام:** و اینست سالک را غایت مقصود و نهایت مطلوب. تم بعون الملک الوهاب. شعر: یا رب همه خلق را بمقصود رسان ×× باشد که در آن میان یکی من باشم
تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ (۸۶پ–۹۶پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲۱۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳/۸–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۵۷۶]

● **تحقیق مذاهب صوفیه و متکلمین و حکماء (رساله در)** / کلام و اعتقادات / عربی
tahqīq-e mazāheb-e sūfīye va motekallemīn va hokamā’ (r. dar)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۸۵
آغاز: بسمله، الحمدالله الذی تجلی بذاته؛ **انجام:** اعلم ذهب الشیخ ابوالحسن الاشعری.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **تحقیق مذهب اهل السنة و تسفیة آراء الشیعة** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-u maḏhab-i ahl-is sunna wa tasfīyat-u ārā’-iš šī‘a
سویدی، عبدالله بن حسین، ۱۱۰۴–۱۱۷۴ قمری
sovaydī, ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn (1693-1761)
[دنا ۱۰۲۹/۲]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۸۰/۱
خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن شیخ جلال الدین، تا: یک‌شنبه ۲۷

رجب ۱۳۱۹ق، جا: روستای چتان [نشریه: ۷-۲۲۶]

● **تحقیق مذهب صوفیه** / کلام و اعتقادات / عربی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۸۷۳

آغاز: بسمله، الحمدالله الذی تجلی بذاته لذاته؛ **انجام:** شهر جمادی الاول شهو رسنه ۱۰۸۲ آمین

خط: نستعلیق، کا: خوانساری، محمد بن شفیع، تا: ۱۰۸۲ق؛ ۱۳گ [رایانه]

● **تحقیق مذهب الصوفیة فی وجود الواجب** / عرفان و تصوف

taḥqīq-u maḏhab-iṣ ṣūfīya fī wujūd-il wājib

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷-۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۵/۲

آغاز: بسمله، الوجود ای ما بانضمائه الی المهیات ترتیب علیها آثارهما المختصة بها موجود فانه لو لم یکن موجوداً لم یوجد شییء اصلاً؛ **انجام:** و کونه تتمة و کونه قائماً بالمجموع فلا یجدی نفعاً. تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با عطف پارچه‌ای، ۷ص (۳۵-۴۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۱۷۰]

← تحقیق المراتب الالهیه ⟵ مراتب الهیه

● **تحقیق مسئلة الکحل من الکافیة** / نحو / عربی

taḥqīq-u mas’alat-il kuḥl min-al kāfīya

سعید العجمی، نجم الدین، قمری

sa‘īd al-‘ajamī, najm-od-dīn

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو = کافیة ذوی الادب فی علم کلام العرب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)

درباره «ما رأیت رجلا احسن فی عینه منه الکحل فی عین زید» با نظر به کافیه ابن حاجب و شرح آن.

[دنا ۱۰۲۹/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۱/۲

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد حمد لله تعالی و الصلوة ... ان مسئلة الکحل من الکافیة مسئلة مستغلق نظمها مستصعب؛ **انجام:** هذا غایة ما یمکن ان یقال فی المسئلة

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ محشی با نشان «مهدی، شرح المفصل»؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۵گ (۶۲پ-۷۶ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۶-۳۵]

● **تحقیق المسائل الفقهیة علی طریقة الفرقة الناجیه الامامیة** / اصول فقه / عربی

taḥqīq-ul masā’il-il fiqhīya ‘alā ṭarīqat-il firqat-in nājīyat-il imāmīya

عطار، احمد بن محمد، ۱۱۲۸-۱۲۱۵ قمری

‘attār, ahmad ebn-e mohammad (1716-1801)

گویا مؤلف کتابی در فقه نوشته است و این رساله مقدمه اصولی آن می‌باشد که در چند مقدمه ذکر می‌شود. آقا بزرگ آن را کتاب بزرگی در دو جلد دانسته است و کتاب دیگرش که در فقه می‌باشد نیز نام «التحقیق» دارد.

[الذریعه ۴۸۰/۳؛ دنا ۱۰۲۹/۲؛ مکتبة امیر المومنین ۲۱۳/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۴

آغاز: الحمدلله الذی شرع لنادین الاسلام وفقهنا فی مسایل الحلال و الحرام و اوضح لنا مسالک الحق ... هذا کتاب فی تحقیق المسایل الفقهیه علی طریقة الفرقة الناجیه الامامیه؛ **انجام:** لکثرة الاختلاف الاول و عدم ظهور الثانی و عن بن زیدان المحکم ما لم یتکرر الفاظه و المتشابه ما تکرر الفاظه کقصة موسی و ذلک لان ما اختلف فیه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۷۹]

← تحقیق مسالة ان الممکن مفتقر الی موثر موجود ⟵ نفی الاولویة

● **تحقیق المشترک و الجنس و الفصل (رساله در)** / فلسفه / عربی

tahqīq-ul muštarak wa-l jins wa-l faṣl (r. dar)

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری

hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (-16c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۹۵

آغاز: بسمله، الجزء المفرد للما هیه المحمود علیها اما الجنس او الفصل مطلقان؛ **انجام:** فاذکره المحقق الرزی من وجوه تدبر الفصل

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

● **تحقیق معنای استعاذه و فرق میان تفسیر و تاویل** / علوم قرآن / فارسی

tahqīq-e ma‘nā-ye este‘āze va farq mīyān-e tafsīr va ta’vīl

[دنا ۱۰۲۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۴/۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: تحسین، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۱۰۱ق، جا: دارابگرد شیراز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی گرد مشکی، ۲ص (۳۳-۳۴)، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۸۸]

● **تحقیق معنای مصر** / فقه / عربی
tahqīq-e ma‘nā-ye mesr
تحقیق معنای مصر از نظر فقهی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۱۹
آغاز: قال فی المصر و لا یجوز فی الموضعین منه فقط ثم شرط ان یکون فیها نهر کبیر فاصل و جوزها محمد فی مواضع منه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱گ (۲۳پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۶۴]

● **تحقیق معنی «انا الحق و لیس فی جبتی سوی الله»** / عرفان و تصوف / عربی
taḥqīq-u ma‘nī «ana-l ḥaqq wa laysa fī jubbatī siwa-l lāh»
میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبی، ۱۲۱۲؟-۱۲۸۶ قمری
mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798-1870)
به نثر عربی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۰۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۳۴۹پ-۳۵۰پ)، ۱۴ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۰۵]

● **تحقیق معنی الانسان** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u ma‘na-l insān
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981-1038)
گفتاری است فلسفی درباره معنی انسان و تعریف و اجزای وی، این رساله غیر از رساله «قوی الانسانیة و ادراکاتها» است. رساله در یک «مقدمه» و سه «مبحث» و «خاتمه» است: المقدمة فیما یطلق علیه لفظ الانسان من المعینین؛ مبحث ۱. فیما اشتهر بین القوم من تعریف الانسان الخ؛ ۲. فیما ظننت انه صواب ان یذکر فی تعریفه؛ ۳. فی ان الانسان باحد معنییه مرکب فی الخارج و بسیط فی العقل الخ؛ خاتمه ففی تحقیق ان الانسان باحد معنییه هل عینه بالمعنی الاخر ذاتا و وجودا. (مهدی ولایی)
آغاز: اما بعد فهذه رسالة فی تحقیق معنی الانسان و تبیین تعریفه و تعیین اجزائه بمالا مزید علیه و هی مشتملة علی مقدمة
انجام: مع انها أساسها لا یناسبه التطویل و ان سرور النفس فی التعلیل علی أن الوقت یقتضی التعجیل و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و آله اجمعین.
[دنا ۱۰۲۹/۲ (۴ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۶/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۴گ (۱۰۵ر-۱۰۸پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۷۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۸ر-۱۵۰پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۰]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۲گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۴۲]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹۰/۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست حاضر این نسخه به دوانی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۱۶۷-۱۸۶ر)، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۳۴]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۳/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: ۱۳۶۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۳۳-۳۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۲۹۷]

← تحقیق معنی التصور و التصدیق ⟨ تصور و تصدیق

● **تحقیق معنی الجنات** / عرفان و تصوف / عربی، فارسی
taḥqīq-u ma‘na-l jannāt
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟-۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330-1431)
رساله‌ای به نثر آمیخته به نظم درباره بهشت است.
آغاز: اشهد ان لا اله الا الله البر الکریم ... اعلم ان الجنة جنتان جنة

محسوسة و جنة معنوية
انجام: بود این سلطنت ای جان بابا.
چاپ: در ص۲۵۹-۲۶۲ مجموعه رساله‌های او چاپ شده است
[دنا ۱۰۲۹/۲ (۸ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۲/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۱۱
بی کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی قهوه‌ای، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۸]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴/۳۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴ص (۳۴۰-۳۴۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۳۰
خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی، تا: ۱۲۶۴ق [الفبائی: ۱۶۹]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۱۳ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۲گ (۸۶-۸۷)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۳-۱۳۰۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۱۱
خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۴ص (۱۷۱-۱۷۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۶۰-۶۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۸]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۸۴
خط: نستعلیق، کا: میرغلام محی الدین، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۴گ (۴۲۸ر-۴۳۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۸]
۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۸/۱۴
آغاز و انجام: برابر
کا: دکتر جواد نوربخش، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۸ص (۴۸۱-۴۸۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۵]

← تحقیق معنی السید و السیادة (رسالة فی) ⟵ الاشراف علی سیادة الاشراف

● **تحقیق معنی العلم = باب العلم = جواب مسایل بعض الاخوان من همدان** / کلام و اعتقادات / عربی
taḥqīq-u ma'na-l 'ilm = bāb-ul 'ilm = jawāb-u masā'il-i ba'ḍ-il ixwān min hamadān
احسائی، علی نقی بن احمد، -۱۲۴۶ قمری
ahsā'ī, 'alī naqī ebn-e ahmad (-1831)

تاریخ تألیف: ۲۴ ذیحجه ۱۲۲۹ق
پرسش‌هایی است که یکی از اخوان همدانی از ایشان در پیوند با یکی از سخنان شیخ احمد احسایی درباره علم خداوند کرده است نام پرسنده را در دیباچه نیاورده است. نخستین پرسش درباره علم الهی است که در اینجا از رساله جداگانه‌ای که در این زمینه نگاشته یاد می‌کند. پرسش دوم آن نیز درباره علم است و حدیث حضرت باقر (ع): «هل سمی عالماً قادراً الا لما وهب العلم للعلماء و القدرة للقادرین». سومین نیز درباره علم است. شاید دومین رساله او در علم باشد که در الذریعه (۳۱۶/۱۵) بی‌نشانی بیشتر از آن یاد شده است. (احمد منزوی)
آغاز: هذا رسالة باب العلم. بسمله. حمد له. و الصلاة و السلام علی ... اما بعد فیقول ... علی نقی بن احمد بن زین الدین البحرانی ... قد ورد من بعض الاخوان من اهل همدان مسئلة معضلة لایمکن الجواب فیها علی الحقیقة
انجام: و استحقاقه ایاه وجوده و اتصافه به فی الظهور، و هذا آخر ما اردت ایراده فی تحقیق معنی العلم باقسامه
[دنا ۱۰۳۰/۲ (۶ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳۸/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد امین بن محمد، تا: شنبه سلخ ذیحجه ۱۲۲۹ق، جا: کرمانشاه؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۶۵ر-۱۷۴ر)، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن یوسف نجار کربلائی، تا: ۲۹ ذیحجه ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۶۹ر-۷۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۶۴]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۹۷/۱۰-عکسی
آغاز و انجام: برابر؛ و کتب بیده الفقیر الی الله الغنی علی نقی بن احمد بن زین الدین. بلیلة الاربعة و العشرین من شهر ذیحجة الحرام سنة ۱۲۲۹ق
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۲۵ص (۴۴۳-۴۶۷) [عکسی ف: ۱-۶۶]
۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۷۳/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۵]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۵۳/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۷۲پ-۸۳پ) [ف: ۵-۳۳]
۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۸۸/۲
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن یوسف بحرانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج لیمویی، ۸گ (۴۸-۵۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۹۱]

● **تحقیق معنی القدح** / تاریخ معصومین / عربی
taḥqīq-u ma‘na-l qadḥ
بحرانی، یحیی بن حسین، ق۱۰ قمری
bahrānī, yahyā ebn-e hoseyn (-16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۷۱/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ ۲ص (۵۹-۶۰) [ف: ۲۶-۶۳]

● **تحقیق معنی اللیس و الایس** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u ma‘na-l lays wa-l ays
ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، -۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (-1534)
[دنا ۱۰۳۰/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۳۷/۱۹
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه [ف: ۵-۲۲۶]

● **تحقیق معنی نبض** / طب / فارسی
tahqīq-e ma‘nī-ye nabz
کازرونی، محمد،
kāzerūnī, mohammad
وابسته به: موجز القانون = الموجز فی الطب = الموجز؛ ابن نفیس، علی بن ابی الحزم (۶۰۷-۶۸۷)
شرحی است مزجی در تحقیق معنی نبض و اقسام آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۷۶/۲-ف
آغاز: الحمدلله الذی احیی بساط الارض بجواهر الازهار من قطرات الامطار مذحلیها باصناف الریاحین و الانوار ... اما بعد می‌گوید ... محمد کازرونی برای اولو الالباب پوشیده نماند؛
انجام: در عروق حرکت واقع می‌شود. فهذا آخر ما اردنا ایراده و الحمدلله الذی بنعمه یتم الصالحات و برحمته ینزل البرکات
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن فضل الله طبیب اردستانی، تا: چهارشنبه ۸ صفر ۱۰۲۶ق، جا: پرکنه کلیلور؛ تحفه مجلس شهریار نظام الدین علی است؛ ۱۰گ (۵پ-۱۴پ) [فیلمها ف: ۳-۲۵]

● **تحقیق معنی نفس الامر (رسالة فی)** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u ma‘nī nafs-il amr (r.-un fī)
مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق۱۰ قمری
moškak-e rostamdārī, mohammad ebn-e ‘alī (-16c)
وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
اهدا به: امیر محمد یوسف حسینی
ناظر به حاشیه شریف بر شرح مطالع است.
[دنا ۱۰۳۰/۲]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۹۲/۹
خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: قرن ۱۲؛ جلد:تیماج مشکی،۶گ(۶۵پ-۷۰پ)،قطع: خشتی [نشریه: ۲-۱۲۵]

● **تحقیق معنی ولایت = ولایت** / عرفان و تصوف / فارسی
tahqīq-e ma‘nī-ye velāyat = velāyat
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟-۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330-1431)
رک: ولایت عامه و خاصه که جز این است.
آغاز: هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بکل شییء علیم عارفانه سخن بجان بشنو
انجام: و اسماء الهیه باسم اعظم و اسم اعظم عین مسما فمنه بداً و الیه یعود.
چاپ: این رساله چاپ شده است.
[دنا ۱۰۳۰/۲(۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۲/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۸
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۳۰
خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲گ (۷۹-۸۰)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی: ۶۰۵]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۱۰ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۰۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۸
خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۳ص (۱۵۷-۱۵۹)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۴۶-۴۸)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۷]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱۶/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۳۶ر-۳۸ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۶۸]
۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۸/۱۲

آغاز و انجام: برابر
کا: دکتر جواد نوربخش، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۶ص (۴۵۹-۴۶۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۵]

↩ تحقیق مقولة التشکیک > التشکیک (رسالة فی تحقیق مسألة ...)

● **تحقیق من تبعیضیه** / ادبیات / عربی
tahqīq-un min tab'īḍīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۴۵
آغاز: بسمله، قوله فی المغنی فی قوله تعالی و عدالله الذین آمنوا و عملو الصالحات؛ **انجام:** ثم تمسهن من غیر نکاح کما فی الکافی و العیاشی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

↩ تحقیق من الشیخ الاحسائی فی وحدة الوجود > وحدة الوجود

● **تحقیق المواد الثلاث = اثبات الواجب** / فلسفه / عربی
taḥqīq-ul mawād-iṯ ṯalāṯ = iṯbāt-ul wājib
ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶-۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608-1687)
چند رساله تفسیری و فلسفی است که مؤلف در طول سالیان دراز آنها را به رشته تحریر در آورده و برای حفظ از گم شدن و پراکندگی، آنها را در این مجموعه گرد آورده است. (طیار مراغی)
[دنا ۱۰۳۰/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۰/۴
آغاز: رساله فی تحقیق المواد الثلاث و اثبات واجب الوجود بالذات و اثبات عینیه الصفات فی الواجب بالذات و زیادتها فی الممکن بالذات من منصفات افقر خلق ... لا خفاء فی ان الاحتمال العقلی فی المواد منحصر فی الثلاثه؛ **انجام:** و لا یتضح الحال الابترک الجدال و قصر الهمه علی تحصیل الکمال و مساعده التوفیق من ذوی الافضال.
خط: نستعلیق، کا: خواجه علی مشهدی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «منه سلمه الله تعالی»، در پایان نسخه آمده: «ش م س سلمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹ص (۲۴۹-۳۱۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲/۳۳-۱۶۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲۵/۳
فقط سطری مشتمل بر نام آن و این سرآغاز «احمدلله حمد الشاکرین» در نسخه آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛جلد:تیماج سبز،۲۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۲۶-۳۵۰]

● **تحقیق نامه** / عرفان و تصوف / فارسی
tahqīq-nāme
علی الاعلی، -۸۲۲ قمری
'al-al-a'lā (-1420)
بر حسب اشارت پیشوای خلاصه دودمان کلمه‌ای چند از تحقیقات «جودان نامه الهی» در پنج «تحقیق» املا کرده «تحقیق نامه» موسوم گشته: تحقیق ۱. بیان سر رشته مقصود یعنی اصل و منشا مکنونات و مخلوقات؛ ۲. سر من عرف نفسه فقد عرف ربه؛ ۳. اعتقاد عددیب در خلقت اشیا قواعد دین؛ ۴. بیان سر و سبب منقسم شدن عددیب؛ ۵. بیان ختم نبوت. (احمد منزوی)
[دنا ۱۰۳۱/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۸۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۴/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۶۹/۳
آغاز: بسمله. و بفضله نستعین. شکر و سپاس و حمد بی قیاس حضرت احد قدیمی را ... که قبضه خاک و قطره آب را بعطاء استعدادی که قابل قبول تجلی اسماء ذاتیه الهی و حامل ادراک معانی و حقایق آن کما هی تواند بود مخصوص گردانید ... اما بعد بر حسب اشارت جناب فضایل مآب نقطه دایره الهام و کرامت قدوه خطه اسلام و سلامت برازنده خلعت مقتدایی فرازنده رایت پیشوایی خلاصه دودمان خلافت سلاله خاندان لطافت محکوم حکم اسم وهاب منظور نظر روف نواب المباهی باسمه الالقاب مد الله تعالی ظله شرفا حسنا ... کلمه ای چند از تحقیقات «جاودان نامه الهی» املا کرده می‌شود بطریق استنباط ... و وضع این رساله بر پنج تحقیق ثبت افتاد و به «تحقیق نامه» موسوم گشت ... تحقیق اول در بیان سر رشته مقصود یعنی اصل و منشا مکنونات و مخلوقات (۲۱۷) ... تحقیق دوم در بیان سر من عرف نفسه فقد عرف ربه (۲۳۸) ... تحقیق سیم در بیان اعتقاد عدد یب در خلقت اشیا و قواعد دین بدون عقد (۲۵۸) تحقیق چهارم در بیان سر و سبب منقسم شدن عددیب (۲۷۰) ... تحقیق پنجم در بیان ختم نبوت بوجود نبی امی (۲۷۹)؛ **انجام:** کما قال ... : روياء الصالحة جزء من ست و اربعین جزء امن النبوة و قال ع: لم یبق من النبوة الا المبشرات. و السلام علی من اتبع الهدی. تم بعون الله تعالی و حسن توفیقه.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۶۸گ (۲۱۴-۲۸۱)، ۱۲ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱-۲۴۷۶]

● **تحقیق نامه** / متفرقه / فارسی
tahqīq-nāme
اهداء به: نایب السلطنه امیرکبیر
مختصری که مقدمه‌ای است از برای نسخه مبارکه انتظام نامه تجارتی، در پنج «مطلب».

[دنا ۱۰۳۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۷۶/۲
آغاز: بسم الله خیر الاسما. فهرست عرایض دعاگواست که حال تقریباً ده ماه است در مجلس محترم تجارت عارض شده‌ام؛
انجام: و لوازم دولت خواهی و خدمتگذاری قیام داشته باشیم امرکم مطاع
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰ص (۲-۱۱) [ف: ۱۰-۱۶۳۱]

● **تحقیق النصرة بتلخیص معالم دار الهجرة** / تاریخ / عربی

taḥqīq-un nuṣra bi-talxīṣ-i ma'ālim-i dār-il hijra

مراغی، ابوبکر بن حسین، ۷۲۷-۸۱۶ قمری

marāqī, ābū-bakr ebn-e hoseyn (1327-1414)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۲ رجب ۷۶۶ق

«الدرة الثمینة فی تاریخ المدینة» تاریخ مهمی است برای شهر مدینة منوره تألیف حافظ محب الدین ابن النجار که شیخ جمال الدین محمد بن احمد مطری بر آن ذیلی نوشته و مجموع این دو کتاب تاریخ مفصل جامعی برای آن شهر می‌باشد.

مطالب این دو کتاب با حذف أسناد در کتاب حاضر منظم و مرتب گردیده و چنانچه مطلب مهم لازمی بود که این دو نیاورده باشند در جاهای مناسب افزوده شده است. این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه» و هر کدام دارای چند «فصل» است: المقدمة: دارای سه فصل ؛ باب ۱. فی بعض مقدمات دار الهجرة و وروده (ص) المدینة؛ ۲. فی ذکره وفاة النبی (ص) و وفاة صاحبیه؛ ۳. فضل أحد و ذکره الشهداء به؛ ۴. ذکر أودیة المدینة و حفر الخندق؛ الخاتمة: فی فضل الموت بالمدینة و طلبه.

آغاز: الحمدلله الذی جعل المدینة الشریفة دار هجرة رسوله و أظهر بها بدر الملة الحنیفیة فلا مطمع فی أفوله

انجام: انک اللطیف الرحیم المنان ذو الجلال و الاکرام و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و حسبنا الله و نعم الوکیل

چاپ: محقق: محمد عبدالجواد الاصمعی، مدینة المنورة، مکتبة العلمیة، ۲۷۶ص، ۱۹۵۵م.

[ذخائر التراث العربی الاسلامی ۸۲۱/۲؛ دنا ۱۰۳۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: عبدالله بن عبدالکافی بن علی حسنی طباطبی طباطبائی قاری مصحف، تا: ۹ ربیع الاول ۷۶۷ق، جا: مدینه، حرم نبوی؛ مصحح، با چند بلاغ؛ محمد ابن ابراهیم بن احمد مرشدی مکی حنفی می‌نویسد که کتاب را با گروهی بر مؤلف خوانده و به تاریخ اول جمادی الاول ۸۰۳ در روضه نبویه خواندن آن به پایان رسیده، در برگ‌های آخر نسخه گروهی اجازه گرفته یا داده‌اند و یادداشت‌های قراءت و استنساخ از روی همین نسخه از گروهی دیگر دیده می‌شود که نام‌های آنان با تواریخ یادداشت‌ها و نوع استفاده عبارت است از:

۱- محمد ابو الیمن فرزند مؤلف با گروه بسیاری که کتاب را نزد مؤلف خوانده و روز پنج‌شنبه هشتم ذیحجه ۸۰۸ به پایان رسانیده‌اند. با تصدیق مؤلف این نوشته را.

۲- علی بن احمد بن محمود لاری کتاب را بر مؤلف خوانده و هفتم رجب ۷۹۲ به پایان برده.

۳- محمد بن ابی بکر فرزند مؤلف کتاب را بر پدر خود و برادرش ابو عبدالله الحسین خوانده و در ماه رجب ۸۰۲ در حرم نبوی به پایان برده.

۴- محمد بن ابراهیم بن احمد مرشدی مکی حنفی کتاب را بر مؤلف در حرم نبوی خوانده.

۵- محمد بن محمد بن المطهر بن علی کتاب را بر مؤلف به سال ۸۰۰ خوانده.

۶- محمد بن أحمد ... کتاب را بر مؤلف به سال ۸۰۵ خوانده.

۷- یحیی بن عبدالرحمن بن محمد بن صالح شافعی مدنی از روی این نسخه استنساخ کرده

۸- عبدالله بن علی بن عماد الدین معروف به ابن السنجاری در سال ۸۰۴ استنساخ کرده

۹- عبدالله بن احمد بن محمد حسنی در سال ۸۰۱ استنساخ کرده

۱۰- شیخ نجم الدین عبدالله بن شیخ زین الدین عبدالکافی بن شیخ نورالدین علی بن جمال الدین عبدالله حسنی طباطبی (کاتب نسخه) نسخه را از روی خط مؤلف مقابله کرده و مؤلف به وی به تاریخ ۱۲ ربیع الآخر ۷۶۷ اجازه داده

۱۱- قاسم بن محمد رومی حنفی به سال ۷۹۳ در مدینه استنساخ کرده

۱۲- محمد بن ابراهیم دمشقی مشهور به بدرالبشتکی بتاریخ ۲۲ جمادی الاخر ۷۷۶ استنساخ کرده

۱۳- محمد بن ابی بکر بن علی بن محمد مشهور به ابن ابی السوس مدنی مالکی استنساخ کرده

۱۴- ابراهیم بن موسی انباری؟

۱- عزالدین عبدالعزیز بن الشیخ شهاب الدین احمد بن عبدالله ابن یس مؤذنین حرم نبوی با گروه بسیاری کتاب را خوانده و مؤلف به تاریخ جمعه هفدهم شوال ۷۷۹ یکجا اجازه داده

۱۶- جمال الدین محمد بن ابی العباس احمد بن حسن بن الزین قسطلانی مکی که با گروهی را نزد مؤلف خوانده و وی به تاریخ دوشنبه ۲۹ رمضان ۷۹۱ اجازه داده. این اجازه دو صفحه‌ای به خط مؤلف نیست اما در حاشیه آن را تصدیق کرده.

۱۷- عبدالرحمن بن محمد بن ابی بکر مصری انصاری شافعی می‌نویسد کتاب را بر مؤلف خوانده و به تاریخ پنج‌شنبه سیزدهم

ذیقعده ۸۰۴ در حرم نبوی به پایان برده. مؤلف این نوشته را تصدیق کرده است.
۱۸- عمر بن أحمد بن سلیمان الحرسنانی ؟ کتاب را دو مرتبه مطالعه کرده است به سال ۸۱۳ در خدمت مؤلف و به سال ۸۱۶
۱۹- ولی الدین ابوالبرکات احمد بن تقی الدین عبدالرحمن بن کمال الدین محمد بن احمد مطری انصاری با گروهی از فضلا کتاب را در ده مجلس در حرم نبوی نزد مؤلف خوانده و وی برای آنها اجازه‌ای به خط خودش به تاریخ روز جمعه پنجم ربیع الاول ۷۸۱ نوشته است.
۲۰- محمد بن علی بن سالم سحولی شافعی کتاب را خوانده و در مستهل (اول) محرم ۷۹۰ به پایان برده. مؤلف این نوشته را تصدیق کرده.
۲۱- عبدالرحمن بن عبدالله کتاب را خوانده و در ماه رجب ۷۸۰ به پایان برده.
۲۲- ابوالقاسم علی بن عبدالرحمن بن محمد بن احمد بن خلف السعدی العبادی الانصاری الخزرجی با گروهی کتاب را نزد مؤلف خوانده روز جمعه هشتم ذیقعده ۷۸۶ بپایان برده اند.
۲۳- محمد بن احمد بن ... کتاب را خوانده است.
گروهی از اینان که نام برده شدند در حاشیه صفحه‌ها هنگام خواندن کتاب نام خود را نوشته‌اند؛ تملک: محمد بن معالی، عبدالرحمن بهوتی حنبلی، احمد بن محمد شافعی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۳-۳۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۹۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۲۸]

● **تحقیق نفس الامر و غیره (رسالة فی)** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u nafs-il amr wa ġayr-i-h (r.-un fī)
دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427-1503)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۰۴
آغاز: بسمله. اعلم ان قولهم ان التصورات؛ **انجام:** و هو خیرمن اعان و علیه التایید و التکلان
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق، جا: احمد نگر؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲گ، ۱۷ سطر [رایانه]

← تحقیق النقیض > النقیض

● **تحقیق و تأویل و شرح احادیث و آیات** / شرح حدیث
tahqīq va ta’vīl va š.-e ahādīs va āyāt
؟ دماوندی، عبدالرحیم بن محمد یونس، ق۱۲ قمری
damāvandī, ‘abd-or-rahīm ebn-e mohammad yūnos (-18c)

[دنا ۲/۱۰۳۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۳۲/۷
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای،۱۳گ(۶۴ر-۷۶ر)،۲۳سطر،اندازه: ۱۵×۳۱سم [ف: ۵-۳۵۰]

● **تحقیق و تدقیق فی مفهوم لفظ الله** / فلسفه / عربی
taḥqīq wa tadqīq fī mafhūm-i lafẓ-i al-lāh
صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹-۱۰۵۰ قمری
sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572-1641)
آغاز: بسمله و به ثقتی، اعلم ان الحق ان مفهوم لفظ الله احد لان معناه الموضوع
انجام: فی ذات القیوم بذاته قاله الفاضل الکامل الجامع
[دنا ۲/۱۰۳۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۱۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی محمد بن محمد شاهزلی قاینی خراسانی، تا: ۱۲۴۵-۱۲۴۶؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوایی، ۷ص (۹۷-۱۰۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶/۲سم [ف: ۱۷-۴۳۹]

← تحقیق و تفسیر ناصبی > ناصبی

● **التحقیق و التنقیر فی بیان ما یتعلق بالمقادیر** / فقه / عربی
at-taḥqīq wa-t tanqīr fī bayān-i mā yata‘allaq bi-l-maqādīr
کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۱۱۵۴-۱۲۲۸ قمری
kāšef-ol-qetā’, ja‘far ebn-e xezr (1742-1813)
رساله کوتاهی است در بیان اندازه و مقدار اوزانی که در فقه موضوع حکم قرار می‌گیرند شامل: درهم، دینار، مثقال، رطل، اوقیه، صاع.
آغاز: الحمدلله باری النسم المشتق لنور الوجود من ظلمة العدم ... و بعد فهذه رسالة التحقیق و التنقیر ... فنقول ان الالفاظ المرددة فی کلام المتشرعة مما یتعلق بالوزن کثیرة
انجام: ... بالعطاری خمساً و عشرین وزنة و منین و تسع اواق و بالبقالی تسع عشرة وزنة و ثلث چواریک و ثلاثة ارباع اوقیة
چاپ: به چاپ رسیده
[الذریعه ۴۸۴/۳؛ دنا ۱۰۳۱/۲(۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۹۱/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۹۳ر– ۱۹۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸–۲۶۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۹/۲ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تسع اواق و بالبقالی اثنا عشر وزنه بل اقل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۴۳ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵ص (۱۱۱–۱۱۵)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۴/۳–۱۸]

۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۶۱/۳–د
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۱۱ر–۱۲۲ر) [ف: ۲۸۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۶/۴–۵۶/۷۶
آغاز: برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز تصحیح شد؛ کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد، بی‌تا؛ ۳گ (۶۹–۷۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۵۵۶]

← تحقیق الوجود ⟨ وجود

● **تحقیق الوجود الذهنی** / فلسفه / عربی
taḥqīq-ul wujūd-iḏ ḏihnī
ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، –۹۶۶ قمری
abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (-1559)
این کتاب دارای یک «لمعه» و دو «اشراق» است: لمعة: للاشیاء سوی هذا الظهور الظاهر المکشوف ظهور آخر یعبر عنه بالوجود الذهنی؛ اشراق ۱. فی نقل الاشکالات التی وقعت للناس و تفصیل ما فی حلها؛ اشراق ۲. فی الاشارة الی تحقیق الحق و اظهار شیء من خبایا هذا المبحث المعضل.
آغاز: عز من علی اعلام کبریائه من ان تنالها سهام اشعة الاوهام و علی من عزه من ان یحیطها حبال درایة الافهام ... و بعد فیقول احوج العبید ... ابوالحسن بن احمد ... لما تأملت فی مباحث الوجود العلمی و الظهور الذهنی و تعمقت فیما بقی ممن سبقنا فی هذا المطلب من الاقوال الشتیة و المذاهب المتفرقة المختلفة المخالفة لما هو حقیقة الامر
انجام: و اما الاشکال الثامن و التاسع فوجوه اجوبتها قد ظهرت بما ذکرنا علی ما لا یذهب علیک و لنختم الکلام بحمدالله الملک العلام مصلین علی نبیه محمد سید الانام و آله العظام.
[دنا ۱۰۳۱/۲ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶/۱۲
آغاز و انجام: برابر
در نسخه ما زیاده بر یک اشراق، نیامده؛ بی‌کا، تا: ۹۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷ص (۳۸۵–۴۲۱)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹–۳۹۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۰۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۰۸پ–۱۲۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲۹/۲–۵۹۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالنبی غریب، تا: ۹ ذیحجه ۱۱۵۸ق، جا: احمدنگر هند؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴–۵۱]

۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۹۴/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۲۱/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره شکری ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۲۷ص (۴۹۰–۵۱۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰–۱۸۶۰]

● **تحقیق الوجود (رسالة فی) = النقایة** / فلسفه / عربی
taḥqīq-ul wujūd (r.-un fī) = an-niqāya
بهشتی اسفراینی، محمد بن احمد، –۷۴۹ قمری
beheštī esfarāyenī, mohammad ebn-e ahmad (-1349)
اهدا به: مظفر الدین غیاث الاسلام سلطان لغا تیمور
تاریخ تألیف: ۷۴۲ق
در دیباجه رساله از و یاد می‌کند.
آغاز: بسملة، الحمد الله واجب الوجود الفائض الجود ...
انجام: عند وجود ها فی العقل فقط، هذا آخر النقاوة ... فمن اراد التحقیق لحقیقة الوجود فعلیه بالرسالة العینیة.
[دنا ۱۰۳۱/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ در پایان به رساله العینیة بازگردانده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۶۶ر–۶۷ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶–۳۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳/۴–طباطبائی
آغاز: قال الفقیر الی الله الغنی محمد البهشتی الاسفرائینی مطلق الوجود هو الواجب و الالکان الواجب الوجود المطلق او الوجود

المقید لا سبیل الی الاول لانتفائه فی الخارج؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شکری شکنند، جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۳۳-۳۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۵۴]

● **تحقیق وجود الواجب** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u wujūd-il wājib
ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، -۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (-1534)
تاریخ تألیف: ذیقعده ۹۲۹ق
[دنا ۱۰۳۱/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۳۷/۱۸
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه [ف: ۵-۲۲۶]

● **تحقیق الوجود (وجودیه)** / فلسفه / فارسی
tahqīq-ol vojūd (vojūdīye)
جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰-۸۱۶ قمری
jorjānī, ʻalī ebn-e mohammad (1340-1414)

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۳۴۷ر-۳۵۹پ)، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۱-۱۷۴]

← تحقیق الوضع ← الوضعیة

● **تحقیق الهیولی = اثبات الهیولی** / فلسفه / عربی
taḥqīq-ul hayūlā = iṯbāt-ul hayūlā
خفری، محمد بن احمد، -۹۵۷ ؟ قمری
xafrī, mohammad ebn-e ahmad (-1550)
در یک «مقدمه» و ۲ «مقصد». مؤلف در دیباجه رساله از جمال الدین محمد یاد می‌کند. خفری در تحریر محل بحث می‌گوید: «اختلفوا فی ان الامر الذی ینعدم عن الجسم (عند طریان الانفصال) عرض او جوهر. فقال افلاطون ... انه عرض و ذهب ارسطو الی انه جوهر ... ثم اختلفا فی تحقیق الاتصال الجوهری فذهب ارسطو الی تحقیق الجوهر المتصل فی ذاته فیصیر المادة الاولی عنده مع المتصل الجوهری الواحد متصله ... و مع المتعدد ... منفصله متعدده ... و اما عند افلاطن فیصیر الماده متصله بالاتصال العرضی ... ثم علی تقدیر عدم تحقق الاتصال الجوهری یحتمل ان یقال ان الجسم هو نفس تلك الماده ... کما هو مختار صاحب الاشراق فی کتابه ... و ان یقال ان الجسم هو ذلك الجوهر مع صفة الاتصال العرضی ... کما هو مختار صاحب الاشراق فی التلویحات و المقصود فی هذه الرساله اولا اثبات مذهب ارسطو ... و ثانیا تحقیق ما هو الحق فی هذه المذانب و ثالثاً اثبات الاحکام التی یتعلق بالهیولی و الصوره ... فرتبت المقصدین فی تلك المطالب». خفری در این رساله از حاشیه خویش بر شرح تجرید و پاسخی را که به اشکال وارد شده بر تعریف انسان به حیوان ناطق داده یاد می‌کند. (عبدالحسین حائری)
در آن از شیخ رئیس و سهروردی و شارح مواقف سید المحققین نام می‌برد.
آغاز: اما بعد حمد خالق الوری الصلوة علی المظهر الاعلی محمد و آله المجتبی فاقول هذه رسالة فی تحقیق الهیولی ... رتبتها علی مقدمه و مقصدین
انجام: فهی محتاجه الی ذات الهیولی المتشخصه بعلة وجودها فی التشخیص و تعیین اشکل. و لکن هذا آخر ما قصدته فی هذه الرسالة
[ذریعه ۱: ۱۱۲ (اثبات الهیولی)؛ دنا ۱۰۳۱/۲ (۱۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۶/۱-طباطبائی
آغاز: بسمله، لك الحمد یا ذاالعظمه و الکبریاء و لك الشکر یا خالق الارض ... فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن احمد الخفری هذه رسالة فی تحقیق الهیولی ... توفیق تألیفها من خصائص زمان عالی حضرة من ایده الله بالنصر و الظفر ... سلطان العلماء ... مکارمه لاتحصی ... جمالا للسیاده والافاده ... محمد خلد الله تعالی ظلال معدلته علی مفارق المسلمین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالغنی بن وجیه الدین علی حسینی افطسی تفرشی، تا: ۱۰۰۶ق، جا: قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰ص(۱-۸۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۲۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۸۰/۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۹۲]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۴۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹ص (۱-۱۰۹)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳-۳۸۲]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۱۳/۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: عزیز الله بن یوسف طباطبائی اردستانی، تا: آدینه ۱۶ رمضان ۱۰۵۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۸۳گ (۳۲پ-۱۱۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۳۵/۳
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی سیر، ۷۷گ (۱۳۵پ-۲۱۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵-۳۱۷]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۲/۴۸
آغاز: ان للجسم جنساً هو الجوهریة او ملزومه و فصلا. اما مفهوم قولنا ممتد فی الجهات الثلث علی الاطلاق متصل بالمعنی المذکور

او ملزومه؛ **انجام:** من ان الوحدة التی هی الازمة لشخص الهیولی لا ینعدم بجریان الانفصال و حدوث کثرة الصور فکذلک لشخص الهیولی بخلاف الوحدة الاتصالیة التی هی لازمة لتشخیص الصور الجسمیة و الجسم

بخشی از رساله او است؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ راسته و چلیپا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۱۴۰گ (۱۶پ-۱۵۵پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۹، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۹۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۱۰۴]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۹۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد بن عبدالحسین نیشابوری، محمد بن محمد علی طبیب؛ مهر: عبدالراجی عبدالهادی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱-۳۱۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۳۹۹

همان نسخه بالا

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالصورة الجسمیة التی تکثرت افرادها انما تکون کثرة افرادها و تشخصاتها بالمادة و لاخفاء فی ان

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج، ۹۸گ، ۱۶ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۹۸]

● تحلیة الارواح بحقائق الانجاح / عرفان و تصوف / عربی

taḥliyat-ul arwāḥ bi-ḥaqā'iq-il injāḥ

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -۷۳۶ ؟ قمری

'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1336)

در منابع، تألیفی به این نام برای عبدالرزاق کاشی یاد نکرده‌اند. کتاب در فلسفه (عرفان) شامل طبیعی و الهی و ریاضی است و مؤلف در دیباچه آن می‌گوید: «تألیفات متأخرین فلاسفه دارای فوائد و مباحث لطیف و فراوان است اما سراسر رد ایرادات و اعتراضات و طرح شبهات و تشکیکات است و این شیوه هر چند برای تکمیل و استوار ساختن فکر سودمند است، اما مایه تشویش عقاید و مورث فساد بسیار است مطالب فلسفه را از این زوائد و مشکلات جدا ساختم و در این کتاب گرد آوردم و راه‌های دشوار را آسان ساختم». در یک «مقدمه» و دو «قسم» و «خاتمه»: مقدمه در امور عامه شامل هفت «مبحث»: ۱) وجود و عدم (در این مبحث نخست تعریف وجود سپس یک اصل در اثبات وجود ذهنی و یک «مقدمه» در خیر بودن وجود و پس از آن یک «اصل» و سه مسئله درباره عدم)، ۲) وحدت و کثرت (در پنج «مسئله»)، ۳) وجوب و امکان و امتناع (شامل چهار «مسئله» و یک «فائده»)، ۵) حدوث و قدم، ۶) علل و معلولات (در دو «مسئله» و یک «مقدمه»)، ۷) تقسیم موجود و ما یتعلق به؛ قسم ۱. طبیعی، در پنج «مقصد»: ۱) احکام عمومی جسم در سه «فصل»: تعریف موضوع جسم، عوارض ذاتی جسم، جهة، ۲) مباحث حرکت در پنج «فصل»: اثبات و تعریف حرکت، مبدأ حرکت، اقسام حرکت، احوال حرکت، زمان، ۳) فلکیات دارای نه «فصل»: احکام فلک محدد، اثبات محرکات افلاک، احکام دیگر افلاک، احوال و متعلقات فلکها، هیئت (کیفیت) فلک شمس، هیئت فلک‌های قمر، هیئت و وضع افلاک عطارد، زهره، هیئت دیگر افلاک، ۴) عنصریات در پنج «فصل»: عناصر اربعه، احوال مساکن (جای‌های زندگی در زمین)، آثار علوی و سفلی، مزاج، کوه‌ها و کان‌ها، ۵) نفوس دارای سه «فصل»: نفس نباتی، نفس حیوانی، نفس انسانی؛ قسم ۲. الهیات (دارای خطبه و دیباچه‌ای جداگانه) این بخش نیز دارای «مقدمه» و چند «مقصد» است: مقدمه- تقاسیم نخستین حکمت. تقسیماتی که یاد کرده محدود است به فلسفه اولی یا علم اعلی و هندسه، حساب و طبیعی (از اقسام نظری) و اخلاق و حکمت عملی و حکمت مدنی (از اقسام حکمت عملی)؛ در تقسیم حکمت عملی علم اخلاق را قسم حکم منزل و مدنی قرار داده (نه قسم)، مقصد ۱) اثبات بقیه جواهر در دو «فصل»: اثبات نفس فلکیه (دارای چهار تنبیه)، اثبات عقل، ۲) در اعراض (مقصود احکام عرض است نه اقسام مقولات و تعریفات آن)، ۳) چند برگ از آغاز این مقصد در نسخه نیست و در این اوراق که از باقی مانده چند بحث و فائده و مسئله هست و در یکی از آنها به اتحاد عاقل و معقول اشاره دارد و در «مبحث» دیگر از قابلیت نفس برای ادراک کلیات و کفیفیت تفصیلات و ادراکات سخن گفته، ۴) واجب الوجود و صفات او جواهر مفارقه در سه «فصل»: اثبات واجب (برای اثبات واجب یک برهان و به شیوه‌ای خاص اقامت کرده است)، صفات سوی و سلبی. در این فصل قاعده‌ای در توحید دارد و در این قاعده با زبان عرفان براهینی بر توحید آورده است (و اینجا دنباله کتاب از نسخه شماره ۳۷۲۰/۱ افتاده است). مؤلف از هیچ کتاب یا کسی یاد نکرده است و در ترتیب و استدلالات شیوه‌ای خاص دارد. (عبدالحسین حائری)

آغاز: رب وفق للصواب و الرشاد.. الحمد لمن اصبح الکل موجودا ... و بعد فان اجل ما یقتنی من الذخائر و افضل ما یجتنی من البصائر علم یوصل الی البقاء و یومن من الفناء بل یفضی بصاحبه الی السعاده العلیا و یریه آیات ربه الکبری و هو الذی یبحث عن ذا الاول و صفاته و کشف عن حقائق الوجود بکلیاته و جزئیاته من ظفر به احاط باعیان الماهیات اجناسا و انواعا و اطلع علی ما فی الحضرة الالهیه من العجائب ... اعنی العلم الالهی

[دنا ۱۰۳۲/۲ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا اضيف صورة مخصوصه من صور معلوماته التى هى عين ذاته الى وجودها المخصوص حصل الامكان و الممكن فى العقل فهو اضافة بين امرين مخصوصين فى العقل من ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی، با خط کهن حنایی رنگ نوشته «کتاب تحلية الارواح. من افادات المولى افضل المتأخرين ملك العلماء العارفين كمال الملة والدين عبدالرزاق ادام الله افاداته»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی گل و بوته دار، ۹۳ص (۲-۹۴)، ۱۵-۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۹۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** سلام على المبتهجين بلذت الانس، سلام علينا و على عبادالله الصالحين.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن حسن الجاستی، تا: ۷۳۴ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سیاه، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۳۰۸]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۵۹/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا (عبدالرزاق) بن قاضی علی شولستانی، تا: قرن ۱۱؛ ۷۲گ (۱-۷۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۱]

● تحلية التائب و بغية العامل الراغب / اخلاق / عربی

taḥliyat-ut tā’ib wa buġyat-ul ‘āmil-ir rāġib

تاریخ تألیف: ۷۹۱ق

در بیان حقیقت توبه و متعلقات آن و تحلی به فضایل و تخلی از رذایل و اسرار عبادات و ... مؤلف به تاریخ چهار محرم ۷۹۱ در حرم مطهر حضرت امیرالمؤمنین (ع) به اندیشه تألیف این کتاب افتاده و پس از استخاره تألیف آن را آغاز کرده است. کتاب دارای یک «مقدمه» و هشت «قطب» و یک «خاتمه» است: المقدمة: فى حقيقة التوبة و احوال التائب؛ قطب ۱. التحلى بالاخلاق الحميدة؛ ۲. التخلى من الاخلاق الدنية؛ ۳. اسرار العبادات؛ ۴. الترغيب و الترهيب؛ ۵. الثواب و العقاب؛ ۶. الآداب الدينية المروية عن آل الرسول عليهم السلام؛ ۷. مسار الشيعة؛ ۸ نقل بعض الروايات؛ الخاتمة: فى ادعية مختصرة نافعة. در این کتاب از مؤلفات علمای شیعه استفاده شده جز سه قطب اول که از «الاربعين» فخرالدين رازی گرفته شده است.

[دنا ۱۰۳۲/۲ (۳ نسخه)؛ ذریعه ۱۳۹/۱۱؛ شماره ۸۶۴]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۰۶

آغاز: قلبين فى جوفه لا سيما فى هذا الزمان المعكوس و الخلق المنكوس؛ **انجام:** من نفسك كهمك واجعل ذكرى لمعادك ويقرب الى بالنوافل

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۹ یا۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، با علامت یلاغ با عبارات: «بلغ مطالعة، بلغ قراءةبمجمع الناس»، در برگ اول نام کتاب و مؤلف آن؛ تملک: علی با مهر «على حبه جنة» (مربع) و عبارت «يظهر من الصفحة الثالثة ان التأليف فى المأته الثامنه فراجع مكتوب»؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج شتری ساده عطف تیماج قرمز، ۱۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۷۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۷]

● تحلیف مدعی (منظوم) / فقه، شعر / عربی

tahlīf-e modda‘ī (manzūm)

قطعه منظوم در تحلیف مدعی از محقق شیخ علی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱ط

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۱۵۵) (در جنگ) [ف: ۲/۲۳-۵۸۵]

● تحلیل ارواح و اجساد / فلسفه / فارسی

tahlīl-e arvāh va ajsād

سمرقندی، مظفر بن مسعود،

samarqandī, mozaffar ebn-e mas‘ūd

[دنا ۱۰۳۲/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳/۲۲

خط: نستعلیق، کا: شیخ احمد بن محمد جعفر خوانساری ساغر، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۵ص (۲۱۱-۲۱۵)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۸]

● تحليلة النساء / اختربینی / عربی

taḥlīlat-un nisā’

ناشناخته. نام نگارنده در دیباچه و انجامه نیامده است. اختربینی است. با سربندهای «نعت برج الحمل، نعت برج الجوزا، نعت برج السرطان ...» تا «نعت برج الحوت».

[دنا ۱۰۳۲/۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۱۹/۷-عکسی

آغاز: تحليلة النساء. اول ذلك نعت برج الحمل. نارى نهارى منقلب ذكر فمن كان نجمها بالحمل فانها يكون لاقصيرة و لاطويلة؛ **انجام:** او يوم الاربعاء من جمادى الآخرة كان سبب موتها يحذر عليها من مولدها ال اثنى عشر سنة. فان جاوزت ها عاشت مأسنة. و الله اعلم.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پیش از ۱۲۶۸ق، قرن ۱۳؛ ۲۲ص

(۳۲۲-۳۴۳) [عکسی ف: ۱-۶۶]

● **تحلیل حجر** / کیمیا / فارسی
tahlīl-e hajar

گفتاری درباره تحلیل حجر.
[دنا ۱۰۳۲/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷/۲۶
آغاز: عمل آخر. بسمله. اما عمل در تحلیل حجر، فراگیر حجر را پس تقطیر کن و اعاده کن قاطر را؛ **انجام:** پس طرح کن بر او اکسیر را پس قبول میکند.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ،۲۴سطر(۱۴/۵×۲۰)،اندازه:۱۶/۵×۲۲سم[ف:۴-۱۰۰۴]

← التحمیدات ⟵ حکمة العارفین

● **تحمید خداوند** / شعر / فارسی
tahmīd-e xodāvand

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷-۸۹۸ قمری
jāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493)
[دنا ۱۰۳۲/۲]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۳/۳
خط: نستعلیق، کا: خواجه خواوند بن میرک، تا: قرن ۱۰؛ یک شمسه مذهب مرصع ممتاز، مجدول مرصع، مذهب، هفت صفحه از آغاز این کلیات شامل فهرست و اعلام کتاب نفحات الانس و نام عرفا و صوفیانی که در این کتاب از احوالات آنان بحث رفته است و همچنین نام ۳۴ نفر از زنان عارفه و شاعره از جمله رابعه عدویه، فاطمه بنت المثنی، فاطمه نیشابوریه و غیرهما، در صفحات ۵۲۹-۵۳۰ یادداشتی است به خط مرتضی قاجار ولد اسکندر میرزا ابن نائب السلطنة عباس میرزا که درباره حادثه وحشتناک زلزله شهر اسلامبول در ششم محرم الحرام سال ۱۳۱۲ شرح وافی نوشته، از صفحه ۱۲۱۲ کتاب لیلی و مجنون تا صفحه ۱۳۰۱ که انتهای مثنوی لیلی و مجنون است نونویس؛ مهر: ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار، «بروز قیامت بلرزد جسد-محمد بفریاد جعفر رسد ۱۱۶۵»؛ کاغذ: بخارائی نباتی، جلد: مقوای روکش تیماج زیتونی، ۱۹ و ۲۳ سطر، اندازه: ۳۵×۴۳سم [ف: ۳-۲۳۵]

● **التحمیر للانام معین الدین** / کیمیا / عربی
at-taḥmīr li-l-anām-i muʻīn-id-dīn

[دنا ۱۰۳۲/۲]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۰]

● **التحنک فی التعمم** / فقه / عربی
at-taḥannuk fi-t taʻammum
رساله مختصری است فقهی واستدلالی درباره تحت الحنک انداختن کسی که عمامه برسر می‌نهد. موارد استحباب آن را در نماز و سفر و غیر آن بیان داشته و احادیث اهل بیت (ع) و اقوال علما را در این باره آورده است. احتمالاً این رساله تألیف کاتب آن یعنی محمد باقر تبریزی باشد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳/۱۵۶-۶۶۰۶/۳
آغاز: بسمله اعلم ان التحنک فی التعمم ثبوته ضروری بین علماء الاسلام بان فعله مرغوب فیه استحباباً و ترکه مرغوب عنه کراهة الا ان الامامیة اختلفوا فی استحبابه مطلقاً فی الصلوة و غیرها من غیر فرق؛ **انجام:** من جهة الادارة تحت الحنک فتکون کاللحیة فی ... بین المسلمین والمشرکین هی. قدفرغ من تسویدها ...
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد سلیم تبریزی، تا: شنبه ۱۴ صفر ۱۲۹۳ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه، ۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۸۱۲]

● **تحولات سیاسی در کشور عراق** / تاریخ / فارسی
tahavvolāt-e sīyāsī dar kešvar-e ʻarāq

سبط، محمد تقی، ق۱۴ قمری
sebt, mohammad taqī (-20c)
پایان نامه تحصیلی مؤلف است که در اسفند ماه ۱۳۳۳ ش به دانشگاه تهران تقدیم شده است. در تاریخ سیاسی بسیار مختصر عراق است در سال‌های ۱۹۱۸-۱۹۲۲م و بعضی از حوادث مهم این کشور در این سال‌های پرآشوب.
[دنا ۱۰۳۲/۲]

مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: ۱۰۰
خط: تایپی، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ماشین شده یک روی می‌باشد؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۵سم [ف: ۷۴]

● **تحویل تبدیل اعداد** / ریاضیات / فارسی
tahvīl tabdīl-e aʻdād

کنتوری، اعجاز حسین بن محمد قلی، ۱۲۴۰-۱۲۸۶ قمری
kantūrī, eʻjāz hoseyn ebn-e mohammad qolī (1825-1870)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۱۱۳

آغاز: بسنله، تحویل تبدیل اعداد یک قسم است بسوی اعداد قسم دیگر بدون تغییر مقدار و آن دو قسم است صاعد و نازل؛ **انجام:** و از خارج قسمت خواهد بود و باقی از جنس مقسوم خواهد بود و همچنین تا به مقدار اعلی تر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

← تحویل سال ⇐ دلیل المنجمین

● **تحویل سال** / هیئت / فارسی
tahvīl-e sāl
در دو «فصل»: ۱. استخراج وسط تحویل؛ ۲. معرفت ساعات تحویل.
[دنا ۱۰۳۲/۲]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۵۳/۱۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج خرمایی، ۲۷ سطر (۷/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۴۹۶]

● **تحویل سنی العالم** / هیئت / فارسی
tahvīl-o sene-l ʻālam
یزدی، ابوالقاسم بن احمد، ق۱۳ قمری
yazdī, ab-ol-qāsem ebn-e ahmad (-19c)
[دنا ۱۰۳۲/۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۵۶؛ سزگین ۱۴۲/۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۴۰/۴
آغاز: باب الاول، در تقدیم چیزی که واجب می‌باشد تقدیم آن از امر تحویل سالهای موالید بدان بدرستی که از برای معرفت استدلال به اشخاص علویه در انواع حالات انسان؛ **انجام:** پس اینست خلاصه آنچه مختصر نمودیم ما از کتاب، یعنی کتاب ابو معشر. تمام شد کتاب تحویل سالهای موالید و شروع شد در کتاب مزاجات
از باب اول تا باب هفدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با جدول‌های ستاره شناسی، متن از ابومعشر بلخی؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه میشن سیاه، ۴۰گ (۱۰۴ر-۱۴۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۵سم [ف: ۶-۳۲۰]

● **تحویل سنی الموالید (ترجمه)** / طالع بینی / فارسی
tahvīl-o sene-l mavālīd
رمال، حیدر بن محمد، قرن ۷ قمری
rammāl, heydar ebn-e mohammad (13c)
وابسته به: احکام تحاویل سنی الموالید = المقالات فی احوال الموالید؛ ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد (۱۷۲-۲۷۲ق)
مؤلف از خود نام نبرده است. همین قدر می‌گوید که کتاب «تحویل سنی الموالید» تألیف ابومعشر جعفر بن محمد بلخی را دستور کار خویش ساختم، که به عین عبارت و با حفظ رسم الخط نقل می‌شود. کتاب ابومعشر به نام ابوجعفر احمد بن محمد (مستعین بن معتصم عباسی ۲۴۸-۲۵۱) نگاشته شده است. اما احتمالاً حیدر رمال که گردآورنده مجموعه و کاتب نسخه است، همان مؤلف نیز هست.
[دنا ۱۰۳۳/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۳۲/۱۰
آغاز: بسمله، چنین گوید کی انج بیذا امذ از فضل امیرالمومنین ابوجعفر احمد بن محمد در علوم سختی حرص او بر اندوختن ان و زیادت محبتش اثر او بر گزیدنش بر هر چه جزاز انست بندکان او را بذان می‌دارد تا توسل بذان می‌کنند تا انج نیکو باشد دران و نزدیکی می‌جویند بذان چه بدیع باشد از ان و این کتاب چون در فن خویش از عظم طرفه یافتم و در ماده خویش بدیع وسیلت خویش کردم بیش او و هدیتی دانستم بذو و ان سبب کی مرا بذان حث کرد تا این کتاب تصنیف کردم ان بوذکی من دفترهای کی درین فن کرده بوذم یافتم بیا کنده بفصول و بر کرده بشرح و تطویل و بیشترین قاصر دیذم از انج بذان حاجت روذ و نام از انج مقصود بوذبس من خواستم تا تصنیفی کنم و هر جه بذان حاجتست در ان جمع کنم بر سبیل ایجاز و اختصار وجون تامل کردم از جمله دفترها اوایل درین فن کتاب ابومعشر موسوم بتحویل سنی الموالید تمامتر یافتم و جامع تر فواید و نکت را بس انرا دستور خویش ساختم و از انجا زیاده فصول بیو کندم و انج فرو گذاشته بوذ درش افزودم و در جداول بنهادم تا مختصر تر باشذ و بر خواننده اسان تر؛ **انجام:** و مضروب بجنس کرده را بر مخرج قسمت کردیم خارج قسمت جندین والله اعلم، تم الکتاب و الحمدلله رب العالمین
در فهرست بدون نام مؤلف، نام مؤلف به استناد رایانه آستان قدس ذکر شد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۶۸۰ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی عنابی، ۱۴ص (۱۲۸-۱۴۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸سم [ف: ۸-۴۴۰]

● **تحویل سنی موالید (گفتاری در)** / هیئت / فارسی
tahvīl-e sennī-ye mavālīd (goftārī dar)
اصل کتاب تألیف ابومعشر فلکی است اما مترجم ناشناس است و احتمالاً مربوط به قرن ۸ و ۹ قمری می‌باشد. رساله مرتب است بر چهار «گفتار»: ۱. تحویل سال مولود؛ ۲. احکام برج‌های طالع سال؛ ۳. رسیدن انتها به مکان کواکب اصلی و مر تحویل؛ ۴. رسیدن انتها به موضع کواکب و تحویل خانها (کذ) از فلک زحل.
[دنا ۱۰۳۳/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۶/۹
آغاز: پس از بسمله: گفتار در تحویل سنی موالید و احکام و چکونکی اعمال آن چون خواهی که تحویل سال مولود بدانی بنکر بافتاب اصل وی؛ **انجام:** دلیل کند بر تباهی حال و بیکاری و تفکر و اهسته پیش آمدن کارها.
خط: نستعلیق، بی‌کا: محمد هادی بن احمد خبوشانی، تا: ۱۲۳ = احتمالاً ۱۲۳۰ق؛ درحاشیه صفحه اول این رساله منظومه فارسی (در ۹بیت) است درباره طالع موالید. بیت اول: «هرکه زاید زمادران هنگام ×× طالعش مینهند در احکام»؛ کاغذ: نخودی، اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۱۸-۱۴۸]

← تحویل الکواکب الخمسة ⩾ دلالات الکواکب الخمسة
← تحیات ⩾ دوازده باب
← تحیات ⩾ دوازده امام

● **تحیات** / شعر / عربی
taḥīyyāt
قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟-۱۲۰۸ قمری
qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714-1794)
منظومه زیبایی است در مناقب چهارده معصوم (ع) در هشت «تحیة» و یک «قصیده» در مدح حضرت فاطمه زهرا (س) بدین ترتیب: تحیة جامعة، الهیة، ربانیة، مستزادیة، فتحیة، عسکریة رحمانیة، احمدیة، نقویة و قصیدة فاطمیة.
[دنا ۱۰۳۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۰/۷
آغاز: یا رب محمد المحامید معه ×× من بعد علیین بتول برعة / ثم الحسنین و الحسین المظلوم ×× و الکاظم جعفر محب تبعه؛ **انجام:** انک منتهی الشرف ×× فی فضلک حار السلف / لیس لبدرک الکلف ×× قربانک فوز المنن
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح، دستخط میرزای قمی؛ تملک: مرحوم میرزای قمی که با خط خود این منظومه را از سروده‌های سید حسین قزوینی دانسته که ظاهراً استاد ایشان بوده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با لچک ترنج و سر ترنج، ۱۱گ (۱۳۴پ-۱۴۴پ)، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۷-۱۹۹]

● **تحیات** / شعر / عربی
taḥīyyāt
در ستایش پیامبر و امامان شیعی.
[دنا ۱۰۳۳/۲]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۲۵۳/۲
آغاز: تحیة مسکیة و عنبریة: تضوع مسک و عنبر اشهب ×× بذکر ثناء الرب من خیر مطلب؛ **انجام:** علی صاحب الکرات کالليث فی الوغا ×× صلاة سلام دائم غیر فترة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ (۱۷ر-۶۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۳۸۳]

● **التحیات الطیبات** / شعر / عربی
at-taḥīyyāt-uṭ ṭayyibāt
حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی، -۱۱۵۰ ؟ قمری
hoseynī seyfī, mohammad ebn-e mohammad mahdī (-1738)
تحیات طیبات، عنوان اصلی اشعاری است که سیفی قزوینی، در صلوات و تحیات پیامبر و ائمه معصومین (ع) سروده است، هر یک از این منظومه‌ها نیز، عنوانی خاص دارد. قطعه حاضر، یکی از آنهاست و تحیه یاسینیه نام دارد که در هشت بیت سروده شده است. در نسخه شماره ۱۹۴۹ کتابخانه مرعشی، در اواخر نسخه نیز آمده است. (سید محمود مرعشی)
آغاز: ربنا صل علی احمد خیر المرسلینا ×× و علی صاحب الحوض امیر المؤمنینا
[دنا ۱۰۳۳/۲؛ الذریعه ۴۸۷/۵ و ۴۸۷/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۴۸/۱
آغاز: برابر
فقط یکی از آن قطعات موجود است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن یوسف بن عبدعلی بن فیاض بن عبد علی بن مفضل الخفاجی اصلا الغناقوی مسکن، تا: سلخ شعبان ۱۰۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی ترنج با سر، ۱گ (۱پ)، ۵ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳۷-۴۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳۰/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** نظم العبد قوام فیهم الدر الثمینا ×× طیب الله له الریح بحب الطیبینا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در حاشیه تخمیس دوازده بند محتشم آمده؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۰۶-۱۰۷)، ۸ سطر، اندازه: ۳×۸سم [ف: ۳۴-۸۳]

← التحیات الطیبات و التسلیمات الفائحات علی محمد و آله الهادین للحسنات ⩾ تجوید
← التحیات الطیبات و التسلیمات الفائحات علی محمد و آله الهادین للحسنات ⩾ الصلاة العالیات
← تحیات فارسی ⩾ دوازده باب

● **تحیات المعصومین** / شعر / عربی
taḥīyyāt-ul ma'ṣūmīn
رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī' (-19c)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۷۸ق
اشعاری است بسیار سست و اکثراً مغلوط، در تحیت و مدح حضرات معصومین (ع)، مجموعاً هشتاد و هفت تحیت (قطعه)، پس از آن چهارده تحیت به نام چهارده معصوم به نثر عربی ساخته شده به روش صلوات خواجه نصیر الدین طوسی تا بر جنازه وی خوانده شوند. پس از هر تحیت ابیاتی با عنوان «ارشاد و تنبیه» و پس از آن ابیاتی با عنوان «تبر انامه» افزوده شده و ناظم خواسته تا تولی و تبری و پند و اندرز را یکجا در این اشعار عرضه کند. (سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمدلله الذی بنا و عمر طرح مزرعة قری شهود بلاد الدنیا ... و بعد عرضه میدارد احقر بنده شرمنده ... ربنا صل علی من هو للخلق مشیرا ×× و علی من هو للدین أمیناً و أمیرا ...
[دنا ۱۰۳۳/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ (۸۵پ-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۲۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** رجاء نجحک فی الدارین شیماً ×× عن معاتبة الجزاء و لو بخلافی
خط: نسخ معرب، کا: عبدالجواد بن ملا لطفعلی، تا: جمعه ۱۰ شعبان ۱۲۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج نیلی، ۱۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۷-۷۶]

← التحیة الاثنی عشریة ← دوازده امام
← التحیة الاثنی عشریة ← ملتقطات من رسالة التوحید لسید حیدر الآملی
← التحیة الاثنی عشریة ← مواعظ (منتخب)

● **تحیة حسبیة** / عرفان و تصوف / عربی
taḥiyyat-un ḥasbiyya

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۳/۶
بی کا، تا: با تاریخ ۶۶۲ق؛ ۲/۵گ (۱۱۰)، ۱۹ سطر [ف: ۷-۳۰۷]

● **التحیة علی الشیعة** / متفرقه، فقه / عربی
at-taḥiyya 'ala-š šī'a
خراسانی ترشیزی، احمد بن اسماعیل، ق۱۳ قمری
xorāsānī toršīzī, ahmad ebn-e esmā'īl (-19c)
رساله‌ای در اثبات این که تحیت و صلوات فرستادن بر مؤمنین و شیعیان بلا اشکال است با استفاده از آیات و روایات و بیشتر نظر به استادش سیدکاظم رشتی دارد و فضایلی را برای او ذکر کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۱۱/۸
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد قال الله تبارک و تعالی فی سورة الاحزاب یا ایها الذین آمنوا ذکروا الله ذکراً کثیراً؛ **انجام:** یعرفون نعمة الله ثم ینکرونها و الله من ورائهم محیط سیجزیهم و صفهم انه حکیم علیم و صلی الله ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۶گ (۵۸پ-۶۳پ)،۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۱۲]

← التحیر فی حکم صلاة الجمعة ← صلاة الجمعة

● **التخبیر فی علم التذکیر = التحبیر فی علم التذکیر** / عرفان و تصوف / عربی
at-taxbīr fī 'ilm-it taḏkīr = at-taḥbīr fī 'ilm-it taḏkīr
قشیری، عبدالکریم بن هوازن، ۳۸۶ - ۴۶۵ قمری
qošayrī, 'abd-ol-karīm ebn-e havāzan (997 - 1073)
در معانی اسماء خداوند، که به درخواست عده‌ای از علاقمندان به مسائل عرفانی این کتاب را املاء نموده است. وی قبل از شروع در شرح اسماء مطالبی با عنوان پیش‌گفتار، در چند باب ذکر کرده و بعد از آن برای شرح هر کدام از اسماء الله تعالی بابی مخصوص به خود قرار داده است.
آغاز: الحمد لله القدیم ... اما بعد فقد کثر سوال الراغبین فی علم التذکیر منا، فی املاء کتاب تشتمل علی ابواب فی هذا الفن
انجام: و قد انتهی کتابنا هذا و نجز علی و صف الاختبار و سبیل الایجاز، نسئل الله تعالی العفو و العافیه عما وقع فیه من الخلل انه ووف رحیم
چاپ: محقق ابراهیم بسیونی، قاهره، دار الکاتب العربی، چاپ اول، ۱۳۸۷ق، ۱۰۲ص.
[کشف الظنون ۳۵۴/۱؛ هدیة العارفین ۶۰۸/۱؛ بروکلمان ۱/ (۴۳۲) ۵۵۶؛ دنا ۱۰۳۳ (۶ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- روح الارواح فی شرح اسماء الحسنی؛ سمعانی، احمد بن منصور (۴۸۷-۵۳۴)
۲- مختار از کتاب تحبیر؛ زین الدین الرازی، محمد بن ابی بکر (-۶۶۶)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۰-ف و ۳۷۶۰-عکس
آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۷۰۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۶۳۶ق؛ ۱۳۹گ، ۱۸ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۲۹۷] و [۳ - ۲۲۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۱ - ۱۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰-۳۷۵۹-ع و ۳۶۵۹-عکس

نسخه اصل: فیلم کتابخانه ملی. توبینگن Orient qu 1703؛ خط: نسخ، کا: احمد بن درمش حاجب الملک الناصر، تا: ۷ ربیع الثانی ۶۸۵ق؛ مقابله شده با اصل منقول و با اصل مؤلف و با اصل فخر فارسی؛ ۱۹۹گ [فیلمها ف: ۱ - ۲۹۷ و ۳ - ۲۲۸]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:عکسی بدون شماره

همان نسخه بالا [نشریه: ۳ - ۱۰۰]

● **التخبیر فی نظم التعبیر = خواب نامه منظوم** / شعر، خوابگزاری / فارسی

ataxbīr fy naẓm-it ta‘bīr = xāb nāme manzūm

فارسی، محمود

fārsī, mahmūd

۳۶ گفتار منظوم در خوابگزاری است با استناد به آیات قرآن و احادیث در ابتدای هر گفتار و حاشیه ابیات: ۱. شرایط خواب‌ها تا خواب‌ها درست آید؛ ۲. شناخت وقت خواب؛ ۳. تأویل آن که بنده خود را نزد ایزد تعالی بیند و دیدن فرشتگان؛ ۴. تأویل مصحف و قرآن خواندن و خواب‌هایی که تأویل آن از قرآن بود؛ ۵. خواب‌هایی که تأویل آن از کلام الله بود؛ ۶. دیدن پیغمبران و صحابه (ع)؛ ۷. دیدن آسمان و آفتاب و ماه و ستاره و رعد و برق و باران؛ ۸. دیدن صاعقه و تگرگ و باران و برف و طوفان و دریا؛ ۹. خطنه (کذا) و مسواک و خلال و وضو و سر و تن شستن؛ ۱۰. حج و عمره و حجر الاسود و کعبه و مقام زمزم؛ [۱۱. تأویل مرگ و گورستان و کفن و حنوط و نماز جنازه؛ ۱۲. تأویل قیامت و ترازو و صراط و بهشت؛] ۱۳. تأویل دیدن پریان و دیوان و غیرهما؛ ۱۴. تأویل دیدن جوان و پیران؛ ۱۵. تأویل اندام‌های مرد دیدن؛ ۱۶. تأویل آنچه می‌روید از مردم و حیوانات؛ ۱۷. تأویل آواز حیوانات؛ ۱۸. تأویل بیماریها و رگ و حجامت؛ ۱۹. تأویل طعام‌ها و گوشت‌ها و غیره؛ ۲۰. تأویل مهمانی و سماع و بوی‌های خوش و خوان؛ ۲۱. تأویل چهار پایان و اهل و وحش و سباع. فصل تمام در ذکر سباع؛ ۲۲. تأویل مرغان و ماهی و مار؛ ۲۳. تأویل پیشه وران؛ ۲۴. تأویل کوه‌ها و زمین‌ها و سنگ ریزه؛ ۲۵. تأویل درختان و میوه‌های تر و خشک؛ ۲۶. تأویل نبات‌ها از هر نوعی؛ ۲۷. تأویل لباس و موزه و کفن و سراپرده و خیمه؛ ۲۸. دیدن کلاه و کمر و گوشواره و درم و دینار و مس و آهی؛ ۲۹. تأویل صلاح و چوگان و گوی زدن؛ ۳۰. تأویل شهرستان و کوه و قلعه و بیابان؛ ۳۱. تأویل هیزم از تر و خشک و چراغ و دود؛ ۳۲. تأویل کشتن و گردن زدن و بر دار کردن؛ ۳۳. تأویل عروسی و جماع و بوسه؛ ۳۴. تأویل قلم و محبره و کتاب و قفل و کلید و آینه و خضاب و سوزن و رشته و غیرها؛ ۳۵. تأویل گبرگی و کنشت و کلیسا و تماثیل و گرمابه؛ ۳۶. تأویل خواب‌های پراکنده دیدن.
نسخه‌های موجود از این کتاب با هم تفاوت‌هایی دارند. در نسخه ش ۵۱۸ دانشگاه استانبول نام کتاب و مؤلف به صورتی که در بالا ذکر کردیم آمده است. نسخه ش ۲۳/۲ کتابخانه عمومی سمنان مقدمه‌ای دارد که در نسخه مجلس و نسخه دانشگاه نیست. در این مقدمه سراینده شرح حال خود را از آغاز تا زمان سرایش این منظومه (یعنی ۳۷ سالگی‌اش) ذکر کرده است. وی اذعان کرده که این ابیات را از روی نسخه‌ای از تعبیر خواب که بر گرفته از ده کتاب بوده به نظم آورده و کل آن را در طی سه هفته سروده است. (حکیم با تصرفات مختصر)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۳۳

در نسخه بدون نام مؤلف است با عنوان «خواب‌نامه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد ترنج‌دار عطف قهوه‌ای، ۱۴گ، ۱۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۴ - ۳۵۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین والصلوات و السلام علی سیدنا محمد و علی آله و اصحابه اجمعین. گفتار اول در شرایط خوابها تا خوابها به دست آید. گرت باید که راست بینی خواب ×× پیشه کن راست گویی از هر باب / در شب و روز با طهارت باش ×× با دعاهای استجارت باش؛ **انجام:** دارم امیدها به رحمت تو ×× نا امیدم مکن به عزت تو / ای تو آیی عروس فکرت زاد ×× بر جهان سر به سر مبارک باد.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب: عبدالکریم بن نظام الدین علی درمیانی قاینی، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۰۷۷ق؛کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره؛ جلد: میشن مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۰ص(۱۷۵ - ۲۰۴)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۲، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱ - ۴۱۳]

۳. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۳/۲

آغاز: در تأویل لباسها و جامها و موزه و کفش و سرا پرده و خیمه و خرگاه و آلتهای آن گفتار بیست و هشتم در تأویل کلام و کمر و کوشواره و پیرایها و کوهر و درم ... ابتدا نظم: دردرت شاه و تنگ حال یکیست ×× نزد علمت فصیح ولال یکیست / انبیاء عاجزان درگه تو ×× اولیا خود که اند در ره تو / فصه نانموده دانی تو ×× آیت نانوشته خوانی تو؛ **انجام:** فتبسم ضاحکاً من قولها: قهقهه اند هست درهمه حال ×× درنبی گفت ایزد متعال فلیضحکوا قلیلاً و لیبکوا کثیراً.

بخشی از آن تا گفتار سی و چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۴۰گ (۹ر-۴۸پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف مخ]

● **تخت الرمل** / رمل / فارسی

taxt-or raml

در رمل و اصول و قواعد و اشکال مختلف آن که در هفت اقلیم تنظیم شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۲۹/۱

آغاز: بسمله الحمدلله ... و بعد هذه الرمل من کتاب الاقلیدی جهت از جهان الرمل که آنرا تخت الرمل دانستهایم مشتمل بر هفت اقلیم اقلیم اول در قاعده سالیانه به طریق جمهور و استادان؛

انجام: دشمنان و بند و زندان سر نفس: مطلوب: اصل شجره و عقل نهایت و نفس کل و این اشکال شانزده گانه منسوبات خانهای خودند

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با جداول و اشکال؛ جلد: مقوا اسلیمی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۱ - ۳۸۰]

● **تخته پوست** / عرفان و تصوف / فارسی

taxte-ye pūst

در تأویل آلاتی که دراویش به‌کار می‌برند و تفسیر حروف هر یک از آنها به یکی از آداب تصوف با شواهدی از آیات و احادیث اهل بیت علیهم السلام، بیشتر آن به روش سؤال و جواب می‌باشد؛ در پنج «باب» کوتاه: باب: آیه پوست؛ باب: در بیان طریقت؛ باب: در بیان کوجک و کچکول؛ باب: در بیان پری و مریدی؛ باب: ثمره دوازده ارکان

[دنا ۱۰۳۴/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۶/۴

آغاز: و الله جعل لکم من بیوتکم سکناً و جعل لکم من جلود الأنعام بیوتاً ... اگر ترا پرسند که فرض پوست بگو تکبیر پر است؛

انجام: پنجم بمدعای امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله مشغول بودن، ششم از نماز آگاه بودن، و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: رضا قلی بن نور الله (مشهدی)، تا: ۱۲ شعبان ۱۰۸۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۶گ (۴۷پ-۵۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۷۵]

← تخریج احادیث الإحیاء > تذکرة الاصفیاء

● **تخریج احادیث شرح المواقف** / حدیث / عربی

taxrīj-u aḥādīṯ-i š.-il mawāqif

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

وابسته به: شرح المواقف السلطانیة = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

در این رساله به درخواست یکی از دوستان احادیث شرح المواقف سید شریف جرجانی استخراج و بررسی شده است.

[دنا ۱۰۳۴/۲ معجم المؤلفین ۱۲۸/۵؛ کشف الظنون ۱۸۹۳/۲ و ۱۱۴۹؛ دار صدام ص۸۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۱۳

آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد سألنی بعض الاعزه ادام الله لی وله التوفیق و اذا قنی و ایاه حلاوه التحقیق ان اخرج له الاحادیث و الاثار الواقعة فی شرح المواقف؛

انجام: و لقد فتنا سلیمان و القینا علی کرسیه جسدا

خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد شافعی، تا: ۱۰۶۰ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبر، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۸۹]

● **تخریج الأحادیث و الآثار الواقعة فی منهاج البیضاوی** / حدیث / عربی

taxrīj-ul aḥādīṯ wa-l āṯār-il wāqi‘a fī minhāj-il bayḍāwī

عراقی، عبدالرحیم بن حسین، ۷۲۵ - ۸۰۶ قمری

(1326 - 1404)

رساله مختصری در احادیثی که قاضی بیضاوی در منهاج آورده و نیز نقل راویان و بررسی و سند احادیث از جهت ارسال، صحت و ضعف آنها.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۹۶

آغاز: بسمله. الحمدلله کما ینبغی لجلاله؛ **انجام:** لکان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه و رواه ابودرداء

خط: نسخ، کا: حامد حسین بن مولانا السید حسین معمائی، تا: ۱۳۲۵ق؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۱۸۹]

● **تخریج القوافی علی تاریخ الصاحب** / عروض و قافیه / عربی

taxrīj-ul qawāfī ‘alā tārīx-iṣ ṣāḥib

صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، ۳۲۶ - ۳۸۵ قمری

sāheb ebn-e ‘abbād, esmā‘īl ebn-e ‘abbād (939 - 996)

رساله‌ای است در فن قافیه ولی بسیار کوتاه.

آغاز: بسمله، حرف الروی الذی بنی علیه الشاعر قصیدته و لابد لشعر منه

انجام: و الموفول و الصحیح و التام و الوافی و المعدی قدتم تفسیرها فی احسن آخر هذا الکتاب

[دنا ۱۰۳۴/۲ (۳ نسخه)]

۱. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۳۸۵/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۵ق؛ یادداشتی در شرح الکنایة ابلغ من التصریح از محمد رفیع الحسینی مورخ ربیع الاول ۱۲۷۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم سیاه، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۲۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۰/۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۷۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با کمند؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۴۵-۱۴۷)، ۱۹ سطر (۱۸×۸)، اندازه:۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۵ - ۳۸]

● **التخریج لصحیح الحدیث** / حدیث / عربی
at-taxrīj li-ṣaḥīḥ-il ḥadīṯ
برقانی، احمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۲۵ قمری
baraqānī, ahmad-e-bn-e mohammad (948 - 1035)
نسخه در صفحه عنوان چنین معرفی شده: «الجزء الأول من التخریج لصحیح الحدیث عن الشیوخ الثقات علی شرط کتاب ابی اسماعیل البخاری و کتاب مسلم بن الحجاج القشیری أو أحدهما، مما أخرجه الحافظ أبوبکر احمد بن محمد بن احمد البرغانی الخوارزمی، من اصول أبی الحسن احمد بن محمد بن احمد بن منصور العتیقی (ع)» (حافظیان)
[الأعلام زرکلی ۲۱۲/۱؛ استدراکات علی تاریخ التراث العربی لفؤاد سزگین فی علم الحدیث ۳۱۴؛ تاریخ نگارش‌های عربی ۳۴۵/۱-۳۴۶؛ تاریخ بغداد ۳۷۳/۴-۳۷۶؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۷۳۶/۱۱-۷۳۷؛ دانشنامه جهان اسلام ۱۴۴/۳-۱۴۵؛ دلیل مؤلفات الحدیث الشریف المطبوعة ۱۷۴/۱-۲۰۸؛ سیر اعلام النبلاء ۴۶۴/۱۷-۴۶۸؛ الفهرس الشامل، الحدیث النبوی و علومه ۳۵۳/۱ و ۶۲۸ و ۱۴۴۱/۳؛ کشف الظنون ۱۶۸۲/۲؛ معجم المؤلفین ۷۴/۲؛ فهرست آربری ۴۹/۴-۵۰؛ ترجمه فهرست آربری از محمود شاکر سعید ۵۲۱/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳عکسی
آغاز: بسملة. آمنت بالله و اعتصمت به و توکلت علیه، أخبرنا الشیخ المسند الرحلة شرف الدین او زکریا یحیی بن یوسف ... المقدسی ابن المصری قراءة علیه، و أنا أسمع فی شوال سنة ثلاث و ثلاثین و سبعمئة بمصر، انا الشیخ المسند المحدث رشیدالدین ابومحمد عبدالوهاب بن طاهر بن علی القرشی الأزدی المعروف بابن رواج اجازة کتبها ... ست و أربعین و ستمئة، انا الشیخ الامام الحافظ شیخ الاسلام جمال الحفاظ أبوطاهر احمد بن محمد بن ابراهیم السلفی الاصبهانی قراءة علیه و أنا أسمع، انا الشیخ أبوالحسن المبارک بن عبدالجبار بن أحمد قراءة علیه ببغداد، انا أبوالحسن احمد بن محمد بن العتیقی بانتقاء أبی بکر البرقانی ... عن أبی حمزة، قال: کنت أدفع الزجام، یعنی عن ابن عباس (ع)؛
انجام: صلاة یوم کسفت الشمس أربع رکعات فی کل رکعة أربع سجدات. هذا حدیث صحیح ... کان النبی (ص) اذا أتاه یوم بصدقة، قال: اللهم صل علیهم فأتاه أبی بصدقته، فقال: اللهم صل علی آل أبی اوفی، صحیح من حدیث شعبه ...کلهم عن شعبه ووقع لنا بحمدالله عالیاً ... آخر الجزء الأول و الحمدلله وحده ... و حسبنا الله و نعم الوکیل.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۸۹۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی سروجی، تا: شنبه ۳ ذیحجه ۷۰۹ق؛ مصحح، در اول و آخر نسخه بیش از ۱۸ گواهی قرائت و سماع از افراد مختلف در تاریخ‌های متفاوت، کاتب نسخه را از روی نسخه مقدسی نوشته که در آخر آن سماع به خط مقدسی به تاریخ شنبه دهم شعبان ۵۷۴ بوده، کاتب احادیث این جزء را از ابوحفص عمر بن محمد منهوری و اقفهسی و بری و اطریانی در روز جمعه ۱۸ شوال ۷۳۳ در جامع عتیق مصر شنیده است و همو قرائت کرده این جزء را بر استادش ام عبدالله زینب بنت کمال الدین عبدالرحیم به اجازه‌ای که او از عبدالرحمن مکی داشته در روز دوشنبه ۲۲ محرم ۷۳۹، جدیدترین سماع موجود در نسخه به تاریخ روز جمعه سلخ شعبان ۷۸۴ است که در اول نسخه ثبت شده؛ ۱۹ص، ۲۰سطر [عکسی ف: ۴ - ۱۴۹]

● **تخصیص عموم الکتاب بالخبر الواحد** / اصول فقه / عربی
taxṣīṣ-u ʻumūm-il kitāb bi-l-xabar-il wāḥid
همدانی، عبدالصمد بن محمد حسین، - ۱۲۱۶ قمری
hamadānī, ʻabd-os-samad ebn-e mohammad hoseyn (- 1802)
رساله‌ای کوتاه و استدلالی در این بحث و ایشان معتقد به عدم جواز تخصیص عموم کتاب به خبر واحد است و به مجوزان تخصیص از چند جهت پاسخ داده است.
آغاز: بسمله، هذه تعلیقة من العبد الجانی عبدالصمد الهمدانی علی مسألة جواز تخصیص عموم الکتاب بخبر الواحد احتج المجوز لتخصیص عموم القرآن بخبر الواحد بانهما دلیلان تعارضا و العمل بالعام یستلزم الغاء الخاص ... و فیه نظر من وجوه
انجام: و اذا لم یحصل من المخصص ظن ارجح من عموم الکتاب.
[دنا ۱۰۳۴/۲ (۶ نسخه)]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، اندازه:۱۴×۲۱سم [ف: ۵ - ۶۳۹]

۲. قمفرهاد معتمد شماره نسخه:۱۵۵۴/۱۲

آغاز: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۰۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۲۷/۸

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۳۵]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۸/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج حمید کرمانی، تا: ۱۲۰۲ق، ۲گ (۱۲۹ر - ۱۳۰ر)، اندازه: ۹×۱۶سم [میراث اسلامی: دفتر نهم - ۱۰۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۷/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۳۹۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد رضا بیات ایروانی، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۶۸پ-۶۹پ) اندازه:۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۹ - ۱۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [رایانه]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۷۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۲گ (۱۰۵پ-۱۰۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه:۱۳×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۲۴۲]

● تخصیص الکتاب بخبر الواحد / اصول فقه / عربی

taxṣīṣ-ul kitāb bi-xabar-il wāḥid

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

فائده‌ای است مختصر در اقوال اصحاب در جواز تخصیص قرآن به خبر واحد و ادله آنان.

[دنا ۱۰۳۴/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱۵

آغاز: فائدة، اختلف الأصحاب فی جواز تخصیص الکتاب بخبر الواحد علی أقوال

نسخه اصلی: کتابخانه شیخ محیی الدین مامقانی-قم؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد زمان اصفهانی، تا: ۱۱۹۷-۱۲۰۰ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۱گ (۲۴۰ر-۲۴۰ر) [عکسی ف:۱-۳۲۵]

● تخصیص نامه / شعر / فارسی

taxsīs-nāme

تائب تبریزی، اسماعیل بن حسین، - ۱۳۷۴ قمری

tā'eb-e tabrīzī, esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1955)

درباره اتحاد شکل مردم ایران و درخواست استثنا برای روحانیون مشهد. سروده در سال ۱۳۴۷.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۰۸/۳

خط:نستعلیق،کاتب=مؤلف، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۳ - ۱۶۴]

● تخطئة المتنبی و بیان سرقته فی معانی لامیته / ادبیات / عربی

taxṭa'at-ul mutannabī wa bayān-u sirqat-i-hi fī ma'ānī lāmīyat-i-h

علوی حسینی، مظفر بن فضل، - ۶۵۶ قمری

'alavī hoseynī, mozaffar ebn-e fazl (- 1259)

وابسته به: دیوان المتنبی؛ متنبی، احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵۴)

ابوالطیب احمد بن حسین بن حسن جعفی معروف به متنبی (۳۰۳-۳۵۴) شاعر و ادیب مشهور قرن چهارم هجری است که «دیوان شعر» کبیر مشهور او بیش از ۴۰ شرح دارد. ابوطیب را بدین جهت «متنبی» خوانند که ایشان بر قبیله بنی‌کلب خروج کرد و ادعای نبوت نمود. عده‌ای به متنبی سرقت مضامین و الفاظ بدیع در اشعار را نسبت داده‌اند. از جمله افرادی که متعرض رد و مناقشه با ایشان در بسیاری از موارد شده محمد بن حسن مظفر حاتمی معروف به ابوعلی بغدادی (م ۳۸۸) بوده که در لغت و ادب حاذق و با متنبی مخاطبه داشته و غالباً ایشان را مورد شماتت قرار داده انکار می‌نمود. از تالیفات ابوعلی بغدادی در رد متنبی کتاب «الموضحة فی مساوی المتنبی» و «الرسالة الحاتمیة فی شرح ما دار بینه و بین المتنبی» بوده و در این کتاب‌ها سرقت الفاظ و مضامین در اشعار متنبی را بررسی نموده است. ابوعلی مظفر بن فضل، ادیب عراقی و مؤلف کتاب «نضرة الاغریض» در شعر و شعرا، رساله حاضر را در بیان مذاکرات بین محمد بن حسن مظفر حاتمی و متنبی و در سرقت متنبی در معانی لامیه نگاشته است. مؤلف پس از بیان و بررسی محاورات در تخطئه متنبی و پس از ذکر مشایخ و راویان نقل اشعار از متنبی، به بیان شواهد شعری از شعرایی می‌پردازد که متنبی در قصیده لامیه خود معانی یا الفاظ آن اشعار را مورد سرقت قرار داده است. برخی از آن شعرا عبارتند از: ابو تمام، ابن رومی، مجنون دیوزکی، دعبل خزاعی، بختری، ابن ابی زرعه، او نراس، بروقعی، ابو دلف، ابن عیینة، ابو زبید طالی، ابو علی، امروء القیس و اصمعی. (حبیب الله عظیمی)

آغاز: حمد لله الذی نشات الاشیاء من مشیته و ذلت عزة المتکبرین دون جلال عظمته

انجام: انجام کتاب: انقضی الکلام علی قصیدة ابو الطیب حسب ما سلب ... و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی سید المرسلین
[دنا ۱۰۳۴/۲ کشف الظنون ۱۹۵۹؛ روضات الجنات ۲۲۱/۱ تا ۲۳۰؛ الاعلام زرکلی ۱۶۵/۸]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷/۲
آغاز: برابر **انجام:** قیاسا علی ذلک الاصل و هذا قول غیر منقول.
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسن شریف، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی باروکش کاغذ ابری رنگی، عطف تیماج تریاکی، ۳۴گ (۲۰پ-۵۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۲-۵۵۴]

● **التخطئة و التصویب** / اصول فقه / عربی
at-taxṭa'a wa-t taṣwīb
کاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶-۱۲۳۷ ؟ قمری
kāzemī, asad-ol-lāh ebn-e esmā'īl (1773-1822)
رساله‌ای است در بررسی این که مجتهد در حکم دادن به مسائل یا مخطی است یا مصیب و ظاهرا بخشی از کتاب مؤلف در اصول فقه باشد که به نام «مناهج الاصول» معروف است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۴۲/۱
آغاز: فی بیان الاحکام الواقعیة و الظاهریة و ما یتعلق بذلک من حد الفقه و غیره لاریب فی ان لکل فعل و واقعة بعد ثبوت التکلیف و استقرار الشریعة حکما من الاحکام الشرعیة؛ **انجام:** فان الخطأ فی کثیر منها ینشی من اهمال هذا الاصل او عدم انتفائه انتهی و هو منظور فیه من وجوه شتی تعرف مما ذکرنا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف مخ]

● **التخطئة و التصویب** / اصول فقه / عربی
at-taxṭa'a wa-t taṣwīb
انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ قمری
ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۴/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ ۴۳ص (۱۵۴-۱۵۷)[مختصر ف:۱۴۹]

● **تخفیف العباد فی بیان أحوال الاجتهاد = الاجتهاد** / اصول فقه / عربی
taxfīf-ul 'ibād fī bayān-i 'aḥwāl-il ijtihād = al-ijtihād
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506-1558)
رساله‌ای اصولی در مبحث اجتهاد و تقلید است. شهید ثانی جز این رساله، در این موضوع دارای «رسالة فی الاجتهاد» یا «الاقتصاد و الارشاد الی طریق الاجتهاد» و «رسالة فی عدم جواز تقلید الاموات من المجتهدین برسم السید حسین بن ابی الحسن» است. این رساله در دو «مقام» است: ۱. در اینکه اجتهاد بر همگان واجب است تا زمانی که خالی از مجتهد نباشد؛ ۲. در اینکه وقتی مجتهدی از دنیا می‌رود نظریات فقهی وی نیز از اعتبار ساقط می‌شود. در آن از علامه و شارح تهذیب و نگارنده مهذب و ذکری و دروس شهید و ارشاد المسترشد و هدایة الطالبین پسر علامه یاد می‌شود.
آغاز: بسمله اللهم ارنا الحق حقا و اجعلنا من اهله و انصاره ... و بعد فهذه مقاله فی تحقیق ما وقع من الاختلاف فی وجوب الاجتهاد قد ابرزت فیها ما خطر ببالی ... و سمیتها بتخفیف العباد فی بیان احوال الاجتهاد فعلیک ان تنظر فیها بعین الانصاف متجنبا عن المکابرة و الاعتساف و احفظ فی ذلک وصیة سید الاوصیاء ... علیه الصلوة الاوفی کذا و التحیة الا علی کذا فلا تنظر الی من قال و انظر الی ما قال فان الحق احق بالاتباع
انجام: و لیت شعری ماذا یقول هذا القائل اذا کثر المجتهدون الاحیاء و بلغوا مأیة الف او اکثروهم متفرقون فی الاقطار ... شرقا و غربا جنوبا و شمالا فما ذا یفعل المکلف العامی فی عمله فما هو جوابه فهو جوابنا
[الذریعة ۴/۴؛ دنا ۱۰۳۴/۲ (۱۲ نسخه)]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۵/۸**
خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین مشهور به صاعد، تا: با تاریخ ۹۸۲ق؛ ۱۲ص (۲۸۹-۳۰۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۷]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷/۵**
آغاز: یوم القیمة و نحن نذکر لک وجها واحدا هو اساس العمل و عمادة الاقوی و علیه تتفرع سائر العبادات و الیه ترجع الفتوی ... سائلین قبل الشروع فیه ما سألتموه مؤکدین بما اکدتموه ... بل اقول ان الواجب علی الانسان الایقصر فی قبول النصیحة علی الاصدقاء و الاحباء الامجاد ... فاقول ان الله سبحانه قد ذم فی کتابه العزیز قوما ترکوا الاستدلال علی معتقدهم و ما یدینون به و یعتقدون بسلفهم و آبائهم (تا می‌رسد در گ ۱۷۱ب بدینجا:) فالواجب علی اهل العصر استفراغ الوسع و بذل الجهد فی تحصیل الواجب الذی اقل مراتبه کونه کفائیا ... وهب ان الشبهة قد تعرض فی هذه الوجوه او اکثرها ... لاضابط له یرجع الیه و لاحد له من العلم یقف علیه فنجد.
(برگ ۱۷۲ سفید است و در گ ۱۷۳ر دارد:) انه لایجوز تقلید المیت و مع ذلک لم یذکره احد من شراح الکتاب فی ذلک قولا لاصحابنا یقابل ما افتی به العلامة؛ **انجام:** وها انا ایها الاخوان فی الدین قد ادیت الامانة حسب ما امرت ... و هاهنا نقطع الکلام حامدین لله تعالی.. و الحمدلله رب العالمین و قد فرغ من تسوید هذه الرسالة ... زین الدین بن علی العاملی الشهیر بابن الحجة ... و

کان زمان تألیفها و رقمها من اولها الی آخرها فی جزء یسیر من یوم قصیر و هو الخامس عشر من شهر شوال من شهور سنة تسع و اربعین و تسعمائة من الهجرة النبویة علی مشرفها السلام و التحیة حامدا مصلیا مستغفرا.

خط: نسخ، کا: حسن بن علی ظهیری عاملی، تا: جمادی الثانی ۱۰۶۵ق، جا: نجف؛ کاتب نسخه را برای شیخ علی بن شیخ محمد بن شیخ حسن بن شیخ زین الدین شهید ثانی در نجف در جمادی دوم ۱۰۶۵ نوشته، با علامت: «بلغ مقابلة بقدر الطاقة»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای ته میشن، ۱۸۱گ، ۱۴ و ۱۹ و ۲۰ سطر (۱۳/۵×۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۵۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۹۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۴۶پ-۵۰ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۶-۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۸۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، اهدایی: رهبر، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۴/۳

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۳۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان المحذور المذکور حینئذ متوجه أیضاً فما هو جوابه علی هذا التقدیر فهو جوابنا علی ذلک التقدیر و الله أعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الحمدلله وحده.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی آهار مهره،۱۳گ(۸۰-۹۲)،۱۲سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۰-۵۸۸]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۵/۲۶

آغاز و انجام: برابر

کا: شیخ حسن قمی، تا: ۱۲ ربیع الثانی۱۲۷۰ق؛ ۶گ (۳۴۹-۳۵۴پ) [ف: ۱۱-۳۴۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۳/۱۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن مشهدی رحیم آجرلو کهکی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: کهک از بلوک بلده ساوج؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج قرمز، ۶گ (۱۷۸پ-۱۸۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۳-۷۷۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶۲ ض

بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشت‌ها و حواشی به خط میرزا محمد ارباب (محمد قمی از شاگردان شیخ انصاری و میرزای شیرازی) و فرزندش محمد باقر در آغاز نسخه [د.ث. مجلس]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۷۰/۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۱]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان المحذور المذکور حینئذ متوجه ایضا فما هو جوابه علی هذا التقدیر فهو جوابنا علی ذلک التقدیر. و الله اعلم. م.

خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛محشی با نشان«منه» و یک حاشیه از کسی دیگر که شهید را رد می‌کند؛ ۱۰گ (۸۵پ-۹۴ر) [ف: ۵-۱۶۶۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲/۵عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی: ف: ۴-۳۲۰]

۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۵۹/۳

کا: سید ابوطالب محمد موسوی، بی‌تا؛ ۵ص، قطع: رقعی [مروی: ف:-۳۱۷]

۱۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۲۷/۷

کا: احمد بن عبدالعالی بن عبدالباقی بن ابراهیم بن علی بن عبدالعالی میسی عاملی، بی تا [نشریه: ۴-۳۲۸]

● **تخفیف العذاب عن الکفار بحسناتهم** / کلام و اعتقادات / عربی

taxfīf-ul ʻadāb ʻan-il kuffār bi-ḥasanāt-i-him

کسکین، احمد الاطه وی، ق۱۲ قمری

kaskīn, ahmad-ol-athe vī (- 18c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۲ ذیحجه ۱۱۰۱ق

رساله‌ای استدلالی است در این که کافران که عقیده به اسلام ندارند اگر در دنیا یکی از خصال نیکو را داشته باشند، آیا این خصلت سبب تخفیف عذاب آنها می‌شود یا نه. این رساله به‌طور استدلالی و با نقل اقوال دانشمندان اهل سنت نگاشته شده است. (سید احمد اشکوری)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۸۴/۳

آغاز: الحمد لولیه ... و بعد فاعلم أنه اتفق علماء الامة من اهل الاسلام و الملة و نطق الکتاب و السنة؛ **انجام:** و حفظاً من کل شیطان ما رد و من کل حاسد و لاتکلنا الی أنفسنا فیکون لنا رائداً غب رائد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲۴پ-۳۰ر)، اندازه:۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۲۶۹]

● **التخلف عن جیش اسامة (رسالة فی) = جیش اسامه** / کلام و اعتقادات / عربی

at-taxalluf ʻan jayš-i usāma (r.-un fī) = jayš-u usāma

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳-۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad-e-bn-e hasan (1624-1687)

احتجاجی در باب امامت است و درباره تخلف عده‌ای از صحابه از فرمان حضرت پیامبر(ص) مبنی بر حضور در لشکر اسامة بن زید، و حکم متخلفین از آن.

آغاز۱: الحمدلله اولا بادیا و ثانیا تالیا و الصلوة علی خیر من شرب صوب الغمام محمد المبعوث من اشرف جرائیم الانام و آله السادات الانام
۲: الحمدلله وفاء لنعمته و جزاء لمنته ... قالت الامامیة ان ابابکر کان فی جیش اسامة فتاخره مخالفة لرسول
انجام: و الانکار لامامة اسامة و الجحود للنبوة متعللا بالمذکورات من معدن واحد و تضرع علی اصل واحد و تشابهت الاحوال و استقربت بلافرق
[دنا ۱۰۳۵/۲ (۱۳ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۱/۹]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۶/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۳۵گ (۱-۳۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۴۰] و [نسخه‌پژوهی: ۳-۷۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۱/۳
آغاز: برابر۱؛ **و انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۸۰ص (۳۷-۱۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۳/۱-۱۷۵]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۳۳/۳
خط: نسخ، کا: محمد مومن بن محمد امین حسینی، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۳۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هو بقاء المتاخر و فناء المتقدم مناف للنصوص الکثیرة المتضمنة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج با سر؛ واقف: مؤمن کشمیری؛ ۳۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۷۶]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۸/۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی ترنج‌دار، ۷۴گ، (۹۹پ-۱۷۲پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۲۷]
۶. قمفرهاد معتمد شماره نسخه:۱۰۰۸/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری مهر خورده، جلد: میشن سرخ، اندازه:۱۲×۱۹سم [فهرست عراقی: ۱-۳۲۸]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۱۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لایقال عدم تمکن ابی بکر من الامتثال من اول الامر دلیل علی عدم کونه مأموراً بناء علی ما تقرر من امتناع الامر فی صورة.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زیتونی، ۴۳گ (۱۲۵پ-۱۶۷پ) [ف: ۲۵-۲۱۰]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۶/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۹گ (۵۳پ-۱۰۱پ) [ف: ۳-۵۶۲]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۹
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۳۱گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴-۱۱۶]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۳
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی؛ ۲۸گ، ۲۰و۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۱۶]
۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۶۵/۲۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۳]
۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۵۶/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۸گ، (۱۷-۵۴)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۱۰۹]
۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۳۰/۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد زکی بن ملا محمد جعفر همدانی، بی تا، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶ (۱پ-۷۶پ)، اندازه: ۱۹×۱۴سم [ف: ۱۱-۱۴۷]

● تخلف معلول از علت تامه / فلسفه / فارسی
taxalof-e ma‘lūl az ‘ellat-e tāmme

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱۴
آغاز: در شرح بتقریب چند جا ذکر کرده اید که تخلف معلول از علة تامه؛ **انجام:** غیر متنازع فیه میان علما است و خلاف اصطلاح است ...
دارای ۴ وجه، کاتب در حاشیه ص ۲۷۲ چنین نوشته: «افتاده است اوراق آن پیدا نبود، از اینجا ببعد»؛ کا: ملا محمد باقر گواری، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: چرم مشکی، ۸گ (۲۶۵ر-۲۷۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۷]

● تخلل السکون بین الحرکتین / فلسفه / عربی
taxallul-us sukūn bayn-al ḥarakatayn

حسینی بحرانی، محمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری
hoseynī bahrānī, mohammad ebn-e ebrāhīm (- 17c)

رساله در تخلل سکون بین دو حرکت است که با توجه به آراء مشائین از حکما و گفته‌های شیخ الرئیس در این رساله گفتگو شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۵۸/۳
آغاز: الحمدلله الذی تحیرت العقول فی کنه ذاته و تحرکت الافلاک تشبیهاً لاول مخلوقاته؛ **انجام:** و بما استد للنا یهدی الی

الحق و یدعوا الی الصدق و الحمدلله اولا و آخراً
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی، ۱۹گ (۳۱پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۱]

● **التخلل و التکائف الحقیقیان** / فلسفه / عربی
at-taxallul wa-t takā'uf-ul ḥaqīqīyān
حسینی بحرانی، محمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری
hoseynī bahrānī, mohammad ebn-e ebrāhīm (- 17c)
رساله استدلالی کوتاهی است بر امکان وجود خلل بین دو چیز یا فشردگی در اشیاء، به روشی فلسفی و پاسخ به گفته‌های آنان که این موضوع را در بحث‌های فلسفی خود انکار نموده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۲۵/۶
آغاز: استدل علی وجود التخلل و التکائف بشواهد محسوسة تفید الیقین بوجودهما؛ **انجام:** فلا تناقض لانتفاء بعض شروطه و هو وحدة الزمان کما أشیر الیه.
خط: نستعلیق، کا: یکی از شاگردان سید ماجد، تا: ۱۱۵۱-۱۱۵۲، جا: کاشان، مدرسه عمادیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۵۵پ-۵۹پ)، اندازه:۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۷]

● **تخلیص الاحکام فی مسائل الصیام** / فقه / عربی
taxlīṣ-ul aḥkām fī masā'il-iṣ ṣīyām
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸-۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817)
[دانشگاه تهران ۱۱/۲۳۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۱/۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۱۴۲-۱۴۷)،۲۳سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۳۰]

● **التخلیص فی شرح مقدمة الازهار** / اصول فقه / عربی
at-taxlīṣ fī š.-i muqaddamat-il azhār
مقرائی، یحیی بن محمد، ۹۰۸-۹۹۰ قمری
(1503-1582)
الازهار فی فقه الائمة الاطهار؛ یمنی، احمد بن یحیی (۷۷۵-۸۴۰)
تاریخ تألیف: شنبه ۲۴ شعبان ۹۳۸ق
شرح استدلالی مزجی است بر مقدمه اصولی «الازهار» امام مهدی، با گفتگو و رد و ایراد در گفته‌های مؤلف و نقل نظرات بعضی ائمه زیدیه و دانشمندانشان. بنا به گفته شارح، در این شرح به اختصار برگزار شده و تفصیل ادله را به کتاب «الوابل المغزار فی شرح الاثمار» خود حوالت می‌دهد
[دنا ۲/۱۰۳۵]

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵/۵
آغاز: الحمدلله علی کل حال و صلاته و سلامه علی سیدنا محمد و آل خیر آل، هذه نبذة لطیفة مشتملة علی معانی مقدمة الازهار؛ **انجام:** اللهم آتنا فی الدنیا حسنة و فی الاخرة حسنة و قنا عذاب النار وانت المستعان و علیک البلاغ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۶۱ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، (۱۰۶پ-۱۴۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:-۳۶]

● **تخلیص القواعد** / اصول فقه / عربی
taxlīṣ-ul qawā'id
عصار، محمد بن محمود، ۱۲۶۴؟-۱۳۵۶ ؟ قمری
'assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848-1937)
وابسته به: تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریع الاحکام الشرعیة = تمهید القواعد؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
تاریخ تألیف: شب ۲۸ رمضان ۱۳۴۶ق
حاشیه‌ای است بر کتاب «تمهید القواعد» شهید ثانی است.
[دنا ۲/۱۰۳۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۲
آغاز: انی بعد ما فرغت من تصنیف تخلیص الاصول و الفرآئد عن الفضول و الزوآئد و شرعت فی الفقاهة الرضویه علی نحو یسهل علی الطلبته المستعدین نیل المراد وسلوک طریق الاجتهاد؛ **انجام:** فاعرضنا عن ذکرها و التعرض لما یرد علیها.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: محمد عصار (مؤلف)، اردیبهشت ۱۳۰۷؛ ۲۴۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۱۰]

● **تخلیص الکفایة** / اصول فقه / عربی
taxlīṣ-ul kifāya
عصار، محمد بن محمود، ۱۲۶۴؟-۱۳۵۶ ؟ قمری
'assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848-1937)
وابسته به: کفایة الاصول؛ آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵-۱۳۲۹)
تاریخ تألیف: ۱۳۴۴ق؛ محل تالیف: مشهد رضوی
شرح و توضیح کتاب «کفایة الاصول» است. عبارت متن را در عنوان «تخلیص» و مطالب شرح را در عنوان «اقول» معنون داشته است.
[دنا ۲/۱۰۳۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۳
آغاز: الحمد لمن یستحقه بذاته و یعرفه العارفون لذاته؛ **انجام:** طالبی الاجتهاد الی حدالایاس

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: محمد عصار (مؤلف)، ۱۳۴۶ق؛ ۲۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۱۰]

● **تخلیص المنطق** / منطق / عربی

taxlīs-ul manteq

رساله کوتاهی در مقدمات منطق، در نه «باب» و هر باب در چند «فصل»: باب ۱. غرض المنطق؛ ۲. ایثاغوجی(کذا)، در چند فصل؛ ۳. الحد و الرسم؛ ۴. القضایا، در چند فصل؛ ۵. القضایا و جهاتها، در چند فصل؛ ۶. التناقض؛ ۷. العکس؛ ۸ فی ما یجب قبوله من التصدیقات و ما لا یجب؛ ۹. الحجج، در چند فصل.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۳/۱

آغاز: یا واهب العقل و مفیض العدل افض علینا انوار الحق و طهر نفوسنا عن سیئات الخلق ... و بعد فهذا تلخیص من المنطق املیته علی سبیل الارتجال مستعینا بالله ولی التوفیق و هو حسبنا و اعم الوکیل. الباب الاول فیغرض المنطق. العلم اما تصور و هو حصول الشیء فی الذهن و اما تصدیق و هو الحکم علی المتصور؛ **انجام:** یحرک فکه الاسفل عند المضغ و هو لا یفید الیقین لاحتمال ان یکون حال غیر المذکور بخلاف حال المذکور کالتمساح.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد سعید موسوی متخلص به غیرت، تا: دوشنبه غره جمادی الثانی ۱۱۸۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: علیقلی بن علی اکبر ارومیه‌ای در ۱۲۷۵ق با مهر «عبده الراجی علی قلی ۱۲۷۹» (بیضی)؛ مهر: «انک حمید مجید» (بیضی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: بیشتر فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۳]

● **تخلیل الشعر فی الوضوء و الغسل و حکمه** / فقه / عربی

taxlīl-uš ši‘r fi-l wuḍū’ wa-l ġusl wa ḥukm-u-h

موسوی، محمد حسین بن محمد، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 19c)

رساله استدلالی کوتاهی است در حکم تخلیل (آب رساندن) به موها و بحث در آنکه موی انبوه و موی کم پشت ممکن است در حکم، شریک نباشد و اینکه صورت به چه چیزی صدق می‌کند و اگر باشد صورت شسته شود آیا موهای آن از قبیل ریش، ابرو و ... هم تابع آن است یا خیر؟

[دنا ۱۰۳۶/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۷/۳

آغاز: مقالة لا اشکال فی عدم وجوب تخلیل الشعر من غیر فرق بین اللحیة و الشارب و الهدب و الحاجب؛ **انجام:** قال عیه و آله السلام هذا وضوء لا یقبل الله الصلاة الا به و الله تعالی و رسوله و اهل الذکر صلوات الله علیهم اعلم بحقیقة الحال

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ، (۹-۱۰)، ۲۴ سطر، اندازه:۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۵۲۰]

● **تخلیل الصائم اسنانه من بقیة الطعام = جواب سوال خان احمد خان گیلک** / فقه / عربی

taxlīl-uṣ ṣā’im asnān-a-h min baqīyyat-iṭ ṭa‘ām = javāb-e so’āl-e xān ahmad xān-e gīlak

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳-۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621)

رساله‌ای است فقهی، در موضوع حکم تخلیه دندان برای روزه‌دار که در جواب سؤال خان احمد حاکم گیلان، تحریر شده است. سؤال مشابهی ضمن ۱۵ پرسش شاه عباس از شیخ بهائی موجود است که به فارسی است.

آغاز: بسمله: یقول الفقیر الی الله الغنی بهاءالدین العاملی انه القی الی کتاب من لدن حکیم علیم لازالت اطناب دولته مربوطة باوتاد الخلود و آیات ملکه مقرونة بالابود و السعود الی یوم الموعود و کان ذلک الکتاب متضنا لسئوال انیق هو من سوانح خاطره الارفع الانفس و منطویا علی بحث رشیق هو من نتایج طبعه الاشرف الاقدس و قد صدرت اشارته العلیة ان یکتب هذا الداعی فی الجواب ما یسنح لفکره القاصر و یلوح لنظره الخاسر فامتثلت امره المطاع و قابلت اشارته العلیة بالاتباع راجیا من لطفه الکامل و کرمه الشامل ان یسبل ذیل العفو علی ما یجده من الخلل و الهفو

انجام: فالامر فیه سهل فانه مستحب و تارک المستحب قد یوصف بالتقصیر. هذا ما خطر بالبال الکثیره الاختلال و المأمول من مکارم النواب الاعظم اعلم ملوک الزمان و ملک علماء الدوران خلد الله ملکه و اجری مجری التایید فلکه ان تشرفه بالعرض علی جوهری طبعه الوقاد و صیرفی رأیه النقاد فان وقع فی معرض القبول فذلک غایة المسئول والا فالاصلاح مرجو و مأمول و السلام علیکم اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

[الذریعة ۲: ۸۴؛ ۵: ۱۳۴ و ۲۰۷، ۱۱: ۱۴۱؛ مکتبة امیرالمومنین ۳۲۰/۱؛ دنا ۱۰۳۶/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۰/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۵۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۴۷/۵۸

بی کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۱۲-۳۷۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر (نقلت من خطه الشریف دام ظله اللطیف).

کا: محمد امین قاری، تا: با تاریخ ۱۰۱۴ق؛ ۳گ (۲۲۷پ-۲۲۹

ر)، [ف: ۵-۱۷۹۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۲۸۱-۲۸۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۲۴سم [ف: ۹-۳۵۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۳۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۶-۴۱۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۱/۴

در فهرست با عنوان: «سوال احمد خان حاکم لاهیجان»؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالسلیم بن محمد مهدی واعظ دهخوارقانی، تا: ۱۱۵۹ق [ف: ۱۷-۴۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۲۱۵-۲۱۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۳×۲۴سم [ف: ۲۸-۱۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۱۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: با تاریخ ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، (۱۰۵ر-۱۰۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۴۳-۱۸۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۹۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی، تا: رجب تا جمادی الثانی ۱۳۳۷ق؛ جلد: گالینگور زرشکی، ۲گ (۳۳پ-۳۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۹۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [رایانه]

۱۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۷]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۲

خط:نسخ،کا:محمد طالب بن حاج حیدر اصفهانی،بی‌تا[ف: ۳-۳۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ی، ۲گ (۱۴۴پ-۱۴۵ر)،۲۵سطر(۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۷۶]

● **تخلیه و تجلیه** / عرفان و تصوف / فارسی

taxlīye va tajlīye

رساله‌ای در سیر و سلوک

آغاز: بسمله. اما بعد بدان ای برادر عزیز که راه بسوی قرب حق ... منحصر است بدو چیز تخلیه و تحلیه

جام: این است مختصری از مطول و مجملی از مفصل در طریق سلوک راه خدا.

[دنا ۱۰۳۶/۲ (۲ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۴/۷]

همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نصرالله لشکرنویس فرزند میرزا اسماعیل لشکرنویس نوری، تا: پنج‌شنبه ۲۶ رجب ۱۳۰۹ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۰پ-۱۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۹-۳۱۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۸۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۳۴ص (۳-۳۶)، ۱۸ سطر (۷×۱۲) اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۷۷۰]

● **تخلیه و تجلیه و تزکیه** / عرفان و تصوف / فارسی

taxlīye va tajlīye va tazkīye

در چند «فصل» است اما جز یک فصل «در بیان تصفیه دل بر قانون طریقت» فصلی دیگر عنوان نشده. در اواخر می‌گوید: «شرح آن در فصل احتیاج به ذکر بیاید». «در بیان اطوار دل گوید. خواجه محمد غزالی یک کتاب در عجائب القلوب ساخته است و هنوز از اعشار آن نگفته و آنچه در این مختصر این ضعیف بیان میکند همانا او و غیر او نیاورده است». از اشعار عطار و از رباعیات خویش بسیار می‌آورد از آن جمله در آن آمده: «این ضعیف گوید یعنی مقرر این رساله و مقرر این رساله و مقرر این مقاله رباعی:ای کرده غمت غارت هوش دل ما ×× در تو شده خانه فروش دل ما / سری که مقدسان از او محرومند ×× عشق تو فرو گفته به گوش دل ما». در ص ۱۶۲ می‌گوید: «فلاسفه را اینجا غلط افتاد که عمری در تبدیل اخلاق ذمیمه صرف کردند و متابعت انبیا واجب نداشتند و پنداشتند که به مجرد نظر عقل این معالجه راست شود ندانستند که دل انسان را برون از عقل آلتهای دیگر باید». (عبدالحسین حائری)

[دنا ۱۰۳۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۹۸/۳

آغاز: هر که بود بر سر این خوان رهش ×× به بود آغاز ز بسم اللهش ... اما بعد چند فصل در بیان تجلیة الهی و تصفیه و تزکیه دلهاء زنگ گرفته از ملاهی نوشته میشود؛ **انجام:** چنانکه دراول فصل ذکر آن رفته است و صلی الله علی محمد و اله اجمعین.

تمت الکتاب.
خط:نسخ،کا: محمود بن محمد طبیب، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۹۲۳]

● **تخم مرغ مصنوعی** / فارسی
toxm-e morq-e masnū‘ī
عارف منشی، محمد، ق۱۴ قمری
‘āref-e monšī, mohammad (- 20c)

۱. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۵۱/۱۳
خط: نستعلیق، کا: محمد قلی نوری، تا: ۱۸ محرم ۱۳۰۲ق؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی، ۱۳ سطر [ف:-۸۱]
۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۵۰/۱۳
آغاز: در میان انکشافات و اختراعات آمریکائیان که پنجاه سال نمیشود قدم بسلم ترقی گذاشته اند چیزها دیده میشود؛ **انجام:** چه این سالها مانده و ضایع نمیشود و تخم مرغ طبیعی را احدی نمیتواند که شش ماه پاک و پاکیزه نگاه بدارد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی، ۳ص (۳۹-۴۱)، ۱۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:-۸۰]

● **تخمیریه** / کیمیا / فارسی
taxmīrīye
میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ، -۱۰۵۰؟قمری
mīrfendereskī, ab-ol-qāsem ebn-e mīrzā bozorg (-1641)
رساله در باره حجر و زیبق و کبریت است و بیشتر از جابر بن حیان و محمد بن زکریا رازی نقل کرده.
آغاز: فراگیر از حجر بقدری که ترا کفایت کند و بعد از آن از وسخ پاک کن او را بعد تقطیر کن او را
[دنا ۱۰۳۶/۲]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۳۱/۱۸
آغاز: برابر
در فهرست با عنوان «رساله‌ای در علوم غریبه» و ناشناس آمده؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوایی با گالینگور سبز، ۳ص (۱۰۶-۱۰۸)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۶۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۸
آغاز: فراگیر از حجر بقدری که ترا کفایت کند و بعد از آن از وسخ پاک کن او را بعد تقطیر کن او را
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این یادداشتهای دیگری است به خطی مخالف با خط سابق که دارای موضوعات زیر می‌باشند: ۱. علم اجساد، نقل از رساله حکیم ابراهیم، و شاید مراد ابراهیم بن عثمان همدانی حکیم مؤلف علم التشریح باشد، ۲. چگونگی ساختن: نوشادر؛ تیزاب، شنجرف ...، ۳. تکلیس اجساد متفرقه، ۴. صفت آبهای تیز و آبهای محلل و آبهای صبغ، ۵. فلز روح، ۶. بیان موازین در دو باب: میزان طبایع و الوان؛ میزان حکمت؛ ۷. علم ترکیب، ۸ نوادر از اسرار، ۹. ساختن مساحیق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۰۳]

● **تخمیس = تسمیط** / شعر / عربی
taxmīs = tasmīṭ
متطبب نجفی، مهدی
motatabbeb-e najafī, mahdī
قطعه شعری است حدود ۶۰ بیت.
[دنا ۱۰۳۶/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۷/۱۴
آغاز: من لصب أن نری سرب الضبا ×× راح یقفو أثره فی طمع؛ **انجام:** و أنا من آل أصحاب العبا ×× أروعاً من أروع من أروع
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ مصحح، اشعاری از سید محمد سعید حبوبی نجفی، سید موسی طالقانی و دیگران، یادداشتی به سال ۱۳۴۱ از صدر الدین مازندرانی در تهران؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۷۰-۷۲) ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۱-۵۰۲]

● **تخمیس أبیات ابن غانم** / شعر / عربی
taxmīs-u abyāt-i ibn-i ġānim
تخمیس قصیده شیخ أحمد بن غانم المقدسی است که مطلع آن «یزید ظماه کلما ازداد شربه» است.
[دنا ۱۰۳۶/۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۶/۱۰
آغاز: و رب معنی فی الهوی زاد کربه ×× بقرب حبیب عندما حان قربه؛ **انجام:** و لیس شفاء القلب إلی فنائه ×× لأحبابه فاسلک به سنة الحب.
خط: نسخ، کا: طه بن یحیی بن سلیمان بن محمد کردی خوشناری، بی‌تا، جا: دمشق؛ جلد: چرم سیاه مایل به زرد، ۲گ (۱۶۵پ-۱۶۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [مؤید: ۳-۵۶۶]

● **تخمیسات** / ادبیات / فارسی
taxmīsāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۰۱

آغاز: بسمله ... کلام اذل خدام در مدح ناصر المللة حضور والد روحانی ادام الله وجوده؛ **انجام:** غبار کوی ... بر آسمان شده ام به خط خام عبد ناصر المللة مدظلهم العالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **تخمیسات قصیدة البردة** / ادبیات / عربی
taxmīsāt-u qaṣīdat-il burda
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
قصیده برده که به «الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة» مشهور است یکی از قصاید بسیار زیبای شرف الدین محمد بن سعید صنهاجی بوصیری است که در مدح پیامبر اسلام سروده است و پس از قصیده «بانت سعاد» بهترین قصیده در این باره است. بسیاری از دانشمندان و ادبا و شعرا به شرح و حاشیه و تضمین و تخمیس آن پرداختند از آن جمله تخمیسات زیر که برخی مؤلف آنها معلوم نشده است.
[دنا ۱۰۳۶/۲]

غیر همانند:
۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۷۵
آغاز: بسمله، قال الشیخ الامام العالم العلامه الحافظ الادیب نورالدین علی بن جابر بن موسی الهاشمی الحسینی الشافعی الیمینی منشاء اخبرنی الشیخ الامام العلامه زین الادباء حجة البلغاء شرف الدین ابوعبدالله محمد بن سعید الدلاصی ثم البوصیری رحمة الله علیه قال کان سبب انشاء هذه القصیدة المبارکة؛ **انجام:** و اطرب العیس حادی العیس بالنغم.
با مقدمه یی در شرح حال وی و علت سرودن قصیده مزبور پنج فقره تخمیس است: نخستین از ناصرالدین محمد فیومی، آغاز: «ما بال جسمک موقوفاً علی السقم»، دوم از علاءالدین بن امین الدین سالم الغزی، آغاز: «یا من غدا هائماًحیران لم یتم»، سوم از شمس الدین محمد بن منصور بن عباده، آغاز: «ء بان التبصر بین البان و العلم»، چهارم از شهاب الدین احمد بن مجدالدین سالم الاذرعی، آغاز: «هل لی الی اتلاف البان و العلم»، پنجم از علامه دمیاطی، آغاز: «ما بال قلبک لاینفک ذا الم»، ششم تخمیس الحاقی، آغاز: «الله یعلم ما بالقلب من الم»؛؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج عنابی، ۷۹گ، ۱۱ سطر (۱۰/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۲×۱۹/۸سم [ف: ۷-۲۴۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۰۹ض
همراه با قصیده برده پانزده تخمیس برای آن نوشته شده که آغاز آنها با نام شاعران چنین است: الونشی: «أهاجك البرق لما لاح من اضم ×× أم خلقتك اللیالی فی ربا الحرم ×× تشکو و تنشد باکی مربع الحلم ×× أمن تذکر جیران بذی سلم ×× مزجت دمعاً جری من مقلة بدم»، الباعونی: «یا باغیاً کتم امر غیر مکتتم ×× أنی و طرفک کافی الدمع لم یتم ×× بج تسترح ورح کم أنت فی ألم ...»، ابن الصاحب: «یا قلب کم فی قبور العشق من أمم ×× ماتوا من الشوق فی ضر و فی الم ×× فما لطرفک لا ینفک فی دیم ...»، الأذرعی: «یا من غذا هائماً حیران لم ینم ×× علام أجریت دمع العین کالعنم ×× وفیم انحلت هذا الجسم بالسقم ...»، الفیومی: «ما بال قلبک لاینفک ذا ألم ×× مذ بان أهل الحمی و البان و العلم ×× و انهل مدمعک الفانی بمنسجم ...»، طاهر: «یا باکیاً فرح الأجفان بالألم ×× و شاکیاً من غرام فیه لم یلم ×× و من له الوجد وافی ملقی السلم ...»، ابن الشهید: «یا راعی النجم فی الظلم لم ینم ×× یشدو و یحدو بذکر البان و العلم ×× فاضت مدامعک حمراً کما العنم ...»، ابن عرفة: «یا من صحیح هواه موجب السقم ×× و من تناه وجود الوجد کالعدم ×× انسان عینیک یا انسان فی الم ...»، الدمیاطی: «ما بال جسمک موقوفاً علی السقم ×× و ما لطرفک فی الدیجور لم ینم ×× و دمع عینیک فی الخدین کالعنم ...»، ابن عبادة: «بان التصبر بین القاف و القلم ×× و بان وجد و ما وجدی بمکتتم ×× یا طرف مالک بین البین لم ینم ...»، الواسطی: «یا هائم القلب بین البان و العلم ×× و هام الدمع حتی صار کالعلم ×× یا مازجاً کالدما دمعاً علی سلم ...»، شعبان: «یا قلب قد فاض دمع العلم کالدیم ×× و صرت من حرقة الأشواق فی ألم ×× حتی استحال وجود منک کالعدم ...»، الحنفی: «یا حاوی العلم و الادب و الحکم ×× و ساهر الجسم فی محلولک الظلم ×× و من غدا بین أهل الحب کالعلم ...»، البصری: «یا من جفاه الکری و الجفن لم ینم ×× و جسمه بانقسام الفکر فی السقم ×× ما بال دمعک فی الخدین کالعنم ...»، الغزی: «هل لی الی اثلاث البان و العم ×× من عودة فعسی أشفی من السقم ×× و أنشد القلب بین الضال و السقم ...»؛ خط: نسخ، کا: محمد نماوی، تا: ۹۹۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۸×۴۱/۵سم [ف: ۱۴-۹۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۸۶]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۰۱
نسخه نادر؛ بی کا، تا: ۱۰۲۱ق [د.ث. مجلس]
۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۸/۲
آغاز: و من بعد الهی باری النسم ×× مع الصلاة علی المختار ذی الکرم؛ **انجام:** کملت البردة و تخمیساتها
شامل: تخمیس‌های ناصر الدین محمد فیومی، علاء الدین علی بن امین الدین سالم غزی، شمس الدین محمد بن منصور بن عباده، احمد بن محمد سالم اذرعی، دمیاطی؛ کا: محمد نصیر بن محمد صادق بن محمد قاسما، تا: چهارشنبه ۵ ربیع الثانی ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۹ص (۴۸۳-۵۶۱)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۳۷]
۵. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳ر۲۹۰۴
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، رب یسر، الحمدلله الذی اوجب حمده ... من بعد حمد الهی باری النسم ×× مع الصلوة علی المختار

ذی الکرام / ... امن تذکر جیران بذی سلم؛ **انجام:** علی الرسول سلیل السادة النجبا ما رنحت عذبات البان ریح صبا و اطرب العیس حادی العیس بالنغم

تخمیس پنج نفر: علامه ناصر الدین محمد الفیومی، علامه علاء الدین علی بن امیر الدین سالم، شمس الدین محمد بن منصور ابن عباده، شهاب احمد بن مجد الدین سالم، علامه دمیاطی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ فهرستی بدین شرح: «فهرست الکتاب، القصیدة البردة و تخامیسها، الثانی نشر الوردة فی طی البردة للشیخ العلامة عمر بن محمد العنائی، الثالث قصیدة بانت سعاد، الرابع شرح البردة للشیخ العلامة احمد بن العماد الافقهی؛ جلد: چرمی سیاه نرم، ۴۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۶]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۲

آغاز: لما علمت بطرف منك منسجم ×× ظننت فیك غراماً غیر منسجم؛ **انجام:** و کل شخص کان الیه الیه منتسباً ×× ما رنحت عذبات البان ریح الصبا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ (۳۶پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۳-۱۳۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۴-عکس و ف۳۸۴۴

نسخه اصل: پاریس Ancien fond 708 (فهرست دسلان ص ۳۴۲ ش ۱۹۰۳)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۶۳ و ۲-۲۵۷]

● تخمیس الاثنی عشریات / شعر / عربی

taxmīs-ul iṯnā ʻašarīyāt

بحرالعلوم بروجردی، حسین بن محمد رضا، ۱۲۲۱-۱۳۰۶ قمری

bahr-ol-ʻolūm-e borūjerdī, hoseyn ebn-e mohammad rezā (1806-1889)

وابسته به: الاثنی عشریات فی المراثی = العقود الاثنی عشر فی مراثی سادات البشر؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲)

اثنی عشریات سروده آیة الله بحرالعلوم است شامل ۱۲ قصیده هر قصیده مشتمل بر ۱۲ بیت که سراینده ضمن آن، مضامین دوازده بند محتشم کاشانی را به عربی سروده است. نوه سراینده، قصاید مزبور را تخمیس کرده است و قصیده دوازدهم را که از بین رفته خود قصیده‌ای را به جای اصل سروده و نیز مخمس کرده است. آقای علی صدرائی در فهرست مجلس ضمن معرفی نسخه‌ای از این تخمیس می‌گوید که این تخمیس غیر از تخمیس اثنی عشریات است حال آنکه همان است و گویا موجب این سخن، جابه‌جایی ابیات است. لازم به ذکر این‌که ایشان در معرفی آن نسخه به ش ۷۳۰۴ به خطا رفته و مجموعه تخمیسات حسین مشتمل بر ۴ تخمیس را تحت عنوان تخمیس مراثی معرفی کرده است. استاد حائری زید افضاله طی یادداشتی استدراک فرموده‌اند. (طباطبایی بهبهانی منصور)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۸۲ ط

آغاز: هذه قصائد المغفور المرحوم بحر العلوم الطباطبایی ... کم فی الألی صاحبوا المختار عمیاء ×× هم اکمدوا صنوه السامی بماجآؤا؛ **انجام:** لا زال مشتملاً بکل فضیلة ×× ما هب من نجد نسایم رنده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ گواهی شده که نسخه از ورثه میر آخور است؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۳۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۴/۲-۱۳۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۰۴

آغاز: کمم فی الالی صاحبوا المختار ×× هم اکمدوا صنوه السامی بماجاوا / قوم بهم من شعار الانس سیما ×× شاء من الناس لاناس و لاشاء / هوت بهم فی مهاوی الغوی اهواء؛ **انجام:** ما خننت یوماً صاحباً بحصبة ×× و لم امل لرغبة او رهبة / حاشای ان اغشی مدانی سبة ×× اوان اری مختضعاً لنکبة / او لابتهاج فرحاً او مذ دهی

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه اول نامه ای که سید حسین صاحب تخمیس به معتمدالدوله فرهاد میرزا فرستاده و به دستور او فخرالعلماء کردستانی عین نامه را در سال ۱۲۸۹ در صفحه اول این نسخه نوشته؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد ۲۲ محرم ۱۲۸۹، محمد المدعو بالطاهر الطبرسی رجب ۱۳۴۲؛ جلد: تیماج قرمز مجدو، ۷۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۵-۲۹۲]

← تخمیس الازریه ⪢ عقود اللئالی فی مدح النبی و الوصی و الآل

← تخمیس ام القری ⪢ تخمیس القصیدة الهمزیة

← تخمیس برده ⪢ تخمیس قصیدة البردة

● تخمیس دالیة المتنبی و الحماسة اللامیة للمعری = الطوسیة الخامسة / شعر / عربی

taxmīs-u dālīyat-il mutannabī wa-l ḥimāsat-il lāmīya li-l-muʻarrī = aṭ-ṭūsīyat-il xāmisa

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، ۱۲۹۷-۱۳۹۱ قمری

ʻallāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lāh (1880-1971)

وابسته به: دیوان ابوالعلاء معری؛ ابوالعلاء معری، احمد بن عبدالله (۳۶۳-۴۴۹) و دیوان المتنبی متنبی، احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵۴)

تخمیس نخستین را در بیمارستان شاهرضا در مشهد به پیشنهاد محمد حسن برهانی در ۱۳ ذیحجه ۱۳۶۱ چنانکه در مقدمه مجموعهٔ «الاربعة المتناسبة» گفته است ساخته و دومی را هم در مشهد در محرم ۱۳۶۲ و در پایان مناقب زهراء را آورده شصت بیت و پس از آن قصیده او است در سپاس‌گزاری از خداوند از اینکه از این بیماری رسته است، سروده در صفر ۱۳۶۲.

[دنا ۱۰۳۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۰۲

آغاز: نخستین تخمیس: تقد روحی لوراج بین النقود ×× عقد جید الرضا و شنف الخود؛ دومین تخمیس: تلفت من روض المعرة قائل ×× التی رشا بزة الفخر قائل؛ قصیده مناقب: الا ایها الشادی بما انا قائل ×× لک الله من ذی خلة لی یشاکل؛ شکریه: شکرا لربی و من حل السناباد؛ **انجام:** مرفقا فی شئونه طاب ریا ×× فی یسار و خفض عیش رغید؛ دومین تخمیس: بوصل وضوءالفجر خب مما طل؛ انجام: فقد قیل خیر الخیر ما انا عاجل ×× سلیل موسی علیا بالرضا سادا. انجام: فی قبور کم اجر و مغفرة ×× فطف بها و تزود منهما الزاد

خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۴؛ تملک: فروزانفر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۵گ، ۱۵ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۲۴]

● تخمیس دوازده بند محتشم / مراثی / فارسی

taxmīs-e davāzdah band-e mohtašam

وابسته به: دوازده بند محتشم؛ محتشم، علی بن احمد (-۹۹۶)

تخمیسی بر دوازده بند مشهور محتشم کاشانی در مصایب حضرت امام حسین بن علی(ع). در فهرست شاعر ثاقب آمده که ممکن است اسماعیل ثاقی اصفهانی باشد.

[دنا ۱۰۳۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۵/۵

آغاز: یاران عزای کیست که دلها پر از غم است ×× نه گنبد سپهر ازین ماجرا خم است / جن وملک بماتم او دیده پر غم است ×× باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؛ **انجام:** از خاک تیره خلق جهان سر در آوردند ×× یک یک جدا جدا به بر داور آورند / بهر شفیعشان هم پیغمبر آورند ×× ترسم ترا دمیکه بهمحشر در آورند / از آتش تو دود ز محشر بر آورند.

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن عبدالعظیم خیابانی تبریزی واعظ، تا: قرن ۱۴؛ ۷ برگ، شامل مطالبی از خیابانی تبریزی در فضیلت شهر قم، رحلت حضرت فاطمه معصومه (ع) و وکلای اربعه حضرت صاحب الزمان (ع)؛ کاغذ: فرنگی، ۶ص (۷۷-۸۲)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۸-۴۴۲]

● تخمیس دوازده بند محتشم کاشانی / شعر / فارسی

taxmīs-e davāzdah band-e mohtašam-e kāšānī

؟ ثاقب اصفهانی، اسماعیل، -۱۳۱۹ شمسی

sāqeb-e esfahānī, esmā‘īl (- 1940)

وابسته به: دوازده بند محتشم؛ محتشم، علی بن احمد (-۹۹۶)

از ناشناس شاید میرزا ثاقب ملک الشعرا میرزا اسماعیل اصفهانی سیمری (-۱۳۸۵ق) باشد. (احمد منزوی)

[دنا ۱۰۳۷/۲؛ فهرستواره ۵۸۸/۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۵/۶

آغاز: الله اکبر از چه نه افلاک درهم است ×× سکان سدره را ز چه رو دیده پرنم است / در هم که بنگرم به غم و درد توام است ×× باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است

نام مؤلف از فهرستواره ۵۸۸/۱۰ ذکر شد که به احتمال آورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳گ (۱۷۷پ-۱۸۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۰۶]

● تخمیس الروضة / شعر / عربی

taxmīs-ur rawḍa

مخمسی است به ترتیب قافیه‌های شطر پنجم که در هر حرف چند مخمس می‌باشد، در مدح حضرت پیامبر اکرم (ص). در مخمس آخر شاعر «الوتار» نامیده شده و معلوم نشد که کیست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۲۴

آغاز:

أحدثکم عن شوقنا لحبیبنا ×× فنار الاسی مشبوبة بضلوعنا / و لم تطق ناری من سحاب عیوننا ×× ثری طیبة تسقی بماء دموعنا/ و ان حرثت یوماً علی الدمع تحرث؛ **انجام:** عبیدکم الوتار قد هان صعبه ×× و جائز فی یوم القیامة قربه / نعم ان بالاسلام أنعم ربه ×× یمیناً بقلبی ان قلبی یحبه / و ذاک رجائی فی الممات و فی المحیا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تملک: عبدالله بن محمد رضا بن آقا؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۴۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۷]

● تخمیس غزل حافظ = مخمس / شعر / فارسی

taxmīs-e qazal-e hāfez = moxammas

مخمسی است تضمینی بر غزلی از حافظ از شاعری با تخلص ندیمی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷۳/۱۵۸

آغاز: ای دل نماند حشمت محمود غزنوی ×× آن گیر و دار و نکهت آئین خسروی / نیکو حکایتی است گر از بنده بشنوی ×× بلبل بشاخ سرو بگلبانگ پهلوی / می‌خواند دوش درس مقامات معنوی؛ **انجام:** دو شانه می‌گذشت ندیمی باعتقاد ×× ناگه ز کنج میکده رندی درش گشاد / دستار بر زمین زد و در پای خم افتاد ×× ساقی مگر وظیفه خواجه زیاد داد / کاشفته گشت طره و دستار مولوی

خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون،

تا: آغاز قرن ۱۴؛ کاغذ: نازک کاهی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص، (۵۷۴)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱سم [ف: ۱/۲۷-۳۶۳]

↩ تخمیس القصائد الوتریة فی مدح خیر البریة ⟵ القصائد الوتریة فی مدح خیر البریة

● **تخمیس قصائد** / شعر / عربی

taxmīs-e qasā’ed

جواهری بروجردی، علی بن احمد، -۱۴۱۵ قمری

javāherī borūjerdī, ‘alī ebn-e ahmad (- 1995)

مخمس ۱۵ قصیده است در مراثی امام حسین (ع)، بر قصیده‌هایی از ناظم و سید جعفر حلی و سید محمد حسین قزوینی و شیخ صالح کواز و سید ابراهیم طباطبائی و شیخ عبدالحسین عاملی و سیدرضا هندی. پس از این تخمیس‌ها اشعاری به زبان محلی عراقی افزوده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۴۷ و عکسی ۲۷۲۵

خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قرمز، ۶۳ص، اندازه: ۱۸×۲۳ سم [ف: ۲-۱۷۷] و [عکسی ف: ۷-۳۱۸]

● **تخمیس قصیدة ابن الوزیر** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-i ibn-il wazīr

مسوری، احمد بن سعد الدین، -۱۰۷۹ قمری

mesvarī, ahmad ebn-e sa‘d-od-dīn (- 1669)

تخمیس قصیده میمیه هادی بن ابراهیم بن علی الوزیر (۸۲۲ق) در بیان عقاید زیدیه است. ابن الوزیر، خود این قصیده ۷۲ (یا ۷۴) بیتی را شرح کرده، موسوم به «نهایة التنویه فی ازهاق التمویه» و به گفته مسوری، آن را برای صلاح الدین محمد بن علی (۷۹۳ق) ارسال نمود و گویا صلاح الدین محمد به تخمیس قصیده مذکور پرداخت. در مؤلفات الزیدیة (۲۷۸/۳) تخمیس قصیدة ابن الوزیر، از صلاح الدین محمد بنعلی یمنی معرفی شده که آغاز آن، با تخمیس حاضر برابر است. بنابراین احتمال می‌رود تخمیس حاضر، سروده صلاح الدین محمد بن علی باشد که احمد بن سعدالدین مسوری مقدمه‌ای به نثر، بر آن افزوده است. گرچه در اعلام المؤلفین الزیدیه (ص۱۱۰) و مصادر التراث فی المکتبات الخاصة فی الیمن (۵۷۴/۱) همین تخمیس، از احمد بن سعدالدین مسوری معرفی گردیده است. (ابوالفضل حافظیان)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴/۲

آغاز: بسمله و به نستعین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین و سلم تسلیما و بعد لما وقف العبد الفقیر الی عفو الله و غفرانه احمد ابن سعدالدین ابن حسین ابن محمد المسوری ... علی قصیدة الشیخ العلامة ... الهادی ابن ابراهیم بن علی بن المترضی المعروف بابن الوزیر رضوان الله علیه أسس علیها کتابه نهایة التنویه فی ازهاق التمویه و وجهها الی الامام الأعظم ... صلاح الدین الناصرلدین الله محمد ابن امیرالمؤمنین المهدی لدین الله علی بن محمد ... انتجب هذا التخمیس الآتی ... أثارت حریقاً و القلوب هوائم ×× و ألهبت الأحشاء فالدمع ساجم / مقالة شیخ الآل اذ هو ناظم ×× أقاویل غی فی الزمان نواجم / و أوهام جهل بالضلال هواجم؛ **انجام:** و ترغب فی اکناف فضلک سالم ×× و یوسم من یأتی بهذا العالم

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، ش ۱۱۱۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالله سعد مولد زیدی عدلی، تا: ۱۲۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۵ص (۲۶-۳۰)، [عکسی ف: ۳-۲۳۵]

● **تخمیس قصیدة ابی السعود** / ادبیات / عربی

taxmīs- u qaṣīda-tu abi-s su‘ūd

در نسخه با نام «تخمیس المرحوم حمی الشامی لقصیدة المولی المرحوم المفتی العرب و العجم ابی السعود» که منظورش ابوالسعود محمد بن محمد مصطفی عمادی (۸۹۸-۹۸۲ق) است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۲۸

آغاز: یا لایمی ان الکلام کلام ×× تروم سلوی و هو کیف یرام / و من قبل لومی و الملآم حرام ×× ابعد سلیمی مطلب و مرام / و غیر هواها لوعة و عزام؛ **انجام:** و کم کان جباراً نمادی بفتکه ×× فاضحی رهیناً فی الثری تحت ورکه / تقادر من رق الملوک بملکه ×× فسبحان رب العرش لیس لملکه / تناه وحد مبدأ و ختام

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۷گ (۳۶پ-۴۲ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۱/۲۹-۳۶۵]

↩ تخمیس القصیدة الازریة ⟵ درر اللآلی

● **تخمیس قصیدة بانت سعاد** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-i bānat su‘ād

قدسی

qodsī

وابسته به: قصیدة بانت سعاد؛ کعب بن زهیر (-۲۶)

تخمیس قصیده بانت سعاد است که دو مصراع آن با مرکب از قصیده کعب بن زهیر و سه مصرع دیگر از آن تضمین‌کننده می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۶

آغاز: بسمله، لام العزل و سمعی عنه معزول ×× والدمع للبین فی الاطلال مطول؛ **انجام:** لا یقطع الطغرا الا فی بحور هم ×× و ما لهم

عن حیاض الموت تهلیل
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ، ۱۷ سطر(۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۸۲]

● **تخمیس قصیدة بانت سعاد** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-i bānat su'ād
مظفری، محمد بن عبدالله
mozaffarī, mohammad-e-bn-e 'abd-ol-lāh
آغاز: دم المحب بسیف الهجر مطلول ×× و دمعه بعد حب البین مهمول / فقصروا و اقصروا فی العدل او طول ×× بانت سعاد فقلبی الیوم مبتول / متیم اثرها لم یفد مکبول

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۶۷/۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۸گ (۱۰۷پ-۱۱۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴۴-۲۳۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۳
آغاز: برابر
آغاز ابیات اضافی: فمن رای فی مطاوی نظمها خللا فلبسط العذر ما جورا فعلا؛ **انجام:** پایان تخمیس: و استبد لواعن مفانیهم و دور هم ×× ظهور خرد المداکی فی بدورهم / الی اللقاء و ذا اقصی سرورهم ×× لا یقطع نفع طعن الافی نحور هم / و ما لهم عن حیاض الموت تهلیل
سراینده تخمیس در ذیل این تخمیس ابیاتی افزوده (دو قطعه پنج مصراعی و یک قطعه سه مصراعی) و چنان می‌نماید که گردآورنده به این نکته توجه نکرده است. پایان: اتی الیه بوحی الله جبرئیل کاتب در ذیل این ابیات نوشته «تم تخمیس قصائد البرده» و این خطا سهوا لقلم گرد آورنده است.
نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۶۰۶۷/۶ مجلس ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: بهاء الدوله، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سبز،۹ص(۳۴۱-۳۴۹)،۲۱سطر،اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۰۲۴]

● **تخمیس قصیدة بانت سعاد** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-i bānat su'ād
وابسته به: قصیدة بانت سعاد؛ کعب بن زهیر (-۲۶)

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۰۵/۲
آغاز: أسیر شوق عن السلوان معقول ×× و لیس لی بعد أهل الجرع معقول؛ **انجام:** و صهره المصطفی من ذروة الصفحا ×× و ضراة البر من باعه طول
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۴۴پ-۵۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [مؤید: ۱-۱۹۸]

← تخمیس قصیده برده ≻ تخمیس قصیدة البردة

● **تخمیس قصیدة البردة** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-il burda
فیومی، محمد بن عبدالصمد، ق۸ قمری
fayyūmī, mohammad ebn-e 'abd-os-samad (- 14c)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
شهاب الدین احمد بن محمد اوزاعی و ناصرالدین محمد بن عبدالصمد فیومی هر دو از تخمیس کنندگان چکامه معروف بوصیری در مدح پیغمبر (ص) اند. تخمیس حاضر در فهرست دارالکتب از فیومی و در نسخه شماره ۱۸۲ مجلس (مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی) از اوزاعی دانسته شده است و در برخی نسخه‌ها به محمد بن احمد قلقشندی و عبداللطیف نیز نسبت داده شده است. در کشف الظنون در وصف وی چنین آمده: «و خمسها ایضاً الشیخ الادیب ناصرالدین ابن عبدالصمد معید المدرسة المالکیة بفیوم».
آغاز: ما بال قلبک لا ینفک ذا الم ×× مذبان اهل الحمی و البان و العلم / و انهل مد معک القانی بمنسجم ×× امن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعاً جری من مقلة بدم
انجام: تخصه ثم تأتی آله النجبا ×× و صحبه خیر من فی الله قد صحبا / تعلی له و لهم من فضله رتبا ×× ما رنحت عذبات البان ریح صبا / واطرب حادی العیس بالنغم.
چاپ: مصر، مطبعة مصطفی البابی الحلبی واولاده، نشرمع: مولد شرف العالمین للمؤلف، ۱۳۶۶ق.
[دنا ۱۰۳۸/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ربیع الاول ۱۰۵۲ق، جا: قصبه اغروس؛ تملک: وحدی، محمد شعرانی زاده؛ مهر: «من کتب الفقیر علی غفر له» (مقرنص)؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۲۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۷۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۰/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۰۷۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۹گ (۹۶-۱۱۴)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸-۳۵۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۶/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا الذی یبلغ الراجی امانیه ×× و یدرک الفوز عن اضحی مدانیه / و من یؤمن مها خاف جانیه ×× حاشاه ان یحرم الراعی مکاریه / او یرجع الجارمنه غیر محترم
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۴۹ص

(۱۸–۶۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۲۰۴]
۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۰۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تا بجنباند صبا اندر چمن شاخ درخت ×× تا برانند اشتران را بندگانش با نغم
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۴۲گ (۲پ–۴۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [مؤید: ۱–۱۹۸]

● تخمیس قصیدة البردة = تخمیس الکواکب الدریة / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda = taxmīs-ul kawākib-id durrīyya

قباقبی، محمد بن خلیل، ۷۷۷–۸۴۹ قمری
qabāqebī, mohammad-e-bn-e xalīl (1376-1446)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸–۶۹۶)
در پنج بیت با یک قافیه
[دنا ۱۰۳۸/۲؛ کشف الظنون ۱۳۳۳/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۰/۲
آغاز: الله یعلم ما فی الارض القلب من الم ×× و من غرام باحشای و من شق؛ **انجام:** ما دنحت عذبات البان ریح صبا ×× و اطرب العیش حادی العیش بالنعم
خط: نسخ، کا: عبدالله بن عامر وردچندی، تا: رمضان ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: فستقی اسلامبولی، جلد: میشن مشکی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۰/۳سم [ف: ۵-۲۲]

● تخمیس قصیده برده = تخمیس برده / شعر / عربی، فارسی

taxmīs-e qasīde-ye borde = taxmīs-e borde

تبادکانی طوسی، شمس الدین محمد، –۸۹۱ قمری
tabādakānī tūsī, šams-od-dīn mohammad (- 1486)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸–۶۹۶)
تاریخ تألیف: ربیع الاول ۸۷۱ق
تخمیسی است به عربی از قصیده برده، پس از آن ترجمه منظوم هر بند در ده بیت به فارسی. در برخی نسخه‌ها دارای مقدمه‌ای منثور است.
آغاز: آغاز نثر: باسملك اللهم و ذکرك فتحی و فتوحی و بحمدك اللهم و اشکرك ... آغاز تخمیس: یا ایها المحتظی من لذة الالم ×× یا ایها المغتذی من ذلة السقم / ما بال طرفك طول اللیل لم تنم ×× امن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعا جری من مقلة بدم. آغاز ترجمه منظوم فارسی: ای بهره‌مند جان تو از لذت الم ×× وی یافته غذا دلت از ذلت سقم ...

انجام: فارفع بنور قدسك ظلی و مظلتی ×× و نظر بلطفك فی ذلی و مسکنتی / و اغفر کبایر عصاتی و سیائاتی ×× و ارحم بفضلك یا ذا الجواد و الکرم. انجام ترجمه: فتحم بده اله به مدح حبیب خویش ×× داخل به نور ساز رهانم ز نفس خویش / بنگر به لطف جانب این رو سیاه خویش ×× آمرزیم گناه الهی به ذات خویش ×× از رحم و فضل و جود خود ای صاحب کرم
[مشترك پاکستان، ج۷، ص۵۲۴–۵۲۵؛ «البردة والاعمال التی دارت حولها »، اسعد طیب، در تراثنا، س ۱۰، ش ۳۸–۳۹، محرم–جمادی الآخرة ۱۴۱۵ق، ص۲۲۸–۲۲۹؛ سیری در کتابخانه‌های هند و پاکستان، ص۱۷۲–۱۷۳؛ گنج بخش، ج۳، ص۱۷۰۱و ۱۷۰۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۰
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح مزدوج مرصع، مجدول؛ تملك: طیب محمد العریف بکامل زاده سنه ۱۱۹۰، احمد ناصح، عارف محمد؛ واقف: عرف محمد؛ جلد: قهوه‌ای سوخت ترنج زرین، ۴۳گ، ۶ سطر معمولی و ۵ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷-۹۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۱
آغاز: اولا ثنائك فی مدحتی یا ازلی امم × مقتلی لنور جبیك یا کامل النعم(؟) ... سری الی الله سیراً کی یکون به ×× دعا الی الله المستمسکون به / مستمسکون بحبل غیر منفصم؛ آغاز ترجمه: او ره به حق نموده همه مهتدی به او ×× او راه پیش برده همه مقتدی به او / راه خدا گرفته شده سرمدی به او ×× او رو به حق و مبتدی و منتهی به او / دست و لا به حبل و لا کرده محتکم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز، تملك: محمد قاسم بن حسین علی بیرجندی در ۱۱۰۹ق، محمد حسن بن محمد کریم با مهر «عبده محمد حسن بن محمد کریم» (بیضی)؛ مهر: «قال انی عبدالله ۱۲۱۲» (مستطیل)، «یا ابا القاسم ادرکنی» (بیضی)، «ابن مصطفی عطاء الله ۱۱۵۷» (مربع)، «قال انی عبدالله ۱۲۱۲» (مستطیل)، «الهی عاقبت محمود گردان ۱۱۹۴» (مستطیل)، «یا واهب العطیات» (مستطیل)، «بنده آل محمد قاسم ۱۱۲۱» (شش گوش)، «الیس الله بکاف یا عبدالله ۱۱۹۸» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی با ترنج و سرترنج، ۴۴ص (۱–۴۴)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۲، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۴۱۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰ص، (۶–۳۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۶۳]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۳/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون مؤلف؛ بی‌کا، بی‌تا، در حاشیه آن دیباچه شرح

مخمس تا ص ۵۳ است؛ ۲۰ص (۵۱-۷۰) [ف: ۵-۴۰۵]

● **تخمیس قصیدة البردة = تخمیس الکواکب الدریة** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda = taxmīs-ul kawākib-id durrīyya

ابن مخلوق

ebn-e maxlūq

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

۱. یزد؛ سریزدی(مسجدحظیره)؛ شماره نسخه:۱۵/۳

آغاز: الحمدلله ذی الآلاء و الکرم ×× الفضل و الجود و الاحسان و النعم / الاول و الآخر الموصوف بالقدم ×× فلم یزل قبل قبل القبل فی القدم / کذاک آخره قد جل عن عدم؛ **انجام:** مولاً تعالی لنا من فضل نعمته ×× هدایة بالنبی الطاهر الشیم

خط: نسخ زیبا، کا: ابراهیم بن عبدالرحمن ناسخ طرابلسی حنفی نزیل صالحیه دمشق، تا: قرن ۹، جا: صالحیه دمشق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی، ۱۴گ (۵۶ر-۶۹پ)، مختلف ال سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۶]

۲. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۳۰/۳

بی‌کا، بی‌تا، قطع: رحلی [نشریه: ۴-۴۵۶]

● **تخمیس قصیدة البردة = تخمیس برده** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda = taxmīs-e borde

مالکی، شمس الدین محمد عبدالحمید

mālekī, šams-od-dīn mohammad ʻabd-ol-hamīd

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۸/۸

بی کا، تا: قرن ۹ [ف: ۵-۶۱]

● **تخمیس قصیدة البردة = تخمیس برده** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda = taxmīs-e borde

سهیلی جغتائی، نظام الدین احمد، -۹۱۸ ؟ قمری

soheylī joqatā'ī, nezām-od-dīn ahmad (- 1513)

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

در نسخه این تخمیس از سهیلی معرفی شده و سه شاعر و ادیب به این نام در هدیة العارفین معرفی شده است: ۱. احمد بن محمد سهیلی خوارزمی (۴۱۸ق)، ۲. امیر نظام الدین سهیلی (۹۱۸ق) صاحب دیوان به فارسی و ترکی، ۳- عبدالرحمن بن خطیب عبدالله سهیلی اندلسی (۵۰۸ق) صاحب قصیده عینیه. به احتمال قوی این تخمیس از سهیلی دوم باشد.

[دنا ۱۰۳۷/۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶۵/۱-۶/۱۵۵

آغاز: وما لقلبك ان قلت استفق بهم ×× أيحسب الصب أن الحب منكتم ×× ما بين منسجم منه و مضطرم؛ **انجام:** على النبى بمنهل و منسجم ×× والإل والصحب ثم التابعين لهم / اهل التقى والنقى والحلم والكرم ×× ما رتحت عذبات البان ريح صبا / واطرب العيس حاد العيس بالنقم.

تا الفصل العاشر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با کتیبه، مجدول؛ پس از اتمام رساله ۹ بیت شعر عربی: «یا خیر من عم العافونه ساحته ×× قوم من کمثل الفضل مهم کرب»؛ ۱۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۸۱۳]

● **تخمیس قصیده برده = تخمیس برده** / شعر / فارسی، عربی، ترکی

taxmīs-e qasīde-ye borde = taxmīs-e borde

ابن عباده

ebn-e ʻebāde

تخمیسی است بر قصیده شرف الدین محمد بوصیری و در حاشیه آن اشعار قصیده برده به فارسی و ترکی ترجمه منظوم شده است.

[دنا ۱۰۳۷/۲؛ فهرستواره ۵۸۸/۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

آغاز: بان التبصر بين البان و العلم ×× و بان و جدى و ما وجد بمنكتم / يا طرف مالك بعد البين لم تنم ×× (امن تذكر جيران بذى سلم) / (مزجت دمعا جرى من مقلة بدم). آغاز ترجمه فارسی: ای ز یاد صحبت یارانت اندر ذی سلم ×× اشک چشم آمیختن با خون روان گشته بهم. آغاز ترجمه ترکی: کد کمی ینه کوکلم اول رده که یارانی ×× کیم باش اقیذر دیدک خلط ایدوب اکاقانی

نسخه اصل: کتابخانه سید عزالدین حسینی-زنجان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ مجدول، دارای سرلوح زرین؛ ۴۲گ، (۱۷-۵۸)، [ف: ۲-۱۳۷]

● **تخمیس قصیده برده (ترجمه)** / شعر / فارسی

taxmīs-e qasīde-ye borde (t.)

قدسی، شاه محمد

qodsī, šāh mohammad

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

ترجمه تحت اللفظی بسیار مختصری است از تخمیس (مخمس) قصیده برده.
آغاز: حامداً لقدیر بنی القدرة بنوة ابدان الثقلین مخمساً من الرأس و الیدین و الرجلین و جعل فی الرأس علی احس الوجوه صوا مع المشاعر
انجام: مثل ماه شب چهارده است که منور میسازد که در زمین است از مکان بلندی که پانصد سال راه است.
[دنا ۱۰۳۸/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: ۳۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه شعبان ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: وسط (برگ دوم)؛ تملک: حاج آقا احمد کرمانشاهی، عباس میرزا به تاریخ ۱۲۸۷؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۶۵]

● **تخمیس قصیدة البردة** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-il burda
مدنی، علی خان بن احمد، ۱۰۵۲-۱۱۱۸ ؟ قمری
madanī, ʻalī xān ebn-e ahmad (1643-1707)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
اهداء به: ابی المظفر محمد اورنگ زیب عالم گیر
قصیده برده معروف را تخمیس کرده و دارای خطبه‌ای ادبی منثور است.
آغاز: خطبه: الحمدلله الذی مدح نبیه بأشرف المدائح ... آغاز تخمیس: یا ساهر اللیل یرعی النجم فی الظلم ×× و ناحل الجسم من وجد و من ألم / ما بال جفنک بالدمع کالغیم ×× أمن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعاً جری من مقلة بدم
انجام: تخمیس: و اجعل ملامک یغشاهم بما وجبا ×× لهم من الفضل و ارفع منهم الرتبا / و اهل دینک و الابدال و النجبا ×× ما رنحت عذبات البان ریح صبا / و أطرب العیس حادی العیس بالنعم
[دنا ۱۰۳۸/۲ (۳ نسخه)؛ مکتبة امیر المومنین ۲۱۵/۱ و ۲۲۱/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۵۴/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۸ صفر ۱۲۸۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۲۷۰پ-۲۸۲ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۵۶/۲-۳۶/۱۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** واغفر لمنشدها و ارحم مؤلفها ×× بجاه من اسمه من اعظم القسم
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۸۱۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ص (۷۱-۸۴) (از ص ۷۴ تا ۸۴ در متن و حاشیه) [ف: ۵-۴۰۵]

● **تخمیس قصیدة البردة = تسمیط قصیده برده** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-il burda = tasmīt-e qaṣīda-ye borde
نحوی، محمد رضا بن احمد، -۱۲۲۶ قمری
nahvī, mohammad rezā ebn-e ahmad (- 1811)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
تاریخ تألیف: سه شنبه ۲۴ رجب ۱۲۰۰ق
ناظم، بران این مخمس مقدمه‌ای به نثر نوشته که آن مقدمه و تمامی تخمیس در کتاب «اعیان الشیعه» آمده است.
آغاز: و الحمدلله رب العالمین ... انی لا وقفت علی القصیدة الغراء الفریدة الیتیمة العصماء الموسومة بالبرده المتحلیة من المحاسن ... مالی اراک حلیف الوجد و الالم ×× اودی بجسمک ما اودی من السقم / ذا مدمع بالدم المنهل منجسم ×× امن تذکر جیران بذی سلم
انجام: واشفع به الدمن قد زکوا نسبا ×× به و اصحابه اوفی الوری حسبا / ورنح الکون من امداحهم طربا ×× ما ونحت عدبات البان رنح صبا / و اطرب العیس حادی العیس بالنعم
چاپ: طبعت مع تخمیسات بانت سعاد باسطنبول سنة ۱۳۰۶هـ/۱۸۸۸م.
[الذریعة ۸/۴؛ دنا ۱۰۳۸/۲ (۴ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸۸
آغاز: بسمله، الحمدلله المحمود لکل لسان الغنی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف:-۵۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** نسجت للبردة الغراء بردة ×× تسمیط حکی و شیها ریش الطواویس / ملکتها من نصاب الحسن غایته ×× فیه فارخت ارکی کل تخمیس
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ رجب ۱۲۰۰ق؛ با مقدمه منثور؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۰ص، (۱-۴۰)، اندازه:

۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۴۰]

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۸۷۵/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۶۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: ۱۲۸۸ق، جا: همدان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم نارنجی، ۲۲گ (۱۵۳-۱۷۳)، ۱۲ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۶-۱۹۷]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۰۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۰]

● تخمیس قصیده برده = تخمیس برده / شعر / ترکی

taxmīs-e qasīde-ye borde = taxmīs-e borde

نحیفی، سلیمان بن عبد الرحمن

nahīfī, soleymān ebn-e ʻabd-or-rahmān

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

[دنا ۲/ ۱۰۳۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۲/۲

آغاز: بسمله، حمد و سپاس و شکر بی قیاس اول خالق لوح و قلم و موجد عالم اولان صانع قدیر؛ **انجام:** و الصلوة و السلام علی رسوله سید الانام و علی اله الکرام و اصحابه العظام ... و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: علی کریدی، تا: ۱۲۳۷ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۱۷-۴۳۵]

● تخمیس قصیدة البردة / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda

بغدادی، درویش علی بن حسین، ۱۲۲۰-۱۲۷۷ قمری

baqdādī, darvīš ʻalī-ye-bn-e hoseyn (1806-1861)

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ق؛ محل تألیف: کربلا

[دنا ۲/ ۱۰۳۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۸/۲۹

آغاز: حمداً لمن اطلع حدیقة الادب فی ریاض الانظار نظماً کعقود الجمان ... آغاز نظم: ماذا اعتراك و لم قمضت بالالم ×× و قد تسربلت سربالاً من السقم / ما و کف دمع علی اخدین منسجم ×× امن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعا جری من مقلة بدم؛ **انجام:** لا تخش درویش و المختار خیر حمی ×× من هفوة النفس و من زلة القدم / فکیف اخشی و مدح الطهر معتصمی ×× ففی ابتدائی به بالله ملتزمی / و فی التخلص ارجو خیر مختتم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸ص (۳۴۵-۳۷۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۷۰]

● تخمیس قصیدة البردة = تخمیس برده / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda = taxmīs-e borde

اعرجی، حسن بن یحیی

aʻrajī, hasan-e-bn-e yahyā

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

آغاز: ما لی أراك حلیف الوجد و السقم ×× و الجفن فی صبب و القلب فی ضرم / تذری دموعك فی الخدین کالعنم ×× أمن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعاً جری من مقلة بدم

انجام: عبیدك المبتلی ـ یا سیدی ـ حسن ×× الأعرجی بأسر الذنب مرتهن / و بالمصائب من دنیاه ممتهن ×× و أنت بالعفو عن زلاته قمن / فاصفح له عن کبیر الذنب و اللمم

چاپ: تحقیق: اسد مولوی، تراثنا، العدد الثانی [۲۳] السنة السادسة/ ربیع الثانی ۱۴۱۱ق (قم، موسسة آل البیت لاحیاء التراث)

[دنا ۲/ ۱۰۳۷]

۱. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۱۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۷گ، (۹۶ر-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف:-۱۹۲]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۲۲/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۱۰-۳۱)، ۱۵ سطر (۸ ×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳-۷۹۲]

● تخمیس قصیدة البردة / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il burda

شافعی، تاج الدین محمد

šāfeʻī, tāj-od-dīn mohammad

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۸/۲

آغاز: ألعقیق تری قد همت و الحرم ×× أم النقا ام قتالا جامع العلم

/ أم شمت برقاً أضامن نحو حیهم ×× (امن تذکر جیران بذی سلم) / (مزجت دمعاً من مقلة بدم)
نسخه اصلی: کتابخانه سید محمد علی روضاتی -اصفهان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از احمد بن تاج الدین فرزند ناظم؛ ۹ص (۱۲۰-۱۲۸) [عکسی ف: ۱-۴۱۷]

● **تخمیس قصیده برده = تخمیس برده** / شعر / عربی و فارسی
taxmīs-e qasīde-ye borde = taxmīs-e borde
شوشتری، ابوالحسن
šoštarī, ab-ol-hasan
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۸
آغاز: بسمله، الحمدالله الذی سخرلناجیش الادراکات؛ **انجام:** احمد المصطفی خیرالعباد
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [الفبائی ف: ۱۱۹]

● **تخمیس قصیده برده = تخمیس برده** / شعر / فارسی، عربی، ترکی
taxmīs-e qasīde-ye borde = taxmīs-e borde
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
آغاز: بان التصبر بین البان و العلم ×× و بان و جدی و ما وجد بمنکتم / یا طرف مالک بعد البین لم تنم ×× امن تذکر جیران بذی سلم / مزجت دمعا جری من مقلة بدم
بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ مجدول، با ترجمه متظوم فارسی و ترکی [دلیل المخطوطات: ۱-۱۵۶]

● **تخمیس قصیدة البردة** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-il burda
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۹۹/۲
آغاز: مابال قبلک لا ینفک ذا ألم ×× مذ بان اهل الحمی و البان و العلم
خط: نسخ، کا: شیخ علی مهدی نور، تا: احتمالاً قرن ۷؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۹/۲×۲۵/۳سم [ف: ۴۵-۱۴۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۰۷
آغاز: بسمله، قلبک بلا ینفک ذا الم؛ **انجام:** اهل التقی و النقی و الحلم و الکرم لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [رایانه]

● **تخمیس قصیدة الجوهرة المضیئة** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-il jawharat-il muḍī'a
سلیمان بن الحجازی
soleymān ebn-el hejāzī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۸ ض
در ثواب صلوات بر پیامبر (ص)؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تخمیس القصیدة الحمیریة العینیة** / شعر / عربی، فارسی
taxmīs-ul qaṣīdat-il ḥimyarīyyat-il 'aynīyya
وابسته به: القصیدة العینیة الحمیریة؛ سید حمیری، اسماعیل بن محمد (۱۰۵-۱۷۳)
تخمیس قصیده عینیه سید اسماعیل حمیری است از شاعری با نام حسن [از نام و نشان تخمیس‌کننده جز این نام او حسن است نمیدانیم، نام حسن در این بند که در اواخر تخمیس آمده دیده می‌شود: «فهاکم من حسن ما حصل ×× عبدکم الجانی قلیل العمل / مخمسا قول الشریف الاجل ×× الحمیری ماد حکم لم یزل / و لو یقطع اصبعا اصبعا»]. در آغاز (پیش از شروع متن تخمیس) حدیث حضور فضیل ابن عبد ربه در خدمت امام موسی بن جعفر (ع) برای خواندن قصیده عینیه سید اسماعیل و احضار آن امام اهل بیت شریف را برای شنیدن قصیده و سخنان امام درباره آن و سپس حدیث ملاقات سهل بن ذبیان با امام علی بن موسی (ع) و رؤیای آن حضرت به تفصیل در دو صفحه آورده شده است. (عبدالحسین حائری)
[دنا ۱۰۳۹/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۰/۳-طباطبائی
آغاز: بسمله حکی فضیل بن عبدربه انه قال دخلت علی الامام موسی بن جعفر علیه السلام فقلت یا سیدی انشدک قصیدة السید ... قال اجل ثم انه امر بستور قسدلت و ابواب ففتحت و اجلس حریمه من وراء الستر. آغاز تخمیس: لا تنکروا ان جیرتی از معوا ×× هجرا و حبل الوصل قد قطعوا / کم دمن خاویة تجزع ×× لام عمر باللوی مربع / طامسة اعلامها بلقع؛ **انجام:** یرجو ن الله بان تنقذوه ×× فی یوم حشر و الوری جمع / و صل یا رب علی احمد (ص) ×× و صهره حیدرة الانزع
کا: سید عبدالباقی حسینی کاشانی، تا: ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۸ص (۱۲۰-۱۲۷)، قطع: رقعی،

اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم [ف: ۲۳-۳۵۹]

● **تخمیس القصیدة الدریدیة** / شعر / عربی
taxmīs-ul qaṣīdat-id duraydīya

حکیم درک

وابسته به: مقصورة ابن درید = قصیدة دریدیة؛ ابن درید، محمد بن حسن (۲۲۳-۳۲۱ق)

تخمیس قصیده ابن درید است از حکیم درک.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۳۳

آغاز: بسمله یا ظبیه اشبه شئی بالمها؛ **انجام:** اولابتهاج فرحا اومددها ثم ذکر بقیه الکلاالسخ والله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۸گ، ۳۲ سطر [رایانه]

● **تخمیس القصیدة الدریدیة** / شعر / عربی
taxmīs-ul qaṣīdat-id duraydīya

نورالدین ابوالحسن علی
nūr-od-dīn ab-ol-hasan ʻalī

وابسته به: مقصورة ابن درید = قصیدة دریدیة؛ ابن درید، محمد بن حسن (۲۲۳-۳۲۱ق)

تخمیسی است بر قصیده همزیه معروف به «دریدیه» در رثاء امام حسن و امام حسین (ع).

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷۳/۲

آغاز: لمابدت تحتال ضرة المها ×× و حالها بحسنه قد عمها / قلت لها و قد خشیت همها ×× (یاظبیة اشبه شئ بالمها) / (راتعة بین السدیر فاللوا)

نسخه اصلی: کتابخانه کاخ گلستان ـ تهران ۱۷۲ [در فهرست کتابخانه کاخ گلستان با این شماره چنین رساله‌ای معرفی نشده]؛ خط: ثلث معرب زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰ص(۸۴-۱۴۳) [ف: ۳-۳۳۴]

● **تخمیس القصیدة الرائیة** / شعر / عربی
taxmīs-ul qaṣīdat-ir rā'īya

الداعی، حسن بن صالح
ad-dāʻī, hasan ebn-e sāleh

تخمیس قصیده رائیه‌ای است که الداعی یحیی بن الحسن در پند و اندرز و توجه دادن به آخرت سروده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰۷/۱۳

آغاز: قال الامام و هذا القول حلیته ×× و نعم من ناصح عمت نصیحته / خلیفة الله أو لتنا قریحته ×× اسمع مقالة من صحت بصیرته / و عاین الحق بالتثبیت و النظر

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۷۰پ-۱۷۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۸]

● **تخمیس قصیدة السهیلی** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-is suhaylī

ابن حجة، تقی الدین بن علی، ۷۶۷-۸۳۷ قمری
ebn-e hejja, taqī-yod-dīn ebn-e ʻalī (1366-1434)

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج۳، ص۳۳۳-۳۳۶؛ بروکلمان، ج۱۰-۱۱، ص۳۹-۴۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۳۰

آغاز: قالوا عداک و انت لا تتمنع ×× قد اضمروا لک مصرعاً و توقعوا / نادیت والاجفان منی تدمع ×× یا من یری ما فی الضمیر و یسمع / انت المعد لکل ما یتوقع؛ **انجام:** و انا ابن حجة صار نظمی حجة ×× فی کل تخمیس و حزت مزیة / خمست ابیات السهیلی خدمة ×× فعلوت مقداراً ونلت معزة / و غدوت فی برکاتها اتمتع کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در نسخه با نام «تخمیس قصیدة سهیلی للمرحوم ابن حجة المرقوم فی آخره»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲گ (۴۲پ-۴۳ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۶۶]

● **تخمیس قصیدة علی بن موسی** / شعر / عربی
taxmīs-u qaṣīdat-i ʻalī ibn-i mūsā

قصیده‌ای است از سید علی بن موسی الرضا که آن را شیخ ابراهیم وعیظی بعلبکی تخمیس نموده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۹۳/۵

آغاز: بسمله الحمدلله علی نعمته ×× والشکر لله علی منته / اذا ألهم التوحید مع رحمته ×× نساله الموت علی ملته / والفوز والتخلید فی جنته؛ **انجام:** واغفر لمن خمسها بعده ×× یرجو من الله بها مسعده ؟

خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالکریم، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۹۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۱۰]

● **تخمیس قصیدة الفرزدق** / شعر / عربی
taxmīs-ul qaṣīdat-il farazdaq

فتونی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد طاهر، -۱۱۳۸ قمری
fotūnī esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad tāher (-1726)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۹/۱۰ط

آغاز: هذا الذی اوضح القرآن مدحته ×× هذا الذی ترهب الاساد صولته؛ **انجام:** علی النبی ... لاولی کرم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰ص (۱۴۱–۱۵۰)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۲۴/۳-۴۶]

● **تخمیس القصیده القافیة** / شعر / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-il qāfīya

کاظمی، جابر بن عبدالحسین، ۱۲۲۲–۱۳۱۳ ؟ قمری

kāzemī, jāber-e-bn-e ʻabd-ol-hoseyn (1807-1896)

تخمیس قصیده قافیه عبدالباقی افندی در مدح رسول الله (ص) از شیخ جابر (گویا همان ابوالمحاسن صاحب تخمیس هائیه ازریه است).

[دنا ۱۰۳۹/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵/۳–طباطبائی

آغاز: نبی الهدی یا اباالقاسم ×× و علة آدم و العالم / و یا غیر مفتتح خاتم ×× تخیرک الله من آدم / و آدم لولاک لم یخلق؛ **انجام:** و لاکست طفل النبات ×× من اللؤلؤ الرطب فی نخبق

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی و مختلف، جلد: تیماج ماشی، ۳ص (۵۹–۶۱)، ۱۷–۱۵–۱۰ سطر،اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۵۶]

● **تخمیس قصیدة کاظم الازری** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-i kāẓim-il uzurī

قزوینی، راضی بن صالح، -۱۳۸۵ قمری

qazvīnī, rāzī-ye-bn-e sāleh (- 1966)

وابسته به: القصیدة الهائیة = القصیدة الازریة = قرآن الشعر الاکبر و فرقان الفصل الازهر = الفیة = الشمسیة؛ ازری، کاظم بن محمد (۱۱۴۳–۱۲۱۲)

تخمیسی است زیبا از قصیده شیخ کاظم بن محمد ازری بغدادی

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ شعراء الغری ۹/۴؛ معجم المؤلفین ۴۵۷/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۷/۲۰

آغاز: صح قلبی وجداً و جسمی سقاماً ×× فا الی ما ألام فیك إلی ما؛ **انجام:** یا لقومی من لی بخل وفی ×× لا یری القتل فی الغرام حراماً

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اوایل قرن ۱۴؛ دو برگ شامل اشعاری از محمد اموی، سید مهدی کافی کاظمی و دیگران در انجام آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۱۵۶–۱۵۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۱-۵۰۶]

● **تخمیس القصیدة اللامیة** / شعر / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-il lāmīya

خزرجی، عبدالله بن محمد، -۶۲۶ قمری

xazrajī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad (- 1230)

شیخ ابی علی السماط قصیده‌ای لامیه در ۲۹ بیت به عربی در مدح حضرت پیامبر (ص) انشاد کرده است. خزرجی قصیده مزبور را تخمیس کرده که در پایان نسخه حاضر در چند برگ موجود است.

[دنا ۱۰۳۹/۲]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۳۰/۲

آغاز: اعلمت کم احییت من مقتول ×× عند الحمی بحدیثك المنقول / فیمن ذکرت ظفرت بالمأمول ×× اعد الحدیث فلیس بالمملول / عن خیر مبعوث و خیر رسول؛ **انجام:** والتابعین و من علیهم اجمعت ×× اهل الهدی و الی محجتهم دعت / والمنشدین و کل ذی اذن وعت ×× ما امرعت روض الربا و تضوعت / ریا نسیم بالغد اصیل

خط: نسخ معرب، کا: علاءالدین الطیبی انصاری، بی‌تا؛ محشی از فتح الله بن محمدرضا شریف حسینی که در ۱۳۳۶ ق به آن اشتغال داشته؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:-۲۱۵]

● **تخمیس قصیدة محمد حسین بن صاحب الجواهر** / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-i muḥammad ḥusayn ibn-i ṣāḥib-il jawāhir

قزوینی، راضی بن صالح، -۱۳۸۵ قمری

qazvīnī, rāzī-ye-bn-e sāleh (- 1966)

ابیاتی است حدود ۴۵ بیت در تخمیس قصیده محمد حسین بن صاحب جواهر.

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ معجم المؤلفین العراقیین ۴۵۷/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۷/۸

آغاز: سهرت و أجفان الأنام هو اجد ×× و ربع الأسی بعد النضارة هامل؛ **انجام:** أکفکف دمعاً خوف واشی و عاذل ×× و أخفی الذی منه تذوب الجلامد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نیمه قرن ۱۴؛ مصحح، رکابه‌دار؛ شامل اشعاری از سید محمد سعید حبوبی، صفی الدین حلی، کاظم ازری و دیگران؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۲۷–۲۸)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۱-۴۹۸]

● **تخمیس قصیدة المضریة فی مدح خیر البریة** / فضایل و مناقب / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il muḍirrīya fī madḥ-i xayr-il barīyya

لمطی، احمد نجم الدین

lamtī, ahmad najm-od-dīn

وابسته به: القصيدة المضرية؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

تخمیسی است حدود ۱۱۵ بیت بر «القصيدة المضرية فى مدح خير البرية».

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ مخطوطات الادب فى المتحف العراقى ۴۸۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۷/۱

آغاز: شفاؤنا من جميع السوؤ و الضرر ×× صلاتنا مع سلام طيب عطر / على النبى الذى أبهى من القمر ×× يا رب صل على المختار من مضر / و الأنبياء و جميع الرسل ما ذكروا؛ **انجام:** ثم السلام عليهم دائماً أبداً ×× ما لاح نجم و ما قد شعشع العمر

خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۲، نیمه قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۵ص (۲-۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۱-۴۷۴]

● تخمیس قصيدة المنفرجة / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-il munfarija

وابسته به: القصيدة المنفرجة؛ ابن نحوی، یوسف بن محمد (-۵۱۳ق)

تخمیس نیکویی است بر قصیده منفرجه یوسف بن محمد توزری معروف به ابن نحوی که منسوب به چند سراینده شده است: نسخه‌ای از آن در مخطوطات الادب فى المتحف العراقى، ص ۱۰۲ آمده و از ابن مليك مغربى دانسته شده (کشف الظنون ۱۳۴۶/۲ می‌نویسد: «ابن ملک یا ابن مالک آن را تخمیس کرده» و مشخص نیست با ابن مليك مغربى ارتباطی دارد یا نه؟)، نسخه‌ای نیز در فهرس الخزانة العلمية الصبيحية بسلا، ص ۳۳۹ آمده و از عبدالله بن عبدالله ابن نعیم قلمداد شده، نسخه‌ای نیز ظاهراً در فهرست مخطوطات مكتبة الجامع الكبير صنعاء، شماره ۱۹۷۸ و ۱۱۵ آمده و از ابن ابى الفرج اشبیلی دانسته شده است. نسخه‌ای نیز به صوت ناشناخته در فهرست مخطوطات الادب و النقد و البلاغة، ص ۳۹ گزارش شده است. در ابیات پایانی، می‌نویسد: «و على الحسنين و امهما و على العمين هم الكرما ×× و على باقى الصحب الحكما و على تباعهم العلما / بعوارف دينهم البلج». (سید محمود مرعشی)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۰/۸

آغاز: لابد لضيق من فرج ×× والصبر مطية كل شج / و بدعوة احمد فبتهج ×× اشتدى ازمتى تنفرج / قد آذن ليلك بالبلج؛ **انجام:** من يرجوا حسن نوالهم ×× فى دنياهم و مآلهم / يدعوا الرحمن بحالهم ×× يا رب بهم و بآلهم / عجل بالنصر و بالفرج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قصیده‌ای دالیه در ۱۳ بیت از زین العابدین بکری در پایان نسخه؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱۹-۲۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳۸-۳۴۲]

● تخمیس القصيدة النونية / ادبیات / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-in nūnīya

تخمیس ناشناخته ای است در ۳۰ بیت بر قصیده نونیه ای ناشناخته.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۰/۱۲

آغاز: «لله ايام المسرة والهنا ×× بالرقمتين و حاجراً والمنحنا / لما كلفت به وانحلنى الضنا ×× هز القدود واضهروا سمر القنا / و تقلدوا عوض السيوف الاعينا»؛ **انجام:** «قد فقت غزلان الحمى فى طلعتى ×× والورد ى ... وحمرة وجنتى / والصد والهجران هذا سنتى ×× والبدر ينقص والكمال لطلعتى / من اجل ذلک صرت منه احسنا».

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای اشعاری از شیخ بهایی، حاج چلبی و دیگران، و ماده تاریخ‌هایی از سال ۱۰۳۶ تا ۱۰۸۷ق در پایان؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۴۱-۴۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۴۷]

● تخمیس قصيدة «ها على بشر كيف بشر» / شعر / عربی

taxmīs-u qaṣīdat-i «hā 'alī-u bašar-un kayf-a bašar»

افشار ارموی، علی بن عبدالحسین، -۱۳۳۰ قمری

afšār-e ormavī, 'alī-ye-bn-e 'abd-ol-hoseyn (- 1912)

وابسته به: القصيدة الرائية فى مدح اميرالمؤمنين؛ فدوی، مهرعلی (-۱۲۶۲)

تخمیسی است از قصیده ملا مهر علی فدوی زنوزی خوئی. مطلع قصیده: «ها على بشر كيف بشر ×× ربه فيه تجلى و ظهر» است. لازم به ذکر است که دو نفر با تخلص «واله» این قصیده را تخمیس نموده‌اند، یکی واله افشار، شاعر مورد بحث ما و دیگری علی مجتهد تبریزی فرزند عبدالعظیم متوفای ۱۳۴۰ق که صاحب «علمای معاصرین» بخشی از تخمیس وی را در «علمای معاصرین» ذکر نموده و ما نیز در کتاب «ولایت‌نامه گزارشی از قصیده غدیریه و زندگی نامه ملا مهر علی فدوی خوئی» آن را نقل نموده‌ایم و آغاز آن تخمیس چنین است: «فى على حار عقلى و حسر ×× فى على طار قلبى و نفر / فى على ضل قوم و كفر ×× ها على بشر كيف بشر / ربه فيه تجلى و ظهر». (صدرائی خوئی)

چاپ: تبریز، سنگی، ۱۳۳۵، وزیری کوچک، ۷ص

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۹/۲

آغاز: آغاز تخمیس واله افشار: منكر المولى اذا مات و مر ×× فى الجزاء سيان صلى ام فجر / ويل من اخره بعد اخر ×× ها على بشر كيف بشر / ربه فيه تجلى و ظهر؛ **انجام:** انجام تخمیس: «واله» المادح الله حماه ×× و وفيه الحظ فى نيل مناه / كل ما عاداه لا يرضى لقاه ×× مدعى حب على و عداه

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ شعبان ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۱۲ص (۳۴۵-۳۵۶)، [ف: ۳۷-۴۵۴]

● **تخمیس القصیدة الهائیة الأزریة** / شعر / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-il hā'īyat-il uzurīyya

وابسته به: القصیدة الهائیة = القصیدة الازریة = قرآن الشعر الاکبر و فرقان الفصل الازهر = الفیة = الشمسیة؛ ازری، کاظم بن محمد (۱۱۴۳-۱۲۱۲)

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ الذریعه ۱۳۵/۱۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۷

آغاز: شمس حسن کالشمس زاد ضحیها ×× کم أماطت عن اللیالی دجیها؛ **انجام:** و هو ان بالنوال أحیی رفات ×× کم له من مواهب مردفات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه اول رجب ۱۲۸۴ق؛ در نسخه قصائد دیگری از شیخ ازری هست؛ جلد: چرم قرمز، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۲۳۱]

● **تخمیس القصیدة الهمزیة = تخمیس ام القری** / شعر / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-il hamzīya = taxmīs-u umm-il qurā

شوقی، احمد بن عبدالله، -۱۲۲۴ قمری

šowqī, ahmad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1809)

وابسته به: القصیدة الهمزیة فی المدایح النبویة = ام القری فی مدح خیر الوری؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶ق)

اصل قصیدة همزیة که نام دیگر آن، ام القری فی مدح خیر الوری است، از ابو عبدالله، محمد بن سعید، بوصیری مصری بوده و تخمیس‌کننده آن شهاب الدین احمد، رومی است.

[دنا ۱۰۳۹/۲؛ فهرس مخطوطات الادب فی المتحف العراقی ۱۰۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹۳/۴

آغاز: خاتم الرسل من به الابتداء ×× مظهر الحق حین کان خفاء / من مراقبه ما لهن انتهاء ×× کیف ترقی رقیک الانبیاء / یا سماء ما طاولتها سماء؛ **انجام:** بطوه قد شوا فی ذنبه شی ×× طاویا للعقاب فی ضمنه طی / فمتی اقتضی و اشفی من الکلی ×× رحله لم یزل یقیدنی الصـــیـ / ف اذا ما نویتها و الشتاء

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد، شویکی بحرانی، تا: حدود ۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، ۴۹گ (۱۵۰- ۱۹۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۲۷۸]

● **تخمیس القصیدة الهمزیة** / ادبیات / عربی

taxmīs-ul qaṣīdat-il hamzīya

فاروقی، عبدالباقی بن سلیمان، ۱۲۰۴-۱۲۷۹ قمری

fārūqī, 'abd-ol-bāqī ebn-e soleymān (1791-1860)

وابسته به: القصیدة الهمزیة فی المدایح النبویة = ام القری فی مدح خیر الوری؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶ق)

آغاز: بسمله، احمدا من تسمط شطر اول کل بیت من بیوت عروضه الذی رفع الخیل .... آغاز تخمیس: لعلی الرسل عن علاک انطواء ×× و اولو العزم تحت شاواک جاءوا ×× و لمرقاک دانت الاصفیاء ×× کیف ترقی رقیک الانبیاء ×× یا سماء ما طاولتها سماء

[الادب فی المتحف العراقی ۱۰۶؛ اوراق عتیق ج۱، ص ۳۸۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** احمد المصطفی خیرالعباد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۵ سطر [رایانه]

● **تخمیس قصیده یائیه میرفندرسکی** / شعر / فارسی

taxmīs-e qasīde-ye yā'īye-ye mīrfendereskī

هندی، امیر محمد علی، ق۱۲

hendī, amīr mohammad 'alī (- 12c)

وابسته به: قصیده یائیه؛ میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ (-۱۰۵۰)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۲۹ق؛ محل تالیف: مرشد آباد هندوستان

[الذریعه ۱۱/۴ و ۱۳۳/۱۷؛ راهنمای پژوهش درباره میرفندرسکی ۱۱۳-۱۱۴؛ دنا ۱۰۴۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۳۲

آغاز: ای که ذاتت در دو گیتی مظهر اسماستی ×× جوهری دهر را تو لؤلؤ لالاستی / گوش کن ز انجام خود حرفی که از مبداستی ×× چرخ با این اختران نغز و خوش و زیباستی / صورتی در زیر دارد هر چه در بالاستی؛ **انجام:** هر چه گفتندم بگویش گفته ام بی قیل و قال ×× آستینی بوده‌ام بی دست من در این مجال / دست او امداد دست سید داناستی

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M) ۱۴۰؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ ۲ص (۸۹-۹۰)، [عکسی ف: ۳-۴۱۸]

← تخمیس الکواکب الدریة > تخمیس قصیدة البردة

● **تخمیس المقصورة** / شعر / عربی

taxmīs-ul maqṣūra

طرائفی، عبدالکریم بن ضرغام، -۸۵۲ قمری

tarā'efī, 'abd-ol-karīm ebn-e zarqām (- 1449)

وابسته به: مقصورة ابن درید = قصیدة دریدیة؛ ابن درید، محمد بن حسن (۲۲۳-۳۲۱)
وی با تخمیس خود ابن قصیده را به صورت مرثیه‌ای برای حضرت سید الشهداء در آورده است. در آغاز این تخمیس مقدمه ایست درباره امدادی که در سرودن این قصیده از غیب دریافت کرده است.
[دنا ۱۰۴۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۳/۱-طباطبائی

آغاز: بسمله ... الحمد لله الواحد فلا شیء قبله فا قول بعده الوفی فما اصدق وعده ... و بعد فان الله تعالی ... الهمنی لتخمیس القصیده المترجمه بمقصورة ابن درید لرویا رایتها و کان الامام الحسین بن علی علیهما السلام یقول لی مد المقصورة فامدنی بقوته ... الی ان نقلتها عن و ضعها ... بما ابیح للحسین صونه ×× و خانه یوم الطعام عونه / نادی بصوت قد تلاشی کونه ×× اما تری راسی حاکی بونه ×× طره صبح تحت اذیال الدجی؛ **انجام:** لا یحزنن مصرعی لرفقتی انی فرحت راضیا بقتلتی ×× خذو تفاصیل النهی من جملتی / فان امت فقد تناهت مدتی ×× انی فرحت راضیا بقتلتی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱-۳۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۵۵۳]

● **تخمیس مقصورة ابن درید** / شعر / عربی
taxmīs-u maqṣūrat-i ibn-i durayd
نحوی، احمد بن حسن، -۱۱۸۳ قمری
nahvī, ahmad ebn-e hasan (- 1770)
وابسته به: مقصورة ابن درید = قصیدة دریدیة؛ ابن درید، محمد بن حسن (۲۲۳-۳۲۱)
مقصوره ابن درید قصیده مشهوری است که در مدح آل میکال سروده و در آن بعضی از فضایل و مناقب حضرت امیر المؤمنین (ع) را آورده است. شیخ نحوی این تخمیس را در مدح سید مهدی بحرالعلوم نجفی قرار داده و برای آن خطبه و مقدمه‌ای به نثر ساخته است.
[دنا ۱۰۴۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۷۵/۳

آغاز: خطبه: الحمدلله الذی أطلع ریاض الأدب علی عبوس الأیام باسمة الثغور
تخمیس: مذکان مالا زال یخشی کونه ×× و ابیض من وحف القذال جونه / قلت لها و القلب صبری عونه ×× اما تری تری راسی حاکی لونه / طرة صبح تحت أذیال الدجی؛ **انجام:** ما قسمی بالشم من یعرب بل ×× اقسم فیمن فیهم الوحی نزل / و لااقول قول من عنهم ذهل ×× بل قسماً بالشم من یعرب هل / لمقسم من بعد هذا منتهی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملکی به تاریخ پنجم ربیع الثانی ۱۳۳۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۱۰۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۴۵]

● **تخمیس نظم اللآل فی اسماء ذی الجلال** / شعر
taxmīs-u naẓm-il la'āl fī asmā'-i ḏi-l jalāl
لبیب، ابراهیم بن عمر، ق۱۴
labīb, ebrāhīm ebn-e ʻomar (- 14c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

● **تخمیس و ترجمه قصیده برده** / شعر / عربی و فارسی
taxmīs va t.-ye qasīde-ye borde
خراسانی، محمود بن حاجی، ق۱۰ قمری
xorāsānī, mahmūd ebn-e hājī (- 16c)
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
تاریخ تألیف: ۹۲۴ق؛
در این نسخه قصیده الکواکب الدریه دارای چهار «فصل» است: ۱. التغزل؛ ۲. ذکر النفس و منع هواها؛ ۳. مدائح رسول الله صلی الله علیه و آله؛ ۴. مولد النبی (ص).
[دنا ۱۰۴۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶/۸-طباطبائی

آغاز: بسمله. امن تفکر جیران ذوی قلم ×× امنت قلب رجاران لذی الم / ای دل ز فکر دفتر عمرانی قلم ×× مایل به ناامیدی و جیرانی و الم / فعن تفکر جیران اولی علم ×× امن تذکر جیران بذی سلم / مزجت د معاجری من مقله بدم ×× از جهل ظالمان به امامان ذی علم / آیا زیاد کردن یاران ذی سلم ×× آمیختی تو اشک ز دیده روان به دم؛ **انجام:** ما منحت شذبات الشان شیخ و شبا ×× ما رنحت عذبات البان ریح صبا / و اطرب العیس حادی العیس بالنغم / شین شؤن به سین سنا مضطرب شود ×× چندان که شاخها به صبا مضطرب شود / حادی در آورد به طرب اشتر از نغم فدم معمود الدانی من الدسم ×× و تم محمود الجانی عن الحسم / ز آدم مدام تا که به دوران من ختم ×× محمود بوده مدح به میزان من عصم / فعم مهمود الثانی من النسم ×× و ثم مصمود البانی و بالرسم / فام محمود خراسانی (۹۲۲) الی الوسم ×× ابن سعید مصری کحسان انتظم ... (؟) / اتمام نظمه بخراسانی انختم ×× تاریخه مخمس محمود (=۹۲۴) بدبدم / (مصراع اخیر ماده تاریخ سرودن این مخمس است) تمت الکتاب المبارک فی تاریخ.
بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی،

۶۲ص (۴۲-۱۰۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۳-۲۹۹]

● **تخمیس الوتریات فی مدح افضل المخلوقات = مدائح النبی** / شعر / عربی

taxmīs-ul witrīyyāt fī madḥ-i afḍal-il maxlūqāt = madā'iḥ-un nabī

تخمیسی است از قصائد «الوتریات فی مدح افضل المخلوقات» مجد الدین محمد بن ابی بکر بن رشید واعظ بغدادی وتری (-۶۶۲ق). این قصاید ۲۹ قصیده به ترتیب حروف تهجی (هر قصیده شامل ۲۱ بیت) هستند که در مدح حضرت پیامبر سروده شده‌اند و به نام‌های «الوتریات»، «معدن الافاضات فی مدح اشرف الکائنات»، «بستان العارفین فی معرفة الدنیا و الدین» و «القصاید الوتریة فی مدح خیر البریة» مشهور هستند. تخمیس این قصاید به همان ترتیب اصل صورت گرفته و شاعر در اشعارش خود را «سعد»، «مخلص» و «مسعد» معرفی می‌کند آن جا که می‌گوید: «ایا «سعد» کن فی حبه الیوم مسعد ×× و کن لی الی نجد بحقک منجد / الا «مخلصاً» یدعو بخالص قلبه ×× عسی الله ان یشفی به فرط کربه / اری «المخلص» الداعی المطیع لامره ×× یهیم اذا جن الضلام بذکره / الا «مسعداً» یبکی علی من تلوثت ×× صحیفة بالذنب ثم تمرشرت / تری الناس فیکم یا ایها الناس «مسعد» ×× بدعوة مشتاق و انه مکمد». اگر نام شاعر «سعد» باشد گویا همان سعد بن محمد بن عبدالله نابلسی دیری معروف به ابن دیری (متوفای ۸۶۸ق) است که کحاله در معجم مؤلفین ۷۵۷/۱ برای وی کتابی با عنوان «قصیدة مخمسة فی مدح النبی» ذکر کرده است. شاعر در این اشعار فضایل و اوصاف حضرت پیامبر را برشمرده و در جای جای آن سوز و التهاب درونی خود را از دوری خود از قبر حضرت پیامبر ابراز نموده است.

[دنا ۱۰۴۰/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۶۵

آغاز: بدأت بذکر الله مدحاً مقدماً ×× و اثنی بحمد الله شکراً معظماً / و اختم قولی بالصلوة و انما ×× أصلی صلوة تملأ الارض و السما / علی من له اعلی العلا متبوء / نبی له فی حضرة القدس منزل ×× و حجابه الاملاک و هو مبجل / اتا اخراً فی بعثه و هو اول ×× اقیم مقاماً لم یقم فیه مرسل / و امست له حجب الجلال توطأ؛ **انجام:** تری فیکم یا ایها الناس مسعد ×× بدعوة مشتاق و انه مکمد / لانی عاصی بالذنوب مقید ×× یهیجنی شوقی لقبر محمد / و یقعدنی ذنبی و اتیای البغیا / تکمل تخمیسی و قد هان صعبه ×× و جائرنی یوم القیمة فربه / نعم ان بالاسلام انعم ربه ×× یمیناً بربی ان قلبی یحبه / و ذاک رجائی فی الممات و المحیأ

خط: نسخ معرب، کا: عبدالخالق بن سید محمد نجیب الله، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۰۶ق، برای پدرش؛ جلد: مقوایی، ۷۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۱۳۵]

● **تخمیس الهائیة** / شعر / عربی

taxmīs-ul hā'īya

تخمیس هائیه‌ای است در مدح امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع) و حضرت زهرا (س). ابیات نخستین این منظومه در مجموعه نیست و سراینده اصل مخمس هم شناخته نشد. شاید در این بیت اشاره به نام سراینده اصل باشد: این من شاء و مجدهم کل شان ×× قاصر عن هجاه کل بیان / ان به فاه طول دهری لسانی ×× سعد دعنی و هجو سور المعانی / اکبر الحمد فی معانی هجاها. نمونه‌ای از ابیات مؤثر این مخمس: الای الامور تجهل قدرا ×× بنت خیر الوری فتجهل قبرا / ام لای الامور تظلم جهرا ×× و لای الامور تدفن سرا / بضعة المصطفی و یعفی ثراها.

[دنا ۱۰۴۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵/۲-طباطبائی

آغاز: و رات منه ناظرا یصمیها ×× بل یدالله اسها ترمیها / و درت ان رعبه یفنیها ×× فتولت عنه و للرعب فیها / فلک دائر علی اعضاها؛ **انجام:** کم له من مواهب مردفات ×× هی کالشمس لایحول سناها (ضیاها)

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۱ص (۴۹-۵۹)، ۱۷-۱۵-۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۵۵]

● **تخمیس الهاشمیات** / شعر / عربی

taxmīs-ul hāšimīyyāt

زیوری بغدادی، عباس، -۱۳۱۶ قمری

zīvarī baqdādī, 'abbās (- 1899)

وابسته به: دیوان کمیت بن زید = الهاشمیات؛ کمیت بن زید (۶۰-۱۲۶)

اهداء به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: ۱۳۰۱ق

[دنا ۱۰۴۰/۲؛ الذریعه ۱۰/۱-۱۴]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳ ـ د

آغاز: بسمله و الحمد لله الذی جعل محمداً و آله علة العلل ... علق القلب بالهداة الکرام ×× و جفا فی صباه وصل اللئام؛ **انجام:** فبکم رعد سروری اقربا ×× و علی البعد لکم منی السلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۹۲]

● **تخمیس الهاشمیات و العلویات** / شعر / عربی

taxmīs-ul hāšimīyyāt wa-l 'alawīyyāt

زیوری بغدادی، عباس، -۱۳۱۶ قمری

zīvarī baqdādī, 'abbās (- 1899)

وابسته به: دیوان کمیت بن زید = الهاشمیات کمیت بن زید (۶۰-۱۲۶) و القصائد السبع العلویات = قصاید سبعه علویه؛ ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله (۵۸۶-۶۵۵)
تاریخ تألیف: ۱۲ محرم ۱۳۰۶ق
شاعر، هاشمیات کمیت و سبع علویات ابن ابی الحدید را تخمیس کرده است.
[دنا ۱۰۴۰/۲؛ ذریعه ۱۰/۱-۱۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۹۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح گویا از خود ناظم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۳۶]

● **تخمیس‌ها و ترجمه‌های منظوم قصیده برده** / شعر / عربی، فارسی، ترکی
taxmīs-hā va t.-hā-ye manzūm-e qasīde-ye borde
آماسی، حسین بن علی
āmāsī, hoseyn ebn-e ʻalī
وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)
گردآوری سید حسین بن علی آماسی. چند ترجمه منظوم فارسی و ترکی قصیده برده و چند تخمیس عربی از این قصیده در نسخه حاضر جمع‌آوری و به‌طرز ماهرانه‌ای در داخل جداول تحریر شده است. در هر صفحه یک بیت از قصیده برده نوشته شده و بعد از آن تخمیس عربی سید شریف افندی با رنگ سبز و بعد از آن تخمیس عربی اسعد افندی به رنگ مشکی و در زیر آن ترجمه فارسی و منظوم عبدالرحمن جامی با شنگرف و در زیر آن ترجمه ترکی و منظوم کمال پاشازاده و در زیر آن ترجمه شیخ شمس الدین سیواسی و در زیر آن ترجمه ترکی و منظوم عبدالرحیم قره حصاری و ترجمه منظوم اساسی و ترجمه ترکی و منظوم سید احمد لالی و در وسط شرح ترکی سید احمد لالی، تحریر شده است.
آغاز قصیده برده (مذهب): امن تذکر جیرانی بذی سلم ×× مزجت دمعا جری من مقلة بدم. آغاز تخمیس شریف افندی (رنگ سبز): یا نائیا عن حمی صحب ذوی کرم ×× و قد الفت بهم تحتال فی نعم. آغاز تخمیس اسعد افندی (رنگ مشکی): من تکثر ما فی القلب من الم ×× من تاثر ما فی الکبد من ورم. آغاز ترجمه جامی (رنگ شنگرف): ای ز یاد صحبت یارانت اندر ذی سلم ×× اشک چشم آمیخته با خون روان گشته به هم. آغاز ترجمه ترکی کمال پاشازاده (رنگ مشکی): یا ده گلدیمی دلا همسکایگام ذی سلم ×× قار شوب چشمک قیدر قانلو یاشی دمبدم. آغاز ترجمه ترکی شمس الدین سیواسی (رنگ مشکی): اکد کمی کوکلوم اول یرده کی یارانی ×× کیم یاس اقیدرد یک ک خط ایدوب اکاقانی. آغاز ترجمه ترکی عبدالرحیم قره حصاری (رنگ شنگرف): دو شدیمی دردی کوکلوکه اهل دیار یار ×× کیم قانلو یاشی گوز لویک اولدی جویبار. آغاز ترجمه ترکی اساسی (رنگ آبی): یاد که دشدیمی همچو اوذی سلم ×× کا قیدرسن گوزلر کدن قانلو یاشی دمبدم. آغاز ترجمه ترکی سید احمد لالی (رنگ سبز): اکدکمی ذی سلمده کی اهلی وحیدتی ×× کیم قان پش اغملق کوزکک اولدی عادتی. آغاز شرح ترکی سید احمد لالی (در وسط به رنگ سبز): «یعنی صاحب قصیده کندی نفسه خطاب ایدر که سن بوکون لریاشین قانه قارشدرب کوزدن اقتدوغک».
آغاز مجموعه: الحمدلله الذی شرفنا بتشرف العلماء و جعلنا من امة محمد علیه الصلوة و السلام و نور ... و بعد اول سرور کائنات و مفخر موجودات شفیع العصات سید المرسلین ...
انجام مجموعه: مادام که صبا بوداغن بانک ×× او تدورر یا خود سویدورر حادی نغمتی.
[دنا ۱۰۴۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۸۸
آغاز: امن تذکر جیرانی بذی سلم ×× مزجت دمعا جری من مقلة بدم؛ **انجام:** مادام که صبا بوداغن بانک ×× او تدورر یا خود سویدورر حادی نغمتی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جامع در اول نسخه دیباچه‌ای به ترکی اضافه نموده؛ مجدول؛ تملک: جلال الدین النسبی زاده انسی الشروانی، سید محمد عالم بن سید سلیمان افندی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۸۴گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۶-۸۴]

← تخمین الاعمار ← شرح ابیات ابو الرضا علی بن عبید الله کاشانی راوندی

● **تخیل صورت مجیز** / عرفان و تصوف / فارسی
taxayyol-e sūrat-e mojīz
مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر، ۱۱۷۵-۱۲۳۸ قمری
majzūb-ʻalī-šāh, mohammad jaʻfar ebn-e safar (1762-1823)
آن را پس از عقاید نوشته و در این است که مجاز نباید صورت مجیز را در خیال نگاه بدارد.
[دنا ۱۰۴۰/۲]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۱۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ [نشریه: ۲-۹۶]

● **تخییر (رساله در)** / اصول فقه / عربی

taxyīr (r. dar)

[دنا ۱۰۴۰/۲]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۴۴/۴

آغاز: فی المقدمه الثالثة. قوله بالطرق المقررة للجاهل الخ اقول و ربما یذکر اختلافات اخر لابد من؛ **انجام:** فبعد انسداد باب العلم و بالاحکام یجب العمل بالاخبار الموثوق صدورها فی طریقة العقلاء کما لا یخفی.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۸–۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ – ۲۰۲۰]

← التخییر بین الاتمام و القصر ⇐ القصر و التخییر فی الاماکن الاربعة

● التخییر بین الاقل و الاکثر / اصول فقه / عربی

at-taxyīr bayn-al aqall wa-l akṯar

آن را در یک «مقدمه» و چند «مقاله» مرتب نموده است.

گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۳۹/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فان مسألة التخییر بین الاقل و الاکثر مع دقة مبناها و جلالة مفراها و عظم محصولها وجودة جدواها؛ **انجام:** ان ذلک من وجوه الجمع مشیراً الی ما ذکرناه من سائر الوجوه الممکنة و الله حقیق بالحمد و له الشکر و صلی الله علی رسوله و آله و اصحابه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۹۰پ–۱۰۵ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف:–۱۵۱]

● تخییر المصلی فی الاخیرتین بین الفاتحة و التسبیح / فقه / عربی

taxyīr-ul muṣallī fi-l āxīratayn bayn-al fātiḥa wa-t tasbīḥ

موسوی، محمد حسین بن محمد، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 19c)

رساله‌ای است فقهی در حکم چهارگانه در رکعات سوم و چهارم واجبات است که از نظر رجحان و یا عدم آن و یا تخییر و همچنان حکم ناسی قرائت در اولیین و مسائل متعلقه به آن، بحث و استدلال می‌شود.

[دنا ۱۰۴۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۷/۹

آغاز: مصباح، یتخیر المصلی فی الاخیر تین بین قرائته الفاتحة وحدها و التسبیح للنصوص المستفیضة و الاجماع؛ **انجام:** و لنا لم ینقل الخلا عنه العلامة فی المختلف، الموضوع لذکر اختلاف الاصحاب بل اسنده الی روایته الفقیه

خط: تایپی، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۲۴ –۲۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۸–۵۲۴]

● تخییر میان فاتحه و تسبیح در دو رکعت آخر نماز / فقه / فارسی

taxyīr mīyān-e fātehe va tasbīh dar do rak‘at-e āxer-e namāz

رساله استدلالی مختصری است به فارسی روان.

[دنا ۱۰۴۱/۲]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۳۲/۲

آغاز: بسمله سبحانه بر ارباب الباب طوبی لهم و حسن مآب مخفی نباشد که در مسئله مشهوره تخییر میان فاتحه و تسبیح در رکعین اخیرتین رباعیه و رکعة اخیره ثلاثة علامه اجله الله دارالمقامه در مختلف اجماع علما نقل می‌نماید و شهید قدس سره الحمیدی در ذکری؛ **انجام:** و ذکری و حواشی قواعد و شرایع و شروح اینها مذکور است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: لاجوردی، ۶ص، ۱۲ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳–۱۱۲۸]

● التخییر و التعلیق فی الانشائیات / منطق / عربی

at-taxyīr wa-t ta‘līq fi-l inšā’īyyāt

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۳۱/۳

آغاز: و اعلم ان الکلام فی التخییر و التعلیق فی الانشائیات و تحقیق الامر فیه یتوقف علی بیان حقیقة الاخبار و الانشاء؛ **انجام:** ادخل فی الارشاد الی المحمدود لمکان المقابله مع ان فی الجمع بین المتقابلین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی، با اشعار متفرقه از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۹گ (۱۰۰– ۱۰۸)،۲۲ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۸–۵۷]

● التدابیر / کیمیا / عربی

at-tadābīr

جابر بن حیان، ۱۲۰–۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و سلم.قد مضی لنا احد و ستون کتاباً فی جمیع الفنون و انا ذاکر فی هذا الکتاب شیئاً من التدابیر ان شاء الله. تصعید الزیبق لسقراط یؤخذ منه نظیفاً رطلاً

انجام: و کذلک سایر ما نذکره من تدابیر هذه الاشیاء انما هو

مثال لغیره فاعلم ذلک و اعمل به ان شاء الله تعالی.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۷/۴۵
آغاز و انجام: برابر
مقاله شصت و دوم است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۲گ (۷۰پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۵۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۳۸پ-۱۴۰ر)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۹]

● **التدابیر** / کیمیا / عربی
at-tadābīr

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

[دنا ۱۰۴۱/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۸۸۴
آغاز: بسمله. القول فی کیفیة تدبیر الحق انا لما نظرنا فرخینا؛
انجام: ان تجعل جسد الاحمر نحاس و الابیض رصاص و الاول افضل و اشکل و اعقد
خط: نستعلیق شکسته، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۸ق، جا: تهران [الفبائی ف: ۱۱۹]

← تدابیر ثانی ⟩ تدابیر صغیر

● **تدابیر صغیر = تدابیر ثانی** / کیمیا / عربی و فارسی
tadābīr-e saqīr = tadābīr-e sānī

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

جابر بن حیان می‌گوید ما را به سابق کتابی بود به نام کتاب تدابیر و در آن تدبیر اشیاء معدنی به تفصیل آمده بود. بعد در کتاب دیگر موسوم به استیفاء نکت غیرمندرج در کتاب تدابیر ذکر شده است. اکنون در این کتاب سر این بحث دارم که چون انسان به زیبق یا گوگرد یا یکی از احجاز مورد استفاده در کیمیا محتاج شد اگر با آنچه در این کتاب به آن دستور داده شده عمل کند می‌تواند آن را به دست آرد. (عبدالله انوار)
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فقد سبق لنا قبل هذا الکتاب، کتاب یعرف بکتاب التدابیر، تذکر فیه تدبیر الاشیاء المعدنیة، و قد استوفینا فیه الکلام، الا انه منکت نکت فیها
انجام: فاما الکبریت فهو علی الکبریت و الزرنیخ و ما جری مجری الکبریت فاعرف ذلک انشاءالله تعالی. تم.

[الذریعه ۱۵/۴؛ نسخه‌های منزوی ۷۰۱/۱؛ الاعلام زرکلی ۱۰۳/۲؛ دنا ۱۰۴۱/۲ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲/۵
آغاز: برابر؛ ترجمه: به نام خدا ... شکر و سپاس مر خدای را که پرورنده عالمیان است و درود خدا، بر نبی که رحمت است؛
انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ زیرنویس فارسی؛ ۱۰گ (۶۲ر-۷۱پ) [ف: ۱-۵۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۱۶/۳
آغاز: بسمله، الحمد لله وحده و صلی الله علی نبی الرحمه وآله اجمعین الطیبین؛ **انجام:** تم کتاب التدابیر الثانی فی الجوانی و الحمد لله وحده بعونه و قوته.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن به نقش سیر، ۱۶ص (۹۲- ۱۰۸)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۶۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲۷/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص (۹-۱۶) [عکسی ف: ۱-۶۷]

● **تدابیر الصناعة** / کیمیا / فارسی و عربی
tadābīr-uṣ ṣanā‘a

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲
کا: مرحوم حاج سید مرتضی مرعشی نجفی برادر مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی، بی‌تا [میراث شهاب: س۵ش۳و۴-۱۵۱]

● **تدابیر العوالی و ترکیبه و ترکیب التنین و ترکیبه** / کیمیا / عربی
tadābīr-ul ‘awālī wa tarkīb-u-h wa tarkīb-ut tinnīn wa tarkīb-u-h

محملی، برکات بن محمد
mahmelī, barakāt ebn-e mohammad

[دنا ۱۰۴۱/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۶/۱
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۲۶ق؛ کاغذ: سفید و سرخ فام، جلد: تیماج سبز، ۴۴ص (۱-۴۴)، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۳۴۷]

← تدابیر الملوک ⟩ توزک تیموری

● **تدابیر المیاه المحمرة** / کیمیا / عربی

tadābīr-u mīyāh-il muḥammara

به نظر می‌رسد بخشی از کتابی است که به صورت مستقل تدوین گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۶/۳۰

آغاز: خذ خل مقطر و احمل فیه ربعه زاجاً مصفی و اترکه ایاما و صفه ثم اجعل فیه ربعه عقاباً و اترکه ایاماً و صفه و سق منه الدواء؛ **انجام:** فهذا شرح اصل الباب و ما الف علیه ای کمل تحلیلة، تمت بعون الله، ما أحسن قائله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با ترجمه فارسی زیر سطور؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ(۶۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۴۷]

● **تداخل الاسباب الشرعیة = تقریرات دروس میرزای شیرازی** / اصول فقه / عربی

tadāxul-ul asbāb-iš šar'īya = taqrīrāt-e dorūs-e mīrzā-ye šīrāzī

روزدری، علی،-۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, 'alī (- 1873)

چاپ: تقریرات آیة الله المجدد الشیرازی، المولی علی الروزدری، موسسة آل البیت لاحیاء التراث، قم، الطبعة الاولی، ۱۴۰۹-۱۴۱۵ق، ۴ ج

[دنا ۱۰۴۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶۴/۴

انجام: فاذا عرفت ذالک فقد ظهر لک فضاحة حال المناقشة المذکورة اذ بعد ما تبین ان المعلق علی الشرط هو اشتغال ذمة المکلف فعلا بفعل المأمور به، فلا محیص عن التزام اقتضاء تعدد الاسباب الشرعیة لتعدد الواجب. [رقم:] قد تمت بحمدالله.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذ بنفش عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۱سم [ف: ۲۷/۱-۲۹۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۱۲

آغاز: فائده فی تداخل الاسباب قد عنون جماعة من المتأخرین ان الاصل فی الاسباب هل هو التداخل الا ان یقوم علی عدمه دلیل او عدمه؛ **انجام:** من القواعد العقلیه او اللفظیه فان غایة ما یفیده ادلة الاسباب انما هی سببیة کل.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: سفید فرنگی آهاردار، جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار، ۳ص (۲۳۴-۲۳۶)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۷]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۳/۶

آغاز: بسمله فائدة. قد عنون جماعة من متأخری الاصولیین ان الاصل فی الاسباب هل هو التداخل الی ان؛ **انجام:** تعدد الاسباب الشرعیة لتعدد الواجب. تمت المسئله بعون الله تعالی و توفیقه.

نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه شناسایی شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ص (۱۳۹-۱۴۹)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۳۱]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۰/۶

آغاز: بسمله فائدة قد عنون جماعة من متأخر الاصولیین ان الاصل فی الاسباب هل هو التداخل الی ان؛ **انجام:** فلا محیص من التزام اقتضا تعدد الاسباب الشرعیة لتعدد الواجب تحت المسئلة بعون الله تعالی و توفیقه.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه شناسائی شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، حسب الامر آقای حاج شیخ مرتضی آشتیانی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۷۴]

● **تداخل الاسباب و المسببات** / اصول فقه / عربی

tadāxul-ul asbāb wa-l musabbibāt

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۴/۳

خط:نسخ،بی‌کا،تا:حدود۱۳۰۱ق؛۶ص(۳۸ – ۴۳)[مختصر ف: ۱۱۶]

● **تداخل الاغسال** / فقه / عربی

tadāxul-ul aġsāl

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۳

آغاز: بسمله، حمدله، و بعد فاعلم ان الغسل الواجب او المستحب علی المکلف لو کان؛ **انجام:** و لایحصل الفعل الکلمی یحیث ینافی (؟) الموالاة هذا تمام الکلام ... و ظاهراً و باطناً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۲ق؛ ۷گ (۱۱۳ر-۱۱۹ر) [ف: ۶-۱۵۳]

← تدارک الخطاء الواقع فی تدبیر الطبی ⟩ دفع المضار الکلیة عن الابدان الانسانیة

● **تدارک السموم** / طب / فارسی

tadārok-os somūm

غیاث الدین طبیب، ق۱۲ قمری

qīyās-od-dīn tabīb (- 18c)

اهدا به: ابوالغازی سلطان حسین بهادر خان

در دو «قسم»: قسم اول در زهرهای خوردنی در سه «مقاله»: ۱) زهرهای کانی، ۲) زهرهای رونده، ۳) زهرهای حیوانی؛ قسم دوم در ذکر گزندها و تدارک گزندشان در دو «مقاله»: ۱) ذکر حشرات، ۲) ذکر آنچه بدندان گزد از غیر حشرات.

دور نیست این کتاب ترجمه کتاب سموم منکه هندی باشد. کتاب سموم شاناق (چاناکیا) هندی را منکه به فارسی ترجمه کرده و عباس بن سعید جوهری در عصر هارون عباسی به عربی برگردانده است. به تصریح ابن ابی اصیبعه دارای ۵ مقالت است در زهرها و ظاهراً غیاث الدین کرمانی آن را به فارسی برگردانده است. (درباره کتاب السموم شاناق هندی و ترجمه‌های فارسی و عربی آن رجوع شود به فهرست ابن ندیم، طبقات الاطباء ابن ابی اصبیعه، ۲: ۳۰۷- ۳۸ و مقدمة ممتع قراضه طبیعیات به قلم آقای دکتر صدیقی و مجله معهد المخطوطات العربیه ۵: ۳۰۹)

در ضمن کتب مرحوم ملك الشعراء بهار، که به کتابخانه مجلس منتقل شده، در ضمن یک دفتر، رساله‌ای است در حساب نوشته ابوالسحاق غیاث الدین کرمانی از منشیان و محاسبان روزگار شاه طهماسب صفوی هست که آن را به نام خواجه عبدالقادر کرمانی فرزند خواجه عبدالرشید (عالم آرای عباسی ص ۱۶۷) کرده است و قصیده‌ای درباره شاه طهماسب و خواجه مزبور سروده است. اما مشخص نیست که آن غیاث الدین همین غیاث الدین مؤلف کتاب حاضر باشد که گفته شده معاصر شاه سلطان حسین بوده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× نیست جز این اسم فسون سمیم / خلق جهانرا بطریق عموم ×× یافته زین اسم تدارک سموم / احمده حمد ا فی کل حال ×× صل علی افضل خلقه و آل. بدان که بدن انسان که ترکیبش از اعضاء وارواح است همیشه بواسطه ریاضات که عبارت از حرکات اعضا است و بسبب اعراض که کنایت از حرکات ارواح است در تحلیل و کاهش است و نیز مجلات خارجیه چون هوا و غذا ممه این معنیست. اما بعد این رساله‌ایست در معالجه زهرها داری بگزد این رساله را مشتمل بر دو قسم ساختم و در اول هر قسمی قاعده چند کلی آوردم که ناچار هر که خواهد که در آن قسم شروع کند آن قاعده‌ها را باید دانست و در خاتمه رساله از گریزاندن گزنده‌ها سخن رانده خواهد شد تا از ین باب هیچ چیز نامعلوم نماند و بدانکه در این رساله که بتدارک سموم موسوم است سمومی را آورده‌ام که معروف و مشهور است و در اکثر مواضع موجود، نه آنرا که متروک و مهجمور است و از میان مفقود ...

انجام: پیه بزیا روغن گاو بر آتش افکنند و یا آب انکوژه در خانه پاشند کژدم بگریزد اگر کسی فندق بخود دارد کژدمش نگزد و از دود درخت انار جمیع حشرات کریزانند گفته‌اند که کرباسه از زعفران بگریزد و زنبور از نجاسیر و گو گرد بلکه از مطلق دود بگریزد و چون زبان را بدندان گیرند زنبوران نگزند حقیر زرد نتواند گزید یکی از ظرفا روزی به بنده نوشته بود که میگفتی که زبان چون زیر داندان گیرند زنبور نگزد گویا سهو لسان بوده زیرا که چنین کردم و زنبور سرخ بر دست نشاندم گزید حالا علاج چیست بنده نوشتم که ان قاعده در شان زنبور زردست اما زنبور سرخ را جگر زیر دندان باید گرفت.

[نسخه‌های منزوی ۴۹۳؛ دنا ۱۰۴۱/۲ (۴ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۳/۵]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۸/۱

آغاز: ابوالغازی سلطان حسین بهادرخان ... چنان گذشت که رساله در باب علاج سموم مرتب گردد تا در سفر و حضر نصب البصر باشد ... و چون این منصب خطیر را ببنده حقیر غیاث الدین طبیب ستر عیوبه ... اما بعد این رساله‌ایست در معالجه زهرها و چون زهر بر دو نوعست ... سخن رانده خواهد شد تا ازین باب هیچ چیز نامعلوم نماند و بدانکه بتدارک سموم موسومست؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول آن کسر است و نیمی از برگ هفتم افتاده)؛ ۲۴گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱) اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۲۸۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳۱/۲ و ۴۱۲۷/۲-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین یوزباشی کاشانی، تا: ۱۰۹۰ق، جا: قندهار؛ ۲۱ص (۳۷-۵۷) [ف: ۹-۱۳۲۹] و [فیلمها ف: ۳-۱۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۱/۲-طباطبائی

انجام: برابر

نام مؤلف در این فهرست حسین بن محمد طبیب آمده است؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی کاشانی بن محمد هاشم انصاری، تا: ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز (آغاز دیباچه افتاده)؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۲ص (۵۰-۷۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۲-۷۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۴۴ص (۲-۴۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۹-۸۳]

● تدارك المدارك / فقه / عربی

tadāruk-ul madārik

حسینی مرعشی، محمد ضیاءالدین، ق۱۱ قمری

hoseynī mar‘ašī, mohammad zīyā-od-dīn (- 17c)

وابسته به: مدارك الاحکام فی شرح شرایع الاسلام = شرح شرایع؛ موسوی عاملی، محمد بن علی (۹۴۶-۱۰۰۹)

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله، قوله» بر کتاب «مدارك الاحکام». نام کتاب و مؤلف در یادداشتی از حضرت آیة الله نجفی روی برگ اول کتاب آمده است.

[دنا ۱۰۴۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۶۲

آغاز: فانه بدون الامور المعتبرة فی صحة البیع شرعا لایدل علی النقل المذکور؛ **انجام:** بان یکون کل واحد خیاطا او یختلف بان یکون احدهما خیاطا و الاخر نجارا او یعمل کل واحد منهما فی صنعته
قطعه‌ای است از کتاب بیع و شرکت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۵۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۴۵]

● **تدارک المدارک = حاشیة المدارک** / فقه / عربی
tadāruk-ul madārik = ḥāšīyat-ul madārik
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷-۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696-1773)
وابسته به: مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام = شرح شرایع موسوی عاملی، محمد بن علی (۹۴۶-۱۰۰۹)
شرحی است بر مدارک سید محمد موسوی عاملی و آن را از طهارت تا پایان صلوة مسافر رسانیده است.
آغاز: بسمله. اللهم لک المحامد و الممادح علی ما هدیتنا له من الدین الواضح و المنار اللایح ... یوسف بن احمد بن ابراهیم ... و قد سمیته بتدارک المدارک
[دنا ۲/۱۰۴۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷/۲ خوئی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاندراج لیس بمسلم و الا لزم تنجیس الاعلی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه مد ظله» که نشان می‌دهد در زندگی مؤلف نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۳ص (۶۹۰-۷۰۲)، ۳۸ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۸سم [ف: ۷-۴۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** لا اعرف له وجها و لعل هذا من جملة المخالفات التی اشتملت علیها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ یادداشت عاریه به خط محمد جواد عاملی؛ تملک: فضل الله زنجانی؛ جلد: مقوا عطف پارچه سفید، ۱۳۲گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۱-۱۷]

● **التداوی بالخمر** / فقه / عربی
at-tadāwī bi-l-xamr
خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، -۱۱۷۳ قمری
xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760)
رساله‌ای استدلالی که به‌درخواست سید میر محمد طاهر نوشته شده در چهار «فصل»: ۱. درباره آیه «انما الخمر و المیسر»؛ ۲. جواز تداوی به جهت ضرورت؛ ۳. پاسخ مانعین؛ ۴. تشخیص ضرورت.

چاپ: در مجموعه ثانیه از رسائل فقهیه مؤلف چاپ شده است.
[دنا ۲/۱۰۴۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲/۴
آغاز: الحمدلله علی السراء و الضراء الذی خلق الداء ثم جعل له الدواء و لم یجعل فی شیء مما حرمه دواء و لا شفاء؛ **انجام:** فانه حینئذ لا ینفع و لا یدفع فیکون کما قال الله تعالی خسر الدنیا و الاخرة ذلک هو الخسران المبین
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۰۰پ-۱۰۷ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳-۳۱۶]

● **التداوی بتناول المسکر** / فقه / عربی
at-tadāwī bi-tanāwul-il muskir
کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، ۱۲۴۷-۱۳۱۵ قمری
kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832-1898)
رساله‌ای استدلالی در استعمال داروهای مسکر که جز در حال اضطرار آن را مجاز نمی‌داند.
[دنا ۲/۱۰۴۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۹۰/۱
آغاز: الحمدلله و الصلاة علی محمد ... فهذه فائدة فی التداوی بتناول المسکر أکلا و شرباً و هذه المسألة عمیمة البلوی؛ **انجام:** و له الشکر التمام فوق التمام علی التوفیق علی الاقدام و الاهتمام
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی، تا: ۹ شعبان ۱۳۱۰ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۲پ-۸ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۸-۱۶۳]

← التدبیر ⪢ معالجات

● **التدبیر** / کیمیا / عربی
at-tadbīr
جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)
رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدبیر حجر، نام این کتاب در الذریعة با عنوان تدابیر آمده و می‌گوید: «جابر چندین کتاب به نام تدبیر دارد.» (سید محمود مرعشی)
آغاز: خذ الحجر الطرمی کما یخرج من معدنه و استخرج باطنه من ظاهره واخلط الطبیعتین حتی یصیر اشیاء فی المنظر.
انجام: یخطف الابصار فیه مائیته و دهانیته حتی کانه یقطر دهناً و هو و حق سیدی سر الله الذی طال ما سیرناه، فحذه هنیئاً و السلام، تمت الکتاب.
چاپ: دمشق، محقق: بییرلوری، معهد العلمی الفرنسی للدراسبت

العربية، ۲۲۳ص، ۱۹۸۸م.
[دنا ۲/ ۱۰۴۲]
شرح و حواشی:
۱- التدبیر (ترجمه)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۶/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۵۷پ-۵۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۴۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲ص (۶۲-۶۳)، جمعاً ۳۲ سطر، اندازه: ۷/۵×۸سم [ف: ۳۲-۸۴]

● **التدبیر** / کیمیا / عربی
at-tadbīr

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۸/۸
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد انه لما سبق هذا العلم الی عامة الحکماء و حجبوا عنه جملة العامة کان عند الفلاسفة کالشیء الهین عند العامة؛ **انجام:** یقوم مقام الاربعة الثانیة و کذلک فی الرابعة و قد بینا ذلک فی موضعه، و السلام
خط: نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی ذهبی، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی آبی فلفل نمکی، جلد: میشن سیاه مغزی قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۹سم [ف: ۶-۲۷۹]

● **التدبیر** / کیمیا / فارسی و عربی
at-tadbīr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱۰
المراکشی با پراکنده‌های کیمیایی دیگر؛ کا: شیخ احمد بن محمد جعفر خوانساری ساغر، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۴۴ص (۸۶-۱۲۹)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۸]

● **تدبیر الابدان** / طب / فارسی
tadbir-ol abdān
عاملی فتونی، عبدالمنعم بن عبدالعزیز، ق۱۲ قمری
ʻāmelī fotūnī, ʻabd-ol-monʻem ebn-e ʻabd-ol-ʻazīz (-18c)
وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا = الذهبیة الطبیة = الرسالة المذهبة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۶ق

مؤلف می‌گوید: «بعضی از برادران دینی مرا امر فرمودند به نوشتن رساله‌ای در علم طب و تدبیر بدن‌ها اجابت مسوؤل ایشان را متحتم و اطاعت مأمور را لازم دانسته رساله مشهور بذهبیه را که منسوب به حضرت امام الجن و الانس ... علی بن موسی الرضا ... خواست ترجمه حاصل معنی و جایی که احتیاج به توضیح و قیود لازمه داشته باشد از احادیث یا قول اعاظم اطباء نقل نماید که شاید بعضی انتفاع برند ...»، دارای یک «مقدمه» و «مطلب» و «خاتمه».
[دنا ۲/ ۱۰۴۲؛ فهرستواره منزوی ۵/ ۳۳۵۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۹
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلقنی فهو یهدین و الذی هو یطعمنی و یسقین؛ **انجام:** باینجا ختم شد رساله التماس از ناظران آنکه همه جا بدیده عیب پوش در آن نظر کنند و مؤلف را بدعائی یاد آوری کرده از گوشه چشم شفقت دور ننمایند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی،۵۶گ،۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۶۷۰]

● **تدبیر الابدان فی سفر الحج (رسالة فی)** / طب / عربی
tadbīr-ul abdān fī safar-il ḥajj (r.-un fī)
قسطا بن لوقا، ق۳ قمری
qostā ben luqā (- 9c)
اهداء به: ابومحمد حسن بن مخلد بن الجراح (۲۰۹-۲۶۹ در انطاکیه) وزیر معتمد عباسی
رساله مختصری است در بیان کیفیت حفظ و صیانت اعضاء بدن به‌خصوص چشم و گوش و دهان از تغییرات هوا و وزش بادهای سرد و گرم و آب‌های فاسد و امتحان و اصلاح این قبیل آب‌ها و تحرز از هوام و حیوانات گزنده و چیزهای مولد عرق مدنی و ذکر اوقات خوردن و آشامیدن و خواب در طول سفر حج از تألیفات قسطا بن لوقا البعلبکی، در سیزده «باب» تألیف شده است و این رساله عیناً در کتاب امان الاخطار (الامان من اخطار الاسفار و الازمان) از تألیفات ابن‌طاوس (- ۶۶۴) نقل شده است.
فهرست معانی: فی وصف التدابیر التی یحتاج الی استعمالها فی الاسفار من تدبیر الابدان و هی اربعة «معان»: -العلم بالتدبیر فی وقت السیر و وقت الراحة و الطعام و الشراب و النوم و الباه، -فی العلم باصناف الاعیاء و الاشیاء التی تذهب بکل صنف منه، -العلم بالعلل التی تعرض من هبوب الریاح المختلفة و علاجها، -العلم بالتحرز من الهوام و علاج آفاتها اذا وقعت؛ فاما سفر الحج قد یخصه اربعة «معان» اخر: -العلم باختلاف المیاه و اصلاح الفاسد منها، -الاحتیال فی عوز الماء و قلته مما یقطع العطش، -العلم بالتحرز من الاشیاء التی تولد منها العرق المدنی و هیجان البواسیر، -التحرز من الحیات و العلاج من آفاتها.
فهرست ابواب: ۱. کیف ینبغی ان یکون التدبیر فی نفس السیر و

اوقات الطعام و الشراب و النوم و الباه؛ ۲. ما الاعیا و عما یحدث و کم انواعه و بای شیء یتعالج من کل نوع منه؛ ۳. فی اصناف الغمز و دلک؛ ۴. فی العلل التی تتولد من هبوب الریاح المختلفة و تغییر الهواء؛ ۵. فی وجع الاذن الذی یعرض کثیرا من هبوب الریاح الشدیدة الحر و البرد و علاج ذلک؛ ۶. فی علل العین التی تعرض من اختلاف الهواء و الغبار و الریاح و غیر ذلک؛ ۷. فی امتحان المیاه المختلفة لیعلم اصلحها؛ ۸ فی اصلاح المیاه الفاسدة؛ ۹. فی الاحتیال فی عوز الماء و قلته بما یقطع العطش؛ ۱۰. فی التحرز من کل الهوام؛ ۱۱. فی علاج عام فی لسع الهوام جمیعا؛ ۱۲. عماذا یتولد العرق المدنی و بماذا یحترز من تولده؛ ۱۳. فی صفة علاج العرق المدنی فی البدن. (غلامعلی عرفانیان)

[الفهرست ۳۵۳؛ اخبار الحکما ۲۶۲–۲۶۳؛ طبقات الاطباء و الحکماء ۷۶؛ مختصر الدول ۲۵۹؛ عیون الانباء (۱:۲۴۴–۲۴۵)؛ دنا ۱۰۴۲/۲]

شرح و حواشی:

۱– تدبیر الابدان (ترجمه)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۸۹

آغاز: بسمله کتاب قسطا بن لوقا الیونانی الی ابی محمد الحسن بن مخلد فیما عمله فی تدبیر بدنه فی سفره الی الحج؛ **انجام:** و الله اسئل ان یتفضل علیک و علینا ... و علی جمیع من معک بالسعادة الکاملة التی هی سلامة النفس و صحة البدن انه علی ما یشاء قدیر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد مدعو به قاسم بن حسین حسینی، تا: ۱۰۴۹ق؛ واقف: حاج عماد (عماد المحققین)، تیرماه ۱۳۱۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۹–۲۳۸]

● **تدبیر الابدان (ترجمه)** / طب / فارسی

tadbir-ol abdān (t.)

وابسته به: تدبیر الابدان فی سفر الحج (رسالة فی)؛ قسطا بن لوقا (–۳)

ترجمه رساله فی تدبیر الابدان است با حذف مقدمه که اصل آن به عربی و از تألیفات قسطا بن لوقا البعلبکی است.

[دنا ۱۰۴۳/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۲/۲

آغاز: بسمله در تدبیر مسافران از کتاب قسطا بن لوقاء یونانی بدانکه آنچه مسافران محتاج گردند باستعمال آن از تدبیر ابدان از چهار معنی بیرون نیست؛ **انجام:** همچنانکه علاج می‌کنند سایر جراحات را والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف و گوشه چرم، ۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۹–۶۸]

● **التدبیرات الالهیة فی اصلاح المملکة الانسانیة** / عرفان و تصوف / عربی

at-tadbīrāt-ul ilāhīya fī iṣlāḥ-il mamlikat-il insānīyya

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰–۶۳۸ قمری

ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166-1241)

اهداء به: شیخ احمد موررودی (موروزی)

متنی صوفیانه در بیان آنچه خداوند در جسم و روح انسان به ودیعت نهاده و گویند این رساله مختصری از باب ۴۶۶ کتاب «فتوحات المکیه» مؤلف است. دارای «مقدمه» و هفده «باب» که آخرین آن خود دارای پنج «باب» است و لذا برخی آن را بیست و یک «باب» تلقی کرده‌اند: ۱. ایجاد الخلیقة الذی هو ملک البدن و اغراض المتصوفه فیه و تعیین هم عنه؛ ۲. اختلاف العلماء فی الروح و فی ماهیته و حقیقته؛ ۳. اقامة مدینة الجسد و تفاصیلها الذی هو ملک هذا الخلیقة؛ ۴. ذکر السبب الذی لأجله وقع الحرب بین الهوی و العقل؛ ۵. اسم الذی یخص الخلیفة وحده فی صفاته و افعاله و أن الامام لایخلوأن یکون واحد من الاربعة و تفاصیلها؛ ۶. العدل و هو قاضی هذه المدینة؛ ۷. معرفة الوزیر و صفاته و کیف یجب أن یکون؛ ۸ فراسة الرعیة و الحکمة و بیانها؛ ۹. الکتاب و صفاته و کتبه؛ ۱۰. المسددین و العاملین علی الصدقات و الجبایا و الخراج؛ ۱۱. رفع الجبایات الی الحضرة و وقوف الامام علیها و رفعها للملک الحق؛ ۱۲. السفراء و الرسل و الموجهین الی السائرین بمدینة البدن؛ ۱۳. سیاسة الفواد و الاحبار و مراتبهم؛ ۱۴. سیاسة الحروب و المکایدة و ترتیب الجیوش عند اللقاء؛ ۱۵. ذکر السر الذی یغلب به اعداء هذه المدینة و الشبیه علیه؛ ۱۶. تدبیر العذاب الروحانی علی الفصول الاربع لاقامة هذا الملک و بقائه؛ ۱۷. خواص الاسرار المودعة فی الانسان و کیف ینبغی أن یکون السالک فی أحواله، دارای پنج «باب»: ۱) کیفیة افاضة نور الیقین، ۲) الحجب المانعة عن ادراک عین القلب الملکوت، ۳) اللوح المحفوظ الذی هو الامام المبین و لوح المحو و الاثبات، ۴) باب الزفرات و الوجبات و التحرک عند السماع، ۵) الوصیة المریدین السالکین، فهو علی فصول.

آغاز: الحمدلله الذی استخرج الانسان من وجود علمه الی وجود عینه فی اول ابداعه جوهرة فنظر الیها بعین الجلال.

انجام: و انما الشیطان یحب ان یستدرجک و یصدقک لیکذبک یکرمک لیهینک فتحفظ و انما ینقطع هذا بالذکر و ینقطع ما کان من جانب الحق عنک بالعلم.

چاپ: به تحقیق حسن عاصی (بیروت، موسسه بحسون: ۱۴۱۳ق)

[کشف الظنون ۳۸۱/۱و ۲۷۰/۱؛ ریحانة الادب: ۲۵۵/۵؛ فهرست مؤلفات محیی الدین از گورگیس عواد (مجلة مجمع العلمی العربی دمشق سال ۲۹): ۵۲۸؛ هدیة العارفین ۱۱۵/۲؛ معجم المطبوعات ۱۷۷/۱؛ الاعلام زرکلی ۲۸۱/۶؛ فوات الوفیات ۳۹۸/۲؛ دنا ۱۰۴۲/۲ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۸/۶

کا: مصطفی بن نورالدین، تا: ۱ ذیحجه ۹۶۹ق، جا: سپاهان [نشریه:

۲-۱۰۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، رکابه‌دار، اجازه‌ای از یکی از علمای الازهر مصر به نام نورالدین زیادی جهت مالك نسخه محمد شمس الدین افندی کاتب دیوان صاحب الوزارة محمد باشا در قرن ۱۱ق؛ تملك: ابو القاسم بن عباسعلی به سال ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مغزی زرشکی، ۱۰۲ص (۲-۱۰۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۲-۳۰۶]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۳/۵عکسی
آغاز: بسمله ... قال الشیخ الامام العالم ... حمدت الهی والمقام عظیم ×× فأبدأ سروراً و الفواد کلیم
بی کا، تا: جمعه ۹ شوال ۱۰۰۶ق؛ مقابله شده، رکابه‌دار؛ ۲۰ص (۱۴۸-۱۶۷) [عکسی ف: ۴-۵۰۳]
۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۴مجموعه بدون شماره
کا: ابوتراب شیخ اسحاق، تا: جمعة ۹ شوال ۱۰۰۶ق؛ مصحح، مقابله شده با اصل دو مرتبه [دلیل المخطوطات: ۱-۲۵۱]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۸
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۸۰گ،ابعاد متن:۷×۱۴،اندازه:۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۲۴۱]
۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۵
خط: نسخ هندوستان، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۵۶۷]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۳۱۳]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۶۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن رحیم اصفهانی، تا: ۱۳۱۴ق؛ محشی از میرزا تنکابن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۹ص (۱۲۴-۲۴۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۵۱]
۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۲۱/۶
آغاز: باب التدبیرات الالهیة فی اصلاح المملکة الانسانیة ... بسمله. قال الشیخ ... محی الدین ابو عبدالله محمد بن علی العربی الاندلسی: الحمدلله واهب العقل و مبدعه، و ناصب النقل و مشرعه ... فالیتنافس. المتنافسون قال الشیخ (رض) وضعنا؛ **انجام:** هذه الرسالة بقریة من بلاد یونان لبعض الاخوان سنة ۶۰۲ ق.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۹۱پ-۱۹۹پ) [ف: ۳-۳۸۳]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۲/۵
آغاز: قال الله تعالی ان فی ذلك لایات للمتوسعین ... الفراسة اکرمک الله نور من انوار الله عزوجل یهدی به عباده و لها دلائل فی ظاهر الخلق حوت الحکمة الالهیة؛ **انجام:** قد اوضحتها لك غایة الایضاح و التبیین و الله تعالی یوفق سیدنا للعمل
تنها بخش الباب فی الفراسة الشرعیة و الحکمیة توسط کاتب انتخاب و درج شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۱ص(۲۱۰-۲۲۰)، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۳۳/۱-۱۱۴]
۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۵/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال المؤلف رضی الله عنه: ثم ترجع الی المثال فنقول: ثم هذا الرجل ان اقبل بوجهه علی ظله و استدبر الشمس و جری لیلحق ظله
نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹ص (۱۴۲-۱۶۰)، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸ [ف: ۱۱-۵۵۰]

● تدبیر الارض / کیمیا / عربی

tadbīr-ul arḍ

ابتداء رساله‌ای است از بعض حکماء در تدبیر ارض و در آن دستوری است که چگونه خاك باید بر گرفت و با آب در آمیخت و در کوره فخار قرار داد و به آن حرارت داد و در صفحه بعد قول جابر بن حیان در تدبیر ارض آمده و پس از آن مطالبی از کتاب نوامیس در تدبیر ارض ذکر شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱/۳۱
آغاز: و هو ابداء بعد التفصیل تدبیر الارض و هوان تاخذها و تضع علیها؛ **انجام:**کتدبیر الذهب لازیادة و لانقصان
کا: محمد نعیم محمد آبادی، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۲۴۳)، ۲۵ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۴۸۷]

● تدبیر الارکان و الاصول = الوصول فی تدبیر الارکان و الاصول = الکیمیاء / کیمیا / عربی

tadbir-ul arkān wa-l usūl = al-wuṣūl fī tadbīr-il arkān wa-l usūl = al-kīmīyā'

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله کوتاه و غیر معنونی در کیمیا که با عنوان «تدبیر الارکان و الاصول» و «الوصول الی معرفة الاصول» نیز آمده است.
آغاز: بسمله. و قد ضمنا فی هذا الکتاب ان نذکر هذا الرای لهولاء القوم و ما یعتقدون فیه من جمیع الاعمال. فیحتاج ان نبداء بالتدبیر. ثم نتلو ذلك بالابواب علی الرسم و نذکر ما امتحناه من اقاویلهم.
انجام: الی ما ترید من هذه الاعمال و التدبیرات و هو الاول افضل المیاه. و السلام. تم.

[بغدادی، هدیة العارفین ۲۴۹/۱؛ دنا ۱۰۳۴/۲ (۳ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۱۸-۱۱۹)، ۴۶ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۰۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲۷/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ص (۱۰۱-۱۱۵)، [عکسی ف: ۱-۳۳۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۳۲/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی محمد لواسانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نارنجی، ۸گ (۲۰۳پ-۲۰۹ر)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۱۴-۱۶۲]

● **تدبیر الاصحاء = تدبیر الصحة = الحیلة لحفظ الصحة** / طب / عربی
tadbir-ul aṣiḥḥā' = tadbir-uṣ ṣiḥḥa = al-ḥīla li-ḥifẓ-iṣ ṣiḥḥa

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی
jālīnūs (129-199)

مترجم: اعسم دمشقی ، حبیش بن حسن ق۳ قمری
دارای شش «مقاله» است و قصد او آن است که به مردمان تندرست بیاموزد چگونه تندرستی خود را حفظ کنند، چه آنان که در کمال تندرستی هستند و چه آنان که تندرستی آنان در نهایت کمال نیست، چه آنان که شیوه آزادگان دارند و چه آنان که بر سیرت بردگانند.
[تاریخ نگارشهای عربی (سزگین) ج۴: ۱۷۷؛ دنا ۱۰۴۲/۲]

تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۶۱۲
آغاز: بسمله ... المقاله الاولی من کتاب جالینوس فی تدبیر الصحه قال ان الصناعه التی سانها تدبیر بدن الانسان و ان کانت و احده علی ما بینا فی غیر هذا الکتاب فان اول اجزائها و اعظمها جزان احدهما یسمی تدبیر الصحه؛ **انجام:** و اما من الاعضاء الالیه مزاج مختلف فان الکلام فی مصلحته سیکون فی غیر هذاالموضع: تمت المقالة السادسة من کتاب جالینوس فی تدبیر الصحة و لله الحمد و المنة و بتمام تم الکتاب باسره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی پوسیده، ۲۴۰ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵ [ف: ۳-۱۰۶۰]

● **تدبیر الاصحاء (جوامع) = جوامع تدبیر الاصحاء** / طب / عربی
tadbir-ul aṣiḥḥā' (jawāmi')

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی
jālīnūs (129-199)
این کتاب دارای شش مقاله است و ابن ابی اصیبعه این کتاب را یاد نکرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۷/۱۴
آغاز: قال ان البدن لو کان لا یقبل التاثیر بمنزلة حجر الصام لکان مستغنیاعن صناعة؛ **انجام:** (مقاله ۶): فینبغی له ان یتمشی فیه شیا قلیلا تمت جوامع المقالة السادسه من کتاب جالینوس فی تدبیر الاصحاء و بتمامهاتم جمیع الکتاب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۳۶۷ر-۴۰۰پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۹-۲۹]

● **تدبیر اطبا و معالجات غریبه آنها** / طب / فارسی
tadbir-e atebbā va mo'ālejāt-e qarībe-ye ānhā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۵
آغاز: بباید دانست که علم طب از علمهای واجب است و وجود طبیب؛ **انجام:** و صاحب کتاب منازل السایرین است و آن کتاب را شرحها نموده اند و حکایات در باب نوادر اطباء و لطایف سخنان ایشان بسیار است و درین مجموعه به همین اکتفا نمود
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج عنابی، ۱۳گ (۱۸پ-۳۰)، ابعاد متن: ۷/۸×۱۵/۷، اندازه: ۱۲×۲۱/۳سم [رایانه]

● **التدبیر الاعظم = الکیمیا** / کیمیا / عربی
at-tadbīr-ul a'ẓam = al-kīmyā

صوفی، عبدالرحمن بن عمر، ۲۹۱-۳۷۶ قمری
sūfī, 'abd-or-rahmān ebn-e 'omar (905-987)
رساله در دستورهای کیمیائی بدون رمز به جهت سهولت.
آغاز: اما بعد فهذه ا سطر(ورقات) یشتمل علی التدبیر الاعظم بلا رمز ... قال اعلم ان الحجر الشریف المکرم موجود فی کل زمان و اوان
[دنا ۱۰۴۳/۲ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و منهم من اخذ الجسد جزءاً من الاکلیل مثل الجسد و هذا الختلافهم فی القلیل و الکثیر.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۴-۵)، ۲۶ سطر، اندازه: ۷×۱۶سم

[ف: ۳۲-۶۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد زال من وسخه اکثره و کذلک سایر الاجساد الوسخة علی ما ذکرت فتدبر فیما ذلک کله.

خط: نسخ، کا: بهائی بن محمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۷-۹)، ۳۴ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۲-۶۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۶/۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد لعنوا من اظهر هذا السر لغیر اهله و خوفو عقوبة الله فی الآخرة و حرضوا علی تمانه فان اوصلک الله الی شییء من هذا ... آثار الوقم فاکتمه مثل ماکتموه و الله خلیفتی علیک تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی ابر و باد، ۲گ (۱۱۰ر-۱۱۱ر)، ۱۳ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۳۳-۵۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳/۸

خط: نسخ، کا: خوانساری، تا: ۱۲۹۲ق؛ محشی از ابن امیل؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۵ص (۷۶-۸۰)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذلک سایر الاجساد الوسخة علی ما ذکرت لک فتدرب فی ذلک کله و قس ما لم اذکره لک علی ما ذکرته و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن میرزا رضا، تا: نیمه قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی، ۵گ (۱۱-۱۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۴-۶۴۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۶/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذلک سائر الاجساد الوسخة عی ما ذکرت فتدبر فی ذلک کله

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۹ صفر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۶۴پ-۱۶۷ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۷۱]

● تدبیر افراط العرق فی الحمیات البحرانی / طب / عربی

tadbīr-u ifrāṭ-il ʻaraq fi-l ḥummayāt-il buḥrānī

بندی است طبی.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۳۸/۱۵

آغاز: تدبیر افراط العرق فی الحمیات البحرانی؛ **انجام:** و لا یترکوا ان یخف حلوقهم

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۷ص (۳۴۳-۳۵۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نشریه: ۳-۳۳۲]

● تدبیر اکسیر حجر / کیمیا / فارسی

tadbīr-e eksīr-e hajar

[دنا ۱۰۴۳/۲؛ سزگین ۱۱۱۸/۴؛ سباح بن حنا الحکیم؛ نسخه‌های منزوی ۶۱۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۸

آغاز: گفت سیاح (بجای سباح) بن یوشع مصر در تدبیر اکسیر حجر ؟ گیر از او هر قدر که خواهی و سحق کن او را و بگذار در زیر آسمان پس تقطیر کن؛ **انجام:** و این دود است و دخان و تا توانی این دو تا روزست و بهتان

از قول سباح بن یوشع؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۷ر-۷۷پ)، ۱۶ سطر محشی، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۷]

● تدبیر الامراض الحادة = الامراض الحادة / طب / عربی

tadbīr-ul amrāḍ-il ḥādda = al-amrāḍ-ul ḥādda

بقراط، ۴۶۰؟-۳۷۷ ؟ قبل میلاد

boqrāt (-460--377)

مترجم: حنین بن اسحاق ۱۹۴-۲۶۰ قمری

دارای سه مقاله است. از آن در برخی منابع با عنوان «الامراض الحادة» یاد شده است. جالینوس و دیگران تفاسیر و شروحی بر آن دارند.

[تاریخ نگارش‌های عربی (سزگین) ج۴: ۶۱]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر تدبیر الامراض الحادة؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

۲- ثمار تفسیر تدبیر الامراض الحادة؛ حنین بن اسحاق (۱۹۴-۲۶۰)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴/۱

آغاز: بسمله. المقالة الأولی من کتاب ابقراط فی تدبیر الأمراض الحادة نقل حنین قال ابقراط: أما الأعراض التی تعرض للمرضی فی کل واحد من أمراضهم فقد اصاب الذین کتبوا الآراء المنسوبة ... و أما الأشیاء التی یحتاج الطبیب الی أن یعلمها مع هذه من غیر أن یقولها له المریض؛ **انجام:** استعماله فیمن کان تدبیره بالأشربة فقط و قد یمکن استعماله فیها و لاء ایضاً. تمت المقالة الثالثة من کتاب تدبیر الأمراض الحادة. تم الکتاب ...

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا در استانبول ترکیه، ش ۴۸۳۸؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۶۵۶ق؛ مقابله شده و با عبارت «بلغت مقابلته علی الأصول»؛ ۲۸ص (۳-۳۰)، ۱۱ سطر [عکسی ف: ۳-۱۸۵]

● تدبیر الامراض (مقالة فی) / طب / عربی

tadbīr-ul amrāḍ (mq.-un fī)

ابن بطلان، مختار بن حسن، -۴۵۸ ؟ قمری

ebn-e botlān, moxtār ebn-e hasan (- 1067)

در علامت طبایع و طریقه مداوای امراضی که بر اعضای مختلف بدن عارض می‌شود، در چهل و دو «باب» مختصر: ۱. غرض المقالة؛ ۲. علامات المزاج الحار؛ ۳. علامات المزاج البارد بحسب الغالب علیه؛ ۴. شروط المراعاة فی الاستفراغ؛ ۵. التقدم بالحفظ من الامراض بالفصد و الاسهال و الغی و الحقن؛ ۶. حفظ الصحة بالستة الاسباب الضروریة؛ ۷. ترتیب الاغذیة بحسب الامزاج؛ ۸ طبایع الاغذیة البسیطة؛ ۹. طبایع الاغذیة المرکبة؛ ۱۰. الامراض العارضة فی جلد الرأس و الدماغ؛ ۱۱. امراض العین و الماق و الاجفان؛ ۱۲. امراض الاذن؛ ۱۳. امراض الانف؛ ۱۴. امراض الفم و اللسان و الشفتین؛ ۱۵. امراض الحلق و المری و اللهاه؛ ۱۶. امراض الرقبة؛ ۱۷. امراض القلب و الصدر و آلات النفس؛ ۱۸. امراض المعدة؛ ۱۹. امراص الکبد؛ ۲۰. امراض الطحال و المرارة؛ ۲۱. امراض الکلی و المثانة و آلات التولید؛ ۲۲. امراض المعا؛ ۲۳. امراض المفاصل؛ ۲۴. الامراض التی تعرض فی ظاهر البدن؛ ۲۵. الحمیات؛ ۲۶. الاورام؛ ۲۷. سم الحیوانات (عضة الکلب و لسع الحشرات)؛ ۲۸. الجبر و الجراحات؛ ۲۹. العلامات؛ ۳۰. الادویة البسیطة؛ ۳۱. تدبیر الادویة البسیطة و القانون فی ترکیبها؛ ۳۲. المطبوخات المسهلة و غیرها؛ ۳۳. عمل الاشربة؛ ۳۴. عمل الربوبات و المعاجین و المربیات؛ ۳۵. ترکیب الادویة (المقینة؟) و السفوفات الممسکة؛ ۳۶. الاقراص الممسکة و المسهلة المصلحة للمزاج؛ ۳۷. الحقن و الشیافات المسهلة و الممسکة؛ ۳۸. السفوفات و ادویة الفم القاطعة؛ ۳۹. الاکحال و الدرورات و الشیافات؛ ۴۰. النطولات و اللطوخات و الضمادات و المراهم و الادهان؛ ۴۱. فیما یأکله المرضی و الرهبان و النصاری و الصیام؛ ۴۲. فیما یستعمل فی الهیاکل من البخورات.

[فهرست نسخه‌های عربی واتیکان ۲۲۸/۱؛ دنا ۱۰۴۳/۲ (۱ نسخه)؛ دایرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۱۹/۳-۱۲۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۳

آغاز: بسمله. مقالة المختار بن الحسن بن عبدون فی تدبیر الأمراض العارضة علی الأکثر بالأغذیة المألوفة و الأدویة الموجودة بها رهبان العابدین و العبادة الدینیة و الله الموفق للصواب و جعلته اثنا و أربعون بابا؛ **انجام:** هذا کاف فی بخورات الهیاکل و عطر الاعیاد.

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ایتالیا، شماره ۱۴۵۱؛ خط: نسخ کم نقطه، کا: نصربن زکی الدین حمید بن امین الدین عوض مصری محلی، تا: جمعه مستهل جمادی الاول ۶۹۲ق، جا: حماة؛ ۱۹۳ص، ۱۴ سطر [عکسی ف: ۵-۳۷۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۰۲

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲-۳۳۸]

● **تدبیر الجسد** / طب / عربی

tadbīr-ul jasad

ابن مندویه، احمد بن عبدالرحمن، -۴۱۰ قمری

ebn-e mandūye, ahmad ebn-e ‘abd-or-rahmān (- 1020)

[دنا ۱۰۴۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۹

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمدلله رب العالمین ... رسالة لابی علی احمد بن عبدالرحمن بن مندویه الاصفهانی الی ابن مسلم محمد بن حسن عن لسان عبدالله بن اسحق فی تدبیر الجسد من حق السادة الکبراء و الملوک العظمی علی عبیدهم اخلاص المحبة و ادامة الشفقة؛ **انجام:** کان بها حفظ الصحة ان شاءالله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۴ رجب ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۶گ (۵۳ر-۵۸ر)، ۱۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۷۵۰]

● **تدبیر الحبلی (رسالة فی)** / طب / عربی

tadbīr-ul ḥublā (r.-un fī)

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

[دنا ۱۰۴۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۶/۱

آغاز: قال ابوبکر محمد بن زکریای الرازی تدبیر الحبلی ان یوقی جمیع الاغذیة التی یجمع حرارة و مرارة؛ **انجام:** والمختلف الذی یشبه بعضه بعضا علی اوجاع القلب و الله تعالی اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی و فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲ص (۱-۱۲)، [ف: ۱۰-۱۶۷۶]

● **تدبیر الحجر** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar

برمکی، یحیی بن ابی بکر، ق۲ قمری

barmakī, yahyā ebn-e abī bakr (- 8c)

احتمالاً همان «سراج الظلمة و الرحمة لهذه الامة» او باشد.

[فهرستواره منزوی ج ۵ ص ۳۹۴۶]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۸

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر الحجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-ul ḥajar

برمکی، یحیی بن ابی بکر، ق۲ قمری

barmakī, yahyā ebn-e abī bakr (- 8c)

آغاز: بسمله اما بعد این فصل آخر کتاب یحیی برمکی است

گفت در سفید کردن زمین سیاه و غسل نمودن آن بستان از آب صافی
انجام: در خواب دیدم جابر را که بیرون آمده از خون و رحمت کرد بر من تمت نسخه بعون الله تعالی.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۳ص(۹۲ر-۹۴ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۸
آغاز و انجام: برابر
از قول یحیی برمکی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۶۶ر-۶۷ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۲]

● تدبیر حجر / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

مترجم: نامعلوم. رساله‌های بسیاری از جابر و یا منسوب به او در دست است. نسخه‌ها و سرآغازها یکسان نیست گرچه همه به یک نام است.
[فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
آغاز: بسمله اما بعد از ابواب سقراط از انتخابات ابواب و از جماعة پیشینیان؛ **انجام:** پس واقف میشوی بران که احتیاج نخواهی داشت بکتاب دیگر و السلام
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۷۸ر-۸۰ر)، ۱۷ سطر ۸×۱۴، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
آغاز: گفت استاد کبیر جابر رحمه الله که عمل کن در حجر اعظم پس بشنو زمان از تدبیر یکی یکی؛ **انجام:** عمل در نبات است و هم چنین اگر عمل کردیم از حیوان با سایر حیوان معدنیات
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، ۱گ (۸۲ر-۸۲پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
آغاز: بسمله میفرماید که و اینهائی که غیر اصحاب ملحند و قائلند که او حجر اعظم است پس هستند محتاج؛ **انجام:** در اعمال عظیمه در رصاصین تا میرسد بمرتبه فضه بهتر از معدنی تمت بعون الله تعالی.
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۹۲ر-۹۲پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۶/۲۶
آغاز: بگیر حجر تازه را هم چنانکه بیرون آمده از معد حکیم و بیرون باطن او را از ظاهر او و مخلوط بکن آنچه بیرون آوردی از باطن با ظاهر؛ **انجام:** شاید رنگ خیره کند چشمها را در او مائیت و دهانیة هست تا آنکه گویا بدرستیکه مقطر می‌شود روغن و او به حق آقای من سر خدای آنچنانیست پس بگیر او را گو را باد ترا و السلام، تمام شد کتاب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۵۷پ-۵۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [مرعشی: ف: ۳۳-]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۶
آغاز: بسمله و اینهائی که غیر اصحاب ملحند و قائلند که او حجر اعظم است پس هستند محتاج که بآن آب چیزی حل کنند؛ **انجام:** در اعمال عظیمه در وصاصین تا می‌رسند بمرتبه فضه بهتر از معدنی، بعون الله تعالی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای،۱گ(۷۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۸]

● تدبیر حجر / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

در «تدبیر حجر» که در آن از جابر یاد می‌شود.
آغاز: نسخه ایضا از قول محمد بن زکریا رازی ره در تدبیر حجر و اعمال او. بسمله. حمد. صلوة. اما بعد. گفت محمد ابن زکریا رازی قول حکیم را: که مزاوجه کنید اشقر کریم را بزوجه بیضا لینة البشره یعنی پوست او و چهر او نرم باشد.
انجام: پس حل کن او را و اگر باقی ماند چیزی از او پس مکرر کن عمل را تا اینکه منحل شود بتمامی انشاء الله.
[دنا ۱۰۴۳/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۸۶پ-۸۹ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۷/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ ۳گ (۳۸پ-

۴۰پ) [ف: ۴-۱۰۳۷]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

؟الحاکم بامرالله، منصور بن عزیز، ۳۸۶-۴۱۱ قمری

al-hākem-o be-amr-el-lāh, manūsr ebn-e ʻazīz (1001-1026)

رساله‌های زیر با این نام به شیخ حکیم نسبت داده شده‌اند که با احتمال از الحاکم بالله دانسته شده است و لزوماً رساله‌ای واحد نیستند.

[نسخه‌های منزوی ۶۱۷ و ۶۳۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۶

آغاز: بسمله که در تدبیر بتنهایی این است که وضع از آن حجر پنجاه مثقال و در قرع و تقطیر کن؛ **انجام:** هرگاه مزاج گرفتند دشوار است تفریق ایشان و این سری است مکتوم و نهایت آنچه خواست

از شیخ حکیم الحاکم بالله (؟)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۶۴پ-۶۶ر)، ۱۶ سطر، محشی سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۷

آغاز: بسمله، من نسخه دیگر حجر رطب این بود، پس بگیر قشور حجر را و بکوب او را و دفن کن؛ **انجام:** و طرح کن یکی از آن بر جسد از هر جسدی که خواهی که قایم می‌کند او را قمری

از قول حکیم الحاکم بالله؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۷ر)، ۱۶ سطر، محشی سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۶]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۶

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

جلدکی، علی بن ایدمر، -۷۶۲ قمری

jeldakī, ʻalī ebn-e aydamor (- 1361)

[دنا ۱۰۴۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۱

آغاز: بسمله، گفته است جلدکی در جلد سوم برهان چیزی که ترجمه آن این است بدان که مفتاح که حل حکماء است می‌گرداند حدید زعفرانی احمر؛ **انجام:** و این محال است پس بفهمم و حدید را پس از رفع کثافت و وسخ باخل حکماء زعفرانی بساز و السلام

جلد سوم برهان او؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۵ر-۷۵پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۵]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ، -۱۰۵۰؟قمری

mīrfendereskī, ab-ol-qāsem ebn-e mīrzā bozorg (-1641)

[دنا ۱۰۴۴/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱۶

کا: شیخ احمد بن محمد جعفر خوانساری ساغر، تا: ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۶ص (۱۷۴-۱۷۹)، ابعاد متن: ۱۳×۷، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۸]

● **تدبیر الحجر** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar

شباح بن یوشع مسیحی

šabbāh ebn-e yūšaʻ masīhī

[دنا ۱۰۴۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۹

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۴]

● **تدبیر الحجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-ul ḥajar

شباح بن یوشع مسیحی

šabbāh ebn-e yūšaʻ masīhī

[دنا ۱۰۴۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: بسمله اما بعد گفت شباح ابن یوشع پیغمبر در تدبیر اکسیر حجر؛ **انجام:** و این بخار است و دخان و سوای این دو تا زور است و بهتان و السلام.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای روشن، ۲گ (۷۲پ-۷۳پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

شیخ صدرالدین

šayx sadr-od-dīn

آغاز: بسمله اما بعد از تعریف شیخ صدرالدین ادام الله تعالی حجر اعظم اسود را صافی او را باید گرفت

انجام: اما طرح قمری بر نحاس مذاب باید یکی بر هزار و طرح شمسی بر قمر بود.

[نسخه‌های منزوی ۶۱۷]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ(۹۰پ-۹۱پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۶۴ص (در متن و هامش)، [ف: ۶-۳۵۲]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۵

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

قرطبی، یحیی

qortobī, yahyā

آغاز: بسمله تدبیر حجر که نقل نموده یحیی قرطبی از صاحب شذور اندلیسی بعد از آن که پرسیده بود از او که ای سید من آیا از برای زعفران که ثابت است بر بالای کوه

انجام: و احتیاط کن که از این دهن بد نیست و صورت تو نرسد که سم است تمت بعون الله.

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۵/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۰۵پ-۱۰۶ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۵پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۶]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

محملی، برکات بن محمد

mahmelī, barakāt ebn-e mohammad

آغاز: بسمله الحمدلله وحده لا شریک له ... اما بعد رساله‌ایست در تدبیر حجر نباتی معدنی حیوانی

انجام: و کتمان مکن از او هرگاه بیاید و عهد کند تو را بر امر رسانیدن.

[نسخه‌های منزوی ۶۱۶؛ فهرستواره منزوی ۳۹۴۵/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۳گ(۷۰ر-۷۲پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۶۸ر و پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۳]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

مصری، عبدالمجید

mesrī, ‘abd-ol-majīd

از شیخ عبدالمجید مصری صاحب فتوحات و نگارنده دفتری بتازی در کیمیا بنام سرالله المصون. در آن از هرمس و افلاطون و رطبأ بن یومه یاد شده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله اما بعد از تدبیر حجر از قول شیخ عبدالمجید صاحب فتوحات غیبیه گفت بدرستیکه افضل

انجام: در زمانی که او دیده شود انحلال متغیر نمیشود از آب من نسخه اعلی و مجرب است و الله یعلم بالصواب تمت.

[فهرستواره منزوی ۳۹۷۴/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۹۵پ-۹۶پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۴۶/۲

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن عبدالله صراف، تا: با تاریخ ۱۲۷۷ق؛ جلد: چرم زرشکی سیر، ۴۷ص (۱۶۴-۲۱۰)، ۱۵ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴۵-۱۷۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این نصیحتی است از برای تو و از برای برادران مؤمن و جمیع مسلمانان عاشق این صناعت. بعون الله تعالی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴ سطر (۱۴/۵×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۰۰۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** در هر وقت از زنان ... صحیح رسید عمل تمام می‌باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

آغاز: بسمله، اما بعد این تدبیری است که عمل اول مکتوم است بعد از عمل اول بگیر از باده جزوی و مثل او

انجام: اصل حجر بیرون آوردن دهن است بر این مثال و نه غیری مختصر نمودیم و الله یعلم.

همانند

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۹۷ر-۹۷پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۳

آغاز و انجام: برابر

از قول حکماء؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ در متن و هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ(۷۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۶]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

آغاز: من نسخه دیگر، حجر رطب این بود. پس بگیر قشور حجر را و بکوب او را و دفن کن

انجام: آنچیزیست که مخفی نداشته اند او را حکما غیر سر عظیم را پس مکو بغیر اهلش من مجرب و الله یعلم.

همانند

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۹۶پ-۹۷ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۸]

● **تدبیر حجر** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

نامعلوم و احتمالاً غیر همانند:

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۶

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۴]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۲۹

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۴]

۳. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۴۷۷/۷

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۲۴۴]

۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۴۳/۵

آغاز: سپاس خدای را که سزاوار ستایش است و او را ستائیم و بدو گرویم و یاری از او طلبیم

آن را مؤلف جهت فرزندش نگاشته و در آن از دایی فرزندش انتباس نام برده که این علم را از وی آموخته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۷۲ر-۸۲ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۳۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: بسمله اما بعد این رساله‌ایست از تدابیر حجر؛ **انجام:** و فکر خود را تند کن که عمل و فعل در قمری نیست امانترا

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۹۷پ-۹۸پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: بسمله ... اما بعد فراگیر جزوی از ماده و مثل او و از رطوبة پس تقطیر کن؛ **انجام:** پس در اینوقت تزویج کن ای هر دو را مثل بمثل و سحق کن دایم پس اگر سیاه شد بتحقیق که صحیح مزاج است و ازدواج و الافلا.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲ (۷۶پ-۷۷ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: بسمله ...گفت بگیر از حجر عظیم و حل کن از غیر دخیل و صافی کن او را و عقد؛ **انجام:** و طرح کن یکی از ان بر جسد از هر جسدیکه میخواهی که قایم می‌کند او را قمری تمت.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای،

۱ص (۱۰۰ر-۱۰۰ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۷/۲۵

آغاز: نسخه رساله‌ایست در تدبیر حجر کریم که نامیده شده بلبن العذرا (عنوان) بسمله. حمد. صلوة. اما بعد. فراگیر حجر کریم را و بیرون کن آب آنرا پس بینداز از آن آبرا بر قشر حجر؛ **انجام:** پس بکن مثل آن چیزیکه بتحقیق ذکر کردم از برای تو اول مرتبه.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴ سطر (۱۴/۵×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۰۰۴]

۹. تهرانتهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۱

آغاز: و این رساله‌ای است در عمل مکتوم حکماء و طریقه این است که بگیر این آب را بر شرط چندان این است؛ **انجام:** و آنچه در رف قدح است این است ؟ پس بفهمم
از قول استادان کامل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۶۸پ-۶۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۹

آغاز: اما بعد گفت بدرستی که افضل تدبیر این حجر مکرم این است که سالم باشد، برایش از سوختن؛ **انجام:** در زمانی که او دیده شود انحلال متغیر نمی‌شود از آب من. نسخه مجرب است
از قول شیخ عبدالمجید؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش و متن؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۷۴ر-۷۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۴

آغاز: بسمله، اما بعد این رساله‌ای است در تدبیر حجر، بعد از پاکیزه حکماء تدبیر کرده بعضی از این تدابیر و در نزدیکترین اوقات به اتمام می‌رسد؛ **انجام:** زینهار که تند فکر کن و فکر خود دانید ... که عمل و فعل در قمری نیست ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۷۸پ-۷۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۸

آغاز: قال اوحد الزمان فی کتاب المعروف بالدر المکنون فی مناقل الحجر و تدبیره، قال من علامات الحجر و ما یدل علی صحة امة حجر القوم انه اذا اخذ من ماء الاول النقی البراق، بدان علامات حجر این است که آب اول او مفید است براق اگر صفحه؛ **انجام:** تا بیابی جسد را مثل قمر پس ده را پنج قمر بزن که قمر خالص باشد
از الدر المکنون فی مناقل الحجر و تدبیره؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در متن و هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۷۹پ-۸۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۹]

؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۸

آغاز: بگیر حجر مکرم را بشرط آنکه تفصیل و تغسیل کرده باشی بگیر از عقاب چهار مثقال و از کبریت دو مثقال و از رنبق زرد و مثقال و؛ **انجام:** فهذا الجملة الباب الطبیعی (کذا) و درجاته لایوجد هکذا مفصلا فی کتاب ... هکذا فاکتمه و اسلام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمند مشکی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۲۲۹-۲۳۲)، ۱۵ سطر [سنا: ف: ۲-۲۳۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۸۶۴

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله نوری، تا: ۱۲۶۲ق، جا: اصفهان [الفبائی ف: ۱۱۹]

● تدبیر الحجر / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar

غیر همانند:

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۱۳-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، فانی قصدت نصیحة الاخوان من الطالبین. اعلم ان الحجر المکرم و الاکسیر الاعظم، و لابد للطالب ان یعرف اصل الحجر بالبرهان، فان اصل الحجر ذهب و الذهب لایمکن الا من ذهب؛ **انجام:** من قبل الحق تبارک و تعالی. فاعلم ذلک و اشکر الله تعالی. تمت الرسالة.
رساله‌ای کوتاه، بدون عنوان، در مجموعه رساله‌های مشایخ شیخیان؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، با تاریخ ۱۲۴۱-۱۲۴۳ق در مجموعه. [عکسی ف: ۱-۶۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۶/۸

آغاز: اعلم انک تأخذ من النفس الارض الرضا
نسخة فی تدبیر الحجر؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۸۳ ص ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۷۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۴/۱

آغاز: اعلم یا أخی وفقنا الله تعالی و ایاک بتوفیقه أن الحکماء مجتمعین متفقین علی مادة الحجر الکریم التی هی واحد بالنوع لا بالشخص؛ **انجام:** و لهذا سماها الامام جابر الفضة الجذماء فصح قولهم أنه لا یکون فضة الا من فضة.
چگونگی تبدیل اجسام و تحویل آنها به طلاب یا چیزهای دیگر، به‌طور رمز و اشاره تشریح می‌شود، و از جابر بن حیان و ایدمر جلدکی و هرمس حکیم و ابن العربی و صاحب شرح المکتسب و شذور الذهب نقل می‌کند؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱پ-۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۴-۱۹۶]

۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۲۳/۹

آغاز: بسمله. اعلم ان اول موجود خلقه الله تعالی بعد المجردات الحراره و هی من الحرکة الکونیة و هی الأصل الکریم و هو المشار الیه بآدم؛ **انجام:** فصل فی ترکیب الثانی و هو دور القمر ... و قدر میزانها قدر ما یعرق رأس الانبیق

در تدبیر حجر و اعمال مکتومه که در آغاز به شیخ عبدالله قطالع منسوب شده است؛ کا: مصطفی بن هاشم حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، ۱گ (۴۱ر و پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف:-۱۷۸]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱

آغاز: بسمله و الحمدلله و سلام علی من اصطفاه کشف غطاء من سماء عطاء، اعلم ایها العزیز ان کنت اقتدرت استخراج ماء القراح من الحجر نفسه؛ **انجام:** و الفائدة الرابعة لهذا الماء المثلث ان ینقی الارض الباقیة من جوهر الذکر من الوسخ و یغلها و الحمدلله رب العالمین

مطلب کوتاهی است در تدبیر حجر و گرفتن ماء القراح از آن. در اول این مجموعه نام این رساله «رسالة فی المفتاح» ذکر شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زیتونی، ۲گ (۴ر-۵ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [قم: ف: ۱-۲۵۰]

● **تدبیر حجر الاسود** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-ol asvad

با عنوان‌های باب.

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۶/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۹۷/۱۰

آغاز: بدان ای عزیز که این تألیفات که جمع کرده شد از کتب معتبره حکمای سابق ... مثل هرمس، سقراط ... و حکمای لاحق مثل محمد زکریای رازی و ابو علی سینا و شاه نعمة الله و رشید وطواط و میر سید علی همدانی و سید حسین اخلاطی؛ **انجام:** در این مختصر جمع آوردم، و الله الهادی الی سبیل الرشاد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶ص (۱۰۷-۱۱۲)، [ف: ۶-۳۹۳]

● **تدبیر الحجر الاعظم** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il a‘ẓam

مطالب کوتاهی از کتاب‌های حکما (رازی، هرمس، اغاذیمون و خالد بن یزید) در خصوص سنگ مورد نظر اهل کیمیا و صفات آن که در این برگها نقل شده است.

[دنا ۱۰۴۵/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۵/۱۴

بابی است از رساله‌ای در علم کیمیا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۵گ (۵۲ر-۶۶ر) [ف: ۳۶-۳۳]

● **تدبیر حجر اکسیر** / کیمیا / ترکی

tadbīr-e hajar-e eksīr

ابتداء قصیده‌ای عربی به قافیه الف در کیمیا و به پایان آن آمده: «من مخلفات شیخ عثمان صرخان هذا رسالة سلطان سلیم ابن بایزید خان». رساله‌ای است به ترکی در خواص حجر و اکسیر و در حواشی آن توضیحاتی راجع به اکسیر وجود دارد. توضیح قبل از قصیده عربی اشعاری به ترکی نیز درباره کیمیا آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸/۱

آغاز: استد و کمی بولدم اشکاره جاه ابچیذ؛ **انجام:** اوچ کونده بر نظر ایده و السلام

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی رویه کاغذی قرمز، ۱۵ص (۱-۱۵)، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۴۸۲]

● **تدبیر الحجر الانسانی** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il insānī

محملی، برکات بن محمد

mahmelī, barakāt ebn-e mohammad

[دنا ۱۰۴۵/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۴۶/۷

آغاز: بسمله. هذه الرسالة فی تدبیر الحجر الانسانی سید الاحجار، جمع الفقیر ... برکات بن محمد الحلی ... اعلم ان افضل ما فی الانسان رأسه، لانه معدن الحکمة و وعاء اللطایف الروحانیة؛ **انجام:** فهذه هو الاکسیر الاعظم الذی افتخرت به الحکماء. الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن سرخ، ۸۷گ (۱۹۶پ-۲۰۳پ)، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۶سم [ف: ۸-۳۰۴]

● **تدبیر الحجر بنفسه** / کیمیا / عربی و فارسی

tadbīr-ul ḥajar bi-nafs-i-h

از اقوال حکما و رساله‌های آنها گزین شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۸

آغاز: فصل فی تدبیر الحجر بنفسه و هو ان تضع منه وزن فی قرعة و تقطیره بالرطوبة؛ **انجام:** و این سریست مکتوم. آیا فهمیدی آری. گفت آری. من گمان نمیکردم که این یافت شود هرگز در حجر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲۷پ-۳۱پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۱۹]

● **تدبیر الحجر (ترجمه)** / کیمیا / فارسی

tadbīr-ol hajar (t.)

ترجمه رساله جابر بن حیان است و بالای صفحه اول نسخه چنین آمده: «من قول افراسیاب و ترجمه جابر در تدبیر الحج». این

ترجمه علاوه بر داشتن غلط‌های ادبی، از نظر ترجمه مخدوش و غیر قابل اعتماد به نظر می‌رسد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۵/۹-طباطبائی

آغاز: بسمله. اما بعد از ابواب سقراط از انتخاب ابواب و جماعت پیشینیان؛ **انجام:** که احتیاج نخواهی داشت به کتاب دیگر.

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری و سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای،۲گ(۶۹ر-۷۰پ)،اندازه:۱۰/۵×۱۸سم[ف:۲۲-۱۹۳]

● **تدبیر حجر حق کریم** / کیمیا / عربی

tadbīr-e hajar-e haqq-e karīm

خالد بن یزید، -۸۵ قمری

xāled ebn-e yazīd (- 705)

رساله‌ای است که خالد در تدبیر حجر مکرم به جابر بن حیان کوفی نوشته است.

[سزگین ۲۶۹/۴ با عنوان «تدبیر حجر ملأت به الدنیا» و «رأی جابر و خالد فی التدبیر»؛ فهرستواره منزوی ۳۹۶۹/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۳/۳

آغاز: بسمله فهذا من جناب خالد لجابر بن موسی بن حیان فی تدبیر الحجر المکرم الذی امتلأت منه الدنیا علماً و عملاً و ذلک ان تأخذ منه ما شئت؛ **انجام:** قلت نعم قالت ان لا تکون حرارته ازید من حرارة الشمس فی ایام التموز فافهم ذلک فکن علی بصیرة.

خط: نستعلیق، کا: رضاقلی مافی، تا: رجب ۱۳۰۲ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵ص (۸۳-۸۷)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶-۸۳]

● **تدبیر حجر حق کریم** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e haqq-e karīm

خالد بن یزید، -۸۵ قمری

xāled ebn-e yazīd (- 705)

گفت و گوی خالد و هریانس. از خالد پسر یزید اموی (د ۹۰ق) پسر معاویه. چند گفتار فارسی منسوب به او در دست هست، بایستی از کارهای عربی منسوب به او گرفته شده باشد (ابن اثیر در کیمیاشناسی خالد تردید کرده است): یکی از آنها در گفت و گوی او و هریانس راهب است، دیگری در تدبیر حجر (فهرستواره، ج ۵، ص ۳۹۶۹).

در نسخه کتابخانه ملی در عنوان رساله از خالد ولید نام برده است که اشتباه است بدین صورت «من قول خالد ولید فی تدبیر الحجر بحق کریم». در تاریخ التراث العربی فؤاد سزکین (ج۴، ص ۱۸۸) این رساله را از خالد بن یزید دانسته است و در دفتر دوم نشریه دانشگاه نیز این رساله را با همان عنوان از خالد ولید دانسته است که آن هم اشتباه است و نسخه ملک از خالد بن یزید نام برده است.

آغاز: بسمله، اما بعد این رساله‌ای است از گفتار خالد بن یزید تدبیری است موافق از برای طریقه صحیحه از عمل او هرگاه هموای یاد کرده شود چهل روز تقطیر می‌شود و بیرون می‌آید **انجام:** پس عقد کن این هر دو را در قرع بدستوری که می‌خواهی عمل کن بعون الله تعالی

[فهرستواره منزوی ۵: ۳۹۶۹؛ نسخه‌های منزوی ۶۳۲ و ۶۳۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق، حسب خواهش عبدالله صراف اصفهانی الاصل تهرانی المسکن؛ از روی اصل نسخه مورخ ۱۱۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای روشن، ۳گ (۹۸پ-۱۰۰ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (هامش ۷۴پ-و متن ۷۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۵]

● **تدبیر الحجر الحیوانی** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il ḥaywānī

محملی، برکات بن محمد

mahmelī, barakāt ebn-e mohammad

در کیمیا با عنوان‌های «باب، باب».

[دنا ۱۰۴۵/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۴۶/۸

آغاز: بسمله. هذه الرسالة فی تدبیر الحجر الحیوانی، تألیف کاتبها الفقیر برکات. و هو حسبی. اقول و انا الفقیر ... برکات بن محمد الحلی اصلا المکی مولداً و مسکناً، انی قد وضعت هذه الرسالة فی عمل الاکسیر الحیوانی و ذکرت فیه شواهد لهذا الحجر من کلام الحکماء؛ **انجام:** و یقیم الرصاص السود ذهباً خالصاً باذن الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جلد: میشن سرخ، ۴گ (۲۰۳پ-۲۰۶پ)، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۶سم [ف: ۸-۳۰۴]

● **تدبیر حجر عظیم** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e ʻazīm

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

از قول محمد زکریا (گویا رازی).

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۲

آغاز: بسمله، من قول محمد زکریا در تدبیر حجر العظیم. گفت محمد زکریا که بگیر آرد می‌خوان ؟ رسیده و غسل کن پاکیزه؛ **انجام:** و آب دروی کند و در خاکستر گرم نهد تا عقد شود سرخ چون یاقوت رمانی، آنگه در قمر انداز شمس گردد، بعون الله تعالی

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۷۸ر-۷۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۷]

← تدبیر الحجر الکریم ≻ الکیمیاء

● **تدبیر حجر کریم** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e karīm

جلدکی، علی بن ایدمر، -۷۶۲ قمری

jeldakī, ʻalī ebn-e aydamor (- 1361)

آغاز: بسمله گفت جلدکی هرگاه تقطیر نمائی توان حجر فلاسفه را بتحقیق که خواهد آمد

انجام: پس طرح کن بجسدی که برص دارد و جسدیکه جذام دارد که شافیست او را.

۱. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۰۲پ-۱۰۳ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** حکماء گفتگو و طرح کرده‌اند چیزی که پیش دانست. نسخه مجرب است

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ در متن و هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۵]

● **تدبیر الحجر الکریم** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il karīm

ملک ضورس

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۲

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر الحجر الکریم (رسالة فی)** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il karīm (r.-un fī)

خالد ولید

xāled valīd

احتمالاً همان خالد بن یزید است.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۳

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر حجر کریم** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e karīm

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۴

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

● **تدبیر الحجر الکریم = کیمیا** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il karīm = kīmīyā

غیر همانند:

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۵/۶**

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاه، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۳۹ر-۴۲پ) [مختصر مجلس: ف:-۱۵۰]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۴۱**

آغاز: بسمله. فی تدبیر الحجر الکریم خذ الحجر الکریم فی نزول الشمس فی الحمل و اغسله عن جمیع الاوساخ؛ **انجام:** و لاینبغی ان ینقص عما ذکرناه البتة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۱۵ر-۲۱۷ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۲۵]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۹**

آغاز: بسمله، خذ الحجر الکریم فی نزول الشمس فی العمل و اغسله عن جمیع الاوساخ و اقرضه؛ **انجام:** فکل عشرة من ... الطاهرة ثلثة و ثلث و لا ضرر منه اذ اسحق دواء من زیادته ... و تمت بعون الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **تدبیر حجر مجرب** / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e mojarrab

قبطی، ماریة بنت ساما، ق۳ میلادی

qebtī, mārīyet bent sāmā (- 3c)

[الذریعه ۱۸/۱۹۹، ش ۱۴۱۰]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: بسمله ...اما بعد بدانکه حکماء مشهورین عقد کردند دو

بخار زاد بر جسدی؛ **انجام:** تفریق ایشان و این سریست مکتوم و نهایت آنچه که خواسته تمت الکتاب.
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۷۷پ-۷۸ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● تدبیر حجر (مختصر) / کیمیا / عربی
tadbīr-e hajar (mx.)

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۱۴/۴
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۲۶ محرم ۱۲۷۶ق، جا: کرمانشاهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۷پ-۱۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۱]

● تدبیر الحجر المربع / کیمیا / عربی
tadbīr-ul ḥajar-il murabba‘

[دنا ۱۰۴۶/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۸۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زیتونی، ۲گ (۵پ-۶ر) ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۵۰]

↩ تدبیر حجر معظم ⬅ اکسیر

● تدبیر حجر المعظم / کیمیا / فارسی
tadbīr-e hajar-e mo‘azzam

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)
در «تدبیر حجر» که در آن از جابر یاد می‌شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
آغاز: بسمله گفت محمد زکریا که بگیر موی آدمی جوان رسیده و غسل کن..؛ **انجام:** سرخ چون یاقوت رمانی انکه در نقره اندازد شمس گردد بعون الله تعالی.
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۸۱ر-۸۲ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / فارسی
tadbīr-e hajar-e mokarram

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

وابسته به: الفلکیة الکبری = الصنعة الروحانیة و الحکمة الربانیة؛ هرمس
تلخیص و تفسیری است از کتاب «الصنعة الروحانیة» هرمس.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۷
آغاز: بسمله، گفت استاد کبیر جابر رحمه الله که عمل کسی در حجر اعظم پس بشنو این زمان از تدبیر بکسی بکن؛ **انجام:** و هم چنین اگر عمل کردیم از حیوان یا سایر حیوان معدنیات
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ(۷۹ر-پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۸]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / عربی
tadbīr-u ḥajar-i mukarram (r.-un fī)

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۷/۱۳
آغاز: بسمله و لنذکر قول هرمس الحکیم فی کتابه قال ان الصنعة علم شریف قد وضعنا فیها کتباً شتی و تدابیر کثیرة؛ **انجام:** و ان الی ربک المنتهی و ملخص القول فیه یدبر الحجر بالمیاه الحارة او بالدفن.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، سبز، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷ص (۱۳۰-۱۴۶)، [ف: ۳۶-۱۲۵]

۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۲۳/۵
آغاز: بسمله، هذا رسالة من فیلسوف الماهر امام جابر فی تدبیر الحجر المکرم، بعد أخذ المفتاح و تحصیل الأرض و سنذکر تدبیرهما فنقول فی الترویح و هو أن یأخذ من الجسد المعلوم و هو الأرض؛ **انجام:** بل الحق ان اکسیر الحمرة یحتاج الی ترکیب آخر و انا ذکرناه فی السبعین بعون رب العالمین.
کا: مصطفی بن هاشم حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، ۱گ(۲۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف:-۱۷۶]

● تدبیر الحجر المکرم / کیمیا / ترکی
tadbīr-ul ḥajar-il mukarram

بیلانی، عثمان، قرن ۱۲ قمری
bīlānī, ‘osmān (18c)

رساله‌ای در چگونگی صنعت کیمیا و تبدیل اجسام به روش قدیم به رمز و اشاره. مؤلف مدت پنجاه سال به دنبال علم کیمیا رفته و عمر خود را در دیار غربت به سیاحت گذرانیده و یک سال به مطالعه کتب حکما پرداخته و با افراد این فن مذاکره کرده و به قول حکما عمل نموده و مال و عمر بسیاری صرف نموده تا ماده اکسیر یابد، ولی چیزی نیافته و منزوی گردیده و

فهمیده که حکمت واقعی در خوف از خداست و به عبادت و طاعت و مواظبت ادعیه مشغول شده تا در سال ۱۱۰۲ در عالم معنی این علم را در دوازده «باب» به او تعلیم داده‌اند و وی آنها را طبق آنچه دیده در این کتاب آورده است: ۱. تدبیر زاجات و املاحات؛ ۲. تطهیر جوهر؛ ۳. تفصیل تزویج آدم و حوا؛ ۴. عقد روایح و عمل محذوف؛ ۵. اناء مکتوم و تعلیق حکما؛ ۶. ماء الهی محلول زیبق؛ ۷. تسقیه و تشمیع؛ ۸ طرح اکسیر؛ ۹. میزان ماده؛ ۱۰. چگونگی ماده؛ ۱۱. کتمان از نااهلان؛ ۱۲. صلاح و تقوی. در نام مؤلف آن اختلاف است.

آغاز: الحمدلله ثم الحمدلله رب العالمین ... اما بعد معلوم اوله که بر عبدالفقیر ... بو علم شریفلك اللی سنه قدری

[دنا ۱۰۴۶/۲ (۷ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۶۲

آغاز: برابر **انجام:** اوله تعلیق حکما ده حجرك اثبات سنك شرطی بودر که ذکر اولنور

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملك: محمد تقی تهرانی بتاریخ ۱۵ رمضان ۱۲۸۰، حیدر قلی بن نور محمد خان کابلی (سردار کابلی) که کتاب را میرزا سید علی خان مستوفی تفریشی توسط قطب الاقطاب سید اسماعیل معروف به اجاق از تهران به تاریخ ۱۰ رجب ۱۳۴۰ اهداء کرده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۸۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۵۷]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۴۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اوله تعلیق حکما ده حجرك اثبات سنك شرطی بدور که ذکر اولنور.

تا باب ۱۲؛ خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن حاج رضی خویی، تا: ۱۲۸۷ق، جا: قم؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج با سر، ۲۱ص (۳۳-۵۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:-۲۸۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۳۶/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [:ف: ۳-۱۴۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اکسیر اولور اولدغی قمره طرح انده فاقهم ترن (کذا)

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل لشکرنویس نوری، تا: ۱۲۹۰ق، جا: قریه بکنجان؛ ترجمه فارسی تحت اللفظی زیرنویس شده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن خرمایی، ۹۹گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [الفبائی ف: ۱۱۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۸

آغاز: بسمله، الحمدالله ثم الحمدالله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسولنا محمد و آله اصحابه؛ **انجام:** ایله ... و ذوب و صفحه اوله و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ترجمه فارسی تحت اللفظی زیرنویس شده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۶۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [الفبائی ف: ۱۱۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اولدغی قمده طرح اوله فاقهم ان شاء الله تعالی الباب الثانی عشر تحمل ... والسلام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج، ۱۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [الفبائی ف: ۱۱۹]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / عربی

tadbīr-e hajar-e mokarram

عبدالمجید

ʻabd-ol-majīd

آغاز: صفة تدبیر فی الحجر المکرم ذکره الشیخ عبدالمجید بن یونس المصری فی کتابه سرالاالمصوی فی العلم المکنوی ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ظهرت بالعمل المکتوم فتم العمل کما ذکرناه و اسئلك ... والسلام

خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی، تا: ۱۲۴۵ق [الفبائی ف:-۱۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الابعد جودة التامل لتظفر بالامل انتهی ما اردنا و قصدنا ایراده فی تدبیر الحجر المکرم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۰۳۰ [رایانه]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar-e mokarram

یونانی، محمد بن ابی زکریا

yūnānī, mohammad ebn-e abī-zakarīyā

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۶/۵]

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۴

آغاز: بسمله، اما بعد این تصنیفی است از محمد بن ابی زکریا معروف بیونانی از علم لطیف شریف بزرگ می‌شود از برای مهوسان علم صنعت، همین گوید بنده محتاج الی رحمة الله که چون از حضرت رب العالمین صد و سی سال عمر یافتم و بسیاری از بزرگان را دریافتم؛ **انجام:** جزوی از روح و جزوی از روح الله و بر وی موصل کن تا از حق حاصل شود

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۶۳ر-۶۴ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۱]

● تدبیر الحجر المکرم / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il mukarram

[دنا ۱۰۴۶/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۹/۱۷

آغاز: هو العزیز، هذا الجزؤ منتخب من اقوال الحکماء فی تدبیر الحجر المذکور فی کتبهم: بسمله، باب خذ علی برکة الله تعالی من ملح القلی المحلول المعقود مرة واحدة جزؤاً؛ **انجام:** قد دخلا علیه فانهم یقوموا ذهباً اصفی من ذهب العامة، اللهم ارزقنا و الله اعلم بالحقایق

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فلفل نمکی آبی فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱ص (۲۳۱-۲۴۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۳۵]

● **تدبیر الحجر النباتی المعدنی الحیوانی** / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-in nabātī-il ma‘danī-il ḥaywānī

محملی، برکات بن محمد

mahmelī, barakāt ebn-e mohammad

رساله مختصری است در کیمیا و نحوه ترکیب مواد، که مؤلف از کلمات حکما در چند «باب» جمع آوری کرده است: باب اعلم ان الحجر الذی رمزه الحکماء؛ باب آخر خذ من الحجر رطلا او اقل؛ باب اعظم منه اقول و انا شباح الحکیم یوشع المسیح؛ باب آخر فی تدبیر اکسیر الحجر؛ باب تدبیر آخر صحیح.

آغاز: الحمدلله وحد لا شریک له فی ملکه و الصلوة علی محمد عبده و رسوله و علی آله و صحبه و من انتظم فی سلکه و بعد فهذه رسالة فی تدبیر الحجر النباتی المعدنی الحیوانی الذی اختاروه الحکما و دبروه رحمهم الله و اهل الله و هی جمع الفقیر الی الله تعالی برکات بن محمد المحلی

انجام: و کل جسد یکون اسرع غوصاً فی الاصل کان اسرع تغویصا بعد المزاج تمت الرسالة.

[دنا ۱۰۴۹/۲ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۴۶/۹

آغاز: بسمله. اقول و انا الفقیر الی الله تعالی برکات بن محمد الحلی. اعلم ان الحجر المرموز الذی رمزته الحکما فی بربادندره (!) قد کشفته لک ابتغاء لوجه الله تعالی؛ **انجام:** و یسحقوا و یقطروا ماء فانه خل عظیم.

سرآغاز آن متفاوت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن سرخ، ۱۲گ (۲۰۶پ-۲۱۸ر)، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۶سم [ف: ۸-۳۰۵]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۰

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۶۱پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۷۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۵/۲۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۹۷پ-۹۸ر) [ف: ۳۶-۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۲/۱۲

آغاز: اقول و انا الفقیر الی الله تعالی عن خلقه برکات بن محمد المحلی اعلم ان الحجر الذی رمزه الحکماء قد کشفته لک ابتغاء لوجه الله؛ **انجام:** فهو مفتاح العلوم و کنز الکنوز فاکتم امره ایها الطالب عن الجهال و لا تظهره لکل احد الا من جربته و عرفته و عرفت دینه فیجب علیک بلوغه ایاه و لاتکمته عنه اذا عاهدک علی مواساة الفقراء و المساکین

آغاز آن با نسخه ملک برابر است. باب اول است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۵۳ر-۱۵۴ر)، اندازه: ۸×۱۶/۵سم [ف: ۳۶-۵]

● **تدبیر حرکت و سکونی بدنی تا حفظ تناسل** / طب / فارسی

tadbīr-e harekat va sokūnī badanī tā hefz-e tanāsol

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲/۳۰/۸-۵۸۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۶ سطر، قطع: رحلی [آستانه]

← تدبیر حفظ صحت ⟵ حفظ صحت

● **تدبیر حفظ صحت** / طب / فارسی

tadbīr-e hefz-e sehhat

در بیان کلمات حکماء در تدبیر حفظ صحت

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲/۳۰/۷-۵۸۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۶ سطر، قطع: رحلی [ف: ۱۹۰]

● **تدبیر خل الحکماء و انحلال روح الارواح** / کیمیا / عربی

tadbīr-u xull-il ḥukamā’ wa inḥilāl-i rūḥ-il arwāḥ

مصری، عبدالمجید

mesrī, ‘abd-ol-majīd

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۳۵

آغاز: فصل فی تدبیر خل الحکماء، نقلت من کتاب الشیخ عبدالمجید مصری [المصری] قال صفة هذا التدبیر و هو ان یبتدء اولا بتدیر الرکن البارد الرطب؛ **انجام:** و اقمت بعون الله الالوف

من الفضة ... تمت الحمدلله اولا و آخرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۴۰ر–۱۵۰ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹–۴۲۳]

● **تدبیر سیلان المنی** / طب / عربی
tadbīr-u sayalān-il manī
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟–۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱۳–ف
نسخه اصل: اونیورسیته ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۷۶ق؛ ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱–۴۳۹]

← تدبیر الصحة ≻ تدبیر الاصحاء

● **تدبیر الصحة = رسالة طبية فی تدبیر الصحة** / طب / عربی
tadbīr-uṣ ṣiḥḥa = r.-un ṭibbīya fī tadbir-iṣ ṣiḥḥa
قرطبی، موسی بن میمون، ۵۲۹–۶۰۱ قمری
qortobī, mūsā ben maymūn (1135-1205)
اهدا به: الملک الافضل نورالدین علی (– ۶۲۲)
کتابی است در خصوص اصول تغذیه و حفظ صحت بدن مشتمل بر چهار «فصل» که آن را به نام الملک الافضل نورالدین علی (– ۶۲۲) فرزند صلاح الدین ایوبی مشهور تألیف نموده است و به همین مناسبت نزد برخی (مثل کاتب همین نسخه) به «افضلیه» نیز شهرت دارد (نظیر تألیف دیگر او موسوم به «مقالة فی السموم و التحرز من الادویة القتالة» که چون به نام القاضی الفاضل یعنی عبدالرحیم بن علی البیسانی نوشته شده معروف به «فاضلیه» است)، ولی ظن غالب آن است که «افضلیه» نام کتاب دیگر او یعنی «مقالة فی بیان الاعراض» است که آن را نیز ابن میمون به جهت همان شخص یعنی الملک الافضل تألیف نموده است. این کتاب در سنه ۶۴۲ هجری به دست موسی بن تبون (Tibbon) از مشاهیر علمای یهود در فرانسه به زبان عبری ترجمه شد و ترجمه لاتینی آن یک بار در سنه ۶۸۹ به‌وسیله آرمانگو از روی اصل عربی و بار دیگر در اواسط همین قرن (قرن هفتم) به دست جیووانی دوکاپوا از روی متن عبری صورت گرفت و اصل عربی آن نیز به اهتمام کورونر (Kroner) به ضمیمه ترجمه و شرح آن به زبان آلمانی در سنوات ۱۹۲۴–۱۹۲۶ در مجله یانوس (ج ۲۷–۲۹) به طبع رسید. فصول چهارگانه کتاب عبارت است از: ۱. تدبیر الصحة علی العموم؛ ۲. تدبیر المرضی علی العموم حیث لایوجد طبیب او حیث یوجد طبیب مقصر لایوفق بعمله؛ ۳. تدبیر مولانا (یعنی الملک الافضل که به مالیخولیا مبتلا بود) علی الخصوص بحسب هذه الاغراض التی یشکوها؛ ۴. یشتمل علی فصول تجری مجری الوصایا النافعه علی العموم و الخصوص للاصحاء و المرضی فی کل زمان.
[دنا ۲/۱۰۴۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۳۸
آغاز: بسمله ورد علی المملوک الاصغر موسی بن عبیدالله الاسرائیلی القرطبی الامر الملک المولوی؛ **انجام:** ویدیم له الصحة و ینیله غایة سعادة الدارین کما انال رغبته (کذا، صحیح: رعیته) و ممالیکه مکارم اخلاقه و جوده و کرمه و الحمدلله رب العالمین.
خط: نستعلیق، کا: علی فهمی المتطبب، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۹–۵۵۷]

● **تدبیر الصحة بالمطعم و المشرب** / طب / عربی
tadbīr-uṣ ṣiḥḥa bi-l-maṭʻam wa-l mašrab
حنین بن اسحاق، ۱۹۴–۲۶۰ قمری
honayn ebn-e eshāq (811-875)
فهرست اقوال کتاب: القول فی الاغذیة الغلیظة؛ القول فیما توسط من الاغذیة بین اللطیفة و الغلیظة؛ القول فیما یسرع الانهضام الاغذیة؛ القول فیما عسر انهضامه؛ ذکر تسمیة الاطعمة الکبیرة الفضول؛ ذکر تسمیة الاطعمة التی لافضول لها؛ القول فیما غذاؤه کثیر؛ القول فیما قل غذاؤه؛ القول فی الاغذیة الجیدة الکیموس؛ القول فیما یولد کیموسا ردیا؛ القول فی الاغذیة المتوسطة بین ما تولد الکیموس الجید و بین ما تولد الکیموس الردی؛ القول فی الاغذیة الحارة؛ القول فی الاغذیة الباردة؛ القول فی الاغذیة الیابسة؛ القول فی الاغذیة الرطبة؛ القول فیما یصلح للمعدة من الاغذیة؛ القول فیما هو ضار للمعدة؛ القول فیما یصدع الرأس من الاغذیة؛ القول فیما ینفخ؛ القول فیما ثقل به نفخ الاغذیة؛ القول فیما یولد السدد؛ القول فیما یبطی اعداره (کذا)؛ القول فیما یسرع الیه الفساد فی المعدة؛ القول فیما لایفسد سریعا؛ القول فیما یلین البطن؛ القول فیما یمسک البطن. (غلامعلی عرفانیان)
آغاز: بسمله لما کانت الابدان دائمة التحلل لما فیها من الحرارة الغریزیة و لحرارة الهواء المحیط بها من خارج
انجام: امسکت البطن انتهی الغرض من الاصل
[دنا ۲/۱۰۴۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۲
آغاز: و هذا الجنس من الاطعمة نافع؛ **انجام:** برابر؛ تم القول فی تدبیر الصحة بالمطعم و المشرب بحمدالله و منه و فرغ منه بنیسابور یوم السبت الثالث عشر من جمیدی الاخرة سنة ست و تسعین و ثلثمائة، الحمدلله و صلی الله علی رسوله محمد و آله الطیبین و حسبنا الله و نعم الوکیل.
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: شنبه ۱۳ جمادی الثانی ۳۹۶ق، جا:

نیشابور؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالله بن عبدالکریم بن محمد، تا: ۹۵۹ق، جا: دارابجرد؛ این نسخه مقدمه و گفتار اول را که از نسخه شماره ۱۲۵۰۲ ساقط بود دارد ولی از اواسط آن سه چهار گفتار را ندارد؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۹-۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۹-۲۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۷۱

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: شعبان ۱۰۰۹ق، جا: یزد؛ از روی خط ابن امین الدولة ابن التلمیذ به یک واسطه؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱-۱۹۲]

● **التدبیر فی علم الاکسیر** / کیمیا / عربی

at-tadbīr fī ʻilm-il iksīr

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدبیر حجر، نام این کتاب در الذریعة با عنوان تدابیر آمده و گوید: «جابر چندین کتاب به نام تدبیر دارد».

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۳۱/۵

بی کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوای با کالنگور سبز، ۷ص (۲۵-۳۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۶۸]

● **التدبیر فی علم الصنعة** / کیمیا / عربی

at-tadbīr fī ʻilm-iṣ ṣanʻa

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

ابن ندیم می‌گوید که رازی کتاب بزرگی را درکیمیا نوشت و آن را در ۱۲ کتاب مرتب ساخت یکی از آنها «کتاب التدبیر» بود.

[الذریعة ۱۸/۴]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۹۶/۳

آغاز: بسمله حمدله وصلی الله علی سیدنا محمد النبی الامی وعلی آله وسلم تسلیماً کثیراً انه لما سبق هذا العلم الی عامة الفلاسفة وحجبو اعنه؛ **انجام:** یقوم مقام الاربعة الثانیة وکذلک فی الرابعة وقد بینا ذلک فی موضعه انشاء الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۸۷]

● **تدبیر لدفع الطاعون و الوباء** / طب / عربی

tadbīr li-dafʻ-iṭ ṭāʻūn wa-l wabā'

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

برگرفته از کتاب قانون ابن سیناست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۱/۲

آغاز: ینبغی تبرید البیوت برش البیت فی کل یوم مراراً خصوصاً بماء الورد و الخلاف؛ **انجام:** و تعلیق پارچه از عاج باین نحو که در میان پارچه سیاه گذاشته در کردن بیاویز مجرب دانسته اند.

خط: نسخ، کا: عبدالصمد، تا: ۱۷ شوال ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲گ (۱۰۷ر-۱۰۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۹سم [ف: ۴۱-۱۷]

← تدبیر ماکول و مشروب ⟵ مأکول و مشروب

● **تدبیر مالیخولیای مراقی** / طب / فارسی

tadbīr-e mālīxūlīyā-ye marāqī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷۸/۲

آغاز: تدبیر مالیخولیای مراقی در ابتدا فصد و به تعدیل خون بردارد؛ **انجام:** علاج غب غیر خلاص و شطر الغب

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ ص [ف: ۱۷-۴۹۹]

● **تدبیر مبتدی در تصریف** / صرف / فارسی

tadbīr-e mobtadī dar tasrīf

میدانی، احمد بن محمد، -۵۱۸ قمری

meydānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1125)

در سه «قسم»: ابنیه و صرف و علل.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۱/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ کاغذ: متن دولت آبادی و حاشیه فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر [ف: ۵-۲۸۲]

● **تدبیر المتوحد** / فلسفه / عربی

tadbīr-ul mutawaḥḥid

ابن باجه، محمد بن یحیی، -۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

چاپ: شانزده فصل آن را میگل آسین پالاسیوس با ترجمه اسپانیایی در مادرید به سال ۱۹۴۶ م به چاپ رسانده است؛ محقق: معن زیادة، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰ص، ۱۳۹۷ق؛ به تحقیق ماجد فخری، در رسائل ابن باجه الالهیه (بیروت، دارالنهار للنشر: ۱۹۶۸م)

[دنا ۱۰۴۷/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۱۶ عکسی
نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، ش ۲۰۶؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن محمد بن محمد بن النضر، تا: ۵۴۷ق، جا: قوص؛ ۲۷ و ۳۲ سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷۸
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۳۴۰پ-۳۴۴ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۸]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۲۶
آغاز: قال ابوبکر محمد بن یحیی (ره) فی تدبیر المتوحد لفظة التدبیر فی لسان العرب یقال علی معان کثیرة؛ **انجام:** و قد تکون کاذبة کدمنة و کلیلة و هذه (برابر س ۳ ص ۲۳ چاپی افتادگی دارد).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۵گ (۱۲۵پ-۱۲۹ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۸۴]

← تدبیر مسافر ⊲ کشاورزی نامه
← تدبیر مسافر ⊲ ادویه مفرده
← تدبیر مسافر ⊲ زاد المسافرین

● **تدبیر مسافر** / طب / فارسی
tadbīr-e mosāfer
در دو «مطلب»: تدبیر مسافرین و قوانین حفظ صحت ایشان، معالجه صنفی چند از بعضی امراض.
[دنا ۱۰۴۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۷/۱۱
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد الله العلیم الحکیم ... اما بعد پوشیده نماند در بیان سفر رفتن و تدبیر و احتراز از خطر ضرور است؛ **انجام:** و تب دموی خارج عروقی ... و خارج از موضوع (نمی باشد و السلام)
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۲۷۷-۳۴۰)، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۱۸]

● **تدبیر المسافرین** / آداب و سنن / عربی
tadbīr-ul musāfirīn
؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)
در انتساب این رساله به شیخ تردید هست. رساله‌ای در آداب سفر ــ چه در مسیر و نحوه حرکت و چه در خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها ــ و بیان و مداوای بیماری‌ها و حوادثی که در سفر حادث می‌شود. محمد تقی دانش پژوه می‌گوید: شیخ در «تدارک الخطاء الواقع فی التدبیر الطبی» گویا از همین رساله یاد نموده است.
آغاز: حمدله ینبغی للمسافر ان یستفرغ بدنه بالفصد او بالدواء.
انجام: حتی یصیر بمنزلة و سلخ الحمام ثم یطلی علی الموضع. و ذلک ما اردنا علی نبین و من الله التوفیق.
[الذریعة ۱۸/۴؛ فهرست مصنفات، مهدوی: ۵۶؛ دنا ۱۰۴۷/۲ (۹ نسخه)؛ مجمع علمی عراقی ۲۶۸/۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹ ؛خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۹۷ق؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۶گ (۱۵۴-۱۵۹)، [عکسی ف: ۲-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۶ص (۱۶۸-۱۷۳)، ۲۲ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۱۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ شعبان ۱۰۱۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱-۱۱)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۰۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۴پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: زمان بن محمد طاهر اصفهانی، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۴۰۲-۴۱۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹-۴۰۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۳ص (۲۷۲پ- ۲۷۴)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۶]

۷. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۰
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم یعالج بعد ذلک بما یعالج به الجروح من التخفیف و غیره.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۱گ (۵۹ر-

۵۹پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷-۴۲۴]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۸۷-۹۱)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۳-۲۱۱]

● **التدبیر المشروب** / طب / عربی

at-tadbīr-ul mašrūb

وابسته به: القانون فی الطب؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

گزارشی است بر فصل ۸ (فی تدبیر الماء و الشراب) تعلیم ۲ فن ۳ کتاب ۱ ص ۱۶۸-۱۷۰ جلد ۱ قانون. در نسخه ما از عبارت «و الابتدآء بالصغار اولی من الکبار» تا «و من احتاج الی سکر شدید» از همان فصل گزارش شده است.

[دنا ۲/ ۱۰۴۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۹/۶

آغاز: اذا کانت سلبیة المزاج واهیة الترکیب مثل البطیخ و المشمش و غیرهما. قال «و الابتداء بالصغار اولی فیه بالکبار» اقول الابتداء بالاقداح الکبار یضر المبرودین و المحرودین؛ **انجام:** و لا تظنن ان الشیخ انما اورد امثال هذه الاشیاء لکونها خالیة عن النکایة و الضرر بل کان غرضه من ایراده امثالها تکمیل الصناعة و تتبع السلف. و هذا آخر معانی هذا الفصل. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق ریز، کا: سالک الدین محمد بن مؤید طبیب حموی، تا: ۱۱ جمادی الاول ۱۰۰۵ق، جا: سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، ۳گ (۱۱۱پ-۱۱۳ر)،۲۵سطر(۱۰×۱۵)،اندازه:۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۲۳۸]

● **تدبیر المنزل** / اخلاق / عربی

tadbīr-ul manzil

مؤلف: بروس حکیم

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۸۴

آغاز: بسمله، قال بروس الحکیم ان اولا؛ **انجام:** و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و اله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، ۵گ، ۳۱ سطر [رایانه]

● **تدبیر مشایخ** / طب / فارسی

tadbīr-e mašāyex

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، -۹۸۴ ؟ قمری

ʻemād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e masʻūd (- 1577)

[دنا ۲/ ۱۰۴۷]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱۲

بی کا، تا: ۱۰۰۶ق، جا: تفت قهستان یزد؛ ۲گ (۱۶۶ر-۱۶۷ر)، [نشریه: ۳-۸ و ۱۵]

● **تدبیر منزل العسکر** / فنون نظامی-عربی

tadbīr-u manzil-il ʻaskar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

همان رساله‌ای که در «فهرست مصنفات ابن سینا» (ص ۵۷ ش ۴۶) یاد شده است.

آغاز: ینبغی ان ینزل العسکر فی الصیف علی التلال و الربوات و یستقبل بوجوه الخیم

انجام: فوق الریح ولتنفذ الغذا و المرض منه بمرض الکثیر بالعسکر. و الله اعلم

[دنا ۲/ ۱۰۴۸ (۴ نسخه)؛ قنواتی شماره ۲۵۲؛ مهدوی شماره ۴۶؛ مجمع علمی عراقی ۳/ ۲۴۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۳-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۱گ (۱۰۸پ)، [فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [ف: ۲-۶۲]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۱۸ ـ د

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: قرن ۸؛ ۲گ (۵۰پ-۵۱ر) [ف: ۱-۹۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۸/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن عنابی، ۱گ (۶۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم [ف: ۹-۲۲۷]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۷۲]

● **التدبیر و المکاتبة و الاستیلاد (کتاب)** / فقه / عربی

at-tadbīr wa-l mukātiba wa-l istīlād (k.)

سید علی

seyyed ʻalī

قطعه‌ای از کتابی است در فقه استدلالی شیعی که شرحی است بر متن، گویا بندی از شرح کبیر «ریاض المسائل» یا شرح صغیر سید علی طباطبایی بر «المختصر النافع» محقق حلی باشد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۸/۳-۳/۸۸

آغاز: کتاب التدبیر والمکاتبة والاستیلاد. اما التدبیر وهو تعلیق العتق علی الوفات مطلقا او فی الجملة. فلفظه الصریح انت حر بعد وفاتی؛ **انجام:** فی انعقاده اعتقاداً ونیة قولان الشبههما واشهرهما انه لاینعقد کالنذر ... فی متعلق النذر أی الملتزم بصیغة

کتاب تدبیر و مکاتبه و استیلاد و أیمان و نذر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۶گ، ۱۶ سطر [ف: ۶-۳۲۸۸]

● تدبیر یوم و لیلة / طب / عربی

tadbīr-u yawm wa layla

جرجانی، اسماعیل بن حسن، ۴۳۴-۵۳۱ قمری

jorjānī, esmāʻīl ebn-e hasan (1043-1137)

اهدا به: قاضی ابوسعید احمد بن سعید بن احمد شارعی

در ۳ «قسم» ساخته: ۱. معرفة اصول للعالم و مزاجات الارکان الاربعة و معرفة منافع الاعضاء و احوال. ما لابد للانسان الممیز من معرفتها؛ ۲. تدبیر الاسباب الستة عشر التی هی اسباب الصحة و المرض و تدبیر جمیع مایجری معها و یتصل بها؛ ۳. تدبیر ما یستعمله هو ادام الله ایامه فی یومه و لیلته من جمیع مایحتاج الیه المرء فی یومه و لیلته.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۷/۲۴

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین ... و بعد فانی لما امتد مدة مقامی بجرجانیة خوارزم حاطها الله؛ **انجام:** و یبقی طول عمره صحیح البدن سالما معا. ان شاء الله تعالی

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه نو، ۲۹گ (۲۳۷پ-۲۶۵پ)، اندازه: ۱۳/۶×۱۷/۳سم [ف: ۵-۱۹۲]

← تدخین > شرب التتن

← تدخین (رساله در بیان حکم) > شرب التتن

● تدریب الراوی فی شرح تقریب النواوی /درایه/عربی

tadrīb-ur rāwī fī š.-i taqrīb-in nawāwī

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹-۹۱۱ قمری

soyūtī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506)

وابسته به: التقریب و التیسیر لمعرفة سنن البشیر النذیر؛ نووی، یحیی بن شرف (۶۳۱-۶۷۶)

نووی در آغاز «علوم الحدیث» ابوعمر عثمان بن عبدالرحمن معروف به ابن صلاح را به نام «الارشاد فی اصول الحدیث» تلخیص و بار دیگر «الارشاد» را به نام «التقریب و التیسیر» خلاصه کرد که مورد توجه دانشمندان اهل سنت قرار گرفت و از سوی آنان چندین شرح بر آن نوشته شد که بهترین آنها «تدریب الراوی» سیوطی است. این کتاب افزون بر توضیح و تبیین متن به رد و ایراد نیز پرداخته است و خود می‌گوید: «فقومت العزم علی کتابة شرح علیه کافل بایضاح معانیه و تحریر الفاظه و مبانیه مع ذکر ما بینه و بین اصله من التفاوت فی زیاده او نقص او ایراد او اعراض مع الجواب عنه و سمیته تدریب الراوی فی شرح تقریب النواوی فجعلته شرحاً لهذا الکتاب خصوصا ثم لمختصرین ابن الصلاح و لسایر کتب الفن عموما».

چاپ: مصر، قاهره، مطبعه خیریه، ۱۳۰۷ق؛ محقق عبد الوهاب عبد اللطیف، قاهره، دار الکتب الحدیثة، چاپ دوم، ۱۳۸۵ق، دوجزء، ۲۵۸+۴۱۶ص و مدینه منوره، مکتبه علمیه، ۱۳۹۲ق

[دنا ۱۰۴۸/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۷۵

آغاز: بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم، الحمدلله الذی جعل اسبابا من انقطع الیه موصوله و رفع مقام الواقف ببابه؛ **انجام:** انتهی درجات الاسناد الذی سقناه منی الی عبدالله بن عمر کلهم مصریون و الله اعلم آخر شرح التقریب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبر، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۵۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۵] و [ف: ۲۷-۲۸۶]

● التدقیق فی الجمع و التفریق = الفروق / طب / عربی

at-tadqīq fi-l jamʻ wa-t tafrīq = al-furūq

ابن عالمه، احمد بن اسعد، ۵۹۳-۶۵۲ قمری

ebn-e ʻāleme, ahmad ebn-e asʻad (1198-1255)

این کتاب ــ که در نسخه حاضر «کتاب الفروق» نامیده شده ــ در بیان بیماری‌های متشابه و اصول تشخیص آنها از همدیگر است و در میان آثار ابن عالمه، از شهرت بیشتری برخوردار است و در برخی منابع از آن به عنوان «التدقیق فی الجمع بین الأمراض» و «التفریق» یاد شده است. شامل چهار «مقاله» دارای فصول است و به صورت سؤال و جواب برگزار شده است.

[دنا ۱۰۴۸/۲؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۷۴/۴-۱۷۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴/۷

آغاز: بسمله. و هو حسبی قال الحکیم الأجل العالم الفاضل ابوالعباس احمد بن ابی الفضل اسعد بن حلوان الطبیب الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا أن هدانا الله و نشکره علی ما خولنا من نعمه ... أما بعد فانی لما رأیت اطباء الزمان لا یعرفون من الأمراض الا ما تصو روه عن الکتب بدلایله و أسبابه المذکورة و کانت الأسباب و الدلایل قد تشترک و الأمراض قد تشتبه و کانت الهمم قاصرة عن تحصیل العلم بذلک بالقیاس و الاستخراج من الأصول و القواعد، رأیت أن اجمع کتاباً فیما یشتبه من الأسباب و الدلایل و الأمراض اجمع فیه بین کل مشترکین و متشابهین؛ **انجام:** فهو دلیل الاحتراق و ایضاً بما یتبع کل واحد من المدلولین من الاغراض الخاطئة بهما تم الکتاب.

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا در استانبول، ش ۴۸۳۸؛ خط: نسخ معرب، کا: اسرائیلی المتطبب، تا: ۷ شوال ۶۴۳ق؛ افتادگی: وسط؛ ۷۳گ (۱۰۹-۱۸۱)، ۱۱ سطر [عکسی ف: ۳-۱۸۸]

● **التدقیق فی سیر الطریق** / سفرنامه / فارسی
at-tadqīq fī seyr-et tarīq
سدید السلطنه، محمد علی بن احمد، ۱۲۹۱-۱۳۶۲ قمری
sadīd-os-sāltane, mohammad ʻalī-ye-bn-e ahmad (1874-1943)
سفرنامه او است از بندر بوشهر به عراق عربی و درون خاک ایران در ۱۳۱۴-۱۳۱۶.
[دنا ۱۰۴۸/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۸۳ و ۴۹۷۴-ف
خط: نستعلیق، کا: یوسف رفسنجانی، تا: ۲۲ رمضان ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد حنایی، ۹۹ص، ۱۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۵۹] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۶۸
خط: نستعلیق، کا: غلام رضا بن زین العابدین لاری، بی تا: چهارشنبه ۲۸ رجب ۱۳۳۴ق، به خواهش مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کالینگور عطف تیماج مشکی، ربعی (فیلم ۴۹۷۵)، ۲۲۷گ، ۱۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۵۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۷۵-ف
نسخه اصل:همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۸۹ و ۴۹۸۲/۱-ف و ۴۹۸۲/۴
در دو دفتر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۵گ (۱-۱۵) + ۲۹گ (۲-۳۰)، ۱۵ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰ [ف: ۱۷-۳۶۱] و [فیلمها ف: ۳-۱۲۰]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۷۳ و ۴۹۷۳-ف
شرح شنبه ۲۶ تا جمعه ۱۵؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف رفسنجانی (گویا)،بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۸گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۵۷] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۷۵/۲
تکه‌ای است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان ۱۳۲۵؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۵۶پ-۷۸پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۵۷]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۸۲ و ۴۹۷۳-ف و ۹۸۲-ف
جز دوم دقیقه ۴ و ۸ و ۹ و ۶؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مشکینی اردبیلی، بی‌تا، به دستور مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶۵گ، ۱۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۵۹]

● **تدقیق المنطق** / منطق / عربی
tadqīq-ul manṭiq
حسینی، حفیظ الله
hoseynī, hafīz-ol-lāh

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۵۱/۴
کا: مولوی رضا حسن خان بهادر، تا: ۱۲۶۲ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۴]

● **التدوین فی احوال جبال شروین** / جغرافیا / فارسی
at-tadvīn fī ahvāl-e jebāl-e šervīn
اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ قمری
eʻtemād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ʻalī (1843-1896)
فروغی، محمد حسین بن محمد مهدی
کار محمد حسین فروغی و محمد حسنخان اعتماد السلطنه است. تاریخ مازندران است و زندگی‌نامه گروهی از ناموران آن سر زمین. (احمد منزوی)
چاپ: تهران، سنگی، یونت ئیل ۱۳۱۱، رحلی، ۱۴۸+۶۱ص
[دنا ۱۰۴۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۳/۲؛ مشار فارسی ج۱، صص ۱۲۳۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۱۲/۲
بی کا، بی‌تا، چاپ سنگی سال ۱۳۱۱ق؛ ۹۵گ (۱۱۹پ- ۲۱۳ر)، [مختصر ف: ۱۵۰]

● **التدوین فی ذکر اهل العلم بقزوین** / تراجم / عربی
at-tadwīn fī ḏikr-i ahl-il ʻilm bi-qazwīn
رافعی قزوینی، عبدالکریم بن محمد، ۵۵۷-۶۲۳ قمری
rāfeʻī qazvīnī, ʻabd-ol-karīm ebn-e mohammad (1163-1227)
مؤلف به ذهنش خطور کرده که آنچه را در تاریخ شهرش می‌داند جمع‌آوری نموده و مطالبی را که در مصادر و تعالیق متفرقه دیده با رعایت اختصار در این کتاب بگنجاند. وی احوال صاحبان علم و اصحاب مقامات و کسانی که در قزوین یا حوالی آن نشو و نما یافته‌اند را بر حسب آنچه از شیوخ و اساتید خود شنیده و یا در کتب دیده به ترتیب الفبایی آورده و در آغاز کتاب چهار «فصل» افزوده است:۱. فضائل البلدة و خصائصها؛ ۲. اسمها؛ ۳. کیفیة بنائها و فتحها؛ ۴. نواحیها و اودیتها و مساجدها و مقابرها. این کتاب در ۶۳ جزء تنظیم شده و بعد از ذکر مقامات، ابتدای هر یک از حروف تذکر داده که در این حرف چند اسم وجود دارد و آن گاه به شرح احوال آنان پرداخته است. در بیان احوال علماء، فضلاء، قضات و اهل مقامات قزوین و ذکر ولادت و وفات و مختصری از مقالات و روایات و مشایخ و روایانی که از آنها نقل کرده‌اند. مؤلف، از اکابر علمای شافعیه

بوده و ذهبی در سیر اعلام النبلاء از او چنین نام می‌برد: «شیخ الشافعیه عالم العجم و العرب امام الدین ...». رافعی با تمام جلالت علمی و اجتماعی که دارد، خود را از تلامذه شیخ منتجب الدین ابوالحسن علی بن بابویه رازی از بزرگان علمای امامیه قرن ششم هجری دانسته و در همین کتاب او را بسیار ستوده است. (دانش پژوه)

آغاز: سبحان الله مقلب اللیل و النهار عبرة لأولی الابصار و الحمدلله الذی رفع بنعمته الاقدار و وضع برحمته الاغلال و الآصار

چاپ: این کتاب بسال ۱۴۰۸ هـ در چهار مجلد، در بیروت بطبع رسیده است. جلال الدین محدث فهرستی برای آن نوشته و در ۱۳۳۴ به چاپ رسانده است

[سیر النبلا ۲۵۲/۲۲؛ کشف الظنون ۳۸۲/۱؛ هدیة العارفین ۶۱۰/۱؛ ریحانة الادب ۲۹۵/۲؛ برکلمان ۳۹۳/۱؛ معجم المؤلفین ۳/۶؛ مجله دانشکده ادبیات س۲ش۴ و پس از آن، یادداشتهای قزوینی ۹۵/۳؛ گفتار محدث در مقدمه نقض و تعلیقات آن؛ فهرست المخطوطات المصورة ج ۲ ق ۸۵/۱ و ج ۲ ق ۲۷/۲؛ فهرست این کتاب چاپ محدث ارموی؛ دنا ۱۰۴۸/۲ (۲۲ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۱عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** جعفر بن الحسین بن علی بن محمد الدیباج بن جعفر.

نسخه اصل: علامه قزوینی (نسخه بلدیه اسکندریه). قسمت اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۷؛ این نسخه، عکس نسخه موجود در کتابخانه بلدیه اسکندریه است، که علامه قزوینی برای خود تحصیل نموده است، لکن وی با دقت خاص خود دریافته که چند برگ اول آن مربوط بکتاب التدوین نیست، لذا از یکی از دوستانش در لندن خواسته که ناقصی اول کتاب را از روی نسخه موزه بریتانیا (Add 468, 21) برای وی استنساخ نماید، سپس علامه قزوینی مقدار استنساخ شده را به اول نسخه اسکندریه الحاق نموده است. این نسخه، در این فهرست در دو قسمت و طی دو شماره معرفی می‌شود؛ ۱۴۰گ، ۳۵ سطر [عکسی: ف: ۲–۹۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۲عکسی

آغاز: ابن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب رضی الله عنهم من اشراف الفضلاء؛ **انجام:** توفی سنة سبع عشر و ثلثمایه و قیل ثمان عشر و الله اعلم ... .ولا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

قسمت دوم؛ ۱۲۶گ، ۳۵ سطر [عکسی ف: ۲–۹۸]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱عکسی و ۲عکسی و ۱۹ ـ ج عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۱–۵۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۱۴–ف تا ۱۹۱۷–ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱–۲۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۵۸–ف

آغاز: برابر

نسخه اصل: طوپقپوسرای ۱۲ کغوشلر ش ۱۰۰۷؛ کا: ابوالقاسم بن محمد بلواری، تا: رمضان ۶۷۵ق، و ۱۰ رجب ۶۷۶، جزو سوم مورخ ۲۷ محرم ۶۷۶؛ روایت نجم الدین عبدالغفار صاحب الحاوی برای جلال الدین محمد غفاری پسرش و او برای سراج الدین ابوحفص عمر بن علی بن عمر قزوینی مقری محدث بغدادی و او برای احمد بن نصرالله بن محمد شیزی؛ واقف: احمد بن نصرالله بن محمد شیزی؛ ۶۲۲ص [فیلمها ف: ۱–۲۹۸]

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۷۲عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [جنگ: ۱–۴۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۰

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲–۳۵۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۲۹بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۱۴۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۹عکسی و ۶۱۰عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲–۹۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱–عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه اسکندریه (مصر)؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۸ و ۹ [نشریه: ۲–۲۷۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹–عکس و ۵۰–عکس و ۲۰۳–ف

نسخه اصل: لاله لی ۲۰۱۰ (۱/۲۹۸ ف ۲۰۳)؛ کا: محمد بن احمد محلی شافعی انصاری،تا:رجب ۸۷۰ق [فیلمها ف: ۳–۲۲۰ و ۱–۲۹۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸عکسی و ۱۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۱–۱۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن انس بن مالك قال قال رسول الله صلی الله علیه [و آله] و سلم الحجر الاسود من الحجارة توفی سنة سبع عشر و ثلاثمائة و قیل ثمان عشر و الله اعلم هذا آخر ما وجدت فی المنقول عنه و لعله سقط من الاصل الاسماء ستة (کذا) و الزیادات حرف الیاء و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و سلم.

خط: نسخ، کا: سید حفیظ الله بن مولوی مرادالله، تا: ۲۷ رمضان تا ذیقعده ۱۱۵۷ق؛ (جزء ۱۲ به اجزای مصنف و ۲۵ به اجزاء کاتب) مصحح، نسخه بنا به تقسیمات کاتب به ۶۳ جزو تقسیم شده؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن زرشکی، ۲۷۱گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۸×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۸–۱۷۵] و [ف: ۲۷–۹۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۴–ف

نسخه اصل: بغدادلی وهبی ش ۱۰۵۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با بلاغ ۱۶ شعبان ۱۲۲۴ [فیلمها ف: ۱–۲۹۸]

۷. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۷۲عکسی

اصل، کتابخانه ناصریه لکهنو. تاریخ قزوین از صدر اسلام تا قرن ششم؛ بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱–۴۵۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۴۷–ف

نسخه اصل: کتابخانه ناصریه لکهنو؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها تهران–ف:

۳-۱۳۷]

۹. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۷۲عکسی

نسخه اصل:کتابخانه سلیمانیه،اسلامبول؛بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۵۰]

● تذکارات العاشقین / شعر / فارسی و عربی

tiḏkārāt-ul ʻāšiqīn

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳-۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ʻalī ebn-e abī-tāleb (1692-1767)

مثنوی بر وزن لیلی مجنون است و ریو آن را بدین نام ثبت نموده. در این مثنوی اشعار عربی گذارده شده و در حدود ۱۴۰۰ بیت می‌باشد.

آغاز: کل ما فی الوجود لیس سواه ×× وحده لا اله الا الله

چاپ: چاپ: لهنو ۱۲۹۳ ق و کانپور ۱۳۱۱ ق

[دنا ۱۰۴۹/۲؛ فهرستواره ۵۹۲/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱/۸

آغاز: برابر

بی کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ در فهرست نام مؤلف نیامده است از فهرست رایانه‌ای ذکر شد [ف: ۳-۲۱۸]

● تذکار الحزین لما اصیب به ابن طه الامین / تاریخ معصومین / عربی

tiḏkār-ul ḥazīn li-mā uṣīb-a bi-hi ibn-i ṭāha-l amīn

ابن کبه، عیسی بن حسینعلی، ق۱۳ قمری

ebn-e kobbe, ʻīsā ebn-e hoseyn-ʻalī (- 19c)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۳ ربیع الثانی ۱۲۴۶ق

در مناقب و فضایل و شرح شهادت امام حسین (ع) تا بازگشت اهل بیت به مدینه منوره، که برای اهل منبر ساخته، در یک «مقدمه» و هفده «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی ولادة الحسین و کنیته و ألقابه؛ باب ۱. مولده و ذکر بعض الملائکة الذین سعد و ابه؛ ۲. بعض النصوص علیه بالامامة؛ ۳. الآیات المشعرة بواقعته؛ ۴. اخبار النبی و الوصی و المجتبی بقتله؛ ۵. ثواب البکاء و التباکی علیه؛ ۶. فی بکاء کل شیء علیه؛ ۷. سبب خروجه من المدینة؛ ۸ ارسال مسلم بن عقیل؛ ۹. خروجه من مکة متوجهاً الی العراق؛ ۱۰. نزوله بکربلا؛ ۱۱. مقاتلة أصحاب الحسین؛ ۱۲. مقاتلة أهل بیته؛ ۱۳. مقاتلة الحسین و شهادته؛ ۱۴. فیما جری بعد قتله؛ ۱۵. مسیر أهل البیت الی الکوفة؛ ۱۶. مسیرهم من الکوفة الی الشام؛ ۱۷. مسیرهم الی المدینة؛ الخاتمة: فیما وقع علی قبره الشریف.

آغاز: الحمدلله الذی جعل الدنیا سجناً و محنة لأولیائه و جنة و مسرة لشرار خلقه و أعدائه

انجام: و قد والله خشیت علی نفسی ثم أذن المؤذن فقاما یصلیان و غابا عنی، الحمدلله رب العالمین

[دنا ۱۰۴۹/۲ (۳ نسخه)؛ مکتبة امیر المومنین ۲۱۸/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن تبریزی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۲۹۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن حسن قفطان نجفی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۳-۹۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۱۱

خط: نسخ، کا: عبدالمهدی بن ابراهیم مشهدی، تا: دوشنبه ۳ محرم ۱۲۶۶ق، مهر: «سلطان الواعظین» (بیضوی)، «احمد بن ابوالفتح الحسنی» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۲۵]

● تذکار الذاکرین و تأدیب الراثین / گوناگون / فارسی

tezkār-oz zākerīn va ta'dīb-or rāsīn

کجوری، محمد بن اسماعیل، -۱۳۵۳ قمری

kajūrī, mohammad ebn-e esmāʻīl (- 1934)

در آداب اهل منبر و کیفیت صعود بر منبر و چگونگی نشر اخبار و احادیث، مشتمل بر دو «باب»: واجبات و مهمات، و هر یک دارای چهار «فصل». نام رساله از مقدمه کتاب استخراج شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۳۹/۵

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان و جعل له جمیع الاکوان و فطره علی فطرة الرحمن؛ **انجام:** الباب الثانی فی المحرمان و هی تنقسم علی اربعة فصول الفصل الاول ...

باب اول را داراست؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۱۴۶پ-۱۵۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۱۳]

● تذکار المعلمین فی شرح تبصرة المتعلمین / فقه / عربی

tiḏkār-ul muʻallimīn fī š.-i tabṣirat-il mutiʻallimīn

شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، -۱۱۹۲ قمری

šīrāzī, ʻabd-on-nabī ebn-e mohammad mofīd (- 1778)

وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

شرحی است که آن را برای دو پسرش محمد مفید و ضیاء الدین

نوشته و از خدا خواسته که کتاب ذخیره آخرت برای خودش و برادرش زین العابدین باشد.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۹۵
آغاز: الوثیق و فازوا بجواهر حقائق الفضائل التحقیق
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۶۰گ، اندازه: ۲۰/۵×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۵]

● **تذکار النعم و العطایا فی الصبر و الشکر علی الفقر و البلایا** / اخلاق / عربی
tiḏkār-un ni‘am wa-l ‘aṭāyā fi-ṣ ṣabr wa-š šukr ‘ala-l faqr wa-l balāyā

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸-۹۷۵ قمری
mottaqī, ‘alī ebn-e hesām-od-dīn (1484-1568)

رساله کوتاهی است در تشویق به صبر بر فقر و بلا و بیان ثواب و پاداش آن. رساله‌های «معرفة الدنیا» و «کفایت اهل یقین فی طریق المتوکلین» از همین مؤلف است.
[معجم المؤلفین ۵۹/۷؛ دنا ۱۰۴۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۴۵/۲-ف
نسخه اصل: سلیمانیه ش ۷۹۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۰۴ق [فیلمها ف: ۱-۶۷۴]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸/۱-۷/۸
آغاز: بسمله وبه نستعین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وسلم وبعد فهذه رسالة تسمی تذکار النعم و العطایا و الصبر علی الفقر و البلایا للشیخ الامام علی المتقی نزیل بیت الله الحرام المتوفی فی جمادی الاولی عام خمس و سبعین و تسعمائة قال فیها بعد السملة اعلم انه ربما ینظر الشخص الی فقره او بلایاه و ینسی هذه النعمة التی فی طی البلا؛ **انجام:** ومن اراد بسط الرزق فعلیه برسالة الشیخ جلال الدین السیوطی التی سماها حصول الرفق باصول الرزق انتهت الرسالة والحمدلله ...
خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: ۱۱۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۲-۸۱۴]

● **تذکار النعم و العطایا فی الصبر و الشکر علی الفقر والبلایا** / اخلاق / فارسی

ظاهراً ترجمه همان رساله علی بن حسام متقی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۹۶
آغاز: بسمله، حمدله و بعد این رساله است که نام وی تذکار النعم و العطایا فی الصبر و الشکر علی الفقه و البلایا؛ **انجام:** صاخ گفت برو در خانه خود و به بین که از ین ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۴۴۸ [رایانه]

← تذکرات الموضوعات ⪢ الاسرار المرفوعة فی الاخبار الموضوعة

● **تذکر الآخرة** / حدیث / فارسی
tazakkor-ol āxera

واعظ کاشانی، محمد علی بن محمد تقی
vā‘ez-e kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad taqī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۹۰/۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۴]

← تذکره ⪢ آغاز و انجام
← التذکرة ⪢ التذکرة النصیریة
← تذکره ⪢ خلاصة الاشعار و زبدة الافکار
← تذکره ⪢ شکرستان فارس
← تذکره ⪢ طرب المجالس
← تذکره ⪢ العینیة
← تذکره ⪢ مجموعه قدس
← تذکره ⪢ موسیقی (رساله)

● **التذکرة** / کیمیا / عربی
at-taḏkira

همدانی، عبدالجبار بن احمد، ۳۵۹-۴۱۵ قمری
hamadānī, ‘abd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971-1025)

ترجمه شده از متون کیمیاگری سریانی.
[تاریخ نگارشهای عربی ۳۵۱/۴-۳۵۲؛ رضا رامپور ۴۴۰/۵-۴۴۱ (در آنجا گفته شده که متن همدانی پس از سال ۴۷۹ق بازنویسی شده است)؛ دنا ۱۰۹۰/۲و ۸۷۶/۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۷۵/۴
آغاز: قال القاضی الاجل السید العالم الحکیم عبدالجبار همدانی: ان سبب وصولی الی هذه الصنعة و تبحری فیها و بلوغی ما بلغت منها ان والدی کان قاضیاً بهمدان فاتفق انه هدم حایطاً من الدار فوجد فی الحایط برنیه خضراء قد اوثق ففتحها راسها برصاص فوجد فیها دفتراً مکتوباً فی رق و وجد معها برینه صغیره من بلور بالسریانی و لم یفطن والدی و لا اصرف همه علی الصنعة و قال ان هذا سحراً ... و طرح الدفتر فی خزانة الکتب فوجدت ذلک الکتاب فیها فصفحته و کان عندی طبیب نصرانی فاعطیته الکتاب فقرء بلسان السریانی و قال لی ان هذا الکتاب مشتمل علی الکیمیاء فقلت له ارید ان تنقاه الی العربیة فقال ما لی بزمان اتفرغ لذلک و

لکن انفذ الی فلان العتیق فارسل علیه رجلاً محتشماً یساله و یهدی شیئاً من الظریف فاخذ الکتاب و نقله من السریلنی الی العربیة فی مدة عشرة ایام. فلما وقفت علیه کل اشغالی ترکت و عکفت فلم ادرسه الکتاب لیلاً و نهاراً حتی حفظظت الکثرة و جعلت اخالط المتعرضین بالصنعة و لم ازل اسالهم عن کل ما اشکل علی من ذلک و عن اسماء کل ادویة و عن کیفیة التصعید و التظعیم و کیف یکون و عن التشویه و کیف هی و عن الحل و العقد و کل ما قراته فی الکتاب بعد شرح طویل ووصف میاه کثیر منه الماء الجموحی و ماء المریخ و ماء الضابط و ماء القابض و غیر ذلک من المیاه المذکور فی هذا الکتاب و من بعد ذلک ذکر الخمسة و الاربعین باباً. الخلاصة التی ذکرناه فی التذکرة و لم یکن الکتاب سولها من الابواب الا شروح التدابیر و وصف المیاه الا بالغة و لابد للصنعة منها فبدونا من الخمسة و الاربعین باباً بباب واحد منها فعلمناه علی الوصف الذی ذکره فی الکتاب فلم نجزم و لم نزد و لم ننقص؛ **انجام:** ثم یاقی منه قیراطاً علی ثلثة دراهم یصبغها ذهباً حسناً یساوی مثقاله خمسة عشر قیراطاً.

خط: نستعلیق، کا: مهر علی در مراغه، تا: با تاریخ ۱۲۲۵ق، جا: مراغه؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۰گ (۲۰۳پ-۲۱۲ر)، سطور چلیپا (۱۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۶×۳۱/۳سم [ف: ۲۹/۲-۷۰۴]

● **التذکرة = تذکرة ابن حمدون** / گوناگون / عربی

at-taḏkira = taḏkirat-u ibn-i ḥamdūn

ابن حمدون، محمد بن حسن، ۴۹۵-۵۶۲ قمری

ebn-e hamdūn, mohammad ebn-e hasan (1102-1167)

مجموعه‌ای است مشتمل بر فواید تاریخی و لغوی و نکات و دقایق ادبی از امثال و نوادر اشعار و محاضرات و مناظرات و بدیهه‌گویی‌ها و سرقات و مانند اینها.

چاپ: در مجله الورد، جلد۵، محقق: هلال ناجی، عدد۴، ص۱۲۳-۱۶۸، ۱۳۹۵ق.

[دنا ۱۰۵۰/۲ (۳ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۷۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الملک الدیان المفضل المنان خالق الانسان؛ **انجام:** مرتها و هی لک. (ناقص)

فقط شامل سه باب از این کتاب است: ۱. باب فی الحجة و الاجوبة الدامعة، و هو الثالث و الثلاثون من کتاب التذکرة؛ ۲. الباب الرابع و الثلاثون فی کبوات الجیاد و هفوات الامجاد و یتصل به سرقات فحول الشعراء و سقطاتهم؛ ۳. الباب الخامس و الثلاثون فی اخبار العرب الجاهلیة و اوابدهم و غرایب من عوایدهم و جمل من بلاغتهم و عجایب من اکاذیبهم و فنون من سیرهم و وقایعهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۹گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵/۷سم [ف: ۷-۲۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۹-ف

نسخه اصل: حراجچی اوغلو ش ۹۳۵. ج ۵؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابی طالب بن ابی عبدالله موسوی، تا: ۹ رجب ۶۴۹ق، جا: دمشق معین الدین؛ تملک: یوسف بن محمد ابیاری؛ ۳۲۱گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۲۹۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۲۸-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 3179 (ج ۱) و Or. 31180 (ج ۲)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۴ق، جا: مصر، نویسانده محمد بن المعروف؛ تملک: محمد بن ابراهیم بن الشیخ طه العقاد در ۱۲۵۹ و دیگری در ۱۲۰۴ [فیلمها ف: ۳-۱۹۳]

● **التذکرة = شجرة الانساب** / انساب / عربی

at-taḏkira = šajarat-ul ansāb

عبیدلی، احمد بن محمد، ق۷ قمری

'obaydelī, ahmad ebn-e mohammad (- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۵۷ق

این کتاب از مشجرات طبقات علویان و معروف است. نسابه‌های متأخر مستدرک و متممی بر آن داشته‌اند. در صدر شجره امراء علوی مدینه آورده: «امراء المدینة الان سنة سبع و خمسین و ستمائة».

[دنا ۱۰۵۰/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۱۵

آغاز: یقول المفتاق الی رحمة الله ابن محمد بن المهنا بن علی بن المهنا بن علی بن المهنا الحسینی. العبیدلی جامع هذه و مشجرها بعد حمدالله و الصلوة علی رسوله محمد و آله هذه تذکرة جامعة لما اشتملت علیه من انساب السادات آل ابی طالب علیهم السلام فالبدء من ولد ابی طالب ثم بولد امیرالمؤمنین علی علیه السلام. ثم بولد جعفر. ثم بولد عقیل. ترتیب ولد علی علیه السلام؛ **انجام:** نبی الله ابی البشر آدم علیه و علی الطاهرین من ذریته السلام رب صل علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: محمد هادی حسنی حسینی طباطبائی نسابه، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ واقف: سید عبدالله نسابه، تیر ۱۳۴۱؛ ۱۵۶گ، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۶-۵۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۶

آغاز: من کتاب الاحکام السلطانیه للقاضی الماوردی الباب الثامن و لاته النقیب علی ذوالانساب؛ **انجام:** رب صل علی محمد و آله الطیبین-الطاهرین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه دارای اضافاتی است و همان نسخه‌ای است که در الذریعه (ج ۱۰، ص۴۷) به نام «ذیل الانساب المشجرة» ضبط شده و مؤلف آن را سید نسابه عزالدین اسحق بن ابراهیم بن اسحق الحسن الحسینی الطباطبائی دانسته و بقیه نسب

وی را تا حضرت امام حسن مجتبی (ع) ذکر کرده [ابیاتی که پشت برگ اول نوشته شده: «خادم اهل بیت آل رسول ×× ابن میر طویل تا دانی / لقب او شرف بود مشهور ... ابراهیم اوست اگر خوانی / لقب باب عزالدین اسحق ×× سید باوقار روحانی / ابرهیم آنکه فیض میبخشید ×× پدرش ناصر است و اوئانی ... تا می‌رسد به: بیست و پنج جد من ولی خداست ×× پس محمد رسول ربانی / دو ولد دارم اولی اسحق ×× پس علی دین محمدش خوانی / حاسد انشان تباه کن یا رب ×× حرمت پنج فرق نورانی. نقل من خطه هکذا حرره کتبه الفقیر الحقیر المحتاج الی رحمة الله الملک الجلیل عبدالمؤمن بن حسین بن محمد بن علی بن علاءالدین محمد بن ابراهیم بن اسحق الحسنی الحسینی طباطبائی النسابه تحریراً فی ۲۳ شهر جمیدی الاول سنة سبع والف من هجرة الرسول علیه الصلوة و السلم» ظاهراً صاحب این ابیات سید عبدالمؤمن نسابه از اعقاب مؤلف ذیل و اضافات است و نسخه که در الذریعه معرفی شده به خط اوست.] در نسب نوشته شده که ایهام دارد این اضافات از سید نسابه الشرف ابراهیم بن عزالدین اسحق است و نسب عزالدین اسحق در این ابیات با مسطورات الذریعه اندک اختلاف دارد. بالجمله مؤلف چه پدر باشد چه پسر ترجمه حال هیچ کدام به تحقیق دانسته نشد. کاتب در آخر نسخه نوشته: «نقل من نسخة هکذا حرره تم علی یدذی یده الفقیر الی الله الغنی المغنی اسحق بن ابراهیم بن اسحق الحسینی الطباطبائی ابا الحسینی الزیدی اما النسابة بشیراز اصلح الله احواله» پنداشته می‌شود که این نسخه در سده نهم بلکه پیشتر نوشته شده و نسب صفویه را از سلطان ابراهیم شیخ شاه یا پدرش سلطان خواجه علی می‌داشته و بعداً نسابه در عهد سلطنت شاه سلطانحسین صفوی سلسله نسب سلاطین صفوی را به سلطان ابراهیم پیوست داشته است؛ واقف: نائینی؛ ۱۶۵گ، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۶-۵۹۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۲۸۰]

● **تذکره** / تاریخ / فارسی

tazkere

طبیب لاری، سعد بن عبدالله، ق۹ قمری

sa'd-e tabīb, mohammad ebn-e sa'd (-15c)

رساله مختصری است در بیان تیراندازی قطب الدین مبشرخان (۷۹۷-۸۵۹ق) از انشاء سعد بن عبدالله پدر مؤلف تحفه مبشریه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸۸

آغاز: بسمله، شکر و سپاس بیحد و قیاس واجب الوجودی را تواند بود؛ **انجام:** زندگانی ورثته و تلامذه او را تذکره و یادگاری و علی الله التوکل و الاعتماد و الیه ... و الاستناد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۰۶۵؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [رایانه]

● **التذکرة** / هیئت / عربی

at-taḏkira

انطاکی، داود بن عمر، ۹۵۰-۱۰۰۸ قمری

antākī, dāvūd ebn-e 'omar (1544-1600)

در احکام نجوم است.

[دنا ۲/۱۰۵۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۳۷/۷

آغاز: بسمله، نو مذار و الیاس الفیلسوفان قالا: اذا ولد مولود فی لیل الغینة المستنتجة من مقدمات؛ **انجام:** هذا ما یحتاج الیه هنا من هذه الصناعة و سیأتی احکام الفصول فی البحار فی مواضعها قسم من کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: اسدالله، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۱گ (۲۵پ-۵۵پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۶-۲۴۲]

● **التذکرة** / هیئت / عربی

at-taḏkira

وابسته به: التذکرة؛ انطاکی، داود بن عمر (۹۵۰-۱۰۰۸)

منتخب تذکره انطاکی است.

[دنا ۲/۱۰۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۹۶/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن حاج عبدالقادر تبریزی، تا: ۱۲۶۶ق، جا: همدان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، ۳۹گ (۴پ-۴۲پ)، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۰۷۳]

● **تذکره** / تراجم / ترکی

tazkere

چلبی، حسن بن علی، ۹۵۳-۱۰۲۴ ؟ قمری

čalabī, hasan ebn-e 'alī (1547-1615)

تاریخ تألیف: ۹۹۴ق

حاجی خلیفه در کشف الظنون می‌گوید: در این تذکره آنچه دیگران در تذکره‌های خویش نوشته‌اند با انداختن زواید آنها و اضافه لطائف و فوایدی، با انشائی لطیف تألیف گردیده و بهتر از همه شده. مؤلف فهرست کتابخانه خدیویه عین عبارت کشف الظنون را در معرفی این تذکره نقل نموده و آغاز آن را که در کشف الظنون نیست ذکر کرده است. در آخر مقدمه این تذکره مؤلف می‌گوید این تذکره را بدین ترتیب مرتب کرده‌ام: فصل ۱. بیان حالات پادشاهان گذشته (از سلطان مراد بن سلطان محمد ۸۲۵-۸۵۵ شروع نمود)؛ فصل ۲. اوصاف شاهزادگان؛ فصل ۳. شرح حال علما و شعرا به ترتیب حروف تهجی. مقدمه‌ای در معرفی از خود و این کتاب و پادشاه عصر (سلطان مراد ثالث) با کمال قدرت ادبی (به شهادت دانشمندان ترک نژاد) در ۲۰۰۰

بیت پیش از شروع به فصل نخستین، حاوی ابیاتی به عرب و ترکی از خود و دیگران انشاء نموده و تمام این تذکره در حدود ۲۸۵۰۰ بیت کتابت دارد. نسخه دیگر از آن در دانشگاه پریستون معرفی شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۰

آغاز: سرنامه صحائف ان هذه تذکرة که مفتاح خزائن تبصره در خط: نستعلیق، کا: اولان رمضان، تا: ۱۰۰۲ق؛ دارای یک سرلوح ظریف، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۴۴ص، ۲۱ سطر،اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۷۳]

● **تذکره** / عرفان و تصوف / فارسی

tazkere

نورعلیشاه، محمد علی بن عبدالحسین، ۱۱۶۰؟-۱۲۱۲ قمری

nūr-ʻalī-šāh, mohammad ʻalī ebn-e ʻabd-ol-hoseyn (1747-1798)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان محرم ۱۲۱۷ق؛ ۳گ [ف: ۵-۳۳۸]

● **تذکره = مدایح ایلخانیه** / شعر / فارسی

tazkere = madāyeh-e īlxānīye

ادب قاجار، خداویردی بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

adab-e qājār, xūdāvīrdī ebn-e mohammad ebrāhīm (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۶ق

اشعاری که در مدح الله قلی میرزا ایلخانی سروده شده در کتاب حاضر فراهم آمده است. نام این شاعران با مختصری از شرح حالشان در این مجموعه دیده می‌شود: اشعار مؤلف با تخلص ادب، میرزا عباس کرمانشاهی متخلص به امید، محمد امین میرزا متخلص به امین، میرزا حسن یزدی متخلص به انور، اختر، میرزا محمد بیدل، میرزا فتح الله بسطامی متخلص به ذوقی، سام میرزا قاجار ولد محمد قلی میرزا ملك آرا متخلص به رضوان، میرزا محمد حسین اصفهانی متخلص به پروانه، سرباز، محمد صادق بن میرزا جانخان هراتی متخلص به سرخوش، مهدی بیگ مهاجر گرجستانی متخلص به سرهنگ، سلیمان خان قاجار متخلص به سلیمان، میرزا محمد علی اصفهانی متخلص به سروش، میرزا قاسم شیرازی متخلص به سرور، میر سید علی تهرانی متخلص به شباهنگ، میرزا نصرالله اصفهانی متخلص به شهاب، شاهزاده، علی رضا میرزا متخلص به شهره، میرزا عبدالرحیم اصفهانی متخلص به طرفه، محمد قاسم خان مازندرانی متخلص به غازی، فدا، میرزا حبیب الله شیرازی قاآنی، شیخ علی خراسانی متخلص به کلامی، الله قلی میرزا ایلخانی قاجار متخلص به کمال، میرزا عبدالوهاب یزدی متخلص به محرم، مریخ، میرزا عبدالله خلج متخلص به منشی، رضا قلی مازندرانی متخلص به مشرق، میرزا محمد علی تهرانی، میرزا ابراهیم مستوفی مازندرانی متخلص به مینو، علی اکبر برادر قاآنی متخلص به ندیم شیرازی، نشاطی خان، نغمه میرزا محمد علی همدانی رئیس پست زنجان متخلص به وفا، رضا قلی خان هدایت، محمدرضا شیرازی متخلص به هما، چاکر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۸۸

آغاز: به تاریخ بیست و هشتم شهر ذی الحجة الحرام ۱۲۵۶ حکم از سرکار شوکت مدار خدایگانی نواب الله قلی میرزا ایلخانی دام اقباله و اجلاله متخلص به کمال به بنده خاکسار؛ **انجام:** یار و خلیل ترا مکان به بهشت است ×× خصم و عدوی ترا مقر به سعیر است

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، برخی از اشعار به خط ناظمین آنها کتابت شده نظیر شعر وفا در برگ‌های پایانی به سال ۱۲۹۸ق در زنجان، در بدرقه کتاب یادداشت مفصلی از باستانی راد درباره مجموعه حاضر دیده می‌شود؛ جلد: تیماج سبز، ۷۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۹]

● **تذکره** / علوم قرآن / ترکی

tazkere

وزیر احمد کمال پاشای رومی، -۱۳۰۴ قمری

vazīr-e ahmad kamāl pāšā-ye rūmī (- 1887)

از وزیر احمد کمال پاشای رومی مؤلف «النوادر و اللطائف فی تفسیر الایات التی علی النکت و الظرائف» به ترکی (ذیل چلبی ۶۸۲/۲؛ هدیة العارفین ۱۹۱/۱) این نسخه به ترکی است و شاید همین کتاب باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۱۶/۵۰-ف

نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه‌های یوگسلاوی؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۳۱ق [فیلمها ف: ۱-۶۴۰]

● **التذکرة** / گوناگون / عربی و فارسی

at-taḏkira

شوشتری، محمد باقر بن علی، -۱۳۲۷ قمری

šoštarī, mohammad bāqer ebn-e ʻalī (- 1909)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ق

مجموعه در انواع علوم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۲

آغاز: یقرء هذا الدعاء عند النوم؛ **انجام:** مناره باب السالم

خط: نسخ، کا: جامع و شوشتری، محمد باقر بن غلامعلی، تا: ۱۳۲۶ق [الفبائی ف:-۱۲۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۳

آغاز: علاج حرقه البول، بسمله حاج حسن میرزا؛ **انجام:** هذا وصیتی الیک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۶ق [الفبائی ف:-۱۲۰]

● **التذکرة = تحفة الوصایا** / عربی

at-taḏkira = tuḥfat-ul waṣāyā

نقاش خرتبرتی، احمد بن الیاس

naqqāš-e xartabertī, ahmad ebn-e elyās

گزیده از «عمدة الوسیلة»، ساخته برای ابوالحسن علی پسر ناصر خلیفه در پنج «فصل».

[دنا ۲/ ۱۰۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵/۹-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۰۹-۱۱۸) [فیلمها ف: ۱-۴۶۲]

● **تذکره** / عرفان و تصوف / فارسی

tazkere

مجموعه‌ای است برگزیده از گفتار جمعی از عارفان در اخلاق و سلوک و تصوف که آن را از منابع گوناگون انتخاب و ترجمه کرده و شامل آثاری از: معروف کرخی، فتح موصلی، یحیی بن معادرازی، شاه شجاع کرمانی، ابویوسف، ابوحفص حداد، حمدون قصار احمد عاصم، جنید، رویم، عمروبن عثمان مکی، ابوسعید حراز، ابوالحسین نوری، شیخ ابومحمد رویم، عطار، شیخ عبدالله خلیق، جنید بغدادی، ابراهیم بن داود الرقی، یوسف اسباط، شیخ ابویعقوب اسحق النهجوری، شیخ سمنون، شیخ ابومحمد مرتعش، فضیل، شیخ ابوالحسن موشجی، شیخ محمد علی حکیم، شیخ ابوبکر رواق، عبدالله منازل، شیخ ابوحمزه خراسانی، شیخ ابوالخیر اقلع، شیخ احمد مسروق، شیخ عبدالله روعدی، شیخ عبدالله مغربی، شیخ ابوعلی جرجانی، شیخ ابوبکر کنانی، شیخ عبدالله حفیف، شیخ ابو محمد حریری، حسین بن منصور حلاج، شبلی، شیخ ابوسعید ابوالخیر.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این منتخبات چندی است است از کلمات مبارکه مشایخ کبار طریقت مرتضویه، علیه الصلوة و السلام و التحیة که برچیده شده است که در هر یک اسرار و فتوحات قلبیه

انجام: گفتند ایشان که باشند گفت قومی که سر در سخن ما جنبانیده باشند بحمدالله و حسن توفیقه

[دنا ۲/ ۱۰۵۰-۵۱؛ فهرستواره منزوی ۱۹۵/۷]

همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا سلماسی، تا: سلخ شعبان ۱۲۹۸ق؛ مجدول؛ واقف: شمس الدین پرویزی، مرداد ۱۳۳۲؛ ۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۳۰×۱۹سم [ف: ۶-۳۹۹]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۵۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر؛ باتمام رسید کتاب مستطاب گنج الاسرار در ... سنه ۳۱۹ راقم: محمدرضا ویشلقی، علی.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدرضا ویشلقی، تا: ۱۳۱۹ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۶۵ص، ۱۷ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵ [ف: ۲-۳۳۷]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۱۷/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** هم اسیری مست بود و جمله ذرات مست ×× کفر ایمان مست و دین و مذهب و دیندار مست.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۸۸ص، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۲×۲۰ [ف: ۲-۳۱۲]

● **التذکرة** /

at-taḏkira

از ابن مطر؛ گزیده‌ای است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۱/۹

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالحسین آل حسینی نجفی، تا: ۱۰۵۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۲ص (۱۶۹-۱۷۰)، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۱۴۹۷]

● **تذکره** / شعر / فارسی

tazkere

جنگی از اشعار فارسی است.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۸۶

بی کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۴۳ق؛ ۱۹۸گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۷]

● **تذکره** / تراجم / فارسی

tazkere

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۸۵۴

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۲۰۷گ، اندازه: ۲۰/۸×۳۰/۶سم [رایانه]

● **تذکره** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkere

۲۰ «فصل» کوتاه است در احوال قیامت و بهشت و دوزخ و جز آن، شبیه به آنچه درکتاب خدای تعالی مسطور و بر زبان انبیا و اولیا مذکوراست: فصل ۱. صفت راه آخرت و ذکر سالکانش؛ ۲. اشاره به مبدء و معاد؛ ۳. ذکر مراتب مردم دراین جهان و آن جهان؛ ۴. اشاره به مکان و زمان آخرت؛ ... ۱۹. اشاره به حور العین؛ ۲۰. ثواب و عقاب.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۰۳/۸-۱۸/۱۲۳

آغاز: بسمله ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهیتنا ... اما بعد دوستی عزیز از محرر این تذکرة التماس کرد که بندی از آنچه سالکان راه آخرت مشاهده کرده‌اند؛ **انجام:** توقع آنست که از دعای خیر دریغ ندارد و اصلاح سهوهائیکه قابل اصلاح باشد بجای آورند.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن کربلائی علی مردان چناری، تا: جمعه ۲۱ ذیحجه ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۸۳۳]

● **تذکره** / گوناگون / فارسی

tazkere

مجموعه‌ای پراکنده که در آن گذشته از شعر فارسی گویا از قاآنی، سرگذشت حاجی ملاعلی و آقا سید اسمیعل بهبهانی و حاجی شیخ محمد و آقا سید صادق و امام جمعه دیده می‌شود، و برخی مطالب آن هم تکرار شده و در پایان دارد: «برخی از کلمات مرحوم میرزای بسمل کرمانی درین صحیفه بجهت یادداشت قلمی گردید فی ۱۲۹۷ اللهم اغفرله ... احقر عباد علی رضا نوشته است». در آن از ناصرالدین شاه ستایش شده و وصف شمس العماره در آن آمده و یاد شده از اینکه بسمل کرمان به سفارت به افغانستان رفته و شکفتگی و وضع خوش کابل و قندهار را دیده است. وصف شهر طهران هم در آن هست و شعر خود بسمل در ستایش همین شاه و سرگذشت این افراد در آن دیده می‌شود: مظفرالدین میرزا ولی عهد، کامران میرزا نایب السلطنه، یمین الدوله، حسام السلطنه سلطان‌مراد میرزا، حشمت الدوله حمزه میرزا، نصرة الدوله فیروز میرزا، معتمدالدوله حاج فرهاد میرزا، اعتضاد السلطنه علینقی میرزا، مؤید الدوله طهماسب میرزا، عمادالدوله، مستوفی الممالک، امین الدوله، معیر الممالک، آصف الدوله حاج محمد قلی خان، امیر الامراء سپهدار، دبیر الملک، امین الملک، میرزا هاشم خان امین خلوت، ظهیر الدوله محمد ناصرخان، میرزا سعیدخان وزیر خارجه، شهاب الملک حاج حسینخان شاهسون، میرزا صادق خان قائم مقام، حاجی میرزا حسینخان مشیر الدوله، معتمدالملک یحیی خان، قاسم خان والی، میرزا فتحعلیخان صاحبدیوان، آقاعلی آشتیانی، عبدالعلیخان ادیب الملک، محمد تقی خان آذربایجانی، آقاعلی مقدس، حاجب الدوله محمد کاظم خان قراباغی، قوام الدوله، حاجی ملاعلی کنی، حاجی شیخ مهدی، آقا سید اسماعیل بهبهانی، حاجی شیخ محمد، آقا سید حسین کاشانی، آقا سید صادق، امام جمعه، سلطان العلماء، ملا محمد تقی کاشانی، شیخ عبدالحسین، حاج محمد جعفر، میر محمد علی گلپایگانی، حاج ملا هادی سبزواری، میرزا کمال الدین قمی، محمد حسنخان دامغانی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۷۴/۱

آغاز: بسمله. و به نستعین. حمدله ... اما بعد مرحبا مرحبا علی قیصر قیاصر العجم ... السلطان ناصرالدین؛ **انجام:** تو در سلطنت آنقدرش زنده دار که در جنت عدن گیرد قرار

تمام شد کتاب مستطاب مشتمل بر تعریف و توصیف شاهنشاه اسلام پناه و امرا و امنای آن خدیو کیوان دستگاه و علمای اعلام و فضلای و الامقام دار خلافت ... من کلام جناب میرزای بسمل کرمانی بید ... علی رضا ابن المهدی الشریف الشهر بابکی فی غرة ذی القعدة الحرام ۱۲۹۴.

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی رضا بن مهدی شریف شهر بابکی، تا: ذیقعده ۱۲۹۴ق؛ در هامش ۱۲۲ر-۱۳۳پ هم گویا دنباله همین تذکره است؛ ۱۴۰ص (۱-۱۴۰)، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۶۸۰]

● **تذکره** / ادبیات / فارسی

tazkere

در دو «روضه» هر کدام در شش «گلبن» و روضه اول در شعرای رکاب همایونی (فتحعلی شاه قاجار) و روضه دوم در شعرای سایر ممالک محروسه را ابتداء مختصراً شرح احوال گفته و سپس در عنوان حروف الفبا به اشعار ایشان پرداخته و گاهی شرح در زمان و مکان سرودن آن داده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۰۵

آغاز: خادمان درسرای تو را ×× باج از مصر و قیروان باشد / خسروا یکزمان بده انصاف ×× سود من از چه درزیان باشد؛ **انجام:** شکوه خواهد کردن از جورت هما با عدل شاه ×× ورنه آن دردی که دارد از تو درمان چاره کن / ظل حق فتحعلی شاه آن که گردون گویدش ×× حلقه طاعت به گوش ثابت و سیاره کن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۹۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۱]

● **تذکره** / گوناگون / فارسی

tazkere

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸۳

مجموعه، جنگ و ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

● **تذکره** / ادبیات / فارسی

tazkere

در توصیف آن آورده شده: تذکره مانندی که در آن در همه اوزان شعری با مطالعی از غزل‌ها آمده و به ترتیب تهجی در یک وزن با نام سراینده بیت نخستین آورده شده چنان که: «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن»: از جامی، شجاع کاشی، مفرد همدانی، نظیری، امیر همایون، بدیع الزمان استرآبادی، عاشق، مشتاق، کاتب، یزدی، حافظ، سعدی، زکی همدانی، غیاثی، شرف قزوینی، میر و الهی قمی، حالتی ترکمان، سالم ترکمان، ولی دشت بیاضی، ثنائی هروی، سالک اصفهانی، اهلی جغتایی، لسانی، شفائی اصفهانی، سولی اصفهانی، صیدی طهرانی، نوری ساوجی، پورحسن اسفراینی، قراگوزلی، دردی سمرقندی، مولوی بلخی، مقصدی ساوجی، دنبلی ترک، ذوقی، حضوری قمی، شاه رضای تهرانی، طوفان هزار جریبی، نصیب اصفهانی، نوری اصفهانی، صیفی نیشابوری، حیرانی قمی، رفیعی و حاتم کاشی، رشکی سبزواری، تختی و شهابی قزوینی، خصالی و فهمی کاشی، فوقی قمی، محوی اردبیلی، شاه عباس صفوی، حیدر کلیجه، بنائی هروی، طوقی تبریزی، مقیمی بهارلو، زلالی هروی، گلخنی قمی، شهیدی قمی، ذوقی اردستانی، عماد فقیه کرمانی، رهبان اصفهانی، صهبای قمی، شاپور طهرانی، نایب تفرشی، میر مومن استرآبادی، طاهر قاینی، نقیبی شیرازی، هادی اصفهانی، نعیمای شیرازی، عشقی کاشی، تارک قزوینی، میرزا جعفر قزوینی، شعیب و واحد اصفهانی، فراغی قزوینی، فصیحی تبریزی، واعظ قزوینی، نثاری هروی، شاهدی نیشابوری، خواری تبریزی، درکی قمی، قربی طهرانی. در پایان آن به خط تازه‌تری مثنوی است از طوفان که برای صالح نامی آن را ساخته است و جنگ خیبر را در آن به نظم آورده است.

مشهد؛ اصغرزاده، سید علی اصغر؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز: بیا ساقی ای ملک جان را سروش ×× که برده خمار از سرم عقل. از میرزا حاتم حرف الف:از ان بر گرد سر پیوسته کردم پاسبانش را ×× که شاید فرصتی یابم ببوسم آستانش را. از صبوحی هروی: چنان از ناله شب دلتنگ سازم پاسبانش را ×× که برخیزده رود با من گذارد آستانش را؛ **انجام:** به بین روز محشر به احوال او ×× به بخشش به پیغمبر و آل او. نام دو شاعر اخیر هم پاک شده: از شصت دوست تیری اگر بر جگر خورم ×× نی رویدم زسینه نی شکر خورم / یا غیر راز کوی تو آواره می‌کنم ×× یا می‌کنم دل از تو و یکباره می‌کنم

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۵-۶۱۶]

● **تذکره** / ادبیات / فارسی

tazkere

گزارشی از آن داده نشده

تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه:۴۹

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۶۸۸]

● **تذکره آتش زنه** / تراجم / فارسی

tazkere-ye ātaš-zane

رشحه اصفهانی، محمد باقر بن علی اصغر، ۱۲۰۳-۱۲۶۶ قمری

rašhe-ye esfahānī, mohammad bāqer ebn-e ʻalī asqar (1789-1850)

تذکره شعرای فارسی زبان عصر قاجار به نظم است که بدون توضیحی درباره افراد در سه بیت نام شهر و حالات افراد در (مجموعاً ۱۳۷ تن) لابه‌لای مثنوی جمشید و نوروز به نظم آمده است، این شعرا عبارتند از: احمد بیگ اختر، انور ابراهیم خان، میرزا علی اکبر نطنزی، افسرده هندوستانی، میرزا احمد شیرازی، میرزا محمدعلی ادیب (ری)، محمد حسین بیگ اختر (ولایت بارسروش)، آزاد، حاج سید محمد آتش (فریدن)، آقا محمد صادق انیس (اصفهان)، کلب حسین، آشفته (ایروان)، میرزا محمد قلی الفت (ایل افشار)، میرزا ابوالحسن امیه (نهاوند)، میرزا ابوالقاسم (شیراز)، میرزا محمد صادق آرام (یزد)، میرزا محمد علی بهار (داراب)، میرزا محمد رحیم بیدل (اصفهان)، میرزا عبدالباقی باقی (اصفهان)، میرزا زین العابدین بیخود (اصفهان)، آقا محمد حسین بیمار (شیراز)، میرزا داود بینوا (ولایت طوس)، رجبعلی بیک تسلی (شیراز)، مرتضی قلیخان پریشان (طایفه قراگوزلو)، محمد تقی خان تشنه مراغی (ایل شقاقی)، میرزا حسن تمنا (هرات)، میرزا زین العابدین ثاقب (کرمان)، میرزا علیرضا جلالی (بافق)، جواد (اصفهان)، حسن (نهاوند)، حاجی مهدی حجاب (شیراز)، میرزا حسین حسینی (یزد)، میرزا محمد علی حیران (یزد)، ملا غلامرضا حیران (یزد)، میرزا عبدالرسول حیران (رشت)، آقا سید ابوالقاسم حبیب (شیراز)، آقا محمد نقی حسرت (همدان)، میرزا ابوالحسن طباطبایی حریف (جندق)، حاج معصوم خاوری (کوزه‌کنان)، میرزا محمد هاشم خرم (اصفهان)، آقا عبدالمجید خرم (خراسان)، آقا محمد رضا خازن (یزد)، سلطان فتحعلی شاه خاقان (ری)، میرزا فضل الله خاوری (شیراز)، امیر محمودخان خاور، محمد علی میرزا قاجار دولت، آقا بزرگ دانش (اصفهان)، میرزا سید محمد سحاب (اصفهان)، آقا جانی سایل (فارسی)، آقا محمد علی سهل (قزوین)، آقا محمدعلی شیدا (اصفهان)، میرزا عبدالله شهاب (ترشیز)، هادی بیک شایق (ساکی)، حسینعلی بیگ شرر (بیگدل)، حسنعلی میرزای قاجار شکسته، میرزا حسن ظریف (اصفهان)، آقا بابا

عارض (اصفهان)؛ میرزا محمد حسن کلانتر عالی (شیراز)، هلاکو میرزای قاجار عشق، صفری بیک فردی (زند)، میرزا محمد فروغی (اصفهان)، میرزا ابوالحسن فردوسی (فارس)، میرزا سید یحیی فدائی (یزد)، میرزا حبیب الله قاآنی (شیراز)، آقا عبدالرحیم قضایی (یزد)، سید حسین مجمر (زواره)، منعم (شیراز)، میرزا محمد مطرز (زواره)، میرزا عبدالرزاق مفتون (تبریز)، شیخ محمد حسین مفتون (شیراز)، میرزا محمد مونس (اصفهان)، شیخ عبدالرحیم مایل (اصفهان)، آقا محمد حسین منظر (یزد)، مسکین، میرزا ابوالقاسم قائم مقام مجنون (فراهان)، سید حسن نیاز (اصفهان)، آقا محمد حسین منظر (یزد)، مسکین، میرزا ابوالقاسم قائم مقام مجنون (فراهان)، سید حسن نیاز (اصفهان)، امان الله بیگ نظیر (زنگنه)، محمد باقر بیگ نشاطی، منت علی بیگ نوا (زند)، میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط، میرزا شفیع ملقب به میرزا کوچک وصال (شیراز)، عبدالله بیگ تفرشی وفایی، آقا محمد وفایی (یزد)، میرزا محمد علی واسق (یزد)، آقا محمد صالح واسق (اصفهان)، واقف (خلخال)، آقا محمد کاظم واله (اصفهان)، میرزا محمد حسین وفا (فراهان)، شیخ عبدالوهاب همایون (فریمان)، میرزا ابوالحسن طباطبائی یغما (جندق).

چاپ: تهران، ۱۳۴۴ش

[دنا ۱۰۵۱/۲؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۳۷۲/۱؛ مشار فارسی ۱۲۵۵/۱؛ فهرستواره فارسی ۱۸۸۹/۳؛ الذریعة ۳۲۸/۱۹ (با نام مثنوی نوروز و جمشید)]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۴۰/۲

آغاز: اختر احمد بیک: اختر که زشمع طبع وقاد ×× پرتو ز زمین بآسمان داد؛ **انجام:** عیار نقد اخلاص حرم جویان نشد ظاهر ×× بهر یکسال روزی کعبه آتشخانه بایستی.

نسخه حاضر فاقد داستان نوروز و جمشید و خطبه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱-۳۸۲]

● **تذکرة الآثار** / تاریخ معصومین / عربی

tad̲kirat-ul āt̲ār

در سرگذشت و مناقب دوازده امام است از روی کتاب‌های اخبار شیعی.

[دنا ۱۰۵۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۲۶

آغاز: بسمله. الحمد الله الذی اضاء دجی العالم بنور نبیه محمد و عترته الاطهار؛ **انجام:** نزلت من طریق الخاصة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی،۱۳۲گ،۱۰سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۸۷]

● **تذکرة الآخره** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol āxera

کرمانی، محمد علی بن اسلام، ق۱۳ قمری

kermānī, mohammad ʻalī-ye-bn-e eslām (- 19c)

رساله مفصلی است در اخلاق و یادآوری مرگ و آخرت، مؤلف در آن در ضمن حکایت‌ها و احادیث و آیات مباحث احتضار، مرگ، اوصاف بهشت و جهنم و عوالم پس از مرگ را به صورت پند و اندرز برای عامه مردم بیان نموده است. در پایان مناجاتی با عنوان‌های «الهی- الهی» از خود آورده است.

آغاز: ۱: حمد بی حد و ثنای بی شمار خالقی را سزا است که سر گشتگان ... اما بعد، به ذروه عرض برادران ایمانی و شیعیان اثنی عشری ... غریق بحر گناه ... ابن سلام محمد علی کرمانی

۲: درود و سلام فراوان نثار پیغمبری است که در دنیا غم خوار رهائی امت و در عقبی باعث نجات رعیت و شفاعت خواه ایشان است اعنی اشرف پیغمبران و شفیع گناه کاران

انجام: ۱: الهی دشمنان دین ما را منکوب و مخذول گردان و پادشاه شیعه را بر دفع اعادی دین مبین غالب و منصور گردان و حاجات مشروعه جمیع برادران دینی را برآورده و خیر گردان اللهم اجعل خاتمة امورنا خیراً و عافیة بجاه محمد وآله

۲: و حال آنکه محتاج به آنها می‌باشم همه را به ماکرامت فرما الهی حلم و بردباری تو ما را جاهل گردانیده بر عفو مطالب امیدوارم که ما را ناامید نگردانی و گدایان خود را محروم نگردانی

[دنا ۱۰۵۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۵/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۶۴/۱

آغاز: پرده عصمت و طهارت ملازم مهراب (کذا) بندگی و اطاعت؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ (۱ر-۱۲۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۱-۴۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸۶-عکسی

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** مکن به حق محمد و آله الطاهرین بحرمة سورة الفاتحة. تمت الکتاب الموسوم بتذکرة الآخرة بعون الملک الوهاب ...

خط: نستعلیق شکسته، کا: میر زین العابدین، تا: دوشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ ۴۴۸ص، ۱۲ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۱۳/۱-۱۳/۹۳

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی بن اسماعیل آرندی برای ملاغلامرضا با اشعاری از کاتب به فارسی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۵۱ق؛ جلد:تیماج مشکی،۷۴گ،۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۱۵]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۱۳

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۳۸۳]

۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۶۰

کا: محمد علی بن علی اکبر تبریزی، تا: ۱۲۵۸ق [تربیت: ف: ۱۰۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۹۹

آغاز: و آدمیان برگزیده حضرت اله صاحب اختیار روز جزا محمد بن عبدالله و صلاة نامیات بر آل و عترت آن حضرت باد؛

انجام: برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی اکبر، تا: صفر ۱۲۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۷۶]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۸۹

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۵]

← تذکره آل داود ≻ زبور آل داود

● **تذکره آنندرام** / تراجم / فارسی

tazkere-ye ānandrām

مخلص لاهوری، ق۱۲ قمری

moxles-e lāhūrī (- 18c)

ضمن شرح حال‌ها، در مورد هندوستان و شرق ایران در زمان نادرشاه افشار بحث می‌شود.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۴۰عکسی

بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۵۰]

● **تذکرة الائمة** / تاریخ معصومین / فارسی

tazkerat-ol a'emma

لاهیجی، محمد باقر بن محمد تقی، -۱۱۱۰ قمری

lāhījī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (-1699)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۵ق

در اسامی حضرت رسالت (ص) و ائمه اثنی عشر و مناقب آنها و مدت حیات و عدد فرزندان ... عدد اولاد و ازواج و وقایعی که بر ایشان روی داده. در یک «مقدمه» و چهارده «باب» و «خاتمه»: مقدمه در ظهور نور حضرت محمد (ص)؛ باب ۱. احوال حضرت رسالت (ص)؛ ۲. احوال فاطمه زهرا (س)؛ ۳. احوال حضرت علی (ع)؛ ۴. احوال امام حسن مجتبی (ع)؛ ۵. احوال امام حسین (ع)؛ ۶. احوال علی بن حسین (ع)؛ ۷. احوال امام محمد باقر (ع)؛ ۸ احوال امام جعفر صادق (ع)؛ ۹. احوال امام موسی بن جعفر (ع)؛ ۱۰. احوال امام رضا (ع)؛ ۱۱. احوال امام جواد (ع)؛ ۱۲. احوال امام علی النقی (ع)؛ ۱۳. احوال امام حسن عسکری (ع)؛ ۱۴. احوال حضرت مهدی (ع)؛ خاتمه در بیان احوالات ائمه اثنی عشر و اثبات امامت ایشان. این کتاب حاوی منقولات سست و ضعیف است چنان که در باب فضیلت حضرت علی (ع) گوید: علی (ع) اعلم بوده از همه اوصیاء پیغمبران و نقبا ... و از جمیع متکلمین و حکماء و عقلا و دانایان جهان از قبطی و رومی و یونانی و حلوانی و مقدونی و عربی و عجمی و شامی و هندی و ترکی و فرس ... و آن حضرت لغات بنی آدم را از هند و روم و شام و فرس و فرنگ و روس و بلغار و عرب و عجم و حبش و ترک و دیلم و زنگ و روستا، را می‌دانست و خط یونانی و سریانی و فرنگی و معقلی و عبری ... نیکو می‌خواند ... و از معجزات آن حضرت در باب کتب آن است که حروف کتاب مفرده بوده مثل کتاب‌های سابق، آن حضرت مرکب گردانید. (فاضل)

چون نگارنده همنام و همروزگار مجلسی بوده، برخی آن را از آن مجلسی دانسته‌اند. داماد مجلسی نام این کتاب را در فهرست تألیفات او نیاورده، ولی بحرانی در لؤلؤة البحرین و نواده مجلسی میرزا حیدر علی در اجازه خود آن را از مجلسی دانسته‌اند. در الذریعه نوشته شده که مؤلف در ۱۰۸۵ آن را به پایان رسانید ولی در نسخه شماره ۲۹۴۲ مجلس تاریخ فراغت مؤلف ۱۰۷۵ یاد شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل النبیین لسان صدق فی العالمین ... و بعد چنین گوید خاک راه شیعیان

انجام: و تا حال الحمدلله جمعی از ازبکان شیعه شدند و مشایخ ثلاثه را تبرا نمودند و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم.

چاپ: مکرر چاپ شده؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۲ق، خشتی، ۱۸۴ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۷، خشتی، ۱۸۹+۱صص؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۶۰، وزیری کوچک؛ تبریز، سنگی، ۱۲۶۰، خشتی، ۲۲۸ص

[الذریعة ۲۶/۴؛ ریحانة الادب ۱۲۳/۵؛ کتابشناسی مجلسی ص۱۷۵؛ فهرستواره منزوی ۱۵۸۲/۳؛ مرآة الکتب ۹۳۱/۴؛ نسخه‌های منزوی ۴۴۲۹/۶؛ دنا ۱۰۵۱/۲ (۹۴ نسخه)؛ مشار فارسی ج۱، ص ۱۲۳۶-۱۲۳۷]

شرح و حواشی:

۱- تذکرة الائمة (منتخب)؛ لاهیجی، محمد باقر بن محمد تقی (-۱۱۱۰)

۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۱۳

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد رضا اصفهانی، تا: ۱۸ شوال ۱۱۱۲ق؛ تاریخ درگذشت غلامحسین اصفهانی ساکن کاشان ۱۲۱۵؛ مهر: «عبده الراجی الرضا بن احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۰۴]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۶۹

خط: نسخ، کا: محمد نصیر بن محمد اشرف تبریزی ... اصفهانی، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۱۱۵ق؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۵۰۵ص، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۲]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۲۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالرسول درمی بن میرزا حسن، تا: آخر شوال ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۲۲۹]

۴. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۱۴/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد تقی، تا: اواسط رجب ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱-۱۶۰، ۱۶۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علم الهدی بن داعی انجدانی، تا: چهارشنبه ۲۰ شعبان ۱۱۳۲ق، به دستور میرزا نزار؛ همراه با صورت استفتاء شاه عباس از میرداماد در خصوص جنگ با لشکر روم به هنگام محاصره بغداد، و پاسخ میرداماد به این مسأله؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر ۱۰×۱۷، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۴-۱۹۰۵]

۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

کا: رستم بن محمد مهدی آزاد کوه کلائی، تا: ۱۱۳۲ق؛ واقف: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی با وکالت عبدالمحمد با مهر «الراجی الی الله عبدالحمد» (بیضی)؛ واقف: محمد نبی بن عبدالعلی دینایی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵۵گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف:-۴۷]

۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۹۴

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی بن داعی بحرانی، تا: ربیع الثانی ۱۱۳۳ق، به خواهش گدا علیشاه محمد زمان مشهدی خراسانی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳برگ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [سلطانی: ف:]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ صفر ۱۱۶۳ق، جا: دارالخلافه شاه جهان آباد؛ مجدول، با کتیبه مذهب مرصع؛ اهدایی: رهبر، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۹۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۷۹]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن محمد حکیم حسنی، تا: ۱۱۸۷ق؛ مهر: «عبده علی بن القاسم»؛ واقف: وزیری (اهدایی)؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی عطف پارچه سفید و مشکی، ۹۶گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴-۱۲۶۶]

۱۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۲۸

بی کا، تا: ۱۱۸۷ق؛ قطع: رقعی [مروی: ف:-۸۵]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۳۹

خط: نسخ، کا: علیرضا بن محمد نیریزی، تا: ۱۱۹۷ق؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۶]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ مصحح؛ تملک: سید بشرین میرکریم با مهر الواثق بالله العلی عبده بشیر الموسوی، مورخ ۱۲۲۳ با شجره‌نامه‌اش که نسبت وی به حضرت حمزة بن موسی بن جعفر منتهی می‌گردد؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۶گ، ۱۷ سطر (۷/۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۲/۵

منقول از کتاب تذکرة الائمة علامه مجلسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۷۱]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۳۵

خط: نستعلیق، کا: سید سلطان و میر ابراهیم، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۳۸۶]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ چند سؤال با جواب آنها از «آقا سید محمد»؛ واقف: محمد بن حیدر موسوی، ۱۱۲۹؛ فاقد جلد، ۱۵۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۱۴]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** (اواخر باب ۱۴) طول و عرض آن جزیره است و هر روز خدای تعالی آن جزیره را پر علف میکند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (اواخر باب ۱۴ و خاتمه را ندارد)؛ دارای سرلوح مرصع مذهب، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی نقاشی با ترنج، ۱۹۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۰]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه کتاب با مهر «عبده حسین الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۹۲]

۱۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی،

۱۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [شخصی: ف: ۲-۹۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۰

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن میرزا محمد کبیر، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۸۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۱۵۶]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۶۰-۲۵/۱۵۰

آغاز: می‌شود و همه بتناسخ قایلند و کشتن هیچ حیوانرا از حیوانات حتی مؤذیات وشپش را خوب نمی‌دانند؛ **انجام:** وفی روایة اخری لایزال هذا الدین عزیز الی اثنی عشر خلیفة قال فکثروا الناس فضجوا ثم قال کلمة خفیة الثانی عشر ... بکلمات ائمة یدل علیه مع الاشتهار فی الناس و النقل فی الکتب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۶]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۹۱/۲-۲۴/۱۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن کلبعلی بغایری، تا: دوشنبه ۲۲ رجب قرن ۱۳، جا: سبزوار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲-۸۱۶]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، محشی؛ تملک: «ریحان الله موسوی» در ۱۱ جمادی الاول ۱۳۱۹، سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ (۱ر-۷۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱-۳۱۴]

۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** او را در صخره بیت المقدس ذبح نماید. و قد فرغت من ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴-۱۹۵۲]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۰۱

آغاز: تعالی الله عن ذلک و کفر و زندقه ایشان بسیارست؛ **انجام:** قاید و راهنما و همه کاره او باشد و بعد از ان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (سی و پنج برگ) و انجام (بیست و سه برگ)؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۹۶برگ، ۱۴ سطر ۹/۱۵×۱۵، اندازه: ۱۵/۴×۲۲سم [ف: ۷-۵۱]

۲۶. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۱۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج و لچکی، قطع: رقعی [اوراق عتیق: ۱-۲۶۸]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۵۱-۱۵/۹۱

آغاز: و حاتم طائی را به سبب سخاوت. و ایشانرا در اعراف خواهدکرد. بعثت آن حضرت در شب دوشنبه ۲۷ شهر رجب در خانه ام المؤمنین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۷ شوال ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد:تیماج سرخ،۱۳۷گ،۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۰۷ق؛ تملک : شیخ علی اکبر روضه خان معروف بار فروشی؛ مهر:« محمد بن محمد محسن»(بیضوی)؛ اهدایی: رهبر، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: فرنگی نباتی آهار مهره، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۴۸

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۵۹]

۲۹. شیراز؛ ملی شیراز؛ شماره نسخه:ف۲۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد کاظم تبریزی، تا: ربیع الثانی ۱۲۰۷ق،جا:شیراز؛۹۶گ،۲۲سطر،اندازه:۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱-۲۵۹]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۰۸ق؛ مصحح؛ مهر: «حسن ظنی بالله ۱۲۷۲» (بیضی)؛ اهدایی: رهبر، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۵

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۲۶۴]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱۳

کا: مصطفی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۰۸ق، جا: سپاهان [نشریه: ۲-۱۰۳]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۳

آغاز: اثنی عشر صلوات الله علیهم اجمعین و بیان بزرگواری ایشان را نموده اند

خط: نستعلیق، کا: آقا بابا بن شیخ عامر خیاط، تا: ربیع الاول ۱۲۱۹ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی [ف مخ: ۱-۳۱۴]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ رجب ۱۲۲۰ق؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۵]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۴ شعبان ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۸۵]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ ربیع الاول ۱۲۲۳ق، جا: روستای کن تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۴]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن موسی مؤذن صباغ طهرانی، تا: ۲۷ رمضان ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۹۱]

۳۷. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: اسماعیل بن محمد علی تیجانی ایجی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۲۳ق [ف مخ:-۸]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۷ رجب ۱۲۲۴ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای عطف چرمی، ۱۷۰گ، ۲۰ سطر (۹/۲×۱۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۵۰]

۳۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ملا علی محمد سولقانی، تا: ۱۲۲۵ق [مدرسه فیضیه- ف: ۳-۲]

۴۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۱۸۰گ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۷۷

کا: علی اصغر بن حاج میر تقی الدین، تا: ۱۲۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: گالینگور مشکی، ۲۱۲ص، ۱۴ سطر اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۷۴]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** جمعی از ایشان مومن و شیعه شدند ثامن و عشرین و ماتین بعد الف من الهجره النبویه

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۱۲۲۸ق [الفبائی ف:-۱۲۰]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: خبوشانی، حسن بن علی، تا: ۱۲۲۸ق [رایانه]

۴۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۷۷۴

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبد الوهاب الکژوینی، تا: چهارشنبه ۱۸ ذیقعده ۱۲۳۴ق، به فرموده عبد الوهاب بیک الله؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف:-۱۲۴۵]

۴۵. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۳۶ق؛ تملك محمد حسن بن حاجی رستم کوزه کنانی در ۱۲۳۶؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۱۴ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف:-۱۹۹]

۴۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۳۶

آغاز: و حوادثی که بر ایشان واقع شده بر سبیل ایجاز اختصار می‌نماید و آن را تذکرة الائمه موسوم ساخت و مقدمه و چهارده باب و خاتمه مرتب گردانید الله الموفق و المعین؛ **انجام:** بنده کمترین عبدالرزاق بسطامی داخل این جماعت باشد باقی عزیزان همگی در خدمت آنحضرت باشند

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز (یکی دو ورق)؛ ۱۷۱گ، ۱۲-۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۱۰۸]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۶-۳۵/۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر حسینی طالقانی اورازانی محله سرچشمه، تا: اوایل صفر ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲-۸۱۶]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اغفر لکاتبه و لجمیع المومنین

خط: نستعلیق، کا: کلاتی، علیقلی بن محمد باقر الجلایر، تا: ۱۲۴۱ق [رایانه]

۴۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن عبدالله، تا: اواخر ربیع الاول ۱۲۴۲ق؛ تملك: حاج عبدالصمد؛ مهر: عبده محمد ابراهیم (بیضی)؛ جلد: شمیز سفید، ۱۲۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۴]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۹

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالعظیم، تا: آدینه شعبان ۱۲۴۲ق؛ مهر: کریم بن محمد تقی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۲۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۰]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۸۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ رمضان ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۹۱۰گ، ۲۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۷-۱۴۵]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۶۴-۱۲/۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: دوشنبه ۶ شعبان ۱۲۴۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۱۵]

۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۱۳۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۲۵]

۵۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نسخ، کا: ابن محمد علی محمد شفیع، تا: رجب ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: مایل به خاکستری، جلد: مقوای نازك، ۱۱۸گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری کوچك، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۶]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۸۲

آغاز: من هفتادو دو کتاب خوانده ام که همه؛ **انجام:** خیر خلقه

ملا محمد باقر مجلسی رحمه الله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]
۵۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۲۷
خط: نستعلیق، کا: صفر علی بن کربلای حسینعلی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مجدول، با سر لوح مذهب مرصع با نقش گل و بوته؛ جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۲۵۹]
۵۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: شنبه دهه دوم ربیع الثانی ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: روغنی با ترنج، ۲۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۱۸]
۵۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی، تا: ۱۲۴۶ق، جا: محروسه سعادت آباد، در خدمت مجتهد الزمانی جناب میرزا محمد تقی سلمه الله تعالی؛ واقف: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی با وکالت عبدالمحمد با مهر وکیل «الراجی الی الله عبدالحمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴۷]
۵۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جابر انصاری و سایر صحابه عظام از جمله سیصد و سیزده نفر باشند و باینجا ختم شد این رساله شریفه
خط: نستعلیق، کا: سید کاظم ین میر عبدالله لنگرودی، تا: سه‌شنبه ربیع الثانی ۱۲۴۶ق؛ یادداشتی از محمد ابراهیم تبریزی بتاریخ ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۷۵]
۶۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۱۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۱۵۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۲۵]
۶۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۳۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: میر عبدالحی ابن امیر انور مشهدی، تا: شوال ۱۲۴۸ق، به خواهش میر عبدالباقی ابن امیر عبدالحی مشهد؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۵]
۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** تحریر الرساله بید میرزا بابا سنه ۱۲۴۹
خط: شکسته، کا: میرزا بابا، تا: ۱۲۴۹ق [الفبائی ف: ۶۲۸]
۶۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۲۵۰ق؛ ۱۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [دارالحدیث: ۱۰۷]
۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۷۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۱سم [ف:-۲۴۷]
۶۵. قم؛ فیضیه، شماره نسخه:۱۰۳۶/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج آقا بابا، تا: ۱۲۵۳ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۹]
۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۵۷
خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن حاج علی تبریزی، تا: ۱۲۵۴ق؛ تملک: احمد بن علی بن محمد بن رمضان بن احمد بن یونس بن علی مختار یزدی به تاریخ ۱۲۶۲ با دو مهر «یأتی من بعدی اسمه احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۱۳]
۶۷. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۲۶۵
خط: نسخ، کا: محمد باقر نظام، تا: دوشنبه ۱۷ ذیحجه ۱۲۵۴ق، به فرمایش خان بابا خان [نشریه: ۷-۱۱۵]
۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ستمها که از ایشان و متابعان ایشان صادر شده
خط: نسخ، کا: محمد محسن خادم پسر محمد علی قاینی، تا: ۱۲۵۴ق؛ تملک: عباسقلی سپهر در ۱۳۳۶؛ جلد: تیماج زرد، ۳۴۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۳۷۳]
۶۹. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۰۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ذکرته من اذعان الناس بکمالات الائمة علیهم السلام یدل علیه مع الاشتهار فی الالسن و النقل فی الکتب ما نقلته من فضل بن روز بهان و ما ذکره ... الخ
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد یوسف، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۱۳۵گ، ۱۹ سطر (۲۰/۵×۳۱/۵)، [ف: ۱-۲۳۰]
۷۰. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۲۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۱۲۶گ، ۲۱ سطر (۱۴/۵×۲۱/۵)، [ف: ۱-۲۳۱]
۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷/۱-۱۴/۱۲۷
آغاز: حضرت سعی نمودندی وآنچه سعی توانستند در مشقت در وی رساندندی ... حمالة الحطب زن دست بریده ابولهب خار و خسک جمع کردی و بر سر راه وی ریختی؛ **انجام:** برابر
کا: محمدصالح بن کربلائی اکبر ساکن شایان من محال درجزین، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۹۱گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۱۶]
۷۲. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۶
آغاز: و پدر آن حضرت از آفتاب مشهورتر است و مادرش آمنه خاتون؛ **انجام:** فقلت لابی ما یقول قال کلهم من قریش و قد

فرغت من تسوید
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۶گ، ۱۳و ۱۷ سطر (۱۰- ۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵۳]

۷۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۰۱

آغاز: که یک ذره رگ‌های گردن مبارکش برنخاسته بود قنبر چون این سخن بشنید گفت قسم به دین اولین و آخرین خوردم که فردا تن تنها رفته علی را کشته یا دست بسته
خط: شکسته نستعلیق، کا: شعبان علی بن کربلایی محمد حسن نوری الاصل، تا: یک‌شنبه ۱۷ محرم ۱۲۵۶ق، جا: سیاه کوچای لاهیجان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:-۱۰۸]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** جناب احدیث همه را از خواب غفلت بیدار کند و به شاه راه ولایت برساند. بحق محمد و آله.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۲۵۷ق؛ اهدایی: رهبر، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور سرخ، ۹۸گ (۱۱۴ر-۲۱۱ر)، ۱۵-۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۰]

۷۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۴۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۶]

۷۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۸گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۲۵]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از بلعام ب علی هذا القیاس سنه ۱۲۵۸ (کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق [رایانه]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جزم بر عدم عود برآینده حاصل می‌شود ... سنه ۱۲۵۸
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن رسول تبریزی، تا: ۱۲۵۸ق؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [رایانه]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۹

خط: نستعلیق زیبا، کا: ابوالقاسم بن حیدرقلی، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۵-۲۴]

۸۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۰۷

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن ملاآقا کوچک، تا: ۱۲۵۹ق [چند نسخه-ف: ۳۴۸]

۸۱. تهران؛ لغت‌نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۵۸

خط: نستعلیق، کا: خداداد بن محمد رفیع سرابی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ صفر ۱۲۵۹ق، به خواهش آخوند ملا حسین بن علی یاربیک دارابی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۸۹]

۸۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۳۰

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۹ شعبان ۱۲۶۰ق، جا: مسجد چناران مشهد مقدس؛ تملک: محمد صادق بیاری به تاریخ ۱۳ ربیع الاول ۱۳۵۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:-۲۵]

۸۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین بن عبدالغنی، تا: ۲۷ رجب ۱۲۶۰ق؛ مهر: «محمد امین» (بیضوی)، «یا امام محمد مهدی» (بیضوی)؛ جلد:تیماج مشکی،۱۶۲گ،۱۷سطر،اندازه:۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۴]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۹-۲۷/۵۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جا: مشهد؛ جلد: ساغری مشکی، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۶]

۸۵. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هریک حرفی از حروف بیست و هشت گانه به ترتیب باید گرفت مثلاً از احمد الف از بلعام ب علی هذا القیاس قد تم
احوال حضرت پیامبر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۶۱ق؛ ۵۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۴×۳۲سم [ف: ۱-۹۰]

۸۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۳۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ آخر آن در ۱۲۶۲ نوشته شده؛ ۱۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۵]

۸۷. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۷۴

خط: شکسته نستعلیق متوسط، کا: علی مازندرانی الیازداری، تا: سه‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبدالراجی اسماعیل حسینی» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی قدیمی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۰۰گ، ۱۶ و ۱۷ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۶۶]

۸۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت بتاریخ یوم الاربعاء ثالث شهر صفر المظفر من سنة ثلاث و ستین و ماتین بعد الالف من الهجرة النبویة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ صفر ۱۲۶۳ق؛ واقف: آقای حاج سید آقا جواهری؛ کاغذ: سفید مهره خورده، جلد: میشن مشکی و مقوا با ترنج، ۴۸۸ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۲۹۴]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۰]

۹۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵
خط: نسخ، کا: احمد بن ملا محمد تقی دارابی، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۲۴۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۵]

۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۷/۴
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۹گ (۹۷پ-۱۷۵پ)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۵۴۱]

۹۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۵/۶
خط: نسخ، کا: جعفر بن حسین عاملی، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۱۲۷پ-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۵۶]

۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ (۴۰پ-۱۴۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۱۴]

۹۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۴ت
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ مجدول، با سر لوح؛ جلد: چرمی، ۲۴۳گ، ۱۷ سطر ۸×۱۶، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [رشت و همدان: ف:-۱۱۰۰]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الشریفه رابع شهر ربیع الاخر سنه ۱۲۷۴ و المعین
خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی حسینی، تا: ۱۲۷۴ق [رایانه]

۹۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۹۲ق؛ جلد: مقوای قهوه‌ای، ۱۴۱گ (۱پ-۱۴۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۳۶۰]

۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۱۹/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی اشرف الخلق محمد و آله الطاهرین اما بعد این رساله است در حالات ائمه طاهرین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین؛ **انجام:** عمر بن الخطاب علیه اللعنة و العذاب مصدر خلافت شد و غصب خلافت نمود و باعث هلاکت همه گردید و آن چه خواستند در ایام خلافت با جلافت خود نمودند با این ظلمها که از ایشان صادر شده خود را خلیفه خدا و ختم الانبیاء خواند و تا بحمد الله متابعان ایشان ... شیعه شدند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۳۱۸ق؛ دارای سرلوح مذهب و مرصع، مجدول مذهب؛ جلد: پارچه، ۴۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۴]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۳۳۷ق؛ واقف: حاج میرزا محسن اشرف زاده سبزواری، تیر ۱۳۴۴؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۱۰۵گ، ۲۳ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۷سم [ف: ۷-۵۱]

۹۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** مصحف حضرت فاطمه و دوازده صحیفه کتاب جفر جامع کتاب جفرابیض کتاب ناموس(ص) نهم آنکه سلاطین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱۶۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۸۵]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۳۶
آغاز: شر و بدی از ظلمت و موذیات و حشرات را میگفت؛ **انجام:** نام مبارک او علی است و در تورية ... است و در انجیل راضی و در کتاب ...
انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ شامل باب دوم تا دهم می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [رایانه]

۱۰۱. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محمد صادق خوانساری (برگ‌های آخر)، بی‌تا [ف مخ:-۳۲]

۱۰۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: معمولی، ۹۷گ (۱۱۴ر-۲۱۰ر)، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۳-۲۶۳]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۴۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۶۴گ، ۱۷ سطر [رایانه]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و در پی سرآن حضرت نماز کنند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر چند خروجشان بباطن بود و بحساب ابجد مغاربه صد و سی و یکی است و یکچند تا بیعت ایشان بیشتر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ [رایانه]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۵۱
آغاز: بسمله، هذا کتاب تذکره الائمه من مؤلفات؛ **انجام:** از خدا و همه نصاری اند و سکان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۰۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ(۱پ-۱۱۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۱۱۲۹-۸۱۲۹-۵۵/۹۹

آغاز: برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۹گ، ۱۲-۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۱۶]

۱۰۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۸۹/۱
آغاز: که زنان خود را مخیر سازد میان آنکه در خدمت
کا: عبدالغنی بن محمد تقی سمنانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۵۵ص (۱-۵۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۱۶۷۲]

۱۱۰. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال رسول الله (ص) یکون من بعدی اثنی عشر خلیفة فقال کلهم من قریش العاشر ... فانما حتی علیکم اثنی عشر خلیفة یجمیع
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:]

۱۱۱. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [نشریه: ۵-۱۵]

۱۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۸۰/۱
خط: نستعلیق، کا: فتح علی بن حاجی محمد حسن ایروانی متخلص به مذنب، بی‌تا؛ از روی نسخه‌ای نوشته در نزدیک به پایان ذیحجه ۱۰۸۵ یا با چنین تاریخ تالیفی نوشته است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۲۰۰گ (۱-۲۰۱)، ۱۵ سطر ۶×۱۵/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۸۶]

۱۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱۱
آغاز: منذد املنگان لمن مدهو؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا [الفبائی ف:-۱۲۰]

۱۱۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۳۰/۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة ... اما بعد پس بنابر و عده که در اوایل جزء اول این مختصر نموده چند کلمه در بیان؛ **انجام:** اخبار و احادیث در خدمت ایشان بسیار لیکن چون این مختصر بیش از این گنجایش نبود بهمین چند کلمه اختصار نمود.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۲۷۲ ص (۱-۲۷۲) ۱۹ سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف:-۱۶۶]

۱۱۵. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۴۱/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی حنایی و نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۹ص (۴-۱۰۲)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف:-۱۲۹]

۱۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسینبن علی اکبر کرمانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، ۳۷ص (۱۰۴-۱۴۰)، ابعاد متن: ۱۶×۲۸/۵، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۱۴۷]

۱۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۵/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۸گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۲]

۱۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۵۵/۵
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم حسینی خوزانی، تا: ۱۲۵۸-۱۲۶۵، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ (۲۸۶ر-۴۱۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۷۱]

۱۱۹. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۷
آغاز: آن حضرت چنین دین را بر طرف کرد؛ **انجام:** او نیز مسلمان شد و ولایت یمن را به ملازمان آن حضرت وا گذاشت و نامه دیگر ... .
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف:-۱۶۸۸]

۱۲۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۶۵/۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۵۲۲]

۱۲۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۵۷
آغاز: خلاصه جاماسب و کتب مجوس کتاب زند و پازند و کتاب زمزم از تصانیفات زردشت؛ **انجام:** در جزو آخر صحیح و مسلم ... مسند و ابو داود در مسند خود باسانید مختلفه این احادیث را روایت نموده اند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۳۱۳]

۱۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۹/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ششم آنکه عدد سال نزد منجمین و اهل خطا و حکما دوازده ... تخاقوایت، تنکوز است
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ فاقد جلد، ۱۴۱گ (۱۲۶پ-۲۶۶پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۲]

۱۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۳/۹
آغاز: نسخه: باندک تغییری و از مدینه مشرفه تا به مرو آنحضرت به هفتاد و دو منزل آمدند؛ **انجام:** برابر
بخشی از آن، از نیمه فصل دهم تا آخر کتاب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۲۴گ (۱۱۸ر-۱۴۱ر)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳۸-۵۲۸]

● **تذکرة الائمة (منتخب)** / تاریخ معصومین / فارسی
tazkerat-ol a’emma (mn.)

لاهیجی، محمد باقر بن محمد تقی، -۱۱۱۰ قمری
lāhījī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (-1699)

وابسته به: تذکرة الائمة؛ لاهیجی، محمد باقر بن محمد تقی (-۱۱۱۰)
چهارده باب مختصر است در بیان احوالات چهارده معصوم (ع)،

منتخب از «تذکرة الائمة» لاهیجی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۷۸/۵-۳۹/۲۵۸

آغاز: نمی‌بودی افلاک را نمی‌آفریدم و هر که تو را دوست می‌دارد و من او را دوست می‌دارم؛ **انجام:** ملقب به نرجس خاتون در حین وفات والد بزرگوارش پنج ساله بود که به مرتبه بلند امامت سرافراز شد، تمام شد کتاب تذکرة الائمة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۳۴۱۳]

● **تذکرة الابرار = نسب نامه سادات بخاری** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol abrār = nasab-nāme-ye sādāt-e boxārī

اسدی، عبدالغفور بن حیدر، ق۱۱ قمری

asadī, ʻabd-ol-qafūr ebn-e heydar (- 17c)

تاریخ تألیف: حدود ۱۰۳۲ق

تذکره مشایخ و سادات سلسله بخاری است. چنانکه مؤلف در ابتدا نوشته است: «چون نهایت غلامی و اعتقاد به حضرت عالیه متعالیه تاج الاولیاء ... حاجی عبدالوهاب بخاری دارد. به خاطر شکسته ریخت که احوال خلف و سلف حضرت ایشان نگارد و از روح هدایت فتوح آن حضرت استعانت جست و در این امر شروع کرد و در ایجاز و اختصار روایات حتی الامکان سعی نمود».

مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و سه «مقاله»: مقدمه: دارای سه «تمهید»: ۱) بیان ولایت و ولی و اصناف آن، ۲) بیان جذبه و مجذوب معرفت و عارف و تعرف و معترف صوف و صوفی تصوف و مصوف توحید و موحد ملامت و ملامتی، فقر و فقیر، عبادت و عابد، زهد و زاهد، خدمت و خدم، ۳) بیان نبوک و کرامت مر اولیا را و بیان خوارق عادت و اقسام آن، هر یک از این تمهیدات مشتمل است بر چند «وصل»؛ مقاله ۱. بیان پدران حاجی عبدالوهاب و فرزندان او که از نسل شیخ محمد مشایخ‌اند؛ مقاله ۲. ذکر مشایخ و فرزندان او از نسل شیخ مدثر؛ مقاله ۳. بیان سادات بخاریه و دیگران؛ خاتمه: در احوال آبا و اجداد و اقربای مؤلف و چون به گفته مؤلف نسب عبدالوهاب به ائمه طاهرین می‌رسد، ابتدا به طور اختصار به احوال ایشان علیهم السلام پرداخته است.

در نسخه رضوی مؤلف شرح احوال خود را یاد می‌کند و تصریح می‌کند که در سال ۱۰۳۹ق این کتاب را تألیف کرده و آن را به سید محمد بهوه تقدیم کرده است و از مؤلف با نام سید محمد بن جلال ماه عالم بخاری یاد شده است. اما در نسخه‌های دیگر کتاب مانند نسخه شماره ۳۴۷۷ ملک و شماره ۱۲۸ دکتر اصغر مهدوی مؤلف با نام عبدالغفور بن ضیاء الدین حیدر اسدی ذکر شده است. آغاز آن نسخه‌ها با نسخه ۲۱۹۳۵ آستان قدس متفاوت است و پایان تألیف کتاب هم در آنها سال ۱۰۳۲ق ذکر شده اما تبویب همه یکی است. برای بررسی بیشتر می‌باید این چند نسخه با هم سنجیده شوند.(حافظیان و حکیم)

آغاز: **۱.** الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبینا خیر المرسلین و علی آله و اولاد المعصومین و اصحابه المرضیین ... اما بعد آن که آفتاب سپهر اصطفی در وقت غروب و فنا فرموده که براستی و درستی که در میان شما دو چیز می‌گذارم که اگر بعد از من چنگ بدوستی ایشان زنید

۲. بسمله، الحمدلله الذی رفع درجات اولیائه ... می‌گوید بنده ضعیف ... که باعث بر تحریر این حروف شگرف و کلمات ژرف ... آن شد

انجام: **۱.** سایه مظهر رحمت را برین شهر [دهلی] و اهل شهر دیدگاه دارد بحق النبی و آله الامجاد. مناجات ... که با یاد خودم دلبستگی ده ×× ز قید ما سوا وارستگی ده

۲. و چنانچه از بزرگان در قید حیاتند بهره ای گرفت از زیارات مزارات.

[دنا ۱۰۵۴/۲-۱۰۵۵ با نسبت به دو نفر؛ نسخه‌های منزوی ۲۰۵۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۵/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۳۵

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

در فهرستواره منزوی ۲۰۵۵/۳ به نام عبدالغفور بن حیدر اسدی ثبت شده و در فهرست به نام محمد بن جلال ماه بخاری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۷۷] و [ف: ۲۷-۹۵]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۶۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

نام مؤلف به استناد فهرستواره ۲۰۵۵/۳ تصحیح گردید؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۴۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۵-۱۰۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول، مطلا؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۸سم [ف: ۲-۱۱۷]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۱۴-۱۱۱۵-عکسی

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

نسخه اصل: نسخه کتابخانه ناصریه لکنهو؛ خط: نستعلیق خوب،

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدائی: حاج محمد کلاهی؛ جلد: گالینگور آبی، ۳۰۵گ (۱۵۰+۱۵۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۳۱]

۶. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۰عکسی

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۷گ [جنگ: ۱-۴۵۱]

● **تذکرة الابرار** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol abrār

عبدالحی بن فخرالدین، ۱۲۸۶ق-۱۴ قمری

'abd-ol-hay ebn-e faxr-od-dīn (1870-20c)

در مقدمه می‌گوید: «از مدت دیرینه آرزوی دلی و تمنای قلبی این نابود هستی نما این بود که سیرت حضرت قدوه علمای راسخین، زبده اولیای کاملین مولانا و مولی الاکابر اعلمهم با الله مولانا سید علم الله الحسنی الحسینی القطبی قدس الله سره الاقدس به ضبط تحریر آرد ... ناگاه مسوده اعلام الهدی مصنفه جناب فضلیت مآب کمالات انتساب گنجینه علم عرفان مولانا سید محمد نعمان نبیره جناب ممدوح از نظر گذشت ... محل اختصار و اضافه نمود، چون نور دیده اقبال سید خلیل الدین احمد سلمه الله تعالی بدان مطلع شد، اصرار نمود که حالات نبائر و احفاد و دیگر بنی اعمام حضرت ایشان را که در سلک خانواده حسنیه قطبیه منسلک اند افزوده شود ...». کتاب شامل یک «مقدمه» و دو «مقصد» و یک «خاتمه» است: مقدمه: در بیان انشعاب خاندان قطبیه؛ مقصد ۱. ذکر حضرت مولانا شاه علم الله و اولاد ایشان؛ مقصد ۲. حالات نبائر و احفاد مولانا سید محمد اسحق که عم آن جناب بودند؛ خاتمه: در حالات بعضی بزرگان این خانواده که هم جد حضرت ممدوح‌اند. بیشتر مضامین مقصد اول از مسوده کتاب اعلام الهدی تصنیف سید محمد نعمان اخذ شده است. (حافظیان)

[فهرستواره منزوی ۲۰۵۵/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۹۴

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد الله الذی خلق الانسان و علمه البیان و بعث الأنبیاء بمزید الفضل و الاحسان و فضل علیهم سیدنا و مولانا محمدا بعلوالمرتبه و الشأن و جعل أمته خیر الامم کما نطق به القرآن و خص طائفة منها بالاخلاص له فی الدین و طائفة بالعلم و العرفان؛ **انجام:** و اصابت رأی و وجاهت ظاهر و جمعیت باطن نصیبه وافر روزی ایشان گشته، در ماه ذیقعده ۱۳۰۹ ه نقل بدار آخرت فرمودند و برحمت پیوستند. فقیر راقم ... و برای تفریح ناظرین در اینجا نیز ذکر می‌کند، فی الفارسیة: قدسیان کاکل مجموع ترا نشانه زدند ×× بهر عشاق همین فال پریشانه زدند ...

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۸ (ردیف ۱۲۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ نام کتاب و مؤلف به صورت فوق در فهرست کتابخانه ندوة العلماة درج شده و در فهرستواره کتابهای فارسی از این کتاب به عنوان «تذکرة الاسرار» یاد شده، ولی در اول و آخر نسخه و یا در متن کتاب، نام خاصی برای کتاب دیده نمی‌شود. گویا این نسخه ناتمام باشد؛ ۷۲ص، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۵-۱۱۹]

● **تذکرة الابرار و الاشرار** / فقه / فارسی

tazkerat-ol abrār va-l ašrār

درویزه ننگرهاری، -۱۰۴۸ قمری

darvīze nangerhārī (- 1639)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۵۳-ف

نسخه اصل: چاپ سنگی هند در ۱۳۰۹ (۳۰۹b)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمهای ف: ۳-۲۰۳]

← تذکره ابن حمدون ⟵ التذکرة

● **تذکرة ابن عراق** / تراجم / عربی

taḏkirat-u ibn-i 'irāq

ابن عراق، علی بن محمد، ۹۰۷-۹۶۳

ebn-e 'arāq, 'alī ebn-e mohammad (907-963)

مؤلف این رساله ــ ابن عراق ــ در کتب تراجم و فهارس، شافعی دانسته شده و اصولاً در کتب تراجم شیعی نام او دیده نشده، جز این که در «الذریعه» ذیل عنوان تذکرة ابن عراق، حسن حال وی استظهار شده است. اما محتوای این کتاب نشان‌دهنده آن است که مؤلف یکی از علمای شیعه بوده و این کتاب مورد سخن از مآخذ مهم تاریخ و فرهنگ شیعه است و نکات مهمی را در این زمینه دربردارد. در این نسخه ــ که منتخب است ــ مواردی یاد شده از استخلاص زندانیان به‌وسیله سخنان و اشعار مشتمل بر اصول مهم اعتقادی شیعه که به صورت طعن و کنایه ادا شده است. یکی از این موارد اشعار زیبایی است ــ که در حدود دو صفحه از نسخه را فرا گرفته ــ از گوینده شهیر شیعی ابن منیر طرابلسی که به قصد تلخیص خادم خود به نام تتر و وادار کردن حکومت به عطف توجه نسبت به حال او سروده شده است. در این اشعار اشارات بسیار تند و زیبایی نسبت به عناصر نامطلوب نزد شیعه شده است. همچنین در این اشعار مقارنه بین رد شمس و شمس القمر شده و اشاراتی به حرکات عایشه، طلحه، زبیر، معاویه و عمرو عاص شده که بسیار جذاب است. (صدرائی خوئی)

[الذریعة ۲۷/۴؛ فهرست مخطوطات مکتبة کوپرلی ۲۱/۲-۲۲ با عنوان «التذکرة الصغری المسماة بالسفینة فی المحاضرات»؛ سفینه دیگری در فهرست مخطوطات کتابخانه الازهر مصر با عنوان «السفینة الأدبیة» معرفی شده که متعلق به یکی از علمای شیعه با تملکی از محمد مکی بن محمد از ذریه شریف ابی عبدالله الشهید مکی (شهید اول) در سال ۱۱۷۰ق، موجود است،

که گویا نسخه دیگری از سفینه حاضر است. قاهره، فؤاد سید ۴۶۱/۱، ش (۱۲۳۲۴ز)؛ دنا ۱۰۵۵/۲)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۴۸/۴

آغاز: بسمله قال البقاعی روی ان الحسن بن زید عتب علی کاتب له فحبسه و اخذ ماله و کتب الیه من الحبس هذه الابیات: اشکو الی الله ما لقیت ×× احببت قوما بهم بلیت / امسح خفی ببطن کفی ×× و لو علی جیفة وطیت ... قال و شبیه هذه الحکایة فی التخویف بالرجوع ... الی مذهب اهل السنة ما نظمه ابن منیر بسبب مملوکه تتر ... .روحی الفدا لشادن ×× انا من هواه علی خطر ... و آلیت آل امیة ×× الطهر المیامین الغرر / و جحدت بیعة حیدر ×× و عدلت عنه ... و حلقت فی عشر المحرم ×× ما استطان من الشعر / و سهرت فی طبخ الحبوب ×× من العشاء الی السحر / و قرآت من اوراق مصحفه ×× براءة و الزمر/ و الشمس ما ردت له ×× و لا لشقیقه شق القمر / و وقفت فی وسط الطریق ×× اقص شارب من عبر / و بکیت عثمان الشهید ×× بکاء نسوان الحضر/ و شرحت حسن صلاته ×× جنح الظلام اذا اعتکر / و اقول لایقدر معاویة ×× و لا عمرو قدر / بطل بسوئته یقاتل ×× لابصارمه الذکر / و اقول ام المؤمنین ×× عقوقها احدی الکبر / رکبت علی جمل ×× و اوفت من بنیها فی زمر/ و اتت بین جیش المسلمین ×× ... .فابی ابوحسن و سل ×× حسامه وسطا و کر / و اذا روا خبر الغدیر ×× فاقول ما صح الخبر/ و الشمس ما ردت له ×× و لا لشقیقه شق القمر / و اذا جری ذکر الصحابة ×× بین قوم و اشتهر / قلت المقدم شیخ تیم ×× ثم صاحبه عمر؛ **انجام:** قال الشیخ ابوالحسن احمد بن فارسی ... متی و متی علمنا ان صبیاننا قد حفظوه و وضعوا کل بیت موضعه امددناه بما یضاهیه و الحمدلله اولا و آخرا ... حرره العبد ... محمد مهدی بن شاه حسین طالقانی.

در نسخه حاضر این مطالب موجود است: اشعار کاتب حسن بن زید، اشعار ابن منیر، مرثیه دعبل خزاعی و استقبال آن به وسیله فقیه اجل علامه ذوالنورین محمد بن ابی الخصال الغافقی، حکایاتی از شریف رضی، سؤال و جواب درباره محیی الدین عربی و تألیفاتش به نقل از کتاب قاضی دمشق که در آن آمده بود: درباره ابن عربی از امام اعظم ابوالقاسم حسن بیضاوی سؤال شد، مطالبی به نقل از کتاب مداراة الناس تألیف ابن ابی الدنیا، مطالبی از فقیه ابو محمد عبدالله غسانی و قاضی ارجانی، رساله ضیاء قرطبی انصاری در جواب شیخ تقی الدین بن رقیق العبد، رساله ابوالثناء محمود بن سیدان کاتب خطاب به یکی از دوستانش و جز این ها؛ کا: محمد مهدی بن شاه حسین حسینی طالقانی، تا: ۲۹ ربیع الاول ۱۱۰۷ق [ف: ۳۸-۵۸۹]

← تذکرة الاتقیاء ← تذکرة الاولیاء
← تذکرة الاحباء ← تذکرة الاولیاء

● **تذکرة الاحباب** / طب / فارسی
tazkerat-ol ahbāb

طبیب شیرازی، ملک محمد بن نصرالله، ق۱۲ قمری
tabīb-e šīrāzī, malek mohammad ebn-e nasr-ol-lāh (-18c)

اهدا به: میرزا محمد جعفر ولد میرزا محمد صادق طبیب (به درخواست)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۵ رجب ۱۱۲۵ق
دارای یک «مقدمه» و دوازده «باب» دارای فصول و یک «خاتمه»: مقدمه: در فوائد ذکر ادویه متکثره در هر باب؛ باب ۱. درجات ادویه مفرده؛ ۲. ادویه رطبه در درجه سوم؛ ۳. ادویه مرکب القوی؛ ۴. افعال کلیه و شبیه کلیه؛ ۵. ادویه مدره و ادویه خاصه به زنان و ادویه مجفه؛ ۶. ادویه مقویه اعضاء رئیسه و غیر رئیسه؛ ۷. ذکر سموم و پاد زهرات؛ ۸. ادویه امراض چشم؛ ۹. ادویه قروح و جروح؛ ۱۰. ادویه اعضا از فرق تا قدم؛ ۱۱. ادویه امراض عامه؛ ۱۲. اصول بعضی از مطبوخات و نقوعات؛ خاتمه: در ادویه ثمانیه نافعه.
[دنا ۱۰۵۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۵/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۹۰

آغاز: حمد بی نهایت و ثنای بی غایت حکیمی را که حکمت کامله کیفیت مزاج را در امتزاج عناصر مختلفه؛ **انجام:** و اگر نه مطلبی دیگر در تسطیر این سطور و تنمیق این زبور نبود، و فراغ از تألیف این مختصر ...
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن ملک محمد (فرزند مؤلف)، تا: دوشنبه ۶ ذیقعده ۱۱۳۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۱۷۹]

● **تذکرة الاحباب = تذکیر الاحباب** / تاریخ / فارسی
tazkerat-ol ahbāb = tazkīr-ol ahbāb

عامری، محمد باقر بن عبدالله، ق۱۲ قمری
ʻāmerī, mohammad bāqer ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 18c)

در احوالات معصومین است به صورت «مجلس، مجلس» و اخلاق برگرفته از کتب فضلای شیعه شامل «مقدمه» و پنجاه «مجلس» و «خاتمه»: مقدمه: بدانکه ایمان واجب است بر هر مکلفی ... و اصول دین پنج بود ... مقدمه شامل پنج «رکن» است، مجلس اول در بیان ذکر پیغمبر ...، مجلس پنجاهم یاد مرگ ...، مجلس اول تا چهاردهم مربوط به تاریخ معصومین (ع) است و پس از آن تا پایان کتاب مباحث اخلاقی است.
آغاز: بسمله، حمد و ثنای بی منتها پروردگاریرا رواست که منزه است از انباز و اضداد و شکر و سپاس بزرگواریرا سزاست که مقدس است بجلال ذات از امثال و انداد.
انجام: والا خدای تعالی قادر بود بر آنکه بطرفة العینی تمامی

مخلوقات را موجود گرداند و بیک لحظه جمیع ممکنات را لباس هستی در پوشاند فتبارک الله احسن الخالقین.
[دنا ۱۰۵۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۳/۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۷۴-۷/۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ یادداشتی به تاریخ ۱۱۶۹؛ در فهرست مختصر به خط مؤلف دانسته شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۸۱۷]

● تذکرة الاحباب / فقه / فارسی

tazkerat-ol ahbāb

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟-۱۲۴۵ ؟ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772-1830)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۲ق

مؤلف می‌گوید: کتاب «تحفة الرضویة» در خصوص مسائل طهارت و نماز تألیف والد ماجد بود، در حاشیه آن مطالبی که احتیاج بود تحریر و به خاطر رسید که رساله مشتمل بر مسائل و آداب ضروریه روزه و زکات و خمس تألیف نماید. لذا شروع در تألیف آن شدیم و مسمی نمودیم به «تذکرة الاحباب». در سه «مقصد»: ۱. بیان مسائل و احکام و آداب روزه و آن مشتمل است بر یک «مقدمه» و سه «مطلب» و یک «خاتمه»؛ ۲. بیان زکوه که احکام آن در یک «مقدمه» و چهار «مطلب» و یک «خاتمه»؛ ۳. بیان احکام خمس و در دو «فصل» .

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید ذره بیمقدار و بنده بی اعتبار احمد بن محمد مهدی النراقی أوتی کتابهم ... چون در خصوص مسائل ضروریه طهارت و نماز کتاب تحفة الرضویة را که تألیف والد ماجد طاب ثراه بود

انجام: هر که ازین رساله منتفع شود این بنده رو سیاه گناه کار را بطلب آمرزش یاد نماید.

[اعیان الشیعة ۱۸۳/۳؛ دنا ۱۰۵۵/۲؛ موسوعة مؤلفی الامامیة ۱۸۴/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۴-۱۳۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابن السبیل سید را از خمس آنقدر می‌توان داد که بولایت خود برسد و زیادتر دادن جایز نیست ... که چندان فایده در ایراد آن نبود لهذا ذکر آنها نشد و ختم رساله بدینجا شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۶۶گ، (۹۵-۱۶۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳۱-۶۱۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۸
خط: نسخ، کا: محسن بن عباس باقر بن حسن، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۲۱۷ق، کاغذ فستقی آبی، جلد: میشن سیاه، ۱۹۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۲سم [ف:-]

۴. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: ابوالحسن بن محمد بافقی، تا: تا: نیمه رجب ۱۲۲۳ق، جهت آقا عبدالغفور بن آقا یحیی؛ فایده‌ای فقهی در «طریقه ضرب دو هزار و هفتصد رطل عراقی زکات غلات اربع در شصت و هشت مثقال و ربع تا معلوم شود که زکات غلات چند مثقال صیرفی می‌شود ... » با امضای «احمد المدرس عفی عنه»؛ تملک: احمد مدرس بن سید محمد مدرس در سلخ ربیع الثانی ۱۳۳۲ با مهر «عبده الراجی احمد طباطبائی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج زرد، ۱۵۰گ، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [میراث اسلامی: ۸-۴۳۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۳۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۶۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۴۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۸۹]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۴۷-ج
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی قلی کاشانی، تا: دوشنبه رمضان ۱۲۳۶ق، برای حاجی محمد حسین خان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۱گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف:-۴۸]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۰۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لهذا ذکر آنها نشد ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۱۱۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۷]

۷. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۲۰/۳بخش دوم
آغاز: برابر؛ **انجام:** «زکوة در آنها واجب نمی‌شود و برای هر یک از آنها یک نصاب است و آن سیصد صاع است»
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: لیمویی آهار مهره، جلد: گالینگور قرمز، ۱۱۷گ (۲۷۰پ-۳۷۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶۷]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۱۶/۲-۵۸/۶۶
آغاز: برابر
از اول تا مکروهات روزه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵برگ (۱۴۷-۱۶۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۸۱۷]

● تذکرة الاحباب /

tazkerat-ol ahbāb

گزارشی از آن نداده است.

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح و جلد زیبا و خط شیوا [نشریه: ۷-۵۳۲]

● **تذکرة الاحباب فی بیان التحاب** / ریاضیات / عربی
taḏkirat-ul aḥbāb fī bayān-it taḥāb
فارسی، حسن بن علی، ۶۶۸-۷۱۸ ؟ قمری
fārsī, hasan ebn-e ʻalī (1270-1319)
رساله‌ای است مختصر در استخراج اعداد متحابه.
[دنا ۱۰۵۶/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۷۸/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی منه المبدأ و الیه المآب؛ **انجام:** و کذا الجزء ۷۷۴۱۱۱۲۸۷ ثم یستخرج
خط: نستعلیق آمیخته با نسخ، کا: زین العابدین بن علی بن محمد حسنی، تا: رجب ۸۴۸ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۱۱ص (۲۳۳-۲۴۳)، ۲۷ سطر (۱۷/۷×۱۱/۳)، اندازه: ۱۸/۷×۲۷/۲سم [ف: ۸-۳۳۹]

● **تذکرة الاحباب فی بیان مناقب ابراهیم الفقری الحقی** / تراجم / عربی
taḏkirat-ul aḥbāb fī bayān-i manāqib-i ibrāhīm-il faqrī al-ḥaqqī
[دنا ۱۰۵۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۹/۹
آغاز: الباب الثالث فی بیان عادته النسیة و اوصافه الجبلیة رضی الله تعالی عنه و ارضاه و جعل مقعد الصدق مأواه اعلم ایها الاخ؛ **انجام:** الله تعالی حرم علی عبده المؤمن فالغیبة حرام و الله عزیز ذوانتقام رضی الله تعالی عنه ارضاه و جعل الجنة مأواه ...
من تذکرة الاحباب؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: شعبان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی با ترنج، ۴ص (۲۵۴-۲۵۷)، [سنا: ف: ۲-۲۰۰]

● **تذکرة الاحزان** / تاریخ معصومین / فارسی
tazkerat-ol ahzān
کتابی است در تاریخ پیامبر و ائمه اطهار خصوصاً تاریخ ولادت و شهادت یا وفات ایشان، در ۱۴ «باب» برای هر یک از معصومین یک باب دارای فصول؛ مثلاً باب اول درباره پیامبر فصل سوم آن در بیان تاریخ ولادت آن حضرت و فصل چهارم در بیان وصیت آن حضرت. در پایان نسخه با عنوان «تذکرة الاحزان» معرفی شده است و غیر از جلاء العیون علامه مجلسی و غیر از «تذکرة الائمة» محمد باقر لاهیجی است

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶
آغاز: آیا راضی شدید باز شیطان خواست که وسوسه کند پدر سلمی فریاد زد بر او و گفت این پسر بدضمیر دور شو که مرا در این مجلس خجلت دادی؛ **انجام:** و اجعلنا من أنصاره و أعوانه فی عابر الازمان بفضلك و رحمتك یا ذالجود والاحسان و ... و الامتنان برحمتك یا ارحم الراحمین ... قد فرغت من تسوید هذه التذکرة الاحزان
از بخشی از فصل دوم از باب اول تا آخر کتاب؛ خط: تحریری، کا: یحیی بن حسن بن محمد جعفر سبزواری، تا: پنج‌شنبه ۲۷ شوال ۱۱۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۷برگ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۰۸]

● **تذکرة الاحوال = تاریخ حزین = سوانح عمری** / تراجم / فارسی
tazkerat-ol ahvāl = tārīx-e hazīn = savāneh-e ʻomrī
حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳-۱۱۸۰ قمری
hazīn, mohammad ʻalī ebn-e abī-tāleb (1692-1767)
تاریخ تألیف: ۱۱۵۴ق
سرگذشت خودنوشت حزین لاهیجی است از تولد در ۱۱۰۳ق تا سال نگارش ۱۱۵۴ق. بیشتر درباره زندگی او و در ایران و تحولات ایران در آن روزگار است که از این رهگذر بسیار ارزشمند است و خود بدان نامی نداده است، لذا در منابع، فهرست‌نامه‌ها، نسخه‌های خطی و چاپی، نام کتاب به عناوین مختلف درج شده است، همچون: تذکرة الاحوال، تاریخ حزین، سوانح عمری، تذکره محمد علی حزین، حالات شیخ علی حزین، سفرنامه حزین، سفینه حزین و ...
مؤلف ابتدا از اجداد و پدر خویش سخن گفته و به تاریخ ولادتش اشاره کرده و پس از آن توصیفی از دارالسلطنه اصفهان ارائه داده و شمه‌ای از محاسن آن دیار را برشمرده و سپس سفرش به گیلان را متذکر شده و شمه‌ای از احوال آن سامان را بیان کرده است. پس از آن افاضل اساتید ساکن در اصفهان و شیراز را معرفی نموده است. مؤلف گزارشی از سفرهایش به مناطق و شهرهای مختلف ایران همچون گیلان، شیراز، یزد، جهرم، خرم آباد، همدان و بندرعباس را ارائه کرده است. به علاوه، از سفرش به دیار هند نیز یاد کرده است. گزارش‌های تاریخی مهمی درباره اواخر سلطنت صفویه، حمله افاغنه به اصفهان و سلطنت نادرشاه، در این تذکره دیده می‌شود. منزوی دو ترجمه انگلیسی از تذکرة الاحوال را در فهرستواره کتاب‌های فارسی، نشان داده است. (حافظیان)
آغاز: بسمله. نحمده و نسأله التقی و نعتصم بعروة الوثقی و نصلی علی سیدنا المصطفی و آله اعلام الهدی. یارای زبان کو که ثنای تو کنیم ×× توصیف کمال کبریای تو کنیم / چیزی به بساط ما تهی دستان نیست ×× جانی که تو داده ای فدای تو کنیم. چون

انسان را بهین ثمره و گزین سرمایه در کارگاه آفرینش تحصیل عبرت است و از این است که گروهی از دانشمندان و قدر وقت شناسان بتدوین کتب تواریخ و تحریر احوال هر بد و نیک پرداخته، برخی از روزگار خود را در آن کار بپایان برده‌اند.
انجام: مجملاً از حین ورود به شاهجان آباد تا حال تحریر که آخر سال اربع و خمسین و مائة بعد الألف است، سه سال و کسری گذشته که در این بلده اوقات بسر رفته ... و چون نه در آمدن اختیاری بود و نه در رفتن چندی بخونین جگری ساختم. برخیز حزین از سر دنیا بر خیز×× زین کهنه دمن تو ای مسیحا بر خیز / تنها تو در این انجمنی بیگانه ×× برخیز از این میانه تنها بر خیز. نسأل الغفران و أن يبدل بالفرج الأحزان، انه جواد کریم.
چاپ: بیش از ده بار ازجمله لندن ۱۸۳۱ م ۲۸۹ ص؛ اصفهان انتشارات تأیید ۱۳۳۲ ش ۱۴۰ ص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۲۳ق.، رقعی، ۱۴۰ص؛ دهلی، سنگی، ۱۳۱۹، وزیری کوچک، ۸۴+۴صص

[فهرست تذکره‌های فارسی ص ۳۴۹؛ الذریعه ۲۲۹/۳؛ مشترک پاکستان ۱۱۲۵/۸؛فهرستواره منزوی۹۲۳/۲و۱۸۶۵/۳-۱۸۶۶؛کتابشناسی حزین لاهیجی، ص ۳۹-۴۱، ۷۲؛ دنا ۱۰۵۶/۲؛ مشار فارسی ج۳، صص ۳۰۷۷-۳۰۷۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبر، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸گ (۱پ-۲۸ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۲۵۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۴۱-ف
نسخه اصل: نسخه آقای سید علی رضای ریحان یزدی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [فیلمها ف: ۲-۲۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جعفر علی، تا: قرن ۱۲؛ مهر کروی بزرگ که در آن نام «سید علی رضوی مستجاب الدعوات» مشهود است، این نسخه عکسی از کتابخانه دانشگاه تهران تهیه شده؛ ۳۱۲ص، ۹ سطر[عکسی ف: ۴-۵۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه کاغذ ابر و باد، ۵۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۲۵۱]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ صفر ۱۲۱۰ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۴۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۲۲۰]
اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۰
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۰۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قوای نفسانی افسرده و عاطل سر در جیب خمول کشیده اند اکنون عاجز و ناتوان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور مشکی.، ۵۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۰-۴۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۸ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۹۱
بی‌کا، بی‌تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۴
بی‌کا، بی‌تا، خریداری از سهیلا چاره دار [رایانه]

← تذکره اختر ⟵ انجمن آرا

● **تذکرة الاخوان** / ریاضیات / عربی
tadkirat-ul ixwān

تبریزی، تاج الدین ابوالحسن علی، ق۸ قمری
tabrīzī, tāj-od-dīn ab-ol-hasan ʻalī (- 14c)

بخش‌هایی از چند کتاب در فضایل و مناقب و تاریخ ائمه (ع) در نسخه حاضر کنار هم صحافی شده است این بخش‌ها پراکنده و در معجزات و فضایل ائمه (ع) خصوصاً فضایل امام علی و اثبات امامت آن حضرت است. در چند «مقدمه» و سه «باب».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۸ص(۲۲۱-۲۵۸)، ۲۳ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۱۳]

● **تذکرة الاخوان** / کلام و اعتقادات / فارسی
tadkirat-ul ixwān

رفسنجانی، محمد علی بن زین العابدین، ق۱۳ قمری
rafsanjānī, mohammad ʻalī-ye-bn-e zeyn-ol-ʻābedīn (-19c)

مؤلف که از پیروان مسلک شیخیه و شاگردان محمد کریم خان کرمانی است، رساله حاضر را در رفع اختلافات بین پیروان این فرقه، نگاشته است. در آن به دفعات از شیخ احمد احسایی و سید کاظم رشتی و کریم خان کرمانی یاد می‌کند. در یک «مقدمه» و دو «فصل».
آغاز: سپاس و ستایش برون از چند و چون شایسته و شایان پاک یزدان بی چند و چون است که عالمیان را بنعمت‌های جاویدان رهنماست
انجام: و سلام علی عباده الذین اصطفی و علی من اتبع الهدی و

تجنب عن مسالك المهالك و الردی و لعنة الله علی اهل الفواید و الهوی تمام شد
[نسخه‌های منزوی ۹۱۲/۲؛ دنا ۱۰۵۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۳/۹]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ (۱۱۳پ-۲۱۴ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۶۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** بر دست مؤلفش محمد علی بن زین العابدین فی یوم سه‌شنبه بیست و دوم شهر مبارک رجب ۱۲۹۵.
خط: شکسته، نستعلیق، کا: ابراهیم بن حاجی میرزا عبدالوهاب محمد حسین خان شیبانی کاشانی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق، برای آقا سید محمد؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن کبود، ۱۵۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۱۷]

● **تذکرة الاخوان** / کلام و اعتقادات / فارسی
tad̲kirat-ul ixwān

سلیمان میرزا قاجار، ق۱۳ قمری
soleymān mīrzā qājār (- 19c)

رساله‌ای است در رد صوفیه، و گفتگو درباره فرقه های: حلولی، اتحادی، واصلیه، حبیبة، ولائیة، مشارکیه، شمراخیه، ملامتیه، مباحیة، حالیة، حوریة، واقفیة، تسلیمیه، نظریه، کاملیة، الهامیة، نوریه، باطنیه، عشاقیة، جمهوریة، و نعمة اللهیة. مؤلف می‌گوید: در عنفوان شباب، خود را تخلیه کرده و با هریک از اهل مذاهب و ملل مباحثه و مجادله کرده و این کتاب را در رد صوفیان در پنج «باب» نوشته: ۱. در احادیثی از چهارده معصوم در طعن آنان؛ ۲. مذاهب صوفیه، در بیست و دو فصل؛ ۳. فساد مذهب وحدتیه و حلولیه و اتحادیه، در هفت فصل؛ ۴. بدعت‌ها و خصایص ایشان، در شش فصل؛ ۵. احوال بعضی مشایخ و مرشدین، در هفت فصل.
آغاز: زیباتر حرفی که طرف آفاق را مفوه سازد و چهره اوراق را مموه ستایش یزدانی است یگانه که با دو حرف کاف و نون سه گونه موجود را از احشیخ چهارگانه پدید آورد
انجام: و دائم مشغول به خواندن هزلیاتند و غیرمعتقد شرعیات قدضلوا ضلالاً بعیداً و خسروا خسراناً مبیناً.
چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص ۱۲۳۷؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۷۹ق، خشتی؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۷۹، خشتی
[نسخه‌های منزوی ۱۷۲۴/۲؛ الذریعة ۲۸/۴رقم ۹۰؛ دنا ۱۰۵۶/۲ (۷ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۵۵گ (۱پ-۵۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۱۵]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶۱/۱
آغاز: گردد یا زایل شود یا از رنگی برنگی و صفتی بصفتی مبدل شود از زیاده بسوی نقصان و از نقصان بسوی زیاده رود فانه لم یزل و لایزال ... فصل سیم در بعضی از روایات است که این طایفه استدلال بر وحدت وجود می‌کنند؛ **انجام:** برابر
از فصل سوم از باب سوم تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: جلال الدین حسینی، تا: سه‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۲۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، ۳۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۱۰۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبدالعلی بن میرزا محمد حسین نائینی اصفهانی، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۲۸۸ق، جا: تبریز ؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۱۶۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۳۰۲ق؛ ۶۱گ (۴۱پ-۱۰۱پ)، [ف: ۱-۵۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۰۷/۱
خط: نستعلیق، کا: عنایت الله بن میرزا آقا اوغلبیکی زنجانی، تا: ۱۳۰۲ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۱پ-۶۱پ)، اندازه: ۲۱×۱۷سم [ف: ۹-۳۰۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۱
آغاز: طریق نجات و صراط رشاد بانسان آن سان آموخت که از مدارج دانش و معارج بینش سیر تواند نمود؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ محرم ۱۳۱۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴-۱۶۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۰۹/۱
آغاز: بسمله. چون بر هر فردی از افراد عباد و هر ذی عقلی از اولو الالباب که بدائره تکلیف پای نهاد؛ **انجام:** پوشید جامه‌های نفیس را (ننوشته مانده در فصل سیم)
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم طالقانی دیزانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ص (۲-۱۸)، ۱۲ سطر(۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۴-۳۵۳۸]

● **تذکرة الاخوان** / حدیث / عربی
tad̲kirat-ul ixwān

ورنوسفادرانی، محمد حسن بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری
varnūsfāderānī, mohammad hasan ebn-e mohammad

kāzem (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ق

کتاب حدیثی مفصل، برگرفته از کتاب‌های بحار الانوار، کافی، من لا یحضره الفقیه، جامع الاخبار و آثار دیگر، در یک «مقدمه»، شصت و پنج «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: دارای پنج «فصل»: ۱) معرفة الله، ۲) توحید و صفات، ۳) عدل، ۴) نبوت، ۵) امامت و معاد؛ باب ۱. عقل و جهل و ازاعه؛ ۲. علم؛ ... ۲۰. بکاء و اکل مال یتیم باب؛ ... ۳۰. قناعت و کفاف و طمع؛ ... ۴۰. فقر؛ ... ۵۰. ریا و رشوه؛ ... ۶۰. حج؛ ... ۶۵. اخبار متفرقه؛ خاتمه: در پنج «فصل» در امامت و خلافت. مسوده این کتاب ظاهراً به سال ۱۲۴۵ق و مبیضه آن در سال ۱۲۶۲ق از سوی مؤلف کتابت شده، وی تفسیری نیز بر قرآن کریم نگاشته است و طبق یادداشت‌هایی که به خط او در انجام نسخه آمده، زاد روز وی سال ۱۲۰۱ق است و تا سال ۱۲۷۳ق زنده بوده است.

[دنا ۱۰۵۶/۲؛ طبقات اعلام الشیعة (الکرام البررة): ۳۴۹/۲؛ معجم المؤلفین: ۲۱۸/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸۴

آغاز: الحمد لله سهل لنا منهج المثوبات و بین لنا مایوجب سمو الدرجات ... اما بعد فیقول العبد الخاطی الراجی ... انی جمعت هذه الاخبار من کتب المعتبرة بین العلماء الاخیار؛ **انجام:** و نعم ما قیل:

ان کان ابلیس اغوی الناس کلهم ×× فانت یا عمر اغویت ابلیساً.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ محشی با نشان «منه» و غیر آن، مصحح؛ وقف نامه مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۸۳گ، (۳-۱۸۵)، ۲۳-۲۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۴۷۱]

● تذکرة الاخوان / عرفان و تصوف / فارسی

tadkirat-ul ixwān

نعمت اللهی کاشانی، جعفر، ق۱۴ قمری

ne'mat-ol-lāhī kāšānī, ja'far (- 20c)

شبهات مربوط به صوفیان است و اشکالاتی که متشرعان به ایشان دارند با پاسخ آنها در چند «فصل». در آن از حاج سید حسین مجتهد ترک و حاج میرزا محمد حسن شیرازی و شیخ زین العابدین مازندرانی و آخوند ملامحمد ایروانی و آخوند ملاحسین اردکانی و از علمای مشهد حاجی میرزا نصرالله و حاجی ملاعبدالله بیدگلی که مؤلف با آنان درباره تصوف گفتگو کرده بود یاد می‌شود. کتاب پس از درگذشت این دانشمندان تألیف شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله و الصلاة علی اشرف خلقه ... و بعد بر طالبان طریق توفیق و تشنگان رحیق تحقیق پوشیده نماند که ... در این زمان درباره حقیر فقیر خاطی جعفر النعمت اللهی البرزکی الکاشانی و آشنایان و احباب این فقیر طعن و قدح بلکه تکفیر و نسبت ارتداد از جمعی صادر شد ... و حال زیاده بر یک سال است که آنچه تأمل کردم و سبب و غرض از این مطلب را خواستم بفهم چیزی بدست نیامد

[دنا ۱۰۵۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۶/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴۵۵ص، ۱۵ سطر، قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۷]

قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۲۱

همان نسخه بالا [چند نسخه-ف: ۱۰۷]

● تذکرة الاخوان /

tadkirat-ul ixwān

گزارشی داده نشده

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۶۱

۱ ج. بدون شماره‌گذاری؛ بی‌کا، بی‌تا، خریداری از حسن بقایی [رایانه]

● تذکرة الاخوان لشرک الشیطان / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

tazkerat-ol exvān le-šerk-eš šaytān

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alī (- 19c)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۴۹ق

مؤلف نگارنده «علم الهدایة فی غیاهب الظلمات لادراک الاحکام الشرعیة» و مجاز از صاحب مفتاح الکرامة در ۱۲۲۵ است.

فتحعلی شاه قاجار به‌وسیله یکی از اطرافیانش سؤالی با این صورت طرح کرده است: «آیا شیطان مشرک است یا نه به این معنی که خود احدی را شریک باری تعالی قرار داده بود یا نه و اینکه همه مشرکین به اغوای او شرک آوردند آیا او را هم مشرک می‌توان گفت یا نه، و دیگر نبردن یک فرمان از جناب احدیت موجب شرک می‌شود یا خیر؟»

مؤلف این رساله پاسخ این سؤال را شفاهاً این طور داده بود: «ان الشرک الجلی المعروف من القول بتعدد الاله صریحا غیر ظاهر فی حقه و لکنه مشرک بالشرک الخفی المعروف مع کفره بالنص الجلی و غیر موحد بالوجه العقلی المرضی و الدلیل النقلی القطعی». سپس متوجه شده است که یکی از فضلا و فقهای معاصرش که ساکن تهران بوده در پاسخ این سؤال این طور نوشته است: «شیطان مشرک نبوده و نیست بلکه در کمال معرفت و نهایت مرحله توحید است جنبه استکباری که در او بود مانع از

اطاعت از مرحله سجود شد و عصیان ورزید چنانکه صریح آیه «ابی و استکبر و کان من الکافرین» آن است که کافر شد و تأمل در وجه کفر است آیا آنکه عدم سجود بر آدم از روی تکبر بر آدم چنانکه ظاهر آیه «خلقتنی من نار و خلقته من طین» است و شاید وجه کفر اعتراض بر حکمت پروردگار باشد و اینکه نبایست من اینکار را بکنم که بنا بر این کافر شد و به علت اینکه مشرکین به اغوای او مشرک شده‌اند او را مشرک نمی‌توان گفت و نبردن فرمان موجب شرک نیست». مؤلف پس از اطلاع از این پاسخ شدیداً آن را تخطئه می‌کند و آن فقیه مذکور هم ورقه دیگری در تأکید پاسخ قبلی می‌نویسد. این رساله پاسخ تفصیلی مؤلف به آن سؤال و رد همین پاسخ است: در سه «مقدمه» و یک «مطلب» و یک «خاتمه»: مقدمه ۱. فی الاشارة بحقیقة الایمان و الکفر علی وجه الایجاز بالعقل و نقل الکتاب و السنة و الاجماع؛ مقدمه ۲. فی الاشارة الی التوحید و حقیقته و مراتبه و الشرک و ماهیته و مراتبه و مقابلته مع التوحید و الفرق بین الشرک المغفور الفرعی و الشرک الاصلی الموجب للخلود فی النار و بیان الفرق بینه و بین الکفر و اتحادهما مصداقا و ان اختلفنا مفهوماً؛ مقدمه ۳. فی معرفة الشیطان عرفاً و شرعاً و عقلاً لیعرفنی الله مکایده و یحفظنی عن همزاته؛ المطلب فی اثبات انه لعنة الله جهل مطلق ... فهو جامع لمجامع الکفر و الشرک؛ الخاتمه فی الاشارة بهفوات جواب ذلک الفاضل و مفاسده و القول بان الرجیم من الموحدین او من العارفین انما هو من بعض المتصوفة المخذولین المنکرین لخلود الکفار فی الجحیم فعفل و کتب فی الجواب من غیر تامل و التفات الی اصول الدین المبین.

آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی صفیه ثم علی ولیه

انجام: و هنا لنختم المقال بحمدالله الملک المتعال

[الذریعه ج ۲۶۸/۲۷۹/۶؛ خاتمة الطبع متاجر مفتاح الکرامة-فوائد الرضویة ج ۲۶۱/۱؛ دنا ۱۰۵۷/۲ (۳ نسخه)؛ اعلام الشیعه ۲:۱۴۳۵؛ فهرستواره منزوی ۱۹۳/۹]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۲۲

آغاز و انجام: برابر؛ و انا العبد الجانی عبدالوهاب الشریف بن الحاج محمد علی القزوینی عفی الله عنهما و وقع الفراغ منه فی شهر ذیقعدة الحرام (۱۲۴۹)

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۹ق؛ کاغذ: سفید مهره زده، جلد: پارچه و تیماج، ۷۲ص، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۲۹۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۹۱

آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی صفیه ثم علی ولیه؛ **انجام:** و هنا لنختم المقال بحمدالله الملک المتعال ... .

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ ۳۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۲۵]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۱۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ مصحح؛ ۲۳گ (۱۹۸پ-۲۲۰پ)، ۱۶ سطر (۸/۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رایانه]

● تذکرة الادباء / ادبیات / عربی

taḏkirat-ul udabā’

نخست قواعد شعری و بدیع است، سپس نامه‌های ادبا که از «اکمال البلاغة» یزدادی هم در آن هست (ادبیات ۳۹۷/۱)، سپس امثله عربی و سرگذشت و ترجمه احوال شعرا و یک دیوان. و نسخه از حرف الف تا راء است. چنین است فهرست نامه‌های ادبا مانند قابوس و صاحب و دیگران:

۱- هذه الرسالة لشمس المعالی قابوس بن وشمگیر الی وزیر العتبی بخراسان فی تأخر الجواب و ابطاء الرسول.

۲- اخری له کتبها لابن العمید یذکر فیها انه عرض علیه کلامه، و مدحه.

۳- اخری کتبها الی الوزیر العتبی یندبه لا غاثة شخص.

۴- اخری له الی الصاحب لیعاتبه علی تأخیر امر کلفه به و یستعجله فی اتمامه.

۵- هذا جواب الصاحب له یعتذر الیه.

۶- اخری له الی الصاحب و کان قد [ارسل] الیه رسولا فطال مکثه عنده.

۷- هذا جواب الصاحب الیه و ما احلاه.

۸- اخری له کتبها الی الصاحب یشکر فیها جمیل فعله.

۹- اخری له ایضا الی الصاحب و کان ارسل بها ابا العباس فی امر کلفه به.

۱۰- هذا جواب الصاحب الیه عن هذه الرسالة.

۱۱- اخری له الی الصاحب یذکر فیها اصابة رأیه فی الرسالة السابقة.

۱۲- هذا جواب الصاحب الیه عن هذه الرسالة.

۱۳- اخری کتبها الی الصاحب جواباً عن رسالة.

۱۴- اخری له الی الصاحب یعاتبه علی عدم صفائه بعد.

۱۵- هذا جواب الصاحب الیه یعتذر و ینتصل مما تهمه به.

۱۶- اخری کتبها الی الصاحب و قد ورد البشیر انه ولد للصاحب ولد ثم ورد آخر انها بنت.

۱۷- هذه الرسالة کتبها ابو اسحق ابراهیم بن هلال الصابی الی الصاحب کافی الکفات اسمعیل بن عباد و جواباً کما کتبه الیه یستدعیه بالمصیر الی حضرته فکتبت علی عنوانها ...

۱۸- هذه الرسالة کتبها الصاحب کافی الکفاة اسمعیل بن عباد الی عامله باصبهان یامر فیها ان ینهض هو و من تحت ولایته و یکونوا مع العسکر الذی انفذه الصاحب من قبله لحرب الخسرویة و الجرجانیة و هما طائفتان من الاکراد.

۱۹- هذه الرسالة ارسلها ابوالفضل احمد بن الحسین الملقب بالبدیع الهمدانی الی والده من سجستان یشکر بها الملک العادل خلف بن احمد و هی من ابدع الرسائل.

۲۰- هذه رقعة کتبها ابو حفص الوراق الی صاحب العباد.
۲۱- هذا توقیع الصاحب علی رقعة الوراق.
۲۲- هذا کتاب کتبه بدیع الزمان الهمدانی الی ابی نصر احمد بن محمد السامانی و جعله مقدمة الوفود علیه و نال من الرغایب مما یقصر عند الوهم.
۲۳- هذه الرسالة للفاضل الکامل محمد بن محمد بن محمد العمری المعروف بالوطواط کتبها الی بعض الخطباء.
۲۴- و له ایضاً ارسلها الی عز الدین مفتی خراسان.
۲۵- لمحمد بن محمد العمری المعروف بالوطواط.
۲۶- هذه له ایضاً کتبها الی بعض الخطباء و کان یذکر بسوء العقیدة و یکثر عن التوقیع فیه.
۲۷- لرشید الدین محمد بن محمد العمری المعروف بالوطواط الی کاتب بن احمد و کان ؟ احمد علی دواته.
۲۸- لابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی کتبها الی ابی الطیب سهل بن محمد الصعلوکی.
۲۹- اخری له ایضاً کتبها الی ابی القاسم علی بن احمد یشکر بها القاضی ابابکر الخیری.
۳۰- لابی سعد بن خلف الهمدانی و یقال انه نقل دیوان الحماسة من النظم الی النثر و منه ما وقفت علیه و هو هذا ... ؟
۳۱- لمحمد بن عبدالجبار العتبی کتبها الی صدیق و قد اهدی الیه معها سیفا.
۳۲- لابی المعالی قابوس بن وشمگیر الی ابراهیم بن هلال الصابی یسئله اصطرلابه و شیئاً من آلات الرصد و الهیئة.
۳۳- هذا جواب الصابی له و قد ارسل ما طلبه منه.
۳۴- لابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی الی بعض الصدور فی معایب شعر ابی بکر الخوارزمی.
۳۵- و له ایضاً کتبها الی الشیخ محمد بن سلیمان.
۳۶- لابی المعالی قابوس بن وشمگیر کتبها الی الرئیس ابی الفضل بن العمید.
۳۷- لمحمد بن محمد بن العمری المعروف بالوطواط کتبها الی بعض القضا و کان القاضی یتهمه بسرقة کتبه فی وقعة مرو.
۳۸- و له ایضاً کتبها الی بعض الصدور جواباً عن کتاب ورد منه الیه.
۳۹- لبدیع الزمان الهمدانی الی بعض القضاة.
۴۰- هذه الرسالة لشمس المعالی قابوس بن وشمگیر کتبها الی الرئیس بن العمر یعزیه فیها.
۴۱- و له ایضاً کتبها الی الوزیر العتبی یعزیه فیها ایضاً.
۴۲- اخری له کتبها الی عبد بن اسماعیل بن میکال یعزیه فیها.
۴۳- و له ایضاً کتبها الی الشیخ الامین علی بن الفضل یعزیه فیها.
۴۴- ایضاً الی عبدالله بن محمد الکاتب یعزیه فیها.
۴۵- و له ایضاً الی ابی الفتح ذی الکفایتین یعزیه فیها.
۴۶- اخری له کتبها الی ابی عبدالله الکیا یعزیه فیها.
۴۷- اخری له ایضاً کتبها الی الصاحب بن عباد یعزیه فیها.
۴۸- هذا جواب الصاحب عنها.
۴۹- اخری له ابی الصاحب بن عباد کافی الکفاة یعزیه فیها.
۵۰- هذا جواب الصاحب له.
۵۱- هذه الرسالة لابی بکر الخوارزمی کتبها عدنان رئیس هراة یعزیه فیها بابنته و ابن اخیه
۵۲- هذه رسالة الرئیس احمد بن ابراهیم الضبیی کتبها الی ابی علی و ابی القاسم یعزیهما فیها بوالد هما ابی الحسن العلوی.
۵۳- لمحمد بن محمد العمری کتبها الی بعض اصدقائه یعزیه بها.
۵۴- لابی نصر احمد بن محمد العزیز بن عبدالصمد الشیرازی کتبها الی بعض اصدقائه و کان یتهمه بالمنیه و الکبر.
۵۵- للعلوی ابوالبرکات علی بن الحسین بن علی بن جعفر بن محمد بن الحسین بن علی بن محمد المدفون بجرجان ابن جعفر الصادق (ع) بن محمد الباقر بن علی بن الحسین علیهم الصلوة و السلام کتبها الی صدیق له.
۵۶- و له رفعه کتبها یعود فیها صدیقاً له و هو کان مریضاً ایضاً.
۵۷- من فصول کلام ابی الفضل عبیدالله بن احمد بن محمد المیکالی.
۵۸- لابی الحسن الباخرزی کتبها علی ظهر کتاب صنفه بعض الافاضل من اصدقائه.
سپس ابوابی است در امثله عربی به ترتیب حروف تهجی از حروف الف تا حروف خاء آمده است. پس از آن شرح حال شعراء که از سید شریف رضی آغاز و به ابوسعد موسی بن عبدالملک پایان می‌یابد و محتوی ترجمه احوال ۹۶ شاعرست که در این دفتر گزارش شده است. پس از آن دیوانی است نیمه تمام به عربی منظوم که قافیه‌های آن به ترتیب حروف تهجی مرتب گشته است و نسخه از حرف الف تا راء است.
آغاز قسمت اول: بسمله، اما بعد فقد ذهب الفحول من ارباب صناعة البدیع ان الشاعر له ان یتألف فی ثلثة مواضیع من القصیدة اولها المطلع؛ **انجام این قسمت:** فکانک تلت علی نعمة غیر مترقبه حمدت الله علیها و شکرته.
آغاز نامه‌ها: لما کان غرضی من تألیفی هذه المختصر جمع بعض النکات الادبیة فی ای باب اتفقت؛ **انجام این قسمت ناتمام:** و فی دعائی هذا لوسکت کفیته لانی قد سئلت الله فیک و فعل.
آغاز امثله (ناقص): ان من البیان السحر قال النبی حین و فد علیه عمر و بن الاهثم؛ **انجام این قسمت:** و تعزیه الولید بالهراوی فلا غیر لدیه و لا نکی
آغاز ترجمه احوال شعراء: ثم ان لما تعلق فی نفسی ان اذکر فی هذا المختصر ما استحسنه من شعر بعض الشعراء المجیدین المفلقن دعی تلک ان ابتدء اولا بذکر تراحمهم ...
[دنا ۱۰۵۷/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۵۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی،

جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۴/۸سم [ف: ۱-۹۲]

← تذکرة الادویة الناصری ⟵ دواسازی

● **تذکرة الأدویه ناصری** / شیمی / فارسی
tazkerat-ol advīye-ye nāserī

[دنا ۱۰۵۷/۲]

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۰۰/۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳-۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶۹گ (۱ر-۲۷۰)، اندازه: ۱۷× ۲۱/۵سم [ف: ۱۰۴]

۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۴/۲
بخش دوم کتاب «داروسازی» می‌باشد که مشتمل بر نوزده مقاله است و در هر مقاله اجسام و جوهریات مؤثره نباتی و حیوانی که شیوع دارند و متجانسند ذکر می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: محمود اصفهانی، تا: ۱۲۹۷ق، به دستور آقا میرزا ابراهیم مستشار و رئیس مجلس و نظمیه دارالخلافه (طهران)؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۶۸گ(۲۴ر-۹۲ر)، ۲۳ سطر (۲۲×۳۵) [ف: ۹]

← تذکرة الادیب فی تفسیر الغریب ⟵ عمدة العلم الراسخ فی معرفة المنسوخ و الناسخ

● **تذکرة الارض ناصری = آفرینش نامه** / زمین‌شناسی / فارسی

tazkerat-ol arz-e nāserī = āfarīneš-nāme

کاشانی، محمد تقی بن محمد هاشم، ۱۲۵۶-۱۳۱۹ قمری

kāšānī, mohammad taqī-ye-bn-e mohammad hāšem (1840-1902)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۴ق
کتابی در ژئولوژی جدید از مسیو فیکیه، در چگونگی آفرینش زمین و پیدایش آن و مراحلی را که طی میلیون‌ها سال طی نموده و گزارشی جالب از بعضی از حیوانات باستانی و کیفیت به وجود آمدن قشرهای زمین و کوه‌ها و معدن‌ها و دریاها و آتش نشان‌ها، بنابر کاوش‌های علمی دانشمندان طبیعی و جز آنان که این کتاب ترجمه آن است. قبل از شروع کتاب فهرستی از بعضی لغات فارسی و فرانسه با تلفظ آنها در کتاب آمده است.
آغاز: کردگاریرا ستاینده و آفریدگاریرا نیاینده ایم که بفرط مکرمت خویش فرستادگان دانشمند و پیمبران ارجمند را براهنمایی فرومایگان منشور سروری داد ...
انجام: و مطابق آنچه پلین گفته این آفریده پنهانی در دریای قدرت آفریدگار موجود و در نظر کردگار مشهور است
[فهرستواره منزوی ۳۸۰۵/۵؛ دنا ۱۰۵۷/۲ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۱ شعبان ۱۲۸۴ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی شکری لب طلائی، جلد: تیماج سبز، ۲۳۹گ، ۱۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۴۷]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۹۴]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۸۰
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به استناد نسخه ملی ش ۲۴۶ ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سلیمان قلی بن جعفر به تاریخ ۱۳۲۳؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۸۰]

● **تذکره استرآباد و گرگان = شرح حال ادباء و علماء استرآباد = رجال استرآباد** / تراجم / فارسی
tazkere-ye estarābād va gorgān = š.-e hāl-e odabā' va 'olamā'-e estarābād = rejāl-e estarābād

برهان استرآبادی، محمد صالح بن محمد تقی، ق۱۴ قمری

borhān-e estarābādī, mohammad sāleh ebn-e mohammad taqī (- 20c)

به دستور: ناصرالدین شاه و علی قلی میرزا حاکم استرآباد و گرگان
تاریخ تألیف: ۲۸ رجب ۱۲۹۴ق
شرح حال ۹۷ تن از علما و ادبای شهر استرآباد که ۲۸ تن آنها شاعر اند و بقیه از محدثان و فقیهان و عالمان و عارفان آن دیارند. در سال ۱۲۹۴ق به دستور ناصرالدین شاه قاجار و امر علینقی میرزا اعتضادالسلطنه وزیر علوم و صنایع و معادن و اشارت جهانسوز میرزا حکمران استرآباد و گرگان تالیف شده، و مؤلف زندگی‌نامه خود را در پایان رساله آورده است.
آغاز: بهترین گلها و نیکوترین شکوفه ها که تماشائیان گلستان وب وستان وجود از شاخسار معرفت و علم بقدر مقدور اجتناء نمایند و از استشمام آن مشام عقول و نفوس و ارواح تقویت یافته
انجام: جاوید باد دولت شهزاده تا خدا ×× گوید کنون قیامت

کبری برآورم
چاپ: در ضمن مجموع «استرآباد نامه» به چاپ رسیده است
[دنا ۱۰۵۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۲۲/۳ با عنوان «شرح حال ادبای استرآباد» و ۱۸۶۶/۳، و استرآباد نامه /۱۰۵-۲۱۳]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۱
آغازو انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور سبز با عطف پارچه سیاه، ۴۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۱۱۸۱]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۳۰/۱
کا: عباس بن میرزا محسن تویسرکانی، تا: رجب ۱۲۹۴ق؛ تملک: کتابخانه علی قلی اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۴؛ کاغذ: فرنگی متن و حاشیه، جلد: میشن قرمز، اندازه: ۲۲/۲×۳۴/۶سم [ف: ۷-۳۵۵]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۳۷۹/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: آقای احمد گلچین معانی، بی تا، کاغذ: مشقی خطدار، جلد: مقوا سبز عطف تیماج مشکی، ۱۹ سطر(۱۱/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۶۵۲]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶۱
آغاز: برابر **انجام:** تیره ترش از خشت خام است آینه آبش آتش
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۴۶]

● تذکره اسحاق بیک = تذکره شعرا = الفت کده = دانشکده = تذکره عذری / شعر / فارسی

tazkere-ye eshāq beyk = tazkere-ye šoʻarā = olfatkade = dāneškade = tazkere-ye ʻozrī

بیگدلی شاملو، اسحاق بن آقا خان، -۱۱۸۵ قمری

bīgdelī-ye šāmlū, eshāq ebn-e āqā xān (- 1772)

جنگ و تذکره‌مانندی است گردآوری اسحاق بیک برادر کوچکتر حاج لطفعلی آذر بیگدلی شاملو، مؤلف آتشکده و در جوانی درگذشته، در غزل‌سرایی باسلیقه بوده و به «عذری» تخلص می‌کرده است. اسحاق بیک این تذکره را چهار بخش نموده: ۱. قصائد، ۲. مقطعات، ۳. غزلیات، ۴. رباعیات، و در هر یک از بخش‌ها ابیات شعرای نام برده شده در آتشکده را با مراعات حروف اواخر آنها به ترتیب حروف تهجی مرتب نموده و حدود ۷۲۰۰ بیت در این تذکره وجود دارد.

نام شعرایی که شعرشان دراین تذکره آمده عبارتند از: عاشق اصفهانی؛ شاپور طهرانی، خاقانی، آذر بیگدلی، انوری ابیوردی، ابوالفرج رونی، نظیری، طبیب اصفهانی، عرفی شیرازی، سیف اسفرنگ، عصمت بخارائی، سنائی، مسعود سعد سلمان، رشید الدین و طواط، سید محمد شعله اصفهانی، ابوالعلاء گنجه، عنصری، عبدالواسع جبلی، جماالدین عبدالرزاق، ظهیر الدین فاریابی، سعدی، حسن دهلوی، میر سیدعلی مشتاق اصفهانی، طوفان هزار جریبی، وحشی بافقی، زلالی کرمانی، شمس الدین طوسی، سلمان ساوجی، ترک خجندی، ملا امید طهرانی، بنائی هروی، شعله اصفهانی، آذر شاملو، نظام استر آبادی اثیر الدین اخسیکتی، سید ذوالفقار شیروانی، فرضی سیستانی، امامی هروی، کمال الدین اسماعیل اصفهانی، ادیب صابری ترمذی بدخشانی، عمعق بخارائی، حکیم قطران، حکیم سوزنی سمرقندی، سلمان ساوجی، فردوسی طوسی، محمد قلی سلیم شاملو، مشتاق اصفهانی، شرف الدین شفروه اصفهانی، ملا اهلی شیرازی، طفیلی جلایری، نظام استر آبادی، مایلی شاملو، خبازی نیشابوری، مجیرالدین بیلقانی، جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، اثیر الدین اومانی (از محال همدان)، امیر خسرو دهلوی، فرید الدین احول اصفهانی، عارف طهرانی، خواجه عصمت بخارائی، اشرفی سمر قندی، لاله خاتون، صداقی استر آبادی، ملا محتشم کاشانی، رفیع الدین اصفهانی، رفیق اصفهانی، سید حسن غزنوی، قیدی شیروانی، اوحدی مراغه، انیسی جنابذی، بیانی کرمانی، عمادی شهریاری، شیخ فرید الدین رازی، قاضی نور اصفهانی، طالب آملی، اقاجی بخارائی، مختاری غزنوی، شهاب الدین غزنوی، شیخ ابوالعباس، رضی الدین نیشابوری، حکیم ابوالحسن رودگی بخارائی، سید محمد شعله اصفهانی، عبدالرزاق جبلی، سیفی نیشابوری، شررشیرازی، داغی تفرشی، فریدی شیرازی، سراج الدین بلخی، فطرت طوسی، طیان بمی، میرزاشرف جهان تبریزی، عبید زکانی (زکان از محال قزوین)، سلطان ابو سعد ابوالخیر، بنایی هروی، مصاحی نائینی، ادیب صابر ترمذی، حکیم ازرقی، ناصر خسرو اصفهانی، ایامی هروی، کاتبی ترشیزی، میرزا عبدالباقی طبیب، آغاجی بخارائی، فلکی شروانی، قاضی رکن الدین دعوی قمی، شهاب الدین سمر قندی، شنی تکلو، ولی دشت بیاضی، شاه طاهر همدانی مشهو بدکنی، سید دوالفقار شیروانی. ادیب صابر ترمذی، بدیعی تبریزی، القاص میرزای صفوی، سایل رازی، ابوالفرج مهنوی، مایل نیریزی، فروغی استرآبادی، راهب اصفهانی، بدر الدین جاجرمی، ملا امید طهرانی، فصیحی تبریزی، رضی الدین نیشابوری، عارف طهرانی، قاصری رازی، هلالی جغتایی، شهاب الدین غزنوی، رفیع الدین اصفهانی، سید ذوالفقار شیروانی، منوچهر شصت گله بلخی (= منوچهری)، میر مشتاق اصفهانی، جوهر زر گربخارایی، ضیاء الدین خجندی، سراج الدین بلخی، کلامی هروی، لامعی جرجانی، شهاب الدین منشی اصفهانی، عجیبی جرجانی، جلال الدین درکانی، عماد الدین خانی (= خوانی)، کاتبی ترشیزی، سعد اصفهانی، میلی ترک، علی شهاب تبریزی، محبت الدین جرجانی، سراج الدین محمد قزوینی، حاجی رکن الدین، میر ابوالقاسم فندرسکی، دقیقی سمر قندی، خواجه احمد بیک تبریزی، حیدری تبریزی، مشرقی طوسی، سیری جربادقانی، زمانا نقاش اصفهانی، حکیم ازرقی هروی،

سلمان ساوجی، شمس الدین قمی، کلیمی قمی، میر عبدالحسین استر آبادی، طبیبی قزوینی، مسعود سعد سلمان جرجانی، رشتی، شیخ نجم الدین کبری خوارزمی، خواجه کمال خجندی، بساطی سمر قندی، عتیقی سمرقندی، رشیدی سمرقندی، مختاری غزنوی، سعدی، انوری، میرز جعفر راهب اصفهانی، شیخ نجم الدین رازی، شیخ سوری شیرازی، میر صفی نشابوری، بیکس شیرازی، اثیر الدین اومانی، ابو علی سینا، محمد سلیم شاملو، حیاتی ترکمان، نظام الملک بنائی هروی، ابدال بلخی، رکن الدین قبائی، جوهری تبریزی، رجائی اصفهانی، ضیاء اصفهانی، ناصر خسرو، مسیح کاشی، عشرتی یزدی، عیانی استر آبادی، رفیعی کاشی، جغتائی، بهرام خان بهارلو، ابن یمین، ادیب صابر، عصار تبریزی، شهاب الدین غزنوی، سراج الدین قزوینی، شیخ ابوالحسن شهیدی بلخی، حسن دهلوی، شرقی طوسی، میرزا شرفخان تبریزی، ناصر خسرو اصفهانی، امام فخر رازی، رفیعی کاشانی، سید جلال عضد یزدی، میر غیاث الدین منصور شیرازی، فیضی دکنی، مظهر کشمیری، نیازی خلیفه سلطانی، حسن قمی، حکیم شفائی، میرزا حاتم بک، صبوحی هروی ف قدسی طوسی، جمالی آشتیانی، طبری اصفهانی، قسمت افشار، غدیری بیگدلی، صهبای قمی، طوفان هزار جریبی، درویش مجید طالقانی، هاتف میلی ترک، آهی جغتائی، مولوی، ضمیری اصفهانی، عبدالله خان پادشاه ترکستان، شریف تبریزی، امیر خسرو دهلوی، شیخ محمد علی حزین لاهیجی، اهلی شیرازی، صباحی بیدگلی، اشرف مازندرانی، میر صمدی طهرانی، شیخ علی نقی کمره، امیر صالح، نشاط قمی، قاضی قلندر اصفهانی، بدیع الزمان میرزا ولد سلطانحسین میرزا بایقرا، میرزا اسدالله تبریز، صفائی افشار، حیاتی کاشی، رفیعی کاشانی، باب فغانی شیرازی، میر حضور قمی، رفیق اصفهانی، صافی اصفهانی، حاجت شیرازی، آهی اصفهانی، حکیم سعید خان قمی، ذوقی اردستانی، سنجر کاشی، میرزا اشرفجهان تبریزی، غیرت اصفهانی، شجاع کاشی نادم گیلانی، امیر شاه سبزواری، قراری گیلانی، سیفی بخارائی، امیر همایون اسفراینی، ظهوری ترشیزی، نگاری سبزواری، میر سید علی مشتاق اصفهانی، باب کمال خجند، حسن دهلوی، میرزا احمد قزوینی، صادقی افشار، ادائی یزدی، سهیلی جغتائی، طوفی تبریزی، فصیحی تبریزی، دانش طوسی، حیدر، اسیر اصفهانی، ضمیری اصفهانی، لطفی طهرانی، میر خسرو قمی، میر حضوری قمی، دو کی قمی، ملک قمی، نرگس ابهری، میر رضی ارتیمانی، کاتب یزدی، فاخر بهبهانی، عالمی دارالبجردی، نظام دست غیب شیرازی، غیاثی لاهیجی، ناصر علیخان هندی، خواجه زاده کابلی، حسامی قراکلی، هاشمی بخارائی، غالب علیخان اصفهانی، عزتی طوسی، فیض گیلانی، منصف شیرازی، صهبای قمی، زکی همدانی. میرو الهی قمی، آفرین اصفهانی، میر حضوری قمی، صابر طوسی ف فصیحی تبریزی، شریف کاشی، حسین خان زرگر اصفهانی، مر

محسن طوسی، نوعی خبوشانی، رهبان اصفهانی، نایب تفرشی، مؤمن استر آبادی، غدیری بیگدلی، وحید قزوینی، سامی ف قبلای بک ترک، قاسیمی نیشابوری، حقیری تبریزی، قبائی جغتائی، نزاری طوسی، نشاط قمی، شمیم اصفهانی، حزنی اصفهانی، فکاری سبزواری، نیکی اصفهانی، عالی صفوی، ملک طیفور قمی، عماد شهریاری، قاضی یحیی لاهیجی، فتحی اردستانی، عشقی کاشی، روغنی استرآبادی، راغب اردبیلی، ناظم هروی، فهیمی کاشانی، حسامی قراکلی، وصالی، غیرتی تکلو، مشرقی قمی، قاضی نور اصفهانی، قاضی رکن الدین، نیازی خلیفه سلطانی، ضمیری اصفهانی، حسن قمری، صیدی طهرانی، نصیرای همدانی، انوار همدانی، رشکی همدانی، رضی همدانی، هلاکی همدانی، جلال یزدی، ملا زمانی یزدی، شوقی یزدی، مجتبی کازرونی، قیدی تبریزی، غیاث حلوائی، نظامی سبزواری، واحدی کازرونی، ارشد کازرونی، قایمی کازرونی، غنی کشمیری، اثیر الدین اخسیکتی، اشرفی سمر قندی، جذبه کاشانی، خسرو مشهدی، نادم کلانی، دبیری اصفهانی استر آبادی، نسبتی طوسی، رفیع الدین جزنی، فسونی تبریزی، سیری جرپادقانی، میر نصیبی رازی، سوزی ساوجی، قاضی مسیح الدین ساوجی، حسن قمی، کلیم سعید خان قمی، سلطان قمی، میر شهیدی قمی، علائی آشتیانی، فرقی قمی، میر مقبول قمی، میرزا طاهر وحید قزوینی، ادهم کاشی، سلیمی کاشی، رضائی کاشی، طهماسب کاشانی، نادم گیلانی، ملا عبدالواسع دامی، کاکائی قزوینی، فارغی غزوینی، شعیب اصفهانی، اوچی اصفهانی، عالمی دارابجردی، میرو الهی قمی، زلالی شیرازی، طالب آملی، پوربهای جامی، کامی سبزواری، ناصر نجفی، مسعود ترک، پی شکی تبریزی، حکیم شفای اصفهانی، سوری اصفهانی، یعقوب ساوجی، عبدی جنا بذی، هجری تفرشی، سرور قزوینی، بیانی کرامانی، قراری گیلانی، شباب و رامینی، فوچی نشابوری، شیخ فخر الدین عراقی، مصلح اصفهانی، شیخ امینی قزوینی، ملا امیدی طهرانی، کاهی اصفهانی، درویش طالقانی، حیاتی کاشانی، تجلی بخارائی، قاضی قلندر، نثاری تبریزی، ورکی قمی، مشربی طوسی، فرج الله خان شوشتری، برهان اصفهانی، ولی دشت بیاضی، صبری زواره، مانی شیرازی، رحیمی، دردی افشار، سیرتی تونی، نوعی خبوشانی ف اقدس طوسی، غزالی طوسی، میرزا غیاث الله اصفهانی، اگهی یزدی، حامد بهبهانی، میرزا حسابی نظیری، شکیبی اصفهانی، میر اصیل قمی، شیخ ابو اسحق اطعمه شیرازی، عجزی تبریزی، فرخی سیستانی، کاظم قمی، سراج حکاک اصفهانی، خضری خوانساری، فضولی بغداد، جلال عضد یزدی، سعید نقشبند یزدی، عماد فقیه کرمانی، صبوحی جغتائی، جاهی صفوی، یوسف کوسه تبریزی، داعی اصفهانی، والی زاده، طار نائینی، یغمای اصفهانی، غزالی هروی، واعظ تبریی، شاهدی نشابوری، مقصود کاشانی، قربی طهرانی، خواری تبریزی، خان احمد خان کمره، میران استر

آبادی، میرزا اسدالله تبریزی، میر مقبول قمی، خالص اصفهانی، فریب طهرانی، میر نجات اصفهانی، محیی لاری، هجری تفرشی، تقی مشهور بمیر شاه اصفهانی، میرزا محمد نصیری، رهائی جنابذی، میرزا ابوطالب سر خط نویس، عینی سمنانی، میر غفور لاهیجی، دایمی استر آبادی، طبعی سیستانی، میر محسن کرازی، عبدالمولا سیچانی، میرزا حسابی، خیالی کرد، شفیعای شیرازی، کلامی اصفهانی، حلیمی اصفهانی، تمنای شیرازی، محوی اردبیلی، خواجه عصمت بخارائی، شاه قوام الدین، ملا مکتبی بیضاوی، شرف مازندرانی، طاهر طوسی، شاه رضای طهرانی، آصفی هروی، شهبای تبریزی، سالمی ترکمان، حالتی ترکمان، ساکت اصفهانی، حیاتی قراگزلو، کاسب یزدی، جفای کاشانی، مظفر حسین کاشانی، شاه عباس ماضی صفوی، بایرام خان بهار لو، مقصد ساوجی، غروری کاشانی، شیخ فریب شکر شنج، خواجه شمس الدین شهر جونی، هجری فرغانه، داعی انجدانی، میر اویس قمی، ملا محمد صوفی اصفهانی، مظهر کشمیری، امید اصفهانی، رهی اصفهانی، شیخ آذری اسفراینی، عنوان تبریزی، ساکت قزوینی اصفهانی، مخلص نراقی، خضری کاشانی، حسن بک شاملو، شاه طاهر قمی، ابن حسام نزاری قهستانی، شجاع الدین بن محمود اصفهانی، خاطر مازندرانی، مهستی گنجه، ابوالفرج مروی، عثمان غزنوی، ملا مؤمن حسینی یزدی، ابو سعید ابوالخیر، ابوالفرج مروی، وصاف شیرازی، خیام، شیخ احمد جام، وجهی اصفهانی، مجد الدین همگر شیرازی، فرید الدین احول اصفهانی، میرزا محمد نصیر طبیب اصفهانی، خواجه نصیر الدین طوسی، باب افضل کاشانی، شیخ سعد الدین حموی، شمس الدین کرت، مجیر الدین بیلقانی، امیر فحر الدین مسعود، سید محمد جامه باف طوسی، باب عراقی، عزالدین محمود کاشانی، ابواسمعیل ترمدی، شیخ شمس الدین، آقا صادق تفرشی، مهری زن حکیم عبدالعزیز، با یزید بسطامی، مشیری عامری، شیخ نجم الدین رازی، فردوسی، لطف علی بیک سامی، شعوری کاشانی، سید احمد خان عرب فارسی، زین الدین علی خبوشانی، تاج الدین باخزری، یحیی ابن محمد، قاضی مجد الدین، شیخ بهائی، سبحانی گیلانی، ملا محمد صوفی اصفهانی، میر حسین سادات، قاسمی، عتیقی سمر قندی، خواجه حبیب الله اصفهانی، ابن یمین، موحد، شطاح شیرازی، عبید زاکانی، قاضی اسد کاشانی، بدر الدین جاجرمی، خواجو کرمانی امام قلیخان، لطف الله نشابوری، شوقی تبریزی، پوربهای جامی، عطار، ابو اسمعیل ترمدی، عتابی جرپادقانی، شوخی خونساری، شاه طاهر انجدانی، سالک یزدی، ملا محسن فیض، مطربه کاشغری، شاه شجاع مظفر، سایل طهرانی، جاهی صفوی، سیف الدین اسفرنگ، صفر بک زند، سید محمود پوریای ولی خوارزمی، سید نعمت الله ولی کرمانی، رفیع الدین کرمانی، مشرب عامری، ید محمد نجفی، فارغی شیرازی، شاه سنجان؛ زنده پیل احمد جام، روحانی سمر قندی، القاص میرزای صفوی، عسجدی سمر قندی، درویش شاهکی، طغرل مکتبی، شرف الدین علی بافقی، قاضی مجد الدین فسائی، مصیب خان تکلو، خواجه آقائی همدانی، امیر علاء الدوله، میر معصوم کاشانی.

آغاز: تاجر عشقم به کف مایه و سودم وفا ×× تا که شود مشتری تا چه دهد در بهار

[دنا ۱۰۵۷/۲ (۴۸ نسخه)؛ فهرستواره ۵۹۰/۱۰]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گر بر شکمت نهند تیزی ندهی.

خط: شکسته نستعلیق، کا: رجبعلی، تا: قرن ۱۱، جهت کرمعلی خان پسر بهادرخان یکی از امیران هند؛ با چند سرلوح بسیار زیبا، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۵۲۰ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۳×۱۴سم [ف: ۲-۱۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۵۲

آغاز نسخه:آب هنرش پست کند آتش فتنه ×× باد ظفرش روح دهد شیر علم را؛ **انجام:** عشق و درویش و انگشت نمایی و ملامت ×× همه سهلست تحمل نتوان بار جدایی

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه مذیل است به: ۱- گلشن راز، شبستری، محمود بن عبدالکریم، ۲- مثنوی پیر و جوان از میرزا نصیر و وصف شهر اصفهان. نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: کشمیر، نخودی و آبی و حنایی، جلد: میشن دارچینی، ۱۶۵گ، ۱۵-۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۷-۶۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنگی که بدان روغن کنجد گیرد ×× گر برشکمت نهند تیزی ندهی

از آغاز تا اوایل حرف (تا)؛ خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: ۱۱۴۲ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۲۷۹گ، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۷-۲۴۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۰۵

آغاز: سلمان ساوجی: آمد سحری ندا ز میخانه ما ×× کای رند خراباتی و دیوانه ما؛ **انجام:** هرگز قدیم باشد جنبنده مکانی ×× زین قول می‌بخندد شهری و روستایی

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قسمتی بی سروته و در هم است از تذکره اسحق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: تیره آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۴۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۲

آغاز: باز این چه شورشست که درخلق عالمست ×× باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتمست؛ **انجام:** خورشید گهی بدر شود گاه هلال ×× گر عکس دهد بماه در نجفش

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ دارای

سرلوح؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۲گ، ابعاد متن: ۱۰/۳×۱۸/۵، اندازه: ۱۳/۸×۲۱سم [ف: ۷-۲۴۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۹

آغاز: انصاف بده تا در انصاف باز است ×× غمخوارتر از گرگ شبان نیست غنم را؛ **انجام:** گیرم که بخاک دان نباشی آخر ×× آن به نه که در خواطر پاکان باشی

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوایی با عطف تیماج عنابی، ۲۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۸سم [ف: ۱۷-۶۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۲

آغاز: تاجر عشقم بکف مایه سودم وفا؛ **انجام:** موجود: هی هی چه نشستنی چه برخواستنی.

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز، دارای سه سرلوح مذهب و مرصع، دارای کمند و جدول مزدوج، مجدول؛ کاغذ: ترمه نباتی، جلد: روغنی دو رویه، ۳۳۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۶۹]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۲۳۵گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۳-۳۱۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنی که به هیچکس تو چیزی ندهی ×× صد چوب مغول خوردی مویزی ندهی / سنگی که بدان روغن کنجد گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «ابن صالح صادق است» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج گل و بوته، ۱۸۴گ، ۱۳ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳-۳۷۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۰

آغاز: مرا هجر اینقدر آزار کرده است ×× که از وصل توام بیزار کرده است / عیادت می‌کنی بیمار خود را ×× مرا این آرزو بیمار کرده است؛

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم قهوه‌ای ترنج‌دار،۱۴سطر،اندازه:۱۰/۷×۱۵/۴سم [ف: ۴۱-۱۵۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۸۱

خط: نستعلیق، کا: امان الله بن محمد تقی زنگنه، تا: قرن ۱۳، از نوادگان شیخ علیخان زنگنه وزیر شاه عباس صفوی؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴]

۱۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا اوایل ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۵۵۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۱/۳

آغاز: گویی که بعد ما چه کنند و کجا روند ×× فرزندگان و دخترکان یتیم ما؛ **انجام:** صد بار ز خلف وعده زارم کشتی ×× صد بار نه صد هزار بارم کشتی / باز آی و بکش به خنجر بیدارم ×× انگار که باز از انتظارم کشتی

شامل بخشی از اشعار؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ قصیده‌ای از حکیم سنائی غزنوی و بخشی از رباعیات باباطاهر عریان؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱گ (۵پ-۲۵ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۳۷-۴۸۸]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۰۳

آغاز: برابر

خط: شکسته تحریری، کا: میرزا محمد حسین شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ دارای سه سرلوح مذهب، مجدول، با کمند زرین؛ یادداشت از حسنعلی خان امیر نظام گروسی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز با ترنج و حاشیه طلائی و مشکی، ۴۴۸ص، ۱۷ سطر،اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۵۸]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۱۴]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۶۳/۲

در فهرست با عنوان تذکره شعله یا دانشنامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار، ۱گ (۸۰ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۰۹]

۱۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۴۰

نام شاعران در رباعیها در این نسخه نیامده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ شعبان ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۲۱]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۵۵

آغاز: بگاه قهر و وقت کین کنی از تیغ زهرآگین ×× ز صلب آن و بطن این بیکدم هر دو را پیدا؛ **انجام:** سنگی که بدو روغن بزرک گیرند ××گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد سعید همدانی، تا: شوال ۱۲۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج ارغوانی، ۲۰۱گ، ۲۰ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷-۲۴۴]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنگی که بدان روغن بزرگ گریز ×× که بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق تحریری، کا: سعید بن عبدالوهاب، تا: جمادی الاول ۱۲۱۱ق؛ تملک: محمد اسماعیل خان سپهسالار قوانلوی قاجار ۱۲۴۳ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن سبز رنگ، ۱۶۰گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۰]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱

انجام: سنگی که بدو روغن بزرک گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق، کا: امان الله بن محمد تقی بیک زنگنه متخلص به

نظیر، تا: ۱۲۱۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی تریاکی، ۴۰۰ص، ۱۹ سطر (۱۳×)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۶-۴۵۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد محسن همدانی، تا: ۱۲۱۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۰۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۴۰]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۵۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ محرم ۱۲۲۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۸۹گ، ۱۴ سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۲۰×۲۳سم [ف: ۱۵-۴۱۲۷]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنگی که بدو روغن بزرگ گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق، کا: امان الله بن محمد تقی زنگنه متخلص به نظر، تا: ۱۲۲۰ق؛ تملک: محمد باقر بن محمد صادق کرمانی به تاریخ ۷ ذیحجه ۱۲۹۶ با مهر «عبدالکریم» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۴۸]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۶۸

گزیده‌هایی قصاید است به ترتیب تهجی (ص ۱-۲۰۸) و غزل‌ها به ترتیب تهجی (۲۰۸-۴۴۷) و رباعی (۴۴۸-۵۷۱) و نام شاعران در میان بیت‌ها؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن آقا جعفر شیشه فروش سپاهانی، تا: یک‌شنبه ۲۸ شعبان ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۲۸۶گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۷۷]

۲۵. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲۸

در فهرست با عنوان تذکره شعله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ از کتابخانه بهمن میرزا در رجب ۱۲۴۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۲۱]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مهستی گنجه: آنی که به هیچ کس تو چیزی ندهی ×× صد چوب مغول خوری مویزی ندهی / سنگی که ازآن روغن گنجد گیرند×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی.

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالمحمد همدانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاتب این تذکره را به خواست شاهزاده شیخعلی میرزا در هنگام حکومت ملایر ایشان در سال نامبرده بالا نوشته؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ، جلد: تیماج، ۱۸۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۳/۵سم [ف: ۲-۴۷۱]

۲۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۲۶

خط: نستعلیق، کا: مصطفی پسر آقا رسول قزوینی، تا: ذیقعده ۱۲۳۱ق، برای آقا میرزا ابوالقاسم پسر حاجی سید رضای کاشانی؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵-۶۲۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۶۶/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد مهدی بن میرزا علی قلی خویی، تا: جمعه ۱ ذیحجه ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۱۶۸]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۰۵

آغاز: غزال از پنجه گرگ و گوزن از برثن ضرغام ×× حمان از چنگل باز و تذرو از مخلب عنقا / ز نعلینت مشرف فرق عرش و تارک کرسی ×× برهنه پای رفت موسی اگر بر سینه سینا؛ **انجام:** عیب است عظیم بر کشیدن خود را ×× از جمله خلق برگزیدن خود را / از مردمک دیده بباید آموخت ×× دیدن همه کس را و ندیدن خود را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ در صفحات ۳-۴ یادداشتی است در بیان اصطلاحات صوفیه که کاتب اصل اصطلاح ننوشته و جایش را سفید گذارده است آغاز یادداشت چنین است: «... تصفیه قلب است از کدورات قلب ... عبارت است از آنچه بنده را از خدایتعالی باز دارد ... عبارت است از ترک دنیا ... عبارتست از محافظت جوارح از ما سوی الله و توجه بحق ... عبارت از اضمحلال رسوم و اندراد بعلوم حقیقت محمدی صلی الله علیه و آله.»؛ یادداشتی از فتحعلی بن لسان الملک ملک المؤرخین در ۱۳۲۴ق؛ مهر: سپهر؛ کاغذ: سفید فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی دارای ترنج و نیم‌ترنج، ۴۳۸ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۰-۶۶۳]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۶۱

آغاز: گویی که بعد ما چکنند و کجا روند ×× فرزندکان و دخترکان یتیم ما / خود یاد نداری که چه کردند چون شدند ×× این مادران و این پدران قدیم ما؛ **انجام:** گر در نظر خویش امیری مردی ×× و ر بر سر نفس خود امیری مردی / مردی نبود لگد بر افتاده زدن ×× گر دست فتاده ای بگیری مردی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق، جا: تبریز؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۶۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۵۸]

۳۱. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۸۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۴۳ق؛ این هم باید از عذری باشد؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۲۱]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۵۴

آغاز: حکیم سنایی: گویی که بعد ما چه کنند و کجا روند ×× فرزندکان و دخترکان یتیم ما؛ **انجام:** در عاشقی خویش مرا شهره شهر ×× دانستی و ایکاش نمیدانستی

رکن اول از ارکان اربعه کتاب که شامل قصایدست، در این نسخه

نیست و از مقطعات شروع می‌شود و رکن آخر نیز ناتمام است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی مشکی،۱۷۸گ،۱۴سطر(۸×۱۳/۲)،اندازه:۱۵×۲۲/۵سم[ف: ۷-۲۴۵]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۹۵-۱۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنی که به هیچ کس تو چیزی ندهی ×× صد چوب مفلس خوری چیزی ندهی / سنگی که برآن از روغن برزک گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق شکسته، کا: میرزا عبدالعظیم بن مهدی بیگ همدانی، تا: ۲۰ شوال ۱۲۵۰ق، جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۱۸۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲-۸۲۲]

۳۴. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند نسخه شماره ۳۱۲۷ با رباعیات مهستی ختم می‌شود و پس از ختم رباعی‌ها تاریخ تحریر و بعد غزلی از وحشی بمطلع: تا مقصد عشاق ره دور و دراز است ×× یکمنزل از آن بادیه ها عشق مجاز است

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۲۲۵گ، متن و حاشیه ۱۴-۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۲۷]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: آقا جان متخلص به نوای یزدی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ محرم ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با کمندی مشکین، دارای سرلوح و کتیبه مرصع مذهب؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۲۶۱]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۵۴

با عنوان تذکره شعله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ با یادداشت زلزله قوچان در ۱۲۶۷ و ۱۳۱۰ و ۱۳۱۲ و زلزله نیشابور در ۱۳۳۸ و تاریخ تولد ۱۲۷۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار،۲۰۱گ،۱۴سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۹۶]

۳۷. شیراز؛ ملی شیراز؛ شماره نسخه:۱۱-ت/۴۶

آغاز: برابر **انجام:** دردا که زهجر (روی) زیبا پسری ×× افغان که زداغ دوری سیم بری / میگریم و گریه ام ندارد سودی ×× می‌نالم و ناله ام ندارد ثمری

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۸۷گ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱-۴۴]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۹۴

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد شفیع بن میرزا مرتضی تفرشی، تا: ۱۲ محرم ۱۲۷۶ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی آهار مهره، ۹۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۳/۳سم [ف: ۲-۱۱۸]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۹۴/۱-۹/۴۴

آغاز: ساقی نامه: چمن تازه شد باز چون روی یار ×× بده ساقی آن باده خوشگوار؛ **انجام:** اگر تو بیگناهی رو ملک باش×× من از حوا وآدم ریشه دارم.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۷۹ق؛ مجدول محرر مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۲-۸۳۳]

۴۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۷ فرخ

خط: نستعلیق، کا: محمدجعفر بن علی اکبر، تا: غره ذیقعده ۱۲۹۹ق؛ دارای دو سرلوح، با کمند، مجدول؛ کاغذ: فرنگی؛ جلد: روغنی که در میان آن یک شاخه گل ترسیم شده، ۱۸۵گ، ابعاد متن: ۹/۵×۱۶/۵، قطع: پستی، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۳]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۲۱

خط: نسخ، کا: هاشم بن محمد صادق موسوی، تا: ربیع الاول ۱۳۰۲ق، برای شاهزاده‌ای؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۹سم [ف: ۲-۱۱۸]

۴۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۴

خط: نستعلیق، کا: محمود تفرشی، تا: ۱۳۱۶ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۲

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد رضا کاشانی مشهور به ضرابی، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۳۲۲ق؛ تملک: فضل الله؛ مهر: «عبده الراجی عبدالکریم» (بیضوی)؛ اشعاری فارسی از حاج میرزا علی نقی خان و شیخ هادی بن شیخ عبدالله رحمت علی شاه؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۲۵۹]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۶۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز (دو حرف الف)و انجام (در حرف یاء)؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عنابی،۹۷گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۸۱۲]

۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۷۷

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از رضاغیبی [رایانه]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا من شدم از هوا قرین هوسی ×× جز ناله ز بنه بر نیامد نفسی / فریاد رسم نیست بغیر از تو کسی ×× فریاد زدست چون تو فریاد رسی ازرقی هروی

از گ ۱پ تا ۹۷ قصاید و از گ ۱۱۸پ-۲۱۳پ غزلیات و از گ ۲۱۳ تا ۲۳۷پ رباعیات آمده، در مطلع هر بخش بیت مطلع آتشکده آذر یعنی «در طوف حرم دیدم دی مغبچه می‌گفت ×× این خانه باین خوبی آتشکده بایستی» تکرار شده؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (در تطبیق با نسخه ش ۴۵۸۹ف در پایان حدود سه برگ افتادگی دارد)؛ مصحح، اشعاری نونویس از همدم، جیحون، کمال الدین اسمعیل اصفهانی آمده؛ خرید از خانم خامنوی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مرغش دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و مرغ، ۲۳۹گ،

۱۶ سطر (۱۳/۸×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۸سم [رایانه]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۴۹

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** مهستی گنجه: آنی که به هیچ کس تو چیزی ندهی ×× صد چوب مغول خوری مویزی ندهی / سنگی که ازآن روغن کنجد گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ به سال ۱۲۷۴ وارد کتابخانه اعتضاد السلطنه گردیده؛ با سرلوح، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۴۷۰]

۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مهستی گنجه: آنی که به هیچ کس تو چیزی ندهی ×× صد چوب مغول خوری مویزی ندهی / سنگی که ازآن روغن کنجد گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی.

از بخش رباعیات قسمتی از ردیف الف و قسمتی از ردیف حرف یاء و تمام قسمتهای حرف باء تا حرف هاء افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پیش از شروع به نگارش تذکره ساقی نامه (مثنوی) انشائی فتحعلیشاه را ۹۶ بیت که آغاز آن: «چمن تازه شد باز چون روی یار ×× بده ساقی آن باده خوش گوار» و آخر آن این بیت می‌باشد: «ز جان و دلت هست خاقان غلام ×× سخن ختم کردم بدین والسلام» نوشته، دارای اشعاری از آزاد کشمیری و میرزا اسمعیل خان متخلص به خرسند شیرازی و ولی محمد میرزا متخلص به خسته و محمد علیخان متخلص به مهر که ظاهراً به خط خود آنها است نوشته شده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: آبی رنگ فرنگی، جلد: تیماج، ۲۵۲ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۷۱]

۵۰. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** با رباعیات مهستی گنجه‌ای ختم می‌شود و آخرین رباعی یاد شده: از قطره شبنم که نسیم سحری ×× از ابر جدا کند بصد حیله گری / پس برسر گل فشاند ای رشک پری ×× الحق که هزار بار پاکیزه‌تری.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی تریاکی، ۳۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۵×۱۶سم [ف: ۱-۲۲۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۱/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها-ف: ۲-۷۴]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۲-فیروز

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سر لوحی مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: روغنی، ۳۲۵ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱-۴۲]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مطلع مهر سینه روشن ×× شمع فانوس خاطر آگاه

خط: شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان نازک، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج، ۳۱۸ص (۲-۳۲۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۰۳]

۵۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۸ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ فرنگی؛ جلد:مقوا،۱۱۳گ، ۱۴ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف: ۲۴]

۵۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۳۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنگی که بدان روغن کنجد گیرند ×× گر بر شکمت نهند تیزی ندهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشت خریداری این نسخه در سال ۱۳۰۷ق، در صحن امام حسین (ع)؛ کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۵۳۷]

۵۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: مشمع قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۵۰۳]

← تذکره اشرف شاهی ⪢ تذکرة الملوک

● تذکره اشعار / شعر / فارسی

tazkere-ye aš‘ār

بایزید بسطامی، طیفور بن عیسی، ۱۸۸؟-۲۶۱ قمری

bāyazīd-e bastāmī, tayfūr ebn-e ‘īsā (805-876)

مجموعه اشعاری است از جمله: مخمساتی از صحبت، با این مطلع: «ای بولای تو تولای من ×× از خود و اغیار تبرای من»؛ از شمس، با این مطلع: «بشنو این زمزمه از من که در این دم نه منم ×× سرخوش از باده پنهان چو اویس قرنم ×× که چرا غافل از احوال دل خویشتنم»؛ قضایی، با این مطلع: «دوش رفتن به بحر فکر فرو ×× آب دریای ماست در هر جو»؛ و از هلالی، و ترجیع‌بندهایی از هاتف، شاه نعمت الله ولی، سید نیاز، نورعلی شاه، و قصیده‌ای از صباحی، بهاریات هاتف با این مطلع: «سحر از کوه خاور تیغ اسکندر چو پیدا شد»؛ بهاریات میرزا حبیب با این مطلع: «آمد بهار و بار دگر شد جهان جوان»؛ و معراج خیال قاسم، رباعیات خیام، شرح زندگی و منتخب اشعار خاقانی، سنایی، وحشی بافقی، عبدالرزاق اصفهانی، عبدالواسع جبلی، و رباعیات مهستی گنجوی. (فاضل هاشمی)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۶۶

آغاز: مرا زین پیش بودی ای برادر؛ **انجام:** بهر فتح بادا سپاهت مقدم ×× زهر دور بادت مقدم مؤخر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۲سم [ف: ۱۷-۷۰]

● **تذکرة الاصفیاء = تخریج احادیث الإحیاء** / حدیث / عربی

taḏkirat-ul aṣfīyā' = taxrīj-u aḥādīṯ-il iḥyā'

محمدی بنارسی، عبدالحق بن فضل الله، ۱۲۰۶-۱۲۸۶

mohammadī banārasī, 'abd-ol-haqq ebn-e fazl-ol-lāh (1206-1286)

رساله‌ای که به جداسازی احادیث «احیاء علوم الدین» غزالی پرداخته و روایات موجود را مورد بررسی قرار داده و صحیح را از سقیم مشخص کرده و همچنین مصادر و منابعی که هر حدیث در آن آمده را ذکر نموده تا حدیث موضوعه از غیر موضوعه مشخص شود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۴۷

آغاز: بسمله. التحیات المبارکات و الصلوات الطیبات؛ **انجام:** قال الذهبی حدیث عن هشام بن عمار بحدیث باطل ثم ما قصدناه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا با عطف تیماج، ۱۹برگ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۰]

● **تذکرة الاصفیاء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol asfīyā'

شرح حال بسیاری از عارفان و ادیبان که تألیف آن از ۹۵۱ تا ۹۵۴ به طول انجامیده است.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۴۹عکسی

بی کا، تا: شوال۱۰۶۳ق، خط خوانا؛ ۱۸۲گ [جنگ: ۱-۴۵۱]

● **تذکرة الاصول** / اصول فقه / عربی

taḏkirat-ul usūl

جاپلقی اصفهانی، محمد جعفر بن حسینعلی، ق۱۳ قمری

jāpalaqī esfahānī, mohammad ja'far ebn-e hoseyn-'alī (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۱ جمادی الاول ۱۲۲۶ق؛ محل تالیف: اصفهان

مسائل مهم اصول فقه را با مختصر استدلال با عناوین «تذکرة- تذکرة» تنظیم نموده است.

[دنا ۱۰۵۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۴

آغاز: الحمدلله الذی أرشدنا الی مدارک اکمل الشرائع النازلة و الصلاة و السلام علی منبع الخیرات؛ **انجام:** فتأمل فی المقام فانه من مزال الاقدام و العمدة فی مدار الاحکام

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن عبدالله دهقی، تا: سلخ صفر ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۳۲۷]

● **تذکرة الاصول** / اصول فقه / عربی

taḏkirat-ul usūl

طالقانی، ابوطالب بن امین، ق۱۳ قمری

tāleqānī, abo-tāleb ebn-e amīn (- 19c)

کتاب استدلالی متوسطی است در اصول فقه و ظاهراً تقریر درس استاد مؤلف است که نامش معلوم نیست و گویا به مطالب کتاب «معالم الاصول» شیخ حسن عاملی نظر دارد با عناوین «اصل، اصل» در یک «مقدمه» و هفت «منهج» در چند مطلب و مقصد و یک «خاتمه»: المقدمة: فی تعریف العلم و موضوعه و نبذ من المبادیء اللغویة؛ منهج ۱. مباحث الالفاظ؛ ۲. الاوامر و النواهی؛ ۳. المنطوق و المفهوم؛ ۴. العام و الخاص؛ ۵. المطلق و المقید و المجمل و المبین؛ ۶. الادلة الشرعیة؛ ۷. الاجتهاد و التقلید؛ الخاتمة: فی التعادل و التعارض والترجیح.

آغاز: الحمد لله الذی هدانا الی مناهج الاصول وارشدنا الی مسالک النقلیات و العقول

انجام: و قد سمع ان بعضهم قالوا بجواز التعارض بین الظنین التعلیقیین و البحث فیه فی مقام آخر و اما التعارض بین العقل و غیره فهو مقدم علی الغیر

[دنا ۱۰۵۷/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ وقف‌نامه کتاب به خط مؤلف به تاریخ ۱۲۷۷ با مهر وی «الراجی الی رحمته ابوطالب» (مربع)، هفت برگ پس از کتاب دارای فواید و اشعاری فارسی از منزوی ملقب به حزین می‌باشد و در سال ۱۳۳۸ نوشته شده است؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۱۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

تنها منهج اول را که در مباحث الفاظ است با هشت قسم فرعی آن در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ لازم به تذکر است که روی جلد این اثر عنوان «مناهج الاصول» نوشته شده که احتمالاً برگرفته از سطر آغاز این اثر و عناوین آن می‌باشد ولی در سطور پایین‌تر مؤلف اثر خود را «تذکرة الاصول» نامیده است. در منابع موجود ذیل مدخل‌های «تذکرة الاصول» و «مناهج الاصول» و نیز عناوین مشابه، نشانی از این اثر به دست نیامد، مصحح؛ مهر: «ابوطالب العاصی» (بیضوی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۶پ-۲۰پ)، ۲۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۸-۲۱]

● **تذکرة الاصول المأثورة عن الفحول** / اصول فقه / عربی

tadkirat-il usūl-il ma'tūra 'an-il fuḥūl

وابسته به: مبادی الوصول الی علم الاصول؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب «مبادی الوصول فی علم الاصول» علامه حلی. در این کتاب مؤلف مسائل ضروری اصول فقه را به اختصار در چند «فصل» کتاب و هر فصل را در چند «مبحث» مرتب نموده و شارح به صورت قال و اقول بر آن شرح زده، نام شارح معلوم نیست.

[دنا ۱۰۵۸/۲]

اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۶۹

آغاز: حمدا لک اللهم علی ما عرفتنا من صفاتک الجلال التی تعجز عن ادارکها العقول و الاوهام؛ **انجام:** والحمدلله صلی الله علی اشرف مخلوقاته و مکنوناته من الارواح و الاشباح محمد و آله و عترته الذین لایحصل بدون الاقتداء بهم النجاح و الفلاح

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن رجب علی قمی، تا: ۱۴ شعبان ۱۱۰۷ق؛ با یادداشتی از محمد علی موسوی گلستانه ابن محمد باقر در رجب ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۷۶]

● **تذکرة الأطباء** / طب / فارسی

tazkerat-ol atebbā

در بیان بیماری‌های مختلف و چگونگی درمان هر یک از آنها، گرفته شده از کتاب‌هایی چون قانون ابن‌سینا و جز آن، در هر یک از بیماری‌ها با عناوین «اسباب، علامت، علاج» گفتگو شده و بیشتر مطالب به اختصار برگزار می‌شود.

[دنا ۱۰۵۹/۲]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۷۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس این رساله‌ای است در تفصیل و تحقیق اسباب و علامات و معالجات امراض از سر تا قدم؛ **انجام:** و تصنیف فقط در بطن مقدم اظهر است بحس و جوهر دماغ بارد است با مستعمل سازد.

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن غلامعلی گوشه‌ای، تا: ۱۲۸۶ق، برای حکیم ربیع فرزند حکیم مهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [شخصی: ف: ۱-۱۳۷]

● **تذکرة الاطفال** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

tazkerat-ol atfāl

آشتیانی، عبدالله بن محمد کاظم، قمری

āštīyānī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad kāzem (-)

در مقدمه کتاب مطالبی را برای کودکان با عناوین «مسئلة، مسئلة» به اختصار آورده سپس اصول دین را مطابق مکتب تشیع در باب اول که شامل پنج «مقصد» است بیان کرده و در باب دوم احکام فقهی را باز گو نموده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی محمد خاتم النبیین و عترته ائمة المسلمین و لعنة الله علی الکافرین و الجاحدین الی یوم الدین و بعد چنین گوید نیازمند درگاه سبحانی و خود پسند کردار زشت نادانی ... عبدالله آشتیانی؛ **انجام:** و همچنین نمازی که به استیجار لازم می‌شود از جانب میتی که خواهند به هر قدر که قرار دهند و چون طریق گزاردن نماز یومیه و بیان اذکار آن در نسخه ترجمه الصلوة اخوند مرحوم ... تا از برکت نفوس اکابر خالی نباشد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۱۰برگ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [-ف: ۱-۳۸۳]

● **تذکرة الاعجاز** / فضایل و مناقب / عربی

tadkirat-ul i'jāz

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، -۱۲۳۴؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī' (- 1819)

تاریخ تألیف: نیمه رجب ۱۲۰۴ق؛ محل تالیف: کربلا

کتاب نسبتاً مفصلی است در بیان احوالات ائمه اطهار (ع) و خصوصاً ذکر معجزات ایشان در دو جلد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۴۶

آغاز: بسمله باب احوال امام الابرار و استجابة دعواته و معالی اموره و غرائب شأنه صلوات الله و سلامه علیه و اولاده عن عیسی بن محمد بن مغیث القرملی و بلغ تسعین سنة قال زرعت؛ **انجام:** و موال من موالی ائمة الهدی علیهم السلام و لاوسیلة لنا الافضله و کرمه و الرسول صلی الله علیه و آله و اهل بیته علیهم السلام تم

جلد دوم از اواسط احوال امام کاظم علیه السلام تا آخر احوال امام زمان علیه السلام (آخر کتاب)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ در حاشیه مصادر روایات را با علامت رمز آورده، با علامت بلاغ مطالعه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [مخ: ۱-۱۰۹]

← تذکره اعراس > مخزن الاعراس

● **تذکره افسر قزوینی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye afsar-e qazvīnī

mifḏāl

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (- 19c)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه غره جمادی الثانی ۱۲۸۳؛ محل تالیف: قزوین
کتابی بسیار مفصل در فقه استدلالی است با عناوین «تذکرة- تذکرة» که جلد ۴ کتاب از احکام تیمم تا احکام اوانی است؛ جلد نخست آن شامل کتاب الطهارة و در سال ۱۲۸۱ق به پایان رسیده است و جلد دوم در مباحث وضوء تا آخر غسل، جلد سوم در احکام حیض که در ۱۲۸۲ پایان یافته است. از بقیه آن اطلاعی در دست نیست که آیا ادامه یافته یا خیر. در مقدمه آورده که آن را پس از تالیف ۳۷۸ کتاب و رساله تالیف کرده است.
[الذریعة ۱۶۴/۱۸؛ تذکرة القبور ۳۴۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فیقول العبد العاصی ... انی بعد ما فرغت من تحریر ثلثمائة و سبعین و ثمان مجلدات کتب و رسائل فی امور الشرع؛ **انجام:** نعم هذا جزاء الولد الوارد علی الوالد (فتأمل) و الله الهادی الی الطریقة ...
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۱ق، ترقیمه: «و قد تمت الرسالة بالعجالة فی یوم الاحد خاتمة ایام سنتنا هذه السنة ۱۲۸۱ و سنأتی بسایر مجلداتها من مباحث کیفیة الوضوء و فروضه و واجباته و بیان الفرض و الواجب ان بقی لنا زمان و عمر و فرصة و مهلة انعم الله علینا ... و انا العبد الجانی و الاثیر الفانی ابن المرحوم الحاج شیخ محمد رفیع الرشتی محمد محسن الاصفهانی عاملهما الله بعمیم کرمه یوم القیامة»؛ محشی با نشان «ح»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۰۸گ، ۱۸-۲۰ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳۴-۷۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۴
آغاز: الحمدلله الذی لیس له شریک یعادله فی أحدیته و الشکرلله الذی لیس له شبیه یشا کله فی صمدیته
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۶۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۸۸/۱
جلد دوم، از مباحث وضوء تا آخر غسل جنابت می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ (۱پ-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۱۹۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۸۹
جلد سوم، از احکام حیض می‌باشد و به روز جمعه آخر سال ۱۲۷۲ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۹گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۱۹۷]

افسر قزوینی، عبدالحمید بن علی اصغر، ق۱۳ قمری
afsar-e qazvīnī, ‘abd-ol-hamīd ebn-e ‘alī asqar (- 19c)
اهدا به: آقا میرزا حسین ساروی (استادش)
تاریخ تألیف: ۱۶ محرم ۱۲۶۳ق؛ محل تألیف: ساری در مدرسه نواب علیه
جنگ‌مانندی است شامل آثار ۶۸ تن از شعرای باستان و سرایندگان گمنام هم‌عصر مؤلف بدون ترتیب و طبقه‌بندی معمول تذکره‌نویسان با پاره‌ای مکاتیب نویسنده کتاب که به دوستان و آشنایان خود نوشته است با مقداری حکایات تاریخی می‌باشد و ارج بیشتر آن در این است که اشعار سرایندگان را ثبت نموده که در هیچ مآخذ دیگری نام و نشانی از آنان نیست. مؤلف خود نیز شاعر متوسطی بوده و مقداری از منظومات خویش را ضبط کرده است. شعرایی که اشعارشان در این تذکره آورده شده عبارتند از: ۱. ابن حسام، ۲. قاآنی، ۳. بهرام میرزای قاجار، ۴. خاقانی شروانی، ۵. عثمان مختاری، ۶. منوچهری، ۷. همت شیرازی، ۸. کمال لاهیجی، ۹. همای شیرازی، ۱۰. وصال، ۱۱. ثاقب افشار، ۱۲. جامی، ۱۳. مشتاق اصفهانی، ۱۴. حشمت (ساروی)، ۱۵. آقا خلیل قزوینی، ۱۶. میرزا ابوالقاسم قائم مقام، ۱۷. ساغر، ۱۸. دانش، ۱۹. سخا، ۲۰. مجمر، ۲۱. نشاط، ۲۲. قمری آملی، ۲۳. کلیم کاشانی، ۲۴. میرزا حسین رفیق، ۲۵. خسرو دهلوی، ۲۶. ازل، ۲۷. زهیری، ۲۸. آذر، ۲۹. وحشی، ۳۰. محمد تقی خان داماد ملک الشعراء، ۳۱. فتح علی خان صبا، ۳۲. زلالی خوانساری، ۳۳. یغما، ۳۴. خودرو، ۳۵. محتشم، ۳۶. نظیری، ۳۷. ثنائی، ۳۸. جمال الدین اصفهانی، ۳۹. ظهیر فاریابی، ۴۰. سلمان ساوجی، ۴۱. طوطی، ۴۲. شمی الشعراء فتوحی، ۴۳. میرزا حسین وحدت، ۴۴. شرمی، ۴۵. صفائی، ۴۶. میرزا خلیل افسر، ۴۷. خرد، ۴۸. زرگر، ۴۹. ملا حسین لاهیجی، ۵۰. میرزا ضیاء، ۵۱. میرزا مجذوب، ۵۲. سید محمد قزوینی متخلص به عارف، ۵۳. عاشق اصفهانی، ۵۴. امیر شاهی سبزواری، ۵۵. نصیر، ۵۶. هلالی جغتایی، ۵۷. عبید زاکانی، ۵۸. ناصر خسرو علوی، ۵۹. امید نهاوندی، ۶۰. حسن کاشانی، ۶۱. درویش همدانی، ۶۲. میرزا مصطفی کردستانی، ۶۳. فراقی تفرشی، ۶۴. ناظم رانکوهی، ۶۵. سنائی غزنوی، ۶۶. حسین لاهیجی متخلص به حسرت، ۶۷. ابوسعید ابوالخیر، ۶۸. عبدالحمید عطار قزوینی متخلص به افسر.
[دنا ۱۰۵۹/۲]

ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه:۱۹۱
بی‌کا،بی‌تا؛جلد:مقوایی،۴۶۷ص،۱۸سطر (۱۶×۲۴) [نشریه: ۶-۶۱۴]

● تذکرة الاقوال فی فقه سید الرسل و آله المفضال /
فقه / عربی
taḏkirat-ul aqwāl fī fiqh-i sayyid-ir rusul wa āl-ih-il

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۹۰

جلد چهارم، از احکام تیمم تا احکام اوانی می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کریم قزوینی، تا: ۲ ذیحجه ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۱۹۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۲۷

جلد سوم و مشتمل بر مباحث حیض می‌باشد که به روز جمعه آخر سال ۱۲۸۲ پایان رسیده است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن ملا لطفعلی، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ دارای اشعاری از مؤلف و بخط وی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۹-۳۲۴]

● **التذکرة التی عملها اللجلاج مما استفاده من ابی بکر الصولی** / متفرقه / عربی

at-taḏkirat-ul latī ʻamala-hā al-jilāj mimmā istafāda-hu min abī-bakr-iṣ ṣūlī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۵/۳-ف

نسخه اصل: لاله لی ش ۵۶۰؛ خط: نسخ، کا: ابواسحاق ابراهیم بن مبارک بن علی مذهب بغدادی، تا: ذیحجه ۵۳۵ق؛ ۴گ (۲۶۶پ-۲۶۹پ)، ۱۹ سطر [ف: ۱-۵۰۵]

● **تذکرة الالقاب** / تاریخ / فارسی

tazkerat-ol alqāb

منشی نائینی، عباس بن میرزا علی قلی خان، ق۱۴ قمری

monšī nāʻīnī, ʻabbās ebn-e mīrzā ʻalī qolī xān (- 20c)

القابی است که از محرم ۱۳۰۹ تا ربیع الاول ۱۳۱۱ق از طرف دولت وقت به اشخاص داده شده، از روزنامه ایران طی شماره‌های ۷۵۶ تا ۸۰۰ استخراج و با اندکی تغییر نوشته است.

آغاز: این رساله شریفه مبین و متضمن القاب آقایانی را که از تاریخ محرم الحرام هزار و سیصد و نه تا محرم الحرام هزار سیصد و یازده از طرف دولت قوی شوکت روز افزون به اعطای لقب مفتخر و سرافراز شده اند این بنده درگاه ابن سرکار معتمد السلطان

انجام: فقط انعام و خلعت و حمایل و نشان مرحمت شده لقبی مرحمت نشده است.

چاپ: با تصحیح سید سعید میر محمد صادق، گنجینه بهارستان، تاریخ ۲ (قاجار)، مسلسل ۱۲، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴ش

[دنا ۱۰۵۹/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۸

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۳ ربیع الاول ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ، ۱۳ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۱۷۲]

● **تذکره امامی** / فقه / فارسی

tazkere-ye emāmī

حسینی عریضی، علی بن محمد، ق۱۱ قمری

hoseynī ʻarīzī, ʻalī ebn-e mohammad (- 17c)

رساله فقهی فتوایی از کتاب طهارت تا دیات جهت خواص و عوام نگاشته است و گاهی به ادله نیز اشاره می‌نماید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۰

آغاز: الحمدلله فتاح القلوب مناح الغیوب و الصلاة و السلام علی صفیه المحبوب و نبیه المربوب؛ **انجام:** و اقوی ضمان مفرط ایشان است اگر چه بتفریط آن باشد که بسته بود و واقعه خاص میتواند بود.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، ظاهراً از خود مؤلف نموده است؛ مهر: «عبده محمد محسن ابن سید علی الحسینی» (مربع)، «عبده محمد حسین» (مربع)، «العبد المذنب موسی بن علی العریضی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۲۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف: ۴-۱۱۸]

● **تذکرة الامراء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol omarā'

عبدالرحیم خان بن محمد بیرم خان، - ۱۰۳۶ قمری

ʻabd-or-rahīm xān ebn-e mohammad bayram xān (- 1623)

درباره امرای گورکانی هندوستان در عصر تیموریان، ترجمه از ترکی به فارسی توسط میرزا عبدالرحیم خان بن محمد بیرم خان که به فرمان جلال الدین اکبر شاه انجام شده است. ضمیمه کتاب، تتمه‌ای از فرمان شاه طهماسب صفوی در باب پذیرایی از محمد همایون که برای حوالی خراسان نوشته شده آمده است.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی

خط: نستعلیق روشن، بی‌کا، تا: ۸ ذیقعده ۱۱۴۹ق؛ ۶۱گ [جنگ: ۱-۴۵۱]

● **تذکرة الامراء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol omarā'

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی

شرح حال امیران و حاکمان هندوستان؛ بی‌کا، بی‌تا، ۱۴۵گ [جنگ: ۱-۴۵۱]

● **تذکرة الانام** / کلام و اعتقادات-فارسی

tazkerat-ol anām

حسینی تنکابنی، محمد هاشم بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

hoseynī tonekābonī, mohammad hāšem ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه اول ذیقعده ۱۲۴۹ق

نویسنده می‌گوید در بعضی از اسفار خود به موقع توقف در بعضی از دیار به خاطرم رسید که از علوم خلاصه‌ای جمع کنم که مورد اجماع ارباب معقول و منقول باشد، سرانجام کارم این کتاب شد که حاوی یک «مقدمه» و چند «کتاب» و یک «خاتمه» است: مقدمه: در فضیلت علم و عمل؛ کتاب ۱. علم معاش حاوی دو مقصد؛ کتاب ۲. کیفیت ترکیب ابدان حاوی دو مقصد؛ کتاب ۳. علم شریعت حاوی سه مقصد؛ کتاب ۴. علم اخلاق حاوی دوازده باب؛ خاتمه: در وجه ترتیب کتاب و جمع‌آوری آن از کتاب و ابواب. (عبدالله انوار)

[دنا ۱۰۶۰/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۴۳/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۲۴۹ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، اندازه: ۲۱/۵×۱۵سم [ف: ۵-۳۲۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد خاتم النبیین و علی اله و عترته الطاهرین؛ **انجام:** علی هاجرها السلام و التحیة و مؤلفه الفقیر محمد هاشم بن محمد حسین الحسینی التنکابنی یرجو من الله ان یعطیه الاخلاص و مزید الاختصاص

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی قرمز، ۹۳گ، ۱۹ سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۵۲۹]

● **تذکرة الانبیاء** / تاریخ پیامبران / فارسی

tazkerat-ol anbīyā'

حسینی اصفهانی، محمد بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

hoseynī esfahānī, mohammad ebn-e mohammad mahdī (- 19c)

تاریخ مفصلی است از پیامبران الهی، با استفاده از منابع و مصادر تاریخی و بر مبنای تعالیم دینی شیعی؛ در سی «باب» (از حضرت آدم تا حضرت جرجیس) تنظیم شده است.

[دنا ۱۰۶۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۴

آغاز: محمد شاه دین پرور رسول خالق اکبر جهان دار و جهان داور جهانگیر و جهان آرا؛ **انجام:** و گرگان گوفه و شام حرمت تو و فرزندان تو را نگاه نداشتند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۰۱]

● **تذکرة الانجاب** / حکومت و سیاست / فارسی

tazkerat-ol anjāb

ملکم، ۱۲۴۹-۱۳۲۶ قمری

malkam (1834-1908)

همان کشف الغرائب ملکم است

[دنا ۱۰۶۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۸/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۲/۲ و ۳۱۶۷/۲-ف

آغاز: تذکرة الانجاب شرح حال رجال دولت پادشاه جمجاه ناصرالدین شاه خلدالله ملکه. بسمله. من گنگ خوابدیده و عالم تمام کر ×× من عاجزم ز گفتن و خلق از شنیدنش. تنزلات محسوسه و امراض مزمنه؛ **انجام:** تا در میانه خواسته کردگار چیست (تمت فی شهر ربیع الاول ۱۲۹۱)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۹۱ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸ص (۲۰۹-۳۴۶)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۱۴۷۳] و [فیلمها ف: ۲-۸۸]

● **تذکره انجمن الادباء حقی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye anjoman-e odabā'-e haqqī

حقی، شمس الدین، ق۱۴ شمسی

haqqī, šams-od-dīn (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۷- ۱۳۲۱ق

شرح حال مختصری از آثار شعرای فارسی‌زبان است که به‌ترتیب تخلص آنها تنظیم شده است. شعراء به سه دسته (قدماء، متوسطین، معاصرین یا متأخرین) (در سه جلد) تقسیم شده و در آغاز هر جلد فهرست الفبایی نیکویی دارد. جلد اول با ابوحفص سغدی شروع و به یوسفی دهلوی ختم می‌شود و مشتمل است بر ذکر ۱۳۷۸ شاعر و جلد دوم از افسر قاجار تا شیون بخاری و جلد سوم از صباحی بیدگلی تا یکدل بخاری مشتمل بر ذکر ۴۶۲۹ شاعر.

آغاز: جلد اول: از جلد اول تذکره مجمع الفصحاء طبرستانی، تهرانی ...؛ جلد دوم: ایما همدانی، اعلی شاه محمد آله آبادی ...؛ جلد سوم: از جلد دوم تذکره مجمع الفصحاء طبرستانی.

انجام: جلد اول: یوسفی دهلوی: میزد سپهر لاف ز رفعت بکوی او×× شد آفتاب گرم و بر آمد بروی او؛ جلد دوم: جزای آنکه می‌خندد بطرز شمع در محفل ×× بصد شیون شرنگ از سوز دل باریدنست امشب؛ جلد سوم: شکفتن کرد گل از غنچه سر بسته

«یکدل» ×× نسیم صبح عشرت از کدامین جا وزید اینجا
[دنا ۱۰۶۰/۲ (۴ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۸۴۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۳
جلد اول و تا حرف شین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جدول‌ها چاپی است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۸-۱۹۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۴
جلد دوم و از حرف صاد تا یاء؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جدول‌ها چاپی است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۸-۱۹۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۵
جلد سوم در حالات شعراء متقدمین حرف الف تا یاء؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جدول‌ها چاپی است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۱۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱/۵× ۲۹/۵سم [ف: ۱۸-۱۹۶]

۴. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۷۷
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی با جداول چاپی، جلد: عنابی رویه گالینگور عطف میشن، ۱۳۶۷ص، اندازه: ۳۲/۲×۳۳سم [نشریه: ۶-۱۰۸]

← تذکره انجمن خاقان ⟵ انجمن خاقان

● **تذكرة الانساب = تراجم آل المجلسی** / تراجم / فارسی
tazkerat-ol ansāb = tarājem-e āl-ol majlesī
مجلسی، حیدر علی بن عزیزالله، ۱۱۴۶-۱۲۲۰ قمری
majlesī, heydar ʻalī-ye-bn-e ʻazīz-o-llāh (1734-1806)
تاریخ تألیف: ساخته ۱۱۹۴-۱۲۱۷ ق
در سرگذشت خاندان مجلسی.

چاپ: در سالنامه دبیرستان فرهنگ در ۱۳۲۹خ از روی نسخه محمد صدر هاشمی مورخ روز دوشنبه ۷ شعبان ۱۲۶۹.
[دنا ۱۰۶/۲]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶/۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ شعبان۱۲۶۹ق؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: ۱۱-۹۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۱]

● **تذکره انساب مشایخ کشمیر** / تراجم / فارسی
tazkere-ye ansāb-e mašāyex-e kešmīr
همدانی، محمد بن علی
hamadānī, mohammad ebn-e ʻalī
شرح حال رجال ادب و عرفان به ویژه آنان که با کشمیر ارتباط داشته‌اند.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۲گ [جنگ: ۱-۴۵۲]

● **تذكرة الانس فی مسائل الخمس** / فقه
tadkirat-ul uns fī masā'il-il xums
رئیس العلماء، جلال الدین بن محمد طاهر
ra'īs-ol-ʻolamā', jalāl-od-dīn ebn-e mohammad tāher
[دنا ۱۰۶۰/۲]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۷۰
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۱۰]

● **تذکره انطاکی (مختصر)** / طب / فارسی
tazkere-ye antākī (mx.)
وابسته به: تذكرة اولی الالباب و الجامع للعجب العجاب؛ انطاکی، داود بن عمر (۹۵۰-۱۰۰۸ق)
چکیده‌ای از کتاب تذکرة اولی الالباب شیخ داود انطاکی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۵۱
آغاز: این مختصر رساله‌ای است از لب کتاب تذکره جناب رئیس الحکماء شیخ داود انطاکی در آداب و شرایط جماع و در تبیین اضرار و منافع؛ **انجام:** که مجرب است در اسقاط و قطع کردن بواسیر هر نوعی از انواع او را موقوف و ساقط می‌کند و هیچ معالجه بهتر از این نباشد در اسقاط و قمع کردن انواع بواسیر.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای جدید، ۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۰-۳۶۱]

● **تذكرة الانوار** / گوناگون / فارسی
tazkerat-ol anvār
کتابی، محمد علی، ق۱۳ قمری
ketābī, mohammad ʻalī (- 19c)
رساله مفصلی است در پند و اندرز با استناد به آیات و روایات که مؤلف به سبک منبری تحریر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۵۵/۱-۲۵/۱۴۵
آغاز: بمسله حمدله اسعدک الله فی الدارین اما بدانکه رساله‌ایست ا ز محمد علی الکتابی اقل عبادالله تراب اقدام شیعیان علی ابن ابی از کتاب تذکرة الانوار؛ **انجام:** و چون خواهد بنشیند بگوید بسم

الله الذی ... و اگر در منزل خوف باشد بگوید أشهد ... تا در آن منزل باشد از شر ایشان در امان باشد یا اله العالمین یا خیر الناصرین.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۷]

● **تذکره اوصاف الامین** / ادبیات / فارسی

tazkere-ye owsāf-ol amīn

قاجار، یزدان بخش، ق۱۴ قمری

qājār, yazdān-baxš (- 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه به دستور ملا محمد

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۲ ذیقعده ۱۳۰۵ق؛ محل تألیف: قزوین

در ۵ «فصل» هر یک چند «بهار» و هر یک دارای چند «گلشن» ساخته و در آن شعرهای شاعران را در موضوع‌های گوناگون ادبی و اخلاقی و در پایان شعرهای خود را آورده است.

آغاز: ای طره‌های خوبان از نافه تو بویی هجده هزار عالم در عرصه نو گویی ... بدایع مدایح بی قیاس آن صانع مصنوعات

انجام: افکند به خاک تیره ام جفایت ×× گویی تو کمان رستمی ای دلبر

[فهرستواره منزوی ۱۸۶۷/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۲ ذیقعده ۱۳۰۵ق؛ مجدول، با کمند زر، با سرلوح؛ کاغذ: سفید، جلد: روغنی با گل و بوته، ۴۰۰گ،۱۱سطر(۷×۱۳)،اندازه:۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۸۴]

← تذکرة الاولیا ﴿ مقامات العارفین
← تذکرة الأولیاء ﴿ مفاخر الاخیار و مناقب الابرار

● **تذکرة الاولیاء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol owlīyā’

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟-۶۲۷ ؟ قمری

‘attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143-1230)

اثر معروف عطار است شامل نود و شش «باب» که در هر باب شرح حال یکی از عرفا آمده است. این تذکره به شکل شرح حال و مناقب و سیره آنان، که بیشتر به سخنان عوام از صوفیه شباهت دارد، تالیف شده است. مؤلف شرح حال بزرگان را با نام مبارک امام صادق آغاز نموده و به نام امام باقر به پایان برده است. عطار در بیان شرح حال عارفان اغلب تحت تأثیر کشف المحجوب هجویری بوده است. از ترجمه آلمانی و اردو و ترکی عثمانی و ترکی فرارود و ترجمه فرانسوی آن یاد شده است.

آغاز: الحمد الله الجواد بافضل انواع النعماء المنان باشرف اصناف العطاء ... چون از قرآن و احادیث گذشتی هیچ سخن بالای سخن مشایخ طریقت نیست

انجام: و به غایت فصیح اما ترک تطویل کرده معانی آن را به پارسی آوردیم تا مکرر نشود و به جهت تبرک ختم کتاب را ذکر او کردیم این بگفت و جان به حق تسلیم کرد. رضی الله عنه و عن اسلافه ... برحمتک یا ارحم الراحمین.

چاپ: تهران، انتشارات صفی علیشاه، به کوشش نیکلسون، ویرایش حسین خلیلی، با مقدمه مرحوم قزوینی، چاپ سوم، ۱۳۷۵ش

[دنا ۱۰۶۰/۲ (۷۶ نسخه)؛ کشف الظنون ۳۸۵/۱؛ ریحانة الادب ۱۵۰/۴و ۱۴۵/۴؛ مجمع الاداب فی معجم الالقاب ۲۴۳/۳؛ الذریعة ۲۹/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۰۶/۱ و ۱۰۷/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۰۶۰/۳]

شرح و حواشی:

۱- تذکرة الاولیاء (ترجمه)؛ خوجه پاشا، یوسف بن خضر (۸۴۴-۸۹۱)
۲- تذکرة الاولیاء
۳- تذکرة الاولیاء (منتخب)
۴- اسرار الابرار و اخبار الاخیار
۵- تذکرة الاولیاء (مختصر)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹-ف

نسخه اصل: پیرهدائی در سلیم آغا ش ۱۰۳۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۲ق؛ ۲۷۳گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۳

آغاز: بس که امیر المؤمنین را کشتی فضیل گفت خاموش ای هامان کی تو وقوم تو او را کشتید نه من، هارون را گریه زیادت شد؛ **انجام:** تا بعد از ده سال شیخ گفت چون به مرو روی از ... کی این سخن درازست فهم من فهم این بذان ما این

از بخشی از باب ۱۰ تا بخشی از باب ۴۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی قهوه‌ای، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷گ، مختلف السطر، ۱۵-۱۹ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۳۱-۵۳۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۶-ف

نسخه اصل: حضرت خالد ش ۱۷۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ واقف:محمد پاشا، محرم ۸۸۶؛ ۲۶۷گ، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۴-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ش ۱۱۱۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن، تا: شب یک‌شنبه ۱ جمادی الثانی ۷۰۰ق؛ ۲۵۷گ، ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۹۵-ف

نسخه اصل:کتابخانه توبینگن MIII682. از صادق تا حلاج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [فیلمها ف: ۳-۱۶۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۷

آغاز: تذکره ساختم و این کتاب را تذکرة الاولیاء نام نهادم تا اهل خسران را فراموش نکنند و کوشه نشینان و خلوت گرفتگان را طلب کنند؛ **انجام:** سفیان را در حال جوانی پشت گوژ شده بود ... و مردی سخت بزرگ بود گفت مرا استادی بود و من از وی علم می‌آموختم چون عمرش به آخر رسید ...

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام (افتادگی از آغاز اندکی است لیکن بعد از برگ آغازین، بخشی افتاده است و در ترتیب تذکره اشخاص با نسخه چاپی دکتر محمد استعلامی اندکی همخوانی ندارد)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۷۹گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۳۱۴]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۹۲

آغاز: عن الکونین و رفضوا عن قلوبهم؛ **انجام:** از در خود دور کردن بغایت نیکوست

آخر نسخه شرح حال منصور حلاج؛ خط: نسخ بدخط، کا: محمد بن عبدالقادر بن عمر همدانی، تا: ۷۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۱ سطر۱۳×۲۰، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ملی ایران: ف: ۵-۶۶۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۹۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸-ف

نسخه اصل: قلیج علی پاشا ش ۷۵۱؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن شیخ علی قونیوی، تا: دوشنبه ۸ صفر ۷۱۰ق، جا: سیواس؛ ۳۲۵گ، ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۳۱۳۶؛ خط: نسخ، کا: محمود بن حسین بن محمد،تا:۵ ربیع الثانی۷۱۶ق؛۲۲۸گ،۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۱۰. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

شماره ۶۵۹، معرفی شده در جلد ۸ فهرست؛ بی‌کا، تا: ۷۲۴ق [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۲۵

آغاز: ذکر امام ابو حنیفه رضی الله عنه آن چراغ شرع و ملت آن شمع دین و دولت آن نعمان حقایق آن عمان جواهر و معانی

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن مولوی تبریزی، تا: ۷۸۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام (چند برگی از آنست، قسمتی از برگ آخر افتاده است، به طور آشفته شامل ذکر امام ابوحنیفه سهل بن عبدالله تستری، معروف کرخی، سری سقطی ابوتراب نخشبی، احمد خضرویه ... شقیق بلخی)، نسخه حاضر به گزینه آن می‌ماند؛ جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۴گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۹۹]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۶۲/۵

بی کا، تا: اوایل قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۰گ (۲۱-۳۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۱۰۱۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۱۴

آغاز: در رنج و عنا بود و رضا بقضا بود و شکر در نعما بود و صبردر بلاد بود و توکل بر خدای عزوجل لاجرم توکل همه روی بود؛ **انجام:** همه را از آن سخن بیاد آمد و مردی بود او را قتیبه کورکن کفتندی و خاک شیخ او

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۳۲۸گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳۳-۵۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۱۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی: ف: ۶-۲۶۹]

۱۴. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۱ق، جا: شیراز؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی عنابی، قطع: خشتی [نشریه: ۶-۶۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴/۱-ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش ۲۲۴۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۴ ذیقعده ۸۲۸ق؛ ۲۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۰۸]

۱۶. شیراز؛ ملی شیراز؛ شماره نسخه:۴۸-ت/۵۶۴

آغاز: فارغ شدیم و طواف وداع آوردیم. پیرزن گفت: بیا که مرا پسری است که ... تا بریاضت در شکافی کوهی نشسته است تا او را ببینیم آنجا رفتیم؛ **انجام:** چون شیخ ابو العباس وفات کرد باتفاق جمله مریدان و صوفیان شهر او را بر جای و سجاده شیخ نشاندند و هادی و ناصح خلق شد ... وقع الفراغ من تحریر هذه التذکرة وقت الضحی من یوم الجمعه فی سادس عشر شوال ختم بالخیر و الاقبال علی یدی اضعف عبادالله تعالی غریب بن غیبی الشروانی ... سنه اربع و اربعین و ثمانمائه الهجریة النبویه ... .

خط: نسخ، کا: غریب بن غیبی شیروانی، تا: ۸۴۴ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ کاغذ: نخودی قدیمی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۲۲ سطر(۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۵۴]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۷۹

بی‌کا، تا: ۸۶۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۵۷گ، اندازه: ۱۴/۷×۲۳/۸سم [رایانه]

۱۸. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۴۷

بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول مذهب [اوراق عتیق: ۱-۲۴۳]

۱۹. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۵۷۵/۲

دو جلد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۱۱]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۹۲

از آغاز تا سرگذشت حلاج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۳۲۸گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۰/۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۹]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۹۹

می‌رسد به سرگذشت ابوعلی دقاق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی و فرنگی، جلد: تیماج سبز،۲۹۱گ،۱۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۵۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و منی از خود دور کردن بغایت نیکوست و الحمد لله ... اجمعین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح مذهب و مرصع؛ تملک: فرهاد بین ولیعهد در ۱۱ ذیقعده ۱۲۸۵ق؛ مهر: معتمد الدوله (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۷/۲-۳۵]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۴۷
آغاز: عن مشرق فصل و ما وقب غاسق بعد من افق طرد؛ **انجام:** گفت علامت آنکه حق او را دوست.
خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی، ۵۴گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۴۸۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۷-ف
نسخه اصل: توبینگن Ma III 682؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۰۰ق؛ خوانده برهان الدین بن جمال الدین در ۹۰۰ [فیلمها ف: ۳-۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳۹
خط: نستعلیق ترک، کا: درویش محمد خاموش، تا: چهارشنبه ۱۱ جمادی الاول ۹۳۸ق، جا: مصر؛ در پایان رباعی فارسی پهلوان محمود پوریا است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۶۳گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۵۷]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۶۲/۱
در باب ۴۶ در سرگذشت ابوالحسن نوری تا میانه باب ۷۰ افتاده. با فهرست ۷۰ باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ساغری سیاه، ۷۷گ (۲پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۲سم [ف: ۴-۶۶۲]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً برحتمک یا ارحم الراحمین
خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن شیخ داود، تا: ۹۸۵ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم‌ترنج، ۳۵۰گ، ۱۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۰۲]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۴۶
آغاز: بسمله، اول سخن چو از قرآن و احادیث گذشتی؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله اجمعین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق [رایانه]

۲۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳ ـ ج
از آغاز تا سر گذشت محمد باقر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۹۳]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۴۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت نان درویشان میخوری کار درویشان نمی‌کنید، رحمة الله علیهم رحمة واسعة علی اسلافهم و اخلافهم و الله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۳گ، ۲۵ سطر چهار ستونی (۱۰/۷×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۳۲/۳سم [ف: ۷-۶۸۵]

۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۴۲
از دیباچه کمی افتاده و تا سمنون محب را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۸۷]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۱۶
آغاز: منتخب از کتاب تذکرة الاولیا من تصنیف حضرت شیخ عطار قدس الله ارواحه. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اما بعد ایزد تعالی حکایت چند بر سبیل و طریق استفسار از شمایل اولیای کبار نوشته اند از کتاب تذکرة الاولیاء؛ **انجام:** یا کار بکام او شود یا بی یار ×× بر دارد و سر در سر آن کار کند
منتخب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهر، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۷گ (۱۸۲پ-۲۰۸پ)، سطور چلیپا (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۳/۲×۲۳/۱سم [ف: ۲۹/۲-۶۰۱]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام (نسخه از دیباچه افتاده و در پایان می‌رسد به سرگذشت حسین منصور حلاج و افتاده)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۲۲۰گ، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۳۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۸۴
نسخه به شرح احوال حلاج خاتمه می‌یابد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۲۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۲/۳سم [ف: ۲-۱۱۸]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت ادب نگاه دار، ادب نگاه داشتم، خطابی شنودم که بدین یک ادب نگاه داشتی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در پشت برگ آغاز عبارت «کتبه الفقیر الحقیر المعترف بالعجز و التقصیر لطف الله ... غفر له و لوالدیه ... ۱۰۸۵» آمده؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: کاغذی با مقوا عطف پارچه قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۸-۲۸۶]

۳۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۵۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۰۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۷۹]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۰۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۴۷ق؛ دارای کتیبه مرصع مذهب، مجدول؛ مهر: «حسن بن محمود علی عالم شاه

ولی» (دایره)، «سلام علی ابراهیم» (هشت گوش)، «عبدالمطلب» (گلابی شکل)، «محمد عثمان» (دایره)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲۸-۷۶]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۸

به سرگذشت ابوالحسن الصانع ختم می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: لاله میر، تا: غره محرم ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۳۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۵/۱سم [ف: ۲-۱۱۸]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۵

آغاز: باب ۴۸ در ذکر عبد الله جلا رحمة الله علیه آن سفینه بحر دیانت آن سکینه اهل متانت؛ **انجام:** گوین که یک زن چهل سال در عقد و نکاح او بود و ان دختر وزیر بود..

از باب ۴۸ تا باب ۶۰ کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۲۲ سطر(۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۸-۶۵۹]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۵۳

آغاز: یابی که در یک کلمه از آنچه می‌گفتی با تو موافق بود پس دامنش محکم بگیری؛ **انجام:** اگر خدای تعالی بفرعون نیکی خواستی بر جزا و نیک را دولت نگرفتی ...

خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۱۷۱گ، ۱۷ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۴۹۲]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۷۱

تا سرگذشت ابوعلی دقاق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۴۴۱گ، ۱۱ سطر ۶×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۵۳]

۴۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۴۴

آغاز: اما بعد چون سخن از قرآن و احادیث هیچ سخن بالاتر از سخن مشایخ طریقت صلاح نیست

خط: نستعلیق، کا: محمود ساکن کراری، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: روغنی، ۱۷۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۷]

۴۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶/۱

آغاز: نقدسک اللهم یا من تجلی لخلقه بخلقه و ظهر لقلوبهم بحجته و فطرهم علی توحیده بفطرته و رش علیهم من نوره بقدرته؛ **انجام:** و تسلیم صفت ابراهیم علیه السلام و تفویض صفت پیغمبر صلی الله علیه و آله و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین المعصومین.

خط: نسخ خوش، کا: علی رضا بن حسین شیرازی، تا: شعبان ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج حنایی، ۲۴۳برگ(۱پ-۲۴۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۹]

۴۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۶

آغاز: بسمله نقدسک اللهم یا من تجلی لخلقه بخلقه و ظهر لقلوبهم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۴ ذیقعده ۱۲۵۴ق [ف: ۳-۱۳]

۴۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز: اللهم یا من تجلی لخلقه بخلقه؛ **انجام:** و تفویض صفت جناب محمد مصطفی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰۴ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۰۰]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۱۵/۴

آغاز: تبیان در بیان بعضی ازاولیاء و بیان احوال و افعال و اقوال ایشان؛ **انجام:** ترک المکافات و الرحمة للظالم و استغفار له.

اقوال عرفا و حکما، این اقوال از کتاب تذکرة الاولیاء شیخ عطار اخذ شده (در متن نسخه تسکوة الاولیاء آمده) و در آن احوال و اقوال بزرگان صوفی نقل گردیده؛ کا: احمد مهندس، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج، ۳۰ص (۲۷۲-۳۰۱)، ۲۴ سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۶۰]

۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرا رحمت آمد تو را لعنت آمد تا بدانی که منی کردن نیک نیست و منی از خود دور کردن بغایت نیکو است

خط: نستعلیق خوش، کا: عباسقلی میرزا، تا: شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۷۴ق، به دستور شاهزاده محمد ولی میرزا؛ دارای سر لوح رنگین زیبا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۸]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵/۱-۹/۱۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس از این جهت از آن تو لعنت شد واز آن من رحمت والحمد لله.

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن حاجی ملاعلی، تا: ۱۴ شعبان ۱۲۷۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۸۱۸]

۴۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۴۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن آقا جمال مراغه‌ای، تا: ۲۶ شعبان ۱۲۷۹ق؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف:-۱۲۴۵]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۰۹-۵۳/۱۱۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسد الله محلاتی، تا: چهارشنبه ربیع الاول ۱۲۸۲ق؛ ۳۱۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۸۱۸]

۵۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منی از خود دور کردن به غایت نیکو است.

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم نائینی، تا: دوشنبه ۲۶ محرم ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، ۳۰۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۲۰۰]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۵۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، جلد:

تیماج عنابی، ۳۹۹ص (۲-۴۰۰)، ۱۹-۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۴/۵سم [ف: ۱۷-۱۱۴]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۵۹/۲

بخشی از قسمت ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۴۶۷ص(۲-۴۶۸)، ۱۹-۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۴/۵سم [ف: ۱۷-۱۱۴]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۷

آغاز: بسمله، الحمد له الجرار با نفس انواع السماء المنان؛ **انجام:** و احکم بالصواب رحمت الله علیه رحمه

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۵۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ امانت نزد ابوالفضل ساوجی از میرزا ارسطو بوده؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۷۲گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)،اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۵]

۵۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۷/۳

آغاز: بسمله نقدسک اللهم یا من تجلی لخلقه بخلقه و ظهر لقلوبهم

شامل احوال امام جعفر صادق (ع) تا امام باقر است و دیباچه آن با نسخه چاپ شده‌اش کمی مغایرت دارد؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: غلامحسین درویش همدانی ولد درویش جعفر، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج عنابی عطف میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۷۸۷]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بپاس آوردیم بجهت تبرک کتاب رجب المرجب سنه ۱۳۰۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق [الفبائی ف:-۱۲۰]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۵

خط: نستعلیق، کا: موسی مهجور، تا: جمعه ۱۹ شوال ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۲۳۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۲۹۷]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۶۸

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالجواد حسینی شهشهانی، تا: ۱۳۱۵ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: رویه میشن قرمز، ۲۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۴/۹سم [ف: ۲-۱۱۹]

۶۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۰

نسخه به شرح حال ابو علی دقاق ختم می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: مؤمن بن روح الله شالی، تا: ۲۶ شعبان ۱۳۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۲۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۱۸]

۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۴۶

آغاز: برابر

از آغاز تا باب ۶۱ را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲-۵۲۵]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۶-۵۶/۱۱۶

آغاز: که هر که با او صحبت خواستی با او سه شرط کردی اول گفتی خدمت می‌کنم و بانگ نماز من دهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۴گ، ۲۰ و۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۹]

۶۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی به خط و مهر محمد مهدی تفنگدار محلاتی متخلص به فدائی مورخه ۱۳۱۴؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۹۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۵]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۲۳-۳۷/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** منی کردن نیکو نیست ومنی از خود دور دار وجه نیکوست والحمدلله رب العالمین ... یا ارحم الراحمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۲-۸۱۸]

۶۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۸۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۸۰]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش ۱۵۱۱؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف تربت جلالیه؛ ۲۴۳گ، ۲۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۷۰

مختصر ای از کتاب؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۲۷ص (۱۲۲۲-۱۳۴۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۵۱]

۶۸. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۱۲

بی‌کا، بی‌تا، نوشته شده در بغداد و کهنه [نشریه: ۴-۳۳۸]

۶۹. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۵۴۰/۱

خط:نستعلیق ریز،بی‌کا،بی‌تا؛ عنوان زرین با سرلوح [نشریه: ۷-۲۴۷]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۶-ف

نسخه اصل: دو نسخه از آلمان: ۱- Dr fol 103 (پرچ ش ۵۸۰)، ۲- Ot fol 104 (پرچ ۵۷۸)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۷۶]

۷۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۱-ف

نسخه اصل:برلین Sprenger 369 (ش ۵۸۴ فهرست پرچ)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۷۵]

۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴/۱-ف

نسخه اصل: پاریس P. S. 143 (بلوشه ش ۱۵۳)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۵]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۳۹

آغاز: میزد که محمد را بدعا یاد دارید پس مرتضی علی خاموش بنشست؛ **انجام:** روز عرفه مناجات کرد و گفت، یا دلیل المتحیرین و چون دید که هر کس دعا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۳/۹

من تذکرة الاولیاء، به نثر و نظم، الجزء السابع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف پارچه، ۲۵ص (متن و هامش، ۸۷–۱۱۱)، [سنا: ف: ۲–۲۱۷]

۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹۳۰

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از عباس محسنی در تاریخ [رایانه]

۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۷۰

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۷

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● تذکرة الاولیاء / تراجم / عربی

taḏkirat-ul awlīyā’

وابسته به: تذکرة الاولیاء؛ عطار، محمد بن ابراهیم (۵۳۷–۶۲۷ق) جای گفتگو ترجمه عربی تذکرة الاولیاء است که ترجمه‌کننده شناخته نیست. گزارش‌های نیمه نخست این کتاب به همان ترتیب تذکرة الاولیاء می‌باشد و در نیمه دوم گزارش‌ها را جابجا کرده و متن و دنباله را درهم آورده است. و چنان که از بررسی فهرست آن برمی‌آید سه گزارش از کتاب و دو گزارش از دنباله آن انداخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۷ و ۱۹۱۸–ف

آغاز: آغاز نسخه دانشگاه افتاده و آغاز گزارش اویس قرنی چنین است: ذکر اویس القرنی رحمة الله علیه هو اسوة التابعین و قدوة الاربعین الموصوف بالعرفان المخصوص بما قاله صلی الله علیه و سلم: انی لاجد نفس الرحمان، العبد الیمنی اویس القرنی رضوان الله علیه قال النبی علیه السلام اویس القرنی خیر التابعین و روی انه صلی الله علیه و سلم کان یتوجه الی جانب الیمن و یقول انی لاجد؛ **انجام:** ور آه فضل فی المنام بعد مدة من وفاته فقال الشیخ انتم تأکلون خبز الفقراء و لا تعلمون باعمالهم. اسئل الله الکریم الوهاب الحکیم ... ان یفیض علی روح الشیخ ابی سعید و علی ارواح ... و سجال رحمته و رضوانه و یرزقنا ببرکتهم شمة من محبته ... و حسبنا الله و نعم الوکیل و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین تم الکتاب بعون الله و حسن ...

خط: نسخ، کا: محمود پسر شیخ اسماعیل پسر ابراهیم، تا: ذیحجه ۸۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای یادداشتی از قزوینی در سال ۱۳۲۲ پیش از آغاز نسخه که آن را چنین شناسانده‌اند: «در صفحه اول این کتاب سطر پنجم اسم سراج الدین عمر بن علی بن عمر قزوینی برده شده است و سراج الدین عمر مذکور بقول سیوطی در ذیل طبقات الحافظ ذهبی (چاپ دمشق ص۳۵۸) در سنه ۷۷۵ وفات نموده است و همچنین است نیز در اعلام خیر الدین زرکلی ص۷۲۰ ولی به قول محشی کتاب اول در ذیل همان صفحه ۳۵۸ در سنه ۷۴۸ وفات یافته، پس این کتاب به‌طور قطع و یقین بعد از سنه ۷۴۸ یا ۷۷۵ تألیف شده است و از مقایسه اجمالی این کتاب با تذکرة الاولیاء شیخ عطار قطع و یقین حاصل می‌شود که این کتاب ترجمه‌ای است ملخص مانند از تذکرة الاولیاء به عربی با حذف هشت ترجمه حال از تذکره الاولیاء که از جمله ترجمه حسین بن منصور حلاج است. مجموع تراجم احوال تذکرة الاولیاء با ضمیمه‌اش که بعدها عطار افزوده است ۹۹ [این اشتباه از قزوینی است چه عطار ۷۲ تن را در تذکرة الاولیاء و ۲۵ تن را در دنباله‌اش آورده و همه آنها ۹۷ کس هستند و گرداننده به عربی فقط پنج کس را انداخته است] ترجمه حال است و در کتاب حاضر فقط ۹۱ (نود و یک) ترجمه حال موجود است (و بقیه ترجمه حال حضرت امام جعفر صادق (ع) که در صفحه اول این کتاب باقی مانده و قسمت اولش از اول کتاب افتاده است. جزو این ۹۱ ترجمه احوال است) تذکرة الاولیاء از امام جعفر صادق (ع) شروع کرده و سپس اویس قرنی و به ابو سعید ابوالخیر ختم نموده است. و نسخه حاضر نیز به‌عینه همین کار را کرده است بی کم و زیاد و علاوه بر این بسیاری از مواضع دو کتاب را (یعنی کتاب حاضر را با تذکرة الاولیاء عطار) که با هم مقایسه کردم هر دو کتاب از جمیع جزئیات و دقایق با هم یکی هستند جز اینکه در ترجمه عربی بعضی اقوال و کلمات مشایخ را انداخته است و تا اندازه متمایل به اختصار است گفتیم که هشت ترجمه حال را هم مترجم عربی حذف کرده که از جمله ترجمه حلاج است، و از مقایسه دقیق دو کتاب با یکدیگر که در سر فرصت باید بشود معلوم خواهد شد که آن هشت ترجمه دیگر که انداخته کدام‌ها هستند. و کتبه محمد بن عبدالوهاب القزوینی فی ۲ دی ۱۳۲۲ شمسیه بطهران»؛ مصحح، در بالای صفحه ها نام گزارش‌ها به خامه شیخ بهائی (–۱۰۳۱ق) دیده می‌شود، در پایان کتاب در ص ۳۲۵ نیز امضای بزرگ و معروف ابن شیخ دیده می‌شود؛ تملک: ابراهیم لیث حسینی نجفی در ۲۲ رجب ۹۷۵ق؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: مقوایی ته تیماج سیاه، ۳۲۵ص، ۲۹ و ۳۰ سطر (۱۵×۲۲)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲–۵۳۸] و [فیلمها ف: ۱–۲۹۹]

● تذکرة الاولیاء / تراجم / فارسی

tazkerat-ol owlīyā’

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳/۶–ف و ۱۳/۹–ف و ۱۳/۲–ف

نسخه اصل: موزه قونیه ۵۹۳۱. بخشی است مانند کتاب عطار؛ خط:نسخ،کا: احمد متصوف، تا: ۷۱۶ق؛ ۹۸گ [فیلمها ف: ۱–۴۰۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹

آغاز: حجة الاسلام محمد بن محمد الغزالی الطوسی، یکی از اکابر مشایخ می‌گوید در خلسه دیدم عرصه ایست بسیار گشاده مردم بسیار ایستاده اند در دست هریک کتابی است مجلد و همه پیش شخصی درآمدند؛ **انجام:** گفتم آه همه عمر مرا باین در حوالت می‌کردند که خدای تعالی دهاد و اکنون می‌گویید چه آوردی گفت راست می‌گوید از وی باز شوید
این رساله که کتاب تذکرة الاولیائی است در آن شرح حال صوفیان بزرگ آمده و در این شرح‌حال‌نویسی به‌جای تاریخ ولادت و مرگ و حوادث ایام حیات بیشتر تکیه بر حال و مقام و گفتار آنان شده و خیلی به تذکرة الاولیاء عطار و نفحات الانس جامی شبیه است البته با حذف آن جمله‌پردازی‌ها و مجاملات آنها. ظاهراً این نسخه منتخب فصلی از کتاب اصلی است. صوفیان که ترجمه حال آنها در اینجا آمده است از این قرارند: محمد بن محمد الغزالی، محی الدین، عبدالقادر الجیلی، شیخ سیف الدین عبدالوهاب، شیخ بقاء بن بطور، ذنون (شاید ذوالنون باشد)، مصری، ابواسود مکی، ابو سعید خراز، ابوعقال مغربی، ممشاد دینوری، ابوعلی رودباری، ابوالخیر التینانی الاقطع، قصنیب البان الموصلی، محمد بن القائد، ابو مسعود بن شبلی، سیدی احمد بن ابی الحسن الرفاعی، شیخ موسی سدرانی، شیخ ابوالحسن المغربی، شیخ اوحدالدین کرمانی، ابو حامد الزنجی الاسود، ابوبکر الطرطوسی، ابوبکر سوسی، شیخ عبدالله تینانی، شیخ روزبهان، ابوالعباس القصاب العاملی، لقمان سرخسی، معشوق طوسی، شیخ ابو عبدالله بابویه، ابوالحسن الفراقی، شیخ فریدالدین عطار، امیر خسرو دهلوی، محمد بن خالد آجری، فتح بن علی الموصلی، فتح بن شنجرف مروزی، شیخ نجم الدین کبری، امرء اصفهانیه و عراقیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج قرمز، ۲۳گ، ۱۴ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۶۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۸۸/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد از حمد سبحانه و تعالی، حکایتی بر سبیل ایجاز و اختصار؛ **انجام:** امروز اگر برگ قیامت ننهی فردا همگی زاد قیامت ندهند
گزیده‌ای شیوا از «تذکرة الأولیاء» عطار نیشابوری است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مصحح؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز گلدار، ۲۰گ (۳۴۷-۳۶۶)، ۲۹ سطر (۱۰×۲۲/۵)، اندازه: ۳۱×۱۸سم [ف: ۳۶-۴۸۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۴۶/۳

رساله‌ای است عرفانی جز آن عطار. با عنوان‌های: «آورده‌اند، در خبر است، نقل است»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی روغنی، ۱۰۲گ (۸۲ر-۱۸۳پ)، ۱۵ سطر (۹×۱۸)، [ف: ۱۷-۲۱۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۷۴

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۹/۴

منتخب. مؤلف ناشناخته؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ یک سرلوح مرصع؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۹]

● تذکره اولیاء / تراجم / فارسی

tazkere-ye owlīyā’

رساله‌ای کوتاه که یکی از مریدن سلطان علی شاه گنابادی در شرح حال و فضایل صوفیان گنابادی که پس از کتاب بستان السیاحة» می‌زیسته‌اند: نگاشته و قصد آن داشته که نامشان مفقود نشده و در تاریخ ماندگار گردد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۹/۲

آغاز: حمدله اما بعد خدمت برادران ایمانی که پیرو سلسله علیه نعمة اللهی و سالک مسالک طریقه و لوی علوی می‌باشند عرض می‌نماید اگر چه از دول بلا اول قرار این دار امتحان؛ **انجام:** ثواب آن زیاده از طاعت و عبادت هزار سال است بعد از وفات مقامش اعلی علیین باشد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ صفر ۱۳۲۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۸۰]

● تذکرة الاولیاء (مختصر) و (منتخب) / تراجم / فارسی

tazkerat-ol owlīyā’ (mx.)

وابسته به: تذکرة الاولیاء عطار، محمد بن ابراهیم (۵۳۷-۶۲۷)

غیر همانند:

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۳۵/۲

آغاز: الحمدلله الجواد و نشهد ان محمداً عبده و رسوله نبیه و صفیه ارسله بالهدی و سلم تسلیماً، چون از قران و احادیث گذشته هیچ سخن بالاتر از سخن مشایخ طریقت نیست و کلمات ایشان از عیان است نه از بیان؛ **انجام:** گفت اما من گفتم و لعنت شد و تو گفتی و رحمت شد که آنشب منصور گفت من از خود دور کردم این نیت را و تو بخود بستی پس از آن تو لعنت و از آن من رحمت شد، تمت.
رساله‌ای کوتاه در تلخیص «تذکرة الاولیاء» اثر جاویدان عطار نیشابوری (ق) است که مطالب کتاب به همان ترتیب ولی به‌صورت گزیده و منتخب ذکر شده است، به نظر می‌رسد کاتب رساله خود منتخب کتاب باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محسن بن چراغعلی سرابندی، تا: ۱۲۶۸ق؛ مهر: «محسن بن چراغعلی» (بیضی)؛ ۲۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۴۸۹]

۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۶۸/۳

آغاز: سبحانک اللهم و بحمدک لا اله الا انت ... معلوم بوده باشد که این کتاب که نوشته می‌شود منتخبی است از تذکرة الاولیاء حالات چند تن از معاریف عرفا و صوفیه در این کتاب انتخاب

شده با همان تفصیل که در «تذکرة الأولیاء» شیخ فرید الدین عطار آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا محمد، تا: شعبان ۱۰۸۹ق؛ ۱۱۲گ (۱۷پ–۱۲۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۵۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۴۳/۴

آغاز: نقلست که از سلطان با یزید پرسیدند که پیر تو که بود گفت؛ **انجام:** گفت عبادت ده جزو است نه جزو گریختن.

منتخباتی است از تذکرة اولیاء عطار و بیشتر شرح حال بایزید بسطامی است؛ خط: نستعلیق ترسلی، کا: ابراهیم بن زین العابدین اصفهانی نعمة اللهی، تا: ۱۲۹۰ق؛ افتادگی: انجام؛ احتمال می‌رود نویسنده شماره ۲ مجموعه این منتخبات را به‌جای همان تذکره عرفاء که وعده داده بود نوشته است؛ کاغذ: فرنگی رگه دار و چهارخانه، جلد: مخملی بنفش، ۶۷ (۳۶۶–۴۳۲)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰–۴۸۷]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸۷

آغاز: باب اول در ذکر امام بحق ناطق ...آن سلطان مصطفوی آن برهان حجت نبوی آن عامل صدیق آن عالم تحقیق؛ **انجام:** توکل صفت انبیا بود و تسلیم صفت ابراهیم و تفویض صفت مصطفی صلی الله علیه و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین

منتخب، حالات نود و شش تن از عرفا و صوفیان معروف را نود و شش باب از کتاب «تذکرة الاولیاء» فرید الدین عطار، انتخاب کرده و در آن به داستان‌های مربوط به تهذیب اخلاق و تجرید نفس پرداخته و وقایع سیر و سلوک آنان را آورده با همان عبارت‌های عطار؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاجی ملا عبدالغنی تفریشی، تا: رجب ۱۲۹۷ق، به دستور میرزا حسین متخلص به مخصوص در طهران؛ جلد: تیماج، ۱۴۸برگ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۱سم [ف: ۲–۱۰۲]

۵. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۹۷/۱۱

آغاز: رساله منتخب تذکرة الاولیاء. ذکر جعفر صادق علیه السلام. او را جهة صدق تعال نام نهاده اند چنانج از مثل نبوت حضرت رسالت را صلعم محمد امین می‌کنند؛ **انجام:** و مرا لعنت فرمود که تو بینی بدر خود آوردی و من بینی از در خود دور کردم لاجرم ترا لعنت رسید و مرا رحمت ... و یکی از آنها رساله سوانح است که لمعات شیخ فخرالدین عراقی بر سنن اوست.

منتخب تذکرة الاولیاء شیخ عطار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۶گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۳/۵)، [ف: ۳–۱۳۲۵]

● تذکرة الاولیاء = مزارات کرمان / تراجم / فارسی

tazkerat-ol owlīyā’ = mazārāt-e kermān

محرابی کرمانی، سعید، ق۱۰ قمری

mehrābī kermānī, sa‘īd (- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۲۵– ۹۳۵ق

در شرح حال و مقامات و کرامات گروهی از اولیا و اقطاب صوفیه که در کرمان می‌زیسته و همانجا در گذشته و دفن شده‌اند.

چاپ: تهران، ۱۳۳۰ش

[دنا ۱۰۶۳/۲؛ مجله ادبیات تهران س ۹ ش ۱ ص ۱۱؛ چاپ کوهی کرمانی ۱۳۳۰خ؛ فهرستواره منزوی ۲۴۹/۱ و ۲۰۶۴/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۷۶

خط: نستعلیق، کا: عزه الله فریور، بی‌تا؛ از روی نسخه اصل که مورخ ۲۰ ذیحجه ۱۰۵۶ و از آن محمد حسین شعاع الملک شیرازی که کوهی کرمانی آن را خریده بوده است، با تصحیح سعید نفیسی و سید ابوالقاسم قبله یزدی برای او و از روی همان نسخه، با یادداشت شعاع مورخ روز شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۴۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۸۶گ، ۱۱ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶–۸۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۵

آغاز: و الدین الهفشوی برد الله تعالی مضجعه چنین معروف است که ایشان را بعد از تحصیل؛ **انجام:** بمحرابی ناتوان لطف کن بدین ملتمس ختم کردم سخن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ روی برگی قبل از کتاب نسخه را به خط مؤلف دانسته‌اند و این درست نیست و این یادداشت را محمد حسین شعاع الملك بتاریخ شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۴۷ نوشته؛ مهر: «شعاع» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵–۱۹۵]

● تذکرة الاولیاء = تذکرة الاتقیاء = تذکرة الاحباء /

تراجم / فارسی

tazkerat-ol owlīyā’ = tazkerat-ol atqīyā’ = tazkerat-ol ahebbā’

طغرای مشهدی، -۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (- 1689)

انشایی ادیبانه که مؤلف در وصف دوازده مصاحب خود که در هندوستان همدم و نزدیکش بودند به همراه نظم تحریر کرده است. این اشخاص عبارتند از: محمدعلی تبتی، میرزا تمرخان، محمدرضا خراسانی، ملا محمدمقیم، درویش عبدالله محمدقاسم، میرالهی همدانی، محمدصالح جراح، ملا اسمعیل، پهلوان شیر علی.

آغاز: طغرا تاکی تیغ نهان تیز کنی×× در رصف شهان سخن ریز کنی / آن به که بکام خفتگان دم صبح ×× توصیف دوازده سحر خیز کنی

انجام: گر سایه دستش مدد خاک شود ×× در زیر زمین شاخ بتم پاک شود / درهم شکند بقوت بازوی خویش ×× زنجیر گر ز افلاک شود

چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق.، وزیری بزرگ، ۶ص (رسائل

طغرا: صص۱۰۸-۱۱۳)؛ ۱۳۰۲ق./۱۸۸۵م؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م؛ لکهنو، سنگی، ۱۲۸۱، وزیری بزرگ، ۶ص
[دنا ۱۰۵۵/۲ با دو عنوان تذکرة الاتقیاء و تذکرة الاحباء (۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۵/۳؛ نسخه‌های منزوی ۳۵۴۵/۵ (۶ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۱۶۷/۵ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۴ص (۲۴۲-۲۴۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵/۳۲۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی شکری، جلد: مقوای چینی عطف تیماج مشکی، ۶ص (۱۹۲-۱۹۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۹۴۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰/۸-عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۰۸۶؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۹۷-۱۰۱) [عکسی ف: ۲-۶۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۷۴/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲برگ، (۷۱-۷۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۸-۷۸۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۴/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۹۰-۹۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۶سم [ف: ۳۸-۳۲۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۱۳-ف
نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹ فارسی؛ کا: ظهیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ [فیلمهاف: ۳-۱۸۷]

۷. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۸. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۸/۳
آغاز و انجام: لذتلذ
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۵
آغاز و انجام: برابر
این کتابچه نیز حدود ۷۵ بیت نوشته دارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج، ۱گ (۲۴پ)، ۱۵ سطر(۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲-۱۹۷]

● **تذکره اولیای دولت آباد** / تراجم / فارسی
tazkere-ye owlīyā-ye dowlat-ābād

سبزواری. شرح حال رجال علمی دولت آباد در ناحیه دکن هندوستان.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی
بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۵۲]

● **تذکره اولیای دهلی** / تراجم / فارسی
tazkere-ye owlīyā-ye dehlī
شرح حال ۱۹۳ تن مشایخ دهلی که مقبره‌های آنها در آن شهر است. ظاهراً در زمان ابوالفتح ناصر الدین شاه تیموری هند نوشته شده است. همراه با فهرست آنها در ابتدای کتاب.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۴۲عکسی
بی کا، تا: ۱۱۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محمد شاه (متصدی محاکم شرعیه)؛ ۳۷۰ص [جنگ: ۱-۴۵۲]

● **تذکرة الاولیای منظوم = ذکر حال اولیا** / عرفان و تصوف، شعر، تراجم / فارسی
tazkerat-ol owlīyā-ye manzūm = zekr-e hāl-e owlīyā
از ناشناس. از گروه نعمت اللهی، قرن ۱۳ق. آغاز می‌شود با ستایش حضرت علی (ع) و اظهار اشتیاق ظهور مهدی (ع). نگارنده سپس می گوید: این بیان «ذکر حال اولیا» است ×× «کنز ولایت» طالبان را در گشاست ... بلبل نظقم دگر دستان سرا ×× گشت از «ذکر حال اولیا». وی از برخوردهای روزگار خود یاد می‌کند: رو خبر کن قشریان بی حضور ... شیخ و قاضی و مدرس شان تمام ×× مفتیان و پیشوایان عوام. زندگی‌نامه پیران است، در حدود ۲۶۶۸ بیت، با حضرت علی (ع) آغاز می‌شود و به تفصیل درباه خلافت و ولایت سخن می گوید. سپس: بایزید بسطامی، معروف کرخی، شیخ سری سقطی، جنید بغدادی، بوعلی رودباری، بوعلی کاتب، ابوعرفان، ابوالقاسم گرگان، نساج، احمد غزالی، ابوالفضل، ابوالبرکات، ابوسعید، ابومدین، جمال الدین کوفی، صالح بربری، عبدالله یافعی، شاه نعمت الله کرمانی، سید نورالدین حضرمی، سید خلیل الله ... با سربندهایی به نظم: این بود احوال «سلطان بایزید» ×× که از تحیر است وصف او مزید / این بیان از «شیخ معروف» آمده ×× آنکه هر سریش مکشوف آمده / بشنو از «شیخ سری» آن محترم ×× نکته ای ز اخلاق آن کان کرم / از «جنید» پاک بشنو شرح حال ×× تا شوی آگه از آن فرخنده فال / این بیان احوال آن «شیخ سقطی» است ×× که ز حقش تاج و رتبه برتری است / این بیان در ذکر قطب اولیاست×× «نعمت الله» آنکه دین راز و ضیاست. می‌رسد به: بعد «شه نور علی» سلطان دین ×× آمده «رونق علی شه» جانشین. (کرمانی، که این یکی در ۲۵ یا ۱۲۳۰ ق درگذشته است). در پایان از برخوردش با «شه نعمت علی» یاد می کند و

مثنوی به انجام می‌رسد. (احمد منزوی)
[دنا ۱۰۶۳/۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۵۶

آغاز: ای شه اثنی عشر، هادی دور×× ای که ظاهر شد، ظهورت طور، طور / خود تویی آگه به ضعف حال ما ×× در میان دشمنان، احوال ما؛ **انجام:** ناتوان را با توان بشتافتن ×× بهر حق افتاده را دریافتن ...

خط: نستعلیق خوب، کا: جناب آقای میرزا شکرالله سررشته‌دار، تا: محرم ۱۲۸۸ق؛ مهر: «عبده سیف الله ۱۲۵۹» (بیضی)؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۰۶گ، ۱۳ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵ [ف: ۲-۴۴]

● تذکرة اولی الالباب و الجامع للعجب العجاب / طب / عربی

tadkirat-u uli-l albāb wa-l jāmi‘ li-l-‘ajab-il ‘ujāb

انطاکی، داود بن عمر، ۹۵۰-۱۰۰۸ قمری

antākī, dāvod ebn-e ‘omar (1544-1600)

تاریخ تألیف: ۹۷۶ق

کتابی مشتمل بر یک «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه»: مقدمه در تعداد علوم مذکوره در این کتاب و سرگذشت پزشکی و ارزش آن؛ باب ۱. کلیات طب؛ ۲. قوانین افراد و ترکیب و اعمال عامه؛ ۳. مفردات و مرکبات؛ ۴. امراض و علاج آنها؛ خاتمه در نکته ها و غرایب و لطائف و عجائب. (فاضل)

آغاز: بسمله و به نستعین، سبحان مبدع مواد الکائنات بلامثال سبق ...

چاپ: مکرر چاپ شده؛ بولاق، دار الطباعة العامده، ۱۲۸۲ق؛ قاهره، مطبعة محمد مصطفی، ۱۳۰۲ق.

[دنا ۱۰۶۳/۲ (۳۵ نسخه)؛ الاوقاف العامة ۱۵۹/۱؛ کشف الظنون ۳۸۶/۱؛ الذریعه ۲۹/۷و ۲۹/۴؛ معجم المطبوعات:۴۹۱/۱؛ هدیة العارفین ۳۶۱/۱؛ الاعلام زرکلی ۳۳۳/۲؛ معجم الاطباء ۱۸۵-۱۹۵؛ الاوقاف العامة موصل ۱۳۸/۴]

شروح و حواشی:

۱- تذکره انطاکی (مختصر)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳

جلد ۱ از الف تا ف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ یادداشت محمد حسین طبیب که به دستور استادش محمد مومن تنکابنی مازندرانی در راه شام نویسانیده و در اصفهان به خود او نشان داده است؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۶۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: عبدالکریم بن محمد بن حافظ شیروانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۴۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان قربت له قربانا من حیواناتیه (کذا) فتح منح (کذا) الشمس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: مکه مکرمه؛ مجدول؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی روشن، جلد: تیماج، ۴۲۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱۹-۹۴]

۴. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۰

خط: نسخ، کا: احمد بن اسماعیل بن صالح، تا: شنبه ۸ ربیع الاول ۱۰۰۱ق؛ قطع: وزیری[نشریه: ۴-۳۷۷]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۹

آغاز: برابر **انجام:** احوال الامراض الجزئیه و الله اعلم

جلد ۱؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۵۲ق؛ مجدول؛ اهدایی: حاج باقر طباطبائی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۳۳۳گ، ۲۳ سطر ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۸۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۶

آغاز: الباب الرابع من ابواب التذکرة ... و استقصا اسبابها و علامتها و ضروب معالجتها الخاصة بها..؛ **انجام:** فهذا جماع ما تدعوا الیه الحاجة من هذه الصناعة و ما عداه فتطویل بلا فائدة ... و هذا آخر ما وجد من التذکرة ...

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۲۳ رمضان ۱۰۶۹ق؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و نیم ترنج، ۲۰۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۲-۱۴۱]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما عداه فتطویل بلافائده و الله سبحانه و العنایه.

خط: نسخ، کا: صفر بن فضل حمیری، تا: ۱۰۷۷ق، جا: هند؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۳۹۷گ، ۲۱ سطر۱۱×۲۸، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۹-۴۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۸۴

خط: نسخ به شیوه ترکی، کا: ابوالرضا علی بن حجازی سبکی شافعی وفائی، تا: ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج زرد با ترنج، ۷۱۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۹-۲۶۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذا جماع ما تدعو الیه الحاجة من هذه الصناعة و ما عداه فتطویل بلافائدة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۳ق، برای ست ظریفه بنت محمد العینی؛ مجدول؛ تملک: سعد بن احمد بتاریخ ۱۲۱۲، سعد بن احمد به تاریخ رجب ۱۲۳۰، محمد علی بن محمد رضا الصیادی به تاریخ رجب ۱۲۳۰، حیدر بن محمد زین عاملی صیداوی به تاریخ غره رمضان ۱۲۲۲، احمد بن الحسین المعمری، علی بن سید احمد، صالح بن الحسین المعمری، سید محمد غانم، عبدالله بن سالم البصری به تاریخ ۱۱۴۵، سلیمان افندی بن کاتب منصور، محمد حجازی بن حجازی بن محمد الحلبی به تاریخ ۲۵

ربیع الاول ۱۰۸۳ با مهر «حسبی الله وحده و ثقتی عبده حجازی» (دایره)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۲-۱۵۴]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۰

جلد اول، از آغاز است تا حرف فاء؛ خط: نسخ عربی، کا: ابوالرضا علی سبکی شافعی ازهری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملکی محو شده به سال ۱۰۷۶؛ یادداشتی از محمد حسین طبیب آمده که هنگام رفتن به مکه به امر استادش حکیم محمد مؤمن تنکابنی در شام توقف کرده و کسی را به مصر فرستاده تا کتاب حاضر را در دو جلد به قیمت هفت تومان استنساخ نماید و در بازگشت به اصفهان به نظر استادش رسانیده و نیز یادداشتی از حکیم محمد مؤمن تنکابنی در ملاحظه کتاب دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۴۹]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۷۵]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق [ف: ۳-۷۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۳

، نسخه از باب چهارم است؛ خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ شعرهای فارسی آقا محمد جان قدسی و میر صفی تبریزی؛ محشی از رضی الدین محمد طبیب؛ تملک: رضی الدین محمد طبیب و پسرش محمد مؤمن، محمد صالح طبیب اردبیلی؛ واقف: محمد شفیع حسینی نایب صدارت و شریعت، ۱۱۰۰ و اندی؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۱گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۶۷۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینمو به من الهندباء او نبات ... یلصق الجراحات

به حرف یاء از باب دوم خاتمه می‌یابد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی، ۲۴۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱۹-۹۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۲

آغاز: بالخصوص ذاک مخصوص؛ **انجام:** حتی تناول بشبع کالاطریفال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۹۷]

۱۵. قم؛ مدرسه حجتیه؛ شماره نسخه:۷۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام [ف: ۴۰]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما وجد فی النسخه التی کتبت منها هذه النسخه و لعلها فراغ نسخة المصنف لدلالة دلت علی ذلک ... وقع الفراغ من تلخیص هذه النسخه ضحی یوم السبت ...

خط: نسخ، کا: احمدبن اسماعیل، تا: از۱۱۰۰ق؛ مهر: «من عمل صالحا فلنفسه»؛ تملک: محمد صالح اردبیلی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۳۵۵گ، ۲۸ سطر ۱۰×۲۰، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱-۷۴]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۲

آغاز:.. الدم الاخطاط کالابازیر فقد قررنا فی بعض حواشینا علیه؛ **انجام:** من کل نصف در هم مسک قیراط یعجن بلبن الحمیر ...

جلد ۱ و ۲ ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مجدول، با قرمز، دور فصل مطالب با مشکی قلمگیری شده است؛کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: ساغری مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۴۲گ، ۳۱ سطر(۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۸-۳۱۶]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یهه من الهندباء او نبات مغربی اصغر الزهر یلصق الجراجات. تم الجلد الاول.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۵ ذیحجه ۱۱۰۱ق؛ یادداشت مورخ ۱۱۱۶ق که این کتاب را امیر زاده محمد قلی بیک اهداء کرده؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج سرخ، ۳۷۶گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۳۶]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۱

از اول تا آخر باب سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ شوال ۱۱۰۶ق؛ یک سرلوح، مجدول؛ تملک: مرتضی بن محمد علی حکیم مورخ ۱۱۱۷ق؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا عطف پارچه قهوه‌ای روکش کاغذ ابری آبی، ۱۸۹گ، ۲۵ سطر ۱۳/۵×۲۲، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۹۳]

۲۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۱ فرخ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۱۶ق، تملک: خواجه محمد خلف طبیب بن حاجی عبدالحسن الدورقی؛مهر:محمد حسین الموسوی، علی بن جعفر الحسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۶۳گ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما تدعو الحاجة الیة من هذه الصناعة و ما عداه فتطویل بلا فایده

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ صفر ۱۱۹۰ق؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ [با تاریخ کتابت تطبیق ندارد]؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۹-۹۷]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲

آغاز: بسمله. الباب الرابع من ابواب التذکرة فی تفصیل الامراض الجزئیة و استقصاء اسبابها؛ **انجام:** تم الجزء الاول بما اشتمل علیه من القوانین الکلیة، تفصیل احوال المفردات و لواهب العقل و العمل. و الحمدلله علی ما الهم و یسرو انعم. انه جواد کریم. تم الجزء الاول بحمدالله و عونه.

جزء اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ:

فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرد، ۳۶۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۳-۳۸۷]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۵۶

آغاز: بسمله الباب الرابع من ابواب التذکرة فی تفصیل احوال الامراض الجزئیة؛ **انجام:** و ما عداه تطویل بلافایده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۹۶]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴

آغاز: قال شیخ داود المغربی الانطاکی فی تذکره بسمله ان الصابون المشار الیه فی الصناعة المسمی بالمفتاح؛ **انجام:** الکوکب اللیلی هذا کله عن تجربة مشهور و تم بستاره شبی یعنی قمر اینست از تجربه مشهور و تمام شد.

قسمتی منتخب از کتاب تذکره انطاکی در علم صناعة که نامیده شده است به مفتاح. متن عربی و زیرنویس با مرکب قرمز به فارسی می‌باشد؛ خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای روشن، ۲گ (۸۰ر-۸۱ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۵/ ۱۷×۲۲سم [رایانه]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۱

آغاز: بسمله الباب الرابع من ابواب التذکرة فی تفصیل احوال الامراض الجزئیة؛ **انجام:** اللهم انی اسئلک یا الله بکل اسم هو لک ... و انزلته فی شیء من کتابک او علی نبی.

دنباله بلافاصله نسخه شماره ۱۵۶۸۲ و به خط کاتب همان نسخه است؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن حاج عبداللطیف رجبی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ، [ف: ۱۹-۹۷]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان امکن ان تمنع عنها الجنوب فافعل هذا اجماع ما تدعوا الحاجة الیه من هذه الصناعة و ما عداه فتطویل بلا فایده.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۸گ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۱)؛ اندازه: ۱۹×۲۹ [ف: ۱۴-۴۳]

۲۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۳۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم تخر ساجدا و تقول القول فی سهوک فان حاجتک تقضی و ان قربن له قربانا من حیواناته. فتح منهج الشمس و الله اعلم.

در یک مقدمه، چهار باب و یک خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛جلد:تیماج قهوه‌ای،۱۱سطر،اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۱۰]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۲-عکسی

آغاز: برابر

خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف‌نامه ۳ ربیع الثانی ۱۲۸۹ ق، برای شیخیان کرمان به تولیت محمد خان؛ ۶۰۰ص، ۳۱ سطر ۱۲/۵×۲۱، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۶۷]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان قربت قرباناً من حیواناته فتح منح (۱۳۹:۲ چاپ نخستین و ۱۴۳:۲ چاپ دوم سپس دارد) بزدرة علم باحوال ما بطیر من الحیوان المقصود اصالة.. فهذ اجماع بماتدعو الحاجة الیه من هذه الصناعة و ما عداه فتطویل بلا فائدة و الله سبحانه و تعالی هو المان بالتوفیق و العنایة-هذا آخر ما وجد من نسخة المصنف ثقلا عن النسخة المنقولة منها ... و وافق الفراغ مننسخ هذا الجزء فی یوم الجمعة المبارک سادس جمادی الاولی من شهور سنة ستین بعد الالف ... و ذلک علی ید ... صالح بن ابراهیم النوسی المکنی بابی کافی غفرالله له ... آمین (این بند که در چاپی نیست درباره بزدره و مرغ داری است در یک مقدمه و سه مبحث و یک خاتمه و بسیار سودمند است.)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصطفی کبری زاده آن را خوانده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۶-۲۴۴۷]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سهیلا چاره‌دار [رایانه]

← تذکرة اولی النهی ⟵ مخزن الادویه و تذکرة اولی النهی

● تذکرة ایریب علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

tad̲kirat-u ayrīb ʻalā tahd̲īb-il manṭiq

عاملی دزفولی، محمد علی، ق۱۲ قمری

ʻāmelī-ye dezfolī, mohammad ʻalī (- 18c)

وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

شرحی است توضیحی با عناوین «قوله، قوله» بر «تهذیب المنطق» تفتازانی به اضافه فواید و مطالب سودمند، چنانکه خود در مقدمه گوید: «... و ان ما صنفه الامام الفاضل ... قد احتوی من هذا العلم فوائده و اشتمل جواهره و فرائده و لکنه کان محتاجا الی الایضاح ... لکون عباراته مختصرة غایة الاختصار و مطالبه منحجرة غایة الانحجار فشرحته شرحا یعرف دقائق مسائله و یکشف به الحجاب عن وجه مقاصده تقریبا لتناوله و تسهیلا لفهم علی طالبه و اضفت الی ذلک بعض ما اطلعت علیه من الفواید السنیة و المطالب العلیة».

[دنا ۱۰۶۴/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۷۱۲

آغاز: بسمله، خیر نطق یفرح به البال و یمرح به المقال حمد ملک لیس له وزیر و لا عدیل المنزه عن القیاس و الاستقراء و التمثیل؛ **انجام:** و ما ذکر فی هذا لرأس اشبه بمقاصد هذا الفن و هو ظاهر و

الله اعلم فنسأل الله ان یحسن لنا عواقب الامور بحمد و آله ... ما تعاقبت الظلمة و النور.
خط: نسخ، کا: حیدر بن محمد علی دزفولی، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴-۵۲]

↤ تذکره اویسیه ⪼ تذکره بغراخانی

● **التذکرة باصول الفقه (مختصر) = مختصر فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

at-taḏkira bi-uṣūl-il fiqh (mx.) = muxtaṣar-un fī usūl-il fiqh

کراجکی، محمد بن علی، -۴۴۹ قمری

karājakī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1058)

ظاهراً تلخیص کتاب «التذکرة باصول الفقه» استادش شیخ مفید است که به‌خواسته یکی از برادران استخراج شده است.
چاپ: تبریز، سنگی، ۱۳۲۲ق.، خشتی، ۹ص (کنز الفؤاد: صص۱۸۶-۱۹۴)
[دنا ۱۰۶۴/۲؛ الذریعه ۱۸۶/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۹۹/۳
آغاز: الحمدلله اهل الحمد و مستحقه و صلواته علی خیرته من خلقه ... سألت ادام الله عزک ان اثبت لک جملا من القول فی اصول الفقه؛ **انجام:** قد اثبت لک ایدک الله جمل ما سئلت ... و لم اتعد فیه ... کتاب شیخنا المفید رحمه الله حسب ما طلبت و الحمدلله
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای با ترنج با سر، ۵گ (۱۹۶پ-۲۰۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۳۲]

● **تذکره باقریه** / تراجم / فارسی

tazkere-ye bāqerīye

ساعدی خراسانی، محمد باقر، -۱۴۲۴ قمری

sāʻedī xorāsānī, mohammad bāqer (- 2003)

تاریخ تألیف: ۱۳۶۷ق
شرح حال گروهی از علما و دانشمندان که به نام «محمد باقر» یا «باقر» نامیده شده‌اند و در آغاز به احوال حضرت امام باقر (ع) امام پنجم شیعیان به تفصیل در بیش از سیصد صفحه پرداخته است. این کتاب به ترتیب حروف آغاز نام‌ها یا لقب یا تخلص شعری که بدان شهرت دارند، تنظیم شده است.
اگر در ضمن احوال بعضی از یاد شدگان به مطلبی یا نامی از بزرگان دیگری جز آنان که باقر می‌باشند، اشارت رفته، با عناوین «تذییل، تبصره، تکمیل» شرح حال آنان نیز گزارش می‌شود. در مجموع شرح حال‌های اصل ۴۵۲ نفر می‌باشد و در پایان یکصد و چهل و نه کتاب با معرفی آنها که مؤلف از آنها بهره برده، یاد می‌شود. نام دیگر کتاب «المسک الذافر فی الموسومین بباقر» می‌باشد. (سید احمد اشکوری)

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۱۰
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۵ جمادی الاول ۱۳۸۴ق، جا: مشهد مقدس؛ در آغاز صورت تقریظی از شیخ محمد علی اردوبادی به عربی به تاریخ ۲۶ شوال ۱۳۶۸ آمده؛ جلد: مقوایی، ۶۸۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱ [ف: ۱-۱۰۲]

↤ تذکره باقی ⪼ مدایح حسنیه

● **تذکرة الباکین** / فضایل و مناقب / فارسی

tazkerat-ol bākīn

زهانی قائنی، محمد حسین، ق۱۴ قمری

zohānī qā’enī, mohammad hoseyn (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ق
مؤلف در برخی از سفرهای خود به برخی اشخاص برخورد کرده که منکر گریستن و گریاندن بر امام حسین (ع) شده‌اند، لهذا این کتاب را در این موضوع نگاشته و در دولت مظفرالدین شاه آن را به اتمام رسانیده است. در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: باب ۱. فضائل خمسه طاهره؛ ۲. احادیث فضیلت حسنین؛ ۳. سخاوت و شجاعت سید الشهداء؛ ۴. ثواب گریستن بر آن جناب؛ ۵. گریستن آسمان به صریح آیه قرآن؛ ۶. گریستن ملائکه بهشت و دوزخ؛ ۷. گریه طائفه جان بن جان؛ ۸. گریه وحوش و طیور؛ ۹. گریستن وحوش و طیور؛ ۱۰. گریستن زمین و آنچه خاک خون شده؛ ۱۱. گریه یهود و نصارا؛ ۱۲. گریه ارواح انبیاء؛ خاتمه افتاده است.
[دنا ۱۰۶۴/۲]

زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۶
آغاز: الحمدلله الذی جعل تسبیحه ذکرنا و عرفان ذاته المقدس فکرنا و نحمده و نشکره علی هذه النعمة؛ **انجام:** فتد به ملک و ملائک فغان و آه و خروش ×× ز ناله اش برود خلق آسمان از هوش
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۴۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰]

● **تذکره بتخانه = خلاصة الشعراء = خلاصة احوال الشعراء** / تراجم / فارسی

tazkere-ye bot-xāne = xolāsat-oš šoʻarā’ = xolāsat-o ahvāl-eš šoʻarā’

صوفی مازندرانی، محمد بن عبدالله، -۱۰۳۵ ؟ قمری
sūfī māzandarānī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (-1626)

به خواهش: میرزا حسن خاکی
تاریخ تألیف: ۱۰۱۰ق؛ محل تألیف: احمد آباد گجرات
مشتمل بر چهار هزار بیت از منتخبات اشعار متقدمین و متوسطین و متأخرین که محمد صوفی از مجموع چهارصد هزار بیت برگزیده و به دستیاری عبداللطیف عباسی آن را مدون کرده است. بعدها عبداللطیف یاد شده دیباچه‌ای بر آن نگاشته و تراجم مختصری در احوال شاعران بتخانه دارای دو جزء است . (طباطبائی بهبهانی)
آغاز: بسمله الله سبحانه و تقدس که مفاتیح خزائن ... و دفاین بی منتهای سخن
[دنا ۱۰۶۴/۲ (۵ نسخه)؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۱: ۵۰۱؛ استوری ۸۰۶/۱؛ فهرست تذکره‌های فارسی نقوی ص ۱۳۴؛ فهرستواره منزوی ۱۸۵۲/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** کردند نظاره را عروسان چمن ×× سرها ز دریچه‌های چوبین بیرون
جزء اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به شیوه چلیپا؛ کاغذ: شکری ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۵۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۳۲سم [ف: ۲۴-۹۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲-طباطبائی
آغاز: چنان باشد برو عشق جمالا ×× که خوبی را از و گیرد مثالا؛
انجام: اسباب فراغت همه در هم زده است ×× بشتاب که جز تو هر چه می‌باید هست
مجلد دوم کتاب بتخانه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۳۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۳۲سم [ف: ۲۴-۱۰۶]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲ ط
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [مختصر ف: ۱۵۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰ ط
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف:-۱۵۱]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۰-ف
نسخه اصل: بادلیان ش ۱۳۲ الیوت ۳۶۶ اته؛ خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ در متن و هامش؛ ۳۳۵گ، ۲۱ سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹]

● **تذکرة البدعت** / کلام و اعتقادات / اردو
tazkerat-ol bed‘at

محمد عبدالله، ۱۹۰۵-۱۹۸۲ میلادی
mohammad ‘abd-ol-lāh (1905-1982)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق
برگرفته از کتاب شرح مشکوة و سفینة النجات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۵۳
آغاز: بسمله، حمدله، جان که نیک بخت کری تیری تین
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۱ص (۹۲۵-۹۳۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۵۰]

● **تذکره بغراخانی = تذکره اویسیه** / تراجم / فارسی
tazkere-ye boqrāxānī = tazkere-ye oveysīye

ازگنی، احمد بن سعدالدین، ق۵ قمری
azganī, ahmad ebn-e sa‘d-od-dīn (- 11c)

اهدا به: سلطان ستوق بغراخانی (-۴۲۹ق)
محل تألیف: کاشغر
در حالات و مقامات و کرامات مشایخ و اقطاب صوفیه اویسیه که منسوب به اویس قرنی می‌باشند با استمداد از روان قطب معروف این سلسله حضرت سلطان ستوق بغراخان در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه» و «مقاصد» دارای چهل «باب» و سی «فصل»: مقدمه: در تعریف نام اویس؛ باب ۱. احوال شیخ اویس قرنی؛ ۲. احوال شیخ جلیل دمعانی؛ ۳. ذکر شیخ نظام الدین بزدوی؛ ۴. ذکر شیخ بهاء الدین؛ ۵. ذکر شیخ جمیل علامه حقه باز؛ ۶. ذکر خواجه ابونصر سامانی؛ ۷. ذکر سلطان ستق بغراخان؛ ۸. احوال شیخ عمران؛ ۹. ذکر شیخ عبدالغفار ملتانی؛ ۱۰. ذکر شیخ صدرالدین قتال؛ ۱۱. ذکر شیخ عزیز و شیخ بهاء؛ ۱۲. ذکر شیخ محمد باقر؛ ۱۳. ذکر شیخ سعد الدین دم دار؛ ۱۴. ذکر شیخ محمد صادق؛ ۱۵. ذکر شیخ نجی بخاری؛ ۱۶. ذکر شیخ عبدالرحیم؛ ۱۷. ذکر شیخ شمس الدین قتال؛ ۱۸. ذکر شیخ شهاب الدین هروی؛ ۱۹. ذکر شیخ ضیاء الدین صراف؛ ۲۰. ذکر شیخ نظام الدین خلیفه شقیق بلخی؛ ۲۱. ذکر شیخ اویس قرنی؛ ۲۲. ذکر شیخ یاسین؛ ۲۳. ذکر شیخ عبد الرحمن خراسانی؛ ۲۴. ذکر شیخ غیاث الدین شکرتمی؛ ۲۵. ذکر شیخ برهان الدین قلیچی؛ ۲۶. ذکر شیخ هرمز؛ ۲۷. ذکر شیخ عباس خوارزمی؛ ۲۸. ذکر شیخ فرید الدین باخرزی؛ ۲۹. ذکر شیخ محمد عطار؛ ۳۰. ذکر شیخ سمعان سمنانی؛ ۳۱. ذکر مولانا جمال الدین؛ ۳۲. ذکر شیخ خواجه فقیه ایوب؛ ۳۳. ذکر خواجه حسین فضلی؛ ۳۴. ذکر خواجه علم عطائی؛ ۳۵. ذکر شیخ خواجه فقیه محمد؛ ۳۶. ذکر خواجه شاد کام؛ ۳۷. ذکر خواجه محب کوه مار؛ ۳۸. ذکر حضرت تاج العطائی؛ ۳۹. ذکر شیخ حسن و حسین فرزندان تاج العطائی؛ ۴۰. ذکر شیخ عبدالرحمن؛ خاتمه: در گفتار مؤلف.
آغاز: الحمد الله الذی نور قلوب العاشقین بانوار جلاله و بصره بصیرة المشتاقین بمطالعة جماله ... اما بعد ازاد ای حمد بی بدایت و ثنای بی حد و غایت پوشیده نماند که حق ... به قدرت کامله ... خود آدم را ... از مشت خاک آفرید.
انجام: ناتمامان جهان را بکند کار تمام.

[دنا ۱۰۶۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۶۵/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۶۶گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۷)،اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۶-۷۳۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** دعای جعل الجنة مثواه بعد از ممات بکنند امید است که در معرض قبول افتد
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۲۷-۲۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۹۳-ف
نسخه اصل: تاشکند ۶۲۴ (۳۲/۱۴۰ ش ۲۱۱۴)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۴۲-ف
نسخه اصل:بادلیانind inst Pers. 54؛بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۵]

← تذکره بهار بی خزان ≻ بهار بی خزان

● **تذکره بی نظیر** / تراجم / فارسی
tazkere-ye bī nazīr
افتخاری دولت آبادی، عبدالوهاب، ق۱۲ قمری
eftexārī dowlat-ābādī, ‘abd-ol-vahhāb (- 18c)
تاریخ تألیف: (تاریخ بی نظیر=) ۱۱۷۲ق
شرح احوال و نمونه شعری ۱۳۵ شاعر پارسی‌گوی هندی و ایرانی را از سال ۱۱۰۰ تا ۱۱۷۲ق (از آزاد بلگرامی تا یوسف بلگرامی) آورده است. به گفته مؤلف نام اثر را که ماده تاریخ آن هم هست، استادش آزاد بلگرامی انتخاب کرده و بر همین اساس تألیف آن در سال ۱۱۷۲ق به پایان رسیده است. برخی از منابعی را که افتخار در این تذکره استفاده کرده و از آن نام برده عبارت است: تأدیب الزندیق سید شاه عبدالقادر معروف به مهربان اورنگ آبادی، دیوان آزاد بلگرامی، تذکره وارسته لاهوری، اخبار الاخیار عبدالحق محدث دهلوی، دیوان افصح مشهدی، دیوان ایجاد برهانپوری، دیوان بیخبر بلگرامی، دیوان بیتاب احمد آبادی، دیوان ثابت اله آبادی، دیوان خالص اصفهانی، تذکره همیشه بهار اخلاص شاهجهان آبادی، تذکره حیات الشعرای متین کشمیری، دیوان حزین لاهیجی، دیوان خالص اصفهانی، دیوان دردمند اودگیری، دیوان شوکن بخاری، مثنویهای شور جنون و ناله عاشق نواز شهید لاهوری، دیوان شهرت شیرازی، مآثر الامراء صمصام الدوله، دیوان عالی شیرازی، تذکرة المعاصرین حزین لاهیجی، نادر شاهنامه عارف طهرانی، دیوان سلونی سورتی، دیوان مخلص کاشانی، دیوان منصف دهلوی، دیوان مظهر دهلوی، دیوان متین اصفهانی، دیوان نوید شاهجهان آبادی، دیوان واضح دکنی، و مثنوی عای گلدسته حسن و جهان آشوب از یکتای لاهوری.
چاپ: به کوشش سید منظور علی با پیشگفتار انگلیسی، به سال ۱۹۴۰م، اله آباد، ۱۵۷+۱۳ص
[فهرستواره منزوی ۱۸۶۸/۳]

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳ص [جنگ: ۱-۴۵۱]

● **تذکره پنجاه شاعر و ممدوحان آنها** / تراجم / فارسی
tazkere-ye panjāh šā‘er va mamdūhān-e ānhā
تاریخ تألیف: ۱۳۰۶ق
از تذکره‌های مختلف استفاده گردیده و بعد از مجمع الفصحا نوشته شده است.
[دنا ۱۰۶۴/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۹۱
آغاز: درود بی حد و سپاس بی عدد اول مخلوقات و برگزیده خالق عباد؛ **انجام:** که در چه سن خلیفه شده.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۳۰۶ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن زرد سیر، ۳۰۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۹سم [ف: ۲-۱۱۹]

● **تذکره تاریخی** / تاریخ ایران / فارسی
tazkere-ye tārīxī
وزیر نظام، فضل الله، ۱۲۱۳-۱۲۸۹ قمری
vazīr nezām, fazl-ol-lāh (1799-1872)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۰ق
در تاریخ آغاز کار خاندان قاجار است.
[دنا ۱۰۶۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۳/۲]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۹ـ ج
آغاز: الحمد لله المحمود المالك الودود ... فنقول ... خامه وقایع نگار میخواهد که نامه نگارشود؛ **انجام:** درو مذکور و مسطور نگردد و هوهو
خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین ضیایی، تا: ۱ خرداد ۱۳۲۲ق؛ از روی نسخه دکتر قاسم غنی مورخ ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶۲گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱-۹۴]

● **تذکرة التواریخ** / تاریخ / فارسی
tazkerat-ot tavārīx
کابلی، عبدالله، ق۱۰ قمری

kābolī, ‘abd-ol-lāh (- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۹۰ق

تاریخ کوتاهی است مشتمل بر شش «طبقه»: ۱. در تواریخ انبیاء؛ ۲. اولیاء و مشایخ؛ ۳. فضلا و شعرا؛ ۴. سلاطین و امراء؛ ۵. در تواریخ متفرقه؛ ۶- در ذکر تاریخ اتمام مساجد و مدارس و کتب و قلاع و باغ و چاه و پل و رباط و حمام و غیره.

[دنا ۱۰۶۵/۲؛ استوری ۱: ۱۲۴۰، بریگل ۴۱۶؛ فهرستواره منزوی ۵۹۵/۱]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲ عکسی

آغاز: هو الحی الذی لا یموت ابدا حمد و سپاس بیحد و غایت و شکر و ثنای بیعد و نهایت واجب الوجودیرا که جلال صفات کمالش ... اما بعد بر ضمایر فیض مآثر انور صافیه ... اضعف عبادالله الملک الولی عبدالله الکابلی که در ایام فرصت بقدر استعداد و استطاعت در کتب متبرکه معتبره سیر النبی و تواریخ محمد جریر طبری و زبدة التواریخ جمال الدین کاشی و نظام التواریخ قاضی ناصرالدین بیضاوی و عیون التواریخ ابی طالب بغدادی و جهان گشای جوینی و سیرالملوک نظام الملکی و سلجوقنامه ظهیری نیشابوری و دیوان النسب و قصص الانبیاء و تذکرة الاولیاء و متون الخبر و حبیب السیر و درج الدرر امیر اصیل الدین و سیر ملا معین الدین المسمی بمعراج النبوه و روضة الاحباب و نفحات الانس و رشحات القدس و جامع الحکایات و مجمع المقامات و تاریخ گزیده و تذکرة الشعراء دولت شاهی و مجالس العشاق، تذکره میرزا سلطان حسین و مجالس النفایس تذکره الشعرای میر علی شیر و تذکره مولانا پناهی و غیره میگذشت و در آن گلزارهای مملو از نکات غریبه و فوائد عجیبه بطریق مطالعه سیر میکرد و مستفید میگشت از عالم غیب فیضی بر دل حزین ریخت و خیالی بخاطر این مسکین آمیخت که از پیرامون این گلشنها دامان گلی گزیند ... تا در صفحات روزگار و ادوار دهور لیل و نهار ازین کم بضاعت بی اعتبار یادگار بماند

نسخه اصل: نسخه شماره ۲۰۹۳-۱۳۶ شوروی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۱۱ ربیع الاول ۱۰۱۰ق، جا: قصبه برکنه ماتیله سرکار بکر؛ جلد: کالینگور عنابی عطف میشن، ۲۶۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۳-۱۲۸۹]

● **تذکره ثمر نائینی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye samar-e nā‘īnī

ثمر نائینی ، حسین،-۱۲۸۰ قمری

samar-e nā‘īinī , hasan (- 1864)

شرح حال و آثار مختصری از شعرای معاصر(حدود چهل نفر) مؤلف می‌باشد که به مدح و ثنای حاج محمد حسین خان نظام الدوله اصفهانی پرداخته‌اند. این تذکره دارای یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه» است: مقدمه در سبب تألیف کتاب و شرح حال شعرای معاصر؛ باب ۱. در شعرایی که بامر صدراعظم مذکور مرثیه ساخته‌اند به ترتیب اسامی شعرا به ترتیب حروف تهجی؛ باب ۲. در آنهایی که مدائحی برای صدر اعظم ساخته‌اند و اگر در باب اول از آنها نام برده باشد پس از ذکر تخلص شرح حال او را به باب اول حوالت می‌دهد؛ خاتمه را مؤلف در معرفی از خود و اظهار فضل و قدرت‌نمایی در انشاء نثر و اشعار انشایی خویش قرار داده است.

آغاز: (باب اول) الفت اسم شریفش میرزا محمد قلی مردی الیف و مهربان و ظریف و نکته دان و آدمی نیکو فطرت پاکیزه طینت است ... امروز روز بازپسین خلق آدم است ×× کآفاق پر ز ماتم و عالم پر از غم است

انجام: چو شد کار او زاهل دین اسپری ×× سرآمد بر او روز جنگ آوری

چاپ: با تصحیح سعید انواری و سید محمد هادی گرامی، میراث بهارستان، دفتر اول صص ۲۰۷-۲۹۸، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۸ ش

[فهرستواره منزوی ۱۸۶۸/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، کاتب = مؤلف، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ مقدمه و ظاهراً قسمتی از خاتمه را ندارد از قرائن داخلی هویداست که در نیمه اول قرن سیزدهم هجری نگارش یافته؛ با یک سرلوح، مجدول مذهب، در حاشیه بعضی از صفحات مطالبی مختصر نگارش یافته و ظاهراً خط مؤلف است؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی دور گل و بوته دار،۱۴۶گ،۱۵سطر،اندازه:۱۹×۲۰سم[ف: ۳-۱۴۱]

● **تذکره جلالی** / تاریخ / فارسی

tazkere-ye jalālī

یزدی، عبدالغفور بن محمد طاهر، ۱۲۷۲-۱۳۵۶ قمری

yazdī, ‘abd-ol-qafūr ebn-e mohammad tāher (1856-1937)

اهداء به: جلال الدوله حسیم میرزا راوی یزد

تاریخ تألیف: ۱۳-۱۳۱۲

در شرح و وصف شهرهای و پادشاهان ایران و بخشی از آن در تاریخ و جغرافیای یزد است.

چاپ: به کوشش ایرج افشار، فرهنگ ایران زمین، ۱۳: ۱۰۱-۱۵۴ (قسمت تاریخ یزد)

[دنا ۱۰۶۵/۲؛ دیباچه جامع مفیدی ج ۱؛ فرهنگ ایران زمین ۱۰۱/۱۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۹۹-عکس

نسخه اصل: از نسخه آقای تقی مسیری؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۵۰]

● **تذکره جلیله** / ریاضیات / فارسی

tazkere-ye jalīle

کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴-۱۳۶۱ قمری

kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868-1942)

گفتاری است در محاسبات تاریخ تولد حضرت ختمی مرتبت (ص) از تاریخ عربی و میلادی و تأیید و ترجیح روایت کلینی مندرج در کتاب کافی و همچنین تاریخ رحلت آن حضرت و تاریخ شهادت حضرت سیدالشهداء. پنداشته می‌شود که این مقال اثر خامه سید ناصرحسین (فرزند علامه سید حامد حسین مؤلف عبقات الانوار) باشد.

[دنا ۱۰۶۵/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۵۷

آغاز: پس از بسمله: تذکرة جلیلة فی تحقیق مولد المقدس النبی علیه آلاف التحیة و الثناء در اوایل ماه مارچ سنه ۱۸۹۱ بمولوی سید باقر مهدی صاحب جرولی که بتقریب ادای شهادت در مقدمه کاظم حسین خان تعلقدار بهنوامو وارد لکهنو شده؛ **انجام:** حاصل شد مدخل اکتوبر سنه ۶۸۰.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۸-۳۳]

● **تذکرة جوامع الادوات** / نحو / عربی

taḏkirat-u jawāmi'-il adawāt

سرمینی، محمد بن احمد

sarmīnī, mohammad ebn-e ahmad

گزیده‌ای است در تعریف ادوات در زبان عربی.

آغاز: الحمدلله الذی جعل علمه الإسلام فی مدار علم الکلام وأترک کلامه مؤسساً

انجام: ای لاعبین او قطعاً او إستینافاً فالإثتیت تفغلیب أی أنت تغلب غلبة.

[دنا ۱۰۶۵/۲ (۱ نسخه)]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۰۶/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن محمد الدین بن زین الدین شیرازی، تا: ۱۰۶۸ق؛ ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳-۱۶۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن محمد رفیع یزدی، تا: ۱۱۰۳ق؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۲۰۲-۲۰۵)، ۲۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳۶-۳۹۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد حسین، تا: ۱۲۳۹ق [رایانه]

● **تذکره حسینی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye hoseynī

حسینی سنبهلی، میر حسین دوست، ق۱۳ قمری

hoseynī sombohlī, mīr hoseyn dūst (- 19c)

اهدا به: شاه شریف الدین محمود

تاریخ تألیف: ۱۱۶۳ق

تذکره کوتاهی است، شامل شرح حال ۵۶۴ تن (گلچین معانی از نسخه چاپی) و به نوشته استوری (۸۳۳/۱) حدود ۲۰۰ تن از سرایندگان و فاضلان و پیران کهن و تازه.

چاپ: لکهنو، سنگی، ۱۲۹۲، وزیری، ۳۷۵ص

[دنا ۱۰۶۵/۲؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۲۱/۱؛ استوری ۸۳۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۶۹/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۸۲/۳

خط: نستعلیق، کا: رامی داس شاهچپان آبادی، تا: ۱۱ شعبان ۱۱۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۱۸گ (۵۷پ-۲۷۴پ)، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲×۲۹سم [ف: ۱۶-۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۲۷

آغاز: بسمله، ستایش بیحد و سپاس بیحد مبدعی را سزد؛ **انجام:** روز پنج‌شنبه رقیم یافت تمت تمام شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ کاغذ: مقوا [رایانه]

● **تذکرة الحق** / فارسی

tazkerat-ol haqq

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۲۶

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از بانو سهیلا چاره دار [رایانه]

← تذکرة الحکماء > نزهة الارواح و روضة الافراح (ترجمه)
← تذکرة الحکماء > سمر الفلاسفة

● **تذکرة الحکماء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol hokamā'

این کتاب که بقیه و تتمه کتابی است در تذکره حکما و فلاسفه و از مجلس هفتم شروع می‌شود ابتدا به شرح حال حکیم ابونصر فارابی می‌پردازد و سپس یک یک فیلسوفان مشهور را نام می‌برد تا به شرح بزرگان فلسفه در قرن دهم هجری قمری می‌رسد. در این کتاب علاوه بر نام بزرگان حکمت و کتب معروف آنها مطالب جالب توجهی نیز از عقاید آنها وجود دارد.

[دنا ۱۰۶۵/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸

آغاز: مجلس هفتم در ذکر شاهین اسلام و متکلمان اعلام رحمهم الله الملک العلام که اکثر ایشان عالم بفروع و اصول شریعت حضرت رسول صلی الله علیه و آله نیز بوده‌اند؛ **انجام:** ما قال بالامس و اوصی به و اشتروا الضر بما ینفع و قطعوا ارحامه بعده فسوف یجزون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج زرد، ۱۴۳گ، ۲۸ سطر (۱۷×۸/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۹۲]

● **تذکرة الحکماء من قسطاس الاطباء** / تراجم / فارسی

شرح حال کوتاه چندین تن از حکما، که در نسخه با نام بالا خوانده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۵۵

آغاز: آدم علیه اسلام سیاه گونه و سخت سپید. کذا فی الخلاصه و بقول صاحب کشاف مشتق است از ادمت یعنی گندم گون بودن؛ **انجام:** مافیوس از حکمای کامل است و گویند حکیمی است که مخترع تریاق فاروق است.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن زیتونی با ترنج و سرترنج، ۱۱ص (۱۹۲-۲۰۲حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۷]

● **تذکره خاندان سید محمد مکی** / انساب / فارسی

tazkere-ye xāndān-e seyyed mohammad-e makkī

لاهوری، میرمیان

lāhūrī, mīrmīyān

نویسنده از نوادگان سید محمد مکی است که از خراسان به سند رفت و مقیم سند شد.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی

بی کا، تا: ۱۲۴۱ق [جنگ: ۱-۴۵۲]

● **تذکره خاور** / تراجم / فارسی

tazkere-ye xāvar

خاور قاجار، حیدر قلی میرزا بن فتحعلی شاه، ق۱۳ قمری

xāvar-e qājār, heydar qolī mīrzā ebn-e fath-'alī-šāh (-19c)

اهدا به: ناصر الدین شاه

تاریخ تألیف: بعد از سال ۱۳۰۰ق

مجموعه‌ای است مشتمل بر اشعار شاعران فارسی زبان، با دیباچه‌ای به نثر، که مؤلف اظهار نموده که بنا دارد در این سفینه اشعاری را که شاعران در استقبال شعر یکدیگر در یک بحر و قافیه و ردیف سروده‌اند، جمع‌آوری نماید. شعرایی که شعرشان در این جنگ آمده عبارتند از: خواجه حافظ شیرازی، صباحی، نورعلیشاه، رفیق، صافی، سحاب، نواب محمود، خسرو، عاشق، نقی، فیضی، مجمر، قانع، نظیری، سلمان، نشاط، کلیم، نیازی، سرکار خاقان، شیخ سعدی، جامی، شهید، سلمان ساوجی، نظام، نواب دارا، همام، امیر خسرو دهلوی، اهلی شیرازی، داراب خوانساری، مهدی بیک شقاقی، شیخ فیضی دکنی، میر سید علی مشتاق اصفهانی، دولت، ملاحسین رفیق، محمد صادق مدهوش گلپایگانی، قاسمی، یغما، شیخ علینقی کمره‌ای، عرفی، خسروی، محمد حسن اصفهانی (زرگر)، نعیما، طوفان، بابا فغانی شیرازی، هاتف اصفهانی، فیضی، احسن، عطار، آصفی، محتشم، خالص، کمال، مدهوش،

آغاز: آغاز نثر: ستایش و سپاس مر معبود بی زوالی را رواست که ظرایف طرایف واوراق لطایف ظرایف هفت کتاب افلاک را از قلم قدرت کامله به طغرای خطوط شعاعی

آغاز نظم: عروس عافیت آن گه قبول کرد مرا ×× که عمر پیش بها دادمش به شیربها / خروس کنگره عقل پر بکوفت چو دیر×× که در شب امل من سپیده شد پیدا

انجام: خاور زجفاهای تو فریاد ندارد ×× یا اینکه به علم چو تو بیدادگری نیست / مگر رخسار یارم بی نقابست ×× که مه روشنتر امشب ز آفتابست

[دنا ۱۰۶۵/۲؛ تذکره نویسی فارسی، ص ۷۸۵؛ فهرستواره منزوی ۱۸۶۹/۳]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: بعد از ۱۳۰۰ق؛ اوراق نسخه در صحافی جا به جا شده است؛ با دو سرلوح مزدوج مذهب، مجدول مذهب مرصع؛ نام حاج میرزا غلامحسین بن حاج میرزا موسی بن حاج سید رضا بن حاج میر باقر که در ۲۵ رجب ۱۳۵۲ نوشته شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۹۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۷-۱۴۴]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۰۰**

آغاز: برابر؛ **انجام:** مستم کن و آنکه رگ جانم بگشا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یک سرلوح مذهب، مجدول به طلا؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: نقاشی ترنج‌دار زمینه مرغش، ۱۵۸برگ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۲۹/۸سم [ف: ۲-۱۱۹]

● **تذکره خاوری** / عروض و قافیه / فارسی

tazkere-ye xāvarī

خاوری شیرازی، فضل الله بن عبد النبی، ۱۱۹۰-۱۲۶۷

قمری
xāvarī šīrāzī, fazl-ol-lāh ebn-e ʻabd-on-nabī (1776-1851)

در عروض و قوافی.
[تذکره نویسی فارسی، ص ۷۸۶؛ دنا ۱۰۶۵/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۷۵
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: رویه کاغذ مغزی میشن سیاه، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۲/۱سم [ف: ۲-۱۱۹]

● **تذکره خط** / خط / فارسی
tazkere-ye xat

بدون گزارش و توضیح

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۶۷
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۰/۲×۱۶/۵سم [رایانه]

● **تذکره خطاطان** / تراجم / فارسی
tazkere-ye xattātān

تذکره و زندگی‌نامه تعدادی از خطاطان و خوشنویسان عصر صفوی است که به توصیف و اختصار برگزار شده و تاریخ ۱۰۱۰ق در اوایل رساله دیده می‌شود. در ضمن زندگی میر عماد قزوینی رساله «آداب المشق » وی آورده شده است. نام خطاطان ذیل در این تذکره آمده است: ابن مقله، ابن بواب، یاقوت حموی، احمدرومی، میر یحیی صوفی، عبدالله صیرفی، حاجی محمد تبریزی، شیخ محمد بندگیر، شمس الدین مشرفی، عمر اقطع، مولانا معروف بغدادی، مولانا عبدالله طباخ، مولانا نعمة الله، مولانا شمس ثانی، مولانا میر محمد وامیر مجدالدین ابراهیم، مولانا محمود سیاوش شیرازی و مولانا محد ثانی شیرازی، شمس الدین محمد ظهیر، مولانا روزبهان، میر عبدالقادر حسن، مولانا شمس الدین بایسنقری، میرزا بایسنقر، میرزا شاهرخ، نظام الدین اردبیلی، مولانا حیدرقمی، سیدولی قمی، مولانا شهره امیر دیلمی، مولانا محمد حسین باغ دشتی، مولانا حسین قحار شیرازی، منشی حسین قمی، میر نعمت الله تبریزی، علی بیگ، مولانا شیخ کمال سبزواری، مولانا مقصود تبریزی، میر نظام الشرف ابرقویی، جامع محمد باقر اردوبادی، میرزا علی، مولانا علی بیگ تبریزی، مولانا علیرضا تبریزی، خسرو بیگ تبریزی، مولانا فضان الدین اصفهانی، خواجه عبدالهی استرآبادی، (نام سه نفرسفید)، مولانا ادریس، درویش عبدالله ملحی، خواجه میر منشی قمی، خواجه عتیق منشی، نواب میرزا عبدالباقی یزدی، مولانا ادهم ابهری، مولانا ابراهیم استرآبادی، مولانا سلطان محمود، مولانا اسمعیل، میر منصور استرآبادی، میر قاسم بن میر منصور استرآبادی، مولانا بهاء الدین حسین مشهدی، مولانا محمد قاسم مشهدی، خواجه اختیار منشی تبریزی، میرزا اشرف جهان، روح الله بن اشرف جهان، حسینعلی بیگ، خواجه میرک منشی کرمانی، میراز کافی آذربایجانی، میرزا قاسم منشی استرآبادی، قاضی الوبیک اردوبادی، موسی بیک، قاضی عبدالله خولی، خواجه مجدالدین ابراهیم شیرازی، میرزا احمد ولد میرزا عطاء الله اصفهانی، خواجه ملک محمد منشی هروی، میرزا محمد ولد علی بیگ، میرزا محمد حسین اصفهانی، میرزا حسین منشی اصفهانی، مولانا محمد امیر منش، اسکندر بیک منشی، خواجه علاء الدین منصور، مولانا جعفر، مولانا سیمی نیشابوری، مولانا سلطانعلی شهدی، میر علی حسنی هروی، خواجه محمود بن اسحاق هروی، مولانا کمال الدین محمود رفیقی هروی، مولانا مجنون هروی، مولانا ادهم یزدی، شیخ عبدالله کاتب هروی، سلطان محمد خندان هروی، عبدی نیشابوری، مولانا محمود زرین قلم نیشابوری، مولانا قاسم، مولانا جمشید بن احمد رومی، میر عبدالوهاب مشهدی، میرزا احمداستاد مشهدی، مولانا حسینعلی، مولانا علیرضا، مالک دیلمی قزوین، میر صدرالدین محمد قزوین، مولانا دوست محمد هروی، مولانا رستمعلی، مولانا محبعلی ابراهیمی بن رستمعلی، حافظ بابا جان، میرزا محمود بن خواجه صاحب جراح، میر صفی نیشابوری، میر محمد حسین، میر جلیل الله، میر محمود سبزواری، مولانا عبدالله شیرازی، حافظ کمال الدین حسین هروی، مولانا سلیم کاتب استرآبادی، شاه محمد مشهدی، مولانا محمد امیر مشهدی، مولانا عیشی هروی، مولانا عبدالهادی قزوین، مولانا یاری هروی، سلطان ابراهیم بن بهرام میرزا، صفوی، مولانا قاسم قانونی عراقی، میر معز الدین محمد کاشانی، مولانا محمد حسین تبریزی، مولانا بابا شاه اصفهانی، محمد رضا چرخ تاب مشهدی، مولانا محمد رضا کرمانی تبریزی، میر عماد الدین سیفی قزوین حسینی، مولانا باقر گائینی، مولانا مالک قمی، مولانا حسین تبریزی، حکیم شمس، مولانا شمس الدین محمد بسطامی، مولانا سلطان حسین باخرزی، مولانا محمد امیر عقیلی تبریزی، علیرضا تبریزی، نعمت الله مشهدی.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۸۷/۲
آغاز: بدانکه اصل خط نقطه است هرگاه دو نقطه را یا سه نقطه را به هم پیوستی خط باشد یا فعی در تاریخ خود باسم علی بن هلال مشهور باین بواب ذکر کرده که جمع کتاب امم را از سکان شرق و غرب؛ **انجام:** و در آخر از مشهد به قزوین آمده از مولانا علیرضای مشهدی مشق و تعلیم میگرفت پس از آنکه شاه عباس بزرگ مشهد را تسخیر کرده به مشهدکه وطن او بود عود نمود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۳۸۶]

● **تذکره خطاطان** / تراجم / فارسی
tazkere-ye xattātān
مجهول المؤلف (احتمالا قرن ۱۲). شرح حال منظوم خطاطان و خوشنویسان است. مؤلف حضرت آدم (ع) را نخستین خوشنویس معرفی کرده و تا عصر خودش ادامه می‌دهد.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۸۳عکسی
کا: محمد حسین بن حسن بن سعید علوی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۰۵ق؛ ۲۳۶ص [جنگ: ۱-۴۵۲]

← تذکرة الخطاطین > احوال خطاطین

● **تذکرة الخطاطین = امتحان الفضلاء** / تراجم / فارسی
tazkerat-ol xattātīn = emtehān-ol fozalā
سنگلاخ خراسانی، محمد علی، ۱۱۸۴-۱۲۹۴ قمری
sanglāx xorāsānī, mohammad ‘alī (1771-1877)
در دو مجلد: مجلد یکم در یک «دیباچه» و چهار «بخش»: بخش ۱) احوال قدمای خطاطان، ۲) سیاحت‌نامه او و در چهار «فصل» و یک «خاتمه»، ۳) زندگی‌نامه شاگردان سنگلاخ، از یکی از شاگردانش، ۴) خوشنویسان کشور عثمانی؛ مجلد دوم: در سه «بخش»: ۱) خوشنویسان نستعلیق، ۲) رساله منظوم «صراط السطور» سلطان علی مشهدی و «مداد الخطوط» میر علی هروی، ۳) خوشنویسان نسخ. (احمد منزوی)
چاپ: تبریز، جلد اول در ۱۲۹۱ق، و جلد دوم در ۱۲۹۵ق
[دنا ۱۰۶۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۱۷/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۴۱-ف
نسخه اصل: مونیخ ۴۲۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، برای محمد علی خدیو مصر (۱۸۰۵-۱۸۴۸) و پسرش ابراهیم پاشا؛ در پایان آمده است «راقمه سنگلاخ رستم دستان، که او گرفت جهان را به ضرب تیغ و سنان» [ف: ۳-۱۳۷]

● **تذکرة الخطاطین = تذکره خوشنویسان** / تراجم / فارسی
tazkerat-ol xattātīn = tazkere-ye xošnevīsān
ملک المورخین، هدایة الله بن محمد تقی، -۱۳۲۲ قمری
malek-ol-movarrexīn, hedāyat-ol-lāh ebn-e mohammad taqī (- 1904)
به دستور: میرزا یوسف مستوفی الممالک
زندگی‌نامه خوشنویسان است کوتاه و فهرستواره و حدود ۲۵۰ تن خوشنویس را دربر دارد. با دیباچه‌ای درباره انواع خط و مبتکران خط‌ها، از پس از اسلام تا آغاز قرن ۱۴ق. (احمد منزوی)
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین و افضل الخلفاء المهتدئین محمد و علی و آلهما الطیبین الطاهرین.
انجام: در ذلاقت قلم و طلاقت بیان مشارالیه نویسندگان است.
چاپ: پنجاب، جلد ۹، شماره ۴/۲ و جلد ۱۰ شماره ۱، ۵-۱۹۶۴م، ۱-۱۰۲، به اهتمام محمد باقر
[دنا ۱۰۶۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۶۸/۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محتملاً نویسنده، تا: ۱۳۲۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل قرمز، ۹۳گ، ۱۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۱۱۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۹۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۱-۴۶]

← تذکرة الخواتین > نقل مجلس
← تذکره خواص اشیاء > خواص و منافع اشیاء

● **تذکرة الخواص فی تحقیق الاختصاص** / حدیث / عربی
taḏkirat-ul xawāṣ fī taḥqīq-il ixtiṣāṣ
رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (- 19c)
مناظره هشام بن الحکم در مجلس هارون الرشید با گروهی از دانشمندان مذاهب در اثبات امامت امیرالمؤمنین (ع).
آغاز: بسمله، احمده و اصلی علی احمده ص و بعد فیقول العبد الجانی ابن الحاج شیخ محمد رفیع الجیلانی محمد محسن الاصفهانی حدث الفضل عن ابیه قال اجتمع اصحاب الحدیث
انجام: والحمد لله علی ما اولی اهل الحق من النصر و الظفر و الحمد لله
[دنا ۱۰۶۶/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۶/۵-۶/۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن معصوم قزوینی، تا: چهارشنبه دهه اول ذیحجه ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: وسط؛ دست خط مؤلف در اول و آخر نسخه؛ ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۴۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن لطفعلی قزوینی، تا: ۱۵ محرم ۱۲۸۰ق، جا: قزوین؛ مصحح به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

۱۳گ (۱۸۱پ-۱۹۳ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۳۷۵]

● **تذکرة الخواص من الامة فی خصائص الائمة = مناقب سبط الجوزی** / فضایل و مناقب / عربی

taḏkirat-ul xawāṣ min-al umma fī xaṣā'iṣ-il a'imma = manāqib-u sibṭ-il jawzī

ابن جوزی، یوسف بن قزاوغلی، ۵۸۱؟-۶۵۴ قمری

ebn-e jawzī, yūsof ebn-e qozūqlī (1186-1257)

مجموعه مستندی است در سیره حضرت امیر المؤمنین و حضرت صدیقه کبری، فاطمه زهرا و یازده فرزند آنان ــ صلوات الله علیهم اجمعین ــ و بیان مناقب و فضایل آنان، از طرق مشهور اهل سنت و جماعت، در دوازده «باب»: ۱. ذکر نسب امیرالمؤمنین علی و اسمه و کنیته و صفته و ذکر والده و والدته و اخواته و اخوته؛ ۲. ذکر مناقبه و فضائله و فواضله؛ ۳. ذکر خلافته و ماجری له فی ایام امارته؛ ۴. ذکر ورعه و زهادته و خوفه [...] و عبادته؛ ۵. المختار من کلامه فی انسیاقه و نظامه؛ ۶. وفاته و صبره علی قضاء الله طلباً لمرضاته؛ ۷. ذکر ازواجه و اولاده و طارفه و تلاده؛ ۸ ذکر الحسن، علیه السلام و التحیه و الاکرام؛ ۹. ذکر الحسین، المقتول ظلماً بایدی الطغام؛ ۱۰. ذکر محمد بن الحنفیة، ذی الخلال المرضیة؛ ۱۱. ذکر خدیجة الغراء و فاطمة الزهراء؛ ۱۲. ذکر الائمة المعصومین، صلوات الله علیهم اجمعین.

در آن از طبقات ابن سعد و دمیری و واقدی و ابوالفرج اصفهانی و مفصلا موالید و وفیات و واقعیات و خلفای معاصر آنها ذکر نموده است. گرچه مؤلف آن از اهل سنت است ولی یکی از مهمترین منابع در زندگی ائمه معصومین (ع) محسوب می‌شود و علمای زیادی از تاریخ‌نویسان شیعه به آن اعتناء کرده‌اند.

آغاز: الحمدلله الذی افاض عن فیضه آلایه علی آل اصفیاه نوراً، وجعل علیهم خندقاً، الزجر و سوراً؛ فکم اشعبوا جایعاً و اطلقو مأسوراً، فأعقبهم یوم القیامة فرحة و سروراً. من مثل امیر المؤمنین علیه السلام، من مثل الزهراء، فاطمه؛ لقد صبرا علی امواج متلاطمة و آثارالفقراء، و نار الجوع حاطمة. یا سرعان ما انقلب حزنهم حبوراً. کانت الزهراء بنت النبی صلی الله علیه و سلم، احب الناس الیه، و کان ابن عمه اعز الخلق علیه، و جعل الله ریحانیته ولدیه؛ فاذا حضرهم غداً عنده ولدیه، اکرمهم اکراماً عظیما موفوراً، «ان هذا کان لکم جزاءً و کان سعیکم مشکوراً» هذا کتاب ضمنته من فضایل الائمه علیهم السلام و اسمائهم و انسابهم و آثارهم و منتهی اعمارهم و رقعاتهم و عباداتهم، ما جعلته وسیله الی الله و الی جدهم المختار، صلی الله علیه و علی آله المصطفین الاخیار، و سیمته «تذکرة الخواص من الامة بذکر خصائص الائمه » و رتبت ابوابه علی عددهم، تبرکاً بذکرهم و تیمناً بطیب [بشرهم]، و الله الموفق بفضله و کرمه ...

چاپ: طهران، ۱۲۸۵، سنگی، رحلی، ۲۱۳ص؛ سال ۱۲۸۸ با مطالب السؤل؛ نجف، المطبعة الحیدریة، ۱۹۶۴م، ۳۸۴ص؛ مشار عربی، ص۱۷۷.

[اهل البیت فی المکتبة العربیة ص۸۵-۸۸؛ هدیة العارفین ۵۵۴/۴؛ معجم المطبوعات، رفاعی ص۳۹۰؛ ایضاح المکنون ۲۷۴/۱؛ تاریخ الاسلام: وفیات ۶۵۴؛ تذکرة الخواص سر العالمین؛ سیر اعلام النبلاء ۳۲۸/۱۹ و ۴۰۳ و ۲۳۲۹۶؛ مؤلفات الغزالی بالوفیات ۲۷۶/۲۹؛ وفیات الاعیان ۱۱۸/۳و ۲۹۷/۴؛ معجم المطبوعات العربیة فی ایران: ۳۹۰؛ دنا ۱۰۶۶/۲ (۱۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تذکرة الخواص (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** [أ] جب السیده قال فقمت مرعوباً فکلما مشیت قلیلاً ... من دار الی دار حتی او قفونی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ (در حیات مؤلف)؛ افتادگی: انجام (چند برگ) و بخش‌های اندکی از برگ‌های ۴۵ تا ۴۹ در نتیجه ریختن مایع به مرور زمان، به صورت لکه قهوه‌ای درآمده و کلماتی از آن ناخوانا است؛ ظاهراً بر اساس نسخه مؤلف، مقابله و تصحیح گردیده، با علامت «بلاغ» دارد و عبارت «بلغ مقابلة علی الاصل»، شایسته یادآوری است که خطبه نسخه حاضر، به کلی با خطبه سایر نسخه‌های مغایرت دارد، همچنین متن کتاب و ابواب و فصول آن در ترتیب و زیادی و نقصان، تفاوت‌های قابل توجهی دارد. در مقام مقایسه نسخه حاضر، با سایر نسخه‌های خطی و چاپی موجود و ملاحظه تفاوت‌های نسبتاً زیادی که بین این نسخه با سایر نسخه‌ها، وجود دارد، چاره‌ای نداریم مگر اینکه نسخه حاضر را اصل و معتبر بدانیم، ولی این سخن بدین معنی نیست که سایر نسخه‌ها را تحریف‌شده بدانیم، بلکه عقیده راجح درباره نسخه‌های شایع، این است که آن نسخه‌ها بر اساس نسخه بازنگری شده و افزوده مؤلف، استنساخ گردیده‌اند، و بسیار طبیعی می‌باشد که در خلال ۸ سده استنساخ‌های متعدد، تغییرات جزیی در نسخه پدید آید و چه بسا حواشی مؤلف و برخی حاشیه‌ها دیگر که داخل متن شود نسخه گزیده‌ای از این کتاب که به طور قطع، از روی این نسخه گزیده شده است، به شماره ۲۸۲۴ در این کتابخانه موجود می‌باشد، این نسخه که در کتابخانه فقیه و کتاب شناس و الامقام، مرحوم آیت الله شیخ محمد باقر بهاری همدانی بوده، از سوی آن عالم، مجدداً تکمیل و به صورت کامل در آمده است مرحوم بهاری این نسخه را منتخب، از منتخب دانسته، ولی ما با نهایت خضوع در مقابل آن عالم وارسته، از عبارت آغاز نسخه، این استفاده را نمی‌کنیم. آغاز نسخه منتخب شماره ۲۸۲۴ چنین است: «هذا منتخب انتخبت من کتاب المنتخب المسمی بتذکرة الخواص من الامة». در این عبارت، کلمه «منتخب» دوم، وصف کتابی آمده و شاید مقصود نگارنده، منتخب در فضایل باشد، زیرا مؤلف در مقام بیان فضایل اهل بیت با نهایت اختصار گذشته است بنا بر آنچه از یادداشت مرحوم بهاری در نسخه منتخب شماره

۲۸۲۴ برمی‌آید، نسخه حاضر نیز از نظر وی گذشته است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج عسلی با نقش لچک و ترنج، ۲۳۹گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۱-۵۲۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۷

آغاز: کان معه لاتفارقه و یحبه حبا شدیدا و یقدمه علی اولاده و لاینام الاو هو الی جانبه و قال ابن سعد خرج ابو طالب الی ذی المجاز؛ **انجام:** فقال لها خزی و نشابحفین کیفاثم انتقل ای میارقین و کان عالما فصیحا فی النظم و النثر (الباب الثانی عشر فی ذکر الله ... قال احمد فی الفضال علی بن ربیعة)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۹ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۵-۱۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۳۰

آغاز: تذکره الخواص من الامة، بذکر خصائص الائمه علیهم السلام و رتبت ابوابه علی عددهم تبرکا بذکرهم ... الباب الاول فی ذکر نسب علی امیرالمومنین علیه السلام؛ **انجام:** الی معصیتة ابدا و الحمدلله وحده و صلی الله علی نبینا محمد و آله و سلم تسلیما کثییرا.

خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۳۳/۲-۱۶۸]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۴۰-۹/۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فبعد ذلك اعفت عنی وحصل لی خبر وهذا آخر ما انتهی الینا من اخبارهم وحکایاتهم علی التمام والکمال والحمدلله علی کل حال و هو ولی توفیق.

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن امیر اسماعیل اصفهانی، تا: ۱۲ شعبان بعد از ۱۰۰۰ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۲۰]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۶-۳/۹۶

آغاز: بسمله، ذکر نسبه فهو علی بن ابی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مرة بن کعب بن لوی بن غالب بن فهد بن مالك بن النضر بن کنانة بن خزیمة بن؛ **انجام:** اللهم وقلت ومن بغی علیه لینصرنه الله وقلت ولایحیق المکر السیئ الا بأهله.

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن کنعان انصاری، تا: یک‌شنبه ۱۶ شعبان ۱۰۱۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «ص م ا»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۳۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۸۱۹]

۶. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۰۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ یادداشت‌ها و فهرست مطالب به خط فرهاد میرزای معتمد الدوله؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لاجوردی، ۲۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۷سم [ف: ۱-۹۷]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسین بن احمد بن جعفر بحرانی، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۱۳۴ق، به امر خان جمند خان؛ مصحح، با امضای بلاغی با نسخه اصل، مجدول، دارای سر لوح، با شرح حال مؤلف به خط محمد بن عیسی بن داود معروف به جمند در ذیقعده ۱۱۳۴ و نام کتاب و مؤلف؛ مهر: «یاباسط» (مربع)؛ واقف: محمد علی بن محمد قاسم طبرسی، ۱۲۳۸ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای شکلاتی، ۲۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۱-۱۵]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۶۰

آغاز: اللهم صلی علی سیدنا محمد وسلم. قال الشیخ الامام العالم ... الحمد لله الواهب من النعم کل کثیر و جزیل الدافع من النقم کل حقیر و جلیل؛ **انجام:** قال الرجل فو حق من وهبتنی له لاعدت الی معصیته ابدا و الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملك با مهر: «عبده الراجی ابن محمد محمد سعید الرضوی ۱۲۵۶» (بیضوی)، تملك صفایی خوانساری در ۱۵ ربیع الاول ۲۸ با مهر بیضوی او، مهر تملك کاتب که نوشته آن را در بلد سیدنا الکاظم برای خودم کتابت کردم به سجع: «عبده محمد سعید بن ... محمد الرضوی» (مستطیل)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۱۵۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ شعبان ۱۲۶۲ق [مختصر ف: ۸۰۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۴۸

آغاز: قال الشیخ الامام ... یوسف سبط الشیخ الامام ... ابی الفرج عبد الرحمن بن الجوزی قدس الله روحه و نور ضریحه الحمد الله الواهب من النعم کل کثیر و جزیل الدافع من النقم؛ **انجام:** الی معصیته ابدا و الحمد الله وحده و صلی الله علی نبینا محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا.

خط: نسخ، کا: احمد بن ملا محمد تقی دارابی شیرازی، تا: ۲۰ محرم ۱۲۸۳ق؛ در پایان صلوات خواجه طوسی و خبری درباره حجاج است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج کبود مقوایی، ۲۰۰گ، ۲۰ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۶]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۰

آغاز: الحمدلله الواهب من النعم کل کثیر و جزیل الدافع من النقم کل حقیر و جلیل الذی خلق الانسان و عدله فاحسن منه التعدیل؛ **انجام:** قال الرجل فوحق من وهبتنی له لاعدت الی معصیته ابدا و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۱۲۸۳ق، جهت شاهزاده عزالدوله؛ مصحح، یادداشت مقابله‌ای از عزالدوله به سال ۱۲۸۴؛ تملك: شاهزاده عزالدوله تمامی به خط وی به سال ۱۲۸۳؛ یادداشتی در تاریخ وفات کاتب به شول ۱۲۸۴ و اینکه کاتب خوانساری بوده به خط همان عزالدوله؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸۴گ،

۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۳۱۵]

۱۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز: حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین. بعد الحمد و أما نسبه فهو علی بن أبی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم ... و أما اسمه فالمشهور علی علیه السلام قال ابن عباس؛ **انجام:** فصل یتضمن دعاء علی عدو اذا کان للانسان عدو ... باقامة الحد علیه فعجل له ما یستحقه بالفساد الذی قد أصر علیه. اللهم و قلت و من بغی علیه لینصرنه الله و قلت و لا یحیق.

خط: نسخ، کا: امان الله محرر، تا: ۳ شوال ۱۲۸۶ق، حسب الامر آخوند ملا محمود ملا باشی؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۱۰۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و اما نسبه فهو علی بن أبی طالب بن عبد المطلب بن هاشم؛ **انجام:** اللهم و قلت و من بغی علیه لینصرنه الله و فلت و لا نحیق المکر السیء إلا بأهله الی هنا کان فی النسخة التی کتبت منها

خط: نسخ، کا: احمد بن اسماعیل حسینی، تا: ۱۲۸۷ق؛ با دستخط و تملک مرحوم «ثقة الاسلام شهید» تبریزی که نوشته: «ار کربلائی الوالقاسم دلالی خریداری شد»؛ با دستخط و حواشی فاضلانه علی بن احمد بن اسماعیل حسنی حسینی که گویا فرزند کاتب باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه فرنگی سبز، ۱۰۹گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳۶-۴۲۷]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۸۳۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [ف: ۱۴۹۹]

● **تذکرة الخواص (منتخب)** / تاریخ / عربی

taḏkirat-ul xawāṣ (mn.)

وابسته به: تذکرة الخواص من الامة فی خصائص الائمة = مناقب سبط الجوزی؛ ابن جوزی، یوسف بن قزاوغلی (۵۸۱-۶۵۴)

در این مختصر اسانید احادیث و مطالبی که به نظر اختصارکننده لازم نبود، افتاده و تقریباً دو ثلث کتاب مانده است. حالات حضرت حجت در این نسخه نیامده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۲۴

آغاز: هذا منتخب انتخب من کتاب المنتخب المسمی بتذکرة الخواص من الامة فی ذکر خصائص الائمة؛ **انجام:** و سمعته یقول اشهد بالله لقد سمعت ابا عبدالله الحسین بن علی الخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم و نفیس؛ مصحح، محشی، نسخه را شیخ محمد باقر بن محمد جعفر بهادری با نسخه کامل کتاب تطبیق کرده و اضافات را در برگ‌هایی نوشته و میان کتاب گذاشته و این کار به تاریخ غره صفر ۱۳۱۲ به پایان رسیده؛ مهر: «المولی الامام الحیدری عبدالله بن الحسین ...» (دوازده گوش)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۶۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۸]

← تذکرة الخوانین ⟵ تحفة الخوانین

● **تذکرة الخوانین** / تراجم / فارسی

taḏkirat-ul xawānīn

منجم، ابو القاسم بن محمد، ق۱۴ قمری

monajjem, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (- 20c)

به‌درخواست: بهاء الملک قراگزلو

تاریخ تألیف: ۱۳۰۸ق؛ محل تألیف: قریه شورین همدان

نژادنامه خاندان قراگوزلوی همدانی را از محمد حسنخان و دیگران در آن آورده است .

آغاز: بسمله. راقم و راوی این ورقه میرزا ابوالقاسم ابن مرحوم میرزا محمد منجم شهیر بمعلم ثالث نه معلم بچه مکتبی

انجام: سپرده باولیای کرامند که در رکاب حضرت حجت شمشیر بزنند

چاپ: به کوشش میرهاشم محدث، ناموارهٔ دکتر محمود افشار، ۹ (۱۳۷۵): ۵۴۴۱-۵۴۹۳.

[دنا ۱۰۶۶/۲ (۲ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۰۶۷/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سعدالله قوانلو، تا: ۲۷ ربیع الثانی۱۳۲۴ق، واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: سفید مشقی، جلد: مقوایی، ۵۴گ، ۱۷ سطر (۱۴/۵×۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۷سم [ف: ۷-۵۱]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۷۱-ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غشم بن هاشم حسینی مهربانی همدانی، تا: ۲۶ رجب ۱۳۳۷ق، جا: روستای قرانقور دره مهربان، به فرموده فتح السلطان؛ سرگذشتی از نویسنده و وضع زمان و گرانی این سال‌ها در پایان؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای آراسته، ۹۰گ، ۱۳ سطر ۸/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۹]

← تذکره خوشنویسان ⟵ تذکرة الخطاطین

● **تذکره خوشنویسان** / تراجم / فارسی

tazkere-ye xošnevīsān

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۵۳عکسی

مجهول المؤلف. نسخه آن به ضمیمه تذکره مصوران و مذهبان است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۹گ [جنگ: ۱-۴۵۳]

● **تذکره خیر البیان** / تاریخ / فارسی

tazkere-ye xayr-ol bayān

سیستانی، شاه حسین بن غیاث الدین محمود، ۹۷۸ق۱۱ قمری

sīstānī, šāh hoseyn ebn-e qīyās-od-dīn mahmūd (1571-17c)

اهدا به: شاه عباس صفوی (۹۹۵-۱۰۳۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۶ تمام کرده و کامل کرده در ۱۰۳۵- ۱۰۳۶ق

تذکره عمومی است، دارای یک «مقدمه»، دو «فصل» و «خاتمه» و «ختم الخاتمه»: مقدمه در تاریخ پیغمبر اسلام و احوال دوازده امام و تاریخ صفویه؛ فصل ۱. ذکر شعرای قدیم؛ فصل ۲. احوال شعرای جدید، دارای چهار «اصل»؛ خاتمه در تراجم شعرای درباری؛ ختم خاتمه در ذکر علماء. در ختم خاتمه جمعی از دانشمندان را که شعر نیز می‌سروده‌اند یاد می‌کند و در پایان، رساله ظفرنامه بزرگمهر را به فارسی آورده است.

آغاز: بسمله شکر توفیق شکر گزاری حمد یکتائی است که تشنگان بادیه اعتقاد اسیر خسمه آب حیات معرفت رسانیده ... (پس از چند صفحه دیباچه) و بعد این تذکره مشتمل است بر مقدمه و هر دو فصل و خاتمه.

انجام: به جز نیکی چونام کس نبردم ×× از آن خیر البیانش نام کردم / به تاریخی که اتمامش دل آسود ×× که از هجرت هزار و شانزده بود / بحمدالله که این کلک سبک سیر×× رقم پرداز شد برتم بالخیر

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۶۰۵/۱؛ دنا ۱۰۶۵/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹۳-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 3397؛ خط: نستعلیق، کا: محمد میرک بن خواجه میر فراهی، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۰۴۱ق؛ ۴۸۱ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۶/۵×۳۴/۵سم [فیلمها ف: ۱-۸۰]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۴۲۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۳-۱۳۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا ابوالقاسم بن مولا مهرعلی، تا: ۱۰۸۷ق، کاتب حافظ آستانه امام زاده ساکن عباس آباد گنجه بوده؛ دارای یک سرلوح بزرگ، مجدول مذهب، در حواشی برخی از صفحات نسخه اصلاحاتی است ظاهرا به خط مؤلف؛ مهر: کتابخانه آقای فخرالدین نصیری؛ ضمیمه‌ای دارد جداگانه به صورت دفتری خشتی ۲۰×۳۰ که شامل فهرست الفبایی اسامی شعراء است به کوشش آقای نصیری؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: گالینگور سرمه‌ای عطف میشن مشکی، ۳۷۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۳-۵۳۹]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۳۱

انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد رضا بن مرحوم خواجه عبدالرحیم کازرونی، تا: یک‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۱۲۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۰۲گ، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۳-۱۸]

۴. اصفهان؛ صدر هاشمی؛ شماره نسخه:۱

بی کا، بی تا [نشریه: ۲-۱۸۲]

۵. اهواز؛ دانشگاه اهواز؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۵۸۹]

● تذکره در ستایش میر سید محمد / تراجم / فارسی

tazkere dar setāyeš-e mīr seyyed mohammad

تاریخ تألیف: ۱۲۷۴ق

تذکره‌ای است در شرح حال و اشعار شعرایی که در ستایش میر سید محمد امام جمعه اصفهان فرزند حاج میرزا حسن (فوت ۱۰ شعبان ۱۲۹۱) سروده‌اند. بیتی از تذکره: جشن فریدون آبتین بود امروز×× اول نوروز ماه و پنجم شعبان.

تهران؛ رجائی زفره‌ای، محمد حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [میراث اسلامی: ۱۰-۷۵۳]

● تذکره در مناقب شاه نعمة الله ولی / تراجم / فارسی

tazkere dar manāqeb-e šāh ne‘mat-ol-lāh-e valī

طبیب کرمانی، عبدالرزاق بن عبدالکریم، ق۱۰ قمری

tabīb-e kermānī, ‘abd-or-razzāq ebn-e ‘abd-ol-karīm (-16c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۸۷ق؛ محل تألیف: سانیج یزد

رساله‌ای دارای یک «شجره» و پنج «اصل»: شجره در سلسله نسب نعمت الله ولی؛ اصل ۱. مولد و منشاء و شمایل و خصایل وی؛ ۲. ایام استفاده و سلوک و استرشاد و سلسله خرقه واراده؛ ۳. تکمیل و ارشاد و ذکر بعضی از مشاهیر اصحاب خلافت و واصلین؛ ۴. تصانیف رسائل و فوائد ...؛ ۵. کرامات و حالات و تعداد بعضی از اولاد او.

آغاز: بسمله تحمید بی حد و تمجید بی عد و عدد که طریق سالکان مسالک طریقت و سبیل مالکان

انجام: رفتیم ولی بنور ایمان رفتیم الحمدلله ... من بعد ذلک غفرانا لکاتبه

چاپ: به کوشش ژان اوبن فرانسوی، در انستیتو ایران و فرانسه، ۱۳۳۵ شمسی

[دنا ۱۰۶۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۶۹/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد:

رویه میشن، ۶۲ص (۱۲۸-۱۸۹هامش)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲

بی کا، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۸۷ق؛ در اصل نسخه فهرست ۸۶ رساله پس از تذکره یا مناقب آمده است؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۲۵/۲

گزیده آن است؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد علی کرمانی، تا: جمعه ۲۹ ذیقعده ۱۲۳۸ق، جا: روستای مطرح؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۱

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ فهرست رسائل شاه نعمت الله در آغاز؛ تملک: خانلر میرزا احتشام الدوله و یادداشت‌های وی در آغاز نسخه همراه با مهر او؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۵ص (۳ - ۳۷)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۱ عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: آستان قدس ۵۳۰ (۵۷۷۰) [این رساله در فهرست آستان قدس با عنوان «رسائل» آمده و رساله‌های آن تفکیک نشده]؛ خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۶۴ق، جا: همدان؛ جلد: گالینگور مشکی،۱۸گ(۱-۱۸)،۲۹سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۳-۱۳۰۲]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ رمضان ۱۳۵۰ق، جا: مشهد؛ کاغذ: فرنگی، جلد:مقوایی،۸۳ص (۳۰-۱۱۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱]

● **تذکره دزفول** / تراجم / فارسی

tazkere-ye dezfūl

طبیب دزفولی، علی بن مرتضی، ق۱۲ قمری

tabīb-e dezfūlī, ʻalī ebn-e morteza (- 18c)

تاریخ و تذکره شهر دزفول است، کتابی است در نوع خود لطیف دارای آیات و احادیث در مواعظ و نصایح؛ در یک «مقدمه»، سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ترغیب و ترهیب از کافران؛ باب ۱. بیان حال سکنه دزفول در ایام سابق؛ باب ۲. ظهور مفاسد در خلق مردم دزفول؛ باب ۳. بیان سبب چشیدن مردم شراب تلخ و شور را. (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمد لله الذی جعل الشکر سبباً لدوام النعم و صیر الکفران موجباً لانزال النقم و الصلاة و السلام علی محمد و آله الذین بهم رفع عنا العذاب و السقم، أما بعد ... غرض از ایراد این رساله اظهار سر آمد احوال پر اختلال قاطبه سکنه بلده دزفول است.

انجام: پس معلوم می‌شود که در هر عصری از این اعصار قحط و غلا و تعب و عبا و مفاسد و شرور خوف و ناامنی بوده است.

[دنا ۱۰۶۵/۲ با دو عنوان و نام دو مؤلف آمده ولی هر دو یکی است]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۰۳/۳ و ۲۵۱عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد بن حسین، ابن العلم دزفولی، تا: ۱۶ شوال ۱۳۵۸ق، به دستور آیت الله مرعشی نجفی استنساخ گردیده؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ، (۹۱پ-۱۳۸پ)، ۱۴ سطر (۱۲× ۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۳۳-۱۶] و [عکسی ف: ۱-۲۲۷]

● **تذکره دلگشا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye delgošā

بسمل شیرازی، علی اکبر بن علی، ۱۱۸۷-۱۲۶۳ قمری

besmel-e šīrāzī, ʻalī akbar ebn-e ʻalī (1774-1847)

اهدا به: شاهزاده حسینعلی میرزا

تاریخ تألیف: در بین سال‌های ۱۲۳۷ تا ۱۲۴۰ق

تذکره‌ای است در شرح حال و تراجم احوال بعضی از فصحا و شعرا معاصر زمان مؤلف و نمونه‌ای از اشعار منتخب آنان به ترتیب حروف تهجی از حروف اول القاب و عناوین آنان. نویسنده می‌گوید: به زمان من شعراء و ادبای بزرگی زیست می‌کنند که چون صاحب کتابی از آثار خود نیستند بیم آن می‌رفت که پس از مرگ آنان آثار آنان نیز با خود آنها نابود شود لذا همواره دغدغه تدوین تذکره‌ای در ذهنم مرا ناراحت می‌کرد و در پی فرصتی بودم که این تذکره را بپردازم تا آنکه به خدمت شاهزاده حسینعلی میرزا رسیدم او مرا بر آن داشت که این کتاب را بنویسم. در یک «گلزار» و ۲ «بوستان» و یک «خاتمه» و یک «لاحقه»: گلزار در چند «گلبن»: گلبن ۱) بعضی احوال شیراز، ۲) برخی از بقاع، مسجدها، مدرسه‌ها و ساختمان‌های نامور شیراز، ۳) برخی از ساختمان‌های عالیه و باغ‌ها، ۴) احوال خیر مآل اشرف والا؛ بوستان ۱. احوال و سروده‌های شاهنشاه صاحبقران و شهزادگان و امیران؛ ۲. سرایندگان همروزگار از هر دیار به ترتیب الفبائی؛ خاتمه احوال و اشعار نگارنده. مؤلف شرح مبسوطی از حالات استاد سخن شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی و خواجه محمد شمس الدین حافظ شیرازی با نمونه‌هایی از اشعار آنان در آغاز تذکره دلگشا جهت زینت و تبرک آورده است.

آغاز: این روضه دلگشاست باغی زجنان ×× از فضل خدای اکبر ایمن زخزان / هر صفحه اوست غیرت عارض خود×× هر سطری از اوست رشک زلف غلمان

انجام: امید که از چشم زخم حوادث محفوظ و اختر طالع

ساکنانش بانواع خطرات ذاتی و عرضی محفوظ بوده.
چاپ: با تصحیح و تحشیه دکتر منصور رستگار فسایی توسط انتشارات نوید شیراز بچاپ رسیده است
[فهرستواره منزوی ۱۸۷۰/۳؛ مشترك پاکستان ۳۳۷/۱۰؛ الذریعة ۱۰۵/۱ و ۱۳۷/۹ و ۳۲/۴-۳۳؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۲۲۵/۱؛ دنا ۱۰۶۵/۲ (۱۳ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۱۹-ف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق [فیلمها ف: ۲-۲۵۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۳۴-ف
نسخه اصل: سالار جنگ ۹ تذکره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ربیع الاول ۱۲۶۵ق [فیلمها ف: ۳-۱۱۱]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی،۱۱۲گ،۲۰سطر(۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۳-۹۱]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نقاشی و بوم مشکی عطف تیماج ماشی، ۲۰۴گ، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۳۲]
۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۳۸۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن سیاه، ۲۵۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۲/۱سم [ف: ۲-۱۲۰]
۶. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۳۹۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۰/۵سم [ف: ۲-۱۲۰]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۹۹-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۳]
۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۱۷-۳۲/۱۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** زبانم بذکر تو پیوسته گویا ×× بغیر از رضایت دهم باد منسد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد ۱۲۷۴» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۸۳۴]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** زبانم بذکر تو پیوسته گویا ×× بغیر از رضایت دهم باد مسد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملك: موسی بن میرزا معصوم سلماسی به تاریخ ۱۲۸۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت ترنج با سر با نقش گل و بوته،۱۶۶گ،۲۰سطر،اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۵-۴۱]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حاجی رضا، تا: قرن ۱۳، برای اوکتای قاآن میرزا؛ مهر: «شجاع بن شجاع اوکتای قاآن»؛ با یادداشت ذیحجه ۱۲۵۹ در تهران؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۱گ، ۲۱ سطر ۱۲×۲۲، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۶-۸۶]
۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح زرین، کتیبه، مجدول، با عبارت «کتابخانه میر عظیمی» در آن؛ کاغذ: ترمه اعلا، جلد: تیماج قرمز، ۲۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۴۹۵]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۶۱گ (۱-۳۶۱)، ۱۷ سطر (۱۳/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۲۱]
۱۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** زبانم بذکر تو پیوسته گویا ×× بغیر از رضایت رهم باد مپسند ... ؟
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی، یك سرلوح منقش مبتذل؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش چرم سبز یشمی با سرترنج، ۲۰۴ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۷-۲۵۲]
۱۳. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۲عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳۰گ [جنگ: ۱-۴۵۳]
۱۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۸۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای تصحیحات به خط مؤلف، کاتب نسخه را تمام نکرده؛ ۱۰۳گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۸]

● تذكرة الدنابلة / تراجم / فارسی

tazkerat-od danābela

اشتهاردی، محمد حسن بن عبدالکریم، ق۱۳ قمری

eštehārdī, mohammad hasan ebn-e ‘abd-ol-karīm (-19c)

در انساب ایل دنبلی مشتمل بر دو «باب»: ۱. ذکر انساب امرای دنبلی؛ ۲. ذکر حالات و اشعار و مقالات امیر محمود خان متخلص به خاور.
[دنا ۱۰۶۷/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۴۵

آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق الانسان من طین ... اما بعد بر ارباب فطانت و ذکاء و اصاحب حصافت و دها پوشیده نماناد؛ **انجام:** و علی اکبر خان که در خدمت پدر ... در پناه حضرت داور.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲/۲۷-۷۲]

← تذکره دولتشاه سمرقندی ⟵ تذکره شعرا
← تذکره دولتشاه سمرقندی (منتخب) ⟵ تذکره شعرا

● **تذکرة الذاکرین** / اخلاق / فارسی
tazkerat-oz zākerīn

خوئی، محمد صادق بن علی یار، ق۱۳ قمری
xūīī, mohammad sādeq ebn-e ‘alī yār (- 19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ق)
کتابی اخلاقی در ده «فصل»، هر فصلی به نام «آیه» و یک «خاتمه»: آیه ۱. در ترک محبت دنیا؛ ۲. ذکر موت؛ ۳. ذکر معرفة الله؛ ۴. طریقه رسول خدا مصطفی (ص)؛ ۵. معرفة امام (ع)؛ ۶. ایمان و بهشت و دوزخ؛ ۷. ذکر و یاد حق و ثمرات آن؛ ۸ طریقه صوفیه که تارک ذهب و غیر مباهی مذهب و ذاکرند؛ ۹. طیب و خبیث؛ ۱۰. اجل انسان و تقدیر آن؛ خاتمه: در ترجمه و تفسیر زیارت جامع کبیر.
[دنا ۱۰۶۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸

آغاز: بسمله، الحمدلله که وضوح از حسن باکمال و جمال عام الاشتمال و فکرت هر دیده؛ **انجام:** الحمدلله الذی اتم الرسالة تذکرة الذاکرین
خط: نسخ، کا: رفیع بن محمد علی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: تهران (شاید)؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۱۱۶گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۱]

● **تذکره راز (منتخب)** / تراجم / فارسی
tazkere-ye rāz (mn.)

سلماسی، محمد لک
salmāsī, mohammad lak

وابسته به: مفاخر الاخیار و مناقب الابرار = تذکرة الأولیاء میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبی (۱۲۱۲-۱۲۸۶)
مختصری است از شرح حال بعضی از اولیاء که شخصی به نام محمدلک سلماسی از تذکره مرحوم راز انتخاب کرده است.
[دنا ۱۰۶۸/۲]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۲۹/۵

آغاز: بسمله، در بیان بعضی از حالات اولیاء الله که حضرت قطب اعظم ... آقای میرزا ابوالقاسم الشهیر به آقای آقا میرزا بابا ذهبی شیرازی بعنوان نظم تذکره مرقوم فرموده اند و این معدوم محمد لک سلماسی پسر اسدالله خان آذربایجانی ... مجمل گل چینی کرده ... در این اوراق کتابت نمود؛ **انجام:** هاگویمت مردن چه بود مطلق مطیع امر بود ×× این مصدر ارشاد بود، بادا فدایت جان من.راقمه ... محمدرضا ...
خط: نسخ، کا: محمدرضا ویشلقی، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۲۳ص، اندازه متن: ۸×۱۵/۵، اندازه: ۱۳×۲۰/۵ [ف: ۲-۳۲۲]

● **تذکرة الرجال و النساء** / آداب و سنن / فارسی
tazkerat-or rejāl va-n nesā’

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699)

اخلاق مذهبی است که مردان و مسلمان شیعی باید آنها را به‌کار بندند، با عنوان «فصل».
[دنا ۱۰۶۸/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۵۸/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۱۶۹ر-۱۸۴ر)، ۲۰ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۶-۲۴۹]

● **التذکرة الرضیة فی شرح البهجة المرضیة** /نحو/فارسی
at-tazkerat-or razīyya fī š.-el bahjat-el marzīyya

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴-۱۳۰۲ قمری
tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)
محل تألیف: قزوین
حاشیه‌ای است بر شرح سیوطی بر الفیه ابن مالک موسوم به «البهجة المرضیة»، محشی عالم معروف ملا محمد تنکابنی صاحب قصص العلماء است که این کتاب را در ایام تحصیلش در مدرسه صالحانی قزوین در چند جلد نگاشته و در پایان جلد دوم آورده است: «قد کنت دخلت فی حین الاختتام فی سنة تسعة و عشرة هذا کان ما معنی من عمری و کان مدة اشتغالی بهذا المجلد ثلثون یوماً أی شهراً واحداً». (حافظیان)
[دنا ۱۰۶۸/۲]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۸۱

آغاز: حمدله. و الصلوة ... اما بعد چنین گوید افقر عباد الله محمد بن سلیمان الطبیب التنکابنی که این جلد دوم است از حاشیه مسمی به تذکرة الرضیة فی شرح البهجة المرضیة ... قوله هذا باب المعرفة و النکرة بدانکه در این کلام مضاف محذوف است؛
انجام: این کلام در قاموس نیز مذکور است، قد تم المجلد الثانی من حاشیة المسماة بتذکرة الرضیة فی شرح البهجة المرضیة و یتلوه فی القسم الثالث من المعارف و هو أسماء الاشارة.
جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۵۳ق، جا: قزوین، مدرسه حاج ملا محمد صالحانی؛ مصحح؛ مهر: مؤلف «یا محمد ۱۲۴۶» (بیضی)؛ واقف: حسنعلی شاهرخی، ۱۳۳۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۱۰۷]

۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۵/۲
خط: نستعلیق، کا: ... بن یار محمد، تا: ربیع الاول ۱۲۹۶ق، جا: تنکابن، مدرسه سلیمانیه؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱۱]

● **تذکرة الزائرین** / زیارات / فارسی
tazkerat-oz zā’erīn
موسوی طباطبائی، حسن بن محمد، ق۱۴ قمری
mūsavī tabātabā’ī, hasan ebn-e mohammad (- 20c)
در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه».
[دنا ۱۰۶۸/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۷۳/۷
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد زیارت عاشورا معروفه از دو امام نقل شده؛ **انجام:** یعنی سوال می‌کنم ترا و قسم می‌دهم ترا از قوه کسی که می‌ترسم بلاء قوه او را برخودم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با خط خوردگی‌هایی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابری مقوایی، ۲۱گ (۱۰۶پ-۸۵ر)، ۲۱ سطر (۲۰×۱۲)، اندازه: ۲۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۷۳/۸
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد همی گوید پابست علایق و گرفتار عوایق؛ **انجام:** بر شما باد از قبل من سلام و رحمت خدای عزه اسمه همیشه و مستمر.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: ابری مقوایی، ۴۲گ (۱۰۹پ-۱۵۰ر)، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۲-۸۴]

← تذکره زنان شاعر ≻ آثار حسان در بدایع اشعار نسوان

● **تذکرة السادات** / انساب / فارسی
tazkerat-os sādāt
اکبرآبادی، احمد بن محمد
akbar-ābādī, ahmad ebn-e mohammad
در انساب سادات و علویان.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۴۷عکسی
بی کا، تا: ۱۱۷۵ق [جنگ: ۱-۴۵۳]

● **تذکرة السالکین = هدایة القائمین** / عرفان و تصوف / عربی
taḏkirat-us sālikīn = hidāyat-ul qā’imīn
خوئینی، محمد حسن بن مصطفی، ق۱۳ قمری
xū’īīnī, mohammad hasan ebn-e mostafā (- 19c)
رساله کوتاهی در فضیلت نماز شب با استفاده از آیات و روایات و اشعاری از حافظ شیرازی و شیخ بهایی و ... است. مؤلف یکی از علامی منطقه خوئین در استان زنجان بوده و به «ملا حسن مجتهد» شهرت داشته است. از وی آثار متعددی بر جای مانده که تعدادی از آنها در این مجموعه معرفی گردیده است. شرح حال اندکی از این دانشمند در کتاب شعار ولایت که تاریخ و آثار باستانی و حالات و آثار علمی علمای خوئین می‌باشد، آمده است.
[دنا ۱۰۶۸/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۱
آغاز: الحمد لله الذی جعل صلاة اللیل نوراً و دعاؤه حضوراً و رتب علیها نجاة المصلین و إجابة الداعین لزوماً و أوجب الغفران ... اما بعد قال الله تعالی و من اللیل فتهجد به نافلة لک عسی أن یبعثک ربک مقاماً محموداً؛ **انجام:** هذا المأوی أیها الغافل المتوقد فلمثل ذلک فلیتنافس المتنافسون و یعمل السالکون العاملون و بقیة العمر لا قیمة لها.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی فتحعلی ۱۲۲۶» (مستطیل)؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ(۳ر-۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲-۸۶۰]

← تذکرة السلاطین ≻ بزم خاقان
← تذکره سامی ≻ تحفه سامی

● **تذکره سپهر** / تاریخ اسلام / فارسی
tazkere-ye sepehr
سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، ۱۲۶۸-۱۳۴۲ قمری
sepehr-e kāšānī, ‘abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852-1924)
پیش‌نویس و مقدمه‌ای است از عباسقلیخان سپهر بر تذکره

ناصری خود او. فهرست مندرجات این تذکره عبارتست از: ۱. فهرست نام‌های شعرا به ترتیب حروف الفباء از الف تا یاء شده آن‌گاه گزیده اشعار همان کسانی که در فهرست مذکور آمده، از کتاب بیان محمود تألیف شاهزاده محمود میرزا نقل شده است؛ ۲. برگزیده‌هایی از این کتاب‌ها یاد شده: الف. سنبلستان محمود، ب. مثنوی میرزا محمد نصیر طبیب، ج. منتخب القصاید حکیم خاقانی شیروانی، د. مرآة الصفا خسرو دهلوی، هـ. جلاء الروح جامی، و. منتخب القصاید، در این بخش منتخبی از اشعار بسیاری از شعراء یادداشت شده و نیز در برخی از آثار مانند، منهاج الهدی استرآبادی، آینه گیتی‌نمای مثالی، تحفه الاحباب مولا مجد، انوار العیون ابوالقاسم شیرازی، فصل الخطاب واعظ خلخالی، مظهر الذات عاشقی و غیرها اشاره شده است؛ ۳. بخشی از جنگ اشعار و نثرهای متفرقه؛ ۴. بخشی از آتشکده اسحاق بیک؛ ۵. فهرست الفبای نام‌های شعراء؛ ۶. اسامی شعرای متأخرین که در جلد دوم تذکره مرحوم رضا قلیخان هدایت است و نیز اسامی شعرای معاصرین که تذکره هدایت آمده است؛ ۷. فهرست الفبایی (و نامرتب) نام‌های شاعران؛ ۸. منتخبی اشعار بسیاری از شاعران؛ ۹. از کتاب برهان جامع در لغات فارسی؛ ۱۰. بخشی از بیاضی که میرزا صائب شاعر معروف جمع و انتخاب کرده است؛ ۱۱. از کتاب هزار دستان. (عبدالحسین حائری)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۹۰

آغاز: آتش آسید محمد اصفهانی–میرزا محمد قلی کاشانی امید میرزا محمد خان اصفهانی–امید عباس کرمانشاهی؛ **انجام:** حبیب الله را قبله ولی الله را مولی ×× قف العقبا امان الخلق بیت الله فی الدنیا

کا: = مؤلف، تا: ۱۲۹۹ق؛ سپهر در ص ۲۱ نسخه چنین نوشته «پاره‌ای ابیات و اشعار شعرای روزگار است از اشخاص متفرقه که برای ثبت در تذکره ناصری به‌خط خود مسطور نمودم حرره الجانی و زیر تالیف عباسقلی سپهر کاشانی، همچنین در پایان نسخه نوشته است: «خوشا ایامیکه مجالی برای اینگونه تفننات که در حقیقت غذای روحانی است حاصل بود بعد از آن اشتغال ائمه هدی صلوات الله علیهم مانع این نوع تحریرات گردید و بحمدالله تعالی توفیق و فضل الهی شامل حال این بی حال ضعیف حقیر عباسقلی سپهر کاشانی گردید که متمم مجلدات ناسخ التواریخ پدرم جنت مکان لسان الملک سپهر طاب ثراه را تعقیب کرده تا کنون که شب یازدهم شهر ذی الحجة الحرام سنه ۱۳۳۶ هجری جلد اول احوال شرافت منوال امام علی نقی علیه السلام قریب الاتمام و نوبت شروع بجلد دوم و مسئلت توفیق نگارش احوال امام حسن عسکری و حجة الله تعالی علیهم السلام است بمنه و توفیقه»؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، ۲۳۲ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰–۲۷۷]

● **تذکره سعیدیه** = **جواهرنامه لنکران** / تاریخ ایران / فارسی

tazkere-ye sa‘īdīye = javāher-nāme-ye lankarān

برادگاهی لنکرانی، سعید بن کاظم بیک، ق۱۳ قمری

barādgāhī lankarānī, sa‘īd ebn-e kāzem beyk (- 19c)

تاریخ تألیف: دهه سوم شوال ۱۲۸۶ق

در تاریخ و جغرافیای لنکران، که در عصر مؤلف، دار الاماره بلاد طالش بوده است. این منطقه سابقاً جزو خاک ایران بود و امروز داخل خاک جمهوری آذربایجان است. در مقدمه کتاب آمده است: «اما بعد بر ضمایر مهر مآثر متتبعین فن تاریخ و سیر و متوجهان صفحات کتب اخبار و اثر اوضح و اظهر است که خطه پاک لنکران که الآن دارالاماره بلاد طالش است، هر چند در کتب مبسوطه ابن فن شریف باسمه و رسمه سمت تحریر و توصیف نیافته؛ چون مورخین صدق آیین اقلام خجسته ارقام را از ضبط و ثبت بدایع وقایع آن صحایف موفورة اللطایف معاف داشته و واردات احوال اشخاص خواص از مشایخ و اعاظم و افاضل و افاخم متقدماً و متأخراً که موصوف به شرف نفس و کرم ذات و معروف به عظم شأن و علو درجات از این سرزمین در گذشته اند، مبسوطاً مرقوم نداشته‌اند و این سبک را نه مختص این بلاد مرعی داشته‌اند، بلکه در سایر امصار نیز به این نمط سیر و سلوک فرموده‌اند و بسی بدایع را از قلم انداخته و متوجه نگشته‌اند. اما با وجود این از کتب لغات فرسیه و عربیه و از بعضی تواریخ ترکیه واضح و لایح است که این مرز و بوم از همین که ملک حی و قیوم به طرح ذوات کاینات و شرح طبقات نتایج احسن مصورات احسن مصورات ابوالبشر ... ملمع و ملون فرمود تا به این حال به سکنت گروه انبوه انام و برکت انفاس مقدسه مشایخ عظام و حسن سیر و سلوک سلطان ذوی العز و الاحتشام پیوسته معموره و آبادان بود، فتور و قصور از حوادث سنین و شهور راه به ارکان آن یافته باشد از هیچ روی صورت ظهور ندارد. القصه این بلاد میمنت آباد از جمله امکنه متبرکه متقدمه می‌باشد؛ چنان که صدق این مراتب از بطنون متون مطالب که سمت تحریر خواهد یافت، واضح و مبرهن است. ولیکن در این اوقات فرخنده مآب که مطابق سال ۱۲۸۶ هجری و موافق سنه ۱۸۶۹ مسیحی است، استماع می‌شود که جمله غرباء واردین به این بلاد از اعالی و ادانی و ساکنین امانی و رنانی (کذا) در اینجا این دیار را استقباح و استحقار و استهزاء می‌نمایند و بسی طعن در آب و هوایش به زبان می‌رانند و از هر جهت او را اسوء و اقبح امکنه می‌شمارند ... چه ایشان از محسنات باطنیه این دیار و برکات بی نهایت این ملک نزهت آثار اطلاع ندارد ... لذا این بنده بی‌مقدار سعید علی ابن مرحوم کاظم بیک به مفاد حدیث صحت آثار حب الوطن من الایمان لازم شمرده که دیگر از اوصاف ظاهری که محسوس عموم انظار است قلم درکشیده، چند کلمه از احوال مکنونه این دیار

که مشاهد و هویدای ابصار نیست، به تصویر قلم صدق شیم ارتسام دهد و از انفاس مقدسه‌ای که از این رهگذر گذار و از خاک پاک این ملک بستر آسایش اختیار فرموده اند، شرح و بیان سازد و هم از مردم صاحبان هنر چندی را به قدر وسع ورقه به حیز احتساس و اختصاص در آورد تا بر مطالعه‌کنندگان اوراق ظاهر و ثابت گردد که این خطه خطیره مستلزم مدح است، نه مستوجب ذم و قدح.

در شش «مطلب» و یک «خاتمه»: ۱. لنکران چه کلمه ای است؛ ۲. تالش و وجه تسمیه؛ ۳. حدود طالش؛ ۴. دفع تحقیر و تقبیح مکان و آب و هوا؛ ۵. انفاس مقدسه آنجا و کرامات آنها؛ ۶. صادرات احوال صاحبان هنر. خاتمه در این که در لوته بر آستارا دو باب روضه قدیمه هست: یکی از سید جمال الدین استاد شیخ زاهد گیلانی، دوم مقبره (دختر) اسپهبد شاه است با سنگ تراشیده ۸۱۱ در مطلب پنجم آن سرگذشت پزشکان و ستاره‌شناسان و پیران و دانشمندانی آمده است. در فصل پنجم آن سرگذشت این دانشمندان آمده است: شیخ محیی الدین عبدالقادر گیلانی، جمال الدین استاد شیخ زاهد، خواجه تاج الدین علیشاه وزیر خدابنده، خواجه محمود خواجه جهانی گیلانی، امیر نجم الدین مسعود رشتی معاصر شاه اسماعیل و مربی میرزا علی کیا والی گیلان، بابا فغانی گیلانی شاعر، خان احمد خان، شیخ زاده لاهیجی، یحیی خان بن مولانا احمد صدر گیلان و طبیب زمان شاه اسماعیل، قاضی شمس الدین معلم شاه اسماعیل و صدرشاه طهماسب، نظام الدین احمد منجم، حکیم نعمة الله طبیب، پیله فقیه صدر گیلان، صدرالشریعه پسر پیله فقیه و طبیب، حکیم لطف الله گیلانی حکیم و منطقی، محمود آقای حکیم، حکیم الملک شمس الدین، حکیم علی گیلانی، حکیم علاء الدین طبیب، مولانا عبدالوحید، نورالدین محمد پسر عبدالرزاق صدر گیلان، مسیح الدین حکیم ابوالفتح، نورالدین، حکیم همام، حیاتی شاعر، آخوند ملا نظر علی گیلانی، میرزا طاهرین میرزا مهدی طالش، آقا سید عزیزالله طالش میر فراهانی، آقای مجتهد محمد صادق طالش، صدرالشریعه شیخ محمد باقر لنکرانی، آخوند ملا عبدالصمد، آخوند ملا حیدر، ملا احمد آخوند زاده، آخوند ملا عبدالعزیز طالش.

آغاز: طغرای اخبار این اوراق به زیور سپاس خداوندی ... آرایش نگارش برین نظم و سیاق می‌پذیرد ... اما بعد بر ضمایر مآثر متتبعین فن تاریخ و سیر ... اضح که خطه پاک لنکران که الآن دار الاماره بلاد طالش است

انجام: و داخل محال دریغ گشته و مدتی در این دیار توقف نمودند.

[فهرستواره منزوی ۹۲۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۸ ربیع الاول ۱۲۸۷ق [مختصر ف:-۱۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۰عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: آکادمی علوم آذربایجان در باکو، شماره B-۳۰۴۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در اوایل نسخه: «کتاب جواهر نامه لنکران» و قیمت آن دوازده تومان ثبت شده؛ ۹۴ص، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۴-۵۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۶

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۸۷ق؛کاغذ: سفید و بنفش، جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۶۰]

۴. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۱۳۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس از عزیز ... مبرهن گشت که دیار طالش مملکت عظیمه متبرکه متقدمه میباشد ... قدح و تحقیر در حق وی ناحق و استهزاء و استنکارش را بی تصور تصدیق نزد ارباب عقل و تحقق ناپذیر و نالایق است ... قد فرغ من نسخ الاوراق مسودها سعیدین المرحوم المغفور کاظم بیک براد گاهی الاصل لنکرانی المسکن ... فی یوم الاربعاء الثامن و العشر من شهر الربیع الاول سنة سبع و ثمانین بعد الماتین و الالف من هجرة النبویة صلی الله تعالی علیه و آله الطیبی الطاهرین المعصومین. تمت بالخیر و السعادة.

خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛۱۸ص،۱۵سطر، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۷]

● تذکرة السلاطین / تاریخ جهان / فارسی

tazkerat-os salātīn

محمود میرزا قاجار، ۱۲۱۴-۱۲۷۱ ؟ قمری

mahmūd mīrzā qājār (1800-1855)

تاریخ جهان است از آغاز تا ۱۲۴۶ق در بیست «باب»، ۱. پیشدادیان، ۱. کیانیان، ۳. ساسانیان، ۴. اموی، ۵. صفاری، ۶. سامانی، ۷. عباسی، ۸. غزنوی، ۹. غوریان، ۱۰. بویهیان، ۱۱. سلجوقیان، ۱۲. اسماعیلیان، ۱۳. فراختانیان، ۱۴. مغولان، ۱۵. ایلخانیان، ۱۶. تیموریان، ۱۷. صفویان، ۱۸. افشاریان، ۱۹. زندیان، ۲۰. قاجاریان که این یکی گسترده‌تر و بیش از یک سوم کتاب است. زندگینامه مردان نامی روزگار را در ۹ «گروه» دارد. (احمد منزوی)

آغاز: ۱: بسمله. الحمدلله الملک القدوس السلام المومن المهیمن الجبار ... حمد بیحد و احصا و ثنای بی انتها و عدد مالک المکی را سزد

۲: الله خیر الاسماء، این نامه که تذکره سلاطین آمد ×× و ز نام سلاطین بصد آمین آمد

انجام: ۱: گرچه تفسیر زبان روشنگر است ×× لیک عشق بی زبان روشن تراست

۲: چون قلم اندر نوشتن می‌شتافت ×× چون بعشق آمد قلم بر خود شکافت

[دنا ۱۰۶۸/۲ (۴ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۵۹۶/۱ و ۹۲۴/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۳۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم گل و بوته دار، ۷۵گ، ۱۵ سطر (۱۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۶-۴۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۷۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: شاید تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بنفش، ۱۷ سطر (۲۲×۱۲/۵)، اندازه: ۳۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۵۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۴۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی،۷۵گ،۱۷ سطر(۲۰×۱۰)، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۰۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۷۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق، مجدول، کمندکشی شده، دارای سرلوح مذهب، رکابه نویسی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج دار، ۱۰۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۵۸]

● **تذکرة السلاطین** / تاریخ عمومی-فارسی

tazkerat-os salātīn

یزدی، عبدالغفور بن محمد طاهر، ۱۲۷۲-۱۳۵۶ قمری

yazdī, ‘abd-ol-qafūr ebn-e mohammad tāher (1856-1937)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۳ق

در تاریخ عمومی است از آغاز آفرینش تا حوادث سال ۱۳۱۴ که مقدمه‌ای در جغرافیای جهانی دارد و در آن مقدمه فصل کاملی در جغرافیا و تاریخ یزد آورده و در خاتمه، احوال رسول (ص) و ائمه (ع) و عقاید ملل و نحل و احوال بزرگان حکمای یونان و اسلام را نوشته است. مؤلف خود در مقدمه تصریح می‌کند که در ۱۳۱۳ق در سلطنت مظفر الدین شاه به تألیف آن آغاز کرده است. می‌گوید پس از اتمام تألیف کتاب لؤلؤ منثور و کتاب تذکرة الواعظین و کتاب مصابیح الانوار به تألیف این کتاب آغاز کرده است. (سعید نفیسی)

آغاز: جواهر زواهر حمد و سپاس فزون از حیطه وهم و قیاس

انجام: شد سخن من بدعایت تمام.

[دنا ۱۰۶۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۵۹۶/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۹۰

آغاز: جواهر زواهر حمد و سپاس فزون از حیطه وهم و قیاس؛

انجام: شد سخن من بدعایت تمام.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پس از آن سواد خط سه تن از علمای را در شهادت نامه حاج محمد طاهر جد خود و تاریخ رحلت او را (مقارن طلوع ۶ ماه محرم ۱۲۹۰) و وفات و پدرش آقا محمد را ضبط کرده و سپس چهار غزل از اشعار خود را آورده و چندان مهارتی در شعر نداشته؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید و شکری، جلد: میشن عنابی، ۹۴۹ص، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۶-۲۴۳]

● **تذکرة السلاطین** / اخلاق / فارسی

tazkerat-os salātīn

اصفهانی، عبدالجواد بن عبدالرحیم، ق۱۴ قمری

esfahānī, ‘abd-ol-javād ebn-e ‘abd-or-rahīm (- 20c)

تاریخ تألیف: حدود ۱۳۲۳ق

مؤلف در مقدمه گوید که در زمان ناصر الدین شاه در صدد بر آمده است کتابی در سلوک پادشاهان با رعایا تألیف کند و سرانجام به دستیاری حاج محمد حسین تاجر کازرونی به این کار کامیاب شده است و چنانکه خود در صحیفه ۱۹ مجلد اول اشاره می‌کند در ۱۳۲۳ مشغول تألیف این کتاب بوده است و ظاهراً در اصفهان می‌زیسته است. مؤلف شاعر نیز بوده و در این کتاب گاهی اشعاری از خود آورده است چنانکه در صحیفه ۴۸۵ مجلد اول گوید، لمسوده: بختی به غیر لطف خدای عزیز نیست ×× جز این هر آنکه گفت مر او را تمیز نیست / مهر عروس روی زمین لطف ایزدست ×× او چون بود لزوم به شمشیر تیز نیست. در مجلد دوم این اشعار را از خود آورده، لمسوده: مبند دل به زنان و مجو زجمله وفا ×× که عهد نیک زنان است همچو باد صبا / چو مار ارقم چون تنگ شد برو فرصت ×× زبان بلا به برون آرد و ز چشم بکا / چو راند فرصت راند بلا فراز بلا ×× به گاه و بیگه و در سر و خفیه و به ملا / چو گشت شیفته زلف و خال شیدایی ×× به کار تو نکند جز فضیحت و غوغا / چنان به مکر فریبد تو را که مغناطیس ×× حریف پیش تو گیرد ببر چوکاه ربا / بگو مباد بروی زمین نژاد بدان ×× که نیک نیست در این زمره زیر هفت سما / چهار تن که جدایند در نصوص نبی ×× بهل بجا و بده دیگران بتیغ فنا. بیشتر مطالب این کتاب را مؤلف از جوامع الحکایات و لوامع الروایات تألیف محمد عوفی برداشته است. (سعید نفیسی)

آغاز: حمد و سپاس نامتناهی بحقایق

انجام:النساء علی الرجال.

[دنا ۱۰۶۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عفت از طبایع نفرت کرده است.

خط: نسخ متوسط، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ این نسخه ظاهراً نسخه

اصل مؤلف است زیرا که قلم خوردگی‌ها و الحاقات بسیار دارد و گاهی دنباله مطالب گسیخته است و گاهی اوراق را سفید گذاشته و پیداست که می‌خواسته مطالب دیگری بر آن بیفزاید و چون افتادگی‌های آن گاهی از بدیهیات است پیداست که به خط وی نیست و کاتبی نوشته و سپس الحاق کرده است؛ کاغذ: روسی سفید، جلد: میشن زرشکی، ۸۶۴ص، ۱۲-۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۸۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۲۸

آغاز: بدانکه هیچ خصلتی؛ **انجام:** برابر

مجلد دوم و بقیه همان نسخه قبل است؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: روسی سفید، جلد: میشن زرشکی، ۷۸۲ص، ۱۲-۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۸۵]

● **تذکرة السلاطین جغتا** / تاریخ هند / فارسی

tazkerat-os salātīn-e joqatā

کامورخان، محمد هادی

kāmvar xān, mohammad hādī

تاریخ تیموریان هند، در دو مجلد: جلد اول: از یافث پسر نوح آغاز می‌شود، سپس چنگیزخان، تیمور (۷۷۱-۸۰۷ق)، الغ بیک، بابر (۹۳۲-۹۳۷ق)، همایوم، اکبر و در رویدادهای ۲۲ سال پادشاهی جهانگیر (۱۰۱۴-۱۰۳۷ق) پایان می‌یابد؛ جلد دوم: از همان جا دنبال می‌شود: شاهجهان، اورنگ زیب، فرزندان او، شاه عالم جهاندار شاه، فرخ سیر، رفیع الدرجات، رفیع الدوله، محمد شاه (۱۱۳۱-۱۱۶۱ق) را دارد. (احمد منزوی)

آغاز: چون صفحه کاغذ بیاراستم و خامه دو زبان برداشتم و خواستم که فقراتی چند در حمد و سپاس حضرت

[دنا ۱۰۶۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۲۲۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۴

آغاز: برابر

بی کا،تا:۱۲۳۴ق؛۳۶۴گ،۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲-۱۳۵]

● **تذکرة السلسلة** / تراجم / فارسی

tazkerat-os selsela

مدرس، ابوالقاسم بن محمد ابراهیم

modarres, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad ebrāhīm

تذکره‌ای کوتاه از مدرسی‌های یزد و نمونه‌ای از سرودهای آنان است. در سه «سلسله»: سلسله ۱ شامل: احوال متقدمین شامل: میرزا محمد علی حیران مدرس، میرزا سید حسن پسر مدرس حیران، خاموش حاجی میرزا محمد ابراهیم پسر حیران مدرس، شید میرزا ابوالحسن، میرزا محمد علی، شیدا میرزا محمد صادق، فدایی میرزا سید یحیی پسر وامق، ناطق میرزا سید حسن حسینی، وامق میرزا محمد علی بن میرزا محمد باقر؛ سلسله ۲. معاصرین شامل: آقامیرزا سید کاظم، آقا میرزا محمد اسمعیل، حاجی میرزا محمد باقر، تجلی آقا میرزا الحسن، خالص آقا میرزا مصطفی، درویش حاجی میرزا محمد علی، حاجی میرزا محمد حسن، مشتاق اقا میرزا سید علی، آقا میرزا محمد علی؛ سلسله ۳. در اشعار شیرین؛ و «رشته» در احوال خود.

آغاز: حمد بی حد و ستایش بی عد خالقی را سزد که بینش را خلعت هستی بخشید و فطرت را

[الذریعه ۳۵/۴؛ دنا ۱۰۶۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۷۰/۳]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۴/۱ـ د

آغاز: از داغ شهاب شهنشاه ×× هر خشک و تری که بدبسوزد / تاریخ غزاش گفتم ایدل ×× شاه ناصر دین شهید گردید/ ... یعنی بملک مظفر الدین ××کانرا بشهنشه است تمجید. اقل الحاج و السادات ابوالقاسم المتخلص بصابر ... بر خود لازم دانسته ... بعضی از اشعار ... ایشان را ثبت نمود و آن را به تذکرة السلسله نام نهاده علاوه بر اشعار ... مجمل از احوال خجسته مال هر یک باختصار گوشزد؛ **انجام:** نیم حاج صابر چو نامم یح(؟) لحی کدر آبجوی است لح(؟)

انجام هم کامل نیست و رشته را ندارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ خط خوردگی دارد و به حاشیه رفته؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۹۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۱-ف و ۲۱۹۹/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱- ۴۶ و ۶۴۸]

● **تذکره سلسله ذهبیه** / عرفان و تصوف، تراجم / فارسی

tazkere-ye selsele-ye zahabīye

سلماسی، محمد لک

salmāsī, mohammad lak

تاریخ تألیف: ۳۰ ذیحجه ۱۳۰۳ق

در سرگذشت بزرگان گروه ذهبی.

[دنا ۱۰۶۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۷۰/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۰۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵گ (۳۵۵پ-۳۶۹ر)، ۱۴ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۰۶]

● **تذکره سلطان علی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye soltān ‘alī

امامت کاشانی، عزیزالله بن فخرالدین، ۱۳۰۸ شمسی

emāmat kāšānī, ‘azīz-ol-lāh ebn-e faxr-od-dīn (1929 -)

به خواهش: میرزا جلال الدین ابراهیم غفاری

سرگذشتی است افسانه‌وار.
چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۸۴ق.(چاپ تصویری)، رقعی، ۴۰ص
[کاشان و نطنز حسن نراقی ص ۳۳۱؛ مشار چاپ دوم خودش ۱:۱۲۴۶؛ دنا ۱۰۶۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: آدینه ۱۲ ذیقعده ۱۳۰۴ یا ۱۳۴۰، برای همین غفاری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۵۱گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۲۲]

● **تذکره سلطانی** / شعر / فارسی
tazkere-ye soltānī
ادیب کاشانی، محمد جعفر بن محمد مهدی، -۱۳۶۳ قمری
adīb kāšānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad mahdī (- 1944)
اشعاری است در تاریخ امامزاده سلطانعلی فرزند امام باقر (ع) در ۶۸۶ بیت.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۹۶
آغاز: می‌کنم اول ثنای حضرت پروردگار ×× خالق ارض و سما و جاعل لیل النهار؛ **انجام:** تربتش راهن کشم در چشم خود چون توتیا ×× بر غریبی‌های او گریم سر و جانم فدا
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۳۵×۴۳سم [ف: ۸۰]

← تذکره سلیمانیه > فصوص سلیمانیه
← تذکره سویدی > التذكرة المفيدة و الذخيرة الحميدة
← تذکره شاعران > تذکره ناظم

● **تذکره شاه شجاع** / تراجم / فارسی
tazkere-ye šāh šojā‘
شجاع الملک، -۱۲۵۸ قمری
šojā‘-ol-molk (- 1842)
شاه شجاع الملک از امراء افغانستان بوده و این کتاب زندگی نامه خود نوشت اوست.
چاپ: آریانا، ج۱۰ش۱۱ و ۱۲۱، ج۱۱ش۱۱-۱

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۳۶عکسی
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۶گ، [جنگ: ۱-۴۵۳]

● **تذکره شاه طهماسب = روزنامه شاه تهماسب** / تاریخ ایران / فارسی
tazkere-ye šāh tahmāsb = rūznāme-ye šāh tahmāsb
طهماسب صفوی اول، شاه ایران، ۹۱۹-۹۸۴ قمری
tahmāsb-e safavī-ye avval, šāh-e īrān (1514-1577)
تاریخ تألیف: قرن ۱۰
شرح وقایع مهم تاریخی دوران سی سال روزگار سلطنت شاه طهماسب صفوی است به قلم خودش از آغاز جلوس (۹۳۰ق) به بعد، در ۵ «فصل»: ۱. در باب یاغی شدن تکلو؛ ۲. در باب غازیخان (در نسخه‌های چاپی قاضی خان)؛ ۳. داستان القاس میرزا و سرکشی‌های او (یکی از برادران شاه طهماسب)؛ ۴. ذکر روابط موجود با اسکندر پاشا در وقتی‌که پاشای ارزروم بود و حوادث فیما بین کشور عثمانی و ایران در این اوان؛ ۵. داستان سلطان بایزید فرزند سلطان سلیمان عثمانی و جنگیدن با پدر تا فرار و پناه آوردنش به دربار شاه طهماسب و پایان ماجرا.
این تذکره حاوی نکات تاریخی و حوادث بسیار از دوران پادشاهی اوست، شاه طهماسب در این تذکره به تناسب ابیات ترکی و فارسی و آیات و روایات نیز آورده (که بیشتر در نسخه چاپی نیست) و نیز از تاریخ تیموری (منظوم) یاد نموده است.
آغاز: سپاس بیقیاس حضرت پادشاهی را سزاست که دولت خسروان مظفر و منصور بتأیید عنایت اوست ... اما بعد بنده ضعیف حضرت باری تعالی جل شانه و امت نحیف حضرت ختمی پناهی (ص) ... طهماسب بن اسمعیل بن حیدر الصفوی الحسینی را بر خاطر شکسته خطور کرد که از احوالات و سرگذشت خود تذکره بقلم آورم که از ابتدای جلوس الی یومنا هذا احوالم بچه نوع گذشته
چاپ: صنیع الدوله در جلد دوم «مطلع الشمس» (ص ۱۶۵-۲۱۳) آن را به نام «روزنامه شاه تهماسب» از روی نسخه‌ای ناقص چاپ کرده است. و متن آن در لیبسیک ۱۳۰۸ق و برلین ۱۳۴۳ق و دیگر بارها چاپ شده است.
[فهرستواره منزوی ۹۲۴/۲؛ دنا ۱۰۶۹/۲ (۸ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۸۸۶
آغاز: بسمله، چندین مرتبه که ایلچی بخدمت حضرت خواندگار میفرستم؛ **انجام:** جایزه و جلد و یی که لایق شاق ایشانست میخواهم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی، ۹۴گ، ۱۰ سطر (۵/۴×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۸×۱۷/۵سم [ف: ۷-۵۲]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۷۰/۱
آغاز: معاف کنیم. غله را سوختیم و کاریزها را خراب کردیم؛ **انجام:** ای نور دیده صلح به از جنگ و داوری / کاین خاک بهتر از عمل کیمیاگری. تم هذه المقالات المبارکات
خط: نستعلیق پخته، کا: عبدالوهاب کاتب، تا: ربیع الثانی ۱۰۱۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱ص (۳-۱۳) [ف: ۱-۵۱]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما سلطان سلیم عاقل و داناست. نظم: طلب از مرد دانائی بکن پند ×× یکی فرمود (در این موضع نسخه ناتمام مانده) ... حسب الامر نواب مستطاب خانی وفقه الله تعالی فی الدارین در اواخر شهر شعبان المعظم سنه ۱۰۹۰ تصویر تحریر و تنظیم تکمیل پذیرفته مرقوم قلم انقیاد و کلک اذعان المتخلص بالنورس محمد حسین دماوندی گردید غفرالله ذنوبه. تم تم. چند صفحه از پایان کتاب ساقط است.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین دماوندی متخلص به نورس، تا: ۱۰۹۰ق؛ به سال ۱۱۲۷ هجری قمری از عرض کتابخانه سلاطین صفویه گذشته و به سال ۱۲۸۹ هجری قمری داخل کتابخانه فرهاد میرزا معتمدالدوله گشته سپس به سال ۱۳۲۹ از عرض کتابخانه مبارکه همایونی گذشته است؛ مجدول، یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: خانبالغ متن غبار زرافشان، جلد: مقوای روکش چرم عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۵۵ص، ۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۵-۴۸۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۷۲

آغاز: (پس از دیباچه کاتب): فصل اول در باب یاغی شدن اولامه تکلو. او در اوائل یساول بود و در زمان لله گی جوهر سلطان حاکم تبریز شد ما چون به خراسان رفتیم دماغ او خلل یافته داعیه یاغی گری نموده آنچه از مال خاصه در تبریز بود صاحبی کرد و کنیزان خاصه شریفه که جهت طلا دوزی بطلا دوزان سپرده شده بودند بملازمان خود داده؛ **انجام:** حافظ غبار فقر و قناعت زرخ مشوی کنی خاک بهتر از عمل کیمیاگری است. سپس احمد غلام کاتب نسخه چنین رقم کرده: «از کتاب مجمع مرحوم حیدر بیک نسخه برداشتم ندانم چه نوشتم که اگر بازغارت شوم نسخه شاید بمن بماند اگر جان بماند ... سنه ۱۱۳۸ که روز یک‌شنبه و بنای با روی جدید در این یوم شد».

کا: احمد غلام، تا: ۱۱۳۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۶ص (۳۹۵-۴۰۰)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۷۳]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۰۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: آغاز محرم ۱۲۹۰ق، از روی نسخه محمد حسین نورس دماوندی که در پایان شعبان ۱۰۹۰ برای نواب خان نوشته بود [نشریه: ۲-۶۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ تملک: فرهاد میرزا معتمد الدوله؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۵۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۲۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶ سرود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: خشتی [نشریه: ۱۳-۴۲۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** از قلم مشگین رقم اضعف العباد عبداله

خط:نسخ،کا:سید مصطفی گرمارودی،تا: ۱۳۵۵ق [الفبائی ف: ۶۲۸]

● تذکرة الشباب / تراجم / فارسی

tazkerat-oš šabāb

فروغ اصفهانی، محمد مهدی بن باقر، ۱۲۲۳ق۱۳ قمری

forūq-e esfahānī, mohammad mahdī-ye-bn-e bāqer (1808-19c)

ابن یوسف فهرست‌نگار مدرسه سپهسالار که توضیح مفصلی راجع به نویسنده و کتاب دارد «سفینة الانشاء» و «تذکرة الشباب» را یکی دانسته است و به عبارتی «سفینة الانشاء» را مرتب‌شده همان «تذکرة الشباب» می‌داند و مؤلف را همان فروغ اصفهانی آورده و دو نفر بودن «فروغ» را نفی می کند ولی به نظر می‌رسد دلایل مطرح شده کافی نیست و یکی بودن این دو کتاب نیز مورد تردید است ولی هر دو منشی دربار فتحعلی شاه بوده‌اند. در آن قصیده ها و نامه‌های فارسی و عربی او آمده است.

آغاز: هو الله تعالی شانه بسمله، امروز بحمدالله فارغ شدم از دشمن

انجام: آن حجله خاص کاندر آن جا دارند ×× رخشنده چو خانه دو پیکر شده است

[دنا ۱۰۶۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۷۳/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۳

بی کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۷۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی بن محمد مهدی اصفهانی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۶۹ق، به نام اردشیر میرزا؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره، جلد: میشن یشمی، ۷۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۱۸/۱سم [ف: ۲-۱۲۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۹۸/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۷-۳۱]

● تذکره شعاعیه = نمکدان فارس / ادبیات / فارسی

tazkere-ye šoʻāʻīye = namakdān-e fārs

شعاع شیرازی، محمد حسین بن ابوالحسن، ۱۲۹۸-۱۳۶۴ قمری

šoʻāʻ-e šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e ab-ol-hasan (1881-1945)

اهداء به: میرزا علی اصغر خان اتابک و مظفر الدین شاه

تاریخ تألیف: ۱۳۲۱ق

درباره شاعرانی است که مؤلف آنها را دیده یا از زبان آنها

شعری شنیده یا شعر آنها با نامه‌نگاری به او رسیده بود از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ و آن را در میانه سال ۱۳۲۰ تا ۱۵ محرم ۱۳۲۱ و پس از «شکرستان فارس» که به فرمان علی نقی میرزای رکن الدوله نوشته بود ساخته است.
[دنا ۱۰۶۹/۲ فهرستواره منزوی ۲۰۳/۱۰]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۳۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ محرم ۱۳۲۲ق؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۳۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۳/۱سم [ف: ۲-۱۲۱]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۰۵ حکمت
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن دبیر، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۳۰ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، قطع: وزیری [ف: ۲-۷۱]

← تذکرة الشعرا > تذکره شعرا
← تذکرة الشعرا > خلاصة الاشعار و زبدة الافکار
← تذکره شعرا > تذکره اسحاق بیک
← تذکره شعرا > تذکره نصرآبادی
← تذکره شعراء > مجموعه الاشعار
← تذکره شعراء > فرهنگ نامه
← تذکره شعراء > آتشکده آذر

● **تذکره شعرا = تذکره دولتشاه سمرقندی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā = tazkere-ye dūlatšāh-e samarqandī

دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه، -۹۰۰ قمری

dowlat-šāh, dowlat-šāh ebn-e baxtī-šāh (- 1495)

اهداء به: امیر علیشیر نوائی
تاریخ تألیف: ۲۸ شوال ۸۹۲ق
تذکره‌ای است مشتمل بر شرح حال جمعی از دانشمندان عرب و عجم گذشته و معاصر، با انتخابی از اشعار آنها و بسیاری از وقایع تاریخی زمان هریک و چنان که در دیباچه کتاب نگاشته تصور نموده که پیش از وی کس بدین کار مبادرت ننموده و او مبدع چنین تألیفی بوده، در صورتی که لباب الالباب عوفی تقریباً سیصد سال پیش از وی در این فن تألیف شده است و نیز در دیباچه چندین بار تصریح نموده که در هنگام این تألیف پنجاه سال داشته و از آثار نظمی خویش به مناسبت ابیاتی آورده و پدران خود را هم به مقام ادب ستوده و این تألیف را به نام امیرکبیر امیر علیشیر نوائی همان وزیر دانشمند دانش پژوه موشح نموده و امیر مذکور در مجالس النفائس خویش دولتشاه را نام برده و او را ستوده و از مندرجات تذکره دولتشاه معلوم می‌شود که مؤلف به عرفان و عرفا علاقه داشته است.
این تذکره دارای یک «مقدمه» و هفت «طبقه» و «خاتمه» است و شامل شرح حال حدود ۱۵۰ نفر می‌باشد: در مقدمه چند نفر از معاریف شعرای عرب را معرفی کرده؛ طبقه ۱. از رودکی تا عماد زوزنی؛ ۲. از حکیم ازرقی تا سیف اسفرنگی؛ ۳. از نظامی گنجوی تا عبدالقادر نائینی؛ ۴. از شیخ فریدالدین عطار تا میر میران کرمانی؛ ۵. از خواجه عماد فقیه کرمانی تا خواجه عبدالملک سمرقندی؛ ۶. از سید نعمت الله ولی تا طالب جاجرمی؛ ۷. از امیر شاهی سبزواری تا خواجه محمود برسه؛ در خاتمه از شش تن افاضل عهد خود سخن می گوید.
آغاز: بسمله تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه به ساحت و فضای کبریاء آن طیران نتواند و ثنایی که سیمرغ قله قاف عقول انسانی بذروه عزت و عظمت آن بال نیارد گشود حضرت واجب الوجودی
انجام: ثابت و مقرر باد هر روز فتحی تازه و دولتی اندازه از دیوان نحن قسمنا نصیب این خسرو خجسته بقاء باد از آن بیشتر [کاوری] در ضمیر×× ولایت ستان باش وآفاق گیر. یرحم الله عبدا قال آینا مصلحت آنست که کتاب را بدعای پادشاه اسلام ختم گردانیم. تم الکتاب و ربنا المحمود ×× و له المکارم و العلا و الجود
چاپ: کرارا چاپ شده؛ لاهور، سنگی، ۱۹۳۹، وزیری، ۳۶۴ص
[مشار ۳۸۰/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۷۳/۳؛ الذریعة ۳۲/۴ و ۳۳۲/۱؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۲۶۴/۱؛ دنا ۱۰۶۹/۲-۱۰۷۲(۱۱۲ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- تذکره شعرا؛ شربتدار؛ اصفهانی، ابراهیم بن محمد (-۱۲)
۲- تذکره شعرا = تذکره دولتشاه سمرقندی (منتخب)
۳- تذکره شعرا (منتخب)

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۷۹۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ شوال ۸۹۲ق؛ مجدول مذهب، دارای یک سرلوح؛ مهر: «رب اجعلنی مقیم الصلاة» (۱۰۴۲ هـ)؛ جلد: تیماج تریاکی عطف میشن قهوه‌ای، ۱۶۷برگ، ۲۱ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۲-۹۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۸-ف
نسخه اصل: گویا از دولت شاه؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ شوال ۸۹۳ق؛ مجدول، با سرلوح محمد یمینی در ۱۰۳۷؛ تملک: عمر نزهت در ۱۱۴۸، امام قلی میرزا نواده فتحعلیشاه (با مهر مورخ ۱۲۴۷)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی گلدار، ۲۰۲گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۲۳۵]

۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۳۷ت
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف:-۱۱۰۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام (آغاز از دیباچه و انجام در «ابوالغازی سلطان حسین» افتاده)؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۹-۱۲۹۱]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۸۸۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲۰گ، ۱۷سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۶۳۵]

۸. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ ناقص [نشریه: ۳-۱۲۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۸

خط: نسخ ممتاز، کا: پیر علی جامی، تا: قرن ۱۰ [مختصرف:-۱۵۲]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۰

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ تملک: شکرالله؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۱۰۸]

۱۱. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۷۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** پاینده و مدام داراد بحق محمد و آله الامجاد مؤلف این تذکره اقل العباد دولتشاه بن علاء الدوله بن بختیشاه بن ارغونشاه الغازی السمرقندی اصل تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی زرد، جلد: تیماج عنابی،۳۹۲ص،۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۲۹۵]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح خوب، مجدول، برگ آخر نونویس فولاد محمد بن یار محمد بخارایی است، با یادداشت سلطانی که با مقابله چاپ لیدن معلوم شد که این نسخه اشعاری افزون و مزایایی بر آن دارد و با این یادداشت که نسخه در ۱۲۱۴ق در کتابخانه امان الله خان والی کردستان بوده؛ کاغذ: ترمه سمرقندی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۳گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵× ۲۴/۵سم [ف: ۱-۵۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: شعاع؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۲۲۷گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۳سم [سنا: ف: ۲-۵۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۰

دو سطری پیش از مقدمه در تذکرة شعرای عرب را دارد تا ذکر امیر امین الدوله نزلابادی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۲۷۷گ، ۱۵ سطر ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۵۹]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح، محشی مورخ ۹۹۹؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی با ترنج، ۱۹۴گ، ۱۷ سطر۸×۱۴، اندازه: ۱۶×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۳۲]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۶۸

آغاز: متیع درکشیدم تکه برجای بزرگان نتوان؛ **انجام:** در زمان دولت سلطان عالم بوسید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [رایانه]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۳۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز، دارای سرلوح مجدول؛ جلد: روغنی نقاشی گل و بوته پشت نرگس، ۲۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۳/۹سم [ف: ۲-۱۲۱]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۱۷

بخشی از شرح حال خاقانی شروانی و انجام آن پاره‌ای از حالات سید ذوالفقار می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، ۲۲۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۴۷۷]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ختم تألیف هذه التذکرة اقل عبادالله الغنی دولتشاه بن بختیشاه سمرقندی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوایی رویه پارچه ارغوانی پررنگ، ۱۷۷گ، ۲۱ سطر(۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۶-۸۳۶]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۸۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا میر کاتب، تا: ۹۲۹ق؛ تملک: فرهاد میرزا در غره ربیع الثانی ۱۲۷۷، مجدول؛ کاغذ: ختایی، جلد:میشن سیاه،۲۳۱گ،۱۷سطر،اندازه: ۱۶×۲۵/۳سم [ف: ۲-۱۲۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ شعبان ۹۳۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با سرلوح، مجدول؛کاغذ:سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار، ۵۵۹گ، ۱۶ سطر ۱۰×۲۰، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۷-۱۳۰]

۲۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۱ق؛ با تاریخ ۹۵۱ و ۹۵۲ و ۹۸۲ [نشریه: ۲-۶۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۶۳

خط: نستعلیق، کا: مظفر طاهر سمنانی، تا: ۱۲ صفر ۹۵۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۰گ، ۱۶ سطر (۱۳×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱۰-۱۶۲۵]

۲۵. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۲۰۳/۱

خط: نستعلیق، کا: فتح الله بن ابی المکارم حجازی، تا: ۱۰ جمادی الاول ۹۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ی، ۲۴۴گ (۱–۲۴۴)، ۱۹ سطر ۸×۱۶، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [نشریه: ۳–۲۳۲]

۲۶. ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه:۱۹۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۶۱ق؛ دارای یک سرلوح کوچک بسیار زیبا، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۳۹ص، ۲۸ سطر ۱۵×۲۴ [نشریه: ۶–۶۱۶]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** که کتاب را بدعای پادشاه اسلام ختم گردانم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۶۵ق؛ اشعار هر بیت در یک سطر؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی تریاکی تیماج مشکی، ۶۸۸ص، ۱۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۶–۵۰۱]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مجلد استرابادی، تا: رمضان ۹۷۳ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح کوچک؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ، ۲۰ سطر (۸×۱۵/۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۷سم [آستان قدس–ف: ۷–۵۲]

۲۹. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز و خوش، کا: نورالدین محمد بن کمال الدین ارزنه، تا: جمادی الاول ۹۷۵ق؛ با سرلوح، مجدول، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی آبی، ۴۲۶ص، ۱۹ سطر(۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۴۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۱۸۹]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** مصنف را بدعای خیر یاد آورند ... سنه خمس و تسعین و تسعمائه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۷۵ق، جا: قزوین [الفبائی ف:–۱۲۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۷۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۷–۹۶]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۳۲

خط: نستعلیق، کا: ترسون محمد شیخ سرازی، تا: شنبه ۷ جمادی الثانی ۹۷۷ق؛ کاتب از توابع سمرقند؛ مجدول، با سرلوح زرین و رنگین؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۳۹گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۷–۲۷۹]۰

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۹–ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۳۸۸ الیوت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱ رمضان ۹۷۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵۹گ، ۲۱ سطر [فیلمها ف:۱–۴۶]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۷

خط: نستعلیق، کا: حسن بن فرخ حسین عرب شاهی حسینی قازریه جوینی، تا: ۹۸۱ق؛ مجدول، با سر لوح مذهب؛ تملک: محمد کریم بن عبدالله خان ابراهیم خان العباسی که در ۱۱۰۲ به برادرش شرف بخشیده، حسن بن حبیب الله در ۱۳۰۸؛ کاغذ: سفید، جلد: سوخت قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۶۰گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [سنا: ف: ۲–۱۷۰]

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۹۰۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۷–۱۱۷]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید خطیب یحیی، تا: ۵ صفر ۹۸۱ق؛ مصحح؛ تملک: عبدالحسین حاج آقا بزرگ ... در ۱۳۱۲ ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج زر و سر، ۲۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱–۳۸۷]

۳۶. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۲ر۳۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ضیاء الدین محمد بن تاج الدین حسینی حسنی مازندرانی محتسب اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۴ رجب ۹۸۵ق؛ محشی؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۲۶گ، ۲۵ سطر(۱۴×۱۷) [ف: ۱–۲۳۶]

۳۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۵۷

آغاز و انجام: برابر؛ خدم بتألیف و تحریر هذه التذکره اقل عبادالله دولتشاه بن علاءالدوله الغازی اصلح الله شانه فی ۱۵ شوال سنه اثنین و تسعین و ثمانمائه اللهم اغفر لمؤلفه و القاریه و لسامعه الحمدلله علی الاختتام و الصلوة و السلام علی محمد خیر الانام و آله العلام. (در پایان نسخه قطعه شعری از کاتب مشاهده می‌شود که تاریخ کتابت و خصوصیات آن را سروده است).

شکر خدا که از مدد بخت کارساز ×× این نسخه شد تمام چو حسن جمال یار / روز دوشنبه از مه شعبان شده دو روز ×× سالی که بود عشر همانا کم از هزار / در ملک و ان بمدت یک اربعین نوشت ×× بیچاره نستی پریشان خاکسار / ز اندیشه سفر متردد تمام کرد ×× از بهر مصطفی جلبی معدن وقار / آن حاتمی که از اثر همتش نماند ×× رسم حساب و قاعده محنت شمار / تا هست سبزه زار فلک را بقادلش ×× خرم بود ز خواندن او چون گل از بهار

خط: نستعلیق، کا: نستی، تا: ۹۹۰ق، جا: شهروان، این نسخه را شخصی که تخلص وی نستی بوده در مدت چهل روز در شهروان جهت مصطفی جلبی کتابت کرده؛ به سال ۱۲۹۷ هجری قمری از ورثه طهماسب میرزا مؤید الدوله خریداری شده و به کتابخانه مبارکه موزه حضرت شهریاری داخل شده است؛ مجدول، یک سرلوح مزدوج کنگره ای مذهب؛ کاغذ: ترکی، جلد: مقوای روکش چرم گل ماشی رنگ، ۵۴۵ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۷–۲۵۷]

۳۸. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی کا، تا: قرن ۱۱؛ دو نسخه دارد؛ می‌نماید در ۱۳۰۱ تکمیل شده [میراث اسلامی: ۵-۵۶۷]

۳۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۸۹
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۴۴گ، اندازه: ۱۴×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۶]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۶۷
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج با ترنج، ۶۴۸ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۵۲]

۴۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۹
آغاز: و مردی بغایت محتشم ... ذکر منوچهر شصت کله منوچهر در زمان دولت سلطان محمود؛ **انجام:** موجود: ذکر مولانا طوسی.. دشمنی ظاهر ساخت و او بر پدر عاصی شد
از شرح حال منوچهری تا حکیم طوسی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵۱]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۱۳
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه ترنج‌دار، ۲۲۳گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۷-۱۳۰]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۴/۱-۵/۵۴
آغاز: میفرماید: قال امیر المؤمنین حسین بن علی (ع) بالکوفة ... ذکر لبید از اکابر شعرا وفصحا وفضلای عرب است وهمکنان بر تقدیم؛ **انجام:** وبه تعجیل از کوه کبتون فرود آمده نیم شب به نواحی تربت عنبر سرشت عبدالله انصاری
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در اواخر رساله تاریخ جمادی الاول ۱۰۸۰ ثبت شده؛ جلد: مقوا آبی، عطف پارچه، ۱۵۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۸۲۱]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج بنفش، ۲۹۷گ، ۱۵ سطر (۷ ×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۷-۵۴]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۰۳
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱، مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۲۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۸سم [ف: ۲-۱۲۱]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج ماشی، ۱۴۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۲۲۸]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ مجدول؛ مهر: محمد شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۲۳گ، ۱۹ سطر(۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ملی ایران: ف: ۱-۲۹۱]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** خدم بتألیف و تحریر هذه التذکره اقل عبادالله دولتشاه بن علاءالدوله بختیشاه الغازی السمرقندی اصلح الله شأنه فی ثامن عشرین شوال سنه اثنی و تسعین و ثمانمائه الهجرية النبويه المصطفوية الخاتميه اللهم اغفر لمؤلفه و لكاتبه و لقارئه و لسامعه و لمن قال امینا.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ با سرلوح، یک لوحه نقاشی میناتور، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز، ترنج و نیم ترنج، ۲۲۵گ، ۱۷ سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲-۴۹۱]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۰۰۳ق؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج آبی حاشیه گل و بوته، ۲۸۷ص(۱-۲۸۷)،۲۱سطر(۷/۵×۱۵)،اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۳۴۱]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** آتش خور عود شب را سوخت از دمهای صبح ×× آسمان را گوی هیات گرد شکل مجمری. حق سبحانه این امیرکبیر را سالها بر مفارق شکسته حالان ممدود و پاینده داراد ان شاءالله.
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: شاه حسین با استعجال، تا: ۱۰۰۴ق؛ با سرلوح مرصع و مذهب پرکار، مجدول، رکابه‌دار؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲۳ رجب ۱۲۸۳ق؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۸ سطر (۱۱×۲۰/۷)، اندازه: ۱۴/۶×۲۶/۱سم [ف: ۲۹/۲-۷۴۴]

۵۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: فولاد بن محمد بخاری، تا: ۱۰۰۴ق؛ مجدول، یک سرلوح مذهب منقش طرح کار هرات؛ این نسخه به سال ۱۲۹۷ هجری قمری از ورثه طهماسب میرزا مؤید الدوله خریداری شده و به کتابخانه مبارکه موزه حضرت شهریاری داخل شده است، مجدول، با سرلوح مزدوج کنگره‌ای مذهب؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوای روکش چرم سورمه‌ای رنگ وسط پنج ترنج، ۵۲۶ص، ۱۷ سطر،اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۷-۲۶۱]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد پسر خواجه احمد، تا: پنج‌شنبه ربیع الثانی ۱۰۰۹ق؛ مجدول؛ کاغذ: سفید و برخی گلی رنگ، جلد: تیماج حنایی مقوایی فشاری، ۲۶۲گ، ۲۳ سطر

(۱۸/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۵۳۴]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۹۷

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد تبریزی، تا: محرم ۱۰۱۰ق؛ افتادگی: آغاز (از آغاز و پیش از شرح حال اثیرالدین اخسیکتی افتاده)؛ جلد: رویه ابری قدیمی، ۱۴۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۳/۶سم [ف: ۲-۱۲۱]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۳

خط: نستعلیق، کا: شرف الدین علی بن نظام الدین احمد شیفکی، تا: ۱۳ شوال ۱۰۱۱ق، مجدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی مشکی، ۱۷۸گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۷/۷)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۷-۵۳]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین علی شیفکی، تا: ۱۰۱۱ق [الفبائی ف:-۱۲۱]

۵۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد محمدبن احمد، تا: شوال ۱۰۱۲ق؛ دارای سر لوح، مجدول، مصحح؛ تملک: ابراهیم پاشا ابن اسعد، فتحعلی کتول؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۱گ (۱پ-۲۷۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۰]

۵۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۴/۳-۶۱۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ اهدایی: بخشیده تقی آزموده فرماندار قم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۶گ، ۱۹ سطر [آستانه]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۵۱

خط: نسخ، کا: محمد لالا بن اسماعیل اراتپه کی، تا: ۱ صفر ۱۰۲۴ق؛ دارای یک پیشانی مذهب، مجدول و مذهب؛ تملک: محمد اسعد، مصطفی سولوتاش، عبدالله سعیدی مکنی به ابی المعارف؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن زرد، ۲۰۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۱×۳۳/۷سم [ف: ۲-۱۲۱]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۴۸

خط: نستعلیق، کا: عباس حافظ کرمانی، تا: ۱۰۲۷ق، به دستور میرزا نظام الملک میرزا مغل فرزند محمد میرک مشهدی متخلص به صالحی؛ مجدول؛ تملک: محمد بن کاظم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته عطف سبز، ۲۰۸گ، ۱۲ سطر ۷×۱۱،اندازه: ۱۵×سم [ف: ۱۷-۸۹]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳۶/۵

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ابراهیم بن احمد بن ابی بکر قاضی، تا: ۱ محرم ۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: مقوا، با رویه کاغذ ابر پر طاووسی، ۳۳۵ص (۳۲۹-۶۶۳)، اندازه: ۱۱×۳۲/۵سم [ف: ۲۹/۱-۷۹]

۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۰۳۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۵۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۹۶]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۲۷-۳۴/۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد یحیی، تا: شوال ۱۰۳۷ق، جا: لاهیجان، حسب الامر میرزا عبدالله؛ مجدول مذهب؛ مهر: شعاع ۱۳۱۵ (بیضی)؛ ۲۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۸۲۰]

۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۵۴

آغاز: بیت قدرت اوست که پرورده بشرین کاری طوطی ناطقه را در شکرستان مقال. لاجرم جمع ایشان شکرانه این نعمت را در شاهراه بیان و معانی که جلالش می‌پویند وبمنطق کلام الاحصی؛

انجام: و بیان المستمرة و الایقان شرف مکاتبات و مراسلات یافت امید که عرایس حجرات و تبع محذرات این حریم رفع را ارباب فضل و مورخان رقبه ماضیه و جدیدیه بذیل عفو مأمول دارند و مصنف را بدعای خیر یاد آورند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سرخ اسلیمی، ۲۸۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۷]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۷۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن قاضی، تا: آغاز جمادی الثانی ۱۰۴۱ق، جا: اسلمیه، برای حسام گرای پسر غازی گرای خان؛ مهر: «بنده در گاه محمد حشمت ... » مورخ ۱۱۵۹؛ تملک: عناية الله مولوی؛ کاغذ: سپاهانی رنگارنگ، جلد: روغنی در زمینه قهوه‌ای و زرین و لاجوردی با ترنج عطف تیماج تریاکی، ۱۷۲گ، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۴-۳۹۰۴]

۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۷

آغاز: و غفران از دل و جان روشن راویان ایمان نثار روضه منور

خط: نستعلیق، کا: دوست علی بن قنبر، تا: ۱۰۴۲ق؛ افتادگی: آغاز (در حدود ۲۵ بیت از ابتداء آن افتاده)؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: چهار بغل اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۹ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲-۴۷۶]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴۵

بی کا، تا: ۱۰۴۳ق [د.ث. مجلس]

۶۷. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۱

کا: جلال الدین محمد جویمی، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۷-۵۶۷]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۶۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا قلی، تا: محرم ۱۰۶۰ق؛ تملک: محمد کاظم چوبدار در رجب ۱۰۴۷ (؟!)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۶گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۸-۵۴]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶ سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق، جز اوراق جدید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: خشتی [نشریه: ۱۳-۴۲۵]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۴۵/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن عبدالعظیم، تا: رمضان ۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: وزیری [ف: ۱۷-۱۳۶]

۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۸۷

آغاز: مطلع: العیش تذرع عرض الفلا ×× الی بین العلا و الا فلا؛ **انجام:** و سرو بوستان حشمت در پناه ظل جاه خسروی دولت پناه بداراد بحق محمد و آله الامجاد

خط: نستعلیق، کا: میر خلیل بن حافظ شریف کاتب جامی کشمیری، تا: ۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف مخ: ۱-۳۳۰]

۷۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۴

آغاز: که پرورد به شیرین کاری، طوطی ناطقه را در شکرستان

خط: نستعلیق تحریری، کا: مراد علی بن شمس الدین حاجبان آملی، تا: جمعه ۱۰ ذیحجه ۱۰۹۰ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ افتادگی: آغاز (در دیباچه چند سطری افتاده)؛ تملک: اسماعیل بدلا با مهر او «و اذکر اسماعیل فی ...»؛ کاغذ: آهار مهره نخودی تیره، جلد: گالینگور تازه عنابی، ۱۱۷گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱-۵۱]

۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج عنابی، ۴۱۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۵۴]

۷۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۶]

۷۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۰

آغاز: برابر

از آغاز تا ذکر خواجه خسرو دهلوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۸۰]

۷۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۳۸۹]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۴۹

آغاز: قدرت اوست که پرورد به شیرین کاری ×× طوی ناطقه را در شکرستان مقال ... لا جرم جمع انسان عظیم الشأن این نعمت منبع موهبت بدیع را در شاه راه؛ **انجام:** و مخلد گرداناد و شاهزاده‌های عالیمقدار که هر کدام شمع شبستان دولتند و سر بوستان حشمت در پناه ظل جاه خسرو دولت پناه بداراد. بالنبی و اله الامجاد.

کامل. با نام «هذا کتاب تذکرة الشعراء من کلام و تصنیف دولتشاه سمرقندی». در این نسخه تنها صفحه آغازین مقدمه نوشته نشده است؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۳ ذیحجه ۱۱۰۸ق، جا: مشهد؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۵۵گ (۲۲۴ر-۲۷۸پ)، [ف: ۲۹/۱-۱۴۰]

۷۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۸۸

آغاز: ز جاه تو چشم بدان دور باد؛ **انجام:** گر داناد بحق محمد و آل الامجاد ... اصلح الله شأنه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۱۶۶]

۷۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کامل ولی دو سه از آخر سطر آن نگارش نیافته، به سال ۱۲۸۳ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه گردیده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۹۱ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۲-۴۷۶]

۸۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۰۴ق [نشریه: ۲-۶۷]

۸۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۴/۱۱

بی کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۷ ق؛ واقف: سپهسالار،۱۲۹۷؛کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز [ف: ۲-۴۷۷]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۱

بی‌کا، تا: دوشنبه ۶ ربیع الثانی ۱۲۳۷ق، جا: ساوجبلاغ؛ با ترجمه ابیات مغلقه معربه آن: از محمد ابراهیم صبوحی ابن العزیز الحسینی النقشبندی الاردانی (مترجم اشعار) به نام بوداق خان بن شیخ علی خان؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۳۹۰ص (۱-۳۹۰)، ۱۷ سطر، قطع: رحلی [سنا: ف: ۲-۱۵۵]

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۷۷۶/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۵۶]

۸۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ صفر ۱۲۳۸ق؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۱۰×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲۵]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰۴-۳۵/۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲-۸۲۰]

۸۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۴ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹× ۳۱/۵سم [ف: ۳-۱۸۷]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۰۸گ(۱پ–۲۰۸ر)،۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۷–۱۸]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا تشنه شیرازی، تا: ۱۲۵۵ق؛ دارای یک سرلوح ظریف، مجدول؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار، ۲۵ خرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: روغنی روی جلد گل و بوته پرکار و استادانه، ۲۰۸گ، ۱۸ سطر (۷/۶×۱۵/۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۷–۵۳]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا دیر سال مخلد و مستدام بدارد ... سنه ۱۲۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق [رایانه]

۸۹. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** عمر شریفش از چهل و دو سال تجاوز کرده بود که بمرتبه شهدا و سعدا مرتقی گشت خداوند او را در آخرت مشهور شهدا و معلوم سعدا گرداند

تا پایان حالات سلطان سعید بن سلطان محمد بن میرانشاه بن تیمور به فرمان اوزون حسن آق قویونلو و به دست یادگار محمد نوه گوهر شاد آغا می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: رضا قلی خان مافی، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: انجام (بیست و یک صفحه نسخه چاپی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۱۷۷گ، ۲۵ سطر(۱۸×۲۸) [ف: ۱–۲۳۳]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا نجف قزوینی، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۷۲ق؛ محشی؛ مهر: نصرالله تقوی، معتصم الملک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱۲–۲۸۸]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۶۳

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۲۷۲ق، جا: قصبه قرباغ معروف به قلعه سوشی، به طریق استعجال نوشته؛ کاغذ: پسته‌ای کمرنگ، جلد: چرم مشکی، ۳۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۸سم [ف: ۴۱–۲۰۲]

۹۲. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۲۵

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۱ق؛ تملک در شیراز به تاریخ «شهر ربیع المراد من شهور سنه سابع عشر و ماتین بعد الف من الهجره النبویه ... الخ»؛ یادداشت «شرف نزول اعلیحضرت اقدس ... ناصرالدین شاه قاجار خلد الله ملکه بولایت کردستان ۱۶ ذی القعده ۱۲۷۵»؛ جلد: چرمی سیاه ۱۴/۵×۲۵/۵، ۳۰۲گ، ۱۹ سطر [ف: ۱–۲۳۵]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** و شاهزاده‌های عالی مقام که هر کدام شمع شبستان دولتند و سرو بوستان حشمتند در پناه ظل خسرو دولت در پناه بدارد بحق محمد و آل محمد.

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد باقر بن میرزا رضی، تا: ۱۲۸۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۱۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۲۴/۲–۷۲]

۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۵/۲–ف

نسخه اصل:بادلیان ۳۴۵ الیوت (۱۵۷–۸۶۱–۱۸–۳۵۷–۳۴۰–۱۲۷۳–۱۴۱۷)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳ سطر [فیلمها ف: ۱–۵۴۶]

۹۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۲۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نستعلیق در آغاز و نسخ در نیمه دوم از قرن ۱۳؛ واقف: حسن علی غفاری (اهدایی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶–۷۱۵]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۹

آغاز: عظم کبریا و ه که از خواص آبای هفتگانه؛ **انجام:** و از کتاب جاماسب نامه و احکام سخن دیده شد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [الفبائی ف: ۱۲۱]

۹۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون بنگری مقدمه فتح دیگر است ... تم ... تسع و سبعین و ثمانمأة لاجرم از این قبیل ... ولایت ستان باش و آفاق گیر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه‌ای است کهن و کمی از پایان آن افتاده؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج سرخ، ۳۳۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲–۹۳]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «یا هو یا ابا عبدالله یا علی مدد» (خشتی)، «بسم الله الرحمن الرحیم» (بیضوی)؛ تملک: طاهر هاشمی مورخ ۱۳۳۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، ۱۸ و ۱۹ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [رایانه]

۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۳۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی–مجموعه نوازی؛ ۲۱۲گ، اندازه: ۱۵/۴×۲۲/۵سم [رایانه]

۱۰۰. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۲۹

آغاز: مردی مستعد و ذوفنون بود؛ **انجام:** چندانکه ناصحان و امرا خواستند تا دفع نزاع نمایند میسر نشد و در شهور سنه ثلاث و خمسین و ثمانمائه ... الخ

قسمتی از طبقه چهارم و پنجم کتاب؛ خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد، ۱۳۲گ، ۱۹ سطر (۱۶×۲۴) [ف: ۱–۲۳۷]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۶

بخش منطقه خراسان می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ مهر: «الراجی حسینعلی» (بیضی)، «عبده حسینعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۶-۹۹]

۱۰۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۰۱]

۱۰۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز: ظلال سلطنته و شیدارکان مملکته، پس از حمد دادار نعت نبی است ×× پس از وی دعائی که فرض است چیست؟؛ **انجام نسخه:**حق سبحانه و تعالی بنظر لطف برداشته که بحمایت عدل و رافت این خسرو شریف در پناه داده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج سوخته‌ای، ۲۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۲۶]

۱۰۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ فکری سلجوقی کتاب را با نسخه‌ای مقابله کرده و در چند جا اضافاتی دارد، روی برگ اول غزلی به خط محمد رحیم بن محمد بن محمد عظیم خان بن امیر دوست محمد خان محمد زهالی به تاریخ ۵ شنبه سوم ربیع الاول ۱۳۲۲، قبل از کتاب نام کتاب و اینکه تعلق به کتابخانه فکری سلجوقی دارد به خط ریحان خوش نوشته شده و همو کتاب را به آقای نوائی تقدیم کرده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۴-۲۵۰]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۱۹۱]

۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۸۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۱۳۲گ، اندازه: ۱۷/۶×۲۲/۱سم [رایانه]

۱۰۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۹۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با یک سرلوح مزدوج کنگره‌ای مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش تیماج سرمه‌ای، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۲]

۱۰۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با یک سرلوح مزدوج؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی رنگ با ترنج، ۷۰۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۷سم [ف: ۷-۲۶۳]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۱۸

آغاز: بسمله، نسحیه مکه ... پرواز ای شبه بساحت (کذا)؛ **انجام:** کنار آورم جون برده کز آمدم الجربوغا

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۲گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۷۷]

۱۱۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۷ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف میشن عنابی، ۱۷۳گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۴]

۱۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۵۰

منتخبی از تذکره دولتشاه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شاه قاضی، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: میشن تریاکی، ۱۳گ (۹۸پ-۱۱۰ر)، اندازه: ۱۴/۸×۲۶/۱سم [ف: ۸-۳۸۹]

● تذکره شعرا (منتخب) / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā (mn.)

وابسته به: تذکره شعرا = تذکره دولتشاه سمرقندی؛ دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه (-۹۰۰ق)

گزیده‌ای از تذکره شعرای دولت شاه است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۱۱

خط: نستعلیق، کا: علی بن شعبان رومی علائی، تا: ۱۰۰۰ق؛ ۳۵گ (۱۰۰پ-۱۳۴) [ف: ۵-۳۲۴]

● تذکرة الشعراء (منتخب) / تراجم / فارسی

وابسته به: تذکره شعرا = تذکره دولتشاه سمرقندی؛ دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه (-۹۰۰ق)

گزیده‌ای از کتاب دولتشاه سمرقندی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۸

انجام: انجامه: «تمت هذه الرساله بتوفیق الملک المنان بتاریخ ۵ شهر ربیع الثانی سنه ۱۱۰۹ امید که پیوسته ... بر وفق خواهش دوستان بوده صحبت این مجموعه به احسن وجه میسر گردد. بحق محمد و اله الامجاد».

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ربیع الثانی ۱۱۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج عنابی، ۱۴گ (۳۰۵پ-۳۱۸ر)، [ف: ۲۹/۱-۱۴۳]

● تذکره شعرا / تراجم / ترکی

tazkere-ye šo‘arā

بیرجندی، عبداللطیف بن علی، ق ۱۰ قمری

bīrjandī, ‘abd-ol-latīf ebn-e ‘alī (- 16c)

اهداء به: سلطان سلیمان بن سلیم خان بن بایزید خان

تاریخ تألیف: ۹۵۳ق

تذکره شاعران ترک به ترتیب حروف تخلص‌ها. در آن سرگذشت سیصد تن از شاعران روم یا ترک را آورده و در این کار از بهارستان جامی و مجالس النفائس نوایی (درباره سرایندگان ایرانی) پیروی نموده است. در آغاز کتاب دو «فصل» است:۱. شعرای مشایخ و اقطاب؛ ۲. شعرای سلاطین آل عثمان. نخست اقسام شعر است سپس از مولوی و سلطان ولد و قونوی و والی شیرازی و شیخ وفا و شیخ روشنی و شمس الدین بخاری و ابراهیم گلشنی و یاری محمد چلبی و محمدی بک آغاز می‌شود، فصل دوم آن درباره سلاطین است مانند مراد و محمد بایزید و قورقود و سلیم و سلیمان، سپس جدولی دارد برای نام شاعران از احمد پاشا، تا یحیی پاشا آنگاه از احمد پاشا و احمد کمال پاشا زاده و احمدی و احمد بک و احمد رضوان و ازهری و اسحاق ... یاد شده.

[دنا ۱۰۷۲/۲]

۱. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۹۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ تملک: محمد معصوم [نشریه: ۷–۱۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۰۴

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× مطلع موزون کلام قدیم ... انسانه الفاظ رنگین ایله نطق فصیح و عبارات عبرت قرین ایله بیان ملیح و یروب لطایف اسما ذاتنده؛ **انجام:** دعادن یاد ایدن جان حزینم ×× جهان دارندن ایمانیله کتسون / دعا او لمزسه باری جان و دلدن ×× دییه لطیفه حق رحمت اتسون

خط: نسخ، کا: درویش محمد بن مراد، تا: اواخر جمادی الثانی ۹۸۴ق؛ مجدول؛ تملک: حافظ عبدالله خلوصی بتاریخ ۴ صفر ۱۳۳۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۸–۱۰۱]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

مطربی اصم سمرقندی، ق۱۱ قمری

motrebī asam-e samarqandī (- 17c)

اهداء به: ابوالغازی ولی محمد بهادرخان

تاریخ تألیف: ۱۰۱۳ق؛ محل تالیف: سمرقند

در هامش آغاز نسخه در ص ۲ آمده که مؤلف آن نثاری است و در ۱۰۱۳ زمان باقی محمد خان ساخته است ولی چنین نباید باشد چه نثاری مذکر احباب ساخته و آن هم در ۹۴۷ و آن این تذکره نیست. در دیباچه این کتاب هم از مذکر احباب نثاری یاد شده است. (دانش پژوه)

[دنا ۱۰۷۳/۲؛ فهرست تاشکند ۱۳۰/۱ ش ۳۱۴؛ استوری ۳۰/۲ و ۸۰۲/۱ و ۲۵/۲دیباچه؛ پیام نویس ۲ س ۱ ص ۱۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶۰–ف

آغاز: حمدی که دبیران صحایف و حکم ... (آغاز نسخه دیوان هند (اته ۳۰۳۳/۲) ای نام تو افتتاح هر دیوان ... بعد از تذکره حمد الهی و تعالی و تعظم (استوری ۸۱۴/۱))

نسخه اصل: آکادمی علوم اوزبکستان ش ۲۲۵۴؛ بی‌کا، بی‌تا، [فیلمها ف: ۱–۴۶]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شربتدار اصفهانی، ابراهیم بن محمد، ق۱۲ قمری

šarbatdār-e esfahānī, ebrāhīm ebn-e mohammad (- 18c)

وابسته به: تذکره شعرا = تذکره دولتشاه؛ سمرقندی دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه (–۹۰۰)

تاریخ تألیف: ۱۱۳۵ق

تلخیص و تحریفی است از تذکره دولتشاه سمرقندی با اضافاتی اندک. مؤلف جمعی از شاعرانی را که دولتشاه یاد کرده با همان عبارات آورده (مگر آنکه بعضی از جملات را تغییر داده) اما ترتیب طبقات دولتشاه را رعایت نکرده و گاه قسمتی از سرگذشت یک شاعر را حذف و یا چیزهایی بر آن افزوده (چنانکه در ذیل ترجمه معزی علاوه بر ترجمه بهرام شاه غزنوی که دولتشاه نیز آورده وی سرگذشت سلطان سنجر را افزوده است). نسخه دانشگاه و نسخه مجلس تفاوت‌های کوچکی دارد، در آن نام این شاعران آمده: رودکی، اسدی، عنصری، عسجدی، فردوسی، فرخی، امیر معزی، نظامی عروضی، ناصر خسرو، عمعق بخارائی، عبدالواسع جبلی (در نسخه مجلس: ابوالواسع)، روحانی سمرقندی، مجیرالدین بیلقانی، اثیرالدین اخسیکتی، قطران تبریزی، ابوالمفاخر رازی، خاقانی شروانی، انوری، عثمان مختاری، سنائی، کمال الدین اسماعیل، اشرف الدین کاشغری، امامی هروی، مجدالدین همگر، پوربهای جامی، عبدالقادر نایینی، مولانای رومی، حسینی، ناصر بخارایی، ابن یمین، فرید کاتب، سید ذوالفقار شروانی، جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، ابوالعلاء گنجوی، ازرقی، فلکی شروانی، ظهیر فاریابی، بابا سودایی، امیر شاهی، شیخ نظامی گنجوی، عطار، سعدی، فخرالدین عراقی، امیر خسرو دهلوی، خواجه حسن دهلوی، خواجوی کرمانی، عماد فقیه، سلمان ساوجی، عبید زکانی، حافظ شیرازی، کمال خجندی، قاسم انوار، عصمت بخارایی، بساطی سمرقندی، لطف الله نیشابوری، ابو اسحاق شیرازی، امیر کرمانی، اوحدی مراغی، شیخ آذری. [در نسخه دانشگاه پس از شیخ آذری، شیخ علی شهاب یاد شده و در تذکره دولتشاه پیش از آن]. در این کتاب (مانند اصل آن:

تذکره دولتشاه)، به دنبال سرگذشت شیخ آذری، مجملی از زندگی سلطان محمد بایسنغر و در پایان آن از فضلا و شعراء روزگاه محمد [دولتشاه: فضلاء علماء و شعراء که به روزگار سلطان محمد بایسنغر ظهور یافته‌اند] یاد شده‌اند. مؤلف از کتاب‌ها و مدارک دولتشاه [گاه با تعبیری مخالف تعبیر با دولتشاه] نقل کرده مانند کتاب مناقب الشعرا و تاریخ آل سنجر ابوطاهر خاتونی که ظاهراً خود در دست نداشته و همان عبارت دولتشاه را تکرار کرده است. (عبدالحسین حائری)
آغاز: بسمله. الحمد لولیه ... اما بعد بدانکه در زمان خلفا تا بوقت سلطان محمود غزنوی قانون و دفاتر و امثله و مناشیر از درگاه سلاطین بعربی می‌نوشتند و عیب بود که بفارسی بنویسند.
انجام: و هو مستخف بالليل و النهار ادعوه بلفظ یاالله ... الدیار.
[دنا ۱۰۷۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۷۷/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۸۶/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳ص (۲۵۴-۲۸۶)، ۲۴ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۸/۱
آغاز و انجام: برابر؛ پایان نسخه حاضر: از علماء شرف الدین علی یزدی و از شعرا مولانا حسن شاه و ولی قلندر و بدیعی و مولانا بساطی سمرقندی علیهم الرحمة و الغفران.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری و آبی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، ۳۵۹ص (۲-۳۶۰)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۴۷۳]

● **تذکره شعرا = سفینه خوشگو** / تراجم / فارسی
tazkere-ye šo'arā = safīne-ye xošgū
خوشگو، بندر بن داس، -۱۱۷۰ قمری
xošgū, bandar ebn-e dās (- 1757)
تاریخ تألیف: ۱۱۳۷- ۱۱۴۷ق؛ محل تالیف: هندوستان
این تذکره چنانکه جامع و مرتب‌کننده اخیر آن دری شوشتری تصریح نموده و از خود آن نیز برمی‌آید، سفینه نام داشته و قسمت دوم از چهار قسم تذکره‌ای بوده که مؤلف آن شاعری خوشگو تخلص، شاگرد میرزا محمد افضل متخلص به سرخوش (متولد به سال ۱۰۵۰ و متوفی به سال ۱۱۲۶) بوده و این تخلص را ایشان به وی داده و آن را در عصر محمد شاه هندی (مغلوب نادرشاه) در هندوستان تألیف نموده و در همان هنگام به دست قشون نادرشاه افشار افتاده و نصیب یکی از بختیاری‌ها گردیده و به سال ۱۲۲۸ که در اثر باران سیلی بزرگ در کوه‌های بختیاری جاری و بسیاری از خاندان‌ها را بی خانمان کرده، در شوشتر این کتاب روی اسباب‌هایی که سیل با خود می‌آورده جای گرفته و به دست یکی از اهالی آنجا رسیده، بالاخره به دست دری رسید و برحسب خواست مرحوم سید محمد بن سید عبدالکریم موسوی که از تعبیرهای دری معلوم می‌شود از علمای بزرگ آن شهر بوده و در هنگام ترتیب و تنظیم این نسخه (سال ۱۲۴۰) زندگانی را بدرود کرده بود، نخستین بار به جمع و ترتیب آن پرداخته و بار دوم به فرمان علیقلی خان گروسی که حاکم خوزستان گردیده مشغول تهیه فهرست و مقدمه‌ای بر آن شده ولی به‌واسطه فوت شاهزاده محمد علی میرزای دولتشاه (۱۲۳۷) این کار به انجام نرسید، به سال ۱۲۴۰ حکومت خوزستان به شاهزاده محمد حسین میرزا (حشمة الدوله) پسر دولتشاه برگزار و شوشتر را محل اقامت خویش قرار داد و در آنجا به جمع‌آوری اشعار و بحث در آنها مشغول گردید، میرزا اسمعیل خان و میرزا احمد خان که از سادات بزرگوار و در خدمت شاهزاده خدمت‌گزار بودند، نسخه اصل آب آورد این تذکره را خدمت شاهزاده برده و داستان آن را معروض داشتند، پسند خاطر گشت و گفت: دور از مروت است که چنین کتابی را به چنین وضع گذاریم الخ. آن دو عالیجناب دری را معرفی کامل کردند به‌حدی که فرمودند گذشته از وضع فهرست و ترتیب و تنظیم آن بایستی تصرف‌هایی که لازم بداند نیز در آن بنماید و آن را به نام ما مطرز و موشح گرداند. تصرف‌هایی که دری در تذکره نموده چنان است که به خوبی در همه جا از اصل ممتاز است و در این مجلد از تذکره نام ۷۷۰ شاعر مرتب به حروف تهجی از الف تا یا ثبت گردیده و فهرست هر یک نوع از حروف پیش ازآن گذارده شده و این تذکره شامل شرح حال وآثار شعرای گذشته و معاصر می‌باشد.
دفتر نخستین این کتاب از رودکی تا کافی و درباره ۳۶۲ شاعر و دومی از جامی تا شکونی گلپایگانی و درباره ۸۱۱ شاعر یا تا میرزا احمد بیگ و درباره ۵۴۵ شاعر و سومی درباره شعرای جدید و معاصر است. نسخه‌های گزارش شده به نوشته دری جلد دوم است و سرگذشت ۷۷۰ شاعر دارد. چنین است فهرست شاعران در نسخه مجلس که آقای باستانی راد به ترتیب تهجی نوشته است و آن را «تذکره آب آورد» خوانده است:
حرف الف: اکبرشاه غازی، ظفرخان احسن، عنایت خان آشنا، استغنای کشمیری، اسیر شهرستانی، اسیر لاهوری، اسیر مازندرانی، اسیر ورامینی، اسیر شیرازی، اوجی نطنزی، اوجی کشمیری، الفت خراسانی، الفت هندی، الفتی مستوفی، الفت ساوجی، قلیج خان الفتی، الفتی یزدی، الفتی مشهدی، الفتی کمره ای، امانی منجه هروی، امانی کرمانی، امانی خان زمان، امانی اصفهانی، ادهم همدانی، ادهم ترکمان، ادهم قزوینی، اشراق میرداماد، اشرف خان، اشرف معین الدین، خلیفه اسد، قاضی اسد، اسد بیک قزوینی، اسد تورانی، اسد شوشتری، میراسد الله اصفهانی، اهلی نوایی، اهلی شیرازی، انیسی کتابدار، انسی خوارزمی، انسی قندهاری، انسی ذوالقدر، ابن نصوح تاج الدین، اسمعیل باخرزی، ابن نصوح تاج الدین، اسمعیل نخشبی،

کمال اسمعیل اصفهانی، اسمعیل نخشبی، ملك ابوالفتح سیستانی، شیخ نجم الدین احمد معروف مکری، خوجه میرزا احمد رازی، قاضی احمد لاغرسیستانی، احمدی، آشوب مازندرانی، آشوب همدانی، آشوبی، ابوالحسن فراهانی، سلطان اویس، امیر ابوالبرکه، ابراهیم هروی، ابراهیم اردوبادی، شیه اللهقی، شیخ ابونصر، خواجه نصیر ادیب، اسعد الدین اسعد بخارایی، اسعد شیرزای، اسعد استرآبادی، الهی اسد آبادی، الهی قمی، الهی هندی، الهی هراتی ، آگهی خراسانی، اقدسی، اصلی، اظهری، افسر، سید امیرخان، آقا میر، امیری رازی، امیری سیستانی، امری اصفهانی، اعظم شاملو، افصح، اعلا، انور، افکاری، احراری، الونا بخاری، آنی کشمیری، ایما، امینا فراهانی، آرام، امینی هندوستانی، میرامین قمی، آفتی تونی، اجری، ابوتراب انجدانی، ابوتراب رازی، ارسلان مشهدی، ارشد، ایزدی، امتی تربتی، خواجه ایوب، اختری یزدی، امیدی تهرانی، آصفی قمی، آصف، میرزا اصغر طوسی، اثیرالدین اومانی، افضل کرمانی، احسان، شیخ ابوسعدی ارکالبی، اکبر دولت آبادی، ابوالقاسم میرزا، ابوالقاسم فندرسکی، میرزا اشراق بروجردی؛ حرف با: بابرشاه، بیرام خان، میرزا بیدل، بابا شاه، میرباب، باقر نجم ثانی، حاجی باقر شیرازی، باقر اصفهانی، میرزا باقر مشهدی، میرباقر نطنیزی، میرباقر بیك، میرزا باقر قاضی، باقر در جزینی، بایندرخان، بدخشی، بدرچاچی، باقر مذهب، باقر هندی، باقی نهاوندی، باقی تبریزی، باقی ختلانی، باقیا، بابا اعبدی، پرتوی شیرازی، برهمن گرجی، برهمن هندی، پستی، بسمل، بصیر، مولانا بقائی، بقائی، بقائی جانپوری، بنائی، پورحسن، بهار اصفهانی، بهاری قمی، بهاءالدین اندجانی، میرزا جان بهائی، بهرام بیك، بهرام سقا، حاجی بهرام، بهوبت بانیه، بیاضی هندی، بیان میرزا مهدی، بیانی قزوینی، بیکس غزنی، بیکسی شوشتری، بیخود سبزواری، بیخودر، بیخودی فراهی، بیخبر، بیغم، بینش، پیدا، بزمی هندی، میرزا برقی، بهادرخان؛ حرف تا: تنهای قمی، تذروی ابهری، تسکین، تسلی، تجلی، تباری، تحسین، تأثیر، تابع، تلاش، تصنیف، تسلیم، تنهای شهرستانی؛ حرف ثا: ثنائی مشهدی، ثنائی گنابادی؛ حرف جیم: جهانگیر شاه، میرزا جعفر اصفهانی، میرزا جعفر هراتی، میرزا جعفر کاشی، میرزا جعفر قزوینی، سید جعفر نوربخش، جعفر رازی، جعفر تبریزی، میرزا جعفر، جعفر بیگ، جعفر شیرازی، اللهویردیخان جعفر تخلص، جلالای نائینی، جلالی دهلی، ملك جمادی الدین، جلال الدین جلالی، جلال فراهانی، جلال طبیب، سید جلال الدین، جلیل کاشی، جمال الدین ابهری، جمال الدین اشك العطنی، جمالی کنیبو، جنون، جنونی بدخشانی، جنونی کشمیری، جنتی، جناقی قندهاری، جوهر زرگر، جودت، جویا، ملا جامی، احمد جامی، جاروب بساز، جاوید، جاهی، جدائی، جذبی، جهانخاتون، جناب اصفهانی، حسینی همدانی، حالتی جعتائی، حالتی گیلانی، حافی، حامدی، حکیم حاذق، میرزا حاتم بیگ همدانی، حافظ شیرازی، حاجی رازی، حالی، حاتم کاشی، ملا حبیب شاه عبدالعظیمی، حریف، حزینی، حزنی اصفهانی، میر سیف الله حزنی، سید حسین حسینی، سلطان حسین، میرزا حسینی، حسین صراف، قاضی حسن خوانساری، خواجه حسین هروی، حسین مالمیری، قاضی حسن قزوینی، حسن بیگ بروجردی، سلطان حسن خلیفه، حسنخان شاملو، حسن بیگ شکرعلی، ملا حسینعلی یزدی، ملا حسنعلی شوشتری، ملا حسنی خوانساری، میرزا حسنعلی، حسن بیگ، خواجه حسن قندهاری، نجم الدین حسن بن سنجر، حسام، حسابی، حشمتی خوانساری، میر حشمتی، امیر حضوری، حقیری، حقی، حیاتی، میر حیدر، حیرانی، حیدر همدانی، حیرتی، حاجی حیدر تبریزی، میر حسینی کاشی، میرزا حاتم بیگ حاتم تخلص؛ حرف خا: امیر خسرو دهلوی، خبازی نیشابوری، خواجه کرمانی، خلقی، خلیل خلقی هراتی، خلقی، خلیل خلقی هراتی، خوشی، خلیل بیگ بیان، خسروی قهتانی، میرزا خنجر جغتائی، خواجه زاده، خروشی، خاوری، خیالی، خصابی، خازن، خصمی، خصری خوانساری، خصری لاری، خطیب؛ حرف دال: دارا، دانشمند، درویش دهکی، داعی، دوش باف، دعائی، دوائی، دستور، دلیری، درکی، دخلی، دوری، دقایق، میرزا داود، دانهی، دانش جعفری، میررضی دانش؛ حرف ذال: سید ذوالفقار، میرزا محسن ذوالقدر؛ حرف را: عبدالرحیم خان، رحمی بخاری، رفیع قزوینی، رفیع الدین کاشی، میرزا رفیع شهرستانی، رفعتی تبریزی، رافعی اسفراینی، رافعی، رافعی ارتیمانی، سید مرتضی رضی، رضی قزوینی، ملك رضی الدین، رضایی کاشی، رضائی رازی، ریاضی تربتی، ریاضی سمرقندی، رضوان، مجدالدین رشید، سلطان رشید، رشیدی، رشیدای کاشی، رونقی بخاری، رونقی بلخی، رونقی همدانی، رونق، روغنی، روح الامین، روسی ابرقو، قاضی روح الله، ردائی، رشکی قمی، رشکی همدانی، رسمی هروی، رمزی کاشی، شاه رمزی، رهی، رکن الدین، میر رکن الدین، رازی، شیخ رباعی، رجائی، رهائی، رفیقا؛ حرف زاء: زلالی خونساری، زنگی، زاغی قهوه چی، زاهد، زنبیل بیگ، ملازمانی یزدی، زلالی هروی، زین خان؛ حرف سین: سام یمرزا، سرخوش، سلیم محمد قلی، سوسنی مهاتب خان، حکیم سعید، سرمد، سالك یزدی، سالك قزوینی، سالك شیرازی، سلمان ساوجی، سلمان جابری، محمد هاشم سنجر، سنجری، سنجری قمی، سنجری ترگو، سیار، سعدالدین هراتی، سعد کل، سعدای اردستانی، سعیدای گیلانی، سیاهی تورانی، ساقی، سیری رازی، ملا سیری جرپادقانی، سیری غزنوی، سهمی، سهمی بخاری، سهوی تبریزی، سگ لوند، سبب بیك، سخن، سهراب بیگ، سامع، سرائی هندی، سرائی لاهوری، سخی کرمانی، سروری، سپهری، سلطان خان زمان، سلطان قندهاری، سودائی، سروش، سراج، سبقت، سلوکی، سهیلی، سیفی عروضی، سرودی، سایر، سابق، سقا، سید؛ حرف

شین: ملا شاه، شکیبی، شکیب، شاه پور، شاه کرم، شاه باقر، شاه مراد خوانساری، شادمان، شاهکی، شاهی، شریف تبریزی، شریف آملی، خواجه شریف شیرازی، سید شریف کاشی، امام شرف الدین، شرف الدین ترشیزی، میرزا شرف جهان، ملا شوقی، شوقی شوشتری، شوقی اردستانی، شوقی ساوه ای، شرقی یزدی، شایق، شرقی قزوینی، شمس الدین بدخشانی، میرزا شمس الدین شهرستانی، شمسی یزدی، مولانا شهدی قمی، شهید غازی، میرزا محمد شفیع مازندری، میرزا شفیع، شفیعا، شفیع باخرزی، شفیعی بخاری، شجاعی دماوندی، کیم شفائ، حکیم باقر شفایی، شعوری کاشی، شعوری مشهدی، شعوری تبریزی، ملا شکوهی همدانی، شکوئی، ملک شمال الدین، شیخ شهاب الدین، باباشوخی، شوکتی، شمخال بیک، ملا شیری، شعیب، شبابی، شانی تکلو، شتاب، ملا شیدا، میرشریف، شیرازی؛ حرف صاد: میرزا صائب، صیدی، درویش صادق، محمد صادق تویسرکانی، صدقا گاو، صادق حلوائی، میرزا صادق، صادق معالی، صاحب سیما کاشی، کاظم صاحب، میرزا صادق اردوبادی، میرزا صالح منشی، میرزا صالح تبریزی، ید صالح بروجردی، صالحی، صالحا، صفی قلیخان صفی، صفی قلی بیگ، صفی قلی بیگ جارچی، میر صفی، صفیا، صفا، صوفی، حکیم صوفی، صیرفی کشمیری، ملا صوفی کرمانی، صفیای اصفهانی، صفای کارزونی، صیرفی کشمیری، صیرفی ساوه‌ای، صیرفی، شیخ صیف الدین، صفاتی، صبری روز بهان، صبوری تبریزی، صبری اردستانی، صبوری همدانی، صبوحی خوانساری، صبوحی جغتائی، میر صبحی مازندرانی، صاعدی، صدقی، شیخ صمد، صحت، صحیفی شیرازی، میرصیفور، میر صدرالدین مشهدی؛ حرف ضاد: ضمیر اصفهانی، ضیاءالدین کاشانی، ضمیر همدانی، ضیاءالدین دهلوی، ضمیر حلوائی، ضمیر میهنی، ضیآئ الصفهانی، ضیاء تهرانی، ضیاء قزوینی، ضیاء کاشانی؛ حرف طا: شاه طاهره کنی، طاهر، طاهر مازندرانی، طاهر قاینی، ملا طغرای مشهدی، طغرای فریومدی، میرزا طالب، حکیم طالب، طالع، طالع سبزواری، طلوعی کشمیری، طبعی، طبعی قزوینی، طابعی، طارمی، طیبی، طرزی، طریقی، طفیلی، طائف، طوقی؛ حرف ظا: ظهیر، ظریفی؛ حرف عین: عرفی، نعمت خان عالی، عاقل خان، عاشق، عرشی ترک، عتایی، عزتی، ملا عزت شیرازی، میر عزی، عزیزی، باقر عزت، عزالدین، عزیز کوکلتاش، عبدالعزیز، قاضی عبد اللطیف، قاضی عماد، قاضی عمان، قاضی علا، قاضی عطا، قاضی عیسی، قاضی عبدالله، عارف ایجی، شیخ عارف، عارفی، امیر عرفی مشهدی، عرفی کمانگر، عارف شیرازی، ملا مؤمن عزت، عارف، عرفان، علی فتحی، علی بدخشانی، امیر سید علی، علی بافقی، علی رازی، آقا علی، علی دکل، ملا علی شهریاری، آقا علی کیانی، علیقلی ترکمان، میرزا علیخان، میر علی اصغر، ملاخواجه علی، عبدی ابرقویی، عبدی تبیگ، عبدعلی، عبدرضا، عبدی گنابادی، عبدی شیروانی، ملا عبدالمحسن، میر عبدالحق، عبدالله قندهاری، میرعبدالله میرزا عبدالقادر، میر عبدالباقی، میرزا عبدالله، عبدالصمد، عبدالقادر هیئتی، میرزا عنایت، عنایت زرگریزدی، عنایت گیلانی، ملا عشرتی یزدی، عشرت گیلانی، عشرتی اصفهانی، عشق، عشقی خان، عمادالدین، خواجه عماد فقیه، میر عماد قوینی، آقا عظیما، عظیما نیشابوری، شیخ عطار، عطار، خواجه عابد، عباسقلیخان عباس تخلص، وزارت خان عالی تخلص، عقل کل، عالمی دار ابجردی، عریان، علوی، عامی، عالی بخارائی، عرشی، عطا، علمی، علمی، عهدی، عوفی، عاکفی، میرعین علی، عروجی، ملا عطار جونپوری، ملا عصری، عاقل، عبیدزاکانی؛ حرف غین: غزالی، غزالی شهابی، غنی کشمیری، غنی تفرشی، غنی بیگ همدانی، میر غنی یزدی، غیرت همدانی، حاجی غیرت، غیرت دهلوی، غیوری کابلی، غیوری هندی، غروری، قاضی غضنفر، غضنفر کاهجاری، غریب، ملا غربتی، ملا غروری، غیاثای حلوائی، امر غیاث، غفوری، قاضی احمد غفاری، خواجه غافل؛ حرف فا: فیضی فیاضی، فیاض لاهیجی، فائز اردبیلی، فایز قمی، فائز ابهری، میرزا صادق قائز، فیضان، فصیحی هروی، سید محمد فکری، فکری رازی، فکری اصفهانی، میرفکرت، فکری سبزواری، فگاری سمرقندی، فتحی لاری، فتحی اردستانی، فتاحی، فتاحای شیرازی، فایخ، فارغ قمی، میرفارغ، محمد ابراهیم فارغ، فارغی دیوانه، میر فارغی، فصیحی تبریزی، فروغی کشمیری، فروغی عطار، سید فارغ تبریزی، بابافغانی، فریبی دماوندی، فریبی اصفهانی، فریبی سمنانی، فانی تبریزی، فانی کشمیری، فنائی، فدائی گیلانی، فدائی لاهیجی، فخرالدین سماکی، میرزا فقیر، فقیر تبریزی، میر فهمی، ملا فهمی، فهمی کاشی، فهمی بخاری، فرصت، فرصت کشمیری، ملا فاضل، امیر فضلی، فضولی بغدادی، فضولی جربادقانی، فوجی، فسونی، فزونی، ملا فریدون، فرج الله شوشتری، فارس، فاجر بهبهانی، فتوی، فیروزشاه، فصیحی تبریزی، فردی کربلائی؛ حرف قاف: فادری داراشکوه، قاسم خان، قاسم دیوانه، قاسم مازندرانی، سید قاسم، قاسمی گنابادی، قاسمی خافی، قاسمی اردستانی، قاضی، قادر عزتی، قابلی، قانع، قابل، قبول، قبائی، قبلان بیک، حاجی محمد خان قدسی، قدسی تفرشی، قدیم، میر قرشی، قربی، قراری، سید قراری، قطب الدین، قطبا، قمر، قیدی نیشابوری، قیدی شیرازی، قیدی کرمانی؛ حرف کاف: کلیم همدانی، کلشن، کلامی لاری، کلام اصفهانی، کابل، کلان، حکیم کاظما، کلبعلی مهابادی، ملا کمال، میرزا کامران، کامران بیک، کامی سبزواری، کاشف آقا اسمعیل، کاشف شریف، کافی اردبیلی، حسن بیک گرامی، گرامی ترک، کرمی، کوثر، کیخسروخان، کاهلی، کاظم کاشی، کوکبی، کویا، کفری، کربلائی، کلخنی، خواجه کی، کمالالدین کاشی؛ حرف لام: لسانی شیرازی، لعل بدخشان، لطفعلی بیگ، لطفی کمانگر، ملا لطفی، لطفی نیشابوری، لطیفا، لذت استرابادی؛ حرف میم:

مایلی، میلی، موالی، مسیح رکنا، محمد حسین مسیح، مسیحا، شیخ سعدالله مسیحا، مجد همگر، مجدالدین خوافی، مجدالدین مجدی، مجدالدین یاری، شیخ مجدالدین، محتشم کاشی، محتشم خراسانی، معنی کشمیری، مسیحای معنی، معنی استرآبادی، معنی شیرازی، معینی، شهاب الدین محمود، محمود شوشتری، پهلوان محمود پوریا، رکن الدین محمود، ملک محمود گجراتی، میرزا ملک مشرقی، مجدای منصف، منصف اصفهانی، رفیع الدین مسعود، مسعود زرکش، خواجه مسعود، مسعود، مسعود دولتیار، منجیک، مقیمای مقصود، درویش مقصود، میرک مقصود، مقصود کاشی، معصوم، میرزامعصوم، منصور برخورداربیک، سراج الدین محمد، محمد بن الحسین، محمد بکری شهروزی، فخرالدین محمد، سعدالدین محمد حموی، امیر سید محمد، شاه قوام الدین محمد، شاه صفی الدین محمد، شمس الدین محمد، میرمحمد باقر، فضل الدین محمد ترک، محمد علی ماهر، محمد تقی مروارید، محمد مؤمن، محمد کاظم ساوجی، محمد بیک داغستانی، محمد جان بیگ، خواجه محمد طاهر، محمد قلی قطبشاه، محمد قاسم تبریزی، محمد علی شوشتری، قاضی محمد، میر محمد قاسم رازی، حاجی محمد کابلی، محمد رضای مشهدتی، محمد اکبر، میرزا محمد حسین کرمانی، حاجی محمد علی اصفهانی، سید محمد کر، شمی الدین محمد سیستانی، محمد رضا، میرزا محمد رضای قمشه ای، میر محمد جان، محمد رستمداری، میر محمد هاشم محرم، مست علی، سید مطلع، ملطع محمد امین، مطلع قزوینی، مشفقی قمی، مشفقی بخاری، میر محنتی، محنتی عیشی، میرزا محسن برتری، ملک قاسم، آقا ملک معرف، ملک بیگ، ناصر کشمیری، ماهر، مرتضی قلیخان قورچی، میرزا مهدی، سید میرزا مهدی، سید مهدی طباطبا، میرزا مهدی قمی، مریداحول، میر محمد هاشم محترم قصه خوان، شمی الدین مذکر، منطقی، مظهر الدین قوشچی، مظفر، مظفرحسین میرزا، متکلم، مرتضی قلی شاملو، میرکرمانی، مکتبی، میرم شاه، مانی طوسی، مانی شیرازی، مقصدی، موجی، مشهودی، صادق مینا، منظور، محضری، مفرد همدانی، مجلسی، مرشد علی بیگ، مشهور، حاجی مطیعا، ملا مقید بلخی، مظفر کاشی، مسیری خوافی، میرزا میرک، میر کرمانی، مخلص رازی، فضلعلی بیک ممتاز، شیخ موزون، مستغنی کشمیری، مؤمن حسن یزدی، مسلمی، شیخ ابوالفضل مبارک، مظهری کشمیری، محشری خونساری، مهی کلان هندی، ملا مخفی دشتی، ملا مغتنم، مقیمای شیرازی، مقیمای کفرانی، منشی، مخترع، ملهمی تبریزی، میرعطای منتهی، سلطان مصطفی میرزا، مراد قزوینی، مراد همدم، مکارم، منظری سمرقندی، منیر، مشرب همدانی، مشرب اصفهانی، داقی، محسنا شیرازی، خواجه محسن رازی، مرتضی قلی خان ایشیک آقاسی، منعم حکاک؛ حرف نون: ناجی شیرازی، نادر شیرازی، نادم گیلانی، ناظم سبزواری، درویش ناصر کاری، شاه ناصر، ملا نصیرای ناصر، ناصح تبریزی، ناصح ترک، نامی رازی، محمد معصوم نامی سندی، ناکام، ناطق، نیشاری، نجاتی نافعی، نجاتی مشهدی، نجفعلیخان، نجیب چرکس، نجیب شیرازی، شیخ نجم الدین رازی، نخشبی، ندائی سمرقندی، ندیم کشمیری، ندیمی بدخشانی، نرگسی، نزاری، نسبت فارسی، نسبتی تهامری، محمد صالح نسبت شوشتری، نسیم شاملو، نصرتی، ملا نصیرای تنکابنی، نصیرای همدانی، نصیری قاضی اردوباری، نصیبی، بابا نصیبی، نصیب، نظام دست غیب، نظام کلاغ، نظر بلخی، نظمی بهبهانی، ملانظر، نظمی تبریزی، نظیری، علیشیر نوایی، میرنوایی، بابا سلطان نوایی قمی، نویدی شیرازی، نویدی تربتی، نوری، نورالله رازی، نوری رامهرمزی، نورس، نوعی نیشابوری، نقی کمره، نقی مشهدی، نقی ملتانی، نقیای فهپایه ای، امیر نیساری بخارائی، ملانیکی، نظام استرابادی، نجاتی شیرازی، نگاهی، شاه نظر، ملا ناظم هراتی؛ حرف واو: ولی رام، ولی دشت بیاضی، ملاولی، ولیقلی بیگ، والی، والی یزدی، یوسف واله، جمالای واله، اسدمخان واله، واعظ قزوینی، محمد شفیع واعظ، واعظ شیروانی، واضح پهلوان، میرزا مبارک واضح، درویش واله، واقف خلخالی، ملا علیقلی وافق، واقفی، واثق، ملا مهدی واثق، وحشی، وحشتی، وحشت، وقوعی، شاه واحد، طاهر وحید، واحد تبریزی، وفائی، وقای کور، واصلی، واصل، وارسته، وقاری، وجهی، واصف، واهب، وهمی؛ حرف‌ها: همایون شاه، امیر همایون، همایون همدانی، میرهمام درویش، خواجه همام، هلالی، هلال قزوینی، هلاکی، هاشمی، هاشمی اصفهانی، هاشمی قندهاری، همت فرح آبادی، ملک همت، ملا فضل همتی، میرزا هادی شهرستانی، هجری، میرمحمد هادی، همدم، همدمی، هدایت الله شرف، هاتفی، هنر، لامع؛ حرف یا: قاضی یحیی لاهیجانی، قاضی یحیی گیلانی، میریحیی قمی، یحیی خان، این یمین، یمینی سمنانی، یعقوب چرخی، یقین، درویش یوسف کشمیری، درویش یوسف لاری، ملا یوسف جرپادقانی، یاری، یاری یزدی. (دانش پژوه)

آغاز: جلد دوم: در این زمانه رفیقی که خالی از خلل است×× صراحی می‌ناب و سفینه غزل است. کشتی حیات را ناخدا حمد خدایست که بنی نوع انسان را از بحر عدم بکناره وجود کشانیده

انجام: یاری شیرازی از ولایت شیراز بود در زمان سلطان حسین میرزای باقرا ظهور یافته از اوست: گفتم در آنگوش مرا تشنه جگر کرد ×× بشنید ازین گوش واز آن گوش بدر کرد

[دنا ۱۰۷۳/۲؛ الذریعه ۴۲/۴؛ استوری ۸۲۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۹۱۸/۳]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۴

آغاز: برابر

در فهرست نام مؤلف ذکر نشده و به استناد آغاز ذکر گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۴ق؛ از شرحی که یوسف نام منظر تخلص در حاشیه آخرین صفحه نسخه به سال ۱۲۴۴ نوشته

به دست می‌آید که دری تا آن زمان زندگانی می‌نموده و این نسخه متعلق به خود وی بوده، در حاشیه بعضی صفحات مطالبی به خط دری جامع و مرتب‌کننده تذکره است و در صفحه‌ای که شامل شرح حال نویدی شیرازی است تصریح به اسم خود کرده و مطالب هم گواه است، در صفحه‌ای که شرح حال امیر ابو تراب رازی می‌باشد میرزا محمد حسن بروجردی شرحی به خط خویش در بیان احوال میرزا اشراق، اشراق تخلص و نیز در حاشیه صفحه‌ای که حرف با به آخر رسیده و شرح حال میرزا تنها درآن شروع شده همو شرحی راجع به احوال بیدل (میرزا حسن بروجردی) برحسب خواهش دری در شوال سال ۱۲۴۳ در شوشتر نوشته؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۲۳ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۲-۴۷۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۷۷-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 4672؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۲۳۷گ، ۲۲ سطر [فیلمها ف: ۱-۱۲۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۳

آغاز: برابر

در فهرست نام مؤلف ذکر نشده و به استناد آغاز ذکر گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۲۴۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۲-۲۳۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: کریم بن بهاء الملک در ۱۳۰۳، آقای باستانی ۱۳۵۹؛ در آن آمده که در روز پنج‌شنبه نوروز ۶جمادی الاول ۱۲۴۷در سپاهان داخل کتابخانه دارایی شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۲گ، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۵۲۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۰۵/۲

در فهرست نام مؤلف ذکر نشده است و به استناد فهرستواره منزوی ۱۹۱۷/۳ ذکر گردید. در این نسخه احوال نزدیک به ۲۵۰ شاعر آمده؛ در پایان در محمد قلی سلیم افتادگی دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰/۴×۳۰/۱سم [ف: ۷-۳۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۰۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۰۹]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۴گ، ۲۸ سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۴۱

تا طایف را دارد؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تذکره شعرا = رامز تذکره سی** / تراجم / ترکی

tazkere-ye šo‘arā = rāmez tazkere sī

نعیم افندی، رامز بن مصطفی،-۱۲۰۲ قمری

na‘īm afandī, rāmez ebn-e mostafā (- 1788)

شرح حال و نمونه‌ای از اشعار بیش از ۳۵۰ تن شعرای ترک‌زبان معاصر با مؤلف است، به ترتیب الفبایی اسامی شاعران از الف تا یاء. نام کتاب و مؤلف در فهرست نسخه‌های تاریخ و جغرافی در کتابخانه‌های استانبول چنین درج شده است: «آداب ظرفا-رامز تذکره سی» از رامز حسین عرب زاده. فهرست اسامی شاعرانی که ترجمه آنان در این تذکره آمده، در آغاز نسخه ثبت شده است. مترجمین در این تذکره غالباً درگذشتگان بین سال‌های ۱۱۴۰ق تا ۱۱۹۹ق هستند. اسامی شاعران چنین است:

الف-اثر بخاری، انیس ادرنوی، اسحاق افندی، اسعد افندی، اسعد یانه لی، اسعد حمزه زاده، امیری آمدی، ادیب، ادیب آمدی، اقبال، آگاه سمرقندی آمدی، آگاه دیگر، امین برسوی، امین ابوالاسعاد، امین بک، امین برادر صاحب تذکره، انیس برسوی، ارشد، امین توقادی، امین دیگر، امین دیگر، آهنی، اجود قرمائی زاده، ادیب دیگر، اریب؛ ب- باهر، باهر دیگر، باهر دیگر، باهر دیگر، باقی، باقی دیگر، بختی امام زاده، بدری یا نه لی، براعی رهاوی، بزمی، بسیم قریمی، بسیم دیگر، بلیغ برسوی، بلیغ قیصر یلی، بلیغ یکیتهری، بناه، بهجت، بهجت دیگر، بهجت دیگر، بهشتی، بهجتی عینتابی، بیری افندی قاضی عسگر، بیری دیگر؛ ت- تائب افندی، ترابی سینوبلی، توفیق، عتاتی زاده، توفیق دیگر، توفیق دیگر؛ ث- ثاقب دده، ثنایی کتاهیه لی، ثروت؛ ج- جازم افندی، جاکری آمدی، جندی ترحاله لی، جودت، جمالی ادرنوی؛ ح- حائر، حاذق ارخرومی، حازم، حایم کوپریلی زاده، حاسم آمدی، حافظ حاتم رقعه نویس، حامد بورلی، حامد دیگر، حامی آمدی، حسنی پاشا، حسنی دیگر، حسامی، حبیب، حبیب برسوی، حبیب دیگر، حبیب دیگر، حشمت افندی، حفظی، حفظی دیگر، شیخ اسماعیل حقی، حاتمی، حاتمی دیگر، حاتمی پاشا، حمدی، حمید افندی، حنیف حیاتی قونیوی؛ خ- خاتم، خاکی رهاوی، خالص، خطی رهادی، خلف، خلوصی، خیری، خیری دیگر، خیری افندی؛ د- دانش، دانش دیگر، دری دانی، درسی، درویش؛ ذ- ذهنی، ذهنی دیگر؛ ر- رائف بک، رائق، راتب پاشا، راجح، راجی، رازی ملاطی، راسخ، رایم خطاط، راشح دانی زاده، راشد ملاطی، راغب پاشا صدراعظم، راغب برسوی، راقم پاشا، رامز قره قریه لی، رامز دیگر، رأفت رامی پاشا، رأفت دیگر، رایب دانی زاده، رحمتی قریمی، رحمتی دیگر، رحیمی حبشی زاده، رستمی کریدی، رستمی دیگر، رشدی ارخیری، رشدی قره قریه لی، رشدی رهاوی، رشید، رسا، راشد، رشید فیض زاده، رشید اسکداری، رشید قریمی، رشید دیگر، رضا، رضا کریمی، رقدی کریم زاده، رفعت، رفعت اسکداری، رفعت دیگر، رفعت دیگر، رفعتی، رفیق افندی، رفیق دیگر، رفیق دیگر،

رکنی، رمزی، روحی، اسکداری، روحی قریه آبادی، روحی دیگر، رؤفی اسکداری، ریاضی؛ ز- زاری ماردینی، زلالی، زینت، زیور؛ س- سابور، ساجدی، ساحب افندی شیخ الاسلام، ساعی، سالک دده قاسم پاشالی، سالک دیگر، سالم افندی قاضی عسگر صاحب تذکره، سائب، سالم طبرزونی، سالم دیگر، سامح، سامی، سراجی، سرمد، سامی ارزنجانی، سری، سری دیگر، سری تکفور طاغلی، سری ازنیقی، سزایی گلشنی، سزایی مناسری، سعدی، سعید طوپ، سعید الاشرلی، سعید پاشا، سلیم بکبازاری، سلیم دیگر، سمعی، سوزی، سید، سید دیگر؛ ش- شاکربک، شاکر دیگر، شاکر آخر، شادی، شانی، شرف، شفایی، شریف پاشا، شفقت، شکری، شکیب، شکوری، شمعی، شهیدی انطاک لی، شهری، شهریار، شیخی، شهید، شیخی ذیل شقایق صاحبی، شیخی دیگر؛ ص- صائب صائب برسوی، صالح، صافی مناسری، صبحی، صبیح، صبیح، صحوی، صدقی، صدقی دیگر، صفحی، صفدر، صدقی دیگر، صدری، صدیق، صبری، صفایی صاحب تذکره، صلاحی، صوفی؛ ض- ضمیری، ضیا، ضیایی؛ ط- طالب، طاهر، طاهر دیگر، طبعی، طبعی دیگر، طرسی، طفلی، طیبی کریدی، طیبی برسوی؛ ظ- ظاهری، ظریف، ظهیر؛ ع- عابد، عابد دیگر، عارف مولوی، عارفی احمد پاشا، عارف دیگر، عارف دیگر، عارف برسوی، عازم، عاصم افندی شیخ الاسلام، عاصم، عاصم دیگر، عاطف امامیه لی، عاطف امام، عاطف افندی قاضی عسگر، عاطف افندی صاحب کتبخانه، عاکف امامیه لی، عاکف بلغرادی، عاکف بک، عالم، عبدالله افندی شیخ الاسلام، عبدی، عبدی سیواسی، عبدی، عبدالله پاشا، عدلی، عزقی ادرنوی، عزت پاشا، عزت، عزت افندی، عزمی، عزیز، عزیز دیگر، عزیز آخر، عزتی، عزتی دیگر، عصمت، عفت، عقلی ایوبی، عفتی، علمی طربزونی، علمی دیگر، عمر افندی، عیونی، عفوی بک، عفیف مهری زاده؛ غ- غوثی؛ ف- فائز، فائز سراج زاده، فایز افندی برسوی، فائز شامی، فائز دیگر، فائض هراتی، فائضه خانم. فاخر فسطمونیلی، فاهم، فائق، فرید، فرایی ادرنوی، فصیحی، فصیحی دیگر، فرید دیگر، فروغی قریمی، فهمی قاسم پاشالی، فنی فوزی اوقلی، فوزی، فیض صبحی زاده، فیضی ادرنوی، فیضی دیگر، فیضی دیگر، فیضی دیگر خال مؤلف؛ ق-قربی، قصوری، قطبی؛ ک-کاشف، کاشف اسکداری، کاشفی، کامل اسکداری، کاشف قالقاندلیلی، کامل پاشا، کامل پاشا بلغرادی، کامل افندی، کلامی، کبوتری، کامی ادرنوی، کلیم ایوبی، کمتر، کنزی انطاک لی؛ ل- لایح قریمی، لبیب آمدی، لبیب دیگر، لدنی بوسنوی، لطفی، لمعی؛ م- ماهر، مایل موستاری، ماهری، مجیبی، مصلح، مجیب، مجتبا توقاری، ماجد، مخلص، مرامی، مرخی، مهری، محیی طراقلی، مختومی، مصیب، منیف، مهیب؛ ن- ناشد افندی، ناشدبک، ناظم، ناظم برسوی، نافذ افندی قاضی عسکر، نافع قانع آبادی، نظیف افندی، ندیم افندی؛ و- واقف برسوی، واصف حکیم، واهب افندی، واقف افندی، وصالی رهاوی؛ هـ- هاتف برسوی، هادی برسوی؛ ی-یمنی افندی. (حافظیان)

[قاموس الاعلام: ۲۲۵۴/۳؛ عثمانلی مؤلفلری: ۱۹۳/۳؛ فهرست نسخه‌های خطی تاریخ و جغرافی در کتابخانه‌های استانبول: ۶۰۴-۶۰۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۷عکسی

آغاز: حرف الالف، (اثر) اول عارف و آگاهک نام وپرانتباهلری عبدالله؛ **انجام:** نعمتی باشمزده اشمشدر، تمت تذکره رامز بعون الله.

نسخه اصل: کتابخانه ملت در استانبول ترکیه، ش ۷۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر کروی مربوط به وقف نسخه از علی امیری دریار بکری در ۱۳۴۱؛ در آخر نسخه شرح حال مؤلف و پدرش نقل شده؛ ۲۵۰ص، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۳-۵۰۴]

● **تذکره شعرا** / شعر، تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

واله اصفهانی، محمد کاظم، ۱۱۵۲-۱۲۲۹ قمری

vāle-ye esfahānī, mohammad kāzem (1740-1814)

مجموعه سروده‌هایی است از سرایندگان و در برخی جاها نیز سرگذشتی از شاعر آورده است. این شعرا نامشان در نسخه هست: مطربه کاشغری، یوسف کوسه قراباغی، میرزا محد بیک نصیری کرمانی، صهبای قمی محمد تقی، جلا جعفر فراهانی، قسمی افشار، خضری قزوینی، خواجه مرشد شیرازی، میرزا برقی عجائب المخلوقات، هاتف اصفهانی، وحشی کرمانی، رجائی اصفهانی خواجه سیف الدین محمود، سائل طهرانی، خواجه محمد امین کوسج کاشانی، واهب اصفهانی، آگهی اسدابادی همدانی،اسدی طوسی، حافظ شیرازی، رفیق اصفهانی، طبیب، میرزا محمد شیرازی، ادائی یزدی، سوزی اصفهانی، قاسمی کازرونی، ناطق اصفهانی، مخفی رشتی، مختاری غزنوی، آقا محمد صادق پریشان فروشانی، واله مؤلف تذکره، انیسی اشملو یولقلی بیک، آذر، اوحدی مراغی، درویش مقصود شیخ رباعی، محتشم کاشی، آقا حسین خوانساری، سراج الدین حکاک اصفهانی، باباطاهر، امیر علی شیر فنائی، باقر خورده کاشی، کسوتی یزدی، سید حسن خجندی، اثیر اخسیکثی، شاه شجاع، صدرکاشی، کمال الدین مسعود خجندی، سعدی.

[فهرستواره منزوی ۱۸۸۰/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در آن آمده «در سعدآباد شمران قلمی شده» و «محرر مجموعه در اشتیاق دو معنوی بعد از مفارقت در محل وداع گفته» و در انیجا در آخر بیت‌ها تخلص واله دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوا، ۲۱برگ، مختلف

السطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۷۴۹]

● **تذکره شعرا** / تراجم / ترکی

tazkere-ye šo'arā

احمد عارف حکمت، -۱۲۷۵ قمری

ahmad 'āref hekmat (- 1859)

تذکره شعراء است که به زبان ترکی و به ترتیب الفبایی تخلص شاعران تنظیم شده و غالباً برای هر شاعر نمونه شعری نقل کرده و به گفته عثمانلی مؤلفلری تا سال ۱۲۵۰ق، شرح حال ۲۱۰ تن از شاعران را آورده است. گویا نسخه اصلی که تصویر حاضر از آن تهیه شده، مسوده مؤلف بوده که وی سال ۱۲۶۶ق آن را در مدینه وقف کرده است. این نسخه به صورت کتاب تنظیم نهایی نشده و فاقد خطبه و مقدمه است. اسامی شاعرانی که نامشان در این نسخه آمده، از این قرار است:

حرف الالف: الهامی، احیاء یحیی افندی، اداء ادیب، ارشد، اسعد آغا، اشرف، افغان بک، امین بک؛ حرف الباء: باعث، باقی، پرتو، برهان، بری، بقایی، بلبل، بها، بهجت (۴ نفر)؛ حرف التاء: تائب (۲ نفر)، توفیق افندی؛ حرف الجیم: جاهی، جلالی (۲ نفر)، جمالی، جنانی، جودت (۲ نفر)؛ حرف الحاء: حالت سید محمد سعید افندی، حاذق، حاکم، حامد نفیف زاده، حامد، حسرت، حسن محمد خان، حسیب بک، حسین خان، حشمت، حصولی، حلیمکرای سلطان، حمدی بک، حمدی خلیفه زاده، حمدی عربزاده، حنیف، حیرت (۳ نفر)؛ حرف الخاء: خادم، خاقان فتحعلی شاه، خاکی، خالص (۲ نفر)، خسرو خان، خرم، خصمی، خضر، خلدی، خیری؛ حرف الدال: دانش، میر دانش، درویش، دل آور؛ حرف الذال: ذائر؟ ذکری بابا، ذکائی، دهنی؛ حرف الراء: رائف السید اسماعیل پاشا، رائف (۳ نفر)، رأفت، راتب (۲ نفر)، راسم (۳ نفر)، راشد (۴ نفر)، راقم، رامز، رحمی (۳ نفر)، رشدی (۲ نفر)، رشید، رضا خان، رضا، رفعت، رفقی (۲ فقر)، رفیع آمدی، رفیع امیر زاده، رفیق، روحانی، روحی، رونق؛ حرف الزاء: زاکی، زکائی، زلالی، زینی، زیور؛ حرف السین: سالک، سالم، سرمد، سروری (۳ نفر)، سعید احمد، سعید (۳ نفر)، سودا، سلیم، سیرت، سیفی؛ حرف الشین: شاکر، شاکر پاشا، شاتی، شریف، شعبی، شفیعی، شکری، شور عشق، شهری؛ حرف الصاد: میرزا صادق، صافی، صالح صبیح، صدفی، صدیق؛ حرف الضاد: ضعفی؛ حرف الطاء: طالب، طالبی، طاهر، طبعی، طلعت، طیار پاشا؛ حرف الظاء: ظریف، ظریفی؛ حرف العین: عارف (۵ نفر)، عاصم، عاکف، عامر بک، عزلت، عزی، عصمت، عفت، عفیف، علوی، عنایت، عینی؛ حرف الغین: غالب دده، غالب، میرزا غنی؛ حرف الفاء: فائز، فری، فضلی، فقیر، فهمی؛ حرف القاف: قائل، قاسم خواجه احراری، قدری؛ حرف الکاف: کاتب، کامی، کانی افندی، کرام؛ حرف اللام: لامع؛ حرف المیم: مبارک، مجددی، مجرم، مخلص، مستقیم، مستوره، مقیم، مکی، منیب؛ حرف النون: نائل، نادم، ناطق، ناظر، نایاب، نبیل بک، نصرت، نظیف، نعتی، نعمة افندی، نورس، نوری؛ حرف الواو: واصف، میر واصف، واضح، واقف، وفائی، وهبی (۲ نفر)؛ حرف الهاء : هاشم، همت. (حافظیان)

[الأعلام زرکلی: ۱۴۱/۱؛ ایضاح المکنون: ۳۷/۱ و ۴۳۸/۲؛ عثمانلی مؤلفلری: ۳۲۷/۲-۳۲۸؛ قاموس الاعلام: ۳۰۴۱/۴-۳۰۴۲؛ معجم المؤلفین: ۱۶۰/۱؛ هدیة العارفین: ۱۸۸/۱؛ دنا ۱۰۷۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۷عکسی

آغاز: چوهر خان قدومی توتیا در چشمنه ×× خان راضی روشن ایله روز حشرن ظلمته؛ **انجام:** ندانم همت آن گلرخساره مهمان که بود امشب ×× گریبان چاك می‌آید صبا از طرف گلزار نه

نسخه اصل: کتابخانه علی امیری، نسخه شماره ۷۸۹ منتقل شده به کتابخانه ملت در ترکیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ گویا مسوده مؤلف است، در آخر نسخه وقف از مؤلف به این عبارت درج شده: «مما وقفه العبد الفقیر الی ربه الغنی احمد عارف حکمة بک بن عصمة بک الحسینی فی مدینة الرسول الکریم بشرط ان لایخرج عن خزانته ... محمول علی امانته سنة ۱۲۶۶»؛ تملک: علی امیری؛ ۱۵۰ص، مختلف السطر [عکسی ف: ۳-۳۶۱]

● **تذکره شعرا** / ادبیات / فارسی

tazkere-ye šo'arā

آشتیانی، محمد محسن بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

āštīyānī, mohammad mohsen ebn-e mohammad sādeq (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۹ق

درین کتاب اشعاری از شعرا زیر آمده: جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، ظهیر الدین فاریابی، ابوالفرج رونی، اثیرالدین اخسیکتی، امیر معزی، مسعود سعد سلمان، انوری، خاقانی، ادیب صابر، رودکی، عنصری، سلمان ساوجی، نظیری نیشابوری؛ رشید و طواط، ابوبکر ازرقی، عثمان مختاری؛ کمال الدین اسماعیل، حکیم سنائی غزنوی، ناصر خسور علوی، مولانا جلال الدین رومی، شیخ عطار.

[فهرستواره منزوی ۱۸۷۴/۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸

آغاز: بسمله، جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، گر باره چه صنعت کرد با ما ×× سپهر سر کش فرتوت رعنا؛ **انجام:** چه دارم گفت دل پر پیچ دارم ×× اگر این خر بیفتد هیچ دارم.

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن محمد صادق آشتیانی قمی، تا: ۱۲۳۹ق؛ با سرلوحه مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: متن فرنگی الوان، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۸گ، ۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳-۴۰۹]

● **تذکره شعرا** / شعر / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

بیگدلی، میرزا اسحاق بیک، ق۱۳ قمری

bīgdelī, mīrzā eshāq beyk (- 19c)

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۲۲ق (بخش غزلیات)

ابیات متفرقه‌ای است که به ترتیب حروف قوافی گرد آورده شده در دو بخش غزلیات و رباعیات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۵۱

در فهرستواره منزوی ۱۸۶۶/۳ همین نسخه را به اسحاق بیگ بیگدلی (-۱۱۸۵ق) برادر آذر بیگدلی نسبت داده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ یادداشتی از علی اکبر فیض (قمی) به تاریخ ۱۲۹۰ مشتمل بر نام کتاب و معرفی مؤلف؛ تملک: محمد قمی (معروف به ارباب) بتاریخ ۱۳۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۵-۲۳۴]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

خطایی قمی

xatāyī qomī

تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۱۳

بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [نشریه: ۴-۳۳۸]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

چهار محالی، میرزا مسکین، ق۱۳ قمری

čahār mahālī, mīrzā meskīn (- 19c)

مؤلف در قسمتی از این تذکره نخست غزل طرح شده در انجمن ادبی را نقل و سپس غزل‌هایی را که به استقبال آن غزل سروده شده با اشاره به نام و ترجمه کوتاه سراینده هر یک یاد می‌کند و نام استقبال‌کنندگان غالبا تکرار می‌شود. بخش دیگر (شامل اوراقی از اول و آخر کتاب) غزل طرح در کار نیست و همچون دیگر تذکره‌ها، اشعار مختلف یک شاعر به دنبال نام او نقل گردیده است. در کنار نام دو تن از شعراء (یکی بیضاء چهارمحالی که دو غزل به استقبال غزل حافظ دارد و دیگری سرگشته که اشعار مختلف دارد و به دنبال طرحی نیست). چنین نوشته: «جزء سیاهه ارسالی». در این تذکره نام شاعر و سرگذشت او بسیار کوتاه است و از سطری تجاوز نمی‌کند. فهرست اسامی شعرای یادشده در این تذکره عبارت است از: قطره سامانی، دریا پسر قطره، عمان (نوه قطره)، دهقان سامانی، آشفته حسن علی، بیضاء از چهار محال اصفهان، فرخ میرزا کلب علی اصفهانی، خرم عباس علی بیک، شعله محمد اسماعیل، طوبی، صفا میرزا علی رضا پسر میرزا اسماعیل قاینی، طغرل میرزا علی، محتسب میرزا رضا، ثاقب میرزا اسماعیل پسر تاج الشعرا، پرتو، میرزا علی رضا مشهور به میرزا آقا جان، مسکین، باقر میرزا عبد الرحیم فرزند مسکین، میرزا محمد سعید اردستانی، بهار آقا محمد علی مذهب و صافی میرزا محمد، اصفی میرزا جعفر، جیحون میرزا مرتضی (نوه سید محمد نوح متخلص به آتش)، میرزا بدیع درب امامی، سر گشته میرزا عبدالله. اشعار طرح از این سه شاعر است: حافظ، سعدی و اسرار (حاج ملا هادی) و مسکین بالای غزل اسرار می‌گوید: «این غزل را از ایشان به رسم تبرک در انجمن طرح کرده بودیم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۰-فیروز

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ترجمه‌ها به قلم شکسته نستعلیق تحریری از نویسنده‌ای دیگر و ظاهرا از مؤلف است؛ با یادداشت شعاع الملک شیرازی درباره این نسخه؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۱۵۷ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۱-۴۳]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

نوای شیرازی، حیدر علی بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

navā-ye šīrāzī, heydar ‘alī ebn-e mohammad mahdī (- 19c)

در دو قسمت: ۱. شعرای معاصر: شیخ احمد کرمانی، محمد باقر ادیب، شیخ محمد خان ایزدی بوشهری، ادیب میرزا صادق خان ادیب الممالک فراهانی (نبیره ابوالقاسم قائم مقام، مدیر مدرسه ادب) شیخ الرئیس ابوالخیر، هیات قاجار، آقا محمد حسین ترکی که در هندوستان بوده، احمد دبیر پسر معتمد السلطنه وزیر، میرزا رجب علی زیرک، منشادی یزدی، امیر الشعراء سرایی جهرمی (در سال ۱۲۱۹ به شیرزا آمده)، محمد حسین شعاع، میرزا نصر الله صبوری تهرانی، سعیدی کرمانی، سلطان المداحین کرمانشاهی متخلص به سلطان، علی نقی امین الملک پسر محمد تقی میرزا رکن الدوله، محمد علی خان غبار زنجانی، عنقا پسر میرزا همای اصفهانی، میرزا علی فرسی قمشه ای پسر میرزا همایون برادر شهاب موید الشعراء پسر هاتف، ملاعبدالله فاضل، میرزا آقای فرصت شیرازی اصفهانی، رفعت الدوله نصرالله میرزا پسر محمد تقی میرزا رکن الدوله، نوای مؤلف تذکره، همایون کرمانی؛ ۲. شعرای درگذشته: محمد مهدی آسوده پسر حاجی حیدر علی تاجر شیرازی، بلند اقبال حسین علی مضطرب قصاب شیرازی، میرزا محمد نهار، خائف اعمی، شیخ احمد رسته، زردوز شیرازی، میرزاهاشم خان ادیب ذهبی، عبدالله خان طالب، ذره شیرازی، حاجی میرزا حسن حکیم باشی جناب (مؤلف فارسنامه).

شیراز؛ فروردین (آقای)؛ شماره نسخه:۱
بی کا، بی تا [نشریه: ۵-۲۷۷]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی
tazkere-ye šoʻarā
شعاع شیرازی، محمد حسین بن ابوالحسن، ۱۲۹۸-۱۳۶۴ قمری
šoʻāʻ-e šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e ab-ol-hasan (1881-1945)

تاریخ تألیف: ۱۳۵۱ق
شرح حال و اشعار تعدادی از شاعران گذشته جمع‌آوری شده است. نسخه حاضر شامل شرح حال و اشعار شانزده شاعر می‌باشد بدین اسامی: ابوالعلاء گنجوی، رفع الدین مرزبان، مجد همگر، ضیاءالدین، نویدی، اوجی، بدرالدین، امین، زنگی، عرفی، بابا فغانی، اثر، حضری، ارشدی، روزبهان بقلی و کمال الدین غیاث شیرازی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۱۱
آغاز: ابوالعلاء گنجوی، اشعاری که از خواجه ابوالعلاء گنجه ای که پدر خوانده و صهر خاقانی شروانی است آنچه در تذکره‌ها انتشار و به یادگار مانده منحصر است به قسمتی از قصیده حماسیه قسمیه او؛ **انجام:** متمنی است اگر پاکت آقای مزبور و ابن یوسف را رسانیده‌اند مطالبه جواب نمایند سواد مشروحه راجع بتکیه هفت تنان چنانچه از میان نرفته باشد مسترد فرمایند باقی ایام عمر و اقبال مستدام شعاع.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۱ق؛ در آخر نسخه یک نامه از مؤلف، خطاب به سالار جنگ که در ۲۸ ذیحجه ۱۳۵۱ ق نگاشته شده، آمده است؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج زرد، ۱۸۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۶-۳۹۲]

● **تذکره شعرا** / شعر / فارسی
tazkere-ye šoʻarā
مداح بروجردی، محمد صالح، ق۱۴ قمری
maddāh borūjerdī, mollā-sāleh (- 20c)
مجموعه ای که درآن مؤلف اشعار شعرای معاصر خود را درج نموده است و در ضمن آن اشعار زیادی از خود با تخلص «صالح» درج آورده و از آوردن شرح حال شاعران خودداری نموده و فقط به ذکر اسم هر شاعر و تخلص اش اکتفا نموده است. اسامی شاعرانی که شعرشان در این تذکره آمده چنین است: جامی، پروین همدانی، نشاطی خان سمنانی، از جامع جنگ، استاد شریف خیاط، متخلص به خموش، میرزا نصرالله شهاب اصفهانی ملقب به تاج الشعراء، میرزا قلزم کرمانشاهی، سروش اصفهانی، ملاحسن کاشانی، سید علی تهرانی، تفرشی شیخ الرئیس قاجار.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۱۸-۱۶/۲۲۸
آغاز: بسمله این اشعار تا آخر صفحه ازجامی است و ... سلام علی آل طاها ویاسین×× سلام علی آل خیر النبیین؛ **انجام:** خواهر برو که کار حسینت تمام شد ×× خواهر برو که صبح امید تو شام شد / خواهر برو که طایر روحم زسر شد ×× بس نوک نیزه بر جگرم کارگر شد
خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمدصالح مداح بروجردی خرم آبادی (مؤلف)، تا: ۱۳۰۹-۱۳۱۷ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۰-۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۸۲۲]

۲. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد بعرض برادران ایمانی و اخلاء روحانی میرساند؛ **انجام:** صالح مداح کن تکرار این فرو ... ، امیرالمؤمنین حیدر نمی‌دانم کئی
خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: محمد صالح بروجردی معروف به مداح، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ بین قرن ۱۳ تا اوایل قرن ۱۴؛ سفارشی از مداح در مورد اشعار و آثارش که نباید از خانواده‌اش خارج شود و حق فروختن و هبه کردن را نیز ندارند و باید مثل کتاب‌های موقوفه در دست پسر بزرگش میرزا محمد حسن باشد ولی در جهت دادن عاریه مختار هستند با تاریخ ۱۳۱۸؛ مهر تملک: محمد صالح «الراجی محمد صالح مداح»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، مختلف السطور، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۹]

● **تذکره شعرا = سفینه اشعار** / شعر / فارسی
tazkere-ye šoʻarā = safīne-ye ašʻār
تاریخ تألیف: قرن ۷ یا ۸
قرائن می‌رساند که مؤلف در قرن هفتم بوده و یا در نیمه اول قرن هشتم بوده و ذوق و سلیقه‌ای شایسته ستایش داشته و این تذکره را از دیوان‌های شعرای معاصر خود و شاعران پیشین پرداخته و ابیات منتخبه از تمام اقسام شعر را در این کتاب ثبت نموده (در حدود ۸۰۰۰ بیت) است. نام برخی از شعرایی که در این تذکره از آنها ابیاتی نقل گردیده در تذکره‌ها یافت نشد. اینک فهرست مندرجات: مقدمه‌ای به نثر در از جامع و در آخر آن دو قصیده توحیدی و نعتی و قصیده‌ای در تعریف مجموعه یا سفینه‌ای از کمال اسماعیل آورده است (بسیار مشکل است که کمال الدین اسماعیل متوفی و مقتول به سال ۶۳۵ این مدیحه را راجع به این سفینه که حاوی اشعار همام الدین تبریزی متوفی به سال ۷۱۴ (با ترحیم بر وی) و شعرای دیگری که در اواخر قرن هفتم زندگانی را بدرود گفته‌اند، سروده باشد)؛ انتخابی از اشعار انوری، ارزقی، معزی، مختاری، فردوسی، خواجه نصیر طوسی (اختیارات نجوم است و در آغاز آن گوید: ملک الحکما و

الوزراء ... فرماید)، کبود جامه، تاج الدین بهاء الدین جامی، عماد الدین نجاشی تخلص، عبدالواسع جبلی (میان ۱۰۸ و ۱۰۹ ظاهراً یک یا چند برگ افتاده و نخستین بیتی که از جبلی نقل شده بیت سوم یکی از قصائد اوست)، خاقانی، جمال الدین عبدالرزاق (در ص ۱۴۲ و ۱۴۳ پس از اینکه سه بیت از جمال الدین نقل گردیده ابیات متفرقه‌ای در این اواخر نوشته‌اند، کمال الدین اسماعیل، ظهیر الدین فاریابی (در ص ۲۰۲ و۲۰۳ نیز در این اواخر ابیاتی نگاشته شده و به تذکره الحاق کرده است)، رشید وطواط، شرف الدین شفروه، مجیر الدین بیلقانی، کمال الدین کوته پای، اثیر الدین اخسیکتی، فلکی شروانی، منوچهری، نظامی گنجوی، ناصر خسرو، اوحد الدین رازی (بدین عنوان در کتب تذکره‌ها کسی را نیافتم، احتمال دارد که این شاعر اوحد کرمانی متوفی به سال ۶۳۶ باشد و نویسنده کرمانی را رازی نوشته و یا در ری بوده و مؤلف آن را رازی پنداشته و این مثنوی که در اینجا نقل شده، شاید از مصباح الارواح وی انتخاب گردیده باشد و به قرینه بخش بعد بایستی تمام نشده شاعر جهان را بدرود گفته و خواجه طوسی آن را تمام کرده باشد)، نصیر الدین طوسی (تتمه مطالب و حکایت اوحدی است)، جلال الدین بهاء ولد، مفید الدین اسکافی، عراقی (قصیده و غزل و ترجیع و ترکیب بند)، فرید الدین عطار (غزلیات و مثنوی)، امامی، تاج الدین اشنوی (در عنوان او را ملک الحکما و الواعظین رحمه الله خوانده)، سید اشرف، شمس الدین طبسی، افضل الدین کاشی (نخستین انتخابی که از وی کرده قصیده‌ای است که در هنگام اتهام مغرضین مر او را، انشاء نموده)، سراج الدین قمری، کمال الدین سیم کش سمرقندی، شیخ مشرف مصلح السعدی (کذا) (از این شاعر هم قدس الله روحه تعبیر کرده)، همام الدین تبریزی. از ص ۴۸۹ تا ۵۵۶ اشعار متفرقه‌ای از شعرای متعدد می‌باشد و نام آنها این است: ابوعلی سینا، شوریده، ظهیر فاریابی، انوری، خاقانی، معزی، ناصر الدین عین الملک، شهاب الدین نسفی، سعدی، نجیب الدین نعال، سعدالدین صاحب دیوان، خواجه ابراهیم خواجه رشید، خوارزمشاه، محمود سبکتکین، ناصر خسرو؛ ص ۴۹۶ و ۵۰۰ و در ص ۵۰۲-۵۰۵ اشعاری زیر عنوان الفهلویات به زبان قدیم ایرانی است؛ در ص ۵۰۶-۵۰۹ رباعیاتی زیر عنوان النیریزیات به زبان اهالی نیریز فارس می‌باشد، خواجه نصیر طوسی، فخر الدین کرمانی، خیام، ابوسعید ابوالخیر (این بخش اخیر هم رباعیات است)، سیف الدین باخرزی، علاء الدنیا صاحب دیوان، حمید الدین، سوزنی، مهستی، عنصری، فرخی، عسجدی، فردوسی (دوبیتی که هر یک یک مصراع آن را سروده‌اند)، نجم الدین ابهری، کمال اسماعیل، مجیر الدین بیلقانی، مجدالدین همگر، شمس الدین نصیر، سراج الدین قمری، عایشه مقری، کمال الدین کوته پای، بنت کعب. سپس رباعیات و قطعاتی بدون ذکر گوینده آنها می‌باشد و در آخر نسخه نیز فردهایی بدون اینکه گوینده آنها معین شده باشد ثبت گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰

آغاز: ثم الصلوة علی النبی محمد و علی عشیرته الهداة و آله، درود و آفرین بی پایان بر ذات شریف و عنصر لطیف بیشبای انبیا و مقتدای اصفیا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۸؛ افتادگی: آغاز (برگ نخستین)؛ در ابتداء هر بخشی بر مربع مستطیلی نام شاعر یا دیوانی که مندرجات ذیل از آنجا انتخاب گردیده نگاشته شده در ص ۵۲ و ۱۱۲ و ۱۶۳ و ۴۰۹ بر ترنجهایی نیز نام شاعریکه بخش انتخاب شده از اوست نوشته شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۳-۱۴۴]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

برای: قاضی حبیب الله ثانی قاضی زاده کاشانی

تاریخ تألیف: قرن ۱۰

تذکره شعراست. فهرست نام شاعران آن عبارتند از: بساطی، غوریانی، ملک باخرزی، مهدی زن خواجه حکیم، بابا سودایی لطفی، قدسی، استاد رکن مجلد، امیدی راهمی، خواجه ابوالبرکه سمرقندی سید کاظمی مقرب سلطان حسین میرزا، مولانا بلال، ابن حیدر ولد درویش حیدر، مولانا ساغری، مولانا ویسی، شیخ کمال تربتی، مولانا درویش روغنگر، امیر محمود سرخ تربتی، میرم سیاه، مولانا نیازی بخاری، مولانا طوس، مولانا حسنشاه، شیخ سعدی، کمال اسماعیل، مولانا ریاضی زاده، قاضی سنجان، مولانا حیدر کلوج مولانا آگهی، مولانا شهاب معمایی، مولانا آهی، مولانا مشرقی، عبدالواسع منشی، مولانا صبحی اوبهی، آفاق بیکه جلایر.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۵۶/۳-۲۵/۴۶

آغاز: ای نام تو هر کرا بدل جای شده ×× فرقش چو مّه ومهر فلکسای شده / هر نامه که ذکر تو دران گشته رقم ×× هر جا که رسیده مجلس آرای شده؛ **انجام:** آفاق پیکه جلایر از برای مولانا شالی گفت و مضمون در نظم ظاهر است که

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۸۲۳]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

تاریخ تألیف: قرن ۱۱

به ترتیب تهجی از اهلی شیرازی تا زلالی، برخی جاها تنها نام است بی سرگذشت یا سفید گذارده که پس از این می‌خواسته است بنویسد. با تاریخ ۱۰۱۵ تا ۱۰۱۸ و بدین‌گونه است: اهلی

خراسانی با سرگذشت او؛ امیرالحاج با سرگذشت او؛ امینی کاتب، ابراهیم کاتب، ادهم کاشی، آهی کرمانی، الهی گیلانی، آزاد یزدی، اشرف شیرازی، احمد شیرازی، میرزا محمد امینی تبریزی؛ خواجه آصفی با سرگذشت او؛ اقدس دماوندی، ایوب ابوالبرکه با سرگذشت او؛ انور همدانی، میر سلطان ابراهیم امینی با سرگذشت او؛ آیتی مکتب دار، خواجه افضل ترکه، قاضی احمد مشهور به قاضی لاغر سیستانی، ابوطالب آملی، خواجه جلال الدین امیر بیک ؛ نواب خان احمد میرزا با سرگذشت او؛ -مولانا کرمانی با سرگذشت او؛ ابوالمعالی کاشی؛ میرزا ابوالحسن فراهانی، در سرگذشت او آمده: الحال که تاریخ ۱۰۱۵ است در شیراز می‌باشد؛ امینی شاملو؛ ابوتراب بیک کاشی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۴۱/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، راسته و چلیپا سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۷-۸۲]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā

تاریخ تألیف: قرن ۱۱

در آن شرح حال برخی از شعرا با نمونه‌هایی از اشعارشان ذکر شده که شرح‌حال‌ها کوتاه و اشعار نقل شده در برخی موارد طولانی و در مواردی از چند بیت تجاوز نمی‌کند. نام مؤلف به دست نیامده، ولی در شرح حال میرزا زکی همدانی (متوفای ۱۰۲۵ یا ۱۰۳۰) از خود یاد می‌کند و می‌گوید: «مولانا زکی مولد و منشا او همدان است در تاریخ شهور سنه ۱۰۱۲ که به اتفاق میرزا قواما مستوفی نواب حسین خان شاملو به هرات آمده بود و این فقیر حقیر مستوفی سرکار قهستان خراسان بود او را در بلده قاین ملاقات نموده و این ابیات و ساقی نامه ...»

شعرایی که شرح حال و شعرشان در این تذکره آمده عبارتند از: خواجه افضل، حکیم افضل اردستانی، مولانا اوجی نطنزی، ابوالحسن علی بن جولوغ سجزی، قاسم بیگ حالتی، خلاصه خمسه نظامی گنجوی، محتشم کاشانی، مظهری کشمیری، مثالی اصفهانی، محمد قاسم موجی، ملا محمد صوفی، انتخاب از صفات العاشقین هلالی، میر محمد یوسف جربادقانی، میر محمد معصوم ولد میر حیدر معمایی طباطبائی، ساقی نامه مولانا عبدالزراق طرزی گیلانی، محمد طاهر بسطامی، مولانا طوبی طالقانی، غزلیات سنجر، سلمان ساوجی، زمانا زرکش، غزلیات اوجی نطنزی، چند مثنوی فارسی، دیباچه تحفة الصغر امیر خسرو دهلوی، مولانا زکی همدانی، میر زینتی نطنزی، مولانا هلالی جغتائی (شرح حال)، غزلیات شیخ علی نقی، چند قصیده به فارسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۳/۲

آغاز: بر سر چاشنی می‌شوند ناکام با کام هر کسی درخور می‌آید و لذت آن در دلها و حلاوت آن در زبان ها حال می‌شود و در افواه می‌بمان؛ **انجام:** در نگنجد در و لعل من لدنی کان توست ×× هم به معدنهای قال و هم به دریاهای قار / روز و شب پشت کرام الکاتبین حل میکند ×× مشکل لوح و قلم را بر یمین و بر یسار

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ (۳۳ر-۱۴۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۷-۱۰۷]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā

در آن از: فردوسی، ترمذی، ابوالفرج رونی، مختاری غزنوی، عنصری، منوچهری، سوزنی سمرقندی، اثیر اومانی، قطران تبریزی، سراج الدین قمری، معزی، فلکی شیروانی، ابوالعلاء گنجوی، نظامی، قوامی مطرزی، سیر حسن غزنوی، عمعق بخاری، ادیب صابر، مجیرالدین بیلقانی، شرف الدین شفروه، جمال الدین عبد الرزاق اصفهانی، اثیرالدین اخسیکتی، ارزقی، مجدالدین همگر، نجیب الدین جربادقانی، رفیع الدین مسعود لنبانی یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مهر «شعاع ۱۳۱۵» (بیضی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۴۶گ (۱ر-۴۶پ)، سطور چلیپا و معمولی (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۳/۲×۲۳/۱سم [ف: ۲۹/۲-۵۹۸]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā

ابیات است با نام شاعران در کنار هر بیت با شماره روی هر نامی کهن و نو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: جمال الدین محمد؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۲-۹ سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۱۸۰]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā

در مقدمه در وصف شعر و برتری آن و درباره اولین شاعر فارسی سرای (بهرام گور) و فارسی قدیم و فهرست طبقات شعرا مطالبی گفته شده است. بیشتر مطالب دیباچه و متن از تذکرة

الشعراء دولتشاه سمرقندی (قرن ۹ق)گرفته شده است. مطالب این تذکره بدون نظم خاصی نوشته شده است. از این شعرا و سروده‌هایشان یاد شده است: ابوالعلاء گنجوی، اشرف الدین حسن غزنوی، وحدیالزمان اوحدی شیرازی، امامی هروی، ابوسعید ابوالخیر، اثیراومانی، ادیب صابر ترمذی، بندار رازی، ارزقی هروی، ابوالفرج رونی، اسدی طوسی، ابوزید غضایری، اسیرالدین (کذا) اخسیکتی، امیر معزی، انوری، ابوالمفاخر رازی، عمر خیام، خاقانی، رشیدالدین وطوط، روحانی سمرقندی، رودکی، قطران، سلمان ساوجی، ظهیر فاریابی، مسعود سعد سلمان، عمعق بخاری، خواجوی کرمانی، عسجدی، فردوسی طوسی، فخری جرجانی، سوزنی، فرخی، عنصری، کاتبی، کمال الدین اسماعیل، منوچهری، نظامی گنجه ای، نظامی عروضی، جلال الدین محمد بلخی رومی، وایل.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۹/۴

آغاز: اما بعد بر عقول شریفه و طبایع سلیمه ارباب تمیز و بصارت و اصحاب کیاست و فراست مبرهن است که بعد از تنزیل الهی و منشور نامه پادشاهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۳سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۴]

● **تذکره شعرا** / شعر، تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شرح حال چند تن از شعرا با منتخبی از آثار هر یک، به شرح ذیل: اثیر الدین آخستگی، سعدی، عراقی، مختاری، مولوی رومی، عبدالواسع جبلی، شیخ عطار، مغربی، امیر خسرو دهلوی، عمادی، حافظ، بابا فغانی و چند تن دیگر.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۲۹

آغاز: ذکر حال ملک الکلام استاد الشعراء اثیر الدین آخستگی نور قبره؛ **انجام:** مرهمی مرهمی که بر دل من ×× زخم بازوی آسمان کاریست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۳۳ق؛ به تاریخ ۲۲ جمادی الاول ۱۰۳۳ به قدر وسع و امکان مقابله شد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با روکش تیماج قرمز، ۶۳۱ص، ۲۷ سطر (۱۱×۲۴)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۱۳۵]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شامل شرح حال مختصر شاعرانی مانند: میر سید برهنه متخلص به «ربانی»، ریاضی سمرقندی، زین الدین سبزواری، امیر شیخم سهیلی، خواجه سلطان محمد بیتکچی، سعیدی، شراری، صاحب بلخی، شیخی طبسی، ضیاء استرابادی، زلالی خوارزمی، دایمی استرابادی، ملادوست اسفزاری، ملا میر سبزواری، محوی، مولانا مجنون رفیقی، میر مرتاض، مولانا ملک باخرزی، درویش روغنی، وداعی، مولانا عبدالله هاتفی، خواجه یحیی، خواجه هاشمی، مولانا یوسفی، مولانا فصیح فیضی، فیضی شروانی، مولانا لطفی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۹۲/۲

آغاز: میر سید برهنه ربانی تخلص از سادات واجب الاحترام ترکستان است؛ **انجام:** کاش تا صبح قیامت نشود روز امشب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ناقص است؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی با نقوش گل و بوته، ۱۶ص (۱۳-۲۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۴۷۱]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

نام بسیاری از شعراء را به ترتیب نام تخلص آنان به حروف الفبا آورده و اشعاری را در ذیل نام آنان آورده است. نام شعرایی که در این مجموعه آمده عبارت اند از: آزر، آشنا (میرزا محمد طاهر مشهور به عنایت خان ولد ظفرخان)، آشوب (محمد حسین مازندرانی)، آصف (میر جعفر قزوینی مشهور به آصفخان و متخلص به جعفری و آصف)، آصفی، احسان، احسن (میرزا حسن الله مشهور به ظفرخان)، احسن سمنانی، احسنی گیلانی، احمد (سید احمد مشهور به آقا)، احمد (احمد بیگ برادر مجذوب تبریزی)، احمد (خان احمد خان افشار گیلانی برادر زاده قاسم خان)، احمد (احمد میرک)، اختری یزدی، ادائی (میر مؤمن)، ادهم (میرزا ابراهیم)، ادهم (میرزا ادهم منشی نواب حیدرقلی خان)، ادیب (صابرای لاهیجانی)، ارسلان بیگ ایلچی هند، ارشد (میرزا ارشد برنابادی)، ارفع (میرزا محمد مشهدی، ازهری اصفهانی، اسد (میرزا اسدالله عباس آبادی)، اسد (آقا اسد شوشتری ولد حاجی ابراهیم تاجر)، اسماعیل بیگ، اسماعیل (میرزا اسماعیل ولد میرزا محمد نصرآبادی)، اسمی (اسمی خان شیشه گر رشتی)، اسیر(میرزا جلال داماد)، اسیری (میر قاسم قاینی)، اسیری (مختار بیگ) اسیری (شیرازی ولد ملاصیفی)، اشرف (ملا محمد سعید بن ملا محمد صالح مازندرانی)، اشکی همدانی، اصدق، علی اصغر شیرازی قهپایه ای، اصفا (محمد قلی بیگ قمی بهال لو)، اصیل (میر معصوم ولد میر سید علی مهری)، اظهری قهپایه ای، اعجاز (میرزا عطای هروی)، اعظم (علیقلی خان خلف حسن خان شاملو)، الله وردی بیگف الهی (حکیم الهی مسیح الزمانی)، میرالهی قمی، میرالهی همدانی، الفت (میرزا حسنخان بن میرزا جانی عزتی)، الهام (میرزا شریف)، امتی تربتی، امیر بیگ همدانی، امینای بری، امینای دقاق یزدی، امینای رشتی، امینای شیرازی، امینای نجفی، امین (شیخ محمد امین قزوینی)، امین (محمد امین بیگ قمی بزاز)، ملا امین، میرزا امین

تبریزی، میرزا امین مستوفی شیراز، میرزا امین برادر مستوفی موقوفات، امین (میرزا امین نصرآبادی برادرزاده میرزا طاهر)، انسی (حسن بیگ ذوالقدر)، انصاف (میرزا نصیر)، انور (میر غیاث الدین محمد)، حکیم انوری؛ حرف الباء: باذل (میرزا رفیع برادرزاده وزیرخان) باقر خان (نجم ثانی اصفهانی)، باقر خرده فروش، حاجی باقر شیرازی، سید باقر، محمد باقر اصفهانی مکتبدار، محمد باقر درجزینی، محمد باقر زرکش یزدی، ملا باقر مذهب شیرازی، منیر باقر کاشی، میرزا باقر تبریزی مشهور به نیک، میرزا باقر قاضی زاده، میرزا باقر وزیر قورچی، میرزا باقر هرویف میر عبدالباقی تبریزی، باقیای کاشی، میرزا باقی نائینی، باقی نهاوندی، بایندرخان شیخاوند، بدرا (میر بدرالدین محمد بن میر ابراهیم پدرش نیشابوری) بدر چاچی، بدیع (میرزا بدیع بن قاضی سلطان تونی)، بدیع (میرزا بدیع سبزواری)، برهمن گرجی (شرمزان بیگ همت هم تلخص می‌کند)، برهمن هندو، بزمی (میر عقیل)، بسمل (حاجی محمد تقی خلف حاجی مؤمن دامغانی)، بسمل (قربان محمد ایلچی اوزبک)، بسمل (میرزا محمد برادرزاده میرزا عبدمناف قمی) بصیر (ملا ابراهیم قاری شیرازی)، بقا (ملا ابوالبقای گیلانی)، بقا (میر ابوالبقا ابرقوهی)، بنانی، بهائی (شیخ بهاءالدین محمد جبل عاملی)، بهجت، بهشتی (ملا درویش)، بیانا، بیان (بیانای همدانی)، بیانی خراسانی، بیدل (عبدالقاهر هندی)، بیضا (ابوتراب بیگ)، بیگانه (میرزا ابوالحسن کلانتر نیشابور)، بینش استرآبادی؛ حرف التاء: تابعای نهاوندی، تأثیر، تائب (باقرای تفرشی)، تائب (فخرای دماوندی)، تجرید (ملا محمد شریف خراسانی شیخ الاسلام تبریز)، تجلی (ملا علی رضا)، تراب (میرزا ابوتراب حافظ ترشیزی سبزواری)، تسلی (میرزا ابوالحسن دستغیب شیرازی تمنا هم تخلص می‌کند)، تسلی (میر معصوم ولد میرحی)، تسلیم (شاهرضای خراسانی)، تسلیم (میر حسنی شیرازی صرافی)، تسلیم (میرزا عبدالمحسن قمی)، تسنیم (میرزا هادی اصفهانی منشی والی اورگنج)، تصدیق، محمد تقی بیگ ملازم میرزا داود، میرزا تقی سرز داده، میرزا تقی دولت آبادی، میرزا تقی نصرآبادی، میرزا تقی وزیر جهرم، تنها (میرزا محمد سعید حکیم قمی، سعید و حکیم هم تخلص می‌کند)، تنها (میرزا عبداللطیف نواده میر جمله)؛ حرف الثاء: ثابت، ثابتای کاشی، ثاقب (ملا شهاب)، ثنایی (خواجه حسین)؛ حرف الجیم: جامع (میرزا محمد علی نواده میرزا جانی عزتی)، جامی (ملا عبدالرحمن جرجانی)، جاوید (ملا علی مشهور به حبش منسوب به بلال مؤذن مازندرانی، دانش هم تخلص می‌کند)، جعفر (جاجی جعفر ولد حاجی میرزا محمد نطنزی)، حمد جعفر بیگ شاملو، جعفر (محمد جعفر میناکار آرام تخلص)، جعفر (ملا جعفر دشت بیاضی)، جعفر (میرزا جعفر حکیم اصفهانی)، جعفر (میرزا جعفر کلانتر دامغان)، میر جعفر طهرانی، جعفر (میرزا جعفر وزیر یزد)، جعفری (ملا رشید)، جلال (جلال عضدی یزدی)، جلال (جلالای نائینی مستوفی دارالمرز)، جلبی بیگ، میر جمال الدین حسین کاشی مدرس، میر جمال الدین محمد طهرانی، میر جمله، جنتی (شیخ زین الدین اصفهانی) جواد (ملا محمد تقی استرآبادی برادر ملا محمد امین خادم)، جواد (میرزا ابو سعید ولد میرزا بدیع سبزواری)، جوهری (میرزا مقیم ولد ملا بایندر تبریزی)، جهان (جهانگیر پادشاه)؛ حرف الحاء: حاتم (حاتم بیگ عطار ولد محمد بیگ همدانی)، حاتم کاشی، حاجب (محمد مؤمن تسبیح فروش مشهدی)، حاجی زمان کفشدوز، حاجی طبسی، حاجی (ملا حاجی محمد گیلانی)، حاذق (حکیم محمد قاسم استرآبادی)، حاذق (طبیب ابوالفتح خان)، حافظ (خواجه حافظ شیرازی)، حالتی (قاسم بیگ افشار)، حالی (سید عبدالله کربلائی)، حامد (میرزا ابوالحسن خان خلف وزیر خراسان)، حامد (میر محمد علی حمزوی شیرازی)، حبیبای شیرازی، حبیب (میرزا حبیب الله ولد میرزا شفیع مستوفی موقوفات)، حجت (میرزا محمد مهدی خلف میرزا غیاث پیشنماز)، حزری، حسابی، حسامی، حسرت (میرزا سید محمد خادم)، حسن (حسین بیگ تکلو، حسن (حسنخان شاملو)، حسن دهلوی، حسن (میر حسن فندرسکی)، حسن (میرزا حسن کلیددار)، حسن (میر ابوالحسن داماد ملا محمد مؤمن)، میرزا ابوالحسن شیرازی، حسن (میرزا ابوالحسن فراهانی)، حسن (میرزا حسن وزیر نواب، غیور هم تخلص می‌کند)، حسن (میرزا حسنعلی اصفهانی)، میرزا حسن صاحب رقم، حسن (میرزا ابوالحسن ولد میرزا مهدی نسابه طباطبائی)، حسین (آقا حسین خوانساری)، حسین (حاجی محمد حسین) حسین (سلطان حسین میرزا)، حسین (محمد حسین بیگ ناظم)، حسین (محمد حسین سلطان حاکم کرشک)، حسین (ملا حسین تبریزی)، حسین (ملا حسینعلی یزدی)، حسین (میر محمد حسین نواده میر شمس الدین محمد صدر کرمانی)، میرزا حسین ولد وزیر قورچی، حسین (میرزا حسین مستوفی یزد)، میر حضوری قمی، حلیمی (ملا مقیمای کاشی)، حمدی (مولانا حمدالله)، ملا حمزه، حمیدای همدانی، حیات (میرزا بدیع نصرآبادی)، ملا حیاتی گیلانی، حیدر (نواب حیدر قلی خان) حیدر (حیدر مشور به کلیچه)، حیدر (ملا حیدر قزوینی)، حیدر (میر حیدر معمائی)، حیدر (میرزا حیدر خلف میرزا غیاث پیشنماز)، حیرتی (میرزا علی اصغر قزوینی)، ملا حیرتی کشمیری، ملا حیرتی همدانی؛ حرف الخاء: خادم (میرزا اسحاق رضوی خادم)، خادم (میرزا شاه طاهر ولد میرزا غیاث پیشنماز)، خازن (امینای خزانه دار)، خازن (محمد امین ملقب به آقاسی اصفهانی)، خاطری کاشی، خاقانی، خالص ابهری، خالص (محمد رضای مشهدی ناظر نذورات)، خالصار (نجیبای استرآبادی)، خاموش (ملا جلال الدین مشهور به ملای روم)، خبیری اصفهانی، خروشی (حسن بیگ)، خسرو (امیر خسرو دهلوی)، حضالی خراسانی، میرزا خصمی، خضر قلی بیگ، خضر بیگ، خضری خوانساری،

خضری قزوینی، خطیب (ملا حسن قاری مشهدی)، خلف تبریزی، خلیل (باقرای کاشی)، خلیل (خواجه خلیل حلی)، خلیل (میرزا خلیل مستوفی شوشتر)، خواجوی کرمانی، خواجوی تبریزی، خواجه کلان، خیال (میرزا غیاث نواده میر محمد باقر داماد)؛ حرف الدال: دانش (میرزا رقی)، دستور (میرزا رفیع متخلص)، دلیل، دوری (آقا رضای کاشی)، میر دوست محمد کتابدار، دوستان (بهزاد بیگ ولد سهراب بیگ)، دیهیم (اسماعیل بیگ)؛ حرف الذال: ذوقی، ذوقی اردستانی، ذوقی کاشی (محمد امین)، ذوالنون (ملک محمد سیستانی) ذهنی (ملا حیدر کاشی)؛ حرف الراء: رابطای عطار مشهدی، میرزا راجه خالوی اورنگ زیب، راضی (حاجی محمد رضای فراش حرم محترم)، راغب (ملا کلب حسین رودکی)، راغب (حکیم عبدالله ولد حکیم اسماعیل قمی)، راغب (میرزا میرک کلانتر هرات)، رافع (محمد صالح)، راقم (میرزا رفیع منشی)، راقم (میرزا سعیدالدین محمد وزیر خراسان)، راهب (میر برهان ابرقوهی)، رهاب اصفهانی، رایض، رجائی (خواجه سیف الدین محمد)، رحمت (ستی خاتم همشیره زاده حکیم رکنا مشهور به رحمت خان)، رحیم (محمد رحیم خان مشهور به خان خانان)، رحمن (عبدالرحمن ایلچی اوزبک)، ملا عبدالرحیم کشمیری، رحیم (میر رحیم فراش)، رحیم (میرزا محمد رحیم عتیقی)، رحیم (میرزا رحیم نواده قاسم چلبی تبریزی)، رحیم (میرزا رحیم ولد صائب)، رزمی (گرگین بیگ) رشدی (ملا رشدی رستمداری)، رشیدا، رشید زرگر، رشید وطواط، رشید (ملا محمد رشید محرر میرزا علی رضا جعفری)، رضا (میر رضای سیستانی)، رضا (آقا رضای هروی)، رضا (آقا رضای تریاک فروش کاشی)، رضا (محمد رضا بیگ کلانتر همدان)، رضا (محمد رضای مسگر)، رضا (محمد رضای یزدی)، رضا (میر رضای سیستانی)، رضا (میر رضای هزار جریبی)، رضا (میر محمد رضای قاضی بروجرد)، رضا (میرزا رضای وزیر قم)، رضا (میرزا رضا ولد میرزا حیدر قمشه) رضی (آقا رضی قمی)، رضی (ملا رضی هروی)، رضی (میر رضی ارتیمانی)، رضی (سید مرتضی کاشی)، رضی (میرزا رضی صاحب رقم)، ملا رفعت نیشابوری، رفعت (آقا عبداله برادر دو اندار) رفعت (شاه محمود فیروز آبادی)، رفعت (میرزا رفیع الدین ولد میر محمد حسین)، رفیع (حسن بیگ)، رفیع (رفیعای اولیا باشی)، رفیع (ملا رفیعای یزدی)، رمزی (محمد هادی ولد حاجی حبیب الله کاشی)، رونق (میر سمندر شیرازی)، رونقی همدانی، رهن (سلطانعلی بیگ شاملو)؛ حرف الزاء: زاهد (میرزا قاسم خلوت نشین)، زال خان لر، زایر (حاجی اسماعیل استرآبادی)، زایر (حاجی اسماعیل دامغانی)، زایر (حاجی امیری همدانی)، زایرای شوشتری، زکیای نقشبند یزدی، زکی (میرزا زکی همدانی)، زلال خوانساری، زمانای اردستانی، زمانای حناتراش، زمانای دلاک، زمانای لاهیجی، زمانای نقاش، زمان خان برادرزاده سردار، زمان (زمان خان ولد فراق خان)، زمان (حاجی زمان کفش دوز)، زمانی (ملا زمان یزدی)، زیادی (اغورلوخان زیاد اوغلی)، زینتی (میر سید حسن)، زینل بیگ، زینل (زینل خان ولد حیدرخان)، زینل (ملا زین العابدین)، میرزا زین العابدین منشی الممالک، میرزا زین العابدین منشی زال خان؛ حرف السین: سابق (فریدون بیگ)، ساجدای هروی، ساطعی (میر محتشم قائنی)، سالک (ابراهیم قلی بیگ قزوینی)، سالک (ملا محمد حسین ولد ملا رضی هروی)، سالک یزدی، سالم (میر لطف الله کشمیری)، سامی (لطف علی بیگ)، سامعا (بیرام بیگ ولد باقر بیگ همدانی)، سایرای مشهدی، سبیلی المستقیم بلخی، ستار (محمد صالح خراسانی)، میر سجودی همدانی، ملا سحابی نجفی، ملا سخی کرمانی، سراجا حکاک، سرعت (میر محمد حسین آملی)، سرمد (سعیدا)، سرودی کابلی، سروری (عالم بیگ)، سروش (محمد باقر)، سروش (محمد نصیر)، سروش (مرتضی قلی بیگ)، سعد خارقانی، سعد (میرزا سعدالدین محمد مخاطب به شمشیرخان)، سعدی شیرازی، سعید (میرزا سعید منشی)، سعید (میرزا سعید وزیر سیستان)، سقیم (سقیمای آباده ای شیرازی)، سلمان ساوجی، سلیمای طهرانی، سلیم (محمد قلی چکنی)، شاه سلیمان، سلیمان (سلیمان بیگ نواده لله بیگ)، سنائی (خواجه حسین حکیم)، سنجر (میرزا سنجر کاشی)، میر سند کاشی، سودا (ملا احمد شیرازی، رسوا هم تخلص می‌کند)، خواجه سهراب، سهیلی (میر شیخم)، سیاح (محمد کاظم سبزواری)، میر سیادت، سید (میر تقی)، سید (میرزا سید علی سبزواری)، میر سید علی نواده میرتونی، سید (میرزا عبدالله نواده خلیفه سلطان)، ملا سیری، سیف اسفرنگ؛ حرف الشین: آقا شاپور اصفهانی، شادمان، شارق (میرزا سید حسین بن علی سبزواری)، محمد شاکر طهرانی، شاکر (محمد قلی بیگ تبریزی ساکن اصفهان)، ملا شانی تکلو، شاهدا، ملا شاه بدخشی، ملا شاه محمد شیرازی، شجاع (میر شجاع الدین محمود)، شرعی قمی، میرزا شجاع خلف میرزا حیدر رضوی، ملا شرف الدین علی یزدی، میر شرف الدین، شرمی قزوینی، شریفا، شریف آملی، میر شریف حافظ، میر شریف معرف شیراز، شریفخان شیرازی، شعله (اغورلو بیگ خلف امام قلی خان)، خواجه شعیب جوشقانی، ملا شعیب خوانساری، شفایی (میرزا مظفر حکیم)، حکیم شفیعا، ملا محمد شفیع مدرس، میرزا شفیع مستوفی موقوفات، میرزا شفیع ولد شریفخان، میرزا شفیع ولد واعظ قزوینی، شفیعی قمی، شفیعی گیلانی، شکوهی، شکوهی همدانی، شکیبی اصفهانی، میرزا شمسی ملقب به منشی شیراز، شوق (میرزا محمد علی قمی)، شوقی (میر محمد حسین ساوجی)، شوکتا اورنگ بخارائی، شوکتی (محمد ابراهیم اصفهانی)، شهابی (میرزا خان وزیر کاشان)، شهرتی شیرازی، شهید (میرزا طاهر قمی)، شهیدا (میر محمد شریف گیلانی)، شهیدای لاهوری؛ حرف الصاد: صابر (آقا عرب شیرازی)، صابر (محمد قاسم ولد آقاسی

لاهیجی)، صابر (میرزا معصوم ولد میرزا حیدر رضوی)، صاحب (مسیحای کاشانی)، صادقای مشهور به گاو، صادق (ملا محمد صادق ولد محمد باقر مجلسی)، صادق (ملا محمد صادق نیشابوری)، صادق (ملا محمد صادق هروی مشهدی)، صادق (میرزا صادق دست غیب)، صادق (میرزا صادق منشی نصیری)، صافی، صالحای دیوانه، صالح (میرزا صالح بروجردی)، صالح (میرزا صالح بروجردی)، صالح (میرزا صالح خوشنویس ولد ترابا)، صالح (میرزا محمد صالح رضوی)، صالح (میرزا صالح شیخ الاسلام تبریز)، صامت (حاجی صادق اصفهانی)، صایب (میرزا محمد علی تبریزی)، صبوحی (بیرم بیگ)، صبوحی (حسینای خونساری)، صبوری تبریزی، صبوری و صفائی (ملا هاشم خونساری)، میرزا صدرای محتسب هرات، صفائی تبریزی، صفرقلی بیگ چکنی، صفوی (بایندرخان)، صفی (صفی قلی بیگ ولد قزاق خان)، صفی (صفی قلی بیگ ولد محمد علی بیگ وزیر اصفهان و یزد)، صفی (صفی قلی بیگ یوزباشی اصفهان خویش حاجی هدایت کلانتر اصفهانی)، صفی (میرزا صفی قمی)، صفیای اصفهانی، صفیر (آقا میر شمس قمی)، صمد (شیخ صمد شیرازی نواده شیخ سعدی)، صمد (میر عبدالصمد) صنعتی مشهدی، صوفی (ملا محمد همدانی)، صوفی (ملا محمد قلی خفری)، صیدی (میر صیدی تهرانی)، صیرفی (قاسمی قمی اردستانی)؛ حرف الضاد: ضمیری اصفهانی، ضیاء ضابطه یونس؛ حرف الطاء: طالب آملی، طالب (حکیم ابوطالب تبریزی)، طالب (میر ابوطالب ترشیزی)، طالب (میرزا ابوطالب فندرسکی)، طالب (میرزا ابوطالب وزیر دیوان)، طالعا، طالع گیلانی، طالع قمی (میر عبدالرحمن)، طالع ولد جارچی باشی (صفی قلی بیگ)، طالع هروی (میرزا امانی)، طاهرا، طاهرای عطار مشهدی، طاهر (میرزا طاهر خلف میرزا رضی شاهزاده)، طاهر (میرزا طاهر نصرآبادی)، طاهری نائینی، طایفا (ملا محمد علی)، طایف جرپادقانی، طبعی (شیخ محمد علی سیستانی)، طبعی قزوینی، میر طبعی تهرانی، طرزی افشار رشتی، طغرای مشهدی، طوقی تبریزی، طهماسب قلی بیگ، شاه طهماسب، طیفور (ملک طیفور همدانی)؛ حرف الظاء: ظهوری (حکیم نورالدین محمد)، ظهیرای بروجردی، ظهیرای تفرشی، ظهیرای رقم یونس، ظهیر فاریابی، ظهیرای لاهیجی خباز، ظهیرا (میر هاشم برادر آذر)، ظهیرای هروی؛ حرف العین: عابد (میرزا عابد شیرازی)، عارفا، عارفا (محسنای اصفهانی)، عارف تبریزی (میرزا ابراهیم برادر میرزا آقاسی)، عارف قمی (میر عبدالحسین حق گاهی ساکن قم)، محمد عارف لاهوری، عارف مشهدی، عالمی دار ابجردی، عالی بخارایی (ملا شاه محمد)، عالی تبادکانی (میرزا مهدی)، عاملای بلخی، عاملای شیرازی، ملا عامی مشهدی، عباس بیگ، شاه عباس ثانی، شاه عباس ماضی، عباسقلی خان شاملو، عبدی ولد طبعی اشترخانی، میر عبدالله ولد ملا عرشی، عبداله قطب شاه، عبدالله مروارید، میرزا عبدالله وزیر لاهیجان، عجزی، عجم قلی بیگ ذوالقدر هندی، عراقی (شیخ فخرالدین)، عرب آقای کرمانی کاسه گر، عرب (شیخ محمد عرب)، عرفان (آقا محمد جعفر اولاد سارو بهادر ایشیک حضرت)، عرفان (قدیرای اصفهانی)، میر عرفان طهرانی، عرشی (طهماسب قلی بیگ یزدی)، ملا عرفی شیرازی، عریان (میرزا اسد)، عزتی (میرزا جانی)، عزتی (محمد مؤمن یزدی)، عزیز (عبدالعزیز خان)، عزیز بیگ، عزی (ملا مؤمن فیروز آبادی)، ملا عشرت شیرازی، عشرتی (آقا علی اصفهانی)، عشق (میرزا عبدالله ولد میرزا شفیع مستوفی موقوفات)، عصری تبریزی، عطار (شیخ فرید الدین)، ملا عظیمای نیشابوری، علایی (نعمت الله)، میرزا علم الهدی، علوی وفایز (میر علاء الدین محمد)، علوی (میر محمد طاهر کاشی)، آقا علی کاشی، آقا محمد علی اصفهانی، حاجی علی بیگ قمی، حاجی محمد علی مهابادی، میر محمد علی، میرزا محمد علی نصرآبادی، میرزا علیخان گلپایگانی، علی قلی خان لر، علیم (ملا بقای بخارائی)، میرزا عنایت خوزانی، عنوان (محمد رضای چلبی)، عیسی بیگ برادر طالب خان، عیسی (مسیحای شیرازی)، میر عین علی جرپادقانی، امیر عین القضاة، عینی (خواجه فردوس هروی)؛ حرف الغین: غازی قلندر، غافل (ملک حمزه خان سیستان)، غافل (میرزا الغ موسوی)، غافلای طالقانی، غافلای همدانی، غروری شیرازی، میر غروری کاشی، غزالی مشهدی، غضنفر گلخاری، غفار بیگ، غنی (محمد طاهر کشمیری)، میر عبدالغنی تفرشی، غیاثای حلوائی شیرازی، غیاث الدین خان خاکمندر، میر غیاث الدین دشتکی، میرزا غیاث مین باشی، غیرتی شیرازی، غیرت همدانی؛ حرف الفاء: فاتح (محمد سلیم بیگ خویش میر فتاح مین باشی)، ملا فاخر بهبهانی فارغا، فارغ (محمد ابراهیم برادر ملا عشرتی فروشانی)، فارغ (چلبی بیگ تبریزی مشهور به علامه محمد قاسم نام دارد)، فارغ (میر عیسی کاشی)، فاروق (میرزا محمد)، ملا فاضل کاشی، فاضل قندهاری، فانی (شیخ علی کشمیری)، فایز نهاوندی، فایز (ملا شیخ علی قمی)، فایز (میر احمد ولد میرزا محمد ارفع مشهدی)، فایض، فایض اصفهانی (فایض اصفهانی ولد استاد قاسم ابهری)، فایض شوشتری (شیخ فرج الله شوشتری دزفولی)، فایض هروی (خواجه صلاح هروی)، فتحعلی خان قوللر آقاسی، فتحی اردستانی، فتحی (ملک ابوالفتح ولد ملک جلال الدین خان)، فتوی (میرزا نوری هروی)، فخر رازی، میرزا فخرای موسوی، فدائی (محمود بیگ تکلوی تهرانی)، فدوی (حاجی محمد رضای فراش)، حکیم فردوسی، فرصت (محمد بیگ توپچی قندهار)، فریبی (زمانای زرکش)، فزونی (میر مقیم)، میرزا فصیحی هروی، فضلی جرپادقانی، فضول بغدادی، فطرت (حاجی جعفر نیشابوری)، فطرت (میرزا معز موسوی)، بابا فغانی، حکیم فغفور لاهیجی، فکری (محمد رضا)، فوجی (مقیمای نیشابوری)، فهمی، فیاض (خلیل بیگ گیلانی)، فیاض (ملا عبدالرزاق گیلانی)، فیض (ملا محسن کاشی)، فیضی،

فیضی (سید حسن واعظ شیروان)، فیضی (شیخ ابوالفیض هندی)؛ حرف القاف: قاپلان بیگ، قاجار (ملا محمد رضا)، قاسم (پیش خدمت حیدر قلی خان)، قاسم (محمد قاسم بیگ آبدارباشی)، قاسم (قاسمخان)، قاسم (ملا محمد قاسم مشهدی)، میرزا قاسم تونی، ابوالقاسم بیگ آبدار باشی، قاسم (شیخ ابوالقاسم کازرونی)، قاسم (میر ابوالقاسم فندرسکی)، قاسم (میرزا ابوالقاسم)، میرزا ابوالقاسم خلف متولی، قاسم (میرزا ابوالقاسم ولد میر سید علی شولستانی)، ملا قاصر بهبهانی، قانع (آقا مسیب کاشی چیت گر)، قدسی (حاجی محمد جان مشهدی)، قراری (نورالدین محمد گیلانی)، قرچغای بیگ، قسمت (ملا علی نقی بنای قمی)، قسمت (محمد قاسم مشهدی)، قصاب (میر بیگ قمی)، قصاب (سعیدای کاشی)، حکیم قطران، شیخ الله قلی، قلیچ خان بیگ، قوام (آقا قوام الدین لاریجی)، قوسی تبریزی، قوسی شوشتری، قوسی همدانی، قیامت (میر محمد حسین سبزواری)، ملا قیدی شیرازی، ملا قیدی کرمانی، ملا قیدی نیشابوری، قیصر شاملو؛ حرف الکاف: کاتبی، کاچی سبزواری، کاشف (آقا اسماعیل اصفهانی معمار)، کاشف (شریفای طهرانی)، کاشف (میرزا کاشفا)، کاظمای پشت مشهدی، کاظم (حکیم کاظم جنابذی تونی)، کاظم (محمد کاظم ولد محمد صادق قمی)، کاظم (میرزا کاظمای ولد میرزا امین کاشی)، کاظم (میرزا کاظم نصیری منشی)، کاظم (میرزا کاظم نویسنده جلد نظارت)، کاکای قزوینی، کامران بیگ اردکلو، کاملای قمی، کاملای کاشی، کامی (قاسم بیگ افشار)، کرامی (حسن بیگ قمی)، کربه شیرازی، ملا کرمی، کریم (ملا عبدالکریم پاشا)، کریم (عبدالکریم دره میانی قاینی)، کریم (کریما ولد قیدی نیشابوری) ملا کلامی اصفهانی، خواجه کلان، حاجی کلبعلی مهابادی، کمال اسماعیل (مشهور به خلاق المعانی)، کمال خجند، کلیم (ابوطالب همدانی)، کنجی ملازم عالیجاه ناظر جلیل القدر، کنجی جربادقانی، کوثری (میر عقیل همدانی)، کوکبی (قبادبیگ)، کیخسروخان؛ حرف اللام: لا ادری، لامع (میرزا نورا)، ملا لسانی شیرازی، لطفا (میرزا لطف الله نواده میرتونی)، لطفای مشهور به قلندر؛ حرف المیم: مانی (شیخ ابو حیان)، مایل (میرزا ابوطالب برنابادی)، مایل (میرزا قطب دهلوی)، مایل (مستوفی سیستان)، متین (آقا سعید شیرازی)، مجدالدین شیرازی، مجذوب (میرزا محمد تبریزی)، مجرم (محمد امین خان حاکم نیشابور بیات)، مجرم (میرزا نصیر بیرجندی)، مجنون بهبهانی، مجیدای اصفهانی خباز، مجیدای شیرازی، محبای شیرازی، محتشم کاشی، میرزا محتشم قاینی، محجوب (محمد قلی بیگ)، ملا محراب قزوینی، محسنای شیرازی، محسنای گیلانی، میرزا محسن ولد ابراهیم قزوینی، ملا محشری خونساری، ملا محضری همدانی مشهور به ملا دروازه، سید محمد نوربخش، میر سید محمد ولد میر ابوطالب اردبیلی، ملا محمد دماوندی، میرزا محمد ولد میرزا اسد نصرآبادی، میرزا محمد ولد میرزا سیفا، میرزا ابو محمد خادم، میر دوست محمد کتابدار، محمد خان خلف حسین بیگ، محمد خان بیگ داغستانی، محمود یتیم، شیخ محمود شبستری، محوی (ملا عبدالعلی اردبیلی)، مخلص (میرزا محمد کاشی)، درویش مخلص، مخفی رشتی، مخفی (زیب النساء بیگم دختر اورنگ زیب)، مدهوش (میرزا ابوالقاسم جامی)، مدهوش (سید مبارک خان والی حویزه)، مدهوش (میر هدایت الله ولد میر رحیم فراش) مرتاض (میرزا جعفر وزیر متولی)، مرتضی قلی بیگ پاشا، مرتضی قلی بیگ ناظر بیوتات، مرتضی قلی خان سحر لوقورچی باشی، مرتضی قلی خان شاملو خلف حسن خان، مرتضی قلی خان قهوه چی باشی، مرشد، مرشید بروجردی، مرشد قلی بیگ خلف عباسقلی خان، مستفید اوزبک، مستوفی اردبیل، مسرور (آقا رضی قزوینی ناظر هم تخلص می‌کند)، مسکین (فاطمه قوال)، مسیب بیگ (نواده طهماسب قلی سلطان)، مسیح (حکیم رکنا)، مسیر جرجانی، مشرب، مشرب (محمد امین)، مشرب (شاه معصوم شیرازی)، مشرب (میرزا معصوم کاشی)، مشرقی (میرزا ملک قمی)، مشفق (میرزا محمد رضا قمی)، مشهدی (میرزا شاه باقر موسوی)، مشهور (محمد زمان)، مصاحب نائینی، مصطفی (سلطان مصطفی میرزا نواده شاه طهماسب)، مصور (داماد آقا رضای نقاش کاشی)، مظفر (مظفر حسین)، مظفر (حاجی مظفر علاقه بند تبریزی)، معتقد (ملا حسنعلی اعمی سبزواری) معجز (میرزا نظام موسوی پیشنماز)، میر معز کاشی، معز (میر معزالدین محمد ولد میر تونی)، معصوم (میر معصوم ولد میر حیدر معمایی)، معصوم (میرزا معصوم تبریزی)، معصوم (میرزا معصوم منشی علی قلی خان)، میرزا معصوم ولد وزیر مازندران، معلوم (محمد حسین بیگ)، معنی (ملا حیدر کشمیری)، معنی (مسیحای فسائی، لطف هم تخلص می‌کند)، میرزا معین آل برمک، شیخ مغربی، مفرد، مفرد (آقا محمد علی اصفهانی)، مفرد (محمد علی تبریزی)، مفرد (محمد علی همدانی)، مقصود (مقیما ولد مقصود علی برادرزاده باقرای خلیل)، مقیم (میرزا مقیم طهرانی برادر میرزا اسماعیل منصف)، مقیمای قزوینی، ملک (ملا ملکم قمی)، ملک (میر عبدالملک حافظ)، ملهم و ملهمی (میرزا ابوالحسین شیرازی)، ملهم (میرزا معصوم کاشی)، ملا ملهمی تبریزی، ممتاز (فضلعلی بیگ)، ممتاز شیرازی، مناسب (میرزا شاه حسین)، مناف(میرزا عبد مناف قمی)، منشور (حاجی شریفای قناد اصفهانی)، منشی (میرزا نصیر نصیری منشی)، ممتاز شولستانی، منصف (عبدالله سلطان حاکم ترشیزی، منصف (میرزا اسماعیل تهرانی))، میرزا منصور کلانتر هرات، منصور (برخوردار بیگ نائینی مشهور به خان عالم ایلچی)، منطقی (سید محمد عوامل)، حکیم منظور گیلانی، منعمی (میر عطائی حکیم)، مؤمنا، مؤمن کلو، مؤمن (آقا مؤمن عود سوز)، مؤمن (حکیم مؤمنا حکیم دارالشفا)، مؤمن (محمد مؤمن دامغانی)، مؤمن (محمد مؤمن خان اعتماد الدوله)، مؤمن

(ملا مؤمن فیروزآبادی)، مهجور (میرزا جعفر عتیقی)، مهدی (مهدی قلی خان حاکم نیشابور)، مهدی (محمد) (مهدی قلی قائنی)، مهدی (میرزا مهدی اعتماد الدوله)، میرزا مهدی مستوفی موقوفات، مهدی (میراز مهدی ولد حیدرخان قمی تاجر)، مهدی (میرزا مهدی نسابه ولد میرزا عرب مکنی به ابوالحسن طباطبائی)، مهر علی بیگ، مهری (سید علی جبل عاملی)، آقا میرزای دولت آبادی، میرزا امیرک سبزواری، میلی (میرزا قلی)؛ حرف النون: ناجی لاهیجی، نادرا، نادرا (آقا عزیز اصفهانی برادر حکیم مؤمنا)، نادرا (کلبعلی زرگر تبریزی)، ملا نادم لاهیجی، ناسخ (ملا عباس)، ناصح (میرزا عرب تبریزی)، ناصر (قاضی عسکر بخارائی)، ناصر (ناصر علی هندی)، ناطق (ملا محمد زمان) ناطق (میرزا غیاث رضوی پیشنماز)، ناطق (مسیحا ولد نوید شیرازی)، ملا ناطق کشمیری، ناظر (میرزا ابراهیم همدانی)، ناظم (محمد صادق تبریزی)، ناظم (ملا محمد سمیع هروی)، نافع (آقا باقر طباخ قمی)، نامی گیلانی، نایب (میرزا محمد علی نایب بیگلر بیگی مشهد مقدس)، میر نایب همدانی، نبات (میرزا خلیل هندی)، نثاری تبریزی، نجات (میر عبدالعلی حسینی)، نجف (نجفقلی خان میر آخورباشی زنگنه)، شیخ نجم الدین، نجیبا (آقا هدایت اصفهانی)، نجیبای شیرازی، نجیبا (میرزا نورای کاشی)، نرگسی (ملا عباس ابهری)، ملا نزاری قهستانی، ملا نزهت دامغانی، نزهت (ملا محمد امین مشهور به شارح نفس الأمر)، نسبت (ملا محمد صالح شوشتری)، نسبتی لاهوری، میر نسبتی کاشی، نسری، نسیم (بوداق بیگ)، نسیم (میرزا غلام بیرجندی)، نشاط (عباس بیگ)، نصرت (میرزا نصیر عتیقی)، بابا نصیبی گیلانی، میرزا نصیر اصفهانی، نصیرای همدانی، میرزا نصیر ولد هاشم بیگ، نصیری (میرزا مؤمن عتیقی)، ملا نصفی نیشابوری، ملا نظام معمایی، میرزا نظام استرآبادی، میرزا نظام شیرازی دست غیب، شیخ نظامی گنجه ای، نظیری اوچی، نظیری مشهدی، ملا نظیری نیشابوریف نعمت (ملا مؤمن مشهور به ایمان یزدی)، نعیم (ملا خواجه علی پیشنماز)، نعیما (ملا نعمت سمرقندی)، نقاش (سراجا همشیره زاده ترابا)، نقاش (محمد طاهر کاشی)، نقی (شیخ علی نقی کمره ای)، نقیب (میرزا تقی کلانتر نیشابور)، نقیب (میرزا سلیم برادر ابراهیم سلیطان سبزواری)، نقیب (میرزا محمد سبزواری)، نور جهان بیگم، نورس (ملا رشید قزوینی)، نورس (میرزا محمد حسین دماوندی)، نوری (قاضی نور اصفهانی)، صوفی نوری، نوری (میرزا نورالله)، میرزا نوری ولد میرزا ابراهیم هروی خادم، نوری (میرزا نوری ولد میرزا ابوطالب قاضی)، نوروز (نوروز علی بیگ هروی)، ملا نوعی خبوشانی، ناجی (ملاحسن)، نویدی شیرازی؛ حرف الواو: واثق (ملا عبدالواسع نیشابوری)، واثق (جعفر بیگ ولد حیدرخان)، واحد (ملا محمد علی قمی)، واحد (میرزا ساهقی شیخ الاسلام مشهد)، واحدی، وارسته (امامقلی بیگ چگنی)، واسع (ملا عبدالواسع تونی)، واصب (ملا عبدالواسع قندهاری)، واصف (میرزا امین وزیر قندهار برادر وحید)، واصل (ملا محمد امین)، واضح (آقا زمان)، واعظ (میرزا محمد رفیع واعظ قزوین)، واله (جمالای مشهور به بینی)، واله (میرزا یوسف برادر وحید) میر و الهی اردبیلی، و الهی قمی، والی (خانه زاد میرزا جلال اسیر)، والی (نجف قلی بیگ)، والی (میرزا فضیل بخارایی)، واهب (میرزا حسن اصفهانی)، وحدت (آقا حسن نواده شیخ حسن داود)، وحشت (میرزا امام قلی بختیاری)، ملا وحشی یزدی، وحی (میرزا ابوالحسن خلف میرزا نظام پیشنماز موسوی)، وحید (میرزا طاهر اعتمادالدوله)، وصفی، وضیعای قزوینی، وفایی اصفهانی، وفایی هراتی، وقاری (میرزا غازی والی تته)، وقاری یزدی، وقوعی، وکیلای قمی، ولی (ولی بیگ بروجردی)، ولی (ملا ولی دشت بیاضی)، ولی (طهماسبقلی بیگ قندهاری)؛ حرف الهاء: هاتفی قزوینی، میرزا هادی ابرقوهی، هادی اصفهانی، هادی (میر محمد هادی عمو زاده میر عبدالرزاق کاشی)، هاشمی بخارایی، هدایت (میرزا هدایت شیخ الاسلام مشهد)، هستی، هلاکی همدانی، هلالی شیرازی، همایون (همایون محمد ولد ملا شکوهی همدانی)، میر همایون اسفراینی، همت (خواجه محمد لاهیجی)، همت (پیشرو بیگ)، همت (محمد زمان بیگ)، همت (میرزا شجاع ابن علم ملک حمزه خان سیستانی).

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۶۳

آغاز: خکمال دشمنان افتادگیها می‌دهد ×× خصم سرکش را ز پا می‌افکند همواریم؛ **انجام:** امشب از دور صدای جرسی می‌آید ×× همه تن گوش بزنگم که کسی می‌آید

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۴۰۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف مخ: ۱-۳۲۵]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

کتاب حاضر تذکره‌ای است منتخب از اشعار چهارصد و سی و دو تن از شعرای فارسی زبان نام شاعران به ترتیب حروف تهجی.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۴۴

آغاز: فهرست: بسمله، حرف الالف - حکیم اسدی - ابوبکر بن محمد الواعظ البلخی - حکیم انوری - تاج الدین سرخسی - مولانا آصفی - مولانا انیسی شاملو ... الی آخر. کتاب: بسمله. ای خداوندان مال الاعتبار الاعتبار ×× ای خداوندان جاه الاعتذار الاعتذار / پیش از آن کاین جان عذرآور فروماند ز نطق ×× پیش از آن کاین چشم عبرت بین فروماند ز کار؛ **انجام:** پایان فهرست: حرف الیاء - یحیی بن محمد بن یحیی نیشابوری - یوسف بیک شاملو - میر یحیی کاشی. فهرست متفرقات - هاتف قزوینی -

یوسف کوسه قراباغی - محمود ایثم - وهمی سمرقندی - میرهاشمی ... الی آخر. پایان: ۴۳۱- محمود ایثم. کوه غم بر دل نشست و آه سردی بر نخاست ×× آسمانی بر زمین افتاد و گردی بر نخاست / من عاشقم و یار بکام دگرانست ×× چون غره شوال که عید رمضانست

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، کمندکشی زرین، یک سرلوح مذهب بسیار خوب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی با ترنج، ۴۰۲ص، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۷-۲۶۸]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

در سرگذشت خاقان اعظم و شاهزادگان است، نخست بیت‌هایی است و سپس از شاهزادگان قاجار در آن یاد شده است. آنگاه سرگذشت محمد علی میرزا آمده و غزل او و از تذکره شعرای او یاد شده و نام فرزندانش از محمد کاظم میرزا فرمانده مردم اشرف تا برسد به سنجر میرزا در آن آمده، سپس سرگذشت محمد ولی میرزا است آن‌گاه قصیده و غزل و رباعی، شهنشاه و نام شاهزادگان از محمد حسین میرزا تا برسد به محمد طاهر میرزا و سرگذشت نایب السلطنه عباس میرزا و نام پسران او و از محمد میرزا تا برسد به اسحق میرزا و نسخه می‌رسد به سرگذشت حسینعلی میرزا و او آغاز و انجام افتاده و شناخته نشده که از کیست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۷۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ، ۱۲ سطر (۵×۹)، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۱۴-۳۶۲۸]

● **تذکره شعرا = منتخب تحفه سامی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā = montaxab-e tohfe-ye sāmī

وابسته به: تحفه سامی = تذکره سامی؛ سام میرزای صفوی (۹۷۵-۹۲۳)

بخشی از تذکرة الشعرایی است که از تذکره تحفه سامی تلخیص شده و پس از شرح حال و اشعار شاعران علاوه نموده است: شفیعای اعمی متخلص به اثر، ترجیح بند هاتف و اشعاری از شعرای مختلف اغلب بدون ذکر نام

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۷۰/۲-۱۶/۸۰

آغاز: سلطان حسن والی جیلان ×× قاتل من چه به سوی من محزون نکرد / چشم پر خون مراهسته از خون گذارد؛ **انجام:** که بتواند به غیر از ذات حیدر ×× سلونی گفت در بالای منبر / شبی دیدم حدیث جان فزایی×× حدیث هوش وعقل ... .

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بدون نقطه نوشته شده؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: (۱۵×۱۹)سم [ف: ۲-۸۲۱]

● **تذکره شعرا** / شعر / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

وابسته به: خلاصة الاشعار و زبدة الافکار = خلاصة الافکار؛ حسینی کاشانی، محمد بن علی (-۱۰۲۴ق)

گزیده‌ای است از اشعار یاد شده در «خلاصة الافکار» تقی الدین کاشی از این شاعران: شرف الدین شفروه، رضی الدین محمد نیشابوری، معین الدین اشرف سمرقندی، سیف الدین اسفرنگی، اصیل الدین طبیب سمرقندی، وفائی غازی، سیف الدین باخرزی، غیاق الدین ملکشاه کاشی، ضیاء الدین خجندی، جلال الدین عبد الرزاق اصفهانی، رفیع مسعود لبنانی، کمال الدین اسمعیل اصفهانی، نجیب الدین جزفاذقانی، اثیر الدین اخسیکثی، نوری.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۲ ـ ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، به دستور محمد صادق خان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۱۹ سطر(۱۴×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۹۶]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

تذکره شعرا است که پس از شرح حال شاعر در چند سطر مختصر اشعار وی را نقل می‌کند و در مورد چند شاعر اول نسخه آن چند سطر هم نقل نشده و به آوردن اشعار اکتفا نموده است. این تذکره شامل اشعار این شاعران است: دیوان سنایی غزنوی، اشعار ادیب صابر، ابوالفرج بن مسعود رونی، حکیم عنصری، رشید الدین وطواط، محمد متخلص به فلکی، عثمان مختاری غزنینی، سید حسن غزنوی و عمادی شهریاری. این تذکره غیر از تذکره الشعرای امیر دولتشاه سمرقندی است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۳۶-۳۰/۶

آغاز: ای منزه ذات تو عما یقول الظالمون ×× گفت علمت جمله را مالم تکونوا تعلمون / چون منزه باشداز هر عیب وصف ذات تو ×× جای استغفار شان باشد وهم یستغفرون؛ **انجام:** ای کرده سر از بسی ترحم ×× درعالم شکر خویشتن گم / خاص آن شکری که واجبم گشت ×× در سر نه در آن شب گران سم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: مقوا باروکش لاجوردی،۱۰۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۸۳۰]

● **تذکره شعرا = منتخب الاشعار** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā = montaxab-ol aš‘ār

تذکره‌ای است که در عصر فتحعلی شاه قاجار نوشته شده، نام کتاب به دفعات در سرفصل‌ها آمده است. مقدمه: در تحریر افکار فتحعلی شاه؛ باب ۱. ذکر بعضی سلاطین دارای چهار فصل و هر فصل دارای شماره صحیفه است؛ باب ۲. ذکر شعرای متقدمین و سخنوران بلاغت آیین، دارای چهار فصل است. مؤلف در ذکر احوال عبید زاکانی می‌گوید که کتابی قدیمی به دستش رسیده که ظاهراً در هندوستان تصنیف شده مولانا حاجی عبدالکریم که استاد و ندیم و ملک الکتاب مؤلف بوده از آن استکتاب کرده است و در آن کتاب فقراتی چند از عبید آمده که هیچ جای دیگر به نظر مؤلف نرسیده، به همین دلیل آنها را بیان می‌کند.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۸گ، اندازه: ۲۰×۳۳سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۳۰]

● **تذکره شعرا = منتخب الاشعار** / شعر، تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā = montaxab-ol aš‘ār

تذکره‌ای است که در آن سرگذشت سرایندگان با اندکی از شعرهای فارسی آنها آمده و گذشته از تذکره‌ها از کتاب‌های تاریخی هم بهره برده شده است. شعرهای مؤلف هم در آن هست. پس از دیباچه که در نسخه از آغاز افتاده است شعرهای «خاقان» (فتح علی شاه) آمده است: ۱. قصیده خاقان در ستایش علی (ع)؛ ۲. ساقی‌نامه در ستایش علی (ع)؛ ۳. ترکیب‌بند در تعریف حسین (ع)؛ ۴. قصیده در ستایش امام رضا (ع) هنگام زیارت آن امام و تسخیر خراسان؛ ۵. غزل‌ها و رباعیات و مطلع‌ها. سپس: باب ۱. شعرهای پادشاهان و شاهزادگان و فرمانروایان و بزرگان و قاضیان در چهار «فصل»: فصل ۱- در شعرهای پادشاهان در سه صحیفه: صحیفه ۱) بهرام گور، یعقوب لیث، محمود غزنوی، محمد غزنوی پسر محمود، بهرام شاه پسر محمود، ملکشاه سلجوقی، سنجر، علاء الدین حسین غوری، جهانسوز، سلطان شاه بن ایل اسلان بن اتسز، ملکشاه بن تکش، طغرل سلجوقی، محمد خوارزمشاه، نصرة الدین شاه کبودجامه میان خوارزم و استرآباد و معاصر تکش، جلال الدین خوارزمشاه، شمس الدین کرت، امیر فخرالدین مسعود بن بهمن پادشاه کرمان، ملک تاج الدین معاصر ظهیرالدین سرخسی، اتابک سعد بن زنگی، قابوس وشمگیر، شاه شجاع، سلطان ابو یزید، سلطان ابو سعید، امیر شیخ اسحق انجو، سلطان اویس جلایر و احمد جلایر، صحیفه ۲) در فرزندان تیمور گورکان: خلیل بهادر پسر جهانگیر، بایسنقر پسر شاهرخ، محمد بن بایسنقر، بابر پسر بایسنقر، حسین میرزا بایقرا، امیر همایون و جلال الدین اکبر شاه، صحیفه ۳) در پادشاهان صفوی و عثمانی: شاه اسماعیل، شاه تهماسب، شاه عباس، سلطان یعقوب، شاه عباس دوم، سلطان سلیم بن بایزید بن محمد مراد بن غازی خواندگار بن ایلدرم بایزید بن اورخان بن ارغون بن عثمان، سلیمان پسر او، شاه عادل نواده گرگین میلاد و پادشاه والا اسماعیل دوم صفوی؛ فصل ۲- در سرگذشت و شعرهای شاهزادگان در دو «صحیفه»: صحیفه ۱) در شاهزادگان تیموری: اسکندر بن بابر شیخ، ابوبکر پسر جوکی بهادر پسر شاهرخ، عسکری میرزا پسر بابر، بدیع الزمان میرزا پسر بایقرا، شاه غریب میرزا پسر بایقرا، محسن میرزا پسر بایقرا، محمد مؤمن پسر بدیع الزمان میرزا؛ صحیفه ۲) در شاهزادگان صفوی و شاهزادگان معاصر آنها: سام میرزا پسر شاه اسماعیل، بهرام میرزا پسر دیگر او، القاص میرزا پسر دیگر او، ابراهیم میرزا پسر بهرام میرزا، حسن میرزا پسر سلطان احمد، سلطان محمد میرزا، عبدالعزیز خان اوزبک، عبدالله خان اوزبک، رضا قلی میرزا پسر نادرشاه، احمد میرزای اصفهانی، ابوالفتح خان پسر محمد کریم خان زند، ابراهیم خان پسر همین زند؛ فصل ۳- در فرمانروایان و بزرگان و قاضیان و درباریان دیگر در پنج «صحیفه»: صحیفه ۱) در سرگذشت و شعرهای فرمانروایان: خاقان احمد خان، قاسم بیک ترکمان تهرانی حاکم تهران و قزوین و سپس مدرس ملاها بدستور شاه طهماسب که در بقعه شاه زاده حسین درس می‌گفته است، حسن خان شاملو حاکم هرات در زمان شاه عباس دوم و سلیمان صفوی، کارکیا خان بن کارکیا سلطان حسن، امیر نظام الدین احمد جغتایی سراینده لیلی و مجنون درگذشته ۹۷۰، سید مبارک خان مدهوش، مرتضی قلی خان پسر حسن خان شاملو حاکم هرات که در شکسته استاد شفیعا و از دیوانیان بوده است، ملک کمال الدین محمد از خاصان ملک فخرالملک دیلمی و حاکم جبال از طرف او و امام قلی خان امیر بخارا، صحیفه ۲) در بزرگان: امیر خسرو دهلوی، امیر یادگار بیک امیر زمان شاهرخ، میرزا شاه حسن پسر شاه بیک پسر امیر ذوالنون، معاصر بابر و امیر حسین جلایر، حسین قلی میرزای شاملو امیر آخور شاه عباس، جدیدی امیر زاده ترک و وزیر درگذشته ۹۳۹، زین العابدین خان تکلوی سبزواری معاصر شاه اسماعیل، ملک خانی خلخالی معاصر شاه اسماعیل، مسیب خان پسر محمد خان شرف الدین اوغلی شاعر و موسیقی دان معاصر شاه طهماسب صفوی، مبارک خان حویزی والی بخارا در زمان شاه سلیمان، قابلان بیک قورچی صفویا، قاسم بیک افشار، مظهری امیر زاده کشمیر، صحیفه ۳) در وزیران و دبیران: خالد بن محمد شریف وزیر محمود غزنوی، نصرالله بن عبدالحمید وزیر ملکشاه، ابو نصر کندری، ابو منصور رازی وزیر طغرل، خواجه رشید، خواجه اصفی وزیر پسر خواجه نعمة الله وزیر سلطان ابو سعید، صاحب دیوان شمس الدین محمد جوینی، خواجه عطا ملک جوینی، ابوالفتح علی بن محمد بن العمید وزیر رکن الدوله حسن بویه، خواجه طوسی، میرزا قاسم بیک نواده خواجه طوسی، امیر علی

شیر نوایی، خواجه عبدالله مروارید، سلطان علی مشهدی نستعلیق نویس، میر علی مشهدی، ابو غالب فخرالملک وزیر بهاء الدوله دیلمی، خواجه جلال الدین محمد غوریانی وزیر خراسان در زمان شاه اسماعیل، خواجه عبدی شیرازی نسخ نویس، خواجه درویش محمد معاصر شاه اسماعیل، خواجه مرشد پسر خواجه میرک شیرازی صاحب توجیه دیوان شاه اسماعیل، میرزا سعید نواده خواجه قاسم مستوفی الممالک شاه اسماعیل صفوی و اوارجه نویس آذربایجان، خلیفه سلطان پسر رفیع الدین محمد صدر پسر میر شجاع الدین محمود، مولانا میرزا شاه حسین ساقی داروغه اصفهان و وزیر شاه اسماعیل صفوی، خواجه جلال الدین محمد تبریزی وزیر همین شاه، خواجه بهاء الدین محمد صاحب دیوان، خواجه محمد رضای اورخواجه از درباریان شاه عباس، میرزا عنایت الله نواده خواجه نعمت الله مالمیری از درباریان شاه عباس، میرزا ابوطالب وزیر شاه عباس، مجدالملک یزدی پسر صفی الملک ابوالمکارم، سلیمان خان بن شاهقلی میرزا ابن عبدالله شاملوی وزی، میرزا حاتم بیک اردوبادی، میرزا قوام الدین سیاق و آداب نویس مستوفی شاه عباس، تقی میرزا تقی الدین محمد نواده میرزا عنایت الله، میرزا محمد کرمانی معاصر شاه عباس، میرزا لطف الله شیرازی وزیر حمزه میرزا و شاه عباس، میرزا محمد وحید قزوینی وزیر میرزا محمد تقی اصفهانی، شاه سلیمان، میرزا یوسف ضیا وزیر گیلان و مازندران و کاتب دفتر خانه صفوی، امیر عزیز الله ابهری قزوینی وزیر قاضی جهان، جمال الدین جواد اصفهانی دبیر و وزیر موصل، میرزا مهدی خان استرآبادی منشی نادرشاه، صحیفه ۴) در قاضیان: خواجه ربیع فارسی مدرس شیراز در زمان آل مظفر، شیخ ادریس حویزی شیرازی معاصر محمد مظفر، مولانا عبدالحسین خوزستانی معاصر شاه شجاع، میر معزالدین صدر اصفهانی صدر امیر تیمور، قاضی شمس الدین طبسی هروی، خواجه نعیم فارسی معاصر سلطان ابراهیم، مولانا ولی تربتی معاصر امیران شاه گورگان، میر یوسف حقلی رازی پسر میر عزالدین یوسف معاصر شاه اسماعیل، قاضی سنجانی سراینده مخزن الابصار، میر تقی الدین محمد صدر سلطان حسین بایقرا در هرات در گذشته در قدس در ۹۴۴، خواجه طاهر کرمانی هروی ندیم سلطان حسین میرزا، شهاب الدین بیلقانی تبریزی معاصر سلطان یعقوب سلطان و درگذشته ۹۸۶، امیر سلطان ابراهیم صدر سلطان حسین میرزا، قاضی نجم یعقوب پسر عموی قاضی عیسی، قاضی صفی الدین معاصر شاه اسماعیل، میر قوام الدین اصفهانی که در ۹۳۱ شریک در صدارت شاه اسمعیل شده با امیر جمال الدین محمد استرآبادی، قاضی عطاء الله، قاضی شهاب الدین جونپوری، میرزا ابوالولی انجوی شیرازی قاضی عسکر شاه اسمعیل و صدر شاه عباس، قاضی شمس الدین معلم لاهیجانی صدر شاه اسماعیل، مولانا عبدالله شوشتری، فخرالدین دامغانی مدرس اصفهان و صدر شاه اسماعیل، میر عبدالباقی نواده نورالدین نعمت الله صدر شاه اسماعیل و درگذشته ۹۰۷، میرزا برهان سیفی حسنی قزوینی از خویشاوندان قاضی جهان وزیر شاه اسماعیل، قاضی محمود انجوی شیرازی قاضی شیراز در زمان شاه عباس، قاضی عبدالرسول مروی، قاضی خان سیفی حسن قزوینی قاضی عسکر شاه عباس، قاضی نورالدین لاهیجانی معاصر شاه عباس، سید شرف الدین یزدی صدر شاه عباس، خواجه یحیی کفرانی اصفهانی معاصر شاه تهماسب، قاضی نظام الدین علی ساوجی قزوینی معلم سلمان یعقوب پسر سلطان حسین حسن بیک قزوینی معاصر شاه صفی، قاضی ناصرالدین نیشابوری معاصر شاه طهماسب، قاضی نظام الدین بخارایی شیرازی معاصر تهماسب صفوی، مولانا شریف اردبیلی معاصر شاه صفی، مولانا ابراهیم صدر تبریزی، میر شمس الدین محمد فهمی کرمانی صدر سلطان محمد صفوی، میر صدرالدین جوشقانی صدر شاه سلیمان، قاضی محمد رازی قاضی ری، میر شمس الدین محمد صدر حمزه میرزای صفوی، قاضی اسلام کاشی درگذشته نزدیک ۹۱۱، قاضی شمس الدین محمد، قاضی یحیی نور بخشی لاهیجی، قاضی حسن استرآبادی متخلص به حزنی قاضی هرات و کشته عبیدالله خان اوزبک به جرم تشیع در ۹۳۹، قاضی احمد لاهیجی، میرزا شرف جهان نواده سید سیف الدین معاصر اولجایتو و شاگرد غیاث الدین منصور شیرازی و مقرب خدمت شاه تهماسب صفوی، بوداق بیک پسر حصار بیک بهار لو امیر آخور شاه اسماعیل صفوی، ملک بهرام اردوبادی که در روزگار شاه اسماعیل بمصر گریخته و در زمان شاه عباس به آن شهر بازگشته و کلانتر آنجا شده بود و در صفر حج میان شاه و یثرب در هشتاد و اند سالگی درگذشته است، یوسف بیک ترکمان تبریزی که در زمان شاه ابواسحق به شیراز رفته و در سفر مکه و مدینه و قادسیه در گذشته است، نیز: حسن بیک ترک که شاه عباس او را «سگ لوند» خوانده بود، صادق بیک افشار خوشنویس نقاش و نویسنده کتابخانه سلطانی و مؤلف تذکره ای به ترکی، شیخ الاسلام حکام قلیچ خان بیک شاملو داروغه ری بفرمان شاه عباس، محمد بیک توپچی سرکار شاه عباس، یولقلی بیک شاملو ندیم علی قلی خان والی هرات در این شهر و خان خانان عبدالرحمن خان در هند و مناظر با شکیبی اصفهانی در خدمت همین خان و سراینده داستان محمود و ایاز، سید امیر همایون خراسانی مصاحب سلطان یعقوب در عراق، طهماسب قلی بیک متخلص به عهدی در جوانی و عرشی در پیری و ملازم شاه طهماسب صفوی، بیرام خان اویماق بهارلوی ترکمان که در روزگار همایون پادشاه از صفویان روی گردانده و بهند رفته و بمکه هم رفته و در طوس بخاک خفته است، علی قلی خان اردوبادی (در شمال ارس) و امیر آن شهر از طرف شاه طهماسب نزدیک بده سال، مرتضی قلی بیک از غلامان خاصه سرکار صفویان، میر کمال اسماعیل سید موسوی متولی نصیریه تبریز و محتسب ممالک محروسه، محمد قلی

سلیم شاملوی تهرانی قزوینی و قلیچ قورچی پادشاه هند و سراینده داستان قضا و قدر، عتابی اویماق تکلوی رازی سراینده خمسه؛ فصل ۴- درباره بزرگان ترک و دیگران که ملازمه هیچ پادشاهی بر نگزیدند در سه «صحیفه»: صحیفه ۱) بزرگانی که حسب و نسب آنها دانسته شد: خان خانان عبدالرحیم خان پسر بیرام خان بهارلو، سلطان علی بیک، لطف علی بیک، محمد حسین بیک؛ صحیفه ۲) ترکان: اسلمس خان جغتایی از امیران تیموری، قراخان خدابنده لو پسر فرهاد خان و معاصر شاهرخ، مهدی خان بهارلو امیر سرخس در زمان بابر، مولانا کرامی بغدادی که تکلو گوش او را بریده بود، خطایی جغتایی معاصر شاه طهماسب، دردی افشار، ساحری، مسعود ترک کاشانی، شوقی صادق بیک افشار دارای دیوان و تذکره ترکی در سرگذشت معاصران خود که نقاش و خطاط بوده و در کتابخانه پادشاهی همواره ملازم بوده است، طرزی افشار، امیر محمد صالح بخاری پسر امیر نور سعد و نواده امیر شاه ملک و شاگرد جامی و درگذشته ۹۴۰، بیخودی روملوی فراهی، یارو بیک ذوالقدر که پدرش از جانب اتابکان فارس فرمانروای ابرقوه بوده است و او در طوس میزیسته است، یمین الدین طغرایی فریومدی، امیر محمود بن امیر یمین الدین فریومدی درگذشته ۷۴۵، برهان الدین بیک جغتایی معاصر عمر شیخ پسر ابوسعید گورکان، مقصود بیک افشار معاصر میرانشاه پسر تیمور، شیخ حیدر استاجلوی بلخی که در زمان سلطان محمود میرزا در شیراز بوده است، شاه نوازخان روملوی تبریزی معاصر سلطان ابو سعید، داراب خان تکلوی تربتی که پدرش از طرف شاه تهماسب حاکم تربت بوده است، ابوطالب خان معاصر عبدالله خان اوزبک که امیر ماوراء النهر بوده و سپس بطوس آمده است، شاه نبذ (؟) خان کرانی معاصر حمزه میرزای صفوی، سردار بیک بدخشانی هروی اصفهانی معاصر همین حمزه میرزا، محمد رحیم بیک بیکدلی پسر امیر آخور باشی حمزه میرزا و شاگرد ملا عبدالحی گیلانی، ابوطالب خان افشار معاصر اسماعیل میرزای صفوی، شاه بوداق خان سمرقندی هروی مدرس طلاب مدرسه سمرقند و معاصر عبدالله خان اوزبک، قلی بیک استاجلو که در نیشابور می‌زیسته و در راه حج میان یثرب و شام درگذشت، عزیز خان اوزبک پسر محراب خان والی اندخود بلخ، رحیم سلطان افشار اصفهانی که پدرانش کشیک حرم پادشاهان صفوی بوده اند، حسن بیک، محمود بیک ترک تبریزی، جزوی ترک اصفهانی در گذشته ۹۱۱، محمد امینی ترکمان کاشانی لاهیجانی درگذشته ۹۶۵، وفایی شیرازی، ملا شانی اویماق تکلو که در ری و همدان می‌زیسته است، حسن بیک شکر اوغلی نواده شکر ترکمان و جهانشاه، میرزا قلی ترک طوسی، یوسف بیک ترک استاجلو، صحیفه ۳) در بزرگان کرد: زمان سلطان کرد شاملو پسر شحنه سلطان ابوسعید در نیشابور که در شیراز می‌زیسته است، سدید اعور کرد کرماج معاصر اثیر اخسیکتی، شمیون خان لگزی داغستانی اصفهانی، جذبی پسر شاهقلی خان کرد بغدادی هندی، عمادالدین لر معاصر خواجه شمس الدین، مؤمن بیک بختیاری، امام قلی بیک چکنی، وجهی کردی عمادی اصفهانی؛ باب ۲. شاعران قدیم در چهار «فصل» هر یک چند «صحیفه»: صحیفه ۱) ابوالحسن رودکی، ابوالحسن شهید بلخی، شیخ ابوالغیاث معاصر رودکی و نصر بن احمد، دقیقی، ابن‌سینا، عماره مروزی، صحیفه ۲) شاعران زمان غزنویان:عنصری، عسجدی، فرحی، فردوسی، منوچهری، اسدی طوسی، افضل الدین محمد کاشانی، رکن الدین قبایی شاگرد اثیر اومانی، ناصر خسرو، اثیر اومانی، عثمان مختاری، غضایری رازی، ابوالفرج سجزی شاگرد عنصری، مسعود سعد سلمان، سنائی، شهاب الدین غزنوی، سید حسن غزنوی، بندار رازی، صحیفه ۳) شاعران زمان سلجوقیان: معزی، رشیدی، نظامی عروضی سمرقندی، انوری، جوهری زرگر، عبدالواسع جبلی، خیام، فخرالدین هروی معاصر سنجر، شمس الدین خاله، عمادی رازی، ادیب صابر، فرید کاتب، عمعق بخارایی، قطران، ابوالمفاخر رازی، کمال الدین مسعود خجندی، صحیفه ۴) شاعران زمان مظفریان و جلایریان:سید جلال بن سید عضد، طبیب طفیل شیروانی، عمادالدین خوافی، رضی الدین، نجیب الدین، لامعی گرگانی، عتیقی ترمدی، ابو عمر ابهری، صحیفه ۵) شاعران زمان شیروان شاهیان و خوارزمشاهیان و صاعدیان: ابوالعلاء گنجه ای، خاقانی، فلکی شروانی، اثیرالدین اخسیکتی، فصیح گرگانی، مجیر بیلقانی، مولوی، جمال الدین عبدالرزاق، حکیم روحانی، سید ذوالفقار شاگرد سیف الدین اسفرنگی، رشید وطواط، سیفی نیشابوری، سیف الدین اسفرنگ، شاه نور بن محمد اشهر نیشابوری، صدرالدین نیشابوری، سراج الدین، رفیع الدین لبنانی، کمال اسماعیل، فریدالدین احول؛ فصل ۲- شاعران زمان اتابکان فارس و آذربایجان و مغول و پادشاهان کرت و مظفریان تا آغاز کار تیمور در سه «صحیفه»: صحیفه ۱) شاعران زمان اتابکان فارس و آذربایجان: نظامی گنجوی، ظهیر فاریابی، جلال الدین ورکانی، ضیاءالدین خجندی فارسی، سعدی، همام تبریزی، خواجه محمد همگر فارسی، امامی هروی، بدر جاجرمی، همای خلخالی، شرف الدین شقروه، میر رضی الدین علی، عبدالقادر نایینی، قاضی رکن الدین دعوید ارقمی، امام فخر رازی، ناصر بخاری، صحیفه ۲) شاعران روزگار شاه ابو اسحق شیرازی و چنگیزیان: سوزنی، عبید زاکانی، ابن حسام خوافی، مظفر هروی، حسن متکلم، ادهم بیک، خواجه جمال منشی اصفهانی، رکن الدین صاین، سعید هروی، پور بهای جامی، عماد فقیه، حافظ شیرازی، خواجه رستم خوریانی، سلمان ساوجی، ظهیرالدین اصفهانی، شقیق بلخی، جنونی هروی، صاحب شریفی بلخی؛ فصل ۳- شاعران زمان تیموریان تا سلطان حسین بایقرا (که در باب سیم گفته شد) در دو «صحیفه»: صحیفه ۱) شاعران زمان تیموریان: عبدالملک سمرقندی، لطف الله

نیشابوری، شیخ گجج تبریزی، سید نعمة الله کرمانی، شاه قاسم انوار، یحیی نیشابوری، امیر مختوم نیشابوری، بابا خاوری، یوسف امرودی، خواجه منصور طوسی، سید شرف الدین رضای سبزواری، حافظ حلوایی، مغربی خلخالی، علی دزد استرآبادی؛ صحیفه ۲) شاعران زمان نواده تیمور: خواجه عصمت الله بخارایی، خیالی، اسحق اطعمه حلاج شیرازی، بساطی سمرقندی، جلال الدین آذری، سیف الدین واحدی نقاش اصفهانی، امیر شاهی، سراج الدین قمری، خواجه سلمان، طالب جاجرمی، فخر بناکتی، کاتبی، علی استرآبادی، برندق سمرقندی، بدر شروانی، شرف الدین علی یزدی، شهاب ترشیزی، کمال الدین غیاث شیرازی، بدخشی سمرقندی، دردی استرآبادی، طوسی، طوطی شیرازی، قنبری نیشابوری، طاهر بخاری، ولی قلندر، خواجه محمود پرسه نیشابوری، زین الدین صاعد، ابن نصوح؛ فصل ۴- در عارفان و پارسایان و کسانی که در خدمت پادشاهان نیز بوده اند در دو «صحیفه» در هر یک از هیجده تن یاد شده است: صحیفه ۱) حکیم نزاری قهستانی، عماد زوزنی، فرخاری بدخشانی، اوحدی مراغه‌ای، فخرالدین عراقی، پور حسن اسفراینی، میر حسینی سادات هروی، جلال الدین جعفر فراهانی، خواجه حسن دهلوی، خواجوی کرمانی، حسن کاشی، معینی جوینی، حسن سلیمی تونی، عارفی، فخرالدین اوحد مستوفی سبزواری، امین الدوله ننزل آبادی، امیر قوامی رازی، ابوالحسن بسطامی، ابو حنیفه اسکافی شاهجهانی، نجم الدین رازی، صحیفه ۲) درباره دوازده دانشمند فرزانه: عطار، درویش قاسمی تونی، سعدالدین ظهوری جوینی، زنده پیل احمد جامی، سیف الدین باخزری، ابوسعید ابوالخیر، شهاب الدین سهروردی، رافعی قزوینی، ابو اسماعیل هروی، اشرفی سمرقندی، ابن حسام ثانی خوافی قهستانی، محمد بن حسام خوافی قهستانی، قاضی روح الله قزوینی، خلیفه اسدالله پسر خلیفه هدایت الله اصفهانی، امیر صفایی هزار جریبی مازندرانی اصفهانی، هلالی جغتایی استرآبادی هروی. این کتاب جز منتخب الاشعار میرزا کاظم مردان علی خان مشهدی (۱۱۴۴-۱۲۱۲) ساخته در ۱۱۶۱ و جز منتخب الاشعار ملا عبدالحکیم حکیم بک خان هوری کشمیری متخلص به حاکم پسر شادمان خان اوزبک زنده در ۱۱۶۱ و ۱۱۹۹ ساخته در ۱۱۸۱ است.

[تذکره نویسی فارسی ص ۸۱۰ و ۸۱۵]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف میشن با روکش و پارچه مشکی،۵۷۲گ،۱۴ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۴۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۶]

● تذکره شعرا = تذکره دولتشاه سمرقندی (منتخب)

/ تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā = tazkere-ye dowlat-šāh-e samarqandī (mn.)

وابسته به: تذکره شعرا = تذکره دولتشاه؛ سمرقندی دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه (-۹۰۰)

گزیده‌ای است از «تذکرة الشعراء» دولت شاه سمرقندی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۵/۳۰

آغاز: تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه به ساحت فضای کبریای آن طیران نتواند نمود سزاوار واجب الوجودی است؛

انجام: و این بیت نیز او راست: دیده پندار و دلم بود در اندیشه که آه ×× شب بخواب که در آمد به خیال که گذشت

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج تریاکی ترنج و سرترنج دار، ۷۳گ (حاشیه ۴۴۰-حاشیه ۵۱۲)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۵]

● تذکره شعرا / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

سرگذشت سرایندگان و چند بیت از سروده آنان: رودکی، غضایری رازی، اسدی، عنصری، عسجدی، فردوسی، عبدالواسع جبلی، خاقانی، انوری، وطواط، سنائی، حسن غزنوی، فرید کاتب، اثیر اخسیکثی، نظامی، ظهیر فاریابی، کمال الدین اسماعیل، قاضی شمس الدین طبسی، شمس الدین صاحب دیوان، امامی هروی، عطار، مولوی، همام تبریزی، سیف اسفرنگ، سعدی، عراقی، صاین، امیر خسرو دهلوی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۸

آغاز: احوالات شعرای متقدم. بسمله. دسته بند اشعار رودکی. کنیت ابوالحسن است، مداح و ندیم مجلس امیرکبیر نصرالدین؛

انجام: در دهلی بداربقا رحلت نمود. احوال شعرای متقدمین باتمام رسید.

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: ۱۲۱۹ق، جا: محمد آباد؛ بی تاریخ؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۸گ (۸۱پ-۸۸پ متن و هامش)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷-۳۵۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴/۷-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶۳]

● تذکره شعرا / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

شرح حال چند تن از شاعران معروف فارسی‌زبان و چند از شعرا هر کدام در این نسخه آمده و احتمالاً از تذکره‌ای جدا شده و

تألیف مستقلی نمی‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۹۹/۴

آغاز: احوال شعرای متقدمین که هم عصر پادشاهان ایام بوده‌اند. دسته بنداهار اشعار رودکی

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر بن میر محسن بن میر محسن بن میر محمد زکی حسینی موسوی صفوی ساکن احمد آباد بیدر، تا: ۲۷ محرم ۱۲۲۴ق؛ تملک: نورالدین محمد بن حاجی محمد اصفهانی به تاریخ دهم ذیحجه ۱۲۲۸ با مهر «نور الدین محمد بن محمد» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۹۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۳۳]

● **تذکره شعرا** / شعر / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

منتخبی از اشعار شعراء و تقریبا شامل ۱۶۰۰۰ بیت از غزلیات و قصائد و رباعیات ۲۷ شاعر است که بیشتر آنها از مشاهیر شعر و اهل عرفان بوده‌اند. به ترتیب عبارت اند از: احمد جامی، عطار، مولوی (منتخب از دیوان شمس)، سعدی، همام، اوحدی، عراقی، امیر حسینی، عماد، حافظ، عالم، خواجو، حسن دهلوی، نژادی، سلمان ساوجی، امیر خسرو دهلوی، عبید زاکانی، جلال عضد، ناصر، زینی، عصامی، محبی، بساطی، شاهی، قدیمی، جدیدی، عارفی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۹

در دو مجلس نقاشی که در ابتداء نسخه می‌باشد یکی از شعرا به نام «مطلع الشعرا» نامیده و در فهرستی که از شعرای این مجموعه نیز در اول نسخه می‌باشد چنین شاعری نام برده شده ولی در نسخه اشعاری از او نیست و در کتب تذکره و سیر بدین نام تا کنون برنخورده‌ام و در پاره‌ای از صفحات که سفید بوده چون ص ۱۶ و ۱۶۶ -۱۷۳ و ص ۴۸۳-۴۸۶ اسماعیل شاملو و مهدی عراقی از خود و قاآنی و شعرای دیگر ابیاتی بر این مجموعه به سال‌های ۱۲۹۹ و ۱۳۰۴ افزوده‌اند؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا علی اکبر گنجعلی خانی، تا: ۱۲۶۲ق؛ دو مجلس صورت که هر یک تمام عرض و طول صفحه را فراگرفته و شبیه ۲۸ نفر از شعرا، یک صفحه شبیه حضرت پیغمبر اکرم (ص) در هنگام رفتن به معراج می‌باشد و شبیه همام تبریزی در هنگام نصیحت به جوانی نیکو و منظر به مناسبت غزلی که این بیت مطلع اوست: ما میرویم و داده ترا یادگار دل ×× مشکل بود حکایت دل زینهار دل؛ مجدول؛ کاغذ:فرنگی،جلد:تیماج، ۲۴۴گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۱۴۳]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

تذکره و ترجمه تعدادی از شعرا و عرفای سرزمین فارس و نیز تعدادی از منطقه خوزستان است که با توجه به قرار گرفتن آن در ادامه رساله پیشین، بدون آوردن خطبه و مقدمه به نظر می‌رسد تکلمه و تتمه‌ای بر کتاب پیشین باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۳/۲

آغاز: فارس ولایتی است معمور آبادان مملو از نعم فراوان، بنا از فارس بن اسود بن سام بن نوح (ع)است؛ **انجام:** ملا حسنعلی از لطیف طبعان است، نسبت محمد صالح صافی طبع بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۶۲ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ص (۸۳-۱۰۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۳/۲-۷۸]

● **تذکره شعرا** / ادبیات / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

تذکره سرایندگانی است که قصایدی در ستایش معتمدالدوله منوچهرخان سروده‌اند یعنی همان مدایح معتمدیه. در دیباچه آمده که آن را به «تذکره» موسوم به «تبصره» موسوم داشته است. نام نگارنده را سیاه کرده‌اند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۹۳/۲

آغاز: بسمله حمدله و صلی الهل علی رسوله خاتم النبیین ... ابن بیاض خوشتر از ریاض مودود است، مجموعه ای است به تذکره مرسوم و تبصره مرسوم که به ردیف حروف هجا؛ **انجام:** فلك منوال به شرف ایصال رسیده و نفحات کلمات طیبات گرفته ثبت افتاد. تمت الکتاب فی لیل خمسة من ایام السبعة. هیجدهم ربیع الثانی ۱۲۷۵.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: رویه یشمی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۲سم [ف: ۷-۲۵]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

تاریخ تألیف: قرن ۱۴

تذکره شعرایی است از یکی از نویسندگان قرن چهاردهم هجری، نویسنده به ترتیب قرن از قرن اول تا پنجم، شعرای پارسی‌گوی را ذکر نموده است. او ابتدا شرح حال شاعر را ذکر نموده و پس از آن نمونه‌ای از اشعارش را بیان کرده است. اسامی شاعرانی که در این تذکره شرح حال و اشعارشان آمده عبارتند از: بهرام گور، بایزید بسطامی، محمد بن وصیف نخستین شاعر فارسی قرن سوم: حنظله بادغیسی. قرن چهارم: ابولیث طبرستانی، شکور بلخی، شهید بلخی، خسروانی حبازی نیشابوری، فضل بن عباس مزوری، رودکی، دقیقی. قرن پنجم: عنصری، عسجدی، فرخی، فردوسی منچنگ ترمدی بندار

رازی، قطران، منوچهری.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۲۵-۱۲/۱۱۵

آغاز: بسمله گروهی از ارباب تذکره و مورخین اول شاعر فارسی را بهرام گور دانسته‌اند و این شعر را: منم آن پیل اقان و منم آن شیریله ×× نام من بهرام گور و کنیتم بوجبله؛ **انجام:** یوز جست و رنگ خیز وگرگ پوی و عزم تک ×× ببرجه آهو دو و روباه حیله گورون / رام زین و خوش عنان و کش خرام و تیزگام ×× شیخ نورد و راه جوی و سیل بر و کوه کن

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج کرم رنگ، ۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۳]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شرح حال چهل و سه تن از شعرای متقدم با نمونه هائی از اشعار آنان، بدون ترتیب مخصوص تدوین شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ سطرها راسته و چلیپا، محشی، دارای یادداشتی از سعید (نفیسی) بن علی اکبر ناظم الاطباء کرمانی به تاریخ ۲۲ شعبان ۱۳۳۴ و فهرست نام شاعران. استاد سعید نفیسی روی برگی قبل از کتاب نوشته است: این کتاب تذکره مختصری است در کاغذهای مرحوم میرزا محمد ناصر طبیب ادیب دیلمی طاب ثراه یافتم معلوم نیست که از تألیفات خود ایشان است و یا از جای دیگر استنساخ شده؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۳۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶× ۲۰/۵سم [ف: ۳-۲۵]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

رساله‌ای است در تذکره شعرا که در اول آن بحثی دارد در این‌که اولین شاعر پارسی‌زبان چه کسی است. مصنف گفته بعضی مبنی بر اینکه اولین شاعر پارسی زبان بهرام گور بوده را بدون سند می‌شمارد و نیز گفته مجمع الفصحاء و تذکره لب اللباب را مبنی بر اینکه اولین شاعر فارسی بعد از هجرت ابوحفص سعدی سمرقندی و عباس مروزی است مردود می‌شمارد. وی اولین شاعر فارسی‌زبان را که سند محکمی برای آن موجود است «محمد بن وصیف» دبیر رسایل یعقوب صفار مؤسس سلسله صفاریان می‌شمارد که هیچ یک از ارباب تذکره ذکری از او نکرده‌اند و سند وی در این باب تاریخ سیستانی است که در نیمه دوم قرن هشتم هجری تألیف شده است. مصنف سپس به تذکره شعرا به ترتیب قرون از قرن سوم تا پنجم می‌پردازد. شاعرانی که احوال و اشعار آنها در این تذکره موجود عبارتند از: بهرام گور، ابوحفص سعدی سمرقندی، عباس مروزی، با یزید بسطامی، محمد بن وصیف، حنظله بادغیسی، ابالیث طبرستانی، شهید بلخی، شهره فرالاوی، ابوشکور بلخی، ابوالمثل بخارائی، ابوالمؤید بلخی، ابوالمؤید رونقی، حکیم کسائی مروزی، خسروانی، خبازی نیشابوری، فضل بن عباس مروزی، رودکی، دقیقی، عنصری، عسجدی، فرخی، فردوسی طوسی، اسدی طوسی. نسخه حاضر از اول افتادگی دارد و ظاهراً از آخر ناتمام مانده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۲۹/۲-۳۰/۹۹

آغاز: شعر فارسی گفت و او را شعر تازیست بغایت بلیغ و اشعار او بدو نسبت و بنده در کتابخانه سرپل بازارچه بخارا دیوان او دیده است و مطالعه کرده و از آنجا اشعار نوشته ... محمد بن وصیف نخستین شاعر فارسی آنچه تاکنون در خصوص اول شاعر فارسی نگاشتیم؛ **انجام:** در آن مرگ همچون نهنگ دژم ×× همی جان کشید از دلیران بدم / زانبوه لشکر زمین دم گرفت ×× تو گفتی که پیش زمین خم گرفت

خط: نسخ جلی و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۹۸]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

تذکره یکی از معاصرین درباره چند تن از سخنوران و شعرای پیشین است که با استفاده از اطلاعات کتاب‌ها و سایر تذکره‌ها نوشته و از هرکدام ابیاتی آورده شده است، نام شعرا عبارت است از: رودکی، دقیقی، فردوسی، فرخی، عنصری، ناصر خسرو، منوچهری، مسعود سعد سلمان، عمر خیام، سنایی، امیر معزی، انوری، نظامی گنجوی، مولوی.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۲۸

آغاز: رودکی-ابوعبدالله جعفر بن محمد متخلص برودکی در قریه بلخ از قراء ناحیه رودک که تا سمرقند دو فرسخ فاصله دارد از مادر نابینا متولد شد قوت حافظه رودکی درکودکی به اندازه ای بود که؛ **انجام:** قل اللذی بصروف الدهر عیرنا هل عاند الدهر الی من له خطر ... بگو به آنهائی که به تغیرات زمانه سرزنش میدهند مارا. ویا دشمنی گردد روزگار برای کسی که برای اوست بزرگ آیا نمی‌بینی دریا را بالا میگیرد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا اسلیمی عطف پارچه، ۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۹۰]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شرح حال عده ای از شاعران نامی فارسی‌زبان که برخی از آنان بدین ترتیب آمده است: مسعود سعد سلمان، اسدی طوسی، ناصر خسرو، غضایری رازی، ابوالفرج رونی، اسکافی، خیام عمعق بخارائ، امیر معزی، سنائی، ادیب صابر، رشید و طواط، مجیر الدین بیلقانی، ظهیر الدین فاریابی، جمال الدین عبدالرزاق، خاقانی شیروانی، نظامی گنجوی، کمال الدین اسماعیل، مولوی رومی، سعدی شیرازی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۷۳/۲

آغاز: مسعود سعد بن سلمان از اعاظم شعرا و داشمندان ایران است اصلش از همدان ولی پدرانش به هندوستان مهاجرت کرده و در آنجا ساکن شده‌اند؛ **انجام:** کاغذت را قافیه بدور دور دم دود شد ×× دود کرم و ذح نحاس است و دخان یحموم وود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، جلد: کاغذی لاجوردی با مقوا عطف پارچه مشکی، ۳۳گ (۴۱ ر-۷۳ر)، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۳-۶۴۹]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

در این تذکره شاعران زیر وصف شده و اشعاری چند از آنها آمده است: ۱. عبدالباقی میرزا، ۲. عبدالعلی خان ادیب الملک، ۳. میرزا اسحاق، ۴. انیس (= جعفر بن صادق الحسینی طباطبائی)، ۵. آشوب (= ابوالقاسم)، ۶. آشفته (رضا قلی خان بن محمد ولیخان بن فضعلی خان قاجار)، ۷. بیدل (= حاجی محمد)، ۸. فرج الله الحسینی کاشانی، ۹. جرس (= مهدی)، ۱۰. خرم (= عبدالمجید مشهدی).

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی الحسینی متخلص ثاقب، تا: ۱۳۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، ۳۱۱گ، ۱۰ سطر(۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸ سم [ف: ۳-۳۰۲]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

شرح حال چند تن از شعرای فارسی‌سرای که به ترتیب تخلص شعری آنان تنظیم شده مگر چند برگ آخر که در هم می‌باشد. شرح حال‌ها بسیار مختصر با نمونه‌ای از شعر آنها و در بعضی تخلص‌ها شرح حالی نوشته نشده است. گویا از سید مصلح الدین مهدوی اصفهانی باشد و پیش‌نویس تذکره مفصلی است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳۶

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: «مصلح الدین بن شهاب الدین الموسوی» (بیضی)؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۴۷]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

پیش‌نویس تذکره‌ای است ناتمام که در آن نام بیش از هشتاد تن از شعرای قدیم و معاصر ایرانی فارسی‌گوی آمده با شرح‌حال‌های مختصری و نمونه‌ای از شعر آنان و گاهی فقط نام شاعر یاد شده و شرح حالی ندارد. در ترتیب شرح‌حال‌ها نظمی رعایت نشده و به عنوان رودکی بخارایی شروع می‌شود و به نام سرخوش پایان می‌یابد.

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۷۰

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۵۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲۱]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

مؤلف دراین رساله تاریخ شعرای پارسی گوی را از سال ۵۱۵-۷۹۱ و از مسعود سعد سلمان آغاز و به لسان الغیب حافظ شیرازی پایان داده است. وی علاوه بر شرح حال مختصری از شاعران بخش‌هایی از اشعار معروف آن‌ها را آورده است. در پایان فهرست شعرای ذکرشده را درج کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۷/۱

آغاز: مسعود بن سعد بن سلمان از اعاظم شعراء و دانشمندان ایران است اصلش از همدان ولی پدرانش به هندوستان مهاجرت کرده در آن جا ساکن شده‌اند؛ **انجام:** گوشه ابروی تواست منظر چشمم ×× خوشتر از این گوشه پادشاه ندارد / حافظ اگر سجده تو کرد مکن عیب ×× کافر عشق ای صنم گناه ندارد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوا، عطف تیماج زرشکی، ۳۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۶]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā

تذکره شعرای فارسی‌زبان است که جملاتی در شرح حال آنها و سپس نمونه اشعارشان را می‌آورد. در نسخه حاضر از این شعرا نام برده شده است: ابوسعید جرجانی، ابوالمعالی نحاس، ابوالمعالی رازی، ابوجعفر واشی، ابوالعلاء گنجوی، ابوالمؤید بلخی، ابولیث طبرستانی، ابوعلی بن حسین مروی، ابن الرشید غزنوی، ابوبکر قهستانی، ابو حنیفه مروزی، ابوالفاتح هروی، ابی طبیب سرخسی، ابوالبرکات خراسانی، احمد الکافی، اختیار الدین علی شیبانی، ارشدی سمرقندی، استغنائی نیشابوری، اشهری نیشابوری، آغاجی بخارایی، امامی هروی، اشرفی

سمرقندی، اثیرالدین اخسیکتی، اثیرالدین اومانی، اسدی طوسی، ازرقی هروی، انوری ابیوردی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۹۹-۱۰/۱۰۹

آغاز: امید من پس از ایزد بفضل صاحب عصر عمید دولت منصور عمدة الکتاب ... و له ایضاً روزگار عصیر انگور است ×× خم ازو مست و چنگ مخموراست؛ **انجام:** و له ایضاً فی المدح چو از ادوار این نیلی دوائر ×× زمانه داد ترکیب عناصر ... موج در جوی تو فلک سرعت ×× مرغ بر بام تو ملک هنجار

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۳۰]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

گزارشی از آن داده نشده.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۱

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā

در شرح حال: افضل الشعراء، امامی، جامی، ملک الشعرا ادیب صابر، حکیم سوزنی سمرقندی، سعید مروی، شمس الدین طبسی، فرید احوال، حسن اسفرائنی، سید حسینی، امیر خسرو دهلوی، فرخواری، الو العلاء کیجوری، کاتبی تبریزی، بخاری، حسن سلیمی، امیر محمود بن امین، رودکی، کمال خجندی، ابو الفرج سنجری، منوچهر، صفی الدین قاسم، خواجه مجد الدین فارسی، مولانا علی شهاب، آنری، عسجدی، مسعود بن سعد سلمان، رشید وطواط، مختاری، سنائی، معین ی، محمد بن حسام، جنونی، فرخی، امیر معزی، سمین نیشابوری، جلال جعفر فرهانی، شیروانی، شرف الدین یزدی، لبید بن اسود بابلی، فرزدق، دعبل خزاعی، ابن رومی، حریری، ابو الفتح بستی، عبید زاکانی، سید جلال عضد یزدی، حسن کاشی، ابو اسحاق شیرازی، صاحب بلخی متخلص به شریفی، طوسی، ابوسعید گورگان، نظامی گنجوی، روحانی سمرقندی، ظهیر فاریابی، عبد الرزاق اصفهانی، سعدی شیرازی، قهستانی، محمد عبد الرزاق، سلمان ساوجی و غیره.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۰۴

انجام: در حکمت از او استفاده نمودی.

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اهدایی: میرزا علی اکبر رئوف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف تیماج قرمز، ۱۳۳گ، ۲۱ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۴-۱۳۶۰]

● **تذکرة الشعراء** / تراجم / فارسی

tazkerat-oš šoʻarā’

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۶۶عکسی

شرح حال شاعران؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۱گ [جنگ: ۱-۴۵۳]

← تذکرة الشعراء قم ≻ تذکره شعرای قم

● **تذکره شعرای اصفهان** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā-ye esfahān

مسکین اصفهانی، ق۱۳ قمری

meskīn-e esfahānī (- 19c)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

کتابی است مختصر از شعر و شرح حال شعرای انجمن شعرای اصفهان. عبارتند از: ۱. مسکین که جامع این سفینه است، ۲. میرزا آقا جان متخلص به پرتو، ۳- میرزا عبد الرحیم افسر، ۴. آقا سید محمد بقا، ۵. الفت، ۶. ناصری که خط شکسته را نیز نیکو می‌نگارد، ۷. آشفته که مداح اهل بیت علیهم السلام است، ۸ انجم، ۹. اشتها، ۱۰. عمان پسر زاده قطره، ۱۱. میرزا آقا پروین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۴

آغاز: بحمد الله تعالی که درین عهد فرخنده مهد که نوبت دولت و کامکاری و شوکت و شهریاری؛ **انجام:** ای ادیبی که همه اهل سخن را امروز×× بر در درگه تو دست امل روی رجاست / آفتاب فلک قدر امین الدوله ×× که مدیحش همه جا ورد زبان شعراست

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میرزا عبدالرحیم افسر، تا: قرن ۱۳؛ تملک: مجد الدین نصیری؛ جلد: تیماج یشمی ساده، ۲۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۳/۷سم [ف: ۴۳-۸۸]

● **تذکره شعرای اصفهان** / شعر / فارسی

tazkere-ye šoʻarā-ye esfahān

تذکره‌ای است از بیست و چند تن شعرای معاصر محمد شاه قاجار و منوچهر خان معتمد الدوله حکمران اصفهان و فارس و بنادر در عهد محمد شاه و همه اشعار منقول در مدح خان نامبرده می‌باشد ولی این تألیف غیر از مدایح معتمدیه محمد علی بن ابوطالب اصفهانی متخلص به بهار صاحب یخچالیه است زیرا خود بهادر در این تذکره با القاب «گلشن فصاحت را بهار و انجمن بلاغت را عندلیب و هزار» یاد شده است.

تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۲ر۳۱۲۷

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين، زيب محامد وافره و زينت مدايح متكاثره حمد و مدح مالك الملكى است جل حمده و عظم نعمته كه ذات بيچونش برتر از چند و چون است و وجود واجبش از درك خرد و فهم بيرون؛ **انجام:** آخرين شاعر مذكور ميرزا حبيب قاآنى بدون ذكر نمونه شعر و مسكين بدون شرح حال ميباشد

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی تریاکی ۱۶×۲۵، ۷۰گ، ۱۷سطط [ف: ۱-۲۲۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۱/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فيلمها ف: ۲-۷۴]

● تذکره شعرای اصفهان / شعر، تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye esfahān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۸۰

این نسخه بر پایه دیدگاه استاد همایی می‌باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

● تذکره شعرای جنوب خراسان / ادبیات / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye jonūb-e xorāsān

دشت بیاضی، نجفعلی، ۱۳۱۲ شمسی

dašt bayāzī, najaf-'alī (1933 -)

تاریخ تألیف: ۱۴۰۵ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۲

آغاز: قبل از هر چیز از شاعران پاك اندیشی که با ارسال؛ **انجام:** در برگیرنده آثار آن عزیزان گردد.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۴۰۵ق، جا: مشهد [رایانه]

● تذکره شعرای خراسان / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye xorāsān

مجموعه‌ای از شرح حال شعرا که در چند قسمت تنظیم شده است، از خود نسخه چنین برمی‌آید که بعضی از قسمت‌های آن از تاریخ ابن خلکان خلاصه و ترجمه شده است. جامع آن به دست نیامد. بخش ۱. با عنوان «اعلام خراسان» حرف الف با ابواسحق ابراهیم بن احمد مروزی فقیه شافعی آغاز می‌شود؛ بخش ۲. با عنوان «حالات شعرای خراسان» که نسبت به بخش قبلی مختصرتر و شامل ۷۳ تن شاعر می‌باشد و با اوحدالدین انوری ابیوردی شروع می‌شود؛ بخش ۳. با عنوان «رجال خراسان-ادبی» از بدرالدین جاجرمی شروع و به حاج ملا سلطان محمد گنابادی ختم می‌شود؛ بخش دیگر که مختصر است و جدول کشی شده با عناوین نام شاعر ... تاریخ وفات ...، با اثری مشهدی شروع و به ابوبکر خسرو جردی بیهقی پایان می‌یابد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵۱

آغاز: ریاست آل طاهر در خراسان و ماوراء النهر و خوارزم. انجمله چون دور مامون رسید در ایرانیان قوتی شد پدید ... ابواسحق ابراهیم بن احمد بن اسحق مروزی فقیه شافعی از ائمه فقه بشمار میرود و در عصر خودش مفتی کل و مرجع تدریس بوده؛ **انجام:** از تألیفات انجناب است و در نیشابور وفات نموده و جسدشرا حمل به بیهق نموده اند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ واقف: حاج احمد آقا فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: کاهی، ۱۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۷/۵سم [ف: ۱۷-۷۱]

● تذکره شعرای ری / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye rey

تاریخ تألیف: قرن ۱۴

از زن و مرد از بندار رازی تا فاخته.

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۷۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۱۱۸]

● تذکره شعرای ری / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye rey

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۰

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۲/۱×۳۵/۷سم [رایانه]

● تذکره شعرای عجم / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye 'ajam

تذکره شاعران فارسی‌سرای بدین ترتیب: فردوسی، ابوزید غضایری رازی، بندار رازی، خاقانی، انوری، خواجوی کرمانی، سلمان ساوجی، مولانا کاتبی، مولانا لطف الله نیشابوری، امیر شاهی، ابن یمین.

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۲۲

آغاز: ذکر شعرای عجم، سبحان الزمان ... فردوسی. نظم: یگانه فارس میدان فرس فردوسی

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: ترمه رنگارنگ نازك، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۸۱پ-۸۵ر)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸-۳۳۸]

● تذکره شعرای عرب / تراجم / عربی

tazkere-ye šo'arā-ye 'arab

شرح حال و نقل اشعار پنجاه و چهار تن از شعرای عرب است

که از کتب یتیمة الدهر ثعالبی و وفیات اعیان ابن خلکان و اغانی ابی الفرج اصفهانی و الوافی بالوفیات صفدی و مجموعه ابن الصیرفی و قلائد العقیان فتح بن خاقان نقل و یا مؤلف به قلم خود نوشته است، اولشان ابوبکر خوارزمی و آخرشان ابواسحاق بن خفاجه می‌باشد.

تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۳۳۴

آغاز: قال الثعالبی فی الیتیمة فی ترجمة ابی بکر الخوارزمی، هو ابوبکر محمد بن العباس الخوارزمی؛ **انجام:** آخرین قصیده مذکور از شیخ ابوالطیب الغزی است و ابیات آخرش بشرح آتی است: مجزومة آراؤه منصوبة ×× رایانه مرفوعة درجاته / ما ازدان طوس من یراع مصقع×× بسطوره و تجبرت صفحاته

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی از احمد سفر جلانی نام درباره مطالعه کتاب و دعای مالک؛ یادداشت خرید از سید عبدالله المرادی العمری النقشبندی ابن السید طاهر المرادی النقشبندی ابن السید عبدالله المرادی النقشبندی ابن المصطفی المرادی النقشبندی این السید مراد نقشبند مالک کتاب؛ جلد: چرمی تریاکی، ۲۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰ [ف: ۱-۲۳۹]

● **تذکره شعرای عرب** / تراجم / عربی

tazkere-ye šo‘arā-ye ‘arab

وابسته به: سلافة العصر فی محاسن الشعراء بکل مصر؛ مدنی، علی خان بن احمد (۱۰۵۲-۱۱۱۸ق)

بخشی است از تذکره سلافة العصر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵/۴-طباطبائی

آغاز: ابنه السید عبدالرحمن زهرة فضل نبتت فی روضة الشام و قطفت بید المنیه

خط: نستعلیق، کا: توفیق گیلانی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۱۸-۱۲۸)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۰]

● **تذکره شعرای عرب** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā-ye ‘arab

ساخته ۱۱۳۳ از روی کتب تواریخ و ادب عربی با مقایسه میان آنها و سرایندگان ایرانی در برخی از جاها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۲/۳

آغاز: بدانکه شاعر جاهلی است و مخضر می‌و اسلامی؛ **انجام:** و من یشتری ذاعلة بصحیح.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (هامش ۱۹۰-۲۰۷)، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۱-۲۳۳۸]

● **تذکره شعرای عرب** / ادبیات / فارسی

tazkere-ye šo‘arā-ye ‘arab

مؤلف از ابتدای ظهور اسلام وضعیت فرهنگی و ادبی جامعه عرب را تا دوره راویان بررسی کرده و در این میان شرح حال برخی از بزرگان شعرا را ذکر کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۷/۲

آغاز: در آخریات جاهلیت کار اعراب عموما بدویت و کارشان غارتگری مهاجمه جنگ جوئی و خشم و این مسئله منحصر به طوایف بدوی نبود بلکه شهرنشین‌ها هم دارا بودند؛ **انجام:** در زمان بنی عباس به واسطه احادیث روات و احادیث در روایت و سنت ادب در شعر و خطب فصیح

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج زرشکی، ۱۳گ، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۷]

● **تذکره شعرای قدیم هند** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā-ye qadīm-e hend

راستکار، فخری، ق۱۴ شمسی

rāstkār, faxrī (- 20c)

مولوی اقبال حسین در سال ۱۹۳۷ میلادی کتابی درباره شعرای هند و فارسی از ۶۷۰-۴۲۱ق، نگاشته است که این کتاب را در ابتدا به عنوان تز درجه پی اچ دی (PhD) دانشکده پتنه نوشته است، سپس آن را گزین نموده و بدین صورت درآمده است. این کتاب به زبان انگلیسی بوده است که در دانشگاه پتنه به سال ۱۹۳۷ میلادی چاپ شده است، سپس خانم فخری راستکار در سال ۱۳۴۲ شمسی آن را به فارسی ترجمه کرده است که کتاب حاضر باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۴۵۸

خط: شکسته، نستعلیق، کا: = مؤلف، تا: ۱۳۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور قهوه‌ای با روکش کاغذ سپید، ۱۴۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۸سم [ف: ۳-۱۰۱۷]

● **تذکره شعرای قم = تذکرة الشعراء قم** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo‘arā-ye qom = tazkerat-ol šo‘arā’-e qom

فیض قمی، علی اکبر بن محمد، ق۱۳ قمری

feyz-e qomī, ‘alī akbar ebn-e mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۷ق

شرح حال چهل و هفت تن از شعراء بنام قم را به شیوه ادبی به رشته تحریر درآورده و در مقدمه گوید که قطب العرفاء حاج غلامرضا مشتاقعلی شاه او را بر این کار تشویق نموده است. نام شعراء آن‌گونه که در مقدمه آمده چنین است: اخگر رشید خان مستوفی بیگدلی، ارسطو، اسحاق خان سر تیپ، آشوب میرزا

حسین، ارباب محمد تقی بیک، ابوالقاسم بیک، تذرو ملا محمد، جنان میرزا محمود، جاهد میرزا محمد باقر طبیب، جدا سید آقا جان، جاوید میرزا علی رضا، حصاری حاج محمد صادق خان بیگدلی، حیرت ملا محمد، حکیم میرزا علی محمد، حسن معمار، درویش ابوالفتح میرزا، ریاض میرزا احمد، رضوان ملا عباس کهکی، سید عبدالمجید، شوکت مقصود علی بیک، شاهین میرزا محمد ابراهیم، شوکت حبیب الله خان، شرر حسینعلی بیک بیگدلی، شکیب میرزا مهدی منشی، شکوه آقا حسین، شاطر نور محمد، شیخ محمد رضا خادم، شاطر عباس، شیخ حسن استاد، صفا میرزا جواد کهکی، صفی میرزا خان لرخان، عزلت جهانگیر میرزا، غافل رضا قلی خان، غارت میرزا بزرگ؛ فاضل شاه میرزا، فکار کرم علی خان، قرغی حاج علی محمد متولی، قدرت آقا سید علی، کوثر میرزا عبدالکریم، مرشد عباسقلی بیک، میرزا مهدی خان اعتضاد الدوله، مستوفی میرزا ابوالقاسم، منظر ملا جعفر ارسی دوز، وفا میرزا آقا، هاله آقا سید محمود علاقه بند، هما میرزا صادق مروی وقایع نگار، فیض میرزا علی اکبر (مؤلف کتاب).

[فهرستواره منزوی ۱۸۸۲/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵

آغاز: ستایشی افزون از حوصله شماره و برون از تعداد ستاره نیاز بارگاه جلال خداوندیست که زبان را بیان داد؛ **انجام:** این مقدار از حالات شعرای نامدار آن قدریست که خیال نگاشتن داشتم بحمد الله تعالی پیش از گذشتن این عمر بپایان رسید.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۷ق؛ روی برگ اول گلی است از عمل علی رضوی فرزند آقای سید حسین مجتهد قمی، اشعاری است از جلال الدین بن آقا حسن کهلی که به‌خط خودش به تاریخ ۱۳۰۸ نوشته، و روی برگ دوم اشعاری است از آقا علی ولد سید عبدالله مجتهد به خط خودش، و پشت برگ دوم اشعاری است از ابوالقاسم بن محمد رضوی به خط خودش، نوشته حسن بن عزیز رضوی قمی به تاریخ چهارم ذیقعده ۱۳۱۶؛ تملک: محمد بن علی اکبر به تاریخ ۱۳۱۳؛ مهر: «یا محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۶سم [ف: ۱-۱۶۳]

● **تذکره شعرای کرمانشاه** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā-ye kermānšāh

سالکی، علی، ۱۲۸۵ شمسی

sālekī, ʻalī (1906 -)

اهدا به: عباسقلی خان سپهر

تاریخ تألیف: ۱۳۱۸ق

عباسقلی خان سپهر بنا داشت که تذکره‌ای به نام «تذکره ناصری» مشتمل بر شرح حال و اشعار شعرای عصر ناصرالدین شاه قاجار تألیف نماید. بنابراین از صاحبان فضل در شهرهای مختلف درخواست نمود که شرح حال و اشعار شاعران شهر خود را تنظیم نموده و برای وی ارسال دارند. از جمله افرادی که عباسقلی خان از آنها درخواست شرح حال شعرا را نموده، سالک کرمانشاهی می‌باشد که از شعرای کرمانشاه بوده است. سالک نیز در پاسخ وی کتاب حاضر را در شرح حال شعرای کرمانشاهی هم عصر خویش تألیف نموده است. در این تذکره اغلب شعرا شرح حال و اشعار خویش را به خط خود درج نموده‌اند. اسامی شعرایی که شرح حال و اشعارشان در این تذکره آمده عبارتند از. ۱. شهاب الدین محمد بن مرحوم موسی العراقی؛ ۲. لقاء موسی بن محمد جعفرخان مافی قزوینهی؛ ۳. رضوان، میرزا نصرالله؛ ۴. عطا، میرزا حسین خان فرزند میرزا حسن خان نایب الحکومه کرمانشاهان؛ ۵. شباب کرمانشاهی، آقا محمد جواد بن محمد صالح مقلب به نظام العلماء؛ ۶. سروری، کربلائی علی بن محمد باقر نهاوندی الاصل کرمانشاهانی؛ ۷. میرزا ابراهیم حیرت ملقب به اقبال بن حسین خان به نقل از تذکره همایونی مرحوم سلطانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۸۶

آغاز: شهاب الدین اسمش محمد بن مرحوم موسی العراقی مخاطب شیخ اشراق لازالت شموس فضایله، همانا این شخص نبیل جلیل مجرب مهذب را تمامت مکارم اخلاق یزدان پاک در هیکل شریف و عنصر لطیف به ودیعت نهاده؛ **انجام:** گفتم که مهر و ماه تو را گفت مهر ×× عقل گفتا مهم غلام بود مهر چاکر است / گفتم که خورد چشم سیاه تو خون خلق ×× گفتا چند کینه که مست است و کافر است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عباسقلی سپهر که کتاب از طرف میرزا سالک به وی اهدا شده به تاریخ ۱۳۱۸؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۳۷۰]

● **تذکره شعرای کرمانشاه** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šoʻarā-ye kermānšāh

شاکر کرمانشاهی، باقر بن علی محمد، -۱۳۹۱ قمری

šāker-e kermānšāhī, bāqer ebn-e ʻalī mohammad (-1971)

شرح حال گروهی از شاعران کرمانشاه با عکس و نمونه‌ای از اشعار آنان و تاریخ انجمن‌های ادبی و مطبوعات آن شهر، در سه بخش (تاریخچه شعراء، تاریخچه انجمن‌ها، تاریخچه مطبوعات)، دارای مقدمه‌ای گسترده از استاد کیوان سمیعی به تاریخ سه‌شنبه یازدهم آذر ماه ۱۳۳۷ ش.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۵۸

بی کا، تا: ۱۳۷۸ق؛ نسخه چاپ سربی است که به سال ۱۳۷۸ق

چاپ شده با حواشی سودمند از استاد هادی ارفع کرمانشاهی و به خط وی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۰۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [شخصی ف: ۲-۶۴]

● **تذکره شعرای معاصر** / تراجم / فارسی

tazkere-ye šo'arā-ye mo'āser

تاریخ تألیف: ۱۳۲۸ش

شرح حال مختصر و نمونه شعر ۴۷ تن از شعرای معاصر ایران است که عکس اکثر آنها در هر برگ الصاق شده است و وسیله انجمن ادبی فرهنگستان ایران در سال ۱۳۲۸ شمسی ساخته شده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۳۹۸

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ماشین شده است با نمونه‌های دستنوسی و ۳۷ قطعه عکس از شعرای مورد بحث، عکس‌های موجود متعلق اند به آقایان حسین سمیعی، احمد اشتری، سید علی نور بخش آزاد، دکتر محمود افشار، امیری فیروزکوهی، ابراهیم باستانی پاریزی، ملك الشعرای بهار، عبدالرحمان پارسا، پروین دولت آبادی، پژمان بختیاری، ابوالقاسم حالت، دانش بزرگ نیا، ذکائی، کاظم رجوی، دکتر رسا، رشید یاسمی، رهی معیری، ریحان حسن سمیعی، احمد سهیلی خوانساری، شعله، محمد عنقا، غیرت کرمانشاهی، فرات، محمود فرخ، علی اشتری، قلزم، گلچین معانی، گلشن آزاد، مؤید ثابتی، نسیم، محمد علی ناصح، نصرت، نظام وفا، عبدالوهاب نورائی وصال، علامه وحید، هشیار؛ جلد: مشمع آبی، ۱۸۴گ، اندازه: ۲۲×۲۸سم [ف: ۳-۱۰۱۷]

● **تذکرة الشعرای مولانا قایلی** / تراجم / فارسی

tazkerat-oš šo'arā-ye mowlānā qāyelī

شیخ زاده فایض نیمردانی، ق۱۰ قمری

šeyx-zāde fāyez-e nīmardānī (- 16c)

از نام و نشان مؤلف این تذکره که خود را به نام «قایلی» خوانده اطلاع درستی به دست نیامد. مدون تذکره اشعار ۷۰ تن از شعرا را بدون ذکر شرح حال و مشخصات دیگر در این رساله گردآوری کرده و از بعضی یك بیت و از برخی دو بیت بیشتر شعر نیاورده است. نخستین شاعری که شعرش در این تذکره ثبت است میر همایون اسفراینی است و این بیت از اوست: به زنجیرم چو کرد از بی قرار دلستان من ×× دل زنجیر شد سوراخ سوراخ از فغان من. آخرین شاعری که شعرش را نوشته خواجه کمال الدین حسن بن خواجه نظام الملك است و از اوست: تیغی است آبدار زبان در دهان ما ×× خود را نگاه دار زتیغ زبان ما. (طاهری شهاب)

ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه:۲/۲۲۴

آغاز: این تذکره ایست که عزیزی مسمی به مولانا قایلی جمع نموده، چون کاتب از مسکن و مقام عزیزان آینده اطلاع نداشت در تفصیل حال ایشان چیزی مرقوم نشد

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در پایان کتاب « بقیة النقیة» نوشته شده؛ ۴ص، ۲۸ سطر ۱۵×۲۴سم [نشریه: ۶-۶۳۲]

● **تذکره شوشتر** = **تاریخ شوشتر** = **شوشتریه** / تاریخ ایران / فارسی

tazkere-ye šūštar = tārīx-e šūštar = šūštarīye

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲-۱۱۷۳ قمری

jazāyerī, 'abd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701-1760)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۷ق

کتابی متوسط در تاریخ و جغرافیای شهر شوشتر که در یک «مقدمه» و چهل و چهار «فصل» (صاحب الذریعه [در ذیل عنوان تاریخ تستر] نوشته‌اند نسخه‌ای از این کتاب را در خاندان مؤلف دیده‌اند دارای چهل و هشت فصل) تنظیم شده است: مقدمه در بنای شهر شوشتر؛ ۱. بنای رودخانه شادروان؛ ۲. وصف شادروان؛ ۳. مساجد و بقاع؛ ۴. مزارات؛ ۵. بقاع الخیر صحرای شوشتر؛ ... ۱۳. سلاطین و حکام شوشتر از ۹۳۲-۱۰۴۲ق؛ ... ۱۹. حکام شوشتر از ۱۰۱۶ق تا ۱۱۲۹؛ ... ۲۳. عزل شاه طهماسب و هرج و مرج سال ۱۱۴۴ق؛ ۲۴. در حکایات عجیبه درویش. این کتاب علاوه بر اینکه تاریخ شوشتر است سرگذشت و فهرست مؤلفات سید نعمة الله و خاندان جزائری و طرفی از تاریخ صفویه نیز هست مؤلف در فصل ۱۸ (۱۷ چاپی) سرگذشت و فهرست مؤلفات خود را آورده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... آورده‌اند که در قضیه طوفان نوح که عالم غرقاب و معموره زمین خراب و جمهور بنی آدم آواره دیار عدم گردیدند

انجام: و چون مرا سبب توبه و خدا پرستی خود دانست شرائط تسلیم و ارادت بجای آورد و الله یعلم

چاپ: کلکته، با پیشگفتار انگلیسی، ۱۳۴۳ق، ۱۰۳+۱۱ص؛ تهران، با پیشگفتار سید محمد جزایری چاپ افست؛ تهران، انتشارات صدر، ۱۳۱۷ش؛ به تصحیح خان بهادر مولی بخش و هدایت حسین، انجمن آسیایی بنگال، ۱۹۲۴م (۱۳۴۳ق)

[مشار فارسی ۱۱۵۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۲۵/۲؛ الذریعة ۲۴۳/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۲۸۹/۶؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۵۸۰/۲؛ دنا ۱۰۷۷/۲ (۱۹ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول تا ۱ رمضان ۱۱۹۲ق؛ از روی خط مؤلف، محشی، دیباچه‌ای در نسخه نیست؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۷۵۱]

۲. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۳۱۳۳

آغاز و انجام: برابر؛ و «قد فرغت من کتابت هذا الکتاب المسمی بتذکرة الشوشترية فی عصر یوم الخمیس ستة و عشرون من شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۲۵ بید الحقیر المحتاج الی الله الغنی اسدالله بن المرحوم طیب الموسوی طاب ثراه. گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن ×× که مرا محنت ایام بهم بر زده است / غریق رحمت یزدان کسی باد ×× که کاتب را بالحمدی کند یاد/ این نوشتم تا بماند یادگار ××من نمانم خط بماند روزگار»

خط: نسخ، کا: اسدالله بن طیب موسوی، تا: ۱۲۲۵ق؛ یادداشت شهر ذیقعده ۱۲۲۵، یادداشت مرحوم نخجوانی واقف محترم؛ واقف: نخجوانی، جلد: چرمی مقوا، ۳۰۴گ، ۱۵ سطراندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵ [ف: ۱-۲۳۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۵۳/۱

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد حسن بن ابوالحسن بن عبدالله موسوی، تا: جمعه ۳ رجب ۱۲۲۸ق؛ از روی نسخه اصل مؤلف و او نواده مؤلف و دارنده نسخه بوده در ربیع الثانی ۱۲۲۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی در زمینه مشکی با گل و بوته، ۲۱۵ص (۱-۲۱۵)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۴۶]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید محمد بن محمد هادی، تا: غره جمادی الثانی ۱۲۳۳ق؛ از روی نسخه‌ای که به سال ۱۲۰۰ نوشته شده بود، دو بیت شعر به خط سید ضیاء الدین هاشمی به تاریخ ۱۵ شهریور ۱۳۰۹ ش؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۹۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۳۴۲]

۵. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۵۰۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق [نشریه: ۷-۲۴۵]

۶. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۵۷/۱

آغاز: بسمله فصل اول آورده اند که در قضیه توفان نوح که عالم غرق آب و معموره زمین خراب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوب، کا: احمد بن ملا محمد تقی دارابی الاصل شهره به شیرازی، تا: شنبه ۹ ذیقعده ۱۲۷۵ق، جا: نجف اشرف؛ تملک: «محمد جزائری»؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: مقوایی روکش کاغذ زرشکی، ۱۰۵گ (۲پ-۱۰۶ر)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۴۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب، تا: ۶ ربیع الاول ۱۲۹۵ق، به دستور امیر اسد الله؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۱۳۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۱۳

آغاز: برابر **انجام:** و حاذقی بلطایف الحیل یکی از آنها از ممر حلق او بیرون آورده او را اخبار نمود که این مرض علاج پذیر نیست و الله یعلم.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد نظری، تا: ۲ ذیقعده ۱۳۰۶ق، جا: شوشتر، حسب الامر بندگان آقای سعدالملک؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۷ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰سم [ف: ۴۵-۱۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق، جا: شاید شوشتر؛ اهدایی: امیر شهاب الملک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۸۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶۵×۲۳۰سم [ف: ۶-۲۳۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۳۵

آغاز و انجام: برابر

نسخه حاضر چهل و پنج فصل (یک فصل بیش از چاپی) دارد اما زیاده بر نسخه چاپی مطلب ندارد بلکه قسمتی از فصل ۶ (از جمله مزارات قدیمه ...) با عنوان فصل ۷ جدا شده و در نتیجه شماره دیگر فصول نیز به دنبال آن آمده؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله آصفی شوشتری، تا: ۱۳۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی تیره نازک آهاردار، جلد: تیماج سرخ، ۱۸۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۹۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۱۰

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید اسدی کاظمی، تا: ربیع الثانی ۱۳۲۲ق، جا: لندن، نویسانده عبدالحسین کاشانی برای الیس در ربیع الثانی ۱۳۲۲ جولای ۱۹۰۴؛ از روی نسخه‌ای که مستر سامن Salmon کاپیتان صاحب دستور داده بود تا محمد حسن محرر پسر آقا محمد رضا پسر آقا حبیب الله وزیر شوشتری در ۲۵ شوال ۱۳۱۳ از روی نسخه آقا شیخ محمد علی آن را نوشته است این نسخه اخیر را هم سامن هنگامی که به شوشتر آمده بود از آن شیخ محمد علی گرفته و خواسته بود که از روی آن برایش بنویسند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور زرکوب، ۱۲۴گ، ۱۲ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۵-۴۲۰۰]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۵۲

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن عبدالوهاب الموسوی بن احمد بن محمد بن طبیب بن محمد بن نورالدین بن نعمة الله جزایری، تا: ۵ ذیحجه ۱۳۴۳ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه کاغذ، ۱۵۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۲۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۰۳/۲

آغاز: همیشه عجم غالب و حاکم و عرب رعیت و زیر دست بوده، اکنون که به برکت اسلام حق تعالی با شما است، غلبه شما به آن سبب است نه به قوت این سپاه ... فصل ششم: در بعضی کتب تواریخ از ابوموسی اشعری منقول است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله موسوی اشتهاردی، تا: ۱۳۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح با عبارت «بلغ قبالاً، تمام شد مقابله، تصحیح این کتاب مبارک از روی نسخه مصححه در شب چهارشنبه، سوم ربیع الثانی سنه، ۱۳۶۰ هـ و أنا الاحقر ابن الحسین، علیمحمد الدزفولی و بلغ قبالاً ۵ ذی الحجه ۱۳۵۸»؛ کاغذ: فرنگی

خط‌دار دفتری، ۱۶۹گ (۹ر–۱۷۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۳–۱۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هرمزان گفت سابقا که عرب و عجم با یکدیگر محاربه می‌نمودند و خدای تعالی با هیچیک از ایشان نبود زیرا که همه کافر بودند همیشه.

خط: نستعلیق، کا: شیخ حسن قزوینی خوشنویس، تا: جمادی الثانی ۱۳۶۶ق؛ افتادگی: انجام (برگ پایانی)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: خط دار دفتری، ۹گ (۱ب–۹ب)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۳–۳۴۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۷۹

آغاز: تذکره شوشتر بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** ز نظم قاصر این احقر نام بود ... حکایت عجیبه درویش

خط: نسخ، کا: سید کاظم جزائری، تا: ۱۳۷۲ق، جا: تهران [الفبائی ف: ۱۲۱]

۱۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:محمد کاظم بن احمد،تا: محرم ۱۳۸۵ق؛ واقف: سید کاظم شوشتری، تیر ۱۳۴۴؛ کاغذ: فرنگی خط دار شکری، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵–۵۹۹]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۴/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن نورالدین بن نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری شوشتری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف میشن، ۴گ (۹۷پ–۲۰۰ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸–۵۳۶]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۶۲

آغاز: عنوان و بسمله. شوشتر: صاحب معجم البلدان گوید که آندیار در این زمان اعظم مدینه است در خوزستان؛ **انجام:** فصل مر: در این سنوات انقلاب که معاقد دول انحلال و اوضاع

نسخه ما فصل چهل و چهارم را ندارد ولی کاتب «ملخصی از احوال شوشتر و مختصری از چگونگی آن بلد خجسته منظر که قاضی نورالله شوشتری علیه الرحمه در مجالس المؤمنین خود ذکر فرموده‌اند» در ۱۳ صفحه به اول کتاب افزوده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج خرمایی عطف مشکی، ۱۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۹–۲۵]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم موسوی جزایری، تا: ذیقعده ۱۳۸۴ق = اسفند ۱۳۴۳ش، جا: قم؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱–۳۹۰]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۴۳

بی‌کا، بی‌تا، خریداری از روح الله چراغی [رایانه]

● **تذکرة الشهداء** / تاریخ معصومین / فارسی

tazkerat-oš šohadā’

کاشانی، حبیب الله، ق۱۴ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۶ق

کتابی است در مقتل امام حسین (ع) مرتب بر دوازده «مجلس» و هر مجلس مرتب بر چند «فصل» است.

[دنا ۱۰۷۷/۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۳۴

آغاز: نحمدك اللهم یا من جعل محبة الحسین علیه السلام من اعظم ارکان الاسلام؛ **انجام:** هدف طعن و لعن گردیدند ×× دشمنی ها بمصطفی کردند

خط: نسخ، کا: سید مهدی لاجوردی حسینی، بی‌تا؛ از روی نسخه اصل، در برگ اول نوشته‌ای است به خط سید مهدی لاجوردی حسینی که می‌گوید دو نسخه از این کتاب در کاشان است: نسخه اصل نزد آیة الله مدنی و نسخه دیگر نزد فرزند مؤلف؛ جلد: معمولی، ۳۴۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [مؤید: ۳–۱۹۹]

● **تذکرة الشهداء** / تاریخ معصومین / فارسی

tazkerat-oš šohadā’

بخارائی، محمد حسین بن محمد باقی

boxārā’ī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad bāqī

کتابی در پیروی از «روضة الشهدا»ی کاشفی نگاشته شده، در یک «مقدمه» و ده «مجلس» و یک «خاتمه» با سربندهای «القصه» که برخی از مطالبش به «قصه» نیز می‌ماند: مجلس ۱. واقعات وفات سید المرسلین؛ ۲. خلافت ابوبکر تا وفات، و زندگی‌نامه حضرت فاطمه (ع) از ولادت تا مرگ؛ ۳. خلافت عمر تا مرگ؛ ۴. عثمان؛ ۵. امیرالمؤمنین از ولادت تا شهادت؛ ۶. امام حسن (ع)؛ ۷. امام حسین و مسلم بن عقیل و پسران او؛ ۸. رفتن امام حسین به کربلا؛ ۹. شهادت فرزندان و یاران ایشان؛ ۱۰. شهادت امام حسین (ع). (احمد منزوی)

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... اما بعد چنین گوید بنده گنهکار ... محمد حسین بن محمد باقی بخارائی

[دنا ۱۰۷۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۵۸۴/۳]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۶۱۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ از اوست: قصص حسینی که نسخه‌ای از آن مورخ ۱۲۶۷ در فهرست تاشکند (۴: ۳۰ ش ۲۸۴۰) وصف شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۳گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری [ف: ۸۷]

● **تذکرة الشهداء = مقتل** / تاریخ معصومین / اردو

tazkerat-ol šohadā' = maqtal

شامل مجالس متعددی در بیان شرح مصایب خاندان پیامبر (ص)، خصوصاً جریان عاشورا و شهادت حضرت ابی عبدالله الحسین و یاران و برادران و فرزندان آن حضرت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۷۶۰

آغاز: نهایت اوسن هی ... جد هوتی هون آه کیا؛ **انجام:** بان سی کی برد ...الهی اس ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبر، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹× ۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۰]

● **تذکره شهلا = شبستان** / شعر / فارسی و عربی

tazkere-ye šahlā = šabestān

مدرسی یزدی، محمد علی بن عبدالوهاب

modarresī yazdī, mohammad 'alī ebn-e 'abd-ol-vahhāb

تاریخ تألیف: آغاز ۱۲۷۴ق و انجام ۱۲۷۷ق

تذکره عمومی است، به گونه‌ای دنباله «آتشکده آذر» است. بخش‌بندی آن در دیباچه چنین است: دو «هنگامه»: هنگامه ۱. در یک «انجمن» و یک «خلوتخانه»: انجمن در ذکر مجملی از احوال و اقوال پادشاهان از قاجار و زند، سپس دو «مجمع»: ۱) سرایندگان پس از آتشکده تا به امروز، ۲) سرایندگان هندوستان. خلوتخانه: سرایندگان زن؛ هنگامه ۲. در دو «ایوان»: ۱) سرایندگان گذشته، گرچه هدف همروزگاران است، ۲) همروزگاران این شهر (یزد). ترتیب نامه‌ها بر حسب الفبائی است.

[دنا ۱۰۷۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۷۳/۳ و ۱۹۲۱/۳]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۰۲

آغاز: بسمله، جلوه کن تا که ز آذر بود آتشکده را داغها بر جگر از شمع شبستان کسی؛ **انجام:** رقم زد از پی تاریخ فوت او شهلا×× ز جور و کینه چرخ آمدی هلاک هلاک

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۱۰۵ خط جیحون یزدی دیده می‌شود؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۲۱۴گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۴-۱۳۹۶]

● **تذکرة الشهوات فی تبصرة اللذات** / طب / فارسی

tazkerat-oš šahavāt fī tabserat-el lazzāt

طبیب گیلانی، محمد، ق۱۰ قمری

tabīb-e gīlānī, mohammad (- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۸۴ق؛ محل تألیف: مکه و مدینه

کتاب در زمان سلطان مراد خان ابن السلطان سلیم خان بن السلطان سلیمان خان در مکه شروع به تألیف و در مدینه خاتمه یافته است. در یک «مقدمه» و هفت «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه در ترغیب نکاح عقلا و سمعاً و طباً و آن مشتمل بر هفت «تذکره» است؛ مقاله ۱. تشریح آلت توالد و تناسل و محل تولد منی؛ ۲. بیان کسی که ابتداء جماع کرد؛ ۳. اختیار زمان از غلمان؛ ۴. اختیار اوقات مباشرت زنان؛ ۵. سبب ذکور و اناث و خنثی و عقیم و ابنه و غیره؛ ۶. بیان احوال کرده و وضع ترکیب او و احوال مثانه؛ ۷. مفردات و مرکبات در اغذیه و اشربه و معاجین و جوارش؛ خاتمه در ذکر لطائف و ظرائف چند که مربوط به زنان است.

[دنا ۱۰۷۷/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۳۱

آغاز: در جنب و یا در قرب و حدة پوشیده نماند که اکثر مفسران این آیت؛ **انجام:** چندان جرح و تباهی در آن نیست ابتداء این رساله در مکه مشرفه و اتمام آن در مدینه منوره واقع شده در سنه سبع و ثمانین و تسمعائه هجریه

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد مغربی مکی، تا: ۹۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی، ۱۷۰گ، ۲۷ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۴-۳۹۰]

● **تذکره شیخ صفی الدین اردبیلی** / عرفان و تصوف / ترکی

tazkere-ye šeyx safī-yed-dīn-e ardabīlī

صفی الدین اردبیلی، اسحاق بن جبرئیل، ۶۵۰-۷۳۵ قمری

safī-od-dīn ardabīlī, eshāq ebn-e jebre'īl (1253-1335)

کتابی است در تصوف و شامل پاسخ‌های شیخ صفی الدین اردبیلی (-۷۳۵ق) (جد پادشاهان سلسله صفویه) به پرسش‌هایی که بعضی از اصحاب او در مورد بعضی از آیات قرآنی و احادیث نبوی کرده‌اند. مبتنی بر تفسیر عرفانی آیات و احادیث مذکور و مشحون از حکایات و مذیل به شجره‌نامه شاه طهماسب صفوی و همچون اسرار التوحید تحریری است از تقریرات شیخ، که به وسیله یکی از مریدان او در زمان شاه طهماسب در قرن دهم هجری جمع آوری شده است. (اردلان) مشتمل بر یک «مقدمه» و بیست و هفت «فصل» در ذکر احوالات و کرامات شیخ صفی الدین اردبیلی و بیان حسب و نسب جد اعلای سلسله صفویه می‌باشد.

[دنا ۱۰۷۸/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز: بسمله. شکر و سپاس بیحد اول پادشاه لر پادشاهینه اولسون که انواع کایناتی خلق ایتدی؛ **انجام:** حضور بنده قویه وانلرنک

مرادین دیره مرادی الله اوله.
این نسخه باب چهارم تذکره شیخ صفی الدین و شامل شش «فصل»: ۱. تفسیر عرفانی آیات قرآن که از شیخ سؤال شده است، ۲. تفسیر عرفانی احادیث نبوی که از شیخ سؤال شده است، ۳. تحقیقات حالات انسان، ۴. تحقیقات اشعار مشایخ، ۵. نصایح، ۶. در بیان کلمات شیخ صدرالدین صفوی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد خردلی، ۱۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۶۰]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۰۰

آغاز: سلطان الاولیاء و المحققین. هر نامه کانونک اولی بسم الله دور ×× رحمن رحیم انونک ایلن همره دور ... اما بعد دو قوز قیرق دو قوزییل آخر الزمان پیغامبر بنولک صلی الله علیه و آله و سلم هجر تندن کیچمیلیش شاه عالم پناه اعنی اعلی حضرت ... السلطان ابن ... الخاقان ابن الخاقان ابن الخاقان عضدالسلطنة القاهره ... ابوالمظفر سلطان شاه طهماسب ابن السلطان المطاع سلطان شاه اسمعیل نورالله مضجعه ابن سلطان المحققین مرشد السالکین سلطان شیخ حیدر قدس الله روحه ... فقیر لارونک بنده سی و درویش لارونک ایاغی تو پراغی محمد الکاتب یعرف بنشاطی شیراز از ونک شهرنده پربوجاغده اونوروب تمام اوقاتینی درویش لیک ایلن طاعت ایله عبادتینه کیچورور و صلوات خمسه دن صونکره حضرت شاه عالم پناه مونک دعا سینه کم طاعتی جمیع خلایقه واجب ... الی آخر؛ **انجام:** حکایت بیره اسحق ایله ادریس ... و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، چهار کتیبه ترنجی شکل مذهب مرصع، در ترنج تزئینی زمینه طلائی نام فتحعلیشاه قاجار مرقوم است؛ مهر: ناصرالدین شاه، عبدالوهاب الموسوی، محمد رضا الحسینی، حسین بن هدایت الله؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی منقش و مذهب بسیار عالی، ۹۵۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۷-۲۷۱]

← تذکره شیخ قاسم سلیمانی قادری ≻ سیرت و مناقب شیخ قاسم سلیمانی قادری

● تذکرة الصالحین / دعا / فارسی

tazkerat-os sālehīn

قزوینی، نصیر بن حسین، ق۱۱ قمری

qazvīnī, nasīr ebn-e hoseyn (- 17c)

رساله مفصلی است در بیان اعمال مندوبه و آداب محموده که از مأخذ جمع‌آوری و در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» جمع‌آوری و تنظیم نموده است. او در مقدمه نمازها و تعقیبات را آورده و سپس اعمال ماه‌های سال را به ترتیب از رجب تا آخر برای هر ماه یک باب بیان نموده و در خاتمه زیارات ائمه و مناجات‌هایی از ائمه ذکر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۳۰-۲۶/۲۱۰

آغاز: بسمله گرانمایه گوهری که پیرایه گوش تواند بود و بلند پایه جوهری که حیله جمال ارباب کمال توان نمود حمد ... اما بعد می‌گوید ... این مختصریست دربیان اعمال مندوبه و آداب محموده؛ **انجام:** شکراً لک فی کل مساء و صباحٍ من عندک فتح کل باب فتوح، افتح لی ابواب فتوح فتاحٍ

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی عسکر قزوینی، تا: جمعه ۲۳ ربیع الثانی ۱۰۸۵ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۲۳۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۰سم [ف: ۲-۸۲۴]

● تذکره صدر اعظمی / تراجم / فارسی

tazkere-ye sadr-e aʻzamī

دانش تفرشی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۵۰؟-۱۳۲۶ شمسی

dāneš-e tafrešī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1871-1947)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۵ق

زندگی‌نامه شعرایی است که میرزا علی اصغر اتابک را ستوده‌اند. در مقدمه از ناصر الدین شاه (۱۲۷۵-۱۳۲۵ق) هم یاد شده است. در آن از این شعرا یاد و اشعارشان نقل شده است: ۱. شاهزاده معتمد الدوله، با زندگی خود نوشت او؛ ۲. شاهزاده یمین السلطان، فقط نامش را نوشته‌اند؛ ۳. شیخ الرئیس، فقط نامش را نوشته‌اند؛ ۴. رفعة الدوله نصرالله میرزا بن محمد تقی بن محمد شاه غازی؛ ۵. خسروی دولتشاهی، بدون شرح حال؛ ۶. رضوان شمس الشعراء، بدون شرح حال؛ ۷. شمس الشعراء، بدون شرح حال؛ ۸. خسرو کیانی، به دو تن شرح حال؛ ۹. آجودان باشی، میرزا اسمعیل خان بن علی اکبر خان آجودان باشی توپخانه؛ ۱۰. امیر الشعراء امیری، صادق بن حسین؛ ۱۱. ادیب، میرزا غلامحسین خان مستوفی دیوان بن مهدی بن علی زندی فارسی؛ ۱۲. ادیب شیبانی، سفید مانده است؛ ۱۳. ایزدی، بدون شرح حال؛ ۱۴. اورنگ بن فرهنگ بن وصال، بدون شرح حال؛ ۱۵. امین تستری، سفید مانده است؛ ۱۶. امینی، سفید مانده است؛ ۱۷. الهامی، بدون شرح حال؛ ۱۸. امین الشعراء، سفید مانده است؛ ۱۹. شرف لامعالی بقا، محمد بن محمد صادق موسوی؛ ۲۰. بهجت، اسکندر بن محمد قاجار؛ ۲۱. پرویز گروسی، سفید مانده است؛ ۲۲. تجلی، سفید مانده است؛ ۲۳. ثریا محد الادبا حسین بن تقی بن علی محمد بن آقاسی هروی؛ ۲۴. جلوه، بدون شرح حال؛ ۲۶. جیحون تاج الشعراء، بدون شرح حال؛ ۲۷. جاوید، بدون شرح حال؛ ۲۸. جلال الشعراء، بدون شرح حال؛ ۲۹. حضوری، بدون شرح حال؛ ۳۰. خجسته ندیم باشی، بدون شرح حال؛ ۳۱. ذره، بدون شرح حال؛ ۳۲. رحمت بن حکیم بن

وصال، بدون شرح حال؛ ۳۳. روشن، بدون شرح حال؛ ۳۴. رفعت، سفید مانده است؛ ۳۵. رضوانی، بدون شرح حال؛ ۳۶. سپهر، عباسقلی خان سپهر مستوفی پسر لسان الملك؛ ۳۷. سالك، بدون شرح حال؛ ۳۸. سرائی امیر الشعراء، بدون شرح حال؛ ۳۹. سها، بدون شرح حال؛ ۴۰. سلطانی، حسین قلی خان بن مصطفی قلی خان دیوان بیگی زاده کرمانشهانی؛ ۴۱. سالك، الله دوست بن مراد بن ابی تراب حبیبی اسدی؛ ۴۲. سیف الادب، بدون شرح حال؛ ۴۳. سیف الادب، بدون شرح حال؛ ۴۴. سروش، سفید مانده است؛ ۴۵. شیبانی، فتح الله ب محمد کاظم کاشانی؛ ۵۶. صدر الافاضل، بدون شرح حال؛ ۵۷. صدو حکمت، بدون شرح حال؛ ۵۸. محمد صادق خان، بدون شرح حال؛ ۵۹. صبوری، محمد کاظم آزاده بن محمد باقر کاشانی؛ ۶۰. طلوعی قوام الشعراء، بدون شرح حال؛ ۶۱. طرب، بدون شرح حال؛ ۶۲. طلوعی، غلامحسین بن فتح الله فارسی؛ ۶۳. طوسی، سفید مانده است؛ ۶۴. ظفر فخر الشعراء، بدون شرح حال؛ ۶۵. ظهوری، بدون شرح حال؛ ۶۶. آقا میرزا سید علی حایری، با زندگی خود نوشت او؛ ۶۷. عنقا، ابوالفضل بن علی طالقانی؛ ۶۹. عندلیب، سفید مانده است؛ ۷۰. فروغی، میرزا محمد حسین خان ذکاءالملك؛ ۷۱. فرهنگ بن وصال، بدون شرح حال؛ ۷۲. قهرمان، بدون شرح حال؛ ۷۳. کوثر، سفید مانده است؛ ۷۴. گلشن، بدون شرح حال؛ ۷۵. کمالی، بدون شرح حال؛ ۷۶. لسان الملك، میرزا هدایت الله مستوفی پسر محمد تقی سپهر کاشانی؛ ۷۷. مظلوم کرمانشهانی، بدون شرح حال؛ ۷۸. مشتاق سمنانی، سفید مانده است؛ ۷۹. مشتری، سفید مانده است؛۸۰. محیط، سفید مانده است؛ ۸۱. حاجی میرزا مهدی حکیم، بدون شرح حال؛ ۸۲. محمود خان ملك الشعراء، بدون شرح حال؛ ۸۳. منصور علی میرزا قلی خان ، سفید مانده است؛ ۸۴. ملك الکلام، بدون شرح حال؛ ۸۵. مشتاقی، بدون شرح حال؛ ۸۶. منشی، بدون شرح حال؛ ۸۷. مجرم، سفید مانده است؛ ۸۸. نصرت، بدون شرح حال؛ ۸۹. نظام، سفید مانده است؛ ۹۰. ناصح، سفید مانده است؛ ۹۱. ناظم، بدون شرح حال؛ ۹۲. نثار، بدون شرح حال؛ ۹۳. نزهت، بدون شرح حال؛ ۹۴. نیر الشعراء، بدون شرح حال؛ ۹۵. ناصر ادیب دیلمی، بدون شرح حال؛ ۹۶. ناطق، سفید مانده است؛ ۹۷. حضرت واحد، بدون شرح حال؛ ۹۸. والی، بدون شرح حال؛ ۹۹. وثوق الدوله ، بدون شرح حال؛ ۱۰۰. وفا، سفید مانده؛ ۱۰۱. وصاف، سفید مانده؛ ۱۰۲. همت بن وقار بن وصال، بدون شرح حال؛ ۱۰۳. و اشعار مؤلف.
در پایان قطعه‌ای در تاریخ تألیف کتاب از مؤلف آمده که مانده تاریخ آن (۱۳۱۵ق) چنین آمده است: این فخر خود بس است که این نغزنامه را ×× تاریخ و نام هر دو شده «صدر اعظمی». پس از آن قطعه‌ای دولتشاهی درباره کتاب و مؤلف پایان‌دهنده نسخه است.

[فهرستواره منزوی ۱۸۸۴/۳؛ تاریخ تذکره‌های فارسی، ج ۱، ص ۳۰۶-۳۰۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۱۵

آغاز: حسن ابتدای هر سخن بیان حمد سخن آفرینی است که بدیع بیان را به بیان معانی بدیع ان من البیان لسحراً نطریز ایضاح نهاده؛ **انجام:** ای ملك الملوك فضل این که تو کرده ای همی ×× چرخ به یاد ناورد تا دهد از سخن نشان / تا که جهان بود بمان جفت نشاط و خرمی ×× تخم هنر همی فشان شاخ ادب همی نشان انجامه: «من بنده مؤلف این نامه ظیاء لشکر تقی دانش این تذکره تألیف می‌کردم بفرمان در آخرین سال سلطنت شهنشاه سعید شهید ناصر الدین نسختهای این نامه بتفرقه است و خواجه علی اصغر بن ابراهیم را نیز مهام از آن باز دارد که بر چنین حالها پردازد. اگر چه بفرمان عالی این خدمت بپایان بردم بس نیکو و از بدست کردن گفتار بلغای عصر و دریافت ترجمت آنان از ممالك جان فرسوده کردم. لیك صفقه خاسره بود و تجارت لن تبور و بازارگانی غیر رایج و بر افزون اتلاف عمر مرا ماند از آن که این نسخت بخط من بنده مؤلف بود مجلد داشتم که نگارش مؤلفین را به سود و اعتبار دگر دانند هم مگر در اعصار کس بنگرد و زحمت بر روان گذشتگان فرستد فی ثامن عشر و ثلثمائه بعد الالف». با مهر بیضوی مؤلف: «ضیاء لشکر ۱۳۰۹»

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۸ق؛ خریداری از سید محمد مشکوة؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشین قهوه‌ای، ۳۹۴گ، ۱۶ سطر (۱۱/۵×۲۶/۵)، اندازه: ۲۱/۸×۳۵/۱سم [ف: ۲۹/۱-۳۲]

● تذکره صفائی / تراجم / ترکی

tazkere-ye safā’ī

دفتری، مصطفی، -۱۱۹۶ قمری

daftarī, mostafā (- 1782)

در شرح احوال شعرای قسطنطینه و روم، با ذکر بعضی از سروده‌های آنان، به ترتیب حروف معجم.

[ایضاح المکنون ۲۷۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰عکسی

آغاز: بر موجب فرموده کل امر ذی بال، هر عقد نظیم آثار که فریده نضیده حمد خدای متعالی ایله؛ **انجام:** یمنی، نامی مصطفی در، سر و بالای نونهال وجودی گلستان ... اینمشدر.

نسخه اصل: احتمالاً ایا صوفیا، ش ۲۵۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی، قبل از کتاب فهرست اسامی شعراء و تقریظهایی از بزرگان وقت راجع به کتاب آمده؛ ۳۴۵گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۲-۲۱۳]

● التذکرة الصلاحیة / ادبیات / عربی

at-taḏkirat-uṣ ṣalāḥīya

صفدی، خلیل بن ایبك، ۶۹۶-۷۶۴ قمری

safadī, xalīl ebn-e ībak (1297-1363)

کتاب ادبی و تاریخی لطیفی است مشتمل بر نوادر اشعار و لطائف اخبار از شعر و نثر. این کتاب ظاهراً حسب تجزیه مؤلف، در سی جزء تدوین شده است. نسخه حاضر مشتمل است بر جزء ۱۴ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ از تجزیه مصنف. الا اینکه در پایان جزء چهاردهم آمده: «آخر الجزء الخامس عشر من اجزاء المصنف» که احتمال دارد این چهاردهم جزء پانزدهم باشد.

[دنا ۱۰۷۸/۲ کشف الظنون ۳۸۸/۱ و ۳۸۸:۲؛ بروکلمان، ذیل ۲/۸-۲۷)؛ معجم المطبوعات ۱۲۱۱:۲]

شرح و حواشی:

۱- التذکرة الصلاحیة (منتخب)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۰عکسی

آغاز: الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام الاطیبان الاکملان علی سیدنا محمد نبی الرحمة و هادی الأمة و علی اله ... قال الشیخ شرف الدین عبد العزیز الانصاری الحموی شیخ الشیوخ؛ **انجام:** ناخوانا: فالصبر لیسأ منی اذا ما سمته و القلب ان لا ینته لا ینتهی

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۸۶۱ (اربری، فهرست خطی عربی ۴۰/۴)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، در پایان جزء بیست و پنجم آمده: که این نسخه از روی نسخه خط مصنف نوشته شده؛ ۱۹۷گ، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۲-۳۸۱]

● **تذکرة صلاة المؤمنین** / فقه / فارسی

tazkerat-o salāt-el mo'menīn

مسأله گو، احمد بن علی شریف، ق۱۳ قمری

mas'ale-gū, ahmad ebn-e 'alī šarīf (- 19c)

مؤلف مسائل اجماعی علمای عصر خود خصوصاً نظرات شیخ مرتضی انصاری را جمع‌آوری کرده و اگر در مواردی اختلاف باشد بیان می‌کند، این رساله در دو «مقدمه» و بیست «مذاکره» تنظیم شده: مقدمه اول: اول چیزی که بر مکلف واجب است اعتقاد به سه چیز است؛ مقدمه دوم: انسان یا باید مجتهد باشد یا اینکه تقلید کند؛ مذاکره ۱. در فروع دین و آن شش است؛ ۲. ستر عورت؛ ۳. واجبات و مقدمات وضو؛ ۴. وضوی جبیره؛ ۵. شکوک طهارت؛ ۶. اموری که موجب غسل می‌شود؛ ۷. تیمم؛ ۸. نجاسات؛ ۹. احکام باقی مقدمات نماز؛ ۱۰. نماز واجب بر شش قسم است؛ ۱۱. شک در اجزاء نماز؛ ۱۲. نماز جمعه؛ ۱۳. نماز عیدین؛ ۱۴. نماز آیات؛ ۱۵. نماز میت؛ ۱۶. نمازی که به امور خارجه واجب می‌شود؛ ۱۷. نماز قضاء؛ ۱۸. نماز جماعت؛ ۱۹. احکام روزه؛ ۲۰. احکام زکات.

[دنا ۱۰۷۸/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۵/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد نظر به اجازات فوق که بجهت اطمینان مقلد لازم است؛ **انجام:** و احوط جمع است برای همه و در ارتماس سر بدون بدن و [کذا] در دود

خط: عناوین قوله نسخ و نستعلیق، کا: محمد کاظم بن ملا امیر علی بن موسی خان بن محمد باقر، قزوینی ساکن سیارستاق، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۷۲ق، جا: روستای رحیم آباد؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳۹گ (۶۵- ۱۰۳)، ۱۳ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۷سم [ف: ۲۸-۶۲۸]

● **التذکرة الصلاحیة (منتخب)** / ادبیات / عربی

at-taḏkirat-uṣ ṣalāḥīya (mn.)

وابسته به: التذکرة الصلاحیة؛ صفدی، خلیل بن ایبک (۶۹۶-۷۶۴)

انتخاب کوتاهی است به گونه نمونه از نامه‌ها و مراسلات و قطعات انشائی در وصف و دعا و غیره؛ بخشی است برگزیده از تذکره صلاح الدین خلیل بن ایبک صفدی (م-۷۹۴). بنا بر نوشته الیان سرکیس این کتاب بسیار مفصل است در ادب و شعر و از تألیفات چاپ نشده صلاح الدین صفدی است. حاج خلیفه می‌گوید: تذکره صفدی در ۳۰ مجلد است و وی در آن کتاب لطائف نظم و نثر را گردآوری کرده است.

[دنا ۱۰۷۸/۲؛ کشف الظنون ۳۸۸/۱ و ۳۸۸:۲؛ بروکلمان، ذیل ۲/۸-۲۷)؛ معجم المطبوعات ۱۲۱۱:۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹/۲-طباطبائی

آغاز: اما بعد فهذه فی المراسلات نقلتها من تذکرة الصفدی ... ورد من مولانا کتاب فجاء منه بشیر یشیر الی ان النصر الجلیل لدینا علی الله یسیر ... و منه وصل الی مملوک مولانا البر الذی ملا صدره و یده و عینه؛ **انجام:** و المطلب الاعلی و المقصد الاولی هو ابلاغ حضرتکم السامیه العالیه اشرف الدعوات ... و اعلامکم ... ان المخلص الداعی من حیث حبطت اقدامه من عالی حضرتکم ... لم یکن له شغل غیر الاهتمام

کا: محمد بن میرزا محمد حسینی، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: اصفهانی رنگارنگ، جلد: تیماج عنابی دارای ترنج و نیم ترنج، ۱۰ص (۵-۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰/۲سم [ف: ۲۳-۱۶۵]

← تذکره صیدیه ﴿ خواص الحیوان

● **تذکرة الصیغ = صیغ مشکله** / صرف / فارسی

tazkerat-os sīaq = sīyaq-e moškele

موسوی تنکابنی، محمد مهدی بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری

mūsavī tonekābonī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ja'far (- 19c)

صیغ و کلمات مشکلی را که در قرآن و حدیث و ادعیه و شعر

عربی آمده است، بجهت مبتدئین شرح می‌نماید.
آغاز: الحمدلله الذی جعل الصرف أم العلوم و النحو أباها و جعله وسیلة العلم بأبنیة الفعل و الحرف و اخیها ... و بعد چنین گوید ... السید مهدی بن محمد جعفر الموسوی..
انجام: و ان لم یقدر علیه فیوم و یوم لا فان لم یقدر ففی کل جمعة لا یدع.
[دنا ۱۰۷۸/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۹۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و المعثار اسم للاخراء.
در فهرست با عنوان «الصرف» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: غلام رضای سبزواری، تا: چهارشنبه ۵ رجب ۱۱۱۰ق؛ ۱۱گ (۷پ-۱۷پ)، [ف: ۵-۱۷۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقال نسوة فی المدینه وجاء اخوة یوسف.
خط: نسخ شکسته ونستعلیق، کا: محتملاً رضا قلی، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص، ۱۳ سطر۹×۱۵، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۳۹۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن میرزا محمد، تا: غره شوال ۱۲۸۱ق، جا: مدرسه طالبیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ (۱پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۳۸]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۷۴۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و او تابع حرکت ما قبل خود گشت.
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ (۲پ-۷۸پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۵۸۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۱
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد راثی، تا: ۲۵ محرم ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۱۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۸۹]

● تذکرة الطالب المعلم بمن یقال انه مخضرم / تراجم / عربی

taḏkirat-uṭ ṭālib-il mu‘allam bi-man yuqāl-u anna-hū muxaḏram

سبط ابن عجمی، ابراهیم بن محمد، ۷۵۳-۸۴۱ قمری
sebt-e ebn-e ‘ajamī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1353-1438)

تاریخ تألیف: ۸۱۸ق؛ محل تألیف: شرفیه حلب
رساله کوتاهی است در بیان اسماء و احوال مخضرمین (مخضرم اشخاصی را می‌گویند که مقداری از عمر خود را در دوره جاهلیت طی کرده باشند)، مشتمل بر یک «مقدمه» در تعریف مخضرم، سپس بیان اسامی راویانی که بین صحابی یا تابعی بودن انها تردید وجود دارد. مؤلف در مقدمه خود را شاگرد ابوالفضل عبدالرحیم بن حسین بن عراقی می‌داند و گوید «زاد علیها شیخنا ... بن العراقی فی شرح الافیة له ثلاثة اشخاص و زاد فی النکت علی کتاب ابن الصلاح ... عشرین شخصا فتم عددهم فیما ذکره الحافظ اثنین و اربعین رجلا و قد کنت کتبتهم قدیما و زدت علیهم جماعة و الان قد افردتهم باختصار التراجم جدا ...».
همچنین در مقدمه آورده: قبل از من کسی کتاب مستقلی در این موضوع تالیف ننموده، بلکه به‌طور متفرق از آنها نام برده شده است، مثلاً حافظ مسلم بن حجاج، از بیست نفر، و حافظ ابوعمر بن صلاح از دو نفر و در نکت از بیست نفر نام برده‌اند و من جماعتی دیگر بر این تعداد افزودم و همه را در یکجا گرد آورده و کتابی مستقل قرار دادم. وی نخست اسامی راویانی را که استادش ابن عراقی جزو مخضرمین شمرده به سال ۷۹۲ق جمع‌آوری نموده و سپس در سال ۸۱۸ق اسامی دیگری بر آن افزوده است.
آغاز: الحمد لله المتوحد بکبریائه ... و بعد فهذا کتاب مختصر فیمن هو مخضرم او قیل انه مخضرم او قیل انه مخضرم لم اسبق الی افراده بالتالیف فیما علمت ... و قد کنت کبتتهم جمعیا و زدت علیهم جماعة و الان قد افردتهم باختصار التراجم جزءا
انجام: فهذا آخر من رایته من المخضرمین او الحقته بهم لما قاله شیخنا فی تعریف الجاهلیة و هو الظاهر و الله اعلم ... و زاده فی سنة ثمانی عشره فی وسطها ابراهیم بن محمد بن خلیل سبط ابن العجمی جامه عفا الله عنه.
[کشف الظنون ۳۸۸/۱؛ هدیة العارفین ۲۰/۱؛ زرکلی الاعلام ۶۲/۱؛ برو کلمان ذیل ۷۲/۲؛ دنا ۱۰۷۸/۲؛ فهرست منتخب الحدیث ظاهریه ص ۲۹۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن خطاب بدری سمهودی شافعی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ صفر ۸۲۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: ... ابن علی بشار با مهر «... علی ...» (بیضی)، عمر صالح شافعی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۷۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷/۱عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: ظاهریه-دمشق شماره مجموع/۱۲ (یوسف العش، فهرس مخطوطات الظاهریه التاریخ / ۲۱۷و ۲۴۶)؛ خط: تعلیق، کا: محمد بن ابی بکر بن زریق، تا: ۸۳۸ق؛ ۹گ (۲-۱۱)، ۲۱ سطر[عکسی ف: ۱-۲۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۶۹-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۴۷]

← تذکرة الطالب فیمن رای الامام الغائب ⟵ بغیة الطالب فیمن رآی الامام الغائب

● **تذکرة الطالبین** / حدیث / فارسی

tazkerat-ol tālebīn

پارسا، محمد بن محمد، ۷۳۹؟-۸۲۲ قمری

pārsā, mohammad ebn-e mohammad (1339-1420)

رساله‌ای است کوتاه در احادیثی اخلاقی و عرفانی از پیغمبر اسلام به نقل از صحیح مسلم و بخاری و غیر آنها، اقوالی از مشایخ طریقت، اشعاری فارسی و عربی از شاعران نیز آمده، این رساله در آغاز با خط اصلی به نام تذکرة الطالبین و از خواجه محمد پارسا دانسته شده است. نسخه‌ای از این کتاب در فهرست نامگوی نسخ خطی مخزن حمید سلیمان در انستیتو شرق شناسی ابوریحان بیرونی در شهر تاشکند ازبکستان، ص ۳۸۵ آمده است.

[دنا ۱۰۷۸/۲؛ ریحانة الادب: ۳۱۰/۱؛ دانشنام ادب فارسی در آسیای مرکزی: ۷۸۲-۳/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۷۸/۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... روی عن عبد الله بن مسعود رضی الله عنهما قال جاء رجل الی حضرة رسول الله و قال یا رسول الله کیف تری فی رجل احب قوماً؛ **انجام:** و مرادات دو جهانی تو بر آورده گردد به فضل و عنایت حضرت حق سبحانه و تعالی و تقدس آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ کاغذ: شرقی، ۳۳گ (۲۱۵-۲۴۷)، ۹ سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۲۲۳-۳۲]

● **تذکرة الطالبین** / نحو / عربی

taḏkirat-uṭ ṭālibīn

همدانی، حسین بن محمد حسن، ق۱۴ قمری

hamadānī, hoseyn ebn-e mohammad hasan (- 20c)

تاریخ تألیف: عید قربان ۱۳۰۲ق؛ محل تألیف: اصفهان

رساله مفصلی است در مسائل علم نحو، مؤلف گوید قبلاً دو جلد درباره مسائل علم نحو نگاشته و به درخواست دوستان این رساله را در امهات مقاصد علم نحو نگاشته است. وی آن را در یک «مقدمه» و چند «مقصد» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۳۳-۱۴/۱۸۳

آغاز: بسمله هو مفاتیح المعضلات و العویصات نحوک تصریف العیون المفتوحة والیک الضمائر الصافیة یا صمد بلا مهیة ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی حسین ... عامله الله سبحانه؛ **انجام:** و امنائه امناء الله و لعنة الله علی اعدائهم الی یوم لقاء الله ولیکن هذا آخر ما اردت ... فان مسائلها و احکامها صعه دالت من خاطری وکیف کان فقد اتفق الفراغ منها فی یوم الاضحی ...

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۳۰۲ق، جا: اصفهان؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۸۲۴]

● **تذکرة العابدین** / فقه / عربی

taḏkirat-ul ʻābidīn

حسینی استرآبادی، محمد تقی بن حسن، ق۱۱ قمری

hoseynī estarābādī, mohammad taqī ebn-e hasan (-17c)

در فقه استدلالی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

جلد اول؛ کا: محمد هاشم بن محمد شریف شریفی حسینی، تا: دوشنبه۷ذیحجه۱۰۴۸ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

جلد دوم شامل کتاب صلوة؛ کا: محمد هاشم بن محمد شریف شریفی حسینی، تا: شنبه ۱۰ محرم ۱۰۴۹ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۳]

● **تذکرة العابدین** / دعا / فارسی

tazkerat-ol ʻābedīn

طوسی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

tūsī, mohammad ebn-e ʻalī asqar (- 19c)

اهداء به: محمد ولی میرزا

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۴۰ق

کتابی در اعمال و اذکار است و از زادالمعاد و اقبال ابن طاوس و جامع الدعوات استفاده کرده، در یک «مقدمه» و دوازده «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه در اعمال مشترک سه ماهه رجب و شعبان و رمضان؛ مقاله ۱. بیان اعمال مختصه ماه مبارک رجب، شامل دو «باب»؛ ۲. اعمال ماه مبارک شعبان در دو «باب»؛ ۳. بیان اعمال و ادعیه ماه مبارک رمضان، در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه؛ ۴. بیان ادعیه و اعمال شهر شوال در چند تذکره؛ ۵. بیان اعمال ماه ذیقعده در چند تذکره؛ ۶. بیان فضایل و اعمال شهر ذیحجه در شش فصل؛ ۷. بیان اعمال ماه محرم در چند تذکره؛ ۸. بیان اعمال ماه صفر، در چند تذکره؛ ۹. بیان اعمال ماه ربیع الاول، در چند تذکره؛ ۱۰. بیان فضایل و اعمال ماه ربیع الثانی؛ ۱۱. فضیلت و اعمال ماه جمادی الاولی، در چند تذکره؛ ۱۲. بیان اعمال و ادعیه ماه جمادی الثانی در چند تذکره؛ خاتمه در بیان لواحق، در چند تذکره.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی طریق النجاة و ارشدنا الی ما یوجب رفع الدرجات و الصلواة و السلام علی اشرف المخلوقات ... اما بعد بر ضمایر صافیه ارباب فضیلت و ذکر مخفی و پوشیده

نیست بلکه ظاهر و پیداست و لایح و هویدا است
[دنا ۱۰۷۹/۲ (۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۹۷/۷]

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** از برای کمال معرف شیعیان بحق ائمة معصومین علیهم السلام بسیار نافع خواهد بود
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: ربیع الثانی۱۲۴۰ق، جا: یزد؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۵۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [مؤید: ۳-۵۹۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعنة الله علی مخالفین و اعدائه.
خط: نسخ، کا: علی رضا بن محمد جعفر، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ با سرلوح، مذهب؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: ساغری سبز، ۴۲۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۲-۱۲۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** از برای کمال معرفت شیعیان به حق ائمه معصومین علیهم السلام بسیار نافع خواهد بود و قد فرغت.
خط: نسخ زیبا معرب، کا: صادق بن میرزا محمد علی یزدی، تا: ۱۳ ربیع الاول ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف مخ: ۱-۳۲۶]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۵
خط: نسخ، کا: عبدالله گرجی، تا: رمضان ۱۲۴۲ق؛ تملک: میرزا حسین پسر حاج ملا رضا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷۳گ، ۱۷ سطر ۱۱/۵×۲۰/۵، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۴۸۶]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن میرزا محمد یزدی، تا: ۲۵ رجب ۱۲۴۲ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۰۳گ، ۱۷ سطر ۱۲×۲۱، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۱-۵۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** حفظها الله تعالی عن کل آفة و بلیة بحرمة النبی محمد صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرین و الحمدلله وفقنی لاتمامه.
خط: نسخ خوش، کا: علی رضا بن حاجی محمد جعفر، تا: اول رمضان ۱۲۵۸ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۷گ، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲-۵۳۹]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۶۲۴۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام (میان ص ۱و۲ انجام افتاده)؛ وقف «کیخسرو میرزا» برای روح فتح علی شاه با تولیت میرزا محمد متولی بر مزار خاقان؛ واقف: کیخسرو میرزا، ربیع الاول ۱۲۵۹؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، قطع: رحلی [آستانه]

← تذکرة العارفین ⟵ ریاض العارفین

● **تذکرة العارفین** / شرح دعا / فارسی
tazkerat-ol ʻārefīn

خاتون آبادی، محمد بن ابی القاسم، ق۱۳ قمری
xātūn ābādī, mohammad ebn-e ab-el-qāsem (- 19c)

به دستور: فتحعلی شاه قاجار
شرح دعای شریف عرفه مأثور از حضرت امام حسین (ع) می‌باشد.
[دنا ۱۰۷۹/۲]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۹
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. حمد و ستایش محمودی را سزاست که صفات کمالش عین ذات است و شکر نیایش معبودی را رواست که سرگشتگان وادی اضطرار را مجیب الدعوات است؛ **انجام:** و مجاهدات اهلیه عمل خود را خالص از برای خدا نماید و طاعت خود را از شوب کدورات ریاء مبرا سازد و چون چنین نمود جملگی اعمال او اطاعت و همه کارهای مباح از برای او عباد است والله ولی التوفیق
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی زرین، با سرلوح ممتاز؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، مشیرالسلطنه، رضا الحسینی، حسین بن هدایت الله؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم ساغری مشکی با ترنج و سرترنج، ۲۵۸ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۹۴]

● **تذکرة العارفین** / اخلاق / فارسی
tazkerat-ol ʻārefīn

عقدائی، محمد جعفر بن علی، ق۱۳ قمری
ʻaqdā'ī, mohammad ja'far ebn-e ʻalī (- 19c)

تاریخ تألیف: آغاز: رمضان ۱۲۳۷ق؛ محل تألیف: اصفهان
رساله مفصلی است در اخلاق در سی «محفل» به شماره سی روز ماه رمضان و در دو جلد هر کدام در پانزده «محفل» و یک «خاتمه»: محفل ۱. بیان مدح روزه و ...؛ ۲. فضیلت کلام الله؛ ۳. ادله نیکی عقل و مذمت؛ ۴. شرایط قبولی روزه؛ ... خاتمه در ذکر عبادات ... . مؤلف در دیباچه سفارش می‌کند که نویسندگان این رساله را غلط ننویسند و فهرست آن را برای آسان شدی مبتدی در پشت کتاب نوشته باشند.
آغاز: مقدمه: الحمدلله الذی قصرت الالسن عن بلوغ ثنائه کما یلیق بجلاله و عجزت العقول عن ادراک کنهه ... حمد خدای را سزاست که قاصر است زبان ها از ثنای او.

آغاز جلد اول: الحمدلله الذی من علی عباده بانزال الکتب المنزلة و ارسال الرسل المرسلة ... اما بعد چنین گوید خادم علی و آل علی محمد بن جعفر علی عقدائی یزدی که چون مدتی سرمایه عمر گرانمایه را صرف مواعظ و مراثی نموده جمعی خواهشمند شدند که بهمان نحو که ذکر وعظ و تعزیه داری مشغول میشدم کتابی مشتمل بر وقایع مزبوره تألیف کنم لهذا در آن شروع شد
[نسخه‌های منزوی ۱۵۶۷/۲؛ الذریعة ۳۹/۴؛ دنا ۱۰۷۹/۲ (۱۶ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تذکرة العارفین (منتخب)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۹۵-۲۹/۳۵

آغاز: برابر مقدمه؛ **انجام:** وجزای آن را به ما عطا فرماید تحیتهم فیها سلام وآخر دعویهم ان الحمدلله رب العالمین حمد خداوند جل شأنه را

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۷ رمضان ۱۲۸۵ق، برای آقا سید محمد حسن؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۳۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲-۸۲۵]

۲. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

در سی محفل و خاتمه؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف مخ:-۹]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز: سنه دویست و سی و شش بعد از الف از هجرت نبویه هفت روز از نوروز آن سال گذشته در عالم رؤیا دیدم که قابض ارواح مشغول قبض روح من شده تا آنکه روح بحنجره رسید و وصیت می‌نمودم؛ **انجام:** ختم نمایم (؟) شاید که خداوند عالم نوشتن این کتابرا از ما قبول فرماید تحیتهم فیها سلام و آخر دعویهم ان الحمدلله رب العالمین و قد فرغت من تسوید

در فهرست نام مؤلف کتاب نیامده است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله حسینی، تا: شب ۱۷ رجب ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «عبدالبصیر»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۳۲۶گ، ۱۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۵۳/۱

انجام: ان الله لا یضیع اجر من احسن عملا

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج زرد و مشکی، ۲۴۷ص (۱-۲۴۷)، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۵۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۱۴

آغاز: حمد خداوندیرا سزاست که ایجاد کرد انسان را و گردانیده او را افضل انواع اکوان؛ **انجام:** امید از مطالعه کنندگان این کتاب آنکه هر خطائی و سهوی مطلع شوند باصلاح آن کوشیده مزد خود را از خداوند طلب فرمایند

خط: نسخ، کا: سید هاشم بن محمد علی موسوی یزدی، تا: ۱۲۴۷ق؛ تملک: حاج میرزا لطف الله صدرالواعظین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۳۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۹۹

آغاز: الحمدلله الذی من علی عباده بانزال الکتب ... و بعد چنین گوید خادم آثار ائمه طاهرین و منتشر اخبار مخبرین صادقین

جلد اول آن است که روز ۲۲ ماه رمضان ۱۲۳۷ به تألیف آن شروع شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۲۶۳ق؛ جلد:تیماج قهوه‌ای،۲۵۴گ،۱۷سطر،اندازه:۲۱×۱۷سم[ف: ۹-۱۸۴]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۵۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، تا: ۱۷ رجب ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۲۵]

۸. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۱۲۸۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، تا: ۱۷ رجب ۱۲۷۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۱۸]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸-۷/۱۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و موافق روایت منقول از ابی مخنف و منتخب درمدت سه ساعت سران بزرگوارش بر درخانه یزید غدار نگاه داشتند واز عتید اذن می‌خواستند و به این ...

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۸۲۵]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۹۹-۱۶/۹

آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** شاید که خداوند متعال نوشتن این کتاب را از ما قبول فرماید وجزای آن را به ما عطا فرماید وتحیتهم فیها سلام و آخر دعواهم ان الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن خراسانی ساکن قریه کدکن من محال تربت حیدریه، تا: سلخ محرم ۱۲۷۲ق، جلد: مقوا سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷۴گ، ۲۱-۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲-۸۲۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۷۴

آغاز: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حسینعلی بن محمد زمان اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۷۳ق؛ مهر: «عبده الراجی محمد جواد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۴۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۹۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۳/۱

آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** و اگر ما کتاب خود را که مسمی بتذکرة العارفین است به گفتار شایسته که کلمات أهل بهشت است که در وقت خوردن نعمتهای بهشت می‌گویند ختم نماییم ... و تحیتهم فیها سلام و آخر دعواهم أن الحمد لله رب العالمین، تمت.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد علی موسوی عطار، تا: پنج‌شنبه ۸ ربیع الاول ۱۳۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ قطع:

رحلی [ف: ۳۲-۶۳۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که در وقت خوردن نعمنهای بهشت میگویند، ختم نماییم بیجا نیست شاید که خداوند عالم نوشتن این کتابرا از ما قبول فرماید و جزاء آنرا عطا فرماید

خط: تاپیی، کا: رفیع بن مهر علی اصفهانی، تا: ۱۳۶۳ق؛ تملک: «محمد حسن بن صالح موسوی» با تاریخ ۱۲۶۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳۶گ (۱-۲۳۶)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۳۶-۹۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۹۵

جلد اول ؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۹-۳۷۶]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۳۳۳

آغاز: بسمله. حمد خداوندی را سزا است که ایجاد کرد ایشان را تا محفل سی ام دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۷۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳-۳۹۰]

● **تذکرة العارفین (منتخب)** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol ʻārefīn (mn.)

وابسته به: تذکرة العارفین؛ عقدائی، محمد جعفر بن علی (-۱۳) منتخبی است از تذکرة العارفین، ملا محمد جعفر بن علی عقدائی یزدی.

[دنا ۱۰۷۹/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۵۳/۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی مهدلنا طریق اصلاح العمل و المسلک النجاة و التجافی عن الخطاء و الذلل ... اما بعد، اوحی الله تعالی الی موسی المغتاب اذا تاب هو آخر من یدخل الجنه و ان لم یتب و هو اول من یدخل النار. غیبت، قولی می‌شود و فعلی می‌شود و به اشاره هم می‌شود؛ **انجام:** و انعم من فضلک علینا. و انعام کن از فضل تو بر ما در دنیا و آخرت به توفیق در علم و عمل

ظاهراً، ۶ مجلس از مجالس کتاب مذکور در نسخه حاضر نگاشته شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: بیاض تیماج تریاکی، ۸گ (۱۴۶پ-۱۵۳)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۳۶۵]

● **تذکرة العارفین و تنبیه الغافلین** / کلام و اعتقادات/فارسی

tazkerat-ol ʻārefīn va tanbīh-ol qāfelīn

ایروانی، حبیب الله بن نجفقلی، ق۱۳ قمری

īravānī, habīb-o-llāh ebn-e najafqolī (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: ۱۵۳]

● **تذکرة العارفین و زاد الخائفین** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol ʻārefīn va zād-ol xāʼefīn

برغانی، محمد علی بن محمد، -۱۲۷۲ ؟ قمری

boraqānī, mohammad ʻalī-ye-bn-e mohammad (- 1856)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۰ شوال ۱۲۳۱ق؛ محل تألیف: اشتهارد مجالسی است در وعظ و پند و اندرز شامل «مقدمه»ای (در سه مقام) و دوازده «مجلس». در صفحه اول آن از تفسیر «غنایم العارفین فی تفسیر القرآن المبین» خود [الذریعه ۶۴/۱۶] یاد می‌کند.

[دنا ۱۰۸۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷

آغاز: برگزید از براش انسانرا صانع و حکیم خبیر و مبدأ و مبدع و ناقد و بصیری که هر چه در طبقات عالم کبیر متضمن است آن آمر کن فکان و صانع جسم و جان ... اما بعد مقدمة کتاب را بیان کلام در سه مقام است مقام اول در بیان رموز اسامی کتبی که از ایشان نقل حدیث و کلام و شعر و ابیات درین وجیزه مذکور میگردد؛ **انجام:** توقع شد دگر از اهل ایمان ×× که اخلاصی پس از الحمد برخوان. الحمدلله الذی وفقنی ... و البیان السدید الحمدلله ... و آله خیر الاوصیاء و الائمة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۱ق، جا: اشتهارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۸-۶۳۰]

● **تذکرة العارفین و فرحة الطالبین** / کلام و اعتقادات / عربی

taḏkirat-ul ʻārifīn wa farḥat-uṭ ṭālibīn

شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، -۱۱۹۲ قمری

šīrāzī, ʻabd-on-nabī ebn-e mohammad mofīd (- 1778)

رساله‌ای است در فضایل و مناقب امیر مؤمنان علی (ع) و مثالب دشمنانشان با عباراتی مسجع و مقفی، نامی که ذکر شد برگرفته از مقدمه مؤلف است.

[دنا ۱۰۸۰/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۶

آغاز: ثم اصطفی منهم رسلا اولی الایدی و السرائر ثم اجتبی من الرسل رسولا ناميا فی النسب و عالیا فی الحسب و کبیرا فی العرب؛ **انجام:** و عزتک لیسألنک فی جمیع الاحوال سوال من ایقن اجابتک و قد فعلت و آخر دعواه ان الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملاعسکر نیریزی، تا: جمعه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۴۲ق؛ تملک «محمد بن محمد حسین کرمانی»؛ جلد:تیماج قرمز،۹۶گ،۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۲۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۳۵

آغاز: بسمله، سبحانه ما اعجب امره و اتقن تدبیره و اکثر بره

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «المهدی من هدیت»؛ واقف: مهدی آقا آثاری (اهدائی)؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۹۴گ، ۹ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۱۱]

← تذکرة العاشقین ⩤ تذکارات العاشقین

● **تذکرة العباد فی بیان المبدأ و المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol ‘ebād fī bayān-el mabda’ va-l ma‘ād

رودکی خرقانی، عبدالعزیز بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

rūdakī xaraqānī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e esmā‘īl (- 19c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه آخر صفر ۱۲۸۴ق

کتاب مفصلی است در ۱۳ «باب» و چند «مقدمه» و یک «خاتمه»، پنج باب آن در اصول عقاید و هشت باب آن در فروع و اعمال جوارح و هر یک ازابواب مشتمل بر چند «تذکره» که هر تذکره مجلس مستقلی است. در خاتمه هر مجلس اشاره‌ای است به مصائب اولیاء دین.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی علمنا فی کتابه طریق العلم بوجوده و صفاته وامرنا بالتدبر لما اودعه فی الإفاق ... و بعد پس می‌گوید غریق بحار معاصی ... عبدالعزیز المعروف بعزیز الله بن المرحوم میرزا اسماعیل

انجام: به چه جهت ما را داخل آتش نمودی پیش ا زدخول بت پرستان پس جواب رسد که من می‌دانم، آنچه را که شما نمی‌دانید، الحمدلله رب العالمین ... تمام شد بعون الله وقوته جلد اول کتاب تذکرة العباد ... وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب ...

[دنا ۱۰۸۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۴/۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۹۴-۱۰/۴

آغاز و انجام: برابر

جلد اول و شامل اصول پنجگانه دین است که در روز چهارشنبه آخر صفر ۱۲۸۴به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه آخر صفر ۱۲۸۴ق؛ مهر: کاتب «عزیز الله بن اسماعیل ۱۲۷۲»(بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۳گ، ۲۸-۲۷ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۲-۸۲۶]

← تذکره عذری ⩤ تذکره اسحاق بیک

● **تذکرة العرفاء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol ‘orafā’

تاریخ عرفا به نقل از کتاب‌های مشهور این فن، کسانی که شرح حال و کلام آنها را در این رساله ذکر شده است عبارتند از: ۱. در ذکر باقر رضی الله عنه؛ ۲. در ذکر حسن بصری؛ ۳. رابعه عدوی؛ ۴. منصور حلاج؛ ۵. بایزید بسطامی؛ ۶. حبیب عجمی؛ ۷. ابراهیم ادهم؛ ۸. بایزید بسطامی (مکرر)؛ ۹. ذوالنون مصری؛ ۱۰. معروف کرخی؛ ۱۱. ابوتراب نخشبی؛ ۱۲. جنید بغدادی.

[دنا ۱۰۸۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۴/۱

آغاز: بسمله، بابا اول در ذکر باقر رضی الله عنه، از باقر رضی الله عنه بسیار سخن نقل کرده است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: گالینگور آبی با حاشیه سرخ، ۲۳گ (۱پ-۲۳پ)، ۱۵ سطر [ف: ۳۷-۳۸۸]

● **تذکره عرفا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye ‘orafā

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۹۲

مجملی از سرگذشت خواجه قطب الدین بختیار اوشی و شیخ زکریا (طبقه پانزدهم) است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ناتمام؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۰گ، ۱۱ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۱۵

آغاز: المنزل الثامن فی ذکر الذین کانوا فی المائة الثامنة؟ ... ذکر حضرت امام علی بن موسی الرضا رضی الله عنه؛ **انجام:** بداند که بنده تحویلدار بخدای تعالی نیاز می‌گذارند ... و مقصود از خدمت رضامندی خدای تعالی باشد فقط

شرح حال عارفان را به طور طبقات از زمان حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم آورده است. این تذکره نسبتا مفصل و با ذکر مصدر می‌باشد. و نسخه حاضر از طبقه هشتم تا دوازدهم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ تملک: منشی سراج الدین احمد به تاریخ ۱۲۸۳؛ در پایان چهل رباعی است از سلطان ابوالخیر در نظم اسماء حسنی بجهت حوائج؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۵-۲۸۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۹/۴

در سرگذشت عارفان است از امام جعفر صادق تا ابوعثمان حیری، در سرگذشت شیخ محمد بن علی حکیم ترمذی آمده: «چنانکه در کتاب شرح القلوب بیان کرده‌ایم»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۷۹گ، (۷۹-۱۵۸)، ۱۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۰۱۱]

← تذکره عرفانی ⩤ جواهر التفسیر (منتخب)

● **تذکره عرفا و حکماء** / تراجم / فارسی
tazkere-ye ‘orafā va hokamā’
گذری اجمالی و مختصر بر شرح حال و ترجمه تعدادی از اکابر عرفا و حکمای اسلامی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۵/۱
آغاز: بعد سپاس بی قیاس مرخالق مخلوقات و درود نامحدود بر سرور کائنات؛ خواجه حسن بصری: در کتب تواریخ مذکور است که او در معرف الهی؛ **انجام:** و آنچه مخالف نفس و خواهش باشد به عمل در آر زیرا که آنچه حق و صواب باشد نفس ازآن مخالفت دارد. تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۷۵ق، مجدول؛ جلد: گالینگور سیاه، ۵۲ص(۱-۵۲)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱/۳۳-۱۲۱]

● **تذکرة العروض فی فن الشعر** / عروض و قافیه / عربی و فارسی
tazkerat-ol ‘arūz fī fann-eš še‘r
امین الواعظین، اسدالله بن ابوالقاسم، ق۱۳ قمری
amīn-ol-vā‘ezīn, asad-ol-lāh ebn-e ab-ol-qāsem (- 19c)
در ربیع الاول ۱۲۹۲ق آغاز شده و در ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۹۲ق انجام یافته است. در دوازده «مقصد» با شواهد فارسی.
[دنا ۱۰۸۰/۲؛ ذریعه ۴۰/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۰۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۷۹گ (۱پ-۷۹پ)، ابعاد متن: ۵×۱۲/۵ [ف: ۱۷-۱۰۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۵
خط: نسخ، کا: شیخ علی محمد بن محمد رضا شاهرودی، تا: ۱۳۲۳ق، جا: تهران، برای میرزا صادق خان امیر الشعراء؛ کاغذ: سفید، جلد: کالینگور، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۴۰۱]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۸۴
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** مضارع و متدارک قریب و نیز جدید
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: ۱۲۱]

● **تذکرة العقول فی علم الاصول** / کلام و اعتقادات / عربی
taḏkirat-ul ‘uqūl fī ‘ilm-il usūl
قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟-۱۲۰۸ قمری
qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714-1794)
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۱۴۲ق
رساله‌ای در اصول دین.
[دنا ۱۰۸۰/۲؛ ذریعه ۳۰/۴]

قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۹۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [نشریه: ۶-۳۴۰]

← تذکرة العکاسان ← عکاسی

● **تذکره علاء الدوله** / تراجم / فارسی
tazkere-ye ‘alā‘-od-dowle

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:بدون شماره عکسی
علاء الدوله؛بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۵۴]

● **تذکره علائی** / شعر / فارسی
tazkere-ye ‘alā’ī
جنگی است از شعرهای سرایندگان فارسی‌زبان با سرگذشتی کوتاه از آنها. نسخه از رودکی آغاز با سی و اند بیتی از او و به سرگذشت خواجه شهاب الدین عبدالله مروارید دانشمند و خوشنویس و نوازنده قانون پسر خواجه شمس الدین مروارید دستور و وزیر پادشاهان کرمان انجام می‌یابد و در پایان تاریخ مرگ تیمور و الغ بیک و شاه رخ و غازان و جهانشاه حسن بیک و رفتن همایون پادشاه به عراق (۹۶۱) و تولد سام میرزا و رستم میرزا به شعر و شعری درباره علی قلی خان امیر غازی شیرازی و خان زمان و بهادرخان هست.
در این جنگ این خطوط و این تاریخها دیده می‌شود: خط محمد باقی، خط حسن دهلوی به فرموده «صاحب کتاب» خواجه آقا بیک در روز عرفه و عید قربان ۱۰۰۵ در بندر سورت، خط مورخ ۱۰۰۷، تاریخ ۲۲ محرم ۱۰۰۷ در سورت، خط یحیی بن هاشم موسوی قمی برای (صاحب بیاض) در ۶ رجب ۱۰۰۴، خط ابوالحسن حسینی به فرموده [صاحب بیاض] در «جهاز مبارک صمدی»، خط ملا دوستی حصاری ساکن مکه هنگامی که از آنجا به هند می‌رفته در برابر «دیو» (دیب) به فرموده «صاحب بیاض» در ۱۰۰۱، خط عبدالحی قریشی در بندر سورت (۶۳۳) نیز از همو در سورت در روز دوشنبه ۱۱ محرم ۱۰۰۶ به فرموده همو، از همو در ۲۴ رمضان ۱۰۰۷ برای خواجه آقا بیک، خط ابو محمد تته‌ای.
فهرست اسامی شعراء: حرف الف: ابن یمین فریومدی، ابوالفرج سجزی، ابوالعلاء گنجه‌ای، ابوالمعالی، ابوسعید ابوالخیر، ابواسحق شیرازی، اثیر اخسیکثی، اثیر اومانی، احمد جام، شیخ آذری، حکیم ازرقی، حکیم اشهری، اسدی طوسی، سید اشرف سمرقندی، ادیب صابر، حکیم افتخار، امیر معزی، امامی هروی، خواجه عبدالله انصاری، اوحدی سبزواری، اوحدی مراغه، انوری؛ حرف با: بدر جاجرمی؛ حرف جیم: جامی، جهان

خاتون، جلال عضد، جمال الدین عبدالرزاق، جمال الدین منشی، جوهری زرگر؛ حرف حا: حافظ شیرازی، سید حسن غزنوی، میر حسین معمائی، حسن دهلوی، حسن کاشی؛ حرف خا: خاقانی شیروانی، امیر خسرو دهلوی، خواجو کرمانی، خیام؛ حرف را: رودکی، رشید وطواط، رکن صاین، رضی نیشابوری، رفیع لنبانی؛ حرف زا: زین الدین سنجری؛ حرف سین: سراج قمری، سعدی شیرازی، سعیدی، سید ذوالفقار شیروانی، سلمان ساوجی، سنائی، سوزنی سمرقندی، سیف اسفرنگ، سیفی هروی؛ حرف شین: امیر شاهی سبزواری، شبستری شیخ محمود، شرف شفروه، شمس طبسی، شمس تبریزی؛ حرف طا و ظا: طیان یمی کرمانی، ظهیر فاریابی؛ حرف عین: عبدالواسع جبلی، میر عادل شیرازی، عبید زاکانی، خواجه عبدالله مروارید، عثمان مختاری، عراقی، عصمت بخارائی، عطار نیشابوری، عسجدی، عماد غزنوی، عمادی شهریاری، عمعق، عماد فقیه، میر سید علی همدانی علائی تخلص، علیشیر نوایی، عنصری، عین القضاة همدانی؛ حرف غین: غضائری رازی؛ حرف فا: فخر گورکانی، فخرالدین اوحد مستوفی، فردوسی، فرخی، فلکی شیروانی؛ حرف قاف: قطران تبریزی، قاسم انوار تبریزی؛ حرف کاف: کاتبی ترشیزی، کمال اسمعیل، کمال خجند؛ حرف لام: لطف الله نیشابوری؛ حرف میم: مولوی روحی، منوچهری دامغانی، مسعود سعد سلمان، مجیر بیلقانی، مغربی، مجد همگر، معروف کرخی، محمد بن حسام، معینی جوینی، مختاری، میر غازی شیرازی؛ حرف نون: ناصر خسرو علوی، ناصر بخاری، نجیب الدین جربادقانی، نزاری قهستانی، سید نسیمی، نصر العیاضی سرخسی ، نظامی گنجوی، سید نعمة الله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت روز چهارشنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۶۵ به نام امیر نظام در تبریز و روز جمعه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۴۷ از محمد بن میرزا محمد مستوفی وظایف آذربایجان در ص۴۷۵؛کاغذ:سپاهانی،جلد:تیماج مشکی،۷۲۲گ، سطور چلیپا (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۷۷]

● **تذکرة العلاج** / طب / فارسی

tazkerat-ol ʻalāj

میرزا بابا آشتیانی، محمد مؤمن بن حسین، ق۱۴ قمری
mīrzā bābā āštīyānī, mohammad mo’men ebn-e hoseyn (- 20c)

اهدا به: حسنعلی میرزا قاجار (۱۲۰۴-۱۲۷۰ق) یا عباس میرزا نایب السلطنه

در شناختن مزاج عارضی به سبب غلبه هر یک از اخلاط اربعه، اقسام نبض، مرکبات ثلاث ... . پس از آن هر بیماری را تحت عنوان «تذکره» آورده و آن را توصیف نموده و سپس «علاج» آن را بیان داشته و در آخر هم جدولی در خواص میوه‌ها و بعضی از اغذیه آورده است.

آغاز: بسمله ستایش بی قیاس تحفه بارگاه حکیمی که کلیات عالم اسباب از مفردات ... اما بعد چنین گوید اقل و احقر ناس و اضعف عباد ... ادله و قواعد و قوانینی که علم بآنها در حین معالجه بر طبیب لازم و لابد منه است

انجام: و جهت پاک کردن چرک قدری انزروت اضافه کنند.

[نسخه‌های منزوی ۴۹۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۶/۵؛ الذریعه ۱۴۲/۱؛ دنا ۱۰۸۰/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۳۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ تملک: شیخ اسماعیل؛ یادداشت خریداری از آخوند ملا محمد حسن مورخ ۱۳۰۶ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج زرد، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۴۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: اختیار بن عبدالله، تا: دوشنبه اوایل جمادی الاول ۱۲۴۴ق، جا: تهران، حسب الخواهش صاحب مکرم ... حاجی میرزا سید احمد؛ مصحح، محشی با نشان ۱۲؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد حسن» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۱۸گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۳۵-۷۰۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر اسکندر همدانی، تا: ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۲۲۹ص (۷-۲۳۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۱۹-۱۵۴]

۴. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: ۱۲۵۱ق [میراث اسلامی: ۵-۵۹۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** همه اینها مضعف باه اند و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب ۱۲۶۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۷گ، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۸۸۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جیلانی، تا: ۱۷ شوال ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۹سم [ف: ۲-۱۲۳]

۷. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** رفع افراط اسهال آن را حب سفید اول میکند. والسلام.

خط: شکسته، نستعلیق، کا: میرزا آقاجان نوری، تا: سه‌شنبه ۲۸ ذیحجه ۱۲۸۴ق، جا: نور؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳۸]

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۶۲**

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۹. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۲۷/۲**

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش، ۱۲۳ص (۶-۱۲۸)، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۸۱۲]

← تذکره علامه ⟵ تذکرة الفقهاء فی تلخیص فتاوی العلماء

● **تذکرة العلماء** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol 'olamā'

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴-۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885)

به ترتیب تهجی اسماء.

[الذریعة ۴۱/۴؛ دنا ۱۰۸۱/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۶

آغاز: فریده حمد و ثنا خاصه ذات حضرت یکتا و قادر توانائی است ... و بعد فقیر جانی ... محمد بن سلیمان الطبیب التنکابنی بر صفحه صحیفه ضمایر صافیه ارباب دین ... می‌نگارد؛ **انجام:** خلفاً عن سلف الی الامام علیه السلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۱/۲سم [ف: ۲-۱۲۳]

● **تذکرة العلماء المحققین فی آثار الفقهاء و المحدثین** / رجال، تراجم / فارسی

tazkerat-ol 'olamā'-el mohaqqeqīn fī āsār-el foqahā' va-l mohaddesīn

لکهنوی رضوی، مهدی علی بن نجفعلی، ق۱۳ قمری

lakahnavī razavī, mahdī 'alī ebn-e najaf-'alī (- 19c)

زندگی‌نامه دانشمندان شیعی است، از محدثان و مجتهدان و مفسران و متکلمان و فقیهان، از آغاز غیبت کبری تا روزگار نگارنده. اصل کتاب در یک «مقدمه» و دو «قسمت» نگارش یافته است: مقدمه: در ذکر جمع قرآن و علوم مخصوص به ائمه اطهار (ع)؛ قسم ۱. ذکر اصحاب پیامبر و ائمه (ع) تا زمان غیبت صغری؛ قسم ۲. ذکر علما و محدثین ... . از قدما و متأخرین و معاصرین که بعد از ملاقات امام عصر (عج) آغاز و به سید دلدار علی نقوی لکهنوی پایان می‌پذیرد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سید رسله محمد خیر الأولین و الآخرین و علی الأئمة الطاهرین من آله الهداة الأکرمین، اما بعد، چنین گوید فقیر حقیر کثیر التقصیر ... این مجلد ثانی است از کتاب تذکرة العلماء المحققین فی آثار الفقهاء و المحدثین که اضعف العباد با وصف غایت بی مایگی و هیچمدانی جسارت بر تألیف آن نمود

انجام: خاتمه: بدانکه هر قدر که از احوال مشاهیر علمای متقدمین و متأخرین ملت حقه در مواضع متفرقه یافتیم بعون الهی درین کتاب جمع نموده و حتی الوسع دقیقه از تحقیقات فرو نگذاشتم لیکن در تراجم جمعی از معاصرین علما که در بلاد بعید مثل عتبات عالیات و عرش درجات ائمه عراق ... در رساله علیحده به ضبط آن بپردازم ... تمام شد

[کشف الحجب ۱۰۹/؛ تکملة نجوم السماء ۶۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۰۷۲/۳؛ مشترک پاکستان ۱۰۱۸/۱۱؛ الذریعه ۴۱/۴؛ دنا ۱۰۸۱/۲]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۰**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۱۲۹۰ق؛ مصحح، دارای کمند، مجدول؛ مهر: «کتبخانه سید ابوجعفر متعلقه دارپیر پورسنه ۱۳۱۳»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۸۶گ، ۱۵ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۱-۶۶۵]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶عکسی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** در اول حال بخدمت آنجانب معلی القاب دامت فیوضه استفاده علوم نموده و نزد آنجانب از عماید موثوقین بوده لیکن بعد از آنکه بشرف حج بیت الله

جلد دوم، مشتمل است بر قسمت دوم؛ کا: دیوانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۲۳۱گ، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۱-۹۰]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۴۶**

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن عاقنی العوائق بین تلک الأزمان من الأمراض و الاسقام و توزع البال و تشتت الأحوال فوقع الاختلال فی تسویدها مرة و تبییضها اخری ... و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین ...

خط: نسخ، کا: سید فضل علی رضوی کشمیری، تا: دهه سوم ربیع الثانی ۱۳۰۲ق؛ واقف: مولانا حسن راجه محمودآباد، دی ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۶۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۳سم [ف: ۲۷-۹۶]

۴. **تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۹۶عکسی**

بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱-۴۵۴]

۵. **قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۰۳-۱۱۰۴-عکسی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** در اول حال به خدمت آن جناب معلی القاب دامت فیوضه استفاده علوم نموده نزد آن جناب از عماید موثوقین بود لیکن بعد از آن که به شرف حج بیت الله.

نسخه در دو قسمت صحافی و تجلید شده است و فقط قسم دوم

است؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج محمد کلاهی (اهدایی)، جلد: گالینگور آبی، ۳۳۱گ (۱۵۸+۱۷۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۲۸]

← التذکرة العلویة ≻ الکشکول

● **تذکرة العنوان = تذکرة عنوان الشرف = تذکرة عنوان البحث** / چند دانشی / عربی

tad̲kirat-ul ʻunwān = tad̲kirat-u ʻunwān-iš šaraf = tad̲kirat-u ʻunwān-il baḥt̲

حویزی، فرج الله بن محمد، -۱۱۰۰ قمری

hovayzī, faraj-ol-lāh ebn-e mohammad (- 1689)

مؤلف نگارنده رجال مفصل به نام «ایجاز المقال» است و این کتاب را با تبعیت از کتاب «عنوان الشرف» شرف الدین مقری نحوی نگاشته است. مشتمل بر سه علم (افقی علم نحو و دو سطر عمودی در علم منطق و قوافی) و دو علم عمودی با کلمات شنگرف بین سطرهای افقی نشان داده شده است. علم نحو دارای ابحاث مشتمل بر فصول و علم منطق با عناوین بحث و علم قوافی با عناوین فصل می‌باشد. مؤلف در مقدمه می‌نویسد: شنیدم دانشمندی به نام شرف الدین مقری یمنی نحوی کتابی به نام عنوان «شرف الوافی بالفقه و النحو و التاریخ و العروض و القوافی» نگاشته و در آن در یک متن واحد پنج علم و فن به صورت اختلاف سطرها از طول و عرض نگاشته شده پس من هم بدون دیدن کتاب این رساله را در سه علم نحو و منطق و عروض نوشتم، متن اصلی کتاب درباره نحو و سطر عمودی اول در علم منطق و سطر سوم عمودی در علم عروض نوشته شده و تا آخر رساله ادامه یافته است.

آغاز: متن: نحمدک یا من لک کل الحمد بحذافیره و نشکرک لتوفیقنا لحمدک و تیسره فقلنا

[آغاز رساله دوم: الحمد لمن توحد بذاته و جل فی صفاته و الصلوة علی نبیه ...

آغاز رساله سوم: الحمدلله الذی انطق الانسان و علمه البیان و نصلی علی رسوله]

انجام: علی ما نابنا من مقرا الثماد و خرط القتاد فنسأل الله عز ذکره ان یختم لنا و لکم بخیر و عافیة انه جواد کریم رؤف رحیم.

[دنا ۱۰۸۱/۲؛ الذریعة ۴۱/۴؛ مرآة الکتب ۳۴۰/۴]

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۵۲

اثر مهم و در خور اعتنایی است؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق [اوراق عتیق: ۱-۲۴۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۴/۱

آغاز: هدی من عداهم (مصابیح) ظلم و الاهم أهل (بیته) قضاة دینه و امة یقینه کشافوا سدف (الظلم)؛ **انجام:** فنسائل اله عز (ذکره) أن یختم لنا و لکم بخیر و (عافیة) انه جواد کریم رؤوف رحیم.

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن اسماعیل قشمیری، تا: سه‌شنبه آخر ذیقعده ۱۰۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۲گ (۱ر-۲۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۲۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۵۸/۲-۱۴/۲۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن ملا محراب، تا: دوشنبه ۲۶ محرم ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۸۹۸]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۸]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۳۲/۳

خط: نسخ، کا: مسیح بن میرعبدالحمید بن سید علی بن میر محمد علی بن میر محمد رضا موسوی، تا: قرن ۱۳؛ ۷۲گ(۱۰۷-۱۷۹)، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۸۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینعلی بن حاجی محمد، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲۵گ(۲پ-۲۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۵۵]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۲۰گ (۹۱-۱۱۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۳۸]

۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آقا سید شمس شیرازی، تا: ۱۲۶۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۱۰]

۹. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد علی بن محمد جواد، تا: ۷ جمادی الاول ۱۳۰۱ق (پایان دوم)،؛ ۲۳گ (۱۳پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۸۰]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۳-۲۹/۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدحسین، تا: ۷ جمادی الاول ۱۳۳۲ق، جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲-۸۲۶]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۳/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳گ(۲پ-۲۴ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۲۸]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ذکرناه فی مکان اخر من هذا الکتاب بعض ذلک و معرب الامر غیر الحاضر و قیل فی حاضره لام مقدره ذهنیه کما ذهب الیه بعضهم فاعربه و غیره غیر ذی لام و هذاست و ذاک سبع قال ... هذا ما اردت جمعه و تألیفه و لنختمه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ابن محمد مؤمن محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۸۸]

← تذکرة عنوان البحث ⟵ تذکرة العنوان
← تذکره عنوان الشرف ⟵ تذکرة العنوان

● **تذکرة العوام** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol ʻavām

مالواجردی، محمد علی بن ابی الحسن، ق۱۳ قمری

mālvājerdī, mohammad ʻalī-ye-bn-e ab-el-hasan (-19c)

کتابی اخلاقی است که مؤلف هنگام موعظه وگفتن دستورات الهی به مردم می‌نوشته است، دارای شانزده «باب» و هر باب در چند «تنبیه»: باب ۱. در نشستن و آمیزش با مردم؛ ۲. در وجود کرام الکاتبین؛ ۳. حسن مکالمت؛ ۴. ذم گذران با اغیار؛ ۵. حسن گریستن از خوف الهی؛ ۶. مذمت خنده؛ ۷. مدح توبه و تائب؛ ۸. مذمت تارک توبه؛ ۹. بیان حسن دعا؛ ۱۰. بیان مذمت ترک دعا؛ ۱۱. بیان حسن تقوی؛ ۱۲. مذمت دنیا؛ ۱۳. بیان حسن صلاة؛ ۱۴. ذم تارک الصلاة؛ ۱۵. نماز جماعت؛ ۱۶. ذم ترک جماعت.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸/۵۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید تراب اقدام طلبه علوم دینیه و شرمسار درگاه ربوبیه و بازمانده از تحصیل علوم شرعیه؛ **انجام:** واهل آتش فریاد می‌کنند از شدت عذاب همچنان که سگان و گرگان فریاد می‌کنند ... و ایشان پیوسته تشنه و گرسنه و کر و لالند و سیاه و رانده شده.

خط:نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا مشکی عطف تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۸۲۷]

● **تذکرة العوام** / فقه / فارسی

tazkerat-ol ʻavām

کوبنانی، ابوالمحجن بن حسین

kūbnānī, ab-ol-mehjan ebn-e hoseyn

رساله مختصری است در بیان آداب حج، مشتمل است بر: باب اول: در بیان آداب عمره و حج: دارای دو فصل: فصل ۱) در فضیلت حج و آداب رفتن آن، فصل ۲) بیان افعال و اعمال حج.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۲۰

آغاز: بسمله، سپاس بی قیاس و آسایش بی حد والایش معبودی را لایق و سزاست؛ **انجام:** و ایستاده سر به جانب آسمان کند و آنچه خواهد به حضور دل و خشوع دعا کند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: عبدالباقی آیت اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۲۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۲۰-۷۵]

● **تذکرة الغافل و ارشاد الجاهل** / تاریخ ایران / فارسی

tazkerat-ol qāfel va eršād-ol jāhel

نوری، فضل الله بن عباس، ۱۲۵۹-۱۳۲۷ قمری

nūrī, fazl-ol-lāh ebn-e ʻabbās (1843-1909)

چاپ: [تهران]، سنگی، ۱۳۲۶، ۱۳۲۶، جیبی، ۴۷ص؛ ایران نامه، ۱۱ (۱۳۷۲): ۵۳۲-۵۳۶

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۷۷

منسوب به او؛ خط: شکسته، کا: غلامرضا گرگانی، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تذکرة الغافل و ارشاد الجاهل** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol qāfel va eršād-ol jāhel

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۵۷ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **تذکرة الغافل و تبصرة الجاهل** / اخلاق / عربی

tad̲kirat-ul ġāfil wa tabṣirat-ul jāhil

عروسی، برکات بن احمد

ʻarūsī, barakāt ebn-e ahmad

بیست و دو مجلس در پند و اندرز و موعظه مناسب با روزهای متبرکه، هر مجلس دارای خطبه جداگانه و چند بیت شعر در وعظ با استفاده از احادیث و گفته‌های بزرگان صوفیه و عرفا. در پایان نه مجلسی الحاقی است از مؤلف در فضایل بعضی از ماه‌ها یا روزهای متبرکه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۲۵/۲

آغاز: الحمدلله الذی أرشدنا لملة الاسلام و هدانا و اکرمنا بخاصة العقل و حبانا و أولانا من فضله العظیم و کرمه العمیم ما اولانا؛ **انجام:** وصل صلاة و فضلا علی سیدنا و مولانا محمد خاتم النبیین و امام المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ مغربی، کا: ابوالقاسم بن حبیب بن ابوالقاسم بن احمد بن علی ابن یوسف الشریف،تا: جمعه ۱۷ شعبان ۱۰۱۴ق، به جهت سید محمد ابن حبیب؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵۵گ(۷۴ر–۱۲۸پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۶–۲۹]

● **تذکرة الغافلین** / متفرقه / فارسی

tazkerat-ol qāfelīn

طبرسی طهرانی، حسن بن رضا قلی، ق۱۴ قمری

tabarsī tehrānī, hasan ebn-e rezā qolī (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۲ق

وصیت‌نامه‌ای است فارسی که در ۳۶ سالگی ساخته و پس از اعتراف به عقاید مذهبی به فرزندان و برادران ایمانی خود پند داده است. مؤلف به مقتضای آیه شریفه «کتب علیکم اذا حضر احدکم الموت ان ترک خیرا الوصیه» مبادرت به انشاء وصایای خود نموده و از خداوند استمداد جسته که آنچه او دوست دارد الهام و القا نماید و آنچه بدان راضی است تلقین فرماید.

آغاز: حمد متعالی از عرفان ممکنات و متقدس از ادراک کائنات و متنزه از بلوغ موجودات ملیک قدس عزلایزالی را سزا

انجام: و در همه این مراتب به خدا متوسل باشید و از حجت زمان غائب موعود افاضه وارشاد و تسدید خواهید.

[دنا ۱۰۸۲/۲ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور سیاه، ۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۳/۲–۱۲۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: هادی بن نصرالله نوری ملقب به وثیق السلطنه، تا: ۲۵ رجب ۱۳۱۵ق؛ یادداشتی از محمد سعید طباطبایی نائینی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۷۷گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رایانه]

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۱۱۹۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۷–۱۱۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۹

کا: علی ابن ابی القاسم، تا: ۱۳۳۷ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی– مجموعه نوازی؛ ۱۰۰گ، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۶سم [رایانه]

● **تذکرة الغافلین** / بهائیت / فارسی

tazkerat-ol qāfelīn

به روش ازلی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۴۹/۲–ف

کتابخانه کمبریج F63 (۹ به روش ازلی)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲–۲۸۷]

● **تذکرة الغرویة** / دعا / فارسی

tazkerat-ol qaravīye

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲–۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad nasīr (1837-1916)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۶۹

آغاز: بسمله، احمده علی انعامه اهله و افضاله و ارشاده؛ **انجام:** و افعل بی ما انت اهله یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا [الفبائی ف: ۱۲۱]

● **تذکرة الفؤاد** / مواعظ / فارسی

tazkerat-ol fo’ād

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (- 19c)

رساله‌ای در وعظ و خطابه که در آغاز هر مجلس با عنوان یک آیه به شرح و بسط موضوع پرداخته و هر مجلس را با ذکر مصیبت به پایان برده است. و آن را به فرزند ارجمند ... هدیه کرده است. این رساله یکصدمین تألیف او بوده است.

[دنا ۱۰۸۹/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۳/۳

آغاز: احمده و اصلی علی احمده ... و بعد عرضه می‌دارد بنده شرمنده ابن؛ **انجام:** نعره هل من مبارز مخالفان بگوشش رسید ... بفیض شهادت رسید. الا لعنة الله علی القوم الظالمین

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۵۶گ (۲۵۳پ–۳۰۸ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۵۰]

● **التذکرة الفاخرة فی فقه العترة الطاهرة** / فقه / عربی

at-taḏkirat-ul fāxira fī fiqh-il ‘itrat-iṭ ṭāhira

نحوی، حسن بن محمد،–۷۹۱ قمری

nahvī, hasan ebn-e mohammad (- 1390)

کتابی مفصل در فقه زیدیه از طهارت تا دیات و بنا بر شمارش فقیه حسن عدوی بکری مشتمل بر بیست هزار مساله است، همراه با نقل اقوال از قاضی زید، ناصر، صادق، وافی، ابن عیاش، هادی، قاسم و ... است. نام مؤلف در ایضاح المکنون «مطهر بن حسن بن محمد شرف الدین» آمده است. «کتاب السبق» را شاگرد مؤلف، فقیه یوسف بن احمد نگاشته و بر استاد عرضه

کرده است. استاد آن را تایید کرده و به کتاب خویش ملحق نموده است.

آغاز: كتاب الطهارة، ندب لقاضي الحاجة أن تبعد و يستتر عن الناس و تقدم رجله اليسرى دخولاً و بعدها اليمنى خروجاً

انجام: و انشر به علينا سترك، انك سميع الدعاء؛ تم ذلك بحمدالله و بلطف الله و منه؛ تمت التذكرة الفاخرة بحمدالله ذى القدرة القاهرة و الآيات الباهرة.

[مؤلفات الزيديه ۲۷۹/۱- ۲۸۰؛ اعلام الزيديه ص ۲۱۷؛ دنا ۱۰۸۲/۲ (۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح الازهار فی فقه الائمة الاطهار؛ ابن مفتاح، عبدالله بن ابی القاسم (-۸۷۷)

۲- الازهار فی فقه الأئمة الأطهار؛ يمنى، احمد بن يحيى (۷۷۵-۸۴۰)

۳- الاثمار فی فقه الائمة الاطهار؛ متوكل على الله، يحيى بن شمس الدين احمد (-۹۶۵)

۴- التخليص فی شرح مقدمة الازهار؛ مقرائی، يحيى بن محمد (۹۰۸-۹۹۰)

۵- القدر المختار من نفحات الازهار = حاشية الازهار؛ سحولی، ابراهيم بن يحيى (۹۸۷-۱۰۶۰)

۶- الانتصار فی شرح مقدمة الازهار = فائق الانظار فی شرح مقدمة الازهار = مرقاة الانظار فی شرح مقدمة الازهار؛ مضواحی، صلاح بن محمد

۷- شرح التذكرة الفاخرة فی فقه العترة الطاهرة

۸- شرح الازهار فی فقه ائمة الاطهار

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفزغ الأكبر ... و لاتفضحنا ... ستر ك إنك سميع الدعى و صلى الله على سيدنا محمد و آله و سلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی، مقابله شده، يادداشت‌های گوناگون از جمله تاريخ ولادت «رقيه بنت عبدالله» و «عليه بنت عبدالله بن عبدالرحمن» در سال ۷۶۳ و نيز يادداشتی مبنی بر اينكه اين كتاب وقف بر فقيه فاضل «على بن احمد السلامى» كه مطالب را الفقيه مجاهد بن على ... به تاريخ ماه محرم سال ۸۱۲(؟) نگاشته است، آمده؛ تملك: «الفقيه عفيف الدين عبدالله بن هناش بن احمد بن عطيفه بن ابراهيم» به سال ۷۵۹ كه اين مطلب را «محمد بن المنتصربن ... بن داود بن جعفر بن القسم» نگاشته؛ كاغذ: شرقی، جلد: تيماج زرشكی با ترنج، ۱۴۴گ، ۲۷ سطر۱۲×۱۹/۵، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳۱-۵۳۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ كهن، كا: سليمان فرزند يحيى فرزند محمد فرزند يحيى فرزند محمد، تا: ۱۵ شوال ۷۹۲ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «ط، ف، بيان و ...» دارد، نسخه گويا برای عمادالدين ادريس بن محمد الاعثم نگاشته شده؛ وقف‌نامه نسخه با عبارت: «هذه النسخة التذكرة ... وقف من خزانة الامام عبدالله على بن الحسين ... و حكمها حكم سائر كتبه ولاية و أولوية ... الواقف عليه ... محمد بن على ...»؛ افزودگی‌هايی مانند: ابياتی به عربی از سيد عمادالدين، عزالدين حسن و ابوعلامه محمد بن على و همچنين قصيده‌ای حائية از فخرالدين مطهر بن على نعمان و مطالبی فقهی از المنصور بالله؛ تملك: «احمد بن محمد بن على الهندى»؛ كاغذ: شرقی، ۲۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۰-۱۹۳]

۳. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۷۹۴

نسخه اصل: كتابخانه واتيكان -رم ۱۰۱۴؛ خط: نسخ، كا: محمد بن على بن موسى انسى، تا: ۳۰ ربيع الثانی ۷۹۳ق، جا: جامع صنعاء يمن؛ محشی؛ تملك: «محمد بن مطهر حرفوری»؛ ۴۴۸ص [ف: ۵-۲۶۳]

۴. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۵۸۶/۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: كتابخانه واتيكان-رم ۱۰۱۲؛ خط: نسخ، كا: محمد بن قاسم بن محمد بن عواض بن عامر بن قبايل، تا: سه‌شنبه ۶ شوال ۸۳۳ق؛ ۳۳۰ص (۳-۳۳۳) [عكسی ف: ۴-۴۴۶]

● تذكره فاضل / تراجم / فارسی

tazkere-ye fāzel

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۹

بی‌كا، بی‌تا، خريداری از على آقاربيعی؛ اندازه: ۱۲۰×۲۰۳سم [رايانه]

● تذكره فانی / تراجم، ادبيات / فارسی

tazkere-ye fānī

فانی، محمد باقر

fānī, mohammad bāqer

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۱۶

مشتمل بر مختصری از شرح حال و اشعاری از مشاهير و غير مشاهير؛ بی‌كا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● تذكرة الفتن / كلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol fetan

هزار جريبی، محمد كاظم بن محمد شفيع، -۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘ (- 1819)

كتابی كلامی در دو جلد و چند باب در امامت می‌باشد. او در

فهرست کتاب‌های خود هم از این یاد کرده است (الذریعه ۴۲:۴). در آن از سه جانشین از روی آیه‌ها و خبرهای سنی و شیعی نکوهش شده و گفته شد که کی ایرانیان را از ارث بردن از تازیان باز داشته و باج بر زمین «سواد» نهاده است.
[دنا ۱۰۸۲/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۰
آغاز: هذا کتاب تذکرة الفتن من تألیفات المرحوم المبرور المغفور فخرالمحدثین و زبدة المتورعین جناب آخوند ملامحمد کاظم الهزار جریبی بسمله. الحمدلله الذی خلقنی فیهدین و الذی هو یطعمنی و یسقین ... اما بعد باید دانست که بهترین اعمال بعد از معرفت خدا و رسول و حجتهای او دوست داشتن دوستان خدا و دشمن داشتن دشمنان خدا است ... لهذا فقیر بعضی از آیات و اخباریکه مشتمل بر شقاوت و ضلالت آن پیشوایان کفر و غوایت بود در این رساله‌ایراد نمودم و قلیلی از قبایح افعال و شنایع اعمال آن کافران بد آمال باشمه از پستی حسب و دنائت نسب ایشانرا در اینجا ذکر کردم ... فی الجمله بر وفق مراد باتمام رسید مسمی بتذکرة الفتن گردید و آن بر چند باب است؛ **انجام:** علاوه بر قبایح مذکوره که سابقا جمله از آنها را دانستی و السلام علی من اتبع الهدی.
خط: نسخ، کا: محمد بن صفر فخار، تا: ۷ جمادی الثانی گویا سال ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۰۰گ، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۱۵۸]

● **تذکرة الفقهاء** / عرفان و تصوف، تراجم / فارسی
tazkerat-ol foqahā'
صوفی بخاری، محمد صابر بن محمد یعقوب، ق۱۳ قمری
sūfī boxārī, mohammad sāber ebn-e mohammad ya'qūb (- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق
در سلوک و آداب صوفیانه است و سلوک در آنچه خود از اساتیدی که درک کرده دیده یا شنیده است، به نثر آمیخته به نظم، با سروده‌هایی از خود و دیگران با سربندهای «بشنو ای عزیزم» و «گوش کن»، تألیف شده و دارای سه «طریقه»: ۱. افاده ذکر درویشانی که در مسند شیخی نشسته‌اند و خلق را رهبری می‌نمایند؛ ۲. ذکر آن عارفانی که به جز محبت حق به هیچ التفات نکرده‌اند؛ ۳. ذکر مجذوبان خرابات که ترک لذات کرده‌اند.
[دنا ۱۰۸۲/۲؛ فهرست گنج‌بخش ۵۷۹/۲؛ مشترک پاکستان ۱۳۴۷/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۱۵/۲
آغاز: به نام آن قدوسی که آیینه دل طالبان خود را از زنگ هستی می‌زداید و مصفی و مجلی می‌گرداند به فضل خود و به کرم بی نهایت خود
نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش-پاکستان۳۷۹؛خط:نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح رنگین؛ ۷۷ص (۷۴-۱۵۱)، [ف: ۶-۲۷۱]

● **تذکرة الفقهاء فی تلخیص فتاوی العلماء = تذکره علامه** / فقه / عربی
taḏkirat-ul fuqahā' fī talxīṣ-i fatāwi-l 'ulamā' = tazkere-ye 'allāme
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸-۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251-1326)
تاریخ تألیف: ۷۲۰ق
این کتاب مشهور به «تذکره علامه» و از کتب مشهور فقه امامیه می‌باشد. کتابی استدلالی است که در آن ادله فقهی و اقوال دیگر علمای اسلامی به تفصیل بیان شده و این کتاب که از بزرگترین تألیفات ایشان در فقه مقارنه‌ای به شمار می‌رود اقوال علمای عامه را نیز ذکر کرده و به ایراد و نقد آنها پرداخته است. به‌طور حتم از آغاز کتاب طهارت تا اواخر کتاب نکاح در ۱۵ جزء این کتاب تالیف شده و به گفته الذریعه (۴/۴۳) از عبارت فخر المحققین فرزند مؤلف در کتاب «الایضاح » ظاهر می‌شود که اجزاء دیگر کتاب تذکره تألیف شده است. ولی با تفحص زیاد جز تا آخر جزء ۱۵ ازآن که چاپ شده است پیدا نشده و لذا گمان می‌رود که مؤلف بیشتر از این قسمت از کتاب را موفق به تألیف نگردیده باشد. چنان که درآخر جزء ۱۵ خود تصریح کرده‌اند در سال ۷۲۰ق از تألیف این جزء فراغت یافته و در آخر جزء اول کتاب تاریخ تألیف را سال ۷۰۳ معین کرده‌اند، بنابراین تألیف این پانزده جزء هفده یا هیجده سال طول کشیده و با جزء پانزدهم قاعده دوم کتاب هم به آخر نرسیده و برای اتمام چهار قاعده سال‌های زیادی لازم خواهد بود و مؤلف در سال ۷۲۶ وفات یافته و با اشتغالات دیگر که از ایشان سراغ داریم بسی مشکل است که موفق به اتمام این کتاب شده باشند.
علامه کتاب را بر چهار قاعده عبادات، عقود، ایقاعات و احکام تقسیم کرده و بنا داشته که این کتاب را به همان نهج تألیف نمایند ولی توفیق نیافته‌اند و فهرست پانزده جزء موجود آن این است: جزء ۱. طهارة ۲۴ صفر ۷۰۳؛ ۲. صلوات یومیه ۱۸ شعبان ۷۰۳؛ ۳. آخر صلوة؛ ۴. زکوة، خمس، صوم، اعتکاف ۱۴ محرم ۷۱۶؛ ۵. مبحث تقصیر حج ۶ رمضان ۷۱۸ در حله؛ ۶. بقیه حج-جهاد ۷۱۹ در حله؛ ۷. بیع شفعه (پایان ربیع الاول ۷۱۴ در سلطانیه)؛ ۸. دین؛ ۹. رهن (سلطانیه ۶ جمادی الاول ۷۱۴)، حجر، تفلیس؛ ۱۰. ضمان (۱۱ جمادی الاول ۷۱۹)، کفاله، حواله، اقرار، صلح ۱۸ صفر ۷۱۵ در سلطانیه؛ ۱۱. امانت، ودیعه، عاریه، شرکت، قرض، لقطه، جعاله ۳ جمادی الاول ۷۱۵ در سلطانیه؛ ۱۲. اجازه مزارعه، مساقات، سبق، رمایه ۵ شوال ۷۱۵؛ ۱۳.

غصب، احیاء موات، هبه، وقف ۲۶ جمادی الاول ۷۱۶ در سلطانیه؛ ۱۴. وصایا ۱۹ شوال ۷۱۹؛ ۱۵. نکاح (میراث زوجین) چهارشنبه ۱۶ ذیحجه ۷۲۰.

آغاز: بسمله، الحمدلله ذی القدرة الازلیة و العزة الباهرة الابدیة و القوة القاهرة القویة

چاپ: مشار عربی، صص۱۷۷-۱۷۸؛ تهران، سنگی، ۱۳۴۹ق، رحلی، ۳۲۹ص؛ ایران، بی ناشر، ۱۲۷۲ق.، رحلی؛ قم، مؤسسة آل البیت، محقق، جلد اول ۱۴۱۴ق

[الذریعة ۴۳/۴-۴۲؛ کشف الحجب ۱۱۰؛ مکتبة امیر المومنین ۲۱۹/۱؛ دنا ۱۰۸۲/۲ — ۱۰۸۹ (۱۹۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تذکرة الفقهاء (مختصر) ابن متوج، احمد بن عبدالله (-۸۲۰)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۷

کا: حاجی محمود، تا: ۷۰۶ق؛ خریداری از فقیه مرندی؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۴۵

از آغاز کتاب طهارت تا پایان زکاة و سه جزء اول؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۱ ربیع الثانی ۷۲۰ق (پایان جزء دوم)؛ هفده برگ اول و بیست و پنج برگ آخر به تاریخ سلخ ربیع الثانی ۸۹۱ نوشته شده، مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: حسن بن علی بن عبدالله، سید ابو القاسم موسوی به تاریخ ذیقعده ۱۱۵۵ق؛ پایان جزء اول و دوم انهاءهایی است که علامه حلی به تاریخ پنجم ربیع الاول ۷۲۰ و یازدهم ربیع الاول ۷۲۰ نوشته؛ مهر: «ابوالحسن بن القاسم الموسوی» (بیضی)، «المذنب محمد امین» (بیضی)، «الواثق بالملک الغنی عز الدین بن ... الحسینی» (دایره)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۴۱]

۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴-ج

جزء ۱۲ و از مقصد ۷ در اجاره است تا پایان ر مایه مورخ ۵ شوال ۷۱۵ ولی نمی‌دانم چرا درباره علامه که در ۷۲۶ درگذشت می‌نویسد «الی هنا بخط مصنفه طاب ثراه»، مصحح، در برخی از جاها در کنار صفحات «بخطه» دارد؛ خط: نسخ معرب، کا: علی بن سمروح، تا: یک‌شنبه ۱۱ رمضان ۷۲۵ق؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی امین السفرا در رجب ۱۳۰۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای آراسته، ۱۴۰گ، ۲۹ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲۸۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸۸

آغاز: کتاب الزکاة و فیه أبواب الباب الأول فی زکاة المال و فیه مقاصد المقصد الأول فی الشرائط مقدمة، الزکاة لغة النمو و الطهارة؛ **انجام:** و التقیید لخوف الفوات هنا یقتضی تقییده فی الأحادیث المطلقة حملاً للمطلق علی المقید

جلد ۴و ۵ و از کتاب زکات تا مقصد دوم از کتاب حج می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: علی بن شمروخ، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیحجه ۷۶۴ق؛ مصحح، محشی، از سوی حسن بن حسین بن مطر اسدی جزائری (درگذشته پس از ۸۴۹) در ۱۹ ماه صفر ۸۴۰ مقابله و تصحیح شده؛ تملک: قاضی محمد علی بن محمد باقر اصفهانی بهبهانی حائری با مهر «محمد علی بن محمد باقر» (بیضی)، شیخ عبدالعالی، نزد رشید الدین بن صفی الدین به رسم امانت قرار داشته؛ مهر: «انا عبد العالی العلی؟» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: ترمه عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸۲گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۱-۵۲۲]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۰۰

جزء سیزدهم؛ بی‌کا، تا: ۷۶۵ق؛ قطع: وزیری[ف: ۸۶]

۶. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۱۲

انجام: و هل تجب فیهما الذکر اکثر علمائنا علیه.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ تملک: میرزای قمی، میرزا ابوطالب قمی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۳گ، ۲۷ سطر [جنگ: ۱-۴۹۳]

۷. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۱۷

جزء ششم و هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: میرزای قمی در اصفهان؛ جلد: مقوایی، ۲۲۷گ، ۲۸ سطر [جنگ: ۱-۴۹۶]

۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۴-ج

از آغاز وصایا (جزء ۱۴) تا پایان جزء ۱۵ (برابر با آنچه که به چاپ رسیده است) و تاریخ ۱۶ ذیحجه ۷۲۰ (در جلد) هم دارد؛ خط: نسخ کم نقطه، کا: علی بن محمد بن یونس، تا: یک‌شنبه ۲۰ ربیع الاول ۸۶۷ق؛ در آن دارد «نسخت هذه النسخة من نسخه بلغت عرءضا بالمسودة»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳۴گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۸۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۷

خط: نسخ، کا: علی بن منصور بن حسین مرندی، تا: جزء یکم (طهارت) در دوشنبه ۱ ذیحجه ۸۶۸ق، جزو دوم (صلاة) در ۶ جمادی الثانی ۸۶۷، جزو سوم (بقیه صلوات) در ۱۹ رجب ۸۶۷؛ مقابله شده، محشی؛ در پایان، اجازه ابن فهد حلی است در ۲۰ ربیع الاول ۸۲۷ به عزالدین حسن در ... مهذب نوشته علی بن عبدالکافی در ۲۸ شوال ۹۰۱؛ تملک: محمد الرضوی، مکی بن محمد بن شمس الدین (من سلالة الشهید الاول محمد المکی العاملی) در ۱۱۵۸، امانت سید جواد نزد محمد بن محمد جعفر و امانت سید کوچک مشهدی؛ وقف سید فضل الله استرابادی با مهر فضل الله الحسینی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۲گ، ۲۹ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [سنا: ف: ۲-۱۲۲]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۴۱

جزء دوازدهم و سیزدهم؛ خط: تحریری، کا: علی بن منصور بن حسین مزیدی، تا: ۸ ربیع الثانی ۸۷۰ق؛ تملک: محمود بن محمد تقی و مهر او «پیرو آل عبا عاقبتش محمود است»؛ ۲۵۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۴۳]

۱۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب صلاة؛ بی‌کا، تا: ۲۶ رمضان ۸۹۰ق [نشریه: ۷-۵۱۳]
۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶
جزء ۶ و ۷؛ خط: نسخ، کا: علی بن منصور مزیدی، تا: ۱۵ شوال ۸۷۴ق؛ تملکی به خط محمد بن ابی الفتح الحسینی خوراسکانی مورخ ۱۱۳۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۸گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۹]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۵]
۱۳. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰
شامل: جزء ۱ تا ۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ملا مهدی نراقی؛ ۷۷۵ص، قطع: رحلی بزرگ [نشریه: ۷-۳۳]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵ ط
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [مختصر ف: ۱۵۳]
۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۱
جزء اول تا هفتم؛ خط: نسخ، کا: نور الله بن محمد بنادکی، تا: ۹۸۲-۹۸۷؛ مجدول زرین؛ ۵۲۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱-۴۲]
۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط کان شهیدا ... فی ثمانی عشرین شهر ربیع الاول من سنة تسع عشرة و سبعمائه بالحله ...
ج۱-۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۲۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۲۱/۱-۲۶۲]
۱۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۵۵
بخشی از جزء هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از کتب وقفی فاضلخان و تولیت آن با برادرش ملامیر و از جمله صد جلدی بوده که مخصوص مدرسه جده (اینطور خوانده می‌شود) فرموده بودند [چند نسخه-ف:-۳۱۴]
۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۱۳
جزء نخست و دوم و سوم و چهارم تا پایان اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۵گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: ۳-۳۹۲]
۱۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۷۴
از کتاب البیع (بیع نقد و نسیه) تا آخر کتاب المفلس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف میشن، ۴۶۰ص، ۲۵ سطر (۱۵×۲۲)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۲۰۲]
۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱
آغاز: المقصد الخامس فی الضمان و فصوله ثلاثه: الاول فی ضمان الحال و فیه مباحث؛ **انجام:** فان عادالسید و انکر العتق و طلب المال کان له اخذه ... صورة ما کتبه المصنف ... تم الجزء الحاد یعشر.
خط: نسخ، کا: عوض بن محمد بن صالح، تا: ۹۰۴ق؛ مهر و نشانه‌های تملک: «لا اله الله الملک الحق المبین عبده مرتضی»، حسن بن علی یزدی در ۱۲۶۰، میرزا محمد حسن در ۱۲۵۵؛ اهدایی: وزیری، جلد: مقوایی تیماج تریاکی، ۳۰۴گ، ۲۵ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۴۸]
۲۱. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۹۸
جزو ۱۴ و ۱۵؛ خط: نسخ، کا: منصور بن تاج الدین بن کرم الله حداد بلادی، تا: جمعه ۲۹ محرم ۹۰۵ق، جا: مجلس شیخ عبدالسمیع در حله؛ تملک: یونس بن محمد بن حسن بن محمد بن سیف صیمری جزایری [نشریه: ۶-۳۴۱]
۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۱
از مباحث اجاره تا مباحث سکنی و عمری و رقبی؛ خط: نسخ، کا: حامی بن بدر بن برکة بن صدقة بن احمد بن حجی بن شداد اسدی، تا: دوشنبه ۸ ربیع الاول ۹۰۵ق، جا: حله، مسجد شیخ عبدالسمیع بن فیاض اسدی؛ مصحح؛ تملک: محمد شریف بن شمس الدین محمد رویدشتی اصفهانی؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ رمضان ۱۲۰۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۴۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸× ۲۶/۵سم [ف: ۵-۱۴]
۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۶۶
جزء ۴ و ۵، از کتاب الزکاة تا حج؛ خط: نسخ، کا: شکر بن حمدان بن صالح غروی، تا: جزء ۵ در یک‌شنبه ۱۲ رجب ۹۱۲ق، جزء ۴ در سه‌شنبه ۹۲۲؛ تملک: نعمة الله بن محمد خادم حایری، محمد بن محمود مشهور به کمال الدین واعظ فیروز آبادی میبدی، محمد بن ابی الحسن؛ وقف بر طلاب یزد، واقف: دختر میرزا محمد علی، رجب ۱۱۸۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز تیره ترنج‌دار، ۲۷۱گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۸)،اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۶-۳۲۹]
۲۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۴۲
آغاز: برابر
از ابتداء تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۱۵ق؛ واقف: سید جواد جواد زاده، ۱۷ ربیع الاول ۱۳۹۰؛ یادداشتی در امانت کتاب نزد میرزا مهدی طهرانی در سلخ ربیع الثانی ۱۳۴۳، یادداشتی از «محمد مهدی حسینی» که کتاب از «سید حسین قائنی» نزد وی امانت بوده با مهر «عبده محمد مهدی الحسینی» (بیضی)، درپایان یادداشتی به رسم یادگار از «سید علی حسینی» در ۲۲ ذی حجه ۱۲۵۳با مهر «عبده سید علی الحسینی» (بیضی)؛ تملک: «سیدجواد قائنی»، «حسین بن محمد حسینی» با مهر «عبده حسین بن محمد الحسینی» (بیضی)، سید جواد جواد زاده؛ مهر: «الله محمد علی و من یتوکل علی الله فهو حسبه عبده حسین بن کوچک» (مربع)، «یا حق» (بیضی)، «انزلناه قرآناً عربیاً» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [کتابخانه‌های قائن: ف:-۳۸]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۱
از حج تا پایان جزء هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الاول ۹۱۶ق، جا: بغداد؛ تملک: حسام الدین بن عزالدین بن عذاقة الغروی، نورالدین بن حاج نصرالله بن حاجی آقا بن حاجی محمد؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۳۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۵/۳×۱۷/۳سم [ف]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۱۵
جزء چهارم و پنجم از زکات تا حج؛ خط: نسخ، کا: صالح بن محمد بن حسن افیلحی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۹۱۶ق؛ تملک: اسماعیل بن محمد باقر خاتون آبادی، محمد هادی در ۱۰۵۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی، ۲۴۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۳۹۲]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۵
جزو ۶ و ۷ کتاب الحج و العمرة تا البحث الثانی فی باقی الاقسام مسئلة التولیة نوع من البیع؛ خط: نسخ، کا: علی بن فتاح بن محمد باغنوی شیرازی، تا: دوشنبه ۵ رجب ۹۴۹ق، جا: احمد نگراز؛ کتابت نسخه در احمد نگر از از روی نسخه اصل با یک واسطه؛ تملک: ۱۹ صفر ۱۲۴۴ در اصفهان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار، ۲۷۵گ، ۲۳ سطر ۹×۱۶، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۲۵]

۲۸. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۷۶
جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه ۹۵۲ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۸۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۶۱]

۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۵۷
آغاز: برابر
جزء اول و دوم و سوم و چهارم؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن ملاجان سیونی، تا: ۹۵۷ق؛ مرحوم علم الهدی پسر حضرت فیض در آخر این کتاب جدولی را که مشتمل بر بیان اصطلاحات پدرشان در کتاب وافی است ترسیم نموده، و در آخر کتاب صلوة کاتب خود را خلیل الله بن سلیم الله بن خلیل الله بن عبدالله بن پیر عوض بن قاسم القاضی القاری الفیلوی در سنه ۹۵۷ معرفی کرده است؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۴ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱-۳۷۴]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۶
آغاز: بسمله، وفق اللهم لا کماله بمحمد و اله المقصد الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الأول فی احرام الحج؛ **انجام:** فیسقط من کل اثنی عشر الوضیعة و هی درهم تم الجزء السابع ... فرغت من تسویده سلخ ربیع الاول من سنة اربع عشرة و سبعمائة بالسلطانیة و کتب حسن بن یوسف ...
جزء ۶-۷؛ خط: نسخ، کا: عبدالواحد بن محمد بن تاج الدین معلم اصفهانی، تا: چهارم ذیقعده ۹۵۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۳۲۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۲سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۴]

۳۱. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۵۹
از ابتدای مقصد ثالث فی افعال الحج تا اواخر بحث شفعه؛ خط: نسخ، کا: عبدالواحد بن شیخ محمد بن تاج الدین معلم اصفهانی، تا: ۲۰ محرم ۹۵۸ (پایان جزء ششم) و ۱۰ صفر ۹۵۸ (پایان جزء هفتم)؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: «عبدالله بن حاجی محمد باقر زهانی» در اصفهان؛ مهر «عسی آن یبعثک ربک مقاماً محموداً» (مربع)؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۵۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف:-۵۱]

۳۲. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۷۱
جزء هشتم و نهم؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عباس بن احمد بن محمود معلم خشوقانی، تا: ۳ جمادی الثانی ۹۵۹ق؛ تملک: محمد علی نهاوندی، میرزا سید محمد همدانی، تملک شیخ صفر علی مشکینی اردبیلی و تاریخ درگذشت وی در طوز خرماتو ۱۴ محرم ۱۳۹۵ و بخشیدن کتاب به سید محمد مفتی الشیعه (دارنده کتاب)، نشانی خرید ابوالقاسم حسینی از ملامحمد علی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۷۹]

۳۳. قم؛ مدرسه حجتیه؛ شماره نسخه:۱۹۶
جزء یک تا چهار؛ خط: نسخ، کا: داود بن شمس بن داود بن احمد بن حسن فقیه شیبانی بغدادی بحرانی، تا: ۹۵۹ق؛ تملک: محمد بن ابی الحسن حسینی [ف: ۴۱]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط کان شهیدا ... فی ثمانی عشرین شهر ربیع الاول من سنة تسع عشرة و سبعمائه بالحله ...
جزء ۱-۶؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف بن محمود (تا پایان جزء ۳)، احمد بن قاضی محمد مهاری در سه‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۹۵۹ق (جزء ۴) و سید علی بلخی در سه‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۹۵۹ (جزء ۵)؛ مجدول، محشی؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۱۲گ، ۲۷ سطر(۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۲]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۴
آغاز: الفائدة الثانیة فی العقود و فیه کتب کتاب البیع و فیه مقاصد الأول فی ارکانه؛ **انجام:** و هو الخطأ الأول ثم تفرض العدد
جزء ۷-۱۴، از ابتدای کتاب البیع تا اواخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن قاضی محمد مهاری در سه‌شنبه ۱۳ صفر ۹۶۰ق (جزء ۷، ۸، ۹، ۱۲ و ۱۳)، موسی بن یوسف کاتب در پنج‌شنبه رجب ۹۷۱ق (جزء ۱۰)؛ افتادگی: انجام؛ از روی نسخه علی بن منصور بن حسین مریدی در چهارشنبه دوازدهم رمضان ۸۷۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۹۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۶]

۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۵
آغاز: الاول فی الطهارة. مقدمة الطهارة لغةً النظافة و شرعاً وضوء؛

انجام: و عمار فطحی لا یقول علی ما ینفرد به و ان کان ثقةً.صورة ما کتبه المصنف ... و صلی الله علی سیدنا و مولانا محمد النبی و اله الطاهرین هذا آخر ما کتبه فی نسخة المبارکة.
از اول طهارت تا اول مقصد دوم در باقی اقسام نکاح ؛ خط: نسخ، کا: محمد بن صدر الدین اصفهانی، تا: نیمه جمادی الثانی ۹۶۰ق؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ واقف: ملانوروزعلی بسطامی، صفر ۱۲۷۲، با مهر او «نوروزعلی بسطامی» (چهارگوشه کوچک)؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵۵گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۶۵]

۳۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷

ج ۱۰ و ۱۱؛ خط: نسخ، کا: رکن الدین محمد بن شیخ محی الدین محمد ابن تاج الدین علی معلم اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۵ ذیقعده ۹۶۱ق؛ از روی نسخه منقول از اصل تاریخ کتابت تا روز یک‌شنبه دهم ربیع الاول ۹۶۲؛ جلد: تیماج سبز، ۳۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱-۳۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۵]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۶۴-۳۴/۳۴

آغاز: بسمله المقصد الثانی فی الرهن و فیه مقدمة و فصول اما المقدمة ففیها بحثان الاول فی ماهیة الرهن عقد شرع؛ **انجام:** و قال ابوحنیفه اذا کان مثله لم یجز و لیس بجید و لو کان اذون منه مالاً و عدله لم یجز قطعاً و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمدوآله اجمعین.
رهن تا وصیت (جزء نهم)؛ خط: نسخ، کا: عبدالواحد بن شیخ محمد بن تاج الدین معلم اصفهانی، تا: غره ربیع الاول ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲-۸۲۸]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۷۲

آغاز: المقصد السابع فی الاجاره و فیه فصول الاول الماهیه؛ **انجام:** و لا تکون لبیت المال
اجزاء دوازده و سیزده و شامل ابواب اجاره و مزارعه و مساقات و سبق و رمایه و غصب و احیاء موات و عطایا و هبه و صدقه مندوبه و وقف تا اوایل مسائل عمری است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالفضل بن بهاءالدین بن عبدالسلام زاهدی ابوالفضل شریف قزوینی، تا: چهارشنبه ۲۹ جمادی الثانی ۹۶۶ق؛ واقف: حاجی کریم داد، به وسیله جواد قوچانی در ۱۰ مرداد ۱۳۲۴ تسلیم کتابخانه شده؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۲۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۶×۱۹سم [ف: ۵-۴۱۹]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۳

آغاز: کتاب الزکوة و فیه ابواب الباب الاول فی زکوة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرایط؛ **انجام:** المقصد الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الاول فی احرام الحج
جزء چهارم و پنجم، شامل ابواب زکوة و خمس تا آخر مقصد دوم از باب حج در مبحث (عمره) است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۷ رجب ۹۶۶ق؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۳۰۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۵×۱۸سم [ف: ۵-۴۱۷]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۳۲/۱

از کتاب زکاة تا بیع؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن حاجی رکنابادی، تا: ۹۶۷-۹۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز پشت قهوه‌ای، ۲۱۲گ (۱ر-۲۱۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۳۰]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۳

آغاز: کتاب الزکوة و فیه ابواب الباب الاول فی زکاة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرایط؛ **انجام:** لان شرط الاعتکاف التتابع و هو الحق، تم الجزء الرابع ... و ذلک علی ید الفقیر الی الله تع اقل العباد ...
بخشی از جزء سوم و تمامی جزء چهارم مباحث کتاب الزکوة و کتاب الصوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: باقر بن عبد العلی، تا: ۹۶۸ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی با امضای «هـ»، از روی نسخه‌ای که در سال ۸۶۷ به خط علی بن منصور بن حسین مزیدی نوشته شده استنساخ شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۱۹۸گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۵/۸)، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۳ سم [ف: ۱۲-۳]

۴۳. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۱۰۳۳

جزو چهارم؛ خط: نسخ تحریری، کا: فاخر بن عبدالعلی، تا: سه‌شنبه ۴ جمادی الاول ۹۶۸ق [نشریه: ۷-۱۱۸]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹۹

آغاز: القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب، کتاب البیع و فیه مقاصد، الاول فی ارکانه و فیه فصول: الاول فی ماهیته وهو انتقال عین مملوکة من شخص الی غیره؛ **انجام:** مسألة للوصی أن یستقرض من مال الیتیم ... فقالوا یضمن الأب مقدار الدین خاصة و الوصی یضمن جمیع القیمة ...
بخش دوم کتاب و از کتاب البیع تا اواخر کتاب الوصیة؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن جعفر بن یوسف بن قمبر اوالی خطی (بحرینی)، تا: ۲۹ ذیقعده ۹۷۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ از روی نسخه مورخ ۸۷۱ق کتابت شده و آن نسخ با دو واسطه از روی نسخه اصل کتابت شده بود، مصحح؛ مهر: «محمد رضا بن محمد صفی» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی عطف تیماج مشکی، ۳۲۵گ، ۲۸ سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۳-۵۲۵]

۴۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛شماره نسخه:۹۲

آغاز: کتاب الاجارة و فیه فصول الاول فی الماهیة الاجارة عقد یقتضی تملیک المنفعة خاصة بعوض معلوم لازم فی حقیقتها و یستعمل فی هذا العقد لفظان احدهما الاجارة و هی و ان اشتهرت فی العقد؛ **انجام:** النظر الرابع فی حکم المهر مسئلة قد بینا صحة انکحة المشرکین فان اسلم الزوج اولاً قبل الدخول ... و الظاهرانه

لا يتفق اسلامهما دفعة واحدة الا نادرا فكان القول قوله كما يقدم صاحب اليدلان الظاهر معه و قد اجتج الفريق الاول بوجهين ... انا قد جعلنا القول.

جلد دوازدهم تا پانزدهم و از کتاب‌های اجاره تا پایان کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن جعفر بن یوسف بن قنبر خطی اوالی (پایان جزء چهارم)، تا: پنج‌شنبه ۸ رجب ۹۷۰ق، جا: خزانه حماد بن حسین بن السید یوسف الحسینی؛ افتادگی: انجام؛ نسخه وقف اولاد ذکور ملاغلامرضا است؛ تملک: محمدعلی بن محمدحسن آرانی؛ جلد: مقوا با روکش پلاستیک عطف تیماج قرمز، ۵۴۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ:-۲۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۱-۲۸۱]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۵۲

جزء هشتم (از بیع نقد ونسیه وسلف تا آخر کتاب دیون)؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محی الدین بن علی بن کرامه، تا: ۹۷۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱-۳۷۴]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۲۲

آغاز: ج۸، بسمله، الفصل الثانی فی النقد ... و فیه مطلبان؛ ج۹، «بسمله. المقصد الثانی فی الرهن و فیه مقدمة و فصول»؛ ج۱۰، «بسمله. المقصد الخامس فی الضمان و فصوله ثلاثة»؛ ج۱۱، «کتاب الأمانات» تا پایان «جعاله» می‌باشد؛ **انجام:** ج۸ «یتبع به بعد العتق ... و لوالدیه و لکافة المؤمنین»؛ ج۹، «و لو کان ادون منه مالا و عدالة لم یجز قطعا»؛ ج۱۰، «یحتمل قویا الشرکة و اختصاص الأخیر ... فی ثامن عشر من صفر ... سنة خمس عشرة و سبعمایة بالسطانیة و کتب العبد الفقیر حسن بن المطهر و الحمدلله ... و آله الطاهرین»؛ ج۱۱، «لأنه مال لا منازع له فیه فیحکم له به ... و ذلک علی ید مصنفه العبد الفقیر ... فی ثالث جمادی الاولی من سنة خمس عشر و سبعائة بالسلطانیة و الحمدلله ...»

جزء ۸ از «بیع النقد و النسیة و السلف» تا انتهای «کتاب الدیون»، جزء ۹ از «المقصد الثانی فی الرهن» تا پایان «المقصد الرابع فی الحجر»، جزء ۱۰ از «ضمان» تا انتهای «صلح»، جزء ۱۱ از «کتاب الأمانات» تا پایان «جعاله»؛ خط: نسخ، کا: شیخ علی بن ادریس (تا پایان جزء ۹)، تا: پنج‌شنبه ۶ ذیحجه ۹۷۲ق؛ نسخه تا پایان جلد ۹ با یک واسطه با نسخه علی بن یونس نباطی تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۹]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵-طباطبائی

جزء ۱۲ و ۱۳ کتاب، شامل کتاب‌های اجاره، مزارعه، مساقات، سبق و رمایه، غصب و احیای موات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۹۷۳ق؛ تملک: محمد بن علی بن نعمة الله عاملی مورخ ۱۰۲۸ق، محمد طباطبایی مورخ ۱۲۴۹؛ کاغذ: دولت آبادی آهار مهره، جلد: تیماج زرد با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۵۸گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۴-۲۰۰]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۹۲

آغاز: ج۴: الفرقة والاية و یمنع الاجماع و نقله الشیخ عن الشافعی ایضا؛ ج۵: بسمله، کتاب الحج و العمرة و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** ج۴: لأن شرط الاعتکاف التتابع و هو الحق ... سنة خمسة و سبعین و تسعمایة ... ج۵: یقتضی تقییده فی الاحادیث المطلقة حملا للمطلق علی المقید ... فی سادس شهر رمضان المبارک من سنة ثمان عشرة و سبعمایة بالحلة ... و آله الطاهرین

ج۴-۵، از زکات تا ابتدای افعال حج؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالله بن ابراهیم بن علی مغسلی، تا: پنج‌شنبه دهه سوم ذیقعده ۹۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۴۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۸× ۳۰/۷سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۹]

۵۰. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۹۲

ضمان تا جعاله؛ خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، کا: حاج محمود بن صدرالدین محمد سمنانی، تا: صفر ۹۷۵ق، جا: مشهد؛ واقف: سید محمد تقی بن محمد صادق موسوی، ۱۱۱۹؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف:-۷]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۷۱

آغاز: الروایتین لما رواه العامة عن النبی صلی الله علیه و آله انه قال لا اعتکاف الا بصوم؛ **انجام:** و ان کانوا قد استحقوا بفعلهم المتقدم القتل الا ان یبدأو ...

جزء ۴-۶، شامل کتب صوم، حج و جهاد است و اوراق نامرتب؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم بن علی بن حسن الهراس معروف به خطی، تا: جمعه ۲۰ شوال ۹۷۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف:سید ضیاءالدین تقوی شیرازی،دی۱۳۵۹؛جلد: میشن عنابی، ۱۸۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۰/۶سم [ف: ۲۱/۱-۲۶۲]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۴۱

آغاز: بسمله، المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول الأول المهیة الاجارة عقد یقتضی تملیک منفعة خاصة بعوض معلوم لازم فی حقیقتها؛ **انجام:** و ان رجع بعد العدة. قد تزوجت فلا سبیل له علیها و عمار فطحی لا یعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة

جزء ۱۲-۱۵، از اجاره تا اواخر نکاح، مسأله «العبد اذا تزوج بحرة اوامة ...»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عطاء الله بن دحروج حکیمی، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شوال ۹۷۸ق؛ برخی از اوراق به قلم عباس فضل علوی عبادی در ذیحجه ۹۸۹، برگ اول توسط سید مصطفی حسینی خوانساری نونویسی شده، مصحح، مقابله شده؛ تملک: ملاعبدالله بن حسین شوشتری متوفای ۱۰۲۱؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱ سطر [اهدائی رهبر: ۳-۱۴۱]

۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۱۲

جزء چهارم و پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۸ق؛ ۳۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۴۳]

۵۴. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۹۹

جزو ششم؛ خط: نسخ، کا: نصیر بن حاجی غلام علی خادم روضه کاظمین، تا: چهارشنبه ۲۶ ربیع الاول ۹۸۰ق؛ از روی نسخه مورخ ۱۲ ربیع الاول ۹۱۹ [نشریه: ۶-۳۴۱]

۵۵. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۵۶

صلوة؛ خط: نسخ، کا: مقصود بن یعقوب، تا: ۹۸۰ق [چند نسخه- ف:-۳۱۴]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳۰

از کتاب زکاة تا بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ ربیع الثانی ۹۸۱ق؛ مصحح، با نشانی بلاغ؛ تملک: محمد باقر بن محمد تقی (مجلسی)، تملکی بدون نام با مهر «رضی الدین محمد» (بیضی)، سید حسن موسوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷× ۲۴/۵سم [ف: ۲۶-۳۵۳]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۰۹

از احکام رهن تا احکام رمی؛ خط: نسخ، کا: علی بن شرف الدین، تا: ۲۶ محرم ۹۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد محسن بن مرتضی (علم الهدی فرزند فیض کاشانی) به تاریخ ذیحجه ۱۰۸۳ و مهرهای «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی) و «لا اله الا الله الملک الحق المبین» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۶-۲۹۱]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۰

از عقود تا پایان جزو هشتم؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمود بن رستم، تا: ۹۸۶ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن سرخ، ۲۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶/۷سم [ف: ۱-۹۶]

۵۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۱۵

از حج (جلد ۵) تا پایان چلد هشتم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن صالح النبوی حمرة اوالی، تا: ۲۸ شعبان ۹۸۶ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۴گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۳×۳۴سم [ف: ۳-۳۹۳]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۰

آغاز: الفائدة الثانية فی العقود و فيه كتب كتاب البيع و فيه مقاصد الأول فی اركانه؛ **انجام:** صورة ما صنفه المصنف ... و افاض علی ترتبه المراحم المنيفة تم الجزء الثامن ... علی يد مصنفه ... ببلدة السلطانية فی سادس جمادی الأول سنة اربع عشر و سبعمائة ...

جزء ۷-۸، از ابتدای بیع تا انتهای کتاب دیون؛ خط: نسخ، کا: حمزة بن کاووس خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۶ ذیحجه ۹۸۷ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «احمد احسائی» (بیضی)، فرزندش «عبدالله بن احمد بن زین الدین» در سال ۱۲۴۴، «عبدالله بن احمد» (مربع)، «علاء الدین محمد حسینی» (مدور)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۳۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۸]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۷

آغاز: يستوثق من مالك و الأخبار فی ذلك كثيرة لا تحصی؛ **انجام:** و لو كان ادون منه مالا و عدالة لم يجز قطعاً

جزء ۹، از رهن تا پایان حجر؛ خط: نسخ، کا: سعدالدین بن محمد جزایری، تا: شوال ۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۶گ، ۱۷ سطر، اندازه۱۳×۲۳سم [ف: ۲۱/۱-۲۶۳]

۶۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۰

جزء هشتم تا یازدهم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ سعد و صالح بن محمد بن عبدالله السلامی، تا: ۹۸۹ق؛ ۳۹۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۴۲]

۶۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۶

از آغاز تا جزو هشتم ؛ بی کا، تا: ۹۸۹ق [نشریه: ۴-۳۲۵]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۶۶

از ابتدا تا آخر صلاة؛ خط: نسخ، کا: احمد بن فهد بن احمد بن صالح بن محمد الخلیفه جمیلی، تا: شنبه ۶ جمادی الاول ۹۹۹ق؛ مهر: «اسد الله بن زین العابدین» مورخ ۱۱۱۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر (۱۴/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۴۰]

۶۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۴

از نکاح (جزو ۵) تا پایان جزو پانزدهم؛ خط: نسخ، کا: تقی الدین بن محمد موصلی، تا: قرن ۱۱ق، برای شیخ بهایی؛ شیخ بهایی در آغاز و انجام نسخه می‌نویسد که نسخه را برای شیخ حسن مشغرائی نویسانده‌ام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۴×۲۵/۷سم [ف: ۱-۹۸]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲۲

آغاز: الفصل الثانی فی بیع النقد و النسیة و السلف و فيه مطلبان الاول فی بیع العقد و النسية. مسئلة من باع شيئاً معيناً؛ **انجام:** «فلا سبيل له عليها و عمار فطحی لا يعول علی ما ينفرد به وان كان ثقة.

جزء ۸ تا ۱۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، رکابه‌دار، با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن ۱۲۲۹» (مستطیل)، «الهی بحق علی و ولی / مبخشا گناه عدای علی ۱۳۱۵» (مستطیل)؛ تملک: پاک شده ابوالحسن حسنی شولستانی در ۱۱۳۴ق و مهر او «ابوالحسن ...» (مستطیل کوچک)، محمد ابراهیم بن حاجی محمد رضی با مهر «یا نار کونی برداًو سلاماً علی ابراهیم ۱۰۸۶» (بیضی)؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی در آذر ۱۳۴۸ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: سوخت معرق نفیس، ۱گ (۵۲۸)، ۳۱ سطر (۱۲/۶×۲۶)، اندازه: ۲۰/۸×۳۶/۹سم [ف: ۲۹/۲-۷۸۳]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲۳

آغاز: الفصل الثانی فی بیع النقد و النسية و السلفو فيه مطلبان. الاول فی بیع النقد و النسية؛ **انجام:** «و قد تزوجت فلا سبيل له عليها و عمار فطحی لا يعول علی ما ينفرد به وان كان ثقة.

شامل اجزای ۸ و ۱۴ و ۱۵؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن حسین شیرازی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با علامت بلاغ، با سرلوح مذهب و مرصع نفیس، با کتیبه قلمدانی زرپوش، مجدول؛ تملک: آقا احمد بن جنت مآب حاجی محمد جعفر بن علی در غره ربیع الثانی ۱۲۶۲ق؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی در آذر ۱۳۴۸ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳۸۹گ، ۲۶ سطر (۱۲/۸×۲۵/۸)، اندازه: ۲۰/۵×۳۶/۸سم [ف: ۲۹/۲-۷۸۴]

۶۸. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۳۵**

از کتاب الوصایا تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با امضای بلاغی؛ تملک: سید حسن موسوی، سید حسین بن حسن موسوی با مهر «حسین بن حسن الموسوی» (بیضوی)، تملکی با سال ۱۳۱۷ که کتاب را از ملامحمد علی خوانساری خریده با مهر «عبده احمد بن محمد هادی الحسینی» (بیضوی)، تملکی با مهر «رضی الدین محمد» (مربع)، تملک پاک شده محمد باقر بن محمد تقی (علامه مجلسی)؛ واقف: سید علی نجف آبادی (اهدایی)، جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۲۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۵۴۵]

۶۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۸۸**

جزء اول، دوم و سوم کتاب تا پایان کتاب الصلوة؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ نسخه بسال ۱۰۶۵ توسط جمال الدین مصطفی حسینی با نسخه‌ای دارای اجازات بخط مؤلف مقابله و در حواشی تصحیح شده، دارای سرلوح و کتیبه، مجدول؛ مهر: «نظر علی ۱۰۳۹» (بیضی)، «ولی اسماعیل زاده» (بیضی)، «ابوالقاسم حسینی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۵گ، ۲۶ سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۶سم [ف: ۱۳-۲۸۰]

۷۰. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۶۸**

نیمه اول کتاب و تا احکام وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، نشانی مقابله به تاریخ پنج‌شنبه ۲۸ ربیع الاول ۱۱۵۶ با مهر «العلم خلیل المؤمن» (مربع)؛ تملک: محمد خلیل (همین شخص مقابله کننده نسخه است)، شیخ محمد علی واعظ تلواسکانی به تاریخ ۱۳۰۴، یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخ چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۳۱۵ با مهر «علی الله یحیی بن محمد شفیع»؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۳۵گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۸سم [ف: ۲۰-۲۹۷]

۷۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۸۹**

از کتاب طهارت تا پایان جهاد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: احمد بن لطفعلی تبریزی، محمد مقیم بن محمد هاشم به تاریخ ۱۰۹۰، محمد جعفر بن عبدالله حسینی؛ نشانی مطالعه شرف الدین از ذریه شهید اول؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۳گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۹-۲۸۶]

۷۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۴**

جزء نهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، یادداشت مطالعه به تاریخ ۲۳ رجب ۱۱۱۱؛ تملک: سید حسین موسوی، ملا محمد باقر مجلسی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲۷-۳۴۶]

۷۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۹۱**

آغاز: الفصل الثانی فی النقد و النسیة و السلف و فیه مطلبان الأول فی بیع النقد؛ **انجام:** نعم یقبل اقراره بکل ذلک فی ذمته یتبع به بعد العتق

جزء ۸، از «بیع النقد و النسیة و السلف» تا انتهای «کتاب الدیون»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: علم الهدی محمد بن ملا محسن فیض در ذیحجه ۱۰۸۳؛ واقف: ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی بن مولا محمد محسن، واگذاری اولاد مرحوم فیض کاشانی در دی ماه ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۱۴۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۸]

۷۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۶**

آغاز: بسمله، المقصد الخامس فی الضمان و فصوله ثلاثة؛ **انجام:** لانه مال لا منازع له فیه فیحکم له به

جزء ۱۰ و ۱۱، از ضمان تا انتهای جعاله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۱]

۷۵. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۴**

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، ۲۶۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۴۳]

۷۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۹۰**

طهارت است و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۹۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۸×۲۵سم [ف: ۱-۹۸]

۷۷. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۳**

از وصایا است تا پایان جزو چهاردهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با هشت سطر به خط شیخ بهائی در پشت نخستین برگ؛ تملک: محمد تقی مشهدی، حسن علی موسوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۲۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۶سم [ف: ۱-۹۸]

۷۸. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۵**

جزو دهم از ضمان تا صلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ خط شیخ بهایی در پشت کتاب؛ تملک: محمد تقی خادم؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۲۹۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۴×۲۵/۲سم [ف: ۱-۹۸]

۷۹. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۱۲**

ازآغاز تا پایان قواطع صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۳-۳۹۲]

۸۰. **اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۴۱۶**

کتاب الطهاره تا قسمتی از کتاب صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی،

۴۳۰ص، ۲۳ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱-۲۰۲]

۸۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۹۴

آغاز: بسمله المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول الاول الماهیة الاجارة عقد؛ **انجام:** قال نعم اذا لم یکن شرط علیه حین و ههنا

از اول اجاره تا آخر صدقات (اول وصایا)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عبده الراجی سید محمد الرضوی» (بیضی)؛ واقف: سید محمد رضوی خراسانی، ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۳گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۴۶]

۸۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۷۶

آغاز: بسمله کتاب الزکوة و فیه ابواب.الباب الاول فی زکوة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرایط. مقدمة. الزکوظ لغةً النمو و؛ **انجام:** و اذا لم یخف صرف فی ابواب البر لروایة علی بن مهزیار.

کتاب الزکوة، صوم، حج و جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت وقف مورخ رمضان ۱۱۱۹ق از محمد تقی بن محمد صادق موسوی با مهر او «عبده محمد تقی الموسوی» (بادامی شکل)؛ مهر: «داوود بن عبدالعلی حسینی» (چهارگوش)؛ واقف: محمد تقی بن محمد صادق موسوی، رمضان ۱۱۱۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۴۰گ، ۲۵ سطر (۱۹×۲۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۵۸]

۸۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۲۹

آغاز: یسکنها و لاخادم بخدمه و لایلزم غیره ان یسکنه داره و لایخدمه تبرعاً؛ **انجام:** لم یفسخ النکاح علی الاشهر بین علمائنا لاصالة بقاء النکاح و عملاً بالاستصحاب و فی روایة عمار ...

از اجاره تا اواسط کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: صالح بن محمد بن عبدالله سلامی، تا: ۱۰ شوال ۱۰۱۴ق (پایان جزء دوازدهم)؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: «صدرالدین محمد بن محمد تبریزی» با مهر «عبده صدرالدین بن محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف مخ: ۱-۳۲۸]

۸۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۶

از آغاز است تا پایان جزو سوم (جزوهای ۱ و۲ و۳)؛ خط: نسخ، کا: امین الدین بن احمد بن علی بن احمد، تا: ۵ شعبان ۱۰۲۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۲۷۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۳سم [ف: ۱-۹۸]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الجزء الخامس من کتاب تذکرة الفقهاء فی سادس شهر رمضان المبارک من سنة ثمان عشره و سبعمائه بالحله علی ید مصنف هذا الکتاب حسن بن یوسف بن المطهر الحلی اعانه الله تعالی علی طاعته و یتلوه فی الجزء السادس بعون الله تعالی المطلب الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الاول فی احرام الحج و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.

جلد اول از کتاب الطهاره تا بخشی از کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد علی، تا: ۱۰۲۳ق؛ خط علم الهدی فرزند فیض؛ وقف‌نامه نسخه به خط سلیمان بن نصیرالدین از احفاد او؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۷۴۲ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۷-۲۳۵]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸۵

آغاز: بسمله، وفق اللهم لا کماله بمحمد و اله المقصد الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الأول فی احرام الحج؛ **انجام:** فیسقط من کل اثنی عشر الوضیعة و هی درهم تم الجزء السابع ... فرغت من تسویده سلخ ربیع الاول من سنة اربع عشرة و سبعمائة بالسلطانیة و کتب حسن بن یوسف ...

جزء ۶-۷، از «المقصد الثالث فی افعال الحج» تا انتهای «کتاب البیع»؛ خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد، تا: سه‌شنبه ۱۵ ذیحجه ۱۰۲۴ق؛ مصحح؛ واگذاری اولاد مرحوم فیض کاشانی در دی ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۴]

۸۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱-۸۳۴۹

جزو دهم از ضمان تا جعاله؛ خط: نسخ، کا: اسدالله بن عبادالله بن سید محمد خطیب حسینی مغاره‌ای بیابانکی یزدی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ذیقعده ۱۰۲۵ق، به درخواست صفی الدین محمد هرندی؛ مقابله شده، مصحح در روز یک‌شنبه ۲ محرم ۱۰۵۴؛ خریداری محمد جعفر در رجب ۱۱۱۷ با مهر مورخ ۱۰۹۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۹گ، ۲۵ سطر، قطع: خشتی [ف: ۸۷]

۸۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۷

آغاز: المقصد الخامس من الضمان و فصوله ثلاثة، الأول فی ضمان المال و فیه مباحث، الأول فی مهیة الضمان؛ **انجام:** و أنکر العتق و طلب المال کان له أخذه لأنه مال لا منازع له فیه فیحکم له به.

جزء ۱۰ و ۱۱ (کتاب ضمان تا پایان جعاله)؛ خط: نسخ ممتاز، کا: برخوردار فرزند اسحاق اصفهانی و محمد شریعتی (کاتب بخش نونویس)، تا: ربیع الثانی سال ۱۰۲۹ و ۱۳۵۱ق (تاریخ بخش نونویس)؛ مجدول، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: لچک ترنج با زمینه مرقش و نقاشی گل و برگ، ۱۹۷گ، ۲۵ سطر(۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۹-۶۱]

۸۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۲

از مقصد ثالث در حج تا کیفیت تصرف متولی اموال میت و مجانین؛ خط: نسخ، کا: شیخ علی قزوینی، تا: آدینه ۲۷ ذیحجه ۱۰۳۴ق؛ با چهار سرلوح، تملک: محمد بن علی شهیر به ابن خاتون عاملی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۸۴گ، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۳۰/۵سم [ف: ۴۸۶]

۹۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۶۹

زکاة تا بیع؛ کا: عرب بن حاجی محمد، تا: ۱۰۴۱ق؛ قطع: وزیری [ف: ۸۶]

۹۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۱۳

خط: نسخ بدخط، کا: درویش بن حاج ناصرالدین (جزء ۴)، تا: ۱ ذیقعده ۱۰۴۶ق، سید ابراهیم بن سید عزیز بن سید مرتضی در ۲۹ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق (جزء ۵)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی سیاه، ۳۸۹ص، ۲۶ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۰۱]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۴

بی کا، تا: ۱۰۴۷ق؛ خریداری از فقیه مرندی؛ اندازه: ۲۰/۷×۳۰سم [رایانه]

۹۳. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۱۵۳

از احکام ودیعه تا بخشی از کتاب نکاح؛ خط: نسخ، کا: منوچهر بن مقصود بیک غلام خاصه شریفه، تا: ۱۰۵۶ق؛ مجدول، دارای سرلوح دقیق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۹/۵سم [ف: ۱-۱۰۳]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۰۹

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة و فیه ابواب الباب الأول فی زکاة المال و فیه مقاصد؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط کان شهیداً

جزء ۴-۶، از ابتدای زکات تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: محمد زمان اصفهانی، تا: ۴ رجب ۱۰۵۷ق؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۹۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۷]

۹۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۶۶

آغاز: القاعدة الثانیة فی العقود وفیه کتب کتاب البیع وفیه مقاصد الاول فی ارکانه و فیه فصول؛ **انجام:** وطلب المال کان له اخذه لانه مال لا منازع له فیه فیحکم له به تم الجزء

کتاب البیع تا پایان جعاله و جزء یازدهم؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالکریم بن حسن بن صالح بن احمد بن ابراهیم بن کمال بحرانی (پایان جزء هفتم و هشتم و نهم) و علی بن عبدالنبی حویزاوی (جزء دهم و یازدهم)، تا: جمعه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۵۷ق در اصفهان (پایان جزء هفتم)، ۱۱ شعبان ۱۰۵۷ در مدرسه ملا عبدالله شوشتری اصفهان (پایان جزء هشتم)، جمعه آخر رمضان ۱۰۵۷ (پایان جزء نهم)، پنج‌شنبه ۹ صفر ۱۰۵۸ (پایان جزء یازدهم)، جا: اصفهان؛ مصحح، یادداشت مقابله‌ای از «حسن بن عبدالکریم بن حسن بن صالح بحرانی» در سلخ ربیع الثانی ۱۰۵۸ با مهر «عبد محمد وآله حسن بن عبدالکریم» (بیضی)؛ تملک: «حسن بن عبدالکریم بحرانی»؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف مخ: ۱-۳۲۸]

۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۰

آغاز: لقوله علیه السلم عن ماء البحر و قد سئل ایجوز ... ماءه و قال ابوبکر بن داود ... هو الطاهر فان العرب لم تفرق بین؛ **انجام:** و ذاتی النجاسة و عرضیتها

تم الجزء الثالث من کتاب الصلوة من کتاب تذکرة الفقهاء و الحمدلله رب العالمین و صلی الله ... المعصومین.

خط: نسخ، کا: محمد زمان کاتب، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه را عبدالله بن حاجی محمد برای خودش استکتاب کرده؛ مصحح؛ تملک: حسین با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسین»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵۵۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۸×۲۵/۲سم [ف: ۴۵-۲۰۱]

۹۷. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۴۲

از آغاز تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: سلمان بن خلیفه جزائری، تا: ۱۲ شوال ۱۰۶۰ (پایان کتاب الصلاة)، ۱۸ صفر ۱۰۶۰ (پایان جزء اول)، ۲۴ جمادی الاول ۱۰۶۰ (پایان جزء دوم)؛ مصحح؛ واقف: میرزا عبدالقادر خان عرب مهدی زهانی؛ جلد: گالینگور قرمز، ۲۸۸گ، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۳۶]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲۴

آغاز: کتاب الزکوة و فیه ابواب. الباب الاول فی زکوة المال و فیه مقاصد. المقصد الاول فی الشرایط؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المبرابط کان شهیداً.

جزء ۴ و ۵ و ۶؛ خط: نسخ، کا: محمد نصیر بن مولانا علی رضا شیرازی، تا: چهارشنبه دهه اول صفر۱۰۶۵ق؛ با سرلوح مذهب و مرصع پرکار نفیس، با سه کتیبه مذهب و مرصع، مجدول، مصحح، با علامت بلاغ مقابله؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن ۱۲۲۹» (مستطیل)، «خاک ره آل علی حق نظر ۱۰۳۹» (بیضی)؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی در آذر ۱۳۴۸ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج زرین نفیس، ۳۳۰گ، ۲۶ سطر (۱۳/۱×۲۶/۳)، اندازه: ۲۰/۱×۳۶/۱سم [ف: ۲۹/۲-۷۸۵]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۴

آغاز: المقصد الخامس فی الضمان و فصوله ثلثه؛ **انجام:** و طلب المال کان له اخذه لانه مال لا منازع له فیه فیحکم له به

جزء دهم و یازدهم و شامل ابواب ضمان و کفالت و حواله و وکالت و اقرار و صلح و ودیعه و عاریه و شرکت و قراض و لقطه است؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ ؛ دارای دو سرلوح زرپوش، مجدول، مقابله جمال الدین مصطفی الحسینی با نسخه‌ای که آثار تصحیح بر آن بوده در ۱۰۶۶؛ واقف: نائینی تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۲۶۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۵-۴۱۸]

۱۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۹۶

آغاز: یشترط فی وجوب الجمعةالسلطان او ثانیه عند علمائنا اجمعو به قال ابوحنیفة؛ **انجام:** لعموم قوله علیه السلام لوقتله ربیعة و مضر لا قیدهم به وللسا فقیة طریقان اظهرهما طرد القولین

کتاب الصلاة تا پایان کتاب الحج؛ کا: محمد بن شرف الدین حسینی نجفی، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۰۷۱ق (پایان جزء رابع) پنج‌شنبه سلخ رجب ۱۰۷۱ق (پایان جزء پنجم)، جا: کلکنده، جهت شیخ جعفر بن کمال الدین بحرانی؛ مصحح، یادداشتی به

سال ۱۰۷۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۳سم [ف مخ: ۱-۳۲۹]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۱۱

آغاز: کتاب: بسمله و به نستعین القاعدة الثانیه فی العقود و فیه کتب کتاب البیع و فیه مقاصد الاول فی ارکانه و فیه فصول؛ **انجام:** تم الجزء الثامن تذکرة الفقهاء بعون الله تع و یتلوه الجزء التاسع بتوفیق الله المقصد الثانی فی الرباء و فیه فصول و الحمدلله وحده علی ید مصنفه العبد الفقیر الی الله تع حسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی غفر الله له و لوالدیه ببلدة السلطانیه فی سادس جمادی الاولی سنة اربع عشره و سبعمائه

کتاب البیع و معاملات از مجلد ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شمس الدین جرهی، تا: چهارشنبه غره جمادی الثانی ۱۰۸۴ق، جا: شیراز (مدرسه میر سید شریف)، برای میر سید شریف؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۴۷۴ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۷-۲۳۴]

۱۰۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۵۶-عکسی

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۰ق؛ وقف‌نامه‌ای از «فاضلخان» با نشان مهر درشت او «مرید شاه جهان پادشاه فاضلخان ۱۰۶۵»، و عرض در ۱۰۹۰ ق؛ مهر بیضی با نوشته ۱۰۹۲ و ۱۰۹۴؛ ۵۰۲ص، ۴۲ سطر (۱۳×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [عکسی ف: ۱-۶۷]

۱۰۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۹۳

آغاز: بسمله، القاعدة الثانیه فی العقود و فیه الکتب، کتاب البیع و فیه مقاصد الاول فی ارکانه و فیه فصول، الاول فی ماهیته وهو انتقال غیر مملوکة من شخص الی غیره؛ **انجام:** مسئله، استحقاق العامل للجعل موقوف علی تمام العمل فلو سعی فی طلب الابق فرده فمات فی الطریق او علی باب دار الممالک لو هرب او غصبه او ترک العامل ...

از ابتدای قاعده ثانیه در عقود تا بخشی از کتاب العتق؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد رضا، تا: ۱۳ جمادی الاول ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: انجام؛ در انتهای جزء دوم نسخه بلاغ و مقابله از ابتدا تا آنجا که در چهاردهم شوال ۱۰۹۵ق صورت گرفته، مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۴۱۵گ، ۲۴ سطر [ف: ۱-۵۷]

۱۰۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۵۸

آغاز: برابر

کتاب طهارت و صلوة؛ خط: نسخ خوب، کا: باقر قمی، تا: ۱۰۹۴ق؛ قبل از شروع به کتاب فهرست ابواب و مطالب آن با ذکر نمره اوراقی که در آنها واقع شده نگاشته‌اند، بر مقدمه که بر این فهرست نوشته شده سال تحریر آن ۱۰۳۹ ضبط گردیده و در آخر آن کاتب خود را ابن عبدالصمد محمد زکی معرفی کرده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی، ۲۱۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۱-۳۷۵]

۱۰۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۱۶

از آغاز تا پایان صلاة، جزء ۱ و ۲ و ۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۹۸ق؛ واقف: تقی بن محمد صادق موسوی، رمضان ۱۱۱۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۷۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۱سم [ف: ۱-۹۷]

۱۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۴۶-۳۴/۱۶

آغاز: بسمله المقصد الثانی فی الرهن و فیه مقدمة وفصول اما المقدمة ففیه بحثان الاول فی ماهیة الرهن؛ **انجام:** لان الطاهر معه ... لو دفع الیه العین فراضاً فتلف احدهما قبل التصرف بعد و لنا الاقرب احتساب

از رهن تا القراض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۲-۸۲۸]

۱۰۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۷۸

آغاز: المقصد الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الاول فی احرام الحج؛ **انجام:** فیصیر اثنا عشر فسقط من کل اثنا عشر الوضیعة و هی درهم

از آغاز المقصد الثالث فی افعال الحج تا پایان جزء هفتم و آغاز نقد و نسیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: «محمد رضوی حسینی»، «محمد ابراهیم رضوی قائنی»، تملکی در ذیقعده ۱۲۶۹ با مهر «محمد حسن بن احمد احسن الله حاله» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰۷گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۳۲۸]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۹۳

آغاز: بسمله، و فیه فصول-جای عناوین سفید است- الماهیة الغصب اخذ مال الغیر علی جهة التعدی؛ **انجام:** و عمار فتحی لایعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة ...

جزء ۱۳، ۱۴، ۱۵، از «المقصد العاشر فی الغصب» تا اواخر نکاح؛ خط: نسخ، کا: ابن شرف (اسم و تاریخ ساقط شده)، تا: اوایل قرن ۱۲؛ وقف‌نامه ابوتراب از احفاد مرحوم فیض؛ واگذاری اولاد مرحوم فیض کاشانی در دی ماه ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۳۰۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۸]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۸۶

آغاز: الفائدة الثانیة فی العقود و فیه کتب کتاب البیع و فیه مقاصد الأول فی ارکانه؛ **انجام:** یحتمل قویا الشرکة و اختصاص الأخیر تم الجزء العاشر ... و الصلاة علی اشرف خلقه محمد و آله و صحبه و سلم کثیرا.

ج۷-۱۰، از ابتدای بیع تا انتهای صلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط (یکی دو ورق)؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج زرشکی، ۳۰۰گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵× ۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۹]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۱۷

کتاب زکاة، خمس، صوم، حج، جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ عبدالحمید طباطبائی با مهر او «الراجی عبدالحمید الحسنی

الحسینی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۱۲-۱۸۵]

۱۱۱. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ناقص [میراث اسلامی: ۵-۶۱۹]

۱۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۲۰

جزء ۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبر، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه کرباسی نیلی، ۲۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۷]

۱۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴/۶۴

آغاز: بسمله المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول الاول الماهیة الاجارة عقد یقتضی تملیك المنفعة خاصة بعوض معلوم؛ **انجام:** قلت ارایت ان و هبهاله و لم یثبه ایطأها ام لاقال نعم اذا لم یکن شرط علیه حین و هبها. تم الجزء الثالث عشر ... بالسلطانیة و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین

از طهارت تا پایان نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمداشرف بن زین الدین علی، تا: ۲۹ ربیع الثانی ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی مذهب، ۲۷۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۸۲۸]

۱۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۰۴

خط: نسخ، کا: اسکندر بن حسن جزائری اسدی، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الاول ۱۱۰۸ق؛ تملك: محمد رضا بن شیخ محمد علی پیشنماز تبریزی به تاریخ صفر ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۱/۵سم [ف: ۲۷-۲۲۶]

۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۱۲-۲۵/۲

آغاز: بسمله وفق لاتمامه یا کریم المقصد الخامس فی الضمان وفصوله ثلاثة الاول فی ضمان المال؛ **انجام:** مال لامنازع له فیه فیحکم له به صورة ما کتبه المصنف طاب ثراه تم الجزء الحادی عشر

از کتاب ضمان تا جعاله؛ خط: نسخ، کا: اسکندر بن حسن اسدی جزایری، تا: سلخ جمادی الاول ۱۱۰۹ق؛ تملك: محمدحسین بن شیخ علی شراره در سال ۱۲۰۰ق، صدرالدین محمد در سال ۱۲۴۵ و بعد از وی فرزندش صدرالدین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۱۸۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۲-۸۲۷]

۱۱۶. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۴

از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوصایا و مقداری از کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۱۳ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ فهرست کتاب به تاریخ ربیع الاول ۱۲۱۹ با مهر «یا ذالعرش المجید» (بیضی)، در صفحه دوم مرحوم سید محمد حجت به تاریخ شوال ۱۳۶۱ اشاره کرده‌اند که کتاب از ثلث مرحوم سیدعلی والدشان می‌باشد. [ف: ۱۹]

۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۸۶

آغاز: بسمله، المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول؛ **انجام:** اذا لم یکن شرط علیه حین و هبها ... سنه سبع عشر و مائة بعد الاف

خط: نسخ، کا: موسوی، محمد تقی بن محمد صادق، تا: ۱۱۱۶ق [رایانه]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۰۶

آغاز: کتاب الوصایا و فیه مقدمه و مقاصد؛ **انجام:** و ان کان ثقة

این نسخه حاوی جزء چهارده و پانزده و شامل ابواب وصایا و کتاب نکاح تا مسأله تزویج عبد؛ خط: نسخ تحریری، کا: تقی بن محمد صادق موسوی، تا: ۲۲ صفر ۱۱۱۸ق؛ واقف: کاتب نسخه، به وسیله تقی مدرس رضوی، در شهریور ۱۳۱۷، تسلیم کتابخانه شد؛ کاغذ: آهاری نباتی، جلد: تیماج زنگاری سیر، ۱۹۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۵-۴۱۹]

۱۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶

از کتاب الحج و العمره تا پایان جزء نهم؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی بن عبدالله، تا: ذیقعده ۱۱۲۱ق (پایان جزء ششم)، پنج‌شنبه ۸ ربیع الاول ۱۱۲۲ (پایان جزء هفتم)، اواخر ربیع الاول ۱۱۲۲ (پایان جزء هشتم)، ۱۲ ربیع الثانی ۱۱۲۲ (پایان کتاب)؛ مصحح، محشی با عنوان عبدالحسین موسوی عاملی؛ واقف: مریم بیگم، ۱۱۲۵ق؛ جلد:تیماج مشکی،۴۸۱گ،۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۱۵]

۱۲۰. قم؛ مدرسه حجتیه؛ شماره نسخه:۴۱

جزء یک تا هفت؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی بن عبدالله، تا: ۱۱۲۴ق [ف: ۴۱]

۱۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۷۱

آغاز: بسمله، کتاب النکاح و فیه مقاصد. المقصد الاول فی مقدماته قال فی الصحاح النکاح الوطی و قد یقال العقد؛ **انجام:** و قد تزوجت فلا سبیل له علیها و عمار فطحی لاالقول علی ما ینفرد به و ان کان ثقه. تم الجزء الخامس عشر ...

جزء پانزدهم مشتمل بر مباحث کتاب النکاح، مقصد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: «العبد الراجی حسین بن محمد» (خشتی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوای نازك با روکش پارچه‌ای فیروزه، ۱۲۴گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۶۹]

۱۲۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۴

بیع تا جعاله؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: رحلی [ف: ۸۵]

۱۲۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۳

از جزء اول تا نهم؛ کا: میرزا محمد خوانساری، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: رحلی [ف: ۸۵]

۱۲۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷

از جزء دهم تا پانزدهم؛ کا: میرزا محمد خوانساری و جعفر خوانساری، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: رحلی [ف: ۸۵]

۱۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۰۸

از حجر تا وکالت؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [ف: ۸۶]

۱۲۶. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۱۳۰

کتاب طهارت تا اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملك: محمد باقر بن محمد ربانی قمی به تاریخ سوم ذیقعده ۱۳۵۹؛ جلد:

تیماج قهوه‌ای، ۳۷۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱-۸۷]

۱۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۷

از آغاز تا حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج گلی، ۲۶۹گ، ۳۴ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۱۳]

۱۲۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۹

طهارت و صلاة؛بی کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [ف: ۸۵]

۱۲۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۷۳

غصب تا نکاح؛بی کا، تا: قرن ۱۳، قطع: رحلی [ف:-۸۶]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۸۹

آغاز: ج۱۲، المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول؛ ج۱۳، «المقصد العاشر فی الغصب المهیة الغصب اخذ مال الغیر علی جهة التعدی»؛ ج۱۴: «بسمله. حمدله ... کتاب الوصایا و فیه مقدمة و مقاصد»؛ ج۱۵: «مقدمه و فیه مقاصد المقصد الاول فی مقدماته کتاب النکاح (کذا) قال فی الصحاح النکاح الوطی»؛ **انجام:** ج۱۲ «فان اتفقوا حملو علیه و الا اقرع»؛ ج۱۳: «اذا لم یکن شرط علیه حین و هبها ... من سنة ستة عشر و سبعمائة بالسلطانیة ... »؛ ج۱۴: «و تعلم کیفیة الوضع فی المسائل»؛ ج۱۵: و عمار فطحی لایعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة ... حسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی فی سادس عشر من ذی الحجة عشرین و سبعمائة بالحلة.

جزء ۱۰-۱۵، از ابتدای «ضمان» تا اواخر نکاح و اوایل باقی اقسام نکاح مسأله «العبد اذا تزوج بحرة او امة ...»؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد کاظم خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ تملک: میرزا مهدی آشتیانی حاکی از اینکه همین نسخه را حاج میرزا حسن آشتیانی به او اهدا کرده؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۳۳۹گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۴۰]

۱۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۱۶

از تجارت (پیش از خیارات) تا پایان نکاح ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد:تیماج مشکی،۳۱۰گ،۳۵سطر،اندازه:۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۳۹۳]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵۰

آغاز: بسمله، من سب الله تعالی اواحداً من انبیائه ... المقصد السابع فی الامر بالمعروف؛ **انجام:** و لو کان ادون منه مالا و عدالة لم یجز قطعاً

جزء ۶-۹، از اواخر جهاد و ابتدای امر به معروف و نهی از منکر تا انتهای مباحث حجر؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن جعفر کاظمی، تا: شنبه ۲۸ شعبان ۱۱۲۳ یا ۱۲۰۳ق؛ تملک: سید مصطفی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۸گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۸]

۱۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط کان شهیدا ... فی ثمانی عشرین شهر ربیع الاول من سنة تسع عشرة و سبعمائه بالحله ...

ج۱-۶، از ابتدای طهارت تا انتهای امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن درویش ملقب به عفنق (کذا)، تا: آخر رمضان ۱۲۲۹ق؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۴۰۹گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۶]

۱۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۰۲

آغاز: فی الرهن و فیه مقدمة و فصول اما المقدمة ففیه بحثان فی ماهیة الرهن عقد لازم شرع للاستیثاق علی الدین و فی اللغة وضع للثبوت و الدوام یقال رهن الشی اذا ثبت و النعمة الراهنة هی الثابتة الدائمة؛ **انجام:** و اذا اعقل ذکر الترتیب فی واحد بعد واحد لم یقرع بل نیاط باختیار الزعیم فان اطاعة اصحابه فذاك و الاقدم قول الزعیم ان کان هو المخرج و قول اصحابه ان کانوا هم المخرجین للمال فان توافقوا احملوا والا اقرع بینهم

رهن تا سبق و رمایة؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن میر محمد مؤمن حسینی قزوینی، تا: رجب ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی عطف گالینگور قهوه‌ای با ترنج و سر، ۵۰۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۳۸۹]

۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۸

آغاز: بسمله، کتاب الحج و العمرة و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط کان شهیدا ... فی ثمانی عشرین شهر ربیع الاول من سنة تسع عشرة و سبعمائه بالحله ...

جزء ۶، از ابتدای حج تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن زین العابدین اردبیلی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ واقف: مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۲]

۱۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۱

آغاز: فی الزکاة و فیه مقاصد، المقصد الأول فی الشرائط؛ مقدمة، الزکاة لغة النمو و الطهارة؛ **انجام:** قیل یصح، لأن التتابع لایجب إلا بالاشتراط و قیل لایصح، لأن شرط الاعتکاف التتابع و هو الحق

کتاب طهارت تا پایان کتاب صوم؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر فرزند علی مختار، جرفدقانی (گلپایگانی)، تا: شب چهارشنبه دهه سوم محرم ۱۲۳۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی از «م. ن»؛ کاغذ: فرنگی، ۶۸گ (۱-۶۸)، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۹-۴۴]

۱۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱

آغاز: المقصد الخامس فی الضمان و فصوله ثلاثة الاول فی ضمان المال و فیه مباحث الاول فی مهیة الضمان

جزء دهم تا پانزدهم، از کتاب ضمان تا کتاب نکاح؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی مختار جرفادقانی گلپایگانی، تا: پنج‌شنبه ۷

ذیقعده ۱۲۳۵ق؛ دارای سرلوح رنگین زیبا، مجدول؛ مهر: «محمد باقر ابن محمد تقی الموسوی» (بیضوی)، «... محمد مهدی الموسوی» (بیضوی)؛ تملک: یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخ ۱۳۲۲ و مهر «شفیع یحیی فی الاخرة محمد و العترة الطاهرة» (بیضوی)؛ نسخه را حاج امین الاسلام به شیخ مهر علی اعتصام الواعظین به تاریخ رجب ۱۳۴۲ بخشیده با مهر بخشنده «امین الاسلام» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۲۵۴]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فسقط من کل اثنی عشر الوضیعة و هی درهم ... تم الجزء السابع ...

جزء ۱، ۲، ۷، ابواب طهارت و صلات و سه صفحه از زکات و همچنین کتاب البیع تا ابتدای «الفصل الثانی فی النقد و النسیة»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین بروجردی، تا: ۱ ذیقعده ۱۲۳۹ق؛ اهدایی:رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۹]

۱۳۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۴/۲-۵۹۷۰

از آغاز کتاب تا انجام البیع؛ خط: نسخ، کا: یک دست علی، تا: ۱۲۴۰ق؛ واقف: آغا صالح، اواخر ربیع الاول ۱۲۵۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۴۰گ، ۲۴ سطر، قطع: رحلی [آستانه]

۱۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و للشافعی قولان: اطلاق المنع و اطلاق الجواز فی الظلال و عدمه و ذاتی النجاسة و عرضها

جزءهای ۱ و ۲ و ۳ از کتاب الطهارة تا کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: صفر علی بن اسماعیل صباغ، نجف آبادی اصفهانی، تا: شنبه ۸ شوال ۱۲۴۱ق، جا: نجف آباد اصفهان؛ مصحح، دستخط شیخ محمد باقر اصفهانی همراه با مهر؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۴گ، ۲۳ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۲۲]

۱۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۲

آغاز: المقصد المعاشر فی الغصب و فیه فصول؛ الاول؛ الماهیة؛ الغصب، اخذ مال الغیر عی جهة التعدی؛ **انجام:** و عمار فطحی لایعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة

جلدهای ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ (کتاب الغصب، کتاب الوصایا، و کتاب النکاح)؛ خط: نسخ، کا: صفر علی بن اسماعیل صباغ، نجف آبادی اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۴۱ق، جا: نجف آباد اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۴۰۵گ، ۲۳ سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵× ۲۱سم [ف: ۲۸-۲۲۴]

۱۴۲. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹

انجام: فلا یسقط بموته و أما الکبیر فلا یقر بحال لأن حکمه منفرد

از آغاز کتاب الزکاة تا اواخر جزء ششم؛ خط: نستعلیق، کا: حسن زنوزی تبریزی، تا: ربیع الاول ۱۲۴۲ق، جهت سید حسن شبر؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: «زین العابدین گلپایگانی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۰]

۱۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۱

آغاز: القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب، کتاب البیع و فیه و مقاصد، الاول فی ارکانه؛ **انجام:** و لو کان ادون منه مالاً و عدالة، لم یجز قطعا

جزءهای ۷ و ۸ و ۹ (کتاب بیع و رهن)؛ خط: نسخ، کا: صفر علی بن اسماعیل صباغ نجف آبادی اصفهانی، تا: جمعه ۶ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق، جا: نجف آباد اصفهان؛ مصحح؛ دستخط «شیخ محمد باقر اصفهانی» همراه مهر؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳۹گ، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵× ۲۱سم [ف: ۲۸-۲۲۳]

۱۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۱

آغاز: بسمله، کتاب الوصایا و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففی ماهیتها؛ **انجام:** و ان رجع بعد العدة. قد تزوجت فلا سبیل له علیها و عمار فطحی لایعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة

جزء ۱۴-۱۵، کتاب وصایا و نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۴۱]

۱۴۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۶۳/۱

این جلد از آغاز اجاره تا اول وصایا؛ خط: نسخ، کا: امام قلی ولد ملا علی اکبر سرجامی، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج آلبالویی، ۲۷ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: ۲-۲۲۵]

۱۴۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۸

جزء ۱۲ و ۱۳؛ کا: علی اکبر سرجامی، تا: ۱۲۴۴ق؛ قطع: رحلی [ف: ۸۵]

۱۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۸۰

کا: محمد قاسم بن حسنقلی، تا: ۱۲۴۴ق؛ خریداری از فقیه مرندی؛ اندازه: ۲۱×۳۵/۷سم [رایانه]

۱۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۹

کا: محمد قاسم بن حسنقلی، تا: ۱۲۴۵ق، خریداری از فقیه مرندی؛ اندازه: ۲۱×۳۵/۲سم [رایانه]

۱۴۹. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۱۳۴

کتاب وصیت و نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد مهدی خوانساری، تا: شنبه ۲۹ جمادی الاول ۱۲۴۸ق؛ تملک: محمد باقر بن محمد قمی ربانی به تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۵۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۹۰]

۱۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۲۸

آغاز: بسمله، المقصد الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الاول فی احرام الحج مسئله اذا فرغ المتمتع من عمرته و احل من احرامه وجب علیه الاتیان بالحج مبتدیا بالاحرام بالحج من مکه و یستحب

ان یکون یوم الترویه و هو ثامن ذی الحجة اجماعا روی العامه عن جابر؛ **انجام:** فیصیر اثنا عشر فیسقط من کل اثنی عشر الوضیعه و هی درهم، تم الجزء السابع من کتاب تذکرة الفقهاء ... علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین.

از کتاب الحج تا کتاب «نقد و نسیه»؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حاج محمد حسن نجف آبادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۳۴۳ص، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۰-۸۱۰]

۱۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۲۹

آغاز: بسمله، الفصل الثانی فی النقد و النسیه؛ **انجام:** علی ید مصنفه حسن بن مطهر الحلی سنة خمس عشر و سبعمایه و یتلوه الجزء الثالث عشر ... و قد تم ... سنه ۱۲۵۵.

جلد دوم، از نقد و نسیه تا کتاب الغصب؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حاج محمد حسن نجف آبادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار، ۶۰ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۰-۸۱۱]

۱۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۳۰

آغاز: بسمله، و به نستعین ... المقصد العاشر فی الغصب و فیه فصول الاول مهیه الغصب اخذ مال الغیر علی جهة التعدی و قیل الاستقلال باثبات الید علی مال الغیر عدوانا و قیل الاستیلاء علی ما الغیر و هو اعم من الاولین و قیل الاستیلاء علی مال الغیر بغیر حق و لاحاجة الی التقیید بالعدو ان بل یثبت الغصب؛ **انجام:** تزوجت فلا سبیل له علیها و عما رفطحی لا یعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة تم الجزء ... هذا آخر ما وجد من کتاب تذکرة الفقهاء.

جلد سوم، از کتاب الغصب تا پایان تذکره (نکاح)؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حاج محمد حسن نجف آبادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: رنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی، ۷۰۰ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۱۰-۸۱۱]

۱۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۳

آغاز: المقصد السابع فی الاجارة و فیه فصول الاول الماهیة الاجارة عقد یقتضی تملیک المنفعة خاصة بعوض معلوم؛ **انجام:** وقد تزوجت فلا سبیل له علیها وعمار فطحی لایعول علی ما ینفرد به وان کان ثقة.

کتاب الاجارة تا پایان کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن زین العابدین نجف آبادی، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۶ (پایان جزء دوازدهم)، شعبان ۱۲۵۷ (پایان جزء سیزدهم)، چهارشنبه ۱۵ ذیقعده ۱۲۵۷ (پایان کتاب)؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۲۹گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۳سم [ف مخ: ۱-۳۲۸]

۱۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۱۷

از اجارة تا نکاح (پایان)؛ خط: نسخ، کا: شفیع بن اسماعیل بهبهانی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۲گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳-۳۹۳]

۱۵۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۱

از کتاب الضمان تا پایان سبق و رماية؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد مهدی حسینی، تا: ۲۱ جمادی الاول ۱۲۵۷ق؛ تملک: محمود حسینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با روکش پارچه‌ای، ۲۷۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۴۹]

۱۵۶. قم؛ مؤسسه حضرت آية الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۱۳۲

کتاب البیع تا کتاب القسمة؛ خط: نسخ، کا: باقر موسوی، تا: ۵ ربیع الثانی ۱۲۵۷ق؛ تملک: محمد باقر ربانی به تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۵۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱-۸۸]

۱۵۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۵ و عکسی ۲۶۱۶

آغاز: برابر

از احکام بیع تا پایان جزء یازدهم؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۲۵۷ق؛ تملک: شیخ جعفر (طهرانی) به تاریخ ذیحجه ۱۲۶۵؛ وقف‌نامه کتاب بتاریخ شعبان ۱۲۷۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸۱گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲-۲۶۷] و [عکسی ف: ۷-۲۲۳]

۱۵۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل یقصد الدفاع عن نفسه وعن الاسلام ومتی تقتل المرابط کان شهیداً.

از آغاز تا پایان کتاب الجهاد و جزء ششم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۵۷ (پایان جزء اول)، ۲۲ محرم ۱۲۵۸ (پایان جزء دوم)، صفر ۱۲۵۸ (پایان جزء سوم)، ۱۹ جمادی الاول ۱۲۵۸ (پایان جزء پنجم)، جمادی الثانی ۱۲۵۸ق (پایان کتاب)؛ مصحح، محشی، با یادداشت بلاغ با نسخه مورد اعتماد که در ۹ رمضان ۱۲۵۸ شروع در مقابله و در ۹ شوال همان سال از مقابله فارغ شده؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵۷۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۱-۳۲۹]

۱۵۹. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۶

از کتاب الزکاة تا پایان جزء هفتم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد مهدی حسینی، تا: صفر ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۱گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۴۸]

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [دلیل المخطوطات: ۱-۹۷]

۱۶۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۷

از اواخر جزء چهارم تا اوایل جزء پنجم؛ کا: محمد صادق بن م، تا: ۱۲۵۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [اوراق عتیق: ۱-۱۴۸]

۱۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۰۱

وصایا تا اول مقصد دوم از باب نکاح؛ خط: نسخ، کا: عباسقلی بن یعقوب (از مردم قریه خرم آباد ترشیز)، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۲۶۰ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۲ سطر

(۱۴/۵×۸/۵) سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۲-۲۴۴]

۱۶۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز: بسمله و به نستعین المقصد الثانی فی الرهن و فیه مقدمة و فصول اما المقدمه ففیها. بحثان الاول فی ماهیة الرهن الرهن عقد شرع للاستیثاق علی الدین؛ **انجام:** مسئلة لو ورد علیك کسر بعد ضرب المسئلة فی مخرج الکسور ... فان فیه غناء و بلاغا لمن تدبره و تامله و به الکفایة فی حصول الریاضه و تعلم کیفیة الوضع فی المسائل، تم

جزء دهم تا چهاردهم، از مبحث رهن تا پایان وصایا؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن محمدحسین بن ابوطالب آرانی (آخر نسخه)، ابوالقاسم بن عبدالرحیم آرانی کاشانی، تا: ۱۰ صفر ۱۲۶۰ ق (آخرنسخه)، ربیع الثانی ۱۲۶۱ق (اوایل نسخه)؛ مصحح؛ مهر: «الراجی فخرالدین بن محمد» (بیضی)؛ جلد: مقوا، با روکش کاغذی قرمز عطف تیماج، ۴۰۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف:]

۱۶۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تقییده فی الاحادیث المطلقه حملا للمطلق علی المقید تم الجزء الخامس من کتاب تذکرة الفقهاء

از طهارت تا افعال حج؛ خط: نسخ، کا: ابوالفتح شیرازی، تا: ۱۶ ذیحجه ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۷۸گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۵۲]

۱۶۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۴۹

آغاز: الزکوة و فیه ابواب الباب الاول فی الزکوة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرایط، مقدمة: الزکوة لغة النماء و الطهارة؛ **انجام:** و نابیه بل یقصدوا الدفاع عن نفسه و عن الاسلام و متی قتل المرابط ... .

از اول کتاب زکات تا آخر کتاب جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ رجب ۱۲۶۳ق؛ مهر: «از موقوفه مداخل دکاکین مرحوم حاج لطفعلی خان» (مربع)؛ واقف: حاج لطفعلی نوری، ۱۲۶۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۳۰ سطر (۲۱×۱۴)، اندازه: ۳۱×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۳]

۱۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۹۴ و عکسی ۲۶۴۰

از احکام رهن تا نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: دهه آخر شعبان ۱۲۶۴ق؛ مهر: «عبده محمد حسین بن احمد» (بیضی)، «الراجی محمد بن ابی تراب» (بیضوی)، «افوض امری الی الله الغنی محمد تقی» (بیضی)، «محمد بن ابی تراب» (بیضی)؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ رمضان ۱۳۲۲؛ جلد: تیماج سبز، ۳۹۸گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۴×۳۵/۵سم [ف: ۲-۴۵۲] و [عکسی ف: ۷-۲۴۲]

۱۶۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:2451

کتاب ضمان تا آخر مقصد اول از کتاب نکاح است (جزء دهم تا ۱۵)؛ خط: نسخ خوب، کا: علی بن محمد کاظم، تا: ۱۲۶۵ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۹۶ص، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱× ۳۱/۵سم [ف: ۱-۳۷۵]

۱۶۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴

جزء دوازدهم تا پانزدهم؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد حسین کاشانی،تا:۱۲۶۶ق؛۲۷۸گ،۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۲]

۱۶۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴

آغاز: برابر

از آغاز تا امر به معروف و نهی از منکر از کتاب جهاد؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن ملا محمد علی کرونی از توابع اصفهان، تا: ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرد، ۳۲۲گ، ۳۲ سطر (۲۲×۵/۱۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۱]

۱۶۹. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۲۳

از قاعده دوم در عقود تا پایان جزء دهم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالقادر نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۱ شوال ۱۲۶۸ق (پایان جزء هفتم)، چهارشنبه ۱۶ شعبان ۱۲۶۷ (پایان جز هشتم)، ۱۶ ذیقعده همان سال (پایان جزء نهم)؛ واقف: عبدالباقی بن عبدالغفور از طرف جدش مرحوم مجلسی، به سال ۱۲۷۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۵ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۶]

۱۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۹۵

آغاز: بسمله، کتاب الوصایا و فیه مقدمة و مقاصد؛ **انجام:** و عمار فتحی لایعول علی ما ینفرد به و ان کان ثقة ... هذا آخر ما رقمته و الحمدلله علی التمام.

ج۱۴-۱۵، از کتاب الوصایا تا اواخر نکاح ؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی ریزی لنجانی، تا: شنبه ذیقعده ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۹/۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۵۷]

۱۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۹۳

انجام: لها کتب مفردة نقلها علماؤنا رضی الله عنهم أجمعین فلتطلب من هناك

از طهارت تا آخر افعال حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ تملك: گودرز لالوندی در ۱۳۵۰/۲/۲۹؛ مهر: «عبده الراجی اسدالله بن محمد باقر الموسوی» (بیضی)؛ اهدایی: رهبر، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نباتی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۳۸۸برگ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۳۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۴۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۲۲۱]

۱۷۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۰

جزء اول تا ششم و از کتاب طهارت تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد امین شراره عاملی فتونی نجفی، تا: جمعه ۲۶ ذیحجه ۱۲۷۹ق (پایان جزء دوم) و پیر محمد بن محمد امین عارفی سروی در جمعه ۵ رجب ۱۲۶۹ (پایان جزء ششم)؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۷۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۱۶۶]

۱۷۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱۰

آغاز: بسمله، فی الضمان و فصوله ثلاثة الاول فی ضمان المال و فیه مباحث الاول فی مهیة الضمان و مشروعیته و ارکانه الضمان عند؛ **انجام:** و اذا اغفل ذلک الترتیب فی واحد بعد واحد بعد واحد لم یقرع بل یناط ذلک باختیار الزعیم ان کان هو المخرج و قول اصحابه ان کانوا هم مخرجین للمال فان اتفقوا احملوا علیه لااقرع بینهم، تم.

از ابتدای کتاب الضمان تا انتهای کتاب السبق و الرمایه؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن جعفر، بی‌تا؛ وقف با تولیت حاج عبدالوهاب قزوینی در شعبان ۱۲۳۷ ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج با سر، ۲۲۵گ، ۳۲ سطر [ف: ۱-۵۶]

۱۷۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۳

آغاز: بسمله، کتاب الزکوة و فیه ابواب، الباب الاول فی الزکوة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرائط، مقدمة: الزکوة لغة النمو و الطهارة و شرعا الحق الواجب فی المال الذی؛ **انجام:** فقاع یدع العمرة فاذا اتم حجه صنع کما صنعت عایشة و لاهدی علیه و التقیید لخوف الفوات هنا یقتضی تقییده فی الاحادیث المطلقة حملا للمطلق علی المفید تم.

از ابتدای کتاب الزکوة تا ابتدای فصل الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج ملا عبد الوهاب بن محمد علی قزوینی از سهم وقفی سرای حاج رضای بزرگ، ربیع الاول ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج با سر، ۲۷۵گ، ۲۱ سطر [ف: ۱-۵۶]

۱۷۵. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۳۳/۲

قطعه ای از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ (۵۱پ-۱۶۷پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۷]

۱۷۶. قم؛ مدرسه حجتیه؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز: بسمله، کتاب الزکوة و فیه ابواب، الباب الاول فی الزکوة المال و فیه مقاصد المقصد الاول فی الشرائط، مقدمة: الزکوة لغة النمو و الطهارة و شرعا الحق الواجب فی المال الذی؛ **انجام:** فقاع یدع العمرة فاذا اتم حجه صنع کما صنعت عایشة ولا هدی علیه والتقیید لخوف الفوات هنا یقتضی تقییده فی الاحادیث المطلقة حملا للمطلق علی المفید تم.

بی‌کا، بی‌تا، فقط چند برگ از تذکرة علامه است [ف: ۴۱]

۱۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۳۷

جزء نهم تا یازدهم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۱گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۴۳]

۱۷۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۱۷

آغاز: برابر

از اول کتاب تا ضمان؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ امانت آقاتقی ترک سلمه الله و نام آقافتحعلی سال ۱۲۴۷؛ واقف: ساجدی؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۶۹]

۱۷۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۶۰

از تجارت تا اول اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: «عبده الراجی سید محمد رضوی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۲۷/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۲۴]

۱۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۵۰/۱-۲۰/۷۰

آغاز: بسم الله خیر الاسماء ما یجب له الوضوء و یستحب یجب الوضوء للصلاة الواجبة و یشترط فیها و فی کل صلاة و لو کانت مندوبة و لایجب لصلاة الجنازة؛ **انجام:** و احکامها صرح جماعة من الاصحاب بانه یحرم علی المستحاضة التی یثقب دمها الکرسف و لم تات بما یجب علیها من الاغسال.

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۲۸]

۱۸۱. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: ولی بن شرف، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۹]

۱۸۲. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی [میراث اسلامی: ۵-۶۱۹]

● تذکرة الفقهاء (مختصر) / فقه / عربی

taḏkirat-ul fuqahā' (mx.)

ابن متوج، احمد بن عبدالله، -۸۲۰ قمری

ebn-o motavvaj, ahmad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1418)

وابسته به: تذکرة الفقهاء فی تلخیص فتاوی العلماء = تذکره علامه؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

به درخواست برادران دینی «تذکرة الفقهاء» علامه حلی را تلخیص نموده تا دست‌یابی به مسائل آسان‌تر گردد. مؤلف این مختصر، از علامه با عنوان «شیخنا» یاد می‌کند. علامه تهرانی در الذریعة از «مختصر التذکرة» شیخ جمال الدین احمد بن عبدالله ... بن متوج بحرانی که از شاگردان فخر المحققین بوده نام می‌برد.

[الذریعة ۱۸۷/۲۰]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳-۱/۶۳

آغاز: بسمله رب تمم أحمدک اللهم علی عظیم آلائک الباهرة وأشکرک علی جسیم نعمائک ... و بعد فهذه خلاصة مسائل محققه و خاصة بکتب معصه مستخرجه لاعلی سبیل الولی من الکتاب الموسوم بتذکرة الفقهاء؛ **انجام:** ارض آخر فیشترط ثلث البذر وثلثا البعر فقال لاینبغی أن یسعی نذراً و لاسفراً ولکن یقول لصحاب الارض ازرع ... و لک منها کذا

ازکتاب الطهارة تا مسائل مزارعه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد الحسینی الحسنی العاملی، تملکی در رمضان ۱۲۷۴ با مهر «محمود الطباطبائی» (بیضی)، تملک فرزند وی در ۱۳۰۰ به مهر «ابوالمجد الطباطبائی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، مشکی با ترنج با سر، ۱۱۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۷-۴۲۲۰]

● **التذکرة فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

at-taḏkira fī usūl-il fiqh

استرآبادی، عزیزالله بن امام وردی، ق۱۴ قمری

estarābādī, ʻazīz-o-llāh ebn-e emām verdī (- 20c)

تاریخ تألیف: دوشنبه (روز مباهله) ۲۴ ذیحجه ۱۳۲۸ق

کتابی استدلالی در قواعد اصول فقه در یک «مقدمه» و چند «مقصد» و یک «خاتمه» تدوین شده است. شاید نام آن «عزیز المرام» باشد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد فهذا مختصر و تذکرة لنفسی فی علم الاصول فقد رتبته علی مقدمة و مقاصد و خاتمه

انجام: هذا آخرتذکرتی فی علم اصول الفقه، الحمد لله العالمین و الصلاة والسلام علی محمد و آله الطاهرین

[دنا ۱۰۹۰/۲ (۲ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۴گ (۳۳پ-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۹۵]

● **التذکرة فی الاصول الخمسة** / کلام و اعتقادات / عربی

at-taḏkira fī usūl-il xamsa

صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، ۳۲۶-۳۸۵ قمری

sāheb ebn-e ʻabbād, esmāʻīl ebn-e ʻabbād (939-996)

رساله کلامی کوتاهی است در اصول پنج‌گانه (توحید، عدل، صدق در وعد و وعید، منزلة بین منزلتین و امر به معروف و نهی از منکر) به روش معتزله، به نظر می‌رسد. این رساله را بعد از رساله الابانة تألیف نموده، گرچه در اسلوب بحث، هر دو رساله از یک سبک برخوردارند، لیکن الابانة را با اعتقاد امامیه نگاشته است.

آغاز: بسمله، الحمدالله الواحد العدل و صلواته علی النبی و خیرة الاهل، الاصول الخمسة التوحید و العدل و الصدق و الوعد و الوعید، المنزلة بین المنزلتین و الامر بالمعروف و النهی عن المنکر

چاپ: تحقیق محمد حسن آل یاسین، بغداد، ۱۳۷۳ق.

[دنا ۱۰۸۹/۲ (۴ نسخه)؛ الذریعه ۲۱/۴؛ مجلة المورد ۱۳۳۹ هـ ج۲، ع۲۳۶/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۹

خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۰ص (۱۷۸-۱۸۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال انما یخشی الله من عباده العلماء و قال: قل لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی.

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۳ق؛ مجدول، مذهب، بخش پایانی کتاب نهج السبیل مؤلف را، کاتب نسخه بعد از انجام آورده؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج، ۳گ (۱۸۶پ-۱۸۸پ)، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف:۳۷-۱۵۹]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۱۴/۱۰

خط:نسخ،کا:احمد بن محمد علی کرونی،تا: چهارشنبه ۱۵ ذیقعده ۱۲۳۸ق؛ ۴گ (۷۵پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۶۸۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مضی بسبیله شهیدا جعلنا الله ... انتهی کلام الصاحب رضی الله

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی آبی، ۷ص (۲۵-۳۱)، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۴-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر[فیلمها ف: ۱-۵۷۴]

● **التذکرة فی الاصولین** / اصول فقه / عربی

at-taḏkira fi-l uṣūlayn

متنی دارای سه قسم: ۱. فوائد در اصول علم کلام؛ ۲. فوائد از اصول فقه؛ ۳. مسائل فقهی. در قسم اول بحثی کلامی دارد با عنوان «تنبیه» درباره افعال باری که سخن اشعری و معتزلی را نقل و رد می‌کند و سپس می‌گوید «و قال المحققون لا جبر و لا تفویض بل منزلة بین المنزلتین ...» و درباره امام می‌گوید: «و یجب نصب الامام سمعاً لقوله من مات و لم یعرف ...»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فهذا مختصر رتبته علی ثلاثة أقسام قسم فی فواید من أصول الکلام؛ **انجام:** و علیه مهرها و التعزیر لاقیمة الولد و یکون سبباً حراً و الله أعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۷۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ اوراق نسخه در صحافی جابجا شده؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۱۱ص (۶۰-۷۰)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۰]

● **التذکرة فی الحساب فی ترجمة التبصرة** / ریاضیات / عربی

at-taḏkira fi-l ḥisāb fī t.-it tabṣira

در سه «قسم»: ۱. صحاح، در نه باب؛ ۲. کسور، در نه باب؛ ۳. خاتمه در چند باب: التحویلات، الربح و الخسران (مانند سود: ده یازده، ده سیزده)، اخراج الزکوة، النوادر.

[دنا ۲/۱۰۹۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۷/۱-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 11313؛ خط: نسخ، کا: ابوالمظفر حاجی محمد بن شاه تفرشی برای خودش، تا: ذیقعده ۷۴۷ق؛ ۲۱گ (۱پ-۲۱ر)، ۲۱ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۰]

● **التذکرة فی الصنعة** / کیمیا / عربی
at-taḏkira fi-ṣ ṣan'a
همدانی، عبدالجبار بن احمد، ۳۵۹-۴۱۵ قمری
hamadānī, 'abd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971-1025)
با عنوان‌های «باب، باب».
[دنا ۲/۱۰۹۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۴۵/۱۲
آغاز: نورا و ضیاء و کبیرة و محکمة یساوی مثقاله ستة عشرة قیراطا؛ **انجام:** و لایحتاج الی مزاج ذهب و لا غیره فاعرف ذلک و هذا باب حسن مرتفع مضاعف خیر الابواب الصغار من التذکرة. تمت ابواب الصغار من التذکرة کلها و بالله المستعان و الله احکم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۱۳۵-۱۶۳)، ۱۹ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۶۰]

● **التذکرة فی الطب** / طب / عربی
at-taḏkira fi-ṭ ṭibb
مؤلف کتاب حاضر را جهت مراجعه خود نگاشته و آنچه را از اساتیدش فراگرفته یا خود تجربه کرده در هفت «فصل» و بیست و دو «باب» گرد آورده است، با این عناوین: فصل ۱. فی ذکر ما یحتاج الیه من اراد ان یرکب الدواء و تقدمة المعرفة ببسیطها قبل ترکیبها؛ ۲. اذکر فیه الاشیاء التی من اجلها احتاجت الحکماء الی ترکیب الادویة و لم یستعملوها علی حالها مفردة؛ ۳. اذکر فیه السبب الذی به احتیاج البدن الی الدواء؛ ۴. الفرق بین الدواء الوارد علی البدن و بین الغذاء؛ ۵. الاعراض العامیة التی یقصد الیها بالقاء الادویة المفردة؛ ۶. الدواء المرکب فی القوانین التی یکون علیها مبنی الامراض مقادیر ما یلقی فی المرکب من المفردة؛ ۷. التوصل الی معرفة امزجة الادویة بالتجربة و القیاس؛ باب ۱. العقاقیر التی نقلت اسماؤها الی اللغة العربیة؛ ۲. استعمال الادویة المفردة قبل القائها فی المرکب؛ ۳. السبب الذی یقصد بترکیب الادویة و لم تستعمل مفرده؛ ۴. ترکیب الادویة و الاوزان و المکاییل المصطلح علیها؛ ۵. عمل الترابیق؛ ۶. عمل المعاجین؛ ۷. الجوارشنات؛ ۸. الاشربة و اللعوقات؛ ۹. المطبوخات؛ ۱۰. الادویة المقویة و المقیئة؛ ۱۱. الاقراص و الحبوب؛ ۱۲. السفوف و القمایح؛ ۱۳. ادویة الحلق و الغراغر؛ ۱۴. برودات الفم و السنونات؛ ۱۵. الاکحال و الذرورات؛ ۱۶. عمل الاشیافات؛ ۱۷. عشرک فی المزیبات؛ ۱۸. الاطلیة؛ ۱۹. الضمادات؛ ۲۰. المراهم الاکسیرات؛ ۲۱. الحقن و البرازج؛ ۲۲. نکت من غرائب الترکیبات؛ ۲۳. ابدال ما تعذر من العقار. مؤلف از اشخاصی همچون ضیاء الدین اوبهی و صفی الدین مروزی و امین الدوله ابن التلمیذ متطبب و ابن سینا و رازی و ابوالفرج رجاء الاصفهانی و فضل بن جریر تکریتی و دیگران نام برده است و در بحث تریاق از آمدن ضیاء الدین به بغداد در سال ۶۶۶ ذکری آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۶۲
آغاز: الحمدلله الذی خصنا بفضیلة النطق و البیان و شرفنا بمزیة العقل والتبیان ... و بعد فقد کان النبی صلی الله علیه و آله محمد بن عبدالله بنبوع الحکمة قسم العلم الی علمین و هما علم الابدان و علم الادیان؛ **انجام:** و اول الثالثة و وسطها و آخرها و ذلک فی البارد لیکون من آخر الرابعة من الحار و آخر الرابعة من البارد اربعة و عشرین مرتبة او درجة کما ذکر.
خط: نسخ، کا: حاج محمد بن قوام الدین بن محمود بن قوام الدین لیثی، تا: شنبه ۱۳ جمادی الاول ۹۷۵ق؛ مصحح، یادداشتی از شهوان بن خواجه حسن بن شکور حلاوی به سال ۹۷۵ در بغداد آمده که نوشته این کتاب را از کلیات حاجی شکور بن شمس الدین حلاوی نقل نموده؛ جلد: تیماج قرمز ترنج و سرترنج عطف تیماج مشکی، ۲۵۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۸۸]

← التذکرة فی الفوائد النادرة ≻ الکشکول

● **التذکرة فی القرآآت** / قرائت / عربی
at-taḏkira fi-l qirā'āt
ابن غلبون، طاهر بن عبدالمنعم، -۳۹۹ قمری
ebn-e qalabūn, tāher ebn-e 'abd-ol-mona'em (- 1009)
قزوینی در آغاز نسخه موجود نوشته است گویا از ابن غلبون ابی الحسن طاهر بن عبدالمنعم بن عبید الله بن غلبون بن مبارک حلبی مصری درگذشته ۳۹۹ق است که کتابی بدین نام دارد (چلبی شماره ۲۷۸۴ چاپ فلوگل).
فهرست مطالب آن: باب ذکر الاسانید التی نقلت الینا (از اینجا برمی‌آید که پدر مؤلف شاگرد ابوالحسن محمد بن المستفاض است و خود او شاگرد ابوالحسن معدل است)؛ باب الاستعاذه؛ باب البسملة؛ ذکر اختلافهم فی فاتحة الکتاب ـ سورة البقره ـ ... باب اختلافهم فی فرش الحروف ...
[دنا ۲/۱۰۹۰]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴۴ ـ د
آغاز: الاصول و تهذیب الفروغ و ذکر المختلف فیه و الامساک

عن المتفق علیه؛ **انجام:** و اعلم ان القاری اذا اراد التکبیر فانه یکبر مع فراغه من آخر السوره ... فاما ما یفتح فثلاث سور فقط (باب ذکر التکبیر للبزی من و الضحی)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: قزوینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۴گ، ۱۱ سطر(۷×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۹۸]

● **التذکرة فی النحو** / نحو / عربی
at-taḏkira fi-n naḥw
فارسی، حسن بن احمد، ۲۸۸-۳۷۷ قمری
fārsī, hasan ebn-e ahmad (902-988)
کتاب بزرگی در صرف و نحو عربی است شامل چندین جلد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۸۰
آغاز: بسمله. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی رسوله محمد و اله الطاهرین هذا باب من اعتلال الفاء قال سیبویه عن الخلیل فی تولج هو فوعل من ولج فحمله علی هذا؛ **انجام:** مسألة هذا خالد و نحوه الزایدة منهما هی الاولی الساکنة ... هی اولی بها لوجب تصحیحها.
بخشی از کتاب است؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ تملک: شیخ محمد علی، حسن ولدی شیخ هادی بن غلام علی کاظمی، فضل الله در ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، ۲۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰-۲۳۴]

● **التذکرة فی النحو** / نحو / عربی
at-taḏkira fi-n naḥw
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)
اهداء به: محمد (فرزندش)
تاریخ تألیف:۳ ذیحجه ۱۲۷۶ق
کتاب نسبتاً مبسوطی است در قواعد نحو در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه»: ۱. افعال؛ ۲. اسماء و متعلقات آن مشتمل بر مقدمه و چهار مقصد؛ ۳. حروف؛ خاتمه فی احکام الکلام و الجمله و محلها فی الکلام در سه «مطلب» هر مقصد و مطلب منقسم به مواقع و فصول و مسائل و ابواب.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه النطق و اللسان و انزل القرآن و تکفل البیان
انجام: ابت الحرورة ان تفارق اهلها و ابی کریم ان یعیش رقیقا و هذا اخر ما انتهی الیه کلامی فی هذا العلم و اخذنی الملال من طوله فقطعت الکلام و الحمد لله ...
[فهرست کتب مشایخ ۲۴۲/۲؛ دنا ۱۰۹۰/۲ (۱۲ نسخه)]
شرح و حواشی:

۱- شواهد التذکرة فی ایضاح المسائل النحویة؛ همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۲۳۹-۱۳۱۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال الاخر کنیة جابر اذ قال-لیتی اصادقه و فقد جل مالی لعل عکس لیت یعنی الحذف فیهما اکثر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی نازک و ضخیم، جلد: تیماج حنایی، ۲۳۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۶]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۷۴/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۹۸گ (۱-۹۸)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۱۶]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲-۲۵/۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالکریم کوهبنانی، تا: ۱۲۷۷ق، جلد: مقوا، ۲۴۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۸۳۲]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شرف الدین خراسانی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۸۲ق، جا: همدان؛ مصحح، یادداشتی در استکتاب کتاب از «محمد باقر» با مهر «عبده محمد باقر» (بیضی) به سال ۱۲۸۲؛ تملک: علی بن ابوالقاسم در سال ۱۲۸۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف مخ: ۱-۳۳۰]
۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن، تا: ۱۹ جمادی الاول ۱۲۸۵ق؛ واقف: ورثه محمد خان عسکری (اهدایی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۲۹۶گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۲) [ف: ۳-۸۳۵]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۸۶
خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن احمد ماهانی، تا: ۱۲۸۷ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۲۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۹سم [ف: ۱-۹۷]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیل علة البناء ترکیبه مع الحرف و الاصل فیه السماع و قیل ان المضاف الی یاء المتکلم مبنی علی الکسر فی کل حال و لیس بشیء فان کسره لمجانسة الیاء و لیس من جهة البناء و کذلک کلمة مض بکر المیم و شد الضاد و تثلیثها مبنیه و هی بمعنی لاء النفی.
خط: نسخ، کا: میر محمد رضا ابن حاجی سید ابراهیم کاشانی، تا: صفر ۱۲۸۷ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج سبز، ۲۱۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۳۸۰]
۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن حسین بحرانی، تا: سه‌شنبه دوم شعبان ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، با ترنج با سر، ۱۴۶گ (۵پ-۱۵۰ر)، ۲۱ سطر ۱۰/۵×۱۵، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۴]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۸۵
خط: نسخ، کا: یوسف بن حاج علی شیرازی، تا: صفر ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ رنگین عطف تیماج قرمز،۳۸۲گ،۱۴سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۸۳۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۲۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده توسط مرتضی قلی طباطبایی ۲۲ شعبان ۱۳۵۰؛ محشی به امضاء «منه اعلی الله مقامه»؛ جلد: تیماج، قرمز، ۳۷۹ص (۱-۳۷۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲۶-۲۱۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا کوچک شریف متخلص به محوی، تا: حدود زمان تألیف کتاب؛ واقف: میرزا رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: تیماج، ۳۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۰]

۱۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن امیناء، تا: ۱۸ ذیحجه؛ جلد: چرم زرد مایل به سیاه و دارای نقش، ۱۲۵گ (۳پ-۱۲۷پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [مؤید: ۱-۱۱۶]

● التذکرة فی شرح دیباچة التبصرة / فقه / عربی
at-taḏkira fī š.-i dībāčat-it tabṣira
بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۱۷۸-۱۲۵۹ قمری
behbahānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ‘alī (1765-1843)
وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
شرحی نسبتاً مفصلی است در مباحث کلامی و تاریخی و دنباله آن «التکملة» نامیده می‌شود.
[دنا ۱۰۹۰/۲ الذریعة ۲۵/۴]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۶/۱
آغاز: بسمله. الحمدلله القدیر الذی هو لکل شیئ فعال و الجواد الذی لایخیب لدیه الامال؛ **انجام:** و النقص فی تادیة المرام انما نشاء من اختلاف الزمان فاحمدالله علی جزیل انعامه
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دهه نخستین ربیع الاول ۱۳۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵ سطر ۷/۵×۱۲/۵ [ف: ۷۵۴]

۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱-۲۲۱]

● التذکرة فی علم البزدرة / حیوان شناسی / فارسی
at-taḏkira fī ‘ilm-il bazdara
شوشتری، محمد بن علی، ق۱۲ قمری
šūštarī, mohammad ebn-e ‘alī (- 18c)
ترجمه کتاب عربی در تربیت باز از فردی به نام کندی و به نام شاهی است در یک «مقدمه» و چهار «مقاله»: مقدمه در سخن کلی در تربیت باز؛ مقاله ۱. در سخن حکمای روم در تربیت باز؛ ۲. در سخن حکمای ترک در تربیت باز؛ ۳. در سخن حکمای هند در تربیت باز؛ ۴. در سخن حکمای فرس در تربیت باز.
آغاز: بسمله شکر و سپاس بیغایت و ثنا و ستایش بی نهایت خدای را ... (پس از چهار برگ) ... کتاب کندی را در علم سیاست باز از لغت عربی با زبان فارسی نقل کرده شود
انجام: و در جایگاهی دارند که هوای آن گرم و خشک باشد
[دنا ۱۰۹۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۸۰۵/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۷۵/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۴گ (۱ر-۶۴پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۲۵۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ رجب ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ی، ۹۲ص (۴-۹۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۸/۱سم [ف: ۵-۶۵]

● التذکرة فی علوم الحدیث / علوم حدیث / عربی
at-taḏkira fī ‘ulūm-il ḥadīṯ
ابن ملقن، عمر بن علی، ۷۲۳-۸۰۴ قمری
ebn-e molaqqan, ‘omar ebn-e ‘alī (1324-1402)
رساله مختصری و بدون بخش‌بندی در علم درایه و معرفت انواع احادیث و راویان است که از کتاب دیگر مؤلف المقنع گزیده شده است.
آغاز: بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین قال سیدنا و شیخ شیخونا خاتم المحدثین، احادیث سید المرسلین ... محمد بن عبدالرحمن السخاوی الشافعی القاهری ... و بعد فهذه تذکرة فی علوم الحدیث یتنبه بها المبتدی و یتبصر بها المنتهی افتضتها اختصارا من المقنع تألیفی و الی الله ارغب فی النفع بها انه بیده و القادر علیه. اقسامه ثلثة صحیح و حسن و ضعیف. فالصحیح ما سلم من الطعن فی اسناده و متنه

انجام: و هذا آخر التذکرة المتکلم علیها و هی عجالة للمبتدی فیه و مدخل للمقنع السالف المشار الیه جامع لفواید هذا العلم و شوارده و مهادته و الحمدلله علی تیسیره و امتثاله. و فرغت من تحریر هذه التذکرة ... و سبعمائة احسن الله تقیضها والله اعلم.
چاپ: تصحیح علی حسن علی عبدالحمید، اردن (عمان)، دار عمار، ۱۴۰۸ق.، ۲۹ ص.
[دنا ۱۰۹۰/۲؛ کشف الظنون ۱۸۰۹/۲، ۳۹۲؛ دار صدام ص۸۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۴
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۳۸۲؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین ابوعبدالله محمد بن سلیمان بن عواد بکری شافعی، تا: ۲ جمادی الثانی۷۶۵ق؛۳ص(۱۵۴-۱۵۶)،۲۵سطر [عکسی ف: ۳-۲۷۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۴۸
آغاز و انجام: برابر
در این نسخه، کتاب به محمد بن عبد الرحمان سخاوی (۸۳۱-۹۰۲ق) منسوب شده، اما به چند دلیل این نسبت صحیح نیست: ۱. در فهرست آثار سخاوی نه کتابی به نام المقنع در مو ضوع درایه و علم الحدیث ثبت شده و نه تذکرة فی علوم الحدیث که گزیده آن باشد. به عکس در فهرست تألیفات ابن ملقن نام هر دوی این کتابها آمده است. رک: هدیة العارفین، ج۱، ص۷۹۲ و الاعلام، ج۵، ص۵۷، ۲. در نسخه ما پایان تألیف کتاب صبح روز جمعه ۷ جمادی الاول ۷۶۳ق آمده (و فرغت من تحریر هذه التذکرة فی ساعتین من صبیحة یوم الجمعة السابع من جمادی الاولی سنة ثلث و ستین و سبعمائة احسن الله تقیضها و الله اعلم) که با تاریخ حیات سخاوی همخوانی ندارد، ۳. سخاوی این کتاب را دیده و در زندگانی ابن ملقن در الضوء اللامع، ج۶، ص۱۰۰ از آن یاد کرده است: «و له فیه (علوم الحدیث) ایضاً التذکرة فی کراسة رأیتها». علاوه بر این خود سخاوی شرحی بر آن با نام التوضیح الابهر لتذکرة ابن الملقن فی علم الاثر نوشته است. به احتمال فراوان وجود همین شرح باعث اشتباه کاتب در انتساب کتاب به سخاوی شده است. نکته دیگری که می‌توان افزود کوتاه بودن کتاب است. بیشتر آثار ابن ملقن جزوه‌های کم برگی(کراسه) است که برای یادگیری و حفظ کردن تلخیص شده‌اند و کتاب حاضر نیز همین خصوصیت را دارد. بنابراین به یقین می‌توان گفت این کتاب از ابن ملقن است و انتساب آن به سخاوی خطا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابر و باد عطف میشن قهوه‌ای، ۴گ (۶۸پ-۷۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۶] و [فک ۲۷-۲۸۷]

● تذکرة القاری / تجوید / فارسی

tazkerat-ol qārī

در قواعد تجوید و قرائت قرآن کریم به روشی ساده، مشتمل بر یک «مقدمه» و دوازده «درج» و یک «خاتمه» و از احادیث و روایات اهل بیت (ع) استفاده کرده و بعضی قواعد را در بیتی آورده است.
[دنا ۱۰۹۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۸۹
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چونکه أشرف و أفضل جمیع اعمال بعد معرفة الله و الرسول و الائمه علیهم السلام نماز است؛ **انجام:** و انبیائک المرسلین المصطفین و السلام علیه و آله الطیبین الطاهرین و رحمة الله و برکاته
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۸-۸۱]

● تذکره قاسمیه / اخلاق / فارسی

tazkere-ye qāsemīye

بفرویی یزدی، محمد باقر بن محمد حسین، ق۱۳ قمری
bafrūyī yazdī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

مؤلف هدف خلقت انسان را اطاعت خدا و رسیدن به کمال از طریق تحصیل علم و عمل نمودن به آن و پندگرفتن از مواعظ ائمه، علیهم السلام می‌داند. بنابراین آگاهی و تذکر به مردم بعضی آیات و اخبار مربوط به برخی فروع دین و اخلاق را در این کتاب گردآوری کرده است و با نثری ساده در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» مرتب کرده است: مقدمه در لزوم شرط نیت در تمامی عبادتها و توسل به معصومین و ذکر مقام اهل بیت علیه السلام؛ باب ۱. ضرورت موعظه و فضیلت طلب علم و عمل به آن؛ ۲. بیان بعضی مواعظ و پندهای لقمان؛ ۳. بیان محاسبه و جهاد با نفس؛ ۴. بر والدین؛ ۵. صله رحم؛ ۶. بیان ثواب زیارت اخوان و برادران مومن؛ ۷. بیان ادخال سرور بر مومن و قضای حاجت او؛ ۸. بیان شمسه‌ای از قواعد و منافی که اعضای سبعه بر آن مخلوقند و مفاسد مترقب بر آنها؛ ۹. بیان جزو دویم دین فعل طاعت و اتیان به عبادات؛ ۱۰. مجملی از احکام زکوة و خمس؛ ۱۱. فضیلت صوم؛ ۱۲. بیان حدیث حضرت رسول اکرم (ص) به ابوذر غفاری؛ خاتمه در وجوب استغفار و تائب شدن از معاصی و خطیئات و شرایط آن.
مؤلف معاصر شیخ احمد احسایی بوده و از او با عنوان «شیخ المشایخ» و «قطب العارفین» و خطاب «سلمه الله تعالی» یاد می‌کند و به قصیده وی در مرثیه امام حسین (ع) اشاره می‌کند. در جای جای کتاب از خود با عنوان «مؤلف این اخبار و جامع این آثار، راقم این حروف، جامع این کلمات» یاد می‌کند و اشعاری را نیز ضمن بیان مطالب مثال می‌آورد و گاهی متن حدیث را تنها به فارسی ذکر می‌کند و گاه معنای آن را به همراه

متن عربی حدیث می‌آورد توضیح مختصری با استفاده به کتب مختلف بیان می‌کند. از کتاب‌هائی چون «حیات القلوب، مصباح القلوب، ارشاد القلوب، مصباح الاذریعه، درر و غرر، جواهر السنیه، تفسیر برهان، ابواب الجنان» و جز آن یاد کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۸۸

آغاز: حمد و ثنای که حاملان عرش اعلا و قدسیان عالم بالا از ادای وصف آن عاجز و قاصراند مختص ذات ذوالجلالی است؛
انجام: و تو را در عقبی عتاب و عقاب نفرماید انه غفور ... و خاتمه امورنا حسنا و الحمدلله و الا و اخرا و ظاهرا و باطنا. انجامه: [مؤلف و کاتب]: باینجا ختم شد این عجاله ... و رفع درجات محروم نگرداند و کان الفراغ من تسویده علی ید مؤلفه و کاتب بتاریخ بیستم شهر شوال المکرم و کتبه حاجی بابا ترک و هر گاه سهو و عصیان ... سنه ۱۲۴۵
خط: نسخ، کا: حاجی بابا ترک، بی‌تا؛ ظاهرا از روی نسخه خط مؤلف کتابت شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی دارای ترنج و سرترنج، ۴۱۳گ، ۱۴ سطر(۹×۱۵/۳)، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۴سم [رایانه]

● **تذکره قاضی عبدالجبار** / کیمیا / اردو
tazkere-ye qāzī ‘abd-ol-jabbār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۸۰

آغاز: بسمله، حمد و سپاس ... صانعی علی الاطلاق کو زیبا ...که صفحات کاینات کو قلم صنع؛ **انجام:** چنانچه راقم نسخه هذا فی ... مقام پرسوبه جنگی و یکبا
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

● **تذکرة القاضی الفاضل الی بغداد** / ادبیات / عربی
taḏkirat-ul qāḍī-il fāḍil ilā baġdād

[دنا ۱۰۹۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۳۶-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است به شماره: ۴۵۵۹ [در فهرست مجلس این رساله ذکر نشده]؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، مختلف السطر [فیلمها ف: ۱-۶۱۹]

● **تذکرة القبور = رجال اصفهان** / تراجم / فارسی
tazkerat-ol qobūr = rejāl-e esfahān

گزی برخواری، عبدالکریم بن مهدی، ۱۲۶۰-۱۳۳۹ قمری
gazī borxārī, ‘abd-ol-karīm ebn-e mahdī (1844-1921)

زندگی‌نامه علمای معروف اصفهان است که در مقبره تخت فولاد و غیر آن دفن شده‌اند، دارای «مقدمه» و هشت «باب» و یک «خاتمه» است.
آغاز: بسمله حمدله بعد چنین گوید بنده محتاج بعفو رب ... که چون از جمله مستحبات مؤکده شریعت بلکه ا زختومات مجربه اهل طریقت زیارت اهل قبور سیما علما و صالحین است.
انجام: و متفرقات نافعه و رساله ها درفقه واصول قبر اونزدیک فاضلان جنب راه رحمة الله علیه وبرکاته
چاپ: با تعلیقات آیة الله مرعشی در اصفهان چاپ و در قم تجدید چاپ گردید؛ ایران، سنگی، ۱۳۲۴، جیبی، ۱۱۵ص(صص۱-۱۱۵)
[الذریعة ۴۴/۴؛دنا ۱۰۹۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۰۷۴/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۸۶/۱-۲۵/۱۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن داوری دولت آبادی فرزند غلامحسین، تا: چهارشنبه ۷ رجب ۱۳۶۶؛ جلد: مقوا، ۵۰گ، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۲-۸۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی نستعلیق به خط معلم حبیب آبادی؛ تاریخ خرید کتاب سلخ شوال ۱۳۳۶ و اهداء آن به میرزا عبدالرزاق خان سرتیپ مهندس بغایری به تاریخ ۲۱ شوال ۱۳۵۲ با مهر بیضوی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز [ف: ۱۹-۳۰۹]

← تذکره قدسی ≻ تذکره صدر اعظمی

● **تذکرة القراء** / تجوید / فارسی
tazkerat-ol qorrā’

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری
qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem (-18c)

اهداء به: شاه سلیمان و استاد خود حسن خطیب قاری
به نام شاه سلیمان و استاد خود حسن خطیب قاری شاگرد حاجی محمد رضای قاری سبزواری راوی از پدرش حاج محب علی و از محمد امین استرابادی از سید حسین استرآبادی مغربی از شیخ محمد جزری ساخته است، در یک «مقدمه» و دوازده «باب».
[دنا ۱۰۹۱/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۶

آغاز: بسمله و به ثقتی. الحمدلله الکریم الرحمان الرحیم المنان ... اما بعد میگوید محمد صادق القاری؛ **انجام:** الهجرة النبویة المصطفویة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱ ذیحجه ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۷-۲۰ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۳۵۱]

● **تذکرة القراء** / تجوید / فارسی

tazkerat-ol qorrā’

سبزواری، زین العابدین بن محمد علی، ق۱۳ قمری

sabzevārī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e mohammad ‘alī (-19c)

تاریخ تألیف: ۲۲ ربیع الاول ۱۲۶۷؛ محل تالیف: اصفهان

پس از این‌که مؤلف، قواعد تجوید را در اصفهان نزد آقا سید اسماعیل طباطبائی زواره‌ای، فرا گرفت این کتاب را در یک «مقدمه» و چهارده «باب» و یک «خاتمه» نگاشت: مقدمه: در تعریف و موضوع و فائده تجوید؛ باب ۱. مخارج حروف و لوازم آن؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. حروف رقیقه و مفخمه؛ ۴. تنوین و نون ساکنه؛ ۵. ادغام؛ ۶. احکام هاء کنایه؛ ۷. حروف مد؛ ۸. همزه و اقسام و احکام آن؛ ۹. اماله؛ ۱۰. وقف و اقسام و احکام آن؛ ۱۱. اختلاف قراء و معنی لحن؛ ۱۲. استعاذه؛ ۱۳. بسمله؛ ۱۴. تاریخ قراء سبعه؛ خاتمه: تکبیر سوره و الضحی و ادعیه ختم قرآن.

آغاز: تقدس من تمجد بالعظمة و الجلال و تنزه من تفرد بالقدرة و الکمال ... أما بعد چنین گوید ذره بیمقدار تراب اقدام شیعیان ائمه اطهار

انجام: بحق نبیك و ولیك و بنت نبیك و ابنی ولیك الحسن و الحسین و تسعة من ذریة الحسین علیه السلام آمین یا رب العالمین.

[دنا ۱۰۹۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱/۱۵۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۵ شعبان ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ (۱پ-۵۶ر)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۴-۳۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۱۷۳]

● **تذکرة القلوب** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol qolūb

حسینی دریابادی، مؤمن

hoseynī daryābādī, mo’men

در مواعظ و مسائل اخلاقی است در چند «باب» به اختصار برگزار شده است. در الذریعة و نسخه‌های خطی منزوی این کتاب معرفی نشده است.

آغاز: حمد و سپاس حقیقی وقف و لازم حرم کبریای احدیت ربانی و ناظم ... ابداع و نکوئیت که به مقتضای مصلحت و اراده کامله بالغه خود انشاء و ایجاد عالم ملکوتی و سفلی نموده

انجام: می‌پوشانند بر آن براق زین مرصع از یاقوت سرخ و ملجم می‌سازند به لجامی از زبرجد سبز و آن دوحله را بر آن مرکب قدسی می‌اندازند یکی سبز رنگ و دیگری زرد در غایت صفا پس از جانب خداوند عالمیان خطاب می‌رسد که ای ملائکه من بروید به سوی قبر محمد صلی الله علیه وآله سلم

[دنا ۱۰۹۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶/۶]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۵۶

آغاز و انجام: برابر

هیجده باب را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ خطوط سیاه؛ جلد: مقوا، ۴۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۹]

● **تذکره قواعد فارسیه** / ادبیات / ترکی

tazkere-ye qavā‘ed-e fārsīye

صمدی، احمد حمدالله بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

samadī, ahmad hamd-ol-lāh ebn-e esmā‘īl (- 19c)

تاریخ تألیف: ۶ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۸-عکس

نسخه اصل: سلمانیه حاجی محمود افندی ۶۱۲۸. که دهمین نسخه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۵۸ق؛ ۱۶گ، ۲۳ سطر(۸×۱۶)، ۱۶×۲۳ سطر [فیلمهاف: ۳-۲۵۲]

● **تذکرة الکاتبین** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol kātebīn

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۸۲عکسی

تذکره‌ای به نثر و نظم از خوشنویسان به سال ۱۲۳۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۹گ [جنگ: ۱-۴۵۴]

● **تذکرة الکاتبین (مسوده)** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol kātebīn (mosavvade)

از آغاز تا ۱۲۳۹ پس از شرح اجمالی که ابوالفضل تاکوری در دفتر سوم منشات خود آورده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۳۱-ف

نسخه اصل:کتب خانه ریاست رامپور مورخ ۱۲ دسمبر ۱۹۲۷ شماره ۵۸ (۵۹۴۷)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ همراه دو رساله در رمل به نظم فارسی [ف: ۳-۱۱۱]

● **تذکره کاظم** / شعر، تراجم / فارسی

tazkere-ye kāzem

کاظم میرزا، ق۱۳ قمری

kāzem mīrzā (-19c)

تذکره‌ای از شعرای متأخر و متقدم ایران است و گذشته از انتخابی از اشعار آنها مختصری از حالات و ممدوحین و مقام شاعر پیش از اشعار او نگارش یافته، از مندرجات ص ۱۹۷-۱۹۹ آن معلوم می‌شود که مؤلف معاصر رضا قلیخان هدایت بوده و از او نام برده و می گوید دیوان منوچهری دامغانی را او در شیراز پیدا کرده و به سال ۱۲۶۰ منتشر نمود. در ص ۱۱۹ نویسنده نسخه خود را کاظم و تاریخ نگارش را ربیع الثانی سال ۱۲۸۶ معین نموده و در حاشیه ص ۱۱۹ و ۲۶۰ تاریخ نگارش را در زنجان در ماه جمادی الثانی (کذا) بسال ۱۲۸۷ تعیین و در حاشیه ص ۵۵۲ تاریخ نگارش جمادی الاول (کذا) سال ۱۲۸۷ ثبت گردیده و تمام نسخه به خط کاظم می‌باشد.

در مآخذ در دست، کاظم نامی که شاعر یا مؤلف تذکره‌ای باشد یافت نشد، جز در مقدمه بیان محمود که می گوید: «کاظم اصلش از قصبه توسرکان است و مقبول سخنوران». بنابراین و تأیید تاریخ‌های مختلف نسخه و نزدیک بودن زمان نویسنده با این کاظم احتمال قوی می‌دهم که هر دو یکی باشند.

تمام نسخه در حدود ۱۰۰۰۰ بیت نظم و نثر در شرح حال و منتخب اشعار این شاعران است: انوری، خاقانی، ازرقی (در ص ۱۸۵ و ۱۸۶ به شرح حال ازرقی پرداخته ولی جای انتخاب اشعار او را سفید گذارده و جز دو بیت او که در ضمن شرح حال آورده شده در این تذکره اثری از او نیست)، عنصری (در صحافی اشعار عنصری دو بخش گردیده ص ۱۸۹-۱۹۶ و ۳۲۵-۳۴۸)، منوچهری، رودکی، مسعود سعد سلمان، غضائری، ابوالفرج رونی، سوزنی، فرخی، قطران، معزی، ابوحنیفه اسکافی، ظهیر فاریابی، عمعق بخارائی، عسجدی، رشید وطواط، عبدالواسع جبلی، کمال الدین اسماعیل، لامعی جرجانی، ادیب صابر، دقیقی، سلمان ساوجی، عایشه سمرقندی، عصمت دختر قاضی سمرقند، عفتی اسفراینی لاله خاتون حاکم کرمان، مطربه، مهری، مهستی، نور جهان بیگم و زینبی هاتف و صباحی و در آخر حکیم سنائی و صفحه را تمام نکرده است.

احمد منزوی معتقد است که نگارنده می‌تواند سید محمد کاظم فرزند محمد هاشم آرتیمانی (۱۲۰۰-۱۲۷۷ق) از نوادگان میر رضی آرتیمانی باشد.

[دنا ۱۰۹۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۸۶/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۶ و ۱۲۸۷ق؛ محشی، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۰۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۴۸]

● **تذکرة الکتاب** / شعر / فارسی

tazkerat-ol kottab

آذر بیگدلی، لطفعلی بن آقا خان، ۱۱۳۴-۱۱۹۵ قمری

āzar-e bīgdelī, lotf-ʻalī ebn-e āqā-xān (1722-1781)

مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محسن بن عبدالمطلب، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۱۴ق، جا: یزد؛ [ف مخ:-۹]

← تذکرة الکحالین ＞ کشف الاسرار

● **تذکرة الکحالین** / طب / عربی

taḏkirat-ul kaḥḥālīn

کحال، علی بن عیسی، -۴۳۰ ؟ قمری

kahhāl, ʻalī ebn-e ʻīsā (- 1039)

کتاب معروفی است در خصوص تشریح چشم و ذکر امراض آن و طرق علاج و تدبیر آنها که مؤلف آن علی بن عیسی از مشاهیر کحالان قرن چهارم و پنجم هجری بالغ بر ۱۳۰ نوع بیماری مربوط به چشم و مشخصات ۱۴۳ فقره داروی مختلف را در آن توصیف و معرفی نموده [مقدمه بر تاریخ علم (۸۳۶:۱)] و آن را چنان که خود در مقدمه کتاب اظهار داشته با استناد به آرا و اقوال جالینوس و حنین بن اسحق تألیف کرده است. در سه «مقاله» و هر مقاله در چند «باب»: مقاله ۱. حد العین و تشریحها و عدد طبقاتها و رطوباتها و اعصابها و عضلاتها و من این نبات کل طبقة منها و من این ابتداؤها و الی این منتهاؤها و این مواضعها فی العین و ما منفعتها و من أتی یأتی غذاؤها و لماذا اعدت، در بیست و یک «باب»: فی حدالعین، فی منفعة العین، فی طبع العین و مزاجها، اذکر فیه من کم سبب تکون العین کحلا، اذکر فیه من کم سبب تکون العین رزقا، اذکر فیه کم هی طبقات العین، اذکر فیه کم هی رطوبات العین و اعصابها و عضلاتها، اذکر فیه امر الرطوبة الجلیدیة و ما فعلها و ما منفعتها، اذکر فیه امر الرطوبة الزجاجیة، اذکر فیه امر الطبقة الشبکیة، اذکر فیه امر الطبقة المشیمیة، اذکر فیه امر الطبقة الصلبیة، اذکر فیه امر الطبقة العنکبوتیه، اذکر فیه امر الرطوبة البیضیة، اذکر فیه امر الطبقة العنبیة، اذکر فیه امر الطبقة القرنیة، اذکر فیه امر الطبقة الملتحمة، اذکر فیه عدد عضل العین و رباطاته و این موضعه، اذکر فیه امر العصب النوری و کیف یکون منشاؤه و امر العصب المحرک و کیف یکون، اذکر فیه من این ابتدا الروح النفسانی و کیف یکون تولده و کیف یکون به البصر، اذکر فیه امر الاجفان و الاشفار و ما منفعتها؛ مقاله ۲. عدد امراض العین الظاهرة للحس و اسبابها و علاجاتها و علاماتها، در هفتاد و سه «باب»: اذکر فیه اصول و دستورات یعمل علیها فی علاج امراض العین، فی القوانین التی تجب علی الطبیب استعمالها عند کل استفراغ، فی عدد امراض

الجفن و هی تسعة و عشرون مرضا، فی اصناف الجرب و علاجه و هی اربعة انواع، فی البرد و علاجه، فی التحجر و علاجه، فی الالتصاق (ثلاثة انواع)، فی انواع الشترة و علاجها، فی الشعیرة و علاجها، فی الشعر الزاید و علاجه، فی انقلاب الشعر و علاجه، فی انتشار الهذب و علاجه، فی بیاض الاشفار و انتشار الحواجب، فی القمل و القمقام و القردان و علاجه، فی انواع الوردینج و علاجه، فی السلاق و علاجه، فی الحکة العارضة للجفن، فی الجسا العارض للجفن، فی غلظ الاجفان، فی الدمل العارض للجفن، فی الشرناق و علاجه، فی التوثة العارضة للجفن، فی المکنة العارضة للجفن، فی الشری العارضة للجفن، فی النملة العارضة للجفن، فی السعفة العارضة للجفن، فی الثالیل العارضة للجفن، فی الانتفاح العارضة للجفن، فی التاکل و القروح العارضة للجفن، فی السلع العارضة للجفن، فی استرخا الجفن، فی موت الدم و الخضرة فی الجفن، فی امراض الماق و هی ثلثة: العزب و الغده و السیلان، فی العزب و علاجه، فی الغدة و علاجها، فی السیلان و علاجه، فی عدد امراض الملتحم و هو ثلثة عشر مرضا، فی انواع الرمد و علاجه، فی الطرفة و علاجها، فی علاج کلما وقع فی العین، فی الظفرة و علاجها، فی الانتفاح العارض للملتحم، فی الجسا العارضة للملتحم، فی الحکة العارضة للملتحم، فی السبل و علاجه، فی الودقة و علاجها، فی الدمعة و علاجها، فی الذبیلة العارضة للملتحم، فی التوثة العارضة للملتحم، فی علاج اللحم الزاید، فی تفرق الاتصال العارض للملتحم، فی عدد امراض الطبقة القرنیة عددها ثلثة عشر، فی انواع القروح و علاجها (القروح التی تعرض فی القرنیة سبعة انواع)، فی البثر الحادث للقرنیة، فی الاثر و البیاض و علاجه، فی صبغ الاثار و زرقة العین، فی السلح العارض للقرنیة، فی الذبیلة العارضة للقرنیة، فی السرطان الحادث للقرنیة، فی الحفر العارض للقرنیة، فی تغییر لون القرنیة و علاجه، فی رطوبات الحجاب القرنی، فی یبس الحجاب القرنی، فی کمنة المدة خلف القرنیة و علاجها، فی الفرق بین نتو القرنیة و بین البثر الحادث فیها، فی انحلال الفرد العارض للقرنیة و هو انحرافها، فی عدد امراض العنبیة و هی اربعة، فی الاتساع العارض للحدقة، فی ضیق الحدقة و العلاج، فی نتو العنبیة و هو الزوال و انحلال الفرد العارض للعنبیة، فی انحراق الحدقة و هو انحلال الفرد العارض للعنبیة، فی الفرق بین نتو العنبیة و بین البثر الحادث فی القرنیة، فی الما و علاجه و قدحه؛ مقاله ۳. الامراض العارضة الخفیة عن الحس و اسبابها و علاماتها و علاجاتها، در بیست و هفت «باب»: فی الفرق بین الخیالات التی تکون (کذا بدون ذکر علت آن) و التی تکون عن الم المعدة و بین الخیالات التی تکون من الدماغ، فی امراض الرطوبة البیضیة، عددها سبعة، فی امراض الرطوبة الجلیدیة و العنکبوتیة، ستة عشر مرضا، فی امراض الروح الباصر، فی علاج من یری من بعید و لایری من قریب (= در علاج دوربینی)، فی علاج من یری من قریب و لایری من بعید (= در علاج نزدیک بینی)، فی العشا، فی الجهر، فی عدد امراض الرطوبة الزجاجیة و هی احدی عشر، فی امراض الطبقة الشبکیة، فی امراض العصب المجوف النوری، فی الانتشار و علاجه، فی السدة و الضغط و الوریر الذی یحدث فی العصب النوری، فی تفرق الاتصال فی العصبة، فی علل العضلات الثلث التی علی فم العصبة النوریة، فی علاج نتو حمله العین، فی هزال العین و علاجه، فی امراض الطبقة المشیمیة، فی امراض اطبقة الصلبیة، فی امراض العضل المحرک للعین، فی علاج الحول، فی ضعف البصر و علاجه، فی حفظ صحة العین، فی الصداع و الشقیقة التابعة لوجع العین، فی سل شریانی الصرغین و کیهما، فی علاج عام للمواد المتحدرة الی العین، فی قوی الادویة. (غلامعلی عرفانیان)

آغاز: بسمله حمد له هذا رسالة علی بن عیسی الکحال جوابا عما سأله بعض اصحابه فی معرفة امراض العین و علاجاتها و ادویتها و مداواتها و صل کتابک ایها الاخ الفاضل تسأل عن جوامع کتب جالینوس فی امراض العین و علاج کل مرض منها لان الاسکندرانیین ذکروا عدد الامراض و لم یذکروا عللها و لا علاجاتها

انجام: و هذه جملة الادویة التی تستعمل فی علاج علل العین و قد بلغت ما سالت مع بذل المجهود ... فان مرت بذلک باحد بعدان ینعم النظر فیه و الله الموفق للصواب و المهدی الی الرشاد بمنه و رأفته و الحمدلله وحده. فی نسخة: قد بلغت لک ماسألت بذل المجهود و الیه یطیل لقاک و انا اسألک اعزک الله ان تتامله جیدا فاننی استعجلت فی تألیفه و جمعه لاسرع قضاء حاجتک. فان کان فیه ... اصلحته بعدان تنعم النظرفیه و ان تجعل مکافاتی علی قضاء حاجتک کثرة الدعاء.

چاپ: هند، حیدرآباد، السلسلة الجدیدة من مطبوعات دائرة المعارف العثمانیة (۱۲۶)، مطبعة مجلس دائرة المارف العثمانیة، چاپ ۱، ۱۳۸۳ق؛ فرانکفورت، معهد تاریخ العلوه العربیة و الاسلامیة، سلسلة الطب الاسلامی، مجلد۸۲، ۱۴۱۷ق.

[دنا ۱۰۹۱/۲ (۱۳ نسخه)؛ مجلة معهد المخطوطات ۲/۵ ص ۳۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۹۴/۱؛ الاوقاف العامة الموصلی ۱۸۲/۳؛ مشف الظنون/۳۹۰؛ زرکلی ۳۱۸/۴؛ سرکیس، معجم ۱۳۵۶/۲(۱چ) ۱۸۴۵م]

شرح و حواشی:

۱- کشف الاسرار = ترجمه تذکرة الکحالین = تذکرة الکحالین؛ طبیب، شمس الدین بن نور الدین (-۱۱)

۲- تذکرة الکحالین (ترجمه)؛ کحال، شاه علی سلیمان (-۱۲)

۳- تذکرة الکحالین (ترجمه) = چشم پزشکی

۴- تذکرة الکحالین

۵- تذکرة الکحالین (ترجمه)

۶- تذکرة الکحالین (ترجمه) = چشم پزشکی

۷- تذکرة الکحالین (مختصر)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یوخذ ورد و جلنار و عدس
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ در ورق دوم نسخه به خطی کهن مسطور است: «اقبل ارضا سار فیها جمالها ×× فکیف بدار دار فیها جمالها / و قد کنت لاارضی بوصل مقطع ×× و ها انا راض لو اتانی خیالها / نسیم الصبا بلغ سلامی الیهم ×× بلطفک و ارفق بالهبوب علیهم / و قل لهم انی و ان کنت غائبا ×× فقلبنی و روحی حاضران لدیهم / سلام الله کل صباح یوم ×× علی تلک الشمائل و المحیا / سلام علیکم ما امر فراقکم ×× فیالیتنا من قبل فرقتکم میتا / فدارهم ما دمت فی دارهم ×× و ارضهم ما کنت فی ارضهم» [این بیت عیناً در اوائل کتاب اخلاق ناصری نیز بدون ذکر اسم قائل مثبت است و مرحوم مینوی در تعلیقات کتاب مذکور نوشته است (ص ۴۰۲) که قائل آن را نتوانسته است معلوم نماید. راقم سطور گوید که قائل آن بنا به قول صفدی در الوافی بالوفیات (۱۲۵:۱) و سیوطی در بغیة الوعاة (ص ۹۳) محمد بن محمد بن احمد بن هیماه ابونصر رامشی نیشابوری است متولد در ۴۰۴ و متوفی در سنه ۴۹۰ به قول ایشان یا ۴۸۹ به قول یاقوت در معجم الادبا (۱۰۰:۷) و عبدالغافر در منتخب سیاق (ص ۷۱) و مدفون به قول این اخیر در مقبره باب معمر در نیشابور، و این که ابن تغری بردی در النجوم الزاهرة (۱۲۴:۵) قائل آن را ابوالحسن علی بن فضال قیروانی متوفی سنه ۴۷۹ نوشته سهو قطعی و مسلم است، قبله: ان تلقک الغربة فی معشر ×× قد اجمعوا فیک علی بغضهم / فدارهم ما دمت البیت]؛ مزین به خط محمود بن محمد کحال به تاریخ دهم رمضان خسم و ثمانین و ستمائة (۶۸۵)، از سنه ۱۱۵۴ داخل عرض شده؛واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۹-۸۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۲سم [ف: ۱-۹۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** در نسخه ما پاره شده و رویش کاغذ چسبانده اند و برخی جاها هم پاک شده در «صفة کحل الجواهر» و «صفة شیاف اسود» و «صفة اشیاف» در باب السین از باب ۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه آشفته و پس و پیش شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۵گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۱-۲۰۷۳]

۴. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۸۸
انجام: و اما عن کیموس غلیظ یمددها فیفرق اتصالها، العلاج یجب أن یبادر فی الابتداء ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۵۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۱۴
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد، تا: سه‌شنبه ۱۹ صفر ۸۵۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: علم الهدی محمد کاشانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه، ۹۷گ، ۱۶ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۵/۵سم [ف: ۱۷-۳۸۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ایوب، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: چرمی تریاکی، ۷۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۳۶۶]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: شمس الدین محمد بن نعمت الله جیلانی (شمسای گیلانی)، تا: ربیع الثانی ۹۸۲ق، کاتب برای خود نوشته؛ جلد: تیماج زرد، ۱۹۵گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲سم [ف: ۴-۷۳۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۹۹۶ق، جا: مدرسه جدید عبدالله بهادرخان؛ واقف: خواجه شیراحمد بن عمیدالملک تونی (تعداد کتبی که این شخص وقف بر روضه منوره نموده دویست و سی و دو نسخه است)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر (۲/۷×۳/۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۹۳]

۹. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲-۳۱۶]

۱۰. تبریز؛ ملی تبریز؛ شماره نسخه:۲ر۳۴۵۴
آغاز و انجام: برابر؛ تمت المقالة الثانیه من تذکرة الکحالین ... فی یوم الخمیس اثنین شهر ربیع الثانی بتوفیق الله الربانی انا اقل العباد ابن الحیدر علی محمد نقی الزنجانی اللهم اغفرلی و لوالدی و جمع المؤمنین و المؤمنات سنه ۱۶۲ م م م
خط: نستعلیق، کا: محمد نقی بن حیدر علی زنجانی، تا: ۱۰۶۲ق (ظاهراً)؛ مجدول، مذهب، دارای سرلوح مذهب زیبا، با کتاب طبی دیگر در یک مجلد؛ جلد: چرمی نرم تریاکی، ۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲ [ف: ۱-۲۳۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۳۱
انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۱ ج ۱۱۰۰۹ق، جا: کاشان؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱-۱۸۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن حاج ملا مهدی طزحورانی تفرشی، تا: جمعه ۲ رمضان ۱۲۹۷ق، جا: تهران؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲ص (۲-۱۷۳)، ۱۵ سطر، اندازه:

۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۵-۲۳۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن ملا مهدی طرخورانی تفریشی، تا: دهه اول شوال ۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۵]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۷/۲-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** (باب ۲۷ قوی الادویة المفردة) ... زنجار حار محلل ینقص اللحم الزاید و ینفع من الجرب و یقلع البیاض.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۶۱۰ (تسبیحی، گنج ۷۸/۳). با فهرست ۳ مقاله و باب‌ها در پایان؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، بی‌تا [عکسی ف: ۲-۶۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹

انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: یوسف بن محمد بن مشهور به وکیل علوی، بی‌تا؛ خطبه کتاب از نسخه سقط شده؛ مهر: «اسدالله»؛ کاغذ: کاهی و ضخیم، جلد: مقوا، ۱۴۳ص، ۲۹ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۴-۲۷۴]

۱۶. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۷]

● تذکرة الکحالین / طب / فارسی

tazkerat-ol kahhālīn

وابسته به: تذکرة الکحالین؛ کحال، علی بن عیسی (-۴۳۰)

چند ترجمه و گزیده فارسی از تذکرة الکحالین است که مترجمان آن معلوم نیست.

غیر همانند:

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۴/۲

آغاز: کنم و هر کرا این کتاب باشد مستغنی باشد از دیگر کتابهای بزرگ که پیش از این کردند؛ **انجام:** مویی از سر نباید تراشیدن و حجامت از ... کردن و از هر دو سوی پیشانی رگ باید زدن پس اگر

در چشم پزشکی و مشتمل بر سه گفتار هر یک در چندین باب بدین عناوین: گفتار نخستین: حد چشم و شرح آن در ۲۱ باب، گفتار دوم: در بیماری چشم آنچه پیداست و سبب آن و علاج آن، در ۷۱ باب، گفتار سوم: در بیماری چشم آنچه ناپیدا ست، در ۲۷ باب، این کتاب ظاهراً ترجمه «تذکرة الکحالین» علی بن عیسی کحال ترسا (متوفی ۴۳۰ یا ۴۳۵) می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ (۳۰ر-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۴۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۱/۱

آغاز: کامکار کشور گیر ... آفتاب عالمتاب ... و تدبیر دبیر فلک شمه از رشحات خاطر خطیر ... نام شاه ابوالمظفر شاه عباس صفوی در دیباچه ذکر شده است؛ **انجام:** بخلق جهان آفرین کار کن.

برای شاه عباس صفوی اول نگاشته شده. نام او در دیباچه هست. دو مقاله دارد ۱. داروهای چشم است در پنج فصل. سومین آن ادویه مفرده به ترتیب حروف هجاء و چهارم شیافها است، ۲. مرهم ها است در پنج فصل؛ خط: نستعلیق، کا: ملک محمد بن نصرالله طبیب شیرازی، تا: دوشنبه ۳ ربیع الثانی ۱۱۲۴ق، جا: باغ شاه شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه منقول از خط مؤلف نوشته و با آن مقابله شده؛ ۹۸گ (۲ر-۹۹ر) [ف: ۳-۳۹۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۷/۳

آغاز: هذا کتاب تذکرة الکحالین. بسمله و به نستعین. از اطبای متقدمین بجهت امراض چشم، اما بعد حمد له ... اما بعد بدانکه این کتاب خاتمه نام نهاده است و این نوزده بابست اندر حد و منفعت چشم و اندر شناختن مزاجهای چشم و اندر شرح طبقات چشم و عددهای آن؛ **انجام:** در پشت چشم گذارند ... مجربست.

گزیده‌ای است از این کتاب در چهار «مقاله»: نخستین در ۱۹ باب، دومی در دو جزو، سومی در سه باب، چهارمی در ۱۳ باب، جز ترجمه‌ای است که در فهرست ره آورد (ص۱۳۵) یاد شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۲۵-۵۳)، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۱۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید و زرد و سبز، جلد: روغنی عطف تیماج مشکی، ۳۵۴ص (۱-۳۵۴)، ۱۴ سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۷]

۵. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۴۱/۱

آغاز: رحمن الرحیم و به نستعین حمد و ثنای غایت سپاس و ستایش بلانهایت حکیمی را سزاوارست که به حکمت شامله راح روح باصره را از صراحی مشیمیه میای زجاجیه گذرانیده؛ **انجام:** قلیمیا ... و چون در داروی چشم بکار برند اولی آن است که بسوزانند و مغسول

گویا از روی تذکرة الکحالین ساخته شده و ترجمه مانندی است از آن و مقاله دوم آن مانند تذکره ۷۳ باب است. دارای چهار مقاله است که از مقاله اول پنج باب افتاده است بین صفحات ۱ و ۲، مقاله دوم در بیان امراض چشم که ظاهر است و مشتمل است بر ۷۳ باب، مقاله سوم در بیان امراض چشم که مخفی است از حس ظاهر و مشتمل است بر ۲۶ باب، مقاله چهارم در بیان ادویه مرکبه که در علاج امراض چشم بکار خواهد آمد و مشتمل بر ۱۰ باب است از باب دهم که در بیان قوی و افعال ادویه مرکبه به ترتیب الفبا است از الف تا حرف ق را دارد و بقیه را فاقد است. صفحه اول و بعضی از صفحات وسط وصالی شده است و دو

کلمه اول زیر وصالی رفته است. بین صفحات اول و دوم مطلب افتاده است. مقداری از مقدمه تا باب ششم. چون نام کتاب روشن نگردید موضوع کتاب عنوان قرار داده شد. و ظاهرا باید همان «تذکرة الکحالین» مترجم باشد؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۳۷۱ص (۱-۳۷۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [نشریه: ۳-۳۳۵]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۴۵

آغاز: بدید کردن کاسه چشم گوئیم که اندر جفن پائین سه عضله است؛ **انجام:** تا آن بود هر کسی که طلب این کند و الله الشافی و لجمیع الامور الکافی.

مشتمل بر ۷۳ باب؛ خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالجبار خوش نویس، تا: رجب ۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید احمد معتمد ریاضی (اهدایی)؛ کاغذ: بغدادی یشمی آهار مهره زر افشان، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف پارچه مشکی، ۷۰گ، ۱۴ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۷۳] و [نشریه: ۴-۳۷۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۲]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۸۱/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد ادیب کاشانی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۶۵ق؛ اندازه: ۱۹×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۹۹]

۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵/۶

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل شیرازی، تا: ربیع الاول ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۵]

۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این کتابی است که علی بن عیسی الکحال تألیف کرده است و این را تذکرة الکحالین خوانند

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل شیرازی، تا: ربیع الاول ۱۰۷۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۹۹ر-۱۵۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱-۴۷]

۱۰. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۷۰

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین اما بعد این کتابی است که علی بن عیسی الکحال تالیف کرده؛ **انجام:** قرنفل کردم و خنک است خلط غلیظ را تحلیل کند و چشم را قوی کند و بینائی را تیز

در سه گفتار، فهرست مطالب همانند متن؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۵ص (۱۳-۱۴)، سطر (۷×۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۳-۳۰۷]

۱۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین هذا رسالة علی بن عیسی جوابا عما ساله بعض اخوانه فی امراض العین و علاجاتها و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلم علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین الطیبین اجمعین. هزاران درود و هزاران سلام ×× ز ما بر محمد و آلش تمام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۹ص (۴۸۲-۵۹۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [نشریه: ۳-۳۳۴]

۱۲. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۸

آغاز: باب اندر شناخت مزاج چشم و بیماریها؛ **انجام:** خردل سفید مقل ازرق از هریک جزوی کوفته بیخته با قطران بسرشند فرنجه سازند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اوراق عتیق: ۱-۸۶]

۱۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۷۱

آغاز: هذا کتاب بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین تذکرة الکحالین؛ **انجام:** در خصوص جرب و بیاض چشم ... هر قدر که خواهند در میان دستمالی.

در هفت مقاله: نخستین در ۱۹ باب، دومی در جزو نخستین شش باب و دومی در سی باب، سومی در سه باب، چهارمی و پنجمی هر دو سیزده باب، ششمی در ۵ باب، هفتمی در سیزده باب، سپس یک خاتمه است؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ شش صفحه در آغاز و شش صفحه در آخر کتاب مطالب مختلف طبی است ما بین صفحات (۲۳۰-۲۳۱) افتادگی دارد. فصول این کتاب با شماره‌های ۶۹-۷۰ فرق دارد و مقالات و ابواب دو شماره فوق عینا ترجمه متن عربی است و کاملاً تطبیق می‌کند و این شماره (۷۱) بر هفت مقاله و نوزده باب قسمت شده؛ کاغذ: آبی، ۲۳۰ص، ۱۵ سطر(۹/۵×۱۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۳۰۷]

۱۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۵۶/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین و صل الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد بدانکه این مختصری است در بیان امراض ابصار و معالجات آن من تصانیف علی بن عیسی الکحال؛ **انجام:** و این شافه به چشم کردن اشق حاوشیر؟ به آب صاف شیاف ساخته بکار برد

در سه گفتار است؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۳ص (۴۳۹-۵۲۲)، ۱۵-۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [نشریه: ۳-۳۴۲]

۱۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [دانشگاه بوعلی: ف:-۷۳]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین حمد و سپاس و ستایش مرخدای را که آفریننده و روزی دهنده و بخشنده و بخشاینده است؛ **انجام:** و بیمار را هیچ دوا بهتر ازپرهیز نیست

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۶، (۲۲۶-۱۸۰)، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۷۰۱]

۱۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

گرگانی؛ شماره نسخه:۹۰/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد جواد برای میرزا محمد حسن بن میرزا محمد رضای طبیب قمی، تا: پنج‌شنبه پایان رجب ۱۲۳۶ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۰]

۱۸. **تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۶۹**

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین این کتابی است که علی بن عیسی کحال تصنیف کرده است و این را تذکرة الکحالین خوانند و همه بیماریهای چشم و علاج آن و داروهای گوناگون درین کتاب یاد کردیم؛ **انجام:** والله اعلم بالصواب. بخط خام حقیر فقیر سید حسین هندی بموجب فرموده عالیجاه ... میر عبدالوهاب حکیم تحریر یافت در روز عید غدیر روز ماه ذیحجه سنه ۱۲۳۹ هجری

در سه گفتار؛ خط: تحریری، کا: سید حسین هندی، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۲۳۹ق، به فرموده میر عبدالوهاب حکیم؛ مهر: کتابخانه استاد نفیسی؛ کاغذ: آبی، ۱۲۸ص، ۱۹-۲۰ سطر (۸/۵×۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۰۷]

۱۹. **همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۳۴/۱**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۲ رمضان ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج نیلی، ۵۹گ، (۱پ-۶۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [دانشگاه بوعلی: ف:-۱۷۸]

۲۰. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۸۵/۱**

آغاز: حمد و ثنا خدای را جل جلاله که آفریننده و روزی دهنده و بخشاینده است؛ **انجام:** در وصف شیاف قیصر نافع است ... بکوبند و بسایند و ببیزند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۷سم [ف: ۷-۳۸۰]

● **تذکرة الکرام** / عرفان و تصوف / فارسی

tazkerat-ol kerām

قادری، محمد

mohammad, qāderī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۸۰۰

آغاز: بسمله، حمد و سپاس مر خالقی را که از دایره کائنات حضرت انسان را بر همه گزیده و مرکز نظر رحمت؛ **انجام:** تا کجا احصاء عنایت کرد ابد بسم الله الرحمن الرحیم الحمد الله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و اله محمد و آله و صحبه اجمعین

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد مشرف علی، تا: ۱۲۸۰ق [رایانه]

← تذکرة الکلام > خلاصة الکلام

● **تذکره گنج شایگان** / تراجم / فارسی

tazkere-ye ganj-e šāyegān

دیباچه نگار اصفهانی، طاهر بن زین العابدین، ۱۲۲۴-۱۲۷۰ قمری

dībāčh-e negār-e esfahānī, tāher ebn-e zayn-ol ʻābedīn (1809-1854)

به امر: میرزا آقا خان صدر اعظم

تاریخ تألیف: ۱۲۷۲ق

تذکره شعرا، که به‌امر میرزا آقا خان صدر اعظم و تصویب شاهزاده علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه تألیف شده «از حال ادبای ماهرو و بلغای دانا که بجمع قصائد قادر و بشمل فراید توانا باشند استکشاف کرده و استشارت فرمود که کدام یک سزاوار این کارند و شایسته این عمل که باو رجوع و محول شود شاهزاده اعظم از روی کرامت خلق ... و حسن ظنی که در حق این بنده جانی طاهر منشی سپاهانی داشت»؛ شامل دو «درج» و یک «سلک»: درج ۱. ذکر آثار و شرح احوال شاهزادگان؛ درج ۲. شرح حال شعرایی که در مجلس آقا خان نوری مدح وی را نموده اند؛ سلک: در حالات مؤلف.

آغاز: رخشنده گوهری که از گنج شایگان هر خاطر شایسته عنوان دو اوین و زیور دیباجه دفاتر آید

چاپ: اصفهان، ۱۲۷۲ق، چاپ سنگی شده است؛ مشار فارسی، ج۴، ص ۴۳۲۰؛ طهران، سنگی، رحلی، ۵۸۲ص

[دنا ۱۰۹۳/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۷۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۳۷/۳]

۱. **قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۵۳/۲**

آغاز: ... و آل اطهار و اصحاب اطیاب او که افلاک عصمت و طهارت را دراری تا بناک اند و مقصود کلی از اختلاط آتش و باد و ارتباط اب و خاک؛ **انجام:** چند تن از خدم و خواص خویش را بتوجیه انواع اسباب و تحصیل هرگونه کتاب برگماشت و در احسان نظم این کار دقیقه ای مهمل نگذاشت ...

از اول کتاب تا قسمتهایی از درج اول تا شرح حال محمد علی میرزا (دولت)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۸گ (۹ر-۱۶پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۲-۱۷۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۸**

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد حسین بحرانی، بی تا، دارای سر لوح ممتاز، دو صفحه اول حاشیه مذهب برگ بیدی؛ ۳۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱× ۳۲/۵×۲۱ [ف: ۲-۲۴۸]

● **التذکرة للتبصرة** / کلام و اعتقادات / عربی

at-taḏkira li-t-tabṣira

رساله کلامی و فلسفی کوتاهی است در رد صوفیه، با عناوین

«تذکرة- التبصرة» که مطالب صوفیان و خصوصاً یکی از بزرگان آنان را مورد نقد قرار می‌دهد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۶۳/۳

آغاز: الشارقة من مشارق الفرقان والاذعان بضروریات دین هو خیر الادیان لکنت سالما ناشیا فان له شانا و أی شأن و انه علی ما اشیر له اولا رجع اجزا الی مدارک الصوفیة؛ **انجام:** و الاذعان بمعارفهم کلها ما صرح به فی مواضع شتی لاینفعهم انکار عالم المثال و الصورها سیما اذا استدل فی السند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۰ رمضان ۱۰۶۵ق؛ مصحح؛ جلد: کاغذی، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۱۰]

← تذکره مآثر خاقان > تکمله زینة المدایح

← تذکره مآثر خاقان > زینة المدایح

● **تذکرة المتأدبین = اخلاق و حکمت عملی** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol mote'addebīn = axlāq va hekmat-e ‘amalī

مشتمل بر مکارم اخلاق و محاسن آداب و گزیده مانندی از اخلاق ناصری در یک مقدمه در تعریف حکمت و اقسام آن و سه مقاله: در کسب و حفظ اخلاق، در تدبیر منزل، در تدبیر مدینه، و خاتمه در وظایف معاشرت و آداب مخالطت با اصناف خلق.

[دنا ۱۰۹۳/۲؛ دیباچه چاپ دوم اخلاق محتشمی، دانش پژوه، ص ۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۳-ف

آغاز: حمد بی حد و احصاء و ثناء بی عدد و انتهاء پادشاهی را که به حکمت کامله و قدرت شامله خلقت انسان را

نسخه اصل: بادلیان Walker 14؛ بی‌کا، تا: ۹۲۱ق [فیلمهای دانشگاه تهران-ف: ۱-۶۰۱]

← تذکرة المتبحرین فی (ترجمه)العلماء المتأخرین > امل الآمل فی (تراجم) علماء جبل عامل

● **تذکرة المتعلمین** / گوناگون / عربی

taḏkirat-ul muti‘allimīn

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، -۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī (- 1896)

تاریخ تألیف: ۱۴ صفر ۱۳۰۰ ق

در اقسام و انواع علوم و اینکه کدام یک برای فراگیرنده دارای منفعت یا ضرر می‌باشد و اینکه کدام علم را باید آموخت یا نیاموخت، با شواهدی از احادیث اهل بیت (ع) و داستان‌های تاریخی مناسب موضوع.

[دنا ۱۰۹۳/۲]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۵/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه تذکرة للمتعلمین و ترجمة لعلوم المتقدمین و المتأخرین و شرح لما عسی أن یشتبه علی اهل التحقیق؛ **انجام:** و هو علی عکس مقصوده أدل و منشأ الکل حب الدنیا و هو رأس کل خطیئة

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی کرمانشاهی، تا: پنج‌شنبه ۵ محرم ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲ص، (۲۰۰-۲۲۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [شخصی ف: ۱-۴۵]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۵/۵مشهد

همان نسخه بالا [خاندان میبدی-ف:-۱۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۹/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی مرکز احیاء: ف: ۶-۱۸۲]

● **تذکرة المتعلمین** / طب / عربی

taḏkirat-ul muti‘allimīn

میرزا بابا طبیب، علی بن محمد علی

mīrzā bābā tabīb, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī (-)

مؤلف به کتاب جالینوس در پزشکی با ترجمه حنین بن اسحاق دست یافته و از آن گزیده‌ای جهت مراجعه دانش آموزان در چهار «مبحث» ترتیب داده است: مبحث ۱. العناصر و المزاج، در یک مبدأ و سه مقاله؛ ۲. القوی، در سه مقاله؛ ۳. العلامات، در سه مقاله؛ ۴. المقادیر و طرق المداواة، در دو مقاله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۲۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول ... انی قد رأیت جملا من صناعة الطب فی جوامع الاسکندراییین لکتاب جالینوس من ترجمة حنین بن اسحاق؛ **انجام:** و الدواء المعفن یجمعها نوع واحد الا ان المحرق اقوی و اغلظ و المعفن اقل قوة و الطف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه دهه آخر ربیع الثانی ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۷۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۳۴۸]

← تذکرة المجتهدین > معرفة مشایخ الشیعة

● **تذکرة المحتاج الی أحادیث المنهاج** / حدیث / عربی

taḏkirat-ul muḥtāj ilā ’aḥādīṯ-il minhāj

ابن ملقن، عمر بن علی، ۷۲۳-۸۰۴ قمری

ebn-e molaqqan, ‘omar ebn-e ‘alī (1324-1402)

ملاحظاتی است بر ۸۷ حدیث از کتاب «منهاج الوصول الی علم الاصول»، قاضی بیضاوی.

[دنا ۱۰۹۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله حمد الشاکرین و صلواته علی سیدنا محمد و آله ... و بعد فهذا تعلیق نافع ان شاء الله تعالی علی الأحادیث الواقعة فی منهاج الاصول للقاضی

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۳۸۲؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین ابوعبدالله محمد بن سلیمان بن عواد بکری شافعی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شوال ۷۵۵ق؛ ۱۲ص (۱۴۲-۱۵۳)، ۲۵ سطر [عکسی ف: ۳-۲۷۲]

← تذکره محفل فردوس ← محفل فردوس

● **تذکره محمد شاهی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye mohammad šāhī

بهمن میرزا قاجار، ۱۲۲۵-۱۳۰۱ قمری

bahman mīrzā qājār (1810-1884)

اهدا به: فتح علی شاه و عباس میرزا

تاریخ تألیف: ۱۲۴۷ق

بهمن میرزا در دیباچه آمیخته به نثری که برای این کتاب نوشته سبب تألیف آن را به تفصیل بیان داشته و خلاصه‌اش این است: به هنگامی که در اردبیل به سر می‌برده و ولایت و حکومت (یا امارت نظام) آن شهر و مضافات آن را بر عهده داشته شبی برادر کوچکترش محمدشاه او را احضار کرده مورد التفات فراوان قرار می‌دهد و می‌گوید کتب تذکره شعرا مانند تذکره آذر و دولتشاه هیچکدام حاصلی ندارند، چه باشد کسی تذکره‌ای نویسد و گزیده اشعار شاعران را در آن تذکره بگنجاند. بهمن میرزا این خدمت قبول کرده و بدون دستیار به فراهم آوردن آن مشغول شده و «تذکره محمد شاهی» داده نام. که به تذکره دیده ام زین و آن ×× ز آن ز دولت شه نکته دان / نه ز آنها کسی را بود حاصلی ×× نه ز آنها شور شاد خرم الی / چه باشد کسی کو بوجه حسن ×× کند منتخب نظم اهل سخن / چو گفت این حکایت، شه دادگر×× من از بهر این کار بستم کمر / فراغت چو می‌یافتم من ز کار ×× بشب ساعتی چند بی دستیار / بسی شعر کردم بوجه صواب ×× ز دیوان هر شاعری انتخاب ... درین تذکره کس نشد یار من ×× بجز خامه کان شد مددکار من ... بگفتا بود گوهر آبدار ×× باسم محمد شه نامدار. در برخی از ابیاتی که در دیباچه آورده محمدشاه را ستوده و او را برادر و پدر و مادری و مهتر خود خوانده است.

مشتمل بر شرح حال سه طبقه (رشته) از شاعران است، اسامی شعراء به ترتیب حروف تهجی است مگر در شاهزادگان که تقدم سن در آنها منظور گردیده: طبقه ۱. ذکر متقدمین؛ طبقه ۲. افکار خاقان و احوال بعضی شاهزادگان؛ طبقه ۳. احوال معاصرین؛ شاعران مندرج در این خلاصه بدین قرارند: طبقه ۱. اسدی، انوری، ابوالعلاء گنجه، ابوالفرج، اوحدی مراغه، ابواسمعیل، اهلی شیرازی، انیس، ابن یمین، آهی، امیر محمد صالح، امیر همایون اسفراینی، آذری، اصفی، اشرف، آقا حسین خوانساری، امیدی طهرانی، امیر صیدی، امام فخر رازی، آفتائی، ادهم کاشانی، ابوالعباس، امیر خسرو علوی، آذر، اسیری، انور، بهائی، بابا افضل کاشی، بدیع الزمان میرزا، بهرام میرزا، میرزا باقر اصفهانی، جامی، جمال الدین عبدالرزاق، خواجه حافظ، حالتی، حسابی، حسنخان تبریزی، حیدری تبریزی، حیرتی قزوینی، حضوری، حیاتی کاشی، حاجت، خطائی، خواجوی کرمانی، خیام نیشابوری، خواجه هندی، دامی یزدی، داوری کاشی، داعی، درویش، رزقی اصفهانی، رحیمی، راغب اردبیلی، راهب، رفیق، زینت، سعدی، سلمان، سلطان اتسز خوارزمشاهی، سلیمی طبسی، سبحانی استرآبادی، سراج، سلمان ساوجی، سبحانی خراسانی، سعید یزدی، شمس الدین طبسی، شفائی اصفهانی، صبوری تبریزی، صباحی، صهبا دماوندی، صافی، ضیائی، (شاه) طهماسب اول، طالب آملی، طوفان، شیخ عطار، عصار تبریزی، میر عبدالحق استر آبادی، علاء الدوله سمنانی، عشقی کاشانی، عرفان، عاشق اصفهانی، فردوسی، فصیحی تبریزی، فنائی طوسی، فروغی قزوینی، قراری، قیدی، کمالات هندی، لوائی، مولوی، مقیمی، معروف، معلوم تبریزی، میرزا محمد سادات، مختاری غزنوی، شیخ محمود شبستری، میر مومن استرآبادی، معزی سمرقندی، مصلح اصفهانی محتشم، میرزا محمد صادق تفرشی، مهدی بیک شقاقی، مهریز، مهستی، نظامی، ناصر خسرو، ناصری نیشابوری، نظیری نیشابوری، نظام نوری، شیخ نجم الدین، ندیم خراسانی، نیازی، نور علی شاه، نصیر طبیب، هلالی، هاشمی کرمانی، هلاکی، هاتف، یمینی سمنانی، یحیی فاضلی، یعقوب ساوه ای، یتیمی کاشانی؛ طبقه ۲. خاقان فتحعلی شاه قاجار، دولت، خسروی، شوکت، ظل السلطان متخلص بعادل، والا، شاه پور، دارا، امام ویردی میرزا، محمود میرزا، ملک قاسم میرزا، طغرل ظهیر الدوله، صاحب امیر معظم؛ طبقه ۳. قائمقام، اشرف، اسدالله خان، افندی، آزاد، اکبر، اختر، اسیر، بینوا، بنده، بیدل، باقی، میرزا نقی، میرزا حسین آشتیانی، میرزا حسین کوزه کنانی، حسرت، حریف، ملا حسین علی، ملا حسین نهاوندی، خاوری، میرزا رحیم ذره، راوی، میرزا رضا، سرشار، سحاب، ساغر، شقایق، شحنه، صبا، صافی، صبور، طوطی، طایر، طبیب، عندلیب، عالی، عاجز، فکرت، فردی، قابل، کوثر، کوکب، مائل، مفتون، محمد، مذنب، منصور، نشاط، میرزا نصر الله، میرزا نظر علی، نوا، نصیب، هما، واله، وامق، ملاصدرا، شیخ بهائی، میر داماد، میر عماد.

آغاز: بسمله ... زینت هر کتاب ثنای حضرت رب الاربابی است که ذکر محامد ذاتش در تذکره و بیان نگنجد

انجام: خاتمه کتاب و کار ما بر وجه صواب دعای دولت دوران

عدت شهنشاه جهان و قبله عالم و عالمیان و ولی عهد خسرو گیتی شاه است که خاتمه امورشان بخیر باد بحق محمد و آله الامجاد

[الذریعة ۴۷/۴؛ استوری ۸۹۳/۱؛ ریو، ضمیمه ۱۲۴؛ تذکره نویسی فارسی، ص ۷۲۵؛ دنا ۱۰۹۳/۲ (۱۳ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۸۸۶/۳]

شروح و حواشی:

۱- تذکره محمد شاهی (خلاصه)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰ ـ ب

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا احمد مشکینی، تا: ۱۲۴۹ق، جا: اردبیل؛ (۳۴۰۰۹)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲رگ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۳۱×۳۵سم [ف: ۱-۹۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۹۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۷۹

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن تبریزی، تا: ۱۲۴۹ق (۲ سال پس از تألیف)، جا: اردبیل؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهاردار، جلد: تیماج، ۴۴۲ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۰-۲۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** آب من خشک در دهانستی ... بیچاره را گه این کشد و گاه آن کشد ... و نوازشات بی پایان گردید.

جلد ۱؛ خط: نستعلیق، کا: رضا قلی سرابی، تا: ۱۲۵۰ق [الفبائی ف:-۱۲۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۹۹

خط: نستعلیق، کا: رضا قلی سرایی، تا: صفر ۱۲۵۰ق؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۷سم [ف: ۲-۱۲۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۳

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج، ۲۳۴گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۴۹]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین کاتب، تا: ۱۲۵۳ق؛ با سرلوح، دارای بیست مجلس از نقاشی‌های دوره قاجار، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه شورو (چرمی) قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۴۶گ، ۲۱ سطر (۱۷×۲۸)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۶-۸۷۸]

۷. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۲۶

جلد پنجم، مشتمل بر ترجیع بند شیخ سعدی، اشعار معاصرین، منتخب شهنشاه نامه فتحعلی خان ملک الشعرا صبا، منتخب سبعه جامی، که جمعاً بالغ بر ۸۰۰۰ بیت منتخب و نوشته شده؛ خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن حاج ملا محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش میشن سبز دارای ترنج و سرترنج، ۵۸۰ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۱۳۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۲

کا: سلیمان تفرشی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: اردبیل؛ افتادگی: آغاز؛ بر ورقی که پس از آخرین صفحه نسخه است یادداشت شده که مؤلف تذکره آن را بسال ۱۲۵۱ به عباس نامی که خود را بنده درگاه و نویسنده معرفی نموده بخشیده‌اند، یادداشتی از آقا سید عبدالرحیم خلخالی راجع به زمان حیات خواجو و اشتباه شاهزاده چون دیگران در سال مرگ او؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۱۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۳-۱۴۹]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۴

آغاز: بسمله، خلاصه تذکره محمد شاهی تصنیف نواب بهمن میرزا؛ **انجام:** از ملاصدرا و لفظ تنها از میرداماد، لفظ با معنی از شیخ بهائی، انتهی.

خط: شکسته نستعلیق، کا: اسدالله بن نظر علیخان تنکابنی، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۹۹ص، ۱۲ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۲۹۷]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج میشن سیاه، ۲۲۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱/۱×۳۳/۸سم [ف: ۲-۱۲۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** عشق گر کفر است و گر دیوانگی است ×× خواجه را با عقل هم بیگانگی است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۵-۱۳۱]

۱۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۸ فرخ

ج۴؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم، تا: دوشنبه غره جمادی الاول ۱۲۳۷ یا ۱۲۴۷، جا: همدان (بلده)؛ در هامش جمله‌ای از صفحات تصحیحات و توضیحات آمده که گویا به خط نویسنده کتاب (مؤلف) باشد؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف میشن عنابی، ۲۱۵گ، ۱۴ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۵]

● تذکره محمد شاهی (خلاصه) / تراجم / فارسی

tazkere-ye mohammad šāhī (xolāse)

وابسته به: تذکره محمد شاهی؛ بهمن میرزا قاجار (۱۲۲۵-۱۳۰۱)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۱/۵

آغاز: بسمله. خلاصه تذکره محمد شاهی تصنیف نواب بهمن میرزا در ذکر شعرا مشتمل بر سه رشته رشته اول در ذکر متقدمین؛ **انجام:** شخصی از میر عماد پرسید که من می‌خواهم درس بخوانم

از که بخوانم گفت اگر معنای تنها می‌خواهی از ملاصدرا و لفظ تنها از میرداماد و لفظ و با معنی از شیخ.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۳۰۲ق؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۱۴۰ر-۱۷۵پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۹۶]

● **تذکره محمود** / تراجم / فارسی
tazkere-ye mahmūd

گزارشی نداده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۰
بی‌کا، بی‌تا، خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: ۱۳×۱۸/۷سم [رایانه]

● **تذکره مدایح معتمدیه = شیرازیه** / شعر / فارسی و عربی
tazkere-ye madāyeh-e mo‘tamedīye = šīrāzīye

؟ نیریزی، میرزا اسحق
neyrīzī, mīrzā eshāq

گویا گردآوری شمس المعالی اسحق بن احمد نیریزی که آنچه خود او و دیگران در ستایش شاهزاده مؤید الدوله ابوالمظفر تهماسب میرزا فرمانفرمای شیراز سروده‌اند در آن آورده و سرگذشت و روش او را آشکار بداشت (ص۱-۳۸) بخشی از این شیرازیه نام دارد (ص۳۹-۱۸۹) و پس از آن باز شعرهایی است در ستایش از مؤید (۱۹۳-۲۲۷) در خود جنگ نامی بدان داده نشده بلکه در نسخه چنین نامیده شده است.
فهرست عبارات منثور این جنگ: ۱. عریضة الی الملك الهمام به نثر عربی؛ ۲. از محمد بن آدم به شاهزاده به نثر عربی؛ ۳. از میرزا اسحق شمس المعالی به شاهزاده به نثر عربی؛ ۴. دفتر یکم شیرازیه به نثر فارسی؛ ۵. رساله دوم در ستایش او به کنایه به نظم فارسی؛ ۶. دفتر سوم به نظم و نثر فارسی و اشاره به حسام السلطنه.
فهرست شاعرانی که ستایش کرده اند: ۱. میرزا اسحاق شمس المعالی نیریزی به شعر عربی؛ ۲. ابوالقاسم مدرس سپاهانی به شعر عربی؛ ۳. مولوی شیرازی به شعر عربی؛ ۴. میرزا جعفر نجفی موسوی به شعر عربی؛ ۵. وقار شیرازی به شعر فارسی؛ ۶. میرزا فرج الله طرفه منشی ضیاءالملک؛ ۷. صابر مهدی شیرازی؛ ۸. آقا سید نصرالله کاشانی؛ ۹. آقا میرزا علی؛ ۱۰. پسر مؤید الدوله؛ ۱۱. ذوقی؛ ۱۲. صنعت؛ ۱۳. میرزا محمد علی شهره؛ ۱۴. اقبال یا مسکین؛ ۱۵. منعم؛ ۱۶. الفت؛ ۱۷. نصرالله خان مرودشتی اصطخر؛ ۱۸. تراب؛ ۱۹. مینایی خراسانی؛ ۲۰. طرب؛ ۲۱. سحاب؛ ۲۲. ملول؛ ۲۳. وحید ابهجت شیرازی؛ ۲۴. آصف؛ ۲۵. رخشا؛ ۲۶. داوری؛ ۲۷. حیران؛ ۲۸. عرفان به نظم عربی؛ ۲۹. میرزا محمود کاشی صدرالشعرا؛ ۳۰. میرزا ابراهیم ادب؛ ۳۱. سروش شمس الشعرا؛ ۳۲. میرزا حسن قادر بروجردی.
[دنا ۱۰۹۴/۲؛ ؛ فهرستواره منزوی ۱۹۵۰/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۷
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۳گ، ۱۴ سطر(۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۱۳]

● **تذكرة المدبرين** / اخلاق / فارسی
tazkerat-ol modabberīn

جدید الاسلام، حسینقلی، -۱۳۳۳ قمری
jadīd-ol-eslām, hoseyn-qolī (- 1915)

در ۵۱ «تذکیر» و ۱۲ «مطلب» که به صورت متفرقه در پایان افزوده است. پس از اتمام کتاب جریان کتابت نسخه در سفر خراسان تا طهران را نقل کرده و اینکه نسخه‌ای برای امین الملك فرستاده و از او درخواست مطالعه کرده و صله‌اش را رد و سپس قبول نموده و نسخه‌ای نیز وکیل ظل السلطان در طهران نوشته است. (صادق اشکوری)
[دنا ۱۰۹۴/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۲
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ مطالبی متفرقه از جمله سعد و نحس و اختیارات ایام و اشعار و مطالب حکمت آمیز در حاشیه صفحات مکتوب است، لقب کاتب در پایان کتاب جدید الاسلام بوده که تراشیده شده و تبدیل به جدید الایمان شده، مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، ۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۲/۲سم [ف: ۴۱-۳۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۴۴
آغاز: بسمله، الحمدلله المتفرد فی احدیته؛ **انجام:** دعاگوی پادشاه ناصردین حسینعلی جدیدالاسلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا [الفبائی ف: ۱۲۲]

● **تذكرة المذاهب** / ادیان و مذاهب / عربی
tad̲kirat-ul mad̲āhib

به درخواست: خضر بن محمود
از: ابن سراج، رساله کوتاهی است در ذکر اسامی ملل و نحل مسلمانان. او کتابش را در هفت «باب» قرار داده و در باب اول مختصری از اعتقادات اهل سنت را بیان کرده و در باب‌های بعدی اسامی فرقه‌های مختلف مسلمانان را با توضیح بسیار کوتاه در برخی موارد ذکر کرده است. عنوان باب‌های موجود آن چنین است: ۲. فی اسامی الروافض؛ ۳. فی اسامی الخارجیه؛ ۴. فی اسامی الجبرئیه؛ ۵. فی اسامی القدرية؛ ۶. فی اسامی الجهمية؛ ۷. فی اسامی المرجئة.

آغاز: بسمله. الحمدلله الهادی للمتقین الحافظ عن طرق الضالین ... اما بعد فان الله تعالی قد فرض علینا طلب طریق الحق الذی علیه السنة و الجماعة
انجام: بکشف اسرار الحقایق علی ما هی علیه بالطافک الشاملة ثم اللهم ارنا الحق حقا و الباطل کما هی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲۱ ض
بی کا، تا: ۱۱۳۴ق [د.ث. مجلس]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۱۴/۲-۵۸/۶۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: جمال الدین بن غلام حسن، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۳-۲۶)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۸۲۹]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۰۹/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۲۶۸-۲۸۰)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۱۹۴]

● **تذکرة المذنبین** / فارسی
tazkerat-ol moznebīn
همدانی، حسینقلی بن رمضان، ۱۲۳۹-۱۳۱۱ قمری
hamadānī, hoseyn-qolī ebn-e ramazān (1824-1894)
[دنا ۱۰۹۴/۲]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۶۶/۱
آغاز: بسمله، و به نستعین حمد بیقیاس آفریدگاری را سزاست که؛ **انجام:** بعد از آن امر کرده می‌شود او را بآتش ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی عطف قرمز، ۱۰۵ص، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۴۲]

← تذکره مرشدی ﹀ تذکرة المرشدی

● **تذکرة المرشدی** / عرفان و تصوف / فارسی
tazkerat-ol moršedī
کشمیری ، میرم، قرن ۱۰ قمری
kešmīrī, mayram (16c-)
تاریخ تألیف: ۹۹۷ق
[دنا ۱۰۹۴/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۹۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق [الفبائی ف:-۱۲۲]

● **تذکرة المرید لطالب المزید** / عرفان و تصوف / عربی
taḏkirat-ul murīd li-ṭālib-il mazīd
بسطامی، محمد بن احمد، -۸۰۷ قمری
bastāmī, mohammad ebn-e ahmad (- 1405)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۵ ربیع الاول ۷۹۸ق؛ محل تالیف: حلب، زاویه بسطامیه
کتابی است در آداب تصوف و مرید و مراد، مشتمل بر «مقدمه» و یازده «باب» و «خاتمه»: المقدمة: فی احتیاج المرید الی الشیخ؛ باب ۱. فضائل الذکر و الذاکرین و فوائده؛ ۲. شرایط الذکر و آدابه؛ ۳. معرفة الخواطر و تمییزها؛ ۴. اقسام الذکر و مراتبه؛ ۵. ذکر طرف من واقعات القوم؛ ۶. ذکر لمعة من مشاهدات الانوار التی تریها السالک الذاکر؛ ۷. ماهیة النفس و تزکیتها؛ ۸. معرفة القلب و تصفیته؛ ۹. معرفة الروح و أحواله؛ ۱۰. الاشارة الی المقامات و تداخلها فی اربع؛ ۱۱. ذکر وصایا مفیدة من کلام الشیوخ ؛ الخاتمة: فی بیان بعض آدابهم.
[دنا ۱۰۹۴/۲ کشف الظنون ۳۹۱/۱؛ الاعلام زرکلی ۳۳۰/۵؛ معجم المؤلفین ۴/۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۲/۲
آغاز: و التوفیق و رتبتها علی مقدمة و خاتمة و احد عشر باباً، أما المقدمة ففی احتیاج المرید الی الشیخ
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۲۵۶؛ کا: یونس بن اسماعیل بسطامی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۶۹ص (۳۱-۲۰۰) [عکسی ف: ۵-۱۲۰]

← تذکره مزارات هرات ﹀ وسیلة الشفاعات

● **تذکرة المسافرین** / سفرنامه / فارسی
tazkerat-ol mosāferīn
سبزواری، محمد ابراهیم بن عبدالوهاب، ق۱۴ قمری
sabzevārī, mohammad ebrāhīm ebn-e ʻabd-ol-vahhāb (- 20c)
سفرنامه حج است و در آن منازل و مراحل و فاصله بین آنها گزارش شده است. شهرها را با عنوان «بستان» و ده‌ها را با عنوان «مرحله» شناسانده و دارای معلومات جغرافیایی نسبتاً خوبی است. ضمناً نگارنده، اعمال حج و زیارات مشاهد مدینه منوره را نیز آورده و در آغاز آن آداب سفر را ذکر می‌کند. این سفر روز چهارشنبه هشتم ماه رجب ۱۳۲۴ از سبزوار آغاز شده، از راه کرمانشاه به زیارت عتبات مقدسه در عراق رفته پس از آن راهی مکه مکرمه می‌شوند. نگارش آن خالی از عبارت‌ها و اشعار عرفانی نیست

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۸

آغاز: الحمدلله الذی وضع بیتاً للناس للذی ببکة مبارکا و هدی للعالمین فیه آیات بینات مقام ابراهیم و من دخله کان آمنا؛ **انجام:** ناتمام: و حجر را می‌بوسد و دست می‌مالد و اگر نتواند اشاره می‌کند و گویا اللهم امانتی ادیتها و میثاقی تعاهدته

این نسخه گویا نیمی از سفر نامه می‌باشد که تا اعمال طواف را دارد و ناتمام مانده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۲۸۶]

● تذکره مسعودی / تراجم / فارسی

tazkere-ye mas‘ūdī

تاریخ تألیف: قرن ۱۱

مؤلف از قرن یازدهم است و بدون دیباچه. سرگذشت و نمونه اشعار این سرایندگان: مجیرالدین، عمادی شهریاری، خاقانی شیروانی، سنائی غزنوی، عطار، اثیرالدین اخسیکثی، شرف الدین شفروه، رضی الدین محمد نیشابوری، سید معین الدین اشرف سمرقندی، سیف الدین اسفرنگی، ضیاء الدین خجندی، جوهری زرگر بخارایی، نظامی، ابوالمفاخر رازی، رفیع الدین لنبانی، مجدالدین همگر، رودکی، غضایری رازی، ابوالمفاخر بندار رازی، عنصری، میر حسینی نگارنده نزهة الارواح، مولوی بلخی، ناصر خسرو، ادیب صابر، رشید وطواط، عمعق بخارائی، خواجه ناصربخارائی، حمید بن عمعق، مظفر هروی، سعید هروی، انوری، ظهیر فاریابی، جمال الدین عبدالرزاق سپاهانی، کمال الدین سپاهانی، حسین ثنائی، ظهوری، عرفی شیرازی، امیر خسرو دهلوی، خواجه حسن دهلوی، فیضی دکنی؛ (انتخاب اشعار شعرای شیراز): سعدی، اهلی شیرازی، بابافغانی شیرازی، غیرتی شیرازی، لسانی شیرازی، عرفی شیرازی، میرزا نظام الملک دست غیب شیرازی، غیاثای شیرازی، میرزا صادق دست غیب؛ (انتخاب اشعار شعرای اصفهان): شیخ علی نقی کمره‌ای، قاضی نور اصفهانی، ضمیری اصفهانی، میرصبری روزبهان اصفهانی، حکیم شفائی اصفهانی، حزنی اصفهانی، حکیم رکنا، محمد قلی سلیم، ابوطالب کلیم سلمه الله، وحشی کرمانی، میرزا جعفر آصف خان، میرزا قاسم گنابادی، میر سنجر کاشانی، نوعی خبوشانی، شاپور تهرانی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۴۴/۱۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ راسته و چلیپا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۵سم [ف: ۷-۸۷]

← تذکره مشاهیر جونپور ← تجلی نور

● تذکرة المشایخ / عرفان و تصوف / فارسی

tazkerat-ol mašāyex

در ذکر اسامی و خرقه و صحبت مشایخ.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۹/۱۰

نسخه اصل: پاریس P. S. 1356؛ خط: نسخ، کا: درویش علی بن ابی سعید کجی حامدی، تا: ۸۷۷ق؛ ۱گ (۲۳۱پ)، ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۴۳]

← تذکره مصوران و مذهبان ← گلستان هنر

● تذکره مطیعین و تبصره ضالین / اخلاق / فارسی

tazkere-ye motī‘īn va tabsere-ye zāllīn

مشهدی، محمد باقر بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

mašhadī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

درباره گناه و تقسیم آن بر چند قسم و چگونگی توبه و بعضی از امور اخلاقی دیگر مانند صبر و زهد و توکل و رضا و آداب معاشرت و جز اینها، دارای فصل‌های کوتاه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۴۳/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر ارباب بینش مخفی نماناد که مقصود از تنزل موجودات بعالم مادیات عرفان خالق کاینات است؛ **انجام:** بقدر وسع سیر و سلوک معروض شد و الله العالم بحقائق الامور

خط: نسخ، کا: غلام حسین ابوالحسن قنادی، تا: ۱۲۷۷-۱۲۸۲ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، ۲۶گ (۱۵پ-۴۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۱۱۹]

● تذکرة المعاد / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol ma‘ād

فراهی، محمد جعفر بن سلیمان، ق۱۲ قمری

farāhī, mohammad ja‘far ebn-e soleymān (- 18c)

رساله کلامی در معاد و دارای چند «فصل» شامل موارد کلی از هدف حیات، وضعیت وفات، اوصاف جهنم و بهشت و روش عزاداری تنظیم شده است. برخی نکات منتخب آن عبارت است از: «... ای فرزند آدم هیچ عقلی همچون تدبیر نیست و هیچ پرهیزکاری همچون بازداشتن بدی خود از مردم نیست و هیچ کمالی بهتر از ادب نیست و هیچ شفیعی شما را بهتر از توب نیست و هیچ عبادت بهتر از عبادت با علم نیست و هیچ چیز بهتر از آن نیست که با خوف الهی باشی ... و هیچ رفیقی بهتر از عقل نیست و هیچ همراهی بدتر از جهل نیست ... حضرت امام محمد باقر (ع) فرمودند که بوستانهای بهشت که خدایتعالی در قرآن مجید یاد نموده یکی جنة العدنست و یکی جنت الفردوس و یکی جنت النعیم و یکی جنت المأوی ... (در باب نحوه

عزاداری مصیبت عزیزان) و سنتاست تعزیه و ماتم نگاهداشتن تا سه روز نه زیاده از آن از برای میت ... اما این روشی که در این زمان به هم رسیده است که در ماتم داری شخصی رخت‌های سیاه می‌پوشند و بعضی دیگر سیاه بر سر خود می‌کنند و مدتی برای او قرار می‌دهند اینها نه سنت است بلکه از نادانی و غفلت است ... و سنت است طعام یا هر چه ممکن باشد برای اهل مصیبت تا سه روز فرستادن خصوصاً همسایگان اگر ممکن باشد و مکروهست در پیش ایشان چیز خوردن که از جاهلیت است و سنت است کسی را که مالی داشته باشد وصیت کند که فلان قدر از مال خودش یعنی سه یک مال را خرج تعزیه من کنید و به مستحقان بخورانید و آنچه در این زمانه متعارف شده طعام میت را روز سیم بخورد مردم می‌دهند آن را آب آش نام کرده‌اند مکروهست خوردن آن بلکه اگر اراده آن داشته باشد باید که بعد از سه روز یعنی روز چهارم و پنجم و هفتم یا نهم و سایر روزها که خواهد بمردم بخوراند ...». در پایان رساله دعای عدیله نقل شده است.

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲-۳۱

آغاز: حقتعالی میفرماید که ای بندگان درم و دینار، شما بنده نیستید؛ **انجام:** بر نفس خود ستم مکن بر من در غضب نمیشوی مگر بر خود ستم میکنی ای فرزند آدم

کا: ملا عظیم نقاش، تا: ۱۲۸۱ق؛ به سال ۱۲۸۰ هجری قمری تألیف شده و توسط «ملا عبدالقادر صحاف» صحافی گردیده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مذهب، ۱۶۰برگ، اندازه: ۱۵×۲۶سم [امور خارجه: ۶۱]

● **تذکرة المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol maʿād

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، -۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʿ (- 1819)

کتاب شامل ابوابی است در طاعون، دوست داشتن ملاقات حق تعالی، ملك الموت و احوال او، در بیان مرگ و شداید آن، آنچه مؤمن دم مرگ معاینه می‌کند، معاد و آنچه متعلق به آن است، علامات قیامت، نفخ صور، اثبات حشر و کیفیت آن، صفت محشر، مواقف قیامت، احوال متقیان و مجرمان، ... باب آنهایی که همیشه در آتش می‌مانند. (فاضل)

[دنا ۱۰۹۴/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۹۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد چنین می‌گوید بنده خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی عفی الله عن جرائمهما که مخفی نیست بر مؤمنان که یکی از اصول دین پنجگانه که اقرار بآن واجبست معاد است و آن؛ **انجام:** که برایشان سایه بیفکند آیا نشنیده که حق تعالی فرموده است روزی که بدل شود زمین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آهار مهره، جلد:تیماج عنابی،۱۸سطر(۹×۱۴/۵)،اندازه:۱۵×۲۱سم[ف:۴-۲۰۵۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۰۳

آغاز: از گناهان دوری می‌کند لهذا حقیر اخباری که در این ابواب وارد شده است و در کتب معتبره علمای ما ذکر شده است

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ابوالهادی یزدی، تا: ۱۲۴۱ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۳گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۲۱]

● **تذکرة المعاد** / شرح حدیث / فارسی

tazkerat-ol maʿād

ترجمه الاحادیث القدسیة.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۷/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان که این رساله‌ای است از کلام امیرالمؤمنین و امام المتقین علی بن ابی طالب علیه السلام از تورات و انجیل

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۰ر-۲۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲]

● **تذکرة المعاصرین** / تراجم / فارسی

tazkerat-ol moʿāserīn

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳-۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ʿalī ebn-e abī-tāleb (1692-1767)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۵ق

ترجمه و شرح حال تعداد صد نفر از دانشمندان و شعرا و ادبا و خطاطان و دیگر افراد مشهور زمان مؤلف است، از ۱۱۰۳ق (سال تولد او) تا روزگار نگارش کتاب (۱۱۶۵ق) و تألیفات و آثار آنها را نیز با یك مقدمه مفصل آورده که نخستین آن سید علیخان بن احمد حسینی و آخرین فرد میرزا محمود سبزواری می‌باشد. در یك «مقدمه» و دو «فرقه»: مقدمه در سبب تالیف و چگونگی آن؛ فرقه ۱. دانشمندان همروزگار که زبان به سرودن نیز گشوده‌اند، ۲۰ تن؛ ۲. سرایندگان همروزگار، ۸۱ تن و خود گوید همگی شیعه هستند. این جز «سفینه علی حزین» و جز «تذکرة الاحوال = سوانح عمری» اوست.

آغاز: بسمله، تعالی الله حمد بیچونی که اوراق پریشان مجموعه کون و مکان را برشته ایجاد شیرازه بسته.

انجام: آنچه خاطر آشفته مسامحت نمود بزبان قلم داد الهی

عاقبت محمود گردان ... که بنظر شفقت و اسعاف نگریسته بدعای مغفرت یاد نمایند.
چاپ: با تصحیح معصومه سالک، تهران، سال ۱۳۷۵ش، نشر میراث مکتوب
[تاریخ تذکره‌های فارسی ۳۴۹؛ فهرستواره منزوی ۱۸۸۷/۳؛ دنا ۱۰۹۵/۲ (۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۲؛ در متن و هامش صفحات؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹گ (۳۳پ-۵۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۳] و [ف: ۲۷-۱۵۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۳۷/۲-ف
نسخه اصل: نسخه آقای سیدعلی رضای ریحان یزدی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [فیلمها ف: ۲-۲۳۵]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۹۶/۳
بی‌کا، بی‌تا، ناقص؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ، (۲۵ر-۲۷پ در متن و هامش)، ۱۴ سطر (۹×۱۷)،اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶-۷۰۴]

← تذکره معتمدخان بدخشی ⇜ تراجم الحفاظ

● تذکره معدن الجواهر / فارسی
tazkere-ye ma‘dan-ol javāher

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲۰
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۳۷۰گ، اندازه: ۲۰×۲۹/۷سم [رایانه]

● التذکرة المفيدة (مختصر) = تلخيص التذکرة / طب / عربی
at-taḏkirat-ul mufīda (mx.) = talxīṣ-ut taḏkira
ابرقوهی، محمد بن اسحاق، ق۸ قمری
abarqūhī, mohammad ebn-e eshāq (- 14c)
وابسته به: التذکرة المفيدة و الذخيرة الحميدة = التذکرة الهادية و الذخيرة الکافيه = تذکره سویدی؛ سویدی، ابراهیم بن محمد (۶۰۰-۶۹۰)
اهداء به: شاه شجاع بهادر
تاریخ تألیف: ۷۷۶ق؛ محل تالیف: مکه
اصل کتاب از ابراهیم بن محمد معروف به ابن طرحان است که آن را درسه جلد نگاشته است و آن کتابی است که محتوی فوائد محدثین و قدماست که هیچ طالب علمی از آن مستغنی نیست. مؤلف ادویه مفرده را بنا بر ترتیب اعضا و امراض و علل آورده و فوائدی از تجربیات خود و غیر را آورده و این کتاب مختصری از اوست.
[کشف الظنون ۳۸۶/۱؛ دنا ۱۰۹۵/۲]

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۱۲
آغاز: الحمدلله الذی جعل بنية الانسان بنية الاعاجيب
قسمتی از آن است؛ بی کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ قطع: وزیری [مروی: ف:-۹۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۶۳/۲
خط: نستعلیق ریز، کا: محمد قاسم طبیب بن رضی الدین مالک نسخه، تا: سه‌شنبه ۱ شعبان ۱۱۴۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۹×۱۷)،اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۶-۲۵۲]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۴
آغاز: بسمله ... بعد فهذا کتاب اختصرت فيه کتاب التذکرة المشهورة بمفردات الامام السويدی رئيس الحکماء مما نقله عن نحو اربعمأة حکيم من اهل الملة الاسلامية و من اليونان؛ **انجام:** و فی هذا القول کفاية الی استعمال ما فيه من الادوية قال المؤلف الامام السويدی رحمه الله قد فرغت فی سلخ شهر صفر سنة ثمانية و ثمانين و ستمأة وقد اختصرت و کان الفراغ من اختصاری.
خط: نسخ، کا: لطف علی بن لطف علی تبریزی، تا: ۱۳۰۴ق؛ محرر در پایان نسخه گفته: چون نسخه پیش روی او بسیار مغلوط بوده است لذا آن را تصحیح کرده و در متن نیز بدان اشاره کرده‌ام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر مذهب، ۹۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۹۵۳]

● التذکرة المفيدة و الذخيرة الحميدة = التذکرة الهادية و الذخيرة الکافية = تذکره سویدی / طب / عربی
at-taḏkirat-ul mufīda wa-ḏ ḏaxīrat-il ḥamīda = at-taḏkirat-ul hādīya wa-ḏ ḏaxīrat-il kāfīya = tazkere-ye sowaydī
سویدی، ابراهیم بن محمد، ۶۰۰-۶۹۰ قمری
sovaydī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1204-1292)
این کتاب که به تذکره سویدی یا قراباذین سویدی معروف است، در آن داورها را بر حسب اعضاء بدن و بیماری‌ها ذکر کرده و تجربیات خود و دیگران را جمع نموده است و همچنین در موارد مختلف به آراء مختلف دانشمندان طب اشاره می‌کند، شامل ۴۱۲ «باب». مؤلف در آغاز کتاب می‌گوید: «در این تذکره آنچه از تجربیات حکماء و معالجات علمای طب نیکو پنداشته‌ام و سودمند دانسته‌ام و بارها آن را تجربه نموده‌ام و نفع و تأثیر آن را دریافته‌ام در این کتاب گردآوری کرده و برای اطمینان خاطر اسماء صاحبان اقوال: اهم ذکر کرده‌ام و نیز موارد اتفاق عده‌ای از اطباء و حکماء را متذکر شده‌ام و این کتاب را

بر ترتیب امراض اعضاء مرتب گردانیده‌ام. در پایان کتاب مؤلف می‌گوید: «من در این تذکره فصل‌هایی بر تذکرة المعیدة و الذخیرة الحمیدة افزوده‌ام» و چنین معلوم می‌شود که مؤلف اول تذکرة المعید را نوشته بعد فصل‌هایی بر آن اضافه کرده است و جدول اسماء علماء و دانشمندانی که در تذکرة المعید از آنها نقل کرده بر این کتاب اضافه نموده است. حاج خلیفه این کتاب را در کشف الظنون تحت عنوان «تذکرة السویدی» و «تذکرة ابن طرخان» آورده است و در آنجا نوشته که مصنف آن را سه جلد نموده و اسم آن را «تذکرة الهادیه» گذاشته است. کتاب موجود همان تذکرة الهادیه است ولی هیچ آثاری و علائم دال بر اینکه کتاب مذکور سه جلد باشد در آن پیدا نیست.

آغاز: بسمله استفتح بحمدالله و شکر نعمته و استنجح بالصلوة علی سیدنا محمد و عترته حمداً یستنفدا مد المدد و صلوة تستغرق جمل العدد و بعد فقد جمعت فی هذه التذکرة ما استحسنته من مجربات الحکماء و ما اخترته من معالجات العلماء بصناعه الطب و ما جربته مراراً نفعه و حسن اثره و نسبت کل معالجه الی قایلها و ذکرت اسمه حتی انه تتفق علی الصفه الواحدة جماعة من الحکماء و العلماء بصناعة الطب فاذکر اسمائهم و الفرض فی ذلک ان ترکن النفس الی تلک الصفه و ثبوتها و رتبتها عی امراض الاعضاء مستمداً من الله المنفعه و علیه التکلان انه جواد کریم. الصداع الحار ورد الطری اذا ضمد به الرأس اوسم سکن الصداع الحار حنین و ابن ماسویه و ابن واقد و المالقی و یطفی حرارة الدماغ جالینوس

انجام: فصل یوجد قشر الکعری الا خطر الطری و هو قشر الطلع و یخلط به شیئاً من الکافور و هو الورد اذ سعط به صاحب ... قطعه ابن الحرار. فصل–هذه الفصول انتزعتها من کتب الفضلاء و جمعتها و اضفتها الی کتاب التذکرة المعیدة و الذخیرة الحمیدة و یتلوه جدول اسماء العلماء الذین نقلت عنهم فی کتاب تذکرة المعیدة

چاپ: قاهره، مطبعة الکبری العامرة، ۴۳۴ص، ۱۲۹۴ق، علی هامش کتاب الکامل فی الصناعة الطبیعیة للمجوسی.

[خرزجی ۱۷۷:۲ و ۲۶۶ – کشف الظنون ۷۲:۲ و ۲۷۳ که می‌گوید در سه جلد است؛ بروکلمان ۴۹۳:۱ ذیل ۹۰۰:۱؛ مؤلفات رازی ۱۶۲ و ۱۹۱؛ معجم المطبوعات ص ۱۰۶۴؛ دنا ۱۰۹۵/۲ (۱۰ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱– التذکرة المفیدة (مختصر) = تلخیص التذکرة ابرقوهی، محمد بن اسحاق (–۸)

۲– التذکرة المفیدة (مختصر) = مختصر تذکرة السویدی شعرانی، عبدالوهاب بن احمد (۸۹۸–۹۷۳)

۳– نکت و فوائد جمعها ابن السویدی فی آخر التذکرة

۴– التذکرة المفیدة (مختصر) = مختصر تذکرة السویدی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۶

انجام: حنظل قشرة تنفع من وجع المعدة صادا ابن سبا و المالقی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۲۰–۱۵۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول۸۱۲ق؛ محشی؛ تملک: محمود بن محمد شفایی متطبب، سید محمد حسین موسوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۲۶۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۴سم [ف: ۱–۹۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱۶

آغاز و انجام: برابر؛ تم الکتاب و الحمدلله رب العالمین بید مؤلفها الشیخ الامام العالم الفاضل الکامل فیلسوف الوقت ابراهیم ابن محمد بن طرخان السویدی الطبیب و الله اعلم.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد باقر بن محمد رضی الطبیب، پس از او به دست پسر عم او عبدالله بن محمد نصیر افتاده؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: ضربی سوخته، ۶۶۸ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۷×۳۵سم [ف: ۱۰–۱۱۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۰

آغاز: اللعوقات الباب التاسع فی المربیات و الانجبات و الحلاوی؛

انجام: و قال الخجندی اوقیتان و سیقویه مثقالان و نصف سمنان خمسة و عشرون استاراً تمت ثلثه ارباع الاوقیه. تمت الکتاب.

خط: نسخ، کا: حسن بن فرخ حسین برشاهی حسینی قادریه جوینی، تا: ۹۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملکی با سجع «العبد الاقل محمد جعفر جراح» و مهری با سجع «ادرکنی ...»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج، ۲۲۱گ، ۱۷ سطر(۸×۱۰/۴)، ابعاد:(۱۳/۵×۲۱/۷) [ف: ۱۴–۲۴]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۱۹

آغاز: (پس از فهرست ابواب کتاب) بسمله ذکر العلماء الذین نقلت کتاب التذکرة المفیده. ابقراط. ابن ماسویه ... الباب الاول فی علاج الشقیقه: یبض النمل یدق؛ **انجام:** الباب الثانی عشر و الاربعمایه فی عفن الریاحین. الفواکه کالورد و غیره ... الاثار المجهوله لعسل بحر حمام منفوع فی ماء. تم الکتاب.

خط: نستعلیق، کا: کمال بن شمس الدین علی بن محمد علاء الدین، تا: ۲۲ رمضان ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ فهرست کتاب از باب ۱۷ شروع می‌شود؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: مقوا با روکش کاغذ لاجوردی عطف پارچه، ۳۳۰گ، ۲۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱–۲۶۶]

۶. تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۳۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷–۱۱۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ با مهر حسن بن اسکندر طبیب؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۵۱گ، ۲۷ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [سنا: ف: ۲–۱۵۵]

۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۶۱

آغاز و انجام: برابر؛ مؤلفها ... ابراهیم بن محمد بن طرخان السویدی الطبیب وقع من تحریره الفراغ من العبد ... فی ... سنة ۸۲ قویل الاجزاء بالاصل المنتسخ منه (پس ازین جدول نامها دانشمندانی است که از کتب آنها در این کتاب بهره برده شده)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، قطع: رحلی کوچک [نشریه: ۳-۵۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۳۰
خط: نسخ، کا: محمد فقیرالله، تا: ۱۵ شعبان ۱۱۴۷ق، سال ۱۷ جلوس ابوالمظفر محمدشاه پادشاه غازی، برای کتب خانه شهزاده بلند اختر پسر جهان شاه به حکم بهادرشاه؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: پارچه زرین، ۶۳۷گ، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۹)،اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۱۱]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۵۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عجر بصفرة البیض و ضمد به النواصیر شفاها اریباسیس و حنین.
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۶۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۱۴] و [نشریه: ۴-۴۰۱]

● تذکره مقیم خانی = مقیم نامه = تاریخ مقیم خانی / تاریخ ایران / فارسی

tazkere-ye moqīm-xānī = moqīm-nāme = tārīx-e moqīm-xānī

منشی، محمد یوسف بن خواجه بقا، ق۱۲ قمری
monšī, mohammad yūsof ebn-e xāje baqā (- 18c)

اهدا به: ابوالمظفر محمد مقیم بهادرخان فرمانروای بلخ (۱۱۱۴-۱۱۱۶ق)

در تاریخ فرارود در یک «مقدمه» و سه «مقاله»: مقدمه در تبار نگارنده؛ مقاله ۱. خروج محمد شیبانی (۹۰۶-۹۱۶ق) که در جنگ با شاه اسماعیل (۹۰۷-۹۳۰ق) کشته شد و چیرگی بر فرارود، تا روزگار عبدالمؤمن خان (۱۰۰۶-۱۰۰۷ق)، که تنها شش ماه فرمانروایی کرد؛ ۲. تاجگذاری جان محمد استرخانی بر تخت بخارا و فرزندان و خاندانش تا سبحانقلی خان محمد فرزند نادر (۱۰۹۱-۱۱۱۴ق)؛ ۳. رویدادهای روزگار محمد مقیم بهادرخان. (احمد منزوی)

آغاز: افتتاح بعون حضرت واجب ذوالجلال قادر متعال تعالی شانه عما یقال که در مبداء فطرت و منشاء خلقت

انجام: حضرت قادر ذوالجلال خورشید سعادت و اقبال و کوکب ابهت و اجلال این پادشاه معدلت خصال را از و سمت هبوط و وبال مصون و مامون دارد بحق محمد و آله الامجاد

[استوری ۳۸۰/۱ و ۱۳۰۱ و ۱۰۳۱؛ برگل ۱۱۴۶؛ دنا ۱۰۹۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۵/۲]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱-۶۱۷۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ واقف: شیخ محمد خورکامی رشتی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۱۰گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری [ف: ۸۸]

۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ دارای ضمایم در شش صفحه اول کتاب از محتویات نوروزنامه خواجه محمد علی ابوالحکیم و مناظره حضرت عیسی و یحیی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذ الوان عطف میشن عنابی، ۲۷۵ص، ۱۵ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۶۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۶
خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن ملا گل محمد دیوان بیگی قاشقرغانی، تا: سه‌شنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ تملک: مکرمین خلیل البستانی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای و سبز با ترنج، ۱۶۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۳۰۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۱۲/۲
خط: نستعلیق، کا: میرزا ابوالحسن قورتی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۷۳۴]

● تذکرة المکی / طب / فارسی

tazkerat-ol makkī

رساله‌ای است در تشریح چشم از تجربه عمل استاد هند در دو «مقاله» و ششصد و دو «باب»: باب اول در بیان طبقات و رطوبات چشم شانزده باب است، اول در عضلات چشم، مژه چشم، طبقات چشم ... فایده در تسخیر ارواح، استخاره به مصحف، جهت وسعت رزق، اسناد دعای لیلة الجمعه، دعای صد سبحان، دعای راحمین، دعاء اعظم، حرز احتجاب از امام حسن عسکری، دعای منقول از کتاب مهج الدعوات، شرح دعای امام جعفر صادق (ع) نماز طلب اولاد، دعای اعتصام، دعای سمات، حرز رقعة الحبیب امام رضا (ع) ادعیه چند در حفظ از بلایا و هفت قسم، نوحه پروین.

[دنا ۱۰۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۹/۵]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۵۸/۱
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین حمد و سپاس بی قیاس مرخدایر است آفریننده و روزی بخشاینده و او است معبودیکه جمله عالم
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی محمد تقی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۱۷]

● تذکره ملکشاه / تراجم / فارسی

tazkere-ye malek-šāh

اهداء به: خواجه ناصرالدین عبیداله
تاریخ تألیف: قرن ۱۰
شامل شرح حال ادباء دوران مغول و تیموری است و در آن نیز مباحثی از گفتار صوفیان آمده است. ظاهراً بین مطالب این کتاب و خلاصة الاخبار خواند میر (- ۹۴۳ق) در پاره‌ای از مطالب آن مشابهت دیده می‌شود. مؤلف در این کتاب از آشنایی خود با خواند میر سخن گفته است. نام این کتاب در کشف الظنون دیده نشد.
[دانش پژوه، مجله ادبیات تهران (۹۵: ۱۳-۱۹)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰
آغاز: در تریخ قدماء مسطورست (چن کلمه ندارد) کاینات و سید موجودات علیه افضل الصلوة؛ **انجام:** مولانا ... بغایت استاد بوده است تحریر او از تذهیب او بهتر است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه، ۳۲۵گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۱۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶۳/۱
از تذکره گمنام نسخه کتابخانه ملی ش ۱۱۷۰ ص ۶۴۲ تا ۶۴۹ (۱۹۸:۳)؛ خط: نستعلیق، کا: عباس اقبال، بی‌تا؛ افتادگی: وسط (از ص ۶ تا ۱۶ و ۵ ص افتاده)؛ کاغذ: فرنگی، قطع: بیاضی ربعی [ف: ۱۷-۱۸۹]

● تذکرة الملوک = تذکره اشرف شاهی / تاریخ ایران / فارسی

tazkerat-ol molūk = tazkere-ye ašraf-šāhī

؟میرزا سمیعا، ق۱۱ قمری

mīrzā samī'ā (- 17c)

از میرزا سمیعا دانسته شده و در بیشتر فهارس ناشناس آمده و فقط در دیباچه منقول در نسخه ملک است که اشاره به نام میرزا سمیعا نموده و این دیباچه از او نیست. رساله‌ای است در خصوص دستورالعمل خدمات مختلف دیوانی و مناصب دربار سلاطین صفویه با ذکر مقام و مرتبت و شرایط خدمات و ذکر مبلغ و مقدار وجوه و وظیفه و مواجب ارباب مناصب؛ در پنج «باب» و هر باب چند بخش و یک «خاتمه». باب ۱. بیان شغل ملاباشی گری و اهالی شرع در دارالسلطنه اصفهان در پنج فصل؛ ۲. بیان منصب هریک از امراء عظام که لفظ عالیجاه مختص بایشان است در یک مقدمه و چهارده فصل؛ ۳. منصب هر یک از مقربان که لفظ مقرب الخاقان و مقرب الحضرة خاص ایشان است، دو مقاله؛ ۴. در دو مقصد: ۱) تفصیل شغل بیوتات و مستوفی تحاویل، ۲) تفصیل شغل وزرا و مستوفیان جمع و خرج داروغه و عذب باشی؛ ۵. شغل مختص هر یک از عمال دارالسلطنه، در چهارده فصل؛ خاتمه در مبلغ و مقدار مواجب و رسوم مناصب، در سه مقاله.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی دلنا علی قواعد الرشاد و هدانا الی ضوابط السداد ... و بعد این خلاصه ایست مسمی بتذکرة الملوک مشتمل است بر دستور العمل خدمت هریک از ارباب مناصب درگاه معلی موافق از منه سلاطین صفویه
انجام: عوض وجوه عشور بنادر رسد فرنگان و انگلیس و پرتگال، تمت الکتاب.
چاپ: به کوشش مینورسکی روس، لندن، به صورت عکسی با ترجمه انگلیسی، ۱۹۴۳م؛ به کوشش محمد دبیر سیاقی، تهران، ۱۳۳۳ش
[استوری ۴۹۳/۱؛ الذریعه ۱۰۰/۱۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۷/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۶۷/۲؛ مشار فارسی ۱۲۵۵/۱؛ دنا ۱۰۹۶/۲ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۱-۹
مؤلف در فهرست ناشناخته مانده که به قرینه کتاب‌شناسی تعیین شد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۳۵-۱۱۴۲ق؛ این نسخه اگر نسخه اصلی نباشد با توجه به خط بسیار خوش (نستعلیق) و صحت و دقت مطالب، باید یکی از اولین و مهمترین نسخ نادر این کتاب باشد، لذا تاریخ کتابت آن نمی‌باید از ۱۱۳۵ق (سال فتح اصفهان توسط افاغنه) جلوتر و از ۱۱۴۲ق (سال شکست اشرف افغان از نادر) عقب‌تر باشد؛ مجدول؛ جلد: چرمی قهوه‌ای، ۷۳ گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [امور خارجه:-۹۲]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۷ ـ ج
خط: نستعلیق، کا: علی محمد حکیم محرم بن محمد، تا: جمادی الاول ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۵۵گ، ۱۴ سطر(۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۰۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۷۵
آغاز: (دیباچه): بسمله تعالی، بر ارباب دانش و بینش پوشیده مباد که این «تذکرة الملوک صفویه» اسکنهم الله تعالی فی الجنة را مرحمت و غفران پناه میرزا سمیعا برادر جد ابی ... رستم الحکماء شمس الوزراء ... صمصام الدوله ... (متن): برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با دیباچه‌ای مورخ ۱۲۵۷، دیباچه به خط دیگر و نستعلیق است؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۲۴]

۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۷۸۸۱
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۱-۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۹/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** حاکم بحرین بجهت خرید مروارید یک هزارتومان
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۴۳پ-۹۷پ) [ف: ۳۷-۳۵۸]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۹۵

آغاز: محمد و آله و اصحابه الذین بموالاتهم تقبل الصلواة و ببرکاتهم تستجاب الدعوات و بعد. این خلاصه ایست مسما بتذکرة الملوک که مشتمل است بر دستور العمل خدمت هر یک از ارباب مناصب درگاه معلی موافق ازمنه سلاطین صفویه که در این وقت حسب الامر الاعلی بطریق اجمال و استعجال بموقف عرض میرسد؛ **انجام:** برابر

این کتاب را برای اشرف شاه افغان نوشته اند من دیدم و مطالعه کردم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ مجدول، کمندکشی؛ کاغذ: اصفهانی الوان، جلد: مقوای روغنی بوم مرغش منقش به گل و مرغ و پروانه، ۲۶۳ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۵۸۰]

۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۱۲

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: ابراهیم دهگان؛ کاغذ: خط دار، جلد: مقوا با رویه کاغذ زرد، ۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۲-۴۰۹]

● **تذکرة الملوک** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol molūk

عبدالرضا بن محمد تقی خان، ق۱۳ قمری

‘abd-or-rezā ben mohammad taqī xān (- 19c)

اهدا به: فتحعلی شاه (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

رساله‌ای در کلام شیعی در یک «مقدمه» و سه «مقالت». نام کتاب در دیباچه هست.

[دنا ۱۰۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۵/۹]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۴۵

آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد بر وفق مقتضای حکم اذکروا نعمتی التی انعمت؛ **انجام:** از میل کردن بباطل نگاه دارد، بحق محمد و آله الامجاد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۵ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۳۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۹۴]

● **تذکره ممیز** / تراجم / فارسی

tazkere-ye momayyez

مؤلف این تذکره از خود نامی نبرده، ولی از مندرجات ص ۲۰۹ که می‌گوید: «قریه‌ای در جوار زاده بود او را تعدیل می‌کردم» و نیز در همین صفحه می‌گوید: «سالی که بنده مأمور به تعدیل نهاوند بودم» معلوم می‌شود که مقام تعدیل مالیات یا ممیزی داشته و چنان‌که از مطالب مندرجه در ص ۱۸۴ معلوم می‌شود در سال ۱۲۵۰ در تبریز بوده و از ص ۱۱۴ به دست می‌آید که در سال ۱۲۶۲ در تهران توقف داشته و در ص ۱۱۷ تذکر داده که به سال ۱۲۹۹ موسی خان متخلص به سرهنگ را دیدار کرده و از او اشعاری نقل نموده است. این تذکره شامل اسامی و شرح حال مختصری از شعرای معاصر مؤلف است پس از نام اخگر پسر آذر و چند بیت از او مطالبی متفرقه از قبیل ترجمه رسالة الطیر شیخ ابوعلی سینا و انشائی بی‌نقطه و مراسلاتی نگاشته شده و پس از آن باز نام چند نفر و آثاری از آنها را ذکر و در آخر زیر عنوان «مؤلف این اوراق» آثار نظمی و نثری از خود آورده و غرائبی که در مسافرت‌های خود دیده نقل نموده است. این تذکره در حدود ۲۵۰۰ بیت است. فهرست اسامی کسانی که اثری از آنان در تذکره ممیز آمده یاد می‌گردد: خاقان فتحعلی شاه قاجار، دولت-محمد علی میرزا، خسروی محمد علی میرزا شوکت-محمد تقی میرزا، عادل-ظل السلطان، ساغر-علی نقی میرزا، شاپور-شیخ علی میرزا، دارا-عبدالله میرزا، امام وردی میرزا، محمود، همایون همایون میرزا (مدتی تخلص حشمت داشت)، خاور- حیدر قلی میرزا، بیضا الله وردی میرزا، جهان، احمد، حشمت- محمد حسین میرزا، سرور- طهماسب میرزا، امام قلی میرزا، ضیا-نظر علی میرزا، طغرل- ابراهیم خان، عزت-سلیمان خان قاجار، مریخ، حاجب الله یارخان، صبا، ابراهیم مستوفی تبریزی (بی‌تخلص) اشرف (آقا علی اشرف از طروج آذربایجان)، اشراق-محمد بروجردی امید ابوالحسن خان نهاوندی کتابدار محمود میرزا، بینوا میرزا دواد مشهدی، باقی سید عبدالباقی اصفهانی، بنده محمد رضی تبریزی، بیدل-محمد رحیم طبیب، بسمل، چاکر، حسین قلی خان از خمسه-همایی فتح علی بیک، حسرت-محمد تقی از مراغه، ملا حسن معلم از نهاوند، میرزا حسین پسر میرزا کاظم مستوفی، ملا حسین از ساری، میرزا حسین از کوزه کنان، خاور-محمود خان دنبلی خاوری میرزا فضل الله، راوی گروسی، سرشار، نجف قلی خان پسر محمد حسین صدراصفهانی، شحنه محمد مهدی خان، شفا، ملا رضا تبریزی، صاحب علی آبادی، صبور، میرزا احمد، صفائی ملا احمد نراقی، صدرا، پسر شفا، طوطی، ابوالفتح خان، طایر-محمد حسن شیرازی، طرب، میرزا یوسف، عشرت فراهانی (سید مهدی ملک الکتاب)، میرزا عیسی قائم مقام، عزیز-یوسف بیک لاهیجانی، فرخ-محمد حسن خان پسر علی مراد زند، فکرت سید نعمة الله معلم ظل السلطان، قابل حسین علی ایروانی، کوثر همدانی، کوکب میرزا عبدالعلی، مایل محمد علی شیرازی آشتیانی الاصل، مجمر از زواره، منصور محمد رضا طبیب از اصفهان، محروم-حسین علی افشار، مونس-میرزا محمد رضا از بارفروش، نشاط، فرخ، مازندرانی معلم الله وردی میرزا، عشاق-میرزا سید محمد بروجردی لنگ، ملا آذر کامی یهودی بروجردی، میرزا احمد مجتهد تبریزی پسر میرزا لطف علی، مستوفی، خاور-محمد تقی میرزا از اولاد شاهرخ افشار، اشعر میرزا عبدالوهاب از اصفهان، نسیم-ملا حسن ملا

باشی میرزا محمد منشی خلخالی، عندلیب میرزا محمد حسین پسر سید علی شیرازی آقا سید علی طهرانی شب آهنگ، مدهوش-حاج محمد صادق گلپایگانی شیخ علی نقی کمره ای، ادیب محمد جعفر از فارس، حاجب-محمد جواد شیرازی بزرگ شده در هند پسر حاج عبدالرزاق، سرهنگ، موسی خان، قدسی شاگرد مدهوش، حیران، میرزا ابوالقاسم خمینی شاگرد مدهوش، عباس قلی آقا (مؤلف می‌گوید به زبان روسی آشنایی داشته و بعضی از تألیفاتش به آن زبان است و از جمله تالیفات اوست: تاریخ گلستان ارم می‌گوید در ۱۳۴۵ در گرجستان قرآنی به دست آورد که ۲۹ جزء آن به خط امیر المؤمنی علی (ع) و یک جزء به خط حضرت رضا است)، مریض-میرزا محرم قره باغی، نظام یزدی، نوای، ملا علی لایق، ملا حسین شوشتری واخگر-پسر آذر بیگدلی.

فهرست مختصر بقیه مندرجات مجموعه ممیز:

۱- ترجمه رساله طیر ابن سینا (ص ۱۲۸-۱۳۷دفتر).

آغاز: «بسمله شیخ ابو علی ... میفرماید یار از برای آن باید که بار از دل یار خود بر دارد و دوست از بهر آن باشد تارنج از دوست خود بر گیرد اما در این روزگار چنان دوست و یار کجا بدست آید که یاری ها بازی شده است و دوستی ها جمله مجازی گشته.»

۲-انشاء بی‌نقطه از شیخ محمد ساوه‌ای (ص۱۳۷-۱۳۸)

۴- متفرقات به نظم و نثر (۱۳۸-۱۶۴) زیر عنوان «مراسله جات و اشعار متفرقه»:- سواد مراسله میرزا رضای منشی؛ اشعار در مرثیه کربلا به مناسبت ایام عاشورا (اشعار سینه زنی)؛ نامه که به حاجی محمد کاظم تاجر اصفهانی نوشته شده؛ مکتوب جواب سلطان حسین میرزای شیرازی است که خواهش کرده بود حاجی مراسله‌ای به ملا باشی کرمانشاه بنویسد. آغاز نامه (بدون مقدمه): نور چشما نوشته‌ای از شما و مراسله ای از جناب محذوف الالف و مقطوع الباء که در جوف بود زیارت شد. این نامه با اشعاری به پایان می‌رسد؛ نامه کرمانشاهان (قسمت بیشتر این نامه قصیده‌ای است ۲۳ بیتی با این مطلع: اجل چو در رسد از امر داور سبحان×× صلای مرگ دهد از پی کهان و مهان؛ مراسله به یکی از بزرگ زادگان عراق (مشتمل بر قصیده‌ای ده بیتی در همان وزن و قافیه قصیده بالا)؛ مراسله به ملا ممحمد علی واعظ اصفهانی. در این نیز اشعار بسیار است در چند وزن و با مضامین شکایت‌آمیز و نقدآلود. در جایی از نامه آمده: هرگاه از حالات جویا باشید. منت خدای را که صحیح است حالا ×× آسوده است گوشم از این قیل و قالها / پرسش اگر ز حال کلم خوارگان کنی ×× زردک کنند روز و شب اندر جوالها / هرچند قرعه میکشم از بهر سیم و زر ×× جز قرض حرف نقد نیاید به فالها / سگها گرسنه از اموال خواجگان ×× سیراب از انار فقیران شغالها / یک پول کس به سید و ملا نمی‌دهد ×× صرف می و لواطه بود این ریالها؛ قصیده‌ای از ریاض (در نسخه: ریاضی): دارای ۵۳ بیت. آغاز قصیده: دلا تا کی به چاه ظلمت تن مانده زندانی×× عزیز مصر جانان شو برا زین چاه ظلمانی / ندریده است تا گرگ اجل پیراهن جانت ×× چو یوسف ابن یامینی بجوز اخوان کنعانی / زلیخای هوس بگرفته دامان حواست را ×× تو از هر درگریزی چاک دامن پاک دامانی. و بیت تخلص (شعر پنجم از آخر): خداوندا ریاض از نور عرفان تو می‌خواهد ×× صفائی در ثنا گویی صفائی در سخن رانی. پایان: مپرس احوال دلها را از این آشفته گیسوها ×× که هر جمعیتی را عاقبت آید پریشانی؛ قصیده‌ای است ناتمام در مدح ناصر الدین شاه با این مطلع: برگرد روی یار من خطی است از مشک ختن ×× گویا ز مصحف آیتی دارد برای خون من؛ قصیده‌ای دیگر از ریاض (خ-ریاضی) در همان مضامین و دارای ۵۶ بیت (تخلص شاعر در بیت ۴۹ آمده)، آغاز: جهان وادی محنت خیز و تن زندان محنت زا ×× دلا بگذر از این منزل مکن مسکن در این ماوا / به زانوی تجرد نه ز خود کامی سرحیرت ×× مجرد شو به کام خویشتن تنها شو از تنها؛ در ص ۱۶۵ تا آخر شرح حال و آثار این عده یاد شده: نامی-قمی، مظهر- عباسقلی خان از تبریز، محمود میرزا، محمد طاهر میرزا پسر حشمت الدوله میرزا-موسی پسر محمد باقر خان بیگلربیکی تهران (بی تخلص)، شهره-علی رضا میرزا صفا- میرزا علی محمد خان پسر امین الدوله، محمد کاظم میرزا نواده فرمان فرما، اکتای قا آن پسر شجاع السلطنه بی تخلص، شکسته-شجاع السلطنه، خاور محمد تقی میرزا، شیخ یوسف واعظ، والی-نجف قلی میرزا مؤلف کتاب رموز السیاحه (مؤلف، اشعار او را از شیخ صفی الدین میرزا روایت میکند)، قدسی میرزا اسدالله گلپایگانی، فانی-آقا جواد پسر ملا نجف علی ازباد کوبه، میرزا رضا قلی از اهل نوروز دوه و اشعار آثار مؤلف. (ابن یوسف شیرازی)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴

آغاز: خاقان مغفور مبرور فتحعلیشاه قاجار قصیده: جان بکف بهرنثار کوی جانان میروم

از فتحعلی شاه تا پسر بیگدلی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ هشت برگ کاغذ ننوشته در ابتداء گذارده شده که دیباچه و معرفی از پادشاه وقت بر آنها نگاشته شود ولی توفیق نیافته، پس از اتمام بخشی از آثار خود (ظاهراً) اسامی پادشاهان عثمانی (از عثمان بیگ غازی تا سلطان مجید بن سلطان محمود) با تاریخ تولد و جلوس و سلطنت و عمر هر یک یادداشت شده و پس از آن محمد علی کبیر خدیو مصر را نام برده و کلیه کارکنان لشکری و کشوری او را با حقوق ماهیانه آنها تعیین و پس از آن قصیده ای از سر خوش نگارش یافته؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۵۰]

● **تذکرة المناسک** / فقه / فارسی

tazkerat-ol manāsek

ابوالحسن محمد بن ابی جعفر، قمری

ab-ol-hasan mohammad ebn-e abī ja‘far

رساله مفصلی است در آداب و احکام حج که مؤلف برای استفاده مقلدان خود نگاشته است. مشتمل بر دو «مقدمه» و پنج «تذکرة» و یک «خاتمه».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۲۴-۵۷/۱۹۴

آغاز: بی بضاعت خاطی و بنده آبق و شرمنده راجی محمد ابن ابی جعفر مدعو به ابوالحسن ... که چون بعضی از احباء کرام و اعاظم ذوی الاحترام

خط: نسخ، کا: اسماعیل، تا: جمعه ۸ صفر ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ از اول مقدمه)؛ ۱۴۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۸۲۹]

● **تذکره منظوم = نوروز و جمشید** / شعر / فارسی

tazkere-ye manzūm = nowrūz v-a jamšīd

رشحه اصفهانی، محمد باقر بن علی اصغر، ۱۲۰۳-۱۲۶۶ قمری

rašhe-ye esfahānī, mohammad bāqer ebn-e ‘alī asqar (1789-1850)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۰ق

مثنوی عاشقانه‌ای است بر وزن لیلی و مجنون نظامی در سرگذشت ساختگی نوروز دختر بختیاری و جمشید پسر وزیر خان ختا که میرزا محمد باقر رشحه اصفهانی در سال ۱۲۵۰ هجری قمری سروده و مختوم است به ذکر میرزا حسین خان علوی وزیر نایین و دعای دوام و بقای دولت فتحعلیشاه قاجار. رشحه در اواسط داستان دنباله مطلب را رها کرده و به موضوعات دیگری از قبیل آثار ملوک عجم و نصایح ایشان پرداخته است، به همین جهت هم فصلی «در ناتمام ماندن داستان و سفاهت ناتمامان» ساخته و چند حکایت بی‌موجب و بی‌مورد بر سبیل تمثیل به نظم آورده و دوباره دنباله داستان نوروز و جمشید را پیش کشیده، نخست از مکاتبه دو دلداده سخن گفته، و بلافاصله از رفتن نوروز در رکاب جمشید به جانب صحرا و شکار و افسانه گفتنش در وقت خواب برای جمشید حرف زده، و در بازگشت به خانه جمشید از نوروز خواسته است تا تراجم شعرای عصر را به نظم ادا کند، مشروط بر اینکه ذکر هر شاعری در سه بیت نظم آید و از اشعار هریک دو بیت بیشتر نیاورد، در نتیجه تذکرة الشعرای منظوم و مفیدی از کار در آمده است، مشتمل بر ذکر یکصد و سی و هفت شاعر معاصر، با این امتیاز که بعضی از شعرای مذکور در آن را در تذکره‌های دیگر دوره قاجار نمی‌توان یافت، تراجم به ترتیب الفباست، از سید احمد یزدی تا میرزا حسین یاری اصفهانی. (گلچین معانی)

[فهرستواره منزوی ۱۸۸۹/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۵۶

آغاز: ای وصف تو هم کرده زآغاز ×× این در زکرم تو کرده یی باز؛ **انجام:** ور نیستی از حساب آگاه ×× یک الف و دویست بود و پنجاه

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه ما دستنویس مصنف و منحصر به فردست، و اگرچه رقم شاعر را ندارد، ولی چون تذکره آتشکده شماره ۶۹۸۸ این کتابخانه نیز به خط اوست، و تاریخ و رقم صریح رشحه را دارد و خط هر دو نسخه یکسان است، جای هیچگونه تردیدی نیست که مثنوی نوروز و جمشید به خط ناظم آن است؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۷-۸۸۶]

● **تذکرة الموت** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol mowt

عبدالباقی، ق۱۳ قمری

‘abd-ol-bāqī (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۶۱

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد بدانکه اسعدک الله ... که این مقدمه ایست؛ **انجام:** یک قدم در صراط نهادم و دیگر در بهشت.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۸ص، (ص۹۵۵-۹۶۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۵۰]

● **تذكرة الموضوعات** / حدیث / عربی

taḏkirat-ul mawḏū‘āt

فتنی، محمد طاهر بن علی، ۹۱۰-۹۸۶ قمری

fottanī, mohammad tāher ebn-e ‘alī (1505-1579)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۱۰

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی میز الخبیث من الطیب؛ **انجام:** فنزل جبرئیل بهل اتی علی الانسان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۵۸ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: متن و حاشیه حنایی فرنگی، جلد: گالینگور با عطف تیماج، ۱۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۵۵

آغاز: باب التفسیر فی المقاصد قال احمد بن حنبل ثلث کتب لیس لها اصول المغازی و الملاحم و التفسیر؛ **انجام:** فی المختصر ان البقع التی تجمع فیها الناس اما ان یلعنهم اذ اتفقوا او یستغفرلهم لم یوجد

موجودی سیزده باب (از باب التفسیر فی المقاصد تا باب خیر البقاع شرها) است؛ خط: نستعلیق، کا: حامد بن محمد، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۳۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۲]

● **تذکرة الموضوعات** / حدیث / عربی

taḏkirat-ul mawḍū‘āt

محمدی بنارسی، عبدالحق بن فضل الله، ۱۲۰۶-۱۲۸۶

mohammadī banārasī, ‘abd-ol-haqq ebn-e fazl-ol-lāh (1206-1286)

وابسته به: الاسرار المرفوعة فی الاخبار الموضوعة = الموضوعات الکبری = الاحادیث الموضوعة؛ قاری هروی، علی بن سلطان محمد (-۱۰۱۴ق)

این رساله خلاصه «الاسرار المرفوعة و الاخبار الموضوعة» ملا علی قاری حنفی (۱۰۱۴ق) است که مؤلف با حذف اسانید در ابواب مختلف به ارائه مطلب پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۴۸

آغاز: بسمله. الحمدلله وحده و صلی الله علی من لانبی بعده؛ **انجام:** قال العلماء لا شک فی انه کذب مفتری علی النبی صلی الله علیه و سلم و ان الواضع هو عمار بن اسحق و الله اعلم

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبر، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹/۳×۲۹/۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۲]

● **تذکرة المؤمنین و روضة المستمعین** / مواعظ / فارسی

tazkerat-ol mo’menīn va rawzat-ol mostame‘īn

حسینی، امین بن عبدالعظیم، ق۱۲ قمری

hoseynī, amīn ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (- 18c)

در وعظ و اندرز و روضه خوانی. در یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه».

[دنا ۱۰۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۸/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵۶

آغاز: بسمله. و به نستعین. حمدله ... چنین گوید ... ابن عبدالعظیم الحسینی الیزدی امین الابرقوهی؛ **انجام:** در خاتمه در خطبه بیستم: بسیوف الاشقیاء فصلوات الله.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۲ سطر(۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۲-۲۷۴۹]

● **تذکرة المیثاق لاهل الوداد و الوفاق** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-ol mīsāq le-ahl-el vedād va-l vefāq

مؤلف آیات و احادیث مربوط را آورده و از کتاب «ریاض المعصومین» تألیف خودش نقلی دارد، در سه «مقاله» و «خاتمه»: مقاله ۱. بیان فطرت انسانی؛ مقاله ۲. میثاق؛ مقاله ۳. روح و قضا و قدر. از «ریاض المعصومین فی مدح النبی و ائمة الدین» محمد امین بن محمد شریعتمدار یاد شده و محتمل است مؤلف همو باشد.

[دنا ۱۰۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۹/۶]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۷/۱

آغاز: بسمله. حمد و ثنای خدایرا سبحانه رواست که فطرت نوع انسانی باستعداد قبول ایمان و اسلام ربط داده و عهد اعتراف بربوبیت را از ذرات بنی آدم در اصلاب آباء ... و بعد چون یکی از احباب بمناظره معنی حدیث «کل مولود یولد علی الفطرة» با اصحاب سخنی بمیان آورند و مذاکره آن در انجمنی؛ **انجام:** اهل زمانرا بایمان کامل و اسلام حقیقی مشرف داده و بحسن خاتمه و نجات آخرتی با همگی معامله فرماید آمین یا رب العالمین

در شرح حدیث «کل مولود یولد علی الفطرة»؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکیم بن شیخ عبدالله مردوخی، تا: جمادی الثانی ۱۳۲۹ق؛ محشی با نشان «منه ره، روح البیان، الصائب، مجمع البحرین، فصوص، تاج العروس»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف میشن، ۲۴گ (۲پ-۲۵پ)، ۱۹ سطر ۷/۵، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰۷]

← تذکره میخانه ⟵ میخانه

← تذکره میر محمد تقی کاشی ⟵ خلاصة الاشعار و زبدة الافکار

● **تذکرة المیزان** / منطق / عربی

taḏkirat-ul mīzān

مؤلف که از علمای امامیه می‌باشد مطالب این رساله را از کتب معروف و مشهور منطقی همچون محقق طوسی و ابن سینا، به نحو خلاصه و موجز انتخاب و در یک «مقدمه» و سه «طرف» و یک «خاتمه» تنظیم کرده است: مقدمه: در تعریف علم؛ طرف ۱. التصورات در سه فصل؛ طرف ۲. تصدیقات در چهار فصل؛ طرف ۳. الحجة در چهار فصل؛ خاتمه: در مبادی و مسائل علوم.

[دنا ۱۰۹۶/۲]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۳۸

آغاز: الحمدلله الذی اقدرنا علی العلم بتوحیده و الهمنا التصدیق بتمجیده و الصلوة و السلام علی من ارسله لتعریف طریقه؛ **انجام:** وقد یکون المقدمة الواحدة اصلاً موضوعاً عند شخص و مصادرة عند آخر و المسائل فهی التی یشتمل العلم علیها و یبتین فیه و هی

مطالبه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: جانی بکم خانم با مهر «جانی بکم» (بیضی)؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، ۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۷۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۱۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۵]

● **تذکرة الناصحین** / عرفان و تصوف / فارسی
tazkerat-on nāsehīn
رساله‌ای عرفانی در حقیقت عشق و حالات عاشقان و فرق بین عشق شهوتی و عشق عرفانی و اینکه عشق عارفان به امرد از قبیل عشق شهوتی نیست بلکه نوعی از تجرد عرفانی است. این رساله در اثر نکوهش بعضی مخالفان تصوف و پاسخ به خورده‌گیری‌های آنان نگاشته شده است.
[دنا ۱۰۹۷/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۵۲
آغاز: حمداً لا کرامه و شکراً لا نعامه الذی منه المحبة و المودة ... و بعد چنین گوید احوج محتاجین الی الله؛ **انجام:** همین قدر در وصفش بس که خداوند در موارد چند در کتاب خود محبت را نسبت بخود می‌دهد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره جمادی الأول ۱۳۸۹ق؛ جلد: تیماج سبز، ۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵-۳۸۲]

● **تذکره ناظم** = **تذکره شاعران** / ادبیات / فارسی
tazkere-ye nāzem = tazkere-ye šā‘erān
ناظم تبریزی، محمد صادق، -۱۰۸۳ قمری
nāzem-e tabrīzī, mohammad sādeq (- 1673)
اهدا به: شاه عباس صفوی
تاریخ تألیف: ۱۰۳۶ق؛ محل تألیف: مکه
تذکره‌ای عمومی است، در دو «باب» و هر باب در دو «فصل»: باب ۱. فصل ۱) گزیده غزل‌ها و زندگی‌نامه غزل‌سرایان قدما و متوسطین، ۲) غزل و زندگی‌نامه متأخران؛ باب ۲. فصل ۱) رباعیات و زندگی‌نامه رباعی‌سرایان قدما و متوسطین، ۲) رباعیات و زندگی‌نامه متاخران. ناظم تبریزی در دیباجه می‌گوید: «طبع همایون شاه دین پناه را میلی به استماع اشعار به هم رسید. صاحب فطر نانی که در سریر اعلی حاضر بودند مأمور به انتخاب اشعار گرانمایه استادان بلندپایه نمودند از آن جمله این قلیل البضاعه ... محمد صادق الشهیر بناظم التبریزی ... همت برین گماشت که دواوین متقدمین و متأخرین را ورق به ورق و بیت به بیت گردید و منتخبی از آن جمله که لایق ... بود فراهم آورد ... چون بعد از مدت بسیار و مشقت بی‌شمار شاهد مقصود به کنار درآمد در عتبه خیر البلاد مکه معظمه ... برین نهج اقدام نمود که مجموع آن را به دو باب و هر بابی را به دو فصل مبوب و مفصل گردانید و اسامی شعرا را نیز به ترتیب حروف تهجی مرتب داشت ...»
آغاز: سرتاسر کاینات حمد ست و ثنا-الله الله چشم بیننده کجاست
[دنا ۱۰۹۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹۰/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۵/۱
بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۱؛ ترتیب که مؤلف از آن یاد کرده در نسخه حاضر به چشم نمی‌خورد و به کلی مشوش و نامنظم است و ظاهراً در صحافی اوراق جابه‌جا و نادرست قرار داده شده است. در این نسخه پس از دیباجه (که خود پیرو پیش است) بلافاصله شرح حال قطران تبریزی و منتخب غزلیات او و آخرین صفحه شرح حال و غزلیات برگزیده سید معین اشرف سمرقندی است، مجدول؛ کاغذ: متن سمرقندی شکری و حاشیه فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲ص(۳-۱۰۴)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۳-۵۶۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۵۶/۱
آغاز: باب اول در ترقیم غزلیات، و این باب مشتمل است بر دو فصل
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ مجدول، در چهار ستون؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن قرمز، ۱۳۴گ (۲پ-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۹-۴۰۰]

← تذکره نایین ≻ تاریخ نائین
← تذکره نثاری ≻ مذکر الاحباب
← تذکرة النسا ≻ تذکره نسوان

● **تذکره نسوان** = **تذکرة النسا** / تراجم / فارسی
tazkere-ye nesvān = tazkerat-on nesā
صدیق، محمد، ۱۲۸۶ق۱۴ قمری
seddīq, mohammad (1870-20c)
تاریخ تألیف: ۱۳۲۷ق
شرح حال ۱۴۰ زن شاعره عربی و فارسی است از قدیم به جدید به ترتیب الفبائی.
[دنا ۱۰۹۷/۲؛ تاریخ تذکره‌های فارسی ۳۹۴؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹۰/۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۴۹
آغاز: بسمله، آمنه بنت و هب والده ماجده حضرت سرور کائنات و خلاصه موجودات (برگ ۸)؛ **انجام:** حاضر است در ستایش و مداحی شان می‌سروده
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی

مخمل آبی، ۱۷۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰ [ف: ۶-۸۴۸]

● **تذکرة النصائح** / اخلاق / فارسی

tazkerat-on nasā'eh

هشترودی، اختیار بن محمد باقر

haštrūdī, extīyār ebn-e mohammad bāqer

کتابی است در مواعظ و اخلاقیات مشتمل بر چهارده «باب» که هر کدام درباره یکی از اخلاقیات است.

[دنا ۱۰۹۷/۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۴۹

آغاز: ابتداء سخن که ثنای حمد است زیاده از احصا و عدد؛

انجام: نبی را بلی گفتم علی را ولی-ندارم باک از کس بگویم جلی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۲ق؛ ناسخ یکبار از اول کتاب نوشته و پس از ۱۷ برگ دوباره از اول نوشته؛ مهر: «بنده کمترین محب خاندان اسدالله خان بابا» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۱۳۰]

● **تذکره نصرآبادی = تذکره شعرا** / تراجم / فارسی

tazkere-ye nasrābādī = tazkere-ye šo'arā

نصرآبادی، محمد طاهر، ۱۰۲۷-۱۰۸۳ قمری

nasr-ābādī, mohammad tāher (1618-1673)

اهداء به : شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

در ۱۰۸۳-۱۰۹۰ق بدان می‌پرداخته و تا ۱۱۱۵ق که به هشتاد سالگی رسیده بود، در آن دست می‌برد. زندگی‌نامه سرایندگان روزگار صفوی (نزدیک به هزار شاعر فارسی‌زبان)، در یک «مقدمه» و پنج «صف» و یک «خاتمه»: مقدمه زندگی‌نامه شاهان و شاهزادگان؛ صف ۱. امیران و خانان و دیگر همراهان پادشاهان، در سه «فرقه»: ۱) مقربان و امیران ایران، ۲) امیران و خانان هند، ۳) وزیران و مستوفیان و کتاب دفترخانه همایون؛ صف ۲. سادات و نجبا و دیگر اعزه؛ صف ۳. علما و فضلا، در سه «فرقه»: ۱) علما و فاضلان، ۲) خوشنویسان، ۳) فقرا و درویشان؛ صف ۴. سرایندگان در سه «فرقه»: ۱) سرایندگان عراق و خراسان، ۲) سرایندگان فرارود، ۳) سرایندگان هندوستان؛ صف ۵. «اقوام کمینه و این فقیر بی وجود»؛ خاتمه: در تواریخ و لغز و معما و لغزها. (احمد منزوی)

آغاز: سر سبزی نهال خامه از طراوت بحر ز خار تذکار حمد صانعست که خمسة حواس ...

انجام: هرگاه کمند وحدتش جا باشد ×× دیویست که افتاده بخط مندل

چاپ: تصحیح محسن ناجی نصرآبادی، تهران، ۱۳۷۸ ش ۲ جلد، انتشارات اساطیر

[مشار فارسی ۱۲۵۶/۱؛ دنا ۱۰۹۷/۲ (۹ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹۱/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۲۴سطر(۹/۵×۱۹/۵)،اندازه:۱۷×۲۵سم[ف:۱۱-۲۳۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۳-بهار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۸۶ق؛ با خط خود او در پایان محرم ۱۰۸۹؛ مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۶۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سبز علی بابا احمدی، تا: غره ذیحجه ۱۰۸۶ق؛ این نسخه را مؤلف محمد طاهر نصرآبادی دیده و پس از رقم کاتب به خط خود این یادداشت را نوشته: «بعد از آنکه داعی گوشه نامرادی محمد طاهر نصر آبادی بتألیف این نسخه پرداخت و آنرا وسیله یادآوری عزیزان ساخت شمع بزم قدردانی طراوت بخش گلشن مهربانی دوست مهربان و همدم قدردان مرشد خان بنابر شوقی که بسخن و سخن سنج دارد بر همه کس سبقت گرفته از باطن اهل سخن همت طلبید و نسخه مذکور را نویسانید و متنا و حاشیه بمقابله نظری کمینه رسید امیدوار است که بمطالعه هر یک از عزیزان که می‌رسد مشار الیه و مؤلف را بیاد آوری ممنون سازند شهر محرم الحرام سنه ۱۰۹۸»؛ با یادداشت‌هایی از ملک الشعراء بهار؛ با یک سرلوح منقش، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یشمی، ۷۳۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۰-۴۶۳]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۰۲

آغاز: غواص در این بحر بقطره جوئی گرائید

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: «محمد حسین»؛ مجدول، خط گلچین معانی در این‌که خط و امضاء مؤلف در پایان آمده؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۴۲۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۴-۱۳۶۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۸۰

آغاز: آفتاب از سر کلاه افکند و در تاریخ گفت آصف دوران شد از بزم سلیمان زمان. در پاکی ذات و حسن صفات و نظم و نسق سرآمد ابنای دهر بود؛ **انجام:** ملا افلاکی تبریزی خوش طبع و شوخ دیده بود. این قطعه را پسری عباس نام

از سرگذشت میرزا مهدی ولد میر سید حسین تا ملا افلاکی تبریزی (برابر ج۱، ص۲۵-۴۴۷ چاپی)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبر، دی ۱۳۸۰؛کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور مشکی، ۱۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰× ۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۶۱

آغاز: مرحوم میرزا محتشم. اکابرزاده قائین: خلوت ناز تو بر خیل

ملک در بسته است ×× گردش چشم تو راه دور ساغر بسته است؛
انجام: ملا فرج الله شوشتری ... مرو که بهر نگاهی هنوز جان دادم×× به قدر ناله گرمی در نفس کمان دارم
بعضی از شرح حال‌ها در این نسخه گزیده و به اشعار اکتفا شده است. در نسخه با نام «انتخاب تاریخ شعرای ایران دیار» آمده است. موجودی نسخه برابر با صفحات ۲۷۴تا ۴۷۵ جلد اول چاپ نصر آبادی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: کشمیری فستقی و گل بهی و حنایی، جلد: مقوا رویه کاغذی، عطف میشن سرخ، ۹۵گ (۹۲ر-۱۸۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۱

تا قسمتی از شرح حال بدیع الزمان پسر مؤلف از صف پنجم کتاب را دارد و بقیه افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، فهرستی از اضافات مؤلف به خط خود در حواشی و بر یک برگ الحاقی اول نسخه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۰ص، ۱۹ سطر،اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۳-۵۴۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط (نسخه در رباعی تاریخ ورود شاهزاده اکبر به اصفهان افتاده است)؛ خریداری از کتابخانه مخبرالسلطنه؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، ۱۷۲گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۱سم [ف: ۲-۱۲۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۷/۲۳

آغاز: میرزا فصیحی هراتی: به داغی بستم این طراوت لاله زاری را ×× به یک ساغر به سر بردم چو گل وصل بهاری را؛ **انجام:** انجام نسخه:مخفی رشتی از مقربان امام قلی خان حاکم فارس بود که پایه طلایی ... در میان مجلس می گذاشتند
بخشی از این تذکره است و در این بخش اضافاتی است که در نسخه چاپی وجود ندارد؛ کا: محمد کاظم، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۱۴ق؛ خط چلیپایی، مجدول؛ جلد: گالینگور مشکی، ۶۵ص (۱۰۴-۱۶۸)، [ف: ۳۷-۳۱۶]

۱۰. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۵۰ق (معرفی شده در جلد ۸ فهرست) [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طرفینش باعتبار اینکه نود شصت است نود است و ثلث نود خود ظاهر است.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طالب ابن حاجی محمد حسن، اکبر آباد، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۴۳۹گ، ۱۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۳-۳۶۳]

← تذکره نصیریه ﴾ التذکرة النصیریة

● **التذكرة النصيرية = تذکره نصیریه** / هیأت / عربی
at-taḏkirat-un naṣīrīya = tazkere-ye nasīrīye

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

به درخواست: عزالدین عبدالوهاب زنجانی
تاریخ تألیف: اوایل ذیقعده ۶۵۹ق؛ محل تألیف: مراغه
این کتاب از کتب مهمه این فن و مرجع برای مطالعه عقاید خواجه در باره علم هیئت است. سارتن در تاریخ علوم راجع به تذکره می‌گوید: قسمتی از این کتاب توسط کارادو و کس ترجمه شده است. در این بخش که ترجمه شده از مجسطی انتقادات جالبی دیده می‌شود، به خصوص درباره اختلافات حرکت ماه و حرکت سایر سیارات (به ویژه زهره و عطارد)، و پیشنهاد دستگاه جدیدی به جای دستگاه بطلمیوس مرکب از دوایر مماس و غیره می‌باشد. در انتقاد بر مجسطی خواجه طوسی ابتکار قابل ملاحظه‌ای نشان داده است ولی دستگاه او مانند دستگاه بطلمیوس مشکل است و از آن بهتر نیست. قسمت مثبت تذکره به زودی فراموش شد، ولی قسمت منفی آن با انتقادات تازه و با قدرت او از هیئت بطلمیوس قدم جدیدی بود به طرف اصلاحی که به دست کوپر نیک صورت گرفت» (مدرس رضوی). دارای چهار «باب» مختصر، و هر باب دارای چند «فصل»: باب ۱. فیما یجب تقدیمه، دارای دو فصل؛ ۲. هیئت الاجرام العلویه، دارای چهارده فصل؛ ۳. هیئت الارض، دارای دوازده فصل؛ ۴. معرفة مقادیر الابعاد و الاجرام، دارای هفت فصل. آن را پس از تحریر مجسطی تألیف کرده و برخی آن را شرح مجسطی می‌دانند.
آغاز: الحمدلله مفیض الخیر و ملهم الصواب و صلواته علی محمد المبعوث بفصل الخطاب و علی آله خیر آل و أصحابه خیرأصحاب، نرید ان نورد جملا من علم الهیئة تذکرة لبعض الاحباب و نسئل الله ان یوفق لاتمامه انه الموفق و الیه المآب فلنورد ما قصدناه
انجام: و بعد الثوابت عن مرکز الارض و کان خمسة و عشرین ألف و أربعمائة و اثنی عشر ألف و ثمان مائة و تسعة و تسعون فرسخا و لنختم الکتاب هاهنا حامدین لله تعالی و مصلین علی نبیه المصطفی و الحمدلله
چاپ: تاکنون چند بار در ایران، کویت و مصر به چاپ رسیده است. از جمله چاپ تحقیقی دکتر عباس سلیمان که در سال ۱۹۹۳م، دار سعاد الصباح در مصر و کویت آن را منتشر کرده است

[الذریعة ۵۰/۴؛ تاریخ علم الفلك فی العراق ص ۴۷ و ۹۷؛ فهرست اسعد طلس ص ۲۱۲ و ۲۱۳؛ کشف الظنون ۳۹۱/۱؛ التذکرة فی علم الهیئة، نصیرالدین طوسی، دراسة و تحقیق دکتر عباس سلیمان، مقدمه تحقیق؛ التراث العربی، ۱۵/۲؛ معجم المؤلفین ۲۰۷/۱۱؛ کشف الحجب ۱۰۸؛ دنا ۱۰۹۷/۲(۱۳

نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تبیان مقاصد التذکرة؛ منجم حمادی، محمد بن علی (-۷)

۲- شرح التذکرة النصیریة؛ خبوشانی، شمس الدین محمد (-۸)

۳- توضیح التذکرة = شرح التذکرة؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-۷۲۸)

۴- شرح التذکرة النصیریة؛ شابرانی، مولی فتح الله (-۹)

۵- شرح التذکرة النصیریة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

۶- شرح التذکرة النصیریة؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)

۷- شرح التذکرة النصیریة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۸- التکملة فی شرح التذکرة = شرح التذکرة النصیریة؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

۹- حاشیة شرح التذکرة؛ تنکابنی، محمد کاظم بن عبدالعلی (-۱۱)

۱۰- حاشیة التکملة فی شرح التذکرة النصیریة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

۱۱- شرح التذکرة النصیریة

۱۲- بیان التذکرة و تبیان التبصرة = شرح التذکرة النصیریة

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

کا: احمد بن محمود بن ابوبکر بناکتی، تا: ۶۷۰ق، جا: تبریز [میراث شهاب: س۵ش۱-۲۰۳]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۷۲۷/۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی۶۷۱ق؛ از روی نسخه پر غلطی نوشته شده، با نسخه‌ای که بر خواجه طوسی خوانده شده بود مقابله گردیده و اعراب‌گذاری شده و حاشیه هایی که به خط خواجه بوده و عباراتی که خود او افزوده به این نسخه منتقل شده؛ تملک: جمال الدین بن عبدالله حسینی گرگانی؛ ۱۹گ (۱۹۵پ-۲۱۳پ)، [ف: ۳-۳۸۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶عکسی و ۱۴۵۸عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم، ایتالیا، نسخه شماره «۳۱۹» رساله اول مجموعه؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد بن قاضی تقی الدین، تا: جمعه ۵ محرم ۶۸۳ق، جا: بغداد، مدرسه نظام الملک؛ مصحح، با اشکال هندسی؛ ۱۲۷ص، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۶۴۲ و ۴-۳۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۴۶۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۶۰-۳۲/۶۰

عکسی، نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۲-۸۱۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۹سم [ف: ۱-۹۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۷؛ اشکال نجومی ترسیم نشده، مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۶۶گ (۶۵-۱۳۰)، ۲۴ سطر، اندازه: ۶×۱۳/۵سم [ف: ۳۱-۳۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عمر بن محمد فضلی، تا: ۷۰۰ق؛ صحافی پریشان، صفحات جابه‌جا، حاوی اشکال مفصل هندسی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، تیماج زرد، ۴۹گ، ۲۱ سطر ۹×۱۱، اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:ذیل ۴۰۶۴

آغاز:.. و تسع فراسخ و اما من سطح الارض الی ما؛ **انجام:** برابر

تمام برگ‌های این نسخه ساقط شده فقط انجامه آن باقی مانده است؛ خط: تعلیق، کا: حسن بن علی طبری، تا: یک‌شنبه ۴ رمضان ۷۲۴ق، جا: سلطانیه، مدرسه غیاثیه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی (سمرقندی) نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۱ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف:]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد، تا: ۲۰ رمضان ۸۳۶ق؛ تملک: علی اکبر بن محمد حسنی حسینی با مهر «هو العلی الاکبر» (بیضی)؛ با دو بیت شعر از خواجه به تاریخ ذیحجه ۱۱۴۹؛ تملک: ابراهیم بن عبدالوهاب بن عبدالله حسنی حسینی؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۶-۵۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه‌های شوال ۸۸۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۵۷(۱۲پ-۶۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۱۷-۱۶۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قطب الدین احمد خلخالی، تا: ۹۲۷ق، جا: کاشان؛ از سوی کاتب بر حکیم، شمس الدین محمد بن احمد خفری (درگذشته ۹۵۷ یا ۹۳۵) قرائت شده، دستخط خفری در برگ ۴ بدین صورت آمده است: «الحمدلله علی افضاله و الصلوة علی محمد و آله، و بعد فقد قرأ علی هذا الکتاب الفاضل العالم الکامل، هو السری ابن السری، جامع الفضائل و الکمالات، منبع الماثر و السعادات، الطبع السلیم و الذهن السقیم، الشیخ قطب الملة و الدنیا و الدین زاده الله رفعة و کمالاً تراب اقدام الفقراء محمد الخفری»، این قطب الدین که در یادداشت خفری آمده است طبق یادداشت کاتب (این یادداشت را چند سال پس از کتابت نسخه و پس از درگذشت خفری نوشته است و خط آن نیز با خط نسخه

تفاوت دارد)، همان احمد خلخالی است، با این عبارات: «کتبت هذا الکتاب و وشحت حاشیته بالحواشی التی رقمتها علی حاشیته و قرأت من اوله الی آخره علی الحضرة الاقدسیة الشمسیة الخفریة کما کتب روح الله روحه الاصفی فی اول هذا الکتاب المستطاب و انا الفقیر الی ربه المتعالی احمد الخلخالی رقاه الله تعالی الی اعلی المعالی و وقاه عن العزائم القاطعة عن الغوالی، اعنی الوصول إلی الله و قطع التعلق عن ماسواه انه علی ذلک قدیر و باجابة دعاء الراخین (الراجین) العاصین خبیر»، محشی با نشان «۱۲»، مصحح؛ تملک: محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی از نوادگان فیض کاشانی، عبدالله بن ابراهیم نجفی همراه مهر «عبدالله بن ابراهیم ۱۱۱۲» (۶ گوش)؛ کاغذ: شرقی، ۴۶گ (۴-۴۹)، ۱۶-۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۸سم [ف: ۳۴-۲۸۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الاول ۹۷۰ق؛ مصحح؛ تملک: محمد صادق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۷-۳۴۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۵۶/۱

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح و آثار تصحیح به خط مرحوم حر عاملی صاحب «وسائل» دیده می‌شود؛ تملک: حر عاملی با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۰-۱۲۵]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده، با شکل‌ها و دوائر؛ تملک: فاضل تونی؛ مهر: محمد صادق حرقوسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۴۶گ، ۲۱ سطر (۷×۱۷)،اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۴۸۶]

۱۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۷/۵

خط: نسخ، کا: اسحاق شولستانی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۵۵پ-۷۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۳۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یختفی اذاحترقت فی السنبلة مستقیمة مدة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۵۵گ، ۱۱ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۱سم [ف: ۸-۷۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۸۵/۲-ف

بی‌کا، بی‌تا، نسخه در اواخر ذیحجه ۷۹۳؛ تملک: احمد بن عبدالله مواقیتی [ف: ۱-۷۳۹]

۱۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۷/۱

انجام: یماس مقعر الفلک الثامن و مقعره لمحدب ممثل الشمس و محدبه ممثل الزهرة لمقعر ممثل الشمس و مقعره محدب

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن هارون بن محیا (کیا) الصائم مازندرانی جزائری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶گ (۱پ-۲۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۷۲]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۵۳/۱۲

آغاز: مکوکب و سموه فلک الافلاک؛ **انجام:** برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش تیماج زرد، ۱۵ص (۱۱۰-۱۲۴)، ۴۱ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۷۸۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۰۶

آغاز: بسمله، ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا؛ **انجام:** و ایانا بفضله و کرمه و الحمدالله لولی التوفیق

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● تذکره نظام شاهیه / طب / فارسی

tazkere-ye nezām-šāhīye

حسن بن عبدالرحمن، ق۱۰ قمری

hasan ebn-e ʻabd-or-rahmān (-16c)

اهدا به: ابوالفتح نظام شاه

تاریخ تألیف: ۹۵۳ق

ترجمه تذکره‌ای است در طب از زبان عربی که «در حسن ترتیب و جمع ادویه و ترکیب عدیل ندارد و مشتمل است بر مجربات حکما و مختارات مصنف و معالجات علما». حسن بن عبدالرحمن می‌گوید در «بلدی از هندوستان» روزی با دوستی صحبت از طب و کتب آن در میان بود و از من خواسته شد که این کتاب عربی را ترجمه کنم و تأکید کرده شد که رأی نظام شاه نیز بر ترجمه آن است. من هم به ترجمه آن دست زدم و این کتاب را که مبتنی بر یک مقدمه و چهارده رکن و یک خاتمه است با مضافاتی فراهم آوردم در آن از شرح مولانا نفیس الدین در طب هم استفاده شده است. (انوار)

آغاز: محامد حمد و سپاس مبدعی را سزد جلت قدرته

[دنا ۱۰۹۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۹/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:**دیسقور یدوس این را در مقاله ثالثه بد وانی.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی شکری آهار مهره، جلد: کاغذ سیاه، ۲۳۳ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۶-۱۳۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز: از بشارت وجود کثیر الهدایتش که غلغله لولاک لما خلقت الافلاک در گنبد گردون افکند طاق کسری که مقر سلطنت اکاسره زمان بود شکست؛ **انجام:** بالتفصیل شیخ الرئیس گفته اگر سبب این صداع رنجی غلیظ باشد که در سر محتقن شده باشد از خارج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛

کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۱۵۴گ، ۲۹ سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۹۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا. در فهرست با عنوان «ترجمه تذکره اولو الالباب و الجامع للعجب العجاب» معرفی شده است، اما این کتاب از انطاکی، داوود بن عمر (۹۵۰-۱۰۰۶ق) می‌باشد که تاریخ حیات او با تاریخ ترجمه تطبیق نمی‌کند [فیلمها ف: ۱-۴۹]

● **تذکرة النفس (مختصر)** / کلام و اعتقادات / فارسی

tazkerat-on nafs (mx.)

شمیرانی، هاشم، ق۱۳ قمری

šemīrānī, hāšem (- 19c)

نویسنده می‌گوید درین ازمنه اوقات باعتبار اشتغال مردمان در امور معاش و تحصیل امور دنیایی و اختلاف در اصول عقاید بر آن شدم که مختصری در اصول دینی بر وجه اختصار ایراد کنم تا اکثر عوام از آن استفادت برند و به راه حق شوند. مطالب رساله در توحید، عدل، نبوت، امامت، معاد می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۳

آغاز: رب وفقی، بسمله و به نستعین و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین: اما بعد چنین گوید بنده جانی؛ **انجام:** اعمال می‌سنجند خداوند عالم خاتمه امور را بخیر بگرداند انشاءالله.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق بن ملا عبدالمحمد، تا: ۱۲۴۸ق، جا: فریدن اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۳ص (۲۵-۲۷)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۶-۵۷]

● **تذکره نفیسی = تاریخ شعرای فارسی** / تراجم / فارسی

tazkere-ye nafīsī = tārīx-e šo‘arā-ye fārsī

نفیسی، سعید، ۱۲۷۴-۱۳۴۵ شمسی

nafīsī, sa‘īd (1895-1966)

[دنا ۱۰۹۸/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۸۱

جلد ۶ تا قرن ۱۳؛ کاتب = مؤلف، تا: ایت ئیل ۱۳۰۱؛ ۱۳۷گ، قطع: رحلی [ف: ۱۷-۲۶۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نستعلیق اصل؛ کاغذ: فرنگی، ۳۰۰گ، ۳۱ سطر (۱۷×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۷-۲۰۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۸۰

جلد ۵ تا قرن ۷؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴۵۰گ، قطع: رحلی [ف: ۱۷-۲۶۸]

← تذکره نوا ⟵ جنگ

● **تذکره نوائی** / شعر / فارسی

tazkere-ye navā’ī

[دنا ۱۰۹۸/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۸۸/۲-ف

چاپ سنگی تاشکند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمنان حاجی بن عبدالوهاب، تا: ۱۳۲۶ق [فیلمها ف: ۳-۱۴۱]

● **تذکرة النوادر** / شعر / فارسی

tazkerat-on navāder

طغرای مشهدی، -۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (- 1689)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن سیاه، ۱۵ سطر [ف: ۴-۶۶۱]

● **تذکرة الواصلین فی شرح نهج المسترشدین** / کلام و اعتقادات / عربی

taḏkirat-ul wāṣilīn fī š.-i nahj-il mustaršidīn

اعرجی، نظام الدین محمد، ق۸ قمری

a‘rajī, nezām-od-dīn mohammad (- 14c)

وابسته به: نهج المسترشدین فی اصول الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

اهداء به: ابوعلی بن فخر الدین عبد الله ابو طالب جزائری

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۷۰۳ق

کتاب شرحی استدلالی مختصری است با عنوان «قال-اقول» بر «نهج المسترشدین» علامه حلی. تفصیل مطالب را به مؤلفه دیگرش به نام «ایضاح اللبس» احاله نموده است. آن را در بیست سالگی نگاشته و مؤلف در آغاز نسخه‌ای که به خط خود نگاشته، می‌نویسد که کتاب را برای نصیر الملة و الحق و الدنیا و الدین ابوعلی بن فخر الدین عبد الله ابو طالب جزائری نوشته است.

آغاز: احمدک اللهم یا من أبهرت صنایع مخلوقاته عقول أولی الالباب و أعجزت بدایع مصنوعاته أرباب النهی و الصواب

انجام: فهو کثیر العلم من کان من اهل العلم فهو بمنقول منی الیه و من کان اهل الجهل فهو حرام علیه.

[الذریعة ۵۱/۴ و ۵۲؛ دنا ۱۰۹۸/۲؛ معجم التراث الکلامی ۲۱۹/۲-۲۲۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المنزلة هنا للعموم و الا لما صح الاستثناء منها

و من جملة ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملکی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۲۱؛ قبل از کتاب در برگی معرفی شارح شده که هر دو به خط ثقة الاسلام تبریزی است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۴-۳۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر؛ فرغت من تسویده و قد بلغت تسعة عشر من السنن و دخلت فی سنة العشرین و هو شهر جمادی الاخر سنة ثلث و سبعمایه فرغ من تعلیقه الفقیر الی رخمة الله تعالی عبدالحمید بن محمد بن الاعرج الحسینی مصنف الکتاب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ربیع الاول ۸۵۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد، ۶۴گ (۲۵پ-۸۸پ)، ۲۴ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۸سم [ف: ۲۹/۲-۶۳۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۰۰/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۸۵گ (۱۴۳پ-۲۲۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۳۲۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا هم یحزنون بمحمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن ابراهیم شیخ کشتایی، تا: ذیحجه۹۰۹ق،برای مولانا محمد بن فضل الله آملی؛ کاغذ: آهاری شکری، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۳۰۲]

۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: شرف الدین علی بن احمد بهبهانی، تا: جمادی الاول ۱۰۵۸ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ محشی از شرح تجرید، وجه توصیف سید مرتضی به ثمانین با مهر «الملك لله» (بیضی)؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج با ترنج و سرترنج، ۷۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷

نسخه اصل:همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۲۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی حسین خراسانی قاینی، تا: جمادی الاول ۱۲۹۹ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۳گ(۱پ-۱۰۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۰۵]

← تذکرة الواعظین ⟵ مباحثة النفس

● **تذکرة الواعظین** / مواعظ / فارسی

tazkerat-ol vā‘ezīn

دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم، ۱۳۰۹-۱۳۷۸ قمری

dīzajī zanjānī, esmā‘īl ebn-e ebrāhīm (1892-1959)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۳۵۸ق

حدود ۶۰ «مجلس» است درباره مواعظ و تاریخ و غیر آنها. ۱۰ مجلس از ۶۰ مجلس فوق را مؤلف پس از پایان به آن اضافه نموده است. ظاهراً جلد دوم آن است.

[اختران فروزان ری و طهران ۳۴۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۵

آغاز: مجلس او ل ... الحمدلله رب العالمین ... فی بیوت اذن الله ان ترفع و یذکر فیها اسمه ... مطابق اخبار و تفاسیر؛ **انجام:** للفراش حتی اخرج علی جنازتها الا لعنة الله علی القوم الظالمین بحمد لله موفق شدم وده مجلس بر پنجاه مجلس افزودم ...
خط: نستعلیق شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۲ ربیع الاول ۱۳۵۸ق، جا: گروس؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۸گ، ۲۴ سطر(۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲۸-۵۹۴]

● **تذکرة الواعظین** / متفرقه / فارسی

tazkerat-ol vā‘ezīn

دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم،۱۳۰۹-۱۳۷۸ قمری

dīzajī zanjānī, esmā‘īl ebn-e ebrāhīm (1892-1959)

تاریخ تألیف: ۱۳۴۱ق

مجالس مرتبی است در وعظ و ارشاد که به آیه‌ای از قرآن کریم شروع شده و به مصیبت امام حسین (ع) ختم می‌گردد با تفسیر آیات و اشاره به داستان‌های تاریخی آموزنده. این کتاب در دو جلد تالیف شده برای محرم و صفر و هر کدام دارای پانزده مجلس روزانه و سی مجلس شبانه که مجموعاً نود مجلس می‌شود و همگی صورت منبرهایی است که مؤلف در ماه محرم و صفر سال ۱۳۴۱ رفته و روز بیست و پنجم ربیع الاول همان سال به تالیف کتاب شروع نموده است.

[اختران فروزان ری و طهران ۳۴۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۵۳

آغاز: الحمد لله الذی دل علی وجوب وجوده افتقار الممکنات ... اما بعد این حقیر بندگان ... در ایام منبر رفتن خود
جلد اول کتاب می‌باشد و پانزده مجلس روزانه محرم در آن آمده؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور، ۷۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲۷-۱۸۳]

● **تذکرة الواعظین** / اخلاق / فارسی

tazkerat-ol vā‘ezīn

درودی، محمد بن محمد علی، ق۱۴ قمری
dorūdī, mohammad ebn-e mohammad ʻalī (- 20c)
شصت و دو مجلس با پنج مجلس الحاقی و مقدمه‌ای است در مواعظ و آداب اسلامی و شناخت اصول اعتقادی، تنظیم شده برای واعظان و اهل منبر و هر مجلس دارای خطبه‌ای جداگانه می‌باشد و در پایان آنها اشاره به مصائب حضرت سید الشهداء (ع) شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... و بعد چنین گوید بنده خاطی و مستمد فیوض ازلی
[فهرستواره منزوی ۳۷۸/۶]

مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۴؛ چند یادداشت به تاریخ‌های ۱۳۱۳–۱۳۳۸ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۴۰]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۰۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷–۱۲]

● **تذکرة الواعظین** / گوناگون / فارسی
tazkerat-ol vāʻezīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۷۹
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین ... و بعد بدانکه؛
انجام: انجل الناس من بخل بالسلام.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **تذکرة الواقعات** / تاریخ هند، تاریخ / فارسی
tazkerat-ol vāqeʻāt

جوهر آفتابه چی، ق۱۰ قمری
jowhar-e āftābe-čī (- 16c)
تاریخ تألیف: ۹۹۵ق
تحریری از «تاریخ همایون شاهی» است که خاطرات همایون پادشاه (۹۳۷–۹۶۳ق) از رویدادهای روزگارش است که پس از مرگش فراهم ساخته شد. جوهر به فرمان همایون تألیف این اثر را آغاز کرد، اما در ۹۹۵ق پس از مرگ همایون آن را به پایان برد. کتاب در ۳۳ فصل با عبارت‌هایی ساده نوشته شده و دارای اطلاعاتی ارزشمند از تاریخ آن دوره شبه قاره است. این کتاب را میجر چارلز به انگلیسی برگردانید و سید معین الحق نیز آن را به اردو درآورد و به همت انجمن تاریخ پاکستان چاپ شده است. احمد الدین احمد نیز این کتاب را به اردو ترجمه کرده و در سال ۱۳۷۰ق در کراچی به چاپ رسیده است. (ابوالفضل حافظیان)
چاپ: متن فارسی این اثر در لاهور پاکستان چاپ شده است.
[ترجمه‌های متون فارسی به زبان‌های پاکستانی ۱۷۷؛ دانشنامه ادب فارسی ۹۰۱/۴، فهرستواره منزوی ۱۲۱۵/۲ و ۱۲۲۹؛ مشترک پاکستان ۳۹۶/۱۰–۳۹۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۸۶
آغاز: بسمله. حمدله. والصلوة والسلام علی نبیه محمد و آله و أصحابه أجمعین. بیت: بعد حمد خدا و نعت رسول ×× بشنو این قصه را بسمع قبول. عنوان نامه نامی و صحیفه گرامی بنام شاهنشاه عالم پناه ... اما بعد چنین گوید بنده ضعیف درگاه خلایق پناه جوهر که چون سعادت ازلی و عنایت حضرت لم یزلی شامل حال بنده بود؛ **انجام:** از بنده خاکسار جوهر و از ملک و ملایک امین باد. معروض ضمایر منیر آینه مثال ارباب فضل و کمال آنکه بر سهو قلم رانده و جریمه اش را عفو فرمایند چنانچه سبب افتخار خواهد بود ...
کتابخانه موزه بریتانیا در لندن، شماره Add. 16711؛ خط: نستعلیق، کا: نظر بن طالب حسینی، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۱۹ق؛ مجدول، با سرلوح؛ ۲۹۱ص، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۵–۳۱۶]

← تذکره واله داغستانی ⟵ ریاض الشعراء

● **التذکرة و التبصرة فی الحدیث = الالفیة فی اصول الحدیث** / شعر، درایه / عربی
at-taḏkira wa-t tabṣira fi-l ḥadīṯ = al-alfīya fī usūl-il ḥadīṯ

عراقی، عبدالرحیم بن حسین، ۷۲۵–۸۰۶ قمری
ʻerāqī, ʻabd-or-rahīm ebn-e hoseyn (1326-1404)
تاریخ تألیف: شنبه ۳ جمادی الثانی ۷۶۸ق؛ محل تالیف: مدینه منوره
خلاصه و گزیده کتاب «علوم الحدیث» عثمان بن عبدالرحمان معروف به ابن الصلاح (–۶۴۳ق) است. عراقی آن را در جمادی الثانی ۷۶۸ در مدینه منوره در حدود ۱۰۰۰ بیت به نظم درآورده سپس تلخیص را در ۲۵ رمضان ۷۷۱ به نام «فتح المغیث» شرح نموده است. نویسنده در مقدمه می‌گوید اگر فعل و ضمیر مانند «قال» متعلق به یک شخص و با لفظ شیخ به طور مطلق به کار رفته باشد، منظور ابن صلاح و اگر مثنی باشد مسلم و بخاری مورد نظر می‌باشد. در این کتاب به اقسام حدیث و توضیح آن پرداخته شده و هر یک شامل چندین مبحث است.
آغاز: یقول راجی ربه المقتدر ×× عبدالرحیم بن الحسین الاثری / من بعد حمدالله ذی الآلاء×× علی امتنان جل عن احصاء / فهذه المقاصد المهمة ×× توضیح من علم الحدیث رسمه / نظمتها تبصرة للمبتدی ×× تذکرة للمنتهی و المسند
انجام: فربنا المحمود و المشکور ×× الیه منا ترجع الأمور / و افضل الصلاة و السلام ×× علی النبی سید الانام

چاپ: بارها به صورت مستقل و در ضمن شروح به چاپ رسیده است از جمله در دمشق، محقق: احمد بن یوسف القادری، دار سعد الدین، ۱۲۱ص، ۱۴۲۰ق، با الفیه شیوطی چاپ شده.
[الاوقاف العامة بغداد ۱۳۰/۳؛ بروکلمان ۲:۶۶؛ دلیل مؤلفات الحدیث الشریف المطبوعة ۳۸/۱؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه ۱۱۰/۱؛ نشریه ۸۴/۱۰؛ دنا ۱۰۹۰/۲]

شرح و حواشی:

۱- فتح المغیث بشرح ألفیة الحدیث؛ سخاوی، محمد بن عبدالرحمن (۸۳۱-۹۰۲)

۲- فتح الباقی بشرح الفیة العراقی = شرح التبصرة و التذکرة؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶-۹۲۶)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** معرفة الصحابة. رأی النبی مسلماً ذو صحبة×× و قیل ان طالت و لم یثبت / قیل ابوبکر و قیل بل علی ×× و مدعی اجماعه لم یقبل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، ۳۰گ (۱پ-۳۰پ)، ۱۵ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۳۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عطاءالله بن احمد بن خلیل بن احمد بن خلیل، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۹۹۴ق؛ کاتب که خود شخصی فاضل بوده نسخه را نزد یکی از علمای وقت، موسوم به عفیف الدین بن علاءالدین حسینی به سال ۹۸۰ و اندی در مکه مکرمه قرائت و تصحیح نموده و به دریافت اجازه نائل گردیده، محشی، دارای یادداشتو فوائد و مطالب متفرقه مفید و خواندنی از جمله خطبه‌ای قبل از خواندن علم الحدیث، دعا هنگام شروع به احادیث، ضبط اسماء مکرر و مختلف در صحیحین و اسامی برخی از راویان دیگر، فرق بین کلام قدسی و قرآن کریم، حدیث شریف نبوی صلی الله علیه و آله: «قلب المؤمن حرم الله و حرام علی حرم الله ان یبیح غیرالله» و روایات دیگر؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی با ترنج، ۱۲۶گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۷-۲۸۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۶۹/۶-۳۸/۱۸۹

آغاز: بیانه فی الحکم والعقاید ×× عن ابن مهدی وغیر واحد . معرفة من تقبل روایته ومن ترد: اجمع جمهور ائمة الاثر ×× والفقه فی قبول ناقل الخبر / بان یکون ضابطا معدلاً ×× ای یقظا ولم یکن مغفلاً؛ **انجام:** وان یقل اجزته ما صح له×× او یسصح فصحیح عمله / الدار قطنی وسواه او حذف ×× یصح جاز الکل حیث ماعرف

در فهرست ناشناس و با عنوان «منظومة فی درایة الحدیث» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۶۴۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال، اسپانیا، ش ۱۶۱۵ (فهرست اسکوریال ۱۶۴/۳؛ المخطوطات العربیة فی مکتبة الاسکوریال، ترجمه سیده کنفانی، ۲۲۱)؛ خط: مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۹ص(۴۶-۸۴)، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۳-۳۱۵]

● تذکرة الوداد / فقه / عربی

taḏkirat-ul widād

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، -۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760)

رساله استدلالی است بر استحباب بلند کردن کف دست به طرف آسمان در حالت قنوت و اینکه این ترتیب قنوت از بدعت‌های شیعه نیست بلکه بر آن دلیل از روایت‌های منقول از ائمه طاهرین (ع) داریم.

آغاز: الحمدلله الذی قنتت له القانتات و خضعت له القانتون و ذلت له السماوات و دانت له الارضون.

انجام: و الله و رسوله و الأئمة من بعده أعلم بحقیقة الحال و صلی الله علی خیر خلقه و مظهر لطفه سیدنا محمد و آله خیر آل.

چاپ: در مجموعه اولی از رسائل فقهیه مؤلف چاپ شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۵۳/۲

آغاز: الحمدلله الذی قنتت له القانتات و خضعت له القانتون و ذلت له السماوات و دانت له الارضون؛ **انجام:** و الله و رسوله و الأئمة من بعده أعلم بحقیقة الحال و صلی الله علی خیر خلقه و مظهر لطفه سیدنا محمد و آله خیر آل.

خط: نسخ زیبا، کا: محمد حسین بن محمد باقر اصفهانی، تا: اواسط ذیقعده ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۵۳پ-۶۶پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۶-۵۶]

● تذکره و فهرست کتابهای کیمیایی / کیمیا / فارسی

tazkere va fehrest-e k.-hā-ye kīmīyāyī

غریب کرمانی، حسن بن زاهد، ق۸ قمری

qarīb-e kermānī, hasan ebn-e zāhed (- 14c)

[دنا ۱۰۹۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ص ۱۱۷، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۷۶]

● تذکرة الولی فی معرفة سنة النبی (ص) / فقه / فارسی

tazkerat-ol valī fī ma'refat-e sonnat-en nabī

یزدی، محمد باقر بن اسدالله

yazdī, mohammad bāqer ebn-e asad-ol-lāh

اهداء به: محمد ولی میرزا

رساله‌ای در خصوص جماعت و فضیلت آن با استفاده از کتب روایات فقهی در یک «مقدمه» و دو «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان فضیلت جماعت بر سبیل اجمال؛ مقصد ۱. آنچه در فضیلت مطلق نماز جماعت و عقوبت تارکش وارد شده، در هشت تذکره؛ مقصد ۲. اخباری که در خصوص فضیلت هر یک از نمازهای پنج‌گانه وارد شده، در سه تذکره؛ خاتمه: در ذکر پاره‌ای از عبارات فقها در فضیلت جماعت.

آغاز: الحمدلله الذی ندبنا الی الجمعة و الجماعات و أوجب لنا الطاعات و العبادات و حرم علینا المعاصی و السیئات و شرح لنا الأحکام و العادات

انجام: و اما در قیامت شدید است حساب او و غضبناک است پروردگار او و عاقبت او در آتش است.

[فهرستواره منزوی ۱۹۶/۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۱۲/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: زین العابدین حسینی، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۹ص (۵۷-۷۵)، ۱۷ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۹۳]

۲. یزد؛ سریزدی(مسجدحظیره)؛ شماره نسخه:۲۲۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۵۵پ-۷۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۳]

● تذکره و مجموعه فائضای هروی / شعر / فارسی

tazkere va majmū'e-ye fā'ezā-ye heravī

تذکره و مجموعه فائضای هروی (سراسر دفتر)، در این جنگ گذشته از دیوان‌ها و گزیده دیوان‌هایی که یاد می‌گردد شعرهای پراکنده‌ای است از شاعرانی همچون:

الف-شاعرانی که به خط خود شعری نوشته‌اند: فائضای هروی، محمد صلاح زره‌ای که دیباچه‌ای مورخ ۸ ذی قعده ۱۰۰۷ نوشته؛ عبدالصمد بن حاج ابوطالب مورخ ۱۱۰۹ و ۱۱۱۹؛ محمد باقر هاشمی؛

ب- شعرایی که شعر آنها در این جنگ آمده است: حرف الف: ابدال، ابوتراب مشهدی رضی الدین، ابوتراب بیک، ابوسلیک گرگانی، ابوسعید ابوالخیر، ابن محمد ملتانی، ابوالعلای گنجه ای، میر ابوالحسن، ابوالحسن خرقانی، ابن یمین فریومدی، ابراهیم میرزا صفوی، ابراهیم خان لاری، ابوطالب گیلانی، ابوالفتح لاهیجی، ابوالفرج، ابن حسام، میرزا ابوالقاسم جامی، شیخ ابوالقاسم کازرونی، اجری یزدی، احسنی سمنانی، احمد، احمد غزالی، سید احمد خان، اختری گنابادی، ادهم همدانی، ادهم بیک ترکمان، آذری، ارفع (صفی قلی بیک)، ارفع، اسیر، اسیری مختار نیک، اشرف نواده میر داماد، آشوب (محمد حسین)، آصفی، افضل الدین کرمانی، افضل کاشی، افصح هروی، افلاکی، اقدس، الف ابدال، الفت ملا داود، الغ بیک میرزا جغتائی، میر الهی همدانی، امامقلی بیک چگنی، امامقلیخان، امان الله خانزمان، امیدی طهرانی، امیر معزی، انوری انور لاهوری، انور مشهدی، انیسی، اوجی ولیقلی بیگ، اوجی شیرازی، اوجی نطنزی، اوحدی کرمانی، ایزدی، ایمنی تربتی؛ حرف با: باقرخان، باقر کاشی (محمد باقر)، باقرای حسینی، میرزا باقر، باقی نهاوندی، بایزید، بایقرا میرزا، بایندرخان صفوی، برجعلی بیگ، بزمی اردبیلی، بزمی همدانی (میر عقیل)، بساطی سمرقندی، بسمل سیستانی، بقائی هروی، بوعلی، میرزا بهاء الدین بغدادی، بهشتی هروی، بیانی، بیدلی، بیهوشی همدانی؛ حرف پ:پرتو، پوریای ولی؛ حرف تا: تائب میر برهان، تجلی کاشی، تجلی شیرازی، تسلیم شاملو، میر تشبیهی، تصرف هروی، تنها میرزا سعید، تقیای مثال؛ حرف ث: ثابت، ثاقب طهرانی، ثنائی (خواجه حسین)؛ حرف جیم: میر جابری، جامع کرمانی، جامع محمد شریف، جامی، میرزا جان بیگ، میرزاجان، جرمی ساوجی، جعفری، جلال الدین یزدی، جلال عضد، جلال اصفهانی، جمال الدین حسین نجفی، جناب میرزا فتح الله کلانتر اصفهانی، جوهری؛ حرف حا: حاتم کاشی، حاجب، حاجت، حکیم حاذق، حالی، حالتی قاسم بیگ، حافظ محمد حسین، حزنی، حزنی اصفهانی، حریمی، میرزا حسابی نطنزی، حسرت، حسنخان هرات، حسنشاه هراتی، میرزا حسن، نواب حسنخان شاملو، حشمت علیرضا، میر حضوری قمی، حیرتی، حیدر کرهرودی؛ حرف خا: خاتون پادشاه، خادم میر ابوتراب، خازن محمد امین، خاقان قمی، خاقانی شیروانی، خالص، خالصا، خواجه کلان، خواجه یزدی، خواجه کرمانی، خراز شیخ ابوسعید، امیر خسرو، سها خصالی، خصالی حیدر محمد، خصمی، خضری قزوینی، خضری اصفهانی، خضری لاری، خفائی، خلدی میرزا فخرا، خلیلا کاشی، خلیل میرزا ابراهیم، خیام؛ حرف دال: دائم هروی، داعی همدانی، ملا داعی، یرزا داود متولی، دانش همدانی محمد علی، دانش میر رضی، دردی، درکی قمی، دست افشان، دستور همدانی صدرا، دلیلی قزوینی، دوری رضا طهرانی؛ حرف ذال: ذبیح ملا محمد اسمعیل، ذبیحی، ذوقی (محمد امین)؛ حرف را: راغب طبیب حسین، راغب محمد زمان، راقم، رجا، رحمت خان، رستمی لاهیجی میر فغفور، رستم میرزا، رشکی همدانی، رشیدای زرگر، رضای کاشی محمد رضا، رضای شهری، رضای قلی بیک شاملو، رضی ارتیمانی، رفیع حسن بیک، رفیع الدین لنبانی، رکنا قمی، رکن کاشی، روزبه، روزبهان، رونقی، رهی سلطان علی بیک؛ حرف

زا: زایرا، زکی همدانی، زلالی خوانساری، زمانی یزدی، زمانای زرکش، زمان (آقا)، زمانای نقاش، زمانای خازن، زینتی نطنزی (میر)، زین الدین نسایی (خواجه)؛ حرف سین: ساکن، سالک، سامی، سحابی، سراجای نقاش، سرحدی، سرمد، سروری (تضمین شهادت)، سعدی، سعید هروی، سعید خلخالی (ملا ملک)، سقا، سگ لوند، سلجوقی، سلطان قلی بیک، سلطان فیروزشاه، سلمان ساوجی، سلیمان (میرزا)، سلیم، سلیم شیروانی، سنجر، سنایی (حکیم)، سوزنی، سعدی ساوی، سهراب بیک، سیرتی، سیری جربادقانی، سیف اسفرنک، سیف الدین محمد (میر)؛ حرف شین: شاپور طهرانی، شاهزاده کشمیر، شاه شجاع، شاهنظر بیک، شاه مراد، شانی تکلو، شیرازی همدانی، شرمی، ملا شرف، میرزا شرف، شریف (بخط خود)، میر شریف تفرشی، شریفا گاوسوار، شریفا، محمد شیر (بخط خود)، شریفی میر مرتضی، شریفی میر رضی، ملا شعیب، شفیع سمنانی، حکیم شفایی، شفایی اصفهانی، شفیعی رشتی، شفیعی همدانی، شفیعی، شکیبی، شوکت، شمسابنداری، شوکتی محمد ابراهیم، میر شوقی، شهرت، شهید محمد صالح بیک لو، شهیدی طباطباشهدی، شیدا؛ حرف صاد: صابر، صابر روشنگر، صادقی بیک، صادق دست عیب، صافی، صالی تبریزی، صالح بیک، صالح قلندر، صامت، صانع تبریزی، صبری، صبوری تبریزی، صحبتی، ملا قاسم صدقی، صدر الاسلام، صیرفی ساوجی، موضعی گیلانی، صفیعلی بیک چلبی کش، صبوری بسطامی، صوفی محمد علی بیک، میر صیدی تفرشی، صیدی تهرانی، صیرفی ملا قاسم؛ حرف ضاد: ضابط، ضمیری، ضیاء سمنانی؛ حرف طا: طالب آملی، طالع-ایمانی بیک، طاهر بسطامی، طبسی قزوینی، طبعی سیستانی، طبعی ارمنی، سلطان طغرل، طوطی، طوفی تبریزی، شاه طهماسب، ملک طیفور؛ حرف ظا: ظریفی ساوجی، ظفرخان، ظهوری، ظهیرای هروی، ظهیر فاریابی؛ حرف عین: عابد جربادقانی، عارف ایجی، عالی ملا باقی، عالی، عاملا، شاه عباس، عبداللطیف میرزا، عبدالواسع، عبدالباقی نهاوندی، عبدالبقاء نجفی، شیخ عبدالسلام، عبدالله شاملو هروی، عبدالله خان نوایی، حکیم علینقی سمرقندی، عجزی، میرزا عرب، عرقی، عزتی عبدالنبی تفرشی، عزالدین شیروانی، عشرت، عصمت بخاری، سید جلال عضد، میر عطای حکیم، میرزا علی اکبر، علی اصغر بن حاج کاظم، علی کاشی (آقا)، شاه میرزا علی، علینقی بیک، علامه چلبی بیک، عماد فقیه، شیخ عماد الدین، عنایت بیک، عنصری، عهدی ساوجی، عین القضاة، میر عیسی یزدی؛ حرف غین: غازی، غافلا، غافل بهبهانی حمزه، میر غروری، غیاثا حلوائی شیرازی؛ حرف فا: فایض، فارغ، فانی، فتاحی نیشابوری، فتحی اردستانی، فدائی کرمانی، فردوسی، فرصت محمد بیک توپچی باشی، فروغی لاری، فریب محمد علی بیک، میر فروغ سبزواری، فروغ خلف بیک، فسونی ایمانقلی بیک، فصیحی انصاری، میرزا فصیحی، فضلی چهارباغی، فغانی، فغفور فیروز آبادی، فغفور گیلانی، فگاری قاسم بیک، فکری اصفهانی، فغانی، فلکی شیروانی، فهمی کاشی، فیاض لاهیجی؛ حرف قاف: قاسم انوار، قاسم (میرزا)، قاسمعلی بیک، قانع کوسویی، قانع یزدی، نقی قانع، قدری کرمانی، قدس محمد خان شهری، قدس ساوجی، قراری گیلانی، قبلان بیک، قطب حسن مازندی، ملا محمد قمری، قنبری شیرازی، قیصر بیک ترکمان؛ حرف کاف: کاتبی، کاشف مروی، کاشف، کاشفی بدخشانی (ملا)، کاشی حسن، کاظم کاشی، کامی سبزواری، کاهی کاشی، کامل (ملا)، کبری نجم الدین، گرامی شاملو، کرم فندرسکی، کریمی سری، کفری میرزا، کلبی افشار، کلامی صفهانی، کلان خواجه، گلرخی میرزا مهدی، کلیم ابراهیم، کلیم همدانی، گنجی صفاهانی، کمال اسمعیل، کمال؛ حرف لام: لسانی، لطفانیشابوری، لعلی شاه بدخشان؛ حرف میم: تقیا مثال، شیخ مجدالدین بغدادی، مجدا منصف، میر مجتبی، رکن الدین محتاج، مسعود محبی، محتشم کاشی، محسنا شیرازی، محشری نیشابوری، محمد باقر بن محمد معصوم (بخط خود)، محمد باقر ولد قدسی، ملا محمد حسین برغانی، میرزا محمد حسین، میرزا محمد حسین آملی، محمد خان شیبانی اوزبک، میرزا محمد بیک کلانتر کرمان، محمد رضا مسگر، محمد رضی ایواغلی، میرزا محمد شفیع حسینی، محمد شریف، محمد صلاح باخرزی (بخط خود)، محمد طاهر همکار، محمد علی (بخط خود)، محمد قاسم نقاش، سید محمد نجفی، محمد مقیم ولد جسمی، محمد مقیم قصه خوان، میر محمد منصور حسنی، محمد منعم ولد غروری، محمد مؤمن بیک ترکمان، میر مغیث محوی، خواجه محمد میرک، محمود بن علی، محمود لنگرودی محمود تخلص، مختاری، مخلصا کاشی، مدهوش ابوالقاسم، سلطان مرادشاه، میرزا مراد، مرتضی قلیخان شاملو، مرتضی قلیخان، مرشد بروجردی، مسلمی، حکیم رکنا مسیح کاشی، میرزا ملک شرقی، مشرب، مشربی قمی، مصاحب بیابانکی، مصطفی، مصلح تبریزی، نورالدین مظهری، سید مظهر، مظفر حسین کاشی، میرزا معصوم معمائی کاشی، مغربی، میر مفتون قمی، مفیدا، مفید شهری، سعدالدین مفتون، مقصود خورده، مقیما منصور، مقیم لاهیجی، هلالی، ملهمی تبریزی، ملک قمی، ملک اوجی، ملک فخرالدین تورانشاه، ممتاز شولستانی، منوچهر خان، میرزا منصور، عبدالمولی مولی تخلص، موسی رضا همدانی، مولوی، مونسی، مدنی حسین یزدی، مهجور میرزا صالح، مهری، مهر خراسانی، میرزا قلی میلی، میر نهاوندی، میر هندی؛ حرف نون: نادم لاهیجی، نادری مروی، ناصح، ناصر خسرو، ناظما، ملا ناظم، ناصر علی هندی، میر نجات، نجیب جربادقانی، نزاری مازندری، نزاری قهپایی، نزهت، نسیبی، نصرا همدانی، کاظم نصیری، بابا نفیسی گیلانی، خواجه نصیر، نظام دست غیب، نظام تفرشی، نظیر مشهدی، نظیری نیشابوری، نظامی گنجوی، سید نعمة الله، نعمة الله ولی،

سراجا نقاش تخلص، نقی شیخ علینقی، محمد قاسم نقاش، نورا، نور قاضی نور، ملا نوعی، نوعی خبوشانی، نوری لاریجانی، نوری شولستانی، نور ابن عبدالله خان، نویدی شیرازی، نیکی اصفهانی؛ حرف واو: ملا وارسته، وارسته امامقلی، واصب قندهاری، واصلی، واصل لاهیجی محمد زمان، واعظ قزوینی، والهی قمی، واهب، وجهی کرد، وحشی، وحید، ملا وفای هروی، وقوعی تبریزی، ولی ساوجی، ولی دشت بیاضی، ولی بیک، وهمی طهاسبقلی بیک؛ حرف ها: درویش هادی، هجری، هلاکی همدانی، همام تبریزی، همایون پادشاه؛ حرف یا: میر یحیی کاشی، یحیی خان گیلانی، یوسف بیک شاملو، یوسفی ترکش دوز. (دانش پژوه)

[دنا ۱۰۹۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ابعاد متن: ۱۴×۲۴، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۹-۱۲۱۸]

← التذکرة الهادیة و الذخیرة الکافیة ➢ التذکرة المفیدة و الذخیرة الحمیدة

● **تذکرة الهداة فی تاریخ الائمة الهادین علیهم السلام** / تاریخ معصومین / عربی

taḏkirat-ul huda fī tārīx-il a'immat-il hādīn 'alay-him-us-salām

نائینی، محمد بن ابی طالب، -۱۳۰۰ شمسی

nā'īnī, mohammad ebn-e abī-tāleb (- 1921)

محل تألیف: مشهد رضوی

منظومه‌ای در قالب مثنوی و در وزن «مستفعلن مستفعلن مفعولن» سروده شده و شامل سرگذشت ائمه معصومین است. سراینده در آغاز این منظومه بلند، خود و اثر را چنین معرفی کرده است: «و بعد فالراجی لنیل المقصد ×× سمی خیر الانبیا محمد / ابن سمی والد الکرار ×× اب الهداة السادة الاحرار / الملتجی بالسادة الهادینا ×× اقل من قد سکن النائینا ... منظومتی بضاعة مضجاة ×× لکنها ترجی بها النجاة /فی ذکر سید الوری و الآل ×× مفیدة فی جملة الاحوال ... سمیتها تذکرة الهداة ×× ارجو بها شفاعة الولاة». سپس در ادامه اشاره به این دارد که منظومه‌اش را در مشهد رضوی به خواهش شخصی سروده که وصفش چنین است: «نظمتها اجالة لمن وجب ×× علی حقه و نظمها طلب / فی زمن قد کنت فی الجوار ×× من ثامن الائمة الاطهار / و هو نزیل الطوس خادم الحرم ×× بالعروة الوثقی هنا لک اعتصم / مقامه عال بما قد الفه ×× فکم له من کتب مؤلفه / ذو تحفتین للحسین و الرضا ×× سفینة النجاة منه یرتضی / و هو من البسطام خیر فاضل ×× مستند الفحول و الافاضل». گویا در وصف همین شخص است که در بخشی که به «بیان المروجین فی المآت العشرة و ذکر اسامیهم الشریفة» اختصاص داده، ابیاتی چنین سروده است: «و فی الزمان من به تمحی الفتن ×× سیدنا سمی مولانا الحسن / الحسن الخلق حسینی النسب ×× مستند الکل رضی منتخب / مشید الفروع و الاصول ×× مرضی رب العرش و الرسول / بدر العلی و واحد الایام ×× شمس الهدی و حجة الاسلام / فی بلدة القائم خیر واطن ×× ملاذ کل غابر و قاطن ...». در این منظومه پس از بیان احوالات معصومین (ع)، به عناوین دیگر نیز پرداخته شده است از جمله: فی بیان العلماء المروجین فی المآت العشرة و ذکر اسامیهم الشریفة؛ فی بیان الشهور العربیة و غیرها مما یناسب فی المقام ذکره؛ فی ذکر الشجرة الخبیثة و عدد الخلفاء من بنی امیة و بنی العباس لعنهم الله؛ خاتمه الکتاب فی الالهیات الکلام فی وجوب معرفة الله تعالی [که عنوان‌های فرعی دیگری هم دارد]؛ فی بیان نبذ من مطاعن الثلثة و رد الاجماع علی خلافتهم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۱۷/۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الکریم الواهب ×× مکون الاکوان ذی المواهب / معلم البیان للانسان ×× مفضل الانسان بالبیان / الازلی المبدء المعید ×× الابدی الدائم المجید؛ **انجام:** و حیث غاب صاحب الزمان ×× نرجو دوام دولة السلطان / لا زال منظورا من الامام ×× فی نصرة المذهب و الاسلام / لا زال ملکه له موبدا ×× ایده الله القوی ابدا / اوتی فتحا ظفرا و نصرا ×× و کثرة لا تحصرن حصرا / حتی یبید الکفر و الضلالة ×× و یملأ الارض من العدالة

خط: نسخ خوب و مشکول، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج حنایی، ۶۸گ (۸۶ر-۱۵۳ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۵سم [ف: ۲۷/۱-۲۱۵]

● **تذکره هدایت** / عرفان و تصوف / فارسی

tazkere-ye hedāyat

[دنا ۱۰۹۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳۷/۲-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۴۹۵، ind inst Pers 122؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۴۳]

● **تذکره هزار مزار = ملتمس الاحباء خالصا من الریاء** / جغرافیا، تاریخ / فارسی

tazkere-ye hezār mazār = moltames-ol ahebbā' xāles-an men-ar rīyā'

جنید شیرازی، عیسی بن جنید، ق۹ قمری

joneyd-e šīrāzī, 'īsā ebn-e joneyd (- 15c)

وابسته به: شد الازار فی حط الاوزار عن زوار المزار = المزارات؛

جنید شیرازی، جنید بن محمود (قرن ۸)
معین الدین ابوالقاسم جنید شیرازی کتابی به نام «شد الازار فی حط الاوزار عن زوار المزار» به حدود سال ۷۹۱ق پرداخته است که در آن احوال و تعیین محل قبر جمع کثیری از زهاد و علماء و امراء و سلاطین مدفون در شیراز است و بر آن بوده که این کتاب، برای زوار مزارات شیراز حکم راهنمایی باشد و به عدد ایام هفته به هفت قسمت یا هفت نوبت که هر قسمت شامل ذکر مدفونین یکی از قبرستان‌های معروف شیراز باشد تقسیم نماید و این هفت «نوبت» عبارت است از: ۱. ذکر مدفونین قبرستان شیخ کبیر؛ ۲. ذکر مدفونین قبرستان باهلیة؛ ۳. ذکر مدفونین قبرستان دار سلم؛ ۴. ذکر مدفونین قبرستان ام کلثوم و شیرویه؛ ۵. ذکر مدفونین قبرستان باغ نو؛ ۶. ذکر مدفونین قبرستان جامع عتیق؛ ۷. ذکر مدفونین قبرستان مصلی؛ در این هفت نوبت مجموعاً ۳۱۵ نفر را نامبرده است که آخرین آنها شیخ سعدی است. بعدها این کتاب از طریق فرزند او عیسی ترجمه‌ای ناقص و غلط آن هم بر اثر خواهش یکی از دوستان پدر به عمل آمده که آن ترجمه، این کتاب یعنی هزار مزار می‌باشد که نام دیگر آن «هزار و یک مزار» است. (عبدالله انوار)
آغاز: شکر وسپاس خدائی را که آسمان و زمین را جای پیغمبران گردانید
انجام: از معرفت فرو بسته اند و سر سر در جیب عبودیت فرو برده اند، قد وفق تم الکتاب بعون الملک الوهاب
چاپ: متن در تهران به سال ۱۳۲۸ خ به چاپ رسیده و این ترجمه در شیراز به سال ۱۳۲۰ چاپ شده است
[مشار ۳۸۶؛ استوری ۱۱۲۳؛ الذریعه ۱۹۶/۲۲ و ۲۱۸/۲۵؛ دنا ۱۰۹۹/۲ (۶ نسخه)]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۶۰
آغاز: و فاضل تر پیروان و پیشوایان که نامش محمد است ... اما بعد بدانکه بعضی از برادران دینی من مرا آگاه گردانیدند (س ۱۶ ص ۲ چاپی)؛ **انجام:** و سر در جیب عبودیت فرو برده‌اند (خاتمه- ص ۱۵۸ چاپی س۲ از پایین یک سطر کم دارد).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج نیلی، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۶۴۹]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: آقا محمد رضا، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۴۷گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۵-۵۷۸]
۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۲
خط: نستعلیق شکسته، کا: ابراهیم بن مرحوم حاج محمد رضا خان جهرمی، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۹۷ق، برای حاج شیخ یحیی امام جمعه شیراز؛ ۱۱۵گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳-۹۰]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۴ ـ ب
در آغاز فهرست دارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شعاع الملک، تا: ۱۳۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۶گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۴۴۱]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شکرالله، ریاض کازرونی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۳۶۰ق، جا: تهران، مدرسه سپهسالار، به دستور آیت الله ابن یوسف شیرازی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مکشی؛ عطف: قهوه‌ای، ۳۴۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۵سم [ف: ۲۸-۶۹]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۳۶-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 3328؛ خط: نسخ روشن، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۴۷]

← تذکره هفت اقلیم > هفت اقلیم

● **تذکره همیشه بهار** / تراجم / فارسی
tazkere-ye hamīše bahār
ابوالقاسم بن حیدر، ق۱۱ قمری
ab-ol-qāsem ebn-e heydar (- 17c)
آن را در اواسط عصر صفوی نوشته است و نخستین شاعری که در آن یاد شده شاه تهماسب صفوی است و آخرین آنها شانی تکلو است با شعرهای شاهزاد گان دیگر. در دیباچه درباره نام کتاب چنین آمده: روا نیست که آتش طبعان پروانه وار بطوف آن سر گشته و بی پروا نیاید و از میوه‌های پیوندی ناز و نیاز و حسن و عشق این روضه همیشه بهار لذت نیابند.
فهرست اسامی شعراء: ابابکر میرزا صفوی، میرزا ابوالبقا تفرشی، میرزا ابوطالب شهرستانی، میرزا ابوطالب قمی وزیر دیوان، میرزا ابوسعید رازی، حکیم ابوالفتح تهرانی، میرابوالمفاخر رازی، ابراهیم بن نوح سامانی، میرزا ابراهیم حکیم قمی، میرزا ابراهیم نواده ادهم همدانی، خان احمد گیلانی، میرزا سید احمد صفوی، بابا احمد قمی، احمد کاشی، میرزا احمد قزوینی، ادائی قمی بابا سلطان، ادائی اصفهانی، ادهم میرزا ابراهیم همدانی، شاه اسمعیل ثانی صفوی، استاد اسمعیل بنای اصفهانی، میرزا اسمعیل ولدشاه ابراهیم وزیر اصفهانی، آقااسمعیل کاشی تراش اصفهانی، میراسیری رازی، میرزا جلال اسیر تخلص اصفهانی، اشراق میر محمد باقر داماد، میراشکی قمی، میر آشوب همدانی، اصفی کاشی، میر اصفی ساوجی، میر اصلی قمی، اعرج بخیه دوز اصفهانی، اعظم علیقلیخان ولد حسنخان، اغورلو خان زیاد اغلوحاکم قراباغ، افسرو لد سنجر کاشی، خواجه افضل اصفهانی، افضل دوتاری، اکبر میرزا محمد اکبر دولت آبادی، میرز اکبر برادرضابطه نویس، الهام میر شریق خویش میرصبری،

میر الهی اسد آبادی، الهی کاشی مسیح الزمان حکیم صدر الدین، سلطان الغ بیگ میرزا، الفت طالقانی ملاداود، القاص میرزا، اماقلیخان اوزبک، امامی همدانی میر معصوم، امامی همدانی میر مغز الدین محمد، امیدی رازی، امیر خواجه جلال الدین عراقی، امیر قزوینی، میرزا امین نصر آبادی، حاج امین شیشه گر ولد حاجی مز اصفهانی، میرزا امین برادر میرزا طاهر واقعه نویس، خواجه امین الدین کاشانی، انصاری قمی، انور همدانی، سلطان شیخ اویس، اوکتای بن چنگیز، آهی قمی، ایاغی ارانی، ایبک میرزا باقر اصفهانی، آیتی اصفهانی؛ حرف **ب**: بارقی اصفهانی، باعث همدانی، باقرای خورده کاشی، میرزا باقر وزیرقورچی، باقرای خملیل کاشی، میرزا باقر ولد مولانا هدایت حسین نائینی، آقا باقی نهاوندی، باقیای کاشی، باقیای نائینی، میرزا بایسنغر، سلطانحسین میرزا بایقرا، بایقرا میرزا، بایندر خان شیخ آوند، بدری صفاهانی، بدرجاجرمی، بدیع الزمان میرزا، میرزا بدیع نصر آبادی، بدیهی همدانی، بزمی همدانی میرعقیل، بسمل قمی میرزا محمد برادر میرزا عبدمناف، بسمل قزوینی، بهاری قمی، بهرام میرزا صفوی، بیرام خان حاکم نیشابور، پرتوی توسرکانی؛ حرف **ت**: فخرای تائب تخلص تفریشی، میر تائب همدانی، تابعا محمد باقر محتسب قم، تجرید اصفهانی، تجلی کاشی، تجلی اصفهانی، میر تشبیهی کاشی، میرزا تقی دولت آبادی، میرزا شاه تقی شیخ الاسلام، بقی کاشی تنهایی میرزا جان اصفهانی، تنهایی همدانی، تنها میرزا محمد سعید حکیم قمی ــ گاهی سعید هم تخلص می‌کند؛ حرف **ج**: جان میرزا بن سلطان محمود میرزا، میرزا جانی نواده میر سراج قمی، جاهی ابراهیم میرزا صفوی، جدائی ساوجی، جسمی همدانی، جعفری قزوینی، میر جلال کاشی، خواجه جلال الدین سلجوقی، جلال الدین حسین اصفهاین، حلال الدین طبیب اصفهانی، جلالای نائینی، جلالای زرکش کاشی، جمال کرباس فروش، جمالا کاشی، جمال الدین بروجردی، جمشید خان والی گیلان، جنونی همدانی؛ حرف **ح**: مولانا حاتم کاشی، حاتم قمی ولد ملادر کی، حاجی بیگ قروینی، میرزا حبیب ولد میرزا شفیع مستوفی اوقاف، حبی اصفهانی، خواجه حبیب الله قزوینی، حریفی نهاوندی، حریفی ساوجی، حزنی اصفهانی، سلطان حسین ولی، سلطان حسن میراز برادر شاه عباس ماضی، ببا حسین قزوینی، حسینخان زرگر اصفهانی، شاه حسین میرزا ولدشاهی بیکخان، حسینی صراف اصفهانی، حسینی صراف ساوجی، حسرتی کاشی، حشمتی کاشی، میرحضوری قمی، حقیقی جهانشاه میرزا، حکمت قمی، ملک حمزه خان سیستانی، حمدای همدانی، ملاحیاتی کاشی، میرزا حیدر کرهرودی، ملاحیران اصفهانی، حیرانی همدانی، حیرتی کاشی، حیرتی قمی، حیرتی قزوینی؛ حرف **خ**: خاطری کاشی، خاقان قمی، سلطان محمد خدابنده، محمد خوارزمشاه، میر خصالی کاشی، میرزا خصمی اصفهانی، خصری قروینی، خطائی شاه اسمعیل صفوی، خلق خان قروینی، خلقی طهرانی میر یوسف، میر خلوتی کاشی، خوبی ساوجی، خیال قمی؛ حرف **دال**: داعی ولد ضمیری اصفهانی، داعی انجدانی، دانش قمی، میرزا داود ولد میرزا علی مستو فی موقوفات، درکی قمی، میرزا حسن دستور تخلص، دلیلی قزوینی، دوری آقا رضا تهرانی، شیخ دهاتی قزوینی، درویش دهکی، ملادیری قمی؛ حرف **ذال**: ملاذاتی قمی، ملاذوقی کاشی، حیدر ذهنی؛ حرف **راء**: رابط ملک محمد اصفهانی، رازی محمد قاسم نقاش اصفهانی، راضی محمد رضا زرگر اصفهانی، راغب کلب حسن اصفهانی، ام رافعی قزوینی، ربطی بیدگلی، مرجایی سیف الدین اصفهانی، میرزا رحیم ولد خواجه شعیب کاشی، میررسمی کاشی، حکیم رشدی قمی، رشیدای زرگر اصفهانی، رشیدای نورس دماوندی، رشیدای کاشی، رشکی همدانی، رضایی کاشی، آقای رضی ولد آقا مؤمن اصفهانی، میررضی ازتیمانی، میر رضی الدنی محمد تهرانی، آقا رضی اصفهانی، رفعتی قمی، رفیع لبنانی، میررفیع مسگر اصفهانی، رفیعی رفیع الدین حیدر معمایی اصفهانی ۱۴، حکیم رکنای قمی، قاضی رکن الدین قمی، رمزی کاشی، رمزی همدانی، میرزا روح الله اصفهانی، روحی همدانی، روحی ساوجی، روشنی همدانی، رونقی همدانی؛ حرف **زاء**: زائر طهرانی، زائر همدانی، زکی همدانی، زمانای زرکش، زمانای قصه خوان قزوینی، زینعلی طهرانی، زین العابدین ولد میرزا رفیع صدر اصفهانی؛ حرف **سین**: سائل همدانی، سائل عراقی، سیدحسینی سادات، ساکنای کاشی، سالمای زرگر اصفهانی، سالمای تهرانی، سالم کاشی عبدالغفار، سالم کاشی، سالکای قزوینی، سام میرزاصفوی، سامعای همدانی، سالک کاشی ملا محمد علی، سنبری جرپادقانی بابا کمال، سپاهی نواب حسن پادشاه، سپهر نظامشاه دکنی، صالحای ستار تخلص، سحری همدانی، ملا سحری طهرانی، سحری طرشتی، سخایی قمی ساکن ساوه، سخی میرزا محمد رضا طهرانی، حکیم سدید قمی، سراجای نقاش زرنشان، سراجای نقاش اصفهانی، سراجی جاجرمی، سروری کاشی محمد قاسم، سعیدای تویسرکانی، میرزا سعید نواده خواجه شهابای وزیر موقوفات، قاضی سلام الله کاشی، سلامی اصفهانی، شاه سلیم، محمد قلی سلیم تخلص طهرانی، سلیم قزوینی، سلطان سلیمان خوند گارروم، سلیمانشاه سلجوقی، خواجه سلطانمحمد قمی، سلطانقلی بیک شاملو، سلطان سنجر، سنجر کاشی محمد هاشم، سنغر شاه، سوزی ساوجی، سوزی رازی، سیاهک صندوقچه فروش اصفهانی، میرسید کاشی، میر سیری کاشی؛ حرف **شین**: شادمان قمی، شامی میر محمد الحسینی، شاهویریدی بیگ ولد، سلطانقلی بیگ شاملو، شاهویردیخان چمدان اغلی، شاهمیر میر تقی الدین محمد همدانی، شاه شجاع، ملک شجاع عم ملک حمزه سیستانی، شجاع کاشی، شرر میرزا جانی قزوینی (حاشیه)، شراری همدانی، میرزا شرفجهان قزوینی، شرف شفروه، ملا

محمد حسین شرعی تخلص قمی محرر، شرمی قزوینی، شریفای قنادی اصفهانی، قاض محمد شریف ورتونی، شریف کاشی، خواجه شعیب کاشی، شعیب قمی، مولانا شعوری کاشی، حکیم شفائی، میرزا شفیع نویسنده خزانه عمره، شکوهی همدانی، شگونی همدانی، شگونی جرپادقانی، شکیبی، شکیبی قمی، مسیب خان شکیبی تخلص، شمخال بیگ برادرزاده عباسقلیخان هراتی، میرز شمس الدین محمد صدر شهرستانی، شمس ساوجی، شمسای اشتیمونی قمی، میرشوقی کاشی، شوکتی مولانا ابراهیم اصفهانی، شهاب الدین قزوینی، شیخ شهاب رازی، شاهزاده شهریار، شهیدی قمی، شهیدی قمی؛ حرف **صاد**: صابر آینه گر اصفهانی، صابر رازی، صادقای نقاش اصفهانی، میرزاصادق تفرشی، ملا محمد صادق همدانی، صاعدی میرزا تاج الدین، نصیرای صافی تخلص خویش میرضی، میرز صالح وزیر بروجردی، نیرزا صالح دولت آبادی، میرمحمد صالح ساوجی، صامت اصفهانی، صبحی ساوجی، صبوحی قمی، میر صبری اصفهانی، صحرایی طهرانی، میر صدرالدین ولدمیرزا، میر صدر الدین قمی خویش، صرفی اصفهانی، صرفی ساوجی، صوفی همدانی، صفیای رمال اصفهانی، آقا شمسی صفیر تخلص قمی، میر صید طهرانی، صیقلی بروجردی؛ حرف **ضاد**: ضروری کاشی، ضمیری قمی، تقی حلوائی ضمیر تخلص، ضمیری اصفهانی، ضیاء ضابطه دفتر، ضیاء الدین محمد کاشی، ضیاءطهرانی؛ حرف **طاء**: نورای طاقت تخلص، بابا اطالب اصفهانی، میرزا طاهر نصر آبادی، شاه طاهر وزیر اصفهانی، آقا طاهر تهرانی، بابا طاهر عریان، طالب اصفهانی، ملاطاهری نائینی، مولانا طبخی قزوینی، طبیعی قزوینی، میر طبیعی طهرانی، طرزی طرشتی، طغانشاه، شاه طهماسب صفوی، ملا حیدر طهماسب کاشی، طغرل بن ارسلان، ملك طیفور انجدانی؛ حرف **ظاء**: ظریفی ساوجی، کافی ظفر همدانی، ظهیرا ولد ملامراد تفرشی، ظهیر ارقم نویس همدانی؛ حرف **عین**: عاجزی اعمی قمی، شاه عادل لاری، میرزا بایسنغر ثانی عادل تخلص، ملا عارض قمی، عارف کاشی میر عبدالحسین، عاقلای طالقانی، ملا عامی همدانی، شاه عباس ثانی، عباسقلی خان ولد حسنخان شاملو، ملاحبیب عبدل، آقاحسین عبدل کاشی، عبدالحسین رازی، میر عبدالحق محتسب قم، میر عبدالرحمن خادم خاکفرج قم، عبداللطیف میرزا، عبد الغنی تفریشی، عبدالعزیز خان، ملاعبد القادر نایینی، میرزا عبدمناف قمی، عبدالمؤمن خان اوزبک، میرزا عبدالله ولد میرزا شفیع وزی، ملاعبدالله اردلانی، میرز عبدالله برادر مخمور، عبدی اصفهانی، عبید زاکانی، عبید خان، عراقی شیخ فخرالدین، غزت اصفهانی، میر عرفان کتابفروش اصفهانی، عریان میرزا اسد بیگ قزوینی، فخرای عروج تخلص کاشی، عزمی خیاط، میر عزمی کاشی، عزیزی قزوینی، عسکری میرزا، میر عسکر، عشرتی اصفهانی، ملا علی شیخ عشرتی اصفهانی، عشقی کاشی، عصری اصفهانی، عصری اصفهانی، میر عطای اصفهانی، عطای کاشی، قاضی عطای طهرانی، قاضی علاء کرهرودی، علامی کرهرودی، میرزا علیخان شیخ الاسلام جرپادقان، علخانسرداربیگلر بیگی آذربایجان، علیشاه بن تکش، علیقلیخان آجرتراش، علی منجمله میرزا جلال، آقا علی کاشی، ملا علی قمی، مولانا علمی باقر قمی، حکیم عمادالدین محمودقمی، عماد شهریار، عهدی قزوینی، عهدی ساوجی، قاضی عیسی ساوجی، عینی طهرانی؛ حرف **غین**: غازی قلندر، غازی عوض حاکم اور گنج، غازیگر ایخان تاتار، شاه غریب میرزا، میر غروری کاشی، قاضی محمد غفاری، میرزا محمد حسین غفاری قزوینی، دروس غیاث قمی، ملاغیرت همدانی؛ حرف **فاء**: فائز نهاوندی، فارغ اصفهانی میرزا ابراهیم، ملافارغ کاشی، میر فارغی قزوینی، فاضلا کاشی، فانی عبدالحسین نواده میررضی، فتحای اصفهانی، فتح الله قزوینی، فتحی قزوینی، رستم میرزا فدائی تخلص، فدائی اصفهانی، نصیرای نائینی فردی تخلص، فرصت مظفر حسین کاشی، فرقتی ابوتراب بیگ کاشی، فروغی قزوینی، فروغی همدانی، فریدون حسین میرزا، آقاشاپور فریبی تخلص طهرانی، میرزا فصیح مستوفی موقوفات، ملك فطرت کاشی، میرزا محمد رضا فطری قمی، فضلی جرپادقانی، فهمی طرشتی، فهمی کاشی، میرزا محمد رضا فکری، فنائی اصفهانی، فیض کاشی، معز الدین فیضی؛ حرف **قاف**: میرزا قاسم قمی، قاسمی کاشی، قاسمخان ولد ندرخان، مسیب قانع تخلص کاشی، میر قانعی کاشی، ملاقدرت اصفهانی، میر قدسی تفرشی، محمد مهدی قدس همدانی، قدیرای کیفدوز، سید قریش کاشی، قسمت علینقی بنای قمی، قضائی همدانی، ابراهیم قطب شاه حیدر آبادی، ملاقلی کاشانی، میرزا قوام نقیب اصفهانی، قوامی رازی؛ حرف **کاف**: کاتب ملامحمد علی قمی، کاظمای منصف، کاظمای زرکش کاشی، میرزاکاظم کاشی، کاظمای منصف قمی، کاظمای قزوینی، کاظمای کاشی، میرزا کافی رب العزة، کاکای قزوینی، کاملای کاشی، شاه کبودجامه، کبیری کاشی، مولانی کرمی کاشی، کریمای کاشی، حکیم کسایی قزوینی، کلامی اصفهانی، گلخنی قمی، گلشنی کاشی، حاج کلبعلی پیراهن فروش، کمال ساوجی، کمال اسمعیل اصفهانی، کمال الدین قصه خوان، ابوطالب کلمی، کیچیك میرزا نورای لامع تخلص همدانی؛ حرف **لام**: لامعی گرگانی، لامعی قمی، لطفای اصفهانی؛ حرف **میم**: حسن متکلم قزوینی، مجدای منصف طهرانی، مجدای خفاف اصفهانی، مجنون بروجردی، محسنای کاشی ساکن شیراز، آقامحسن اصفهانی، محضری همدانی، میرزا محمد منجمله نواب خلیفه سلطان، میرزا محمد منجمله نواب میرزا مهدی، محمد ابراهیم خان اوزبک، شیخ محمد امین قزوینی، محمد امین کوسج، محمد امین سلطان ترکستان، محمد امین جرپادقانی، محمد باقر ولد حاجی کبیر مروارید فروش، محمد بیگ اعتماد الدوله، محمد تقی منجمله میرزا زاده، محمدتقی اصفهانی، محمد جعفر طالقانی، محمد

حسین میرزا صفوی، میرصدر الدین صفوی میرزا محمد حین نواده میر صدر الدین شمس، میر محمد حسین تفرشی مشهور بنجفی، محمدحسین اصفهانی، میرزا محمد حکیم قمی، میرزا سید محمد همدانی، محمد خان سیستانی، محمد داود تویسرکانی، میرزا محمد رضا وزیر قم، مولانا محمد شریف طالقانی، میرزا محمد شفیع مستوفی وقف، محمد صادق قمی، آقا محمد صالح کاشی، محمد طاهر قزوینی، حاج محمد علی اصفهانی، حاج محمد علی اصفهانی، میرزا محمد علی ولد آقا اصغر قمی، محمد قاسم کاشی، محمد قاسم منصف قمی، محمد کاظم ساوجی، میرزا محمد معصوم کاشی، میرزا محمد مقیم قزوینی ساکن مشهد، محمد مقیم طهرانی، محمد مؤمن بیگ داروغه فراشخانه، محمد مؤمن میرزا، محمد هادی، محمد یحیی والی شیروان، محمد یوسف جرپادقانی، سلطان محمود ولد سلطان ابوسعید، میر شجاع الدین محمود اصفهانی، محمود ای کاشی، مدهوش سید مبارکخان، مذاقی بزاز اصفهانی، مذنب قمی، مرادی سلطانمحمد میرزا، مرادخان، میرزا مراد ولد رستم میرزا، سید مرتضی درامامی خویش مستوفی موقوفات، مرتضی قلی سلطان، مرتضی قلیخان قهوهچی باشی، مردمی صحاف، ملا مرشد بروجردی، مرشد قلی بیگ ولد عباسقلیخان شاملو، مسیحای کاشی، حکیم رکنای مسیح کاشی، خواجه مسعود قمی، میر مسعود کاشی، میر مشرب کاشی، میر مشرب قمی، مشربی قمی، مشفقی قمی، مشفقی مکاشی، سلطان مصطفی میرزا، سید مظفر کاشی، مظفر علامه تند اصفهانی، مظفر فرصت قمی، مظفر حسین میرزا ولد سنجر میرز ا حسینی، ملا مطیعا همدانی، معزای اجیه، معنوی جدیدی قزوینی، معزالدنی جوشقانی، مغری درامامی اصفهانی، مفردای قمی، مفرد همدانی، مقامی طهرانی میرابوالبقا، میر مقبولی قمی، مقصد قمی آقانور، مقصد ساوجی، مقصود کاشانی، مقیمای زرگر اصفانی، مقیمای حلمی کاشی، مقیم عطار قمی، میرزا مقیم کتابدار، سلطان ملکشاه سلجوقی، ملك ابوالفتح خان سیستانی، حاجی شیف منشود تخلص، منعم سنگتراش اصفانی، منوجهر خان لر، مؤمن کلو، میرزا مؤمن حکیم قمی، موالی محلاتی، موسی رضا همدانی، نواب میرزا مهدوی، میرزا مهدی ولد حیدرخان قمی، مینا میرزا نصیر دولت آبادی، میرزا میرك خویش ملامحمد باقر، میرز کی ساوجی، میرزایی ساوجی، میر میران قزوینی، میرك دیلمی؛ حرف **نون**: نادر کلبعلی زرگر، نادی دلیجانی، زمانای ناطق تخلص اصفهانی، نافعای قمی، نامی ابهری، نامی رازی، نجات میر عبدالعال، نجات کاشی، نجفقلی خان زنگنه حاکم قندهار، نجم ثانی میرزا جعفر، نجیب قزوینی حاجی اسمعیل، نرگسی کاشی ملاحیدر، نرگسی عراقی، نزهتی قمی، نسیمی قزوینی، نشاط دماوندی، نصرت قزوینی، طاب نصیب تخلص، میرزا نصیرولد میرزا نظام، نیر نصیر ولد هاشم بیگ مستوفی خالصه، نصیرای همدانی، نظام قزوینی، نظمی گنجوی، میر نظام الدین تویسرکانی، میر نظام الدین تفریشی، نعمتی کاشی، نعمیای خیاط قزوینی، نعیما ولد بهشتی، نفیسی کاشی، سراجا نقاش تخلص، محمد طاهر نقاش تخلص کاشی، نقدی اصفهانی، نقیای همدانی، نگاهی ارانی، نوذرای قمی، قاضی نور اصفهانی، نوالله قزوینی، سید نوربخش کاشی، نوعی اتوکش، ملانویدی نواده مقصود عصار، نوید طهرانی، نویدی رازی ملاحیدر، بیبی اصفهانی، نیکی اصفهانی؛ حرف **واو**: واسع جرپادقانی، محمد صالح واصل تخلص، زمانای واضح یا واضع، جمالای واله تخلص قزوینی، میروالهی قمی، میرزا حسن واهب، میرزا واهب خویش ملك ابوالفتح سیستانی، وحشتی جوشقانی، میرزا طاهر وحید قزوینی، میروجدی همدانی، ملا وکیل قمی، ملاولی بیگ بروجردی؛ حرف **هاء**: هاتف دلیجانی، هاتف قزوینی، میرزا هادی برادر مخمور، سعیدای هادی تخلص برادرتابعا، میرزا هادی برادر ضابطهنویس، میرزا هدایت الله ولد شیخ الاسلام، هجری قمی، هجری رازی، هجری قزوینی، همایون پادشاه هند، همایون محمد ولد شکوهی همدانی، هلوخان اردلان، همتی قمی، همدمی کاشی؛ حرف **یاء**: میرزا یحیی خویش میرزا طاهر واقعهنویس، میر یحیی کاشی، میر یحیی قمی، مولانا یحیی طالقانی، جلالای یقین تخلص، یعقوب سلطان، سید یعقوب کاشی، میرزا یوسف قزوینی وزیر توپخانه، میر یونس ابهری.

آغاز: سوای حرف تو در لوح سینه ما نیست ×× باین نمك غزلی در سفینه ما نیست. شکر و سپاس صانعی ار سزاست که بیاض چهره خوبان را به سوار خط مشکین و نقطه ریزی خال عنبرین آراسته است ... و بعد چنین عرضه خط میدارد سگ آستان شاه صفدر ابوالقاسم بن حیدر که چون طبیعت که نقشبند شعر باف خانه شعر است قماش کارتازه ای در نظر دارد و از مخمل دو خوابه فکر و خیال هردم صورتی به دیده تأمل در میآرد میخواهد که زمین بیاض سفینه را از مشجر سخنان شاخ بر شاخ بلبلان گلستان بیان نقش ارژنگ سازد

[دنا ۱۰۹۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۶۹/۳]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۸ ـ ب

آغاز: برابر **انجام:** کلیم از مطلب نایاب بگذشت بدست آورده را هم پشت پا زد (ناتمام مانده)

خط: نستعلیق، بیکا، تا: قرن ۱۱؛ چلیپا در سه ستون، مجدول، یادداشت ۱۳۰۵ دارد، در ۱۳۱۵ به ۵ تومان خریده شده و در ۱۳۲۶ از آن دبیر حضرت گروسی بوده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی عطف سرخ، ۱۵۵برگ، سطور چلیپا در سه ستون (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱-۱۰۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۹۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۷]

● **تذكرة الهند** = **یادگار رضایی** / طب / فارسی

tazkerat-ol hend = yādegār-e rezāīī

حسینی، رضا علیخان بن محمود علیخان،

hoseynī, rezā ʻalī-xān ebn-e mahmūd ʻalī-xān (-)

اهدا به: میر اکبر علی خان بهادر سکندر جاه (۱۲۱۷-۱۲۲۴ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۳۵- یا ۱۲۳۷ق؛ محل تألیف: حیدرآباد
در سه «تذکره» و یک «خاتمه» از روی یادداشت‌های پدرش که پراکنده و به عربی بوده، ساخته: تذکره ۱. اوزان و اصول مدون و غیره بر طریق هندیه؛ ۲. اوزان و مصالح و مضار ادویه و اغذیه و بعضی مقولات هندیه؛ ۳. فواید و ماهیات و امزجه و افعال و اصلاح ضرر و خواص ادویه و اغذیه هندیه، خاتمه: اسماس چند که مستعمل در ماهیات و امزجه است.

آغاز: ۱: سبحان الذی علم الانسان علاج الابدان لشفاء الاسقام
۲: هر گیاهی که از زمین روید × وحده لاشریک له گوید ... اما بعد می‌گوید احوج الناس اضعف الاناس ابن محمود اکنی (دکنی ؟) تغمده ...

چاپ: در هند ۳ بار چاپ سنگی شده

[فهرستواره منزوی ۳۳۵۹/۵؛ مشترک پاکستان ۵۲۹/۱؛ نسخه‌های منزوی ۶۱۱/۱ (۲ نسخه)]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۸۸

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ با سرلوح؛ کاغذ: هندی، جلد:مقوا، ۲۴۰گ، ۲۵سطر(۱۵×۲۵)،اندازه:۱۹×۳۰سم[ف:۱۶-۶۹۹]

● **تذکرة یوم الدین** / حدیث / عربی

taḏkirat-u yawm-id dīn

در این رساله چهل حدیث بیان گردیده است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۱۵/۱۶

آغاز: بسمله، الحمدلله و الصلوة علی محمد و آله الحدیث الاول روی الشیخ الصدوق فقیه الامیه

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین بن محمد نقی موسوی خوانساری، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۲۳۹ر-۲۷۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۸۹]

● **تذکر مرگ** / اخلاق / فارسی

tazakkor-e marg

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۶

آغاز: قال الله تعالی کل نفس ذائقة الموت یعنی حق جل و علا می‌فرماید هر که از کتم عدم به صحرای وجود قدم نهاد به حقیقت هر آینه شربت فنا باید نوشید و لباس مصیبت و عزا بباید پوشید قال النبی صلی الله علیه و آله البهائم من الموت ما تعلمون ما تاکل منها سمینا ابدا یعنی حضرت محمد (ص) فرمود که اگر چهار پایان از مرگ چنانکه شما خبر دارید، داشتندی شما هرگز گوشت فربه نخوردندی یعنی به ترس مرگ چهار پایان فربه نشدندی؛ **انجام:** سیم متابعت شهوات کفر و عصیان به میراث می‌دهد قوله تعالی: و اتبعوا الشهوات یلقون غیا و الرابع متابعت الحق اورثت الفرق، چهارم متابعت حق است میراث می‌دهد مفارقت از خلق را تمت الرساله بعون الله و حسن توفیقه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف:-۱۴۹۵]

● **تذکیة الحیوانات** / فقه / عربی

taḏkiyat-ul ḥaywānāt

عبدالغنی بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

ʻabd-ol-qanī-ye-bn-e mohammad rezā (- 19c)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۲۰ محرم ۱۲۸۲ق
در ضمن پنج «مسئله» به چگونگی تذکیه و ذبح شرعی حیوانات پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۷۶/۶

آغاز: السؤال شخصی شتر را اول ذبح نماید بعد نحر یا بالعکس آیا حلال می‌شود یا نه ... لابد قبل الدخول فی تحریر المسائل؛
انجام: و قد حصل الفراغ عن تحریر هذه المسائل للمؤلف الفقیر الی لطف الله الجلی و الخفی ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز،۱۵گ(۷۲پ-۸۶پ)،۱۷سطر،اندازه:۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۸۲]

● **تذکیة السوام** / فقه / فارسی

tazkīyat-os savām

عبدالله بن محمد مؤمن

ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad mo'men

رساله مختصری است در آداب ذبح و کشتار و صید و شکار، در یک «مقدمه» و یک «فصل» و یک «ختام» : مقدمه: در آیات قرآنی و روایات داله بر طلب روزی حلال و سوق المسلمین؛ فصل: در احکام ذبح، در ۴ «مقاله»؛ ختام: در مکروهات ذبح.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۸۷/۶

آغاز: الحمدلله الذی من علینا بدین الاسلام و اغنانا بالحلال الطیب عن الحرام ... و بعد چنین گوید راجی رحمت باری ... این گوهری است آبدار و جوهری عالی تبار مستخرج از خزاین؛
انجام: بر او جراحتی کرده باشد و نگاهداشته که مرده باشد و الله علیم خبیر تم بعض ما اوردناه و ختم جمل ما وعدناه

خط: نستعلیق، کا: رحمت الله بن میرزا محمد سرکانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۲۰۶ر-۲۱۳پ)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۳۲۲]

↩ تذکیر الاحباب ⟵ تذکرة الاحباب

● **تذکیر المذاهب** / ادیان و مذاهب / عربی

taḏkīr-ul maḏāhib

رساله مختصری است در بیان عقاید برخی از فرقه‌های مذهبی مشتمل بر هفت «باب».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۶/۳

آغاز: بسمله الحمد لله العادل المتقین الحافظ طرق الضالین ... اما بعد فان اللع تعالی قد فرض علینا طب طریق الحق؛ **انجام:** و قد تسمی باسم آخر فهو من تبک الاسامی ... و اید علی الشد والهدایه کاتبه و قارئه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، ۸ص (۳۰۱-۳۰۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۵۱]

● **التذکیر بما الیه المصیر** / اخلاق / عربی

at-taḏkīr bi-mā ilay-hi-l maṣīr

حبیشی، محمد بن عبدالرحمن، ۷۱۲-۷۶۸ قمری

hobayšī, mohammad ebn-e ‘abd-or-rahmān (1313-1367)

در پند و اندرزهای اخلاقی در چند «فصل»؛ خطبه‌گونه، با قصیده‌ای لامیه و در پایان مناجات با قصیده‌ای دالیه.

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۳۹۹/۱۱

آغاز: الحمد الله رب العالمین ... ایها الناس اسمعوا و عوا و اتعظوا تنتفعوا؛ **انجام:** اللهم اجعلنا فی جنتک کلنا و لا تفرق یا کریم شملنا برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۵گ (۱۱۷پ-۱۲۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۹]

● **التذکیر و التأنیث** / لغت / عربی

at-taḏkīr wa-t ta’nīt

رساله کوتاهی است در توضیح اسم‌هایی که مذکر یا مؤنث بودن آنها مشخص نیست، یا به هر دو صورت در عربی به کار می‌رود، پس از یک مقدمه در تعریف آغاز، و تأنیث و بیان علائم مؤنث، به صورت الفبایی آمده و از باب همزه و کلمه «اضحی»آغاز، در تا، یاء و کلمه «یمین» به پایان رسیده است.

آغاز: اعلم ان التذکیر و التأنیث معنیان یوصف بها الاسماء دون الافعال و الحروف نحو رجل و امراة مؤنثة

انجام: فان کان الاسم المجاورة و للیلة ها فی التکبیر تثبت فی التصغیر تقول فی سفرجل سفیرجة و فی سلسلة سلیسلة ، تمت هذه الرسالة.

۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: بدون جلد، ۵گ (۱پ-۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۳۱

آغاز: برابر؛ رساله ثانی: بسمله فصل فی بیان عن الالف ان الالفات فی الکلام احد عشروجها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مذهب، اندازه جدول ۱۸×۳۵.۵؛ واقف: میرزا رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا عطف و گوشه پارچه، [ف: ۱۲-۱۰۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۳/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و کرمی رنگ، جلد: تیماج نارنجی، ۶ص (۳۴۷-۳۵۲)، اندازه: ۱۷/۵×۳۲سم [ف: ۱۰-۱۰۹۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۶/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۲گ (۱۰۸ب-۱۰۹ب)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۷۶]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۵۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان قیل فقد قالوا ما املح زیدا فصغر و الفعل و قد زعمت ان الفعل لایصغر فانما هذا لانهم

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲گ(۱۰۷پ-۱۰۸پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۷سم [ف: ۱۸-۳۳۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۶/۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۳۲۸ر-۳۲۹پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰۸سم [ف: ۱۸-۲۰۷]

● **تذنیب** / حساب / عربی

taḏnīb

نظام الاعرج، حسن بن محمد،-۷۲۸ ؟ قمری

nezām-ol-a‘raj, hasan ebn-e mohammad (- 1328)

وابسته به: الشمسیة فی اصول الحسابیة = شمسیة الحساب؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-۷۲۸؟ق)

ذیلی است بر شمسیة الحساب.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۸۶/۲

آغاز: انه کان من حسن الاتفاق؛ **انجام:** من واهب الوجود و مفیض الخیر و الجود.

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۳گ، ۱۸ سطر،

اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۹]

● تذهیب الاصول فی شرح تهذیب الوصول / اصول فقه / عربی

taḏhīb-ul usūl fī š.-i tahḏīb-il wuṣūl

کرباسی، عبدالجواد بن محمد مهدی، -۱۳۱۴ قمری

karbāsī, ʻabd-ol-javād ebn-e mohammad mahdī (-1897)

وابسته به: تهذیب الوصول الی علم الاصول = تهذیب طریق الوصول = تهذیب الاصول؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۸ق

شرحی است بر تهذیب الوصول علامه حلی.

[دنا ۱۱۰۰/۲؛ فوائد الرضویه ۱۰-ذریعه ۵۳/۴]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۰۹

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان و علمه البیان؛ **انجام:** و ینفعنی به و جمیع المؤمنین فانه هو الهادی و الموفق و المعین.

بی‌کا، بی‌تا؛ از خط‌خوردگی‌های نسخه و اصلاحاتی که در آن انجام شده برمی‌آید که نسخه اصل باشد و یا پس از استنساخ، مؤلف در آن تجدید نظر کرده باشد، محشی از مؤلف که برخی از آنها مورخ ۳۵ محرم ۱۲۸۱ است؛ ۲۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۳]

● التذهیب فی شرح التهذیب = شرح تهذیب المنطق / منطق / عربی

at-taḏhīb fī š.-it tahḏīb = š.-u tahḏīb-il manṭiq

خبیصی، عبیدالله بن فضل الله، ق۱۱ قمری

xabīsī, ʻobeyd-ol-lāh ebn-e fazl-ol-lāh (- 17c)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

اهدا به: سلطان غیاث الدین عبداللطیف

شرحی است مزجی و کوتاه که پس از مطالعه رساله شمسیه در منطق نگاشته است. در کشف الظنون و برخی از فهارس با عنوان «التهذیب» آمده، لیکن در هدیة العارفین و برخی از دیگر فهارس و نسخه چاپی با عنوان «التذهیب» ثبت شده است که درست تر به نظر می‌رسد.

آغاز: بعد بسمله لما رایت المختصر المسمی بالتهذیب المنسوب الی افضل المحققین ... التفتازانی ... کتاباً مشتملا علی اکثر مسایل الرسالة الشمسیة فی تمهید القواعد المنطقیة و کان المحصلون عن فهم المسایل الصعبة فی الاضطراب و الاضطرار لغایة ایجاز الفاضله و نهایة الاختصار شرحته شرحاً یبین معضلاته

چاپ: مصر، ۱۳۵۵ق، با چند حاشیه دیگر

[هدیة العارفین: ۶۵۰/۱؛ کشف الظنون: ۵۱۶/۱؛ دنا ۱۱۰۰/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاستخرجت منه المسائل علی حسب ذهنی و اذهانی و استعدت منه الفوائد علی قدر فهمی و ذکائی فکتبتها فی هذا تبصرة لمن وفد تذکرة لمن اراد ان یذکر و الله المستعان و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «۱۲» و «۵»، مصحح؛ تملک: محمد بن عبد الکریم موسوی در بغداد؛ مهر: «... العبد محمد باقر بن علی الحسینی» (دایره)؛ عبارت «امانت سید محمد شوشتری نزد سید نعمت الله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی عطف تیماج سورمه‌ای، ۲۷گ (۱۲۴-۱۵۰)، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۲-۳۶۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان معناه ان یلزمها العکس لزوماً کلیا و ذالک لایتبین بمجرد صدق العکس مع القضیة فی مادة واحدة بل یحتاج الی برهان منطبق علی جمیع المراد فافهم.

تا عکس قضیه جزئیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید و سرخ فام، جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، ۸۶ص (۵۳-۱۳۸) [سنا: ف: ۲-۱۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۴۴

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۹۹

آغاز: پس نسبت میانه حمد معنوی و شکر لغوی؛ **انجام:** و این ظاهر شد از بیان مذکور و الله اعلم.

این رساله فارسی است و رساله منسوب به خبیصی عربی است و معلوم نیست از او باشد و یا همین رساله؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نام مؤلف و کتاب از بین رفته ولی در پایان نسخه کاتب رقم کرده است: «تمت الرساله فی تهذیب المنطق»؛ کاغذ: امیری شکری آهار مهره، جلد: میشن سبز روشن، ۲۵۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۸۷]

● التذهیب فی شرح التهذیب / منطق / عربی

at-taḏhīb fī š.-it tahḏīb

شاهرودی، محمد بن شرف

šāhrūdī, mohammad ebn-e šaraf

اهداء به: غیاث الدین امیر سلطان حسین

وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

شرحی است با عناوین «قال-اقول» بر «تهذیب المنطق» تفتازانی، تالیف شده در زمانی که شارح از فتنه‌های بلاد خراسان پناه به قم برده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷۳

آغاز: احمدک یا من انطق منطق عبده بآیات جلاله و اشکرک یا من افاض علیه المعارف بحسن لطفه و افضاله؛ **انجام:** او بعکس

الترتیب ای یجعل الصغری کبری و الکبری صغری لیرجع هذا الشکل
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: هادی آل کاشف الغطاء؛ مهر: کتابخانه شیخ علی بن محمد رضا کاشف الغطاء؛ ۷۸ص [عکسی ف: ۶-۳۱۶]

● **التذهیب فی شرح التهذیب** / منطق
at-taḏhīb fī š.-it tahḏīb

وابسته به: تهذیب المنطق و الکلام تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
شرحی بر تهذیب المنطق تفتازانی است.

قم؛ مدرسه حجتیه؛ شماره نسخه:۶۰۸/۴
از روی نسخه‌ای مورخ ۹۵۹؛ خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۱۶]

● **تذییل سلافة العصر** / تراجم / عربی
taḏyīl-u sulāfat-il ʻaṣr

مدنی، علی خان بن احمد، ۱۰۵۲-۱۱۱۸ ؟ قمری
madanī, ʻalī xān ebn-e ahmad (1643-1707)

وابسته به: سلافة العصر فی محاسن الشعراء بکل مصر = سلافة العصر فی محاسن أعیان العصر؛ مدنی، علی خان بن احمد (۱۰۵۲-۱۱۱۸ق)
شرح حال شش تن از علما و شعراست که از مؤلف فوت شده و بعداً به کتابش اضافه نموده است. اسامی اشخاص اضافه شده عبارتند از: ۱. شیخ جمال الدین محمد بن عبدالنجفی المالکی من أولاد مالک الأشتر؛ ۲. بدرالدین محمد بن سلیمان ابوفاضل الرهبی الیمنی؛ ۳. الأدیب صارم الدین ابراهیم بن صالح المهتدی الهندی الیمنی؛ ۴. السید محمد بن وفا بن زین العابدین الحسینی المصری؛ ۵. شیخ داود الأنطاکی المصری الحاکم المشهور بالبصیر؛ ۶. السید شهاب بن سعیدی الموسوی الحویزی.
[دنا ۱۱۰۰/۲؛ الذریعه ۵۵/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۳۷/۲
آغاز: بسمله الشیخ جمال الدین محمد بن عبدالنجفی المالکی بن اولاد مالک اشتر ذوالنسب الاشتری و الأدب البحتری سماء فضل مشرقة البروج؛ **انجام:** فکن باسمی و لا تصریح و قل اصاب الردی فلانا
خط: نسخ، کا: عیسی بن علی، تا: ۱۲۷۵ق؛ مجدول محرر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۵-۴۴]

● **تذییل سلافة العصر** / تراجم / عربی
taḏyīl-u sulāfat-il ʻaṣr

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲-۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701-1760)

وابسته به: سلافة العصر فی محاسن الشعراء بکل مصر = سلافة العصر فی محاسن أعیان العصر؛ مدنی، علی خان بن احمد (۱۰۵۲-۱۱۱۸)
شرح حال شش تن از علمای شیعه است که در کتاب «سلافة العصر» نیامده به صورت متفرقه اضافه نموده: ۱. سید اسماعیل بن سید سعد موسوی جزایری؛ ۲. سید شهاب الدین بن احمد موسوی جزایری؛ ۳. سید معتوق بن شهاب الدین موسوی جزایری؛ ۴. شیخ فتح الله بن علوان کعبی دورقی؛ ۵. سید قوام الدین حسینی سیفی قزوینی؛ ۶. سید نورالدین بن نعمت الله جزایری.
آغاز: السید اسماعیل بن السید سعد الموسوی الحویزی، نسب یضاهی البدر و حسب ینشر به الصدر
انجام: فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین.
[دنا ۱۱۰۰/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۳۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نعمت الله بن محمد هادی بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری شوشتری، تا: سه‌شنبه محرم ۱۲۱۳ق، جا: مدرسه هدایه شرشتر، برای ملا آقا بابا شیرازی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی پشت قهوه‌ای، ۷گ (۱۳۲ر-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۲۹]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۶
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید هادی بالیل-قم؛ خط: نسخ، کا: هادی بالیل موسوی، تا: ۱۷ رمضان ۱۴۱۸ق، جا: قم؛ کاتب مقدمه‌ای در شرح حال مؤلف به خط خود افزوده و شرح حالها را از سه نسخه جمع آوری نموده است؛ ۲۵ص [عکسی ف: ۴-۱۱۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷/۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی آیت الله سید محمد علی روضاتی در اصفهان؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: سید محمد علی بن سید محمد هاشم روضاتی، بی‌تا؛ از روی دستخط بهاءالدین محمد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزایری تستری مورخ ذیحجه ۱۲۰۰؛ ۴۵ص (۱-۴۵)، ۱۴ سطر [عکسی ف: ۳-۲۶]

● **التذییل و التذنیب علی نهایة الغریب** / لغت / عربی
at-taḏyīl wa-t taḏnīb ʻalā nihāyat-il ġarīb

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹-۹۱۱ قمری
soyūtī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506)

وابسته به: النهایة فی غریب الحدیث و الاثر؛ ابن اثیر، مبارک بن

محمد (۵۴۴-۶۰۶)
کتابی است مختصر در ذیل و تکمیل کتاب «النهایة فی غریب الحدیث» تألیف ابن اثیر. پاره‌ای از لغاتی را که اهمیت داشته و در النهایه نیامده، در این کتاب به ترتیب الفبا گرد آورده شده است.
چاپ: ریاض عربستان، ۱۴۰۳ق
[دنا ۱۱۰۰/۲؛ ریحانة الادب ۱۴۸/۳؛ کشف الظنون ۱۹۸۹/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۹۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸۵/۲
آغاز: الحمدلله الذی لیس لمعلوماته نهایة ... أما بعد فإن النهایظ فی غریب الحدیث للإمام ابن الأثیر أجل کتاب ألف فی الغریب و أجمعه للبعید و القریب؛ **انجام**: قلت الأظهر خلاف ذلک ففی القاموس المواربة المواهاة و المخاتلة فالظاهر أن المراد أنه کان منهم یخادعه بإظهار الإسلام و باطنهم بخلافه و الله تعالی أعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۲۹۲-۲۷۷)، ۲۲ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۳۱-۵۱۹]

● التذییل و التکمیل / نحو / عربی

at-taḏyīl wa-t takmīl

ابوحیان، محمد بن یوسف، ۶۵۴-۷۴۵ قمری

abūhayyān, mohammad ebn-e yūsof (1257-1345)

وابسته به: تسهیل الفوائد و تکمیل المقاصد؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (۶۰۰-۶۷۲ق)
از جمله تألیفات عمده و مبسوط امام النحاة علامه جمال الدین ابوعبدالله محمد بن عبدالله بن عبدالله بن مالک طائی جیانی شافعی، کتابی است موسوم به «فوائد» که به‌واسطه جامعیت و کثرت فواید و اهمیت به خصوصی که داشته شروح چندی به دست مشاهیر فضلا بر آن نوشته شده که از آن جمله است شرح خود مصنف که اقدم شروح و به قولی فقط تا باب مصادر فعل است و شرح بقیه یعنی در واقع تکمله آن از فرزندش بدرالدین محمد و شرح صلاح الدین خلیل بن ایبک صفدی که ایضاً به منزله تکمله شرح مصنف است. این کتاب یعنی فوائد را بعدها خود مؤلف تحت عنوان «تسهیل الفوائد و تکمیل المقاصد» [بعضی گفته‌اند (نفح الطیب ۴۲۳:۲) که «تسهیل الفوائد» تسهیل کتاب مقاصد یکی دیگر از تألیفات ابن مالک است، و این کتاب را البته نباید با کتاب «تسهیل الفوائد» از تألیفات ابوعبدالله محمد بن عبدالله بن مالک نحوی شریشی اشتباه نمود] ملخص نمود که بر این تلخیص نیز شروح عمده‌ای نوشته شد و مشهورترین آنها عبارت است از: شرح جمال الدین عبدالله بن هشام موسوم به «التحصیل و التفصیل» و شرح بدرالدین محمد دمامینی و شرح بدرالدین ابوعلی حسن بن قاسم مرادی و شرح ابن عقیل مسمی به «المساعد» و شرح شمس الدین محمد بن احمد بن قدامة المقدسی و شرح محمد بن علی اربلی و شرح موسوم به «تقیید الجلیل» از شریف ابوعبدالله محمد بن احمد حسنی و شرح محمد بن حسن مالقی و شرح مسمی به «مسائل التسهیل» از عبدالقادر انصاری و همین شرح التذییل ما نحن فیه که حقاً از مشاهیر شروح کتاب مذکور و از اهم تصانیف مفید و ممتع است.
در این شرح علامه نهایت غور و دقت و استقصا و تتبع را در بسط و توضیح مطالب و دقایق اصل کتاب به عمل آورده و ضمن این که در مواضیع مختلف اعتراضاتی بر مصنف نموده در جمع و تألیف و نقد اقوال مشاهیر متقدمین و متأخرین علمای نحو به‌خصوص سیبویه و خلیل بن احمد و ابومحمد قیروانی و ابوجعفر احمد بن سعد بن بشیر و ابوالحسن علی بن جابر الدیباج و ابومحمد عبدالحق بن علی الوادی آشی و ابوالحسن بن ضایع و نظائر آنان نیز به اقصی الغایه کوشیده است. (غلامعلی عرفانیان)
چاپ: قاهره، مطبعة السعادة، ۱۳۲۸ق.
[دنا ۱۱۰۰/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۶
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم رب یسر بخیر یا کریم، و قوله اومیم مصد (بقدر دو کلمه حروف سائیده شده) فی الاسم اولا نحو منسج و ثانیة نحو دملص و ثالثة نحو دملص و رابعة نحو زرقم و خامسة نحو ضبارم و فی الفعل اولا نحو؛ **انجام**: علی حسب مناسبة حرکتها اضیفت نحو من خطیه و ملیه ام لم تضف نحو من الکلاو من المقرئ و قد تقدم لنا الکلام علی ذلک، و قد انتهی ما کتبناه من هذا الشرح والله تعالی یجعل ذلک خالصا لوجهه و ینتفع به والحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم. کمل الجزء العاشر من کتاب التذییل و التکمیل فی شرح التسهیل تصنیف الشیخ الجلیل الاوحد الاستاذ العلامة اثیرالدین ابی حیان محمد بن یوسف بن حیان الاندلسی متع الله ببقائه المسلمین و به تمام الکتاب و ذلک بتاریخ خامس عشرین صفر سنة ثلاث و اربعین و سبعمیه ...
این نسخه جزء عاشر و در حقیقت جزء آخر کتاب است و مشتمل است بر تتمه و لواحق ابنیه افعال و تمامی باب مخارج حروف و فصل ادغام و باب مربوط به اماله و دو باب وقف و هجاء فقط؛ خط: نسخ جلی و مشکول، کا: محمد بن عمر بن محمد شهیر به ابن الیزاز، تا: ۱۵ صفر ۷۴۳ق (یعنی دو سال و سیزده روز مانده به وفات شارح)؛ منقول به یک واسطه از روی خط مصنف؛ واقف: حاج عماد، تیرماه ۱۳۱۰، نسخه ابتدا در ملکیت مرتضی قلی خان طباطبائی متولی باشی آستان قدس رضوی بوده و بعد که به رسم یادگار در تصرف حاج عماد قرار گرفته حاج عماد آن را به کتابخانه آستان قدس تقدیم نموده است؛ کاغذ: نخودی پنبه‌ای،

جلد: پارچه عطف چرم، ۲۵۴گ، ۲۵ سطر (۱۴/۳×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۲-۴۰]

← تراب الألباب ⩤ حقيقة العرفان

● **تراجم** / شعر، تراجم / فارسی

tarājem

قهفرجی، میرزا علی

qahferojī, mīrzā ‘alī

اسامی یک سلسله تصوف که در ۸۷ بیت به نظم درآمده است.

[دنا ۱۱۰۱/۲]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۰۱

آغاز: بدانکه سعادتمند به کرم فضائل و کمالات ... منت ایزد را که جان بخشید و دل ×× جان و دل بخشید اندر آب و گل

کتابی با این آغاز در فهرست مرعشی شماره ۶۴۱۶/۳ با عنوان کرسی نامه و به مظفر علیشاه نسبت داده شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۸]

● **تراجم** / تراجم / عربی

tarājem

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -۱۳۶۷ ؟ قمری

emām jom‘e xū’ī, mohammad amīn ebn-e yahyā (-1948)

شرح حال برخی از علمای قرن ۱۴ هجری است که به تفصیل با تألیفات و تاریخ وفات آنها گردآوری شده است.

[دنا ۱۱۰۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۱/۴

آغاز: الشیخ عباس بن محمدرضا القمی لازم شیخنا النوری قریب من خمس سنین و له صحائف النور فی وظائف الایام؛ **انجام:** یحفظ قسطاً و افراً من القرآن و فیهم مأة یحفظونه کله بتمام الضبط و الاتقان عن ظهر القلب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ بر بالای برگ اول عبارت «از مسودات آقای شیخ آقا بزرگ طهرانی یادداشت می‌شود» از مؤلف رساله آمده است، مطالب با شتاب کتابت شده و قلم خوردگی دارد؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، ۵گ (۶۲-۹۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۵۶]

← تراجم آل المجلسی ⩤ تذکرة الانساب

● **تراجم ارباب البدیعیات** / ادبیات / عربی

tarājim-u arbāb-il badī‘īyāt

[دنا ۱۱۰۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۳۳/۶

بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز، ۹گ (۶۵پ-۷۳پ)، ۱۵ سطر ۷/۵×۱۴ [ف: ۱۷-۱۸۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۸۷/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۹]

● **تراجم الاعاجم = ترجمان القرآن** / لغت، علوم قرآن / عربی به فارسی

tarājim-ul a‘ājim = tarjimān-ul qur‘ān

بقالی، محمد بن ابوالقاسم، ۴۹۰-۵۶۲ قمری

baqqālī, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1098-1167)

فرهنگی است عربی‌ـفارسی که مؤلف آن مفردات قرآن را بر خلاف ترتیب سوره‌ها (از انجام قرآن تا آغاز آن) ترجمه نموده است. همان که برخی از غزنوی، احمد بن محمد (- ۵۹۳) دانسته‌اند.

آغاز: الحمد لله مانح الاعلاق و فاتح الاغلاق ... و بعد فهذا مختصر فی التفسیر الناجم سمی تراجم الاعاجم والشرط فیه ان کل کلمة فسرناها مرة لانعود الیها.

انجام: الادارة: کردانیذن، الرهن، کرو، الرهان: جمع، الرهن، جمع الجمع، الایتمان: ایمین داشتن، و الله اعلم و احکم.

[دنا ۱۱۰۱/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۰-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۶۶۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی ۷۱۳ق؛ در دیباچه آمده «مختصر فی التفسیر الناجم سمی تراجم الاعاجم» و گفته نشده که به نام کسی تألیف شده باشد و از مؤلف هم در آن یاد نشده است. در ص ع مؤلف مولانا خیرالدین دانسته شده است گویا همان کسی را که در ۹۶۳ مصادر زوزی نسخه دهخدا را نوشته است (فرهنگنامه ص ۱۵) خواسته‌اند؛ ۶۷گ، ۱۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۵۲

آغاز: الاسم نام، الاسماء ج، الله و آله خدای سزای پرستش؛ **انجام:** الابلاء سوگند خوردن، القرء پاکی زن، الحول سال.

خط: نسخ مشکول، بی‌کا، تا: حدود اوایل قرن ۹؛ افتادگی: انجام (خطبه و دیباچه را که شامل نام کتابست ندارد)؛ واقف: حکیم الملک امیرجبرئیل حسینی دکنی، ۱۰۳۷ق؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: تیماج جگری، ۶۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶/۶سم [ف: ۱۳-۲۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ۸۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ:

شرقی، جلد: مقوایی نخودی، عطف: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۱۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۳-۴۳۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۶

آغاز و انجام: برابر؛ قال مصنف الکتاب فرغت من جمع هذا المختصر بحمدالله و جمیل صنعه و المنصف اذا تأمله وجده صغیرالحجم کبیرالغنم جمع الایجاز و الاعجاز وانت اذ نظرت فیه حققت الحدیث المروی عنه صلی الله علیه و سلم زویت لی الارض فاریت مشارقها و مغاربها و سیبلغ ملک امتی مازوی لی منها فانه زوی فیه مشارق اسور و مغاربها و سیبلغ نسخته مشارق البلاد و مغاربها و اما الذی ذکرت فیه من میزاللغات للقایل فعن حورج (کذا) و ما عداها من العبرانیة و السریانیة فعن کعب الاحبار رحمهم الله و ایانا انه سیدنا و مولانا و حسبنا و کفانا.

خط: نسخ تحریری، کا: شکرالله شریف بهابادی، تا: شعبان ۹۶۴ق؛ پشت نسخه نوشته‌اند: «کتاب ترجمان القرآن تألیف مولانا حافظ الدین و سماه تراجم الاعاجم فی تفسیر لغات القرآن»؛ واقف: حکیم الملک امیرجبرئیل حسینی، ۱۰۳۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۵۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۳سم [ف: ۱۳-۲۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۳۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۴۷]

۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱

من سورة الناس إلی أوائل آل عمران بعکس السور؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۶ و ۲۱ سطر، قطع: جیبی[تراثنا: س۶ش۳-۱۱۱]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک برگ) و انجام (یک برگ)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲-۱۴۹]

● **تراجم الاعاجم = ترجمان القرآن** / لغت، علوم قرآن / عربی به فارسی

tarājim-ul a‘ājim = tarjimān-ul qur‘ān

غزنوی، احمد بن محمد، -۵۹۳ قمری

qaznavī, ahmad ebn-e mohammad (- 1198)

همان رساله قبل

[دنا ۱۱۰۱/۲؛ منزوی ۱۹۷۱/۳؛ کشف الظنون ۳۹۴/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه سیدنا ومولینا وهو حسبنا و کفینا

کا: قاسم بن احمد بن قاسم بن احمد بن محمد الالهی، تا: ۱۰ رمضان ۶۶۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن کبود، ۱۵ سطر [ف: ۵-۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن ابراهیم، بی‌تا؛ مهر: «معین الرعایا» (مربع) همراه با تصویر شیر و خورشید؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر نقش گل و بوته، ۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۳۵-۱۶۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۶

آغاز: بسمله این نسخه ایست ترجمه العجایم نام یعنی لغه؛ **انجام:** الحفره خندق الحفر چاه کندن

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [رایانه]

● **تراجم الالفاظ و اللغات القرآنية** / لغت / عربی به فارسی

tarājim-ul alfāẓ wa-l luġāt-il qurānīya

اهدا به: کمال الدین محمود

فرهنگ عربی به فارسی به‌ترتیب تهجی هر حرفی در یک باب و هر بابی در چند «فصل»: ثلاثی و رباعی و خماسی و سداسی و سباعی هر کلمه‌ای به استقلال نه با بردن آن به اصل اشتقاقی آن و تنها با اعتبار حرف نخستین هر کلمه.

[دنا ۱۱۰۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۵/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله فاتح الابواب و رافع الحجاب عن بصائر اولی الالباب ... اما بعد فان هذا الکتاب و ان کان کتابا صغیر الجثة و الحجم لکنه دلیل یهتدی به کالنجم مشتمل علی تراجم الالفاظ و اللغات القرآنیة مجتمع فیه تفاسیر الکلمات الفرقانیة مذکور فیه لکل لفظ من الفاظ کلام الله جمیع معانیه المشترکة التی ورد بها فی الکتاب الکریم مشرط فیه ان لایکرر تفسیر لفظ من تلک الالفاظ ... مرتب علی عدد حروف التهجی ثمانیةو عشرین بابا مرتب علی سمت ترتیبها مستطابا مفصل کل باب منها باعتبار قلة حروف الکلمات و کثرتها فصولا مقدم منها تفسیر ما هو اقل حروفا و اسهل فصولا بحیث تقدمت الثلاثیات علی الرباعیات و الرباعیات علی الخماسیات و هکذا اجری امره الی السباعیات ... و انما جمعته ... لیصیر ذریعة لانسلاکی باتحافه فی سلک خدام حضرة ... کمال الدین ... محمودا ... باب الالف و فیه فصول الاول فی الثلاثیات الاسم نام ... الاکل خوردن ... الام مادر؛ **انجام:** الینبوع چشمه، الیقطین درخت کدو، یاجوج و ماجوج دو گروهند که ذوالقرنین برایشان سد ساخته اند، الیقظان بیدار. و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم و محمد مهدی طباطبایی، تا: ۱۰۶۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۸۹ص (۱۶-۱۰۴)، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۰۳]

● **التراجم الجلیلة الجلیة و الاشیاخ العالیة العلیة** / تراجم / عربی

at-tarājim-ul jalīlat-ul jalīyya wa-l ašyāx-ul ʻālīyat-ul ʻillīya

حسامی، احمد بن ایبک، ۷۰۰-۷۴۹ قمری

hesāmī, ahmad ebn-e ībak (1301-1349)

تاریخ تألیف: ۱۹ شوال ۷۳۹ق

مؤلف، مشایخ روایی استادش، تقی الدین ابوالحسن علی بن زین الدین عبدالکافی بن علی سبکی شافعی را در ۲۰ جزء به ترتیب حروف گرد آورده است.

[دنا ۱۱۰۱/۲؛ الاعلام زرکلی ۱۰۲/۱؛ معجم المؤلفین ۱۷۱/۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۲/۱

آغاز: الحمدلله الذی جعل الاشتغال بالسنة من الاعمال المبرورة الکاملة و افاض علی اهلها ملا بس التفصیل

خط: نسخ، کا: ابو الوفاء محمد بن خلیل بن ابراهیم صالحی حنفی، تا: محرم ۸۷۹ (پایان جزء اول از کتاب اول)، ۲۲ شعبان ۸۷۹ (پایان جزءبیستم از کتاب اول)؛ در ابتدای هر جزء نام کتاب و مؤلف و استاد وی آمده، در پایان اکثر اجزاء بلاغات و سماعاتی که در نسخه اصل بوده نقل شده؛ تملک: «اسماعیل بن عبدالغنی بن اسماعیل عباسی حنفی» به سال ۱۰۳۸، «سید محمود آمدی شافعی» به سال ۱۱۶۵؛ ۳۵۰ص، [ف: ۵-۵۰]

● **تراجم الحفاظ** / رجال، تراجم / عربی

tarājim-ul ḥuffāẓ

بدخشی، محمد بن رستم، ق۱۲ قمری

badaxšī, mohammad ebn-e rostam (- 18c)

وابسته به: الانساب؛ سمعانی، عبدالکریم بن محمد (۵۰۶-۵۶۲ق)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۹ ربیع الاول ۱۱۴۶ق؛ محل تألیف: شهر دیلی (دهلی) معروف به شاه جهان آباد

انساب سمعانی را در موارد مبسوط اختصار کرده و خود مطالبی بدان افزوده است. کتاب چندان ارزش علمی ندارد، چون کار سمعانی را که قسمت حفاظ بوده از تراجم جدا نموده و به صورت کتابی درآورده که دیگران امثال ابن اثیر جزری و قطب الدین محمد خیضری به صورت علمی‌تر انجام داده‌اند و افزوده بدخشانی برگرفته از آنهاست. نویسنده در پایان، کنی و انساب و القاب را گردآورده تا دستیابی دانشجویان به آنها آسان‌تر باشد. این کتاب نیز به‌مانند اصل به ترتیب حروف تهجی تنظیم گردیده است. مرتب شده در چهار «باب»: باب الاسماء: مرتبة علی حروف التهجی و کذا رعیت الترتیب فی الآباء و الاجداد؛ باب الکنی: علی الترتیب الماضی فی الاسماء و الاعتبار بما بعد اداة الکنیة؛ باب الانساب: الی القبائل و البلاد و الصنائع و غیر ذلک علی الترتیب؛ باب الالقاب: علی ترتیب الماضی فی الاسماء و الکنی و الانساب.

آغاز: بسمله، الحمدلله علی افضاله و الصلاة و السلام علی حبیبه محمد و صحبه و آله و بعد فهذه تراجم حفاظ الحدیث و نقاد الاثر استخرجتها من کتاب الانساب ... باب الاسماء مرتبة علی حروف التهجی و کذا راعیت الترتیب فی الآباء و الاجداد. حرف الالف. احمد بن آدم الخلنجی الجرجانی. ذکره فی نسبة الخلنجی و قال بفتح الخاء المعجمة و اللام و سکون و النون و فی آخرها الجیم. هذه النسبة الی خلنج و هو نوع من الخشب

انجام: یاقوتة العلماء المعافی بن عمرآن و هذا آخر ما اردت ترتیبه و ترصیفه و تهذیبه فی هذا الکتاب من الاسماء و الکنی و الالقاب و قد وقع الفراغ منه تاسع شهر ربیع الاول یوم الخمسین سنة ست و اربعین و مائة بعد الألف ... و التوفیق من الله الکریم الوهاب.

[نزهة الخواطر ۲۵۹/۶؛ دنا ۱۱۰۱/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قلت قال الذهبی فی الکاشف کان ذاصلاة و صیام و علم کثیر فیه ضعف یسیر من سوء حفظه.

از ابتدای کتاب تا حرم اللام باب الاسماء؛ خط: نسخ درشت، کا: میر غلام عباس کاتب لکهنوی، تا: ۱۲۹۳ و۱۲۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ در آغاز نوشته شده است: «تراجم الحافظ مرازا محمد بدخشانی از اول تا حرم اللام، منقول از نسخه مفتی سعد الله که از رام پور طلب شده بود به خط میرزا غلام عباس کاتب لکهنوی در سنه ۱۲۹۳ هجری و سنه ۹۴ نقل شده»، در همان برگ یادداشت سه وفات در سالهای ۱۱۳۲ و ۱۱۳۵ و ۱۱۶۱ ق نوشته شده است؛ واقف: علامه صاحب حسین صاحب ره، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: میشن زرشکی، ۲۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۴] و [ف: ۲۷-۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۱۰

آغاز: بسمله، حرف المیم محمد بن ابان البلخی ابوبکر بن ابی ابراهیم المستملی احد الأئمة ذکره فی المستملی و قد مر تحقیقها فی ترجمة ابراهیم بن احمد بن ابراهیم؛ **انجام:** برابر

این نسخه از «حرف المیم» تا پایان «باب الألقاب» است. ادامه نسخه ۲۸۰۱۰ است؛ خط: نسخ درشت، کا: میر عباس کاتب لکهنوی، تا: ۱۲۹۳ و ۱۳۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ در برگ ابتدای نسخه یادداشتی شبیه به نسخه پیشین دیده می‌شود که نام کاتب و تاریخ کتابت را در آن نوشته‌اند؛ اهدایی: رهبر، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن زرشکی، ۲۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۹۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۳۷

آغاز و انجام: برابر

این نسخه نسبت به دو نسخه ۲۸۴۱۰ و ۲۸۰۱۰ خلاصه‌تر است؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در برگ آغازین نسخه آن را این گونه معرفی کرده‌اند: «منتخب تراجم الحافظ، میرزا محمد به خط عباس کاتب که از نسخه مفتی سعد الله منتخب نموده»؛

اهدایی: رهبر، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: هندی نخودی، ۲۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۸۶]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۱۱-۱۱۱۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: از نسخه‌های کتابخانه ناصریه لکنهو؛ خط: نسخ خوب، کا: میرزا محمد بن رستم المخاطب به «معتمد خان بن قباد» ملقب به «دیانت خان» (احتمالاً مؤلف)، بی‌تا؛ توسط آقای حاج محمد کلاهی به کتابخانه اهدا شده؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۵۰۸گ(۱۵۴+۱۲۸+۲۲۶)،۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۳۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد بن حبان البستی ابو حاتم احد الائمة ذکره فی نسبة البستی ... و ابوعبدالله الغنجاری النجاری و جماعة سواهم و توفی فی شوال سنة اربع و خمسین و ثلثمائة ببست انتهی. خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه اول نسخه به خط قدیم نام کتاب، «تذکره معتمدخان بدخشی» و نام مؤلف، میرزا محمد بن معتمدخان بدخشی نوشته شده، محشی به خطی غیر خط متن از عالمی شیعی که مواردی از کتاب را که مؤلف در شرح حال شخصیت‌های شیعی کوتاهی نموده نقد کرده، مصحح؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۳۸-۴۱]

← تراجم الرجال ≻ الرجال

● **التراجم السنیة فی تراجم الحنفیة** / تراجم / عربی

at-tarājim-us sanīyya fī tarājim-il ḥanafīyya

تمیمی، تقی الدین بن عبدالقادر، ۹۵۰-۱۰۱۰ قمری

tamīmī, taqī-od-dīn ebn-e ʻabd-ol-qāder (1544-1602)

اهدا به: سلطان مراد بن سلطان سلیم عثمانی

در شرح احوال اکابر از علماء و مصنفین و بزرگان حنفیه، به ترتیب حروف معجم، مؤلف در این کتاب، تفصیلاً درباره اخبار و فضایل و مناقب و مؤلفات و مصنفات و محاسن اشعار وآنها بحث می‌کند. او در تألیف این کتاب، از کتب تواریخ و تراجم و طبقات مانند: تاریخ بغداد و وفیات الاعیان و تاریخ ابن کثیر و الدرر الکامنة و طبقات المفسرین سیوطی، و طبقات الحنفیة شیخ عبد القادر قرشی و یتیمة الدهر ثعالبی و وافی بالوفیات و اعیان العصر صفدی و مراة الزمان سبط این جوزی و غیر آن، استفاده نموده است. در آغاز دارای مقدمه‌ای است مشتمل بر چند «باب»، در فضیلت سلطان مراد و فوائد مهمه‌ای مربوط بفن تاریخ و غیر آن. حاجی خلیفه کتاب را «التراجم السنیه فی طبقات الحنفیة» و کحاله و بغدادی آن را «الطبقات السنیه فی تراجم السادة الحنفیة» نامیده‌اند.

چاپ: القاهرة، المجلس الاعلی بیشؤن الاسلامیة، تحقیق عبدالفتاح محمد الحلو، الطبعة الاولی، ۱۳۸۹ق، الجزء الاول، ۵۰۲ص

[کشف الظنون ۱/ ۳۹۴؛ معجم المؤلفین ۹۱/۳؛ دنا ۱۱۰۲/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۲عکسی

آغاز: الحمد لله الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق ... و بعد فان النجاة فی الدارین و السعادة فی الحالین، و الاتباع بالاحسان و الاحسان باتباع الاعیان، فعلیه بطریقة من سلف من الائمة المهتدین؛ **انجام:** تمت تالیف هذا الکتاب و جمع ما فیه من تراجم الاصحاب ... بعون الملک الوهاب علی ید جامعه الواثق ... تقی الدین بن عبد القادر الداری القاضی یومئذ بمدینه ... من شهور سنة ۹۸۹

نسخه اصل: سلطان احمد سوم-استانبول ش ۲۸۳۴ A؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابو الفضل شهید بقره چلبی زاده؛ ۵۶۱گ، ۳۵ سطر [عکسی ف: ۱-۱۸۵]

● **تراجم الشامیین** / اخلاق / عربی

tarājim-uš šāmīyīn

گزیده‌ای است از «خلاصة الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر» محمد امین بن فضل الله محبی دمشقی (۱۰۶۱-۱۱۱۱) و «تراجم الاعیان من ابناء الزمان» شیخ بدرالدین ابوالضیاء حسن بن محمد بورینی دمشقی (۹۶۳-۱۰۲۴). در صفحه عنوان آمده: «تاریخ للبارع المرحوم السید محمد امین چلبی المحبی رحمه الله ـ هذا الکتاب بخط العم محمد امین افندی بن ابجد ابراهیم افندی المترجم بتاریخ المرادی ـ سیدی الجد القاضی جمال الدین یوسف الایوبی الانصاری توفی ۱۰۶۷عن نحو تسعین سنة (من تاریخ المحبی)» (این دو بند بیک خط است). تاریخ مرادی همان «سلک الدرر فی اعیان القرن الثانی عشر» شیخ الاسلام ابوالفضل محمد خلیل مرادی بخاری دمشقی (۱۲۰۶) است.

[دنا ۱۱۰۲/۲]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۶ ـ ج

آغاز: آغاز ۱ـ بسمله. حمدله. هذه نبذة فی تراجم الشامیین نقلتها من زبدة الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر لمحمد امین المحبی

آغاز ۲ـ بسمله الحمد لله الباقی بلازوال ... و بعد فهذا ما اخترته من تاریخ ... الشیخ حسن بن محمد بن محمد البورینی الشافعی المسمی بتراجم الاعیان و ثلاثین والف؛ **انجام:** انجام ۱ـ ست و ثلاثین و الف

انجام ۲ـ فالفتن مشترک و الله تعالی یتولی السرائر و یعلم خائنة الاعین و ما نخفی الصدور وان راسلتک بمازاد و نقص فهو مثل و بسببک و صلی الله علی من لا نبی بعده و علی آله الطیبین(تمت الرسالة)

فهرست رجال در آغاز است، نسخه ما دو بخش است و هر دو مرتب به حروف تهجی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت

۱۲۵۵ و ۱۲۵۶ و ۱۲۷۴ و ۱۲۹۲ و ۱۳۰۱ دارد، در ترکیه بوده؛ تملک: احمد بن محمد عطاءالله بن ایوب انصاری در ۱۳۰۱، محمد علی بن محمد عطاء الله بن محمد سعید ایوبی در ۱۲۷۴، عمر بن ابراهیم در ۱۲۵۹، محمد سعید بن محمد عطاء الله؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۱گ، ۱۵ سطر۱۰×۱۷، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۲۲]

● تراجم علماء دمشق / تراجم / عربی

tarājem-e ʻolamā'-e damešq

تاریخ تألیف: قرن ۱۱

نویسنده اهل دمشق بوده و شرح حال علما و بزرگانی که آنها را دیده و یا از معاصرینش بوده‌اند را در این کتاب جمع کرده است. مؤلف دو بار در سال‌های ۱۰۰۷ و ۱۰۱۴ ق به حج رفته بود، و درباره محل سکونتش می‌گوید: «و کان ساکنا عند الشیخ یوسف العلموی فی بیت لطیف جوار المدرسة الرحاویة فی جوارنا» (۴۷پ) و چند جا هم از شاگردانش مثلاً در شرح حال قاسم بن محمد دمشقی می‌نویسد: «قراء علی شیخ الاسلام والدی». آخرین تاریخی که در کتاب آمده ۱۰۳۳ق است.

[مجلس شورا ۲۹/۳۵۹/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۹/۲

آغاز نسخه: فدمشق الشام تندبه ×× فقده فی القلب قد نزعا ... حسن بن محمد الوزیر ابن الوزیر تولی نیابة حلب و دخلها و لم تکمل لحیته ثم ولی نیابة الشام فی سنه خمس و ثمانین و تسعمایة ثم ولیها ثانیا فی حدود سنه سبع و تسعین و تسعمایة و وقع فی زمنه ثلوج عظیمة بدمشق دامت نحو اربعین یوما؛ **انجام:** یوسف بن مکتموم الحلبی الشافعی نزیل دمشق ... و کان ساکنا عند الشیخ یوسف العلموی فی بیت لطیف جوار المدرسة الرحاویة فی جوارنا ثم لما مات العلموی ساعدناه عند یحیی افندی فی طلب الرحاویة فاعطیها و سکن.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، ضخیم، جلد: گالینگور سرخ، عطف میشن زیتونی، ۲۴گ (۲۴ر-۴۷پ)، ۲۱ سطر (۸/۵ ×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۱-۳۵۹]

● تراجم علما و عرفا / تراجم / فارسی

در آن شرح حال: ابوالقاسم راغب اصفهانی، بهاء الدین ابومحمد حرفی، محمد حارثی سرخسی، عبدالرحمن خازن، ابوالبرکات بغدادی، محمد بن احمد بیهقی، ابومحمد بخاری، ابوریحان بیرونی، ابوعلی عیسی بن درعه، شیخ ابوعلی بخاری، ابوالفتح بستی، ابوالحسن عامری ... امام فخررازی، شهاب الدین سهروردی و دیگران آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۱۷/۳

آغاز: ابوالقاسم حسن بن فضل راغب اصفهانیست و از حکمای اسلامست؛ **انجام:** بهتر از صبر و مرتبه ای بلندتر از رضا نیست حق تعالی همگانرا از این دو صفت بهره مندی دهاد بمحمد و آله الامجاد.

خط: نسخ ممتاز، کا: عظیم بن عبدالله نیشابوری، تا: عرفه ۱۱۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آبی یا نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۸ص (۹۵-۱۰۲)، ۳۴ سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۴۵-۸۹]

← تراجم مشایخ الشیعة ≻ معرفة مشایخ الشیعة

● تراجم الوضاعین / گوناگون / فارسی و عربی

tarājem-ol vozzāʻīn

کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی، ۱۲۴۶-۱۳۰۶ قمری

kantūrī, hāmed hoseyn ebn-e mohammad qolī (1831-1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۲۹

آغاز: بسمله، اما بعد الی صراط مستقیم چون بعضی مخالفین؛ **انجام:** و قال ابوحاتم و امت وصفه فی ... یکرمه المران ... و قال الناس لیس. (کذا)

خط: نسخ، بی‌کا؛ تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● الترادف و التوافق / لغت / عربی

at-tarāduf wa-t tawāfuq

حسینی تنکابنی، محمد هاشم بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

hoseynī tonekābonī, mohammad hāšem ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

الفاظ مترادف که به ظاهر دارای یک معنی و مفهوم هستند را به ترتیب حروف هجاء گرد آورده و فرق آنها را بیان نموده مانند الابتداء و الاختراع، الاختصار و الاقتصار، الاب والوالد و الابن و الولد، البیان و البرهان، البدن و الجسد ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۴۳/۳

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فقد اتفق لی فی بعض الاسفار الوقوف فی بعض الدیار؛ **انجام:** فلیتعلق علیه النفس الشیطانیة فیغلب علیه المکر و ...

موجودی تا حرف (ع) است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۳۲۷]

● **ترازوی حکمت** / صنعت / فارسی
tarāzū-ye hekmat

درباره ترازوی آبی ارشمیدس، و دارای دو شکل می‌باشد.
آغاز: صفت ترازوی حکمت. بگیریم عمودی راست، اولش مساوی الاجزاء
انجام: و آن این است که نمودار می‌شود، نیکو فهم کن.
[دنا ۱۱۰۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۶۲۴/۴]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۴/۲
آغاز و انجام: برابر
دارای دو شکل می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲۰ر-۲۱پ)، [ف: ۳-۳۹۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۶/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۴ق، [ف: ۶-۴۷۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۸/۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: رنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز عطف تیماج سبز، ۶ص (۱۷۷-۱۸۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۵۹]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۸/۱۵
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲ص (۲۳۲-۳۳۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۶۰]

● **تراش نامه** / شعر / فارسی
tarāš-nāme

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ — ۶۷۲ق
mowlavī, jalāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (1208-1274)

در عنوان نسخه چنین است و در زیر عنوان ابیاتی است از مثنوی مولوی با اضافاتی.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۱۴/۳
آغاز: مان و مان این طالب فقر و ادب ×× گر طلب کاری بیا از خود طلب؛ **انجام:** وصله ای کاندر بدن پوشیده ای ×× در ره فقر و فنا پوشیده ای / گفته موزون مولانا جلال ×× از برای این بود اهل حال. تمام شد تراش نامه مولوی
خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر کرکوکی، تا: ۱۲۷۹ق، جا: قسطنطنیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۵ص (۴۸-۵۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۱۳-۸۶]

● **تراش نامه** / فارسی
tarāš-nāme

حضرت خنکار
hazrat xonkār

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۱/۴۳-ف
نسخه اصل: با یزید ولی الدین ش ۱۸۱۹؛ بی کا، تا: قرن ۹؛ ۳گ (۲۹۵-۲۹۷) [فیلمها ف: ۱-۴۷۶]

● **تراش نامه** / شعر / فارسی
tarāš-nāme

به نظم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۰۷/۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: مقوا عطف تریاکی، ۶گ (۲۶۹-۲۷۴)، ۱۸ سطر (۱۰×۲۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۰۰]

● **التراکیب الاعظم فی الصنعة** / کیمیا / عربی
at-tarākīb-ul a‘ẓam fi-ṣ ṣan‘a

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

[دنا ۱۱۰۲/۲]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۰]

● **تراکیب دوازده گانه** / شعر / فارسی
tarākīb-e davāzdah-gāne

لاهیجی، محمد باقر بن محمد تقی، -۱۱۱۰ قمری
lāhījī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (-1699)

دوازده ترکیب‌بند است هر یک در هفت بند که جهت مصایب سید الشهداء (ع) سروده است. شاعر که در اشعارش باقر تخلص می‌کند در دیباچه کوتاه دیوانش می‌گوید که این تراکیب دوازده‌گانه که هر ترکیب آن حاوی هفت بند است به جهت تعزیه‌داری امام حسین سروده است. شاعر بعد از اتمام ترکیب بندها اشعار دیگری نیز در مراثی آورده است. گویا شاعر همان ملا محمد باقر بن محمد تقی لاهیجی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۲/۳
آغاز: چهره پر خراش از ناخن هجر که شد ×× چشم مهر آتش فشان از حسرت رخسار کیست؛ **انجام:** بار خدایا به حشر در صف اهل یقین ×× خاتمه کار ما ساز به عفوی قرین
خط: نستعلیق، کا: رضا بن اسدالله، تا: حدود ۱۲۴۴ق؛ مجدول، با کمندی به مشکی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۷ گ

(۷۱ر-۱۰۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۲۲۵]

● **تراکیب مشکلة** / نحو / عربی

tarākīb-un muškila

مراغی، محمد تقی بن محمد علی، ق۱۳ قمری

marāqī, mohammad taqī-ye-bn-e mohammad ʻalī (-19c)

در توضیح اعراب کلمات مشکله در آیات و روایات و اشعار است. در چهار «باب».

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

آغاز: الحمدلله الذی جعل قوانین العربیة معیار تمییز الردی من الجید من المبانی

کا: محمد بن حسین الخراسانی، تا: جمعه از جمادی الاول ۱۲۰۳ق [تراثنا: س۲ش۴-۴۶]

← تراکیب العبارات المتداولة ⟵ حل تراکیب المشکلة

● **تراکیب منقول** / طب / فارسی

tarākīb-e manqūl

وابسته به: خلاصة التجارب؛ نوربخش، حسن بن قاسم (-۹۲۶ق)

بابی است در بیان بعضی تراکیب منقول از «خلاصة التجارب» بهاءالدین ترشتی رازی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۵۷/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه شوال۱۲۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹گ (۸۰پ-۸۸پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۷۳]

● **تراکیب نادر الترتیب** / ادبیات / فارسی

tarākīb-e nāder-ot tartīb

وابسته به: خمسه نظامی گنجوی = پنج گنج؛ نظامی، الیاس بن یوسف (۵۳۰-۶۱۴)

ترکیب‌های نادری که در «خمسه نظامی» آمده، جمع آوری و در موارد که نیاز به معنی و تفسیر بوده، معنی کرده است و در آخر چند بیت بلاغی را از آن کتاب انتخاب کرده است.

[دنا ۱۱۰۲/۲]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۸۱/۱

آغاز: خمسه نظامی قدس سره السامی ده واقع تراکیب نادر الترتیب در، دهدله باز، و ثیف نامه، خنده دندان نما، سگ دیوانه زبان کش، کافرستیز، خنجر زبان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: احمد اسماعیل آغازاده سال ۱۱۶۹ با مهر «احمد» (کروی)، عنایت الله بن اسماعیل آغازاده با مهر «عنایت الله» (مکعبی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۵ص، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۰۶]

● **تراکیب و معاجین و تریاقات** / طب / فارسی

tarākīb va maʻājīn va teryāqāt

عناوین در نسخه بیشتر سفید مانده و دارد: مفرح روحانی معجونی، فصل در بیان ساختن تریاق فاروق، صفت اقراص.

[دنا ۱۱۰۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۶۸/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۴

آغاز: حمدله ... اما بعد این رساله‌ایست در ذکر تراکیب و معاجین که حکماء تجربه نموده وخواصی بسیار بر آن مترقب است؛

انجام: و روغن گل طلا کند نافع باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن ضربی قرمز، ۲۹ص (۱۵۴-۱۸۳)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۰]

● **ترانه زرین** / مواعظ / فارسی

tarāne-ye zarrīn

از گروه فوثاغورسی پندها و اندرزهایی درباره زندگی اجتماعی و سیاسی در ۷۱ بیت به زبان یونانی به یادگار مانده که برنامه کار برای پیروان این گروه بوده است. گویا ریشه آنها چکامه‌هایی بود که شاعران الهی دسته ارفئوسی در قرن ۵ سروده و هم در سبک و هم در معنی بلند و جدی و تند و مانا سراینده نیکوکار و پاکیزه سرشت و شوریده‌ای آنها را ساخته است (لاروس قرن ۱۹ و ۲۰). گویند این پندها که ترانه زرین (خروسا اپی) می‌خوانده‌اند از لوسیس (Lysis) دانشمند قرن چهارم پیش از مسیح که در روزگار ارخوتاس فوثاغورسی می‌زیسته است می‌باشد و از سخنان امپدکلس و سوگند فوثاغورس و گفته‌های هسیودوس و خیرمون و کریسفوس و اندرکیدس و فیلولائوس گرفته شده است. اثیناوس مصری به سال ۲۰۰ مسیحی آنها را می‌شناخت (دیباچه جاویدان خرد بدوی ص ۴۴-۴۸). دانشمندان خاوری نیز از این ترانه‌ها آگاه بوده و آنها را وصایاء ذهبیه (دو نسخه ما) یا رسائل ذهبیه (ابن ندیم) یا رساله و وصیة ذهبیة (اخوان صفا) می‌نامیدند. حنین اسحق در نوادر الفلاسفه از سفارش و پندی که جالینوس آن را زرین «الوصیة الذهبیة» می‌خوانده است یاد نمود. اخوان صفا که از جهان‌شناسی ریاضی فوثاغورسیان آگاه بوده و در روش کار انجمن نهانی خویش درست از آنها پیروی می‌کرده‌اند در دفتر ۱ و ۲ بخش ۳ رسائل سخنان آنها را آورده در دفتر ۳ بخش ۱ و دفتر ۳ بخش ۴ (ج ۱ ص ۹۲ و ج ۴ ص ۱۰۰) عبارتی از همین ترانه یاد کردند و از سخن آنها چنین برمی‌آید که این ترانه پندی است از فوثاغورس

به دیوجانس. صدرای شیرازی در مبدء و معاد ص ۲۳۳ و مظاهر ۲۸۷ همان عبارت را آورد که در ترجمه پارسی ما دیده نمی‌شود. باز اخوان صفا در الرسالة الجامعة (ج۱ ص۳۰ و ۱۷۳ و ۷۲۲ و ج۲ ص ۳ و ۲۳) از اینکه ساختمان جهان به گفته فوثاغورسیان بر روی شمار گذارده شده یاد نمودند. (دانش پژوه). نسخه‌ها همانند نیست.

[دنا ۱۱۰۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۸/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۱۵

این نسخه اندکی با نسخه ۳۴۰/۵ جدائی دارند؛ خط: شکسته تعلیق، کا: ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد کرمانی، تا: ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱ص (۱۶۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۲۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۰/۵

خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: نزدیک ۱۲۶۰ق؛ ۲گ (۵۶پ-۵۷پ)، [ف: ۳-۴۲۰]

● ترانه ملوک / عرفان و تصوف / فارسی

tarāne-ye molūk

اهدا به: ناصرالدین شاه

درباره عشق عرفانی در ۱۱۰ «فصل».

[دنا ۱۱۰۳/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۳/۱

آغاز: پاک یزدانی را ستایش سزاست که زبان جهانیان در ثنایش لال است؛ **انجام:** فصل هفتاد و یکم در بیان آواز خوش ... آواز خوش دلبران بشنود و از هوش نرود یا خود را فراموش نکند

خط: نسخ، کا: علی محمد بن محمد رضای شاه رودی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: عطف میشن رویه ساغری پارچه‌دار، ۲۱گ (۲پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۶/۸×۲۱/۹سم [ف: ۵-۱۶۵]

← ترانه‌های اخگر ≻ دیوان اخگر

● ترانه‌های محلی اردستان / ادبیات / فارسی

tarāne-hā-ye mahallī-ye ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴ شمسی

šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (- 20c)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۷ آذر ۱۳۷۳ش

در آغاز آن گفتاری است کوتاه درباره «ترانه» پس از آن ترانه‌های محلی و تک‌بیتی‌ها آمده با توضیحاتی لازم در پانوشت صفحه ها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۵۶

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۷-۴۰]

● ترانه‌های مولوی / ادبیات / فارسی

tarāne-hā-ye mowlavī

با نشان دادن آهنگ آنها.

[دنا ۱۱۰۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۸/۶-ف

نسخه اصل: آلمان Or oct 3511؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۷۷]

● تربة الحسین (ع) / متفرقه / عربی

turbat-ul ḥusayn

رساله کوتاهی است که در آن احادیثی درباره چگونگی استشفاء و تناول تربت امام حسین (ع) نقل شده است. این بخش از کتابی نقل شده و بخش‌های نقل شده باب ۹۰ تا ۹۲ آن کتاب است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۹۲/۱-۲۴/۱۹۲

آغاز: بسمله حمدله و بعد سئل ابوعبدالله (۴) عن کیفیة تناوله قال (۴) اذا تناول التربة احدکم فلیأخذ باطراف اصابعه؛ **انجام:** تلا ابوعبدالله علیه السلام و الذین آمنوا و اتبعتهم ذریتهم بایمان الحقنا بهم ذریتهم الآیة.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۸۳۴]

← التربیة ≻ التربیة

● التربیة / کیمیا / عربی

at-tarbīya

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۴۷

آغاز: یمیل وزنها و هذه الارض هی ارضه ارض الدهن هم فیرکب هذه النار فی هره الآلة و توقد علیها وقوداً؛ **انجام:** فاستعمل ما قد قدمنا الذکر فیه لتدرک ما تطلبه منه ان شاء الله و کذلک اسئلک لکل باب ما قد ذکر له ان شاء الله عزوجل. تمت المقالة الثامنة و الاربعون.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲گ

(۱۱۹ر-۱۲۰ر)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۸]

● **تربیت اطفال** / اخلاق / فارسی

tarbīyat-e atfāl

مترجم السلطان، رضا، ق۱۴ قمری

motarjem-os-soltān, rezā (- 20c)

در دیباچه نام کتاب و نگارنده آمده است و می‌نویسد چون تاکنون راه تربیت اطفال مربیان نامعلوم بود لهذا مطالبی چند از کتاب‌های اخلاقی فیلسوفان فرانسه و انگلیس به زبان فارسی بسیار ساده ترجمه نمودم و آنها را ضمن چند «گفتار» آوردم. در گفتار دوازدهم سرگذشت خود را آورده است.

[دنا ۱۱۰۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۸/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۴۳

آغاز: بسمله، بنام قادر سبحان و بخشاینده مهربان چگونه توان ملک منان را که از جهت معرفت بذات ... و بعد بر هوشمندان و خرد پروران پوشیده و پنهان

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۴؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: مخمل سورمه‌ای، ۵۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۲۵]

● **تربیت انوشیروان** / اخلاق / فارسی

tarbīyat-e anūšīravān

زمانی که مامون به دیدن دخمه‌ای که انوشیروان در آن دفن بوده می‌رود، بر دور دیوار کلماتی به زبان پهلوی می‌بیند که پس از ترجمه آنها معلوم می‌شود که پندهایی است اخلاقی که جهت بازدیدکنندگان قبرش نگاشته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۴۳/۹

آغاز: در اخبار خلفا آمده است که مامون خلیفه به دیدن تربت انوشیروان عادل رفت و چون در دخمه او شد اعضایی دید بر تختی

نسخه اصل: کتابخانه ملی بریتانیا -لندن ۵۳۲۱. بی کا، تا: با تاریخ ۸۰۱ق؛ مجدول، مصحح؛ ۱۰ص (۲۵۶-۲۶۵) [عکسی ف: ۶-۴۴۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۲۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

● **تربیة الاولاد (رسالة فی طریقة ...)** / تعلیم و تربیت/عربی

tarbīyat-ul awlād (r.-un fī ṭarīqat-i ...)

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰-۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427-1503)

به دستور: سید غیاث الدین ملقب به میر میران

تاریخ تألیف: ۲۱ محرم ۹۰۴ق

رساله‌ای کوتاه در آداب و روش تربیت فرزند است و نشان داده که فرزند را چگونه باید پرورد و چه کتابی باید بخوانند و کدام دانش را فراگیرند. در پایان آن به شاگردانش از جمله سیدجمال الدین ابی علی حسین و سید جلال الدین ابوعبدالله محمد و سید ابوالمعالی عطاء الله اجازه روایت داده است. در آغاز این رساله از «لوامع الاشراق» خود یاد می‌کند. او در کتاب دیگرش لوامع الاشراق هم از پرورش کودکان گفتگو کرده است.

آغاز: الحمد لولی الحمد و الصلاة و السلام علی من له السبق فی مضمار الکمال من قبل و من بعدی و علی آله التارکین الزخارف الدنیا بالغریمة و العمد و بعد فقد اشار الی حضرة السلطان ... غیاث الملة و السیادة ... فی هذه الوریقات طریقا تربیة الاولاد

انجام: و قد وهن العظم منی و اشتعل الراس شیباً مع ما تراکم علی من الامراض الجسمانیة و تراخم لدی من الاعراض النفسانیة و الله المستعان و علیه التکلان انه خیر من اعان و هو المنعم الحنان المنان.

چاپ: به کوشش اسماعیل واعظ جوادی، تحقیق، ج۱ ش۱: ۲۴-۳۲.

[دنا ۱۱۰۳/۲(۷ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد بن اسعد الصدیق الدوانی مکه الله لعالی نواحی الامانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۴ق؛ اهدایی: رهبر، ۱۳۷۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، ۴گ، ۱۳ سطر [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ذلک و کتبه ... ابوعبدالله محمد بن اسعد بن محمد الدوانی فی الحادی و العشرین من الشهر الاول من السنة الرابعة من المائة العاشرة من مائی سنی الهجریة النبویة ... و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین.

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۳گ (۵۴ر-۵۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۶۶۷]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:عبدالله بن شهاب الدین بهابادی یزدی، تا: جمادی الاول ۹۵۷ق؛ ۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۳۹۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۷۲ق؛ کاغذ: ترمه [ف: ۵-۲۲۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن شاه محمد استرآبادی، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۴۲پ-۴۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۷-۳۰۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۳ص (۷-۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۷۹]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۱۶
خط: نسخ، کا: عبدالله، بی‌تا؛ ۳ص (۱۴۱-۱۴۳)، [ف: ۵-۳۰۵]

● **تربیت بدنی** / متفرقه / فرانسوی

tarbīyat-e badanī

رساله‌ای است در تربیت بدنی، شامل روش استفاده از شمشیر، خنجر، باتوم، عصا و آموزش شکار که در سال ۱۸۸۹م به فرانسوی نوشته شده و به یکی از پادشاهان ایران تقدیم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۶۶
آغاز: Se low oiret lov lamie monreiture؛ **انجام:** Ol ery yipele que low appalle Coup de doleil
کاتب=مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ کاغذ: گالینگور سرخ، جلد: گالینگور سرخ، ۹۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۱۷۳]

● **تربیة السالکین = الرسالة النقشبندیة = الطریقة النقشبندیة = شرائط النقشبندیة = الرسالة الخادمیة** /
عرفان و تصوف / عربی

tarbīyat-us sālikīn = ar-r.-un naqšbandiya = aṭ-ṭarīqat-un naqšbandiya = šarā'iṭ-un naqšbandiya

خادمی، محمد بن مصطفی، -۱۱۷۶ قمری

xādemī, mohammad ebn-e mostafā (- 1763)

رساله‌ای کوتاه در بیان آداب طریقت نقشبندیه که در آن تفسیر برخی آیات و شرح برخی روایات نبوی (ص)، بر مذاق صوفیه تأویل گردیده است. در این اثر، دو طریق از طرق صوفیه مورد تأکید قرار گرفته است: «الأول و هو الأقرب و الأسهل فی حصول المقصود بأن بلتصق اللسان بسقف الحلق و الأسنان علی الأسنان و الشفة علی الشفة و یطلق النفس علی حاله و یتخیل فی القلب، أی نحت ثدی الیسار لفظة الجلالة بمعناها أی الذات مسمی ذلک الاسم الشریف علی نهج ما آمن به بلاکیف ... و الثانی فطریق الذکر بانفی و الاثبات و من یستعد لتقدم الجذب یعنی من طلب الأخذ من الشیخ لمحبته من عندالله تعالی لهذا الطریق ...». از این رساله در کتابخانه‌های ترکیه و قبرس نسخه‌هایی در برخی مصادر کتاب‌شناسی گزارش شده است. ناگفته نماند که درویش احمد طرابزونی نقشبندی مشهور به «کوسج» (- ۱۱۹۵هـ) به ترجمه و شرح این رساله به زبان ترکی عثمانی، همت گمارده است و نسخه‌ای از آن در کتابخانه عثمان ارکین (ضمن کتابخانه ی بلدیه) در استانبول نگهداری می گردد.

(متقی، حسین)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۱۵ کر
آغاز: بسملة، الحمدلله وحده و الصلوة علی من لانبی بعده مع من تبعه جمعه و فرده و بعد فشرائط النقشبندیة الاعتقاد الصحیح أولاً و التوبة الصادقة و الاتحلال مع أرباب الحقوق و رد المظالم و استرضاء الخصوم و التقید بأعلی الالتزام بالسنة و الدقة علی العمل بأصح الشرعیة و الإهتمام علی المجانبة من کل المنکرات و المبتدعات و العزیمة علی التباعد من کل الهوی و المذمومات؛ **انجام:** فهذا هو المقصد الأقصی و المسند الأعلی و المقام الأسنی و الحالة الحسنی الموجبة للزیادة فی الدنیا ... اللهم اجعلنا من الذین افنوا وجودهم فی استغراق أنوار الجمال و الجلال دون المحبوسین فی ضیق البال و حضیض القال بحرمة جاه حبیبک صلی الله علیه و اله و سلم و علی جمیع أصحابه أجمعین إلی یوم الدین و سلام جمیع الأنبیاء المرسلین و الحمدلله رب العالمین؛ تمت الرسالة الخادمیة بعون من له اللطف و العنایة فی البدایة و النهایة
خط: نسخ تحریری نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲گ (۴۶ر-۴۷پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۴۶]

● **تربیة المؤمنین علی بالتوفیق علی حدود باطن علم الدین فی تأویل دعائم الاسلام** / عربی

tarbīyat-ul mu'minīn 'alā bi-t-tawfīq 'alā ḥudūd-i bāṭin-i 'ilm-id dīn fī ta'wīl-i da'ā'im-il islām

قیروانی، قاضی ابوحنیفه نعمان

qayravānī, qāzī abū-hanīfe no'mān

گزارشی داده نشده
[دنا ۱۱۰۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲۷-ف
نسخه اصل: کتابخانه انجمن اسماعیلی بمبئی؛ خط: نسخ، کا: اکبر بن ملاالله بخش، تا: ۱۳ صفر ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۲-۸۲]

● **تربیت المعمور** / فارسی

tarbīyat-ol ma'mūr

معمور خان جم

ma'mūr-xān-e jam

از معمور خان متخلص به جم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۰۹/۵۳
خط: نستعلیق، کا: محمد حکیم هندی، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳۱ص [ف: ۳۸-۲۹۳]

← تربیت مرغان شکاری ⟵ شکارنامه

● **تربیت نامه** / اخلاق / فارسی

tarbīyat-nāme

رساله‌ای اخلاقی مشتمل بر مطالبی در آداب تربیت، آداب حرف زدن، آداب خواب و بیداری و غیره که مؤلف به صورت نثر و نظم آورده است و در ضمن گفته‌ها، به التزام احکام اسلام، توصیه شده است.

[دنا ۱۱۰۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۹/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰۰/۱

آغاز: بهترین ... و بالاترین ... انسان این است که مطابق حکم خدا و پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم رفتار نموده؛ **انجام:** نماند نیک و بد بر کس مه و سال ×× بیک لحظه دگرگون گردد احوال

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: علی فرزند خیر الحاج ... محمد تقی گرگانی، تا: شنبه رمضان ۱۳۱۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، ۲۰گ (۱-۲۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۲۹-۶۱۷]

● **تربیع الدائرة** / ریاضیات / عربی

tarbī'-ud dā'ira

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴-۴۳۰ قمری

ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966-1039)

از ابن هیثم درباره دائره و اینکه آن را می‌توان به شکل مربع درآورد و مخالفت گروهی از فلاسفه با آن. ابن هیثم می‌گوید گرچه گروهی پنداشتند که دائره را نتوان به ساخت مربعی درآورد مگر اینکه من چون دیدم شکل هلالی برابر با مثلث می‌گردد پس آن هم با مربع برابر خواهد بود. آنگاه برهان می‌آورد.

آغاز: بسمله، رسالة لابن الهیثم فی تربیع الدائرة، قد یعتقد کثیر من المتفلسفین ان سطح الدائرة لا یمکن ان یکون مساویاً لسطح مربع مستقیم الخطوط

انجام: و فیما ذکرناه من تحقق هذا المعنی کفایة و هو الذی قصدنا له بالقول، تمت المقاله، اقول علی هذه المقاله لو کفی فی اثبات هذا المطلوب اثبات امکانه ... و لیس هذا مما یوجب کل هذا التحیر للمتقدمین و المتأخرین فیه، والحمد لله وحده.

[دنا ۱۱۰۴/۲(۱۱ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۵۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ با افتادگی پیش از این؛ ۲گ (۱۹۰-۱۹۱)، [فیلمها ف: ۱-۴۷۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی،۲۳سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲ [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی ما ذکرناه من تحقق هذا المعنی کفایة و هو الذی قصدنا له بالقول تمت المقاله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ پس از این گفتاری است در ۶ سطر با یک شکل هندسی درباره مقاله ابن هیثم؛ کاغذ: آهاری حنایی، ۱۸و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸-۱۵۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۷۹/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۴گ (۱۰۷ر-۱۱۰ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۰۳/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «سطح الدائرة» و ناشناس؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: صفی الدین محمد بن نصرالله بن محمد طباطبائی حسنی حسینی، تا: ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری زرد، ۵گ (۱۵۶پ-۱۶۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۹۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو الذی قصدنا له بالقول، تمت المقالة پس از آن ایرادی بر مؤلف است که بچند سطر و معلوم نیست که از کیست.

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن عبدالحسین یزدی، تا: ۲۹ محرم ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: زرد، جلد: پارچه‌ای، ۴ص (۱-۴)، ۲۵ سطر (۵×۱۵/۳)، اندازه: ۱۱/۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۱۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۵/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۴]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه: ۶ سطر از آغاز «تحریر کتاب مأخوذات ارشمیدس» ترجمه ثابت بن قره و تفسیر استاد مختص ابوالحسن علی بن احمد نسوی؛ کاغذ: شکری فرنگی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۸سم [ف: ۱۸-۱۵۸]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۹/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۷۴ر-۷۵ر)، ۵۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳-۳۹۵]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۰/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۶۴پ-۶۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۳۹۵]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۸۱/۱
بی‌کا، بی‌تا، در آغاز نیم صفحه از «مفروضات» ثابت بن قره هست و پیش از آن ۶ برگ از کتاب ریاضی دیگر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷ر-۱۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۳۹۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ ۳گ (۷ر-۹پ)، [ف: ۴-۸۵۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی سایر مصنقاته و قال کما یتنافی الاشکال القائمه الزوایا کما یتنافی تفسیر ما فی جماة القول فی المثلثات
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۱۵۰؛ کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور [رایانه]

● تربیع خط / هیئت / عربی

tarbī‘-e xat

[دنا ۱۱۰۴/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۷/۴
قال بعضهم اذا اردت تربیع خط و لیس معک الام سطرة فانظر قبة من الارض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی و زرد رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ص، ۱۸ سطر،اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۲۰۰۵]

← ترتیب ⪢ المسعدة
← الترتیب ⪢ وجوب الترتیب فی الغسل بین الاعضاء

● الترتیب = ترتیب الاوزان / کیمیا / عربی

at-tartīb = tartīb-ul awzān

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در علم کیمیا و کیفیت ترکیب نمودن خاک با آتش و آتش با هوا و آب. در کتاب تاریخ التراث العربی چنین آورده است: «این کتاب رساله دهم از مجموعه ۱۱۲ کتاب جابر است» (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمد لله الذی اخرجنا من الظلمات الی النور ... اما بعد فقد سألتنی ان اصنع لک کتاباً و اذکر لک کیف تخلط الأرض بالنار و النار، الهواء و الماء

انجام: فهو غیر محتاج الی تلک الانواع کلها الا ما لابد من تقطیر او تشویة او دفن و السلام، تمت هذا الکتاب.

[دنا ۱۱۰۴/۲ (۴ نسخه)؛ ریحانة الادب: ۱۰۸/۵؛ فهرست ابن ندیم: ۴۲۱؛ تاریخ التراث العربی: ۳۱۲/۴؛ الذریعة: ۶۴/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد العاملی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۶۰)، ۳۹ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲-۸۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۶/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۵۶ر-۵۷پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۴۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۶/۱۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج حنایی، ۴۱گ (۱۳۷پ-۱۷۷ر)، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۷۴۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یصدق بغیرها فانی کنت اعتمدها علیها و فیها جمیع المطالب مجملا و تفصیلا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۳۱پ-۱۳۲پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۲۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کرمانشاهی، علی اکبر بن محمد قرن ۱۳ق، تا: ۱۲۶۷ق [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۷۶۹ است؛ واقف: محمدایرانی، ۱۳۵۰ [رایانه]

● ترتیب الآثار علی الظن غیر المعتبر / اصول فقه / عربی

tartīb-ul āṯār ‘ala-ẕ ẕann-i ġayr-il mu‘tabar

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، -۱۳۲۸ قمری
mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 1910)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)

حاشیه بر بحثی از «رسائل» شیخ مرتضی انصاری، در اینکه آثار شرعیه بر ظنون غیر معتبره بار نمی‌شود.

[دنا ۱۱۰۴/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۱/۳

آغاز: اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق ... قوله قدس سره فی الامر السادس اذا بنینا علی عدم حجیة الظن؛ **انجام:** و الا فالمتقین هو الرجوع الیهما بناءاً علی حجیة الاخبار من باب الطریقة السببیة و الا فالمتقین هو الرجوع الی التخییر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۳۰ر-۵۲ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۲۴۲]

● ترتیب الابواب = مختصر فی الطب / طب / عربی

tartīb-ul abwāb = muxtaṣar-un fi-ṭ ṭibb

بقراط، ۴۶۰؟-۳۷۷ ؟ قبل میلاد

boqrāt (-460--377)

رساله مختصری در امراض و علاج آنها در ۶۸ «باب».

آغاز: هذا کتاب ترتیب الابواب مختصر بقراط حکیم. بسمله. حمد له. فهذا کتاب مختصر فی الطب قد جمع الحکیم الفاضل بقراط جمیع العلل و علاجها من الراس الی القدم ... الباب الاول فی معرفة بخش (؟) بنی آدم من الطبایع الاربع بانواعها اذا رایت العرق یتحرک و هو غلیظ او قوی

انجام: الباب السابع و الستون فی معجونات الادویة و یصلح ان توکل فی جمیع الاوقات ... و لا صداع فیه و لا شقیقة. تم کتاب مختصر یقراط الحکیم و لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم.

[دنا ۱۱۰۴/۲]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹۲ص (۱-۹۲)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۰)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نشریه: ۳-۳۴۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین بن محمد شوشتری، بی‌تا، جا: سپاهان، مدرسه جده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲ص (۱۰-۱۱)، [ف: ۱۰-۱۶۶۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [رایانه]

← ترتیبات تاسیس دولت مقننه بلژیک ⪢ قانون دولت بلژیک

← ترتیبات جدیده ⪢ تقسیم و ترکیب ادارات و تکالیف وزارت امور خارجه

● ترتیبات عدلیه / متفرقه / فارسی

tartībāt-e ‘adlīye

انصاری، سعید بن سلیمان، -۱۳۰۱ قمری

ansārī, sa‘īd ebn-e soleymān (- 1884)

قوانین و مقررات مخصوص عدلیه (دادگستری) را طی یازده «باب» و چهار صد و سی و سه «ماده» تنظیم نموده است: باب ۱. اصول قواعد عدلیه؛ ۲. محاکم عدلیه و امور مرجوعه به آنها؛ ۳. بعضی ترتیبات راجعه به قضات و محاکم عدلیه؛ ۴. ترتیبات ترافعی؛ ۴. [در نسخه چنین است] بعضی اقدامات برای تکمیل تحقیقات به عمل مسائل؛ ۵. معاذیر دعوا؛ ۶. مستدعیات عارضی؛ ۷. نقل دعوا و جرح قاضی؛ ۸. استیفات؛ ۹. اعتراض شخص ثالث؛ ۱۰. ترتیبات به بودن تمیز؛ ۱۱. طرف شدن با قضات و محاکم عدلیه.

[دنا ۱۱۰۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۹/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۹۸

آغاز: باب اول در اصول قراعد عدلیه، ماده اول برای تسویه و قطع دعاوی محاکمه بدو درجه خواهد بود؛ **انجام:** ماده چهارصد و سی و سوم در صورت ثبوت تقصیر علاوه بر تادیه وجه خسارت محکمه یا قاضی مورد سیاست مقتضیه خواهد بود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۸۷]

← ترتیب اختیار الرجال ⪢ ترتیب رجال الکشی

● ترتیب اسانید امالی الصدوق / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i amāli-ṣ ṣadūq

طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: الامالی = المجالس = امالی صدوق = عرض المجالس؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۷

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: ربیع الثانی ۱۳۷۵ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۱]

● ترتیب اسانید تهذیب الاحکام / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i tahḏīb-il aḥkām

طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

در سه «قسم»: مکثرین، متوسطین، مقلین، و هر یک دارای چند «باب».

۱. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۹-

۲۶۰
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پیش نویس کتاب می‌باشد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۴۵۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۲]

۲. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۶۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ به خط آیة الله بروجردی یا دیگران؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۷۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۲]

● ترتیب اسانید ثواب الاعمال و عقاب الاعمال / رجال-عربی

tartīb-u asānīd-i ṯawāb-il a‘māl wa ‘iqāb-il a‘māl
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: ثواب الاعمال و عقاب الاعمال؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
[موسسه آیة الله بروجردی ۱۴۹/۱]

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۱
خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: شوال ۱۳۷۵ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۸۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۴۹]

● ترتیب اسانید الخصال / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-il xiṣāl
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: الخصال المحمودة و المذمومة؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
[دنا ۱۱۰۵/۲]

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۲
خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: شوال ۱۳۷۵ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۹۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۵۰]

● ترتیب اسانید رجال الکشی / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i rijāl-il kaššī
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: اختیار معرفة الرجال = رجال کشی = اختیار الرجال؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۸
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن نوری همدانی، تا: ۱۳۷۳ق؛ محشی؛ دو حاشیه به خط آیة الله بروجردی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای،۸۴گ،مختلف السطر،اندازه:۱۸×۲۳سم[ف: ۱-۱۴۸]

● ترتیب اسانید رجال النجاشی / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i rijāl-in najāšī
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: رجال نجاشی = الرجال = فهرست نجاشی؛ نجاشی، احمد بن علی (۳۷۲-۴۵۰)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ (۲۴پ-۱۶۱ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۱]

● ترتیب اسانید عدة کتب / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i ‘iddat-i kutub
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
مشتمل بر: ترتیب اسانید رجال کشی، طرق فهرست طوسی غیر مرتب، طرق فهرست طوسی مرتب، طرق صدوق در من لایحضره الفقیه، برگ‌هایی دارای تواریخ وفیات گروهی از بزرگان.

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۶۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بعضی برگ‌ها بخط دیگران؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۵۳]

● ترتیب اسانید علل الشرایع / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i ‘ilal-iš šarāyi‘
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: علل الشرایع و الاحکام و الاسباب شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۶۵
خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: جمعه شعبان ۱۳۷۵ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۵۴]

● **ترتیب اسانید الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u asānīd-il faqīh
محمد بدیع بن جلال بن علی،-۱۰۹۰
mohammad badī‘ ebn-e jalāl ebn-e ‘alī (- 1090)
وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۱ صفر ۱۰۹۰ق
سند روایات کتاب من لا یحضره الفقیه را مرتب نموده است.
[دنا ۱۱۰۵/۲]

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۰ق؛ قطع: وزیری [چند نسخه-ف:-۲۱۶]

● **ترتیب اسانید الفقیه** / فهرست / عربی
tartīb-u asānīd-il faqīh
نهاوندی، محمد بن محمد حسین،-۱۲۷۰ قمری
nahāvandī, mohammad ebn-e mohammad hoseyn (- 1854)
وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
تاریخ تألیف: ۱۲۷۰ق
مؤلف در هنگام تدریس کتاب من لایحضره الفقیه، فهرست اسانید آن را غیرمرتب دیده، لذا در جمادی الثانی ۱۲۷۰ آن را تنظیم نموده است.

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۲/۴
آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد-فیقول العبد محمد بن محمد حسین النهاوندی عفی عنهما انی لما حصلت نسخة مغلوطة من کتاب من لایحضره الفقیه للشیخ الصدوق و قابلتها حین قرائتها علی بعض المحصلین و نحوهم مشیرا الی اختلاف النسخ الی آخرها وجدت فهرستها مضطربة غیر مرتب الاسانید بحیث لایکاد ینتفع بها الابعسر شدید خلج فی صدری ان ارتبه ترتیبا یسهل علی الناظرین سبیل استخراجها، ثم وجدت نسخة من بعض الاقدمین شکرالله مساعیهم قد سبقنی الی ذلک الا انها غیر تامة ... و نسخة اخری مفصلة الاسانید علی الترتیب من بعض الافاضل المعاصرین رضوان الله علیه الا انها ایضا لاتخلو من اضطراب کلفة علی المستخرین و کانت مع ذلک غیر موثوق بصحتها و تمامیتها، فاردت ان ارتبها ترتیبا وافیا یطمئن بها نفسی
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۰ق؛ قطع: وزیری [چند نسخه-ف:-۲۱۵]

● **ترتیب اسانید الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u asānīd-il faqīh
طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
[دنا ۱۱۰۵/۲]

۱. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۵-۲۵۶**
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نروی همدانی، تا: ربیع الاول ۱۳۷۵ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۱]
۲. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۴**
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۰]

● **ترتیب اسانید الکافی** / رجال / عربی
tartīb-u asānīd-il kāfī
طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)
وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹)

۱. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۳**
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۱۴۵]
۲. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۰**
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح با خط‌خوردگی و اضافات در حاشیه، در برخی صفحه‌ها فوائد متفرقه‌ای به خط مؤلف آمده؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۴۴]
۳. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۳۷**
خط: نستعلیق خوب، کا: حسن نوری همدانی، تا: جمعه ربیع الثانی ۱۳۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۵گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۳]
۴. **قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۴**
خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: ذیحجه ۱۳۷۴ق، جا: قم؛ دارای حواشی مؤلف و گاهی به خط وی؛ جلد:

تیماج قهوه‌ای، ۲۳۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۱۴۶]

۵. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی، مصحح، دارای خط‌خوردگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۱-۱۴۵]

۶. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، دارای خط‌خوردگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۱-۱۴۵]

● **ترتیب اسانید معانی الاخبار** / رجال / عربی

tartīb-u asānīd-i ma'āni-l axbār

طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: معانی الاخبار؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۶

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: رمضان ۱۳۷۵ق،جا:قم؛ محشی از مؤلف و گاهی به خط وی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۱۴۶]

● **ترتیب استخاره به آیات قرآن (رساله در)** / دعا / فارسی و عربی

tartīb-e estexāre be āyāt-e qor'ān (r. dar)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۹۰

آغاز: البقره، و آیته الملک و الحکمه و من قبیل؛ **انجام:** روز پنج‌شنبه لا اله الا الله خالق کل شیء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

← ترتیب اسماء انساب السمعانی ⟵ تراجم الحفاظ

● **ترتیب اسماء موجودات من الاصول و المخترعات** /-عربی

tartīb-u asmā'-i mawjūdāt min-al usūl wa-l muxtari'āt

مشتمل است بر بیست «فصل» و هر فصلی به ترتیب حروف و به سه حرکات. خاتمة الکتاب در ترتیب معانی حروف من الادوات و الظروف و الاعداد و الوقوف.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۲۱۷۳/۳-ف

نسخه اصل: آغاز و انجام پاره‌ای از نسخه‌های یوگسلاوی که یان بگدانویچ فیلم آنها را آورده است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۴۸]

● **ترتیب اشکال مانالاوس (مطالبی در)** / ریاضیات / عربی

tartīb-e aškāl-e mānālāws (matālebī dar)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۷۹/۱۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن نصرالله الدهلی، تا: ۹۸۶ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۲گ (۱۷۷پ-۱۷۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۲۶۲]

● **ترتیب الاسمی فی الاسماء** / لغت / عربی، فارسی

tartīb-ul asmā fī-l asmā'

این کتاب به ترتیب «مهذب الاسماء» است، ولی مصدرها و فعل‌ها را نیز دربر دارد. هر یک از بیست و هشت بخش بزرگ این کتاب به سه بخش کوچک (مفتوح زبردار و مضموم پیش دار و مکسور زیردار) و هر یک از این سه بخش به ۲۸ بخش کوچک‌تر به ترتیب حرف دوم واژه بخش شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۶ و ۵۲۷۲-ف

آغاز: آل یسین: خاندان رسول (ع) آمر: فرماینده. آمین: همچنین باد. آنفاً: اکنون؛ **انجام:** الهاء المکسورة. هبة: آنچه ببخشند. هبات جمعش. هبر: بر نجن سیمین. هبر که: زن باریک اندام نرم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نام نویسنده و تاریخ با پایان نسخه افتاده است. ولی پیداست که در حدود پایان قرن دهم نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی نخدی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۲۱ سطر (۷×۱)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۴۴۱] و [فیلمها ف: ۳-۱۴۵]

● **ترتیب الفبایی مشیخه صدوق** / رجال / عربی

tartīb-e alefbāyī mašīxah sadūq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۲۷/۲

آغاز: هذا فهرست رجال سند کتاب من لایحضره الفقیه راعیت فیه الرجل و الاب مرتبا علی حروف التهجی و و ضعت ارقاماً علی کل اسم فی الاصل بعدده بالترتیب الذی ذکره المصنف ثم وضعت علی کل رقم علی اسمه فی الصل علی ذلک الاسم فی هذا الفهرست یستخرج الاسما و الاطلاع واشرت الی اسماء الذین ذکرهم مکرراً بعین الطریق الاول او بغیره. باب الالف ابان بن تغلب (۴۹)، ابان بن عثمن (۲۱۶)، ابن ابی نجران (۳۱و ۲۴۳)، ابن فضال(۲۵۷)؛ **انجام:** یوسف بن یعقوب (۲۳۴)، یوسف بن عمار(۱۸۹)، یوسف بن یعقوب(۱۰۶).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ شعبان ۱۰۸۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور،

۴گ (۲۹۶پ-۲۹۹ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۹×۱۷/۸سم [ف: ۲۹/۲-۶۴۱]

← ترتیب القاب ← القاب

● **ترتیب امثلة من المختلفة و المطردة و تغییرات و ابدالات آنها** / ادبیات / عربی
tartīb-u amṯila min-al muxtalifa wa-l muṭrada va taqyīrāt va ebdālāt-e ānhā
مشتمل است بر سه قسم و پنجاه و دو نوع.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۲۱۷۳/۲-ف
نسخه اصل: آغاز و انجام پاره ای از نسخه‌های یوگسلاوی که یان بگدانویچ فیلم آنها را آورده است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۴۷]

← ترتیب الاوزان ← الترتیب

● **ترتیب ایام و لیالی در سال ۱۲۶۹ق در دو بیت** / فارسی
tartīb-e ayyām va layālī dar sāl-e 1269q dar do beyt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴۳/۵
خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: جامع، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱ص (۲۰ر)، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۹سم [ف: ۲۹/۲-۶۵۹]

● **ترتیب ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة** / رجال / عربی
tartīb-u īḍāḥ-il ištibāh fī asmā'-ir ruwāt
کربلائی، محمد علی، ق۱۲ قمری
karbalā'ī, mohammad 'alī (- 18c)
وابسته به: ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة = ایضاح الاشتباه فی ضبط تراجم الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
اسامی رجال «ایضاح الاشتباه» مرحوم علامه حلی را به ترتیب حروف اول و دوم و سوم از «باب الألف» تا «باب الیاء» تنظیم کرده است. به گفته او «اقول و کان هذا الکتاب غیر مرتب ترتیباً واضحا فرتبه الفقیر ... علی قاعدة غیر خفی و هی ان تنظر الحرف الاول من الاسم المطلوب ان کان الفاً و ثانیه ایضا الفا فهو مذکورا اولاً و ان کان ثانیه باء فهو مذکر ثانیاً و ان کان تاء فثالثا و هکذا الی الیاء و ان کان حرف الاول منه باء و ثانیه الفا فهو مذکور اولا و ان کان ثانیه باء فثانیاً و ان کان تاء فثالثا و هکذا الی الیاء و علی هذا القیاس تنظر جمیع الحروف».
[دنا ۱۱۰۶/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۲
آغاز: بسمله، حمدله یقول العبد الفقیر الی الله حسن بن یوسف ... اقول و کان هذا الکتاب؛ **انجام:** ابو یوسف الوحاظی بالحاء المهملة بعد الواو و الظاء المعجمة فهذا آخر ما اوردنا به فی هذا الکتاب ... فرغ المصنف رحمه الله من تصنیفه آخر نهار الثلثا تاسع عشرین ذی القعدة من سنة تسع و سبعمائة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ واقف: ابن خاتون عاملی، سال ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن با ترنج و سرترنج، ۵۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۷-۱۰۰]

● **ترتیب البارع فی احکام النجوم** / هیئت / عربی
tartīb-ul bāri' fī aḥkām-in nujūm
وابسته به: البارع فی احکام النجوم؛ شیبانی، علی بن ابی الرجال (-۴۰۷)
رساله‌ای است در یک «مقدمه» و یک «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه مشتمل بر ده «فصل» و مقاله مشتمل بر دوازده «باب» و هر باب مشتمل بر چند «مقصد» است. این کتاب رساله نجوم علی بن ابی الرجال را با ترتیبی بهتر تنقیح نموده و توضیح داده و بعضی از قسمت‌ها مانند موالید و اختیارات را حذف کرده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۳۱-۳۰/۱۵۵
آغاز: بسمله حمدله صلاة اما بعدفان علم النجوم سر من الاسرار الالهیة مکتوم لایطلع علیه الا القلیل من الناس؛ **انجام:** الباب السابع هذا البیت یدل علی النساء والازواج ... المقصد الاول فی النظر فی التزویج ... فان کان مع المصلین من ذلک قبول
از اول کتاب باب سابع (باب ثالث تا سادس تحریر نشده) و از انجام ناتمام است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گلپایگانی نجفی (جامع جنگ)، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۳۵]

← ترتیب ترجمان القرآن ← ترجمان القرآن

● **ترتیب تعلم العلوم** / اخلاق / فارسی
tartīb-o ta'allom-el 'olūm
موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰-۱۱۵۸ قمری
mūsavī esfahānī, ja'far ebn-e hoseyn (1679-1745)
اهداء به: زین الدین علی
رساله بسیار مختصری است که مؤلف جهت زین الدین علی نگاشته که برای تحصیل علم از گلپایگان به سوی اصفهان روانه شده و نصایحی را برای وی متذکر شده است و آن را بر دو نوع تنظیم نموده است.
آغاز: هو الله تعالی شانه رسالة فی ترتیب تعلم العلوم من ... میر ابوالقاسم الخوانساری قدس سره ... بسمله. حمد له ... اما بعد این

نصیحتی چند است و وصیتی دلپسند که در حین مهاجرت ... مولانا زین العابدین المسمی بعلی ... از گلپایگان بصوب اصفهان بغرض تحصیل علم ... اسیر بلاد ... ابوالقاسم ابن حسین الحسینی الموسوی ... عرض نمود

انجام: و هذا ایضا دلیل عدم تمامیته و الحمد الله اولا و آخرا.

[دنا ۱۱۰۶/۲]

۱. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحجج علی بریته محمد الامین المصطفی و الطیبین الطاهرین من عترته و ذریته و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً

فقط نوع اول آن آمده است. در فهرست با عنوان «آداب المتعلمین» آمده؛ خط: نستعلیق، کا: سید حسن بن محمد صادق موسوی، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه‌ای که از نسخه مؤلف منقول بوده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۲۲۰پ-۲۲۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۳۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۷۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن جمال الدین بن علی بن ابی القاسم بن حسن بن حسین بن ابی القاسم خوانساری، تا ۲۸ ربیع الاول ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۸گ (۵۳۴-۵۴۱)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۴۶]

● ترتیب التهذیب = جامع الاحکام الجسام فی احکام الحلال و الحرام / حدیث / عربی

tartīb-ut tahḏīb = jāmi'-ul aḥkām-il jisām fī aḥkām-il ḥalāl wa-l ḥarām

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (- 1696)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

تاریخ تألیف: ۹ ذیقعده ۱۰۷۴ه.ق ۱۰۷۹ق

ترتیب و تنظیمی است از «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی در بیان احکام حلال و حرام مشتمل بر چهار «قاعده» و هر قاعده شامل چند «کتاب» و هر کتاب شامل چندین «باب» است: قاعده ۱. عبادات؛ قاعده ۲. عقود؛ قاعده ۳. ایقاعات؛ قاعده ۴. احکام.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین الذی بحدیثه یهتدی المتقون ... اما بعد فیقول اضعف العباد ... هاشم بن سلیمان ... (در صفحه ۳) و سمیت هذا الکتاب بجامع الاخبار الاجسام فی احکام الحلال و الحرام و رتبته علی اربع قواعد ... آغاز کتاب الصلوة: بسمله حمد له، کتاب الصلوة الفریضة

چاپ: تهران، چاپ سنگی، ۱۳۹۲ق، انتشارات فراهانی. افست کتابخانه مرعشی قم؛ (ج۱): ۱۳۹۲ق. (چاپ تصویری از روی نسخه خطی متعلق به مرحوم حاج سید مصطفی حسینی خوانساری صفائی، به خط علی بن عبدالله بن راشد بن علی کتکانی بحرانی در سال ۱۰۱۱)، رحلی، ۲+۷۶۴+۱صص؛ (ج۲-۳): ۱۰+۳۹۰صص

[دنا ۱۱۰۶/۲]

۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجام کتاب طهارت: کتب الله ماه الف حسنة و محی عنه ماة الف سیئة و قضی له ماة الف حاجة و رفع له بها مات الف درجة و بهذا الحدیث المبارک نختم الجزء الاول و هو کتاب الطهارة من کتاب ... موجود: قال لا یاکلها قلت یکون فی وقت فریضة لا یمکنه.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ذیقعده ۱۰۷۴ق؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت وقف مقرب الخاقان آقا عبدالله این کتاب و دویست جلد کتاب دیگر که تولیت آن با مدرس مدرسه صالحیه باشد در محرم ۱۱۶۲ق؛ واقف: مقرب الخاقان آقا عبدالله، ۱۱۶۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۶گ، ۲۴ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتاب الدیات الفصل الثالث فی ذکر طریقنا ... و ایاه نسال القبول و نرجو عفوه و نواله ... برحمتک یا ارحم الراحمین و لا حول و لاقوة الا بالله العلی العظیم آمین

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله بن راشد بن علی مقابی بحرانی و احمد بن محمد بن مبارک بن حسین ساری بحرانی، تا: شوال ۱۱۰۱ق؛ اهدایی: رهبر، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، ۵۷۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۱۹۳]

● ترتیب ثقات العجلی / رجال / عربی

tartīb-u ṯiqāt-il 'ijlī

هیثمی، علی بن ابی بکر، ۷۳۵-۸۰۷ قمری

heysamī, 'alī bn abī-bakr (1335-1405)

ترتیبی است از کتاب «الثقات» در اسماء رجال ثقات ابوالحسن احمد بن عبدالله بن صالح عجلی (۱۸۱-۲۶۱ق).

[دنا ۱۱۰۶/۲؛ سزگین ۱۷۸/۱ ش ۷۷ ذیل ۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۴۰-عکسی

آغاز: قال الشیخ الامام الحافظ نور الدین ... رحمه الله: الحمد الله رب العالمین و اشهد ان لا اله الا الله رب السموات و الارضین؛

انجام: و عنه ایضا انه قال یقول: یا من کف ... السباع عن عبده دانیال الصالح کف ... علی ...

خط: نسخ کهن، کا: ابن محمد خلیل سکاکی، تا: جمادی الثانی ۸۰۹ق؛ واقف: حاج محمد کلاهی (اهدایی)، ۱۳۵۱؛ جلد: گالینگور مشکی، ۶۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۲۹۳]

● **ترتیب جمیل فی شرح الترکیب الجلیل** / نحو / عربی
tartīb-un jamīl fī š.-it tarkīb-il jalīl
تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۰۹۵ق
شرحی است با عناوین «م-ش، متن-شرح» بر «الترکیب الجلیل» سعدالدین تفتازانی که در یک صفحه با رمز و اشارة تمام قواعد نحو را بیان کرده است. این شرح در ماه ذیقعده ۱۰۹۵ موافق نامش «ترتیب جمیل» بپایان رسیده است.
[دنا ۱۱۰۶/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۶/۲
آغاز: الحمد لمن هو المحمود بکلمات ألسنة کل مسبح و شاکر و حامد بل یرجع الی نحو جناب کبریائه جمیع المحامد فالیه الکلم الطیب یصعد؛ **انجام:** بحمدالله و الصلاة علی النبی کان اسمه ارخه ترتیب جمیل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۷گ (۴۱پ-۸۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۵]

● **ترتیب الحروف**
tartīb-ul ḥurūf
[دنا ۱۱۰۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج آلبالویی با ترنج، ۷ص (۵-۱۱)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۹۳]

● **الترتیب الحکمی فی الغسل الارتماسی** / فقه / عربی
at-tartīb-ul ḥukmī fi-l ġusl-il irtimāsī
حسینی استرآبادی، محمد تقی بن حسن، ق۱۱ قمری
hoseynī estarābādī, mohammad taqī ebn-e hasan (-17c)
رساله مختصری است در پاسخ به سؤال یکی از دوستان مؤلف که درباره ترتیب حکمی در غسل ارتماسی پرسیده بود. مؤلف از شاگردان میرداماد بوده، و از «عیون المسائل» وی نقل می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۸/۵-۳۳/۱۲۸
آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق الانام وعمهم بالاکرام والصلوة علی من بین الحلال من الحرام؛ **انجام:** زیادة علی ما اذا کان معروفاً والله مطلع بحقایق الامور انتهی کلام الشیخ سلمه الله
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی «منه» دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۳۵]

← ترتیب خلاصة الاقوال ≻ الرواة

● **ترتیب خلاصة الاقوال** / رجال / عربی
tartīb-u xulāṣat-il aqwāl
وابسته به: خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
تاریخ تألیف: دوشنبه نوزدهم ۱۳۱۲ق (هشتاد سالگی مؤلف)؛ محل تالیف: اصفهان
«خلاصة الاقوال» علامه حلی را به ترتیب آغاز نامها با رعایت حرف دوم و نام پدران آنها تنظیم کرده و هر دو قسم را در یک قسم ترتیب داده تا کار آسان شود. در این ترتیب هیچ‌گونه تصرف یا اضافه‌ای از ترتیب‌دهنده نشده و عین گفته‌های علامه آمده است.
[دنا ۱۱۰۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فانی وجدت الخلاصة فی الرجال من تألیفات شیخنا و مولانا العلامة غیر مرتب حق الترتیب؛ **انجام:** قلت و قد وقع الفراغ من ترتیب الخلاصة و تسویدها
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه پیش‌نویس مؤلف می‌باشد؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵× ۱۸سم [ف: ۲۵-۶۵]

● **ترتیب الدعوات فی تخصیص الاوقات علی اختلاف الارادات = رسالة فی علم سر الخواص فی الاسماء الحسنی** / دعا / عربی
tartīb-ud da'awāt fī taxṣīṣ-il awqāt 'alā ixtilāf-il irādāt
بونی، احمد بن علی، -۶۲۲ قمری
būnī, ahmad ebn-e 'alī (- 1226)
در آغاز آن از سهل بن عبدالله شوشتری و حلاج یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۷۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ (۱-۱۳۷)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۵۸۵]

● **ترتیب دیوان امیرالمؤمنین علیه السلام** / شعر / عربی
tartīb-e dīvan-e amīr-al-mo'menīn 'alay-he-s-salām
دیوان معروف امیرالمؤمنین (ع) را به ترتیب موضوعات و حروف آخر قوافی گرد آورده و برای هر بخشی عناوینی به فارسی انتخاب و در ذیل آن اشعار مناسب را آورده است. شاید کتاب حاضر همان دیوان معروف باشد که عناوین آن به فارسی ترجمه شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۵/۱

آغاز: در نفی نسب ظنی و مدح علم دینی: الناس من جهة التمثال اکفاء ×× أبوهم آدم و الأم حواء؛ **انجام:** اذا ضاقت بک الاحوال یوما ×× فثق بالواحد الغروالعلی

خط: نستعلیق، کا: سید حسین حسینی، تا: شوال ۱۰۸۸ق، جا: مدرسه خیرات خان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۹پ-۵۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۳۲]

● ترتیب رجال طرق النجاشی / رجال / عربی

tartīb-u rijāl-i ṭuruq-in najāšī

طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: رجال نجاشی = الرجال = فهرست نجاشی نجاشی، احمد بن علی (۳۷۲-۴۵۰)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵۳

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: جمادی الاول ۱۳۷۴ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۰]

● ترتیب رجال الطوسی / رجال / عربی

tartīb-u rijāl-iṭ ṭūsī

طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: الرجال = کتاب الابواب = رجال شیخ طوسی شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۵

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم نوری همدانی، تا: رمضان ۱۳۷۴ق، جا: قم؛ دارای حواشی مؤلف و گاهی به خط وی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۸۷گ،مختلف السطر،اندازه:۱۸×۲۳سم[ف: ۱-۱۴۶]

● ترتیب رجال الفهرستین / رجال / عربی

tartīb-u rijāl-il fihristayn

طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

ترتیب الفبایی فهرست نجاشی و طوسی است به ترتیب آغاز نام‌ها، اگر شرح حال در یک کتاب باشد عین عبارت ذکر می‌شود و اگر در دو کتاب باشد اول عبارت‌های طوسی با رمز «سط» پس از آن عبارت‌های نجاشی با رمز «سج» جنب نام‌ها می‌آید، با آوردن نسخه بدل‌ها در حواشی.

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۹-۲۵۰

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فان الکتب المصنفة فی فهارس اسماء المصنفین و مصنفاتهم و ان کانت مشترکة فی هذا الاسم

جلد اول تا حرف ظاء و جلد دوم از حرف عین تا پایان کتاب می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ محرم ۱۳۷۷ق؛ جدول صفحه‌ها مشکی، در آغاز هر دو جزء فهرست نام‌ها در جداولی نوشته شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۴۹]

● ترتیب رجال کشی = ترتیب الکشی / رجال / عربی

tartīb-e rejāl-e kaššī = tartīb-ul kaššī

عاملی، یوسف بن محمد حسین،-۹۸۲ ؟ قمری

'āmelī, yūsof ebn-e mohammad hoseyn (- 1575)

تاریخ تألیف: ۱۰ ذیحجه ۹۸۱ق

ترتیب طبقات اصحاب حضرات معصومین از پیامبر تا امام حسن عسکری صلوات الله علیهم اجمعین است و اصحاب هر یک از آن بزرگواران نیز طبق حروف هجا تنظیم گردیده است. [دنا ۱۱۰۷/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶۲

آغاز: بسمله، الحمدلله حق حمده و صلواته علی محمد رسوله و عبده و آله و حزبه و جنده اما بعد فانی لما رأیت کتاب الشیخ الامام ... فی علم الرجال مشتملاً علی ما ورد فی نقله احادیث المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین؛ **انجام:** الفهری و قد تقدم ذکره مع الحسن بن بابا القمی و انه لعنه علی بن محمد العسکری علیهما السلام و الصلاة من الملک العلی انتهی کلام الشیخ الامام ابی عمرو محمد بن عمر بن عبدالعزیز الکشی مؤلف الکتاب رضی الله تعالی عنه بمنه و کرمه و فرغ من تبویبه و ترتیبه فقیر عفو ربه و رحمته و شفاعة نبیه و ائمته یوسف بن محمد ... ایمانا و تسلیما.

خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل حسینی، تا: پنج‌شنبه نیمه ربیع الثانی ۱۰۵۷ق؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، ۱۲۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۱۲۲]

● ترتیب رجال الکشی = ترتیب اختیار الرجال / رجال / عربی

tartīb-u rijāl-il kaššī = tartīb-u ixtīyār-ir rijāl

قهپائی، عنایة الله بن علی، ق۱۱ قمری

qohpā'ī, 'enāyat-ol-lāh ebn-e 'alī (- 17c)

وابسته به: اختیار معرفة الرجال = رجال کشی = اختیار الرجال شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

تاریخ تألیف: ۱۷ محرم ۱۰۱۱ق

ترتیبی است از کتاب «اختیار معرفة الرجال» شیخ طوسی که اسامی روات به ترتیب حروف تهجی تنظیم شده است. قهپائی در ابتداء اصول خمسه رجالیه را مستقلاً مرتب نمود سپس عین عبارات آنها را در کتابش «مجمع الرجال» جمع کرد در کتاب حاضر، کتاب اختیار الرجال شیخ طوسی مشهور به رجال کشی به ترتیب حروف مرتب گردیده با حفظ اصل عبارات و روایات، به اضافه عناوین جداگانه برای آنان که در اصل ضمن تراجم دیگر ذکر شده‌اند.

آغاز: بسمله الحمد ... و بعد؛ لما کان کتاب «اختیار الرجال» المتجزی علی سبعة أجزاء للشیخ الأجل ... محمد بن الحسن الطوسی ... الموضوع لذکر رجال الخاصة (ظاهراً) و بیان حالهم بالروایات الواردة فیهم و أقوال المعتمدین فی هذا الفن المنتخب من کتاب الشیخ المتقدم أبی عمرو ... الکشی ... فی معرفة الرجال من العامة و الخاصة ... المشهور بکتاب الکشی لانتخابه منه؛ غیر مرتب، و کان یترتب علیه الأمور العظام من الاشتباه فی الرجال و عدم سهولة تحصیل المطلب و تمام معرفة حاله حیث کانت متفرقه فیه و غیرها، تشرفت بترتیبه علی ترتیب حروف الهجا بعین عبارته بغیر تغییر فیها إلا ما یلزمه من ذکر کل رجل متصل بآخر فی عنوان بما یخص به التزام ذکر کل ما یظهر من ذکره فایدة من مدح أوذم فی المحل المناسب له إیفاء لحقه، و کذلک المذکور بالذم ... و أوردت المصدر بالکنی و الألقاب فیه مقدماً مرتباً لتناسبه للمصدر بالألف ... و أنا العبد عنایت الله بن شرف الدین القهبائی الزکی النجفی حامداً مصلیاً. حمدویه بن نصیر الکشی ...

انجام: تم ترتیب هذه النسخة الشریفة علی حروف الهجاء المسمیة باختیار الرجال للشیخ الاجل الفاضل الطوسی

[الذریعه ۶۶/۴ و ۶۷ رقم ۲۸۰؛ دنا ۱۱۰۷/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۲/۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین و سلامه علی عباده الذین اصطفی و بعد فهذا کتاب الرجال لشیخ ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی قدس سره مرتب علی اسامیه فی کل باب علی حروف الهجاء؛ **انجام:** تقدم فی عبدالعزیز بن ابی ذئب من اصحاب الصادق علیه السلام و الحمد لله علی تمام منعم احسانه ان شاء الله تعالی ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ تملک: سید محمد بن محمد صالح حسینی در مشهد رضوی به سال ۱۱۱۹ با مهر «عبده سید محمد الحسینی» (بیضی)، ملا محمد قاسم؛ مهر: «عبده محمد صادق بن زین العابدین الموسوی» (بیضی)، «محمد نبی الله علی ولی الله» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، (۸۹پ-۲۱۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۲سم [ف: ۴۳-۲۴۴]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴/۴ ـ د

آغاز: برابر؛ **انجام:** الادمی تقدم فی ابی الخیر صالح بن ابی حماد الرازی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ (۸۶پ-۱۲۶پ)، ۱۵ سطر(۵/۵×۱۱) [ف: ۱-۱۲۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و خرجتم من المسجد و تقدم فی الواقفة و فی عیسی بن عبدالله القمی ثلاث مرات و فی الحارث بن المغیرة تم ترتیب هذه ...

خط: نسخ، کا: محمد زمان حسینی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی بعضاً با عنوان «عب سلمه الله»؛ مهر: «المؤمن حی فی الدارین» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۶۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف مخ: ۱-۳۳۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلما رأی ذلک ابو جعفر علیهما السلام قال لجاریة له یقال لها سرحة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، با نشان بلاغ؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضی)، «عبده محمد هادی الحسینی» (بیضی)، «عبدالوهاب بن محمد مهدی الموسوی»؛ جلد: چرم مشکی ترنج‌دار، ۵۶گ (۴۱پ-۹۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۷سم [ف: ۴۳-۷۱]

۵. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز و انجام: برابر؛ وفقنی الله علی الرجوع إلیه ... فی ضحوة یوم الاثنین سابع عشر شهر محرم الحرام سنة حادی عشر و الف ... ببلدة اصفهان ... و الحمدلله .

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ گمان می‌رود برخی از أوراق به خط مؤلف باشد، و یادداشت‌هایی که در کنار پاره‌ای از صفحات مؤید این گمان است؛ مهر: محمد کاظم بن مرحمت و مغفرت پناه حاجی میرزا محمد صادق گلستانه الحسنی الحسینی به تاریخ غره صفر ۱۲۳۶ که در آن نوشته: «عالیجناب، فضایل مآب، قدوة المحققین، سید الفضلائی؛ مقتدی الأنامی؛ مجتهد العصر و الزمانی حاجی سید محمد باقر زید فضله؛ حسب الوصیة مرحوم مغفور حاجی میرزا محمد صادق گلستانه وقف نمود این کتاب را با سایر کتب دیگر بنهجی که در ظهر کتب دیگر مرقوم شد است ...» مهر: «عبده محمد کاظم بن محمد صادق گلستانه»؛ تملک أبوطالب حسینی: «قد شر فنی الله تعالی بتملکه ... فی سوق بلدی اصفهان ... و أنا ابن حبیب الله ابوطالب الحسینی ... ذی الحجة سنة ۱۱۷۵» مهر: «ابوطالب بن حبیب الله الحسینی»؛ مهر: «الموفق عبده للسداد محمد علی بن عبدالجواد»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن قهوه‌ی،۱۶۲گ،۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [فهرست روضاتی:-۵۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن یعقوب موسوی، تا: چهارشنبه ۲۴ شوال ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ (۱پ-۱۴۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۰ط

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ حسن قفطان، تا: چهارشنبه ۲۶ شوال ۱۲۸۷ق؛ رساله‌ای است ناقص در بطلان تصوف با آغاز: «بسمله الحمد لولیه و الصلوة علی رسوله ... و بعد فهذه مختصر فی تحقیق بطلان التصوف علی وجه الایجاز و الاختصار و یشتمل علی مقدمة و ینابیع»؛ جلد: تیماج عنابی، ۴۳۳ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۳/۲۴-۱۰۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدصادق بن محمد کاظم اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۳۱۱ق؛ محشی با نشان «ع» و یک مورد با نشان «حسن»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج عطف: تیماج قرمز، ۱۹۶گ، ۲۲ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۵-۷۵۹]

۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف با علامت «ع»، خطبه مؤلف آورده نشده و از خطبه کشی بعینه شروع شده با این عبارت: «الحمدلله رب العالمین ... فانی وقفت علی ما ذکره السید الشریف ...»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۴۱]

● ترتیب رجال النجاشی / رجال / عربی

tartīb-u rijāl-in najāšī

خادم انصاری، محمد تقی بن ابوالمعالی، ق۱۱ قمری
xādem-e ansārī, mohammad taqī ebn-e ab-ol-ma‘ālī (-17c)

وابسته به: رجال نجاشی = الرجال = فهرست نجاشی؛ نجاشی، احمد بن علی (۳۷۲-۴۵۰)
تاریخ تألیف: اواسط شعبان ۱۰۰۴ق
در آن ترتیب نام‌ها و نام پدران صاحب شرح حال‌ها به دقت ملاحظه شده و خطبه کتاب نجاشی و طبقه اول آن عیناً در آغاز این کتاب آمده و در پایان کنیه‌ها نیز نقل شده است.
آغاز: بسمله، الحمدلله علی ما وهب و الصلاة علی الرسول المنتجب و آله و اصحابه الحجب لما کان کتاب الفهرست للشیخ المحقق و العالم المدقق ... النجاشی خالیاً عن سمط الترتیب
انجام: ابو یحیی المکفوف اخبرنا الحسین بن عبیدالله عن الحسین بن علی بن سفین قال حدثنا حمید بن زیاد قال سمعت من عمر بن طرخان کتاب ابی یحیی المکفوف قد تم کتابة ترتیب کتاب النجاشی.
[الذریعه ۷۰/۴. دنا ۱۱۰۷/۲ (۸ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابوایوب المدنی قال ابن نوح حدثنا محمد بن علی بن هشام قال حدثنا علی بن محمد ماجیلویه
ج ۲-۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: ترمه سجافدار، ۲۰۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۷-۱۰۱]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۷ حکمت

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر حسینی، تا: چهارشنبه ۱ ذیحجه ۱۰۰۸ق؛ ابوالمعانی آن را با نسخه اصل خود انصاری و نسخه اصل خود نجاشی که خواندنش دشوار بوده مقابله نموده است؛ جلد: مقوا عطف میشن، قطع: ربعی [ف: ۲-۷۵]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۹۲

آغاز: برابر
خط: نسخ نازیبا، کا: محمد سلیمان الشریف صفوی اردبیلی، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۲۴ق؛ مصحح، محشی با عبارات «ایضاح»، «ح»، «ب»، «من درایة شیخ بهاء الدین محمد سلمه الله» «منه سلمه الله فی رجاله»، «بخط م د سلمه الله» و ...؛ مهر: «یأتی من بعدی اسمه احمد» (مربع)؛ تملک: «معصوم بن حاج محمد حسن قزوینی» با مهر «عبده معصوم بن محمد حسن» (بیضی)؛ کاغذ ضخیم زرد، جلد: تیماج شتری، ۱۹۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۶]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۵۵

خط: نسخ، کا: عبدالرشید شوشتری حسینی، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۰۵۲ق؛ مصحح؛ تملک: صالح بن عبدالکریم بحرانی در صفر ۱۰۶۵؛ اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۵

آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی گیلخوارانی، تا: پنج‌شنبه شعبان ۱۰۷۲ق؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۲۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۷-۱۰۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف:-۱۲۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۳۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شیخ حسن قزوینی، بی‌تا؛ از روی نسخه محمود بن حسام الدین جزائری مشرقی که در اواسط ذیقعده ۱۰۲۰ در اصفهان مدرسه عبیدیه نزدیک مسجد جامع قدیم نوشته بود؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۸۶]

● ترتیب رجال النجاشی = ترتیب النجاشی / رجال /

عربی

tartīb-u rijāl-il najāšī = tartīb-un najāšī

قهپائی، عنایة الله بن علی، ق۱۱ قمری

qohpā'ī, 'enāyat-ol-lāh ebn-e 'alī (- 17c)

وابسته به: رجال نجاشی = الرجال = فهرست نجاشی؛ نجاشی، احمد بن علی (۳۷۲-۴۵۰)

تاریخ تألیف: ۱۳ شعبان ۱۰۱۲ق؛ محل تألیف: اصفهان

ترتیب الفبایی رجال کتاب الرجال نجاشی است وی رجال و فهرست شیخ طوسی و رجال کشی را نیز مرتب کرده و صاحب الذریعة گوید: تمامی اینها را در مقدمه کتاب مجمع الرجالش آورده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و سلام علی عباده الذین اصطفی، فهذا کتاب النجاشی مرتباً ابوابه و اسامیه علی حروف الهجاء

انجام: ابویحیی الواسطی، تقدم فی محمد بن احمد بن یحیی و الحمدلله وحده

[دنا ۱۱۰۸/۲ الذریعة ۷۰/۴؛ ریحانة الادب ۴۹۷/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم ترتیب هذا الکتاب الشریف علی ید مرتبه اقل عبادالله تعالی عنایت الهل بن شرف الدین علی القهپایی الزکی النجفی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ محرم۱۰۱۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، ۱۶۲برگ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۶۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، مصحح؛ یادداشت حضرت آیة الله مرعشی نجفی (ره) در آغاز نسخه چنین است: «کتاب ترتیب رجال النجاشی للعلامة البحاثة النقاد المولی عنایة الله بن شرف علی القهپائی الزکی الاصفهانی المتوفی سنة و هذا غیر داخل فی کتابه، مجمع الرجال الکتاب النفیس الشهیر»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۱۴۲گ، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۴-۷۳۷]

۳. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۳۸۰

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد رضا قمی مشهور به فاضل، تا: ۱۳۰۹ق، جا: قم، مدرسه جانی خان؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۸۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۲۳۱]

● **ترتیب زیارة عاشورا** / زیارات / عربی

tartīb-u zīyārat-i 'āšūrā

فائده مختصری است در ترتیب زیارت عاشوراء و در آن از محقق قمی صاحب قوانین یاد شده است.

[دنا ۱۱۰۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۰۴/۴

آغاز: فائدة مهمة ینبغی اثباتها و هی ان الزیارة الواردة فی یوم عاشورا اعنی الزیارة المعروفة المعمولة المتضمنة لمأیه لعن و مأیه سلام؛ **انجام:** او یمکن یقال فی المقام علی وجه التفصیل و الاستدلال و الله الهادی کاتب افزوده کتبه. ابن یحیی امین الخویی ... فی سنه اربع و ثلاثین و ثلاثمأیه بعد الف

خط: نستعلیق، کا: محمد امین پسر یحیی خویی (امام جمعه)، تا: ۱۳۳۴ق، جا: کوفه؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۵۸ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۹۶]

● **ترتیب زیبا** / لغت، علوم قرآن / ترکی و عربی

tartīb-e zībā

افندی، حافظ محمود، ق۱۱ قمری

afandī, hāfez mahmūd (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۴ق

ساخته شده با دیباچه‌ای به ترکی که در آن از سیوای افندی یاد شده است. اسماعیل بن عبدالغنی نابلسی (در گذشته ۱۰۶۲) آن را به عربی برگردانده است گویا به نام «ترتیب آیات القرآن».

[فهرست قرطای ش ۳-۱۶۹۲-فهرست ظاهر یه علوم القرآن ص ۳۴۵؛ دنا ۱۱۰۸/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۶/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۵

خط: نسخ معرب، کا: یوسف بن درویش محمد، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، ۱۷۸گ، ۱۹ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۲۲۹]

تهران؛ مفتاح، محمد حسین؛ شماره نسخه:۸۷۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۱۱۸]

← ترتیب السعادات و منازل العلوم ← المسعدة

● **ترتیب السلوک الی ملک الملوک** / عرفان و تصوف / عربی

tartīb-us sulūk ilā malik-il mulūk

بحرق، محمد بن عمر، ۸۶۹-۹۳۰ قمری

bahraq, mohammad ebn-e 'omar (1465-1524)

رساله‌ای عرفانی در یک «مقدمه» و سه «فصل» و «خاتمه»: المقدمة: فی آداب الخلوة.؛ فصل ۱. سیر المرید من ظاهره الی نفسه؛ فصل ۲. سیر المرید من نفسه الی قلبه؛ فصل ۳. سیر المرید من قلبه الی ربه؛ الخاتمة: دخول الخلوة من دون شیخ.

[دنا ۱۱۰۸/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین .. و بعد فهذه نبذة فی ترتیب السلوک

الی ملک الملوک جل و علا؛ **انجام:** و قال فیه فوجدا عبداً من عندنا و علمناه من لدنا علماً بفضله و منه و کرمه و جوده.
خط: نسخ، کا: عمر بن علی بن عمر الهندوان، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۸۹پ-۹۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳× ۱۷سم [ف: ۷-۳۳۷]

● **ترتیب السلوک فی طریق الله** / عرفان و تصوف / عربی
tartīb-us sulūk fī ṭarīq-il lāh
قشیری، عبدالکریم بن هوازن، ۳۸۶-۴۶۵ قمری
qošayrī, ʻabd-ol-karīm ebn-e havāzan (997-1073)
چاپ: پاکستان، محقق: فیرمحمد حسن، النعهد المرکزی للابحاث الاسلامیة، نشرت ضمن: الرسائل القشریة.
[دنا ۱۱۰۸/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱/۱عکسی
آغاز: بسمله ... قال الاستاذ رضی الله عنه یجب أن یکون العبد مجرداً عن الدنیا لا یملک شیئاً
نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیه در استانبول، ش ۲۹۱۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ ذیقعده ۷۰۶ق؛ ۱۵ص (۱-۱۵)، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۴-۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۲/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۰۰]

● **ترتیب السور و ترکیب الصور** / علوم قرآن / عربی
tartīb-us suwar wa tarkīb-uṣ ṣuwar
بکری صدیقی، محمد بن محمد، ۸۹۸؟-۹۵۲ قمری
bakrī seddīqī, mohammad ebn-e mohammad (1493-1546)

[دنا ۱۱۰۸/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۲۰
آغاز: بسمله. سبحان من خلق سبع سماوات طباقا ... اما بعد فان ترکیب الصور و ترتیب السور شأن تعز لدونه؛ **انجام:** مشام المعارف فی منازل المحبة. والله ولی التفهیم لمن اتاه بقلب سلیم. تمت الرسالة
خط: نسخ، کا: محمد بن ابی المکارم سیوطی شافعی، تا: با تاریخ ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن قرمز، ۴گ (۸۰پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۸]

● **ترتیب عجائب المهمات** / فقه / عربی
tartīb-u ʻajāʼib-il muhimmāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۱۱
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← ترتیب فتاوی النووی ≻ عیون المسائل

● **ترتیب فتاوی النووی** / فقه / عربی
tartīb-u fatāwi-n nawawī
این کتاب به ترتیب کتب فقهی معمول است و عناوین آن «مسئلة» و «الجواب» است و در پایان آن بابی است در تفسیر قرآن.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۷/۱
آغاز: بسمله. اللهم و سلم علی سیدنا محمد. الحمدلله رب العالمین خالق السموات و الارضین و مدبرهم اجمعین احمده علی جمیع نعمه و اساله المزید من فضله و کرمه و اشهد؛ **انجام:** الجواب یرضی الله عنه هذا مشهور فی کتب الرقایق و الله اعلم. تمت. والحمدلله وحده و حسبنا الله و نعم الوکیل
خط: نسخ، کا: محمد بن قاسم بن عبدالله کعکی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ (۲پ-۲۶پ)، [ف: ۷۲۱]

● **ترتیب الفهرست للطوسی** / رجال / عربی
tartīb-ul fihrist li-ṭ-ṭūsī
قهپائی، عنایة الله بن علی، ق۱۱ قمری
qohpāʼī, ʻenāyat-ol-lāh ebn-e ʻalī (- 17c)
وابسته به: الفهرست = فهرست شیخ طوسی = فهرس شیخ الطائفه = الفهرست من اسماء مصنفی اهل البیت = فهرست کتب الشیعة و اصولهم؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
تاریخ تألیف: ۱۰۱۶ق
کتاب «الفهرست» شیخ طوسی را که غیرمرتب بوده و مراجعه بدان مشکل بوده به صورت الفبایی مرتب کرده است. همین رساله است که قهپایی آن را در سال ۱۰۱۶ در مجمع الرجال خود گذارده است.
آغاز: بسمله، حمدله لما کان فهرست رجال الشیعة الاصیل فی هذا الفن غیر مرتب اسامیه اشتماله علی احوال رجال مذکورین فیه تبعا للرجال المذکورین فیه اصالة مدحا او ذما او راویا او مریا عنه او غرضاً آخر ... قال الشیخ قدس سره بسمله، الحمد لولی الحمد و الصلاة علی خیرته من خلقه محمد.
انجام: ابو یعقوب الجعفی له کتاب رویناه عن جماعة عن ابی المفضل عن حمید عن احمد بن میثم عنه و الحمدلله علی توفیقه العمیم لاتمام ترتیب الکتاب الشریف.
[الذریعه ۶۶/۴؛ دنا ۱۱۰۸/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۸۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۳/۲سم [ف: ۱-۹۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۳

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۱۱]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۴ عکسی

همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۲۹۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴/۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۵۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۲/۱

آغاز و انجام: برابر

آغاز این ترتیب با آنچه در شماره ۱۵۴۰۱/۱ مجلس آمده فرق دارد و شاید تحریر دیگری باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ (۱پ- ۸۹ ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰/۲×۱۴/۲سم [ف: ۴۳-۲۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی ابی جعفر الاحول، محمد بن علی بن النعمن مؤمن الطاق مولی بجیلة و لقبه الناس ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم مشکی ترنج‌دار، ۴۰گ (۱پ-۴۰پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۷×۱۳/۳سم [ف: ۴۳-۷۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: منظور محسن رضوی، آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: حنایی، جلد: اسقاطی، ۱۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸/۳×۱۳سم [ف: ۲۷-۱۰۳]

● **ترتیب فهرست منتجب الدین** / رجال / عربی

tartīb-e fehrest-e montajab-od-dīn

طباطبائی بروجردی، محمد حسین،۱۲۵۳-۱۳۴۰ شمسی

tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961)

وابسته به: الفهرست = فهرست اسماء علماء الشیعة و مصنفیهم = فهرست منتجب الدین؛ منتجب الدین رازی، علی بن عبید الله (۵۰۴-۶۰۰ق)

در «فهرست منتجب الدین» حروف دوم و سوم نام یاد شدگان و نام پدران و اجداد آنها مرتب نبود و یافتن نام وقت زیاد می‌طلبید، در این کتاب نام‌ها مرتب شده و کسانی که ضمنی یاد شده‌اند عنوان خاصی برای آنها گذاشته شده و بعضی کاستی‌های شرح‌حال‌ها افزوده شده و در پایان فوائدی بنا بود اضافه شود که فقط دو فایده در این نسخه آمده است. استدراک‌های آیة الله بروجردی و توضیحاتشان در پانوشت صفحه‌ها ثبت شده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمد الله الذی تفرد بالازلیة و البقاء و توحد بالعظمة و الکبریاء ... اما بعد فانی لما ظفرت علی فهرست الشیخ الجلیل منتجب الدین

[دنا ۱۱۰۹/۲]

۱. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۳۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، از عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۸۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۶]

۲. قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۲۴۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفائدة الثانیة، روی هذا الکتاب و غیره من مؤلفات الشیخ منتجب الدین و راته الشیخ الفقیه برهان الدین

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد حسین غفرانی قمی، تا: ۱۸ محرم ۱۳۷۸ق، جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۳۵گ (۱پ-۳۶پ)، اندازه: ۲۲×۱۸سم [ف: ۱-۱۴۷]

● **الترتیب فی الغسل** / فقه / عربی

at-tartīb fi-l ġusl

از: سید حسین (؟). رساله‌ای در اثبات این‌که در غسل رعایت ترتیب بین شستن اعضا لازم است، با شرح و توضیح گفته‌های استادش در کتاب «عیون» به عناوین «قال الاستاد-ثم قال الاستاد» و اضافه مسائل چندی که اضافه آنها لازم می‌نمود.

قم؛ مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱

آغاز: قلب المحققین قدوة المدققین ... فها انا آت بماموله علی طباق مسوله مضیفا الی المسول بعض المسائل الضروریة؛ **انجام:** صارفة عنان النفس بحکم المناسبة الی الانجذاب الی الامور.

از: سید حسین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۱۰سم [ف: ۲-۲۷۳]

● **ترتیب قشون** / فنون نظامی / فارسی

tartīb-e qošūn

به خط سیاق. و چند مورد دیگر نمونه‌ای عناوین مخصوص خط سیاق و فردنویسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۸/۳۰

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی، جلد: چرم قهوه‌ای با ترنج، ۱۳ص (۲۲۶-۲۳۸)، اندازه: ۲۱/۸×۱۲/۶سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۵]

● **ترتیب قضاء الصلاة الفائتة (رسالة فی)** / فقه / عربی

tartīb-u qaḍā'-iṣ ṣalāt-il fā'ita (r.-un fī)

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰-۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486-1534)

شامل:کیفیة ترتیب قضاء الصلاة الفائتة فی حالة النسیان؛ الطرق

التی تحصل بها البراءة؛ اذا فاته ظهر و عصر؛ اذا فاته ظهر و عصر و مغرب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۸۲۹

آغاز: لو نسی الترتیب ففی وجوب الغایت (کذا) علی وجه یتحقق معه حصول الترتیب قولان؛ **انجام:** و امتحانه بتطبیق کل واحد من الاحتمالات علیه الی آخرها و الحمدلله وحده ... و آله الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۶۴]

● ترتیب کبار الانبیاء / تاریخ / عربی

tartīb-u kubbār-il anbīyā’

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۴۴۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [الفبائی ف: ۱۲۳]

● ترتیب کتاب خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال / رجال / عربی

tartīb-u k.-i xulāṣat-il aqwāl fī ma‘rifat-ir rijāl

طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹-۱۰۸۷ ؟ قمری

torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572-1677)

وابسته به: خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸۲/۱

آغاز: اما بعد حمد الله و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین ... انی قد استخرت الله تعالی ... خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال للشیخ الجلیل النبیل العالم؛ **انجام:** و الی غیر هم مذکور فی کتابنا الکبیر من اراده وقف علیه هناک و الحمد لله اولاً و آخراً ... الذین اذهب الله عنهم الرجس و طهر هم تطهیراً و الحمد لله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ محرم ۱۰۷۴ق؛ محشی، مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ مقابلة» و «بلغ تصحیحاً بحسب الجهد و الطاقة الا ما زاغ عنه البصر و الحمد لله رب العالمین»؛ تملک: مرحوم ثقة الاسلام تبریزی به سال ۱۳۲۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۷۸گ (۱-۱۷۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲-۲۴۸]

← ترتیب الکشی ⇐ ترتیب رجال کشی

● ترتیب المجتنی من الدعاء المجتبی / دعا / عربی

tartīb-ul mujtanā min-ad du‘ā’-il mujtabā

وابسته به: المجتنی من الدعاء المجتبی؛ ابن طاوس، علی بن موسی (۵۸۹-۶۶۴)

از سید محمد (؟). تبویب و ترتیب و تهذیب کتاب «المجتنی من الدعاء المجتبی» است در ده «باب»: ۱. المناجات و الضراعات؛ ۲. الادعیة الکافلة لکفایة الامور العارضة للانسان فی الدهور؛ ۳. ادعیة قضاء الدین و الخروج من الحقوق؛ ۴. الادعیة للغنی و السعة فی الرزق و النعماء؛ ۵. دفع الامراض و الاوجاع؛ ۶. دفع مضار السباع؛ ۷. الخلاص من المحابس و المضائق؛ ۸. الدعاء علی الاعداء؛ ۹. ذکر بعض ما یوجب مزیة المثوبات و مزید القربات؛ ۱۰. ذکر بعض اسباب اجابة الدعاء و علة عدمها.
[دنا ۱۱۰۹/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۱۹

آغاز: الحمدلله الذی رتب علی شجر الدعوات ثمر الاجابات و علی احب الداعین الیه صلات الصلوات و التسلیمات؛ **انجام:** یقول کیف ارحمه من شئ به ارحمه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۳-۱۷]

● ترتیب المجموع = المجموع فی علم الفرائض = کفایة القنوع فی اختصار المجموع / فقه / عربی

tartīb-ul majmū‘ = al-majmū‘ fī ‘ilm-il farā’iḍ = kfāyat-ul qanū‘ fī ixtiṣār-il majmū‘

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶-۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423-1502)

گزیده از «المجموع فی الفرائض» العلامه ابوعبدالله شمس الدین محمد الکلائی الفرضی الشافعی (- ۷۷۷) است، در چند «باب» و «فصل».
[دنا ۱۱۰۹/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۶

خط: نسخ، کا: محمد بن علی ابن عمر بسیونی، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۸۸۳ق؛ برای خودش از روی نسخه‌ای که چند بار بر مؤلف آن خوانده شده و او به وی بی آنکه درخواست کند اجازه اقراء داده به وی و کسان دیگر در ۱۹ جمادی الثانی ۸۸۳ با فهرست دست نویس در ص ۱ (در ارث است)؛ کاغذ: سفید کهنه، جلد: مقوا و پارچه‌ای، عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۱ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۲۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۱

ارث؛ خط: نسخ، کا: ابن الخطیب زین الدین عبدالرحمن شافعی، تا: شب تاسوعا محرم ۸۸۳ق؛ از روی خط شارح، با اجازه قرائت کاتب بر خود شارح در ۱۱ محرم ۸۸۳ و مقابله شده با تقی الدین محمد شهاب مصری در ۲۹ رجب ۹۰۹؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۲۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه:

۱۴×۱۸سم [سنا: ف: ۲-۱۲۷]

● **ترتیب مربعات** / ریاضیات / فارسی

tartīb-e morabba'āt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۴/۲

عن امیرالمؤمنین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۳۵ر-۳۸پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۴۷/۱-۱۳]

● **ترتیب مسائل علی بن جعفر** / حدیث / عربی

tartīb-u masā'il-i 'alī ibn-i ja'far

جارودی، ناصر بن محمد، ق۱۲ قمری

jārūdī, nāser ebn-e mohammad (- 18c)

این کتاب که معروف به «الجعفریات و الکاظمیات» است با حذف اسانید مشتمل است بر ۴۵ باب حاوی یک دوره مسائل فقهی از طهارت، تا دیات که مردم از امام صادق و فرزند گرامش موسی کاظم (ع) سؤال نموده و ایشان پاسخ فرموده‌اند و پس از ابواب مذکور با عنوان «باب جامع» که کتاب با آن ختم می‌گردد درباره موضوعات مختلف از جمله دعای مفصل امام هفتم در سپاس از پروردگار درباره مصون داشتن آن بزرگوار از مکر دشمنان جورگستر و نیز تسلیت ایشان به خیزران مادر هارون درباره مرگ فرزندش موسی بن مهدی، برخی از ابواب آن عبارتند از: ۱. فی نزح ماء البئر؛ ۲. فی حکم الماء القیل و الکثیر؛ ۱۰. فی الوقت؛ ۲۰. فیما یقطع الصلوة و مالا یقطعها؛ ۳۱- فی الحج من الجعفریات؛ ۴۰. فی النکاح؛ ۴۳. فی المطاعم و المشارب؛ ۴۴. فی الصید؛ ۴۵. فی الحدود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۵۸

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه نبذة تتضمن ترتیب المسائل الجعفریات؛ **انجام:** فقد فسرت لک جملا مجملا و صلی الله علی محمد و اله الاخیار.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: مقوا، ۷۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۸سم [ف: ۱۴-۱۲۹]

● **ترتیب مشیخة الفقیه** / رجال / عربی

tartīb-u mašīxa-til faqīh

در این رساله مشایخ صدوق که در پایان کتاب من لایحضره الفقیه آمده به ترتیب حروف الفبا تنظیم و یک باب نیز در الکنی بدان افزوده گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۱۹/۲

آغاز: یقول محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی مصنف هذا الکتاب (ره) ما کان فیه عن ابان بن تغلب فقد رویته عن ابی رضی الله عنه؛ **انجام:** ما کان فیه من وصیة امیرالمومنین (ع) لابنه محمد حنیفه فقد رویته عن ابی ... و ابراهیم بن هاشم لم یلق حماد بن عثمن و انما اقی حماد بن عیسی و روی عنه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «م د رحمه الله»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲۱گ (۲پ-۲۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳۵-۴۸۶]

● **ترتیب مشیخة کتاب من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی

tartīb-u mašīxat-i k.-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh

تفرشی، مراد بن علی، ۹۶۵-۱۰۵۱ قمری

tafrešī, morād ebn-e 'alī (1558-1642)

وابسته به: مشیخة من لایحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

ترتیب و فهرست رجال و مشیخه کتاب من لایحضره الفقیه شیخ صدوق است که اصل مشیخه از شیخ صدوق می‌باشد و چون مرتب و سهل و آسان نبوده از سوی این مؤلف فهرستی بر آن ساخته شده است. نخست اسامی، سپس کنیه‌ها، پس از آن عناوین روایات را به ترتیب حروف الفبا آورده و برای هر یک شماره‌ای قرار داده است. نامی از این ترتیب در الذریعة نیامده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز: لما کان وجدان طریق من مشیخة کتاب من لایحضره الفقیه علی ما بینه المؤلف رضی الله تعالی عنه مشتملاً علی نوع مشقة عند الحاجة الی الاستعلام حیث لم ترتب ترتیباً یعلم منه تقدیم طریق طریق و تأخیره

انجام: ما فیه من وصیة امیرالمؤمنین علیه السلام لابنه محمد بن الحنفیة علیه السلام و الحمدلله رب العالمین

[دنا ۱۱۰۹/۲ (۳ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ظهیرالدین علی بن ملا مراد تفریشی «تفرشی»، تا: اواخر قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۲۶-۱۳۰)، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۴-۸۱۸]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱۰ ـ ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۳۰پ-۱۳۲پ)، ۲۵ سطر(۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۷۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۵گ (۱۹۴-۱۹۸)، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۴-۸۲۳]

● **ترتیب مشیخة کتاب من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i k.-i man lā-yaḥḏar-u-hu-l faqīh
طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹-۱۰۸۷ ؟ قمری
torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572-1677)
وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
مؤلف، مشیخه و رجال کتاب من لا یحضره الفقیه را که مؤلف در پایان کتاب، به صورت پراکنده آورده است. به ترتیب حروف گردآوری نموده است. (سید محمود مرعشی)
آغاز: أما بعد حمدالله و الصلوة علی محمد و آله ... فهذا إلحاق نذکر فیه جمیع طریق الصدوق التی فی الفقیه مفصلة مرتبة
انجام: إما للإستغناء عنها بذکر الأسماء أو لجهالة المسلمین بها و ضعفهم و الله أعلم
[دنا ۱۱۰۹/۲؛ الذریعة: ۶۹/۴؛ ریحانة الادب: ۵۳/۴؛ مکتبة امیرالمومنین ۲۲۰/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابن اخی علی بن عاصم المحدث اسمه احمد بن ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «بلغ مقابلة ایده الله تعالی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ (۱۷۸-۲۵۲)، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۵۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن علی اکبر خوانساری، تا: ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴۶گ (۱۲۸-۱۷۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۴۵۳]

← ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه ← المشیخة المرتبة

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḏar-u-hu-l faqīh
عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹-۱۰۱۱ قمری
ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552-1603)
وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
تاریخ تألیف: رمضان ۹۸۲ق
اسانید من لایحضره الفقیه را طبق حروف الفبا از الف تا یاء مرتب نموده و پس از آن باب الکنی را آورده و روی اسامی رموزی درباره وضعیت هر راوی درج شده مانند:«ص صه -حج، فطحی ثقة، ثقة، ن و ...».
آغاز: بسمله. باب الالف و ما کان فیه عن ابان بن تغلب فقد رویته عن ابی رضی الله عنه عن سعد بن عبدالله عن یعقوب بن یزید عن صفوان بن یحیی عن ابی ایوب عن ابی علی صاحب الکلل
انجام: فیجعلون مکان حماد بن عیسی حماد بن عثمان و ابراهیم بن هاشم لم یلق حماد بن عثمان و انما لقی حماد بن عیسی و روی عنه. تمت بعون الله و حسن توفیقه و الصلوة و السلام علی نبیه محمد و آله اجمعین.
[الذریعة ۶۸/۴-۶۹؛ ریحانة الادب ۲: ۴۴۳- دنا ۱۱۰۹/۲؛ مکتبة امیر المومنین ۲۲۲/۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱-۲/۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از «م د»؛ ۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۸۳۶]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۴۱/۲-۳۲/۱۴۱
آغاز: بسمله قال الشیخ حسن ولد الشهید الثانی قدس روحهما و نور ضریحهما بمحمد و آله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیرته من خلقه محمد وآله اجمعین و بعد فلما کانت معرفة الطرق من کتاب من لایحضره الفقیه ... الالف: ابراهیم بن ابی محمد. ابراهیم بن مهزیار؛ **انجام:** قضایا امیرالمؤمنین علیه السلام المتفرقة ... و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین کتب ذلک بیده العبد ... حسن بن زین الدین تجاوز الله عن سیئاتهما فی شهر ... رمضان عام ۹۸۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، از روی خط مؤلف نقل شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲-۸۳۶]
۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۲۴/۲
خط: نسخ جلی، کا: احمد بن علی بکیسینی عاملی، تا: ۱۰۹۷ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: کاتب «یثق بالله العلی احمد بن علی» (مربع)؛ تملک: میرزا احمد، عبارت «هذه الکتب الموروث من اب المرحوم علی» و «من الکتب المشترکه بینی وبین اخی » با مهر شلجمی «عبدالله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۷۱]

● **ترتیب مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه** / رجال / عربی
استرآبادی، محمد بن علی،-۱۰۲۸ قمری
estarābādī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1619)
مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
رتبها حسب المعجم ثم الکنی ثم باب طرف اخبار بعنوانها مثل کلما کان فیه جاء نفر من الیهود ... فقد رویته ... و ما کان فیه متفرقان قضایا امیر المومنین علیه السلام فقد رویته ... و هکذا و عین فی حرف الالف فحسب حال ذلک السند من صحة و

ضعف و وثوق و حسن. (عبدالعزیز طباطبائی)
[دنا ۱۱۱۰/۲؛ مکتبة امیر المومنین ۲۲۱/۱؛ میراث اسلامی ۱/۴۲۳]

۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۵/۲
آغاز: بسمله و ما کان فیه عن ابان بن تغلب فقد رویته عن ابی رضی الله عنه عن سعد بن عبدالله عن یعقوب بن یزید عن صفوان بن یحیی عن ابی ایوب
کا: محمد باقر بن محمد بن خواجه علی، تا: ۲ صفر ۱۰۳۸ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۵۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۲/۲
در فهرست از میرزا محمد اسدآبادی دانسته؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالخالق ابن عبدالرحیم، تا: شعبان۱۲۴۳ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه، ۱۹گ (۳۵پ-۵۱و ۵۲ر-۵۳پ) ۱۵ سطر [ف: ۵-۱۸۱]

۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۱۷
ضمن من لا یحضره الفقیه آمده؛ بی‌کا، بی‌تا، ۲۲گ (۸۳۶ - ۸۵۷)، [ف: ۱-۳۱۶]

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh

موسوی، محمد مؤمن بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
mūsavī, mohammad mo'men ebn-e 'abd-or-rezā (-17c)

مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
مشیخه صدوق را به ترتیب الفبائی مرتب کرده است.
[دنا ۱۱۱۰/۲]

قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۶۰ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۳]

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳-۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624-1693)

وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
چون رجال اسانید و مشیخه کتاب «من لا یحضره الفقیه » که در آخر آن آمده دارای ترتیب خاصی نبوده مؤلف جهت تسهیل مراجعه کنندگان با استفاده از ارقام هندی و عربی فهرست اسماء را بطور الفبایی مرتب کرده و آدرس صفحات نسخه‌ای را که خود داشته نیز داده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله علی افضاله و الصلاة و السلام علی محمد و آله، فیقول ... محمد بن الحسن بن علی الحر العاملی ... لما کان تحصیل السند المطلوب من اسانید کتاب من لا یحضره الفقیه لا یخلو من عسور
انجام: هو داود بن علی، و بهذا ختمنا الرسالة، و الحمدلله وحده و الصلاة علی خاتم الرسالة

۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۵۸/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن حاجی محمد معلم شهمیرزادی، تا: اواسط رمضان ۱۱۰۷ق؛ واقف: حاج باقر ولد حاج احمد استرآبادی با تولیت ملا محمد شریف بنداد، ۱۱۷۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۵ص (۷۲۲-۷۲۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۳۳/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۵۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۳/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست اجازه حر به میرزا محمد صالح رضوی ذکر شده که خطاست؛ خط: نسخ، کا: محمد تاج الدین جزایری، تا: ۱۲ شعبان ۱۱۱۹ق؛ کاغذ: پسته‌ای و ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۲۸گ (۱ر-۲۸پ)، اندازه: ۱۴/۷×۱۹/۹سم [ف: ۶-۴۹۱]

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -۱۱۰۷ ؟ قمری
bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (- 1696)

وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
مشیخه «من لا یحضره الفقیه» که مشتمل بر رجال سند من لایحضر می‌باشد و مرحوم صدوق برای اختصار آن را در پایان همان کتاب یکجا آورده در این کتاب به ترتیب حروف تنظیم شده با حذف مجاهیل و در پایان چند فصل کوتاه آورده در فوائد رجالی و بعضی از مطالب مربوط به درایه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۴۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فهذه الاوراق مشتملة علی الجم من رجال الشیخ الاقدم و الامام المعظم؛ **انجام:** و هذا یکون مقطوع الاول و الواسط و الاخیر
خط: نسخ، کا: سلیمان بن محمود بحرانی، تا: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۰۷۶ق، به جهت شیخ علی بن مسلم؛ تملک: محمد مغیث بن شمس الدین محمد حسینی طهرانی به تاریخ رجب ۱۰۸۳ در برهانپور، محمد نعیم شریف طالقانی؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۳۶]

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh
محمد بن حسن بحرانی، -۱۱۲۷ قمری
mohammad ebn-e hasan-e bahrānī (- 1715)
وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
تاریخ تألیف: ۱۱۱۶ق؛ محل تألیف: بهبهان
محمد بن حسن بن هلال بن محمد بن علی بحرانی کاتب نسخه پس از مهاجرت به بهبهان، اسانید روایات من لا یحضره الفقیه را به ترتیب حروف الفباء مرتب ساخته است.
[دنا ۱۱۱۰/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۴۷/۲
آغاز: بحمدک یا من لایحیط بجمیع نعمه ... اما بعد فیقول افقر العباد ... محمد بن حسن بن هلال البحرانی لما ساقنی القضاء و القدر الی بلدة الغربه ... وصلت الی بهبهان ... فذکرت فیما املته قدیما ان اترجم اسانید کتاب من لایحضره الفقیه ... فنظرت فی فهرست رجاله فوجدته حرج الماخذ علی کثیر ... فاردت ان اسهل مآخذه علی ترتیب الحروف
خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن حسن بحرانی، تا: ۱۱۱۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰ص (۵۷۱-۶۳۰)، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۷-۳۳۳]

● **ترتیب مشیخة من لایحضره الفقیه** / رجال / عربی
tartīb-u mašīxat-i man lā-yaḥḍar-u-hu-l faqīh
وابسته به: مشیخة من لا یحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

غیر همانند:
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۰۸/۲
آغاز: باب الالف وما کان فیه عن ابان بن تغلب فقد رویته عن ابی رضی الله عن سعد بن عبدالله؛ **انجام:** فیجعلون مکان حماد بن عیسی، حماد بن عثمان و ابراهیم بن هاشم لم یلق حماد بن عثمان و انما لقی حماد بن عیسی و روی عنه.
در فهرست با عنوان «مشیخة من ...» آمده که به استناد فهرست مرعشی ۳۸/۷۰۹ تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: میر سید علی بن محمد مهدی موسوی اصفهانی درب امامی، تا: سه‌شنبه ذیحجه ۱۲۶۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۹۷پ-۱۱۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۱]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۵۸/۲
دارای حواشی «م د دام ظله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۹×۲۸سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۱۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۵۳
آغاز: باب الالف، ابان بن تغلب ثقة جلیل، فی الطریق ضعف لجهالة صاحب الکلل و اشتراک ابی ایوب؛ **انجام:** یونس بن یعقوب ثقة جلیل و المصنف قال انه و اخوه فطحی و الحق الاعتماد علیه و الطریق الیه حسن بابن مسکین.
مشیخه «من لا یحضره الفقیه» که در آخر آن آمده، در این کتاب به ترتیب حروف تنظیم گردیده و توضیحات رجالی بطور حاشیه و با اختصار نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالاً به خط مؤلف باشد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۲۳۵]
۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۹۸/۲
آغاز: باب الالف، اسماعیل بن جابر ثقه طریقه صحیح علی تقدیر صحة محمد ابن عیسی
گویا از آقا صفی سپهری (یادداشت آغاز رساله)؛ خط: نسخ، کا: حسین قلی (حسین علی)، بی‌تا؛ ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۱۸سم [ف: ۳-۱۰]
۵. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۰ق؛ قطع: وزیری [چند نسخه-ف:-۲۱۵]

● **ترتیب مصادر و اوزان و حالات آنها** / ادبیات / فارسی
tartīb-e masāder va owzān va hālāt-e ānhā
مشتمل بر بیست «فصل» هر فصلی بر سه «حالات».
[دنا ۱۱۱۰/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۲۱۷۳/۱-ف
نسخه اصل: آغاز و انجام پاره ای از نسخه‌های یوگسلاوی که یان بگدانوویچ فیلم آنها را آورده است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۴۷]

● **ترتیب موجودات = مراتب و منازل** / فلسفه / فارسی
tartīb-e mowjūdāt = marāteb va manāzel
کاتب، ابراهیم بن عبدالجبار
kāteb, ebrāhīm ebn-e ʻabd-ol-jabbār
اهدا به: خواجه عمید ابوسعید مسعود بن محمد
مؤلف روش باطنیان و فیلسوفان اسماعیلی دارد. در این رساله نوزده مرتبه موجودات یاد شده و سپس چند فصل است در مطالب فلسفی آن‌گاه نوزده «باب» است در مراتب موجودات. درباره کار خود می‌گوید «مر این سر عظیم را و حکمت لطیف را که پیش از ما هیچکس این معانی کشف نکرده است و بر خاطر هیچ خردمند ظاهر نشده است و در هیچ کتاب مسطور نیست»
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد چنین گوید خواجه امام اجل ملک الافاضل و الحکماء ابراهیم بن عبدالجبار الکاتب که چون ایادی و احسان مجلس شریف مولانا خواجه عمید ابوسعید

مسعود بن محمد ... برین خادم بی اندازه بود خواستم که یک نعمت از انعام او را شکر گذارم و تحفه ای سازم ... پس این رساله را از برای مراتب و منازل جسمانی و از برای آثار روحانی تألیف کردیم
انجام: و اوست کننده بر هستی هاست از عقل لطیف تا جسم کثیف هر چه نام هستی بروی افتد.
[دنا ۱۱۱۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۹/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۸۳ ض
بی کا، تا: ۱۰۲۰ق [د.ث. مجلس]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵ص (۱-۳۵)، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۱۴۸۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۹۸/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کمال الدین حسین بن محمد زمان اصفهانی، تا: ۴ صفر ۱۰۷۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۲گ (۷۰ر-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۹۵]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۷۱/۳
خط: نستعلیق، کا: لطف الله، بی‌تا؛ مجدول، دارای شکل گیاهان و حیوانات و حبوبات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۷گ (۲۹۶پ-۳۰۲ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۵/۵سم [ف: ۲۰-۴۹]

← ترتیب النجاشی ⟵ ترتیب رجال النجاشی

● **ترتیب وزرای عثمانی** / اسناد / فارسی
tartīb-e vozarā-ye ʻosmānī
عارف منشی، محمد، ق۱۴ قمری
ʻāref-e monšī, mohammad (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۱۵
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۳ص (۱۵۳۷ — ۱۵۳۹)، [مختصر ف:-۱۵۵]

● **ترتیل (منظوم)** / شعر، تجوید / فارسی
tartīl (manzūm)

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۹۲/۳
خط: نسخ، کا: موسی علی خوری، تا: ۱ محرم ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر، ۲گ (۸۴پ-۸۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۴۲۶]

● **ترتیل الآیات** / تجوید / عربی
tartīl-ul āyāt
رساله در احکام وقف و وصل آیات قرآن کریم با علائمی بیان شده و در اندک مواردی نام قائل به وقف یا وصل ذکر گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۲
آغاز: العالمین الرحیم الدین (لب لک) نستعین (لا) المستقیم (لا) انعمت علیهم، و لا الضالین، سورة البقرة مدنیة و هی مأتان و ست و ثمانون آیة؛ **انجام:** الفلق، ما خلق، وقب، فی العقد، حسد، سورة الناس مکیة و یقال مدینة و هی ست آیات.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: یوسف به تاریخ ۱۲۷۵؛ جلد: تیماج زرد، ۱۰۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۵-۵۰]

● **ترتیل التنزیل** / تجوید / فارسی
tartīl-ot tanzīl
بیدگلی، مهدی بن محمد تقی، ق۱۳ قمری
bīdgolī, mahdī-ye-bn-e mohammad taqī (- 19c)
تاریخ تألیف: آخر رمضان ۱۲۶۶ق
قواعد و دستور تجوید و ترتیل قرآن را در یک «فاتحه» و «سوره» و «خاتمه» تنظیم و بیشتر این قواعد را منظوم نیز می‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۳۰/۲
آغاز: فاتحة الکتاب تحمید صحیفه تقدیس مقرون باختصاص سورة الاخلاص توحید حضرت مجیدیست؛ **انجام:** و تلاوت قرآن علی الشیوع از رکوع تا بر رکوع ختم شده، و الحمدلله آولا و آخراً
خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن محمد تقی طباطبائی بیدکلی، تا: ۱۲۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۱۲۳پ-۱۴۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۱۸]

● **ترتیل و تجوید قرآن** / تجوید / فارسی
tartīl va tajvīd-e qor'ān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۶۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]